

T.C.

**BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI**

**MUHİBBÎ DÎVÂNI (3000 – 3500. GAZELLER)
(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Berna SÜKÛT

BURSA - 2022

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

MUHİBBÎ DÎVÂNİ (3000 – 3500. GAZELLER)
(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Berna SÜKÜT

Danışman:
Prof. Dr. Gülay DURMAZ

BURSA – 2022

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda 701841019 numaralı Berna SÜKÜT'ün hazırladığı "Muhibbî Dîvânı (3000 – 3500. Gazeller) (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)" konulu Yüksek Lisans Tezi ile ilgili tez savunma sınavı, 30/06/2022 günü 10.30-11.30 saatlerini arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin *başarılı* (başarılı/başarısız) olduğuna *oy birliği* (oybirliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu
Başkanı)

Prof. Dr. Gülay DURMAZ
Bursa Uludağ Üniversitesi

30/06/2022

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda 701841019 numaralı Berna SÜKÜT'ün hazırladığı "Muhibbî Dîvânı (3000 – 3500. Gazeller) (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)" konulu Yüksek Lisans Tezi ile ilgili tez savunma sınavı, 30/06/2022 günü 10.30-11.30 saatlerini arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin başarılı (başarılı/başarısız) olduğuna ..oy birliği..... (oybirliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Tuba ONAT ÇAKIRĞLU
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

30/06/2022

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda 701841019 numaralı Berna SÜKÜT'ün hazırladığı "Muhibbî Dîvânı (3000 – 3500. Gazeller) (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)" konulu Yüksek Lisans Tezi ile ilgili tez savunma sınavı, 30/06/2022 günü 10.30-11.30 saatlerini arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin *başarılı* (başarılı/başarısız) olduğuna *oy birliği* (oybirliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Özlem ERCAN
Bursa Uludağ Üniversitesi

30/06/2022

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS İNTİHAL YAZILIM RAPORU

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tez Başlığı: *Muhibbî Divânı (3000 – 3500. Gazeller) (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)*
Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 2017 sayfalık kısmına ilişkin, 21/06/2022 tarihinde şahsım tarafından *Turnitin* adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %19'dur.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

21.06.2022

Adı Soyadı: Berna SÜKÜT
Öğrenci No: 701841019
Ana Bilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Programı: Yüksek Lisans
Statüsü: Yüksek Lisans

Prof. Dr. Gülay DURMAZ

21.06.2022

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Muhibbî Dîvânı (3000 – 3500. Gazeller) (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)**” başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntılarının kaynaklarının usulüne uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

21.06.2022

Adı Soyadı : Berna SÜKÛT

Öğrenci No : 701841019

Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı

Programı : Türk Dili ve Edebiyatı Tezli Yüksek Lisans

Statüsü : Yüksek Lisans

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Berna SÜKÜT
Üniversite : Bursa Uludağ Üniversitesi
Enstitüsü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı : xii+2077
Mezuniyet Tarihi : .../.../2022
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Gülay DURMAZ

MUHİBBÎ DÎVÂNİ (3000 – 3500. GAZELLER) (BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

TEBDİZ (Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü) projesi ile edebi metinlerdeki sözcüklerin anlamları bağlamdan hareketle sisteme kaydedilmektedir. Bu şekilde kelimelerin dönemsel kullanımlarına ışık tutularak dilin tarihsel gelişiminin takip edilmesi ve metinlerin daha kolay anlaşılıp yorumlanması hedeflenmektedir.

Bu çalışmada Muhibbî'nin 501 gazeli (3000 – 3500. Gazeller), Kemal YAVUZ ve Orhan YAVUZ tarafından neşredilen “Muhibbî Dîvânı-Bütün Şiirleri” adlı eser kaynak alınarak TEBDİZ sistemine yüklenmiş ve kelimeler bağlam içerisinde değerlendirilmiştir. Oluşturulan bağlamlı dizin yardımıyla ilgili gazellerdeki unsurlar incelenmiş, beyitlerden örnekler verilerek bu unsurlar desteklenmiştir. Bu şekilde Muhibbî'nin iç dünyası, hayat görüşü ve sosyal hayata dair unsurlar incelenerek ortaya konulmuştur.

Anahtar Sözcükler:

Muhibbî, Kanuni Sultan Süleyman, Divan şiiri, Bağlamlı Dizin, İşlevsel Sözlük

ABSTRACT

Name and Surname : Berna SÜKÜT
University : Bursa Uludag University
Institution : Social Science Institution
Field : Turkish Language and Literature
Branch : Old Turkish Literature
Degree Awarded : Master
Page Number : xii+2077
Degree Date :/...../2022
Supervisor : Prof. Dr. Gülay DURMAZ

MUHİBBÎ'S DÎVÂN (3000 – 3500. GHAZELS) (CONCORDANCE AND FUNCTIONAL GLOSSARY)

With the TEBDİZ (Contextual Index and Functional Dictionary of History and Literary Texts) project, the meanings of words in literary texts are recorded in the system based on the context. In this way, it is aimed to follow the historical development of the language and to make the texts easier to understand and interpret by shedding light on the periodic use of words.

In this study, Muhibbî's 501 ghazals (3000 – 3500. Ghazals) were uploaded to the TEBDİZ system by taking the work titled "Muhibbî Dîvânı-All Poems" published by Kemal YAVUZ and Orhan YAVUZ as a source, and the words were evaluated within the context. With the help of the contextual index created, the elements in the related ghazals were examined, and these elements were supported by giving examples from the couplets. In this way, Muhibbî's inner world, his view of life and elements of social life such as war tools used in daily life and musical elements were examined and revealed.

Key Words:

Muhibbî, Kânûnî Sultan Süleyman, Divan Poetry, Concordance,

Functional Glossary

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI.....	iv
YÜKSEK LİSANS İNTİHAL YAZILIM RAPORU	v
YEMİN METNİ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR.....	xii
GİRİŞ.....	1

I. BÖLÜM

AŞK, ÂŞIK VE SEVGİLİ

1.1. MUHİBBÎ-AŞK.....	2
1.2. MUHİBBÎ-ÂŞIK	3
1.2.1. Cihan Padişahı-Fedakâr Âşık.....	4
1.2.2. Cihan Padişahı-Kanaatkâr Âşık	5
1.2.3. Cihan Padişahı-Esir/Köle.....	5
1.2.4. Cihan Padişahı-Dilenci	6
1.2.5. Cihan Padişahı-İnsan-ı Kâmil	6
1.3. MUHİBBÎ-SEVGİLİ	7
1.3.1. Sevgili ve Güzellik Unsurlarına Dair İstekler.....	8
1.3.1. “Kan Pahasına” Bûse	8
1.3.1.1. Kıldan İnce Belini Kucaklamak	9

II. BÖLÜM

MUHİBBÎ-ŞİİR

2.1. KENDİ DİLİNDEN MUHİBBÎ’NİN ŞİİRİ	10
2.1.1. Demirden Pençedir.....	10
2.1.2. Gaybın Dilidir	10
2.1.3. İnciler Yağdıran Şiirdir	11
2.1.4. Gönlü Cezbeden Şiirdir.....	11
2.2. UYARI/ÖĞÜT NİTELİĞİNDEKİ BEYİTLER	12
2.2.1. Dünyaya Aldanma, Gönül Verme.....	12

2.2.2. Dünya Hayatı Geçicidir	13
2.2.3. Mevki/Makama Aldanma	14
2.2.4. Tefekkür Et	14
2.2.5. Nefsine Uyma	15
2.2.6. Kanaat Et.....	16

III. BÖLÜM

MUHİBBÎ-DOĞAL UNSURLAR: HAYVANLAR ve BİTKİLER

3.1. HAYVANLAR.....	17
3.1.1. Âhû.....	17
3.1.2. Akrep.....	17
3.1.3. Andelib / Bülbül / Hezâr	18
3.1.4. Anka.....	19
3.1.5. Arı	19
3.1.6. Arslan / Şîr	19
3.1.7. At / Semend / Esb / Rahş / Yüğrük.....	20
3.1.8. Balık / Semek.....	20
3.1.9. Baz / Şahbaz / Şahin / Laçın / Doğan	20
3.1.10. Efi / Mâr / Yılan.....	21
3.1.11. Ejder / Ejdehâ / Ejderhâ / Suban.....	21
3.1.12. Gürbe.....	22
3.1.13. Himar	22
3.1.14. Huffâş.....	23
3.1.15. Hümâ.....	23
3.1.16. İt / Seg / Kilâb	24
3.1.17. Kaknûs	25
3.1.18. Kebk.....	26
3.1.19. Kebûter.....	26
3.1.20. Kerkes	27
3.1.21. Kuş / Murg	27
3.1.22. Meges	28
3.1.23. Mûr.....	28
3.1.24. Mûş	29
3.1.25. Naka / Üştür	29
3.1.26. Peleng.....	30
3.1.27. Pervâne.....	30
3.1.28. Semender.....	31
3.1.29. Şebdiz.....	31
3.1.30. Tavus.....	32
3.1.31. Tûtî.....	32
3.1.32. Zag	33

3.2. BİTKİLER.....	33
3.2.1. Ar'ar.....	33
3.2.2. Ayva.....	33
3.2.3. Benefşe.....	34
3.2.4. Bîd.....	35
3.2.5. Çemen.....	35
3.2.6. Engûr.....	35
3.2.7. Gendüm.....	36
3.2.8. Giyah.....	36
3.2.9. Gonca.....	36
3.2.10. Gül / Verd.....	37
3.2.11. Hâr.....	39
3.2.12. Lâle.....	39
3.2.13. Nergis.....	41
3.2.14. Nihal.....	41
3.2.15. Nilüfer.....	41
3.2.16. Reyhân.....	42
3.2.17. Semen / Yasemin.....	43
3.2.18. Servi.....	43
3.2.19. Sîb.....	44
3.2.20. Sûsen.....	44
3.2.21. Sümbül.....	45
3.2.22. Şimşad.....	45
3.2.23. Tûbâ.....	46

IV. BÖLÜM

MUHİBBÎ-SAVAŞ ALETLERİ

4.1. VURUCU SİLAHLAR.....	47
4.1.1. Kemend.....	47
4.2. KESİCİ SİLAHLAR.....	47
4.2.1. Tığ.....	47
4.2.3. Hançer.....	48
4.3. ATICI SİLAHLAR.....	48
4.3.1. Ok/ Tır/ Hadeng.....	48
4.3.2. Peykân/ Temren.....	50
4.3.3. Keman/ Yay.....	50
4.4. SAVUNMA SİLAHLARI.....	52
4.4.1. Siper/ Kalkan.....	52
4.4.2. Zırh (Cevşen).....	52
4.5. SAVAŞ YÖNTEM VE TAKTİKLERİ.....	53
4.5.1. Busu (Pusu).....	53

4.6. SAVAŞ VE OYUN	53
4.6.1. Çevgân	53

V. BÖLÜM

MUHİBBÎ-MUSİKİ ALETLERİ

5.1. ÇENG	55
5.2. DEF.....	55
5.3. KEMAN-KEMENÇE	56
5.4. KÛS	56
5.5. NEY/ NÂY/ NÂ	56
5.6. REBÂB	57
5.7. SAZ.....	58
5.8. TABL.....	58
5.9. TANBUR.....	58
5.10. UD	59

VI. BÖLÜM

MUHİBBÎ-COĞRAFYA

6.1. YERLEŞİM YERLERİ	60
6.1.1. Acem / İran	60
6.1.2. Aden.....	60
6.1.3. Bedahşan	61
6.1.4. Çin.....	61
6.1.5. Habeş.....	62
6.1.6. Hicaz	62
6.1.7. Irak	63
6.1.8. Karaman.....	63
6.1.9. Mısır	64
6.1.10. Rûm.....	64
6.1.11. Şâm	64
6.1.12. Tebriz	65
6.1.13. Yemen	65
6.2. YERLEŞİM YERİ DIŞINDAKİ COĞRAFİ UNSURLAR	65
6.2.1. Bîsütun Dağı	65
6.2.2. Ceyhun Nehri	66
6.2.3. Dicle Nehri	66
6.2.4. Fırat Nehri	66
6.2.5. İrem	67
6.2.6. Kâbe	67
6.2.7. Kaf Dağı.....	68

6.2.8. Kevser	68
6.2.9. Necd	69
6.2.10. Nil Nehri	69
6.2.11. Safâ ve Merve	70

VII. BÖLÜM

MUHİBBÎ-İMAR FAALİYETLERİ ve İNŞÂÎ UNSURLAR

7.1. MESKEN OLANLAR.....	71
7.1.1. Hâne	71
7.1.2. Kasr	71
7.1.3. Kâşâne.....	72
7.2. DİNÎ HAYATLA İLGİLİ OLANLAR.....	73
7.2.1. Câmî – Mescid	73
7.2.2. Dergâh/ Tekke.....	73
7.3. İŞ VE TİCARETLE İLGİLİ OLANLAR.....	74
7.3.1. Bâzâr	74
7.3.2. Dükkân	75
7.3.3. Kâr-Hâne.....	75
7.4. SAĞLIK VE TEMİZLİKLE İLGİLİ OLANLAR.....	76
7.4.1. Darü’ş-Şifâ.....	76
7.5. KÜLTÜREL HAYATLA İLGİLİ OLANLAR.....	76
7.5.1. Mektep	76
7.6. DİĞER UNSURLAR	77
7.6.1. Zindân	77

VIII. BÖLÜM

MUHİBBÎ-DEYİMLER

SONUÇ.....	86
KAYNAKÇA	87
EKLER:.....	91
BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK	91

KISALTMALAR

- a.g.e. : adı geçen eser
b. : baskı
C. : cilt
G. : gazel
Hzl. : hazırlayan
s. : sayfa
S. : sayı
ss. : sayfadan sayfaya
vb. : ve benzeri
vs. : vesaire
yay. ed. : yayın editörü

GİRİŞ

Dil, canlı bir yapıya sahiptir. Dilin tarihsel süreçte gösterdiği değişim ve gelişim, bazı kelimelerin artık kullanımda olmaması veya anlamının dışında yan anlamlar kazanması sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu sebeple “Klasik Türk Edebiyatı” veya “Eski Türk Edebiyatı” olarak da adlandırılan Divan edebiyatı metinlerinin anlaşılması ve yorumlanması da güç duruma gelmiştir.

Divan edebiyatı ürünleri incelenirken kelimelerin anlamları doğru bir şekilde anlaşıldığında metin incelemesi daha sağlıklı bir şekilde yapılarak günümüz okuyucusuna aktarılabilir. İncelenen metindeki kelimelerin anlamları metin içerisinde bağlamdan hareket edilerek değerlendirilmelidir.

TEBDİZ (Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü) projesi ile edebi metinlerdeki sözcüklerin anlamları bağlamdan hareketle sisteme kaydedilmektedir. Oluşturulan bağlamlı dizin ile kelimelerin dönemsel kullanımlarına ışık tutularak dilin tarihsel gelişiminin takip edilmesi ve metinlerin daha kolay anlaşılıp yorumlanması hedeflenmiştir.

Bu çalışmada Muhibbî'nin 501 gazeli (3000 – 3500. Gazeller), Kemal YAVUZ ve Orhan YAVUZ tarafından neşredilen “Muhibbî Dîvânı-Bütün Şiirleri” adlı eser kaynak alınarak TEBDİZ sistemine yüklenmiştir. Metinde bağlamdan hareketle metnin doğru anlaşılması için gösterilen çaba ile anlamlar kastedildiği şekilde tespit edilmeye çalışılmıştır. Sözlük kısmında kelimelerin temel anlamları yanında yan ve mecaz anlamları da verilmiştir. Oluşturulan bağlamlı dizin yardımıyla ilgili gazellerdeki unsurlar incelenmiş, beyitlerden örnekler verilerek bu unsurlar desteklenmiştir. Bu şekilde Muhibbî'nin iç dünyası, hayat görüşü ve sosyal hayata dair unsurlar incelenerek ortaya konulmuştur.

Çalışma, “Giriş” bölümü dışında sekiz ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde “aşk, âşık ve sevgili” kavramları ele alınmıştır. Diğer bölümlerde sırasıyla “Muhibbî-şiir”, “Muhibbî-doğal unsurlar: Hayvanlar ve bitkiler”, “Muhibbî-savaş aletleri”, “Muhibbî-musiki aletleri”, “Muhibbî-coğrafya”, “Muhibbî-imar faaliyetleri ve inşâ unsurları”, “Muhibbî-deyimler” ele alınmıştır.

I. BÖLÜM

AŞK, ÂŞIK VE SEVGİLİ

1.1. MUHİBBÎ-AŞK

Kanuni Sultan Süleyman, muhteşem hükümdarlığı ve başarılı devlet idareciliği ile bilinmektedir. Onun döneminde Osmanlı Devleti'nin en parlak zamanını yaşadığı kanaati geçmişten günümüze kadar gelmektedir.

Kanuni Sultan Süleyman, devlet idareciliğinde gösterdiği başarıyı şiirlerinde de göstermiştir. Şiirlerini sevgi kökünden gelen “Muhibbî” mahlası ile kaleme almış ve seçtiği bu mahlas, kalemine de yansımıştır. “Bilindiği gibi Kanuni, Hürrem Sultanla arasında olan aşkla da çok meşhurdur. Ona yazdığı şiirlerde ve karşılıklı mektuplarında, çok güçlü bir aşk duygusunu yansıtır. Kudretli bir padişah oluşu şiirlerini etkilemiştir ancak parlak olan aşktır.”¹

Divan şiiri geleneğinde aşk, şairlerin mutlaka benimsemesi gereken bir duygudur. Aşkın şiirde yer almaması geleneğe aykırıdır. Şair daha önce aşk duygusunu yaşamamış bile olsa aşkı ve aşkın ıstıraplarını anlatmalıdır. Muhibbî de divan şiiri teşrifatına uygun olarak şiirlerine gerçek hayatta yaşadığı aşk duygusunu yansıtmış aşktan, aşkın ıstıraplarından ve sevgiliden söz etmiştir.

Muhibbî'ye göre aşk, hayatta her zaman var olmasını dilediği bir cevherdir. Ancak bu cevherin kıymetini bilen yoktur.

İy Muhibbî ışk bir gevherdür eksük olmasun

Kıymetin bilür bunun yok kimse şeyh ü şâbda (G. 3072/5)

Muhibbî, kendisini bir hükümdar olarak üstün görmese de bir âşık olarak diğer âşıklardan üstündür. Diğerleri aşkın ne olduğunu bile bilmez ama o, onlardan daha

¹ Savash Porgham, “Muhammed Nur Doğan'la Şair Osmanlı Sultanları Üzerine”, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi İletim Gazetesi.

fedakârdır, daha fazla dert/bela çekmiştir. Bu yüzden aşkın ne olduğu Muhibbî'ye sorulmalıdır.

Işkı benden sor ne bilsün anı Ferhâd-ıla Kays
Biri sahrâda biri kûhı gezer kolayına (G. 3048/3)

Muhibbî, aşkın ne olduğunu bilmeden önce kolay olduğunu sanmaktadır. Ancak çok zor ve meşakkatli olduğunu başına geldiğinde anlamıştır.

Bilmez idüm ışk ben âsân sanurdum dostlar
Şimdi bildüm key katı düşvâr imiş geldi başa (G. 3086/6)

1.2. MUHİBBÎ-ÂŞIK

Divan şiirinde âşık, sevgiliden eziyet ve zulüm görmesine rağmen ondan gelen her zorluğu lütuf bilerek katlanan; sevgiliye karşılıksız bir aşkla bağlanan ve aşkı uğruna canını vermekten çekinmeyen kişidir. Ana hatlarıyla bahsedilen âşık tipi, Muhibbî Divanı'nda da aynı tipolojik özelliklerle yer almaktadır. Bunun dışında Muhibbî'nin ilgili beyitleri incelendiğinde “âşık kimdir” sorusuna cevap niteliğinde olan beyitler dikkat çekmektedir:

Âşık, dünya toprağından alınacak olan haraca bile sevgilinin ayağına toprağına değişmeyecek olan kişidir. “Dünya haracı” ile “sevgilinin ayağına toprağı” mukayese edilerek âşık için sevgilinin ayağına toprağına/tozunun dünyadan ve dünyadaki her şeyden değerli olduğu ifade edilmektedir.

Âşık oldur ki sevdüginün hâk-i pâyını
Görürse virmeye dünyâ harâcına (G. 3085/2)

Âşık, aşk yolunda canından vazgeçen kimsedir. Muhibbî, sevgiliye ulaşmak için tutulan aşk yolunun canını feda etmekten geçtiğini ifade etmektedir. Çünkü âşık, aşka/âşıklığa dair bir alamet göstermelidir. Bu alamet de canından vazgeçmektedir.

Terk-i cân eyle Muhibbî ki budur ışka tarîk
Âşık oldur ki hemân ışka alâmet getüre (G. 3093/6)

Muhibbî'nin şiirlerinde sultan şair olarak sosyal statüsü ve gücü ön planda değildir. Onun cihan padişahı oluşu cihana nasıl hükmettiği ile değil nasıl bir âşık olduğu ve sevgiliye karşı olan tutumu ile anlaşılacaktır. Beyitlerde genellikle şair, âşık konumundadır. Muhibbî'nin aşk karşısındaki tutumu 3000-3500. gazeller çerçevesinde incelenmiş ve maddeler halinde verilmiştir.

1.2.1. Cihan Padişahı-Fedakâr Âşık

Sevgili uğruna her türlü fedakârlığı yapan âşık, sevgilinin ayaklarına altın ve gümüş paralar saçmaktadır. Âşık, hasta ve dertli olduğu için yüzü solgundur. Solgun yüzü sarı renkle ifade edilir. Renkten dolayı yüzü altın, gözyaşı ise dirhemdir.

Şehâ yoluna îsâr itmek çün
Yüzüm dînâr olur yaşum diremde (G.3014/2)

Yaşumı sîm idüp itdüm yüzüm zerd
Güzeller meyl iderler sîm ü zerde (G. 3042/2)

Âşığın sahip olduğu tek sermaye canıdır. Yüzlerce canı olsa sevdiği uğruna hiç düşünmeden hepsini feda edecektir. Tek bir öpücük için bile canından vazgeçmeye hazırdır.

Bir bûsesini aldı cân nakdine Muhibbî
İtmedi böyle assı kimse cihân içinde (G.3008/7)

Cân fedâ itmez Muhibbî dir-imiş ol bî-vefâ
Cân u bâş yolındadır çokdan bu söze Hak güvâh(G. 3022/5)

Hak bilür kim cân u dil yolına eylerdüm fedâ

Hemdem olsam bir nefes ol dilber-i hamrâ-y-ıla (G. 3040/4)

Metâ‘-ı derdi aldun nakd-i câna

Muhibbî assı itdün şimdi uşta (G. 3061/5)

Hâşa lillâh kim cefâna dil tahammül itmeye

Cân taleb kılsan vire bir dem te’emmül itmeye

Muhibbî’nin sevgili için canından vazgeçmesi şaşılacak ya da ayıplanacak bir şey değildir. Çünkü aşkın evveli, sevgili uğruna canını feda etmektir.

Yâr için cân terkin urisa bu Muhibbî tan degül

Evveli ışkun fedâ-yı cân olupdur lazıma (G. 3099/5)

1.2.2. Cihan Padişahı-Kanaatkâr Âşık

Kanaatkâr, elindekiyle yetinen fazlasını istemeyen kimsedir. Âşık, dünyevî isteklerden uzaktır. İsteddiği sadece sevgili ve sevgiliye ait olandır.

Cihan padişahı Muhibbî’nin aşkı söz konusu olduğunda gözü tacı ve tahtı görmemektedir. Çünkü âşık, başına takacağı altın taca sevgilinin ayağının tozunu/toprağını tercih etmektedir. Âşık için sevgiliye ait her şey dünyanın bütün altın ve incilerine bedeldir.

Başuna tâc-ı zer alma yüri dîvâne gönül

Hâk-i pâyı var-iken başuna efser yirine(G. 3020/6)

İy dil ayagı topragina ger elün irse

İzzetle alup yüzüne sür tâc-ı ser eyle (G. 3033/4)

1.2.3. Cihan Padişahı-Esir/Köle

Köle, savaşta tutsak alınarak özgürlüğü elinden alınmış olan kimsedir. Mecazi olarak da bir şeyin tutkunu olarak ona aşırı derecede bağlanmış kimseler için

kullanılmaktadır. Sevgiliye ve sevgilinin güzellik unsurlarına tutkun olan âşık için divan edebiyatında ‘‘kul, esir, bende’’ kelimeleri kullanılmaktadır. Bu kelimeler genellikle tezat oluşturacak şekilde padişah(sevgili) kelimesi ile birlikte kullanılmaktadır.

Atup zülfün kemendini düşürdün gönlümi bende
Kapunda umaram olam ki boynı baglu bir bende (G. 3064/1)

Efendi, kölesine öfkesiyle gazap etse de kle(âşık) buna üzülmemesi gerektiğini düşünür. Çünkü efendi, kölesini itip kaktığı gibi onu sevip şefkatli de davranabilir.

Hışm eyler ise gam yime iy dil yine oşar
Efendi olan kakır u oşar kölesine (G. 3077/6)

1.2.4. Cihan Padişahi-Dilenci

Âşık, sultan olan sevgili karşısında dilencidir. Beyitlerde geçen yaşam tarzı ve giyim şekliyle de ‘‘dilenci’’ kavramı desteklenir. Sultana kapısına gelen dilenciye geri çevirmek yakışmayacaktır. Bu yüzden Muhibb, sevgilinin kapısına dilenci olarak giderek ondan güzelliğinin zektını vermesini ister.

Cihan padişahi, aşk ve sevgili karşısında tahtı, tacı ve hükümdarlığı ile değil, aşkıyla yer almaktadır. Maddi olan tüm unsurlardan sıyrılmıştır.

Eyleyüp deryüzeyi gelse Muhibb kapuna
Virmeyüp hüsnün zektın anı mahzn eyleme(G. 3019/5)

1.2.5. Cihan Padişahi-İnsan-ı Kmil

‘‘Muhibb, geleneksel söz dizimi ve şiir syleyişinden ayrılmadan şiirlerinde padişahlığına vurgu yaparken içine doğduğu ve içinde bulunduğu toplumun inancı ve imanı ile kul olmasının teslimiyetini beyitlerine yansıtır. Bunun yanında şair, teslimiyetinin aynasını insan-ı kmil olma idrakini beyitlerine yansıtırken padişahlığının Mutlak Varlık karşısında anlamsızlaştığını sıklıkla vurgular. Dünya literatüründe Muhteşem Süleyman olarak adlandırılan Muhibb’nin insan, varlık ve kulluk arasında

bağı tekâmüle ermiş bir ruh hali ile onlarca beytinde yansıması bu bakımdan önem arz eder.’’²

Bu dünyaya gönderilen insanların amacı mutlak güzelliğe ulaşmaktır. Bu da ancak sevgi ile elde edilebilir. Bu sebeple de olsa, şair kendini Mecnun gibi âşık olarak tanıtır. Âşık bazen de dağları delen Ferhat’tır. Ama bunların hepsi gerçek(tasavvufi) aşka hazırlık içindir. Aşkını anlatırken esirgenme bağışlama diler.

Leylî saçunun bendine bağlanalı gönlüm
Mecnûnlayım düşdi bu taglara esirge(G.3018/2)

Muhibbî, insan-ı kâmil olma yolunda dünyevi arzularından arınma yoluna giderek beşerî olandan uzaklaşıp hakikati aramakta ve istemektedir. Tasavvuf ehli, nefsinin doğru bir şekilde yönlendirilerek elest bezmindeki sözüne sadık kalacağı bir hayat yaşamaktadır. Dünyada nefsiyle mücadele eden insan, özündeki cevheri ve Allah’a verdiği sözü unutmuyarak insan-ı kâmil olmaya layık olabilir.

Kanuni, dünya sevgisinden kalbini arındırdığını ve teslimiyet göstergesi olarak dünya ve içindekilere meyletmediğini ifade etmektedir. Böylesine bir teslimiyet ile mutlak varlık karşısında dünyevi unsurlar anlamsızlaşır.

Ezelden mest-i ışk oldı Muhibbî
Anun gönli ne zende ne püserde (G. 3042/6)

1.3. MUHİBBÎ-SEVGİLİ

Divan şiirinde “(...)aşkın ıstırabını çeken yalnız âşıktır. Sevgili ise âşığının duygularına karşı seyirci tavrı takınan, ilgisini ondan esirgeyen bir tutum içinde görünür. Moral yapısı, âşığına ıstırap çektirmekten hoşlanmak, ona yüzünü göstermekte nazlanmak olan sevgilinin onunla kendisi arasına daima bir mesafe koyması dolayısıyla ayrılık ve hasret, buna eşlik eden şikâyet bu aşkın özünü teşkil eder. Bu, seven ve sevilenin iradesi dışında bir tesirle değil sadece mâşukun cilve ve nazının eseri olan bir

² Nazire Erbay, “İnsan-ı Kâmil Olma Yolunda Bir Sultan Şair: Muhibbî”, *Folklor/Edebiyat*, C.26, S. 101, 2020, s. 173.

ayrılıktır.’’³ Muhibbî’nin beyitlerinde de divan şiiri geleneğinde olduğu gibi sevgilinin âşığa çektirdiği ıstıraplar ele alınır. Ancak tüm cefalara rağmen sevgili, âşık tarafından her zaman yüceltilmektedir. Sevgilinin eşi ya da benzeri yoktur. Sevgilinin güzellik unsurları, teşbih edildiği unsurlardan daha yücedir. Bazı beyitlerde sevgilinin/güzellik unsurlarının başka bir unsura teşbih edilmesi dahi uygun bulunmamaktadır.

Âşık için sevgilinin saçının bir teli dünyalara bedeldir. Sevgilinin saçının ucuna dahi değer biçilemez. Cihan mülkü, tek bir kılına bedeldir.

İy Muhibbî ser-i zülfine niçe kıymet olur
Virilür mülk-i cihân çünki bahâ bir kılına (G. 3080/5)

Divan şiirinde sevgilinin yaşadığı/bulunduğu yer de kutsal sayılmaktadır.

Ser-i kûyını tavâf eyle Muhibbî yüri var
Yüz sürerler çün bilürsin Harem-i muhtereme (G. 3104/7)

Sevgili, âşığın canına kastetmektedir. Sevgilinin kaşları ve kirpikleri, ok ve yayla birlikte anıldığında güzellik unsurları âdeta bir savaşı görünümündedir. Sevgilinin güzellik unsurlarından olan sarhoş/baygın gözleri de âşığı öldürmeyi dilemektedir. Âşık, beyitte sevgilinin kaşları ile hâcib arasında ilgi kurmaktadır. İki hâcib de bu görevi sevgilinin gözlerine bırakmaktadır.

Şehâ katlüm diler mestâne çeşmün
İki hâcib ider ana havâle (3109/8)

1.3.1. Sevgili ve Güzellik Unsurlarına Dair İstekler

1.3.1. “Kan Pahasına” Bûse

Âşık, sevgiliye seslenerek onun dudaklarına susamadan evvel sevgilinin busesini(öpücüğünü) lütfetmesini istemektedir. Bu isteği de öyle sıradan bir istek

³ Ömer Faruk Akün, “Divan Edebiyatı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM), 1994, C. 9, ss. 389-427.

değildir. Âşık, bunu “kan pahasına” istemektedir. Öyle ki sevgilinin bir bûsesi için ölümü göze almaktadır.

Cânâ Muhibbî leblerüne teşne olmadan
İhsân idegör bûseni dut kan bahâsına (G. 3083/5)

1.3.1.1. Kıldan İnce Belini Kucaklamak

Divan şiiri geleneğinde sevgili tipi, standart fiziki özelliklere sahiptir. Sevgilinin güzellik unsurları, divan şiirinde farklı benzetme unsurları ile birlikte kullanılmaktadır. Sevgilinin belinin ince oluşu, “kıldan ince” şeklinde ifade edilerek incelik bağlamında kıl ile ilişkilendirilmiştir. Muhibbî sevgiliye sarılmak, belini kucaklamak istemektedir. Ancak kıldan ince olarak tasvir edilen bel kucaklanır mı,(bu) mümkün değildir. Onu ancak kemer sarabilir.

Miyânın kuçmak istersin Muhibbî
Kuçılır mı olıcak kıldan ince (G. 3092/5)

Didüm kuçsam miyânun didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de (G. 3094/3)

II. BÖLÜM

MUHİBBÎ-ŞİİR

Kanuni Sultan Süleyman, devlet yönetimindeki başarısı ile muhteşem olarak anılmaktadır. Ancak o, şiirlerindeki başarısıyla da muhteşemdir. Bu başarısında hem yeteneği hem de yetiştirilmesindeki etkenler etkili olmuştur. Şiirler, günümüzdeki görsel ve yazılı basının yerini tuttuğu için Kanuni, dili iyi bir şekilde kullanmış ve çeşitli konulara da değinmiştir.

2.1. KENDİ DİLİNDEN MUHİBBÎ’NİN ŞİİRİ

2.1.1. Demirden Peңçedir

Muhibbî, şiirini demirden bir peңçeye benzetmektedir. Bu benzetme ile Muhibbî’nin şiiri, okuyanı etkisi altına alan bir güce sahiptir; onun etkisinden kurtulmak imkânsızdır.

Demürden peңçedür şi’rün Muhibbî
Bozılmaz ana kimdür ura peңçe (G. 3002/5)

2.1.2. Gaybın Dilidir

Divan şiirinde kullanılan mazmunlar, mecazlar ve benzetmelerde geleneksellik hâkimdir. Ancak usta şairler yenilik arayışında olmuş ve bu arayışı divanlarında “bikr-i mana, bikr-i mazmun, bikr-i fikr” şeklinde ifade etmişlerdir. Bu ifadeler sözün daha önce söylenmemiş olduğu, şairin onu güzel ve ince bir şekilde söylediği anlamına gelmektedir. Ayrıca şairin gelenekselliğin dışına çıkarak farklı olanı bulduğunu ve bunu estetik bir şekilde ifade ettiğini de göstermektedir. Bu, üslupta ayırt edici bir özelliktir ve şairler genellikle bunu övünç konusu yapmıştır.

Muhibbî de şiirlerinde kullandığı sözlerin “bikr-i mana” olduğunu ifade ederek bu sözlerin daha önce kullanılmayan sözler/kalıplar olduğunu söylemektedir. Geleneksel kalıpların dışına çıkarak bu sözleri ilk defa kendisinin kullandığını ifade eden Muhibbî, bikr-i mana sözlerini yazıya geçirdiğinde şiirinin gaybın/bilinmeyenin dili olarak nitelendirileceğini söylemektedir. Gayb, Arapçada “gizlenen, gözle görülmeyen” anlamlarına gelmekte ve gayb âlemi, akılla ve beş duyu organı ile algılanamamaktadır. Muhibbî’nin de bikr-i mana olarak ifade ettiği sözleri daha önce başka şairler tarafından kullanılmadığı için ilk ve yenidir. Bu yüzden gaybın/bilinmeyenin dili olarak ifade edilmektedir.

Dirler Muhibbî şi’rine ol dem lisân-ı gayb
Bekrî ma’ânî sözlerini ger rakam kıla (G. 3005/6)

2.1.3. İnciler Yağdıran Şiirdir

İnci, kıymetli bir mücevher oluşuyla “kıymetli, güzel, zarif, az bulunur” nitelikte olan şeyleri ifade etmek için kullanılmaktadır. Muhibbî, şiirleri ile inci arasında ilgi kurarak şiirlerinin kıymetini ifade etmektedir. Sade denilen deniz hayvanının karnında oluşan inci, denizin derinliklerinden dalgıçlar tarafından çıkarılmaktadır. Şairin gönlü bir mana denizi, şair de o denizden kıymetli inci niteliğindeki sözleri bulup çıkaran bir dalgıçtır.

Muhibbî sevgilinin, inci yağdıran şiiri okumasını şaşırılacak bir şey olarak görmemektedir. Çünkü sevgilinin dudağı, değerli taşlarıyla ünlü Bedahşân'daki lal taşına benzetilirken dişleri de incidir. Şairin şimdiye kadar ortaya çıkmamış kıymetli bir inci gibi olan sözleri de ancak sevgilinin dudaklarından okunmaya yakışacaktır.

Bu nazm-ı dürer-bârı okursa n’ola dilber
Lü’lü’ yaraşur la’l-i Bedahşân arasında (G. 3078/4)

2.1.4. Gönlü Cezbeden Şiirdir

Muhibbî şiirini gönül çekici, gönül cezbedici şiir olarak nitelemiştir. Şiirler gönülden döküldüğü için gönlü cezbeder niteliktedir ve dinleyenlerin/okuyanların hoşça

vakit geçirmesini sağlar. Muhibbî, zamanını eğlenceyle geçirmek isteyenlerin cezbedeci şiirlerini mutribe öğretmelerini söylemektedir.

Terennümlerle hâletler dilersen kim vire bezme
Bu şi‘r-i dil-keşi öğret ki tâ mutrîb çala ûdı (G. 3456/4)

2.2. UYARI/ÖĞÜT NİTELİĞİNDEKİ BEYİTLER

2.2.1. Dünyaya Aldanma, Gönül Verme

Tasavvuf anlayışında dünyaya aldanıp ahireti ihmal etmek doğru değildir. “Divan edebiyatında genellikle dinî ve tasavvufî bakış açısıyla ele alınan dünya, fizikî bir mekân olmaktan ziyade, insanların ona yükledikleri anlamlarla vasıflandırılmıştır. Yüklenen bu dinî ve tasavvufî anlam neticesinde de genelde eski edebiyatımızdaki metinlerde, özelde Muhibbî Divanı’nda dünya; bî-vefâ (vefâsız), bî-karâr (kararsız, istikrarsız), köhne (eski), acûze (kocakarı), zen-i mekkâre (hîlekar kadın), bîve (dul) gibi olumsuz niteliklerle vasfedilmiştir. Bu âlem; âşıklarının aklını başından alıcı güzellikteymiş gibi görünen ama aslında sahte bir güzelliğe sahip olan ve kendisini talep edenlere kâm aldırmayan, vefâsız, işvebâz bir kocakarı gibidir. Ona meftun olanların da başına hep musibetler getirir. Bir süreliğine gün yüzü gösterse de elemeleri hiç eksik olmaz ve sonunda hep hüsrân vardır.”⁴ Bu yüzden Muhibbî, dünyaya gönül verilmemesini öğütlemektedir. Dünya alçaktır, vefâsızdır; onun sahte süsüne/güzelliğine aldanıp gönül verenlerin sonu pişmanlıktır.

Muhibbî virme dil dünyâ denîdür
Vefâ yokdur bilürsin çünkü zende (G. 3015/6)

Sakın dünyâ-yı dûna olma magrûr
Urısar bil sana âhir dabanca(G. 3002/4)

Eger dil viresin dehr-i acûza
Mukarrer âhir iltür seni nâra (G.3003/4)

⁴ Semih Yeşilbağ, “Din, Tasavvuf ve Aşk Değerleri Bağlamında Muhibbî Divanı”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 23, ss 159,

Ribât-ı köhnedür dünyâ Muhibbî ana dil virme
Bilür kim ana kim konsa göçer âheste âheste (G. 3038/5)

Dilâ dil virme dünyâ-yı acûza
Hemân gayret gerekdür dirler erde (G. 3042/5)

Her kim ki gönül virdi o aldandı cihâna
Dil virme Muhibbî ana sen âlem içinde (G. 3045/5)

Aldanup zîver-i dünyâyâ gönül virme sakın
Bu mukarrerdür anun sonı nedâmet getüre (G. 3093/ 5)

2.2.2. Dünya Hayatı Geçicidir

İnsanoğlu, imtihan edilmek için dünyaya gönderilmiştir. Fakat çoğu zaman dünyanın güzelliklerine aldanıp ölümü ve dünyaya geliş amacını aklından çıkarmaktadır. İnsan bu dünyada imtihanda olduğu için kalbinden dünya sevgisini temizlemeli ve dünyanın aldatıcılığına kapılmamalıdır. Çünkü dünya geçicidir, bir misafirhanedir. Ebedi hayat, ahirettir. İnsan aklını kullanarak hareket etmeli ve bu dünyanın misafirhane, kendisinin de bir misafir olduğunu unutmayarak nefsi arzularından, gururdan ve kibrinden arınmalıdır.

Garra olma dâr-ı dünyâ bir misâfir-hânedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmânsın yine (G. 3036/4)

Muhibbî, kendi şahsına/nefsine seslenerek gül mevsimi nasıl geçip bitiyorsa dünya hayatının da böyle geçici olduğunu ve her şey gibi bir gün onun da sona ereceğini ifade ederek bu durumdan ders alması gerektiğini ifade etmektedir.

Gül eyyâmı geçer bir hafta ancak
Muhibbî ibret al bakup bu hâle (G. 3109/9)

İy Muhibbî kimseye gelmez bu dünyâdan vefâ
Sana bir ibret yiter İskender ü Dârâ gibi (G. 3241/7)

2.2.3. Mevki/Makama Aldanma

Muhibbî, bir hükümdarın nasıl davranması ve düşünmesi gerektiğini ayrıca padişah-kul ilişkisini de şiir yoluyla dile getirmiştir. Bu dünyada nice sultanlar hüküm sürmüştür ancak bu dünya geçicidir ve kimseye kalmamıştır. Cihana hükmeden bir padişah bile olsa kibirlenmemelidir çünkü bu dünyada alacağı nefes sayılıdır ve nefes bir gün tükenir. İnsan, nefes alırken buraya gönderiliş amacını unutmayarak ebedi hayatı için çalışmalıdır. Padişahlar kendilerini önce kul olarak görmeli, kulluk bilincini yitirmemelidir. Dünyevî unsurlara, mevki/makama gönlünü kaptırmanın sonu hüsrandır. Bu konuda Muhibbî'nin şiirlerinde kendi şahsına/nefsine de seslenerek öğütlerde bulunduğu söylenebilir.

Ger şâh isen de vaktüni hoş gör geçer nefes
Aldanma sakın saltanatun taht u tâcına (G. 3085/4)

2.2.4. Tefekkür Et

“Tefekkür, bir şey hakkında fikir üretmek anlamına gelen bir kelimedir. Bu fiilin kökü olan “fıkr”, bilinen bir şeyle bilinmeyi anlamak için aklın fikir üretmesidir. Bilinenden/malumdan ilme varma kuvvetine fikir, aklın bakış açısına göre bu kuvvetin cevelanına ve faaliyetine de tefekkür denir. Mahlukatin en şerefli olarak yaratılmış olan insanın sahip olduğu özelliklerin en üstünü hiç şüphesiz tefekkür edebilme kabiliyetidir.”⁵

“İnsan, etrafına ibret nazarıyla bakarsa etrafındaki her şeyden ibret alacaktır. Gören göz ve hikmetini tefekkür eden bir kişi için sütunsuz havada duran gökyüzü, bahar gelince aynı topraktan yetişmesine rağmen farklı renklerde açan çiçekler, yaş kemale

⁵ İbrahim Akgün, “Kur’an Perspektifinde Tefekkür ve Vasıtaları”, İğdır Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, S. 1, 2013, ss. 57.

erince saça düşen aklar, hayattayken bakmaya bile çekinilen güçlü kişilerin ölüp mezara konduktan sonra türlü hayvanlar için gıda olması gibi birçok şey aslında hâl diliyle insana çok şey anlatmaktadır. Kişi, kalp gözünü ve ruhunun kulağını bu mesajlara açmalıdır.’’⁶

Muhibbî, öğüt/nasihât niteliğindeki beyitte dünyaya geliş amacının düşünülmesini, tefekkür edilmesini istemektedir. Dünyaya gönderilme amacı düşünülüp hatırlanmalı ki amaçtan şaşmadan yaşanmalıdır. Rızkı veren Allah olduğu için ona şükredildiğinde rızkı eksik etmeyecektir, insanlar bunu dert etmemelidir.

Fıkr kıl ahvâlünü geldük ne yüzden âleme
Şükr kıl Rezzâk’a rızkun eksük itmez gam yime (G. 3110/1)

2.2.5. Nefsine Uyma

Nefis, ‘‘Kulun kötü, beğenilmeyen, bayağı ve hayvânî arzuları, huy ve fiilleri, kibir gazap, kin, haset, hırs, tahammülsüzlük, hasislik, dedikodu, şehvet, ihtiras, hevâ vü heves gibi zaaflarının merkezi’’ olarak ifade edilebilir. ‘‘Kendisiyle sürekli mücadele edilmesi istenen nefsin birçok kötü sıfatı vardır. Bunlar arasında aldatma, hile, haset, kötü zan besleme, hırs, cimrilik gibi hususları saymak mümkündür. İşte bunlar, zamanında dizginlenmez ise insan yoldan sapmakla karşı karşıya kalabilmektedir. Buna karşı nefsin terbiye, tezkiye ve tasfiye eden kişi ise Allah’a yakınlıkta daha çabuk mesafe almaktadır.’’⁷

Muhibbî, her gece zikir ile Allah’ı anarak kalbin Allah’a açılmasını, onunla konuşulmasını ifade ederken nefse uyulmaması gerektiğini vurgulamaktadır. Beyitte nefis ‘‘şûm’’ yani uğursuz olarak kötü vasıflarla anılmaktadır.

Kıl musâhib her gice kalbünü zikru’llâh ile
Uyma nefis-i şûma irmez çün bilürsin dem deme (G. 3110/2)

⁶ Semih Yeşilbağ, ‘‘Din, Tasavvuf ve Aşk Değerleri Bağlamında Muhibbî Divanı’’, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S. 23, İstanbul 2019, 159-198.

⁷ Yaşar Yiğit, *Kur’an’dan Öğütler 2*, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2011, s. 207.

2.2.6. Kanaat Et

Kanaat kavramı, ‘‘sahip olduklarıyla yetinerek fazlasını istememe, kendisine verilene razı olma’’ şeklinde tarif edilmektedir. İnsan elindekiyle yetinip başka şeylere göz dikmeyerek dünya/mal tutkusundan kurtulmalıdır. Kalpten hırsların, dünya sevgisinin silinmesi ile insan ahlaki bir erdem kazanmış olur ve huzura ulaşmanın yolu da budur. Muhibbî de kanaat kavramına değinerek padişah olan kişinin huzura ulaşacağını sanmamasını, derviş kanaat ettiği için ömrünün huzur içinde geçtiğini ifade ederek mutlu bir ömrün sırrının kanaat etmekte olduğunu vurgulamaktadır.

Her kim ki şâh olupdur sanman huzûr ider ol

Dervîş ki ola kâni ömri geçer safâda (G. 3095/6)

III. BÖLÜM

MUHİBBÎ-DOĞAL UNSURLAR: HAYVANLAR ve BİTKİLER

3.1. HAYVANLAR

3.1.1. Âhû

Gözlerinin güzelliği ile bilinen güzel kokulu, ürkek ve zarif bir hayvandır. İri ve siyah gözlere sahip olan âhû ile sevgilinin gözleri arasında ilgi kurulmaktadır. ‘‘Zülf, misk, anber, nafe, Hıtâ, Çin’’ kelimeleriyle birlikte anılmaktadır.

Sevgilinin yüzü Kâbe’ye benzetildiğinde âhû oraya sığınmaktadır. Çünkü Kâbe’de avlanmak yasaktır.

Sevgilinin gözleri, güzel gözün timsali olan âhûya benzetilmektedir.

İy kaş[1] kemân çeşmüni müjgânun içinde
Gören didi âhûyı görün tîr arasında(G. 3076/2)

3.1.2. Akrep

Kuyruğu, kıvrık ve kalkık olup ucunda zehirli bir iğnesi bulunan tehlikeli küçük hayvana verilen isimdir. Akrep kelimesi mecazî olarak ‘‘tehlikeli, can yakıcı, zararlı kimse’’ anlamında da kullanılmaktadır.

Şair, akrep ile sevgilinin saçları arasında ilgi kurmuştur. Akrebin kuyruğunun kıvrık olması ile sevgilinin saçının kıvrımlı olması da benzerlik gösteren bir unsurdur. Eğer sevgilinin akrep gibi olan saçı, âşığın canına kastedecek olursa bunda dert edecek bir şey yoktur. Çünkü gönlün tabibi olan sevgilinin dudakları, zülfünün zehrine karşılık panzehirdir.

Akreb-i zülfün egerçi zahm uradı cânuma
İy tabîb-i dil ne gam ger leblerün tiryâk ola (G. 3067/4)

3.1.3. Andelîb / Bülbül / Hezâr

Divan edebiyatında bülbül durmadan feryat figan ederek ağlayan âşığı temsil eden, güzel sesli kuştur. Bülbül, âşığın kendisini temsil ettiği gibi bazen de âşığın canı ya da gönlü yerine kullanılır. Bülbül, Muhibbî'nin şiirinde andelib ve hezâr şeklinde de yer almaktadır.

Âşık, sevgilisine nasıl âşık ise bülbül de güle öyle âşıktır. Gülün dikenlerinin bülbülün canını yaktığı ve ciğerini kana buladığı gibi sevgiliden gelen cefalar da âşığın canını yakmakta ve bağırını delmektedir.

Bülbül, gülü gördüğü vakitlerde sevinçlidir. Ondan uzakta kaldığı zamanlarda ise ağlayıp inlemektedir.

Gül yüzünsüz sorar-ısan bu Muhibbî hâlini
Gice bülbül gibi efgân eylemekdür gündüz âh (G. 3031/5)

Bülbül-i cân her gice tâ subha dek kan aglasun
Gül gibi handân yüri serv-i hırâmânsın yine (G. 3036/3)

Görsem yüzini zârı kılup âh ider gönül
Kim gördi anı bülbül ola zâra gelmeye (G.3044/4)

Güle âşık olan bülbül, gül bahçesinde güle olan aşkını anlatmak için şakıyarak ötmekte bazen de aşk derdinden dolayı inlemektedir. Güzellik bağında bülbülün inleyişini duyan gül(sevgili), gül bahçesine perişan/âşık bir bülbülün geldiğini söylemektedir. “Bülbül-i şûrîde” olarak bahsedilen bülbül, âşık yerine kullanılmıştır.

Bâg-ı hüsninde didi nâlem işidüp ol gül
Geldi bir bülbül-i şûrîde gülistânumuza (G. 3111/4)

3.1.4. Anka

Kaf dağında yaşadığına inanılan, yükseklerde uçup yere konmayan ve halk arasında devlet kuşu olarak da anılan ismi olup cismi olmayan efsanevi bir kuştur. Aynı zamanda avlanmayan ve ele geçirilemeyen bir kuş olduğundan söz edilmektedir. Beyitlerde ‘‘simurg’’ olarak da anılan anka, genellikle Kafdağı ile birlikte anılmaktadır. Anka, kanaat kavramı ile de ilişkilendirilmektedir.

Muhibbî, gönlünü hoş tutup kanaat ehli olanların meskenlerinin Kafdağı olduğunu ve o kişilerin de anka meşrepli olduğunu ifade etmektedir.

Kim ki gönlin hoş dutar âlemde istignâ-y-ıla
Meskenin Kâf-ı kanâ‘at eyler ol Ankâ-y-ıla (G. 3035/1)

3.1.5. Arı

Zar kanatlılardan, bal ve bal mumu yapan, iğnesiyle sokan böcektir. Arı, Muhibbî’nin incelenen beyitlerinde yalnızca bir beyitte geçmektedir. Bela ile arı arasında ilgi kurularak âşığın çaresiz gönlünün perişan/avare düştüğünü ve bela arılarının da perişan gönle üşüştüğü ifade edilmektedir.

Yine bî-çâre dil âvâre düşdi
Belâ aruları başına üşdi (G. 3380/1)

3.1.6. Arslan / Şîr

Arslan, yırtıcı bir hayvandır. Bu yönüyle divan şiirinde güç ve kuvvetin timsalidir. Arslan ve ceylan birlikte anıldığında arslanın vasıfları göze yüklenmektedir. Sevgilinin âhû gibi olan gözleri, arslan gibi haşmetli bakmaktadır. Bu yüzden sevgilinin güzellik hazinesine/yüzüne kimse ulaşamamaktadır. Arslan gözler, sevgilinin güzellik hazinesinin bekçisi konumundadır.

Çeşmün var iken kim irişe genc-i visâle
Yol bulma ana müşkil olur şîr arasında (G. 3076/4)

3.1.7. At / Semend / Esb / Rahş / Yüğrük

At; binme, yük çekme, taşıma vb. hizmetlerde kullanılan bir hayvandır. Türk kültüründe önemli bir yere sahip olmasından dolayı çeşitli eserlere de konu olmuştur. Divan edebiyatında atlar için yazılan ve “rahşiyye” olarak isimlendirilen kaside ve mersiyeler bulunmaktadır. Divan şiirinde atların çeşitlerinden, atlarla ilgili eşyalara kadar bahsedilmektedir.

At, Muhibbî'nin beyitlerinde “at, semend, esb, rahş, yüğrük” isimleriyle yer almaktadır. Sevgili, naz atına binse âşıkların hepsi önünde yaya savaştan asker (gibi) olur.

Ol şehsüvâr-ı meydân binse semend-i nâza
Uşşâk olur önince ser-cümle hep piyâde (G. 3095/2)

3.1.8. Balık / Semek

Balık, suda yaşayan bir hayvandır ve çeşitli yönleriyle divan şiirinde yer almaktadır. Beyitlerde semek kelimesi gerçek anlamı dışında en alt ve en üst kavramlarına karşılık olarak kullanılmıştır. En alt kavramıyla yerin derinlikleri kastedilirken en üst, göğün en üstünü karşılamaktadır. Âşık, vefasız bir sevgiliye gönül verdiği için gözyaşları denizdeki balığa ulaşsa/yerin en derinine inse, ahı da göklere çıksa yeridir. Vefasız bir güzele gönül vermenin sonu, gözyaşı döküp ah etmektir.

Yiridür sana gönül virdün vefâsuz dilbere
Geçse yaşun tâ semekden âhun irse göklere (G. 3129/1)

3.1.9. Baz / Şahbaz / Şahin / Laçın / Doğan

“Baz, şahbâz, şâhîn, laçın, doğan” kelimeleri doğan cinsi bir kuşu ifade etmek için kullanılır. Avcılığı yönüyle bilinen bu kuş, divan şiirinde sevgilinin saçlarına benzetilmektedir. Âşığın gönlü, sevgilinin avıdır. Gönül kuşunu beni ile saçının tuzağına düşüren sevgili, gönül kuşunu avlar.

Gözün şahbâzı sayd itdi gönül murgı düşüp Çine
Saçun dâmına bend oldı olaldan benlerün çine (G. 3082/1)

3.1.10. Efi / Mâr / Yılan

Yılan, uzun ve ayaksız sürüngenlerdendir. Divan şiirinde sevgilinin saçları kıvrımlı ve uzun oluşu sebebiyle yılanla benzetilmektedir.

Divan şiirinde şairlerin saçını yılanla benzetmesinden hareketle âşık, geceleri sevgilinin saçını hayal ettiğinde göğsünden içine yılan girdiğini sanmaktadır.

İy Muhibbî giceler gelse hayâl-i zülf-i dost
Sanuram ki mârdur sînemde girür inüme (G. 3011/5)

Sevgili, saçının her telini sihirle yılan haline getirmiştir. Bu sebeple dağınık olan saçlara kimse el uzatamayacaktır.

Sihir idüp didi ki her târını bir mâr itdüm
Kimse el sunmaya tâ zülf-i perîşânumuza (G. 3111/3)

3.1.11. Ejder / Ejdehâ / Ejderhâ / Suban

“Bir inanışa göre yılan, kendi eceliyle ölmez, mutlaka başka birisi tarafından öldürülmüş. 100 yıl yaşayan yılanlar ejdehâ olurmuş. Yılan ejdehâya dönüşünce ağzından ateş çıkar, nefesiyle diğer mahlukları sömürüp yutarmış. (...) Edebiyatta ejdehâ, sevgilinin saçları yerine kullanılır. Çünkü sevgilinin kıvrım kıvrım saçları bir ejderhâyı andırır. Saç, uçlarının bolluğu ile bin başlı bir ejdehâya benzer. Ayrıca tılsımlı hazineleri de ejdehâların beklediğine inanılır.”⁸

Divan şiirinde sevgilinin saçını ile ejderha arasında kurulan ilgi, Muhibbî'nin beyitlerinde de karşımıza çıkmaktadır. Sevgilinin yüzü, güzellik hazinesidir. O hazineyi de ejdere benzeyen sevgilinin saçını korumaktadır.

Hüsn genc[i] üzre itmişdür ser-i zülfin tılsım
Ejdehâdur her biri benzer egerçi mûlara (G. 3055/3)

⁸ İskender Pala, Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü, 15.b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2007, s. 136.

Muhibbî, âşığın ah ateşi ile ejderhanın ağzından çıkan ateşler arasında ilgi kurmaktadır. Âşığın yanan gönlünün kıvılcımları, çekilen ahlarla âşığın ağzından çıkmaktadır. Ağzından kıvılcımlar saçan âşık, ejderhaya teşbih edilmektedir.

Gökler yüzine itse urûc ejder-i âhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle (G. 3106/2)

3.1.12. Gürbe

Farsça bir kelime olan gürbe, Türkçede kedi anlamına gelmektedir. Gürbe, Muhibbî'nin incelen beyitlerinde kıyas/tezat unsuru olarak kullanılmıştır. Şir(aslan) ve peleng(kaplan), güçleri ile bilinen vahşi hayvanlardır. Bu yönleri ile divan şiirinde de heybetin, kuvvetin sembolü olarak yer alırlar. Muhibbî, mübalağa sanatını kullanarak güç ve heybet yönüyle kendisini aslan ve kaplandan üstün tutarak, kendisi karşısında aslan ve kaplanın bile kedi gibi olduğunu ancak ahu gözlü sevgilinin onu avladığını ifade etmektedir. Gücü aslanla ve kaplanla kıyaslanan âşık, sevgili karşısında zayıf ve çaresizdir. Bu yüzden sevgiliye yenilir.

Gürbe iken katumda şîr ü peleng
Bir gözi âhûbeni şikâr itdi(G. 3188/4)

Muhibbî, beyitte sevgiliye seslenerek rakiple kendisinin bir olmadığını ifade ederken aslan, kedi ve fare unsurları ile tezatlık oluşturmuştur. Kendisini kuvvetin ve cesaretin sembolü olan aslana benzetirken rakip yerine kedi ve fareyi kullanmıştır. Şair, aslana kedi ve fareyi benzetmenin uygun olmayacağını belirtmektedir.

Rakîb-ile Muhibbî'yi sakın kûyunda bir görme
Kagan arslana benzetmek olur mı gürbe vü mûşî (G. 3459/5)

3.1.13. Himar

Arapça bir kelime olan himar, dilimizde eşek anlamına gelmektedir. Eşek, uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanıdır. Mecazi olarak “kaba, anlayışsız, terbiyesiz, inatçı

kimse” anlamlarında da kullanılmaktadır. Hem halk arasında hem de divan edebiyatında olumsuz vasıflarla anılmış olan eşek, bir şeyi hicvetmek için kullanıldığında bazen hicvedilen unsura değinilmeden de onun acınacak/gülünecek hâlini sembolize edebilir. Divan şiirinde “merkeb, himar, har” eşek yerine kullanılmaktadır.

Muhibbî, beyitte sufi ile himar(eşek) arasında ilgi kurmaktadır. Şairler, dini konularda derinlere inemediği için hakikati göremeyen sufiyi samimi bulmazlar bu yüzden onun karşısında âşığı görürler. Sufi/zahit, riyakârdır ve aşkı da inkâr eder. Şair, beyitte sufi yerine himarı yani eşeği kullanmıştır.

Koman sûfîyi rindân sohbetine
Kapuda bağlan ancak ol himârı (G. 3191/6)

3.1.14. Huffâş

Arapça bir kelime olan huffaş, Türkçede yarasa anlamına gelmektedir. Yarasa, gün ışığının etkisiyle gözleri az gördüğü halde gece yönünü çok iyi bulabilen uçabilen memeli bir hayvandır.

Önceki beyit(G.3172/1)ten hareketle Muhibbî, beyitte vaizden söz etmektedir. Vaiz, şairlerin sevmediği ve sözlerine de itibar etmediği kimsedir. Yarasaların gün ışığında görme yetisini kaybetmesi ile vaizin sevgilinin güneş gibi olan yüzünü inkâr etmesi arasında ilgi kurulmaktadır. Her ikisi de gözünü ışığa/hakikate kapatmıştır.

Gün yüzine dilberün inkâr iderse tan mıdur
Böyledür huffâş işi mihr-i cihân-ârâ-y-ıla (G. 3172/2)

3.1.15. Hümâ

“Devlet kuşu, talih kuşu, cennet kuşu” olarak anılan efsanevi bir kuştur. “Serçeden biraz büyük, yeşil kanatlı, sarı gagalı, boz saksaganı andırır bir kuşmuş. Eskiden bir meydanda hümâ uçurulur ve kimin başına konarsa o kişi padişah olurmuş. Bu bakımdan hümâ bir devlet kuşu olarak bilinir. Yine hümâ göklerde uçunca gölgesi kimin başına düşerse o kişi ilerde padişah olurmuş. Bu kuşun ayaksız olduğu ve dirisinin ele geçmediği söylenir. Kemikle beslenir ve hiçbir kuşu incitmezmiş. Edebiyatımızda

refâh, kudret ve mutluluğa giden bir baht açıklığının sembolü olarak anılır.”⁹ Âşık, Hüma kuşunu sevgiliye benzetmektedir. Ancak hümanın yüksekte uçtuğu bilinir ve gönül şahini/âşığın gönlü onu avlamak isterse bu çaba boşunadır. Çünkü hümanın ele geçirilmesi mümkün değildir.

Ol hümâ yüksek uçarsa gönlümün şahbâzını
Dest-i himmetle salup anı şikâr itmen nice (G. 3100/3)

3.1.16. İt / Seg / Kilâb

Köpek, bekçilikte ve avcılıkta kullanılan bir hayvandır. Divan şiirinde ise rakip yerine kullanılmaktadır. Çünkü rakipler sevgilinin mahallesinin bekçileri ya da köpekleridir. Âşığın sevgilinin mahallesine/sevgiliye ulaşmasını engellemektedirler.

Âşık, sevgiliden gelen her türlü eziyete razıdır. Sevgiliden gelen eziyet, âşık için lütuftur. Sevgilinin mahallesinin köpeği olarak anılmak bile onu mutlu etmektedir. Sevgili, âşığa “köpek” dediğinde âşık bundan utanmaz tam aksine mutluluk duyar. Sevgilinin ona “itim” demesi bile yeterlidir çünkü sevgili bu şekilde âşığı anmış olacaktır.

Çıh diyü eger sürse Muhibbî’yi kapudan
İtüm didügi yiter ana gözlemez ârı(G. 3197/5)

İtüm dise eger yâr sehv-ile ben garîbe
Şevküm olup ziyâde göge atam külâhı (G. 3322/4)

Köpekler, sevgilinin mahallesinin bekçisi konumundadır. Rakip yerine kullanıldığında âşığa saldırarak sevgilinin mahallesine gelmesini engellerken bazen de âşıkla dost olurlar. Sevgilinin mahallesinde bulunarak oradaki köpeklerle kurduğu yakınlık bile âşığı mutlu etmektedir. Âşık, dostu olarak gördüğü sevgilinin semtindeki köpekler ile ağıyar arasında ilgi kurulmasından memnun değildir. Dostunun düşmanına

⁹ Pala, a.g.e., s. 216.

benzetilmesini istemeyen âşık, ağyara sevgilinin mahallesinin köpeği denilmesini istememektedir.

İy Muhibbî dime agyâra seg-i yâr sakın
Ne için benzedesin dostumu düşmenüme (G. 3155/5)

Her yire bassa segi pâyı başum anda koyam
Ben kim olam ki segi ile olam hem-pâyî (G. 3224/2)

Şimdi bîrûn oldum-ısa dergehinden ol şehün
İtleri içinde bir vakt hayli nâmum var-ıdı (G. 3386/3)

Kûyuna varsa Muhibbî itlerün karşı gelür
Bu mukarrerdür unıtmazlar bular tuz ekmeği (G. 3216/5)

Ser-i kûyına ger varsam ider red sûretin dilber
Bana nisbet anun kûyındaki hâl-i kilâb evlâ (G. 3238/3)

Kûyunda eger ölür isem cismümi iy dost
Zinhâr anı seglerine eyle sipârı (G. 3271/4)

3.1.17. Kaknûs

“Rüzgâr estikçe çok delikli gagasından nağmeler çıktığına ve sesinin verdiği şevk ile kendisini yaktığına inanılan çok iri bir masal kuşudur. Bin sene kadar yaşadığı söylenen bu yaratık, bu sürenin sonunda birçok çalı çırpı toplayıp üzerine oturur, hayata veda etmenin verdiği hüzünden dolayı, hazin hazin ötmeye başlamış. Kendi nağmelerinin tesiriyle vecde gelerek kanatlarını şiddetle birbirine çarparmış. Kanatlarının çarpmasından çıkan kıvılcımlar hem çalı çırpıyı, hem de zavallı kuşu yakıp kül edermiş. Fakat bu külden derhal bir yumurta ve yumurtadan da bir kaknûs yavrusu çıkarmış.”¹⁰ Küllerinden yeniden doğan kaknûs, Muhibbî'nin şiirinde ateşin içinde yaşadığı

¹⁰ Rıdvan Canım, Dîvân Edebiyatının Kaynakları, 1.b., İstanbul: Akıl Fikir Yayınları, 2016, s. 496

rivayetiyle de yer almaktadır. Âşık, gönlü ile kaknûs arasında ilgi kurmaktadır. Sevgili eğer âşığın kalbindeki inlemeleri bilmek isterse kaknûs gibi aşk ateşi içinde olan gönle bakması yeterli olacaktır. Kaknûs nasıl ateşler içinde ise gönülde öyle aşk ateşi içindedir.

Bilmek istersen eger cânâ derûnum nâlişin
Âteş-i ışk içre bak bu gönlümün kaknûsına (G. 3075/5)

3.1.18. Kebk

Farsça bir kelime olan kebk, Türkçede “keklik” sözcüğü ile karşılanmaktadır. Sülüngillerden olan keklik, eti için avlanan bir hayvandır. Mecazi olarak “alımlı, güzel kadın” anlamında da kullanılmaktadır. Bu anlamıyla keklik, divan şiirinde sevgili yerine kullanılırken sekerek yürümesi ile anılmaktadır.

Şair, sevgilinin salınarak yürüyüşü ile servinin salınışı arasında ilgi kurmaktadır. Sevgili, naz ile salınarak yürüse dağ keklığı onun karşısında sekmeyi unutacaktır. Kekliğin sekmesi ile sevgilinin yürüyüşü arasında ilgi kurulmuştur.

Her kaçan nâz-ıla refât itse ol serv-i hırâm
Unıdurdı karşusunda kebk-i kûhı sekmegi (G. 3216/2)

3.1.19. Kebûter

Farsça bir kelime olan kebûter, güvercin adı verilen av kuşunu ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu av kuşu, avcı kuşlarla birlikte anıldığında “âşığın gönlü” ile ilişkilendirilmektedir. Âşığın gönlü, sevgilinin avı konumundadır. Âşığın gönül kuşunu avlayan sevgilinin saçlarından ve onun eziyetlerinden âşığın canı ve gönlü kurtulamamaktadır. Çünkü sevgilinin saçı, doğan cinsinden olan laçin, şahbaz, baz diye anılan avcı kuşa benzetilmekte ve bu kuşun pençelerinden kurtulmak da mümkün olmamaktadır. Bu yüzden âşığın canı ve gönlü laçinin pençesine(sevgilinin saçları) esir olan bir güvercine benzetilmektedir.

Şehâ zülfün ikâbından dil ü cânım halâs olmaz
Esîr olmuş kebûterdür sanasın dest-i lâçine (G. 3082/2)

3.1.20. Kerkes

Akbaba divan şiirine leş yemesi, açgözlü olması ve uzun ömürlü olması ile konu olan bir kuştur. İnsan/hayvan ölülerini yemesi bakımından beslenme yönüyle anılan akbaba, dünya nimetleri leşe benzetildiği için onların peşinde koşanlar için de kullanılmaktadır.

Şair, uyarı/nasihat niteliğindeki beyitte insanın aklını başına alarak kibirlenmemesi gerektiğini ifade etmektedir. Kendini yüksekte görerek kibirlenenlerin sonu tepetaklak olmaktır. Akbaba beyitte çok yüksekte uçması yönüyle ele alınmıştır. Gururla/kibirlenerek akbabaya binenler tepetaklak olurlar/kötü bir talihe sahip olurlar.

Sen sen ol kendüni görme sana bu ibret yiter
Sernigûn oldı gurûr-ıla binenler kerkese (G. 3127/3)

3.1.21. Kuş / Murg

Murg, kuş kelimesine karşılık olarak kullanılmaktadır. Daha çok âşığın gönlünü nitelemek için kullanılır. Aşığın gönlü, sevgilinin avı konumundadır. Bu yüzden çoğu kez sevgilinin saçının tuzağına da yakalanmaktadır.

Akdı gönlüm su gibi ol serv-kaddün pâyna
Kurtılmaz murg-ı dil dutıldı zülfi damına (G. 3032/1)

Aşığın gönlü, sevgilinin saçlarının tuzağına düşerek tutsak olmuştur. Ancak âşık, sevgilinin merhamete gelerek kendisini azat etmesini istemez. Sevgilinin saçının esiri olmak istediğini ifade etmektedir.

Bend-i zülfünde gönül murgı esîründür senün
Rahm idüp o derdmende bir gün âzâd eyleme (G. 3053/2)

Sevgilinin beni, küçüklüğü ve rengi yönünden kuş yemine benzetilmektedir. Gönül kuşu, beni yeme benzeterek sevgilinin saçının tuzağına düşer.

Zülfindeki hâlin görüp yine Muhibbî murg-ı dil
Oldı giriftâr-ı kafes kasd itdi benzer dâneye (G. 3054/5)

Murg-ı dil kasd itdi indi dâne-i hâl üstine
Zülfi ağın çekdi çeşmi düşdi fi'l-hâl üstine (G. 3081/1)

3.1.22. Meges

Sinek, divan edebiyatında rengi, boyutunun küçüklüğü ve şekerin etrafında toplanma özelliği ile sevgilinin benine benzetilmektedir. Ben vücudun farklı yerlerinde olabilir fakat beyitlerde genellikle sevgilinin dudağının etrafında yer almaktadır. Şairler tarafından ben, sevgilinin tatlı yanakları ve bal/şeker gibi olan dudaklarına konan bir sinek olarak tahayyül edilmektedir.

Lebünden bûse aldı cân[1] virdi
Muhibbî san megesdür engübinde (G. 3049/6)

Lebleri üzre görinen sâye-i ebrûmıdur
Hat degül pây-ı meges kalmış meger bal üstine (G. 3081/2)

3.1.23. Mûr

Karınca, yuvalarını toprağın altına yaparak toplu olarak yaşayan ve çalışkanlığı ile bilinen böceklerin genel adıdır. Edebiyatta sevgili, sultan konumunda iken âşık zayıf ve acizdir. Divan edebiyatında Süleyman peygamberle karınca birlikte anıldığında sevgili, güç sahibi olarak Süleyman peygamber ile ilişkilendirilirken âşık, acizliği ile karıncaya benzetilmektedir. Bunun dışında karınca, sevgilinin yüzündeki ayva tüyelerine de benzetilmektedir.

Şair, kendisini ayakaltındaki karıncaya benzetirken sevgiliyi de devrin Süleyman'ı olarak niteleyerek sevgiliye seslenmektedir. Süleyman peygamber ile karınca hadisesine telmihte bulunarak Hz. Süleyman'ın karıncayı ezmediği gibi sevgilinin de âşığı ayaklar altına almayıp hakir ve perişan etmemesi gerektiğini ifade etmektedir.

Nigârâ câh u devletle Süleymân-ı zamân-isen
Basup pâ-mâl itdürme ayak altındaki mûrı (G. 3231/2)

Kıyâmetde kaçan gelse bin ayak bir ayak üzre
Umaram ki komayasın ayak altında bu mûrı (G. 3246/3)

Sevgilinin yüzü güzellik bahçesi olarak nitelendirildiğinde sevgilinin saçını yılan, ayva tüyleri de karıncaya teşbih edilmektedir. Bundan dolayı şair, güzellik bahçesinde karıncanın ve yılanın eksik olmadığını ifade etmektedir.

Bâg-ı hüsninde hatıyla zülf[i] dutmuşlar vatan
Gülşen içinde görünmez mûr u mâr eksüklüğü (G. 3339/2)

3.1.24. Mûş

Farsça bir kelime olan mûş, Türkçede fare sözcüğü ile karşılanmaktadır. Muhibbî, beyitte gücün sembolü olan aslan ile kendisi arasında ilgi kurarken rakiplerini de fareye teşbih etmektedir. Sevgilinin, mahallesindeki rakiplerle kendisini bir tutmasını istemeyen âşık, aslanı kedi ve fareye benzetmenin uygun olmayacağını ifade etmektedir.

Rakîb-ile Muhibbî'yi sakın kûyunda bir görme
Kagan arslana benzetmek olur mı gürbe vü mûşu (G. 3459/5)

3.1.25. Naka / Üştür

Beyitlerde naka ve üstür olarak geçen kelime, deve anlamına gelmektedir. Beyitlerde deve kelimesi Leylâ ile birlikte anılarak âşık, sarhoş deve olarak nitelendirilmektedir. Leyla için çöllere düşen Mecnun/âşık ile sırtında taşıdığı ağır yüklere rağmen uzak mesafeleri yürüyerek katedebilen deve arasında da taşıdıkları yükler yönüyle ilgi kurulmaktadır. Âşık da aşk derdinin ona yüklediği dertleri taşımasına rağmen bundan dolayı üzülmez/şikâyet etmez.

Oldı Muhibbî üstür-i ser-mest gibi çün
Her dem cigerde gam yimeyüp bâr âşıkı (G. 3208/7)

Konardı başına Mecnûn[un] devlet [kuşu]
Elinde nâka-ı leylî yuları (G. 3271/8)

Ne kadar ursan cefâ vü cevr ü hicrânun yükin
Mest üstürdür çeker dil yirde koymaz bârını (G. 3480/4)

3.1.26. Peleng

Kedigiller familyasından olan kaplan, çevik ve yırtıcı bir hayvandır. Divan şiirine de gücü yönüyle konu olmaktadır. Sarımtırak kahverengi postu, âşığın sararmış benzi ile ilişkilendirilirken postundaki siyah çizgiler de âşığın vücudundaki yaralara benzetilmektedir. Âşığın vücudundaki yaraları görenler onun kaplan zannetmektedir.

Geh ruh-ı zerd-ile şîrem gâh dâgumla peleng
Toludur şîr ü pelenglerle bu ışkun bîşesi (G. 3227/4)

Dir gören kûh-ı belâda oldı peyda bir peleng
Hasretiyle sîneme yakdukda mihnet dâgını (G. 3360/4)

3.1.27. Pervâne

Pervane, muma âşık olduğu kabul edilen ve geceleri mum ışığının etrafında dönerken birden kendisini mumun alevine bırakan küçük kelebeğe verilen isimdir. Divan şiirinde âşık ile pervane arasında ilgi kurulurken sevgili de mum ile ilişkilendirilir. Âşık da pervane gibi sevgilisinin uğruna canından vazgeçmeye razıdır. Pervane öyle bir âşıktır ki bülbül gibi feryat etmez; yanmasına rağmen gürültüsüz, sessiz bir şekilde canını verir.

Işk[1] gel pervânededen örge yanar âh eylemez
Bülbül-i şûrîde gibi âh u feryâd eyleme (G. 3053/4)

Âşık dün gece canının ve gönlünün, sevgilinin güzelliğinin mumunda yanarak kül olduğunu bu yüzden artık yanmayı pervaneye kendisinin öğreteceğini ifade etmektedir.

Dün gice şem‘-i hüsnine yandı kül oldı cân u dil
Şimden girü ta‘lîm idem yanmaklığı pervâneye (G. 3054/4)

Sevgilinin yanağı/yüzü mum ile ilişkilendirilmektedir. Âşık, pervane gibi sevgilinin yanağının mumuna(parlaklığına) kendini bırakarak sevgili uğruna canından vazgeçeceğini ifade etmektedir.

Görüp şem‘-i ruhun pervâne gibi
Yakam odlara ben cân pâre pâre (G.3107/3)

3.1.28. Semender

Semender, ağzından alevler saçan büyük bir kertenkeleye benzetildiği gibi bir kuş olduğu da rivayet edilen efsanevi bir hayvandır. Bu efsanevi hayvanın ateşte yanmadığı hatta ateşte yaşadığı rivayet edilmektedir. Semender ile ateş arasındaki ilgi beyitlerde çeşitli benzetmelere konu olmuştur. Bazen aşk ateşi içinde yanan âşık semendere benzetilirken bazen de semender ile sevgilinin güzellik unsurları arasında ilgi kurulmuştur. Sevgilinin yanağı, ateşe benzetildiğinde yanağın üzerine düşen saç perçemleri de asker olarak nitelendirilerek ateş içindeki semendere teşbih edilmektedir.

Tutdı od içre vatan ruhları devrinde yine
Acabâ perr-i semender mi ki zülf-i sipehi (G. 3448/4)

3.1.29. Şebdiz

Şebdiz, Hüsrev’in atının adıdır. Farsça şeb(gece) ve diz(renk) kelimelerinden oluşan kelime, beyitlerde tevriyeli olarak gece gibi siyah anlamıyla da kullanılmaktadır. Gül renkli anlamına gelen “gülgûn” kelimesi ise sevgilinin yanağı ve âşığın gözyaşları yerine kullanılırken tevriyeli olarak Şebdiz ile aynı kısraktan doğmuş olan atın yerine de kullanılmaktadır. Gülgûn ve şebdiz birlikte kullanıldığında renk bağlamında kırmızı ve siyah anlamlarında kullanılmaktadır. Genellikle şebdiz ile sevgilinin saçı arasında ilgi kurulurken gülgûn ile âşığın gözyaşları arasında ilgi kurulmuştur.

İy Muhibbî zülfi şebdîzine oldı hem-‘inân
Rahş-ı âh u eşk-i gülgûn-ı revânun yügrügi (G. 3438/5)

Zülf-i şebdîzünle cânâ eşk-i gülgû num koşup
ışk meydânında aldum niçe kerre öndüli (G. 3493/4)

Zülf-i şebdîziyle koşdum bu yaşum gülgûnını
Öndül aldum bûsesin oldum cihânun yügrügi (G. 3496/4)

3.1.30. Tavus

Sülüngiller familyasından olan tavus süslü, parlak renkli tüylere sahip olan ve rivayete göre önceden cennette iken daha sonra çıkartılan bir kuştur. Sesinin kötü oluşu ve ayaklarının çirkinliği, tavusun güzelliğiyle gururlanıp kibirli olmasındandır.

Divan şiirinde tavusun kanatlarını açması, renkli tüylere sahip çok güzel bir kuş olması ve salınarak yürümesi ile sevgili arasında ilgi kurulur. Muhibbî'nin şiirinde de tavusun kanatlarını açarak salınması sevgiliye benzetilmektedir.

Gider ‘aklum zülfini depretdügince bâd-ı sûbh
Benzedür dil cilvesini gülşenün tâvusına (G. 3075/2)

3.1.31. Tûtî

Papağangillerden, işittiği sesleri tekrar etmesiyle bilinen bir kuştur. Konuşma öğretilirken ayna kullanılması, şekerle beslenmesi ve çeşitli yönleriyle divan şiirine konu olmuştur.

Şair, beyitte kendisiyle papağan arasında ilgi kurmaktadır. Şair bir papağana benzetildiğinde okuduğu şiirle adeta ağzından şeker saçmaktadır. Aşığın/Muhibbî'nin tûtî gibi sözler sarfettiği, sevgili karşında tatlı dil döktüğü ifade edilmiştir.

Gülşende Muhîb bir gazel-i âbdâr okur
Tûtî-tab‘ sanki ider kand-ı nisârı (G. 3325/5)

3.1.32. Zag

Karga, geniş kanatlara; parlak kara tüylere ve çirkin olarak tabir edilen sese sahip olan bir kuştur. Karga uğursuzluk bağlamında değerlendirilen bir kuştur. Bunun nedeni sesinden ve renginden dolayıdır. Şairin de kargaya karşı tutumu olumsuzdur. Divan şiirinde karga ile rakip arasında bir ilgi kurulur.

Âşığın aşk derdinden dolayı vücudunda olan yaralar, âşığa leşe üşüşen kargaları anımsatmaktadır.

Tâglar-ıla kim görürse bu ten-i ‘üryânımı
Benzedür sahrâ yüzinde zâglar üşmiş leşe (G. 3026/3)

Tâglarla kim göre deşt-i belâda cismümi
Zâglar konmuş sanur mecnûn-ı ‘üryân üstine (G. 3046/3)

3.2. BİTKİLER

3.2.1. Ar’ar

Arapça bir kelime olan ar’ar, “dağ servisi, dikenli ardıç ağacı” anlamına gelmektedir. Divan şiirinde ise sevgilinin ince ve uzun oluşunu ifade etmek için kullanılmaktadır. Sevgilinin boyu bosu ile ilişkilendirilen ar’ar, sevgilinin zarif endamı, ince ve uzun boyu karşısında yenik düşer. Çünkü sevgili mukayese edildiği unsurlardan daha üstün vasıflara sahiptir.

İy ruhları gül kâmeti ‘ar’ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi gonca(G. 3091/1)

3.2.2. Ayva

Gülgillerden olan ağacın sarı renkte, ufak çekirdekli meyvesine verilen addır. Ayva, Muhibbî’nin incelenen gazellerinde yalnızca bir beyitte yer almaktadır. Şair, beyitte sararmış yüzü ile ayvanın rengi arasında ilgi kurmaktadır. Âşık sevgilinin aşkı

yüzünden hasta ve dertli olduğu için yüzü solgundur. Solgun yüzü, ayvanın rengine benzetilerek sarı renkle ifade edilmiştir.

Yüzümü zerd eyledi ışkun benüm ayvâ gibi
Bagrumı taş itdi hicrûn lâle-i hamrâ gibi (G. 3482/1)

3.2.3. Benefşe

Menekşe, baharın habercisi olan ve güzel kokusu ile bilinen bir çiçektir. Divan şiirine rengi, kokusu ve başının eğikliği ile konu olmuştur. Benefşe redifli gazelde şair, âşık yerine menekşeyi koymuştur. Menekşe gam çeken, çaresiz âşığın yerine kullanılmıştır. Gül bahçesine gelen menekşe yani âşık, ah edip ağlasa yeridir. Çünkü dünyanın/devrin sistemini anlamış ve sonbaharı düşünmüştür.

Çün geldi ‘ademden yine gülzâra benefşe
Gelse yiridür âh-ıla hem zâra benefşe (G. 3016/1)

Dehrün sistemin anladı fikr itdi hazânı
Bî-çâre vü ser-geşte vü gam-hâra benefşe (G. 3016/2)

Rüzgârın esmesiyle menekşenin savrulması ise rakkasa benzetilir.

Rakkâs gibi raksa girüp bâd-ı sabâdan
Dîvâne-i ışk itdi dil-fikâra benefşe (G. 3016/3)

Şair, menekşenin boynunun eğikliğinin nedenini dertli olmasına bağlamıştır. Derdinden dolayı menekşenin boynu eğiktir ve güle söz söylemeye hâli kalmamıştır. Benefşe redifli gazelde âşığın vasıfları, menekşeye yüklenmiştir.

Baş egüben oldı Muhibbî gibi gamgîn
Kalmadı mecâli güle güftâra benefşe (G.3016/5)

3.2.4. Bîd

Söğütgillerden, daha çok su kenarlarında yetişen bir ağaçtır. Divan şiirine yapraklarının titremesi ve su kenarında yetişmesi ile konu olmuştur. Şair, kendisini söğüt ağacına benzeterek o güzel yüzlü sevgiliyi gördüğünde söğüt ağacı gibi titrediğini ifade etmektedir.

Ol perî-ruhsârı görsem bîd gibi ditirerem
Sanasın bir hastadur kim ditreye cân üstine (G. 3164/3)

3.2.5. Çemen

“Yeşil, kısa ot, yeşillik yer” anlamlarına gelmektedir. Divan şiirinde gezinti ve eğlence yeri olarak da anılan çemen, sebz, sebze-zâr gibi kelimelerle de karşılanmaktadır. Ayrıca sevgilinin pek çok güzellik unsuru da çemende yer almaktadır. Bahar gelince çemende çiçekler açar, kuşlar öter ve eğlence havası olur. Çemende açan çiçekler sevgilinin yanağına(gül) ya da dudağına(gonca) benzetilmektedir.

Nev-bahâr ile bezendi sebzâr oldı çemen
Bu safâdan zer saçar mihr-i cihân-tâb üstine (G. 3070/2)

Güller bitürüp çevremi yaşum çemen itdi
Seyr eyle dilâ gönlün açılsun çemenümle (G. 3106/4)

3.2.6. Engûr

Üzüm, asmanın salkım durumunda olan ufak taneli, taze veya kuru olarak yenilen meyvesine verilen addır. Şarabın üzümünden yapılmasına bağlı olarak divan edebiyatında üzüm, “şarap” anlamında da kullanılır.

Muhibbî, aşk şarabını içtiğinden beri kendinden geçerek sarhoş olmuştur. Bunu bilmeyenler de üzüm suyu/şarap içtiğini zannederler.

Mahabbet câmın içelden Muhibbî şöyle mest oldu
Anı kim bilmeye sanur içüpdür âb-ı engûrı (G. 3231/6)

3.2.7. Gendüm

Farsça bir kelime olan gendüm, Türkçede ‘‘buğday’’ anlamına gelmektedir. Buğday, öğütülerek taneleri un ve ekmek yapımında kullanılan, insanın başlıca gıdasını oluşturan bir bitkidir. Öğütülüyor olması ve küçüklüğü ile divan şiirine konu olmuştur.

Muhibbî, uyarı/öğüt niteliği taşıyan beyitte ‘‘dünya buğdayı’’ diyerek kastettiği dünya malı/nimetine karşı açgözlülük ederek onun büyük bir arzu hâline getirilmemesi gerektiğini ifade etmektedir.

Gendüm-i dünyâya dil virüp sakın itme tama‘
Mûr gibi niçeye dek cem‘ idesin dâne[y]i (G. 3331/5)

3.2.8. Giyah

Bittikten belirli bir süre sonra kuruyan, küçük bitkilere verilen addır. Âşık, aşk derdinden dolayı gözyaşı dökmektedir. Çok ağladığını ve döktüğü gözyaşı miktarının çokluğunu ifade etmek için mübalağa sanatına başvuran şair, vücudu/bedeni gözyaşına gark olsa bunun şaşırılacak bir şey olmadığını ifade eder. Çünkü sel, gerçekleştiği yerde her şeyi/tüm otları götürür.

Gözüm yaşı virürse tan mı bu cismi garka
Lâ-büd kaçan sel olsa götüre her giyâhı (G. 3322/5)

Serîr-i şâhı vü tâc-ı giyâhı
Gerekmez bana yig olmak gedâyî (G. 3324/2)

3.2.9. Gonca

Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk anlamına gelmektedir. Divan şiirinde sevgili ve sevgilinin ağzı için kullanılmıştır. Goncanın açılması, sevgilinin gülmesine benzetilir.

Gonca olan ağzın rengi ve tazeliği dolayısıyla içinde mücevher saklar. Sevgilinin dudakları lal, dişleri incidir. Gonca, içinin kırmızı renkte olması dolayısıyla şarap renginde düşünülür ve kadeh yerine kullanılır.

Âşık, sevgilinin kapalı olan ağzını açılmamış bir çiçek olan goncaya benzetmektedir. Âşık pek çok soru sormuş bile olsa sevgili ona bir kez cevap vermez. Beyitte âşığın bu duruma bir çare bulamadığı ifade ediliyor.

Bin süvâl itsem dönüp virmez bana bir kez cevâb
Bulmadum bir çâre derdâ gonca-i hâmûşına (G. 3074/2)

3.2.10. Gül / Verd

Divan edebiyatında adından en çok bahsedilen çiçek, güldür. Rengi ve kokusu ile güzel bir çiçek olan gül, çemenin ve bağın da şahı konumundadır. Şiirde gül, sevgili yerine kullanılır ve boyu, güzelliği, yanakları, yüzü, teri vs. güle teşbih edilir. Beyitlerde sevgilinin boyu gül fidanına, yanakları kırmızılığı ve pembeliğiyle gülün rengine ve yüzündeki ter de gül yaprağındaki çiğ tanelerine benzetilir. Rüzgâr, aşığa sevgilinin(gülün) kokusunu getirir.

Gül, diken ve bülbül ile birlikte anılmaktadır. Bülbül, âşık yerine kullanılırken diken de âşığın rakibidir. Gül ile bülbülün aşkı dillere destandır ancak aralarına rakipler girer. Aşığın gözünde sevgili, aşığa ilgi göstermezken diğer rakiplere karşı ilgilidir.

Sevgili nasıl ki güzellerin şahı ise gül de çiçeklerin şahıdır. Özel bir çiçektir ve cennet çiçeği olarak bilinir. İslam peygamberi Hz. Muhammed ile özdeşleştirilir.

Gülistân içre gül şâhına karşı
İder bülbüller âhengi[ni] sorma (G. 3050/3)

Âşığa göre sevgilinin gül gibi olan yüzü olmasa gül bahçesinin hiçbir özelliği kalmayacaktır. Gül bahçesini özel kılan sevgilidir.

Gül yüzünsüz n'eylerem ben gülsitân-ı gülşeni
Gün yüzün olmasa âlem zerre gelür mi göze (G. 3024/3)

Beyitte sevgilinin yanağı pembeliğinden dolayı güle teşbih edilirken boyu da serviye teşbih edilmiştir.

Zülfini kaldırdı gördüm kadd ü ruhsârın didüm
Gül açılmış ne ‘aceb serv-i hırâmân üstine (G. 3046/5)

Boyun serve yüzün gülzâr-ı çîne
Dişün benzer senün dürr-i semîne (G. 3108/1)

Gül mevsiminin gelişiyile bahar başlar. Bu mevsim, beyitlerde “gül-devri”, “gül eyyamı”, “gül mevsimi”, “gül vakti” ifadeleriyle yer almaktadır. Sevgili, baharın gelişiyile bağa bahçeye çıkar; eğlence başlar.

Leb-i la‘li hevâsından kamu mest oldu bî-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko hüşyâr olmasun kimse (G. 3029/4)

Yine hengâm-ı güldür devr-i lâle
Tutar nergis eli üzre piyâle (G. 3109/1)

Âşığın göğsünde aşk derdinden dolayı yanıklık ve yaralar bulunmaktadır. Bu yaraların ilk hali kırmızı renkte olduğu için şair göğsündeki yaraları kızıl gül ile ilişkilendirmiştir. Âşık, gönül bahçesinde kızıl gül açması gerekirken yaraların açıldığını ifade etmektedir.

Açıldı bâg-ı sînemde kızıl gül yirine dâgum
Dil-i şeydâ gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende (G. 3064/4)

Şiirde gül, sevgili yerine kullanılırken diğer güzellik unsurları gibi teri de güle teşbih edilir. Beyitlerde yüzündeki ter, gül yaprağındaki çiğ tanelerine benzetilmektedir.

Güzeller seyr ider olmuş ‘arak-rîz
Ki san gül-berg üzre düşdi jâle (G. 3109/4)

3.2.11. Hâr

Diken, sevgiliyle âşık arasına giren engel olarak görülmektedir. Diken kelimesiyle rakip yani diğer âşıklar kastedilmektedir. Âşığa göre sevgili, âşığa yüz vermez ama rakiplerle oldukça ilgilidir. Gül ile dikenin “hem-nişîn” olduğunu gören bülbül(âşık), çemende feryat edip öter.

Gülün hâr olalıdan hem-nişîni
Ötüp feryâd ider bülbül çemende (G. 3015/3)

Bülbül yiridür âhını eflâke çıkarsa
Gül kim açıla hârı görür ol bilesince (G. 3091/2)

Âşık, sevgilisini çok sevdiği için ondan gelen her zorluğa katlanmaya razıdır. Bu yüzden sevgili uğruna ağyardan gelen her türlü kedere de katlanmaktadır.

Yâr için agyâr elinden çekdüğüm budur elem
Tâlib-i gülzâr olanlar katlanurlar hârına(G. 3032/3)

3.2.12. Lâle

Şairler daha çok rengi dolayısıyla lalenin üzerinde durmuşlardır. Kırmızı renkte oluşu daha çok sevgilinin utangaçlığı için kullanılmaktadır. Aynı zamanda âşığın kanlı gözyaşı da renginden dolayı laleye benzetilmektedir. Bunların dışında renginden dolayı gönül, kan, yara, yüz, kanlı göz, şarap (şarâb-ı lâlegûn), şekil yönünden de kadeh gibi unsurlara benzetilir. “Lâleden söz eden beyitlerde rengi dolayısıyla kan ağlamak, bağı hun olmak, kan bulaşmak, kan yutmak, kanına girmek, kan içmek, kanlı olmak, kanı kurumak, nice demler görmek, yanıp yakılmak gibi deyimlere de yer verilir. Lâlenin ortasındaki siyahlığın sevgilinin yanaklarını kıskanma veya onlara özenme sonucunda

ortaya çıkan bir yara olduğu düşünülür. Bu haliyle bazan bağrını dağlayan bir âşık olur veya üzerinde siyah ben bulunan bir yüz gibi tasavvur edilir.”¹¹

Dilberâ hicr-ile bagrum lâle-veş hûn eyleme
Leylî zülfün hasretinden beni mecnûn eyleme (G. 3019/1)

Lâleler gibi yine sîneyi pür dâg idelüm
Gonca-veş çâk idelüm sîne gerüp anlar-ıla (G. 3025/3)

Görelen ruhlarını bâg-ı lâle
Yakupdur dâg-ı ‘aşkunı cebinde (G. 3049/2)

Görenler sînemün üstinde dâgum
Sanur açıldı sahrâlarda lâle (G. 3109/7)

Lale sadece divan şiirinde değil, Türk kültüründe de önemli bir yere sahiptir ve adından sıkça söz edilir. Lale, adına bir devir açılan bir çiçektir. Kayıtlarda 16-18. yüzyıllarda İstanbul’da iki bin çeşit lale yetiştirildiği yer almaktadır. Zamanla laleye olan ilgi daha da artmış ve İstanbul’un simgesi hâline gelmiştir. Laleye karşı olan bu ilginin neticesinde laleyle ilgili pek çok eser kaleme alınmıştır. Kanuni’nin de “lale” redifli gazeli bulunmaktadır. Lale redifli gazelde lale, âşık konumundadır.

Âşığın sevgilisine duyduğu aşktan dolayı çılgına dönerek yakasını yırtması ve şarap içerek kötü bir duruma düşmesi lale üzerinden anlatılmıştır.

Çâk-i pîreher ider olalı şeydâ lâle
Bâde nûş ideli oldı yine rüsvâ lâle(G. 3051/1)

Lale, âşığın aşk ıstırapı sonucu bağrında oluşan yaralara özenmiş ve bu yüzden kendini yaralamıştır. Yaralar, ilk olarak kırmızı renkte iken dağlandıktan sonra siyahlaşmıştır. Muhibbî, lalenin ortasında bulunan siyahlığın nedeninin de bu olduğu ifade etmektedir. Beyitte lale, âşığa öykünmüştür.

¹¹ Turhan Baytop, Cemal Kurnaz, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, Ankara, 2003, C. 27, ss. 79-81.

Sînedê dâg yakup kendini mecrûh ider ol
Bana öykündi meger yakdı bedenhâ lâle (G. 3051/2)

3.2.13. Nergis

“Mitolojiye göre Narsis (Narkisos), çok güzel ve aşktan anlamaz bir delikanlı imiş. Onu sevip de derdinden perişan olan kızlar bu genci tanrılara şikâyet etmişler. Tanrıların verdiği ceza sonucu Narsis bir gün dereye kendi aksini görüp âşık olur. Kendini seyrederken suya atlar ve boğulur. Vücudu çürüyüp yerinde göze benzer bir çiçek biter ve bütün güzellere hayran hayran, baygın şekilde bakar.”¹² Divan şiirinde nergis, şekli ve baygın bakışı ile göze benzetilmektedir. Gözün mest olarak nitelendirilip şehla bakması“nergis-i mahmur, nergis-i mestane” şeklinde ifade edilmektedir.

Şair, mest gözlerin kan dökücü olduğunu ifade etmektedir. “nergis-i serhoş” tamlaması ile sevgilinin baygın ve hafif şaşkı bakışı dile getirilmiştir.

Meclis-i meydür lebinden bûse itme iltimâs
Kan olur uyma sakın ol nergis-i serhoşına (G. 3074/3)

3.2.14. Nihal

Nihal, ağaçların yeni yetişmekte olanı, en genç olanıdır. Beyitlerde fidan gibi taze ve düzgün vücutlu sevgili yerine kullanılır.

Kaddüne benzedemem serv ben iy tâze nihâl
Dahl ider her kişi servün niçe her bir yirine (G. 3020/3)

3.2.15. Nilüfer

Nilüfergillerden, yuvarlak ve geniş yapraklı su bitkisidir. Beyaz rengi daha yaygın olmakla birlikte pembe, sarı ve mavi renktedir. Nilüfer, suda yetişen bir su bitkisi olması ile divan şiirine konu olmuştur. Muhibbî, nilüferin suda yetişmesine telmihte bulunarak

¹² Pala, a.g.e., s. 356.

nilüferle kendisi arasında ilgi kurmaktadır. Muhibbî'nin yüzü de gözyaşına gark olarak nilüfere benzemiştir.

Hasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lâleler
Firkatiyle dönse tan mıdur yüzüm nilüfere (G. 3129/4)

Gözlerüm yaşına gark oldum bu rûy-ı zerd-ile
Gûyiyâ nilüferem kaldum miyân-ı âbda (G. 3147/2)

Gözlerüm yaşı benüm başumdan aşdı âh kim
Yüzüm oldı ol su içinde nilüfer gibi (G. 3256/4)

Gözlerüm yaşına baksun sonra rûy-ı zerdüme
Gark-ı âb itmiş temâşâ eylesün nilüferi (G. 3261/2)

Gözlerüm yaşında her kim göre rûy-ı zerdümi
Benzedür dir suya gark olmuş görün nilüferi (G. 3453/4)

3.2.16. Reyhân

Yapraklarının güzel kokulu olduğu bilinen fesleğen bitkisidir. Sevgilinin saçının kokusu şairler tarafından şiirlerde anlatılmaktadır. Güzel kokan saç, güzel kokan bitkilere de teşbih edilmektedir. Reyhan da kokusu yönünden sevgilinin saçlarına ve ayva tüyelerine benzetilmektedir.

Sevgilinin yüzündeki güzellik unsurlarından bahsedilen beyitte sevgilinin yüzüne dökülen zülfü, şekil ve koku yönünden reyhana benzetilirken gözleri de şekli yönünden nergise benzetilmiştir. Reyhanlar arasında nergis bittiği söylenmektedir.

Ol çeşm-i siyeh zülf-i perîşân arasında
Nergis gibidür ki bite reyhân arasında (G. 3078/1)

3.2.17. Semen / Yasemin

Divan şiirinde yasemin ile sevgilinin saçı, yanağı, yüzü ve teniyle renk ve konu yönünden benzerlik kurulmaktadır. Şairler, yasemini daha çok beyaz rengi ile ele almışlardır. Beyaz renk, sevgilinin tenine benzetilmektedir. Ancak sevgilinin bedenindeki tazelik/körpelik yaseminde bulunmaz.

Niçe teşbîh idem ben sîme cismün
Bulınmaz bu tarâvet yâseminde (G. 3049/4)

3.2.18. Servi

Servi, divan şiirinde sevgili ve sevgilinin boyu için kullanılır. Adından en çok bahsedilen ağaçtır. Servinin rüzgârda bir sağa bir sola salınması ile sevgilinin salınarak yürümesi arasında ilgi kurulur.

Sevgili, servi gibi salınarak yürüdüğünde âşık kendinden geçerek gözyaşı döker.

Gözlerüm yaşı revân olup akar cûlar gibi
Serv gibi salınup ol yâr eger tenhâ geze (G. 3024/4)

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nâz-ıla
Cıger kanın gözümden dil saçar âheste âheste (G. 3038/2)

Sevgili, güzelliği ve güzellik unsurları ile eşsizdir. Şair, sevgiliyi anlatırken teşbih ettiği unsurların sevgili karşısında yetersiz olduğunu belirtmektedir. Sevgilinin boyunu serviye benzetir ancak bu, sevgilinin yüceliği karşısında yetersiz kalmaktadır.

Kaddüne benzedemem serv ben iy tâze nihâl
Dahl ider her kişi servün niçe her bir yirine (G. 3020/3)

Servi ağacının etrafı bazen sevgilinin eteği olarak tahayyül edilirken ağacın dibi ise sevgilinin ayaklarına benzetilir. Âşık, sevgilinin ayaklarına gözyaşını sel gibi akıtmıştır.

Ol servün evvelâ pâyına cân u dil akıtdum
Ardınca ravân oldu yaşum da bilesine (G. 3077/2)

3.2.19. Sîb

Farsça bir kelime olan sîb, elma kelimesine karşılık olarak gelmektedir. Divan şiirinde elma genellikle sevgilinin çenesine ve gabgab(çenenin alt kısmı, çene altındaki ikinci gerdan)ına benzetilirken şarap da sevgilinin dudaklarına benzetilmektedir. Muhibbî, beyitte gabgab ile elma arasında ilgi kurarak elmayı şarabın üzerine yenilebilecek bir meze olarak nitelendirmektedir.

Leblerün emdükçe meyl eyler bu gönlüm gabgaba
Sîb hûb olur meze dirler mey-i nâb üstine(G. 3070/4)

3.2.20. Sûsen

Klasik şiirde sıkça işlenen bir çiçek olan sûsen, Osmanlı süsleme sanatında da sıklıkla kullanılmıştır. Sûsen, klasik şiirde uzun ve sivri yaprakları ile şekil yönünden kılıç, hançer gibi savaş âletlerine benzetilirken dil ile de ilişkilendirilmiştir. Muhibbî, sûsenin yapraklarını bir dil gibi uzatmasına değinerek kimsenin hâline/vaziyetine ve hakkına sûsen gibi dil uzatılmaması gerektiğini ifade etmektedir.

Kendü hâlüne nazar kıl var mı gör hayr-ı ‘amel
Dil uzatma kimsenün ahvâline sûsen gibi (G. 3210/2)

İster-isen kim perîşân olmayasın ‘âkıbet
Dil uzatma kimsenün hakkına sen sûsen gibi (G. 3461/3)

3.2.21. Sümbül

Zambakgillerden, genellikle mor renkli ve çiçekleri keskin kokulu olan süs bitkisidir. Divan edebiyatında şekli (dağınık ve kıvrımlı), kokusu ve koyu renkli olması dolayısıyla sevgilinin saçıyla benzerlik kurulur. Beyitlerde genellikle sümbül ve gül birlikte kullanılır. Çünkü sümbül gibi olan saçlar, gül yanağın üzerine dökülmektedir. Ayrıca deste deste oluşu ve tazeliğiyle de beyitlerde yer almaktadır.

Şol mu ‘anber zülf düşmüş hadd-i cânân üstine
Deste-i sümbüldür ol san verd-i handân üstine (G. 3046/1)

Rüzgâr, sevgilinin saçına dokunup sümbül gibi olan kokusunu getirse âlem sevinç içinde olurdu.

Sabâ sümbül saçından bû getirse
Olurdu bu cihân hurrem bizümle (G. 3063/4)

Sümbül, koku yönünden misk ve anberle de kıyaslanmaktadır. Rüzgâr, sevgilinin saçının kokusunu Çin’e ve Hita’ya ulaştırmaktadır. Bu bölgeler, amber kokusunun kaynağı olduğu için anılmaktadır.

3.2.22. Şimşad

Şimşirgillerden, yaprakları her mevsimde yeşil kalan, odunu çok sert olan bir ağaçtır. Divan şiirinde şimşir ağacının boyunun uzunluğu ile sevgilinin boyu arasında ilgi kurulmaktadır. Şair de sevgilinin boyunun uzunluğunu servi ve şimşir ağaçlarına teşbih etmiştir.

Hırâmân kadd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyler
Anılmaz oldu pest olup o bâgun serv ü şimşadı (G. 3175/2)

Arturur cân ‘andelîbi dem-be-dem feryâdını
Anduğınca gül yüziyle kâmet-i şimşâdını (G. 3230/1)

3.2.23. Tûbâ

“Sidre’de bulunan ve kökü yukarıda, dalları aşağıda olmak üzere bütün cenneti gölgeleyen ilâhî bir ağaçtır. Her çiğnemesinde ve her yudumunda başka lezzetleri olan meyveleri vardır. (...) Divan şiirinde Tûbâ ağacı, gölgesi ve boyu nedeniyle anılır. Sevgilinin boyu Tûba'ya benzer.”¹³ Muhibbî de uzun boyundan dolayı Tûbâ ağacı ile sevgilinin boyu arasında ilgi kurmuştur.

Görüp tûbî boyını serv [ü] ‘ar‘ar
İkisi reşk udından sındı düşdi (G. 3431/3)

Muhibbî, sevgilinin boyunu serve benzetilenlerin sonunun kökü yukarıda, dalları aşağıda olan Tûbâ ağacı gibi tepetaklak olmasını diler. Çünkü sevgilinin ve sevgilinin güzellik unsurlarının bir benzeri yoktur.

Âhir olsun göreyin tûbî gibi ol ser-nigûn
Kim ki teşbîh eyleye serve kadün şimşâdını (G. 3464/2)

¹³ Pala, a.g.e., s. 459.

IV. BÖLÜM

MUHİBBÎ-SAVAŞ ALETLERİ

4.1. VURUCU SİLAHLAR

4.1.1. Kemend

“Eskiden savaş âleti olarak kullanılan, uzaktaki bir kimseyi veya şeyi çekip yakına getirmek için atılan ucu ilmekli ip” anlamına gelmektedir. İdamlarda kullanılan ilmekli yağlı kayış bağlamında da anılmaktadır.

Beyitlerde sevgilinin saçlarıyla kemend arasında ilgi kurulmuştur. Sevgili, âşığa saç kemendini atarak âşığın gönlünü kendisine köle yapmıştır. Bu durumdan şikâyetçi olmayan âşığın dileği, sevgilinin kapısında boynu bağlı bir köle olmaktır.

Atup zülfün kemendini düşürdün gönlümi bende
Kapunda umaram olam ki boynu bağlı bir bende (G. 3064/1)

4.2. KESİCİ SİLAHLAR

4.2.1. Tığ

Farsça bir kelime olan tığ, kılıç anlamına gelmektedir. Kılıç, harpte kullanılan ucu eğri ya da düz olan ve kın içinde bir kayışla bele takılan savaş âletidir.

Cihan padişahı olan Muhibbî'nin hayatında seferlerin yeri düşünüldüğünde şiirlerinde savaş unsurlarına yer vermesi kaçınılmazdır. Üstelik kılıç, Osmanlı ordusunda sayıca en fazla bulunan savaş âletidir. Bu yüzden kılıcı gerçek anlamında da kullanmıştır.

Sevgilinin kan içici gözleri, kılıcı(kirpikleri) elinde tutarak güzellik şehri(sevgilinin yüzü)ne bakmaktadır. Kirpikler ile kılıç arasında şekil yönünden ilgi

kuran âşık bu benzetme ile gözlerin elinde kılıcı ile beklemede olduğunu ve güzellik şehrini koruduğunu ifade etmektedir.

Ala gözler şehr-i hüsne nâzır olmışdur meger
Tîgı elde yaslanur gelse kaçan h`âb üstine (G. 3070/3)

Âşık, sevgiliden gelen sitem ve cefalardan dolayı paramparça olduğunu daha etkili bir şekilde ifade edebilmek için kılıç ve ok unsurlarını kullanmıştır. Savaş meydanında kılıç ve ok unsurları kullanılarak düşmanın canına kastedildiği gibi merhametsiz/kâfir sevgili de sitem kılıcı ve cefa okuyla âşığı parça parça etmektedir.

Sitem tîgı cefâ tîriyle kıldun
Beni hey nâ-müselmân pâre pâre (G. 3107/4)

4.2.3. Hançer

Eğri, sivri uçlu, çift veya tek taraflı bir bıçak türüdür. Daha iyi kesmesi ve daha kolay saplanması için eğridir. Savaş aleti olarak kullanılır. Eğriliği yönünden sevgilinin kaşı ile ilişkilendirilirken sivri uçlu ve kesici olması yönüyle de sevgilinin gamzesi ve kirpikleri ile ilişkilendirilir.

Kıya bakışlar-ıla bagrumı hûn itdi gözi
Müjesi sînemi çâk eyledi hançer yirine(G. 3020/4)

Yine kasd eyledi bu gamze görün cânumuza
Hançerün susadı içemege gelür kanumuza (G. 3111/1)

4.3. ATICI SİLAHLAR

4.3.1. Ok/ Tîr/ Hadeng

Savaş malzemesi olarak kullanılan ok, Farsçada tîr ve hadeng sözcükleri ile karşılanmaktadır. Beyitlerde de tîr, hadeng ve ok aynı anlamlarda kullanılmıştır.

Âşığın kaleminde sevgili, kılıç; ok, yay gibi savaş unsurları ile bir padişah görüntüsündedir. Savaş âleti olarak kullanılan ok, yay aracılığı ile atılmaktadır. Ucunda da sivri bir demir vardır. Şair sevgilinin güzellik unsurlarından olan yan bakışlarının, kirpiğinin, kaşlarının ve diğer unsurların öldürücü özelliğini anlatmak için “ok” sözcüğünü kullanmıştır. Sevgilinin yan bakışı ok olarak aşığın göğsüne gelmekte ve onu öldürmeyi hedefleyerek kan içinde bırakmaktadır.

Gamzen okını sînede ben kana boyadum
Her ne ki geçe hâtırına sen de var eyle (G. 3033/2)

Sevgilin bakışları âşık için öldürücü ve yaralayıcı özellikte olmasına rağmen âşığın gönlüne isabet etmesi, âşık için sorun değil lütuftur. Çünkü sevgiliden gelen dert bile güzeldir. Sineye atılan ok da sevgilinin yadigârıdır.

Ger seng atasın başuma ol tâc-ı sa’âdet
Minnet bilürem gamzen okı cânâ geçerse (G. 3012/4)

Can, kutsal bir şey uğruna feda edilir. Âşık, sevgili uğruna hiç düşünmeden canını feda etmeye hazırdır. Göğsü gamze oklarıyla dolu olan âşık, sevgilinin kaşının yayına emrederek ok atmasına razı olarak sevgili uğruna canını kurban edeceğini ifade etmektedir.

Gamze oklarıyla sînem toludur terkeş gibi
Cânı kurbân ideyin emr itse kaşı yayına (G. 3048/2)

Sevgilinin güzellik unsurlarından olan kaşlar, şekli yönünden savaş unsuru olan yaya benzetilirken kirpikler de oktur. Ok, yay aracılığıyla atıldığı için beyitlerde de genellikle birlikte kullanılır. Göz ve kaş tahayyülü ile sevgili âdeta silahlanmış bir savaşçı konumundadır ve âşığa gamze oklarını atarak aşığın canına kastetmektedir. Gamzelerin ok atması ile sevgilinin etkileyici/öldürücü bakışı kastedilmektedir.

Kaşların geh çîn ider geh gamzeler tîrin atar
N'eyleyem derdâ dirîgâ ben bu göz ü kaş-ıla (G. 3047/2)

Sîneye gelse müjen tîri eyâ kaşı kemân
Anı ışk ehli bilür cânına râhat kapusı (3409/2)

4.3.2. Peykân/ Temren

Peykân ve temren ok, mızrak vb. savaş âletlerinin ucundaki sivri demir anlamına gelmektedir. Sevgilinin bakışları ya da gamze okları ile peykan/temren arasında ilgi kurulmaktadır. Âşığın göğsü sevgiliden gelen peykan/temren(yan bakışlar) ile parçalanmaktadır. Ancak âşık bu durumdan şikâyet etmez. Çünkü sevgiliden gelen her cefa onun için lütuftur. Peykan/temren de sevgiliden geldiği için onun yadigârıdır ve âşık onu sinesinde saklamak ister. Aynı zamanda bu unsurlar âşık için merhemdir. Okun demirden yapılan uç kısmına/temrene yapım aşamasında su verilmektedir. Önceki dönemlerde yaralılara su içirilmesinin nedeni, kanın sulanmasını sağlamaktır. Bu şekilde su ve peykan arasında yaranın iyileşmesi hızlanır. Âşığın da yan bakışları/peykanı merhem olarak nitelemesinin nedeni onun sevgiliden geliyor olması ve iyileştirici özelliğidir.

Gonca gibi saklaram sînemde peykânun şehâ
Bu şikeste gönlümün çün ol olupdur merhemi (G. 3377/3)

Egleyem dirdi Muhibbî sînedede peykânunu
Geçdi gitdi sîneden âh kim bir ân eglenmedi (G. 3383/6)

Gamzesi tîri-y-ile bu cân u dil mecrûhdur
Çıkmayısar sîneden ölince kanlu demreni (G. 3397/2)

4.3.3. Keman/ Yay

Ok atmak için kullanılan, eğri bir savaş âletinin adıdır. Yay, hem divan şiirindeki benzetme yönüyle hem de Türklerin eski dönemlerden beri en çok kullandıkları savaş

âleti olması yönüyle Muhibbî Divanı'nda en sık kullanılan unsurlardan biridir. Divan şiirinde kaş, şeklinden dolayı keman/yaya benzetilmektedir. Sevgilinin ok gibi olan kirpikleri ile yay ilişkilendirilmiştir. Yay, sevgilinin kaşıyla ilişkilendirildiği gibi aynı zamanda gamzesi, gözü ve âşığın boyu ile de benzetme unsuru olarak kullanılmaktadır. Ancak divanda keman/yay ilgili en yaygın kullanım sevgilinin kaşları içindir. Âşığın canına kasteden sevgili, ok ve yayla birlikte anıldığında güzellik unsurları ile bir savaşı görünümündedir. Ok ve yay ile âşığın siper ettiği göğsünü hedef almaktadır.

Gamzelerden yine tîr aldı nigârum eline
Kaşı yayına koyup ola ki bagrum deline (G. 3080/1)

Sînede durmaz Muhibbî gamzesi eyler güzer
Bir kaşı ya kirpügi ok yâr sevdüm tâzece (G. 3087/5)

Ol kemân ebrû yine kâsd itdi 'âşık cânına
Gamzelerden niçe oklar cem' kıldı yanına (G. 3112/1)

Gayrılar kâsdını gel eyleme iy kaşı kemân
Gamze oklarına ben eylemişem dil hedefi (G. 3352/2)

Eline tîr ü kemân alursa çeşmi vechi var
Yalvarup 'âşıkları boyın çeker virür seri (G. 3453/2)

Âşık, kaşları keman gibi olan sevgiliye seslenerek onun kaşlarını gördüğünden beri boyunun iki büklüm olduğunu ve bu hâlden dolayı da yaya benzettiğini ifade etmektedir.

Ebrûlarını görelî iy kaşları kemân
Kaddi bükildi oldu dü-tâ ya benüm gibi (G. 3420/4)

4.4. SAVUNMA SİLAHLARI

4.4.1. Siper/ Kalkan

Eski savaşlarda savaşçının kılıç, ok vb. unsurlardan gelecek darbelere karşı korunmak için sol elinde tutarak kullandığı âlettir. Kalkan, savaş âleti olarak çok eski zamanlardan beri kullanılmaktadır. Ayrıca Türkler, kılıç ve kalkan kullanma konusunda oldukça yeteneklidir. Muhibbî Divanı'nda ilgili beyitler incelediğinde “siper” ve “kalkan” kelimelerinin aynı anlama gelecek şekilde kullanıldığı görülmektedir.

Âşık, siper/kalkanı genellikle sevgilinin güzellik unsurlarından gelen öldürücü darbelere karşı kendisini korumak için kullanmaktadır. Sevgilinin yay gibi olan kaşlarının attığı gamze oklarına karşı göğsünü siper olarak kullanan âşık, yine de öldürücü darbelerden kurtulamaz. Yan bakış oklarının keskinliğine vurgu yapan şair, sevgilinin yan bakış oklarına karşı siperin de etkili olmadığını ve okların âşığın göğsüne geldiğini ifade etmektedir.

Atar ya kaşların gamz oklarını
Geçer sîne karâr itmez siperde (G. 3059/6)

4.4.2. Zırh (Cevşen)

Önceki dönemlerde ok, kılıç gibi unsurların darbelerinden korunmak için giyilen demir tel ve levhalardan oluşan zırh takımıdır.

“Muhibbî'nin söz konusu beytinde de saçlarını dağınık halde bırakan sevgili, gümüş tenli bedeni üzerine zırh giymiş olarak vafedilmiştir. Beyitte sevgilinin tenini betimlemek üzere kullanılan gümüş, değerli bir maden olup bazı özel ve önemli kişilerin zırhlarının gümüşten yapıldığını hatırlatır türden bir kullanımdır. Âşık nazarında en önemli kişi de sevgili olduğuna göre ona yakışacak zırh da en makbul zırh sayılabilecek olan “dâvûdî” ve “gümüş” olandır.”¹⁴

¹⁴ Ayşe Yeşil, “*Avnî ve Muhibbî Divanlarında Savaş ve Savaş Unsurlarının Kullanım Alanları*”, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.

San geyer ol sîm-ten üstine dâvûdî zirih
Her kaçan eyler perîşân tagıdur gîsûları (G. 3476/4)

4.5. SAVAŞ YÖNTEM VE TAKTİKLERİ

4.5.1. Busu (Pusu)

Pusu, birine ansızın saldırmak için saklanıp beklenen yerdir. Sevgilinin kaşı ve gamzesi, cihana bir fitnedir ve kargaşa çıkarır. Kaşı ve gamzesi eline ok ve yayı almış bir savaşçı gibi sevgilinin kâküllerinin arkasına saklanıp saldırmak için pusuya yatmışlardır.

Kaşunla gamzen iy dost yiter cihâna fitne
N'eyler girüp busuya gîsûların kafada (G. 3095/3)

4.6. SAVAŞ VE OYUN

4.6.1. Çevgân

“Türkler, barış zamanlarında atlarının ve askerlerinin fiziki olarak ve ruhen dinç ve sağlam kalmaları için birçok sporların yanında atlı cirit oyunlarını oynamışlardır. Cirit sporu, at biniciliği, atlı okçuluk, avcılık, güreş, okçuluk gibi diğer geleneksel sporlardan birisidir. Genellikle törenlerde oynanan cirit, at üzerinde bir sopa kullanılarak oynanan meydan oyunudur. (...) Cirit, adımı oynandığı alet olan ve çevgan denilen temrensiz (cirit ucu) mızraktan alır.”¹⁵

Divan şiirinde çevgan ile sevgilinin saçları arasında ilgi kurulmuştur. Sevgilinin saçları çevgan olunca âşıkların başları da çevganın önündeki top olmaktadır. Âşıklar, sevgili için hiç düşünmeden canlarından vazgeçebileceklerini bu şekilde de ifade etmektedirler. Bu düşünce çevgan oyunuyla birlikte Muhibbî Divân'ında sıklıkla kullanılmıştır. Çünkü âşığın aşk karşısında kendini teslim edişi ifade edilmektedir.

¹⁵ Davut Atılğan, Ünal Türkçapar, Yalçın TÜKEL, “Türk Halklarının Geleneksel Spor Oyunlarından Cirit”, Türk Halklarının Geleneksel Spor Oyunları VIII, Kahramanmaraş: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Kahramanmaraş Belediyesi Yayını, 2019.

Top ser kıldı Muhibbî zülfinün çevgânına
Ola kim galtân idüp dilber tegâfûl itmeye (G. 3101/5)

Anun-ıçundur yolında başumı top eyledüm
Ola kim galtân idem ben zülfinün çevgânına (G. 3112/3)

V. BÖLÜM

MUHİBBÎ-MUSİKİ ALETLERİ

5.1. ÇENG

Çeng, yaya benzer bir biçimde eğri olan bir sazdır. Aşığın boyu dert ve keder neticesinde iki büklümdür. Bu yüzden çeng ile aşığın boyu arasında ilgi kurulmaktadır. Aşığın gönlünün feryat ettiği ses de zir u bama yani sazın en ince ve en kalın tellerinden çıkan sese benzetilir.

Muhibbî kâmetüm çeng olalıdan

Figân eyler bu gönlüm zîr ü bamda (G.3014/5)

Lebün yiter mey-i gül-rengi sorma

Bu nâlem bes figân-ı çengi sorma (G. 3050/1)

5.2. DEF

Parmakla vurulmak suretiyle çalınan, bir tarafına ince bir deri gerilmiş ve etrafına birkaç çift zil konmuş, yuvarlak bir kasnaktan ibaret musiki aletinin adıdır.

Def, beyitte ney ile birlikte kullanılmıştır. Ney haykırır/inler, def dövünür. Âşık, bunların karşısında şaşırır ve dünya için olan bu gürültü/gösterişi anlayamaz.

Dögünüp def çağurur her nefes nây

Nedür dünyâ için bu hûy u bu hây (G. 3263/1)

5.3. KEMAN-KEMENÇE

Kemençe, kemana benzeyen yaylı bir müzik aletinin adıdır. Kemençeye keman adı verilmektedir. Göğsünün iki yanında delik bulunması, üç telli olması ve bu teller üzerine parmakla basılarak çalınması ile âşığın sinesi ve gözyaşları arasında ilgi kurulmaktadır.

Kemençe, beyitte gözyaşı için kullanılmıştır. Aşığın gözyaşları tel, sinesi de kemençe haline gelerek gam meclisinde inlemektedir.

İniler bezm-i gamda nâle eyler

Gözümün yaşı târ sînem kemençe (G. 3002/2)

Göz yaşını târ eyleyüben nâleler itdüm

Bezm-i eleme olalı bu sîne kemençe (G. 3091/3)

5.4. KÛS

Farsça olan “kûs” kelimesi günümüzde kös, davul şeklinde söylenmektedir. Önceki dönemlerde savaşlarda ve alaylarda binek hayvanlarının üzerinde taşınan, Osmanlı mehterinde kullanılan çok büyük bir davuldur.

Muhibbî, beyitte göğsü ile kûs arasında ilgi kurmuştur. Gam saçı, kûsa vurmak için kullanılan iki elde tutulan iki tokmak yerine kullanılmıştır. Gam saçı, aşığın göğsündeki kûsa değdiğinde onun sesi ile aşkı âlemi baştan başa sarar.

Âlemi ışkî tutar başdan başa sıyt u sadâ

Turra-i gam her kaçan degse bu sinem kûsına (G. 3075/4)

5.5. NEY/ NÂY/ NÂ

Kelime anlamı “kamuş” olan ney, dokuz boğumlu kamuştan yapılmış olup arka tarafında bir, ön tarafında altı deliği bulunan ve Türk musikisinde kullanılan nefesli bir sazdır. Özellikle Mevlevî musikisinde önemli bir yer tutmaktadır.

Ney, Muhibbî Divanı'nda en çok yer verilen musiki aletidir. Sesinin yanık olması sebebiyle feryat ve figan eden âşığa benzetilmektedir. Neyin yapılışında kamışın içi boşaltılarak delikler açılması ile âşığın bağrının delik olması arasında ilgi kurulmaktadır.

Bezm-i gamda ko beni ney gibi efgân ideyim
Kim bilür dahı şehâ kim irişür uşbu deme (G. 3104/3)

Zârîlık itse ney gibi dil tan mı sûbha dek
Tanbûr gibi burdı zamâne kulağını (G. 3381/3)

Âşık, sevgilinin güneş gibi olan yüzünün zerre kadar parıltısından (bile) sersemlemiş ve sabaha kadar ney ile feryat figan etmiştir.

Zerre gibi gün yüzi şevkine sergerdân olup
Giceler tâ subha dek efgân iderdüm nây-ıla (G. 3035/4)

5.6. REBÂB

Sap kısmının ucunda Hindistan cevizinden yapılmış basık, yuvarlak, küçük bir kâsesi bulunan, dize veya bir yere dayanarak çalınan saza verilen addır.

Beyitlerde rebab ile âşığın gönlü ve sinesi arasında ilgi kurulmuştur. Âşığın gönlü rebaba benzetildiğinde kanlı gözyaşları da bazen şaraba bazen de rebabın üzerindeki tellere benzetilmiştir.

Yine bu meclis-i gamda gözüm yaşı şarâb evlâ
O bezme inleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ (G. 3238/1)

Ger bezm-i belâ içre idem hûn-ı ciğer nûş
Yanumca bile nâle kılur sîne rebâbı (G. 3408/3)

İnlerse rebâb oldı 'aceb mi dil-i sûzân
Devrân getürüp bir deriyi sîneme yakdı (G. 3477/4)

5.7. SAZ

Saz, her tür müzik âletini ifade eden bir terimdir. Halk musikisinde daha çok saz şairleri tarafından kullanılan, gövdesi oyularak yapılmış uzun saplı, telli çalgının adıdır.

Beyitte saz ile âşığın gönlü arasında ilgi kurulmuştur. Âşık, yanık sesler çıkaran (gönül)sazı ile gönül derdini hâl dili ile inleyerek açıklamaktadır.

Derd-i dil ahvâlini bir bir zebân-ı hâl-ile

Nâle adlu şerh ider göynüklü sazım var-ıdı (G. 3430/3)

5.8. TABL

Tabl, Arapça bir kelimedir ve “davul” anlamına gelmektedir. Türk kültüründe özellikle mehter takımlarında önemli bir yere sahip olan davul, bir tokmak ve bir çubuk ile vurularak çalınan mûsikî âletinin adıdır. Davul, tarihte “hâkimiyet sembolü” olarak kullanılmaktaydı. Divan şiirinde de davul, bayrak ve sevgili ile ilişkilendirilerek padişahlık alametlerinden sayılmaktadır.

Muhibbî gözyaşlarını askere, ahını bayrağa, göğsünü de davula teşbih etmektedir. Davul sancakla birlikte padişahlık alameti olduğu için Muhibbî de bu unsurlarla hükümdarlığının işaretlerini sıralamaktadır.

Gam sipâhını çeküp sîneleri tabl idüben

Çeküben âh alemin göklere irdün (...) (G. 3104/4)

5.9. TANBUR

Klasik Türk müziğinin başlıca çalgılarından biri olan, yay veya mızrapla çalınan, uzun saplı, yuvarlak karınlı, telli çalgının adıdır.

Tanbur ile gönül ve sine arasında ilgi kurulmaktadır. Âşık, gönlüne seslenerek inleyerek sine tanburunu çalmasını istemektedir. Bunun nedeni sevgilinin bir an durup âşığın sazını dinleme ihtimalidir.

Nâle eyle iy gönül çal sînemün tanbûrını

Ola kim bir dem turup gûş ide dilber sâzuma (G. 3150/2)

5.10. UD

Ud, teknesi yarım armudu andıran, kısa saplı, beşi çift, biri tek on bir telli, mızraplı çalgıya verilen addır. Beyitte ud, eğlence meclisinin bir unsuru olarak anılan musiki âletlerinden biridir. Muhibbî'nin şiiri gönülden çıkan sözler olduğu için gönlü cezbeder niteliktedir ve dinleyenleri hoşnut eder/hoşça vakit geçirmelerini sağlar. Muhibbî, şarkılarla/nağmelerle zamanını eğlenceyle geçirmek isteyenlere gönlü cezbeden şiirini mutribe ud ile çalması için öğretilmelerini söylemektedir.

Terennümlerle hâletler dilersen kim vire bezme

Bu şi'r-i dil-keşi öğret ki tâ mutrîb çala ûdı (G. 3456/4)

VI. BÖLÜM

MUHİBBÎ-COĞRAFYA

6.1. YERLEŞİM YERLERİ

6.1.1. Acem / İran

İran, divan şiirinde İran ve Acem adları anılan bir ülkedir. Âşık, sabâ rüzgârından sevgilinin haberini İran illerine getirerek kendisine ulaştırmasını istemektedir.

Sabâ şâvir olup peygam-ı yârı
Getürsin bize Îrân illerine (G. 3043/4)

Muhibbî, beyitte şiirinin taklit edilemeyecek bir üslup veya ifade tarzında mucize bir şiir olduğunu, İran ülkesine ulaştığında ünlü Fars şairi Selman'ın ruhu kabrinde canlansa buna şaşılır mı diyerek ifade etmektedir.

Muhibbî mu'ciz-i nazmun 'Acem iklimine irse
Kalursa zinde kabrinde 'aceb mi rûh-ı Selmân'ı (G. 3462/5)

6.1.2. Aden

“Güney Arabistan'da daha çok körfeziyle tanınmış, Yemen'in Kızıldeniz'e yakın bir sahil şehridir. Burada eskiden beri inci çıkarılırmış. Bugün hala o bölgede inci üretimi yapılmaktadır. Aden, klasik edebiyatımızda inci ile birlikte kullanılmıştır.”¹⁶ Muhibbî beyitte “dürr-i 'aden” tamlaması ile Aden bölgesi ile inci arasındaki ilişkiyi ifade etmiş, bölgenin hangi bağlamda kullanıldığına yer vermiştir. İnci, beyitlerde sevgilinin dişleri ile mukayese edilmiştir. Ancak âlemde sevgilinin ve sevgilinin güzellik unsurlarının bir

¹⁶ Canım, a.g.e., s. 571

benzeri daha yoktur. Nasıl ki çimende sevgilinin yanakları gibi bir gül yok ise Aden’de de dişlerine benzer bir inci yoktur.

Ne haddün gibi bir gül var çemende
Dişün mânendi dür olmaz ‘Aden’de (G. 3167/1)

Sâkiyâ sen sanma kim def’-i melâl egler meni
Ol dişi dürr-i Aden la’li zülâl egler meni (G. 3393/1)

6.1.3. Bedahşan

Divan edebiyatında sevgilinin güzellik unsurlarından biri olan dudağı, lal adıyla anılan kırmızı renkli değerli bir taş benzetilir. Bedahşan yakuta benzeyen lal taşın çıkarıldığı eyalettir, Afganistan’ın kuzeydoğusunda yer alır.

Âşık, sevgilinin dudağını yakuta benzeyen lal taşına benzetmektedir. Sevgilinin dudağına duyduğu hasretten dolayı bu taşın çıkarıldığı yer olan Bedahşan’a gitmeyi heves eder.

Yine dil la’l-i nâbun hasretinden
Heves itdi Bedahşân illerine (G. 3043/3)

6.1.4. Çin

Çin ülkesi, divan edebiyatında çeşitli özellikleriyle geniş kullanım sahasına sahiptir. Çin’de resim sanatı oldukça gelişmiştir. “Resim gibi güzel” ifadesinden hareketle sevgilinin güzel yüzü ile Çin arasında ilgi kurulmuştur. Misk ceylanından elde edilen güzel kokuların kaynağı da Çin’dir. Bu yüzden sevgilinin misk kokulu saçlarıyla birlikte anılır ve zaman zaman da mukayese edilir. Fakat sevgilinin saçlarının kokusu kadar güzel bir koku değil Çin’de yeryüzünde bile yoktur.

Bulınmaz bûy-ı zülf âhû-yı Çîn’de
Ne Çîn’de belki [yok] rûy-ı zeminde (G. 3049/1)

Âşık, sevgilinin gözlerini küçüklüğü yönünden Moğol ve Çinli insanların gözlerine benzetilmiştir. Sevgilinin bakışlarının etkileyiciliğini ve gücünü ifade etmek için Moğol-Çin gözlerin âşığın gönlünü yağma ettiğini söylemektedir.

Zülf[i] sevdâsı getürdi başuma sevdâ yine
Ol Mugal-Çîn gözleri itdi gönül yagma yine (G. 3065/1)

Çin bölgesinin yakınlarında bulunan Hoten bölgesinin, “Mâçîn” gibi kısmen hayalî denebilecek isimlerle anılması ile “Çîn ü Mâçîn”, “Çîn ü Hoten” şeklinde ifade edilerek ilgili beyitlerde de bu şekilde yer almaktadır. Güzel kokuların kaynağı olarak bilinen Çin’de bile sevgilinin saçının kokusuna denk düşecek bir koku bulunmamaktadır. Bu yüzden rüzgâr, sevgilinin saçının kokusunu Çin’e ve Mâçîn’e iletse oralardaki misk kokusunun değeri kalmayacaktır.

Muhibbî kalmaya hergiz revâcî misk-i âhûnun
İletse bûyî zülfinden sabâ ger Çîn’e Mâçîn’e (G. 3082/5)

6.1.5. Habeş

Habeş ülkesi, divan şiirinde ülke olarak gerçek anlamında kullanılırken aynı zamanda Habeş halkının siyahi olması ile ilgili çeşitli benzetmelerle de kullanılmıştır. Sevgilinin saç ve beni ile renk yönünden ilgi kurulmaktadır. Ayrıca şiirlerde esir/köle kavramlarına karşılık olarak da kullanılmaktadır.

Muhibbî, saçın siyahlığı ile Habeş ülkesi arasında renk yönünden ilgi kurmuştur.

Muhibbî zülfi târına Habeş mülki tufeyl olsun
Bahâ olmaya hâline harâc-ı Hind ü Bengâl’a (G. 3071/5)

6.1.6. Hicaz

Hicaz, Mekke ve Medine’yi içine olan coğrafi bölgenin adıdır. Âşık, sevgilinin mahallesini Kâbe’ye teşbih etmektedir. Bu yüzden Hicaz da sevgilinin bulunduğu yere

benzetilmektedir. Muhibbî, beyitte Mecnun'un sevgilinin eşiğini/dergâhını bırakıp Hicaz'a ulaşamayacağını ifade etmektedir.

Koyup Mecnûn Leylî âsitânın
Düşer miydi ana varmak Hicâz'a (G. 3124/2)

6.1.7. Irak

Ortadoğu'da bir İslam ülkesi olan Irak, divan şiirinin coğrafyasında adından sıkça söz edilen bir yerdir. Muhibbî, sevgiliye duyduğu özlemden dolayı sevgiliyi bulmak için Mısır'ı, Şam'ı ve Irak'ı dolaşmış ancak ne sevgiliyi ne de ona benzeyen bir güzeli bulamamıştır.

Sana mânend meh-rû görmedüm âh
Gezüp Mısır-ıla Şâm-ıla Irâk'ı (G. 3274/2)

Niçe yıldur çeker dil iştiyâkı
Bulam diyü gezer Şâm u Irâk'ı (G. 3296/1)

6.1.8. Karaman

Karaman, divan şiirinde yer alan coğrafyalardan biridir. Şairler bu coğrafyadan farklı çağrışımlarla yararlanmışlar bazen de sevgilinin güzellik unsurlarıyla ilişkilendirmişlerdir. Karaman, güzellikleri ve güzelleri ile de meşhur bir yerdir.

Şair, güzelleri ile meşhur olan Karaman illeri ile canan illeri arasında bağlantı kurarak Karaman illerine ulaştığında sevgilinin bulunduğu canan illerine nasıl varacağını sormaktadır.

İrişdük çün Karaman illerine
Kaçan varıla cânân illerine (G. 3043/1)

6.1.9. Mısır

Büyük bir kesimi Afrika'da, küçük bir kesimi Asya'da yer alan ve divan şiirinin coğrafyasında adından sıkça söz edilen ülkenin adıdır. Yusuf ile Züleyha arasındaki olaylar Mısır'da geçtiği için Mısır, Hz. Yusuf'un güzelliğine telmihen kullanılarak Hz.Yusuf'un güzelliği ile sevgilinin güzelliği arasında ilgi kurulmaktadır. Mısır, beyitlerde tevriyeli olarak "ülke, memleket" anlamlarında kullanılırken sevgilinin güzelliğini de ifade etmektedir. Mısır, sevgilinin güzelliği bağlamında kullanılırken sevgili de sultan konumundadır.

Şâh olaldan bu gönül Mısır'ına ol Yûsuf-cemâl
Eşk-i çeşmüm biri Nîl ü biri Ceyhûn olmada (G. 3123/4)

Dûr olalı tapundan Mısır-ı hüsnün hakkıçün
Gözlerümün kanlu yaşı döndi Nîl ırmagına (G. 3162/3)

6.1.10. Rûm

Anadolu, Doğu Roma İmparatorluğu sınırları içine alınmaktadır. Bu yönüyle Rûm, Anadolu için kullanılırken Anadolu'da yaşayanlar için de Rumi tabiri kullanılırdı. Rûmilerin beyaz tenli ve çok güzel oldukları ifade edilmektedir. Bu yönüyle Rûm, sevgilinin yüzü ile ilişkilendirilmektedir. Habeş ve zenciyle de tezatlık oluşturulmaktadır. Rûm ili güzelleri ve güzellikleri ile meşhurdur. Ancak sevgilinin güzelliğine denk bir güzellik Rûm ilinde bile bulunmamaktadır.

'Irâk'ı geşt kıldum Rûm['] gezdüm
Gözüm dutmadı bir meh-rûyı sence (G. 3092/2)

6.1.11. Şâm

Şam, günümüzde Suriye'nin başkentidir. "Akşam" manasına da gelen Şam, renk ilgisinden dolayı divan şiirinde tevriyeli olarak sevgilinin saçı bağlamında kullanılmaktadır.

Gönül şekker lebün cân zülfün ister
Biri Mısır'a birisi Şâm'a düşdi (G. 3435/2)

6.1.12. Tebriz

Tebriz, İran'ın önemli yerleşim yerlerinden biridir. Divan şiirine çeşitli sebeplerle konu olan şehir, Muhibbî'nin beytinde Mısır ile birlikte sevgilinin saçının değerini/kıymetini karşılayan bir şehir olarak ifade edilmektedir.

Saçunun kim bahâsı Mısır u Tebrîz
Muhibbî virmez Îrân illerine (G. 3043/6)

6.1.13. Yemen

Arap yarımadasının güneybatısında yer alan ülkenin adıdır. Divan şiirinde Yemen ile Yemen'de çıkan kıymetli süs taşı akik arasında ilgi kurulmaktadır. Akik taşının çeşitli renkleri vardır ancak en makbulü kırmızı renkte olanıdır. Renginden dolayı âşığın gözyaşlarıyla ilişkilendirilmektedir.

Âteş-i hicre kebâb oldu göyindi cigerüm
Eşk-i çeşmümi gören sandı 'akîk-i Yemenî (G. 3219/3)

6.2. YERLEŞİM YERİ DIŞINDAKİ COĞRAFİ UNSURLAR

6.2.1. Bîsütun Dağı

Bağdat ve Hemedan arasında olan Bîsütun Dağı, divan şiirinde Ferhad ve Şirin ile ilişkilendirilmektedir. Ferhad, Şirin'e aşkını ispat etmek için dağı delerek bir rivayete göre su bir rivayete göre de süt akıtmıştır. Bu hâdise neticesinde divan şiirinde Bîsütun Dağı, "Ferhad-Şirin ve külünk(kazma)" ile birlikte kullanılmaktadır. Ayrıca bu dağ, âşıklık yarışında kullanılan bir unsur hâline gelmiştir. Âşık, Ferhad'ın Şirin için yapamadığını kendisinin sevgilisi için yapabileceğini ifade etmektedir.

Kûhkenlik eyler idüm ben belâ kûhında âh
Bî-sütûn'ı kesmedin Ferhâd Şîrîn nâmına (G. 3084/4)

6.2.2. Ceyhun Nehri

Sovyet Ortaasyası'nda 2540 km. uzunluğundaki nehrin ismidir. Divan edebiyatında aşğın gözyaşları mübalağa sanatı ile nehirlere, denizlere benzetilmektedir.

Beyitlerde aşğın gözyaşı ile Ceyhun nehri arasında ilgi kurulmuştur. Bu benzetme ile aşğın sevgilisi ve onun hasreti ile gözyaşının nehirler gibi aktığı anlatılmaktadır.

Leblerün 'ayn-ı şifâdur sunmayup dil-hasteye
Hasret-ile gözlerüm yaşını Ceyhûn eyleme (G. 3019/4)

6.2.3. Dicle Nehri

Türkiye topraklarından doğup Irak'ta denize ulaşan akarsuyun adıdır. Âşğın gözyaşları ırmağa benzetildiği için gözyaşları ile Dicle arasında ilgi kurulmaktadır. Ayrıca Dicle, Bağdat'tan geçtiği için beyitlerde Bağdat ile de anılmıştır.

Gözlerüm yaşı degül eksük Muhibbî Dicle'den
Yaşuma kimdür diyen kim cûy-ı Bagdâd olmadı (G. 3359/5)

6.2.4. Fırat Nehri

Türkiye topraklarından doğup Irak'ta Dicle ile birleştikten sonra denize ulaşan akarsuyun adıdır. Âşğın gözyaşlarının çokluğunu ifade etmek için gözyaşları ırmağa benzetilmektedir. Diğer büyük akarsularda olduğu gibi Fırat nehri de gözyaşları ile ilişkilendirilerek benzetme unsuru olarak kullanılmıştır.

Gözlerüm yaşına nisbet katre çün Nîl ü Fırât
Garka virsem iy Muhibbî tan mıdur deryâları (G. 3497/7)

6.2.5. İrem

“Âd’ın oğlu Şeddâd’ın cennete nazîre olarak yaptırdığı meşhur ve gayetle güzel bahçe ve köşk ki edebiyatımızda yalancı cennet, ma’mûr, âbâdân ve neşât-efzâ yer mânâsında ve ekseriya bâğ sözü ile beraber kullanılmıştır.”¹⁷ Beyitlerde “bağ-ı irem” şeklinde de kullanılan İrem bağı, şairler tarafından sevgilinin güzelliği, mahallesi ya da gezdiği yerler olarak tahayyül edilerek şiirlere yansıtılmaktadır.

Kim temâşâ eyleye bir lahza hüsnün bâgını
Almaya bir habbeye virsen irem uçmagını (G. 3235/1)

Zâhidâ zikr eyleme cennet hevâsı bizde yok
‘Âşık-ı dîdâr olan n’eyler irem ırmagını (G. 3236/4)

Muhibbî ser-te-ser gezdi ser-i kuyun hevâsıyla
Cihânda irmedük ancak hemân bâğ-ı irem kaldı (G. 3487/5)

6.2.6. Kâbe

Mekke’de bulunan ve İslam dininde kendisine kutsallık atfedilen yapıdır. Hz İbrahim ve oğlu İsmail tarafından yapılmıştır. İslamiyet öncesinde putlarla dolu olan bir yerdir. Ancak Mekke’nin fethinden sonra putlar yıkılmış ve Kâbe, Müslümanların kiblesi olmuştur.

Tasavvuf anlayışında gönül, Kâbe olarak nitelendirilmektedir. Çünkü gönül, Allah’ın evi kabul edilir. Kâbe’yi yıkmak nasıl günah olarak kabul ediliyorsa gönlü yıkmak da öyledir.

İslam’ın beş şartından biri olan ve divan şiirinde çokça söz edilen “hac”, Kâbe’yi belirli bir zamanda ziyaret edip kurban keserek yapılan bir ibadettir. Divan şiirinde sevgilinin yaşadığı mahalleye kutsallık atfedildiği için Kâbe ile sevgilinin mahallesi ve yüzü arasında ilgi kurulmaktadır. Âşık, sevgilinin mahallesini dolaşarak tavaf etmiş

¹⁷ Ahmet Talât Onay, Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar, 2.b., Ankara : Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993. s 218.

sayılmaktadır. Orada canını da kurban ederek hacdaki kurban görevini yerine getirmektedir.

Muhibbî Ka‘be kûyma irişdük çün tavâf itdük
Sana layık budur kurbân ola cân itdügün hacda (G. 3052/5)

Benedelden kûy-ı dildârı cenâb-ı Ka‘be‘ye
Yüz sürerler ekser anûnçün türâb-ı Ka‘be‘ye (G. 3102/1)

6.2.7. Kaf Dağı

Kafdağı, dünyanın etrafını çevrelediğine inanılan dağdır. Kafdağı, divan şiirinde Anka ile birlikte anılmaktadır. Muhibbî, Anka gibi kanaat ehli olunmasını ve sinek gibi dünya lezzetine aldanılmamasını öğütlemektedir. Yine sinek gibi kokmuş ceset gibi iğrenç olan şeyden/dünyanın aldatıcılığından uzak durulmasını ifade etmektedir.

Sakın mülevves olma meges gibi cîfeden
‘Ankâ-sıfat Kâf-ıla eyle kanâ‘ati (G. 3338/4)

Lezzet-i dünyâya aldanma meges gibi gönül
Kasdun olursa kanâ‘at Kâf’ı ger ‘Ankâ gibi (G. 3440/4)

6.2.8. Kevser

Cennetteki bir nehir ya da havuzdur. Kur’an-ı Kerim’in yüz sekizinci suresi ‘‘Kevser suresi’’dir. ‘‘Tefsîrlerde Kevser hakkında çok çeşitli izahlar yer alır. Akarsu veya göl olduğu, boyunun Mekke ile Yemen, eninin de Safâ ile Aden arası kadar olduğu, etrafında birçok kıymetli kâseler bulunduğu, oradan bir kez içenin bir daha susamadığı(...)’’¹⁸ şeklinde izahlar vardır.

Muhibbî, beyitte gönlüne seslenerek zamanın gerektirdiği şekilde hareket etmesini/zamana uymasını, şarabı/sevgilinin dudağını ve dilberi hoş görmesini

¹⁸ Pala, a.g.e., s. 268.

istemektedir. Zahidin tek amacı cennete ulaşmaktır bu yüzden bu yoldaki güzellikleri de göremez. Muhibbî, Zahit'e istediği Cennet içinde yer alan Kevser ırmağı ve ahu gözlü huriler için "hayırlı olsun" diyerek kutlama ifade ederken bunun karşısında rint olarak kendisinin isteği, sevgili ve şarap/sevgilinin dudağıdır.

İbn-i vakt ol iy gönül hoş gör şarâb u şâhidi
Zâhide olsun mübârek kevser ü havrâları (G. 3497/4)

6.2.9. Necd

Necd, etrafındaki bölgelere göre daha yüksek olan bir bölgenin adıdır. Büyük bir kısmı çöldür. Beyitlerde çöl olarak ya da çevresindeki çukur alanlara göre yüksek bir bölge olmasıyla yer almaktadır.

Şair, insanlardan kendisine bir çare olmadığını gördüğü için Mecnun'un Necd dağına/çöllerine yabancı hayvanlara halini arz etmek için vardığını söylemektedir.

Benî âdemden olmadı özine gördi bir çâre
Vuhûşa arz-ı hâl-içün varur Mecnûn kûh-ı Necd'e (G. 3052/3)

6.2.10. Nil Nehri

Nil, Mısır'a sağladığı bereketten dolayı "hayat kaynağı" olarak tabir edilen nehrin adıdır. Nil'in coşkunluğundan dolayı her yıl taşma tehlikesiyle karşılaşılırdı. Divan şiirinde Nil nehrinin bu coşkunluğu ile âşığın gözyaşları arasında ilgi kurulmaktadır. Âşığın gözyaşı da Nil nehri gibi sel olup akmaktadır.

Dûr olalıdan tapundan Mısır-ı hüsnün hakkıçün
Gözlerümün kanlu yaşı döndi Nîl ırmagına(G. 3096/3)

Mısır-ı hüsninde Muhibbî gözlerüm yaşın gören
Nîl'e teşbîh eyledi bu çeşmümün ırmagını (G. 3235/6)

Mushaf-ı hüsnün hakıyçün Mısr-ı hüsnünde senün
Eyledüm Nîl'e müşâbih gözlerüm ırmagını (G. 3236/2)

6.2.11. Safâ ve Merve

Mekke yakınlarındaki iki tepedir. İslam'ın şartlarından biri olan hac vazifesinin farzlarından biri de Safa ve Merve tepeleri arasında yedi kez gidip gelmektir. Buna say adı verilir ve divan şiirinde Safa ve Merve tepeleri “hac, tavaf, sa'y, kurban” kelimeleriyle birlikte anılmaktadır.

Divan şiirinde Kâbe/Kâbe kapısı ile sevgilinin mahallesi/yüzü arasında ilgi kurulmaktadır. Muhibbî eğer Kâbe kapısına ulaşırsa canını kurban etmeye yemin etmektedir. Safa ve Merve hakkı şeklindeki ifade yemin kalıbı olarak geçmektedir.

Merve hakkıyçün Safâ'dan cân kurbân eyleye
Ger irişürse Muhibbî Ka'be'[nün] kapusına (G. 3075/6)

VII. BÖLÜM

MUHİBBÎ-İMAR FAALİYETLERİ ve İNŞÂÎ UNSURLAR

7.1. MESKEN OLANLAR

7.1.1. Hâne

Farsça bir kelime olan hane, Türkçede “ev, konut” anlamlarına gelmektedir. İncelenen beyitlerde “hâne-i dil” tamlamasıyla da yer alan hane, ilgili beyitlerde âşığın gönlü yerine kullanılmıştır.

Gül yüzünün hasretinden ol vefâsuz dilberün
Oda yakdum âteş-i âhumla ben de hâneyi (G. 3374/4)

Hûn-ıla hâne-i dilde yine tasvîr itdüm
Câme-i zer-baf ile bir büt-i zerrîn külehi (G. 3449/4)

7.1.2. Kasr

Arapça bir kelime olan kasr, Türkçede “köşk” anlamına gelmektedir. “Türk İslâm mimarisinde yönetici tabakanın azametini yansıtan kasırlar sanat ve mimarlık tarihi içerisinde önemli yer tutar. (...)Kasırlar bazı durumlarda yerleşme alanı dışında, zaman zaman da şehrin içinde hükümdar ve beylerin yaşadığı yapılar olarak algılanmaktadır.”¹⁹ İncelenen beyitlerde “kasr-ı ışk” tamlamasıyla da anılmaktadır. Beyitlerde kasr, yüksekliği/yüceliği ile yer almaktadır. Serviden, felekten daha yüksek olan kasr, genellikle sevgiliye ait bir unsur olarak görülmektedir.

¹⁹ Yaşar Çoruhlu, “Kasır”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul, C. 24, 2001, ss. 555-558.

Kasr, serviden daha yüksek olduğu için servi ona yetişemeyecektir. Ancak bunu bilmesine rağmen hâlâ ulaşmaya çalışması servinin ahmaklığındandır. Çünkü boyu uzun olan ahmak/budala olurmuş.

Elin uzadur serv irem diyü kasruna
Her kim tavîl olsa olurmuş hamâkati (G. 3340/5)

Muhibbî, beytinde âşıkların ahlalarının ve feryatlarının sevgiliye neden ulaşmadığına da değinmiştir. Sevgilinin kasrı, felekten de yücedir. Bu yüzden âşığın ahları sevgiliye ulaşmamaktadır.

Felekden yücedür benzer senün iy mâh-rû kasrun
Anunçün âşikun ana irişmez âh u feryâdı (G. 3351/2)

Muhibbî, aşk köşkünün taş yerine âşıkların kellelerinden yapıldığını ifade etmektedir.

Kasr-ı ışkun çün ezelden urdılar bünyâdını
Kelle-i uşşâkdan itdiler anun taşımı (G. 3368/4)

7.1.3. Kâşâne

Farsça bir kelime olan kâşâne, Farsçada “camlı oda; kuş yuvası” anlamlarına gelirken Türkçede “büyük, süslü köşk, mükellef ev” anlamlarını kazanmıştır. Kâşâne, beyitte âşığın gönlü yerine kullanılmıştır. Muhibbî, sevgili uğruna canından vazgeçmeye hazırdır yeter ki âşığın kâşânesinde sevgilinin saçının kokusu olsun.

Bu Muhibbî eylesün cân nakdi pâyuna nisâr
Bûy-ı zülfünle mu‘attar eyle gel kâşânemi (G. 3303/5)

7.2. DİNÎ HAYATLA İLGİLİ OLANLAR

7.2.1. Câmi – Mescid

Mescit, kelime anlamı olarak “namaz kılınacak, secde edilecek yer” anlamına gelmektedir. Aynı anlama gelen câmi kelimesi de Arapça cem(toplamak) kökünden oluşarak toplu ibadet edilen yerler için kullanılmıştır.

Kâmet getürdi kâmetün mescidde müezzin görüp
Didi ki bir mihrâb yok hiç tâk-ı ebrûyun gibi (G. 3281/4)

Muhibbî, beyitte “selamet yeri” olarak adlandırdığı mescit ile hayatın zorlukları karşısında rintlerin ve adı kötüye çıkmış olanların teselli aradığı içkili eğlence yeri olan meyhaneyi tezatlık oluşturarak karşı karşıya getirmiştir. Şair, sufiye seslenerek mescit köşesinin sufi için selamet(kurtuluş) yeri olduğunu ifade ederken meyhane köşesinin de rintlere ve adı kötü olarak anılanlara bırakılmasını söylemektedir. Şair, hakikati göremediği için bazen gülünç duruma düşen zahide sataşma mahiyetinde “Ey zahid! Senin kurtuluşa erdiğin yer mescit iken sen meyhane köşesini hayatın zorlukları karşısında teselli aramak için kullanan rintlere ve adı kötüye çıkmış olanlara bırak (O da onların kurtuluş yeridir.)” diyerek seslenmektedir.

Künc-i mescid sana sūfî çü selâmet yiridür
Ko harâbât yirin[i] rind-ile bed-nâmlara(G. 3066/4)

Halk[1] gördüm kimi mescidde kimi mey-hânede
Bana nâmun zikri ile meskenüm kûyun gibi (G. 3299/3)

7.2.2. Dergâh/ Tekke

Dergâh/tekke; tarikattan olanların topluca ibadet ettiği, tarikatın gerektirdiği şekilde yaşadıkları ve törenlerini yaptıkları mekân anlamına gelmektedir. Manevi yönü güçlü sayılan bir önder(derviş, şeyh)in/yerin insanlar için başvuru yeri olan kapısını da ifade etmektedir. Divan edebiyatında da sığınılacak bir yer olarak görülen dergâh, genellikle “derviş” ile ilişkilendirilir ve “eşik, kapı önü, huzur” anlamlarında kullanılır.

Dergâh, halka açık bir yerdir. Her zaman açık oluşu ile bilinir ve insanlar orada engellenmezler. Âşıklar, sevgilinin dergâhına gelerek onun dergâhına yüz sürerler. Çünkü onun kapısı bağışlanma ve azamet kapısıdır. Ancak sevgili, dergâhına gelen âşığa yüz göstermemektedir. Âşık, bunu ah çekerek ifade eder. Gam tekkesi/aşk tekkesi geceleri de aydınlıktır. Çünkü âşık, bağrının yağı ile gam çerağını yakmaktadır.

Dergehinde niçe yıldur bana göstermedi yüz
Nazar itmez n'ideyim âh nazar ben kulına (G. 3080/2)

Mâh-rûlar cür'a saçsa bu Muhibbî üstine
Hâk-i pây-i dergehi hummâr olaydı kâşki (G. 3348/7)

Işk âteşiyle dil eridüp bagrı yağını
Gam tekyesinün eyledi rûşen çerâğını (G. 3441/1)

Tekye-i ıskun çerâğı şu'lelenmezdi eger
Yakmasam dem dem ben anda bu yüregüm yağını (G. 3360/3)

7.3. İŞ VE TİCARETLE İLGİLİ OLANLAR

7.3.1.Bâzâr

Pazar, Farsça bir kelime olup Türkçe aracılığıyla da Avrupa dillerine geçmiştir. Satıcıların bir arada bulunduğu, mallarını satmak için sergiledikleri alışveriş yeri anlamına gelmektedir. Pazar kelimesi beyitlerde bir eylemi ifade ederken “alışveriş” anlamında kullanılırken bazen de “alışveriş yeri” anlamında mekânı ifade etmek için kullanılır.

Âşık, pazarda gezip dolaşırken bir güzel gördüğünü ve o güzelin yanaklarının güzelliğini ifade etmek için yanağının benzeri bir gülün gül bahçesinde bile bitmediğini söylemektedir.

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün bâzârda
Ruhları mânendi bir gül bitmedi gülzârda (G. 3039/1)

Âşık, aşk pazarında canının karşılığında dert ve gam almak ister. Sevgili ile ilgili hiçbir dertten şikâyetçi olmayan âşık, dert ve gamı da kendine derman bilmektedir. Âşık sadece dert ve gam için değil sevgilinin bir öpücüğü için de canından vazgeçmektedir.

Işk bâzârında cân virüp alayın derd ü gam
Derdüme dermân yiter hîç bilmesün dermân beni (G. 3398/2)

Cân virür kimdür didi âlemde dilber bûseme
Cân virem didüm ben ol bâzârı görsem bir dahı (G. 3481/4)

Işk bâzârı toludur kelle-i uşşâkdan
Turmaz işler bu mahabbet şehrinün ser-hânesi (G. 3444/2)

7.3.2. Dükkân

Dükkân, satılacak malların bulunduğu yere verilen isimdir. Beyitte dükkân ile âşığın gözü arasında ilgi kurulmuştur. Âşık, gözünden akan kanlı yaşları renginden dolayı lal ve yakuta benzeterek dükkânını bu değerli taşlarla süslediğini ifade etmektedir.

La'1 ü yâkût ile zeyn itdüm gözüm dükkânını
Işk-ı şâhî devletinde cevherî oldum yine (G. 3056/2)

7.3.3. Kâr-Hâne

İş yeri, îmâlâthâne, atölye, fabrika anlamlarına gelen kâr-hâne, genel anlamıyla kazanç evi anlamına gelmektedir. Mecazi olarak dünya anlamında da kullanılan kelime, Muhibbî Divanı'nda mecaz anlamıyla kullanılmıştır.

Sâkî şarâb-ı nâbı sun itme bahâne[y]i
Tâ kim ayân eyleye bu kâr-hâne[y]i (G. 3335/1)

7.4. SAĞLIK VE TEMİZLİKLE İLGİLİ OLANLAR

7.4.1. Darü‘ş-Şifâ

Darü‘ş-şifâ, Osmanlıda hastane yerine kullanılmaktadır. Âşık, hasta olduğunda dertli gönlünün tabibi sevgilidir. Darü‘ş-şifâ ise sevgilinin dudağı, eşiğı ve kapısıdır. Ancak sevgili, hasta olan âşığa ilgisiz kalarak onun sıhhatine kavuşmasını sağlamaz.

Muhibbî hastadur yatur lebün dârü’ş-şifâsında
Ya öldür anı kurtulsun ya gönder bir cevâb evlâ (G. 3238/7)

Ol dil tabîbi kapısı dârü’ş-şifâ ola
Lâyık midur gözlemeye mübtelâsını (G. 3248/3)

Hasta dilden âsitânundur senün dâr-ı şifâ
Dil tabîbi olasın anmayasın bîmârını (G. 3329/3)

Za‘îf oldu dil-i miskîn lebün dârü’ş-şifâsından
Ana bir bûse bahş eyle ki gelsün agzınun dadı (G. 3376/5)

7.5. KÜLTÜREL HAYATLA İLGİLİ OLANLAR

7.5.1. Mektep

Mektep Osmanlıda öğrenim göreceğ olan çocukların devam ettikleri öğretim kurumu, okuldur. Muhibbî, beytinde aşk mektebinde aşk ilmini Mecnun ile birlikte öğrendiğini ifade etmektedir. Âşık, Mecnun ile okul arkadaşı olduğunu ifade ederek âşıklılığını da kanıtlamak istemektedir.

Varaldan mekteb-i ışka açup mihnet kitâbından
Mahabbet fennin öğrendüm olup Kays’un sabakdaşı (G. 3469/3)

7.6. DİĞER UNSURLAR

7.6.1. Zindân

Karanlık ve sıkıntılı bir yer olarak bahsedilen zindan, içine tutukluların/suçluların konulduğu bir yerdir. Muhibbî, şiirinde zindan ile sevgilinin çene çukuru arasında ilgi kurmuştur. Karanlık ve sıkıntılı bir yer olarak tabir edilen zindan aynı zamanda çeşitli güzelliklerin yer aldığı gülistan ve cennetle de tezatlık oluşturmaktadır. Hz. Yusuf'un zindana atılması hadisesinden dolayı da telmih olarak kullanılmaktadır.

Âşığın gönlü, sevgilinin saçlarına dolaştığında sevgili onu saçı ile bağlayarak çene çukuruna hapseder. Âşık bu durumdan şikâyetçi değildir, sonsuza kadar orada kalabilir.

Zülfine dolaşan dili kor çâh-ı zenahda

Kalur ebed ol bend-ile zindân arasında (G. 3078/2)

Zülfüne bend olmuşın gel koy zenahdân çâhına

Tâ ebed kurtarmasun habs itsün ol zindân beni (G. 3472/2)

VIII. BÖLÜM

MUHİBBÎ-DEYİMLER

Deyimler, söyleyişi çekici kılan ve genellikle gerçek anlamı dışında kullanılan yapılardır. Muhibbî'nin şiirleri, atasözleri ve deyimler yönünden zengindir. Şiirlerindeki canlılık, bu yapılarla desteklenmektedir.

Divan şiirinde de sıklıkla kullanılan deyimlerden olan “ah çekmek, can vermek, gönül vermek, gark olmak” deyimleri Muhibbî'nin şiirlerinde de sıklıkla kullanılmıştır. Bunlar aynı zamanda Muhibbî'nin aşk anlayışı/aşk karşısındaki tutumunu da yansıtmaktadır. Bu deyimler, seçilen beyitlerle örneklendirilmiştir:

- **Ah çekmek:**

Derd-ile eyledüm âh dutdı cihânı düpdüz

Çıkmaga çâre var mı kaldum duhân içinde (G. 3008/11)

Anup cefâ vü cevrüni âh eylesem eger

Gûş-ı zamâne toptolu ola sadâm-ıla (G. 3013/7)

- **Can vermek:**

Cevrünle eger cân vire yolunda Muhibbî

Terk eylemeye ışkunu ilte bile sine (G. 3077/13)

Sevdügi yolında kim virmezse cân nâ-kesdür ol

Cân viren cânân yolında şübhesüz cömerd ola (G. 3118/7)

- **Gönül vermek:**

Eksük olmasa ne tan sana belâ üzre belâ

Çünkü virdün gönlünü ol serv-kad bâlâlara (G. 3116/4)

Yiridür sana gönül virdün vefâsuz dilbere

Geçse yaşun tâ semekden âhun irse göklere (G. 3129/1)

- **Gark olmak:**

Dem dem dökilen göz yaşı bil hûn-ı cigerdür

Dil zevrakı gark oldu şehâ ol dem içinde (G. 3045/4)

Gam-hânelerinde dil ü cân aglayukaldı

Kan yaş-ıla bu mülk-i cihân gark olayazdı (G. 3220/6)

Bu çalışmada Muhibbî'nin şiirlerinde yer alan deyimler 3000-3500. gazeller çerçevesinde incelenmiştir. Deyimler çok olması sebebiyle geçtiği beyitlerle birlikte tabloda belirtilmiştir.

TABLO I: Muhibbî Dîvânı'nda Kullanılan Deyimler ve Kalıp İfadeler			
Deyim	Kullanıldığı Beyit	Deyim	Kullanıldığı Beyit
A			
adı var	3454/7	amân vermemek	3137/7, 3422/8
ağzına almak	3021/5	and içmek	3417/3, 3428/8
ağzının suyu akmak	3477/2	araya girmek	3115/10, 3156/14
ah çekmek	3008/11, 3013/7, 3044/7, 3053/7, 3077/6, 3096/2, 3149/9, 3493/2	assı eylemek	3131/6
ahd etmek	3417/3	aşka düşmek	3373/9, 3431/9, 3492/9
ahdinde durmak	3024/10, 3033/13,	ayağa düşmek	3282/3

akıl vermek	3084/10	ayağına düşmek	3256/3, 3262/3
aklı başına gelmek	3475/7	ayağına bağ vurmak	3258/6
aklı gitmek	3444/4	aynına gelmemek	3219/7
aman bulmak	3454/4		
B			
bağrına basmak	3020/4	başdan aşmak	3041/2, 3385/4
bağrına taş basmak	3392/8	başdan çıkarmak	3418/4, 3445/6
bağrı yanmak	3399/5	başı göğze ermek	3237/3, 3367/3
bağrına taş basmak	3392/8	başına bela olmak	3451/3
bağrını delmek	3156/9	başına üşmek	3218/8
bağrının (içinin) yağı erimek	3381/4	başına devlet (kuşu) konmak	3271/15
baş açmak	3317/7	başına taç etmek	3367/2
baş eğmek	3000/4, 3016/9, 3048/8, 3149/13, 3321/3	başını taştan taşa vurmak	3366/2
baş koşmak	3040/1	bel bağlamak	3140/3
baş koymak	3178/2, 3224/3, 3287/8, 3478/2	bende (köle) olmak	3015/2
başa çıkmak	3035/4, 3151/1, 3154/6, 3159/8	bir pula satmak	3493/6
başa gelmek	3086/12, 3134/1, 3417/5	bir görmek	3456/9
C			
câ etmek (yer etmek)	3978/5	canı çıkmak	3033/17
can almak	3007/3, 3215/7	canı gibi sevmek	3382/1
can kulağı ile dinlemek	3439/1	canına kast etmek	3111/1, 3340/11, 3488/10
can teslim kılmak	3011/6, 3242/5	canından geçmek	3375/11
can yakmak	3466/3, 3492/2	can/canlar bağışlamak	3158/11
can vermek	3077/13, 3088/8, 3118/7, 3122/3, 3128/9, 3131/7, 3139/4, 3160/9, 3161/7, 3164/7, 3206/9, 3282/2, 3346/8, 3354/10, 3364/10, 3365/2, 3369/9, 3376/3, 3398/3, 3426/11, 3447/4, 3448/10, 3456/3, 3481/7, 3490/9	cefa çekmek	3068/7
can / ser terk etmek	3344/3	cihanı başına dar etmek	3188/2

cana kıymak	3306/9	cihanı tutmak	3196/2
canı ağzına gelmek	3153/3, 3211/5	çiğeri yanmak	3148/2
Ç			
çeşmine görünmemek	3273/12	çok görmek	3350/8
D			
dağ yakmak	3051/3	dest tehi varmak	3350/6
dâm kurmak	3426/10, 3488/8	dil almak	3300/9, 3459/8
damanun öpmek	3060/7	dil bağlamak	3077/10, 3304/5, 3356/13, 3398/5, 3417/1, 3460/3, 3460/7
damenüne yapışmak	3233/7	dil uzatmak	3210/4, 3461/6
dâmına düşmek	3084/6, 3435/1	dil vermek	3000/10, 3003/7, 3015/11, 3035/3, 3038/9, 3042/9, 3044/2, 3045/10, 3055/4, 3057/3, 3058/3, 3087/5, 3094/9, 3097/3, 3098/9, 3134/1, 3134/9, 3195/10, 3206/6, 3230/3, 3232/15, 3241/3, 3304/3, 3313/9, 3357/2, 3363/10, 3415/1, 3424/7, 3436/9, 3445/5
daş atmak	3287/6	dilinden düşürmemek	3255/2, 3437/1
dem vurmak	3174/25	dine/imana gelmek	3050/12
derde düşmek	3300/1	divane olmak	3358/1
derde derman olmak	3318/1	düş olmak	3371/1
derdine deva bulmak	3302/8	dile gelmek	3312/2
E			
eçeli gelmek	3356/7	elden ne gelir	3384/6
eksik etmemek	3216/6, 3275/10	ele girmek	3285/8, 3367/1, 3489/7
eksik olmamak	3072/9, 3116/3	eli ermek / eli erişmek	3020/3, 3158/4, 3246/7, 3257/2, 3292/11, 3316/10, 3327/9, 3391/3
el çekmek	3120/3, 3134/7	elinde kalmak	3223/6
el koymak	3316/9	elinde tutmak	3253/8
eli bir etmek	3253/4	elinden düşmemek	3013/5, 3177/10, 3321/8, 3446/3, 3463/4, 3493/10
el sunmak	3111/6, 3111/13, 3352/9, 3372/5	etrafını ihate etmek	3328/5
el tutmak	3115/18, 3196/4	ezber okumak	3355/13

elden gitmek	3024/3, 302979, 3061/5, 3184/4, 3302/12, 3375/2		
F			
fark etmek	3096/8, 3341/4	feryad etmek	3015/6, 3160/3, 3264/6, 3346/10, 3493/3
farz olmak	3340/6	feryada gelmek	3004/6
fedâ etmek	3040/7, 3404/2	fırlar etmek	3268/11, 3391/9
ferdaya / ferdalara salmak	3000/6, 3158/13	fırsatı kaçırmak	3338/1, 3493/10
G			
gam çekmek	3080/7, 3390/9	gönül kırmak	3372/11
gam yememek	3110/2, 3145/10, 3208/14	gönül vermek	3004/8, 3045/9, 3066/1, 3093/9, 3116/4, 3124/12, 3129/1, 3135/1, 3165/7, 3165/9, 3257/9, 3347/9, 3354/7, 3429/1, 3429/9, 3500/7
gark etmek	3116/2, 3189/3, 3380/7, 3480/5	göz süzmek	3024/2
gark olmak	3041/3, 3045/4, 3047/2, 3081/10, 3153/11, 3201/8, 3220/6, 3330/9, 3378/8, 3453/8, 3458/3, 3460/2, 3475/9	göze gelmek	3083/7
garka vermek	3215/1, 3322/9, 3497/14	gözleri kan çanağına dönmek	3240/3
geçit vermek	3060/3, 3445/7	gözleri yaşarmak	3354/3,
gıda (yem) olmak	3003/10	gözü görmez olmak	3437/6
göğüs germek	3067/3, 3461/4	gözü tutmak	3092/4
gönlü akmak	3032/1	güş etmek / kılmak	3004/5, 3276/1, 3293/4, 3296/, 3307/5, 3321/1, 3335/8, 3363/2, 3404/8
gönül almak	3356/1	güş tutmak	3459/6
gönlü düşmek	3030/1, 3064/1, 3066/6, 3100/12, 3161/1, 3187/1	güşuna girmek	3498/4
gönül bağlamak	3012/1, 3143/4, 3237/9, 3355/3	güftara gelmek	3058/10
H			
haber etmek / haber vermek	3030/5, 3033/18, 3093/5, 3312/3, 3470/9	hayran olmak	3099/3
hacet kalmamak	3148/10	hazır etmek	3216/8
hâk olmak	3135/2, 3491/3	helak olmak	3034/7, 3417/6
hâk ile yeksan olmak	3021/7, 3179/4, 3183/6, 3371/4	helal olsun	3086/9
halel vermek	3137/5	heves etmek	3043/6, 3097/1, 3321/7
haram olmak	3198/7	hoş görmek	3065/5, 3417/2, 3497/7
hayal olmak	3198/4, 3273/12	hoş tutmak	3299/3

hayat vermek	3257/3	h�n içmek	3283/7
hayra girmek	3060/10	huy edinmek	3230/6
İ			
ibret almak	3191/13, 3239/9, 3345/13	itibar almak	3232/15
içi dışı bir olmak	3278/10	iştiyak çekmek	3296/1
iltimas etmek	3074/5		
K			
kadem basmak	3110/5, 3202/1, 3318/7, 3394/7	Kendinden geçmek	3331/11
kadrini / kıymetini bilmek	3221/9	Kendine gelmek	3023/2
k�ma ermek	3084/4	Kendi h�line bırakmak	3316/5
kamet getirmek	3281/7, 3471/7	kul olmak	3193/5, 3253/5, 3289/6
kan ağlamak	3036/5, 3398/7	kulağına girmek	3316/6
kan dökmek	3060/1, 3065/8, 3400/1, 3424/5	kulak tutmak	3003/12, 3048/8
kana susamak	3111/2	k�s (davul) �almak	3292/6
kanına girmek	3153/2, 3472/7	kurban etmek	3365/11, 3478/6
kapıdan çevirmek	3197/9	kurban olmak	3048/2, 3055/8, 3245/8
karşı gelmek	3216/9, 3311/2	k�l olmak	3000/5, 3054/7, 3487/8
kaşlarını çatmak	3423/1	k�lahını havaya atmak	3322/8
kemale ermek	3365/13		
L			
layık görmek	3265/5	leşker çekmek	3498/7
lazım olmak	3099/10, 3150/10	lezzet almak	3329/7
M			
mahrum olmak	3007/4	mihen çekmek	3262/8
mat olmak	3184/1	mihnet çekmek	3234/4
matem tutmak	3377/10, 3498/11	müfid olmak	3134/8
mecali kalmamak	3016/10, 3495/10	müheyya etmek	3009/5
merhem olmak	3337/6	muradına ermek	3084/4
mesken tutmak	3205/6, 3347/5, 3374/10, 3458/12	mürekkebi olmak	3296/11
meşakkat çekmek	3091/7	müşerref eylemek	3290/10
meyve vermek	3189/9		
N			
namazı kılınmak	3344/4	ner gibi	3256/10
ne hacet	3331/2	nispet etmek	3015/7, 3115/1, 3190/8, 3495/7
ne mümkün	3120/2, 3327/9, 3458/7	nişan koymak	3156/10
Ne yüzle	3097/5, 3115/16	n�Ő-ı can olmak	3111/7
nefsine uymak	3263/5		
O-�			

oda yakmak	3374/8	ömür çürütmek	3487/3
odlar saçmak	3482/6	ömür geçirmek	3098/1, 3136/2, 3158/1
oh demek	3138/7		
P			
pâ basmak	3224/3	pâyına getirmek	3331/3
pâ-mâl etmek	3321/4, 3342/1	pençe vurmak	3002/10
payına düşmek	3263/10	perva ye(me)mek	3278/4
R			
rahat yüzü görmemek	3237/2	rehne vermek	3329/8
rahata varmak	3337/7	revan olmak	3411/1, 3256/5
rahmet olsun canına	3153/6	rüsva etmek	3498/3
S			
sabrı kalmamak	3158/10, 3339/5, 3495/10, 3158/10, 3304/5, 3339/5, 3495/10	sine girmek	3025/6
saye salmak	3070/1, 3046/12, 3413/4	siper olmak	3243/7, 3286/7
sağa sola bakmamak	3149/8	siper etmek	3421/3, 3476/9
sağını solunu bilmemek	3260/6	su vermek	3153/3
secde etmek	3052/1, 3099/4, 3176/9, 3207/5, 3274/6, 3290/4, 3344/3, 3426/3	söze gelmek	3456/5
selamete çıkmak	3165/4, 3354/9	sözüne uymak	3293/3
ser çekmek	3439/5	sözünün eri	3323/12
ser tutmak	3353/2	sürme çekmek	3232/10
Ş			
Şehit olmak	3006/3	Şane urmak	3310/7, 3331/7, 3347/8, 3375/4
Şeref vermek	3001/1		
T			
taglara düşmek	3018/4, 3025/10, 3037/10, 3149/6, 3187/6	tedbir almak	3079/8
takat getirmek	3227/6	telef etmek	3276/5, 3352/1
taş taş üstünde bırakmamak	3136/5, 3287/4	teselli etmek	3348/5
taze can bulmak	3213/4, 3250/4	tıraş etmek	3001/7
tazim etmek	3230/12		
U Ü			
Uykusu kaçmak	3400/1, 3400/4	Üstüne düşmek	3456/5
Ümidini kesmek	3437/9	Üstüne titremek	3164/6
V			
vatan tutmak	3076/1, 3223/9, 3339/3	vücuda gelmek	3149/9
vecde gelmek	3052/2		

Y			
yabana atmak	3159/7, 3362/8	yolunda ölmek	3028/4
yâda getirmek	3004/4, 3073/5, 3135/2	Yuva yapmak	3302/10, 3473/8
yara açmak	3017/7	yüz çevirmek	3046/7
Yanına almak	3153/1,	Yüz tutmak	3286/6, 3425/12
Yer etmek	3253/1, 3446/6, 3463/3	Yüz sürmek	3052/8, 3075/2, 3102/2, 3104/14, 3113/2, 3194/8, 3230/11, 3241/7, 3328/1, 3367/4, 3377/11, 3390/10, 3393/3, 3395/12,
Yerden yere vurmak	3129/14	Yüze gülmek	3024/10, 3220/7
Yere çalmak	3292/2	Yüzünü ağartmak	3171/3
Yerini bulmak	3294/10,	Yüzünü ele almak	3214/9, 3251/9
Yol bulmak	3076/8, 3278/5		
Z			
zekât vermek	3019/10	zir ü zeber etmek	3033/12
ziyan etmek	3456/3		

SONUÇ

Osmanlı padişahlarının edebiyat dünyasının gelişmesindeki yeri aşikârdır. Divan edebiyatının en parlak dönemi olarak anılan XVI. yüzyıl içerisinde Kanuni Sultan Süleyman dönemi ise ayrı bir yere sahiptir. Kanuni Sultan Süleyman'ın muhteşemliği sadece hükümdarlıkla sınırlı kalmamış, bu başarı şiirlerine de yansımıştır. Sözün insanlar üzerindeki tesirini bilen Muhibbî, dili iyi bir şekilde kullanmış ve şiirlerinde çeşitli konulara değinmiştir.

Muhibbî şiirlerinin ve divan edebiyatı içerisinde yer alan diğer şiirlerin doğru bir şekilde anlaşılması ve günümüz okuyucusuna da aktarılabilmesi için kelimelerin anlamları metin bağlamında değerlendirilmelidir. TEBDİZ projesi ile edebi metinlerdeki sözcüklerin anlamları bağlamdan hareketle sisteme kaydedilerek dilin tarihsel gelişimi takip edilirken metinler de daha kolay anlaşılıp yorumlanmaktadır.

Bu çalışmada Muhibbî'nin 501 gazeli (3000 – 3500. Gazeller), Kemal YAVUZ ve Orhan YAVUZ tarafından neşredilen “Muhibbî Dîvânı-Bütün Şiirleri” adlı eser kaynak alınarak TEBDİZ sistemine yüklenmiştir. Metinde bağlamdan hareketle metnin doğru anlaşılması için gösterilen çaba ile anlamlar kastedildiği şekilde tespit edilmeye çalışılmıştır. Sözlük kısmında kelimelerin temel anlamları yanında yan ve mecaz anlamları da verilmiştir. Oluşturulan bağlamlı dizin yardımıyla ilgili gazellerdeki unsurlar incelenmiş, beyitlerden örnekler verilerek bu unsurlar desteklenmiştir. Bu şekilde Muhibbî'nin iç dünyası, hayat görüşü ve sosyal hayata dair unsurlar incelenerek ortaya konulmuştur.

TEBDİZ kapsamında yapılan çalışmalarda kelimelerin dönemsel kullanımına ışık tutularak dilin tarihsel gelişiminin takip edilmesi ve metinlerin daha kolay anlaşılıp yorumlanması hedeflenmektedir. Bu çalışmada da bu amaca hizmet edilmiştir. Ayrıca çalışmanın, Kanuni dönemi ve eserleri üzerine yapılan diğer çalışmalarla mukayese edilerek yapılacak olan çalışmalarda kolaylık sağlaması temenni edilmektedir.

KAYNAKÇA

- AVŞAR Ziya, CENGİZ Ayşe, *Divan Şiirinde Nilüferin Kozmik Serüveni*, Turkish Studies, C. 12/5, 2017, ss 61-72
- AK Coşkun, *Muhibbî Dîvânı (İzahlı Metin) - Kanunî Sultan Süleyman*, 1. b., Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1987.
- , *Muhibbî Dîvânı (İzahlı Metin) – Kanunî Sultan Süleyman*, 2 cilt, 1. b., Trabzon: Trabzon Valiliği Yayınları, 2006.
- AKSOY Ömer Asım, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, 2 cilt, İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2015.
- CANIM Rıdvan, *Dîvân Edebiyatının Kaynakları*, 1. b., İstanbul: Akıl Fikir Yayınları, 2016.
- CEYLAN Ömür, *Kuşlar Dîvânı: Osmanlı Şiir Kuşları*, 2. b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2007.
- ÇABUK Vahit, *Dîvân-ı Muhibbî (Kânûnî Sultan Süleyman'ın Şiirleri)*, 3 cilt, 1. b., İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser, 1980.
- ÇELEBİOĞLU Âmil, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları*, 1.b., İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1998.
- DADAŞ Cihan, *Muhibbî Dîvânı (1000-1500. Gazeller) [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]*, (Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- DEVELLİOĞLU Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, 30. b., Ankara: Aydın Kitabevi, 2013.
- DİLÇİN Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, 3. b., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2013.
- DURDU Mustafa, *Türk Edebiyatında Nasihat*, (Yüksek Lisans Tezi), Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
- DURMUŞ Tuba Işınsu, *Şair ve Sultan*, 1. b., Muhit Kitap, 2021.
- EDİRNELİ AHMED BÂDÎ EFENDİ, *Armağan (Dîvân Şiirinde Atasözleri ve*

- Deyimler*), Hzl.: Süreyya Ali Beyzadeoğlu, Müberra Gürgendereli, Fatih Günay, Cambridge: Harvard Üniversitesi Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü Yayınları, 2004.
- ERBAY Nazire, ‘‘İnsan-ı Kâmil Olma Yolunda Bir Sultan Şair: Muhibbî’’,
Folklor/Edebiyat, C. 26, S. 101, 2020, ss 173 – 185.
- EYÜBOĞLU E. Kemal, *On Üçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler - I. Kitap*, 1. b., İstanbul: Doğan Kardeş Matbaacılık, 1973.
- , *On Üçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler - II. Kitap*, 1. b., İstanbul: Doğan Kardeş Matbaacılık, 1975.
- GÜLENSOY Tuncer, *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, 2 cilt, 2. b., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2011.
- İSEN Mustafa, BİLKAN Ali Fuat, *Sultan Şairler*, 1. b., Ankara: Akçağ Yayınları, 1997.
- KÂM Ömer Ferit, *Dîvân Şiirinin Dünyasına Giriş (Âsâr-ı Edebiye Tedkikâtı)*, Hzl.: Halil Çeltik, Ankara: Birleşik Yayınevi, 2008.
- KANAR Mehmet, *Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü*, 1. b., İstanbul: Say Yayınları, 2011.
- KAPLAN Mahmut, *Aşkın Sultanı (Muhibbî, Kanunî’yi Anlatıyor)*, 1. b., İstanbul: Etkileşim Yayınları, 2012.
- KARAGÖZ İsmail, (yay. ed.), *Dinî Kavramlar Sözlüğü*, 6. b., Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2015.
- KARTAL Ahmet, *Tuhfe-i Remzî (Manzum Farsça-Türkçe Sözlük)*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2003.
- LEVEND Agah Sırrı, *Dîvân Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*, 2. b., İstanbul: Dergah Yayınları, 2017.
- ONAY Ahmet Talât, *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*, 2.b., Ankara : Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
- PAKALIN Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, 3 cilt, 3. b., İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1983.
- PALA İskender, *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*, 15. b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2007.

- PARLATIR İsmail, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, 2. b., Ankara: Yargı Yayınevi, 2017.
- POLAT Esmâ, *XVII. Yüzyıl Dîvânlarında Nasihat*, (Doktora Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
- ŞAHİN Esmâ, “Klâsik Türk Edebiyatı Metinlerinde Nil Nehri”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 19, İstanbul, 2017, ss 275-312.
- ŞENTÜRK Ahmet Atillâ, *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 1*, 1. b., İstanbul: OSEDAM (Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi), 2016.
- , *Osmanlı Şiiri Kılavuzu 2*, 1. b., İstanbul: OSEDAM (Osmanlı Edebiyatı Araştırmaları Merkezi), 2017.
- ŞİRİN Betül, *Muhibbî Dîvânı'nda Osmanlı Savaş Kültürüne Dair Unsurlar*, (Yüksek Lisans Tezi), Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- TANYERİ M. Ali, *Örnekleriyle Dîvân Şiirinde Deyimler*, 1. b., Ankara: Akçağ Yayınları, 1999.
- TÖKEL, Dursun Ali, *Divan Şiirinde Mitolojik Unsurlar Şahıslar Mitolojisi*, 1. b., Ankara: Akçağ Yayınları, 2000.
- TULUM Mertol, *Osmanlı Türkçesi Büyük El Sözlüğü*, 1. b., İstanbul: Kapı Yayınları, 2013.
- YAVUZ Kemal, YAVUZ Orhan, *Muhibbî Dîvânı – Bütün Şiirleri (İnceleme – Tenkitli Metin)*, 2 cilt, 1. b., İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2016.
- YAVUZ Orhan vd., *Muhibbî Dîvânı - Bölge Yazma Eserler Nüshası (İnceleme-Metin Tıpkıbasım)*, 1. b., Konya: Palet Yayınları, 2014.
- , *Muhibbî Dîvânı - Kendi Hattıyla*, 1. b., İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2014.
- YEŞİL Ayşe, *Avnî ve Muhibbî Divanlarında Savaş ve Savaş Unsurlarının Kullanım Alanları*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: İstanbul 29 Mayıs Üniveristesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- YEŞİLBAĞ Semih, “Din, Tasavvuf ve Aşk Değerleri Bağlamında Muhibbî Divanı”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 23, İstanbul, 2019, ss 159-198.
- YILDIRIM Nimet, *Fars Mitolojisi Sözlüğü*, 1. b., İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2008.
- YILMAZ Mehmet, *Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük)*, 1. b., İstanbul: Enderun Yayınları, 1992.

———, *Kültürümüzde Ayet ve Hadisler (Ansiklopedik Sözlük)*, 1. b., İstanbul: Kesit Yayınları, 2013.

ZAVOTÇU Gencay, *Klasik Türk Edebiyatı Sözlüğü*, 1. b., İstanbul: Kesit Yayınları, 2013.

ZÖHRE Armağan, *Muhibbî Dîvânı 'nda Sosyal Hayat*, (Doktora Tezi), Sakarya: Sakarya Üniversitesi, sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.

ZÜLFE Ömer, *Şiirin İzinde Sözü'n Gölgesinde-Osmanlı Şiirinden Kelimeler, Kavramlar, Deyimler-*, 1. b., İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2011.

<https://kuran.diyamet.gov.tr/>

<http://lugatim.com/> (Kubbealtı Lügatı)

<http://sozluk.gov.tr/> (TDK sözlük)

<https://islamansiklopedisi.org.tr/>

EKLER:

BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK

A

Muhibbî uşbu şi'r-i dil-pesende
Nazîre dinmeye gezse âfâkı

âferîn:

1. âferîn:

Gazel 3152

Mısra: 2

Beğenme, takdir, teşvik duygularını anlatmak için kullanılır; yaşa, var ol, bravo!.

‘Aklımlı aldı nazar kıldum gözine kaşına
Cân u dilden şad hezârân âferîn naqqâşına

2. âferîn:

Gazel 3152

Mısra: 10

Beğenme, takdir, teşvik duygularını anlatmak için kullanılır; yaşa, var ol, bravo!.

Hâk-i pây-i dilberi pâk eyleyüp her dem sular
Âferîn şad âferîn bu dîdemûñ ferrâşına

3. âferîn:

Gazel 3152

Mısra: 10

Beğenme, takdir, teşvik duygularını anlatmak için kullanılır; yaşa, var ol, bravo!.

Hâk-i pây-i dilberi pâk eyleyüp her dem sular
Âferîn şad âferîn bu dîdemûñ ferrâşına

4. âferîn:

Gazel 3366

Mısra: 8

Beğenme, takdir, teşvik duygularını anlatmak için kullanılır; yaşa, var ol, bravo!.

Sîne levhine yazaldan naqşını meh-rûlaruñ
Âferîn eydüp gören taşsîn ider naqqâşımı

5. âferîn:

Gazel 3470

Mısra: 10

"Âferin, bravo, tebrikler" anlamlarına gelen takdir ve beğenilme sözü.

Lebleri sırrın bilüp virdüm miyânından haber
Âferîn eydür Muhibbî'nüñ gören idrâkini

âferîn olsun:

1. âferîn olsun:

Gazel 3048

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beğenmek, takdir etmek, övmek.

Kim ki teşbîh eyleye kaşını kırbân ayına
Âferîn olsun anuñ kırbân olayın râyına

2. âferîn olsun:--sun

Gazel 3027

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Takdir etme ya da begeni ifade eden tebrik ifadesi; "tebrikler".

Benüm-içün giceler tâ şubha dek giryân olur
Âferîn olsun Muhibbî dîde-i nemgînüme

3. âferîn olsun:

Gazel 3421

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Takdir etme ya da begeni ifade eden tebrik ifadesi; "tebrikler".

Kim tutar fîr-i cefâ karşısına sîne siper
Âferîn olsun aña eyledi merdânalığı

âfet:

1. âfet:

Gazel 3411

Mısra: 8

1. Güzel, sevgili. 2. Sakınılması gereken, tehlikeli, insana büyük zarar verecek olan kimse veya şey.

‘Tulü’ itseñ şehergehden dokınur şu‘leñ ağıyâra
Düşer mi saña hey âfet dine gün gibi hercâyî

2. âfeti:-i

Gazel 3340

Mısra: 1
Aklı baştan alan güzel, sevgili.

Dem dem eger cevri ide baña ol âfeti
Her bir nefesinde artura bu dilde râhâti

âfet-i şuh-ı 'acem:

1. **âfet-i şuh-ı 'acem:**
Gazel 3452
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Neşeli Acem güzeli.

Âfet-i şuh-ı 'Acem fitne-i âşüb-ı 'Arab
Gözi pür mekr ü hiyel Rüm ili sahhârecügi

'âfi:

1. **'âfi:**
Gazel 3466
Mısra: 10
Sağlık, sıhhat, sağlığın verdiği rahat ve huzur.

Kanımı içmege geldükçe benüm gamze-i döst
Bu Muhibbî dir aña cân-ıla şihhâ 'âfi

âfitâb:

1. **âfitâb:**
Gazel 3039
Mısra: 4
Güneş II Sevgili, dost.

Ruğları üstinde ol hâl-i siyeh miskinleri
'Anberînden dânelerdür âfitâb envârda

2. **âfitâb:**
Gazel 3412
Mısra: 1
(F.) Güneş.

Meh dime yüzi âfitâb oldu
Bakdugumca gözüm pür âb oldu

âfitâb-ı hüsn:

1. **âfitâb-ı hüsn:--üñ , --e**
Gazel 3072
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güzellik güneşi II sevgilinin yüzü.

Âfitâb-ı hüsnüne baksam gözüm pür âb olur
Döstüm bir hâşşadur bu mihr-i 'âlem-tâbda

'afv eyle:

1. **'afv eyle:**
Gazel 3499
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Günah, kabahat, suç ve kusuru bağışlamak.

Bu mañlûkuñ kamu sensin İlah'ı
N'ola 'afv eyleseñ cürm ü günâhi

'afv it:

1. **'afv it:**
Gazel 3199
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Günah, kabahat, suç ve kusuru) Bağışlamak.

Benüm yok senden özge pâdişâhum
Muhibbî'nüñ suçın 'afv it İlahî

2. **'afv it:**
Gazel 3280
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Günah, kabahat, suç ve kusuru) Bağışlamak.

Zülfüne eger müşğ didümse hatâ ile
'Afv it günâh var mı hiç itmez âdemî

3. **'afv it:**
Gazel 3350
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
1. (Günah, kabahat, suç ve kusuru) Bağışlamak. 2. Hoşgörü ile karşılamak, hoş görmek, mâzur görmek.

Yüzüne gün dimişem bezedüp alnuña mehi
'Afv it pâdişehüm kuluñ olur çok günehi

afyönî:

1. **afyönî:**
Gazel 3468
Mısra: 1
Haşhaş başlarından çıkan zehirli ve uyutucu madde. Gam.

Kimi afyönî halkuñ kimi bengî
Kimi içir şarâb-ı lâle rengi

ag:

1. **agsun:-sun**
Gazel 3440
Mısra: 10
Yükselmek, çıkmak.

Başuñı top it Muhibbî zülfinüñ çevgânına
Topuñ agsun göklere mihr-i cihân-ârâ gibi

2. **agını:-i, -n, -i**
Gazel 3236
Mısra: 10
İplik, sicim veya tel gibi malzemedен kafes şeklinde örülmüş, göz göz seyrek örgü. // zülf.

İy Muhibbî murğ-ı diller şaydına ol dil-fırıt
Çeşm-i şayyâdı eline virdi zülfi agını

ag çek:-

1. **ag çek:-di**

Gazel 3081

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avlamak maksadı ile bırakılmış olan ağı (tuzağı) toplamak, almak.

Murğ-ı dil kaşd itdi indi dâne-i hâl üstine
Zülfi agın çekdi çeşmi düşdi fı'l-hâl üstine

âğ kur:

1. **âğ kur:-i, -n, -i, -mış**

Gazel 3444

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuzak kurmak.

Zülfinün âğını kurmuş yine diller şaydına
Hâller yir yir görünür san içinde dânesi

âğa düş:

1. **âğa düş:-a, -di**

Gazel 3457

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağa, tuzağa düşmek.

Zülfinde gördi hâlin dil murğı âğa düşdi
Olmaz ebed hâlâş ol bend-ile bāğa düşdi

âğac:

1. **agaçlar:-lar**

Gazel 3084

Mısra: 2

Gövdesi kuvvetli, büyük, dalları sert fidan.

Asmadın kândil-i zerrîni felekler bâmına
Hil'at-i sebzi agaçlar almadan endâmına

2. **agaçlar:-lar**

Gazel 3244

Mısra: 9

Kökü toprak altında kalan, gövdesi yukarıya doğru yükselen ve gittikçe incelererek dallara ayrılan, kereste veya odun olmaya elverişli uzun ömürlü bitki.

Baħr olsa devât cümle agaçlar kalem eger
Yazmaya cihân halkı gönül mâcerâsını

âgâh:

1. **âgâh:**

Gazel 3163

Mısra: 2

Haberi olan, haberli, haberdar.

İderem giceler tâ şubha dek âh
Degülsin n'eyleyem hâlümünden âgâh

agar:

1. **agarmaduk:-ma, -duk**

Gazel 3298

Mısra: 10

Ak olmak, beyazlaşmak.

Çok günâhuñ var Muhibbî vaktidür gel tevbeye
Saç sakal agarmaduk başuñda bir mü kalmadı

âgâz it:-

1. **âgâz it:-di**

Gazel 3213

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başlamak.

Yanuma geldi sehergeh çünkü dehrün husrevi
Bülbül âgâz itdi aña karşı şî'r-i Dehlevî

2. **âgâz it:-di**

Gazel 3250

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başlamak.

Bāğa geldi şubh-dem gül oldu dehrün Husrev'i
Bülbül âgâz itdi aña karşı şî'r-i Pehlevî

âgeh:

1. **âgeh:**

Gazel 3009

Mısra: 1

Haberdar.

Degül ben hastanuñ hâlinden ol sîmîn beden âgeh
Kim eyler ol şehi yâ Rab 'aceb ben bendeden âgeh

2. **âgeh:**

Gazel 3009

Mısra: 4

Haberdar.

Dilerem pâyını büse kılam ol serv-i reftârûñ
Ki ne dâmen ola vâkıf u ne hod pîrehen âgeh

3. **âgeh:**

Gazel 3196

Mısra: 3

1. Haberi olan, haberli, haberdar. 2. Uyanık, basiret sâhibi, sırlara vâkıf, müteyakkız.

Esrâr-ı 'ışka kimsene âgeh bulunmadı
Bülbül meger ki elde tuta dâmen-i güli

âgeh evle:-

1. **âgeh eyle:-r**

Gazel 3009

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haberdar etmek.

Degül ben hastanuñ hâlinden ol sîmîn beden âgeh
Kim eyler ol şehi yâ Rab 'aceb ben bendeden âgeh

āgeh ola:

1. āgeh ola:--a

Gazel 3009

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haberdar olmak. (Beyitte haberdar olmanın anlamında.).

İrişse tîr-i dil-düzi müheyyâ eyleyem cāyın

Anı hoş saklayam dilde ne cān ola ne ten āgeh

2. āgeh ola:

Gazel 3009

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haberdar olmak.

Siyāset eylesün her dem Muḥibbî çeşm-i cellādı

Ne ğam korkum budur nā-geh ola cāh-ı zaḳan āgeh

3. āgeh ola:

Gazel 3009

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haberdar olmak.

Kefen pür-ḥūn ide her dem gözümüñ kanlu yaşından

Eger derdüm bile Ferhād ola zîr-i kefen āgeh

agı:

1. agı:

Gazel 3483

Mısra: 8

Zehir; keder, ızdırıp, acı.

Bezm-i ğamda miḥnet ü derd ü belā yārān olup

İçerüz hicrān şebinde taş taş agı gibi

agır:

1. ağırdur:-dur

Gazel 3260

Mısra: 9

1. Tartıda çok gelen, yerinden kaldırılması, taşınması güç olan. 2. Güç, zor, külfetli.

Ağırdur bār-ı ğam ğāyet anı çekmege yok tāḳat

Muḥibbî çün degül mümkün götürmek bir ulu tagı

agır gel:

1. ağır gel:-di

Gazel 3410

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağırılık olarak fazla gelmek.

Ay u günle tartdılar geldi şehā hüsün ağır

Anuñ için gökde gördüm keffe-i mizānını

agız:

1. agzıñ:--uñ

Gazel 3008

Mısra: 3

1. Hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk. 2. Bu boşluğun dudaklarla çevrili olan dış kısmı.

Bilüñle agzıñ iy döst bilmem ki var mı yok mı

Geçdi dirîğ ‘ömrüm uşbu güñmān içinde

2. agzından:--ı, --n, --dan

Gazel 3146

Mısra: 4

1. Hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk. 2. Bu boşluğun dudaklarla çevrili olan dış kısmı.

Niçe kan yutmaya dil göz göre karşumda benim

Ḳadeḫ agzından öpe kuça kemer döne döne

3. agzıñuñ:-ı, -nuñ

Gazel 3370

Mısra: 5

1. Hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk. 2. Bu boşluğun dudaklarla çevrili olan dış kısmı.

Bilmediler bili ile agzıñuñ esrārını

Deng kılmışdur cihān ḫalkın bu ḫayret ‘ālemi

4. agzından:-ın, -dan

Gazel 3458

Mısra: 10

1. Hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk. 2. Bu boşluğun dudaklarla çevrili olan dış kısmı.

Zülfi çininde görenler dir yañağı tābını

Her taraf odlar saçar agzından ejderhā gibi

5. agzuma:-um, -a

Gazel 3470

Mısra: 8

1. Hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk. 2. Bu boşluğun dudaklarla çevrili olan dış kısmı.

Genc-i ḫüsñünde beni çün urdı zülfüñ ‘aḳrebi

Agzuma sun lutf idüp la’l-i lebüñ tiryākını

ag(ı)z:

1. agzı:-ı

Gazel 3471

Mısra: 3

Hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer

alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk.

Agzı remzini bilmedi anuñ
‘Aczine kâyil oldı râz ehli

2. **agzı:-ı**

Gazel 3486

Mısra: 7

Hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk.

Noқтаdur agzı bili kıldur diyü şerh eyledüm
Hürdebînler içre haylî kıl ü kâlüm var-ıdı

agız aç:-

1. **agız aç:-up**

Gazel 3127

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Konuşmaya başlamak.

Râzuñı sakla dime ‘âlemde hergiz bir kese
Yine ol fâş ider anı agız açup söylese

2. **agız aç:-up**

Gazel 3350

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Konuşmaya başlamak.

Hasret-i hattıñ ile âh Muhibbî öliceğ
Söyleye agız açup hâlini her bir giychi

ağla:-

1. **aglasam:-sa, -m**

Gazel 3060

Mısra: 5

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Derd-ile hicrân şebinde aglasam müjgânuma
Dâne dâne dizerem mercân mercân üstine

2. **aglayalum:-y, -alu, -m**

Gazel 3176

Mısra: 7

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

İñleyüp aglayalum döne döne şâm u seşer
Yiñi konmuş sular üstindeki tölâb gibi

3. **aglasam:-sa, -m**

Gazel 3195

Mısra: 5

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Âh kılsam aglasam yaşum saña itmez eser
Katu gönülün döstüm pekdür senün mermer gibi

4. **aglayukaldı:-y, -u, -kal, -dı**

Gazel 3220

Mısra: 5

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Ġam-hânelerinde dil ü cân aglayukaldı

Kan yaş-ıla bu mülk-i cihân garķ olayazdı

5. **aglayup:-(y)up, -**

Gazel 3234

Mısra: 7

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Aglayup didüm didi kalur mı hergiz ihtiyâr
Nâgehân görem o meh-rünüñ görine tal’ati

6. **aglar:-r**

Gazel 3268

Mısra: 5

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Ra’d iñler ebr aglar dâyimâ Ferhâd için
Her yaña cûlardur akar kühsaruñ giryesi

7. **agladum:-du, -m**

Gazel 3486

Mısra: 4

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Yakamı yırtup çeküp bu sinemi çâk eyledüm
Nâle kıldum agladum tâ kim mecâlüm var-ıdı

agla:

1. **aglayup:-y, -up**

Gazel 3057

Mısra: 9

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Dem mi vardur ki Muhibbî hicr içinde aglayup
Kaynayup hün-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya

2. **aglayup:-y, -up**

Gazel 3094

Mısra: 7

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Didiler aglayup fâş itme sırrı
Didüm ne çäre ya bu rüy-ı zerde

3. **ağla:**

Gazel 3110

Mısra: 8

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Ka’be-i vaşlın añup her gice âh u vâh kıl
Ağla yaşlar dök güzün yaşıyla dönsün zemzeme

4. **agla:**

Gazel 3142

Mısra: 9

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Agla Muhibbî agla derd-ile bagrı tagla
Kim güldi sen gülesin devr-i zamân içinde

5. **agla:**

Gazel 3142

Mısra: 9

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Agla Muhibbî agla derd-ile bagrı tagla
Kim güldi sen gülesin devr-i zamân içinde

6. **agla:**

Gazel 3173

Mısra: 2

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Derd-ile iy gözüüm di kan agla
Her gice şem' gibi yan agla

7. **agla:**

Gazel 3173

Mısra: 4

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Gice gündüz işün günâh oldu
Añduguñca anı her ân agla

8. **agla:**

Gazel 3173

Mısra: 6

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Emr-i Hâkk'a itâ'at eylemedün
Fikr idüp anı her zamân agla

9. **agla:**

Gazel 3173

Mısra: 8

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Göz yaşı çünkü çirkümi giderür
Gâh sen pîr ü geh civân agla

10. **aglasam:-sa, -m**

Gazel 3345

Mısra: 3

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Ğam meclisinde nâle kılup hâlüm aglasam
Yanumca bile nâle kılur nâ benüm gibi

11. **aglaya:-y, -a**

Gazel 3355

Mısra: 12

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Bî-kesem kimsene yok deşt-i gamında öliceğ
Üstüme aglaya bir kimse semâdan gayrı

12. **aglayup:-y, -up**

Gazel 3361

Mısra: 3

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Aglayup âh eyledükçe hânde eyler gül gibi
Var mı bir gül bād-ıla bārândan açılmadı

13. **aglar:-r**

Gazel 3431

Mısra: 9

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Neye aglar düşelden 'ışka gönülüm
Meseldür agramaz çün kendi düşdi

14. **aglasam:-sa, -m**

Gazel 3472

Mısra: 10

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

İy Muhibbî âteşi gerçi ki yaş teskîn ider
Aglasam dahı beter yakar dil-i süzân beni

aglamag:

1. **aglamag-ıla:-mag, -ıla**

Gazel 3240

Mısra: 3

Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Gözlerüm kana dönüpdür benüm agramag-ıla
İy şabâ irgüresin kühl ideyim gerd-i rehi

aglamaz çün kendi düşdi:

1. **aglamaz çün kendi düşdi:-maz, -di**

Gazel 3431

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Atasözü**

Kendi düşen agramaz: Kendi zararına kendisi neden olanın yakınmaya hakkı olmaz.

Neye aglar düşelden 'ışka gönülüm
Meseldür agramaz çün kendi düşdi

agvâr:

1. **agvâr:**

Gazel 3008

Mısra: 9

(Aştığa göre) Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.

Gül beñzedi çü yâra agvâr dahı hâra
Bülbül gibi kalursam tañ mı fiğân içinde

2. **agyār-ıla:-ıla**

Gazel 3019

Mısra: 5

(*Âşığa göre*) *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.*

Râzyam öldür beni bir görme tek agyār-ıla
Bu meseldür döstüm kan eyle kânün eyleme

3. **agyār:**

Gazel 3033

Mısra: 5

(*Âşığa göre*) *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.*

'Işk içre görüp hâlümü agyār gülerse
Yâ Rab dilerem hâlini benden beter eyle

4. **agyār:**

Gazel 3033

Mısra: 11

(*Âşığa göre*) *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.*

Agyār eger mâni' ola vaşl-ı nigâra
Seng-ile urup başını zîr ü zeber eyle

5. **agyâruma:--um, --a**

Gazel 3068

Mısra: 8

(*Âşığa göre*) *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.*

Çekeyim bülbül gibi hâruñ cefâsın dem-be-dem
Ölür-isem itmeyem minnet varup agyâruma

6. **agyâradur:-a, -dur**

Gazel 3139

Mısra: 5

(*Âşığa göre*) *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.*

Baña bakmaz bir nazâr meyli hemân agyâradur
Çeşmi kâfirdür bakar mı hiç müselmân üstine

7. **agyâra:-a**

Gazel 3155

Mısra: 9

(*Âşığa göre*) *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.*

ÿy Muhibbî dime agyâra seg-i yâr sakın
Ne için beñzedesin döstümü düşmenüme

8. **agyār:**

Gazel 3191

Mısra: 1

(*Âşığa göre*) *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.*

'Aceb mi yârûñ agyār olsa yârı
Ne yirde kim bite gül bile hârı

9. **agyār:**

Gazel 3349

Mısra: 11

(*Âşığa göre*) *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.*

Kalursa dâmen-i dilber ne tañ agyār destinde
Gülüñ hiç görmedüñ mi sen etegini diken kesdi

10. **agyār-ıla:-ıla**

Gazel 3385

Mısra: 9

(*Âşığa göre*) *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.*

Seyr idüp agyār-ıla yâr itdügince bâziçe
Bu Muhibbî sümme vallâhi olur cândan beñ

11. **agyār:**

Gazel 3392

Mısra: 2

(*Âşığa göre*) *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.*

Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yâr dañı
Baña şimden girü rahm eyleye agyār dañı

12. **agyârdan:-dan**

Gazel 3410

Mısra: 3

(*Âşığa göre*) *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.*

Mihrüni sînemde saklarsam ne tañ agyârdan
Kişi lâ-büd sakınur şeytândan imânımı

13. **agyâra:-a**

Gazel 3411

Mısra: 7

(*Âşığa göre*) *Sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler. II Allah'tan başka her şey, mâsivâ.*

Ŧulü' itseñ şeçergehden dokınur şu'leñ agyâra
Düşer mi saña hey âfet dine gün gibi hercâyı

agyâr eli:

1. **agyâr eli:--i, --n, --den**

Gazel 3032

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Agyar elinden. (agyar "yüzünden" çekilen elem.) "El", teşmil yoluyla işi yapanın veya o işin yapılmasına tesir eden kimsenin yerini tutar.

Yâr için agyâr elinden çekdügüm budur elem
Ŧâlib-i gülzâr olanlar katlanurlar hârına

agyâr ol:

1. **agyâr ol:-ur**

Gazel 3384

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşman ve yabancı olmak.

Bu Muhibbî kime yârüm dise agyâr olur ol
Kimsesi yok bu cihân içre Hudâ'dan gayrı

agz:

1. **agzında:-i, -n, -da**
Gazel 3113
Mısra: 4
Ağz, dudak.

Ol gönca-i mevzünü ol 'arız-ı gülğünü
Gördüm öpesim geldi agzında yañağında

agzına al-:

1. **agzına al:-ur**
Gazel 3021
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Deyim**
Adından bahsetmek, söylemek.

Vâ'izün kim nesin aldık alur agzına bizi
'Arif olalum anuñ uymayup efsânesine

agzınıñ dadı gel:

1. **agzınıñ dadı gel:-i, -nuñ, -i, -sün**
Gazel 3376
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Rahat, huzurlu ve mutlu olmak.

Za'îf oldı dil-i miskîn lebün dârü's-şifâsından
Aña bir büse bahş eyle ki gelsün agzınıñ dadı

agzum suyu ak:

1. **agzum suyu ak:-um, -i, -di**
Gazel 3477
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Deyim**
Ağzının suyu akmak: Çok beğenip istemek,
imrenmek.

Şevk-i ruhuñuñ fikri ser-â-ser dili yakdı
Şekker dehenüñ zikrile agzum suyu akdı

âh:

1. **âhın:-ın**
Gazel 3006
Mısra: 8
1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve
hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek
inleme.*

Çünkü düşdi bañr-ı 'ışka fülk-i dil
'Âşık oldur âhın aña bād ide

2. **âh:**
Gazel 3007
Mısra: 2
1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve
hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek
inleme.*

Şad hezârân cân u dil bağlandı her bir müyına
Çarh-ı zâlim âh irgürmedi âhir küyına

3. **âh:**
Gazel 3013
Mısra: 10
1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve
hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek
inleme.*

Başuma belâ oldı Muhibbî hevâ-yı zülf
Hâlüm n'olısar bilmezem âh ol hevây-ıla

4. **âh-ıla:-ıla**
Gazel 3016
Mısra: 2
1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve
hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek
inleme.*

Çün geldi 'ademden yine gülzâra benefşe
Gelse yiridür âh-ıla hem zâra benefşe

5. **âh:**
Gazel 3021
Mısra: 10
1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve
hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek
inleme.*

Bu Muhibbî yanar 'ışkıyla anuñ şem' gibi
Âh kim bir meded olmadı anuñ çâresine

6. **âh:**
Gazel 3031
Mısra: 10
1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve
hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek
inleme.*

Gül yüzüñsüz sorar-ısañ bu Muhibbî hâlini
Gice bülbül gibi efgân eylemekdür gündüz âh

7. **âh:**
Gazel 3033
Mısra: 13
1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve
hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek
inleme.*

Çün 'ahdine durmadı nigârum n'ideyim âh
İy dil gele bir katlana hicre sefer eyle

8. **âh:**
Gazel 3036
Mısra: 3
1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve
hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek
inleme.*

Bir saçı leylî gamından iy dil-i şürîde âh
Vâdi-yi miñnetde Mecnûn gibi hayrânsın yine

9. **âh:**
Gazel 3055
Mısra: 10

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Pâralansa şâne-veş tañ mı Muhibbî bu yürek
El uzadur âh her dem şâne ol gisülara

10. **âh:**

Gazel 3060

Mısra: 4

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Varımazam küyuña yaşum baña virmez geçid
Âh şehâbî yagdurur bârân bârân üstine

11. **âh:**

Gazel 3061

Mısra: 7

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Nazar kılmadı âh yalvarmayınca
Var-ımsı hâşşa bildüm yalvarışta

12. **âh:**

Gazel 3068

Mısra: 2

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Geh elif gâh dâğ yakdum sîne-i efgâruma
Âh resmin nakş kıldum bu der ü dîvâruma

13. **âh:**

Gazel 3080

Mısra: 4

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Dergehinde niçe yıldur baña göstermedi yüz
Nazar itmez n'ideyim âh nazar ben kulına

14. **âh:**

Gazel 3084

Mısra: 7

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Kühkenlik eyler idüm ben belâ kühında âh
Bî-sütün'ı kesmedin Ferhâd Şîrîn nâmına

15. **âh:**

Gazel 3086

Mısra: 5

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Bir lebi şîrîn firâkından belâ kühında âh
Urmışam Ferhâd-veş başumı ben daşdan daşa

16. **âh:**

Gazel 3089

Mısra: 8

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Düşde gördüm diyü eglerdüm dil-i âvâreyi
Gam şebinde âh çeşmüm garğa-i âb olmasa

17. **âhumdan:-um, -dan**

Gazel 3090

Mısra: 7

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Baña rahm eyle âhumdan hazer kıl
Garîbûñ âhı kalmaz çünki yirde

18. **âhım:-ı, -n, -ı**

Gazel 3091

Mısra: 3

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Bülbül yiridür âhım eflâke çıkarsa
Gül kim açıla hârî görür ol bilesince

19. **âh-ıla:--ıla**

Gazel 3100

Mısra: 10

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Sırr-ı 'ışkı sînem içre niçe yıllar saklayup
Âh-ıla bir demde şimdi âşikâr itmeñ nice

20. **âh:**

Gazel 3103

Mısra: 3

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Olursam tañ midur hünîn ciger âh
Olupdur gamzeññ tîğî havâle

21. **âh:**

Gazel 3128

Mısra: 3

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Yapmadan gönülüm evini âh kim anı yıkar
Dönderüpdür oynımı dildâr oglan oynına

22. **âhuñ:-uñ**

Gazel 3129

Mısra: 2

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve*

hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Yiridür saña gönül virdün vefâsuz dilbere
Geçse yaşuñ tâ semekden âhuñ irse göklere

23. **âh-ıla:--ıla**

Gazel 3136

Mısra: 2

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Niçe bir kan ola gönlüm hasret-i cânân-ıla
Ya niçe bir geçe 'ömrüm âh-ıla efgân-ıla

24. **âhum:-um**

Gazel 3139

Mısra: 11

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Tutuşur âhum şerârından dü 'âlem iy tabîb
Merhemûñ nef'i nedür bu dâğ-ı hicrân üstine

25. **âhumı:-um, -ı**

Gazel 3155

Mısra: 7

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Ser-i küyında kılam kıddümi ya âhumı tîr
Tâ ki her zâğ rakîb ugramaya gülşenüme

26. **âh:**

Gazel 3157

Mısra: 1

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Dolaşdı gönül âh çün ol zülf-i dü-tâya
Güş eylemedi pendî özin atdı belâya

27. **âh:**

Gazel 3157

Mısra: 5

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Görmek dilesem mâni' olur yârî rakîb âh
San ebr gibi hâyil olur bedr iken aya

28. **âhum:-um**

Gazel 3157

Mısra: 7

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Eflâke çıkar her gice âhum benüm iy döst
Bu kanlu yaşum dağı irer taht-ı serâya

29. **âh:**

Gazel 3158

Mısra: 9

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Dirler baña ki şabr iden irür vişâle âh
Kalmadı şabr geçdi günüm âh u vâ-y-ıla

30. **âh:**

Gazel 3159

Mısra: 3

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Nâyun şadâsı gönlümü itdi hevâyi âh
Olur hevâyi oturan ehl-i hevâ-y-ıla

31. **âh:**

Gazel 3170

Mısra: 5

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Muhibbî âh bu devrân elinden
Ne çâre bulına bu sîne rîşe

32. **âh-ıla:--ıla**

Gazel 3181

Mısra: 6

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Cefâ vü cevri bî-haddür didiler ol cefakârûñ
Gönül derd-ile âh-ıla figân idüp didi arı

33. **âh-ıla:--ıla**

Gazel 3182

Mısra: 2

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Nikâbın keşf idüp ol gül eger göstere ruhsârı
İderdüm nâle bülbül-veş kılurdum âh-ıla zârı

34. **âh:**

Gazel 3183

Mısra: 6

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Urmış-ıdum zühd ü taqvânun ezel bünyâdını
Âh kim tûfân mı hâk-ile yeksân eyledi

35. **âh-ıla:--ıla**

Gazel 3187

Mısra: 8

1. Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Şu deñlü päre päre oldı bagrum
Dilümden âh-ıla her päre düşdi

36. **âh:**

Gazel 3196

Mısra: 9

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Bâr-ı ğama Muhibbî niçe tākāt olur âh
Eyleye aña 'ışk eri ancak tahammüli

37. **âhum:-um**

Gazel 3201

Mısra: 8

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Deryâ-yı eşk içre yürür zevrak-ı dilüm
Âhum yiliyle ğarğ olur âhir gemüm gibi

38. **âh-ıla:--ıla**

Gazel 3220

Mısra: 2

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Nakķkâş-ı cihân nakşını çün sen güle yazdı
Âh-ıla figân itmegi ben bülbüle yazdı

39. **âh:**

Gazel 3229

Mısra: 6

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Gözüm egnüme bir hil'at geyürdi
Başuma âh bir tâc-ı semmürî

40. **âhumuñ:-um, -un**

Gazel 3236

Mısra: 5

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Âhumuñ zencîrine asup gönül kândîlini
Rüşen olsun diyü yakdı anda bagrum yağını

41. **âhum:-um**

Gazel 3237

Mısra: 3

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Âhum livâsı başını eflâke irgürüp
Kıldı diyâr-ı derd ü ğama pâdişâ beni

42. **âh:**

Gazel 3257

Mısra: 2

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Kaşrı yüce menzili yâruñ haymâ gibi
Âh irmez elüm gönül aña mübtelâ gibi

43. **âhum:-um**

Gazel 3257

Mısra: 13

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Âhum Muhibbî dokunalı baħr-ı eşküme
Bildüm temevvüc itdüren anı hevâ gibi

44. **âh-ıla:--ıla**

Gazel 3263

Mısra: 6

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Sakın şerr işleme nefsüne uyma
Ki sonra dimeyesin âh-ıla vây

45. **âhum:-um**

Gazel 3267

Mısra: 14

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Deryâ-yı eşk her yaña cüş u ħurüş ider
Âhum yiliyle dem-be-dem artar telâtumuñ

46. **âhum:-um**

Gazel 3268

Mısra: 13

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Âhum arturdu Muhibbî yaşumuñ bārānını
'Âlemi teng eyledi bu âh ü zârūñ giryesini

47. **âh:**

Gazel 3271

Mısra: 13

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Ger sorarsañ hâl-i Muhibbî'yi niçedür âh
Hicr içre çeker şubħa deĝin âh ile zârı

48. **âh:**

Gazel 3274

Mısra: 3

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Sañ mānend meh-rū görmedüm âh
Gezüp Mısr-ıla Şām-ıla 'Irāk'ı

49. **âh-ıla:--ıla**

Gazel 3278

Mısra: 7

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Eşk-i çeşmüm virdi hil'at âh-ıla dâğ eyledi
Zîra tamga ile artar olsa dehrüñ kumaşı

50. **âh:**

Gazel 3279

Mısra: 5

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Zârılık ider döneli gönlüm dölâba âh
Yaşlar döker dîdelerüm de pür âb oldı

51. **âhum:-um**

Gazel 3291

Mısra: 4

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Rahm kılmadıñ benüm bu nâleme iy seng-dil
Âhum ile nerm olurken etüñüñ gör sengüñi

52. **âhın:-ı, -n**

Gazel 3295

Mısra: 4

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Ne deñlü cidd ü cehd itsem muhâlif gösterür oyunm
Temâşâ eylesün âhın nazar hem sengi [vü] hârı

53. **âh:**

Gazel 3307

Mısra: 9

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Ğam bārına tākāt yok iken âh Muhibbî
Arturdu cefâ gelüp bak o bār-ı girāmı

54. **âhı:-ı**

Gazel 3322

Mısra: 5

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

'İşk âteşi dilde yakup başumdan âhı
'Aceb midür çıkarsam itdün aña nigâhı

55. **âhı:-ı**

Gazel 3322

Mısra: 12

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve*

hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Diler Muhibbî 'ışkuñ derd ü belâsı çokdur
Gün geçdüğince artar bu gönlümün de âhı

56. **âhum:-um**

Gazel 3326

Mısra: 3

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Âhum şerâr-ı nañlı olup bezm-i 'ışk ara
Gördüm nihâl kâmet-i serv ü peri-veşi

57. **âh:**

Gazel 3332

Mısra: 4

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Yâr[ı] gördüm esb-i nâz-ıla yine cevân ider
Didüm öldürdün be zâlim âh bu üftâde[y]i

58. **âh:**

Gazel 3334

Mısra: 6

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Ten keşîsini dîde-i eşküme sımardadum
Elden düşürdüm âh 'inân-ı sefine[y]i

59. **âhuñ:-uñ**

Gazel 3339

Mısra: 11

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Bahr-ı dil âhuñ yilinden ko temevvüc eylesün
Olmasun görme Muhibbî âh u zâr eksüklüğü

60. **âhum:-um**

Gazel 3341

Mısra: 2

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Görmesem [ben] 'âlem içre yârumuñ dîdârını
Ser-te-ser âhum kebüd ide der ü dîvârını

61. **âh:**

Gazel 3347

Mısra: 7

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Bu gönül şâne gibi âh yine biñ pâre olur
Ol perişân ura zülfine eger şâneligi

62. **âh:**

Gazel 3348

Mısra: 10

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Cân metâ'ın hârc kıldum vuşlatuñ bāzārına
Naqd-i cānum bende âh bisyâr olaydı kâşki

63. **âh:**

Gazel 3350

Mısra: 9

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Hasret-i hattıñ ile âh Muhibbî ölicecek
Söyleye ağız açup hâlini her bir giyehi

64. **âh-ıla:--ıla**

Gazel 3354

Mısra: 3

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Gözüm yaşardı âh-ıla zerd oldı ruğlarum
Bunlar olunca bellüdür 'ışkuñ 'alâmeti

65. **âh-ıla:--ıla**

Gazel 3355

Mısra: 4

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Leyl-i zülfine gönül bağlaya mecnûni olur
Kimse varmaz yanına âh-ıla vâdan ğayrı

66. **âh:**

Gazel 3356

Mısra: 7

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Hattımı gördüm nigârûñ didüm âh geldi ecel
Çâre ne rûz-ı ezelden alnuma yazı gibi

67. **âh:**

Gazel 3358

Mısra: 1

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Bugün dīvānesi oldum görüp âh ol perî-zâdı
Giceler h'âb yüzün görmem iderem nâle feryâdı

68. **âhum:-um**

Gazel 3363

Mısra: 3

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Gözlerüm yaşıyla âhum yâra te'sîr eylemez
Seng-i hârâdan katıdır qalbinüñ mermerleri

69. **âh:**

Gazel 3366

Mısra: 1

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Âh kim bir serv-ğad durdı akıtdı yaşımı

Su gibi taşdan taş uksam 'aceb mi başımı

70. **âh-ıla:--ıla**

Gazel 3372

Mısra: 4

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Hâr-ıla yâr olalı gül gibi gülşende habîb
Şubha dek âh-ıla dil bülbülü geçürdi şebi

71. **âhum:-um**

Gazel 3380

Mısra: 8

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Beni ğarq itse tañ mı eşk-i çeşmüm

Gözüm yaşıyla âhum başdan aşdı

72. **âh:**

Gazel 3399

Mısra: 1

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Âh ne müşkil imiş dünyâda yâr ayrılığı

Görmeyem bir dağı ben sevgülü yâr ayrılığı

73. **âh:**

Gazel 3413

Mısra: 7

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Sırr-ı 'ışkı saklar iken sînede fâş oldı âh

Duydı 'âlem halkı bu nâle-i efğân büyüdi

74. **âh:**

Gazel 3414

Mısra: 7

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.*

Cevr oklarıyla âh olalı toptolu yürek

Her kim görürse beni sanur fir-keşin dağı

75. **âh:**

Gazel 3419

Mısra: 9

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Âh ol libâs-ı zer-keş bindüğü atı serkeş
Bağlandı tîr ü tîrkeş ‘azm-i ‘Irâk’a düşdi

76. **âhum:-um**

Gazel 3419

Mısra: 4

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Kıldı zemîni derya yaşum yînilmez oldı
Âhum urûc idelden çarha tarrâka düşdi

77. **âh:**

Gazel 3420

Mısra: 5

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Ğam meclisinde dün gice nâlem işitdi âh
Tâ şubh olunca inledi gör nâ bentüm gibi

78. **âh:**

Gazel 3428

Mısra: 4

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Dil nakdini yoluñda harc itdi bilün cân da
Bî-çâre derdmend âh yâr olasını sandı

79. **âhum:-um**

Gazel 3440

Mısra: 2

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Gözlerümden hün-ı dil turmaz akar çün mâ gibi
Mevc urur âhum tokındukça aña deryâ gibi

80. **âhum:-um**

Gazel 3442

Mısra: 5

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Çıkarsa göklere âhum ne tañdur
Yanar çün sînem içre ‘ışk nârı

81. **âh:**

Gazel 3451

Mısra: 4

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Zülfün hevâsı başuma bildüm belâ-y-ımıñ
Çekdi kemend-i miñnete âh ol belâ beni

82. **âh:**

Gazel 3452

Mısra: 7

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Merhem-i vaşluñ eger irmeye bu hastaya âh
Rüz-ı maşşerde dañı bulına dil pârecüğü

83. **âh:**

Gazel 3474

Mısra: 7

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Gitmedi başuñdan iy dil zülfinüñ sevdâsı âh
Bilmedüm dîvâne mi yâhüd bu dil şeydâ mı ki

84. **âh:**

Gazel 3475

Mısra: 3

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Bezm-i ğamda gönlümi deldi cefâ tîriyle âh
Giceler tâ şubh olunca iniler nâ eyledi

85. **âh:**

Gazel 3476

Mısra: 2

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Niçe gündür gözlerem ol gözleri âhuları
N’eyleyem derdâ dirîğâ görmedüm âh oları

86. **âh:**

Gazel 3481

Mısra: 4

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Dür olalı gül yüzinden hastadur cân bülbüli
İñlerem âh ol yüzi gülzârı görsem bir dañı

87. **âh:**

Gazel 3488

Mısra: 6

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi*, 2. *Âh ederek inleme*.

Leylî zülfini görelen olmuşam mecnûn-ı zâr
‘Aqlımı tağıtdı âh ol âhüvâne gözleri

88. **âhından:-ı, -n, -dan**

Gazel 3496

Mısra: 9

1. *Âşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve*

hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Bir siyâh tel dakdî âhından Muhibbî başına
Bunuñ-ıla seçilür her pehlevânun yügrügi

89. **âhı:-ı**

Gazel 3499

Mısra: 10

1. Aşğın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi, 2. Âh ederek inleme.

Muhibbî 'ışkına şahid gerekse
Getüre eşk-ile âhi güvâhi

âh âtesi:

1. **âh âtesi:-i, -y, -le**

Gazel 3174

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Aşğın göğre çıkan ve gökyüzünü kaplayan) ahının âtesi.

Gâh olur âh âtesiyle 'âlemi oda yakar
Gâh olup yaş dökmege bārân ider gönlüm beni

2. **âh âtesi:-um, -i**

Gazel 3215

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Aşğın göğre çıkan ve gökyüzünü kaplayan) ahının âtesi.

Düpdüz cihâni ğarka virürken gözüm yaşı
Dil haymesini yakdı 'aceb âhum âtesi

3. **âh âtesi:-um, -i**

Gazel 3326

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Aşğın göğre çıkan ve gökyüzünü kaplayan) ahının âtesi.

Her gâh yakar cân u dili âhum âtesi
Hün oldı yaşum seveli bir yâr-ı meh-veşi

âh çek-:

1. **âh çek-:-e**

Gazel 3106

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yürek yanıklığı ile iç çekip uzun uzun ah demek II feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

Derdâ ki Muhib 'âr-ıla dil pāralanupdur
Bir kimsene yok 'ârı çke âh benümlle

2. **âh çek-:-üben**

Gazel 3104

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yürek yanıklığı ile iç çekip uzun uzun ah demek.

Ġam sipâhını çeküp sîneleri tabl idüben
Çeküben âh 'alemin göklere irdün (...)

âh di:

1. **âh di:**

Gazel 3428

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah çekmek, feryat etmek.

İdem vefâ diyüp âh dönüp cefâ kılursın
Korkmaz mısın Hüdâ'dan yok yire içüp andı

âh duhâni:

1. **âh duhâni:-um, -ı**

Gazel 3432

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âh dumanı.

Âhum duhâni düpdüz çarhuñ yüzini dutdı
Görinmez ise tañ mı göklerde zer çerâğı

âh eyle:

1. **âh eyle:-dükçe**

Gazel 3361

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.

Aglayup âh eyledükçe hānde eyler gül gibi
Var mı bir gül bād-ıla bārāndan açılmadı

2. **âh eyle:-se, -m**

Gazel 3476

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Ah etmek. Acı ile içini çekmek II beddua etmek, ilenmek; bağürmak.

Bir nazar kılmaz dönüp yolında biñ âh eylesem
'Âşığı nā-ħak yire öldürmek anuñ hūları

3. **âh eyle:-se, -m**

Gazel 3491

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah etmek. Acı ile içini çekmek II beddua etmek, ilenmek; bağürmak.

Şöyle ħāk oldı yoluñda cismüm iy serv-i ħurām
Derd-ile âh eylesem eflāke ilte gerdümi

4. **âh eyle:-r, -em**

Gazel 3304

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Derin bir keder veya özlemle içten gelerek ah demek, ah çekmek.

Kapusında niçe yıldur ħastayam âh eylerem
Dimedi bir kez bu dil dil-ħaste bīmārum gibi

5. **āh eyle:-dükçe**

Gazel 3444

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Derin bir keder veya özlemle içten gelerek ah demek, ah çekmek.

Gözlerüm yaşı 'aceb budur ki teskîn eylemez

Germ olur āh eyledükçe gönlüm âteş-ḥānesi

6. **āh eyle:-dü, -m**

Gazel 3378

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşğın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figan etmesi | Ah ederek inlemek.

Hicründe şehā şol kadar āh eyledüm iy döst

Kanlu yaşuma zevrak-ı dil garq ola düşdi

āh eyle:-

1. **āh eyle:-y, -e, -m**

Gazel 3031

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.

Yakdı ḥasret âteşi şol ḥadde bu cān u dilüm
Kalmadı tende mecālüm eyleyem bir kerre āh

2. **āh eyle:-mez**

Gazel 3053

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.

'Işk[1] gel pervāneden örge yanar āh eylemez
Bülbül-i şürde gibi āh u feryād eyleme

3. **āh eyle:-dü, -m**

Gazel 3096

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.

Hicrūn-ile dönmiş-idüm ben ḥazān yaprağına
Bir katı āh eyledüm düşdüm fenā toprağına

4. **āh eyle:-se, -m**

Gazel 3013

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Derin bir keder veya özlemle içten gelerek ah demek, ah çekmek.

Añup cefā vü cevruñi āh eylesem eger
Güş-ı zamāne toptolu ola şadām-ıla

5. **āh eyle:-me, -sün**

Gazel 3149

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Āh eylesün mi ki bugün geldi vücūda
Başladı hemān derd-ile solmaga benefşe

6. **āh eyle:-se, -m**

Gazel 3185

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

İy güneş tal'at eger yaşlar döküp āh eylesem
Ebrler yaş dökme bu çeşm-i giryānum gibi

7. **āh eyle:-se, -m**

Gazel 3218

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Aşar āh eylesem bir dem gözümüñ yaşı başumdan
Ki bād esdükçe cüş eyler cihānuñ cümle deryāsi

8. **āh eyle:-**

Gazel 3241

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Akmağ-ıla iki 'aynumdan benüm bu kanlu yaş
Cüş ider āh eyldükçe her taraf deryā gibi

9. **āh eyle:-dü, -m**

Gazel 3008

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

Feryat etmek, üzüntüyle veya özlemle derinden ah çekmek. 2.Bir acı ünlemidir. Divān şiiinde aşkın aşk ateşiyile gönlünden çıkan bir duman olarak düşünülür.

Derd-ile eyledüm āh dutdı cihānı düpdüz
Çıkmaga çāre var mı kaldum duḥān içinde

āh id:-

1. **āh id:-er, -em**

Gazel 3163

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

İderem giceler tā şubḥa dek āh
Degülsin n'eyleyem ḥālümde āgāh

2. **āh id:-e**

Gazel 3077

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Inlemek, sızlanmak.

Yagdurmasa bārānını bir laḥza bu çeşmüm
Küllī bu cihān yana eger āh ide sīne

3. **āh id:-er**

Gazel 3044

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Derin bir keder veya özlemle içten gelerek ah demek, ah çekmek.

Görsem yüzünü zârı kılup âh ider gönül
Kim gördü anı bülbül ola zâra gelmeye

4. **âh id:-iip-üp**

Gazel 3025

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Ah etmek; acı ile içini çekmek, yakınma sesi çıkarmak, inlemek.

Başa tâc eyleyelüm sâgâr-ı meyden sâkî
Başka sancak çekelüm âh idüp efgânlar-ıla

âh id:

1. **âh id:-e, -gît, -dû, -k**

Gazel 3104

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

Hasretüñ odı beni yaksa kül itse ne ‘aceb
Ġamuñı zâd idüben âh idegitedük ‘ademe

2. **âh id:-üp**

Gazel 3493

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Derin bir keder veya özlemle içten gelerek ah demek, ah çekmek.

Gülsitân içinde key şürde gördüm bülbülü
Âh idüp feryâd-ıla artar dem-â-dem gülğülü

âh ile zârı çek-:

1. **âh ile zârı çek-:-ı, -er**

Gazel 3271

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Derin bir keder veya özlemle içten gelerek ah demek ve ağlamak.

Ger sorarsañ hâl-i Muhibbî’yi niçedür âh
Hicr içre çeker şubha degin âh ile zârı

âh it:

1. **âh it:-me**

Gazel 3451

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Acı ile içini çekmek II beddua etmek; şikâyet etmek.

Hâk ol yolında derd-ile âh itme iy gönül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

âh it-:

1. **âh it-:-me, --ñ**

Gazel 3100

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Inlemek, feryat etmek, şikâyet etmek.

Zâhidâ zühd ü riyâyı ihtiyâr itmeñ nice
Ehl-i diller meclisin gördükçe âh itmeñ nice

2. **âh it-:-se**

Gazel 3107

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Ah etmek, inlemek, feryat etmek; yanmak.

Kaçan derd-ile âh itse Muhibbî
Olur bu sine süzân pâre pâre

3. **âh it-:-dükçe**

Gazel 3123

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Ah etmek, inlemek, feryat etmek; yanmak.

Saklayam didükçe ‘ışkı ben derün-ı sinede
‘İşkumuñ esrârı âh itdükçe bürün olmada

4. **âh it-:-di**

Gazel 3268

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

Gülşen içre sanmañuz çın seher ki jâledür
Her yaña saçıldı âh itdi hezârüñ giryesi

5. **âh it-:-di**

Gazel 3273

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

Gözüm yaşın döküp gönlüm yine derd-ile âh itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san tâze nihâl oldu

âh kıl-:

1. **âh kıl-:-du, --m**

Gazel 3031

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

‘Aşğın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi.

Perde kılduñ şem‘-i ruhsârüña zülfüñ kıldum âh
Câme-i fânüsü hiç câyiz midür itmek siyâh

2. **âh kıl-:-ı, --ma**

Gazel 3090

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

‘Aşğın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi.

Muhibbî gün yüzüne karşı âhı
Sakın kılma olur yüzüne perde

3. **âh kıl-:-sa, -m**

Gazel 3195

Mısra: 5
Kelime Tipi: **Deyim**
Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

Âh kılsam aglasam yaşum saña itmez eser
Kadı gönülün dostum pekdür senüñ mermer gibi

âh kim:

1. **âh kim:**
Gazel 3123
Mısra: 2
Kelime Tipi: -
Manevi bir acıyı, pısmalık ve ümitsizlik duygusunu pekistirmeye yarayan ses taklidi sözcük.

Bir elif kad hasretinden kâmetüm nün olmada
Âh kim gündün güne hâlüm diğeri-gün olmada

2. **âh kim:**
Gazel 3129
Mısra: 3
Kelime Tipi: -
Manevi bir acıyı, pısmalık ve ümitsizlik duygusunu pekistirmeye yarayan ses taklidi sözcük.

Kendü hâlümde yürür âzâde iken âh kim
El ucından ne belâlar geldi âhir bu sere

3. **âh kim:**
Gazel 3134
Mısra: 2
Kelime Tipi: -
Manevi bir acıyı, pısmalık ve ümitsizlik duygusunu pekistirmeye yarayan ses taklidi sözcük.

‘İşka dil virdüm ezel geldi belâlar başuma
Âh kim yazı-y-ımış bu mâcerâlar başuma

4. **âh kim:**
Gazel 3074
Mısra: 2
Kelime Tipi: -
Ne yazık ki.

Zülf-i pîç-â-pîçini dilber bıraktı güşına
Âh kim şimden girü feryâd degmez güşına

5. **âh kim:**
Gazel 3000
Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Ne yazık ki, eyvah ki.

Bir saçı leylâ gamından âh kim sevdâlara
Ayb itmeñ ger düşem mecnün olup şahrâlara

6. **âh kim:**
Gazel 3047
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne yazık ki, eyvah ki.

Âh kim hicrân şebinde toldı bagrum baş-ıla
Cismüm âhir garğ olur çeşmümden akan yaş-ıla

7. **âh kim:**
Gazel 3072
Mısra: 3
Kelime Tipi: -
Ne yazık ki, eyvah ki.

Âh kim deryâ-yı eşkümde bu çeşmüm merdümü
Sanasın bir keştidür durmaz döner girdâbda

8. **âh kim:**
Gazel 3382
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne yazık ki, eyvah ki.

Âh kim sevdüm yine bir dilberi cânum gibi
Niçe cânum belki bu sînemde imânum gibi

9. **âh kim:**
Gazel 3382
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne yazık ki, eyvah ki.

Mihnet-i küh-ı belâda âh kim gam türine
İy Muhibbî olmaya bu sîne kalkanum gibi

10. **âh kim:**
Gazel 3383
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne yazık ki, eyvah ki.

Egleyem dirdi Muhibbî sînede peykânunu
Geçdi gitdi sîneden âh kim bir ân eglenmedi

11. **âh kim:**
Gazel 3383
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne yazık ki, eyvah ki.

Göreliden gün yüzünü niçe yıldur âh kim
Dağı bir nisbetle cân-ı nâtüvân eglenmedi

12. **âh kim:**
Gazel 3399
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne yazık ki, eyvah ki.

Fırkat ü hicrân odından yandı bagrum âh kim
Yakdı odlara beni nakş u nigâr ayrılığı

13. **âh kim:**
Gazel 3494
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne yazık ki, eyvah ki.

Ṭâli‘ümdür görmezem küyına varsam gün yüzün
Âh kim toğmaz şerefden ‘âşıkun seyyâresi

14. **âh kim:**
Gazel 3256
Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne yazık ki, eyvah ki.

Gözlerüm yaşı benim başumdan aşdı âh kim
Yüzüm oldı ol su içinde nîlüfer gibi

âh odı:

1. **âh odı:** --ı, --n, --a

Gazel 3063

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah ateşi.

Eger olmasa bu bārān-ı eşküm
Yana âh odına ‘âlem bizümle

2. **âh odı:** -um, -m, -dan

Gazel 3487

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah ateşi.

Yazarken yāra ahvālüm tutuşup âhum odından
Kül oldı eldeki kâğid elimde bir kalem kaldı

âh okları:

1. **âh okları:** -m

Gazel 3469

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin eziyetleri sonucunda aşğın yakarışları.

İdüp âh okların pertāb yine kıddüm kemānından
Geçüp Mecnūn’ı hoş dikdüm belā şahrāsına taşı

2. **âh okları:** -ı, -n

Gazel 3275

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âh okları II aşğın oka benzer âhları.

Kıddümi ya eyleyüp atdum yine âh okların
Dimedi çarhuñ geçürdüm bu tokuz kalkanını

âh ol-:

1. **âh ol-:** -dı

Gazel 3177

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

Hasret-i Leylā-y-ıla âh oldı Mecnūn pîşesi
Derd-ile kühı keser Ferhād’uñ oldı tîşesi

âh u efgān:

1. **âh u efgān:** --um

Gazel 3029

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah ve feryat. Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

İşiden âh u efgānum benümle yanar ol oda
Benüm sūz-ı derūnumdan haberdār olmasun kimse

2. **âh u efgān:** -um

Gazel 3163

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

İrişdi âh u efgānum semāya
Nedendür saña irmez iy yüzi māh

âh u efgā[nı]:

1. **âh u efgā[nı]:** -ı

Gazel 3395

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlama, inleme, feryat etme.

Muhibbî âh u efgā[nı] eser itmez saña cānā
İrişmez kıdd-i bālāña olur dūd-ı siyāh egri

âh u feryād:

1. **âh u feryād:** -ı

Gazel 3351

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlama, inleme, feryat etme.

Felekden yücedür beizer sentün iy māh-rū kaşruñ
Anuñçün ‘aşıkuñ aña irişmez âh u feryādı

âh u feryād eyle-:

1. **âh u feryād eyle-:** --me

Gazel 3053

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnleyip feryat etmek.

‘İşk[ı] gel pervāneden örgen yanar âh eylemez
Bülbül-i şürde gibi âh u feryād eyleme

âh u feryād u figān:

1. **âh u feryād u figān:** -uñ

Gazel 3496

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Beyitte) aşğın kederinden dolayı ettiği feryat ve yakarışlar kastedilmiştir.

Hār elinden kurtarırmaz gördi güller dāmenin
Bülbül oldı âh u feryād u figānuñ yügrügi

âh u figān:

1. **âh u figān:** -um, -ı

Gazel 3391

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayıp inlemek.

N' için işitmesin āh u fiğānumı benüm
Yohsa hoşcā mı gelür 'ışkuñ-ıla zārlığı

2. **āh u fiğān:-um, -ı**

Gazel 3392

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayıp inlemek.

İşidüp āh u fiğānumı benüm dimek-içün
Bagrına taş basar oldu der ü dīvār dağı

3. **āh u fiğān:-um, -dan, -dur**

Gazel 3395

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayıp inlemek.

İder zülf-i perīşānı perīşān göñlin 'uşşākuñ
Benüm āh u fiğānumdandır ol zülf-i dü-tā egri

āh [u] fiğān:

1. **āh [u] fiğān:-uñ**

Gazel 3438

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Bir nefes bu nāleme gülşende āheng itmedi
Gerçi dirler bülbüle āh [u] fiğānuñ yügrügi

āh u fiğān eyle:-

1. **āh u fiğān eyle:-mek**

Gazel 3126

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayıp inlemek, feryat etmek.

Çünkü virildi hānde vü şādī ezal güle
Āh u fiğān eylemek oldu hū bülbüle

2. **āh u fiğān eyle:-ı, --me**

Gazel 3129

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayıp inlemek, feryat etmek.

Katıdur göñli nigāruñ çünkü seng-i hāreden
Eyleme āh u fiğānı iy göñül gel yok yire

āh u fiğān kıl:

1. **āh u fiğān kıl:**

Gazel 3117

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

Gül yüzi şevkine kıl şubha degin āh u fiğān
Gülşen içinde dilā bülbülü gel lāl eyle
Āh u vāh-ıla günüm çünkü geçer döne döne
Tañ mı hicriyle kebāb ola ciger döne döne

āh u vāh id:

āh u vā:

1. **āh u vā:-s, -ı, -n, -ı**

Gazel 3232

Mısra: 18

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayıp inlemek, sızlanmak.

Yürür Muhibbī gerçi ki ser-pā-bürehnedür
Ser-püş sanur başında gören āh u vāsını

2. **āh u vā:-y, -ıla**

Gazel 3158

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayıp inlemek, sızlanmak.

Dirler baña ki şabr iden irür vişāle āh
Kalmadı şabr geçdi günüm āh u vā-y-ıla

3. **āh u vā:-y, -ıla**

Gazel 3159

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayıp inlemek, sızlanmak.

Hūn-ı ciger düşdi yine āh u vā-y-ıla
Deyā temevvüc eylemez illā hevā-y-ıla

4. **āh u vā:**

Gazel 3237

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah vah etmek. // İnleme, sızlanma, feryat etmek.

Dil itdi yine bir güzele mübtelā beni
Rāhat yüzünü görmeyiser āh u vā beni

āh u vāh:

1. **āh u vāh:-ı**

Gazel 3322

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah-vāh etme, inleyip sızlanma.

Hüsnüñi gördüm iy dōst gün gün olur ziyāde
Göñlüm dağı şeb ü rüz arturdu āh u vāhı

2. **āh u vāh:-ıla**

Gazel 3146

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat, fiğan etme, ağlayıp inleme.

1. **āh u vāh id:-ı, -er, -se, -m**

Gazel 3499

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

Günâhum ańıcaak yaşıum yeńilmez
İdersem şubh olınca âh u vâhi

âh u vâh itdür:-

Mısra: **6**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlayıp inlemek, sızlanmak.

Rahmetüñden [ırma sen] yâ Rabbenâ
Anlara itdürmeyesin âh u vâh

âh u vâh kıl:

1. **âh u vâh kıl:**
Gazel 3110
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlayıp, inlemek.

Ka'be-i vaşlın ańup her gice âh u vâh kıl
Ağla yaşlar dök güzüñ yaşıyla dönsün zemzeme

âh u zâr:

1. **âh u zâr:--a**
Gazel 3003
Mısra: **12**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Zamâne güşına çün ker dimişler
Kulak tutmaz Muhibbî âh u zâra

2. **âh u zâr:--ı**
Gazel 3073
Mısra: **2**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Gül mevsiminde iy dil ol gül'izârı gözle
Bülbül gibi hemişe sen âh u zârı gözle

3. **âh u zâr:-uñ**
Gazel 3268
Mısra: **14**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Âhum arturdı Muhibbî yaşumuñ bārânını
'Âlemi teng eyledi bu âh u zârıñ giryesi

4. **âh u zâr:**
Gazel 3151
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Vād-i hicrân şebinde bir kara gündür geçer
Olşardur hašta dil âhir bu âh u zâr ile

5. **âh u zâr:**
Gazel 3339

1. **âh u vâh itdür:-dür, -me, -y, -e, -sin**
Gazel 3171

Mısra: **12**
Kelime Tipi: **Deyim**
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Baır-ı dil âhuñ yilinden ko temevvüc eylesün
Olmasun görme Muhibbî âh u zâr eksüklüğü

âh u zâr it:-

1. **âh u zâr it:-sün**
Gazel 3191
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

N'ola gülşende güller şād u hāndān
Olup bülbüller itsün âh u zârı

âhbâb:

1. **âhbâb-ıla:--ıla**
Gazel 3137
Mısra: **4**
Dost, bildik, tanıdık; sevilen kimseler, dostlar.

Ġam şebinde eksük olmaz miñnet ü derd ü elem
İderüz cān şoġbetini şubha dek âhbâb-ıla

2. **âhbâbuñ:-uñ, -ı**
Gazel 3290
Mısra: **10**
Dost, bildik, tanıdık; sevilen kimseler, dostlar.

Şi'r-i dil-keşdür Muhibbî işiden eyler sürür
Vaktidür eyle müşerref nazm-ıla âhbâbuñı

'ahd:

1. **'ahdüm:-üm**
Gazel 3237
Mısra: **9**
1. Yemin, ant. 2. Söz verme, söz.

'Ahdüm bu idi bağlamayam bir kese gönül
İllâ Muhibbî komadı gönül baña beni

2. **'ahdüñe:-üñ, -e**
Gazel 3254
Mısra: **4**
1. Yemin, ant. 2. Söz verme, söz.

Çün muñi' olup "beli" didüñ ezel rüz-ı elest
'Ahdüñe dur terk kılma key sakın peymānuñı

3. **'ahd:**
Gazel 3272

Mısra: 8

1. *Yemin, ant. 2. Söz verme, söz.*

Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tiz unıtduñ eyā dōst ol ‘ahd kanı

‘ahd eyle-:

1. **‘ahd eyle-:--miş, --e, --m**

Gazel 3083

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Karşılıklı söz vermek, bir iş üzerinde anlaşmaya varmak.

Qavlüm budur ki eylemişem gönlüm ile ‘ahd
Meyl eylemeyem illā hūbuñ müntehāsına

‘ahd id:

1. **‘ahd id:-er, -sin**

Gazel 3417

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyi yapmak için kendi kendine söz vermek.

‘Ahd idersin and içüp tā kılasın bir dem vefā
İy cefā-hū niçe kez gördüm senüñ pür fendüñi

‘ahd it:

1. **‘ahd it:-miş, -i, -ken**

Gazel 3423

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Söz vermek, yemin etmek.

Deheninden baña ‘ahd itmiş-iken buse nigār
N’eyledüm ‘ahdi n’içün bozdı o ğaddār sıdı

‘ahde dur-:

1. **‘ahde dur-:--e, --maz, --sin-e, -maz, -sin**

Gazel 3024

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Sözünde durmak: Verdiği sözü yerine getirmek, verdiği sözden dönmemek, verdiği sözü tutmak.

Niçe bir ferdāya salarsın Muḥibbī bendeñi
‘Ahde durmazsın nigārā bāri gel gülme yüze

‘ahde vefā eyle:

1. **‘ahde vefā eyle:-me, -dü, -ñ**

Gazel 3392

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sözünde durmak.

Didüm ol yāra n’içün ‘ahde vefā eylemedüñ
Gül gibi güldi didi be vara mı yār daḥı

‘ahdi boz:

1. **‘ahdi boz:-dı**

Gazel 3423

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yemin bozmak, sözünde durmamak.

Deheninden baña ‘ahd itmiş-iken buse nigār
N’eyledüm ‘ahdi n’içün bozdı o ğaddār sıdı

‘ahdi boz-:

1. **‘ahdi boz-:--i, --n, --ar**

Gazel 3120

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yemin bozmak, sözünde durmamak.

Muḥibbī’ye vefā idem diyüp ‘ahdın bozar anı
Dirīgā ol cefā-piše meger varmış Karaman’a

‘ahdine dur-:

1. **‘ahdine dur-:--i, -n, -e, -ma, -dı**

Gazel 3033

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Deyim**

Serdiği sözü yerine getirmek, verdiği sözden dönmemek, verdiği sözü tutmak.

Çün ‘ahdine durmadı nigārüm n’ideyim āh
İy dil gele bir katlana hicre sefer eyle

āhen:

1. **āhen:**

Gazel 3308

Mısra: 5

Demir.

‘İşk mıkñātısı kendüye çeke āhen ise
Kimse görmedi anuñ gibi bir dil-keşi

2. **āhenden:-den**

Gazel 3476

Mısra: 10

Demir.

Men’ ola sanma Muḥibbī eyleme sīneñ siper
Tiri āhenden geçer atsa kemān ebrūları

3. **āhen:**

Gazel 3093

Mısra: 3

Demir // demir gibi katı, sert.

Niçe döysün bu yürek cevrine āhen dōgile
Sine ya tır-i cefāya niçe řāqat getüre

āheng:

1. **āheng:**

Gazel 3248

Mısra: 7

Kulağa hoş gelen ses uygunluğu, hoş seda, ezgi, nağme.

Ġam meclisinde nâleme âheng için baña
Uydurdu nây nâleme kendü şadâsını

2. **âhengüñi**:--üñ, -i

Gazel 3291

Mısra: 2

*Kulağa hoş gelen ses uygunluğu, hoş seda, ezgi,
nağme.*

Muṭribâ gel nâleme uydur gelüp sen çengüñi
Ehl-i meclis ḥasret olsun işidüp âhengüñi

âheng id-:

1. **âheng id-:**--i, --n, --i, --er

Gazel 3050

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uymak, eşlik etmek.

Gülistân içre gül şâhına karşı
İder bülbüller âhengi[ni] sorma

âheng it-:

1. **âheng it-:**--me, -di

Gazel 3235

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sazlı sözlü eğlence yapmak, eğlenmek.

Bezm-i ğamda nâlemüñ yanınca âheng itmedi
Tâ ki muṭrib burmadı ṭanbürnüñ kulagını

âheng it:

1. **âheng it:**--me, -di

Gazel 3438

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eşlik etmek.

Bir nefes bu nâleme gülşende âheng itmedi
Gerçi dirler bülbüle âh [u] fiġânuñ yügrügi

âheng-i sünbül:

1. **âheng-i sünbül:**--e

Gazel 3126

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sünbüle makamını icra etmek.

Ķânün-ı ğamda nâleme dem-sâz olur benüm
Muṭrib terâne başlasa âheng-i sünbüle

âheste âheste:

1. **âheste âheste:**

Gazel 3038

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yavaş yavaş.

Şabâ küy-ı dilârâdan geçer âheste âheste
Anuñçün ġuşşayı dilden açar âheste âheste

2. **âheste âheste:**

Gazel 3038

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Yavaş yavaş.

Şabâ küy-ı dilârâdan geçer âheste âheste
Anuñçün ġuşşayı dilden açar âheste âheste

3. **âheste âheste:**

Gazel 3038

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yavaş yavaş.

Ribâṭ-ı köhmedür dünyâ Muḥibbî aña dil virme
Bilür kim aña kim konsa göçer âheste âheste

4. **âheste âheste:**

Gazel 3038

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yavaş yavaş.

Seḫergeh vâdi-i ğamda çeres gibi fiġân eyler
Sanasın kârbân-ı dil göçer âheste âheste

5. **âheste âheste:**

Gazel 3038

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yavaş yavaş.

Semend-i nâz-ıla cânâ inen çignetme ‘uşşâkı
Sakın aldanmagıl ḥüsne geçer âheste âheste

6. **âheste âheste:**

Gazel 3038

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yavaş yavaş.

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nâz-ıla
Ciger kann gözümden dil saçar âheste âheste

âh-ı ğam:

1. **âh-ı ğam:**

Gazel 3487

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Keder ve üzüntünün ahı/ah çekmek.

Salınup serv tek gitdi dilümde âh-ı ğam kaldı
Gözüm yaşı revân oldı baña ancak elem kaldı

âhı göge çık:

1. **âhı göge çık:**--ı, -e, -ar, -du, -m

Gazel 3322

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yanıp yakınması son sınırını bulmak.

Bir nâzenini gördüm cevân iderdi râhi
Top eyleyüp serümi göçe çıkardım âhi

âh-ı muhibbî:

1. âh-ı muhibbî:

Gazel 3076

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Muhibbî'nin ahi.

Gün 'ârızına mâni' olur âh-ı Muhibbî
Görmem yüzini kaldum ebed hîr arasında

âh-ı şebgîr it-:

1. âh-ı şebgîr it-:--me, --se

Gazel 3079

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gecenin ahi. II Aşığın gece vakti ettiği ahlak.

Yanmaz idi döstlar her gice bu kandîl-i çarh
Bu Muhibbî süz-ı dilden âh-ı şebgîr itnese

âh-ı serd:

1. âh-ı serd:--üm, -i

Gazel 3491

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Soğuk feryat II insanın içini ürperten inilti.

İnlerem bülbül gibi gül yüzine karşı velî
Bir nefes güş eylemez dildâr âh-ı serdümi

âh-ı süzân:

1. âh-ı süzân:--um

Gazel 3185

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakıcı ah.

Şu'le-i âh-ıla iy dil sırrımı fâş eyledüñ
Odlara yan göreyim bu âh-ı süzânüm gibi

âh-ıla zâr eyle-:

1. âh-ıla zâr eyle-:--ıla, -i, -düg, -üm

Gazel 3197

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

İy bād-ı şabâ ger varasın küy-ı nigâra
Bir bir diyesin eyledügüm âh-ıla zârı

âhir:

1. âhir:

Gazel 3003

Mısra: 8

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra"

kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

Eger dil viresin dehr-i acûza
Muqarrer âhir iltür seni nâra

2. âhir:

Gazel 3007

Mısra: 2

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

Şad hezârân cân u dil bağlandı her bir müyına
Çarh-ı zâlim âh ırgürmedi âhir küyına

3. âhir:

Gazel 3012

Mısra: 9

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

Şad pâre ola bağı Muhibbî görem âhir
Nâzûklığ-ile zülfüne ger şâne geçerse

4. âhir:

Gazel 3047

Mısra: 2

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

Âh kim hicrân şebinde taldı bagrum baş-ıla
Cismüm âhir gârç olur çeşmümden akan yaş-ıla

5. âhir:

Gazel 3083

Mısra: 2

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

Her kim güzelün aldanur evvel vefâsına
Lâyıkdur anuñ ugraya âhir cefâsına

6. âhir:

Gazel 3092

Mısra: 7

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dır.

Muqarrer öldürürsin beni âhir
Göreyim bâri gel seni doynca

7. âhir:

Gazel 3100

Mısra: 12

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra"

kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Ser-te-ser dîvâne gönlüm geşt idüp bu 'âlemi
Bend-i zülfine düşüp âhîr karar itmeñ nice

8. âhîr:

Gazel 3111

Mısra: 3

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Didi kim tığ-ı cefâm-ıla helâk âhîr anı
Eylerem ugramasun 'âşık olan yanumuza

9. âhîr:

Gazel 3112

Mısra: 14

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Zülfine el sun Muhibbî ola kim bend eyleyüp
Sala âhîr habs için seni zenañ zindânına

10. âhîr:

Gazel 3113

Mısra: 9

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Sevdâ-yı ser-i zülfün mecnûn idiser âhîr
'İşkuñ bu Muhibbî' nün bulındı dimâğında

11. âhîr:

Gazel 3117

Mısra: 2

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Göster evvel yüzüñi gönlümi al âl eyle
Püte-i hicre koyup âhîr anı kâl eyle

12. âhîr:

Gazel 3122

Mısra: 3

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Görüñ derdiyle cân virdi belâda kühken âhîr
Terahhüm itmedi Şîrîn gelüp bî-çâre Ferhâd'a

13. âhîr:

Gazel 3124

Mısra: 7

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra

kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Miyânıyla lebinden sordum âhîr
Kimesne bilmedüm vâkıf bu râza

14. âhîr:

Gazel 3129

Mısra: 4

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Kendü hâlümde yürür âzâde iken âh kim
El ucından ne belâlar geldi âhîr bu sere

15. âhîr:

Gazel 3151

Mısra: 8

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Vâdî-i hicrân şebinde bir kara gündür geçer
Olısdurdur hasta dil âhîr bu âh u zâr ile

16. âhîr:

Gazel 3152

Mısra: 12

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Sırrını fâş itdi 'işkuñ bilmeyüp Ferhâd'ı gör
Anuñ için tîşesi dokındı âhîr başına

17. âhîr:

Gazel 3165

Mısra: 4

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

'İşk yolında olur ise şâd olur gönül
Bir hasta gibi irişe âhîr selâmete

18. âhîr:

Gazel 3165

Mısra: 8

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

İy dil mecâzî 'işka gönül virmeden sakın
İrişdürür kişi ezel âhîr nedâmete

19. âhîr:

Gazel 3201

Mısra: 8

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra

kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Deryâ-yı eşk içre yürür zevrak-ı dilüm
Âhum yiliyle garq olur âhîr gemüm gibi

20. **âhîrûn:-üñ**

Gazel 3202

Mısra: 2

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Menzilûn evvel kadem basduñ dilâ dünyâ gibi
Âhîrûn ammâ ne olur bilmedüñ ferdâ gibi

21. **âhîr:**

Gazel 3205

Mısra: 4

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Zülfine el kurdugınca pâreler gönülüm beni
Dilegüm bu pâre pâre görem âhîr şaneyi

22. **âhîr:**

Gazel 3210

Mısra: 8

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Cev-be-cev dünyâyı cem' itseñ sanur mısın kalur
Dagıdur bād-ı fenâ âhîr anı hırmen gibi

23. **âhîr:**

Gazel 3217

Mısra: 4

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Sevdüğüm gerçi ki bir sîmîn-beden maħbûbdur
Ne belâya ilte âhîr bilmezem sevdâ beni

24. **âhîr:**

Gazel 3222

Mısra: 2

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Gösterüp evvel yüzüñi derdnâk itdüñ beni
Örtüp anı zülf-ile âhîr helâk itdüñ beni

25. **âhîr:**

Gazel 3223

Mısra: 4

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra

kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Derd-i 'ışka döstlar 'âlemde gördüm çäre yok
Arayup buldum ki âhîr ölmek imiş çaresi

26. **âhîr:**

Gazel 3238

Mısra: 9

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Ecel gibi gelüp haṭṭı beni öldüriser âhîr
Dilâ gün yüzünü görmege eylerseñ şitâb evlâ

27. **âhîr:**

Gazel 3243

Mısra: 2

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

İrdi Ferhâd'a maħabbet kesdi miħnet daşını
Derd-ile bî-çäre virdi âhîr anda başını

28. **âhîr:**

Gazel 3257

Mısra: 10

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Dünyâ-yı düna virme gönül itme i'timâd
Âhîr yudar çünkü seni ejdehâ gibi

29. **âhîr:**

Gazel 3262

Mısra: 7

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Zecr ü hicr-ile murâduñ âhîr öldürmek ise
Bârî tîz öldüregör çekmeye tâ ol miħeni

30. **âhîr:**

Gazel 3292

Mısra: 4

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Aldanup dünyâ-yı düna oldı çün murğâ süvâr
Ser-nigün itdi gör âhîr taḥt-ıla kâvısını

31. **âhîr:**

Gazel 3296

Mısra: 4

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra

kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Müeyesser olmadı görmek yüzünü
Beni öldüriser âhîr firâkı

32. âhîr:

Gazel 3303

Mısra: 2

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Seyl-i eşküm eyledi vîrâne geldi hânemi
Genc-i vaşlın buldum âhîr aradum vîrânemi

33. âhîr:

Gazel 3305

Mısra: 10

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Alma Muhibbî 'âkil ol dünyây[1] sen bir habbeye
Âhîr saña ne kılsar bilmez misin bu zâlümü

34. âhîr:

Gazel 3317

Mısra: 6

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Râh-ı 'ışkı istedüm kim ide âsân küh-ken
Görüñ âhîr başına niçe dokındı tîşesi

35. âhîr:

Gazel 3324

Mısra: 5

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

O âhîr şayd olur şâh-bâz-ı çeşme
Olupdur çünkü bu gönlüm hevayî

36. âhîr:

Gazel 3331

Mısra: 8

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Şâne ursa zülfine cân-ıla gönlüm pâralar
Âhîr ola pâre pâre göreyim ben şâne[y]i

37. âhîr:

Gazel 3344

Mısra: 9

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra

kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Âhîr seni bu 'âleme rüsvâ-yı 'âm ider
Zinhâr Muhibbî kimseye gel dime râzuñı

38. âhîr:

Gazel 3349

Mısra: 10

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Olup sultân-ı 'ışk evvel hişâr-ı gönlüme mâlik
Gelüp mi'mâr-ı ğam âhîr aña yir yir beden kesdi

39. âhîr:

Gazel 3371

Mısra: 3

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Hâk idüp âhîr ğubârın bâda virsün rüzigâr
Râh-ı küyında şu kim hâk-ile yeksân olmadı

40. âhîr:

Gazel 3390

Mısra: 8

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Cân dolaşdı ser-i zülfine lebi fikri ile
Âhîr alup elümi zülfi ayaklarda kodı

41. âhîr:

Gazel 3402

Mısra: 9

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

İy Muhibbî küh-ı âhenseñ de bil âhîr seni
Rîze rîze idiserdür uşbu 'ışkuñ tîşesi

42. âhîr:

Gazel 3436

Mısra: 10

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.

Virme Muhibbî 'ışk-ı mecâzîye dil sakın
Bak cân göziyle görünür âhîr nedâmeti

43. âhîr:

Gazel 3454

Mısra: 3

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra

kalacak olan” mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dir.

Gelüp haç tutsa ger âhîr leb-i cânâni incitme
Dilâ fikr eyle ‘âlemde ecelden kim amân buldı

44. **âhîr:**

Gazel 3459

Mısra: 6

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. “Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan” mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dir.

N’ola sultân-ı ‘alemsin kapuñda dâda dâd eyle
Sorulmaz mı ‘aceb âhîr n’içün tutmayasın güşü

45. **âhîr:**

Gazel 3461

Mısra: 12

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. “Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan” mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dir.

Dâne dâne sa’y kıl sağ eylesen dünyâyı cem’
Tagıdur bād-ı fenâ âhîr anı hırmen gibi

46. **âhîr:**

Gazel 3485

Mısra: 9

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. “Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan” mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dir.

İy Muhibbî çünkü merhem urmaz âhîr yarama
Urmasa gamz oklarını ol kaşı ya kâşki

47. **âhîr:**

Gazel 3495

Mısra: 9

1. Son. 2. Sonunda, âkıbet, nihâyet. 3. “Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan” mânâsında esmâ-i hüsnâdan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dir.

Muhibbî’nün sorarsañ hâlin âhîr
Dükendi şabrı kalmadı mecâli

âhîr dabanca:

1. **âhîr dabanca:**

Gazel 3002

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Son tabanca.

Sakın dünyâ-yı dūna olma mağrūr
Urısar bil saña âhîr dabanca

âhîr ol:

1. **âhîr ol:-sun**

Gazel 3464

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bitmek, sona ermek.

Âhîr olsun göreyin tûbî gibi ol ser-nigūn
Kim ki teşbîh eyleye serve kadūn şimşadını

2. **âhîr ol:-ur**

Gazel 3472

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Son olmak, son bulmak, sona ermek.

Kanına girdüm yire saldum yaşum eytāmını
Korkaram yolum tutar âhîr olur ol kan beni

âhîr zamân ol:-

1. **âhîr zamân ol:-dı**

Gazel 3178

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünyanın son zamanları gelmek.

Ne zamâna kalduk oldu var-ısa âhîr zamân
Gör kıyar dünyâ için kardaş olan kardaşını

âhîr-i kâr:

1. **âhîr-i kâr:**

Gazel 3369

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşin sonu, sonunda, nihayetinde.

Pâymañ itdi gözüm yaş[1] gibi âhîr-i kâr
Yirlere saldı gör ol zülf-i siyehkâr beni

aḥsen:

1. **aḥsen:**

Gazel 3114

Mısra: 7

Çok (daha, en, pek) güzel.

Haç senün hüsünü bir vech-ile aḥsen yaradup
Komadı hâcet ola ziver ü pîrâyesine

aḥsen-i takvîm:

1. **aḥsen-i takvîm:-e**

Gazel 3474

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Ayet**

“Aḥsen-i takvîm” ifadesi, “Andolsun ki biz insanı en güzel şekilde yarattık” (et-Tîn 95/4) meâlindeki âyette geçmektedir. Yaratıkların en mükemmeli olan insandaki güzelliğin kaynağı, bazı âyet ve hadislerde dile getirildiği üzere, Allah’ın onu “tesviye etmesi”, “kendini eliyle” yaratıp ruhundan üflemesi, kendi sûreti üzere yaratması ve onu yeryüzünde kendine halife kılmasıdır.

Vech-i zîbâdan n’içün men’ idesin şüfî bizi
Aḥsen-i takvîme inkâr eylemek takvâ mı ki

ahter:

1. **aḥterinūn**: -i, -nūñ

Gazel 3385

Mısra: 2

1. Yıldız. 2. Baht, talih.

Mihr ü meh olursa tañ mı saña cāndan müşteri
Cümle hūblar aḥterinūñ çünki sensin ülkeri

āhū:

1. **āhūy**: -yū

Gazel 3076

Mısra: 4

Ceylan, karaca, gazal, meral. // (Göz için) İri ve güzel. // Güzel, dilber.

İy kaş[1] kemān çeşmūñi müjgānuñ içinde
Gören didi āhūyı görūñ tır arasında

2. **āhū-y-ıla**: -y, -ıla

Gazel 3168

Mısra: 4

Ceylan, karaca, gazal, meral. // (Göz için) İri ve güzel. // Güzel, dilber.

Vādī-i ḥayretde kor kılmaz nazar benden yaña
N'olisar ḥālüm dirīgā ol gözi āhū-y-ıla

3. **āhū**:

Gazel 3188

Mısra: 8

Ceylan, karaca, gazal, meral. // (Göz için) İri ve güzel. // Güzel, dilber.

Gürbe iken katumda şır ü peleng
Bir gözi āhū beni şikār itdi

4. **āhūnuñ**: -nūñ

Gazel 3223

Mısra: 1

Ceylan, karaca, gazal, meral. // (Göz için) İri ve güzel. // Güzel, dilber.

Olmuşam bir çeşmi āhūnuñ yine āvāresi
Ġamzesinūñ līk var sīnemde yüz biñ yarası

5. **āhūları**: -lar, -ı

Gazel 3476

Mısra: 1

Ceylan, karaca, gazal, meral. // (Göz için) İri ve güzel. // Güzel, dilber.

Niçe gündür gözlerem ol gözleri āhūları
N'eyleyem derdā dirīgā görmedüm āh oları

āhū göz:

1. **āhū göz**:

Gazel 3021

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ceylan gözli (sevgili).

Beni hicrān elemi ḥāk-ile yeksān ideyor
Düşeli bir gözi āhū yüzi meh-pāresine

2. **āhū göz**: -i, --n, --i

Gazel 3026

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ceylan göz. // Sevgilinin ceylanın gözlerine benzeyen güzel gözü.

Leylī zūlfine dolaşdı görüp āhū gözünü
Düşdi Mecnūn gibi bī-çāre gönül tag u taşa

āhūvāne göz:

1. **āhūvāne göz**: -ler, -i

Gazel 3488

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ahucasına, ahı gibi gözler.

Leylī zūlfini göreden olmuşam mecnūn-ı zār
'Aklımı tagıtdı āh ol āhūvāne gözleri

āhū-vı çin:

1. **āhū-yı çin**: -de

Gazel 3049

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel Çin ahusu // misk, güzel koku; huzur, mutluluk.

Bulınmaz büy-ı zūlf āhū-yı Çin'de
Ne Çin'de belki [yok] rüy-ı zeminde

ahvāl:

1. **ahvālin**: -i, -n

Gazel 3051

Mısra: 11

1. Haller. 2. Hâdiseler, olup bitenler, vak'alar. 3. Durum, vaziyet, hal.

Bişnev ahvālin Muḥibbī saña taqrīr kılsun
Ki dilem sūhte çün zāniş-i sevdā lāle

2. **ahvālūmi**: -üm, -i

Gazel 3068

Mısra: 5

1. Haller. 2. Hâdiseler, olup bitenler, vak'alar. 3. Durum, vaziyet, hal.

Ḥūn-ı dilden rüy-ı zerdüme yine ahvālūmi
Nāme yazdum peyk-i āhum ilete dildāruma

3. **ahvāle**: -e

Gazel 3071

Mısra: 2

1. Haller. 2. Hâdiseler, olup bitenler, vak'alar. 3. Durum, vaziyet, hal.

Tavaḳḳuf eyleme bir dem sen efġān eyle ben nāle
Gel iy tā bezm-i miḥnetde çün olduñ vaḳıf ahvāle

4. **ahvālūñi**: -üñ, -i

Gazel 3110

Mısra: 1

1. Haller. 2. Hâdiseler, olup bitenler, vak'alar. 3. Durum, vaziyet, hal.

Fikr kıl ahvâlünü geldük ne yüzden 'âleme
Şükr kıl Rezzâk'a rızkuñ eksük itmez gam yime

5. **ahvâlini**:-i, -n, -i

Gazel 3209

Mısra: 9

1. Haller. 2. Hâdiseler, olup bitenler, vak'alar. 3. Durum, vaziyet, hal.

Kime diyem iy Muhibbî derd-i dil ahvâlini
Aradum gezdüm cihâni kimse hâldeş olmadı

6. **ahvâline**:-in, -e

Gazel 3210

Mısra: 4

1. Haller. 2. Hâdiseler, olup bitenler, vak'alar. 3. Durum, vaziyet, hal.

Kendü hâlüne nazar kıl var mı gör hayr-ı 'amel
Dil uzatma kimsenün ahvâline süsen gibi

7. **ahvâlümü**:-üm, -i

Gazel 3321

Mısra: 2

1. Haller. 2. Hâdiseler, olup bitenler, vak'alar. 3. Durum, vaziyet, hal.

İy perî-rü güş kıl bir bir diyem bu hâlümü
Umaram ki rahm idesin işidüp ahvâlümü

8. **ahvâlümü**:-üm, -i

Gazel 3333

Mısra: 4

1. Haller. 2. Hâdiseler, olup bitenler, vak'alar. 3. Durum, vaziyet, hal.

Her ne yirde ki okunsa Leylî Mecnûn kışşası
İşiden ahvâlümü terk eyler ol efsâne[y]i

9. **ahvâlini**:-i, -n, -i

Gazel 3430

Mısra: 5

1. Haller. 2. Hâdiseler, olup bitenler, vak'alar. 3. Durum, vaziyet, hal.

Derd-i dil ahvâlini bir bir zebân-ı hâl-ile
Nâle adlu şerh ider göynüklü sazum var-ıdı

10. **ahvâlüm**:-üm

Gazel 3487

Mısra: 7

1. Haller. 2. Hâdiseler, olup bitenler, vak'alar. 3. Durum, vaziyet, hal.

Yazarken yâra ahvâlüm tutuşup âhum odından
Kül oldı eldeki kâğıd elümde bir çalem kaldı

ak:

1. **akar**:-ar

Gazel 3024

Mısra: 7

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek,
yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art
arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya
çıkmaq. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından
dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr
olmak, taşmak.

Gözlerüm yaşı revân olup akar cûlar gibi

Serv gibi salınup ol yâr eger tenhâ geze

2. **akdı**:-dı

Gazel 3086

Mısra: 1

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek,
yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art
arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya
çıkmaq. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından
dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr
olmak, taşmak.

Akdı yaşum su gibi bir serv boylu serkeşe

Anuñ içün 'âlemi garç eyledi başdan başa

3. **akar**:-ar

Gazel 3107

Mısra: 2

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek,
yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art
arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya
çıkmaq. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından
dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr
olmak, taşmak.

Bu gönüm itdi hicrân pâre pâre

Akar bu dîdeden kan pâre pâre

4. **akup**:-up

Gazel 3133

Mısra: 3

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek,
yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art
arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya
çıkmaq. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından
dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr
olmak, taşmak.

Akup cûlar yüzün sürse dem-â-dem serv ayasına

Açılsa her taraf güller kamu kuşlar hezâr olsa

5. **akar**:-ar

Gazel 3204

Mısra: 6

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek,
yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art
arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya
çıkmaq. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından
dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr
olmak, taşmak.

Dîdâr 'âşıkı olmasa idi benüm gibi

Akar mıydı göz yaşı âb-ı revân dalı

6. **akar:-ar**

Gazel 3325

Mısra: 8

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Yaşımı eger hasret-ile hasta benefşe
Durmaz akar her tarafa çeşm[i] bînarı

7. **akar:-ar**

Gazel 3356

Mısra: 2

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Gönlümi alan benüm ol serv-kaç dil-cü gibi
Anuñ için eşk-i çeşmüm durmaz akar su gibi

8. **akıtdı:-it, -dı**

Gazel 3366

Mısra: 1

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Âh kim bir serv-kaç durdı akıtdı yaşımı
Su gibi taşdan taşa ırsam ‘aceb mi başımı

9. **akadıüşdi:-a, -düş, -di**

Gazel 3419

Mısra: 2

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Ol serv-kağde nâgâh bu dîde bağadıüşdi
Eşküm revân gözümünden pâyına akadıüşdi

10. **akar:-ar**

Gazel 3440

Mısra: 1

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Gözlerümden hün-ı dil turmaz akar çün mâ gibi
Mevc urur âhum tokındukça aña deryâ gibi

11. **akar:-ar**

Gazel 3463

Mısra: 6

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Nihâl-i serv-i kıddüni görüp gülzâr-ı hüsn içre
Ayaguña revân oldu akar bu gözlerüm yaşı

ak:-

1. **aksa:-sa**

Gazel 3245

Mısra: 5

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Her ne deñlü gelse ğam aksa belâ cülar gibi
Eyle sen iy dil taħammül baħr-ı ‘ummân ol yüri

2. **aksun:-sun**

Gazel 3260

Mısra: 2

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Nigârüñ kıddi serv olmuş tamâmdur hüsününü çağı
Koñ aksun gözlerüm yaşı olupdur anuñ ırmagı

3. **akar:-ar**

Gazel 3268

Mısra: 6

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Ra’d inler ebr aglar dâyimâ Ferhâğ için
Her yaña cülar dur akar kühsaruñ giryesi

4. **akar:-ar**

Gazel 3285

Mısra: 6

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için)

Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek,

yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Belâ kü[y]ı olalıdan baña baş
İki yaña akar çeşmüm bîñarı

5. **akar:-ar**

Gazel 3395

Mısra: 12

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için) Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Çemen seyrânın eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pâyına yüz sürmek akar gâh togru gâh egri

ak u kara:

1. **ak u kara:-sı, -n, -ı**

Gazel 3342

Mısra: 5

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Beyaz ve siyah -iyi ve kötü-.

Gösterür ak u karasını cihân 'ibret için
Eyledi anlara hayret-nümâ Zâl beni

akan:

1. **akan:**

Gazel 3041

Mısra: 2

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için) Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Ben derd kabûl eylemişemdür em içinde
Gözümden akan hûn-ı ciğer başdan aşupdur

2. **akan:**

Gazel 3047

Mısra: 2

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için) Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Âh kim hicrân şebinde toldı bagrum baş-ıla
Cismüm âhir garq olur çeşmümden akan yaş-ıla

3. **akan:**

Gazel 3303

Mısra: 8

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için) Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Döstüm dak boynuña ya al ele tesbîh idin
La'l lü'lü' eyledüm gözden akan şad dâneni

akar:

1. **akar:-(a)r**

Gazel 3425

Mısra: 5

1. (Sıvılar veya ufak tâneli maddeler için) Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek. 2. (Çok miktarda, art arda, akın akın) Gelmek veya gitmek, girmek veya çıkmak. 3. mec. (Bir durum ve nitelik) Fazlalığından dolayı gözle görülür, hissedilir duruma gelmek, âşikâr olmak, taşmak.

Niyâz idüp akar sular meger dîdâra 'âşikdur
Öter şürîde olmışdur seher diñleñ hezârâni

âkıbet:

1. **âkıbet:**

Gazel 3057

Mısra: 4

Son, nihayet II Netice, sonuç.

Kâküli sevdâsına kim dil vire bir dilberüñ
İñlemekle 'âkıbet gönül perîşân olmaya

2. **âkıbet:**

Gazel 3321

Mısra: 4

Son, nihayet II Netice, sonuç.

Ger baña baş egmeye Hindü-yı zülf-i ser-keşüñ
'Âkıbet pâ-mâl ide bu devlet ü ikbâlümü

3. **âkıbet:**

Gazel 3406

Mısra: 5

Son, nihayet II Netice, sonuç.

Ko bu 'iys ü 'işreti çün kim fenâdur 'âkıbet
Yâr-ı bâkî ister iseñ olmaya tâ'at gibi

4. **âkıbet:**

Gazel 3445

Mısra: 6

Son, nihayet II Netice, sonuç.

Dil virürsin zülf-i sevdâsına her bir dilberüñ
Bilürem başdan çıkarur 'âkıbet bu hû seni

5. **âkıbet:**

Gazel 3461

Mısra: 5

Son, nihayet II Netice, sonuç.

İster-iseñ kim perîşân olmayasın ‘âkıbet
Dil uzatma kimsenüñ haqqına sen süsen gibi

akıd-:

1. **akıdur:-(u)r**
Gazel 3207
Mısra: 6
(gözyaşı bağlamında) dökmek, akmasını sağlamak.

Secde eyler pâyüña her dem şurâhî iy şanem
Eşk-i çeşmin akıdur bu çeşm-i giryânüm gibi

2. **akıdur:-(u)r**
Gazel 3401
Mısra: 6
(gözyaşı bağlamında) dökmek, akmasını sağlamak.

Salınsa serv gibi gelse gül-veş
Akıdur gözlerümden seyli haylı

‘akik:

1. **‘akikün:-üñ**
Gazel 3167
Mısra: 8
Üzerine mühür kazılan, yüzük taşı ve tespih yapılan, bâzı eşyâlarda süsleme unsuru olarak kullanılan, çok sert, oldukça şeffaf, içinde çeşitli renk halkaları bulunan kıymetli süs taşı, kalseduan kuarsının bir cinsi [Çeşitli renkleri varsa da en makbûlü kırmızı olanı ve Yemen’de çıkarılır].

Gözüm yaşı komadı la‘le kıymet
‘Akikün adı var ancak Yemen’de

‘akik-i yemenî:

1. **‘akik-i yemenî:**
Gazel 3219
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çok makbul kırmızı Yemen akiki. (Akik: Üzerine mühür kazılan, yüzük taşı ve tespih yapılan, bâzı eşyâlarda süsleme unsuru olarak kullanılan, çok sert, oldukça şeffaf, içinde çeşitli renk halkaları bulunan kıymetli süs taşı, kalseduan kuarsının bir cinsi. Çeşitli renkleri varsa da en makbûlü kırmızı olanı ve Yemen’de çıkarılır.).

Âteş-i hicre kebâb oldu göyindi cigertüm
Eşk-i çeşmümi gören sandı ‘akik-i Yemenî

2. **‘akik-i yemenî:**
Gazel 3283
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çok makbul kırmızı Yemen akiki. (Akik: Üzerine mühür kazılan, yüzük taşı ve tespih yapılan, bâzı eşyâlarda süsleme unsuru olarak kullanılan, çok sert, oldukça şeffaf, içinde çeşitli renk halkaları bulunan kıymetli süs taşı, kalseduan kuarsının bir cinsi. Çeşitli renkleri varsa da en makbûlü kırmızı olanı ve Yemen’de çıkarılır.).

Hasretiyle bu Muhibbî sinesin dağ ideli
Beüzese göz yaşına tañ mı ‘akik-i Yemenî

‘akıl:

1. **‘akıl:**
Gazel 3210
Mısra: 2
Akıllı (kimse).

Sakın aldanma cihâna dime yokdur ben gibi
‘Akıl iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

2. **‘akıl:**
Gazel 3282
Mısra: 6
Akıllı (kimse).

Câm-ı ‘ışk[1] nüş idüp içdi maḥabbet cür‘asın
Zü-fünün ‘akıl iken mecnunı şeydâ eyledi

‘akıl ol:

1. **‘akıl ol:**
Gazel 3305
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Akıllı olmak, akli başında olmak.

Alma Muhibbî ‘akıl ol dünyây[1] sen bir ḥabbeye
Aḥîr saña ne kılısar bilmez misin bu zâlümü

akıt-:

1. **akıtma:-ma**
Gazel 3178
Mısra: 10
(gözyaşı bağlamında) dökmek, akmasını sağlamak.

Rahmı yokdur çün bilürsin iy Muhibbî dilberün
Gel akıtma yok yire bu iki gözün yaşını

2. **akıtısa:-sa**
Gazel 3178
Mısra: 4
(gözyaşı bağlamında) dökmek, akmasını sağlamak.

Baḥr-ı ğamda olalıdan bu iki çeşmüm şadef
Beüzedür dürdâneye çeşmüm akıtısa yaşını

akıt:

1. **akıtdum:-dum**
Gazel 3077
Mısra: 3
(gözyaşı bağlamında) dökmek, akmasını sağlamak.

Ol servün evvelâ pâyına cân u dil akıtdum
Ardınca ravân oldu yaşum da bilesine

2. **akıtdum:-du, -m**
Gazel 3462
Mısra: 2
(gözyaşı bağlamında) dökmek, akmasını sağlamak.

Görüp gülrâr-ı hüsn içre ben ol serv-i hürâmânı
Akıtdum pâyına cûlar kılup bu çeşm-i giryânı

‘akl:

1. **‘aklum: -um**

Gazel 3017

Mısra: 1

1. *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. 2. Hâfıza, hatır. 3. Fikir, düşünce.*

Ne şabrum kaldı ne ‘aklum ne dilüm kaldı güftâra
Ġarîb-istem n’ola şâhum benüm de vardur ALLâh’um

2. **‘aklumı: -(u)m, -ı**

Gazel 3130

Mısra: 5

1. *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. 2. Hâfıza, hatır. 3. Fikir, düşünce.*

‘Aklümü târâca virdi ol Muğal-Çîn gözleri
Başuma geldi ser-i zülfiyle sevdâlar yine

3. **‘aklı: -ı**

Gazel 3152

Mısra: 6

1. *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. 2. Hâfıza, hatır. 3. Fikir, düşünce.*

Şöyle hayrân oldı dil gördi hayâl-i dilberi
Tâ kıyâmet gelmeyiser ‘aklı ayruk başına

4. **‘aklı: -ı**

Gazel 3194

Mısra: 10

1. *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. 2. Hâfıza, hatır. 3. Fikir, düşünce.*

İy Muhibbî merd iseñ dünyâ seni aldamasun
Danış evvel ‘aksin it yok ‘aklı anuñ zen gibi

5. **‘aklı:**

Gazel 3198

Mısra: 5

1. *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. 2. Hâfıza, hatır. 3. Fikir, düşünce.*

‘Akl serkeşlik ider sun sâkıyâ câm-ı şabûh
‘Aklı kemdür kim ħarîf-i bâde-i nâb olmadı

6. **‘aklı: -ı**

Gazel 3198

Mısra: 6

1. *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. 2. Hâfıza, hatır. 3. Fikir, düşünce.*

‘Akl serkeşlik ider sun sâkıyâ câm-ı şabûh
‘Aklı kemdür kim ħarîf-i bâde-i nâb olmadı

7. **‘akluñ: -(u)ñ**

Gazel 3287

Mısra: 4

1. *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. 2. Hâfıza, hatır. 3. Fikir, düşünce.*

Niçe dünyâya meyl idüp yaparsın kaşr u evvânı
Komazduñ olsa ger ‘akluñ bugün taş üstine taşı

8. **‘aklı:**

Gazel 3364

Mısra: 7

1. *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. 2. Hâfıza, hatır. 3. Fikir, düşünce.*

‘Akl şâhı gitdi dilden geleli sultân-ı ‘ışk
Olmamışdur bir şehirde ola şehri yâr iki

9. **‘aklumı: -(u)m, -ı**

Gazel 3418

Mısra: 5

1. *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. 2. Hâfıza, hatır. 3. Fikir, düşünce.*

Şabrum apardı ‘aklumı zülf itdi târmâr
Dutdı cefâ tîrine ol kaşı ya bizi

10. **‘aklı-ıla: --ıla**

Gazel 3451

Mısra: 9

1. *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. 2. Hâfıza, hatır. 3. Fikir, düşünce.*

‘Akl-ıla ‘ışk sînede sızmaz Muhibbiyâ
Her biri dir ki anı kabûl eyle ya beni

11. **‘aklum: -um**

Gazel 3467

Mısra: 7

1. *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. 2. Hâfıza, hatır. 3. Fikir, düşünce.*

Sunup bir bâde ‘aklum bâda virdi
Yine bir muğbeçe aşı Firengî

12. **‘akla: -a**

Gazel 3469

Mısra: 4

1. *Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us. 2. Hâfıza, hatır. 3. Fikir, düşünce.*

Ciger hünını nüş eyle dilâ çeşmüñ kabagından
Sakın yol virmegil ‘akla olur ol meclise nâşî

‘akl al-:

1. **‘akl al-: --um, --ı, --dı**

Gazel 3125

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

"Aklını almak"; bir şeyi veya birini düşünemeyecek bir duruma getirmek, çok şaşırtmak.

Dirîgâ ‘aklumı aldı benüm bir gözleri ala
Muğarrer şimdiden girü olur işüm gücüm nâle

‘akl u dil:

1. **‘akl u dil:**

Gazel 3029

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Akl ve gönül.

Gidüpdür 'aql u dil elden dileğim bu-durur Haq' dan
Muhibbî gibi ol yârı sevüp zâr olmasun kimse

2. **'aql u dil:**
Gazel 3357
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Akl ve gönül.

Göreliden iy saçı leylâ seni mecnûn u şeydâyam
Tağıtdum 'aql u dil küllî gerekmez baña hüşyârı

'aql u dîn ü dil:

1. **'aql u dîn ü dil:**
Gazel 3277
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Akl, din(inanç) ve gönül. II Bütün her şey.

Bâda virdüm 'aql u dîn ü dil anı bir görmede
Cân da kalmaz bir dahı görsem eger ol dilberi

'aql u sabr:

1. **'aql u sabr:-ı**
Gazel 3373
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Akl ve sabır, tahammül.

'Aql u şabrı küllî bir yirden ferâmüş eyleyüp
'Aşıkam dîvânelikdur hâşılum dîvâneğî

2. **'aql u sabr:-ı**
Gazel 3492
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Akl ve sabır, tahammül.

'Aql u şabrı küllî bir yirden ferâmüş eyledüm
'Aşıkam dîvânelikdur hâşılum dîvâneğî

'aql u şabr git:

1. **'aql u şabr git:-um, -di**
Gazel 3217
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aklı ve sabrı gitmek, aklı başından gitmek, aklı ve sabrı kalmamak.

Bir nazarla 'aql u şabrum gitdi cân u dil bile
Gıtdiler miñnet şebinde kodılar tenhâ beni

'aklı başına gel:

1. **'aklı başına gel:-ı, -i, -n, -a, -me, -y, -e**
Gazel 3475
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Aklı başına gelmek: Davranışlarının yanlışlığını sezerek doğru yolu bulmak. II Ayılmak, kendine gelmek.

Gelmeye tâ haşr olunca 'aklı hergiz başına
İy perî her kim senûñ rüyuñ temâşâ eyledi

'aklı vir:-

1. **'aklı vir:-ür**
Gazel 3084
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Deyim**
Akl vermek, akıl öğretmek.

İy gönül kim 'aşıkı men' ider-ise bâdeden
Bâda virür 'aklı[1] güş itme kelâm-ı hâmina

'aklu gid:

1. **'aklu gid:-um, -iser, -dür**
Gazel 3442
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Deyim**
Akl gitmek: Çok beğenmek, bayılmak.

Yüzine bir nazarla 'aşık oldum
Gidiserdür bu 'aklum varı varı

'aklu tağıt:

1. **'aklu tağıt:-um, -ı, -dı**
Gazel 3488
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Deyim**
Aklını/zihnini dağıtmak: Gerektiği gibi düşünmemek.

Leylî zülfini göreliden olmuşam mecnûn-ı zâr
'Aklımı tağıtdı âh ol âhüvâne gözleri

'aklum gider:

1. **'aklum gider:-um, --er**
Gazel 3075
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Deyim**
Aklın gitmesi, aklı başından gitmek: Çok korkudan veya çok sevinçten ne yapacağını şaşırarak // iyi düşünmemek, bilincini yitirmek.

Gider 'aklum zülfini depretdüğünce bād-ı şübh
Beñzedür dil cilvesini gülşenüñ tāvusına

'aklumı al:-

1. **'aklumı al:-um, -ı, -dı**
Gazel 3152
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Bir şey birini düşünemeyecek bir duruma getirmek, çok şaşırtmak.

'Aklımı aldı nazar kıldum gözine kaşına
Cân u dilden şad hezārân âferin naqqâşına

'akreb:

1. **'akrebi:-i**
Gazel 3470

Mısra: 7

Sıcak ve nemli yerlerde yaşayan, kıvrık ve kalkık kuyruğunda zehirli iğnesi olan bir tür böcek. // Sevgilinin saçı.

Genc-i hüsnünde beni çün urdı zülfün 'akrebi
Agzuma sun luft idüp la'l-i lebüñ tiryâkini

'akreb-i zülf:

1. **'akreb-i zülf:--üñ**

Gazel 3067

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin akrep gibi can alıcı, yaralayıcı saçı.

'Akreb-i zülfün egerçi zaḥm uradı cânuma
İy ṭabīb-i dil ne ḡam ger leblerün tiryâk ola

'aks:

1. **'aksi:-i**

Gazel 3144

Mısra: 1

Bir cismin parlak bir yerde görünen hayali, görüntüsü.

Ruḥların 'aksi şehâ bu çeşm-i pür-ḥünâbda
Berg-i güldür güyiyâ düşmiş şarâb-ı nâbda

'aksin it:

1. **'aksin it:**

Gazel 3194

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tersini yapmak.

İy Muḥibbî merd iseñ dünyâ seni aldamasun
Danış evvel 'aksin it yok 'aklı anuñ zen gibi

al:

1. **almış:-muş**

Gazel 3069

Mısra: 5

(herhangi bir şeyi) tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Kırmızı püş oluban almış ele la'l ḡadeḥ
Sanki ḥübân-ı Firen'k'dür büt-i tersâ lâle

2. **alup:-up**

Gazel 3390

Mısra: 8

(herhangi bir şeyi) tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Cân dolaşdı ser-i zülfine lebi fikri ile
Âḥîr alup elümi zülfî ayaklarda kodı

3. **alma:-ma**

Gazel 3020

Mısra: 11

Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.

Başuña tâc-ı zer alma yürî dīvâne gönül
Ḥâk-i pâyı var-iken başuña efser yirine

4. **almak:-maḡ**

Gazel 3051

Mısra: 10

Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.

Şeh-i ḥübân ulu nāmına Maḥmūd dinür
Cân virür almak için ḥâk-i kef bâ-lâlel

5. **alduñ:--du, --ñ**

Gazel 3061

Mısra: 9

Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.

Metâ'-ı derdi alduñ naḡd-i cânâ
Muḥibbî assı itdüñ şimdi uşta

6. **almadan:-ma, -dan**

Gazel 3084

Mısra: 2

Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.

Asmadın kândil-i zerrîni felekler bâmına
Ḥil'at-i sebzi ağaçlar almadan endâmına

7. **almaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3235

Mısra: 2

Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.

Kim temâşâ eyleye bir laḡza hüsnüñ bâḡını
Almaya bir ḥabbeye virseñ irem uçmagını

8. **alam:-am**

Gazel 3342

Mısra: 11

Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.

Naḡd-i cân virmiş yâra alam büsesini
Bozdı bâzârumuz aldadı fi'l-ḡâl beni

9. **alur:-ur**

Gazel 3354

Mısra: 10

Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.

'Âşık Muḥibbî ölse de varmaz selâmete
'Âşık odur ki cân virüp alur melâmeti

10. **alayın:-ayın**

Gazel 3398

Mısra: 3

Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.

'İşk bâzârında cân virüp alayın derd ü ḡam
Derdüme dermân yiter hiç bilmesün dermân beni

11. **almazlar:-maz, -lar**

Gazel 3439

Mısra: 12

Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.

'İlâc olmaz diyenler derd-i 'ışḡa
Alurlar derdi almazlar devâyı

12. **alup:-up**
Gazel 3447
Mısra: 3
Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.
- Naqd-i dil alup metâ'-ı vaşlı ikrâr eyledüñ
Üstine cân vireyin tek bozma gel bâzârüñi
13. **almış:-miş**
Gazel 3488
Mısra: 3
Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.
- Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Cânı gözler sînedeki kılur bahâne gözleri
14. **alup:-up**
Gazel 3066
Mısra: 5
(bir bedel karşılığında) temin etmek, satın almak.
- Naqd-i cân-ıla alup vaşlı meta'ına hârid
Düşdi dîvâne gönül gör tama'-ı hâmlara
15. **aldı:-dı**
Gazel 3114
Mısra: 1
(bir bedel karşılığında) temin etmek, satın almak.
- Naqd-i cânı yine dil aldı bugün ayasına
Sen şehûñ tâ ki nisâr ide hemîn pâyesine
16. **alurlar:-ur, -lar**
Gazel 3462
Mısra: 6
Karşılığını verip bir mala sahip olmak.
- Eger bâzâr-ı 'ışk içre sorarsañ ne-durur şan'at
Alurlar naqd-i cân-ıla metâ'-ı vaşl-ı cânânı
17. **alma:-ma**
Gazel 3305
Mısra: 9
Talip olmak.
- Alma Muhibbî 'âkil ol dünyây[ı] sen bir hâbbeye
Âhîr saña ne kılsar bilmez misin bu zâlümü
18. **alur:-(u)r**
Gazel 3445
Mısra: 8
Alıp götürmek, sürüklemek, peşine katmak.
- Küyına varmaga yârüñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir gün alur korkaram ol su seni
19. **al:**
Gazel 3081
Mısra: 6
Açık kırmızı renk. (Sevgilinin yanağı).
- Lâle haddüñ üzre cânâ câ-be-câ hañt-ı siyâh
İbrişimden san hayâl işi-durur al üstine

20. **âl-ıla:-ıla**
Gazel 3149
Mısra: 2
Hile, kurnazlık, düzen, dalavere, desise.
- Rindâne gelüpdür yine çün bâga benefşe
Âl-ıla gülüñ büyün almaga benefşe
21. **âl-ıla:-ıla**
Gazel 3210
Mısra: 6
Hile, düzen, tuzak, aldatma.
- Şöyle bil gelmez cihândan kimseye zerre vefâ
Kendüzün ziynet ider âl-ıla her dem zen gibi
22. **almak:-mağ**
Gazel 3040
Mısra: 5
Almak, edinmek, elde etmek.
- Göñlüm almak istedüm komadı serkeş kâkülüñ
N'eyleyem derdâ dirîgâ ol ruñı zîbâ-y-ıla
23. **alına:-ı, -n, -a**
Gazel 3393
Mısra: 11
Al renk, kırmızı. II Hile, aldatmaca.
- Alnaldan alına göñlüm olupdur şem'dân
Ne sebebden bilmedüm bu mekr ü âl egler meni
24. **alduk:-du, -k**
Gazel 3021
Mısra: 5
Ele geçirmek, fethetmek, zaptetmek.
- Vâ'izüñ kim nesin alduk alur agzına bizi
'Ârif olalum anuñ uymayup efsânesine
25. **alsañ:-sa, -ñ**
Gazel 3394
Mısra: 8
Almak, ele geçirmek.
- Döstüm bir dem kadem bassañ yüzüm üzre benüm
Hâr elinden dâmenüñi n'ola alsañ gül gibi
- al:-**
1. **aldı:-dı**
Gazel 3225
Mısra: 6
Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.
- Bir bakışıyla eyledi murğ-ı dili şikâr
San şâhin aldı pençesine bir kebüteri
2. **alurlar:-ur, -lar**
Gazel 3231
Mısra: 2
Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.
- Yüzüñ gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez hurî
Haķikat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nürî

3. **alur:-ur**

Gazel 3246

Mısra: 2

Almak, elde etmek, ele geçirmek, tutmak.

Giderdüñ zulmet-i küfri yakuban şem'-i kâfûri
Haķıķat bu ki nûruñdan alur mihr-ile meh nûri

4. **alma:-ma**

Gazel 3279

Mısra: 8

(bir şeyi veya kimseyi) bir yerden veya kimseden ayırmak.

Ėam meclisinde içeli çeşmüm şārābını
SİNemi alma sanculu dİLde kebāb oldu

5. **alduñ:-du, --ñ**

Gazel 3057

Mısra: 5

Öldürmek, can almak; elde etmek.

Ger murāduñ cān ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kİN ola müselmān olmaya

6. **alup:-up**

Gazel 3179

Mısra: 1

(Bir şeyi) Kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Tİğ alup mestāne çeşmüñ yine çok kan eyledi
Girdi dİL şehrini başdan başa vİRān eyledi

7. **alup:-up**

Gazel 3289

Mısra: 4

(Bir şeyi) Kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

'İşka kim dolaşa bulunmaya bir çāre aña
Tā ki urmaya alup başa daşı daşa başı

8. **alurlar:-ur, -lar**

Gazel 3439

Mısra: 12

(Bir şeyi) Kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

'İlāc olmaz diyenler derd-i 'işka
Alurlar derdi almazlar devāyı

9. **almaga:-mag, -a**

Gazel 3149

Mısra: 2

(Ses, koku, sıcaklık, soğukluk, tat vb. kelimelerle kullanıldığı zaman) Duymak, hissetmek.

Rindāne gelüpdür yine çün bāğa benefşe
Āl-ıla gülüñ büyüñ almaga benefşe

10. **alup:-up**

Gazel 3177

Mısra: 5

Berāberinde götürmek veya getirmek.

Bile alup gitmedi 'işkı bilüñ Ferhād u Ėays
Toldur şİR ü peleng ile bu 'işkuñ bİşesi

11. **alduñ:-du, --ñ**

Gazel 3228

Mısra: 1

Kabul etmek.

Evvel alduñ büseñe cān naķdine ikrārımı
Soñra ne kıldum ki bozduñ dōstum bāzārımı

12. **aldı:-dı**

Gazel 3232

Mısra: 3

Fethetmek, zaptetmek.

Sultān-ı 'işk aldı bu göñlün hişārını
Dikdi o demde üstine 'işkuñ livāsını

āl eyle:

1. **āl eyle:**

Gazel 3117

Mısra: 1

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Kandırmak, oyun oynamak, aldatmak.

Göster evvel yüzüñi göñlümi al āl eyle
Püte-i hicre koyup āħir anı kāl eyle

a'la:

1. **a'la:**

Gazel 3163

Mısra: 5

Daha iyi, pek iyi, en yüksek, en yüce.

Felekden görünür Mecnūn'a a'la
Kaçan şahrāda Leylā kursa ĥargāħ

2. **a'lā:**

Gazel 3254

Mısra: 9

Daha iyi, pek iyi, en yüksek, en yüce.

İy Muħibbī söz güherdür ol daħı a'lā gerek
Bilmeyenler tā bileler bunuñ-ıla şānuñı

ala:

1. **ala:**

Gazel 3070

Mısra: 5

Açık kahverengi, ela (göz hakkında).

Ala gözler şehr-i ĥüsne nāzır olmışdır meger
Tİğİ elde yaslanur gelse kaçan ĥ'āb üstine

2. **ala:**

Gazel 3125

Mısra: 1

Ala/ Elā: Göz bebeğinden sonraki kısmı sarıya çalan kestane renginde, dış halkası ise yeşil veya mavi renkte olan göz.

Dirġgā ‘aqlumı aldı benüm bir gözleri ala
Muġarrer Şimdiden girü olur iÇim gücüm nāle

ala gide:

1. **ala gide:** -a, -e

Gazel 3451

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Alıp götürmek, derdest etmek.

Hāk ol yolında derd-ile āh itme iy gönül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

‘alāmet:

1. **‘alāmet:**

Gazel 3093

Mısra: 12

İz, niŐān, iŐāret.

Terk-i cān eyle Muġibbī ki budur ‘işka tarīk
‘AŞık oldur ki hemān ‘işka ‘alāmet getüre

2. **‘alāmet:**

Gazel 3204

Mısra: 7

İz, niŐān, iŐāret.

‘işka ‘alāmet isteme zāhid saña yiter
‘AŞık bu yolda eyledi ser terk cān daġı

3. **‘alāmeti:** -i

Gazel 3354

Mısra: 4

İz, niŐān, iŐāret.

Gözüm yaşardı āh-ıla zerd oldı ruġlarum
Bunlar olunca bellüdü ‘iŐkuñ ‘alāmeti

alan:

1. **alan:**

Gazel 3362

Mısra: 5

Alan, elde eden (kimse).

Deremān yirine derdi alan mübtelālaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devā bizi

alda-:

1. **aldadı:** -dı

Gazel 3342

Mısra: 12

Aldatmak, kandırmak, oyun etmek.

Naġd-i cān virmiş yāra alam büsesini
Bozdı bāzārumuz aldadı fi’l-ġāl beni

2. **aldamasun:** -ma, -sun

Gazel 3194

Mısra: 9

Aldatmak. II Yanıltmak, hatāya düşürmek. II

Umduġunu boşa çıkarmak, hayal kırıklıġına uğratmak.

İy Muġibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun
Danış evvel ‘aŐsin it yok ‘aġlı anuñ zen ġibi

aldan:

1. **aldanup:** -up

Gazel 3292

Mısra: 3

*Bir yalana, bir hileye, güvene layık olmayan birine
kanmak, kapılmak, oyuna gelmek.*

Aldanup dünyā-yı dūna oldı çün murġā süvār
Ser-niġün itdi gör āġir taġt-ıla kāvūsını

2. **aldanmagıl:** -ma, -ġıl

Gazel 3038

Mısra: 6

Aldanmak, kanmak.

Semend-i nāz-ıla cānā ifien çıġnetme ‘uŐŐaġı
Sakın aldanmagıl hüsne geçer āheste āheste

3. **aldanmañ:** -mañ

Gazel 3128

Mısra: 8

Aldanmak, kanmak.

Fitne-i āġir zamāndur fitneler andan kopar
Varup aldanmañ sakın ol çeşm-i fettān oynına

4. **aldandı:** -dı

Gazel 3021

Mısra: 1

Kanmak, yanılmak, hataya düşmek.

Yine alandı gönül bir güzelün pāresine
Raġm idüp urmadı merhem dil ü cān yarasına

5. **aldanma:** -ma

Gazel 3052

Mısra: 4

.... aldanmak, kanmak, kapılmak, oyuna gelmek.

Kara zülfün kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz toġrılık keçde

6. **aldanma:** -ma

Gazel 3085

Mısra: 8

.... aldanmak, kanmak, kapılmak, oyuna gelmek.

Ger ūāh iseñ de vaġtünü ġoŐ gör geçer nefes
Aldanma sakın salġanatuñ taġt u tācına

7. **aldanur:** -ur

Gazel 3083

Mısra: 1

Aldanmak, kanmak, güvenmek.

Her kim güzelün aldanur evvel vefāsına
Lāyıkdur anuñ ugraya āġir cefāsına

8. **aldandı:** -dı

Gazel 3045

Mısra: 9

Aldanmak, söylediğine inanmak, kanmak, hataya düşmek. II Fâni dünyaya aldanmak.

Her kim ki gönül virdi o aldıandı cihâna
Dil virme Muhibbî aña sen ‘âlem içinde

aldan-:

1. **aldanup:-up**
Gazel 3093

Mısra: 9

Aldanmak, kanmak.

Aldanup ziver-i dünyâya gönül virme sakın
Bu muqarrerdür anuñ soñı nedâmet getüre

2. **aldanmaz:-maz**
Gazel 3083

Mısra: 8

Aldanmak, kanmak, güvenmek.

Baksañ cihâna göz[e] gelür câm u bâdedür
Aldanmaz anuñ merd olan âb u hevâsına

3. **aldanma:-ma**
Gazel 3154

Mısra: 5

Bir yalana, bir hîleye, güvene lâyük olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek.

Sakın aldanma ser-i zülf-i siyâhına gönül
Çıkmadı kimse başa zülf-i perişânlar ile

4. **aldanma:-ma**
Gazel 3182

Mısra: 9

1. Bir yalana, bir hîleye, güvene lâyük olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek. 2. Yanılmak, yanlış hüküm vermek, hatâya düşmek.

Muhibbî sakın aldanma ribât-ı köhnedür ‘âlem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kârı

5. **aldanma:-ma**
Gazel 3202

Mısra: 3

1. Bir yalana, bir hîleye, güvene lâyük olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek. 2. Yanılmak, yanlış hüküm vermek, hatâya düşmek.

Cîfe-i dünyâya aldanma meges gibi gönül
Menzil eylegil kanâ‘at Kâf’ını ‘Ankâ gibi

6. **aldanma:-ma**
Gazel 3210

Mısra: 1

1. Bir yalana, bir hîleye, güvene lâyük olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek. 2. Yanılmak, yanlış hüküm vermek, hatâya düşmek.

Sakın aldanma cihâna dime yokdur ben gibi
‘Âkıl iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

7. **aldanma:-ma**
Gazel 3214

Mısra: 7

1. Bir yalana, bir hîleye, güvene lâyük olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek. 2. Yanılmak, yanlış hüküm vermek, hatâya düşmek.

Bu cihân varına aldanma bugün tās-ı felek
Gösterür lu‘b-ıla her dem saña ol bü‘l-‘acebi

8. **aldanma:-ma**
Gazel 3251

Mısra: 7

1. Bir yalana, bir hîleye, güvene lâyük olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek. 2. Yanılmak, yanlış hüküm vermek, hatâya düşmek.

Bu cihân dârına aldanma saña tās-ı felek
Gösterür lu‘bıyla her dem saña [ol] bu‘l-‘acebi

9. **aldanma:-ma**
Gazel 3387

Mısra: 7

1. Bir yalana, bir hîleye, güvene lâyük olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek. 2. Yanılmak, yanlış hüküm vermek, hatâya düşmek.

İt rakıbüñ sözine aldanma iy Yüsuf-cemâl
Kim seni bir kerre ol hayr işe irşâd itmedi

10. **aldanma:-ma**
Gazel 3392

Mısra: 4

1. Bir yalana, bir hîleye, güvene lâyük olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek. 2. Yanılmak, yanlış hüküm vermek, hatâya düşmek.

Cân u dil almaga gör kim niçe fettânlık ider
Sakın aldanma gönül sen aña zînhâr dağı

11. **aldanma:-ma**
Gazel 3440

Mısra: 7

1. Bir yalana, bir hîleye, güvene lâyük olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek. 2. Yanılmak, yanlış hüküm vermek, hatâya düşmek.

Lezzet-i dünyâya aldanma meges gibi gönül
Kaşduñ olursa kanâ‘at Kâf’ı ger ‘Ankâ gibi

12. **aldanma:-ma**
Gazel 3461

Mısra: 3

1. Bir yalana, bir hîleye, güvene lâyük olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek. 2. Yanılmak, yanlış hüküm vermek, hatâya düşmek.

Sakın aldanma eser bir gün muhâlif rüzigâr
Kibr ü kîni terk kıl germe göğüs yelken gibi

13. **aldanma:-ma**
Gazel 3468

Mısra: 3

1. Bir yalana, bir hîleye, güvene lâyük olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek. 2. Yanılmak, yanlış hüküm vermek, hatâya düşmek.

Sakın meyl itme aldanma şarâba
Eger ol bezme Zühre ola çengî

14. **aldanmadı:-ma, -di**

Gazel 3241

Mısra: 5

Bir yalana, bir hîleye, güvene lâyıık olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek.

Lezzet-i dünyāya dil aldanmadı hem çün meges

Eyledüm küh-ı kanā'at içre cā 'Ankâ gibi

aldur:

1. **aldurdum:-du, -m**

Gazel 3202

Mısra: 6

Kaybetmek, kaptırmak.

Dem-be-dem yükselere saldum bu dil şahbâzını

Ol hümâ-pervâzı aldurdum yine turna gibi

'alef:

1. **'alefi:-i**

Gazel 3312

Mısra: 2

Hayvan yemi.

Şi'r ara şâ'ir iseñ gel bakma tarz-ı selefi

Yime hayvân şıfat dile gelen her 'alefi

'âlem:

1. **'âlemin:-i, -n**

Gazel 3104

Mısra: 8

1. İşâret, alâmet, nişan, sembol. 2. Sancak, bayrak.

Ġam sipâhını çeküp sineleri tabl idüben

Çeküben âh 'âlemin göklere irdüñ (...)

2. **'âlemdür:-dür**

Gazel 3437

Mısra: 4

1. İşâret, alâmet, nişan, sembol. 2. Sancak, bayrak.

Oluş sultân-ı 'ışk eşküm sipahum

'Alemdür başum üzre düd-ı âhı

3. **'âlem:**

Gazel 3024

Mısra: 6

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Gül yüzüñsüz n'eylerem ben gülsitân-ı gülşeni

Gün yüzüñ olmasa 'âlem zerre gelür mi göze

4. **'âlemde:-de**

Gazel 3031

Mısra: 4

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Saña beñzer bir perî-peyker melek-rû görmedüm

Gerçi kim 'âlemde bî-ħad eylemişem geşt-i rāh

5. **'âlemi:-i**

Gazel 3034

Mısra: 9

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Ķarâr itmezdi dünyâda gezerdi 'âlemi cümle

Ger olmasa Muhibbî'ye ħayâl-i yâr eglence

6. **'âlemde:-de**

Gazel 3035

Mısra: 1

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Kim ki gönlin hoş dutar 'âlemde istignâ-y-ıla

Meskenin Ķâf-ı kanâ'at eyler ol 'Ankâ-y-ıla

7. **'âlemde:-de**

Gazel 3035

Mısra: 11

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

İy Muhibbî yüri 'âlemde tecerrüd ehli ol

Tâ ki hem-ser olasın göklerde sen 'İsâ-y-ıla

8. **'âlem:**

Gazel 3036

Mısra: 9

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Düd-ı âhuñ çetr olupdur şu 'le-i ğamdur 'âlem

İy Muhibbî derd-i 'ışk ehline sultânsın yine

9. **'âlem:**

Gazel 3041

Mısra: 5

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Seni kime ben beñzedeyim 'âlem içinde

Yoluñda senüñ cân virür iy rûh-ı revânüm

10. **'âlem:**

Gazel 3063

Mısra: 6

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Eger olmasa bu bārân-ı eşküm

Yana âh odına 'âlem bizümle

11. **'âlemi:-i**

Gazel 3075

Mısra: 7

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

'Ālemi 'ışkı tutar başdan başa sıyt u şadâ

Ķurra-i ğam her kaçan degse bu sînem kûsına

12. **'âlemde:-de**

Gazel 3081

Mısra: 7

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Bir kadeh mey saña bu 'âlemde bir şahid yiter
Höce-i dünyâ gibi kef geçmegil mâl üstine

13. 'âlemi:-i
Gazel 3086

Mısra: 2

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Akdı yaşum su gibi bir serv boylu serkeşe
Anuñ için 'âlemi garķ eyledi başdan başa

14. 'âlemde:-de
Gazel 3089

Mısra: 5

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Kim bilürdi 'ışkumı 'âlemde olurdu nihân
Dîdeler küzekler ü bu sîne dölâb olmasa

15. 'âlemde:-de
Gazel 3098

Mısra: 6

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Ėam şebinde kalmışam açılmadı şubh-ı vişâl
Kimse münis olmadı 'âlemde bu dil-teng-ile

16. 'âlemi:-i
Gazel 3100

Mısra: 11

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Ser-te-ser dîvâne gönlüm geşt idüp bu 'âlemi
Bend-i zülfine düşüp âhîr karar itmeñ nice

17. 'âlemde:-de
Gazel 3127

Mısra: 1

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Râzuñı sakla dime 'âlemde hergiz bir kese
Yine ol fâş ider anı ağız açup söylese

18. 'âlemi:
Gazel 3146

Mısra: 8

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Görmedi görmeyiser ruhları mânendini hiç
'Âlemi gerçi gezer şems ü kamer döne döne

19. 'âlem:
Gazel 3152

Mısra: 3

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Gün gibi 'âlem yüzün kılsa münevver tañ mıdır
Ol kamer-rü bedr olup girdi çün on dört yaşına

20. 'âlem:
Gazel 3156

Mısra: 3

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Bü-y-ile tolup 'âlem ola cümle mu'âttar
Dildâr kaçan nâz ile zülfini daraya

21. 'âlem:
Gazel 3160

Mısra: 6

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Zecr-i hicre öğrenüpdür bu gönül şol hadde kim
Dir ki derd olsa bu 'âlem içre dermân olmasa

22. 'âlemde:
Gazel 3160

Mısra: 1

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

N'eyler idüm cânı ben 'âlemde cânân olmasa
Bülbül efgân eylemezdi ger gülistân olmasa

23. 'âlem:
Gazel 3168

Mısra: 2

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Oynasa bād-ı şabâ ol 'anberîn gîsü-y-ıla
Toldurur 'âlem dimâğımı ser-â-ser bü-y-ıla

24. 'âlem:
Gazel 3169

Mısra: 8

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Fâriğ ol eyle kanâ'at güşesini ihtiyâr
'Âlem içre her deniden iy gönül nân isteme

25. 'âlemde:-de
Gazel 3169

Mısra: 2

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Dime nâşih pend idüp cân iste cânân isteme
Gel baña 'âlemde di cânânesüz cân isteme

26. 'âlemi:
Gazel 3174

Mısra: 11

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Gâh olur âh âteşyle 'âlemi oda yakar
Gâh olup yaş dökmege bārân ider gönlüm beni

27. **'âlemde:-de**
Gazel 3175
Mısra: 2
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Eger Ferhâd olmasa bu fenn-i 'ışkuñ üstâdı
Añılur mıydı 'âlemde belâ vü derd-ile adı

28. **'âlem:**
Gazel 3182
Mısra: 9
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Muhibbî sakın aldanma ribât-ı köhnedür 'âlem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kârı

29. **'âlem:**
Gazel 3194
Mısra: 2
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Arasalar bu cihân içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu 'âlem toptoludur ben gibi

30. **'âlem:**
Gazel 3201
Mısra: 4
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

'İşk devletinde yine irişdüm bir 'âleme
'Âlem içinde olmaya ol 'âlemüm gibi

31. **'âleme:-e**
Gazel 3201
Mısra: 3
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

'İşk devletinde yine irişdüm bir 'âleme
'Âlem içinde olmaya ol 'âlemüm gibi

32. **'âlemüm:-üm**
Gazel 3201
Mısra: 4
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

'İşk devletinde yine irişdüm bir 'âleme
'Âlem içinde olmaya ol 'âlemüm gibi

33. **'âlemi:**
Gazel 3211
Mısra: 3
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Eyledüñ nûruñ-ıla 'âlemi ser-cümle sefid
Bendeñ oldı 'Arab u hem 'Acem ü hem Hâbeşî

34. **'âlemi:**
Gazel 3222
Mısra: 9

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

İy Muhibbî şî'r-i pür-süzüñla yakduñ 'âlemi
Ol sebebdendür ki böyle süzinâk itdüñ beni

35. **'âlemde:-de**
Gazel 3223
Mısra: 3
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Derd-i 'ışka döstlar 'âlemde gördüm çäre yok
Arayup buldum ki âhir ölmek imiş çäresi

36. **'âlem:**
Gazel 3227
Mısra: 2
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

'İşk ara cânın revân itmekdür 'âşik pîşesi
Bundan özge 'âlem içre yok-durur endişesi

37. **'âlemi:**
Gazel 3237
Mısra: 8
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Derd-i derünü sorma baña iy refîk-i 'ışk
Odlara yakdum 'âlemi söyletme hâ beni

38. **'âlem:**
Gazel 3238
Mısra: 11
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

İşitdüm çeşm-i fettânı uyur 'âlem olur râhât
Uyarmañ fitnedür zâhir ko tursun aña h'âb evlâ

39. **'âlemde:**
Gazel 3239
Mısra: 11
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

İy Muhibbî tut yüri 'âlemde istignâ yüzün
Dün-himmat olma elden sen koma 'Ankâlıgı

40. **'âlemine:-i, -n, -e**
Gazel 3241
Mısra: 2
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Sinede 'ışk âteşi rüz-ı ezel peydâ gibi
Gelmedi 'ışk 'âlemine bu dil-i şeydâ gibi

41. **'âlemde:-de**
Gazel 3242
Mısra: 1
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Hîç olur mı ki diyem 'âlemde var cānān iki
Bunu kim diye-bilür var cism içinde cān iki

42. 'âleme:-e

Gazel 3248

Mısra: 2

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Sultān-ı 'ışk sīneme dikdi livāsını
Şāh eyledi 'âleme bu ben gedāsını

43. 'âlemi:-i

Gazel 3255

Mısra: 7

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Geşt idersin 'âlemi bir lahza durmazsın 'aceb
Görmedüm bir dem gönül hergiz senün ārāmuñı

44. 'âlemde:-de

Gazel 3264

Mısra: 8

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Ben daħı küh-ı ğamı kesmekde iy şīrīn dehen
Anı ki ben eyledüm 'âlemde Ferhād itmedi

45. 'âlemi:-i

Gazel 3268

Mısra: 12

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Yār firār itdi dirîĝā kalmadı dilde qarār
'Âlemi ğarķa vire ol bī-ķarāruñ giryesi

46. 'âlemi:-i

Gazel 3268

Mısra: 14

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Āhum arturdi Muħibbī yaşumuñ bārānını
'Âlemi teng eyledi bu āh u zāruñ giryesi

47. 'âlemde:-de

Gazel 3273

Mısra: 11

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Muħibbī çekeli bār-ı ğam-ı 'ışkı bu 'âlemde
Cihān çeşmine görünmez hemān ancak hayāl oldu

48. 'âlemde:-de

Gazel 3280

Mısra: 3

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

'İşkūñ bahāsı olmasa 'âlemde tañ mıdur
İki cihāna çünki deĝer bir demi dutsa mı

49. 'âlemi:-i

Gazel 3280

Mısra: 9

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Geldi Muħibbī 'âlemi geşt itdi ser-te-ser
Bir yār-ı yārānı bulmadı idine maħremi

50. 'âlemde:-de

Gazel 3288

Mısra: 10

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Başa iltedi bu Muħibbī yine 'ışkūñ kārını
Ĥamdü-lillāh gerçi kim 'âlemde müşkil kār idi

51. 'âlemi:-i

Gazel 3300

Mısra: 12

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Bulmadum bir yār-ı şādık toĝrı yār
Ser-te-ser gezdüm egerçi 'âlemi

52. 'âlemi:-i

Gazel 3303

Mısra: 5

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Şu'le virdün şem'-i hüsne nūr kılduñ 'âlemi
Bāl ü perden geçdi yıkduñ bu dil-i vīrānemi

53. 'âlemde:-de

Gazel 3304

Mısra: 1

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Var mıdur 'âlemde kimse bu dil-i zārüm gibi
Olmasun ĥalk-ı cihān cān-ı giriftārüm gibi

54. 'âlemde:-de

Gazel 3317

Mısra: 10

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Gitdi ise küh-ken geldi Muħibbī yirine
Ĥālī olmaz dōstlar 'âlemde 'ışkūñ mīşesi

55. 'âlemde:-de

Gazel 3319

Mısra: 10

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Yüzün-ile dōstum olalıdan alnuñ kamer
Bu Muħibbī n'eyler 'âlemde mihir-ile mehi

56. 'âlemde:-de

Gazel 3339

Mısra: 1

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Katı müşkil kâr imiş 'âlemde yâr eksüklüğü
Bülbüle düşvâr degül mi gül'izâr eksüklüğü

57. 'âlem:
Gazel 3341

Mısra: 1

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Görmesem [ben] 'âlem içre yârumuñ dîdârını
Ser-te-ser âhum kebûd ide der ü dîvârını

58. 'âleme:-e
Gazel 3344

Mısra: 9

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Âhîr seni bu 'âleme rüsvâ-yı 'âm ider
Zinhâr Muhibbî kimseye gel dime râzuñı

59. 'âleme:-e
Gazel 3345

Mısra: 14

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Bakup Muhibbî 'ibret alup dir vefâsı yok
Neler getürdi 'âleme dünyâ benüm gibi

60. 'âlem:
Gazel 3353

Mısra: 8

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Ṭâli' müsâ'id olmadı görmege gün yüzüñ
'Âlem içinde var mı bed aḥter benüm gibi

61. 'âlemde:-de
Gazel 3358

Mısra: 6

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Cefâdan kankı 'âşık kim vefâyı yig bilür ister
Dilegüm budur 'âlemde añılmasun anuñ adı

62. 'âlemün:-üñ
Gazel 3358

Mısra: 9

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Muhibbî 'âlemün kaşrın görüben i'timâd itme
Urılmışdur su üstinde ezelden çünki bünyâdı

63. 'âlemde:-de
Gazel 3359

Mısra: 1

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Hîç 'âlemde benüm bu dâduma dâd olmadı
Bend-i ğamdan hâṭırum bir laḥza âzâd olmadı

64. 'âlem-durur:-durur
Gazel 3370

Mısra: 4

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Fıkr idersin zâhidâ sanduñ anı derd ü elem
Başka bir 'âlem-durur 'âlemde miḥnet 'âlemi

65. 'âlemde:-de
Gazel 3370

Mısra: 1

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Ḥoş şafâ vü zevk idi 'âlemde vuşlat 'âlemi
Olmasa idi anuñ ardınca firḳat 'âlemi

66. 'âlemde:-de
Gazel 3370

Mısra: 4

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Fıkr idersin zâhidâ sanduñ anı derd ü elem
Başka bir 'âlem-durur 'âlemde miḥnet 'âlemi

67. 'âlemi:-i
Gazel 3370

Mısra: 1

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Ḥoş şafâ vü zevk idi 'âlemde vuşlat 'âlemi
Olmasa idi anuñ ardınca firḳat 'âlemi

68. 'âlemi:-i
Gazel 3370

Mısra: 2

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Ḥoş şafâ vü zevk idi 'âlemde vuşlat 'âlemi
Olmasa idi anuñ ardınca firḳat 'âlemi

69. 'âlemi:-i
Gazel 3370

Mısra: 4

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Fıkr idersin zâhidâ sanduñ anı derd ü elem
Başka bir 'âlem-durur 'âlemde miḥnet 'âlemi

70. 'âlemi:-i
Gazel 3370

Mısra: 6

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Bilmediler bili ile agzımuñ esrârını
Deng kılmışdur cihân ḥalkın bu ḥayret 'âlemi

71. **'ālemi:-i**
Gazel 3370
Mısra: 8
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Hamdü-lillâh bir nefes ben olmadum 'ışkdan cüdâ
Virilüpdür ana rahminden maḥabbet 'ālemi

72. **'ālemi:-i**
Gazel 3370
Mısra: 10
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

İy Muḥibbî didiler dünyâda yok hergiz vefâ
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat 'ālemi

73. **'ālemi:-i**
Gazel 3377
Mısra: 1
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Geşt idüp gezdüm nigārâ uşbu köhne 'ālemi
Saña beñzer görmedüm hürî degül kim âdemî

74. **'ālemde:-de**
Gazel 3378
Mısra: 3
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

'Ālemde kaçan kışmet olındı ğam u şādî
Cümle ğam-ıla ğuşşa bu ben bî-dile düşdi

75. **'ālem:**
Gazel 3379
Mısra: 4
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Hicr-ile ölmek mi vardur yâhüd irmek vaşlına
'Ālem içre dōstlar bu ihtimâl egler beni

76. **'ālemde:-de**
Gazel 3383
Mısra: 8
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Zulmı kogil 'āşika ḥüsnüñ teraḳḳî eylesün
Zulmı çok 'ālemde şâh-ı kāmurân eglenmedi

77. **'ālem:**
Gazel 3396
Mısra: 2
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Dōstlar miḥnet şebinde ol ki evbâş olmadı
Er degül 'ālem içinde adı yoldaş olmadı

78. **'ālem:**
Gazel 3397
Mısra: 2

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Ḳāmetüm dāl olduğına kimse 'ayb itmez beni
Başdan ayaga cefâsın bildiler 'ālem seni

79. **'ālemde:-de**
Gazel 3400
Mısra: 8
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

İy Muḥibbî uyusun nâz-ıla ol çok sevdüğüm
Görmeyen 'ālemde ben gözinde bîmâr uyḥuşı

80. **'ālemlere:-ler, -e**
Gazel 3424
Mısra: 10
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Bülbül gibi şūrîde olup yine Muḥibbî
Gül ruḥlarıñuñ vaşım 'ālemlere yaydı

81. **'ālem:**
Gazel 3427
Mısra: 6
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Dehâni kâmetin çeşmin yañağın
Cihânda medḥ iden ḥoş 'ālem itdi

82. **'ālemde:-de**
Gazel 3454
Mısra: 2
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Nigāruñ la'l-i nâbından şu kim nâm u nişân buldı
Hızır gibi bu 'ālemde o 'ömri cävîdân buldı

83. **'ālemde:-de**
Gazel 3454
Mısra: 4
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Gelüp ḥaṭ tutsa ger âḥir leb-i cânânı incitme
Dilâ fikr eyle 'ālemde ecelden kim amân buldı

84. **'ālem:**
Gazel 3460
Mısra: 9
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Hüblar gerçi Muḥibbî 'ālem içre çok velî
Dide hiç görmüş degül bir böyle şūh-ı dil-keşi

85. **'ālemde:-de**
Gazel 3460
Mısra: 3
1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Baglama dünyaya dil 'alemdede şad ol iy gönül
Çün cihân turmaz geçer ger nâ-hoşu vü ger hoşu

86. 'alemi:-i

Gazel 3480

Mısra: 5

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Bu 'acebdür 'alemi garq eyledi bārān-ı eşk
Hiç teskin itmeyüp arturdu sinem nārını

87. 'alemdede:-de

Gazel 3481

Mısra: 7

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Cān vürür kimdür didi 'alemdede dilber buseme
Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir dağı

88. 'aleme:-e

Gazel 3482

Mısra: 6

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Çin-i zülfinden yañağı tābını eydür gören
'Aleme odlar saçar biñ başlu ejderhā gibi

89. 'aleme:-e

Gazel 3482

Mısra: 7

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Bī-vefālıkda müşābih olduğuyçün 'aleme
Kendüye ziyet vürür ol bī-vefā dünyā gibi

90. 'aleme:-e

Gazel 3500

Mısra: 6

1. Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü,
kâinat, evren. 2. Yeryüzü, dünya. 3. Herkes, insanlar..

Sırr-ı 'ışkum sinem içre cān gibi pinhān-iken
'Aleme iy eşk-i çeşmüm āşikār itdün beni

ālem:

1. ālemi:-i

Gazel 3000

Mısra: 7

Ar. Evren, kainat.

Ālemi geşt eyledüm bir yār-ı şadık görmedüm
Uzlet itsem halkdan düşsem ne tañ tehālara

'ālem halkı:

1. 'ālem halkı:

Gazel 3419

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bütün insanlar, herkes.

Bir lokma ile iy dil bir güşe ihtiyār it
Görmez misin ki 'ālem halkı nifāka düşdi

2. 'ālem halkı:

Gazel 3413

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bütün insanlar, herkes.

Sırr-ı 'ışkı saklar iken sinede fāş oldu āh
Duydu 'ālem halkı bu nāle-i efgān büyüdi

'ālem içinde:

1. 'ālem içinde:--de

Gazel 3045

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünyada.

Her kim ki gönül virdi o aldıandı cihāna
Dil virme Muhibbī āna sen 'ālem içinde

'ālem içre:

1. 'ālem içre:

Gazel 3089

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Alemdede, dünyada.

Virmek olurdu dehānından Muhibbī bir nişān
Āb-ı hayvān ger bu 'ālem içre nā-yāb olmasa

'ālem kıl-:

1. 'ālem kıl-:-a

Gazel 3005

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. İşāret, alāmet, nişān, sembol. 2. Sancak, bayrak
yapmak.

Sultān-ı 'ışk olana leşker-durur şirişk
Her kanda varsa şu'le-i āhın 'ālem kıla

'ālem pādīşāhı:

1. 'ālem pādīşāhı:-ı

Gazel 3199

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Alemin (kainatın) hükümdarı.

Hudāyā sensin 'ālem pādīşāhı
Tapuñdur cümle maḥlūkuñ penāhı

2. 'ālem pādīşāhı:-ı

Gazel 3315

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Alemin (kainatın) hükümdarı.

Hudāyā sensin 'ālem pādīşāhı
Kamu bay u gedā pūşt ü penāhı

'ālem-ārāy:

1. 'ālem-ārāy:

Gazel 3484

Mısra: 4

Dünyayı süsleyen, cihanın süsü.

Dü 'ālem çün münevverdür yüzünden
Ne tañ dirsem yüzine 'ālem-ārāy

'āleme gel-:

1. 'āleme gel-:--e, --dük

Gazel 3110

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünyaya gelmek, doğmak.

Fıkr kıl aḥvālūñi geldük ne yüzden 'āleme
Şükr kıl Rezzāk'a rızkuñ eksük itmez ğam yime

'ālem-i 'ışk:

1. 'ālem-i 'ışk:--a

Gazel 3110

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk âlemi, âşıklar âlemi.

Kim ki basdı 'ālem-i 'ışka kadem âdemdür ol
Her kimüñ ki 'ışkı yok aşlâ aña âdem dime

'ālem-i 'ulyā:

1. 'ālem-i 'ulyā:

Gazel 3246

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüce âlem.

Mekānuñ 'ālem-i 'ulyā turaguñ cennet-i me'vā
Kapuñ derbānıdır Rıdvān olup çāker saña ḥürī

'ālī:

1. 'ālī:

Gazel 3256

Mısra: 5

*Hız. Ali. II Hız. Peygamber'in damadı, Hulefâ-yi
Râşidîn'in dördüncüsü.*

Sen 'Alī gibi kaçan kim Döldül'e olursañ revān
Yürüyeyim ben anuñ öñinde [gör] Kanber gibi

alın:

1. alınaldan:--aldan

Gazel 3393

Mısra: 11

Ele geçirilmek, ulaşılmak.

Alınaldan alına gönlüm olupdur şem'dān
Ne sebebden bilmedüm bu mekr ü āl egler meni

2. alnuña:--uñ, -a

Gazel 3041

Mısra: 4

*Yüzün, kaşların üstünden saçlara kadar olan ve
şakaklar arasında kalan kısmı II sevgilinin ay gibi parlak
alın.*

Dil zevrakı ğarķ olsa ne tañ ol dem içinde
Alnuña kamer gün yüzüne beñzemez iy dōst

3. alnına:--ı, -n, -a

Gazel 3455

Mısra: 3

*Yüzün, kaşların üstünden saçlara kadar olan ve
şakaklar arasında kalan kısmı II sevgilinin ay gibi parlak
alın.*

Gün yüzine alınma 'āşık degül mäh-ı felek
Gice gündüz ya n' için tolaşur anlar küyını

4. alnına:--ı, --n, --a

Gazel 3190

Mısra: 7

*Yüzün, kaşların üstünden saçlara kadar olan ve
şakaklar arasında kalan kısmı.*

Yüzine gün kamer alınma anuñ beñzemeye
Ne revādur aña nisbet ideler mihr ü mehi

'ālī-neseb ol-:

1. 'ālī-neseb ol-:--a

Gazel 3289

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Soyu yüce, yüce soylu olmak.

Hıç ola mı ki anuñ vaşlına ire elüm
Ol ola 'ālī-neseb ben kul olam bir Ḥabeşī

alıs:

1. alısmaz:--maz

Gazel 3013

Mısra: 4

*Yabancı olduğu bir ortama veya bir duruma ayak
uydurmak.*

Mey-hāne güşesinde turup cür'a nüş iden
Mescide varubanı alısmaz 'avām-ıla

allah:

1. allāh:

Gazel 3229

Mısra: 2

*Her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık, Tanrı,
Hudâ.*

Perī misin melek misin yā ḥürī
Yüzünde berķ urur Allāh nürī

2. allāh:

Gazel 3029

Mısra: 6

Allah, Her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık.

Dilerem âteş-i 'ışkuñ beni şol hadde yaksun kim
Görenler diyeler Allāh aña yār olmasun kimse

3. **allāh'um:-um**

Gazel 3017

Mısra: 2

Her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık / Rab.

Ne şabrum kaldı ne 'aqlum ne dilüm kaldı güftāra
Ġarīb-istem n'ola şāhum benüm de vardur Allāh'um

allāh allāh:

1. **allāh allāh:**

Gazel 3288

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Şaşırma, hayret gibi duyguları ifade ederken
kullanılan bir söz.*

Lezzeti şīrīn lebi güftārını gönül didi
Allāh Allāh kudretinden bir şeker-güftār idi

aln:

1. **aln:-ı**

Gazel 3379

Mısra: 2

*Aln, yüzün kaşların üzerinden saçlara kadar olan
kısmı.*

Bu fenā deyrinde sanmañ cāh u māl egler beni
Bir yüzi gün alnı meh kaşı hilāl egler beni

2. **aln:-ı**

Gazel 3434

Mısra: 7

*Aln, yüzün kaşların üzerinden saçlara kadar olan
kısmı.*

Her kimüñ alnı kamer gün yüzlü bir mañbüb[ı] var
Gündüzi Nevruz olup Kıadr olsa tañ mı her şebi

3. **alnuñ:-uñ**

Gazel 3231

Mısra: 1

*Yüzün, kaşların üstünden saçlara kadar olan ve
şakaklar arasında kalan kısmı, nâsiye.*

Yüzün gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez ħurī
Ġaķīkat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nürī

4. **alnuma:-um, -a**

Gazel 3356

Mısra: 8

*Yüzün, kaşların üstünden saçlara kadar olan ve
şakaklar arasında kalan kısmı, nâsiye.*

Ġaţtmı gördüm niġarūñ didüm āh geldi ecel
Çäre ne rüz-ı ezelden alnuma yazı gibi

5. **alnuñ:-uñ**

Gazel 3319

Mısra: 9

Aln, yüzün kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

Yüzün-ile dōstum olalıdan alnuñ kamer
Bu Muñibbī n'eyler 'ālemde mihr-ile mehi

6. **alnuña:-uñ, -a**

Gazel 3350

Mısra: 1

Aln, yüzün kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

Yüzüne gün dimişem beñzedüp alnuña mehi
'Afv it pādīşehüm kuluñ olur çok günehi

7. **alnuña:-uñ, -a**

Gazel 3410

Mısra: 12

Aln, yüzün kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

Ka'be-i küyuñda çün 'uşşākı kurbān eyledüñ
Eski 'ādetdür n'ola alnuña sürseñ kanını

8. **alnuña:-uñ, -a**

Gazel 3484

Mısra: 8

Aln, yüzün kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.

Zevālī olmasa ħurşīd ü māhuñ
Yüzüne gün dir-idüm alnuña ay

alt:

1. **altında:-ı, -(n), -da**

Gazel 3273

Mısra: 3

Alt, bir yerin alt tarafı, aşağısı.

Niġarā zülfüñ altında niġān oldı yine rüyuñ
Meger şeb irdi ħurşīde yahūd vaķt-i zevāl oldı

2. **altında:-ı, -n, -da**

Gazel 3258

Mısra: 9

Alt, aşağı II mârüz bulunma, etkisinde olma.

Gören ġam bārī altında hezārān eyleyüp taġsīn
Diyeler başına almış Muñibbī bir kara taġı

altun:

1. **altun:**

Gazel 3123

Mısra: 10

Altun. II Aşığın sararıp solmuş yüzü, benzi.

Ol boyı serv-i sehīnūñ pāyına īsār için
Gözlerümün yaşı sīm ü yüzüm altun olmada

altun legen:

1. **altun legen:-ı**

Gazel 3450

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Altun leġen(içinde öteberi yıkanan veya çeşitli
işlerde kullanılan yayvan kap).*

Gül yüzün yumak için şebnem ile çın şeġer
Nergisün ħāzır elinde tutar altun legeni

āmāde:

1. āmāde:

Gazel 3004

Mısra: 2

Far. Hazır, hazırlanmış, müheyya.

Baňa olsa leb-i sākī yiter hem nuql u hem bāde
Olurdi 'iyş esbābı ser-ā-ser cümle āmāde

a'māl:

1. a'mālūmi:-üm, -i

Gazel 3305

Mısra: 2

Ameller, işler.

Aldum ele kâğıd kalem yazam bu hasb-i hālūmi
Yazdukda gış oldum hemān gördükde bu a'mālūmi

amān:

1. amān:

Gazel 3137

Mısra: 7

"Aman, medet" anlamlarında kullanılan yardım isteme sözü.

Katlūme hañcer çeküp gamzeñ emān virmez amān
Sanki Rüstemdür gelür ceng itmege Suhrāb-ıla

amān bul:

1. amān bul:-dı

Gazel 3454

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Aman bulmak: Kurtulmak.

Gelüp hañ tutsa ger āhır leb-i cānāni incitme
Dilā fikr eyle 'ālemde ecelden kim amān buldı

amān vir:

1. amān vir:

Gazel 3119

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Müsamaha göstermek, aman vermek.

Amān vir yüzüni bir dem göreyin soñradan öldür
Terahhüm eyle luş eyle habībüm bī-emān olma

amān vir-:

1. amān vir-:

Gazel 3247

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Rahat bırakmamak, göz açtırmamak, acımayıp öldürmek, göz açtırmayarak ve yardım almaya fırsat bırakmayarak kıyasıyla hırpalamak.

Cür'a-i 'ışkı içüp kim aña tākat getüre
Öldüre anı amān virmeye fiz-āb gibi

'amel eyle:

1. 'amel eyle:

Gazel 3338

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Gereğince) Hareket etmek.

Bugün hayra dürişüp 'amel eyle
Yarın Muhibbī çekmeyesin sen nedāmeti

'amel it-:

1. 'amel it-:-mez

Gazel 3172

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Gereğince) Hareket etmek.

Her ne söylerse riyādur kendüzi itmez 'amel
Çünkü dünyā mestidür sanmañ ki anı ayıla

ammā:

1. ammā:

Gazel 3202

Mısra: 7

1.Zıt ve aykırı hüküm ifade eden iki cümleyi birbirine bağlar; ancak, fakat, lakin. 2.Bir hükümü kuvvetlendirir, pekiştirir. 3.Uyarı, dikkati çekmek için kullanılır.

Men' idersin 'āşıkı ammā riyādur satduğuñ
Zāhidā 'uceb-ıla gördüñ kendüni dānā gibi

2. ammā:

Gazel 3073

Mısra: 4

"Ama, fakat, lakin, ancak" anlamlarında bir bağlaç.

Düşürme zāhir elden gülgün şarāb nüş it
Ma'nā yüzinden ammā la'l-i nigāri gözle

3. ammā:

Gazel 3208

Mısra: 3

Ama, ancak, lakin.

Mecnün ki düşdi vādīye ammā benüm gibi
Olmadı ol fütāde-i bāzār 'āşıkı

4. ammā:

Gazel 3438

Mısra: 7

(Ar.) Zıt ve aykırı hüküm ifade eden iki cümleyi birbirine bağlar; ancak, fakat, lakin.

Niçeler meydān-ı nazma geldiler ammā ki ben
Olmuşam tab'-ı semendümle zamānuñ yügrügi

5. ammā:

Gazel 3259

Mısra: 2

"Ama" bağlacı; ama, fakat, lakin, velakin; ancak.

Leylî zülfün görelî oldı bu dil dîvâneği
Oldı senüñle âşinâ ammâ baña bîgâneği

6. ammâ:

Gazel 3348

Mısra: 7

"Ama" bağlacı; ama, fakat, lakin, velakin; ancak.

Seyr-i gülşen eylesem ammâ yüzünü görmesem
İsterem her gül gözüme hâr olaydı kâşki

7. ammâ:

Gazel 3365

Mısra: 2

"Ama" bağlacı; ama, fakat, lakin, velakin; ancak.

Yolına bir cân nedür terk idem olsa cân iki
Cân virem bu yolda ammâ dimeyem cânân iki

8. ammâ:

Gazel 3378

Mısra: 12

"Ama" bağlacı; ama, fakat, lakin, velakin; ancak.

Bir büse tevaḳḳu' iderem didi Muḥibbî
Zâhirde ḳabûl itmedi ammâ güle düşdi

9. ammâ:

Gazel 3403

Mısra: 2

"Ama" bağlacı; ama, fakat, lakin, velakin; ancak.

Deryâ-yı aḥḍaruñ daḥı var ḥadd ü gâyeti
Ammâ bu eṣḳ-i çeşmümün olmaz nihâyeti

10. ammâ:

Gazel 3202

Mısra: 2

Zıt ve aykırı hüküm ifâde eden iki cümleyi birbirine
bağlar; ancak, fakat, lakin.

Menzilün evvel ḳadem basduñ dilâ dünyâ gibi
Âḥirün ammâ ne olur bilmedün ferdâ gibi

ammâ ki:

1. ammâ ki:

Gazel 3261

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ama, ne var ki.

Berg-i gül gerçi ki nâzûk görünür ammâ ki sen
Görünürsin iy gönül nev-reste-i nâzûk-teri

2. ammâ ki:

Gazel 3252

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ammâ sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Ḳavs-i ḳūzah gerçi baña kepâdedür
Ammâ ki katı çekemedüm 'ışk yasını

ammâ kim:

1. ammâ kim:

Gazel 3259

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ammâ sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

'İşka düşelden ammâ kim geldi belâlar başuma
Başuma buyruk daḥı yürür iken ferzâneği

añ:

1. añup:-up

Gazel 3013

Mısra: 7

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Añup cefâ vü cevruñi âh eylesem eger
Güş-ı zamâne toptolu ola şadâm-ıla

2. añlıcak:-ıl, -ıcaḳ

Gazel 3020

Mısra: 2

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Göñlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yirine
Lebleri añlıcak su ola şekker yirine

3. añma:-ma

Gazel 3050

Mısra: 7

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Nedür sen añma hergiz ḥâl ü ḥattın
Birisî ḥubb u biri nîgi sorma

4. añma:-ma

Gazel 3093

Mısra: 5

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Zâhidâ añma baña virme ḳıyâmet ḥaberin
Her kaçan yâr ḳıyâm itse ḳıyâmet getüre

5. añup:-up

Gazel 3110

Mısra: 7

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Ka'be-i vaşlın añup her gice âh u vâh kıl
Ağla yaşlar dök güzün yaşıyla dönsün zezeme

6. añdı:-dı

Gazel 3111

Mısra: 9

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Şi'r ara añdı Muhibbî yine leylî saçuñı
Ola mecnûn nazar iden kişi dîvânumuza

7. **añdum:-du, -m**

Gazel 3116

Mısra: 1

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Zülfini añdum yine düşdüm uzun sevdâlara
Dür dişi fikri beni garç eyledi deryâlara

8. **añduguñca:-duguñca, -**

Gazel 3173

Mısra: 4

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Gice gündüz işüñ günâh oldı
Añduguñca anı her ân ağla

9. **añduginca:-duğ, -ınca**

Gazel 3230

Mısra: 2

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Arturur cân 'andelîbi dem-be-dem feryâdını
Añduginca gül yüziyle kâmet-i şimşâdını

10. **añmadı:-ma, -dı**

Gazel 3230

Mısra: 10

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Sen beni öldürmeyince derd ü ğamla añmaduñ
Ölmeyince añmadı Şîrîn dağı Ferhâd'ını

11. **añmañ:-ma, -ñ**

Gazel 3278

Mısra: 12

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Pür gerek ola tolu hikmet ile mañzen-i dil
Añmañ şimdi zamân halkı gibi içi boşı

12. **añmayasın:-ma, -y, -a, -sın**

Gazel 3329

Mısra: 6

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Haşa dilden âsitanuñdur senüñ dâr-ı şifâ
Dil tabîbi olasın añmayasın bîmâruñı

13. **añmak:-mağ**

Gazel 3330

Mısra: 8

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

İtmez iseñ ger vefâ kıl bârî gel cevri ü cefâ
Her ne yüzden ise hoşdur yâr añmak yârını

14. **añuban:-uban**

Gazel 3339

Mısra: 9

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Añuban eksüklüğüñ iy dil şikâyet eyleme
Ehl-i dil dâyim arar leyl ü nehâr eksüklüğü

15. **añmasa:-ma, -sa**

Gazel 3341

Mısra: 7

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Gül yüzüñ göre cinâni añmasa olmaz 'aceb
Ger temâşâ eyleye yârüñ gül-i bî-hârını

16. **añılmasun:-ıl, -ma, -sun**

Gazel 3351

Mısra: 1

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Yoluñda her kim ölmezse añılmasun anuñ adı
Cefâ vü cevriñi görüp anı ger bilmeye şâdî

17. **añılmasun:-ıl, -ma, -sun**

Gazel 3358

Mısra: 6

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Cefâdan kankı 'aşık kim vefâyı yig bilür ister
Dilegüm budur 'âlemde añılmasun anuñ adı

18. **añar:-ar**

Gazel 3401

Mısra: 8

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Yolına cân metâ'ın hârc kıldı
Añar mı nev-bahârı gör süheylî

19. **añmaz:-maz**

Gazel 3410

Mısra: 2

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Şol kadar çekdüm belâ deşinde ğam hicrânını
Üns dutdı derde añmaz bu gönül dermânını

20. **añmaz:-maz**

Gazel 3447

Mısra: 10

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Haşret-i la'l-i lebüñden haşayam key nâtüvân
İy tabîb-i dil meded añmaz mısın bîmâruñı

21. **añma:-ma**

Gazel 3466

Mısra: 4

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Meclis-i 'ışkda cân yakmaga pervâne yiter
Bülbül-i gülşeni añma gider ol leffâfi

22. **añma:-ma**

Gazel 3467

Mısra: 6

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Varup gülşende iç mestüñ şarâbın
Olup mest añma hiç nâmüs u nengi

añ:-

1. **añsa:-sa**

Gazel 3159

Mısra: 9

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Añsa Muhibbî gün yüzüñi zâr eylese
Güş-ı zamâne toptolu ol şadâ-y-ıla

2. **añmaga:-mag, -a**

Gazel 3204

Mısra: 11

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Ger 'âr iderse âdemî añmaga n'ola yâr
Lâyık degül mi baña dimege falân dağı

3. **añmaduñ:-ma, -du, -ñ**

Gazel 3219

Mısra: 1

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Añmaduñ sen şeb-i firkatde eyâ döst beni
Oda yakmak ne revâdur seni cândan seveni

4. **añmaduñ:-ma, -du, -ñ**

Gazel 3230

Mısra: 9

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Sen beni öldürmeyince derd ü gamla añmaduñ
Ölmeyince añmadı Şürin dağı Ferhâd'ını

5. **añmaya:-ma, -(y)a**

Gazel 3367

Mısra: 2

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Her kimüñ kim eline gire anuñ hâk-i rehi
Başına tâc idine añmaya zerrîn külehi

6. **añmadı:-ma, -dı**

Gazel 3369

Mısra: 2

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Çeşm-i ebrûsı kılup derd-ile bîmâr beni
Niçe yıl hasta yatur añmadı dildâr beni

7. **añsa:-sa**

Gazel 3384

Mısra: 5

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Günde biñ kez n'ola düşünâm ile añsa beni yâr
Elümüzden ne gelür aña du'adan gayrı

8. **añmaya:-ma, -(y)a**

Gazel 3436

Mısra: 2

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Mescidde eger görse mü'ezzîn o kâmeti
Kendin yitüre añmaya hergiz o kâmeti

9. **añcak:-ıca**

Gazel 3499

Mısra: 5

1. Hatırlamak, akla getirmek, yâd etmek, tahattur etmek. 2. Adını söylemek, zikretmek.

Günâhum añcak yaşum yeñilmez
İdersem şubh olunca âh u vâhı

aña:

1. **aña:**

Gazel 3101

Mısra: 7

" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Bâr-ı gam taglarcadur dil aña tâkat gösterür
Zerresin ger taga ursalar taħammül itmeye

2. **aña:**

Gazel 3103

Mısra: 9

" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

'Acebdür aña tahsîn ide şâhı
Muhibbî aña gönderse risâle

3. **aña:**

Gazel 3002

Mısra: 10

" O" işaret adılı (zamir). Üçüncü tekil şahıs zamirinin yönelme eki almış hali.

Demürden pençedür şî'rüñ Muhibbî
Bozılmaz aña kimdür ura pençe

4. **aña:**

Gazel 3006

Mısra: 8

" O" işaret adlı (zahir). Üçüncü tekil şahıs zamirinin yönelme eki almış hali.

Çünkü düşdi baħr-ı 'ışka fülk-i dil
'Aşık oldur aħın aña bād ide

5. aña:

Gazel 3272

Mısra: 10

" O" işaret zamiri (dār-ı dünyā).

Dār-ı dünyāya denī dirler imiş çünkü ezeli
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denī

'anber:

1. 'anberinden:--i, --n, --den

Gazel 3039

Mısra: 4

Ada balığının bağırsaklarında toplanan yumuşak,
yapışkan ve misk gibi kokan, kül renginde bir madde;
güzel koku.

Ruħları üstinde ol hāl-i siyeh miskinleri
'Anberinden dānelerdür āfītāb envārda

2. 'anber:

Gazel 3046

Mısra: 1

Ada balığının bağırsaklarında toplanan yumuşak,
yapışkan ve misk gibi kokan, kül renginde bir madde;
güzel koku.

Şol mu 'anber zülf düşmüş hadd-i cānān üstine
Deste-i sünböldür ol san verd-i hāndan üstine

3. 'anber:

Gazel 3115

Mısra: 11

Ada balığının bağırsaklarında toplanan yumuşak,
yapışkan ve misk gibi kokan, kül renginde bir madde;
güzel koku.

'Anber saçıdır gül yüzünü görmege māni'
San hāyil olur ebr gelür bedr iken aya

4. 'anber:

Gazel 3292

Mısra: 13

Ada balığının bağırsaklarında toplanan yumuşak,
yapışkan ve misk gibi kokan, kül renginde bir madde;
güzel koku.

Cilve kılsa hūsn-i dilber zülfü müşğ 'anber saçar
Ziver ile ziyet itmişdür per-i tāvūsını

5. 'anber:

Gazel 3323

Mısra: 9

Ada balığının bağırsaklarında toplanan yumuşak,
yapışkan ve misk gibi kokan, kül renginde bir madde;
güzel koku.

Ca'd-ı zülfine anuñ yañılıp 'anber diyeli
Niçe yıldır ki daħı gitmedi dilden kederi

'anber efsān evle:

1. 'anber efsān eyle:-siin

Gazel 3320

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel kokular saçmak.

Kākülün gülşende depret 'anber efsān eylesün
Zīb ü fer vir cilvelerle zāhir it tāvūsunu

'anber-efsān evle:

1. 'anber-efsān eyle:-miş

Gazel 3327

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel kokular saçmak.

Gülşen-i hūsn üzre zülfin 'anber-efsān eylemiş
Gel temāşā eyle iy dil cilve-i tāvūsını

'anber-i sād:

1. 'anber-i sād:-dan

Gazel 3355

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anber gibi, anbere benzer.

Büy-ı zülfine hātā mı dir-isem nāfe-i ÇİN
Beüzemez kāküline 'anber-i sādān gayrı

'anberin:

1. 'anberin:

Gazel 3168

Mısra: 1

Amberden, amber kokulu. (Kül rengi olan pek kıymetli bir cinsi sıcak denizlerde yaşayan, amber balığı veya ada balığı denen bir balığın bağırsaklarında toplanır ve dışkı ile dışarı atılıp su üzerinde yüzer halde bulunur. Bāzı ağaçlardan çıkarılan, eczâcılık ve koku sanâyiinde kullanılan reçineye de amber denir.).

Oynasa bād-ı şabā ol 'anberin gīsü-y-ıla
Toldurur 'ālem dimāğını ser-ā-ser bü-y-ıla

anca:

1. anca:

Gazel 3002

Mısra: 6

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Eger öldürmez ise beni hicrān
Cefālar idesin sen baña anca

2. anca:

Gazel 3144

Mısra: 8

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Sinemi çak itse tañ mı ol hilâl ebrû benüm
Anca sine çak olur çün tîğ-ı âteş-tâbda

ancak:

1. **ancak:**

Gazel 3048

Mısra: 12

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

İy Muhibbî kısmet olındı ezel şādî vü ğam
Derd ü miñnet düşdi ancak ehl-i 'ışkuñ pâyına

2. **ancak:**

Gazel 3051

Mısra: 5

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Baña maqşüd hemân zülû ü ruñuñdur ancak
Neme yarar semen ü sünbül gül ya lâle

3. **ancak:**

Gazel 3074

Mısra: 9

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

İy Muhibbî kaldı ancak saña teslim [ü] rızâ
Ğamzelerden çeşm-i cellâdı tîğ aldı düşünâ

4. **ancak:**

Gazel 3094

Mısra: 6

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Didüm kuçsam miyânüñ didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de

5. **ancak:**

Gazel 3109

Mısra: 17

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Gül eyyâmı geçer bir hafta ancak
Muhibbî 'ibret al bakup bu hâle

6. **ancak:**

Gazel 3122

Mısra: 10

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Mañabbetden murâd olan egerçi vaşl-ı dilberdür
Muhibbî 'âşik oldur kim kala ancak temâşâda

7. **ancak:**

Gazel 3133

Mısra: 2

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Zümürürd nañ'ı döşense zemîne nev-bahâr olsa
Gülistân seyrine varsam bile ancak nigâr olsa

8. **ancak:**

Gazel 3135

Mısra: 10

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Kitâb-ı 'ışkı sor baña saña taqrîr idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecnûn'a gezer ancak bu şahrâda

9. **ancak:**

Gazel 3167

Mısra: 8

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Gözüm yaşı komadı la'le kıymet
'Aķıkûñ adı var ancak Yemen'de

10. **ancak:**

Gazel 3191

Mısra: 12

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Komañ şüfiyi rindân şöñbetine
Kapuda bağlañ ancak ol himârı

11. **ancak:**

Gazel 3196

Mısra: 10

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Bâr-ı ğama Muhibbî niçe tākāt olur âh
Eyleye aña 'ışk eri ancak tañammüli

12. **ancak:**

Gazel 3198

Mısra: 4

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Bir kıla döndi miyânın fikr iderken bu tenüm
Bir hayâl oldu hemân ancak ki nâ-yâb olmadı

13. **ancak:**

Gazel 3205

Mısra: 7

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Penç vâkitde mescide varur o da ancak imâm
Gice gündüz lîk memlû görürem meyhâneyi

14. **ancak:**

Gazel 3253

Mısra: 12

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Muhibbî nazmuñı görüp diye elbette nazm ehli
Bu fikr ü bikri şî'rinde hemân ancak zahîr itdi

15. **ancak:**

Gazel 3258

Mısra: 7

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Bulunmaz derdüme vâkıf meger ancak ola lâle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dâğı

16. **ancak:**

Gazel 3273

Mısra: 12

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Muhibbî çekeli bâr-ı ğam-ı 'ışkı bu 'âlemde
Cihân çeşmine görünmez hemân ancak hayâl oldu

17. **ancak:**

Gazel 3276

Mısra: 1

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Nâlemi güş eyleyenler bilür ancak hâlümü
Çenge teşbîh eyledi kim gördi kıdd-i dâlumı

18. **ancak:**

Gazel 3311

Mısra: 4

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

‘Âşık olmaz ‘ışk bazarında şevket bir pula
Bunların merğüb metâ‘ı ancak efgendeğî

19. **ancak:**

Gazel 3315

Mısra: 5

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Saňa lâyıkdur ancak pâdişâhlık
Bilürsin herkesün sırrın kemâhî

20. **ancak:**

Gazel 3356

Mısra: 10

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Mezra‘-1 dilde yaşum tohmını sağdum muttaşıl
Hâşilum ancak hemân derd ü belâ kaygu gibi

21. **ancak:**

Gazel 3402

Mısra: 2

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Bilmedi Ferhâd‘a sordum nedür ‘ışkuñ bîşesi
Kühkenlikdür hemân ancak anuñ endîşesi

22. **ancak:**

Gazel 3406

Mısra: 3

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Saltanat didükleri ancak cihân gavgâsıdur
Olmaya baht u sa‘âdet dünyede vahdet gibi

23. **ancak:**

Gazel 3422

Mısra: 10

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Bu Muhibbî‘yi cemâlün şem‘ine pervâne-veş
Bâl ü per ancak degül küllî yakup nâr it beni

24. **ancak:**

Gazel 3454

Mısra: 7

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Vefânun adı var ancak cihânda kîmyâ gibi
İşidilmedi bir kimse diye bir mihribân buldı

25. **ancak:**

Gazel 3483

Mısra: 6

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Döştlar ‘ayb eylemeñ ayruk dil-i dîvâneye
Derdümün dermânı ancak zülfinün bağı gibi

26. **ancak:**

Gazel 3487

Mısra: 2

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Salınup serv tek gitdi dilümde âh-ı gam kaldı
Gözüm yaşı revân oldı baña ancak elem kaldı

27. **ancak:**

Gazel 3487

Mısra: 10

"Lakin, ama, fakat, yalnız" anlamında bağlaç.

Muhibbî ser-te-ser gezdi ser-i küyün hevâsıyla
Cihânda irmedük ancak hemân bâğ-ı irem kaldı

and iç:

1. **and iç:-üp**

Gazel 3417

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

*Bir şeyi yapmaya veya yapmamaya söz vermek,
yemin etmek.*

‘Ahd idersin and içüp tâ kılasın bir dem vefâ
İy cefâ-hû niçe kez gördüm senün pür fendüñi

2. **and iç:-i, -üp**

Gazel 3428

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

*Bir şeyi yapmaya veya yapmamaya söz vermek,
yemin etmek.*

İdem vefâ diyüp âh dönüp cefâ kılursın
Korkmaz mısın Hudâ‘dan yok yire içüp andı

anda:

1. **anda:**

Gazel 3176

Mısra: 2

"A-nda: o-nda". Üçüncü teklik şahıs zamirinin
bulunma hâl eki almış biçimi.

Gün yüzün oldı şehâ mihr-i cihân-tâb gibi
Anda zülfi siyehün sünbül-i sır-âb gibi

2. **anda:**

Gazel 3450

Mısra: 4

Orada; oraya; o zamanda.

Dehenün vaşfını gülşende eger zikr itsem
Zehresi var mı açâ gönçalar anda deheni

3. anda:

Gazel 3036

Mısra: 8

Onda, orada II o, işaret zamiri II dünya yerine.

Ġarra olma dār-ı dünyā bir misāfir-ḥānedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmānsın yine

andan:

1. andan:

Gazel 3128

Mısra: 7

O yüzden, ondan dolayı.

Fitne-i āḫir zamāndur fitneler andan kopar
Varup aldanmañ sakın ol çeşm-i fettān oynına

2. andan:

Gazel 3003

Mısra: 5

*(beyitte) Ondan. (3. teklik şahıs zamiri. Dünyanın
aldatıcığı kastedilmiştir.).*

Şikest eyler irak ol iy dil andan
Ki sensin şîşe ol bir seng-i ḥāra

3. andan:

Gazel 3286

Mısra: 3

*"O sebeple, o yüzden, ondan dolayı" anlamında
sebeplendirir.*

Çeşmün elinde tîğ-ı tîz andan bu dil itmez gürîz
Zülfünle eyler bâzîçe görmez misin canbâzuñı

4. andan:

Gazel 3432

Mısra: 10

O yüzden, o sebepten, ondan dolayı.

Her kim Muḥibbî gördi bu şî'r-i sūznāki
Dir Ḥusrev'e irişmiş andan yakar çerāğı

andan özge:

1. andan özge:

Gazel 3103

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ondan başka.

'Adem mülkine gitsem zād-ı ğamdur
Kim andan özge yok baña nevāle

'andelîb:

1. 'andelîb:

Gazel 3203

Mısra: 6

Bülbül II aşık.

İşidüp gülşen-i ḥüsnünde nālem
Seḫergeḫ 'andelîb efġāna geldi

2. 'andelîbi:-i

Gazel 3230

Mısra: 1

Bülbül II aşık.

Arturur cān 'andelîbi dem-be-dem feryādını
Añdugınca gül yüziyle kām-et-i şimşādını

3. 'andelîbi:-i

Gazel 3269

Mısra: 10

Bülbül II aşık.

Nigārā medḫ okur ḥüsnüne karşı
Muḥibbî gibi yokdur 'andelîbi

4. 'andelîbi:-i

Gazel 3310

Mısra: 10

Bülbül II aşık.

Ruḫı şevkine kıl nāle Muḥibbî
Gör inler hiç turur mı 'andelîbi

5. 'andelîb:

Gazel 3493

Mısra: 3

Bülbül II aşık.

Niçe feryād itmesün derdiyle miskîn 'andelîb
Her nazarda ḥār-ıla hem-dem görür her dem güli

añdur:-

1. añdura:-a

Gazel 3230

Mısra: 14

*1. Hatırlatmak, hatıra getirmek. 2. Bir şeye onu akla
ve hatıra getirecek şekilde benzetmek, benzer tarafları
bulunmak.*

İy Muḥibbî 'aşık oldur cān u ser terk eyleyüp
Añdura 'uşşāk içinde ḥayr-ıla ol adımı

'anedelîb-i dil:

1. 'anedelîb-i dil:

Gazel 3010

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül bülbülü.

Serîr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şād ol
Ko kılsun 'anedelîb-i dil fiġān[1] derdmendāne

anı:

1. anı:

Gazel 3120

Mısra: 9

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Muḥibbî'ye vefā idem diyüp 'ahdin bozar anı
Dirġā ol cefā-pîşe meger varmış Karaman'a

2. anı:

Gazel 3048

Mısra: 5

" O" İşaret zamiri.

'İşkı benden sor ne bilsün anı Ferhād-ıla Kays
Biri řahrāda biri kühı gezer kolayına

3. anı:

Gazel 3053

Mısra: 10

" O" İşaret zamiri.

Her ne kim yazduñ Muhibbı uşbu sīneñ levhine
Sūzināk-ı āh-ıla yakup anı bād eyleme

4. anı:

Gazel 3056

Mısra: 7

" O" İşaret zamiri.

Nüş kılsam kāse-i çeşmüm yine anı tolar
Sanki cām-ı sağar-ı İskenderi oldum yine

5. anı:

Gazel 3094

Mısra: 6

" O" İşaret zamiri.

Didüm kuçsam miyānuñ didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de

6. anı:

Gazel 3117

Mısra: 2

" O" İşaret zamiri.

Göster evvel yüzüñi göñlümi al āl eyle
Püte-i hicre koyup āhir anı řāl eyle

7. anı:

Gazel 3148

Mısra: 6

" O" İşaret zamiri.

Mezra'-ı dilde maħabbet toħmı sebz olsun diyü
Anı suvarmaga çeşmüm döndi ābuñ 'aynına

8. anı:

Gazel 3151

Mısra: 6

" O" İşaret zamiri.

Muşhaf-ı hüşn üzre gördüm zülfini dilber komış
Olmasa kāfir anı bağlar mıdı zünnār ile

9. anı:

Gazel 3162

Mısra: 10

" O" İşaret zamiri.

'İşk yolında Muhibbı cān u ser terk eyledi
Döstüm degmez midı bir kez anı sormagina

10. anı:

Gazel 3173

Mısra: 4

" O" İşaret zamiri.

Gice gündüz işüñ günāh oldı
Añduğūca anı her ān agla

11. anı:

Gazel 3173

Mısra: 6

" O" İşaret zamiri.

Emr-i Hākķ'a itā'at eylemedüñ
Fikr idüp anı her zamān agla

12. anı:

Gazel 3198

Mısra: 2

" O" İşaret zamiri.

Kim-durur ruhsāruña gün gibi per-tāb olmadı
Ya anı gördükde bu çeşmüm tolu āb olmadı

13. anı:

Gazel 3207

Mısra: 8

" O" İşaret zamiri.

Ya kaşuñdan sehv-ile atsañ baña ğamzeñ okın
Saklar-ı dum sīnem içre ben anı cānum gibi

14. anı:

Gazel 3222

Mısra: 2

" O" İşaret zamiri.

Gösterüp evvel yüzüñi derdnāk itdüñ beni
Örtüp anı zülf-ile āhir helāk itdüñ beni

15. anı:

Gazel 3224

Mısra: 10

" O" İşaret zamiri.

Bu Muhibbı giceler řubħa deĝin nāle kılır
Bezm-i ğam içre anı kim göre sanur nāyī

16. anı:

Gazel 3245

Mısra: 4

" O" İşaret zamiri.

Çünkü olmuşdur viřāle ara yirde ten [ü] cān
Anı terk it cān-ıla řālib-i cānān ol yürü

17. anı:

Gazel 3257

Mısra: 14

" O" İşaret zamiri.

Āhum Muhibbı dokunalı baħr-ı eşküme
Bildüm temevvüc itdüren anı hevā gibi

18. anı:

Gazel 3264

Mısra: 8

" O" İşaret zamiri.

Ben daħı küh-ı ğamı kesmekde iy şırın dehen
Anı ki ben eyledüm ‘âlemde Ferhâd itmedi

19. **anı:**

Gazel 3295

Mısra: 5

" O" İşaret zamiri.

Nigârûn katıdur göñli anı kim bilmek isterse
Felek nerrâdı getürmez murâdumca benem zârı

20. **anı:--n, --i**

Gazel 3282

Mısra: 2

" O" III. tekil şahıs zamiri. (sevgili).

Keşf idüp hûbân rüyın aşikârâ eyledi
Cân vürüp ‘aşıkları anı temâşâ eyledi

21. **anı:--n, --i**

Gazel 3299

Mısra: 10

" O" işaret zamiri (dimâğ).

Bu Muħibbî’nün dimâğımı mu’attar taze ter
Eyleyen cânâ anı zülfündeki büyüñ gibi

añıl:

1. **añıla:--a**

Gazel 3426

Mısra: 8

Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.

Ferhâd şıfat küh-ı belâ içre serin terk
Her kim ki kıla añıla ‘uşşâğ ara nâmı

2. **añıla:--a**

Gazel 3035

Mısra: 10

1. Hatırlanmak, yâdedilmek. 2. Adı geçmek,
zikredilmek, bahsedilmek. 3. Nâmı yürüme, adı dillerde
dolaşmak. 4. Adlandırılmak, isimlendirilmek.

İy gönül Mecnûn gibi küy-ı ħarâbât ehli ol
Tâ kıyâmet añıla aduñ senüñ şeydâ-y-ıla

añıl:-

1. **añılur:--ur**

Gazel 3175

Mısra: 2

1. Hatırlanmak, yâdedilmek. 2. Adı geçmek,
zikredilmek, bahsedilmek. 3. Nâmı yürüme, adı dillerde
dolaşmak. 4. Adlandırılmak, isimlendirilmek.

Eger Ferhâd olmasa bu fenn-i ‘ışkuñ üstâdı
Añılur mıydı ‘âlemde belâ vü derd-ile adı

2. **añılur:--ur**

Gazel 3247

Mısra: 10

1. Hatırlanmak, yâdedilmek. 2. Adı geçmek,
zikredilmek, bahsedilmek. 3. Nâmı yürüme, adı dillerde
dolaşmak. 4. Adlandırılmak, isimlendirilmek.

Arasañ sanma Muħibbî bulma genc-i vişâl
Añılur adı hemân kendüsi nâ-yâb gibi

3. **añılur:--ur**

Gazel 3312

Mısra: 14

1. Hatırlanmak, yâdedilmek. 2. Adı geçmek,
zikredilmek, bahsedilmek. 3. Nâmı yürüme, adı dillerde
dolaşmak. 4. Adlandırılmak, isimlendirilmek.

İy Muħibbî dile Ħağ’dan bulasın ħayr-ı ħalef
Añılur adı anuñ ger ola ħayr-ı ħalefî

4. **añılmaz:--maz**

Gazel 3380

Mısra: 11

1. Hatırlanmak, yâdedilmek. 2. Adı geçmek,
zikredilmek, bahsedilmek. 3. Nâmı yürüme, adı dillerde
dolaşmak. 4. Adlandırılmak, isimlendirilmek.

Añılmaz oldu Mecnûn-ıla Ferhâd
Muħibbî ħur’a-i ‘ışk saña düşdi

añılmaz ol:-

1. **añılmaz ol:-maz, -dı**

Gazel 3175

Mısra: 4

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Anılmaz olmak, hatırlanmamak. Adı geçmemek.

Ħırâmân kadd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyler
Añılmaz oldu pest olup o bāğüñ serv ü şimşâdı

‘ankâ:

1. **‘ankâ-y-ıla:--y-, -ıla**

Gazel 3035

Mısra: 2

Kaf dağında bulunduğuna inanılan, ismi olup cismi
olmayan efsânevi kuş, zümürdüankâ, sîmurg.

Kim ki gönlin hoş dutar ‘âlemde istiğnâ-y-ıla
Meskenin Kâf-ı kanâ‘at eyler ol ‘Ankâ-y-ıla

2. **‘ankâlara:--lar, --a**

Gazel 3116

Mısra: 12

Kaf dağında bulunduğuna inanılan, ismi olup cismi
olmayan efsânevi kuş, zümürdüankâ, sîmurg.

İy Muħibbî dün-himmet olma şehbâz ol yüri
Hem-ser ol Kâf-ı kanâ‘atda varup ‘Ankâlara

3. **‘ankâ:**

Gazel 3202

Mısra: 4

Kaf dağında bulunduğuna inanılan, ismi olup cismi
olmayan efsânevi kuş, zümürdüankâ, sîmurg.

Cîfe-i dünyâya aldanma meges gibi gönül
Menzil eylegil kanâ‘at Kâf’ını ‘Ankâ gibi

4. **‘ankâsı:--sı**

Gazel 3218

Mısra: 10

Kaf dağında bulunduğu inanılan, ismi olup cismi olmayan efsânevi kuş, zümürdüankā, sîmurg.

Ķanā‘at gūşesin iy dil yūri var āşiyān eyle
İşidūp göndere şeh-per saña tā Ķāf‘uñ ‘Anķāsı

5. ‘anķālıgı:-lıg, -ı

Gazel 3239

Mısra: 12

Kaf dağında bulunduğu inanılan, ismi olup cismi olmayan efsânevi kuş, zümürdüankā, sîmurg.

İy Muħibbī tut yūri ‘ālemde istignā yüzin
Dūn-himmet olma elden sen koma ‘Anķālıgı

6. ‘anķā:

Gazel 3241

Mısra: 6

Kaf dağında bulunduğu inanılan, ismi olup cismi olmayan efsânevi kuş, zümürdüankā, sîmurg.

Lezzet-i dünyāya dil aldanmadı hem çün meges
Eyledüm kūh-ı ķanā‘at içre cā ‘Anķā gibi

7. ‘anķā‘yı:-‘y, -ı

Gazel 3342

Mısra: 9

Kaf dağında bulunduğu inanılan, ismi olup cismi olmayan efsânevi kuş, zümürdüankā, sîmurg.

Himmetüm bāzı didüm eyleye ‘Anķā‘yı şikār
İltür-idüm sözümlerü gel bir şāl beni

8. ‘anķā:

Gazel 3440

Mısra: 8

Kaf dağında bulunduğu inanılan, ismi olup cismi olmayan efsânevi kuş, zümürdüankā, sîmurg.

Lezzet-i dünyāya aldanma meges gibi göñül
Ķaşduñ olursa ķanā‘at Ķāf‘ı ger ‘Anķā gibi

9. ‘anķā:

Gazel 3458

Mısra: 12

Kaf dağında bulunduğu inanılan, ismi olup cismi olmayan efsânevi kuş, zümürdüankā, sîmurg.

İy Muħibbī olma dünyāya meges gibi ħarīş
Mesken it Ķāf-ı ķanā‘at kūhımı ‘Anķā gibi

10. ‘anķāları:-lar, -ı

Gazel 3497

Mısra: 12

Kaf dağında bulunduğu inanılan, ismi olup cismi olmayan efsânevi kuş, zümürdüankā, sîmurg.

Sen hümāyı şāhbāz-ı himmetüm kıldı şikār
Ķāf-ı ‘ışķuñ hem-cenāh olmaz baña ‘Anķāları

‘anķā-sıfat:

1. ‘anķā-sıfat:

Gazel 3338

Mısra: 8

Anka gibi.

Sakın mülevves olma meges gibi cîfeden
‘Anķā-şıfat Ķāf-ıla eyle ķanā‘ati

añla:

1. añladı:-dı

Gazel 3016

Mısra: 3

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

Dehrūñ sistemin añladı fikr itdi ħazānı
Bī-çāre vü ser-geşte vü ğam-ħāra benefşe

2. añladum:-du, -m

Gazel 3135

Mısra: 12

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

Elif ħaddūñle rā kaşuñ görüp vaşluñı rā itdüm
Muħibbī olmadı vuşlat ħaṭāmı añladum rāda

3. añladum:-dum

Gazel 3273

Mısra: 5

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

Nazar müjġānına kıldum helāküm añladum ol dem
Elinde dutduğı tıg u cefā tır-i kıṭāl oldu

4. añlayımazsın:-y, -ı, -maz, -sın

Gazel 3305

Mısra: 8

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

İy zāhid-i bārid-nefes nedür bu baħs ü bu cedel
Añlayımazsın fāriğ ol ‘ışķ içre ķıl ü ķālūmi

5. añlar:-r

Gazel 3492

Mısra: 4

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

Ĥālet-i ‘ışķı ne bilsün zāhid-i peşmīne-pūş
Cilve-i ṭāvūsı hīç añlar mı murğ-ı ħānegī

añla:-

1. añlamaz:-maz

Gazel 3174

Mısra: 26

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl

erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

Gâh olur nazm-ı Nizâmî'den Muhibbî dem urur
Gâh bir harf aňlamaz nâdân ider gönlüm beni

2. **aňlar:-r**

Gazel 3174

Mısra: 7

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

Gâh olur aňlar rumüz-ı kâyinâtı ser-te-ser
Gâh olur bir nuţkı yok hayvân ider gönlüm beni

3. **aňlamaz:-maz**

Gazel 3204

Mısra: 9

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

'İşkum degül mi gün gibi rüşen kim aňlamaz
Ola kim 'ayândur aña ne hâcet beyân dağı

4. **aňlar:-r**

Gazel 3232

Mısra: 16

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

Dünyâya virmez ol dilini almaz i'tibâr
Her kim ki bunı fikr idüp aňlar fenâsını

5. **aňlayup:-y, -up**

Gazel 3235

Mısra: 4

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

Zülfine bend eyleyüp habs-i zenahtân eyledi
Tutdı cäsüs aňlayup bu gönlümün avlagını

6. **aňlaya:-y, -a**

Gazel 3244

Mısra: 2

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

'Âşık mıdur ki isteye derdüñ devâsını
Yâ işideler aňlaya anuñ şadâsını

7. **aňlar:-r**

Gazel 3373

Mısra: 4

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl

erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

Hâlet-i 'ışkı ne bilsün zâhid-i peşmîne-püş
Cilve-i şävüs[ı] hiç aňlar mı murğ-ı hâneğı

8. **aňlamaz:-maz**

Gazel 3416

Mısra: 2

1. Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek. 2. Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak. 3. Sezmek, hissetmek.

Baňa maħbüb u meyden geç diyü zâhid ider pendı
'Aceb mi lezzet-i ervâh ki zîrâ aňlamaz kendı

anlar:

1. **anlar-ıla:--ıla**

Gazel 3025

Mısra: 2

Üçüncü çokluk şahıs zamiri, onlar.

'İşk câmın içelüm bî-ser ü sâmanlar-ıla
Giceden şubha degin 'iysz idelüm anlar-ıla

2. **anlar-ıla:--ıla**

Gazel 3025

Mısra: 6

Üçüncü çokluk şahıs zamiri, onlar.

Lâleler gibi yine sîneyi pür dağ idelüm
Gonca-veş çâk idelüm sîne gerüp anlar-ıla

3. **anlar-ıla:--ıla**

Gazel 3025

Mısra: 8

Üçüncü çokluk şahıs zamiri, onlar.

İdelüm la'l-i leb yâdına mey nüş müdâm
Bu gönül derdine dermân idelüm anlar-ıla

4. **anlar:**

Gazel 3455

Mısra: 4

"Onlar" üçüncü çoğul şahıs zamiri.

Gün yüzine alınma 'âşık degül mâh-ı felek
Gice gündüz ya n' için tolaşur anlar küyını

5. **anlara:-a**

Gazel 3342

Mısra: 6

"Onlar" üçüncü çoğul kişi zamiri.

Gösterür ak u karasını cihân 'ibret için
Eyledi anlara hayret-nümâ Zâl beni

anuñ:

1. **anuñ:**

Gazel 3007

Mısra: 4

İşaret zamiri.

Alsa cānum kâşkî olsa bu dil ğamdan hālâş
Niçeye dek böyle mahrûm olam anuñ rüyına

2. **anuñ:**

Gazel 3240

Mısra: 13

"O" 3. *tekil şahıs zamiri (sevgili kastedilmektedir).*

Biñ benüm gibi kapusında anuñ bendesi var
Kankı bî-dîndür aña beñzede bir pādîşehi

3. **anuñ:**

Gazel 3245

Mısra: 8

"O" 3. *tekil şahıs zamiri (sevgili kastedilmektedir).*

Ğamzeler hañçer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öñdin var anuñ kuyında ħurbān ol yüri

4. **anuñ:**

Gazel 3289

Mısra: 2

"O" 3. *tekil şahıs zamiri (sevgili kastedilmektedir).*

Severem cān-ıla dilden ben o ħurşîd-veşi
Lîk yakdı bu ben ħastayı anuñ 'ataşî

5. **anuñ:**

Gazel 3289

Mısra: 5

"O" 3. *tekil şahıs zamiri (sevgili kastedilmektedir).*

Hîç ola mı ki anuñ vaşlına ire elüm
Ol ola 'ālî-neseb ben kul olam bir Ĥabeşî

anuñ için:

1. **anuñ için:**

Gazel 3086

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Bu yüzden, bundan dolayı.

Akdı yaşum su gibi bir serv boylu serkeşe
Anuñ için 'ālemi ħarħ eyledi başdan başa

2. **anuñ için:** *-nuñ, -dür*

Gazel 3346

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Onun için, o sebeple, ondan dolayı, o yüzden.

Ğamze okı sînedede bir lahza eğlenmez geçer
Anuñ içündür anuñ kaşları katı ya gibi

3. **anuñ için:**

Gazel 3356

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Onun için, o sebeple, ondan dolayı, o yüzden.

Göñlümi alan benüm ol serv-ħad dil-cü gibi
Anuñ için eşk-i çeşmüm durmaz akar su gibi

4. **anuñ için:**

Gazel 3356

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Onun için, o sebeple, ondan dolayı, o yüzden.

İy Muĥibbî anuñ için 'ışkına dil bağladum
'Aşıkın nâ-ħaħ yire öldürmek aña ħü gibi

5. **anuñ için:**

Gazel 3364

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Onun için, o sebeple, ondan dolayı, o yüzden.

Derd-i dil hālîni yazdum sıgmadı bir nāmeye
Anuñ için yāra taĥrîr eyledüm tomār iki

6. **anuñ için:**

Gazel 3410

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Onun için, o sebeple, ondan dolayı, o yüzden.

Ay u günle tartdılar geldi şehā ħüsün ağır
Anuñ için gökde gördüm keffe-i mîzānımı

7. **anuñ için:** *-nun*

Gazel 3152

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Onun için, ondan dolayı. II Bu yüzden, bundan dolayı.

Sırrını fâş itdi 'ışkuñ bilmeyüp Ferhād'ı gör
Anuñ için tîşesi dokındı āĥîr başına

anuñ için:

1. **anuñ için:**

Gazel 3034

Mısra: 4

Bu sebeple, bundan dolayı.

Yakupdur bagrumı ħasret enîsüm hem-demüm ħamdur
Anuñ için oldı efgānum benüm nâ-ħar eglence

2. **anuñ için:**

Gazel 3038

Mısra: 2

Bu sebeple, bundan dolayı.

Şabā kuy-ı dilārādan geçer āheste āheste
Anuñ için ħuşşayı dilden açar āheste āheste

3. **anuñ için:**

Gazel 3064

Mısra: 5

Bu sebeple, bundan dolayı.

Döginüp seng-i miĥnetle anuñ için ħāk-i rāh oldum
Yüzüme basıcak pāyuñ diler öpmek bu efgende

4. **anuñ için:**

Gazel 3102

Mısra: 2

Bu sebeple, bundan dolayı.

Beñzedelden küy-ı dildârı cenâb-ı Ka'be'ye
Yüz sürerler ekser anuñçün türâb-ı Ka'be'ye

5. **anuñçün:**

Gazel 3120

Mısra: 4

Bu sebeple, bundan dolayı.

Tabîbâ çek elüñ benden baña dermân-pezir olmaz
Anuñçün hasta-i 'ışkâm değışdüm derdi dermâna

6. **anuñçün:**

Gazel 3122

Mısra: 2

Bu sebeple, bundan dolayı.

Mağabbet çünki miñnetsüz bulunmaz dâr-ı dünyâda
Mağabbet miñnet anuñçün yazılır birdür imlâda

7. **anuñçün:**

Gazel 3134

Mısra: 6

Bu sebeple, bundan dolayı.

Meclis-i rüz-ı ezel nâyuñ şadâsın güş idüp
Geldi 'ışk içre anuñçün bu hevâlar başuma

8. **anuñçün:**

Gazel 3149

Mısra: 12

Bu sebeple, bundan dolayı.

Ser çekdi dilâverlik ider şahn-ı çemende
Başına anuñçün takar otaga benefşe

9. **anuñçün:**

Gazel 3175

Mısra: 14

Bu sebeple, bundan dolayı.

Cefâ taşı-durur taşı suyu da oldı göz yaşı
Anuñçün böyle muhkemdür Muhibbî 'ışk bünyadı

10. **anuñçün:**

Gazel 3187

Mısra: 2

Bu sebeple, bundan dolayı.

Göñül gül yüzlü bir dildâra düşdi
Anuñçün bülbül-âsâ zâra düşdi

11. **anuñçün:**

Gazel 3193

Mısra: 8

Bu sebeple, bundan dolayı.

Nigârüñ küyını görüp dimişler Ka'be 'ışk ehli
Anuñçün anda 'âşıklar iderler cân kurbânı

12. **anuñçün:**

Gazel 3218

Mısra: 12

Bu sebeple, bundan dolayı.

Muħbbet şehrine yol yok Muhibbî bâb-ı miñnetsüz
Mağabbet miñnet anuñçün yazılrsa birdür imlâsı

13. **anuñçün:**

Gazel 3260

Mısra: 6

Bu sebeple, bundan dolayı.

İçüp 'ışkuñ şarâbını ezel bezminde mest oldum
Anuñçün dahı fark itmeme bugün ben sol-ıla sağı

14. **anuñçün:**

Gazel 3270

Mısra: 9

Bu sebeple, bundan dolayı.

Şi'r anuñçün buldı melâhat Muhibbî'nün
Gitmez dilinden olup şirîn şeker hoşı

15. **anuñçün:**

Gazel 3287

Mısra: 8

Bu sebeple, bundan dolayı.

Mağabbet kişverine çün diyen serdâr Ferh
Anuñçün 'ışkı yolına koyup terk eyledi başı

16. **anuñçün:**

Gazel 3301

Mısra: 6

Bu sebeple, bundan dolayı.

İşitdüm ol gül-i ra'nâ geyüpdür câme-i gülgün
Anuñçün gözlerüm yaşı şarâb-ı lâlegün oldı

17. **anuñçün:**

Gazel 3349

Mısra: 14

Bu sebeple, bundan dolayı.

Muhibbî cevri-i yâr-ıla öliser diyü küyında
Felek hayyâtı anuñçün gelüp hünin kefen kesdi

18. **anuñçün:**

Gazel 3351

Mısra: 4

Bu sebeple, bundan dolayı.

Felekden yücedür beizer senün iy mâh-rü kaşruñ
Anuñçün 'âşkuñ aña irişmez âh u feryadı

19. **anuñçün:**

Gazel 3366

Mısra: 10

Bu sebeple, bundan dolayı.

Umaram bir gevher-i nâ-yâb ola her hâşilum
Bahra döndürdüm anuñçün iy Muhibbî yaşımı

20. **anuñçün:**

Gazel 3371

Mısra: 10

Bu sebeple, bundan dolayı.

İy Muhibbî bunca ğam ardınca dirler gülmenün
Ehl-i hâl olan anuñçün şad u ğandân olmadı

21. **anuñçün:**

Gazel 3411

Mısra: 2

Bu sebeple, bundan dolayı.

Gözüm yaşı revân oldı görüp sen serv-i bälâyı
Anuñçün hâk-i pâyünda akar çağlayı çağlayı

22. **anuñçün:**

Gazel 3416

Mısra: 8

Bu sebeple, bundan dolayı.

Ser-i küyuñda kim görse baña dīvâne eydürler
Anuñçün zülf-i zencirün olupdur boynumuñ bendi

anuñ-ıçun:

1. **anuñ-ıçundur:-dur**

Gazel 3112

Mısra: 5

Bu sebeple, bundan dolayı.

Anuñ-ıçundur yolında başımı top eyledüm
Ola kim gâltân idem ben zülfinün çevgânına

2. **anuñ-ıçun:**

Gazel 3128

Mısra: 6

Bu sebeple, bundan dolayı.

Ol perinün dil perişân eylemek şânındadır
Anuñ-ıçun meyl ider zülf-i perişân oynına

3. **anuñ-ıçundur:-dur**

Gazel 3227

Mısra: 4

Bu sebeple, bundan dolayı.

Eşk-i çeşmümden yine cular revân oldı benüm
Anuñ-ıçundur ki sınımışdur bu gönlüm şîşesi

4. **anuñ-ıçun:**

Gazel 3455

Mısra: 2

Bu sebeple, bundan dolayı.

Āba mâyil gördüm ol servün kad-i dil-cüyümü
Anuñ-ıçun ben revân itdüm bu yaşum cüyümü

5. **anuñ-ıçun:**

Gazel 3489

Mısra: 4

Bu sebeple, bundan dolayı.

Tâ ki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cür'asın
Anuñ-ıçun fâş kıldı mest olup dil rāzımı

6. **anuñ-ıçun:**

Gazel 3497

Mısra: 2

Bu sebeple, bundan dolayı.

Gönlüme zülfün getürdi bu uzun sevdâları
Anuñ-ıçun başuma geldi cihân gavgâları

añup:

1. **añup:**

Gazel 3252

Mısra: 2

Hatırlamak, akla getirmek.

'Aşık mıdur ki isteye yāruñ vefāsımı
Yāhūd şikāyet eyle añup cefāsımı

apar:

1. **apardı:-dı**

Gazel 3418

Mısra: 5

Alıp götürmek.

Şabrum apardı 'aqlımı zülf itdi tarmâr
Dutdı cefâ tırine ol kaşı ya bizi

'ār:

1. **'ārı:-ı**

Gazel 3091

Mısra: 11

Utanma, utanç, hayâ, hicap.

Kızdurma yüzün 'ārı sakın ol edeb üzre
Tâ def gibi dokınmaya yüzüne dapança

2. **'ār-ıla:--ıla**

Gazel 3106

Mısra: 9

Utanma, utanç, hayâ, hicap.

Derdâ ki Muḥib 'ār-ıla dil pāralanupdur
Bir kimsene yok 'ārı çeke âh benümle

3. **'ārı:-ı**

Gazel 3106

Mısra: 10

Utanma, utanç, hayâ, hicap.

Derdâ ki Muḥib 'ār-ıla dil pāralanupdur
Bir kimsene yok 'ārı çeke âh benümle

4. **'ārı:-ı**

Gazel 3197

Mısra: 10

Utanma, utanç, hayâ, hicap.

Çıh diyü eger sürse Muḥibbi'yi kapudan
İtüm didügi yiter aña gözlemez 'ārı

5. **'ār-ıla:--ıla**

Gazel 3224

Mısra: 2

Utanma, utanç, hayâ, hicap.

Olmuşam ben gam-ı 'ışkuñla senün şeydâyı
Tınmam 'ār-ıla nāmüs olup rüsvâyı

6. **'ār-ıla:--ıla**

Gazel 3327

Mısra: 2
Utanma, utanç, hayâ, hicap.

İy gönül gel sinede yak 'ışkuñuñ fânüsını
'Aşık olan bâda virür 'âr-ıla nâmüsını

'âr eyle:

1. **'âr eyle:-r, -ise**
Gazel 3473
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Utanmak, hicap duymak.

'Âr eyler-ise tañ mıdur ol pâdişâh-ı hüşin
Hâk-i derinde görse mezellet gedäsını

'âr id-:

1. **'âr id:-er, -se**
Gazel 3204
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Utanmak, hicap duymak.

Ger 'âr iderse âdemî añmaga n'ola yâr
Lâyık degül mi baña dimege falân dañı

2. **'âr id:-e**
Gazel 3244
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Utanmak, hicap duymak.

Zerden serîre bakmaya ide Muhibbî 'âr
Her kim çanâ'atüñ bister ide büriyäsını

'âr u nâmüs:

1. **'âr u nâmüs:-ı**
Gazel 3154
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Utanma ve edep.

'Âr u nâmüsü koyup koma melâmet yakasın
Yüri Mecnün gibi sen çäk-i giribânlar ile

2. **'âr u nâmüs:-ı**
Gazel 3177
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Utanma ve edep.

Kim ki gözler 'âr u nâmüsü aña 'aşık dimeñ
'Aşıkñuñ singun gerek her lahza gönüli şîşesi

ara-:

1. **aradum:-du, -m**
Gazel 3303
Mısra: 2
Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.

Seyl-i eşküm eyledi vîrâne geldi hânemi
Genc-i vaşlın buldum âhir aradum vîrânemi

2. **ararsa:-r, -sa**
Gazel 3362
Mısra: 6
Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.

Dermân yirine derdi alan mübtelâlaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devâ bizi

3. **ararsañ:-r, -sa, -ñ**
Gazel 3316
Mısra: 8
(Bir şeyi) bulmaya çalışmak, elde etmeyi istemek, aramak.

Dilerseñ genc vaşlını harâbât ehl[i] ol iy dil
Bulunmaz yüz biñ ararsañ anı vîrânededen ğayrı

4. **aradum:-du, -m**
Gazel 3300
Mısra: 3
Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak.

Aradum bir yir ki pinhân olayım
Kanda ki vardum bile buldum ğamı

5. **arayup:-(y)up**
Gazel 3223
Mısra: 4
Bir şeyi bulmaya çalışmak, taharrî etmek.

Derd-i 'ışka döstlar 'âlemde gördüm çäre yok
Arayup buldum ki âhir ölmek imiş çaresi

6. **arayup:-(y)up**
Gazel 3363
Mısra: 1
Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.

Bahr-ı dilden arayup buldum niçe cevherleri
Güş idüñ yârân size 'arz eyleyem gevherleri

7. **arasalar:-sa, -lar**
Gazel 3194
Mısra: 1
Bir şeyi bulmaya çalışmak, taharrî etmek.

Arasalar bu cihân içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu 'âlem toptoludur ben gibi

8. **aradum:-du, -m**
Gazel 3209
Mısra: 10
Bir şeyi bulmaya çalışmak, taharrî etmek.

Kime diyem iy Muhibbî derd-i dil ahvâlini
Aradum gezdüm cihâni kimse hâldeş olmadı

9. **ararsañ:-sa, -ñ**
Gazel 3229
Mısra: 4
Bir şeyi bulmaya çalışmak, taharrî etmek.

Cihānda miḥnet ü derd ü elem çok
Bulunmaz arasañ bir dem ḥuzürü

ara:

1. **ararsın:-r, -sın**

Gazel 3059

Mısra: 8

Bulmaya çalışmak.

Yaşum deryāya dil şahrāya düşdi
Ararsın dil-rübāyı baḥr ü berde

2. **arasañ:-şa, -n**

Gazel 3247

Mısra: 9

Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.

Arasañ sanma Muḥibbī bulma genc-i vişāl
Añılur adı hemān kendüsi nā-yāb gibi

3. **arasañ:-şa, -n**

Gazel 3384

Mısra: 2

Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.

Bu cihānuñ nesi var zecr ü ‘anādan ğayrı
Arasañ nesnesi yok derd ü belādan ğayrı

4. **arasında:-sında**

Gazel 3078

Mısra: 1

Ara, arasında.

Ol çeşm-i siyeh zülf-i perīşān arasında
Nergis gibidür ki bite reyḥān arasında

5. **ara:**

Gazel 3111

Mısra: 9

-da/-de, içinde.

Şi’r ara añdı Muḥibbī yine leylī saçuñı
Ola mecnün naẓar iden kişi dīvānumuza

6. **ara:**

Gazel 3326

Mısra: 3

-da/-de, içinde.

Āhum şerār-ı naḥl olup bezm-i ‘ışk ara
Gördüm nihāl kâmet-i serv ü perī-veşi

7. **arasında:-sı, -n, -da**

Gazel 3373

Mısra: 10

-da/-de, içinde.

‘İşkâ düşdün iy Muḥibbī cāna başa kalma kim
Diyeler ‘uşşâk arasında saña merdānegī

8. **ara:**

Gazel 3447

Mısra: 5

-da/-de, içinde.

Deyr ara zülf-i çelīpāñı görüp iy muğbeçe
Bağlamazsam kâfir-i ‘ışkam bile zünnārūñı

9. **ara:**

Gazel 3456

Mısra: 9

-da/-de, içinde.

Muḥibbī ‘ışk ara sende gedā vü pādīşā birdür
Ayāz’a niçe kul idi işitmedün mi Maḥmūd’ı

10. **ara:**

Gazel 3492

Mısra: 10

-da/-de, içinde.

‘İşkâ düşdün iy Muḥibbī cān u başa kalmaduñ
Eyledün ‘uşşâk ara sen de ‘aceb dīvānegī

11. **araram:-r, -am**

Gazel 3090

Mısra: 6

(Bir şeyi) bulmaya çalışmak, elde etmeyi istemek, aramak.

Gönülde ğāḥ çeşmümde ḥayālī
Bulam diyü araram baḥr ü berde

12. **ara:**

Gazel 3329

Mısra: 1

(Bir şeyi) bulmaya çalışmak, elde etmeyi istemek, aramak.

Ġâyibāne ‘aşıkam ara gel iy dil yāruñı
Ola ki müyesser bulasın dildārūñı

13. **arama:-ma**

Gazel 3333

Mısra: 10

(Bir şeyi) bulmaya çalışmak, elde etmeyi istemek, aramak.

Genc-i vaşla iy Muḥibbī çünki tālibsın bugün
Ġayrı yirde arama illā dil-i vīrāne[y]i

14. **ara:**

Gazel 3334

Mısra: 10

(Bir şeyi) bulmaya çalışmak, elde etmeyi istemek, aramak.

Dilden çıkar tāze ma’āñi cevāhirin
Vardur Muḥibbī yir yir ara ḥazīne[y]i

15. **arar:-r**

Gazel 3339

Mısra: 10

(Bir şeyi) bulmaya çalışmak, elde etmeyi istemek, aramak.

Añuban eksüklüğüñ iy dil şikāyet eyleme
Ehl-i dil dāyim arar leyl ü neḥār eksüklüğü

16. **aradı:-dı**

Gazel 3362

Mısra: 2
(Bir şeyi) bulmaya çalışmak, elde etmeyi istemek,
aramak.

Bend itdi ser-i zülfine bir dil-rübā bizi
Her kanda ise aradı buldı belā bizi

17. **arada:-da**
Gazel 3108
Mısra: 10
(Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn, mâbeyn // İki
şey arasında bulunan, arada olan.

Kapuñda niçe yüz biñ var gülāmuñ
Muhibbī arada kemter kemīne

18. **arada:-da**
Gazel 3135
Mısra: 8
(Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn, mâbeyn.

Beni meyhāne küncinde görüp ta'n eyleme zāhid
Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

19. **araya:-(y)a**
Gazel 3445
Mısra: 10
Birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak; önem verip
istemek.

İy Muhibbī hāne-i dilde iken mâflüb-ı dil
Anı gāfil görme ki ol araya her sū seni

20. **arayu:-y, -u**
Gazel 3457
Mısra: 7
Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak.

Arayu 'ışk rāhın Ferhād u Kays'ı gör kim
Birisi deşte varup birisi tağa düşdi

21. **arasında:-sı, -(n), -da**
Gazel 3076
Mısra: 4
Ara, iç, arasında, içinde.

İy kaş[ı] kemān çeşmüñi müjgānuñ içinde
Gören didi āhūyı görüñ tır arasında

22. **aralarında:-lar, -ı, -n, -da**
Gazel 3191
Mısra: 8
(Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn, mâbeyn.

Yine ezhār-ıla zeyn oldı gülşen
Aralarında güldür tacedārı

23. **arasında:-sı, -n, -da**
Gazel 3076
Mısra: 8
(Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn, mâbeyn.

Çeşmüñ var iken kim irişe genc-i vişāle
Yol bulma aña müşkil olur şir arasında

24. **arasında:-sı, -n, -da**
Gazel 3078
Mısra: 2
(Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn, mâbeyn.

Ol çeşm-i siyeh zülf-i perişān arasında
Nergis gibidür ki bite reyhān arasında

25. **arasında:-sı, -n, -da**
Gazel 3078
Mısra: 4
(Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn, mâbeyn.

Zülfine dolaşan dili kor çāh-ı zenaħda
Kalur ebed ol bend-ile zindān arasında

26. **arasında:-sı, -n, -da**
Gazel 3078
Mısra: 6
(Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn, mâbeyn.

Ġamzeñ okı cā itdügi bu cānum içinde
Yazılır elif kanda ise cān arasında

27. **arasında:-sı, -n, -da**
Gazel 3078
Mısra: 8
(Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn, mâbeyn.

Bu nazm-ı dürer-bārı okursa n'ola dilber
Lü'lü' yaraşur la'l-i Bedaħşān arasında

28. **arasında:-sı, -n, -da**
Gazel 3078
Mısra: 10
(Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn, mâbeyn.

Pāyına revān eyle Muhibbī yine yaşuñ
Kaddi gibi serv olmaya bustān arasında

29. **arasında:-sı, -n, -da**
Gazel 3076
Mısra: 1
Ara, arasında; iç, içinde; orta (sevgilinin sarkan iki
saç lülesi içinde, arasında).

Dil dutdı vaţan zülf-i girih-gır arasında
Dīvāneye hoşdur dura zencir arasında

30. **arasında:-sı, -n, -da**
Gazel 3076
Mısra: 2
Ara, arasında; iç, içinde; orta (sevgilinin sarkan iki
saç lülesi içinde, arasında).

Dil dutdı vaţan zülf-i girih-gır arasında
Dīvāneye hoşdur dura zencir arasında

31. **arayı:-y, -ı**
Gazel 3169
Mısra: 9
Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.

Derde dermān isteyen 'uşşāk arayı derd-imiş
Derdüñi hoş gör Muhibbī derde dermān isteme

32. **arası:-s, -i**
Gazel 3223
Mısra: 10
Orta, beyn, mâbeyn.

Gülşen-i hüsnüñ Muhibbî eylese tañ mı vatan
Yok maqâmı bülbülün illâ gülistân arası

ara vir:

1. **ara yir:-de**
Gazel 3167
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ara yerde; arada.

Seni kuçmaga komaz ara yirde
Göreyim pāralansun pīrehen de

2. **ara yir:-de**
Gazel 3245
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ara yerde; arada.

Çünkü olmuşdur vişāle ara yirde ten [ü] cān
Anı terk it cān-ıla t̄alib-i cānān ol yūri

'arab:

1. **'arab:**
Gazel 3211
Mısra: 4
1. Arap yarım adasından çıkıp yayılmış olan Sāmî
bir kavmin adı. 2. Arap kavminden olan kimse. 3. Zenci.

Eyledün nūruñ-ıla 'ālemi ser-cümle sefid
Bendeñ oldı 'Arab u hem 'Acem ü hem H̄abeşī

'arak:

1. **'arāk:**
Gazel 3125
Mısra: 3
Ter. II Sevgilinin yanağından süzülen ter.

İçüp mey geldi t̄abından 'izārına 'arāk yir yir
Şeher vaktında san düşmiş gülün eṭrafına jāle

2. **'arāk:**
Gazel 3249
Mısra: 7
Ter. II Sevgilinin yanağından süzülen ter.

Zāhiren gördüm 'izārunda 'arāk
Güller üzre çin şeher şebnem gibi

3. **'arāk:**
Gazel 3453
Mısra: 1
Ter. II Sevgilinin yanağından süzülen ter.

Ruḥları üzre 'arāk mı ya melāḥat dūrleri
Şebnem ile yāḥū ziyet buldı gülberg-i teri

'arāk-rız ol:-

1. **'arāk-rız ol:-mış**
Gazel 3109
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Terlemek, ter dökmek.

Güzeller seyr ider olmuş 'arāk-rız
Ki san gül-berg üzre düşdi jāle

ārām:

1. **ārāmı:-ı**
Gazel 3407
Mısra: 2
Durma, dinlenme, rahat, huzur.

Sākiyā nūş idelüm sun cāmı bayram irtesi
Tā bula āvāre dil ārāmı bayram irtesi

2. **ārāma:-a**
Gazel 3435
Mısra: 8
Rahat, huzur. II Bir yerde kalma, karar kılma.

Yürür āzāde dil kılmazken ārām
Sevüp bir serv dil ārāma düşdi

3. **ārāmuñ:-uñ, -ı**
Gazel 3255
Mısra: 8
Durma, dinlenme.

Geşt idersin 'ālemi bir laḥza durmazsın 'aceb
Görmedüm bir dem gönül hergiz senün ārāmuñ

ārām eyle:-

1. **ārām eyle:-gil**
Gazel 3194
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Durup dinlenmek, nefeslenmek, rahat, huzur
bulmak.

Gitme iy ārām-ı cānum bir dem ārām eylegil
Ger giderseñ cān bile gider kaluram ten gibi

ārām kıl:

1. **ārām kıl:-maz, -ken**
Gazel 3435
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
1. Dinlenmek, rahat ve huzur içinde olmak. 2.
Durmak, kalmak, oyalanmak.

Yürür āzāde dil kılmazken ārām
Sevüp bir serv dil ārāma düşdi

ārām-ı cān:

1. **ārām-ı cān:**
Gazel 3147
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül rahatlığı.

Didi gördün mi beni h'âb-ı şeb-i mehtâbda
Didüm iy ârâm-ı cân 'âşik olur mı h'âbda

2. **ârâm-ı cân:-um**

Gazel 3194

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Gönül rahatlığı.* 2. *Kalbe (cana) huzur ve sükûn veren sevgili.*

Gitme iy ârâm-ı cânım bir dem ârâm eylegil
Ger giderseñ cân bile gider kaluram ten gibi

'ar'ar:

1. **'ar'ar:**

Gazel 3091

Mısra: 1

Ar. Servi, dağ servisi, dikenli ardıç. Mecazen sevgilideki boy pos.

İy ruhları gül kâmeti 'ar'ar bili ince
İy gözleri nergis saç sünbül lebi gönca

arasıda:

1. **arasıda:**

Gazel 3076

Mısra: 10

Arasında; içinde.

Gün 'ârızına mâni' olur âh-ı Muhibbî
Görmem yüzini kaldum ebed hîr arasında

a[ra]sında:

1. **a[ra]sında:**

Gazel 3076

Mısra: 6

Ara; arasında.

Sultân-ı gamuñ bir yaña bir yaña şeh-i 'ışk
Dil şehri harâb oldu iki mîr a[ra]sında

araya gir-:

1. **araya gir-:-y, --a, --er**

Gazel 3115

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir iş yapılırken ona engel olacak başka bir şey çıkmak.

İy döst miyânuñla kemer zevk ider-iken
Bilsem ne sebep düşdi girer hançer araya

2. **araya gir-:-me, -se**

Gazel 3156

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir iş yapılırken ona engel olacak başka bir şey çıkmak.

Pehlûya çeküp kuçmag olur idi nigârı
Vuşlatda Muhibbî girmese pîrâhen araya

arayı arayı:

1. **arayı arayı:-y, -l, -y, -l**

Gazel 3302

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyi bulmaya çalışmak, taharrî etmek ; çok aramak.

Cihâni geşt kıldum hamdü-lillâh
Elüme girdün arayı arayı

arayı arayı bul:

1. **arayı arayı bul:-am**

Gazel 3324

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Araya araya bulmak (bulmanın imkânsızlığı yönüyle).

İdeyim ser-te-ser geşt berr ü bahrı
Ola ki bulam arayı arayı

'arbede id-:

1. **'arbede id-:-er, --ler**

Gazel 3098

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavga etmek.

Ĥaddi ile zülfini gördüm iderler 'arbede
Rûm şâhı ceng ider san kim varup Efreng-ile

ard:

1. **ardınca:-ınca**

Gazel 3077

Mısra: 4

Arka taraf, arka II peş.

Ol servün evvelâ pâyına cân u dil akıtdum
Ardınca ravân oldu yaşum da bilesine

ardınca:

1. **ardınca:**

Gazel 3365

Mısra: 9

(İyelik ve eşitlik hali eklerinin kalıplaşmasıyla)

Arkasından, arkası sıra, peşinden.

'İşk şâhı geldi ardınca bile sultân-ı gam
Yıkılır ol memleket hüküm itdi çün sultân iki

2. **ardınca:**

Gazel 3370

Mısra: 2

(İyelik ve eşitlik hali eklerinin kalıplaşmasıyla)

Arkasından, arkası sıra, peşinden.

Ĥoş şafâ vü zevk idi 'âlemde vuşlat 'âlemi
Olmasa idi anuñ ardınca firkat 'âlemi

3. **ardınca:**

Gazel 3371

Mısra: 9

(İyelik ve eşitlik hali eklerinin kalıplaşmasıyla)
Arkasından, arkası sıra, peşinden.

İy Muhibbî bunca gam ardınca dirler gülmenüñ
Ehl-i hâl olan anuñçün şād u hāndān olmadı

arı:

1. **arı:**

Gazel 3181

Mısra: 6

Arı, saf, katıksız.

Cefā vü cevri bî-haddür didiler ol cefākāruñ
Gönül derd-ile āh-ıla fiğān idüp didi arı

‘arif:

1. **‘arif:**

Gazel 3098

Mısra: 2

Çok anlayışlı, hakkıyla bilen, gördüğünü uzun düşünmeye gerek kalmadan hemen kavrayacak yetenekte olan (kimse), irfan sâhibi, ehlidil. II tasavvuf. Allah'ın sırları kendisine açılmış olan seçkin kul, herkesin göremediği mânevî gerçekleri gören, anlayan kimse.

Zâhid olan geçürür hâlvette ‘ömrin beng-ile
‘İyş ider gülşende ‘arif bâde-i gül-reng-ile

2. **‘arif:**

Gazel 3290

Mısra: 6

Çok anlayışlı, hakkıyla bilen, gördüğünü uzun düşünmeye gerek kalmadan hemen kavrayacak yetenekte olan (kimse), irfan sâhibi, ehlidil. II tasavvuf. Allah'ın sırları kendisine açılmış olan seçkin kul, herkesin göremediği mânevî gerçekleri gören, anlayan kimse.

Düşde gördüm yâr[1] didüm [ben] der-âgüş itmişem
İşidüp didi bir ‘arif vaşla yordum h‘ābuñı

‘arif ol-:

1. **‘arif ol-:--a, --lım**

Gazel 3021

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İrfan sahibi olma, hakkıyla bilme, gönül ehli olma.

Vā‘izüñ kim nesin aldık alur agzına bizi
‘Ārif olalum anuñ uymayup efsânesine

‘arız:

1. **‘arızuñda:--un, --da**

Gazel 3008

Mısra: 7

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

Hâlünü ‘arızuñda her kim görürse eydür
Bir Hindî devşürür gül san gülsitān içinde

2. **‘arızına:--ı, --n, --a**

Gazel 3076

Mısra: 9

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

Gün ‘arızına mâni‘ olur āh-ı Muhibbî
Görmem yüzini kaldum ebed hîr arasında

3. **‘arızuñ:--uñ**

Gazel 3096

Mısra: 3

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

‘Ārızuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyāh
Kim görüpdür kâfiri kim girdi cennet bāğına

4. **‘arız:**

Gazel 3101

Mısra: 5

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

Bāğbān ger görse kadd ü ‘arız u şehlā gözün
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

5. **‘arızı:--ı**

Gazel 3107

Mısra: 3

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

Olur yād idicek iy ‘arızı gül
Girbān tā-be dāmān pāre pāre

6. **‘arızı:--ı**

Gazel 3109

Mısra: 10

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

Muqarrer ehl-i ‘ışka dil bagıdır
Görinen ‘arızı üzre gülüle

7. **‘arızuñ:--un**

Gazel 3162

Mısra: 3

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

‘Ārızuñ üstine dönmişdür neden hâl-i siyāh
Kim görüpdür kâfiri kim gire cennet bāğına

8. **‘arızuñ:--un**

Gazel 3186

Mısra: 2

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

Büse-i la‘l-i lebüñ bu cān-ı şîrñüm gibi
‘Ārızuñ nûri da kâlbümde benüm dññüm gibi

9. **‘arızum:--um**

Gazel 3240

Mısra: 7

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

Su döker ‘arızum üstine benüm dñdelerüm
Ola bu nev‘-ile yuyıbile rüy-ı siyehi

10. 'ārızın:-ı, -n

Gazel 3311

Mısra: 5

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

'Ārızın 'arż eyleyüp didi ki mâhum ben saña
Tâli'üm buldi sa'âdet kevkebüm ferhundeğî

11. 'ārızın:-ı, -n

Gazel 3332

Mısra: 2

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

Almış başına ol küleh-i kec-nihâde[y]i
Zülfün gideri 'ārızın itmiş küşâde[y]i

12. 'ārızı:-ı

Gazel 3333

Mısra: 7

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

'Ārızı üstinde hâlin gördi bend-i zülfine
Murğ-ı dil dutılsa tañ mı gördi âb u dâne[y]i

13. 'ārızı:-ı

Gazel 3477

Mısra: 5

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

Zülfini kodı 'ārızı üzre yine dilber
Hâçımı gör ol kâfiri kim suya bırakdı

ārız:

1. **ārızuñda:--un , -da**

Gazel 3001

Mısra: 7

Yanak.

Haç yaraşmaz ārızuñda gel anı eyle tirāş
Hiç revâ mı gerd kona âyîne-i pāk üstine

'ārız-ı gülgün:

1. **'ārız-ı gülgün:--ı**

Gazel 3113

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül renkli yanak // gül yanaklı sevgili.

Ol gönca-i mevzünü ol 'ārız-ı gülgünü
Gördüm öpesim geldi ağzında yañağında

art:

1. **arturursın:-ur, -ur, -sın**

Gazel 3286

Mısra: 6

Şiddetlendirmek, daha etkili duruma getirmek.

Cân cāna gelmiş cān-ıla dil karşuña itse niyāz
Dutarsın istigñâ yüzün hem arturursın nāzuñı

2. **artmaktadur:-mak, -da, -dur**

Gazel 3339

Mısra: 14

Artmak, çoğalmak, fazlalaşmak.

Āteş-i 'ışk sīnem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmaktadur bilmez o nār eksüklüğü

3. **artdı:-dı**

Gazel 3212

Mısra: 1

Sayıcı ve miktarca çoğalmak, fazlalaşmak, tezâyüt etmek.

Nigāruñ artdı günden güne derdi
Baña ol itdüğün hiç kes ne gördi

4. **artsa:-sa**

Gazel 3239

Mısra: 2

1. Sayıcı ve miktarca çoğalmak, fazlalaşmak, tezâyüt etmek. 2. Belli bir ölçünün üstüne çıkmak, yükselmek. 3. Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Her gün eyler çün tefāvüt ol gülüñ zībālığı
Dem dem artsa tañ midur bu gönümün şeydālığı

5. **artar:-ar**

Gazel 3239

Mısra: 6

1. Sayıcı ve miktarca çoğalmak, fazlalaşmak, tezâyüt etmek. 2. Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

İñleyüp zārılığ itse tañ midur cān bülbüli
Lahza lahza çünki artar ol gülüñ ra'nālığı

6. **artar:-ar**

Gazel 3267

Mısra: 14

1. Sayıcı ve miktarca çoğalmak, fazlalaşmak, tezâyüt etmek. 2. Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Deryā-yı eşk her yaña cüş u hürüş ider
Āhum yiliyle dem-be-dem artar tēlātumu

7. **artar:-ar**

Gazel 3278

Mısra: 8

1. Sayıcı ve miktarca çoğalmak, fazlalaşmak, tezâyüt etmek. 2. Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Eşk-i çeşmüm virdi hil'at āh-ıla dāğ eyledi
Zira tamga ile artar olsa dehrüñ kumaşı

8. **artar:-ar**

Gazel 3322

Mısra: 12

1. Sayıcı ve miktarca çoğalmak, fazlalaşmak, tezâyüt etmek. 2. Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Diler Muhibbî 'ışkuñ derd ü belâsı çokdur
Gün geçdüğince artar bu gönümün de āhı

9. **artar:-ar**

Gazel 3449

Mısra: 6

1. Sayıca ve miktarca çoğalmak, fazlalaşmak, tezâyüt etmek. 2. Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Varıcak küyuña ‘uşşâkuñı gel eyleme red
Beglerüñ şevketi artar olıcak çok sipehi

10. **artar:-ar**

Gazel 3493

Mısra: 2

1. Sayıca ve miktarca çoğalmak, fazlalaşmak, tezâyüt etmek. 2. Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Gülsitân içinde key şürde gördüm bülbülü
Âh idüp feryâd-ıla artar dem-â-dem gülğülü

11. **artar:-ar**

Gazel 3498

Mısra: 6

1. Sayıca ve miktarca çoğalmak, fazlalaşmak, tezâyüt etmek. 2. Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Lebüñ zıkrın kaçan tekrâr kılsam
Sürür eyler gönül artar şafâsı

art:

1. **artmakda:-mak, -da**

Gazel 3253

Mısra: 9

Fazlalaşmak, çoğalmak.

Benüm günden güne hâlüm müşevveş olup artmakda
Neden bilmeyesin hâlüm seni şâhib-zamîr itdi

2. **artma[da]dur:-ma, -da, -dur**

Gazel 3354

Mısra: 6

Fazlalaşmak, çoğalmak.

İy dil tabîbi derdüme bir çâre eyle gel
Günden güne artma[da]dur dil şakâmeti

3. **arta:-a**

Gazel 3308

Mısra: 4

Fazlalaşmak, çoğalmak, daha etkili bir duruma gelmek.

Hasretle bu gözüm yaşı benüm cular iken
Gün-be-gün budur ‘aceb arta bu gönülüm ‘ataşı

4. **artar:-ar**

Gazel 3134

Mısra: 7

Artmak, çoğalmak, fazlalaşmak.

Başumuñ artar şudâ‘ı çek elüñ benden tabîb
Hasta-i ‘ışkam müfid olmaz devâlar başuma

5. **artdı:-dı**

Gazel 3341

Mısra: 3

Artmak, çoğalmak, fazlalaşmak.

Yandugumca nâr-ı ‘ışka artdı şevküm şu‘lesi
İtmesem fark tañlamañ nûr-ıla miñnet nârını

artuk:

1. **artuk:**

Gazel 3223

Mısra: 8

-den başka, gayri, mâadâ.

Öldürürseñ gel beni öldür kapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

2. **artuk:**

Gazel 3349

Mısra: 2

-den başka, gayri.

Selâmin ol şeh-i hûbân n’içün ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

3. **artuk:**

Gazel 3044

Mısra: 10

-den başka.

Dil derdine var mı Muhibbî devâ didüm
Ölmekden artuk didi aña çâre gelmeye

4. **artukdur:-dur**

Gazel 3268

Mısra: 2

Çok, fazla. II Daha iyi.

Gül ruñuñ yâdınadur ebr-i bahârüñ giryesi
Andan artukdur velî ‘âşık-ı zârüñ giryesi

5. **artuk:**

Gazel 3153

Mısra: 8

-den başka, gayri.

Sorma hâlin ‘âşık-ı dil-ğastenüñ iy mâh-rû
Senden artuk kim ne bilsün derdi ne demânı

artur-:

1. **arturduñ:-du, -ñ**

Gazel 3255

Mısra: 1

Arturmak, çoğaltmak, ziyadeleştirmek.

Gün-be-gün arturduñ iy döst sen in‘âmuñı
Baña da lâyıq budur dilden komayam nâmuñı

2. **arturur:-ur**

Gazel 3230

Mısra: 1

1. *Miktârını çoğaltmak, fazlalaştırmak. 2. Şiddetlendirmek, daha etkili duruma getirmek.*

Arturur cān ‘andelībi dem-be-dem feryādını
Añduginca gül yüziyle kâmet-i şimşādını

3. **arturur:-ur**

Gazel 3239

Mısra: 7

1. *Miktârını çoğaltmak, fazlalaştırmak.* 2. *Şiddetlendirmek, daha etkili duruma getirmek.*

Varana ayak sunar dāyim maḥabbet arturur
Pür virüñ dāyim olsun bu kadeḥ-peymālığı

4. **arturur:-ur**

Gazel 3267

Mısra: 6

1. *Miktârını çoğaltmak, fazlalaştırmak.* 2. *Şiddetlendirmek, daha etkili duruma getirmek.*

Ne deñlü varup yāra tazarru‘ niyāz idem
Ol arturur zulm-ile eyler taḥakkümi

artur:

1. **artur:**

Gazel 3372

Mısra: 10

Artırmak, çoğaltmak, ziyadeleştirmek.

Rāh-ı ‘ışk içre dilā gerçi var endüh-ı elem
Cān-ıla eyle kabül ‘ışk-ıla artur ṭalebi

2. **arturdu:-dı**

Gazel 3322

Mısra: 4

Artırmak, çoğaltmak.

Hüsnüñi gördüm iy dōst gün gün olur ziyāde
Göñlüm daḥı şeb ü rüz arturdu āh u vāhi

3. **artura:-a**

Gazel 3340

Mısra: 2

Artırmak, çoğaltmak.

Dem dem eger cevr ide baña ol āfeti
Her bir nefesde artura bu dilde rāḥatı

4. **arturdu:-dı**

Gazel 3480

Mısra: 6

Artırmak, çoğaltmak.

Bu ‘acebdür ‘ālemi garḫ eyledi bārān-ı eşk
Hiç teskīn itmeyüp arturdu sīnem nārını

5. **arturma:-ma**

Gazel 3276

Mısra: 4

Artırmak, çoğaltmak, ziyadeleştirmek.

Gül gibi gel ḥār-ıla her demde itme bāziçe
Bülbül-i nālānuñam arturma iy dil nālümü

6. **arturmaz-ıdı:-maz, -ı, -dı**

Gazel 3403

Mısra: 7

Miktârını çoğaltmak, fazlalaştırmak.

Arturmaz-ıdı cevr ü cefāsını gün-be-gün
Ger olmasaydı ‘āşıka yāruñ ‘ināyeti

7. **arturdu:-dı**

Gazel 3268

Mısra: 13

Artırmak, çoğaltmak, fazlalaştırmak.

Āhum arturdu Muḥibbī yaşumuñ bārānını
‘Ālemi teng eyledi bu āh u zāruñ giryesi

8. **arturdu:-dı**

Gazel 3307

Mısra: 10

Artırmak, çoğaltmak, fazlalaştırmak.

Ġam bārına ṭākat yok iken āh Muḥibbī
Arturdu cefā gelüp bak o bār-ı girāni

9. **artur:**

Gazel 3184

Mısra: 6

Şiddetlendirmek, daha etkili duruma getirmek.

Çünkü gelmez gül gibi andan saña bü-y-ı vefā
İy gönül bülbül gibi artur fiğān u zāruñ

10. **arturduñ:-du, -ñ**

Gazel 3447

Mısra: 8

Artırmak, çoğaltmak, fazlalaştırmak.

Ol gül-i ra‘nā gamından giceler bülbül gibi
İy dil-i şūrīde arturduñ fiğān u zāruñ

aru:

1. **aruları:-lar, -ı**

Gazel 3380

Mısra: 2

Zar kanatlılardan, toplu olarak yaşayıp bal yapan, vızıldayarak uçan, eklem bacaklı, sokucu böcek. II Rakip.

Yine bī-çäre dil āväre düşdi
Belā aruları başma üşdi

‘arūs:

1. **‘arūsı:**

Gazel 3313

Mısra: 9

Gelin gibi dünyanın çekiciliği ile insanları kendisine bağlaması.

İy Muḥibbī virme dil dünyā ‘arūsı tiz geçer
Döyimez bād-ı ḥazān esse aña gül ḥırmeni

arż:

1. **arża:-a**

Gazel 3067

Mısra: 10

Yer, zemin.

Bu Muhibbî sînesi oldı maḥabbetden şikâf
Beñzer ol arzâ ḥarâretten ki yir yir çâk ola

'arz eyle:

1. **'arz eyle:-di**
Gazel 3297
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sunmak, göstermek.

Güllere ḥaclet gelüp düşdi ayakdan servler
Gül ruḥın 'arz ḳaddini çün serv-i bâlâ eyledi

2. **'arz eyle:-y, -üp**
Gazel 3311
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sunmak, göstermek.

'Arzın 'arz eyleyüp didi ki mâhum ben saña
Tâli'üm buldı sa'âdet kevkebüm ferḥundegî

3. **'arz eyle:-y, -em**
Gazel 3363
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sunmak, göstermek.

Bahr-ı dilden arayup buldum niçe cevherleri
Güş idün yârân size 'arz eyleyem gevherleri

'arz id:

1. **'arz id:-e**
Gazel 3330
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sunmak, takdim etmek, göstermek.

Va'de kıldı dün ḥabîbüm baña yüzün 'arz ide
Korkaram inkâr ide boza bugün ikrârını

2. **'arz id:-üp**
Gazel 3333
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sunmak, takdim etmek, göstermek.

Zülfî zencîrine bend itdi dil-i dîvâne[y]i
Şem'-i ḥüsnin 'arz idüp yakdı oda pervâne[y]i

3. **'arz id:-er**
Gazel 3337
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sunmak, takdim etmek, göstermek.

Va'de vaşlın 'arz ider her dem baña ferdâ diyü
İtmedin olsa müyesser baña ferdâ kâşkı

4. **'arz id:-üp**
Gazel 3357
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sunmak, takdim etmek, göstermek.

Metâ'-ı ḥüsnin 'arz idüp ide ger yâr bâzârı
Virüp dil naḳd-i cân-ıla olam anuñ ḥarîdârı

5. **'arz id:-e, -y, -dü, -m**
Gazel 3386
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sunmak, takdim etmek, göstermek.

Kimseler ḥâlin dimez bu ben ḡarîb üftâdenüñ
Yârı görsem 'arz ideydüm ne ki kânum var-ıdı

6. **'arz id:-üp**
Gazel 3475
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sunmak, takdim etmek, göstermek.

Gülşen-i ḥüsn içre gül gibi cemâlin 'arz idüp
Lâl iken 'uşşâkı bülbül gibi gūyâ eyledi

'arz id:-

1. **'arz id:-üp**
Gazel 3282
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sunmak, takdim etmek, göstermek.

Güllere ḥaclet gelüp düşdi ayaga servler
Yâr ruḥın 'arz idüp ḳaddini bâlâ eyledi

2. **'arz id:-e, -sin**
Gazel 3283
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sunmak, takdim etmek, göstermek.

Gülşene 'arz idesin ger göre nâzûk tenüñi
Açmaya ḡonca bilüp ḥâlini ayruk suḥeni

3. **'arz id:-er**
Gazel 3292
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sunmak, takdim etmek, büyük bir zatın huzuruna çıkarmak.

'Arz ider şüfî dem-â-dem ḥırḳa-i sâlûsını
Yirlere çalmaz sakınur şîşe-i nâmûsını

4. **'arz id:-er**
Gazel 3186
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Göstermek, sunmak, takdim etmek. II Söylemek, anlatmak, bildirmek.

Her kaçan gelse kıyâma ol kıyâmet 'arz ider
Tübî-i bâḡ-ı cinân ya serv-i sîmînüm gibi

5. **'arz id:-e, -sin**
Gazel 3262
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Sunmak, takdim etmek, büyük bir zâtın huzûruna çıkarmak. 2. Saygı ile anlatmak, bildirmek, ifâde etmek.

Ger bugün nâz-ıla nâzûk tenüni ‘arz idesin
Yâsemîn bir dağı göstermeye sîmîn tenini

‘arz it-:

1. ‘arz it-:-di

Gazel 3267

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Sunmak, takdim etmek, büyük bir zâtın huzûruna çıkarmak. 2. Saygı ile anlatmak, bildirmek, ifâde etmek. 3. Göstermek.

Zülfin giderdi hüsni ‘arz itdi dil-fırîb
‘Aşıklar itdi cân-ıla dilden tena‘‘umi

‘arz it:

1. ‘arz it:-di

Gazel 3306

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göstermek, sunmak.

Cem‘ eyledi ‘uşşâkını küyında habîbüm
‘Arz itdi cemâl cümlesini muhterem itdi

2. ‘arz it:-di

Gazel 3468

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göstermek, sunmak.

Muhibbî vaktidir kıl cürme tevbe
Çü mûlar saña ‘arz itdi dü rengi

‘arz-ı cemâl it:

1. ‘arz-ı cemâl it:

Gazel 3115

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğini göstermek.

İy gonca-dehen gül gibi gel ‘arz-ı cemâl it
Tâ bülbül-i cân başlaya karşında nevâya

‘arz-ı hâl:

1. ‘arz-ı hâl:--içün

Gazel 3052

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Halini bildirme II istek, arzı.

Benî âdemden olmadı özine gördi bir çâre
Vuḥûşa ‘arz-ı hâl-içün varur Mecnûn küh-ı Necd’e

‘arz-ı hâl it-:

1. ‘arz-ı hâl it-:

Gazel 3150

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Halini bildirmek.

‘Arz-ı hâl it iy gönül gel ol meh-i ṭannâzuma
Gözlerün yaşın revân it var o serv-i nâzuma

‘arz-ı hüsn eyle:

1. ‘arz-ı hüsn eyle:

Gazel 3452

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliği göstermek.

‘Arz-ı hüsn eyle hicâb eyleme cân pârecügi
Zahmumuñ merhemi bî-çâre dilün çârecügi

ârzü id-:

1. ârzü id-:--er, --em

Gazel 3010

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Arzulamak, istemek.

Seri pâyüña iletdüm iderem ârzü tîguñ
Kerem kıl vir murâdum bakma iy ḥünî sakın kana

ârzü itmek:

1. ârzü itmek:--mek

Gazel 3062

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Arzu etmek; istek duymak, istemek.

Vişâlün ârzü itmek ne mümkün
Ben âdem oğlanı sen ḥod ferîşte

ârzü-yı tal‘at-i ‘iyd-i vişâl:

1. ârzü-yı tal‘at-i ‘iyd-i vişâl:

Gazel 3379

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma bayramının yüzünün arzusu.

Rûze-i hicr içre olurdu Muhibbî olmasa
Ârzü-yı tal‘at-i ‘iyd-i vişâl egler beni

as:

1. asmış-durur:--miş, -durur

Gazel 3425

Mısra: 7

Asmak, bir yere tutturmak.

Seḥergeh jâleler asmış-durur güller kulagina
Nesîm-i şubḥ-ıla oynar görñ serv-i ḥurâmân

2. asar:--ar

Gazel 3109

Mısra: 6

Asmak, bir şeyi aşağıya sarkacak bir biçimde bir yere iliştip sarkıtmak.

Yine ta'vîz için gülşende gönca
Asar zer heykelin nâzûk nihâle

3. **aş-ıla:--ıla**

Gazel 3047

Mısra: 6

Yenilmek üzere pişirilmiş yiyecek, yemek, taam.

Yidügi derd ü belâ vü zecr ü miñnetdür bu dil
Geçinür gam maḥbahında dürlü dürlü aş-ıla

4. **aşında:--ı, --n, --da**

Gazel 3132

Mısra: 8

Yenilmek üzere pişirilmiş yiyecek, yemek, taam.

Ehl-i 'ışk mey yirine hün-ı ciger nüş eyler
Miñnet ü derd ü belâlar bulunur aşında

5. **aşın:-ı, -n**

Gazel 3150

Mısra: 6

Yenilmek üzere pişirilmiş yiyecek, yemek, taam.

Degme kimse şofrasına 'ışkuñuñ el sunmasun
Yimeyenler miñnet aşın vâkıf olmaz râzuma

as-:

1. **asmadın:--ma, --dın**

Gazel 3084

Mısra: 1

Asmak, bir yere tutturmak.

Asmadın kândil-i zerrîni felekler bâmına
Ḥil'at-i sebzi ağaçlar almadan endâmına

2. **asup:-up**

Gazel 3236

Mısra: 5

Bir şeyi aşağıya sarkacak bir biçimde bir yere iliştip sarkıtmak.

Āhumuñ zencîrine asup gönül kândilini
Rüşen olsun diyü yakdı anda bagrum yağını

3. **asmaga:-mağ, -a**

Gazel 3356

Mısra: 6

Bir kimseyi boğazından ip vb. geçirip sallandırarak öldürmek, idam etmek.

Çeşm-i cellâdı ele almış kemend-i zülfini
Asmaga dil düzdini dutar elü baglu gibi

āsân:

1. **āsândur:-dur**

Gazel 3055

Mısra: 4

Kolay, zahmetsiz.

Nağd-i cân almak hünerdür 'ışk elinden döstlar
Niçe dil virmek iñen āsândur meh-rûlara

2. **āsân:**

Gazel 3285

Mısra: 3

Kolay.

Egerçi görünür 'ışk evvel āsân
Velî düşvâr olur ol varı varı

3. **āsân:**

Gazel 3086

Mısra: 11

Kolay / zahmetsiz.

Bilmez idüm 'ışk ben āsân sanurdum döstlar
Şimdi bildüm key katı düşvâr imiş geldi başa

āsân eyle-:

1. **āsân eyle:-di**

Gazel 3183

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kolaylaştırmak.

Virmeyince cân meta'in vaşlumı bulmaz dimiş
Bir söz-ile müşkilümi dilber āsân eyledi

āsân gel:

1. **āsân gel:-ür**

Gazel 3346

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kolay gelmek, kolay görünmek.

Gerçi kim düşvârdur cân oynamak dirler velî
Baña cân virmek gelür āsân bir içim mâ gibi

āsân id:

1. **āsân id:-e**

Gazel 3317

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kolaylaştırmak.

Râh-ı 'ışkı istedüm kim ide āsân küh-ken
Görün âhîr başına niçe dokındı tüşesi

āsân id-:

1. **āsân id:-er, -sin**

Gazel 3199

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kolaylaştırmak.

Bülend itdün kimini kimini pest
İdersin saña āsân her çi h'âhı

āsân ol:

1. **āsān ol:-ma, -di**

Gazel 3318

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kolaylaşmak.

Dermān taleb kıldum velī derde dermān olmadı
Hālüm benüm düşvār olup düşvārum āsān olmadı

2. **āsān ol:-ma, -di**

Gazel 3371

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kolaylaşmak.

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cān itmek velī
'Aşıqam sanmañ baña bu müşkil āsān olmadı

3. **āsān ol:-ma, -sa**

Gazel 3160

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kolay olmak, kolaylaşmak.

Büsesine iy Muhibbī cān virürsin dilberüñ
Müşkil ol vaktin olurdu cānī āsān olmasa

āsār:

1. **āsār:**

Gazel 3208

Mısra: 12

1. Eserler. 2. Belirtiler, izler, alametler.

Kaşdum budur ki 'ışkumı pinhān idem velī
İzhār itdi çehrede āsār 'aşıqı

'ašā-yı āh:

1. **'ašā-yı āh:-ı**

Gazel 3446

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ah asası (aşıkların āhının asaya benzetilmesi, çekildiğinde direk gibi gökyüzüne çıktığına inanılması sebebiyledir. Elif, çadır direği v.b. düz nesnelere benzetilen āh, aynı zamanda dayanılan bir değnek yahut baston olarak da düşünülmüştür.).

Komazsam tañ mıdur bir dem 'ašā-yı āhı ben elden
Cüvān idüm ğam-ı 'ışkuñ çekelden beni pīr itdi

'āsi:

1. **'āşiyem:-y, -em**

Gazel 3199

Mısra: 5

1. Baş kaldıran, isyan eden (kimse), isyankâr, serkeş. 2. Allah 'ın emirlerine uymayan, günahkâr (kimse).

Egerçi 'āşiyem rahmet umaram
Senüñ ihsān u lutfuñ bī-tenāhī

'aşıq:-

1. **'aşıklarun:-lar, -(u)ñ**

Gazel 3060

Mısra: 9

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Ka'be'dür küyuñ sürün sürün gelir 'aşıklarun
Hayra gir eyle bugün kurbān kurbān üstine

2. **'aşıklarun:-lar, -(u)ñ**

Gazel 3086

Mısra: 8

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Sinede bagrum delinsün atagör ğamz okların
Ĝam degül 'aşıklarun ölürse sen çok çok yaşa

'aşıq:

1. **'aşıqvan:-van**

Gazel 3017

Mısra: 6

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Yüzüm döndürmezem senden kılrsañ beni biñ päre
Eyā dilber Hudā haqqı ölince saña 'aşıqvan

2. **'aşıka:-a**

Gazel 3024

Mısra: 1

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

'Aşıka cānlar bağışlar ol şanem gelse söze
Öldürür 'aşıqları nāz-ıla ger gözin süze

3. **'aşıqları:-lar, -ı**

Gazel 3024

Mısra: 2

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

'Aşıka cānlar bağışlar ol şanem gelse söze
Öldürür 'aşıqları nāz-ıla ger gözin süze

4. **'aşıq:**

Gazel 3044

Mısra: 6

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Manşür-şifat zülfine ber-dār olur gönül

'Aşıq dimeñ aña ki ol dāra gelmeye

5. **'aşıq:**

Gazel 3046

Mısra: 8

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Sanmañuz derd ü belādan dōstlar yüz döndürem
'Aşıq öldür derdi tercih ide dermān üstine

6. 'āşıkdur: -dur
Gazel 3067

Mısra: 4

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Tir-i müjgānuña karşı dil yine gögsin gerer
Her ki 'āşıkdur ezel dirler ki ol bî-bāk ola

7. 'āşık:

Gazel 3069

Mısra: 8

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Mest olup çāk-i girîbān idüben tā dāmen
Vālih ü 'āşık u āşüfte vü rüsvā lāle

8. 'āşıkı: -ı

Gazel 3084

Mısra: 9

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

İy gönül kim 'āşıkı men' ider-ise bādeden
Bāda virür 'akl[ı] güş itme kelām-ı hāmına

9. 'āşık:

Gazel 3085

Mısra: 3

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

'Āşık oldur ki sevdüğünün hāk-i pāyını
Görürse virmeye dünyā harācına

10. 'āşıkam: -am

Gazel 3085

Mısra: 1

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Gönlüme didüm 'āşıkam 'ışkuñ 'ilācı ne
Eydür baña ki olmaya çāre 'ilācına

11. 'āşık:

Gazel 3093

Mısra: 12

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Terk-i cān eyle Muhibbî ki budur 'ışka tarîk
'Āşık oldur ki hemān 'ışka 'alāmet getüre

12. 'āşık:

Gazel 3112

Mısra: 1

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Ol kemān ebrü yine kaşd itdi 'āşık cānına
Gamzelerden niçe oklar cem' kıldı yanına

13. 'āşık:

Gazel 3118

Mısra: 4

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Vādî-i 'ışka düşen bulur maḥabbet yolların
'Āşık oldur 'ışk ara Mecnūnlayın ol ferd ola

14. 'āşıkdur: -dur

Gazel 3118

Mısra: 2

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Tañ degüldür dōstlar gönlüm benüm pür derd ola
Kim ki 'āşıkdur meseldür kim belā-perverd ola

15. 'āşıksın: -sın

Gazel 3128

Mısra: 10

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Cān alup cān virmek olmışdur Muhibbî kār-ı 'ışk
Başla evvel çünki 'āşıksın hemān cān oynına

16. 'āşıkı: -ı

Gazel 3132

Mısra: 3

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Bir nazarla niçe biñ 'āşıkı bî-cān eyler
Ne 'aceb hāşşa var kirpüg-ile kaşında

17. 'āşıklarūñ: --lar, --uñ

Gazel 3140

Mısra: 6

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Bî-güneh 'uşşākı öldürme benüm çok sevdüğüm
Dükenür sanma senüñ 'āşıklarūñ kırmağ-ıla

18. 'āşık:

Gazel 3147

Mısra: 2

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Didi gördüñ mi beni h'āb-ı şeb-i mehtābda
Didüm iy ārām-ı cān 'āşık olur mı h'ābda

19. 'āşıkım: -ım

Gazel 3168

Mısra: 8

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Gözlerüñ ta'lim-i sihr eyler perişān zülfüñe
Şad hezārān 'āşıkın ol bend ider bir mü-y-ıla

20. 'āşık:

Gazel 3175

Mısra: 8

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.

Cefâ vü cevri-dildârı vefâdan ol ki yig bilmez
Aña 'âşık dimeñ hergiz ki 'âşık istemez şâdi

21. **'âşık:**
Gazel 3175
Mısra: 8
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Cefâ vü cevri-dildârı vefâdan ol ki yig bilmez
Aña 'âşık dimeñ hergiz ki 'âşık istemez şâdi

22. **'âşık:**
Gazel 3177
Mısra: 7
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Kim ki gözler 'âr u nâmûsı aña 'âşık dimeñ
'Âşıkun' singun gerek her lahza gönli şîşesi

23. **'âşıkun:--uñ**
Gazel 3177
Mısra: 8
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Kim ki gözler 'âr u nâmûsı aña 'âşık dimeñ
'Âşıkun' singun gerek her lahza gönli şîşesi

24. **'âşıkların:--lar, --ın**
Gazel 3185
Mısra: 9
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

İy Muhibbî hicre muhtâc eylemez 'âşıkların
Öldürüp ferdâya salmaz var mı cânânım gibi

25. **'âşıklar:--lar**
Gazel 3193
Mısra: 8
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Nigârûn küyını görüp dimişler Ka'be 'ışk ehli
Anuñçün anda 'âşıklar iderler cân kurbânı

26. **'âşıkı:--ı**
Gazel 3202
Mısra: 7
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Men' idersin 'âşıkı ammâ riyâdur satduğun
Zâhidâ 'ucb-ıla gördün kendüñi dâna gibi

27. **'âşık:**
Gazel 3204
Mısra: 8
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'İşkâ 'alâmet isteme zâhid saña yiter
'Âşık bu yolda eyledi ser terk cân dağı

28. **'âşıkı:--ı**
Gazel 3204
Mısra: 5
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Dîdâr 'âşıkı olmasa idi benüm gibi
Akar mıydı göz yaşı âb-ı revân dağı

29. **'âşıkam:--(a)m**
Gazel 3205
Mısra: 1
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'Âşıkam dîvâne bilmem gerçi râh-ı hâneyi
Târ-ı şebde buluram lîkin der-i cânâneyi

30. **'âşıkâ:--a**
Gazel 3226
Mısra: 3
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Kem nazarla zâhidâ bakma inende 'âşıkâ
'Ucb-ıla şeytân olur bir kişi görse kendini

31. **'âşık:**
Gazel 3227
Mısra: 1
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'İşk ara cânın revân itmekdür 'âşık pîşesi
Bundan özge 'âlem içre yok-durur endîşesi

32. **'âşık:**
Gazel 3230
Mısra: 13
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

İy Muhibbî 'âşık oldur cân u ser terk eyleyüp
Añdura 'uşşâk içinde hayr-ıla ol adını

33. **'âşık:**
Gazel 3232
Mısra: 1
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'Âşık mıdur ki isteye gönli şafâsını
Yâhüd taleb ide vara derdün devâsını

34. **'âşıklarun:--lar, --uñ**
Gazel 3243
Mısra: 6
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

İy sehî servüm hîrâmân salın sen nâz-ıla
Cûlar iltün pâyüña 'âşıklarun göz yaşını

35. **'âşık:**
Gazel 3244
Mısra: 1

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'Āşık mıdır ki isteye derdün devāsını
Yâ işideler añlaya anuñ şadāsını

36. **'āşık:**
Gazel 3244
Mısra: 7
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'Āşık gözine hāk-i der-i yār var iken
'İşk ehli n'ider uşbu cihān tütüyasını

37. **'āşık:**
Gazel 3252
Mısra: 1
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'Āşık mıdır ki isteye yāruñ vefāsını
Yāhūd şikāyet eyle añup cefāsını

38. **'āşık:-a**
Gazel 3259
Mısra: 10
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Cān-ıla başuñ[ı] terk kıl rāh-ı maḥabbetde Muḥīb
Çün 'āşıkā lāzım-durur olmak gerek merdānegī

39. **'āşıklar:-lar**
Gazel 3267
Mısra: 8
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Zülfin giderdi ḥüsnini 'arz itdi dil-firīb
'Āşıklar itdi cān-ıla dilden tena'umı

40. **'āşık:-a**
Gazel 3272
Mısra: 5
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'İşkuñ müşkilini sorma yine 'āşıkā sor
Zirā başdan başa ezber okımışdur okını

41. **'āşıkları:-lar, -ı**
Gazel 3282
Mısra: 2
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Keşf idüp ḥübān rüyın āşıkārā eyledi
Cān virtüp 'āşıkları anı temāşā eyledi

42. **'āşık:**
Gazel 3294
Mısra: 3
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Gerek 'āşık saḥī ola civān-merd
Vire 'ışk yolına cān-ı şirini

43. **'āşık:-a**
Gazel 3308
Mısra: 10
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Eylese cevri ü cefā ide Muḥīb anı ḳabül
Ḥoş gelür 'āşıkā ma'şūḳdan iren her nā-hoşı

44. **'āşık:**
Gazel 3311
Mısra: 3
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'Āşık olmaz 'ışk bāzārında şevket bir pula
Bunlaruñ merḡüb metā'ı ancak efgendegī

45. **'āşıklarūn:-lar, -uñ**
Gazel 3318
Mısra: 3
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'İyd oldı ḳurbāna şalā itdün gelüp 'āşıklarūn
Kıldı vişāle irmedi ol cān ki ḳurbān olmadı

46. **'āşıkam:-am**
Gazel 3329
Mısra: 1
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Ġāyibāne 'āşıkam ara gel iy dil yāruñı
Ola ki müyesser bulasın dildāruñı

47. **'āşık:**
Gazel 3340
Mısra: 13
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Kimdür Muḥibbī 'āşık 'ışk içre sorsalar
Dirdüm belā vü miḥnet ile bir melāmeti

48. **'āşık:**
Gazel 3343
Mısra: 2
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Ger tīg-ı cefā ile dōke yirlere kanı
Saklama eger 'āşık iseñ sen dilā cānı

49. **'āşıkūn:-uñ**
Gazel 3351
Mısra: 4
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Felekden yücedür beñzer senüñ iy māh-rū ḳaşruñ
Anuñçün 'āşıkūñ aña irişmez āh u feryādı

50. **‘aşıq:**
Gazel 3354
Mısra: 9
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

‘Aşıq Muhibbî ölse de varmaz selâmete
‘Aşıq odur ki cân virüp alur melâmeti

51. **‘aşıq:**
Gazel 3354
Mısra: 10
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

‘Aşıq Muhibbî ölse de varmaz selâmete
‘Aşıq odur ki cân virüp alur melâmeti

52. **‘aşıqın:-ın**
Gazel 3356
Mısra: 14
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

İy Muhibbî anuñ için ‘ışkına dil bağladum
‘Aşıqın nâ-ḥaḳ yire öldürmek aña hû gibi

53. **‘aşıq:**
Gazel 3358
Mısra: 5
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Cefâdan kankı ‘aşıq kim vefâyı yig bilir ister
Dilegüm budur ‘âlemde añılmasun anuñ adı

54. **‘aşıq:**
Gazel 3363
Mısra: 6
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Esb-i nâz üzre kaçan zülfini çevgân eylese
Top idüp ğaltân ide yolında ‘aşıq serleri

55. **‘aşıqam:-am**
Gazel 3371
Mısra: 6
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cân itmek velî
‘Aşıqam sanmañ baña bu müşkil âsân olmadı

56. **‘aşıqam:-am**
Gazel 3373
Mısra: 8
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

‘Aql u şabri küllî bir yirden ferâmüş eyleyüp
‘Aşıqam dîvânelikdur ḥâşilum dîvâneğî

57. **‘aşıqa:-a**
Gazel 3383
Mısra: 7

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Zulmı kogil ‘aşıqa hüsnuñ terakķî eylesün
Zulmı çok ‘âlemde şâh-ı kâmurân eglenmedi

58. **‘aşıqları:-lar, -ı**
Gazel 3385
Mısra: 8
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

‘Aşıq olup sevdi-y-ise saña kâfir olmadı
Niçe bir öldüresin sen bî-güneh ‘aşıqları

59. **‘aşıqam:-am**
Gazel 3389
Mısra: 7
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Gördiler rüsvâlîğumdan bildiler kim ‘aşıqam
Sen daḫı bil döstüm zâr-ı nihânım kalmadı

60. **‘aşıqlaruñ:-lar, -uñ**
Gazel 3394
Mısra: 3
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Yiridür ‘aşıqlaruñ ger kan yudarsa lâle-veş
Tek cihân içinde ol sen şâd u ḥandân gül gibi

61. **‘aşıqa:-a**
Gazel 3399
Mısra: 4
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Cân niçe râḫat ola görmeye cânân yüzini
Ölme yig ‘aşıqa çün ola nigâr ayrulığı

62. **‘aşıqa:-a**
Gazel 3403
Mısra: 8
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Arturmaz-ıdı cevri ü cefâsını gün-be-gün
Ger olmasaydı ‘aşıqa yârûñ ‘inâyeti

63. **‘aşıqı:-ı**
Gazel 3403
Mısra: 5
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Ger öldürürse ‘aşıqı ğamzeñ ‘aceb midür
Bulur mı idi ger ire Ḥaḳḳ’uñ hidâyeti

64. **‘aşıquñ:-uñ**
Gazel 3405
Mısra: 3
*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Dest-i kudret mebd'e-i fitratda beñzer 'âşıkun
'İşk âbi ile yogurmuş anuñ tañmîrini

65. 'âşık:-a
Gazel 3409

Mısra: 1

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Her kaçan 'âşık feth ola maħabbet kapısı
Niçe yirden açıla üstine miħnet kapısı

66. 'âşık:-a
Gazel 3409

Mısra: 5

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'Âşık cevri ü cefâ eyleme rahm eyle bugün
Yarın üstüne senün açıla rahmet kapısı

67. 'âşıkam:-am
Gazel 3414

Mısra: 3

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Yaluguz beni sanma ki yüzüne 'âşıkam
Bend ü belâ vü zülf esîri kaşın daħı

68. 'âşık:-a
Gazel 3418

Mısra: 7

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Bezm-i ğam içre 'âşık eglence yok[dur] dime
Dil nâle kılrsa ney gibi egler şadâ bizi

69. 'âşıkdur:-dur
Gazel 3425

Mısra: 5

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Niyâz idüp akar sular meger dîdâra 'âşıkdur
Öter şürîde olmışdur şehir diñleñ hezârâni

70. 'âşık:
Gazel 3434

Mısra: 4

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'İşk bir meşrebdür anı şüfi idrâk eylemez
Zîra kim 'âşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

71. 'âşık:
Gazel 3436

Mısra: 6

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Zâhid ko bizi sen yüri sag u selâmet ol
'Âşık hemîşe ister ola ol melâmeti

72. 'âşık:

Gazel 3436

Mısra: 7

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

'Âşık mıdur ki döndere ser tîğ-ı 'ışkdan
Olmaz bu yolda hergiz anuñ istikâmeti

73. 'âşık:

Gazel 3440

Mısra: 5

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Gerçi her 'âşık diler dâyim temennâ-yı vişâl
Baña hicri dilberün tatlu gelür helvâ gibi

74. 'âşık:

Gazel 3441

Mısra: 6

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Sultân-ı 'ışk 'âşık cân terkin emr ider
'Âşık degül mi tutmaya 'ışkuñ yasagını

75. 'âşık:-a

Gazel 3441

Mısra: 5

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Sultân-ı 'ışk 'âşık cân terkin emr ider
'Âşık degül mi tutmaya 'ışkuñ yasagını

76. 'âşık:

Gazel 3442

Mısra: 7

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Çeker 'âşık 'acebdür bâr-ı 'ışkı
Çekemez anı bu çarħuñ kaťarı

77. 'âşıkları:-lar, -ı

Gazel 3453

Mısra: 4

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Eline tîr ü kemân alursa çeşmi vechi var
Yalvarup 'âşıkları boyun çeker virür seri

78. 'âşık:

Gazel 3455

Mısra: 3

*Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse,
tutkun, meftun.*

Gün yüzine alınma 'âşık degül mâh-ı felek
Gice gündüz ya n'ışün tolaşur anlar küyümü

79. 'âşıkları:-lar, -ı

Gazel 3474

Mısra: 3

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Bilmezem kaçdı helâk itmek midür 'âşıkları
Muktezâ-yı hüsn yoħsa nâz u istiğnâ mı ki

80. 'âşıkı:-ı
Gazel 3476

Mısra: 4

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Bir nazar kılmaz dönüp yolında biñ âh eylesem
'Âşıkı nâ-ħak yire öldürmek anuñ hûları

81. 'âşıkam:-am
Gazel 3492

Mısra: 8

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

'Âkl u şabri küllî bir yirden ferâmüş eyledüm
'Âşıkam dîvanelikdür ħâşılum dîvâneğî

82. 'âşıkun:-uñ
Gazel 3494

Mısra: 8

Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Tâli'ümdür görmezem küyına varsam gün yüzün
Âh kim togmaz şerefden 'âşıkun seyyâresi

'âşık ol:-

1. 'âşık ol:-an
Gazel 3111

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgiliye gönülden bağlanmak, aşk derdine düşmek.

Didi kim tîğ-ı cefâm-ıla helâk âħir anı
Eylerem ugramasun 'âşık olan yanumuza

2. 'âşık ol:-an
Gazel 3139

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Ġamzeñ oklarına cânâ kılmışam sînem nişân
'Âşık olan cân virür ol tîr ü peykân üstine

3. 'âşık ol:-an
Gazel 3192

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Melâmetden sakınmaz 'âşık olan
Bu nev'-ile iderler iftîħârî

4. 'âşık ol:-ma, -sa
Gazel 3149

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Leylî saçına olmasa Mecnûn gibi 'âşık
Dîvâne-şîfat düşmez-idi taga benefşe

5. 'âşık ol:-an
Gazel 3062

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âşık olmak: Aşka tutulmak, yoğun sevgiye kapılmak, bağlanmak.

Ya serden geç Muħibbî ya nazardan
Olur 'âşık olan elbette küşte

6. 'âşık ol:-an, --lar
Gazel 3075

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âşık olmak: Aşka tutulmak, yoğun sevgiye kapılmak, bağlanmak.

Nâşihâ pend eyleme küyında ger pâ-mâl olam
'Âşık olanlar bilürsin bakmaz nâmûsına

7. 'âşık ol:-du, --m
Gazel 3086

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âşık olmak: Aşka tutulmak, yoğun sevgiye kapılmak, bağlanmak.

'Âşık oldum gitdi gönlüm bir yaña ben bir yaña
Güymezi-imiş 'ışk vâdisinde yoldaş yoldaşa

8. 'âşık ol:-sa
Gazel 3142

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Ümmîd-i büse itdüm cân naħdini yitürdüm
Her kim ki 'âşık olsa olur ziyân içinde

9. 'âşık ol:-a
Gazel 3252

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

'Âşık ola kalmaya güftâra ħudreti
Kim göre kara kaş-ıla gözi jālesini

10. 'âşık ol:-up
Gazel 3269

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevmek, tutulmak.

Olup 'âşık cihânı geşt kıldum
Senüñ tek görmedüm ben bir ħabîbi

'âşık ol:

1. 'âşık ol:-an

Gazel 3355

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşık olmak, sevdalanmak, sevgiliye gönülden bağlanmak.

İstemez 'âşık olan zecr ü 'anâdan ğayrı
Nite kim hasta olan derde devândan ğayrı

2. 'âşık ol:-up

Gazel 3385

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşık olmak, sevdalanmak, sevgiliye gönülden bağlanmak.

'Âşık olup sevdi-y-ise saña kâfir olmadı
Niçe bir öldüresin sen bî-güneh 'âşıkları

3. 'âşık ol:-a

Gazel 3308

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağlanmak, gönül vermek.

Sensin şâh-ı cihân hem Medenî hem Kuraşî
İşide 'âşık ola mihr-ile meh sen mâh-veşi

4. 'âşık ol:-an, -a

Gazel 3143

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönünü kapturmak.

'İşkuñ yolında ölse Muhibbî 'aceb degül
'Âşık olana çünkü tarîk ol-durur öle

5. 'âşık ol:-du, -m

Gazel 3442

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönünü kapturmak.

Yüzine bir nazarla 'âşık oldum
Gidiserdür bu 'aqlum varı varı

6. 'âşık ol:-an

Gazel 3327

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevmek, tutulmak.

İy gönül gel sinede yak 'ışkuñ fânüsını
'Âşık olan bâda virür 'âr-ıla nâmüsını

'âşık olaldan berü:

1. 'âşık olaldan berü:

Gazel 3198

Mısra: 7

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Aşık(Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.) olduğundan beri.

'Âşık olaldan berü oldı göze uyhu haram
Bunca demlerdür ki çeşmüm mayil-i h'âb olmadı

'âşık oldur:

1. 'âşık oldur:

Gazel 3006

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşık o'dur.

Çünkü düşdi baħr-ı 'ışka fülk-i dil
'Âşık oldur âhin aña bād ide

'âşık oldur kim:

1. 'âşık oldur kim:--dur

Gazel 3122

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşık odur ki,öyle olmalıdır ki.

Maħabbetden murād olan egerçi vaşl-ı dilberdür
Muhibbî 'âşık oldur kim kala ancak temâşada

âşikâr it:

1. âşikâr it:-dü, -ñ

Gazel 3500

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ortaya koymak, meydana çıkarmak, belli etmek.

Sırr-ı 'ışkum sînem içre cân gibi pinhân-iken
'Âleme iy eşk-i çeşmüm âşikâr itdüñ beni

âşikâr it:-

1. âşikâr it:-me, --ñ

Gazel 3100

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ortaya koymak, meydana çıkarmak, belli etmek.

Sırr-ı 'ışkı sînem içre niçe yıllar saklayup
Âh-ıla bir demde şimdi âşikâr itmeñ nice

2. âşikâr it:-di

Gazel 3188

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meydana çıkarmak, belli etmek, ortaya koymak.

Çok zamân sırr-ı 'ışkı saklar-iken
Dil-i divâne âşikâr itdi

âşikâr ol:-

1. âşikâr ol:-sa

Gazel 3133

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Meydana çıkmak, belli olmak, görünmek.

Disem dil derdini bir bir oturup şahın-ı gülşende
Derün-ı dilde her ne var açılsa âşikâr olsa

âşikârâ eyle:

1. **âşikârâ eyle:-di**
Gazel 3297
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Belli etmek, ortaya çıkarmak, belirginleştirmek.

Gösterüp yüzün nigârüm âşikârâ eyledi
Niçe bî-diller anı görüp temâşâ eyledi

âşikârâ eyle-:

1. **âşikârâ eyle:-di**
Gazel 3282
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Belli etmek, ortaya çıkarmak, belirginleştirmek.

Keşf idüp hûbân rûyın âşikârâ eyledi
Cân virüp 'âşıkları anı temâşâ eyledi

'âşıkı:

1. **'âşıkı:**
Gazel 3208
Mısra: **6**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Tesbîh ü hırka saña mübârek fakîh-i şehîr
Baña yiter bu kisvet ü zünnâr 'âşıkı

2. **'âşıkı:**
Gazel 3208
Mısra: **8**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Virâne kıldı cismüm egerçi belâ-yı hier
Dil genc-hânesi tolu esrâr 'âşıkı

3. **'âşıkı:**
Gazel 3208
Mısra: **10**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Düd-ı dilüm çıkarsa depemden 'aceb midür
Yanar derün-ı sîned e çün nâr 'âşıkı

4. **'âşıkı:**
Gazel 3208
Mısra: **12**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Çaşdum budur ki 'ışkumı pinhân idem velî
İzhâr itdi çehrede âsâr 'âşıkı

'âşık-ı bed-nâm:

1. **'âşık-ı bed-nâm:-a**
Gazel 3435
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kötü şöhretli âşık.

Sunıldı zâhîde künc-i selâmet
Melâmet 'âşık-ı bed-nâma düşdi

'âşık-ı bî-çâre:

1. **'âşık-ı bî-çâre:-si, -nüñ**
Gazel 3033
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Zavallı âşık.

Tag itdi kolın 'âşık-ı bî-çâresinüñ çün
İy şâh yarar anı bilüne kemer eyle

'âşık-ı didâr:

1. **'âşık-ı didâr:-uñ, -ı**
Gazel 3447
Mısra: **2**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) Güzel yüzünün aşığı, meftunu.

Zülf-i müşğ-âsâ-y-ıla örtme kamer ruhsârûñı
Döstüm mahrûm kılma 'âşık-ı didârûñı

'âşık-ı didâr ol-:

1. **'âşık-ı didâr ol:-an**
Gazel 3236
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güzel yüzlü âşık olmak.

Zâhidâ zîkr eyleme cennet hevâsı bizde yok
'Âşık-ı didâr olan n'eyley irem ırmagını

'âşık-ı dil-haste:

1. **'âşık-ı dil-haste:-y, --e**
Gazel 3033
Mısra: **20**
Kelime Tipi: -
Hasta gönüllü âşık II dertli, üzüntülü âşık.

Vakt oldı Muhibbî kuluñı eylesesin şâd
Bu 'âşık-ı dil-hasteye cevri yiter eyle

2. **'âşık-ı dil-haste:-nüñ**
Gazel 3153
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hasta gönüllü âşık. II Dertli, üzüntülü âşık.

Sorma hâlin 'âşık-ı dil-hastenüñ iy mâh-rû
Senden artuk kim ne bilsün derdi ne dermânna

'āşık-ı dîzâr:

1. 'āşık-ı dîzâr:

Gazel 3415

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüze aşık, güzellerin yüzlerine aşık.

Ger behište zâhidâ meyl itmesem 'ayb eyleme
Su gibi çün 'āşık-ı dîzâr gördüm kendümi

'āşık-ı fütâde:

1. 'āşık-ı fütâde:

Gazel 3095

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşkün, zavallı aşık.

Olsun tana' 'um içre ol mâh-rûy sâde
Kalsun belâ vü gamda bu 'āşık-ı fütâde

'āşıkı ol-:

1. 'āşıkı ol-:-ı, -up

Gazel 3208

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Aşık, seven kişi. II Bir şeye veya birine karşı aşırı
sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.*

Cân-ıla bu dil oldı giriftâr 'āşıkı
Mecnûn-ı dehr gibi olup zâr 'āşıkı

2. 'āşıkı ol-:-ma, -dı

Gazel 3208

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Bir şeyin gönüllüsü, heveslisi olmak, çok üstüne
düşmek.*

Mecnûn ki düşdi vâdiye ammâ benüm gibi
Olmadı ol fütâde-i bâzâr 'āşıkı

3. 'āşıkı ol-:-dı

Gazel 3208

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Bir şeyin gönüllüsü, heveslisi olmak, çok üstüne
düşmek.*

Oldı Muhibbî üştür-i ser-mest gibi çün
Her dem cigerde gam yimeyüp bâr 'āşıkı

'āşık-ı sâbit-kâdem:

1. 'āşık-ı sâbit-kâdem:

Gazel 3277

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sözünün eri, kararlı aşık.

'Āşık-ı sâbit-kâdem oldur der-i cânânede
İde şemşire nazar döndürmeye cân u seri

'āşık-ı şeydâ:

1. 'āşık-ı şeydâ:

Gazel 3420

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çılgın, divane aşık.

Var mı cihânda 'āşık-ı şeydâ benüm gibi
Mecnûn dahı olmadı rüsvâ benüm gibi

2. 'āşık-ı şeydâ:-y, -ıla

Gazel 3172

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çılgın, divane aşık.

Vâ'ızı gör niçe düşmüş 'āşık-ı şeydâ-y-ıla
Mescid için toptolu kılmış kuru gavgâ-y-ıla

'āşık-ı zâr:

1. 'āşık-ı zâr:-uñ

Gazel 3268

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayan, inleyen aşık.

Gül ruhuñ yâdınadır ebr-i bahârûñ giryesi
Andan artukdur velî 'āşık-ı zârûñ giryesi

asıl:

1. asıl:-u

Gazel 3423

Mısra: 7

*Bir yere takılmış veya asılarak sarkıtılmış olan,
asılmış.*

Ser-i zülfinde görüp asılı dil şîşesini
Uşadup anı cefâ sengiyle dildâr sıdı

asıl-:

1. asılup:-up

Gazel 3385

Mısra: 3

Yüksek bir yere iliştirilip sarkıtılmak.

Germ olurmuş asılup karşında her dem âyine
Niçe başdan aşmasun yüz virdüñ aña iy perî

2. asılmış:-muş

Gazel 3131

Mısra: 2

*Yüksek bir yere iliştirilip sarkıtılmak,
sallandırılmak.*

Zülf-i 'anber-bârını görsem ruḥ-ı dildârda
Destine sünbül asılmış sanuram gülzârda

âşinâ:

1. **āşinā:**

Gazel 3281

Mısra: 10

Bildik, tanıdık (kimse) II yakın, yakın gelen, münis, dost II tanıyan, bilen, bilici, vâkıf.

Varsa Muhibbî küyuña her yañadan karşı gelür
Yokdur baña bir āşinā bildüm seg-i küyuñ gibi

2. **āşināsın:-sın**

Gazel 3206

Mısra: 7

1. Bildik, tanıdık (kimse). 2. Yakın, yakın gelen, münis, dost. 3. Tanıyan, bilen, bilici, vâkıf.

İtüñ görmedi çokdan āşināsın
Beni görüp hemān feryāda virdi

āşinā ol:-

1. **āşinā ol:-dı**

Gazel 3259

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tanımak, bilmek.

Leylî zülfüñ görelî oldı bu dil dīvānegi
Oldı senüñle āşinā ammā baña bîgānegi

āşinālık:

1. **āşinālık:**

Gazel 3373

Mısra: 5

Tanışıklık, yakınlık, ahbaplık.

Āşinālık olmaya idi ezelden kâşkî
Āşinālıkdan saña çün yig gelür bîgānegi

2. **āşinālık:**

Gazel 3492

Mısra: 5

Tanışıklık, yakınlık, ahbaplık.

Āşinālık olmaya idi ezelden kâşkî
Āşinālıkdan saña çün yig gelür bîgānegi

3. **āşinālıkdan:-dan**

Gazel 3373

Mısra: 6

Tanışıklık, ahbaplık, yakınlık.

Āşinālık olmaya idi ezelden kâşkî
Āşinālıkdan saña çün yig gelür bîgānegi

4. **āşinālıkdan:-dan**

Gazel 3492

Mısra: 6

Tanışıklık, ahbaplık, yakınlık.

Āşinālık olmaya idi ezelden kâşkî
Āşinālıkdan saña çün yig gelür bîgānegi

āsitan:

1. **āsitanın:--ı, --n**

Gazel 3124

Mısra: 3

Eşik. II Dergâh, tekke.

Koyup Mecnün Leylî āsitānın
Düşer miydi aña varmak Hicāz'a

2. **āsitanında:-ın, -da**

Gazel 3190

Mısra: 9

1. Eşik. 2. Dergâh, tekke, büyük zâviye, āsitâne.

Āsitānında Muhibbî'ye eger bende dise
Şādıklıktan atar idüm göge ol dem külehi

3. **āsitanuñda:-uñ, -da**

Gazel 3209

Mısra: 8

1. Eşik. 2. Dergâh, tekke, büyük zâviye, āsitâne.

Gözlerüm yaş dökdüğince kirpügüm cārüb olur
Āsitānuñda bu nev'e kimse ferrāş olmadı

4. **āsitanuñdur:-uñ, -dur**

Gazel 3329

Mısra: 5

Kapı, eşik. II Sevgilinin eşği.

Hasta dilden āsitānuñdur senüñ dār-ı şifā
Dil tabîbi olasın añmayasın bîmāruñı

āsitâne:

1. **āsitâne[y]i:-y, -i**

Gazel 3335

Mısra: 10

Kapı, eşik.

Yıllar-durur dimedi hālūñ nedür ğarīb
Bekler Muhibbî gerçi ki ol āsitāne[y]i

āşiyāb:

1. **āşiyābuñ:-uñ**

Gazel 3148

Mısra: 4

Değirmen, su değirmeni.

Çarḥ elinden inlesem tölāb-veş olmaz 'aceb
Gözlerüm yaşı dönüpdür āşiyābuñ 'aynına

āşiyān eyle:

1. **āşiyān eyle:**

Gazel 3218

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mesken tutmak, yuva yapmak.

Kanā'at güşesin iy dil yürü var āşiyān eyle
İşidüp göndere şeh-per saña tā Kāf'uñ 'Ankāsı

āşiyān-ı murğ:

1. **āşiyān-ı murğ:-a**

Gazel 3402

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kuş yuvası.

Çeşmesi 'ayn-ı belâ kühsârı Kays'ın başıdır
Āşiyān-ı murğa ur pek saçı oldu mîşesi

āsivā-ves:

1. **āsivā-ves:**

Gazel 3123

Mısra: 11

Su değirmeni gibi.

Āsiyā-ves iy Muhibbî iki taş alup ele
Döğünüp cismüm benim gendüm gibi un olmadı

asl:

1. **aşlı:-ı**

Gazel 3467

Mısra: 8

Ar. Bir şeyin kendisi; öz.

Sunup bir bade 'aqlum bade virdi
Yine bir muğbeçe aşlı Firengî

aslâ:

1. **aşlâ:**

Gazel 3110

Mısra: 6

"Hiçbir zaman, hiçbir şekilde" anlamlarında bir zarf.

Kim ki basdı 'âlem-i 'ışka kadem âdemdür ol
Her kimün ki 'ışkı yok aşlâ aña âdem dime

assı it:-

1. **assı it:-me, --dü, --m**

Gazel 3131

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Assı eylemek: kar etmek, kazanç sağlamak.

Sen baña bir büse virdün ben saña cân u dilüm
Assı itmedüm cihânda illâ bu bazarıda

2. **assı it:-dü, -ñ**

Gazel 3061

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Assı eylemek: kar etmek, kazanç sağlamak.

Metâ'-ı derdi alduñ naqd-i cânâ
Muhibbî assı itdüñ şimdi uşta

assı itmedi:

1. **assı itmedi:-me, -di**

Gazel 3008

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Assı eylemek: kar etmek, kazanç sağlamak.

Bir büsesini aldı cân naqdine Muhibbî
İtmedi böyle assı kimse cihân içinde

āşüb-ı dil:

1. **āşüb-ı dil:**

Gazel 3262

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül karıştıran, gönül karıştıracı. II Gönül kargaşası.

Yine iy serv-i hırâm nâz-ıla seyr it çemeni
Ser-tâ-be-ka-dem āşüb-ı dil ü cân-ı meni

āşüfte:

1. **āşüfteden:-den**

Gazel 3361

Mısra: 1

Dağılmış, perişan.

Mâh-rûlar 'ışk[ı] bu āşüfteden ayrılmadı
Tâ beni ser-geşte vü [rû]svâ-yı 'âlem kılmadı

2. **āşüfte:**

Gazel 3016

Mısra: 8

Çılgın gibi seven, aşktan perişan olan, meftun.

Gülde kadümi dilde gamı cân u ciger rîş
Āşüfte vü dildâde giriftâra benefşe

3. **āşüfte:**

Gazel 3069

Mısra: 8

Aşktan perişan olma, çılgın gibi âşık ve meftun olma durumu.

Mest olup çäk-i girîbân idüben tâ dâmen
Vâlih ü 'âşık u āşüfte vü rüsvâ lâle

4. **āşüfte:**

Gazel 3273

Mısra: 1

Çılgın gibi seven, aşktan perişan olan, sevdâli kimse, meftun.

Ser-i zülfün kemendinden gönül āşüfte hâl oldu
Lebünden bir söz işiddüm baña bilmem ne hâl oldu

5. **āşüfte:**

Gazel 3325

Mısra: 5

Çılgın gibi seven, aşktan perişan olan, sevdâli kimse, meftun.

Āşüfte vü ser-geşte olup sünbül-i miskîn
H'âb içre meger gördi yine zülf-i nigârî

āşüfte ol:-

1. **âşüfte ol:-di**

Gazel 3022

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşık olmak, meftun olmak.

Gice vü gündüz dolaşur küyını ol dilberüñ
Şöyle beñzer rüyına âşüfte oldı mihr ü mäh

2. **âşüfte ol:-ur, -sa**

Gazel 3218

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çılgınca, deli divane âşık olmak, aşırı derecede sevmek. II Boyun eğmek, isteyerek veya istemeyerek uymak, katlanmak.

Olaldan boynuma zencir yāruñ zülf-i leylāsı
Ne tañ âşüfte olursa dil-i mecnün u şeydāsı

âşüfte vü havrān ol:-

1. **âşüfte vü havrān ol:-a**

Gazel 3261

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendinden geçmiş, çıldırmış ve şaşırmış halde olma durumu.

Cāme-i zer-baft ile ger cilve kılsa ol perî
Kim göre âşüfte vü havrān ola dilden berî

âşüfte vü sevdā:

1. **âşüfte vü şeydā:-si, -n, -i**

Gazel 3221

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşkün ve çılgın.

Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehläsını
Odlara yakdı bu ben âşüfte vü şeydāsını

âsümān:

1. **âsümān-ıla:-ıla**

Gazel 3282

Mısra: 9

Gökyüzü.

Âsümān-ıla zemîni gezdi [kim] künc-i vişāl
Bulmadı bir yir Muhibbî sinede cā eyledi

2. **âsümān:**

Gazel 3204

Mısra: 2

Gök, gökyüzü, semâ, felek.

‘İşk âteşiyle yandı bu dil bil ki cān dahı
‘İşka düşeli çarh urur âsümān dahı

at:

1. **at:-i**

Gazel 3126

Mısra: 9

At, binek hayvanı.

Atı önince yürüyeyim Qanberî olup
Binse Muhibbî nāz-ıla ol şāh-ı düldüle

2. **at:-i**

Gazel 3419

Mısra: 9

At, binek hayvanı.

Âh ol libās-ı zer-keş bindügi atı serkeş
Bağlandı tır ü tırkeş ‘azm-i ‘Irāk’a düşdi

3. **atuñ:-uñ**

Gazel 3256

Mısra: 3

Binme, yük çekme ve taşıma hizmetlerinde kullanılan, Orta Asya menşeli, tek turnaklı, memeli hayvan.

Atuñ ayagına düşmişdür gelüp üftâdeler
Çek ‘inān-ı esbüni sultānsın Sañçar gibi

4. **ataldan:-a, -l, -dan**

Gazel 3008

Mısra: 5

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Ya kaşlaruñla çeşmüñ gamz okların ataldan
Sinem delindi yir yir dil kaldı kan içinde

5. **ata:-a**

Gazel 3047

Mısra: 8

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Küyına varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnüni ider bāzıçe ata taş-ıla

6. **atar:-ar**

Gazel 3059

Mısra: 11

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Atar ya kaşlaruñ gamz oklarını
Geçer sine karar itmez siperde

7. **atup:-up**

Gazel 3064

Mısra: 1

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Atup zülfüñ kemendini düşürdüñ gönlümi bende
Kapuñda umaram olam ki boynı baglu bir bende

8. **atup:-up**

Gazel 3073

Mısra: 7

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Seng-i cefā atup yār başuñ şikest iderse
Ser dönderüp kaçırma rızā-ı yarı gözle

9. **at:**

Gazel 3141

Mısra: 9

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

At cefâ sengini topragımı yirden götür
Bārī ol demde vefâ resmini bünyād eyle

10. **atdum:-dum**

Gazel 3275

Mısra: 7

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Ḳaddūmi ya eyleyüp atdum yine āh okların
Dimedi çarḫuñ geçürdüm bu tokuz kalkanını

11. **atar:-ar**

Gazel 3341

Mısra: 6

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Bahra beñzet gönlüñi gelse havādis bahrı gör
Daşraya atar kabül itmez gelen murdārını

12. **atarsa:-ar, -sa**

Gazel 3343

Mısra: 3

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Atarsa cefâ tiri ile seng-i melāmet
Başuñı açup karşıla kıl sîne nişāni

13. **atuban:-uban**

Gazel 3455

Mısra: 7

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Atuban seng-i cefâ sıdı bu gönlüm şışesin
Yirlere çaldı beni dökdi yüzümün suyunı

14. **atdı:-dı**

Gazel 3468

Mısra: 8

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Tokuz mīnāsını sıdı bu çarḫuñ
Kim atdı rāh-ı istiğnāda sengi

15. **atsa:-sa**

Gazel 3469

Mısra: 2

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Nişān-ı kavsi Rüstem'den beter ol dilberün kaşı
Ḥadeng-i ğamzesin atsa gelür bir yirlere başı

16. **atsa:-sa**

Gazel 3476

Mısra: 10

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Men' ola sanma Muḫibbī eyleme sīneñ siper
Tiri āhenden geçer atsa kemān ebrūları

17. **atsun:-sun**

Gazel 3497

Mısra: 6

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Sīnemün meydānına dıkdüm yine ben dil nişān
Çeşmi atsun ğamz okın alsun eline yaları

at:-

1. **atıla:--ıl, --a**

Gazel 3011

Mısra: 2

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Niçe bir tır-i cefālar sīne-i miskīnūme
Atıla seng-i melāmet yā dil-i ğamgīnūme

2. **atsa:-sa**

Gazel 3055

Mısra: 7

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Kaşı yayından kaçan ğamz okların atsa nigār
Cān baña eydür ki ḳurbān olayın ebrūlara

3. **atagör:--a, --gör**

Gazel 3086

Mısra: 7

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Sīnede bagrum delinsün atagör ğamz okların
Ĝam degül 'āşıkıların ölürse sen çok çok yaşa

4. **atılsa:--ı, --ı, --sa**

Gazel 3142

Mısra: 4

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Ebrūları elinde ğamz okları bilinde
Atılsa togrı okdur egri kemān içinde

5. **atar:-ar**

Gazel 3190

Mısra: 10

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Āsitānında Muḫibbī'ye eger bende dise
Şādıkkdan atar idüm göge ol dem külehi

6. **atsañ:-sa, -ñ**

Gazel 3207

Mısra: 7

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Ya kaşuñdan sehv-ile atsañ baña ğamzeñ okın
Saklar-ıdum sīnem içre ben anı cānum gibi

7. **atduñ:-du, -ñ**

Gazel 3209

Mısra: 3

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Şol kâdar atduñ cefâ sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende ḫurd u ḫaşḫaş olmadı

8. **ata:-a**

Gazel 3243

Mısra: 8

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Olmaya sîne siper bagrı ola ğalbür-veş
Çeşm ata ğamz okların ele ala ya kaşını

9. **atsaň:-sa, -ñ**

Gazel 3286

Mısra: 8

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Alsaň elüñe tîr-i tîz olmaz aña sîne siper
Atsaň ider durmaz güzer iy döst hadeng endäzuñı

10. **ata:-a**

Gazel 3338

Mısra: 5

Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Ger tîr-i âbdârını ya kaşları ata
Dil-teşnelere ola bārān-ı raħmeti

11. **atdı:-dı**

Gazel 3157

Mısra: 2

(-e) Düşürmek, (-e) uğratmak.

Dolaşdı gönül âh çün ol zülf-i dü-tāya
Güş eylemedi pendî özin atdı belāya

12. **atdı:-dı**

Gazel 3270

Mısra: 6

(-e) Düşürmek, (-e) uğratmak.

Derdā dirîĝ n'eyleyem ki firb-i dehr
Zevk u şafāya atdı mübeddel binā hūşı

'atā:

1. **'atā:**

Gazel 3443

Mısra: 6

1. Cömertçe verme, ihsan, baĝış.

2. Baĝışlama, af.

Bārān olursa başına ok yıldırım kılıç
Gerçek er olana gelür ol gün 'atā günü

'atā evle:

1. **'atā eyle:**

Gazel 3388

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cömertçe vermek, ihsan etmek, baĝışlamak.

Raħm eyle 'atā eyle Muħibbî'ye lebünden
Cân hastasınuñ büse-i la'l olur 'ilâcı

'ataş:

1. **'ataş:-ı**

Gazel 3211

Mısra: 6

Susuzluk, susama, harâret.

Her biri teşne olup gelmiş-iken cânı lebe
Kesret-i cām-ı şefâ'atle gıderdüñ 'ataş

2. **'ataş:-ı**

Gazel 3289

Mısra: 2

Susuzluk, susama, harâret.

Severem cân-ıla dilden ben o ħurşîd-veşi
Lîk yakdı bu ben ħastayı anuñ 'ataş

âtes:

1. **âtes:**

Gazel 3478

Mısra: 8

1. Ateş, alev. 2. Hiddetli, şiddetli. 3. Acı, keder, ızdırıp.

Görinen çarĝuñ kenârında anı sanmañ şafağ
Süz-ı âhumdur anuñ dāmânına âtes kodı

2. **âtes:-i**

Gazel 3472

Mısra: 9

Alev, od; Acı, keder, ızdırıp; öfke, hiddet.

İy Muħibbî âtesî gerçi ki yaş teskîn ider
Aglasam daĝı beter yakar dil-i süzân beni

3. **âtes:**

Gazel 3204

Mısra: 4

Ateş, od. II Gönül âtesî.

Kaşd eyledüm ki 'ışkumı sînemde saklayam
Penbe içinde olur mı âtes nihân daĝı

4. **âtes:-i**

Gazel 3270

Mısra: 2

Ateş, od II gönül âtesî, gönülden çıkan âtesli ah.

Zâhir oldı nâgehân gördüm ben bir mehveşi
Ol zamândan berü şu'le virdi sînem âtesî

âtes gibi:

1. **âtes gibi:**

Gazel 3302

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakıcı, tesirli.

Yine âtes gibi serkeşlik ile
İdüpdür düd-veş bu mübtelâyı

âtese vak:

1. **âtese yak:-e**

Gazel 3320

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ateşe yakmak, âteşte yakmak, âteşe atılmak, yanmasını sağlamak II âteşle azap etmek.

Âteşe yak zâhidâ gel ħırka-i sâlûsuñı
Taşlara çal gel uşat bu şîşe-i nāmûsuñı

âtese van:

1. âteşe yan: -e, -ar

Gazel 3316

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Yanmak, tutuşmak. II Aşk ateşiyle yanmak, tutuşmak, çok acı çekmek.

Dakar mı zülf-i zencîri dil-i dîvânenen ğayrı
Yanar mı âteşe hiç kes gör-â pervânenen ğayrı

âtes-hâne:

1. âteş-hânesi: -si

Gazel 3444

Mısra: 6

Ateş yanan yer.

Gözlerüm yaşı ‘aceb budur ki teskîn eylemez
Germ olur âh eyledükçe gönlüm âteş-hânesi

âtes-i âh:

1. âteş-i âh: -um, -la

Gazel 3374

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(aşığın göğze çıkan ve gökyüzünü kaplayan) ahının ateşi.

Gül yüzünün hasretinden ol vefâsuz dilberün
Oda yakdum âteş-i âhumla ben de hâneyi

2. âteş-i âh: -ı

Gazel 3240

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âh ateşi.

Âteş-i âhı Muhibbî başa tâc-ı zer ider
Pâdişâh-ı ğam olan böyle geyer şeb-külehi

3. âteş-i âh: -ı

Gazel 3448

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âh ateşi.

Kim ki şahrâ-yı ğamuñ her dem ola pâdişehi
Âteş-i âhı olur başına zerrîn külehi

âtes-i ğam:

1. âteş-i ğam: -la

Gazel 3372

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam ateşi.

Âteş-i ğamla eğerçi dutuşupdur cân u dil
İtmedi bu ten-i mecrûh dağı ihlâs-ı tebi

âtes-i hicr:

1. âteş-i hicr: -e

Gazel 3411

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık ateşi; ayrılığın verdiği acı, keder.

Ğam-ı hâlûñle iy dilber yanaldan âteş-i hicre
Muhibbî lâleye döndü ciger taglayı taglayı

2. âteş-i hicr: -e

Gazel 3219

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık ateşi.

Âteş-i hicre kebâb oldı göyindi cigerüm
Eşk-i çeşmümi gören sandı ‘akîk-i Yemenî

âtes-i hicrân:

1. âteş-i hicrân: -ıla

Gazel 3277

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık ateşi; ayrılığın verdiği acı, keder.

Niçe yıldur bu Muhibbî âteş-i hicrân-ıla
Yanalı büy-ı vefâ virür dağı hâkisteri

âtes-i ‘ışk:

1. âteş-i ‘ışk: --a

Gazel 3026

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Âteş-i ‘ışka Muhibbî niçe döysün dil ü cân
Yakar ugrar-ısa zerrece kurıya ger yaşa

2. âteş-i ‘ışk: --uñ

Gazel 3029

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Dilerem âteş-i ‘ışkuñ beni şol hadde yaksun kim
Görenler diyeler Allâh aña yâr olmasun kimse

3. âteş-i ‘ışk: --uñ

Gazel 3059

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

‘Aceb mi düd-ı dil çıksa depemden
Yanar çün âteş-i ‘ışkuñ cigerde

4. âteş-i ‘ışk:

Gazel 3075

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Bilmek isterseñ eğer cânâ derünüm nâlişin
Âteş-i ‘ışk içre bak bu gönlümün kaçnūsına

5. **âteş-i 'ışk:--a**

Gazel 3120

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Güneş ruhsârını gördüm beni benden hemân aldı
Göyindüm âteş-i 'ışka sanasın şem'e pervâne

6. **âteş-i 'ışk:--a**

Gazel 3129

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Âteş-i 'ışka dutışdum dün gice pervâne-veş
Oda yanmak nice olur örgedeyim micmere

7. **âteş-i 'ışk:--l, --n, --a**

Gazel 3146

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Yakalı âteş-i 'ışkına bugün cân u dili
Çıkar eflâke şerârumdan eser döne döne

8. **âteş-i 'ışk:--l, --y, --la**

Gazel 3146

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Tutuşup âteş-i 'ışkı-y-ıla pervâne-şifat
Bu Muhibbî düşüp odlara yanar döne döne

9. **âteş-i 'ışk:**

Gazel 3154

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Bezm-i gam içre Muhibbî giceler şubha degin
Şem'-veş âteş-i 'ışk ile yanar cânlar ile

10. **âteş-i 'ışk:-a**

Gazel 3181

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Muhibbî âteş-i 'ışka tutışduñ şem'-veş başdan
Olursa gözlerüñ yaşı ne tañ tâ şubha dek cârî

11. **âteş-i 'ışk:-la**

Gazel 3217

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Saklar-ıdum mihrini sînemde îmânım gibi
Âteş-i 'ışk-ıla itdi göz yaşı rüsvâ beni

12. **âteş-i 'ışk:-la**

Gazel 3222

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Âteş-i 'ışk-ıla yakduñ cismümi ser-tâ-ka-dem
Kâl idüp gam pütəsi içinde pāk itdüñ beni

13. **âteş-i 'ışk:-la**

Gazel 3320

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

İy Muhibbî çün şeb-i hicrân saña oldı mekân
Sen dañı yak âteş-i 'ışk-ıla dil fânusuñı

14. **âteş-i 'ışk:**

Gazel 3339

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Âteş-i 'ışk sînem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmaktadur bilmez o nâr eksüklüğü

15. **âteş-i 'ışk:-l, -y, -la**

Gazel 3430

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Âteş-i 'ışkıyla yanar olup aña dil fitil
Bezm-i gamda şem'-veş süz u güdâzum var-ıdı

16. **âteş-i 'ışk:-a**

Gazel 3460

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Âteş-i 'ışka yanardum olmasa ger gözyaşı
Gözyaşına garğ olurdu olmasa 'ışk âteşi

17. **âteş-i 'ışk:-a**

Gazel 3490

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Muhibbî bezm-i hüsnünde ko yansun şem'-i meclisdür
Ezelden âteş-i 'ışka yakupdur ol dil ü câmi

âteş-i ruhsâr:

1. **âteş-i ruhsâr:-uñ, -a**

Gazel 3387

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) yanağının ateşi.

Bu Muhibbî âteş-i ruhsârına oldı sipend
İtdügin 'ışkuñ yolında âdemî-zâd itmedi

âteş-i zülf:

1. **âteş-i zülf:-üñ**

Gazel 3389

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(sevgilinin) Saçının ateşi.

Âteş-i zülfün içine düşeliden iy perî
Şöyle yakduñ kim beni nâm u nişānum kalmadı

âteş-likā:

1. **âteş-likā:**

Gazel 3362

Mısra: 4

Ateş yüzü.

Gördük cemāl-i şem‘ini düşdük ayagına
Pervāne gibi yakdı ol âteş-likā bizi

2. **âteş-likā:**

Gazel 3418

Mısra: 2

Ateş yüzü.

Dīvāne kıldı zülf-i kemend-i dü-tā bizi
Pervāne itdi yakdı ol âteş-likā bizi

atıl-:

1. **atılıcak:-ıcağ**

Gazel 3289

Mısra: 7

Bir şey bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatılmak;
saçılmak, serpilmek.

Kim hālāş olabilür gamze okı atılıcak
Bir yire ya kaşınun gelse iki yire başı

atış-:

1. **atışup:--up**

Gazel 3056

Mısra: 6

Atışmak (Ok atışı yapmak).

‘İşk meydānında Mecnūn ile miñnet okların
Atışup birkaç qadem ben ileri oldum yine

atlas:

1. **aṭlās:**

Gazel 3015

Mısra: 9

İpekten sık dokunmuş, yüzü parlak, dâima düz
renkli, üstünde motif bulunmayan, sertçe, tüysüz, makbul
bir kumaş çeşidi.

Dilā aṭlās dībāyı n’idersin
Saña yitmez mi bir palās-ı jende

2. **aṭlās:**

Gazel 3174

Mısra: 19

İpekten sık dokunmuş, yüzü parlak, dâima düz
renkli, üstünde motif bulunmayan, sertçe, tüysüz, makbul
bir kumaş çeşidi.

Gāh virür aṭlās kabā hem başuma zerrīn külāh
Geh qalender eyleyüp ‘üryān ider göñlüm beni

3. **aṭlās:-a**

Gazel 3244

Mısra: 4

İpekten sık dokunmuş, yüzü parlak, dâima düz
renkli, üstünde motif bulunmayan, sertçe, tüysüz, makbul
bir kumaş çeşidi.

Her kim ki kanā‘at eyleye bir loğma hırkaya
Bakmaz o şeh de aṭlāsı virmez palāsını

‘avām:

1. **‘avām-ıla:--ıla**

Gazel 3013

Mısra: 4

Halk, umum, herkes.

Mey-hāne gūşesinde turup cür‘a nüş iden
Mescide varubanı alıñmaz ‘avām-ıla

āvāre:

1. **āvāre:**

Gazel 3058

Mısra: 4

1. Boş gezen, işsiz güçsüz (kimse), aylak, başıboş. 2.
Kararsız, şaşkın, perişan. 3. Evsiz barksız (kimse),
serseri. 4. Başıboş, belli bir düzeni olmayan, düzensiz.

Dil virelden zülfünün leylāsına Mecnūnlayın
Vādī-yi gamda yürür zencir-ile āvāre de

2. **āvāre:**

Gazel 3407

Mısra: 2

1. Boş gezen, işsiz güçsüz (kimse), aylak, başıboş. 2.
Kararsız, şaşkın, perişan. 3. Evsiz barksız (kimse),
serseri. 4. Başıboş, belli bir düzeni olmayan, düzensiz.

Sākiyā nüş idelüm sun cāmı bayram irtesi
Tā bula āvāre dil ārāmı bayram irtesi

āvāre dūs:

1. **āvāre dūs:-di**

Gazel 3380

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Perişan, şaşkın olmak, başıboş ve kararsız hale
gelmek.

Yine bī-çāre dil āvāre düşdi
Belā aruları başına üşdi

āvāre dūs:-

1. **āvāre dūs:-di**

Gazel 3187

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Perişan, şaşkın olmak, başıboş ve kararsız hale
gelmek.

Muhibbî zerre gibi gün yüzünden
Olalı dūr inen āvāre dūşdı

āvāre eyle-:

1. **āvāre eyle-:** --dū, --ñ

Gazel 3018

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşkın, derbeder bir hale sokmak, başıboş hale getirmek.

Hicrūn-ile şehā döndi yürek kana esirge
Derd-ile anı eyledūñ āvāre esirge

āvāre ol:

1. **āvāre ol:** -sī, -du, -ñ

Gazel 3494

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Başıboş ve kararsız duruma gelmek, işsizlikten dolayı ne yapacağını şaşırarak. 2. Uzak kalmak, ayrı düşmek.

Çünkü olduñ iy göñül ol serv-kaç āvāresi
Gözlerūñ yaşını cū kılmakdur anuñ çāresi

āvāre ol-:

1. **āvāre ol-:** -sa

Gazel 3188

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Başıboş ve kararsız duruma gelmek, işsizlikten dolayı ne yapacağını şaşırarak. 2. Uzak kalmak, ayrı düşmek.

Tañ mı olsa Muhibbî āvāre
'Işık bī-şabr u bī-şarār itdi

2. **āvāre ol-:** -s, -i, -mış, -am

Gazel 3223

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başıboş ve kararsız duruma gelmek, işsizlikten dolayı ne yapacağını şaşırarak.

Olmışam bir çeşmi āhūnuñ yine āvāresi
Ġamzesinūñ līk var sīnemde yüz biñ yarası

āvāz:

1. **āvāzuñı:** -uñ, -ı

Gazel 3286

Mısra: 2

Ses, seda.

Bir baht-ı kem bī-tāli'em görmem senūñ pervāzuñı
Bārī tekellūm gayra kıl tā işidem āvāzuñı

2. **āvāzuñı:** -uñ, -ı

Gazel 3286

Mısra: 12

Ses, seda.

Eyle Muhibbî zāruñı göge çıkar feryāduñı
Bī-raħmdur raħm eyleye tā işide āvāzuñı

3. **āvāzını:** -ı, -n, -ı

Gazel 3489

Mısra: 10

Ses; yüksek sesle bağırma, feryat.

Hār elinden iy Muhibbî gör niçe eyler figān
Gülşene var diñle bir dem búbülūñ āvāzını

4. **āvāzuma:** -(u)m, -a

Gazel 3099

Mısra: 6

Ses, seda. II Feryat, inilti, nara.

Gülşen-i hüsünde kıldum gice búbül tek figān
Līk tutmadı kulak gül gibi bu āvāzuma

āvāz gel-:

1. **āvāz gel-:**

Gazel 3138

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Ses gelmek.

Yine vaķt oldu ki güller açılıp yaz gele
Her yaña búbül-i şūrīdeden āvāz gele

avla:

1. **avlamaga:** -mağ, -a

Gazel 3426

Mısra: 10

Yakalamak, avlamak, ele geçirmek.

Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çin
Dil murğını avlamaga kurdı yine dāmi

avlag:

1. **avlagını:** -ı, -n, -ı

Gazel 3235

Mısra: 4

Avlanılan, avı bol yer, av alanı.

Zülfine bend eyleyüp ħabs-i zenaħdān eyledi
Tutdı cāsūs añlayup bu göñlümūñ avlagını

ay:

1. **ayına:** -ı, -n, -a

Gazel 3048

Mısra: 1

Ay, mah, kamer. II Sevgilinin ay gibi parlak yüzü.

Kim ki teşbīh eyleye kaşını kurbān ayına
Āferīn olsun anuñ kurbān olayın rāyına

2. **aya:** -a

Gazel 3115

Mısra: 2

Ay, mah, kamer. II Sevgilinin ay gibi parlak yüzü.

Kim nisbet ider gün yüzini şems-i duhāya
Rağbet mi kalur gün ki tülū* eyleye aya

3. aya:-a

Gazel 3115

Mısra: 12

Ay, mah, kamer. II Sevgilinin ay gibi parlak yüzü.

‘Anber saçıdur gül yüzini görmege māni*
San hāyil olur ebr gelür bedr iken aya

4. aya:-a

Gazel 3157

Mısra: 6

Ay, mah, kamer. II Sevgilinin ay gibi parlak yüzü.

Görmek dilesem māni* olur yāri raqīb āh
San ebr gibi hāyil olur bedr iken aya

5. ay:

Gazel 3484

Mısra: 8

Ay, mah, kamer. II Sevgilinin ay gibi parlak yüzü.

Zevāli olmasa hürşid ü māhuñ
Yüzüne gün dir-idüm alnuña ay

ay ol-:

1. ay ol--di

Gazel 3010

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayların geçmesi, uzun zaman olmak.

Dirğ ay oldı göstermez yüzini çünkü cānāne
Bu hāsetle bu miñnetden baña yigdür kıyam cāna

ay olur:

1. ay olur--ur

Gazel 3060

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ay olur. Ay (zaman) geçer.

Ay olur yıllar geçer görmem nigārā gün yüzün
Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine

ay u gün:

1. ay u gün:-den

Gazel 3365

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ay ve güneş.

Kapuña geldi meger şey-lillāh pīr-i felek
Ay u günden eline almış dutupdur nān iki

2. ay u gün:-le

Gazel 3410

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ay ve güneş.

Ay u günle tartdılar geldi şehā hüsün ağır
Anuñ için gökde gördüm keffe-i mīzānını

ava:

1. ayasına:--(s)i, --n, --a

Gazel 3114

Mısra: 1

Avuç içi.

Naqd-i cānı yine dil aldı bugün ayasına
Sen şehūñ tā ki nisār ide hemīn pāyesine

avacug:

1. ayacugı:-ı

Gazel 3465

Mısra: 2

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Dün serv gibi salınp ol gül budācugı
Mestāne-vār eline almış ayacugı

avağ:

1. ayagı:-ı

Gazel 3033

Mısra: 7

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

İy dil ayagı toprakına ger elüñ irse
‘İzzetle alup yüzüne sür tāt-ı ser eyle

2. ayagında:-ı, -(n)da

Gazel 3113

Mısra: 2

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Ol servi görüp sevdüm balalığı çağında
Hāk üzre yüzüm sürdüm su gibi ayagında

3. ayagina:-ı, -n, -a

Gazel 3133

Mısra: 3

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Akup cūlar yüzün sürse dem-ā-dem serv ayagina
Açılsa her taraf güller kamu kuşlar hezār olsa

4. ayag:

Gazel 3140

Mısra: 3

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Bir ayag üzre gelüp bil bağlayupdur hızmete
Servüñ indi kara su ayagina turmag-ıla

5. ayagina:-ı, -n, -a

Gazel 3149

Mısra: 7

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Miskinlik ider servüñ ayagina koyup baş
Bakmaz oturup hıç sola vü saga benfşe

6. **ayag:**

Gazel 3240

Mısra: 2

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Seyr-i gülşen ideler nâz-ıla ol yâr gehi
Bir ayag üzere tutup hîdmet ide serv-i sehî

7. **ayagina:-i, -n, -a**

Gazel 3343

Mısra: 7

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Gözüm yaşını ayagina cûlar iderdüm
Nâz-ıla görem seyr ide ol serv-i revânı

8. **ayagina:-i(n), -a**

Gazel 3348

Mısra: 2

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Eşk-i çeşmüm lü'lü'-i şehvâr olaydı kâşki
Ayagina sen şehûr isâr olaydı kâşki

9. **ayagını:-i, -n, -i**

Gazel 3360

Mısra: 10

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Zülfî sevdâsında bilmezler Muhibbî nüktesin
Zira kimse görmemiş görmez yılan ayagını

10. **ayagını:-i, -n, -i**

Gazel 3381

Mısra: 14

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Bir dem Muhibbî olmaya huşyâr haşre dek
Rûz-ı elest içeli 'ışkuñ ayagını

11. **ayagını:-i, -n, -i**

Gazel 3441

Mısra: 10

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Tâ haşr olunca olmasa hüşyâr tañ degül
İçdi Muhibbî çünkü Maḥabbet ayagını

12. **ayaguña:-uñ, -a**

Gazel 3463

Mısra: 6

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Nihâl-i serv-i kıddüni görüp gülzâr-ı hüsn içre
Ayaguña revân oldu akar bu gözlerüm yaşı

ayaga düş-:

1. **ayaga düş-:-di**

Gazel 3282

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

İtibardan düşmek, kıymetini kaybetmek. 2. Olduğu yere yıkılmak. 3. Acı içinde kalmak, kuvvetten düşmek.

Güllere haclet gelüp düşdi ayaga servler
Yâr ruḥun 'arz idüp kıddini bälâ eyledi

avagina düş:

1. **avagina düş:-i, -n, -a, -dü, -k**

Gazel 3362

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Çok yalvarmak.

Gördük cemâl-i şem'ini düşdük ayagina
Pervâne gibi yakdı ol âteş-liķâ bizi

avagina düş-:

1. **avagina düş-:-i, -n, -a, -mîş, -dür**

Gazel 3256

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Ayağına düşmek, çok yalvarmak.

Atuñ ayagina düşmişdür gelüp üftâdeler
Çek 'inân-ı esbûni sultânsın Sañçar gibi

avaguña bağ ur-:

1. **avaguña bağ ur-:-uñ, -a, -i, -up**

Gazel 3258

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Ayağına bağ vurmak: Önüne bir engel çıkarmak.

Görüp serv-i sehî kıddüñ senüñ dîvâneñ olmuşdur
Sular zencîre dönmişdür ayaguña urup bağı

ayak:

1. **ayaklarda:-lar, -da**

Gazel 3082

Mısra: 7

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Dükülüp niçe bî-diller ayaklarda ola pâ-mâl
Elini uzadup dilber ide ger şâne saçına

2. **ayagina:-i, -n, -a**

Gazel 3121

Mısra: 6

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Ol şâh-ı zamân gelse yine serv-i sehî-veş
Yir yir güher-i eşküñ ayagina saçılsa

3. **ayak:**

Gazel 3246

Mısra: 5

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Kıyâmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzere
Umaram ki komayasın ayak altında bu mürî

4. **ayak:**

Gazel 3246

Mısra: 5

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Ḳıyāmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzre
Umaram ki komayasın ayak altında bu mürî

5. ayak:

Gazel 3375

Mısra: 5

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Sāḳiyā luṭf u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lāle reng it bādeyi

6. ayak:

Gazel 3478

Mısra: 4

1. İnsan uzvu olan ayak. 2. kadeh.

Cām-ı 'ışkı bile nüş itdük ezel Mecnūn-ıla
Ol ayak götürdi meclisde beni serhōş kodı

ayak altı:

1. ayak altı:

Gazel 3253

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayak altına almak, çiğnemek.

O kim iy serv-kaḍ bālā felekte saña yir itdi
Beni pā-māl-i 'ışk idüp ayak altında zīr itdi

2. ayak altı:-n, -da, -gı

Gazel 3231

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Ayak altı. II Herkesin rastgele gezip dolaştığı, gelip
geçtiği yer.*

Nigārā cāh u devletle Süleymān-ı zamān-iseñ
Basup pā-māl itdürme ayak altındaki mürî

ayak altında ko-:

1. ayak altında ko:-i, -n, -da, -ma, -y, -a, -sın

Gazel 3246

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*Ayakaltında bırakmak: Ezilmesine, yok olmasına göz
yummak, korumamak.*

Ḳıyāmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzre
Umaram ki komayasın ayak altında bu mürî

ayak bas-:

1. ayak bas:-ma, -sun

Gazel 3242

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

*1. Bir yere varmak, ulaşmak. 2. Girmek, gelmek,
uğramak.*

Gülşen-i ḥüsnine yāruñ basmasun ayak diyü
İki çeşmin gözleye diyü komış derbān iki

ayak sun-:

1. ayak sun-:

Gazel 3239

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kadeh sunmak, içki vermek.

Varana ayak sunar dāyim maḥabbet arturur
Pür virüñ dāyim olsun bu kadeh-peymālğı

ayakdan düş-:

1. ayakdan düş:-dan, -di

Gazel 3297

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*1. Yıkılmak, takatsız kalmak, kuvvetten düşmek. 2.
Aciz içinde kalmak, felakete uğramak.*

Güllere ḥaclet gelüp düşdi ayakdan servler
Gül ruḥın 'arz ḳaddini çün serv-i bālā eyledi

ayakdan düş-:

1. ayakdan düş:-dan, --miş, --em

Gazel 3122

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Elden ayaktan düşmek; yaşlılık sebebiyle veya
sağlığı büsbütün bozularak çalışamaz duruma gelmek.*

Keremden tut elüm kaldır ayakdan düşmişem cānā
Mezellet ḥāksārında düşelden kaldum üftāde

2. ayakdan düş:-dan, -dü, -m

Gazel 3253

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

*1. Yıkılmak, takatsız kalmak, kuvvetten düşmek. 2.
Aciz içinde kalmak, felakete uğramak.*

Beni çün eyledi muḥtāc saña dāduma dād eyle
Elüm tut düşdüm ayakdan seni çün dest-gīr itdi

ayakdaş ol-:

1. ayakdaş ol:-ma, -dı

Gazel 3396

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yol arkadaşı, yoldaş olmak.

Ne bilür ḥālüm benüm 'ışkıyla bī-cān olduğum
Şol ki bu miḥnet ü ḡam-ıla ayakdaş olmadı

ayaklara düş-:

1. ayaklara düş:-di

Gazel 3115

Mısra: 17

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Değerini yitirmek, yetkisiz ve ilgisiz hale gelmek;
perişan olmak, kuvvetten düşmek.*

Zülfüñ gibi ayaklara düşdi çü Muḥibbī
Tut elümi raḥm eyle bu ben bī-ser ü pāya

ayaklarda ko:

1. **ayaklarda ko:-lar, -da, -di**
Gazel 3390
Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Ayaklar altına almak.

Cân dolaşdı ser-i zülfine lebi fikri ile
Âhîr alup elümi zülfî ayaklarda kodı

'avân:

1. **'ayândur:-dur**
Gazel 3204
Mısra: 10
Açık, âşikâr, gözle görülür, belli.

'İşkum degül mi gün gibi rûşen kim aňlamaz
Ola kim 'ayândur aña ne hâcet beyân dañı

'avân evle:

1. **'ayân eyle:-y, -e**
Gazel 3335
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Açıklamak, ortaya koymak, âşikâr etmek.

Sâķî şarâb-ı nâbî sun itme bahâne[y]i
Tâ kim 'ayân eyleye bu kâr-hâne[y]i

'avân it:-

1. **'ayân it:-di**
Gazel 3212
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Açıklamak, ortaya koymak, âşikâr etmek.

Derün-ı sîneden 'ışk oldı zâhir
'Ayân itdi yaşumla rüy-ı zerdı

'ayân it:

1. **'ayân it:-me, -di**
Gazel 3314
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Açıklamak, ortaya koymak, aşikar etmek.

Baňa cevr-ile cefâ ğayrılara mihr ü vefâ
Döstüm baňa 'ayân itmedi nedür sebebi

'avân ol:

1. **'ayân ol:-dı**
Gazel 3352
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Görünür hale gelmek, belli olmak, açıkça meydana çıkmak.

Dehenün rāzımı bu dilde nihān itmiş idüm
Güldün iy dōst 'ayān oldı baña sırr-ı hāfı

'avân ol:-

1. **'ayân ol:-dı**
Gazel 3213
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Görünür hale gelmek, belli olmak, açıkça meydana çıkmak.

'İşkî itmek istedüm pinhān velî oldı 'ayān
Nite kim Ayāzuñ 'ışkı ile şah-ı Ğaznevî

2. **'ayân ol:-ur**
Gazel 3291
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Görünür hale gelmek, belli olmak, açıkça meydana çıkmak.

Sırr-ı 'ışkı saklamaz-ısañ dilā olur 'ayān
Zerd çehreñde gören bu eşk-i gülgün rengüñi

3. **'ayân ol:-dı**
Gazel 3250
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Görünür hale gelmek, belli olmak, açıkça meydana çıkmak.

'İşk[1] pinhān istedüm itmek velî oldı 'ayān
Nite kim Ayāz'uñ 'ışk[1] ile şāh-ı Ğaznevî

āyāz:

1. **āyāz'uñ:-uñ**
Gazel 3250
Mısra: 6
Gazneli Mahmud'un kölesi.

'İşk[1] pinhān istedüm itmek velî oldı 'ayān
Nite kim Ayāz'uñ 'ışk[1] ile şāh-ı Ğaznevî

2. **āyāz'a:-a**
Gazel 3456
Mısra: 10
Gazneli Mahmud'un kölesi // Mahmud u Ayaz hikayesi bağlamında.

Muħibbî 'ışk ara sende gedā vü pādişā birdür
Ayāz'a niçe kul idi işitmedüñ mi Maħmūd'ı

3. **āyāzuñ:-uñ**
Gazel 3213
Mısra: 6
Gazneli Mahmud'un kölesi. // Mahmud u Ayaz hikayesi bağlamında.

'İşkî itmek istedüm pinhān velî oldı 'ayān
Nite kim Ayāzuñ 'ışkı ile şah-ı Ğaznevî

'ayb evle:

1. 'ayb eyle:-me, -ñ

Gazel 3483

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayıplamak.

Döştlar 'ayb eylemeñ ayruk dil-i dīvāneye
Derdümün dermāni ancak zülfinün bağı gibi

2. 'ayb eyle:-me

Gazel 3415

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kınamak, ayıplamak.

Ger behište zāhidā meyl itmesem 'ayb eyleme
Su gibi çün 'āşık-ı dīzār gördüm kendümi

'ayb it:-

1. 'ayb it:-me

Gazel 3201

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kınamak, ayıplamak.

Germ olsa gözümün yaşı itme Muhibbī 'ayb
'İşk āteşiyle çünki bu dil külhenüm gibi

'ayb it:

1. 'ayb it:-mez

Gazel 3397

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayıplamak.

Ķāmetüm dāl olduğına kimse 'ayb itmez beni
Başdan ayağa cefāsın bildiler 'ālem seni

2. 'ayb it:-me

Gazel 3375

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakışık almayacak şekilde davranmak.

Zāhidā luṭf eyle 'ayb itme bu ben bī-çāreyi
İhtiyār elden gider gördükde bir meh-pāreyi

ayb itmeñ:

1. ayb itmeñ:--me, -ñ-me, -ñ

Gazel 3000

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Ayıplamak, kınamak.

Bir saçı leylā ğamından āh kim sevdalara
Ayb itmeñ ger düşem mecnün olup şahrālara

'ayb kıl:

1. 'ayb kıl:-maz, -du, -ñ

Gazel 3404

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayıplamak, kınamak.

'Ayb kılmazduñ bu ben dīvāneyi ta'n eyleyüp
Zāhidā görseñ eger bir kez ol ādem cānını

'ayb ol:

1. 'ayb ol:-ma, -y, -a

Gazel 3352

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakışık almamak, kusur sayılmak.

'Ayb olmaya Muhibbī suna el ger boynufa
Duta-bilmez kadehi kimsene illā ki kefi

avıl:-

1. ayıla:-a

Gazel 3172

Mısra: 6

*1. Baygınlıktan veya sarhoşluktan kurtulup kendine
gelmek, ayılmak. 2. Gerçeği görüp işin farkına varmak,
aklı başına gelip uyanmak.*

Her ne söylerse riyādur kendüzi itmez 'amel
Çünki dünyā mestidür sanmañ ki anı ayıla

avıl:

1. ayılmadı:-(ma), -dı

Gazel 3361

Mısra: 8

*Kendine gelmek / uyanmak. II II [tas.] İlahî aşkın
manevî sarhoşluğundan / zevkinden kurtulmak / sahv.*

Gice mey nüş eyledük başumda var dañı ħumār
Bāde sun şākī baña yārān dañı ayılmadı

āyîn:

1. āyînüme:--üm, --e

Gazel 3011

Mısra: 6

Dinî merasim.

Korkmazam kūh-ı belāda ölümünden ben döştlar
Cāni teslīm eylemek gelmiş-durur āyînüme

2. āyînüme:--üm, --e

Gazel 3027

Mısra: 4

Dinî merasim.

Korkmazam kūy-ı belā içre olursam 'ışk-ıla
Zira cān ısmarlamak gelmiş-durur āyînüme

āyîne:

1. āyîne:

Gazel 3048

Mısra: 10

Ayna.

Ḳudret-i şun'-ı Ḥudā'yı kıl temāşā dōstum
Kıl muḳābil ḥüsnüñe alup elüñe āyine

2. **āyineñi: -ñ, -i**

Gazel 3320

Mısra: 3

Ayna. II Gönül, kalp.

Şāfi mey iç şüfiyā eyle gel āyineñi pāk
Gidere dilden gürür u kibr-i Keykāvüsuñi

3. **āyine:**

Gazel 3385

Mısra: 3

Ayna || Gönül.

Germ olurmuş asılıp karşıñda her dem āyine
Niçe başdan aşmasun yüz virdüñ aña iy perī

āyine-i dil:

1. **āyine-i dil: -de**

Gazel 3407

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül aynası.

Jeng-i ğamdan çünki var āyine-i dilde ğubār
Şāf idüp elden düşürme cāmı bayram irtesi

2. **āyine-i dil:**

Gazel 3118

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül aynası. || Aşığın gönlü.

Cür'a-i la'l-i lebüñle eyle gönülüm pür-şafā
Niçeye dek dōstum āyine-i dil gerd ola

āyine-i pāk:

1. **āyine-i pāk:**

Gazel 3001

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Temiz ayna.

Ḥat yaraşmaz āriзуñda gel anı eyle tirāş
Hiç revā mı gerd kona āyine-i pāk üstine

avir-:

1. **ayırma: -ma**

Gazel 3141

Mısra: 11

Birbirinden uzaklaştırmak, ayrı düşürmek.

Yā Rab ayırma benüm dāmen-i 'ışkıñdan elüm
Rüz-ı maḥaşerde anuñla dilümi şād eyle

'avn-:

1. **'aynumdan: -(u)m, -dan**

Gazel 3241

Mısra: 9

Görme uzvu, göz, çeşm, dide.

Akmag-ıla iki 'aynumdan benüm bu kanlu yaş
Cüş ider āh eyldükçe her taraf deryā gibi

'avn:

1. **'aynına: -i, --n, --a**

Gazel 3148

Mısra: 1

Görme uzvu, göz, çeşm, dide.

Beñzeyelden gözlerüm yaşı şarābuñ 'aynına
Yandı miḥnetle ciġer döñdi kebābuñ 'aynına

2. **'aynına: -i, --n, --a**

Gazel 3148

Mısra: 2

Görme uzvu, göz, çeşm, dide.

Beñzeyelden gözlerüm yaşı şarābuñ 'aynına
Yandı miḥnetle ciġer döñdi kebābuñ 'aynına

3. **'aynına: -i, --n, --a**

Gazel 3148

Mısra: 4

Görme uzvu, göz, çeşm, dide.

Çarḫ elinden iñlesem tölāb-veş olmaz 'aceb
Gözlerüm yaşı dönüpdür āsiyābuñ 'aynına

4. **'aynına: -i, --n, --a**

Gazel 3148

Mısra: 6

Görme uzvu, göz, çeşm, dide.

Mezra'-ı dilde maḥabbet toḥmı sebz olsun diyü
Anı suvarmaga çeşmüm döñdi ābuñ 'aynına

5. **'aynuma: -um, -a**

Gazel 3166

Mısra: 3

Görme uzvu, göz, çeşm, dide.

Çöpçe gelmez 'aynuma uşbu cihānuñ gülleri
Ḥaḳ-i pāyından nigāruñ çünki bürünam yine

6. **'aynum: -um**

Gazel 3408

Mısra: 3

Görme uzvu, göz, çeşm, dide.

Başum ki belā kūhıdur 'aynum iki 'aynı
Düd-ı dilüm ol ḳullenüñ üstinde sehābı

'avn ol-:

1. **'avn ol-: --sun**

Gazel 3028

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Göz olmak. II Yol göstermek. II Gerçeği göstermek.

Yā İlähī 'ayn olsun uşbu rü'yālar bize
Cān virürseñ de yolında iremezsın zülfine

avni:

1. **aynına: -n, -a**

Gazel 3148

Mısra: 8

Birbirinin eşi, ayırt edilemeyecek kadar benzeri, tıpkısı.

Bār-ı ğamdan miñnet-ile kâmetüm çeng olalı
Sînemün nâlişleri döndi rebâbuñ aynına

2. **aynına: -n, -a**

Gazel 3148

Mısra: 10

Birbirinin eşi, ayırt edilemeyecek kadar benzeri, tıpkısı.

İy Muhibbî kanda gitsem iki cüdur gözyaşı
Kalmadı şimden girü hâcet türâbuñ aynına

‘aynı:

1. **‘aynı:**

Gazel 3408

Mısra: 3

Göz. II Aynı, benzer.

Başum ki belâ kühîdur ‘aynum iki ‘aynı
Düd-ı dilüm ol kullenün üstinde sehâbı

‘avn-ı belâ:

1. **‘avn-ı belâ:**

Gazel 3402

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela gözü. II Belanın kendisi, kaynağı.

Çeşmesi ‘avn-ı belâ kühsârı Kays’uñ başıdur
Âşiyân-ı murğa ur pek saçı oldı mîşesi

‘avn-ı şifâ:

1. **‘avn-ı şifâ:--dur**

Gazel 3019

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şifanın ta kendisi.

Leblerün ‘avn-ı şifâdur sunmayup dil-ğasteye
Hâsret-ile gözlerüm yaşını Ceyhün eyleme

‘aynuma gel:

1. **‘aynuma gel: -um, -a, -mez**

Gazel 3393

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Gözüne görünmemek, değer vermemek, bir şeyi değersiz saymak.

Zerre gelmez ‘aynuma bāğ-ı cinânun gülleri
Ol yüzi gülzârsuz sanmañ nihâl egler meni

‘aynuma gelmez:

1. **‘aynuma gelmez: -um, -a, -mez**

Gazel 3219

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Gözüne görünmemek, değer vermemek, bir şeyi değersiz saymak.

Yârsuz ‘aynuma gelmez bu sekiz cennet benüm

Yâr-ıla hoşdur baña uşbu cihânun külheni

ayrıl:

1. **ayrıla: -a**

Gazel 3271

Mısra: 2

Bir yerden, bir kimseden, bir şeyden uzaklaşmak.

İy murğ-ı seher eyle yüri nâle vü zârı

Gülden degül mümkün olup ayrıla hârı

2. **ayrılmadı: -ma, -dı**

Gazel 3361

Mısra: 1

Ayrılmak, kopmak, uzaklaşmak.

Mâh-rûlar ‘ışk[ı] bu âşüfteden ayrılmadı

Tâ beni ser-geşte vü [rû]svâ-yı ‘âlem kılmadı

ayru ol:

1. **ayru ol: -dı**

Gazel 3265

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Birlikte bulunmamak, aynı yerde olmamak.

Gün yüzünden ayru oldı gözlerüm yaşı şafak
Hem çün gerdün ben dağı pür-hün itdüm dâmeni

ayru ol:

1. **ayru ol: -maz**

Gazel 3377

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzak kalmak, ayrı düşmek.

Düşeliden derd-i ‘ışka ğamdan özge bulmadum

Gice gündüz ayru olmaz cân-ıla dil mahremi

ayruk:

1. **ayruk:**

Gazel 3283

Mısra: 4

Başka, diğer.

Gülşene ‘arz idesin ger göre nâzük tenüñi

Açmaya ğonca bilüp hâlini ayruk suheni

2. **ayruk:**

Gazel 3483

Mısra: 5

Artık, bundan sonra, -den başka.

Dösterlar ‘ayb eylemeñ ayruk dil-i dīvāneye
Derdümün dermānı ancak zülfinün bağı gibi

3. ayruk:

Gazel 3152

Mısra: 6

Birbirinden ayrı, aralıklı, mesâfeli.

Şöyle hayrān oldı dil gördi hayāl-i dilberi
Tā kıyāmet gelmeyiser ‘aqlı ayruk başına

ayrulıg:

1. ayrulıgı:-ı

Gazel 3399

Mısra: 1

Birinden uzak düşme, fīrak, fīrkat.

Āh ne müşkil imiş dünyāda yār ayrulıgı
Görmeyem bir dağı ben sevgülü yār ayrulıgı

2. ayrulıgı:-ı

Gazel 3399

Mısra: 2

Birinden uzak düşme, fīrak, fīrkat.

Āh ne müşkil imiş dünyāda yār ayrulıgı
Görmeyem bir dağı ben sevgülü yār ayrulıgı

3. ayrulıgı:-ı

Gazel 3399

Mısra: 4

Birinden uzak düşme, fīrak, fīrkat.

Cān niçe rāhat ola görmeye cānān yüzini
Ölme yig ‘aşıkā çün ola nigār ayrulıgı

4. ayrulıgı:-ı

Gazel 3399

Mısra: 6

Birinden uzak düşme, fīrak, fīrkat.

Fīrkat ü hicrān odından yandı bagrum āh kim
Yakdı odlara beni nakş u nigār ayrulıgı

5. ayrulıgı:-ı

Gazel 3399

Mısra: 8

Birinden uzak düşme, fīrak, fīrkat.

Bülbülem nālān oluram giceler tā şubha dek
Bülbüle düşvārdur bāğ u bahār ayrulıgı

ayva:

1. ayvā:

Gazel 3482

Mısra: 1

*Gülgillerden, çiçekleri iri, beyaz veya pembe,
yapraklarının altı tüylü, orta yükseklikte bir ağaç; bu
ağacın büyük, sarı renkte, tüylü, mayhoş, dokusu sertçe,
ufak çekirdekli meyvesi.*

Yüzümü zerd eyledi ‘ışkuñ benüm ayvā gibi
Bagrumı taş itdi hicrātün lāle-i hāmra gibi

‘avvār:

1. ‘ayyārdur:-dur

Gazel 3184

Mısra: 3

*1. Hilekār, hileci, düzenbaz (kimse). 2. Çapkın,
serseri, külhānî (kimse). 3. Çevik, yiğit (kimse).*

Hey niçe ‘ayyārdur gözden ogurlar setrümü
Gitdi dil elden görelen turra-i tarāruñı

az:

1. azını:-ı, -n, -ı

Gazel 3489

Mısra: 6

*Miktārı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün altında
bulunan, çok olmayan.*

Gözlerüm isār ider yolına eşküm gevherin
Gör ne merdümdür dirîg itmez çoğunu azını

az ol:-

1. az ol:-a

Gazel 3240

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Miktārı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün altında
bulunmak.*

Sorma suçını günāhımı hemān öldüregör
Seni çok çok sevenün az ola mı hiç günehi

āzād eyle:

1. āzād eyle:

Gazel 3141

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*1. (Esir, köle veya cāriyeye) Hürriyetini geri vermek,
i’tak etmek. 2. Serbest bırakmak, salıvermek.*

Çekdiğüm derd ü belāyı hele bir yād eyle
Kuluñ isem dağı iy gam beni āzād eyle

āzād eyle:-

1. āzād eyle:-me

Gazel 3053

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Serbest bırakmak, özgür eylemek.

Bend-i zülfünde gönül murğı esirüñdür senüñ
Raħm idüp o derdmede bir gün āzād eyleme

āzād id:-

1. āzād id:-iip

Gazel 3264

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Serbest bırakmak, salıvermek.

Bend-i zülfinde olan bî-dilleri âzâd idüp
İy Muhibbî hâmdü-lillâh seni âzâd itmedi

âzâd it:

1. **âzâd it:**-me, -di

Gazel 3387

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Serbest bırakmak, salıvermek.

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kâfir beni
Hâmdü-lillâh kim beni bendinden âzâd itmedi

âzâd it-:

1. **âzâd it-:**-me, -di

Gazel 3264

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Serbest bırakmak, salıvermek.

Bend-i zülfinde olan bî-dilleri âzâd idüp
İy Muhibbî hâmdü-lillâh seni âzâd itmedi

âzâd ol:

1. **âzâd ol:**-ma, -dı

Gazel 3359

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Serbest kalmak, özgür olmak.

Hîç 'âlemde benüm bu dâduma dâd olmadı
Bend-i gâmdan hâtırım bir lahza âzâd olmadı

âzâde:

1. **âzâde:**

Gazel 3435

Mısra: 7

(Fars.) *Hür, serbest.*

Yürür âzâde dil kılmazken ârâm
Sevüp bir serv dil ârâma düşdi

âzâde iken:

1. **âzâde iken:**

Gazel 3129

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Özgür iken.

Kendü hâlümde yürür âzâde iken âh kim
El ucından ne belâlar geldi âhîr bu sere

azıt-:

1. **azıtılmış-:**mış

Gazel 3233

Mısra: 5

1. *Davranışlarında çok ileri gitmek, taşkınlıkta bulunmak, azmak.* 2. *Baştan çıkmak, doğru yoldan ayrılmak, yolunu şaşırarak.*

Yolın azıtmış iken togrı yola
Getürdüñ niçe biñ ehl-i şalîbi

'azîz tut:

1. **'azîz tut:**

Gazel 3286

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Değer vermek.

'İşk bî-bahâ cevher-durur nâdâna izhâr eyleme
Sîneñde sakla cân gibi cândan 'azîz tut râzuñı

'azm-i 'irāk:

1. **'azm-i 'irāk:**-a

Gazel 3419

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Irak'a gitmeye niyet etmek.

Âh ol libâs-ı zer-keş bindügi atı serkeş
Bağlandı fîr ü türkeş 'azm-i 'irāk'a düşdi

B

bāb:

1. bābı:-ı

Gazel 3408

Mısra: 2

Bölüm II parça.

İy h̄'āce katı müşkil olur 'ışk kitabı
'İşk ehline keşf ola meger ko sen o bābı

2. bāb-ıla:--ıla

Gazel 3137

Mısra: 10

Kapı.

Yār kūyına Muḥibbī yañılup cennet dime
Ortalarında tefāvüt var hezārān bāb-ıla

3. bābda:--da

Gazel 3147

Mısra: 6

1. Kapı. 2. Bir kitabın bölümlerinden her biri.

Remz-i 'ışkı sorma Mecnūn'a ki ol dīvānedür
Baña sor 'ışkuñ kitabın okudum her bābda

bāb ol-:

1. bāb ol:-ma, -dı

Gazel 3198

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kapı olmak II (Bir konuda) başvurulacak kimse olmak.

'İşk bāzārında göz yaşın Muḥibbī ḥarc ider
N'eylesüm kim sīm-i eşki anda da bāb olmadı

bāb-ı ka'be:

1. bāb-ı ka'be:--y, --e

Gazel 3102

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabe'nin kapısı.

Ḥāller Hindū gibi eyler ṭavāf ḥüsnüñi
Zülfün olaldan nigārā ḥalka bāb-ı Ka'be'ye

bāb-ı mihnetsüz:

1. bāb-ı mihnetsüz:-süz

Gazel 3218

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıkıntı, zorluk, eziyet kapısı.

Muḥbbet şehrine yol yok Muḥibbī bāb-ı mihnetsüz
Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılsa birdür imlāsı

bāc:

1. bācsuz:-suz

Gazel 3416

Mısra: 4

Vergi. II Aştığım aşk uğruna bir şeyler feda etmesi.

Yine cān naqdini virmek muḥarrerdür saña iy dil
Ki zirā bācsuz hergiz geçilmez 'ışk dervendi

bād:

1. bāda:-a

Gazel 3084

Mısra: 10

Rüzgâr.

İy gönül kim 'āşıkı men' ider-ise bādeden
Bāda virür 'aql[ı] güş itme kelām-ı ḥāmına

2. bād-ıla:--ıla

Gazel 3080

Mısra: 7

Rüzgâr, yel.

Niçeye dek çekelüm bād-ıla deryā ḡamını
Delü gönülüm baña uy gel gidelüm Rüm iline

3. bād-ıla:--ıla

Gazel 3136

Mısra: 8

Rüzgâr, yel.

Bahr-ı ḡamda eşk ü āhumdan ḥalās olmaz gönül
Ġarḡ ider dil zevraḡımı bād-ıla bārān-ıla

4. bād-ıla:--ıla

Gazel 3361

Mısra: 4

Rüzgâr, yel.

Aglayup āh eyledükçe ḥande eyler gül gibi
Var mı bir gül bād-ıla bārāndan açılmadı

5. **bāda:-a**

Gazel 3371

Mısra: 3

Rüzgâr, yel.

Hâk idüp âhîr gubârın bāda virsün rüzigâr
Râh-ı kûyında şu kim hâk-ile yeksân olmadı

6. **bāda:-a**

Gazel 3277

Mısra: 5

Rüzgar, yel, hava.

Bāda virdüm ‘aql u dîn ü dil anı bir görmeye
Cân da kalmaz bir dahı görsem eger ol dilberi

7. **bād:**

Gazel 3218

Mısra: 6

Rüzgâr, yel, hava.

Aşar âh eylesem bir dem gözümün yaşı başumdan
Ki bād esdükçe cüş eyler cihānuñ cümle deryası

bād evle:-

1. **bād eyle:-me**

Gazel 3053

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Harap etmek. 2. Telef ve helak etmek.

Her ne kim yazduñ Muhibbî uşbu sîneñ levhine
Süzünâk-ı âh-ıla yakup anı bād eyleme

bād id:-

1. **bād id:-e**

Gazel 3006

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(beyitte) Rüzgar, yel olmak.

Çünkü düşdi bañr-ı ‘ışka fülk-i dil
‘Âşık öldür âhın aña bād ide

bād u hevâ:

1. **bād u hevâ:-dan**

Gazel 3355

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Rüzgar ve İstek/aşk.

‘İşk sevdâsı ile kim ola sevdâyî mizâc
Başda kalmaya anuñ bād u hevâdan gayrı

bāda vir:

1. **bāda vir:-a, -ür**

Gazel 3327

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Rüzgara vermek, uçurmak II bozmak; boşa
harcamak, ziyan etmek.*

İy gönül gel sinede yak ‘ışkuñuñ fânüsını
‘Âşık olan bāda virür ‘âr-ıla nāmüsını

2. **bāda vir:-a, -di**

Gazel 3467

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

*Rüzgara vermek, boşa harcamak II bozmak, iptal
etmek.*

Sunup bir bāde ‘aqlum bāda virdi

Yine bir muğbeçe aşlı Firengî

bāda vir:-

1. **bāda vir:-di**

Gazel 3206

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

*Rüzgara vermek, boşa harcamak. II Bozmak, iptal
etmek.*

Baña sākî-i ‘ışkuñ bāde virdi

Be-küllî şabr u ‘aqlum bāda virdi

bāde:

1. **bāde:**

Gazel 3004

Mısra: 1

Şarap, içki, mey.

Baña olsa leb-i sākî yiter hem nuql u hem bāde
Olurdu ‘iyş esbābı ser-â-ser cümle âmāde

2. **bāde:**

Gazel 3051

Mısra: 2

Şarap, içki, mey.

Çāk-i pîrehan ider olalı şeydā lāle
Bāde nüş ideli oldu yine rüsvā lāle

3. **bādesin:-sin**

Gazel 3079

Mısra: 6

Şarap, içki, mey.

Bezm-i gamda kim dir-idi Kays için sultān-ı ‘ışk
Bādesin göz yaşsı sazın şavt-ı zencîr itmese

4. **bādeden:-den**

Gazel 3084

Mısra: 9

Şarap, içki, mey.

İy gönül kim ‘âşıkı men‘ ider-ise bādeden
Bāda virür ‘aql[1] güş itme kelām-ı hāmına

5. **bāde:**

Gazel 3133

Mısra: 6

Şarap, içki, mey.

Neşât esbābını cümle müheyyâ itseler bir bir
Gehî nüş eylesem bāde gehî büse-kenâr olsa

6. bāde:

Gazel 3151

Mısra: 10

Şarap, içki, mey.

İy Muhibbî çünki bilürsin ki fânîdür cihân
Gülşen içre bāde nüş it bir muşāhib yār ile

7. bāde:

Gazel 3206

Mısra: 1

Şarap, içki, mey.

Baňa sākî-i 'ışkuñ bāde virdi
Be-küllî şabr u 'aqlum bāda virdi

8. bāde:

Gazel 3283

Mısra: 8

Şarap, içki, mey.

Hünüm içdüğüñ yiter gel eyleme zār beni
Bāde nüş itdün revā mı dil [ü] yā mey-şikeni

9. bāde:

Gazel 3296

Mısra: 10

Şarap, içki, mey.

Gice meyden başumda var humārum
Seher bir bāde sun luft eyle şaki

10. bādeyi:-y, -i

Gazel 3316

Mısra: 3

Şarap, içki, mey.

Düşürme bādeyi elden gam-ı dehri ferāmüş it
Ferāğat 'ālemi var mı 'aceb mey-ħāneden gayrı

11. bādeyi:-y, -e

Gazel 3329

Mısra: 8

Şarap, içki, mey.

Zāhidā bilmezsin alsañ ki şarābuñ lezzetin
Bādeye rehne virürdün hırka vü destāruñi

12. bāde:

Gazel 3334

Mısra: 1

Şarap, içki, mey.

Şūfî bāde nüş kıl gider gönülden kīne[y]i
Ğill u ğışdan cām-ı şāfî gibi it [sen] sīne[y]i

13. bāde:

Gazel 3335

Mısra: 5

Şarap, içki, mey.

Mest itdi beni bāde vü başumda var humār
Kaldıysa getir dağı şarāb-ı şebāne[y]i

14. bādeyi:-yi

Gazel 3338

Mısra: 1

Şarap, içki, mey.

Sākî getir bādeyi fevt itme fırsatı
Tā kim gide başdan humāruñ ħarāreti

15. bāde:

Gazel 3361

Mısra: 8

Şarap, içki, mey.

Gice mey nüş eyledük başumda var dağı humār
Bāde sun şākî baña yārān dağı ayılmadı

16. bādeyi:-yi

Gazel 3375

Mısra: 6

Şarap, içki, mey.

Sākīyā luft u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lāle reng it bādeyi

17. bādeyi:-y, -i

Gazel 3425

Mısra: 3

Şarap, içki, mey.

Düşürme bādeyi elden varup şahn-ı gülistāna
Müheyyā şohbet esbābın kılup cem' eyle yārānı

18. bādeyi:-y, -e

Gazel 3433

Mısra: 3

Şarap, içki, mey.

Bādeye telh dime sun berü şīrīn içelüm
Yāduña nüş idelüm sun tolusun sağrāğı

19. bāde:

Gazel 3467

Mısra: 7

Şarap, içki, mey.

Sunup bir bāde 'aqlum bāda virdi
Yine bir muğbeçe aşı Firengi

bāde iç:

1. bāde iç:-mek

Gazel 3419

Mısra: 8

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Şarap (içki) içmek.

Zāhid saña sunıldı rüz-ı ezelde tiryāk
Gülşende bāde içmek ehl-i mezāka düşdi

2. bāde iç:-er, -üz-y, -i, -er, -üz

Gazel 3433

Mısra: 7

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Şarap içmek.

İçerüz bādeyi lîk mu‘terifüz cürmümüze
Hamdû-lillâh degülüz şüft gibi tiryâki

bāde-i gül-reng:

1. bāde-i gül-reng:--ile

Gazel 3098

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül renkli şarap.

Zāhid olan geçürür hālvetde ‘ömrin beng-ile
‘İyş ider gülşende ‘arîf bāde-i gül-reng-ile

bāde-i hamrā:

1. bāde-i hamrā:

Gazel 3069

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı şarap.

Yir yirin oldı çemende yine peydā lāle
Eline aldı gelüp bāde-i hamrā lāle

bād-ı āh:

1. bād-ı āh:-um

Gazel 3275

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah rüzgarı.

Bād-ı āhum esmese dilber açılmaz gül gibi
İy Muḥibbī eksük itme çeşmüññ bārānını

2. bād-ı āh:-um, -la

Gazel 3346

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah rüzgarı.

Gözlerüm yaşına saldum yine bu dil zevrakın
Bād-ı āhumla yürür gözüm yaşı deryā gibi

3. bād-ı āh:-um, -la

Gazel 3458

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah rüzgarı.

Ġarḫ olursa eşk-i çeşmümden ‘aceb mi fülk-i dil
Bād-ı āhumla temevvüc eyler ol deryā gibi

4. bād-ı āh:--uñ, --la

Gazel 3064

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah rüzgarı.

Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim
Görüp bu hālūñi dilber ide tā gül gibi ḥande

bād-ı fenā:

1. bād-ı fenā:

Gazel 3210

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kötü rüzgar (Şiddetli rüzgar bağlamında); yokluk
rüzgarı II ölüm.*

Cev-be-cev dünyāyı cem‘ itseñ sanur mısın kalur
Dağıdur bād-ı fenā āḥir anı ḥırmen gibi

2. bād-ı fenā:

Gazel 3461

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kötü rüzgar (Şiddetli rüzgar bağlamında); yokluk
rüzgarı II ölüm.*

Dāne dāne sa‘y kılsañ eyleseñ dünyāyı cem‘
Tağıdur bād-ı fenā āḥir anı ḥırmen gibi

bād-ı hazān:

1. bād-ı hazān:

Gazel 3313

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sonbahar rüzgarı.

İy Muḥibbī virme dil dünyā ‘arūsı tiz geçer
Döyimez bād-ı hazān esse aña gül ḥırmeni

bād-ı şabā:

1. bād-ı şabā:

Gazel 3033

Mısra: 18

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah rüzgarı.

Kim bir nefesüm kaldı hemān çıkmaga bu cān
İy bād-ı şabā yāra varup bir ḥaber eyle

2. bād-ı şabā:

Gazel 3197

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah rüzgarı.

İy bād-ı şabā ger varasın kūy-ı nigāra
Bir bir diyesin eyledüğüm āh-ıla zārı

3. bād-ı şabā:

Gazel 3302

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah rüzgarı.

Gel iy bād-ı şabā merdümlik idüp
İrişdür kūyına bu ḥāk-i pāyı

4. bād-ı şabā:-dan

Gazel 3384

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah rüzgarı.

Hicr[i] ile ne belâ çekdüğünü cân u gönül
Yâra kim ilte haber bād-ı şabâdan gayrı

5. **bād-ı şabâ:**

Gazel 3446

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah rüzgarı.

Meger bād-ı şabâ urdı Muhibbî zülf-i dildâra
Dimâğın şubh-dem dehrün yine müşg-i ‘abîr itdi

6. **bād-ı şabâ:**

Gazel 3190

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah rüzgarı.

Gözlerüm hîze olupdur bakamam gün yüzine
Getür iy bād-ı şabâ kühl ideyim hâk-i rehi

7. **bād-ı şabâ:--dan**

Gazel 3016

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah rüzgarı. (Divan şairlerimizde çok sık görülen sabâ ile ilgili mazmun görülmektedir. Sabâ kokusu dolayısıyla sevgilinin saçına son derece düşkündür; onu çözer, karıştırır, uçurur ve ondan âşıkâ haber götürür. Sabâ, sevgilinin saçının rengini ve kokusunu anlatınca, kokusu ve siyah rengiyle ünlü olan misk onu kıskanır.)

Rakkâş gibi rakşa girüp bād-ı şabâdan
Dīvâne-i ‘ışk itdi dil-fikâra benefşe

8. **bād-ı şabâ:**

Gazel 3106

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah rüzgarı. (Divan şairlerimizde çok sık görülen sabâ ile ilgili mazmun görülmektedir. Sabâ kokusu dolayısıyla sevgilinin saçına son derece düşkündür; onu çözer, karıştırır, uçurur ve ondan âşıkâ haber götürür. Sabâ, sevgilinin saçının rengini ve kokusunu anlatınca, kokusu ve siyah rengiyle ünlü olan misk onu kıskanır.)

İy bād-ı şabâ hüznini Ya‘küb-ı dilün di
Hem-râh olasın Yûsuf-ı gül-pîrehenümle

9. **bād-ı şabâ:**

Gazel 3168

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Serin ve tatlı esen bahar rüzgarı.

Oynasa bād-ı şabâ ol ‘anberin gîsü-y-ıla
Toldurur ‘âlem dimâğım ser-â-ser bü-y-ıla

bād-ı seher:

1. **bād-ı seher:**

Gazel 3275

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seher yeli.

Zülf-i müşg-efşânını bād-ı seher dağıtmasun
Hâr eline virmesün güller gibi dâmânını

bād-ı şimâl:

1. **bād-ı şimâl:**

Gazel 3379

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kuzey rüzgarı.

Tâzelendi büy-ı zülfinden meşâm-ı dil yine
Esdügince her seher bād-ı şimâl eglar beni

bād-ı şubh:

1. **bād-ı şubh:**

Gazel 3075

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgarı, tan yeli.

Gider ‘aqlum zülfini depretdügince bād-ı şubh
Beñzedür dil cilvesini gülşenün tāvusına

bâğ:

1. **bagını:-i, -n, -i**

Gazel 3381

Mısra: 1

Saç bağı.

Taht-ı çemende yâr çözüp zülfü bagını
Dehrün mu‘athtar eyledi ol dem dimâğım

2. **bagını:-i, -n, -i**

Gazel 3441

Mısra: 8

Saç bağı.

Oldı dimâğ-ı dehr mu‘athtar nesim-ile
Yârün meger ki çözdü şabâ zülfü bagını

3. **bağ-ıla:--ıla**

Gazel 3140

Mısra: 1

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Dilberüm seyr itmege gülzâra çıkdı bağ-ıla
Mâh-rûlar birbirine gösterür barmag-ıla

4. **bağa:-a**

Gazel 3149

Mısra: 1

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Rindâne gelüpdür yine çün bağa benefşe
Âl-ıla gülün büyüm almaga benefşe

5. **bağına:-i, -n, -a**

Gazel 3162

Mısra: 1

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Bir şehir saldı beni ol gönca hicrân bâğına
Yagdı eşküm jâleler yirine her yapragına

6. **bâğına:-ı, -n, -a**

Gazel 3162

Mısra: 4

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

‘Arızuñ üstine dönmişdür neden hâl-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim gire cennet bâğına

7. **bâğuñ:-uñ**

Gazel 3175

Mısra: 4

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Hırâmân kadd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyler
Añılmaz oldu pest olup o bâğuñ serv ü şimşadı

8. **bâğını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3235

Mısra: 1

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Kim temâşâ eyleye bir lahza hüsnuñ bâğını
Almaya bir hâbbeye virseñ irem uçmagını

9. **bâğını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3236

Mısra: 1

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Seyr idenler bir nazar derdüñle sînem bâğını
Lâleler bitmiş sanurlar yir yir anuñ dâğını

10. **bâğa:-a**

Gazel 3250

Mısra: 1

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Bâğa geldi şubh-dem gül oldu dehrüñ Hüsrev’i
Bülbül âğâz itdi aña karşu şîr-i Pehlevî

11. **bâğı:-ı**

Gazel 3258

Mısra: 1

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Çemende güller açıldı cihânuñ zeyn olup bâğı
İdelüm serv-kadlerle irişdi ‘işretüñ çağı

12. **bâğumda:-um, -da**

Gazel 3298

Mısra: 6

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Güş kıl iy gönca-fem küyuñda gönüm nâlesin
Dime bâğumda benüm bülbül-i hoş-gü kalmadı

13. **bâğ:**

Gazel 3346

Mısra: 1

Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Olmaya bâğ içre bir serv ol kad-i bâlâ gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi şehlä gibi

14. **bağladır:-la, -di**

Gazel 3116

Mısra: 7

Bağlamak.

Ğamzelerden kırmaga ‘uşşâkı tirkeş bağladı
Dilegüm budur ki kurbân olayım ol yalara

15. **bâğda:-da**

Gazel 3058

Mısra: 7

Bağ, bahçe II âlem.

Bâğda serv-i sehî kaddüñ görüp ögünmesün
Kudreti yokdur anuñ çün bir kadem refîra de

16. **bâğa:-a**

Gazel 3101

Mısra: 4

Bağ, bahçe II âlem.

Gülşen-i hüsnuñde her kim göre gül ruhsârûñı
Bâğa varup ol temâşa-yı ruğ-ı gül itmeye

17. **bâğa:-a**

Gazel 3467

Mısra: 3

Bağ II bahçe.

Gelüp bâğa yine şâh-ı reyâhîn
Döşendi her taraf nağ-ı pelengî

18. **bâğında:-ı, -n, -da**

Gazel 3066

Mısra: 9

Bahçe, bağ.

‘İşk bâğında Muhibbî gibi bülbül yarasur
Okıya medh ü senâlar serv-i gül-endâmlara

19. **bâğını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3360

Mısra: 1

Bağ, bahçe. II Güzellik.

İy sehî servüm görelden berü hüsnuñ bâğını
Eylerem her dem revân bu çeşmümün ırmagını

20. **bâğa:-a**

Gazel 3457

Mısra: 2

Bağ, bahçe II Sevgilinin yüzü.

Zülfinde gördi hâlin dil murğı âğa düşdi
Olmaz ebed halâş ol bend-ile bâğa düşdi

21. **bâğa:-a**

Gazel 3271

Mısra: 5

Bağ, bahçe, yeşillik yer.

Gel ‘iyş idelüm bâğa varup vaqt-ı çemendür
Dehrün çü berâber görünür leyl ü nehârı

22. **bāġi:-ı**

Gazel 3453

Mısra: 9

Baġ, bahçe, yeşillik yer.

Bāġı seyr eyle Muhibbî bir münāsib yār-ıla
‘İbret al gör niçe açılmış cihānuñ gülleri

23. **baġi:-ı**

Gazel 3483

Mısra: 6

Baġ, düğüm.

Döştlar ‘ayb eylemeñ ayruk dil-i dīvāneye
Derdümün dermānı ancak zülfinün baġı gibi

bāġ u bahār:

1. **bāġ u bahār:**

Gazel 3399

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Baġ bahçe. || Yüzün canlılık ve güzelliği.

Bülbülem nālān oluram giceler tā şubha dek
Bülbüle düşvārdur bāġ u bahār ayrılığı

bāġ u gülistān:

1. **bāġ u gülistān:-ı**

Gazel 3462

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Baġ ve bahçe.

Elifler sinede servüm kızıl güller-durur dāġum
Temāşā itmeyen görsün bugün bāġ u gülistānı

bāġbān:

1. **bāġbān:**

Gazel 3101

Mısra: 5

Baġ beġisi, bahçıvan.

Bāġbān ger görse kadd ü ‘arız u şehlā gözün
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

bāġ-ı cinān:

1. **bāġ-ı cinān:-uñ**

Gazel 3393

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cennet bahçesi.

Zerre gelmez ‘aynuma bāġ-ı cinānuñ gülleri
Ol yüzi gülzārsuz sanmañ nihāl egler meni

bāġ-ı firdevs:

1. **bāġ-ı firdevs:-e**

Gazel 3397

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cennet bahçesi.

Gül yüzüñsüz itmezem ben bāġ-ı firdevse nazār
Sensüzün bir görürem [ben] güleşen-ile küllheni

bāġ-ı hüsn:

1. **bāġ-ı hüsn:-ı, --n, --de**

Gazel 3030

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik bahçesi.

Muhibbî bāġ-ı hüsninde temāşā eyle ol servün
Ne ra‘nā güller açılmış deġer her biri biñ cāna

2. **bāġ-ı hüsn:-in, -de**

Gazel 3339

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik bahçesi.

Bāġ-ı hüsninde haṭıyla zülfi[i] dutmuşlar vātan
Güleşen içinde görünmez mūr u mār eksüklüġi

3. **bāġ-ı hüsn:-ı, --n, --de**

Gazel 3111

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik bahçesi; sevgilinin mekanı.

Bāġ-ı hüsninde didi nālem işidüp ol gül
Geldi bir bülbül-i şüride gülistānumuza

bāġ-ı irem:

1. **bāġ-ı irem:**

Gazel 3487

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*İrem bahçesi, cennet bahçesi II Âd kavminin kralı
olan Şeddad tarafından Tanrılık iddiasıyla cennet
bahçelerinin özelliklerine benzetilerek yaptırılan bahçe;
cennet bahçesi.*

Muhibbî ser-te-ser gezdi ser-i küyuñ hevāsıyla
Cihānda irmedük ancak hemān bāġ-ı irem kaldı

bāġ-ı lāle:

1. **bāġ-ı lāle:**

Gazel 3049

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Lale bahçesi. (Lale: Çiçekleri kadeh biçiminde olan,
türlü renklerde süs bitkisi. II sevgilinin yanağı.).*

Görelen ruġlarını bāġ-ı lāle
Yakupdur dāġ-ı ‘aşkuñı cebinde

bāġ-ı sīnem:

1. **bāġ-ı sīnem:-de**

Gazel 3064

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Gönül bahçesi.

Açıldı bāğ-ı sînemde kızıl gül yerine dāğum
Dil-i şeydâ gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

bagır:

1. **bagrumuñ:--um, -**

Gazel 3166

Mısra: 2

Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül. || İç, orta yer, derun.

Bir gül-i ra'nâ gamından zâr u maẖzûnam yine
Bagrumuñ kanı yiñilmez dîde-pürhûnam yine

2. **bagrumuñ:--um, -**

Gazel 3260

Mısra: 4

Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül. || İç, orta yer, derun.

Uyardum 'ışk kandîlin aña bu dil fitil itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yağı

3. **bagrı:--ı, -**

Gazel 3243

Mısra: 7

Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Olmaya sîne siper bagrı ola ğalbür-veş
Çeşm ata gamz okların ele ala ya kaşını

4. **bagrı:--ı, -**

Gazel 3416

Mısra: 5

Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Erisün su olup bagrı zebâna bulmasun kudret
Şeker güftârûna her kim şehâ teşbîh ide qandı

5. **bagrum:-um**

Gazel 3170

Mısra: 3

Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Ciger kanyıla bagrum hûn eyle
Doludur dîdelerden iki şîşe

6. **bagrum:-um**

Gazel 3187

Mısra: 7

Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Şu deñlü päre päre oldı bagrum
Dilümden âh-ıla her päre düşdi

7. **bagrum:-um**

Gazel 3209

Mısra: 1

Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Mihnet-ile sanma bagrum iy şanem baş olmadı
Hûn-ı dilden dem-be-dem ya gözlerüm yaş olmadı

8. **bagrum:-um**

Gazel 3235

Mısra: 6

Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Servlerdür sînem üzre çekdügüm yir yir elif
Läleler bitmiş sanur kim görse bagrum dāğını

9. **bagrum:-um**

Gazel 3236

Mısra: 6

Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Âhumuñ zencîrine asup gönül kandîlini
Rüşen olsun diyü yakdı anda bagrum yağını

10. **bagrumı:-um, -ı**

Gazel 3482

Mısra: 2

Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Yüzümü zerd eyledi 'ışkuñ benüm ayvâ gibi
Bagrumı taş itdi hicrûñ lüle-i hamrâ gibi

11. **bagrumı:-um, -ı**

Gazel 3494

Mısra: 3

Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Togradı bu bagrumı biñ päre itdi tûğ-ı gam
Ĝarğ-ı hûn olup yatur sînemde her bir pâresi

12. **bagrı:-ı**

Gazel 3441

Mısra: 1

Bağır, göğüs, ciğer II Gönül.

'İşk âteşiyle dil eridüp bagrı yağını
Ĝam tekyesinüñ eyledi rüşen çerâğını

bağışla:-

1. **bağışla:**

Gazel 3315

Mısra: 9

Affetmek, bağışlamak.

Muħibbî'nüñ günâhını bağışla
Ĥabîbüñ hürmetine sen İlahî

bagla:

1. **baglamazsam:-maz, -sa, -m**

Gazel 3447

Mısra: 6

Bağlamak, sarmak, takmak.

Deyr ara zülf-i çelîpâñı görüp iy muğbeçe
Baglamazsam kâfir-i 'ışkam bile zünnârûñı

bağla:-

1. **bagla:**

Gazel 3086

Mısra: 10

İp, bağ veya başka bir araçla bir şeyi bir yere, diğer

*bir şeye veyâhut birkaç şeyi birbirine tutturmak,
birleştirmek, raptetmek.*

Râzıyam öldür beni kanum helâl olsun saña
Başımı yirden götür tek bağla anı tirkeşe

2. bağlar:-r

Gazel 3151

Mısra: 6

*İp, bağ veya başka bir araçla bir şeyi bir yere, diğer
bir şeye veyâhut birkaç şeyi birbirine tutturmak,
birleştirmek, raptetmek.*

Muşhaf-ı hüsn üzre gördüm zülfini dilber komış
Olmasa kâfir anı bağlar mıdı zünnâr ile

3. bağlañ:-ñ

Gazel 3191

Mısra: 12

*İp, bağ veya başka bir araçla bir şeyi bir yere, diğer
bir şeye veyâhut birkaç şeyi birbirine tutturmak,
birleştirmek, raptetmek.*

Komañ şüfîyi rindân şöhbetine
Kapuda bağlañ ancak ol himârî

4. bağlayaldan:-y, -aldan

Gazel 3205

Mısra: 5

*İp, bağ veya başka bir araçla bir şeyi bir yere, diğer
bir şeye veyâhut birkaç şeyi birbirine tutturmak,
birleştirmek, raptetmek.*

Bilüme zünnâr-ı zülfüñ bağlayaldan iy şanem
Mesken idinsem ‘aceb midür eger büt-ñaneyi

5. bağladı:-dı

Gazel 3445

Mısra: 4

*İp, bağ veya başka bir araçla bir şeyi bir yere, diğer
bir şeye veyâhut birkaç şeyi birbirine tutturmak,
birleştirmek, raptetmek.*

İy gönül sanma olursın bend-i zülfinden hâlâş
Bağladı çün bir kılıyla gözleri cādü seni

bağlan:

1. bağlanalı:-alı

Gazel 3018

Mısra: 3

Tutulmak, kapılmak.

Leylî saçunuñ bendine bağlanalı gönülüm
Mecnünlayın düşdi bu taglara esirge

2. bağlanalı:-alı

Gazel 3096

Mısra: 7

Tutulmak, kapılmak.

Bağlanalı zülfüñün zencirine divâne dil
Kendüzin fark eylemez degül ki sol u sagına

3. bağlanduñ-ısa:-du, -ñ, -ısa

Gazel 3403

Mısra: 9

Gönül vermek, içten bağlı olmak.

Baglanduñ-ısa kâküle incinme bî-riyâ
Bend itmez-idi olmasa anuñ himâyeti

bağlan:-

1. bağlandı:-dı

Gazel 3007

Mısra: 1

*1. Tutunmak. 2. Bağlanmak. 3. Âşık olmak.
(Sevgilinin saçlarına bağlanmak).*

Şad hezârân cân u dil bağlandı her bir müyına
Çarh-ı zâlim âh irgürmedi âhîr küyına

2. bağlandı:-dı

Gazel 3055

Mısra: 1

*1. Tutunmak. 2. Bağlanmak. 3. Âşık olmak.
(Sevgilinin saçlarına bağlanmak).*

Yine bağlandı bu gönülüm zülf-i ‘anber-bülara
Gözlerüm yaşı ‘acebdür dönmez ise cülara

3. bağlansun:-sun

Gazel 3127

Mısra: 3

*1. Tutunmak. 2. Bağlanmak. 3. Âşık olmak.
(Sevgilinin saçlarına bağlanmak).*

Gözi bağlansun cihānuñ rüşenāsın görmesün
Çeşm-i şehläñi eger kim beñzedürse nergise

4. bağlanurdı:-ur, -dı

Gazel 3161

Mısra: 4

*1. Tutunmak. 2. Bağlanmak. 3. Âşık olmak.
(Sevgilinin saçlarına bağlanmak).*

Gül yüzinde küfr-i zülfin görse zâhid ‘ışk olup
Bağlanurdı cân u dilden zülfinün zünnârına

5. bağlanalı:-alı

Gazel 3162

Mısra: 7

*1. Tutunmak. 2. Bağlanmak. 3. Âşık olmak.
(Sevgilinin saçlarına bağlanmak).*

Bağlanalı zülfüñün zencirine divâne dil
Kendüzin fark eylemez degül ki sol u sagına

6. bağlandı:-dı

Gazel 3419

Mısra: 10

*1. Tutunmak. 2. Bağlanmak. 3. Âşık olmak.
(Sevgilinin saçlarına bağlanmak).*

Âh ol libās-ı zer-keş bindügi atı serkeş
Bağlandı tîr ü tirkeş ‘azm-i ‘İrâk’a düşgi

bağlu:

1. bağlu:

Gazel 3015

Mısra: 2
Bağlı, bağlanmış durumda.

Budur fikrüm benüm olunca zinde
Olam kapuñda boynı bağlı bende

2. **bagludur:--dur**

Gazel 3099

Mısra: 2

İp veya başka bir araçla bir şeye, bir yere bağlanmış olan. || Bir kimseye veya bir şeye duygusal bağlarla bağlanmış olan, tutkun, merbut.

Su gibi ger meyl idersem tañ mı serv-i nâzuma
Bagludur çokdan gönül zülf-i kemen-endâzuma

3. **bagludur:-dur**

Gazel 3409

Mısra: 8

İp veya başka bir araçla bir şeye, bir yere bağlanmış olan. || Bir kimseye veya bir şeye duygusal bağlarla bağlanmış olan, tutkun, merbut.

Ol tañb-i dil ölürsem de baña virmez cevâb
Bagludur ben hastaya beñzer ki şihhat kapısı

bağr:

1. **bağrı:-ı**

Gazel 3012

Mısra: 9

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Şad pâre ola bağrı Muhibbî görem âhîr
Nâzüklig-ile zülfüne ger şâne geçerse

2. **bagruma:-um, -a**

Gazel 3017

Mısra: 7

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Gerekse tığ-ı hicr-ile urasın bagruma yara
Muhibbî sözüñi hatm it iñen tañvîl eyleme

3. **bagrum:-um**

Gazel 3019

Mısra: 1

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Dilberâ hicr-ile bagrum lâle-veş hün eyleme
Leylî zülfün hasretinden benî mecnün eyleme

4. **bagrumı:-um, -ı**

Gazel 3020

Mısra: 7

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Kıya bakışlar-ıla bagrumı hün itdi gözi
Müjesi sînemi çâk eyledi hançer yirine

5. **bagrumda:-um, -da**

Gazel 3021

Mısra: 4

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Leb-i la'linden 'aceb derdüme em sem ola mı
Uşbu bagrumda olan gamzeleri yarasına

6. **bagrum:-(u)m**

Gazel 3047

Mısra: 1

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Âh kim hicrân şebinde toldı bagrum baş-ıla
Cismüm âhîr garğ olur çeşmümden akan yaş-ıla

7. **bagrum:-um**

Gazel 3061

Mısra: 6

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Cefâ tığı elünden gitmeyelden
Olupdur uşbu bagrum rişte rişte

8. **bagrum:-(u)m**

Gazel 3080

Mısra: 2

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Ğamzelerden yine tır aldı nigârum eline
Kaşı yayına koyup ola ki bagrum deline

9. **bagrum:-(u)m**

Gazel 3086

Mısra: 7

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Sinede bagrum delinsün atagör gamz okların
Ğam degül 'aşıklarun ölürse sen çok çok yaşa

10. **bagruma:-um, -a**

Gazel 3256

Mısra: 2

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Çeşmün müjgânın almışdur ele hançer gibi
Hışm-ıla geldi benüm bu bagruma sançar gibi

11. **bagruña:-uñ, -a**

Gazel 3258

Mısra: 4

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Elünde câm-ı rindâne içüp mey gibi dil şâf ol
Çeküben lâle-veş nüş it dağı bagruña yak dâğı

12. **bagrumı:-um, -ı**

Gazel 3331

Mısra: 5

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Bagrumı kıldum kebâb u göz[ler]üm yaşın şarâb
Eyledüm iy gam müşerref eylegil bu hâne[y]ji

13. **bagruma:-um, -a**

Gazel 3361

Mısra: 6

Ciğەر. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i cefâ
Dem m[i] var cevri okları bu bagruma sançılmadı

bagra bas-:

1. **bagra bas-:--um, --a, --am**

Gazel 3020

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Kucaklamak, kolları ile sararak göğsüne yaslamak.

Ger elüm irmeye ol taze gülün dâmenine
Hârî bagruma basam ol gül-i aḥmer yirine

bagrı delin-:

1. **bagrı delin-:--i, --in, --e**

Gazel 3156

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

İçine işlemek, ızdırap çekmek, çok müteessir olmak.

|| *Ney çalgısı kamıştan üretilmiş üzeri delikli bir çalgıdır. Aşığında bağı, gönlü bazen sevgilinin eziyetinden bazen kirpiklerinin veya gamzesinin oku sebebiyle dağ dağ delik delik olur.*

Ney gibi ‘aceb midür anuñ bağı delinse
Lâyıkdur aña niye uyar idi hevâya

bagrı tagla-:

1. **bagrı tagla-:--i**

Gazel 3142

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağı dağlamak. Büyük üzüntü vermek, acı ve ızdırap çektirmek, yakmak.

Ağla Muḥibbî ağla derd-ile bağı tagla
Kim güldi sen gülesin devr-i zamân içinde

bagrı yağını erid-:

1. **bagrı yağını erid-:--i, --i, --n, --i, --e**

Gazel 3381

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Yüreğinin yağı erimek: Üzülmek, içi erimek II Çok heyecanlanıp korkmak.

Şem'-i cemâl-i ḥüsnüñi her kim göre şehâ
Olmaz ‘aceb ger eride bağı yağını

bagrı van-:

1. **bagrı van-:--mı**

Gazel 3166

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Üzüntü çekmek, çok acı duymak.

Leylî zülfün ḥasretinden iy melâhat gülşeni
Bağı yanmış vâdî-i ḥayrette Mecnûnam yine

bagrına taş bas-:

1. **bagrına taş bas-:--i, --n, --a, --ar**

Gazel 3392

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Sesini çıkarmaksızın her türlü acıya katlanmak.

İşidüp âh u figânımı benüm demek-içün
Bagrına taş basar oldu der ü divâr daḥı

bagrı yak-:

1. **bagrı yak-:--i, --n, --i, --ar**

Gazel 3131

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Yüreği yanmak, çok acılamak.

Lâle ḥaddün ḥasretinden bağı yakar oda
Gül yaḡuñı görem diyü gezer bâzârda

bagrı del-:

1. **bagrı del-:--um, --e, --tur, --sun**

Gazel 3156

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Göğüsü (gönlü) yaralamak, acı çektirmek.

Ko ḡamzeleri tîḡı bu bagrum deletursun
Çün sîne nişân eyledük ol kaşları yaya

2. **bagrı del-:--(u)m, --er**

Gazel 3164

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Çok dokunmak, içine işlemek. 2. Göğüsü (gönlü) yaralamak, acı çektirmek.

Gözleri ḥançer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hiç revâ mı var midür kim kan ider kan üstine

3. **bagrı del-:--um, --er**

Gazel 3216

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Çok dokunmak, içine işlemek. 2. Göğüsü (gönlü) yaralamak, acı çektirmek.

ḡamzeler bagrum deler komaz lebün tuz ekmeḡi
Döstlik ḥaḡkın yitürür unıdır tuz ekmeḡi

bagrı delik eyle-:

1. **bagrı delik eyle-:--um, --y, --en**

Gazel 3058

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göğüsü (gönlü) yaralamak, acı çektirmek.

Yaluñuz ḡamzeñ degüldür eyleyen bagrum delik
Bir baña tîḡ-ı cefâ kılur ciger şad pâre de

bagrı van-:

1. **bagrı yan-:--um, --dı**

Gazel 3399

Mısra: 5
Kelime Tipi: **Deyim**
Üzüntü çekmek, çok acı duymak.

Fırkat ü hicrân odından yandı bagrum âh kim
Yakdı odlara beni nakş u nigâr ayrılığı

bagru yanuk:

1. **bagru yanuk:-um**
Gazel 3231
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bağrı yanık: Çok dert, acı, sıkıntı çekmiş, bağı kara.

Gözüm yaşın şarâb idüp yanuk bagrum kebâb itsem
Bu gönülüm nâleler eyler sanasın saz-ı tanbûrî

bagrumı yak:-

1. **bagrumı yak:-um, --i, --up, --dur**
Gazel 3034
Mısra: 3
Kelime Tipi: -
Ciğerinin yanması, çok acı çekmek.

Yakupdur bagrumı hasret enîsüm hem-demüm gamdur
Anuñçün oldı efgânüm benüm nâ-çâr eglence

bahâ:

1. **bahâsı:-sı**
Gazel 3043
Mısra: 11
Değer, bedel, fiyat.

Saçuñuñ kim bahâsı Mısr u Tebrîz
Muhibbî virmez İrân illerine

2. **bahâ:**
Gazel 3080
Mısra: 10
Değer, bedel, fiyat.

İy Muhibbî ser-i zülfine niçe kıymet olur
Virilür mülk-i cihân çünki bahâ bir kılına

3. **bahâsı:-sı**
Gazel 3280
Mısra: 3
Güzellik, zarâfet. II Değer, kıymet, fiyat.

‘İşkuñ bahâsı olmasa ‘âlemde tañ mıdur
İki cihâna çünki deger bir demi dutsa mı

bahâ ol:-

1. **bahâ ol:-ma, --y, --a**
Gazel 3071
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Değeri ölçülemeyecek kadar yüksek.

Muhibbî zülfî tārına Habeş mülki tufeyl olsun
Bahâ olmaya hâline hārâc-ı Hind ü Bengâl’a

bahâne it:

1. **bahâne it:-y, -i, -me**
Gazel 3335
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Herhangi bir şeyi sebep olarak ileri sürmek.

Sākî şarâb-ı nâbı sun itme bahâne[y]i
Tâ kim ‘ayân eyleye bu kâr-hâne[y]i

bahâne kıl:

1. **bahâne kıl:-ur**
Gazel 3488
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bahane etmek: Herhangi bir şeyi sebep olarak ileri sürmek.

Fitne ta‘lîminde mâhirdür şahâne gözleri
N’içün öldürmez beni kılur bahâne gözleri

2. **bahâne kıl:-ur**
Gazel 3488
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bahane etmek: Herhangi bir şeyi sebep olarak ileri sürmek.

Bir eline yayın almış bir ele kırpük okın
Câni gözler sînedeki kılur bahâne gözleri

bahâr:

1. **bahârı:-ı**
Gazel 3325
Mısra: 2
Bahar mevsimi II eğlence ve kavuşma zamanı.

Bir itdi Hamel burcu gelüp leyl ü nehârî
Gül lâle ile zeyn kılup yine bahârî

2. **bahâr:**
Gazel 3124
Mısra: 1
Bahar mevsimi (sevgiliye kavuşma sebebiyle neşe ve sevincin ziyâde olduğu vakit).

Bahâr irişse güller bitse tâze
Niçe yirden gele bülbül niyâza

3. **bahârına:-ı, -n, -a**
Gazel 3219
Mısra: 9
Bir şeyin gençlik, tâzelik, canlılık dönemi.

İrmeye hergiz anuñ hüsni bahârına hâzân
Bite dünyâda nite kim gül ü serv ü semeni

bahâr evvâmı:

1. bahār eyyāmı:--ı

Gazel 3125

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bahar günlerinin gelmesi ll Aşk mevsiminin gelmesi kastedilmiştir.

Bahār eyyāmı gül devri geçürme ‘ömrünü zāyi’

Bu dünyā çün degül bākī kime kaldı kime kala

bahār ol-:

1. bahār ol-:-dukda

Gazel 3192

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bahar olmak, bahar mevsiminin gelmesi.

İder bülbül bahār olduğda zārı

Gül ile çün görür bir yirde hārı

bahr:

1. bahra:-a

Gazel 3125

Mısra: 6

Deniz, derya.

Kenārı bahr-ı ‘ışkuñ yok irişmez ‘umkına kimse
Dilā gel imtiḥān için o bahra sen de bir tal-a

2. bahr:

Gazel 3244

Mısra: 9

Deniz, derya.

Bahr olsa devāt cümle ağaçlar kalem eger
Yazmaya cihān ḥalkı gönül mâcerasını

3. bahra:-a

Gazel 3340

Mısra: 4

Deniz, derya.

Düşdüm gözüm yaşına cān eyledüm revān
Bahra giren vire-gelüpdür selāmeti

4. bahra:-a

Gazel 3341

Mısra: 5

Deniz, derya.

Bahra beñzet gönlüni gelse ḥavādis bahrı gör
Daşraya atar kabül itmez gelen murdārını

5. bahrı:-ı

Gazel 3341

Mısra: 5

Deniz, derya.

Bahra beñzet gönlüni gelse ḥavādis bahrı gör
Daşraya atar kabül itmez gelen murdārını

6. bahra:-a

Gazel 3345

Mısra: 5

Deniz, derya.

Derd-i dilüm şemmesini bahra söylesem
Cüş u ḥurüş eyleye deryā benüm gibi

7. bahra:-a

Gazel 3366

Mısra: 10

Deniz, derya.

Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her ḥāşılıım
Bahra döndürdüm anuñçün iy Muḥibbī yaşımı

8. bahrıma:-ı, -n, -a

Gazel 3463

Mısra: 9

Deniz, derya.

Ma‘ānī bahrıma taldı Muḥibbī buldı gevherler
Begendi intihāb itdükte bu nazm-ı güher-pāşı

bahr ü ber:

1. bahr ü ber:--de

Gazel 3090

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deniz ve kara \ bütün varlık âlemi; kâinat.

Gönülde gāḥ çeşmümde ḥayālī
Bulam diyü araram bahr ü berde

bahr ü berde:

1. bahr ü berde:

Gazel 3059

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Denizde ve karada.

Yaşım deryāya dil şahrāya düşdi
Ararsın dil-rübāyı bahr ü berde

bahr-ı dil:

1. bahr-ı dil:-den

Gazel 3213

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül denizi.

Bahr-ı dilden zāhir oldukça gören eş‘arımı
Dir bu ne dürr-i semīn ü bu ne sırr-ı ma‘nevī

2. bahr-ı dil:-den

Gazel 3250

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül denizi.

Bahr-ı dilden zāhir olan kim göre eş‘arımı
Dir niçe esrār-ıla var niçe yüz biñ ma‘nevī

3. bahr-ı dil:

Gazel 3339

Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül denizi.

Bahr-ı dil āhuñ yilinden ko temevvüc eylesün
Olmasun görme Muhibbî āh u zār eksüklüğü

4. **bahr-ı dil:-den**
Gazel 3363
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül denizi.

Bahr-ı dilden arayup buldum niçe cevherleri
Güş idüñ yārān size ‘arz eyleyem gevherleri

bahr-ı eşk:

1. **bahr-ı eşk:-üm, -e**
Gazel 3257
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı denizi.

Āhum Muhibbî dokunalı bahr-ı eşküme
Bildüm temevvüc itdüren anı hevā gibi

2. **bahr-ı eşk:**
Gazel 3272
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı denizi.

Cem’ kıldum bahr-ı eşk içre gözüm gevherlerin
‘İşk şahı devletinde oldum gāyet ganī

3. **bahr-ı eşk:-üm, -de**
Gazel 3278
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı denizi.

Bahr-ı eşküme yürür murğ-ı dilm her tarafa
Zira pervā yimez olmuşdur ezel āb u aşı

4. **bahr-ı eşk:-üm, -de**
Gazel 3366
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı denizi.

Ġarğa virmiş ser-nigün olmuş iki keşfī sanur
Bahr-ı eşküme görenler uşbu iki kaşımı

bahr-i eşküme:

1. **bahr-i eşküme:--üm, --de**
Gazel 3081
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı denizi II aşığın gözyaşlarıyla oluşan deniz.

Bahr-i eşküme Muhibbî uşbu cān-ı nātüvān
Ġarğ olam diyü gelür cismümdeki şāl üstine

bahr-ı ğam:

1. **bahr-ı ğam:--da**
Gazel 3136
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dert, keder denizi.

Bahr-ı ğamda eşk ü āhumdan hālās olmaz gönül
Ġarğ ider dil zevrakımı bād-ıla bārān-ıla

2. **bahr-ı ğam:-da**
Gazel 3178
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dert, keder denizi.

Bahr-ı ğamda olalıdan bu iki çeşmüm şadef
Beñzedür dürdāneye çeşmüm akıtısa yaşımı

3. **bahr-ı ğam:-dan**
Gazel 3393
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dert, keder denizi.

Bahr-ı ğamdan fülk-i dil çokdan olur-ıdı hālās
Rüzigār-ı tālī’-i naḥs māh u sāl eglər meni

bahr-ı ‘ışk:

1. **bahr-i ‘ışk:-a**
Gazel 3153
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk denizi.

Bahr-i ‘ışka iy Muhibbî niceler ğarğ oldılar
Görmedüm bir kimse dir idüm anuñ pāyānına

2. **bahr-ı ‘ışk:**
Gazel 3413
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk denizi.

Bahr-ı ‘ışk içre bulup neşv ü nemā kanlu yaşım
Ka’r-ı deryādaki san niçe mercān büyüdi

3. **bahr-i ‘ışk:-um, -da**
Gazel 3479
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk denizi.

Bahr-i ‘ışkumda gözüm yaşın görüp ğavvāş-ı dil
Didi el-ḥağ pençe-i mercāna beñzetdüm seni

4. **bahr-ı ‘ışk:--uñ**
Gazel 3125
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk denizi.

Kenārı bahr-ı ‘ışkuñ yok irişmez ‘umkına kimse
Dilā gel imtiḥān için o bahra sen de bir tal-a

bahr-ı ‘ışka düş-:

1. **baħr-ı ‘ıřka dūř-ı:--di**

Gazel 3006

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ařk denizine dūřmek.

Çünkü dūřdi baħr-ı ‘ıřka fülk-i dil
‘Aşık oldur āhn aña bād ide

baħr-ı ma‘ānı:

1. **baħr-ı ma‘ānı:--y, -e**

Gazel 3466

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Manalar, anlamlar denizi.

Yine ğavvāř-şıfat baħr-ı ma‘āniye talup
Niçe dürler çıkarup oldum anuñ řarrāfi

baħr-ı ‘ummān ol:

1. **baħr-ı ‘ummān ol:**

Gazel 3245

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Büyük deniz, okyanus olmak.

Her ne deñlü gelse ğam aksa belā cular gibi
Eyle sen iy dil taħammül baħr-ı ‘ummān ol yüri

baħş evle:

1. **baħş evle:**

Gazel 3376

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vermek, bağışlamak, ihsan etmek.

Ža‘ıf oldı dil-i miskīn lebūñ dārū’ř-řıfāsından
Aña bir büse baħş evle ki gelsün agzinuñ dadı

baħş ü cedel:

1. **baħş ü cedel:**

Gazel 3305

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Sohbet/mesele ve tartışma.

İy zāhid-i bārid-nefes nedür bu baħş ü bu cedel
Añlaymazsın fāriĝ ol ‘ışk içre kıl ü kālümü

baħt:

1. **baħtum:--um**

Gazel 3400

Mısra: 4

*Allah tarafından ezelde belirlendiĝi kabul edilen
kısmet ve nasip, uygun talih, ikbal, şans.*

Her gice nergis gibi açmaz gözin ol türk-i mest
Gitmedi baħtum gibi beñzer hiç anuñ uyħusu

2. **baħtın:--ın**

Gazel 3019

Mısra: 4

*Allah tarafından ezelde belirlendiĝi kabul edilen
kısmet ve nasip, uygun tālil, ikbal, şans.*

Turra-i şeb-rengüni taĝıtmagıl gül yüzüne
Bir siyeh Hindü-durur baħtın hümāyün eyleme

baħt u sa‘ādet:

1. **baħt u sa‘ādet:**

Gazel 3406

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Talih ve mutluluk.

Salťanat didükleri ancak cihān ğavĝāsıdur
Olmaya baħt u sa‘ādet dünyede vahdet gibi

baħt-ı kem:

1. **baħt-ı kem:**

Gazel 3286

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Talihsiz, bahtsız. II Aşık.

Bir baħt-ı kem bī-tālī‘em görmem senüñ pervāzuñı
Bārī tekellüm ğayra kıl tā işidem āvāzuñı

baħt-ı siyehkār:

1. **baħt-ı siyehkār:--um**

Gazel 3304

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kara baht, kötü talih.

Zülfine dil baĝlayaldan kalmadı şabr u qarār
Olmasun kāfir daħı baħt-ı siyehkārım gibi

bak:

1. **baksañ:--sa, -ñ**

Gazel 3022

Mısra: 1

*1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3.
Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak,
önem vermek, göz önünde bulundurmak, nazariütibāra
almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.*

Hālüme baksañ n’ola iy hüsñ iline pādīřāh
Cān u dilden seni kim çok sevse yanuñda ĝünāh

2. **baksam:--sa, -m**

Gazel 3072

Mısra: 5

*1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3.
Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak,
önem vermek, göz önünde bulundurmak, nazariütibāra
almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.*

Āfitāb-ı hüsñüne baksam gözüñ pür āb olur
Döstüm bir hāřşadur bu mihr-i ‘ālem-tābda

3. bak:

Gazel 3075

Mısra: 10

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Bilmek isterseñ eger cānā derūnum nālišin
Āteş-i 'ışık içre bak bu gönümün kaçnūsına

4. bakmaz:-maz

Gazel 3075

Mısra: 6

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Nāšihā pend eyleme kūyında ger pā-māl olam
'Aşık olanlar bilürsin bakmaz nāmūsına

5. bakup:-up

Gazel 3109

Mısra: 18

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Gül eyyāmı geçer bir hafta ancak
Muhibbī 'ibret al bakup bu hāle

6. bak:

Gazel 3128

Mısra: 1

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cānān oynına
Nite kim cūlar bakar serv-i hīrāmān oynına

7. bakmaz:-maz

Gazel 3139

Mısra: 5

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Baña bakmaz bir nazar meyl hemān ağıyāradur
Çeşmi kāfirdür bakar mı hiç müselmān üstine

8. bakamam:-a, -ma, -m

Gazel 3190

Mısra: 5

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Gözlerüm hīze olupdur bakamam gün yüzine
Getür iy bād-ı şabā kühl ideyim hāk-i rehi

9. bakdukça:-dukça

Gazel 3220

Mısra: 9

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Gün yüzüne bakdukça Muhibbī senün iy dōst
Yaş-ıla anuñ çeşmi kabagı tola-yazdı

10. bakmaya:-ma, -y, -a

Gazel 3244

Mısra: 11

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Zerden serīre bakmaya ide Muhibbī 'ār
Her kim kanā'atūñ bister ide büriyāsını

11. bakmaz:-maz

Gazel 3244

Mısra: 4

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Her kim ki kanā'at eyleye bir loğma hırkaya
Bakmaz o şeh de atılsa virmez palāsını

12. bākı:-ı

Gazel 3274

Mısra: 8

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Kemānçe olmasa yaşum aña tār
Bu sīnem üzre n'eylerdi bu bākı

13. baksam:-sa, -m

Gazel 3281

Mısra: 5

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Her yaña baksam her taraf meşgūl tesbīh du'ā
Var mı cihānda bir kelām hiç guft-ile güyuñ gibi

14. bak:

Gazel 3307

Mısra: 10

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Ām bārına tākāt yok iken āh Muhibbī
Arturdu cefā gelüp bak o bār-ı girānı

15. **bakup:-up**

Gazel 3345

Mısra: 13

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Bakup Muhibbî 'ibret alup dir vefâsı yok
Neler getürdü 'âleme dünyâ benüm gibi

16. **bakmadı:-ma, -dı**

Gazel 3404

Mısra: 7

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Şol kadar zârılık itdüm bakmadı bir kez baña
Nite kim gül bülbülün güş eylemez efgânını

17. **bakduñ:-du, -ñ**

Gazel 3417

Mısra: 7

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Zâhidâ bakduñ haķâretle yine 'ışķ ehline
'Ucb idüp gördüñ tekebbürle i miskîn kendüñi

18. **baķadüşdi:-a, -düş, -di**

Gazel 3419

Mısra: 1

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Ol serv-ķadde nâgâh bu dîde baķadüşdi
Eşküm revân gözümden pâyına akadüşdi

19. **baķadüşdi:-a, -düş, -di**

Gazel 3419

Mısra: 14

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Göz yaşların Muhibbî dökseñ 'aceb degüldür
Ol serv ķadde nâgâh bu dîde baķadüşdi

20. **bak:**

Gazel 3436

Mısra: 10

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Virme Muhibbî 'ışķ-ı mecâzîye dil sakın
Bak cân göziyle görünür âhîr nedâmeti

21. **bakma:-ma**

Gazel 3436

Mısra: 4

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Yoldan çıkarar âdemi hüblar selâmıdır
İy dil selâma bakma dilerseñ selâmeti

22. **bak:**

Gazel 3449

Mısra: 2

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

N'ola olduñsa bugün hüsn ilinüñ pâdişehi
Nazar it kullaruñuñ hâline bak gâh gehî

23. **baksa:-sa**

Gazel 3463

Mısra: 1

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Ėazabla baksa dilber bir yire gelür iki kaşı
San iki pehlevânlardur komuş birbirine başı

24. **bakdı:-dı**

Gazel 3477

Mısra: 10

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Dil-ħastesinüñ hâlini dün sordı tabîbüm
Raħm itdi Muhibbî ki meger beñzûme bakdı

bak:-

1. **bak:**

Gazel 3074

Mısra: 8

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Zâhidüñ mescidde hây u huyına kılma nazar
Var Ėarâbât ehlinüñ bak anda nüş-â-nüşına

2. **baksañ:-sa, -ñ**

Gazel 3083

Mısra: 7

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Baksañ cihāna göz[e] gelür cām u bādedür
Aldanmaz anuñ merd olan āb u hevāsına

3. **bakar:-ar**

Gazel 3128

Mısra: 2

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cānān oynına
Nite kim cūlar bakar serv-i hīrāmān oynına

4. **bakar:-ar**

Gazel 3139

Mısra: 6

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Baña bakmaz bir nazar meyli hemān ağıyāradur
Çeşmi kâfirdür bakar mı hiç müselmān üstine

5. **bakmaz:-maz**

Gazel 3170

Mısra: 2

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Merd olan güzelden hūlk u hūdur
Hıred nakşıyla bakmaz er pīşe

6. **bakmazam:-maz, -am**

Gazel 3186

Mısra: 5

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Bakmazam iy māh-rū sensüz gerekmez bu cihān
Rāstı budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi

7. **baksañ:-sa, -ñ**

Gazel 3194

Mısra: 2

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Arasalar bu cihān içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu ‘ālem toptoludur ben gibi

8. **bakma:--ma**

Gazel 3226

Mısra: 3

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Kem nazarla zāhidā bakma inende ‘āşıka
‘Ucb-ıla şeytān olur bir kişi görse kendini

9. **baksun:--sun**

Gazel 3261

Mısra: 3

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Gözlerüm yaşına baksun soñra rüy-ı zerdüme
Garç-ı āb itmiş temāşā eylesün nilüferi

10. **bakma:--ma**

Gazel 3312

Mısra: 1

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Şi’r ara şā’ir iseñ gel bakma tarz-ı selefi
Yime hayvān şıfat dile gelen her ‘alefi

11. **bakmaz:-maz**

Gazel 3392

Mısra: 1

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yār dağı
Baña şimden girü rahm eyleye ağıyār dağı

12. **bakdugumca:-duğ, -(u)m, -ca**

Gazel 3412

Mısra: 2

1. Gözleri bir şey üzerine çevirmek. 2. Seyretmek. 3. Görüp incelemek, tetkik etmek. 4. Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmamak, nazaritibâra almak. 5. İlgilenmek, meşgul olmak.

Meh dime yüzi āfitāb oldu
Bakdugumca gözüm pür āb oldu

bākī:

1. **bākī:**

Gazel 3125

Mısra: 8

Daima, kalıcı, sonsuz.

Bahār eyyāmı gül devri geçürme ‘ömrüñi zāyi’
Bu dünyā çün degül bākī kime kaldı kime kala

2. **bākī:**

Gazel 3433

Mısra: 2

1. Ebedi, ölümsüz, kalımlı. 2. Varlığını koruyan, devam eden, devamlı, sürekli. 3. Geriye kalmak, artakalmak.

Derd-i ser geldi hūmār-ıla seher iy sākī
Sun berü var-ısa giceki meyden bākī

bākī kal:-

1. **bākī kal:-** -ur, -sa

Gazel 3274

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ebediyen devam etmek, sürüp gitmek, kalıcı olmak.

Beni öldüriserdür iştüyākı
Eger kalursa hicrān böyle bākī

bākī kal:

1. **bākī kal:-** a

Gazel 3484

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sürekli olmak, kalıcı olmak.

Şeb-i hicrānda dil inler nite nāy
Bu hasret böyle ger bākī kala yay

bakış:

1. **bakışıyla:-** i, -y, -la

Gazel 3225

Mısra: 5

Bakma tarzı, bakma biçimi.

Bir bakışıyla eyledi murğ-ı dili şikār
San şāhin aldı pençesine bir kebūteri

bakma:

1. **bakma:**

Gazel 3010

Mısra: 6

Aldırış etmemek, bakmamak.

Seri pāyuña iletüm iderem ārzū tīguñ
Kerem kıl vir murādum bakma iy hūnī sakın kana

bakmadı:

1. **bakmadı:-** ma, --dı

Gazel 3114

Mısra: 6

Bakmadı, görmedi, dikkat etmedi anlamında kullanılmıştır.

Gözlerem h̄ācesı yoluñda kamu cevherini
Harc idüp bakmadı sūdına vü sermāyesine

bal:

1. **bala:-** a

Gazel 3071

Mısra: 8

Arının yaptığı tatlı madde II Sevgilinin dudağı.

Lebünde haṭ midur yoḥsa görinen sāye-i ebrū
Yāhūd pāy-ı meges midür yapışupdur kalup bala

2. **bal:**

Gazel 3081

Mısra: 4

Arının yaptığı tatlı madde II Sevgilinin dudağı.

Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū midur
H̄aṭ degül pāy-ı meges kalmış meger bal üstine

bāl ü per:

1. **bāl ü per:**

Gazel 3193

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kol kanat.

N'ola dilden berī olsam görüp ruḥsār-ı cānānı
Yakar pervāne bāl ü per göre şem'-i şebistānı

2. **bāl ü per:**

Gazel 3422

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kol kanat.

Bu Muḥibbī'yi cemālūñ şem'-ine pervāne-veş
Bāl ü per ancak degül küllī yakup nār it beni

3. **bāl ü per:-** den

Gazel 3303

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kol kanat.

Şu'le virdūñ şem'-i hūsne nūr kılduñ 'ālemi
Bāl ü perden geçdi yıkduñ bu dil-i vīrānemi

4. **bāl ü per:-** ler, -i

Gazel 3363

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kol kanat.

Şem'-i hūsni dilbere karşı yanar cān u gönül
Nite kim pervāne yakar oda bāl ü perleri

bāl ü per yak:-

1. **bāl ü per yak:-** du, -m-mak

Gazel 3259

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kol kanat yakmak, kendini ateşe atmak. II Tüm varlığıyla aşk ateşinde yanmak, kendini feda etmek.

Şem'-i ruḥsāruñ senūñ zāhir olalıdan dōstum
Yakmak için bāl ü per oldum bu şeb pervānegī

bālā:

1. **bālālara:-** lar, --a

Gazel 3116

Mısra: 4

Far. 1. mec. boy, kamet 2. yüce, uzun 3. yüksek, daha fazla.

Eksük olmasa ne tañ saña belā üzre belā
Çünkü virdüñ göñlüñi ol serv-quad bālalara

2. bālā:

Gazel 3253

Mısra: 1

1. *Yüksek, yüce, âlî.* 2. *Boy, kad, kâmet.*

O kim iy serv-quad bālā felekde saña yir itdi
Beni pā-māl-i 'ışk idüp ayak altında zır itdi

3. bālā:

Gazel 3328

Mısra: 3

1. *Yüksek, yüce, âlî.* 2. *Boy, kad, kâmet.*

Serv beñzer gülşen-i hüsnünde bālā kaddüñe
Çeşmüñ nergis ruhuñ berg-i gül-i hamrā gibi

bālā eyle-:

1. bālā eyle--di

Gazel 3282

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yükseltmek, yukarı kaldırmak.

Güllere haclet gelüp düşdi ayaga servler
Yār ruhuñ 'arz idüp qaddini bālā eyledi

balalık:

1. balalığı:-ı

Gazel 3113

Mısra: 1

Çocukluk.

Ol servi görüp sevdüm balalığı çağında
Hāk üzre yüzüm sürdüm su gibi ayagında

bāl-i himmet:

1. bāl-i himmet:-le

Gazel 3438

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çaba, gayret kanadı.

Ol hümâyı bāl-i himmetle şikār itsem ne tañ
'Āciz olmaz çün şikārında toganuñ yügrüğü

balıg:

1. balığı:-ı

Gazel 3239

Mısra: 10

Su içinde yaşayıp solungaçla nefes alan, çoğunlukla yumurtlama şeklinde üreyen omurgalı hayvanların ortak adı.

Qudret-i Hāk'ı temāşā eyleyüben 'ibret al
Yürüdür murgı hevāda su içinde balığı

bālīn:

1. bālīnüm:-üm

Gazel 3186

Mısra: 8

Yastık.

Bister-i hāk üzre rāhuñda yatur dil-ḥasteyem
Seng-i ḥārā giceler tā şubḥ bālīnüm gibi

2. bālīnūme:-üm, -e

Gazel 3011

Mısra: 8

Yastık, kalın minder yastığı.

İdesiz hāk-i derinden bārī ḥışt-i merkadüm
Ḥasta iken gelmedi bir kerre çün bālīnūme

3. bālīnūme:-üm, -e

Gazel 3027

Mısra: 6

Yastık, kalın minder yastığı.

Ger ölem hāk-i deründen eyle ḥışt-i merkadüm
Zinde-y-iken çünki gelmedüñ benüm bālīnūme

bālīn id:

1. bālīn id:-e, -lüm

Gazel 3388

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yastık etmek, yastık olarak kullanmak.

İy dōst varup işigüñi bālīn idelüm

Yastansa revādur Ḥarem-i Ka'be'yi ḥacı

bām:

1. bāmına:-ı, -n, -a

Gazel 3084

Mısra: 1

Çatı, dam, kubbe.

Asmadın qandīl-i zerrīni felekler bāmına
Ḥil'at-i sebzi ağaçlar almadan endāmına

baña:

1. baña:

Gazel 3000

Mısra: 5

Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana ('âşığın yerine).

Ḥasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzüñ
Hey kıyāmet gel beni salma bugün ferdālara

2. baña:

Gazel 3010

Mısra: 2

"Ben birinci tekil şahıs zamirinin yönelme hali.

Diriğ ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne
Bu ḥasretle bu miñnetden baña yigdür kıyam cāna

3. baña:

Gazel 3204

Mısra: 12

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Ger 'ār iderse ādemī aḥmaga n'ola yār
Lāyık degül mi baña dimege falān daḥı

4. baña:

Gazel 3285

Mısra: 5

"Ben" birinci tekil kişi zamirinin yönelme durumu
eki almış hali (âşik).

Belā kū[y]ı olalıdan baña baş
İki yaña akar çeşmüm biñarı

5. baña:

Gazel 3023

Mısra: 7

"Ben" birinci tekil şahıs zamirinin yönelme eki
almış hali.

Ben baña eylemişemdür suçı yok dilberümün
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüm

baña ne:

1. baña ne:

Gazel 3088

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Bana ne II Beni ilgilendirmiyor.

Görmem n'ideyin yüzini ger şems [ü] kâmerse
Emmem baña ne lebleri ger şehd ü şekerse

bār:

1. bārını:-ı, -n, -ı

Gazel 3480

Mısra: 8

Yük.

Ne kadar urşañ cefā vü cevri ü hicrānuñ yükün
Mest üştürdür çeker dil yirde koymaz bārını

2. bār:

Gazel 3208

Mısra: 14

1. Yük, ağırlık veren şey, sıklet. 2. Mânevî ağırlık,
eziyet, keder, üzüntü.

Oldı Muḥibbî üştür-i ser-mest gibi çün
Her dem ciğerde ğam yimeyüp bār 'âşığı

3. bārı:-ı

Gazel 3353

Mısra: 4

1. Yük, ağırlık veren şey, sıklet. 2. Mânevî ağırlık,
eziyet, keder, üzüntü.

Cevri ü cefâyı eyleme cānā raḳībūne
Çekmez o bārı degmede ol ḥar benüm gibi

bārān:

1. bārānı:-ı

Gazel 3089

Mısra: 4

Yağmur. II gözyaşı.

Gülşen-i hüsnün nigārā olmaz idi taze sebz
Her taraftan gözlerüm bārānı seylāb olmasa

2. bārāndan:-dan

Gazel 3361

Mısra: 4

Yağmur.

Aglayup āh eyledükçe ḥande eyler gül gibi
Var mı bir gül bād-ıla bārāndan açılmadı

3. bārān-ıla:--ıla

Gazel 3136

Mısra: 8

Yağmur.

Bahr-ı ğamda eşk ü āhumdan ḥalās olmaz gönül
Ġarḳ ider dil zevraḳımı bād-ıla bārān-ıla

4. bārānını:-ı, -n, -ı

Gazel 3064

Mısra: 9

Yağmur.

Muḥibbî bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim
Görüp bu ḥālūñi dilber ide tā gül gibi ḥande

5. bārānını:-ı, -n, -ı

Gazel 3077

Mısra: 5

Yağmur.

Yagdurmasa bārānını bir laḥza bu çeşmüm
Küllî bu cihān yana eger āh ide sine

6. bārānını:-ı, -n, -ı

Gazel 3268

Mısra: 13

Yağmur.

Āhum arturdu Muḥibbî yaşumuñ bārānını
'Ālemi teng eyledi bu āh u zāruñ giryesi

7. bārānını:-ı, -n, -ı

Gazel 3275

Mısra: 10

Yağmur.

Bād-ı āhum esmese dilber açılmaz gül gibi
İy Muḥibbî eksük itme çeşmüñüñ bārānını

8. bārān:

Gazel 3060

Mısra: 4

Yağmur, gözyaşı.

Varıamazam kūyuña yaşum baña virmez geçid
Āh şehābı yagdurur bārān bārān üstine

9. bārān:

Gazel 3060

Mısra: 4
Yağmur, gözyaşı.

Varımazam küyuña yaşum baña virmez geçid
Âh şehâbı yagdurur bārān bārān üstine

10. **bārān:**
Gazel 3382
Mısra: 8
I. Yağmur. II. Aşığın gözyaşı.

Gül yüzüñsüz zārılıgum diñmemişdür dōstum
Görmedi bārān kimesne çeşm-i giryānum gibi

bārān id-:

1. **bārān id-:-er**
Gazel 3174
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yağmur yağdırmak. (Yağmur gibi akıtmak, gözyaşı bağlamında).

Gāh olur āh āteşiyile ‘ālemi oda yakar
Gāh olup yaş dōkmege bārān ider gönülüm beni

bārān-ı eşk:

1. **bārān-ı eşk:-i**
Gazel 3267
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı yağmuru.

Bārān-ı eşki saçdı Muħıbbī şu deñlü kim
Güller açıldı itmedi dilber tebeşümü

2. **bārān-ı eşk:**
Gazel 3480
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı yağmuru.

Bu ‘acebdür ‘ālemi ğarķ eyledi bārān-ı eşk
Hiç teskīn itmeyüp arturdı sīnem nārını

bārān-ı eşküm:

1. **bārān-ı eşküm:--üm**
Gazel 3063
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı yağmuru.

Eger olmasa bu bārān-ı eşküm
Yana āh odına ‘ālem bizümle

bārān-ı rahmet:

1. **bārān-ı rahmet:-i**
Gazel 3338
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Rahmet yağmuru.

Ger tūr-i ābdārını ya kaşları ata
Dil-teşnelere ola bārān-ı rahmeti

bārendegī:

1. **bārendegī:**
Gazel 3311
Mısra: 8
Yağdırıcılık.

Hāne-i gönülüm ħarāb itse ‘aceb mi göz yaşı
Hāneler olur ħarāb ger çok ola bārendegī

bārī:

1. **bārī:**
Gazel 3024
Mısra: 10
"Hiç olmazsa, en azından" anlamlarında bağlaç.

Niçe bir ferdāya salarsın Muħıbbī bendeñi
‘Ahde durmazsın nigārā bārī gel gülme yüze

2. **bārī:**
Gazel 3092
Mısra: 8
"Hiç olmazsa, en azından" anlamlarında bağlaç.

Muħarrer öldürtürsin beni āħır
Göreyim bārī gel seni doynca

3. **bārī:**
Gazel 3286
Mısra: 2
"Hiç olmazsa, en azından" anlamlarında bağlaç.

Bir baht-ı kem bī-tāli‘em görmem senüñ pervāzuñı
Bārī tekellüm ğayra kıl tā işidem āvāzuñı

4. **bārī:**
Gazel 3330
Mısra: 7
"Hiç olmazsa, en azından" anlamlarında bağlaç.

İtmez iseñ ger vefā kıl bārī gel cevri ü cefā
Her ne yüzden ise hoşdur yār añmak yārını

5. **bārī:**
Gazel 3481
Mısra: 2
"Hiç olmazsa, en azından" anlamlarında bağlaç.

Ölmeden derdā dirīġā yārı görsem bir daħı
Olmaz-ısa anı düşde bārī görsem bir daħı

6. **bārī:**
Gazel 3262
Mısra: 8
"Hiç olmazsa" anlamında kullanılan kelime.

Zecr ü hicr-ile murāduñ āħır öldürmek ise
Bārī tiz öldüregör çekmeye tā ol miheni

7. **bārī:**
Gazel 3141

Mısra: 10
Hiç olmazsa.

At cefâ sengini topragımı yirden götür
Bārī ol demde vefâ resmini bünyâd eyle

8. bārī:

Gazel 3011
Mısra: 7
Hiç olmazsa, en azından, öyleyse, keşke.

İdesiz hâk-i derinden bārī hışt-i merkadüm
Hasta iken gelmedi bir kerre çün bālînüme

bār-ı ğam:

1. bār-ı ğam:--um

Gazel 3139
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam yükü.

Şek degül tākāt getürmez bil taharrük eylemez
Kosalar bār-ı ğamum bu çarh-ı gerdân üstine

2. bār-ı ğam:-a

Gazel 3256
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam yükü.

Didiler tākāt getürmez kimseler bār-ı ğama
İy Muhibbî sen anı çekmek gereksin ner gibi

3. bār-ı ğam:-uñ

Gazel 3348
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam yükü.

Eyledi bennâ-yı 'ışk gönlüm evin küllî harâb
Gelse bār-ı ğamuñ mi'mârı olaydı kâşki

4. bār-ı ğam:-dan

Gazel 3148
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dert yükü.

Bār-ı ğamdan miñnet-ile kâmetüm çeng olalı
Sinemüñ nâlişleri döndi rebâbuñ aynına

5. bār-ı ğam:-a

Gazel 3196
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dert yükü.

Bār-ı ğama Muhibbî niçe tākāt olur âh
Eyleye aña 'ışk eri ancak tahammüli

6. bār-ı ğam:-a

Gazel 3212
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dert yükü.

Çeküp bār-ı ğama tākāt getürdüm
Gören dir görmedük biz böyle merdi

7. bār-ı ğam:-dan

Gazel 3249
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dert yükü.

Bār-ı ğamdan kâmetümdür ham gibi
Bulmadum hergiz muşâhib ğam gibi

8. bār-ı ğam:

Gazel 3260
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dert yükü.

Ağırdur bār-ı ğam ğâyet anı çekmege yok tākāt
Muhibbî çün degül mümkün götürmek bir ulu tagı

9. bār-ı ğam:

Gazel 3101
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam, keder yükü; eziyet, sıkıntı yükü.

Bār-ı ğam taglarcadur dil aña tākāt gösterür
Zerresin ger taga ursalar tahammül itmeye

bār-ı ğam-ı 'ışk:

1. bār-ı ğam-ı 'ışk:-ı

Gazel 3273
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk kederinin yükü.

Muhibbî çekeli bār-ı ğam-ı 'ışkı bu 'âlemde
Cihân çeşmine görünmez hemân ancak hayâl oldu

bār-ı girân:

1. bār-ı girân:-ı

Gazel 3307
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağır yük.

Ġam bārına tākāt yok iken âh Muhibbî
Arturdu cefâ gelüp bak o bār-ı girânı

bār-ı girân ol-:

1. bār-ı girân ol-:--ma

Gazel 3119
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağır bir yük olmak.

Tarîk-i 'ışka togrılsam seni kaç' iderem evvel
Sebuk-bâr olayım iy ser baña bār-ı girân olma

bār-ı 'ışk:

1. **bār-ı 'ışk:-ı**

Gazel 3442

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk yükü.

Çeker 'aşık 'acebdür bār-ı 'ışkı
Çekemez anı bu çarhuñ kaṭarı

barmag:

1. **barmag-ıla:--ıla**

Gazel 3140

Mısra: 2

Parmak.

Dilberüm seyr itmege gülzāra çıkdı bāğ-ıla
Māh-rūlar birbirine gösterür barmag-ıla

bas-:

1. **basıcak:--ıcak**

Gazel 3064

Mısra: 6

*Ayağı, üzerine vücûdun veya bacağın ağırlığını
verecek şekilde zemine yahut herhangi bir yere koymak.*

Döginüp seng-i miñnetle anuñçün hāk-i rāh oldum
Yüzüme basıcak pāyuñ diler öpmek bu efgende

2. **basup:-up**

Gazel 3231

Mısra: 4

1. *Ayağı, üzerine vücûdun veya bacağın ağırlığını
verecek şekilde zemine yahut herhangi bir yere koymak.*
2. *Ayak altına almak, çiğnemek.*

Nigārā cāh u devletle Süleymān-ı zamān-iseñ
Basup pā-māl itdürme ayak altındağı mürı

3. **basupdur:-up, -dur**

Gazel 3231

Mısra: 10

*Ansızın saldırmak, gāfil avlamak, bir yere baskın
yapmak.*

Cefā vü cevr-ile cānā ḥarāb itdüñ gönül mülkin
Görenler didiler el-ḥaḥ basupdur zūlm-ı Timur'ı

bas:

1. **basup:-up**

Gazel 3193

Mısra: 10

Alt etmek, yenmek.

Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbī geşt-gır oldum
Basup Ferhād u Mecnūn'ı benümdür 'ışk meydānı

2. **başı:-ı**

Gazel 3289

Mısra: 8

Baş, Bir şeyin uçlarından biri.

Kim ḥalāş olabilür ğamze okı atılıcak
Bir yire ya kaşınıñ gelse iki yire başı

3. **başuma:-um, -a**

Gazel 3012

Mısra: 7

*İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu
organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan
vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.*

Ger seng atasın başuma ol tāk-ı sa'ādet
Minnet bilürem ğamzeñ okı cāna geçerse

4. **başıña:-uñ, -a**

Gazel 3020

Mısra: 11

*İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu
organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan
vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.*

Başıña tāk-ı zer alma yürü dīvāne gönül
Ḥāk-i pāyı var-iken başuña efser yirine

5. **başıña:-uñ, -a**

Gazel 3020

Mısra: 12

*İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu
organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan
vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.*

Başıña tāk-ı zer alma yürü dīvāne gönül
Ḥāk-i pāyı var-iken başuña efser yirine

6. **başa:-a**

Gazel 3025

Mısra: 3

*İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu
organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan
vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.*

Başa tāk eyleyelüm sāğār-ı meyden sāķı
Başka sancak çekelüm āh idüp efgānlar-ıla

7. **başını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3033

Mısra: 12

*İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu
organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan
vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.*

Ağyār eger māni' ola vaşl-ı nigāra
Seng-ile urup başını zır ü zeber eyle

8. **baş-ıla:--ıla**

Gazel 3047

Mısra: 1

*İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu
organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan
vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.*

Āh kim hicrān şebinde toldı bagrum baş-ıla
Cismüm āḥir ğarḥ olur çeşmümden akan yaş-ıla

9. **başıñ:-uñ, -ı**

Gazel 3047

Mısra: 10

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu

organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Bir kadem gelmez Muhibbî kapuya ol seng-dil
İşigine başuñı döğseñ hezārān taş-ıla

10. başuñ:-uñ

Gazel 3073

Mısra: 7

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Seng-i cefā atup yār başuñ şikest iderse
Ser dönderüp kaçurma rızā-ı yārı gözle

11. başumı:-um, -ı

Gazel 3086

Mısra: 10

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Rāzıyam öldür beni kanum helāl olsun saña
Başumı yirden götür tek bağla anı tirkeşe

12. başumı:-um, -ı

Gazel 3112

Mısra: 5

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Anuñ-ıçundur yolında başumı top eyledüm
Ola kim gālñān idem ben zülfinüñ çevgānına

13. başında:-ı, -n, -da

Gazel 3132

Mısra: 2

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Gördiler başumı yāruñ işiği taşında
Didiler ulu sa'adet var-ımiş başında

14. başında:-ı, -n, -da

Gazel 3132

Mısra: 10

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Hañtını gördi Muhibbî'nün irişiği eceli
Hiç tağyir ola mı yazu-y-ımiş başında

15. başumı:-um, -ı

Gazel 3132

Mısra: 1

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Gördiler başumı yāruñ işiği taşında
Didiler ulu sa'adet var-ımiş başında

16. başuma:-u, -m, -a

Gazel 3134

Mısra: 2

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

'İşka dil virdüm ezel geldi belālar başuma

Åh kim yazu-y-ımiş bu mācerālar başuma

17. başuma:--um, --a

Gazel 3134

Mısra: 4

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Şerh kılsam leylī zülfinüñ muṭavvel kışşasın
Cem' olur gūş itmege bay u gedālar başuma

18. başuma:-um, -a

Gazel 3134

Mısra: 8

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Başumuñ artar şudā'ı çek elüñ benden ṭabīb

Ḥasta-i 'işkam müfid olmaz devālar başuma

19. başuma:--um, --a

Gazel 3134

Mısra: 10

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Vireliden bu Muhibbî bir saçı leylāya dil

Olmuşam Mecnūn-şıfat kuşlar yuvalar başuma

20. başumuñ:--um, --uñ

Gazel 3134

Mısra: 7

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Başumuñ artar şudā'ı çek elüñ benden ṭabīb

Ḥasta-i 'işkam müfid olmaz devālar başuma

21. başa:--a

Gazel 3135

Mısra: 8

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Beni meyhāne küncinde görüp ta'n eyleme zāhid

Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

22. başına:-ı, -n, -a

Gazel 3149

Mısra: 3

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Tâc-ı şadefî geydi çü başına kalender
Girürse ne tañdur iki yapraga benefşe

23. başına:-ı, -n, -a

Gazel 3149

Mısra: 12

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Ser çekdi dilâverlik ider şahñ-ı çemende
Başına anuñçün takar otaga benefşe

24. başına:-ı, -(n)a

Gazel 3152

Mısra: 6

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Şöyle hayrân oldı dil gördi hayâl-i dilberi
Tâ kıyâmet gelmeyiser ‘aklı ayruk başına

25. başumı:-um, -ı

Gazel 3153

Mısra: 10

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Olalıdan hüsn meydânında ol meh şehsüvâr
Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgânına

26. başum:-um

Gazel 3155

Mısra: 5

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Haşre dek raqs uram iy dilber alup başum ele
Tîğ-ı cân-bahşuñ eger ire benüm gerdenüme

27. başuñ:-uñ, -ı

Gazel 3168

Mısra: 10

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Hüsn meydânında çevgân itdi çün zülfini yâr
Başuñı top it Muhibbî oynasun ol güy-ıla

28. başuma:--um, --a

Gazel 3174

Mısra: 19

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Gâh virür atlas kabâ hem başuma zerrîn külâh
Geh kalender eyleyüp ‘üryan ider gönüm beni

29. başuma:-um, -a

Gazel 3189

Mısra: 7

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Hüblardan fâriğ iken başuma sultân-ı dum
İy felek n’itdüm saña kim derdnâk itdün beni

30. başından:-ı, -(n)dan

Gazel 3191

Mısra: 10

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

İçüp mey gice almış ele sâğar
Başından def’ ide lâle humârı

31. başumda:-um, -da

Gazel 3193

Mısra: 6

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Kul oldum devlete irdüm kapusunda şeh-i ‘ışkuñ
Elümde câm-ı İskender başumda tâc-ı sultânı

32. başumda:-um, -da

Gazel 3225

Mısra: 1

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Ğam şu’lesi başumda benüm tâc-ı cevheri
Eşküm geyürdi egnüme hil’at-i ser-â-seri

33. başuma:--um, --a

Gazel 3229

Mısra: 6

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Gözüm egnüme bir hil’at geyürdi
Başuma âh bir tâc-ı semmürî

34. başuñ:-uñ

Gazel 3229

Mısra: 7

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Başuñ eflâke irse ğarra olma
Cihâna satabilmez kimse zürî

35. başında:-ın, -da

Gazel 3232

Mısra: 18

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Yürür Muhibbî gerçi ki ser-pâ-bürehnedür
Ser-püş sanur başında gören âh u vâsım

36. başuma:--um, --a

Gazel 3237

Mısra: 5

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Sevdā-yı zülfi başuma bildüm belā-y-ımış
Bilmem ne güne saklayısar ol belā beni

37. başumdan:-um, -dan

Gazel 3285

Mısra: 9

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Duḥānum çıksa başumdan Muḥibbī
'Aceb mi yakmışamdur dilde nārī

38. başında:-i, -n, -da

Gazel 3295

Mısra: 12

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Maḥabbet cür'asın her kim Muḥibbī ol ezel içdi
Ola mest-i ḥarābātī dura başında ḥumārī

39. başumda:-um, -da

Gazel 3296

Mısra: 9

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Gice meyden başumda var ḥumārūm
Seḥer bir bāde sun luṭf eyle şakı

40. başuñda:-uñ, -da

Gazel 3298

Mısra: 10

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Çok günāhuñ var Muḥibbī vaktidür gel tevbeye
Saç sakal agarmaduk başuñda bir mü kalmadı

41. başum:-(u)m

Gazel 3302

Mısra: 10

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Görüp leylī saçuñ mecnūn olaldan
Yapar kuşlar başum üzre yuvayı

42. başıma:-i, -(n)a

Gazel 3317

Mısra: 6

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu

organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Rāh-ı 'ışkı istedüm kim ide āsān kūh-ken
Görūñ āḥir başına niçe dokındı tifeşi

43. başumdan:-um, -dan

Gazel 3322

Mısra: 5

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

'İşk āteşi dilde yakup başumdan āhī
'Aceb midür çıkarsam itdün aña nigāhı

44. başumda:-um, -da

Gazel 3335

Mısra: 5

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Mest itdi beni bāde vü başumda var ḥumār
Kaldıysa getir daḥı şarāb-ı şebāne[y]i

45. başdan:-dan

Gazel 3338

Mısra: 2

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Sākī getir bādeyi fevt itme fırsatı
Tā kim gide başdan ḥumārūñ ḥarāreti

46. başuña:-uñ, -a

Gazel 3338

Mısra: 4

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Gūşum tolı çeng-ile nāyuñ şadāsıdur
İy pend-gū başuña eyle naşīḥati

47. başda:-da

Gazel 3344

Mısra: 6

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Gelse cefā vü cevri dilā olma muḫtarib
Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı

48. başuma:-um, -a

Gazel 3361

Mısra: 5

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i cefā
Dem m[i] var cevri okları bu bagruma sançılmadı

49. **başumda:-(u)m, -da**

Gazel 3361

Mısra: 7

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Gice mey nüş eyledük başumda var dahı humâr
Bâde sun şâkî baña yârân dahı ayılmadı

50. **başım:-ı, -n, -ı**

Gazel 3368

Mısra: 4

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Esb-i nâz-ıla gören meydân-ı hüsn içre seni
Zülfünün çevgânına top ider elbet başını

51. **başım:-ı, -n, -ı**

Gazel 3368

Mısra: 10

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Terk-i ser kıl iy Muhibbî ister iseñ vaşlını
Didiler irer vişâle terk idenler başını

52. **başıdur:-ı, -dur**

Gazel 3402

Mısra: 3

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Çeşmesi 'ayn-ı belâ kühsârı Qays`uñ başıdur
Aşiyân-ı murğa ur pek saçı oldu mişesi

53. **başum:-um**

Gazel 3408

Mısra: 3

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Başum ki belâ kühıdur 'aynum iki 'aynı
Düd-ı dilüm ol kullenün üstinde sehâbı

54. **başından:-ın, -dan**

Gazel 3420

Mısra: 4

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Her kim ki nazar eyleye ol zülf-i pür-ğama
Başından anuñ gitmeye sevda benüm gibi

55. **başum:-(u)m**

Gazel 3437

Mısra: 4

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Olup sultân-ı 'ışk eşküm sipahum
'Alemdür başum üzre düd-ı âhı

56. **başuñ:-uñ, -ı**

Gazel 3440

Mısra: 9

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Başuñı top it Muhibbî zülfinün çevgânına
Topuñ agsun göklere mihr-i cihân-ârâ gibi

57. **başına:-ı, -n, -a**

Gazel 3448

Mısra: 2

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Kim ki şahrâ-yı gamuñ her dem ola pâdişehi
Âteş-i âhı olur başına zerrin külehi

58. **başumda:-um, -da**

Gazel 3457

Mısra: 6

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Kanlu yaşum olaldan egnümde hil'at-i zer
Jülîde-mû başumda baña otaga düşdi

59. **başları:-lar, -ı**

Gazel 3458

Mısra: 8

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Kaşların kurmak ne mümkün olmasa kullâb-ı zülf
Çenber olmuş başları bir yire gelmiş nâ gibi

60. **başda:-da**

Gazel 3459

Mısra: 1

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Bugün bu deyr-i 'âlemde kimün kim başda var hüşı
İçüp câm-ı mahabbetden dem-â-dem eylesün cüşı

61. **başına:-ı, -n, -a**

Gazel 3465

Mısra: 3

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Geymiş benefşe-vâr başına kec-külâhını
İçmiş şarâb-ı nâb-ıla kızmış yañacığı

62. **başı:-ı**

Gazel 3469

Mısra: 2

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Nişân-ı kavş-i Rüstem'den beter ol dilberüñ kaşı
Hadeng-i gâmzesin atsa gelür bir yirlere başı

63. **başında**: -îñ, -da

Gazel 3473

Mısra: 8

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Şol deñlü itdi Kaş vuhüş-ıla ülfeti
Kuşlar başında yapıdı melâmet yuvasını

64. **başum**: -(u)m

Gazel 3483

Mısra: 1

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Görinen başum degül küh-ı belâ tagı gibi
Her yañadan yaşum akar anuñ ırmağı gibi

65. **başına**: -i, -n, -a

Gazel 3496

Mısra: 9

İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Bir siyâh tel dakdı âhından Muhibbî başına
Bunuñ-ıla seçilür her pehlevânuñ yügrüğü

66. **başına**: -i, -(n)a

Gazel 3152

Mısra: 12

Arâzide dağ, tepe gibi yükselen yerlerin en üst noktası, zirve.

Sırrını fâş itdi 'ışkuñ bilmeyüp Ferhâd'ı gör
Anuñ için tîşesi dokındı âhîr başına

67. **başda**: -da

Gazel 3355

Mısra: 6

Akıl, fikir, şuur, zihin.

'İşk sevdâsı ile kim ola sevdâyî mizâc
Başda kalmaya anuñ bād u hevâdan gayrı

68. **başumda**: -um, -da

Gazel 3059

Mısra: 5

Alın (talihin yazıldığı yer bağlamında).

Hañuñ yazı imiş başumda iy dōst
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

69. **başla**: --la

Gazel 3128

Mısra: 10

Baş, kafa, ser. II Başlamak, bir işi yapmak üzere harekete geçmek.

Cân alup cân virmek olmışdur Muhibbî kâr-ı 'ışk
Başla evvel çünkü 'âşiksin hemân cân oynma

70. **başuñ**: -uñ

Gazel 3439

Mısra: 6

Fikir, düşünce.

Sakın ser çekme gâflet çeşmini aç
Gerekmez servetüñ başuñ hevâyı

71. **başuma**: -um, -a

Gazel 3415

Mısra: 3

Baş II Kişinin kendisi.

Zülfine dolaşdı gönülüm geldi sevdâ başuma
Ġam şebinde tâ şehir bîdâr gördüm kendümi

72. **başuma**: -um, -a

Gazel 3435

Mısra: 10

Baş II Kişinin kendisi.

Belâ vü derd ü miñnet ğam şebinde
Başuma üşdiler hengâma düşdi

73. **başuma**: -um, -a

Gazel 3481

Mısra: 9

Baş II Kişinin kendisi.

Kurtulup zulmet şebinde gün togardı başuma
İy Muhibbî ol güneş ruhsârı görsem bir dağı

74. **baş**: -a

Gazel 3257

Mısra: 6

Baş, alın.

Dutıldı gönül bir perinüñ zülf[i] bendine
Yazı imiş başa bu da bir belâ gibi

baş ac:

1. **baş aç**: -up

Gazel 3317

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

*Bir işi yapmaya büyük bir istekle koşmak, can atmak
II korkusuz, pervasız olmak.*

Tiğ-i ğamzeñ görse bu dil baş açup karşı varur
'İşk erinüñ olmaz hiç nesneden endîşesi

baş eg-:

1. **baş eg-**: -üben

Gazel 3016

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

*Baş eğmek. Saygı göstermek için baş eğerek
selamlamak; direnmekten vazgeçip buyruk altına girmek.*

Baş egüben oldı Muhibbî gibi ğamġin
Kalmadı mecâli güle güftâra benefşe

2. baş eg:-ı, -n, -eli

Gazel 3149

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Saygı göstermek için baş eğerek selamlamak. 2. Direnmekten vazgeçip buyruk altına girmek, inkıyat etmek.

Başın egeli ğam yili yok zerre mecâli
Dil-ħaste Muhibbî gibi turmaga benefşe

3. baş eg:-ı, --n, --üp-in, -üp

Gazel 3048

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Baş eğmek, itaat etmek, direnmekten vazgeçip buyruk altına girmek.

Çeşm-i hün-ħ'âra mu'âvin çün degül kec râ kaşuñ
Ya n' için başın egüp tutmuş kulagın râyına

baş eg:

1. baş eg:-me, -y, -e

Gazel 3321

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Baş eğmek. Saygı göstermek için baş eğerek selamlamak; direnmekten vazgeçip buyruk altına girmek.

Ger baña baş egmeye Hindü-yı zülf-i ser-keşuñ
'Âkıbet pâ-mâl ide bu devlet ü iġbâlümü

baş egdiler:

1. baş egdiler:-dı, -ler

Gazel 3000

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Baş eğmek, itaat etmek, direnmekten vazgeçip buyruk altına girmek.

Kaşlarına râ didüm râ ehli râyum gördiler
Her biri taħsîn idüp baş egdiler bu râlara

baş kaldur:-

1. baş kaldur:-

Gazel 3290

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başını bir yerden kaldırmak.

Mescid-i ħüsnuñde cânâ görelî ebrûlaruñ
Secde itdi dil baş kaldurmadı miħrâbuñı

baş ko:

1. baş ko:-dı

Gazel 3478

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Başını koymak. II Bir şey uğruna ölümü göze almak.

Kühken geldi bu 'ışk bünyâdına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yirine bu gönlüm baş kodı

baş koş-:

1. baş koş:-dı

Gazel 3040

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir işi başarmak için fedakârca çalışmak.

Yine baş koşdı gönül bir dilber-i ra'nâ-y-ıla
Bunu umar vaşl ola ol kâmet-i bâlâ-y-ıla

baş koy-:

1. baş koy:-ı, -up

Gazel 3287

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir amaca yönelmek, bütün varlığıyla kendini vermek.

Maħabbet kişverine çün diyen serdâr Ferh
Anuñçün 'ışkı yolına koyup terk eyledi başı

2. baş koy:-um, -am

Gazel 3224

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şey uğruna ölümü göze almak.

Her yire bassa segi pâyı başum anda koyam
Ben kim olam ki segi ile olam hem-pâyî

3. baş koy:-up

Gazel 3149

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başını bir yere koymak, yaslamak II Yoluna canını feda edecek kadar fedakarlık yapmaya hazır olmak, ölümü göze almak.

Miskinlik ider servüñ ayagına koyup baş
Bakmaz oturup hiç sola vü saga benfşe

4. baş koy:-ı, -n, -a

Gazel 3178

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

(Bir şey uğruna) Canını fedâ etmeye hazır olmak, kendini adanmak.

'İşk bünyâdına cem' iden melâmet taşını
Şartıdur evvel temel yirine koya başın

baş ol:

1. baş ol:-ma, -dı

Gazel 3396

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yol gösteren, rehber.

Gözlerüm yaşı-durur fâş eyleyen derd ü ğamum
Var mıdur bu yolda kimse yüregi baş olmadı

baş ol-:

1. baş ol-: -ma, -dı

Gazel 3209

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Baş etmek. Gücü yetmek.

Mihnet-ile sanma bagrum iy şanem baş olmadı
Hün-ı dilden dem-be-dem ya gözlerüm yaş olmadı

2. baş ol-: -alı, -dan

Gazel 3285

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

1. *Küçük bir işte de olsa yönetici olmak, sözü dinlenir bir kimse olmak(rehber olmak).* 2. *Önde gelmek, lider olmak.*

Belâ kü[y]ı olalıdan baña baş
İki yaña akar çeşmüm biñarı

baş terkin ur:

1. baş terkin ur: -up

Gazel 3306

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Canını ve başını terk etmek II kendinden vazgeçmek, kendini feda etmek.

Baş terkin urup kıydı bu cânına Muhibbî
Bu 'ışk yoludur siz anı sanmañuz ki kem itdi

baş u cân:

1. baş u cân:

Gazel 3243

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Baş ve can.

Şâh-ı 'ışka kimisi baş u kimi cân iletür
Ehl-i 'ışkuñ gel temaşâ eyle [sen] savaşını

baş u cân terk kıl-:

1. baş u cân terk kıl-: -maz

Gazel 3242

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başı ve canı terk etmek. Canından vazgeçmek.

Dir-imişsin terk kılmaz bu Muhibbî baş u cân
İmtihân eyle gel evvel sonra kıl bühtân iki

baş u cân terkin ur:

1. baş u cân terkin ur: -am

Gazel 3323

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını ve başını terk etmek II kendinden vazgeçmek, kendini feda etmek.

Baş u cân terkin uram 'ışk-ıla pervâne gibi
Dimiş idüñ yirine getir olup sözüñ eri

başa çık-:

1. başa çık-: -ma, --dı

Gazel 3035

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Üstesinden gelmek.

Çünkü bu dünyâ denîdür aña dil virme sakın
Kimse başa çıkmadı çıkmayısar dünyâ-y-ıla

2. başa çık-: -abil, -ür

Gazel 3151

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

(Bir şeyle) Başa çıkmak, bir şeye gücü yetmek.

Baş kim çıkabilür ol turre-i tarrâr ile
Kimdür ol kim söyleşe la'l-i şeker-güftâr ile

3. başa çık-: -a, -ma, -dı

Gazel 3154

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

1. *Güçlükler çıkararak biriyle olan işini, kendi istediği yolda sonuçlandırabilmek.* 2. *Bir şeye gücü yetmek.*

Sakın aldanma ser-i zülf-i siyâhına gönül
Çıkmadı kimse başa zülf-i perîşânlar ile

4. başa çık-: -a, -am

Gazel 3159

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

1. *Güçlükler çıkararak biriyle olan işini, kendi istediği yolda sonuçlandırabilmek.* 2. *Bir şeye gücü yetmek.*

Her dem seni ok gibi atar yabana yâr
Başa çıkam dime sakın ol kaşı yay-ıla

başa daşı daşa başı ur-:

1. başa daşı daşa başı ur-: -a, -ı, -a, -ı, -ma, -y, -a

Gazel 3289

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Başını taştan taşa vurmak: Çaresiz kalarak çok pişman olmak.

'İşka kim dolaşa bulunmaya bir çäre aña
Tâ ki urmaya alup başa daşı daşa başı

başa gel:

1. başa gel: -a, -dı

Gazel 3417

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Kötü bir durumla karşı karşıya kalmak.

Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdâ-yı 'ışk
Ger helâk olsañ dilâ kesme sakın peyvendüñi

başa gel-:

1. **başa gel-:--a, --di**

Gazel 3086

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Kötü bir duruma uğramak.

Bilmez idüm 'ışk ben āsān sanurdum dōstlar
Şimdi bildüm key katı düşvār imiş geldi başa

2. **başa gel-:--um, --a, --di**

Gazel 3134

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Kötü bir durumla karşı karşıya kalmak.

'Işka dil virdüm ezel geldi belālar başuma
Āh kim yazu-y-ımsı bu mācerālar başuma

başa iletem:

1. **başa iletem:--a, --se, --m**

Gazel 3332

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

*Başa iletmek, götürmek II bir işi nihayete erdirmek,
tamamlamak.*

'Işkuñı ben de başa iletem 'aceb midür
Süre süre ferz iderler piyāde[y]i

başa ilt-:

1. **başa ilt-:--a, --di**

Gazel 3288

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

*Başa iletmek, götürmek II bir işi nihayete erdirmek,
tamamlamak.*

Baş ilti bu Muhibbī yine 'ışkuñ kārını
Ĥamdū-lillāh gerçi kim 'ālemde müşkil kār idi

başa ilteme-:

1. **başa ilteme-:--a, --me, --di**

Gazel 3271

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

(bir şeyi) sona erdirmek, tamamlamak.

'Işkuñ yolını iltemedi kimsene başa
Bir kāra sakın beñzedeyim dime bu kārı

bās(a) tāt ol-:

1. **bās(a) tāt ol-:--um, --da, --alı, --dan**

Gazel 3200

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Çok değer vermek, ilgi göstermek.

Hāk-i pāyı olalıdan bu benüm bāşumda tāt
Mülk-i Īrān'ı musahhar eyledüm Dārā gibi

başa tāt-ı zer id-:

1. **başa tāt-ı zer id-:--a, --er**

Gazel 3240

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başına altın taç yapmak.

Āteş-i āhı Muhibbī başa tāt-ı zer ider
Pādişāh-ı ġam olan böyle geyer şeb-külehi

başda imiş:

1. **başda imiş:--da, --miş**

Gazel 3062

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Alın (alın yazısı). II Baş, kafa.

Sitem tīġıyla kılduñ cān[ı] rişte
Ne çāre başda imiş sernüvişte

başdan:

1. **başdan:**

Gazel 3411

Mısra: 3

Başlangıçtan beri. II baştan ayaġa, bütünüyle.

Kitāb-ı 'ışkuñı başdan okudum ser-te-ser ezber
Dağı öğrenmedin varup mu'allimden elifbāyı

2. **başdan:**

Gazel 3181

Mısra: 9

Başından beri, öteden bu yana.

Muhibbī āteş-i 'ışka tutuşduñ şem'-veş başdan
Olursa gözlerüñ yaşı ne tañ tā şubha dek cārī

başdan aş:

1. **başdan aş:--dan, --dı**

Gazel 3380

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çok fazla, haddinden fazla olmak.

Beni ġarķ itse tañ mı eşk-i çeşmüm
Gözüm yaşıyla āhum başdan aşdı

2. **başdan aş:--dan, --dı**

Gazel 3380

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haddinden fazla olmak.

Düşelden fülk-i dil girdāb-ı 'ışka
Belā emvācı daşdı başdan aşdı

başdan aş-:

1. **başdan aş-:--dan, --up, --dur**

Gazel 3041

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Pek çok olmak, pek çoğalmak, fazla gelmek.

Ben derd kabûl eylemişemdür em içinde
Gözümden akan hûn-ı ciger başdan aşupdur

başdan aşma:

1. **başdan aşma:--dan, --ma, --sun**

Gazel 3385

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Pek çok olmak, pek çoğalmak.

Germ olurmuş asılıp karşında her dem âyine
Niçe başdan aşmasun yüz virdüñ aña iy perî

başdan ayaga:

1. **başdan ayaga:--dan, --a**

Gazel 3397

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bütünüyle, tamamıyla.

Ķāmetüm dāl olduğına kimse ‘ayb itmez beni
Başdan ayaga cefāsın bildiler ‘ālem seni

2. **başdan ayaga:--dan, --a**

Gazel 3330

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bütünüyle, tamamıyla, boydan boya.

Başdan ayaga Muħibbî hūna ġarġ oldı yine
Cāme-i surġ-ıla gördükde hemān dildārını

başdan başa:

1. **başdan başa:--dan, --a**

Gazel 3030

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1.Bir baştan (uçtan) bir başa (uca). 2.bir yerin bir sınırından öbür sınırına kadar.

Ĥadīs-i ‘ışġ-ı dilberden ħaber virmek diler gönüm
Velî korkaram andan kim cihān başdan başa yana

2. **başdan başa:--dan, --a**

Gazel 3075

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1.Bir baştan (uçtan) bir başa (uca). 2.bir yerin bir sınırından öbür sınırına kadar.

‘Ālemi ‘ışġı tutar başdan başa sıyt u şadā
Ṭurra-i ġam her kaçan degse bu sinem kūsına

3. **başdan başa:--dan, --a**

Gazel 3086

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1.Bir baştan (uçtan) bir başa (uca). 2.bir yerin bir sınırından öbür sınırına kadar.

Akdı yaşum su gibi bir serv boylu serkeşe
Anuñ içün ‘ālemi ġarġ eyledi başdan başa

4. **başdan başa:--dan, --a**

Gazel 3179

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Tamamen, bütünüyle. 2. Başından sonuna kadar, bir uçtan bir uca.

Tiġ alup mestāne çeşmüñ yine çok kan eyledi
Girdi dil şehriñi başdan başa vîrān eyledi

5. **başdan başa:**

Gazel 3272

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başından sonuna kadar, tamâmiyle, bütünüyle.

‘İşġüñ müşkilini sorma yine ‘āşġıca sor
Zîrā başdan başa ezber okımışdur okını

başdan çıkar:

1. **başdan çıkar:--maz**

Gazel 3418

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Kötü yola sürüklemek, doğru yoldan saptırmak.

Sevdā-yı zülf varını ‘ömrüñ yile virüp
Başdan çıkarmaz ise ‘acebdür hevā bizi

2. **başdan çıkar:--dan, --ar, --ur**

Gazel 3445

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Kötü yola sürüklemek, doğru yoldan saptırmak.

Dil virürsin zülfi sevdāsına her bir dilberüñ
Bilürem başdan çıkarur ‘āķibet bu ħū seni

başdan gid-:

1. **başdan gid-:--dan, --er**

Gazel 3062

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başından gitmek: Rahatsızlık duyulan bir kişi veya durumun rahatsız olan kişiden uzaklaşması. II Unutmak, hatırandan çıkması.

Gider mi başdan sevdā-yı zülfüñ
Hevā toĥm[ı] olaldan dilde küşe

başdan git-:

1. **başdan git-:--dan, --me, --se**

Gazel 3232

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her daim başta bulunmak, düşüncesi yok olmamak.

Sevdā-yı zülfî gitmese başdan ‘aceb degül
Güçdür kimsene terk idebilmek hevâsını

başı:

1. **başına:-m, -a**

Gazel 3174

Mısra: 23

Kişinin kendi şahsı, zâtı.

Gâh olur serkeşlik eyler başına sultân olup
Gâh olur bir bende-i fermân ider gönlüm beni

başı göklere ir:

1. **başı göklere ir:-i, -ler, -e, -se**

Gazel 3367

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

*Başı gökyüzünde olma (güneş bağlamında). II
Beklenmedik bir mutluluğa kavuşmak.*

Gün gibi başı anuñ göklere irse ne ‘aceb
İşigün taşına yüz sürüp ide secdegehi

başı ko:

1. **başı ko:-i, -miş**

Gazel 3463

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

*Bir şey uğruna canını feda etmeye hazır olmak,
kendini adamak.*

Ğazabla baksa dilber bir yire gelür iki kaşı
San iki pehlevânlardur komuş birbirine başı

(başı) terk eyle:-

1. **(başı) terk eyle:-di**

Gazel 3287

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

*Başını vermek: Kendini feda etmek, canından
vazgeçmek.*

Maḥabbet kişverine çün diyen serdâr Ferh
Anuñçün ‘ışkı yolına koyup terk eyledi başı

başı top eyle:-

1. **başı top eyle:-(i)n, -y, -üp**

Gazel 3203

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Başını top yapmak, başı top olarak kullanmak. //
Çevgan oyununda sevgilinin çevgan zülfü önünde aşğın
başının top gibi yuvarlanması.*

Muḥibbî görelî çevgân-ı zülfün
Başın top eyleyüp meydâna geldi

başı top id:

1. **başı top id:-m, -üp**

Gazel 3398

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Başını top yapmak, başı top olarak kullanmak //
Çevgan oyununda sevgilinin çevgan zülfü önünde aşğın
başının top gibi yuvarlanması.*

Zülfini çevgân idüp meydân-ı hüsn içre nigâr
Top idüp başın Muḥibbî diye kim çevgân beni

başın kaldur:-

1. **başın kaldur:-i, -n, --dur, --ma, --y, --a**

Gazel 3052

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Başını kaldırmak II Eğik olan başı yukarı
doğrultmak.*

Kaşuñ mihrâbına şol kim görüben eyledi secde
Başın kaldurmaya yirden gele ol ḥaşre dek vecde

başın terk id:

1. **başın terk id:-m, -e**

Gazel 3443

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canından vazgeçmek.

Ol er midür ki ni ‘metün üstinde lâf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefâ günü

başına al:-

1. **başına al:-i, -n, -a, -miş**

Gazel 3258

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Sonradan sıkıntı verecek bir şeyi yüklenmek.

Gören ğam bârı altında hezârân eyleyüp taḥsîn
Diyeler başına almış Muḥibbî bir kara tağı

başına al:

1. **başına al:-i, -n, -a, -miş**

Gazel 3332

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başına takmak.

Almış başına ol küleh-i kec-nihâde[y]i
Zülfün gideri ‘ârızın itmiş küşâde[y]i

başına bārân ol:

1. **başına bārân ol:-i, -n, -a, -ur, -sa**

Gazel 3443

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başına yağmak: Felakete uğramak.

Bārān olursa başına ok yıldırım kılıç
Gerçek er olana gelür ol gün 'atā günü

başına devlet [kuşu] kon-:

1. **başına devlet [kuşu] kon-:-i, -n, -a, -i, -ar, -di**

Gazel 3271

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Deyim**

Ummadığı, beklemediği bir nimete ya da varlığa kavuşmak.

Konardı başına Mecnūn[ui] devlet [kuşu]
Elinde nāka-ı leyli yuları

başına gev-:

1. **başına gev-:-i, --n, --a, --er**

Gazel 3069

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başına takmak, geçirmek.

Güyyiā peyk-i beyābān olup şūrīde [dil]
Tāc-ı gülgūn geyer başına ra'nā lāle

başına tād id:

1. **başına tād id:-in, -a, -in, -e**

Gazel 3367

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

*Başına tac etmek, çok değer vermek, ilgi göstermek
II tac takmak, padişahlık ünvanı vermek.*

Her kimūn kim eline gire anuñ hāk-i rehi
Başına tād idine añmaya zerrīn külehi

başına üs:

1. **başına üs:-in, -a, -di**

Gazel 3380

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Birçok kimse veya şey) Bir şeyin veya bir kimsenin yanına toplanmak.

Yine bī-çāre dil āvāre düşdi
Belā aruları başına üşdi

başına üs-:

1. **başına üs-:-in, -a, -üp, -dür**

Gazel 3218

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

(Birçok kimse veya şey) Bir şeyin veya bir kimsenin yanına toplanmak.

Giderse vādīye mecnūn anı bī-ķayddur sanma
Üşüpdür başına anuñ cihānuñ cümle ğavġası

başına yag-:

1. **başına yag-:-i, -n, -a, -sa**

Gazel 3294

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıkıntılı bir durumun bir kimsenin başına çok fazla gelmesi durumu.

Cefā sengi eger başına yagsa
Kaçurmayup nazar kıla derini

başındaki:

1. **başındaki:**

Gazel 3077

Mısra: 2

Başında bulunan II sahip olunan.

Tolaşdı yine dil saçınıñ silsilesine
Başındaki sevdā komaz iltür anı sine

başını eflāke irgür-:

1. **başını eflāke irgür-:-i, -n, -i, -e, -üp**

Gazel 3237

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Başı göğe ermek(deġmek): Beklenmeyen bir mutluluġa ermek.

Āhum livāsı başını eflāke irgürüp
Kıldı diyār-ı derd ü ğama pādīşā beni

başını top id-:

1. **başını top id-:-i, -n, -i, -üp**

Gazel 3243

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Başını top yapmak, başı top olarak kullanmak //
Çevgan oyununda sevgilinin çevgan zülfü önünde aşğın başının top gibi yuvarlanması.*

Esb-i nāza bine çevġān ide ger zülfīn nigār
Bu Muħibbī top idüp meydāna koya başını

başını vir-:

1. **başını vir-:-i, -n, -i, -di**

Gazel 3243

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Kendini feda etmek.

İrdi Ferhād'a maħabbet kesdi miħnet daşını
Derd-ile bī-çāre virdi āħir anda başını

başka:

1. **başka:**

Gazel 3025

Mısra: 4

1. Bilinenden gayri, diġer, sāir. 2. Bilinenlere benzemeyen, farklı, deġişik.

Başa t̄ac eyleyel̄um s̄aḡar-ı meyden s̄ak̄t̄
Başka sancak çekel̄um āh id̄up efḡanlar-ıla

2. başka:

Gazel 3370

Mısra: 4

"Başka" anlamında belgisiz sıfat (başka bir alem).

Fıkr idersin z̄ahid̄a sanduñ anı derd ü elem
Başka bir 'ālem-durur 'ālemde miñnet 'ālemi

başla:

1. başlaya:-y, -a

Gazel 3115

Mısra: 8

Bir işi yapmak üzere harekete geçmek, bir işe
girişmek, şür̄ü etmek.

İy gönca-dehen gül gibi gel 'arz-ı cemāl it
Tā bülbül-i cān başlaya karşıñda nevāya

2. başlasa:-sa

Gazel 3126

Mısra: 8

Başlamak, bir işi yapmak üzere harekete geçmek.

Kānūn-ı ğamda nāleme dem-sāz olur benüm
Muṭr̄ib terāne başlasa āheng-i s̄ünbüle

3. başlansa:-n, -sa

Gazel 3115

Mısra: 14

Bir işi yapmak üzere harekete geçmek.

Bünyād-ı cefā eyledüñ evvel beni öldür
'Ādetdür ezel zeb̄h-ile başlansa bināya

bast eyle:

1. başt eyle:-dü, -m

Gazel 3319

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaymak, sermek, açmak.

Yüzümi başt eyledüm tā
Ola kim cevr ü cefālar itmege gele geh̄i

başu daşdan daşa ur-:

1. başu daşdan daşa ur-:--um, --ı, --dan, --a, --mış, --a, --m

Gazel 3086

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Çaresiz kalarak çok pişman olmak.

Bir lebi ş̄ir̄in firākından belā kūhında āh
Urmuşam Ferhād-veş başımı ben daşdan daşa

başu taşdan taşu ur-:

1. başu taşdan taşu ur-:--um, -ı, -dan, -a, -sa, -m

Gazel 3366

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Başımı taştan taşu vurmak: Çaresiz kalarak çok
pişman olmak.

Āh kim bir serv-kaç durdı akıtdı yaşımı
Su gibi taşdan taşu ursam 'aceb mi başımı

başum kaldur-:

1. başum kaldur-:--a, --m--um, --a, --m

Gazel 3115

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bulunduğı yere göre başımı yukarıya doğru
kaldırmak.

Başuma eger yaga anuñ taş işiginden
Başum açuban kalduram aña el du'āya

başum üzre dikesiz:

1. başum üzre dikesiz:--um, --e, --siz

Gazel 3011

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(mezar taşını) Başucuma (başımın üstüne) diken.

Öldüğümde dōstlar h̄azā şeh̄id̄ü'l-'āşik̄in
Başum üzre dikesiz bir senge yazup sinüme

başuma belā:

1. başuma belā:--um, -a, -y, -ımış

Gazel 3451

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Başına bela olmak II sıkıntı oluşturmak, sıkıntı
vermek, tedirgin etmek, musallat olmak.

Zülfüñ hevāsı başuma bildüm belā-y-ımış
Çekdi kemend-i miñnete āh ol belā beni

başuma belā ol-:

1. başuma belā ol-:--um, --a, --dı

Gazel 3013

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Başına bela olmak II sıkıntı oluşturmak.

Başuma belā oldı Muḥibb̄i hevā-yı zül̄f
Ḥāl̄üm n'olısar bilmezem āh ol hevāy-ıla

başuma belālar gel-:

1. başuma belālar gel-:--um, -a, -lar, -dı

Gazel 3259

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Başına belalar gelmek. Bir sorunla karşılaşmak,
kötü bir duruma düşmek.

'İşka düşelden ammā kim geldi belālar başuma
Başuma buyruk dağı yürür iken ferzāneḡi

başuma buyruk:

1. başuma buyruk:-um, -a

Gazel 3259

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kimseden izin almaksızın dilediği gibi davranan (kimse), failimuhtar.

‘İşka düşelden ammā kim geldi belâlar başuma
Başuma buyruk dağı yürür iken ferzâneğī

başuma gel-:

1. başuma gel:-um, --a, --di-um, -a, -di

Gazel 3130

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Karşılaşmak, yaşamak, başına gelmek.

‘Aklımı târâca virdi ol Muğal-Çîn gözleri
Başuma geldi ser-i zülfiyle sevdâlar yine

2. başuma gel:-um, -a, -me, -se, -y, -di

Gazel 3485

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Başına gelmek: Beklenmedik, şaşırtıcı bir olay veya durumla karşılaşmak.

Tolaşup sevdâ-yı zülfe oldı gönülüm bî-çarâr
Gelmeseydi başuma benim bu sevdâ kâşki

baş(um)a gel-:

1. baş(um)a gel:-um, -a, -di

Gazel 3497

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Kötü bir durumla karşı karşıya kalmak.

Gönlüme zülfüñ getürdi bu uzun sevdâları
Anuñ-ıçun başuma geldi cihân gavğaları

başuma getür-:

1. başuma getür:-um, -a, -di

Gazel 3494

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kötü bir durumla karşı karşıya kalmak.

Dâm-ı zülfine tutıldum görüben göz karasın
Gör neler getürdi başuma benim göz karası

başuma getürdi:

1. başuma getürdi:-um, -a, -di

Gazel 3065

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyi ya da kötü, beklenmedik, şaşırtıcı bir olayla başka bir unsurun etkisiyle karşılaşmak.

Zülf[i] sevdâsı getürdi başuma sevdâ yine
Ol Muğal-Çîn gözleri itdi gönül yağma yine

başuma hevâlar gel-:

1. başuma hevâlar gel:-um, --a, --lar, --di

Gazel 3134

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Başına (bu) sevgi (gelmek), hevesler gelmek, arzu etmek. Bu durumla karşı karşıya kalmak.

Meclis-i rûz-ı ezel nâyuñ şadâsın güş idüp
Geldi ‘işk içre anuñçün bu hevâlar başuma

başuma kıyâmet kop-:

1. başuma kıyâmet kop:-um, -a, -di

Gazel 3354

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Kıyâmet günü gelmek.

Gördüm gezer nâz-ıla ol serv-şameti
Sandum ki hemân başuma kopdı kıyâmeti

başuma tâc id-:

1. başuma tâc id:-um, -a, -em

Gazel 3277

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Çok değer vermek, ilgi göstermek.

Cân fedâ itmege geldüm mâni‘ olmañ küyına
Yüzüme sürüp başuma tâc idem hâk-i deri

başuma taş yağ-:

1. başuma taş yağ:-um, --a, --a

Gazel 3115

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başına taş yağmak/düşmek. II Felakete uğramak.

Başuma eger yaga anuñ taş işiginden
Başum açuban kalduram aña el du‘âya

başumdan aş-:

1. başumdan aş:-um, -dan, -ar

Gazel 3218

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haddinden fazla olmak.

Aşar âh eylesem bir dem gözümün yaş başumdan
Ki bād esdükçe cüş eyler cihânun cümle deryâsı

2. başumdan aş:-um, -dan, -di

Gazel 3256

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Pek çok olmak, pek çoğalmak, fazla gelmek.

Gözlerüm yaşı benüm başumdan aşdı āh kim
Yüzüm oldı ol su içinde nîlüfer gibi

başumdan gitme-:

1. **başumdan gitme-:**-um, -dan, -me, -di

Gazel 3498

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Aklından çıkmamak/çıkarmamak: Sürekli hatırlamak, unutmamak.

Başumdan gitmedi zülfinü hevvası
Olupdur gönülüm anuñ mübtelâsı

başuñ göklere ir-:

1. **başuñ göklere ir-:**-uñ, -ler, -e, -er, -se

Gazel 3194

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başı göğe ermek/değmek. II Beklenmeyen bir mutluluğa ermek.

Göklere başuñ irerse saña yokdur fâyide
Neñ kim olur yüzüñi sürseñ yire dâmen gibi

başuñdan gitme-:

1. **başuñdan gitme-:**-uñ, -dan, -me, -di

Gazel 3474

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başından gitmemek. Aklından, kalbinden çıkmamak.

Gitmedi başuñdan iy dil zülfinüñ sevdâsı āh
Bilmedüm dîvâne mi yâhüd bu dil şeydâ mı ki

başuñı aç:

1. **başuñı aç:**-uñ, -i, -up

Gazel 3343

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Korkusuzca bir işi yapmaya büyük bir istekle koşmak.

Atarsa cefâ tîri ile seng-i melâmet
Başuñı açup karşıla kıl sîne nişâmı

bay:

1. **bay:**

Gazel 3484

Mısra: 10

Zengin, paralı, mal mülk sahibi, varlıklı kimse.

Revâ midur Muhibbî ola maħrûm
Vişâle ire ger yoħsul eger bay

2. **bay:**

Gazel 3263

Mısra: 4

1. "Bey ve efendi" anlamında erkek isimlerinin önüne getirilen unvan sözü. 2. Zengin, paralı, mal mülk sâhibi, varlıklı kimse.

Bu dünyâ heft ser bir ejdehâdur
Yudar dimez bu yoħsul u budur bay

bay u gedâ:

1. **bay u gedâ:**--lar

Gazel 3134

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zengin ve fakir.

Şerh kılsam leylî zülfinüñ muṭavvel kışşasın
Cem' olur gûş itmege bay u gedâlar başuma

2. **bay u gedâ:**

Gazel 3315

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zengin ve fakir.

Ḥudâyâ sensin 'âlem pâdişâhı
Kamu bay u gedâ püşt ü penâhı

bayram:

1. **bayramına:**--ı, --n, --a

Gazel 3084

Mısra: 12

I. Şölen, şenlik, düğün, dernek. II. (tas.) Aşığın maşukuna (Allah'a) kavuşması düğün, bayram olarak nitelendirilmektedir.

Niçe yıldur bu Muhibbî rûze-i hicrûñ dutup
Ḥamdü-lillâh kim irişdi vaşluñuñ bayramına

bayram irtesi:

1. **bayram irtesi:**

Gazel 3407

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bayram sonrası.

Sâkiyâ nûş idelüm sun câmı bayram irtesi
Tâ bula âvâre dil arâmı bayram irtesi

2. **bayram irtesi:**

Gazel 3407

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bayram sonrası.

Dâğuñı dâm eyle sayd it eşk-i çeşmüñ dane kıl
Bir kebüter-sîne sîm-endâmı bayram irtesi

3. **bayram irtesi:**

Gazel 3407

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bayram sonrası.

Jeng-i ğamdan çünki var âyîne-i dilde gubâr
Şâf idüp elden düşürme câmı bayram irtesi

4. **bayram irtesi:**

Gazel 3407

Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bayram sonrası.

Zāhidā var iç müselles saña olmuşdur helāl
Ehl-i 'ışk için şarāb-ı hāmı bayram irtesi

5. **bayram irtesi:**
Gazel 3407
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bayram sonrası.

Bu Muhibbī tevbe itmişdür meye ol vaqt sır
Sākī-i gül-ruh ide ibrāmı bayram irtesi

6. **bayram irtesi:**
Gazel 3407
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bayram sonrası.

Sākīyā nūş idelüm sun cāmı bayram irtesi
Tā bula āvāre dil ārāmı bayram irtesi

bāz:

1. **bāzı:-ı**
Gazel 3496
Mısra: 3
"Doğan" denilen yırtıcı kuş.

Himmetüm bāzı idelden Kāf-ı 'Ankā'yı şikār
Didiler var-ısa budur lā-mekānuñ yügrügi

2. **bāz:**
Gazel 3138
Mısra: 4
Oynamak, oyun // İş // Bir başka yol, çıkış.

Günde biñ kerre yapar yār yıkar gönlüm evin
Tıfıldur olmaz 'aceb itdügi hep bāz gele

bāzār:

1. **bāzārda:**
Gazel 3039
Mısra: 1
Çarşı, alışveriş yeri.

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün bāzārda
Ruḥları mānendi bir gül bitmedi gülzārda

2. **bāzārına:-ı, -n, -a**
Gazel 3348
Mısra: 9
Çarşı, pazar.

Cān metā'ın hāre kıldum vuşlatuñ bāzārına
Naqd-i cānum bende āh bisyār olaydı kākşı

3. **bāzārda:-da**
Gazel 3131
Mısra: 4
Alışveriş yapılan yer, pazar, çarşı.

Lāle ḥaddūñ ḥasretinden bagrını yakar oda
Gül yañguñı görem diyü gezer bāzārda

4. **bāzārda:-da**
Gazel 3131
Mısra: 6
Alışveriş yapılan yer, pazar, çarşı.

Sen baña bir büse virdūñ ben saña cān u dilüm
Assı itmedüm cihānda illā bu bāzārda

5. **bāzārda:-da**
Gazel 3292
Mısra: 6
Alışveriş yapılan yer, pazar, çarşı.

Saklamak şıyt u şadā-yı 'ışkumı mümkün degül
Çalmışam bāzārda çün ben melāmet kūsını

6. **bāzārında:-ı, -n, -da**
Gazel 3320
Mısra: 8
Pazar, çarşı, alışveriş yeri.

Hİç olur mı bu şadā-yı 'ışkı pinhān idesin
'İşk bāzārında çalduñ uşbu gönlüñ kūsunu

7. **bāzārında:-ı, -n, -da**
Gazel 3311
Mısra: 3
Alışveriş yapılan yer, pazar, çarşı.

'Āşık olmaz 'ışk bāzārında şevket bir pula
Bunlaruñ merğüb metā'ı ancak efgendegī

8. **bāzārı:-ı**
Gazel 3481
Mısra: 8
Alışveriş yapılan yer, pazar, çarşı II Aşk pazarı.

Cān virür kimdür didi 'ālemde dilber büseme
Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir daḥı

9. **bāzārımı:-um, -ı**
Gazel 3228
Mısra: 2
Çarşı, alışveriş yeri.

Evvel alduñ büseñe cān naqdine ikrārımı
Soñra ne kıldum ki bozduñ dōstum bāzārımı

bāzār boz:

1. **bāzār boz:-um, -uz, -dı**
Gazel 3342
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
1. Alışveriş son verip pazar yerindeki satışa çıkarılan malları toplamak. 2. Pazarlığı bozmak, feshetmek. 3. mec. Birinin gerçekleşme yolunda olan işini bozmak, araya fesat karıştırmak.

Naqd-i cān virmiş yāra alam büsesini
Bozdı bāzārımız aldadı fi'l-ḥāl beni

2. **bāzār boz:**-uñ, -i, -ma

Gazel 3447

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Alış verişe son verip pazar yerindeki satışa çıkarılan malları toplamak. 2. Pazarlığı bozmak, feshetmek. 3. mec. Birinin gerçekleşme yolunda olan işini bozmak, araya fesat karıştırmak.

Naqd-i dil alup metâ'-ı vaşlı ikrâr eyledüñ
Üstine cân vireyin tek bozma gel bāzaruñı

bāzār id-:

1. **bāzār id-:-e**

Gazel 3161

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Alış veriş yapmak, pazarlık yapmak, satışa çıkarmak.

Dil dilerdi cân virüp bugün lebün bāzār ide
Kaldı işüm vâ dirîgâ yâr ile çün yarına

bāzār id:

1. **bāzār id:-e, -lüm**

Gazel 3369

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Alış veriş yapmak, pazarlık yapmak, satışa çıkarmak.

Gösterüp büsesini didi ki bāzār idelüm
Naqd-i cân-ıla aña itdi hâridâr beni

2. **bāzār id:-i, -e**

Gazel 3357

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Alış veriş yapmak, pazarlık yapmak, satışa çıkarmak.

Metâ'-ı hüsün 'arz idüp ide ger yâr bāzārı
Virüp dil naqd-i cân-ıla olam anuñ hâridârı

bāzāra düş-:

1. **bāzāra düş-:-e**

Gazel 3097

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Pazarda satılmak II değersiz duruma gelmek.

Bilse idüm ne yüz-ile görünür gül yüzüne
Kıymetin bile kaçan vaqt-ıla bāzāra düşe

bāzār-ı 'ışk:

1. **bāzār-ı 'ışk:**

Gazel 3462

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk pazarı.

Eger bāzār-ı 'ışk içre sorarsañ ne-durur şan'at
Alurlar naqd-i cân-ıla metâ'-ı vaşl-ı cânânı

bazı:

1. **bazı:**

Gazel 3342

Mısra: 9

"Bazen, arada sırada" anlamlarında bir zarf.

Himmetüm bāzı didüm eyleye 'Ankâ'yı şikâr
İltür-idüm sözümlerü gel bir şâl beni

bāz-ı himmet:

1. **bāz-ı himmet:-le**

Gazel 3105

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yardım şahini.Divan edebiyatında kullanılan doğan ve şahin anlamında kullanılan baz, sevgilinin gönül avlayan saçlarından kinayedir. Aşık, bakışlarıyla saç doğanının pençeleri arasına düşer.

Sen hümâyı bāz-ı himmetle şikâr itsem ne tañ
Çünkü pervâz eylemek gelmiş ezelden şanuma

bāzıce evle-:

1. **bāzıce eyle-:-r**

Gazel 3286

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Oyuncağ etmek; bir kimseyi her isteğini yapan biri duruma getirmek, hükmü altına almak.

Çeşmüñ elinde tığ-ı tiz andan bu dil itmez güñüz
Zülfüñle eyler bāzıce görmez misin canbāzuñı

bāzıce id:

1. **bāzıce id:-er**

Gazel 3047

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Oyuncağ etmek.

Küyına varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnûnı ider bāzıce ata taş-ıla

bāzıce it:

1. **bāzıce it:-düg, -ince**

Gazel 3385

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Oynamak, eğlenmek.

Seyr idüp ağıyar-ıla yâr itdüğince bāzıce
Bu Muhibbî sümme vallâhi olur cāndan berî

bāzıce it-:

1. **bāzıce it-:-me**

Gazel 3276

Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Oyuncak etmek.

Gül gibi gel hâr-ıla her demde itme bâziçe
Bülbül-i nâlanuñam arturma iy dil nâlümü

be:

1. **be:**
Gazel 3392
Mısra: 6
Bre, behey.

Didüm ol yâra n' için 'ahde vefâ eylemedün
Gül gibi güldi didi be vara mı yâr dağı

2. **be:**
Gazel 3332
Mısra: 4
"Ey, hey" anlamında kullanılan bir seslenme sözü.

Yâr[1] gördüm esb-i nâz-ıla yine cevân ider
Didüm öldürdün be zâlim âh bu üftâde[y]i

bed ahter:

1. **bed ahter:**
Gazel 3353
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Yıldızı kötü olan, tâlihsiz.

Ṭâli' müsâ'id olmadı görmege gün yüzün
'Âlem içinde var mı bed ahter benüm gibi

bedahşân:

1. **bedahşân:**
Gazel 3043
Mısra: 6
Far. is. Hindistan'da yakut madeniyle meşhur bir memleket.

Yine dil la'l-i nâbuñ hasretinden
Heves itdi Bedahşân illerine

beden:

1. **bedende:-de**
Gazel 3209
Mısra: 4
Vücut, gövde.

Şol kâdar atduñ cefâ sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende hürd u haşhâş olmadı

2. **beden:**
Gazel 3313
Mısra: 7
(Ar.) Vücut, gövde, cisim, ten.

Dilberüm nâzûk beden lâyıq degül degme libâs
Kim aña güldan kabâg gerek semen pîraheni

3. **beden:**
Gazel 3349
Mısra: 10
(Ar.) Vücut, gövde, cisim, ten.

Olup sulţân-ı 'ışk evvel hişâr-ı gönlüme mâlik
Gelüp mi'mâr-ı gam âhîr aña yir yir beden kesdi

bedenhâ:

1. **bedenhâ:**
Gazel 3051
Mısra: 4
*Vücut, gövde, cisim, ten. (-hâ: cemi (*çoğul) edatı.).*

Sînede dâğ yakup kendini mecrûh ider ol
Baña öykündi meger yakdı bedenhâ lâle

bed-gümân ol-:

1. **bed-gümân ol-:--ma**
Gazel 3119
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Şüpheli olmak.

Muhibbî râh-ı 'ışkuñda inan vallâhi şâdiğdur
Senüñ bî-zer harîdüñdür hakkında bed-gümân olma

bed-nâm:

1. **bed-nâmlara:--lar, --a**
Gazel 3066
Mısra: 8
Kötü şöhretli; bir kimsenin adının kötüye çıkması.

Künc-i meşid saña şüfi çü selâmet yiridür
Ko harâbât yirin[i] rind-ile bed-nâmlara

bedr:

1. **bedr:**
Gazel 3157
Mısra: 6
Aynı on dördüncü gecesindeki şekli, dolunay.

Görmek dilesem mâni' olur yârı rakîb âh
San ebr gibi hâyil olur bedr iken aya

bedr iken:

1. **bedr iken:**
Gazel 3115
Mısra: 12
Kelime Tipi: -
Dolunay iken. (Aynı on dördü, dolunay II sevgilinin yüzü.).

'Anber saçıdur gül yüzini görmege mâni'
San hâyil olur ebr gelür bedr iken aya

bedr ol-:

1. **bedr ol-:-up**
Gazel 3152

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayın on dördüncü gecesindeki şekli, dolunay (gibi) olmak.

Gün gibi 'âlem yüzün kılsa münevver tañ mıdur
Ol kamer-rü bedr olup girdi çün on dört yaşına

bedr-i münîr:

1. **bedr-i münîr:**

Gazel 3176

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parlak ay, dolunay II Sevgili.

Rüşen eyle bu gönül hânesin iy bedr-i münîr
Târ-ı vîrâneleri nite ki mehtâb gibi

beg:

1. **beglerûn:** -ler, -üñ

Gazel 3449

Mısra: 6

*Buyruğu yürüyen, sözü geçen kimse, bey II Sevgili;
ilahi sevgili.*

Varıcak küyuña 'uşşâkuñı gel eyleme red
Beglerûñ şevketi artar olıcak çok sipehi

be-ğâvet:

1. **be-ğâyet:**

Gazel 3105

Mısra: 7

"Son derecede, pek ziyade, oldukça" anlamında zarf.

Hasretinden vâdî-i gâmda be-ğâyet hastayam
Yok mecâlüm dönmege bir yanadan bir yanuma

begen-:

1. **begendi:** -di

Gazel 3463

Mısra: 10

Beğenmek, güzel bulmak, hoşuna gitmek.

Ma'ânî bahrına taldı Muhibbî buldı gevherler
Begendi intihâb itdükde bu nazm-ı güher-pâşı

behist:

1. **behişte:** -e

Gazel 3415

Mısra: 7

Cennet.

Ger behişte zâhidâ meyl itmesem 'ayb eyleme
Su gibi çün 'aşık-ı dîzâr gördüm kendümi

behrâm-ı gür:

1. **behrâm-ı gür:** -ı

Gazel 3229

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Sasaniyan sülalesinden, Yezdgird'in oğlu olan ve
Behram-ı Gur adıyla anılan padişah.*

Muhibbî bu naşihat saña besdür
Kaçan fikr idesin Behrâm-ı Gür'ı

bekâ:

1. **bekâya:** -y, -a

Gazel 3443

Mısra: 7

*(Ar.) Ölmezlik, ölümsüzlük, ebediyet, ebedilik,
bâkîlik.*

Yol yok-durur bekâya eger irmeye ecel
Peymâne pür ola meger oldur fenâ günü

bekle:

1. **bekler:** -r

Gazel 3300

Mısra: 10

*(Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını)
Gözler vaziyette olmak, durup kollamak.*

Diller almaga giderler gâmezeler
Bekler yârûñ kafasın perçemi

bekle-:

1. **bekler:** -r

Gazel 3195

Mısra: 2

*(Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını)
Gözler vaziyette olmak, durup kollamak, intizar etmek.*

Genc-i hüsn kâkülün olmuş tılısm ejder gibi
Her dem üstinden anuñ hâlî degül bekler gibi

2. **beklerem:** -r, -em

Gazel 3235

Mısra: 8

*(Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını)
Gözler vaziyette olmak, durup kollamak, intizar etmek.*

Çün baña itdi vaşiyet hırkasın çübân-ı 'ışk
Beklerem ben de ölince 'ışkınuñ ocagını

3. **bekler:** -r

Gazel 3335

Mısra: 10

*(Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını)
Gözler vaziyette olmak, durup kollamak, intizar etmek.*

Yıllar-durur dimedi hâlün nedür gârib
Bekler Muhibbî gerçi ki ol âsitâne[y]i

bekler:

1. **bekler:**

Gazel 3254

Mısra: 8

*(Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını)
Gözler vaziyette olmak,.*

Ġamdan özge olmaya yār-ı muşāhib bir dahı
Niçe yıllardur ki bekler gitmeyüben yanını

bekrî:

1. bekrî:

Gazel 3005

Mısra: 12

Çok içki içen, içkiye düşkün adam, sarhoş.

Dirler Muhibbî şî'rine ol dem lisân-ı ğayb
Bekrî ma'ânî sözlerini ger raqam kıla

be-küllî:

1. be-küllî:

Gazel 3206

Mısra: 2

Tamamen, bütünüyle.

Baňa sâkî-i 'ışkuñ bāde virdi
Be-küllî şabr u 'aqlum bāda virdi

belâ:

1. belâ:

Gazel 3084

Mısra: 7

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Kühkenlik eyler idüm ben belâ kühında âh
Bî-sütün'ı kesmedin Ferhād Şîrîn nāmına

2. belâ:

Gazel 3086

Mısra: 5

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Bir lebi şîrîn firâkından belâ kühında âh
Urmışam Ferhād-veş başumı ben daşdan daş

3. belâda:-da

Gazel 3122

Mısra: 3

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Görün derdiyle cān virdi belâda kühken âhir
Terahhüm itmedi Şîrîn gelüp bî-çāre Ferhād'a

4. belâlar:-lar

Gazel 3129

Mısra: 4

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Kendü hālümde yürür azāde iken âh kim
El ucından ne belâlar geldi âhir bu sere

5. belâlar:-lar

Gazel 3134

Mısra: 1

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

'İşka dil virdüm ezel geldi belâlar başuma
Âh kim yazı-y-ımış bu mâcerâlar başuma

6. belâya:-y, -a

Gazel 3157

Mısra: 2

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Dolaşdı gönül âh çün ol zülf-i dü-tāya
Güş eylemedi pendî özin atdı belâya

7. belâ:

Gazel 3175

Mısra: 9

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Belâ şahrāsına iy dil yiter saňa revān olsañ
Gözün yaşını su eyle ğam u derd-ile kıl zādı

8. belâsuz:-suz

Gazel 3181

Mısra: 7

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Belâsuz 'ışk bulunmaz cihānı ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc lâzımdur gülün lâ-büd olur hārı

9. belâya:-y, -a

Gazel 3221

Mısra: 8

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Tolaşaldan zülfine cān u gönül olmaz hālāş
Ne belâya saklar iy dil ol kad ü bālāsım

10. belâ:

Gazel 3237

Mısra: 6

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Sevdā-yı zülfi başuma bildüm belā-y-ı
Bilmem ne güne saklayısar ol belā beni

11. belā-y-ı: -y, -ı, -mı

Gazel 3237

Mısra: 5

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Sevdā-yı zülfi başuma bildüm belā-y-ı
Bilmem ne güne saklayısar ol belā beni

12. belā:

Gazel 3242

Mısra: 7

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Tekye-i dilde ziyâfet eyledüm geldi belā
Gam dağı gelsün didüm tâ kim ola yārān iki

13. belā:

Gazel 3245

Mısra: 5

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Her ne deñlü gelse gam aksa belā cular gibi
Eyle sen iy dil taħammül baħr-ı ‘ummān ol yūri

14. belā:

Gazel 3257

Mısra: 6

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Dutıldı gönül bir perinün zulf[i] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belā gibi

15. belā:

Gazel 3318

Mısra: 5

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Gāhī cefā gāhī sitem gāhī belā geh derd ü gam
Eksük degül miħnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

16. belā:

Gazel 3362

Mısra: 2

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Bend itdi ser-i zülfine bir dil-rübā bizi
Her kanda ise aradı buldı belā bizi

17. belā-y-ıla: -y, -ıla

Gazel 3374

Mısra: 4

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Hāk-i pāyına gözümden eyledüm gevher nisār
Biñ belā-y-ıla getürdüm ol gözi mestāneyi

18. belā:

Gazel 3380

Mısra: 2

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Yine bī-çāre dil āvāre düşdi
Belā aruları başıma üşdi

19. belā:

Gazel 3380

Mısra: 10

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Düşelden fülk-i dil girdāb-ı ‘ışka
Belā emvācı daşdı başdan aşdı

20. belā:

Gazel 3401

Mısra: 9

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Belā tığıyla biñ kez öldürürseñ
Muħibbī’ nün sañadur yine meylı

21. belāyı: -y, -ı

Gazel 3439

Mısra: 8

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Dil-i Mecnūn’a te’sir eylemez pend
Ķabül eyler özine çün belāyı

22. belā:

Gazel 3448

Mısra: 3

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bādire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Birdem olmaya belâ miñnet elinden o ħalâş
Çünkü yagmaya vire mülk-i dili ğam sipehi

23. belâ:

Gazel 3451

Mısra: 4

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bâdire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Zülfün hevâsı başuma bildüm belâ-y-ımış
Çekdi kemend-i miñnete âh ol belâ beni

24. belâyı: -y, -ı

Gazel 3482

Mısra: 3

1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, bâdire, dert, gam, keder. 2. Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet, musibet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Görmedi küh-ı belâ içre belâyı kühken
Çekmedi hicrânı Mecnûn bu dil-i şeydâ gibi

belâ çek:

1. belâ çek: -düg, -i, -n, -ı

Gazel 3384

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıkıntı çekmek, zorluk yaşamak; üzölmek.

Hicr[i] ile ne belâ çekdüğini cân u gönöl
Yâra kim ilte ħaber bād-ı şabâdan ğayrı

belâ dâmı:

1. belâ dâmı: --ı, --nün

Gazel 3029

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela tuzağı.

Siyeh zülfine ol yâruñ giriftâr olmasun kimse
Belâ dâmınun içine düşüp zâr olmasun kimse

belâ deştin:

1. belâ deştin: -in, -de

Gazel 3410

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela (dert, gam, keder; musibet) çölü.

Şol kadar çekdüm belâ deştinde ğam hicrânımı
Üns dutdı derde añmaz bu gönöl dermânımı

belâ kişveri:

1. belâ kişveri: -i, -nün

Gazel 3326

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder ülkesi.

Kimdür Muħıbbî iħlîm-i 'ışk içre didi yâr
Didüm belâ kişverinün bir belâ-keşi

belâ küñ:

1. belâ küñ: -ı, -n, -da

Gazel 3376

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela dağı.

Ġamuñla iy perî-peyker yoluñda n'ola cân virsem
Belâ küñında öldürdi ğam-i Şîrîn çü Ferhâd'ı

2. belâ küñ: -ı, -dur

Gazel 3408

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela dağı.

Başum ki belâ küñıdır 'aynum iki 'aynı
Düd-ı dilüm ol ħullenün üstinde şehâbı

belâ kü[y]ı:

1. belâ kü[y]ı:

Gazel 3285

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin bulunduğı ve belanın eksik olmadığı yer.

Belâ kü[y]ı olalıdan baña baş
İki yaña akar çeşmüm bıñarı

belâ şahrâsı:

1. belâ şahrâsı: -sı, -n, -a

Gazel 3469

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela çölü. Gam, keder çölü.

İdüp âh okların pertâb yine ħaddüm kemânından
Geçüp Mecnûn'ı hoş dıkdüm belâ şahrâsına taş

belâ üzre belâ:

1. belâ üzre belâ:

Gazel 3116

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert üstüne dert.

Eksük olmasa ne tañ saña belâ üzre belâ
Çünkü virdün gönölünü ol serv-ħad bâlâlara

belâ vü derd:

1. belâ vü derd: --ı, --n, --ı

Gazel 3022

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela ve dert.

Hîç kes bilmez belâ vü derdini bu gönümün
Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdümdür aña el-ħağ güvâh

2. **belâ vü derd:-ile**

Gazel 3175

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela ve dert.

Eger Ferhâd olmasa bu fenn-i 'ışkuñ üstâdı
Añılur mıydı 'âlemde belâ vü derd-ile adı

3. **belâ vü derd:-üñ, -i**

Gazel 3284

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Istrap ve keder.

Belâ vü derdüñi kıldum hesâba
Bulunmadı anuñ hergiz şümârı

belâ vü derd ü mihnet:

1. **belâ vü derd ü mihnet:**

Gazel 3435

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela, dert ve sıkıntı.

Belâ vü derd ü mihnet ğam şebinde
Başuma üşdiler hengâma düşdi

belâ vü derd-i mihnetden libâs:

1. **belâ vü derd-i mihnetden libâs:**

Gazel 3001

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

(beyitte) Bela ve dert sıkıntısından elbise.

Baña geydüren belâ vü derd-i mihnetden libâs
Nârdan geydi kabâsın serv-i çâlâk üstine

belâ vü ğam:

1. **belâ vü ğam:**

Gazel 3044

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela ve gam.

Gâhî cefâ-yı dilber ü gâhî belâ vü ğam
Bir dem mi var bu dil-i gâm-ħ̣âra gelmeye

2. **belâ vü ğam:--da**

Gazel 3095

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela ve gam.

Olsun tana' 'um içre ol mâh-rüy sâde
Kalsun belâ vü ğamda bu 'âşık-ı fütâde

belâ vü mihnet:

1. **belâ vü mihnet:**

Gazel 3340

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Belâ ve sıkıntı.

Kimdür Muħibbî 'âşık 'ışk içre sorsalar
Dirdüm belâ vü mihnet ile bir melâmeti

belâ vü mihnet ü derd:

1. **belâ vü mihnet ü derd:-e**

Gazel 3271

Mısra: 17

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Belâ, sıkıntı ve dert.

Şâbirseñ belâ vü mihnet ü derde
Ola ħaşr ola olmaya şümârı

belâ vü mihnet-i dürü:

1. **belâ vü mihnet-i dürü:-ı**

Gazel 3231

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve uzaklığın sıkıntısı.

Niçe yıllar firâkıyla düşelden nâr-ı hicrâna
Katı kâr eyledi câna belâ vü mihnet-i dürü

belâ-keş:

1. **belâ-keş:**

Gazel 3092

Mısra: 5

Bela çeken, eziyet, sıkıntı ve mihnet çekmiş olan (âşık).

Belâ-keş inlerüz Mecnûn [u] Ferhâd
Velî her birisi çekmedi bence

2. **belâ-keşi:-i**

Gazel 3215

Mısra: 10

Belâ çeken, eziyet, sıkıntı ve mihnet çekmiş olan.

Didi kapumda biñ var ola mübtelâlarum
Didüm ki yok Muħibbî gibi bir belâ-keşi

3. **belâ-keşi:-i**

Gazel 3326

Mısra: 10

Belâ çeken, eziyet, sıkıntı ve mihnet çekmiş olan.

Kimdür Muħibbî iklîm-i 'ışk içre didi yâr
Didüm belâ kişverinüñ bir belâ-keşi

belâkes:

1. **belâkeşe:-e**

Gazel 3473

Mısra: 2

Belâ çeken, eziyet, sıkıntı ve mihnet çekmiş olan.

Sinemde 'ışık dikdi mahabbet livāsını
Geydürdi ben belākeşe miñnet libāsını

belā-perverd ol-:

1. **belā-perverd ol-:--a**

Gazel 3118

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela besleyici olmak.

Tañ degüldür dōstlar göñlüm benüm pür derd ola
Kim ki 'āşıkdur meseldür kim belā-perverd ola

belāya ilt-:

1. **belāya ilt-: -y, -a, -e**

Gazel 3217

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başına dert açmak.

Sevdüğüm gerçi ki bir sīmīn-beden mahbūbdur
Ne belāya ilte āhir bilmezem sevdā beni

belā-vı hicr:

1. **belā-yı hicr:**

Gazel 3208

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık belası. || Ayrılığın acısı.

Vīrāne kıldı cismüm egerçi belā-yı hicr
Dil genc-ḥānesi tolu esrār 'āşıkı

belā-vı vahşet:

1. **belā-yı vahşet:-i**

Gazel 3234

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Korkunun/dehşetin derdi.

Gözüme didüm sen itdün beni derde mübtelā
Senden imiş göñlüme iren belā-yı vahşeti

"belī":

1. **"belī":**

Gazel 3254

Mısra: 3

Evet.

Çün muḫī' olup "belī" didün ezel rüz-ı elest
'Ahdüñe dur terk kılma key sakın peymānuñı

belki:

1. **belki:**

Gazel 3382

Mısra: 2

Olabilir, olabilir ki, bir ihtimāle göre, muhtemelen.

Āh kim sevdüm yine bir dilberi cānum gibi
Niçe cānum belki bu sīnemde imānum gibi

2. **belki:**

Gazel 3049

Mısra: 2

*"Bir ihtimal, muhtemel, olabilir" anlamlarında
kullanılan zarf.*

Bulınmaz büy-ı zülf āhū-yı Çīn'de
Ne Çīn'de belki [yok] rüy-ı zeminde

bellü:

1. **bellüdü:--dür**

Gazel 3354

Mısra: 4

Āşikār, mālüm, anlaşılır.

Gözüm yaşardı āh-ıla zerd oldı ruḫlarum
Bunlar olınca bellüdü 'ışkuñ 'alāmeti

[ben]:

1. **[ben]:**

Gazel 3290

Mısra: 5

Birinci teklik şahıs zamiri.

Düşde gördüm yār[ı] didüm [ben] der-āgüş itmişem
İşidüp didi bir 'arīf vaşla yordum ḫ'ābuñı

2. **[ben]:**

Gazel 3312

Mısra: 6

Ben, birinci tekil şahıs zamiri II āşık.

Umaram seyre çıkup yār temāşāya gele
Lālezār eyleyem eşküm ile [ben] her ṭarafı

3. **[ben]:**

Gazel 3341

Mısra: 1

Ben, birinci tekil şahıs zamiri II āşık.

Görmesem [ben] 'ālem içre yārumuñ dīdārını
Ser-te-ser āhum kebūd ide der ü dīvārını

4. **[ben]:**

Gazel 3397

Mısra: 8

Ben, birinci tekil şahıs zamiri II āşık.

Gül yüzüñsüz itmezem ben bāg-ı firdevse nazar
Sensüzün bir görürem [ben] gülşen-ile küñheni

ben:

1. **benlerüñ:-ler, -üñ**

Gazel 3082

Mısra: 2

*Deri üzerindeki kahverengi veya siyah renkli küçük
lekeler, kabartulara verilen isim, benek.*

Gözün şahbāzı şayd itdi göñül murğı düşüp Çīne
Saçuñ dāmına bend oldı olaldan benlerüñ çīne

2. **ben:**

Gazel 3000

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzün
Hey kıyâmet gel beni salma bugün ferdâlara

3. **beni:-i**

Gazel 3000

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzün
Hey kıyâmet gel beni salma bugün ferdâlara

4. **baña:--a**

Gazel 3001

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña geydüren belâ vü derd-i miñnetden libâs
Nârdan geydi qabâsın serv-i çâlâk üstine

5. **ben:**

Gazel 3001

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gün yüzün virdi şeref geldi bu ben hâk üstine
Pâ kosam şimden girü tañ mıdur eflâk üstine

6. **baña:--a**

Gazel 3002

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Eger öldürmez ise beni hicrân
Cefâlar idesin sen baña anca

7. **beni:-i**

Gazel 3002

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Eger öldürmez ise beni hicrân
Cefâlar idesin sen baña anca

8. **baña:-a**

Gazel 3004

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña olsa leb-i sâkî yiter hem nuql u hem bâde
Olurdu 'iğş esbâbı ser-â-ser cümle âmâde

9. **beni:-i**

Gazel 3004

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ölürsem de dahı gitmez benüm yâdumdan ol meh-rû
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yâda

10. **benüm:-üm**

Gazel 3004

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ölürsem de dahı gitmez benüm yâdumdan ol meh-rû
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yâda

11. **benüm:-üm**

Gazel 3004

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Figân u nâlemi derdâ benüm gül gibi güş itmez
Gelürsem giceler bülbül gibi tâ şubh feryâda

12. **ben:**

Gazel 3009

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Degül ben hastanuñ hâlinden ol sîmîn beden âgeh
Kim eyler ol şehi yâ Rab 'aceb ben bendeden âgeh

13. **ben:**

Gazel 3009

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Degül ben hastanuñ hâlinden ol sîmîn beden âgeh
Kim eyler ol şehi yâ Rab 'aceb ben bendeden âgeh

14. **ben:**

Gazel 3011

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Korkmazam küh-ı belâda ölümünden ben döstlar
Cânı teslim eylemek gelmiş-durur âyînümde

15. **baña:-a**

Gazel 3014

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Yimem ğam olalı tiryâk-i la'lüñ
İçürse mâr-ı zülfüñ baña sem de

16. **beni:-i**

Gazel 3014

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Beni küyuñda görseñ öldürürsin
Ki kan itmek revâ mıdur Harem'de

17. **benüm:-üm**

Gazel 3015

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Budur fikrüm benüm olunca zinde
Olam kapuñda boynı baglu bende

18. **beni:-i**

Gazel 3017

Mısra: 5
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Yüzüm döndürmezem senden kılursañ beni biñ päre
Eyâ dilber Hüdâ haqqı ölince saña 'âşıqvan

19. **benüm:-üm**
Gazel 3017
Mısra: 2
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ne şabrum kaldı ne 'aqlum ne dilüm kaldı güftära
Ğarīb-istem n'ola şahum benüm de vardur Allāh'um

20. **benüm:-üm**
Gazel 3017
Mısra: 3
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Nazar eyle görüp hālüm benüm derdüme bir çäre
Senüñ 'ışkuñda iy meh-rü Huzâ bilür ki şadıqvan

21. **ben:**
Gazel 3018
Mısra: 6
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Rahm eyle eyâ zālīm-i devrān-ı cefākāra
Ben bulmadum derdüme bir çäre esirge

22. **beni:-i**
Gazel 3019
Mısra: 2
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Dilberâ hicr-ile bagrum lāle-veş hün eyleme
Leylī zülfün haşretinden beni mecnün eyleme

23. **beni:-i**
Gazel 3019
Mısra: 5
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Rāzıyam öldür beni bir görme tek ağıyar-ıla
Bu meseldür döstum kan eyle kânün eyleme

24. **ben:**
Gazel 3020
Mısra: 5
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ğaddüñe beñzedemem serv ben iy taze nihāl
Dağl ider her kişi servüñ niçe her bir yirine

25. **beni:-i**
Gazel 3021
Mısra: 7
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Beni hicrān elemi hāk-ile yeksān ideyor
Düşeli bir gözi āhū yüzi meh-pāresine

26. **baña:-a**
Gazel 3023
Mısra: 3
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ne baña şabr müyesser ne hō dildāra vefā
'Acabā sa'd muğārın ola mı yılduzuma

27. **ben:**
Gazel 3023
Mısra: 6
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Yüri iy sāye yüri ko kerem it dāmenini
Ben 'adem mülkine gitdüm iremezsin tozuma

28. **ben:**
Gazel 3023
Mısra: 7
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ben baña eylemişemdür suçı yok dilberümüñ
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüme

29. **ben:**
Gazel 3023
Mısra: 8
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ben baña eylemişemdür suçı yok dilberümüñ
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüme

30. **beni:-i**
Gazel 3023
Mısra: 2
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Çün perī gibi görindi yine dilber gözüme
Hayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

31. **ben:**
Gazel 3024
Mısra: 5
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gül yüzünsüz n'eylerem ben gülsitān-ı gülşeni
Gün yüzüñ olmasa 'ālem zerre gelür mi göze

32. **benüm:-üm**
Gazel 3027
Mısra: 6
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ger ölem hāk-i derüñden eyle hişt-i merkadüm
Zinde-y-iken çünkü gelmedüñ benüm bālinüme

33. **benüm-içün:-üm, --içün**
Gazel 3027
Mısra: 9
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Benüm-içün giceler tā şubha dek giryān olur
Aferin olsun Muhibbi dāde-i nemgünüme

34. **beni:-i**
Gazel 3029
Mısra: 5
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Dilerem āteş-i 'ışkuñ beni şol hadde yaksun kim
Görenler diyeler Allāh aña yār olmasun kimse

35. **benüm:-üm**
Gazel 3029
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İşiden āh u efgānum benümle yanar ol oda
Benüm sūz-ı derūnumdan ḥaberdār olmasun kimse

36. **benümle:-üm, -le**
Gazel 3029
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İşiden āh u efgānum benümle yanar ol oda
Benüm sūz-ı derūnumdan ḥaberdār olmasun kimse

37. **beni:-i**
Gazel 3030
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hevā-yı Ka'be-yi yāra yüzüm üzre revān oldum
Beni kim kurtarur yā Rab ki dolaşdım muğaylāna

38. **beni:-i**
Gazel 3031
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledūñ ser-tā-ḳadem
Bilmezem kim sevdüğüm midür seni iy şeh günāh

39. **ben:**
Gazel 3032
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hicr elinden dōstum ḥālüm diger-gündür benüm
Bu giceyi ben 'acebdür çıkarursam yarına

40. **ben:**
Gazel 3032
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Zāhidā var fāriğ ol nār-ıla korkutma beni
Zīra çokdan yanageldüm ben bu hicrān nārına

41. **beni:-i**
Gazel 3032
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Zāhidā var fāriğ ol nār-ıla korkutma beni
Zīra çokdan yanageldüm ben bu hicrān nārına

42. **benüm:-üm**
Gazel 3032
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hicr elinden dōstum ḥālüm diger-gündür benüm
Bu giceyi ben 'acebdür çıkarursam yarına

43. **ben:**
Gazel 3033
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ġamzeñ okını sīnede ben kana boyadım
Her ne ki geçe ḥāṭıruña sen de var eyle

44. **benden:-den**
Gazel 3033
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

'İşk içre görüp ḥālūmi agyār gülerse
Yā Rab dilerem ḥālını benden beter eyle

45. **baña:-a**
Gazel 3034
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña olmayıcek bir dem ruḥ-ı dildār eglence
Gözüme çöpçe görünmez gül-i gülzār eglence

46. **baña:-a**
Gazel 3034
Mısra: 5
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña müşkildür eğlenmek dil-i divāne zülfinşüz
Bulur her laḥza her demde özine yār eglence

47. **beni:-i**
Gazel 3034
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ža'ıf itdi beni fırḳat helāk olurdı dil-ḥaste
Dil-i bīmāra olmasa ḥayāl-i yār eglence

48. **benüm:-üm**
Gazel 3034
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Yakupdur bagrumı ḥasret enīsüm hem-demüm gamdur
Anuñçün oldı efgānum benüm nā-çār eglence

49. **baña:-a**
Gazel 3039
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Öldürem yarın dimişdi ol hilāl ebrū baña
N'eyleyem derdā dirīgā durmaz ol iḳrārda

50. **ben:**
Gazel 3041
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ben derd ḳabül eylemişemdür em içinde
Gözümde akan ḥūn-ı ciger başdan aşupdur

51. **ben:**
Gazel 3041

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Seni kime ben beñzedeyim ‘âlem içinde
Yoluñda senüñ cân virür iy rûh-ı revânum

52. **baña:-a**

Gazel 3045

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Sinemde anuñ zañmı gelür çün baña merhem
Derdini kabûl eylememişdür em içinde

53. **baña:-a**

Gazel 3047

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Küyına varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnûnı ider bâzîçe ata taş-ıla

54. **ben:**

Gazel 3047

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Kaşların geh çîn ider geh ğamzeler tîrin atar
N’eyleyem derdâ dirîğâ ben bu göz ü kaş-ıla

55. **benden:-den**

Gazel 3048

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

‘İşkî benden sor ne bilsün anı Ferhâd-ıla Kays
Biri şahırâda biri kühî gezer kolayına

56. **ben:**

Gazel 3049

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Niçe teşbih idem ben sîme cismüñ
Bulunmaz bu tarâvet yâseminde

57. **baña:-a**

Gazel 3051

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Sînede dâğ yakup kendini mecrûh ider ol
Baña öykündi meger yakdı bedenhâ lâle

58. **baña:-a**

Gazel 3051

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña maqşüd hemân zülû ü ruhuñdur ancak
Neme yarar semen ü sünbül gül ya lâle

59. **benüm:-üm**

Gazel 3052

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gözüm yaşın revân itdüm benüm serv-i hırâmânım
Süre yüz hâk-i pâyüña umaram irde vü geçde

60. **beni:-i**

Gazel 3053

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Va‘de-i vuşlat ümîziyle dili şâd eyleme
Râzıyam cevır [ü] cefâ kıl tek beni yâd eyleme

61. **beni:-i**

Gazel 3054

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Zâhid senüñ tek uymazam efsâneden efsâneye
Dil buldı çün mañlûbını yiltme beni bigâneye

62. **baña:-a**

Gazel 3055

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Kaşı yayından kaçan ğamz okların atsa nigâr
Cân baña eydür ki kurbân olayın ebrûlara

63. **ben:**

Gazel 3056

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

‘İşk meydanında Mecnûn ile miñnet okların
Atışup birkaç kadem ben ileri oldum yine

64. **baña:-a**

Gazel 3058

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Yaluñuz ğamzeñ degüldür eyleyen bagrum delik
Bir baña tîğ-ı cefâ kılur ciger şad pâre de

65. **baña:-a**

Gazel 3060

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Varımazam küyuña yaşum baña virmez geçid
Âh şehâbı yagdurur bārān bārān üstine

66. **baña:-a**

Gazel 3060

Mısra: 12

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ay olur yıllar geçer görmem nigārâ gün yüzüñ
Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine

67. **beni:-i**

Gazel 3061

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Perîsin bilmedüm yâhûd ferîşte
Beni bî-tâkât itdüñ bir görîşte

68. **ben:**

Gazel 3062

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Vişālūñ ārzū itmek ne mümkün
Ben ādem oğlanı sen hōd ferişte

69. **baña:-a**

Gazel 3064

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Cefā vü cevır çekmekle benüm hōd baña yitmişdür
'Aceb n'itdüm saña iy ğam gelürsin bir yaña sen de

70. **benüm:-üm**

Gazel 3064

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Cefā vü cevır çekmekle benüm hōd baña yitmişdür
'Aceb n'itdüm saña iy ğam gelürsin bir yaña sen de

71. **ben:**

Gazel 3071

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Tavaqquf eyleme bir dem sen efgān eyle ben nāle
Gel iy tā bezm-i miñnetde çün olduñ vākıf aħvāle

72. **baña:-a**

Gazel 3074

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Biñ süvāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb
Bulmadum bir çäre derdā ğonca-i hāmūşına

73. **ben:**

Gazel 3079

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Var hūmārum serde olmazdum şudā'dan ben hālāş
PİR-i meyħāne eger cām-ıla tedbİR itmese

74. **baña:-a**

Gazel 3080

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dergehinde niçe yıldur baña göstermedi yüz
Nazar itmez n'ideyim āh nazar ben kulına

75. **baña:-a**

Gazel 3080

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Niçeye dek çekelüm bād-ıla deryā ğamını
Delü gönlüm baña uy gel gidelüm Rūm iline

76. **ben:**

Gazel 3080

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dergehinde niçe yıldur baña göstermedi yüz
Nazar itmez n'ideyim āh nazar ben kulına

77. **ben:**

Gazel 3084

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ben ezel bezminde içmişdüm maħabbet cāmını
Mest olup 'ışk ile cānum irmiş idi kāmına

78. **ben:**

Gazel 3084

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Kühkenlik eyler idüm ben belā kūhında āh
Bİ-sütün'ı kesmedin Ferhād ŞİRİN nāmına

79. **baña:-a**

Gazel 3085

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gönlüme didüm 'āşıkam 'ışkuñ 'ilācı ne
Eydür baña ki olmaya çäre 'ilācına

80. **ben:**

Gazel 3086

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

'Āşık oldum gitdi gönlüm bir yaña ben bir yaña
Güymez-imiş 'ışk vādisinde yoldaş yoldaş

81. **ben:**

Gazel 3086

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bir lebi şİRİN firākından belā kūhında āh
Urmuşam Ferhād-veş başumı ben daşdan daşa

82. **ben:**

Gazel 3086

Mısra: 11

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bilmez idüm 'ışk ben āsān sanurdum dōstlar
Şimdi bildüm key katı düşvār imiş geldi başa

83. **beni:-i**

Gazel 3086

Mısra: 9

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Rāzıyam öldür beni kanum helāl olsun saña
Başumı yirden götür tek bağla anı tirkeşe

84. **baña:-a**

Gazel 3088

Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bir kerre anuñ bŷyı irişmedi meřāma
Andan baña ne fāyide ĥaddı gül-i terse

85. **baña:-a**
Gazel 3090
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña raĥm eyle āhumdan ĥazer kıl
Ėarībŷñ āhı kalmaz çŷnki yirde

86. **beni:-i**
Gazel 3090
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bulınur çŷn hevā-yı zŷlf serde
Beni ugradur ol biñ dŷrlŷ derde

87. **beni:-i**
Gazel 3092
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Muĥarrer öldŷrtŷrsin beni āĥır
Gŷreyim bāri gel seni doynca

88. **baña:-a**
Gazel 3093
Mısra: 5
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Zāhidā añma baña virme kıyāmet ĥaberin
Her kaçan yār kıyām itse kıyāmet getŷre

89. **beni:-i**
Gazel 3094
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İder zŷlfini gŷn yŷzine perde
Beni ugradur ol biñ dŷrlŷ derde

90. **benŷm:-ŷm**
Gazel 3095
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Levh ŷzre dest-i ĥudret yazmış bumı ezelde
Ĥŷsnŷñ senŷñ muzā'af derdŷm benŷm zŷyāde

91. **ben:**
Gazel 3096
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hicrŷn-ile dŷnmıř-idŷm ben ĥazān yapragına
Bir katı āh eyledŷm dŷřdŷm fenā topragina

92. **baña:-a**
Gazel 3103
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

'Adem mŷlkine gitsem zād-ı ĥamdur
Kim andan ŷzge yok baña nevāle

93. **beni:-i**
Gazel 3104
Mısra: 5
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bezm-i ĥamda ko beni ney gibi efgān ideyim
Kim bilŷr daĥı řehā kim iriřŷr uşbu deme

94. **beni:-i**
Gazel 3104
Mısra: 9
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ĥasretŷñ odı beni yaksa kŷl itse ne 'aceb
Ėamuñı zād idŷben āh idegidŷk 'ademe

95. **benŷm:-ŷm**
Gazel 3104
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ėamdan ŷzge reh-i 'iřkuñda gŷzŷmde nem ola
Neme yitmez bu gŷzŷm yaşı benŷm daĥı neme

96. **benŷmle:-(ŷ)m, -le**
Gazel 3106
Mısra: 10
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Derdā ki Muĥib 'ār-ıla dil pāralanupdur
Bir kimsene yok 'arı çeke āh benŷmle

97. **ben:**
Gazel 3107
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gŷrŷp şem'-i ruĥuñ pervāne gibi
Yakam odlara ben cān pāre pāre

98. **beni:-i**
Gazel 3107
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Sitem tŷĖı cefā tŷriyle kıldıñ
Beni hey nā-mŷselmān pāre pāre

99. **baña:-a**
Gazel 3108
Mısra: 5
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Umaram eyleye baña řefā'at
Yapışdum cān u dilden dāmenine

100. **ben:**
Gazel 3112
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Anuñ-ıçundur yolında başumı top eyledŷm
Ola kim Ėaltān idem ben zŷlfiniñ çevĖānına

101. **ben:**

Gazel 3113

Mısra: 5

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Ben hâke naşîb ola cür'añ diyü iy dilber
Hâk üzre düşüp kaldum meyhâne bucağında

102. **ben:**

Gazel 3115

Mısra: 18

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Zülfün gibi ayaklara düşdi çü Muhibbî
Tut elümi rahm eyle bu ben bî-ser ü pāya

103. **beni:-i**

Gazel 3115

Mısra: 13

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Bünyād-ı cefā eyledün evvel beni öldür
' Âdetdür ezel zebh-ile başlansa bināya

104. **beni:-i**

Gazel 3116

Mısra: 2

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Zülfini aındum yine düşdüm uzun sevdalara
Dür dişi fikri beni ğarğ eyledi deryalara

105. **beni:-i**

Gazel 3116

Mısra: 10

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Gelmişem dervāze-i hüsnuñe şey-li'llāh için
Büse ihsān eylegil salma beni ferdalara

106. **benüm:-üm**

Gazel 3118

Mısra: 1

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Tañ degüldür döstlar gönüm benüm pür derd ola
Kim ki ' aşıkdur meseldür kim belā-perverd ola

107. **baña:-a**

Gazel 3119

Mısra: 6

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Tarığ-i ' ışka togrılsam seni kat' iderem evvel
Sebuk-bār olayım iy ser baña bār-ı girān olma

108. **baña:-a**

Gazel 3120

Mısra: 3

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Tabîbâ çek elün benden baña dermān-pezîr olmaz
Anuñçün hasta-i ' ışkam değışdüm derdi dermāna

109. **benden:-den**

Gazel 3120

Mısra: 3

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Tabîbâ çek elün benden baña dermān-pezîr olmaz
Anuñçün hasta-i ' ışkam değışdüm derdi dermāna

110. **ben:**

Gazel 3123

Mısra: 5

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Saklayam didükçe ' ışkı ben derün-ı sinede
' İşkumuñ esrāri āh itdükçe bîrün olmada

111. **benüm:-üm**

Gazel 3123

Mısra: 12

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Āsiyā-veş iy Muhibbî iki taş alup ele
Döğünüp cismüm benüm gendüm gibi un olmada

112. **benden:-den**

Gazel 3124

Mısra: 11

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Hakîkat sözlerini diñle benden
Gönül virdüm beni sanma mecāza

113. **beni:-i**

Gazel 3124

Mısra: 12

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Hakîkat sözlerini diñle benden
Gönül virdüm beni sanma mecāza

114. **benüm:-üm**

Gazel 3125

Mısra: 1

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Dirîğā ' aqlumı aldı benüm bir gözleri ala
Muğarrer şimdiden girü olur işüm gücüm nāle

115. **benüm:-üm**

Gazel 3126

Mısra: 7

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Ķānün-ı ğamda nāleme dem-sāz olur benüm
Muṭrîb terāne başlasa āheng-i sünbüle

116. **baña:-a**

Gazel 3127

Mısra: 9

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

İki ' ālemde Muhibbî baña bu devlet yiter
Yār bir gün yañılup kapumda bendemdür dise

117. **beni:-i**

Gazel 3129

Mısra: 5
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Küfr-i zülfi korkaram kim çıkara dînden beni
Ehl-i İslâmı giriftâr itme yâ Rab kâfire

118. **baña:-a**
Gazel 3131
Mısra: 5
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Sen baña bir büse virdüñ ben saña cân u dilüm
Assı itmedüm cihânda illâ bu bâzârda

119. **ben:**
Gazel 3131
Mısra: 5
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Sen baña bir büse virdüñ ben saña cân u dilüm
Assı itmedüm cihânda illâ bu bâzârda

120. **baña:-a**
Gazel 3133
Mısra: 10
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Muqarrer tevbeysi sırdı Muhibbî nüş idüp câmı
Şu gönlümden geçen gibi baña bir gül'izâr olsa

121. **benden:-den**
Gazel 3134
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Başumuñ artar şudâ'ı çek elüñ benden tabîb
Hasta-i 'ışkâm müfid olmaz devâlar başuma

122. **baña:-a**
Gazel 3135
Mısra: 9
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Kitâb-ı 'ışkı sor baña saña taqrîr idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecnûn'a gezer ancak bu şahrâda

123. **ben:**
Gazel 3135
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dirîgâ bilmedüm virdüm gönül ben ol perî-zâda
Düşüp yolında hâk oldum getürmez hiç beni yâda

124. **beni:-i**
Gazel 3135
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dirîgâ bilmedüm virdüm gönül ben ol perî-zâda
Düşüp yolında hâk oldum getürmez hiç beni yâda

125. **beni:-i**
Gazel 3135
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Beni meyhâne küncinde görüp ta'n eyleme zâhid
Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

126. **benüm:-üm**
Gazel 3135
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Beni meyhâne küncinde görüp ta'n eyleme zâhid
Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

127. **ben:**
Gazel 3136
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Leblerüñden gel 'ilâc eyle bu ben dil-ğasteye
Bilürem ki okumışdur hikmeti Loğmân-ıla

128. **benüm:-üm**
Gazel 3137
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gözlerüme kim nazar kılsa benüm pür âb-ıla
Der bi'aynih bir kadeh tolmuş şarâb-ı nâb-ıla

129. **ben:**
Gazel 3138
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Oğ diyem gamzelerüñ sîneme geldükde benüm
Ben niyâz eyledüğüm saña kamu nâz gele

130. **benüm:-üm**
Gazel 3138
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Oğ diyem gamzelerüñ sîneme geldükde benüm
Ben niyâz eyledüğüm saña kamu nâz gele

131. **baña:-a**
Gazel 3139
Mısra: 5
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña bakmaz bir nazar meyli hemân agyâradur
Çeşmi kâfirdür bakar mı hiç müselmân üstine

132. **ben:**
Gazel 3140
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bîsütün'ı kazmag-ıla kühken fahr itmesün
Kesmişem ben dağı bu gam kühümü tırnag-ıla

133. **beni:-i**
Gazel 3140
Mısra: 9
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gel beni öldür rakîbi görmeyem küyüñde tek
Bu meseldür bir kafesde bülbül olmaz zâğ-ıla

134. **benüm:-üm**

Gazel 3140

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bî-güneh 'uşşâkı öldürme benüm çok sevdiğüm
Dükenür sanma senün 'âşıkıların kırmag-ıla

135. **baña:-a**

Gazel 3141

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Jeng-i gam tutdı dil âyinesin iy pîr-i muğân
Vahtıdır meygede yolın baña irşâd eyle

136. **beni:-i**

Gazel 3141

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Çekdiğüm derd ü belâyı hele bir yâd eyle
Kuluñ isem dağı iy gam beni âzâd eyle

137. **benüm:-üm**

Gazel 3141

Mısra: 11

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Yâ Rab ayırma benüm dâmen-i 'ışkından elüm
Rûz-ı maşaşerde anuñla dilümi şâd eyle

138. **benüm:-üm**

Gazel 3142

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

'İşküm benüm bir oldu iki cihân içinde
Mihriñi saklaram lîk sînemde cân içinde

139. **ben:**

Gazel 3144

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Toğrı sandum kaşlarıña karşı ben kıldum namâz
Eğrilik olsa 'aceb mi kâfiri mihrâbda

140. **benüm:-üm**

Gazel 3144

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Sînemi çâk itse tañ mı ol hilâl ebrü benüm
Anca sîne çâk olur çün tîğ-ı âteş-tâbda

141. **baña:-a**

Gazel 3145

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Didüğümce dem-be-deim rahm eyle bu dil-ğasteye
Hışm-ıla eydür baña her iş bite bu bitmeye

142. **benüm:-üm**

Gazel 3146

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Niçe kan yutmaya dil göz göre karşumda benüm
Kadeğ agzından öpe kuça kemer döne döne

143. **baña:-a**

Gazel 3147

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Remz-i 'ışkı sorma Mecnün'a ki ol dîvânedür
Baña sor 'ışkuñ kitâbın okudum her bâbda

144. **beni:-i**

Gazel 3147

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Didi gördüñ mi beni h'âb-ı şeb-i mehtâbda
Didüm iy ârâm-ı cân 'âşık olur mı h'âbda

145. **ben:**

Gazel 3153

Mısra: 10

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Olalıdan hüsn meydânında ol meh şehsüvâr
Başumı top eyledüm ben zülfinün çevgânına

146. **beni:-i**

Gazel 3153

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gözleri hañçerler almış gamzelerden yanına
Gel beni öldür hemân tek girme kimse kanına

147. **benüm:-üm**

Gazel 3155

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Haşre dek rağs uram iy dilber alup başum ele
Tîğ-ı cân-bağşuñ eger ire benüm gerdene

148. **benüm:-üm**

Gazel 3157

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Eflâke çıkar her gice âhum benüm iy döst
Bu kanlu yaşum dağı irer taht-ı serâya

149. **baña:-a**

Gazel 3158

Mısra: 9

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dirler baña ki şabr iden irür vişâle âh
Kalmadı şabr geçdi günüm âh u vâ-y-ıla

150. **ben:**

Gazel 3158

Mısra: 8
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Hİç ola mı gün gibi ol şāh-ı lā-naẓīr
Pertev salup ola bu ben bī-nevā-y-ıla

151. **ben:**
Gazel 3160
Mısra: 1
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

N'eyler idüm cānı ben 'ālemde cānān olmasa
Būlbūl efgān eylemezdi ger gülüstān olmasa

152. **baña:-a**
Gazel 3161
Mısra: 5
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Öldürem dirdüñ baña öldürdüñ iy kāfir beni
Pādişāh-ı hūsn olan turmak gerek ikrārına

153. **beni:-i**
Gazel 3161
Mısra: 5
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Öldürem dirdüñ baña öldürdüñ iy kāfir beni
Pādişāh-ı hūsn olan turmak gerek ikrārına

154. **beni:-i**
Gazel 3162
Mısra: 1
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Bir seher saldı beni ol ğonca hicrān bāğına
Yağdı eşküm jāleler yirine her yapragına

155. **baña:-a**
Gazel 3163
Mısra: 7
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Baña meyden didi kıl tevbe zāhid
Ne tevbe zāhidā estağfirullāh

156. **ben:**
Gazel 3164
Mısra: 7
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ben senüñ yoluña cānā cānumı virsem n'ola
Kim bilürsin cān virürler dīn ü imān üstine

157. **benden:-den**
Gazel 3168
Mısra: 3
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Vād-i hayretde kor kılmaz nazar benden yaña
N'olısar hālüm dirġğ ol gözi āhū-y-ıla

158. **baña:-a**
Gazel 3169
Mısra: 2
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Dime nāşih pend idüp cān iste cānān isteme
Gel baña 'ālemde di cānānesüz cān isteme

159. **baña:-a**
Gazel 3174
Mısra: 21
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gāh mest olup içürür baña 'ışkuñ cür'asın
Geh ğubār-ı ğam virüp hayrān ider gönlüm beni

160. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 1
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gāh olur mülk-i cihāna ğan ider gönlüm beni
Geh döner şeh-r-i ğama derbān ider gönlüm beni

161. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 2
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gāh olur mülk-i cihāna ğan ider gönlüm beni
Geh döner şeh-r-i ğama derbān ider gönlüm beni

162. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 4
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gāh olur cān mülkini ma'mūr ider mi'mār-ı dil
Geh ğarāb idüp yıkar vīrān ider gönlüm beni

163. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 6
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gāh vaşl-ı fikr ider gāhī dönüp hicrān eker
Gāh şād ider gehī giryān ider gönlüm beni

164. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 8
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gāh olur añlar rumüz-ı kāyinātı ser-te-ser
Gāh olur bir nuḡkı yok hayvān ider gönlüm beni

165. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 10
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gāh olur bir kaçre eyler bil ki kim bir kaçreden
Geh telātumlar urup 'ummān ider gönlüm beni

166. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 12
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gāh olur āh āteşiyile 'ālemi oda yakar
Gāh olup yaş dökmege bārān ider gönlüm beni

167. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 14
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gâh olur bir zerre-i nâçizden kemter kılır
Geh döner hürşid-veş raşşân ider gönlüm beni

168. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 16
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gâh olur kim künc-i ğamdan çıkmayup eyler karar
Gâh olur her yaña sergerdân ider gönlüm beni

169. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 18
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gâh olur kim ğande eyler gülşen içre gül gibi
Gâh olur bülbül gibi nâlân ider gönlüm beni

170. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 20
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gâh virür atlas kabâ hem başuma zerrîn külâh
Geh kalender eyleyüp 'üryân ider gönlüm beni

171. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 22
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gâh mest olup içürür baña 'ışkuñ cür'asın
Geh ğubâr-i ğam virüp hayrân ider gönlüm beni

172. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 24
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gâh olur serkeşlik eyler başına sultân olup
Gâh olur bir bende-i fermân ider gönlüm beni

173. **beni:-i**
Gazel 3174
Mısra: 26
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gâh olur nazm-ı Nizâmî'den Muhibbî dem urur
Gâh bir ğarf anlamaz nâdân ider gönlüm beni

174. **ben:**
Gazel 3176
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hüsnüñ gülşeni sebz olduğımı ister-iseñ
Dökeyin gözlerümün yaşımı ben âb gibi

175. **beni:-i**
Gazel 3179
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Leylî zülfinüñ hevâsıyla beni Mecnûn-vâr
Düşürüp vâdilere hayrân ü 'üryân eyledi

176. **baña:-a**
Gazel 3180
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Kanı ol dem kim baña deyr-i muğân me'vâ idi
Gözde ğâtırda hemân ol muğbeçe tersâ idi

177. **benüm:-üm**
Gazel 3182
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bu derdüme nihâyet yok cefâ vü çevre ğâyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efğâr

178. **beni:-i**
Gazel 3185
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Kim cüdâ eyler bugün senden beni cānum gibi
Çâk çâk olsun görem çâk-i ğirîbānum gibi

179. **benüm:-üm**
Gazel 3186
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Büse-i la'l-i lebüñ bu cān-ı şîrînum gibi
'Ārızuñ nûri da ğalbümde benüm dînum gibi

180. **baña:-a**
Gazel 3188
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña bu işi cümle yâr itdi
Giñ cihāni başuma dar itdi

181. **beni:-i**
Gazel 3188
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gürbe iken katumda şîr ü peleng
Bir gözi âhü beni şikâr itdi

182. **beni:-i**
Gazel 3189
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gün yüzün göstermek-ile sîne-çâk itdün beni
Soñradan zülfüñ niğâb idüp helâk itdün beni

183. **beni:-i**
Gazel 3189

Mısra: 2

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gün yüzün göstermek-ile sîne-çäk itdüñ beni
Soñradan zülfün niķab idüp helāk itdüñ beni

184. **beni:-i**

Gazel 3189

Mısra: 4

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Şol kadar dökdüñ yaşuñ ğark eyledüñ göz yaşına
Ğıll ü ğışdan yuyuban iy dide pāk itdüñ beni

185. **beni:-i**

Gazel 3189

Mısra: 6

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ħamdü-lillāh serfirāz itdürmedüñ düyā-y-ıla
Çok şükür meh-pāreler yolında Ħāk itdüñ beni

186. **beni:-i**

Gazel 3189

Mısra: 8

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ħüblardan fāriğ iken başuma sultān-ıdum
İy felek n'itdüm saña kim derdnāk itdüñ beni

187. **beni:-i**

Gazel 3189

Mısra: 10

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

İy MuĦibbī meyveler virdi kelāmum tāze ter
Ma'rifet bāğına dökdüñ tā ki tāk itdüñ beni

188. **baña:-a**

Gazel 3194

Mısra: 5

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

İçdüğüm mey zāhidā baña ğidā-yı rüĦdur
Sen yidüğüñ dāyimā Ħayvānlayım erzen gibi

189. **ben:**

Gazel 3194

Mısra: 2

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Arasalar bu cihān içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu 'ālem toptoludur ben gibi

190. **ben:**

Gazel 3196

Mısra: 7

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

İtdüm Ħayāl bilüñi döndüm Ħayāle ben
Mümkin degül tamām ola anuñ taĦayyüli

191. **baña:-a**

Gazel 3199

Mısra: 7

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gözüm yaşıyla yumak baña lāyık
Ola kim giderem rüy-ı siyāhi

192. **benüm:-üm**

Gazel 3199

Mısra: 9

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Benüm yok senden özge pādişāhum
MuĦibbī'nüñ suçım 'afv it İlähī

193. **benüm:-üm**

Gazel 3200

Mısra: 7

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ħāk-i pāyı olalıdan bu benüm başumda tāk
Mülk-i İrān'ı musaĦĦar eyledüm Dārā gibi

194. **benüm:-üm**

Gazel 3201

Mısra: 2

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Şad pāre ola var mı cihānda tenüm gibi
Ya sîne tutar tığ-ı cefāya benüm gibi

195. **benüm:-üm**

Gazel 3203

Mısra: 2

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Yine biñ nāz-ıla cānāne geldi

Görüp derdüm benüm dermāna geldi

196. **benüm:-üm**

Gazel 3204

Mısra: 5

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Dīdār 'āşıkı olmasa idi benüm gibi
Akar mıydı göz yaşı āb-ı revān daĦı

197. **beni:-i**

Gazel 3205

Mısra: 3

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Zülfine el kurdugınca pāreler gönülüm beni
Dilegüm bu pāre pāre görem āĦir şāneyi

198. **baña:-a**

Gazel 3206

Mısra: 1

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Baña sākī-i 'ışkuñ bāde virdi

Be-küllī şabr u 'aqlum bāda virdi

199. **beni:-i**

Gazel 3206

Mısra: 8

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

İtüñ görmedi çokdan āşināsın
Beni görüp hemān feryāda virdi

200. **baña:-a**
Gazel 3207
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Ya kaşuñdan sehv-ile atsañ baña gämzeñ okın
Saklar-ıdum sīnem içre ben anı cānum gibi
201. **ben:**
Gazel 3207
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Ya kaşuñdan sehv-ile atsañ baña gämzeñ okın
Saklar-ıdum sīnem içre ben anı cānum gibi
202. **baña:-a**
Gazel 3208
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Tesbīh ü hırka saña mübārek fakīh-i şehri
Baña yiter bu kisvet ü zünnār 'āşıkı
203. **benüm:-üm**
Gazel 3208
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Mecnūn ki düşdi vādīye ammā benüm gibi
Olmadı ol fütāde-i bāzār 'āşıkı
204. **baña:-a**
Gazel 3209
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Şol kâdar atduñ cefâ sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende hürd u haşhâş olmadı
205. **baña:-a**
Gazel 3209
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Deşt-i gâmda gerçi kim Mecnūn'ı yoldaş eyledüm
Bir iki menzil varınca baña pādaş olmadı
206. **ben:**
Gazel 3210
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Sakın aldanma cihāna dime yokdur ben gibi
'Ākil iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi
207. **baña:-a**
Gazel 3212
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Nigāruñ artdı günden güne derdi
Baña ol itdügin hiç kes ne gördi

208. **beni:-i**
Gazel 3217
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- İy şanem bilsem ne içün zār idersin hā beni
Tūrri-i zülf-i siyehkārūñ ucundan vā beni
209. **beni:-i**
Gazel 3217
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- İy şanem bilsem ne içün zār idersin hā beni
Tūrri-i zülf-i siyehkārūñ ucundan vā beni
210. **beni:-i**
Gazel 3217
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Sevdüğüm gerçi ki bir sīmīn-beden maḥbūbdur
Ne belāya ilte āhir bilmezem sevdā beni
211. **beni:-i**
Gazel 3217
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Bir nazarla 'aql u şabrum gitdi cān u dil bile
Gidiler miḥnet şebinde kodılar tenhā beni
212. **beni:-i**
Gazel 3217
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Saklar-ıdum mihrini sīnemde ĩmānum gibi
Āteş-i 'ışk-ıla itdi göz yaşı rüsvā beni
213. **beni:-i**
Gazel 3217
Mısra: 10
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Evveli 'ışkuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür
Bir söz-ile dōstum öldürmegil illā beni
214. **baña:-a**
Gazel 3219
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Yārsuz 'aynuma gelmez bu sekiz cennet benüm
Yār-ıla hoşdur baña uşbu cihānuñ külḥeni
215. **beni:-i**
Gazel 3219
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Añmaduñ sen şeb-i firkatde eyā dōst beni
Oda yakmak ne revādur seni cāndan seveni
216. **benüm:-üm**
Gazel 3219

Mısra: 7
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Yârsuz 'aynuma gelmez bu sekiz cennet benüm
Yâr-ıla hoşdur baña uşbu cihānuñ küñheni

217. **beni:**
Gazel 3220
Mısra: 2
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Naqqâş-ı cihān naqqısını çün sen güle yazdı
Âh-ıla figān itmegi ben bülbüle yazdı

218. **beni:**
Gazel 3221
Mısra: 2
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehlâsını
Odlara yakdı bu ben aşüfte vü şeydâsını

219. **benüm:-üm**
Gazel 3221
Mısra: 9
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Bilmedin kâdrüm benüm öldürdi zecr ü hicr-ile
Bir gün ola kim Muhibbî bulmaya aña seni

220. **baña:-a**
Gazel 3222
Mısra: 5
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gönlümi alınca gösterdün baña mihr ü vefâ
Soñra tîğ-ı cevruñ-ile sîne-çâk itdün beni

221. **beni:-i**
Gazel 3222
Mısra: 1
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gösterüp evvel yüzünü derdnâk itdün beni
Örtüp anı zülf-ile âhîr helâk itdün beni

222. **beni:-i**
Gazel 3222
Mısra: 2
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gösterüp evvel yüzünü derdnâk itdün beni
Örtüp anı zülf-ile âhîr helâk itdün beni

223. **beni:-i**
Gazel 3222
Mısra: 4
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Âteş-i 'ışık-ıla yakduñ cismümü ser-tâ-ka-dem
Kâl idüp gam pütesi içinde pâk itdün beni

224. **beni:-i**
Gazel 3222
Mısra: 6
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gönlümi alınca gösterdün baña mihr ü vefâ
Soñra tîğ-ı cevruñ-ile sîne-çâk itdün beni

225. **beni:-i**
Gazel 3222
Mısra: 8
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Cür'a-i cām-i lebinden irişe diyü naşîb
İy gönül küy-ı harâbât içre hâk itdün beni

226. **beni:-i**
Gazel 3222
Mısra: 10
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

İy Muhibbî şî'r-i pür-süzüñla yakduñ 'âlemi
Ol sebebdendür ki böyle süzinâk itdün beni

227. **beni:-i**
Gazel 3223
Mısra: 7
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Öldürürseñ gel beni öldür kapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

228. **baña:-a**
Gazel 3224
Mısra: 7
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Müstedâm ol ki baña mahrem olursın iy gam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhâyî

229. **beni:**
Gazel 3224
Mısra: 1
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Olmuşam ben gam-ı 'ışkuñla senüñ şeydâyî
Tınmam 'âr-ıla nāmüs olup rüsvâyî

230. **beni:**
Gazel 3224
Mısra: 4
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Her yire bassa segi pâyı başum anda koyam
Ben kim olam ki segi ile olam hem-pâyî

231. **beni:-i**
Gazel 3224
Mısra: 8
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Müstedâm ol ki baña mahrem olursın iy gam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhâyî

232. **benüm:-üm**
Gazel 3225
Mısra: 1
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gam şu'lesi başumda benüm tâc-ı cevherî
Eşküm geyürdi egnüme hîl'at-i ser-â-seri

233. **baña:-a**
Gazel 3226
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Mār zülfünden helâke varmadan bu cân u dil
Luţf kıl irgür baña tiryāk-i la'lûñ qandini
234. **benüm:-üm**
Gazel 3227
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Eşk-i çeşmümden yine cûlar revân oldu benüm
Anuñ-ıçundur ki sınımışdur bu göñlüm şîşesi
235. **beni:-i**
Gazel 3228
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Bend-i zülfünde ebed kaldum beni eyle hâlâş
Mü'min-i 'ışkam dağı kesmez misin zünnârumı
236. **benüm:-üm**
Gazel 3228
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Qaddüni gülşende didüm serve beñzetdüm didi
Görmemişsin nâz-ıla beñzer benüm refârumı
237. **beni:-i**
Gazel 3230
Mısra: 9
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Sen beni öldürmeyince derd ü ğamla añmaduñ
Ölmeyince añmadı Şirîn dağı Ferhâd'ını
238. **ben:**
Gazel 3233
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Hudâ'nuñ hem kulısın hem habîbi
Şefâ'atden unıtma ben ğarîbi
239. **ben:**
Gazel 3233
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Günâhum çok yapışdum dâmenüñe
Ayırma togrı yoldan ben ğarîbi
240. **benden:-den**
Gazel 3234
Mısra: 10
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- 'İşka düşdüm şabrdan özge bu derde çâre yok
Kim-durur tağyîr ide benden Muhibbî kısmeti

241. **beni:-i**
Gazel 3234
Mısra: 5
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Gözüme didüm sen itdün beni derde mübtelâ
Senden imiş göñlüme iren belâ-yı vahşeti
242. **baña:-a**
Gazel 3235
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Çün baña itdi vaşiyet hırkasın çübân-ı 'ışk
Beklerem ben de ölince 'ışkınıñ ocagını
243. **ben:**
Gazel 3235
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Çün baña itdi vaşiyet hırkasın çübân-ı 'ışk
Beklerem ben de ölince 'ışkınıñ ocagını
244. **baña:-a**
Gazel 3237
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Derd-i derûni sorma baña iy refîk-ı 'ışk
Odlara yakdum 'âlemi söyletme hâ beni
245. **baña:-a**
Gazel 3237
Mısra: 10
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- 'Ahdüm bu idi bağlamayam bir kese göñül
İllâ Muhibbî komadı göñül baña beni
246. **beni:-i**
Gazel 3237
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Dil itdi yine bir güzele mübtelâ beni
Râhat yüzini görmeyiser âh u vâ beni
247. **beni:-i**
Gazel 3237
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Dil itdi yine bir güzele mübtelâ beni
Râhat yüzini görmeyiser âh u vâ beni
248. **beni:-i**
Gazel 3237
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .
- Âhum livâsı başını eflâke irgürüp
Kıldı diyâr-ı derd ü ğama pâdişâ beni
249. **beni:-i**
Gazel 3237

Mısra: 6
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Sevdâ-yı zülfî başuma bildüm belâ-y-ımmış
Bilmem ne güne saklayısar ol belâ beni

250. **beni:-i**
Gazel 3237
Mısra: 8
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Derd-i derûnı sorma baña iy refîk-ı 'ışk
Odlara yakdum 'âlemi söyletme hâ beni

251. **beni:-i**
Gazel 3237
Mısra: 10
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

'Ahdüm bu idi bağlamayam bir kese gönül
İllâ Muhibbî komadı gönül baña beni

252. **baña:-a**
Gazel 3238
Mısra: 4
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Vişâl-i gencine dirlir olur vîrâneler mahzen
Baña ma'mûre olmakdan gönül olmak hârâb evlâ

253. **baña:-a**
Gazel 3238
Mısra: 6
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ser-i küyına ger varsam ider red şüretin dilber
Baña nisbet anuñ küyındaki hâl-i kilâb evlâ

254. **beni:-i**
Gazel 3238
Mısra: 9
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ecel gibi gelüp hâttı beni öldüriser âhir
Dilâ gün yüzini görmege eylerseñ şitâb evlâ

255. **benden:-den**
Gazel 3239
Mısra: 4
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gerçi rüsvâ idi gönlüm görse ger rüsvâlıgum
Öğrenürdi döstlar benden gelüp rüsvâlıgı

256. **benüm:-üm**
Gazel 3240
Mısra: 3
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gözlerüm kana dönüpdür benüm agramag-ıla
İy şabâ ırgüresin kühl ideyim gerd-i rehi

257. **benüm:-üm**
Gazel 3240
Mısra: 5
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Hem-nefes olmaz-ıdı nâleme hiç nây benüm
Sinesi 'ışkdan olsaydı hevâ-y-ıla tehî

258. **benüm:-üm**
Gazel 3240
Mısra: 7
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Su döker 'arızum üstine benüm dîdelerüm
Ola bu nev'-ile yuyıbile rüy-ı siyehi

259. **benüm:-üm**
Gazel 3240
Mısra: 13
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Biñ benüm gibi kapusunda anuñ bendesi var
Kankı bî-dîndür aña beñzede bir pâdişehi

260. **ben:**
Gazel 3241
Mısra: 12
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Bezm-i gamda şem' gibi giceler yaşlar döküp
İnlerem tâ şubh olunca ben ney-i güyâ gibi

261. **benüm:-üm**
Gazel 3241
Mısra: 9
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Akmag-ıla iki 'aynumdan benüm bu kanlu yaş
Cüş ider âh eyldükçe her taraf deryâ gibi

262. **beni:-i**
Gazel 3247
Mısra: 5
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden götüre
Nite kim hâr u hesi her yaña seylâb gibi

263. **benüm:-üm**
Gazel 3247
Mısra: 1
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Serverâ oldı gözüm yaşı benüm âb gibi
Durmaz inler bu gönül derd-ile tölâb gibi

264. **baña:-a**
Gazel 3248
Mısra: 7
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ġam meclisinde nâleme âheng içün baña
Uydurdu nây nâleme kendü şadâsını

265. **ben:**
Gazel 3248
Mısra: 2
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Sultân-ı 'ışk sîneme dikdi livâsını
Şâh eyledi 'âleme bu ben gedâsını

266. **baña:-a**
Gazel 3252
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ḳavs-i kūzah gerçi baña kepâdedür
Ammâ ki katı çekemedüm 'ışk yasını

267. **beni:-i**
Gazel 3253
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

O kim iy serv-kaç bālâ felekte saña yir itdi
Beni pā-māl-i 'ışk idüp ayak altında zîr itdi

268. **beni:-i**
Gazel 3253
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Saña cān-ıla kul oldum felek sağfına ya kursa
'Aceb midür beni devrān-ı şeh gerdün-serîr itdi

269. **beni:-i**
Gazel 3253
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Beni çün eyledi muhtāc saña dāduma dād eyle
Elüm tut düşdüm ayakdan seni çün dest-gîr itdi

270. **benüm:-üm**
Gazel 3253
Mısra: 9
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Benüm günden güne hālüm müşevveş olup artmakda
Neden bilmeyesin hālüm seni şāhib-zamîr itdi

271. **baña:-a**
Gazel 3255
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gün-be-gün arturduñ iy dōst sen in'āmuñı
Baña da lāyık budur dilden komayam nāmuñı

272. **ben:**
Gazel 3256
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Sen 'Alî gibi kaçan kim Döldül'e olursañ revān
Yürüyeyim ben anuñ öñinde [gör] Ḳanber gibi

273. **benüm:-üm**
Gazel 3256
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Çeşmüñ müjgānın almışdur ele hañçer gibi
Hışm-ıla geldi benüm bu bagruma sançar gibi

274. **benüm:-üm**
Gazel 3256
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gözlerüm yaşı benüm başumdan aşdı āh kim
Yüzüm oldu ol su içinde nîlüfer gibi

275. **ben:**
Gazel 3257
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ne-y-içün bu ben mürdeye virmeyesin hayāt
Oldı nefesüñ mürdelere çün Mesîhā gibi

276. **beni:-i**
Gazel 3257
Mısra: 11
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Var iy tabîb hālüne ko hālüme beni
'İşk hastasıyam derdüme derdüm devā gibi

277. **benüm:-üm**
Gazel 3258
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bulınmaz derdüme vākıf meger ancak ola lāle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dağı

278. **baña:-a**
Gazel 3259
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Leylî zülfüñ göreli oldu bu dil dīvānegi
Oldı senüñle aşınā ammā baña bîgānegi

279. **ben:**
Gazel 3260
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İçüp 'ışkuñ şarābını ezel bezminde mest oldum
Anuñçün dağı farq itmeme bugün ben sol-ıla sağı

280. **ben:**
Gazel 3264
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ben dağı küh-ı ğamı kesmekte iy şîrîn dehen
Anı ki ben eyledüm 'ālemde Ferhād itmedi

281. **ben:**
Gazel 3264
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ben dağı küh-ı ğamı kesmekte iy şîrîn dehen
Anı ki ben eyledüm 'ālemde Ferhād itmedi

282. **ben:**
Gazel 3265

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gün yüzünden ayru oldı gözlerüm yaşı şafağ
Hem çün gerdün ben dağı pür-hün itdüm dâmeni

283. **baña:-a**

Gazel 3266

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gidüp ol mâh baña dilden hezârân şad heves kaldı
Ėam-ı hicr-ile cân tenden gidiser bir nefes kaldı

284. **ben:**

Gazel 3266

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Vişâlûñ yâdına cânâ yine bu murğ-ı dil pervâz
İdüp cânım revân oldı yirinde ben kafes kaldı

285. **baña:-a**

Gazel 3269

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

‘Āceb bîmâr-ı ‘ışkam baña tîmâr
Olup ‘âciz kamu şehruñ tabîbi

286. **ben:**

Gazel 3269

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Olup ‘âşık cihâni geşt kıldum
Senûñ tek görmedüm ben bir habîbi

287. **ben:**

Gazel 3270

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Zâhir oldı nâgehân gördüm ben bir mehveşi
Ol zamândan berü şu‘le virdi sînem âteşi

288. **ben:**

Gazel 3270

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ben âb gibi pâyuña her dem yüzüm sürem
Sen ser çeküp serv gibi eyle ser-keşi

289. **beni:-i**

Gazel 3272

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İntihâb idüp çıkardum mâh-rûlardan seni
Bilmedüm n’oldı günâhum böyle yâd itdün beni

290. **baña:-a**

Gazel 3273

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ser-i zülfüñ kemendinden gönül âşüfte hâl oldı
Lebünden bir söz işiddüm baña bilmem ne hâl oldı

291. **beni:-i**

Gazel 3274

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Beni öldüriserdür iştiyâkı
Eger kalursa hicrân böyle bâkı

292. **baña:-a**

Gazel 3276

Mısra: 9

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Luğf idüp dilber Muhibbî baña bendem diyeli
Görürem çarğdan yüce bu devlet ü iğbâlümü

293. **ben:**

Gazel 3276

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gözlerüm cevherlerin yoluñda itdüm ben telef
‘Ömr[i] yok yire geçürdüm hafta mâh u sâlümü

294. **baña:-a**

Gazel 3279

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Lâyık degülem büse koyam pây-ı yâra ben
Yiter baña hemîn ki büsem riğâb oldı

295. **ben:**

Gazel 3279

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Lâyık degülem büse koyam pây-ı yâra ben
Yiter baña hemîn ki büsem riğâb oldı

296. **baña:-a**

Gazel 3281

Mısra: 10

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Varsa Muhibbî küyuña her yañadan karşı gelür
Yokdur baña bir âşinâ bildüm seg-i küyuñ gibi

297. **beni:-i**

Gazel 3283

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hünüm içdügün yiter gel eyleme zâr beni
Bâde nüş itdün revâ mı dil [ü] yâ mey-şikeni

298. **benüm:-üm**

Gazel 3288

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dün gice çeşmüm benüm bî-h`âb u necb bî-dâr idi
Münisüm tâ şubha dek dilde hayâl-i yâr idi

299. **ben:**

Gazel 3289

Mısra: 1

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Severem cān-ıla dilden ben o hürşid-veşi
Lîk yakdı bu ben hıstayı anuñ 'ataşı

300. **ben:**

Gazel 3289

Mısra: 2

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Severem cān-ıla dilden ben o hürşid-veşi
Lîk yakdı bu ben hıstayı anuñ 'ataşı

301. **ben:**

Gazel 3289

Mısra: 6

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Hîç ola mı ki anuñ vaşlına ire elüm
Ol ola 'ālî-neseb ben kul olam bir Hâbeşî

302. **benüm:-üm**

Gazel 3291

Mısra: 3

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Rahm kılmaduñ benüm bu nâleme iy seng-dil
Âhum ile nerm olurken etüñüñ gör sengüñi

303. **baña:-a**

Gazel 3292

Mısra: 7

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Tekye-i dilde gelüp mihmân ola ger ğam baña
Aña karşu yakaram bu gönümün fânüsını

304. **ben:**

Gazel 3292

Mısra: 6

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Saklamak şıyt u şadâ-yı 'ışkumı mümkün degül
Çalmışam bâzârda çün ben melâmet kūsını

305. **beni:-i**

Gazel 3293

Mısra: 3

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Raķıbüñ sözine uyup kapuñdan beni redd itdüñ
Benüm haķķumda ğuş itmek revâ mı kavlı-i bed-ġuyı

306. **benüm:-üm**

Gazel 3293

Mısra: 4

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Raķıbüñ sözine uyup kapuñdan beni redd itdüñ
Benüm haķķumda ğuş itmek revâ mı kavlı-i bed-ġuyı

307. **baña:-a**

Gazel 3295

Mısra: 1

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Baña ğaddi ğaddi besdür n'iderem serv-i ğülzârı
Ko kılsun çün ruġı ğüldür bu dil bülbül gibi zârı

308. **benem:-em**

Gazel 3295

Mısra: 6

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Nigârüñ katıdır gönli anı kim bilmek isterse
Felek nerrâdı getürmez murâdumca benem zârı

309. **benüm:-üm**

Gazel 3295

Mısra: 10

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Gözüm yaşına ğarķ oldum bulunmaz derdüme çäre
Getürmedi meger devrân benüm gibi dil-efġârı

310. **beni:-i**

Gazel 3296

Mısra: 4

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Müyesser olmadı görmek yüzini
Beni öldüriser âġir firâķı

311. **baña:-a**

Gazel 3297

Mısra: 5

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

'İşk cāmın cür'asın sundı baña nüş eyledüm
Zü-fünün-ı 'aġldum gör nice şeydâ eyledi

312. **bende:-de**

Gazel 3298

Mısra: 1

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Çok ġünâh itdüm velî bende rehrev kalmadı
Lîk çeşmüm dökmedük göz yaşını su kalmadı

313. **benüm:-üm**

Gazel 3298

Mısra: 6

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

ġuş kıl iy ġonca-fem küyuñda gönüm nâlesin
Dime bâġumda benüm bülbül-i hoş-ġü kalmadı

314. **baña:-a**

Gazel 3299

Mısra: 6

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Ĥalk[ı] gördüm kimi mescidde kimi mey-ġânede
Baña nâmuñ zıķrı ile meskenüm küyuñ gibi

315. **beni:-i**

Gazel 3299

Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hoş dutarsın geh beni gāhī idersin red
Görmedüm hōṣī vü nā-hōṣī senüñ hūyuñ gibi

316. **beni:-i**
Gazel 3300
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İrmese idüm lebüñ tiryākına
Öldürür idi beni zülfüñ semi

317. **bende:-de**
Gazel 3301
Mısra: 9
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Liyākāt yok iken bende kılup luṭf u teraḥḥümler
Bi-ḥamdillāh Muḥibbī kim birün idi derün oldı

318. **benüm:-üm**
Gazel 3303
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Turfa-büdur çıkmadı bir ḥarf zebānumdan benüm
Ser-te-ser tolmış ciḥān gördüm benüm efsānemi

319. **benüm:-üm**
Gazel 3303
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Turfa-büdur çıkmadı bir ḥarf zebānumdan benüm
Ser-te-ser tolmış ciḥān gördüm benüm efsānemi

320. **ben:**
Gazel 3307
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ben derdüñ ile ḥasta olam hīç revā mı
Sen eyleyesin ḡayra devā-yı nigerānı

321. **benüm:-üm**
Gazel 3308
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ḥasretle bu gözüm yaşı benüm cūlar iken
Gün-be-gün budur ‘aceb arta bu göñlüm ‘aṭaşı

322. **baña:-a**
Gazel 3309
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ġamuñ toḥmını yir ‘ışk içre kārüm
Görinmez baña ḡayrı kār u bārı

323. **benem:-em**
Gazel 3309
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Benem tek bī-dil ü bī-i‘tibārı
Bulunmaz bī-kesi bir ḥāksārı

324. **ben:**
Gazel 3311
Mısra: 5
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

‘Arızın ‘arz eyleyüp didi ki māhum ben saña
Ṭālī‘üm buldı sa‘ādet kevkebüm ferḥundegī

325. **baña:-a**
Gazel 3313
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Vaşluñ ile görürem eyler tana‘‘um ḡayrılar
Baña olmamış gibi kıṣmet ezelden dāmeni

326. **ben:**
Gazel 3313
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Şām iriṣdükde koyup gitdüñ beni iy yüz[i] gün
Ben daḡı itdüm şafaḡ-veş kan-ıla pür dāmeni

327. **beni:-i**
Gazel 3313
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Şām iriṣdükde koyup gitdüñ beni iy yüz[i] gün
Ben daḡı itdüm şafaḡ-veş kan-ıla pür dāmeni

328. **baña:-a**
Gazel 3314
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña cevr-ile cefā ḡayrılara mihr ü vefā
Dōstum baña ‘ayān itmedi nedür sebebi

329. **baña:-a**
Gazel 3314
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña cevr-ile cefā ḡayrılara mihr ü vefā
Dōstum baña ‘ayān itmedi nedür sebebi

330. **ben:**
Gazel 3314
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Kim yüzün gördi didi olmaya bu resme cemāl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

331. **beni:-i**
Gazel 3316
Mısra: 5
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Naşīḥat eyleme nāşīḥ beni ko kendü ḥālüme
Kulaguma benüm girmez şadā mestāneden ḡayrı

332. **benüm:-üm**

Gazel 3316

Mısra: 6

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Naşihat eyleme nâşih beni ko kendü hâlüme
Kulaguma benüm girmez şadâ mestâneden gayrı

333. **benüm:-üm**

Gazel 3318

Mısra: 2

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Dermân taleb kıldum velî derde dermân olmadı
Hâlüm benüm düşvâr olup düşvârum âsân olmadı

334. **baña:-a**

Gazel 3321

Mısra: 3

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Ger baña baş egmeye Hindü-yı zülf-i ser-keşün
‘Âkıbet pâ-mâl ide bu devlet ü iqbâlümü

335. **beni:-i**

Gazel 3321

Mısra: 5

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

‘İşkuñ bir hâle uğratdı beni iy mâh-rû
Niçe geçer rüz u hafta mâh bilmem sâlümü

336. **ben:**

Gazel 3322

Mısra: 7

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

İtüm dise eger yâr sehv-ile ben ğarîbe
Şevküm olup ziyâde göge atam külâhi

337. **baña:-a**

Gazel 3324

Mısra: 4

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Serîr-i şâhı vü tâc-ı giyâhı
Gerekmez baña yig olmak gedâyı

338. **baña:-a**

Gazel 3329

Mısra: 4

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Hîç murâdum yok benüm senden temennâ eylemem
Râzıyam tek baña göster sen hemân didârünü

339. **benüm:-üm**

Gazel 3329

Mısra: 3

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Hîç murâdum yok benüm senden temennâ eylemem
Râzıyam tek baña göster sen hemân didârünü

340. **baña:-a**

Gazel 3330

Mısra: 5

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Va‘de kıldı dün habîbüm baña yüzün ‘arz ide
Korkaram inkâr ide boza bugün ikrârını

341. **ben:**

Gazel 3331

Mısra: 8

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Şâne ursa zülfine cân-ıla gönlüm pâralar
Âhîr ola pâre pâre göreyim ben şâne[y]i

342. **ben:**

Gazel 3332

Mısra: 9

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

‘İşkuñı ben de başa iletsem ‘aceb midür
Süre süre ferz iderler piyâde[y]i

343. **benüm:-üm**

Gazel 3332

Mısra: 8

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Hüsnüñ şehâ nite ki her gün firāvân olur
‘İşkum da benüm her nefes eyler ziyâde[y]i

344. **beni:-i**

Gazel 3335

Mısra: 5

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Mest itdi beni bâde vü başumda var humâr
Kaldıysa getir dahı şarâb-ı şebâne[y]i

345. **baña:-a**

Gazel 3337

Mısra: 9

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Va‘de vaşlın ‘arz ider her dem baña ferdâ diyü
İtmedin olsa müyesser baña ferdâ kâşki

346. **baña:-a**

Gazel 3337

Mısra: 10

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Va‘de vaşlın ‘arz ider her dem baña ferdâ diyü
İtmedin olsa müyesser baña ferdâ kâşki

347. **benüm:-üm**

Gazel 3339

Mısra: 13

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Âteş-i ‘ışk sînem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmaktadur bilmez o nâr eksüklüğü

348. **baña:-a**

Gazel 3340

Mısra: 1
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Dem dem eger cevır ide baña ol āfeti
Her bir nefesde artura bu dilde rāhatı

349. **baña:-a**
Gazel 3340
Mısra: 6
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Harç itmeseydi dīdelerüm nağd işigini
Farz olmasa ger baña hüsnuñ ziyāreti

350. **baña:-a**
Gazel 3342
Mısra: 4
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Dūd-ı āhum var iken zer-baf ü atlas n'iderem
Baña yiter ki bürür ol sıyeh şāl beni

351. **beni:-i**
Gazel 3342
Mısra: 1
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Eylediyse n'ola yār pālara pā-māl beni
Şākirem hālūme itdi yine hoş-hāl beni

352. **beni:-i**
Gazel 3342
Mısra: 2
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Eylediyse n'ola yār pālara pā-māl beni
Şākirem hālūme itdi yine hoş-hāl beni

353. **beni:-i**
Gazel 3342
Mısra: 4
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Dūd-ı āhum var iken zer-baf ü atlas n'iderem
Baña yiter ki bürür ol sıyeh şāl beni

354. **beni:-i**
Gazel 3342
Mısra: 6
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gösterür ak u karasını cihān 'ibret için
Eyledi anlara hayret-nümā Zāl beni

355. **beni:-i**
Gazel 3342
Mısra: 8
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Zer gibi püte-i 'ışık ile dil ü cān eridüp
Ğill u ğış komayuban eyledi ğam kāl beni

356. **beni:-i**
Gazel 3342
Mısra: 10
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Himmetüm bāzı didüm eyleye 'Ankā'yı şikār
İltür-idüm sözümlerü gel bir şāl beni

357. **beni:-i**
Gazel 3342
Mısra: 12
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Nağd-i cān virmiş yāra alam büsesini
Bozdı bāzārumuz aldadı fi'l-hāl beni

358. **beni:-i**
Gazel 3342
Mısra: 14
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Hün-ı çeşmiyle Muhibbī yāra kāğıd yazıcak
Didi bu hıdmete dil eylegil irsāl beni

359. **benüm:-üm**
Gazel 3345
Mısra: 1
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Var mı cihānda bī-ser ü bī-pā benüm gibi
Ya mübtelā-yı derd ü ğam ola benüm gibi

360. **benüm:-üm**
Gazel 3345
Mısra: 2
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Var mı cihānda bī-ser ü bī-pā benüm gibi
Ya mübtelā-yı derd ü ğam ola benüm gibi

361. **benüm:-üm**
Gazel 3345
Mısra: 4
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ğam meclisinde nāle kılup hālüm aglasam
Yanumca bile nāle kılur nā benüm gibi

362. **benüm:-üm**
Gazel 3345
Mısra: 6
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Derd-i dilüm şemmesini bahra söylesem
Cüş u hürüş eyleye deryā benüm gibi

363. **benüm:-üm**
Gazel 3345
Mısra: 8
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Zerd oldı yüzüm yanalıdan püte-i ğamda
Dirsem ne 'aceb var midür evvā benüm gibi

364. **benüm:-üm**
Gazel 3345
Mısra: 10
" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Sen pādişāh-ı hüsñ kapuñda kullaruñ
Çokdur içinde yokdur eñ ednā benüm gibi

365. **benüm:-üm**

Gazel 3345

Mısra: 12

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bir daħı cefā [vü] cevr [ü] belā-keş yaratmadı
Kulları içre Tañrı ta‘ālā benüm gibi

366. **benüm:-üm**

Gazel 3345

Mısra: 14

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bakup Muħibbī ‘ibret alup dir vefası yok
Neler getürdi ‘āleme dünyā benüm gibi

367. **baña:-a**

Gazel 3346

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gerçi kim düşvārdur cān oynamak dirler veli
Baña cān virmek gelür āsān bir içim mā gibi

368. **baña:-a**

Gazel 3348

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gönderürsin firūñi geh geh dil-i mecrūhuma
Bu kerem iy dōst baña her bār olaydı kāşki

369. **bende:-de**

Gazel 3348

Mısra: 10

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Cān metā‘m ħarc kıldum vuşlatuñ bāzārına
Nağd-i cānum bende āh bisyār olaydı kāşki

370. **ben:**

Gazel 3349

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Selāmın ol şeh-i ħübān n’içün ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

371. **ben:**

Gazel 3349

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Selāmın ol şeh-i ħübān n’içün ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

372. **benüm:-üm**

Gazel 3349

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Didüm gel zülfüñi kesme benüm ‘ömrüm dirāz olsun
Didi devr-i ħamerdür bu senüñ ‘ömrüñ kesen kesdi

373. **baña:-a**

Gazel 3350

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Durmadan derd ü ğamuñ göñlümi vīrāne kılur
Çok mı gördi ‘acabā baña bu vīrāne dehī

374. **ben:**

Gazel 3350

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ben niçe itmeyeyim göz yaşını āb-ı revān
Salnur her tarafa nāz-ıla ol serv-i sehī

375. **baña:-a**

Gazel 3352

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dehenüñ rāzımı bu dilde nihān itmiş idüm
Güldüñ iy dōst ‘ayān oldı baña sır-ı ħafı

376. **ben:**

Gazel 3352

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ğayrılar kaçdıñı gel eyleme iy kaşı kemān
Ğamze oklarına ben eylemişem dil hedefi

377. **benüm:-üm**

Gazel 3353

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Meydān-ı ‘ışka gelmeye bir er benüm gibi
Tiğ-ı cefāya karşı duta ser benüm gibi

378. **benüm:-üm**

Gazel 3353

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Meydān-ı ‘ışka gelmeye bir er benüm gibi
Tiğ-ı cefāya karşı duta ser benüm gibi

379. **benüm:-üm**

Gazel 3353

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Cevr ü cefāyı eyleme cānā rakībūñe
Çekmez o bārı degmede ol ħar benüm gibi

380. **benüm:-üm**

Gazel 3353

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gözüm yaşıyla eyle nazar rüy-ı zerdüme
Hem sım döker yoluña hem zer benüm gibi

381. **benüm:-üm**

Gazel 3353

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ṭālī' müsā'id olmadı görmege gün yüzüñ
'Alemler içinde var mı bed ahter benüm gibi

382. **benüm:-üm**

Gazel 3353

Mısra: 10

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gördi Muḥibbī yüzüñi cān terkin eyledi
Meydān-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi

383. **baña:-a**

Gazel 3356

Mısra: 16

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

SİNEME ÇEKDÜM elifler serv-ḳadler yādına
Kuçaram tā şubḥ olunca baña hem pehlü gibi

384. **benüm:-üm**

Gazel 3356

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gönlümi alan benüm ol serv-ḳad dil-cü gibi
Anuñ için eşk-i çeşmüm durmaz akar su gibi

385. **baña:-a**

Gazel 3357

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Göreliden iy saçı leylā seni mecnün u şeydāyam
Tagıtdum 'aql u dil küllü gerekmez baña hüşyārı

386. **baña:-a**

Gazel 3357

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Naşīb itmiş ezelden çün sunuldı baña kār-ı 'ışk
N'iderem 'ışkdan ḡayrı cihān içinde ben kārı

387. **ben:**

Gazel 3357

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Naşīb itmiş ezelden çün sunuldı baña kār-ı 'ışk
N'iderem 'ışkdan ḡayrı cihān içinde ben kārı

388. **beni:-i**

Gazel 3357

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Beni tenhā giriftār-ı esīr-i zülfler olam sanmañ
Var anuñ tār-ı zülfinde niçe yüz biñ giriftārı

389. **ben:**

Gazel 3358

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Eger Leylī degülse ol neden ben aña Mecnünam
V'eger Şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferhād'ı

390. **benüm:-üm**

Gazel 3359

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

HİÇ 'ālemlerde benüm bu dāduma dād olmadı
Bend-i ḡamdan ḡātrırum bir laḡza āzād olmadı

391. **ben:**

Gazel 3360

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Tekye-i 'ışkuñ çerāḡı şu'lelenmezdi eger
Yakmasam dem dem ben anda bu yüregüm yağını

392. **baña:-a**

Gazel 3361

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

GİCE MEY NÜŞ EYLEDÜK başumda var daḡı ḡumār
Bāde sun şākī baña yārān daḡı ayılmadı

393. **beni:-i**

Gazel 3361

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Māh-rūlar 'ışk[ı] bu āşüfteden ayrılmadı
Tā beni ser-geşte vü [rū]svā-yı 'ālemler kılmadı

394. **baña:-a**

Gazel 3366

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

DEŞT-i ḡamda baña yoldaş olırmazsın sen yürü
Göricek ben bilürem Mecnün benüm yoldaşımı

395. **ben:**

Gazel 3366

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

DEŞT-i ḡamda baña yoldaş olırmazsın sen yürü
Göricek ben bilürem Mecnün benüm yoldaşımı

396. **benüm:-üm**

Gazel 3366

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

DEŞT-i ḡamda baña yoldaş olırmazsın sen yürü
Göricek ben bilürem Mecnün benüm yoldaşımı

397. **benem:-em**

Gazel 3367

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

ÖNCE Mecnün ile Ferhād'ı karagula salup
Yürürem şimdi benem 'ışk ilinüñ pādīşehi

398. **baña:-a**
Gazel 3368
Mısra: 5
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dest-i gâmda geldi Mecnûn baña pâdaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hiç kişi yoldaşını

399. **beni:-i**
Gazel 3369
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Çeşm-i ebrûsı kılup derd-ile bîmâr beni
Niçe yıl hasta yatur aınadı dildâr beni

400. **beni:-i**
Gazel 3369
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Çeşm-i ebrûsı kılup derd-ile bîmâr beni
Niçe yıl hasta yatur aınadı dildâr beni

401. **beni:-i**
Gazel 3369
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Pâyemâl itdi gözüm yaş[ı] gibi âhîr-i kâr
Yirlere saldı gör ol zülf-i siyehkâr beni

402. **beni:-i**
Gazel 3369
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gül yüzi hasret[i-y-] ile giceler şubha degin
Eyledi nâle kılur bülbül-i gülzâr beni

403. **beni:-i**
Gazel 3369
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gösterüp büsesini didi ki bâzâr idelüm
Naqd-i cân-ıla aña itdi hârîdâr beni

404. **beni:-i**
Gazel 3369
Mısra: 10
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Terk iderse ser-i küyını Muhibbî vire cân
Ne ‘aceb derde bu dil kıldı giriftâr beni

405. **ben:**
Gazel 3370
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hamdü-lillâh bir nefes ben olmadum ‘ışkdan cüdâ
Virilüpdür ana rahminden mağabbet ‘âlemi

406. **baña:-a**
Gazel 3371
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

‘İşka duş oldum dirîgâ vaşl-ı cânân olmadı
Derd-ile öldüm bu yolda baña dermân olmadı

407. **baña:-a**
Gazel 3371
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cân itmek velî
‘Âşıkam sanmañ baña bu müşkil âsân olmadı

408. **ben:**
Gazel 3374
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gül yüzünün hasretinden ol vefâsuz dilberün
Oda yakdum âteş-i âhumla ben de hâneyi

409. **ben:**
Gazel 3375
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Zâhidâ lutf eyle ‘ayb itme bu ben bî-çâreyi
İhtiyâr elden gider gördükde bir meh-pâreyi

410. **ben:**
Gazel 3375
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ben degülem niçe benüm gibiyi mecnûn ider
Leyli zülfine nigârum urduginca şâneyi

411. **benüm:-(ü)m**
Gazel 3375
Mısra: 3
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ben degülem niçe benüm gibiyi mecnûn ider
Leyli zülfine nigârum urduginca şâneyi

412. **baña:-a**
Gazel 3377
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Sensüzün girsem gülistâna baña düzağ olur
Senün-ile olıcak cennet bilürem küllheni

413. **beni:-i**
Gazel 3377
Mısra: 9
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Şimdi bildüm hicr elinden öldürür bu gâm beni
Ger şehîd-i ‘ışk olam dutmañ benümçün mâtemi

414. **beni:-i**
Gazel 3377

Mısra: 12

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ka'be kūyuña Muhibbī vardı yüzün sürmege
Zī sa'âdetdür eger qurbân iderseñ sen beni

415. **benümçün**: -üm, -çün

Gazel 3377

Mısra: 10

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Şimdi bildüm hicr elinden öldürür bu ğam beni
Ger şehīd-i 'ışk olam dutmañ benümçün mâtemi

416. **ben**:

Gazel 3378

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hüsn-ile tarâvet ezeli sen güle düşdi
Cevr-ile cefâ kur'ası ben bülbüle düşdi

417. **ben**:

Gazel 3378

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

'Älemde kaçan kışmet olındı ğam u şadı
Cümle ğam-ıla ğuşşa bu ben bī-dile düşdi

418. **beni**:-i

Gazel 3379

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bu fenâ deyrinde sanmañ cāh u māl egler beni
Bir yüzi gün alnı meh kaşı hilāl egler beni

419. **beni**:-i

Gazel 3379

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bu fenâ deyrinde sanmañ cāh u māl egler beni
Bir yüzi gün alnı meh kaşı hilāl egler beni

420. **beni**:-i

Gazel 3379

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hicr-ile ölmek mi vardur yāhūd irmek vaşlına
'Älem içre dōstlar bu ihtimāl egler beni

421. **beni**:-i

Gazel 3379

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Var mıdır yok mı miyānuñ bilmedi bī-çäre dil
Bezm-i ğamda rüz u şeb uşbu hayāl egler beni

422. **beni**:-i

Gazel 3379

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hicr elinden şol kadar dōkdüm nigārā göz yaşın
Eşk-i çeşmüm yolum alup māh u sāl egler beni

423. **beni**:-i

Gazel 3379

Mısra: 10

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Tāzelendi büy-ı zülfinden meşām-ı dil yine
Esdügince her seher bād-ı şimāl egler beni

424. **beni**:-i

Gazel 3379

Mısra: 12

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Rüze-i hicr içre olurdu Muhibbī olmasa
Ärzü-yı tal'at-i 'iyd-i vişāl egler beni

425. **beni**:-i

Gazel 3380

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Beni ğarķ itse tañ mı eşk-i çeşmüm
Gözüm yaşıyla āhum başdan aşdı

426. **benüm**:-üm

Gazel 3380

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Şafaķ sanmañ kenār-ı āsümānda
Şerārundan benüm gökler dutışdı

427. **ben**:

Gazel 3382

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Derdümüñ dermānidur derdüme dermān eylemez
İsterem derdini ben derdüme dermānum gibi

428. **beni**:-i

Gazel 3384

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Günde biñ kez n'ola düşünām ile añsa beni yār
Elümüzden ne gelür aña du'adan ğayrı

429. **ben**:

Gazel 3386

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Kimseler hālın dimez bu ben ğarīb üftādenüñ
Yarı görsem 'arz ideydüm ne ki kāmum var-ıdı

430. **benüm**:-üm

Gazel 3386

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şāmum var-ıdı
Bir elümde ğabğab u bir elde cāmum var-ıdı

431. **ben:**

Gazel 3387

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hasta gönüm bir nefes ol dilrübā şād itmedi
Yañılıp ben derdmendi bir kezin yād itmedi

432. **beni:-i**

Gazel 3387

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kâfir beni
Ĥamdü-lillāh kim beni bendinden āzād itmedi

433. **beni:-i**

Gazel 3387

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kâfir beni
Ĥamdü-lillāh kim beni bendinden āzād itmedi

434. **ben:**

Gazel 3388

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Öldürdi bu ben ĥastayı iy cān ġam-ı hicrān
Raĥm eyle ki ‘uşşāk olalar saña du‘acı

435. **beni:-i**

Gazel 3389

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Āteş-i zülfün içine düşeliden iy perī
Şöyle yakduñ kim beni nām u nişānum kalmadı

436. **baña:-a**

Gazel 3391

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ben dir-idüm ki kapuñdan meger ölem ırılam
Baña bu çarĥ-ı felek eyledi ġaddārlığı

437. **ben:**

Gazel 3391

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İtmedi yār bu ben miskīne ĥiç yārlığı
Gerçi ĥarc eyledi dil yolına hep varlığı

438. **ben:**

Gazel 3391

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ben dir-idüm ki kapuñdan meger ölem ırılam
Baña bu çarĥ-ı felek eyledi ġaddārlığı

439. **benüm:-üm**

Gazel 3391

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

N’içün işitmeyesin āh u fiġānumı benüm
Yoĥsa ĥoşcā mı gelür ‘ışkuñ-ıla zārlığı

440. **baña:-a**

Gazel 3392

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yār daĥı
Baña şimden girü raĥm eyleye aġyār daĥı

441. **benüm:-üm**

Gazel 3392

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yār daĥı
Baña şimden girü raĥm eyleye aġyār daĥı

442. **benüm:-üm**

Gazel 3392

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İşidüp āh u fiġānumı benüm demek-içün
Bagrına taş basar oldu der ü divār daĥı

443. **benüm:-üm**

Gazel 3394

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Geçdi küyuñda şehā ‘ömrüm benüm çün gül gibi
Eyledün cevri ü cefāñ-ıla derünüm kül gibi

444. **benüm:-üm**

Gazel 3394

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Döstüm bir dem ħadem bassañ yüzüm üzre benüm
Ĥār elinden dāmenüñi n’ola alsañ gül gibi

445. **ben:**

Gazel 3395

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dir-imiş müdde‘ī yāra degüldür yolına şādık
Ma‘āz-Allāh ma‘āz-Allāh degülven ben i şāh egri

446. **benüm:-üm**

Gazel 3395

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İder zülf-i perīşānı perīşān gönlin ‘uşşākuñ
Benüm āh u fiġānumdandır ol zülf-i dü-tā egri

447. **benüm:-üm**

Gazel 3396

Mısra: 7

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ne bilür hâlüm benüm 'ışkıyla bî-cân olduğum
Şol ki bu miñnet ü ğam-ıla ayakdaş olmadı

448. **benümle:-üm, -le**

Gazel 3396

Mısra: 4

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Ğamzeñ okları eyā meh-rū irişdi sîneye
Kan yalaşmayınca benümle karındaş olmadı

449. **ben:**

Gazel 3397

Mısra: 7

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Gül yüzüñsüz itmezem ben bāğ-ı firdevse nazār
Sensüzün bir görürem [ben] gülşen-ile küñheni

450. **beni:-i**

Gazel 3397

Mısra: 1

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Kāmetüm dāl olduğına kimse 'ayb itmez beni
Başdan ayaga cefāsın bildiler 'ālem seni

451. **beni:-i**

Gazel 3397

Mısra: 6

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

La'1-i nābuñ Hāq bilür kim mürdeler ihyā ider
İmtihān itmek dilerseñ döstüm öldür beni

452. **ben:**

Gazel 3398

Mısra: 7

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Hicr elinden döstüm ben şol kadar kan agladum
Götürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

453. **beni:-i**

Gazel 3398

Mısra: 1

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Eyledüñ sen hicr elinden zār u sergerdān beni
Dağı hem tennür-ı ğamda eyledüñ biryān beni

454. **beni:-i**

Gazel 3398

Mısra: 2

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Eyledüñ sen hicr elinden zār u sergerdān beni
Dağı hem tennür-ı ğamda eyledüñ biryān beni

455. **beni:-i**

Gazel 3398

Mısra: 4

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

'İşk bāzārında cān virüp alayın derd ü ğam
Derdüme dermān yiter hiç bilmesün dermān beni

456. **beni:-i**

Gazel 3398

Mısra: 6

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Niçe yıldur kim bu dil bağlayup iħrām-ı ğamı
Şimdi irdi Ka'be-i kūyuña ğurbān kıl beni

457. **beni:-i**

Gazel 3398

Mısra: 8

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Hicr elinden döstüm ben şol kadar kan agladum
Götürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

458. **beni:-i**

Gazel 3398

Mısra: 10

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Zülfini çevgān idüp meydān-ı ħüsn içre nigār
Top idüp başın Muħibbī diye kim çevgān beni

459. **ben:**

Gazel 3399

Mısra: 2

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Āh ne müşkil imiş dünyāda yār ayrulığı
Görmeyem bir dağı ben sevgülü yār ayrulığı

460. **beni:-i**

Gazel 3399

Mısra: 6

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Fırkat ü hicrān odından yandı bagrum āh kim
Yakdı odlara beni nağş u nigār ayrulığı

461. **ben:**

Gazel 3400

Mısra: 8

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

İy Muħibbī uyusun nāz-ıla ol çok sevdüğüm
Görmeyen 'ālemde ben gözinde bīmār uyğusu

462. **baña:-a**

Gazel 3402

Mısra: 7

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Bezm-i ğamda kāse-i çeşmüm baña sāğar yiter
İçerem ħün-ı cigerle tolu göñlüm şışesi

463. **baña:-a**

Gazel 3404

Mısra: 7

" Ben" birinci teklık şahıs zamiri .

Şol kadar zārılık itdüm bakmadı bir kez baña
Nite kim gül bülbülñ güş eylemez efgānını

464. **ben:**

Gazel 3404

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

‘Ayb kılmazduñ bu ben dīvāneyi ta‘n eyleyüp
Zāhidā görseñ eger bir kez ol ādem cānını

465. **benüm:-üm**

Gazel 3405

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ġamzesi geldükçe çıkar karşı bu cānum benüm
Koyuban cānum yirine saklayayım tīrini

466. **baña:-a**

Gazel 3409

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ol şabīb-i dil ölüsem de baña virmez cevāb
Bağludur ben ħastaya beñzer ki şıĥhat kapısı

467. **ben:**

Gazel 3409

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ol şabīb-i dil ölüsem de baña virmez cevāb
Bağludur ben ħastaya beñzer ki şıĥhat kapısı

468. **ben:**

Gazel 3410

Mısra: 14

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dilberüñ ħaddi Muĥibbī serv ħaddi gül yiter
N’eylerem şimden girü ben gülşenüñ seyrānını

469. **baña:-a**

Gazel 3411

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Görüp zülfün sevādını gönül sevdāya düşmişdür
‘Aceb mi baña dirlerse eger mecnün-ı şeydāyī

470. **beni:-i**

Gazel 3414

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Yaluguz beni sanma ki yüzüne ‘āşıkam
Bend ü belā vü zülf esīri kaşın daĥı

471. **beni:-i**

Gazel 3414

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Cevr oklarıyla āh olalı toptolu yürek
Her kim görürse beni sanur tīr-keşin daĥı

472. **baña:-a**

Gazel 3416

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña maĥbūb u meyden geç diyü zāhid ider pendı
‘Aceb mi lezzet-i ervāĥ ki zīrā añlamaz kendi

473. **baña:-a**

Gazel 3416

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ser-i kūyuñda kim görse baña dīvāne eydürler
Anuñçün zülf-i zencīrütñ olupdur boynumuñ bendı

474. **baña:-a**

Gazel 3419

Mısra: 11

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ef’i-yi zülfün iy dōst zaĥm ursa baña ğam mı
Tiryāk-i la’lün emdüm cāna ifāka düşdi

475. **benüm:-üm**

Gazel 3420

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Var mı cihānda ‘āşık-ı şeydā benüm gibi
Mecnün daĥı olmadı rüsvā benüm gibi

476. **benüm:-üm**

Gazel 3420

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Var mı cihānda ‘āşık-ı şeydā benüm gibi
Mecnün daĥı olmadı rüsvā benüm gibi

477. **benüm:-üm**

Gazel 3420

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Her kim ki nazār eyleye ol zülf-i pūr-ĥama
Başından anuñ gitmeye sevdā benüm gibi

478. **benüm:-üm**

Gazel 3420

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ġam meclisinde dün gice nālem işitdi āh
Tā şubĥ olunca inledi gör nā benüm gibi

479. **benüm:-üm**

Gazel 3420

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ebrūlaruñı görelı iy kaşları kemān
Ġaddı bükildi oldu dü-tā ya benüm gibi

480. **benüm:-üm**

Gazel 3420

Mısra: 10

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gülzâr-ı hüsne karşı Muhibbî bulunmadı
Zârlık ider bülbül-i güyâ benim gibi

481. **beni:-i**

Gazel 3421

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Yâr yâr eyleyüben sen beni yâd eylemedüñ
Niçe bir gösteresin sen bize bigânalığı

482. **beni:-i**

Gazel 3422

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İy gönül sevdâ-yı zülfine hevâdâr it beni
Giceler tâ şubha dek 'ışk-ıla bîdâr it beni

483. **beni:-i**

Gazel 3422

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İy gönül sevdâ-yı zülfine hevâdâr it beni
Giceler tâ şubha dek 'ışk-ıla bîdâr it beni

484. **beni:-i**

Gazel 3422

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dil tabîbi za'fdan gör ne gelüp tîmâr ide
Nâle kıl iy hasta dil anuñla izhâr it beni

485. **beni:-i**

Gazel 3422

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Naqd-i cân-ıla metâ'-ı dehre olmam müşterî
Döstüm göster yüzün aña harîdâr it beni

486. **beni:-i**

Gazel 3422

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Sırr-ı 'ışkı çünki fâş itdi gönül Manşûr-vâr
Dâr-ı zülfünde emân gel verme ber-dâr it beni

487. **beni:-i**

Gazel 3422

Mısra: 10

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bu Muhibbî'yi cemâlün şem'ine pervâne-veş
Bâl ü per ancak degül küllî yakup nâr it beni

488. **baña:-a**

Gazel 3423

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Deheninden baña 'ahd itmiş-iken büse nigâr
N'eyledüm 'ahdi n'çün bozdu o gâddâr sıdı

489. **baña:-a**

Gazel 3425

Mısra: 11

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İdüp teslîm baña Ferhâd u Mecnûn tekye-i 'ışkı
Biri kühsâra yüz dutdı biri varup beyâbânı

490. **ben:**

Gazel 3428

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Binüp semend-i nâza zülfin idüp kemendi
Ben mübtelâ-yı 'ışkuñ boynına dakdı bendi

491. **baña:-a**

Gazel 3430

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dün hayâl-i yâr-ıla bir bunca râzum var-ıdı
Baña bir nâz eylese biñ biñ niyâzum var-ıdı

492. **ben:**

Gazel 3438

Mısra: 7

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Niçeler meydân-ı nazma geldiler ammâ ki ben
Olmuşam tab'-ı semendümle zamânuñ yügrügi

493. **benüm-durur:-üm, -durur**

Gazel 3439

Mısra: 9

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Benüm-durur diyenler cümle gitdi
Cihân için nedür bu hüy u hâyi

494. **baña:-a**

Gazel 3440

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Gerçi her 'âşık diler dâyim temennâ-yı vişâl
Baña hicri dilberüñ tatlu gelür helvâ gibi

495. **benüm:-üm**

Gazel 3440

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Tîr-i âhum geçdi bu çarhuñ tokuz kalkanını
Bükeli kıddümi cevriyle benim ol ya gibi

496. **baña:-a**

Gazel 3442

Mısra: 9

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña dirler melâmet ihtiyâr it
Olur mı ehl-i 'ışkuñ ihtiyârı

497. **ben:**

Gazel 3446

Mısra: 3

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Komazsam tañ mıdur bir dem ‘aşā-yı āhı ben elden
Cüvān idüm ğam-ı ‘ışkuñ çekelden beni pır itdi

498. **beni:-i**

Gazel 3446

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Serīr-i mülk-i hüsñ üzre seni ol ki emīr itdi
Beni zencīr-i ‘ışkuñla kapuñda bir esīr itdi

499. **beni:-i**

Gazel 3446

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Komazsam tañ mıdur bir dem ‘aşā-yı āhı ben elden
Cüvān idüm ğam-ı ‘ışkuñ çekelden beni pır itdi

500. **beni:-i**

Gazel 3446

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Yoluñda merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eški
Dirīġā kalmadı varı beni yavlak fakīr itdi

501. **baña:-a**

Gazel 3450

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Baña cevır-ile cefā ğayrılara mihr ü vefā
Ne ‘aceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni

502. **baña:-a**

Gazel 3451

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Derdā dirīġ komadı gönlüm baña beni
Bir pür-cefāya eyledi göz mübtelā beni

503. **beni:-i**

Gazel 3451

Mısra: 1

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Derdā dirīġ komadı gönlüm baña beni
Bir pür-cefāya eyledi göz mübtelā beni

504. **beni:-i**

Gazel 3451

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Derdā dirīġ komadı gönlüm baña beni
Bir pür-cefāya eyledi göz mübtelā beni

505. **beni:-i**

Gazel 3451

Mısra: 4

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Zülfün hevāsı başuma bildüm belā-y-ımıñ
Çekdi kemend-i miñnete āh ol belā beni

506. **beni:-i**

Gazel 3451

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

‘Uşşāk eger ki irmez-ise vaşluña senüñ
Ger ölür-ise her biri ħasretle vā beni

507. **beni:-i**

Gazel 3451

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ĥāk ol yolında derd-ile āh itme iy göñül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

508. **beni:-i**

Gazel 3451

Mısra: 10

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

‘Aql-ıla ‘ışk sīnede sıgmaz Muħibbiyā
Her biri dir ki anı kabül eyle ya beni

509. **baña:-a**

Gazel 3454

Mısra: 5

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ser-i küyında göz yaşı baña eglence olmışdur
Anuñla eglenür göñlüm ki san āb-ı revān buldı

510. **ben:**

Gazel 3455

Mısra: 2

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Āba māyil gördüm ol servüñ kad-i dil-cüyını
Anuñ-ıçun ben revān itdüm bu yaşum cüyını

511. **beni:-i**

Gazel 3455

Mısra: 8

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Atuban seng-i cefā sıdı bu göñlüm şşesin
Yirlere çaldı beni dökdi yüzümüñ suyını

512. **baña:-a**

Gazel 3457

Mısra: 6

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Kanlu yaşum olaldan egnümde ħil‘at-i zer
Jülide-mü başumda baña otaga düşdi

513. **ben:**

Gazel 3458

Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dime yok kūy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi
Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi

514. **ben:**
Gazel 3460
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Medh-i hüsnine ben anuñ bagladum dil 'acziñi
Neye teşbîh eyleyem yā Rab o hüsn-i meh-veşi

515. **ben:**
Gazel 3461
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Māl u cāha ğarra olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzüñ yire tevāzu' ehli ol dāmen gibi

516. **ben:**
Gazel 3462
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Görüp gülzār-ı hüsn içre ben ol serv-i hırāmānı
Akıtdum pāyına cūlar kılup bu çeşm-i giryānı

517. **baña:-a**
Gazel 3464
Mısra: 9
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İy Muhibbî lezzet-i derd ü belāyı baña sor
Yimeyenden sorma bilmez ol ta'āmuñ dadını

518. **benüm:-üm**
Gazel 3466
Mısra: 9
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Kanumı içmege geldükçe benüm ğamze-i dōst
Bu Muhibbî dir aña cān-ıla şıhḥā 'āfī

519. **baña:-a**
Gazel 3468
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ġaraž çünki cihānda bir kabādur
Baña birdür palās-ıla firengī

520. **beni:-i**
Gazel 3470
Mısra: 7
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Genc-i hüsnünde beni çün urdı zülfüñ 'akrebi
Agzuma sun luṭf idüp la'l-i lebüñ tiryākini

521. **beni:-i**
Gazel 3472
Mısra: 1
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Şüret-i dīvār sanduñ göricek iy cān beni
Bilmedüñ mi iy perî sen eyledüñ ḥayrān beni

522. **beni:-i**
Gazel 3472
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Şüret-i dīvār sanduñ göricek iy cān beni
Bilmedüñ mi iy perî sen eyledüñ ḥayrān beni

523. **beni:-i**
Gazel 3472
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Zülfüñe bend olmuşın gel koy zenaḥdān çāhına
Tā ebed kurtarmasun ḥabs itsün ol zindān beni

524. **beni:-i**
Gazel 3472
Mısra: 6
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İy saçı leylî dil-i Mecnūn'a yüz göstermeyüp
Eyledüñ 'ışkuñ beyābānında sergerdān beni

525. **beni:-i**
Gazel 3472
Mısra: 8
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Kanına girdüm yire saldum yaşum eytāmını
Korkaram yolum tutar āḫir olur ol kan beni

526. **beni:-i**
Gazel 3472
Mısra: 10
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İy Muhibbî āteşi gerçi ki yaş teskīn ider
Aglasam daḫı beter yakar dil-i sūzān beni

527. **ben:**
Gazel 3473
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Sīnemde 'ışk diki maḥabbet livāsını
Geydüñ ben belākeşe miḥnet libāsını

528. **beni:-i**
Gazel 3478
Mısra: 4
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Cām-ı 'ışkı bile nüş itdük ezel Mecnūn-ıla
Ol ayak götüñ meclisde beni serḥōş kodı

529. **ben:**
Gazel 3479
Mısra: 2
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dōstum didüm gül-i ḥandāna beñzetdüm seni
Didi ben de bülbül-i giryāna beñzetdüm seni

530. **beni:-i**

Gazel 3479

Mısra: 11

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Cennet-i küyında iken dūr kıldıñ sen beni
İy rakīb-i rü-siyeh şeytāna beñzetdüm seni

531. **ben:**

Gazel 3481

Mısra: 8

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Cān virtür kimdür didi ‘ālemde dilber büseme
Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir dağı

532. **benüm:-üm**

Gazel 3482

Mısra: 1

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Yüzümi zerd eyledi ‘ışkuñ benüm ayvā gibi
Bagrumı taş itdi hicrūñ lāle-i hāmā gibi

533. **ben:**

Gazel 3485

Mısra: 1

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Kılmasam cānā cemālūñ ben temennā kāşki
Salmasam dil mülkine her lahza gavğā kāşki

534. **ben:**

Gazel 3485

Mısra: 4

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Gün yüzüne bir nazar kıldum tolageldi gözüm
İtmeseydüm ben anı hergiz temāşā kāşki

535. **benüm:-üm**

Gazel 3485

Mısra: 8

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Tolaşup sevdā-yı zülfe oldı gönüm bī-çarār
Gelmeseydi başuma benüm bu sevdā kāşki

536. **benüm:-üm**

Gazel 3486

Mısra: 2

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Dün gece hicrāñ şebinde infī‘ālüm var-ıdı
Kimseler bilmez benüm ol dem ne hālüm var-ıdı

537. **baña:-a**

Gazel 3487

Mısra: 2

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Salınup serv tek gitdi dilümde āh-ı gam kaldı
Gözüm yaşı revāñ oldı baña ancak elem kaldı

538. **beni:-i**

Gazel 3488

Mısra: 2

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Fitne ta‘līminde mähirdür şahāne gözleri
N’içün öldürmez beni kılur bahāne gözleri

539. **ben:**

Gazel 3489

Mısra: 3

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Tā ki içdüm ben ezel cām-ı maħabbet cür‘asın
Anuñ-ıçun fāş kıldı mest olup dil rāzını

540. **ben:**

Gazel 3490

Mısra: 1

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Ne içün beñzedem serve ben ol serv-i hūrāmāñı
Yürür gülşende nāz-ıla hūrāmāñı hūrāmāñı

541. **benüm:-üm**

Gazel 3494

Mısra: 6

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Dām-ı zülfine tutıldum görüben göz karasın
Gör neler getürdi başuma benüm göz karası

542. **baña:-a**

Gazel 3497

Mısra: 12

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Sen hümāyı şāhbāz-ı himmetüm kıldı şikār
Kāf-ı ‘ışkuñ hem-cenāh olmaz baña ‘Ançāları

543. **ben:**

Gazel 3497

Mısra: 5

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Sinemüñ meydānına diktüm yine ben dil nişāñ
Çeşmi atsun gamz okın alsun eline yaları

544. **beni:-i**

Gazel 3498

Mısra: 3

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

Beni rüsvā idüp dīvāne kıldı
Girelden güşuma ‘ışkuñ şadāsı

545. **beni:-i**

Gazel 3500

Mısra: 1

" Ben " birinci teklik şahıs zamiri .

İy gönül bend-i esirüz zülf-i yār itdün beni
‘İşk zencirün takup Mecnün-vār itdün beni

546. **beni:-i**

Gazel 3500

Mısra: 2

"Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İy gönül bend-i esrüz zülf-i yâr itdün beni
'İşk zencîrin takup Mecnûn-vâr itdün beni

547. **beni:-i**

Gazel 3500

Mısra: 4

"Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İy cefâ-hû dehr gibi cevri kânûn eyleyüp
Mübtelâ-yı hicr idüp derdüñle yâr itdün beni

548. **beni:-i**

Gazel 3500

Mısra: 6

"Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Sırr-ı 'ışkum sînem içre cân gibi pinhân-iken
'Âleme iy eşk-i çeşmüm âşikâr itdün beni

549. **beni:-i**

Gazel 3500

Mısra: 8

"Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Şem'-i hüsine gönül virdün yine bir dilbertün
Yakuban pervâne gibi külli nâr itdün beni

550. **beni:-i**

Gazel 3500

Mısra: 10

"Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İy Muhibbî gülşen-i küyında yârûñ tâ seher
Bülbül-i gülzâra beñzer zâr u zâr itdün beni

bence:

1. **bence:**

Gazel 3002

Mısra: 2

Benim gibi.

Görinmez bî-vefâlar içre sence
Bulunmaz bir cefâ-keş dañı bence

2. **bence:**

Gazel 3092

Mısra: 6

"Bana göre, kendi fikrimce." anlamlarında
kullanılan kelime.

Belâ-keş inlerüz Mecnûn [u] Ferhâd
Velî her birisi çekmedi bence

bend:

1. **bendine:-i, -n, -e**

Gazel 3257

Mısra: 5

Saç bağı.

Dutıldı gönül bir perîñün zülf[i] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belâ gibi

2. **bende:--e**

Gazel 3064

Mısra: 1

*Kıvrım, bağ, düğüm; sevgilinin kıvrımlı zülfleri;
zincir, kemend.*

Atup zülfün kemendini düşürdün gönlümi bende
Kapuñda umaram olam ki boynı baglu bir bende

3. **bend-ile:--ile**

Gazel 3078

Mısra: 4

*Kıvrım, bağ, düğüm; sevgilinin kıvrımlı zülfleri;
zincir, kemend.*

Zülfine dolaşan dili kor çâh-ı zenañda
Kalur ebed ol bend-ile zindân arasında

4. **bendi:-i**

Gazel 3428

Mısra: 2

Bağ, ip // sevgilinin saçının kıvrımı.

Binüp semend-i nâza zülfin idüp kemendi
Ben mübtelâ-yı 'ışkuñ boynına dakdı bendi

5. **bendini:-i, -n, -i**

Gazel 3226

Mısra: 2

Bağ, düğüm.

Diñlemedün [ey] dil-i dîvâne kimse pendini
Tak yûri meh-rûlaruñ boynuña zülfi bendini

6. **bendine:-i, -n, -e**

Gazel 3460

Mısra: 6

Bağ, düğüm.

Ĥâlîni dâne dökelden ehl-i diller şaydına
Zülfi bendine giriftâram kosun yayı kaşı

7. **bendüñi:-üñ, -i**

Gazel 3417

Mısra: 2

Bağ, düğüm.

Zülfine dil bagladuñ çünkü unıtduñ pendüñi
Mübtelâ-yı 'ışk olup boynuñda hoş gör bendüñi

8. **bende:--e**

Gazel 3093

Mısra: 8

Kul, köle, hizmetkar II esir, tutsak, bağı kimse.

Gerçi lâyıq degülem bezmüñe iy şâh-ı cihân
Bir nazar kıl böyle bu bende liyâkat getüre

9. **bendi:-i**

Gazel 3416

Mısra: 8

Bağ, düğüm II engel, güçlük.

Ser-i küyuñda kim görse baña dîvâne eydürler
Anuñçün zülf-i zencîrûñ olupdur boynumuñ bendi

10. **bendine**:--i, -n, -e

Gazel 3421

Mısra: 9

I. Bağ. II. Sevgilinin saçının bağı.

Zülfünün bendine bend eyle Muhibbî'yi didüm
Didi şimden girü uslan koya dīvānalgı

11. **bend-ile**:--ile

Gazel 3457

Mısra: 2

I. Bağ. II. Sevgilinin saçının bağı.

Zülfinde gördi hālın dil murğı āğa düşdi
Olmaz ebed hālāş ol bend-ile bāğa düşdi

12. **bendinden**:--i, -n, -den

Gazel 3387

Mısra: 6

Bağ.

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kâfir beni
Hamdû-lillāh kim beni bendinden āzād itmedi

bend eyle:

1. **bend eyle:**

Gazel 3421

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bağlamak, zincirlemek, tutsak etmek.

Zülfünün bendine bend eyle Muhibbî'yi didüm
Didi şimden girü uslan koya dīvānalgı

bend eyle-:

1. **bend eyle-:**--y, --üp

Gazel 3112

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bağlamak. II Zincirlemek, tutsak etmek.

Zülfine el sun Muhibbî ola kim bend eyleyüp
Sala āhır habs için seni zenaḥ zindānına

2. **bend eyle-:**--y, --üp

Gazel 3235

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bağlamak, zincirlemek, tutsak etmek.

Zülfine bend eyleyüp habs-i zenaḥdān eyledi
Tutdı cāsūs añlayup bu gönümün avlagını

bend id-:

1. **bend id-:**--er

Gazel 3168

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bağlamak, zincirlemek, tutsak etmek.

Gözlerün ta'lim-i sihr eyler perişān zülfüne
Şad hezārān 'āşıkın ol bend ider bir mū-y-ıla

bend id:

1. **bend id:**--üp

Gazel 3470

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bağlamak, zincirlemek.

'İşk-ıla çün olmuşam dīvāneler ser-defteri
Bend idüp boynuma taksun zülfünün fitrākini

bend idi:

1. **bend idi:**--di

Gazel 3084

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Bağlı olmak.

Zülf[i] zencirinde bend idi gönül dīvānesi
Düşmedin Mecnūn-ı bī-dil Leyli zülf[i] dāmına

bend it:

1. **bend it:**--di

Gazel 3362

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bağlamak, hükmü altına almak.

Bend itdi ser-i zülfine bir dil-rübā bizi
Her kanda ise aradı buldı belā bizi

2. **bend it:**--di

Gazel 3387

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bağlamak | zincirlemek.

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kâfir beni
Hamdû-lillāh kim beni bendinden āzād itmedi

3. **bend it:**--mez, -i, -di

Gazel 3403

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bağlamak, zincirlemek, tutsak etmek.

Baglandıñ-ısa kāküle incinme bī-riyā
Bend itmez-idi olmasa anuñ himāyeti

4. **bend it:**

Gazel 3493

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bağlamak, zincirlemek, tutsak etmek.

Döstüm bend it Muhibbî'yi saçuñ zencirine
Ola kim uslana ol mecnūn bile sag u solı

5. **bend it:**--di

Gazel 3333

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bağlamak, zincirlemek, tutsak etmek.

Zülfî zencîrine bend itdi dil-i divâne[y]i
Şem'-i hüsnin 'arz idüp yakdı oda pervâne[y]i

bend ol:

1. **bend ol:-miş, -in**

Gazel 3472

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bağlamak.

Zülfüne bend olmuşın gel koy zenaḥdān çāhına
Tā ebed kurtarmasın ḥabs itsün ol zindān beni

bend ol:-

1. **bend ol:---dı**

Gazel 3082

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağlanmak, bağlı bulunmak II teslim olmak, boyun eğmek.

Gözün şahbāzı şayd itdi gönül murğı düşüp Çine
Saçuñ dāmına bend oldu olaldan beñlerün çine

2. **bend ol:-a**

Gazel 3252

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağlanmak, dolanmak. II Sevgilinin saçlarına âşığıñ gönülünün bağlanması, âşik olması.

Her kim ki ser-i zülf-i nigāra bend ola
Fikr eyleme hergiz anuñ kurtulasını

bend ü belā vü zülf:

1. **bend ü belā vü zülf:**

Gazel 3414

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) saçının bela bağı.

Yaluguz beni sanma ki yüzüne 'aşıkam
Bend ü belā vü zülf esāri kaşın dağı

bende:

1. **bendeden:-den**

Gazel 3009

Mısra: 2

1. Kul, köle, abd, memlûk. 2. Esir, tutsak, bağlı kimse.

Degül ben ḥastanuñ ḥālinden ol sīmīn beden āgeh
Kim eyler ol şehi yā Rab 'aceb ben bendeden āgeh

2. **bendeñi:-ñ, -i**

Gazel 3024

Mısra: 9

1. Kul, köle, abd, memlûk. 2. Esir, tutsak, bağlı kimse.

Niçe bir ferdāya salarsın Muḥibbī bendeñi
'Ahde durmazsın nigārā bāri gel gülme yüze

3. **bendemdür:-m, -dür**

Gazel 3127

Mısra: 10

1. Kul, köle, abd, memlûk. 2. Esir, tutsak, bağlı kimse.

İki 'ālemde Muḥibbī baña bu devlet yiter
Yār bir gün yañılıp kapumda bendemdür dise

4. **bende:**

Gazel 3190

Mısra: 9

1. Kul, köle, abd, memlûk. 2. Esir, tutsak, bağlı kimse.

Āsitānında Muḥibbī'ye eger bende dise
Şādıklıktan atar idüm göge ol dem külehi

5. **bendes:-si**

Gazel 3240

Mısra: 13

1. Kul, köle, abd, memlûk. 2. Esir, tutsak, bağlı kimse.

Biñ benüm gibi kapusunda anuñ bendesı var
Kankı bī-dīndür aña beñzede bir pādīşehi

6. **bendem:-m**

Gazel 3276

Mısra: 9

1. Kul, köle, abd, memlûk. 2. Esir, tutsak, bağlı kimse.

Lutf idüp dilber Muḥibbī baña bendem diyeli
Görürem çarḥdan yüce bu devlet ü ikbālumi

7. **bendeden:-den**

Gazel 3349

Mısra: 1

1. Kul, köle, abd, memlûk. 2. Esir, tutsak, bağlı kimse.

Selāmın ol şeh-i ḥübān n' için ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

8. **bendedür:-dür**

Gazel 3386

Mısra: 9

1. Kul, köle, abd, memlûk. 2. Esir, tutsak, bağlı kimse.

Niçe yıllardur Muḥibbī küy[ı] içre bendedür
Yañılıp bir gün dimez şunda gülāmum var-ıdı

bende ol:-

1. **bende ol:-a, --m**

Gazel 3064

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kul, köle olmak, bağlanmak; gönül vermek, ilgi duymak.

Atup zülfün kemendini düşürdüñ gönülümü bende
Kapuñda umaram olam ki boynı bağlu bir bende

2. **bende ol:-am**

Gazel 3015

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Kul olmak: Aşırı derecede bağlanmak, boyun eğmek.

Budur fikrüm benüm olunca zinde

Olam kapuñda boynı bağlu bende

bende ol:

1. **bende ol:-ñ, -sa, -m**

Gazel 3310

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kul, köle olmak, bağlanmak; gönül vermek, ilgi duymak.

N'ola ger 'ışkuñ ile bendeñ olsam

Olupsın dü cihānuñ sen hābibi

bende-i fermān id:-

1. **bende-i fermān id:-er**

Gazel 3174

Mısra: 24

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Emir kulu, fermanlı köle yapmak.

Gāh olur serkeşlik eyler başına sultān olup

Gāh olur bir bende-i fermān ider gönülüm beni

bendeñ ol:-

1. **bendeñ ol:-dı**

Gazel 3211

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kul, köle olmak, bağlanmak. II Gönül vermek, ilgi duymak.

Eyledüñ nūruñ-ıla 'ālemi ser-cümle sefid

Bendeñ oldı 'Arab u hem 'Acem ü hem Hābeşī

bend-i esir:

1. **bend-i esir:-üz**

Gazel 3500

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Köle etmek, esiri olmak. Sevgilinin saçlarının esiri olmak.

İy gönül bend-i esirüz zülf-i yār itdüñ beni

'İşk zencirün takup Mecnün-vār itdüñ beni

bend-i ğam:

1. **bend-i ğam:-dan**

Gazel 3359

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder bağı.

Hıç 'ālemde benüm bu dāduma dād olmadı

Bend-i ğamdan hātırım bir laħza āzād olmadı

bend-i zülf:

1. **bend-i zülf:-iñ, --de**

Gazel 3053

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saç kıvrımı, bağı.

Bend-i zülfünde gönül murğı esirüñdür senüñ

Rahm idüp o derdmende bir gün āzād eyleme

2. **bend-i zülf:-i, --n, --e**

Gazel 3100

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saç kıvrımı, bağı.

Ser-te-ser dīvāne gönülüm geşt idüp bu 'ālemi

Bend-i zülfine düşüp āhır karar itmeñ nice

3. **bend-i zülf:-in, -den**

Gazel 3445

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçının bağı.

İy gönül sanma olursın bend-i zülfinden hālās

Bağladı çün bir kılıyla gözleri cādū seni

4. **bend-i zülf:-in, -den**

Gazel 3488

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçının bağı.

Bend-i zülfinden niçe olsun gönül murğı hālās

Zülfini dām itdi hālın kıldı dāne gözleri

5. **bend-i zülf:-i, --n, --e**

Gazel 3117

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçının bağı.

Bend-i zülfine düşüp murğ-ı dilüñ dāne için

Saña kim didi Muħibbī tama'-ı hāl eyle

6. **bend-i zülf:-iñ, --de**

Gazel 3228

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saç kıvrımı, bağı.

Bend-i zülfünde ebed kaldım beni eyle hālās

Mü'min-i 'ışkam daħı kesmez misin zünnārımı

7. **bend-i zülf:-i, -n, -e**

Gazel 3333

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saç kıvrımı, bağı.

‘Ărızı üstinde hâlin gördi bend-i zülfine
Murğ-ı dil dutılsa tañ mı gördi âb u dâne[y]i

8. **bend-i zülf:** -in, -de

Gazel 3264

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saç kıvrımı, bağı.

Bend-i zülfinde olan bî-dilleri âzâd idüp
İy Muhibbî hâmdü-lillâh seni âzâd itmedi

benefşe:

1. **benefşe:**

Gazel 3126

Mısra: 5

Menekşe, baharın müjdecisi olan, dağlık yerlerde yetişen, sevgilinin benine benzetilen, hoş kokulu bir çiçek.

Oldı benefşe hâtırın mey mahzûn dili şikest
Bir dem muşâhib olmadı sen saç sünbüle

2. **benefşe:**

Gazel 3149

Mısra: 8

Menekşe, baharın müjdecisi olan, dağlık yerlerde yetişen, sevgilinin benine benzetilen, hoş kokulu bir çiçek.

Miskinlik ider servûn ayagına koyup baş
Bakmaz oturup hiç sola vü saga benefşe

3. **benefşe:**

Gazel 3016

Mısra: 1

Baharın habercisi olan, mor renkli ve güzel kokulu çiçek, menekşe, sevgilinin yüzünde bulunan ayva tüylerine benzetilir.

Çün geldi ‘ademden yine gülzâra benefşe
Gelse yiridür âh-ıla hem zâra benefşe

4. **benefşe:**

Gazel 3016

Mısra: 2

Baharın habercisi olan, mor renkli ve güzel kokulu çiçek; menekşe.

Çün geldi ‘ademden yine gülzâra benefşe
Gelse yiridür âh-ıla hem zâra benefşe

5. **benefşe:**

Gazel 3016

Mısra: 4

Baharın habercisi olan, mor renkli ve güzel kokulu çiçek; menekşe.

Dehrûn sistemin aıladı fikr itdi hâzânı
Bî-çâre vü ser-geşte vü gam-hâra benefşe

6. **benefşe:**

Gazel 3016

Mısra: 6

Baharın habercisi olan, mor renkli ve güzel kokulu çiçek; menekşe.

Rakķâş gibi rakşâ girüp bād-ı şabâdan
Dīvâne-i ‘ışk itdi dil-fikâra benefşe

7. **benefşe:**

Gazel 3016

Mısra: 10

Baharın habercisi olan, mor renkli ve güzel kokulu çiçek; menekşe.

Baş egüben oldı Muhibbî gibi gamgîn
Kalmadı mecâli güle güftâra benefşe

8. **benefşe:**

Gazel 3149

Mısra: 1

Menekşe kelimesinin eski ve asıl şekli.

Menekşegillerden, çiçekleri tek renkli, yaprakları yürek biçiminde olan, bir veya çok yıllık otsu süs bitkisi. Viola. II Bu bitkinin ekseriya mor renkte olan güzel kokulu çiçeği.

Rindâne gelüpdür yine çün bâga benefşe
Âl-ıla gülün büyümlü almaga benefşe

9. **benefşe:**

Gazel 3149

Mısra: 12

Menekşe kelimesinin eski ve asıl şekli.

Menekşegillerden, çiçekleri tek renkli, yaprakları yürek biçiminde olan, bir veya çok yıllık otsu süs bitkisi. Viola. II Bu bitkinin ekseriya mor renkte olan güzel kokulu çiçeği.

Ser çekdi dilâverlik ider şahn-ı çemende
Başına anuñçün takar otaga benefşe

10. **benefşe:**

Gazel 3149

Mısra: 2

Menekşe kelimesinin eski ve asıl şekli.

Menekşegillerden, çiçekleri tek renkli, yaprakları yürek biçiminde olan, bir veya çok yıllık otsu süs bitkisi. Viola. II Bu bitkinin ekseriya mor renkte olan güzel kokulu çiçeği. II Sevgilinin ayva tüyleri ve baygın gözleri ile menekşe arasında bağlantı kurulur.

Rindâne gelüpdür yine çün bâga benefşe
Âl-ıla gülün büyümlü almaga benefşe

11. **benefşe:**

Gazel 3149

Mısra: 4

Menekşe kelimesinin eski ve asıl şekli.

Menekşegillerden, çiçekleri tek renkli, yaprakları yürek biçiminde olan, bir veya çok yıllık otsu süs bitkisi. Viola. II Bu bitkinin ekseriya mor renkte olan güzel kokulu çiçeği. II Sevgilinin ayva tüyleri ve baygın gözleri ile menekşe arasında bağlantı kurulur.

Tâc-ı şâdefi geydi çü başına kalender
Girürse ne tañdur iki yapraga benefşe

12. **benefşe:**

Gazel 3149

Mısra: 6

Menekşe kelimesinin eski ve asıl şekli.

Menekşegillerden, çiçekleri tek renkli, yaprakları yürek biçiminde olan, bir veya çok yıllık otsu süs bitkisi. Viola. II Bu bitkinin ekseriya mor renkte olan güzel kokulu çiçeği. II Sevgilinin ayva tüyleri ve baygın gözleri ile menekşe arasında bağlantı kurulur.

Leylî saçına olmasa Mecnûn gibi ‘aşık
Dîvâne-şîfat düşmez-idi taga benefşe

13. benefşe:
Gazel 3149

Mısra: 10

Menekşe kelimesinin eski ve asıl şekli.

Menekşegillerden, çiçekleri tek renkli, yaprakları yürek biçiminde olan, bir veya çok yıllık otsu süs bitkisi. Viola. II Bu bitkinin ekseriya mor renkte olan güzel kokulu çiçeği. II Sevgilinin ayva tüyleri ve baygın gözleri ile menekşe arasında bağlantı kurulur.

Âh eylemesün mi ki bugün geldi vücûda
Başladı hemân derd-ile solmaga benefşe

14. benefşe:
Gazel 3149

Mısra: 14

Menekşe kelimesinin eski ve asıl şekli.

Menekşegillerden, çiçekleri tek renkli, yaprakları yürek biçiminde olan, bir veya çok yıllık otsu süs bitkisi. Viola. II Bu bitkinin ekseriya mor renkte olan güzel kokulu çiçeği. II Sevgilinin ayva tüyleri ve baygın gözleri ile menekşe arasında bağlantı kurulur.

Başın egeli gam yili yok zerre mecâli
Dil-ḥaste Muḥibbî gibi turmaga benefşe

15. benefşe:
Gazel 3191

Mısra: 6

Menekşe kelimesinin eski ve asıl şekli.

Menekşegillerden, çiçekleri tek renkli, yaprakları yürek biçiminde olan, bir veya çok yıllık otsu süs bitkisi. Viola. II Bu bitkinin ekseriya mor renkte olan güzel kokulu çiçeği. II Sevgilinin ayva tüyleri ve baygın gözleri ile menekşe arasında bağlantı kurulur.

İrişeydüm diyü gül hırmenine
Benefşe dâyim eyler inkisârı

16. benefşe:
Gazel 3325

Mısra: 7

Menekşe, baharın müjdecisi olan, dağlarda, taşlık yerlerde, çalı ve duvar diplerinde yetişen, mor renkli, hoş kokulu bir çiçek.

Yaşımı eger ḥasret-ile ḥasta benefşe
Durmaz akar her tarafta çeşm[i] bînarı

17. benefşe:
Gazel 3016

Mısra: 8

Menekşe, baharın müjdecisi olan, dağlarda, taşlık yerlerde, çalı ve duvar diplerinde yetişen, mor renkli, hoş kokulu bir çiçek.

Gülde kadümi dilde gamı cân u ciger rîş
Âşüfte vü dildâde giriftâra benefşe

benefşe-vâr:

1. benefşe-vâr:
Gazel 3465

Mısra: 3

Menekşe gibi.

Geymiş benefşe-vâr başına kec-külâhını
İçmiş şarâb-ı nâb-ıla kızmış yañacugı

beng:

1. beng-ile:--ile
Gazel 3098

Mısra: 1

Esrar, afyon.

Zâhid olan geçürür ḥalvetde ‘ömrin beng-ile
‘İyş ider gülşende ‘ârif bâde-i gül-reng-ile

bengî:

1. bengî:
Gazel 3468

Mısra: 1

Beng içmeye alışmış olan kimse, esrarkeş.

Kimi afyönî halkuñ kimi bengî
Kimi içir şarâb-ı lâle rengi

bengî ol:

1. bengî ol:-ma
Gazel 3467

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beng içmeye alışmış olan kimse, esrarkeş.

Gönül esrâra düşme olma bengî
İçerseñ iç şarâb-ı lâle rengi

benî âdem:

1. benî âdem:--de
Gazel 3025

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ademoğulları, insanlar.

Görmedüñ çünkü Muḥibbî benî âdemde vefâ
Taglara düş yürü şimden girü ḥayvânlar-ıla

2. benî âdem:--de
Gazel 3037

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Ademoğulları, insanlar.

İy Muḥibbî benî âdemde vefânuñ adı yok
Taglara düş yürü şimden girü ḥayvânlar-ıla

3. **beni adem:**--den

Gazel 3052

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ademoğulları, insanlar.

Benî âdemden olmadı özine gördi bir çäre
Vuḥūşa 'arz-ı hâl-içün varur Mecnün küh-ı Necd'e

beni benden aldı:

1. **beni benden aldı:**--i, --den, --dı

Gazel 3120

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayran bırakmak; etkisi altına almak.

Güneş ruhsârını gördüm beni benden hemân aldı
Göyindüm âteş-i 'ışka sanasın şem'e pervâne

bennâ-yı 'ışk:

1. **bennâ-yı 'ışk:**

Gazel 3348

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk mimarı.

Eyledi bennâ-yı 'ışk gönülüm evin küllî harâb
Gelse bâr-ı gamuñ mi'mârı olaydı kâşki

2. **bennâ-yı 'ışk:**

Gazel 3480

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk mimarı.

Seyl-i eşkümden zarar gelmez meger bennâ-yı 'ışk
Seng-i miñnetle ezel yapmış bu gönlüm dârını

benüm:

1. **benümdür:**--dür

Gazel 3193

Mısra: 10

Birinci tekil kişi zamirinin iyelik eki almış hali.

Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbî geşt-gir oldum
Basup Ferhâd u Mecnün'ı benümdür 'ışk meydânı

beñz:

1. **beñzedelden:**--edel, --den

Gazel 3102

Mısra: 1

İki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.

Beñzedelden küy-ı dildârı cenâb-ı Ka'be'ye
Yüz sürerler ekser anüñçün türâb-ı Ka'be'ye

2. **beñzeye:**--e, --y, --e

Gazel 3326

Mısra: 8

Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek II Hatırlatmak.

Bî-ihtiyâr bu dili kendüye yâr çeker
Yokdur cihânda bir aña beñzeye dil-keşi

3. **beñzûme:**--üm, --e

Gazel 3477

Mısra: 10

Yüz, yüzün rengi.

Dil-ḥastesinüñ hâlini dün sordı taḥbübüm
Raḥm itdi Muḥibbî ki meger beñzûme bakdı

beñze:

1. **beñzedi:**--dı

Gazel 3008

Mısra: 9

Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, benzetmek.

Gül beñzedi çü yâra ağyâr daḥı hâra
Bülbül gibi kalursam tañ mı fiğân içinde

2. **beñzer:**--r

Gazel 3013

Mısra: 5

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle) Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Mey beñzer diyü la'lüne elden düşürmedüñ
Geçdi efendi günümüz 'ış-ı müdâm-ıla

3. **beñzer:**--r

Gazel 3031

Mısra: 3

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle) Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Saña beñzer bir perî-peyker melek-rû görmedüm
Gerçi kim 'âlemde bî-ḥad eylemişem geşt-i râh

4. **beñzer:**--r

Gazel 3054

Mısra: 10

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle) Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Zülfindeki hâlin görüp yine Muḥibbî murğ-ı dil
Oldı giriftâr-ı kafes kaşd itdi beñzer dâneye

5. **beñzer:**--r

Gazel 3055

Mısra: 6

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle) Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Hüsn genc[i] üzre itmişdür ser-i zülfin tılısm
Ejdehâdur her biri beñzer egerçi mülara

6. **beñzer:**--r

Gazel 3067

Mısra: 10

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle) Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Bu Muḥibbî sînesi oldı maḥabbetden şikâf
Beñzer ol arza ḥarâretten ki yir yir çâk ola

7. **beñzer:-r**
Gazel 3108
Mısra: 2
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Boyuñ serve yüzüñ gülzâr-ı çine
Dişüñ beñzer senüñ dürr-i semîne

8. **beñzer:-r**
Gazel 3109
Mısra: 3
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Çiçekler her biri bir hûba beñzer
Görenler lâ-büd irer vecd ü hâle

9. **beñzer:-r**
Gazel 3228
Mısra: 4
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Qaddüñi gülşende didüm serve beñzetdüm didi
Görmemişsin nâz-ıla beñzer benüm refârımı

10. **beñzer:-r**
Gazel 3265
Mısra: 7
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Kimdür beñzer diye gül ruhlarına gülleri
Oda yana şu'le-i ruhsâr-ıla gül hırmeni

11. **beñzer:-r**
Gazel 3279
Mısra: 10
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

İtdi sü'âl-i büse Muhibbî nigâr ne-goft
Beñzer ki qabûl itdi hamûş cevâb oldı

12. **beñzer:-r**
Gazel 3310
Mısra: 7
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Şabâ zülfine beñzer şâne urmuş
Bu dehri bû ile pür itdi fıbi

13. **beñzer:-r**
Gazel 3318
Mısra: 9
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Dirler Muhibbî şî'rini kuş diline beñzer hemân
Fehm eylemez ma'nâsını her kim Süleymân olmadı

14. **beñzer:-r**
Gazel 3351

Mısra: 3

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Felekden yücedür beñzer senüñ iy mâh-rû kaşruñ
Anuñçün 'âşıkun aña irişmez âh u feryadı

15. **beñzer:-r**
Gazel 3365
Mısra: 14
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Bu Muhibbî şî'rini gören kemâle irdüğün
Bir sanurduk didi beñzer var-ımuş Selmân iki

16. **beñzer:-r**
Gazel 3377
Mısra: 2
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Geşt idüp gezdüm nigârâ uşbu köhne 'âlemi
Saña beñzer görmedüm hürî degül kim âdemî

17. **beñzer:-r**
Gazel 3400
Mısra: 4
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Her gice nergis gibi açmaz gözün ol türk-i mest
Gitmedi bahtum gibi beñzer hiç anuñ uyhusı

18. **beñzer:-r**
Gazel 3405
Mısra: 3
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Dest-i kudret mebde'-i fıtratda beñzer 'âşıkun
'İşk âbi ile yogurmuş anuñ tañmîrini

19. **beñzer:-r**
Gazel 3409
Mısra: 8
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Ol tañb-i dil ölürsem de baña virmez cevâb
Bağludur ben hastaya beñzer ki şihât kapusu

20. **beñzer:-r**
Gazel 3476
Mısra: 5
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Şöyle beñzer ki şabâ zülfine buldı dest-res
Eyledi dehrün dimâğını mu'attâr buları

21. **beñzer:-r**
Gazel 3483
Mısra: 10
(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Küy-ı cānāna Muḥibbī yine dil oldu revān
Beñzer ol miskīni çeken suyu toprağı gibi

22. **beñzeyelden:** --y, --elden

Gazel 3148

Mısra: 1

1. (İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak. 2. Ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak. 3. ... gibi görünmek, öyle olduğu zannını uyandırmak.

Beñzeyelden gözlerüm yaşı şarābuñ ‘aynına
Yandı miñnetle ciğer döndi kebābuñ ‘aynına

23. **beñzemeye:** -me, -y, -e

Gazel 3190

Mısra: 7

1. (İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak. 2. Ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak. 3. ... gibi görünmek, öyle olduğu zannını uyandırmak.

Yüzine gün kamer alnına anuñ beñzemeye
Ne revādur aña nisbet ideler mihr ü mehi

24. **beñzer:** -r

Gazel 3156

Mısra: 8

1. (İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak. 2. Ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak. 3. ... gibi görünmek, öyle olduğu zannını uyandırmak.

Ġam yükini yükletmege ‘uşşāka dem-ā-dem
‘İşk ḥusrevi beñzer ki dutar cümle kirāya

25. **beñzer:** -r

Gazel 3182

Mısra: 4

1. (İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak. 2. Ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak. 3. ... gibi görünmek, öyle olduğu zannını uyandırmak.

Bu derdüme nihāyet yok cefā vü cevre gāyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efgār

26. **beñzer:** -r

Gazel 3182

Mısra: 8

1. (İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak. 2. Ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak. 3. ... gibi görünmek, öyle olduğu zannını uyandırmak.

Dilā gel seyr-i bāğ eyle teferrüc kıl Ḥudā şun‘ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhār

27. **beñzer:** -r

Gazel 3186

Mısra: 10

1. (İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak. 2. Ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak. 3. ... gibi görünmek, öyle olduğu zannını uyandırmak.

Ol ṭabīb-i dil Muḥibbī işidüp efgānumı
Didi beñzer inleyen küyumda miskünüm gibi

beñze:

1. **beñzese:** -se

Gazel 3283

Mısra: 10

İki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.

Hasretiyle bu Muḥibbī sinesin dağ ideli
Beñzese göz yaşına tañ mı ‘aķıķ-i Yemenī

2. **beñzemez:** -mez

Gazel 3041

Mısra: 4

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Dil zevrakı ğarķ olsa ne tañ ol dem içinde
Alnuña kamer gün yüzüne beñzemez iy dōst

3. **beñzemez:** -mez

Gazel 3015

Mısra: 8

(İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak ve ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Lebūne kandı nisbet eylemişler
İşitdüm beñzemez didüm o ķanda

4. **beñzemez:** -mez

Gazel 3231

Mısra: 1

(İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak ve ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Yüzün gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez ḥurī
Ḥaķıķat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nūrī

5. **beñzemez:** -mez

Gazel 3355

Mısra: 10

(İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak ve ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Büy-ı zūlfine ḥaṭā mı dir-isem nāfe-i Çīn
Beñzemez kākūline ‘anber-i sādān ğayrī

6. **beñzer:** -r

Gazel 3328

Mısra: 3

(İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak ve ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Serv beñzer gülşen-i ḥüsünüde bālā ķaddūne
Çeşmūñ nergis ruḥuñ berg-i gül-i ḥamrā gibi

7. **beñzemesi:** -me, -se

Gazel 3424

Mısra: 3

(İki kimse veya şey arasında) Birbirine uygun ve

ortak taraflar bulunmak ve ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Şîrîn lebûne beñzemese zerrece iy döst
Bu hürmet ü bu kadri şeker kanda bulaydı

8. beñzer:-r

Gazel 3022

Mısra: 8

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Gice vü gündüz dolaşur küyımı ol dilberüñ
Şöyle beñzer rüyına aşüfte oldı mihr ü mäh

9. beñzer:-r

Gazel 3500

Mısra: 10

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

İy Muhibbî gülşen-i küyında yaruñ tã seher
Bülbül-i gülzãra beñzer zãr u zãr itdüñ beni

beñzed:-

1. beñzedeyim:-e, --y, --im

Gazel 3041

Mısra: 5

Benzetmek, iki şey arasında ortak yönler bulmak.

Seni kime ben beñzedeyim ‘âlem içinde
Yoluñda senüñ cãn virür iy rûh-ı revãnum

2. beñzedeyim:-e, --y, --im

Gazel 3271

Mısra: 10

Benzetmek, iki şey arasında ortak yönler bulmak.

‘İşkuñ yolımı iltemedi kimsene başa
Bir kãra sakın beñzedeyim dime bu kãrı

3. beñzedesin:-e, -sin

Gazel 3155

Mısra: 10

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

İy Muhibbî dime ağıyãra seg-i yãr sakın
Ne için beñzedesin döstümü düşmenüme

4. beñzedür:-ür

Gazel 3178

Mısra: 4

1. Benzer duruma getirmek. 2. (Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle) Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Baħr-ı ğamda olalıdan bu iki çeşmüm şadef
Beñzedür dürdãneye çeşmüm akıtsa yaşını

5. beñzede:-e

Gazel 3232

Mısra: 13

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Deryã-yı eşki kim göre ‘ummãna beñzede
Kim gördi buña görmedi hergiz karasını

6. beñzede:-e

Gazel 3240

Mısra: 14

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Biñ benüm gibi kapusunda anuñ bendesi var
Kankı bî-dîndür aña beñzede bir pâdişehi

beñzed:

1. beñzedür:-ür

Gazel 3112

Mısra: 4

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Lãle ğadler ğasretinden dãĝ yakdum şol ğadar
Sînemi her kim görürse beñzedür gül kãnına

2. beñzedür:-ür

Gazel 3453

Mısra: 8

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Gözlerüm yaşında her kim göre rüy-ı zerdümi
Beñzedür dir suya ğarĝ olmuş görüñ nilüferi

3. beñzedürse:-ür, -se

Gazel 3127

Mısra: 4

Bir şeyde başka şeye benzeyen yönler bulmak.

Gözi bağlansun cihãnuñ rüşenãsın görmesün
Çeşm-i şehlãni eger kim beñzedürse nergise

4. beñzedür:-ür

Gazel 3026

Mısra: 6

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Tãĝlar-ıla kim görürse bu ten-i ‘üryãnumı
Beñzedür şahrã yüzinde zãĝlar üşmiş leşe

5. beñzedür:-ür

Gazel 3075

Mısra: 4

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)
Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Gider ‘aqlum zülfini depretdüĝince bãd-ı şübħ
Beñzedür dil cilvesini gülşenüñ tãvusına

6. beñzedemem:-(e)me, -m

Gazel 3020

Mısra: 5

Eşdeĝer görmek; bir tutmak.

Ķaddüne beñzedemem serv ben iy tãze nihãl
Daħl ider her kişi servüñ niçe her bir yirine

7. **beñzedüp:-üp**

Gazel 3350

Mısra: 1

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Yüzüne gün dimişem beñzedüp alnuña mehi
'Afv it pādışehüm kuluñ olur çok günehi

beñzet:

1. **beñzedem:-em**

Gazel 3490

Mısra: 1

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Ne için beñzedem serve ben ol serv-i hürāmānı
Yürür gülşende nāz-ıla hürāmānı hürāmānı

2. **beñzetmek:-mek**

Gazel 3459

Mısra: 10

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Rakīb-ile Muhibbî'yi sakın küyuñda bir görme
Kagan arslana beñzetmek olur mı gürbe vü müşi

beñzet:-

1. **beñzetdiler:--di, --ler**

Gazel 3143

Mısra: 1

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

'İşret deminde sāğarı beñzetdiler güle
Şavt-ı şürāhi kulkulını dağı bülbüle

2. **beñzet:**

Gazel 3341

Mısra: 5

İki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.

Benzetmek II aynı kefede değerlendirmek. III Bir şeyde başka şeye benzeyen yönler bulmak.

Bahra beñzet gönlüñi gelse havādis bahrı gör
Daşraya atar kabül itmez gelen murdārını

3. **beñzetdüm:-dii, -m**

Gazel 3228

Mısra: 3

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Qaddüñi gülşende didüm serve beñzetdüm didi
Görmemişsin nāz-ıla beñzer benüm reftarımı

4. **beñzetdüm:-dii, -m**

Gazel 3479

Mısra: 1

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Döstüm didüm gül-i handāna beñzetdüm seni
Didi ben de bülbül-i giryāna beñzetdüm seni

5. **beñzetdüm:-dii, -m**

Gazel 3479

Mısra: 2

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Döstüm didüm gül-i handāna beñzetdüm seni
Didi ben de bülbül-i giryāna beñzetdüm seni

6. **beñzetdüm:-dii, -m**

Gazel 3479

Mısra: 4

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Mübtelāsın iy gönül gördüm saçı zencirine
Bir delü dīvāne sergerdāna beñzetdüm seni

7. **beñzetdüm:-dii, -m**

Gazel 3479

Mısra: 6

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Bahr-i 'ışkımda gözüm yaşın görüp gavvāş-ı dil
Didi el-ħağ pençe-i mercāna beñzetdüm seni

8. **beñzetdüm:-dii, -m**

Gazel 3479

Mısra: 8

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Lāleler tutmuş çemen etrafını görüp didüm
Sineden yir yir dökilen kana beñzetdüm seni

9. **beñzetdüm:-dii, -m**

Gazel 3479

Mısra: 10

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Her ne deñlü eyleseñ cevri ü cefā çekmek revā
Gönlümüñ tahtındaki sultāna beñzetdüm seni

10. **beñzetdüm:-dii, -m**

Gazel 3479

Mısra: 12

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Cennet-i küyüñde iken dür kılduñ sen beni
İy rakīb-i rü-siyeh şeytāna beñzetdüm seni

11. **beñzetdüm:-dii, -m**

Gazel 3479

Mısra: 14

(Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle)

Arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Gülşen-i küyüñde efgānum görüp dilber didi
İy Muhibbî murğ-ı hoş-elhāna beñzetdüm seni

berāber:

1. berāber:

Gazel 3271

Mısra: 6

1.Birlikte. 2.Aynı oranda.

Gel 'iyy idelüm bāga varup vaqt-ı çemendür
Dehrüñ çü berāber görünür leyl ü nehārı

berāt-nāme-i hüsn:

1. berāt-nāme-i hüsn:-üñ

Gazel 3218

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin izin belgesi. (Berāt: Bir kimseye herhangi bir imtiyaz verildiğini gösteren belge, müsāade, izin.).

Berāt-nāme-i hüsnüñ yazalıdan haṭṭuñ iy dilber
Olupdur kâbe kavseynüñ anuñ üstinde tuğrāsı

ber-dār it:

1. ber-dār it:

Gazel 3422

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*İdam etmek, dar ağacında sallandırmak, asmak. II
Âşığın, dar ağacına benzeyen sevgilinin saçlarına
bağlanması ve bu uğurda canını feda etmesi.*

Sırr-ı 'ışkı çünki fāş itdi gönül Mañşür-vār
Dār-ı zülfünde emān gel verme ber-dār it beni

ber-dār ol:

1. ber-dār ol:--ur

Gazel 3044

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçına asılmış olmak II Tutkun olmak.

Mañşür-şifāt zülfine ber-dār olur gönül
'Âşık dimeñ aña ki ol dāra gelmeye

ber-dār ol:

1. ber-dār ol:-a

Gazel 3324

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Asılmak, idam edilmek.

Dil ister ki ola zülfüne ber-dār
Muḥibbī [sen] kabül it gel bu ra'yı

berg-i gül:

1. berg-i gül:--dür

Gazel 3144

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül yaprağı.

Ruḥlaruñ 'aksi şehā bu çeşm-i pür-hünābda
Berg-i güldür güyiyā düşmiş şarāb-ı nābda

2. berg-i gül:

Gazel 3261

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül yaprağı.

Berg-i gül gerçi ki nāzük görünür ammā ki sen
Görünürsin iy gönül nev-reste-i nāzük-teri

berg-i gül-i hamrā:

1. berg-i gül-i hamrā:

Gazel 3328

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı gül yaprağı.

Serv beñzer gülşen-i hüsnünde bālā kaddüñe
Çeşmüñ nergis ruḥuñ berg-i gül-i hamrā gibi

berg-i hazān:

1. berg-i hazān:

Gazel 3142

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sonbahar yaprağı. II Âşıkların sararıp solmuş yüzü.

Zerd ruḥumda gören bu kaṭre kaṭre yaşum
Dir jāleler dökilmiş berg-i hazān içinde

berg-i semen:

1. berg-i semen:-den

Gazel 3332

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yasemin yaprağı.

Nāzük bedeni berg-i semenden daḥı nāzük
Kim gördi bu nev'-ile bir sīm-dāde[y]i

berī:

1. berī:

Gazel 3261

Mısra: 2

*(Bir şeyden) Kurtulmuş olan, (o şeyden) uzak ve
salim bulunan, -den ari.*

Cāme-i zer-baft ile ger cilve kılsa ol perī
Kim göre āşifte vü ḥayrān ola dilden berī

2. berī:

Gazel 3385

Mısra: 10

*İki uzaklıktan daha yakın olanı, yakın, daha yakın
yer.*

Seyr idüp āgyār-ıla yār itdüğince bāziçe
Bu Muḥibbī sümme vallāhi olur cāndan berī

berī ol:-

1. **berī ol-:--du, --m**

Gazel 3056

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtulmak, uzak olmak.

Māh-rūlar vaşfına çün müşterī oldum yine
Harc idüp cān naqdini dilden berī oldum yine

2. **berī ol-:--sa, --m**

Gazel 3193

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzak olmak, kurtulmak.

N'ola dilden berī olsam görüp ruhsār-ı cānānı
Yakar pervāne bāl ü per göre şem'-i şebistānı

berk ur-:

1. **berk ur-:--ur**

Gazel 3229

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şimşek çakmak, şimşek çakar gibi parıldamak.

Perī misin melek misin yā hūrī
Yüzünde berk urur Allāh nūrī

berr ü bahr:

1. **berr ü bahr-:--ı**

Gazel 3324

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kara ve deniz.

İdeyim ser-te-ser geşt berr ü bahrı
Ola ki bulam arayı arayı

berü:

1. **berü:**

Gazel 3433

Mısra: 2

Bu tarafa, bu yana, buraya, beriye.

Derd-i ser geldi humār-ıla seher iy sākī
Sun berü var-ısa giceki meydēn bākī

2. **berü:**

Gazel 3433

Mısra: 3

Bu tarafa, bu yana, buraya, beriye.

Bādeye telh dime sun berü şīrīn içelüm
Yāduña nüş idelüm sun tolusın sağrākı

3. **berü:**

Gazel 3450

Mısra: 11

Bu taraf, beriye.

Sākīyā sun berü ol rāhat-ı cān-bağşı müdām
Gidere kalb-i Muhibbī' de olan her miheni

4. **berü:**

Gazel 3083

Mısra: 5

"...den beri"; bu yana.

Sākī piyāle sun berü peymāne dolmadan
Nüş eyleyelüm 'ışk-ıla yāruñ şafāsına

5. **berü:**

Gazel 3105

Mısra: 10

Beri, bu tarafa, bu yana.

Ter gāzellerle Muhibbī tāze dīvān bağladı
Ehl-i nazma diñ şalā gelsün berü dīvānuma

6. **berü:**

Gazel 3270

Mısra: 2

"-den bu yana" anlamında edat.

Zāhir oldı nāgehān gördüm ben bir mehveşi
Ol zamāndan berü şu'le virdi sīnem āteşi

7. **berü:**

Gazel 3360

Mısra: 1

"-den bu yana" anlamında edat.

İy sehī servüm göreliden berü hūsnūñ bāgını
Eylerem her dem revān bu çeşmümün ırmagını

8. **berü:**

Gazel 3426

Mısra: 6

Ayrılma halinden sonra geldiğinde "belli bir yerden ve zamandan bu yana" anlamı verir, bir işin başlangıç yerini ve zamanını gösterir.

Dil kâfīlesin rāh-ı maḥabbetde kim itdi
Reh-zenlik idelden berü ol çeşm-i ḥarāmī

bes:

1. **bes:**

Gazel 3064

Mısra: 8

Artık, bundan sonra.

Açıldı bāğ-ı sīnemde kızıl gül yirine dāğum
Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

2. **besdür:-dür**

Gazel 3229

Mısra: 9

Yeter, yetişir, elverir, kâfi.

Muhibbī bu naşīḥat saña besdür
Kaçan fikr idesin Behrām-ı Gür'ı

3. **besdür:-dür**

Gazel 3295

Mısra: 1

Yeter, yetişir, elverir, kâfi.

Baňa addi addi besdür n'iderem serv-i gülzârı
Ko kilsun un ruı güldür bu dil bülbül gibi zârı

4. bes:

Gazel 3050
Mısra: 2
Kafî, yeter.

Lebûn yiter mey-i gül-rengi sorma
Bu nâlem bes figân-ı engi sorma

5. beş:

Gazel 3036
Mısra: 8
"Beş" sayı sıfatı.

Garra olma dâr-ı dünyâ bir misâfir-ânedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmânsın yine

beşer:

1. beşerde:-de

Gazel 3059
Mısra: 4
İnsan, insanoğlu.

Melek misin perî yâhûd ferîşte
Bu üsni görmedi kimse beşerde

2. beşerde:-de

Gazel 3090
Mısra: 4
İnsan, insanoğlu.

Melek midür perî yâhûd ferîşte
Bu üsni görmedi kimse beşerde

3. beşer:

Gazel 3059
Mısra: 14
İnsan, insanoğlu.

Muibbî âlûne meyl itse tañ mı
Ezel gendüme meyl itmiş beşer de

beter:

1. beter:

Gazel 3472
Mısra: 10
ok fena, daha fena, ok kötü.

İy Muibbî âteşi geri ki yaş teskîn ider
Aglasam daı beter yakar dil-i süzân beni

2. beter:

Gazel 3469
Mısra: 1
Beter, daha kötü.

Nişân-ı avs-i Rüstem'den beter ol dilberûn kaşı
adeng-i amzesin atsa gelür bir yirlere başı

beter eyle:

1. beter eyle:

Gazel 3033
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Söz konusu durumdan daha kötü hale düşürmek.

'İşk içre görüp âlûmi ağyâr gülerse
Yâ Rab dilerem âlîni benden beter eyle

beter ol:

1. beter ol:--sun

Gazel 3077
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mevcut durumdan daha kötü hâle düşmek.

Güş eylemedüñ pendümi âlûñ beter olsun
Kaç kerre didüm ugrama 'ıkuñ yöresine

bevbân:

1. bevbânı:-ı

Gazel 3425
Mısra: 12
öl, sahra, badiye.

İdüp teslîm baña Ferhâd u Mecnûn tekye-i 'ıkı
Biri kühsâra yüz dutdı biri varup bevbânı

2. bevbânında:-ın, -da

Gazel 3472
Mısra: 6
öl, sahra, badiye.

İy saı leylî dil-i Mecnûn'a yüz göstermeyüp
Eyledüñ 'ıkuñ bevbânında sergerdân beni

bevân:

1. bevân:

Gazel 3204
Mısra: 10
Aıklama, anlatma, söyleme.

'İşkum degül mi gün gibi rûşen kim añlamaz
Ola kim 'ayândur aña ne âcet bevân daı

bezen-:

1. bezendi:-di

Gazel 3070
Mısra: 3
Süslenmek, donanmak.

Nev-bahâr ile bezendi sebzezâr oldı çemen
Bu şafâdan zer saçar mihr-i cihân-tâb üstine

bezm:

1. bezmüne:-üñ, -e

Gazel 3093
Mısra: 7
Sohbet, yaran sohbeti | ziyafet, işret sohbeti. Meclis.

Gerçi lâyıķ degülem bezmüne iy şâh-ı cihân
Bir nazar kıl böyle bu bende liyâķat getüre

2. **bezm-e**

Gazel 3346

Mısra: 10

(Fars.) İçkili, eğlenceli yiyip içme ve sohbet meclisi.

Meclis-i ğamda Muħibbî içerüz hûn-ı ciger
İñiler feryâd ider ol bezme göñlüm nâ gibi

3. **bezm-e**

Gazel 3238

Mısra: 2

1. İçkili, eğlenceli yiyip içme ve sohbet meclisi. 2.

Topluluk, meclis.

Yine bu meclis-i ğamda gözüm yaşı şarâb evlâ
O bezme inleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ

4. **bezm-e**

Gazel 3468

Mısra: 4

1. İçkili, eğlenceli yiyip içme ve sohbet meclisi. 2.

Topluluk, meclis.

Sakın meyl itme aldanma şarâba
Eger ol bezme Zühre ola çengî

bezm vir:

1. **bezm vir:-e, -e**

Gazel 3456

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Zamanını eğlenceyle harcamak II tüm zamanını
eğlenme, yeme içme ile geçirmek.

Terennümlerle hâletler dilerseñ kim vire bezme
Bu şî'r-i dil-keşi öğret ki tâ mutrıb çala 'üdi

bezmğâh:

1. **bezmğâhidur:-ı, -dur**

Gazel 3443

Mısra: 9

Sohbet ve işret için toplanılan, meclis kurulan yer.

Çün rezmğâh er kişinüñ bezmğâhidur
Olsa ne tañ Muħibbî feraħ mâcerâ günü

bezm-i belâ:

1. **bezm-i belâ:**

Gazel 3408

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Ger bezm-i belâ içre idem hûn-ı ciger nüş
Yanumca bile nâle kılır sîne rebâbı

2. **bezm-i belâ:**

Gazel 3432

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Bezm-i belâ içinde dil âteşin gören dir
Olmış fitil-i ğamla dâğ-ı ciger çerâğı

bezm-i cemen:

1. **bezm-i cemen:--de**

Gazel 3143

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Çimen meclisi; bahar vakti bahçelerde kurulan
eğlence meclisi.*

Bezm-i cemende ĥaddi nigâruñ çü gül yiter
La'l-i lebi şarâbını da virme sen müle

bezm-i elem:

1. **bezm-i elem:--e**

Gazel 3091

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Iztrap, keder, hüzn meclisi.

Göz yaşını târ eyleyüben nâleler itdüm
Bezm-i eleme olalı bu sîne kemeñçe

bezm-i ğam:

1. **bezm-i ğam:--da**

Gazel 3002

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

İñiler bezm-i ğamda nâle eyler
Gözümün yaşı târ sînem kemeñçe

2. **bezm-i ğam:--da**

Gazel 3042

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Koñ eĝân eylesün dil bezm-i ğamda
Bunuñ tek bülbül olmaz degme yirde

3. **bezm-i ğam:--da**

Gazel 3066

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Bezm-i ğamda lebini yâd idüben yine göñül
Sâğar-ı çeşmini döndürdi tolu câmlara

4. **bezm-i ğam:--da**

Gazel 3079

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Bezm-i ğamda kim dir-idi Kays için sultân-ı 'ışķ
Bâdesin göz yaşını sazın şavt-ı zencîr itmese

5. **bezm-i ğam:-da**

Gazel 3200

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Bezm-i ğamda dōstlar hūn-ı ciger nūş eylesem
Gōnlüm inler şubha dek anda ney-i gūyā gibi

6. **bezm-i ğam:**

Gazel 3224

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Bu Muhibbī giceler şubha deġin nāle kılur
Bezm-i ğam içre anı kim gōre sanur nāyī

7. **bezm-i ğam:-da**

Gazel 3402

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Bezm-i ğamda kāse-i çeşmüm baña sāġar yiter
İçerem hūn-ı cigerle tolu gōnlüm şīşesi

8. **bezm-i ğam:-da**

Gazel 3412

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Gōz yaşı bezm-i ğamda oldı şarāb
Dōne dōne ciger kebāb oldı

9. **bezm-i ğam:**

Gazel 3418

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Bezm-i ğam içre ‘āşıkā eglence yok[dur] dime
Dil nāle kılrsa ney gibi egler şadā bizi

10. **bezm-i ğam:-da**

Gazel 3430

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Āteş-i ‘ışkıyla yanar olup aña dil fitil
Bezm-i ğamda şem‘-veş sūz u gūdāzum var-ıdı

11. **bezm-i ğam:-da**

Gazel 3475

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Bezm-i ğamda gōnlümü deldi cefā tūriyle āh
Giceler tā şubh olunca iniler nā eyledi

12. **bezm-i ğam:-da**

Gazel 3483

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Bezm-i ğamda miħnet ü derd ü belā yārān olup
İçerüz hicrān şebinde tās tās aġı gibi

13. **bezm-i ğam:-da**

Gazel 3497

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Bezm-i ğamda sāġar-ı eşmūñle i hūn-ı ciger
İñlesün ol meclisūñ olsun bu gōnlüm nāları

14. **bezm-i ğam:**

Gazel 3154

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam meclisi.

Bezm-i ğam içre Muhibbī giceler şubha deġin
Şem‘-veş āteş-i ‘ışk ile yanar cānlar ile

15. **bezm-i ğam:-da**

Gazel 3235

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam meclisi.

Bezm-i ğamda nālemūñ yanınca āheng itmedi
Tā ki muṭrib burmadı ṭanbūrnuñ kulagını

16. **bezm-i ğam:-da**

Gazel 3241

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam meclisi.

Bezm-i ğamda şem‘ gibi giceler yaşlar dōküp
İñlerem tā şubh olunca ben ney-i gūyā gibi

17. **bezm-i ğam:-da**

Gazel 3379

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam meclisi.

Var mıdır yok mı miyānuñ bilmedi bī-çare dil
Bezm-i ğamda rüz u şeb uşbu ḡayāl egler beni

18. **bezm-i ğam:--da**

Gazel 3104

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder meclisi.

Bezm-i ğamda ko beni ney gibi efġān ideyim
Kim bilür daġı şehā kim iriştür uşbu deme

bezm-i hūsn:

1. **bezm-i hūsn:-üñ, -de**

Gazel 3490

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güzellik meclisi.

Muhibbî bezm-i hüsnünde ko yansun şem‘-i meclisdür
Ezelden âteş-i ‘ışka yakupdur ol dil ü cânı

2. **bezm-i hüsn:-üñ, -de**

Gazel 3394

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güzellik meclisi.

Bezm-i hüsnünde ruhuñ şevkine dâyim cân u dil
Hâlî olmaz bir nefes efgân ider bülbül gibi

bezm-i ‘ışk:

1. **bezm-i ‘ışk:**

Gazel 3326

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk meclisi.

Âhum şerâr-ı nahl olup bezm-i ‘ışk ara
Gördüm nihâl kâmet-i serv ü perî-veşi

bezm-i mey eyle:-

1. **bezm-i mey eyle:-miş, --em**

Gazel 3037

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şarap meclisi düzenlemek.

Bezm-i mey eylemişem dün gice cânânlar-ıla
Niçe cânânlar-ıla server-i hûbânlar-ıla

bezm-i miñnet:

1. **bezm-i miñnet:--de**

Gazel 3071

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Miñnet meclisi, eziyet ve cefa yeri II dünya.

Tavakkuf eyleme bir dem sen efgân eyle ben nâle
Gel iy tâ bezm-i miñnetde çün olduñ vâkıf ahvâle

bî-‘âr ol:

1. **bî-‘âr ol:-ma, -y, -a**

Gazel 3392

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Utanmaz olmak.

İy Muhibbî ger eger mihr-ile mâh olur-ısa
Sevme hercâyîleri olmaya bî-‘âr dağı

bi‘aynih:

1. **bi‘aynih:**

Gazel 3137

Mısra: 2

Bi-aynihî-Bi-aynihâ: Aynıyle, olduğu gibi, tıpkı.

Gözlerüme kim nazar kılsa benüm pür âb-ıla
Der bi‘aynih bir kadeh tolmuş şarâb-ı nâb-ıla

bî-bahâ:

1. **bî-bahâ:**

Gazel 3286

Mısra: 9

Paha biçilemeyecek kadar değerli.

‘İşk bî-bahâ cevher-durur nādāna izhâr eyleme
Sineñde sakla cân gibi cāndan ‘azîz tut rāzuñı

bî-bāk ol:-

1. **bî-bāk ol:--a**

Gazel 3067

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Korkusuz olmak.

Tîr-i müjgānuña karşı dil yine göğsin gerer
Her ki ‘āşıkdur ezel dirler ki ol bî-bāk ola

bî-cân eyle:-

1. **bî-cân eyle:--r**

Gazel 3132

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Cansız eylemek II canını almak.

Bir nazarla niçe biñ ‘āşıkı bî-cân eyler
Ne ‘aceb hāşşa var kirpüg-ile kaşında

bî-cân ol:

1. **bî-cân ol:-duğ, -um**

Gazel 3396

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Cansız olmak, ölmek, perişan hale gelmek.

Ne bilür hālüm benüm ‘ışkıyla bî-cân olduğum
Şol ki bu miñnet ü gam-ıla ayakdaş olmadı

bî-çäre:

1. **bî-çäre:**

Gazel 3016

Mısra: 4

1. Çaresiz. 2. Düşkün, zavallı.

Dehrüñ sistemin añladı fikr itdi hāzānı
Bî-çäre vü ser-geşte vü gam-hāra benefşe

2. **bî-çäre:**

Gazel 3122

Mısra: 4

1. Çaresiz. 2. Düşkün, zavallı.

Görün derdiyle cân virdi belāda kühken āhir
Terahhüm itmedi Şîrîn gelüp bî-çäre Ferhād’a

3. **bī-çāre:**

Gazel 3243

Mısra: 2

1. Çaresiz. 2. Düşkün, zavallı.

İrdi Ferhād'a maḥabbet kesdi mihnet daşını
Derd-ile bī-çāre virdi āhir anda başını

4. **bī-çāreyi:-y, -i**

Gazel 3375

Mısra: 1

1. Çaresiz. 2. Düşkün, zavallı.

Zāhidā lutf eyle 'ayb itme bu ben bī-çāreyi
İhtiyār elden gider gördükde bir meh-pāreyi

5. **bī-çāre:**

Gazel 3376

Mısra: 12

1. Çaresiz. 2. Düşkün, zavallı.

Ölince taş işiginde Muḥibbī yasanup taş
Dimez kim niçe bir eyler bu bī-çāre bu feryādı

6. **bī-çāre:**

Gazel 3379

Mısra: 5

1. Çaresiz. 2. Düşkün, zavallı.

Var mıdır yok mı miyānuñ bilmedi bī-çāre dil
Bezm-i ğamda rüz u şeb uşbu ḥayāl egler beni

7. **bī-çāre:**

Gazel 3380

Mısra: 1

1. Çaresiz. 2. Düşkün, zavallı.

Yine bī-çāre dil āvāre düşdi
Belā aruları başına üşdi

8. **bī-çāre:**

Gazel 3428

Mısra: 4

1. Çaresiz. 2. Düşkün, zavallı.

Dil naqdini yoluñda ḥarc itdi bilüñ cān da
Bī-çāre derdmend āh yār olasını sandı

9. **bī-çāre:**

Gazel 3452

Mısra: 2

1. Çaresiz. 2. Düşkün, zavallı.

'Arz-ı ḥüsn eyle hicāb eyleme cān pārecügi
Zaḥmumuñ merhemi bī-çāre dilüñ çārecügi

bī-çāre gönül:

1. **bī-çāre gönül:**

Gazel 3026

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çaresiz gönül. II Aşığın gönlü.

Leylī zülfine dolaşdı görüp āhū gözini
Düşdi Mecnūn gibi bī-çāre gönül tag u taşa

bīd:

1. **bīd:**

Gazel 3164

Mısra: 5

Sögüt ağacı.

Ol perī-ruḥsārı görsem bīd gibi ditirerem
Sanasın bir ḥastadur kim ditreye cān üstine

bīdār:

1. **bīdār:**

Gazel 3415

Mısra: 4

Far. Uyanık.

Zülfine dolaşdı gönülüm geldi sevdā başuma
Ĝam şebinde tā şeḥer bīdār gördüm kendümi

bī-dār:

1. **bī-dār:**

Gazel 3288

Mısra: 1

Uyanık.

Dün gice çeşmüm benüm bī-ḥ'āb u necb bī-dār idi
Münisüm tā şubḥa dek dilde ḥayāl-i yār idi

bīdār it:

1. **bīdār it:**

Gazel 3422

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uyandırmak.

İy gönül sevdā-yı zülfine hevādār it beni
Giceler tā şubḥa dek 'ışk-ıla bīdār it beni

bī-dār ol:

1. **bī-dār ol:-ma, -du, -ñ**

Gazel 3359

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uyanık durumda bulunmak, uyanık olmak.

Döstüm nāz uyḥusından daḥı bī-dār olmaduñ
Şöyle zann itme kapuñda nāle feryād olmadı

bī-dil:

1. **bī-diller:-ler**

Gazel 3029

Mısra: 7

Gönlünü vermiş, gönlünü kaptırmuş, aşık.

Leb-i la'li hevāsından kamu mest oldu bī-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko ḥüşyār olmasun kimse

2. **bī-diller:-ler**

Gazel 3082

Mısra: 7

Gönlünü vermiş, gönlünü kaptırmuş, âşık.

Dükülüp niçe bî-diller ayaklarda ola pā-māl
Elini uzadup dilber ide ger şāne saçına

3. **bî-diller:-ler**

Gazel 3456

Mısra: 5

Gönlünü vermiş, gönlünü kaptırmuş, âşık.

Söze geldükçe ol meh-rû düşer üstine bî-diller
Nite kim kuşlar üşmişdür işidüp şavt-ı Dāvūd'ı

4. **bî-diller:-ler**

Gazel 3297

Mısra: 2

Gönlünü vermiş, gönlünü kaptırmuş, âşık.

Gösterüp yüzün nigārum âşikārā eyledi
Niçe bî-diller anı görüp temāşā eyledi

5. **bî-dile:-e**

Gazel 3378

Mısra: 4

Gönlünü vermiş, gönlünü kaptırmuş, âşık.

‘Älemde kaçan kışmet olındı ğam u şādī
Cümle ğam-ıla ğuşşa bu ben bî-dile düşdi

6. **bî-dilleri:-ler, -i**

Gazel 3264

Mısra: 9

Gönlünü vermiş, gönlünü kaptırmuş, âşık.

Bend-i zülfinde olan bî-dilleri āzād idüp
İy Muḥibbī ḥamdü-lillāh seni āzād itmedi

7. **bî-dil:**

Gazel 3309

Mısra: 1

Gönlünü vermiş, gönlünü kaptırmuş, âşık.

Benem tek bî-dil ü bî-i‘tibārī
Bulunmaz bî-kesi bir ḥāksārī

bî-dîn:

1. **bî-dîndür:-dür**

Gazel 3240

Mısra: 14

Dinsiz.

Biñ benüm gibi kapusunda anuñ bendesi var
Kankı bî-dîndür aña beñzede bir pādîşehi

bî-emān ol:-

1. **bî-emān ol:-ma**

Gazel 3119

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Amansız, insafsız, merhametsiz olmak.

Amān vir yüzüñi bir dem göreyin soñradan öldür
Terahḥüm eyle luḥf eyle ḥabībüm bî-emān olma

bî-fikr ü te‘emmül:

1. **bî-fikr ü te‘emmül:**

Gazel 3091

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşüncesiz ve etraflıca düşünme.

Bî-fikr ü te‘emmül didi bu şi‘ri Muḥibbī
Bilmek dileyen ḥālini ursun buña pençe

bîġānalıġ:

1. **bîġānalıġ:-ı**

Gazel 3421

Mısra: 8

Yabancılık, ilgisizlik, kayıtsızlık, alâkasızlık.

Yār yār eyleyüben sen beni yād eylemedüñ
Niçe bir gösteresin sen bize bîġānalıġı

bîġāne:

1. **bîġāne:-y, -e**

Gazel 3054

Mısra: 2

Aşına olunmayan, yabancı, el.

Zāhid senüñ tek uymazam efsāneden efsāneye
Dil buldı çün maḥlūbını yiltme beni bîġāneye

2. **bîġānegi:-gi**

Gazel 3259

Mısra: 2

1. *Yabancı, aşınâ olmayan.* 2. *Kayıtsız, ilgisiz, alâkasız, lâkayt.*

Leylī zülfüñ göreli oldı bu dil dīvānegi
Oldı senüñle āşınâ ammā baña bîġānegi

3. **bîġānegi:-gi**

Gazel 3492

Mısra: 6

1. *Yabancı, aşınâ olmayan.* 2. *Kayıtsız, ilgisiz, alâkasız, lâkayt.*

Āşınālık olmaya idi ezelden kāşkī
Āşınālıktan saña çün yig gelür bîġānegī

bîġānegi:

1. **bîġānegi:**

Gazel 3373

Mısra: 6

Yabancılık.

Āşınālık olmaya idi ezelden kāşkī
Āşınālıktan saña çün yig gelür bîġānegī

bî-güneh:

1. **bî-güneh:**

Gazel 3385

Mısra: 8
(Fa.) Günahsız.

'Âşık olup sevdi-y-ise saña kâfir olmadı
Niçe bir öldüresin sen bî-güneh 'âşıkları

2. **bî-güneh:**
Gazel 3140
Mısra: 5
Günahsız.

Bî-güneh 'uşşâkı öldürme benim çok sevdiğüm
Dükenür sanma senün 'âşıklarun kırmag-ıla

bî-h'âb:

1. **bî-h'âb:**
Gazel 3288
Mısra: 1
Uykusuz.

Dün gece çeşmüm benim bî-h'âb u necb bî-dâr idi
Münisüm tâ şubha dek dilde hayâl-i yâr idi

bî-had:

1. **bî-had:**
Gazel 3312
Mısra: 9
Sayısız, sınırsız, hesapsız, pek çok.

Cürmüm bî-had ümmîd dağı lîk kavî
Umaram kim yazıla defter-i a'mâle 'afî

2. **bî-had:**
Gazel 3031
Mısra: 4
Pek çok; oldukça; epey.

Saňa beñzer bir perî-peyker melek-rû görmedüm
Gerçi kim 'âlemde bî-had eylemişem geşt-i râh

3. **bî-haddür:-dür**
Gazel 3181
Mısra: 5
Hadsiz hudutsuz, pek çok.

Cefâ vü cevri bî-haddür didiler ol cefâkârün
Göñül derd-ile âh-ıla figân idüp didi arı

bi-hamdillâh:

1. **bi-hamdillâh:**
Gazel 3260
Mısra: 7
"Allah'a şükürler olsun" anlamında, Allah'ın
nimetlerine ve lütuflarına minnet ve teşekkürü bildirmek
üzere kullanılan bir ifadedir.

Bi-hamdillâh gider oldum ser-i küyına dildârün
Velî bilmem çeken anda suyu mı yâhû toprağı

2. **bi-hamdillâh:**
Gazel 3011
Mısra: 3

"Allah'a şükürler olsun." anlamında kullanılan dua
sözü.

Mü'min-i 'ışkam bi-hamdillâh zi-men zülf-i döst
Kılca noqşân gelmedi yâhûd hâlel bu dînüme

3. **bi-hamdillâh:**
Gazel 3301
Mısra: 10
"Allah'a şükürler olsun." anlamında kullanılan dua
sözü.

Liyâkat yok iken bende kılıp lutf u terahhümler
Bi-hamdillâh Muhibbî kim birün idi derün oldı

bî-ihtiyâr:

1. **bî-ihtiyâr:**
Gazel 3099
Mısra: 4
Elinde olmayarak, istemsiz bir biçimde.

Deyr içinde dün şanemler seyrine hayrân olup
Secdeyi bî-ihtiyâr itdüm büt-i şannâzuma

2. **bî-ihtiyâr:**
Gazel 3447
Mısra: 11
Elde olmayarak, irade dışı.

İy Muhibbî levh-i dilde naqş ide bî-ihtiyâr
Ehl-i diller meclisinde güş iden eş'ârün

3. **bî-ihtiyâr:**
Gazel 3326
Mısra: 7
Gayriihtiyârî, irâdesi dışında, kendisi istemeden.

Bî-ihtiyâr bu dili kendüye yâr çeker
Yokdur cihânda bir aña beñzeye dil-keşi

bijen:

1. **bijen:**
Gazel 3461
Mısra: 10
Bizen ve Bicen olarak da bilinen Bijen, Gîv'in oğlu,
Guderz'in torunu, Rüstem'in kız kardeşinin oğlu ve
Keyhusrev döneminin ünlü kahramanlarından.

Kanı İskender Ferîdün Husrev ü Dârâ vü Cem
Kanda gitdi Zâl u Rüstem Gîv-ile Bijen gibi

bî-karâr:

1. **bî-karâr:**
Gazel 3268
Mısra: 12
Kararsız, huzursuz, tedirgin.

Yâr firâr itdi dirîgâ kalmadı dilde karâr
'Âlemi garğa vire ol bî-karârün giryesi

bî-karâr ol:

1. **bî-qarâr ol:-*di***

Gazel 3485

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kararsız, huzursuz olmak.

Tolaşup sevdâ-yı zülfe oldı gönüm bî-qarâr
Gelmeseydi başuma benüm bu sevdâ kâşki

bî-kayd:

1. **bî-qayddur:-*dur***

Gazel 3218

Mısra: 7

Kayıtsız, aldurmaz.

Giderse vâdiye mecnûn anı bî-qayddur sanma
Üşüpdür başına anuñ cihānuñ cümle gavğası

bî-kes:

1. **bî-kesi:-*i***

Gazel 3309

Mısra: 2

Kimsesiz, zavallı, yalnız, çaresiz.

Benem tek bî-dil ü bî-i'tibārī
Bulunmaz bî-kesi bir hâksārī

2. **bî-kesem:-*em***

Gazel 3355

Mısra: 11

Kimsesiz, zavallı, yalnız, çaresiz.

Bî-kesem kimsene yok deşt-i ğamında öliceğ
Üstüme aglaya bir kimse semādan ğayrı

bil:

1. **bilüñle:-*üñ, -le***

Gazel 3008

Mısra: 3

Vücutun orta yeri, bel.

Bilüñle agzuñ iy dōst bilmem ki var mı yok mı
Geçdi dirîğ 'ömrüm uşbu gümān içinde

2. **bilüñi:-*üñ, -i***

Gazel 3196

Mısra: 7

Vücutun orta yeri, bel.

İtdüm hayāl bilüñi döndüm hayāle ben
Mümkin degül tamām ola anuñ taḥayyüli

3. **bilüme:-*üm, -e***

Gazel 3205

Mısra: 5

Vücutun orta yeri, bel.

Bilüme zünnār-ı zülfüñ bağlayaldan iy şanem
Mesken idinsem 'aceb midür eger büt-hāneyi

4. **bil:**

Gazel 3002

Mısra: 8

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Sakın dünyā-yı dūna olma mağrūr
Urısar bil saña āḥir dabanca

5. **bilürsin:-*ür, -sin***

Gazel 3015

Mısra: 12

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Muḥibbī virme dil dünyā denīdür
Vefā yokdur bilürsin çünki zende

6. **bilür:-*ür***

Gazel 3017

Mısra: 4

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Nazar eyle görüp ḥālüm benüm derdüme bir çäre
Senüñ 'ışkuñda iy meh-rū Ḥuzā bilür ki şādıqvan

7. **bilmez:-*mez***

Gazel 3022

Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Hiç kes bilmez belā vü derdini bu gönümün
Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdümdür aña el-ḥağ güvāh

8. **bilmezem:-*mez, -em***

Gazel 3031

Mısra: 8

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledüñ ser-tā-ḳadem
Bilmezem kim sevdüğüm midür seni iy şeh günāh

9. **bilür:-*ür***

Gazel 3038

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Ribāṭ-ı köhnedür dünyā Muḥibbī aña dil virme
Bilür kim aña kim konya göçer āheste āheste

10. **bil:**

Gazel 3045

Mısra: 3

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Dem dem dökilen göz yaşı bil hün-ı cigerdür
Dil zevrakı ğarķ oldu şehâ ol dem içinde

11. **bilmedüm**:-me, -dü, -m

Gazel 3061

Mısra: 1

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Perîsin bilmedüm yâhüd ferîşte
Beni bî-tâķat itdûñ bir görîşte

12. **bilmek**:-mek

Gazel 3075

Mısra: 9

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bilmek isterseñ eger cânâ derûnum nâlişin
Âteş-i 'ışķ içre bak bu göñlümûñ kaķnûsına

13. **bilürsin**:-ür, -sin

Gazel 3075

Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Nâşihâ pend eyleme kûyında ger pâ-mâl olam
'Âşık olanlar bilürsin bakmaz nâmûsına

14. **bilürdi**:-ür, -di

Gazel 3079

Mısra: 1

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Sırr-ı 'ışķı kim bilürdi nâle takrîr itmese
Şafķa-i ruķsâruma yâ eşķ taķrîr itmese

15. **bilürdi**:-ür, -di

Gazel 3088

Mısra: 9

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bilürdi derûnumda Muķibbî ki neler var
Gönderse eger ğamzelerin sînemi yarsa

16. **bilürdi**:-ür, -di

Gazel 3089

Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Kim bilürdi 'ışķımı 'âlemde olurdu nihân
Dîdeler küzekler ü bu sîne dölâb olmasa

17. **bilmek**:-mek

Gazel 3091

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bî-fıkr ü te'emmül didi bu şî'ri Muķibbî
Bilmek dileyen hâlini ursun buña peñçe

18. **bilürsin**:-ür, -sin

Gazel 3104

Mısra: 14

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Ser-i kûyımı tavâf eyle Muķibbî yûri var
Yüz sürerler çün bilürsin Harem-i muķtereme

19. **bilürsin**:-ür, -sin

Gazel 3110

Mısra: 4

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Kıl muşâhib her gice ķalbûñi zikru'llâh ile
Uyma nefsi-şüma irmez çün bilürsin dem deme

20. **bilsem**:-se, -m

Gazel 3115

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

İy döst miyânuñla kemer zevķ ider-iken
Bilsem ne sebep düşdi girer hañçer araya

21. **bilmeyüp**:-me, -y, -üp

Gazel 3132

Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bilmeyüp hâlümü cevri eyler-ise olmaz 'aceb
Tıfldur sevdüceğüm daķı on üç yaşında

22. **bilürem**:-ür, -em

Gazel 3136

Mısra: 4

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Leblerüñden gel 'ilâc eyle bu ben dil-ħasteye
Bilürem ki okumışdur ħikmeti Loĸmân-ıla

23. bil:

Gazel 3139

Mısra: 9

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Şek degül tākāt getürmez bil taħarrük eylemez
Kosalar bār-ı ĸamum bu çarĸ-ı gerdân üstüne

24. bil:

Gazel 3168

Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Tālib iseñ vaşl-ı yāra elde sīm ü zer gerek
Yoksa bil olmaz müyesser kuvvet-i bāzū-y-ıla

25. bil:

Gazel 3174

Mısra: 9

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Gāh olur bir kaçre eyler bil ki kim bir kaçreden
Geh telātumlar urup 'ummān ider göñlüm beni

26. bilmek:-mek

Gazel 3181

Mısra: 1

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Nigārā ħālūmi bilmek dilerseñ gör şeb-i tāri
Ki şebdür maħrem-i 'āşık güvāhı nāle vü zāri

27. bildüm:-dü, -m

Gazel 3196

Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bildüm ki 'illet-i dilüme büsedür 'ilâc
La'l-i lebün ger eyleye iy vāy ta'allülü

28. bilmedüñ:-me, -dü, -ñ

Gazel 3202

Mısra: 2

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Menzilüñ evvel kadem basduñ dilâ dünyā gibi
Āħirüñ ammā ne olur bilmedüñ ferdā gibi

29. bil:

Gazel 3204

Mısra: 1

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

'Işk āteşiyle yandı bu dil bil ki cān daħı
'Işka düşeli çarĸ urur āsümān daħı

30. bil:

Gazel 3210

Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Şöyle bil gelmez cihāndan kimseye zerre vefā
Kendüzün ziyyet ider āl-ıla her dem zen gibi

31. bil:

Gazel 3210

Mısra: 9

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

İy Muħibbī sözlerüñ bil cāna te'sir eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyāyı sevmez sen gibi

32. bilmezem:-mez, -em

Gazel 3234

Mısra: 2

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Cānumı mest ü ĸarāb itdi lebün keyfiyyeti
Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm katı

33. bildüm:-dü, -m

Gazel 3237

Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Sevdā-yı zülfi başuma bildüm belā-y-ımmış
Bilmem ne güne saklayısar ol belā beni

34. bil:

Gazel 3241

Mısra: 3

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Dil viren medfûn olur dünyâya bil Kârûn-veş
Kim tecerrüd eyledi göklerde'dür 'İsâ gibi

35. **bileler:-e, -ler**

Gazel 3254

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

İy Muhibbî söz güherdür ol dağı a'lâ gerek
Bilmeyenler tâ bileler bunuñ-ıla şânuñı

36. **bilmeyenler:-me, -y, -en, -ler**

Gazel 3254

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

İy Muhibbî söz güherdür ol dağı a'lâ gerek
Bilmeyenler tâ bileler bunuñ-ıla şânuñı

37. **bildüm:-dü, -m**

Gazel 3257

Mısra: 14

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Âhum Muhibbî dokunalı baır-ı eşküme
Bildüm temevvüc itdüren anı hevâ gibi

38. **bilür:-ür**

Gazel 3276

Mısra: 1

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Nâlemi güş eyleyenler bilür ancak hâlümü
Çenge teşbîh eyledi kim gördi kıdd-i dälümü

39. **bildüm:-dü, -m**

Gazel 3281

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Varsa Muhibbî küyüña her yañadan karşı gelür
Yokdur baña bir aşınâ bildüm seg-i küyüñ gibi

40. **bilür:-ür**

Gazel 3294

Mısra: 2

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Çıkar dilden yine söz gevherini
Bilen kıdrin bilür söz cevherini

41. **bilmek:-mek**

Gazel 3295

Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Nigârûñ katıdır göñli anı kim bilmek isterse
Felek nerrâdi getürmez murâdumca benem zârı

42. **bilmeyicek:-me, -y, -icek**

Gazel 3312

Mısra: 4

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Kimse virmedi miyânıyla dehâñı haberin
Kim cevâb eydebile bilmeyicek 'ilm-i hafı

43. **bilürken:-ür, -ken**

Gazel 3316

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Muhib sevdâlara düşmüş diler zülfüne el ko[y]mak
Bilürken aña el irmez cihânda şâneden ğayrı

44. **bil:**

Gazel 3327

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Dest-büs-ı dilbere irmez [ne mümkün] çünkü el
Hâk-i pâyın kıl taleb devlet bil pā-büsün

45. **bilmezsın:-mez, -sin**

Gazel 3329

Mısra: 7

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Zâhidâ bilmezsın alsañ ki şarâbuñ lezzetin
Bâdeye rehne virtürdün hırka vü destârûñı

46. **bilmez:-mez**

Gazel 3339

Mısra: 14

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Âteş-i 'ışk sînem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmaktadır bilmez o nâr eksüklüğü

47. **bilmez:-mez**

Gazel 3339

Mısra: 16

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Dîde rüyum cem' kılmışdur şu deñlü sîm ü zer
Pây-ı yâra eylesem bilmez nisâr eksüklüğü

48. **bilsem:-se, -m**

Gazel 3351

Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Güzeller kamusu andan cefâ vü cevri öğrenmiş
Bu fende var mıdır bilsem aceb hiç anuñ üstâdı

49. **bilmez:-mez**

Gazel 3355

Mısra: 14

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

'İşk kitâbını Muhibbî yine ezber okudu
Bir harf bilmez iken elif-bâdan gayrı

50. **bilür:-ür**

Gazel 3358

Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Cefâdan kankı 'âşık kim vefâyı yig bilür ister
Dilegüm budur 'âlemde añılmasun anuñ adı

51. **bilmezler:-mez, -ler**

Gazel 3360

Mısra: 9

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Zülfi sevdâsında bilmezler Muhibbî nüktesin
Zîra kimse görmemiş görmez yılan ayagını

52. **bilürem:-ür, -em**

Gazel 3366

Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Deşt-i gâmda baña yoldaş olmazsın sen yüri
Göricek ben bilürem Mecnûn benüm yoldaşımı

53. **bilmediler:-me, -di, -ler**

Gazel 3370

Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bilmediler bili ile agzınıñ esrârını
Deng kılmışdur cihân halkın bu hayret 'âlemi

54. **bildüm:-dü, -m**

Gazel 3377

Mısra: 9

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Şimdi bildüm hicr elinden öldürür bu gam beni
Ger şehîd-i 'ışk olam dutmañ benümçün mâtemi

55. **bilürem:-ür, -em**

Gazel 3377

Mısra: 8

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Sensüzün girsem gülistâna baña düzağ olur
Senüñ-ile olıcak cennet bilürem külheni

56. **bilmedi:-me, -di**

Gazel 3379

Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Var mıdır yok mı miyânuñ bilmedi bî-çâre dil
Bezm-i gâmda rüz u şeb uşbu hayâl egler beni

57. **bil:**

Gazel 3389

Mısra: 8

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Gördiler rüsvalıgumdan bildiler kim 'âşıkam
Sen dağı bil dostum zâr-ı nihânum kalmadı

58. **bildüm:-dü, -m**

Gazel 3389

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Ol kemân-ebri gelüp didi Muhibbî yârûnâm
Şimdi bildüm yâr-ımış hergiz gümânım kalmadı

59. **bilür:-ür**
Gazel 3397
Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

La'l-i nâbuñ Haq bilür kim mürdeler ihyâ ider
İmtihân itmek dilersen döstim öldür beni

60. **bilmesün:-me, -sün**
Gazel 3398
Mısra: 4

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

'İşk bazarında cân virüp alayın derd ü gam
Derdüme dermân yiter hiç bilmesün dermân beni

61. **bilmeyen:-me, -y, -en**
Gazel 3400
Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Gözleri nâz uyhusından şöyle mañmür old[ı] kim
Sanur anı bilmeyen bîmâr ider nâz uyhusı

62. **bil:**
Gazel 3402
Mısra: 9

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

İy Muhibbî küh-ı âhenseñ de bil âñir seni
Rîze rîze idiserdür uşbu 'ışkuñ tışesi

63. **bilmedi:-me, -di**
Gazel 3402
Mısra: 1

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bilmedi Ferhâd'a sordum nedür 'ışkuñ bışesi
Kühkenlikdür hemân ancak anuñ endışesi

64. **bilür:-ür**
Gazel 3409
Mısra: 4

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Sineye gelse müjeñ tîri eyâ kaşî kemân
Anı 'ışk ehli bilür cânına râhat kapusı

65. **bildüm:-dü, -m**
Gazel 3415
Mısra: 2

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Gül yüzine dil virelden zâr gördüm kendümi
Derde bildüm çäre yok nâ-çar gördüm kendümi

66. **bil:**
Gazel 3443
Mısra: 4

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Ol er midür ki ni'metüñ üstinde lâf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefâ günü

67. **bilürem:-ür, -em**
Gazel 3445
Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Dil virürsin zülfi sevdâsına her bir dilberüñ
Bilürem başdan çıkarur 'âkıbet bu hû seni

68. **bilmeyesin:-me, -(y), -e, -sin**
Gazel 3450
Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Baña cevr-ile cefâ gayrılara mihr ü vefâ
Ne 'aceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni

69. **bildüm:-dü, -m**
Gazel 3451
Mısra: 3

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Zülfüñ hevâsı başuma bildüm belâ-y-ımış
Çekdi kemend-i miñnete âh ol belâ beni

70. **bilmez:-mez**
Gazel 3464
Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

İy Muhibbî lezzet-i derd ü belâyı baña sor
Yimeyenden sorma bilmez ol ta'âmuñ dadını

71. **bilmedi:**-me, -di

Gazel 3471

Mısra: 3

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Agzı remzini bilmedi anuñ
'Aczine kâyl oldı râz ehli

72. **bilmedüñ:**-me, -dü, -ñ

Gazel 3472

Mısra: 2

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Şüret-i dîvâr sanduñ göricek iy cân beni
Bilmedüñ mi iy perî sen eyledüñ hayrân beni

73. **bilmezem:**-mez, -em

Gazel 3474

Mısra: 3

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bilmezem kaçdı helâk itmek midür 'âşıkları
Muhteżâ-yı hüsn yoħsa nâz u istiğnâ mı ki

74. **bilmez:**-mez

Gazel 3486

Mısra: 2

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Dün gice hicrân şebinde infi'âlüm var-ıdı
Kimseler bilmez benüm ol dem ne hâlüm var-ıdı

75. **bilsem:**-se, -m

Gazel 3490

Mısra: 7

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

'Acab dîvâne dil bilsem neden umar vefâ resmin
Cefâ üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şanı

76. **bilseydi:**-se, -y, -di

Gazel 3495

Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Hızır içmezdi varup âb-ı hayvân
Eger bilseydi var la'lüñ zülâli

77. **bili:**-i

Gazel 3091

Mısra: 1

Bel II sevgilinin beli.

İy ruhları gül kâmeti 'ar'ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi gönca

78. **bili:**-i

Gazel 3370

Mısra: 5

Bel II sevgilinin gözle görülemeyecek kadar ince
beli.

Bilmediler bili ile agzınıñ esrârını
Deng kılmışdur cihân hâkın bu hayret 'âlemi

79. **bilinde:**--i, --n, --de

Gazel 3142

Mısra: 3

İnsan vücûdunun orta kısmında göğüsle karın
arasında hafifçe darlaşmış olan ve kuşak bağlanan yer,
bel. II Sevgilinin beli.

Ebrûları elinde gamz okları bilinde
Atılsa togrı okdur egri kemân içinde

80. **bili:**-i

Gazel 3486

Mısra: 7

Bel; insan vücûdunun orta kısmında göğüsle karın
arasında hafifçe darlaşmış olan ve kuşak bağlanan yer.

Noğtadur agzı bili kıldur diyü şerh eyledüm
Hürdebînler içre haylî kıl ü kâlüm var-ıdı

81. **bilüne:**-üñ, -e

Gazel 3033

Mısra: 16

Vücûdun orta yeri, bel.

Tag itdi kolın 'âşık-ı bî-çâresinüñ çün
İy şâh yarar anı bilüne kemer eyle

bil-:

1. **bildüm:**-dü, -m

Gazel 3061

Mısra: 8

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Nazar kılmadı âh yalvarmayınca
Var-ımıñ hâşşa bildüm yalvarışta

2. **bildüm:**-dü, -m

Gazel 3086

Mısra: 12

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bilmez idüm 'ışk ben âsân sanurdum döstlar
Şimdi bildüm key katı düşvâr imiş geldi başa

3. **bilmedüm:**-me, -dü, -m

Gazel 3124

Mısra: 8

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Miyânıyla lebinden sordum âhîr
Kimesne bilmedüm vâkıf bu râza

4. **bilmedüm:**-me, -dü, -m

Gazel 3135

Mısra: 1

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Dirîgâ bilmedüm virdüm göñül ben ol perî-zâda
Düşüp yolında hâk oldum getürmez hiç beni yâda

5. **bilürsin:**-ür, -sin

Gazel 3151

Mısra: 9

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

İy Muhibbî çünki bilürsin ki fânîdür cihân
Gülşen içre bâde nûş it bir muşâhib yâr ile

6. **bilmeyüp:**-me, -y, -üp

Gazel 3152

Mısra: 11

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Sırrını fâş itdi 'ışkuñ bilmeyüp Ferhâd'ı gör
Anuñ için tîşesi dokındı âhîr başına

7. **bilen:**-en

Gazel 3153

Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Derd-i 'ışkuñ lezzetin bilen n'ider dermânını
Rağmet olsun derd-i 'ışk ile ölenler cânına

8. **bilürsin:**-ür, -sin

Gazel 3164

Mısra: 8

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Ben senüñ yoluña cânâ cânımı virsem n'ola
Kim bilürsin cân virürler dîn ü tmân üstine

9. **bilün:**-ün

Gazel 3177

Mısra: 5

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bile alup gitmedi 'ışkı bilün Ferhâd u Kaş
Toludur şîr ü peleng ile bu 'ışkuñ bîşesi

10. **bilürsin:**-ür, -sin

Gazel 3178

Mısra: 9

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Rağmı yokdur çün bilürsin iy Muhibbî dilbertün
Gel akıtma yok yire bu iki gözün yaşını

11. **bilmem:**-me, -m

Gazel 3205

Mısra: 1

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

'Âşıkam dîvâne bilmem gerçi râh-ı hâneyi
Târ-ı şebde buluram lîkin der-i cânâneyi

12. **bildük:**-dü, -k

Gazel 3210

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

İy Muhibbî sözlerün bil cânâ te'sîr eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyâyı sevmez sen gibi

13. **bilmeye:**-me, -ye

Gazel 3231

Mısra: 12

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Mağabbet cânın içelden Muhibbî şöyle mest oldı
Anı kim bilmeye sanur içüpdür âb-ı engürü

14. **bilmem:-me, -m**

Gazel 3237

Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Sevdâ-yı zülfî başuma bildüm belâ-y-ırmış
Bilmem ne güne saklayısar ol belâ beni

15. **bilmeyüp:-me, -y, -üp**

Gazel 3246

Mısra: 12

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Muhibbî cām-ı 'ışkuñı içelden şöyle mest olmuş
Görenler bilmeyüp sanur içüpdür âb-ı engürü

16. **bilmeyesin:-me, -(y)e, -sin**

Gazel 3253

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Benüm günden güne hâlüm müşevveş olup artmakta
Neden bilmeyesin hâlüm seni şâhib-zamîr itdi

17. **bildün:-dü, -ñ**

Gazel 3254

Mısra: 1

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Çünkü kulsın hiç bildün mi bugün sultânunu
Ne için halk eylemiş Hâllâk senün cânunu

18. **bilmem:-me, -m**

Gazel 3260

Mısra: 8

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bi-hamdillâh gider oldum ser-i küyına dildârûñ
Velî bilmem çeken anda suyu mı yâhû topragı

19. **bilmedüm:-me, -dü, -m**

Gazel 3272

Mısra: 2

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

İntihâb idüp çıkardum mâh-rûlardan seni
Bilmedüm n'oldi günâhum böyle yâd itdün beni

20. **bilmem:-me, -m**

Gazel 3273

Mısra: 2

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Ser-i zülfün kemendinden gönül âşüfte hâl oldı
Lebünden bir söz işiddüm baña bilmem ne hâl oldı

21. **bilüp:-üp**

Gazel 3283

Mısra: 4

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Gülşene 'arz idesin ger göre nâzûk tenüñi
Açmaya gönca bilüp hâlini ayruk suheni

22. **bilürsin:-ür, -sin**

Gazel 3315

Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Saña lâyıkdur ancak pâdişâhlık
Bilürsin herkesün sırrın kemâhî

23. **bilmem:-me, -m**

Gazel 3321

Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

'İşkuñ bir hâle ugratdı beni iy mâh-rû
Niçe geçer rüz u hafta mâh bilmem sâlümü

24. **bilürsin:-ür, -sin**

Gazel 3321

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

İy Muhibbî 'adl kıl bir kimseye zulm eyleme
Hağ ta'âlâ çünkü bilürsin ki sevmez zâlîmi

25. **bilmeyesin:-me, -(y)e, -sin**

Gazel 3329

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

İy Muhibbî dimeyeler merd saña merdâneler
Bilmeyesin bu cihân içinde yok u varuñı

26. **bilmeye:-me, -y, -e**

Gazel 3351

Mısra: 2

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Yoluñda her kim ölmezse añılmasun anuñ adı
Cefâ vü cevruñi görüp anı ger bilmeye şadı

27. **bilmedüm:-me, -dü, -m**

Gazel 3365

Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Genc-i hüsni seyrin isterken görindi zülf-i döst
Bilmedüm aña tılısm olmuş meger su'bân iki

28. **bildiler:-di, -ler**

Gazel 3389

Mısra: 7

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Gördiler rüsvâligumdan bildiler kim 'âşıkam
Sen dağı bil döstüm zâr-ı nihânüm kalmadı

29. **bilmedüm:-me, -dü, -m**

Gazel 3393

Mısra: 12

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Alınaldan alına gönlüm olupdur şem'dân
Ne sebebden bilmedüm bu mekr ü âl egler meni

30. **bildiler:-di, -ler**

Gazel 3397

Mısra: 2

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Kâmetüm dâl olduğına kimse 'ayb itmez beni
Başdan ayaga cefâsın bildiler 'âlem seni

31. **bilmedüm:-me, -dü, -m**

Gazel 3419

Mısra: 6

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Mescidde dün imâma uydum velî ne kıldum
Hiç bilmedüm bu gönlüm ebrü-yi tâka düşdi

32. **bilün:-ün**

Gazel 3428

Mısra: 3

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Dil nakdini yoluñda harc itdi bilün cân da
Bî-çâre derdmend âh yâr olasını sandı

33. **bilmezem:--mez, --em**

Gazel 3452

Mısra: 4

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Görse her kanda güzel olur anuñ şeydâsı
Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i âvârecügi

34. **bilüp:-üp**

Gazel 3470

Mısra: 9

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Lebleri sırrın bilüp virdüm miyânından haber
Âferin eydür Muhibbî'nün gören idrâkini

35. **bilmedüm:-me, -dü, -m**

Gazel 3474

Mısra: 8

1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Gitmedi başuñdan iy dil zülfinün sevdâsı âh
Bilmedüm dîvâne mi yâhûd bu dil şeydâ mı ki

bil bagla:

1. **bil bagla:-y, -up, -dur**

Gazel 3140

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Ehemmiyet vermek, azmetmek, hazırlanmak. II
Birisinin kendisine yardımcı olacağına inanmak, güvenmek.

Bir ayag üzere gelüp bil bağlayupdur hizmete
Servüñ indi kara su ayagina turmag-ıla

bildür:-

1. **bildürmeyesin:-me, -y, -e, -sin**

Gazel 3184

Mısra: 7

Bilinir duruma koymak, açıklamak, anlatmak, îlân etmek, tefhîm etmek.

Dil tabîbisin neden bildürmeyesin bir cevâb
Derd ü hasretle bugün öldüresin bîmârûnî

bile:

1. bile:

Gazel 3177

Mısra: 5

1. Dahi, de. 2. birlikte, beraber 3. Üstelik, de bağlacı.

Bile alup gitmedi 'ışkı bilüñ Ferhâd u Kays
Toludur şîr ü peleng ile bu 'ışkuñ bîşesi

2. bile:

Gazel 3009

Mısra: 8

"-da, dahi" anlamlarındaki bağlaç.

Kefen pür-hûn ide her dem gözümüñ kanlu yaşından
Eger derdüm bile Ferhâd ola zîr-i kefen âgeh

3. bile:

Gazel 3097

Mısra: 6

"-da, dahi" anlamlarındaki bağlaç.

Bilse idüm ne yüz-ile görinür gül yüzüne
Kıymetin bile kaçan vaqt-ıla bāzāra düşe

4. bile:

Gazel 3133

Mısra: 2

"-da, dahi" anlamlarındaki bağlaç.

Zümrürd nat'ı döşense zemîne nev-bahâr olsa
Gülistân seyrine varsam bile ancak nigâr olsa

5. bile:

Gazel 3077

Mısra: 14

"da/de, hem, dahi" anlamında bir bağlaç.

Cevrûñle eger cân vire yoluñda Muhibbî
Terk eylemeye 'ışkuñ ilte bile sine

6. bile:

Gazel 3151

Mısra: 4

Hatta, hem de, üstelik.

Elde dutup zülfini geh boynı üzre tagıdur
Sâhîr olmasa kaçan oynardı bile mâr ile

7. bile:

Gazel 3191

Mısra: 2

"-da/-de, dahi" anlamında bir bağlaç.

'Aceb mi yârûñ ağıyar olsa yârı
Ne yirde kim bite gül bile hârî

8. bile:

Gazel 3194

Mısra: 4

"-da/-de, dahi" anlamında bir bağlaç.

Gitme iy ârām-ı cânım bir dem ârām eylegil
Ger giderseñ cân bile gider kaluram ten gibi

9. bile:

Gazel 3300

Mısra: 4

"-da/-de, dahi" anlamında bir bağlaç.

Aradum bir yir ki pinhân olayım
Kanda ki vardum bile buldum gamı

10. bile:

Gazel 3345

Mısra: 4

"-da/-de, dahi" anlamında bir bağlaç.

Ğam meclisinde nâle kılup hâlüm aglasam
Yanumca bile nâle kılur nâ benüm gibi

11. bile:

Gazel 3365

Mısra: 9

"-da/-de, dahi" anlamında bir bağlaç.

'İşk şâhı geldi arınca bile sultân-ı ğam
Yıkılır ol memleket hüküm itdi çün sultân iki

12. bile:

Gazel 3383

Mısra: 4

"-da/-de, dahi" anlamında bir bağlaç.

Va'deyi ferdāya saldı gitdi ol serv-i revân
Bile gitdi göz yaşı eşk-i revân eglenmedi

13. bile:

Gazel 3408

Mısra: 6

"-da/-de, dahi" anlamında bir bağlaç.

Ger bezm-i belâ içre idem hûn-ı ciger nûş
Yanumca bile nâle kılur sine rebâbı

14. bile:

Gazel 3412

Mısra: 8

"-da/-de, dahi" anlamında bir bağlaç.

Yıkıdı dil hânesini leşker-i ğam
Temelinden bile harâb oldı

15. bile:

Gazel 3447

Mısra: 6

"-da/-de, dahi" anlamında bir bağlaç.

Deyr ara zülf-i çelîpâñı görüp iy muğbeçe
Bağlamazsam kâfir-i 'ışkam bile zünnârûñı

16. bile:

Gazel 3478

Mısra: 3

"-da/-de, dahi" anlamında bir bağlaç.

Câm-ı 'ışkı bile nûş itdük ezel Mecnûn-ıla
Ol ayak götürdi meclisde beni serhûş kodı

17. **bile:**

Gazel 3217

Mısra: 5

Hatta, hem de, üstelik.

Bir nazarla ‘aql u şabrum gitdi cān u dil bile
Gıtdiler miñnet şebinde kodılar tenhā beni

18. **bile:**

Gazel 3260

Mısra: 4

Hatta, hem de, üstelik.

Uyardum ‘ışk kandılin aña bu dil fitil itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yağı

bilesince:

1. **bilesince:**

Gazel 3091

Mısra: 4

Yanında, beraberinde.

Bülbül yiridür āhını eflāke çıkarsa
Gül kim açıla hāri görür ol bilesince

bilesine:

1. **bilesine:**

Gazel 3077

Mısra: 4

Yanında, beraberinde.

Ol servüñ evvelā pāyına cān u dil akıtdum
Ardınca ravān oldı yaşum da bilesine

billāh:

1. **billāh:**

Gazel 3005

Mısra: 2

“Allah için, Allah hakkı için” anlamında bir yemin sözü.

Ol yār yiter cevr-ile nāz ü sitem kıla
Billāh diñüz ki fitne vü āşūbı kim kıla

billür:

1. **billür-ıla:-ıla**

Gazel 3323

Mısra: 8

Çok parlak, şeffaf, duru ve temiz (cam) ve bu camdan yapılmış (nesne), kristal, elmasıraş.

Virme nādān eline gevher-i nazmuñı sakın
Zirā fark eyleyemez billür-ıla [hem] güheri

2. **billür:**

Gazel 3255

Mısra: 5

Çok berrak ve pürüzsüz, parıltılı, ışıklı.

Billür iken yıkılır bu nüh felek olur hārāb
Sım ü zerle pes neden yüce kılursın nāmuñı

bilmedi:

1. **bilmedi:**

Gazel 3066

Mısra: 1

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bilmedi virdi gönül zülfi-i dil-ārāmlara
Dil-i āzādeyi düşürdi varup dāmlara

bilmem ki:

1. **bilmem ki:**

Gazel 3008

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Bir olay veya durum karşısında kuşku duyulması, emin olamama ifadesi.

Bilüñle agzuñ iy dōst bilmem ki var mı yok mı
Geçdi dirîğ ‘ömrüm uşbu gümān içinde

bilmez:

1. **bilmezem:-em**

Gazel 3013

Mısra: 10

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Başuma belā oldı Muñibbī hevā-yı zülfi
Hālüm n’olısar bilmezem āh ol hevāy-ıla

2. **bilmezem:-em**

Gazel 3217

Mısra: 4

1. Bir şey hakkında bilgisi, mālûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Sevdüğüm gerçi ki bir sīmīn-beden mañbūbdur
Ne belāya ilte āñir bilmezem sevdā beni

bilmez idüm:

1. **bilmez idüm:--mez, --dü, --m**

Gazel 3086

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Bilmek.

Bilmez idüm ‘ışk ben āsān sanurdum dōstlar
Şimdi bildüm key katı düşvār imiş geldi başa

bilmez mi:

1. **bilmez mi:--sin**

Gazel 3305

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bilmiyor mu, bilmez mi? II Elbette bilir.

Alma Muhibbî ‘âkıl ol dünyây[ı] sen bir habbeye
Âhîr saña ne kılsar bilmez misin bu zâlümü

bilse idüm:

1. **bilse idüm:--se, --dü, --m**

Gazel 3097

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkına varmak.

Bilse idüm ne yüz-ile görünür gül yüzüne
Kıymetin bile kaçan vaqt-ıla bázara düşe

bilsem:

1. **bilsem:**

Gazel 3217

Mısra: 1

1. Bir şey hakkında bilgisi, málûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

İy şanem bilsem ne için zâr idersin hâ beni
Tırra-i zülf-i siyehkârûn ucundan vâ beni

2. **bilsem:**

Gazel 3266

Mısra: 3

1. Bir şey hakkında bilgisi, málûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Cihân için nedür bilsem bu hây u hü u bu gavgâ
Gelenler gıtdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

bilür:

1. **bilür:**

Gazel 3040

Mısra: 7

Allah teâlâ bağlamında "(en doğrusunu) bilmek, (en doğrusuna) vâkıf olmak."

Hâk bilür kim cân u dil yolına eylerdüm fedâ
Hemdem olsam bir nefes ol dilber-i hamrâ-y-ıla

bimâr:

1. **bimâr:**

Gazel 3112

Mısra: 8

Hasta, dertli II (Göz için) baygın bakışlı.

Nüş-ı cân olsun eger kanum içerse leblerün
Ger içe bimâr çeşmün ire şîhhat cânına

2. **bimârum:--um**

Gazel 3304

Mısra: 8

Hasta.

Kapusında niçe yıldur hastayam âh eylerem
Dimedi bir kez bu dil dil-ğaste bimârum gibi

3. **bimâruñi:--uñi, -i**

Gazel 3184

Mısra: 8

Hasta. II Âşık.

Dil tabîbisin neden bildürmeyesin bir cevâb
Derd ü hasretle bugün öldüresin bimâruñi

4. **bimâruñi:--uñi, -i**

Gazel 3329

Mısra: 6

Hasta. II Âşık.

Ğasta dilden âsitânüñdür senüñ dâr-ı şifâ
Dil tabîbi olasin añmayasın bimâruñi

5. **bimâruñi:--uñi, -i**

Gazel 3447

Mısra: 10

Hasta. II Âşık.

Hasret-i la‘l-i lebünden hastayam key nâtüvân
İy tabîb-i dil meded añmaz mısın bimâruñi

6. **bimârı:--ı**

Gazel 3181

Mısra: 4

Hasta. II Âşık.

Egerçi dil tabîbisin veli bî-rağmsın gâyet
Kapuñda hastayam yıllar gözetmezsın o bimârı

7. **bimâr:**

Gazel 3400

Mısra: 8

Hasta II dertli, kederli.

İy Muhibbî uyusun nâz-ıla ol çok sevdüğüm
Görmeyen ‘âlemde ben gözinde bimâr uyhusı

8. **bimâr:**

Gazel 3429

Mısra: 3

Hasta II Âşık.

Mağmür olalı nâz-ıla bimâr idi çeşmi
Nüş eyleyeli kanumı bir päre tayandı

bimâr id:

1. **bimâr id:--er**

Gazel 3400

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hasta etmek, hastalandırmak.

Gözleri nâz uyhusından şöyle mağmür old[ı] kim
Sanur anı bilmeyen bimâr ider nâz uyhusı

bîmâr kıl:

1. **bîmâr kıl:-up**

Gazel 3369

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hasta etmek II dertlendirmek.

Çeşm-i ebrûsı kılıp derd-ile bîmâr beni
Niçe yıl hasta yatur aınadı dildâr beni

bîmâr-ı 'ışk:

1. **bîmâr-ı 'ışk:-am**

Gazel 3310

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk hastası olmak, aşk derdiyle dertlenmek, aşka düşmek.

'Acéb bîmâr-ı 'ışkam derdüñ-ile
Ki gelmez yanuma dehrüñ tabîbi

2. **bîmâr-ı 'ışk:-am**

Gazel 3269

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk hastası.

'Acéb bîmâr-ı 'ışkam baña tîmâr
Olup 'aciz kamu şehrüñ tabîbi

bin-:

1. **bine:-e**

Gazel 3243

Mısra: 9

(Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları sarkıtarak oturmak.

Esb-i nâza bine çevgân ide ger zülfin nigâr
Bu Muhibbî top idüp meydâna koya başımı

2. **binse:-se**

Gazel 3126

Mısra: 10

Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp ayakları sarkıtarak oturmak.

Atı önince yüriyeyim Kanberî olup
Binse Muhibbî nâz-ıla ol şâh-ı düldüle

biñ:

1. **binse:-se**

Gazel 3095

Mısra: 3

(Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları sarkıtarak oturmak.

Ol şehsüvâr-ı meydân binse semend-i nâza
'Uşşâk olur önince ser-cümle hep piyâde

2. **binenler:-en, -ler**

Gazel 3127

Mısra: 6

(Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları sarkıtarak oturmak.

Sen sen ol kendüñi görme saña bu 'ibret yiter
Sernigün oldu gurûr-ıla binenler kerkese

3. **binmişdür:-miş, -dür**

Gazel 3490

Mısra: 3

(Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları sarkıtarak oturmak.

Semend-i nâza binmişdür yine meydân-ı hüsn içre
Ser-i 'uşşâkı top eyler elinde zülfi çevgânı

4. **binüp:-üp, -**

Gazel 3428

Mısra: 1

(Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları sarkıtarak oturmak.

Binüp semend-i nâza zülfin idüp kemendi
Ben mübtelâ-yı 'ışkuñ boynına dakdı bendi

5. **bini:-i**

Gazel 3156

Mısra: 5

Ben, 1. tekil şahıs zamiri.

Kaşdı bu ki kapuñdan ıra bini raķıb
Güş itme sözün uymağıl ol yüzi karaya

6. **bindügi:-düg, -i**

Gazel 3419

Mısra: 9

Yüksek bir şeyin veya bir hayvanın üstüne çıkıp ayaklarını sallandırarak oturmak.

Âh ol libâs-ı zer-keş bindügi atı serkeş
Bağlandı tîr ü türkeş 'azm-i 'Irâk'a düşdi

7. **biñ:**

Gazel 3088

Mısra: 8

1. 1000 sayısı. 2. "Pek çok, sayıca çok" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Cân terkini kim ura irer bûseme dirmiş
Biñ cân virelüm cân-ıla diñ aña satarsa

8. **biñ:**

Gazel 3074

Mısra: 3

"Bin" sayısı. II Sonsuz / sınırsız.

Biñ süvâl itsem dönüp virmez baña bir kez cevâb
Bulmadum bir çâre derdâ gonca-i hâmuşına

9. **biñ:**

Gazel 3203

Mısra: 1

"Bin" sayı sıfatı.

Yine biñ nâz-ıla cânâne geldi
Görüp derdüm benüm dermâna geldi

10. **biñ:**

Gazel 3233

Mısra: 6

" Pek çok, çok fazla" anlamında sayı sıfatı.

Yolın azıtmış iken togrı yola
Getürdüñ niçe biñ ehl-i şalıbi

11. **biñ:**

Gazel 3362

Mısra: 6

" Pek çok, çok fazla" anlamında sayı sıfatı.

Dermân yirine derdi alan mübtelâlaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devâ bizi

12. **biñ:**

Gazel 3374

Mısra: 4

" Pek çok, çok fazla" anlamında sayı sıfatı.

Hâk-i pâyına gözümden eyledüm gevher nisâr
Biñ belâ-y-ıla getürdüm ol gözi mestâneyi

13. **biñ:**

Gazel 3240

Mısra: 13

" Pek çok, çok fazla" anlamlarında sayı sıfatı.

Biñ benüm gibi kapusunda anuñ bendesi var
Kankı bî-dîndür aña beñzede bir pâdişehi

14. **biñ:**

Gazel 3246

Mısra: 5

" Pek çok, çok fazla" anlamlarında sayı sıfatı.

Qıyâmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzre
Umaram ki komayasın ayak altında bu mûri

15. **biñ:**

Gazel 3030

Mısra: 10

" Bin " sayı sıfatı; " pek çok, çok fazla. "

Muhibbî bâğ-ı hüsünde temâşâ eyle ol servüñ
Ne ra'nâ güller açılmış deger her biri biñ cāna

16. **biñ:**

Gazel 3476

Mısra: 3

" Bin " sayı sıfatı; " pek çok, çok fazla. "

Bir nazar kılmaz dönüp yolında biñ âh eylesem
‘Âşıkı nâ-hâk yire öldürmek anuñ hūları

biñ başlu ejderhâ:

1. **biñ başlu ejderhâ:**

Gazel 3482

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bin tane başı olan efsanevi, korkunç ve pek büyük bir hayvan.,

Çin-i zülfinden yañağı tábını eydür gören
‘Âleme odlar saçar biñ başlu ejderhâ gibi

biñ biñ:

1. **biñ biñ:**

Gazel 3430

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Binlerce, pek çok.

Dün hayâl-i yâr-ıla bir bunca rāzum var-ıdı
Baña bir nāz eylese biñ biñ niyāzum var-ıdı

biñ dürlü:

1. **biñ dürlü:**

Gazel 3059

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir türlü, bin çeşit.

Şehâb-ı zülfini gün yüze perde
İdelden ugradum biñ dürlü derde

2. **biñ dürlü:**

Gazel 3094

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Bir türlü, bin çeşit.

İder zülfini gün yüzine perde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

3. **biñ dürlü:**

Gazel 3090

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Bin türlü, bin çeşit.

Bulunur çün hevâ-yı zülf serde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

biñ kerre:

1. **biñ kerre:**

Gazel 3138

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bin defa, pek çok.

Günde biñ kerre yapar yâr yıkar gönüm evin
Tıflıdır olmaz ‘aceb itdüğü hep bāz gele

biñ kez:

1. **biñ kez:**

Gazel 3384

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bin kez, pek çok kere.

Günde biñ kez n’ola düşnām ile aña beni yâr
Elümüzden ne gelür aña du‘ādan gayrı

2. biñ kez:

Gazel 3401

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bin kez, pek çok kere.

Belâ tığryla biñ kez öldürürseñ
Muhibbî'nün sañadur yine meyli

3. biñ kez:

Gazel 3395

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Çok fazla, defalarca.

Eyâ zâhid eger biñ kez nazâr kılrsañ o meh-rûya
Görinmez pertev-i hüsni idesin çün nigâh egri

biñ pâre it:

1. biñ pâre it:-di

Gazel 3494

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Bin parça eylemek, paramparça, lime lime etmek,
parçalara ayırmak.*

Togradı bu bagrumı biñ pâre itdi tığ-ı gâam
Garğ-ı hûn olup yatur sînemde her bir pâresi

biñ pâre kıl-:

1. biñ pâre kıl:--ur, --sa, --ñ

Gazel 3017

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Lime lime etmek, parçalara ayırmak; yapılan fiilin
şiddetini belirtmek için kullanılmıştır.*

Yüzüm döndürmezem senden kılursañ beni biñ pâre
Eyâ dilber Hudâ haqqı ölince saña 'âşıkvan

biñ pâre ol:

1. biñ pâre ol:-ur

Gazel 3347

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bin parçaya bölünmek, parça parça olmak.

Bu gönül şâne gibi âh yine biñ pâre olur
Ol perîşân ura zülfine eger şâneligi

biñ var ol-:

1. biñ var ol-:

Gazel 3215

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Bin yaşa! Birinin davranışından hoşnut olduğunu
belirtmek için söylenir.*

Didi kapumda biñ var ola mübtelâlarum
Didüm ki yok Muhibbî gibi bir belâ-keşi

binâ:

1. binâsın:-st, -n

Gazel 3179

Mısra: 3

Bina.

Zühd-ile takvâ binâsın çarha ırgürmiş-iken
Geldi çün tûfân-ı mey hâk-ile yeksân eyledi

2. binâ:

Gazel 3270

Mısra: 6

Bina, yapı. II Gönül.

Derdâ dirîğ n'eyleyem ki firîb-i dehr
Zevk u şafâya atdı mübeddel binâ hüşî

3. binâya:-y, -a

Gazel 3115

Mısra: 14

Ar. Yapı, inşâ.

Bünyâd-ı cefâ eyledüñ evvel beni öldür
'Âdetdür ezel zebh-ile başlansa binâya

4. binâya:-y, -a

Gazel 3157

Mısra: 10

Yapı, ev.

Bünyâd-ı cefâ eyledi çün yâr Muhibbî
Kurbân idegôr câmi gönül sen o binâya

biñar:

1. biñarı:-ı

Gazel 3325

Mısra: 8

Pınar, çeşme, kaynak.

Yaşını eger hasret-ile hasta benefşe
Durmaz akar her tarafa çeşm[i] biñarı

binâ-yı 'ışk:

1. binâ-yı 'ışk:

Gazel 3143

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Aşk binası.

Binâ-yı 'ışk yapıdı mañabbet hişârını
Üstine itdi kelle-i 'uşşâkdan kule

bî-nem:

1. bî-nem:

Gazel 3249

Mısra: 6

(Fa.) Yaşsız, ıslak olmayan.

Döstim dil-teşneyem rahm itmedüñ
Çeşme-i lutfuñ sentüñ bî-nem gibi

bî-nevâ:

1. **bī-nevā-y-ıla**:-y, -ıla

Gazel 3158

Mısra: 8

Sessiz sedasız (kimse). II Zavallı, nasipsiz, mahrum kalmış.

Hîç ola mı gün gibi ol şâh-ı lâ-naẓîr
Pertev salup ola bu ben bī-nevā-y-ıla

bī-pervā:

1. **bī-pervā:**

Gazel 3065

Mısra: 8

Çekinmeden, korkusuz bir biçimde.

Şem' her şeb kül ider yakup niçe pervâneler
Bunca nâ-ḥaḳ kan iderken yana bī-pervā yine

bir:

1. **bir:**

Gazel 3140

Mısra: 10

T. Aynı, benzer.

Gel beni öldür rakîbi görmeyem küyünde tek
Bu meseldür bir ıfâfesinde bülbül olmaz zâg-ıla

2. **bir:**

Gazel 3000

Mısra: 1

Bir, belgisiz sıfat.

Bir saçı leylâ gamından âh kim sevdâlara
Ayb itmeñ ger düşem mecnûn olup şahrâlara

3. **bir:**

Gazel 3003

Mısra: 6

Bir, belgisiz sıfat.

Şikest eyler irak ol iy dil andan
Ki sensin şîşe ol bir seng-i ḥâra

4. **bir:**

Gazel 3011

Mısra: 1

Bir, belgisiz sıfat.

Niçe bir tîr-i cefâlar sîne-i miskînüme
Atıla seng-i melâmet yâ dil-i gamgînüme

5. **bir:**

Gazel 3143

Mısra: 4

Bir, belgisiz sıfat.

Tañ mı yakarsa sînesine dâg lâle-vâr
Her kim ki gönli baglaya bir saçı sünbüle

6. **bir:**

Gazel 3002

Mısra: 2

Bir, sayı sıfatı.

Görinmez bī-vefâlar içre sence
Bulunmaz bir cefâ-keş dahı bence

7. **bir:**

Gazel 3011

Mısra: 12

Bir, sayı sıfatı.

Öldüğümde döstlar hâzâ şehîdü'l-'âşîkîn
Başum üzre dikesiz bir senge yazup sinüme

8. **bir:**

Gazel 3487

Mısra: 8

Bir tek, yalnızca, sadece.

Yazarken yâra aḥvâlüm tutuşup âhum odından
Kül oldı eldeki kâgîd elümde bir ıalem kaldı

9. **biri:-i**

Gazel 3308

Mısra: 8

Bir sayısı, bir adet.

Bir iken 'ışk yolu zâhid anı iki görür
Biri iki görünür olıcak gözi şaşı

10. **bir:**

Gazel 3463

Mısra: 7

Yalnız bir, tek.

Tarîk-i 'ışk bir yoldur iki sandı anı zâhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

11. **bir:**

Gazel 3198

Mısra: 3

"Bir" sayı sıfatı.

Bir kıla döndi miyânın fikr iderken bu tenüm
Bir ḥayâl oldı hemân ancak ki nâ-yâb olmadı

12. **bir:**

Gazel 3386

Mısra: 1

Birisi, bir kişi.

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şâmun var-ıdı
Bir elümde gâbgâb u bir elde câmum var-ıdı

13. **bir:**

Gazel 3282

Mısra: 10

"Herhangi" anlamında belgisiz sıfat.

Âsümân-ıla zemîni gezdi [kim] künc-i vişâl
Bulmadı bir yir Muḥibbî sînede câ eyledi

14. **bir:**

Gazel 3364

Mısra: 2

"Bir tane" anlamında sayı sıfatı.

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yâr iki
Bir olur yâr iki olmaz olmasun zinhâr iki

15. **bir:**

Gazel 3365

Mısra: 14

"Bir tane" anlamında sayı sıfatı.

Bu Muhibbî şî'rini gören kemâle irdüğün
Bir sanurduk didi beñzer var-ımsı Selmân iki

16. **bir:**

Gazel 3453

Mısra: 9

Bir; sayı sıfatı.

Bâğı seyr eyle Muhibbî bir münâsib yâr-ıla
'İbret al gör niçe açılmış cihânuñ gülleri

17. **birdür:-dür**

Gazel 3456

Mısra: 9

Aynı, eşit.

Muhibbî 'ışk ara sende gedâ vü pâdişâ birdür
Ayâz'a niçe kul idi iştmedüñ mi Maḥmūd'ı

18. **birdür:--dür**

Gazel 3364

Mısra: 9

Aynı; tek.

Söz birdür bu Muhibbî seni cāndan yig sever
Cān virür yoluñda hergiz eylemez güftâr iki

19. **biri:-i**

Gazel 3012

Mısra: 4

"Bir" sayı sıfatı.

Zülfinde görüp ḥâline dil murğı dutılsa
Olmaya 'aceb dām u biri dāne geçerse

20. **bir:**

Gazel 3036

Mısra: 1

"Bir" sayı sıfatı.

Bir perî-peyker gamından zâr u giryânsın yine
Kâkül-i dilber gibi iy dil perîşânsın yine

21. **bir:**

Gazel 3058

Mısra: 2

"Bir" sayı sıfatı.

İy şabâ bu derdmendüñ ḥâlini var yâra de
Bulmadı hicrân şebinde derdine bir çäre de

22. **bir:**

Gazel 3058

Mısra: 8

"Bir" sayı sıfatı.

Bâgda serv-i sehî ḳaddüñ görüp ögünmesün
Ḳudreti yokdur anuñ çün bir ḳadem refṫara de

23. **bir:**

Gazel 3072

Mısra: 4

"Bir" sayı sıfatı.

Âḥ kim deryâ-yı eşkümd e bu çeşmüm merdümi
Sanasın bir keştîdür durmaz döner girdâbda

24. **bir:**

Gazel 3086

Mısra: 5

"Bir" sayı sıfatı.

Bir lebi şîrîn firâkıñdan belâ küñında âḥ
Urmuşam Ferhâd-veş başumı ben daşdan daşa

25. **bir:**

Gazel 3092

Mısra: 4

"Bir" sayı sıfatı.

'İrâḳ'ı geşt kıldum Rüm[']ı gezdüm
Gözüm dutmadı bir meh-rüyı sence

26. **bir:**

Gazel 3106

Mısra: 10

"Bir" sayı sıfatı.

Derdâ ki Muhib 'âr-ıla dil pāralanupdur
Bir kimsene yok 'ârı çeke âḥ benümle

27. **bir:**

Gazel 3120

Mısra: 1

"Bir" sayı sıfatı.

Müselmānlar giriftāram meded bir nā-müselmāna
Ne mümkindür ḥalâş olmak saçından ehl-i imāna

28. **bir:**

Gazel 3123

Mısra: 3

"Bir" sayı sıfatı.

Tolaşaldan bir perî-rü zülfinüñ sevdāsına
N'eyleyem şeydâ gönül vardukça Mecnün olmada

29. **bir:**

Gazel 3125

Mısra: 6

"Bir" sayı sıfatı.

Kenârı baḫr-ı 'ışkuñ yok irişmez 'umḳına kimse
Dilâ gel imtiḥân için o baḫra sen de bir tal-a

30. **bir:**

Gazel 3141

Mısra: 1

"Bir" sayı sıfatı.

Çekdüğüm derd ü belâyı hele bir yād eyle
Kuluñ isem daḫı iy gam beni âzād eyle

31. **bir:**

Gazel 3167

Mısra: 1
" Bir " sayı sıfatı.

Ne haddün gibi bir gül var çemende
Dişün mánendi dür olmaz 'Aden'de

32. bir:
Gazel 3168
Mısra: 8
" Bir " sayı sıfatı.

Gözlerün ta'lim-i sihr eyler perîşân zülfüne
Şad hezārān 'aşıkın ol bend ider bir mû-y-ıla

33. bir:
Gazel 3174
Mısra: 24
" Bir " sayı sıfatı.

Gâh olur serkeşlik eyler başına sultân olup
Gâh olur bir bende-i fermân ider gönülüm beni

34. bir:
Gazel 3188
Mısra: 8
" Bir " sayı sıfatı.

Gürbe iken katumda şîr ü peleng
Bir gözi âhû beni şikâr itdi

35. bir:
Gazel 3207
Mısra: 4
" Bir " sayı sıfatı.

Niçe yıllardur ki devr eyler bu çarḥ-ı lâciverd
Görmedi bir hûb-rüşen mâh-ı tâbānum gibi

36. bir:
Gazel 3225
Mısra: 5
" Bir " sayı sıfatı.

Bir bakışıyla eyledi murḡ-ı dili şikâr
San şâhin aldı pençesine bir kebûteri

37. bir:
Gazel 3257
Mısra: 6
" Bir " sayı sıfatı.

Dutıldı gönül bir perînüñ zülf[i] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belâ gibi

38. bir:
Gazel 3263
Mısra: 3
" Bir " sayı sıfatı.

Bu dünyâ heft ser bir ejdehâdur
Yudar dimez bu yoḡsul u budur bay

39. bir:
Gazel 3370
Mısra: 4
" Bir " sayı sıfatı.

Fikr idersin zâhidâ sanduñ anı derd ü elem
Başka bir 'âlem-durur 'âlemde miñnet 'âlemi

40. bir:
Gazel 3417
Mısra: 10
" Bir tek, sadece, yalnız.

Bu Muḥibbî niçe meh-rûlar görüp iy mâh-rû
Bir senüñ tek ḥaḡ budur hiç görmedi mánendüñi

41. bir:
Gazel 3392
Mısra: 1
" Bir kez " anlamında zarf.

Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yâr daḡı
Baña şimden girü raḡm eyleye aḡyâr daḡı

42. bir:
Gazel 3281
Mısra: 6
" Bir " belgisiz sıfatı.

Her yaña baksam her taraf meşḡül tesbîḡ du'â
Var mı cihânda bir kelâm hiç guft-ile güyuñ gibi

43. birdür:-dür
Gazel 3122
Mısra: 2
Aynı, benzer, eş, denk.

Maḡabbet çünki miñnetsüz bulunmaz dâr-ı dünyâda
Maḡabbet miñnet anuñçün yazılır birdür imlâda

44. birdür:-dür
Gazel 3468
Mısra: 6
Aynı, benzer, eş, denk.

Ġarâz çünki cihânda bir ḡabâdur
Baña birdür palâs-ıla fireñḡ

45. bir:
Gazel 3000
Mısra: 7
" Bir " belgisiz sıfatı.

Âlemi geşt eyledüm bir yâr-ı şâdik görmedüm
Uzlet itsem ḡaḡkdan düşsem ne tañ tehâlara

46. bir:
Gazel 3017
Mısra: 3
" Bir " belgisiz sıfatı.

Nazar eyle görüp ḡâlüm benüm derdüme bir çâre
Senüñ 'iḡkuñda iy meh-rû Ḥuzâ bilür ki şâdikvan

47. bir:
Gazel 3031
Mısra: 3
" Bir " belgisiz sıfatı.

Saña beñzer bir perî-peyker melek-rû görmedüm
Gerçi kim 'âlemde bî-ḡad eylemişem geşt-i râh

48. **bir:**

Gazel 3127

Mısra: 1

" Bir " belgisiz sıfat.

Rāzuñı sakla dime ‘ālemde hergiz bir kese
Yine ol fāş ider anı ağız açup söylese

49. **bir:**

Gazel 3141

Mısra: 6

" Bir " belgisiz sıfat.

Cān nisār eyle lebi şīrine Ferhād gibi
Işk yolında yūri sen dahı bir ad eyle

50. **bir:**

Gazel 3229

Mısra: 6

" Bir " belgisiz sıfat.

Gözüm egnüme bir hıl‘at geyürdi
Başuma āh bir tād-ı semmūrī

51. **bir:**

Gazel 3230

Mısra: 7

" Bir " belgisiz sıfat.

Ol güzeller şāhım ger görse idi bir nazar
Unudurdı zāhid-i bārid-ı nefes evrādını

52. **bir:**

Gazel 3240

Mısra: 14

" Bir " belgisiz sıfat.

Biñ benüm gibi kapusunda anuñ bendesi var
Kankı bī-dīndür aña beñzede bir pādīşehi

53. **bir:**

Gazel 3271

Mısra: 10

" Bir " belgisiz sıfat.

‘Işkuñ yolını iltemedi kimsene başa
Bir kāra sakın beñzedeğim dime bu kārı

54. **bir:**

Gazel 3281

Mısra: 4

" Bir " belgisiz sıfat.

Gülşende güller çok hīç birisi ruhsāruña
Yokdur bir serv-i bülend kāmēt-i dil-cüyüñ gibi

55. **bir:**

Gazel 3281

Mısra: 10

" Bir " belgisiz sıfat.

Varsa Muhibbī kūyuña her yañadan karşı gelür
Yokdur baña bir aşınā bildüm seg-i kūyuñ gibi

56. **bir:**

Gazel 3286

Mısra: 1

" Bir " belgisiz sıfat.

Bir baht-ı kem bī-tāli‘em görmem senüñ pervāzuñı
Bārī tekellüm gayra kıl tā işidem āvāzuñı

57. **bir:**

Gazel 3289

Mısra: 3

" Bir " belgisiz sıfat.

‘Işka kim dolaşa bulunmaya bir çäre aña
Tā ki urmaya alup başa daşı daşa başı

58. **bir:**

Gazel 3289

Mısra: 6

" Bir " belgisiz sıfat.

Hīç ola mı ki anuñ vaşlına ire elüm
Ol ola ‘ālī-neseb ben kul olam bir Hābeşī

59. **bir:**

Gazel 3289

Mısra: 8

" Bir " belgisiz sıfat.

Kim hālāş olabilür gamze okı atılıcak
Bir yire ya kaşnuñ gelse iki yire başı

60. **bir:**

Gazel 3290

Mısra: 6

" Bir " belgisiz sıfat.

Düşde gördüm yār[1] didüm [ben] der-āgüş itmişem
İşidüp didi bir ‘arīf vaşla yordum h‘ābuñı

61. **bir:**

Gazel 3293

Mısra: 10

" Bir " belgisiz sıfat.

Muhibbī çevre māyildür güzeller terk ide sanma
Kesebilmez degül mu‘tād ola bir kimsenüñ hūyı

62. **bir:**

Gazel 3309

Mısra: 2

" Bir " belgisiz sıfat.

Benem tek bī-dil ü bī-i‘tibārī
Bulınmaz bī-kesi bir hāksārī

63. **bir:**

Gazel 3326

Mısra: 8

" Bir " belgisiz sıfat.

Bī-ihtiyār bu dili kendüye yār çeker
Yokdur cihānda bir aña beñzeye dil-keşi

64. **bir:**

Gazel 3326

Mısra: 10
" Bir " belgisiz sıfat.

Kimdür Muhibbî iklîm-i 'ışk içre didi yâr
Didüm belâ kişverinüñ bir belâ-keşi

65. bir:
Gazel 3332
Mısra: 6
" Bir " belgisiz sıfat.

Nâzûk bedeni berg-i semenden dağı nâzûk
Kim gördi bu nev'-ile bir sîm-dâde[y]i

66. bir:
Gazel 3339
Mısra: 13
" Bir " belgisiz sıfat.

Âteş-i 'ışk sînem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmakdadur bilmez o nâr eksüklüğü

67. bir:
Gazel 3340
Mısra: 14
" Bir " belgisiz sıfat.

Kimdür Muhibbî 'âşık 'ışk içre sorsalar
Dirdüm belâ vü miñnet ile bir melâmeti

68. bir:
Gazel 3342
Mısra: 10
" Bir " belgisiz sıfat.

Himmetüm bâzı didüm eyleye 'Ankâ'yı şikâr
İltür-idüm sözüm ilerü gel bir şâl beni

69. bir:
Gazel 3343
Mısra: 5
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir rind-i sebük-rûh gerek fehm ide sözüm
Mela'larda keşf degüldür bu ma'ânî

70. bir:
Gazel 3346
Mısra: 1
" Bir " belgisiz sıfat.

Olmaya bâğ içre bir serv ol kad-i bâlâ gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi şehlâ gibi

71. bir:
Gazel 3354
Mısra: 5
" Bir " belgisiz sıfat.

İy dil tabîbi derdüme bir çäre eyle gel
Günden güne artma[da]dur dil şakâmeti

72. bir:
Gazel 3356
Mısra: 4
" Bir " belgisiz sıfat.

Ėam Şebinde Ėasta dil eyler temennâ-yı vişâl
Dürlü dürlü fikr ider bir ölecek sayru gibi

73. bir:
Gazel 3361
Mısra: 4
" Bir " belgisiz sıfat.

Ağlayup âh eyledükçe Ėande eyler gül gibi
Var mı bir gül bād-ıla bārāndan açılmadı

74. bir:
Gazel 3405
Mısra: 2
" Bir " belgisiz sıfat.

UyĖuya vardukda dil cennetde gördi yirini
Bir mu'abbir küy-ı yâr eyle didi ta'bîrini

75. bir:
Gazel 3406
Mısra: 1
" Bir " belgisiz sıfat.

Ėalk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes ŐiĖhat gibi

76. bir:
Gazel 3406
Mısra: 8
" Bir " belgisiz sıfat.

Olsa kumlar sağışınca 'ömrüne Ėadd ü 'aded
Gelmeye bu Şişe-i çarĖ içre bir sâ'at gibi

77. bir:
Gazel 3438
Mısra: 1
" Bir " belgisiz sıfat.

Aldı gönüm öndülin bir nev-civānuñ yügrüğü
Olalıdan Ėüsn-ile mülk-i cihānuñ yügrüğü

78. bir:
Gazel 3019
Mısra: 4
" Bir " sayı sıfatı.

Ėurra-i Şeb-rengüñi tağıtmağıl gül yüzüne
Bir Őiyeh Hindü-durur bağtın Ėümāyün eyleme

79. bir:
Gazel 3021
Mısra: 1
" Bir " sayı sıfatı.

Yine aldı gönül bir güzelün pāresine
Rağm idüp urmadı merhem dil ü cān yarasına

80. bir:
Gazel 3026
Mısra: 2
" Bir " sayı sıfatı.

Her tarafından zülf kim düşmiş o Ėaddi meh-veşe
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneşe

81. bir:

Gazel 3052

Mısra: 5

" Bir " sayı sıfatı.

Benî âdemden olmadı özine gördi bir çäre
Vuḥūşa 'arz-ı hâl-içün varur Mecnûn küh-ı Necd'e

82. bir:

Gazel 3057

Mısra: 3

" Bir " sayı sıfatı.

Kâküli sevdāsına kim dil vire bir dilberün
İnlemekle 'âkıbet gönül perîşân olmaya

83. bir:

Gazel 3061

Mısra: 2

" Bir " sayı sıfatı.

Perîsin bilmedüm yâḥūd ferîşte
Beni bî-tâkât itdün bir görîşte

84. bir:

Gazel 3072

Mısra: 9

" Bir " sayı sıfatı.

İy Muḥibbî 'ışk bir gevherdür eksük olmasun
Kıymetin bilür bunuñ yok kimse şeyḫ ü şabda

85. bir:

Gazel 3074

Mısra: 4

" Bir " sayı sıfatı.

Biñ süvâl itsem dönüp virmez baña bir kez cevâb
Bulmadum bir çäre derdâ gonca-i ḥâmūşına

86. bir:

Gazel 3081

Mısra: 7

" Bir " sayı sıfatı.

Bir çadeḫ mey saña bu 'âlemde bir şâhid yiter
Ḥöce-i dünyâ gibi kef geçmegil mâl üstine

87. bir:

Gazel 3086

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı.

Akdı yaşum su gibi bir serv boylu serkeşe
Anuñ için 'âlemi ğark eyledi başdan başa

88. bir:

Gazel 3089

Mısra: 9

" Bir " sayı sıfatı.

Virmek olurdı dehânından Muḥibbî bir nişân
Âb-ı ḥayvân ger bu 'âlem içre nâ-yâb olmasa

89. bir:

Gazel 3091

Mısra: 8

" Bir " sayı sıfatı.

Çekdümse ne ğam derd ü belâ ile meşakkât
Şükrüm bu ki irdüm soñucu bir ulu gence

90. bir:

Gazel 3093

Mısra: 8

" Bir " sayı sıfatı.

Gerçi lâyıḫ degülem bezmüne iy şâh-ı cihân
Bir nazar kıl böyle bu bende liyâkat getüre

91. bir:

Gazel 3111

Mısra: 5

" Bir " sayı sıfatı.

Sıhr idüp didi ki her târını bir mâr itdüm
Kimse el sunmaya tâ zülf-i perîşânumuza

92. bir:

Gazel 3111

Mısra: 8

" Bir " sayı sıfatı.

Bâĝ-ı ḥüsninde didi nâlem işidüp ol gül
Geldi bir bülbül-i şürîde gülistânumuza

93. bir:

Gazel 3121

Mısra: 3

" Bir " sayı sıfatı.

Şîrîn lebinün yādına bir 'ışk eri olsa
Cân terkin urup râh-ı belâ içre seçilse

94. bir:

Gazel 3130

Mısra: 2

" Bir " sayı sıfatı.

Dün hevâ kesb itmek-içün seyre vardum gülsene
Cân u dil yagmaya virdüm ugradum bir rehzene

95. bir:

Gazel 3131

Mısra: 5

" Bir " sayı sıfatı.

Sen baña bir büse virdün ben saña cân u dilüm
Assı itmedüm cihânda illâ bu bâzârda

96. bir:

Gazel 3132

Mısra: 3

" Bir " sayı sıfatı.

Bir nazarla niçe biñ 'aşıkı bî-cân eyler
Ne 'aceb ḥâşşa var kirpüg-ile kaşında

97. bir:

Gazel 3133

Mısra: 10
" Bir " sayı sıfatı.

Muḳarrer tevbeysi sırdı Muḳıbbı nūş idüp cāmı
Şu gönlümden geçen gibi baña bir gül'izār olsa

98. bir:
Gazel 3134
Mısra: 9
" Bir " sayı sıfatı.

Vireliden bu Muḳıbbı bir saçı leylāya dil
Olmuşam Mecnūn-şıfat kuşlar yuvalar başuma

99. bir:
Gazel 3136
Mısra: 1
" Bir " sayı sıfatı.

Niçe bir kan ola gönlüm ḳasret-i cānān-ıla
Ya niçe bir geçe 'ömrüm āh-ıla efgān-ıla

100. bir:
Gazel 3137
Mısra: 2
" Bir " sayı sıfatı.

Gözlerüme kim nazar kılsa bentüm pür āb-ıla
Der bi'aynih bir ḳadeḳ tolmuş şarāb-ı nāb-ıla

101. bir:
Gazel 3139
Mısra: 5
" Bir " sayı sıfatı.

Baña bakmaz bir nazar meyli hemān aḳyāratur
Çeşmi kāfirdür bakar mı hiç müselmān üstine

102. bir:
Gazel 3140
Mısra: 3
" Bir " sayı sıfatı.

Bir ayak üzre gelüp bil bağlayupdur hızmete
Servüñ indi kara su ayagina turmag-ıla

103. bir:
Gazel 3151
Mısra: 7
" Bir " sayı sıfatı.

Vād-i hicrān şebinde bir kara gündür geçer
Olşardur ḳasta dil āḳır bu āh u zār ile

104. bir:
Gazel 3151
Mısra: 10
" Bir " sayı sıfatı.

İy Muḳıbbı çünki bilürsin ki fānīdür cihān
Gülşen içre bāde nūş it bir muşāḳıb yār ile

105. bir:
Gazel 3158
Mısra: 11
" Bir " sayı sıfatı.

Sen bir nazarla mürde dile cān baḳışladuñ
'İsā egerçi zinde kılordı du'ā-y-ıla

106. bir:
Gazel 3162
Mısra: 1
" Bir " sayı sıfatı.

Bir seḳer saldı beni ol ḳonca hicrān bāḳına
Yagdı eşküm jāleler yirine her yapragına

107. bir:
Gazel 3164
Mısra: 1
" Bir " sayı sıfatı.

Bir ḳazel didüm yine şol māh-ı tābān üstine
Eydür ise ehl-i şevḳ götür ser-i cān üstine

108. bir:
Gazel 3164
Mısra: 6
" Bir " sayı sıfatı.

Ol perī-ruḳşarı görsem bīd gibi ditirerem
Sanasın bir ḳastadur kim ditreye cān üstine

109. bir:
Gazel 3165
Mısra: 4
" Bir " sayı sıfatı.

'İşk yolında olur ise şād olur göñül
Bir ḳasta gibi irişe āḳır selāmete

110. bir:
Gazel 3166
Mısra: 10
" Bir " sayı sıfatı.

Ney gibi feryād iderse bu Muḳıbbı tañ mıdur
Bir gül-i ra'nā ḳamından dīde-pürḳunam yine

111. bir:
Gazel 3174
Mısra: 8
" Bir " sayı sıfatı.

Gāh olur añlar rumüz-ı kāyinātı ser-te-ser
Gāh olur bir nuḳı yok ḳayvān ider göñlüm beni

112. bir:
Gazel 3174
Mısra: 13
" Bir " sayı sıfatı.

Gāh olur bir zerre-i nāçizden kemter kılar
Geh döner ḳurşīd-veş ḳaşān ider göñlüm beni

113. bir:
Gazel 3174
Mısra: 26
" Bir " sayı sıfatı.

Gāh olur nazm-ı Nizāmī'den Muḳıbbı dem urur
Gāh bir ḳarf anlamaz nādān ider göñlüm beni

114. **bir:**

Gazel 3182

Mısra: 6

" Bir " sayı sıfatı.

Hevâ-yı 'ışk tagırdı egerçi hırmen-i 'aqlum
Tenüm bir kâha dönmişdür o da 'ışkuñ talebkârı

115. **bir:**

Gazel 3183

Mısra: 10

" Bir " sayı sıfatı.

Virmeyince cān meta'ın vaşlumu bulmaz dimiş
Bir söz-ile müşkilümü dilber āsān eyledi

116. **bir:**

Gazel 3183

Mısra: 12

" Bir " sayı sıfatı.

İy Muhibbī genc-i hüsne zülfini idüp tılısm
Hıfz için her tārını bir mār u su'bān eyledi

117. **bir:**

Gazel 3184

Mısra: 7

" Bir " sayı sıfatı.

Dil tabībisin neden bildürmeyesin bir cevāb
Derd ü hasretle bugün öldüresin bīmāruñı

118. **bir:**

Gazel 3187

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı.

Gönül gül yüzlü bir dildāra düşdi
Anuñçün bülbül-āsā zāra düşdi

119. **bir:**

Gazel 3187

Mısra: 3

" Bir " sayı sıfatı.

İçelden bir kadeh 'ışkuñ meyinden
Dil-i rindüm der-i hāmmāra düşdi

120. **bir:**

Gazel 3198

Mısra: 4

" Bir " sayı sıfatı.

Bir kıla döndi miyānın fikr iderken bu tenüm
Bir hayāl oldu hemān ancak ki nā-yāb olmadı

121. **bir:**

Gazel 3200

Mısra: 2

" Bir " sayı sıfatı.

Olmaya bir fitneger ol gözleri şehlä gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol kad-i bālā gibi

122. **bir:**

Gazel 3217

Mısra: 3

" Bir " sayı sıfatı.

Sevdüğüm gerçi ki bir sīmīn-beden maḥbūbdur
Ne belāya ilte āḥir bilmezem sevdā beni

123. **bir:**

Gazel 3220

Mısra: 7

" Bir " sayı sıfatı.

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdā ki firāk-ıla dil ü cān öleyazdı

124. **bir:**

Gazel 3223

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı.

Olmuşam bir çeşmi āhūnuñ yine āvāresi
Ġamzesinüñ lik var sinemde yüz biñ yarası

125. **bir:**

Gazel 3225

Mısra: 8

" Bir " sayı sıfatı.

Dīvāne gönüm eyleme vaşlın anuñ taleb
Ol pādīşāh-ı hüsñ ola sen bir kalendarı

126. **bir:**

Gazel 3235

Mısra: 2

" Bir " sayı sıfatı.

Kim temāşā eyleye bir laḥza hüsñüñ bağını
Almaya bir ḥabbeye virseñ irem uçmagını

127. **bir:**

Gazel 3237

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı.

Dil itdi yine bir güzele mübtelā beni
Rāḥat yüzini görmeyiser āh u vā beni

128. **bir:**

Gazel 3238

Mısra: 7

" Bir " sayı sıfatı.

Niçe bir yazayım derd-i derūnum bir kitāb oldu
Okumaz korkaram dilber idersem intihāb evlā

129. **bir:**

Gazel 3238

Mısra: 14

" Bir " sayı sıfatı.

Muhibbī ḥastadur yatur lebūñ dārü's-şifāsında
Ya öldür anı kurtılsun ya gönder bir cevāb evlā

130. **bir:**

Gazel 3246

Mısra: 5
" Bir " sayı sıfatı.

Kıyâmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzre
 Umaram ki komayasın ayak altında bu mürî

131. bir:
 Gazel 3269
 Mısra: 6
 " Bir " sayı sıfatı.

Olup 'âşık cihâni geşt kıldum
 Senüñ tek görmedüm ben bir habîbi

132. bir:
 Gazel 3288
 Mısra: 6
 " Bir " sayı sıfatı.

Lezzeti şîrîn lebi güftârını gönül didi
 Allâh Allâh kudretinden bir şeker-güftâr idi

133. bir:
 Gazel 3297
 Mısra: 9
 " Bir " sayı sıfatı.

Kâni' olmadı Muhibbî bir göz-ile dilberi
 Dâğlardan görmek için dîde peydâ eyledi

134. bir:
 Gazel 3300
 Mısra: 11
 " Bir " sayı sıfatı.

Bulmadum bir yâr-ı şâdık togrı yâr
 Ser-te-ser gezdüm egerçi 'âlemi

135. bir:
 Gazel 3303
 Mısra: 3
 " Bir " sayı sıfatı.

Tırfa-büdur çıkmadı bir harf zebânımdan benüm
 Ser-te-ser tolmış cihân gördüm benüm efsânemi

136. bir:
 Gazel 3305
 Mısra: 9
 " Bir " sayı sıfatı.

Alma Muhibbî 'âkil ol dünyây[1] sen bir habbeye
 Âhîr saña ne kılsar bilmez misin bu zâlümi

137. bir:
 Gazel 3033
 Mısra: 18
 Sadece / bir tek.

Kim bir nefesüm kaldı hemân çıkmaga bu cân
 İy bād-ı şabâ yâra varup bir haber eyle

138. bir:
 Gazel 3008
 Mısra: 8
 " Bir " sayı sıfatı.

Hâlünü 'arızunda her kim görürse eydür
 Bir Hindi devşürür gül san gülsitân içinde

139. bir:
 Gazel 3098
 Mısra: 10
 " Bir " sayı sıfatı.

Kim ki dil virmez cihâna geçer istîgnâ-y-ıla
 İy Muhibbî bu tokuz mînâyı sır bir seng-ile

140. bir:
 Gazel 3136
 Mısra: 2
 " Bir " sayı sıfatı.

Niçe bir kan ola gönülüm hasret-i cânân-ıla
 Ya niçe bir geçe 'ömrüm âh-ıla efgân-ıla

141. bir:
 Gazel 3166
 Mısra: 1
 " Bir " sayı sıfatı.

Bir gül-i ra'nâ gamından zâr u mahzûnam yine
 Bagrumuñ kanı yiñilmez dîde-pürhûnam yine

142. bir:
 Gazel 3258
 Mısra: 10
 " Bir " sayı sıfatı.

Gören gam bârı altında hezârân eyleyüp tahsîn
 Diyeler başına almış Muhibbî bir kara tagı

143. bir:
 Gazel 3015
 Mısra: 10
 " Bir " sayı sıfatı.

Dilâ atlâs dîbâyı n'idersin
 Saña yitmez mi bir palâs-ı jende

144. bir:
 Gazel 3018
 Mısra: 6
 " Bir " sayı sıfatı.

Raħm eyle eyâ zâlim-i devrân-ı cefâkâra
 Ben bulmadum derdüme bir çâre esirge

145. bir:
 Gazel 3018
 Mısra: 10
 " Bir " sayı sıfatı.

Miħnet şebine ugradısa n'ola Muhibbî
 Geh cevr iderseñ gâh bir pâre esirge

146. bir:
 Gazel 3021
 Mısra: 8
 " Bir " sayı sıfatı.

Beni hicrân elemi hâk-ile yeksân ideyor
 Düşeli bir gözi âhü yüzi meh-pâresine

147. **bir:**

Gazel 3021

Mısra: 10

" Bir " sayı sıfatı.

Bu Muhibbî yanar 'ışkıyla anuñ şem' gibi
Âh kim bir meded olmadı anuñ çâresine

148. **bir:**

Gazel 3022

Mısra: 4

" Bir " sayı sıfatı.

Pişe itme zulmı lillâh kendüñe iy serv-kaç
Nüh felek titrer kaçan kim bir ğarîb eyleye âh

149. **bir:**

Gazel 3030

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı.

Göz ucından gönül düşdi meded bir nâ-müselmâna
Ĥadeng-i tîr-i müjgâmi irişdi sînedden câna

150. **bir:**

Gazel 3036

Mısra: 7

" Bir " sayı sıfatı.

Ğarra olma dâr-ı dünyâ bir misâfir-ĥânedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmânsın yine

151. **bir:**

Gazel 3039

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı.

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün bâzârda
Ruĥları mânendi bir gül bitmedi gülzârda

152. **bir:**

Gazel 3039

Mısra: 2

" Bir " sayı sıfatı.

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün bâzârda
Ruĥları mânendi bir gül bitmedi gülzârda

153. **bir:**

Gazel 3040

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı.

Yine baş koşdı gönül bir dilber-i ra'nâ-y-ıla
Bunu umar vaşl ola ol kâmet-i bâlâ-y-ıla

154. **bir:**

Gazel 3042

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı.

Gönül çün bir devâsuz düşdi derde
Ğamı sînemdedür sevdâsı serde

155. **bir:**

Gazel 3064

Mısra: 2

" Bir " sayı sıfatı.

Atup zülfün kemendini düşürdüñ gönlümi bende
Kapuñda umaram olam ki boynı bağlu bir bende

156. **bir:**

Gazel 3072

Mısra: 6

" Bir " sayı sıfatı.

Âfitâb-ı ĥüsnüñe baksam gözüm pür âb olur
Döstüm bir ĥâşşadur bu mihr-i 'âlem-tâbda

157. **bir:**

Gazel 3075

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı.

Gel maĥabbet şehrinün kıl bir nazar yapusına
Yüz sürüp müjgâmi cârüb it dilâ tapusına

158. **bir:**

Gazel 3080

Mısra: 10

" Bir " sayı sıfatı.

İy Muhibbî ser-i zülfine niçe kıymet olur
Virilür mülk-i cihân çünki bahâ bir kılma

159. **bir:**

Gazel 3081

Mısra: 7

" Bir " sayı sıfatı.

Bir kadeĥ mey saña bu 'âlemde bir şâhid yiter
Ĥöce-i dünyâ gibi keĥ geçmegil mâl üstine

160. **bir:**

Gazel 3087

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı.

Bir perî peyker kamer-ruĥsâr sevdüm tâzece
Bir lebi şîrin şeker-güftâr sevdüm tâzece

161. **bir:**

Gazel 3087

Mısra: 2

" Bir " sayı sıfatı.

Bir perî peyker kamer-ruĥsâr sevdüm tâzece
Bir lebi şîrin şeker-güftâr sevdüm tâzece

162. **bir:**

Gazel 3087

Mısra: 4

" Bir " sayı sıfatı.

Bülbül-i şürîdeyem feryâd u eĥĝân eylerem
Bir yüzi gül ğonca-leb gülzâr sevdüm tâzece

163. **bir:**

Gazel 3087

Mısra: 10
" Bir " sayı sıfatı.

Sinede durmaz Muhibbî gamzesi eyler güzere
Bir kaşı ya kirpügi ok yâr sevdüm tâzece

164. **bir:**
Gazel 3096
Mısra: 2
" Bir " sayı sıfatı.

Hicrûn-ile dönmiş-idüm ben hâzân yapragına
Bir katı âh eyledüm düşdüm fenâ topragına

165. **bir:**
Gazel 3109
Mısra: 3
" Bir " sayı sıfatı.

Çiçekler her biri bir hûba beñzer
Görenler lâ-büd irer veed ü hâle

166. **bir:**
Gazel 3114
Mısra: 7
" Bir " sayı sıfatı.

Haş senüñ hüsnüñi bir vech-ile ahsen yaradup
Komadı hâcet ola zîver ü pîrâyesine

167. **bir:**
Gazel 3117
Mısra: 4
" Bir " sayı sıfatı.

Vuşlat el vire mi yâhüd düşe mi rûz-ı firâk
Muşhaf-ı hüsnini gel aç hele bir fâl eyle

168. **bir:**
Gazel 3123
Mısra: 1
" Bir " sayı sıfatı.

Bir elif kad hasretinden kâmetüm nün olmada
Âh kim günden güne hâlüm digere-gün olmada

169. **bir:**
Gazel 3125
Mısra: 1
" Bir " sayı sıfatı.

Dirîgâ 'aqlımı aldı benüm bir gözleri ala
Muqarrer şimdiden girü olur işüm gücüm nâle

170. **bir:**
Gazel 3161
Mısra: 1
" Bir " sayı sıfatı.

Düşdi gönlüm bir perinüñ zülf-i 'anber-bârına
Tevbe kıldı şimdiden girü şalâhuñ kârına

171. **bir:**
Gazel 3200
Mısra: 1
" Bir " sayı sıfatı.

Olmaya bir fitneger ol gözleri şehlä gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol kad-i bälâ gibi

172. **bir:**
Gazel 3201
Mısra: 3
" Bir " sayı sıfatı.

'İşk devletinde yine irişdüm bir 'âleme
'Âlem içinde olmaya ol 'âlemüm gibi

173. **bir:**
Gazel 3215
Mısra: 10
" Bir " sayı sıfatı.

Didi kapumda biñ var ola mübtelâlarum
Didüm ki yok Muhibbî gibi bir belâ-keşi

174. **bir:**
Gazel 3217
Mısra: 10
" Bir " sayı sıfatı.

Evveli 'ıškuñ Muhibbî'ye didüñ cân terkidür
Bir söz-ile döştüm öldürmegil illâ beni

175. **bir:**
Gazel 3225
Mısra: 6
" Bir " sayı sıfatı.

Bir bakışıyla eyledi murğ-ı dili şikâr
San şahin aldı pençesine bir kebûteri

176. **bir:**
Gazel 3229
Mısra: 5
" Bir " sayı sıfatı.

Gözüm egnüme bir hil'at geyürdi
Başuma âh bir tâc-ı semmürî

177. **bir:**
Gazel 3230
Mısra: 3
" Bir " sayı sıfatı.

Virmeyince bir saçı leylâya dil Mecnün gibi
Leşker-i gam yıkmadı bu cân u dil bünyâdını

178. **bir:**
Gazel 3232
Mısra: 11
" Bir " sayı sıfatı.

Her bir nefes ki bir ulu ni'met degül midür
Şâkir kaçan ki şükürinüñ ide edâsını

179. **bir:**
Gazel 3237
Mısra: 9
" Bir " sayı sıfatı.

'Ahdüm bu idi bağlamayam bir kese gönül
İllâ Muhibbî komadı gönül baña beni

180. **bir:**

Gazel 3240

Mısra: 2

" Bir " sayı sıfatı.

Seyr-i gülşen ideler nâz-ıla ol yâr gehi
Bir ayag üzre tutup hîdmet ide serv-i sehî

181. **bir:**

Gazel 3241

Mısra: 14

" Bir " sayı sıfatı.

İy Muhibbî kimseye gelmez bu dünyâdan vefâ
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dârâ gibi

182. **bir:**

Gazel 3244

Mısra: 3

" Bir " sayı sıfatı.

Her kim ki kanâ'at eyleye bir loğma hırkaya
Bakmaz o şeh de atlasa virmez palâsını

183. **bir:**

Gazel 3260

Mısra: 10

" Bir " sayı sıfatı.

Agırdur bâr-ı ğam ğâyet anı çekmege yok tākāt
Muhibbî çün degül mümkün götürmek bir ulu tagı

184. **bir:**

Gazel 3268

Mısra: 3

" Bir " sayı sıfatı.

Bir harâret virdi 'ışk bu dil-i sūzânuma
Anı teskîn itmedi bu çeşmesârûnı giryesi

185. **bir:**

Gazel 3270

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı.

Zâhir oldı nâgehân gördüm ben bir mehveşi
Ol zamândan berü şu'le virdi sînem âteşi

186. **bir:**

Gazel 3278

Mısra: 6

" Bir " sayı sıfatı.

İtmese kişi kanâ'at bulmaz devlete yol
Ol eger görmeye bir nâ-hoş ile hoşı

187. **bir:**

Gazel 3280

Mısra: 10

" Bir " sayı sıfatı.

Geldi Muhibbî 'âlemi geşt itdi ser-te-ser
Bir yâr-ı yârânı bulmadı idine maħremi

188. **bir:**

Gazel 3281

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı.

Yokdur cihânda bir şanem iy dōst senûn rûyuñ gibi
Sünbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

189. **bir:**

Gazel 3281

Mısra: 8

" Bir " sayı sıfatı.

Kāmet getürdi kāmētûn mescidde müezzîn görüp
Didi ki bir mihrâb yok hiç tāk-ı ebrüyuñ gibi

190. **bir:**

Gazel 3284

Mısra: 9

" Bir " sayı sıfatı.

Muhibbî bir vefâsuz yâri sevmiş
Ne kıl sun yok elinde ihtiyârı

191. **bir:**

Gazel 3296

Mısra: 10

" Bir " sayı sıfatı.

Gice meyden başumda var ħumârum
Seher bir bâde sun luţf eyle şaki

192. **bir:**

Gazel 3298

Mısra: 10

" Bir " sayı sıfatı.

Çok günâhuñ var Muhibbî vaktidür gel tevbeye
Saç sakal agarmaduk başuñda bir mü kalmadı

193. **bir:**

Gazel 3321

Mısra: 5

" Bir " sayı sıfatı.

'İşkuñ bir ħâle ugratdı beni iy mâh-rû
Niçe geçer rûz u hafta mâh bilmem sâltümi

194. **bir:**

Gazel 3325

Mısra: 9

" Bir " sayı sıfatı.

Gülşende Muhib bir gazel-i âbdâr okur
Tûfî-ţab' sanki ider kând-ı nisârı

195. **bir:**

Gazel 3373

Mısra: 7

" Bir " sayı sıfatı.

'Akl u şabri küllî bir yirden ferâmüş eyleyüp
'Aşıkam dîvânelıkdur ħâşılum dîvâneĝi

196. **bir:**

Gazel 3383

Mısra: 6
" Bir " sayı sıfatı.

Göreliden gün yüzünü niçe yıldur āh kim
Dağı bir nisbetle cān-ı nātūvān eglenmedi

197. bir:
Gazel 3407
Mısra: 4
" Bir " sayı sıfatı.

Dāğuñı dām eyle şayd it eşk-i çeşmüñ dane kıl
Bir kebüter-sīne sīm-endāmı bayram irtesi

198. bir:
Gazel 3434
Mısra: 3
" Bir " sayı sıfatı.

'İşk bir meşrebdür anı şūfi idrāk eylemez
Zira kim 'āşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

199. bir:
Gazel 3449
Mısra: 8
" Bir " sayı sıfatı.

Hūn-ıla hāne-i dilde yine taşvīr itdüm
Cāme-i zer-baf ile bir büt-i zerrīn külehi

200. bir:
Gazel 3460
Mısra: 10
" Bir " sayı sıfatı.

Hūblar gerçi Muhibbī 'ālem içre çok veli
Dīde hīç görmüş degül bir böyle şūh-ı dil-keşi

201. bir:
Gazel 3467
Mısra: 8
" Bir " sayı sıfatı.

Sunup bir bāde 'āklum bāda virdi
Yine bir muğbeçe aşlı Firengī

202. bir:
Gazel 3477
Mısra: 8
" Bir " sayı sıfatı.

İñlerse rebāb oldı 'aceb mi dil-i sūzān
Devrān getirüp bir deriyi sīneme yakdı

203. bir:
Gazel 3478
Mısra: 1
" Bir " sayı sıfatı.

Kühken geldi bu 'ışk bünyādına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yirine bu göñlüm baş kodı

204. bir:
Gazel 3479
Mısra: 4
" Bir " sayı sıfatı.

Mübtelāsın iy göñül gördüm saçı zencīrine
Bir delü dīvāne sergerdāna beñzetdüm seni

205. bir:
Gazel 3495
Mısra: 1
" Bir " sayı sıfatı.

Yüzi güldür boyı bir servi dalı
Gözümden gitmeye hergiz hayāli

206. bir:
Gazel 3496
Mısra: 9
" Bir " sayı sıfatı.

Bir siyāh tel dakdı āhından Muhibbī başına
Bunuñ-ıla seçilür her pehlevānuñ yügrügi

207. bir:
Gazel 3430
Mısra: 2
"Bir defa, bir kez" anlamında zarf.

Dün hayāl-i yār-ıla bir bunca rāzum var-ıdı
Baña bir nāz eylese biñ biñ niyāzum var-ıdı

208. bir:
Gazel 3058
Mısra: 6
"Yalnız, sâdece" anlamlarında edat.

Yaluñuz gamzeñ degüldür eyleyen bagrum delik
Bir baña tığ-ı cefā kılur ciğer şad päre de

209. bir:
Gazel 3033
Mısra: 14
Yalnızca, tek, bir.

Çün 'ahdine durmadı nigārum n'ideyim āh
İy dil gele bir katlana hircere sefer eyle

210. bir:
Gazel 3397
Mısra: 8
Yalnızca, tek, bir.

Gül yüzüñsüz itmezem ben bāg-ı firdevse nazar
Sensüzün bir görürem [ben] gülşen-ile küllheni

211. bir:
Gazel 3145
Mısra: 2
"Bir" sayı sıfatı.

Gülşen içre ruhlaruñ-veş verd-i hūd-rū bitmeye
Rāstī kaddūñ gibi bir serv-i dil-cū bitmeye

212. bir:
Gazel 3153
Mısra: 12
Bir, sayı sıfatı. II Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösteren sayı, belgisiz sıfat.

Bahr-i 'ışka iy Muħibbī niceler ğarķ oldılar
Görmedüm bir kimse dir idüm anuñ pâyânına

213. **bir:**

Gazel 3353

Mısra: 10

"Bir" belgisiz sıfat (er).

Gördi Muħibbī yüzüñi cân terkin eyledi
Meydân-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi

214. **birdür:-dür**

Gazel 3218

Mısra: 12

Farksız, eş, aynı, müsâvî.

Muħbbet şehrine yol yok Muħibbī bāb-ı miħnetsüz
Maħabbet miħnet anuñçün yazılsa birdür imlâsı

215. **bir:**

Gazel 3226

Mısra: 4

*Bir, sayı sıfatı II herhangi bir varlığı belirsiz olarak
gösteren sayı, belgisiz sıfat.*

Kem nazarla zâhidâ bakma iñende 'âşıkâ
'Ucb-ıla şeytân olur bir kişi görse kendini

216. **bir:**

Gazel 3036

Mısra: 3

"Bir" sayı sıfatı.

Bir saçı leylî ğamından iy dil-i şürîde âh
Vâdi-yi miħnetde Mecnûn gibi ğayrânsın yine

217. **bir:**

Gazel 3257

Mısra: 5

"Bir" sayı sıfatı.

Dutıldı gönül bir perîññ zülf[i] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belâ gibi

218. **bir:**

Gazel 3264

Mısra: 5

"Bir" sayı sıfatı.

Bir yüzü gül yâr elinden oluban ğün-ı ciğer
Bülbül-i dil var mıdır kim nâle feryâd itmedi

219. **bir:**

Gazel 3266

Mısra: 2

"Bir" sayı sıfatı.

Gidüp ol mâh baña dilden hezârân şad heves kaldı
Ğam-ı hicr-ile cân tenden gidiser bir nefes kaldı

220. **bir:**

Gazel 3379

Mısra: 2

"Bir" sayı sıfatı.

Bu fenâ deyrinde sanmañ cāh u māl egler beni
Bir yüzü ğün alnı meh kaşı hilâl egler beni

221. **birdür:-dür**

Gazel 3365

Mısra: 16

Bir sayısı, bir tane, tek.

Öldürem dirdüñ peşimān olma dur ikrāruña
Şāhlar femānı birdür olamaz fermān iki

222. **bir:**

Gazel 3273

Mısra: 2

Bir, sayı sıfatı (söz).

Ser-i zülfün kemendinden gönül aşıfte ğâl oldu
Lebünden bir söz işiddüm baña bilmem ne ğâl oldu

223. **bir:**

Gazel 3301

Mısra: 1

"Bir" belgisiz sıfat (şeb).

Çıkup şeb-ğün libās ile o meh bir şeb birün oldu
Görüp ol şekl-i 'ayyârı hemān bu dil cünün oldu

224. **bir:**

Gazel 3307

Mısra: 3

"Bir" belgisiz sıfat (gice).

Bir gice eger görmeyem iy döst cemālün
Ħasretle döke şem' gibi eşk-feşānı

225. **bir:**

Gazel 3308

Mısra: 6

"Bir" belgisiz sıfat (dil-keş).

'İşk mıknâtı kendüye çeke āhen ise
Kimse görmedi anuñ gibi bir dil-keşi

226. **bir:**

Gazel 3308

Mısra: 7

"Bir" sayı sıfatı ('ışk yolu).

Bir iken 'ışk yolu zâhid anı iki görür
Biri iki görünür olıcak gözi şaşı

227. **bir:**

Gazel 3313

Mısra: 1

"Bir" sayı sıfatı (göz).

Bir göz-ile gördi döymem görmege cânâ seni
Nâvekün sîneme gelüp açdı yir yir revzeni

228. **bir:**

Gazel 3321

Mısra: 9

"Bir" sayı sıfatı (kimse).

İy Muħibbī 'adl kıl bir kimseye zûlm eyleme
Ħaķ ta'ālâ çünkü bilürsin ki sevmez zâlimi

229. **bir:**

Gazel 3322

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı (nāzenīn).

Bir nāzenīni gördüm cevλān iderdi rāhı
Top eyleyüp serūmi göge çıkardum āhı

230. **bir:**

Gazel 3326

Mısra: 2

" Bir " sayı sıfatı (yār-ı meh-veş).

Her gāh yakar cān u dili āhum āteşi
Hūn oldu yaşum seveli bir yār-ı meh-veşi

231. **bir:**

Gazel 3353

Mısra: 1

" Bir " belgisiz sıfat (er).

Meydān-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi
Tığ-ı cefāya karşı duta ser benüm gibi

232. **bir:**

Gazel 3355

Mısra: 14

" Bir " sayı sıfatı (harf).

'Işk kitābını Muhibbī yine ezber okudu
Bir harf bilmez iken elif-bādan gāyrı

233. **bir:**

Gazel 3360

Mısra: 7

" Bir " sayı sıfatı (peleng).

Dir gören küh-ı belāda oldu peyda bir peleng
Hāsuretiyle sīneme yakdukda miñnet dāğını

234. **bir:**

Gazel 3362

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı (dil-rübā).

Bend itdi ser-i zūlfine bir dil-rübā bizi
Her kanda ise aradı buldı belā bizi

235. **bir:**

Gazel 3364

Mısra: 3

" Bir " sayı sıfatı (nāme).

Derd-i dil hālını yazdum sıgmadı bir nāmeye
Anuñ için yāra tahrīr eyledüm tōmār iki

236. **bir:**

Gazel 3364

Mısra: 8

" Bir " sayı sıfatı (şehir).

'Akl şāhı gitdi dilden geledi sultān-ı 'ışk
Olmamışdır bir şehirde ola şehir-i yār iki

237. **bir:**

Gazel 3365

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı (cān).

Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān iki
Cān virem bu yolda ammā dimeyem cānān iki

238. **bir:**

Gazel 3366

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı (serv-kaç).

Āh kim bir serv-kaç durdı akıtdı yaşumı
Su gibi taşdan taşa ursam 'aceb mi başumı

239. **bir:**

Gazel 3366

Mısra: 9

" Bir " belgisiz sıfat (gevher-i nā-yāb).

Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her hāşılıum
Bahra döndürdüm anuñçün iy Muhibbī yaşumı

240. **bir:**

Gazel 3375

Mısra: 2

" Bir " sayı sıfatı (meh-pāre).

Zāhidā lutf eyle 'ayb itme bu ben bī-çāreyi
İhtiyār elden gider gördükde bir meh-pāreyi

241. **bir:**

Gazel 3376

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı (perī-zād).

Dil-i şūrīde sevmişdür yine çün bir perī-zādı
İşüm ney gibi efgāndur anı siz sanmañuz şādı

242. **bir:**

Gazel 3376

Mısra: 10

" Bir " sayı sıfatı (būse).

Zā'İf oldu dil-i miskīn lebūñ dārū'ş-şifāsından
Aña bir būse bahş eyle ki gelsün agzınıñ dadı

243. **bir:**

Gazel 3378

Mısra: 11

" Bir " sayı sıfatı (būse).

Bir būse tevaqqu' iderem didi Muhibbī
Zāhirde kabūl itmedi ammā güle düşdi

244. **bir:**

Gazel 3382

Mısra: 1

" Bir " sayı sıfatı (dilber).

Āh kim sevdüm yine bir dilberi cānum gibi
Niçe cānum belki bu sīnemde İmānum gibi

245. **bir:**

Gazel 3500

Mısra: 7
" Bir " sayı sıfatı (dilber).

Şem'-i hüsüne gönül virdün yine bir dilberün
Yakuban pervâne gibi külli nâr itdün beni

246. **bir:**
Gazel 3386
Mısra: 2
" Bir " sayı sıfatı (el).

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şamum var-ıdı
Bir elümde ğabğab u bir elde cämum var-ıdı

247. **bir:**
Gazel 3386
Mısra: 2
" Bir " sayı sıfatı (el).

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şamum var-ıdı
Bir elümde ğabğab u bir elde cämum var-ıdı

248. **bir:**
Gazel 3395
Mısra: 10
" Bir " sayı sıfatı (giyâh).

Kaşı mihrâbına karşı durur bu dil kıyâm üzre
Mağabbet dest-i rāhında bulunmaz bir giyâh egri

249. **bir:-i**
Gazel 3048
Mısra: 6
" Bir diğeri, bir tanesi " anlamlarında kullanılan
belgisiz zamir.

'İşkî benden sor ne bilsün anı Ferhād-ıla Qays
Biri şahrâda biri kühi gezer kolayına

250. **bir:-i**
Gazel 3048
Mısra: 6
" Bir diğeri, bir tanesi " anlamlarında kullanılan
belgisiz zamir.

'İşkî benden sor ne bilsün anı Ferhād-ıla Qays
Biri şahrâda biri kühi gezer kolayına

251. **bir:-i**
Gazel 3435
Mısra: 4
" Bir diğeri, bir tanesi " anlamlarında kullanılan
belgisiz zamir.

Gönül şekker lebün cân zülfün ister
Biri Mısr'a birisi Şam'a düşdi

252. **bir:**
Gazel 3051
Mısra: 8
Bir defa, bir kere.

Ġoncalar söze gelüp gördi gül oldı ħande
Tâc-ı şüfi bir seyri nize ħamrâ lâle

253. **bir:**
Gazel 3430
Mısra: 1
" Bir " sayı sıfatı (ħayâl-i yâr).

Dün ħayâl-i yâr-ıla bir bunca rāzum var-ıdı
Baña bir nāz eylese biñ biñ niyāzum var-ıdı

254. **bir:**
Gazel 3434
Mısra: 7
" Bir " sayı sıfatı (mağbüb).

Her kimün alnı kamer gün yüzlü bir mağbüb[1] var
Gündüzi Nevruz olup Qadr olsa tañ mı her şeyi

255. **bir:**
Gazel 3435
Mısra: 8
" Bir " sayı sıfatı (serv).

Yürür āzāde dil kılmazken ārām
Sevüp bir serv dil ārāma düşdi

256. **bir:**
Gazel 3445
Mısra: 4
" Bir " sayı sıfatı (kıl).

İy gönül sanma olursın bend-i zülfinden ħalāş
Bağladı çün bir kılıyla gözleri cādü seni

257. **bir:**
Gazel 3446
Mısra: 2
" Bir " sayı sıfatı (esîr).

Serîr-i mülk-i ħüsn üzre seni ol ki emîr itdi
Beni zencîr-i 'işkuñla kapuñda bir esîr itdi

258. **bir:**
Gazel 3451
Mısra: 2
" Bir " sayı sıfatı (pür-cefā).

Derdā dirîğ komadı gönülüm baña beni
Bir pür-cefāya eyledi göz mübtelâ beni

259. **bir:**
Gazel 3454
Mısra: 8
" Bir " sayı sıfatı (mihriban).

Vefānuñ adı var ancak cihānda kîmyā gibi
İşidilmedi bir kimse diye bir mihribān buldı

260. **bir:**
Gazel 3467
Mısra: 7
" Bir " sayı sıfatı (bade).

Sunup bir bāde 'āklum bāda virdi
Yine bir muğbeçe aşı Firengî

261. **bir:**
Gazel 3468

Mısra: 5
" Bir " sayı sıfatı (kabā).

Ġaraż çünki cihānda bir kabādur
Baña birdür palās-ıla firengī

262. **bir:**
Gazel 3474
Mısra: 9
" Bir " sayı sıfatı (gevher-i yekdāne).

Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yekdānedür
İy Muhibbī yoħsa bu gönñlün senüñ deryā mı ki

263. **bir:**
Gazel 3488
Mısra: 3
" Bir " sayı sıfatı (el).

Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Cānı gözler sinede kılur bahāne gözleri

264. **bir:**
Gazel 3488
Mısra: 3
" Bir " sayı sıfatı (el).

Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Cānı gözler sinede kılur bahāne gözleri

265. **bir:**
Gazel 3494
Mısra: 10
" Bir " sayı sıfatı (kapu).

Bu cihān içre Muhibbī kıldı küyuñ ihtiyār
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

266. **bir:**
Gazel 3033
Mısra: 17
" Bir " sayı sıfatı (nefes).

Kim bir nefesüm kaldı hemān çıkmaga bu cān
İy bād-ı şabā yāra varup bir ħaber eyle

bir ān:

1. **bir ān:**
Gazel 3383
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir an, çok kısa bir süre, bir an olsun.

Egleyem dirdi Muhibbī sinede peykānuñı
Geçdi gitti sineden āh kim bir ān eğlenmedi

bir araya cem' evle:

1. **bir araya cem' eyle:** -y, -a, -dü, -m
Gazel 3374
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Deyim**
Bir araya getirmek, toplamak.

Döstlar miħmān idindüm dün gece cānāneyi
Nür-ıla cem' eyledüm bir araya pervāneyi

bir bir:

1. **bir bir:**
Gazel 3133
Mısra: 5
Kelime Tipi: -
Tek tek, Birer birer.

Neşāt esbābını cümle müheyyā itseler bir bir
Gehī nüş eylesem bāde gehī büse-kenār olsa

2. **bir bir:**
Gazel 3133
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tek tek, Birer birer.

Disem dil derdini bir bir oturup şahñ-ı gülşende
Derün-ı dilde her ne var açılsa aşikār olsa

3. **bir bir:**
Gazel 3135
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tek tek, Birer birer.

Kitāb-ı 'ışkı sor baña saña taqrir idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecnün'a gezer ancak bu şahrāda

4. **bir bir:**
Gazel 3321
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tek tek, Birer birer.

İy perī-rū güş kıl bir bir diyem bu ħālümü
Umaram ki raħm idesin işidüp aħvālümü

5. **bir bir:**
Gazel 3430
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tek tek, Birer birer.

Derd-i dil aħvālını bir bir zebān-ı ħāl-ile
Nāle adlu şerħ ider göynüklü sazum var-ıdı

6. **bir bir:**
Gazel 3481
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tek tek, Birer birer.

Dir idüm küħ-ı belāda çekdüğüm bir bir aña
Ol lebi şirīn şeker-güftarı görsem bir daħı

7. **bir bir:**
Gazel 3197
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Birer birer, teker teker.

İy bād-ı şabā ger varasın kûy-ı niğāra
Bir bir diyesin eyledüğüm āh-ıla zārī

bir büse al:

1. **bir büse al:**--si, --n, --i, --dı
Gazel 3008
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir kere öp-

Bir büsesini aldı cān nağdine Muḥibbī
İtmedi böyle assı kimse cihān içinde

bir daḥı:

1. **bir daḥı:**
Gazel 3254
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha, artık, bundan sonra.

Gamdan özge olmaya yār-ı muşāḥib bir daḥı
Niçe yıllardır ki bekler gitmeyüben yanūnı

2. **bir daḥı:**
Gazel 3345
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha, artık, bundan sonra.

Bir daḥı cefā [vü] cevır [ü] belā-keş yaratmadı
Kulları içre Tañrı ta‘ālā benüm gibi

3. **bir daḥı:**
Gazel 3355
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha, artık, bundan sonra.

Re‘yüñ oldu idesin yolına sen cāmī fedā
Sen sen ol bir daḥı rā itme bu rādan ğayrı

4. **bir daḥı:**
Gazel 3357
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha, artık, bundan sonra.

Muḥibbī her nefes şad-bār yüzüne ger nazar kılsa
Kaṇā‘at itmeyüp ister göre bir daḥı dīzārī

5. **bir daḥı:**
Gazel 3399
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha, artık, bundan sonra.

Āh ne müşkil imiş dünyāda yār ayrılığı
Görmeyem bir daḥı ben sevgülü yār ayrılığı

6. **bir daḥı:**
Gazel 3481
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha, artık, bundan sonra.

Ölmeden derdā dirīğā yārı görsem bir daḥı
Olmaz-ısa anı düşde bārī görsem bir daḥı

7. **bir daḥı:**
Gazel 3481
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha, artık, bundan sonra.

Ölmeden derdā dirīğā yārı görsem bir daḥı
Olmaz-ısa anı düşde bārī görsem bir daḥı

8. **bir daḥı:**
Gazel 3481
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha, artık, bundan sonra.

Dür olalı gül yüzinden ḥastadur cān bülbülü
İñlerem āh ol yüzi gülzārı görsem bir daḥı

9. **bir daḥı:**
Gazel 3481
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha, artık, bundan sonra.

Dir idüm küh-ı belāda çekdüğüm bir bir aña
Ol lebi şırın şeker-ğüftārı görsem bir daḥı

10. **bir daḥı:**
Gazel 3481
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha, artık, bundan sonra.

Cān virür kimdür didi ‘ālemde dilber büseme
Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir daḥı

11. **bir daḥı:**
Gazel 3481
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha, artık, bundan sonra.

Kurtulup zulmet şebinde gün togardı başuma
İy Muḥibbī ol güneş ruḥsārı görsem bir daḥı

12. **bir daḥı:**
Gazel 3053
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha, yeniden, tekrar.

Çün ğam-ı dilber ḥarāb itdi gönül ma‘müresin
Seng-i miñnetle yapup bir daḥı ābād eyleme

13. **bir daḥı:**
Gazel 3144
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir daha.

Ḳadd ü ruḥsārūñı su içre görüp serv-i sehī
Bir daḥı görem diyü turur kenār-ı ābda

14. **bir daħı:**

Gazel 3262

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir daha, yeniden, tekrar.

Ger bugün nāz-ıla nāzük tenüñi ‘arz idesin
Yâsemîn bir daħı göstermeye sîmîn tenini

15. **bir daħı:**

Gazel 3277

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir kere daha, bir ikinci defa, ikinci kez, tekrar.

Bâda virdüm ‘aql ü dîn ü dil anı bir görmede
Cân da kalmaz bir daħı görsem eger ol dilberi

bir dem:

1. **bir dem:**

Gazel 3004

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir nefeslik zaman, bir an.

Gözümün çeşmesârına gelür bir dem qarâr itmez
Katı düşvâr imiş düşvâr gönül virmek perî-zâda

2. **bir dem:**

Gazel 3044

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Bir nefeslik zaman, bir an.

Gâhî cefâ-yı dilber ü gâhî belâ vü gam
Bir dem mi var bu dil-i gâm-ḥâra gelmeye

3. **bir dem:**

Gazel 3045

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir nefeslik zaman, bir an.

Her lahza gelüp yâr gider bir dem içinde
Bu hastayı kor derd-ile her dem gam içinde

4. **bir dem:**

Gazel 3071

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Bir nefeslik zaman, bir an.

Tavaḳḳuf eyleme bir dem sen efgân eyle ben nâle
Gel iy tâ bezm-i miḥnetde çün olduñ vâkıf aḥvâle

5. **bir dem:**

Gazel 3072

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Bir nefeslik zaman, bir an.

Hîç revâ midür dilâ sen böyle cây-ı âbda
‘Ömri zâyi’ eyleyüp bir dem kalasın ḥâbda

6. **bir dem:--de**

Gazel 3100

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Bir nefeslik zaman, bir an.

Sırr-ı ‘ışkı sînem içre niçe yıllar saklayup
Âh-ıla bir demde şimdi âşikâr itmeñ nice

7. **bir dem:**

Gazel 3101

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Bir nefeslik zaman, bir an.

Hâşa lillâh kim cefâña dil taḥammül itmeye
Cân taleb kılsañ vire bir dem te’emmül itmeye

8. **bir dem:**

Gazel 3119

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir nefeslik zaman, bir an.

Gel iy serv-i ḥurâmânım otur bir dem revân olma
Ölürem boynuña kanım gözümünden gel nihân olma

9. **bir dem:**

Gazel 3119

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir nefeslik zaman, bir an.

Amân vir yüzünü bir dem göreyin soñradan öldür
Terahḥüm eyle luṭf eyle ḥabîbüm bî-emân olma

10. **bir dem:**

Gazel 3150

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir nefeslik zaman, bir an.

Nâle eyle iy gönül çal sînemün tañbürını
Ola kim bir dem turup güş ide dilber sâzuma

11. **bir dem:**

Gazel 3152

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir nefeslik zaman, bir an.

Ḳabrüm üzre her çemen söyler cefâsın ol meḥüñ
Kim gelüp bir dem nazar kılsa mezârum taşına

12. **bir dem:-i**

Gazel 3280

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir nefeslik zaman, bir an.

‘İşkuñ bahâsı olmasa ‘âlemde tañ midür
İki cihâna çünki deger bir demi dutsa mı

13. **bir dem:**

Gazel 3394

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir nefeslik zaman, bir an.

Döstüm bir dem çadem bassañ yüzüm üzre benüm
Hâr elinden dâmenüñi n'ola alsañ gül gibi

14. **bir dem:**
Gazel 3417
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir nefeslik zaman, bir an.

'Ahd idersin and içüp tâ kılasın bir dem vefâ
İy cefâ-hû niçe kez gördüm senüñ pür fendüñi

15. **bir dem:**
Gazel 3463
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir nefeslik zaman, bir an.

Müjeñ tirine cân içre yir itdüm iy kemân ebrü
Elünden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

16. **bir dem:**
Gazel 3489
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir nefeslik zaman, bir an.

Hâr elinden iy Muhibbî gör niçe eyler figân
Gülşene var diñle bir dem bübülün âvâzını

17. **bir dem:**
Gazel 3034
Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Bir an.

Baña olmayıcek bir dem ruḥ-ı dildâr eglence
Gözüme çöpçe görünmez gül-i gülzâr eglence

18. **bir dem:**
Gazel 3126
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir zaman, bir an.

Oldı benfşe ḥâtırın mey mahzûn dili şikest
Bir dem muşâhib olmadı sen saçı sünbüle

19. **bir dem:**
Gazel 3381
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir nefeslik zaman, bir an olsun; hiçbir zaman.

Bir dem Muhibbî olmaya huşyâr ḥaşre dek
Rûz-ı elest içeli 'ışkuñ ayagını

20. **bir dem:**
Gazel 3388
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir an, bir anda, kısa bir süre içinde.

Sâķī örü dur doldur yürü cām-ı zücâcı
Hasta gönüle gel idelüm bir dem 'ilâcı

21. **bir dem:**
Gazel 3194
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir kısa, kısa bir süre, bir an olsun, kısa bir süreliğine bile.

Gitme iy ârām-ı cânüm bir dem ârām eylegil
Ger giderseñ cân bile gider kaluram ten gibi

22. **bir dem:**
Gazel 3218
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir kısa, kısa bir süre, bir an olsun, kısa bir süreliğine bile.

Aşar âh eylesem bir dem gözümün yaşı başumdan
Ki bād esdükçe cüş eyler cihānuñ cümle deryası

23. **bir dem:**
Gazel 3229
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir kısa, kısa bir süre, bir an olsun, kısa bir süreliğine bile.

Cihānda miḥnet ü derd ü elem çok
Bulunmaz arasañ bir dem ḥuzûrı

24. **bir dem:**
Gazel 3255
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir kısa, kısa bir süre, bir an olsun, kısa bir süreliğine bile.

Geşt idersin 'âlemi bir laḥza durmazsın 'aceb
Görmedüm bir dem gönül hergiz senüñ ârāmuñı

25. **bir dem:-i**
Gazel 3300
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir an, bir anda, kısa bir süre içinde.

Derde düşdüm bulmadum gerçi emi
Lîk yig 'ışkuñ cihāndan bir demi

26. **bir dem:**
Gazel 3446
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bir kısa, kısa bir süre, bir an olsun, kısa bir süreliğine bile.

Komazsam tañ mıdur bir dem 'aşā-yı ahî ben elden
Cüvân idüm ğam-ı 'ışkuñ çekelden beni pîr itdi

bir gör-:

1. **bir gör-:-me**
Gazel 3019

Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Eşit saymak, bir tutmak, fark gözetmemek.

Râzıyam öldür beni bir görme tek ağyâr-ıla
Bu meseldür döstüm kan eyle kânün eyleme

bir gör:

1. **bir gör:-me**
Gazel 3459
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Deyim**
Bir tutmak (görmek): Eşit saymak, eşit görmek.

Rakîb-ile Muhibbî'yi sakın kûyuñda bir görme
Kagan arslana beñzetmek olur mı gürbe vü müşî

bir görmede:

1. **bir görmede:-me, -de**
Gazel 3277
Mısra: 5
Kelime Tipi: -
İlk görüşte, (aşığın sevgiliyi) ilk kez gördüğü zaman.

Bâda virdüm 'aql ü dîn ü dil anı bir görmede
Cân da kalmaz bir dahı görsem eger ol dilberi

bir gün:

1. **bir gün:**
Gazel 3053
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Bir gün, bir zaman.

Bend-i zülfüñde gönül murğı esirüñdür senüñ
Raħm idüp o derdmende bir gün âzâd eyleme

2. **bir gün:**
Gazel 3097
Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Bir gün, bir zaman.

Derd-i dil hâlini yaz şâyed ala yâr eline
Ola kim elden ele bir gün o dildâra düşe

3. **bir gün:**
Gazel 3127
Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Bir gün, bir zaman.

Kıl cefâ cevve taħammül ola ki bu rüzigâr
Tâli'üñ ola müsâ'id ola kim bir gün ese

4. **bir gün:**
Gazel 3127
Mısra: 10
Kelime Tipi: -
Bir gün, bir zaman.

İki 'âlemde Muhibbî baña bu devlet yiter
Yâr bir gün yañılup kapumda bendemdür dise

5. **bir gün:**
Gazel 3245
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir gün, bir zaman.

Ėamzeler hañcer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öñdin var anuñ kûyuñda kurbân ol yürî

6. **bir gün:**
Gazel 3386
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir gün, bir zaman.

Niçe yıllardur Muhibbî kûy[1] içre bendedür
Yañılup bir gün dimez şunda Ėulâmum var-ıdı

7. **bir gün:**
Gazel 3421
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir gün, bir zaman.

Vaşl[1] gencine anuñ bir gün irem diyü gönül
İhtiyâr eyledi dehr içre bu vîrânalığı

8. **bir gün:**
Gazel 3445
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir gün, bir zaman.

Kûyuña varmaga yârüñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir gün alur korkaram ol su seni

9. **bir gün:**
Gazel 3461
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir gün, bir zaman.

Sakın aldanma eser bir gün muhâlif rüzigâr
Kibr ü kîni terk kıl germe göğüs yelken gibi

10. **bir gün:**
Gazel 3221
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir gün, bir zaman.

Bilmedin kâdrüm benüm öldürdi zecr ü hicr-ile
Bir gün ola kim Muhibbî bulmaya aña seni

bir güşe:

1. **bir güşe:**
Gazel 3419
Mısra: 15
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir köşe, bir yer.

Bir lokma ile iy dil bir güşe ihtiyâr it
Görmez misin ki 'âlem halkı nifâka düşdi

bir hafta:

1. **bir hafta:**
Gazel 3109
Mısra: 17
Kelime Tipi: -
Bir hafta, yedi gün.

Gül eyyâmı geçer bir hafta ancak
Muhibbî 'ibret al bakup bu hâle

bir içim mā gibi:

1. **bir içim mā gibi:**
Gazel 3346
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Aşığa göre) Bir içim su gibi (kolay ve anlık bir olaydır can vermek).

Gerçi kim düşvârdur cân oynamak dirler velî
Baña cân virmek gelür âsân bir içim mā gibi

bir içim su:

1. **bir içim su:--y, --ıla**
Gazel 3120
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir yudum su.

Zenaḥ çâhında 'uşşâkı esirge leblerün göster
Bir içim su-y-ıla ḥayruñ irişşün ehl-i zindâna

bir iki:

1. **bir iki:**
Gazel 3209
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir iki tane, birkaç.

Deşt-i ğamda gerçi kim Mecnûn'ı yoldaş eyledüm
Bir iki menzil varınca baña pâdaş olmadı

bir iki dem:

1. **bir iki dem:**
Gazel 3487
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kısa bir zaman dilimini ifade etmek için kullanılır.

Çüritdüm 'ömrümün naḫdin metâ'-ı vaşl için cânâ
Müyesser olmadı vuşlat hemân bir iki dem kaldı

bir iki üç:

1. **bir iki üç:**
Gazel 3487
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Birkaç.

Güzeller pâyına saçdum şu deñlü dürr-i eşki kim
Dükendi kîse-i çeşmüm bir iki üç direm kaldı

bir it:

1. **bir it:**
Gazel 3325
Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Bir araya getirmek, bir etmek.

Bir itdi Ḥamel burcı gelüp leyl ü nehârı
Gül lâle ile zeyn kılup yine bahârı

bir kadem:

1. **bir kadem:**
Gazel 3047
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir adım. II bir an.

Bir kadem gelmez Muhibbî kapuya ol seng-dil
İşigine başuñı döğseñ hezârân taş-ıla

bir katre:

1. **bir katre:**
Gazel 3153
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir damla.

Cân lebe geldi lebünden virmedün bir katre su
Son deminde döstüm kaşd eyledün imânına

2. **bir katre:-den**
Gazel 3174
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir damla.

Gâh olur bir katre eyler bil ki kim bir katreden
Geh telâtumlar urup 'ummân ider göñlüm beni

bir katre evle-:

1. **bir katre evle:-r**
Gazel 3174
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir damla yapmak.

Gâh olur bir katre eyler bil ki kim bir katreden
Geh telâtumlar urup 'ummân ider göñlüm beni

bir kere:

1. **bir kere:**
Gazel 3388
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir kez, bir defa.

Yüzüne nazar eyleye ger bir kere Rızvân
Vecd olubanı yire ata gökden o tâci

bir kerre:

1. **bir kerre:**
Gazel 3004
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir defa.

Ölürsem de dağı gitmez benüm yâdumdan ol meh-rû
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yâda

2. **bir kerre:**
Gazel 3011
Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Bir defa.

İdesiz hâk-i derinden bârî hışt-i merkadüm
Hasta iken gelmedi bir kerre çün bâlînüme

3. **bir kerre:**
Gazel 3031
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir defa.

Yakdı hasret âteşi şol hadde bu cân u dilüm
Kalmadı tende mecâlüm eyleyem bir kerre âh

4. **bir kerre:**
Gazel 3088
Mısra: 3
Kelime Tipi: -
Bir defa, bir defacık, sadece bir kez.

Bir kerre anuñ büyi irişmedi meşâma
Andan baña ne fâyide haddi gül-i terse

5. **bir kerre:**
Gazel 3448
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir defa, bir kez, bir seferlik.

İy tabîb-i dil ü cân görmeye bir kerre yüzüñ
Hicr-ile cân vire bu hasta Muhibbî'ye zehî

6. **bir kerre:**
Gazel 3387
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir defa, bir defacık, sadece bir kez.

İt raķîbûñ sözine aldanma iy Yûsuf-cemâl
Kim seni bir kerre ol hayr işe irşâd itmedi

bir kez:

1. **bir kez:**
Gazel 3033
Mısra: 10
Kelime Tipi: -
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Görmekte ise ger hevestüñ cenneti zâhid
Ol elini komaz kûyına bir kez güzer eyle

2. **bir kez:**
Gazel 3162
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

'İşk yolında Muhibbî cân u ser terk eyledi
Döstüm degmez midi bir kez anı sormagına

3. **bir kez:**
Gazel 3304
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Kapusında niçe yıldur hastayam âh eyleyem
Dimedi bir kez bu dil dil-haste bîmârum gibi

4. **bir kez:**
Gazel 3359
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Cevr sengin yagdurup kıldıñ gönül mülkin harâb
Devr-i hüsnuñde senüñ ol bir kez âbâd olmadı

5. **bir kez:-in**
Gazel 3387
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Hasta gönülüm bir nefes ol dilrübâ şâd itmedi
Yañılup ben derdmendi bir kezın yâd itmedi

6. **bir kez:**
Gazel 3404
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

'Ayb kılmazduñ bu ben dîvâneyi ta'n eyleyüp
Zâhidâ görseñ eger bir kez ol âdem cânını

7. **bir kez:**
Gazel 3404
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Şol kadar zârılık itdüm bakmadı bir kez baña
Nite kim gül bülbülün güş eylemez efgânını

8. **bir kez:**
Gazel 3424
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Ol serv-i sehî nâz-ıla bir kez salınaydı
Yolına anuñ cân revân itmege yanaydı

9. **bir kez:**

Gazel 3096

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Bir defa.

‘Işkı yolında Muhibbî cān u ser terk eyledi
Döstüm degmez midî bir kez anuñ sormagina

10. **bir kez:**

Gazel 3074

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Bir kez, bir defa, bir kere II bir kere bile, bir kerecik.

Biñ süvāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb
Bulmadum bir çāre derdā gonca-i hāmūşına

11. **bir kez:**

Gazel 3220

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdā ki firāk-ıla dil ü cān öleyazdı

bir kılca:

1. **bir kılca:**

Gazel 3027

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir kıl kadar, pek az miktardır.

Hamdū-lillāh mü’min-i ‘ışkām zī-men zūlf-i dōst
Yok-durur bir kılca noķşān u hālel hīç dīnūme

bir kimse:

1. **bir kimse:**

Gazel 3144

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Herhangi biri.

Halkı uyutmazsa efgām Muhibbî’nüñ ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse h’ābda

2. **bir kimse:--y, --e**

Gazel 3110

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Herhangi bir kişi, hiç kimse.

Sırr-ı ‘ışkı sīnede sakla Muhibbî cān gibi
Yañılıp bir kimseye esrār-ı ‘ışkı söyleme

3. **bir kimse:-y, -e**

Gazel 3271

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Herhangi bir kişi, hiç kimse.

İy dil vefā büyüñ umma bu cihāndan
Zirā ki bu bir kimseye hīç itmedi yarı

4. **bir kimse:**

Gazel 3355

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir kişi.

Bī-kesem kimsene yok deşt-i gāmında öliceğ
Üstüme ağılaya bir kimse semādan gāyır

5. **bir kimse:**

Gazel 3454

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hiç kimse.

Vefānuñ adı var ancak cihānda kīmyā gibi
İşidilmedi bir kimse diye bir mihrībān buldı

bir lahza:

1. **bir lahza:**

Gazel 3077

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Bir an.

Yagdurmasa bārānını bir lahza bu çeşmüm
Küllī bu cihān yana eger āh ide sīne

2. **bir lahza:**

Gazel 3235

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir an; bir an olsun.

Kim temāşā eyleye bir lahza hüsñüñ bāğını
Almaya bir hābbeye virseñ irem uçmagını

3. **bir lahza:**

Gazel 3346

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir an; bir an olsun.

Ğamze okı sīnede bir lahza eglenmez geçer
Anuñ içündür anuñ kaşları katı ya gibi

4. **bir lahza:**

Gazel 3359

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir an; bir an olsun.

Hīç ‘ālemde benüm bu dāduma dād olmadı
Bend-i ğamdan hātırım bir lahza āzād olmadı

5. **bir lahza:**

Gazel 3466

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir an; bir an olsun.

Jeng-i ğamdan diler-iseñ ola kalbün şāfi
Koma elden koma bir lahza şarāb-ı şāfi

6. **bir lahza:**
Gazel 3255

Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir an; bir an olsun.

Geşt idersin ‘âlemi bir lahza durmazsın ‘aceb
Görmedüm bir dem gönül hergiz senüñ arâmuñı

bir lokma:

1. **bir lokma:**
Gazel 3419
Mısra: 15
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir lokma(cık) ekmek.

Bir lokma ile iy dil bir güşe ihtiyâr it
Görmez misin ki ‘âlem halkı nifâka düşdi

bir nazar:

1. **bir nazar:**
Gazel 3464
Mısra: 5

Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir an (olsun), bir kerecik.

Seyr idenler bir nazar derdüñle sînem bāğımı
Lâleler bitmiş sanurlar yir yir anuñ dāğımı

5. **bir nazar:-la**
Gazel 3442
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir kez bakarak, bir bakışta.

Yüzine bir nazarla ‘âşık oldum
Gidiserdür bu ‘aqlum varı varı

bir nazar eyle:

1. **bir nazar eyle:**
Gazel 3477
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir kez bakmak.

Dīvâneñem iy döst didüm bir nazar eyle
Zülfini kemend eyleyüben boynuma takdı

bir nazar kıl:

1. **bir nazar kıl:-maz**
Gazel 3476
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir kere (olsun) bakmak.

Bir nazar kılmaz dönüp yolında biñ âh eylesem
‘Âşıkı nâ-hâk yire öldürmek anuñ hûları

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir bakış, bir an (olsun), bir kerecik.

Bir nazar görse yüzüñ zâhid senüñ iy muğbeçe
Rehn-i mey kılurdı tâcın yañılıp evrâdını

2. **bir nazar:**
Gazel 3470
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir bakış, bir an (olsun), bir kerecik.

Bir nazar her kim göre ruhsâr-ı âteşnâkini
Tutuşup ‘ışk âteşine yile virür hâkını

3. **bir nazar:-la**
Gazel 3217
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir kez bakarak, bir bakışta.

Bir nazarla ‘aql u şabrum gitdi cân u dil bile
Gidiler miñnet şebinde kodılar tenhâ beni

4. **bir nazar:**
Gazel 3236

2. **bir nazar kıl:-du, -m**
Gazel 3485
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir kere, bir kez (olsun) bakmak.

Gün yüzüne bir nazar kıldum tolageldi gözüm
İtmeseydüm ben anı hergiz temâşâ kâşki

bir nazarla:

1. **bir nazarla:-la**
Gazel 3452
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir kez bakarak, bir bakışta.

Bir nazarla bu Muhibbî’nüñ olur sînesi çâk
Göricek ol kaşı ya vü o gözi karacığı

bir nefes:

1. **bir nefes:**
Gazel 3370
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir an.

Hamdü-lillâh bir nefes ben olmadum ‘ışkdan cüdâ
Virilüpdür ana rahminden maħabbet ‘âlemi

2. **bir nefes:**
Gazel 3040
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir nefes, bir an, bir soluk.

Hağ bilür kim cân u dil yolına eylerdüm fedâ
Hemdem olsam bir nefes ol dilber-i hamrâ-y-ıla

3. bir nefes:

Gazel 3387

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir an, kısa bir süre.

Haşa gönlüm bir nefes ol dilrübâ şâd itmedi
Yañılıp ben derdmendi bir kezin yâd itmedi

4. bir nefes:

Gazel 3394

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir an, kısa bir süre.

Bezm-i hüsnünde ruhuñ şevkine dâyim cân u dil
Hâlî olmaz bir nefes efgân ider bülbül gibi

5. bir nefes:

Gazel 3160

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir an, bir anlık zaman kadar.

Murğ-ı dil feryâd iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül ruhları gül zülfi reyhân olmasa

6. bir nefes:

Gazel 3406

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir nefes, bir an, bir soluk II bir nefes bile, bir nefeslik zaman dahi.

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihânda bir nefes şihhat gibi

7. bir nefes:

Gazel 3438

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir nefes, bir an, bir soluk II bir nefes bile, bir nefeslik zaman dahi.

Bir nefes bu nâleme gülşende âheng itmedi
Gerçi dirler bülbüle âh [u] figânuñ yügrügi

8. bir nefes:

Gazel 3491

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir nefes, bir an, bir soluk II bir nefes bile, bir nefeslik zaman dahi.

İnlerem bülbül gibi gül yüzine karşı velî
Bir nefes güş eylemez dildâr âh-ı serdümi

bir nice:

1. bir nice:

Gazel 3430

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir kaç, bir çok, pek çok.

Geh firâk-ı şerh-i gam gâh Muhibbî iştîyâk
Dün hayâl-i yâr-ıla bir nice râzum var-ıdı

bir ol-:

1. bir ol-:

Gazel 3142

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir, tek olmak.

'İşkum benüm bir oldu iki cihân içinde
Mihriini saklaram lîk sînemde cân içinde

bir pâre:

1. bir pâre:

Gazel 3424

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir parça, biraz, birazcık.

Hâdden aşurup zulmü döker kanları çeşmüñ
Bir pâre gel ol kâfir-i bed-mestüñe hey di

2. bir pâre:

Gazel 3429

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir parça, biraz, birazcık.

Mağmûr olalı nâz-ıla bîmâr idi çeşmi
Nüş eyleyeli kanımı bir pâre tayandı

bir pula ol:

1. bir pula ol:-a, -maz

Gazel 3311

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir pul kadar değeri olmak/değersiz olmak.

'Âşık olmaz 'ışk bazarında şevket bir pula
Bunlaruñ merğüb metâ'ı ancak efgendegî

bir pula sat:

1. bir pula sat:-a, -ar, -lar

Gazel 3493

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir kimseyi bir çıkar uğruna harcamak. II Çok ucuz satmak; yok pahasına satmak.

Zâhir olaldan mu'anber zülfüñ iy dilber senüñ
Bir pula gördüm satarlar deste deste sünbülü

bir taraftan:

1. bir taraftan:

Gazel 3026

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir yandan, bir taraftan.

N'ola hâl-i sırr-ı zülfi aña hâlüm dir-iken
Bir taraftan dağı yâ Rab n'idem ol göz ü kaşa

bir vakt:

1. **bir vakt:**
Gazel 3386
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir zamanlar, geçmişte tarihi bilinmeyen vakitlerde.

Şimdi bürün oldum-ısa dergihinden ol şehûn
İtleri içinde bir vakt hayli nânum var-ıdı

bir yaña:

1. **bir yaña:**
Gazel 3076
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir tarafa.

Sultân-ı gamuñ bir yaña bir yaña şeh-i 'ışk
Dil şehri harâb oldu iki mîr a[ra]sında

2. **bir yaña:--a**
Gazel 3064
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Bir yana,tarafa.

Cefâ vü cevr çekmekle benüm hod baña yitmişdür
'Aceb n'itdüm saña iy gam gelürsin bir yaña sen de

3. **bir yaña:**
Gazel 3076
Mısra: 5
Kelime Tipi: -
Bir yana,tarafa.

Sultân-ı gamuñ bir yaña bir yaña şeh-i 'ışk
Dil şehri harâb oldu iki mîr a[ra]sında

4. **bir yaña:--a**
Gazel 3086
Mısra: 3
Kelime Tipi: -
Bir yana,tarafa.

'Âşık oldum gitdi gönülüm bir yaña ben bir yaña
Güymezi-imiş 'ışk vâdisinde yoldaş yoldaşa

5. **bir yaña:**
Gazel 3195
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir yana,tarafa.

Hâl ü haç ceys-i Hâbeşdür kaşid ider ruhsârûña
Bir yaña kâfir saçuñ şeb-hûn ider ejder gibi

6. **bir yaña:-a**
Gazel 3451

Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir yana,tarafa.

Hâk ol yolında derd-ile âh itme iy gönül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

bir vanadan:

1. **bir vanadan:**
Gazel 3105
Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Bir yandan, bir taraftan.

Hasretinden vâdi-i gamda be-gâyet hastayam
Yok mecâlüm dönmege bir yanadan bir yanuma

bir vanuma:

1. **bir vanuma:--um, --a**
Gazel 3105
Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Bir yana,tarafa.

Hasretinden vâdi-i gamda be-gâyet hastayam
Yok mecâlüm dönmege bir yanadan bir yanuma

bir yir:

1. **bir yir:-ler, -e**
Gazel 3469
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir yer.

Nişân-ı kavs-i Rüstem'den beter ol dilberûñ kaşı
Hâdeng-i gamzesin atsa gelür bir yirlere başı

2. **bir yir:**
Gazel 3300
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir yer, herhangi bir yer.

Aradum bir yir ki pinhân olayım
Kanda ki vardum bile buldum gamı

bir yirde:

1. **bir yirde:**
Gazel 3192
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir yerde, bir arada, beraber.

İder bülbül bahâr olduğda zârı
Gül ile çün görür bir yirde hârı

2. **bir yirde:**
Gazel 3197
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir yerde, bir arada, beraber.

Ger murğ-ı şeh̄er eylese nâle vü zârı
Bir yirde görür itmeñ ‘aceb gül ile hârı

bir yirden:

1. **bir yirden:** -den

Gazel 3492

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir yerden, birden, hepsi birden.

‘Aql u şabrı küllî bir yirden ferâmüş eyledüm
‘Aşıkam dîvânelikdür hâşılıum dîvâneğî

bir yire gel:

1. **bir yire gel:** -e, -miş

Gazel 3458

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir araya/yere gelmek.

Kaşların kurmak ne mümkün olmasa kullâb-ı zülf
Çenber olmuş başları bir yire gelmiş nâ gibi

2. **bir yire gel:** -e, -ür

Gazel 3463

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir noktaya ulaşmak.

Ğazabla baksa dilber bir yire gelür iki kaşı
San iki pehlevânlardur komış birbirine başı

bir zamân:

1. **bir zamân:**

Gazel 3383

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir zaman, bir süre.

Vaşla hândân olma hem hicrâna giryân iy gönül
Gam ile şādî cihânda bir zamân eglenmedi

bir zerre:

1. **bir zerre:**

Gazel 3388

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

"Zerre kadar" deyiminin karşılığı olarak hiç mi hiç anlamında kullanılmıştır.

Kâküllerini tağdııcak gül yüzi üzre
Misk-i Hoten’uñ kalmaya bir zerre revâcı

bir zerrece:

1. **bir zerrece:**

Gazel 3280

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zerre kadar, azıcık bile.

Gül gibi bugün eyledi dilber tebessümü
Şād oldu gönül kalmadı bir zerrece gamı

2. **bir zerrece:**

Gazel 3197

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zerre kadar, azıcık bile.

Yaş dökme gözüm eyleme iy dil güle nâle
Ol seng-dile itmedi bir zerrece kârı

bî-rahm:

1. **bî-rahmdur:** -dur

Gazel 3286

Mısra: 12

Acımasız, merhametsiz (sevgili).

Eyle Muhibbî zârıñı göge çıkar feryâduñı
Bî-rahmdur rahm eyleye tâ işide âvâzuñı

2. **bî-rahmsın:** -sın

Gazel 3181

Mısra: 3

Merhametsiz, acımasız.

Egerçi dil tabîbisin veli bî-rahmsın gâyet
Kapuñda hastayam yıllar gözetmezsin o bîmârı

birak-:

1. **birakam:** --a, --m

Gazel 3088

Mısra: 6

Salmak.

Fâş itdi cihân halkına çün sırrımı yaşum
Gözden birakam yirlere ger sîm [ile] zerse

2. **birakdı:** -dı

Gazel 3074

Mısra: 1

Atmak, bırakmak, koymak.

Zülf-i pîç-â-pîçini dilber birakdı güşına
Âh kim şimden girü feryâd degmez güşına

birak:

1. **birakdı:** -dı

Gazel 3477

Mısra: 6

(Bir yere) Bırakmak, atmak, fırlatmak.

Zülfini kodı ‘ârızı üzre yine dilber
Hâçımı gör ol kâfiri kim suya birakdı

birbiri:

1. **birbirine:** -n, -e

Gazel 3140

Mısra: 2

Birbirlerine.

Dilberüm seyr itmege gülzāra çıkdı bāğ-ıla
Māh-rūlar birbirine gösterür barmag-ıla

2. **birbirine**: -n, -e

Gazel 3463

Mısra: 2

Birbiri ile / karşılıklı olarak.

Ġazabla baksa dilber bir yire gelür iki kaşı
San iki pehlevānlardur komuş birbirine başı

3. **birbirine**: -n, -e

Gazel 3435

Mısra: 12

Birbiri ile, karşılıklı olarak.

İdelden gözleri mestāneliklar
Kaşı birbirine ikrāma düşdi

birdem:

1. **birdem**:

Gazel 3448

Mısra: 3

Bir an.

Birdem olmaya belā miñnet elinden o ħalāş
Çünkü yagmaya vire mülk-i dili ġam sipehi

biri:

1. **biri**:

Gazel 3425

Mısra: 12

Biri. || Aşıklardan biri.

İdüp teslīm baña Ferhād u Mecnün tekye-i ‘ışkı
Biri kühsāra yüz dutdı biri varup beyābāni

2. **biri**:

Gazel 3425

Mısra: 12

Biri. || Aşıklardan biri.

İdüp teslīm baña Ferhād u Mecnün tekye-i ‘ışkı
Biri kühsāra yüz dutdı biri varup beyābāni

3. **biri**:

Gazel 3423

Mısra: 3

Biri, bir kimse.

İstemez biri kulı sindüğünü dil kākülinün
Niçe kez gerçi diyem tırra-i tarrār sıdı

4. **biri**:

Gazel 3123

Mısra: 8

"Bir tanesi" anlamında belgisiz zamir.

Şāh olaldan bu gönül Mısr’ına ol Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm biri Nıl ü biri Ceyhün olmada

5. **biri**:

Gazel 3050

Mısra: 8

"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan belgisiz zamir.

Nedür sen aña hergiz ħāl ü ħattın
Birişi ħubb u biri nāgi sorma

6. **birisi**: -si

Gazel 3050

Mısra: 8

"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan belgisiz zamir.

Nedür sen aña hergiz ħāl ü ħattın
Birişi ħubb u biri nāgi sorma

7. **biri**:

Gazel 3182

Mısra: 8

"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan belgisiz zamir.

Dilā gel seyr-i bāğ eyle teferrüc kıl Ĥudā şun’ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhāri

8. **biri**:

Gazel 3182

Mısra: 10

"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan belgisiz zamir.

Muĥibbī sakın aldanma ribāt-ı köhnedür ‘ālem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kārı

9. **biri**:

Gazel 3182

Mısra: 10

"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan belgisiz zamir.

Muĥibbī sakın aldanma ribāt-ı köhnedür ‘ālem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kārı

10. **birine**: -n, -e

Gazel 3182

Mısra: 8

"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan belgisiz zamir.

Dilā gel seyr-i bāğ eyle teferrüc kıl Ĥudā şun’ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhāri

11. **birisi**: -si

Gazel 3435

Mısra: 4

"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan belgisiz zamir.

Gönül şekker lebün cān zülfün ister
Biri Mısr’a birisi Şām’a düşdi

12. **birisi**: -si

Gazel 3457

Mısra: 8

"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan belgisiz zamir.

Arayu 'ışk rāhın Ferhād u Qays'ı gör kim
Birisi deşte varup birisi taga düşdi

13. **birisi:-si**
Gazel 3457
Mısra: 8

"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan
belgisiz zamir.

Arayu 'ışk rāhın Ferhād u Qays'ı gör kim
Birisi deşte varup birisi taga düşdi

14. **biri:**
Gazel 3463
Mısra: 8

"Bir diğeri, bir tanesi" anlamlarında kullanılan
belgisiz zamir.

Tarîk-i 'ışk bir yoldur iki sandı anı zâhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

15. **biri:**
Gazel 3463
Mısra: 8

"Bir diğeri" anlamına belgisiz zamir.

Tarîk-i 'ışk bir yoldur iki sandı anı zâhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

16. **biri:**
Gazel 3123
Mısra: 8

"Bir tanesi" anlamına gelen belgisiz zamir.

Şāh olaldan bu gönül Mısr'ına ol Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm biri Nîl ü biri Ceyhün olmada

bî-rivā:

1. **bî-riyā:**
Gazel 3403
Mısra: 9
(Ar.) Yalansız, dürüst, samimi.

Bağlandıñ-ısa kāküle incinme bî-riyā
Bend itmez-idi olmasa anuñ himāyeti

birkaç:

1. **birkaç:**
Gazel 3056
Mısra: 6
Birkaç tane.

'İşk meydānında Mecnūn ile miñnet okların
Atışup birkaç kadem ben ileri oldum yine

birle:

1. **birle:**
Gazel 3100
Mısra: 8
İle, birlikte.

Seyl-i eşkümden zarar geldükçe bu mülk-i dile
Seng-i miñnet birle yapup üstüvār itmeñ nice

2. **birle:**
Gazel 3179
Mısra: 6
İle, birlikte, berâber.

'İşk dāğın niçe pinhān eylesün dil sinede
Dest-i hayret birle çün çäk-i girbān eyledi

birün:

1. **birünam:-am**
Gazel 3166
Mısra: 4
1. Dış. 2. zf. Dışarı, dışarıya. 3. sıf. Fazla, aşkın. 4.
Uzak.

Çöpçe gelmez 'aynuma uşbu cihānuñ gülleri
Hak-i pâyından nigāruñ çünkü birünam yine

2. **birün:**
Gazel 3301
Mısra: 10
Allah dışında. (masiva bağlamında kullanılmıştır).

Liyākat yok iken bende kılup lutf u terahhümler
Bi-ḥamdillāh Muḥibbī kim birün idi derün oldu

birün ol:

1. **birün ol:-dı**
Gazel 3301
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hariç olmak, uzak olmak, uzak kalmak.

Çıkup şeb-gün libās ile o meh bir şeb birün oldu
Görüp ol şekl-i 'ayyārı hemān bu dil cünün oldu

2. **birün ol:-du, -m, -ı, -sa**
Gazel 3386
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hariç olmak, uzak olmak, uzak kalmak.

Şimdi birün oldum-ısa dergehinden ol şehūñ
İtleri içinde bir vakt hayli nāmum var-ıdı

birün ol:-

1. **birün ol:-ma, --da**
Gazel 3123
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dışarı çıkmak, ortaya çıkmak, ...'nın eseri olmak.

Saklayam didükçe 'ışkı ben derün-ı sinede
'İşkümüñ esrārı āh itdükçe birün olmada

birvān evle:

1. **birvān eyle:-dü, -ñ**
Gazel 3398
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kebap etmek; kavurmak; yakmak. || Aşk derdiyle acı çekmek.

Eyledüñ sen hicr elinden zâr u sergerdân beni
Dağı hem tennür-ı gamda eyledüñ biryân beni

biryân kıl:

1. **biryân kıl:-a**

Gazel 3323

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kebap etmek, kebab gibi yakmak.

Konsa dil tekyesine derd ü belâ ile elem
Gözümün yaşını mey dil kıla biryân cigeri

bî-sabr u bî-karâr it-:

1. **bî-şabr u bî-karâr it:-di**

Gazel 3188

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabırsız ve kararsız yapmak, etmek.

Tañ mı olsa Muhibbî âvâre
'İşk bî-şabr u bî-karâr itdi

bîse:

1. **bîşesi:-si**

Gazel 3402

Mısra: 1

Orman, sazlık, meşelik.

Bilmedi Ferhâd'a sordum nedür 'ışkuñ bîşesi
Kühkenlikdür hemân ancak anuñ endîşesi

2. **bîşesi:-s, -i**

Gazel 3177

Mısra: 6

Orman, ağaçlık, koruluk, meşe ormanı.

Bile alup gitmedi 'ışkı bilün Ferhâd u Qays
Toldur şîr ü peleng ile bu 'ışkuñ bîşesi

3. **bîşesi:-s, -i**

Gazel 3227

Mısra: 8

Orman, ağaçlık, koruluk, meşe ormanı.

Geh ruğ-ı zerd-ile şîrem gâh dâğumla peleng
Toldur şîr ü pelenglerle bu 'ışkuñ bîşesi

bî-ser ü bî-pâ:

1. **bî-ser ü bî-pâ:**

Gazel 3345

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başsız ve ayaksız. || Aciz, sefil.

Var mı cihânda bî-ser ü bî-pâ benim gibi
Ya mübtelâ-yı derd ü gam ola benim gibi

bî-ser ü pâ:

1. **bî-ser ü pâ:--y, --a**

Gazel 3115

Mısra: 18

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başsız ve ayaksız. II Perişan, zavallı.

Zülfün gibi ayaklara düşdi çü Muhibbî
Tut elümi rahm eyle bu ben bî-ser ü pâya

bî-ser ü sāmān:

1. **bî-ser ü sāmān:--lar, --ıla**

Gazel 3025

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başsız ve varlıksız; sefil ve perişan.

'İşk cāmın içelüm bî-ser ü sāmānlar-ıla
Giceden şubha degin 'iyş idelüm anlar-ıla

bisle-:

1. **bisledüm:-dü, -m**

Gazel 3491

Mısra: 10

Beslemek, yedirip içirmek.

Tañ midur döyse cefâya bu Muhibbî hasta dil
Miñnet ile bisledüm çün cān-ı gam-perverdümü

bîşnev:

1. **bîşnev:**

Gazel 3051

Mısra: 11

Dinle, işit!

Bîşnev aḥvâlin Muhibbî saña taḳrîr kılsun
Ki dilem sūhte çün zāniş-i sevdâ lāle

bister:

1. **bister:**

Gazel 3020

Mısra: 10

Yatak, döşek.

Ka'be küyını Muhibbî dutsar şām u şehër
Döşenür ḥāk-i deri her gice bister yirine

bister id-:

1. **bister id:-e**

Gazel 3244

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yatak, döşek etmek.

Zerden serîre bakmaya ide Muhibbî 'âr
Her kim ḳanâ'atüñ bister ide büriyāsını

bister-i ḥāk:

1. **bister-i hāk:**

Gazel 3186

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toprak yatak.

Bister-i hāk üzre rāhuında yatur dil-ḥasteyem
Seng-i ḥārā giceler tā şubḥ bālīnüm gibi

bīsütün:

1. **bīsütün'ı:**

Gazel 3140

Mısra: 7

Ferhād'ın Şîrîn için deldiği ve su akıttığı meşhur dağın ismidir.

Bīsütün'ı kazmag-ıla kühken faḥr itmesün
Kesmişem ben daḥı bu ğam kühümı tırnag-ıla

2. **bīsütün'ı:**

Gazel 3227

Mısra: 5

Ferhād'ın Şîrîn için deldiği ve su akıttığı meşhur dağın ismidir.

Küh-ken çün Bīsütün'ı kesdi lîkin döstlar
Kesmege küh-ı ğamı tākat getürmez tîşesi

bî-sütün:

1. **bî-sütün:**

Gazel 3301

Mısra: 4

Ferhat'ın Şîrîn aşkına deldiği dağ.

Ğam-ı Şîrîn ile Ferhād şu denlü nâleler kıldı
Şadâ-yı 'aqsidür kılmış sanurlar Bî-sütün oldu

2. **bî-sütün'ı:--ı**

Gazel 3084

Mısra: 8

Ferhat'ın Şîrîn aşkına deldiği dağ.

Kühkenlik eyler idüm ben belâ kühında âh
Bî-sütün'ı kesmedin Ferhād Şîrîn nāmına

bisyār ol:

1. **bisyār ol:--a, -y, -di**

Gazel 3348

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çoğalmak, fazlalaşmak.

Cân metâ'ın ḥarc kıldum vuşlatuñ bāzārına
Nağd-i cânüm bende âh bisyār olaydı kâşki

bit-:

1. **bitmeye:--me, --y, --e**

Gazel 3145

Mısra: 4

Sona ermek, tamamlanmak.

Didüğümce dem-be-dem raḥm eyle bu dil-ḥasteye
Ḥışm-ıla eydür baña her iş bite bu bitmeye

2. **bite:--e**

Gazel 3078

Mısra: 2

Büyümek, yetişmek, ortaya çıkmak.

Ol çeşm-i siyeh zülf-i perîşân arasında
Nergis gibidür ki bite reyḥân arasında

3. **bitmedi:--me, --di**

Gazel 3039

Mısra: 2

Yetişmek; ortaya çıkmak, bulunmak.

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün bāzârda
Ruhları mânendi bir gül bitmedi gülzârda

4. **bite:--e**

Gazel 3145

Mısra: 4

Bitmek, sona ermek.

Didüğümce dem-be-dem raḥm eyle bu dil-ḥasteye
Ḥışm-ıla eydür baña her iş bite bu bitmeye

5. **bitürdi:--ür, --di**

Gazel 3080

Mısra: 5

Bitmesini sağlamak, sona erdirmek, tüketmek.

Ser-i küyında gözüm yaşı bitürdi gül-i ter
Diye taḥsîn maḥalleñ gören âb u giline

6. **bitmeye:--me, --y, --e**

Gazel 3145

Mısra: 1

(Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Gülşen içre ruhlarıñ-veş verd-i ḥöd-rü bitmeye
Râstî kaddüñ gibi bir serv-i dil-cü bitmeye

7. **bitmeye:--me, --y, --e**

Gazel 3145

Mısra: 10

(Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Bu Muḥibbî ger ire vaşlına ol meh-pärenüñ
Bu cihânda ğam yimez serv-i semen-bü bitmeye

8. **bitmeye:--me, --y, --e**

Gazel 3145

Mısra: 2

(Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek. II Âniden ortaya çıkmak.

Gülşen içre ruhlarıñ-veş verd-i ḥöd-rü bitmeye
Râstî kaddüñ gibi bir serv-i dil-cü bitmeye

9. **bitmeye:--me, --y, --e**

Gazel 3346

Mısra: 2

(Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak,
yeşermek, yetişmek, büyümek. II Âniden ortaya çıkmak.

Olmaya bāğ içre bir serv ol kad-i bālā gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi şehlä gibi

10. **bitmeye**:--me, --y, --e

Gazel 3145

Mısra: 6

Tükenmek, kalmamak.

Zülf-i Hindūsına yāruñ öykünürmiş sünbüli
Göreyin kim bu cihānda ol siyeh rü bitmeye

11. **bitmeye**:--me, --y, --e

Gazel 3145

Mısra: 8

Tükenmek, kalmamak.

Saklamazam göz yaşından sīne-i mecrūhumı
Tig-i ğamzeñ yarasıdır kim dege su bitmeye

12. **bite**:-e

Gazel 3191

Mısra: 2

(Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak,
yeşermek, yetişmek, büyümek.

'Aceb mi yāruñ ağyār olsa yāri
Ne yirde kim bite gül bile hārı

13. **bite**:-e

Gazel 3219

Mısra: 10

(Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak,
yeşermek, yetişmek, büyümek.

İrmeye hergiz anuñ hüsni bahārına hāzān
Bite dünyāda nite kim gül ü serv ü semeni

bit:

1. **bitmiş**:-miş

Gazel 3235

Mısra: 6

(Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak,
yeşermek, yetişmek, büyümek.

Servlerdür sīnem üzre çekdüğüm yir yir elif
Lāleler bitmiş sanur kim görse bagrum dāğını

2. **bitmiş**:-miş

Gazel 3236

Mısra: 2

(Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak,
yeşermek, yetişmek, büyümek.

Seyr idenler bir nazar derdünle sīnem bāğını
Lāleler bitmiş sanurlar yir yir anuñ dāğını

3. **bitmiş**:-miş

Gazel 3416

Mısra: 10

(Tohum için) Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak,
yeşermek, yetişmek, büyümek.

Muhibbī ruhların kaddin temāşā eyleyüp yāruñ
Didi serv üzre gül bitmiş zih şun'-ı Hūdāvendi

bī-tākat it:

1. **bī-tākat it**:--dü, --ñ

Gazel 3061

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Takatsız, güçsüz bırakmak.

Perisin bilmedüm yāhūd ferişte
Beni bī-tākat itdün bir görışte

bī-tāli':

1. **bī-tāli'em**:--em

Gazel 3286

Mısra: 1

Bahtsız, şanssız.

Bir baht-ı kem bī-tāli'em görmem senün pervāzuñı
Bārı tekellüm ğayra kıl tā işidem āvāzuñı

bī-tenāhi:

1. **bī-tenāhi**:

Gazel 3199

Mısra: 6

Bitmez, tükenmez.

Egerçi 'āşiyem rahmet umaram
Senün ihsān u luftuñ bī-tenāhi

bitür:

1. **bitürdi**:--di

Gazel 3129

Mısra: 7

*Bitirmek, ortaya çıkarmak; yetiştirmek, büyütmek;
sona erdirmek.*

Hāsretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lāleler
Fırkatiyle dönse tañ midur yüzüm nılüfere

bī-vefā:

1. **bī-vefā**:

Gazel 3040

Mısra: 3

*Far. Vefasız, sözünde, muhabbetinde sebatı olmayan
adam (sevgili bağlamında).*

Bu felek dönsün murāduñca senün ol bī-vefā
Hāsretünden ger geçerse gözlerüm eyvā-y-ıla

2. **bī-vefālar**:--lar

Gazel 3002

Mısra: 1

Vefasız, sadakatsız, sözünde durmayan.

Görinmez bī-vefālar içre sence
Bulınmaz bir cefā-keş dahı bence

3. **bī-vefā:**

Gazel 3022

Mısra: 9

Far. Vefasız, sözünde, muhabbetinde sebatı olmayan adam (sevgili bağlamında)..

Cân fedâ itmez Muhibbî dir-imiş ol bī-vefâ
Cân u baş yolındadır çokdan bu söze Hâk güvâh

4. **bī-vefā:**

Gazel 3482

Mısra: 8

Far. Vefasız, sözünde, muhabbetinde sebatı olmayan adam (sevgili bağlamında)..

Bī-vefâlıkda müşâbih olduğuyçün ‘âleme
Kendüye ziyet virür ol bī-vefâ dünyâ gibi

5. **bī-vefâ-y-ıla: -y, -ıla**

Gazel 3158

Mısra: 14

Vefasız, sözünde, muhabbetinde sebatı olmayan.

Salar Muhibbî hastayı ferdâya çün habîb
Hâli ne ola kim yile ol bī-vefâ-y-ıla

bī-vefâlık:

1. **bī-vefâlıkda: -da**

Gazel 3482

Mısra: 7

Vefasızlık.

Bī-vefâlıkda müşâbih olduğuyçün ‘âleme
Kendüye ziyet virür ol bī-vefâ dünyâ gibi

biz:

1. **bizi:--i**

Gazel 3021

Mısra: 5

"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Vâ'izûn kim nesin aldık alur agzına bizi
‘Ârif olalum anuñ uymayup efsânesine

2. **bize:--e**

Gazel 3028

Mısra: 1

"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Hem-dem olmazsa eger zülf-i semen-sâlar bize
Düşde gördüm dün gece yarı der-âgüş itmişem

3. **bize:--e**

Gazel 3028

Mısra: 3

"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Yâ İlâhî ‘ayn olsun uşbu rü’yâlar bize
Cân virürseñ de yolında iremezsin zülfine

4. **bize:--e**

Gazel 3028

Mısra: 5

"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Yâ nedendür iy Muhibbî uşbu sevdâlar bize

5. **bize:--e**

Gazel 3043

Mısra: 8

"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Şabâ şâvir olup peygâm-ı yârı
Getürsin bize İrân illerine

6. **bize:--e**

Gazel 3118

Mısra: 9

"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Didiler gel vir Muhibbî bize ‘ışkuñdan nişân
Didüm eşküm surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

7. **bize:--e**

Gazel 3421

Mısra: 8

"Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık / âşıklar).

Yâr yâr eyleyüben sen beni yâd eylemedün
Niçe bir gösteresin sen bize bigânalığı

8. **bizi:--i**

Gazel 3418

Mısra: 1

"Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık / âşıklar).

Dîvâne kıldı zülf-i kemend-i dü-tâ bizi
Pervâne itdi yakdı ol âteş-likâ bizi

9. **bizi:--i**

Gazel 3418

Mısra: 2

"Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık / âşıklar).

Dîvâne kıldı zülf-i kemend-i dü-tâ bizi
Pervâne itdi yakdı ol âteş-likâ bizi

10. **bizi:--i**

Gazel 3418

Mısra: 4

"Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık / âşıklar).

Sevdâ-yı zülf varını ‘ömrün yile virüp
Başdan çıkarmaz ise ‘acebdür hevâ bizi

11. **bizi:--i**

Gazel 3418

Mısra: 6

"Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık / âşıklar).

Şabrum apardı ‘aqlımı zülf itdi târmâr
Dutdı cefâ tîrine ol kaşı ya bizi

12. **bizi:--i**

Gazel 3418

Mısra: 8

"Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık / âşıklar).

Bezm-i gam içre ‘âşika eglence yok[dur] dime
Dil nâle kılrsa ney gibi egler şadâ bizi

13. **bizi:-i**

Gazel 3418

Mısra: 10

"Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık / âşıklar).

Umar Muhibbî būs kıla pāy-ı dilberi
Devrān yolında eyledi çün hāk-i pā bizi

14. **bizi:-i**

Gazel 3436

Mısra: 5

"Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık / âşıklar).

"Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık/âşıklar).

Zāhidā zıkr eyleme cennet hevāsı bizde yok
‘Âşık-ı dīdār olan n’eyler irem ırmagını

17. **bizümle:-üm, -le**

Gazel 3063

Mısra: 1

"Biz" birinci çoğul şahıs zamir II Âşıklar.

Ne var şād [u] feraḥ hem-dem bizümle
Degülse maḥrem oldı ḡam bizümle

18. **bizümle:-üm, -le**

Gazel 3063

Mısra: 2

"Biz" birinci çoğul şahıs zamir II Âşıklar.

Ne var şād [u] feraḥ hem-dem bizümle
Degülse maḥrem oldı ḡam bizümle

19. **bizümle:-üm, -le**

Gazel 3063

Mısra: 4

"Biz" birinci çoğul şahıs zamir II Âşıklar.

Vefāsın görmedümse n’ola yāruñ
Cefā eksük degül epsem bizümle

20. **bizümle:-üm, -le**

Gazel 3063

Mısra: 6

"Biz" birinci çoğul şahıs zamir II Âşıklar.

Eger olmasa bu bārān-ı eşküm
Yana āh odına ‘ālem bizümle

21. **bizümle:-üm, -le**

Gazel 3063

Mısra: 8

"Biz" birinci çoğul şahıs zamir II Âşıklar.

Şabā sünbül saçından būs getürse
Olurdu bu cihān ḥurrem bizümle

22. **bizümle:-üm, -le**

Gazel 3063

Zāhid ko bizi sen yūri sag u selāmet ol
‘Âşık hemīşe ister ola ol melāmeti

15. **bizi:-i**

Gazel 3474

Mısra: 5

"Biz" birinci çoğul şahıs zamiri (âşık / âşıklar).

Vech-i zībādan n’içün men’ idesin şūfī bizi
Aḥsen-i taḡvīme inkār eylemek taḡvā mı ki

16. **bizde:-de**

Gazel 3236

Mısra: 7

Mısra: 10

"Biz" birinci çoğul şahıs zamir II Âşıklar.

Muhibbî’den perī-veş kaçma didüm
Enīs olmaz didi ādem bizümle

23. **bizümle:-üm, -le**

Gazel 3383

Mısra: 1

"Ben" anlamında birinci çokluk şahıs zamiri. II Âşık.

N’eyleyem bizümle ol rūḥ-ı revān eglenmedi
Kaldı cismüm gitdi bu cānum revān eglenmedi

24. **biz:**

Gazel 3212

Mısra: 6

"Biz" I. çoğul şahıs zamiri. (biz, insanlar, dünyada yaşam süren insanoğlu).

Çeküp bār-ı ḡama tākāt getürdüm
Gören dir görmedük biz böyle merdi

25. **bizi:-i**

Gazel 3362

Mısra: 1

"Ben" anlamında birinci çoğul şahıs zamiri; şâir. II Âşıklar.

Bend itdi ser-i zūlfine bir dil-rübā bizi
Her kanda ise aradı buldı belā bizi

26. **bizi:-i**

Gazel 3362

Mısra: 2

"Ben" anlamında birinci çoğul şahıs zamiri; şâir. II Âşıklar.

Bend itdi ser-i zūlfine bir dil-rübā bizi
Her kanda ise aradı buldı belā bizi

27. **bizi:-i**

Gazel 3362

Mısra: 4

"Ben" anlamında birinci çoğul şahıs zamiri; şâir. II Âşıklar.

Gördük cemâl-i şem'ini düşdük ayagına
Pervâne gibi yakdı ol âteş-liķā bizi

28. **bizi:-i**

Gazel 3362

Mısra: 6

"Ben" anlamında birinci çoğul şahıs zamiri; şâir. II
Âşıklar.

Dermân yirine derdi alan mübtelâlaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devâ bizi

29. **bizi:-i**

Gazel 3362

Mısra: 8

"Ben" anlamında birinci çoğul şahıs zamiri; şâir. II
Âşıklar.

Yâ gibi çeker kendine her dem rakîbi yâr
Yabana atar ok gibi ol kaş ya bizi

30. **bizi:-i**

Gazel 3362

Mısra: 10

"Ben" anlamında birinci çoğul şahıs zamiri; şâir. II
Âşıklar.

Sevdâ-yı büy-ı zülf-ile tolı dimâğumuz
Serden Muhibbî çıkarısar bu hevâ bizi

bî-zer:

1. **bî-zer:**

Gazel 3119

Mısra: 10

Parasız-pulsuz, meteliksiz (kimse).

Muhibbî rāh-ı 'işkuñda inan vallāhi şādıkdur
Senüñ bî-zer harîdündür haķında bed-gümān olma

bölük:

1. **bölük:**

Gazel 3026

Mısra: 2

Bir bütünden ayrılmış olan parça, kısım.

Her taraıdan zülf kim düşmiş o ĥaddi meh-veş
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneş

boy:

1. **boy:-ı**

Gazel 3123

Mısra: 9

Boy, endam, kamet.

Ol boyı serv-i sehîñüñ pâyına isâr için
Gözlerümün yaşı sîm ü yüzüm altun olmada

2. **boy:-ı**

Gazel 3495

Mısra: 1

Boy bos, endam.

Yüzi güldür boyı bir servi dalı
Gözümden gitmeye hergiz ĥayâli

3. **boyuñ:-uñ**

Gazel 3108

Mısra: 1

Boy, endam, kamet.

Boyuñ serve yüzüñ gülzâr-ı çine
Dişüñ beñzer senüñ dürr-i semîne

4. **boy:-ı, -**

Gazel 3100

Mısra: 13

*Bir şeyin tabanı ile en yüksek noktası arasındaki
uzaklık. || Boy, kamet, endam.*

Ol boyı servüñ Muhibbî irmege pâ-būsına
Gözlerüm yaşımı her dem cüybâr itmeñ nice

boyn çek:

1. **boyn çek:-er**

Gazel 3453

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Boyun, boynunu uzatmak.

Eline tîr ü kemān alursa çeşmi vechi var
Yalvarup 'âşıkları boyn çeker virtür seri

böyle:

1. **böyle:**

Gazel 3007

Mısra: 4

Böyle, bu şekilde.

Alsa cānum kâşkî olsa bu dil ĥamdan ĥalâş
Niçeye dek böyle maħrûm olam anuñ rüyına

2. **böyle:**

Gazel 3008

Mısra: 14

"böyle, bu şekilde" anlamlarına gelen durum zarfı.

Bir büsesini aldı cān naķdine Muhibbî
İtmedi böyle assı kimse cihān içinde

3. **böyle:**

Gazel 3072

Mısra: 1

"böyle, bu şekilde" anlamlarına gelen durum zarfı.

Hiç revâ mıdur dilâ sen böyle cāy-ı âbda
'Ömri zāyi' eyleyüp bir dem kalasın ĥ'âbda

4. **böyle:**

Gazel 3093

Mısra: 8

"böyle, bu şekilde" anlamlarına gelen durum zarfı.

Gerçi lâyıķ degülem bezmüñe iy şāh-ı cihān
Bir nazar kıl böyle bu bende liyâķat getüre

5. **böyledür:-dür**

Gazel 3319

Mısra: 4

"böyle, bu şekilde" anlamlarına gelen durum zarfı.

Kapuña varsam nigārā tuhfe iltem cān u dil
Böyledür kânūn ulular desti öpülmez tehī

6. **böyle:**

Gazel 3175

Mısra: 14

Bunun gibi olan, buna benzer, bu türlü, bu tarzda ve
sıfatta bulunan.

Cefā taşı-durur taşı suyu da oldu göz yaşı
Anuñçün böyle muhkemdür Muhibbī 'ışk bünyādı

7. **böyledür:-dür**

Gazel 3471

Mısra: 10

Böyle, böylece, bunun gibi, bu şekilde.

Virdi yağmaya gözi mülk-i dili
Böyledür iy Muhibbī nāz ehli

8. **böyle:**

Gazel 3465

Mısra: 10

"Bu şekilde" anlamına gelen kelime.

Dil kişverini zulm-ıla yıkdı Muhibbī yār
Hep böyle mi ki hüsn ilinüñ pādişācuğı

9. **böyledür:-dür**

Gazel 3182

Mısra: 10

Bunun gibi olan, buna benzer, bu türlü, bu şekilde,
bu tarzda ve sıfatta bulunan.

Muhibbī sakın aldanma ribāṭ-ı köhnedür 'ālem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kārı

10. **böyle:**

Gazel 3351

Mısra: 8

"Böyle, bu şekilde" anlamına gelen bir durum zarfı.

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cāndur
Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı

11. **böyle:**

Gazel 3484

Mısra: 2

"Böyle, bu şekilde" anlamına gelen bir durum zarfı.

Şeb-i hicrānda dil inler nite nāy
Bu hasret böyle ger bākī kala vay

12. **böyledür:-dür**

Gazel 3172

Mısra: 4

Bunun gibi olan, buna benzer, bu türlü, bu tarzda ve
sıfatta bulunan.

Gün yüzine dilberüñ inkār iderse tañ mıdur
Böyledür huñfāş işi mihr-i cihān-ārā-y-ıla

13. **böyle:**

Gazel 3212

Mısra: 6

1. Bunun gibi olan, buna benzer, bu türlü, bu tarzda
ve sıfatta bulunan. 2. Bunun gibi, bu türlü, bu tarzda.

Çeküp bār-ı gama tākāt getürdüm

Gören dir görmedük biz böyle merdi

14. **böyle:**

Gazel 3272

Mısra: 2

1. Bunun gibi olan, buna benzer, bu türlü, bu tarzda
ve sıfatta bulunan. 2. Bunun gibi, bu türlü, bu tarzda.

İntihāb idüp çıkardum mäh-rülardan seni

Bilmedüm n'oldı günāhum böyle yād itdün beni

15. **böyle:**

Gazel 3274

Mısra: 2

1. Bunun gibi olan, buna benzer, bu türlü, bu tarzda
ve sıfatta bulunan. 2. Bunun gibi, bu türlü, bu tarzda.

Beni öldüriserdür iştiyākı

Eger kalursa hicrān böyle bākī

16. **böyle:**

Gazel 3222

Mısra: 10

Bunun gibi, bu türlü, bu tarzda.

İy Muhibbī şî'r-i pür-süzüñla yakduñ 'ālemi
Ol sebebendür ki böyle süzināk itdün beni

17. **böyle:**

Gazel 3240

Mısra: 12

Bunun gibi, bu türlü, bu tarzda.

Āteş-i āhı Muhibbī başa tēc-ı zer ider

Pādişāh-ı gām olan böyle geyer şeb-külehi

18. **böyle:**

Gazel 3460

Mısra: 10

"Böyle, bu şekilde" anlamına gelen bir durum zarfı.

Hūblar gerçi Muhibbī 'ālem içre çok velī

Dīde hiç görmüş degül bir böyle şüh-ı dil-keşi

boyn:

1. **boynuma:-um, -a**

Gazel 3470

Mısra: 6

Başı bedene bağlayan bölge.

'İşk-ıla çün olmışam divāneler ser-defteri

Bend idüp boynuma taksun zülfinüñ fitrākini

2. **boynuma:-um, -a**

Gazel 3475

Mısra: 2

Başı bedene bağlayan bölge.

Leylî-i zülfün dil-i Mecnûn'ı şeydâ eyledi
'İşk zencîrin takup boynuma rüsvâ eyledi

3. boynuma:-um, -a

Gazel 3477

Mısra: 4

Başı bedene bağlayan bölge.

Dīvāneñem iy dōst didüm bir nazâr eyle
Zülfini kemend eyleyüben boynuma takdı

4. boynı:-ı

Gazel 3015

Mısra: 2

*Gövdenin baş ile omuz arasında kalan bölgesi,
boyn.*

Budur fikrüm benüm olunca zinde
Olam kapuñda boynı baglu bende

5. boynuña:-uñ, -a

Gazel 3352

Mısra: 9

*Gövdenin baş ile omuz arasında kalan bölgesi,
boyn.*

'Ayb olmaya Muhibbî suna el ger boynuña
Duta-bilmez kadehi kimsene illâ ki kefi

6. boynuñda:-uñ, -da

Gazel 3417

Mısra: 2

*Gövdenin baş ile omuz arasında kalan bölgesi,
boyn.*

Zülfine dil bagladuñ çünkü unitduñ pendüñi
Mübtelâ-yı 'ışk olup boynuñda hoş gör bendüñi

7. boynına:-ı, -n, -a

Gazel 3428

Mısra: 2

Başı bedene bağlayan bölge; üst, üzeri.

Binüp semend-i nâza zülfün idüp kemendi
Ben mübtelâ-yı 'ışkuñ boynına dakdı bendi

8. boynı:-ı

Gazel 3151

Mısra: 3

*Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı
bedene bağlayan kısmı.*

Elde dutup zülfini geh boynı üzre tagıdur
Sâhîr olmasa kaçan oynardı bile mâr ile

9. boynuma:-um, -a

Gazel 3282

Mısra: 8

*Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı
bedene bağlayan kısmı.*

Gördi müşgîn-i selâsil zülf-ile kâküllerin
Boynuma zencîr ola dil diyü sevda eyledi

boynı baglu:

1. boynı baglu:

Gazel 3064

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Boynuna ip geçirilmiş olan, tutsak; boynu bağlı kul,
birisine kul, köle olan, onun emirlerini yerine getiren
kimse; aşık, meftun kimse.*

Atup zülfün kemendini düşürdüñ göñlümi bende
Kapuñda umaram olam ki boynı baglu bir bende

boynuma zencîr ol-:

1. boynuma zencîr ol-:-um, -a, -aldan

Gazel 3218

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*(Beyitte)sevgilinin kara saçlarının aşığı esir alan bir
zincir(bend) olduğu kastedilmiştir.*

Olaldan boynuma zencîr yāruñ zülf-i leylâsı
Ne tañ aşüfte olursa dil-i mecñnün u şeydâsı

boynuña dak:

1. boynuña dak:-uñ, -a

Gazel 3303

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Boynuna takmak, boynuna asmak.

Dōstum dak boynuña ya al ele tesbîh idin
La'l lü'lü' eyledüm gözden akan şad dānemi

boyn:

1. boynumuñ:-um, -uñ

Gazel 3416

Mısra: 8

*Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı
bedene bağlayan kısmı.*

Ser-i küyuñda kim görse baña dīvāne eydürler
Anuñçün zülf-i zencîrūñ olupdur boynumuñ bendi

2. boynuña:-uñ, --a

Gazel 3226

Mısra: 2

*Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı
bedene bağlayan kısmı.*

Diñlemedüñ [ey] dil-i dīvāne kimse pendini
Tak yūri meh-rūlaruñ boynuña zülf-i bendini

3. boynuñdaki:-uñ, -da, -ki

Gazel 3281

Mısra: 2

*Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı
bedene bağlayan kısmı.*

Yokdur cihānda bir şanem iy dōst senüñ rüyuñ gibi
Sünbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

boyn-:

1. **boynuña:-(u)ñ, -a**

Gazel 3119

Mısra: 2

Başı bedene rapteden uzuv.

2. **boynuma:-(u)m, -a**

Gazel 3054

Mısra: 5

Başı bedene rapteden uzuv.

Mecnün düğüm tak boynuma leylî saçun zencirini
Mîrâs-dur[ur] tavk-ı belâ her kandasâ dîvâneye

boyun sun-:

1. **boyun sun-:--duk**

Gazel 3112

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İtaat etmek, boyun eğmek, teslim olmak.

Öldürürem dir-imiş her kim gelirse küyuma
Emr-i cârîdür boyun sunduk anuñ fermânına

boz-:

1. **bozduñ:-du, -ñ**

Gazel 3228

Mısra: 2

*Düzgün bir şeyi düzensiz duruma sokmak,
düzgünlüğünü gidermek.*

Evvel alduñ büseñe cân naqdine ikrârımı
Soñra ne kıldum ki bozduñ döstüm bāzārımı

bozıl-:

1. **bozılmaz:--maz**

Gazel 3002

Mısra: 10

Bozulmak, dağılmak, düzgünlüğü kaybolmak.

Demürden pençedür şî'rün Muhibbî
Bozılmaz aña kimdür ura pençe

bu:

1. **bu:**

Gazel 3001

Mısra: 1

Bu, işaret sıfatı.

Gün yüzün virdi şeref geldi bu ben hâk üstine
Pâ kosam şimden girü tañ mıdur eflâk üstine

2. **bu:**

Gazel 3006

Mısra: 10

Bu, işaret sıfatı.

Pâdişâhum zulme gâyet yok mıdur
Bu Muhibbî niçeye dek dâd ide

3. **bu:**

Gazel 3007

Gel iy serv-i hürâmânım otur bir dem revân olma
Ölürem boynuña kanım gözümden gel nihân olma

Mısra: 3

Bu, işaret sıfatı.

Alsa cânım kâşkî olsa bu dil gâmdan halâş
Niçeye dek böyle mahrûm olam anuñ rüyına

4. **bu:**

Gazel 3008

Mısra: 1

Bu, işaret sıfatı.

Tañ mı bulınsa mihrûñ bu dilde cân içinde
Zirâ ki genc bulunur ekser virân içinde

5. **bu:**

Gazel 3001

Mısra: 10

İşaret sıfatı.

Sürmeden yigdür Muhibbî'ye gubâr-ı dergehi
İy şabâ lutf it getir bu çeşm-i nemnâk üstine

6. **bü-y-ile:-y, -ile**

Gazel 3156

Mısra: 3

Koku.

Bü-y-ile tolup 'âlem ola cümle mu'attâr
Dildâr kaçan nâz ile zülfini daraya

7. **bü-y-ıla:-y, -ıla**

Gazel 3168

Mısra: 2

Koku.

Oynasa bād-ı şabâ ol 'anberîn gîsü-y-ıla
Toldurur 'âlem dimâğını ser-â-ser bü-y-ıla

8. **büları:-lar, -ı**

Gazel 3476

Mısra: 6

Koku.

Şöyle beñzer ki şabâ zülfine buldı dest-res
Eyledi dehrûñ dimâğını mu'attâr büları

9. **buña:-ñ, -a**

Gazel 3232

Mısra: 14

Bu, işaret zamiri.

Deryâ-yı eşki kim göre 'ummâna beñzede
Kim gördi buña görmedi hergiz karasını

10. **bü:**

Gazel 3063

Mısra: 7

Koku.

Şabâ sünbül saçından bü getirse
Olurdu bu cihân hürrem bizümle

11. **budur:-dur**
Gazel 3417
Mısra: 10
*Budur II üzerinde durulan, hakkında söz söylenileni
işaret II böyledir.*

Bu Muhibbî niçe meh-rûlar görüp iy mâh-rû
Bir senûñ tek hağ budur hiç görmedi mânendüñi

12. **bulardan:-lar, -dan**
Gazel 3192
Mısra: 6
"Bu" işaret zamiri.

Güzellerden vefâ ummak 'acebdür
Bulardan görmedi kimse bu kârî

13. **buña:-n, -a**
Gazel 3091
Mısra: 10
"Bu" işaret sıfatı.

Bî-fıkr ü te'emmül didi bu şî'ri Muhibbî
Bilmek dileyen hâlini ursun buña pençe

14. **bundan:-n, -dan**
Gazel 3227
Mısra: 2
"Bu" işaret zamiri.

'İşk ara cânın revân itmekdür 'âşık pîşesi
Bundan özge 'âlem içre yok-durur endîşesi

15. **bunuñ:-n, -un**
Gazel 3072
Mısra: 10
"Bu" işaret sıfatı.

İy Muhibbî 'ışk bir gevherdür eksük olmasun
Kıymetin bilür bunuñ yok kimse şeyh ü şâbda

16. **budur:-dur**
Gazel 3444
Mısra: 10
"Bu" işaret sıfatı.

Küyına varsa Muhibbî tuhfe iltür cân u ser
Buña kâdirdür budur dervîş-i dervîşânesi

17. **bu:**
Gazel 3039
Mısra: 6
"Bu" işaret sıfatı .

Kaşları tuğrâsına iy şüfi ikrâr eylegil
Niçeye dek kalasın bu gafllet-i inkârda

18. **bu:**
Gazel 3000
Mısra: 4
"Bu" işaret sıfatı.

Kaşlarına râ didüm râ ehli râyum gördiler
Her biri taşhîn idüp baş egdiler bu râlara

19. **bu:**
Gazel 3010
Mısra: 2
"Bu" işaret sıfatı.

Dirîğ ay oldı göstermez yüzini çünkü cânâne
Bu hasretle bu miñnetden baña yigdür kıyam cânâ

20. **bu:**
Gazel 3010
Mısra: 2
"Bu" işaret sıfatı.

Dirîğ ay oldı göstermez yüzini çünkü cânâne
Bu hasretle bu miñnetden baña yigdür kıyam cânâ

21. **bu:**
Gazel 3011
Mısra: 4
"Bu" işaret sıfatı.

Mü'min-i 'ışkam bi-hamdillâh zi-men zülf-i döst
Kılca noğşân gelmedi yâhüd hâlel bu dîñüme

22. **bu:**
Gazel 3014
Mısra: 2
"Bu" işaret sıfatı.

Nigârâ kalmışın derdüñle ğamda
Döker yaş yirine bu dîde dem de

23. **bu:**
Gazel 3014
Mısra: 10
"Bu" işaret sıfatı.

Muhibbî kâmetüm çeng olalıdan
Fiğân eyler bu gönüm zir ü bamda

24. **bu:**
Gazel 3018
Mısra: 4
"Bu" işaret sıfatı.

Leylî saçunuñ bendine bağlanalı gönüm
Mecnünlayın düşdi bu taglara esirge

25. **bu:**
Gazel 3019
Mısra: 6
"Bu" işaret sıfatı.

Râzıyam öldür beni bir görme tek ağıyar-ıla
Bu meseldür döstüm kan eyle kânün eyleme

26. **bu:**
Gazel 3021
Mısra: 9
"Bu" işaret sıfatı.

Bu Muhibbî yanar 'ışkıyla anuñ şem' gibi
Âh kim bir meded olmadı anuñ çâresine

27. **bu:**
Gazel 3022

Mısra: 5
" Bu" işaret sıfatı.

Hİç kes bilmez belâ vü derdini bu gönülümün
Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdümdür aña el-ḥaḳ güvâh

28. bu:
Gazel 3025
Mısra: 8
" Bu" işaret sıfatı.

30. bu:
Gazel 3027
Mısra: 1
" Bu" işaret sıfatı.

Çün yagar tîr-i belâ bu sîne-i ğamgînüme
Kemdür razḥım itmeyebilsem dil-i miskînüme

31. bu:
Gazel 3031
Mısra: 5
" Bu" işaret sıfatı.

Yakdı ḥasret âteşi şol ḥadde bu cân u dilüm
Kalmadı tende mecâlüm eyleyem bir kerre âh

32. bu:
Gazel 3031
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Gül yüzünsüz sorar-ısañ bu Muḥibbî ḥâlini
Gice bülbül gibi eḡân eylemekdür gündüz âh

33. bu:
Gazel 3032
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Hicr elinden döstüm ḥâlüm diger-gündür benüm
Bu giceyi ben 'acebdür çıkarursam yarına

34. bu:
Gazel 3032
Mısra: 8
" Bu" işaret sıfatı.

Zâhidâ var fâriğ ol nâr-ıla korkutma beni
Zîra çokdan yanageldüm ben bu hicrân nârına

35. bu:
Gazel 3032
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Derdi-y-ile bu Muḥibbî key ölümlü ḥastadur
Ol ṭabîb-i dil 'aceb gelmez mi ki dermânına

36. bu:
Gazel 3033
Mısra: 17
" Bu" işaret sıfatı.

İdelüm la'l-i leb yâdına mey nüş müdâm
Bu gönül derdine dermân idelüm anlar-ıla

29. bu:
Gazel 3026
Mısra: 5
" Bu" işaret sıfatı.

Ṭâğlar-ıla kim görürse bu ten-i 'üryânımı
Beüzedür şahrâ yüzinde zâğlar üşmiş leşe

Kim bir nefesüm kaldı hemân çıkmaga bu cân
İy bād-ı şabâ yâra varup bir ḥaber eyle

37. bu:
Gazel 3033
Mısra: 20
" Bu" işaret sıfatı.

Vaḳt oldı Muḥibbî kuluñı eyleyesin şâd
Bu 'âşık-ı dil-ḥasteye cevri yiter eyle

38. bu:
Gazel 3035
Mısra: 3
" Bu" işaret sıfatı.

Çünkü bu dünyâ denîdür aña dil virme sakın
Kimse başa çıkmadı çıkmayısar dünyâ-y-ıla

39. bu:
Gazel 3035
Mısra: 6
" Bu" işaret sıfatı.

Gel şarâb-ı 'ışkı nüş it zâhid-i peşmîne-püş
Niçeye dek kalasın bu ḥâyu bu ğavġâ-y-ıla

40. bu:
Gazel 3035
Mısra: 6
" Bu" işaret sıfatı.

Gel şarâb-ı 'ışkı nüş it zâhid-i peşmîne-püş
Niçeye dek kalasın bu ḥâyu bu ğavġâ-y-ıla

41. bu:
Gazel 3039
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbî ḥasta-dil ger kan yudarsa tañ mıdur
Zîra kimse görmedi resm-i vefâ dildârda

42. bu:
Gazel 3040
Mısra: 3
" Bu" işaret sıfatı.

Bu felek dönsün murâduñca senüñ ol bî-vefâ
Ḥasretüñden ger geçerse gözlerüm eyvâ-y-ıla

43. bu:
Gazel 3043

Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Gözüm yaşına nisbet katre deryā
Düşelden dil bu hicrān illerine

44. bu:
Gazel 3044
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Gāhī cefā-yı dilber ü gāhī belā vü ğam
Bir dem mi var bu dil-i gām-ḥāra gelmeye

45. bu:
Gazel 3045
Mısra: 2
" Bu" işaret sıfatı.

Her lahza gelüp yār gider bir dem içinde
Bu hastayı kor derd-ile her dem ğam içinde

46. bu:
Gazel 3047
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Kaşların geh çīn ider geh ğamzeler tīrin atar
N'eyleyem derdā dirīġā ben bu göz ü kaş-ıla

47. bu:
Gazel 3047
Mısra: 5
" Bu" işaret sıfatı.

Yidügi derd ü belā vü zecr ü miḥnetdür bu dil
Geçinür ğam maṭbahında dürlü dürlü aş-ıla

48. bu:
Gazel 3047
Mısra: 7
" Bu" işaret sıfatı.

Küyına varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnūnı ider bāzīçe ata taş-ıla

49. bu:
Gazel 3049
Mısra: 8
" Bu" işaret sıfatı.

Niçe teşbīh idem ben sīme cismūñ
Bulunmaz bu tarāvet yāseminde

50. bu:
Gazel 3049
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Nazar eyle bu çarḥ-ı hoşka-bāza
Ne lu'betler görünür rāsīfīnde

51. bu:
Gazel 3050
Mısra: 2
" Bu" işaret sıfatı.

Lebūñ yiter mey-i gül-rengi sorma
Bu nālem bes figān-ı çengi sorma

52. budur: -dur
Gazel 3052
Mısra: 10
" Bu" işaret sıfatı.

Muḥibbī Ka'be küyına irişdük çün tavāf itdük
Saña lāyık budur ḳurbān ola cān itdügün ḥacda

53. bu:
Gazel 3058
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Gülşen-i hüsnūne karşı bu Muḥibbī tā seher
Medḥūñ okur sanki bülbüldür gelür güftāra de

54. bu:
Gazel 3113
Mısra: 10
" Bu" işaret sıfatı.

Sevdā-yı ser-i zülfūñ mecnūn idiser āḥir
'İşkuñ bu Muḥibbī'nūñ bulındı dimāġında

55. bu:
Gazel 3115
Mısra: 18
" Bu" işaret sıfatı.

Zülfūñ gibi ayaklara düşdi çü Muḥibbī
Tut elūmi raḥm eyle bu ben bī-ser ü pāya

56. bu:
Gazel 3122
Mısra: 5
" Bu" işaret sıfatı.

Koyup küyını Leylā'nuñ düşer miydi bu Mecnūn'a
Tuta vahşilere ülfet maḳam idine şahrāda

57. bu:
Gazel 3123
Mısra: 7
" Bu" işaret sıfatı.

Şāh olaldan bu gönül Mısr'ına ol Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm biri Nīl ü biri Ceyḥūn olmadı

58. bu:
Gazel 3125
Mısra: 8
" Bu" işaret sıfatı.

Bahār eyyāmı gül devri geçürme 'ömrüñi zāyi'
Bu dünyā çün degül bākī kime kaldı kime kala

59. bu:
Gazel 3139
Mısra: 13
" Bu" işaret sıfatı.

Ḳaddūñ üzre bu Muḥibbī gül yüzüñ görüp didi
Güller açılmak 'aceb serv-i ḥurāmān üstine

60. **bunı:-n, -ı**
Gazel 3040
Mısra: 2
"Bu" işaret zamiri.

Yine baş koşdı gönül bir dilber-i ra'nā-y-ıla
Bunı umar vaşl ola ol kâmet-i bālā-y-ıla

61. **bü:**
Gazel 3310
Mısra: 8
Koku. II Sevgilinin saçının kokusu.

Şabā zülfine beñzer şâne urmuş
Bu dehri bü ile pür itdi tîbi

62. **bu:**
Gazel 3145
Mısra: 4
"Bu" işaret zamiri.

Didügümce dem-be-dem raħm eyle bu dil-ħasteye
Hışm-ıla eydür baña her iş bite bu bitmeye

63. **bu:**
Gazel 3216
Mısra: 10
"Bu" işaret zamiri.

Küyuña varsa Muħibbî itlerün karşu gelür
Bu muħarrerdür unıtmazlar bular tuz ekmeği

64. **bu:**
Gazel 3480
Mısra: 5
"Bu" işaret zamiri.

Bu 'acebdür 'alemi ğarķ eyledi bārān-ı eşk
Hiç teskîn itmeyüp arturdu sînem nārını

65. **bu:**
Gazel 3490
Mısra: 10
"Bu" işaret zamiri.

İrişmeyüp viřālüne şeb-i hicr içre cān virsem
Dilegüm bu ola Hāķ'dan saña Nüh 'ömri erzānı

66. **bu:**
Gazel 3000
Mısra: 10
"Bu" işaret adılı (zamir).

Gözleri yaşı akar her sū olur āb-ı revān
Dil virelden bu Muħibbî serv-ķad bālālara

67. **bu:**
Gazel 3257
Mısra: 6
"Bu" işaret zamiri.

Dutıldı gönül bir per'nün zülf[i] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belā gibi

68. **bunuñ:-nuñ**
Gazel 3042
Mısra: 8
"Bu" işaret zamiri.

Koñ eġģān eylesün dil bezm-i ğamda
Bunuñ tek bülbül olmaz degme yirde

69. **bunı:-(n)ı**
Gazel 3232
Mısra: 16
"Bu" işaret zamiri.

Dünyāya virmez ol dilini almaz i'tibār
Her kim ki bunı fikr idüp añlar fenāsını

70. **bunı:-(n)ı**
Gazel 3242
Mısra: 2
"Bu" işaret zamiri.

Hiç olur mı ki diyem 'ālemde var cānān iki
Bunı kim diye-bilür var cism içinde cān iki

71. **bunuñ:-nuñ**
Gazel 3255
Mısra: 10
"Bu" işaret zamiri.

Ka'be'dür küyü Muħibbî cānuñı ķurbān ilet
Bunuñ ile gel tamām it ħācılar bayramını

72. **bunuñla:-nuñ, -la**
Gazel 3296
Mısra: 12
"Bu" işaret zamiri.

Kamu 'isyān-ıla olduñ mürekkeb
Bunuñla mı umarsın yüzi akı

73. **bunlar:-n, -lar**
Gazel 3354
Mısra: 4
"Bu" işaret zamiri.

Gözüm yaşardı āh-ıla zerd oldu ruħlarum
Bunlar olınca bellüdü 'iřķuñ 'alāmeti

74. **budur:-dur**
Gazel 3358
Mısra: 6
"Bu" işaret zamiri.

Cefādan kankı 'āřık kim vefāyı yig bilür ister
Dilegüm budur 'ālemde añılmasun anuñ adı

75. **budur:-dur**
Gazel 3364
Mısra: 1
"Bu" işaret zamiri.

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yār iki
Bir olur yār iki olmaz olmasun zinhār iki

76. **budur:-dur**
Gazel 3444

Mısra: 5
"Bu" işaret zamiri.

Gözlerüm yaşı 'aceb budur ki teskîn eylemez
Germ olur âh eyledükçe gönlüm âteş-hânesi

77. **buña**: -ñ, -a
Gazel 3444
Mısra: 10
"Bu" işaret zamiri.

Küyına varsa Muhibbî tuhfe iltür cân u ser
Buña kâdirdür budur dervîş-i dervîşânesi

78. **budur**: -dur
Gazel 3451
Mısra: 8
"Bu" işaret zamiri.

Hâk ol yolında derd-ile âh itme iy gönlül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

79. **buña**: -ñ, -a
Gazel 3456
Mısra: 4
"Bu" işaret zamiri.

Ziyân idem diyü her kim yoluında cân u ser virmez
Dilegüm iki 'âlemde buña hiç bulmasun sûdi

80. **budur**: -dur
Gazel 3496
Mısra: 4
"Bu" işaret zamiri.

Himmetüm bâzı idelden Kâf-ı 'Ankâ'yı şikâr
Didiler var-ısa budur lâ-mekânuñ yügrügi

81. **bunuñ-ıla**: -nuñ, -ıla
Gazel 3254
Mısra: 10
"Bu" işaret zamiri.

İy Muhibbî söz güherdür ol dañı a'lâ gerek
Bilmeyenler tâ bileler bunuñ-ıla şânuñı

82. **bunuñ-ıla**: -nuñ, -ıla
Gazel 3496

88. **budur**: -dur
Gazel 3093
Mısra: 11
"Böyledir, bu şekildedir" anlamlarına gelen "bu"
işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.

Terk-i cân eyle Muhibbî ki budur 'ışka tarîk
'Aşık oldur ki hemân 'ışka 'alâmet getüre

89. **bu**:
Gazel 3054
Mısra: 4
"Bu" işaret sıfatı.

Vaşf-ı lebin mey işidüp hümhânedede cüş eylemiş
La'lin meger öpmek diler girdügi bu peymâneye

Mısra: 10
"Bu" işaret zamiri.

Bir siyâh tel dakdı âhından Muhibbî başına
Bunuñ-ıla seçilür her pehlevânüñ yügrügi

83. **budur**: -dur
Gazel 3015
Mısra: 1
"Böyledir, bu şekildedir" anlamlarına gelen "bu"
işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.

Budur fikrüm benüm olınca zinde
Olam kapuñda boynı baglu bende

84. **bu**:
Gazel 3093
Mısra: 10
"Bu" işaret adılı (zamid).

Aldanup zîver-i dünyâya gönlül virme sakın
Bu muqarrerdür anuñ soñı nedâmet getüre

85. **bu**:
Gazel 3205
Mısra: 4
"Bu" işaret adılı (zamid).

Zülfine el kurdugınca pâreler gönlüm beni
Dilegüm bu pâre pâre görem âhir şâneyi

86. **budur**: -dur
Gazel 3473
Mısra: 6
"Böyledir, bu şekildedir, böyle olmalıdır"
anlamlarına gelen "bu" işaret zamirinin bildirme eki
almış şekli.

Çäk itmeden yakañı cefâ-y-ıla dest-i dehr
Lâyîk budur ki tutasın 'uzlet yakasını

87. **budur**: -dur
Gazel 3083
Mısra: 3
"Böyledir, bu şekildedir" anlamlarına gelen "bu"
işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.

Qavlüm budur ki eylemişem gönlüm ile 'ahd
Meyl eylemeyem illâ hübuñ müntehâsına

90. **bu**:
Gazel 3055
Mısra: 1
"Bu" işaret sıfatı.

Yine baglandı bu gönlüm zülf-i 'anber-bülara
Gözlerüm yaşı 'acebdür dönmez ise cülara

91. **bu**:
Gazel 3055
Mısra: 9
"Bu" işaret sıfatı.

Pâralansa şâne-veş tañ mı Muhibbî bu yürek
El uzadur âh her dem şâne ol gisülara

92. bu:

Gazel 3057

Mısra: 6

" Bu" işaret sıfatı.

Ger murāduñ cān ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kīn ola müselmān olmaya

93. bu:

Gazel 3057

Mısra: 10

" Bu" işaret sıfatı.

Dem mi vardur ki Muḥibbī hicr içinde aglayup
Kaynayup ḥūn-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya

94. bu:

Gazel 3058

Mısra: 1

" Bu" işaret sıfatı.

İy şabā bu derdmendūñ ḥālını var yāra de
Bulmadı hicrān şebinde derdine bir çāre de

95. bu:

Gazel 3059

Mısra: 4

" Bu" işaret sıfatı.

Melek misin perī yāḥūd ferişte
Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde

96. bu:

Gazel 3060

Mısra: 14

" Bu" işaret sıfatı.

Şevḳ-i ruḥsāruñla bülbül gibi her şeb tā seḥer
Bu Muḥibbī eyledi efgān efgān üstine

97. bu:

Gazel 3063

Mısra: 5

" Bu" işaret sıfatı.

Eger olmasa bu bārān-ı eşküme
Yana āh odına 'ālem bizümle

98. bu:

Gazel 3063

Mısra: 8

" Bu" işaret sıfatı.

Şabā sünbül saçından bū getirse
Olurdu bu cihān ḥurrem bizümle

99. bu:

Gazel 3064

Mısra: 6

" Bu" işaret sıfatı.

Döginüp seng-i miḥnetle anuñçün ḥāk-i rāh oldum
Yüzüme basıcak pāyuñ diler öpmek bu efgende

100. bu:

Gazel 3064

Mısra: 8

" Bu" işaret sıfatı.

Açıldı bāğ-ı sīnemde kızıl gül yirine dāğum
Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

101. bu:

Gazel 3064

Mısra: 10

" Bu" işaret sıfatı.

Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşıñ bārānını dök kim
Görüp bu ḥālūñi dilber ide tā gül gibi ḥande

102. bu:

Gazel 3065

Mısra: 9

" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī giceler tā şubḥ efgān eyleyüp
Gülşen-i ḥüsñünde oldu bülbül-i güyā yine

103. bu:

Gazel 3067

Mısra: 9

" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī sīnesi oldu maḥabbetden şikāf
Beñzer ol arza ḥarāretten ki yir yir çāk ola

104. bu:

Gazel 3068

Mısra: 2

" Bu" işaret sıfatı.

Geh elif gāh dāğ yakdum sīne-i efgāruma
Āh resmin naḳş kıldum bu der ü dīvāruma

105. bu:

Gazel 3068

Mısra: 10

" Bu" işaret sıfatı.

Hicr-ile oldu Muḥibbī key za'ḥf [ü] nā-tivān
İy ḫabīb-i dil meded kıl bu dil-i bīmāruma

106. bu:

Gazel 3070

Mısra: 4

" Bu" işaret sıfatı.

Nev-bahār ile bezendi sebzezār oldu çemen
Bu şafādan zer saçar mihr-i cihān-tāb üstine

107. bu:

Gazel 3070

Mısra: 7

" Bu" işaret sıfatı.

Leblerūñ emdükçe meyl eyler bu göñlüm gābğaba
Sīb ḫüb olur meze dirler meyl-i nāb üstine

108. bu:

Gazel 3070

Mısra: 9

" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muhibbî hâk-i pâyûnda müje cârüb ider
Gözleri sakķā olup her dem döker āb üstine

109. **bu:**
Gazel 3071
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Açılıp sînem üstinde görinen dāğlar güldür
Döker bu çeşm-i nemgînüm gül üzre çın seher jāle

110. **bu:**
Gazel 3072
Mısra: 3
" Bu" işaret sıfatı.

Āh kim deryā-yı eşkümde bu çeşmüm merdümü
Sanasın bir keşfidür durmaz döner girdābda

111. **bu:**
Gazel 3072
Mısra: 6
" Bu" işaret sıfatı.

Āfitāb-ı hüsününe baksam gözüm pür āb olur
Döstüm bir hāşşadur bu mihr-i 'ālem-tābda

112. **bu:**
Gazel 3075
Mısra: 8
" Bu" işaret sıfatı.

'Ālemi 'ışkı tutar başdan başa sıyt u şadā
Tırta-i ğam her kaçan degse bu sînem kūsına

113. **bu:**
Gazel 3075
Mısra: 10
" Bu" işaret sıfatı.

Bilmek isterseñ eger cānā derünüm nālišin
Āteş-i 'ışk içre bak bu gönümün kaçnūsına

114. **bu:**
Gazel 3077
Mısra: 5
" Bu" işaret sıfatı.

Yagdurmasa bārānımı bir lahza bu çeşmüm
Küllî bu cihān yana eger āh ide sîne

115. **bu:**
Gazel 3077
Mısra: 6
" Bu" işaret sıfatı.

Yagdurmasa bārānımı bir lahza bu çeşmüm
Küllî bu cihān yana eger āh ide sîne

116. **bu:**
Gazel 3078
Mısra: 5
" Bu" işaret sıfatı.

Ġamzeñ okı cā itdügi bu cānum içinde
Yazılır elif kanda ise cān arasında

117. **bu:**
Gazel 3078
Mısra: 7
" Bu" işaret sıfatı.

Bu nazm-ı dürer-bārı okursa n'ola dilber
Lü'lü' yaraşur la'l-i Bedaḥşān arasında

118. **bu:**
Gazel 3079
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Yanmaz idi döstlar her gice bu kandil-i çarḥ
Bu Muhibbî sūz-ı dilden āh-ı şebgîr itmese

119. **bu:**
Gazel 3079
Mısra: 10
" Bu" işaret sıfatı.

Yanmaz idi döstlar her gice bu kandil-i çarḥ
Bu Muhibbî sūz-ı dilden āh-ı şebgîr itmese

120. **bu:**
Gazel 3081
Mısra: 7
" Bu" işaret sıfatı.

Bir kadeḥ mey saña bu 'ālemde bir şāhid yiter
Ḥöce-i dünyā gibi kef geçmegil māl üstine

121. **bu:**
Gazel 3084
Mısra: 11
" Bu" işaret sıfatı.

Niçe yıldur bu Muhibbî rüze-i hicrūñ dutup
Ḥamdü-lillāh kim irişdi vaşluñuñ bayramına

122. **bu:**
Gazel 3089
Mısra: 6
" Bu" işaret sıfatı.

Kim bilürdi 'ışkumı 'ālemde olurdu nihān
Dîdeler küzekler ü bu sîne dölāb olmasa

123. **bu:**
Gazel 3089
Mısra: 10
" Bu" işaret sıfatı.

Virmek olurdu dehānından Muhibbî bir nişān
Āb-ı ḥayvān ger bu 'ālem içre nā-yāb olmasa

124. **bu:**
Gazel 3090
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Melek midür perî yāḥūd ferişte
Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde

125. bu:

Gazel 3091

Mısra: 6

"Bu" işaret sıfatı.

Göz yaşını tār eyleyüben nâleler itdüm
Bezm-i eleme olalı bu sîne kemeñçe

126. bu:

Gazel 3091

Mısra: 8

"Bu" işaret sıfatı.

Çekdümse ne ğam derd ü belâ ile meşakkat
Şükürüm bu ki irdüm soñucu bir ulu gence

127. bu:

Gazel 3091

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

Bî-fıkr ü te'emmül didi bu şî'ri Muhibbî
Bilmek dileyen hâlini ursun buña pençe

128. bu:

Gazel 3093

Mısra: 3

"Bu" işaret sıfatı.

Niçe döysün bu yürek cevrine âhen döğile
Sine ya fir-i cefâya niçe tākāt getüre

129. bu:

Gazel 3093

Mısra: 8

"Bu" işaret sıfatı.

Gerçi lâyıq degülem bezmüne iy şâh-ı cihân
Bir nazar kıl böyle bu bende liyâkat getüre

130. bu:

Gazel 3094

Mısra: 8

"Bu" işaret sıfatı.

Didiler aglayup fâş itme sırrı
Didüm ne çäre ya bu rüy-ı zerde

131. bu:

Gazel 3095

Mısra: 2

"Bu" işaret sıfatı.

Olsun tana' um içre ol mäh-rüy sâde
Kalsun belâ vü ğamda bu 'aşık-ı fütâde

132. bunı: -n, -ı

Gazel 3095

Mısra: 7

"Bu" işaret sıfatı.

Levh üzre dest-i kudret yazmış bunı ezelde
Hüsnüñ senüñ muzâ'af derdüm benüm ziyâde

133. bu:

Gazel 3097

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

Kim bütün ide Muhibbî bu gönül şîşesini
Sinuban seng-i cefâ-y-ıla ki şad päre düşe

134. bu:

Gazel 3098

Mısra: 6

"Bu" işaret sıfatı.

Ğam şebinde kalmışam açılmadı şubh-ı vişâl
Kimse münis olmadı 'âlemde bu dil-teng-ile

135. bu:

Gazel 3098

Mısra: 10

"Bu" işaret sıfatı.

Kim ki dil virmez cihâna geçer istîgnâ-y-ıla
İy Muhibbî bu tokuz mînâyı sır bir seng-ile

136. bu:

Gazel 3099

Mısra: 6

"Bu" işaret sıfatı.

Gülşen-i hüsninde kıldum gice bülbül tek fiğân
Lîk tutmadı kulak gül gibi bu âvâzuma

137. bu:

Gazel 3099

Mısra: 8

"Bu" işaret sıfatı.

Sırr-ı 'ışkî nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîğâ bu iki gammâzuma

138. bu:

Gazel 3099

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

Yâr için cân terkin urşa bu Muhibbî tañ degül
Evveli 'ıškuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

139. bu:

Gazel 3100

Mısra: 7

"Bu" işaret sıfatı.

Seyl-i eşkümden zarar geldükçe bu mülk-i dile
Seng-i miñnet birle yapup üstüvâr itmeñ nice

140. bu:

Gazel 3100

Mısra: 11

"Bu" işaret sıfatı.

Ser-te-ser dîvâne gönülüm geşt idüp bu 'âlemi
Bend-i zülfine düşüp âhîr karar itmeñ nice

141. bu:

Gazel 3102

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

Bu Muhibbî'nün yıkuk göñlin 'imâret eylegil
Döstüm irmek dilerseñ ger sevâb-ı Ka'be'ye

142. **bu:**
Gazel 3104
Mısra: 4
" Bu " işaret sıfatı.

Ėamdan özge reh-i 'ışkuñda gözümde nem ola
Neme yitmez bu gözüm yaşı benüm dañı neme

143. **bu:**
Gazel 3104
Mısra: 12
" Bu " işaret sıfatı.

Ger naşib ola içem lâ'l-i lebün cür'asını
Kâfirem ger heves ide bu gönül câm-ı Cem'e

144. **bu:**
Gazel 3105
Mısra: 3
" Bu " işaret sıfatı.

Eşk-i çeşüm bu 'acebdür ki ciğer güşem iken
Kanda görse yapışur kanlu gibi dâmânuma

145. **bu:**
Gazel 3106
Mısra: 4
" Bu " işaret sıfatı.

Gökler yüzine itse 'urüc ejder-i âhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle

146. **bu:**
Gazel 3107
Mısra: 1
" Bu " işaret sıfatı.

Bu gönülüm itdi hicrân pâre pâre
Akar bu dîdeden kan pâre pâre

147. **bu:**
Gazel 3107
Mısra: 2
" Bu " işaret sıfatı.

Bu gönülüm itdi hicrân pâre pâre
Akar bu dîdeden kan pâre pâre

148. **bu:**
Gazel 3107
Mısra: 10
" Bu " işaret sıfatı.

Kaçan derd-ile âh itse Muhibbî
Olur bu sine süzân pâre pâre

149. **bu:**
Gazel 3109
Mısra: 18
" Bu " işaret sıfatı.

Gül eyyâmı geçer bir hafta ancak
Muhibbî 'ibret al bakup bu hâle

150. **bu:**
Gazel 3111
Mısra: 1
" Bu " işaret sıfatı.

Yine kaşd eyledi bu Ėamze görñ cānumuza
Ėançerñ susadı içemege gelür kanumuza

151. **bu:**
Gazel 3113
Mısra: 8
" Bu " işaret sıfatı.

Ėam meclisine hâcet olursa şarâb iy dil
Yokla bulunur lâ-büd bu dîde kabagında

152. **bu:**
Gazel 3115
Mısra: 15
" Bu " işaret sıfatı.

Bu hırka vü bu tâc-ıla işi çü riyâdur
Ne yüzle ta'n eyleye zâhid zurefâya

153. **bu:**
Gazel 3115
Mısra: 15
" Bu " işaret sıfatı.

Bu hırka vü bu tâc-ıla işi çü riyâdur
Ne yüzle ta'n eyleye zâhid zurefâya

154. **bu:**
Gazel 3124
Mısra: 8
" Bu " işaret sıfatı.

Miyânıyla lebinden sordum âhîr
Kimesne bilmedüm vâkıf bu râza

155. **bu:**
Gazel 3127
Mısra: 5
" Bu " işaret sıfatı.

Sen sen ol kendüni görme saña bu 'ibret yiter
Sernigün oldu Ėurür-ıla binenler kerkese

156. **bu:**
Gazel 3127
Mısra: 7
" Bu " işaret sıfatı.

Kıl cefâ cevre tağammül ola ki bu rüzigâr
Tâli'ün ola müsâ'id ola kim bir gün ese

157. **bu:**
Gazel 3127
Mısra: 9
" Bu " işaret sıfatı.

İki 'âlemde Muhibbî baña bu devlet yiter
Yâr bir gün yañilup kapumda bendemdür dise

158. bu:

Gazel 3129

Mısra: 4

"Bu" işaret sıfatı.

Kendü hālümde yürür azāde iken āh kim
El ucından ne belālar geldi āhır bu sere

159. bu:

Gazel 3131

Mısra: 6

"Bu" işaret sıfatı.

Sen baña bir büse virdüñ ben saña cān u dilüm
Assı itmedüm cihānda illā bu bāzārda

160. bu:

Gazel 3131

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

İrmedi vaşlına hergiz bu Muḥibbī dermend
Cān u ser terk eyledi gerçi reh-i dildārda

161. bu:

Gazel 3134

Mısra: 2

"Bu" işaret sıfatı.

‘İşkā dil virdüm ezel geldi belālar başuma
Āh kim yazu-y-ımış bu mācerālar başuma

162. bu:

Gazel 3134

Mısra: 6

"Bu" işaret sıfatı.

Meclis-i rüz-ı ezel nāyuñ şadāsın gūş idüp
Geldi ‘ışk işre anuñçün bu hevālar başuma

163. bu:

Gazel 3134

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

Vireliden bu Muḥibbī bir saçı leylāya dil
Olmuşam Mecnūn-şifat kuşlar yuvalar başuma

164. bu:

Gazel 3135

Mısra: 8

"Bu" işaret sıfatı.

Beni meyḥāne küncinde görüp ta’n eyleme zāhid
Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

165. bu:

Gazel 3135

Mısra: 10

"Bu" işaret sıfatı.

Kitāb-ı ‘ışkı sor baña saña taqrūr idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecnūn’a gezer ancak bu şahrāda

166. bu:

Gazel 3136

Mısra: 3

"Bu" işaret sıfatı.

Leblerüñden gel ‘ilāc eyle bu ben dil-ḥasteye
Bilürem ki okumuşdur ḥikmeti Loḡmān-ıla

167. bu:

Gazel 3139

Mısra: 10

"Bu" işaret sıfatı.

Şek degül tākat getürmez bil taḥarrük eylemez
Kosalar bār-ı ḡamum bu çarḡ-ı gerdān üstine

168. bu:

Gazel 3139

Mısra: 12

"Bu" işaret sıfatı.

Tuṭuşur āhum şerārından dü ‘ālem iy ṭabīb
Merhemüñ nef’i nedür bu dāḡ-ı hicrān üstine

169. bu:

Gazel 3140

Mısra: 8

"Bu" işaret sıfatı.

Bīsütün’ı kazmag-ıla kühken faḡr itmesün
Kesmişem ben daḡı bu ḡam kühını tırnaḡ-ıla

170. bu:

Gazel 3140

Mısra: 10

"Bu" işaret sıfatı.

Gel beni öldür raḡībı görmeyem kūyuñda tek
Bu meseldür bir ḡafesde bülbül olmaz zāḡ-ıla

171. bu:

Gazel 3140

Mısra: 11

"Bu" işaret sıfatı.

Sīneye şol deñlü yakdı bu Muḥibbī dāḡlar
Dir gören küh-ı belā kaplanıdır bu dāḡ-ıla

172. bu:

Gazel 3140

Mısra: 12

"Bu" işaret sıfatı.

Sīneye şol deñlü yakdı bu Muḥibbī dāḡlar
Dir gören küh-ı belā kaplanıdır bu dāḡ-ıla

173. bu:

Gazel 3142

Mısra: 7

"Bu" işaret sıfatı.

Zerd ruḡumda gören bu ḡatre ḡatre yaşum
Dir jāleler dökilmiş berg-i ḡazān içinde

174. bu:

Gazel 3144

Mısra: 1

"Bu" işaret sıfatı.

Ruḥların 'aksi şehā bu çeşm-i pür-ḥünābda
Berg-i güldür güyiyā düşmiş şarāb-ı nābda

175. **bu:**
Gazel 3145
Mısra: 3
" Bu" işaret sıfatı.

Didüğünce dem-be-dem rahm eyle bu dil-ḥasteye
Ḥışm-ıla eydür baña her iş bite bu bitmeye

176. **bu:**
Gazel 3145
Mısra: 6
" Bu" işaret sıfatı.

Zülf-i Hindūsına yāruñ öykünürmiş sünbüli
Göreyin kim bu cihānda ol siyeh rü bitmeye

177. **bu:**
Gazel 3145
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī ger ire vaşlma ol meh-pārenüñ
Bu cihānda ğam yimez serv-i semen-bü bitmeye

178. **bu:**
Gazel 3145
Mısra: 10
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī ger ire vaşlma ol meh-pārenüñ
Bu cihānda ğam yimez serv-i semen-bü bitmeye

179. **bu:**
Gazel 3146
Mısra: 12
" Bu" işaret sıfatı.

Tutuşup āteş-i 'ışkı-y-ıla pervāne-şıfat
Bu Muḥibbī düşüp odlara yanar döne döne

180. **bu:**
Gazel 3147
Mısra: 3
" Bu" işaret sıfatı.

Gözlerüm yaşına ğarḳ oldum bu rüy-ı zerd-ile
Güyiyā nılüferem kaldum miyān-ı ābda

181. **bu:**
Gazel 3150
Mısra: 8
" Bu" işaret sıfatı.

Sırr-ı 'ışkı nālem ile göz yaşıdur fāş iden
N'eyleyem derdā dirîġā bu iki ğammāzuma

182. **bu:**
Gazel 3150
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Yār için cān terkin ursa bu Muḥibbī tañ degül
Evvel 'ışkuñ fedā-yı cān olupdur lāzıma

183. **bu:**
Gazel 3151
Mısra: 8
" Bu" işaret sıfatı.

Vād-i hicrān şebinde bir kara gündür geçer
Olırsardur ḥasta dil āḫir bu āh u zār ile

184. **bu:**
Gazel 3152
Mısra: 10
" Bu" işaret sıfatı.

Ḥāk-i pāy-i dilberi pāk eyleyüp her dem sular
Āferīn şad āferīn bu dīdemüñ ferrāşına

185. **bu:**
Gazel 3156
Mısra: 5
" Bu" işaret sıfatı.

Ḳaşdı bu ki kapuñdan ıra bini raḳīb
Güş itme sözin uymağıl ol yüzi karaya

186. **bu:**
Gazel 3156
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Ko ğamzeleri tıġı bu bagrum deletursun
Çün sīne nişān eyledük ol kaşları yaya

187. **bu:**
Gazel 3157
Mısra: 8
" Bu" işaret sıfatı.

Eflāke çıkar her gice āhum benüm iy dōst
Bu kanlu yaşum daḫı irer taḫt-ı serāya

188. **bu:**
Gazel 3158
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Her kim hevā-yı zülfine dolşdı dilbertüñ
İrmez eli terk ide ser bu hevā-y-ıla

189. **bu:**
Gazel 3158
Mısra: 6
" Bu" işaret sıfatı.

Çeşmüm akıtdı kanlu yaşın itdi rāz fāş
Rüsvā-yı 'ālem oldı o bu mācerā-y-ıla

190. **bu:**
Gazel 3158
Mısra: 8
" Bu" işaret sıfatı.

Hıç ola mı gün gibi ol şāh-ı lā-naẓīr
Pertev salup ola bu ben bī-nevā-y-ıla

191. bu:

Gazel 3160

Mısra: 5

"Bu" işaret sıfatı.

Zecr-i hicre öğrenüpdür bu gönül şol hadde kim
Dir ki derd olsa bu 'âlem içre dermân olmasa

192. bu:

Gazel 3160

Mısra: 6

"Bu" işaret sıfatı.

Zecr-i hicre öğrenüpdür bu gönül şol hadde kim
Dir ki derd olsa bu 'âlem içre dermân olmasa

193. bu:

Gazel 3164

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

Bu Muhibbî'ye didüm kim büseñi ihsân kıl
Gonca gibi güldi dilber didi kim cân üstine

194. bu:

Gazel 3166

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

Ney gibi feryâd iderse bu Muhibbî tañ mıdur
Bir gül-i ra'nâ gamından dide-pürhünam yine

195. bu:

Gazel 3170

Mısra: 5

"Bu" işaret sıfatı.

Muhibbî âh bu devrân elinden
Ne çâre bulna bu sine rîşe

196. bu:

Gazel 3170

Mısra: 6

"Bu" işaret sıfatı.

Muhibbî âh bu devrân elinden
Ne çâre bulna bu sine rîşe

197. bu:

Gazel 3175

Mısra: 1

"Bu" işaret sıfatı.

Eger Ferhâd olmasa bu fenn-i 'ışkuñ üstâdı
Añılur mıydı 'âlemde belâ vü derd-ile adı

198. bu:

Gazel 3176

Mısra: 5

"Bu" işaret sıfatı.

Rüşen eyle bu gönül hânesin iy bedr-i münîr
Târ-ı vîrâneleri nite ki mehtâb gibi

199. bu:

Gazel 3177

Mısra: 6

"Bu" işaret sıfatı.

Bile alup gitmedi 'ışkı bilüñ Ferhâd u Kays
Tolidur şîr ü peleng ile bu 'ışkuñ bîşesi

200. bu:

Gazel 3178

Mısra: 3

"Bu" işaret sıfatı.

Baħr-ı gamda olalıdan bu iki çeşmüm şadef
Beñzedür dürdâneye çeşmüm akıtısa yaşımı

201. bu:

Gazel 3178

Mısra: 10

"Bu" işaret sıfatı.

Rahmı yokdur çün bilürsin iy Muhibbî dilberüñ
Gel akıtma yok yire bu iki gözün yaşımı

202. bu:

Gazel 3179

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

Bu Muhibbî'nün günâhını görüp geçmez misin
Kanı luğf-ıla kerem ol turalum kan eyledi

203. bu:

Gazel 3182

Mısra: 3

"Bu" işaret sıfatı.

Bu derdüme nihâyet yok cefâ vü cevre gâyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efgân

204. bu:

Gazel 3183

Mısra: 7

"Bu" işaret sıfatı.

Perde-i zühdüm ne assı bu dil-i mecnûn mest
Yârına varımı virdi kendin 'üryân eyledi

205. bu:

Gazel 3185

Mısra: 6

"Bu" işaret sıfatı.

İy güneş tal'at eger yaşlar döküp âh eylesem
Ebrler yaş dökmeye bu çeşm-i giryânım gibi

206. bu:

Gazel 3185

Mısra: 8

"Bu" işaret sıfatı.

Şu'le-i âh-ıla iy dil sırrımı fâş eyledüñ
Odlara yan göreyim bu âh-ı süzânım gibi

207. bu:

Gazel 3186

Mısra: 1

"Bu" işaret sıfatı.

Büse-i la‘l-i lebûn bu cân-ı şîrînüm gibi
‘Ârızuñ nûrı da ÷albüimde benüm dînüm gibi

208. **bu:**
Gazel 3186
Mısra: 5
" Bu" işaret sıfatı.

Bakmazam iy mâh-rü sensüz gerekmez bu cihân
Râstî budur ki ol çeşm-i cihân-bînüm gibi

209. **budur:-dur**
Gazel 3186
Mısra: 6
" Bu" işaret sıfatı.

Bakmazam iy mâh-rü sensüz gerekmez bu cihân
Râstî budur ki ol çeşm-i cihân-bînüm gibi

210. **bu:**
Gazel 3187
Mısra: 6
" Bu" işaret sıfatı.

Cevâb aldı meger şîrîn lebûnden
Bu dil Ferhâd-veş taglara düşdi

211. **bu:**
Gazel 3188
Mısra: 1
" Bu" işaret sıfatı.

Baña bu işi cümle yâr itdi
Giñ cihâni başuma dar itdi

212. **bu:**
Gazel 3190
Mısra: 2
" Bu" işaret sıfatı.

Yine nâz-ıla hürâm eyle gel iy serv-i sehî
Kim göre nâz-ıla bu kâmetüni diye zihî

213. **bu:**
Gazel 3192
Mısra: 6
" Bu" işaret sıfatı.

Güzellerden vefâ ummak ‘acebdür
Bulardan görmedi kimse bu kârı

214. **bu:**
Gazel 3192
Mısra: 8
" Bu" işaret sıfatı.

Melâmetden sakınmaz ‘âşık olan
Bu nev‘-ile iderler iftühârı

215. **bu:**
Gazel 3194
Mısra: 1
" Bu" işaret sıfatı.

Arasalar bu cihân içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu ‘âlem toptoludur ben gibi

216. **bu:**
Gazel 3194
Mısra: 2
" Bu" işaret sıfatı.

Arasalar bu cihân içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu ‘âlem toptoludur ben gibi

217. **bu:**
Gazel 3198
Mısra: 2
" Bu" işaret sıfatı.

Kim-durur ruhsârûña gün gibi per-tâb olmadı
Ya anı gördükde bu çeşmüm tolu âb olmadı

218. **bu:**
Gazel 3198
Mısra: 3
" Bu" işaret sıfatı.

Bir kıla döndi miyânın fikr iderken bu tenüm
Bir hayâl oldu hemân ancak ki nâ-yâb olmadı

219. **bu:**
Gazel 3200
Mısra: 7
" Bu" işaret sıfatı.

Hâk-i pâyı olalıdan bu benüm başumda tâc
Mülk-i Īrân’ı musahhar eyledüm Dârâ gibi

220. **bu:**
Gazel 3200
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Gülşen-i hüsnüñe karşı bu Muhibbî medhüñi
Turmaz okur şubh olunca bülbül-i güyâ gibi

221. **bu:**
Gazel 3201
Mısra: 10
" Bu" işaret sıfatı.

Germ olsa gözümüñ yaşı itme Muhibbî ‘ayb
‘İşk âteşiyle çünkü bu dil küllhenüm gibi

222. **bu:**
Gazel 3202
Mısra: 5
" Bu" işaret sıfatı.

Dem-be-dem yükseklere saldum bu dil şahbâzını
Ol hümâ-pervâzi aldurdum yine turna gibi

223. **bu:**
Gazel 3202
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muhibbî çün ezel nüş itdi ‘ışkuñ câmını
Görinürse tañ degül geh mest ü geh şeydâ gibi

224. bu:

Gazel 3203

Mısra: 4

" Bu" işaret sıfatı.

Vişālūñ 'ıydine el-ḥamdü-lillāh
İrüp bu cān u dil ḳurbāna geldi

225. bu:

Gazel 3203

Mısra: 8

" Bu" işaret sıfatı.

Yüzün göster odur ḥüsnün zekātı
Kapuña bu gedā iḥsāna geldi

226. bu:

Gazel 3204

Mısra: 1

" Bu" işaret sıfatı.

'İşk ateşiyle yandı bu dil bil ki cān daḳı
'İşka düşeli çarḫ urur āsümān daḳı

227. bu:

Gazel 3204

Mısra: 8

" Bu" işaret sıfatı.

'İşka 'alāmet isteme zāhid saña yiter
'Āşık bu yolda eyledi ser terk cān daḳı

228. bu:

Gazel 3205

Mısra: 9

" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī şem'-i ḥüsne niçe yanar yakılır
Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi

229. bu:

Gazel 3207

Mısra: 3

" Bu" işaret sıfatı.

Niçe yıllardır ki devr eyler bu çarḫ-ı lāciverd
Görmedi bir ḥüb-rüşen mäh-i tābānum gibi

230. bu:

Gazel 3207

Mısra: 6

" Bu" işaret sıfatı.

Secde eyler pāyuña her dem şurāḫī iy şanem
Eşk-i çeşmin akıdır bu çeşm-i giryānum gibi

231. bu:

Gazel 3208

Mısra: 1

" Bu" işaret sıfatı.

Cān-ıla bu dil oldı giriftār 'āşıkı
Mecnün-ı dehr gibi olup zār 'āşıkı

232. bu:

Gazel 3208

Mısra: 6

" Bu" işaret sıfatı.

Tesbīḫ ü ḫırka saña mübārek faḳıḫ-i şehri
Baña yiter bu kisvet ü zünnār 'āşıkı

233. budur:-dur

Gazel 3208

Mısra: 11

" Bu" işaret sıfatı.

Ḳaşdum budur ki 'ışḳumı pinḫān idem veli
İzhār itdi çehrede āsār 'āşıkı

234. bu:

Gazel 3209

Mısra: 8

" Bu" işaret sıfatı.

Gözlerüm yaş dökdüğince kirpüğüm cārüb olur
Āsitānuñda bu nev'e kimse ferrāş olmadı

235. bu:

Gazel 3211

Mısra: 9

" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī gice gündüz yüzini ḫāke sürer
Şefḳati senden umar dökilüben kanlu yaşı

236. bu:

Gazel 3213

Mısra: 8

" Bu" işaret sıfatı.

Baḫr-ı dilden zāhir oldukça gören eş'arımı
Dir bu ne dürr-i semīn ü bu ne sırr-ı ma'nevī

237. bu:

Gazel 3213

Mısra: 8

" Bu" işaret sıfatı.

Baḫr-ı dilden zāhir oldukça gören eş'arımı
Dir bu ne dürr-i semīn ü bu ne sırr-ı ma'nevī

238. bu:

Gazel 3214

Mısra: 7

" Bu" işaret sıfatı.

Bu cihān varına aldanma bugün tās-ı felek
Gösterür lu'b-ıla her dem saña ol bü'l-'acebi

239. bu:

Gazel 3219

Mısra: 7

" Bu" işaret sıfatı.

Yārsuz 'aynuma gelmez bu sekiz cennet benüm
Yār-ıla ḫoşdur baña uşbu cihānuñ küllḫeni

240. bu:

Gazel 3219

Mısra: 11

" Bu" işaret sıfatı.

Hicr-ile öldürüp itseñ bu Muhibbî'yi hâlâş
Çok du'âlar idiserdür saña kabri çemeni

241. **bu:**
Gazel 3220
Mısra: 6
" Bu" işaret sıfatı.

Ġam-hânelerinde dil ü cân ağlayukaldı
Kan yaş-ıla bu mülk-i cihân ġarġ olayazdı

242. **bu:**
Gazel 3221
Mısra: 2
" Bu" işaret sıfatı.

Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehlâsını
Odlara yakdı bu ben âşüfte vü şeydâsını

243. **bu:**
Gazel 3224
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muhibbî ġiceler şubha deġin nâle kılur
Bezm-i ġam içre anı kim göre sanur nâyî

244. **bu:**
Gazel 3226
Mısra: 5
" Bu" işaret sıfatı.

Mâr zülfünden helâke varmadan bu cân u dil
Luţf kil irġür baña tiryâk-i la'lûñ ġandini

245. **bu:**
Gazel 3227
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Eşk-i çeşmümden yine cûlar revân oldu benüm
Anuñ-ıçundur ki sınımışdur bu gönlüm şîşesi

246. **bu:**
Gazel 3227
Mısra: 8
" Bu" işaret sıfatı.

Geh ruġ-ı zerd-ile şîrem ġâh dâġumla peleng
Toludur şîr ü pelenglerle bu 'ışkuñ bişesi

247. **bu:**
Gazel 3229
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

Muhibbî bu naşîhat saña besdür
Kaçan fikr idesin Behrâm-ı Ġür'ı

248. **bu:**
Gazel 3230
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Virmeyince bir saçı leylâya dil Mecnûn ġibi
Leşker-i ġam yıkmadı bu cân u dil bünyâdını

249. **bu:**
Gazel 3231
Mısra: 8
" Bu" işaret sıfatı.

Gözüm yaşın şarâb idüp yanuk bagrum kebâb itsem
Bu gönlüm nâleler eyler sanasın saz-ı tanbûrî

250. **bu:**
Gazel 3232
Mısra: 3
" Bu" işaret sıfatı.

Sultân-ı 'ışk aldı bu gönlün hişârını
Dikdi o demde üstine 'ışkuñ livâsını

251. **bu:**
Gazel 3234
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Gönlüme itdüm hıţâb eydür gözümdendür ġünâh
Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miñneti

252. **bu:**
Gazel 3234
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

'İşka düşdüm şabrdan özge bu derde çäre yok
Kim-durur taġyîr ide benden Muhibbî kısmeti

253. **bu:**
Gazel 3235
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Zülfine bend eyleyüp ġabs-i zenaġdân eyledi
Tutdı cäsüs añlayup bu gönlümün avlagını

254. **bu:**
Gazel 3235
Mısra: 12
" Bu" işaret sıfatı.

Mısr-ı ġüsninde Muhibbî gözlerüm yaşın gören
Nîl'e teşbîh eyledi bu çeşmümün ırmagını

255. **bu:**
Gazel 3237
Mısra: 9
" Bu" işaret sıfatı.

'Ahdüm bu idi bağlamayam bir kese göñül
İllâ Muhibbî komadı göñül baña beni

256. **bu:**
Gazel 3238
Mısra: 1
" Bu" işaret sıfatı.

Yine bu meclis-i ġamda gözüm yaş şarâb evlâ
O bezme inleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ

257. bu:

Gazel 3239

Mısra: 2

"Bu" işaret sıfatı.

Her gün eyler çün tefāvüt ol gülün zibālğı
Dem dem artsa tañ midur bu gönlümün şeydālğı

258. bu:

Gazel 3239

Mısra: 8

"Bu" işaret sıfatı.

Varana ayak sunar dāyim maħabbet arturur
Pür virün dāyim olsun bu kadeh-peymālğı

259. bu:

Gazel 3240

Mısra: 8

"Bu" işaret sıfatı.

Su döker 'arızum üstine benüm dıdelerüm
Ola bu nev'-ile yuyubile rüy-ı siyehi

260. bu:

Gazel 3241

Mısra: 2

"Bu" işaret sıfatı.

Sinede 'ışk âteşi rüz-ı ezel peydā gibi
Gelmedi 'ışk 'ālemine bu dil-i şeydā gibi

261. bu:

Gazel 3241

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

Akmağ-ıla iki 'aynumdan benüm bu kanlu yaş
Cüş ider āh eyldükçe her taraf deryā gibi

262. bu:

Gazel 3241

Mısra: 13

"Bu" işaret sıfatı.

İy Muħibbī kimseye gelmez bu dünyādan vefā
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dārā gibi

263. bu:

Gazel 3242

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

Dir-imişsin terk kılmaz bu Muħibbī baş u cān
İmtihān eyle gel evvel soñra kıl bühtān iki

264. bu:

Gazel 3243

Mısra: 10

"Bu" işaret sıfatı.

Esb-i nāza bine çevgān ide ger zülfin nigār
Bu Muħibbī top idüp meydāna koya başını

265. bu:

Gazel 3246

Mısra: 6

"Bu" işaret sıfatı.

Kıyāmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzre
Umaram ki komayasın ayak altında bu mūrı

266. bu:

Gazel 3247

Mısra: 2

"Bu" işaret sıfatı.

Serverā oldı gözüm yaşı benüm āb gibi
Durmaz inler bu gönül derd-ile tölāb gibi

267. bu:

Gazel 3248

Mısra: 2

"Bu" işaret sıfatı.

Sultān-ı 'ışk sīneme dikdi livāsını
Şāh eyledi 'āleme bu ben gedāsını

268. bu:

Gazel 3249

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

Bu Muħibbī dergehūnden dūr olup
Müdde'iler çün saña maħrem gibi

269. bu:

Gazel 3251

Mısra: 7

"Bu" işaret sıfatı.

Bu cihān dārına aldanma saña taş-ı felek
Gösterür lu'biyla her dem saña [ol] bu'l-'acebi

270. bu:

Gazel 3253

Mısra: 12

"Bu" işaret sıfatı.

Muħibbī nazmuñı görüp diye elbette nazm ehli
Bu fikr ü bikri şı'rinde hemān ancak zāhır itdi

271. bu:

Gazel 3255

Mısra: 5

"Bu" işaret sıfatı.

Billür iken yıkılır bu nüh felek olur hārāb
Sīm ü zerle pes neden yüce kılursın nāmuñı

272. budur:-dur

Gazel 3255

Mısra: 2

"Bu" işaret sıfatı.

Gün-be-gün arturduñ iy dōst sen in'āmuñı
Baña da lāyık budur dilden komayam nāmuñı

273. bu:

Gazel 3256

Mısra: 2

"Bu" işaret sıfatı.

Çeşmüñ müjgânın almışdur ele hançer gibi
Hışm-ıla geldi benim bu bagruma sançar gibi

274. **bu:**
Gazel 3257
Mısra: 3
" Bu" işaret sıfatı.

Ne-y-içün bu ben mürdeye virmeyesin hayât
Oldı nefesüñ mürdelere çün Mesihâ gibi

275. **bu:**
Gazel 3259
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Şem'-i ruhsârûñ senüñ zâhir olalıdan döstüm
Yakmak için bâl ü per oldum bu şeb pervâneğî

276. **bu:**
Gazel 3260
Mısra: 3
" Bu" işaret sıfatı.

Uyardum 'ışk kandilın aña bu dil fitil itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yağı

277. **bu:**
Gazel 3260
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Uyardum 'ışk kandilın aña bu dil fitil itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yağı

278. **bu:**
Gazel 3263
Mısra: 2
" Bu" işaret sıfatı.

Dögünüp def çağurur her nefes nây
Nedür dünyâ için bu hü u bu hây

279. **bu:**
Gazel 3263
Mısra: 2
" Bu" işaret sıfatı.

Dögünüp def çağurur her nefes nây
Nedür dünyâ için bu hü u bu hây

280. **budur:-dur**
Gazel 3263
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dünyâ heft ser bir ejdehâdur
Yudar dimez bu yoğsul u budur bay

281. **bu:**
Gazel 3264
Mısra: 1
" Bu" işaret sıfatı.

Yâd kıldıñ bu kuluñı döstüm yâd itmedi
Bu dil-i nâ-şadımı gördi velî şâd itmedi

282. **bu:**
Gazel 3264
Mısra: 2
" Bu" işaret sıfatı.

Yâd kıldıñ bu kuluñı döstüm yâd itmedi
Bu dil-i nâ-şadımı gördi velî şâd itmedi

283. **bu:**
Gazel 3266
Mısra: 3
" Bu" işaret sıfatı.

Cihân için nedür bilsem bu hây u hü u bu ğavgâ
Gelenler gıtdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

284. **bu:**
Gazel 3266
Mısra: 3
" Bu" işaret sıfatı.

Cihân için nedür bilsem bu hây u hü u bu ğavgâ
Gelenler gıtdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

285. **bu:**
Gazel 3266
Mısra: 5
" Bu" işaret sıfatı.

Vişâlün yâdına cânâ yine bu murğ-ı dil pervâz
İdüp cânım revân oldı yirinde ben kafes kaldı

286. **bu:**
Gazel 3266
Mısra: 7
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefâ yok halk-ı 'âlemdede
Ne işiddüm ne hod gördüm cihânda dest-res kaldı

287. **bu:**
Gazel 3266
Mısra: 10
" Bu" işaret sıfatı.

Muhibbî derd-ile nâlân olup murğ-ı çemen söyler
Bu gülşende gül ü lâle gidüp hâr-ıla hes kaldı

288. **bu:**
Gazel 3268
Mısra: 4
" Bu" işaret sıfatı.

Bir harâret virdi 'ışk bu dil-i süzânuma
Anı teskîn itmedi bu çeşmesârûñ giryesi

289. **bu:**
Gazel 3268
Mısra: 14
" Bu" işaret sıfatı.

Âhum arturdu Muhibbî yaşumuñ bārânımı
'Âlemi teng eyledi bu âh u zârûñ giryesi

290. **bu:**

Gazel 3271

Mısra: 10

"Bu" işaret sıfatı.

‘İşkuñ yolını iltemedi kimsene başa
Bir kâra sakın beñzedeyim dime bu kârı

291. **bu:**

Gazel 3271

Mısra: 11

"Bu" işaret sıfatı.

İy dil vefâ büyüñ umma bu cihândan
Zîrâ ki bu bir kimseye hiç itmedi yarı

292. **bu:**

Gazel 3273

Mısra: 11

"Bu" işaret sıfatı.

Muhibbî çekeli bâr-ı ğam-ı ‘ışkı bu ‘âlemde
Cihân çeşmine görünmez hemân ancak hayâl oldu

293. **bu:**

Gazel 3274

Mısra: 8

"Bu" işaret sıfatı.

Kemânçe olmasa yaşum aña târ
Bu sinem üzre n’eylerdi bu bâkı

294. **bu:**

Gazel 3274

Mısra: 8

"Bu" işaret sıfatı.

Kemânçe olmasa yaşum aña târ
Bu sinem üzre n’eylerdi bu bâkı

295. **bu:**

Gazel 3275

Mısra: 8

"Bu" işaret sıfatı.

Çaddümi ya eyleyüp atdum yine âh okların
Dimedi çarhuñ geçürdüm bu tokuz kalkanımı

296. **bu:**

Gazel 3276

Mısra: 10

"Bu" işaret sıfatı.

Luţf idüp dilber Muhibbî baña bendem diyeli
Görürem çarhdan yüce bu devlet ü iğbâlümü

297. **bu:**

Gazel 3277

Mısra: 9

"Bu" işaret sıfatı.

Niçe yıldur bu Muhibbî âteş-i hicrân-ıla
Yanalı büyüñ vefâ virür dahı hâkisteri

298. **budur:-dur**

Gazel 3308

Mısra: 4

"Bu" işaret sıfatı.

Hasretle bu gözüm yaşı benüm cular iken
Gün-be-gün budur ‘aceb arta bu göñlüm ‘ataşı

299. **budur:-dur**

Gazel 3385

Mısra: 6

"Bu" işaret sıfatı.

Ol ser-efrâzum kaçan kim nâz-ıla seyrân ide
Dir görenler işte budur serv-şadlar serveri

300. **bunda:-n, -da**

Gazel 3298

Mısra: 8

"Bu" işaret zamiri.

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören ‘ibretle bunda hâne vü gû kalmadı

301. **bular:-lar**

Gazel 3216

Mısra: 10

Bu, işaret zamiri (rakipler).

Küyuña varsa Muhibbî itlerüñ karşu gelür
Bu muşarrerdür unıtmazlar bular tuz ekmeği

302. **bu:**

Gazel 3246

Mısra: 2

"Bu" işaret işaret zamiri.

Giderdüñ zulmet-i küfri yakuban şem‘-i kâfûri
Hâkîkat bu ki nûruñdan alur mihr-ile meh nûri

303. **bu:**

Gazel 3271

Mısra: 12

"Bu" işaret işaret zamiri.

İy dil vefâ büyüñ umma bu cihândan
Zîrâ ki bu bir kimseye hiç itmedi yarı

304. **bunlaruñ:-n, -lar, -uñ**

Gazel 3311

Mısra: 4

"Bu" işaret zamiri .

‘Aşık olmaz ‘ışk bazarında şevket bir pula
Bunlaruñ merğüb metâ‘ı ancak efgendegî

305. **bu:**

Gazel 3259

Mısra: 1

"Bu" işaret sıfatı (gönül).

Leylî zülfüñ görelî oldu bu dil dîvâneği
Oldı senüñle aşınâ ammâ baña bîgâneği

306. **bu:**

Gazel 3283

Mısra: 5

"Bu" işaret sıfatı (gönül).

Leb hamüş lîk hayâl ile tolu cā bu gönül
Dil senûn-ile vü sen dille idersin suheni

307. bu:

Gazel 3292

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (gönül).

Tekye-i dilde gelüp mihmân ola ger gam baña
Aña karşı yakaram bu gönülümün fânüsünü

308. bu:

Gazel 3298

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören 'ibretle bunda hâne vü gū kalmadı

309. bu:

Gazel 3301

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Çıkup şeb-gün libās ile o meh bir şeb birün oldu
Görüp ol şekl-i 'ayyârı hemân bu dil cünün oldu

310. bu:

Gazel 3301

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Cefâlar idesin cāna şikâyet itmeyem senden
Kabûlüm her ne gönderseñ dimem bu dil zebûn oldu

311. bu:

Gazel 3304

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Kapusında niçe yıldur hastayam âh eylerem
Dimedi bir kez bu dil dil-haste bîmârum gibi

312. bu:

Gazel 3263

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı (dünya).

Bu dünyâ heft ser bir ejdehâdur
Yudar dimez bu yoğsul u budur bay

313. bu:

Gazel 3263

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (yoğsul).

Bu dünyâ heft ser bir ejdehâdur
Yudar dimez bu yoğsul u budur bay

314. bu:

Gazel 3268

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı (dil-i sūzân).

Bir harâret virdi 'ışk bu dil-i sūzânuma
Anı teskîn itmedi bu çeşmesârûñ giryesi

315. bu:

Gazel 3279

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Şad-bâr yiter 'işve vü nâz u 'itâb oldu
İy türk-i mest cān-ıla bu dil harâb oldu

316. bu:

Gazel 3283

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı.

Hasretiyle bu Muhibbî sînesin dâğ ideli
Beñzese göz yaşına tañ mı 'aķık-i Yemenî

317. bu:

Gazel 3286

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı.

Çeşmün elinde tîğ-ı tîz andan bu dil itmez gürüz
Zülfünle eyler bâzîçe görmez misin canbâzuñı

318. bu:

Gazel 3288

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı.

Başâ iltidi bu Muhibbî yine 'ışkuñ kârını
Hamdû-lillâh gerçi kim 'âlemde müşkil kâr idi

319. bu:

Gazel 3289

Mısra: 12

" Bu " işaret sıfatı.

Tâc-ı Keyhüsrev ile mülk-i Ferîduñ dilemez
Bu Muhibbî kapusunda ola cârüb-keşi

320. bu:

Gazel 3289

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı .

Severem cān-ıla dilden ben o hırşîd-veşi
Lîk yakdı bu ben hastayı anuñ 'ataşı

321. bu:

Gazel 3291

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı.

Sırr-ı 'ışkı saklamaz-ısañ dilâ olur 'ayân
Zerd çeñreñde gören bu eşk-i gülgün rengüñi

322. bu:

Gazel 3295

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı.

Yüzüm kara günâhum çok velî gayrı ümîdüm yok
Umaram idesin şefkat unıtma bu günâhkârı

323. bu:

Gazel 3324

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı.

Dil ister ki ola zülfüne ber-dâr
Muhibbî [sen] kabûl it gel bu ra'yı

324. bu:

Gazel 3349

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı.

Didüm gel zülfünü kesme benüm 'ömrüm dirâz olsun
Didi devr-i kâmerdür bu senüñ 'ömrün kesen kesdi

325. bu:

Gazel 3351

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı.

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cândur
Uyanup didi ol dilber nebâtuñ böyle mi dadı

326. bu:

Gazel 3360

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı.

Tekye-i 'ışkuñ çerâğı şu'lelenmezdi eger
Yakmasam dem dem ben anda bu yüregüm yağını

327. bu:

Gazel 3388

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı.

Öldürdi bu ben hastayı iy cân gam-ı hicrân
Raḥm eyle ki 'uşşâk olalar saña du'acı

328. bu:

Gazel 3391

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı.

İtmedi yâr bu ben miskîne hiç yârlığı
Gerçi harc eyledi dil yolına hep varlığı

329. bu:

Gazel 3393

Mısra: 12

" Bu " işaret sıfatı.

Almaldan alma gönlüm olupdur şem'dân
Ne sebebeden bilmedüm bu mekr ü âl egler meni

330. bu:

Gazel 3398

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı.

Niçe yıldur kim bu dil bağlayup iḥrâm-ı gamı
Şimdi irdi Ka'be-i küyuña qurbân kıl beni

331. bu:

Gazel 3474

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı.

Leb mi bu ya la'l mi yâḥûd mey-i şahbâ mı ki
Söz deminde mürdeler ihyâ kılır 'İsâ mı ki

332. bu:

Gazel 3486

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı.

Olmasa vaşlı ümîdi bu Muhibbî hastaya
Her dem ü her laḥza ölmek ihtimâlüm var-ıdı

333. bu:

Gazel 3491

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı.

Süpürür ferrâş olupdur küyını kirpüklerüm
Su seper saḳkâ gibi dem dem bu çeşmüm merdümi

334. bu:

Gazel 3491

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı.

Tañ mıdur döyse cefâya bu Muhibbî hasta dil
Mihnet ile bisledüm çün cân-ı gam-perverdümi

335. bu:

Gazel 3496

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı.

Zülf-i şebdiziyle koşdum bu yaşum gülgünını
Öñdül aldum büsesin oldum cihânüñ yügrügi

336. bu:

Gazel 3497

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı.

Göñlüme zülfün getürdi bu uzun sevdaları
Anuñ-ıçun başuma geldi cihân gavğaları

337. bu:

Gazel 3497

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı.

Bezm-i gamda sāğar-ı çeşmüñle iç ḥün-ı ciger
İñlesün ol meclisüñ olsun bu göñlüm naları

338. bu:

Gazel 3321

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı (hâl).

İy perî-rü güş kıl bir bir diyem bu hâlümü
Umaram ki raḥm idesin işidüp aḥvâlümü

339. bu:

Gazel 3291

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı(nâle).

Rahm kılmaduñ benüm bu nâleme iy seng-dil
Âhum ile nerm olurken etüñüñ gör sengüñi

340. **bu:**
Gazel 3295
Mısra: 2
" Bu " işaret sıfatı (dil).

Baña kıddi kıddi besdür n'iderem serv-i gülzârı
Ko kılsun çün ruhu güldür bu dil bülbül gibi zârı

341. **bu:**
Gazel 3299
Mısra: 8
" Bu " işaret sıfatı (kıdd-i dil-cü).

Geçdi kıametden mü'ezzin gördi kıdd ü kıametüñ
Didi kıamet kanda var bu kıdd-i dil-cüyüñ gibi

342. **bu:**
Gazel 3299
Mısra: 9
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî'nün dimâgını mu'aṭṭar taze ter
Eyleyen cânâ anı zülfündeki büyuñ gibi

343. **bu:**
Gazel 3319
Mısra: 10
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Yüzün-ile döstüm olalıdan alnuñ kâmer
Bu Muhibbî n'eyler âlemde mihir-ile mehi

344. **bu:**
Gazel 3323
Mısra: 13
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî'ye yiter cevri ü sitem zecri ü elem
Eydesin olmadı mı daḥı 'inâyet nazarı

345. **bu:**
Gazel 3374
Mısra: 10
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Leblerinün ḥaşretinden ol vefâsuz dilberün
Bu Muhibbî mesken itse tañ mıdır meyḥaneyi

346. **bu:**
Gazel 3375
Mısra: 11
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî ruḥları şevkiyle cânından geçer
Şem'-i ruḥsârüñ yakarsa yiridür pervaneyi

347. **bu:**
Gazel 3385
Mısra: 10
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Seyri idüp âgyâr-ıla yâr itdügince bâziçe
Bu Muhibbî sümme vallâhi olur cândan berî

348. **bu:**
Gazel 3387
Mısra: 9
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî âteş-i ruḥsârüña oldu sipend
İtdüğün 'ışkuñ yolında âdemî-zâd itmedi

349. **bu:**
Gazel 3391
Mısra: 9
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî'yi görüp itme firânı yürü gel
Ne için unıdasın eski vefâdârlığı

350. **bu:**
Gazel 3396
Mısra: 9
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî hicri elinden dökmeyince kanlı yaş
Bu cihân mülkinde anuñ sırrı hiç fâş olmadı

351. **bu:**
Gazel 3407
Mısra: 9
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî tevbe itmişdür meye ol vaḳt sır
Sâkı-i gül-ruḥ ide ibrâmı bayram irtesi

352. **bu:**
Gazel 3412
Mısra: 10
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

İçdi çün la'1-i lebbün cür'asını
Şeyḥ iken bu Muhibbî şâb oldu

353. **bu:**
Gazel 3417
Mısra: 9
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî niçe meh-rûlar görüp iy mâh-rû
Bir senüñ tek ḥâḳ budur hiç görmedi mânendüñi

354. **bu:**
Gazel 3422
Mısra: 9
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî'yi cemâlün şem'ine pervâne-veş
Bâl ü per ancak degül küllî yakup nâr it beni

355. **bu:**
Gazel 3449
Mısra: 9
" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî yaşını âb-ı revân ister-iseñ
Cilveler eyle salın karşıma iy serv-i sehî

356. bu:

Gazel 3452

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bir nazarla bu Muhibbî'nün olur sinesi çäk
Göricek ol kaşı ya vü o gözi karacığı

357. bu:

Gazel 3302

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (mübtelâ).

Yine âteş gibi serkeşlik ile
İdüpdür düd-veş bu mübtelâyı

358. bu:

Gazel 3302

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (hâk-i pā).

Gel iy bād-ı şabā merdümlük idüp
İrişdür küyına bu hâk-i pâyı

359. bu:

Gazel 3303

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî eylesün cān nakdı pāyuña nisār
Büy-ı zülfüñle mu'athtar eyle gel kâşanemi

360. bu:

Gazel 3303

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (dil-i vîrāne).

Şu'le virdüñ şem'ini hüsne nūr kılduñ 'ālemi
Bāl ü perden geçdi yıkduñ bu dil-i vîrānemi

361. bu:

Gazel 3304

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı (dil-i zār).

Var mıdur 'ālemde kimse bu dil-i zārum gibi
Olmasun halk-ı cihān cān-ı giriftārum gibi

362. bu:

Gazel 3305

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı (hasb-i hāl).

Aldum ele kâğıd kalem yazam bu hasb-i hālümü
Yazdukda gış oldum hemān gördükde bu a'mālümü

363. bu:

Gazel 3305

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (a'māl).

Aldum ele kâğıd kalem yazam bu hasb-i hālümü
Yazdukda gış oldum hemān gördükde bu a'mālümü

364. bu:

Gazel 3305

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (perr ü bāl).

Cānā cemālün şem'ini cān-ıla itdüm çün taleb
Pervāne-veş olmaz 'aceb yaksam bu perr ü bālümü

365. bu:

Gazel 3305

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (baḥs).

İy zāhid-i bārid- nefes nedür bu baḥs ü bu cedel
Añlayımsız fāriğ ol 'ışk içre kıl ü kālümü

366. bu:

Gazel 3305

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (cedel).

İy zāhid-i bārid- nefes nedür bu baḥs ü bu cedel
Añlayımsız fāriğ ol 'ışk içre kıl ü kālümü

367. bu:

Gazel 3305

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (zālüm).

Alma Muhibbî 'ākil ol dünyāy[ı] sen bir ḥabbeye
Āḥir saña ne kılısar bilmez misin bu zālümü

368. bu:

Gazel 3306

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (cān).

Ten gerçi ki dūr oldı katı Ka'be derinden
Her lahza bu cān lîk tavāf-ı Ḥarem itdi

369. bu:

Gazel 3306

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (cān).

Baş terkin urup kıydı bu cānına Muhibbî
Bu 'ışk yoludur siz anı sanmañuz ki kem itdi

370. bu:

Gazel 3383

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (cān).

N'eyleyem bizümle ol rûḥ-ı revān eglenmedi
Kaldı cismüm gitdi bu cānum revān eglenmedi

371. bu:

Gazel 3306

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı ('ışk yolu).

Baş terkin urup kıydı bu cānına Muhibbî
Bu 'ışk yoludur siz anı sanmañuz ki kem itdi

372. bu:

Gazel 3308

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı (gözüm yaşı).

Hasretle bu gözüm yaşı benim cular iken
Gün-be-gün budur 'aceb arta bu gönlüm 'ataşı

373. bu:

Gazel 3308

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (gönlüm 'ataşı).

Hasretle bu gözüm yaşı benim cular iken
Gün-be-gün budur 'aceb arta bu gönlüm 'ataşı

374. bu:

Gazel 3310

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (dehr).

Şabā zülfine beñzer şāne urmuş
Bu dehri bû ile pür itdi fıbi

375. bu:

Gazel 3311

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Çekeli hicrûñ firākın bu Muhibbî mürdedür
Eyledi 'İsî-nefes vaşluñla anı zindegî

376. bu:

Gazel 3317

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Tiğ-i ğamzeñ görse bu dil baş açup karşı varur
'İşk erinüñ olmaz hiç nesneden endişesi

377. bu:

Gazel 3318

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Gāhî cefā gāhî sitem gāhî belā geh derd ü ğam
Eksük degül miñnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

378. bu:

Gazel 3326

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Bî-ihtiyār bu dili kendüye yār çeker
Yokdur cihānda bir aña beñzeze dil-keşi

379. bu:

Gazel 3340

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Dem dem eger cevr ide baña ol āfeti
Her bir nefesde artura bu dilde rāhatı

380. bu:

Gazel 3314

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı (resm).

Kim yüzün gördi didi olmaya bu resme cemāl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

381. bu:

Gazel 3317

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (gönlül şişesi).

Tir-i ğamzeñden dañı oñılmadan cān riştesi
Sındı seng-i cefāñ-ıla bu gönlüm[üñ] şişesi

382. bu:

Gazel 3319

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (dehr).

Şaf şaf olmışlar güzeller karşı durmuşlar saña
Sensin bu dehr içinde cümleñüñ sensin şehi

383. bu:

Gazel 3320

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (şişe-i nāmūs).

Āteşe yak zāhidā gel hırka-i sālūsunı
Taşlara çal gel uşat bu şişe-i nāmūsunı

384. bu:

Gazel 3320

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (şadā-yı 'ışk).

Hiç olur mı bu şadā-yı 'ışkı pinhān idesin
'İşk bāzārında çalduñ uşbu göñlüñ kūsunı

385. bu:

Gazel 3321

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (devlet ü iqbāl).

Ger baña baş egmeye Hindü-yı zülf-i ser-keşün
'Ākıbet pā-māl ide bu devlet ü iqbālümü

386. bu:

Gazel 3322

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (cism).

Gözüm yaşı virürse tañ mı bu cismi ğarka
Lā-büd kaçan sel olsa götüre her giyahı

387. bu:

Gazel 3322

Mısra: 12

" Bu " işaret sıfatı (gönlül).

Diler Muhibbî 'ışkuñ derd ü belası çokdur
Gün geçdüğince artar bu gönlümün de āhi

388. bu:

Gazel 3324

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (gönlül).

O āhir şayd olur şāh-bāz-ı çeşme
Olupdur çünkü bu gönlüm hevayı

389. bu:

Gazel 3327

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (gönül).

Hâk-i pây-ı dilberi virmez bu gönülüm ser-te-ser
Virselers mülk-i Feridün tâc-ı Keykâvüs'ını

390. bu:

Gazel 3347

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (gönül).

Bu gönül şâne gibi âh yine biñ päre olur
Ol perişân ura zülfine eger şaneligi

391. bu:

Gazel 3324

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (çeşm).

Bulur mı cân u dil gamdan rehâyı
Ya cânândan bu çeşmüm rüşenâyı

392. bu:

Gazel 3382

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (sine).

Âh kim sevdüm yine bir dilberi cânum gibi
Niçe cânum belki bu sînemde îmânım gibi

393. bu:

Gazel 3382

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (sine).

Mihnet-i küh-ı belâda âh kim gam tûrine
İy Muhibbî olmaya bu sîne kalkanım gibi

394. bu:

Gazel 3329

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (cihân).

İy Muhibbî dimeyeler merd saña merdânele
Bilmeyesin bu cihân içinde yok u varuñı

395. bu:

Gazel 3330

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (cihân).

Sebze-i hattı ihâta eyledi ruhsârını
Bü'l-'aceb gösterdi naqs gör bu cihânuñ kârını

396. bu:

Gazel 3331

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (dervîşâne).

Naqd-i cân u dil getürdüm tuhfe diyü pâyuaña
Kıymeti yokdur kabûl eyle bu dervîşâne[y]i

397. bu:

Gazel 3331

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (hâne).

Bagrumı kıldum kebâb u göz[ler]üm yaşın şarâb
Eyledüm iy gam müşerref eylegil bu hâne[y]i

398. bu:

Gazel 3332

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (üftâde).

Yâr[ı] gördüm esb-i nâz-ıla yine cevân ider
Didüm öldürdün be zâlim âh bu üftâde[y]i

399. bu:

Gazel 3332

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (nev).

Nâzük bedeni berg-i semenden dağı nâzük
Kim gördi bu nev'-ile bir sîm-dâde[y]i

400. bu:

Gazel 3334

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (kemter kemîne).

Muṭrib nevâda perde-i 'uşşâkı râst kıl
Gamdan ḥalâş eyle bu kemter kemîne[y]i

401. bu:

Gazel 3335

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (kâr-hâne).

Sâkî şarâb-ı nâbı sun itme bahâne[y]i
Tâ kim 'ayân eyleye bu kâr-hâne[y]i

402. bu:

Gazel 3342

Mısra: 14

" Bu " işaret sıfatı (hüdmet).

Hün-ı çeşmiyle Muhibbî yâra kâğıd yazıcak
Didi bu hüdmete dil eylegil irsâl beni

403. bu:

Gazel 3343

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (ma'ânî).

Bir rind-i sebük-rûḥ gerek fehm ide sözüüm
Mela'larda keşf degüldür bu ma'ânî

404. bu:

Gazel 3344

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı ('ışk-bâz).

Olsun ḥaḳîkî çünki gerekdür ḥaḳîkî 'ışk
Tahsîn diye kim göre bu 'ışk-bâzuñı

405. bu:

Gazel 3344

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı ('âlem).

Âhîr seni bu 'âleme rûsvâ-yı 'âm ider
Zinhâr Muhibbî kimseye gel dime râzuñî

406. bu:

Gazel 3346

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı (dil zevrağı).

Gözlerüm yaşına saldum yine bu dil zevrağın
Bād-ı âhumla yürür gözüm yaşı deryâ gibi

407. bu:

Gazel 3347

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (dünyâ).

Merd olan virmez imiş çünkü bu dünyâya gönül
Sen dağı eyle Muhibbî gele merdâneligi

408. bu:

Gazel 3348

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (kerem).

Gönderürsin tîrûñî geh geh dil-i mecrûhuma
Bu kerem iy döst baña her bâr olaydı kâşki

409. bu:

Gazel 3348

Mısra: 13

" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Mâh-rûlar cür'a saçsa bu Muhibbî üstine
Hâk-i pâ-y-i dergehi hûmmâr olaydı kâşki

410. bu:

Gazel 3350

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (vîrâne dehî).

Durmadan derd ü gamuñ gönlümi vîrâne kılır
Çok mı gördü 'acabâ baña bu vîrâne dehî

411. bu:

Gazel 3351

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (fen).

Güzeller kamusu andan cefâ vü cevri öğrenmiş
Bu fende var mıdır bilsem aceb hîç anuñ üstâdı

412. bu:

Gazel 3352

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Dehenüñ râzımı bu dilde nihân itmiş idüm
Güldüñ iy döst 'ayân oldu baña sırr-ı hafî

413. bu:

Gazel 3355

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (râ).

Re'yüñ oldu idesin yolına sen câmi fedâ
Sen sen ol bir dağı râ itme bu râdan ğayrı

414. bu:

Gazel 3377

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (gam).

Şimdi bildüm hicr elinden öldürür bu ğam beni
Ger şehîd-i 'ışk olam dutmañ benümçün mâtemi

415. bu:

Gazel 3384

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı (cihan).

Bu cihānuñ nesi var zecr ü 'anādan ğayrı
Arasañ nesnesi yok derd ü belādan ğayrı

416. bu:

Gazel 3384

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (cihan).

Bu Muhibbî kime yārum dise agyār olur ol
Kimsesi yok bu cihān içre Hüdā'dan ğayrı

417. bu:

Gazel 3358

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Eger Leylî degülse ol neden ben aña Mecnūnam
V'eger Şîrîn olmasa bu dil olmazdı Ferhād'ı

418. bu:

Gazel 3369

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Terk iderse ser-i küyımı Muhibbî vire cân
Ne 'aceb derde bu dil kıldı giriftār beni

419. bu:

Gazel 3395

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Kaşı mihrābına karşı durur bu dil kıyām üzre
Maħabbet dest-i rāhında bulunmaz bir giyāh egri

420. bu:

Gazel 3474

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Gitmedi başuñdan iy dil zülfinüñ sevdāsı āh
Bilmedüm dîvāne mi yāhūd bu dil şeydā mı ki

421. bu:

Gazel 3359

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı (dād).

Hîç 'âlemde benüm bu dāduma dād olmadı
Bend-i ğamdan hâtırım bir laħza āzād olmadı

422. bu:

Gazel 3360

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (çeşm).

İy sehî servüm görelden berü hüsünü bağını
Eylerem her dem revân bu çeşmümün ırmagını

423. bu:

Gazel 3361

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı (âşüfte).

Mâh-rûlar 'ışk[ı] bu âşüfteden ayrılmadı
Tâ beni ser-geşte vü [rû]svâ-yı 'âlem kılmadı

424. bu:

Gazel 3361

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı (baş).

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i cefâ
Dem m[i] var cevrları bu bagruma sançılmadı

425. bu:

Gazel 3361

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (aşığın bağı).

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i cefâ
Dem m[i] var cevrları bu bagruma sançılmadı

426. bu:

Gazel 3362

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (hevâ).

Sevdâ-yı büy-yi zülf-ile tolu dimâğumuz
Serden Muhibbî çıkarırsan bu hevâ bizi

427. bu:

Gazel 3364

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Söz birdür bu Muhibbî seni cândan yig sever
Cân virür yolunda hergiz eylemez güftâr iki

428. bu:

Gazel 3365

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (yol).

Yolına bir cân nedür terk idem olsa cân iki
Cân virem bu yolda ammâ dimeyem cânân iki

429. bu:

Gazel 3365

Mısra: 13

" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî şî'rini gören kemâle irdüğün
Bir sanurduk didi beñzer var-ı mış Selmân iki

430. bu:

Gazel 3367

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî seni cânıyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçunu zîra ki çokdur günehi

431. bu:

Gazel 3384

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî kime yârum dise agyâr olur ol
Kimsesi yok bu cihân içre Hudâ'dan gayrı

432. bu:

Gazel 3397

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Müdde'î rağmınadır her demde cânâ güldüğüm
Bu Muhibbî seni ger görmeye eyvâh meni

433. bu:

Gazel 3370

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (hayret 'âlemi).

Bilmediler bili ile agzınıñ esrârını
Deng kılmışdır cihân halkın bu hayret 'âlemi

434. bu:

Gazel 3371

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (yol).

'İşka duş oldum dirîgâ vaşl-ı cânân olmadı
Derd-ile öldüm bu yolda baña dermân olmadı

435. bu:

Gazel 3371

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (müşkil).

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cân itmek velî
'Âşıkam sanmañ baña bu müşkil âsân olmadı

436. bu:

Gazel 3372

Mısra: 11

" Bu " işaret sıfatı (Muhibbî).

Bu Muhibbî kuluñuñ gel sîma gönlin kerem it
Kim bütün idebilür sînsa zücâc-ı Halebî

437. bu:

Gazel 3372

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (ten-i mecrûh).

Âteş-i ğamla egerçi dutışupdur cân u dil
İtmedi bu ten-i mecrûh dañı ihsâs-ı tebi

438. bu:

Gazel 3375

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı (ben).

Zāhidā luṭf eyle ‘ayb itme bu ben bī-çāreyi
İhtiyār elden gider gördükde bir meh-pāreyi

439. bu:

Gazel 3386

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (ben).

Kimseler hālin dimez bu ben ğarīb üftādenüñ
Yārı görsem ‘arz ideydüm ne ki kāmum var-ıdı

440. bu:

Gazel 3375

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (şafā bezmi).

Bu şafā bezminde cānā ger dökerse sīm ü zer
Gönderem pīr-i muġāna hırka [vü] seccādeyi

441. bu:

Gazel 3376

Mısra: 12

" Bu " işaret sıfatı (bī-çāre-aşık).

Ölince taş işiginde Muhibbī yasanup taşı
Dimez kim niçe bir eyler bu bī-çāre bu feryādı

442. bu:

Gazel 3376

Mısra: 12

" Bu " işaret sıfatı (feryād).

Ölince taş işiginde Muhibbī yasanup taşı
Dimez kim niçe bir eyler bu bī-çāre bu feryādı

443. bu:

Gazel 3377

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (şikeste göñül-aşığın gönlü).

Ġonca gibi saklaram sīnemde peykānuñ şehā
Bu şikeste göñlümüñ çün ol olupdur merhemi

444. bu:

Gazel 3378

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (ben).

‘Ālemde kaçan kışmet olındı ğam u şādī
Cümle ğam-ıla ğuşşa bu ben bī-dile düşdi

445. bu:

Gazel 3379

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı (fenā deyri-yokluk alemi).

Bu fenā deyrende sanmañ cāh u māl egler beni
Bir yüzi gün alnı meh kaşı hilāl egler beni

446. bu:

Gazel 3379

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (ihtimāl).

Hicr-ile ölmek mi vardur yāhūd irmek vaşlına
‘Ālem içre dōstlar bu ihtimāl egler beni

447. bu:

Gazel 3393

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı (göñül).

Misk gibi terk-i diyār itmek dilerdi bu göñül
Gördüğümce dem-be-dem ol zülf ü hāl egler meni

448. bu:

Gazel 3410

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (göñül).

Şol kadar çekdüm belā deştinde ğam hicrānını
Üns dutdı derde añmaz bu göñül dermānını

449. bu:

Gazel 3419

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (göñül).

Mescidde dün imāma uydum velī ne kıldum
Hiç bilmedüm bu göñlüm ebrū-yı tākā düşdi

450. bu:

Gazel 3480

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (göñül).

Seyl-i eşkümden zarar gelmez meger bennā-yı ‘ışk
Seng-i miñnetle ezel yapmış bu göñlüm dārını

451. bu:

Gazel 3390

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı (cihān mülki).

Şem‘-i ruhsārı yakardı bu cihān mülkin eger
Luṭf idüp ebr gibi zülfin aña perde kodı

452. bu:

Gazel 3391

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (çarh-ı felek).

Ben dir-idüm ki kapuñdan meger ölem ırılam
Baña bu çarh-ı felek eyledi ğaddārlığı

453. bu:

Gazel 3393

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (eşk-i al).

Yüz süriyü hāk-i pāyin büse eylerdüm velī
Yolum alup her seher bu eşk-i al egler meni

454. bu:

Gazel 3396

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (yol).

Gözlerüm yaşı-durur fāş eyleyen derd ü ğamum
Var mıdır bu yolda kimse yüregi baş olmadı

455. bu:

Gazel 3396

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (mihnet ü gam).

Ne bilür hālüm benüm 'ışkıyla bî-cân olduğum
Şol ki bu mihnet ü gam-ıla ayakdaş olmadı

456. bu:

Gazel 3405

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (can).

Ġamzesi geldükçe çıkar karşı bu cānum benüm
Koyuban cānum yirine saklayayım tîrini

457. bu:

Gazel 3396

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (cihān mülki).

Bu Muhibbî hicr elinden dökmeyince kanlu yaş
Bu cihān mülkinde anuñ sırrı hiç fâş olmadı

458. bu:

Gazel 3397

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı (cān u dil).

Ġamzesi tîri-y-ile bu cān u dil mecrûhdur
Çıkmayısar sineden ölince kanlu demreni

459. bu:

Gazel 3403

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (eşk-i çeşm).

Deryā-yı ahdaruñ dağı var hadd ü ğāyeti
Ammā bu eşk-i çeşmüñün olmaz nihāyeti

460. bu:

Gazel 3404

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı (ben).

'Ayb kılmazduñ bu ben dīvāneyi ta'n eyleyüp
Zāhidā görseñ eger bir kez ol adem cānını

461. bu:

Gazel 3406

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı ('iyy ü 'işret).

Ko bu 'iyy ü 'işreti cün kim fenādur 'ākıbet
Yār-ı bākī ister iseñ olmaya tã'at gibi

462. bu:

Gazel 3406

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (şîşe-i çarh).

Olsa kumlar sağışınca 'ömrüñe hadd ü 'aded
Gelmeye bu şîşe-i çarh içre bir sã'at gibi

463. bu:

Gazel 3408

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (gözyaşı).

Sînemde gören şāh-ı ğamı hayme sanurlar
Bu gözlerüñün yaşı ile kanlu habābı

464. bu:

Gazel 3413

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (nāle-i efgān).

Sırr-ı 'ışkı saklar iken sînede fāş oldı āh
Duydı 'ālem halkı bu nāle-i efgān büyüdi

465. bu:

Gazel 3414

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (eşk-i surh).

Dil hānesine gelse ğamuñ sāde sanmasun
Yir yir bu eşk-i surh-ıla münakkaşın dağı

466. bu:

Gazel 3419

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı (dīde).

Ol serv-quadde nāġāh bu dīde bakadüşdi
Eşküm revān gözümünden pāyına akadüşdi

467. bu:

Gazel 3419

Mısra: 14

" Bu " işaret sıfatı (dīde).

Göz yaşların Muhibbî dökseñ 'aceb degüldür
Ol serv quadde nāġāh bu dīde bakadüşdi

468. bu:

Gazel 3455

Mısra: 2

" Bir " belgisiz sıfat.(merkez).

Āba māyil gördüm ol servüñ kad-i dil-cüyünü
Anuñ-ıçun ben revān itdüm bu yaşum cüyünü

469. bu:

Gazel 3421

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (vīrānalıġ).

Vaşl[i] gencine anuñ bir gün irem diyü gönül
İhtiyār eyledi dehr içre bu vīrānalıġı

470. bu:

Gazel 3423

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (nazm-ı güher-bār).

Gördi şarrāf-ı cihān şî'r-i Muhibbî'yi didi
Kıymet-i cevher[i] bu nazm-ı güher-bār sıdı

471. bu:

Gazel 3424

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (hürmet).

Şîrîn lebûne beñzemese zerrece iy döst
Bu hürmet ü bu kadri şeker kanda bulaydı

472. bu:

Gazel 3424

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (kadr).

Şîrîn lebûne beñzemese zerrece iy döst
Bu hürmet ü bu kadri şeker kanda bulaydı

473. bu:

Gazel 3425

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (dem).

Muhibbî şâh-ı gül nağ'-ı çemen üzre karar itmiş
Bu demler kim mey içmezse girân ola meger cânı

474. bu:

Gazel 3432

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (şi'r-i süznâk).

Her kim Muhibbî gördi bu şi'r-i süznâki
Dir Husrev'e irişmiş andan yakar çerâğı

475. bu:

Gazel 3436

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (yol).

'Aşık midur ki döndere ser tığ-ı 'ışkıdan
Olmaz bu yolda hergiz anuñ istikâmeti

476. bu:

Gazel 3438

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı (nâle).

Bir nefes bu nâleme gülşende âheng itmedi
Gerçi dirler bülbüle âh [u] figânuñ yügrügi

477. bu:

Gazel 3439

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı (nidâ).

İşitdi cân kulağı bu nidâyı
Ki 'ışk ehli n'ider tâc u kabâyı

478. bu:

Gazel 3439

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (hüy u hây).

Benüm-durur diyenler cümle gitdi
Cihân için nedür bu hü y u hâyı

479. bu:

Gazel 3439

Mısra: 14

" Bu " işaret sıfatı (mâcerâ).

Muhibbî merd olanlar levh-i dilde
Yazarlar kan-ıla bu mâcerâyı

480. bu:

Gazel 3440

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı (çarh).

Tîr-i âhum geçdi bu çarhuñ tokuz kalkanını
Bükeli kıddümi cevriyle benüm ol ya gibi

481. bu:

Gazel 3442

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı ('aql).

Yüzine bir nazarla 'âşık oldum
Gidiserdür bu 'aqlum varı varı

482. bu:

Gazel 3442

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (çarh).

Çeker 'âşık 'acebdür bâr-ı 'ışkı
Çekemez anı bu çarhuñ kaatârı

483. bu:

Gazel 3444

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (mahabbet şehri).

'İşk bâzârı toludur kelle-i 'uşşâkıdan
Turmaz işler bu mahabbet şehrinüñ ser-hânesi

484. bu:

Gazel 3445

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (hü).

Dil virürsin zülfi sevdâsına her bir dilberün
Bilürem başdan çıkarur 'âkıbet bu hü seni

485. bu:

Gazel 3448

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (hasta).

İy tabîb-i dil ü cân görmeye bir kerre yüzün
Hicr-ile cân vire bu hasta Muhibbî'ye zehî

486. bu:

Gazel 3452

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (dil-i âvâre).

Görse her kanda güzel olur anuñ şeydâsı
Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i âvârecügi

487. bu:

Gazel 3452

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (hasta).

Merhem-i vaşluñ eger irmeye bu hastaya âh
Rûz-ı maşherde dağı bulına dil pârecügi

488. bu:

Gazel 3454

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı ('ālem).

Nigāruñ la'l-i nābindan şu kim nām u nişān buldı
Hızır gibi bu 'ālemde o 'ömr-i cāvidān buldı

489. bu:

Gazel 3455

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (gönül şişesi).

Atuban seng-i cefā sıdı bu gönülüm şişesin
Yirlere çaldı beni dökdi yüzümüñ suyunı

490. bu:

Gazel 3456

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (şi'r-i dil-keş).

Terennümlerle hāletler dilerseñ kim vire bezme
Bu şi'r-i dil-keşi öğret ki tā mutrıb çala 'üdi

491. bu:

Gazel 3458

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (cihān).

Dime yok küy-y melāmet içre ben rüsvā gibi
Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi

492. bu:

Gazel 3458

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı (ğubār).

Zerre-veş kaldur nigārā bu ğubārı hākden
Çünkü oldu ğün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi

493. bu:

Gazel 3459

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı (deyr-i 'ālem).

Bugün bu deyr-i 'ālemde kimüñ kim başda var hüşi
İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cüşı

494. bu:

Gazel 3462

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (çeşm-i giryān).

Görüp gülzār-ı hüsn içre ben ol serv-i hırāmānı
Akıtdum pāyına cūlar kılup bu çeşm-i giryānı

495. bu:

Gazel 3463

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (gözyaşı).

Nihāl-i serv-i kaddüñi görüp gülzār-ı hüsn içre
Ayaguña revān oldu akar bu gözlerüm yaşı

496. bu:

Gazel 3463

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (nazm-ı güher-pāş).

Ma'ānī bahrına taldı Muḥibbī buldı gevherler
Begendi intihāb itdükde bu nazm-ı güher-pāşı

497. bu:

Gazel 3466

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı (dil).

Lebleri dār-ı şifāsına irem diyü bu dil
Ḥastadur şubḥa degin virdi bu deryā şāfi

498. bu:

Gazel 3466

Mısra: 6

" Bu " işaret sıfatı (deryā).

Lebleri dār-ı şifāsına irem diyü bu dil
Ḥastadur şubḥa degin virdi bu deryā şāfi

499. bu:

Gazel 3466

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (Muḥibbī).

Kanımı içmege geldükçe benüm ğamze-i döst
Bu Muḥibbī dir aña cān-ıla şıḥḥā 'āfi

500. bu:

Gazel 3468

Mısra: 7

" Bu " işaret sıfatı (çarḥ).

Tokuz mīnāsını sıdı bu çarḥuñ
Kim atdı rāh-ı istiğnāda sengi

501. bu:

Gazel 3474

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (gönül).

Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yekdānedür
İy Muḥibbī yoḥsa bu gönülün senüñ deryā mı ki

502. bu:

Gazel 3478

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı ('ışk bünyādı).

Kühken geldi bu 'ışk bünyādına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yirine bu gönülüm baş kodı

503. bu:

Gazel 3478

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (gönül).

Kühken geldi bu 'ışk bünyādına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yirine bu gönülüm baş kodı

504. bu:

Gazel 3480

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (nev').

Naķş kıldum hāne-i dilde kamer ruhsārını
Ola kim bu nev'-ile görem anuñ dīdārını

505. **bu:**

Gazel 3480

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (gözlerüñ dīnārı).

Çünkü ğam tūmārını virdi Muħibbī şāh-ı 'ışk
Hāşılūñdur cem' kıl bu gözlerüñ dīnārını

506. **bu:**

Gazel 3482

Mısra: 4

" Bu " işaret sıfatı (dil-i şeydā).

Görmedi küh-ı belā içre belāyı kühken
Çekmedi hicrāmı Mecnūn bu dil-i şeydā gibi

507. **bu:**

Gazel 3484

Mısra: 2

" Bu " işaret sıfatı (hasret).

Şeb-i hicrānda dil inler nite nāy
Bu hasret böyle ger bākī kala vay

508. **bu:**

Gazel 3485

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (sevdā).

Tolaşup sevdā-yı zülfe oldı gönüm bī-ķarār
Gelmeseydi başuma benüm bu sevdā kākı

509. **bu:**

Gazel 3486

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı (sīne).

Yakamı yırtup çeküp bu sīnemi çāk eyledüm
Nāle kıldum ağladum tā kim mecālüm var-ıdı

510. **bu:**

Gazel 3490

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı (hüsñ).

Bu hüsñ ü bu letāfetle perī dirsən aña tañ mı
Temāşā eyleyen görsün perī şeklinde insānı

511. **bu:**

Gazel 3490

Mısra: 5

" Bu " işaret sıfatı (letāfet).

Bu hüsñ ü bu letāfetle perī dirsən aña tañ mı
Temāşā eyleyen görsün perī şeklinde insānı

512. **bu:**

Gazel 3494

Mısra: 3

" Bu " işaret sıfatı (bagrum).

Togradı bu bagrumı biñ pāre itdi tīg-ı ğam
Ğarķ-ı hūn olup yatur sīnemde her bir pāresi

513. **bu:**

Gazel 3494

Mısra: 9

" Bu " işaret sıfatı (cihān).

Bu cihān içre Muħibbī kıldı küyuñ ihtiyār
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

514. **bu:**

Gazel 3499

Mısra: 1

" Bu " işaret sıfatı (maħlūk).

Bu maħlūkūñ kamu sensin İlah'ı
N'ola 'afv eyleseñ cürm ü günāhı

515. **bu:**

Gazel 3022

Mısra: 10

" Bu " işaret sıfatı (söz).

Cān fedā itmez Muħibbī dir-imiş ol bī-vefā
Cān u bāş yolındadır çokdan bu söze Hāķ güvāh

516. **bu:**

Gazel 3047

Mısra: 8

" Bu " işaret sıfatı (mecnūn).

Küyına varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnūnı ider bāzīçe ata taş-ıla

bübül:

1. **bübülün:-iñ**

Gazel 3489

Mısra: 10

Bübül. Çok güzel öten, sesinin güzelliğiyle meşhur küçük kuş.

Hār elinden iy Muħibbī gör niçe eyler fiğān
Gülşene var diñle bir dem bübülün āvāzını

budur:

1. **budur:**

Gazel 3009

Mısra: 10

Üzerinde durulan, hakkında söz söylenileni işaret. Budur, böyledir.

Siyāset eylesün her dem Muħibbī çeşm-i cellādı
Ne ğam korkum budur nā-geh ola çāh-ı zaķan āgeh

2. **budur:**

Gazel 3032

Mısra: 5

Üzerinde durulan, hakkında söz söylenileni işaret eden söz.

Yār için ağyār elinden çekdügüm budur elem
Tālib-i gülzār olanlar katlanurlar hārına

budur ki:

1. **budur ki:**

Gazel 3116

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Budur ki, doğrusu, gerçekte, aslında.

Ġamzelerden kırmaga ‘uşşākı tirkeş bağladı
Dilegüm budur ki kurbān olayım ol yalara

bu-durur:

1. **bu-durur:**

Gazel 3029

Mısra: 9

Budur.

Gidüpdür ‘aql u dil elden dilegüm bu-durur Haḡ’dan
Muḡibbī gibi ol yārı sevüp zār olmasun kimse

bugün:

1. **bugün:**

Gazel 3029

Mısra: 8

Bugün II Şimdi, içinde bulunulan zaman.

Leb-i la’li hevāsından kamu mest oldu bī-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko hüşyār olmasun kimse

2. **bugün:**

Gazel 3038

Mısra: 3

Bugün II Şimdi, içinde bulunulan zaman.

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nāz-ıla
Ciger kanın gözümde dil şaḡar āheste āheste

3. **bugün:**

Gazel 3039

Mısra: 1

Bugün II Şimdi, içinde bulunulan zaman.

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün bāzārda
Ruḡları mānendi bir gül bitmedi gülzārda

4. **bugün:**

Gazel 3060

Mısra: 10

Bu devirde, bu zamanda, bugün.

Ka’be’dür kūyuñ sürün sürün gelür ‘āşıklarauñ
Ḥayra gir eyle bugün kurbān kurbān üstine

5. **bugün:**

Gazel 3114

Mısra: 1

Bu devirde, bu zamanda; bugün.

Naḡd-i cānı yine dil aldı bugün ayasına
Sen şehūñ tā ki nisār ide hemīn pāyesine

6. **bugün:**

Gazel 3000

Mısra: 6

İçinde bulunulan zaman, gün.

Ḥasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzüñ
Hey kıyāmet gel beni salma bugün ferdālara

7. **bugün:**

Gazel 3146

Mısra: 5

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Yakalı āteş-i ‘ışkıma bugün cān u dili
Çıkar eflāke şerārımdan eser döne döne

8. **bugün:**

Gazel 3149

Mısra: 9

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Āh eylesün mi ki bugün geldi vücūda
Başladı hemān derd-ile solmaga benefişe

9. **bugün:**

Gazel 3161

Mısra: 7

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Dil dilerdi cān virüp bugün lebūñ bāzār ide
Kaldı işüm vā dirîgā yār ile çün yarıma

10. **bugün:**

Gazel 3184

Mısra: 8

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Dil tabībisin neden bildürmeyesin bir cevāb
Derd ü ḡasretle bugün öldüresin bīmāruñ

11. **bugün:**

Gazel 3185

Mısra: 1

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Kim cūdā eyler bugün senden beni cānum gibi
Çāk çāk olsun görem çāk-i girībānum gibi

12. **bugün:**

Gazel 3214

Mısra: 7

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Bu cihān varına aldanma bugün tās-ı felek
Gösterür lu’b-ıla her dem saña ol bü’l-‘acebi

13. **bugün:**

Gazel 3216

Mısra: 6

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Ḥāşıl-ı ‘ömrüm eger ser-sezb olursa tañ mıdur
Eksük itmez mezra’-ı dilde bugün toḡm ekmeḡi

14. **bugün:**

Gazel 3225

Mısra: 3

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Mecnūn ki bugün deşt-i ḡamuñ pādīşāhidur
Miḡnet ü belā vü derd ü elem oldu leşkeri

15. **bugün:**
Gazel 3254
Mısra: 1
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Çünkü kulsın hiç bildün mi bugün sultānuñı
Ne için halk eylemiş Hıllāk senüñ cānuñı

16. **bugün:**
Gazel 3254
Mısra: 6
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Eyü ‘amel kılmaga cehd it hayr u şerri fark kıl
Kurtarasın tā ki şeytāndan bugün imānuñı

17. **bugün:**
Gazel 3260
Mısra: 6
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

İçüp ‘ışkuñ şarābını ezel bezminde mest oldum
Anuñçün dañı fark itmeme bugün ben sol-ıla sağı

18. **bugün:**
Gazel 3262
Mısra: 5
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Ger bugün nāz-ıla nāzük tenüñi ‘arz idesin
Yāsemīn bir dañı göstermeye sīmīn tenini

19. **bugün:**
Gazel 3280
Mısra: 1
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Gül gibi bugün eyledi dilber tebensümi
Şād oldı gönül kalmadı bir zerrece ğamı

20. **bugün:**
Gazel 3287
Mısra: 4
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Niçe dünyāya meyl idüp yaparsın kaşr u eyvānı
Komazduñ olsa ger ‘akluñ bugün taş üstine taşı

21. **bugün:**
Gazel 3287
Mısra: 5
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Bugün meydān-ı ‘ışk içre yiter Mecnūn’a mecnūnlık
Aña ta‘na daşın atup n’idersiz siz ol evbāşı

22. **bugün:**
Gazel 3306
Mısra: 3
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Her kim ki bugün eyledi meyhāneye bünyād
Mey-ğörlara luğf yüzünden kerem itdi

23. **bugün:**
Gazel 3330
Mısra: 6
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Va‘de kıldı dün habībüm baña yüzün ‘arz ide
Korkaram inkār ide boza bugün ikrārını

24. **bugün:**
Gazel 3333
Mısra: 5
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Mestlik meclisde rindāne bugün meyden degül
Oldılar medhüş görüp ol nergis-i mestāne[y]i

25. **bugün:**
Gazel 3333
Mısra: 9
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Genc-i vaşla iy Muhibbī çünkü tālibsın bugün
Gayrı yirde arama illā dil-i vīrāne[y]i

26. **bugün:**
Gazel 3338
Mısra: 9
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Bugün hayra dürişüp ‘amel eyle
Yarın Muhibbī çekmeyesin sen nedāmeti

27. **bugün:**
Gazel 3351
Mısra: 9
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Muhibbī’ye cefā kılma bugün sultān-ı ‘ālemsin
Sorulısar-durur yarın eñ evvel şehlerüñ dādı

28. **bugün:**
Gazel 3358
Mısra: 1
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Bugün dīvānesi oldum görüp āh ol perī-zādı
Giceler h‘āb yüzün görmem iderem nāle feryādı

29. **bugün:**
Gazel 3409
Mısra: 5
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

‘Āşıka cevri ü cefā eyleme rahm eyle bugün
Yarın üstüne senüñ açıla rahmet kapısı

30. **bugün:**
Gazel 3439
Mısra: 4
1. *İçinde bulunulan gün.* 2. *İçinde bulunulan zaman.*

Geçen geçdi gelenler de geçer dir
Bugün güş eyle cāndan diñle nāyı

31. **bugün:**
Gazel 3449

Mısra: 1

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

N'ola olduña bugün hüsün ilinün pâdişehi
Nazar it kullarunuñ hâline bak gâh gehî

32. bugün:

Gazel 3459

Mısra: 1

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Bugün bu deyr-i 'âlemde kimün kim başda var hüşü
İçüp câm-ı maḥabbetden dem-â-dem eylesün cüşü

33. bugün:

Gazel 3462

Mısra: 4

1. İçinde bulunulan gün. 2. İçinde bulunulan zaman.

Elifler sinede servüm kızıl güller-durur dâğüm
Temâşâ itmeyen görsün bugün bâğ u gülistâni

bühtân kıl:

1. bühtân kıl:

Gazel 3242

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İftira etmek, yalan söylemek.

Dir-imişsin terk kılmaz bu Muḥibbî baş u cân
İmtihân eyle gel evvel soñra kıl bühtân iki

bük:

1. bükeli:-eli

Gazel 3440

Mısra: 4

Eğmek.

Tir-i âhum geçdi bu çarḥuñ tokuz kalkanını
Bükeli ḳaddümi cevriyle benüm ol ya gibi

bükil:

1. bükildi:-di

Gazel 3420

Mısra: 8

Eğilmek, bükülmek.

Ebrûlaruñi göreli iy kaşları kemân
Ḳaddi bükildi oldu dü-tâ ya benüm gibi

2. bükildi:-di

Gazel 3484

Mısra: 6

Eğilmek, bükülmek.

Kemân ebrûn-ıla çeşmün görelden
Bükildi oldu ḳaddüm sanasın yay

bul-:

1. bulur:-(u)r

Gazel 3118

Mısra: 3

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Vâdî-i 'ışka düşen bulur maḥabbet yolların
'Âşık oldur 'ışk ara Mecnûnlayın ol ferd ola

2. buldum:-du, -m

Gazel 3249

Mısra: 3

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Ka'be küyuña varup buldum şafâ
Anda çeşmüm görünür zemzem gibi

3. buldum:-du, -m

Gazel 3363

Mısra: 1

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Baḥr-ı dilden arayup buldum niçe cevherleri
Güş idün yârân size 'arz eyleyem gevherleri

4. bulmaya:--ma, --(y)a, -

Gazel 3362

Mısra: 6

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Dermân yirine derdi alan mübtelâlaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devâ bizi

5. bulunur:-un, -ur

Gazel 3113

Mısra: 8

Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak; elde etmek; ulaşmak, erişmek.

Ġam meclisine ḥâcet olursa şarâb iy dil
Yokla bulunur lâ-büd bu dîde kabagında

6. bulunmaz:--ın ,, --maz

Gazel 3002

Mısra: 2

Var olmak, mevcut olmak.

Görinmez bî-vefâlar içre sence
Bulunmaz bir cefâ-keş daḥı bence

7. buldum:-du, -m

Gazel 3303

Mısra: 2

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak.

Seyl-i eşküm eyledi vîrâne geldi ḥânemi
Genc-i vaşlın buldum âḥir aradum vîrânemi

8. buldı:-dı

Gazel 3311

Mısra: 6

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir

durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

‘Arzın ‘arz eyleyüp didi ki mâhum ben saña
Tâli‘üm buldı sa‘âdet kevkebüm ferhundeğî

9. **bula:-a**

Gazel 3407

Mısra: 2

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II Ermek, elde etmek, ulaşmak.

Sâkiyâ nüş idelüm sun câmı bayram irtesi
Tâ bula âvâre dil ârâmı bayram irtesi

10. **bulınmadı:-ı, -n, -ma, -dı**

Gazel 3196

Mısra: 3

1. (Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak. 2. (Varlığı bilinmeyen veya mevcut olmayan bir şeyi) Ortaya çıkarmak, keşfetmek, icat etmek.

Esrâr-ı ‘ışka kimsene âgeh bulunmadı
Bülbül meger ki elde tuta dâmen-i güli

11. **bulup:-up**

Gazel 3307

Mısra: 2

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II. Ermek, elde etmek, ulaşmak.

Geçdi dirîğ guşsa ile ‘ömr-i cevânı
Surh idi ezel şimdi bulup çehre hâzânı

bul:

1. **bulnsa:-ın, -sa**

Gazel 3008

Mısra: 1

Var olmak, mevcut olmak.

Tañ mı bulnsa mihrûn bu dilde cân içinde
Zirâ ki genc bulunur ekser vîrân içinde

2. **bulam:-a, -m**

Gazel 3131

Mısra: 7

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak.

Cân virüben hâk-i pâyın ol şehûn bulam dime
Ev hisâbı râst gelmez degmede bâzârda

3. **buldılar:-dı, -lar**

Gazel 3311

Mısra: 2

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak.

Mihr ü meh oldı cemâlünden senûn şermendeğî
Buldılar karşı gelüp saña mağâm-ı benedeğî

4. **bulmuş-ıdum:-muş, -ı, -du, -m**

Gazel 3386

Mısra: 3

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak.

Bulmuş-ıdum dünyeye içre her ne kim maqşûd idi
Dergeh-i ma‘şûkda key ihtirâmum var-ıdı

5. **bulduğı:-duğ, -ı**

Gazel 3347

Mısra: 6

Arayarak temin etmek, ermek, ulaşmak l vuslat.

Ol perî gönülümü ger mesken iderse yiridür
Çün perî mesken ider bulduğı vîrâneligi

6. **bulna:-ı, -n, -a**

Gazel 3170

Mısra: 6

Elde etmek, ulaşmak.

Muhibbî âh bu devrân elinden
Ne çâre bulna bu sîne rîşe

7. **bulmadum:-ma, -du, -m**

Gazel 3249

Mısra: 2

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Bâr-ı gamdan kâmetümdür hâş gîbi
Bulmadum hergiz muşâhib gam gîbi

8. **bulmadum:-ma, -du, -m**

Gazel 3300

Mısra: 11

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Bulmadum bir yâr-ı şâdık toğrı yâr
Ser-te-ser gezdüm egerçi ‘âlemi

9. **bulmadum:-ma, -du, -m**

Gazel 3377

Mısra: 3

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Düşeliden derd-i ‘ışka gamdan özge bulmadum
Gice gündüz ayru olmaz cân-ıla dil mahremi

10. **buldı:-dı**

Gazel 3453

Mısra: 2

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Ruğları üzre ‘arâk mı ya melâhat dürleri
Şebnem ile yâhû ziyet buldı gülberg-i teri

11. **buldı:-dı**

Gazel 3454

Mısra: 6

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Ser-i kuyunda göz yaşı baña eğlence olmuşdur
Anuñla eğlenür gönülüm ki san âb-ı revân buldı

12. **buldı:-dı**

Gazel 3463

Mısra: 9

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak.

Ma'ânî bahrına taldı Muhibbî buldı gevherler
Begendi intihâb itdükde bu nazm-ı güher-pâşî

13. **buldı:-dı**

Gazel 3476

Mısra: 5

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak.

Şöyle beñzer ki şabâ zülfine buldı dest-res
Eyledi dehrün dimâğımı mu'attâr buları

14. **buldı:-dı**

Gazel 3492

Mısra: 1

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak.

Zülfî zencirin görüp buldı gönül dîvâneğî
Hâşıl itdi şem'-i hüsne cân yakup pervâneğî

15. **bulmadı:-ma, -dı**

Gazel 3280

Mısra: 10

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak.

Geldi Muhibbî 'âlemi geşt itdi ser-te-ser
Bir yâr-ı yârânı bulmadı idine maħremi

16. **bulasın:-a, -sın**

Gazel 3352

Mısra: 7

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak.

Dürr-i eşki bulasın pârâla gel dil şadefin
Dür kaçan hâşıl olur ger sımayalar şadefi

17. **bulasın:-a, -sın**

Gazel 3437

Mısra: 2

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak.

Dilünden gitmesün zîkr-i İlahî
Anuñla bulasın tâ gizli râhî

18. **bulmadum:-ı, -ma, -du, -m**

Gazel 3018

Mısra: 6

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek,
ulaşmak.

Raħm eyle eyâ zâlim-i devrân-ı cefâkâra
Ben bulmadum derdüme bir çâre esirge

19. **bulınmaz:-ı, -n, -maz**

Gazel 3049

Mısra: 1

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek,
ulaşmak.

Bulınmaz büy-ı zülf âhü-yı Çîn'de
Ne Çîn'de belki [yok] rüy-ı zeminde

20. **bulınmaz:-ı, -n, -maz**

Gazel 3049

Mısra: 8

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek,
ulaşmak.

Niçe teşbîh idem ben sîme cismün
Bulınmaz bu tarâvet yâseminde

21. **buldı:-dı**

Gazel 3054

Mısra: 2

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek,
ulaşmak.

Zâhid senün tek uymazam efsâneden efsâneye
Dil buldı çün maħlûbını yiltme beni bîgâneye

22. **bulam:-a, -m**

Gazel 3090

Mısra: 6

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek,
ulaşmak.

Gönülde gâh çeşmümde hayâli
Bulam diyü araram baħr ü berde

23. **bulınmaz:-ı, -n, -maz**

Gazel 3181

Mısra: 7

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek,
ulaşmak.

Belâsuz 'ışk bulınmaz cihâni ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc lâzımdur gülün lā-büd olur hârî

24. **buldum:-du, -m**

Gazel 3223

Mısra: 4

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek,
ulaşmak.

Derd-i 'ışka döstlar 'âlemde gördüm çâre yok
Arayup buldum ki âhîr ölmek imiş çâresi

25. **buldı:-dı**

Gazel 3270

Mısra: 9

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir

durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Şi'r anuñçün buldı melâhat Muhibbî'nüñ
Gıtmez dilinden olup şîrîn şeker hõşı

26. **bulmadı**:-ma, -dı

Gazel 3282

Mısra: 10

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Āsümān-ıla zemîni gezdi [kim] künc-i vişāl
Bulmadı bir yir Muhibbî sinede cā eyledi

27. **bulınmaz**:-ı, -n, -maz

Gazel 3295

Mısra: 9

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Gözüm yaşına gark oldum bulınmaz derdüme çäre
Getürmedi meger devrān benüm gibi dil-efgārı

28. **buldum**:-du, -m

Gazel 3300

Mısra: 4

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Aradum bir yir ki pinhān olayım
Kanda ki vardum bile buldum ğamı

29. **bulmadum**:-ma, -du, -m

Gazel 3300

Mısra: 1

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Derde düşdüm bulmadum gerçi emi
Lik yig 'ışkuñ cihāndan bir demi

30. **bulasın**:-a, -sın

Gazel 3312

Mısra: 13

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

İy Muhibbî dile Hāk'dan bulasın hayr-ı hālef
Añılur adı anuñ ger ola hayr-ı hālefı

31. **bulasın**:-a, -sın

Gazel 3329

Mısra: 2

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Ġāyibāne 'āşıkam ara gel iy dil yāruñı
Ola ki müyesser bulasın dildāruñı

32. **buldı**:-dı

Gazel 3362

Mısra: 2

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Bend itdi ser-i zülfine bir dil-rübā bizi

Her kanda ise aradı buldı belā bizi

33. **bulup**:-up

Gazel 3413

Mısra: 5

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Bahr-ı 'ışk içre bulup neşv ü nemā kanlu yaşum

Ka'r-ı deryādaki san niçe mercān büyüdi

34. **buldı**:-dı

Gazel 3454

Mısra: 2

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Nigāruñ la'l-i nābından şu kim nām u nişān buldı

Hızır gibi bu 'ālemde o 'ömr-i cāvidān buldı

35. **buldı**:-dı

Gazel 3454

Mısra: 8

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Vefānuñ adı var ancak cihānda kīmyā gibi

İşidilmedi bir kimse diye bir mihrībān buldı

36. **buldı**:-dı

Gazel 3454

Mısra: 10

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Muhibbî şöyle hāk oldı seg-i küyuñ gelüp andan

Ne ten buldı ğidā için ü ne hōd üstülh'ān buldı

37. **buldı**:-dı

Gazel 3454

Mısra: 10

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek, ulaşmak.

Muhibbî şöyle hāk oldı seg-i küyuñ gelüp andan

Ne ten buldı ğidā için ü ne hōd üstülh'ān buldı

38. **bulınmaz**:-ın, -maz

Gazel 3229

Mısra: 4

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak.

Cihānda miḥnet ü derd ü elem çok
Bulunmaz arasañ bir dem ḥuzürü

39. **bulunmaz:-in, -maz**

Gazel 3258

Mısra: 7

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak.

Bulunmaz derdüme vâkıf meger ancak ola lâle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dāğı

40. **bulunmaz:-in, -maz**

Gazel 3316

Mısra: 8

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak.

Dilerseñ genc vaşlını ḥarābāt ehl[i] ol iy dil
Bulunmaz yüz biñ ararsañ anı vîrāneden gayrı

41. **bulunmaz:-in, -maz**

Gazel 3371

Mısra: 7

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak.

Māh-rūlarda bulunmaz umma dirlerdi vefā
Her ne kim didiler ise cümle yalan olmadı

42. **bulunmaz:-in, -maz**

Gazel 3395

Mısra: 10

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak.

Kaşı miḥrābına karşı durur bu dil kıyām üzre
Maḥabbet dest-i rāhında bulunmaz bir giyāh egri

43. **bulur:-ur**

Gazel 3034

Mısra: 6

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak II Ermek, ulaşmak.

Baña müşkildür eğlenmek dil-i divāne zülünsüz
Bulur her laḥza her demde özine yār eglence

44. **bulur:-ur**

Gazel 3403

Mısra: 6

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak II Ermek, ulaşmak.

Ger öldürürse ‘āşıkı ğamzeñ ‘aceb midür
Bulur mı idi ger ire Ḥakk’uñ hidāyeti

45. **bulmaz:-maz**

Gazel 3183

Mısra: 9

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak. II Ermek, elde etmek,
ulaşmak.

Virmeyince cān meta‘ın vaşlumı bulmaz dimiş
Bir söz-ile müşkilümü dilber āsān eyledi

46. **bulur:-ur**

Gazel 3193

Mısra: 4

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak. II Ermek, elde etmek,
ulaşmak.

Açıldı gerçi kim güller koñ itsün nāle bülbüller
Hebā idicegin bulur ḥazān yili gülistānı

47. **buluram:-ur, -am**

Gazel 3205

Mısra: 2

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak. II Ermek, elde etmek,
ulaşmak.

‘Āşıkam dīvāne bilmem gerçi rāh-ı ḥāneyi
Tār-ı şebde buluram lîkin der-i cānāneyi

48. **bulunmadı:-ı, -n, -ma, -dı**

Gazel 3284

Mısra: 6

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak.

Belā vü derdüñi kıldum ḥesāba
Bulunmadı anuñ hergiz şümārı

49. **bulma:-ı, -n, -a**

Gazel 3247

Mısra: 9

(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak.

Arasañ sanma Muḥibbī bulma genc-i vişāl
Añılur adı hemān kendüsi nā-yāb gibi

50. **bulunmaz:-in, -maz**

Gazel 3052

Mısra: 4

Bulunmaz, rastlanmaz; elde edilmez, ulaşılmaz.

Kara zülfüñ kulağūña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz togrılık keçde

51. **bulam:-am**

Gazel 3296

Mısra: 2

Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak.

Niçe yıldur çeker dil iştiyākı
Bulam diyü gezer Şām u ‘Irāk’ı

52. **bulaydı:-a, -y, -dı**

Gazel 3424

Mısra: 4

Bulmak II Ulaşmak.

Şîrîn lebūne beñzemesse zerrece iy döst
Bu ḥürmet ü bu ḳadri şeker kanda bulaydı

bü’l-‘aceb:

1. **bü'l-'acebi:-i**

Gazel 3214

Mısra: 8

Acâyipliklerle dolu, çok şaşkırtıcı, çok garip, çok tuhaf.

Bu cihân varına aldanma bugün taş-ı felek
Gösterür lu'b-ıla her dem saña ol bü'l-'acebi

2. **bu'l-'acebi:-i**

Gazel 3251

Mısra: 8

Acâyipliklerle dolu, çok şaşkırtıcı, çok garip, çok tuhaf.

Bu cihân dârına aldanma saña taş-ı felek
Gösterür lu'byıla her dem saña [ol] bu'l-'acebi

3. **bü'l-'aceb:**

Gazel 3330

Mısra: 2

Acâyipliklerle dolu, çok şaşkırtıcı, çok garip, çok tuhaf.

Sebze-i hattı ihâta eyledi ruhsârını
Bü'l-'aceb gösterdi naqs gör bu cihânuñ kârını

bülbül:

1. **bülbül:**

Gazel 3004

Mısra: 6

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşğın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşğa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Fiğân u nâlemi derdâ benüm gül gibi güş itmez
Gelürsem giceler bülbül gibi tâ şubh feryâda

2. **bülbül:**

Gazel 3008

Mısra: 10

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşğın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşğa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gül beñzedi çü yâra agyâr dahı hâra
Bülbül gibi kalursam tañ mı fiğân içinde

3. **bülbül:**

Gazel 3015

Mısra: 6

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşğın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşğa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülün hâr olalıdan hem-nişini
Ötüp feryâd ider bülbül çemende

4. **bülbül:**

Gazel 3018

Mısra: 8

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşğın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşğa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülgün yüzüne karşı n'ola ger kılam efgân
Bülbül gibi ger varam o gülzâra esirge

5. **bülbül:**

Gazel 3031

Mısra: 10

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşğın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşğa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gül yüzünsüz sorar-ısañ bu Muhibbî hâlini
Gice bülbül gibi efgân eylemekdür gündüz âh

6. **bülbül:**

Gazel 3042

Mısra: 8

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşğın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşğa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Koñ efgân eylesün dil bezm-i gamda
Bunuñ tek bülbül olmaz degme yirde

7. **bülbüller:-ler**

Gazel 3050

Mısra: 6

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşğın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşğa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülistân içre gül şâhına karşı
İder bülbüller âhengi[ni] sorma

8. **bülbüldür:-dür**

Gazel 3058

Mısra: 10

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşğın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşğa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülşen-i hüsnüñe karşı bu Muhibbî tâ seher
Medhûñ okur sanki bülbüldür gelür güftâra de

9. **bülbül:**

Gazel 3060

Mısra: 13

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Şevk-i ruhsârûña bülbül gibi her şeb tâ seher
Bu Muhibbî eyledi efgân efgân üstüne

10. **bülbül:**

Gazel 3064

Mısra: 8

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Açıldı bağ-ı sînemde kızıl gül yerine dâğum
Dil-i şeydâ gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

11. **bülbül:**

Gazel 3066

Mısra: 9

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

'İşk bağında Muhibbî gibi bülbül yaraşur
Okıya medh ü senâlar serv-i gül-endâmlara

12. **bülbül:**

Gazel 3068

Mısra: 7

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Çekeyim bülbül gibi hârûñ cefâsın dem-be-dem
Ölür-isem itmeyem minnet varup agyâruma

13. **bülbül:**

Gazel 3073

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gül mevsiminde iy dil ol gül'izârı gözle
Bülbül gibi hemîşe sen âh u zârı gözle

14. **bülbül:**

Gazel 3091

Mısra: 3

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bülbül yiridür âhını eflâke çıkarsa
Gül kim açıla hârı görür ol bilesince

15. **bülbülleyin:-leyin**

Gazel 3095

Mısra: 14

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülzâr-ı hüsnüñ içre her gice şubh olunca
Okur Muhibbî medhûñ bülbülleyin Nevâda

16. **bülbül:**

Gazel 3097

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Murg-ı dil itdi heves gülşen-i dildâra düşe
Ya'nî bülbül gibi kaçd itdi gönül zâra düşe

17. **bülbül:**

Gazel 3099

Mısra: 5

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülşen-i hüsninde kıldum gice bülbül tek figân
Lîk tutmadı kulak gül gibi bu âvâzuma

18. **bülbülü:--i**

Gazel 3117

Mısra: 8

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gül yüzi şevkine kıl şubha degin âh u fiğân
Gülşen içinde dilâ bülbülü gel lâl eyle

19. **bülbül:**

Gazel 3124

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bahâr irişse güller bitse tâze
Niçe yirden gele bülbül niyâza

20. **bülbüle:-e**

Gazel 3126

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Çünkü virildi hânde vü şādî ezel güle
Âh u fiğân eylemek oldı hû bülbüle

21. **bülbül:**

Gazel 3140

Mısra: 10

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gel beni öldür rakîbi görmeyem küyünda tek
Bu meseldür bir kafesde bülbül olmaz zâg-ıla

22. **bülbül:**

Gazel 3141

Mısra: 7

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gül yüzi yâdına bülbül gibi iy hâsta gönül
Demidür şubha degin nâle vü feryâd eyle

23. **bülbüle:-e**

Gazel 3143

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

‘İşret deminde sâgarı beñzetdiler güle
Şavt-ı şürâhi kulkulını dağı bülbüle

24. **bülbül:**

Gazel 3160

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

N’eyler idüm cânı ben ‘âlemde cânân olmasa
Bülbül efgân eylemezdi ger gülistân olmasa

25. **bülbülleyin:--leyin, -**

Gazel 3166

Mısra: 8

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gül yüzün vaşfını dâyim cân u dil tekrâr ider
Karşuña bülbülleyin her dem gazel-ı ânâm yine

26. **bülbül:**

Gazel 3174

Mısra: 18

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gâh olur kim hânde eyler gülşen içre gül gibi
Gâh olur bülbül gibi nâlân ider gönülüm beni

27. **bülbül:**

Gazel 3184

Mısra: 6

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Çünkü gelmez gül gibi andan saña bûy-ı vefâ
İy gönül bülbül gibi artur fiğân u zârûnı

28. **bülbüller:-ler**

Gazel 3191

Mısra: 4

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

N'ola gülşende güller şād u hāndān
Olup bülbüller itsün āh u zārī

29. **bülbül:**

Gazel 3192

Mısra: 1

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

İder bülbül bahār olduḡda zārī
Gül ile çün görür bir yirde hārī

30. **bülbüller:-ler**

Gazel 3193

Mısra: 3

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Açıldı gerçi kim güller koñ itsün nāle bülbüller
Hebā idicegin bulur hāzān yili gülistānı

31. **bülbül:**

Gazel 3196

Mısra: 4

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Esrār-ı 'ışka kimsene āgeh bulınmadı
Bülbül meger ki elde tuta dāmen-i güli

32. **bülbülü:-i**

Gazel 3196

Mısra: 1

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gördüm gülüñ hevāsına gülşende bülbülü
Tutmuş cihānı na'ra-i āh-ıla gülgülü

33. **bülbül:**

Gazel 3213

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Yanuma geldi seḡerḡeh çünki dehrūñ ḡusrevi
Bülbül āḡāz itdi āna karşu şî'r-i Dehlevî

34. **bülbüle:-e**

Gazel 3220

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Naḡḡāş-ı cihān naḡşını çün sen güle yazdı
Āh-ıla fiḡān itmegi ben bülbüle yazdı

35. **bülbülün:-üñ**

Gazel 3223

Mısra: 10

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülşen-i ḡüsnüñ Muḡibbī eylese tañ mı vātan
Yok maḡāmı bülbülün illā gülistān arası

36. **bülbülleyin:-leyin**

Gazel 3245

Mısra: 9

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

İy Muḡibbī yāra şevḡuñ var-ısa bülbülleyin
Gül ruḡın yād eyleyüp her gice nālān ol yürü

37. **bülbül:**

Gazel 3250

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bāḡa geldi şubḡ-dem gül oldı dehrūñ ḡusrev'ı
Bülbül āḡāz itdi āna karşu şî'r-i Pehlevî

38. **bülbülü:-i**

Gazel 3267

Mısra: 4

Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülşen içinde ruhlarını yâd idüp yine
Dil bülbülü şubha dek itdi terennümü

39. **bülbül:**

Gazel 3284

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Sev evvel cân-ıla gül yüzlü yârı
Soñında eyle bülbül gibi zârı

40. **bülbül:**

Gazel 3295

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Baña kıddi haddi besdür n'iderem serv-i gülzârı
Ko kılsun çün ruhu güldür bu dil bülbül gibi zârı

41. **bülbülün:--üñ**

Gazel 3300

Mısra: 13

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gözi yaşıdır Muhibbî bülbülün
Güller üzre gör şehgeh şebnemi

42. **bülbüller:-ler**

Gazel 3325

Mısra: 4

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Güller gelir her tarafa cilveler eyler
Bülbüller ider karşısına nâle [vü] zârı

43. **bülbülden:-den**

Gazel 3339

Mısra: 7

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülşen içre kalmasa hergiz bülbülden eser
Hâr-ıla gül şâd olur olsa hezâr eksüklüğü

44. **bülbüle:-e**

Gazel 3339

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Katı müşkil kâr imiş 'âlemde yâr eksüklüğü
Bülbüle düşvâr degül mi gül 'izâr eksüklüğü

45. **bülbüle:-e**

Gazel 3378

Mısra: 2

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Hüsn-ile tarâvet ezeli sen güle düşdi
Cevr-ile cefâ kır'ası ben bülbüle düşdi

46. **bülbül:**

Gazel 3394

Mısra: 6

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bezm-i hüsnünde ruhuñ şevkine dâyim cân u dil
Hâlî olmaz bir nefes efğân ider bülbül gibi

47. **bülbüle:-e**

Gazel 3399

Mısra: 8

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bübülem nâlân oluram giceler tâ şubha dek
Bülbüle düşvârdur bâğ u bahâr ayrılığı

48. **bübülem:-em**

Gazel 3399

Mısra: 7

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bülbülem nālān oluram giceler tā şubha dek
Bülbüle düşvârdur bâğ u bahâr ayrulığı

49. **bülbülün:-üñ**

Gazel 3404

Mısra: 8

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Şol kadar zârılık itdüm bakmadı bir kez baña
Nite kim gül bülbülün güş eylemez efgânını

50. **bülbül:**

Gazel 3424

Mısra: 9

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bülbül gibi şürde olup yine Muhibbî
Gül ruhlarınuñ vaşını ‘âlemlere yaydı

51. **bülbüle:-e**

Gazel 3438

Mısra: 6

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bir nefes bu nâleme gülşende âheng itmedi
Gerçi dirler bülbüle âh [u] figânun yügrügi

52. **bülbül:**

Gazel 3447

Mısra: 7

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Ol gül-i ra‘nâ gamından giceler bülbül gibi
İy dil-i şürde arturduñ figân u zârünü

53. **bülbülün:-üñ**

Gazel 3464

Mısra: 8

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Diñlemezsâ nâlemi küyında yâr olmaz ‘aceb
Nitekim güş eylemez gül bülbülün feryâdını

54. **bülbül:**

Gazel 3469

Mısra: 9

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Muhibbî şî‘rünü bülbül ser-âgâz itse gülşende
İşidüp ehl-i hâl olan diye tahsîn ü şâbâşı

55. **bülbül:**

Gazel 3475

Mısra: 6

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülşen-i hüsn içre gül gibi cemâlin ‘arz idüp
Lâl iken ‘uşşâkı bülbül gibi güyâ eyledi

56. **bülbül:**

Gazel 3491

Mısra: 7

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

İñlerem bülbül gibi gül yüzine karşı velî
Bir nefes güş eylemez dildâr âh-ı serdümi

57. **bülbülü:-i**

Gazel 3493

Mısra: 1

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülsitân içinde key şürde gördüm bülbülü
Âh idüp feryâd-ıla artar dem-â-dem gülğulu

58. **bülbül:**

Gazel 3496

Mısra: 6

Bülbül. || O şakıyılarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Hār elinden kurtarırmaz gördi güller dâmenin
Bülbül oldı âh u feryâd u fîğânûn yüğrûgi

bülbül ol-:

1. bülbül ol--a

Gazel 3044

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bülbül gibi olan; aşık kimse.

Görsem yüzini zârı kılup âh ider gönül
Kim gördi anı bülbül ola zâra gelmeye

bülbül-âsâ:

1. bülbül-âsâ:

Gazel 3187

Mısra: 2

*Bülbül gibi. || Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp,
inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve
ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle
aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de
bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler.
Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.*

Gönül gül yüzlü bir dildâra düşdi
Anuñçün bülbül-âsâ zâra düşdi

2. bülbül-âsâ:

Gazel 3188

Mısra: 4

*Bülbül gibi. || Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp,
inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve
ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle
aşık kabul edilir. Sevgilinin aşığa eziyetleri gibi gül de
bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler.
Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.*

Gösterüp gül yüzünü kaldı nihân
Bülbül-âsâ işümi zâr itdi

bülbül-i cân:

1. bülbül-i cân:

Gazel 3036

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Can bülbülü, gönül kuşu.

Bülbül-i cân her gice tâ şubha dek kan aglasun
Gül gibi hândân yürü serv-i hürâmânsın yine

2. bülbül-i cân:

Gazel 3115

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül bülbülü. II Aşık.

İy gonca-dehen gül gibi gel 'arz-ı cemâl it
Tâ bülbül-i cân başlaya karşuñda nevâya

3. bülbül-i cân:

Gazel 3155

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Can bülbülü, gönül kuşu.

Bülbül-i cân iremez gülşen-i şâdıye velî
Kanda kim hâr-ı gam olsa yapışur dâmenüme

bülbül-i dil:

1. bülbül-i dil:

Gazel 3264

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül bülbülü, gönül kuşu.

Bir yüzi gül yâr elinden oluban hün-ı ciğer
Bülbül-i dil var mıdur kim nâle feryâd itmedi

bülbül-i giryân:

1. bülbül-i giryân:-a

Gazel 3479

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ağlayan bülbül.

Döstüm didüm gül-i hândâna beñzetdüm seni
Didi ben de bülbül-i giryâna beñzetdüm seni

bülbül-i gülşen:

1. bülbül-i gülşen:-i

Gazel 3466

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gül bahçesinin bülbülü. II Aşık.

Meclis-i 'ışkda cân yakmaga pervâne yiter
Bülbül-i gülşeni añma gider ol leffâfi

bülbül-i gülzâr:

1. bülbül-i gülzâr:

Gazel 3369

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gül bahçesinin bülbülü.

Gül yüzi hasret[i-y-] ile giceler şubha degin
Eyledi nâle kılur bülbül-i gülzâr beni

2. bülbül-i gülzâr:-a

Gazel 3500

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gül bahçesinin bülbülü.

İy Muhibbî gülşen-i küyında yârûn tâ şehër
Bülbül-i gülzâra beñzer zâr u zâr itdüñ beni

bülbül-i güvâ:

1. bülbül-i güvâ:

Gazel 3420

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Söyleyen, konuşan, şakıyan bülbül.

Gülzâr-ı hüsne karşı Muhibbî bulunmadı
Zârlık ider bülbül-i güyâ benim gibi

2. bülbül-i güyâ:

Gazel 3200
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Söyleyen, konuşan, şakıyan bülbül.

Gülşen-i hüsnüne karşı bu Muhibbî medhûni
Turmaz okur şubh olunca bülbül-i güyâ gibi

bülbül-i güyâ ol-:

1. bülbül-i güyâ ol-:--dı

Gazel 3065
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Söyleyen bülbül, konuşan bülbül olmak.

Bu Muhibbî giceler tâ şubh efgân eyleyüp
Gülşen-i hüsnünde oldu bülbül-i güyâ yine

bülbül-i hoş-gü:

1. bülbül-i hoş-gü:

Gazel 3298
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tath dilli/ güzel konuşan (öten) bülbül.

Güş kıl iy gonca-fem küyünda gönlüm nâlesin
Dime bâğumda benim bülbül-i hoş-gü kalmadı

bülbül-i nālân:

1. bülbül-i nālân:-uñ, -am

Gazel 3276
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İnleyen bülbül. || Aşık.

Gül gibi gel hâr-ıla her demde itme bâziçe
Bülbül-i nālânunam arturma iy dil nālümü

bülbül-i şürî:

1. bülbül-i şürî:--de

Gazel 3053
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çılgın bülbül II aşık.

'İşk[i] gel pervânenen örgen yanar âh eylemez
Bülbül-i şürîde gibi âh u feryâd eyleme

bülbül-i şürîde:

1. bülbül-i şürîde:--y, --e, --m

Gazel 3087
Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşık, çılgın, perişan bülbül; aşık, seven.

Bülbül-i şürîdeyem feryâd u efgân eylerem
Bir yüzi gül gonca-leb gülzâr sevdim tazece

2. bülbül-i şürîde:

Gazel 3111
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşık, çılgın, perişan bülbül; aşık, seven.

Bâğ-ı hüsninde didi nâlem işidüp ol gül
Geldi bir bülbül-i şürîde gülistânımuza

3. bülbül-i şürîde:--den

Gazel 3138
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Perişan bülbül II zavallı, tutkun bülbül.

Yine vakt oldu ki güller açılıp yaz gele
Her yaña bülbül-i şürîdeden âvâz gele

bülbül-ves:

1. bülbül-ves:

Gazel 3182
Mısra: 2
Bülbül gibi.

Nikâbın keşf idüp ol gül eger göstere ruhsarı
İderdüm nâle bülbül-ves kılurdum âh-ıla zârı

bülend it-:

1. bülend it-:-dü, -ñ

Gazel 3199
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yüceltmek, yükseltmek.

Bülend itdün kimini kimini pest
İdersin saña âsan her çi h'âhı

bulun-:

1. bulunmadı:-ma, -dı

Gazel 3420
Mısra: 9
(Aranılarak veya tesadüfen) Elde edilmek, ele geçirilmek.

Gülzâr-ı hüsne karşı Muhibbî bulunmadı
Zârlık ider bülbül-i güyâ benim gibi

2. bulunur:-ur

Gazel 3008
Mısra: 2
Bir yerde olmak, mevcut olmak.

Tañ mı bulnsa mihrün bu dilde cân içinde
Zîrâ ki gene bulunur ekser vîrân içinde

3. bulındı:-dı

Gazel 3015

Mısra: 4

Bir yerde olmak, mevcut olmak.

Kanı luṭf u kerem ya kanı iḥsān
İki elüm bulındı dut ki kanda

4. **bulnur:-ur**

Gazel 3090

Mısra: 1

Bir yerde olmak, mevcut olmak.

Bulnur çün hevā-yı zülf serde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

5. **bulnur:-ur**

Gazel 3132

Mısra: 8

Bir yerde olmak, mevcut olmak.

Ehl-i 'ışk mey yirine ḥün-ı ciger nüş eyler
Miḥnet ü derd ü belālar bulunur aşında

6. **bulnmaz:-maz**

Gazel 3309

Mısra: 2

Bir yerde olmak, mevcut olmak.

Benem tek bī-dil ü bī-i'tibārī
Bulnmaz bī-kesi bir ḥāksārī

7. **bulnmaduñ:-ma, -du, -ñ**

Gazel 3285

Mısra: 11

Yer almak, mevcut olmak, var olmak.

Bulnmaduñ dilā ḥayr u 'amelde
Geçürdüñ yok yire leyl ü nehārī

bulın:

1. **bulnmaz:--maz**

Gazel 3122

Mısra: 1

Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

Maḥabbet çünki miḥnetsüz bulnmaz dār-ı dünyāda
Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılır birdür imlāda

2. **bulındı:-dı**

Gazel 3113

Mısra: 10

Bulunmak, var olmak.

Sevdā-yı ser-i zülfüñ mecnūn idiser āḥir
'İşkuñ bu Muḥibbī'nüñ bulındı dimāğında

3. **bulna:-a**

Gazel 3452

Mısra: 8

Bulunmak, mevcut olmak; görünmek.

Merhem-i vaşluñ eger irmeye bu ḥastaya āh
Rüz-ı maḥşerde daḥı bulına dil pārecügi

4. **bulnsa:-sa**

Gazel 3010

Mısra: 4

Bir yerde olmak.

Ezel mey-ḥānesinden kim içüpdür cür'a-i 'ışkı
Ebed tā rüz-ı maḥşerde bulnsa tañ mı mestāne

bulıt:

1. **bulıtdur:-dur**

Gazel 3431

Mısra: 2

*Gökyüzünün yüksekçe katlarındaki görülebilir
duruma gelmiş su buharı kütlesi.*

Çözüp zülfün yüzine indi düşdi

Bulıtdur gün yüzine indi düşdi

bulma:

1. **bulmaya:-ya**

Gazel 3221

Mısra: 10

*1. (Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya
bir durumla karşılaşmak. 2. (Kaybedilen bir şeyi) Tekrar
elde etmek. 3. (Varlığı bilinmeyen veya mevcut olmayan
bir şeyi) Ortaya çıkarmak, keşfetmek, icat etmek.*

Bilmedin ḳadrüm benüm öldürdi zecr ü hicr-ile

Bir gün ola kim Muḥibbī bulmaya aña seni

bulma-:

1. **bulmasun:-sun**

Gazel 3456

Mısra: 4

Bulmamak, elde etmemek.

Ziyān idem diyü her kim yoluñda cān u ser virmez

Dilegüm iki 'ālemde buña hıç bulmasun sūdī

bulmadı:

1. **bulmadı:**

Gazel 3058

Mısra: 2

*(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir
durumla karşılaşmak, bulmak II ermek, elde etmek,
ulaşmak (Olumsuz olarak).*

İy şabā bu dermendüñ ḥālını var yāra de

Bulmadı hicrān şebinde derdine bir çāre de

bulur idüm:

1. **bulur idüm:--ur, --dü, --m**

Gazel 3079

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aramak, bulmak, elde etmek, ulaşmak.

Bulur idüm genc-i ḥüsnine nigāruñ dest-res

Zülfini mār eyleyüp çeşmin eger şir itmese

bulca:

1. **buca:**

Gazel 3198

Mısra: 8

Bu kadar, çok.

'Āşık olaldan berü oldı göze uyhu hārām
Bunca demlerdür ki çeşmüm māyil-i h̄'āb olmadı

2. **buca:**

Gazel 3065

Mısra: 8

1) *Epey, çok.* 2) *Bu kadar, bu denli.*

Şem' her şeb kül ider yakup niçe pervāneler
Bunca nā-hāk kan iderken yana bī-pervā yine

3. **buca:**

Gazel 3371

Mısra: 9

1) *Epey, çok.* 2) *Bu kadar, bu denli.*

İy Muhibbī buca ğam ardınca dirler gülmenüñ
Ehl-i hāl olan anuñçün şād u hāndān olmadı

4. **buca:**

Gazel 3430

Mısra: 1

"Bu kadar çok, pek çok", belgisiz sıfat.

Dün hayāl-i yār-ıla bir buca rāzum var-ıdı
Baña bir nāz eylese biñ biñ niyāzum var-ıdı

bunlar:

1. **bunlar:**

Gazel 3253

Mısra: 4

Bunlar, işaret zamiri.

Kemend-i zül' ü hāliyle hādeng-i çeşm-i ebrūlar
Ne çāre kaṭlūme bunlar ki cümle eli bir itdi

bünyād:

1. **bünyādını: -i, -n, -i**

Gazel 3183

Mısra: 5

Esas, temel II yapı, binâ.

Urmış-ıdum züh'd ü taḫvānuñ ezel bünyādını
Āh kim tūfān mı hāk-ile yeksān eyledi

2. **bünyādını: -i, -n, -i**

Gazel 3464

Mısra: 1

Esas, temel II yapı, binâ.

Hāne-i dilde ezel 'ışkuñ uran bünyādını
Kapası üzre hārāb-ābād yazmış adını

3. **bünyādı: -i**

Gazel 3124

Mısra: 9

Temel, esas. || Yapı, binâ.

İnen olmaya 'ışk bünyādı muhkem
Güzeller cevri ile gelmese nāza

4. **bünyādına: -i, -n, -a**

Gazel 3178

Mısra: 1

Esas, temel II Yapı, bina.

'İşk bünyādına cem' iden melāmet taşını
Şartıdır evvel temel yirine koya başın

5. **bünyādına: -i, -n, -a**

Gazel 3478

Mısra: 1

Esas, temel II Yapı, bina.

Kühken geldi bu 'ışk bünyādına bir taş kodı
Kaldurup ol taş yirine bu gönlüm baş kodı

6. **bünyādı: -i**

Gazel 3175

Mısra: 14

1. *Esas, temel.* 2. *Yapı, binâ.*

Cefā taşı-durur taşı suyu da oldı göz yaşı
Anuñçün böyle muhkemdür Muhibbī 'ışk bünyādı

7. **bünyādı: -i**

Gazel 3358

Mısra: 10

1. *Esas, temel.* 2. *Yapı, binâ.*

Muhibbī 'ālemüñ kaşrın görüben i'timād itme
Urılmışdur su üstinde ezelden çünki bünyādı

8. **bünyādı: -i**

Gazel 3376

Mısra: 8

1. *Esas, temel.* 2. *Yapı, binâ.*

Vücüduñ şehrini dilber hārāb olduğunı ister
'İmāret eyle [sen] iy dil yıkılsun cümle bünyādı

9. **bünyādını: -i, -n, -i**

Gazel 3368

Mısra: 7

Asıl, esas, temel, binâ.

Kaşr-ı 'ışkuñ çün ezelden urdılar bünyādını
Kelle-i 'uşşākdan itdiler anuñ taşını

bünyād eyle:

1. **bünyād eyle:**

Gazel 3141

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Binâ etmek, inşâ etmek, kurmak.

At cefā sengini topragumı yirden götür
Bārī ol demde vefā resmini bünyād eyle

2. **bünyād eyle: -di**

Gazel 3306

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Binâ etmek, inşa etmek, kurmak.

Her kim ki bugün eyledi meyhâneye bünyâd
Mey-ğörlara lutf yüzinden kerem itdi

bünyâd-ı cefâ eyle:-

1. **bünyâd-ı cefâ eyle:-**--dü, --ñ
Gazel 3115
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Eziyet binası yapmak, inşa etmek.

Bünyâd-ı cefâ eyledün evvel beni öldür
‘Âdetdür ezel zebh-ile başlansa binâya

2. **bünyâd-ı cefâ eyle:-**di
Gazel 3157
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Eziyet binası yapmak, inşa etmek.

Bünyâd-ı cefâ eyledi çün yâr Muhibbî
Çurbân idegör cāmı gönül sen o binâya

burc:

1. **burc:-**t
Gazel 3325
Mısra: 1
Zodyak üzerinde yer alan 12 takım yıldızdan her biri.

Bir itdi Hamel burcı gelüp leyl ü nehârı
Gül lüle ile zeyn kılup yine bahârı

büriyâ:

1. **büriyâsını:-**s, -t, -n, -l
Gazel 3244
Mısra: 12
Hasır, fakirlik alameti olarak değerlendirilir. Maddi olarak yokluk, manevi olarak zenginliğe işaretler.

Zerden serîre bakmaya ide Muhibbî ‘âr
Her kim kanâ‘atün bister ide büriyâsını

bürü:

1. **bürü:-**r
Gazel 3342
Mısra: 4
Bürümek, sarmak, kaplamak.

Düd-ı âhum var iken zer-baf ü atlas n’iderem
Baña yiter ki bürür ol siyeh şâl beni

büs eyle:

1. **büs eyle:**
Gazel 3394
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Öpmek.

İy Muhibbî rind olmak ister iseñ haşre dek
Leblerinden būs eyle dil-rübânun mül gibi

büs kıl:

1. **büs kıl:-**a
Gazel 3418
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Öpmek.

Umar Muhibbî būs kıla pây-ı dilberi
Devrân yolında eyledi çün hâk-i pâ bizi

büse:

1. **büse:**
Gazel 3074
Mısra: 5
Öpme, öpücük.

Meclis-i meydür lebinden büse itme iltimâs
Kan olur uyma sakın ol nergis-i serhüşma

2. **büse:**
Gazel 3404
Mısra: 9
Öpme, öpücük.

Meclis içre yine dilber büse in‘âm eyledi
İy Muhibbî şimdi mi gördün anuñ ihsânını

3. **büse:**
Gazel 3376
Mısra: 10
Öpme, öpücük.

Za‘îf oldı dil-i miskîn lebün dârü’ş-şifâsından
Aña bir büse bahş eyle ki gelsün agzınıñ dadı

4. **büse:**
Gazel 3378
Mısra: 11
Öpme, öpücük.

Bir büse tevaḳku‘ iderem didi Muhibbî
Zâhirde ḳabûl itmedi ammâ güle düşdi

5. **büsesini:-**si, -n, -i
Gazel 3342
Mısra: 11
Öpme, öpücük.

Naḳd-i cân virmiş yâra alam büsesini
Bozdı bāzârumuz aldadı fi’l-hâl beni

6. **büsesini:-**si, -n, -i
Gazel 3369
Mısra: 7
Öpme, öpücük.

Gösterüp büsesini didi ki bāzâr idelüm
Naḳd-i cân-ıla aña itdi ḳarîdâr beni

7. **büseye:-**y, -e
Gazel 3424

Mısra: 7
Öpme, öpücük.

İkrâr kılur buseye dil virdüñ egerçi
İnkâra gelür soñra sakın cânuñı pey di

8. **büsemi:-m, -e**
Gazel 3481
Mısra: 7
Öpme, öpücük.

Cân virür kimdür didi ‘âlemde dilber büsemi
Cân virem didüm ben ol bâzârı görsem bir dağı

9. **büsesin:-si, -n**
Gazel 3496
Mısra: 8
Öpme, öpücük.

Zülf-i şebdiziyle koşdum bu yaşum gülgünümü
Öñdül aldum büsesin oldum cihânüñ yügrügi

10. **büseñi:-ñ, -i**
Gazel 3083
Mısra: 10
Öpme, öpücük.

Cânâ Muhibbî leblerüñe teşne olmadan
İhsân idegör büseñi dut kan bahâsına

11. **büsemi:-m, -e**
Gazel 3088
Mısra: 7
Öpme, öpücük.

Cân terkini kim ura irer büsemi dirmiş
Biñ cân virelüm cân-ıla diñ aña satarsa

12. **büsedür:-dür**
Gazel 3196
Mısra: 5
Öpme, öpüş, öpücük.

Bildüm ki ‘illet-i dilüme büsedür ‘ilâc
La‘l-i lebün ger eyleye iy vây ta‘allülü

13. **büsesine:-si, -n, -e**
Gazel 3160
Mısra: 9
Öpme, öpüş, öpücük.

Büsesine iy Muhibbî cân virürsin dilberün
Müşkil ol vaktin olurdu cânı âsân olmasa

14. **büseñi:-ñ, -i**
Gazel 3164
Mısra: 9
Öpme, öpüş, öpücük.

Bu Muhibbî’ye didüm kim büseñi ihsân kıl
Gonca gibi güldi dilber didi kim cân üstine

15. **büseñe:-ñ, -e**
Gazel 3228
Mısra: 1
Öpme, öpüş, öpücük.

Evvel alduñ büseñe cân naqdine ikrârımı
Soñra ne kıldum ki bozduñ döstüm bâzârımı

16. **büse:**
Gazel 3423
Mısra: 5
Öpme, öpüş.

Deheninden baña ‘ahd itmiş-iken büse nigâr
N’eyledüm ‘ahdi n’içün bozdu o gaddâr sidi

17. **büse:**
Gazel 3116
Mısra: 10
Öpme, öpücük. II Sevgilinin öpücüğü.

Gelmişem dervâze-i hüsnüñe şey-li’llâh için
Büse ihsân eylegil salma beni ferdâlara

18. **büsem:-m**
Gazel 3279
Mısra: 4
Öpme, öpüş, öpücük.

Lâyık degülem büse koyam pây-ı yâra ben
Yiter baña hemîn ki büsem riqâb oldı

büse al-:

1. **büse al-:--dı**
Gazel 3049
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Öpmek.

Lebünden büse aldı cân[ı] virdi
Muhibbî san megesdür engübinde

büse evle:

1. **büse eyle:-r, -dü, -m**
Gazel 3393
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Öpmek, öpücük kondurmak.

Yüz süriyü hâk-i pâyin büse eylerdüm velî
Yolum alup her seher bu eşk-i al egler meni

büse koy-:

1. **büse koy-:-am**
Gazel 3279
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Öpmek.

Lâyık degülem büse koyam pây-ı yâra ben
Yiter baña hemîn ki büsem riqâb oldı

büse vir-:

1. **büse vir-:-dü, --ñ**
Gazel 3131
Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Öpücük vermek, öpmek.

Sen baña bir büse virdüñ ben saña cân u dilüm
Assı itmedüm cihânda illâ bu bâzârda

büse-i la'l:

1. **büse-i la'l:**
Gazel 3388
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Lal taşının öpücüğü II sevgilinin lal gibi kırmızı olan
dudağının öpücüğü.*

Rahm eyle 'atâ eyle Muhibbî'ye lebüñden
Cân hastasınıñ büse-i la'l olur 'ilâcı

büse-i la'l-i leb:

1. **büse-i la'l-i leb:--üñ**
Gazel 3186
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin lal gibi kırmızı dudağından öpmek.

Büse-i la'l-i lebüñ bu cân-ı şîrîñüm gibi
'Ârızuñ nûrı da kalbümde benüm dîñüm gibi

büse-kenâr ol-:

1. **büse-kenâr ol:--sa**
Gazel 3133
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Öpüp kucaklamak.

Neşât esbâbını cümle müheyyâ itseler bir bir
Gehî nüş eylesem bâde gehî büse-kenâr olsa

büstân:

1. **büstân:**
Gazel 3078
Mısra: 10
*Çiçek bahçesi, güzel kokulu çiçeklerle dolu yer,
bostan. II Sevgilinin bulunduğu yer kadar güzel ve
mutluluk verici olan bahçe.*

Pâyına revân eyle Muhibbî yine yaşuñ
Kaddi gibi serv olmaya bustân arasında

busu:

1. **busuya:--y, --a**
Gazel 3095
Mısra: 6
Pusu, tuzak.

Kaşuñla gamzeñ iy döst yiter cihâna fitne
N'eyler girüp busuya gîsülaruñ kafada

büt-hâne:

1. **büt-hâneyi:--y, -i**
Gazel 3205
Mısra: 6
Put evi, kilise. // Sevgilinin evi.

Bilüme züñnâr-ı zülfüñ bağlayaldan iy şanem
Mesken idinsem 'aceb midür eger büt-hâneyi

büt-i tannâz:

1. **büt-i tannâz:--um, --a**
Gazel 3099
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Herkesle gönül eğlendiren güzel.

Deyr içinde dün şanemler seyrine hayrân olup
Secdeyi bî-ihtiyâr itdüm büt-i tannâzuma

büt-i tersâ:

1. **büt-i tersâ:**
Gazel 3069
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*İmansız güzel. Hristiyan güzeli; Hristiyanların putu.
/ Sevgili.*

Kırmızı püş oluban almış ele la'l kadeh
Sanki hübân-ı Firenk'dür büt-i tersâ lâle

büt-i zerrîn küleh:

1. **büt-i zerrîn küleh:-i**
Gazel 3449
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Altın külahın güzeli.

Hün-ıla hâne-i dilde yine taşvîr itdüm
Câme-i zer-baf ile bir büt-i zerrîn külehi

bütün id-:

1. **bütün id:--e**
Gazel 3097
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Bütün yapmak, bütün hale getirmek, kırık halini
giderip toplamak.*

Kim bütün ide Muhibbî bu gönül şîşesini
Sınuban seng-i cefâ-y-ıla ki şad pâre düşe

bütün id:

1. **bütün id:-ebil, -ür**
Gazel 3372
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Bütün yapmak, bütün hale getirmek, kırık halini
giderip toplamak.*

Bu Muhibbî kuluñuñ gel sîma göñlin kerem it
Kim bütün idebilür sînsa zücâc-ı Halebî

büy:

1. büyü:-i

Gazel 3082
Mısra: 10
Far. Koku.

Muhibbî kalmaya hergiz revâcî misk-i âhûnuñ
İletse büyü zülfinden şabâ ger Çîn'e Mâçîn'e

2. büyü:-i, -n, -i

Gazel 3271
Mısra: 11
Far. Koku.

İy dil vefâ büyümm umma bu cihândan
Zirâ ki bu bir kimseye hiç itmedi yarî

3. büyüñ:-uñ

Gazel 3299
Mısra: 10
Far. Koku.

Bu Muhibbî'nün dimâğımı mu'attar tâze ter
Eyleyen cânâ anı zülfüñdeki büyüñ gibi

4. büyü:-i, -n, -i

Gazel 3455
Mısra: 6
Far. Koku.

Gizlese zülfinde kâdir gözlerimde gün yüzün
Cân dimâğından niçe saklaya zülfi büyümm

5. büyü:-i, -n

Gazel 3007
Mısra: 7
Koku.

İy şabâ büyümm getür tâ mürde dil bulsun hayât
Ger seherden irişürseñ sünbül-i gül-büyümm

6. büyü:-i

Gazel 3088
Mısra: 3
Koku.

Bir kerre anuñ büyümm irişmedi meşâma
Andan baña ne fâyide haddî gül-i terse

7. büyü:-i, -n, -i

Gazel 3149
Mısra: 2
Koku.

Rindâne gelüpdür yine çün bâğa benefşe
Âl-ıla gülüñ büyümm almaga benefşe

büy-i gül:

1. büyü-i gül:

Gazel 3489
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Gül kokusu.

Hârımı hoş görmeyince büyü-i gül girmez ele
Kışına eyler tahammül isteyenler yazını

büy-i vefâ:

1. büyü-i vefâ:

Gazel 3184
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Vefa kokusu.

Çünkü gelmez gül gibi andan saña büyü-i vefâ
İy gönül bülbül gibi artur figân u zârûñi

2. büyü-i vefâ:

Gazel 3277
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Vefa kokusu.

Niçe yıldur bu Muhibbî âteş-i hicrân-ıla
Yanalı büyü-i vefâ virür dağı hâkisteri

büy-i vefâ al:

1. büyü-i vefâ al:-y, -i, -am

Gazel 3302
Mısra: 2
Kelime Tipi: -
Vefa kokusu almak, vefa görmek.

Vefâ umdukça eyledüñ cefâyı
Degül mümkün alam büyü-i vefâyı

büy-i zülf:

1. büyü-i zülf:-i, -n, -e

Gazel 3355
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Saç kokusu.

Büyü-i zülfine hatâ mı dir-isem nâfe-i Çîn
Beñzemez kâkülüne 'anber-i sâdan gayrı

2. büyü-i zülf:

Gazel 3049
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Saç kokusu; sevgilinin saçının kokusu.

Bulınmaz büyü-i zülf âhû-yı Çîn'de
Ne Çîn'de belki [yok] rüyü-i zeminde

3. büyü-i zülf:-üñ, -le

Gazel 3303
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Saçının kokusu.

Bu Muhibbî eylesün cân nakdi pâyüña nisâr
Büyü-i zülfüñle mu'attar eyle gel kâşânemi

4. büyü-i zülf:-i, -y, -le

Gazel 3323
Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının kokusu.

Yār kūyından şabā yili getüre haberi
Büy-ı zülfüyle meşām-ı cāna irişe eseri

5. **büy-ı zülf:-üñ, -i**

Gazel 3347

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının kokusu.

Büy-ı zülfünü dimāğuma getürdi çü şabā
Vireyim cān u dili yolına şükrāneligi

6. **büy-ı zülf:-in, -den**

Gazel 3379

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının kokusu.

Tāzelendi büy-ı zülfünden meşām-ı dil yine
Esdügince her seher bād-ı şimāl egler beni

büvü:

1. **büyüdi:-di**

Gazel 3413

Mısra: 2

Büyümek, parlamak.

Seyr-i tenhā ider oldı yine cānā büyüdi
Yüzini görmek olur çün meh-i tābān büyüdi

2. **büyüdi:-di**

Gazel 3413

Mısra: 6

Büyümek, artmak.

Bahr-ı 'ışk içre bulup neşv ü nemā kanlu yaşum
Ka'r-ı deryādaki san niçe mercān büyüdi

3. **büyüdi:-di**

Gazel 3413

Mısra: 8

Büyümek, artmak.

Sırr-ı 'ışkı saklar iken sinede fāş oldı āh
Duydı 'ālem halkı bu nāle-i efgān büyüdi

büvü:-

1. **büyüdi:-di**

Gazel 3413

Mısra: 1

Büyümek, gelişmek, olgunlaşmak.

Seyr-i tenhā ider oldı yine cānā büyüdi
Yüzini görmek olur çün meh-i tābān büyüdi

2. **büyüdi:-di**

Gazel 3413

Mısra: 4

Büyümek, gelişmek, olgunlaşmak.

Hüsn bāğına irişdük yüzünü hāk idegör
Üstüne sāye salar serv-i hıramān büyüdi

3. **büyüdi:-di**

Gazel 3413

Mısra: 10

Büyümek, gelişmek, olgunlaşmak.

La'l[i] üzre iy Muhibbī sāye-i ebrüsidur
Haṭ diyü itdün gālaṭ sanduñ cānān büyüdi

C

câ:

1. cā:

Gazel 3283

Mısra: 5

Yer, mekan.

Leb hamüş lîk hayâl ile tolu cā bu gönül
Dil senün-ile vü sen dille idersin şuheni

cā evle-:

1. cā eyle:-dü, -m

Gazel 3241

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mekan tutmak, yer edinmek.

Lezzet-i dünyāya dil aldanmadı hem çün meges
Eyledüm küh-ı kanā‘at içre cā ‘Ankā gibi

2. cā eyle:-di

Gazel 3282

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mekan tutmak, yer edinmek.

Āsümān-ıla zemīni gezdi [kim] künc-i vişāl
Bulmadı bir yir Muḥibbī sinede cā eyledi

cā evle:

1. cā eyle:-se, -m

Gazel 3337

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mekan tutmak, yer edinmek.

Serv ḳaddūn sāyesinde ölsen iy serv-i sehī
Tā ḳiyāmet kalsam anda eylesem cā kāşki

cā it-:

1. cā it-:düğ, -i

Gazel 3078

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Yer etmek: İz bırakmak. II İyice yerleşmek.

Ġamzeñ okı cā itdüğü bu cānum içinde
Yazılır elif kanda ise cān arasında

cā-be-cā:

1. cā-be-cā:

Gazel 3081

Mısra: 5

Yer yer.

Lāle ḳaddūn üzre cānā cā-be-cā ḳaṭṭ-ı siyāh
İbrişimden san ḳayāl işi-durur al üstine

ca‘d-ı zülf:

1. ca‘d-ı zülf:-i, -n, -e

Gazel 3323

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Büyülü, cadı saç.

Ca‘d-ı zülfine anuñ yañılıp ‘anber diyeli
Niçe yıldur ki daḳı gütmedi dilden kederi

cādū:

1. cādū:

Gazel 3445

Mısra: 4

Büyücü II Sevgilinin gözleri.

İy gönül sanma olursın bend-i zülfinden ḳalāş
Bağladı çün bir kılıyla gözleri cādū seni

cāh u devlet:

1. cāh u devlet:-le

Gazel 3231

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüksek mevki, makam ve mutluluk.

Nigārā cāh u devletle Süleymān-ı zamān-iseñ
Basup pā-māl itdürme ayak altındaki mürri

cāh u ḳaşmet:

1. cāh u ḳaşmet:-iñ

Gazel 3261

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Yüksek mevki, makam ve insanda büyüklük duygusu
uyandıran etkili görünüş.*

Eksilür sanma nigārā uşbu cāh u ḳaşmetüñ
Merḳametle eyleseñ süy-ı gedāyān nökeri

cāh u māl:

1. cāh u māl:

Gazel 3379

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Makam ve mülk.

Bu fenā deyrinde sanmañ cāh u māl egler beni
Bir yüzi gün alını meh kaşlı hilāl egler beni

cahān:

1. cahān:-ı

Gazel 3270

Mısra: 4

Cihan, dünya.

Sünbül saçın şâneledi ol perî-şifat
İtdi cahānı cümle ser-â-ser müşevveşi

cālīnūs:

1. cālīnūs'ını:-ı, -n, -ı

Gazel 3292

Mısra: 10

İslām tıbbını etkileyen ünlü Grek tabip ve filozofu.

Renc-i bî-hâşıldur el urma nabza iy tabīb
Çün marîz-ı 'ışk getürmez görse Cālīnūs'ını

cām:

1. cāmın:-ı, -n

Gazel 3297

Mısra: 5

Ar. I. Kadeh.

'İşk cāmın cür'asın sundı baña nüş eyledüm
Zü-fünün-ı 'aқldum gör nice şeydā eyledi

2. cāmını:-ı, -n, -ı

Gazel 3084

Mısra: 3

Kadeh. II Şarap.

Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını
Mest olup 'ışk ile cānum irmiş idi kāmına

3. cāmlara:--lar, --a

Gazel 3066

Mısra: 4

1. kadeh 2. şarap.

Bezm-i ğamda lebinî yād idüben yine göñül
Sāġar-ı çeşmini döndürdi tolu cāmlara

4. cām:

Gazel 3085

Mısra: 9

1. kadeh 2. şarap.

Her kim Muḥibbî cām içe ol münkir olmayup
Olur muқırrı od-ıl su imtizācına

5. cāmı:-ı

Gazel 3407

Mısra: 1

1. kadeh 2. şarap.

Sāķiyā nüş idelüm sun cāmı bayram irtesi
Tā bula āvāre dil ārāmı bayram irtesi

6. cāmum:-um

Gazel 3386

Mısra: 2

Kadeh II şarap.

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şāmum var-ıdı
Bir elümde ġabġab u bir elde cāmum var-ıdı

7. cāmı:-ı

Gazel 3133

Mısra: 9

Kadeh. || Şarap.

Muқarrer tevbeyi sırdı Muḥibbî nüş idüp cāmı
Şu göñlümden geçen gibi baña bir gül'izār olsa

8. cām-ıla:-ıla

Gazel 3013

Mısra: 2

Sırça, cam, şarap kadehi. || Cam, sevgilinin dudağıdır, ağızıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Zāhid geçürdi 'ömrini sevdā-yı hām-ıla

Ehl-i dil olan irdi murādına cām-ıla

9. cām-ıla:-ıla

Gazel 3079

Mısra: 8

Sırça, cam, şarap kadehi. || Cam, sevgilinin dudağıdır, ağızıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Var ḥumārüm serde olmazdum şudā'dan ben ḥalās

Pīr-i meyḥāne eger cām-ıla tedbīr itmese

10. cām-ıla:--ıla

Gazel 3004

Mısra: 9

Sırça, cam; bardak, kadeh, şişe ve toprak cinsinden şarap kadehi.

Muḥibbî'ye ezelden çün sunuldı cām-ıla şahid

Virildi saña da zāhid riyā tesbīḥ ü seccāde

11. cāmı:-ı

Gazel 3407

Mısra: 6

(Fars.) Bardak, kadeh.

Jeng-i ġamdan çünki var āyine-i dilde ġubār

Şāf idüp elden düşürme cāmı bayram irtesi

12. cām:

Gazel 3296

Mısra: 7

(Ar.) Kadeh.

Lebün yādına düşmüş cām elinde

İçer miydi ger olmasa mezākı

13. **cāmını**:-i, -n, -i

Gazel 3202

Mısra: 9

Cam veya topraktan yapılmış bardak, içki kadehi.

Bu Muhibbî çün ezel nüş itdi 'ışkuñ cāmını
Görinürse tañ degül geh mest ü geh şeydâ gibi

cām u bāde:

1. **cām u bāde**:-dür

Gazel 3083

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kadeh ve şarap.

Baksañ cihāna göz[e] gelür cām u bādedür
Aldanmaz anuñ merd olan āb u hevāsına

cāma dūş:

1. **cāma dūş**:-a, -di

Gazel 3435

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kadehe dolmak.

Göñül fikr itdi zülfüñ dāma dūşdi
Lebüñ zıkr itdi cānum cāma dūşdi

cāme-i fānūs:

1. **cāme-i fānūs**:-dur

Gazel 3105

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fenerin elbisesi.

Cāme-i fānūsdur sīnem dil-i sūzānuma
Kanlu yaşum hil'at olmışdur ten-i 'üryānuma

2. **cāme-i fānūs**:-i

Gazel 3031

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fenerin/fanusun örtüsü.

Perde kılduñ şem'-i ruhsāruña zülfüñ kıldum āh
Cāme-i fānūsı hiç cāyız midür itmek siyāh

cāme-i gülgün:

1. **cāme-i gülgün:**

Gazel 3301

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül renkli elbise.

İşitdüm ol gül-i ra'nā geyüpdür cāme-i gülgün
Anuñçün gözlerüm yaşı şarāb-ı lālegün oldı

cāme-i surh:

1. **cāme-i surh**:-ıla

Gazel 3330

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı elbise.

Başdan ayaga Muhibbî hūna gark oldı yine
Cāme-i surh-ıla gördükde hemān dildārını

cāme-i zer-baf:

1. **cāme-i zer-baf:**

Gazel 3449

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sırma ile dokunmuş elbise.

Hūn-ıla hāne-i dilde yine taşvīr itdüm
Cāme-i zer-baf ile bir büt-i zerrīn külehi

cāme-i zer-baft:

1. **cāme-i zer-baft:**

Gazel 3261

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sırma dokumalı elbise.

Cāme-i zer-baft ile ger cilve kılsa ol perī
Kim göre aşıfte vü hayrān ola dilden berī

cāmi':

1. **cāmi'e**:-e

Gazel 3247

Mısra: 8

Müslümanların, içinde vakit namazlarıyla cuma ve bayram namazlarını kıldıkları ve ibâdet ettikleri mihraplı, minberli, genellikle minâreli binâ, büyük mescit.

Mescid-i hüsnüñi iy dōst san kim cāmi' iden
Eylemiş kaşlaruñ ol cāmi'e mihrāb gibi

cām-ı cem':

1. **cām-ı cem'**:

Gazel 3248

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şarabın mucidi eski İran padişahlarından Cem'in içki kadehi.

Virmez Muhibbî küy-ı hārābāt-ı 'ışk olan

Cām-ı Cem'e eldeki sınımış kovasını

cām-ı cem:

1. **cām-ı cem**:-e

Gazel 3104

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şarabın mucidi eski İran padişahlarından Cem'in içki kadehi.

Ger naşib ola içem lâ'l-i lebûñ cür'asını
Kâfirem ger heves ide bu gönül cām-ı Cem'e

cāmi' id-:

1. cāmi' id-:-en

Gazel 3247

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cami(Müslümanların, içinde vakit namazlarıyla cuma ve bayram namazlarını kıldıkları ve ibâdet ettikleri mihraplı, minberli, genellikle minâreli binâ, büyük mescit) haline getirmek.

Mescid-i hüsnüni iy dōst san kim cāmi' iden
Eylemiş kaşlaruñ ol cāmi'e mihrāb gibi

cām-ı 'ışk:

1. cām-ı 'ışk:-uñ, -ı

Gazel 3246

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk kadehi II Aşk şarabı.

Muhibbî cām-ı 'ışkuñi içelden şöyle mest olmuş
Görenler bilmeyüp sanur içüpdür âb-ı engürü

2. cām-ı 'ışk:-ı

Gazel 3282

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk kadehi II Aşk şarabı.

Cām-ı 'ışk[ı] nüş idüp içdi maḥabbet cür'asını
Zū-fünün 'âkil iken mecnünî şeydâ eyledi

3. cām-ı 'ışk:-ı

Gazel 3478

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk kadehi II Aşk şarabı.

Cām-ı 'ışkı bile nüş itdük ezel Mecnün-ıla
Ol ayak götürdi meclisde beni serhōş kodı

cām-ı iskender:

1. cām-ı iskender:

Gazel 3193

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İskender (Hızır ile birlikte âb-ı hayatı arayan hükümdar.)'in kadehi, şarabı.

Kul oldum devlete irdüm kapusunda şeh-i 'ışkuñ
Elümde cām-ı İskender başumda tâc-ı sultāni

cām-ı mahabbet:

1. cām-ı mahabbet:-den

Gazel 3459

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Muhabbet kadehi, aşk şarabı.

Bugün bu deyr-i 'âlemde kimüñ kim başda var hüşi
İçüp cām-ı maḥabbetden dem-â-dem eylesün cüşü

cām-ı mahabbet cür'ası:

1. cām-ı mahabbet cür'ası:-sı, -n

Gazel 3489

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Muhabbet kadehinin son damlası.

Tâ ki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cür'asını
Anuñ-ıçun fâş kıldı mest olup dil rāzını

cām-ı rindâne:

1. cām-ı rindâne:

Gazel 3258

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Rint olan kimseye yakışır şekilde içki/içki kadehi.

Elünde cām-ı rindâne içüp mey gibi dil şâf ol
Çeküben lâle-veş nüş it daḥı bagruña yak dāğı

cām-ı sabüh:

1. cām-ı sabüh:

Gazel 3198

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabahleyin mahmurluk gidermek için içilen şarabın kadehi.

'Akl serkeşlik ider sun sākīyâ cām-ı sabüh
'Aklı kemdür kim ḥarīf-i bâde-i nâb olmadı

cām-ı şafâ:

1. cām-ı şafâ:

Gazel 3098

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Neşe ve zevk şarabı.

Sākī-i gül-ruh elinden nüş kıl cām-ı şafâ
Kalmasun dirseñ eger mir'ât-ı kalbün jeng-ile

cām-ı şâfi:

1. cām-ı şâfi:

Gazel 3334

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Katışksız olan şarap. Saf şarap.

Şüfi bâde nüş kıl gider gönülden kine[y]i
Güll u ğışdan cām-ı şâfi gibi it [sen] sine[y]i

cām-ı sāğar-ı iskenderi:

1. cām-ı sāğar-ı iskenderi:

Gazel 3056

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İskender'in içki kadehi.

Nüş kılsam kâse-i çeşmüm yine anı tolar
Sanki cām-ı sāgar-ı İskenderî oldum yine

cām-ı şarāb:

1. **cām-ı şarāb:-ı**

Gazel 3434

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şarap kadehi.

İçerem cām-ı şarābı tā irince cān lebe
Sākīyā sun destüme sen sāgar-ı leb-ber-lebi

cām-ı züçāc:

1. **cām-ı züçāc:-ı**

Gazel 3388

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cam kadeh.

Sākī örü dur doldur yüri cām-ı züçācı
Hasta gönüle gel idelüm bir dem 'ilācı

cān:

1. **cān-ıla:-ıla**

Gazel 3284

Mısra: 1

Canı gönülden, içtenlikle.

Sev evvel cān-ıla gül yüzlü yāri
Soñında eyle bülbül gibi zārı

2. **cān-ıla:-ıla**

Gazel 3305

Mısra: 5

Canı gönülden, içtenlikle.

Cānā cemālūñ şem'ini cān-ıla itdüm çün taleb
Pervāne-veş olmaz 'aceb yaksam bu perr ü bālümü

3. **cān:**

Gazel 3141

Mısra: 5

"Arkadaş, dost" anlamlarında seslenme sözü. II
Sevgili.

Cān nisār eyle lebi şırīne Ferhād gibi
Işık yolında yüri sen dañı bir ad eyle

4. **cān:**

Gazel 3472

Mısra: 1

"Arkadaş, dost" anlamlarında seslenme sözü. II
Sevgili.

Şüret-i dīvār sanduñ göricek iy cān beni
Bilmeduñ mi iy perī sen eyleduñ hayrān beni

5. **cān:**

Gazel 3007

Mısra: 10

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Degme 'aşık añlamaz zülf-i nigāruñ kadrini
Şad hezārān cān Muñibbī şadağa her müyına

6. **cān:**

Gazel 3008

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Tañ mı bulınsa mihrūñ bu dilde cān içinde
Zirā ki genc bulunur ekser vīrān içinde

7. **cān:**

Gazel 3009

Mısra: 6

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

İrişse tīr-i dil-düzi müheyvā eyleyem cāyın
Anı hoş saklayam dilde ne cān ola ne ten āğeh

8. **cāna:-a**

Gazel 3030

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Göz ucından gönül düşdi meded bir nā-müselmāna
Hādeng-i tīr-i müjgānı irişdi sīneden cāna

9. **cāna:-a**

Gazel 3030

Mısra: 10

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Muñibbī bağ-ı hüsünde temāşā eyle ol servüñ
Ne ra'nā güller açılmış deger her biri biñ cāna

10. **cān:**

Gazel 3055

Mısra: 8

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Kaşı yayından kaçan gamz okların atsa nigār
Cān baña eydür ki kurbān olayın ebrülara

11. **cān:**

Gazel 3057

Mısra: 5

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Ger murāduñ cān ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kın ola müselmān olmaya

12. cān:

Gazel 3060

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Ġamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstine
Döndü la'lüñ zinde kıldı virdi cān cān üstine

13. cānuma:-uma

Gazel 3067

Mısra: 7

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

'Akreb-i zülfüñ egerçi zaħm uradı cānuma
İy tabīb-i dil ne ğam ger leblertüñ tiryāk ola

14. cān:

Gazel 3078

Mısra: 6

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Ġamzeñ okı cā itdüĝi bu cānum içinde
Yazılır elif kanda ise cān arasında

15. cānum:-(u)m

Gazel 3078

Mısra: 5

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Ġamzeñ okı cā itdüĝi bu cānum içinde
Yazılır elif kanda ise cān arasında

16. cānum:-um

Gazel 3084

Mısra: 4

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Ben ezel bezminde içmişdüm maħabbet cāmını
Mest olup 'ışk ile cānum irmiş idi kāmına

17. cān:

Gazel 3088

Mısra: 7

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cān terkini kim ura irer büseme dirmiş
Biñ cān virelüm cān-ıla diñ aña satarsa

18. cān-ıla:-ıla

Gazel 3088

Mısra: 8

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cān terkini kim ura irer büseme dirmiş
Biñ cān virelüm cān-ıla diñ aña satarsa

19. cān:

Gazel 3101

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Hāşa lillāh kim cefāña dil taħammül itmeye
Cān taleb kılsañ vire bir dem te'emmül itmeye

20. cān:

Gazel 3107

Mısra: 6

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Görüp şem'-i ruħuñ pervāne gibi
Yakam odlara ben cān pāre pāre

21. cān:

Gazel 3110

Mısra: 13

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Sırr-ı 'ışkı sinede sakla Muħibbī cān gibi
Yañılup bir kimseye esrār-ı 'ışkı söyleme

22. cān:

Gazel 3128

Mısra: 10

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cān alup cān virmek olmuşdur Muħibbī kār-ı 'ışk
Başla evvel çünki 'aşıksın hemān cān oynına

23. cān:

Gazel 3142

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

'İşküm benüm bir oldu iki cihān içinde
Mihriñi saklaram līk sīnemde cān içinde

24. cānlar:-lar

Gazel 3154

Mısra: 10

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Bezm-i ğam içre Muħibbī giceler şubħa deĝin
Şem'-veş āteş-i 'ışk ile yanar cānlar ile

25. **cānı:-ı**

Gazel 3157

Mısra: 10

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Bünyād-ı cefā eyledi çün yār Muhibbî
Çurbān idegôr cānı gönül sen o bināya

26. **cānı:-ı**

Gazel 3160

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

N'eyler idüm cānı ben 'âlemde cānān olmasa
Bülbül efgān eylemezdi ger gülüstān olmasa

27. **cānı:-ı**

Gazel 3160

Mısra: 10

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Büsesine iy Muhibbî cān virürsin dilberüñ
Müşkil ol vaqtin olurdu cānı āsān olmasa

28. **cān:**

Gazel 3164

Mısra: 6

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Ol perî-ruhsârî görsem bîd gibi ditirerem
Sanasın bir hastadur kim ditreye cān üstine

29. **cān:**

Gazel 3169

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Dime nāşih pend idüp cān iste cānān isteme
Gel baña 'âlemde di cānānesüz cān isteme

30. **cān:**

Gazel 3169

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Dime nāşih pend idüp cān iste cānān isteme
Gel baña 'âlemde di cānānesüz cān isteme

31. **cānum:-um**

Gazel 3185

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve

ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Kim cüdā eyler bugün senden beni cānum gibi
Çāk çāk olsun görem çāk-i girîbānum gibi

32. **cān-ıla:-ıla**

Gazel 3190

Mısra: 3

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Seni cān-ıla eger sevdüm ise sanma günāh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādîşehi

33. **cānı:-ı**

Gazel 3195

Mısra: 7

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

'İşka düşdüm ğıll u ğışdan cānı pāk itdüm yine
Püte-i hicrān içinde hālîş oldum zer gibi

34. **cān:**

Gazel 3204

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

'İşk âteşiyile yandı bu dil bil ki cān dahı
'İşka düşeli çarḥ urur āsümān dahı

35. **cān:**

Gazel 3204

Mısra: 8

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

'İşka 'alāmet isteme zāhid saña yiter
'Aşık bu yolda eyledi ser terk cān dahı

36. **cānum:-um**

Gazel 3207

Mısra: 8

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Ya kaşuñdan sehv-ile atsañ baña ğamzeñ okın
Saklar-ıdum sīnem içre ben anı cānum gibi

37. **cān-ıla:-ıla**

Gazel 3208

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cān-ıla bu dil oldu giriftār 'āşıkı
Mecnūn-ı dehr gibi olup zār 'āşıkı

38. **cāna:-a**

Gazel 3210

Mısra: 9

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

İy Muhibbî sözlerün bil cāna te'sir eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyâyı sevmez sen gibi

39. **cān-ıla:-ıla**

Gazel 3211

Mısra: 7

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cān-ıla kim ki gelüp nūr-ı maḥabbetle yana
Şāf olup kalbi anuñ kalmaya ğıllı vü ğışı

40. **cān-ıla:-ıla**

Gazel 3225

Mısra: 10

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

'İşkuñ tarīkı key katı müşkil tarīkdur
Gel ko Muhibbî uşbu yola cān-ıla seri

41. **cānın:-ın**

Gazel 3227

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

'İşk ara cānın revān itmekdür 'āşık pîşesi
Bundan özge 'âlem içre yok-durur endîşesi

42. **cān:**

Gazel 3230

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Arturur cān 'andelîbi dem-be-dem feryādımı
Añdugınca gül yüziyle kâmet-i şimşādımı

43. **cāna:-a**

Gazel 3231

Mısra: 6

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Niçe yıllar firākıyla düşelden nār-ı hicrāna
Katu kār eyledi cāna belā vü mihnet-i dūri

44. **cānumi:-um, -ı**

Gazel 3234

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cānumı mest ü ḥarāb itdi lebūñ keyfiyyeti
Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm katı

45. **cān:**

Gazel 3242

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Hîç olur mı ki diyem 'âlemde var cānān iki
Bunı kim diye-bilür var cism içinde cān iki

46. **cān-ıla:-ıla**

Gazel 3245

Mısra: 4

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Çünkü olmışdur vişāle ara yirde ten [ü] cān
Anı terk it cān-ıla ṭalib-i cānān ol yüri

47. **cān-ıla:-ıla**

Gazel 3253

Mısra: 5

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Saña cān-ıla kul oldum felek saḫfına ya kursa
'Aceb midür beni devrān-ı şeh gerdün-serîr itdi

48. **cānuñ:-uñ, -ı**

Gazel 3254

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Çünkü kulsın hîç bildün mi bugün sulṭānuñı
Ne için ḥalk eylemiş Ḥallāk sentün cānuñı

49. **cānum:--um, -ı**

Gazel 3266

Mısra: 6

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Vişālūñ yādına cānā yine bu murğ-ı dil pervāz
İdüp cānum revān oldı yirinde ben kafes kaldı

50. **cān-ıla:-ıla**

Gazel 3279

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Şad-bār yiter 'işve vü nāz u 'itāb oldı
İy türk-i mest cān-ıla bu dil ḥarāb oldı

51. **cān:**

Gazel 3286

Mısra: 10

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

‘İşk bî-bahâ cevher-durur nādāna izhār eyleme
Sinefde sakla cān gibi cāndan ‘azîz tut rāzuñı

52. cān-ıla:-ıla

Gazel 3286

Mısra: 5

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cān cāna gelmiş cān-ıla dil karşıña itse niyāz
Dutarsın istîgnā yüzün hem arturursın nāzuñı

53. cāndan:-dan

Gazel 3286

Mısra: 10

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

‘İşk bî-bahâ cevher-durur nādāna izhār eyleme
Sinefde sakla cān gibi cāndan ‘azîz tut rāzuñı

54. cān:

Gazel 3300

Mısra: 5

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Tirini gönderse cān karşı çıkar
Oldugıyçün hasta gönülüm merhemi

55. cāna:-a

Gazel 3301

Mısra: 7

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cefālar idesin cāna şikāyet itmeyem senden
Qabūlüm her ne gönderseñ dimem bu dil zebūn oldı

56. cān:

Gazel 3306

Mısra: 6

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Ten gerçi ki dūr oldı katı Ka‘be derinden
Her lahza bu cān lîk tavāf-ı Harem itdi

57. cān:

Gazel 3318

Mısra: 4

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

‘İyd oldı kırbāna šalā itdūñ gelüp ‘aşıkıların
Kıldı vişāle imedi ol cān ki kırbān olmadı

58. cān:

Gazel 3330

Mısra: 4

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

İy dil eyle gel hāzer küfr-i zülfinden anuñ
Dakmaya cān gerdenine rişte-i zūnnārını

59. cān-ıla:-ıla

Gazel 3331

Mısra: 7

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Şāne urşa zūlfine cān-ıla gönülüm pāralar
Âhîr ola pāre pāre göreyim ben şāne[y]i

60. cān:

Gazel 3340

Mısra: 3

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Düşdüm gözüm yaşına cān eyledüm revān
Bahra giren vire-gelüpdür selāmeti

61. cān:

Gazel 3347

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cān ider şem‘-i ruhuñ şevkine pervāneligi
Dil kılur görse ser-i zūlfüñi divāneligi

62. cān:

Gazel 3365

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān iki
Cān virem bu yolda ammā dimeyem cānān iki

63. cān:

Gazel 3365

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümlle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2. İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān iki
Cān virem bu yolda ammā dimeyem cānān iki

64. cān:

Gazel 3365

Mısra: 12

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve

ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Ka'be'dür kûyına varduñ göñl[i] kurbân eyledüñ
Cân dañı kurbân gerekdür tâ ola kurbân iki

65. cān-ıla:-ıla

Gazel 3365

Mısra: 3

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Tartmak ister hâk-i pâyin cevheri cān-ıla dil
Eylemişdür didelerden keffe-i mizān iki

66. cān-ıla:-ıla

Gazel 3377

Mısra: 4

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Düşeliden derd-i 'ışka gâmdan özge bulmadum
Gice gündüz ayru olmaz cān-ıla dil mahremi

67. cānum:-um

Gazel 3382

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Âh kim sevdüm yine bir dilberi cānum gibi
Niçe cānum belki bu sīnemde imānum gibi

68. cānum:-um

Gazel 3383

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

N'eyleyem bizümle ol rūh-ı revān eğlenmedi
Kaldı cismüm gitdi bu cānum revān eğlenmedi

69. cāndan:-dan

Gazel 3385

Mısra: 10

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Seyr idüp ağıyar-ıla yār itdüğince bāziçe
Bu Muhibbî sümme vallāhi olur cāndan berī

70. cān:

Gazel 3388

Mısra: 7

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Öldürdi bu ben hastayı iy cān gām-ı hicrān
Raḥm eyle ki 'uşşāk olalar saña du'acı

71. cān:

Gazel 3388

Mısra: 12

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Raḥm eyle 'atā eyle Muhibbî'ye lebüñden

Cān hastasınıñ büse-i la'l olur 'ilācı

72. cān:

Gazel 3390

Mısra: 7

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cān dolaşdı ser-i zülfine lebi fikri ile

Âhir alup elümi zülfi ayaklarda kodı

73. cān[ı]:-[ı]

Gazel 3393

Mısra: 13

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cān[ı] cānāna Muhibbî çokdan eylerdi nisār

Lik vaşl ümmidile fikr-i muhāl egler meni

74. cān:

Gazel 3399

Mısra: 3

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cān niçe rāḥat ola görmeye cānān yüzini

Ölme yig 'āşıka çün ola nigār ayrılığı

75. cānını:-ı, -ñ, -ı

Gazel 3404

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Gösterür dilber çü her dem ḥançer-i 'üryānımı

Ehl-i diller de fedā eyler yolına cānımı

76. cānını:-ı, -ñ, -ı

Gazel 3404

Mısra: 6

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

'Ayb kılmazduñ bu ben dīvāneyi ta'n eyleyüp

Zāhidā görseñ eger bir kez ol âdem cānını

77. cānum:--um, -

Gazel 3404

Mısra: 3

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Saklasam mihrini n'ola sinede cânım gibi
Saklamak lâzım-durur her kişiye imânım

78. **cānum:-um**

Gazel 3405

Mısra: 7

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Ġamzesi geldükçe çıkar karşı bu cânım benüm
Koyuban cânım yirine saklayayım tîrini

79. **cānum:-um**

Gazel 3405

Mısra: 8

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Ġamzesi geldükçe çıkar karşı bu cânım benüm
Koyuban cânım yirine saklayayım tîrini

80. **cānına:-i, -n, -a**

Gazel 3409

Mısra: 4

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Sîneye gelse müjeñ tîri eyâ kaşı kemân
Anı 'ışk ehli bilür cânına râhât kapısı

81. **cānını:-i, -ñ, -i**

Gazel 3410

Mısra: 10

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Tîğ-i ğamzeñ gördiler 'uşşâkı her dem öldürür
Her kişi tende emânet saklar oldı cânını

82. **cāna:-a**

Gazel 3419

Mısra: 12

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Efî-yi zülfün iy dōst zaĥm ursa baña ğam mı
Tiryāk-i la'lün emdüm cāna ifâka düşdi

83. **cān:**

Gazel 3421

Mısra: 1

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Cān diler şem'-i ruĥa eyleye pervānalığı
Göstere yine gönül zülfine divānalığı

84. **cān:**

Gazel 3424

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Ol serv-i sehî nâz-ıla bir kez salınaydı
Yolına anuñ cân revân itmege yanaydı

85. **cānuñi:-uñ, -ı**

Gazel 3424

Mısra: 8

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

İkrâr kılur büseye dil virdün egerçi
İnkâra gelür soñra sakın cânuñi pey di

86. **cānı:-ı**

Gazel 3425

Mısra: 10

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Muĥibbî şâh-ı gül nağ'-ı çemen üzre karar itmiş
Bu demler kim mey içmezse girân ola meger cānı

87. **cān:**

Gazel 3428

Mısra: 3

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Dil naqdini yoluñda ĥarc itdi bilün cân da
Bî-çäre derdmend âh yâr olasını sandı

88. **cān:**

Gazel 3434

Mısra: 5

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

İçerem cām-ı şarâbı tâ irince cân lebe
Sâkiyâ sun destüme sen sâġar-ı leb-ber-lebi

89. **cān:**

Gazel 3435

Mısra: 3

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Gönül şeker lebün cân zülfün ister
Biri Mısr'a birisi Şâm'a düşdi

90. **cānum:-um**

Gazel 3435

Mısra: 2

1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve
ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh. 2.
İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.

Gönül fikr itdi zülfün dāma düşdi
Lebün zikr itdi cânım cāna düşdi

91. **cân:**

Gazel 3463

Mısra: 3

1. *İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh.* 2. *İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.*

Müjeñ tirine cân içre yir itdüm iy kemân ebrü
Elünden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

92. **cânı:-ı**

Gazel 3488

Mısra: 4

1. *İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh.* 2. *İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.*

Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Cânı gözler sinede kılur bahâne gözleri

93. **cân:**

Gazel 3500

Mısra: 5

1. *İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh.* 2. *İnsanın duygularını taşıyan iç âlemi, gönül, iç, yürek.*

Sırr-ı 'ışkum sînem içre cân gibi pinhân-iken
'Âleme iy eşk-i çeşmüm âşikâr itdün beni

cân al-:

1. **cân al-:--up**

Gazel 3128

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öldürmek, canını almak.

Cân alup cân virmek olmuşdur Muhibbî kâr-ı 'ışk
Başla evvel çünkü 'âşik'sın hemân cân oynına

2. **cân al-:--um, --sa**

Gazel 3007

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Can almak, öldürmek, yaşamına son vermek.

Alsa cânım kâşkî olsa bu dil gamdan halâş
Niçeye dek böyle mahrûm olam anuñ rüyına

cân bağışla-:

1. **cân bağışla-:-duñ**

Gazel 3158

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

Ruha güç vermek. II Canlanmasına yol açmak.

Sen bir nazarla mürde dile cân bağışladuñ
'İsâ egerçi zinde kılurdu du'â-y-ıla

cân bülbülü:

1. **cân bülbülü:-i**

Gazel 3239

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül bülbülü; aşık, seven.

İñleyüp zârılığ itse tañ mıdır cân bülbülü
Lahza lahza çünkü artar ol gülüñ ra'nâlığı

2. **cân bülbülü:**

Gazel 3481

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

I. Can bülbülü, gönül kuşu. II. Aşığın gönlü/ruhu(tas.).

Dür olalı gül yüzinden hastadur cân bülbülü
İñlerem âh ol yüzi gülzârı görsem bir dağ

cân câna:

1. **cân câna:**

Gazel 3286

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Berâberce ve gönül birliğiyle.

Cân câna gelmiş cân-ıla dil karşına itse niyâz
Dutarsın istigñâ yüzün hem arturursın nâzuñ

cân çık-:

1. **cân çık-:-mag, -a**

Gazel 3033

Mısra: 17

Kelime Tipi: **Deyim**

I. Çok yorulmak veya bitkin duruma düşmek. II. Ölmek, son nefesini vermek. III. Yaptığı bir işte çok güçlük çekmek.

Kim bir nefesüm kaldı hemân çıkmaga bu cân
İy bād-ı şabâ yâra varup bir haber eyle

cân dimâğı:

1. **cân dimâğı:-ı, -n, -dan**

Gazel 3455

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh hafızası, ruhlar âleminde yaşanan hadiseler; gönül hafızası.

Gizlese zülfinde kâdir gözlerümde gün yüzün
Cân dimâğından niçe saklaya zülfi büyün

cân fedâ id-:

1. **cân fedâ id-:-e**

Gazel 3283

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir kimse için yaşamından vazgeçmek; uğrunda tüm varlığını ortaya koymak.

Salın iy serv-i sehî nâz-ıla seyr it çemeni
Cân fedâ ide gören diye saña cân-ı meni

cân fedâ it:

1. **cān fedā it:-mez**

Gazel 3022

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını feda etmek, bir şey uğruna ölümü göze almak.

Cān fedā itmez Muhibbī dir-imiş ol bī-vefā

Cān u bāş yolındadır çokdan bu söze Hağ güvāh

cān fedā it:-

1. **cān fedā it:-meg, -e**

Gazel 3277

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını feda etmek: Bir kimse uğruna ölümü göze almak. II Sevgili uğruna canından vazgeçmek, ölmek.

Cān fedā itmege geldüm māni' olmañ kūyına

Yüzüme sürüp başuma tāc idem hāk-i deri

cān gid:-

1. **cān gid:-er**

Gazel 3194

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruhu bedenden çıkmak, ölmek.

Gitme iy ārām-ı cānum bir dem ārām eylegil

Ger giderseñ cān bile gider kaluram ten gibi

cān göz:-

1. **cān göz:-i, -n, -i**

Gazel 3482

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnsanda gözle görünmeyi gören, sezen, hisseden mânevî güç, uyanıklılık, basîret.

İy Muhibbī kankı dilde yok maḥabbetden eser

Cān gözünü açmaya ol çeşm-i nā-bīnā gibi

cān gözi:-

1. **cān gözi:-i, -y, -le**

Gazel 3436

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnsanda gözle görünmeyi gören, sezen, hisseden mânevî güç, uyanıklılık, basîret.

Virme Muhibbī 'ışk-ı mecāzîye dil sakın

Bak cān göziyle görürñ āḥir nedāmeti

cān göziyle gör:-

1. **cān göziyle gör:-i, -y, -le, --mek**

Gazel 3130

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can/gönül göziyle görmek. II İrfan ve hikmet nazarıyla bakıp hakikati görmek.

Cān göziyle görmek olmazdı cemal-i dilberi
Açmasa ger ğamzesi sīnemde yir yir revzene

cān ısmarlamak:-

1. **cān ısmarlamak:-mak**

Gazel 3027

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can vermek, teslim-i ruh etmek, ölmek.

Korkmazam kūy-ı belā içre olursam 'ışk-ıla

Zira cān ısmarlamak gelmiş-durur āyīnūme

cān kalma:-

1. **cān kalma:-maz**

Gazel 3277

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Can kalmamak; bitkin bir duruma gelmek, gücü tükenmek.

Bāda virdüm 'aql u dīn ü dil anı bir görmede

Cān da kalmaz bir daḥı görsem eger ol dilberi

cān kulağı işit:-

1. **cān kulağı işit:-i, -di**

Gazel 3439

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Can kulağı ile dinlemek; kendini vererek, büyük bir dikkatle dinlemek.

İşitdi cān kulağı bu nidāyı

Ki 'ışk ehli n'ider tāc u ḳabāyı

cān kurbān eyle:-

1. **cān kurbān eyle:-y, -e**

Gazel 3075

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını kurban etmek; canını yoluna feda etmek.

Merve ḥaḳḳıyçun Şafā'dan cān kurbān eyleye

Ger irişürse Muhibbī Ka'be'[nūñ] kapusına

cān kurbān ola:-

1. **cān kurbān ola:-a**

Gazel 3052

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını kurban, feda olması.

Muhibbī Ka'be kūyına irişdük çün tavāf itdük

Saḥa lāyık budur kurbān ola cān itdügün ḥacda

cān kurbānı id:-

1. **cān kurbānı id:-i, -er, -ler**

Gazel 3193

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Canını feda etmek. Bir şey veya kimse uğruna
canından vazgeçmek.

Nigāruñ küyünü görüp dimişler Ka'be 'ışk ehli
Anuñçün anda 'aşıklar iderler cān kurbānı

cān lebe gel-:

1. **cān lebe gel-: -e, -di**
Gazel 3153
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Deyim**
Canı dudağına (ağzına) gelmek: çok tehlikeli bir
durum karşısında, ölecekmış gibi bir korku geçirmek. II
Ölecekmış gibi olmak, ölmek üzere olmak.

Cān lebe geldi lebūñden virmedūñ bir ka'tre su
Son deminde dōstum kaşd eyledūñ imānına

cān metā'in:

1. **cān metā'in: -in**
Gazel 3348
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Can sermayesi.

Cān metā'in hārc kıldum vuşlatuñ bāzārına
Nağd-i cānum bende āh bisyār olaydı kāşki

2. **cān metā'in: -in**
Gazel 3401
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Can sermayesi.

Yolına cān metā'in hārc kıldı
Añar mı nev-bahārı gör süheyli

cān meta'in vir-:

1. **cān meta'in vir-: -in, -me, -y, -ince**
Gazel 3183
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Can sermayesini vermek. II Canından vazgeçmek.

Virmeyince cān meta'in vaşlumı bulmaz dimiş
Bir söz-ile müşkilümi dilber āsān eyledi

cān mülki:

1. **cān mülki: -i, -n, -i**
Gazel 3174
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Can ülkesi. || Aşığın canı, kalbi.

Gāh olur cān mülkini ma'mūr ider mi'mār-ı dil
Geh hārāb idüp yıkar vīrān ider gönlüm beni

cān nağdi:

1. **cān nağdi: -i, --n, --i**
Gazel 3056
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Can sermayesi.

Māh-rūlar vaşfına çün müşterī oldum yine
Hārc idüp cān nağdini dilden berī oldum yine

2. **cān nağdi: -i**
Gazel 3303
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Can sermayesi; hayat.

Bu Muhibbī eylesün cān nağdi pāyuña nisār
Büy-ı zūlfūñle mu'a'ttar eyle gel kāşānemi

3. **cān nağdi: -i, --n, --i**
Gazel 3142
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Can sermayesi.

Ümmīd-i büse itdüm cān nağdini yitürdüm
Her kim ki 'aşık olsa olur ziyān içinde

4. **cān nağdi: -(i)n, -e**
Gazel 3228
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Can sermayesi.

Evvel alduñ büseñe cān nağdine ikrārımı
Soñra ne kıldum ki bozduñ dōstum bāzārımı

5. **cān nağdi: -i, -n, -i**
Gazel 3416
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Can sermayesi.

Yine cān nağdini virmek muqarrerdür saña iy dil
Ki zīrā bācsuz hergiz geçilmez 'ışk dervendi

cān nağdine:

1. **cān nağdine: -(i), --n, --e**
Gazel 3008
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Can sermayesi; hayat.

Bir büsesini aldı cān nağdine Muhibbī
İtmedi böyle assı kimse cihān içinde

cān oyna:

1. **cān oyna: -mak**
Gazel 3346
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Canı ile oynamak: Tehlikeli işlerle uğraşmak.

Gerçi kim düşvārdur cān oynamak dirler veli
Baña cān virmek gelür āsān bir içim mā gibi

cân pâre:

1. cân pâre: -cüg, -i

Gazel 3452

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can parçası, insanın canının bir parçası kadar değerli olan kimse.

'Arz-ı hüsn eyle hicâb eyleme cân pârecügi
Zahmumuñ merhemi bî-çäre dilüñ çârecügi

cân riştesi:

1. cân riştesi: -si

Gazel 3317

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ipliği II insanın hayat kaynağı ve hayatın bağlı olduğu ip II can damarı, şah damar.

Tir-i gamzeñden dañı oñılmadan cân riştesi
Sındı seng-i cefâñ-ıla bu göñlüm[üñ] şışesi

cân sohbeti id-:

1. cân sohbeti id-: --i, --n, --i, --er, --üz

Gazel 3137

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçtenlikle konuşan çok yakın dostlar bir arada söyleşip dertleşme.

Ğam şebinde eksük olmaz miñnet ü derd ü elem
İdertüz cân sohbetini şubha dek aħbâb-ıla

cân tenden gid-:

1. cân tenden gid-: -den, -iser

Gazel 3266

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can/ruhu bedenini terk etmek. II Ölmek.

Gidüp ol mâh baña dilden hezârân şad heves kaldı
Ğam-ı hicr-ile cân tenden gidiser bir nefes kaldı

cân terk eyle:

1. cân terk eyle: -in, -di

Gazel 3353

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşığın sevgili uğrunda canını ve gönlünü bırakması, feda etmesi.

Gördi Muħibbî yüzüñi cân terkin eyledi
Meydân-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi

cân terki:

1. cân terki: -i, -dür

Gazel 3217

Mısra: 9

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Canını terk etmek, canından vazgeçmek, ölümü göze almak, ölmek. II Kendinden, istek ve arzularından vazgeçmek.

Evveli 'ışkuñ Muħibbî'ye didüñ cân terkidür
Bir söz-ile döştüm öldürmegil illâ beni

cân terki ur-:

1. cân terki ur-: -i, -n, -sa

Gazel 3150

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını terk etmek, canından vazgeçmek, ölümü göze almak, ölmek. II Kendinden, istek ve arzularından vazgeçmek.

Yâr için cân terkin ursa bu Muħibbî tañ degül
Evvel 'ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

cân terkin:

1. cân terkin: -in

Gazel 3441

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını feda etmek.

Sultân-ı 'ışk 'âşıka cân terkin emr ider
'Aşık degül mi tutmaya 'ışkuñ yasagımı

cân terkin ur-:

1. cân terkin ur-: --sa

Gazel 3099

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Canını terk etmek, canından vazgeçmek, ölümü göze almak, ölmek II kendinden, istek ve arzularından vazgeçmek.

Yâr için cân terkin ursa bu Muħibbî tañ degül
Evveli 'ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

2. cân terkin ur-: --i, --n, --up

Gazel 3121

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Canını terk etmek, canından vazgeçmek, ölümü göze almak, ölmek II kendinden, istek ve arzularından vazgeçmek.

Şîrîn lebinüñ yādına bir 'ışk eri olsa
Cân terkin urup rāh-ı belâ içre seçilse

cân teslîm id-:

1. cân teslîm id-: -iip

Gazel 3242

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Can vermek, ölmek.

Göñlümi gönderdüm evvel soñra cân teslîm idüp
Ka'be'dür küyına varup eyledüm kurbân iki

cân u bäs:

1. cân u bäs:

Gazel 3022

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve baş.

Cân fedâ itmez Muhibbî dir-imiş ol bî-vefâ
Cân u baş yolındadır çokdan bu söze Hâk güvâh

cân u baş terk it:

1. cân u baş terk it: -me, -de

Gazel 3359

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Candan geçmek, uğrunda maddi ve manevi bütün varlığını terk etmek (ADS).

Leyli Mecnûn ile vardur Hüsrev ü Şîrîn velî
Cân u baş terk itmede hiç biri Ferhâd olmadı

cân u başa kalma:-

1. cân u başa kalma:-a, -ma, -du, -ñ

Gazel 3492

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve baş derdine düşmemek.

‘İşka düşdün iy Muhibbî cân u başa kalmadun
Eyledün ‘uşşâk ara sen de ‘aceb dîvâneğî

cân u ciğer:

1. cân u ciğer:

Gazel 3016

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve ciğerden II içten, samimiyetle.

Gülde kadümi dilde gamı cân u ciğer rîş
Aşüfte vü dildâde giriftâra benefşe

cân u ciğâni vir:

1. cân u ciğâni vir: -i-i, -em

Gazel 3384

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Varımı yoğunu feda etmek.

Kaşdum oldur ki virem cân u ciğâni yoluña
Yog-ımuş çünki hüner cüd u şehâdan gayrı

cân u dil:

1. cân u dil: --üm

Gazel 3031

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Yakdı hasret âteşi şol hadde bu cân u dilüm
Kalmadı tende mecâlüm eyleyem bir kerre âh

2. cân u dil:

Gazel 3040

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Hâk bilür kim cân u dil yolına eylerdüm fedâ
Hemdem olsam bir nefes ol dilber-i hamrâ-y-ıla

3. cân u dil:

Gazel 3054

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Dün gice şem‘-i hüsnine yandı kül oldu cân u dil
Şimden girü ta‘lîm idem yanmaklığı pervâneye

4. cân u dil:

Gazel 3077

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Ol servüñ evvelâ pâyına cân u dil akıtdum
Ardınca ravân oldu yaşum da bilesine

5. cân u dil: --den

Gazel 3108

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Umaram eyleye baña şefâ‘at
Yapışdum cân u dilden dâmenine

6. cân u dil: -i

Gazel 3350

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Küy-ı dildâra varup cân u dili pîşkeş ilet
Çün varılmaz ulular meclisine dest tehî

7. cân u dil:

Gazel 3397

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Ğamzesi tîri-y-ile bu cân u dil mecrühdur
Çıkmaysar sîneden ölince kanlu demreni

8. cân u dil:

Gazel 3453

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

La‘lün olmuş cân u dil meyhânesi iy muğbeç
Yiridür zülfün nişân-ıçun dikerse çenberi

9. cān u dil:--i

Gazel 3146

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül.

Yakalı âteş-i 'ışkına bugün cān u dili
Çıkar eflâke şerārūmdan eser döne döne

10. cān u dil:

Gazel 3152

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül.

'Aklımı aldı nazar kıldum gözine kaşına
Cān u dilden şad hezārān āferīn naḳḳāşına

11. cān u dil:-den

Gazel 3161

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül.

Gül yüzinde küfr-i zülfin görse zāhid 'ışk olup
Bağlanurdı cān u dilden zülfinüñ zünnārına

12. cān u dil:

Gazel 3166

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül.

Gül yüzün vaşfını dāyım cān u dil tekrār ider
Karşuña bülbülleyin her dem gazel-ḥ'ānam yine

13. cān u dil:

Gazel 3203

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül.

Vişālūñ 'iydine el-ḥamdü-lillāh
İrüp bu cān u dil ḳurbāna geldi

14. cān u dil:

Gazel 3217

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül.

Bir nazarla 'aql u şabrum gitdi cān u dil bile
Gıtdiler miḥnet şebinde kodılar tenhā beni

15. cān u dil:

Gazel 3226

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül.

Mār zülfününden helāke varmadan bu cān u dil
Luṭf kıl irgür baña tiryāk-i la'lūñ ḳandini

16. cān u dil:

Gazel 3319

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül.

Kapuña varsam nigārā tuḥfe iltem cān u dil
Böyledür ḳānūn ulular desti öpülmez teḥi

17. cān u dil:

Gazel 3324

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül.

Bulur mı cān u dil ḡamdan rehāyı
Ya cānāndan bu çeşmüm rüşenāyı

18. cān u dil:

Gazel 3394

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül.

Bezmi-ḥüsnünde ruḥuñ şevḳine dāyım cān u dil
Ḥālī olmaz bir nefes eḡḡān ider bülbül gibi

19. cān u dil:

Gazel 3130

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Dün hevā kesb itmek-içün seyre vardum gülşene
Cān u dil yağmaya virdüm ugradum bir rehzene

20. cān u dil:--üm

Gazel 3131

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Sen baña bir büse virdüñ ben saña cān u dilüm
Assı itmedüm cihānda illā bu bāzārda

21. cān u dil:

Gazel 3372

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Āteş-i ḡamla egerçi dutışupdur cān u dil
İtmedi bu ten-i mecrūḥ daḡı iḥsās-ı tebi

22. cān u dil:-i

Gazel 3326

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül.

Her ḡāh yakar cān u dili āhum āteşi
Ḥūn oldu yaşıım seveli bir yār-ı meh-veşi

23. cān u dil:

Gazel 3007

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can(ruh) ve gönül.

Şad hezārān cān u dil bağlandı her bir müyına
Çarḥ-ı zālīm āh irgürmedi āḥir küyına

24. **cān u dil:** --den-den

Gazel 3022

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Candan, yürekte: İçtenlikle.

Hālūme baksañ n'ola iy hüsn iline pādīşāh
Cān u dilden seni kim çok sevse yanuñda günāh

cān u dil al:

1. **cān u dil al:** -mag, -a

Gazel 3392

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Can ve gönül almak.

Cān u dil almaga gör kim niçe fettānlık ider
Sakın aldanma gönül sen aña zīnhār daḥı

cān u dil bünyādı:

1. **cān u dil bünyādı:** -i, -n, -ı

Gazel 3230

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül binası/yapısı.

Virmeyince bir saçı leylāya dil Mecnūn gibi
Leşker-i ğam yıkmadı bu cān u dil bünyādını

cān u dilden:

1. **cān u dilden:** -den

Gazel 3431

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Candan, gönülden, yürekte.

Cemāli şem'ine pervāne gibi
Muḥibbī cān u dilden yandı düşdi

2. **cān u dilden:** -den

Gazel 3184

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçtenlikle, çok isteyerek, caniyürekte.

İy Muḥibbī ruḥları ile dehānı yādına
Cān u dilden özünfe hārc eyle yog u varuñı

3. **cān u dilden:**

Gazel 3221

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçtenlikle, çok isteyerek, caniyürekte.

Ger göreydi yüzünü zāhid senün iy mehlikā
Terk iderdı cān u dilden cennetü'l-me'vāsını

cān u dili vir:

1. **cān u dili vir:** -i, -e, -y, -im

Gazel 3347

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını ve gönülünü vermek/canından vazgeçmek.

Büy-ı zülfünü dimāğuma getürdi çü şabā
Vireyim cān u dili yolına şükrāneligi

cān u gönül:

1. **cān u gönül:**

Gazel 3363

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Şem'-i hüsn-i dilbere karşı yanar cān u gönül
Nite kim pervāne yakar oda bāl ü perleri

2. **cān u gönül:**

Gazel 3114

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül; ruh ve gönül.

Tāb-ı hüsnünde harāret bulalı cān u gönül
Zülfünüñ rāḥat olam diyü varur sāyesine

3. **cān u gönül:**

Gazel 3221

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve yürek.

Tolaşaldan zülfine cān u gönül olmaz ḥalāş
Ne belāya saklar iy dil ol ḳad ü bālāsını

4. **cān u gönül:**

Gazel 3384

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Hicr[i] ile ne belā çekdüğini cān u gönül
Yāra kim ilte ḥaber bād-ı şabādan ḡayrı

cān u gönülden:

1. **cān u gönülden:** -den

Gazel 3401

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçtenlikle, çok isteyerek, caniyürekte.

Olur Mecnūn'a ḳible ḥayl-i Leylī
İder cān u gönülden aña meylī

cān u ruh:

1. **cān u ruh:**

Gazel 3429

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve gönül.

Kim virdi gönül cân u ruḥ yâra tayandı
Pervâne gibi yansa ne tañ nâra tayandı

cân u ser:

1. **cân u ser:-i**

Gazel 3277

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve baş.

‘Âşık-ı sâbit-kâdem oldur der-i cânânede
İde şemşîre nazar döndürmeye cân u seri

2. **cân u ser:**

Gazel 3444

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve baş.

Küyına varsa Muhibbî tuhfe iltür cân u ser
Buña kâdirdür budur dervîş-i dervîşânesi

cân u ser terk eyle:-

1. **cân u ser terk eyle:-di**

Gazel 3096

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Can ve başını vermeye hazır olmak II ölümü göze almak.

‘Işkı yolında Muhibbî cân u ser terk eyledi
Döstüm degmez midî bir kez anuñ sormagina

2. **cân u ser terk eyle:-di**

Gazel 3131

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve başını vermeye hazır olmak II ölümü göze almak.

İrmedi vaşlına hergiz bu Muhibbî dermend
Cân u ser terk eyledi gerçî reh-i dildârda

3. **cân u ser terk eyle:-di**

Gazel 3162

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını ve başını terk etmek. II (Bir şey uğruna) Kendisinden vazgeçmek.

‘Işk yolında Muhibbî cân u ser terk eyledi
Döstüm degmez midî bir kez anı sormagina

4. **cân u ser terk eyle:-y, -üp**

Gazel 3230

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını ve başını terk etmek. II (Bir şey uğruna) Kendisinden vazgeçmek.

İy Muhibbî ‘âşık oldur cân u ser terk eyleyüp
Añdura ‘uşşâk içinde ḥayr-ıla ol adını

cân u ser vir:

1. **cân u ser vir:-mez**

Gazel 3456

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can ve baş vermek II "Can vermek" deyiminin karşılığı olarak "ölmek; çok değerli bir şey uğruna canını feda etmek".

Ziyân idem diyü her kim yoluñda cân u ser virmez
Dilegüm iki ‘âlemde buña hiç bulmasun südi

cân üstine:

1. **cân üstine:**

Gazel 3164

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Baş üstüne.

Bu Muhibbî’ye didüm kim büseñi ihsân kıl
Çonca gibi güldi dilber didi kim cân üstine

cân vir:-

1. **cân vir:-uñ, --i, --se, --ñ**

Gazel 3017

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Öñinde cânuñı virseñ inanmaz sen dil-figâra

2. **cân vir:-ür**

Gazel 3041

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Seni kime ben beñzedeyim ‘âlem içinde
Yoluñda senüñ cân virür iy rûḥ-ı revânum

3. **cân vir:-ür-ür**

Gazel 3051

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Şeh-i ḥübân ulu nâmına Maḥmûd dinür
Cân virür almak için ḥâk-i kef bâ-lâlel

4. **cân vir:-e**

Gazel 3077

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Cevrünüle eger cân vire yoluñda Muhibbî
Terk eylemeye ‘ışkuñı ilte bile sine

5. **cân vir:-mez, --se**

Gazel 3118

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Sevdiği yolında kim virmezse cān nā-kesdür ol
Cān viren cānān yolında şübhesüz cōmerd ola

6. **cān vir:-en**

Gazel 3118

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Sevdiği yolında kim virmezse cān nā-kesdür ol
Cān viren cānān yolında şübhesüz cōmerd ola

7. **cān vir:-üp**

Gazel 3282

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Keşf idüp hūbān rūyın āşikārā eyledi
Cān virüp 'āşıkları anı temāşā eyledi

8. **cān vir:-üben**

Gazel 3131

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek.

Cān virüben hāk-i pāyın ol şehūn bulam dime
Ev hīsābı rāst gelmez degmede bāzārda

9. **cān vir:-ür**

Gazel 3139

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek.

Ġamzeñ oklarına cānā kılmişam sīnem nişān
'Āşık olan cān virür ol fīr ü peykān üstine

10. **cān vir:-ür, -sün**

Gazel 3160

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek.

Büsesine iy Muḥibbī cān virürsin dilberūn
Müşkil ol vaktin olurdu cānī āsān olmasa

11. **cān vir:-üp**

Gazel 3161

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek.

Dil dilerdi cān virtüp bugün lebūn bāzār ide
Kaldı işüm vā dirġā yār ile çün yarına

12. **cān vir:-um, -i, -se, -m**

Gazel 3164

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek.

Ben senūn yoluña cānā cānumı virsem n'ola
Kim bilürsin cān virürler dīn ü imān üstine

13. **cān vir:-ür, -ler**

Gazel 3164

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek.

Ben senūn yoluña cānā cānumı virsem n'ola
Kim bilürsin cān virürler dīn ü imān üstine

14. **cān vir:-i, -en**

Gazel 3206

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek.

Viren 'ışık içre kimdür cānı dirseñ
Muḥibbī derdmend üftāde virdi

15. **cān vir:-di**

Gazel 3122

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Can vermek, can bağışlamak; ...uğrunda canından geçmek, kendini feda etmek, hiçbir şey esirgememek (ADS).

Görün derdiyle cān virdi belāda kühken āḥir
Terahḥüm itmedi Şīrīn gelüp bī-çāre Ferhād'a

16. **cān vir:-mek**

Gazel 3128

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek, canını feda etmek.

Cān alup cān virmek olmışdur Muḥibbī kār-ı 'ışık
Başla evvel çünki 'āşıkşın hemān cān oynına

17. **cān vir:-di**

Gazel 3049

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

Canını feda etmek, bir değer uğruna ölmek.

Lebūnden büse aldı cān[ı] virdi
Muḥibbī san megesdür engübünde

18. **cān vir:-e, -lüm**

Gazel 3088

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Canını vermek, kendini feda etmek; hiçbir şey esirgememek; bir şeye çok düşkün olmak, çok sevmek.

Cān terkini kim ura irer büseme dirmiş
Biñ cān virelüm cān-ıla diñ aña satarsa

19. **cān vir:-di-di**

Gazel 3060

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Ruha güç vermek. II Canlanmasına yol açmak.

Ġamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstine
Döndi la'lūn zinde kıldı virdi cān cān üstine

cân vir:

1. cân vir:-ür

Gazel 3364

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Söz birdür bu Muhibbî seni cāndan yig sever
Cân virür yoluñda hergiz eylemez güftâr iki

2. cân vir:-em

Gazel 3365

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Yolma bir cân nedür terk idem olsa cân iki
Cân virem bu yolda ammâ dimeyem cânân iki

3. cân vir:-e

Gazel 3369

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Terk iderse ser-i küyını Muhibbî vire cân
Ne ‘aceb derde bu dil kıldı giriftâr beni

4. cân vir:-se, -m

Gazel 3376

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Ğamuñla iy perî-peyker yoluñda n’ola cân virsem
Belâ kühında öldürdi ğam-i Şîrîn çü Ferhâd’ı

5. cân vir:-e

Gazel 3426

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Küyuñda ruhuñ şevkine kim cân vire cânâ
Ol demde hemân Dâr-ı selâm ola mağâmı

6. cân vir:-e

Gazel 3448

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

İy tabîb-i dil ü cân görmeye bir kerre yüzüñ
Hicr-ile cân vire bu ğasta Muhibbî’ye zehî

7. cân vir:-ür

Gazel 3481

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Cân virür kimdür didi ‘âlemde dilber büseme
Cân virem didüm ben ol bâzârı görsem bir dağı

8. cân vir:-em

Gazel 3481

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Cân virür kimdür didi ‘âlemde dilber büseme
Cân virem didüm ben ol bâzârı görsem bir dağı

9. cân vir:-se, -m

Gazel 3490

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

İrişmeyüp vişâlüne şeb-i hicr içre cân virsem
Dilegüm bu ola Hağ’dan saña Nüh ‘ömri erzânî

10. cân vir:-mek

Gazel 3346

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek.

Gerçi kim düşvârdur cân oynamak dirler velî
Baña cân virmek gelür âsân bir içim mâ gibi

11. cân vir:-üp

Gazel 3354

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek.

‘Âşık Muhibbî ölse de varmaz selâmete
‘Âşık odur ki cân virüp alur melâmeti

12. cân vir:-e, -y, -in

Gazel 3447

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Can vermek, can baĝışlamak.

Nağd-i dil alup metâ’-ı vaşlı ikrâr eyledüñ
Üstine cân vireyin tek bozma gel bâzârıñı

13. cân vir:-üp

Gazel 3398

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, ruhunu teslim etmek.

‘İşk bâzârında cân virüp alayın derd ü ğam
Derdüme dermân yiter hiç bilmesün dermân beni

cân vak:-

1. cân yak:-:--dı

Gazel 3010

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Sevgili uğruna canını vermek.

Muhibbî gerçi cân yakdı cemâl-i şem’-i dildâra
Ne pervâ meş’al-i ğurşîde ger yanarsa pervâne

cân yak:

1. cān yak:-up

Gazel 3373

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzmetmek, acı vermek. II canı yani bütün varlığını küll etmek, uğruna harcamak. (ADS).

Zülf[i] zencirin görüp oldı gönül dīvānegī
Hāşıl itdi şem'-i hüsne cān yakup pervānegī

2. cān yak:-mag, -a

Gazel 3466

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Zulmetmek, eziyet etmek. 2. Bir kimseyi büyük zarar ve ziyana sokmak; 3. Üzmetmek, acı vermek.

Meclis-i 'ışkda cān yakmaga pervāne yiter
Bülbül-i gülşeni aīma gider ol leffāfi

3. cān yak:-up

Gazel 3492

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Zulmetmek, eziyet etmek. 2. Bir kimseyi büyük zarar ve ziyana sokmak; 3. Üzmetmek, acı vermek.

Zülfî zencirin görüp buldı gönül dīvānegī
Hāşıl itdi şem'-i hüsne cān yakup pervānegī

cān yana:

1. cān yana:

Gazel 3012

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını yandırmak. II gönlinü yandırmak, tutuşturmak; kendini feda etmek.

Zülfine gönül bend ola dīvāne geçerse
Şem'-i ruḥına cān yana pervāne geçerse

cānā:

1. cānā:

Gazel 3231

Mısra: 9

Ey sevgili, ey cānum.

Cefā vü cevri-ile cānā ḥarāb itdün gönül mülkin
Görenler didiler el-ḥaḥ basupdur zulm-ı Timur'ı

2. cānā:

Gazel 3266

Mısra: 5

Ey cān! II Ey sevgili.

Vişālün yādına cānā yine bu murğ-ı dil pervāz
İdüp cānum revān oldı yirinde ben ḳafes kaldı

3. cānā:

Gazel 3313

Mısra: 1

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Bir göz-ile gördi döymem görmege cānā seni
Nāvekün sīneme gelüp açdı yir yir revzeni

4. cānā:

Gazel 3375

Mısra: 7

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Bu şafā bezminde cānā ger dökerse sīm ü zer
Gönderem pīr-i muğāna ḥırḳa [vü] seccādeyi

5. cānā:

Gazel 3005

Mısra: 5

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Cānā yiter ko nāzı ki şāhān-ı rüzigār
Kılsa 'itāb u ḥışmı soñında kerem kıla

6. cānā:

Gazel 3075

Mısra: 9

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Bilmek isterseñ eger cānā derūnum nālišin
Āteş-i 'ışk içre bak bu gönümün ḳaknūsına

7. cānā:

Gazel 3083

Mısra: 9

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Cānā Muḥibbī leblerüne teşne olmadan
İḥsān idegör büseñi dut kan bahāsına

8. cānā:

Gazel 3122

Mısra: 7

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Keremden tut elüm kaldur ayakdan düşmişem cānā
Mezellet ḥāksārında düşelden kaldum üftāde

9. cānā:

Gazel 3139

Mısra: 3

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Ġamzeñ oklarına cānā kılmışam sīnem nişān
'Āşık olan cān virür ol tūr ü peykān üstine

10. cānā:

Gazel 3164

Mısra: 7

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Ben senün yoluña cānā cānumı virsem n'ola
Kim bilürsin cān virürler dīn ü imān üstine

11. **cānā:**
Gazel 3200
Mısra: 5
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Tāze ter olsun diyü cānā cemālūn gülşeni
Ebr-i āhum gözlerüm yaşın akıdır mā gibi

12. **cānā:**
Gazel 3261
Mısra: 9
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

La‘l-i nābuñ kıymetin cānā Muḥibbī hoş bilür
Zāhir itmez cevherūñ kadrini illā cevherī

13. **cānā:**
Gazel 3265
Mısra: 2
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Niçe yirden sīnem üzre açdı tūrūñ revzeni
Ḥamdü-lillāh ki temāşā eyledüm cānā seni

14. **cānā:**
Gazel 3290
Mısra: 3
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Mescid-i hüsñünde cānā göreli ebrūlarūñ
Secde itdi dil baş kaldurmadı mihrābuñı

15. **cānā:**
Gazel 3305
Mısra: 5
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Cānā cemālūñ şem‘ini cān-ıla itdüm çün taleb
Pervāne-veş olmaz ‘aceb yaksam bu perr ü bālūmi

16. **cānā:**
Gazel 3353
Mısra: 3
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Cevr ü cefāyı eyleme cānā raḳībūñe
Çekmez o bārı degmede ol ḥar benüm gibi

17. **cānā:**
Gazel 3395
Mısra: 13
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Muḥibbī āh u efğā[nı] eser itmez saña cānā
İrişmez kadd-i bālāña olur dūd-ı siyāh egri

18. **cānā:**
Gazel 3397
Mısra: 9

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Müdde‘ī raḡmınadır her demde cānā güldüğüm
Bu Muḥibbī seni ger görmeye eyvāh meni

19. **cānā:**
Gazel 3408
Mısra: 9
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Redd eyleme cānā kapuña gelse Muḥibbī
Tuḥfe getürür çeşmi iki şīşe gülābı

20. **cānā:**
Gazel 3413
Mısra: 1
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Seyr-i tenhā ider oldı yine cānā büyüdi
Yüzini görmek olur çün meh-i tābān büyüdi

21. **cānā:**
Gazel 3414
Mısra: 1
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Cānā cefā vü cevruñ-ile dil hoşın daḥı
İçdüm şarāb-ı ‘ışkı ezel serḥoşın daḥı

22. **cānā:**
Gazel 3081
Mısra: 5
"Ey can, ey sevgili, ey dost!" anlamlarında hitap sözü.

Lāle ḥaddūñ üzre cānā cā-be-cā ḥaṭṭ-ı siyāh
İbrişimden san ḥayāl işi-durur al üstine

23. **cānā:**
Gazel 3299
Mısra: 10
"Ey can, ey sevgilim!" anlamlarında sevgili için kullanılan bir hitap sözü.

Bu Muḥibbī’nün dimāḡımı mu‘aṭṭar tāze ter
Eyleyen cānā anı zūlfūñdeki büyüñ gibi

24. **cānā:**
Gazel 3038
Mısra: 5
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Semend-i nāz-ıla cānā iñen çignetme ‘uşşākı
Sakın aldanmagıl ḥüsne geçer āheste āheste

25. **cānā:**
Gazel 3426
Mısra: 11
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Küyuñda ruhuñ şevkıne kim cān vire cānā
Ol demde hemān Dār-ı selām ola maķāmı

26. cānā:

Gazel 3428

Mısra: 5

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Zülfün şebinde cānā şem'-i ruhuñ görelden
Pervāne gibi gönüm dutışdı oda yandı

27. cānā:

Gazel 3485

Mısra: 1

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Kılmasam cānā cemālūñ ben temennā kāşki
Salmasam dil mülkine her laħzā ğavġā kāşki

28. cānā:

Gazel 3487

Mısra: 3

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Çüritdüm 'ömrümün naķdin metā'-ı vaşl için cānā
Müyesser olmadı vuşlat hemān bir iki dem kaldı

29. cānā:

Gazel 3493

Mısra: 7

"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Zülf-i şebdizüñle cānā eşk-i gülgünüm koşup
'İşk meydānında aldum niçe kerre öñdüli

cāna başa kal:

1. cāna başa kal:-a, -a, -ma

Gazel 3373

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Can baş derdine düşmemek; fedakarlık yapmaya hazır olmak.

'İşka düşdüñ iy Muħibbī cāna başa kalma kim
Diyeler 'uşşāk arasında saña merdānegī

cāna geç:

1. cāna geç:-a, -er, -se

Gazel 3012

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Cana geçmek. Yüreġinin bir tarafından girip diġer yanından çıkmak II canına geçmek. Çok etkilemek.

Ger seng atasın başuma ol tāc-ı sa'adet
Minnet bilürem ġamzeñ okı cāna geçerse

cāna kaşd id:

1. cāna kaşd id:-a, -e

Gazel 3340

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

Canını almaya, öldürmeye niyetlenmek.

Şirāne gözüñ her kaçan cāna kaşd ide
Kalur mı 'aceb kimsenenüñ dilde tākati

2. cāna kaşd id:-a, -üp

Gazel 3488

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Öldürmeye niyetlenmek.

İy Muħibbī leblerinden korkaram em sormaga
Cāna kaşd idüp girür ol demde kana gözleri

cāna kıy-:

1. cāna kıy-:--am

Gazel 3010

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Can almak, öldürmek II canını feda etmek.

Dirġ ay oldı göstermez yüzini çünkü cānāne
Bu ġasretle bu miħnetden baña yigdür kıyam cāna

cānān:

1. cānāna:-a

Gazel 3393

Mısra: 13

Far. sf. Maşuka, dilber, sevilen kadın.

Cān[ı] cānāna Muħibbī çokdan eylerdi nisār
Līk vaşl ümmīdile fikr-i muħāl egler meni

2. cānānlar-ıla:--lar, --ıla

Gazel 3037

Mısra: 1

Sevgili, gönül verilmiş, maşuka.

Bezm-i mey eylemişem dün ġice cānānlar-ıla
Niçe cānānlar-ıla server-i ġübānlar-ıla

3. cānānlar-ıla:--lar, --ıla

Gazel 3037

Mısra: 2

Sevgili, gönül verilmiş, maşuka.

Bezm-i mey eylemişem dün ġice cānānlar-ıla
Niçe cānānlar-ıla server-i ġübānlar-ıla

4. cānānum:-um

Gazel 3185

Mısra: 10

Sevgili, gönül verilmiş, maşuka.

İy Muħibbī hicre muħtāc eylemez 'aşıkların
Öldürüp ferdāya salmaz var mı cānānum gibi

5. cānāne:-e

Gazel 3010

Mısra: 1

Gönül verilen, âşık olunan sevgili.

Dirîğ ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne
Bu hasretle bu miñnetden baña yıgdür kıyam cāna

6. cānāndan:-dan

Gazel 3324

Mısra: 2

Gönül verilen, âşık olunan sevgili.

Bulur mı cān u dil ğamdan rehāyı
Ya cānāndan bu çeşmüm rüşenāyı

7. cānān:

Gazel 3399

Mısra: 3

Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan güzel, sevgili.

Cān niçe rāhat ola görmeye cānān yüzini
Ölme yig ‘âşıkça çün ola niğār ayrulığı

8. cānān:

Gazel 3043

Mısra: 9

Dilber, sevgili.

Eger esse şabā cānān ilinden
Ferah tola dil ü cān illerine

9. cānān:

Gazel 3118

Mısra: 8

Dilber, sevgili.

Sevdüğü yolında kim virmezse cān nā-kesdür ol
Cān viren cānān yolında şübhesüz cōmerd ola

10. cānān:

Gazel 3128

Mısra: 1

Dilber, sevgili.

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cānān oynına
Nite kim cūlar bakar serv-i hırāmān oynına

11. cānān:

Gazel 3413

Mısra: 10

Dilber, sevgili.

La‘l[i] üzre iy Muħibbī sāye-i ebrūsıdur
Ĥať diyü itdūñ ğalať sanduñ cānān büyüdi

12. cānān:

Gazel 3160

Mısra: 1

Sevgili, sevilen kadın.

N’eyler idüm cānı ben ‘ālemde cānān olmasa
Bülbül eġġān eylemezdi ger ğulistān olmasa

13. cānān:

Gazel 3169

Mısra: 1

1. Sevgili, sevilen kadın. 2. Allah.

Dime nāşih pend idüp cān iste cānān isteme
Gel baña ‘ālemde di cānānesüz cān isteme

14. cānān:

Gazel 3242

Mısra: 1

1. Sevgili, sevilen kadın. 2. Allah.

Hıç olur mı ki diyem ‘ālemde var cānān iki
Bunı kim diye-bilür var cism içinde cān iki

15. cānān:

Gazel 3365

Mısra: 2

1. Sevgili, sevilen kadın. 2. Allah.

Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān iki
Cān virem bu yolda ammā dimeyem cānān iki

cānān illeri:

1. cānān illeri:--ler, --i, --n, --e

Gazel 3043

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin bulunduğu il.

İrişdük çün Karaman illerine
Kaçan varıla cānān illerine

cānāne:

1. cānāneyi:-y, -i

Gazel 3374

Mısra: 1

Gönül verilen, âşık olunan sevgili.

Dōstlar miħmān idindüm dün gice cānāneyi
Nūr-ıla cem‘ eyledüm bir araya pervāneyi

2. cānānesüz:-süz

Gazel 3169

Mısra: 2

1. Sevgili, sevilen kadın. 2. Allah.

Dime nāşih pend idüp cān iste cānān isteme
Gel baña ‘ālemde di cānānesüz cān isteme

3. cānāne:

Gazel 3203

Mısra: 1

1. Sevgili, sevilen kadın. 2. Allah.

Yine biñ nāz-ıla cānāne geldi
Görüp derdüm benüm dermāna geldi

4. cānāne[yi]:-y, -i

Gazel 3331

Mısra: 1

1. Sevgili, sevilen kadın. 2. Allah.

Kimse telkīn itmesün kan itmege cānāne[yi]
Şem‘[e] öğretmek ne hācet yakmaga pervāne[yi]

canbāz:

1. **canbâzuñ:-uñ, -ı**

Gazel 3286

Mısra: 4

İp, at vb. üzerinde tehlikeli gösteriler yapan kimse, akrobat // mec. Bir işi en ince noktalarına kadar bilen ve bunun için aldatılıp alt edilemeyen, çok mâhir, kurnaz kimse.

Çeşmüñ elinde tîğ-ı tîz andan bu dil itmez gürîz
Zülfüñle eyler bâzîçe görmez misin canbâzuñı

cândan:

1. **cândan:**

Gazel 3219

Mısra: 2

İçtenlikle, istekle, ilgiyle.

Añmaduñ sen şeb-i firkatde eyâ döst beni
Oda yakmak ne revâdur seni cândan seveni

2. **cândan:**

Gazel 3385

Mısra: 1

"İçtenlikle, istekle, ilgiyle" anlamında zarf.

Mihr ü meh olursa tañ mı saña cândan müşterî
Cümle hûblar ahterinüñ çünki sensin ülkeri

3. **cândan:**

Gazel 3439

Mısra: 4

"İçtenlikle, istekle, ilgiyle" anlamında zarf.

Geçen geçdi gelenler de geçer dir
Bugün güş eyle cândan diñle nâyı

cândan yig sev:

1. **cândan yig sev:-dan, -er**

Gazel 3364

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canından daha çok sevmek; her şeyden daha çok sevmek.

Söz birdür bu Muhibbî seni cândan yig sever
Cân vîrür yoluñda hergiz eylemez güftâr iki

cân-ı 'âşık:

1. **cân-ı 'âşık:-a**

Gazel 3280

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşığın canı, gönü.

Tiryâk geçer çünki lebi cân-ı 'âşık
Olsa ne ğam mâr saçınıñ eger semmi

câni fedâ id:

1. **câni fedâ id:-ı, -e, -sin**

Gazel 3355

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını, hayatını, her şeyi sevgiliye feda etmek.

Re'yüñ oldı idesin yolına sen câni fedâ
Sen sen ol bir dañı râ itme bu râdan ğayrı

cân-ı ğam-perverd:

1. **cân-ı ğam-perverd:-üm, -i**

Gazel 3491

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ğam arttıran, keder veren/ğamla beslenen can.

Tañ mıdur döyse cefâya bu Muhibbî ğasta dil
Miñnet ile bisledüm çün cân-ı ğam-perverdümü

cân-ı giriftâr:

1. **cân-ı giriftâr:-um**

Gazel 3304

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tutkun, müptelâ ruh/gönül.

Var mıdur 'âlemde kimse bu dil-i zârum gibi
Olmasun halk-ı cihân cân-ı giriftârum gibi

câni kurbân eyle:

1. **câni kurbân eyle:-ı, -y, -üp**

Gazel 3478

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Canını feda etmek. Bir şey veya kimse uğruna canından vazgeçmek.

Kaşı yasını görüp ğamz oklarınıñ yâdına
Câni kurbân eyleyüp dil sînesin terkeş kodı

câni kurbân id:-

1. **câni kurbân id:-ı, -e, -y, -in**

Gazel 3048

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir amaç uğruna canından feragat etmek.

Ğamze oklarıyla sînem toldur terkeş gibi
Câni kurbân ideyin emr itse kaşı yayına

câni lebe gel:-

1. **câni lebe gel:-ı, -e, -miş, -iken**

Gazel 3211

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Canı dudağına (ağzına) gelmek: Çok tehlikeli bir durum karşısında, ölecekmiş gibi bir korku geçirmek. II Ölecekmiş gibi olmak, ölmek üzere olmak.

Her biri teşne olup gelmiş-iken cânı lebe
Kesret-i cân-ı şefâ'atle giderdün 'aşaşı

cân-ı men:

1. **cān-ı men:-i**

Gazel 3262

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Benim canım.

Yine iy serv-i hırām nāz-ıla seyr it çemeni
Ser-tā-be-ka-dem āşüb-ı dil ü cān-ı meni

2. **cān-ı men:-i**

Gazel 3283

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Benim canım.

Salın iy serv-i sehī nāz-ıla seyr it çemeni
Cān fedā ide gören diye saña cān-ı meni

cān-ı nātüvān:

1. **cān-ı nātüvān:**

Gazel 3081

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Takatsız can.

Bahr-i eşkümde Muhibbī uşbu cān-ı nātüvān
Ġarq olam diyü gelür cismümdeki şāl üstine

2. **cān-ı nātüvān:**

Gazel 3383

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güçsüz, zayıf can.

Göreliden gün yüzüni niçe yıldur āh kim
Dağı bir nisbetle cān-ı nātüvān eglenmedi

cānı rişte kıl:-

1. **cānı rişte kıl:-i, --du, --ñ**

Gazel 3062

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canı (gönlü) yaralamak, (cefa okuyla) ip ip/tel tel ayırmak.

Sitem tığıyla kıldıñ cān[ı] rişte
Ne çäre başda imiş sernüvişte

cānı sakla:

1. **cānı sakla:-ma**

Gazel 3343

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Canı, gönlü saklamak, esirgemek.

Ger tığ-ı ceḡā ile döke yirlere kanı
Saklama eger ‘aşık iseñ sen dilā cānı

cān-ı şirîn:

1. **cān-ı şirîn:-üm**

Gazel 3186

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tatlı can.

Büse-i la‘l-i lebüñ bu cān-ı şirînüm gibi
‘Arızuñ nürü da qalbümde benüm dñüm gibi

cān-ı şirîni vir:-

1. **cān-ı şirîni vir:-i, -e**

Gazel 3294

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tatlı canını vermek, canından vazgeçmek; ölmek.

Gerek ‘aşık şahī ola civān-merd
Vire ‘ışk yolına cān-ı şirîni

cānı terk kıl:

1. **cānı terk kıl:-ı**

Gazel 3344

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Canından geçmek: Ölmeye hazır olmak.

Dildāra karşı secde kılup cānı terk kıl
Tā ki felekde kıla melā‘ik namāzuñı

cānı teslim eyle:-

1. **cānı teslim eyle:-i, --mek**

Gazel 3011

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek, can vermek.

Korkmazam küh-ı belāda ölümünden ben dōstlar
Cānı teslim eylemek gelmiş-durur āyñüme

cānib-i mā:

1. **cānib-i mā:**

Gazel 3337

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

O nesnenin/o şeyin (gamze-i tiz) yönü.

Ġamze-i tizüñle bulurdı Muhibbī rāhatı
Gelse her sā‘at ü her dem cānib-i mā kāşki

cān-ıla:

1. **cān-ıla:**

Gazel 3372

Mısra: 10

Can ile, canıyla, candan, büyük gayret ve istekle, gönülden.

Rāh-ı ‘ışk içre dilā gerçi var endüh-ı elem
Cān-ıla eyle kabül ‘ışk-ıla artur talebi

2. **cān-ıla:**

Gazel 3466

Mısra: 10

Can ile, canıyla, candan, büyük gayret ve istekle, gönülden.

Kanımı içmeğe geldükçe benüm gamze-i döst
Bu Muhibbî dir aña cân-ıla şihhâ 'âfî

cân-ıla başu terk kıl:

1. **cân-ıla başu terk kıl:**-ıla, -uñ, -ı-uñ, -ı
Gazel 3259
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Başı ve canı terk etmek. Canından vazgeçmek.

Cân-ıla başuñ[ı] terk kıl rāh-ı mahabbetde Muhib
Çün 'âşıkā lāzım-durur olmak gerek merdānegī

cân-ıla dilden:

1. **cân-ıla dilden:**-ıla, -den
Gazel 3267
Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Ruh ile gönül.
2. **cân-ıla dilden:**-ıla, -den
Gazel 3289
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Canıgönülden: Büyük bir samîmiyetle, içten gelerek.

Zülfin giderdi hüsnini 'arz itdi dil-fırīb
'Aşıklar itdi cân-ıla dilden tena' 'umı

cânına kaşd it-:

1. **cânına kaşd it-:**-ı, -n, -a, -dı
Gazel 3112
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Birini öldürmeye hazırlanmak.

Ol kemān ebrū yine kaşd itdi 'âşık cânına
Gamzelerden niçe oklar cem' kıldı yanına

cânına kıy:

1. **cânına kıy:**-ı, -n, -a, -dı
Gazel 3306
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Deyim**
Canını fedâ etmek.

Baş terkin urup kıydı bu cânına Muhibbî
Bu 'ışk yoludur siz anı sanmañuz ki kem itdi

cânından geç:

1. **cânından geç:**-ın, -dan, -er
Gazel 3375
Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

Canından geçmek: Ölmek için hazır olmak.

Bu Muhibbî ruhları şevkiyle cânından geçer
Şem'-i ruhsaruñ yakarsa yiridür pervaneyi

cânını al-:

1. **cânını al-:**-ın, -ı, -ur
Gazel 3215
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Öldürmek.

Evvel dilini soñra alur cânını komaz
Her kim nigāh eyleye nāgāh ol dil-keşi

cânını vir-:

1. **cânını vir-:**-ı, -n, -ı, -sün
Gazel 3275
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Deyim**
Uğruna canını feda etmek.

Hicr elinden kurtulup iren vişālūñ 'ıydine
Yolına kurbān olup şükrāne virsün cânını

cânıyla:

1. **cânıyla:**
Gazel 3367
Mısra: 9
Candan, gönülden, yürekten.

Bu Muhibbî seni cânıyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçını zıra ki çokdur günehi

cânlar bağışla-:

1. **cânlar bağışla-:**--lar, --lar--r
Gazel 3024
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Canlar bağışlamak, can vermek. II Sevgilinin âşığıñ canına can katması, ona yaşama sevinci vermesi, onu mutlu etmesi.

'Aşıkā cânlar bağışlar ol şanem gelse söze
Öldürür 'âşıkları nāz-ıla ger gözin süze

cānu gibi sev:

1. **cānu gibi sev:**-um, -dü, -m
Gazel 3382
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Canı gibi sevmek: Çok güçlü bir sevgiyle bağlanmak.

Āh kim sevdüm yine bir dilberi cānum gibi
Niçe cānum belki bu sinemde imānum gibi

cānumuza kaşd eyle-:

1. cānumuza **kaşđ eyle-**:--um, --uz, --a, --di

Gazel 3111

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Birini öldürmeye hazırlanmak.

Yine kaşđ eyledi bu ğamze görüñ cānumuza
Hānçerüñ susadı içemege gelür kanumuza

cānuñı kurbān ilet:

1. cānuñı **kurbān ilet:**

Gazel 3255

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını kurban olarak ulaştırmak. Canını feda etmek, canından vazgeçmek.

Ka'be'dür küyü Muhibbî cānuñı kurbān ilet
Bunuñ ile gel tamām it hācılar bayramını

cārī ol-:

1. cārī ol-:--ur, --sa

Gazel 3181

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Akmak.

Muhibbî āteş-i 'ışka tutuşduñ şem'-veş başdan
Olursa gözlerüñ yaşı ne tañ tā şubha dek cārī

cārüb id-:

1. cārüb id-:--er

Gazel 3070

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Süpürge etmek.

Bu Muhibbî hāk-i pāyuñda müje cārüb ider
Gözleri saqqā olup her dem döker āb üstine

cārüb it:

1. cārüb it:

Gazel 3075

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Süpürge etmek.

Gel maḥabbet şehrinüñ kıl bir nazar yapusına
Yüz sürüp müjgānı cārüb it dilā tapusına

cārüb ol-:

1. cārüb ol-:--ur

Gazel 3209

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Süpürge olmak, süpürge haline gelmek. II Özveriyle hizmet etmek.

Gözlerüm yaş dökdüğince kirpügüm cārüb olur
Āsitānuñda bu nev'e kimse ferrāş olmadı

cārüb-kes:

1. cārüb-keşi-:i

Gazel 3289

Mısra: 12

Süpürgeci, süpüren.

Tāc-ı Keyḥusrev ile mülk-i Ferīduñ dilemez
Bu Muhibbî kapusunda ola cārüb-keşi

cāsūs:

1. cāsūs:

Gazel 3235

Mısra: 4

Başkalarına āit sırları belli bir maksatla ve başkası hesābına araştırıp öğrenen ve haber veren kimse.

Zülfine bend eyleyüp ḥabs-i zenaḥdān eyledi
Tutdı cāsūs añlayup bu göñlümün avlagını

2. cāsūs:

Gazel 3381

Mısra: 8

Başkalarına āit sırları belli bir maksatla ve başkası hesābına araştırıp öğrenen ve haber veren kimse.

Çāh-ı zenaḥda ḥabs-i mü'ebbed idüp nigār
Cāsūs diyü sakladı göñlüm ulagını

cay:

1. cāyın:-ın

Gazel 3009

Mısra: 5

Cay (f.i.) yer. (bkz: cā). Yer, mahal, makam, durum.

İrişse tūr-i dil-dūzı müheyyā eyleyem cāyın
Anı ḥoş saklayam dilde ne cān ola ne ten āgeh

2. cāya:-a

Gazel 3305

Mısra: 3

Yer, mahal, mevki.

Her cāya ki vardum şehā tā ki görem gün yüzüñi
Komaz rakīb-i rü-siyeh sāyem gibi dūnbālūmi

cāv-ı ābda:

1. cāv-ı ābda:--da

Gazel 3072

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Su yeri.

Hıç revā mıdur dilā sen böyle cāv-ı ābda
'Ömri zāyī' eyleyüp bir dem kalasın ḥ'ābda

cāviz:

1. cāviz:

Gazel 3031

Mısra: 2

Din ve törede işlenmesi emir veya yasak edilmediği için yapılmasında bir sakınca bulunmayan, izin verilmiş sayılan, uygun görülen.

Perde kılduñ şem‘-i ruhsârûña zülfüñ kıldum âh
Câme-i fânüsü hiç câyiz midür itmek siyâh

câzibe:

1. **câzibe:**

Gazel 3135

Mısra: 4

Dikkat ve ilgiyi üzerine çekme özelliği, çekicilik, alımlılık.

Hevâsın işidüp nâyûñ hevâyî olur elbetde
Anuñçündür ki konmuşdur ezelden câzibe nâda

ceb:

1. **cebінде:--i, --n, --de**

Gazel 3049

Mısra: 4

Kıyafetlerin yanında bulunan içine bir şey koymaya yarayan küçük yer.

Görelen ruñlaruñı båg-ı lâlê
Yakupdur dâg-ı ‘aşkuñı cebinde

cefâ:

1. **cefâ:**

Gazel 3061

Mısra: 5

Ar. İncitme, eziyet.

Cefâ tıgı elüñden gitmeyelden
Olupdur uşbu bagrum rişte rişte

2. **cefâya:-y, -a**

Gazel 3293

Mısra: 1

Ar. İncitme, eziyet.

Mu‘allim eylemiş ta‘lim cefâya ol perî-rüyı
Ki göstermeye ‘uşşâka ki hergiz rüy-ı nîgüyı

3. **cefâya:-y, -a**

Gazel 3297

Mısra: 7

Ar. İncitme, eziyet.

Didi dilber kim cefâya luţfumu eyler kabül
Ehl-i ‘ışk olan didüm cevruñ temennâ eyledi

4. **cefâsına:-sı, -n, -a**

Gazel 3083

Mısra: 2

Eziyet, sıkıntı.

Her kim güzelüñ aldanur evvel vefâsına
Lâyıkdur anuñ ugraya âhir cefâsına

5. **cefâ:**

Gazel 3063

Mısra: 4

(□□□) i. (Ar. cefâ‘) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Vefâsın görmedümse n‘ola yârûñ
Cefâ eksük degül epsem bizümlê

6. **cefâ:**

Gazel 3127

Mısra: 7

(□□□) i. (Ar. cefâ‘) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Kıl cefâ cevre taħammül ola ki bu rüzigâr
Tâli‘üñ ola müsâ‘id ola kim bir gün ese

7. **cefâ:**

Gazel 3269

Mısra: 8

(□□□) i. (Ar. cefâ‘) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Yüzüñi görmege küyuña vardum
Cefâ tıgın tutar gördüm rakîbi

8. **cefâdan:-dan**

Gazel 3358

Mısra: 5

(□□□) i. (Ar. cefâ‘) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Cefâdan kankı ‘âşık kim vefâyı yig bilür ister
Dilegüm budur ‘âlemde añılmasun anuñ adı

9. **cefâ:**

Gazel 3378

Mısra: 2

(□□□) i. (Ar. cefâ‘) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Hüsn-ile tarâvet ezeli sen güle düşdi
Cevr-ile cefâ kur‘ası ben bülbüle düşdi

10. **cefâsın:-sın**

Gazel 3397

Mısra: 2

(□□□) i. (Ar. cefâ‘) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Kâmetüm dâl olduğına kimse ‘ayb itmez beni
Başdan ayaga cefâsın bildiler ‘âlem seni

11. **cefâ:**

Gazel 3443

Mısra: 4

(□□□) i. (Ar. cefâ‘) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Ol er midür ki ni‘metüñ üstinde lâf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefâ günü

12. **cefâsı:-s, -ı**

Gazel 3498

Mısra: 14

(□□□) i. (Ar. cefâ‘) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Muħibbî cevre oldı şöyle mu‘tâd
Vefâ görünür itdüğü cefâsı

13. **cefâsın:-s, -ı, -n**

Gazel 3152

Mısra: 7

Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Ḳabrüm üzre her çemen söyler cefâsın ol mehûñ
Kim gelüp bir dem nazar kılsa mezârum taşına

14. **cefâya**:-(y)a
Gazel 3339
Mısra: 5
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Cevre şabrum kalmadı hergiz cefâya ṯakatüm
İhtiyâr idüp q̱abül terk-i diyâr eksüklügi

15. **cefâya**:-y, -â
Gazel 3491
Mısra: 9
Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr, zulüm, incitme.

Tañ mîdur döyşe cefâya bu Muḥibbî ḥasta dil
Miḥnet ile bisledüm çün cân-ı gam-perverdümü

16. **cefâ-y-ıla**:-:(y)ıla, -
Gazel 3473
Mısra: 5
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Çāk itmeden yakañı cefâ-y-ıla dest-i dehr
Lâyîq budur ki tutasın ‘uzlet yakasını

17. **cefâ**:
Gazel 3087
Mısra: 7
Eziyet, eza, sıkıntı.

Ḥāk-i miḥnetle cefâ sengiyle dil vîrânesin
Ola kim ma‘mür ide mi‘mâr sevdim tâzece

18. **cefâ**:
Gazel 3307
Mısra: 10
(□□□) i. (Ar. cefâ’) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Ġam bārına ṯakat yok iken âh Muḥibbî
Arturdu cefâ gelüp bak o bār-ı girânı

19. **cefâ**:
Gazel 3314
Mısra: 3
(□□□) i. (Ar. cefâ’) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Baña cevr-ile cefâ ğayrılara mihr ü vefâ
Döstum baña ‘ayân itmedi nedür sebebi

20. **cefâ**:
Gazel 3318
Mısra: 5
(□□□) i. (Ar. cefâ’) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Gâhî cefâ gâhî sitem gâhî belâ geh derd ü gam
Eksük degül miḥnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

21. **cefâ**:
Gazel 3343
Mısra: 3
(□□□) i. (Ar. cefâ’) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Atarsa cefâ ṯiri ile seng-i melâmet
Başuñı açup karşıla kıl sîne nişâni

22. **cefâ**:
Gazel 3450
Mısra: 5
(□□□) i. (Ar. cefâ’) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

Baña cevr-ile cefâ ğayrılara mihr ü vefâ
Ne ‘aceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni

23. **cefâ**:
Gazel 3490
Mısra: 8
(□□□) i. (Ar. cefâ’) Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

‘Aceb dîvâne dil bilsem neden umar vefâ resmin
Cefâ üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şâni

24. **cefâsını**:-sı, -n, -ı
Gazel 3252
Mısra: 2
Eziyet, sıkıntı, ezâ, cevr.

‘Aşîk mîdur ki isteye yârûñ vefâsını
Yâḥûd şikâyet eyle añup cefâsını

cefâ-:

1. **cefâña**:-ñ, -a
Gazel 3101
Mısra: 1
Cefa, eziyet, incitme.

Ḥâşa lillâh kim cefâña dil taḥammül itmeye
Cân taleb kılsañ vire bir dem te‘emmül itmeye

cefâ çek-:

1. **cefâ çek-**:-sı, --n, --e, --y, --im-e, -y, -im
Gazel 3068
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Zulüm görmek, sıkıntı çekmek.

Çekeyim bülbül gibi ḥârûñ cefâsın dem-be-dem
Ölür-isem itmeyem minnet varup ağyâruma

cefâ eyle:

1. **cefâ eyle**:-y, -ı, -dü, -ñ
Gazel 3302
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Vefâ umdukça eyledüñ cefâyı
Degül mümkün alam büy-ı vefâyı

cefâ kıl:

1. **cefâ kıl**:-ma
Gazel 3351
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Eziyet, zulüm yapmak; sıkıntı, üzüntü vermek.

Muhibbî'ye cefâ kılma bugün sultân-ı 'âlemsin
Sorulisar-durur yarın eñ evvel şehlerüñ dâdı

2. **cefâ kıl:-ur, -sın**

Gazel 3428

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

İdem vefâ diyüp âh dönüp cefâ kılursın
Korkmaz mısın Hudâ'dan yok yire içüp andı

cefâ sengi:

1. **cefâ sengi:--i, --n, --i**

Gazel 3141

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet taşı.

At cefâ sengini topragımı yirden götür
Bār ol demde vefâ resmini bünyâd eyle

2. **cefâ sengi:-i, -n**

Gazel 3209

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet, sıkıntı taşı.

Şol kâdar atduñ cefâ sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende hürd u haşhâş olmadı

3. **cefâ sengi:-i**

Gazel 3294

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet, sıkıntı taşı.

Cefâ sengi eger başına yagsa
Kaçurmayup nazar kıla derini

4. **cefâ sengi:-i, -y, -le**

Gazel 3423

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet, sıkıntı taşı.

Ser-i zülfinde görüp asılı dil şîşesini
Uşadup anı cefâ sengiyle dildâr sıdı

5. **cefâ sengi:-i, -y, -le**

Gazel 3427

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet, sıkıntı taşı.

Cefâ sengiyle miñnet topragından
Mañabbet hânesin dil muhkem itdi

cefâ taşı:

1. **cefâ taşı:-i, -durur**

Gazel 3175

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet, sıkıntı taşı.

Cefâ taşı-durur taşı suyu da oldı göz yaşı
Anuñçün böyle muhkemdür Muhibbî 'ışk bünyâdı

cefâ tiri:

1. **cefâ tiri:--i, --y, --le-i, -y, -le**

Gazel 3107

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet oku, sevgilinin kirpikleri veya gamzesi.

Sitem tıǵı cefâ tiriyle kıldıñ
Beni hey nâ-müselmân päre päre

2. **cefâ tiri:-i, -n, -e**

Gazel 3418

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet oku, sevgilinin kirpikleri veya gamzesi.

Şabrum apardı 'aqlumı zülf itdi tärmâr
Dutdı cefâ tırine ol kaşı ya bizi

3. **cefâ tiri:-i, -y, -le**

Gazel 3475

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cefa oku.

Bezm-i ğamda gönlümü deldi cefâ tiriyle âh
Giceler tâ şubh olunca iniler nâ eyledi

cefâ vü cevri:

1. **cefâ vü cevri:--üñ, --i--üñ, --i**

Gazel 3013

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve azap.

Añup cefâ vü cevriñi âh eylesem eger
Güş-ı zamâne toptolu ola şadâm-ıla

2. **cefâ vü cevri:--üñ, -i**

Gazel 3351

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve azap.

Yoluñda her kim ölmezse añılmasun anuñ adı
Cefâ vü cevriñi görüp anı ger bilmeye şadı

3. **cefâ vü cevri:-i**

Gazel 3351

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve azap.

Güzeller kamusu andan cefâ vü cevri öğrenmiş
Bu fende var mıdur bilsem aceb hiç anuñ üstadı

4. **cefâ vü cevri:-i**

Gazel 3358

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve azap.

Cefâ vü cevri terk itmez tazarrû' eylesen yâra
Ki zîrâ katı müşkildür kişi terk ide mu'tâdı

5. **cefâ vü cevri:--i**

Gazel 3094

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve zulüm.

Naşîb imiş cefâ vü cevri yâruñ
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

6. **cefâ vü cevri:**

Gazel 3092

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve zulüm.

Dilâ şabr it cefâ vü cevri ü rence
Ümîzûñ dut iresin vaşl-ı gence

7. **cefâ vü cevri:--i**

Gazel 3181

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve zulüm.

Cefâ vü cevri bî-haddür didiler ol cefâkârûñ
Gönül derd-ile âh-ıla figân idüp didi arı

8. **cefâ vü cevri:--e**

Gazel 3182

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve zulüm.

Bu derdüme nihâyet yok cefâ vü cevri gâyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efgârı

9. **cefâ vü cevri:**

Gazel 3230

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve zulüm.

Geh cefâ vü gâh cevri ü gâh nâzuña sitem
Hü tutupdur dilberüm terk eylemez mu'tâdıñ

10. **cefâ vü cevri:**

Gazel 3231

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve zulüm.

Cefâ vü cevri-ile cânâ harâb itdün gönül mülkin
Görenler didiler el-hâk basupdur zulm-ı Timur'ı

11. **cefâ vü cevri:**

Gazel 3344

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve zulüm.

Gelse cefâ vü cevri dilâ olma muñtarib
Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı

12. **cefâ vü cevri:--ile**

Gazel 3376

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve zulüm.

Vefâ gelmez güzellerden gel iy dil aña yiltenme
Cefâ vü cevri-ile meşhür olupdur çün anuñ adı

13. **cefâ vü cevri:--üñ, -ile**

Gazel 3414

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve zulüm.

Cânâ cefâ vü cevri-ile dil hoşım dahı
İçdüm şarâb-ı 'ışkı ezel serhoşım dahı

cefâ vü cevri çekmek:

1. **cefâ vü cevri çekmek:--mek, --le**

Gazel 3064

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve sıkıntı çekmek.

Cefâ vü cevri çekmekle benüm hüd baña yitmişdür
'Aceb n'itdüm saña iy gam gelürsin bir yaña sen de

cefâ [vü] cevri [ü] belâ-kes:

1. **cefâ [vü] cevri [ü] belâ-kes:**

Gazel 3345

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet, zulüm ve bela çeken.

Bir dahı cefâ [vü] cevri [ü] belâ-kes yaratmadı
Kulları içre Tañrı ta'âlâ benüm gibi

cefâ vü cevri ü hicrân:

1. **cefâ vü cevri ü hicrân:--uñ**

Gazel 3480

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet, zulüm ve ayrılık.

Ne kadar ursañ cefâ vü cevri ü hicrânüñ yükin
Mest üstürdür çeker dil yirde koymaz bârını

cefâ vü cevri-i dildâr:

1. **cefâ vü cevri-i dildâr:--ı**

Gazel 3175

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin eziyet ve zulmü.

Cefâ vü cevri-i dildârı vefâdan ol ki yig bilmez
Aña 'aşık dimeñ hergiz ki 'aşık istemez şadî

cefâ-cü:

1. **cefâ-cû:**

Gazel 3368

Mısra: 2

(Fars.) *Cefâ arayan, cefâ eden.*

Gözlerinden hün-ı dil şol deñlü dökdi yaşını
İy cefâ-cû küyüñüñ la'1 itdi iç ü taşını

cefâ-hü:

1. **cefâ-hü:**

Gazel 3417

Mısra: 4

Cefâyı ve eziyeti huy edinen (sevgili) II Eziyet eden, zalim, gaddar (sevgili).

'Ahd idersin and içüp tã kılasın bir dem vefâ
İy cefâ-hü niçe kez gördüm senüñ pür fendüñi

2. **cefâ-hü:**

Gazel 3500

Mısra: 3

Cefâyı ve eziyeti huy edinen (sevgili) II Eziyet eden, zalim, gaddar (sevgili).

İy cefâ-hü dehr gibi cevri kânün eyleyüp
Mübtelâ-yı hicr idüp derdüñle yâr itdün beni

cefâkâr:

1. **cefâkârüñ:-uñ**

Gazel 3181

Mısra: 5

Cefa eden, eziyet veren.

Cefâ vü cevri bî-haddür didiler ol cefâkârüñ
Gönül derd-ile âh-ıla fiğân idüp didi arı

cefâ-keş:

1. **cefâ-keş:**

Gazel 3002

Mısra: 2

Cefâ çeken, eziyet ve sıkıntıya katlanan (kimse) II âşık.

Görinmez bî-vefâlar içre sence
Bulunmaz bir cefâ-keş dañı bence

cefâlar id:

1. **cefâlar id:-lar, -e, -sin**

Gazel 3301

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Cefâlar idesin cãna şikâyet itmeyem senden
Qabûlüm her ne gönderseñ dimem bu dil zebûn oldı

cefâlar it:-

1. **cefâlar it:-e, sin**

Gazel 3002

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Eger öldürmez ise beni hicrân
Cefâlar idesin sen baña anca

cefâ-pişe:

1. **cefâ-pişe:**

Gazel 3120

Mısra: 10

Cefa etmeyi, cevretmeyi huy edinmiş olan, zalim II sevgili.

Muhibbi'ye vefâ idem diyüp 'ahdin bozar anı
Diriğâ ol cefâ-pişe meger varmış Karaman'a

cefâ-yı dilber:

1. **cefâ-yı dilber:**

Gazel 3044

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin eziyeti.

Gâhî cefâ-yı dilber ü gâhî belâ vü gam
Bir dem mi var bu dil-i gâm-h'âra gelmeye

cehd it:

1. **cehd it:**

Gazel 3254

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çalışıp çabalamak, uğraşmak.

Eyü 'amel kılmaga cehd it hayr u şerri fark kıl
Kurtarasın tã ki şeytândan bugün imãnuñi

cellâd:

1. **cellâd:-a**

Gazel 3206

Mısra: 6

İdam cezasına çarptırılan hükümlülerin katliyle görevli kimse. II Cana kıyıcı, can alıcı kimse veya şey. II Sevgilinin merhametsiz gözleri ve öldürücü bakışları.

Dökilsün kanı nã-ħağ yire ħağdur
O kim dil sen gözi cellâda virdi

cem:

1. **cem:**

Gazel 3461

Mısra: 9

İran'ın Pişdadiyan sülâsinden gelen ve şarabı icat eden şahıs olarak Klasik şiirde zikredilen bir hükümdardır.

Kanı İskender Ferîdün Ĥusrev ü Dârâ vü Cem
Kanda gitdi Zâl u Rüstem Gîv-ile Bîjen gibi

cem' evle:

1. cem' eyle:

Gazel 3425

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplamak, bir araya getirmek.

Düşürme bâdeyi elden varup şahn-ı gülistâna
Müheyyâ şoḡbet esbâbın kılup cem' eyle yârânı

2. cem' eyle:-se, -ñ

Gazel 3461

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplamak, bir araya getirmek.

Dâne dâne sa'y kılsañ eyleseñ dünyâyı cem'
Tağıdur bād-ı fenâ âḡir anı ḡırmen gibi

3. cem' eyle:-di

Gazel 3306

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplamak, bir araya getirmek.

Cem' eyledi 'uşşâkını küyında ḡabîbüm
'Arz itdi cemâl cümlesini muḡterem itdi

cem' id-:

1. cem' id:-en

Gazel 3178

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplanma, bir araya gelme.

'İşk bünyâdına cem' iden melâmet taşını
Şartıdur evvel temel yirine koya başın

cem' id:

1. cem' id:-e, -sin

Gazel 3331

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplamak, bir araya getirmek.

Gendüm-i dünyâya dil virüp sakın itme ḡama'
Mür gibi niçeye dek cem' idesin dâne[y]i

cem' it-:

1. cem' it-:-se, -ñ

Gazel 3210

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplamak, bir araya getirmek.

Cev-be-cev dünyâyı cem' itseñ sanur mısın kalur
Dağıdur bād-ı fenâ âḡir anı ḡırmen gibi

cem' kıl-:

1. cem' kıl-:-du, -m

Gazel 3272

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplamak, bir araya getirmek.

Cem' kıldum bahr-ı eşk içre gözüm gevherlerin
'İşk şâhı devletinde oldum ḡâyet ḡanî

2. cem' kıl-:-dı

Gazel 3112

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplanmak, bir araya gelmek.

Ol kemân ebrû yine ḡaşd itdi 'âşık cânına
ḡamzelerden niçe oklar cem' kıldı yanına

cem' kıl:

1. cem' kıl:-sa, -y, -du, -m

Gazel 3337

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplamak, bir araya getirmek.

Cem' kılsaydum gözümden dökilen gevherleri
Eyleseydüm mâh-rûlara kef ü pâ kâşki

2. cem' kıl:-miş, -dur

Gazel 3339

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplamak, bir araya getirmek.

Dîde rüyum cem' kılmışdur şu deñlü sîm ü zer
Pây-ı yâra eylesem bilmez nisâr eksüklüğü

3. cem' kıl:

Gazel 3480

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplamak, bir araya getirmek.

Çünkü ḡam tîmârını virdi Muḡibbî şâh-ı 'ışk
Ḥâşılıñdur cem' kıl bu gözlerüñ dînârını

cem' ol-:

1. cem' ol-:-ur

Gazel 3134

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplanmak, bir araya gelmek.

Şerḡ kılsam leylî zülfinüñ muḡavvel kışşasın
Cem' olur ḡüş itmege bay u gedâlar başuma

cemâl:

1. cemâlüñi:-üñ, -i

Gazel 3349

Mısra: 5

Güzel yüz.

Senüñ zîbâ cemâlüñi görenler terk-i cân itse
'Aceb mi Yûsuf'ı görüp elini cümle zen kesdi

2. **cemālünden:-iñ, -den**

Gazel 3311

Mısra: 1

Güzellik, yüz güzelliği.

Mihr ü meh oldı cemālünden senüñ şermendeğī
Buldılar karşı gelüp saña maķām-ı bendegī

3. **cemāli:-i**

Gazel 3431

Mısra: 11

(Ar.) Güzellik II. Yüz güzelliği, güzel yüz.

Cemāli şem'ine pervāne gibi
Muħibbī cān u dilden yandı düşdi

4. **cemālin:-iñ**

Gazel 3475

Mısra: 5

(Ar.) Güzellik II. Yüz güzelliği, güzel yüz.

Gülşen-i ħüsn içre gül gibi cemālin 'arz idüp
Lāl iken 'uşşāķı bülbül gibi güyā eyledi

5. **cemālün:-iñ**

Gazel 3200

Mısra: 5

1. Güzellik. 2. Yüz güzelliği, güzel yüz.

Tāze ter olsun diyü cānā cemālün gülşeni
Ebr-i āhum gözlerüm yaşıñ akıdur mā gibi

6. **cemālün:-iñ**

Gazel 3305

Mısra: 5

1. Güzellik. 2. Yüz güzelliği, güzel yüz.

Cānā cemālün şem'ini cān-ıla itdüm çün taleb
Pervāne-veş olmaz 'aceb yaksam bu perr ü bālümü

7. **cemālün:-iñ**

Gazel 3307

Mısra: 3

1. Güzellik. 2. Yüz güzelliği, güzel yüz.

Bir gice eger görmeyem iy dōst cemālün
Ĥasretle dōke şem' gibi eşķ-feşām

8. **cemālün:-iñ**

Gazel 3422

Mısra: 9

1. Güzellik. 2. Yüz güzelliği, güzel yüz.

Bu Muħibbī'yi cemālün şem'ine pervāne-veş
Bāl ü per ancak degül küllī yakup nār it beni

9. **cemālün:-iñ**

Gazel 3485

Mısra: 1

1. Güzellik. 2. Yüz güzelliği, güzel yüz.

Kılmasam cānā cemālün ben temennā kāşķi
Salmasam dil mülkine her laħza ġavġā kāşķi

10. **cemāl:**

Gazel 3306

Mısra: 8

(Ar.) Yüz güzelliği, güzel yüz II. Allah'ın lutfedici sıfatlarının bütünü ve bu sıfatlarının gereği olarak güzellik ve rahmetle tecellisi.

Cem' eyledi 'uşşākını küyında ĥabībüm
'Arz itdi cemāl cümlesini muħterem itdi

11. **cemāl:**

Gazel 3314

Mısra: 5

(Ar.) Yüz güzelliği, güzel yüz II. Allah'ın lutfedici sıfatlarının bütünü ve bu sıfatlarının gereği olarak güzellik ve rahmetle tecellisi.

Kim yüzün gördi didi olmaya bu resme cemāl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

cemal-i dilber:

1. **cemal-i dilber:--i**

Gazel 3130

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin güzel yüzü.

Cān göziyle görmek olmazdı cemal-i dilberi
Açmasa ger ġamzesi sīnemde yir yir revzene

cemāl-i şem':

1. **cemāl-i şem':-i, -n, -i**

Gazel 3362

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mumun güzelliği.

Gördük cemāl-i şem'ini düşdük ayagına
Pervāne gibi yakdı ol āteş-liķā bizi

cemāl-i şem'-i dildār:

1. **cemāl-i şem'-i dildār:--a**

Gazel 3010

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgili nurunun güzelliği.

Muħibbī gerçi cān yakdı cemāl-i şem'-i dildāra
Ne pervā meş'al-i ĥurşīde ger yanarsa pervāne

cenāb-ı ka'be:

1. **cenāb-ı ka'be:--y, --e**

Gazel 3102

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüce Kabe.

Beñzedelden küy-ı dildārı cenāb-ı Ka'be'ye
Yüz sürerler ekser anūñcün türāb-ı Ka'be'ye

ceng id-:

1. **ceng id:--er**

Gazel 3098

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Savaşmak, mücadele etmek.

Ḥaddi ile zülfini gördüm iderler ‘arbede
Rûm şâhı ceng ider san kim varup Efreng-ile

ceng it:-

1. **ceng it:--meg, --e**

Gazel 3137

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Savaşmak. 2. Mücadele etmek, çekişmek.

Ḳatlıme ḥançer çeküp ğamzeñ emān vırmez amān
Sanki Rüstemdür gelür ceng itmege Suhrâb-ıla

cennet:

1. **cenneti:--+i**

Gazel 3033

Mısra: 9

*Allah'ın mümin, sadık kullarına vaat ettiği içinde
ebedi kalınacak olan mekan; refah, huzur verici
çiçeklerle bezenmiş (yer).*

Görmekde ise ger hevesüñ cenneti zâhid
Ol elini komaz küyına bir kez güzer eyle

2. **cennet:**

Gazel 3137

Mısra: 9

*1. İmanlı ve iyi kimselerin ölümünden sonra Allah
tarafından mükâfat olarak konulacakları ve içinde
ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde
güzellik ve nimetlerle dolu yer 2. mec. Çok güzel, iç açıcı,
huzur verici yer.*

Yâr küyına Muḥibbî yañılıp cennet dime
Ortalarında tefâvüt var hezrân bâb-ıla

3. **cennet:**

Gazel 3236

Mısra: 7

*1. İmanlı ve iyi kimselerin ölümünden sonra Allah
tarafından mükâfat olarak konulacakları ve içinde
ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde
güzellik ve nimetlerle dolu yer 2. mec. Çok güzel, iç açıcı,
huzur verici yer.*

Zâhidâ zıkr eyleme cennet hevâsı bizde yok
‘Aşık-ı dîdâr olan n’eyler irem ırmagını

4. **cennetde:-de**

Gazel 3405

Mısra: 1

*Allah'ın mümin, sadık kullarına vaat ettiği içinde
ebedi kalınacak olan mekan II Sevgilinin semti.*

Uyhuya vardukda dil cennetde gördi yirini
Bir mu‘abbir küy-ı yâr eyle didi ta‘birini

5. **cennet:**

Gazel 3162

Mısra: 4

*1. İmanlı ve iyi kimselerin ölümünden sonra Allah
tarafından mükâfat olarak konulacakları ve içinde
ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde
güzellik ve nimetlerle dolu yer. 2. Çok güzel, iç açıcı,
huzur verici yer.*

‘Ârızuñ üstine dönmişdür neden hâl-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim gire cennet bâğına

cennet bâğı:

1. **cennet bâğı:**

Gazel 3096

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cennet bahçesi. || Sevgilinin yanağı.

‘Ârızuñ üstünde düşmişdür meger zülf-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim girdi cennet bâğına

cennet ol:

1. **cennet ol:-ıcak**

Gazel 3377

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cennete benzemek.

Sensüzün girsem gülistâna baña düzaḥ olur
Senüñ-ile olcâk cennet bilürem külḥeni

cennet-i küy:

1. **cennet-i küy:-ın, -da**

Gazel 3479

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin cennete (benzer) mahallesi.

Cennet-i küyında iken dür kıldıñ sen beni
İy rakîb-i rü-siyeh şeytâna beñzetdüm seni

cennet-i me‘vâ:

1. **cennet-i me‘vâ:**

Gazel 3246

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Sığınılacak, yurt edinilecek cennet [Cennet
katlarından biri olup edebiyatımızda çok kullanılmıştır].*

Mekânuñ ‘âlem-i ‘ulyâ turaguñ cennet-i me‘vâ
Kapuñ derbânıdur Rıdvân olup çâker saña ḥürî

cennetü’l-me‘vâ:

1. **cennetü’l-me‘vâsın:-s, -ı, -n, -i**

Gazel 3221

Mısra: 4

*Sığınılacak, yurt edinilecek cennet [Cennet
katlarından biri olup edebiyatımızda çok kullanılmıştır].*

Ger göreydi yüzünü zâhid senün iy mehlikâ
Terk iderdi cân u dilden cennetü'l-me'vâsını

ceres:

1. çeres:

Gazel 3038

Mısra: 7

Çan, çingirak, zil. II Aşığıñ ağlayan, inleyen gönli.

Sehergeh vâdi-i ğamda çeres gibi fiğân eyler
Sanasın kârbân-ı dil göçer âheste âheste

cevâb:

1. cevâb:

Gazel 3238

Mısra: 14

Bir soruya, bir söz veya yazıya, bir durum ve ihtiyâca söz, yazı veya başka bir ifade yoluyla verilen karşılık, yanıt.

Muhibbî hastadur yatur lebûn dârü'ş-şifâsında
Ya öldür anı kurtulsun ya gönder bir cevâb evlâ

2. cevâb:

Gazel 3184

Mısra: 7

Bir soruya, bir söz veya yazıya, bir durum ve ihtiyâca söz, yazı veya başka bir ifade yoluyla verilen karşılık, yanıt.

Dil tabîbisin neden bildürmeyesin bir cevâb
Derd ü hasretle bugün öldüresin bîmâruñı

cevâb al-:

1. cevâb al-:-dı

Gazel 3187

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sorusuna karşılık almak. II Cevaplanmak, cevaplandırılmak, karşılık almak.

Cevâb aldı meger şîrîn lebûnden
Bu dil Ferhâd-veş taglara düşdi

cevâb eydebile:

1. cevâb eydebile:-ebil, -e

Gazel 3312

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Cevap vermek.

Kimse virmedi miyânıyla dehâni haberin
Kim cevâb eydebile bilmeyicek 'ilm-i hafî

cevâb ol-:

1. cevâb ol-:-dı

Gazel 3279

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cevap vermek II karşılık vermek.

İtdi sü'al-i büse Muhibbî nigâr ne-goft
Beñzer ki kabûl itdi hamûş cevâb oldı

cevâb vir-:

1. cevâb vir-:-mez

Gazel 3074

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cevap vermek, açıklama yapmak.

Biñ süvâl itsem dönüp virmez baña bir kez cevâb
Bulmadum bir çäre derdâ gonca-i hamûşına

cevâb vir:

1. cevâb vir-:-mez

Gazel 3409

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cevaplamak, karşılık vermek; gereksinimi karşılamak.

Ol tabîb-i dil ölüsem de baña virmez cevâb
Bagludur ben hastaya beñzer ki şîhhat kapısı

cevâhir:

1. cevâhirin:-in

Gazel 3334

Mısra: 9

Cevherler II Güzel ve değerli söz.

Dilden çıkar tâze ma'anî cevâhirin
Vardur Muhibbî yir yir ara hazîne[y]i

cev-be-cev:

1. cev-be-cev:

Gazel 3210

Mısra: 7

Tane tane.

Cev-be-cev dünyâyı cem' itseñ sanur mısın kalur
Dagıdur bād-ı fenâ âhîr anı hürmen gibi

cevher:

1. cevher-durur:-dur, -ur

Gazel 3286

Mısra: 9

Elmas ve benzeri kıymetli taş.

'İşk bî-bahâ cevher-durur nādâna izhâr eyleme
Sineñde sakla cân gibi cāndan 'azîz tut râzuñı

2. cevherleri:-ler, -i

Gazel 3363

Mısra: 1

Mücevher; değerli, kıymetli taş. II Yarattılış, tıynet, maya.

Bahr-ı dilden arayup buldum niçe cevherleri
Güş idüñ yārān size 'arz eyleyem gevherleri

3. **cevherini**:-i, -n, -i

Gazel 3114

Mısra: 5

Var olan bir şeyin özü, esâsı, varlığındaki maya, gevher.

Gözlerem h'âcesi yoluñda kamu cevherini
Harc idüp bakmadı sūdına vü sermâyesine

4. **cevheri**:-i

Gazel 3365

Mısra: 3

Elmas ve benzeri kıymetli taş. II Var olan bir şeyin özü, esâsı, varlığındaki maya.

Tartmak ister hâk-i pâyin cevheri cân-ıla dil
Eylemişdür dîdelerden keffe-i mîzân iki

5. **cevherlerinden**:-ler, -i, -n, -den

Gazel 3216

Mısra: 8

Elmas ve benzeri kıymetli taş. II Var olan bir şeyin özü, esâsı, varlığındaki maya, gevher. II Aşığın gözyaşları.

Gel kadem rencide kıl kim pâyüña isâr için
Hâzır itdüm gözlerüm cevherlerinden dökmegi

6. **cevheriñ**:-iñ

Gazel 3261

Mısra: 10

1. Var olan bir şeyin özü, esâsı, varlığındaki maya, gevher. 2. Yarattılıştan gelen değer, fitri kabiliyet, iyi ve kıymetli maya, değer, kıymet. 3. Elmas, zümrüt, pırlanta gibi değerli süs eşyası, mücevher, gevher, güher.

La'l-i nâbuñ kıymetin cânâ Muhibbî hoş bilür
Zâhir itmez cevheriñ kadrini illâ cevheri

7. **cevherlerin**:-ler, -i, -n

Gazel 3276

Mısra: 5

Elmas, zümrüt, pırlanta gibi değerli süs eşyası, mücevher, gevher, güher. II Aşığın gözyaşları.

Gözlerüm cevherlerin yoluñda itdüm ben telef
'Ömr[i] yok yire geçürdüm hafta mâh u sâlumı

8. **cevherini**:-i, -n, -i

Gazel 3294

Mısra: 2

1. Var olan bir şeyin özü, esâsı, varlığındaki maya, gevher. 2. Elmas, zümrüt, pırlanta gibi değerli süs eşyası, mücevher, gevher, güher.

Çıkar dilden yine söz gevherini
Bilen kadrin bilür söz cevherini

cevheri:

1. **cevheri**:

Gazel 3261

Mısra: 10

1. Cevherle ilgili, cevhere âit. 2. Değerli taşlarla yapılmış, onlarla işlenmiş olan.

La'l-i nâbuñ kıymetin cânâ Muhibbî hoş bilür
Zâhir itmez cevheriñ kadrini illâ cevheri

cevheri ol:

1. **cevheri ol**:-du, --m

Gazel 3056

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kıymetli taşlarla süslenmiş olmak.

La'l ü yâküt ile zeyn itdüm gözüm dükkânını
'İşk-ı şâhî devletinde cevheri oldum yine

cevlân id:

1. **cevlân id**:-er, -di

Gazel 3322

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dolaşmak, gidip gelmek, gezip dolaşmak.

Bir nâzenini gördüm cevlân iderdi râhi
Top eyleyüp serümi göge çıkardum âhi

2. **cevlân id**:-er

Gazel 3332

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dolaşmak, gidip gelmek, gezip dolaşmak.

Yâr[ı] gördüm esb-i nâz-ıla yine cevlân ider
Didüm öldürdün be zâlim âh bu üftâde[y]i

cevr:

1. **cevrüñ**:-iñ

Gazel 3297

Mısra: 8

Ar. Eza, sitem.

Didi dilber kim cefâya luţfumu eyler kabûl
Ehl-i 'ışk olan didüm cevrüñ temennâ eyledi

2. **cevr-ile**:-ile

Gazel 3450

Mısra: 5

Ar. Eza, sitem.

Baña cevr-ile cefâ ğayrılara mihr ü vefâ
Ne 'aceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni

3. **cevr-ile**:-ile

Gazel 3314

Mısra: 3

Haksızlık edip incitme, eziyet, cefâ, gadr, zulüm.

Baña cevr-ile cefâ ğayrılara mihr ü vefâ
Döştüm baña 'ayân itmedi nedür sebebi

4. **cevrüñ**:-iñ

Gazel 3348

Mısra: 6

Ar. is. Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa.

Mürdeyem derdünle gam eyler tesellî gönülümü
Gam gibi cevruñ dahı gam-h'âr olaydı kâşki

5. **cevri:-i**

Gazel 3500

Mısra: 3

Ar. is. Haksızlık edip incitme, eziyet, ceфа.

İy cefâ-hü dehr gibi cevri kânün eyleyüp
Mübtelâ-yı hicr idüp derdünle yâr itdün beni

6. **cevri:-i**

Gazel 3057

Mısra: 5

Ar. eziyet, haksızlık.

Ger murâduñ cân ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kîn ola müselmân olmaya

7. **cevrine:-i, -n, -e**

Gazel 3093

Mısra: 3

Ar. eziyet, haksızlık.

Niçe döysün bu yürek cevrine âhen dögile
Sine ya fir-i cefâya niçe tãkat getüre

8. **cevriyle:-i, -(y)le**

Gazel 3440

Mısra: 4

Eziyet, zulüm, ceфа.

Tir-i âhum geçdi bu çarhuñ tokuz kalkanımı
Bükeli kıddümi cevriyle benüm ol ya gibi

9. **cevr:**

Gazel 3124

Mısra: 10

Eza, ceфа, eziyet.

İnen olmaya 'ışk bünyâdı muhkem
Güzeller cevr ile gelmese nâza

10. **cevrünle:-ün, -le**

Gazel 3077

Mısra: 13

Cevir; eziyet, zulüm, ceфа, sıkıntı.

Cevrünle eger cân vire yoluñda Muhibbî
Terk eylemeye 'ışkuñı ilte bile sine

11. **cevri:-i**

Gazel 3033

Mısra: 20

Ceфа, elem, eziyet, eza. II Sevgilinin âşığa eziyeti.

Vakt oldı Muhibbî kuluñı eylesesin şād
Bu 'âşık-ı dil-ğasteye cevri yiter eyle

12. **cevr-ile:--ile**

Gazel 3005

Mısra: 1

1. Haksızlık, ezâ, ceфа, eziyet, gadir, zulüm; sitem.

Ol yâr yiter cevr-ile nâz ü sitem kıla
Billâh diñüz ki fitne vü âşubı kim kıla

13. **cevr-ile:--ile**

Gazel 3378

Mısra: 2

1. Haksızlık, ezâ, ceфа, eziyet, gadir, zulüm; sitem.

Hüsn-ile tarâvet ezeli sen güle düşdi
Cevr-ile cefâ kır'ası ben bülbüle düşdi

14. **cevre:-e**

Gazel 3127

Mısra: 7

(Ar.) Haksızlık edip incitme, eziyet, ceфа, gadr, zulüm.

Kıl cefâ cevre tağammül ola ki bu rüzigâr
Tâli'ün ola müsâ'id ola kim bir gün ese

15. **cevre:-e**

Gazel 3293

Mısra: 9

(Ar.) Haksızlık edip incitme, eziyet, ceфа, gadr, zulüm.

Muhibbî cevre mâyildür güzeller terk ide sanma
Kesebilmez degül mu'tād ola bir kimsenün hüyı

16. **cevre:-e**

Gazel 3339

Mısra: 5

(Ar.) Haksızlık edip incitme, eziyet, ceфа, gadr, zulüm.

Cevre şabrum kalmadı hergiz cefâya tãkatüm
İhtiyâr idüp kabül terk-i diyâr eksüklüğü

17. **cevre:-e**

Gazel 3498

Mısra: 13

(Ar.) Haksızlık edip incitme, eziyet, ceфа, gadr, zulüm.

Muhibbî cevre oldı şöyle mu'tād
Vefâ görünür itdüğü cefâsı

18. **cevr:**

Gazel 3359

Mısra: 7

(Ar.) Haksızlık edip incitme, eziyet, zulüm.

Cevr sengin yagdurup kıldıñ gönül mülkin ħarâb
Devr-i ħüsnünde senün ol bir kez âbâd olmadı

19. **cevr:**

Gazel 3361

Mısra: 6

(Ar.) Haksızlık edip incitme, eziyet, zulüm.

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i ceфа
Dem m[i] var cevr okları bu bagruma sançılmadı

20. **cevrünün:-ü, -ñün**

Gazel 3412

Mısra: 5

Haksızlık edip incitme, eziyet, ceфа, gadr, zulüm.

Cevrünün faşl [u] bābını yazdum
Deftere sığmadı kitāb oldu

cevr eyle-:

1. **cevr eyle-:--r, --se**

Gazel 3132

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet etmek.

Bilmeyüp hālümü cevr eyler-ise olmaz ‘aceb
Tıfıldur sevdüceğim dağı on üç yaşında

cevr id-:

1. **cevr id-:--er, --se, --ñ**

Gazel 3018

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet etmek, cefa çekirmek, zulmetmek.

Mihnet şebine ugradısa n’ola Muhibbî
Geh cevr iderseñ gāh bir pāre esirge

cevr id:

1. **cevr id:-e**

Gazel 3340

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet etmek, haksızlık ederek incitmek, zulmetmek.

Dem dem eger cevr ide baña ol āfeti
Her bir nefesde artura bu dilde rāhātı

cevr okları:

1. **cevr okları:-lar, -i, -y, -la**

Gazel 3402

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cevr ve cefa okları, eziyet okları, sitem okları.

Māh-rūlardan vefā resmini umma iy gönül
Anlarıñ cevr oklarıyla pür olupdur kisesi

2. **cevr okları:-lar, -i, -y, -la**

Gazel 3414

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cevr ve cefa okları, eziyet okları, sitem okları.

Cevr oklarıyla āh olalı toptolu yürek
Her kim görürse beni sanur tūr-keşin dağı

3. **cevr okları:-lar, -i, -y, -la**

Gazel 3465

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cevr ve cefa okları, eziyet okları, sitem okları.

İtdi nişāne sīnemi ya kaşların kurup
Cevr oklarıyla toptolu çeşmi şadacığı

cevr ü cefā:

1. **cevr ü cefā:-sı, -n, -ı**

Gazel 3403

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve sıkıntı.

Arturmaz-ıdı cevr ü cefāsını gün-be-gün
Ger olmasaydı ‘āşıkā yāruñ ‘ināyeti

2. **cevr ü cefā:-sı, -n, -a**

Gazel 3157

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Eziyet ve zulüm, incitici söz veya davranışlar
(sevgiliden gelen).*

Örgendi gönül cevr ü cefāsına nigāruñ

Şimden girü meyl eylemezem mihr ü vefāya

3. **cevr ü cefā:-ñ, -ıla**

Gazel 3394

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Eziyet ve zulüm, incitici söz veya davranışlar
(sevgiliden gelen).*

Geçdi küyuñda şehā ‘ömrüm benüm çün gül gibi
Eyledüñ cevr ü cefāñ-ıla derünüm kül gibi

cevr ü cefā eyle:

1. **cevr ü cefā eyle:-se**

Gazel 3308

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Eylese cevr ü cefā ide Muhibb anı kabül

Hoş gelür ‘āşıkā ma’sūqdan iren her nā-hoşı

2. **cevr ü cefā eyle:-y, -i, -me**

Gazel 3353

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Cevr ü cefāyı eyleme cānā raķībūñe

Çekmez o bārı degmede ol ĥar benüm gibi

3. **cevr ü cefā eyle:-se, -ñ**

Gazel 3479

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefā çekmek revā

Gönlümün tahtındaki sultāna beñzetdüm seni

4. **cevr ü cefā eyle:-me**

Gazel 3409

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzmek, sıkıntı vermek.

‘Āşıkā cevr ü cefā eyleme raħm eyle bugün
Yarın üstüñe senüñ açıla raħmet kapısı

cevr ü cefâ it:

1. cevr ü cefâ it:-se

Gazel 3471

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve zulüm etmek.

İtse cevr ü cefâ çü nâz ehli
Bilür anı vefâ niyâz ehli

cevr ü cefâ kıl:

1. cevr ü cefâ kıl:

Gazel 3330

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

İtmez iseñ ger vefâ kıl bârî gel cevr ü cefâ
Her ne yüzden ise hoşdur yâr aınmak yârını

cevr ü cefâ kıl-:

1. cevr ü cefâ kıl-:

Gazel 3053

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve işkence etmek; zahmet ve sıkıntı vermek, canını yakmak.

Va'de-i vuşlat ümîziyle dili şâd eyleme
Râziyam cevr [ü] cefâ kıl tek beni yâd eyleme

cevr ü cefâlar it:

1. cevr ü cefâlar it:-lar, -meg, -e

Gazel 3319

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Yüzümü baş eyledüm tâ
Ola kim cevr ü cefâlar itmege gele gehî

cevr ü cefâlar kıl-:

1. cevr ü cefâlar kıl-:--lar, --a, --sın

Gazel 3138

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve sıkıntı vermek.

Kanlı yaşımı görüp kaçma inende güzelüm
Niçe bir cevr ü cefâlar kılâsın vâz gele

cevr ü sitem:

1. cevr ü sitem:

Gazel 3323

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İncitici söz veya davranışlar.

Bu Muhibbî'ye yiter cevr ü sitem zecr ü elem
Eydesin olmadı mı dañı 'inâyet nazarı

cevr-i yâr:

1. cevr-i yâr:-ıla

Gazel 3349

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin eziyeti, zulmü.

Muhibbî cevr-i yâr-ıla öliser diyyü küyında
Felek hayyâtı anuñçün gelüp hünin kefen kesdi

cevşene almaga ol-:

1. cevşene almaga ol-:--e, --mag, --a, --ur

Gazel 3130

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zincir ve puldan yapılan örme zırha almamak.

Kaşları yayın kurup almış ele müjgân okın
Diller almaga olur Hindü-yı zülfi cevşene

ceyhün eyle-:

1. ceyhün eyle-:--me

Gazel 3019

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ceyhun nehri eylemek, yapmak (âşık gözyaşlarını Ceyhun nehrine benzetmiş).

Leblerün 'ayn-ı şifâdur sunmayup dil-ğasteye
Hâsret-ile gözlerüm yaşımı Ceyhün eyleme

ceyş-i habes:

1. ceyş-i habes:

Gazel 3102

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Habeş ordusu. II Sevgilinin ayva tüyleri.

Halkadur hüsünün hañun çekmiş aña ceyş-i Habes
Kaşd ider mi kâfir olmasa harâb-ı Ka'be'ye

2. ceyş-i habes:-dür

Gazel 3195

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Habeş ordusu. // Sevgilinin ayva tüyleri.

Hâl ü hañ ceyş-i Habesdür kaşd ider ruhsârûña
Bir yaña kâfir saçun şeb-hün ider ejder gibi

cidd ü cehd:

1. cidd ü cehd:

Gazel 3312

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çalışma ve çabalama.

Cidd ü cehd ile dürîş itmeyesin şer'e hîlâf
Hamd kıl mezhebünü itdi Hudâ çün Hanefî

cidd ü cehd it-:

1. **cidd ü cehd it-:-se, -m**

Gazel 3295

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çalışmak ve çabalamak. Gayret göstermek.

Ne deñlü cidd ü cehd itsem muhâlif gösterür oynum
Temâşâ eylesün ahın nazar hem sengi [vü] hârî

cife:

1. **cifedür:-dür**

Gazel 3318

Mısra: 7

Kokmuş ceset, leş. || Kokmuş bir ceset gibi iğrenç olan şey veya kimse.

Dünyâya dirler cifedür her kim aña basdı kâdem
Kaldı mülevves tâ ebed ol pāk-dāmān olmadı

2. **cifeden:-den**

Gazel 3338

Mısra: 7

Kokmuş bir ceset gibi iğrenç olan şey veya kimse.

Sakın mülevves olma meges gibi cifeden
'Ankā-şifat Kāf-ıla eyle kânā'atî

cife-i dünyâ:

1. **cife-i dünyâ:-y, -a**

Gazel 3202

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya leşi. Kokmuş bir ceset gibi iğrenç olan dünyâ.

Cife-i dünyâya aldanma meges gibi gönül
Menzil eylegil kânā'at Kāf'ımı 'Ankā gibi

ciger:

1. **ciger:**

Gazel 3103

Mısra: 1

Yürek, iç.

Leb-â-lebdür ciger hūnyla lāle
Nite ki eşk-i çeşmümle piyāle

2. **cigeri:-i**

Gazel 3323

Mısra: 4

Akciğerlerle karaciğerin ortak adı; yürek, gönül.

Konsa dil tekyesine derd ü belâ ile elem
Gözümüñ yaşını mey dil kıla biryān cigeri

3. **cigerde:-de**

Gazel 3208

Mısra: 14

Bağır, iç, yürek.

Oldı Muhibbî üstür-i ser-mest gibi çün
Her dem cigerde gam yimeyüp bār 'aşığı

4. **ciger:**

Gazel 3411

Mısra: 10

Akciğerlerle karaciğerin ortak adı; yürek, gönül II acı, keder.

Ğam-ı hālūñle iy dilber yanaldan âteş-i hicre
Muhibbî lāleye döndi ciger taglayı taglayı

5. **ciger:**

Gazel 3058

Mısra: 6

Akciğerlerle karaciğerin ortak adı; yürek, gönül.

Yaluñuz gamzeñ degüldür eyleyen bagrum delik
Bir baña tîğ-ı cefâ kılur ciger şad pâre de

6. **ciger:**

Gazel 3146

Mısra: 2

Akciğerlerle karaciğerin ortak adı; yürek, gönül.

Âh u vâh-ıla günüm çünki geçer döne döne
Tañ mı hicriyle kebâb ola ciger döne döne

7. **ciger:**

Gazel 3170

Mısra: 3

Akciğerlerle karaciğerin ortak adı; yürek, gönül.

Ciger kanyla bagrum hūn eyle
Doludur dîdelerden iki şişe

8. **cigerüm:-(ü)m**

Gazel 3219

Mısra: 5

Ciğer, bağır, yürek. II Aşığın yüreği.

Âteş-i hicre kebâb oldı göyindi cigerüm
Eşk-i çeşmümi gören sandı 'akîk-i Yemenî

9. **cigerde:-de**

Gazel 3059

Mısra: 10

Ciğer II Aşığın gönlü.

'Aceb mi dūd-ı dil çıkısa depemden
Yanar çün âteş-i 'ışkuñ cigerde

10. **ciger:**

Gazel 3412

Mısra: 4

Akciğerlerle karaciğerin ortak adı; yürek, gönül. II Acı, keder.

Göz yaşı bezm-i gamda oldı şarâb
Döne döne ciger kebâb oldı

11. **ciger:**

Gazel 3103

Mısra: 3
(Âşığın) bağı, yüreği.

Olursam tañ midur hünin ciger āh
Olupdur gamzeñün tıgı havāle

12. **ciger:**
Gazel 3105
Mısra: 3
(Âşığın) bağı, yüreği.

Eşk-i çeşüm bu ‘acebdür ki ciger güşem iken
Kanda görse yapışur kanlu gibi dāmānuma

ciger hūnı:

1. **ciger hūnı:**-ı, -n, -ı
Gazel 3352
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ciğer kanı.

Şol kadar itdi ciger hūnını çeşmüm telefı
Lālezār eyledi hūn-ı dil ile her tarafı

2. **ciger hūnı:**-ı, -n, -ı
Gazel 3469
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ciğer kanı.

Ciger hūnını nüş eyle dilā çeşmün kabagından
Sakın yol virmegil ‘akla olur ol meclise nāşī

ciger kanı:

1. **ciger kanı:**-ı, -n
Gazel 3038
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ciğer kanı. Aşık ciğer kanını aşkın neden olduğu
büyük üzüntü sonucunda gözünden ağlarken akıtır.

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nāz-ıla
Ciger kanın gözümde dil saçar āheste āheste

ciger(i) yan-:

1. **ciger(i) yan-:**--dı
Gazel 3148
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Deyim**
Çok acı ve sıkıntı çekmek, büyük bir acıya uğramak,
yüreği yanmak.

Beñzeyelden gözlerüm yaşı şarābuñ ‘aynına
Yandı miñnetle ciger döndi kebābuñ ‘aynına

cihān:

1. **cihān:**-a
Gazel 3045
Mısra: 9
1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Her kim ki gönül virdi o aldı dil cihāna
Dil virme Muhibbī aña sen ‘ālem içinde

2. **cihānda:**-da
Gazel 3201
Mısra: 1

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Şad pāre ola var mı cihānda tenüm gibi
Ya sine tutar tıg-ı cefāya benüm gibi

3. **cihāndan:**-dan
Gazel 3210
Mısra: 5

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Şöyle bil gelmez cihāndan kimseye zerre vefā
Kendüzün ziynet ider āl-ıla her dem zen gibi

4. **cihāna:**-a
Gazel 3245
Mısra: 2

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Hūblar encüm kamu sen māh-ı tībān ol yūri
Gün gibi fer vir cihāna mihr-i raşşān ol yūri

5. **cihān:**
Gazel 3248
Mısra: 3

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Her kim ki cihān ni‘metini yiye hırş-ıla
Elbette anuñ çekse gerek imtilāsını

6. **cihān:**
Gazel 3251
Mısra: 7

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Bu cihān dārına aldanma saña taş-ı felek
Gösterür lu‘bıyla her dem saña [ol] bu’l-‘acebi

7. **cihānuñ:**-uñ
Gazel 3258
Mısra: 1

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Çemende güller açıldı cihānuñ zeyn olup bāğı
İdelüm serv-quadlerle irişi ‘işrettün çağı

8. **cihān:**
Gazel 3266
Mısra: 3

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Cihân için nedür bilsem bu hây u hü y bu ğavġa
Gelenler gıtdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

9. **cihânda:-da**

Gazel 3266

Mısra: 8

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefâ yok halk-ı 'âlemde
Ne işiddüm ne hüd gördüm cihânda dest-res kaldı

10. **cihândan:-dan**

Gazel 3271

Mısra: 11

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

İy dil vefâ bûyını umma bu cihândan
Zirâ ki bu bir kimseye hiç itmedi yarı

11. **cihân:**

Gazel 3273

Mısra: 12

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Muhibbî çekeli bâr-ı ġam-ı 'ışkı bu 'âlemde
Cihân çeşmine görünmez hemân ancak hayâl oldı

12. **cihân:**

Gazel 3357

Mısra: 8

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Naşîb itmiş ezelden çün sunıldı baña kâr-ı 'ışk
N'iderem 'ışkdan ġayrı cihân içinde ben kârı

13. **cihânuñ:-uñ**

Gazel 3363

Mısra: 10

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Zâl-i dehre iy Muhibbî sen sen ol meyl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihânuñ erleri

14. **cihân:**

Gazel 3384

Mısra: 10

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Bu Muhibbî kime yârum dise agyâr olur ol
Kimsesi yok bu cihân içre Hüdâ'dan ġayrı

15. **cihân:**

Gazel 3406

Mısra: 3

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Saltnat didükleri ancak cihân ġavġasıdır
Olmaya baht u sa'âdet dünyede vahdet gibi

16. **cihânda:-da**

Gazel 3406

Mısra: 2

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihânda bir nefes şihhat gibi

17. **cihânda:-da**

Gazel 3420

Mısra: 1

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Var mı cihânda 'âşık-ı şeydâ benüm gibi
Mecnûn dahı olmadı rûsvâ benüm gibi

18. **cihânda:-da**

Gazel 3427

Mısra: 6

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Dehâni kâmetin çeşmin yañağın
Cihânda medh iden hoş 'âlem itdi

19. **cihân:**

Gazel 3439

Mısra: 10

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Benüm-durur diyenler cümle gitdi
Cihân için nedür bu hü y hâyı

20. **cihânuñ:-uñ**

Gazel 3453

Mısra: 10

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda
yaşayan herkes.

Bâġı seyr eyle Muhibbî bir münâsib yâr-ıla
'İbret al gör niçe açılmış cihânuñ ġülleri

21. **cihânda:-da**

Gazel 3454

Mısra: 7

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.

Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda yaşayan herkes.

Vefânun adı var ancak cihânda kîmyâ gibi
İşidilmedi bir kimse diye bir mihribân buldı

22. **cihân:**

Gazel 3460

Mısra: 4

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda yaşayan herkes.

Baglama dünyâyâ dil 'âlemdede şâd ol iy gönül
Çün cihân turmaz geçer ger nâ-hoşu vü ger hoşu

23. **cihânda:-da**

Gazel 3487

Mısra: 10

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda yaşayan herkes.

Muhibbî ser-te-ser gezdi ser-i küyün hevâsıyla
Cihânda irmedük ancak hemân bâğ-ı irem kaldı

24. **cihân:**

Gazel 3494

Mısra: 9

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda yaşayan herkes.

Bu cihân içre Muhibbî kıldı küyün ihtiyâr
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

25. **cihân:**

Gazel 3030

Mısra: 6

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Hadîs-i 'ışk-ı dilberden haber virmek diler gönüm
Velî korkaram andan kim cihân başdan başa yana

26. **cihânda:-da**

Gazel 3085

Mısra: 6

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Dilber hayâli ile iden gice gündüz 'işş
Uşbu cihânda kayd nedür ihtiyâcına

27. **cihândan:-dan**

Gazel 3300

Mısra: 2

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Derde düşdüm bulmadum gerçi emi
Lîk yig 'ışkuñ cihândan bir demi

28. **cihân:**

Gazel 3303

Mısra: 4

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Turfa-büdur çıkmadı bir harf zebânundan benüm
Ser-te-ser tolmış cihân gördüm benüm efsânemi

29. **cihânda:-da**

Gazel 3383

Mısra: 10

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Vaşla hândan olma hem hicrâna giryân iy gönül
Gam ile şâdî cihânda bir zamân eglenmedi

30. **cihânda:-da**

Gazel 3468

Mısra: 5

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Ğaraž çünki cihânda bir kabâdur
Baña birdür palâs-ıla firengî

31. **cihânda:-da**

Gazel 3499

Mısra: 3

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Cihânda pâdişahlık saña maşşûs
Ki sensin pâdişâhlar pâdişâhi

32. **cihâna:-a**

Gazel 3083

Mısra: 7

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Baksañ cihâna göz[e] gelir câm u bâdedür
Aldanmaz anuñ merd olan âb u hevâsına

33. **cihânda:-da**

Gazel 3131

Mısra: 6

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Sen baña bir büse virdün ben saña cân u dilüm
Assı itmedüm cihânda illâ bu bâzârda

34. **cihân:**

Gazel 3186

Mısra: 5

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Bakmazam iy mâh-rü sensüz gerekmez bu cihân
Râstî budur ki ol çeşm-i cihân-binüm gibi

35. **cihân:**

Gazel 3194

Mısra: 1

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Arasalar bu cihān içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu ‘ālem toptoludur ben gibi

36. **cihāna:-a**

Gazel 3210

Mısra: 1

1. *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.*
Dünya, yeryüzü.

Sakın aldanma cihāna dime yokdur ben gibi
‘Ākil iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

37. **cihān:**

Gazel 3214

Mısra: 7

1. *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.*
Dünya, yeryüzü.

Bu cihān varına aldanma bugün tās-ı felek
Gösterür lu‘b-ıla her dem saña ol bü‘l-‘acebi

38. **cihāna:-a**

Gazel 3229

Mısra: 8

1. *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.*
Dünya, yeryüzü.

Başuñ eflāke irse ğarra olma
Cihāna satabilmez kimse zürü

39. **cihānda:-da**

Gazel 3229

Mısra: 3

1. *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.*
Dünya, yeryüzü.

Cihānda miñnet ü derd ü elem çok
Bulunmaz arasañ bir dem huzürü

40. **cihāna:-a**

Gazel 3246

Mısra: 9

1. *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.*
Dünya, yeryüzü.

Cihāna şāh olmakdan saña kul olmadur faħrum
Gerekmez Kayşer u Dārā olam hakan-ı Fağfūrü

41. **cihānda:-da**

Gazel 3281

Mısra: 6

1. *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.*
Dünya, yeryüzü.

Her yaña baksam her taraf meşğül tesbîh du‘ā
Var mı cihānda bir kelām hiç guft-ile güyuñ gibi

42. **cihānda:-da**

Gazel 3316

Mısra: 10

1. *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.*
Dünya, yeryüzü.

Muħîb sevdālara düşmiş diler zülfüñe el ko[y]mak
Bilürken aña el irmez cihānda şāneden ğayrı

43. **cihānda:-da**

Gazel 3326

Mısra: 8

1. *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.*
Dünya, yeryüzü.

Bî-ihtiyār bu dili kendüye yār çeker
Yokdur cihānda bir aña beñzeye dil-keşi

44. **cihānda:-da**

Gazel 3345

Mısra: 1

1. *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.*
Dünya, yeryüzü.

Var mı cihānda bî-ser ü bî-pā benüm gibi
Ya mübtelā-yı derd ü ğam ola benüm gibi

45. **cihānda:-da**

Gazel 3458

Mısra: 2

1. *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.*
Dünya, yeryüzü.

Dime yok küy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi
Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi

46. **cihānda:-da**

Gazel 3145

Mısra: 6

Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat,
kosmos.

Zülf-i Hindūsına yāruñ öykünürmiş sünbülü
Göreyin kim bu cihānda ol siyeh rü bitmeye

47. **cihānda:-da**

Gazel 3145

Mısra: 10

Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat,
kosmos.

Bu Muħibbî ger ire vaşlına ol meh-pārenüñ
Bu cihānda ğam yimez serv-i semen-bū bitmeye

48. **cihānda:-da**

Gazel 3281

Mısra: 1

1. *Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.*
Dünya, yeryüzü.

Yokdur cihānda bir şānem iy dōst senüñ rüyuñ gibi
Sünbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

49. **cihān:-ı**

Gazel 3008

Mısra: 11

Ālem, dünya.

Derd-ile eyledüm āh dutdı cihānı düpdüz
Çıkmaga çāre var mı kaldum duħān içinde

50. **cihān:-ı**

Gazel 3181

Mısra: 7

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Belâsuz 'ışık bulunmaz cihâni ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc lâzımdur gülün lâ-büd olur hârı

51. **cihânı:-ı**
Gazel 3209
Mısra: 10

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Kime diyem iy Muhibbî derd-i dil ahvâlini
Aradum gezdüm cihâni kimse hâldaş olmadı

52. **cihânı:-ı**
Gazel 3215
Mısra: 1

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Düpdüz cihâni garka virürken gözüm yaşı
Dil haymesini yakdı 'aceb âhum âteşi

53. **cihânı:-ı**
Gazel 3269
Mısra: 5

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Olup 'âşik cihâni geşt kıldum
Senün tek görmedüm ben bir habîbi

54. **cihânı:-ı**
Gazel 3302
Mısra: 11

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Cihâni geşt kıldum hamdü-lillâh
Elüme girdün arayı arayı

55. **cihânı:-ı**
Gazel 3323
Mısra: 6

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat 2.
Dünya, yeryüzü.

Vaşluñ âbı ile hicr odını teskîn idegör
Ser-te-ser yoksa yakar uşbu cihâni şereri

56. **cihân:**
Gazel 3077
Mısra: 6

Alem, cihan || Dünya hayatı, ömür.

Yagdurmasa bārânını bir lahza bu çeşmüm
Küllî bu cihân yana eger âh ide sine

57. **cihân:**
Gazel 3063
Mısra: 8

(Fars.) Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren,
kâinat II. Dünya, yeryüzü.

Şabâ sünbül saçından bü getürse
Olurdu bu cihân hürrem bizümle

58. **cihân:**
Gazel 3088
Mısra: 5

(Fars.) Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren,
kâinat II. Dünya, yeryüzü.

Fâş itdi cihân halkına çün sırrımı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sım [ile] zerse

59. **cihân:**
Gazel 3394
Mısra: 4

(Fars.) Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren,
kâinat II. Dünya, yeryüzü.

Yiridür 'âşiklaruñ ger kan yudarsa lüle-veş
Tek cihân içinde ol sen şād u handān gül gibi

60. **cihāna:-a**
Gazel 3095
Mısra: 5

(Fars.) Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren,
kâinat, kosmos II. Dünya, yeryüzü.

Kaşuñla gamzeñ iy dōst yiter cihāna fitne
N'eyler girüp busuya gīsularuñ kafada

61. **cihāna:-a**
Gazel 3098
Mısra: 9

(Fars.) Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren,
kâinat, kosmos II. Dünya, yeryüzü.

Kim ki dil virmez cihāna geçer istignā-y-ıla
İy Muhibbî bu tokuz mīnāyi sır bir seng-ile

62. **cihân:**
Gazel 3151
Mısra: 9

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat,
kosmos. 2. Dünya, yeryüzü. 3. teşmil. Bütün insanlar,
dünyâda yaşayan herkes.

İy Muhibbî çünki bilürsin ki fānīdür cihân
Gülşen içre bāde nüş it bir muşāhib yār ile

63. **cihānuñ:-uñ**
Gazel 3166
Mısra: 3

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat,
kosmos. 2. Dünya, yeryüzü. 3. teşmil. Bütün insanlar,
dünyâda yaşayan herkes.

Çöpçe gelmez 'aynuma uşbu cihānuñ gülleri
Hağ-i pâyından nigāruñ çünki bīrūnam yine

64. **cihân:**
Gazel 3244
Mısra: 8

1. Yaradılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat,
kosmos. 2. Dünya, yeryüzü. 3. teşmil. Bütün insanlar,
dünyâda yaşayan herkes.

‘Aşık gözine hâk-i der-i yâr var iken
‘Işk ehli n’ider uşbu cihân tütiyâsını

65. **cihân:**

Gazel 3329

Mısra: 10

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat, kosmos. 2. Dünya, yeryüzü. 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda yaşayan herkes.

İy Muhibbî dimeyeler merd saña merdâneler
Bilmeyesin bu cihân içinde yok u varuñı

66. **cihânuñ:-uñ**

Gazel 3330

Mısra: 2

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat, kosmos. 2. Dünya, yeryüzü. 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda yaşayan herkes.

Sebze-i hattı ihâta eyledi ruhsârını
Bü'l-‘aceb gösterdi naqs gör bu cihânuñ kârını

67. **cihânuñ:-uñ**

Gazel 3384

Mısra: 1

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat, kosmos. 2. Dünya, yeryüzü. 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda yaşayan herkes.

Bu cihânuñ nesi var zecr ü ‘anâdan ğayrı
Arasañ nesnesi yok derd ü belâdan ğayrı

68. **cihânuñ:-uñ**

Gazel 3496

Mısra: 2

1. Yarattılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat, kosmos. 2. Dünya, yeryüzü. 3. teşmil. Bütün insanlar, dünyâda yaşayan herkes.

Olalı tab‘um zemîn ü âsümânuñ yüğrûgi
Söz demidür kandadur gelsün cihânuñ yüğrûgi

cihân ‘ayvâresi:

1. **cihân ‘ayvâresi:--(n), -den**

Gazel 3003

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(beyitte) Dünyanın aldatıcılığı, hilekarlığı.

Cihân ‘ayvâresinden kıl kenâra
Ki mekr ü fitnesine yok şümâra

cihân bâğı:

1. **cihân bâğı:-i, -n, -a**

Gazel 3390

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya bahçesi. II Dünya.

Ol lefâfet ki Huzâ sen gül-i hamrâda kodı
Ne cihân bâğına virdi ne gül-i terde kodı

cihân ğavğaları:

1. **cihân ğavğaları:-lar, -i**

Gazel 3497

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bu dünyanın kavgaları, karmaşaları.

Gönlüme zülfün getürdi bu uzun sevdaları
Anuñ-ıçun başuma geldi cihân ğavğaları

cihân halkı:

1. **cihân halkı:-ın**

Gazel 3370

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya üzerinde yaşayan herkes, insanlar.

Bilmediler bili ile agzınıñ esrârını
Deng kılmışdur cihân halkın bu hayret ‘âlemi

2. **cihân halkı:-ı**

Gazel 3244

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ahali, bütün insanlar, dünyâda yaşayan herkes.

Bahr olsa devât cümle ağaçlar kalem eger
Yazmaya cihân halkı gönül mâcerâsını

cihân ‘ibret için:

1. **cihân ‘ibret için:**

Gazel 3342

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Herkese ders olsun, ibret olsun diye.

Gösterür ak u karasını cihân ‘ibret için
Eyledi anlara hayret-nümâ Zâl beni

cihân içi:

1. **cihân içi:**

Gazel 3008

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bütün dünyada bulunan kişiler ve varlıklar.

Bir büsesini aldı cân nağdine Muhibbî
İtmedi böyle assı kimse cihân içinde

cihân mülki:

1. **cihân mülki:-i, -n**

Gazel 3390

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihan ülkesi, memleketi II dünya.

Şem‘-i ruhsârı yakardı bu cihân mülkin eger
Luţf idüp ebr gibi zülfin aña perde kodı

2. **cihân mülki:-i, -n, -de**

Gazel 3396

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Cihan ülkesi, memleketi II dünya.

Bu Muhibbî hicr elinden dökmeyince kanlu yaş
Bu cihân mülkinde anuñ sırrı hiç fâş olmadı

cihâni başuma dar it-:

1. **cihâni başuma dar it-:**-di-ı, -um, -a, -di-um, -a
Gazel 3188
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Deyim**
Bir kimseyi çok sıkıntılı bir duruma sokmak.

Baña bu işi cümle yâr itdi
Giñ cihâni başuma dar itdi

cihâni tut-:

1. **cihâni tut-:**-ı, -mı
Gazel 3196
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Deyim**
Her tarafa yayılmak, her yeri kaplamak.

Gördüm gülün hevâsına gülşende bülbüli
Tutmuş cihâni na'ra-i âh-ıla gülğülü

cihânuñ:

1. **cihânuñ:**-uñ
Gazel 3127
Mısra: 3
1-Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat, âlem. 2-Dünya, yeryüzü.

Gözi bağlansun cihânuñ rüşenâsın görmesün
Çeşm-i şehlâni eger kim beñzedürse nergise

2. **cihânuñ:**-uñ
Gazel 3218
Mısra: 6
1-Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat, âlem. 2-Dünya, yeryüzü.

Aşar âh eylesem bir dem gözümüñ yaşı başumdan
Ki bād esdükçe cüş eyler cihânuñ cümle deryâsi

3. **cihânuñ:**-uñ
Gazel 3218
Mısra: 8
1-Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat, âlem. 2-Dünya, yeryüzü.

Giderse vādîye mecñün anı bî-ķayddur sanma
Üşüpdür başına anuñ cihânuñ cümle ğavğâsi

4. **cihânuñ:**-uñ
Gazel 3219
Mısra: 8
1-Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat, âlem. 2-Dünya, yeryüzü.

Yârsuz 'aynuma gelmez bu sekiz cennet benüm
Yâr-ıla hoşdur baña uşbu cihânuñ külheni

5. **cihânuñ:**-uñ
Gazel 3496
Mısra: 8
1-Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kâinat, âlem. 2-Dünya, yeryüzü.

Zülf-i şebdiziyle koşdum bu yaşum gülgünını
Öñdül aldum büsesin oldum cihânuñ yügrügi

cilve:

1. **cilvesini:**-si, -n, -i
Gazel 3075
Mısra: 4
Naz, işve, eda.

Gider 'aqlum zülfini depretdügince bād-ı şübh
Beñzedür dil cilvesini gülşenün tāvusına

2. **cilvelerle:**-ler, -le
Gazel 3320
Mısra: 6
Hoşa ğitmek, ilgi çekmek için takınulan çekici tavır, edalı davranış, kırıtma, naz, işve, eda.

Käkülün gülşende depret 'anber efsân eylesün
Zîb ü fer vir cilvelerle zâhir it tāvusuñı

cilve evle-:

1. **cilve eyle-:**-r, -di
Gazel 3180
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kırıtma, nazlanmak, işve yapmak.

Cilve eylerdi çemende nâz-ıla tāvüs-vâr
Murğ-ı dil şayd itmege şahbâz-ı bî-pervâ idi

cilve kıl-:

1. **cilve kıl-:**-sa
Gazel 3261
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hoşa ğitmek, ilgi çekmek için çekici tavır takınmak, edalı davranmak, kırıtma, naz yapmak II hoş ve latif bir şekilde görünmek, ortaya çıkmak, tecelli etmek.

Câme-i zer-baft ile ger cilve kılsa ol perî
Kim göre âşüfte vü ğayrân ola dilden berî

2. **cilve kıl-:**-sa
Gazel 3292
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hoşa ğitmek, ilgi çekmek için çekici tavır takınmak, edalı davranmak, kırıtma, naz yapmak II hoş ve latif bir şekilde görünmek, ortaya çıkmak, tecelli etmek.

Cilve kılsa ğüsn-i dilber zülfî müşğ 'anber saçar
Zîver ile ziyet itmişdür per-i tāvusını

cilve-i tāvüs:

1. **cilve-i řävüs:-a**

Gazel 3259

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tavus kuşunun cilvesi.

‘İşkuñ ne bilsün şivesin ol zāhid-i ĥalvet-nişin
Hiç öykünür mi cilve-i řävüsa murğ-ı ĥānegī

2. **cilve-i řävüs:-ı, -n, -ı**

Gazel 3327

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tavus kuşunun cilvesi.

Gülşen-i ĥüsn üzre zülfin ‘anber-efşān eylemiş
Gel temāşā eyle iy dil cilve-i řävüsını

3. **cilve-i řävüs:-ı**

Gazel 3373

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tavus kuşunun cilvesi.

Hālet-i ‘ışkı ne bilsün zāhid-i peşmīne-püş
Cilve-i řävüs[ı] hiç añlar mı murğ-ı ĥānegī

4. **cilve-i řävüs:-ı**

Gazel 3492

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tavus kuşunun cilvesi.

Hālet-i ‘ışkı ne bilsün zāhid-i peşmīne-püş
Cilve-i řävüsü hiç añlar mı murğ-ı ĥānegī

cilveler eyle:

1. **cilveler eyle:-ler**

Gazel 3449

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cilvelenmek, işveler yapmak.

Bu Muĥibbī yaşını āb-ı revān ister-iseñ
Cilveler eyle salın karşuma iy serv-i sehī

cilveler eyler:

1. **cilveler eyler:-ler, -r**

Gazel 3325

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Hoşa gitmek, ilgi çekmek için çekici tavır takınmak,
edālı davranmak, kırmak, naz yapmak II hoş ve latif bir
şekilde görünmek, ortaya çıkmak, tecellī etmek.*

Güller gelür her tarafa cilveler eyler
Bülbüller ider karşısına nāle [vü] zāri

cinān:

1. **cinān:-ı**

Gazel 3341

Mısra: 7

Cennetler.

Gül yüzüñ göre cinānı añmasa olmaz ‘aceb
Ger temāşā eyleye yāruñ gül-i bī-ĥārmı

cism:

1. **cismüm:-üm**

Gazel 3491

Mısra: 3

(Ar.) Cism, gövde.

Şöyle ĥāk oldı yoluñda cismüm iy serv-i ĥurām
Derd-ile āh eylesem eflāke ilte gerdümi

2. **cismümdeki:-üm, -de, -ki**

Gazel 3081

Mısra: 10

Beden, vücut.

Baĥr-i eşkümdе Muĥibbī uşbu cān-ı nātüvān
Ėarĥ olam diyü gelür cismümdeki şāl üstine

3. **cismümi:-üm, -i**

Gazel 3139

Mısra: 7

Beden, vücut.

Dāğlarla kim göre şahrā-yı ġamda cismümü
Zāğlar üşmiş sanur Mecnün-ı ‘üryān üstine

4. **cismüm:-üm**

Gazel 3208

Mısra: 7

Beden, vücut.

Virāne kıldı cismüm egerçi belā-yı hicr
Dil genc-ĥānesi tolu esrār ‘āşıkı

5. **cismümi:-üm, -i**

Gazel 3222

Mısra: 3

Beden, vücut.

Ėteş-i ‘ışk-ıla yakduñ cismümü ser-tā-ĥadem
Ėāl idüp ġam pütesi içinde pāk itdüñ beni

6. **cism:**

Gazel 3242

Mısra: 2

Beden, vücut.

Hiç olur mı ki diyem ‘ālemde var cānān iki
Bunı kim diye-bilür var cism içinde cān iki

7. **cismümi:-üm, -i**

Gazel 3271

Mısra: 7

Beden, vücut.

Küyuñda eger ölüř isem cismümü iy döst
Zinhār anı seglerüñe eyle sipārı

8. **cismümi:-ümi**

Gazel 3046

Mısra: 5

Beden, gövde, vücut.

Ṭāğlarla kim göre deşt-i belāda cismümi
Zāğlar konmuş sanur mecnün-ı ‘üryān üstine

9. **cismüñ:-ün**

Gazel 3049

Mısra: 7

Beden, gövde, vücut.

Niçe teşbîh idem ben sîme cismüñ
Bulunmaz bu tarāvet yāseminde

10. **cismüm:-(ü)m**

Gazel 3047

Mısra: 2

(Aşığıñ) bedeni, vücudu, gövdesi.

Āh kim hicrān şebinde toldı bagrum baş-ıla
Cismüm āhîr ġarğ olur çeşmümden akan yaş-ıla

11. **cismüm:-(ü)m**

Gazel 3123

Mısra: 12

(Aşığıñ) bedeni, cismi, vücudu.

Āsiyā-veş iy Muhibbî iki taş alup ele
Döğünüp cismüm benüm gendüm gibi un olmada

12. **cismi:-i**

Gazel 3322

Mısra: 9

(Aşığıñ) bedeni, cismi, vücudu.

Gözüm yaşı virürse tañ mı bu cismi ġarğa
Lā-büd kaçan sel olsa göttüre her giyāhı

13. **cismüm:-(ü)m**

Gazel 3383

Mısra: 2

(Aşığıñ) bedeni, cismi, vücudu.

N’eyleyem bizümle ol rûh-ı revān eğlenmedi
Kaldı cismüm gitdi bu cānum revān eğlenmedi

civān-merd:

1. **civān-merd:**

Gazel 3294

Mısra: 3

*Temiz, asil ve cömert yaratılışlı, âlicenap, mert, yiğit
(kimse), babayığit.*

Gerek ‘aşık saħî ola civān-merd
Vire ‘ışk yolına cān-ı şîrîni

cömerd ol-:

1. **cömerd ol-:-a**

Gazel 3118

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eli açık, ikramcı, kerem sahibi olma durumu.

Sevdiği yolında kim virmezse cān nā-kesdür ol
Cān viren cānān yolında şübhesüz cömerd ola

cü it-:

1. **cü it-:-se**

Gazel 3147

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Aşığıñ göz yaşının) Akarsu, çay, dere (gibi) olması.

Ḳaddini tölāb idüp eşkini cü itse Muhib
Çeşmi anuñ gözelerdür yir yir ol tölābda

cü kıl:

1. **cü kıl:-mak, -dur**

Gazel 3494

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gözyaşının çokluğunu ifade etmek için kullanılır.
Akarsu, ırmak, çay, dere (gibi) olmak.*

Çünkü olduñ iy gönül ol serv-ḳad āvāresi
Gözlerüñ yaşını cü kılmakdur anuñ çāresi

cüd u sehā:

1. **cüd u sehā:-dan**

Gazel 3384

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

El açıklığı ve cömertlik.

Ḳaşdum oldur ki virem cān u ciḥāmı yoluña
Yog-ımuş çünki hüner cüd u sehādan ġayrı

cüdā evle-:

1. **cüdā evle-:-r**

Gazel 3185

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayırarak, uzaklaştırmak, mahrum etmek.

Kim cüdā eyler bugün senden beni cānum gibi
Çāk çāk olsun görem çāk-i ġiribānum gibi

cüdā ol:

1. **cüdā ol:-ma, -du, -m**

Gazel 3370

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrı düşmek, uzak kalmak.

Ḥamdü-lillāh bir nefes ben olmadum ‘ışkdan cüdā
Virilüpdür ana rahminden maḥabbet ‘ālemi

cūlar ol-:

1. **cūlar ol-:-lar, -ur, -sa**

Gazel 3215

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Akarsu (gibi) olmak (akıp gitmesi bağlamında).

Cūlar olursa her yaña yaşum ‘aceb degül
Sevdüm çün ol sehā-ḳad ü yār-ı perî-veşi

cümle:

1. **cümle:**

Gazel 3004

Mısra: 2

Bütün, hep, tüm.

Baňa olsa leb-i sâkî yiter hem nuql u hem bâde
Olurdu 'iyy esbâbı ser-â-ser cümle âmâde

2. **cümle:**

Gazel 3250

Mısra: 3

Bütün, hep, tüm.

Mürde idi zinde kıldı cümle ezhârı şabâ
Tâze cân buldı kamusı irdi nefh-i 'İsevî

3. **cümle:**

Gazel 3133

Mısra: 5

Bütün, hep, tüm.

Neşâf esbâbını cümle müheyyâ itseler bir bir
Gehî nüş eylesem bâde gehî büse-kenâr olsa

4. **cümle:**

Gazel 3218

Mısra: 6

Bütün, hep, tüm.

Aşar âh eylesem bir dem gözümüñ yaşı başumdan
Ki bād esdükçe cüş eyler cihānuñ cümle deryası

5. **cümle:**

Gazel 3218

Mısra: 8

Bütün, hep, tüm.

Giderse vādīye mecnūn anı bî-ıyaddur sanma
Üşüpdür başına anuñ cihānuñ cümle gavğası

6. **cümle:**

Gazel 3253

Mısra: 4

Bütün, hep, tüm.

Kemend-i zülf ü hâliyle hadeng-i çeşm-i ebrûlar
Ne çâre kaflüme bunlar ki cümle eli bir itdi

7. **cümle:**

Gazel 3471

Mısra: 8

Bütün, hep, tüm.

Yâr kâmet getürse nâz-ıla
Uya cümle aña namâz ehli

8. **cümlesini: -si, -n, -i**

Gazel 3306

Mısra: 8

Bütün, hep, herkes.

Cem' eyledi 'uşşâkıñı küyında habîbüm
'Arz itdi cemâl cümlesini muhterem itdi

9. **cümle:**

Gazel 3156

Mısra: 3

1. Herkes, her şey. 2. Bütün, hep, tüm.

Bü-y-ile tolup 'âlem ola cümle mu'âttar
Dildâr kaçan nâz ile zülfini daraya

10. **cümle:**

Gazel 3156

Mısra: 8

1. Herkes, her şey. 2. Bütün, hep, tüm.

Ġam yükini yükletmege 'uşşâka dem-â-dem
'Işk husrevi beñzer ki dutar cümle kirâya

11. **cümle:**

Gazel 3199

Mısra: 2

1. Herkes, her şey. 2. Bütün, hep, tüm.

Hudâyâ sensin 'âlem pâdişâhı
Tapuñdur cümle mañlûkuñ penâhı

12. **cümle:**

Gazel 3213

Mısra: 3

1. Herkes, her şey. 2. Bütün, hep, tüm.

Mürde iken zinde itdi cümle ezhârı şabâ
Tâze cân buldu kamusı irdi nefh-i 'İsevî

13. **cümle:**

Gazel 3288

Mısra: 7

(Ar.) Bütün, hep, tüm.

H'âbda her ne didi cümle ferâmüş eyledüm
Gerçi dilden gitmeyüp tâ şubha dek tekrâr idi

14. **cümle:**

Gazel 3034

Mısra: 9

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine bağlı olan şeylerin tamamı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3. sıf. Bütün, hep, tüm.

Qarâr itmezdi dünyâda gezerdi 'âlemi cümle
Ger olmasa Muhibbî'ye hayâl-i yâr eglence

15. **cümle:**

Gazel 3188

Mısra: 1

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine bağlı olan şeylerin tamamı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3. sıf. Bütün, hep, tüm.

Baňa bu işi cümle yâr itdi
Giñ cihānı başuma dar itdi

16. **cümle:**

Gazel 3244

Mısra: 9

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine

bağlı olan şeylerin tamâmı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3. sıf. Bütün, hep, tüm.

Bahr olsa devât cümle ağaçlar kalem eger
Yazmaya cihân halkı gönül mâcerasını

17. cümle:

Gazel 3266

Mısra: 4

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine
bağlı olan şeylerin tamâmı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3.
sıf. Bütün, hep, tüm.

Cihân için nedür bilsem bu hây u hü u bu ğavgâ
Gelenler gitdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

18. cümle:

Gazel 3270

Mısra: 4

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine
bağlı olan şeylerin tamâmı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3.
sıf. Bütün, hep, tüm.

Sünbül saçın şâneledi ol perî-şifat
İtdi cahânı cümle ser-â-ser müşevveşi

19. cümle:

Gazel 3341

Mısra: 10

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine
bağlı olan şeylerin tamâmı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3.
sıf. Bütün, hep, tüm.

Nakd-i eşk-ile Muhibbî vaşl-ı yâra irmedi
Dîdeler cümle düketdi dirhem ü dînârını

20. cümle:

Gazel 3344

Mısra: 6

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine
bağlı olan şeylerin tamâmı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3.
sıf. Bütün, hep, tüm.

Gelse cefâ vü cevri dilâ olma muztarib
Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı

21. cümle:

Gazel 3349

Mısra: 6

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine
bağlı olan şeylerin tamâmı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3.
sıf. Bütün, hep, tüm.

Senüñ zîbâ cemâlünü görenler terk-i cân itse
'Aceb mi Yûsuf'ı görüp elini cümle zen kesdi

22. cümle:

Gazel 3371

Mısra: 8

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine
bağlı olan şeylerin tamâmı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3.
sıf. Bütün, hep, tüm.

Mâh-rûlarda bulunmaz umma dirlerdi vefâ
Her ne kim didiler ise cümle yalan olmadı

23. cümle:

Gazel 3376

Mısra: 8

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine
bağlı olan şeylerin tamâmı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3.
sıf. Bütün, hep, tüm.

Vücüduñ şehrinin dilber harâb olduğunı ister
'İmâret eyle [sen] iy dil yıkılsun cümle bünyâdı

24. cümle:

Gazel 3378

Mısra: 4

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine
bağlı olan şeylerin tamâmı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3.
sıf. Bütün, hep, tüm.

'Âlemde kaçan kışmet olındı ğam u şadî
Cümle ğam-ıla ğuşşa bu ben bî-dile düşdi

25. cümle:

Gazel 3385

Mısra: 2

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine
bağlı olan şeylerin tamâmı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3.
sıf. Bütün, hep, tüm.

Mihr ü meh olursa tañ mı saña cândan müşterî
Cümle hûblar ahteriniñ çünkü sensin ülkeri

26. cümle:

Gazel 3437

Mısra: 10

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine
bağlı olan şeylerin tamâmı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3.
sıf. Bütün, hep, tüm.

Muhibbî key sakın kesme ümîdüñ
Ki oldur cümle mücrimler penâhi

27. cümle:

Gazel 3439

Mısra: 9

1. Bir bütün meydana getirecek şekilde birbirine
bağlı olan şeylerin tamâmı. 2. zamir. Herkes, her şey. 3.
sıf. Bütün, hep, tüm.

Benüm-durur diyenler cümle gitdi
Cihân için nedür bu hü u hâyı

28. cümle: -nüñ

Gazel 3319

Mısra: 8

"Bütün, tüm" anlamında sıfat.

Şaf şaf olmuşlar güzeller karşı durmuşlar saña
Sensin bu dehr içinde cümleñ sensin şehi

29. cümle: -den

Gazel 3356

Mısra: 12

(Ar.) Bütün, hep, tüm.

Dimeñüz Mecnûn'a Mecnûn itdi çün dünyâyı terk
Cümleden halk-ı cihân içinde ol uslu gibi

cünün ol:

1. cünün ol:-dı

Gazel 3301

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Delirmek, çıldırmak.

Çıkup şeb-gün libās ile o meh bir şeb birün oldı
Görüp ol şekl-i ‘ayyārı hemān bu dil cünün oldı

cür’a:

1. cür’asını:--sı, --n, --ı

Gazel 3104

Mısra: 11

Damla, yudum.

Ger naşib ola içem lâ’l-i lebüñ cür’asını
Kâfirem ger heves ide bu gönül cām-ı Cem’e

2. cür’asını:-sı, -nı

Gazel 3412

Mısra: 9

Damla, yudum.

İçdi çün la’l-i lebüñ cür’asını
Şeyh iken bu Muhibbî şāb oldı

3. cür’añ:--ñ

Gazel 3113

Mısra: 5

Yudum, bir yudum II içki kabının dibinde kalan son yudum.

Ben hāke naşib ola cür’añ diyü iy dilber
Hāk üzre düşüp kaldum meyhāne bucagında

4. cür’ası:--(s)ı

Gazel 3117

Mısra: 5

Yudum, bir yudum. || İçki kabının dibinde kalan son yudum.

Cür’ası ola naşib ister-iseñ muğbeçenüñ
Yüri var meygedede yüzüñi pāmāl eyle

5. cür’asın:-sı, -n

Gazel 3174

Mısra: 21

Yudum, bir yudum. || İçki kabının dibinde kalan son yudum.

Gāh mest olup içürür baña ‘ışkuñ cür’asın
Geh gubār-ı ğam virüp hayrān ider gönlüm beni

6. cür’asın:-sı, -n

Gazel 3295

Mısra: 11

Yudum, bir yudum.

Maḥabbet cür’asın her kim Muhibbî ol ezel içdi
Ola mest-i ḥarābātī dura başında ḥumārı

7. cür’asın:-sı, -n

Gazel 3297

Mısra: 5

Yudum, bir yudum.

‘İşk cāmın cür’asın sundı baña nüş eyledüm
Zü-fünün-ı ‘ağldum gör nice şeydā eyledi

8. cür’asın:-sı, -n

Gazel 3331

Mısra: 11

Yudum, bir yudum.

Kendüden geçdi Muhibbî içeli ğam cür’asın
Dest-i hicrān vāy eger suna dolı peymāne[y]i

9. cür’a:

Gazel 3348

Mısra: 13

Yudum, bir yudum.

Māh-rūlar cür’a saçsa bu Muhibbî üstine
Hāk-i pāy-i dergehi ḥummār olaydı kāşki

cür’a nüş id:-

1. cür’a nüş id:--en

Gazel 3013

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir yudum içmek.

Mey-hāne gūşesinde turup cür’a nüş iden
Mescide varubanı alışmaz ‘avām-ıla

cür’adān-ı ‘ışk:

1. cür’adān-ı ‘ışk:--dan

Gazel 3228

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk muhafazası. (Cür’adān: Abdalların kemerlerine astıkları çaki, çakmak ve esrar mahfazası. || Aşğın gönlü.)

Kāyinātı seyr iderdün ser-te-ser ḥurşid-veş
Cür’adān-ı ‘ışkdan iy dil yiseñ esrārımı

cür’a-i cām:

1. cür’a-i cām:-uñ

Gazel 3434

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kadehin yudumu, bir damlası II kadehin dibinde kalan toru, son yudum.

Cür’a-i cāmıñ Muhibbî içdi ko öpsün lebüñ
Nuql için mey-ḥōra lāzımdur şekerlü leblebi

cür’a-i cām-i leb:

1. cür’a-i cām-i leb:-in, -den

Gazel 3222

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dudak kadehinin yudumu, bir damlası.

Cür'a-i cām-i lebinden irişe diyü naşīb
İy gönül kūy-ı hārābāt içre hāk itdūñ beni

2. **cür'a-i cām-ı leb:** -in, -den
Gazel 3405
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dudak kadehinin yudumu, bir damlası.

Cür'a-i cām-ı lebinden kim nigāruñ mest ola
Ma'ni-i 'aşk men' itmişdür anuñ taqririni

cür'a-i 'ışk:

1. **cür'a-i 'ışk:-ı**
Gazel 3247
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk yudumu.

Cür'a-i 'ışkı içüp kim aña fākat getüre
Öldüre anı amān virmeye tiz-āb gibi

2. **cür'a-i 'ışk:**
Gazel 3010
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk yudumu.

Ezel mey-hānesinden kim içüpdür cür'a-i 'ışkı
Ebed tā rüz-ı maşşerde bulınsa tañ mı mestāne

cür'a-i la'l-i leb:

1. **cür'a-i la'l-i leb:** --üñ, --le
Gazel 3118
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(sevgilinin) Kırmızı (şarap gibi olan) dudağının yudumu.

Cür'a-i la'l-i lebüñle eyle gönülüm pür-şafā
Niçeye dek dōstum āyine-i dil gerd ola

cürm:

1. **cürmümüze:** -üm, -üz, -e
Gazel 3433
Mısra: 7
Suç, günah, kabahat.

İçerüz bādeyi lık mu'terifüz cürmümüze
Hamdü-lillāh degülüz şüfī gibi tiryāki

2. **cürme:-e**
Gazel 3468
Mısra: 9
Suç, günah, kabahat, kusur.

Muhibbī vaqtıdır kıl cürme tevbe
Çü mular saña 'arz itdi dü rengi

3. **cürmüm:-üm**
Gazel 3312
Mısra: 9
Suç, kabahat.

Cürmüm bī-had ümmid dağı lık kavī
Umaram kim yazıla defter-i a'māle 'afi

cürm ü günah:

1. **cürm ü günah:-ı**
Gazel 3499
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Suç ve günah.

Bu maḥlūkuñ kamu sensin İläh'ı
N'ola 'afv eyleseñ cürm ü günāhi

cürm ü güneḥ:

1. **cürm ü güneḥ:-ı**
Gazel 3449
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Suç ve günah.

El uzadursa ser-i zülfüne dil asma anı
Çün yazılmaz delünün deftere cürm ü güneḥi

cüş evle:

1. **cüş eyle:-ı, -sün**
Gazel 3459
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Coşmak.

Bugün bu deyr-i 'ālemde kimün kim başda var hūşı
İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cüşı

cüş evle:-ı

1. **cüş eyle:-ı-r**
Gazel 3218
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Coşmak.

Aşar āh eylesem bir dem gözümün yaşı başumdan
Ki bād esdükçe cüş eyler cihānuñ cümle deryası

2. **cüş eyle:-ı-mış**
Gazel 3054
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Coşmak, coşup taşmak, galeyana gelmek, birdenbire hızlı bir şekilde akmak.

Vaşf-ı lebin mey işidüp hūmhānede cüş eylemiş
La'lin meger öpmek diler girdügi bu peymāneye

cüş id:-ı

1. **cüş id:-er**

Gazel 3241

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Coşmak.

Akmağ-ıla iki 'aynumdan benim bu kanlu yaş
Cüş ider âh eyldükçe her taraf deryâ gibi

cüş u hurüş eyle:

1. **cüş u hurüş eyle:-y, -e**

Gazel 3345

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Coşmak.

Derd-i dilüm şemmesini bahra söylesem
Cüş u hurüş eyleye deryâ benim gibi

cüş u hurüş id:-

1. **cüş u hurüş id:-er**

Gazel 3267

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Coşmak, coşup taşmak, galeyana gelmek, birdenbire
hızlı bir şekilde akmak, dolup taşmak, dalgalanmak.*

Deryâ-yı eşk her yaña cüş u hurüş ider
Âhum yiliyle dem-be-dem artar tēlâtımı

cüvân:

1. **cüvân:**

Gazel 3446

Mısra: 4

Genç, delikanlı. II Sevgili.

Komazsam tañ mıdur bir dem 'aşâ-yı âhı ben elden
Cüvân idüm ğam-ı 'ışkuñ çekelden beni pîr itdi

cüy:

1. **cüyü:-i, -n, -i**

Gazel 3455

Mısra: 2

İrmak II Aşığın gözyaşları.

Âba mâyil gördüm ol servüñ kad-i dil-cüyümü
Anuñ-ıçun ben revân itdüm bu yaşum cüyünü

cü(v):

1. **cülara:-lar, -a**

Gazel 3055

Mısra: 2

Akarsu, ırmak.

Yine bağlandı bu gönüm zülf-i 'anber-bülara
Gözlerüm yaşı 'acebdür dönmez ise cülara

cüybār it:-

1. **cüybār it:-me, --ñ**

Gazel 3100

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İrmağa dönmek -çok gözyaşı dökmek-.

Ol boyı servüñ Muhibbî irmege pā-būsına
Gözlerüm yaşını her dem cüybār itmeñ nice

cüy-ı bağdād:

1. **cüy-ı bağdād:**

Gazel 3359

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağdat ırmağı/çayı.

Gözlerüm yaşı degül eksük Muhibbî Dicle'den
Yaşuma kimdür diyen kim cüy-ı Bağdād olmadı

cüy-ı havāl:

1. **cüy-ı hayāl:-iñ**

Gazel 3298

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayal ırmağı.

Çeşmüñ cüy-ı hayālün ile âbādān iken
Eksilür sanma hayālün yāhū ol cū kalmadı

Ç

çag:

1. çağrı:-ı

Gazel 3260

Mısra: 1

Dönem, devir, zaman, mevsim.

Nigârün kaddi serv olmuş tamâmdur hüsninün çağı
Koñ aksun gözlerüm yaşı olupdur anuñ ırmagı

çâğı:

1. çağrı:

Gazel 3258

Mısra: 2

Zaman, vakit, mevsim.

Çemende güller açıldı cihânuñ zeyn olup bâğı
İdelüm serv-kadlerle irişdi 'işretün çağı

çağlavı çağlavı ak:

1. çağlavı çağlavı ak:-ar

Gazel 3411

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*(Gözyaşı) Çağlaya çağlaya coşkun sesler çıkararak
akmak.*

Gözüm yaşı revân oldı görüp sen serv-i bälâyı
Anuñçün hâk-i pâyüñda akar çağlavı çağlavı

çağur:

1. çağurur:-ur

Gazel 3263

Mısra: 1

*Herhangi birinin bir yere gelmesini istemek, davet
etmek.*

Dögünüp def çağurur her nefes nây
Nedür dünyâ için bu hü y u bu hây

çâh ol:

1. çâh ol:-up, -dur

Gazel 3372

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kuyu/çukur olmak.

Gülşen-i hüsninde yârün sunma el şeftâluya
Ġâfil olma kim aña key çâh olupdur ğabğabı

çâh-ı zakan:

1. çâh-ı zakan:

Gazel 3009

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

-Sevgilinin- Çene çukuru.

Siyâset eylesün her dem Muhibbî çeşm-i cellâdı
Ne ğam korkum budur nâ-geh ola çâh-ı zakan âgeh

çâh-ı zenah:

1. çâh-ı zenah:--da

Gazel 3078

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin çene çukuru II kuyu, zindan.

Zülfine dolaşan dili kor çâh-ı zenahda
Kalur ebed ol bend-ile zindân arasında

2. çâh-ı zenah:-da

Gazel 3381

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin çene çukuru II kuyu, zindan.

Çâh-ı zenahda habs-i mü'ebbed idüp nigâr
Câsüs diyü sakladı göñlüm ulagını

çäk:

1. çağında:-ı, -n, -da

Gazel 3113

Mısra: 1

Çağ, zaman, vakit.

Ol servi görüp sevdüm balalığı çağında
Hâk üzre yüzüm sürdüm su gibi ayagında

çäk çäk ol:-

1. çäk çäk ol:-sun

Gazel 3185

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parça parça olmak.

Kim cüdâ eyler bugün senden beni cānum gibi
Çäk çäk olsun görem çäk-i ğirbānum gibi

çäk eyle:-

1. çäk eyle:--dı

Gazel 3020

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yırtmak.

Kıya bakışlar-ıla bagrumı hün itdi gözi
Müjesi sînemi çäk eyledi hançer yirine

çäk eyle:

1. çäk eyle:-dü, -m

Gazel 3486

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parçalamak, yırtmak.

Yakamı yırtup çeküp bu sînemi çäk eyledüm
Nâle kıldum ağladum tâ kim mecâlüm var-ıdı

çäk id:-

1. **çäk id:-üben**

Gazel 3097

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parçalamak, yırtmak.

Kim ki şîrîn lebûñe dil vire Ferhâd-şıfat
Yakalar çäk idüben dâmen-i kühsâra düşe

2. **çäk id:-er**

Gazel 3207

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yırtmak.

İy Muhibbî şevk-ı ruhsârına karşı her seher
Gül kabâsın çäk ider çäk-i girîbânum gibi

3. **çäk id:-er, -em**

Gazel 3219

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yırtmak.

Yârı gördükçe niçe şabr ide divâne gönül
İhtiyâr elde degül çäk iderem pîreheni

çäk idelüm:

1. **çäk idelüm:**

Gazel 3025

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parçalanmak, yırtmak. (Goncaların yaprak açması.).

Lâleler gibi yine sîneyi pür dâğ idelüm
Gonca-veş çäk idelüm sîne gerüp anlar-ıla

çäk it:

1. **çäk it:**

Gazel 3425

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yırtmak, parçalamak.

Dilâ çün mevsim-i güldür mey-âlüd eyle dâmânı
İçüp şevk-ile ser-mest ol çeküp çäk it girîbânı

2. **çäk it:-meden**

Gazel 3473

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parçalamak, yırtmak.

Çäk itmeden yakañı cefâ-y-ıla dest-i dehr
Lâyık budur ki tutasın ‘uzlet yakasını

çäk it:-

1. **çäk it:-se**

Gazel 3144

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yırtmak.

Sînemi çäk itse tañ mı ol hilâl ebrü benüm
Anca sîne çäk olur çün fiğ-ı âteş-tâbda

çäk ol:-

1. **çäk ol:-a**

Gazel 3067

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yırtılmak, parçalanmak.

Bu Muhibbî sînesi oldı mağabbedten şikâf
Beñzer ol arza harâretten ki yir yir çäk ola

çäk ol:

1. **çäk ol:-ur**

Gazel 3144

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yırtılmak, parçalanmak.

Sînemi çäk itse tañ mı ol hilâl ebrü benüm
Anca sîne çäk olur çün fiğ-ı âteş-tâbda

çâker ol:-

1. **çâker ol:-up**

Gazel 3246

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kul, köle olmak.

Mekânuñ ‘âlem-i ‘ulyâ turaguñ cennet-i me‘vâ
Kapuñ derbânıdur Rıdvân olup çâker saña hürî

çäk-i girîbân:

1. **çäk-i girîbân:-lar**

Gazel 3154

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaka yırtmacı, yakanın kesilip açılmış olan yeri, yaka.

‘Âr u nâmûsı koyup koma melâmet yakasın
Yürî Mecnûn gibi sen çäk-i girîbânlar ile

2. **çäk-i girîbân:-um**

Gazel 3185

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaka yırtmacı, yakanın kesilip açılmış olan yeri, yaka.

Kim cüdâ eyler bugün senden beni cânım gibi
Çäk çäk olsun görem çäk-i girîbânım gibi

3. **çäk-i girîbân:-um**

Gazel 3207

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaka yırtmacı, yakanın kesilip açılmış olan yeri, yaka.

İy Muhibbî şevk-ı ruhsârına karşı her şehir
Gül kabâsın çâk ider çâk-i girîbânım gibi

çâk-i girîbân evle:-

1. **çâk-i girîbân eyle:-:di**

Gazel 3179

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzüntü ve kederle yakasını parçalamak.

‘İşk dâğın niçe pinhân eylesün dil sînede
Dest-i hayret birle çün çâk-i girîbân eyledi

2. **çâk-i girîbân eyle:-:di**

Gazel 3183

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzüntü ve kederle yakasını parçalamak.

‘İşkın izhâr itdi dil gösterdi sînem dâğın
Şevk-ile sermest olup çâk-i girîbân eyledi

çâk-i girîbân id:-

1. **çâk-i girîbân id:-:--üben**

Gazel 3069

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaka paça yırtma || kendinden geçme.

Mest olup çâk-i girîbân idüben tâ dâmen
Vâlih ü ‘âşık u âşüfte vü rüsvâ lâle

çâk-i pîrehan id:-

1. **çâk-i pîrehan id:-:--er**

Gazel 3051

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gömleği yırtmak.

Çâk-i pîrehan ider olalı şeydâ lâle
Bâde nüş ideli oldı yine rüsvâ lâle

çal:

1. **çala:-a**

Gazel 3456

Mısra: 8

(Mûsikî âletlerinin veya ses çıkarmaya yarayan boru, çan, çingirak, kampana vb.nin) Vurmak, üflemek veya gerekeni yapmak sûretiyle ses çıkarmasını sağlamak.

Terennümlerle hâletler dilerseñ kim vire bezme
Bu şî'r-i dil-keşi öğret ki tâ muṭrîb çala ‘üdi

2. **çal:**

Gazel 3150

Mısra: 3

(Mûsikî âletlerinin veya ses çıkarmaya yarayan boru, çan, çingirak, kampana vb.nin) Vurmak, üflemek veya gerekeni yapmak sûretiyle ses çıkarmasını sağlamak.

Nâle eyle iy gönül çal sînemün ṭanbürünü
Ola kim bir dem turup güş ide dilber sâzuma

çâre:

1. **çâresine:-sî, -ne**

Gazel 3021

Mısra: 10

Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

Bu Muhibbî yanar ‘ışkıyla anuñ şem‘ gibi
Âh kim bir meded olmadı anuñ çâresine

2. **çâre:**

Gazel 3058

Mısra: 2

Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

İy şabâ bu derdmendüñ hâlini var yâra de
Bulmadı hicrân şebinde derdine bir çâre de

3. **çâre:**

Gazel 3295

Mısra: 9

Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

Gözüm yaşına garğ oldum bulunmaz derdüme çâre
Getürmedi meger devrân benüm gibi dil-efgârı

4. **çârecüğü:-cüğ, -i**

Gazel 3452

Mısra: 2

Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

‘Arz-ı hüsñ eyle hicâb eyleme cân pârecüğü
Zahmumuñ merhemi bî-çâre dilüñ çârecüğü

5. **çâresi:-s, --i**

Gazel 3223

Mısra: 4

1. İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol. 2. İlâç, devâ, tedbir. 3. Kurtuluş yolu.

Derd-i ‘ışka döstlar ‘âlemde gördüm çâre yok
Arayup buldum ki âhîr ölmek imiş çâresi

6. **çâresi:-s, --i**

Gazel 3494

Mısra: 2

1. İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol. 2. İlâç, devâ, tedbir. 3. Kurtuluş yolu.

Çünkü olduñ iy gönül ol serv-kaç âvâresi
Gözlerüñ yaşını cü kılmakdur anuñ çâresi

çâre bul:-

1. **çâre bul:-:--ma, --du, --m**

Gazel 3074

Mısra: 4

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Bir meseleyi halletmeye çalışmak, çözüm yolu aramak.

Bin süvâl itsem dönüp virmez baña bir kez cevâb
Bulmadum bir çâre derdâ gonca-i hāmūşına

çâre bulun-:

1. **çâre bulun-:** *-ma, -y, -a*

Gazel 3289

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deva bulmak, tedavi etmek; sıkıntıyı çözümlmek.

‘İşka kim dolaşa bulunmaya bir çâre aña
Tâ ki urmaya alup başa daşı daşa başı

çâre gelmeve:

1. **çâre gelmeve:** *--me, --y, -e*

Gazel 3044

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Çare olmak, deva olmak.

Dil derdine var mı Muhibbî devâ didüm
Ölmekden artuk didi aña çâre gelmeye

çâre ne:

1. **çâre ne:**

Gazel 3356

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çare nedir, çare yok; yapılacak bir şeyin olmaması, elden hiçbir şeyin gelmemesi.

Haftını gördüm nigârūñ didüm âh geldi ecel
Çâre ne rûz-ı ezelden alnuma yazu gibi

çâre ol-:

1. **çâre ol-:** *--ma, --dı*

Gazel 3052

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir meseleyi halletmek, çözüm yolu bulmak.

Benî âdemden olmadı özine gördi bir çâre
Vuḥūşa ‘arz-ı hâl-içün varur Mecnūn küh-ı Necd’

2. **çâre ol-:** *--ma, --y, --a*

Gazel 3085

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir meseleyi halletmek, çözüm yolu bulmak.

Gönlüme didüm ‘aşıkam ‘ışkuñ ‘ilâcı ne
Eydür baña ki olmaya çâre ‘ilâcına

çâre vok:

1. **çâre yok:**

Gazel 3415

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

I. Çözüm; çıkar yolunun olmaması. II. İmkânı yok; mümkün değil.

Gül yüzine dil virelden zâr gördüm kendümi
Derde bildüm çâre yok nâ-çâr gördüm kendümi

2. **çâre yok:**

Gazel 3223

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çözüm yolunun, çıkar yolunun bulunmaması. II Tedavi, ilaç vesairenin fayda etmemesi.

Derd-i ‘ışka dōstlar ‘âlemdede gördüm çâre yok
Arayup buldum ki âhîr ölmek imiş çâresi

3. **çâre yok:**

Gazel 3234

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çözüm yolunun, çıkar yolunun bulunmaması II tedavi, ilaç vesairenin fayda etmemesi.

‘İşka düşdüm şabrdan özge bu derde çâre yok
Kim-durur tağyîr ide benden Muhibbî kısmeti

4. **çâre yok:**

Gazel 3340

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çözüm yolunun, çıkar yolunun bulunmaması II tedavi, ilaç vesairenin fayda etmemesi.

Hicrūñ şebinde gördi ki hîç şubḥa çâre yok
Nâ-çâr olup dil didi olam nihâyeti

çarh:

1. **çarhdan:** *-dan*

Gazel 3276

Mısra: 10

Felek, âlem, dünya.

Luṭf idüp dilber Muhibbî baña bendem diyeli
Görürem çarhdan yüce bu devlet ü iḳbâlîmi

2. **çarhuñ:** *-uñ*

Gazel 3432

Mısra: 7

Far. is. Sema, felek, baht, talih., dünya.

Āhum duḥānı düpdüz çarhuñ yüzini dutdı
Görinmez ise tañ mı göklerde zer çerâğı

3. **çarhuñ:** *-uñ*

Gazel 3442

Mısra: 8

Dünya, felek, talih, baht.

Çeker ‘aşık ‘acebdür bār-ı ‘ışkı
Çekemez anı bu çarhuñ kaṭarı

4. **çarha:** *--a*

Gazel 3126

Mısra: 4

Fars.1.Çark,dönen tekerlek,tekerlek gibi dönen şey.
2. Gökyüzü,kainat,felek,âlem,dünya.

Hicrân şebinde sîne döğüp nâle eylesem
Düşer şadâ-yı âhum ile çarha gülgula

5. çarh:

Gazel 3148

Mısra: 3

1. Çark, dönen tekerlek, tekerlek gibi dönen şey. 2. Gökyüzü, kâinat, felek, âlem, dünya. 3. mec. Tâlih, baht, zaman, devran.

Çarh elinden inlesem tölâb-veş olmaz ‘aceb
Gözlerüm yaşı dönüpdür âsiyâbuñ ‘aynına

6. çarh:

Gazel 3375

Mısra: 9

1. Çark, dönen tekerlek, tekerlek gibi dönen şey. 2. Gökyüzü, kâinat, felek, âlem, dünya. 3. mec. Tâlih, baht, zaman, devran.

Çarh elinden göz yaşın dökseñ inen incinme kim
Yüzini hâke sürüpdür niçe merdüm-zâdeyi

7. çarha:-a

Gazel 3179

Mısra: 3

1. Çark, dönen tekerlek, tekerlek gibi dönen şey. 2. Gökyüzü, kâinat, felek, âlem, dünya. 3. Tâlih, baht, zaman, devran.

Zühd-ile takvâ binâsın çarha ırgürmiş-iken
Geldi çün tûfân-ı mey hâk-ile yeksân eyledi

8. çarha:-a

Gazel 3419

Mısra: 4

1. Çark, dönen tekerlek, tekerlek gibi dönen şey. 2. Gökyüzü, kâinat, felek, âlem, dünya. 3. Tâlih, baht, zaman, devran.

Kıldı zemîni derya yaşum yînilmez oldı
Âhum urüc idelden çarha tarrâka düşdi

9. çarhuñ:-uñ

Gazel 3275

Mısra: 8

1. Gökyüzü, kâinat, felek, âlem, dünya. 2. Tâlih, baht, zaman, devran.

Çaddümi ya eyleyüp atdum yine âh okların
Dimedi çarhuñ geçürdüm bu tokuz kalkanını

10. çarhuñ:-uñ

Gazel 3440

Mısra: 3

1. Gökyüzü, kâinat, felek, âlem, dünya. 2. Tâlih, baht, zaman, devran.

Tîr-i âhum geçdi bu çarhuñ tokuz kalkanını
Bükeli çaddümi cevriyle benüm ol ya gibi

11. çarhuñ:-uñ

Gazel 3468

Mısra: 7

1. Gökyüzü, kâinat, felek, âlem, dünya. 2. Tâlih, baht, zaman, devran.

Tokuz mînâsını sıdı bu çarhuñ
Kim atdı râh-ı istiğnâda sengi

12. çarhuñ:-uñ

Gazel 3478

Mısra: 7

1. Gökyüzü, kâinat, felek, âlem, dünya. 2. Tâlih, baht, zaman, devran.

Görinen çarhuñ kenârında anı sanmañ şafağ
Süz-ı âhumdur anuñ dâmânına âteş kodı

çarh ur-:

1. çarh ur-:-ur

Gazel 3204

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dönmek, devretmek.

‘İşk âteşiyle yandı bu dil bil ki cân dağı

‘İşka düşeli çarh urur âsümân dağı

çarh-ı felek:

1. çarh-ı felek:

Gazel 3391

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feleğın çarkı, dönen felek, gök kubbe II tâlih, baht, kader.

Ben dir-idüm ki kapuñdan meger ölem ırılam

Baña bu çarh-ı felek eyledi çaddârlığı

çarh-ı gerdân:

1. çarh-ı gerdân:

Gazel 3139

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dönen felek/dünya.

Şek degül tâkat getürmez bil taħarrük eylemez

Kosalar bâr-ı gamum bu çarh-ı gerdân üstine

çarh-ı hoķka-bâz:

1. çarh-ı hoķka-bâz:--a

Gazel 3049

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hokkabaz dünya.

Nazar eyle bu çarh-ı hoķka-bâza

Ne lu‘betler görünür râsitinde

çarh-ı lâciverd:

1. **çarh-ı lâciverd:**

Gazel 3207

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Laciverd renkli felek.

Niçe yıllardur ki devr eyler bu çarh-ı lâciverd
Görmedi bir hüb-rüşen mâh-ı tabânum gibi

çarh-ı zâlim:

1. **çarh-ı zâlim:**

Gazel 3007

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zalim felek.

Şad hezârân cân u dil bağlandı her bir müyına
Çarh-ı zâlim âh ırgürmedi âhır küyına

çâsnı:

1. **çâsnı:**

Gazel 3178

Mısra: 6

Lezzet, tat.

N'eyler ol âb-ı hayâtı ya şarâb-ı kevseri
La'l-i dilberden kime ola müyesser çâsnı

çâre:

1. **çâre:**

Gazel 3008

Mısra: 12

Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol.,

Derd-ile eyledüm âh dutdı cihânı düpdüz
Çıkmaga çâre var mı kaldum duhân içinde

2. **çâre:**

Gazel 3017

Mısra: 3

Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol.,

Nazar eyle görüp hâlüm benüm derdüme bir çâre
Senüñ 'ışkuñda iy meh-rü Huzâ bilür ki şadıqvan

3. **çâre:**

Gazel 3018

Mısra: 6

Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol.,

Rahm eyle eyâ zâlim-i devrân-ı cefâkâra
Ben bulımadum derdüme bir çâre esirge

4. **çâre:**

Gazel 3023

Mısra: 10

Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol.,

Zulmet-i gamda yine kaldı Sikender gibi dil
İy Muhibbî çâre ne uymaduñ evvel sözüme

çehre:

1. **çehrede:-de**

Gazel 3208

Mısra: 12

Yüz, surat, sima.

Kaşdum budur ki 'ışkuñı pinhân idem velî
İzhâr itdi çehrede âsar 'aşığı

2. **çehrem:-m**

Gazel 3118

Mısra: 10

Yüz, suret, çehre, sima. II Âşığın yüzü.

Didiler gel vir Muhibbî bize 'ışkuñdan nişân
Didüm eşküm surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

3. **çehrem:-m**

Gazel 3294

Mısra: 7

Yüz, suret, çehre, sima. II Âşığın yüzü.

Yaşum sîm ü tîr-i zer ola çehrem
Gerekmez dehrûñ sîm ü zerini

4. **çehre:**

Gazel 3307

Mısra: 2

Yüz, surat, görünüş.

Geçdi dirîğ guşşa ile 'ömr-i cevânı
Surh idi ezel şimdi bulup çehre hâzânı

5. **çehreñde:-ñ, -de**

Gazel 3291

Mısra: 6

Yüz, surat, sîmâ.

Sırr-ı 'ışkı saklamaz-ısañ dilâ olur 'ayân
Zerd çehreñde gören bu eşk-i gülgün rengüñi

çek-:

1. **çekmedi:-me, -di**

Gazel 3092

Mısra: 6

Katlanmak, tahammül etmek.

Belâ-keş inlertüz Mecnûn [u] Ferhâd
Velî her birisi çekmedi bence

2. **çekmege:-mek, -e**

Gazel 3260

Mısra: 9

Dayanmak, katlanmak, tahammül etmek.

Agırdur bâr-ı gam gâyet anı çekmege yok tâkat
Muhibbî çün degül mümkün götürmek bir ulu tagı

3. **çekdüm:--dü, --m**

Gazel 3410

Mısra: 1

-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Şol kadar çekdüm belâ deştinde ğam hicrânını
Üns dutdı derde aınmaz bu gönül dermânını

4. çekmek:-mek

Gazel 3256

Mısra: 10

-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Didiler tākāt getürmez kimseler bār-ı ğama
İy Muhibbî sen anı çekmek gereksin ner gibi

5. çekmek:-mek

Gazel 3479

Mısra: 9

-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefâ çekmek revâ
Gönlümün tahtındaki sultâna beñzetdüm seni

6. çekmedi:-me, -di

Gazel 3482

Mısra: 4

-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Görmedi küh-ı belâ içre belâyı kühken
Çekmedi hicrânı Mecnûn bu dil-i şeydâ gibi

7. çeküp:-üp

Gazel 3156

Mısra: 13

(Bir şeyi bulunduğu yerden) Kendine doğru
getirmek, kendine yaklaşmak.

Pehlûya çeküp kuçmag olur idi nigârı
Vuşlatda Muhibbî girmese pîrâhen araya

8. çeküp:-üp

Gazel 3212

Mısra: 5

-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Çeküp bār-ı ğama tākāt getürdüm
Gören dir görmedük biz böyle merdi

9. çekdügüm:-düg, -üm

Gazel 3481

Mısra: 5

-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Dir idüm küh-ı belâda çekdügüm bir bir aña
Ol lebi şîrîn şeker-güftârı görsem bir dağı

10. çekse:-se

Gazel 3248

Mısra: 4

Bir hâlin kuvvetle baskı ve etkisi altında olmak, o
hal içinde bulunmak, o hâle uğramak, dūçar olmak.

Her kim ki cihân ni'metini yiye hırş-ıla
Elbette anuñ çekse gerek imtilâsını

11. çeküben:-üben

Gazel 3258

Mısra: 4

1. Benzemek. 2. (İçki) İçmek. 3. (İspirto, rakı, gül
yağı gibi şeyleri) İmbikten geçirmek sûretiyle elde etmek,
damutmak. 4. Sıkıntı ve üzüntü duyarak yaşamak, ızdırıp
içinde olmak.

Elüñde cām-ı rindâne içüp mey gibi dil şâf ol
Çeküben lâle-veş nüş it dağı bagruña yak dāğı

12. çekdüm:-dü, -m

Gazel 3356

Mısra: 15

(Cetvel, çizgi, hat, kenar vb. kelimelerle) Çizmek,
çizerek uzatmak.

SİNEME çekdüm elifler serv-quadler yādına
Kuçaram tâ şubh olunca baña hem pehlü gibi

13. çekeli:-eli

Gazel 3273

Mısra: 11

-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Muhibbî çekeli bār-ı ğam-ı 'ışkı bu 'âlemde
Cihân çeşmine görünmez hemân ancak hayâl oldu

14. çekeli:-eli

Gazel 3311

Mısra: 9

-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Çekeli hicrûñ firâkın bu Muhibbî müreddür
Eyledi 'İsî-nefes vaşluñla anı zindegî

çek:

1. çekelden:-elden, -, -

Gazel 3446

Mısra: 4

Katlanmak, tahammül etmek.

Komazsam tañ mıdur bir dem 'aşâ-yı âhı ben elden
Cüvân idüm ğam-ı 'ışkuñ çekelden beni pîr itdi

2. çeken:-en

Gazel 3260

Mısra: 8

(Bir şeyi bulunduğu yerden) Kendine doğru
getirmek, kendine yaklaşmak.

Bi-ğamdillâh gider oldum ser-i küyına dildârûñ
Velî bilmem çeken anda suyu mı yâhû topağı

3. çeker:-er

Gazel 3326

Mısra: 7

(Bir şeyi bulunduğu yerden) Kendine doğru
getirmek, kendine yaklaşmak.

Bî-ihtiyâr bu dili kendüye yâr çeker
Yokdur cihânda bir aña beñzeye dil-keşi

4. çeker:-er

Gazel 3362

Mısra: 7

(Bir şeyi bulunduğu yerden) Kendine doğru getirmek, kendine yaklaşmak.

Yâ gibi çeker kendine her dem rakîbi yâr
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi

5. **çeker:-er**

Gazel 3442

Mısra: 7

(İstenilmeyen bir durum ve olayı) yaşamak zorunda kalmak.

Çeker 'âşık 'acebdür bâr-ı 'ışkı
Çekemez anı bu çarhuñ kaţarı

6. **çeker:-er**

Gazel 3480

Mısra: 8

(Bir şeyi veya bir kimseyi hareket ettirerek bulunduğu yerden) Başka bir yere doğru götürmek, hareket ettirip sürüklemek.

Ne kadar ursañ cefâ vü cevri ü hicrânunü yükin
Mest üstürdür çeker dil yirde koymaz bârını

7. **çekmez:-mez**

Gazel 3353

Mısra: 4

Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek; güç durumlara dayanmak, katlanmak; asmak.

Cevri ü cefâyı eyleme cânâ rakîbüñe
Çekmez o bârı degmede ol har benüm gibi

8. **çekmek:-mek**

Gazel 3095

Mısra: 9

Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek; germek.

'İşkuñ kemânı pekdür her kim ki çekmek ister
Derd ü belâ vü miñnet aña gerek kepâde

9. **çekdi:-di**

Gazel 3451

Mısra: 4

(Bir şeyi veya bir kimseyi hareket ettirerek bulunduğu yerden) Başka bir yere doğru götürmek, hareket ettirip sürüklemek.

Zülfün hevâsı başuma bildüm belâ-y-ımış
Çekdi kemend-i miñnete âh ol belâ beni

10. **çeküp:-üp**

Gazel 3486

Mısra: 3

(Bir kimseyi) Çekmek, çekiştirmek.

Yakamı yırtup çeküp bu sîneni çâk eyledüm
Nâle kıldum ağladum tâ kim mecâlüm var-ıdı

11. **çekmiş:-miş**

Gazel 3102

Mısra: 7

Çekmek, engel koymak.

Halkadur hüsünün haţuñ çekmiş aña ceşş-i Habeş
Kaşid ider mi kâfir olmasa harâb-ı Ka'be'ye

12. **çekte:-e**

Gazel 3308

Mısra: 5

(Bir şeyi bulunduğu yerden) Kendine doğru getirmek, kendine yaklaşmak.

'İşk miñnâsı kendüye çekte âhen ise
Kimse görmedi anuñ gibi bir dil-keşi

13. **çekemedüm:-e, -me, -dü, -m**

Gazel 3252

Mısra: 4

1. Bir hâlin kuvvetle baskı ve etkisi altında olmak, o hal içinde bulunmak, o hâle uğramak, düçar olmak. 2. -e katlanmak, -e tahammül etmek.

Çavs-i kûzah gerçi baña kepâdedür
Ammâ ki katı çekemedüm 'ışk yasını

14. **çekemez:-e, -mez**

Gazel 3442

Mısra: 8

Taşımak, taşıma gücü olmak.

Çeker 'âşık 'acebdür bâr-ı 'ışkı
Çekemez anı bu çarhuñ kaţarı

15. **çeken:-en**

Gazel 3483

Mısra: 10

Suyu ve nemi emmek, içine almak, içmek.

Küy-ı cânâna Muhibbî yine dil oldı revân
Beñzer ol miskîni çeken suyu topragi gibi

çeküp:

1. **çeküp:**

Gazel 3425

Mısra: 2

Bir şeyi bir yere (kenara, köşeye) çekmek.

Dilâ çün mevsim-i güldür mey-âlüd eyle dâmânı
İçüp şevk-ile ser-mest ol çeküp çâk it giribânı

çemen:

1. **çemenümle:--üm, --le**

Gazel 3106

Mısra: 8

Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer. 2. Taze yeşil ot.

Güller bitürüp çevremi yaşum çemen itdi
Seyr eyle dilâ gönülün açılusun çemenümle

2. **çemeni:-i**

Gazel 3450

Mısra: 1

Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer. 2. Taze yeşil ot.

İy kaduñ serv ü saçuñ sünbül ü haţuñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenün şad çü meni

3. **çemende:-de**

Gazel 3167

Mısra: 1

Çimen, yeşillik yer.

Ne haddün gibi bir gül var çemende
Dişün mænendi dür olmaz 'Aden'de

4. **çemende:-de**

Gazel 3180

Mısra: 5

Çimen, yeşillik yer.

Cilve eylerdi çemende nâz-ıla fâvüs-vâr
Murğ-ı dil şayd itmege şahbâz-ı bî-pervâ idi

5. **çemen:**

Gazel 3152

Mısra: 7

Çimen, yeşillik yer.

Kabrum üzre her çemen söyler cefâsın ol mehûn
Kim gelüp bir dem nazar kılrsa mezârum taşına

6. **çemeni:-i**

Gazel 3283

Mısra: 1

Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer, bahçe.

Salın iy serv-i sehî nâz-ıla seyr it çemeni
Cân fedâ ide gören diye saña cân-ı meni

7. **çemende:-de**

Gazel 3069

Mısra: 1

Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik.

Yir yirin oldı çemende yine peydâ lâle
Eline aldı gelüp bâde-i hamrâ lâle

8. **çemen:**

Gazel 3070

Mısra: 3

Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik.

Nev-bahâr ile bezendi sebzâr oldı çemen
Bu şafâdan zer saçır mihr-i cihân-tâb üstine

9. **çemen:**

Gazel 3395

Mısra: 11

Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik yer.

Çemen seyrânın eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pâyına yüz sürmek akar gâh togru gâh egri

10. **çemen:**

Gazel 3479

Mısra: 7

Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik yer.

Lâleler tutmuş çemen etrâfını görüp didüm
Sineden yir yir dökilen kana beñzetdüm seni

11. **çemende:-de**

Gazel 3015

Mısra: 6

Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik yer.

Gülün hâr olalıdan hem-nişini
Ötüp feryâd ider bülbül çemende

12. **çemende:-de**

Gazel 3258

Mısra: 1

Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik yer.

Çemende güller açıldı cihânun zeyn olup bâğı
İdelüm serv-kadlerle irişdi 'işretün çagı

13. **çemende:-de**

Gazel 3441

Mısra: 4

Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik yer.

Mecnûn gibi sinesine tâze dâğ urup
Kurdı çemende Leylî gibi gül otagını

14. **çemeni:-i**

Gazel 3219

Mısra: 12

Çimen, yeşillik yer.

Hicr-ile öldürüp itseñ bu Muhibbî'yi halâş
Çok du'âlar idiserdür saña kabri çemeni

15. **çemeni:-i**

Gazel 3262

Mısra: 1

Çimen, yeşillik yer.

Yine iy serv-i hıram nâz-ıla seyr it çemeni
Ser-tâ-be-ka-dem âşüb-ı dil ü cân-ı meni

çemen it:-

1. **çemen it:--di**

Gazel 3106

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çimen, yeşillik olmak.

Güller bitürüp çevremi yaşum çemen itdi
Seyr eyle dilâ gönlün açılson çemenümle

çember:

1. **çemberi:-i**

Gazel 3453

Mısra: 6

Daire şeklinde olan, halka. II Sevgilinin kıvrım kıvrım olan saçı.

La'lün olmuş cân u dil meyhânesi iy muğbeçe
Yiridür zülfün nişân-ıçun dikerse çemberi

2. **çember:**

Gazel 3458

Mısra: 8

Çember, kıvrık saç teli. II Cambazın çember içinden geçme oyunu sebebiyle kıvrık saç teli çembere benzetilmiştir.

Kaşların kurmak ne mümkün olmasa kullāb-ı zülf
Çenber olmuş başları bir yire gelmiş nâ gibi

çeng:

1. **çengüni:-üñ, -i**

Gazel 3291

Mısra: 8

Savaş, muharebe.

Haft[ı] kâfirdür huruc itmek diler dîn kaşdına
Ruĥların müslim geçer göster anuñla çengüni

2. **çeng-ile:-ile**

Gazel 3338

Mısra: 3

Harba benzeyen bir çeşit telli çalgı.

Güşum tolı çeng-ile nâyüñ şadâsıdur
İy pend-gü başuñla eyle naşihâti

3. **çenge:-e**

Gazel 3135

Mısra: 5

Yay şeklinde eğri, Türk musikisinde kullanılmış bir alet. II Aşığın çeng gibi iki büklüm olmuş bedeni.

Dönelden kâmetüm çenge şeb-i hicründe iy dilber
Zebân-ı hâl-ıla hûlar gelür derd-ile feryâda

4. **çenge:-e**

Gazel 3276

Mısra: 2

Far. Savaş.

Nâlemi güş eyleyenler bilür ancak hâlümi
Çenge teşbih eyledi kim gördi kıdd-i dâlumı

5. **çengüni:-üñ, -i**

Gazel 3291

Mısra: 1

Harba benzeyen bir çeşit telli çalgı.

Muṭribâ gel nâleme uydur gelüp sen çengüni
Ehl-i meclis ḥasret olsun işidüp âhengüni

çeng ol:-

1. **çeng ol:-aldan**

Gazel 3124

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çeng haline gelmek, çeng gibi iki büklüm olmak II eğilmek, iki büklüm olmak II (çeng: Yay şeklinde eğri, Türk musikisinde kullanılmış bir âlet).

Muḥibbî'nün olaldan kâmeti çeng
Uyup nâlişler eyler söz ü sâza

2. **çeng ol:-alı**

Gazel 3148

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çeng haline gelmek, çeng gibi iki büklüm olmak II eğilmek, iki büklüm olmak II (çeng: Yay şeklinde eğri, Türk musikisinde kullanılmış bir âlet).

Bâr-ı ğamdan miḥnet-ile kâmetüm çeng olalı
Sinemün nâlişleri döndi rebâbuñ aynına

çeng ü çığâne:

1. **çeng ü çığâne:-y, -i**

Gazel 3335

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Çeng (Bir çeşit çalgı aleti.) ve çingene.

Hem çü şürâhî gibi sücüd pây-ı sâğara
Eyle serv ü naleyi çeng ü çığâne[y]i

çeng ü nây:

1. **çeng ü nây:-ıla**

Gazel 3158

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çeng ve ney.

İy dil geçür 'ömrünü her dem şafâ-y-ıla
Mehtâba karşı 'ıyş ideğör çeng ü nây-ıla

çeng ü 'üd:

1. **çeng ü 'üd:**

Gazel 3180

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Harba benzeyen bir çeşit telli çalgı ve mızrapla çalınan bir çalgı.

Na'ra-i mestân-ıla inler Muḥibbî çeng ü 'üd
Muttasıl deyr-i muğân tâ şubḥa dek ğavgâ idi

çengi:

1. **çengi:**

Gazel 3468

Mısra: 4

Çarpıp, def, zil veya kaşık çalarak oynayan oyuncu kadın, rakkase.

Sakın meyl itme aldanma şarâba
Eger ol bezme Zühre ola çengi

çerâğ:

1. **çerâğ:-ı**

Gazel 3360

Mısra: 5

(□□□□) i. (Fars. çerâğ) 1. Yağ kandili ve genellikle mum, meş'ale gibi ışık veren şey. 2. Işık, alev.

Tekye-i 'ışkuñ çerâğı şu'lelenmezdi eger
Yakmasam dem dem ben anda bu yüregüm yağını

2. **çerâğ:-ı**

Gazel 3432

Mısra: 1

(□□□□) i. (Fars. çerâğ) 1. Yağ kandili ve genellikle mum, meş'ale gibi ışık veren şey. 2. Işık, alev.

'Işkuñ iderse rüşen sînemdeki çerâğı
Söyinmesün ebed ol nite ki er çerâğı

3. çerâğı:-ı

Gazel 3432

Mısra: 8

(□□□□) i. (Fars. çerâğ) 1. Yağ kandili ve genellikle mum, meş'ale gibi ışık veren şey. 2. Işık, alev.

Âhum duhâni düpdüz çarhuñ yüzini dutdı
Görinmez ise tañ mı göklerde zer çerâğı

4. çerâğa:-a

Gazel 3457

Mısra: 4

(□□□□) i. (Fars. çerâğ) 1. Yağ kandili ve genellikle mum, meş'ale gibi ışık veren şey. 2. Işık, alev.

Sînemde dâğum üzre yir yir dökildi yaşum
Nezr akçası sanasın geldi çerâğa düşdi

5. çerâğı:-ı

Gazel 3490

Mısra: 11

(□□□□□) i. (Fars. çerâğ) 1. Yağ kandili ve genellikle mum, meş'ale gibi ışık veren şey. 2. Işık, alev.

Çerâğı süz-ı Hüsrev'den yakarsa tañ mıdur şi'rüm
Gazel tarzında çün gözler hemîşe tarz-ı Selmân'ı

6. çerâğımı:-ı, -n, -ı

Gazel 3441

Mısra: 2

Yağ kandili ve genellikle mum, meş'ale gibi ışık veren şey.

'Işk âteşiyle dil eridüp bagrı yağını
Gam tekyesinüñ eyledi rüşen çerâğımı

çerâğ vak:

1. çerâğ yak:-ı, -ar

Gazel 3432

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kandil yakmak; aydınlatmak, ısıtmak.

Her kim Muhibbî gördi bu şi'r-i süznâki
Dir Hüsrev'e irişmiş andan yakar çerâğı

2. çerâğ yak:-ı, -n, -ı, -up

Gazel 3381

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kandil yakmak, çıra yakmak II aydınlatmak, ısıtmak.

Zülfî şebinde dil düşeli vâdî-yi gâma
Yakdum zamânda yine Mecnûn çerâğını

3. çerâğ yak:-ı, -ar

Gazel 3432

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Kandil yakmak, çıra yakmak II aydınlatmak, ısıtmak.

Teng oldı hâne-i dil göster yüzünü mâhum
Virânelerde çün şeb yakar kamer çerâğı

çerâğ vak:-

1. çerâğ yak:-ı-mış, -dur

Gazel 3272

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kandil yakar II. El alır.

Süz-ı Hüsrev'den Muhibbî çünki yakmışdur çerâğ
Süznâk olsa 'aceb midür anuñ her şuheni

çesm:

1. çeşmümden:-ü, -m, -den

Gazel 3047

Mısra: 2

Far. Göz, dide, ayn.

Âh kim hicrân şebinde toldı bagrum baş-ıla
Cismüm âhîr garq olur çeşmümden akan yaş-ıla

2. çeşmini:-ı, -n, -ı

Gazel 3426

Mısra: 4

Far. Göz, dide, ayn.

Mihrâb kaşı tākına dil secde iderken
Çeşmini görüp didi ki serhoşdur imâmı

3. çeşmini:-ı, -n, -ı

Gazel 3439

Mısra: 5

Far. Göz, dide, ayn.

Sakın ser çekme gaflet çeşmini aç
Gerekmez servetüñ başuñ hevâyı

4. çeşmi:-ı, -

Gazel 3081

Mısra: 2

Far. Göz, dide, ayn.

Murğ-ı dil kaşd itdi indi dâne-i hâl üstine
Zülfî agın çekdi çeşmi düşdi fı'l-hâl üstine

5. çeşmi:-ı, -

Gazel 3082

Mısra: 5

Far. Göz, dide, ayn.

Salım zülfine ta'zîm iderse tañ mıdur çeşmi
Garâbet mi olur gebre sücüd eylerse hâcına

6. çeşmi:-ı, -

Gazel 3086

Mısra: 14

Far. Göz, dide, ayn.

Mey yirine göz göre ko kanuñ içsün sentüñ
Yine uyarduñ Muhibbî sen o çeşmi serhoşa

7. çeşmi:-ı

Gazel 3139

Mısra: 6
Göz.

Baňa bakmaz bir nazâr meyli hemân ağıyaradur
Çeşmi kâfirdür bakar mı hiç müselmân üstine

8. **çeşmi:-i**
Gazel 3147
Mısra: 10
Göz.

Ûaddini tölâb idüp eşkini cû itse Muhib
Çeşmi anuñ gözelerdür yir yir ol tölâbda

9. **çeşmüm:-üm**
Gazel 3148
Mısra: 6
Göz.

Mezra‘-1 dilde maħabbet toħmı sebz olsun diyü
Anı suvarmaga çeşmüm döndi âbuñ ‘aynına

10. **çeşmüm:-üm**
Gazel 3158
Mısra: 5
Göz.

Çeşmüm akıtdı kanlu yaşın itdi râz fâş
Rüsvâ-yı ‘âlem oldı o bu mâcerâ-y-ıla

11. **çeşmüm:-üm**
Gazel 3178
Mısra: 3
Göz.

Baħr-ı ğamda olalıdan bu iki çeşmüm şâdef
Beñzedür dürdâneye çeşmüm akıtısa yaşını

12. **çeşmüm:-üm**
Gazel 3178
Mısra: 4
Göz.

Baħr-ı ğamda olalıdan bu iki çeşmüm şâdef
Beñzedür dürdâneye çeşmüm akıtısa yaşını

13. **çeşmün:-ün**
Gazel 3179
Mısra: 1
Göz.

Tiğ alup mestâne çeşmün yine çok kan eyledi
Girdi dil şehrini başdan başa vîrân eyledi

14. **çeşmüm:-üm**
Gazel 3198
Mısra: 2
Göz.

Kim-durur ruhsârûña gün gibi per-tâb olmadı
Ya anı gördükde bu çeşmüm tolu âb olmadı

15. **çeşmüm:-üm**
Gazel 3198
Mısra: 8
Göz.

‘Âşık olaldan berü oldı göze uyhu ħarâm
Bunca demlerdür ki çeşmüm mâyil-i ħ‘âb olmadı

16. **çeşmüm:-üm**
Gazel 3212
Mısra: 7
Göz.

İçerem hicr ara çeşmüm şarâbın
Yirem ğam ğamdan özge dil ne ħordı

17. **çeşmi:-i**
Gazel 3223
Mısra: 1
Göz.

Olmışam bir çeşmi âhünüñ yine âvâresi
Ĝamzesinün lîk var sinemde yüz biñ yarası

18. **çeşmümün:-üm, -ün**
Gazel 3235
Mısra: 12
Göz.

Mısr-ı ħüsninde Muhibbî gözlerüm yaşın gören
Nîl’e teşbih eyledi bu çeşmümün ırmagını

19. **çeşmin:-in**
Gazel 3242
Mısra: 4
Göz.

Gülşen-i ħüsnine yârûñ basmasun ayak diyü
İki çeşmin gözleye diyü komış derbân iki

20. **çeşm:**
Gazel 3243
Mısra: 8
Göz.

Olmaya sine siper bagrı ola ğalbür-veş
Çeşm ata ğamz okların ele ala ya kaşını

21. **çeşmüm:-üm**
Gazel 3249
Mısra: 4
Göz.

Ka‘be küyuña varup buldum şafâ
Anda çeşmüm görünür zezem gibi

22. **çeşmün:-ün**
Gazel 3256
Mısra: 1
Göz.

Çeşmün müjĝânın almışdur ele ħaçer gibi
Ĥışm-ıla geldi benüm bu bagruma sançar gibi

23. **çeşminden:-i, -n, -den**
Gazel 3319
Mısra: 6
Göz.

Sine şahrâsına leylî zülfinün mihri gelüp
Kurdı Mecnün eyledi çeşminden iki ħargehi

24. **çeşmüm:-üm**

Gazel 3324

Mısra: 2

Göz.

Bulur mı cân u dil ğamdan rehâyı
Ya cânândan bu çeşmüm rüşenâyı

25. **çeşm[i]:-i**

Gazel 3325

Mısra: 8

Göz.

Yaşını eger hasret-ile hasta benefşe
Durmaz akar her tarafa çeşm[i] bîñarı

26. **çeşmümün:-üm, -ün**

Gazel 3360

Mısra: 2

Göz.

İy sehî servüm göreliden berü hüsünün bağını
Eylerem her dem revân bu çeşmümün ırmagını

27. **çeşmünün:-ü, -ün**

Gazel 3275

Mısra: 10

Göz, görme organı.

Bād-ı âhum esmese dilber açılmaz gül gibi
İy Muhibbî eksük itme çeşmünün bārânını

28. **çeşmün:-ün**

Gazel 3424

Mısra: 5

Görme organı, dide, ayn.

Ħadden aşurup zulmı döker kanları çeşmün
Bir päre gel ol kâfir-i bed-mestüne hey di

29. **çeşmin:-in**

Gazel 3427

Mısra: 5

Görme organı, dide, ayn.

Dehâni kâmetin çeşmin yañağın
Cihânda medh iden hoş 'âlem itdi

30. **çeşmün:-ün, -i**

Gazel 3076

Mısra: 3

Görme organı, ayn, dide, çeşm.

İy kaş[i] kemân çeşmünî müjgânuñ içinde
Gören didi âhüyü görün tîr arasında

31. **çeşmümde:-üm, -de**

Gazel 3090

Mısra: 5

Görme organı, ayn, dide, çeşm.

Gönülde gâh çeşmümde hayâli
Bulam diyü araram bañr ü berde

32. **çeşmün:-ün**

Gazel 3112

Mısra: 8

Görme organı, ayn, dide, çeşm.

Nüş-ı cân olsun eger kanum içerse leblerün
Ger içe bîmâr çeşmün ire şîhât cânına

33. **çeşmi:-i**

Gazel 3465

Mısra: 6

Görme organı, ayn, dide, çeşm.

İtdi nişâne sînemi ya kaşların kurup
Cevr oklarıyla toptolu çeşmi şadacığı

34. **çeşmün:-ün**

Gazel 3484

Mısra: 5

Görme organı, ayn, dide, çeşm.

Kemân ebrün-ıla çeşmün göreliden
Bükildi oldu kâddüm sanasın yay

35. **çeşmi:-i**

Gazel 3497

Mısra: 6

Görme organı, ayn, dide, çeşm.

Sînemün meydânına dîkdüm yine ben dil nişân
Çeşmi atsun ğamz okın alsun eline yaları

36. **çeşmin:-i, -n**

Gazel 3079

Mısra: 4

(Sevgilinin) bakışı II Göz.

Bulur idüm genc-i hüsüne niğaruñ dest-res
Zülfini mâr eyleyüp çeşmin eger şîr itmese

37. **çeşmüm:-(ü)m**

Gazel 3072

Mısra: 3

(Aştığım) gözü.

Âh kim deryâ-yı eşkümdü bu çeşmüm merdümü
Sanasın bir keşfidür durmaz döner girdâbda

38. **çeşmüm:-(ü)m**

Gazel 3077

Mısra: 5

(Aştığım) gözü.

Yagdurmasa bārânını bir lahza bu çeşmüm
Küllî bu cihân yana eger âh ide sine

39. **çeşmüm:-(ü)m**

Gazel 3089

Mısra: 8

(Aştığım) gözü.

Düşde gördüm diyü eglerdüm dil-i âvâreyi
Ĝam şebinde âh çeşmüm ğarğa-i âb olmasa

40. **çeşmün:-(ü)ñ**

Gazel 3008

Mısra: 5
(*Sevgilinin*) gözü.

Ya kaşlarıñla çeşmüñ gamz okların ataldan
Sinem delindi yir yir dil kaldı kan içinde

41. **çeşmüme**:-(*ü*)m, -e
Gazel 3067
Mısra: 5
(*Áşığın*) gözü.

Çeşmüme gel pā koyup hār-ı müjemden gam yime
Pāyuña itmez zarar yaşumla çün nemnāk ola

42. **çeşmüñ**:-(*ü*)ñ
Gazel 3076
Mısra: 7
(*Áşığın*) gözü.

Çeşmüñ var iken kim irişe genc-i vişāle
Yol bulma aña müşkil olur şir arasında

43. **çeşmi**:-i
Gazel 3293
Mısra: 7
(*Fars.*) Göz.

Ruñı gencini hıfz için tılısm itmiş meger çeşmi
Görinür sihr-ile ejder olupdur zülfinüñ müyü

44. **çeşmi**:-i
Gazel 3296
Mısra: 5
(*Fars.*) Göz.

İmām olmuş geçüp mihrāba çeşmi
İdinmiş secdegāh ebrü-yı tākı

45. **çeşmi**:-i
Gazel 3408
Mısra: 10
(*Fars.*) Göz.

Redd eyleme cānā kapuña gelse Muhibbī
Tuñfe getirür çeşmi iki şışe gülābı

46. **çeşmi**:-i
Gazel 3429
Mısra: 3
(*Fars.*) Göz.

Mañmür olalı nāz-ıla bīmār idi çeşmi
Nüş eyleyeli kanımı bir pāre tayandı

47. **çeşmi**:-i
Gazel 3453
Mısra: 3
(*Fars.*) Göz.

Eline tır ü kemān alursa çeşmi vechi var
Yalvarup ‘aşıkları boyn çeker virür seri

48. **çeşmüñ**:-*üñ*
Gazel 3286
Mısra: 3
Görme organı, göz.

Çeşmüñ elinde tığ-ı tız andan bu dil itmez güñz
Zülfüñle eyler bāzıçe görmez misin canbāzuñı

49. **çeşmüñ**:-*üñ*
Gazel 3298
Mısra: 3
Görme organı, göz.

Çeşmüñ cüy-ı hayālün ile ābādān iken
Eksilür sanma hayālün yāñı ol cü kalmadı

50. **çeşmüñ**:-*üñ*
Gazel 3328
Mısra: 4
Görme organı, göz.

Serv beñzer gülşen-i hüsñünde bālā kaddüñe
Çeşmüñ nergis ruñıñ berg-i gül-i hamrā gibi

51. **çeşmüm**:-*üm*
Gazel 3279
Mısra: 7
Görme organı, göz.

Ğam meclisinde içeli çeşmüm şārābını
Sinemi alma sanculı dilde kebāb oldı

52. **çeşmüm**:-*üm*
Gazel 3288
Mısra: 1
Görme organı, göz.

Dün gice çeşmüm benüm bī-h`āb u necb bī-dār idi
Münisüm tā şubħa dek dilde hayāl-i yār idi

53. **çeşmüm**:-*üm*
Gazel 3298
Mısra: 2
Görme organı, göz.

Çok günāh itdüm veli bende rehrev kalmadı
Lik çeşmüm dökmedük göz yaşımı su kalmadı

54. **çeşmüm**:-*üm*
Gazel 3352
Mısra: 1
Görme organı, göz.

Şol kadar itdi ciger hünımı çeşmüm telefı
Lālezār eyledi hün-ı dil ile her tarañı

55. **çeşmüm**:-*üm*
Gazel 3491
Mısra: 6
Görme organı, göz.

Süpürür ferrāş olupdur küyımı kirpüklerüm
Su seper saqqā gibi dem dem bu çeşmüm merdümü

çeşm bñarı:

1. **çeşm bñarı**:-*üm, -ı*
Gazel 3285
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz pınarı: Gözyaşı bezlerinin salgıladığı sıvıyı toplayan, gözün burun tarafındaki bölümü.

Belâ kü[y]ı olalıdan baña baş
İki yaña akar çeşmüm biñarı

çeşm kabagı:

1. çeşm kabagı: -i, -ı

Gazel 3220

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz kapağı: Göz yuvarlaklarının önünde bulunan ve birbirine yaklaşıp kapanmak sûretiyle gözü perde şeklinde örten organ.

Gün yüzüne bakdukça Muhibbî senüñ iy döst
Yaş-ıla anuñ çeşmi kabagı tola-yazdı

2. çeşm kabagı: -üñ, -ı, -n, -dan

Gazel 3469

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz kapağı: Göz yuvarlaklarının önünde bulunan ve birbirine yaklaşıp kapanmak sûretiyle gözü perde şeklinde örten organ.

Ciger hünını nüş eyle dilâ çeşmüñ kabagından
Sakın yol virmegil 'akla olur ol meclise nâşî

çeşme:

1. çeşmesi: -si

Gazel 3402

Mısra: 3

Pınar, kaynak.

Çeşmesi 'ayn-ı belâ kühsârı Kays'uñ başıdur
Âşiyân-ı murğa ur pek saçı oldı mîşesi

çeşme-i lutf:

1. çeşme-i lutf: -uñ

Gazel 3249

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyilik çeşmesi.

Döstüm dil-teşneyem rahm itmedüñ
Çeşme-i lutfuñ senüñ bî-nem gibi

çeşmesâr:

1. çeşmesârüñ: -uñ

Gazel 3268

Mısra: 4

Çeşmesi bol olan yer. (Aşıkların gözyaşları bağlamında).

Bir harâret virdi 'ışk bu dil-i süzânuma
Anı teskîn itmedi bu çeşmesârüñ giryesi

çeşm-i cellâd:

1. çeşm-i cellâd: -ı

Gazel 3009

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin merhametsiz, öldürme işlevini gerçekleştiren cellat gözü.

Siyâset eylesün her dem Muhibbî çeşm-i cellâdı
Ne gam korkum budur nâ-geh ola çâh-ı zağan âgeh

2. çeşm-i cellâd: -ı

Gazel 3262

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) kan dökücü, yaralayıcı, can alıcı, cana kıyıcı gözü.

Çeşm-i cellâdı Muhibbî çeke ger katlüne tığ
Sunubanın çıkma edep gözleyüben nizeni

3. çeşm-i cellâd: -ı

Gazel 3356

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) cana kıyıcı, can alıcı, merhametsiz gözü.

Çeşm-i cellâdı ele almış kemend-i zülfini
Asmaga dil düzdini dutar elü baglu gibi

çeşm-i cellâdı:

1. çeşm-i cellâd: -ı

Gazel 3074

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) cana kıyıcı, can alıcı, merhametsiz gözü.

İy Muhibbî kaldı ancak saña teslîm [ü] rızâ
Gamzelerden çeşm-i cellâdı tığ aldı düşına

çeşm-i cihân-bîn:

1. çeşm-i cihân-bîn: -üm

Gazel 3186

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihanı gören göz.

Bakmazam iy mâh-rü sensüz gerekmez bu cihân
Râstî budur ki ol çeşm-i cihân-bînüm gibi

çeşm-i ebrü:

1. çeşm-i ebrü: -sı

Gazel 3369

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kaş, göz II İşmar.

Çeşm-i ebrüsü kılup derd-ile bîmâr beni
Niçe yıl hasta yatur añmadı dildâr beni

çeşm-i eşk-bâr:

1. çeşm-i eşk-bâr: -ı

Gazel 3309

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yağmur gibi göz yaşı dökün, çok ağlayan göz.

Şefî' idüp umup saña getürdüm
Ruh-ı zerdümle çeşm-i eşk-bârı

çeşm-i fettân:

1. **çeşm-i fettân:-ı**

Gazel 3238

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fitne çıkararak göz.

İşitdüm çeşm-i fettânı uyur 'âlem olur râhat
Uyarmañ fitnedür zâhir ko tursun aña h'âb evlâ

2. **çeşm-i fettân:**

Gazel 3128

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fitne yayan, kargaşa oluşturan göz; sevgilinin kıskançlıkla bakan gözü.

Fitne-i âhîr zamândur fitneler andan kopar
Varup aldanmañ sakın ol çeşm-i fettân oynına

çeşm-i girvân:

1. **çeşm-i girvân:-um**

Gazel 3185

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayan göz.

İy güneş tal'at eger yaşlar döküp âh eylesem
Ebrler yaş dökmeye bu çeşm-i girvânım gibi

2. **çeşm-i girvân:-um**

Gazel 3207

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayan göz.

Secde eyler pâyüña her dem şurâhî iy şanem
Eşk-i çeşmin akıdır bu çeşm-i girvânım gibi

3. **çeşm-i girvân:-ı**

Gazel 3462

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayan göz.

Görüp gülzâr-ı hüsn içre ben ol serv-i hırâmânı
Akıtdum pâyına cûlar kılup bu çeşm-i girvânı

4. **çeşm-i girvân:-um**

Gazel 3382

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayan göz.

Gül yüzüñsüz zârılıgum diñmemişdür döstüm
Görmedi bârân kimesne çeşm-i girvânım gibi

çeşm-i harâmî:

1. **çeşm-i harâmî:**

Gazel 3426

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haydut gözlüler II güzeller.

Dil kâfilesin râh-ı mağabbetde kim itdi
Reh-zenlik idelden berü ol çeşm-i harâmî

çeşm-i hün-h'âr:

1. **çeşm-i hün-h'âr:--a**

Gazel 3048

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kan içici, kan dökücü; zalim, merhametsiz; sevgilinin gözleri.

Çeşm-i hün-h'âra mu'âvin çün degül kec râ kaşuñ
Ya n' için başım egüp tutmuş kulagin râyına

çeşm-i mest-i vâ:

1. **çeşm-i mest-i vâ:-dan**

Gazel 3317

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin sarhoş gözü II sevgilinin sarhoş, baygın bakışı.

İy dil-i şeydâ hâzer kıl çeşm-i mest-i yârdan
Hün-ı dil içmek olupdur dâyim anuñ pîşesi

çeşm-i nâ-bînâ:

1. **çeşm-i nâ-bînâ:**

Gazel 3482

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Görmeyen göz.

İy Muhibbî kankı dilde yok mağabbetden eser
Cân gözünü açmaya ol çeşm-i nâ-bînâ gibi

çeşm-i nemgîn:

1. **çeşm-i nemgîn:--üm**

Gazel 3071

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nemli gözler.

Açılıp sînem üstinde görünen dağlar güldür
Döker bu çeşm-i nemgînüm gül üzre çın şehër jâle

çeşm-i nemnâk:

1. **çeşm-i nemnâk:**

Gazel 3001

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Aşığın) Yaş dolu gözler.

Sürmeden yigdüür Muhibbî'ye ğubâr-ı dergehi
İy şabâ lutf it getir bu çeşm-i nemnâk üstine

çeşm-i pür esk:

1. **çeşm-i pür eşk:-üm**

Gazel 3395

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gözyaşı dolu göz.

Çemen seyrânın eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pâyına yüz sürmek akar gâh togru gâh egri

çeşm-i pür-hünâb:

1. **çeşm-i pür-hünâb:--da**

Gazel 3144

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kanlı göz yaşı ile dolu olan göz. II Aşığın gözleri.

Ruğların 'aksi şehâ bu çeşm-i pür-hünâbda
Berg-i güldür güyiyâ düşmiş şarâb-ı nâbda

çeşm-i savvâd:

1. **çeşm-i şayyâd:-ı**

Gazel 3236

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Avcı gözler.

İy Muhibbî murğ-ı diller şaydına ol dil-firîb
Çeşm-i şayyâdı eline virdi zülfi agını

çeşm-i şehlä:

1. **çeşm-i şehlä:--ñ, --ı**

Gazel 3127

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kusur değil güzellik sayılabilecek şekilde şaşı, hafif şaşı (göz).

Gözi bağlansun cihânun rüşenâsın görmesün
Çeşm-i şehläñi eger kim beñzedürse nergise

çeşm-i siyeh:

1. **çeşm-i siyeh:**

Gazel 3078

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Siyah göz.

Ol çeşm-i siyeh zülf-i perîşân arasında
Nergis gibidür ki bite reyhan arasında

çeşmine görünme:-

1. **çeşmine görünme:-i, -n, -e, -in, -mez**

Gazel 3273

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Değersiz olmak. II Kendisi var olduğu halde gözün onu görmemesi.

Muhibbî çekeli bâr-ı ğam-ı 'ışkı bu 'âlemde
Cihân çeşmine görünmez hemân ancak hayâl oldu

çetr:

1. **çetr:**

Gazel 3036

Mısra: 9

Çadır, gölgelik.

Düd-ı âhuñ çetr olupdur şu 'le-i ğamdur 'âlem
İy Muhibbî derd-i 'ışk ehline sultânın yine

çevgân:

1. **çevgânına:-ı, -n, -a**

Gazel 3101

Mısra: 9

Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek; sevgilinin saçının ucundaki kıvrım.

Top ser kıldı Muhibbî zülfinün çevgânına
Ola kim ğaltân idüp dilber teğâfûl itmeye

2. **çevgânına:-ı, -n, -a**

Gazel 3112

Mısra: 6

Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek. II Sevgilinin saçının ucundaki kıvrım.

Anuñ-ıçundur yolında başımı top eyledüm
Ola kim ğaltân idem ben zülfinün çevgânına

3. **çevgânına:-ı, -n, -a**

Gazel 3368

Mısra: 4

Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek. II Sevgilinin saçının ucundaki kıvrım.

Esb-i nâz-ıla gören meydân-ı hüsn içre seni
Zülfünün çevgânına top ider elbet başını

4. **çevgânına:-ı, -n, -a**

Gazel 3440

Mısra: 9

Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek. II Sevgilinin saçının ucundaki kıvrım.

Başuñı top it Muhibbî zülfinün çevgânına
Topuñ agsun göklere mihr-i cihân-ârâ gibi

5. **çevgân:**

Gazel 3398

Mısra: 10

Cirit oyununda hayvan üstünden topu tutup almaya mahsus ucu eğri değnek, cirit değneği. II Sevgilinin saçları ve kakülü şekil itibariyle çevgâna benzetilir.

Zülfini çevgân idüp meydân-ı hüsn içre nigâr
Top idüp başın Muhibbî diye kim çevgân beni

6. **çevgânına:-ı, -n, -a**

Gazel 3153

Mısra: 10

Cirit oyununda kullanılan ucu eğri değnek. II Sevgilinin kıvrımlı saçı.

Olalıdan hüsni meydânında ol meh şehsüvâr
Başımı top eyledüm ben zülfiniñ çevgânına

7. **çevgânı:-ı**

Gazel 3490

Mısra: 4

Cirit oyununda kullanılan ucu eğri değnek. II Sevgilinin kıvrımlı saçı.

Semend-i nâza binmişdür yine meydân-ı hüsni içre
Ser-i ‘uşşâkı top eyler elinde zülfi çevgânı

8. **çevgânın:-ı, -n**

Gazel 3462

Mısra: 7

Cirit oyununda kullanılan ucu eğri değnek II sevgilinin kıvrımlı saçı.

Süvâr ol esb-i nâz üzre ele al zülfi çevgânın
Ser-i ‘uşşâkı top eyle senüñdür hüsni meydânı

çevgân evle:

1. **çevgân eyle:-se**

Gazel 3363

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Değnek yapmak. II Cirit oyununda hayvan üstünden topu tutup almaya mahsus ucu eğri değnek II Sevgilinin kıvrım kıvrım olan saçı.

Esb-i nâz üzre kaçan zülfini çevgân eylese
Top idüp gâltân ide yolında ‘âşik serleri

çevgân id:

1. **çevgân id:-üp**

Gazel 3398

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çevgan etmek.(Ucu eğri değnek yapmak.).

Zülfini çevgân idüp meydân-ı hüsni içre nigâr
Top idüp başın Muhibbî diye kim çevgân beni

çevgân id:-

1. **çevgân id:-e**

Gazel 3243

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çevgan etmek.(Ucu eğri değnek yapmak.).

Esb-i nâza bine çevgân ide ger zülfin nigâr
Bu Muhibbî top idüp meydâna koya başımı

çevgân it:-

1. **çevgân it:-di**

Gazel 3168

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Değnek, ucu eğri sopa yapmak. (Çevgan: At üzerinde değnekle yerdeki topa vurmak suretiyle oynanan çok eski bir oyun, çöğen.).

Hüsni meydânında çevgân itdi çün zülfini yâr
Başını top it Muhibbî oynasun ol güy-ıla

çevgân-ı zülf:

1. **çevgân-ı zülf:-üñ**

Gazel 3203

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçının çevganı. II Sevgilinin ucu eğri değneğe benzeyen saçlarının kıvrımlı uçları.

Muhibbî görelî çevgân-ı zülfüñ
Başın top eyleyüp meydâna geldi

çevre:

1. **çevremi:-m, -i**

Gazel 3106

Mısra: 7

Yakın olan yerler, etraf, civar.

Güller bitürüp çevremi yaşum çemen itdi
Seyr eyle dilâ gönülün açılson çemenümle

çiçek:

1. **çiçekler:-ler**

Gazel 3109

Mısra: 3

Farklı renklerde ve kokularda olabilen kır ve bahçe bitkisi.

Çiçekler her biri bir hûba beñzer
Görenler lâ-büd irer vecd ü hâle

2. **çiçekden:-den**

Gazel 3191

Mısra: 13

Tohumlu bitkilerin, üreme organlarını taşıyan güzel renkli ve ekseri güzel kokulu kısmı.

Muhibbî ‘ibret al her bir çiçekden
Temâşâ eyle şun‘-ı Kirdigâr‘ı

çignet:

1. **çignetme:-me**

Gazel 3038

Mısra: 5

Ayakla üstüne basturmak II ezdirip perişan etmek, harap etmek; rezil etmek; arg. pasif eşcinsel erkek olarak kendini kullanılmak.

Semend-i nâz-ıla cânâ ifnen çignetme ‘uşşâkı
Sakın aldanmagıl hüsne geçer âheste âheste

çih:

1. **çih:**

Gazel 3197

Mısra: 9

*Bulunduğu yeri bırakıp başka yere geçmek,
taşınmak, ayrılmak, ilgisini kesmek.*

Çıh diyü eger sürse Muhibbî'yi kapudan
İtüm didüğü yiter aña gözlemez 'arı

çık:

1. **çıkmağ:-mağ, -a**

Gazel 3008

Mısra: 12

*(Bir yerden) Uzaklaşmak, ayrılmak, (bir yeri)
terketmek.*

Derd-ile eyledüm âh dutdı cihânı düpdüz
Çıkmağ çäre var mı kaldum duhân içinde

2. **çıkmağ:-ma, -dı**

Gazel 3303

Mısra: 3

Ortaya çıkmak, belirtmek.

Turfa-büdur çıkmağı bir harf zebânundan benim
Ser-te-ser tolmış cihân gördüm benim efsânemi

3. **çıkma:-sa**

Gazel 3059

Mısra: 9

Çıkmak, yükselmek.

'Aceb mi düd-ı dil çıkma depemden
Yanar çün âteş-i 'ışkuñ cigerde

4. **çıkma:-sa**

Gazel 3285

Mısra: 9

Çıkmak, yükselmek.

Duhânım çıkma başumdan Muhibbî
'Aceb mi yakmışamdur dilde nârı

5. **çıkma:-ar, -sa**

Gazel 3208

Mısra: 9

Çıkmak, yükselmek, dışarı çıkmak.

Düd-ı dilüm çıkma depemden 'aceb midür
Yanar derün-ı sinede çün nâr 'aşıkı

6. **çıkma:-ar, -sa**

Gazel 3442

Mısra: 5

Çıkmak, yükselmek, dışarı çıkmak.

Çıkma göklere âhum ne tañdur
Yanar çün sinem içre 'ışk nârı

7. **çıkma:-ar**

Gazel 3456

Mısra: 2

(Bulunduğu yerden) Dışarıya varmak.

Eger olmasa sinemde nigârâ 'ışkuñuñ odı
Yana çıkar depemden şem'-veş her gece düdi

8. **çıkma:-up**

Gazel 3301

Mısra: 1

Açığa çıkmak, görünmek.

Çıkma şeb-gün libās ile o meh bir şeb birün oldı
Görüp ol şekl-i 'ayyârı hemân bu dil cünün oldı

9. **çıkma:-dı**

Gazel 3140

Mısra: 1

*(Bulunduğu yerden) Dışarıya varmak, içeriden
dışarıya doğru gitmek.*

Dilberüm seyr itmege gülzâra çıkma bāğ-ıla
Mâh-rûlar birbirine gösterür barmag-ıla

10. **çıkma:-ma, -y, -isar**

Gazel 3397

Mısra: 4

*Yerinden oynamak veya kendine mahsus yerden
ayrılmak.*

Ğamzesi tîri-y-ile bu cân u dil mecrühdür
Çıkmaısar sineden ölince kanlu demreni

çık:-

1. **çıkma:-(a)r**

Gazel 3294

Mısra: 1

(Ağızdan, dilden) çıkmak; demek, söylemek.

Çıkma dilden yine söz gevherini
Bilen kâdrin bilür söz cevherini

2. **çıkma:-ma**

Gazel 3262

Mısra: 10

Ayrılmak, uzaklaşmak.

Çeşm-i cellâdı Muhibbî çeke ger katlûne tîğ
Sunubanın çıkma edep gözleyüben nizeni

3. **çıkma:-ar, -sa, -m**

Gazel 3322

Mısra: 6

Yükselmek, göğe ulaşmak.

'İşk âteşi dilde yakup başumdan âhı
'Aceb midür çıkmaısam itdün aña nigâhı

4. **çıkma:-ma, --y, --isar**

Gazel 3035

Mısra: 4

(baş) çıkmak. Üstesinden gelmek.

Çünkü bu dünyâ denîdür aña dil virme sakın
Kimse başa çıkmağı çıkmaısar dünyâ-y-ıla

5. **çıkma:-ar**

Gazel 3146

Mısra: 6

Ulaşmak, erişmek, varmak, vâsil olmak.

Yakalı âteş-i 'ışıkına bugün cân u dili
Çıkar eflâke şerârumdan eser döne döne

6. **çıkâr:-ar**

Gazel 3146

Mısra: 10

(Yüksek bir yere varmak için) Yukarı doğru gitmek,
yüksekteki bir yere erişmek, turmanmak.

Tolaşup kâkülüne dil diler irmek lebine
Resen-i zülf-ile dil ya'nî çıkâr döne döne

7. **çıkâr:-ar**

Gazel 3157

Mısra: 7

Ulaşmak, erişmek, varmak, vâsıl olmak.

Eflâke çıkâr her gice âhum benüm iy döst
Bu kanlu yaşum dağlı irer taht-ı serâya

8. **çıkmayup:-ma, -y, -up**

Gazel 3174

Mısra: 15

1. Bir yerden) Uzaklaşmak, ayrılmak, (bir yeri)
terketmek. 2. (İçinde bulunduğu güç durumu) Yaşayıp
geçirmiş olmak, geride bırakıp kurtulmak.

Gâh olur kim künc-i ğamdan çıkmayup eyler karar
Gâh olur her yaña sergerdân ider gönüm beni

9. **çıkardı:-ar, -dı**

Gazel 3192

Mısra: 3

Etrâfa yayılmak, dağılmak.

Depemden mi çıkardı dūd-ı âhum
Eger yanmasa dilde 'ışık nârı

10. **çıkılmış:-miş**

Gazel 3026

Mısra: 8

Bir şeyin üstüne çıkmak.

Ĥaddi üstinde gören hâl-i siyâhımı sanur
Taht-ı 'âc üstüne çıkılmış yine şâh-ı Habeş'e

çıkâr:

1. **çıkarma:-ma**

Gazel 3457

Mısra: 9

Ortaya çıkarma, dökme.

Sırruñ Muhibbî sakla dilden çıkarma zînhâr
Zâhir olur ol ebed çünki tutaga düşdi

2. **çıkarp:-up**

Gazel 3466

Mısra: 8

(gizli, kapalı veya örtülü olarak durduğu yerden)
dışarı çıkmasını sağlamak.

Yine ğavvâş-şıfat bahr-ı ma'ânîye talup
Niçe dürler çıkarup oldum anuñ şarrâfi

3. **çıkardum:-du, -m**

Gazel 3272

Mısra: 1

(Bulunduğu yerden) Dışarı çıkmasını sağlamak //
Elde etmek, sağlamak // (Gizli, kapalı veya örtülü olarak
durduğu yerden) Göstermek veya kullanmak üzere almak.

İntihâb idüp çıkardum mâh-rûlardan seni
Bilmedüm n'oldı günâhum böyle yâd itdün beni

4. **çıkâr:**

Gazel 3334

Mısra: 9

(Bulunduğu yerden) Dışarı çıkmasını sağlamak //
Elde etmek, sağlamak // (Gizli, kapalı veya örtülü olarak
durduğu yerden) Göstermek veya kullanmak üzere almak.

Dilden çıkâr tâze ma'ânî cevâhirin
Vardur Muhibbî yir yir ara hâzine[y]i

çıkâr:-:

1. **çıkârisar:**

Gazel 3362

Mısra: 10

Birinin veya bir şeyin çıkmasını sağlamak,
çıkmasına sebep olmak.

Sevdâ-yı büy-ı zülf-ile tolı dimâğumuz
Serden Muhibbî çıkârisar bu hevâ bizi

2. **çıkârursam:-ur, --sa, --m**

Gazel 3032

Mısra: 4

Erişmek.

Hicr elinden döstüm hâlüm diger-gündür benüm
Bu giceyi ben 'acebdür çıkârursam yarıma

çîn:

1. **çîn:**

Gazel 3426

Mısra: 9

Büklüm, kıvrım (yüzün iki yanından dökülen saç).

Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çîn
Dil murğını avlamaga kurdı yine dâmi

2. **çîninde:-in, -de**

Gazel 3458

Mısra: 9

Büklüm, kıvrım (yüzün iki yanından dökülen saç).

Zülfî çîninde görenler dir yañağı tâbını
Her taraf odlar saçar agzından ejderhâ gibi

3. **çîn'de:--de**

Gazel 3049

Mısra: 2

Çin ülkesi: İpek kumaşları, orada yetişen misk
ceylanından elde edilen çok değerli kokular ve
resimleriyle ünlü bölge.

Bulunmaz büy-ı zülf âhü-yı Çîn'de
Ne Çîn'de belki [yok] rüy-ı zeminde

4. **çin'e:-e**

Gazel 3082

Mısra: 10

Asya'nın doğusunda bulunan geniş ülke.

Muhibbî kalmaya hergiz revâcî misk-i âhûnuñ
İletse büyü zülfinden şabâ ger Çîn'e Mâçîn'e

5. **çine:-e**

Gazel 3082

Mısra: 1

Saç kıvrımı. II Çin ülkesi.

Gözün şahbâzı şayd itdi gönül murğı düşüp Çîne
Saçuñ dâmina bend oldı olaldan beñlerün çine

6. **çine:-e**

Gazel 3082

Mısra: 2

Saç kıvrımı. II Çin ülkesi.

Gözün şahbâzı şayd itdi gönül murğı düşüp Çîne
Saçuñ dâmina bend oldı olaldan beñlerün çine

çin id:-

1. **çin id:-er**

Gazel 3047

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Buruşturmak, çatmak.

Kaşların geh çin ider geh gamzeler tîrin atar
N'eyleyem derdâ dirîgâ ben bu göz ü kaş-ıla

çin seher:

1. **çin seher:**

Gazel 3271

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabahın en erken vakti.

Şevkuñ var-ısa çin seher iy dil-i mahzûn
Var açıla gir seyr ide gülhâ-yı bahârî

2. **çin seher:**

Gazel 3071

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah erkenden, tan yeri ağarmakta olduğu zaman.

Açılup sînem üstinde görinen dâğlar güldür
Döker bu çeşm-i nemgînüm gül üzre çin seher jâle

3. **çin seher:**

Gazel 3450

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabahın en erken saati.

Gül yüzün yumak için şebnem ile çin seher
Nergisün hâzır elinde tutar altun legeni

4. **çin seher:**

Gazel 3249

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabahın en erken saati.

Zâhiren gördüm 'izâruñda 'arak
Güller üzre çin seher şebnem gibi

5. **çin seher:**

Gazel 3268

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabahın en erken saati.

Gülşen içre sanmañuz çin seher ki jâledür
Her yaña saçıldı âh itdi hezâruñ giryesi

çin-i zülf:

1. **çin-i zülf:-in, -den**

Gazel 3482

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saç kıvrımı.

Çin-i zülfinden yañağı tâbını eydür gören
'Âleme odlar saçar biñ başlu ejderhâ gibi

çirk:

1. **çirkümi:-üm, -i**

Gazel 3173

Mısra: 7

Kir, pas, pislik.

Göz yaşı çünki çirkümi giderür
Gâh sen pîr ü geh civân agla

çog:

1. **çogını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3489

Mısra: 6

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Gözlerüm İsâr ider yolına eşküm gevherin
Gör ne merdümdür dirîg itmez çoğımı azımı

çok:

1. **çok:**

Gazel 3022

Mısra: 2

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Hâlûme baksañ n'ola iy hüsn iline pâdişâh
Cân u dilden seni kim çok sevse yanunda günâh

2. **çok:**

Gazel 3086

Mısra: 8

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Sinede bagrum delinsün atagör gamz okların
Gam degül 'âşıkla ruñ ölrse sen çok çok yaşa

3. çok:

Gazel 3086

Mısra: 8

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Sinede bagrum delinsün atagör gamz okların
Gam degül 'âşıkla ruñ ölrse sen çok çok yaşa

4. çok:

Gazel 3140

Mısra: 5

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Bî-güneh 'uşşâkı öldürme benüm çok sevdiğüm
Dükenür sanma sentün 'âşıkla ruñ kırmag-ıla

5. çok:

Gazel 3171

Mısra: 1

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Kullar kapuñda çok sen pâdişâh
Merhamet senden umarlar pür günâh

6. çok:

Gazel 3179

Mısra: 1

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Tiğ alup mestâne çeşmüñ yine çok kan eyledi
Girdi dil şehrinin başdan başa vîrân eyledi

7. çok:

Gazel 3219

Mısra: 12

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Hicr-ile öldürüp itseñ bu Muhibbî'yi hâlâş
Çok du'âlar idiserdür saña kabri çemeni

8. çok:

Gazel 3229

Mısra: 3

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Cihânda miñnet ü derd ü elem çok
Bulnmaz arasañ bir dem hüzürü

9. çok:

Gazel 3233

Mısra: 3

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Egerçi 'ışk ara derd ü elem çok
Ne gam sensin çü derdümüñ tabîbi

10. çok:

Gazel 3233

Mısra: 7

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Günâhum çok yapışdum dâmenüñe
Ayrıma togrı yoldan ben garîbi

11. çok:

Gazel 3240

Mısra: 10

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Sorma suçını günâhını hemân öldüregör
Seni çok çok sevenün az ola mı hiç günehi

12. çok:

Gazel 3240

Mısra: 10

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Sorma suçını günâhını hemân öldüregör
Seni çok çok sevenün az ola mı hiç günehi

13. çok:

Gazel 3281

Mısra: 3

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Gülşende güller çok hiç birisi ruhsârüña
Yokdur bir serv-i bülend kâmet-i dil-cüyuñ gibi

14. çok:

Gazel 3295

Mısra: 7

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Yüzüm kara günâhum çok velî gayrı ümîdüm yok
Umaram idesin şefkat unıtma bu günâhkârı

15. çok:

Gazel 3298

Mısra: 1

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün

üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Çok günâh itdüm velî bende rehrev kalmadı
Lîk çeşmüm dökmedük göz yaşını su kalmadı

16. çok:

Gazel 3298

Mısra: 9

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Çok günâhuñ var Muhibbî vaktidür gel tevbeyle
Saç sakal ağarmaduk başuñda bir mü kalmadı

17. çok:

Gazel 3311

Mısra: 8

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Hâne-i gönlüm harâb itse ‘aceb mi göz yaşı
Hâneler olur harâb ger çok ola bârendegî

18. çokdur:-dur

Gazel 3322

Mısra: 11

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Diler Muhibbî ‘ışkuñ derd ü belâsı çokdur
Gün geçdüğince artar bu gönlümün de âhi

19. çokdur:-dur

Gazel 3332

Mısra: 12

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Sevmek seni suçsa suçı Muhibbî’nüñ
Çokdur hemân eyle helâk ol fütâde[y]i

20. çokdur:-dur

Gazel 3345

Mısra: 10

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Sen pâdişâh-ı hüsn kapuñda kullaruñ
Çokdur içinde yokdur eñ ednâ bentüm gibi

21. çok:

Gazel 3350

Mısra: 2

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Yüzüne gün dimişem beñzedüp alnuña mehi
‘Afv it pâdişehüm kuluñ olur çok günehi

22. çokdur:-dur

Gazel 3367

Mısra: 10

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Bu Muhibbî seni cânıyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçını zîra ki çokdur günehi

23. çok:

Gazel 3383

Mısra: 8

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Zulmı kogil ‘âşika hüsnüñ terakķī eylesün
Zulmı çok ‘âlemde şâh-ı kâmurân eglenmedi

24. çok:

Gazel 3400

Mısra: 7

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

İy Muhibbî uyusun nâz-ıla ol çok sevdüğüm
Görmeyen ‘âlemde ben gözinde bîmâr uyhuşu

25. çokdur:-dur

Gazel 3448

Mısra: 6

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Sevdüğüm seni günâh ise katuñda güzelüm
Sorma öldür suçını zîra ki çokdur günehi

26. çok:

Gazel 3449

Mısra: 6

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Varıcak küyuña ‘uşşâkuñı gel eyleme red
Beglerüñ şevketi artar olıcak çok sipehi

27. çok:

Gazel 3460

Mısra: 9

1. Miktârı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyâde. 2. Belli bir ölçünün üstünde.

Hüblar gerçi Muhibbî ‘âlem içre çok velî
Dîde hiç görmüş degül bir böyle şüh-ı dil-keşi

çok:-

1. çokdan:-dan

Gazel 3032

Mısra: 8

(-dan) çok zaman önce.

Zāhidā var fāriġ ol nār-ıla korkutma beni
Zīra çokdan yanageldüm ben bu hicrān nārına

çok gör:

1. **çok gör:-di**
Gazel 3350
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Deyim**
Yadırgamak.

Durmadan derd ü ğamuñ göñlümi vīrāne kılır
Çok mı gördi ‘acabā baña bu vīrāne dehī

çok şükür:

1. **çok şükür:**
Gazel 3189
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Dua İfadesi**
Allah’a şükürler olsun ki.

Hamdü-lillāh serfirāz itdürmedün düyā-y-ıla
Çok şükür meh-pāreler yolında ħāk itdün beni

çok zamān:

1. **çok zamān:**
Gazel 3188
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Uzun zaman, uzun süreden beri, epeydir.

Çok zamān sırr-ı ‘ışkı saklar-iken
Dil-i dīvāne āşikār itdi

çokdan:

1. **çokdan:**
Gazel 3099
Mısra: 2
Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri.

Su gibi ger meyl idersem tañ mı serv-i nāzuma
Bağludur çokdan göñül zülf-i kemen-endāzuma

2. **çokdan:**
Gazel 3022
Mısra: 10
"Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri" anlamına gelen zarf.

Cān fedā itmez Muḥibbī dir-imiş ol bī-vefā
Cān u bāş yolındadır çokdan bu söze Ḥaḳ güvāh

3. **çokdan:**
Gazel 3393
Mısra: 9
"Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri" anlamına gelen zarf.

Baḥr-ı ğamdan fülk-i dil çokdan olur-ıdı ḥalāş
Rūziġār-ı tāli‘-i naḥş māh u sāl egler meni

4. **çokdan:**
Gazel 3393
Mısra: 13
"Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri" anlamına gelen zarf.

Cān[ı] cānāna Muḥibbī çokdan eylerdi nisār
Līk vaşl ümmīdile fikr-i muḥāl egler meni

5. **çokdan:**
Gazel 3206
Mısra: 7
Uzun zamandan beri, bir hayli zamandır.

İtün görmedi çokdan āşināsın
Beni görüp hemān feryāda virdi

çöz:

1. **çöz:-e**
Gazel 3024
Mısra: 4
Çözmek, açmak.

İḥtiyār elden gider görsem ruḥ-ı zībāsını
Kanda kaldı ruḥları üzre ser-i zülfin çöze

2. **çözdi:-di**
Gazel 3441
Mısra: 8
Çözmek, açmak.

Oldı dimāġ-ı dehr mu‘aṭṭar nesīm-ile
Yāruñ meger ki çözdü şabā zülfi bağını

3. **çözüp:-üp**
Gazel 3381
Mısra: 1
Açmak, örülmüş saçı açmak.

Taḥt-ı çemende yār çözüp zülfi bağını
Dehrüñ mu‘aṭṭar eyledi ol dem dimāġını

4. **çözüp:-üp**
Gazel 3431
Mısra: 1
Açmak, örülmüş saçı açmak.

Çözüp zülfin yüzine indi düşdi
Bulıtdur gün yüzine indi düşdi

çü:

1. **çü:**
Gazel 3066
Mısra: 7
"-diġında, -diġı zaman" anlamında.

Künc-i mescid saña şüfi çü selāmet yiridür
Ko ḥarābāt yirin[i] rind-ile bed-nāmlara

2. **cūlar:-lar**
Gazel 3128
Mısra: 2
I.Akarsu,ırmak,nehir. II.Şiirde gözyaşı anlamında kullanılmıştır.

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cânân oynına
Nite kim cûlar bakar serv-i hırâmân oynına

3. çü:

Gazel 3141

Mısra: 13

"-dığında, -dığı zaman" ; "-dığı için".

Kaldı dil deşt-i belâ içre çü Mecnûn şıfat
Şimdiden girü Muhibbî gamı sen zâd eyle

4. çü:

Gazel 3468

Mısra: 10

"-dığında, -dığı zaman" ; "-dığı için".

Muhibbî vaktıdır kıl cürme tevbe
Çü mûlar saña 'arz itdi dü rengi

5. çü:

Gazel 3271

Mısra: 6

"Çünkü"; sebep-sonuç anlamı katan bağlaç; -dığı için" anlamında bağlaç.

Gel 'iyy idelüm bâğa varup vakt-ı çemendür
Dehrün çü beraber görünür leyl ü nehârı

6. cûlar:--lar

Gazel 3133

Mısra: 3

Akarsu, ırmak, çay, dere.

Akup cûlar yüzün sürse dem-â-dem serv ayagına
Açılrsa her taraf güller kamu kuşlar hezâr olsa

7. cûlar:--lar

Gazel 3227

Mısra: 3

Akarsu, ırmak, çay, dere.

Eşk-i çeşmümden yine cûlar revân oldu benüm
Anuñ-ıçundur ki sınımışdur bu gönülüm şîşesi

8. cûlar:--lar

Gazel 3243

Mısra: 6

Akarsu, ırmak, çay, dere.

İy sehî servüm hırâmân salın sen nâz-ıla
Cûlar iltsün pâyüña 'aşıklarun göz yaşını

9. cûlar:--lar

Gazel 3245

Mısra: 5

Akarsu, ırmak, çay, dere.

Her ne deñlü gelse gam aksa belâ cûlar gibi
Eyle sen iy dil taħammül baħr-ı 'ummân ol yüri

10. cûlar:--lar

Gazel 3308

Mısra: 3

Akarsu, ırmak, çay, dere.

Hasretle bu gözüm yaş benüm cûlar iken
Gün-be-gün budur 'aceb arta bu gönülüm 'ataşı

11. cûlar:--lar

Gazel 3462

Mısra: 2

Akarsu, ırmak, çay, dere.

Görüp gülzâr-ı hüsn içre ben ol serv-i hırâmânı
Akıtdum pâyına cûlar kılup bu çeşm-i giryânı

12. çü:

Gazel 3115

Mısra: 15

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç. II -
dığı gibi.

Bu hırka vü bu tâc-ıla işi çü riyâdur
Ne yüzle ta'n eyleye zâhid zurefâya

13. çü:

Gazel 3115

Mısra: 17

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç. II -
dığı gibi.

Zülfün gibi ayaklara düşdi çü Muhibbî
Tut elümi rahm eyle bu ben bî-ser ü pâyâ

14. çü:

Gazel 3008

Mısra: 9

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Gül beñzedi çü yâra ağyâr daħı hâra
Bülbül gibi kalursam tañ mı figân içinde

15. çü:

Gazel 3143

Mısra: 5

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Bezm-i çemende haddi nigârün çü gül yiter
La'l-i lebi şarâbını da virme sen müle

16. çü:

Gazel 3149

Mısra: 3

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Tâc-ı şadefi geydi çü başına kalender
Gürürse ne tañdur iki yaprağa benefşe

17. çü:

Gazel 3252

Mısra: 10

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Oldı Muhibbî hâşıl-ı derd ü belâ vü gam
Timâr diyü vir[ür]ler çü 'ışkuñ livâsını

18. çü:

Gazel 3302

Mısra: 14

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Muhibbî hün-ı dil dök yaş yirine
Çü sevdüñ ol vefâsuz dil-rübâyı

19. çü:

Gazel 3335

Mısra: 3

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Hem çü şürâhî gibi sücüd pây-ı sâğara
Eyle serv ü naleyi çeng ü çıgâne[y]i

20. çü:

Gazel 3344

Mısra: 6

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Gelse cefâ vü cevri dilâ olma muztarib
Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı

21. çü:

Gazel 3347

Mısra: 3

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Büy-ı zülfünü dimâguma getürdi çü şabâ
Vireyim cân u dili yolına şükraneligi

22. çü:

Gazel 3395

Mısra: 11

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Çemen seyrânın eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pâyına yüz sürmek akar gâh togru gâh egri

23. çü:

Gazel 3403

Mısra: 4

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Gâfil salınma hâlüme ki geh nezzâre kıla
Vâcib-durur çü şâha ra'ıyyet ri'âyeti

24. çü:

Gazel 3404

Mısra: 1

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Gösterür dilber çü her dem hançer-i 'üryanını
Ehl-i diller de fedâ eyler yolına cânını

25. çü:

Gazel 3445

Mısra: 1

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Gün gibi itdün tülû' gördüm çü iy meh-rü seni
Yine tiz girdün şehâba örtü ol gisü seni

26. çü:

Gazel 3471

Mısra: 1

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

İtse cevri ü cefâ çü nâz ehli
Bilür anı vefâ niyâz ehli

27. cûlar:-lar

Gazel 3024

Mısra: 7

Akarsu, dere, nehir, çay.

Gözlerüm yaşı revân olup akar cûlar gibi
Serv gibi salınup ol yâr eger tenhâ geze

28. cûlar:-lar

Gazel 3343

Mısra: 7

Akarsu, dere, nehir, çay.

Gözüm yaşını ayagına cûlar iderdüm
Nâz-ıla görem seyr ide ol serv-i revânı

29. çü:

Gazel 3376

Mısra: 4

"-dığında, -dığı zaman, -dığı için" anlamında bağlaç.

Çamuñla iy perî-peyker yoluñda n'ola cân virsem
Belâ kühında öldürdi gam-i Şîrîn çü Ferhâd'ı

30. çü:

Gazel 3450

Mısra: 2

"-dığında, -dığı zaman, -dığı için" anlamında bağlaç.

İy kadün serv ü saçuñ sünbül ü hañtuñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenün şad çü meni

31. cûdur:-dur

Gazel 3148

Mısra: 9

Akarsu, ırmak, çay, dere.

İy Muhibbî kanda gitsem iki cûdur gözyaşı
Kalmadı şimden girü hâcet türâbuñ aynına

32. çü:

Gazel 3233

Mısra: 4

Çünkü, mâdemki.

Egerçi 'ışk ara derd ü elem çok
Ne gam sensin çü derdümün tabîbi

33. cûlardur:-lar, -dur

Gazel 3268

Mısra: 6

Akarsu, ırmak, çay, dere.

Ra'd inler ebr aglar dâyimâ Ferhâd için
Her yaña cûlardur akar kühsârûñ giryesi

34. cû:

Gazel 3298

Mısra: 4

Akarsu, ırmak, çay, dere. II Gözyaşı.

Çeşmün cüy-ı hayâlün ile âbâdân iken
Eksilür sanma hayâlün yâhû ol cû kalmadı

çübân-ı 'ısk:

1. çübân-ı 'ısk:

Gazel 3235

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk çobanı.

Çün baña itdi vaşiyet hırkasın çübân-ı 'ışk
Beklerem ben de ölince 'ışkınuñ ocagını

çün:

1. çün:

Gazel 3003

Mısra: 11

Çünkü.

Zamâne güşına çün ker dimişler
Kulak tutmaz Muhibbî âh u zâra

2. çün:

Gazel 3016

Mısra: 1

"-dığtında", "-dığt zaman".

Çün geldi 'ademden yine gülzâra benefşe
Gelse yiridür âh-ıla hem zâra benefşe

3. çün:

Gazel 3004

Mısra: 9

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

Muhibbî'ye ezelden çün sunuldı cām-ıla şahid
Virildi saña da zâhid riyâ tesbîh ü seccâde

4. çün:

Gazel 3023

Mısra: 1

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

Çün perî gibi görindi yine dilber gözüme
Hayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

5. çün:

Gazel 3027

Mısra: 1

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

Çün yagar tîr-i belâ bu sine-i ğamġnūme
Kemdür razhm itmeyebilsem dil-i miskînūme

6. çün:

Gazel 3033

Mısra: 15

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

Tag itdi kolın 'âşık-ı bî-çâresinüñ çün
İy şah yarar anı bilüñe kemer eyle

7. çün:

Gazel 3042

Mısra: 1

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

Gönül çün bir devâsuz düşdi derde
Ġamı sinemedür sevdâsı serde

8. çün:

Gazel 3042

Mısra: 5

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

Dü 'âlem çün münevverdür yüzünden
Küsüf olur iderseñ zülfi perde

9. çün:

Gazel 3043

Mısra: 1

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

İrişdük çün Karaman illerine
Kaçan varıla cânân illerine

10. çün:

Gazel 3045

Mısra: 7

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

Sinemde anuñ zaħmı gelür çün baña merhem
Derdini kabûl eylememişdür em içinde

11. çün:

Gazel 3046

Mısra: 4

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

Dil perîşân hâl-idi daħı perîşân eyledi
Çün girihler saldı ol zülfi-i perîşân üstine

12. çün:

Gazel 3048

Mısra: 7

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

Çeşm-i hûn-h'âra mu'âvin çün degül kec râ kaşuñ
Ya n' için başın egüp tutmuş kulagin râyına

13. çün:

Gazel 3051

Mısra: 12

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

Bişnev aħvâlin Muhibbî saña taqrîr kılsun
Ki dilem sühte çün zâniş-i sevdâ lâle

14. çün:

Gazel 3053

Mısra: 5

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

Çün ğam-ı dilber harâb itdi gönül ma'müresin
Seng-i miħnetle yapup bir daħı âbâd eyleme

15. çün:

Gazel 3054

Mısra: 2

"-dığt zaman, -dığtında" anlamı katan bağlaç.

Zâhid senüñ tek uymazam efsâneden efsâneye
Dil buldı çün maħlûbımı yiltme beni bigâneye

16. çün:

Gazel 3056

Mısra: 1

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Māh-rūlar vaşfına çün müşterī oldum yine
Harc idüp cān nağdini dilden berī oldum yine

17. çün:

Gazel 3057

Mısra: 8

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Rūşen eyle dōstum gel gönümün vīrānesin
Senden özge çün felekde māh-ı tābān olmaya

18. çün:

Gazel 3058

Mısra: 8

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Bāđda serv-i sehī kaddūn görüp ögünmesün
Kudreti yokdur anuñ çün bir qadem ref tāra de

19. çün:

Gazel 3059

Mısra: 10

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

'Aceb mi dūd-ı dil çıkısa depemden
Yanar çün āteş-i 'ıřkuñ cigerde

20. çün:

Gazel 3067

Mısra: 6

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Çeşmüme gel pā koyup hār-ı müjemden ğam yime
Pāyuña itmez zarar yaşumla çün nemnāk ola

21. çün:

Gazel 3070

Mısra: 1

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Sāye saldı her taraf çün servler āb üstine
Vahtidür şeydā gönül gelseñ mey-i nāb üstine

22. çün:

Gazel 3071

Mısra: 2

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Tavakkuf eyleme bir dem sen efgān eyle ben nāle
Gel iy tā bezm-i miñnetde çün olduñ vākıf aħvāle

23. çün:

Gazel 3088

Mısra: 5

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Fāş itdi cihān hālkına çün sırrımı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sīm [ile] zerse

24. çün:

Gazel 3090

Mısra: 1

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Bulınur çün hevā-yı zülf serde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

25. çün:

Gazel 3130

Mısra: 10

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Zülfı devrinde Muħıbbī umma vaşlı gencini
Çün tılısm itmişdür ejder görünür ol maħzene

26. çün:

Gazel 3149

Mısra: 1

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Rindāne gelüpdür yine çün bāğa benefşe
Āl-ıla gülün büyüni almaga benefşe

27. çün:

Gazel 3152

Mısra: 4

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Gün gibi 'ālem yüzün kılsa münevver tañ mıdır
Ol kamer-rü bedr olup girdi çün on dört yaşına

28. çün:

Gazel 3152

Mısra: 15

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Gevher olursa Muħıbbī yār kılmaz çün nazar
Hiç raħm itmek olur mı uşbu gözüm yaşına

29. çün:

Gazel 3156

Mısra: 10

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Ko ğamzeleri tığı bu bagrum deletursun
Çün sīne nişān eyledük ol kaşları yaya

30. çün:

Gazel 3157

Mısra: 1

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Dolaşdı gönül āh çün ol zülf-i dü-tāya
Güş eylemedi pendı özin atdı belāya

31. çün:

Gazel 3157

Mısra: 9

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Bünyād-ı cefā eyledi çün yār Muħıbbī
Kurbān idegör cānı gönül sen o bināya

32. çün:

Gazel 3158

Mısra: 13

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Salar Muhibbî hastayı ferdāya çün habîb
Hâli ne ola kim yile ol bî-vefâ-y-ıla

33. çün:

Gazel 3161

Mısra: 8

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Dil dilerdi cān virtüp bugün lebüñ bāzār ide
Kaldı işüm vā dirġā yār ile çün yarına

34. çün:

Gazel 3168

Mısra: 9

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Hüsn meydānında çevġān itdi çün zülfini yār
Başuñı top it Muhibbî oynasun ol gūy-ıla

35. çün:

Gazel 3178

Mısra: 9

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Rahmı yokdur çün bilürsin iy Muhibbî dilbertüñ
Gel akıtma yok yire bu iki gözün yaşını

36. çün:

Gazel 3179

Mısra: 4

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Zühd-ile takvā bināsın çarħa ırgürmiş-iken
Geldi çün tūfān-ı mey ġāk-ile yeksān eyledi

37. çün:

Gazel 3179

Mısra: 6

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

'İşk dāġın niçe pinhān eylesün dil sīnede
Dest-i ġayret birle çün çāk-i girībān eyledi

38. çün:

Gazel 3192

Mısra: 2

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

İder bülbül bahār olduġda zārı
Gül ile çün görür bir yirde ġārı

39. çün:

Gazel 3202

Mısra: 9

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Bu Muhibbî çün ezel nüş itdi 'ışkuñ cāmını
Görinürse tañ degül geh mest ü geh şeydā gibi

40. çün:

Gazel 3208

Mısra: 10

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Dūd-ı dilüm çıkarsa depemden 'aceb midür
Yanar derün-ı sīnede çün nār 'āşığı

41. çün:

Gazel 3208

Mısra: 13

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Oldı Muhibbî üstür-i ser-mest gibi çün
Her dem cigerde ġam yimeyüp bār 'āşığı

42. çün:

Gazel 3215

Mısra: 6

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Cūlar olursa her yaña yaşum 'aceb degül
Sevdüm çün ol sehī-ġad ü yār-ı perī-veşi

43. çün:

Gazel 3220

Mısra: 1

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Naġġāş-ı cihān naġşını çün sen güle yazdı
Āh-ıla fiġān itmegi ben bülbüle yazdı

44. çün:

Gazel 3227

Mısra: 5

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Küh-ken çün Bīsütün'ı kesdi līkin dōstlar
Kesmege küh-ı ġāmı tāġat getirmez tişesi

45. çün:

Gazel 3235

Mısra: 7

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Çün baña itdi vaşiyet ġırġasın çübān-ı 'ışk
Beklerem ben de ölince 'ışkınıñ ocagını

46. çün:

Gazel 3239

Mısra: 1

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Her gün eyler çün tefāvüt ol gülün zibālğı
Dem dem artsa tañ midur bu gönümün şeydālğı

47. çün:

Gazel 3241

Mısra: 5

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Lezzet-i dünyāya dil aldanmadı hem çün meges
Eyledüm küh-ı ġanā'at içre cā 'Anġā gibi

48. çün:

Gazel 3249

Mısra: 10

"-dığđı zaman, -dığđında" anlamı katan bağlaç.

Bu Muhibbî dergühünden dūr olup
Müdde'iler çün saña mahrem gibi

49. çün:

Gazel 3253

Mısra: 7

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Beni çün eyledi muhtâc saña dāduma dād eyle
Elüm tut düşdüm ayakdan seni çün dest-gİR itdi

50. çün:

Gazel 3254

Mısra: 3

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Çün mufī' olup "belī" didüñ ezel rüz-ı elest
'Ahdüñe dur terk kılma key sakın peymānuñı

51. çün:

Gazel 3255

Mısra: 3

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Pādişahlar pādişāhı çün der-i hācettür
Var yüri iy hasta göñlüm iste andan kāmıñı

52. çün:

Gazel 3259

Mısra: 10

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Cān-ıla başuñ[ı] terk kıl rāh-ı maḥabbetde Muḥīb
Çün 'āşıkā lāzım-durur olmak gerek merdānegī

53. çün:

Gazel 3265

Mısra: 4

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Gün yüzünden ayru oldı gözlerüm yaşı şafağ
Hem çün gerdün ben dađı pür-ḥūñ itdüm dāmeni

54. çün:

Gazel 3287

Mısra: 7

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Maḥabbet kişverine çün diyen serdār Ferh
Anuñçün 'ışkı yolına koyup terk eyledi başı

55. çün:

Gazel 3292

Mısra: 3

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Aldanup dünyā-yı dūna oldı çün murgā süvār
Ser-nigün itdi gör āḥir taḥt-ıla kāvüsını

56. çün:

Gazel 3292

Mısra: 6

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Saklamak şıyt u şadā-yı 'ışkımı mümkün degül
Çalmışam bāzārda çün ben melāmet kūsını

57. çün:

Gazel 3292

Mısra: 10

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Renc-i bī-ḥāşıldur el urma nabza iy ḥabīb
Çün marīz-ı 'ışk getürmez görse Cālīñüs'ını

58. çün:

Gazel 3295

Mısra: 2

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Baña ḳaddi ḥaddi besdür n'iderem serv-i gülzārı
Ko kilsun çün ruḥı güldür bu dil bülbül gibi zārı

59. çün:

Gazel 3297

Mısra: 4

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Güllere ḥaclet gelüp düşdi ayakdan servler
Gül ruḥın 'arz ḳaddini çün serv-i bālā eyledi

60. çün:

Gazel 3305

Mısra: 5

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Cānā cemālūñ şem'ini cān-ıla itdüm çün taleb
Pervāne-veş olmaz 'aceb yaksam bu perr ü bālümü

61. çün:

Gazel 3306

Mısra: 1

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Naḳḳāş-ı ezel çün ḥaḫ-ı müşgīn raḳam itdi
Her bir kılını yazmak için kıl ḳalem itdi

62. çün:

Gazel 3312

Mısra: 12

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Cidd ü ceḥd ile düriş itmeyesin şer'e ḥilāf
Ḥamd kıl mezḥebüñi itdi Ḥudā çün Ḥaneḫ

63. çün:

Gazel 3320

Mısra: 9

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

İy Muḥibbī çün şeb-i hicrān saña oldı mekān
Sen dağı yak āteş-i 'ışk-ıla dil fāñusuñı

64. çün:

Gazel 3327

Mısra: 3

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Renc-i bī-ḥāşıl-durur çün nabz-ı 'āşık iy ḥabīb
El urursañ unudursın ḥıbb-ı Cālīñüs'ını

65. çün:

Gazel 3343

Mısra: 10

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Dünyā-yı dūna eylemedi zerre maḥabbet
Çün itdi nazar gördi Muḥibbī anı fānī

66. çün:

Gazel 3350

Mısra: 6

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Kūy-ı dildāra varup cān u dili pīşkeş ilet
Çün varılmaz ulular meclisine dest tehī

67. çün:

Gazel 3354

Mısra: 8

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

İy dil mecāz-ı 'ışka gönül virmeden sakın
Soñra yanuñda zāhir olur çün nedāmeti

68. çün:

Gazel 3376

Mısra: 1

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Dil-i şūrīde sevmiştir yine çün bir perī-zādı
İşüm ney gibi efgāndur anı siz sanmañuz şādī

69. çün:

Gazel 3377

Mısra: 6

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Gonca gibi saklaram sīnemde peykānuñ şehā
Bu şikeste gönülümüñ çün olupdur merhemi

70. çün:

Gazel 3380

Mısra: 6

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Ebed kurtılmamak aña sezādur
Ser-i zūlfine çün gönül dolaşdı

71. çün:

Gazel 3394

Mısra: 1

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Geçdi kūyuñda şehā 'ömrüm benüm çün gül gibi
Eyledüñ cevri ü cefāñ-ıla derūnum kül gibi

72. çün:

Gazel 3395

Mısra: 4

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Eyā zāhid eger biñ kez nazar kılsañ o meh-rūya
Görinmez pertev-i ḥüsni idesin çün nigāh egri

73. çün:

Gazel 3406

Mısra: 5

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Ko bu 'iyş ü 'işreti çün kim fenādur 'ākıbet
Yār-ı bākī ister iseñ olmaya tāt gibi

74. çün:

Gazel 3410

Mısra: 11

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Ka'be-i kūyuñda çün 'uşşākı kurbān eyledüñ
Eski 'ādetdür n'ola alnuña sürseñ kanını

75. çün:

Gazel 3412

Mısra: 9

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

İçdi çün la'l-i lebūñ cür'asını
Şeyḥ iken bu Muḥibbī şāb oldı

76. çün:

Gazel 3413

Mısra: 2

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Seyr-i tenhā ider oldı yine cānā büyüdi
Yüzini görmek olur çün meh-i tābān büyüdi

77. çün:

Gazel 3415

Mısra: 8

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Ger behište zāhidā meyl itmesem 'ayb eyleme
Su gibi çün 'āşık-ı dīzār gördüm kendümi

78. çün:

Gazel 3417

Mısra: 5

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Dolaşup zūlfine geldi başa çün sevdā-yı 'ışk
Ger helāk olsañ dilā kesme sakın peyvendüñi

79. çün:

Gazel 3418

Mısra: 10

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Umar Muḥibbī būs kıla pāy-ı dilberi
Devrān yolında eyledi çün ḥāk-i pā bizi

80. çün:

Gazel 3425

Mısra: 1

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmāni
İçüp şevk-ile ser-mest ol çeküp çāk it girībāni

81. çün:

Gazel 3438

Mısra: 4

"-dığt zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Ol hümāyı bāl-i himmetle şikār itsem ne tañ
'Āciz olmaz çün şikārında toganuñ yügrügi

82. **çün:**

Gazel 3440

Mısra: 1

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Gözlerümden hün-ı dil turmaz akar çün mā gibi
Mevc urur āhum tokındukça aña deryā gibi

83. **çün:**

Gazel 3442

Mısra: 6

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Çıkarsa göklere āhum ne tañdur
Yanar çün sīnem içre 'ışk nārı

84. **çün:**

Gazel 3445

Mısra: 4

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

İy gönül sanma olursın bend-i zülfinden hālāş
Bađladı çün bir kılıyla gözleri cādū seni

85. **çün:**

Gazel 3470

Mısra: 5

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

'İşk-ıla çün olmuşam dīvāneler ser-defteri
Bend idüp boynuma taksun zülfinüñ fitrākini

86. **çün:**

Gazel 3470

Mısra: 7

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Genc-i hüsünüñde beni çün urdı zülfüñ 'aķrebi
Agzuma sun luţf idüp la'l-i lebün tiryākini

87. **çün:**

Gazel 3478

Mısra: 9

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

İy Muħibbī geldi çün dil şehrine sulţān-ı 'ışk
İki kāse gözlerüm dür öñine pīşkeş kodı

88. **çün:**

Gazel 3484

Mısra: 3

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Dü 'ālem çün münevverdür yüzünden
Ne tañ dirsem yüzine 'ālem-ārāy

89. **çün:**

Gazel 3491

Mısra: 10

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan bağlaç.

Tañ mıdur döyse cefāya bu Muħibbī ĥasta dil
Mihnet ile bisledüm çün cān-ı ġam-perverdümü

90. **çün:**

Gazel 3110

Mısra: 4

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Kıl muşāhib her gice kalbünü zikru'llāh ile
Uyma nefsi-şūma irmez çün bilürsin dem deme

91. **çün:**

Gazel 3356

Mısra: 11

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Dimeñüz Mecnün'a Mecnün itdi çün dünyāyı terk
Cümleden ĥalk-ı cihān içinde ol uslu gibi

92. **çün:**

Gazel 3409

Mısra: 10

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

İy Muħibbī ger melāmet itse zāhid ġam degül
Çün ezeli açılmadı 'uşşāķa şöhret kapusu

93. **çün:**

Gazel 3439

Mısra: 8

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Dil-i Mecnün'a te'sir eylemez pend
Ķabül eyler özine çün belāyı

94. **çün:**

Gazel 3449

Mısra: 4

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

El uzadursa ser-i zülfüñe dil asma anı
Çün yazılmaz delünüñ deftere cürm ü günehi

95. **çün:**

Gazel 3460

Mısra: 4

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Bağlama dünyāya dil 'ālemde şād ol iy gönül
Çün cihān turmaz geçer ger nā-ĥoşı vü ger ĥoşı

96. **çün:**

Gazel 3492

Mısra: 6

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Āşinālık olmaya idi ezelden kāşķı
Āşinālıktan saña çün yig gelür bigānegī

97. **çün:**

Gazel 3497

Mısra: 13

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü" bağlaç.

Gözlerüm yaşına nisbet kaçtre çün Nîl ü Fırâţ
Ėarķa virsem iy Muğibbî tañ midur deryâları

98. çün:

Gazel 3052

Mısra: 9

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan edat.

Muğibbî Ka'be kûyına irişdük çün şavâf itdük
Saña lâyıķ budur ķurbân ola cân itdügün Ėacda

99. çün:

Gazel 3144

Mısra: 8

"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan edat.

Sînemi çâķ itse tañ mı ol hilâl ebrû benüm
Anca sîne çâķ olur çün tîğ-ı âteş-tâbda

100. çün:

Gazel 3011

Mısra: 8

"Çünkü" anlamında bağlaç.

İdesiz Ėâķ-i derinden bârî Ėıřt-i merķadüm
Ėasta iken gelmedi bir kerre çün bâlînüme

101. çün:

Gazel 3253

Mısra: 8

"Çünkü" anlamında bağlaç.

Beni çün eyledi muğtâc saña dâduma dâd eyle
Elüm tut dūřdüm ayakdan seni çün dest-gîr itdi

102. çün:

Gazel 3260

Mısra: 10

"Çünkü" anlamında bağlaç.

Agırdur bâr-ı Ėam Ėâyet anı çekmege yok řâķat
Muğibbî çün degül mümkin Ėötürmek bir ulu tağı

103. çün:

Gazel 3014

Mısra: 3

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

şehâ yoluña îsar itmek çün
Yüzüm dînar olur yaşum diremde

104. çün:

Gazel 3104

Mısra: 14

"-dığı için" anlamında kullanılan bağlaç.

Ser-i kûyını şavâf eyle Muğibbî yûri var
Yüz sürerler çün bilürsin Ėarem-i muğtereme

105. çün:

Gazel 3029

Mısra: 8

"-dığı için" anlamına gelen bağlaç.

Leb-i la'li hevâsından kamu mest oldu bî-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko Ėüřyâr olmasun kimse

106. çün:

Gazel 3033

Mısra: 13

"-dığı için" anlamına gelen bağlaç.

Çün 'ahdine durmadı nigârum n'ideyim âğ
İy dil gele bir katlana Ėicre sefer eyle

107. çün:

Gazel 3125

Mısra: 8

"-dığı için" anlamına gelen bağlaç.

Bahâr eyyâmı gül devri geçürme 'ömrünü žâyi'
Bu dünyâ çün degül bâķi kime kaldı kime kala

108. çün:

Gazel 3376

Mısra: 6

"-dığında", "-dığı zaman"; "-dığı için" anlamında kullanılan bağlaç.

Fefâ gelmez güzellerden gel iy dil aña yiltenme
Cefâ vü cevri-ile meřĖür olupdur çün anuñ adı

109. çün:

Gazel 3399

Mısra: 4

"-dığı zaman, -dığında" anlamında bağlaç.

Cân niçe râğat ola görmeye cânân yüzini
Ölme yig 'âřıķa çün ola nigâr ayrulığı

110. çün:

Gazel 3432

Mısra: 4

"-dığı zaman, -dığında" anlamında bağlaç.

Teng oldu Ėâne-i dil göster yüzünü mâhum
Vîrânelerde çün şeb yakar ķamer çerâğı

111. çün:

Gazel 3443

Mısra: 9

"-dığı zaman, -dığında" anlamında bağlaç.

Çün rezmgâğ er kiřinüñ bezmgâğıdır
Olsa ne tañ Muğibbî ferağ mâcerâ günü

112. çün:

Gazel 3490

Mısra: 12

"-dığı zaman, -dığında" anlamında bağlaç.

Çerâğı süz-ı Ėusrev'den yakarsa tañ midur şi'rüm
Ėazel şarzında çün gözler hemîşe şarz-ı Selmân'ı

113. çün:

Gazel 3257

Mısra: 4
Çünkü, mademki.

Ne-y-içün bu ben mürdeye virmeysin hayât
Oldı nefesün mürdelere çün Mesihâ gibi

114. **çün:**
Gazel 3357
Mısra: 7
"-diği için, -den dolayı, -den ötürü" anlamında bağlaç.

Naşib itmiş ezelden çün sunuldu baña kâr-ı 'ışk
N'iderem 'ışkdan gayrı cihân içinde ben kârî

115. **çün:**
Gazel 3360
Mısra: 4
"-diği için, -den dolayı, -den ötürü" anlamında bağlaç.

Taň degül gülgün olup yagdursa kan yire şehâb
Çün şehîd-i 'ışkuñuñ yil savurur topragını

116. **çün:**
Gazel 3365
Mısra: 10
"-diği için, -den dolayı, -den ötürü" anlamında bağlaç.

'İşk şâhı geldi ardınca bile sultân-ı ğam
Yıkılır ol memleket hükmi itdi çün sultân iki

117. **çün:**
Gazel 3368
Mısra: 7
"-diği için, -den dolayı, -den ötürü" anlamında bağlaç.

Kaşr-ı 'ışkuñ çün ezelden urdılar bünyâdını
Kelle-i 'uşşâkdan itdiler anuñ taşını

118. **çün:**
Gazel 3373
Mısra: 6
"-diği için, -den dolayı, -den ötürü" anlamında bağlaç.

Âşinâlık olmaya idi ezelden kâşkî
Âşinâlıktan saña çün yig gelür bigâneğî

119. **çün:**
Gazel 3347
Mısra: 6
"-diği için, -den dolayı, -den ötürü".

Ol perî gönümi ger mesken iderse yiridür
Çün perî mesken ider bulduğı virâneligi

çünkü:

1. **çünkü:**
Gazel 3151
Mısra: 9
1. Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ. 2. Mâdemki. 3. Ne zaman ki, vaktâ ki.

İy Muhibbî çünki bilürsin ki fânîdür cihân
Gülşen içre bâde nüş it bir muşâhib yâr ile

2. **çünkü:**
Gazel 3166
Mısra: 4
1. Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ. 2. Mâdemki. 3. Ne zaman ki, vaktâ ki.

Çöpçe gelmez 'aynuma uşbu cihânüñ gülleri
Hâk-i pâyından nigârüñ çünki bîrünam yine

3. **çünkü:**
Gazel 3201
Mısra: 10
1. Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ. 2. Mâdemki. 3. Ne zaman ki, vaktâ ki.

Germ olsa gözümüñ yaşı itme Muhibbî 'ayb
'İşk âteşiyle çünki bu dil külhenüm gibi

4. **çünkü:**
Gazel 3213
Mısra: 1
1. Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ. 2. Mâdemki. 3. Ne zaman ki, vaktâ ki.

Yanuma geldi şehergeh çünki dehrüñ husrevi
Bülbül âgâz itdi aña karşı şî'r-i Dehlevî

5. **çünkü:**
Gazel 3239
Mısra: 6
1. Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ. 2. Mâdemki. 3. Ne zaman ki, vaktâ ki.

İñleyüp zârîlîğ itse taň midür cân bülbülü
Lahza lahza çünki artar ol gülün ra'nâlığı

6. **çünkü:**
Gazel 3272
Mısra: 9
1. Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ. 2. Mâdemki. 3. Ne zaman ki, vaktâ ki.

Dâr-ı dünyâyâ denî dirler imiş çünki ezel
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denî

7. **çünkü:**
Gazel 3272
Mısra: 11
1. Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ. 2. Mâdemki. 3. Ne zaman ki, vaktâ ki.

Süz-ı Hüsrev'den Muhibbî çünki yakmışdur çerâğ
Süznâk olsa 'aceb midür anuñ her suheni

8. **çünkü:**
Gazel 3278
Mısra: 10
1. Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ. 2. Mâdemki. 3. Ne zaman ki, vaktâ ki.

Kibr ü kîn-ile ğarâz olana âdem mi dinür
Bir gerek çünki Muhibbî kişinüñ içi daşı

9. **çünkü:**

Gazel 3280

Mısra: 4

-diği için, -den dolayı, çünkü, bu sebeple.

‘İşkuñ bahası olmasa ‘âlemde tañ midür
İki cihâna çünkü değer bir demi dutsa mı

10. **çünkü:**

Gazel 3010

Mısra: 1

"Çünkü" bağlacı.

Dirîğ ay oldı göstermez yüzini çünkü cānāne
Bu hasretle bu miñnetden baña yigdür kıyam cāna

11. **çünkü:**

Gazel 3015

Mısra: 12

"Çünkü" bağlacı.

Muhibbî virme dil dünyā denîdür
Vefā yokdur bilirsin çünkü zende

12. **çünkü:**

Gazel 3027

Mısra: 6

"Çünkü" bağlacı.

Ger ölem hâk-i derûnden eyle hişt-i merkadüm
Zinde-y-iken çünkü gelmedüñ benüm bālinüme

13. **çünkü:**

Gazel 3105

Mısra: 6

"Çünkü" bağlacı.

Sen hümāyı bāz-ı himmetle şikâr itsem ne tañ
Çünkü pervāz eylemek gelmiş ezelden şānuma

14. **çünkü:**

Gazel 3090

Mısra: 8

"Çünkü" Bundan dolayı, bu yüzden anlamlarında
bağlaç.

Baña rahm eyle āhumdan hāzer kıl
Ġarībün āhı kalmaz çünkü yirde

15. **çünkü:**

Gazel 3257

Mısra: 10

"Çünkü" Bundan dolayı, bu yüzden anlamlarında
bağlaç.

Dünyā-yı dūna virme gönül itme i‘timād
Āhîr yudar çünkü seni ejdehā gibi

16. **çünkü:**

Gazel 3384

Mısra: 4

"Çünkü" Bundan dolayı, bu yüzden anlamlarında
bağlaç.

Kaşdum oldur ki virem cān u cihānı yoluña
Yog-ımuş çünkü hüner cūd u şehādan gayrı

17. **çünkü:**

Gazel 3006

Mısra: 7

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Çünkü düşdi bañr-ı ‘ışka fülk-i dil

‘Aşık oldur āhın aña bād ide

18. **çünkü:**

Gazel 3025

Mısra: 9

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Görmedüñ çünkü Muhibbî benî âdemde vefā
Taglara düş yüri şimden girü hayvānlar-ıla

19. **çünkü:**

Gazel 3035

Mısra: 3

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Çünkü bu dünyā denîdür aña dil virme sakın
Kimse başa çıkmadı çıkmayısar dünyā-y-ıla

20. **çünkü:**

Gazel 3037

Mısra: 5

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Kışşaya sıgmaz imiş çünkü ser-i zülf-i nigār
Şerh idemezsin anı defter ü divānlar-ıla

21. **çünkü:**

Gazel 3068

Mısra: 3

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Çünkü döndi kâmetüm eşküm olaldan tār aña
İñlerem mızrâb-ı gam el sunsa ger evtâruma

22. **çünkü:**

Gazel 3109

Mısra: 12

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Gözüm yaşına meylitse ‘aceb mi
Güzeller mâyil olur çünkü mâla

23. **çünkü:**

Gazel 3122

Mısra: 1

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Mağabbet çünkü miñnetsüz bulunmaz dār-ı dünyāda
Mağabbet miñnet anuñcün yazılır birdür imlāda

24. **çünkü:**

Gazel 3126

Mısra: 1
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Çünkü virildi hände vü şādī ezel güle
Âh u fiğān eylemek oldı hū bülbüle

25. **çünkü:**
Gazel 3128
Mısra: 10
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Cān alup cān virmek olmışdur Muhibbī kār-ı 'ışk
Başla evvel çünkü 'āşışsın hemān cān oynına

26. **çünkü:**
Gazel 3129
Mısra: 15
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Katıdur gönli nigāruñ çünkü seng-i hāreden
Eyleme āh u fiğānı iy gönül gel yok yire

27. **çünkü:**
Gazel 3129
Mısra: 18
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Merd-i meydān ol Muhibbī virme dünyāya gönül
Merd olanlar çünkü dimişler gerek gayret ere

28. **çünkü:**
Gazel 3143
Mısra: 10
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

'İşkuñ yolında ölse Muhibbī 'aceb degül
'Aşık olana çünkü tārīk ol-durur öle

29. **çünkü:**
Gazel 3292
Mısra: 11
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Dest-būs-ı yāra irmez iy Muhibbī çünkü el
Hāk-i pāyına varup eyle taleb pā-būsını

30. **çünkü:**
Gazel 3321
Mısra: 10
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

İy Muhibbī 'adl kıl bir kimseye zulm eyleme
Hāk ta'ālā çünkü bilürsün ki sevmez zālîmi

31. **çünkü:**
Gazel 3324
Mısra: 6
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

O āhır şayd olur şāh-bāz-ı çeşme
Olupdur çünkü bu gönlüm hevayî

32. **çünkü:**
Gazel 3327
Mısra: 9
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Dest-būs-ı dilbere irmez [ne mümkün] çünkü el
Hāk-i pāyın kıl taleb devlet bil pā-būsını

33. **çünkü:**
Gazel 3333
Mısra: 9
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Genc-i vaşla iy Muhibbī çünkü tālîbsin bugün
Ġayrı yirde arama illā dil-i vīrāne[y]i

34. **çünkü:**
Gazel 3344
Mısra: 7
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Olsun hākīkī çünkü gerekdür hākīkī 'ışk
Taḥsīn diye kim göre bu 'ışk-bāzuñ

35. **çünkü:**
Gazel 3347
Mısra: 9
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Merd olan virmez imiş çünkü bu dünyāya gönül
Sen daḥı eyle Muhibbī gele merdāneligi

36. **çünkü:**
Gazel 3358
Mısra: 10
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Muhibbī 'ālemūñ kaşrın görüben i'timād itme
Urılmışdur su üstinde ezelden çünkü bünyādı

37. **çünkü:**
Gazel 3385
Mısra: 2
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Mihr ü meh olursa tañ mı saña cāndan müştērī
Cümle hūblar aḥterinūñ çünkü sensin ülkeri

38. **çünkü:**
Gazel 3407
Mısra: 5
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Jeng-i gāmdan çünkü var āyīne-i dilde gubār
Şāf idüp elden düşürme cāmı bayram irtesi

39. **çünkü:**
Gazel 3417
Mısra: 1
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Zülfine dil bağladuñ çünkü unıtduñ pendüñi
Mübtelâ-yı 'ışk olup boynuñda hoş gör bendüñi

40. **çünkü:**
Gazel 3422
Mısra: 7
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Sırr-ı 'ışkı çünkü fâş itdi gönül Mañşür-vâr
Dâr-ı zülfüñde emân gel verme ber-dâr it beni

41. **çünkü:**
Gazel 3441
Mısra: 10
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Tâ haşr olunca olmasa hüşyâr tañ degül
İçdi Muhibbî çünkü Mañabbet ayagını

42. **çünkü:**
Gazel 3448
Mısra: 4
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Birdem olmaya belâ miñnet elinden o halâş
Çünkü yagmaya vire mülk-i dili gam sipehi

43. **çünkü:**
Gazel 3457
Mısra: 10
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Sırruñ Muhibbî sakla dilden çıkarma zînhâr
Zâhir olur ol ebed çünkü tutaga düşdi

44. **çünkü:**
Gazel 3458
Mısra: 6
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Zerre-veş kaldur nigârâ bu gubârı hâkden
Çünkü oldı gün yüzüñ mihr-i cihân-ârâ gibi

45. **çünkü:**
Gazel 3480
Mısra: 9
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Çünkü gam tımârını virdi Muhibbî şâh-ı 'ışk
Hâşılıñdur cem' kıl bu gözlerüñ dînârını

46. **çünkü:**
Gazel 3485
Mısra: 9

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

İy Muhibbî çünkü merhem urmaz âhir yarama
Urmasa gamz oklarını ol kaşı ya kâşki

47. **çünkü:**
Gazel 3494
Mısra: 1
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü"
bağlacı.

Çünkü olduñ iy gönül ol serv-kaç âvâresi
Gözlerüñ yaşını cü kılmakdur anuñ çâresi

48. **çünkü:**
Gazel 3080
Mısra: 10
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan
bağlacı.

İy Muhibbî ser-i zülfine niçe kıymet olur
Virilür mülk-i cihân çünkü bahâ bir kılma

49. **çünkü:**
Gazel 3116
Mısra: 4
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan
bağlacı.

Eksük olmasa ne tañ saña belâ üzre belâ
Çünkü virdüñ gönülünü ol serv-kaç bâlâlara

50. **çünkü:**
Gazel 3468
Mısra: 5
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan
bağlacı.

Ğaraž çünkü cihânda bir kabâdur
Baña birdür palâs-ıla firengî

51. **çünkü:**
Gazel 3146
Mısra: 1
Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ.

Âh u vâh-ıla günüm çünkü geçer döne döne
Tañ mı hicriyle kebâb ola ciger döne döne

52. **çünkü:**
Gazel 3172
Mısra: 6
1. Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ. 2.
Mâdemki. 3. Ne zaman ki, vaktâ ki.

Her ne söylerse riyâdur kendüzi itmez 'amel
Çünkü dünyâ mestidür sanmañ ki anı ayıla

53. **çünkü:**
Gazel 3173
Mısra: 7
1. Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ. 2.
Mâdemki. 3. Ne zaman ki, vaktâ ki.

Göz yaşı çünkü çirkümi giderür
Gâh sen pîr ü geh civân agla

54. **çünkü:**

Gazel 3184

Mısra: 5

1. *Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ.* 2.
Mâdemki. 3. *Ne zaman ki, vaktâ ki.*

Çünkü gelmez gül gibi andan saña büy-ı vefâ
İy gönül bülbül gibi artur fiğân u zârûnı

55. **çünkü:**

Gazel 3245

Mısra: 3

1. *Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ.* 2.
Mâdemki. 3. *Ne zaman ki, vaktâ ki.*

Çünkü olmuşdur vişâle ara yirde ten [ü] cân
Anı terk it cân-ıla tâlib-i cânân ol yüri

56. **çünkü:**

Gazel 3280

Mısra: 7

"-diğında, -dığı zaman" anlamında kullanılan zarf.

Tiryâk geçer çünkü lebi cân-ı 'âşıka
Olsa ne ğam mâr saçınıñ eger semmi

57. **çünkü:**

Gazel 3254

Mısra: 1

Çünkü, şundan dolayı, şu sebeple, zira II mademki.

Çünkü kulsın hiç bildün mi bugün sultânunu
Ne için halk eylemiş Hâllâk senün cânunu

D

da:

1. **da:**

Gazel 3004

Mısra: 10

"da/de" anlamlarına gelen bağlaç.

Muhibbî'ye ezelden çün sunuldu cām-ıla şâhid
Virildi saña da zâhid riya tesbîh ü seccâde

2. **da:**

Gazel 3037

Mısra: 4

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Niçe yıldur ki yiler zülf-i hevâsında gönül
Kuru sevdâ da yürür zülf-i perîşânlar-ıla

3. **da:**

Gazel 3077

Mısra: 4

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Ol servün evvelâ pâyına cân u dil akıtdum
Ardınca ravân oldu yaşum da bilesine

4. **da:**

Gazel 3143

Mısra: 6

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Bezm-i çemende haddi nigârûn çü gül yiter
La'l-i lebi şarâbını da virme sen müle

5. **da:**

Gazel 3175

Mısra: 13

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Cefâ taşı-durur taşı suyu da oldı göz yaşı
Anuñçün böyle muhkemdür Muhibbî 'ışk bünyâdı

6. da:

Gazel 3182

Mısra: 6

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Hevâ-yı 'ışk tagırdı egerçi hırmen-i 'aqlum
Tenüm bir kâha dönmişdür o da 'ışkuñ talebkârı

7. da:

Gazel 3186

Mısra: 2

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Büse-i la'l-i lebüñ bu cân-ı şîrîñüm gibi
'Arızuñ nûrı da kalbümde benüm dîñüm gibi

8. da:

Gazel 3198

Mısra: 10

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

'İşk bazarında göz yaşın Muhibbî harc ider
N'eylesüm kim sîm-i eşki anda da bâb olmadı

9. da:

Gazel 3205

Mısra: 7

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Penç vâkitde mescide varur o da ancak imâm
Gice gündüz lik memlû görürem meyhâneyi

10. da:

Gazel 3272

Mısra: 10

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Dâr-ı dünyâya denî dirler imiş çünki ezel
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denî

11. da:

Gazel 3257

Mısra: 6

"-da,-de" bağlacı.

Dutıldı gönül bir perîñün zülf[i] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belâ gibi

12. da:

Gazel 3255

Mısra: 2

"-da, -de" bağlacı.

Gün-be-gün arturduñ iy döst sen in'âmuñı
Baña da lâyıķ budur dilden komayam nâmuñı

13. da:

Gazel 3258

Mısra: 8

"-da, -de" bağlacı.

Bulınmaz derdüme vâkıf meger ancak ola lâle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dâğı

14. da:

Gazel 3277

Mısra: 6

"-da, -de" bağlacı.

Bâda virdüm 'aql u dîn ü dil anı bir görmede
Cân da kalmaz bir dağı görsem eger ol dilberi

15. da:

Gazel 3332

Mısra: 8

"-da, -de" bağlacı.

Hüsnüñ şehâ nite ki her gün firāvân olur
'İşkum da benüm her nefes eyler ziyâde[y]i

16. da:

Gazel 3428

Mısra: 3

"-da, -de" bağlacı.

Dil naqdini yoluñda harc itdi bilün cân da
Bî-çâre derdmend âh yâr olasını sandı

dâd:

1. dadı:-ı

Gazel 3351

Mısra: 8

Tat, lezzet.

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cândur
Uyanup didi ol dilber nebâtuñ böyle mi dadı

2. dadını:-ı, -n, -ı

Gazel 3464

Mısra: 10

Tat.

İy Muhibbî lezzet-i derd ü belâyı baña sor
Yimeyenden sorma bilmez ol ta'âmuñı dadını

3. dâdı:-ı

Gazel 3351

Mısra: 10

Adalet, doğruluk.

Muhibbî'ye cefâ kılma bugün sultân-ı 'âlemsin
Sorılısar-durur yarın eñ evvel şehlerüñ dâdı

4. dâduma:

Gazel 3253

Mısra: 7

Feryat, figan. || Sızlanma, şikayet.

Beni çün eyledi muhtâc saña dâduma dâd eyle
Elüm tut düşdüm ayakdan seni çün dest-gîr itdi

5. **dāduma:**

Gazel 3359

Mısra: 1

Feryat, fiğan. || Sızlanma, şikâyet.

Hîç ‘âlemde benüm bu dāduma dād olmadı
Bend-i ğamdan hâtırım bir lahza âzād olmadı

6. **dāda:-a**

Gazel 3459

Mısra: 5

1. Adâlet, doğruluk. 2. Sızlanma, şikâyet. 3. Feryat, fiğan.

N’ola sultân-ı ‘alemsin kapuñda dāda dād eyle
Sorulmaz mı ‘aceb âhîr n’içün tutmayasın gūşı

dād eyle:

1. **dād eyle:**

Gazel 3459

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Adaletle, iyilikle muamele etmek.

N’ola sultân-ı ‘alemsin kapuñda dāda dād eyle
Sorulmaz mı ‘aceb âhîr n’içün tutmayasın gūşı

2. **dād eyle:**

Gazel 3253

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şikâyet etmek, sızlanmak, feryat etmek.

Beni çün eyledi muhtâc saña dāduma dād eyle
Elüm tut düşdüm ayakdan seni çün dest-gîr itdi

dād id:-

1. **dād id:-e**

Gazel 3006

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Adâlet, doğruluk. 2. Sızlanma, şikâyet. 3. Feryat, fiğan.

Pâdişâhum zulme ğâyet yok midür
Bu Muhibbî niçeye dek dād ide

dād it:-

1. **dād it:-me, -di**

Gazel 3264

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dürüst ve adaletli olmak, haksızlık yapmamak.

Gerçi oturdu serîr-i manşib üzere şâh-vâr
Lîk zulm itdi Hüdâ’dan korkuban dād itmedi

dād ol:

1. **dād ol:-ma, -dı**

Gazel 3359

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Adaletli, adil davranılmak.

Hîç ‘âlemde benüm bu dāduma dād olmadı
Bend-i ğamdan hâtırım bir lahza âzād olmadı

dāğ:

1. **dāğunı:-uñ, -ı**

Gazel 3407

Mısra: 3

Yanık yarası, kızgın demirle vurulan damga, nişan/gönülde açılmış yara.

Dāğunı dām eyle sayd it eşk-i çeşmün dane kıl
Bir kebüter-sine sim-endâmı bayram irtesi

2. **dāğlar:-lar**

Gazel 3071

Mısra: 3

Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Açılıp sînem üstinde görinen dāğlar güldür
Döker bu çeşm-i nemgînüm gül üzre çın seher jâle

3. **dāğ:**

Gazel 3068

Mısra: 1

1. Yanık yarası. 2. Dağ.

Geh elif gâh dāğ yakdum sîne-i efgâruma
Âh resmin naqş kıldum bu der ü dîvâruma

4. **dāğlardan:-lar, -dan**

Gazel 3297

Mısra: 10

Yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hâkim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü; kızgın demirle vurulan damga; yara.

Qāni’ olmadı Muhibbî bir göz-ile dilberi
Dāğlardan görmek için dîde peydâ eyledi

5. **dāğum:-um**

Gazel 3064

Mısra: 7

1. Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işaret, nişan. 2. Tedâvi için vücutta kızgın bir demirle oluşturulan yanık. 3. mec. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Açıldı bāğ-ı sînemde kızıl gül yerine dāğum
Dil-i şeydâ gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

6. **dāğ:-ı**

Gazel 3258

Mısra: 8

1. Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işaret, nişan. 2. Tedâvi için vücutta kızgın bir demirle oluşturulan yanık. 3. mec. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Bulınmaz derdüme vâkıf meger ancak ola lâle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dāğı

7. **dāğum:-um**

Gazel 3457

Mısra: 3

1. Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işâret, nişan. 2. Tedâvi için vücutta kızgın bir demirle oluşturulan yanık. 3. mec. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Sinemde dāğum üzere yir yir dökildi yaşum
Nezr akçası sanasın geldi çerâğa düşdi

8. **dāğum:-um**

Gazel 3462

Mısra: 3

1. Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işâret, nişan. 2. Tedâvi için vücutta kızgın bir demirle oluşturulan yanık. 3. mec. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Elifler sinede servüm kızıl güller-durur dāğum
Temâşâ itmeyen görsün bugün bâğ u gülistâni

9. **dāğlarla:-lar, -la**

Gazel 3139

Mısra: 7

Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işâret, nişan.
|| Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Dāğlarla kim göre şahrâ-yı gâmda cismümi
Zâğlar üşmiş sanur Mecnûn-ı 'üryân üstine

10. **dāğ-ıla:-ıla**

Gazel 3140

Mısra: 12

Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işâret, nişan.
|| Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Sîneye şol deñlü yakdı bu Muhibbî dāğlar
Dir gören küh-ı belâ kaplanıdır bu dāğ-ıla

11. **dāğlarla:--lar, -la**

Gazel 3001

Mısra: 4

Yanık yarası. (gönüldeki yara).

Işk ara her birisi serv gülden tazedür
Dāğlarla var elifler sîne-i çâk üstine

12. **dāğum:--um**

Gazel 3109

Mısra: 13

Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işâret, nişan.
II mec. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Görenler sinemün üstinde dāğum
Sanur açıldı şahrâlarda lüle

13. **dāğın:-ı, -n**

Gazel 3179

Mısra: 5

1. Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işâret, nişan. 2. Tedâvi için vücutta kızgın bir demirle

oluşturulan yanık. 3. mec. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

'Işk dāğın niçe pinhân eylesün dil sinede
Dest-i hayret birle çün çâk-i girîbân eyledi

14. **dāğın:-ı, -n, -ı**

Gazel 3183

Mısra: 3

1. Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işâret, nişan. 2. Tedâvi için vücutta kızgın bir demirle oluşturulan yanık. 3. mec. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

'Işkın izhâr itdi dil gösterdi sinem dāğını
Şevk-ile sermest olup çâk-i girîbân eyledi

15. **dāğın:-ı, -n, -ı**

Gazel 3235

Mısra: 6

1. Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işâret, nişan. 2. Tedâvi için vücutta kızgın bir demirle oluşturulan yanık. 3. mec. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Servlerdür sînem üzere çekdügüm yir yir elif
Lâleler bitmiş sanur kim görse bagrum dāğını

16. **dāğın:-ı, -n, -ı**

Gazel 3236

Mısra: 2

1. Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işâret, nişan. 2. Tedâvi için vücutta kızgın bir demirle oluşturulan yanık. 3. mec. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Seyr idenler bir nazar derdüñle sînem bāğını
Lâleler bitmiş sanurlar yir yir anuñ dāğını

17. **dāğın:-ı, -n, -ı**

Gazel 3360

Mısra: 8

1. Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işâret, nişan. 2. Tedâvi için vücutta kızgın bir demirle oluşturulan yanık. 3. mec. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Dir gören küh-ı belâda oldı peyda bir peleng
Hâsretiyle sîneme yakdukda miñnet dāğını

18. **dāğumla:-um, -la**

Gazel 3227

Mısra: 7

1. Kızgın demirle vücûda vurulan damga, işâret, nişan. 2. Tedâvi için vücutta kızgın bir demirle oluşturulan yanık. 3. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Geh ruñ-ı zerd-ile şirem gâh dāğumla peleng
Tolidur şîr ü pelenglerle bu 'ışkuñ bişesi

dāğ evle:-

1. **dāğ eyle:-di**

Gazel 3278

Mısra: 7

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Dağlamak: vücûda kızgın demirle damga vurmak II hastalıklı kısımları kurutmak, akan kanı durdurmak için vücûdun hasta veya yaralı yerini kızgın bir âletle veya yakıcı maddelerle yakmak.

Eşk-i çeşmüm virdi hîl'at âh-ıla dâğ eyledi
Zira tamga ile artar olsa dehrûn kumaşı

dâğ id-:

1. dâğ id-:

Gazel 3283

Mısra: 9

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Dağlamak: vücûda kızgın demirle damga vurmak II hastalıklı kısımları kurutmak, akan kanı durdurmak için vücûdun hasta veya yaralı yerini kızgın bir âletle veya yakıcı maddelerle yakmak. II Üzmek, acıyla ve üzüntüyle gönülünün yanmasına sebebiyet vermek.

Hasretiyle bu Muhibbî sinesin dâğ ideli
Beñzese göz yaşına tañ mı 'aķık-ı Yemenî

dâğ ur:

1. dâğ ur:-up

Gazel 3441

Mısra: 3

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Dağlamak.

Mecnûn gibi sinesine tâze dâğ urup
Kurdı çemende Leylî gibi gül otasını

dâğ vak-:

1. dâğ yak:-ar, --sa

Gazel 3143

Mısra: 3

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Dağlamak.

Tañ mı yakarsa sinesine dâğ lâle-vâr
Her kim ki gönli bağlaya bir saç sünbüle

2. dâğ yak:-up

Gazel 3051

Mısra: 3

Kelime Tipi: Deyim

Dağlamak: vücûda kızgın demirle damga vurmak II hastalıklı kısımları kurutmak, akan kanı durdurmak için vücûdun hasta veya yaralı yerini kızgın bir âletle veya yakıcı maddelerle yakmak.

Sînede dâğ yakup kendini mecrûh ider ol
Baña öykündi meger yakdı bedenhâ lâle

3. dâğ yak:-du, --m

Gazel 3112

Mısra: 3

Kelime Tipi: Kalıp İfade

I. Dağlamak II. Vücutta aşk ateşiyile yaralar açmak.

Lâle hâdler hasretinden dâğ yakdum şol kadar
Sînemi her kim görürse beñzedür gül kânına

dâğ-ı 'aşkuñı:

1. dâğ-ı 'aşkuñı:--uñ, --dur

Gazel 3049

Mısra: 4

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Aşk yarası.

Görelen ruħlaruñı bâğ-ı lâle
Yakupdur dâğ-ı 'aşkuñı cebinde

dâğ-ı ciger çerâğı:

1. dâğ-ı ciger çerâğı:-ı

Gazel 3432

Mısra: 6

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Gönül yarasının mumu, kandili.

Bezm-i belâ içinde dil âteşin gören dir
Olmış fitil-i gamla dâğ-ı ciger çerâğı

dâğ-ı hicrân:

1. dâğ-ı hicrân:

Gazel 3139

Mısra: 12

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Ayrılık yarası.

Tutuşur âhum şerârından dü 'âlem iy tabîb
Merhemûñ nef'i nedür bu dâğ-ı hicrân üstine

dâğ-ı ten:

1. dâğ-ı ten:--üm, --le

Gazel 3106

Mısra: 1

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Bedendeki aşk yarası.

Sînem görünür gül gibi pür dâğ-ı tenümle
Döndü yüregüm lâleye kanlu kefenümle

dâğı vak:

1. dâğı yak:-ı

Gazel 3258

Mısra: 4

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Dağlamak: vücûda kızgın demirle damga vurmak II hastalıklı kısımları kurutmak, akan kanı durdurmak için vücûdun hasta veya yaralı yerini kızgın bir âletle veya yakıcı maddelerle yakmak.

Elünde cām-ı rindâne içüp mey gibi dil şâf ol
Çeküben lâle-veş nüş it dağı bagruña yak dâğı

dağıd-:

1. dağıdur:-ur

Gazel 3210

Mısra: 8

I. Dağılmasına sebep olmak, parçalayıp ayırmak,

bütün durumundan çıkarmak. 2. Düzenini, nizâmını bozmak, toplu ve tertipli durundan çıkarmak, karıştırmak. 3. Yaymak, saçmak.

Cev-be-cev dünyâyı cem' itseñ sanur mısın kalur
Dagıdur bād-ı fenâ âhir anı hırmen gibi

dağıt-:

1. **dağıtmasun:** -ma, -sun

Gazel 3275

Mısra: 3

Düzenini, nizâmını bozmak, toplu ve tertipli durundan çıkarmak, karıştırmak.

Zülf-i müşg-efşânını bād-ı seher dağıtmasun
Hâr eline virmesün güller gibi dāmânını

dâğlar yak-:

1. **dâğlar yak-:** -lar, -di

Gazel 3140

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dağlamak, ateşle yara açmak.

Sineye şol deñlü yakdı bu Muhibbî dâğlar
Dir gören küh-ı belâ kaplanıdır bu dâğ-ıla

dahı:

1. **dahı:**

Gazel 3002

Mısra: 2

Bile, dahi.

Görinmez bî-vefâlar içre sence
Bulunmaz bir cefâ-keş dahı bence

2. **dahı:**

Gazel 3104

Mısra: 6

"Bile, da/de" anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü.

Bezm-i gamda ko beni ney gibi efğân ideyim
Kim bilür dahı şehâ kim irişür uşbu deme

3. **dahı:**

Gazel 3472

Mısra: 10

Bile, daha, bununla birlikte.

İy Muhibbî âteşi gerçi ki yaş teskîn ider
Aglasam dahı beter yakar dil-i süzân beni

4. **dahı:**

Gazel 3004

Mısra: 3

"Bile" anlamında bağlaç.

Ölürsem de dahı gitmez benüm yādumdan ol meh-rū
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yāda

5. **dahı:**

Gazel 3104

Mısra: 4

"Bile" anlamında bağlaç.

Ėamdan özge reh-i 'ışkuñda gözümde nem ola
Neme yitmez bu gözüm yaşı benüm dahı neme

6. **dahı:**

Gazel 3140

Mısra: 8

"Bile" anlamında bağlaç.

Bisütün'ı kazmag-ıla kühken fahr itmesün
Kesmişem ben dahı bu gam kühını tırnag-ıla

7. **dahı:**

Gazel 3141

Mısra: 2

"Bile" anlamında bağlaç.

Çekdiğüm derd ü belâyı hele bir yād eyle
Kuluñ isem dahı iy gam beni āzād eyle

8. **dahı:**

Gazel 3141

Mısra: 6

"Bile" anlamında bağlaç.

Cân nisâr eyle lebi şirine Ferhād gibi
Işğ yolında yüri sen dahı bir ad eyle

9. **dahı:**

Gazel 3264

Mısra: 7

"Bile" anlamında bağlaç.

Ben dahı küh-ı gamı kesmekte iy şirin dehen
Anı ki ben eyledüm 'âlemde Ferhād itmedi

10. **dahı:**

Gazel 3277

Mısra: 10

"Bile" anlamında bağlaç.

Niçe yıldur bu Muhibbî âteş-i hicrân-ıla
Yanalı büy-ı vefâ virür dahı hâkisteri

11. **dahı:**

Gazel 3304

Mısra: 6

"Bile" anlamında bağlaç.

Zülfine dil bağlayaldan kalmadı şabr u qarâr
Olmasun kâfir dahı baht-ı siyehkârum gibi

12. **dahı:**

Gazel 3332

Mısra: 5

"Bile" anlamında bağlaç.

Nâzük bedeni berg-i semenden dahı nâzük
Kim gördi bu nev'-ile bir sîm-dâde[y]i

13. **dahı:**

Gazel 3359

Mısra: 5

"Bile" anlamında bağlaç.

Döstüm nâz uyhusından dağı bî-dâr olmaduñ
Şöyle zann itme kapuñda nâle feryâd olmadı

14. **dağı:**

Gazel 3254

Mısra: 9

"Bile" bağlaç.

İy Muhibbî söz güherdür ol dağı a'lâ gerek
Bilmeyenler tâ bileler bunuñ-ıla şânuñı

15. **dağı:**

Gazel 3008

Mısra: 9

"Bile, da/de" anlamlarına gelen bağlaç.

Gül beñzedi çü yâra ağıyâr dağı hâra
Bülbül gibi kalursam tañ mı fiğân içinde

16. **dağı:**

Gazel 3143

Mısra: 2

"Bile, da/de" anlamlarına gelen bağlaç.

'İşret deminde sâğarı beñzetediler güle
Şavt-ı şürâhî kulkulını dağı bülbüle

17. **dağı:**

Gazel 3204

Mısra: 1

"Bile, da/de" anlamlarına gelen bağlaç.

'İşk âteşiyle yandı bu dil bil ki cân dağı
'İşka düşeli çarğ urur âsümân dağı

18. **dağı:**

Gazel 3226

Mısra: 10

*Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.*

Şöyle ülfet tutdı 'ışkıyla Muhibbî hasta-dil
Kesmeyiser rûz-ı mahşerde dağı peyvendini

19. **dağı:**

Gazel 3046

Mısra: 3

*"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.*

Dil perîşân hâl-idi dağı perîşân eyledi
Çün girihler saldı ol zülf-i perîşân üstine

20. **dağı:**

Gazel 3161

Mısra: 10

*"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.*

İy Muhibbî olmaduñ sevdâ-yı zülfinden hâlâş
Düşmesün kâfir dağı anuñ saçı zünnârına

21. **dağı:**

Gazel 3180

Mısra: 7

*"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.*

Nâle eylerdi mağâm-ı râstda muṭrib dağı
Giceler tâ şubḥ olunca nâyalar güyâ idi

22. **dağı:**

Gazel 3204

Mısra: 2

*"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.*

'İşk âteşiyle yandı bu dil bil ki cân dağı
'İşka düşeli çarğ urur âsümân dağı

23. **dağı:**

Gazel 3204

Mısra: 4

*"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.*

Kaşd eyledüm ki 'ışkumı sînemde saklayam
Penbe içinde olur mı âteş nihân dağı

24. **dağı:**

Gazel 3204

Mısra: 6

*"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.*

Dîdâr 'âşıkı olmasa idi benüm gibi
Akar mıydı göz yaşı âb-ı revân dağı

25. **dağı:**

Gazel 3204

Mısra: 8

*"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.*

'İşka 'alâmet isteme zâhid saña yiter
'Âşık bu yolda eyledi ser terk cân dağı

26. **dağı:**

Gazel 3204

Mısra: 10

*"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.*

'İşkum degül mi gün gibi rûşen kim añlamaz
Ola kim 'ayândur aña ne hâcet beyân dağı

27. **dağı:**

Gazel 3204

Mısra: 12

*"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.*

Ger 'âr iderse âdemî añmaga n'ola yâr
Lâyık degül mi baña dimege falân dağı

28. **dağı:**

Gazel 3204

Mısra: 14

*"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.*

Öldürmege Muhib seni mestâne gamzeler
Hañçer elinde eyler-ise tañ mı kan dañı

29. **dañı:**

Gazel 3230

Mısra: 10

"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de" anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.

Sen beni öldürmeyince derd ü gamla añmaduñ
Ölmeyince añmadı Şirîn dañı Ferhād'ını

30. **dañı:**

Gazel 3258

Mısra: 4

"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de" anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.

Elüñde cām-ı rindâne içüp mey gibi dil şaf ol
Çeküben lāle-veş nüş it dañı bagruña yak dāğı

31. **dañı:**

Gazel 3259

Mısra: 8

"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de" anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.

'İşka düşelden ammā kim geldi belālar başuma
Başuma buyruk dañı yürür iken ferzānegī

32. **dañı:**

Gazel 3260

Mısra: 6

"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de" anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.

İçüp 'ışkuñ şarābını ezel bezminde mest oldum
Anuñçün dañı fark itmeme bugün ben sol-ıla sağı

33. **dañı:**

Gazel 3228

Mısra: 8

Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de.

Bend-i zülfüñde ebed kaldum beni eyle hālāş
Mü'min-i 'ışkam dañı kesmez misin zünnārumı

34. **dañı:**

Gazel 3242

Mısra: 8

Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de.

Tekye-i dilde ziyāfet eyledüm geldi belā
Gam dañı gelsün didüm tā kim ola yārān iki

35. **dañı:**

Gazel 3132

Mısra: 6

Ayrıca, aynı zamanda, ilaveten anlamlarına gelen
bağlaç.

Bilmeyüp hālümü cevri eyler-ise olmaz 'aceb
Tıfıldır sevdüceğim dañı on üç yaşında

36. **dañı:**

Gazel 3157

Mısra: 8

"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de" anlamlarına
gelen kuvvetlendirme sözü.

Eflāke çıkar her gice āhum benüm iy döst
Bu kanlu yaşum dañı irer tañt-ı serāya

37. **dañı:**

Gazel 3026

Mısra: 4

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

N'ola hāl-i sırr-ı zülfü aña hālüm dir-iken
Bir taraftan dañı yā Rab n'idem ol göz ü kaşa

38. **dañı:**

Gazel 3265

Mısra: 4

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Gün yüzünden ayru oldı gözlerüm yaşı şafağ
Hem çün gerdün ben dañı pür-hün itdüm dāmeni

39. **dañı:**

Gazel 3285

Mısra: 7

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Gerekmezdi dañı Mecnūn'a devlet
Eline girse Leylā'nuñ mehārı

40. **dañı:**

Gazel 3312

Mısra: 9

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Cürmüm bī-had ümmid dañı līk kavī
Umaram kim yazıla defter-i a'māle 'afi

41. **dañı:**

Gazel 3313

Mısra: 4

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Şām irişdükde koyup gitdün beni iy yüz[i] gün
Ben dañı itdüm şafağ-veş kan-ıla pür dāmeni

42. **dañı:**

Gazel 3317

Mısra: 1

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Tir-i gamzeñden dañı oñılmadan cān riştesi
Sındı seng-i cefāñ-ıla bu gönüm[üñ] şışesi

43. **dañı:**

Gazel 3320

Mısra: 10

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

İy Muhibbī çün şeb-i hicrān saña oldı mekān
Sen dañı yak āteş-i 'ışk-ıla dil fānusuñı

44. **dañı:**

Gazel 3322

Mısra: 4

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Hüsnüni gördüm iy dōst gün gün olur ziyāde
Gönlüm daḥı ŧeb ü rüz arturdi āh u vāhi

45. daḥı:

Gazel 3323

Mısra: 10

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Ca'd-ı zūlfine anuñ yañılıp 'anber diyeli
Niçe yıldur ki daḥı ğitmedi dilden kederi

46. daḥı:

Gazel 3323

Mısra: 14

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Bu Muḥibbī'ye yiter cev̄r ü sitem zecr ü elem
Eydesin olmadı mı daḥı 'ināyet nazarı

47. daḥı:

Gazel 3335

Mısra: 6

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Mest itdi beni bāde vü başumda var ḥumār
Kaldıysa getür daḥı ŧarāb-ı ŧebāne[y]i

48. daḥı:

Gazel 3347

Mısra: 10

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Merd olan virmez imiş çünki bu dünyāya gönül
Sen daḥı eyle Muḥibbī gele merdāneliği

49. daḥı:

Gazel 3348

Mısra: 6

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Mürdeyem derdüñle ğam eyler tesellī gönlümi
Ĝam gibi cev̄rün daḥı ğam-ḥ'ār olaydı kāŧki

50. daḥı:

Gazel 3361

Mısra: 7

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Gice mey nūŧ eyledük başumda var daḥı ḥumār
Bāde sun ŧākī baña yārān daḥı ayılmadı

51. daḥı:

Gazel 3361

Mısra: 8

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Gice mey nūŧ eyledük başumda var daḥı ḥumār
Bāde sun ŧākī baña yārān daḥı ayılmadı

52. daḥı:

Gazel 3365

Mısra: 12

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Ka'be'dür küyına varduñ gönli] ḳurbān eyledüñ
Cān daḥı ḳurbān gerekdür tā ola ḳurbān iki

53. daḥı:

Gazel 3372

Mısra: 8

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Āteŧ-i ğamla egerçi dutıŧupdur cān u dil
İtmedi bu ten-i mecrūḥ daḥı iḥsās-ı tebi

54. daḥı:

Gazel 3383

Mısra: 6

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Göreliden gün yüzünü niçe yıldur āh kim
Daḥı bir nisbetle cān-ı nātüvān eğlenmedi

55. daḥı:

Gazel 3389

Mısra: 8

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Gördiler rüsvālıgumdan bildiler kim 'aŧıŧam
Sen daḥı bil dōstum zār-ı nihānum kalmadı

56. daḥı:

Gazel 3392

Mısra: 1

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yār daḥı
Baña ŧimden girü raḥım eyleye ağyār daḥı

57. daḥı:

Gazel 3392

Mısra: 2

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yār daḥı
Baña ŧimden girü raḥım eyleye ağyār daḥı

58. daḥı:

Gazel 3392

Mısra: 4

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Cān u dil almaga gör kim niçe fettānlık ider
Sakın aldanma gönül sen aña zīnhār daḥı

59. daḥı:

Gazel 3392

Mısra: 6

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Didüm ol yāra n'ičün 'ahde vefā eylemedüñ
Gül gibi güldi didi be vara mı yār daḥı

60. daḥı:

Gazel 3392

Mısra: 8

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

İŧidüp āh u fiğānumı benüm dimek-içün
Baĝrına taŧ basar oldu der ü divār daḥı

61. **dağı:**

Gazel 3392

Mısra: 10

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

İy Muhibbî ger eger mihr-ile mâh olur-ısa
Sevme hercâyîleri olmaya bî-'âr dağı

62. **dağı:**

Gazel 3398

Mısra: 2

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Eyledüñ sen hicr elinden zâr u sergerdân beni
Dağı hem tennür-ı ğamda eyledüñ biryân beni

63. **dağı:**

Gazel 3403

Mısra: 1

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Deryâ-yı ahdaruñ dağı var hadd ü ğâyeti
Ammâ bu eşk-i çeşmümün olmaz nihâyeti

64. **dağı:**

Gazel 3411

Mısra: 4

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Kitâb-ı 'ışkuñı başdan okudum ser-te-ser ezber
Dağı öğrenmedin varup mu'allimden elifbâyı

65. **dağı:**

Gazel 3414

Mısra: 1

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Cânâ cefâ vü cevruñ-ile dil hoşın dağı
İçdüm şarâb-ı 'ışkı ezel serhoşın dağı

66. **dağı:**

Gazel 3414

Mısra: 2

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Cânâ cefâ vü cevruñ-ile dil hoşın dağı
İçdüm şarâb-ı 'ışkı ezel serhoşın dağı

67. **dağı:**

Gazel 3414

Mısra: 4

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Yaluguz beni sanma ki yüzüne 'âşıkam
Bend ü belâ vü zülf esîri kaşın dağı

68. **dağı:**

Gazel 3414

Mısra: 6

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Dil hânesine gelse ğamuñ sâde sanmasun
Yir yir bu eşk-i surh-ıla münakkaşın dağı

69. **dağı:**

Gazel 3414

Mısra: 8

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Cevr oklarıyla âh olalı toptolu yürek
Her kim görürse beni sanur tîr-keşin dağı

70. **dağı:**

Gazel 3414

Mısra: 10

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Sevdâyı zülf [ü] hâl-ile görseñ Muhibbî'yi
Mecnün-şifat hâl-i müsevveşin dağı

71. **dağı:**

Gazel 3420

Mısra: 2

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Var mı cihânda 'âşık-ı şeydâ benüm gibi
Mecnün dağı olmadı rüsvâ benüm gibi

72. **dağı:**

Gazel 3452

Mısra: 8

"Bile, -da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Merhem-i vaşluñ eger irmeye bu hastaya âh
Rüz-ı mahşerde dağı bulına dil päreçügi

73. **dağı:**

Gazel 3125

Mısra: 10

"Daha da" anlamlarına gelen pekiştirme edatı.

Muhibbî zühd ü takvâdan geçerci şahın-ı gülşende
Eger on dört yaşar sâkî ola mı dağı yek şale

dahl id-:

1. **dahl id-:--er**

Gazel 3020

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nüfuz etmek, etkilemek.

Ḳaddüñe beñzedemem serv ben iy taze nihâl
Dağıl ider her kişi servüñ niçe her bir yirine

dak:

1. **dakar:-ar**

Gazel 3316

Mısra: 1

*Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak,
iliştirmek, geçirmek; takmak.*

Dakar mı zülf-i zencîri dil-i divânenen ğayrı
Yanar mı âteşe hiç kes gör-â pervânenen ğayrı

2. **dakdı:-dı**

Gazel 3428

Mısra: 2

Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştiirmek, geçirmek; takmak.

Binüp semend-i nāza zülfin idüp kemendi
Ben mübtelâ-yı 'ışkuñ boynına dakdı bendi

3. **dakdı:-dı**

Gazel 3496

Mısra: 9

Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştiirmek, geçirmek; takmak.

Bir siyâh tel dakdı âhından Muhibbî başına
Bunuñ-ıla seçilür her pehlevânüñ yügrügi

4. **dakmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3330

Mısra: 4

Takmak, iliştiirmek, asmak.

İy dil eyle gel hazer küfr-i zülfinden anuñ
Dakmaya cân gerdenine rişte-i zünnârını

dâl:

1. **dâl:**

Gazel 3397

Mısra: 1

Arap alfabesinde bulunan "dal (□)" harfi. II Âşığın şekil itibarıyla "elîf (l)" harfine benzeyen boyunun eğilerek "dal (□)" harfine dönmesi. II Sevgilinin gamı ve kederi yüzünden âşığın belinin bükülmesi.

Ûâmetüm dâl olduğına kimse 'ayb itmez beni
Başdan ayaga cefâsın bildiler 'âlem seni

2. **dalı:-ı**

Gazel 3495

Mısra: 1

Ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri.

Yüzi güldür boyı bir servi dalı
Gözümden gitmeye hergiz hayâli

dâm:

1. **dâmına:-ı, -n, -a**

Gazel 3082

Mısra: 2

Tuzak || Sevgilinin saçları.

Gözün şahbâzi şayd itdi gönül murğı düşüp Çine
Saçuñ dâmına bend oldı olaldan beñlerün çine

2. **dâmlara:-lar, -a**

Gazel 3066

Mısra: 2

Dam. çatı.

Bilmedi virdi gönül zülf-i dil-ārâmlara
Dil-i āzâdeyi düşürdi varup dâmlara

3. **dâm:**

Gazel 3012

Mısra: 4

(Fars.) Tuzak.

Zülfinde görüp hâline dil murğı dutılsa
Olmaya 'aceb dâm u biri dâne geçerse

dâm eyle:

1. **dâm eyle:**

Gazel 3407

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuzak kurmak II Tuzak haline getirmek.

Dāğunı dâm eyle şayd it eşk-i çeşmüñ dane kıl
Bir kebüter-sîne sîm-endâmı bayram irtesi

dâm it:

1. **dâm it:-dı**

Gazel 3488

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Tuzak etmek, kurmak. Bir şeyi yakalamak için düzenek hazırlamak II birini güç ve tehlikeli bir duruma düşürmek için düzen hazırlamak.

Bend-i zülfinden niçe olsun gönül murğı halâş
Zülfini dâm itdi hâlin kıldı dâne gözleri

dâm kur:

1. **dâm kur:-ı, -dı**

Gazel 3426

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Tuzak kurmak: 1) bir şeyi yakalamak için düzenek hazırlamak; 2) mec. birini güç ve tehlikeli bir duruma düşürmek için düzen hazırlamak, komplo kurmak.

Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çin
Dil murğını avlamaga kurdı yine dâmı

dâma düş:

1. **dâma düş:-a, -dı**

Gazel 3435

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Tuzağa düşmek: Birileri tarafından hazırlanan kötü bir duruma uğramak, oyuna gelmek.

Gönül fikr itdi zülfün dâma düşdi
Lebün zıkr itdi cânım câma düşdi

dâmân:

1. **dâmân:**

Gazel 3107

Mısra: 4

Etek, uç, kenar.

Olur yâd idicek iy 'ârızı gül
Girbân tâ-be dâmân pâre pâre

2. **dâmânlar:-lar**

Gazel 3154

Mısra: 8

Etek, uç, kenar.

Serv tek seyr-i semen içre salınsun yine yār
Gevher-i eşk dökem yolına dāmānlar ile

3. **dāmānum:-um**

Gazel 3185

Mısra: 4

Etek, uç, kenar.

Kim koya kaç' olmadan dest-i vişālūñ dāmenin
Göreyim pā-māl ola her yaña dāmānum gibi

4. **dāmānını:-i, -n, -i**

Gazel 3275

Mısra: 4

Etek, uç, kenar.

Zülf-i müşg-eşşānını bād-ı seher dağıtmasun
Hār eline virmesün güller gibi dāmānını

5. **dāmān-ıla:--ıla**

Gazel 3136

Mısra: 6

Etek (elbisenin, dağın).

Taşı taş üzre egerçi komamışdur kühken
Tagları kesüp veli taşlar taşır dāmān-ıla

6. **dāmānına:-i, -n, -a**

Gazel 3478

Mısra: 8

Etek, uç, kenar. || Yan, taraf.

Görinen çarhuñ kenārında anı sanmañ şafağ
Süz-ı āhumdur anuñ dāmānına āteş kodı

7. **dāmānı:-i**

Gazel 3425

Mısra: 1

(Fars.) Etek, uç, kenar.

Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı
İçüp şevk-ile ser-mest ol çeküp çāk it girībānı

dāmānuma yapıs-:

1. **dāmānuma yapıs-:--um, --a, --ur**

Gazel 3105

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eteğine yapışmak.

Eşk-i çeşüm bu 'acebdür ki ciğer güşem iken
Kanda görse yapışur kanlu gibi dāmānuma

dāmānuñ öpsem:

1. **dāmānuñ öpsem:--un, --se, --m-uñ**

Gazel 3060

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

*Eteğini öpmek; (Bir şeyin) kenarını öpmek II
yaltaklanmak, dalkavukluk etmek.*

Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem yok dime
Pādişāh olan ider ihsān ihsān üstine

dāmen:

1. **dāmen:**

Gazel 3069

Mısra: 7

Etek II çevre.

Mest olup çāk-i girībān idüben tā dāmen
Vālih ü 'āşık u āşifte vü rüsvā lāle

2. **dāmeni:-i**

Gazel 3265

Mısra: 4

Etek II sevgilinin eteği.

Gün yüzünden ayru oldı gözlerüm yaşı şafağ
Hem çün gerdün ben dağı pür-hün itdüm dāmeni

3. **dāmen:**

Gazel 3461

Mısra: 2

Elbise, etek II Etek, uç, kenar.

Māl u cāha ğarra olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzüñ yire tevāzu' ehli ol dāmen gibi

4. **dāmenüme:-üm, -e**

Gazel 3155

Mısra: 4

Etek, uç, kenar.

Bülbül-i cān iremez gülşen-i şādīye veli
Kanda kim hār-ı ğam olsa yapışur dāmenüme

5. **dāmenin:-in**

Gazel 3185

Mısra: 3

Etek, uç, kenar.

Kim koya kaç' olmadan dest-i vişālūñ dāmenin
Göreyim pā-māl ola her yaña dāmānum gibi

6. **dāmen:**

Gazel 3194

Mısra: 8

Etek, uç, kenar.

Göklere başuñ irerse saña yokdur fayide
Neñ kim olur yüzüñi sürseñ yire dāmen gibi

7. **dāmenüñi:-üñ, -i**

Gazel 3224

Mısra: 5

Etek, uç, kenar.

Gül gibi dāmenüñi hār eline virme sakın
Varma elden ele olmaya aduñ hercāyī

8. **dāmeni:-i**

Gazel 3313

Mısra: 4

Etek, uç, kenar.

Şām irişdükde koyup gitdün beni iy yüz[i] gün
Ben dağı itdüm şafağ-veş kan-ıla pür dāmeni

9. **dāmeni:-i**
Gazel 3313
Mısra: 6
Etek, uç, kenar.

Vaşluñ ile görürem eyler tana‘‘um ğayrılar
Baña olmamış gibi kışmet ezelden dāmeni

10. **dāmenüñi:-üñ, -i**
Gazel 3394
Mısra: 8
Etek, uç, kenar.

Dōstum bir dem ğadem bassañ yüzüm üzre benüm
Ĥār elinden dāmenüñi n’ola alsañ gül gibi

11. **dāmenin:-in**
Gazel 3496
Mısra: 5
Etek, uç, kenar.

Ĥār elinden kurtarımaz görđi güller dāmenin
Bülbül oldı āh u feryād u fiġānuñ yügrügi

12. **dāmen:**
Gazel 3009
Mısra: 4
Etek, uç, kenar.

Dilerem pāyımı büse kılam ol serv-i reftāruñ
Ki ne dāmen ola vākıf u ne ĥod pīreħen āġeh

13. **dāmenini:-i, -n, -i**
Gazel 3023
Mısra: 5
(Fars.) Etek, uç, kenar.

Yüri iy sāye yüri ko kerem it dāmenini
Ben ‘adem mülkine gitdüm iremezsin tozuma

dāmen-i dilber:

1. **dāmen-i dilber:**
Gazel 3349
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin eteġi.

Kalursa dāmen-i dilber ne tañ āġyār destinde
Gülün ĥiġ görmedüñ mi sen etegini diken kesdi

dāmen-i gül:

1. **dāmen-i gül:-i**
Gazel 3196
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gülün eteġi.

Esrār-ı ‘ışka kimsene āġeh bulınmadı
Bülbül meġer ki elde tuta dāmen-i güli

dāmen-i ‘ışk:

1. **dāmen-i ‘ışk:--ı, --n, --dan**
Gazel 3141
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk eteġi.

Yā Rab ayırma benüm dāmen-i ‘ıřkıñdan elüm
Rüz-ı maġařerde anuñla dilümi řād eyle

dāmen-i kühsār:

1. **dāmen-i kühsār:--a**
Gazel 3097
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Daġ eteġi: Daġ tabanının bařladıġı yer, yamacın en alt kesimi.

Kim ki řārın lebüne dil vire Ferĥād-şıfat
Yakalar ĉāk idüben dāmen-i kühsāra dūře

dāmenine yapıs:-

1. **dāmenine yapıs:-i, --n, --e, --du, --m**
Gazel 3108
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Eteġine yapışmak, ĉevresinden ayrılmamak, peşini bırakmamak.

Umaram eyleye baña řefā‘at
Yapışdum cān u dilden dāmenine

dāmenüñe yapıs:-

1. **dāmenüñe yapıs:-üñ, -e, -du, -m**
Gazel 3233
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Eteġine yapışmak, birinin koruyuculuġına sığınmak, onun himayesini beklemek.

Günāħum ĉok yapışdum dāmenüñe
Ayırma toġrı yoldan ben ġarġıbi

dām-ı zülf:

1. **dām-ı zülf:-i, -n, -e**
Gazel 3494
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Saĉ tuzaġı II Ařıġın gönül kuşunu yakalayıp esir eden tuzak.

Dām-ı zülfine tutıldum görüben göz karasın
Gör neler getürdi başuma benüm göz karası

dāmına dūř:-

1. **dāmına dūř:--ı, --n, --a, --me, --dı, --n**
Gazel 3084
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Deyim**
Tuzaġına dūřmek, āġına dūřmek.

Zülf[i] zencirinde bend idi gönül dīvānesi
Düşmedin Mecnūn-ı bī-dil Leyli zülf[i] dāmına

dānā:

1. dānā:

Gazel 3202

Mısra: 8

Alim, bilgin, bilgili, bilen kimse.

Men' idersin 'āşıkı ammā riyādūr satduguñ
Zāhidā 'ucb-ıla gördüñ kendüñi dānā gibi

dāne:

1. dānemi:-m, -i

Gazel 3303

Mısra: 8

Tane, adet, miktar.

Döstüm dak boynuña ya al ele tesbīh idin
La'l lü'lü' eyledüm gözden akan şad dānemi

2. dāne[yi]:-y, -i

Gazel 3331

Mısra: 10

Arpa, buğday gibi ürünleri oluşturan ufacak meyve.

Gendüm-i dünyāya dil virüp sakın itme tāmā'
Mūr gibi niçeye dek cem' idesin dāne[yi]

3. dāne:

Gazel 3012

Mısra: 4

1) Tane 2) Buğday 3) Ben.

Zülfinde görüp hāliline dil murğı dutılsa
Olmaya 'aceb dām u biri dāne geçerse

4. dānelerdür:-ler, -dür

Gazel 3039

Mısra: 4

1) Tane 2) Buğday 3) Ben.

Ruĥları üstinde ol hāl-i siyeh miskinleri
'Anberinden dānelerdür āfītāb envārda

5. dāneye:-y, -e

Gazel 3054

Mısra: 10

1) Tane 2) Buğday 3) Ben.

Zülfindeki hālın görüp yine Muĥibbī murğ-ı dil
Oldı giriftār-ı kafes kaçd itdi beñzer dāneye

6. dāne:

Gazel 3117

Mısra: 9

1) Tane 2) Buğday 3) Ben.

Bend-i zülfine düşüp murğ-ı dilüñ dāne için
Saña kim didi Muĥibbī tāmā'-ı hāl eyle

7. dānedür:-dür

Gazel 3495

Mısra: 4

*Far. 1. Arpa, buğday gibi ürünleri oluşturan ufacak
meyve. 2. kuş yemi.*

Gönül murğı tutılsa tañ mı zülfe
İçinde dānedür ol iki hālî

8. dānesi:-si

Gazel 3328

Mısra: 9

Far. Adet.

İy Muĥibbī sözlerüñ her dānesi dūr-dānedür
Eksük olmaz ĥarc kıl gönülün senüñ deryā gibi

9. dane:

Gazel 3407

Mısra: 3

Adet, tane. || Gözyaşı.

Dāguñı dām eyle şayd it eşk-i çeşmüñ dane kıl
Bir kebüter-sīne sīm-endāmı bayram irtesi

10. dānesi:-(s)i

Gazel 3444

Mısra: 8

*Arpa, buğday gibi ürünleri oluşturan ufacak meyve;
tuzak için kullanılan yem.*

Zülfinüñ āgını kurmuş yine diller şaydına
Ĥaller yir yir görünür san içinde dānesi

11. dāne:

Gazel 3488

Mısra: 8

*Tohum, habbe II tohum gibi ufak, yuvarlak şeyler
için kullanılır, tane II avda tuzak için kullanılan yem II
sevğilinin beni.*

Bend-i zülfinden niçe olsun gönül murğı hālās
Zülfini dām itdi hālın kıldı dāne gözleri

dāne dāne:

1. dāne dāne:

Gazel 3060

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Tek tek.

Derd-ile hicrān şebinde aglasam müjgānuma
Dāne dāne dizerem mercān mercān üstine

2. dāne dāne:

Gazel 3461

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Tane tane, teker teker.

Dāne dāne sa'y kılsañ eyleseñ dünyāyı cem'
Tagıdur bād-ı fenā āĥir anı ĥırmen gibi

dāne dök:

1. dāne dök:-elden

Gazel 3460

Mısra: 5

Kelime Tipi: Deyim

Yem dökmek, koymak, avlanılacak hayvanları bir yere çekmek için yiyecek dökmek. II bir kimseyi hoşuna gidecek şeylerle aldatıp tuzağa düşürmeye çalışmak.

Hâlini dâne dökelden ehl-i diller şaydına
Zülfi bendine giriftâram kosun yayı kaşı

dâne-i hâl:

1. dâne-i hâl:

Gazel 3081

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tane, tohum gibi olan ben.

Murğ-ı dil kaşdı itdi indi dâne-i hâl üstüne
Zülfi ağın çekdi çeşmi düşdi fı'l-hâl üstüne

danış:

1. danış:

Gazel 3194

Mısra: 10

Bir husus üzerinde karşılıklı konuşup fikir alışverişinde bulunma, istişâre, meşveret, müzâkere.

İy Muhibbî merd iseñ dünyâ seni aldamasun
Danış evvel 'aksin it yok 'aklı anuñ zen gibi

dapança:

1. dapança:

Gazel 3091

Mısra: 12

Kısa, hafif, cepte veya belde taşınan ateşli silah.

Kızdurma yüzün 'arı sakın ol edeb üzre
Tâ def gibi dokınmaya yüzüne dapança

dâr:

1. dâra:-a

Gazel 3429

Mısra: 8

Darağacı, idama mahkum olanları asmak için dikilen direk.

Dil kaçdı görüp gâmezlerin zülfine düşdi
Görüñ eceli yolu varup dâra tayandı

2. dârını:-ı, -n, -ı

Gazel 3480

Mısra: 4

Yurt, diyar, mesken.

Seyl-i eşkümden zarar gelmez meger bennâ-yı 'ışk
Seng-i miñnetle ezal yapmış bu göñlüm dârını

3. dârına:-ı, -n, -a

Gazel 3251

Mısra: 7

1. Yer, mahal, mekân. 2. İdâma mahkûm olanların asıldığı darağacı.

Bu cihân dârına aldanma saña şas-ı felek
Gösterür lu'biyla her dem saña [ol] bu'l-'acebi

dârâ:

1. dârâ:

Gazel 3200

Mısra: 8

[Yönetimdeki gücüyle meşhur İran hükümdarı Dârâ'nın adından] Hükümdar, melik.

Hâk-i pâyı olalidan bu benüm bâşumda tâc
Mülk-i İrân'ı musahhar eyledüm Dârâ gibi

dara:-

1. daraya:-y, -a

Gazel 3156

Mısra: 4

Taramak. Tarakla tellerini birbirinden ayırmak, karışıklığını gidermek.

Bü-y-ile tolup 'âlem ola cümle mu'âtтар
Dildâr kaçan nâz ile zülfini daraya

dâra gel:-

1. dâra gel:-a, --me, --y, --e

Gazel 3044

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dar ağacına gelmek.

Mañşür-şifât zülfine ber-dâr olur göñül
'Aşık dimeñ aña ki ol dâra gelmeye

dâr-ı dünyâ:

1. dâr-ı dünyâ:--da

Gazel 3122

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya evi, dünya yurdu, yeryüzü II fani dünya.

Mañabbet çünki miñnetsüz bulunmaz dâr-ı dünyâda
Mañabbet miñnet anuñçün yazılır birdür imlâda

2. dâr-ı dünyâ:

Gazel 3461

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya evi, dünya yurdu, yeryüzü II fani dünya.

İy Muhibbî dâr-ı dünyâ kimseye kılmaz vefâ
Gösterür kendüyi evvel ziynet ile zen gibi

3. dâr-ı dünyâ:

Gazel 3036

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya evi, dünya yurdu, yeryüzü II fani dünya.

Ğarra olma dâr-ı dünyâ bir misâfir-ñânedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmânsın yine

4. **dār-ı dünyā**:-y, -a

Gazel 3272

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yeryüzü, dünya.

Dār-ı dünyāya deni dirler imiş çünkü ezel
Kim aña meyl ide elbette olur ol da deni

dār-ı selām:

1. **dār-ı selām:**

Gazel 3426

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

"Selamet evi", cennet.

Küyuñda ruhuñ şevkine kim cān vire cānā
Ol demde hemān Dār-ı selām ola maķāmi

dār-ı şifā:

1. **dār-ı şifā**:-st, -n, -a

Gazel 3466

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Şifa kapısı II Sevgilinin kapısı.

Lebleri dār-ı şifāsına irem diyü bu dil
Hastadur şubha degin virdi bu deryā şāfi

2. **dār-ı şifā:**

Gazel 3329

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Şifa kazanılan yer, hastahane.

Hasta dilden āsitānuñdur senüñ dār-ı şifā
Dil tabībi olasin añmayasın bīmāruñı

dār-ı zülf:

1. **dār-ı zülf**:-üñ, -de

Gazel 3422

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Saçın darağacı. II Sevgilinin āşığı idam ederek
sallandırdığı darağacına benzeyen saçları.*

Sırr-ı 'ışkı çünkü fāş itdi gönül Manşür-vār
Dār-ı zülfüñde emān gel verme ber-dār it beni

dārü's-şifā:

1. **dārü's-şifāsından**:-st, -n, -dan

Gazel 3376

Mısra: 9

Hastane, şifahane.

Zā'if oldı dil-i miskīn lebūñ dārü's-şifāsından
Aña bir büse bahş eyle ki gelsün agzınuñ dadı

2. **dārü's-şifāsında**:-st, -n, -da

Gazel 3238

Mısra: 13

Şifā kazanılan yer, hastahâne.

Muhibbi hastadur yatur lebūñ dārü's-şifāsında
Ya öldür anı kurtulsun ya gönder bir cevāb evlā

3. **dārü's-şifā:**

Gazel 3248

Mısra: 5

Şifā kazanılan yer, hastahâne. II Sevgilinin kapısı.

Ol dil tabībi kapısı dārü's-şifā ola
Lāyık midur gözlemeye mübtelāsını

daş:

1. **daşını**:-i, -n, -i

Gazel 3243

Mısra: 1

1. *Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış
tabakalarında bulunan, içindeki madden, tuz ve oksitlere
göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim.*
2. *Bunlardan kopmuş veya koparılmış parça.*

İrdi Ferhād'a maħabbet kesdi miħnet daşını
Derd-ile bī-çäre virdi āħir anda başını

2. **daşdı**:-dı

Gazel 3380

Mısra: 10

Bulunduğu yere sığmayarak dışarıya doğru akmak.

Düşelden fülk-i dil girdāb-ı 'ışka
Belā emvācı daşdı başdan aşdı

daş at-:

1. **daş at-:**-i, -n, -up

Gazel 3287

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*Taş atmak, birine dolaylı olarak iğneleyici,
dokunacak bir söz söylemek.*

Bugün meydān-ı 'ışk içre yiter Mecnūn'a mecnūnlık
Aña ta'na daşın atup n'idersiz siz ol evbāşı

daşra:

1. **daşraya**:-y, -a

Gazel 3341

Mısra: 6

Dışarı.

Bahra beñzet gönlüñi gelse havādis bahrı gör
Daşraya atar kabül itmez gelen murdārını

dāvudî:

1. **dāvudî:**

Gazel 3476

Mısra: 7

*Dāvut peygamberin sesine benzer kalın, gür ve etkili
(ses).*

San geyer ol sīm-ten üstüne dāvudî zirih
Her kaçan eyler perişān tagıdur gīsuları

dāve:

1. **dāyesine**: -sî, -n, -e

Gazel 3114

Mısra: 10

Bir çocuğa sût veren ve bakan cariye, dadı.

Dil Muhibbî gözümün yaşı için nâle kılur
Şîr umup zârî kılur tıfl gibi dāyesine

dāyim:

1. **dāyim**:

Gazel 3394

Mısra: 5

Daima, her zaman.

Bezm-i hüsnünde ruhuñ şevkine dāyim cān u dil
Hālî olmaz bir nefes efgān ider bülbül gibi

2. **dāyim**:

Gazel 3440

Mısra: 5

Daima, her zaman.

Gerçi her ‘aşık diler dāyim temennâ-yı vişâl
Baña hicri dîlbertün tatlu gelür helvâ gibi

3. **dāyim**:

Gazel 3166

Mısra: 7

Devamlı, her zaman, sürekli olarak, dâima.

Gül yüzün vaşfım dāyim cān u dil tekrâr ider
Karşuña bülbülleyin her dem gazel-îñānam yine

4. **dāyim**:

Gazel 3191

Mısra: 6

Devamlı, her zaman, sürekli olarak, dâima.

İrişeydüm diyü gül hürmenine
Benefşe dāyim eyler inkisârî

5. **dāyim**:

Gazel 3339

Mısra: 10

Daima, sürekli, her zaman.

Añuban eksüklüğüñ iy dil şikâyet eyleme
Ehl-i dil dāyim arar leyl ü nehâr eksüklüğü

6. **dāyim**:

Gazel 3239

Mısra: 7

Her zaman, sürekli olarak, dâima.

Varana ayak sunar dāyim maħabbet arturur
Pür virün dāyim olsun bu kadeh-peymâlîğı

7. **dāyim**:

Gazel 3498

Mısra: 12

Daima, her zaman, sürekli.

‘Aceb zâhid neden mâtem tutar kim
Ki dāyim kara olmışdur libâsı

dāyim ol:

1. **dāyim ol**: -up, -dur

Gazel 3317

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Devamlı, sürekli, kalıcı olmak.

İy dil-i şeydâ hâzer kıl çeşm-i mest-i yârdan
Hün-ı dil içmek olupdur dāyim anuñ pişesi

dāyim ol-:

1. **dāyim ol-**: -sun

Gazel 3239

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Devam etmek, sürmek, sürüp gitmek.

Varana ayak sunar dāyim maħabbet arturur
Pür virün dāyim olsun bu kadeh-peymâlîğı

dāyimâ:

1. **dāyimâ**:

Gazel 3268

Mısra: 5

Her vakit, her zaman, devamlı olarak, sürekli.

Ra’d inler ebr aglar dāyimâ Ferhâd için
Her yaña cûlardur akar kühsârûñ giryesi

2. **dāyimâ**:

Gazel 3194

Mısra: 6

Devamlı, her zaman, sürekli olarak, dâima.

İçdüğüm mey zâhidâ baña gîdâ-yı rûhdur
Sen yidüğüñ dāyimâ hayvânlayın erzen gibi

de:

1. **de**:

Gazel 3058

Mısra: 2

Demek, söylemek, dile getirmek.

İy şabâ bu derdmendün hâlini var yâra de
Bulmadı hicrân şebinde derdine bir çâre de

2. **de**:

Gazel 3058

Mısra: 1

De-, söylemek, ağızdan bir sözün dışarı çıkması.

İy şabâ bu derdmendün hâlini var yâra de
Bulmadı hicrân şebinde derdine bir çâre de

3. **de**:

Gazel 3014

Mısra: 8

"dahi, de (bağlaş)".

Yimem ğam olalı tiryāk-i la'lüñ
İçürse mār-ı zülfün baña sem de

4. de:

Gazel 3004

Mısra: 3

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Ölürsem de dağı gitmez benüm yādumdan ol meh-rū
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yāda

5. de:

Gazel 3014

Mısra: 2

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Nigārā kalmışım derdüñle ğamda
Döker yaş yirine bu dide dem de

6. de:

Gazel 3017

Mısra: 2

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Ne şabrum kaldı ne 'aqlum ne dilüm kaldı güftāra
Ġarīb-isem n'ola şāhum benüm de vardur Allāh'um

7. de:

Gazel 3028

Mısra: 4

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Yā İlāhī 'ayn olsun uşbu rü'yālar bize
Cān virürseñ de yolında iremezsın zülfine

8. de:

Gazel 3033

Mısra: 4

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Ġamzeñ okını sīnede ben kana boyadum
Her ne ki geçe hātrıña sen de var eyle

9. de:

Gazel 3059

Mısra: 14

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Muhibbī hālüne meyl itse tañ mı
Ezel gendüme meyl itmiş beşer de

10. de:

Gazel 3064

Mısra: 4

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Cefā vü cevr çekmekle benüm hōd baña yitmişdür
'Aceb n'itdüm saña iy ğam gelürsın bir yaña sen de

11. de:

Gazel 3322

Mısra: 12

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Diler Muhibbī 'ışkuñ derd ü belāsı çokdur
Gün geçdüğince artar bu gönlümün de āhı

12. de:

Gazel 3354

Mısra: 9

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

'Aşık Muhibbī ölse de varmaz selāmete
'Aşık odur ki cān virüp alur melāmeti

13. de:

Gazel 3374

Mısra: 8

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Gül yüzünün hāsetinden ol vefāsuz dilbertün
Oda yakdum āteş-i āhumla ben de hāneyi

14. de:

Gazel 3402

Mısra: 9

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

İy Muhibbī küh-ı āhenseñ de bil āhir seni
Rīze rīze idiserdür uşbu 'ışkuñ tışesi

15. de:

Gazel 3404

Mısra: 2

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Gösterür dilber çü her dem hānçer-i 'üryanımı
Ehl-i diller de fedā eyler yolına cānını

16. de:

Gazel 3439

Mısra: 3

"-da/-de" anlamlarına gelen bağlaç.

Geçen geçdi gelenler de geçer dir
Bugün güş eyle cāndan diñle nāyı

17. de:

Gazel 3058

Mısra: 4

"-da, -de" bağlacı.

Dil virelden zülfünün leylāsına Mecnūnlayın
Vādī-yi ğamda yürür zencir-ile āvāre de

18. de:

Gazel 3058

Mısra: 6

"-da, -de" bağlacı.

Yaluñuz ğamzeñ degüldür eyleyen bagrum delik
Bir baña tığ-ı cefā kılur ciğer şad pāre de

19. de:

Gazel 3085

Mısra: 7

"-da, -de" bağlacı.

Ger şāh iseñ de vaqtünü hoş gör geçer nefes
Aldanma sakın saltanatun taht u tācına

20. de:

Gazel 3094

Mısra: 6

"-da, -de" bağlacı.

Didüm kuçsam miyānuñ didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de

21. de:

Gazel 3125

Mısra: 6

"-da, -de" bağlacı.

Kenārı baħr-ı 'ıŝkuñ yok irişmez 'umķına kimse
Dilā gel imtiħān için o baħra sen de bir tal-a

22. de:

Gazel 3167

Mısra: 4

"-da, -de" bağlacı.

Seni kuçmaga komaz ara yirde
Göreyim pāralansun pīrehen de

23. de:

Gazel 3235

Mısra: 8

"-da, -de" bağlacı.

Çün baħa itdi vaşiyet ħırkasın übān-ı 'ışk
Beklerem ben de ölince 'ıŝkınuñ ocagını

24. de:

Gazel 3244

Mısra: 4

"-da, -de" bağlacı.

Her kim ki kanā'at eyleye bir loķma ħırkaya
Bakmaz o şeh de aħlasa virmez palāsını

25. de:

Gazel 3279

Mısra: 6

"-da, -de" bağlacı.

Zārılık ider döneli gönlüm dölāba āh
Yaşlar döker didelerüm de pür āb oldu

26. de:

Gazel 3332

Mısra: 9

"-da, -de" bağlacı.

'ıŝkuñ ben de baħa iletsem 'aceb midür
Süre süre ferz iderler piyāde[y]i

27. de:

Gazel 3344

Mısra: 2

"-da, -de" bağlacı.

Didüm ki yāra eyle oran-ıla nāzuñı
Didi ki sen de terk ide her dem niyāzuñı

28. de:

Gazel 3409

Mısra: 7

"-da, -de" bağlacı.

Ol řabīb-i dil ölürsem de baħa virmez cevāb
Bağludur ben ħastaya beñzer ki ŝıħħat kapusı

29. de:

Gazel 3479

Mısra: 2

"-da, -de" bağlacı.

Döŝtum didüm gül-i ħandāna beñzetdüm seni
Didi ben de bülbül-i giryāna beñzetdüm seni

30. de:

Gazel 3492

Mısra: 10

"-da, -de" bağlacı.

'ışka düŝdüñ iy Muħıbbī cān u baħa kalmaduñ
Eyledüñ 'uŝŝāk ara sen de 'aceb dīvānegī

de-:

1. der:-r

Gazel 3137

Mısra: 2

Demek, söylemek, dile getirmek, ifade etmek.

Gözlerüme kim nazar kılsa benüm pür āb-ıla
Der bi'aynih bir řadeħ tolmiŝ řarāb-ı nāb-ıla

2. de:

Gazel 3058

Mısra: 10

Söylemek, dile getirmek, ifade etmek.

Gülşen-i ħüsnüñe karşu bu Muħıbbī tā seher
Medħüñ okur sanki bülbüldür gelür güftāra de

3. de:

Gazel 3058

Mısra: 8

Demek, söylemek, dile getirmek, ifade etmek.

Bāğda serv-i sehī řaddüñ görüp ögünmesün
Ķudreti yokdur anuñ çün bir çadem reftāra de

def:

1. def:

Gazel 3091

Mısra: 12

Ar. Parmakla vurularak çalınan, bir tarafına ince
bir deri gerilmiş ve etrafına birkaç çift zil konmuş,
yuvarlak bir kasnaktan oluşan müzik aleti.

Kızdurma yüzün 'ārı sakın ol edeb üzre
Tā def gibi dokınmaya yüzüñe dapança

2. def:

Gazel 3263

Mısra: 1

Ar. Parmakla vurularak çalınan, bir tarafına ince
bir deri gerilmiş ve etrafına birkaç çift zil konmuş,
yuvarlak bir kasnaktan oluşan müzik aleti.

Dögünüp def çağurur her nefes nây
Nedür dünyâ için bu hüy u bu hây

def id-:

1. def id-:-e

Gazel 3191

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

1. Savmak, uzaklaştırmak, kovmak. 2. Gidermek, ortadan kaldırmak, yok etmek, bertaraf etmek.

İçüp mey gice almış ele sâgar
Başından def ide lâlê humârî

def'a def'a:

1. def'a def'a:

Gazel 3470

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Tekrar tekrar, defalarca, birçok kere.

Def'a def'a dūd-ı âh u kaṭre kaṭre eşk-i çeşm
Mülk-i 'ışkuñ kıl temâşâ encüm-i eflâkini

def-i melâl:

1. def-i melâl:

Gazel 3393

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Can sıkıntısını ve gamı uzaklaştırmak.

Sâkiyâ sen sanma kim def-i melâl egler meni
Ol dişi dürr-i 'Aden la'li zülâl egler meni

defter:

1. deftere:-e

Gazel 3449

Mısra: 4

Genellikle hafif bir kapak içerisinde, yazı yazmak için bir araya tutturulmuş kâğıt yaprakları II Amel defteri.

El uzadursa ser-i zülfüne dil asma anı
Çün yazılmaz delünün deftere cürm ü günehi

2. deftere:-e

Gazel 3412

Mısra: 6

Genellikle hafif bir kapak içerisinde, yazı yazmak için bir araya tutturulmuş kâğıt yaprakları.

Cevrünün faşl [u] bābını yazdum
Deftere sığmadı kitâb oldı

defter ü divân:

1. defter ü divân:--lar, --ıla

Gazel 3037

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Defter ve divan.

Kışşaya sığmaz imiş çünki ser-i zülfi nigâr
Şerh idemezsin anı defter ü divânlar-ıla

defter-i a'mâl:

1. defter-i a'mâl:-e

Gazel 3312

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Amellerin defteri; İslam dinine göre kulların dünyadayken yaptıkları şeylerin, iş ve hareketlerin yazıldığı defter.

Cürmüm bî-ḥad ümmîd daḥî lîk kavî
Umaram kim yazıla defter-i a'mâle 'afî

defter-i pür derd:

1. defter-i pür derd:-üm, -i

Gazel 3491

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Dertle dolu defter.

Ḥayret alup tañ ola kim göre rüy-ı zerdümi
Raḥm ide lâ-büd okuyan defter-i pür derdümi

deg-:

1. dege:--e

Gazel 3145

Mısra: 8

Aralık kalmayacak kadar yaklaşıp dokunmak, temas etmek.

Saklamazam göz yaşından sîne-i mecrühümü
Tîg-i ğamzeñ yarasıdır kim dege su bitmeye

2. degmez:-mez

Gazel 3162

Mısra: 10

Karşılığında yapılan, katlanılan veya göze alınan şeye lâyık olmak, o değerinde bulunmak.

'İşk yolında Muḥibbî cân u ser terk eyledi
Döştüm degmez midî bir kez anı sormasına

deg:

1. deger:-er

Gazel 3030

Mısra: 10

"Değmek"; eş kıymette olmak, karşılık teşkil edecek değerinde bulunmak, denk olmak.

Muḥibbî bāğ-ı ḥüsünde temâşâ eyle ol servün
Ne ra'nâ güller açılmış deger her biri biñ cāna

2. deger:-er

Gazel 3280

Mısra: 4

"Değmek"; eş kıymette olmak, karşılık teşkil edecek değerinde bulunmak, denk olmak.

'İşkuñ bahâsı olmasa 'âlemde tañ midür
İki cihâna çünki deger bir demi dutsa mi

degin:

1. **degin:**

Gazel 3025

Mısra: 2

"-e kadar, -e dek" anlamında edat.

'İşk cāmın içelüm bî-ser ü sāmānlar-ıla
Giceden şubha degin 'iyş idelüm anlar-ıla

değiş-:

1. **değişdüm:-dü, -m**

Gazel 3120

Mısra: 4

Değişmek, bir şeyi başka bir şeye tercih etmek.

Tabībā çek elüñ benden baña dermān-pezīr olmaz
Anuñçün ħasta-i 'ışkam değışdüm derdi dermāna

degme:

1. **degme:**

Gazel 3042

Mısra: 8

1. Olur olmaz, rastgele, sıradan, herhangi bir 2.

Seçme, üstün, değerli.

Koñ efgān eylesün dil bezm-i ğamda
Bunuñ tek bülbül olmaz degme yirde

2. **degme:**

Gazel 3150

Mısra: 5

1. Olur olmaz, rastgele, sıradan, herhangi bir 2.

Seçme, üstün, değerli.

Degme kimse şofrasına 'ışkuñuñ el sunmasun
Yimeyenler miñnet aşın vāķif olmaz rāzuma

3. **degmede:-de**

Gazel 3131

Mısra: 8

Olur olmaz, rastgele, sıradan, herhangi bir.

Cān virüben ħāk-i pāyın ol şehüñ bulam dime
Ev ħisābı rāst gelmez degmede bāzārda

4. **degmede:-de**

Gazel 3353

Mısra: 4

Olur olmaz, rastgele, sıradan, herhangi bir.

Cevr ü cefāyı eyleme cānā raķībūñe
Çekmez o bāri degmede ol ħar benüm gibi

5. **degme:**

Gazel 3313

Mısra: 7

Olur olmaz, rastgele, sıradan, herhangi bir.

Dilberüm nāzük beden lāyık degül degme libās
Kim aña güldan kabā gerek semen pīrahēni

degme 'aşık:

1. **degme 'aşık:**

Gazel 3007

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur olmaz, sıradan, herhangi bir aşık; seven kişi.

Degme 'aşık añlamaz zülf-i nigāruñ kağrini
Şad hezārān cān Muĥibbī şadaķa her müyına

degmez:

1. **degmez:**

Gazel 3074

Mısra: 2

1) Ulaşmak, değmek, erişmek 2) Kıymeti olmamak.

Zülf-i pīç-ā-pīçini dilber bıraktı güşına
Ah kim şimden girü feryād degmez güşına

degmez mi:

1. **degmez mi:--di**

Gazel 3096

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Değmez mi? İl değeri bu kadar etmez mi?.

'İşkı yolında Muĥibbī cān u ser terk eyledi
Döştüm degmez midi bir kez anuñ sormagina

degse:

1. **degse:**

Gazel 3075

Mısra: 8

Değmek, dokunmak.

'Alemler 'ışkı tutar başdan başa şıyt u şadā
Tūrri-i ğam her kaçan degse bu sīnem kūsına

degül:

1. **degülsin:-sin**

Gazel 3163

Mısra: 2

Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya
diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

İderem giceler tā şubha dek ah
Degülsin n'eyleyem ħālümnden āĝah

2. **degülven:-ven**

Gazel 3395

Mısra: 8

Cümle içinde yüklem olumsuz çekimini sağlayan
kelime.

Dir-imiş müdde'ī yāra degüldür yolına şadıķ
Ma'āz-Allāh ma'āz-Allāh degülven ben i şāh egri

3. **degülse:-se**

Gazel 3063

Mısra: 2

Cümle içinde yüklem olumsuz çekimini sağlayan
kelime, değil.

Ne var şād [u] feraḥ hem-dem bizümle
Degülse maḥrem oldı ğam bizümle

4. **degül:**

Gazel 3195

Mısra: 2

1. Cümlelin anlamını olumsuz hâle getiren kelime 2.
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya
diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Genc-i ḥüsne kākülün olmuş tılısm ejder gibi
Her dem üstinden anuñ ḥāli degül bekler gibi

5. **degül:**

Gazel 3139

Mısra: 9

-im, -sin, -dir, idi gibi eklerin ve imiş, ise, iken'in
başına gelerek cümlelin anlamını olumsuz hâle getiren
kelime.

Şek degül tākāt getürmez bil taḥarrük eylemez
Kosalar bār-ı ğamum bu çarḥ-ı gerdān üstine

6. **degül:**

Gazel 3162

Mısra: 8

-im, -sin, -dir, idi gibi eklerin ve imiş, ise, iken'in
başına gelerek cümlelin anlamını olumsuz hâle getiren
kelime.

Baglanalı zülfünün zencirine dīvāne dil
Kendüzin farḥ eylemez degül ki sol u sagına

7. **degülem:-em**

Gazel 3375

Mısra: 3

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret,
diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç
gibi kullanılır).

Ben degülem niçe benüm gibiyi mecnün ider
Leyli zülfine nigārum urduğınca şāneyi

8. **degül:**

Gazel 3009

Mısra: 1

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret
anlamında kullanılır).

Degül ben ḥastanuñ ḥālinden ol sīmīn beden āgeh
Kim eyler ol şehi yā Rab 'aceb ben bendeden āgeh

9. **degül:**

Gazel 3048

Mısra: 7

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret
anlamında kullanılır).

Çeşm-i ḥün-ḥāra mu'āvin çün degül kec rā kaşuñ
Ya n' için başın egüp tutmuş kulagin rāyına

10. **degüldür:-dür**

Gazel 3058

Mısra: 5

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret
anlamında kullanılır).

Yaluñuz ğamzeñ degüldür eyleyen bagrum delik
Bir baña tığ-ı cefā kılur ciger şād pāre de

11. **degül:**

Gazel 3063

Mısra: 4

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret
anlamında kullanılır).

Vefāsın görmedümse n'ola yāruñ
Cefā eksük degül epsen bizümle

12. **degül:**

Gazel 3081

Mısra: 4

"Değil" edatı, bulunduğ cümledeki bir hususu ret
anlamında kullanılır.

Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū midur
Ḥaṭ degül pāy-ı meges kalmış meger bal üstine

13. **degül:**

Gazel 3096

Mısra: 8

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret
anlamında kullanılır).

Baglanalı zülfünün zencirine dīvāne dil
Kendüzin farḥ eylemez degül ki sol u sagına

14. **degül:**

Gazel 3271

Mısra: 2

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret
anlamında kullanılır).

İy murğ-ı seḥer eyle yüri nāle vü zārı
Güldeñ degül mümkün olup ayrıla ḥārı

15. **degül:**

Gazel 3333

Mısra: 5

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret
anlamında kullanılır).

Mestlik meclisde rindāne bugün meyden degül
Oldılar medḥüş görüp ol nergis-i mestāne[y]i

16. **degül:**

Gazel 3339

Mısra: 2

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret
anlamında kullanılır).

Katı müşkil kār imiş 'ālemde yār eksüklüğü
Bülbüle düşvār degül mi gül'izār eksüklüğü

17. **degülse:-se**

Gazel 3358

Mısra: 3

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret
anlamında kullanılır).

Eger Leylī degülse ol neden ben aña Mecnūnam
V'eger Şīrīn olmasa bu dil olmazdı Ferḥād'ı

18. **degül:**

Gazel 3377

Mısra: 2

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanılır).

Geşt idüp gezdüm nigārā uşbu köhne 'ālemi
Saña beñzer görmedüm hūrī degül kim ādemī

19. **degüldür:-dür**

Gazel 3395

Mısra: 7

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanılır).

Dir-imiş müdde'ī yāra degüldür yolına şādık
Ma'āz-Allāh ma'āz-Allāh degülven ben i şāh egri

20. **degül:**

Gazel 3396

Mısra: 2

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanılır).

Dōstlar miñnet şebinde ol ki evbāş olmadı
Er degül 'ālem içinde adı yoldaş olmadı

21. **degül:**

Gazel 3422

Mısra: 10

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanılır).

Bu Muħibbī'yi cemālūñ şem'ine pervāne-veş
Bāl ü per ancak degül küllī yakup nār it beni

22. **degüldür:-dür**

Gazel 3434

Mısra: 4

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanılır).

'İşk bir meşrebdür anı şūfī idrāk eylemez
Zīra kim 'āşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

23. **degül:**

Gazel 3455

Mısra: 3

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanılır).

Gün yüzine alınma 'āşık degül mäh-ı felek
Gice gündüz ya n' için tolaşur anlar küyını

24. **degül:**

Gazel 3460

Mısra: 10

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanılır).

Hūblar gerçi Muħibbī 'ālem içre çok velī
Dīde hiç görmiş degül bir böyle şūh-ı dil-keşi

25. **degül:**

Gazel 3483

Mısra: 1

"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanılır).

Görinen başum degül küh-ı belā tagı gibi
Her yañadan yaşum akar anuñ irmagı gibi

26. **degül:**

Gazel 3125

Mısra: 8

"Değil" edatı , bulunduğ cümledeki bir hususu ret, diğelerini veya diğelerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Bahār eyyāmı gül devri geçürme 'ömrünü zāyi'
Bu dünyā çün degül bākī kime kaldı kime kala

27. **degül:**

Gazel 3065

Mısra: 3

"Değil" edatı, bulunduğ cümledeki bir hususu olumsuzlamak için kullanılır.

Zāhidā mu'ciz degül mi zülfin ejder gösterüp
Haddi nūrı saña yitmez mi yed-i beyzā yine

28. **degül:**

Gazel 3293

Mısra: 10

"Değil" edatı, bulunduğ cümledeki bir hususu olumsuzlamak için kullanılır.

Muħibbī cevre māyıldür güzeller terk ide sanma
Kesebilmez degül mu'tād ola bir kimsenüñ hūyı

29. **degülüz:-üz**

Gazel 3433

Mısra: 8

"Değil" edatı. Bulunduğ cümledeki bir hususu ret, diğelerini veya diğelerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

İçerüz bādeyi lık mu'terifüz cürmümüze
Hamdü-lillāh degülüz şūfī gibi tiryāki

30. **degül:**

Gazel 3441

Mısra: 6

"Değil" edatı (bulunduğ cümledeki bir hususu ret anlamında kullanılır.).

Sultān-ı 'ışk 'āşıkā cān terkin emr ider
'Āşık degül mi tutmaya 'ışkuñ yasagını

degül mi:

1. **degül mi:**

Gazel 3204

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Değil mi? Onaylatma anlamındadır.

'İşkum degül mi gün gibi rüşen kim añlamaz
Ola kim 'ayāndur aña ne hācet beyān dağı

2. **degül mi:-dür**

Gazel 3232

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir hüküm bildiren cümlelerin sonunda kullanılan ve o cümlelerin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli.

Her bir nefes ki bir ulu ni‘met degül midür
Şâkir kaçan ki şükriñün ide edâsını

dehân:

1. **dehâni:-ı**

Gazel 3184

Mısra: 9

Ağz.

İy Muhibbî ruhları ile dehâni yâdına
Cân u dilden özüñe hârc eyle yog u varuñı

2. **dehâni:-ı**

Gazel 3427

Mısra: 5

Ağz.

Dehâni kâmetin çeşmin yañağın
Cihânda medh iden hoş ‘âlem itdi

3. **dehânuñ:-uñ**

Gazel 3049

Mısra: 5

Ağz II sevgilinin ağzı. Ağz sevgilinin yüzündeki en küçük uzuv olarak tasavvur edilir. Ayva tüyleri nedeniyle karanlıklar ülkesine benzetilen sevgilinin yüzünde ağz, ab-ı hayat sırrı olarak ele alınır.

Dehânuñ var mı yok mı hürde-bînâ
Görinmez niçe diyeler ya kanda

4. **dehâni:-ı**

Gazel 3312

Mısra: 3

Ağz II Sevgilinin ağzı.

Kimse virmedi miyânıyla dehâni haberin
Kim cevâb eydebile bilmeyicek ‘ilm-i hafî

5. **dehânından:-ı, -n, -dan**

Gazel 3089

Mısra: 9

Ağz II Sevgilinin ağzı.

Virme olurdı dehânından Muhibbî bir nişân
Âb-ı hayvân ger bu ‘âlem içre nâ-yâb olmasa

dehen:

1. **dehenüñ:-üñ**

Gazel 3450

Mısra: 3

Sevgilinin yok denecek kadar küçük ağzı, gonca ağz; dudak.

Dehenüñ vaşfını gülşende eger zikr itsem
Zehresi var mı açâ goncalar anda deheni

2. **dehenüñ:-üñ**

Gazel 3352

Mısra: 5

Ağz II sevgilinin gözle görünmeyecek kadar küçük ağzı.

Dehenüñ râzını bu dilde nihân itmiş idüm
Güldüñ iy döst ‘ayân oldı baña sırr-ı hafî

3. **deheni:-i**

Gazel 3450

Mısra: 4

Ağz II sevgilinin gözle görünmeyecek kadar küçük ağzı.

Dehenüñ vaşfını gülşende eger zikr itsem
Zehresi var mı açâ goncalar anda deheni

4. **deheninden:-i, -n, -den**

Gazel 3423

Mısra: 5

Ağz, dudak.

Deheninden baña ‘ahd itmiş-iken büse nigâr
N’eyledüm ‘ahdi n’içün bozdı o ğaddâr sıdı

5. **dehenümle:--üm, --le**

Gazel 3106

Mısra: 4

Ağz.

Gökler yüzine itse ‘urûc ejder-i âhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle

6. **dehenüñ:-üñ**

Gazel 3477

Mısra: 2

Ağz, dudak.

Şevk-i ruhuñuñ fikri ser-â-ser dili yakdı
Şekker dehenüñ zikrile agzum suyu akdı

dehi:

1. **dehi:**

Gazel 3350

Mısra: 8

Dahi. “Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de” anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü.

Durmadan derd ü gamuñ göñlümi vîrâne kılur
Çok mı gördi ‘acabâ baña bu vîrâne dehî

dehr:

1. **dehri:-i**

Gazel 3266

Mısra: 7

1. Dünya, cihan, âlem. 2. Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefâ yok halk-ı ‘âlemde
Ne işiddüm ne hüd gördüm cihânda dest-res kaldı

2. **dehri:-i**

Gazel 3310

Mısra: 8

1. Dünya, cihan, âlem. 2. Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Şabâ zülfine beñzer şâne urmuş
Bu dehrî bû ile pür itdi tîbi

3. dehr:

Gazel 3500

Mısra: 3

Dünya, cihan, âlem; zaman, devir.

İy cefâ-hû dehr gibi cevri kânûn eyleyüp
Mübtelâ-yı hicr idüp derdüñle yâr itdün beni

4. dehrün:--üñ, -

Gazel 3213

Mısra: 1

Dünya, cihan, âlem. || Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Yanuma geldi sehergeh çünkü dehrün husrevi
Bülbül âgâz itdi aña karşı şi'r-i Dehlevî

5. dehr:

Gazel 3106

Mısra: 4

(Ar.) Dünya, cihan, âlem.

Gökler yüzine itse 'urûc ejder-i âhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle

6. dehr:

Gazel 3319

Mısra: 8

(Ar.) Dünya, cihan, âlem.

Şaf şaf olmuşlar güzeller karşı durmuşlar saña
Sensin bu dehr içinde cümleñün sensin şehi

7. dehr:

Gazel 3421

Mısra: 6

(Ar.) Dünya, cihan, âlem.

Vaşl[1] gencine anuñ bir gün irem diyü gönül
İhtiyâr eyledi dehr içre bu vîrânalığı

8. dehrün:--üñ

Gazel 3250

Mısra: 1

1. Dünya, cihan, âlem. 2. Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Bâga geldi şubh-dem gül oldu dehrün Husrev'i
Bülbül âgâz itdi aña karşı şi'r-i Pehlevî

9. dehrün:--üñ

Gazel 3271

Mısra: 6

1. Dünya, cihan, âlem. 2. Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Gel 'iyş idelüm bâga varup vaqt-ı çemendür
Dehrün çü berâber görünür leyl ü nehârî

10. dehrün:--üñ

Gazel 3278

Mısra: 8

1. Dünya, cihan, âlem. 2. Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Eşk-i çeşmüm virdi hil'at âh-ıla dâg eyledi
Zîra tamga ile artar olsa dehrün kumaşı

11. dehrün:--üñ

Gazel 3294

Mısra: 8

1. Dünya, cihan, âlem. 2. Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Yaşum sîm ü tîr-i zer ola çehrem
Gerekmez dehrün sîm ü zerini

12. dehrün:--üñ

Gazel 3310

Mısra: 4

1. Dünya, cihan, âlem. 2. Zaman, kesintisiz zaman, devir.

'Aceb bîmâr-ı 'ışkam derdüñ-ile
Kî gelmez yanuma dehrün şabîbi

13. dehrün:--üñ

Gazel 3381

Mısra: 2

1. Dünya, cihan, âlem. 2. Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Taht-ı çemende yâr çözüp zülfi bağını
Dehrün mu'attar eyledi ol dem dimâğını

14. dehrün:--üñ

Gazel 3446

Mısra: 10

1. Dünya, cihan, âlem. 2. Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Meger bād-ı şabâ urdı Muhibbî zülf-i dildāra
Dimâğın şubh-dem dehrün yine müşğ-i 'abîr itdi

15. dehrün:--üñ

Gazel 3476

Mısra: 6

1. Dünya, cihan, âlem. 2. Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Şöyle beñzer ki şabâ zülfine buldı dest-res
Eyledi dehrün dimâğını mu'attâr bûları

dehr-i acüz:

1. dehr-i acüz:--a

Gazel 3003

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eski köhne dünya.

Eger dil viresin dehr-i acüza
Muqarrer âhir iltür seni nāra

dehrün pādīşāhı ol:

1. **dehrûn pâdişâhî ol:-üñ, -i, -am**

Gazel 3437

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Devrin/cihanın padişahı olmak.

Gedâñ olsam yiter ‘izzet kapuñda

Gerekmez dehrûn olam pâdişâhı

dehrûn sistemin:

1. **dehrûn sistemin:-üñ, --in**

Gazel 3016

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünyanın, devrin düzeni.

Dehrûn sistemin añladı fikr itdi hâzânı

Bî-çâre vü ser-geşte vü gam-hâra benefşe

dek:

1. **dek:**

Gazel 3394

Mısra: 9

"-e kadar, -e değin" anlamına gelen edat.

İy Muhibbî rind olmak ister iseñ haşre dek

Leblerinden bûs eyle dil-rübânüñ mül gibi

del-:

1. **deldi:-di**

Gazel 3423

Mısra: 1

Delik açmak, yaralamak. II Sevgilinin, aşığın kalbinde yara açması.

Ğamzesi deldi geçer çatdı kaşın yâr sıdı

Ok atup yayını san yasdı kemândâr sıdı

del:

1. **deline:-i, -n, -e**

Gazel 3080

Mısra: 2

Delmek || Sevgilinin, aşığın kalbinde yara açması.

Ğamzelerden yine tîr aldı nigârum eline

Kaşı yayına koyup ola ki bagrum deline

2. **deldi:-di**

Gazel 3475

Mısra: 3

Delmek || Sevgilinin, aşığın kalbinde yara açması.

Bezm-i ğamda gönlümü deldi cefâ tîriyle âh

Giceler tâ şubh olunca iniler nâ eyledi

3. **delindi:-in, --di**

Gazel 3008

Mısra: 6

Delik açmak, yaralamak.

Ya kaşlarıñla çeşmüñ ğamz okların ataldan
Sînem delindi yîr yîr dil kaldı kan içinde

delin:

1. **delinsün:-sün**

Gazel 3086

Mısra: 7

Delinmek, parçalanmak.

Sînede bagrum delinsün atagör ğamz okların

Ğam degül ‘aşıklarun ölürse sen çok çok yaşa

delü:

1. **delünün:-nün**

Gazel 3449

Mısra: 4

Aklı başında olmayan, aklını yitirmiş.

El uzadursa ser-i zülfüñe dil asma anı

Çün yazılmaz delünün deftere cürm ü günchi

delü dîvâne:

1. **delü dîvâne:**

Gazel 3479

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çılgın, aşırı deli (kimse) II aşırı derecede seven, çok sevmekten ne yapacağını bilemeyen (kimse).

Mübtelâsın iy gönül gördüm saçı zencîrine

Bir delü dîvâne sergerdâna beñzetdüm seni

delü gönlüm:

1. **delü gönlüm:-üüm**

Gazel 3080

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Deli gönül: Her zaman âşık olmaya hazır coşkun gönüllü kimsenin kendi durumu ve gönlü için kullandığı tatlı bir serzeniş sözü.

Niçeye dek çekelüm bād-ıla deryâ ğamını

Delü gönlüm baña uy gel gidelüm Rûm iline

dem:

1. **deme:-e**

Gazel 3104

Mısra: 6

An, vakit, zaman.

Bezm-i ğamda ko beni ney gibi eġġân ideyim

Kim bilür dañı şehâ kim irişür uşbu deme

2. **deme:-e**

Gazel 3110

Mısra: 4

An, vakit, zaman.

Kıl muşâhib her gice kalbünü zikru’llâh ile

Uyma nefsi-şüma irmez çün bilürsin dem deme

3. demler:-ler

Gazel 3425

Mısra: 10

An, vakit, zaman.

Muhibbî şâh-ı gül na'ı-ı çemen üzre karar itmiş
Bu demler kim mey içmezse girân ola meger cânı

4. demlerdür:-ler, -dür

Gazel 3198

Mısra: 8

Nefes, soluk, an.

'Âşık olaldan bertü oldı göze uyhu haram
Bunca demlerdür ki çeşmüm mâyil-i h'âb olmadı

5. dem:

Gazel 3180

Mısra: 1

Nefes, soluk.

Kanı ol dem kim baña deyr-i muğân me'vâ idi
Gözde hâtırda hemân ol muğbeçe tersâ idi

6. dem:

Gazel 3023

Mısra: 2

1) soluk, nefes. 2) içki. 3) an, vakit, saat, zaman.

Çün perî gibi görindi yine dilber gözüme
Hayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

7. demidür:-i, -dür

Gazel 3119

Mısra: 4

An, lahza; vakit, zaman.

Yüzün 'uşşâka gösterseñ n'ola gün gibi iy meh-rü
Demidür güzelüm mihrün yiter nâ-mihribân olma

8. demde:-de

Gazel 3141

Mısra: 10

Zaman, an, çağ.

At cefâ sengini topragımı yirden götür
Bârî ol demde vefâ resmini bünyâd eyle

9. dem:

Gazel 3045

Mısra: 4

An / vakit.

Dem dem dökilen göz yaşı bil hün-ı cigerdür
Dil zevrağı garç oldı şehâ ol dem içinde

10. demidür:--i, --dür

Gazel 3141

Mısra: 8

Zaman, an.

Gül yüzi yâdına bülbül gibi iy hasta gönül
Demidür şubha degin nâle vü feryâd eyle

11. dem:

Gazel 3057

Mısra: 9

An / zaman.

Dem mi vardur ki Muhibbî hier içinde aglayup
Kaynayup hün-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya

12. dem:

Gazel 3110

Mısra: 4

An / zaman.

Kıl muşâhib her gice kalbünü zikru'llâh ile
Uyma nefsi-şüma irmez çün bilürsin dem deme

13. dem:

Gazel 3361

Mısra: 6

(Fars.) An, vakit, zaman.

Lahza mı var yağmaya bu başuma seng-i cefâ
Dem m[i] var cevri okları bu bagruma sançılmadı

dem dem:

1. dem dem:

Gazel 3239

Mısra: 2

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Zaman zaman.

Her gün eyler çün tefâvüt ol gülün zibâlığı
Dem dem artsa tañ midur bu gönülümün şeydâlığı

2. dem dem:

Gazel 3340

Mısra: 1

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Zaman zaman.

Dem dem eger cevri ide baña ol âfeti
Her bir nefesde artura bu dilde râhatı

3. dem dem:

Gazel 3360

Mısra: 6

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Zaman zaman.

Tekye-i 'işkuñ çerâğı şu'lelenmezdi eger
Yakmasam dem dem ben anda bu yüregüm yağını

4. dem dem:

Gazel 3491

Mısra: 6

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Zaman zaman.

Süpürür ferrâş olupdur küyını kirpüklerüm
Su seper saqqâ gibi dem dem bu çeşmüm merdümi

5. dem dem:

Gazel 3045

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Zaman zaman II ardi ardına.

Dem dem dökilen göz yaşı bil hūn-ı cigerdür
Dil zevrağı garķ oldu ŧehā ol dem içinde

dem dök-:

1. **dem dök-:--er**

Gazel 3014

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Ar. dem "kan"dan) [Renginden dolayı bu adı almıŧ olmalıdır] Gözden kan akması(kanlı gözyaşı).

Nigārā kalmıŧım derdüñle ğamda
Döker yaŧ yirine bu dīde dem de

dem it:

1. **dem it:-di**

Gazel 3427

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kanlandırmaq, kan bulaŧtırmak.

Muħibbī ğiceler tā ŧubħ olunca
Firāķıyla gözi yaŧın dem itdi

dem ur-:

1. **dem ur-:-ur**

Gazel 3174

Mısra: 25

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir ŧeyden söz etmek, konu açmak.

Ĝāh olur nazm-ı Nizāmī'den Muħibbī dem urur
Ĝāh bir ħarf añlamaz nādān ider göñlüm beni

dem-ā-dem:

1. **dem-ā-dem:**

Gazel 3156

Mısra: 7

Her vakit, dāima, her an.

Ĝam yükini yükletmeĝe 'uŧŧāka dem-ā-dem
'İŧķ ħusrevi beñzer ki dutar cümle kirāya

2. **dem-ā-dem:**

Gazel 3133

Mısra: 3

Ara sıra, zaman zaman.

Akup cūlar yüzün sürse dem-ā-dem serv ayacağına
Açılrsa her ħaraf güller kamu kuŧlar hezār olsa

3. **dem-ā-dem:**

Gazel 3292

Mısra: 1

(Fars.) Her vakit, dāima, her an.

'Arz ider ŧüfī dem-ā-dem ħırķa-i sālūsını
Yirlere çalmaz sakınur ŧiŧe-i nāmūsını

4. **dem-ā-dem:**

Gazel 3459

Mısra: 2

(Fars.) Her vakit, dāima, her an.

Buĝün bu deyr-i 'ālemde kimüñ kim başda var hüŧi
İçüp cām-ı maħabbetden dem-ā-dem eylesün cūŧi

5. **dem-ā-dem:**

Gazel 3493

Mısra: 2

(Fars.) Her vakit, dāima, her an.

Gülsitān içinde key ŧürīde gördüm bülbüli
Āh idüp feryād-ıla artar dem-ā-dem ĝulĝuli

dem-be-dem:

1. **dem-be-dem:**

Gazel 3068

Mısra: 7

An be an, her zaman.

Çekeyim bülbül gibi ħāruñ cefāsın dem-be-dem
Ölür-isem itmeyem minnet varup aĝyāruma

2. **dem-be-dem:**

Gazel 3267

Mısra: 14

An be an, her zaman.

Deryā-yı eŧk her yaña cūŧ u ħurūŧ ider
Āhum yiliyle dem-be-dem artar telātumı

3. **dem-be-dem:**

Gazel 3393

Mısra: 6

An be an, her zaman.

Misk gibi terk-i diyār itmek dilerdi bu göñül
Gördüğümce dem-be-dem ol zülf ü ħāl egler meni

4. **dem-be-dem:**

Gazel 3415

Mısra: 5

An be an, her zaman.

Seyl-i eŧküm yıkdüğünca dem-be-dem dil ħānesin
Seng-i miñnetle yapar mi'mār gördüm kendümü

5. **dem-be-dem:**

Gazel 3145

Mısra: 3

Dāima, demādem.

Didüğümce dem-be-dem raħm eyle bu dil ħasteye
Ĥıŧm-ıla eydür baña her iŧ bite bu bitmeye

6. **dem-be-dem:**

Gazel 3202

Mısra: 5

Dāima, demādem.

Dem-be-dem yükseklere saldum bu dil ŧahbāzını
Ol hümā-pervāzı aldurdum yine turna gibi

7. **dem-be-dem:**

Gazel 3209

Mısra: 2

Dâima, demâdem.

Mihnet-ile sanma bagrum iy şanem baş olmadı
Hün-ı dilden dem-be-dem ya gözlerüm yaş olmadı

8. **dem-be-dem:**

Gazel 3230

Mısra: 1

Dâima, demâdem.

Arturur cân ‘andelîbi dem-be-dem feryâdını
Añduğınca gül yüziyle kâmet-i şimşâdını

9. **dem-be-dem:**

Gazel 3164

Mısra: 3

Dâima, demâdem.

Gözleri hânçer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hiç revâ mı var mıdur kim kan ider kan üstine

dem-beste kal-:

1. **dem-beste kal-:-dı**

Gazel 3184

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Nefesi kesilmek, susmak, sessizleşmek. II Şaşkın ve
suskun hale gelmek, bir olay karşısında donakalmak, çok
şaşırmak.*

Servler gülşende mât oldu görüp reftârûnı
Goncalar dem-beste kaldı işidüp güftârûnı

demren:

1. **demreni:-i**

Gazel 3397

Mısra: 4

*Ok, mızrak vb. şeylerin ucundaki sivri demir,
peykân.*

Ġamzesi tîri-y-ile bu cân u dil mecrûhdur
Çıkmayısar sineden ölince kanlu demreni

dem-sâz ol-:

1. **dem-sâz ol-:-ur**

Gazel 3126

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dost olmak, sırdaş olmak.

Kânûn-ı ğamda nâleme dem-sâz olur benüm
Mutrîb terâne başlasa âheng-i sünbüle

demürden pençe:

1. **demürden pençe:-den, -dür**

Gazel 3002

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. (Demirden) Yırtıcı hayvanların ön ayaklarının,
parmak uçlarında sivri ve aşağıya doğru kıvrık turnaklar
bulunan iç kısmı. 2. (Demirden) El ayası ve el
parmaklarının iç tarafının bütünü. 3. (mecazi anlamda)
İnsanı kendini kurtaramayacağı şekilde hükmü altına
alan zorlu güç, aman vermeyen hükmedici kuvvet.

Demürden pençedür şi'rûn Muhibbî
Bozılmaz aña kimdür ura pençe

deng kıl:

1. **deng kıl:-muş, -dur**

Gazel 3370

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Aynı değerde tutmak. II Şaşkın hale gelmek, hayrete
düşmek, sersemlemek.*

Bilmediler bili ile agzınıñ esrârını
Deng kılmışdur cihân halkın bu hayret ‘âlemi

deni:

1. **denîdür:-dür**

Gazel 3015

Mısra: 11

Alçak, değersiz.

Muhibbî virme dil dünyâ denîdür
Vefâ yokdur bilürsin çünkü zende

2. **denîdür:-dür**

Gazel 3035

Mısra: 3

Alçak, değersiz.

Çünkü bu dünyâ denîdür aña dil virme sakın
Kimse başa çıkmadı çıkmayısar dünyâ-y-ıla

3. **denîdür:-dür**

Gazel 3094

Mısra: 9

Alçak, soysuz, bayağı, aşağılık.

Muhibbî virme dil dünyâ denîdür
Meseldür kim gerekdür gayret erde

4. **denîden:-den**

Gazel 3169

Mısra: 8

Alçak, soysuz, bayağı, aşağılık.

Fâriğ ol eyle kanâ‘at güşesini ihtiyâr
‘Âlem içre her denîden iy gönül nân isteme

5. **deni:**

Gazel 3272

Mısra: 9

Alçak, soysuz, bayağı, aşağılık.

Dâr-ı dünyâyâ denî dirler imiş çünkü ezel
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denî

denî ol-:

1. denî ol:-ur

Gazel 3272

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Alçaklaşmak, aşağılaşmak; bayağı, kötü, değersiz olmak.

Dār-ı dünyāya denî dirler imiş çünkü ezel
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denî

depe:

1. **depemden:-mden**

Gazel 3059

Mısra: 9

Tepe, baş, kafa üzeri.

‘Aceb mi dūd-ı dil çıksa depemden
Yanar çün âteş-i ‘ışkuñ gigerde

2. **depemden:-m, -den**

Gazel 3456

Mısra: 2

Tepe, baş.

Eger olmasa sînemde nigārā ‘ışkuñuñ odi
Yana çıkar depemden şem’-veş her gice dūdi

3. **depemden:-m, -den**

Gazel 3192

Mısra: 3

İnsan veya hayvanın başının üst kısmı, iki kulak arasındaki bölümü.

Depemden mi çıkardı dūd-ı āhum
Eger yanmasa dilde ‘ışk nārı

4. **depemden:-m, -den**

Gazel 3208

Mısra: 9

İnsan veya hayvanın başının üst kısmı, iki kulak arasındaki bölümü.

Dūd-ı dilüm çıkarsa depemden ‘aceb midür
Yanar derün-ı sînede çün nār ‘aşığı

depret:-

1. **depretdügince:-düg, -ince**

Gazel 3075

Mısra: 3

Sallanmasına sebep olmak, kımıldatmak.

Gider ‘aqlum zülfini depretdügince bād-ı şübḥ
Beñzedür dil cilvesini gülşenüñ tāvusına

depret:

1. **depret:**

Gazel 3320

Mısra: 5

Kımıldatmak, oynatmak, harekete getirmek.

Kākülün gülşende depret ‘anber efsān eylesün
Zib ü fer vir cilvelerle zāhir it tāvūsuñı

der:

1. **derinden:-i, -n, -den, -**

Gazel 3306

Mısra: 5

Kapı II huzur, makam.

Ten gerçi ki dūr oldı katı Ka‘be derinden
Her laḥza bu cān lîk tāvāf-ı Harem itdi

der ü dīvār:

1. **der ü dīvār:--um, --a**

Gazel 3068

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kapı ve duvar.

Geh elif gāh dāğ yakdum sîne-i efgāruma
Āh resmin naḳş kıldum bu der ü dīvāruma

2. **der ü dīvār:-i, -n, -i**

Gazel 3341

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kapı ve duvar.

Görmesem [ben] ‘ālem içre yārumuñ dīdārını
Ser-te-ser āhum kebūd ide der ü dīvārını

3. **der ü dīvār:**

Gazel 3392

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kapı ve duvar.

İşidüp āh u figānumı benüm dimek-içün
Bağrına taş basar oldı der ü dīvār daḥı

der-āğüş it:-

1. **der-āğüş it:--miş, --em**

Gazel 3028

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kucaklamak.

Hem-dem olmazsa eger zülf-i semen-sālar bize
Düşde gördüm dün gice yārı der-āğüş itmişem

2. **der-āğüş it:-miş, -em**

Gazel 3290

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kucaklamak.

Düşde gördüm yār[ı] didüm [ben] der-āğüş itmişem
İşidüp didi bir ‘arîf vaşla yordum ḥ‘ābuñı

derbān:

1. **derbān:**

Gazel 3242

Mısra: 4

Kapıcı.

Gülşen-i hüsnine yârûñ basmasun ayak diyü
İki çeşmin gözleye diyü komış derbân iki

2. **derbânidur**:-ı, -dur

Gazel 3246
Mısra: 4
Kapıcı.

Mekânûñ 'âlem-i 'ulyâ turaguñ cennet-i me'vâ
Kapuñ derbânidur Rıd'vân olup çâker saña hürî

derbân id-:

1. **derbân id-**:-er

Gazel 3174
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kapıcı, bekçi yapmak.

Gâh olur mülk-i cihâna han ider gönlüm beni
Geh döner şehr-i gama derbân ider gönlüm beni

derbend-i belâ:

1. **derbend-i belâ**:

Gazel 3121
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bela boğazı.

El virtür idi saña Muhib va'de-i vuşlat
Derbend-i belâ vâdî-i hicrân geçilse

derd:

1. **derdi-y-ile**:-i, -y, -ile

Gazel 3032
Mısra: 9
Keder, acı, zahmet.

Derdi-y-ile bu Muhibbî key ölümlü hastadur
Ol tabîb-i dil 'aceb gelmez mi ki dermânına

2. **derd-ile**:-ile

Gazel 3008
Mısra: 11
1. dert, gam 2. yas 3. illet, hastalık.

Derd-ile eyledüm âh dutdî cihâmî düpdüz
Çıkmaga çâre var mı kaldum duhân içinde

3. **derd-ile**:-ile

Gazel 3018
Mısra: 2
1. dert, gam 2. yas 3. illet, hastalık.

Hicrûñ-ile şehâ döndî yürek kana esirge
Derd-ile anı eyledüñ âvâre esirge

4. **derdüme**:-üm, -e

Gazel 3018
Mısra: 6
1. dert, gam 2. yas 3. illet, hastalık.

Rahm eyle eyâ zâlim-i devrân-ı cefâkâra
Ben bulmadum derdüme bir çâre esirge

5. **derdüme**:-üm, -e

Gazel 3021
Mısra: 3
1. dert, gam 2. yas 3. illet, hastalık.

Leb-i la'linden 'aceb derdüme em sem ola mı
Uşbu bagrumda olan gamzeleri yarasına

6. **derd-ile**:-ile

Gazel 3045
Mısra: 2
1. dert, gam 2. yas 3. illet, hastalık.

Her lahza gelüp yâr gider bir dem içinde
Bu hastayı kor derd-ile her dem gam içinde

7. **derdini**:-i, -n, -i

Gazel 3045
Mısra: 8
1. dert, gam 2. yas 3. illet, hastalık.

Sinemde anuñ zaḥmı gelür çün baña merhem
Derdini kabûl eylememişdür em içinde

8. **derdi**:-i

Gazel 3046
Mısra: 8
1. dert, gam 2. yas 3. illet, hastalık.

Sanmañuz derd ü belâdan döstlar yüz döndürem
'Âşık oldur derdi tercîh ide dermân üstine

9. **derdine**:

Gazel 3058
Mısra: 2
1. dert, gam 2. yas 3. illet, hastalık.

İy şabâ bu derdmendüñ hâlini var yâra de
Bulmadı hicrân şebinde derdine bir çâre de

10. **derd-ile**:-ile

Gazel 3060
Mısra: 5
1. dert, gam 2. yas 3. illet, hastalık.

Derd-ile hicrân şebinde aglasam müjgânuma
Dâne dâne dizerem mercân mercân üstine

11. **derd-ile**:-ile

Gazel 3107
Mısra: 9
1. dert, gam 2. yas 3. illet, hastalık.

Kaçan derd-ile âhitse Muhibbî
Olur bu sine süzân pâre pâre

12. **derd-ile**:-ile

Gazel 3243
Mısra: 2
1. dert, gam, keder, kasâvet, tasa, kaygı. 2. acı, ağrı, sızı.

İrdi Ferhâd'a maḥabbet kesdi miḥnet daşını
Derd-ile bî-çâre virdi âḥir anda başını

13. **derdüme**: -üm, -e

Gazel 3017

Mısra: 3

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Nazar eyle görüp hālüm benüm derdüme bir çäre
Senüñ 'ışkuñda iy meh-rü Huzā bilür ki şadıkvān

14. **derdüñi**: -üñ, -i

Gazel 3110

Mısra: 12

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ol hākīm-i lem-yezeldür derde dermān ol virür
Derdüñi hōş gör taleb kılma varup eme seme

15. **derd-imiş**: -i, -miş

Gazel 3169

Mısra: 9

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derde dermān isteyen 'uşşāk arayı derd-imiş
Derdüñi hōş gör Muhibbī derde dermān isteme

16. **derde**: -e

Gazel 3169

Mısra: 9

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derde dermān isteyen 'uşşāk arayı derd-imiş
Derdüñi hōş gör Muhibbī derde dermān isteme

17. **derde**: -e

Gazel 3169

Mısra: 10

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derde dermān isteyen 'uşşāk arayı derd-imiş
Derdüñi hōş gör Muhibbī derde dermān isteme

18. **derdüñi**: -üñ, -i

Gazel 3169

Mısra: 10

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derde dermān isteyen 'uşşāk arayı derd-imiş
Derdüñi hōş gör Muhibbī derde dermān isteme

19. **derdüme**: -üm, -e

Gazel 3182

Mısra: 3

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Bu derdüme nihāyet yok cefā vü cevre gāyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efgāri

20. **derdüm**: -üm

Gazel 3203

Mısra: 2

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Yine biñ nāz-ıla cānāne geldi
Görüp derdüm benüm dermāna geldi

21. **derdi**: -i

Gazel 3212

Mısra: 1

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Nigāruñ artdı günden güne derdi
Baña ol itdüğün hiç kes ne gördi

22. **derdün**: -üñ

Gazel 3232

Mısra: 2

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

'Āşık mıdır ki isteye göñli şafāsını
Yāhūd taleb ide vara derdün devāsını

23. **derdümün**: -üm, -üñ

Gazel 3233

Mısra: 4

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Egerçi 'ışk ara derd ü elem çok
Ne ğam sensin çü derdümün tabibi

24. **derde**: -e

Gazel 3234

Mısra: 5

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Gözüme didüm sen itdün beni derde mübtelā
Senden imiş göñlüme iren belā-yı vahşeti

25. **derde**: -e

Gazel 3234

Mısra: 9

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

'İşka düşdüm şabrdan özge bu derde çäre yok
Kim-durur tağyir ide benden Muhibbī kısmeti

26. **derdüm**: -üm

Gazel 3234

Mısra: 2

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Cānumı mest ü hārāb itdi lebün keyfiyyeti
Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm katı

27. **derdüñle**: -üñ, -le

Gazel 3236

Mısra: 1

1. İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Seyr idenler bir nazar derdüñle sînem bâğını
Lâleler bitmiş sanurlar yir yir anuñ dâğını

28. **derdüñ:-üñ**

Gazel 3244

Mısra: 1

1. İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

‘Âşık mıdır ki isteye derdüñ devâsını
Yâ işideler aňlaya anuñ şadâsını

29. **derdüñ:-üm**

Gazel 3257

Mısra: 12

1. İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Var iy tabîb hâlûñe ko hâlûme beni
‘İşk hastasıyam derdüme derdüñ devâ gibi

30. **derdüme:-üm, -e**

Gazel 3257

Mısra: 12

1. İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Var iy tabîb hâlûñe ko hâlûme beni
‘İşk hastasıyam derdüme derdüñ devâ gibi

31. **derdüme:-üm, -e**

Gazel 3258

Mısra: 7

1. İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Bulınmaz derdüme vâkıf meger ancak ola lâle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dâğı

32. **derdüñ:-üñ**

Gazel 3307

Mısra: 7

1. İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ben derdüñ ile hasta olam hiç revâ mı
Sen eyleyesin gayra devâ-yı nigerâni

33. **derdüñle:-üñ, -le**

Gazel 3348

Mısra: 5

1. İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Mürdeyem derdüñle gam eyler tesellî gönlümi
Gam gibi cevrüñ dahı gam-h’âr olaydı kâşki

34. **derdüñüñ:-üm, -üñ**

Gazel 3382

Mısra: 3

1. İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derdüñüñ dermânıdır derdüme dermân eylemez
İsterem derdini ben derdüme dermânım gibi

35. **derdüñüñ:-üm, -üñ**

Gazel 3483

Mısra: 6

1. İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Döstlar ‘ayb eylemeñ ayruk dil-i dîvâneye
Derdüñüñ dermânı ancak zülfinüñ bağı gibi

36. **derdüñle:-üñ, -le**

Gazel 3500

Mısra: 4

1. İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

İy cefâ-hû dehr gibi cevri kânûn eyleyüp
Mübtelâ-yı hier idüp derdüñle yâr itdün beni

37. **derd:**

Gazel 3041

Mısra: 1

(□□□) i. (Fars. derd) 1. İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Ben derd kabûl eylemişemdür em içinde
Gözümde akan hûn-ı ciger başdan aşupdur

38. **derdiyle:-i, -y, -le**

Gazel 3122

Mısra: 3

Dert, gam, keder, kasâvet, tasa, kaygı.

Görün derdiyle cân virdi belâda kühken âhir
Terahhüm itmedi Şîrin gelüp bî-çâre Ferhâd’a

39. **derd-ile:-ile**

Gazel 3142

Mısra: 9

İnsana ızdırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Agla Muhibbî agla derd-ile bağı tağla
Kim güldü sen gülesin devr-i zamân içinde

40. **derd-ile:-ile**

Gazel 3247

Mısra: 2

İnsana ızdırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Serverâ oldı gözüm yaşı benüm âb gibi
Durmaz inler bu gönül derd-ile tölâb gibi

41. **derdüñ:-üm**

Gazel 3095

Mısra: 8

Dert, keder, üzüntü.

Levh üzre dest-i kudret yazmış bunı ezelde
Hüsnüñ senüñ muzâ‘af derdüñ benüm ziyâde

42. **derdüñ:-üm**

Gazel 3009

Mısra: 8

1. dert, gam 2. yas 3. illet, hastalık.

Kefen pür-hün ide her dem gözümün kanlu yaşından
Eger derdüm bile Ferhād ola zîr-i kefen āgeh

43. **derd-ile:--ile, -**

Gazel 3266

Mısra: 9

İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Muhibbî derd-ile nālân olup murg-ı çemen söyler
Bu gülşende gül ü lāle gidüp hār-ıla hēs kaldı

44. **derd-ile:--ile**

Gazel 3135

Mısra: 6

İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Dönelden kâmetüm çenge şeb-i hicründe iy dilber
Zebân-ı hâl-ıla hûlar gelür derd-ile feryâda

45. **derd-ile:--ile**

Gazel 3149

Mısra: 10

İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Āh eylesesün mi ki bugün geldi vücûda
Başladı hemân derd-ile solmaga benefşe

46. **derd-ile:--ile**

Gazel 3173

Mısra: 1

İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derd-ile iy gözüm di kan agla
Her gece şem` gibi yan agla

47. **derd-ile:--ile**

Gazel 3177

Mısra: 2

İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ĥasret-i Leylâ-y-ıla āh oldı Mecnûn pîşesi
Derd-ile kûhı keser Ferhād`uñ oldı tîşesi

48. **derd-ile:--ile**

Gazel 3181

Mısra: 6

İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Cefâ vü cevri bî-ḥaddür didiler ol cefākârûñ
Göñül derd-ile āh-ıla figân idüp didi arı

49. **derdi:-i**

Gazel 3153

Mısra: 8

İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Sorma ḥālin `aşık-ı dil-ḥastenüñ iy mäh-rû
Senden artuk kim ne bilsün derdi ne dermânına

50. **derd:**

Gazel 3160

Mısra: 6

İnsana ıztırıp veren her türlü hâl, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Zecr-i hicre öğrenüpdür bu göñül şol ḥadde kim
Dir ki derd olsa bu `âlem içre dermân olmasa

51. **derdün-ile:--üñ, -ile**

Gazel 3310

Mısra: 3

İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü, devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

`Aceb bîmâr-ı `ışkâm derdün-ile
Ki gelmez yanuma dehrûñ ṭabîbi

52. **derdüñle:--üñ, -le**

Gazel 3014

Mısra: 1

Acı, üzüntü, keder II Aşkın sebep olduğu üzüntü, keder.

Nigârâ kalmışın derdüñle ḡamda
Döker yaş yirine bu dîde dem de

53. **derde:-e**

Gazel 3355

Mısra: 2

(Fars) İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

İstemez `aşık olan zecr ü `anâdan ḡayrı
Nite kim ḡasta olan derde devândan ḡayrı

54. **derde:-e**

Gazel 3369

Mısra: 10

(Fars) İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Terk iderse ser-i küyını Muhibbî vire cân
Ne `aceb derde bu dil kıldı giriftâr beni

55. **derde:-e**

Gazel 3410

Mısra: 2

(Fars) İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Şol kadar çekdüm belâ deşinde ḡam hicrânını
Üns dutdı derde añmaz bu göñül dermânını

56. **derde:-e**

Gazel 3415

Mısra: 2

(Fars) İnsana ıztırıp veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Gül yüzine dil virelden zâr gördüm kendümi
Derde bildüm çäre yok nâ-çâr gördüm kendümi

57. **derdi:-i**

Gazel 3120

Mısra: 4

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Tabîbâ çek elüñ benden baña dermân-pezîr olmaz
Anuñçün hasta-i 'ışkam değışdüm derdi dermâna

58. **derd-ile:-ile**

Gazel 3273

Mısra: 7

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Gözüm yaşın döküp göñlüm yine derd-ile âh itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san tâze nihâl oldı

59. **derdüme:-üm, -e**

Gazel 3295

Mısra: 9

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Gözüm yaşına ğarķ oldum bulunmaz derdüme çäre
Getürmedi meger devrân benüm gibi dil-efğarı

60. **derdi:-i**

Gazel 3362

Mısra: 5

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Dermân yirine derdi alan mübtelâlaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devâ bizi

61. **derd-ile:-ile**

Gazel 3369

Mısra: 1

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Çeşm-i ebrüsü kılup derd-ile bîmâr beni
Niçe yıl hasta yatur añmadı dildâr beni

62. **derd-ile:-ile**

Gazel 3371

Mısra: 2

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

'İşkâ duş oldum dirîĝâ vaşl-ı cânân olmadı
Derd-ile öldüm bu yolda baña dermân olmadı

63. **derdini:-i, -n, -i**

Gazel 3382

Mısra: 4

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Derdümüñ dermânıdır derdüme dermân eylemez
İsterem derdini ben derdüme dermânım gibi

64. **derdüme:-üm, -e**

Gazel 3382

Mısra: 3

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Derdümüñ dermânıdır derdüme dermân eylemez
İsterem derdini ben derdüme dermânım gibi

65. **derdüme:-üm, -e**

Gazel 3382

Mısra: 4

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Derdümüñ dermânıdır derdüme dermân eylemez
İsterem derdini ben derdüme dermânım gibi

66. **derdüme:-üm, -e**

Gazel 3398

Mısra: 4

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

'İşk bazarında cân virüp alayın derd ü ğam
Derdüme dermân yiter hiç bilmesün dermân beni

67. **derdi:-i**

Gazel 3439

Mısra: 12

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

'İlâc olmaz diyenler derd-i 'ışķa
Alurlar derdi almazlar devâyı

68. **derd-ile:-ile**

Gazel 3451

Mısra: 7

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Hâk ol yolında derd-ile âh itme iy göñül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

69. **derd-ile:-ile**

Gazel 3491

Mısra: 4

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Şöyle hâk oldı yoluñda cismüm iy serv-i hürâm
Derd-ile âh eylesem eflâke ilte gerdümi

70. **derdiyle:-i, -y, -le**

Gazel 3493

Mısra: 3

(Fars.) İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Niçe feryâd itmesün derdiyle miskîn 'andelîb
Her nazarda hâr-ıla hem-dem görür her dem güli

derd ü belâ:

1. **derd ü belâ:--dan**

Gazel 3046

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Dert ve bela.

Sanmañuz derd ü belâdan döstlar yüz döndürem
'Aşık oldur derdi tercih ide dermân üstine

2. **derd ü belâ:**

Gazel 3047

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve bela.

Yidügi derd ü belâ vü zecr ü miñnetdür bu dil
Geçinür gam mañbahında dürlü dürlü aş-ıla

3. **derd ü belâ:**

Gazel 3091

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve bela.

Çekdümse ne gam derd ü belâ ile meşakkat
Şükürüm bu ki irdüm soñucı bir ulu gence

4. **derd ü belâ:**

Gazel 3095

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve bela.

'İşkuñ kemānı pekdür her kim ki çekmek ister
Derd ü belâ vü miñnet aña gerek kepāde

5. **derd ü belâ:-sı**

Gazel 3322

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve bela.

Diler Muhibbî 'ışkuñ derd ü belâsı çokdur
Gün geçdügince artar bu göñlümün de āhu

6. **derd ü belâ:**

Gazel 3323

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve bela.

Konsa dil tekyesine derd ü belâ ile elem
Gözümün yaşını mey dil kıla biryān cigeri

7. **derd ü belâ:**

Gazel 3356

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve bela.

Mezra'-ı dilde yaşum toñmını saçdum muttaşıl
Hâşılum ancak hemān derd ü belâ kaygu gibi

8. **derd ü belâ:-dan**

Gazel 3384

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve bela.

Bu cihānuñ nesi var zecr ü 'anādan gayrı
Arasañ nesnesi yok derd ü belâdan gayrı

derd ü belâ çek-:

1. **derd ü belâ çek-:--y, --ı, --düg, --üm**

Gazel 3141

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve sıkıntı yaşamak.

Çekdügüm derd ü belâyı hele bir yād eyle
Kuluñ isem dañı iy gam beni āzād eyle

derd ü elem:

1. **derd ü elem:**

Gazel 3156

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve üzüntü.

Dirdüm irişür derd ü elem evc-i semāya
Derdā ki eser eylemez ol mählikāya

2. **derd ü elem:**

Gazel 3225

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve üzüntü.

Mecnün ki bugün deşt-i gamuñ pādışāhidur
Miñnet ü belâ vü derd ü elem oldı leşkeri

3. **derd ü elem:**

Gazel 3233

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve üzüntü.

Egerçi 'ışk ara derd ü elem çok
Ne gam sensin çü derdümün tabîbi

4. **derd ü elem:**

Gazel 3370

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve keder.

Fikr idersin zāhidā sanduñ anı derd ü elem
Başka bir 'ālem-durur 'ālemde miñnet 'ālemi

derd ü gam:

1. **derd ü gam:-la**

Gazel 3230

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve üzüntü.

Sen beni öldürmeyince derd ü gamla añmaduñ
Ölmeyince añmadı Şirîn dañı Ferhād'ını

2. **derd ü gam:**

Gazel 3318

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve üzüntü.

Gāhī cefā gāhī sitem gāhī belā geh derd ü ğam
Eksük degül miñnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

3. **derd ü ğam:**

Gazel 3398

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve üzüntü.

'İşk bazarında cān virüp alayın derd ü ğam
Derdüme dermān yiter hiç bilmesün dermān beni

4. **derd ü ğam:-um**

Gazel 3396

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve üzüntü.

Gözlerüm yaşı-durur fāş eyleyen derd ü ğamum
Var mıdır bu yolda kimse yüregi baş olmadı

5. **derd ü ğam:-uñ**

Gazel 3350

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve keder.

Durmadan derd ü ğamuñ gönlümü vīrāne kılar
Çok mı gördi 'acabā baña bu vīrāne dehī

derd ü ğuşsa:

1. **derd ü ğuşsa:-m, -ı**

Gazel 3152

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve keder.

Rüz-ı mañşerde diyem Mecnūn'a derd ü ğuşsamı
Her kişi derd-i dilin dir kandası yoldaşına

derd ü ğasret:

1. **derd ü ğasret:-le**

Gazel 3184

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıkıntı ve özlem.

Dil tabībisin neden bildürmeyesin bir cevāb
Derd ü ğasretle bugün öldüresin bīmāruñı

derd ü miñnet:

1. **derd ü miñnet:**

Gazel 3048

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve sıkıntı.

İy Muhibbī kısmet olındı ezel şādī vü ğam
Derd ü miñnet düşdi ancak ehl-i 'ışkuñ pāyına

derdā:

1. **derdā:**

Gazel 3039

Mısra: 8

Yazık, eyvah.

Öldürem yarın dimişdi ol hilāl ebrü baña
N'eyleyem derdā dirīgā durmaz ol ikrārda

2. **derdā:**

Gazel 3040

Mısra: 6

Yazık, eyvah.

Gönlüm almak istedüm komadı serkeş kākülün
N'eyleyem derdā dirīgā ol ruñı zībā-y-ıla

3. **derdā:**

Gazel 3047

Mısra: 4

Yazık, eyvah.

Kaşların geh çin ider geh ğamzeler tīrin atar
N'eyleyem derdā dirīgā ben bu göz ü kaş-ıla

4. **derdā:**

Gazel 3074

Mısra: 4

Eyvah ki, yazık ki.

Biñ süvāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb
Bulmadum bir çāre derdā ğonca-i ħāmūşına

5. **derdā:**

Gazel 3004

Mısra: 5

Eyvah! yazık!

Figān u nālemi derdā benüm gül gibi ğuş itmez
Gelürsem giceler bülbül gibi tā şubñ feryāda

6. **derdā:**

Gazel 3099

Mısra: 8

"Eyvahlar olsun" anlamında ünlem.

Sırr-ı 'ışkı nālem ile göz yaşıdır fāş iden
N'eyleyem derdā dirīgā bu iki ğammāzuma

7. **derdā:**

Gazel 3150

Mısra: 8

"Eyvahlar olsun" anlamında ünlem.

Sırr-ı 'ışkı nālem ile göz yaşıdır fāş iden
N'eyleyem derdā dirīgā bu iki ğammāzuma

8. **derdā:**

Gazel 3156

Mısra: 2

"Eyvahlar olsun" anlamında ünlem.

Dirdüm irişür derd ü elem evc-i semāya
Derdā ki eser eylemez ol mählikāya

9. **derdā:**

Gazel 3220

Mısra: 8
"Eyvahlar olsun" anlamında ünlem.

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdâ ki firâk-ıla dil ü cân öleyazdı

10. **derdâ:**
Gazel 3270
Mısra: 5
"Eyvahlar olsun" anlamında ünlem.

Derdâ dirîğ n'eyleyem ki firîb-i dehr
Zevk u şafâya atdı mübeddel binâ hüşî

11. **derdâ:**
Gazel 3451
Mısra: 1
"Eyvahlar olsun" anlamında ünlem.

Derdâ dirîğ komadı gönlüm baña beni
Bir pür-cefâya eyledi göz mübtelâ beni

12. **derdâ:**
Gazel 3476
Mısra: 2
"Eyvahlar olsun" anlamında ünlem.

Niçe gündür gözlerem ol gözleri âhuları
N'eyleyem derdâ dirîğâ görmedüm âh oları

13. **derdâ:**
Gazel 3481
Mısra: 1
"Eyvahlar olsun" anlamında ünlem.

Ölmeden derdâ dirîğâ yârî görsem bir dağı
Olmaz-ısa anı düşde bârî görsem bir dağı

14. **derdâ:**
Gazel 3106
Mısra: 9
Eyvah, yazık, vah!

Derdâ ki Muhib 'âr-ıla dil pâralanupdur
Bir kimsene yok 'ârî çeke âh benümle

derde dermân:

1. **derde dermân:--e**
Gazel 3110
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Sıkıntıya çare olan. II Sevgili.

Ol hâkîm-i lem-yezeldür derde dermân ol virür
Derdüñî hoş gör taleb kılma varup eme seme

derde dermân ol:

1. **derde dermân ol:--e, --ma, --dı**
Gazel 3318
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Soruna çözüm bulmak, sıkıntıyı geçirmeye çare göstermek.

Dermân taleb kıldum velî derde dermân olmadı
Hâlüm benüm düşvâr olup düşvârüm âsân olmadı

derde düs:-

1. **derde düs:-e, --dı**
Gazel 3042
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Sorunla karşılaşmak, hastalanmak.

Göñül çün bir devâsuz düşdi derde
Gamı sînemdedür sevdâsı serde

derde düs:

1. **derde düs:-e, --dü, --m**
Gazel 3300
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Sorunla karşılaşmak II hastalanmak; âşık olmak.

Derde düşdüm bulmadum gerçi emi
Lîk yig 'ışkuñ cihândan bir demi

derde ugra:-

1. **derde ugra:--e, --du, --m**
Gazel 3059
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Sıkıntı, üzüntü, ıstıraba yakananmak, hastalanmak.

Şehâb-ı zülfini gün yüze perde
İdelden ugradum biñ dürlü derde

derde ugrad:-

1. **derde ugrad:--e, --ur**
Gazel 3090
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Birinin dertli, sıkıntılı veya üzüntülü bir hale düşmesine neden olmak.

Bulunur çün hevâ-yı zülf serde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

2. **derde ugrad:--ur**
Gazel 3094
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Birinin dertli, sıkıntılı veya üzüntülü bir hale düşmesine neden olmak.

İder zülfini gün yüzine perde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

derd-i derün:

1. **derd-i derün:-ı**
Gazel 3237
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Gönül derdi.

Derd-i derûnı sorma baña iy refîk-ı 'ışk
Odlara yakdum 'âlemi söyletme hâ beni

2. **derd-i derûn:-um**

Gazel 3238

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül derdi.

Niçe bir yazayım derd-i derûnum bir kitâb oldu
Okumaz korkaram dilber idersem intiḥâb evlâ

derd-i dil:

1. **derd-i dil:**

Gazel 3097

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül derdi.

Derd-i dil hâlini yaz şâyed ala yâr eline
Ola kim elden ele bir gün o dildâra düşe

2. **derd-i dil:-i, -n**

Gazel 3152

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül derdi.

Rûz-ı mahşerde diyem Mecnûn'a derd ü guşsamı
Her kişi derd-i dilin dir kandasa yoldaşına

3. **derd-i dil:**

Gazel 3209

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül derdi.

Kime diyem iy Muḥibbî derd-i dil aḥvâlini
Aradum gezdüm cihânı kimse hâldaş olmadı

4. **derd-i dil:**

Gazel 3364

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül derdi.

Derd-i dil hâlini yazdum sıgmadı bir nâmeye
Anuñ için yâra taḥrîr eyledüm tømâr iki

5. **derd-i dil:**

Gazel 3430

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül derdi.

Derd-i dil aḥvâlini bir bir zebân-ı hâl-ile
Nâle adlu şerḥ ider göynüklü sazum var-ıdı

6. **derd-i dil:-üm**

Gazel 3345

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül derdi, sıkıntısı.

Derd-i dilüm şemmesini bahra söylesem
Cüş u ḥurûş eyleye deryâ benüm gibi

derd-i 'ışk:

1. **derd-i 'ışk:-uñ**

Gazel 3153

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Aşk derdi.

Derd-i 'ışkuñ lezzetin bilen n'ider dermânını
Raḥmet olsun derd-i 'ışk ile ölenler cânına

2. **derd-i 'ışk:**

Gazel 3153

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Aşk derdi.

Derd-i 'ışkuñ lezzetin bilen n'ider dermânını
Raḥmet olsun derd-i 'ışk ile ölenler cânına

3. **derd-i 'ışk:-a**

Gazel 3223

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Aşk derdi.

Derd-i 'ışka döstlar 'âlemde gördüm çäre yok
Arayup buldum ki âḥir ölmek imiş çâresi

4. **derd-i 'ışk:-a**

Gazel 3377

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Aşk derdi.

Düşeliden derd-i 'ışka ğamdan özge bulmadum
Gice gündüz ayru olmaz cân-ıla dil maḥremi

5. **derd-i 'ışk:-a**

Gazel 3439

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Aşk derdi.

'İlâc olmaz diyenler derd-i 'ışka
Alurlar derdi almazlar devâyı

derd-i 'ışk ehli:

1. **derd-i 'ışk ehli:--i, --n, --e**

Gazel 3036

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Aşk derdi çekenler, âşıklar.

Düd-ı âhuñ çetr olupdur şu 'le-i ğamdur 'âlem
İy Muḥibbî derd-i 'ışk ehline sultânsın yine

derd-i 'ışka:

1. **derd-i 'ışka:--a**

Gazel 3005

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk derdi.

Yok derd-i 'ışka itme dilâ gel mu'alece
Sanma lebinden özge saña kimse em kıla

derd-i ser:

1. **derd-i ser:**

Gazel 3433

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kafa derdi. II Baş ağrısı, dert, bela.

Derd-i ser geldi hümâr-ıla seher iy sâkî
Sun berü var-ısa giceki meyden bâkî

derdmend:

1. **derdmendi:-i**

Gazel 3387

Mısra: 2

Derdi olan, dertli, üzüntülü.

Hasta gönülüm bir nefes ol dilrübâ şâd itmedi
Yañılıp ben derdmendi bir kezin yâd itmedi

2. **derdmend:**

Gazel 3428

Mısra: 4

Dert sahibi, tasalı, kaygılı. // aşık.

Dil nakdini yoluñda harc itdi bilün cân da
Bî-çâre derdmend âh yâr olasını sandı

3. **derdmende:-e**

Gazel 3053

Mısra: 4

Derdi olan, dertli, üzüntülü II aşık.

Bend-i zülfünde gönül murğı esirüñdür senüñ
Rağm idüp o derdmende bir gün âzâd eyleme

4. **derdmendün:-iñ**

Gazel 3058

Mısra: 1

Derdi olan, dertli, üzüntülü II aşık.

İy şabâ bu derdmendün hâlini var yâra de
Bulmadı hicrân şebinde derdine bir çâre de

5. **derdmend:**

Gazel 3206

Mısra: 10

Derdi olan, dertli, üzüntülü.

Viren 'ışk içre kimdür cânı dirseñ
Muhibbî derdmend üftâde virdi

derdnâk it:-

1. **derdnâk it:-dü, -ñ**

Gazel 3189

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dertli, kederli etmek.

Hüblardan fâriğ iken başuma sultân-idum
İy felek n'itdüm saña kim derdnâk itdün beni

2. **derdnâk it:-dü, -ñ**

Gazel 3222

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dertli, kederli etmek.

Gösterüp evvel yüzünü derdnâk itdün beni
Örtüp anı zülf-ile âhîr helâk itdün beni

derdüme çâre eyle:

1. **derdüme çâre eyle:-üm, -e**

Gazel 3354

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Sıkıntıyı çözümlmek, atlatmak, çaresizliği yenmek.

İy dil tabîbi derdüme bir çâre eyle gel
Günden güne artma[da]dur dil saķâmeti

derdüme devâ bul:

1. **derdüme devâ bul:-üm, -e, -y, -ı, -a, -sın**

Gazel 3302

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Sıkıntıyı çözümlmek, atlatmak, çaresizliği yenmek.

Tabîbâ kıl nazar Kânün'a tâze
Bulasın tâ ki derdüme devâyı

dergah:

1. **dergehinde:-i, -n, -de**

Gazel 3080

Mısra: 3

Tarikatlarda dervişlerin zikir ve ibâdet ettikleri ve içinde tarikatın gerektirdiği biçimde yaşadıkları yer, tekke II Bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzuru, eşîği.

Dergehinde niçe yıldur baña göstermedi yüz
Nazar itmez n'ideyim âh nazar ben kulına

dergeh:

1. **dergehine:-in, -e**

Gazel 3214

Mısra: 9

1. Tarikatlarda dervişlerin zikir ve ibâdet ettikleri ve içinde tarikatın gerektirdiği biçimde yaşadıkları yer, tekke. 2. Bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzuru, eşîği.

Yüzünü ele alup yürü Muhib dergehine
Ola kim rağm kıla eyle şefâ'at talebi

2. **dergehinden:-iñ, -den**

Gazel 3386

Mısra: 5

Dergâh, tekke. II Kapı, eşik.

Şimdi bürün oldum-ısa dergahinden ol şehûn
İtleri içinde bir vaqt hayli nâmun var-ıdı

3. **dergehüнден:-üñ, -den**

Gazel 3249

Mısra: 9

1. *Tarikatlarda dervişlerin zikir ve ibâdet ettikleri ve içinde tarikatın gerektirdiği biçimde yaşadıkları yer, tekke.* 2. *Bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzûru, eşiği.*

Bu Muhibbî dergahünden dür olup
Müdde'iler çün saña mahrem gibi

4. **dergehine:-i, -n, -e**

Gazel 3251

Mısra: 9

1. *Tarikatlarda dervişlerin zikir ve ibâdet ettikleri ve içinde tarikatın gerektirdiği biçimde yaşadıkları yer, tekke.* 2. *Bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzûru, eşiği.*

Yüzüni ele alup yüri Muhibbî dergahine
Ola ki rahm kıla eyle şefâ'at talebi

dergeh-i ma'sûk:

1. **dergeh-i ma'sûk:-da**

Gazel 3386

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin tekkesi.

Bulmuş-ıdum dünyeye içre her ne kim ma'şûd idi
Dergeh-i ma'sûkda key ihtirânum var-ıdı

deri:

1. **derini:-n, -i**

Gazel 3294

Mısra: 6

İnsan ve hayvan vücûdunu bir örtü gibi saran koruyucu tabaka, ten, cilt.

Cefâ sengi eger başına yagsa
Kaçurmayup nazar kıla derini

2. **deriyi:-y, -i**

Gazel 3477

Mısra: 8

İnsan ve hayvan vücûdunu bir örtü gibi saran koruyucu tabaka, ten, cilt.

İnlerse rebâb oldı 'aceb mi dil-i süzân
Devrân getürüp bir deriyi sîneme yakdı

der-i cânâne:

1. **der-i cânâne:-de**

Gazel 3277

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin kapısı.

'Âşık-ı sâbit-kâdem oldur der-i cânânede
İde şemşîre nazar döndürmeye cân u seri

2. **der-i cânâne:-y, -i**

Gazel 3205

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin kapısı, eşiği.

'Âşıkam dîvâne bilmem gerçi râh-ı hâneyi
Târ-ı şebde buluram lîkin der-i cânâneyi

der-i hâcet:

1. **der-i hâcet:-dür**

Gazel 3255

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hâcet kapısı: Bir kimsenin zor ve sıkıntılı anlarında baş vurup maddî ve mânevî her türlü ihtiyâcının karşılanmasını dilediği makam.

Pâdişahlar pâdişâhı çün der-i hâcetdür
Var yüri iy hasta gönülüm iste andan kâmuñı

der-i hammâr:

1. **der-i hammâr:-a**

Gazel 3187

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şarap yapan ve satan kişinin kapısı. II Şarap-hane.

İçelden bir kadeh 'ışkuñ meyinden
Dil-i rindüm der-i hammâra düşdi

dermân:

1. **dermân:-um**

Gazel 3382

Mısra: 4

1. *İlâç, çare, 2. Kuvvet, takat.*

Derdümün dermânıdır derdüme dermân eylemez
İsterem derdini ben derdüme dermânım gibi

2. **dermân:-ı**

Gazel 3483

Mısra: 6

1. *İlâç, çare, 2. Kuvvet, takat.*

Döştlar 'ayb eylemeñ ayruk dil-i dîvâneye
Derdümün dermânı ancak zülfinün bağı gibi

3. **dermânna:-ı, -n, -a**

Gazel 3032

Mısra: 10

Çâre, devâ.

Derdi-y-ile bu Muhibbî key ölümlü hastadur
Ol tabîb-i dil 'aceb gelmez mi ki dermânna

4. **dermâna:-a**

Gazel 3120

Mısra: 4

Çare, deva | sevgili (aşk derdinin dermanı bağlamında).

Ṭabībā çek elüñ benden baña dermân-pezîr olmaz
Anuñçün hasta-i 'ışkâm değışdüm derdi dermâna

5. **dermân:**

Gazel 3046
Mısra: 8
Çare / çözüml / devâ.

Sanmañuz derd ü belâdan döstlar yüz döndürem
'Aşık oldur derdi tercîh ide dermân üstine

6. **dermânını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3153
Mısra: 5
1. İlâç, şifâ, devâ, çâre. 2. Çâre, hal yolu, çıkış yolu.
3. Kuvvet, güç, mecal, tâkat.

Derd-i 'ışkuñ lezzetin bilen n'ider dermânını
Rahmet olsun derd-i 'ışk ile ölenler cânına

7. **dermânını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3410
Mısra: 2
1. İlâç, şifâ, devâ, çâre. 2. Çâre, hal yolu, çıkış yolu.
3. Kuvvet, güç, mecal, tâkat.

Şol kadar çekdüm belâ deştinde ğam hicrânını
Üns dutdı derde añmaz bu gönül dermânını

8. **dermânına:-ı, -n, -a**

Gazel 3153
Mısra: 8
1. İlâç, şifâ, devâ, çâre. 2. Çâre, hal yolu, çıkış yolu.

Sorma hâlin 'aşık-ı dil-ğastenüñ iy mâh-rû
Senden artuk kim ne bilsün derdi ne dermânına

9. **dermân:**

Gazel 3160
Mısra: 6
1. İlâç, şifâ, devâ, çâre. 2. Çâre, hal yolu, çıkış yolu.

Zecr-i hıcre öğrenüpdür bu gönül şol hadde kim
Dir ki derd olsa bu 'âlem içre dermân olmasa

10. **dermân:**

Gazel 3169
Mısra: 9
1. İlâç, şifâ, devâ, çâre. 2. Çâre, hal yolu, çıkış yolu.

Derde dermân isteyen 'uşşâk arayı derd-imiş
Derdüñi hoş gör Muhibbî derde dermân isteme

11. **dermân:**

Gazel 3169
Mısra: 10
1. İlâç, şifâ, devâ, çâre. 2. Çâre, hal yolu, çıkış yolu.

Derde dermân isteyen 'uşşâk arayı derd-imiş
Derdüñi hoş gör Muhibbî derde dermân isteme

12. **dermân:**

Gazel 3318
Mısra: 1
1. İlâç, şifâ, devâ, çâre. 2. Çâre, hal yolu, çıkış yolu.

Dermân taleb kıldum velî derde dermân olmadı
Hâlüm benim düşvâr olup düşvârüm âsan olmadı

13. **dermân:**

Gazel 3362
Mısra: 5
1. İlâç, şifâ, devâ, çâre. 2. Çâre, hal yolu, çıkış yolu.

Dermân yirine derdi alan mübtelâlaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devâ bizi

14. **dermân:**

Gazel 3398
Mısra: 4
1. İlâç, şifâ, devâ, çâre. 2. Çâre, hal yolu, çıkış yolu.

'İşk bazarında cân virüp alayın derd ü ğam
Derdüme dermân yiter hiç bilmesün dermân beni

15. **dermân:**

Gazel 3398
Mısra: 4
1. İlâç, şifâ, devâ, çâre. 2. Çâre, hal yolu, çıkış yolu.

'İşk bazarında cân virüp alayın derd ü ğam
Derdüme dermân yiter hiç bilmesün dermân beni

16. **dermâna:-a**

Gazel 3203
Mısra: 2
1. İlâç, şifâ, devâ, çâre. 2. Çâre, hal yolu, çıkış yolu.

Yine biñ nâz-ıla cânâne geldi
Görüp derdüm benim dermâna geldi

17. **dermânıdur:-ı, -dur**

Gazel 3382
Mısra: 3
Çare, devâ, çözüml.

Derdümüñ dermânıdur derdüme dermân eylemez
İsterem derdini ben derdüme dermânım gibi

dermân eyle:

1. **dermân eyle:-mez**

Gazel 3382
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İyileştirmek, sıkıntısını gidermek, derdine çare bulmak.

Derdümüñ dermânıdur derdüme dermân eylemez
İsterem derdini ben derdüme dermânım gibi

dermân id:-

1. **dermân id:-elü, --m**

Gazel 3025
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çare bulmak, sıkıntısını gidermek, çözüm üretmek II
Şifa vermek, iyileştirmek.

İdelüm la'l-i leb yâdına mey nüş müdâm
Bu gönül derdine dermân idelüm anlar-ıla

dermān ol:

1. dermān ol:-ma, -di

Gazel 3371

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Şifa vermek, iyileştirmek.

'İşka duş oldum dirīgā vaşl-ı cānān olmadı
Derd-ile öldüm bu yolda baña dermān olmadı

dermān-pezīr olmaz:

1. dermān-pezīr olmaz:--maz

Gazel 3120

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

İlaç, şifâ, devâ, çâre olmaz, yoktur.

Tabībâ çek elüñ benden baña dermān-pezīr olmaz
Anuñçün hasta-i 'ışkam değışdüm derdi dermāna

dermend:

1. dermend:

Gazel 3131

Mısra: 9

Zayıf, güçsüz, kimsesiz ve dertli.

İrmedi vaşlına hergiz bu Muhibbî dermend
Cān u ser terk eyledi gerçi reh-i dildārda

derün:

1. derünümde:-um, -da

Gazel 3088

Mısra: 9

1. gönül 2. iç 3. arka 4. bağıt, göğüs.

Bilürdi derünümde Muhibbî ki neler var
Gönderse eğer ğamzelerin sinesi yarsa

2. derünüñ:-un

Gazel 3251

Mısra: 3

Kalp, yürek, iç, bâtin.

Yarı gördükde sakın açma derünüñ kışşasın
Saklamak hoşdur ulular meclisinde edebi

3. derünüñ:-uñ

Gazel 3214

Mısra: 3

1. İç, iç taraf, dâhil. 2. Kalp, yürek, iç, bâtin.

Yarı gördükde sakın açma derünüñ rāzım[1]
Saklamak hoşdur ulu kimse yanında edebi

4. derünüm:-um

Gazel 3394

Mısra: 2

1. İç, iç taraf, dâhil. 2. Kalp, yürek, iç, bâtin.

Geçdi küyuñda şehā 'ömrüm benüm çün gül gibi
Eyledüñ cevri ü cefāñ-ıla derünüm kül gibi

5. derünüm:-(u)m

Gazel 3075

Mısra: 9

(Aşığıñ) gönü.

Bilmek isterseñ eğer cānā derünüm nālišin
Āteş-i 'ışk içre bak bu gönülümün kaçnūsına

derün ol:

1. derün ol:-di

Gazel 3301

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Kalpte olmak; masivadan uzaklaşıp gönüle
yönelmek.*

Liyākat yok iken bende kılıp lutf u terahhümler
Bi-ħamdillāh Muhibbî kim birün idi derün oldı

derün-ı dil:

1. derün-ı dil:--de

Gazel 3133

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kalbin derinlikleri.

Disem dil derdini bir bir oturup şahñ-ı gülşende
Derün-ı dilde her ne var açılma aşıkār olsa

derün-ı sine:

1. derün-ı sine:--de

Gazel 3123

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Göğsün içi; gönlün içi, derinleri.

Saklayam didükçe 'ışkı ben derün-ı sinede
'İşkümüñ esrārı āh itdükçe birün olmada

2. derün-ı sine:-de

Gazel 3208

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Göğsün içi. II Gönül, gönlün derinleri.

Düd-ı dilüm çıkarsa depemden 'aceb midür
Yanar derün-ı sinede çün nār 'āşığı

3. derün-ı sine:-den

Gazel 3212

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Göğsün içi. II Gönül, gönlün derinleri.

Derün-ı sineden 'ışk oldı zāhir
'Ayān itdi yaşumla rüy-ı zerdı

dervāze-i hüsn:

1. **dervāze-i hüsn:**--üñ, --e

Gazel 3116

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(sevgilinin) *Güzellik kapısı*.

Gelmişem dervāze-i hüsnüñe şey-li'llāh için
Büse ihsān eylegil salma beni ferdālara

dervīş:

1. **dervīş:**

Gazel 3095

Mısra: 12

1. *Tarikata girip bir şeyhe bağlanan, onun izinden Hak yolunda yürüyüp nefsinin ıslah eden, varlık iddiasından geçip Allah'ın birliğini bütün kâinatta görerek kendini Hakk'a ve onun yaratıklarına adayan kimse, tarikat müntesibi. 2. Hakikat yolcusunun niteliklerini taşıyan, kanaatkâr, saf, alçak gönüllü, her şeyi hoş gören kimse.*

Her kim ki şāh olupdur sanmañ hüçür ider ol
Dervīş ki ola kâni' 'ömri geçer şafāda

dervīşāne:

1. **dervīşāne[y]i:**-y, -i

Gazel 3331

Mısra: 4

Dervīşe yakışır şekilde, dervīşçe.

Nağd-i cān u dil getürdüm tuhfe diyü pāyuña
Kıymeti yokdur kabül eyle bu dervīşāne[y]i

dervīş-i dervīşāne:

1. **dervīş-i dervīşāne:**-si

Gazel 3444

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dervīşe yakışır şekilde hareket eden/davranan dervīş.

Küyına varsa Muhibbī tuhfe iltür cān u ser
Buña kâdirdür budur dervīş-i dervīşānesi

dervā:

1. **dervālara:**--lar, --a

Gazel 3116

Mısra: 2

Deniz II Göz yaşı bolluğu.

Zülfini aındum yine düşdüm uzun sevdālara
Dür dişi fikri beni garķ eyledi dervālara

2. **dervā:**

Gazel 3043

Mısra: 3

Deniz.

Gözüm yaşına nisbet katre dervā
Düşelden dil bu hicrān illerine

3. **dervāları:**--lar, -ı

Gazel 3497

Mısra: 14

Deniz.

Gözlerüm yaşına nisbet katre çün Nıl ü Firāt
Garķa virsem iy Muhibbī tañ midür dervāları

4. **dervā:**

Gazel 3080

Mısra: 7

Deniz II Gözyaşının çok olması.

Niçeye dek çekelüm bād-ıla dervā ğamını
Delü gönlüm baña uy gel gidelüm Rüm iline

5. **dervāya:**-ya

Gazel 3059

Mısra: 7

Bahr, deniz.

Yaşum dervāya dil şahrāya düşdi
Ararsın dil-rübāyī baħr ü berde

6. **dervāsi:**-sı

Gazel 3218

Mısra: 6

1. *Deniz. 2. Bir şeyin bolluğunun sınırsız denecek derecede olduğunu anlatır.*

Aşar āh eylesem bir dem gözümün yaşı başumdan
Ki bād esdükçe cüş eyler cihānuñ cümle dervāsi

7. **dervāsi:**-sı

Gazel 3287

Mısra: 2

1. *Deniz. 2. Bir şeyin bolluğunun sınırsız denecek derecede olduğunu anlatır.*

Mülemma' olsa kan-ıla 'aceb midür gözüm yaşı
Yār olmuş ezeldendür hün-ı ciger tığında dervāsi

8. **dervā:**

Gazel 3328

Mısra: 10

(Far.) *Deniz.*

İy Muhibbī sözlerün her dānesi dūr-dānedür
Eksük olmaz harc kıl gönlün senün dervā gibi

9. **dervā:**

Gazel 3345

Mısra: 6

(Far.) *Deniz.*

Derd-i dilüm şemmesini baħra söylesem
Cüş u ħurūş eyleye dervā benüm gibi

10. **dervā:**

Gazel 3346

Mısra: 6

(Far.) *Deniz.*

Gözlerüm yaşına saldum yine bu dil zevrakın
Bād-ı āhumla yürür gözüm yaşı dervā gibi

11. derya:

Gazel 3419

Mısra: 3

(Far.) Deniz.

Kıldı zemîni derya yaşum yînilmez oldu
Âhum urûc idelden çarha tarrâka düşdi

12. deryâ:

Gazel 3440

Mısra: 2

(Far.) Deniz.

Gözlerümden hün-ı dil turmaz akar çün mâ gibi
Mevc urur âhum tokındukça aña deryâ gibi

13. deryâ:

Gazel 3458

Mısra: 4

(Far.) Deniz.

Garğ olursa eşk-i çeşmümden ‘aceb mi fülk-i dil
Bâd-ı âhumla temevvüc eyler ol deryâ gibi

14. deryâ:

Gazel 3474

Mısra: 10

(Far.) Deniz.

Her ne söz kim söyledün bir gevher-i yekdânedür
İy Muhibbî yoħsa bu gönülün senün deryâ mı ki

15. deryâ:

Gazel 3241

Mısra: 10

1. Deniz. 2. Bir şeyin bolluğunun sınırsız denecek
derecede olduğunu anlatır.

Akmağ-ıla iki ‘aynumdan benüm bu kanlu yaş
Cüş ider âh eyldükçe her taraf deryâ gibi

16. deryâ:

Gazel 3466

Mısra: 6

1. Deniz. 2. Bir şeyin bolluğunun sınırsız denecek
derecede olduğunu anlatır.

Lebleri dâr-ı şifâsına irem diyü bu dil
Hastadur şubha degin virdi bu deryâ şâfi

deryâ eyle:

1. deryâ eyle:-di

Gazel 3475

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deniz haline getirmek, deniz gibi çok olmak II aşğın
gözyaşları.

İy Muhibbî tañ midur garğ ola gönülüm zevrakı
Her taraftan gözlerüm yaşımı deryâ eyledi

dervâ-vı ahdar:

1. deryâ-yı ahdar:-uñ

Gazel 3403

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yeşil Deniz.

Deryâ-yı ahdaruñ dahı var hadd ü gâyeti
Ammâ bu eşk-i çeşmümüñ olmaz nihâyeti

dervâ-vı eşk:

1. deryâ-yı eşk:

Gazel 3267

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı denizi. II Aşğın çokça akan gözyaşı.

Deryâ-yı eşk her yaña cüş u hürüş ider
Âhum yiliyle dem-be-dem artar telâtumı

2. deryâ-yı eşk:

Gazel 3201

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı denizi, gözyaşının çokluğu veya yoğunluğu.

Deryâ-yı eşk içre yürür zevrak-ı dilüm
Âhum yiliyle garğ olur âhîr gemüm gibi

3. deryâ-yı eşk:-i

Gazel 3232

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı denizi, gözyaşının çokluğu veya yoğunluğu.

Deryâ-yı eşki kim göre ‘ummâna beñzede
Kim gördi buña görmedi hergiz karasını

dervâ-vı eşküm:

1. deryâ-yı eşküm:--üm, --de

Gazel 3072

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz yaşı denizi (Göz yaşının çokluğu veya
yoğunluğu bağlamında).

Âh kim deryâ-yı eşkümde bu çeşmüm merdümi
Sanasın bir keşfidür durmaz döner girdâbda

dervüze eyle:-

1. dervüze eyle:-:(y)i, --(y)üp

Gazel 3019

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dilenmek, dilencilik yapmak.

Eyleyüp dervüzeyi gelse Muhibbî kapuña
Virmeyüp hüsnün zekâtın anı mahzûn eyleme

dest:

1. deşte:-e

Gazel 3457

Mısra: 8

Bozkır, ova, sahrâ, çöl.

Arayu 'ışk rāhın Ferhād u Kaşs'ı gör kim
Birisi deşte varup birisi taga düşdi

2. **destinde:-i, -n, -de**

Gazel 3349

Mısra: 11

El, avuç.

Kalursa dāmen-i dilber ne tañ ağıyār destinde
Gülün hiç görmedün mi sen etegini diken kesdi

3. **destine:-(i)n, -e**

Gazel 3131

Mısra: 2

El. II Sevgilinin eli.

Zülf-i 'anber-bārını görsem ruḥ-ı dildārda
Destine sünbül asılmış sanuram gülzārda

4. **destüme:-üm, -e**

Gazel 3434

Mısra: 6

*Bilekten başlayarak parmak uçlarına kadar uzanan,
iş yapmaya ve tutmaya yarayan organ, el.*

İçerem cām-ı şarābı tā irince cān lebe
Sākiyā sun destüme sen sāgar-ı leb-ber-lebi

dest öp:

1. **dest öp:-i, -ül, -mez**

Gazel 3319

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*El öpmek: Yaşlı veya saygı gösterilmesi gereken
kimselerin sağ elinin üstünü önce dudağa, sonra alna
götürmek.*

Kapuña varsam nigārā tuḥfe iltem cān u dil
Böyledür kânün ulular desti öpülmez tehī

dest tehī var:

1. **dest tehī var:**

Gazel 3350

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*Eli boş gelmek: 1. Armağansız gelmek 2. Umulan
şeyi getirmeden gelmek.*

Kūy-ı dildāra varup cān u dili pīşkeş ilet
Çün varılmaz ulular meclisine dest tehī

dest-būs-ı dilber:

1. **dest-būs-ı dilber:-e**

Gazel 3327

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin elini öpmek.

Dest-būs-ı dilbere irmez [ne mümkün] çünkü el
Ḥāk-i pāyın kıl taleb devlet bil pā-būsını

dest-būs-ı vār:

1. **dest-būs-ı yār:-a**

Gazel 3292

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin elini öpme.

Dest-būs-ı yāra irmez iy Muḥibbī çünkü el
Ḥāk-i pāyına varup eyle taleb pā-būsını

deste deste:

1. **deste deste:**

Gazel 3493

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Demet demet, tutam tutam.

Zāhir olaldan mu'anber zülfün iy dilber senün
Bir pula gördüm satarlar deste deste sünbülü

deste-i sünbül:

1. **deste-i sünbül:--dür**

Gazel 3046

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sünbül demeti.

Şol mu 'anber zülf düşmüş hadd-i cānān üstine
Deste-i sünbüldür ol san verd-i ḥandān üstine

dest-gİR it-:

1. **dest-gİR it-:-di**

Gazel 3253

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elden tutan, yardımcı (kimse) yapmak.

Beni çün eyledi muḥtāc saña dāduma dād eyle
Elüm tut düşdüm ayakdan seni çün dest-gİR itdi

dest-i belā:

1. **dest-i belā:--da**

Gazel 3046

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Keder çölü.

Tāğlarla kim göre deşt-i belāda cismümi
Zāğlar konmuş sanur mecnün-ı 'üryān üstine

2. **deşt-i belā:**

Gazel 3141

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Keder çölü.

Kaldı dil deşt-i belā içre çü Mecnün şfāt
Şimdiden girü Muḥibbī gamı sen zād eyle

dest-i dehr:

1. **dest-i dehr:**

Gazel 3473

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zamanın/devrin eli.

Çäk itmeden yakañı cefâ-y-ıla dest-i dehr
Lâyık budur ki tutasın ‘uzlet yakasını

dest-i ğam:

1. **dest-i ğam: -da**

Gazel 3209

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam çöli.

Deşt-i ğamda gerçi kim Mecnün’ı yoldaş eyledüm
Bir iki menzil varınca baña pādaş olmadı

2. **dest-i ğam: -uñ**

Gazel 3225

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam çöli.

Mecnün ki bugün deşt-i ğamuñ pādişāhidur
Miñnet ü belâ vü derd ü elem oldı leşkeri

3. **dest-i ğam: -m, -da**

Gazel 3355

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam çöli.

Bî-kesem kimsene yok deşt-i ğamında öliceğ
Üstüme ağlaya bir kimse semādan ğayrı

4. **dest-i ğam: -da**

Gazel 3366

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam çöli.

Deşt-i ğamda baña yoldaş olmazsın sen yüri
Göriceğ ben bilürem Mecnün benüm yoldaşımı

5. **dest-i ğam: -da**

Gazel 3368

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam çöli.

Dest-i ğamda geldi Mecnün baña pādaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hiç kişi yoldaşını

dest-i hayret:

1. **dest-i hayret:**

Gazel 3179

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayret eli, şaşkınlık eli.

‘İşk dāğın niçe pinhān eylesün dil sīnede
Dest-i hayret birle çün çäk-i girībān eyledi

dest-i hicrān:

1. **dest-i hicrān:**

Gazel 3331

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık eli.

Kendüden geçdi Muħibbī içeli ğam cür’asın
Dest-i hicrān vāy eger suna dolı peymāne[y]i

dest-i himmet:

1. **dest-i himmet: --le**

Gazel 3100

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yardım/lütuf eli.

Ol hümā yüksek uçarsa gönlümüñ şahbāzını
Dest-i himmetle salup anı şikār itmeñ nice

dest-i kudret:

1. **dest-i kudret:**

Gazel 3095

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kudret eli II kudret sahibi Yaratıcı'nın tasarrufu.

Levh üzre dest-i kudret yazmış bunı ezelde
Hüsnüñ senüñ muzā’af derdüm benüm ziyāde

2. **dest-i kudret:**

Gazel 3405

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kudret eli II kudret sahibi Yaratıcı'nın tasarrufu.

Dest-i kudret mebdē’-i fıtratda beñzer ‘āşıkūñ
‘İşk ābı ile yogurmuş anuñ taħmīrini

3. **dest-i kudret: -le**

Gazel 3278

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kudret eli II kudret sahibi Yaratıcı'nın tasarrufu.

Terk-i cān itse ne tañ ki göre ol māh-veşi
Dest-i kudretle yaradıldı anuñ gözi kaşı

dest-i lāçin:

1. **dest-i lāçin: --e**

Gazel 3082

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şahin eli.

Şehā zülfün ‘ikābından dil ü cānum ħalāş olmaz
Esīr olmuş kebüterdür sanasın dest-i lāçine

dest-i visāl:

1. **dest-i vişāl:-iñ**

Gazel 3185

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma eli.

Kim koya kaç' olmadan dest-i vişālūñ dāmenin
Göreyim pā-māl ola her yaña dāmānum gibi

dest-res:

1. **dest-res:**

Gazel 3079

Mısra: 3

El uzatma, erişme, dokunma.

Bulur idüm genc-i hüsine nigāruñ dest-res
Zülfini mār eyleyüp çeşmin eger şir itmese

2. **dest-res:**

Gazel 3266

Mısra: 8

Eli eren, yetişmiş olan, ermiş, ulaşmış (kimse).

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefā yok halk-ı 'ālemde
Ne işiddüm ne hōd gördüm cihānda dest-res kaldı

3. **dest-res:**

Gazel 3476

Mısra: 5

Eli eren, yetişmiş olan, ermiş, ulaşmış (kimse).

Şöyle beñzer ki şabā zülfine buldı dest-res
Eyledi dehrūñ dimāğımı mu'aṭṭār buları

destü ir:

1. **destü ir:-üm, -me, -di**

Gazel 3391

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Eli ermek: Yapabilmek, ulaşabilmek:.

Destüm irmedi miyānına kemer anı kuçar
Yā İlahī virme hiç kimseye nā-çarlığı

dest-yār it-:

1. **dest-yār it-:-me, --ñ**

Gazel 3100

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yardım etmek.

'İşk meydānında girdüm geştgīr-i derd olup
Vāmık u Ferhād u Kays'ı dest-yār itmeñ nice

devā:

1. **devāyı:-yı**

Gazel 3439

Mısra: 12

Çare, çözüm.

'İlac olmaz diyenler derd-i 'ışka
Alurlar derdi almazlar devāyı

2. **devāndan:-n, -dan**

Gazel 3355

Mısra: 2

İlaç, derman, şifa II çare, tedbir.

İstemez 'āşık olan zecr ü 'anādan gayrı
Nite kim hasta olan derde devāndan gayrı

3. **devālar:--lar**

Gazel 3134

Mısra: 8

İlaç, derman, şifa. || Çare, tedbir.

Başumuñ artar şudā'ı çek elüñ benden tabīb
Hasta-i 'ışkam müfid olmaz devālar başuma

4. **devā:**

Gazel 3044

Mısra: 9

Çare, ilaç, derman.

Dil derdine var mı Muhibbī devā didüm
Ölmekden artuk didi aña çare gelmeye

5. **devā:**

Gazel 3362

Mısra: 6

(Ar.) İlaç, derman, şifā.

Dermān yirine derdi alan mübtelālaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devā bizi

6. **devā:**

Gazel 3257

Mısra: 12

I. İlaç, derman, şifa. II. Çare, tedbir.

Var iy tabīb hālūne ko hālūme beni
'İşk hastasıyam derdüme derdüm devā gibi

7. **devāsım:-s, -i, -n, -ı**

Gazel 3232

Mısra: 2

1. İlaç, derman, şifā. 2. Çare, tedbir.

'Āşık midur ki isteye göñli şafāsım
Yāhūd taleb ide vara derdüñ devāsım

8. **devāsım:-s, -i, -n, -ı**

Gazel 3244

Mısra: 1

1. İlaç, derman, şifā. 2. Çare, tedbir.

'Āşık midur ki isteye derdüñ devāsım
Yā işideler añlaya anuñ şadāsım

devāsuz:

1. **devāsuz:**

Gazel 3042

Mısra: 1

Dermansız, çaresiz.

Gönül çün bir devāsuz düşdi derde
Ĝamı sînemdedür sevdāsı serde

devāt:

1. devāt:

Gazel 3244

Mısra: 9

Ar. Divit, içine mürekkep konan ufak hokka, kap.

Bahr olsa devāt cümle ağaçlar kalem eger
Yazmaya cihān halkı gönül mâcerāsını

devā-yı nigerān:

1. devā-yı nigerān:-ı

Gazel 3307

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakıcının ilacı/çözümü.

Ben derdün ile hasta olam hiç revā mı
Sen eylesesin gayra devā-yı nigerānı

devlet:

1. devlet:

Gazel 3047

Mısra: 7

1. Belli bir toprakta bir hükümet idâresi altında teşkilâtlanmış bulunan bağımsız siyâsi topluluk, milletin hukûkî şahsiyet kazanmış şekli 2. Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam 3. Mutluluk, saâdet, tâlih, baht.

Küyına varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnûnı ider bâzîçe ata taş-ıla

2. devlet:

Gazel 3127

Mısra: 9

1. Belli bir toprakta bir hükümet idâresi altında teşkilâtlanmış bulunan bağımsız siyâsi topluluk, milletin hukûkî şahsiyet kazanmış şekli 2. Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam 3. Mutluluk, saâdet, tâlih, baht.

İki 'âlemdede Muhibbî baña bu devlet yiter
Yâr bir gün yañılıp kapumda bendemdür dise

3. devlet:

Gazel 3285

Mısra: 7

1. Belli bir toprakta bir hükümet idâresi altında teşkilâtlanmış bulunan bağımsız siyâsi topluluk, milletin hukûkî şahsiyet kazanmış şekli 2. Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam 3. Mutluluk, saâdet, tâlih, baht.

Gerekmezdi dalı Mecnûn'a devlet
Eline girse Leylâ'nun mehârî

4. devlet:

Gazel 3327

Mısra: 10

1. Belli bir toprakta bir hükümet idâresi altında

teşkilâtlanmış bulunan bağımsız siyâsi topluluk, milletin hukûkî şahsiyet kazanmış şekli 2. Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam 3. Mutluluk, saâdet, tâlih, baht.

Dest-büs-ı dilbere irmez [ne mümkün] çünki el
Ĝāk-i pâyın kıl taleb devlet bil pâ-büsını

5. devlet:

Gazel 3406

Mısra: 1

1. Belli bir toprakta bir hükümet idâresi altında teşkilâtlanmış bulunan bağımsız siyâsi topluluk, milletin hukûkî şahsiyet kazanmış şekli 2. Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam 3. Mutluluk, saâdet, tâlih, baht.

Ĝalk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şihhat gibi

6. devlet:

Gazel 3406

Mısra: 2

1. Belli bir toprakta bir hükümet idâresi altında teşkilâtlanmış bulunan bağımsız siyâsi topluluk, milletin hukûkî şahsiyet kazanmış şekli 2. Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam 3. Mutluluk, saâdet, tâlih, baht.

Ĝalk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şihhat gibi

7. devletinde:-i, -n, -de

Gazel 3056

Mısra: 4

1. Belli bir toprakta bir hükümet idâresi altında teşkilâtlanmış bulunan bağımsız siyâsi topluluk, milletin hukûkî şahsiyet kazanmış şekli 2. Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam 3. Mutluluk, saâdet, tâlih, baht.

La'lı ü yâkût ile zeyn itdüm gözüm dükkânını
'İşk-ı şâhî devletinde cevherî oldum yine

8. devletinde:-i, -n, -de

Gazel 3272

Mısra: 4

1. Belli bir toprakta bir hükümet idâresi altında teşkilâtlanmış bulunan bağımsız siyâsi topluluk, milletin hukûkî şahsiyet kazanmış şekli 2. Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam 3. Mutluluk, saâdet, tâlih, baht.

Cem' kıldum bahr-ı eşk içre gözüm gevherlerin
'İşk şâhî devletinde oldum gâyet ganî

9. devlete:-e

Gazel 3278

Mısra: 5

Mutluluk, saadet, talih, baht.

İtmese kişi kanâ'at bulmaz devlete yol
Ol eger görmeye bir nâ-hoş ile hoş

devlet hümâsı:

1. devlet hümāsı:-sı, -n, -i

Gazel 3473

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Devlet kuşu, talih kuşu.

Eyle Muhibbî sāye-i zülfine ilticā
Kimdür ki istemeye o devlet hümāsını

devlet ü ikbāl:

1. devlet ü ikbāl:-üm, -i

Gazel 3321

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mutluluk ve saadet.

Ger baña baş egmeye Hindü-yı zülf-i ser-keşüñ
‘Ākıbet pā-māl ide bu devlet ü ikbālümü

2. devlet ü ikbāl:-üm, -i

Gazel 3276

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mutluluk ve saadet.

Luṭf idüp dilber Muhibbî baña bendem diyeli
Görürem çarḥdan yüce bu devlet ü ikbālümü

devlete ir-:

1. devlete ir-:-dü, -m

Gazel 3193

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Büyük bir saâdete veya mevkie erişmek.

Kul oldum devlete irdüm kapusunda şeh-i ‘ışkuñ
Elümde cām-ı İskender başumda tāt-ı sultāñı

devr:

1. devrinde:-i, -n, -de

Gazel 3448

Mısra: 7

Ar. Zaman, dönem.

Tutdı od içre vaṭan ruḥları devrinde yine
‘Acabā perr-i semender mi ki zülf-i sipeli

devr evle-:

1. devr eyle:-r

Gazel 3207

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dönmek, kendi mihveri etrafında hareket etmek.

Niçe yıllardır ki devr eyler bu çarḥ-ı lāciverd
Görmedi bir ḥüb-rüşen māt-ı tātānum gibi

devr id-:

1. devr id-:-el, -den

Gazel 3221

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dönmek, kendi mihveri etrafında hareket etmek.

Devr idelden nüh felek görmedi hem görmeyiser
Ol hilāl ebrü vü meh-rünüñ ruḥ-ı zībāsını

devran:

1. devrān:

Gazel 3493

Mısra: 9

1. Dünya, felek. 2. mec. Kader, tâlih, baht. 3. Zaman, çağ.

İy gönül devrān gamından bulmak isterseñ ḥalāş
Furşatı fevt eyleme elden düşürme gel müli

2. devrān:

Gazel 3418

Mısra: 10

1) Felek. 2. (mec.) Kader, tâlih, baht.

Umar Muhibbî būs kıla pāy-ı dilberi
Devrān yolında eyledi çün ḥāk-i pā bizi

3. devrān:

Gazel 3170

Mısra: 5

1. Dünya, felek. 2. mec. Kader, tâlih, baht. 3. Zaman, çağ.

Muhibbî āh bu devrān elinden
Ne çāre bulına bu sīne rīşe

4. devrān:

Gazel 3295

Mısra: 10

(Ar.) Dünya, felek.

Gözüm yaşına ğarḥ oldum bulınmaz derdüme çāre
Getürmedi meger devrān benüm gibi dil-efġārı

5. devrān:

Gazel 3477

Mısra: 8

(Ar.) Dünya, felek.

İñlerse rebāb oldı ‘aceb mi dil-i sūzān
Devrān getirüp bir deriyi sīneme yakdı

devrān-ı şeh:

1. devrān-ı şeh:

Gazel 3253

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zamanın/çağın padişahı.

Saña cān-ıla kul oldum felek saḥfına ya kursa
‘Aceb midür beni devrān-ı şeh gerdün-serfir itdi

devr-i ḥüsn:

1. devr-i ḥüsn:-iñ, -de

Gazel 3359

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik zamanı; gençlik, güzellik, tazelik çağı.

Cevr sengin yagdurup kıldıñ gönül mülkin hārāb
Devr-i hüsñünde senñ ol bir kez ābād olmadı

devr-i kamer:

1. **devr-i kamer:-dür**

Gazel 3349

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ay devri. II Halk arasında "ahir zaman"; İslam kozmolojisine göre bütün gezegenlerin devirleri bitmiş en son olarak Kamer gezegeni devretmektedir. Bu devirde çok fitneler çıkmakla birlikte sonunda kıyametin kopacağına inanılır.

Didüm gel zülfüñi kesme benüm 'ömrüm dirāz olsun
Didi devr-i kamerdür bu senñ 'ömrüñ kesen kesdi

devr-i lāle:

1. **devr-i lāle:**

Gazel 3109

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lale devri, yılda bir kez ortaya çıkan (mart, nisan aylarında) lalelerin zamanı; güzellerin seyir yerlerine geldiği, görüldüğü vakit.

Yine hengām-ı güldür devr-i lāle
Tutar nergis eli üzre piyāle

devr-i zamān:

1. **devr-i zamān:**

Gazel 3142

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kader, tâlih.

Agla Muhibbī agla derd-ile bagrı tagla
Kim güldi sen gülesin devr-i zamān içinde

devā:

1. **devā:**

Gazel 3159

Mısra: 2

Deniz.

Hün-ı ciger düşdi yine āh u vā-y-ıla
Deyā temevvüc eylemez illā hevā-y-ıla

devr:

1. **devr:**

Gazel 3099

Mısra: 3

Daha çok dağ tepelerinde veya kasabaların dışında kurulmuş, hıristiyan rāhip ve rāhibelerinin yaşadığı binâ veya birçok binâdan ibâret manastır. II Kilise. II Meyhâne. II tasavvuf. İnsanlık âlemi, dünya, bu âlem.

Devr içinde dün şanemler seyrine hayrān olup
Secdeyi bî-ihtiyār itdüm büt-i şannāzuma

2. **devr:**

Gazel 3447

Mısra: 5

Daha çok dağ tepelerinde veya kasabaların dışında kurulmuş, hıristiyan rāhip ve rāhibelerinin yaşadığı binâ veya birçok binâdan ibâret manastır. II Kilise. II Meyhâne. II tasavvuf. İnsanlık âlemi, dünya, bu âlem.

Devr ara zülf-i çelîpāñı görüp iy muğbeçe
Bağlamazsam kâfir-i 'ışkam bile zünnāruñı

devr-i 'âlem:

1. **devr-i 'âlem:-de**

Gazel 3459

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya manastırı, kilisesi.

Bugün bu devr-i 'âlemde kimüñ kim başda var hüşi
İçüp cām-ı maḥabbetden dem-ā-dem eylesün cūşı

devr-i hüsñ:

1. **devr-i hüsñ:--üñ, --de**

Gazel 3072

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin kilisesi.

Devr-i hüsñünde gören ya kaşlaruñ kec-rā didi
Ergilik olsa 'aceb mi kâfirī mihrābda

devr-i muğān:

1. **devr-i muğān:**

Gazel 3180

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecusî (atesperest) tapınağı.

Kanı ol dem kim baña devr-i muğān me'vā idi
Gözde ḥātırda hemān ol muğbeçe tersā idi

2. **devr-i muğān:**

Gazel 3180

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecusî (atesperest) tapınağı.

Ger ola devr-i muğān kaşr-ı behişt olmaz 'aceb
Muğbeçe gülman şarāb-ı kevser ol şahbā idi

3. **devr-i muğān:**

Gazel 3180

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecusî (atesperest) tapınağı.

Na'ra-i mestān-ıla iñler Muhibbī çeng ü 'ūd
Muttasıl devr-i muğān tā şubḥa dek ğavġā idi

di:

1. **diñüz:-ñüz**

Gazel 3005

Mısra: 2

Söylemek.

Ol yâr yiter cevri-ile nâz ü sitem kıla
Billâh diñüz ki fitne vü âşûbî kim kıla

2. **dimek-içün:-mek, -içün**

Gazel 3392

Mısra: 7

Söylemek.

İşidüp âh u fiğânımı benüm dimek-içün
Bagrına taş basar oldu der ü divâr dağı

3. **diyeler:-y, -e, -ler**

Gazel 3029

Mısra: 6

1. Demek, söylemek.

Dilerem âteş-i 'ışkuñ benî şol hadde yaksun kim
Görenler diyeler Allâh aña yâr olmasun kimse

4. **diyeler:-y, -e, -ler**

Gazel 3049

Mısra: 6

1. Demek, söylemek.

Dehânuñ var mı yok mı hurde-bînâ
Görinmez niçe diyeler ya kanda

5. **diñ:-ñ**

Gazel 3105

Mısra: 10

1. Demek, söylemek.

Ter gâzellerle Muhibbî tâze divân bagladı
Ehl-i nazma diñ şalâ gelsün berü divânuma

6. **di:**

Gazel 3106

Mısra: 5

1. Demek, söylemek.

İy bād-ı şabâ hüznini Ya'küb-ı dilûñ di
Hem-râh olasın Yûsuf-ı gül-pirehenümle

7. **diyem:-y, -e, -m**

Gazel 3209

Mısra: 9

Demek, söylemek.

Kime diyem iy Muhibbî derd-i dil ahvâlini
Aradum gezdüm cihâni kimse hâldaş olmadı

8. **dimişler:-miş, -ler**

Gazel 3003

Mısra: 11

Demek, adlandırmak.

Zamâne güşına çün ker dimişler
Kulak tutmaz Muhibbî âh u zâra

9. **dimeñ:-me, -ñ**

Gazel 3044

Mısra: 6

... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

Manşür-şifât zülfine ber-dâr olur göñül
'Âşık dimeñ aña ki ol dâra gelmeye

10. **dime:-me**

Gazel 3110

Mısra: 6

Demek, adlandırmak.

Kim ki basdı 'âlem-i 'ışka kâdem âdemdür ol
Her kimüñ ki 'ışkı yok aşlâ aña âdem dime

11. **didi:-di**

Gazel 3094

Mısra: 5

(cevaben) demek, söylemek.

Didüm kuçsam miyânuñ didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de

12. **didügi:-düg, -i**

Gazel 3197

Mısra: 10

Demek, söylemek.

Çıñ diyü eger sürse Muhibbî'yi kapudan
İtüm didügi yiter aña gözlemez 'arı

13. **dir-iken:-r, --iken**

Gazel 3026

Mısra: 3

Demek, söylemek.

N'ola hâl-i sırr-ı zülfi aña hâlüm dir-iken
Bir taraftan dağı yâ Rab n'idem ol göz ü kaşa

14. **diyeli:-y, -eli**

Gazel 3323

Mısra: 9

Demek, söylemek II ... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

Ca'd-ı zülfine anuñ yañılıp 'anber diyeli
Niçe yıldur ki dağı gitmedi dilden kederi

15. **dirlerdi:-r, -ler, -di**

Gazel 3371

Mısra: 7

Demek, dile getirmek, söylemek.

Mâh-rûlarda bulunmaz umma dirlerdi vefâ
Her ne kim didiler ise cümle yalan olmadı

16. **didügümce:-düg, -üm, -ce**

Gazel 3145

Mısra: 3

Demek, söylemek.

Didügümce dem-be-dem rahm eyle bu dil-hasteye
Hışm-ıla eydür baña her iş bite bu bitmeye

17. **dirseñ:-r, -se, -ñ**

Gazel 3098

Mısra: 4
Demek. II İstemek.

Sākī-i gül-ruḥ elinden nūş kıl cām-ı şafā
Kalmasun dirseñ eger mir'āt-ı ḳalbūñ jeng-ile

18. **diyem:** -y, -em
Gazel 3423
Mısra: 4
Anlatmak, söylemek.

İstemez biri kulı sındugını dil kākūlinūñ
Niçe kez gerçi diyem tırra-i ḳarrār sıdı

19. **dimişdi:** -miş, -di
Gazel 3039
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Öldürem yarın dimişdi ol hilāl ebrū baña
N'eyleyem derdā dirīgā durmaz ol iḳrārda

20. **didükçe:** -dükçe
Gazel 3123
Mısra: 5
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Saklayam didükçe 'ışkı ben derūn-ı sinede
'İşkumuñ esrārī āḥ itdükçe bīrūn olmada

21. **dimege:** -meg, -e
Gazel 3204
Mısra: 12
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ger 'ār iderse ādemī añmaga n'ola yār
Lāyık degül mi baña dimege falāñ daḥı

22. **dir-isem:** -r, -i, -se, -m
Gazel 3355
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Büy-ı zülfine ḥaḫā mı dir-isem nāfe-i Çīñ
Beñzemez kākūline 'anber-i sādāñ ḡayrı

23. **dirdi:** -r, -di
Gazel 3383
Mısra: 11
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Egleyem dirdi Muḥibbī sinede peykānuñı
Geçdi gitdi sineden āḥ kim bir āñ eglenmedi

24. **didükleri:** -dük, -ler, -i
Gazel 3406
Mısra: 3
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Saltanat didükleri ancak cihāñ ḡavḡāsıdır
Olmaya baḫt u sa'ādet dünyede vaḫdet gibi

25. **didükçe:** -dükçe
Gazel 3465
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Öpsem didükçe la'lūñi hā dişledūñ lebūñ
Unutma yayuñ olur yasmada buracugı

26. **di:**
Gazel 3173
Mısra: 1
"Haydi, haydi yap" anlamlarına gelen teşvik ve emir sözü.

Derd-ile iy gözüm di kan agla
Her gice şem' gibi yan agla

27. **dirdün:** -r, -dii, -ñ
Gazel 3161
Mısra: 5
Demek, söylemek, dile getirmek, ifade etmek.

Öldürem dirdün baña öldürdün iy kāfir beni
Pādīşāḫ-ı ḫüsn olan turmak gerek iḳrārına

28. **dirdün:** -r, -dii, -ñ
Gazel 3365
Mısra: 15
Demek, söylemek, dile getirmek, ifade etmek.

Öldürem dirdün peşimāñ olma dur iḳrārūña
Şāḫlar femāñı birdür olamaz feremāñı iki

29. **diyem:** -y, -em
Gazel 3321
Mısra: 1
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy per-rū ḡuş kıl bir bir diyem bu ḫālūmi
Umaram ki raḫm idesin işidüp aḫvālūmi

di-:

1. **dime:** -me
Gazel 3060
Mısra: 7
1. Demek, söylemek.

Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem yok dime
Pādīşāḫ olan ider iḫsāñ iḫsāñ üstine

2. **dime:** -me
Gazel 3127
Mısra: 1
1. Demek, söylemek.

Rāzuñı sakla dime 'ālemde hergiz bir kese
Yine ol fāş ider anı aḡız açup şöylese

3. **dirmiş:** -r, -miş
Gazel 3088
Mısra: 7
Demek, söylemek.

Cāñ terkini kim ura irer büseme dirmiş
Biñ cāñ virelüm cāñ-ıla diñ aña satarsa

4. **diyeli:** -y, -eli
Gazel 3276
Mısra: 9
Demek, söylemek.

Lutf idüp dilber Muhibbî baña bendem diyeli
Görürüm çarhdan yüce bu devlet ü ikbâlümü

5. **dir-imiş:-r, -imiş**

Gazel 3212

Mısra: 11

Demek, söylemek.

Öldürürüm dir-imiş her kim gelürse küyuma
Emr-i cārîdür boyun sunduk anuñ fermânına

6. **didümse:-dü, -m, -se**

Gazel 3280

Mısra: 5

Anlatmak, söylemek, demek.

Zülfüne eger müşğ didümse haṭā ile
‘Afv it günāh var mı hiç itmez ādemī

7. **dimişem:-miş, -(e)m**

Gazel 3350

Mısra: 1

Demek, dile getirmek, söylemek.

Yüzüne gün dimişem beñzedüp alnuña mehi
‘Afv it pādışehüm kuluñ olur çok günehi

8. **diye-bilür:--(y)e bil, --(ü)r**

Gazel 3242

Mısra: 2

Demek, söylemek, izah etmek.

Hiç olur mı ki diyem ‘ālemde var cānān iki
Bunı kim diye-bilür var cism içinde cān iki

9. **didüm:--dü, --m, -**

Gazel 3000

Mısra: 3

Anlatmak, söylemek, ifade etmek.

Kaşlarına rā didüm rā ehli rāyum gördiler
Her biri taḥsīn idüp baş egdiler bu rālara

10. **didi:--di, -**

Gazel 3389

Mısra: 9

Söylemek, anlatmak, ifade etmek.

Ol kemān-ebrū gelüp didi Muhibbî yāruñam
Şimdi bildüm yār-ımuş hergiz gümānum kalmadı

11. **dir-imiş:-r, -imiş**

Gazel 3022

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cān fedā itmez Muhibbî dir-imiş ol bī-vefā
Cān u bāş yolındadır çokdan bu söze Haḫ güvāh

12. **didiler:--di, --ler**

Gazel 3094

Mısra: 7

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didiler aḡlayup fāş itme sırrı
Didüm ne çāre ya bu rüy-i zerde

13. **didiler:--di, --ler**

Gazel 3118

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didiler gel vir Muhibbî bize ‘ışkuñdan nişān
Didüm eşküm surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

14. **dise:-se**

Gazel 3127

Mısra: 10

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İki ‘ālemde Muhibbî baña bu devlet yiter
Yār bir gün yañılıp kapumda bendemdür dise

15. **dimişler:-miş, -ler**

Gazel 3129

Mısra: 18

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Merd-i meydān ol Muhibbî virme dünyāya gönül
Merd olanlar çünki dimişler gerek ḡayret ere

16. **didiler:--di, --ler**

Gazel 3132

Mısra: 2

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gördiler başumı yāruñ işiḡi taşında
Didiler ulu sa‘ādet var-ımuş başında

17. **dirdüm:-r, -dü, -m**

Gazel 3156

Mısra: 1

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dirdüm irişür derd ü elem evc-i semāya
Derdā ki eser eylemez ol mählikāya

18. **dimeñ:-me, -n**

Gazel 3175

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cefā vü cevri-i dildarı vefādan ol ki yig bilmez
Aña ‘āşık dimeñ hergiz ki ‘āşık istemez şādī

19. **dimeñ:-me, -n**

Gazel 3177

Mısra: 7

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kim ki gözler ‘ār u nāmūsı aña ‘āşık dimeñ
‘Āşikuñ singun gerek her lahza gönli şışesi

20. **didiler:--di, --ler**

Gazel 3181

Mısra: 5

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cefā vü cevri bī-ḡaddür didiler ol cefākāruñ
Gönül derd-ile āh-ıla fiḡān idüp didi arı

21. **dise:-se**
Gazel 3190
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Āsitānında Muhibbī'ye eger bende dise
Şādlikdan atar idüm göge ol dem külēhi

22. **dimişler:-miş, -ler**
Gazel 3193
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Nigāruñ küyını görüp dimişler Ka'be 'ışk ehli
Anuñçün anda 'āşıklar iderler cān kırbānı

23. **didiler:--di, --ler**
Gazel 3231
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cefā vü cevri-ile cānā hārāb itdūñ gönül mülkin
Görenler didiler el-hāk basupdur zulm-ı Timur'ı

24. **didiler:--di, --ler**
Gazel 3256
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didiler tākāt getürmez kimseler bār-ı gāma
İy Muhibbī sen anı çekmek gereksin ner gibi

25. **dimezler:-mez, -ler**
Gazel 3266
Mısra: 4
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cihān için nedür bilsem bu hāy u hūy u bu gāvḡā
Gelenler gıtdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

26. **dinür:-n, -ür**
Gazel 3278
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kibr ü kīn-ile gāraḡ olana ādem mi dinür
Bir gerek çünkü Muhibbī kişinüñ içi daşı

27. **diyen:-(y)en**
Gazel 3287
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Maḡabbet kişverine çün diyen serdār Ferh
Anuñçün 'ışkı yolına koyup terk eyledi başı

28. **dimem:--me, --m**
Gazel 3301
Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cefālar idesin cāna şikāyet itmeyem senden
Ḳabülüm her ne gönderseñ dimem bu dil zebün oldı

29. **dise:-se**
Gazel 3322

Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İtüm dise eger yār sehv-ile ben gārībe
Şevḡüm olup ziyāde göge atam külāhi

30. **dimeyeler:-me, -(y)e, -ler**
Gazel 3329
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muhibbī dimeyeler merd saña merdāneler
Bilmeyesin bu cihān içinde yok u varuñı

31. **dirdüm:-r, -dü, -m**
Gazel 3340
Mısra: 14
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kimdür Muhibbī 'āşık 'ışk içre sorsalar
Dirdüm belā vü miḡnet ile bir melāmeti

32. **dimeñüz:--me, --ñüz**
Gazel 3356
Mısra: 11
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dimeñüz Mecnün'a Mecnün itdi çün dünyāyı terk
Cümleden ḡalḡ-ı cihān içinde ol uslu gibi

33. **diyen:-(y)en**
Gazel 3359
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gözlerüm yaşı degül eksük Muhibbī Dicle'den
Yaşuma kimdür diyen kim cūy-ı Bağdād olmadı

34. **didiler:--di, --ler**
Gazel 3368
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Terk-i ser kıl iy Muhibbī ister iseñ vaşlını
Didiler irer vişāle terk idenler başını

35. **didiler:--di, --ler**
Gazel 3370
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muhibbī didiler dünyāda yok hergiz vefā
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat 'ālemi

36. **didiler:--di, --ler**
Gazel 3371
Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Māh-rūlarda bulunmaz umma dirlerdi vefā
Her ne kim didiler ise cümle yalan olmadı

37. **dise:-se**
Gazel 3384
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bu Muḥibbī kime yārum dise agyār olur ol
Kimsesi yok bu cihān içre Ḥudā'dan ğayrı

38. **dir-idüm:--r, --i, --dü, --m**

Gazel 3391

Mısra: 7

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ben dir-idüm ki kapuñdan meger ölem ırılam
Baña bu çarḥ-ı felek eyledi ğaddarlığı

39. **dir-imiş:--r, -imiş**

Gazel 3395

Mısra: 7

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dir-imiş müdde'ī yāra degüldür yolına şādık
Ma'āz-Allāh ma'āz-Allāh degülven ben i şāh egri

40. **dirlerse:--r, -ler, -se**

Gazel 3411

Mısra: 6

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Görüp zülfüñ sevādını gönül sevdāya düşmişdür
'Aceb mi baña dirlerse eger mecnün-ı şeydāyī

41. **dir-idüm:--r, --i, --dü, --m**

Gazel 3484

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zevāli olmasa ḥurşid ü māhuñ
Yüzüne gün dir-idüm alnuña ay

42. **didiler:--di, --ler**

Gazel 3496

Mısra: 4

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Himmetüm bāzı idelden Kāf-ı 'Ankā'yı şikār
Didiler var-ısa budur lā-mekānuñ yügrügi

43. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3015

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Lebüne kandı nisbet eylemişler
İşitdüm beñzemez didüm o kanda

44. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3044

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dil derdine var mı Muḥibbī devā didüm
Ölmekden artuk didi aña çäre gelmeye

45. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3046

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zülfini kaldırdı gördüm kadd ü ruḥsārın didüm
Gül açılmış ne 'aceb serv-i ḥirāmān üstine

46. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3063

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbī'den perī-veş kaçma didüm
Enīs olmaz didi ādem bizümle

47. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3077

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Güş eylemedüñ pendümi ḥālūñ beter olsun
Kaç kerre didüm ugrama 'ışkuñ yöresine

48. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3085

Mısra: 1

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gönlüme didüm 'aşıqam 'ışkuñ 'ilācı ne
Eydür baña ki olmaya çäre 'ilācına

49. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3094

Mısra: 5

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm kuçsam miyānuñ didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de

50. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3094

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didiler aglayup fāş itme sırrı
Didüm ne çäre ya bu rüy-ı zerde

51. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3118

Mısra: 10

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didiler gel vir Muḥibbī bize 'ışkuñdan nişān
Didüm eşküñ surḥı yitmez mi ki çehrem zerd ola

52. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3147

Mısra: 2

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi gördüñ mi beni ḥ'āb-ı şeb-i mehtābda
Didüm iy ārām-ı cān 'aşıq olur mı ḥ'ābda

53. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3164

Mısra: 1

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bir ğazel didüm yine şol mäh-ı tābān üstine
Eydür ise ehl-i şevḳ göttür ser-i cān üstine

54. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3164

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bu Muhibbî'ye didüm kim büseñi ihsân kıl
Gonca gibi güldi dilber didi kim cân üstine

55. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3214

Mısra: 5

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ne için yüzüñi zülfüñle didüm örtersin
Gül gibi güldi didi her günüñ olmaz mı şebi

56. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3215

Mısra: 10

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi kapumda biñ var ola mübtelâlarum
Didüm ki yok Muhibbî gibi bir belâ-keşi

57. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3228

Mısra: 3

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Çaddüñi gülşende didüm serve beñzetdüm didi
Görmemişsin nâz-ıla beñzer benüm reftarımı

58. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3234

Mısra: 5

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gözüme didüm sen itdün beni derde mübtelâ
Senden imiş göñlüme iren belâ-yı vahşeti

59. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3234

Mısra: 7

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Aglayup didüm didi kalur mı hergiz ihtiyâr
Nâgehân görem o meh-rünüñ görine tal'ati

60. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3242

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Tekye-i dilde ziyâfet eyledüm geldi belâ
Çam dahı gelsün didüm tâ kim ola yârân iki

61. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3251

Mısra: 5

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yüzüñi didüm neden zülf-ile tenhâ eyledün
Gül gibi güldi didi olmaz mı her rüzuñ şebi

62. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3290

Mısra: 5

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Düşde gördüm yâr[ı] didüm [ben] der-âgüş itmişem
İşidüp didi bir 'arîf vaşla yordum h'âbuñı

63. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3297

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi dilber kim cefâya luţfımı eyler kabûl
Ehl-i 'ışk olan didüm cevruñ temennâ eyledi

64. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3314

Mısra: 6

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kim yüzün gördi didi olmaya bu resme cemâl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

65. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3326

Mısra: 10

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kimdür Muhibbî iklîm-i 'ışk içre didi yâr
Didüm belâ kişverinüñ bir belâ-keşi

66. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3332

Mısra: 4

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yâr[ı] gördüm esb-i nâz-ıla yine cevlan ider
Didüm öldürdün be zâlim âh bu üftâde[y]i

67. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3342

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Himmatüm bâzı didüm eyleye 'Ankâ'yı şikâr
İltür-idüm sözümlerü gel bir şâl beni

68. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3344

Mısra: 1

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ki yâra eyle oran-ıla nâzuñı
Didi ki sen de terk ide her dem niyâzuñı

69. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3349

Mısra: 3

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm gel zülfüñi kesme benüm 'ömrüm dirâz olsun
Didi devr-i çamerdür bu senüñ 'ömrüñ kesen kesdi

70. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3351

Mısra: 7

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cāndur
Uyanup didi ol dilber nebātūñ böyle mi dadı

71. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3356

Mısra: 7

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Haṭṭını gördüm nigāruñ didüm āh geldi ecel
Çāre ne rüz-ı ezelden alnuma yazu gibi

72. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3364

Mısra: 6

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Halka olmuş hüsninüñ gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence tılısm olmuş ezelden mār iki

73. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3392

Mısra: 5

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ol yāra n' için 'ahde vefā eylemedüñ
Gül gibi güldi didi be vara mı yār daḥı

74. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3421

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zülfüñün bendine bend eyle Muḥibbī'yi didüm
Didi şimden girü uslan koya dīvānalığı

75. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3477

Mısra: 3

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dīvāneñem iy dōst didüm bir nazār eyle
Zülfini kemend eyleyüben boynuma takdı

76. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3479

Mısra: 1

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dōstum didüm gül-i ḥandāna beñzetdüm seni
Didi ben de bülbül-i giryāna beñzetdüm seni

77. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3479

Mısra: 7

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Lāleler tutmuş çemen etrāfını görüp didüm
Sineden yir yir dökilen kana beñzetdüm seni

78. **didüm:--dü, --m**

Gazel 3481

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cān virür kimdür didi 'ālemdē dilber būsēme
Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir daḥı

79. **didi:--di, -**

Gazel 3044

Mısra: 10

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dil derdine var mı Muḥibbī devā didüm
Ölmekden artuk didi aña çāre gelmeye

80. **didi:--di, -**

Gazel 3046

Mısra: 11

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sebze ḥaṭṭını görüp didi Muḥibbī ḥasta-dil
Sāye salmış Hızr'dur san āb-ı ḥayvān üstine

81. **didi:--di, -**

Gazel 3063

Mısra: 10

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbī'den perī-veş kaçma didüm
Enīs olmaz didi ādem bizümle

82. **didi:--di, -**

Gazel 3072

Mısra: 7

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Deyr-i hüsnünde gören ya kaşlarıñ kec-rā didi
Ergilik olsa 'aceb mi kāfirī miḥrābda

83. **didi:--di, -**

Gazel 3076

Mısra: 4

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy kaş[ı] kemān çeşmüñi müjgānuñ içinde
Gören didi āhüyü görüñ tır arasında

84. **didi:--di, -**

Gazel 3091

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bī-fıkr ü te'emmül didi bu şi'ri Muḥibbī
Bilmek dileyen ḥalini ursun buña pençe

85. **didi:--di, -**

Gazel 3111

Mısra: 7

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bāğ-ı hüsninde didi nālem işidüp ol gül
Geldi bir bülbül-i şūrīde gülistānumuza

86. **didi:--di, -**

Gazel 3117

Mısra: 10

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bend-i zülfine düşüp murğ-ı dilüñ dāne için
Saña kim didi Muḥibbī ṭama'-ı ḥāl eyle

87. **didî:--di, -**
Gazel 3139
Mısra: 13
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḳaddūn üzre bu Muḥibbî gül yüzün görüp didi
Güller açılmak 'aceb serv-i ḥırāmān üstine

88. **didî:--di, -**
Gazel 3147
Mısra: 1
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi gördün mi beni ḥ'āb-ı şeb-i mehtābda
Didüm iy ārām-ı cān 'āşık olur mı ḥ'ābda

89. **didî:--di, -**
Gazel 3155
Mısra: 2
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Nār-ı ğamda nazar iden kişi tāb-ı tenüme
Didi fānūs-ı belā perdesi pīrahentüme

90. **didî:--di, -**
Gazel 3163
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Baḡa meyden didi kıl tevbe zāhid
Ne tevbe zāhidā estağfirullāh

91. **didî:--di, -**
Gazel 3164
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bu Muḥibbî'ye didüm kim büseñi iḥsān kıl
Ḡonca gibi güldi dilber didi kim cān üstine

92. **didî:--di, -**
Gazel 3181
Mısra: 6
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cefā vü cevri bī-ḥaddür didiler ol cefākāruñ
Gönül derd-ile āh-ıla fiğān idüp didi arı

93. **didî:--di, -**
Gazel 3186
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ol ṭabīb-i dil Muḥibbî işidüp efgānumı
Didi beñzer inleyen kūyumda miskīnüm gibi

94. **didî:--di, -**
Gazel 3214
Mısra: 6
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ne için yüzünü zülfüñle didüm örtersin
Gül gibi güldi didi her günün olmaz mı şebi

95. **didî:--di, -**
Gazel 3215

Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi kapumda biñ var ola mübtelālarum
Didüm ki yok Muḥibbî gibi bir belā-keşi

96. **didî:--di, -**
Gazel 3228
Mısra: 3
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḳaddūni gülşende didüm serve beñzetdüm didi
Görmemişsin nāz-ıla beñzer benüm refṭarumı

97. **didî:--di, -**
Gazel 3234
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ağlayup didüm didi kalur mı hergiz ihtiyār
Nāgehān görem o meh-rünüñ görine ṭal'ati

98. **didî:--di, -**
Gazel 3251
Mısra: 6
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yüzünü didüm neden zülf-ile tenhā eyledün
Gül gibi güldi didi olmaz mı her rüzüñ şebi

99. **didî:--di, -**
Gazel 3281
Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḳāmet getürdi kāmētün mescidde müezzīn görüp
Didi ki bir miḥrāb yok hiç ṭāk-ı ebrüyuñ gibi

100. **didî:--di, -**
Gazel 3288
Mısra: 5
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Lezzeti şīrīn lebi güftārımı gönül didi
Allāh Allāh ḳudretinden bir şeker-güftār idi

101. **didî:--di, -**
Gazel 3288
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḥ'ābda her ne didi cümle ferāmüş eyledüm
Gerçi dilden gitmeyüp tā şubḡa dek tekrār idi

102. **didî:--di, -**
Gazel 3290
Mısra: 6
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Düşde gördüm yār[1] didüm [ben] der-āğuş itmişem
İşidüp didi bir 'ārif vaşla yordum ḥ'ābuñı

103. **didî:--di, -**
Gazel 3297
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi dilber kim cefāya lutfumı eyler kabül
Ehl-i 'ışk olan didüm cevruñ temennā eyledi

104. **didi**:--di, -
Gazel 3299
Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Geçdi kâmetden mü'ezzin gördi kıdd ü kâmetüñ
Didi kâmet kanda var bu kıdd-i dil-cüyuñ gibi

105. **didi**:--di, -
Gazel 3311
Mısra: 5
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

'Arızın 'arz eyleyüp didi ki mâhum ben saña
Tâli'üm buldı sa'âdet kevkebüm ferhundeğî

106. **didi**:--di, -
Gazel 3314
Mısra: 5
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kim yüzün gördi didi olmaya bu resme cemâl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

107. **didi**:--di, -
Gazel 3326
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kimdür Muhibbî iklîm-i 'ışk içre didi yâr
Didüm belâ kişverinüñ bir belâ-keşi

108. **didi**:--di, -
Gazel 3340
Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Hicrûñ şebinde gördi ki hîç şubha çäre yok
Nâ-çar olup dil didi olam nihâyeti

109. **didi**:--di, -
Gazel 3342
Mısra: 14
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Hün-ı çeşmiyle Muhibbî yâra kâğıd yazıcak
Didi bu hıdmete dil eylegil irsâl beni

110. **didi**:--di, -
Gazel 3344
Mısra: 2
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ki yâra eyle oran-ıla nâzuñı
Didi ki sen de terk ide her dem niyâzuñı

111. **didi**:--di, -
Gazel 3349
Mısra: 4
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm gel zülfüñi kesme benüm 'ömrüm dirâz olsun
Didi devr-i kâmerdür bu senüñ 'ömrüñ kesen kesdi

112. **didi**:--di, -
Gazel 3351
Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cändur
Uyanup didi ol dilber nebâtuñ böyle mi dadı

113. **didi**:--di, -
Gazel 3365
Mısra: 14
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bu Muhibbî şî'rini gören kemâle irdügin
Bir sanurduk didi beñzer var-ımuş Selmân iki

114. **didi**:--di, -
Gazel 3368
Mısra: 6
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dest-i gâmda geldi Mecnûn baña pâdaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hîç kişi yoldaşını

115. **didi**:--di, -
Gazel 3369
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gösterüp büsesini didi ki bâzâr idelüm
Naqd-i cân-ıla aña itdi hâridâr beni

116. **didi**:--di, -
Gazel 3378
Mısra: 11
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bir büse tevaqqu' iderem didi Muhibbî
Zâhirde kabül itmedi ammâ güle düşdi

117. **didi**:--di, -
Gazel 3392
Mısra: 6
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ol yâra n'ıçün 'ahde vefâ eylemedüñ
Gül gibi güldi didi be vara mı yâr dağı

118. **didi**:--di, -
Gazel 3405
Mısra: 2
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Uyhuya vardukda dil cennetde gördi yirini
Bir mu'abbir küy-ı yâr eyle didi ta'bîrini

119. **didi**:--di, -
Gazel 3416
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muhibbî ruhların kıddin temâşâ eyleyüp yârüñ
Didi serv üzre gül bitmiş zih şun'-ı Hüdâvendî

120. **didî:--di, -**
Gazel 3421
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zülfünün bendine bend eyle Muhibbî'yi didüm
Didi şimden girü uslan koya dîvânalığı

121. **didî:--di, -**
Gazel 3423
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gördi şarrâf-ı cihân şî'r-i Muhibbî'yi didi
Kıymet-i cevher[i] bu nazm-ı güher-bâr sıdı

122. **didî:--di, -**
Gazel 3426
Mısra: 4
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Mihrâb kaşî tākına dil secde iderken
Çeşmini görüp didi ki serhoşdur imâmî

123. **didî:--di, -**
Gazel 3431
Mısra: 4
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gören haddinde ol hâl-i siyâhî
Didi san Rûm iline Hindî düşdi

124. **didî:--di, -**
Gazel 3479
Mısra: 2
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Döstüm didüm gül-i handâna beñzetedüm seni
Didi ben de bülbül-i giryâna beñzetedüm seni

125. **didî:--di, -**
Gazel 3479
Mısra: 6
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bahr-i 'ışkumda gözüm yaşın görüp gavvâş-ı dil
Didi el-hağ pençe-i mercâna beñzetedüm seni

126. **didî:--di, -**
Gazel 3479
Mısra: 13
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gülşen-i küyında efgânüm görüp dilber didi
İy Muhibbî murğ-ı hoş-elhâna beñzetedüm seni

127. **didî:--di, -**
Gazel 3481
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cân virür kimdür didi 'âlemde dilber büseme
Cân virem didüm ben ol bazarî görsem bir dağı

128. **diyü:--(y)ü, -**
Gazel 3191

Mısra: 5
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İrişeydüm diyü gül hürmenine
Benefşe dâyim eyler inkisârî

129. **dî:**
Gazel 3169
Mısra: 2
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dime nâşih pend idüp cân iste cânân isteme
Gel baña 'âlemde di cânânesüz cân isteme

130. **dî:**
Gazel 3424
Mısra: 6
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Hâdden aşurup zulmü döker kanları çeşmüñ
Bir pâre gel ol kâfir-i bed-mestüñe hey di

131. **dî:**
Gazel 3424
Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İkrâr kılur büseye dil virdüñ egerçi
İnkâra gelür soñra sakın cânuñı pey di

132. **dîrler:--r, --ler**
Gazel 3005
Mısra: 11
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dîrler Muhibbî şî'rine ol dem lisân-ı gayb
Bekrî ma'ânî sözlerini ger raqam kıla

133. **dîrler:--r, --ler**
Gazel 3042
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dilâ dil virme dünyâ-yı 'acüza
Hemân gayret gerekdür dîrler erde

134. **dîrler:--r, --ler**
Gazel 3158
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dîrler baña ki şabr iden irür vişâle âh
Kalmadı şabr geçdi günüm âh u vâ-y-ıla

135. **diyeler:--(y)e, --ler**
Gazel 3258
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gören gam bârî altında hezârân eyleyüp tañsîn
Diyeler başına almış Muhibbî bir kara tagı

136. **diyeler:--(y)e, --ler**
Gazel 3373
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

'İşka düşdün iy Muhibbî cāna başa kalma kim
Diyeler 'uşşāk arasında saña merdānegī

137. **dirsen:-r, -se, -ñ**

Gazel 3490

Mısra: 5

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bu hüsn ü bu leṭāfetle perī dirsen aña tañ mı
Temāşā eyleyen görsün perī şeklinde insānı

138. **dimez:-mez**

Gazel 3263

Mısra: 4

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bu dünyā heft ser bir ejdehādur
Yudar dimez bu yoḥsul u budur bay

139. **dimez:-mez**

Gazel 3376

Mısra: 12

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ölince taş işiginde Muhibbî yasadnup taş
Dimez kim niçe bir eyler bu bī-çāre bu feryādı

140. **dimez:-mez**

Gazel 3386

Mısra: 7

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kimseler ḥālin dimez bu ben ḡarīb üftādenüñ
Yarı görsem 'arż ideydüm ne ki kāmum var-ıdı

141. **dimez:-mez**

Gazel 3386

Mısra: 10

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Niçe yıllardur Muhibbî küy[ı] içre bendedür
Yañılıp bir gün dimez şunda ḡulāmum var-ıdı

142. **dir:-r**

Gazel 3139

Mısra: 1

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sebze-i ḥatṭuñ gören dir la'l-i ḥandān üstine
Ḥızrdur san sāye salmış āb-i ḥayvān üstine

143. **dir:-r**

Gazel 3140

Mısra: 12

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sīneye şol deñlü yakdı bu Muhibbî dāḡlar
Dir gören küh-ı belā kaplanıdır bu dāḡ-ıla

144. **dir:-r**

Gazel 3142

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zerd ruḥumda gören bu kaṭre kaṭre yaşum
Dir jāleler dökilmiş berg-i ḥazān içinde

145. **dir:-r**

Gazel 3152

Mısra: 14

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Rüz-ı maḥşerde diyem Mecnūn'a derd ü ḡuşşamı
Her kişi derd-i dilin dir kandasā yoldaşına

146. **dir:-r**

Gazel 3153

Mısra: 12

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Baḥr-i 'işka iy Muhibbî niceler ḡarḡ oldılar
Görmedüm bir kimse dir idüm anuñ pāyānına

147. **dir:-r**

Gazel 3160

Mısra: 6

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zecr-i hicre öğrenüpdür bu gönül şol ḥadde kim
Dir ki derd olsa bu 'ālem içre dermān olmasa

148. **dir:-r**

Gazel 3212

Mısra: 6

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Çeküp bār-ı ḡama ṭākat getürdüm
Gören dir görmedük biz böyle merdi

149. **dir:-r**

Gazel 3213

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Baḥr-ı dilden zāhir oldukça gören eş'arumı
Dir bu ne dürr-i semīn ü bu ne sırr-ı ma'nevī

150. **dir:-r**

Gazel 3250

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Baḥr-ı dilden zāhir olan kim göre eş'arumı
Dir niçe esrār-ıla var niçe yüz biñ ma'nevī

151. **dir:-r**

Gazel 3294

Mısra: 10

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muhibbî tūr-i yarı sīnem içre
Gören dir ḥoş ne bulmuşdur yirini

152. **dir:-r**

Gazel 3298

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören 'ibretle bunda ḥāne vü ḡū kalmadı

153. **dir:-r**
Gazel 3345
Mısra: 13
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bakup Muhibbî 'ibret alup dir vefası yok
Neler getirdi 'äleme dünyâ benüm gibi

154. **dir:-r**
Gazel 3360
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dir gören küh-ı belâda oldı peyda bir peleng
Hasetiyle sîneme yakdukda miñnet dâgını

155. **dir:-r**
Gazel 3385
Mısra: 6
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ol ser-efrâzum kaçan kim nâz-ıla seyrân ide
Dir görenler işte budur serv-şadlar serveri

156. **dir:-r**
Gazel 3432
Mısra: 5
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bezm-i belâ içinde dil âteşin gören dir
Olmuş fitil-i ğamla dâğ-ı ciğer çerâğı

157. **dir:-r**
Gazel 3432
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Her kim Muhibbî gördi bu şî'r-i süznâki
Dir Hüsrev'e irişmiş andan yakar çerâğı

158. **dir:-r**
Gazel 3434
Mısra: 1
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Âb-ı hayvân dir naşib olsa kim emse ol lebi
Tâ kıyâmet zinde ola nitekim Hızır nebî

159. **dir:-r**
Gazel 3439
Mısra: 3
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Geçen geçdi gelenler de geçer dir
Bugün güş eyle cândan diñle nâyı

160. **dir:-r**
Gazel 3451
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

'Akl-ıla 'ışk sînede sıgmaz Muhibbiyâ
Her biri dir ki anı kabûl eyle ya beni

161. **dir:-r**
Gazel 3453

Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gözlerüm yaşında her kim göre rüy-ı zerdümi
Beñzedür dir suya ğarķ olmuş görüñ nilüferi

162. **dir:-r**
Gazel 3458
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zülfi çininde görenler dir yañağı tábını
Her taraf odlar saçar agzından ejderhâ gibi

163. **dir:-r**
Gazel 3466
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kanımı içmege geldükçe benüm ğamze-i döst
Bu Muhibbî dir aña cân-ıla şıhğâ 'âfî

164. **dir:-r**
Gazel 3481
Mısra: 5
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dir idüm küh-ı belâda çekdügüm bir bir aña
Ol lebi şîrîn şeker-ğüftârı görsem bir dağı

165. **disem:-se, -m**
Gazel 3133
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Disem dil derdini bir bir oturup şahñ-ı gülşende
Derün-ı dilde her ne var açılsa âşikâr olsa

166. **disem:-se, -m**
Gazel 3299
Mısra: 1
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ger hâtä ile disem güneş senüñ rüyüñ gibi
Ol güneñden olsar yüzüm siyeh müyuñ gibi

167. **didüñ:-dü, -ñ**
Gazel 3217
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Evveli 'ışkuñ Muhibbî'ye didüñ cân terkidür
Bir söz-ile döstüm öldürmegil illâ beni

168. **didüñ:-dü, -ñ**
Gazel 3254
Mısra: 3
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Çün muñi' olup "belî" didüñ ezel rüz-ı elest
'Ahdüñe dur terk kılma key sakın peymânuñı

169. **dimiş:-miş**
Gazel 3177
Mısra: 3
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Halkasına Ka'be'nün el uruban Mecnün dimiş
Olmasun Leylâ'dan özge gönlümün endişesi

170. **dimiş:-miş**
Gazel 3183
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Virmeyince cān meta'ın vaşlumı bulmaz dimiş
Bir söz-ile müşkülümü dilber āsān eyledi

171. **dimiş:-miş**
Gazel 3272
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tiz unıtduñ eyā dōst ol 'ahd kanı

172. **dimiş:-miş**
Gazel 3323
Mısra: 12
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Baş u cān terkin uram 'ışk-ıla pervāne gibi
Dimiş idüñ yirine getür olup sözüñ eri

173. **dime:-me**
Gazel 3044
Mısra: 1
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ol yāra yār dime kim yālvāra gelmeye
Dil virme aña sakın el vara gelmeye

174. **dime:-me**
Gazel 3131
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cān virüben hāk-i pāyın ol şehüñ bulam dime
Ev hisābı rāst gelmez degmede bāzārda

175. **dime:-me**
Gazel 3137
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yār kūyına Muḥibbī yañılup cennet dime
Ortalarında tefāvüt var hezārān bāb-ıla

176. **dime:-me**
Gazel 3155
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muḥibbī dime ağıyāra seg-i yār sakın
Ne için beñzedesin dōstumı düşmenüme

177. **dime:-me**
Gazel 3159
Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Her dem seni ok gibi atar yabana yār
Başa çıkam dime sakın ol kaşı yay-ıla

178. **dime:-me**
Gazel 3169
Mısra: 1
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dime nāşih pend idüp cān iste cānān isteme
Gel baña 'ālemde di cānānesüz cān isteme

179. **dime:-me**
Gazel 3210
Mısra: 1
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sakın aldanma cihāna dime yokdur ben gibi
'Ākil iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

180. **dime:-me**
Gazel 3271
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

'İşkuñ yolını iltemedi kimsene başa
Bir kāra sakın beñzedeyim dime bu kārı

181. **dime:-me**
Gazel 3298
Mısra: 6
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Güş kıl iy gonca-fem kūyuñda gönlüm nālesin
Dime bāğumda benüm bülbül-i hoş-gū kalmadı

182. **dime:-me**
Gazel 3344
Mısra: 10
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Āḥir seni bu 'āleme rüsvā-yı 'ām ider
Zinhār Muḥibbī kimseye gel dime rāzuñı

183. **dime:-me**
Gazel 3412
Mısra: 1
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Meh dime yüzi āfitāb oldu
Bakdugumca gözüm pür āb oldu

184. **dime:-me**
Gazel 3418
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bezm-i ğam içre 'āşika eglence yok[dur] dime
Dil nāle kılsa ney gibi egler şadā bizi

185. **dime:-me**
Gazel 3433
Mısra: 3
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bādeye telḥ dime sun berü şirīn içelüm
Yāduña nüş idelüm sun tolusın sağrāḳı

186. **dime:-me**
Gazel 3458
Mısra: 1
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dime yok küy-ı melâmet içre ben rüsvâ gibi
Hey neler var bu cihânda sen dili şeydâ gibi

187. **dime:-me**
Gazel 3461
Mısra: 1
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Mâl u câha ğarra olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzün yire tevâzu' ehli ol dâmen gibi

188. **diyesin:-(y)e, -sin**
Gazel 3197
Mısra: 6
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy bād-ı şabâ ger varasın küy-ı nigâra
Bir bir diyesin eyledüğüm âh-ıla zârî

189. **direm:-r, -em**
Gazel 3165
Mısra: 1
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

El götürüp du'â direm ol serv kâmete
Kimdür ki irmek istemez ola kıyâmete

190. **dimesi:-me, -di**
Gazel 3275
Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Çaddümi ya eyleyüp atdum yine âh okların
Dimedi çarhuñ geçürdüm bu tokuz kalkanını

191. **dimesi:-me, -di**
Gazel 3304
Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kapusunda niçe yıldur hastayam âh eylerem
Dimedi bir kez bu dil dil-ğaste bîmârum gibi

192. **dimesi:-me, -di**
Gazel 3335
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yıllar-durur dimedi hâlün nedür ğarîb
Bekler Muhibbî gerçi ki ol âsitâne[y]i

193. **dirsem:-r, -se, -m**
Gazel 3061
Mısra: 3
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yüzüne n'ola dirsem şâh-ı hâver
Ezelden nür-ıla olmuş şirişte

194. **dirsem:-r, -se, -m**
Gazel 3345

Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zerd oldı yüzüm yanalıdan püte-i ğamda
Dirsem ne 'aceb var midur eyvâ benüm gibi

195. **dirsem:-r, -se, -m**
Gazel 3484
Mısra: 4
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dü 'âlem çün münevverdür yüzünden
Ne tañ dirsem yüzine 'âlem-ârây

196. **dimeyem:-me, -(y)em**
Gazel 3365
Mısra: 2
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yolına bir cân nedür terk idem olsa cân iki
Cân virem bu yolda ammâ dimeyem cânân iki

197. **dirseñ:-r, -se, -ñ**
Gazel 3206
Mısra: 9
Demek, söylemek. II Sormak.

Viren 'ışk içre kimdür cânı dirseñ
Muhibbî derdmend üftâde virdi

198. **dimeyesin:-me, -(y)e, -sin**
Gazel 3263
Mısra: 6
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sakın şerr işleme nefstüne uyma
Ki soñra dimeyesin âh-ıla vây

199. **dirlir:-r, -ler**
Gazel 3070
Mısra: 8
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Leblerün emdükçe meyl eyler bu gönlüm ğabğaba
Sîb hûb olur meze dirlir mey-i nâb üstine

200. **dirlir:-r, -ler**
Gazel 3238
Mısra: 3
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Vişâl-i gencine dirlir olur vîrâneler mahzen
Baña ma'müre olmakdan gönül olmak hârâb evlâ

201. **dirlir:-r, -ler**
Gazel 3272
Mısra: 9
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dâr-ı dünyâya denî dirlir imiş çünki ezel
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denî

202. **dirlir:-r, -ler**
Gazel 3318
Mısra: 7
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dünyāya dirler cîfedür her kim aña basdı ¼adem
Kaldı mülevves tâ ebed ol pâk-dâmân olmadı

203. **dirler:-r, -ler**

Gazel 3318

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dirler Muhibbî şî'rini kuş diline beñzer hemân
Fehm eylemez ma'nâsını her kim Süleymân olmadı

204. **dirler:-r, -ler**

Gazel 3346

Mısra: 7

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gerçi kim düşvârdur cân oynamak dirler velî
Baña cân virmek gelür âsân bir içim mâ gibi

205. **dirler:-r, -ler**

Gazel 3371

Mısra: 5

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cân itmek velî
'Âşıkam sanmañ baña bu müşkil âsân olmadı

206. **dirler:-r, -ler**

Gazel 3371

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muhibbî bunca ğam ardınca dirler gülmenüñ
Ehl-i hâl olan anuñçün şâd u ğandân olmadı

207. **dirler:-r, -ler**

Gazel 3438

Mısra: 6

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bir nefes bu nâleme gülşende âheng itmedi
Gerçi dirler bülbüle âh [u] figânuñ yügrügi

208. **dirler:-r, -ler**

Gazel 3442

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Baña dirler melâmet ihtiyâr it
Olur mı ehl-i 'işkuñ ihtiyârı

209. **diyüp:-(y)üp**

Gazel 3120

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muhibbî'ye vefâ idem diyüp 'ahdın bozar anı
Dirîğâ ol cefâ-pişe meger varmış Karaman'a

210. **diñ:-ñ**

Gazel 3088

Mısra: 8

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cân terkini kim ura irer buseme dirmiş
Biñ cân virelüm cân-ıla diñ aña satarsa

211. **diñ:-ñ**

Gazel 3275

Mısra: 1

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Saklasun her dündan diñ yâra ad u sanını
Görmesün her nâ-sezâ göstermesün evvânını

212. **diyü:-y, -ü**

Gazel 3148

Mısra: 5

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Mezra'-ı dilde mağabbet toğmı sebz olsun diyü
Anı suvarmaga çeşmüm döndi âbuñ 'aynına

213. **diyem:-y, -e, -m**

Gazel 3152

Mısra: 13

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Rüz-ı mağşerde diyem Mecnûn'a derd ü ğuşşamı
Her kişi derd-i dilin dir kandası yoldaşına

214. **diyem:-y, -e, -m**

Gazel 3242

Mısra: 1

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Hîç olur mı ki diyem 'âlemde var cânân iki
Bunı kim diye-bilür var cism içinde cân iki

215. **dir-imişsin:-r, -i, -miş, -sin**

Gazel 3242

Mısra: 9

Duygu ve düşüncelerini sözle anlatmak, söylemek.

Dir-imişsin terk kılmaz bu Muhibbî baş u cân
İmtihân eyle gel evvel soñra kıl bühtân iki

diñbâ:

1. **diñbâyı:-(y)ı**

Gazel 3015

Mısra: 9

Eskiden çok makbul tutulan, genellikle desenli, ağır dokuma ipeklî kumaş.

Dilâ atlâs diñbâyı n'idersin
Saña yitmez mi bir palâs-ı jende

dicle:

1. **dicle'den:-den**

Gazel 3359

Mısra: 9

Dicle nehri.

Gözlerüm yaşı degül eksük Muhibbî Dicle'den
Yaşuma kimdür diyen kim cüy-ı Bağdâd olmadı

diñdâr:

1. **dīdārını**:-i, -n, -ı

Gazel 3480

Mısra: 2

Far. is. Yüz, çehre, sima, güzel yüzün görünmesi.

Nakş kıldum hāne-i dilde kamer ruhsārını
Ola kim bu nev'-ile görem anuñ dīdārını

2. **dīdār**:

Gazel 3204

Mısra: 5

1. Yüz, güzel yüz, çehre. 2. Görünüş, tecellî. 3. tasavvuf. Cenâbihakk'ın müminlere vâdettiği görünüşü, tecellîsi.

Dīdār 'âşıkı olmasa idi benüm gibi
Akar mıydı göz yaşı âb-ı revân dahı

3. **dīdāra**:-a

Gazel 3425

Mısra: 5

Güzel yüz, güzellik.; sevgili. II Allah'ın müminlere vâdettiği görünüşü, tecellîsi.

Niyâz idüp akar sular meger dīdāra 'âşıkdur
Öter şürde olmuşdur seher diñleñ hezārānı

4. **dīdārını**:-(i)n, -ı

Gazel 3341

Mısra: 1

Yüz, güzel yüz, çehre.

Görmesem [ben] 'âlem içre yārumuñ dīdārını
Ser-te-ser âhum kebūd ide der ü dīvārını

5. **dīdāruñı**:-uñ, -ı

Gazel 3329

Mısra: 4

1. Yüz, güzel yüz, çehre. 2. Görünüş, tecellî.

Hîç murādum yok benüm senden temennâ eylemem
Râzıyam tek baña göster sen hemân dīdāruñı

dīde:

1. **dīdelerden**:-ler, -den

Gazel 3170

Mısra: 4

Göz.

Ciger kanyla bagrum hūn eyle
Doludur dīdelerden iki şişe

2. **dīde**:

Gazel 3297

Mısra: 10

Göz. II Vücutta açılan göz göz yara.

Ķāni' olmadı Muhibbî bir göz-ile dilberi
Dāğlardan görmek için dīde peydâ eyledi

3. **dīdelerden**:-ler, -den

Gazel 3365

Mısra: 4

Görme organı, göz, çeşm.

Tartmak ister hāk-i pāyin cevheri cān-ıla dil
Eylemişdür dīdelerden keffe-i mizān iki

4. **dīdemūñ**:-m, -üñ

Gazel 3152

Mısra: 10

Göz.

Hāk-i pāy-i dilberi pāk eyleyüp her dem sular
Āferin şad āferin bu dīdemūñ ferrāşına

5. **dīde**:

Gazel 3189

Mısra: 4

Göz.

Şol kadar dökdūñ yaşıñ ġarġ eyledūñ göz yaşına
Ķıll ü ġışdan yuyuban iy dīde pāk itdūñ beni

6. **dīdelerüm**:-ler, -üm

Gazel 3240

Mısra: 7

Göz.

Su döker 'ārızum üstine benüm dīdelerüm
Ola bu nev'-ile yuyubile rüy-ı siyehi

7. **dīde**:

Gazel 3339

Mısra: 15

Göz.

Dīde rüyum cem' kılmışdur şu deñlü sım ü zer
Pāy-ı yāra eylesem bilmez nisār eksüklüğü

8. **dīde**:

Gazel 3014

Mısra: 2

(Āşığın) gözü.

Nigārā kalmışın derdüñle ġamda
Döker yaş yirine bu dīde dem de

9. **dīde**:

Gazel 3419

Mısra: 1

Görme organı, göz, çeşm.

Ol serv-ı kadde nāġāh bu dīde bakadüşdi
Eşķüm revān gözümünden pāyına akadüşdi

10. **dīde**:

Gazel 3419

Mısra: 14

Görme organı, göz, çeşm.

Göz yaşların Muhibbî dökseñ 'aceb degüldür
Ol serv kadde nāġāh bu dīde bakadüşdi

11. **dīde**:

Gazel 3460

Mısra: 10

Görme organı, göz, çeşm.

Hūblar gerçi Muhibbî 'âlem içre çok velî
Dīde hîç görmüş degül bir böyle şūh-ı dil-keşi

12. **dideden:-den**

Gazel 3107

Mısra: 2

(Aşığı) gözü.

Bu gönlüm itdi hicrân pâre pâre
Akar bu dideden kan pâre pâre

13. **dider:-ler**

Gazel 3341

Mısra: 10

Görme organı, göz.

Naqd-i eşk-ile Muhibbî vaşl-ı yâra irmedi
Diderler cümle düketdi dirhem ü dînârını

14. **diderüm:-ler, -üm**

Gazel 3279

Mısra: 6

Göz.

Zârlık ider döneli gönlüm dölâba âh
Yaşlar döker diderüm de pür âb oldı

15. **diderüm:-ler, -üm**

Gazel 3340

Mısra: 5

Göz.

Harc itmeseydi diderüm naqd işigini
Farz olmasa ger baña hüsnuñ ziyâreti

dide kabagı:

1. **dide kabagı:--i, --n, --da-ında**

Gazel 3113

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz kapağı.

Ğam meclisine hâcet olursa şarâb iy dil
Yokla bulunur lâ-büd bu dide kabagında

dide-i eşk:

1. **dide-i eşk:-üm, -e**

Gazel 3334

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Ten keşîsini dide-i eşküme sımardadım
Elden düşürdüm âh ‘inân-ı sefîne[y]i

dide-i nemgîn:

1. **dide-i nemgîn:--üm, --e**

Gazel 3027

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nemli göz.

Benüm-içün giceler tâ şubha dek giryân olur
Âferin olsun Muhibbî dide-i nemgînüme

diderler:

1. **diderler:-ler**

Gazel 3089

Mısra: 6

Görme organı, çeşm, ayn.

Kim bilürdi ‘ışkıımı ‘âlemde olurdu nihân
Diderler küzekler ü bu sîne dölâb olmasa

dide-pürhün:

1. **dide-pürhünam:-am**

Gazel 3166

Mısra: 2

Kanla dolu göz.

Bir gül-i ra’nâ gamından zâr u mahzûnam yine
Bagrumuñ kanı yiñilmez dide-pürhünam yine

2. **dide-pürhünam:-am**

Gazel 3166

Mısra: 10

Kanla dolu göz.

Ney gibi feryâd iderse bu Muhibbî tañ mıdur
Bir gül-i ra’nâ gamından dide-pürhünam yine

didi ki:

1. **didi ki:**

Gazel 3111

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Dedi ki, ... dedi.

Sıhr idüp didi ki her târımı bir mâr itdüm
Kimse el sunmaya tâ zülf-i perîşânumuza

didi kim:

1. **didi kim:**

Gazel 3111

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Dedi ki.

Didi kim tîğ-ı cefâm-ıla helâk âhîr anı
Eylerem ugramasun ‘âşık olan yanumuza

diger-gün:

1. **diger-gündür:-dur**

Gazel 3032

Mısra: 3

Değişmiş, başkalaşmış; bozuk, perişan.

Hicr elinden döstüm hâlüm dige-gündür benüm
Bu giceyi ben ‘acebdür çıkarırsam yarına

diger-gün ol:-

1. **diger-gün ol:--ma, --da**

Gazel 3123

Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Değişmek, kötüleşerek başka bir şekil almak.

Bir elif kad hasretinden kâmetüm nûn olmada
Ah kim günden güne hâlüm diger-gün olmada

dik:

1. **diküp:-üp**
Gazel 3101
Mısra: 6
Yetiştirmek için bir bitkiyi toprağa yerleştirmek.

Bâgbân ger görse kâdd ü ‘arız u şehlâ gözün
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

dik-:

1. **dikerse:-er, -se**
Gazel 3453
Mısra: 6
Bir şeyi dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek.

La‘lûn olmuş cân u dil meyhânesi iy muğbeçe
Yiridür zülfûn nişân-ıçun dikerse çenberi

diken:

1. **diken:**
Gazel 3349
Mısra: 12
Bazı bitkilerde bulunan ucu sivri, sert, batıcı çıkıntı, hâr.

Kalursa dâmen-i dilber ne tañ ağıyâr destinde
Gülün hîç görmedün mi sen etegini diken kesdi

dikkat it-:

1. **dikkat it-:-dî, -m**
Gazel 3251
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
1. Düşüncelerini bir nokta üzerinde toplamak, bir şeyin üzerinde itinâ ile durmak. 2. Bir husus gözüne çarpıp ilgisini çekmek, bir şeyi farkedip görmek.

Dikkat itdüm teng görindî gıncadan yârûn lebi
Stbe teşbîh eylemişlerdür görenler gâbgabı

dil:

1. **dil:**
Gazel 3003
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Şikest eyler irak ol iy dil andan
Ki sensin şîşe ol bir seng-i hâra

2. **dil:**
Gazel 3006

Mısra: 1
Gönül, yürek.

Ġam şebinde dil seni giryân ide
Şubh olunca nâle vü feryâd ide

3. **dil:**
Gazel 3007
Mısra: 3
Gönül, yürek.

Alsa cânüm kâşkî olsa bu dil ğamdan hâlâş
Niçeye dek böyle mahrûm olam anuñ rüyına

4. **dil:**
Gazel 3007
Mısra: 7
Gönül, yürek.

İy şabâ büym getir tâ mürde dil bulsun hayât
Ger şeherden irişürseñ sünbül-i gül-büyına

5. **dil:**
Gazel 3008
Mısra: 6
Gönül, yürek.

Ya kaşlarıñla çeşmün ğamz okların ataldan
Sinem delindi yir yir dil kaldı kan içinde

6. **dilde:-de**
Gazel 3008
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Tañ mı bulnsa mihrün bu dilde cân içinde
Zirâ ki genç bulunur ekser vîrân içinde

7. **dilde:-de**
Gazel 3016
Mısra: 7
Gönül, yürek.

Gülde kadîmi dilde ğamı cân u ciger riş
Âşüfte vü dildâde giriftâra benefşe

8. **dilüm:-üm**
Gazel 3017
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Ne şabrum kaldı ne ‘aqlum ne dilüm kaldı güftâra
Ġarîb-isem n’ola şâhum benüm de vardur Allâh’um

9. **dil:**
Gazel 3023
Mısra: 9
Gönül, yürek.

Zulmet-i ğamda yine kaldı Sikender gibi dil
İy Muhibbî çâre ne uymaduñ evvel sözüme

10. **dil:**
Gazel 3033
Mısra: 1
Gönül, yürek.

İy dil ser-i zülfinden anuñ key hâzer eyle
Varmaga dilerseñ yanına terk-i ser eyle

11. **dil:**
Gazel 3033
Mısra: 7
Gönül, yürek.

İy dil ayagı topragına ger elüñ irse
İzzetle alup yüzüne sür tâc-ı ser eyle

12. **dil:**
Gazel 3033
Mısra: 14
Gönül, yürek.

Çün 'ahdine durmadı nigârum n'ideyim âh
İy dil gele bir katlana hicre sefer eyle

13. **dil:**
Gazel 3036
Mısra: 2
Gönül, yürek.

Bir perî-peyker gamından zâr u giryânsın yine
Kâkül-i dilber gibi iy dil perîşânsın yine

14. **dil:**
Gazel 3038
Mısra: 4
Gönül, yürek.

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nâz-ıla
Ciger kanın gözümde dil saçar âheste âheste

15. **dilden:-den**
Gazel 3038
Mısra: 2
Gönül, yürek.

Şabâ küy-ı dilârâdan geçer âheste âheste
Anuñçün güşşayı dilden açar âheste âheste

16. **dil:**
Gazel 3042
Mısra: 7
Gönül, yürek.

Koñ efgân eylesün dil bezm-i gamda
Bunuñ tek bülbül olmaz degme yirde

17. **dil:**
Gazel 3043
Mısra: 4
Gönül, yürek.

Gözüm yaşına nisbet katre deryâ
Düşelden dil bu hicrân illerine

18. **dil:**
Gazel 3043
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Yine dil la'l-i nâbuñ hasretinden
Heves itdi Bedağşân illerine

19. **dil:**
Gazel 3045
Mısra: 4
Gönül, yürek.

Dem dem dökilen göz yaşu bil hün-ı cigerdür
Dil zevrakı garğ oldu şehâ ol dem içinde

20. **dil:**
Gazel 3046
Mısra: 3
Gönül, yürek.

Dil perîşân hâl-idi dağı perîşân eyledi
Çün girihler saldı ol zülf-i perîşân üstine

21. **dil:**
Gazel 3047
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Yidügi derd ü belâ vü zecr ü miñnedür bu dil
Geçinür gam mañbahında dürlü dürlü aş-ıla

22. **dilem:-em**
Gazel 3051
Mısra: 12
Gönül, yürek.

Bişnev ahvâlin Muhibbî saña taqrîr kılsun
Ki dilem sühte çün zâniş-i sevdâ lâle

23. **dili:-i**
Gazel 3053
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Va'de-i vuşlat ümîziyle dili şâd eyleme
Râziyam cevır [ü] cefâ kıl tek beni yâd eyleme

24. **dil:**
Gazel 3054
Mısra: 2
Gönül, yürek.

Zâhid senüñ tek uymazam efsâneden efsâneye
Dil buldı çün mañlûbını yiltme beni bîgâneye

25. **dilden:**
Gazel 3056
Mısra: 2
Gönül, yürek.

Mâh-rûlar vaşfına çün müşterî oldum yine
Harc idüp cân nağdini dilden berî oldum yine

26. **dil:**
Gazel 3059
Mısra: 7
Gönül, yürek.

Yaşum deryâya dil şahrâya düşdi
Ararsın dil-rübâyı bañr ü berde

27. **dilde:-de**

Gazel 3062

Mısra: 4

Gönül, yürek.

Gider mi başdan sevdâ-yı zülfün
Hevâ tohm[i] olaldan dilde küşte

28. **dil:**

Gazel 3067

Mısra: 3

Gönül, yürek.

Tır-i müjgânuña karşı dil yine göğsin gerer
Her ki 'âşıkdur ezel dirler ki ol bî-bâk ola

29. **dil:**

Gazel 3071

Mısra: 5

Gönül, yürek.

Girüp dil püte-i hicre yanaldan gönli pâk oldu
Ki zîrâ hâliš olmaz zer kaçan kim girmeye kâla

30. **dil:**

Gazel 3073

Mısra: 1

Gönül, yürek.

Gül mevsiminde iy dil ol gül'izârı gözle
Bülbül gibi hemîşe sen âh u zârı gözle

31. **dil:**

Gazel 3075

Mısra: 4

Gönül, yürek.

Gider 'aqlum zülfini depretdüğince bād-ı şübh
Beñzedür dil cilvesini gülşenün tãvusına

32. **dil:**

Gazel 3076

Mısra: 1

Gönül, yürek.

Dil dutdı vañan zülf-i girih-gır arasında
Dîvâneye hoşdur dura zencîr arasında

33. **dil:**

Gazel 3077

Mısra: 1

Gönül, yürek.

Tolaşdı yine dil saçınuñ silsilesine
Başındaki sevdâ komaz iltür anı sine

34. **dil:**

Gazel 3077

Mısra: 11

Gönül, yürek.

Hişm eyler ise gam yime iy dil yine oñşar
Efendî olan kakır u oñşar kölesine

35. **dili:-i**

Gazel 3078

Mısra: 3

Gönül, yürek.

Zülfine dolaşan dili kor çâh-ı zenahta
Kalur ebed ol bend-ile zindân arasında

36. **dil:**

Gazel 3087

Mısra: 7

Gönül, yürek.

Hâk-i miñnetle cefâ sengiyle dil vîrânesin
Ola kim ma'mûr ide mi'mâr sevdüm tâzece

37. **dil:**

Gazel 3089

Mısra: 1

Gönül, yürek.

Jeng-i gamda dil kalurdı ger mey-i nâb olmasa
Kim görürdi gün yüzün mihr-i cihân-tâb olmasa

38. **dil:**

Gazel 3101

Mısra: 1

Gönül, yürek.

Hâşa lillâh kim cefâña dil tañammül itmeye
Cân taleb kılsañ vire bir dem te'emmül itmeye

39. **dil:**

Gazel 3101

Mısra: 7

Gönül, yürek.

Bâr-ı gam taglarcadur dil aña tãkat gösterür
Zerresin ger taga ursalar tañammül itmeye

40. **diller:-ler**

Gazel 3102

Mısra: 4

Gönül, yürek.

Eyleyelden gözlerüm yaşını küyuñda sebîl
Teşne diller rağbet itmez oldı âb-ı Ka'be'ye

41. **dil:**

Gazel 3106

Mısra: 9

Gönül, yürek.

Derdâ ki Muhib 'âr-ıla dil pãralanupdur
Bir kimsene yok 'ârı çeke âh benümle

42. **dilden:-den**

Gazel 3106

Mısra: 4

Gönül, yürek.

Gökler yüzine itse 'urüc ejder-i âhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle

43. **dil:**

Gazel 3113

Mısra: 7

Gönül, yürek.

Ġam meclisine ħacet olursa ŧarāb iy dil
Yokla bulunur lā-būd bu dīde kabagında

44. **dil:**
Gazel 3114
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Naġd-i cānı yine dil aldı bugün ayasına
Sen ŧehūn tā ki nisār ide hemīn pāyesine

45. **dil:**
Gazel 3114
Mısra: 9
Gönül, yürek.

Dil Muġibbī gözümün yaŧı için nāle kıılır
ŧır umup zārī kıılır tıfl gibi dāyesine

46. **dili:-i**
Gazel 3126
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Oldı benŧe ħātırı mey maġzūn dili ŧikest
Bir dem muŧāhib olmadı sen saġı sūnbüle

47. **dil:**
Gazel 3128
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Ol perīnūn dil perīŧān eylemek ŧānındadır
Anuñ-ıçun meyl ider zūlf-i perīŧān oynına

48. **diller:-ler**
Gazel 3130
Mısra: 4
Gönül, yürek.

Kaŧları yayın kurup almıŧ ele müjgān okın
Diller almaga olur Hindū-yı zūlfi cevŧene

49. **dil:**
Gazel 3141
Mısra: 13
Gönül, yürek.

Kaldı dil deŧ-i belā içre çü Mecnūn ŧıfat
ŧimdiden girü Muġibbī gamı sen zād eyle

50. **dilümi:--üm, --i**
Gazel 3141
Mısra: 12
Gönül, yürek.

Yā Rab ayırma benüm dāmen-i ‘ıŧkından elüm
Rūz-ı maġaŧerde anuñla dilümi ŧād eyle

51. **dil:**
Gazel 3146
Mısra: 3
Gönül, yürek.

Niçe kan yutmaya dil göz göre karŧımda benüm
Ķadeġ agzından öpe kuça kemer döne döne

52. **dil:**
Gazel 3146
Mısra: 9
Gönül, yürek.

Tolaŧup kāküline dil diler irmek lebine
Resen-i zūlf-ile dil ya‘nī çıkar döne döne

53. **dil:**
Gazel 3146
Mısra: 10
Gönül, yürek.

Tolaŧup kāküline dil diler irmek lebine
Resen-i zūlf-ile dil ya‘nī çıkar döne döne

54. **dil:**
Gazel 3151
Mısra: 8
Gönül, yürek.

Vād-i hicrān ŧebinde bir kara gündür geçer
Olırsardur ħasta dil āġir bu āh u zār ile

55. **dil:**
Gazel 3152
Mısra: 5
Gönül, yürek.

ŧöyle ħayrān oldı dil görđi ħayāl-i dilberi
Tā kıyāmet gelmeyiser ‘aġlı ayruk başına

56. **dil:**
Gazel 3158
Mısra: 1
Gönül, yürek.

İy dil geçür ‘ömrünü her dem ŧafā-y-ıla
Meġtāba karŧı ‘ıyŧ idegör çeng ü nāy-ıla

57. **dil:**
Gazel 3161
Mısra: 7
Gönül, yürek.

Dil dilerdi cān virüp bugün lebūn bāzār ide
Kaldı iŧüm vā dirīgā yār ile çün yarına

58. **dil:**
Gazel 3162
Mısra: 7
Gönül, yürek.

Baglanalı zūlfüñün zencirine divāne dil
Kendüzün fark eylemez degül ki sol u sağına

59. **dil:**
Gazel 3165
Mısra: 7
Gönül, yürek.

İy dil mecāzī ‘ıŧka gönül virmeden sakın
İriŧdürür kiŧi ezel āġir nedāmete

60. **dil:**

Gazel 3175

Mısra: 9

Gönül, yürek.

Belâ şahrâsına iy dil yiter saña revân olsañ
Gözün yaşını su eyle gam u derd-ile kıl zâdı

61. **dil:**

Gazel 3179

Mısra: 5

Gönül, yürek.

'İşk dâğın niçe pinhân eylesün dil sînede
Dest-i hayret birle çün çâk-i girîbân eyledi

62. **dil:**

Gazel 3181

Mısra: 3

Gönül, yürek.

Egerçi dil tabîbisin veli bî-rahmsın gâyet
Kapuñda hastayam yıllar gözetmezsin o bîmârı

63. **dil:**

Gazel 3183

Mısra: 3

Gönül, yürek.

'İşkın izhâr itdi dil gösterdi sînem dâğın
Şevk-ile sermest olup çâk-i girîbân eyledi

64. **dil:**

Gazel 3184

Mısra: 4

Gönül, yürek.

Hey niçe 'ayyârdur gözden ogurlar setrümü
Gitdi dil elden görelden turra-i tarârıñı

65. **dil:**

Gazel 3185

Mısra: 7

Gönül, yürek.

Şu'le-i âh-ıla iy dil sırrımı fâş eyledün
Odlara yan göreyim bu âh-ı süzânum gibi

66. **dil:**

Gazel 3187

Mısra: 6

Gönül, yürek.

Cevâb aldı meger şîrîn lebûñden
Bu dil Ferhâd-veş taglara düşdi

67. **dilümden:** -üm, -den

Gazel 3187

Mısra: 8

Gönül, yürek.

Şu deñlü pâre pâre oldı bagrum
Dilümden âh-ıla her pâre düşdi

68. **dilde:** -de

Gazel 3192

Mısra: 4

Gönül, yürek.

Depemden mi çıkardı dūd-ı âhum
Eger yanmasa dilde 'ışk nârı

69. **dilden:** -den

Gazel 3193

Mısra: 1

Gönül, yürek.

N'ola dilden berî olsam görüp ruhsâr-ı cânâñı
Yakar pervâne bâl ü per göre şem'-i şebistânı

70. **dil:**

Gazel 3197

Mısra: 7

Gönül, yürek.

Yaş dökme gözüm eyleme iy dil güle nâle
Ol seng-dile itmedi bir zerrece kârı

71. **dil:**

Gazel 3201

Mısra: 10

Gönül, yürek.

Germ olsa gözümün yaşı itme Muhibbî 'ayb
'İşk âteşiyle çünki bu dil külhenüm gibi

72. **dil:**

Gazel 3202

Mısra: 5

Gönül, yürek.

Dem-be-dem yükselklere saldum bu dil şahbâzını
Ol hümâ-pervâzı aldurdum yine turna gibi

73. **dil:**

Gazel 3204

Mısra: 1

Gönül, yürek.

'İşk âteşiyle yandı bu dil bil ki cân dañı
'İşka düşeli çarñ urur âsümân dañı

74. **dil:**

Gazel 3208

Mısra: 1

Gönül, yürek.

Cân-ıla bu dil oldı giriftâr 'âşıkı
Mecnün-ı dehr gibi olup zâr 'âşıkı

75. **dil:**

Gazel 3208

Mısra: 8

Gönül, yürek.

Vîrâne kıldı cismüm egerçi belâ-yı hier
Dil genc-hânesi tolu esrâr 'âşıkı

76. **dil:**

Gazel 3212

Mısra: 8

Gönül, yürek.

İçerem hicr ara çeşmüm şarâbın
Yirem gam gâmdan özge dil ne hordî

77. **dilini:-in, -i**
Gazel 3215
Mısra: 7
Gönül, yürek.

Evvel dilini soñra alur cânını komaz
Her kim nigâh eyleye nâgâh ol dil-keşi

78. **dil:**
Gazel 3218
Mısra: 9
Gönül, yürek.

Ķanâ‘at güşesin iy dil yürî var âşiyân eyle
İşidüp göndere şeh-per saña tâ Ķâf‘uñ ‘Anķası

79. **dil:**
Gazel 3221
Mısra: 8
Gönül, yürek.

Tolaşaldan zülfine cân u gönül olmaz Ķalâş
Ne belâya saklar iy dil ol Ķad ü bâlâsını

80. **dilüm:-üm**
Gazel 3223
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Pâre pâre eyledi gerçi dilüm tîg-ı cefâ
Lîk meh-rûlar elinde kaldı her bir pâresi

81. **dil:**
Gazel 3228
Mısra: 6
Gönül, yürek.

Ķâyinâtı seyr iderdüñ ser-te-ser Ķurşîd-veş
Cür‘adân-ı ‘ışķdan iy dil yiseñ esrârımı

82. **dil:**
Gazel 3232
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Dil gamzesi tîgına gerden sunar müdâm
‘İşķ ehlinüñ görmedi kimse cazâsını

83. **dil:**
Gazel 3237
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Dil itdi yine bir güzele mübtelâ beni
RâĶat yüzini görmeyiser âh u vâ beni

84. **dil:**
Gazel 3238
Mısra: 2
Gönül, yürek.

Yine bu meclis-i gamda gözüüm yaşı şarâb evlâ
O bezme inleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ

85. **dil:**
Gazel 3241
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Lezzet-i dünyâya dil aldanmadı hem çün meges
Eyledüm küh-ı Ķanâ‘at içre câ ‘Anķa gibi

86. **dil:**
Gazel 3245
Mısra: 6
Gönül, yürek.

Her ne deñlü gelse gam aksa belâ cûlar gibi
Eyle sen iy dil taĶammül baĶr-ı ‘ummân ol yürî

87. **dil:**
Gazel 3245
Mısra: 7
Gönül, yürek.

Ķamzeler Ķançer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öñdin var anuñ kûyında Ķurbân ol yürî

88. **dil:**
Gazel 3258
Mısra: 3
Gönül, yürek.

Eltünde câm-ı rindâne içüp mey gibi dil şâf ol
Çeküben lâle-veş nüş it daĶı bagruña yak dâĶı

89. **dil:**
Gazel 3259
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Leylî zülfüñ göreli oldu bu dil dîvâneĶi
Oldı senüñle âşinâ ammâ baña bîĶâneĶi

90. **dil:**
Gazel 3260
Mısra: 3
Gönül, yürek.

Uyardum ‘ışķ Ķandîlin aña bu dil fitîl itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yaĶı

91. **dilden:**
Gazel 3261
Mısra: 2
Gönül, yürek.

Câme-i zer-baft ile ger cilve kalsa ol perî
Kim göre âşifte vü Ķayrân ola dilden berî

92. **dilden:-den**
Gazel 3266
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Gidüp ol mâh baña dilden hezârân şad heves kaldı
Ķam-ı hicr-ile cân tenden gidiser bir nefes kaldı

93. **dil:**

Gazel 3267

Mısra: 2

Gönül, yürek.

Hälümi görüp itmedi dilber terahhümi
Günden güne ziyâde ider dil tazallümi

94. **dil:**

Gazel 3267

Mısra: 4

Gönül, yürek.

Gülşen içinde ruhlarını yâd idüp yine
Dil bülbülü şubha dek itdi terennümi

95. **dilde:-de**

Gazel 3268

Mısra: 11

Gönül, yürek.

Yâr firâr itdi dirîgâ kalmadı dilde qarâr
‘Âlemi garğa vire ol bî-qarârûn giryesi

96. **dil:**

Gazel 3271

Mısra: 11

Gönül, yürek.

İy dil vefâ büyünü umma bu cihândan
Zîrâ ki bu bir kimseye hiç itmedi yan

97. **dil:**

Gazel 3276

Mısra: 4

Gönül, yürek.

Gül gibi gel hâr-ıla her demde itme bâziçe
Bülbül-i nâlânûnam arturma iy dil nâlümü

98. **dil:**

Gazel 3279

Mısra: 2

Gönül, yürek.

Şad-bâr yiter ‘işve vü nâz u ‘itâb oldı
İy türk-i mest cân-ıla bu dil hârâb oldı

99. **dilde:-de**

Gazel 3279

Mısra: 8

Gönül, yürek.

Ğam meclisinde içeli çeşmüm şarâbını
Sinemi alma sancılı dilde kebâb oldı

100. **dil:**

Gazel 3282

Mısra: 8

Gönül, yürek.

Gördi müşğîn-i selâsil zülf-ile kâküllerin
Boynuma zencîr ola dil diyü sevda eyledi

101. **dil:**

Gazel 3283

Mısra: 6

Gönül, yürek.

Leb hamûş lîk hayâl ile tolu câ bu gönül
Dil senûn-ile vü sen dille idersin suhêni

102. **dil:**

Gazel 3283

Mısra: 8

Gönül, yürek.

Hünüm içdügün yiter gel eyleme zâr beni
Bâde nûş itdün revâ mı dil [ü] yâ mey-şikeni

103. **dilde:-le**

Gazel 3283

Mısra: 6

Gönül, yürek.

Leb hamûş lîk hayâl ile tolu câ bu gönül
Dil senûn-ile vü sen dille idersin suhêni

104. **dilde:-de**

Gazel 3285

Mısra: 10

Gönül, yürek.

DuĞânüm çıksa başumdan MuĞibbî
‘Aceb mi yakmışamdur dilde nârı

105. **dil:**

Gazel 3286

Mısra: 3

Gönül, yürek.

Çeşmün elinde tîğ-ı tîz andan bu dil itmez güriş
Zülfünle eyler bâzîçe görmez misin canbâzuñı

106. **dil:**

Gazel 3286

Mısra: 5

Gönül, yürek.

Cân câna gelmiş cân-ıla dil karşuña itse niyâz
Dutarsın istiĞnâ yüzün hem arturursın nâzuñı

107. **dil:**

Gazel 3287

Mısra: 9

Gönül, yürek.

MuĞibbî dil nişân eyle yine şahrâ-yı sîneñde
Eline tîr-ile almış nigârüm ya gibi kaşı

108. **dilde:-de**

Gazel 3288

Mısra: 2

Gönül, yürek.

Dün gece çeşmüm benüm bî-h’âb u necb bî-dâr idi
Münisüm tâ şubha dek dilde hayâl-i yâr idi

109. **dil:**

Gazel 3290

Mısra: 4

Gönül, yürek.

Mescid-i hüsnünde cānā göreli ebrūlaruñ
Secde itdi dil baş kaldurmadı mihrābuñı

110. **dilden:-den**
Gazel 3294
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Çıkar dilden yine söz gevherini
Bilen kıdrin bilür söz cevherini

111. **dil:**
Gazel 3295
Mısra: 2
Gönül, yürek.

Baña kıdri haddi besdür n'iderem serv-i gülzārı
Ko kılsun çün ruñı güldür bu dil bülbül gibi zārı

112. **dil:**
Gazel 3296
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Niçe yıldur çeker dil iştiyākı
Bulam diyü gezer Şām u 'Irāk'ı

113. **dil:**
Gazel 3301
Mısra: 2
Gönül, yürek.

Çıkup şeb-gün libās ile o meh bir şeb birün oldı
Görüp ol şekl-i 'ayyārı hemān bu dil cünün oldı

114. **dil:**
Gazel 3301
Mısra: 8
Gönül, yürek.

Cefālar idesin cāna şikāyet itmeyem senden
Kābülüm her ne gönderseñ dimem bu dil zebün oldı

115. **dil:**
Gazel 3304
Mısra: 8
Gönül, yürek.

Kapusında niçe yıldur hastayam āh eylerem
Dimedi bir kez bu dil dil-ħaste bīmārum gibi

116. **dil:**
Gazel 3309
Mısra: 4
Gönül, yürek.

Dökerem karşuña göz yaşlarımı
Yakup dil şem'-veş zinde-dārı

117. **dil:**
Gazel 3316
Mısra: 7
Gönül, yürek.

Dilerseñ gene vaşlını ħarābāt ehl[i] ol iy dil
Bulınmaz yüz biñ ararsañ anı vīrāneden ħayrı

118. **dil:**
Gazel 3317
Mısra: 7
Gönül, yürek.

Tiğ-i ħamzeñ görse bu dil baş açup karşı varur
'İşk erinün olmaz hiç nesneden endişesi

119. **dil:**
Gazel 3318
Mısra: 6
Gönül, yürek.

Gāhī cefā gāhī sitem gāhī belā geh derd ü ħam
Eksük degül miñnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

120. **dil:**
Gazel 3320
Mısra: 10
Gönül, yürek.

İy Muħibbī çün şeb-i hicrān saña oldı mekān
Sen dañı yak āteş-i 'ışk-ıla dil fānūsunuñı

121. **dilden:-den**
Gazel 3320
Mısra: 4
Gönül, yürek.

Şāfi mey iç şūfiyā eyle gel āyineñi pāk
Gidere dilden ħurūr u kibr-i Keykāvūsunuñı

122. **dilde:-de**
Gazel 3322
Mısra: 5
Gönül, yürek.

'İşk āteşi dilde yakup başumdan āhı
'Aceb midür çıkarsam itdün aña nigāhı

123. **dil:**
Gazel 3323
Mısra: 4
Gönül, yürek.

Konsa dil tekyesine derd ü belā ile elem
Gözümüñ yaşımı mey dil kıla biryān cigeri

124. **dilden:-den**
Gazel 3323
Mısra: 10
Gönül, yürek.

Ca'd-ı zülfine anuñ yañılıp 'anber diyeli
Niçe yıldur ki dañı ħitmedi dilden kederi

125. **dil:**
Gazel 3324
Mısra: 9
Gönül, yürek.

Dil ister ki ola zülfüne ber-dār
Muħibbī [sen] kābül it gel bu ra'yı

126. **dil:-i**

Gazel 3326

Mısra: 7

Gönül, yürek.

Bî-ihtiyâr bu dili kendüye yâr çeker
Yokdur cihânda bir aña beñzeye dil-keşi

127. **dil:**

Gazel 3327

Mısra: 6

Gönül, yürek.

Gülşen-i hüsn üzre zülfin ‘anber-eşân eylemiş
Gel temâşâ eyle iy dil cilve-i tãvüsını

128. **dil:**

Gazel 3329

Mısra: 1

Gönül, yürek.

Ġâyibâne ‘âşıkam ara gel iy dil yârũñı
Ola ki müyesser bulasın dildârũñı

129. **dil:**

Gazel 3330

Mısra: 3

Gönül, yürek.

İy dil eyle gel hâzer küfr-i zülfinden anuñ
Dakmaya cân gerdenine rişte-i zünnârını

130. **dilden:-den**

Gazel 3334

Mısra: 9

Gönül, yürek.

Dilden çıkar tâze ma‘ânî cevâhirin
Vardur Muhibbî yir yir ara hâzîne[y]i

131. **dil:**

Gazel 3339

Mısra: 9

Gönül, yürek.

Añuban eksüklügũñ iy dil şikâyet eyleme
Ehl-i dil dâyim arar leyl ü nehâr eksüklüğü

132. **dil:**

Gazel 3340

Mısra: 8

Gönül, yürek.

Hicrũñ şebinde gördi ki hîç şubha çâre yok
Nâ-çâr olup dil didi olam nihâyeti

133. **dilde:-de**

Gazel 3340

Mısra: 2

Gönül, yürek.

Dem dem eger cevri ide baña ol âfeti
Her bir nefesde artura bu dilde râhatı

134. **dilde:-de**

Gazel 3340

Mısra: 12

Gönül, yürek.

Şîrâne gözũñ her kaçan cânâ kaçdı ide
Kalur mı ‘aceb kimsenenũñ dilde tãkati

135. **dil:**

Gazel 3342

Mısra: 14

Gönül, yürek.

Hũn-ı çeşmiyle Muhibbî yâra kâğıd yazıcak
Didi bu hıdmete dil eylegil irsâl beni

136. **dil:**

Gazel 3347

Mısra: 2

Gönül, yürek.

Cân ider şem‘-i ruhuñ şevkıne pervâneligi
Dil kılur görse ser-i zülfũñi divâneligi

137. **dil:**

Gazel 3352

Mısra: 4

Gönül, yürek.

Ġayrılar kaçdı gel eyleme iy kaşı kemân
Ġamze oklarına ben eylemişem dil hedefi

138. **dil:**

Gazel 3352

Mısra: 7

Gönül, yürek.

Dür-i eşki bulasın pârâla gel dil şadefin
Dür kaçan hâşıl olur ger sımayalar şadefi

139. **dilde:-de**

Gazel 3352

Mısra: 5

Gönül, yürek.

Dehenũñ rãzını bu dilde nihân itmiş idüm
Güldũñ iy dõst ‘ayân oldı baña sırr-ı hãfı

140. **dil:**

Gazel 3354

Mısra: 6

Gönül, yürek.

İy dil tabîbi derdüme bir çâre eyle gel
Günden güne artma[da]dur dil şakâmeti

141. **dil:**

Gazel 3354

Mısra: 7

Gönül, yürek.

İy dil mecâz-ı ‘ışka gönül virmeden sakın
Soñra yanũnda zâhir olur çün nedâmeti

142. **dil:**

Gazel 3356

Mısra: 6

Gönül, yürek.

Çeşm-i cellâdı ele almış kemend-i zülfini
Asmaga dil düzdini dutar elü baglu gibi

143. **dil:**
Gazel 3358
Mısra: 4
Gönül, yürek.

Eger Leylî degülse ol neden ben aña Mecnûnam
V'eger Şîrîn olmasa bu dil olmazdı Ferhâd'ı

144. **dilden:-den**
Gazel 3364
Mısra: 7
Gönül, yürek.

'Akl şâhı gitdi dilden geleli sulţân-ı 'ışk
Olmamışdur bir şehirde ola şehir-i yâr iki

145. **dil:**
Gazel 3365
Mısra: 3
Gönül, yürek.

Tartmak ister hâk-i pâyin cevheri cân-ıla dil
Eylemişdür didelerden keffe-i mizân iki

146. **dil:**
Gazel 3369
Mısra: 10
Gönül, yürek.

Terk iderse ser-i küyını Muhibbî vire cân
Ne 'aceb derde bu dil kıldı giriftâr beni

147. **dil:**
Gazel 3376
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Vefâ gelmez güzellerden gel iy dil aña yiltenme
Cefâ vü cevri-ile meşhûr olupdur çün anuñ adı

148. **dil:**
Gazel 3376
Mısra: 8
Gönül, yürek.

Vücûduñ şehrinin dilber harâb olduğımı ister
'İmâret eyle [sen] iy dil yıkılsun cümle bünyâdı

149. **dil:**
Gazel 3377
Mısra: 4
Gönül, yürek.

Düşeliden derd-i 'ışka gâmdan özge bulmadum
Gice gündüz ayru olmaz cân-ıla dil mahremi

150. **dil:**
Gazel 3379
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Var mıdur yok mı miyânuñ bilmedi bî-çäre dil
Bezm-i gâmda rüz u şeb uşbu hayâl egler beni

151. **dil:**
Gazel 3380
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Yine bî-çäre dil âväre düşdi
Belâ aruları başma üşdi

152. **dil:**
Gazel 3381
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Zârîlık itse ney gibi dil tañ mı şübha dek
Tanbûr gibi burdı zamâne kulagını

153. **dil:**
Gazel 3381
Mısra: 9
Gönül, yürek.

Zülfi şebinde dil düşeli vâdî-yi gâma
Yakdum zamânda yine Mecnûn çerâgını

154. **dil:**
Gazel 3391
Mısra: 2
Gönül, yürek.

İtmedi yâr bu ben miskîne hiç yârlığı
Gerçi harc eyledi dil yolına hep varlığı

155. **dil:**
Gazel 3395
Mısra: 9
Gönül, yürek.

Kaşî mihrâbına karşı durur bu dil kıyâm üzre
Mağabbet dest-i râhında bulunmaz bir giyâh egri

156. **dil:**
Gazel 3405
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Uyhuya vardukda dil cennetde gördi yirini
Bir mu'abbir küy-ı yâr eyle didi ta'bîrini

157. **dil:**
Gazel 3407
Mısra: 2
Gönül, yürek.

Sâkiyâ nüş idelüm sun câmi bayram irtesi
Tâ bula âväre dil ârâmı bayram irtesi

158. **dil:**
Gazel 3416
Mısra: 3
Gönül, yürek.

Yine cân naqdini virmek muqarrerdür saña iy dil
Ki zirâ bâcsuz hergiz geçilmez 'ışk dervendi

159. **dil:**

Gazel 3418

Mısra: 8

Gönül, yürek.

Bezm-i gam içre ‘âşıkla eglence yok[dur] dime
Dil nâle kılsa ney gibi egler şadâ bizi

160. **dil:**

Gazel 3419

Mısra: 15

Gönül, yürek.

Bir loğma ile iy dil bir güşe ihtiyâr it
Görmez misin ki ‘âlem halkı nifâka düşdi

161. **dil:**

Gazel 3423

Mısra: 3

Gönül, yürek.

İstemez biri kulı sındugımı dil kâkülünün
Niçe kez gerçi diyem turrâ-i tarrâr sıdı

162. **dil:**

Gazel 3426

Mısra: 3

Gönül, yürek.

Mihrâb kaşı tākına dil secde iderken
Çeşmini görüp didi ki serhoşdur imâmı

163. **dil:**

Gazel 3427

Mısra: 8

Gönül, yürek.

Cefâ sengiyle miñnet toprağından
Mağabbet hânesin dil muhkem itdi

164. **dil:**

Gazel 3429

Mısra: 7

Gönül, yürek.

Dil kaçdı görüp gamzelerin zülfine düşdi
Görün eceli yolu varup dâra tayandı

165. **dil:**

Gazel 3430

Mısra: 7

Gönül, yürek.

Âteş-i ‘ışkıyla yanar olup aña dil fitil
Bezm-i gamda şem‘-veş süz u güdâzum var-ıdı

166. **dil:**

Gazel 3435

Mısra: 7

Gönül, yürek.

Yürür âzâde dil kılmazken ârâm
Sevüp bir serv dil ârâma düşdi

167. **dil:**

Gazel 3435

Mısra: 8

Gönül, yürek.

Yürür âzâde dil kılmazken ârâm
Sevüp bir serv dil ârâma düşdi

168. **dil:**

Gazel 3436

Mısra: 4

Gönül, yürek.

Yoldan çıkararı âdemi hüblar selâmıdur
İy dil selâma bakma dilerseñ selâmeti

169. **dil:**

Gazel 3441

Mısra: 1

Gönül, yürek.

‘İşk âteşiyle dil eridüp bagrı yağını
Gam tekyesinün eyledi rüşen çerâğını

170. **dilün:-üñ**

Gazel 3442

Mısra: 2

Gönül, yürek.

Dirîğâ görmeyelden rüy-ı yârı
Dilün kalmadı hiç şabr u qarârı

171. **diller:-ler**

Gazel 3444

Mısra: 7

Gönül, yürek.

Zülfünün ağını kurmuş yine diller şaydına
Hâller yir yir görünür san içinde dânesi

172. **dil:**

Gazel 3452

Mısra: 8

Gönül, yürek.

Merhem-i vaşluñ eger irmeye bu hastaya âh
Rüz-ı maşşerde dağı bulına dil pârecügi

173. **dilün:-üñ**

Gazel 3452

Mısra: 2

Gönül, yürek.

‘Arz-ı hüsn eyle hicâb eyleme cân pârecügi
Zahmumuñ merhemi bî-çâre dilün çârecügi

174. **dilden:-den**

Gazel 3457

Mısra: 9

Gönül, yürek.

Sırruñ Muhibbî sakla dilden çıkarma zînhâr
Zâhir olur ol ebed çünki tutaga düşdi

175. **dili:-i**

Gazel 3458

Mısra: 2

Gönül, yürek.

Dime yok ky-ı melâmet içre ben rsvâ gibi
Hey neler var bu cihânda sen dili şeydâ gibi

176. **dil:**
Gazel 3466
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Lebleri dâr-ı şifâsına irem diyü bu dil
Hastadur şubha degin virdi bu deryâ şâfi

177. **dil:**
Gazel 3471
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Tolanur pâ-bürehne kyını dil
Nite kim Ka'be'yi Hicâz ehli

178. **dil:**
Gazel 3474
Mısra: 7
Gönül, yürek.

Gitmedi başuñdan iy dil zlfinñ sevdâsı âh
Bilmedüm dvâne mi yâhd bu dil şeydâ mı ki

179. **dil:**
Gazel 3474
Mısra: 8
Gönül, yürek.

Gitmedi başuñdan iy dil zlfinñ sevdâsı âh
Bilmedüm dvâne mi yâhd bu dil şeydâ mı ki

180. **dili:-i**
Gazel 3477
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Şevk-i ruhuñuñ fikri ser-â-ser dili yakdı
Şekker dehenüñ zikrile agzum suyu akdı

181. **dil:**
Gazel 3478
Mısra: 6
Gönül, yürek.

Kaşı yasını grtp gamz oklarınıñ yâdına
Cânı krbân eyleyüp dil snesin terkeş kodı

182. **dil:**
Gazel 3480
Mısra: 8
Gönül, yürek.

Ne kadar ursañ cefâ v cevri ü hicrânñ ykin
Mest ştrdr çekerek dil yirde koymaz brını

183. **dilde:-de**
Gazel 3482
Mısra: 9
Gönül, yürek.

İy Muhibbî kankı dilde yok maḥabbetden eser
Cân gözini açmaya ol çeşm-i nâ-bînâ gibi

184. **dil:**
Gazel 3483
Mısra: 9
Gönül, yürek.

Ky-ı cânâna Muhibbî yine dil oldu revân
Beñzer ol miskîni çeken suyu toprağı gibi

185. **dil:**
Gazel 3484
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Şeb-i hicrânda dil inler nite nây
Bu ḥasret böyle ger bâkî kala vay

186. **dilümde:-m, -de**
Gazel 3487
Mısra: 1
Gönül, yürek.

Salınup serv tek gitdi dilümde âh-ı ğam kaldı
Gözüm yaşı revân oldu baña ancak elem kaldı

187. **dil:**
Gazel 3489
Mısra: 4
Gönül, yürek.

Tâ ki içdüm ben ezel câm-ı maḥabbet cr'asını
Anuñ-ıçun fâş kıldı mest olup dil râzını

188. **dil:**
Gazel 3497
Mısra: 5
Gönül, yürek.

Snemñ meydânına dıkdüm yine ben dil nişân
Çeşmi atsun ğamz okın alsun eline yaları

[dil]:

1. **[dil]:**
Gazel 3069
Mısra: 3
Gönül; aşık.

Gyiyâ peyk-i beyâbân olup şrde [dil]
Tâc-ı glgn geyer başına ra'nâ lâle

dil al:

1. **dil al:-mag, -a**
Gazel 3459
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Deyim**
Gönln almak, aşık etmek, gönln çekmek.

Kaşı yayını ele alsa kafada perçemi ḥâzır
Dil almaya gider önce iki zülf-i siyeh-pş

2. **dil al:-ler, -mag, -a**
Gazel 3300
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Deyim**

Gönlü ele geçirmek, aşık etmek; kırılan bir kimseyi güzel bir davranışla hoşnut etmek; düşmanın durumunu söyletmek için sorguya çekilmek üzere tutsak almak..

Diller almaga giderler gamzeler
Bekler yâruñ kafasın perçemi

dil as:

1. **dil as:-ma**

Gazel 3449

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül asılmak II Çok önemsenen veya değer verilen bir şeye yürekten bağlanmak ve bu duygudan kurtulamamak.

El uzadursa ser-i zülfüne dil asma anı
Çün yazılmaz delünüñ deftere cürm ü günehi

dil âtesi:

1. **dil âtesi:-in**

Gazel 3432

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül âteşi II aşk sebebiyle gönülde yanan ateş.

Bezm-i belâ içinde dil âteşin gören dir
Olmış fitil-i gamla dâğ-ı ciger çerâğı

dil âyinesi:

1. **dil âyinesi:--si, --n**

Gazel 3141

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül aynası.

Jeng-i gam tutdı dil âyinesin iy pîr-i muğân
Vahtıdur meygede yolın baña irşâd eyle

dil bağı:

1. **dil bağı:--ı, --dur**

Gazel 3109

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül bağı.

Muqarrer ehl-i 'ışka dil bağıdır
Görinen 'arızî üzre gülâlê

dil bağla:

1. **dil bağla:-du, -m**

Gazel 3356

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül bağlamak, severek bağlanmak, âşık olmak.

İy Muhibbî anuñ için 'ışkına dil bağladum
'Âşıkın nâ-ħağ yire öldürmek aña hû gibi

2. **dil bağla:-du, -ñ**

Gazel 3417

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül bağlamak, severek bağlanmak, âşık olmak.

Zülfine dil bağladuñ çünki unıtuñ pendüñi
Mübtelâ-yı 'ışk olup boynuñda hoş gör bendüñi

3. **dil bağla:-ma**

Gazel 3460

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül bağlamak, severek bağlanmak, âşık olmak.

Baglama dünyâya dil 'âlemde şâd ol iy gönül
Çün cihân turmaz geçer ger nâ-ħoşı vü ger hoşı

4. **dil bağla:-y, -up**

Gazel 3398

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Severek bağlanmak, içten sevmek, âşık olmak.

Niçe yıldur kim bu dil bağlayup iħrâm-ı gamı
Şimdi irdi Ka'be-i küyuña qurbân kıl beni

5. **dil bağla:-du, -m**

Gazel 3460

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Severek bağlanmak, içten sevmek, âşık olmak.

Medh-i hüsnine ben anuñ bağladum dil 'aczini
Neye teşbîh eyleyem yâ Rab o hüsn-i meh-veşi

6. **dil bağla:-y, -aldan**

Gazel 3304

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül bağlamak: Severek bağlanmak, içten sevmek, âşık olmak.

Zülfine dil bağlayaldan kalmadı şabr u qarâr
Olmasun kâfir dağı baht-ı siyehkârum gibi

dil bağla:-

1. **dil bağla:-y, --alı**

Gazel 3077

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül bağlamak, severek bağlanmak, âşık olmak.

Mecnûn-şıfat 'ışk-ıla dilden dile düşdi
Dil bağlayalı leyli saçı silsilesine

dil bülbülü:

1. **dil bülbülü:-i**

Gazel 3372

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül bülbülü, gönül kuşu. II âşığın gönlü.

Hār-ıla yār olalı gül gibi gülşende habīb
Şubha dek āh-ıla dil bülbüli geçürdi şebi

dil derdi:

1. **dil derdi:** --i, --n, --i

Gazel 3133

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül derdi.

Disem dil derdini bir bir oturup şahñ-ı gülşende
Derün-ı dilde her ne var açılsa āşikār olsa

dil derdine:

1. **dil derdine:** --n, --e

Gazel 3044

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül derdi II Aşk yüzünden çekilen sıkıntı.

Dil derdine var mı Muhibbī devā didüm
Ölmekden artuk didi aña çäre gelmeye

dil hâne:

1. **dil hâne:** --si, --n, --i

Gazel 3412

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül evi. II Aşğın gönü.

Yıkdı dil hānesini leşker-i gam
Temelinden bile harāb oldu

2. **dil hâne:** --si, --n, --e

Gazel 3414

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül evi. II Aşğın gönü.

Dil hānesine gelse gamuñ sāde sanmasun
Yir yir bu eşk-i surh-ıla münakkaşın dağı

3. **dil hâne:** --si, --n

Gazel 3415

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül evi. II Aşğın gönü.

Seyl-i eşküm ykduğınca dem-be-dem dil hānesin
Seng-i miñnetle yapar mi'mār gördüm kendümi

dil haymesi:

1. **dil haymesi:** --si, --n, --i

Gazel 3215

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül çadırı.

Düpdüz cihāni garka virürken gözüm yaşı
Dil haymesini yakdı 'aceb āhum āteşi

dil hoşın:

1. **dil hoşın:** --in

Gazel 3414

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül hoşluğu: Rahat ve huzurlu olma.

Cānā cefā vü cevruñ-ile dil hoşın dağı
İçdüm şarāb-ı 'ışkı ezel serhoşın dağı

dil kâfilesi:

1. **dil kâfilesi:** --si, --n

Gazel 3426

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül kâfilesi, topluluğu/grubu.

Dil kâfilesin rāh-ı maħabbetde kim itdi
Reh-zenlik idelden berü ol çeşm-i hārāmı

dil kişveri:

1. **dil kişveri:** --i, --n

Gazel 3298

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül ülkesi, gönül memleketi.

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören 'ibretle bunda hāne vü gū kalmadı

2. **dil kişveri:** --i, --n, --i

Gazel 3465

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül ülkesi, gönül memleketi.

Dil kişverini zulm-ıla yıkdı Muhibbī yār
Hep böyle mi ki hüsñ ilinüñ pādışacığı

3. **dil kişveri:** --in

Gazel 3483

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül ülkesi, gönül memleketi.

Leşker-i gam virdi yağmaya yine dil kişverin
Her taraftan girdi gönülüm şehrine yağı gibi

dil mülki:

1. **dil mülki:** --i, --n, --i

Gazel 3405

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül ülkesi.

Leşker-i gam gelse itmege harāb dil mülkini
Sen Muhibbī hāb-ıla eyle anuñ tedbîrini

2. **dil mülki:** --i, --n, --e

Gazel 3485

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül mülkü II gönül ülkesi.

Kılmasam cānā cemālūn ben temennā kâşki
Salmasam dil mülkine her lahza gavġā kâşki

3. **dil mülki:** -i, -n, -i

Gazel 3485

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül mülkü II gönül ülkesi.

Şu'le-i 'ışkı yakup dil mülkini kıldı harāb
Olmasa 'ışk âteşi sīnemde peydā kâşki

dil murġı:

1. **dil murġı:** -i, -n, -i

Gazel 3426

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül kuşu.

Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çin
Dil murġımı avlamaga kurdi yine dāmı

2. **dil murġı:**

Gazel 3012

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Gönül kuşu II aşık.

Zülfinde görüp hālīne dil murġı dutılsa
Olmaya 'aceb dām u biri dāne geçerse

3. **dil murġı:** -i

Gazel 3457

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül kuşu. II Aşığın gönlü.

Zülfinde gördi hālīn dil murġı āġa düşdi
Olmaz ebed hālāş ol bend-ile bāġa düşdi

4. **dil murġı:** -i, -n, -i

Gazel 3489

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül kuşu. II Aşığın gönlü.

'İşk-ı şāhī turra ile çaldı taḫl-bāzımı
Gözleyüp dil murġımı üstine saldı sāzımı

dil naḫdi:

1. **dil naḫdi:** -i, -n, -i

Gazel 3428

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül sermayesi. II Aşk.

Dil naḫdini yoluḫda ḫarc itdi bilūn cān da
Bī-çāre dermend āh yār olasını sandı

dil özi:

1. **dil özi:** -(i)n

Gazel 3006

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönülün özü. Gönülün kendisi.

Sen lebi şīrīn-zebānuñ 'ışkına
Kūh-ı ġamda dil özin Ferhād ide

dil şehri:

1. **dil şehri:**

Gazel 3076

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül şehri, gönül.

Sultān-ı ġamuñ bir yaña bir yaña şeh-i 'ışk
Dil şehri ḫarāb oldı iki mīr a[ra]sında

2. **dil şehri:** -i, -n, -i

Gazel 3179

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül şehri, gönül.

Tiġ alup mestāne çeşmūñ yine çok kan eyledi
Girdi dil şehri başdan başa vīrān eyledi

3. **dil şehri:** -(i), --n, --i

Gazel 3012

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül şehri || Aşığın gönlü, manevî benliği.

Dil şehri göz yaşı-y-ıla eyle münakkaş
ġam şāhı oturmaga emīrāne geçerse

4. **dil şehri:** -i, -n, -e

Gazel 3478

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül şehri.

İy Muḫibbī geldi çün dil şehrine sultān-ı 'ışk
İki kāse gözlerüm dūr önüne pişkeş kodı

dil şīsesi:

1. **dil şīsesi:** -si, -n, -i

Gazel 3423

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

I. Gönül şīsesi. II. Cam gibi ince, hassas ve kırılğan gönül.

Ser-i zülfinde görüp asılı dil şīsesini
Uşadup anı cefā sengiyle dildār sıdı

dil tabībi:

1. **dil tabībi:** -i, -sin

Gazel 3184

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül hekimi II Sevgili.

Dil tabībisin neden bildürmeyesin bir cevāb
Derd ü ḫaşretle bugün öldüresin bīmāruñı

2. **dil tabîbi:-i**

Gazel 3248

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül hekimi. II Sevgili.

Ol dil tabîbi kapusı dârü'ş-şifâ ola
Lâyık midur gözlemeye mübtelâsım

3. **dil tabîbi:-i**

Gazel 3329

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül hekimi. II Sevgili.

Ḥasta dilden âsitânüñdur senüñ dâr-ı şifâ
Dil tabîbi olasın aınmayasın bîmâruñı

4. **dil tabîbi:-i**

Gazel 3354

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül hekimi. II Sevgili.

İy dil tabîbi derdüme bir çäre eyle gel
Günden güne artma[da]dur dil şakâmeti

5. **dil tabîbi:-i**

Gazel 3422

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül hekimi. II Sevgili.

Dil tabîbi za'fdan gör ne gelüp tîmâr ide
Nâle kıl iy ḥasta dil anuñla izhâr it beni

dil tekvesi:

1. **dil tekvesi:-si, -n, -e**

Gazel 3323

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül tekkesi, gönül dergahı.

Konsa dil tekvesine derd ü belâ ile elem
Gözümüñ yaşını mey dil kıla biryân cigeri

dil ü cân:

1. **dil ü cân:**

Gazel 3026

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ve can.

Âteş-i 'ışka Muḥibbî niçe döystün dil ü cân
Yakar ugrar-ısa zerrece kurıya ger yaşa

2. **dil ü cân:**

Gazel 3043

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ve can.

Eger esse şabâ cânân ilinden
Feraḥ tola dil ü cân illerine

3. **dil ü cân:--um**

Gazel 3082

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ve can.

Şehâ zülfün 'iḳâbından dil ü cânım ḥalâş olmaz
Esîr olmuş kebüterdür sanasın dest-i lâçine

4. **dil ü cân:-ı**

Gazel 3490

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ve can.

Muḥibbî bezm-i ḥüsnüñde ko yansun şem'-i meclisdür
Ezelden âteş-i 'ışka yakupdur ol dil ü cânı

5. **dil ü cân:**

Gazel 3220

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ve ruh.

Ḡam-ḥânelerinde dil ü cân aglayukaldı
Kan yaş-ıla bu mülk-i cihân ḡarḳ olayazdı

6. **dil ü cân:**

Gazel 3220

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ve ruh.

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdâ ki firâk-ıla dil ü cân öleyazdı

7. **dil ü cân:**

Gazel 3342

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ve ruh.

Zer gibi püte-i 'ışk ile dil ü cân eridüp
Ḡill u ḡış komayuban eyledi ḡam ḳâl beni

dil ü cân varası:

1. **dil ü cân varası:--(s)t, --n, --a**

Gazel 3021

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ve can varası, derdi.

Yine aldıñı gönül bir güzelüñ pâresine
Raḥm idüp urmadı merhem dil ü cân varasına

dil uzat:

1. **dil uzat:-ma**

Gazel 3461

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir kimse ya da bir şey için kötü söylemek.

İster-iseñ kim perîşân olmayasın ‘âkıbet
Dil uzatma kimsenüñ haqqına sen süsen gibi

dil uzat-:

1. **dil uzat-:-ma**

Gazel 3210

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir kimse veya bir şey için kötü söylemek.

Kendü hâlüne nazar kıl var mı gör hayr-ı ‘amel
Dil uzatma kimsenüñ aḥvâline süsen gibi

dil vir-:

1. **dil vir-:--e**

Gazel 3057

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.

Kâkûli sevdâsına kim dil vire bir dilberün
İnlemekle ‘âkıbet gönül perîşân olmaya

2. **dil vir-:--dî, --m**

Gazel 3087

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.

La‘1-i şîrînine dil virdüm düşüp küh-ı gama
Kesmege Ferhâd-veş kühsâr sevdüm tâzece

3. **dil vir-:--e**

Gazel 3097

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.

Kim ki şîrîn lebûñe dil vire Ferhâd-şîfat
Yakalar çâk idüben dâmen-i kühsâra düşe

4. **dil vir-:--mez**

Gazel 3098

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.

Kim ki dil virmez cihâna geçer istîgnâ-y-ıla
İy Muḥibbî bu tokuz mîñâyı sır bir seng-ile

5. **dil vir-:--elden**

Gazel 3000

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Gözleri yaşu akar her sū olur âb-ı revân
Dil virelden bu Muḥibbî serv-ḳad bâlâlara

6. **dil vir-:--me**

Gazel 3042

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Dilâ dil virme dünyâ-yı ‘acûza
Hemân ḡayret gerekdür dirler erde

7. **dil vir-:--me**

Gazel 3044

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Ol yâra yâr dime kim yâlvара gelmeye
Dil virme aña sakın el vara gelmeye

8. **dil vir-:--me**

Gazel 3045

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Her kim ki gönül virdi o aldıandı cihâna
Dil virme Muḥibbî aña sen ‘âlem içinde

9. **dil vir-:**

Gazel 3058

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Dil virelden zülfinüñ leylâsına Mecnûnlayın
Vâdî-yi gamda yürür zencîr-ile âvâre de

10. **dil vir-:--me**

Gazel 3094

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Muḥibbî virme dil dünyâ denîdür
Meseldür kim gerekdür ḡayret erde

11. **dil vir-:--dî, --m**

Gazel 3134

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

‘İşka dil virdüm ezel geldi belâlar başuma
Âh kim yazu-y-ımuş bu mâcerâlar başuma

12. **dil vir-:--eliden**

Gazel 3134

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Vireliden bu Muhibbî bir saçı leylâya dil
Olmuşam Mecnûn-şifât kuşlar yuvalar başuma

13. **dil vir:-di**

Gazel 3206

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Dökilsün kanı nâ-ḥaḳ yire ḥaḳdur
O kim dil sen gözi cellâda virdi

14. **dil vir:-me, -y, -ince**

Gazel 3230

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Sevmek, âşık olmak. || Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek.

Virmeyince bir saçı leylâya dil Mecnûn gibi
Leşker-i ḡam yıkmadı bu cân u dil bünyâdını

15. **dil vir:-i, -n, -i, -mez**

Gazel 3232

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Deyim**

Sevmek, âşık olmak. || Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek.

Dünyâya virmez ol dilini almaz i'tibâr
Her kim ki bunu fikr idüp añlar fenâsını

16. **dil vir:-me**

Gazel 3015

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak. || Candan bağlanmak, sevmek, âşık olmak, gönül vermek.

Muhibbî virme dil dünyâ denidür
Vefâ yokdur bilürsin çünki zende

17. **dil vir:-mek**

Gazel 3055

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak. || Candan bağlanmak, sevmek, âşık olmak, gönül vermek.

Naḳd-i cân almak hünerdür 'ışḳ elinden döstlar
Niçe dil virmek ifen âsândur meh-rûlara

18. **dil vir:-me, -y, -üp**

Gazel 3195

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

1) Sevmek, âşık olmak. 2) Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek. 3) Düşkün olmak.

Merd-i meydân ol Muhibbî olma dünyâya zebûn
Mâddeye dil virmeyüp olmak gerekdür ner gibi

19. **dil vir:-en**

Gazel 3241

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

1) Sevmek, âşık olmak. 2) Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek. 3) Düşkün olmak.

Dil viren medfûn olur dünyâya bil Kârûn-veş
Kim tecerrüd eyledi göklerde'dür 'İsâ gibi

dil vir:

1. **dil vir:-üp**

Gazel 3357

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.

Metâ'-ı hüsün 'arz idüp ide ger yâr bâzârı
Virüp dil naḳd-i cân-ıla olam anuñ ḥarîdârı

2. **dil vir:-dü, -ñ**

Gazel 3424

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.

İkrâr kılur büseye dil virdüñ egerçi
İnkâra gelür soñra sakın cânunuñ pey di

3. **dil vir:-e, -sin**

Gazel 3003

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Eger dil viresin dehr-i acûza
Muḳarrer âḫir iltür seni nâra

4. **dil vir:-me, -dü, -m**

Gazel 3304

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Virmedüm dil saña evvel görmedüm luḫ u kerem
Ne bileydüm olasın soñra sitemkârım gibi

5. **dil vir:-me**

Gazel 3313

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

İy Muhibbî virme dil dünyâ 'arûsı tiz geçer
Döyimez bâd-ı ḥazân esse aña gül ḥurmeni

6. **dil vir:-üp**

Gazel 3331

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Gendüm-i dünyāya dil virüp sakın itme t̄ama'
Mūr gibi niçeye dek cem' idesin dāne[y]i

7. **dil vir:-e**

Gazel 3363

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Zāl-i dehre iy Muhibbī sen sen ol meyl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihānuñ erleri

8. **dil vir:-elden**

Gazel 3415

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Gül yüzine dil virelden zār gördüm kendümi
Derde bildüm çare yok nā-çār gördüm kendümi

9. **dil vir:-me**

Gazel 3436

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Virme Muhibbī 'ışk-ı mecāzīye dil sakın
Bak cān göziyle görinür āhir nedāmeti

10. **dil vir:-ür, -sin**

Gazel 3445

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Dil virürsin zülfi sevdāsına her bir dilbertün
Bilürem başdan çıkarur 'ākıbet bu hū seni

dil virme:

1. **dil virme:--me**

Gazel 3035

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Çünkü bu dünyā denīdür aña dil virme sakın
Kimse başa çıkmadı çıkmayısar dünyā-y-ıla

2. **dil virme:--me**

Gazel 3038

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül vermek II sevmek, âşık olmak; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek; düşkün olmak.

Ribāt-ı köhnedür dünyā Muhibbī aña dil virme
Bilür kim aña kim konya göçer āheste āheste

dil zevrakı:

1. **dil zevrakı:--ı**

Gazel 3041

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül sandalı; aşığın gönlü.

Dil zevrakı ğarķ olsa ne tañ ol dem içinde
Alnuña kamer gün yüzüne beñzemez iy dōst

2. **dil zevrakı:--ı**

Gazel 3104

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül sandalı; aşığın gönlü.

Dōstlar düşeli dil zevrakı girdāb-ı ğama
Vaşf-ı hicrān elemi gelmeye hergiz kaleme

3. **dil zevrakı:--ı, --n, --ı**

Gazel 3136

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül sandalı. || Aşığın gönlü.

Bahr-ı ğamda eşk ü āhumdan hālās olmaz gönül
Ĝarķ ider dil zevrakımı bād-ıla bārān-ıla

4. **dil zevrakı:--ın**

Gazel 3346

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül sandalı; aşığın gönlü.

Gözlerüm yaşma saldum yine bu dil zevrakın
Bād-ı āhumla yürür gözüm yaşı deryā gibi

dilā:

1. **dilā:**

Gazel 3072

Mısra: 1

Ey gönül || Ey can, ey dost.

Hıç revā mıdur dilā sen böyle cāy-ı ābda
'Ömri zāyi' eyleyüp bir dem kalasın h'ābda

2. **dilā:**

Gazel 3238

Mısra: 10

Ey gönül.

Ecel gibi gelüp haṭṭı beni öldüriser āḥir
Dilā gün yüzini görmege eylesen şitāb evlā

3. dilā:

Gazel 3005
Mısra: 9
Ey gönül!

Yok derd-i 'ışka itme dilā gel mu'alece
Sanma lebinden özge saña kimse em kıla

4. dilā:

Gazel 3291
Mısra: 5
Ey gönül!

Sırr-ı 'ışkı saklamaz-ısañ dilā olur 'ayān
Zerd çehreñde gören bu eşk-i gülgün rengüñi

5. dilā:

Gazel 3075
Mısra: 2
Ey sevgili.

Gel maḥabbet şehrinüñ kıl bir nazar yapusına
Yüz sürüp müjgāni cārüb it dilā tapusına

6. dilā:

Gazel 3372
Mısra: 9
*"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı
(tecrid).*

Rāh-ı 'ışk içre dilā gerçi var endüh-ı elem
Cān-ıla eyle kabül 'ışk-ıla artur talebi

7. dilā:

Gazel 3454
Mısra: 4
*"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı
(tecrid).*

Gelüp haṭ tutsa ger āḥir leb-i cānāni incitme
Dilā fikr eyle 'ālemde ecelden kim amān buldı

8. dilā:

Gazel 3469
Mısra: 3
*"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı
(tecrid).*

Ciger hūnımı nūş eyle dilā çeşmüñ kabagından
Sakın yol virmegil 'akla olur ol meclise nāşī

9. dilā:

Gazel 3015
Mısra: 9
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Dilā atlās dībāyı n'idersin
Saña yitmez mi bir palās-ı jende

10. dilā:

Gazel 3042
Mısra: 9
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Dilā dil virme dünyā-yı 'acūza
Hemān ğayret gerekdür dirler erde

11. dilā:

Gazel 3092
Mısra: 1
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Dilā şabr it cefā vü cevr ü rence
Ümizüñ dut iresin vaşl-ı gence

12. dilā:

Gazel 3106
Mısra: 8
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Güller bitürüp çevremi yaşum çemen itdi
Seyr eyle dilā gönlüñ açılson çemenümle

13. dilā:

Gazel 3117
Mısra: 8
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Gül yüzi şevkine kıl şubḥa degin āh u figān
Gülşen içinde dilā bülbüli gel lāl eyle

14. dilā:

Gazel 3125
Mısra: 6
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Kenāri baḥr-ı 'ışkuñ yok irişmez 'umkına kimse
Dilā gel imtiḥān için o baḥra sen de bir tal-a

15. dilā:

Gazel 3182
Mısra: 7
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Dilā gel seyr-i bāğ eyle teferrüc kıl Ḥudā şun'ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezḥārı

16. dilā:

Gazel 3202
Mısra: 1
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Menzilüñ evvel kadem basduñ dilā dünyā gibi
Āḥirüñ ammā ne olur bilmedüñ ferdā gibi

17. dilā:

Gazel 3285
Mısra: 11
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Bulunmaduñ dilā ḥayr u 'amelde
Geçürdüñ yok yire leyl ü nehārı

18. dilā:

Gazel 3343
Mısra: 2
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Ger tığ-ı cefā ile dōke yirlere kanı
Saklama eger 'āşık iseñ sen dilā cāni

19. dilâ:

Gazel 3344

Mısra: 5

"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Gelse cefâ vü cevri dilâ olma muhtarib
Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı

20. dilâ:

Gazel 3417

Mısra: 6

"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdâ-yı 'ışık
Ger helâk olsañ dilâ kesme sakın peyvendüñi

21. dilâ:

Gazel 3425

Mısra: 1

"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Dilâ çün mevsim-i güldür mey-âlüd eyle dâmânı
İçüp şevk-ile ser-mest ol çeküp çâk it giribânı

dilâverlik id-:

1. dilâverlik id-:-er

Gazel 3149

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yiğitlik, kahramanlık, yüreklilik etmek.

Ser çekdi dilâverlik ider şahñ-ı cemende
Başına anuñçün takar otaga benefşe

dilber:

1. dilberümün:-üm, -ün

Gazel 3023

Mısra: 7

Gönül alan, güzel.

Ben baña eylemişemdür suçu yok dilberümün
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüm

2. dilber:

Gazel 3017

Mısra: 6

Güzel (gönlü kendine çeken) | sevgili.

Yüzüm döndürmezem senden kılursañ beni biñ päre
Eyâ dilber Hudâ haqqı ölince saña 'aşıkvan

3. dilberün:-ün

Gazel 3374

Mısra: 7

Far. Gönül alan, güzel, mahbube.

Gül yüzünün hasretinden ol vefâsuz dilberün
Oda yakdum âteş-i âhumla ben de hâneyi

4. dilberün:-ün

Gazel 3374

Mısra: 9

Far. Gönül alan, güzel, mahbube.

Leblerinün hasretinden ol vefâsuz dilberün
Bu Muhibbî mesken itse tañ midur meyhâneyi

5. dilberün:-ün

Gazel 3410

Mısra: 13

Far. Gönül alan, güzel, mahbube.

Dilberün kıddi Muhibbî serv kıddi gül yiter
N'eylerem şimden girü ben gülşenün seyrânını

6. dilberün:-ün

Gazel 3440

Mısra: 6

Far. Gönül alan, güzel, mahbube.

Gerçi her 'aşık diler dâyim temennâ-yı vişâl
Baña hicri dilberün tatlu gelür helvâ gibi

7. dilberün:-ün

Gazel 3445

Mısra: 5

Far. Gönül alan, güzel, mahbube.

Dil virürsin zülfi sevdâsına her bir dilberün
Bilürem başdan çıkarur 'âkıbet bu hû seni

8. dilberün:-ün

Gazel 3469

Mısra: 1

Far. Gönül alan, güzel, mahbube.

Nişân-ı kavş-i Rüstem'den beter ol dilberün kaşı
Hadeng-i gâmzesin atsa gelür bir yirlere başı

9. dilberlerün:-ler, -ün

Gazel 3490

Mısra: 8

Far. Gönül alan, güzel, mahbube.

'Aceb dīvâne dil bilsem neden umar vefâ resmin
Cefâ üzre yaradılmış ola dilberlerün şanı

10. dilberün:-ün

Gazel 3500

Mısra: 7

Far. Gönül alan, güzel, mahbube.

Şem'-i hüsnine gönül virdün yine bir dilberün
Yakuban pervâne gibi külli nâr itdün beni

11. dilber:

Gazel 3135

Mısra: 5

Gönlü kendine çeken, güzel.

Dönelden kâmetüm çenge şeb-i hicründe iy dilber
Zebân-ı hâl-ıla hûlar gelür derd-ile feryâda

12. dilberüm:-üm

Gazel 3140

Mısra: 1

Gönlü kendine çeken, güzel.

Dilberüm seyr itmege gülzâra çıkdı bāğ-ıla
Mâh-rûlar birbirine gösterür barmag-ıla

13. **dilber:**

Gazel 3150

Mısra: 4

Gönlü kendine çeken, güzel.

Nâle eyle iy gönül çal sînemün tañbürını
Ola kim bir dem turup güş ide dilber sâzuma

14. **dilber:**

Gazel 3151

Mısra: 5

Gönlü kendine çeken, güzel.

Muşhaf-ı hüsn üzre gördüm zülfini dilber komış
Olmasa kâfir anı bağlar mıdı zünnâr ile

15. **dilber:**

Gazel 3155

Mısra: 5

Gönlü kendine çeken, güzel.

Haşre dek rakş uram iy dilber alup başum ele
Tığ-ı cân-bahşuñ eger ire benüm gerdenüme

16. **dilber:**

Gazel 3164

Mısra: 10

Gönlü kendine çeken, güzel.

Bu Muhibbî'ye didüm kim büseñi ihsân kıl
Gonca gibi güldi dilber didi kim cân üstine

17. **dilber:**

Gazel 3175

Mısra: 3

Gönlü kendine çeken, güzel.

Hıramân kıdd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyler
Añılmaz oldu pest olup o bağuñ serv ü şimşadı

18. **dilber:**

Gazel 3218

Mısra: 3

Gönlü kendine çeken, güzel.

Berât-nâme-i hüsnüñ yazalıdan hañtuñ iy dilber
Olupdur kâbe kavseyñüñ anuñ üstinde tuğrâsı

19. **dilberüm:--üm**

Gazel 3230

Mısra: 6

Gönlü kendine çeken, güzel.

Geh cefâ vü gâh cevri ü gâh nâzuña sitem
Hû tutupdur dilberüm terk eylemez mu'tâdını

20. **dilber:**

Gazel 3238

Mısra: 5

Gönlü kendine çeken, güzel.

Ser-i küyına ger varsam ider red şüretin dilber
Baña nisbet anuñ küyındaki hâl-i kilâb evlâ

21. **dilber:**

Gazel 3238

Mısra: 8

Gönlü kendine çeken, güzel.

Niçe bir yazayım derd-i derünüm bir kitâb oldu
Okumaz korkaram dilber idersem intihâb evlâ

22. **dilberüm:--üm**

Gazel 3313

Mısra: 7

Gönlü kendine çeken, güzel.

Dilberüm nâzük beden lâyıq degül degme libâs
Kim aña güldan kâbâ gerek semen pirâheni

23. **dilberün:--üñ**

Gazel 3022

Mısra: 7

Aşık olunan, sevilen, maşuk.

Gice vü gündüz dolaşur küyını ol dilberün
Şöyle beñzer rüyına aşüfte oldu mihr ü mâh

24. **dilber:**

Gazel 3023

Mısra: 1

Aşık olunan, sevilen, maşuk.

Çün perî gibi görindi yine dilber gözüme
Hayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

25. **dilber:**

Gazel 3038

Mısra: 3

Aşık olunan, sevilen, maşuk.

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nâz-ıla
Ciger kanın gözümünden dil saçar âheste âheste

26. **dilber:**

Gazel 3052

Mısra: 3

Aşık olunan, sevilen, maşuk.

Kara zülfüñ kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz togrılık keçde

27. **dilberün:--üñ**

Gazel 3057

Mısra: 3

Aşık olunan, sevilen, maşuk.

Kâküli sevdâsına kim dil vire bir dilberün
İñlemekle 'âkıbet gönül perişân olmaya

28. **dilber:**

Gazel 3064

Mısra: 10

Aşık olunan, sevilen, maşuk.

Muhibbî bād-ı âhuñla yaşuñ bārânını dök kim
Görüp bu hâlünü dilber ide tâ gül gibi hânde

29. **dilber:**

Gazel 3074

Mısra: 1
Aşık olunan, sevilen, maşuk.

Zülf-i pîç-â-pîçini dilber bıraktı güşına
Âh kim şimden girü feryâd degmez güşına

30. **dilbere:-e**
Gazel 3129
Mısra: 1
Aşık olunan, sevilen, maşuk.

Yiridür saña gönül virdün vefâsuz dilbere
Geçse yaşuñ tâ semekden âhuñ irse göklere

31. **dilberün:-ün**
Gazel 3129
Mısra: 11
Aşık olunan, sevilen, maşuk.

Ol vefâsuz dilberün harc itmek-içün yolına
Sîme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere

32. **dilber:**
Gazel 3078
Mısra: 7
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Bu nazm-ı dürer-bârı okursa n'ola dilber
Lü'lü' yaraşur la'l-i Bedaḥşân arasında

33. **dilber:**
Gazel 3082
Mısra: 8
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Dükülüp niçe bî-diller ayaklarda ola pā-māl
Elini uzadup dilber ide ger şâne saçına

34. **dilber:**
Gazel 3085
Mısra: 5
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Dilber hayâli ile iden gice gündüz 'iyyş
Uşbu cihânda kayd nedür ihtiyâcına

35. **dilber:**
Gazel 3094
Mısra: 5
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Didüm kuçsam miyânuñ didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de

36. **dilber:**
Gazel 3101
Mısra: 10
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Top ser kıldı Muḥibbî zülfinüñ çevgânına
Ola kim gâltân idüp dilber teğâfûl itmeye

37. **dilber:**
Gazel 3113
Mısra: 5
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Ben ḥâke naşîb ola cür'añ diyü iy dilber
Ḥâk üzre düşüp kaldum meyḥâne bucagında

38. **dilber:**
Gazel 3267
Mısra: 1
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Hâlümü görüp itmedi dilber teraḥḥümi
Günden güne ziyâde ider dil tazallümi

39. **dilber:**
Gazel 3267
Mısra: 10
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Bārân-ı eşki saçdı Muḥibbî şü deñlü kim
Güller açıldı itmedi dilber tebensümi

40. **dilber:**
Gazel 3273
Mısra: 8
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Gözüm yaşın döküp gönüm yine derd-ile âh itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san taze nihâl oldu

41. **dilber:**
Gazel 3273
Mısra: 9
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Ḳad-i dil-cüyuñ iy dilber komadı serv-i reftârı
İşidüp gonca güftârüñ hemân gülşende lâl oldu

42. **dilber:**
Gazel 3275
Mısra: 9
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Bād-ı âhum esmese dilber açılmaz gül gibi
İy Muḥibbî eksük itme çeşmüñüñ bārânını

43. **dilber:**
Gazel 3276
Mısra: 9
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Luṭf idüp dilber Muḥibbî baña bendem diyeli
Görürem çarḥdan yüce bu devlet ü iḳbâlümü

44. **dilber:**
Gazel 3280
Mısra: 1
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Gül gibi bugün eyledi dilber tebensümi
Şād oldu gönül kalmadı bir zerrece gamı

45. **dilber:**
Gazel 3297
Mısra: 7
(Fars.) Gönlü kendine çeken, güzel.

Didi dilber kim cefâya luṭfumu eyler ḳabûl
Ehl-i 'ışḳ olan didüm cevruñ temennâ eyledi

46. **dilber:**

Gazel 3351

Mısra: 8

(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cāndur
Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı

47. **dilber:**

Gazel 3376

Mısra: 7

(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Vücuduñ şehrinin dilber harāb olduğunu ister
‘İmāret eyle [sen] iy dil yıkılsun cümle bünyādi

48. **dilber:**

Gazel 3404

Mısra: 1

(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Gösterür dilber çü her dem hançer-i ‘üryanımı
Ehl-i diller de fedā eyler yolına cānımı

49. **dilber:**

Gazel 3404

Mısra: 9

(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Meclis içre yine dilber büse in‘ām eyledi
İy Muhibbī şimdi mi gördüñ anuñ ihsānımı

50. **dilber:**

Gazel 3411

Mısra: 9

(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Ġam-ı hālūñle iy dilber yanaldan āteş-i hicre
Muhibbī lāleye döndi ciğer taglayı taglayı

51. **dilber:**

Gazel 3463

Mısra: 1

(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Ġazabla baksa dilber bir yire gelür iki kaşı
San iki pehlevānlardur komış birbirine başı

52. **dilber:**

Gazel 3477

Mısra: 5

(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Zülfini kodı ‘arızı üzre yine dilber
Hāçını gör ol kâfiri kim suya bıraktı

53. **dilber:**

Gazel 3479

Mısra: 13

(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Gülşen-i küyında efgānum görüp dilber didi
İy Muhibbī murğ-i hoş-elhāna beñzetdüm seni

54. **dilber:**

Gazel 3481

Mısra: 7

(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Cān virür kimdür didi ‘ālemde dilber büseme
Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir dağı

55. **dilber:**

Gazel 3493

Mısra: 5

(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Zāhir olaldan mu‘anber zülfüñ iy dilber senüñ
Bir pula gördüm satarlar deste deste sünbüli

56. **dilberüñ:-iñ**

Gazel 3158

Mısra: 3

Gönlü kendine çeken, güzel.

Her kim hevā-yı zülfine dolşdı dilberüñ
İrmez eli terk ide ser bu hevā-y-ıla

57. **dilberüñ:-iñ**

Gazel 3172

Mısra: 3

Gönlü kendine çeken, güzel.

Gün yüzine dilberüñ inkār iderse tañ midür
Böyledür huffaş işi mihr-i cihān-ārā-y-ıla

58. **dilberüñ:-iñ**

Gazel 3178

Mısra: 9

Gönlü kendine çeken, güzel.

Rahmı yokdur çün bilürsin iy Muhibbī dilberüñ
Gel akıtma yok yire bu iki gözüñ yaşını

59. **dilberüñ:-iñ**

Gazel 3160

Mısra: 9

Gönlü kendine çeken, güzel.

Büsesine iy Muhibbī cān virürsin dilberüñ
Müşkil ol vaqtin olurdu cānı āsān olmasa

60. **dilber:**

Gazel 3183

Mısra: 10

Gönlü kendine çeken, güzel.

Virmeyince cān meta‘ın vaşlumı bulmaz dimiş
Bir söz-ile müşkilümi dilber āsān eyledi

61. **dilberi:-i**

Gazel 3277

Mısra: 6

(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Bāda virdüm ‘aql u dīn ü dil anı bir görmede
Cān da kalmaz bir dağı görsem eger ol dilberi

62. **dilberi:-i**

Gazel 3297

Mısra: 9
(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Ḳāni' olmadı Muḥibbī bir göz-ile dilberi
Dāğlardan görmek için dīde peydā eyledi

63. **dilberi:-i**
Gazel 3382
Mısra: 1
(Fars.) *Gönlü kendine çeken, güzel.*

Āh kim sevdüm yine bir dilberi cānum gibi
Niçe cānum belki bu sīnemde īmānum gibi

dilberā:

1. **dilberā:**
Gazel 3019
Mısra: 1
Ey gönül alan II ey sevgili.

Dilberā hicr-ile bagrum lāle-veş ḥūn eyleme
Leylī zūlfūñ ḥasretinden benī mecnūn eyleme

dilber-i ḥamrā:

1. **dilber-i ḥamrā:-y, --ıla**
Gazel 3040
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kırmızı gül, güzel. II Sevgili.

Ḥaḳ bilür kim cān u dil yolına eylerdüm fedā
Hemdem olsam bir nefes ol dilber-i ḥamrā-y-ıla

dilber-i ra'nā:

1. **dilber-i ra'nā:-y, --ıla**
Gazel 3040
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönlü kendine çeken güzel (sevgili).

Yine baş koşdı gönül bir dilber-i ra'nā-y-ıla
Bunı umar vaşl ola ol kāmēt-i bālā-y-ıla

dil-cū:

1. **dil-cū:**
Gazel 3356
Mısra: 1
Gönül çeken, cezbeden.

Gönlümi alan benüm ol serv-ḳad dil-cū gibi
Anuñ için eşk-i çeşmüm durmaz akar su gibi

dil-cūy:

1. **dil-cūyına:--ın, --a**
Gazel 3007
Mısra: 6
Gönül arayan, gönül çeken.

Gülşen-i ḥüsninde olur göz yaşı āb-ı revān
Māyil olaldan berü ol serv-ḳad dil-cūyına

dildāde:

1. **dildāde:**
Gazel 3016
Mısra: 8
Gönül vermiş olan (kimse), âşık.

Gülde ḳadūmi dilde ḡamı cān u ciger rīş
Āşüfte vü dildāde giriftāra benefşe

dildār:

1. **dildāruma:-um, -a**
Gazel 3068
Mısra: 6
Birinin gönlüne malik olan maşuka.

Ḥūn-ı dilden rüy-ı zerdüme yine aḥvālūmi
Nāme yazdum peyk-i āhum ilete dildāruma

2. **dildāra:-a**
Gazel 3023
Mısra: 3
Birinin gönlüne malik olan maşuka: güzel | Sevgili.

Ne baña şabr müyesser ne ḥō dildāra vefā
'Acabā sa'd muḳārın ola mı yılduzuma

3. **dildārda:-da**
Gazel 3039
Mısra: 10
Birinin gönlüne malik olan maşuka: güzel | Sevgili.

Bu Muḥibbī ḥasta-dil ger kan yudarsa tañ mıdur
Zira kimse görmedi resm-i vefā dildārda

4. **dildāra:-a**
Gazel 3097
Mısra: 8
Birinin gönlüne malik olan maşuka: güzel | Sevgili.

Derd-i dil ḥālını yaz şāyed ala yār eline
Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe

5. **dildār:**
Gazel 3156
Mısra: 4
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Bū-y-ile tolup 'ālem ola cümle mu'āttar
Dildār kaçan nāz ile zūlfını daraya

6. **dildāruñ:-uñ**
Gazel 3260
Mısra: 7
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Bi-ḥamdillāh gider oldum ser-i kūyına dildāruñ
Velī bilmem çeken anda suyu mı yāḥū toprağı

7. **dildāra:-a**
Gazel 3187
Mısra: 1
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Gönlül gül yüzlü bir dildära düşdi
Anuñçün bülbül-āsā zāra düşdi

8. **dildära:-a**

Gazel 3344

Mısra: 3

Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Dildära karşı secde kılup cāmı terk kıl
Tā ki felekde kıla melā'ik namāzuñı

9. **dildāruñi:-uñ, -ı**

Gazel 3329

Mısra: 2

Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Gāyibāne 'āşıkam ara gel iy dil yāruñı
Ola ki müyesser bulasın dildāruñı

10. **dildār:**

Gazel 3128

Mısra: 4

Birinin gönlüne malik olan maşuka: güzel | Sevgili.

Yapmadan gönlüm evini āh kim anı yıkar
Dönderüpdür oynını dildār oğlan oynına

11. **dildār:**

Gazel 3369

Mısra: 2

(Fars.) Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Çeşm-i ebrüsü kılup derd-ile bīmār beni
Niçe yıl hasta yatur añmadı dildār beni

12. **dildār:**

Gazel 3423

Mısra: 8

(Fars.) Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Ser-i zülfinde görüp asılı dil şışesini
Uşadup anı cefā sengiyle dildār sıdı

13. **dildār:**

Gazel 3491

Mısra: 8

(Fars.) Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

İñlerem bülbül gibi gül yüzine karşı veli
Bir nefes güş eylemez dildār āh-ı serdümi

14. **dildārını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3330

Mısra: 10

Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Başdan ayaga Muhibbī hūna garq oldı yine
Cāme-i surh-ıla gördükde hemān dildārını

dilde hoş sakla:

1. **dilde hoş sakla:--de, --y, --am**

Gazel 3009

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Gönlüde hoş bir şekilde saklamak.

İrişse tır-i dil-düzü müheyyā eyleyem cāyın
Anı hoş saklayam dilde ne cān ola ne ten āgeh

dilden çıkar:-

1. **dilden çıkar:--den, --ma**

Gazel 3108

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlüden çıkarmak | Birini ya da bir şeyi anmayıp sevmeyiz olmak.

İlāhī 'ışkuñı dilden çıkarma

Ki ola tā ki mañzen aña sīne

dilden dile düş:

1. **dilden dile düş:--den, -e, -di**

Gazel 3378

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Herkesin diline düşmek, başkaları tarafından konuşulmak, hakkında dedikodu yapılmak.

Sevdā-yı ser-i zülfine dolaşalı gönlüm
Rüsvā-yı cihān oldı o dilden dile düşdi

dilden dile düş:-

1. **dilden dile düş:--di**

Gazel 3077

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Herkesin diline düşmek, başkaları tarafından konuşulmak, hakkında dedikodu yapılmak.

Mecnūn-şıfat 'ışk-ıla dilden dile düşdi
Dil bağlayalı leylī saçı silsilesine

dilden gitme:-

1. **dilden gitme:--den, -me, -y, -üp**

Gazel 3288

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlünden çıkarmamak, unutmamak; anımsamak.

H`ābda her ne didi cümle ferāmūş eyledüm
Gerçi dilden gitmeyüp tā şubha dek tekrār idi

dilden koma:-

1. **dilden koma:--ma, -y, -am**

Gazel 3255

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Dilinden düşürmemek: Sürekli olarak aynı kişiden veya şeyden söz etmek, sık sık anmak.

Gün-be-gün arturduñ iy dōst sen in'āmuñı

Baña da lāyık budur dilden komayam nāmuñı

dile:-

1. **dilerem:-r, -em**

Gazel 3009

Mısra: 3

Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Dilerem pâyını büse kılam ol serv-i reftârûn
Ki ne dâmen ola vâkıf u ne hüd pîrehan âgeh

2. **dilerem:-r, -em**

Gazel 3029

Mısra: 5

Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Dilerem âteş-i 'ışkuñ beni şol hadde yaksun kim
Görenler diyeler Allâh aña yâr olmasun kimse

3. **dilerem:-r, -em**

Gazel 3167

Mısra: 5

Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Dilerem şâne-veş şad pâre olsun
Ser-i zülfün kesende isteyende

4. **dilerem:-r, -em**

Gazel 3033

Mısra: 6

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

'İşk içre görüp hâlîmi ağyâr gülerse
Yâ Rab dilerem hâlîni benden beter eyle

5. **dileyen:-(y)en**

Gazel 3091

Mısra: 10

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Bî-fıkr ü te'emmül didi bu şi'ri Muhibbî
Bilmek dileyen hâlîni ursun buña pençe

6. **diler:-r**

Gazel 3291

Mısra: 7

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Hatt[ı] kâfirdür hurûc itmek diler dîn kaşdına
Ruğların müslim geçer göster anuñla cengüñi

7. **dile:**

Gazel 3312

Mısra: 13

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

İy Muhibbî dile Haq'dan bulasın hayr-ı hâlef
Añılur adı anuñ ger ola hayr-ı hâlefî

8. **diler:-r**

Gazel 3322

Mısra: 11

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Diler Muhibbî 'ışkuñ derd ü belâsı çokdur
Gün geçdüğince artar bu gönülümüñ de âhı

9. **diler:-r**

Gazel 3395

Mısra: 12

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Çemen seyrânın eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pâyına yüz sürmek akar gâh togru gâh egri

10. **diler:-r**

Gazel 3421

Mısra: 1

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Cân diler şem'-i ruğa eyleye pervânalığı
Göstere yine gönül zülfine dîvânalığı

11. **diler:-r**

Gazel 3440

Mısra: 5

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Gerçi her 'âşık diler dâyim temennâ-yı vişâl
Baña hicri dilberün tatlu gelür helvâ gibi

12. **dilesem:-se, -m**

Gazel 3157

Mısra: 5

Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Görmek dilesem mâni' olur yârî rakîb âh
San ebr gibi hâyil olur bedr iken aya

13. **dilemez:-mez**

Gazel 3289

Mısra: 11

Bir şeye erişmeyi istemek, arzu etmek, talep etmek.

Tâc-ı Keyhusrev ile mülk-i Ferîduñ dilemez
Bu Muhibbî kapısında ola cârüb-keşi

14. **diler:-r**

Gazel 3146

Mısra: 9

Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek II. Bir şeye erişmeyi istemek, arzu etmek, talep etmek.

Tolaşup kâkülüne dil diler irmek lebine
Resen-i zülf-ile dil ya'nî çıkar döne döne

15. **dilerdi:-r, -di**

Gazel 3161

Mısra: 7

1. Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek. 2. Bir şeye erişmeyi istemek, arzu etmek, talep etmek.

Dil dilerdi cân virtüp bugün lebüñ bâzâr ide
Kaldı işüm vâ dirîgâ yâr ile çün yarına

16. **dilerdi:-r, -di**

Gazel 3393

Mısra: 5

1. Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek,

ummak, temennî etmek, niyaz etmek. 2. Bir şeye erişmeyi istemek, arzu etmek, talep etmek.

Misk gibi terk-i diyâr itmek dilerdi bu göñül
Gördüğümce dem-be-dem ol zülf ü hâl egler meni

17. diler:-r

Gazel 3316

Mısra: 9

Arzu etmek, istemek.

Muhtb sevdälara düşmiş diler zülfüne el ko[y]mak
Bilürken aña el irmez cihânda şânedan gayrı

dile:

1. diler-iseñ:-r, --iseñ

Gazel 3466

Mısra: 1

Dilemek, istemek, arzulamak.

Jeng-i gâmdan diler-iseñ ola kalbün şâfi
Koma elden koma bir lahza şarâb-ı şâfi

2. dilerseñ:-r, -se, -ñ

Gazel 3181

Mısra: 1

Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temennî etmek, niyaz etmek.

Nigârâ hâlümü bilmek dilerseñ gör şeb-i târi
Ki şebdür maħrem-i ‘aşıq güvâhı nâle vü zârı

3. dilerseñ:-r, -se, -ñ

Gazel 3436

Mısra: 4

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Yoldan çıkaran âdemi hüblar selâmıdur
İy dil selâma bakma dilerseñ selâmeti

4. dilerseñ:-r, -se, -ñ

Gazel 3456

Mısra: 7

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Terennümlerle hâletler dilerseñ kim vire bezme
Bu şî’r-i dil-keşi öğret ki tâ muhtb çala ‘üdi

5. dilerseñ:-r, -se, -ñ

Gazel 3316

Mısra: 7

Arzulamak, istemek.

Dilerseñ genc vaşlını harâbât ehl[i] ol iy dil
Bulınmaz yüz biñ ararsañ anı vîrânedan gayrı

6. diler:-r

Gazel 3030

Mısra: 5

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Hadîs-i ‘ışk-ı dilberden haber virmek diler göñlüm
Velî korkaram andan kim cihân başdan başa yana

7. diler:-r

Gazel 3054

Mısra: 4

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Vaşf-ı lebin mey işidüp hümhânedede cüş eylemiş
La‘lin meger öpmek diler girdüğü bu peymâneye

8. diler:-r

Gazel 3064

Mısra: 6

Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Döginüp seng-i miħnetle anuñçün hâk-i râh oldum
Yüzüme basıcak pâyüñ diler girdüğü bu efgende

9. diler:-r

Gazel 3109

Mısra: 15

Arzu etmek, istemek, talep etmek, plânlamak, düşünmek.

Şehâ katlüm diler mestâne çeşmün
İki hâcib ider aña havâle

10. dilerseñ:-r, -se, -ñ

Gazel 3033

Mısra: 2

Arzu etme / isteme.

İy dil ser-i zülfinden anuñ key hâzer eyle
Varmaga dilerseñ yanına terk-i ser eyle

11. dilerseñ:-r, -se, -ñ

Gazel 3102

Mısra: 10

Arzu etme / isteme.

Bu Muħibbî’nün yıkuk göñlin ‘imâret eylegil
Döstüm irmek dilerseñ ger sevâb-ı Ka‘be’ye

12. dilerseñ:-r, -se, -ñ

Gazel 3397

Mısra: 6

Arzu etmek, talep etmek.

La‘l-i nâbuñ Hâk bilür kim mürdeler ihyâ ider
İmtihân itmek dilerseñ döstüm öldür beni

13. dilerseñ:-r, -se, -ñ

Gazel 3406

Mısra: 9

Arzu etmek, talep etmek.

Ger huzûr itmek dilerseñ iy Muħibbî fâriğ ol
Olmaya vahdet maħâmı güşe-i ‘uzlet gibi

dile gel:

1. dile gel:-en

Gazel 3312

Mısra: 2

Kelime Tipi: Deyim

Konuşma kudreti, yeteneği, olmayan varlık konuşmak, dillenmek, lisana gelmek.

Şi'r ara şâ'ir iseñ gel bakma tarz-ı selefti
Yime hayvân şıfat dile gelen her 'alefi

dil-efgâr:

1. **dil-efgârı:-ı**
Gazel 3182
Mısra: 4
Gönlü yaralı.

Bu derdüme nihâyet yok cefâ vü cevre gâyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efgârı

2. **dil-efgârı:-ı**
Gazel 3295
Mısra: 10
Gönlü yaralı.

Gözüm yaşına gârğ oldum bulunmaz derdüme çäre
Getürmedi meger devrân benüm gibi dil-efgârı

dileg:

1. **dilegüm:-üm**
Gazel 3029
Mısra: 9
Dilek, istek, arzu, temenni.

Gidüpdür 'aql u dil elden dilegüm bu-durur Hağ'dan
Muhibbî gibi ol yârı sevüp zâr olmasun kimse

dilek:

1. **dilegüm:-üm**
Gazel 3116
Mısra: 8
Arzu, istek, rica.

Ġamzelerden kırmaga 'uşşâkı tirkeş bağladı
Dilegüm budur ki kurbân olayım ol yalara

2. **dilegüm:-üm**
Gazel 3205
Mısra: 4
Olması istenen şey, istek, arzu, talep, rica, temenni.

Zülfine el kurdugınca pâreler gönlüm beni
Dilegüm bu pâre pâre görem âhîr şaneyi

3. **dilegüm:-üm**
Gazel 3358
Mısra: 6
Olması istenen şey, istek, arzu, talep, rica, temenni.

Cefâdan kankı 'âşık kim vefâyı yig bilir ister
Dilegüm budur 'âlemde añılmasun anuñ adı

4. **dilegüm:-üm**
Gazel 3490
Mısra: 10
Olması istenen şey, istek, arzu, talep, rica, temenni.

İrişmeyüp vişâlûñe şeb-i hicr içre cân virsem
Dilegüm bu ola Hağ'dan saña Nüh 'ömri erzânî

5. **dilegüm:-üm**
Gazel 3456
Mısra: 4
Arzu, istek, temenni.

Ziyân idem diyü her kim yoluñda cân u ser virmez
Dilegüm iki 'âlemde buña hiç bulmasun südi

dil-figâra:

1. **dil-figâra:**
Gazel 3017
Mısra: 9
Gönlü yaralı, âşık.

Öñinde cânuñı virseñ inanmaz sen dil-figâra

dil-fikâr:

1. **dil-fikâra:-a**
Gazel 3016
Mısra: 6
Gönlü yaralı kişi. || Aşık.

Rakqâş gibi rakşa girüp bād-ı şabâdan
Dīvâne-i 'ışk itdi dil-fikâra benefşe

dil-firîb:

1. **dil-firîb:**
Gazel 3236
Mısra: 9
Gönül aldatan, gönül avutan, câzibeli.

İy Muhibbî murğ-ı diller şaydına ol dil-firîb
Çeşm-i şayyâdı eline virdi zülfi agını

2. **dil-firîb:**
Gazel 3267
Mısra: 7
Gönül aldatan, gönül avutan, câzibeli.

Zülfin giderdi hüsni 'arz itdi dil-firîb
'Âşıklar itdi cân-ıla dilden tena'umı

dil-haste:

1. **dil-haste:**
Gazel 3034
Mısra: 7
Hasta gönül.

Za'îf itdi beni firqat helâk olurdu dil-haste
Dil-i bîmâra olmasa hayâl-i yâr eglence

2. **dil-haste:--y, --e**
Gazel 3145
Mısra: 3
Gönlü yaralı, gönül hastası, âşık.

Didügümce dem-be-dem rahm eyle bu dil-haste
Hışm-ıla eydür baña her iş bite bu bitmeye

3. **dil-haste:**
Gazel 3149

Mısra: 14

Gönlü yaralı, gönül hastası, âşık.

Başın egeli gam yili yok zerre mecâli
Dil-ḥaste Muḥibbî gibi turmaga benefşe

4. dil-ḥaste:

Gazel 3269

Mısra: 1

Gönlü yaralı, gönül hastası, âşık.

Şehâ küyüñda dil-ḥaste ğarîbi
Yog-ımuş gamdan özge hiç naşîbi

5. dil-ḥaste:

Gazel 3304

Mısra: 8

Gönlü yaralı, gönül hastası, âşık.

Kapusında niçe yıldur ḥastayam âh eylerem
Dimedi bir kez bu dil dil-ḥaste bîmârum gibi

6. dil-ḥasteyem: -y, -em

Gazel 3186

Mısra: 7

Gönlü yaralı, gönül hastası, âşık.

Bister-i ḥâk üzre râhuñda yatur dil-ḥasteyem
Seng-i ḥârâ giceler tâ şubḥ bâlînüm gibi

dil-hastesi:

1. dil-ḥastesinüñ: -si, -nüñ

Gazel 3477

Mısra: 9

Gönlü hasta, hasta gönüllü II âşık.

Dil-ḥastesinüñ ḥâlini dün sordı tabîbüm
Raḥm itdi Muḥibbî ki meger beñzûme bakdı

dil-hasteve sun-:

1. dil-ḥasteye sun-: --(y)e, --ma, --(y)up

Gazel 3019

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlü hasta olana (aşığa) sunmak, ikram etmek.

Leblerüñ ‘ayn-ı şifâdur sunmayup dil-ḥasteye
Ḥasret-ile gözlerüm yaşını Ceyḥün eyleme

dil-hasteve:

1. dil-ḥasteye:

Gazel 3136

Mısra: 3

Gönlü hasta, hasta gönüllü, âşık.

Leblerüñden gel ‘ilâc eyle bu ben dil-ḥasteye
Bilürem ki okumışdur ḥikmeti Loḳmân-ıla

dil-i âvâre:

1. dil-i âvâre: -y, -i

Gazel 3089

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avare gönül II dağınık, perişan, derbeder gönül.

Düşde gördüm diyü eglerdüm dil-i âvâreyi
Gam şebinde âh çeşmüm ğarḳa-i âb olmasa

2. dil-i âvâre: -cüĝ, -i

Gazel 3452

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avare gönül II dağınık, perişan, derbeder gönül.

Görse her kanda güzel olur anuñ şeydâsı
Bilmezem n’eyleyeyin bu dil-i âvârecüĝi

dil-i âzâde:

1. dil-i âzâde: -y, -i

Gazel 3066

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Özgür gönül (gönlünü bir şeye kaptırmamak bağlamında).

Bilmedi virdi gönül zülf-i dil-ârâmlara
Dil-i âzâdeyi düşürdi varup dâmlara

dil-i bîmâr:

1. dil-i bîmâr: -a

Gazel 3034

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hasta/dertli gönül.

Ža‘îf itdi beni fırḳat helâk olurdı dil-ḥaste
Dil-i bîmâra olmasa ḥayâl-i yâr eglence

2. dil-i bîmâr: --um, --a

Gazel 3068

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hasta/dertli gönül.

Hicr-ile oldı Muḥibbî key ža‘îf [ü] nâ-tüvân
İy tabîb-i dil meded kıl bu dil-i bîmâruma

dil-i divâne:

1. dil-i divâne:

Gazel 3226

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deli gönül.

Diñlemedüñ [ey] dil-i divâne kimse pendini
Tak yüri meh-rularuñ boynuña zülfi bendini

2. dil-i divâne: -y, -e

Gazel 3483

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deli gönül.

Dösterlar 'ayb eylemeñ ayruk dil-i divâneye
Derdümün dermâñ ancak zülfinün bağı gibi

3. **dil-i divâne:**

Gazel 3034

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deli gönül, aşğın divane gönlü.

Baña müşkildür eğlenmek dil-i divâne zülfinüz
Bulur her lahza her demde özine yâr eğlence

4. **dil-i divâne:**

Gazel 3188

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çılgın gönül, deli gönül.

Çok zamân sırr-ı 'ışkı saklar-iken
Dil-i divâne aşikâr itdi

5. **dil-i divâne:-den**

Gazel 3316

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çılgın gönül, deli gönül.

Dakar mı zülfi-zenciri dil-i divânededen gayrı
Yanar mı âteşe hiç kes gör-â pervânededen gayrı

6. **dil-i divâne:-y, -i**

Gazel 3333

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çılgın gönül, deli gönül.

Zülfi zencirine bend itdi dil-i divâne[y]i
Şem'-i hüsnin 'arz idüp yakdı oda pervâne[y]i

dil-i gamgîn:

1. **dil-i gamgîn:--üm, --e**

Gazel 3011

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gamlı, kederli gönül II aşğın gönlü.

Niçe bir tır-i cefâlar sine-i miskînüme
Atıla seng-i melâmet yâ dil-i gamgînüme

dil-i gam-h'âr:

1. **dil-i gam-h'âr:--a**

Gazel 3044

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dertli, kederli gönül.

Gâhî cefâ-yı dilber ü gâhî belâ vü gam
Bir dem mi var bu dil-i gam-h'âra gelmeye

dil-i mahzûn:

1. **dil-i mahzûn:**

Gazel 3271

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kederli gönül.

Şevkuñ var-ısa çın seher iy dil-i mahzûn
Var açıla gir seyr ide gülhâ-yı bahârı

dil-i mecnûn:

1. **dil-i mecnûn:**

Gazel 3183

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deli gönül.

Perde-i zühdüm ne assı bu dil-i mecnûn mest
Yârına varımı virdi kendin 'üryân eyledi

2. **dil-i mecnûn:-a**

Gazel 3439

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecnun'un gönlü. II Deli gönül.

Dil-i Mecnûn'a te'sir eylemez pend
Kâbül eyler özine çün belâyı

3. **dil-i mecnûn:-a**

Gazel 3472

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecnun'un gönlü. II Deli gönül.

İy saçı leylî dil-i Mecnûn'a yüz göstermeyüp
Eyledün 'ıškuñ beyâbânında sergerdân beni

4. **dil-i mecnûn:-ı**

Gazel 3475

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecnun'un gönlü. II Deli, çılgın gönül.

Leylî-i zülfün dil-i Mecnûn'ı şeydâ eyledi
'ışk zencirin takup boynuma rüsvâ eyledi

dil-i mecnûn u sevdâ:

1. **dil-i mecnûn u şeydâ:-sı**

Gazel 3218

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deli, çılgın gönül. II Mecnun'un gönlü.

Olaldan boynuma zencir yârıñ zülfi leylâsı
Ne tañ aşüfte olursa dil-i mecnûn u şeydâsı

dil-i mecrûh:

1. **dil-i mecrûh:-um, -a**

Gazel 3348

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaralı gönül.

Gönderürsin tırüñi geh geh dil-i mecrûhuma
Bu kerem iy döster baña her bâr olaydı kâşki

dil-i miskîn:

1. dil-i miskîn: --üm, --e

Gazel 3027

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zavallı, aciz gönül.

Çün yagar tîr-i belâ bu sine-i gamgînüme
Kemdür razhm itmeyebilsem dil-i miskînüme

2. dil-i miskîn:

Gazel 3376

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zavallı gönül.

Za'îf oldı dil-i miskîn lebüñ dârü'ş-şifâsından
Aña bir büse bahş eyle ki gelsün agzınıñ dadı

dil-i nâ-sâd:

1. dil-i nâ-sâd: -um, -ı

Gazel 3264

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kederli gönül.

Yâd kıldıñ bu kuluñı döstüm yâd itmedi
Bu dil-i nâ-sâdımı gördi velî şâd itmedi

dil-i rind:

1. dil-i rind: -üm

Gazel 3187

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Rind(Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeyen, kurallardan uzak, bütün varlığı kendi iç dünyasına göre değerlendiren, gönül gözüyle gören, hoş görülü, kalender, içkiye düşkün ve derbeder görünüşünün aksine ârif, hakîm, gönül ehli kimse.)lerin gönlü.

İçelden bir kadeh 'ışkuñ meyinden
Dil-i rindüm der-i hammâra düşdi

dil-i sevdâ:

1. dil-i şeydâ:

Gazel 3064

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deli/çılğın gönül.

Açıldı bâğ-ı sinemde kızıl gül yerine dâğum
Dil-i şeydâ gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

2. dil-i şeydâ:

Gazel 3241

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çılğın, deli, divane gönül.

Sinede 'ışk âteşi rüz-ı ezel peydâ gibi
Gelmedi 'ışk 'âlemine bu dil-i şeydâ gibi

3. dil-i şeydâ:

Gazel 3317

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çılğın, deli, divane gönül.

İy dil-i şeydâ hazer kıl çeşm-i mest-i yârdan
Hün-ı dil içmek olupdur dâyim anuñ pîşesi

4. dil-i şeydâ:

Gazel 3482

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çılğın, deli, divane gönül.

Görmedi küh-ı belâ içre belâyı kühken
Çekmedi hicrâmı Mecnûn bu dil-i şeydâ gibi

dil-i şürîde:

1. dil-i şürîde:

Gazel 3036

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Perişan gönül.

Bir saçı leylî gamından iy dil-i şürîde âh
Vâdi-yi miñnetde Mecnûn gibi hayrânsın yine

2. dil-i şürîde:

Gazel 3447

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Perişan gönül.

Ol gül-i ra'nâ gamından giceler bülbül gibi
İy dil-i şürîde arturduñ figân u zâruñı

3. dil-i şürîde:

Gazel 3376

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Perişan gönül, tutkun gönül; uslanmaz deli gönül.

Dil-i şürîde sevmişdür yine çün bir perî-zâdı
İşüm ney gibi efgândur anı siz sanmañuz şâdı

dil-i süzân:

1. dil-i süzân:

Gazel 3477

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yanık, ateşli gönül; dertli, sıkıntılı gönül.

İnlerse rebâb oldı 'aceb mi dil-i süzân
Devrân getirüp bir deriyi sineme yakdı

2. dil-i süzân: --um, --a

Gazel 3105

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yanan, ateşli gönül II şiddetli arzu duyan, âşık gönül.

Cāme-i fānūsdur sīnem dil-i sūzānuma
Kanlu yaşum hil'at olmışdur ten-i 'üryānuma

3. dil-i sūzān:

Gazel 3472

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yanan, ateşli gönül.

İy Muhibbī āteşi gerçi ki yaş teskīn ider
Aglasam dağı beter yakar dil-i sūzān beni

4. dil-i sūzān:-um, -a

Gazel 3268

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Aşığın) Yanan gönül.

Bir harāret virdi 'ışk bu dil-i sūzānuma
Anı teskīn itmedi bu çeşmesāruñ gıryesi

dil-i vīrāne:

1. dil-i vīrāne:-m, -i

Gazel 3303

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yıkık, harap gönül; üzgün gönül.

Şu'le virdūñ şem'-i hüsne nūr kıldıñ 'ālemi
Bāl ü perden geçdi yıkduñ bu dil-i vīrānemi

2. dil-i vīrāne:-y, -i

Gazel 3333

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yıkık, harap gönül; üzgün gönül.

Genc-i vaşla iy Muhibbī çünki tālībsin bugün
Ġayrı yirde arama illā dil-i vīrāne[y]i

dil-i zār:

1. dil-i zār:-um

Gazel 3304

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ağlayan, inleyen gönül.

Var mıdır 'ālemde kimse bu dil-i zārum gibi
Olmasun halk-ı cihān cān-ı giriftārum gibi

dilinden gitme-:

1. dilinden gitme-:-in, -den, -mez

Gazel 3270

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Tadı ağzından gitmemek.

Şi'r anuñçün buldı melāhat Muhibbī'nūñ
Gitmez dilinden olup şirīn şeker hōşı

dil-kes:

1. dil-keşi:-i

Gazel 3215

Mısra: 8

Gönül çekici, gönül cezbedici.

Evvvel dilini soñra alur cānını komaz
Her kim nigāh eyleye nāgāh ol dil-keşi

2. dil-keşi:-i

Gazel 3308

Mısra: 6

Gönül çekici, gönül cezbedici.

'İşk mıkñātısı kendüye çeke āhen ise
Kimse görmedi anuñ gibi bir dil-keşi

3. dil-keşi:-i

Gazel 3326

Mısra: 8

Gönül çekici, gönül cezbedici.

Bī-ihtiyār bu dili kendüye yār çeker
Yokdur cihānda bir aña beñzeye dil-keşi

dilrübā:

1. dilrübā:

Gazel 3387

Mısra: 1

Far. Gönül kapıcı, mahbube.

Hasta gönlüm bir nefes ol dilrübā şād itmedi
Yañılıp ben derdmendi bir kezın yād itmedi

dil-rübā:

1. dil-rübānuñ:-nuñ

Gazel 3394

Mısra: 10

Far. Gönül kapıcı, mahbube.

İy Muhibbī rind olmak ister iseñ haşre dek
Leblerinden būs eyle dil-rübānuñ mül gibi

2. dil-rübāyı:-y, -i, -

Gazel 3059

Mısra: 8

Gönül alan sevgili.

Yaşum deryāya dil şahrāya düşdi
Ararsın dil-rübāyı bañr ü berde

3. dil-rübā:

Gazel 3362

Mısra: 1

Gönül kapan, herkesi kendine bağlayan, âşık olunan (güzel).

Bend itdi ser-i zülfine bir dil-rübā bizi
Her kanda ise aradı buldı belā bizi

4. dil-rübāyı:-y, -i

Gazel 3302

Mısra: 14

Gönül kapan, herkesi kendine bağlayan, âşık olunan (güzel).

Muhibbî hün-ı dil dök yaş yirine
Çü sevdüñ ol vefâsuz dil-rübâyı

dil-şâd ol:

1. **dil-şâd ol:**
Gazel 3010
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönlü sevinçle dolu olmak.

Serîr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şâd ol
Ko kılsun ‘anedelîb-i dil figân[ı] derdmendâne

dil-teng:

1. **dil-teng-ile:--ile**
Gazel 3098
Mısra: 6
(Bir şey birinin) Gönlünü daraltmak, sıkıntıya sokmak.

Ġam şebinde kalmışam açılmadı şubh-ı vişâl
Kimse münis olmadı ‘âlemde bu dil-teng-ile

dil-teşne:

1. **dil-teşneyem:-y, -em**
Gazel 3249
Mısra: 5
Bağrı yanık, gönlü susamış.

Döstüm dil-teşneyem rahm itmedüñ
Çeşme-i luţfuñ senüñ bî-nem gibi

2. **dil-teşnelere:-ler, -e**
Gazel 3338
Mısra: 6
“Gönlü susamış” Çok istekli.

Ger tîr-i âbdârını ya kaşları ata
Dil-teşnelere ola bârân-ı rahmeti

dilüñden gitme:-

1. **dilüñden gitme:-üñ, -den, -me, -sün**
Gazel 3437
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Dilinden (veya dilden) düşürmemek; sürekli olarak aynı kişiden veya şeyden söz etmek, sık sık anmak.

Dilüñden gitmesün zîkr-i İlâhî
Anuñla bulasın tâ gizlî rāhî

dilüñden gitmesün:

1. **dilüñden gitmesün:-üñ, -den, -me, -sün**
Gazel 3175
Mısra: 12
Kelime Tipi: -
Dilinden (veya dilden) düşürmemek; sürekli olarak aynı kişiden veya şeyden söz etmek, sık sık anmak.

Hidâyet ister-iseñ sen iki ‘âlemde iy miskîn
Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrâd-ı yâ Hâdî

dimâğ:

1. **dimâğın:-ın**
Gazel 3446
Mısra: 10
Ar. is. Beyin, akıl, şuur.

Meger bād-ı şabâ urdı Muhibbî zülf-i dildâra
Dimâğın şubh-dem dehrüñ yine müşğ-i ‘abîr itdi

2. **dimâğını:-ı, -n, -ı**
Gazel 3381
Mısra: 2
Ar. is. Beyin, akıl, şuur. II Burun.

Taht-ı çemende yâr çözüp zülfi bağını
Dehrüñ mu‘atâr eyledi ol dem dimâğını

3. **dimâğında:-ı, -n, -da**
Gazel 3113
Mısra: 10
Akıl, zihin.

Sevdâ-yı ser-i zülfüñ mecnûn idiser âhîr
‘İşkuñ bu Muhibbî’ nûñ bulındı dimâğında

4. **dimâğını:-ı, -(n)ı**
Gazel 3299
Mısra: 9
Şuur, bilinç, akıl.

Bu Muhibbî’ nûñ dimâğını mu‘atâr tâze ter
Eyleyen cānâ anı zülfüñdeki büyüñ gibi

5. **dimâğını:-ı, --n, --ı**
Gazel 3476
Mısra: 6
Beyin, akıl, bilinç II Koku ile beraber kullanılırsa damak, geniz.

Şöyle beñzer ki şabâ zülfine buldı dest-res
Eyledi dehrüñ dimâğını mu‘atâr buları

6. **dimâğını:-ı, -n, -ı**
Gazel 3168
Mısra: 2
Beyin, akıl, bilinç. II (Koku ile beraber kullanılırsa) Damak, geniz.

Oynasa bād-ı şabâ ol ‘anberîn gîsü-y-ıla
Toldurur ‘âlem dimâğını ser-â-ser bü-y-ıla

7. **dimâğumuz:-u, -muz**
Gazel 3362
Mısra: 9
Zihin, bilinç.

Sevdâ-yı bü-y-ı zülf-ile tolı dimâğumuz
Serden Muhibbî çıkarısar bu hevâ bizi

dimâğ-ı dehr:

1. **dimāğ-ı dehr:**

Gazel 3441

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünyanın bilinci, şuur.

Oldı dimāğ-ı dehr mu‘aṭṭar nesīm-ile
Yāruñ meger ki çözdü şabā zülfi bağını

dimāğuma getir:

1. **dimāğuma getir:-um, -a, -di**

Gazel 3347

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Aklına getirmek; Hatırlatmak.

Büy-ı zülfünü dimāğuma getürdi çü şabā
Vireyim cān u dili yolına şükrāneligi

dimāğumdan git:-

1. **dimāğumdan git:-um, -dan, -mez**

Gazel 3175

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Aklından çıkmak; unutmak.

Ruḥın fikr eyleyüp yāruñ leb-i la‘lini zıkr itdüm
Niçe yıllar durur gitmez dimāğumdan anuñ adı

din-:

1. **dinmeye:-me, -y, -e**

Gazel 3296

Mısra: 14

Sona ermek, kesilmek, durmak, devam etmemek.

Muḥibbī uşbu şi‘r-i dil-pesende
Nazīre dinmeye gezse āfākı

dīn:

1. **dīnūme:--üm, --e**

Gazel 3011

Mısra: 4

İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan imanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu imâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu.

Mü‘min-i ‘ışkam bi-ḥamdillāh zi-men zülf-i dōst
Kılca noḡşān gelmedi yāḥūd ḥalel bu dīnūme

2. **dīnūme:--üm, --e**

Gazel 3027

Mısra: 8

İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan imanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu imâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu.

Ḥamdü-lillāh mü‘min-i ‘ışkam zī-men zülf-i dōst
Yok-durur bir kılca noḡşān u ḥalel hiç dīnūme

3. **dinür:-ür**

Gazel 3051

Mısra: 9

Adı verilmek, ... diye isimlendirilmek.

Şeh-i ḥübān ulu nāmına Maḥmūd dinür
Cān virür almak için ḥāk-i kef bā-lālel

4. **dīnüm:-üm**

Gazel 3186

Mısra: 2

1. İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan imanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu imâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu. 2. İman, inanç.

Büse-i la‘l-i lebūñ bu cān-ı şīrīnüm gibi
‘Ārızuñ nūrı da ḳalbümde benüm dīnüm gibi

5. **dīn:**

Gazel 3291

Mısra: 7

(Ar.) İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan imanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu imâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu.

Ḥaṭṭ[ı] kāfirdür ḥurūc itmek diler dīn ḳaşdına
Ruḥlarıñ müslim geçer göster anuñla cengüñi

6. **dine:-e**

Gazel 3411

Mısra: 8

Dinmek, yatışmak, sükunet bulmak. II İnsanların yaratıcı olarak kabul ettikleri üstün güce olan imanlarını, ona yapacakları ibâdetlerin bütünü ve bu imâna göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu.

Ṭulū‘ itseñ seḫergehden dokınur şu‘leñ aḡyāra
Düşer mi saña hey āfet dine gün gibi hercāyī

dīn ü imān:

1. **dīn ü imān:**

Gazel 3164

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Din ve inanç.

Ben senüñ yoluña cānā cānumı virsem n’ola
Kim bilürsün cān virürler dīn ü imān üstine

dīnār:

1. **dīnārımı:-ı, -n, -ı**

Gazel 3480

Mısra: 10

Altın para. II âşığıñ gözyaşları.

Çünkü ḡam tīmārımı virdi Muḥibbī şāh-ı ‘ışk
Ḥāşılıñdur cem‘ kıl bu gözlerüñ dīnārımı

dīnār ol:-

1. **dīnār ol:-**--ur

Gazel 3014

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Altın para gibi değerli olmak, herhangi bir alanda çok ileriye gitmek, gelişmek.

Şehā yoluña isār itmek çün

Yüzüm dīnār olur yaşum diremde

dīnden çıkar:-

1. **dīnden çıkar:-**--den, --a

Gazel 3129

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dinden (imandan) çıkmak. İncancını terk etmek, kafir olmak.

Küfr-i zülfi korkaram kim çıkara dīnden beni

Ehl-i İslāmı giriftār itme yā Rab kāfire

dīne gel:-

1. **dīne gel:-**--e, --ür-e, -ür

Gazel 3050

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Dine/imana gelmek: Bir dinin gereğine uymaya başlamak. II Müslümanlığı kabul etmek II en sonunda doğruyu söylemek II sonradan bir şeyi kabul edip uymak.

İder hüsnüñe kaşd her demde zülfün

Gelür mi dīne ol efrenği sorma

dīñle:

1. **dīñlemeze:-**mez, -se, -

Gazel 3464

Mısra: 7

Kulak vermek, dinlemek.

Dīñlemeze nālemi küyında yār olmaz ‘aceb

Nitekim güş eylemez gül bülbülün feryādını

2. **dīñle:**

Gazel 3489

Mısra: 10

İşitmek için kulak vermek.

Ĥār elinden iy Muĥibbī gör niçe eyler figān

Gülşene var dīñle bir dem bübülün āvāzını

3. **dīñle:**

Gazel 3124

Mısra: 11

Dinle, kulak ver.

Ĥaķīkat sözlerini dīñle benden

Göñül virdüm beni sanma mecāza

4. **dīñle:**

Gazel 3439

Mısra: 4

Dinlemek, duymak, işitmek, kulak vermek.

Geçen geçdi gelenler de geçer dir

Bugün güş eyle cāndan dīñle nāyi

5. **dīñle:**

Gazel 3197

Mısra: 3

İşitmek için kulak vermek, isteyerek duymak.

Şevķuñ var-ısa gülşene var dīñle sürüdü

Seyr eyle hezār nāliş ü gülhā-yı bahārı

6. **dīñleñ:-ñ**

Gazel 3425

Mısra: 6

Dinlemek, duymak, işitmek, kulak vermek.

Niyāz idüp akar sular meger dīdāra ‘aşıķdur

Öter şürde olmişdur seĥer dīñleñ hezārānı

dīñle:-

1. **dīñlemedüñ:-**me, -dü, -ñ

Gazel 3226

Mısra: 1

Söylenen sözü dikkate alıp ona göre davranmak, kabul etmek, uymak, itāat etmek.

Dīñlemedüñ [ey] dil-i dīvāne kimse pendini

Tak yüri meh-rülaruñ boynuña zülfı bendini

dīñme:

1. **dīñmemişdür:-**miş, -dür

Gazel 3382

Mısra: 7

Sona ermek, bitmek, durmak.

Gül yüzünsüz zārılıgum dīñmemişdür dōstum

Görmedi bārān kimesne çeşm-i giryānum gibi

dir:

1. **dir-idi:-**i, --di

Gazel 3079

Mısra: 5

Söylemek, söz söylemek.

Bezmi-ı ġamda kim dir-idi Ķays için sultān-ı ‘ışk

Bādesin göz yaşı sazın şavt-ı zencir itmese

direm:

1. **diremde:-**de

Gazel 3014

Mısra: 4

Aķçe, para, dirhem.

Şehā yoluña isār itmek çün

Yüzüm dīnār olur yaşum diremde

2. **direm:**

Gazel 3487

Mısra: 6

Dirhem, gümüş para.

Güzeller pâyına saçdum şu deñlü dürr-i eşki kim
Dükendi kîse-i çeşmüm bir iki üç direm kaldı

dirhem ü dînâr:

1. **dirhem ü dînâr:**-i, -n, -i

Gazel 3341

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gümüş ve altın (para) II âşığın gümüşe benzer
gözyaşları ve altın gibi sararmış yüzü.*

Nağd-i eşk-ile Muhibbî vaşl-ı yâra irmedi
Dîdeler cümle düketdi dirhem ü dînârını

dirîğ:

1. **dirîğ:**

Gazel 3010

Mısra: 1

"Eyvah, çok yazık" anlamında ünlem.

Dirîğ ay oldı göstermez yüzini çünkü cânâne
Bu hasretle bu miñnetden baña yigdür kıyam cânâ

2. **dirîğ:**

Gazel 3270

Mısra: 5

"Eyvah, çok yazık" anlamında ünlem.

Derdâ dirîğ n'eyleyem ki firîb-i dehr
Zevk u şafâya atdı mübeddel binâ hüşî

3. **dirîğ:**

Gazel 3008

Mısra: 4

Eyvah, ah, aman, yazık.

Bilüñle agzuñ iy döst bilmem ki var mı yok mı
Geçdi dirîğ 'ömrüm uşbu gümân içinde

4. **dirîğ:**

Gazel 3307

Mısra: 1

"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Geçdi dirîğ guşşa ile 'ömr-i cevânî
Surh idi ezel şimdi bulup çehre hazânî

5. **dirîğ:**

Gazel 3451

Mısra: 1

"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Derdâ dirîğ komadı gönülüm baña beni
Bir pür-cefâyâ eyledi göz mübtelâ beni

dirîğ evle:

1. **dirîğ evle:**-me

Gazel 3450

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Esirgemek, kıyıp verememek.

Gel dirîğ eyleme kıl tâze yine cânumuzı
Mey-i gülgünüñ eger var-ısa nev'a küheni

dirîğ it:

1. **dirîğ it:**-mez

Gazel 3489

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Esirgemek, kıyamamak, kıyıp verememek.

Gözlerüm isâr ider yolına eşküm gevherrin
Gör ne merdümdür dirîğ itmez çoğunu azını

dirîğâ:

1. **dirîğâ:**

Gazel 3039

Mısra: 8

Yazık, eyvah, yazıklar olsun!

Öldürem yarın dimişdi ol hilâl ebrü baña
N'eyleyem derdâ dirîğâ durmaz ol ikrârda

2. **dirîğâ:**

Gazel 3040

Mısra: 6

Yazık, eyvah, yazıklar olsun!

Gönlüm almak istedüm komadı serkeş kâkülün
N'eyleyem derdâ dirîğâ ol ruhî zibâ-y-ıla

3. **dirîğâ:**

Gazel 3047

Mısra: 4

Yazık, eyvah, yazıklar olsun!

Kaşların geh çîn ider geh ğamzeler tîrin atar
N'eyleyem derdâ dirîğâ ben bu göz ü kaş-ıla

4. **dirîğâ:**

Gazel 3371

Mısra: 1

"Eyvahlar olsun, yazık!" anlamında bir söz.

'İşka duş oldum dirîğâ vaşl-ı cânân olmadı
Derd-ile öldüm bu yolda baña dermân olmadı

5. **dirîğâ:**

Gazel 3099

Mısra: 8

"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîğâ bu iki ğammâzuma

6. **dirîğâ:**

Gazel 3120

Mısra: 10

"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Muhibbî'ye vefâ idem diyüp 'ahdın bozar anı
Dirîğâ ol cefâ-pîşe meger varmış Karaman'a

7. **dirîğâ:**

Gazel 3125

Mısra: 1
"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Dirîgâ 'aqlumı aldı benüm bir gözleri ala
Muqarrer şimdiden girü olur işüm gücüm nâle

8. **dirîgâ:**
Gazel 3135
Mısra: 1
"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Dirîgâ bilmedüm virdüm gönül ben ol perî-zâda
Düşüp yolında hâk oldum getürmez hiç beni yâda

9. **dirîgâ:**
Gazel 3150
Mısra: 8
"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîgâ bu iki gammâzuma

10. **dirîgâ:**
Gazel 3161
Mısra: 8
"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Dil dilerdi cân virtüp bugün lebün bâzâr ide
Kaldı işüm vâ dirîgâ yâr ile çün yarına

11. **dirîgâ:**
Gazel 3168
Mısra: 4
"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Vâdî-i hayretde kor kılmaz nazar benden yaña
N'olısar hâlüm dirîgâ ol gözi âhû-y-ıla

12. **dirîgâ:**
Gazel 3442
Mısra: 1
"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Dirîgâ görmeyelden rüy-ı yârı
Dilün kalmadı hiç şabr u kararı

13. **dirîgâ:**
Gazel 3446
Mısra: 8
"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Yoluında merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki
Dirîgâ kalmadı varı beni yavlak fakîr itdi

14. **dirîgâ:**
Gazel 3476
Mısra: 2
"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Niçe gündür gözlerem ol gözleri âhuları
N'eyleyem derdâ dirîgâ görmedüm âh oları

15. **dirîgâ:**
Gazel 3481
Mısra: 1
"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Ölmeden derdâ dirîgâ yârı görsem bir dağı
Olmaz-ısa anı düşde bârî görsem bir dağı

16. **dirîgâ:**
Gazel 3268
Mısra: 11
"Çok yazık, eyvahlar olsun".

Yâr firâr itdi dirîgâ kalmadı dilde karar
'Âlemi garğa vire ol bî-karârûnı giryesi

dirler ki:

1. **dirler ki:**
Gazel 3067
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Derler ki. || Söylerler ki.

Tîr-i müjgânuña karşı dil yine göğsin gerer
Her ki 'âşıkdur ezel dirler ki ol bî-bâk ola

diş:

1. **dişün:-üñ**
Gazel 3108
Mısra: 2
Diş II sevgilinin diş.

Boyuñ serve yüzüñ gülzâr-ı çine
Dişüñ beñzer senüñ dürr-i semine

2. **dişün:-üñ**
Gazel 3167
Mısra: 2
Üst ve alt çene kemikleri üzerinde karşılıklı
sıralanmış olan ve ağza alınan şeyleri koparıp çiğnemeye
yarayan sert, beyazımtırak parçalardan her biri. II
Sevgilinin güzellik unsurlarından biri.

Ne haddüñ gibi bir gül var çemende
Dişüñ mânendi dür olmaz 'Aden'de

3. **dişi:-i**
Gazel 3393
Mısra: 2
Çene kemiklerinin üzerinde dizili, ısırma ve
çiğnemeye yarayan organ. II Sevgilinin diş.

Sâkiyâ sen sanma kim def'-i melâl egler meni
Ol dişüñ dürr-i 'Aden la'li zülâl egler meni

dişle:

1. **dişledüñ:-dü, -ñ**
Gazel 3465
Mısra: 7
Isırmak.

Öpsem didükçe la'lüñi hâ dişledüñ lebün
Unutma yayuñ olur yasmada buracığı

ditire-:

1. **ditirerem:-r, -em**
Gazel 3164

Mısra: 5

Titmek, hızlı hızlı hareketlerle sürekli kimdamak, sallanmak.

Ol perî-ruşsârî görsem bîd gibi ditirerem
Sanasın bir hâstadur kim ditreye cân üstine

dīvân:

1. **dīvânını:** -i, -(n), -i

Gazel 3410

Mısra: 6

Divan şâirlerinin şiirlerini kaftiyelerine göre alfabe sırası ile içine alan mecmua, şiir kitabı.

Ġuşşa-i Ferhâd'ı ko efsâne Mecnûn kışşası
Ehl-i şevk olan okusun kendünün dīvânını

2. **dīvânuma:** --um, --a

Gazel 3105

Mısra: 10

Büyük meclis, yüksek meclis. II Eskiden şâirlerin aruz vezniyle yazdıkları şiirlerini, nazım şekillerine ve kâfiyelerinin son harfine göre belli bir sıraya bağlı kalarak düzenledikleri şiir mecmuası.

Ter gâzellerle Muhibbî tâze dīvân bağladı
Ehl-i nazma diñ salâ gelsün berü dīvânuma

3. **dīvânnumuza:** --u, --muz, --a

Gazel 3111

Mısra: 10

Büyük meclis, yüksek meclis. II Eskiden şâirlerin aruz vezniyle yazdıkları şiirlerini, nazım şekillerine ve kâfiyelerinin son harfine göre belli bir sıraya bağlı kalarak düzenledikleri şiir mecmuası [Önceleri "herhangi bir konu üzerinde yazılmış eser" mânâsına gelirdi].

Şi'r ara aındı Muhibbî yine leylî saçunı
Ola mecnûn nazar iden kişi dīvânnumuza

dīvân bağla-:

1. **dīvân bağla-:** --di

Gazel 3105

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Divan bağlamak, divan oluşturmak.

Ter gâzellerle Muhibbî tâze dīvân bağladı
Ehl-i nazma diñ salâ gelsün berü dīvânnuma

dīvânalgı:

1. **dīvânalgı:** -i

Gazel 3421

Mısra: 2

Divâne olma durumu, delilik, çılgınlık, mecnunluk.

Cân diler şem'-i ruha eyleye pervânalgı
Göstere yine gönül zülfine dīvânalgı

2. **dīvânalgı:** -i

Gazel 3421

Mısra: 10

Divâne olma durumu, delilik, çılgınlık, mecnunluk.

Zülfünün bendine bend eyle Muhibbî'yi didüm
Didi şimden girü uslan koya dīvânalgı

dīvâne:

1. **dīvâneñem:** -ñ, -em

Gazel 3477

Mısra: 3

Delî, mecnun.

Dīvâneñem iy döst didüm bir nazar eyle
Zülfini kemend eyleyüben boynuma takdı

2. **dīvâneye:** -ye

Gazel 3076

Mısra: 2

'aşk ile kendinden geçmiş, aşk delisi.

Dil dutdı vağan zülf-i girih-gîr arasında
Dīvâneye hoşdur dura zencîr arasında

3. **dīvâne:**

Gazel 3012

Mısra: 1

Aşk ile kendinden geçmiş, deli, mecnun.

Zülfine gönül bend ola dīvâne geçerse
Şem'-i ruhına cân yana pervâne geçerse

4. **dīvâneye:** -y, -e

Gazel 3054

Mısra: 6

Aşk ile kendinden geçmiş, deli, mecnun.

Mecnûn düğüm tak boynuma leylî saçun zencîrini
Mîrâs-dur[ur] tavk-ı belâ her kandasa dīvâneye

5. **dīvânesi:** -si

Gazel 3444

Mısra: 2

Aşk ile kendinden geçmiş, aşk delisi.

Şu'le-i 'ışkuñ ezelden olmuşam pervânesi
Düd-ı dil zencîr idinmişdür gönül dīvânesi

6. **dīvâneler:** -ler

Gazel 3470

Mısra: 5

(Sevgilinin aşkı ile) kendinden geçmiş, aklını yitirmiş, tutkun kimse. II Âşık.

'İşk-ıla çün olmuşam dīvâneler ser-defteri
Bend idüp boynuma taksun zülfünün fitrâkini

7. **dīvânedür:** --dür

Gazel 3147

Mısra: 5

Çılgın, deli, mecnun. || Kendini duygularının coşkuluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Remz-i 'ışkı sorma Mecnûn'a ki ol dīvânedür
Baña sor 'ışkuñ kitâbın okudum her bâbda

8. **dīvāneler:-ler**

Gazel 3160

Mısra: 7

Çılgın, deli, mecnun. || Kendini duygularının coşkuluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

El uzadurdu mu'anber zülfine dīvāneler
Ejdehā-veş ol ham-ı zülfî perîşān olmasa

9. **dīvāneyi:-y, -i**

Gazel 3404

Mısra: 5

Aşk etkisiyle kendinden geçmiş,aklı başında olmayan âşık.

'Ayb kalmazduñ bu ben dīvāneyi ta'n eyleyüp
Zāhidā görseñ eger bir kez ol âdem cānını

10. **dīvāneler:-ler**

Gazel 3337

Mısra: 2

(Fars.) *Çılgın, deli, mecnun.*

Olsa idüm 'ışkuñ ile zār u rüsvā kâşki
Hem-çünān dīvāneler haylinde şeydā kâşki

11. **dīvāne:**

Gazel 3066

Mısra: 6

1. Çılgın, deli, mecnun. 2. Kendini duygularının coşkuluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeydā.

Naqd-i cān-ıla alup vaşlı meta'ma harīd
Düşdi dīvāne gönül gör tama'-ı hāmlara

12. **dīvāne:**

Gazel 3162

Mısra: 7

1. Çılgın, deli, mecnun. 2. Kendini duygularının coşkuluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeydā.

Baglanalı zülfünüñ zencirine dīvāne dil
Kendüzin fark eylemez degül ki sol u sagına

13. **dīvāne:**

Gazel 3205

Mısra: 1

1. Çılgın, deli, mecnun. 2. Kendini duygularının coşkuluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeydā.

'Âşıkam dīvāne bilmem gerçi rāh-ı hāneyi
Tār-ı şebde buluram likin der-i cānāneyi

14. **dīvāne:**

Gazel 3225

Mısra: 7

1. Çılgın, deli, mecnun. 2. Kendini duygularının coşkuluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeydā.

Dīvāne gönülüm eyleme vaşlın anuñ taleb
Ol pādîşāh-ı hüsn ola sen bir kalendarı

15. **dīvāne:**

Gazel 3416

Mısra: 7

1. Çılgın, deli, mecnun. 2. Kendini duygularının coşkuluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeydā.

Ser-i küyuñda kim görse baña dīvāne eydürler
Anuñcün zülf-i zencirüñ olupdur boynumuñ bendi

16. **dīvāne:**

Gazel 3474

Mısra: 8

1. Çılgın, deli, mecnun. 2. Kendini duygularının coşkuluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeydā.

Gitmedi başuñdan iy dil zülfünüñ sevdası āh
Bilmedüm dīvāne mi yāhüd bu dil şeydā mı ki

17. **dīvāne:**

Gazel 3219

Mısra: 3

1. Çılgın, deli, mecnun. 2. Kendini duygularının coşkuluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeydā.

Yarı gördükçe niçe şabr ide dīvāne gönül
İhtiyār elde degül çäk iderem pîreñeni

18. **dīvāne:**

Gazel 3100

Mısra: 11

1. Çılgın, deli, mecnun. 2. Kendini duygularının coşkuluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeydā.

Ser-te-ser dīvāne gönülüm geşt idüp bu 'ālemi
Bend-i zülfine düşüp āhîr karar itmeñ nice

dīvāne-:

1. **dīvānesi:-(s)i**

Gazel 3084

Mısra: 5

'aşk ile kendinden geçmiş (kimse), 'aşk delisi.

Zülf[i] zencirinde bend idi gönül dīvānesi
Düşmedin Mecnün-ı bî-dil Leyli zülf[i] dāmına

dīvāne dil:

1. **dīvāne dil:**

Gazel 3096

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Âşığın) çılgın, deli gönülü.

Baglanalı zülfünüñ zencirine dīvāne dil
Kendüzin fark eylemez degül ki sol u sagına

2. **dīvāne dil:**

Gazel 3490

Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Deli gönül. II Aşığın gönlü.

'Aceb dīvāne dil bilsem neden umar vefā resmin
Cefā üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şanı

dīvāne gönül:

1. **dīvāne gönül:**
Gazel 3037
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Deli gönül II delicesine aşık olmuş olan gönül.

Vaşlına irişemezsin yüri dīvāne gönül
Kim görüpdür ki gedā 'iyy ide sultānlar-ıla

2. **dīvāne gönül:**
Gazel 3020
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Deli gönül. II Aşığın gönlü.

Başuña tāc-ı zer alma yüri dīvāne gönül
Hāk-i pāyı var-iken başuña efser yirine

dīvāne kıl:

1. **dīvāne kıl:-dı**
Gazel 3418
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Kendinden geçirmek, düşkün hale getirmek;
mübtela, aşık etmek.*

Dīvāne kıldı zülf-i kemend-i dü-tā bizi
Pervāne itdi yakdı ol āteş-liķā bizi

2. **dīvāne kıl:-dı**
Gazel 3498
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Delirtmek, çılgına çevirmek.

Beni rüsvā idüp dīvāne kıldı
Girelden güşuma 'ışkuñ şadāsı

dīvāne ol-:

1. **dīvāne ol-:-gi, -dı**
Gazel 3259
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Divane olmak II Delirmek, kendinden geçmek,
mecnun olmak, aşkıdan çılgına dönmek.*

Leylī zülfüñ görelı oldu bu dil dīvānegi
Oldı senüñle āşınā ammā baña bīgānegi

2. **dīvāne ol-:-ñ, -mış, -dur**
Gazel 3258
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Delıye dönmek. II Kendini duygularının

*çoşkunluğuna bırakmak, akılla ilgisini kesmek, aşkın
buyruğu altına girmek.*

Görüp serv-i sehī kıddüñ senüñ dīvāneñ olmuşdur
Sular zencire dönmişdür ayaguña urup bağı

dīvānegi:

1. **dīvānegi:**
Gazel 3373
Mısra: 1
Divanelik, delilik.

Zülf[i] zencirin görüp oldu gönül dīvānegi
Hāşıl itdi şem'-i hüsne cān yakup pervānegi

2. **dīvānegi:**
Gazel 3373
Mısra: 8
Divanelik, delilik.

'Akl u şabrı küllī bir yirden ferāmüş eyleyüp
'Aşıkam dīvānelikdur hāşılum dīvānegi

3. **dīvānegi:**
Gazel 3492
Mısra: 1
Divanelik, delilik.

Zülf-i zencirin görüp buldı gönül dīvānegi
Hāşıl itdi şem'-i hüsne cān yakup pervānegi

4. **dīvānegi:**
Gazel 3492
Mısra: 8
Divanelik, delilik.

'Akl u şabrı küllī bir yirden ferāmüş eyledüm
'Aşıkam dīvānelikdur hāşılum dīvānegi

5. **dīvānegi:**
Gazel 3492
Mısra: 10
Divanelik, delilik.

'İşka düşdüñ iy Muhibbī cān u başa kalmaduñ
Eyledüñ 'uşşāk ara sen de 'aceb dīvānegi

dīvāne-i 'ışk it:

1. **dīvāne-i 'ışk it:-dı**
Gazel 3016
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Aşk delisi etmek. II Aştan dolayı delirmek,
çıldirmek.*

Rakķāş gibi rakķa girüp bād-ı şabādan
Dīvāne-i 'ışk itdi dil-fikāra benefşe

dīvānelig kıl:

1. **dīvānelig kıl:-ur**
Gazel 3347
Mısra: 2

Kelime Tipi: -
Delilik etmek, çılgınlık etmek.

Cân ider şem'-i ruhuñ şevkine pervâneligi
Dil kılur görse ser-i zülfüñi dîvâneligi

dîvânelik:

1. dîvânelikdur:-dur

Gazel 3373

Mısra: 8

Delilik.

'Aql u şabri küllî bir yirden ferâmûş eyleyüp
'Aşıkam dîvânelikdur hâşılum dîvâneğî

2. dîvânelikdür:-dür

Gazel 3492

Mısra: 8

Divane olma durumu, delilik, çılgınlık, mecnunluk.

'Aql u şabri küllî bir yirden ferâmûş eyledüm
'Aşıkam dîvânelikdür hâşılum dîvâneğî

dîvânesi ol:

1. dîvânesi ol:-du, -m

Gazel 3358

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeye çok düşkün olmak, o şeyi deli gibi sevmek.

Bugün dîvânesi oldum görüp âh ol perî-zâdı
Giceler h'âb yüzün görmem iderem nâle feryâdı

dîvâne-şîfat:

1. dîvâne-şîfat:

Gazel 3149

Mısra: 6

Delî, mecnun görünüşlü.

Leylî saçına olmasa Mecnûn gibi 'âşık
Dîvâne-şîfat düşmez-idi taga benefşe

dîvâr-ı derd ü ğam:

1. dîvâr-ı derd ü ğam:-a

Gazel 3237

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve keder ülkesi.

Âhum livâsı başını eflâke irgürüp
Kıldı diyâr-ı derd ü ğama pâdişâ beni

dîvâr-ı ğam:

1. dîvâr-ı ğam:-da

Gazel 3165

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Keder ülkesi.

Mecnûn gibi ki Leylâ saçına virüp gönül
Düşdi diyâr-ı ğamda Muhibbî melâmete

dîvâr-ı mihnet:

1. diyâr-ı mihnet:-iñ

Gazel 3244

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıkıntı ve keder memleketi.

Öğrendi Kays yaşına bād-ı sümûm ile
Sevdi diyâr-ı mihnetüñ âb u hevâsını

diye:

1. diye:

Gazel 3190

Mısra: 2

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Yine nâz-ıla hırâm eyle gel iy serv-i sehî
Kim göre nâz-ıla bu kâmetüñi diye zihî

2. diye:

Gazel 3253

Mısra: 11

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Muhibbî nazmuñı görüp diye elbette nazm ehli
Bu fikr ü bikri şî'rinde hemân ancak zahîr itdi

3. diye:

Gazel 3265

Mısra: 7

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Kimdür beñzer diye gül ruhlaruña gülleri
Oda yana şu'le-i ruhsâr-ıla gül hürmeni

4. diye:

Gazel 3344

Mısra: 8

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Olsun haqîkî çünki gerekdür haqîkî 'ışk
Tahsîn diye kim göre bu 'ışk-bâzuñı

5. diye:

Gazel 3398

Mısra: 10

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Zülfini çevgân idüp meydân-ı hüsni içre nigâr
Top idüp başın Muhibbî diye kim çevgân beni

6. diye:

Gazel 3080

Mısra: 6

...dığt için, sebebiyle.

Ser-i küyında gözüm yaş bitürdi gül-i ter
Diye tahsîn mahalleñ gören âb u gilene

7. diye:

Gazel 3283

Mısra: 2

"Diye, diyerek, deyip" anlamında zarf.

Salın iy serv-i sehī nāz-ıla seyr it çemeni
Cân fedâ ide gören diye saña cân-ı meni

8. diye:

Gazel 3454

Mısra: 8

"Diye, diyerek, deyip" anlamında zarf.

Vefânun adı var ancak cihānda kīmyā gibi
İşidilmedi bir kimse diye bir mihrībān buldı

9. diye:

Gazel 3469

Mısra: 10

"Diye, diyerek, deyip" anlamında zarf.

Muhibbī şî'rūnī bülbül ser-āgāz itse gülşende
İşidüp ehl-i hāl olan diye taḥsīn ü şābāşı

divenler:

1. diyenler:--y, --en, --ler

Gazel 3439

Mısra: 9

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Benüm-durur diyenler cümle gitdi
Cihān için nedür bu hü y u hāyı

2. diyenler:--y, --en, --ler

Gazel 3439

Mısra: 11

"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İlāc olmaz diyenler derd-i 'ışķa
Alurlar derdi almazlar devāyı

diyü:

1. diyü:

Gazel 3113

Mısra: 5

"Diye" zarf, diyerek.

Ben ḥāke naşīb ola cür'añ diyü iy dilber
Ḥāk üzre düşüp kaldum meyḥāne bucağında

2. diyü:

Gazel 3114

Mısra: 4

"Diye" zarf, diyerek.

Tāb-ı ḥüsnünde ḥarāret bulalı cān u gönül
Zülfüñün rāḥat olam diyü varur sāyesine

3. diyü:

Gazel 3387

Mısra: 5

"Diye" zarf, diyerek.

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kāfir beni
Ḥamdü-lillāh kim beni bendinden āzād itmedi

4. diyü:

Gazel 3081

Mısra: 10

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Bahr-i eşkümde Muhibbī uşbu cān-ı nātüvān
Ġarķ olam diyü gelür cismümdeki şāl üstine

5. diyü:

Gazel 3089

Mısra: 7

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Düşde gördüm diyü eglerdüm dil-i āvāreyi
Ġam şebinde āḥ çeşmüm ğarķa-i āb olmasa

6. diyü:

Gazel 3090

Mısra: 6

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Gönülde ğāḥ çeşmümde ḥayālī
Bulam diyü araram baḥr ü berde

7. diyü:

Gazel 3131

Mısra: 4

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Lāle ḥaddün ḥaşretinden bagrını yakar oda
Gül yañguñı görem diyü gezer bāzārda

8. diyü:

Gazel 3144

Mısra: 4

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Ḳadd ü ruḥsāruñı su içre görüp serv-i sehī
Bir daḥı görem diyü turur kenār-ı ābda

9. diyü:

Gazel 3197

Mısra: 9

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Çıḥ diyü eger sürse Muhibbī'yi kapudan
İtüm didüğü yiter aña gözlemez 'arı

10. diyü:

Gazel 3200

Mısra: 5

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Tāze ter olsun diyü cānā cemālün gülşeni
Ebr-i āhum gözlerüm yaşın akıdur mā gibi

11. diyü:

Gazel 3222

Mısra: 7

"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Cür'a-i cām-i lebinden irişe diyü naşīb
İy gönül küy-ı ḥarābāt içre ḥāk itdün beni

12. diyü:

Gazel 3232

Mısra: 10
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

'İşk ehlinüñ hākini eflāke ger şabā
Havrā çeke sürme diyü hāk-i pāsını

13. diyü:
Gazel 3236
Mısra: 6
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Āhumuñ zencīrine asup gönül kandılini
Rüşen olsun diyü yakdı anda bagrum yağını

14. diyü:
Gazel 3242
Mısra: 3
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Gülşen-i hüsnine yāruñ basmasun ayak diyü
İki çeşmin gözleye diyü komış derbān iki

15. diyü:
Gazel 3242
Mısra: 4
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Gülşen-i hüsnine yāruñ basmasun ayak diyü
İki çeşmin gözleye diyü komış derbān iki

16. diyü:
Gazel 3252
Mısra: 10
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Oldı Muhibbī hāşıl-ı derd ü belā vü ğam
Timār diyü vir[ür]ler çü 'işkuñ livāsını

17. diyü:
Gazel 3296
Mısra: 2
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Niçe yıldur çeker dil iştiyākı
Bulam diyü gezer Şām u 'Irāk'ı

18. diyü:
Gazel 3331
Mısra: 3
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Naqd-i cān u dil getürdüm tuhfe diyü pāyuña
Kıymeti yokdur kabül eyle bu dervīşāne[y]i

19. diyü:
Gazel 3337
Mısra: 9
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Va'de vaşlın 'arz ider her dem baña ferdā diyü
İtmedin olsa müyesser baña ferdā kākı

20. diyü:
Gazel 3340
Mısra: 9
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Elin uzadur serv irem diyü kaşruña
Her kim tavil olsa olurmuş hamākati

21. diyü:
Gazel 3349
Mısra: 13
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Muhibbī cevri-yār-ıla öliser diyü küyünda
Felek hayyātı anuñçün gelüp hünin kefen kesdi

22. diyü:
Gazel 3381
Mısra: 8
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Çāh-ı zenaħda habs-i mü'ebbed idüp nigār
Cāsüs diyü sakladı gönülüm ulagını

23. diyü:
Gazel 3413
Mısra: 10
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

La'l[i] üzre iy Muhibbī sāye-i ebrūsıdur
Haṭ diyü itdün ğalaṭ sanduñ cānān büyüdi

24. diyü:
Gazel 3416
Mısra: 1
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Baña maḥbūb u meyden geç diyü zāhid ider pendi
'Aceb mi lezzet-i ervāḥ ki zirā añlamaz kendi

25. diyü:
Gazel 3421
Mısra: 5
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Vaşl[i] gencine anuñ bir gün irem diyü gönül
İhtiyār eyledi dehr içre bu virānalığı

26. diyü:
Gazel 3456
Mısra: 3
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Ziyān idem diyü her kim yoluñda cān u ser virmez
Dilegüm iki 'ālemde buña hiç bulmasun südi

27. diyü:
Gazel 3466
Mısra: 5
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Lebleri dār-ı şifāsına irem diyü bu dil
Ḥastadur şubḥa degin virdi bu deryā şāfi

28. diyü:
Gazel 3486
Mısra: 7
"Diye, diyerek" anlamında zarf.

Noḡtadur agzı bili kıldur diyü şerḥ eyledüm
Ḥurdebīnler içre ḥaylī kıl ü kālüm var-ıdı

29. **diyü:**

Gazel 3013

Mısra: 5

"Diyerek, diye" anlamlarında kullanılan zarf.

Mey beñzer diyü la'lüne elden düşürmedün
Geçdi efendi günümüz 'iys-i müdām-ıla

30. **diyü:**

Gazel 3282

Mısra: 8

"Diye, diyerek, deyip" anlamında zarf.

Gördi müşğın-i selâsil zülf-ile kâküllerin
Boynuma zencîr ola dil diyü sevda eyledi

diz-:

1. **dizerem:--er, --e, --m**

Gazel 3060

Mısra: 6

Dizmek II nesnelere yan yana veya tek tek sıralamak.

Derd-ile hicrân şebinde aglasam müjgânuma
Dâne dâne dizerem mercân mercân üstine

dizâr:

1. **dizârı:-ı**

Gazel 3357

Mısra: 10

Yüz, cemal.

Muhibbî her nefes şad-bâr yüzüne ger nazar kılsa
Kânâ'at itmeyüp ister göre bir dağı dizârı

dög:

1. **dögseñ:-ñ, -se**

Gazel 3047

Mısra: 10

Dövmek.

Bir kadem gelmez Muhibbî kapuya ol seng-dil
İşigine başuñı dögseñ hezârân taş-ıla

dögil:

1. **dögile:-e**

Gazel 3093

Mısra: 3

Dögülmek, ezilip parçalanmak.

Niçe döysün bu yürek cevrine âhen dögile
Sine ya tîr-i cefâya niçe tâkat getüre

dögin:

1. **döginüp:-üp**

Gazel 3123

Mısra: 12

Dövünmek; vurmak, çarpmak.

Âsiyâ-veş iy Muhibbî iki taş alup ele
Döginüp cismüm benüm gündüm gibi un olmada

döginüp:

1. **döginüp:**

Gazel 3064

Mısra: 5

Dövünüp durmak. yanıp yakılmak manasında.

Döginüp seng-i miñnetle anuñçün hâk-i râh oldum
Yüzüme basıcak pâyuñ diler öpmek bu efgende

dögün-:

1. **dögünüp:-üp**

Gazel 3263

Mısra: 1

1. Kendi kendini dövmek, kendini oradan oraya vurmak. 2. Çok fazla üzölmek, esef etmek. 3. (Bir şey bir yere) Arka arkaya vurmak, üst üste, tekrar tekrar çarpmak.

Dögünüp def çağurur her nefes nây
Nedür dünyâ için bu hü u bu hây

dök-:

1. **dökdi:-di**

Gazel 3368

Mısra: 1

(Göz yaşı, kan, ter vb.) Akıtmak.

Gözlerinden hün-ı dil şol deñlü dökdi yaşını
İy cefâ-cü küyuñuñ la'l itdi iç ü taşını

2. **dökdi:-di**

Gazel 3455

Mısra: 8

(Göz yaşı, kan, ter vb.) Akıtmak.

Atuban seng-i cefâ sıdı bu gönlüm şişesin
Yirlere çaldı beni dökdi yüzümün suyunı

3. **döker:-er**

Gazel 3353

Mısra: 6

(Göz yaşı) dökmek, akıtmak.

Gözüm yaşıyla eyle nazar rüy-ı zerdüme
Hem sîm döker yoluña hem zer benüm gibi

4. **dökmeği:-meg, -i**

Gazel 3216

Mısra: 8

1. Saçmak. 2. Akıtmak.

Gel kadem rencide kıl kim pâyuña isâr için
Hâzır itdüm gözlerüm cevherlerinden dökmeği

5. **döker:-er**

Gazel 3240

Mısra: 7

(Göz yaşı, kan, ter vb.) Akıtmak.

Su döker 'arızum üstine benüm dıdelerüm
Ola bu nev'-ile yuyubile rüy-ı siyehi

6. **dökerse**:-er, -se

Gazel 3375

Mısra: 7

(Gözyaşı, kan, ter vb.) Akıtmak.

Bu şafâ bezminde cānâ ger dökerse sım ü zer
Gönderem pır-i muğāna hırka [vü] seccādeyi

dök:

1. **dökmedük**:-me, -dük

Gazel 3298

Mısra: 2

Akıtmak, dökmek.

Çok günâh itdüm velî bende rehrev kalmadı
Lîk çeşmüm dökmedük göz yaşını su kalmadı

2. **döke**:-e

Gazel 3343

Mısra: 1

Akıtmak, dökmek.

Ger tığ-ı cefâ ile döke yirlere kanı
Saklama eger 'aşık iseñ sen dilâ cānı

3. **dök:**

Gazel 3064

Mısra: 9

(Göz yaşı, kan, ter vb.) Akıtmak.

Muhibbî bād-ı âhuñla yaşuñ bārānını dök kim
Görüp bu hālünü dilber ide tā gül gibi hānde

4. **dökilen**:-il, -en

Gazel 3479

Mısra: 8

(Göz yaşı, kan, ter vb.) Akıtmak.

Läleler tutmuş çemen etrāfını görüp didüm
Sineden yir yir dökilen kana beñzetdüm seni

5. **dök:**

Gazel 3046

Mısra: 13

Saçmak, serpmek.

Gözlerüm kanına gel dök iy şabâ hāk-i derin
Resmdür toprak dökerler görseler kan üstine

6. **dökerler**:-er, -ler

Gazel 3046

Mısra: 14

Saçmak, serpmek.

Gözlerüm kanına gel dök iy şabâ hāk-i derin
Resmdür toprak dökerler görseler kan üstine

7. **döke**:-e

Gazel 3307

Mısra: 4

Akıtmak, dökmek, saçmak, serpmek II gözyaşı
dökmek, ağlamak.

Bir gice eger görmeyem iy dōst cemālün
Hasretle döke şem' gibi eşk-feşānı

8. **dökmeyince**:-me, -(y)ince

Gazel 3396

Mısra: 9

Ağlamak, göz yaşı dökmek.

Bu Muhibbî hicr elinden dökmeyince kanlu yaş
Bu cihān mülkinde anuñ sırrı hiç fāş olmadı

9. **dökdün**:-dü, -ñ

Gazel 3189

Mısra: 10

Akıtmak, dökmek.

İy Muhibbî meyveler virdi kelāmum tāze ter
Ma'rifet bāğına dökdün tā ki tāk itdün beni

10. **dökseñ**:-se, -ñ

Gazel 3419

Mısra: 13

Akıtmak, dökmek.

Göz yaşların Muhibbî dökseñ 'aceb degüldür
Ol serv kâdde nāğāh bu dīde bakadışdı

dökil:

1. **dökilen**:-en

Gazel 3337

Mısra: 3

1. Dökülmek. 2. Düşmek.

Cem' kılsaydum gözümde dökilen gevherleri
Eyleseydüm mäh-rülara kef ü pā kâşki

dökil-:

1. **dökülür**:-ür

Gazel 3176

Mısra: 12

Akmak.

Lälezar olsa Muhibbî ne tañ etrāf-ı çemen
Eşk-i çeşmüm dökülür her yaña seylāb gibi

2. **dökülüben**:-üben

Gazel 3211

Mısra: 10

Akmak.

Bu Muhibbî gice gündüz yüzini hāke sürer
Şefkati senden umar dökülüben kanlu yaş

3. **dökilmiş**:-miş

Gazel 3142

Mısra: 8

Saçılmak, serpilmek, etrāfa yayılmak.

Zerd ruhumda gören bu kaçre kaçre yaşum
Dir jäleler dökilmiş berg-i hāzān içinde

dokun-:

1. dokunur:-ur

Gazel 3411

Mısra: 7

Dokunmak; ulaşmak.

Ṭulū' itseñ sehergehden dokunur şu 'leñ ağıyāra
Düşer mi saña hey āfet dine gün gibi hercāyī

2. dokunmaya:--ma, --y, --a

Gazel 3091

Mısra: 12

El sürmek, temas etmek.

Kızdurma yüzün 'arı sakın ol edeb üzre
Tā def gibi dokunmaya yüzüne dapança

dokun:

1. dokındı:-dı

Gazel 3152

Mısra: 12

Dokunmak, temas etmek.

Sırrımı fāş itdi 'ışkuñ bilmeyüp Ferhād'ı gör
Anuñ için tīşesi dokındı āhır başına

2. dokındı:-dı

Gazel 3317

Mısra: 6

Dokunmak, temas etmek.

Rāh-ı 'ışkı istedüm kim ide āsān kūh-ken
Görüñ āhır başına niçe dokındı tīşesi

dokun-:

1. dokunalı:-alı

Gazel 3257

Mısra: 13

İçine işleyip duygulandırmak veya üzmek, tesir etmek.

Āhum Muḥibbī dokunalı baḥr-ı eşküme
Bildüm temevvüc itdüren anı hevā gibi

dol:

1. dolmadan:-ma, -dan

Gazel 3083

Mısra: 5

Dolu duruma gelmek.

Sākī piyāle sun berü peymāne dolmadan
Nüş eyleyelüm 'ışk-ıla yāruñ şafāsına

dölāb:

1. dölāba:-a

Gazel 3279

Mısra: 5

Hareket-i devriyesi olan şey, (dolap). Su dolabı, yemek dolabı, dolaplı saat II āşığın gönli.

Zārılık ider döneli gönüm dölāba āh
Yaşlar döker dīdelerüm de pür āb oldu

dölāb ol-:

1. dölāb ol-:--ma, --sa

Gazel 3089

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

I. Dönerek çalışan ve su çeken mekanizma halini almak II. Birisi veya bir şey için dönüp durmak.

Kim bilürdi 'ışkumı 'ālemde olurdu nihān
Dīdeler küzekler ü bu sīne dölāb olmasa

dolas:

1. dolaşalı:-alı

Gazel 3045

Mısra: 5

Güç çözüdür duruma gelmek.

Sevdā-yı ser-i zūlfine dolaşalı gönüm
Kaldı ebedī merdüm-i çeşmüm nem içinde

2. dolaşalı:-alı

Gazel 3378

Mısra: 5

Güç çözüdür duruma gelmek.

Sevdā-yı ser-i zūlfine dolaşalı gönüm
Rüsvā-yı cihān oldu o dilden dile düşdi

3. dolaşan:-an

Gazel 3078

Mısra: 3

Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek.

Zūlfine dolaşan dili kor çāh-ı zenaḥda
Kalur ebed ol bend-ile zindān arasında

4. dolaşup:-up

Gazel 3417

Mısra: 5

Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek.

Dolaşup zūlfine geldi başa çün sevdā-yı 'ışk
Ger helāk olsañ dilā kesme sakın peyvendüñi

5. dolaşa:-a

Gazel 3289

Mısra: 3

Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek.

'İşka kim dolaşa bulunmaya bir çāre aña
Tā ki urmaya alup başa daşı daşa başı

6. dolaşur:-ur

Gazel 3022

Mısra: 7

Gezinmek, gidip gelmek.

Gice vü gündüz dolaşur küyünü ol dilberün
Şöyle beñzer rüyına āşüfte oldu mihr ü māh

dolas-:

1. dolaşdım:--du, --m

Gazel 3030

Mısra: 4

Birbirine geçip karışmış, kolay çözülemez duruma gelmiş.

Hevâ-yı Ka'be-yi yâra yüzüm üzre revân oldum
Beni kim kurtarur yâ Rab ki dolaşdım muğaylâna

2. dolaşdı:-dı

Gazel 3380

Mısra: 6

Dolanmak, güç çözülür hale gelmek.

Ebed kurtılmamak aña sezâdur
Ser-i zülfine çün gönül dolaşdı

3. dolaşdı:-dı

Gazel 3026

Mısra: 9

*(Saç, iplik vb. şeyler) Birbirine geçip karışmak, güç
çözülecek duruma gelmek.*

Leylî zülfine dolaşdı görüp âhû gözini
Düşdi Mecnûn gibi bi-çâre gönül tag u taşa

4. dolaşdı:-dı

Gazel 3157

Mısra: 1

*(Saç, iplik vb. şeyler) Birbirine geçip karışmak, güç
çözülecek duruma gelmek.*

Dolaşdı gönül âh çün ol zülf-i dü-tâya
Güş eylemedi pendî özin atdı belâya

5. dolaşdı:-dı

Gazel 3390

Mısra: 7

*(Saç, iplik vb. şeyler) Birbirine geçip karışmak, güç
çözülecek duruma gelmek.*

Cân dolaşdı ser-i zülfine lebi fikri ile
Âhîr alup elümi zülfî ayaklarda kodı

6. dolaşdı:-dı

Gazel 3415

Mısra: 3

*(Saç, iplik vb. şeyler) Birbirine geçip karışmak, güç
çözülecek duruma gelmek.*

Zülfine dolaşdı gönülüm geldi sevdâ başuma
Ĝam şebinde tâ seher bîdâr gördüm kendümi

doldur:

1. doldur:

Gazel 3388

Mısra: 1

*(Boş bir şeyi) Dolu hâle getirmek, dolmasını
sağlamak.*

Sâkî örü dur doldur yüri câm-ı zücâcı
Ĝasta gönüle gel idelüm bir dem 'ilâcı

dolı:

1. dolı:

Gazel 3331

Mısra: 12

*İçki ile doldurulmuş, içinde içki bulunan bardak ve
teşmil yoluyla kadehin içindeki içki.*

Kendüden geçdi Muĝibbî içeli ĝam cür'asın
Dest-i hicrân vây eger suna dolı peymâne[y]i

dolş-:

1. dolşdı:-dı

Gazel 3158

Mısra: 3

*(Saç, iplik vb. şeyler) Birbirine geçip karışmak, güç
çözülecek duruma gelmek.*

Her kim hevâ-yı zülfine dolşdı dilbertüñ
İrmez eli terk ide ser bu hevâ-y-ıla

dolu:

1. doludur:-dur

Gazel 3170

Mısra: 4

*İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın derecede
kimse veya şey bulunan, dolmuş olan, boş yeri
bulunmayan, memlû.*

Ciger kanıyla bagrum ĝün eyle
Doludur dîdelerden iki şîşe

dön-:

1. dönmiş-idüm:--miş, --dü, --m

Gazel 3096

Mısra: 1

Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

Hicrûñ-ile dönmiş-idüm ben ĝazân yaprağına
Bir katı âh eyledüm düşdüm fenâ toprağına

2. dönmişdür:-miş, -dür

Gazel 3258

Mısra: 6

...gibi olmak, benzemek.

Görüp serv-i sehî ĝaddüñ senüñ dîvâneñ olmuşdur
Sular zencîre dönmişdür ayaguña urup bağı

3. döndi:-di

Gazel 3060

Mısra: 2

*(Bir yere) Geri gitmek veya geri gelmek, avdet
etmek.*

Ĝamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstüne
Döndi la'lüñ zinde kıldı virdi cân cân üstüne

4. dönse:-se

Gazel 3129

Mısra: 8

Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

Hasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lüleler
Fırkatiyle dönse tañ mıdur yüzüm nîlüfere

5. **dönsün:--sün**

Gazel 3040

Mısra: 3

*Kendi akseni üzerinde veya başka bir şeyin
dolayında hareket etmek.*

Bu felek dönsün murāduñca senüñ ol bî-vefā
Hasretüñden ger geçerse gözlerüm eyvā-y-ıla

6. **dönüpdür:--üp, -dür**

Gazel 3148

Mısra: 4

*Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek,
andırmak.*

Çarh elinden inleşem tölāb-veş olmaz ‘aceb
Gözlerüm yaşı dönüpdür āsiyābuñ ‘aynına

7. **dönmişdür:--miş, -dür**

Gazel 3162

Mısra: 3

Yönelmek.

‘Arızuñ üstine dönmişdür neden hāl-i siyāh
Kim görüpdür kâfiri kim gire cennet bāğına

8. **dönüp:--üp**

Gazel 3268

Mısra: 7

*(Bir iş veya konuyu) Yeniden ele almak. II (Bir yere)
Geri gitmek veya geri gelmek, avdet etmek.*

Yakuban pervānesin dönüp eger raḥm itmese
Olmaz idi giceler şem‘-i şerāruñ giryesi

9. **dönüp:--üp**

Gazel 3427

Mısra: 2

*(Bir iş veya konuyu) Yeniden ele almak. II (Bir yere)
Geri gitmek veya geri gelmek, avdet etmek.*

Yüzün gösterdi gönlüm ḥurrem itdi
Dönüp zülfiyle ütüp pür ḡam itdi

10. **döndi:--di**

Gazel 3148

Mısra: 2

*Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek,
andırmak.*

Beñzeyelden gözlerüm yaşı şarābuñ ‘aynına
Yandı miñnetle ciger döndi kebābuñ ‘aynına

11. **dönmişdür:--miş, -dür**

Gazel 3182

Mısra: 6

*Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek,
andırmak.*

Hevā-yı ‘ışk tagıtdı egerçi ḥırmen-i ‘aqlum
Tenüm bir kāha dönmişdür o da ‘ışkuñ talebkārı

dön:

1. **döner:--er**

Gazel 3072

Mısra: 4

(Bir şeyin etrafında) dolaşmak.

‘Ah kim deryā-yı eşkümdə bu çeşmüm merdümi
Sanasın bir keşfidür durmaz döner girdābda

2. **dönmez:--mez**

Gazel 3055

Mısra: 2

Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

Yine bağlandı bu gönlüm zülf-i ‘anber-bülara
Gözlerüm yaşı ‘acebdür dönmez ise cülara

3. **döneli:--eli**

Gazel 3279

Mısra: 5

Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

Zārılığ ider döneli gönlüm dölāba āh
Yaşlar döker dīdelertim de pür āb oldı

4. **döndi:--di**

Gazel 3096

Mısra: 6

...gibi olmak, benzemek.

Dür olalıdan tapuñdan Mısr-ı ḥüsnüñ ḥaqqıçün
Gözlerümün kanlu yaşı döndi Nîl ırmagına

5. **döndi:--di**

Gazel 3106

Mısra: 2

...gibi olmak, benzemek.

Sinem görünür gül gibi pür dāğ-ı tenümle
Döndi yüregüm lāleye kanlu kefenümle

6. **döndi:--di**

Gazel 3129

Mısra: 12

...gibi olmak, benzemek.

Ol vefāsuz dilberün ḥarc itmek-içün yolına
Sime döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere

7. **döndi:--di**

Gazel 3129

Mısra: 12

...gibi olmak, benzemek.

Ol vefāsuz dilberün ḥarc itmek-içün yolına
Sime döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere

8. **döndi:--di**

Gazel 3162

Mısra: 6

...gibi olmak, benzemek.

Dür olalı tapuñdan Mısr-ı ḥüsnüñ ḥaqqıçün
Gözlerümün kanlu yaşı döndi Nîl ırmagına

9. **döndi:--di**

Gazel 3411

Mısra: 10
...gibi olmak, benzemek.

Ġam-ı hālūñle iy dilber yanaldan āteş-i hicre
Muħibbī lāleye döndi ciġer taglayı taglayı

10. **dönsün:-sün**
Gazel 3110
Mısra: 8
Benzemek II dönüŖmek.

Ka'be-i vaşlın añup her giçe āh u vāh kıl
Aġla yaşlar dök güzūñ yaşıyla dönsün zemzeme

11. **döndi:-di**
Gazel 3068
Mısra: 3
Bir Ŗeyi andıracak duruma ġirmek, benzemek; geri gelmek, geri ġitmek II bürünmek, kaplanmak.

Çünkü döndi kāmētüm eŖküm olaldan tār aña
İñlerem mızrāb-ı ġam el sunsa ger evtāruma

12. **dönüp:--üp**
Gazel 3428
Mısra: 7
Bırakılan bir iŖe ya da konuya yeniden baŖlamak, onu yeniden ele almak.

İdem vefā diyüp āh dönüp cefā kılırsın
Korkmaz mısın Ĥudā'dan yok yire içüp andı

13. **döner:-er**
Gazel 3174
Mısra: 14
(Bir iŖ veya konuyu) yeniden ele almak II dönmek, kendi etrafında hareket etmek.

Gāh olur bir zerre-i nāçizden kemter kılur
Geh döner ġurŖid-veŖ raħŖāñ ider göñlüm beni

14. **dönüp:--üp**
Gazel 3174
Mısra: 5
(Bir iŖ veya konuyu) Yeniden ele almak // (Bir yere) Geri ġitmek veya geri gelmek, avdet etmek.

Gāh vaşl-ı fikr ider gāhī dönüp hicrāñ eker
Gāh Ŗād ider gehī ġiryāñ ider göñlüm beni

15. **dönüp:--üp**
Gazel 3476
Mısra: 3
(Bir iŖ veya konuyu) Yeniden ele almak // (Bir yere) Geri ġitmek veya geri gelmek, avdet etmek.

Bir nazar kılmaz dönüp yolında biñ āh eylesem
‘AŖıķı nā-ħaķ yire öldürmek anuñ ġūları

16. **döndi:-di**
Gazel 3148
Mısra: 6
Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak.

Mezra'-ı dilde maħabbet toħmı sebz olsun diyü
Anı suvarmaga çeŖmüm döndi ābuñ ‘aynına

17. **döndi:-di**
Gazel 3148
Mısra: 8
Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak.

Bār-ı ġamdan miħnet-ile kāmētüm çeng olalı
Sīnemūñ nāliŖleri döndi rebābuñ aynına

18. **dönüp:--üp**
Gazel 3074
Mısra: 3
(Geriyeye) Dönmek. II. Bakmak.

Biñ süvāl itsem dönüp virmez baña bir kez cevāb
Bulmadum bir çāre derdā ġonca-i ġāmūŖına

19. **dönelden:-el(i), -den**
Gazel 3135
Mısra: 5
Benzemek, ...gibi olmak.

Dönelden kāmētüm çenge Ŗeb-i hicrūñde iy dilber
Zebāñ-ı hāl-ıla ġūlar gelür derd-ile feryāda

dönder:-

1. **dönderüpdür:--üp, --dür**
Gazel 3128
Mısra: 4
Döndürmek, çevirmek.

Yapmadan göñlüm evini āh kim anı yıkar
Dönderüpdür oynını dildār oġlan oynına

dönder:

1. **dönderüp:--üp**
Gazel 3073
Mısra: 8
Döndürmek, çevirmek.

Seng-i cefā atup yār baŖuñ Ŗikest iderse
Ser dönderüp kaçırma rızā-ı yārı ġözle

2. **döndere:-e**
Gazel 3436
Mısra: 7
Döndürmek, çevirmek.

‘AŖıķ mıdır ki döndere ser tıġ-ı ‘ıŖķdan
Olmaz bu yolda herġiz anuñ istiķāmeti

döndür:-

1. **döndürmeye:-me, -y, -e**
Gazel 3277
Mısra: 8
Çevirmek.

‘AŖıķ-ı sābit-kādem oldur der-i cāñāñede
İde ŖeŖŖire nazar döndürmeye cāñ u seri

2. **döndürdüm:-dü**

Gazel 3366

Mısra: 10

Dönmek, dönüştürmek.

Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her hāşilum
Baħra döndürdüm anuñçün iy Muħibbī yaşumı

döndür:

1. **döndürdi:-di**

Gazel 3066

Mısra: 4

Çevirmek, yönelmek.

Bezm-i ğamda lebinı yād idüben yine gönül
Sāġar-ı çeşmini döndürdi tolu cāmlara

döne döne:

1. **döne döne:**

Gazel 3176

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendi mihveri veya başka bir şey etrafında hareket etme işinin sürekliliğini ifade eden ikileme.

İnleyüp aglayalum döne döne şām u seħer
Yiñi konmuş sular üstindeki tölāb gibi

2. **döne döne:-e, --e**

Gazel 3146

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dönerek, tekrar tekrar.

Āh u vāh-ıla günüm çünki geçer döne döne
Tañ mı hicriyle kebāb ola ciġer döne döne

3. **döne döne:**

Gazel 3412

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendi mihveri veya başka bir şey etrafında hareket etme işinin sürekliliğini ifade eden ikileme.

Göz yaşı bezm-i ğamda oldı şarāb
Döne döne ciġer kebāb oldı

4. **döne döne:-e, --e**

Gazel 3146

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendi mihveri veya başka bir şey etrafında hareket etmek.

Āh u vāh-ıla günüm çünki geçer döne döne
Tañ mı hicriyle kebāb ola ciġer döne döne

5. **döne döne:-e, --e**

Gazel 3146

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendi mihveri veya başka bir şey etrafında hareket etmek.

Görmedi görmeyiser ruħları mānendini hıç
‘Ālemi gerçi gezer şems ü kamer döne döne

6. **döne döne:-e, --e**

Gazel 3146

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendi mihveri veya başka bir şey etrafında hareket etmek.

Tutuşup āteş-i ‘ışkı-y-ıla pervāne-şıfat
Bu Muħibbī düşüp odlara yanar döne döne

7. **döne döne:-e, --e**

Gazel 3146

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendi mihveri veya başka bir şey etrafında hareket etmek.

Niçe kan yutmaya dil göz göre karşumda benüm
Kadeħ agzından öpe kuça kemer döne döne

8. **döne döne:-e, --e**

Gazel 3146

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendi mihveri veya başka bir şey etrafında hareket etmek.

Yakalı āteş-i ‘ışkına bugün cān u dili
Çıkar eflāke şerārumdan eser döne döne

9. **döne döne:-e, --e**

Gazel 3146

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendi mihveri veya başka bir şey etrafında hareket etmek.

Tolaşup kāküline dil diler irmek lebine
Resen-i zülf-ile dil ya‘nī çıkar döne döne

döner:

1. **döner:-er**

Gazel 3174

Mısra: 2

Bir durumdan başka bir duruma geçme.

Gāh olur mülk-i cihāna ħan ider gönülüm beni
Geh döner şehri- ğama derbān ider gönülüm beni

dönmeg:

1. **dönmege:-e**

Gazel 3105

Mısra: 8

(bir yandan bir yana) dönmek.

Ĥasretinden vādī-i ğamda be-ġāyet ĥastayam
Yok mecālüm dönmege bir yanadan bir yanuma

döse:

1. **döşense**:-n, -se

Gazel 3133

Mısra: 1

Döşemek, yaymak, sermek.

Zümürürd naṭ'ı döşense zemîne nev-bahâr olsa
Gülistân seyrine varsam bile ancak nigâr olsa

döşen:

1. **döşendi**:-di

Gazel 3467

Mısra: 4

Örtülmek, kaplanmak, yayılmak.

Gelüp bâğa yine şâh-ı reyâhîn
Döşendi her taraf naṭ'-ı pelengî

2. **döşenür**:-ür

Gazel 3020

Mısra: 10

Serilmek, yayılmak.

Ka'be küyını Muḥibbî dutisar şâm u şehër
Döşenür ḥâk-i deri her gice bister yirine

dost:

1. **döstum**:-um

Gazel 3102

Mısra: 10

Arkadaş, dost.

Bu Muḥibbî'nün yıkuk göñlîn 'imâret eylegil
Döstum irmek dilerseñ ger sevâb-ı Ka'be'ye

2. **döstum**:-um

Gazel 3118

Mısra: 6

Arkadaş, dost.

Cür'a-i la'l-i lebûñle eyle göñlüm pür-şafâ
Niçeye dek döstüm âyîne-i dil gerd ola

3. **döstum**:-um

Gazel 3096

Mısra: 10

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

'İşkî yolında Muḥibbî cân u ser terk eyledi
Döstüm degmez midî bir kez anuñ sormagina

4. **döst:**

Gazel 3157

Mısra: 7

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Eflâke çıkar her gice âhum benüm iy döst
Bu kanlu yaşum dañı irer taht-ı serâya

5. **döstlar**:-lar

Gazel 3200

Mısra: 3

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Bezm-i ğamda döstlar ḥün-ı ciger nüş eylesem
Göñlüm inler şubḥa dek anda ney-i güyâ gibi

6. **döst:**

Gazel 3219

Mısra: 1

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Añmaduñ sen şeb-i firkatde eyâ döst beni
Oda yakmak ne revâdur seni cândan seveni

7. **döst:**

Gazel 3220

Mısra: 9

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Gün yüzüne bakdukça Muḥibbî senüñ iy döst
Yaş-ıla anuñ çeşmi kabagı tola-yazdı

8. **döstlar**:-lar

Gazel 3223

Mısra: 3

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Derd-i 'ışka döstlar 'âlemde gördüm çäre yok
Arayup buldum ki âḥir ölmek imiş çâresi

9. **döstlar**:-lar

Gazel 3227

Mısra: 5

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Küh-ken çün Bîsütün'ı kesdi lîkin döstlar
Kesmege küh-ı ğamı tâkat getirmez tişesi

10. **döstum**:-um

Gazel 3228

Mısra: 2

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Evvel alduñ büseñe cân naḫdine ikrârumı
Soñra ne kıldum ki bozduñ döstüm bazarımı

11. **döstlar**:-lar

Gazel 3239

Mısra: 4

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Gerçi rüsvâ idi göñlüm görse ger rüsvâligum
Öğrenürdi döstlar benden gelüp rüsvâlığı

12. **döst:**

Gazel 3247

Mısra: 7

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Mescid-i hüsnüni iy dōst san kim cāmi' iden
Eylemiş kaşlaruñ ol cāmi'e mihrāb gibi

13. **dōstum:-um**

Gazel 3249

Mısra: 5

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Dōstum dil-teşneyem rahm itmedüñ
Çeşme-i luţfuñ senüñ bî-nem gibi

14. **dōst:**

Gazel 3255

Mısra: 1

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Gün-be-gün arturduñ iy dōst sen in'āmuñı
Baña da lâyıķ budur dilden komayam nāmuñı

15. **dōstum:-um**

Gazel 3259

Mısra: 3

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Şem'-i ruhsāruñ senüñ zāhir olalıdan dōstum
Yakmak için bāl ü per oldum bu şeb pervānegī

16. **dōstum:-um**

Gazel 3264

Mısra: 1

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Yād kıldıñ bu kuluñı dōstum yād itmedi
Bu dil-i nā-şādumı gördi velī şād itmedi

17. **dōst:**

Gazel 3271

Mısra: 7

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Kūyuñda eger ölür isem cismümi iy dōst
Zinhār anı seglerüñe eyle sipārı

18. **dōst:**

Gazel 3272

Mısra: 8

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tiz unıtuñ eyā dōst ol 'ahd kanı

19. **dōst:**

Gazel 3281

Mısra: 1

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Yokdur cihānda bir şanem iy dōst senüñ rūyuñ gibi
Sünbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

20. **dōst:**

Gazel 3286

Mısra: 8

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Alsañ elüñe tır-i tiz olmaz aña sîne siper
Atsañ ider durmaz güzer iy dōst hadeng endāzuñı

21. **dōstum:-um**

Gazel 3303

Mısra: 7

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Dōstum dak boynuña ya al ele tesbîh idin
La'l lü'lü' eyledüm gözden akan şad dānemi

22. **dōst:**

Gazel 3307

Mısra: 3

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Bir gece eger görmeyem iy dōst cemālüñ
Hasretle dōke şem' gibi eşk-feşāñı

23. **dōstum:-um**

Gazel 3314

Mısra: 4

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Baña cevri-ile cefā ğayrıları mihr ü vefā
Dōstum baña 'ayān itmedi nedür sebebi

24. **dōstlar:-lar**

Gazel 3317

Mısra: 10

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Gitdi ise küh-ken geldi Muħibbī yirine
Hālî olmaz dōstlar 'ālemde 'işkuñ mīşesi

25. **dōstum:-um**

Gazel 3319

Mısra: 9

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Yüzüñ-ile dōstum olalıdan alnuñ kamer
Bu Muħibbī n'eyler 'ālemde mihir-ile mehi

26. **dōst:**

Gazel 3322

Mısra: 3

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her
bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Hüsnüñi gördüm iy dōst gün gün olur ziyāde
Göñlüm daħı şeb ü rüz arturdi āh u vāhi

27. **dōst:**

Gazel 3348

Mısra: 4

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Gönderürsün tîrûnî geh geh dil-i mecrûhuma
Bu kerem iy döst baña her bâr olaydı kâşki

28. döst:

Gazel 3352

Mısra: 6

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Dehenûn râzımı bu dilde nihân itmiş idüm
Güldün iy döst 'ayân oldı baña sırr-ı hâfî

29. döstum:-um

Gazel 3359

Mısra: 5

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Döstum nâz uyhusından dañı bî-dâr olmadun
Şöyle zann itme kapuñda nâle feryâd olmadı

30. döstlar:-lar

Gazel 3374

Mısra: 1

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Döstlar mihmân idindüm dün gice cânâneyi
Nür-ıla cem' eyledüm bir araya pervâneyi

31. döst:

Gazel 3378

Mısra: 7

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Hicründe şehâ şol kadar âh eyledüm iy döst
Kanlu yaşuma zevrak-ı dil garq ola düşdi

32. döstlar:-lar

Gazel 3379

Mısra: 4

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Hicr-ile ölmek mi vardur yâhüd irmek vaşlına
'Âlem içre döstlar bu ihtimâl egler beni

33. döstum:-um

Gazel 3382

Mısra: 7

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Gül yüzünsüz zârılığum diñmemişdür döstum
Görmedi bârân kimesne çeşm-i giryânım gibi

34. döst:

Gazel 3388

Mısra: 9

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

İy döst varup işigüñi bālîn idelüm
Yastansa revâdur Harem-i Ka'be'yi hâcı

35. döstum:-um

Gazel 3389

Mısra: 8

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Gördiler rüsvâlığumdan bildiler kim 'aşıkam
Sen dañı bil döstum zâr-ı nihânüm kalmadı

36. döstum:-um

Gazel 3394

Mısra: 7

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Döstum bir dem kadem bassañ yüzüm üzre benüm
Hâr elinden dâmenüñi n'ola alsañ gül gibi

37. döstlar:-lar

Gazel 3396

Mısra: 1

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Döstlar miñnet şebinde ol ki evbaş olmadı
Er degül 'âlem içinde adı yoldaş olmadı

38. döstum:-um

Gazel 3397

Mısra: 6

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

La'l-i nâbuñ Haq bilür kim mürdeler ihyâ ider
İmtihân itmek dilerseñ döstum öldür beni

39. döstum:-um

Gazel 3398

Mısra: 7

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Hicr elinden döstum ben şol kadar kan ağladum
Götürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

40. döst:

Gazel 3419

Mısra: 11

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Ef'î-yi zülfün iy döst zañm ursa baña gam mı
Tiryâk-i la'lün emdüm câna ifâka düşdi

41. döst:

Gazel 3424

Mısra: 3

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Şîrîn lebüne beñzemese zerrece iy döst
Bu hürmet ü bu kadri şeker kanda bulaydı

42. **döstum:-um**

Gazel 3447

Mısra: 2

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Zülf-i müşğ-âsâ-y-ıla örtme kamer ruhsârûnı
Döstum maħrûm kılma 'âşık-ı dîdârûnı

43. **döst:**

Gazel 3477

Mısra: 3

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Dîvâneñem iy döst didüm bir nazâr eyle
Zülfini kemend eyleyüben boynuma takdı

44. **döstum:-um**

Gazel 3479

Mısra: 1

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Döstum didüm gül-i ħandâna beñzetdüm seni
Didi ben de bülbül-i giryâna beñzetdüm seni

45. **döstlar:-lar**

Gazel 3483

Mısra: 5

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Döstlar 'ayb eylemeñ ayruk dil-i dîvâneye
Derdümün dermânı ancak zülfünün bağı gibi

46. **döstum:-um**

Gazel 3493

Mısra: 11

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Döstum bend it Muħibbî'yi saçuñ zencîrine
Ola kim uslana ol mecnûn bile sag u solı

47. **döstum:-um**

Gazel 3497

Mısra: 3

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. 2. Sevgili, yâr.

Şol gedâ kim tâc idindi ħâk-i pâyuñ döstum
Gözine almazsa tañ mı Efser ü Dârâları

48. **döstlar:-lar**

Gazel 3046

Mısra: 7

Dost, arkadaşı II sevgili.

Sanmañuz derd ü belâdan döstlar yüz döndürem
'Âşık oldur derdi tercîh ide dermân üstine

49. **döstlar:-lar**

Gazel 3055

Mısra: 3

Dost, arkadaşı II sevgili.

Nağd-i cân almak hünerdür 'ışık elinden döstlar
Niçe dil virmek iñen âsândur meh-rûlara

50. **döst:**

Gazel 3059

Mısra: 5

Dost, arkadaşı II sevgili.

Ĥatuñ yazı imiş başumda iy döst
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

51. **döstlar:-lar**

Gazel 3118

Mısra: 1

Arkadaşı, dost.

Tañ degüldür döstlar gönlüm benüm pür derd ola
Kim ki 'âşıkdur meseldür kim belâ-perverd ola

52. **döstlar:-lar**

Gazel 3104

Mısra: 1

Arkadaşı, yâren.

Döstlar düşeli dil zevraķı girdâb-ı ğama
Vaşf-ı hicrân elemi gelmeye hergiz kaleme

53. **döst:**

Gazel 3008

Mısra: 3

Arkadaşı, dost, yâr, yâren.

Bilüñle agzuñ iy döst bilmem ki var mı yok mı
Geçdi dirîğ 'ömrüm uşbu gümân içinde

54. **döst:**

Gazel 3041

Mısra: 4

Arkadaşı, dost, yâr, yâren.

Dil zevraķı ğarķ olsa ne tañ ol dem içinde
Alnuña kamer gün yüzüñe beñzemez iy döst

55. **döst:**

Gazel 3095

Mısra: 5

Arkadaşı, dost, yâr, yâren.

Kaşuñla ğamzeñ iy döst yiter cihâna fitne
N'eyler girüp busuya ğisûlaruñ kafada

56. **döst:**

Gazel 3115

Mısra: 9

Arkadaşı / enis / yâr.

İy döst miyânuñla kemer zevķ ider-iken
Bilsem ne sebep düşdi girer ħaçer araya

57. **döstümü:-um, -ı**

Gazel 3155

Mısra: 10

1. Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. Karşıtı: DÜŞMAN. 2. Sevgili, yâr.

İy Muhibbî dime ağıyara seg-i yâr sakın
Ne için beñzedesin döstümü düşmenüme

döst zülf-i havâl-i:

1. döst zülf-i havâl-i:

Gazel 3011

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Sevgilinin saçının hayali.

İy Muhibbî giceler gelse havâl-i zülf-i döst
Sanuram ki mârdur sînemde girür inüme

döstlar:

1. döstlar:

Gazel 3011

Mısra: 11

Arkadaş, dost.

Öldüğümde döstlar hâzâ şehîdü'l-'âşıkîn
Başum üzre dikesiz bir senge yazup sinüme

2. döstlar:

Gazel 3011

Mısra: 5

Arkadaş, dost.

Korkmazam küh-i belâda ölümden ben döstlar
Cânı teslîm eylemek gelmiş-durur âyînüme

3. döstlar:

Gazel 3079

Mısra: 9

Arkadaş, dost.

Yanmaz idi döstlar her gice bu kandîl-i çarh
Bu Muhibbî süz-i dilden âh-ı şebgîr itmese

4. döstlar:

Gazel 3086

Mısra: 11

Arkadaş, dost.

Bilmez idüm 'ışk ben âsân sanurdum döstlar
Şimdi bildüm key katı düşvâr imiş geldi başa

döstlük:

1. döstlük:

Gazel 3216

Mısra: 2

*Birine veya bir şeye karşı duyulan riyâstz, samîmî ve
güvenilir sevgi, böyle bir sevgi duyma, dost olma
durumu.*

Çamzeler bagrum deler komaz lebûñ tuz ekmeği
Döstlük hâkkin yitürür unıdur tuz ekmeği

döstum:

1. döstum:

Gazel 3019

Mısra: 6

1. sevgili. 2. dost, arkadaş.

Râzıyam öldür beni bir görme tek ağıyâr-ıla
Bu meseldür döstum kan eyle kıñnün eyleme

2. döstum:

Gazel 3032

Mısra: 3

1. sevgili. 2. dost, arkadaş.

Hicr elinden döstum hâlüm diger-gündür benüm
Bu giceyi ben 'acebdür çıkarursam yarına

3. döstum:

Gazel 3057

Mısra: 7

1. sevgili. 2. dost, arkadaş.

Rüşen eyle döstum gel gönümün vîrânesin
Senden özge çün felekde mâh-ı tâbân olmaya

4. döstum:

Gazel 3048

Mısra: 9

"Arkadaşım" anlamında bir hitap sözü.

Çudret-i şun'-ı Hudâ'yı kıl temâşâ döstum
Kıl muķâbil hüsnüñe alup elüñe âyine

5. döstum:

Gazel 3072

Mısra: 6

"Arkadaşım" anlamında bir hitap sözü.

Âfitâb-ı hüsnüñe baksam gözüm pür âb olur
Döstum bir hâşşadur bu mihr-i 'âlem-tâbda

6. döstum:

Gazel 3153

Mısra: 4

"Arkadaşım" anlamında bir hitap sözü.

Cân lebe geldi lebûñden virmedüñ bir kaçre su
Son deminde döstum kaçd eyledüñ imânına

7. döstum:

Gazel 3162

Mısra: 10

"Arkadaşım" anlamında bir hitap sözü.

'İşk yolında Muhibbî cân u ser terk eyledi
Döstum degmez midî bir kez anı sormagina

8. döstum:

Gazel 3195

Mısra: 6

"Arkadaşım" anlamında bir hitap sözü.

Âh kılsam aglasam yaşum saña itmez eser
Katı gönlüñ döstum pekdür senüñ mermer gibi

9. döstum:

Gazel 3217

Mısra: 10

"Arkadaşım" anlamında bir hitap sözü.

Evveli 'ışkuñ Muhibbî'ye didüñ cân terkidür
Bir söz-ile döstum öldürmegil illâ beni

10. **döstum:**

Gazel 3422

Mısra: 6

"Arkadaşım" anlamında bir hitap sözü.

Naqd-i cān-ıla metā'-ı dehre olmam müştērī
Döstüm göster yüzün aña hārīdār it beni

doy-:

1. **doyınca:-ınca**

Gazel 3092

Mısra: 8

İhtiyacı yeterince karşılanmış olmak, arzu ve istekleri giderilmiş olmak, kanmak, tatmin olmak.

Muqarrer öldürürsün beni āhīr
Göreym bāri gel seni doynca

döv:

1. **döysün:-sün**

Gazel 3026

Mısra: 11

Dayanmak, tahammül etmek.

Āteş-i 'ışka Muhibbī niçe döysün dil ü cān
Yakar uğrar-ısa zerrece kurıya ger yaşa

2. **döysün:-sün**

Gazel 3093

Mısra: 3

Dayanmak, katlanmak, tahammül etmek.

Niçe döysün bu yürek cevrine āhen dögile
Sine ya tır-i cefāya niçe tākat getüre

3. **döyse:-se**

Gazel 3491

Mısra: 9

Tahammül etmek, dayanmak.

Tañ mıdur döyse cefāya bu Muhibbī hasta dil
Mihnet ile bisledüm çün cān-ı gām-perverdümü

4. **döyimez:-i, -mez**

Gazel 3313

Mısra: 10

Doymak, yeterli bulmak.

İy Muhibbī virme dil dünyā 'arūsı tiz geçer
Döyimez bād-ı hāzān esse aña gül hırmeni

5. **döymem:-me, -m**

Gazel 3313

Mısra: 1

Doymak, yeterli bulmak.

Bir göz-ile gördi döymem görmege cānā seni
Nāvekūn sineme gelüp açdı yir yir revzeni

dü:

1. **dü:**

Gazel 3468

Mısra: 10

İki, sayı sıfatta.

Muhibbī vaktıdur kıl cürme tevbe
Çü mular saña 'arz itdi dü rengi

dü 'ālem:

1. **dü 'ālem:**

Gazel 3042

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

İki dünya II dünya ve ahiret.

Dü 'ālem çün münevverdür yüzünden
Küsüf olur iderseñ zülfi perde

2. **dü 'ālem:**

Gazel 3484

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İki dünya II dünya ve ahiret.

Dü 'ālem çün münevverdür yüzünden
Ne tañ dirsem yüzine 'ālem-ārāy

3. **dü 'ālem:**

Gazel 3139

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İki ālem, dünya ve ahiret.

Tutuşur āhum şerārından dü 'ālem iy tabīb
Merhemūn nef'i nedür bu dāğ-ı hicrān üstine

dü cihān:

1. **dü cihān:-uñ**

Gazel 3310

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İki dünya II dünya ve ahiret.

N'ola ger 'ışkuñ ile bendeñ olsam
Olupsın dü cihānuñ sen habībī

du'ā:

1. **du'ālar:-lar**

Gazel 3499

Mısra: 8

Ar. is. Allah'a yalvarma, niyaz.

Du'ā idüp günāha tevbe eyle
Kābül olur du'ālar şubhgāhı

2. **du'ādan:-dan**

Gazel 3384

Mısra: 6

Güçsüzlük ve ihtiyacı ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.

Günde biñ kez n'ola düşnām ile aña beni yār
Elümüzden ne gelür aña du'ādan gayrı

3. du'ā:

Gazel 3165

Mısra: 1

Güçsüzlük ve ihtiyacını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.

El götürüp du'ā direm ol serv kāmete
Kimdür ki irmek istemez ola kıyāmete

4. du'ā:

Gazel 3281

Mısra: 5

Güçsüzlük ve ihtiyacını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.

Her yaña baksam her taraf meşğul tesbîh du'ā
Var mı cihānda bir kelām hiç guft-ile güyuñ gibi

5. du'āya:--y, --a

Gazel 3115

Mısra: 6

Güçsüzlük ve ihtiyacını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.

Başuma eger yaga anuñ taş işiginden
Başum açuban kalduram aña el du'āya

6. du'ā-y-ıla:--y, -ıla

Gazel 3158

Mısra: 12

Güçsüzlük ve ihtiyacını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.

Sen bir nazarla mürde dile cān bağışladuñ
'İsā egerçi zinde kılurdu du'ā-y-ıla

du'ā id:

1. du'ā id:--ü

Gazel 3499

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dua etmek. Allah'a yalvarmak, niyaz etmek.

Du'ā idüp günāha tevbe eyle
Qabül olur du'ālar şubhğāhı

du'ā id-:

1. du'ā id:-lar, -iser, -dür

Gazel 3219

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dua etmek. Allah'a yalvarmak, niyaz etmek.

Hicr-ile öldürüp itseñ bu Muhibbî'yi halāş
Çok du'ālar idiserdür saña qabri çemeni

du'ācı ol:

1. du'ācı ol:-a, -lar

Gazel 3388

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir kimse için dua etmek.

Öldürdi bu ben hastayı iy cān gam-ı hicrān
Raħm eyle ki 'uşşāk olalar saña du'ācı

dūd:

1. dūda:-a

Gazel 3065

Mısra: 6

Duman.

Haţtuñuñ isini hoş görsün lebüñ nüş isteyen
Dūda lā-būd katlanur kim isteye helvā yine

2. dūdı:-ı

Gazel 3456

Mısra: 2

Duman l yürek yangının belirtisi.

Eger olmasa sīnemde nigārā 'ışkuñuñ odı
Yana çıkar depemden şem'-veş her gice dūdı

dūd-ı āh:

1. dūd-ı āh:

Gazel 3470

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çekilen ateşli āhlardan çıkan duman, yürek yangını.

Def'a def'a dūd-ı āh u kaţre kaţre eşk-i çeşm
Mülk-i 'ışkuñ kıl temāşā encüm-i eflākini

2. dūd-ı āh:-ı

Gazel 3437

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah dumanı; aşğın çektiği aşk derdi sebebiyle inlemesi sonucu yüreğindeki aşk ateşinden çıkan dumanlar.

Olup sultān-ı 'ışk eşküm sipahum
'Alemdür başum üzre dūd-ı āhı

3. dūd-ı āh:--uñ

Gazel 3036

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Āh dumanı II çekilen ateşli ahlardan çıkan duman II yürek yangını.

Dūd-ı āhuñ çetr olupdur şu'le-i gamdur 'alem
İy Muhibbî derd-i 'ışk ehline sultānsın yine

4. dūd-ı āh:-um

Gazel 3192

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Āh dumanı. II Çekilen ateşli ahlardan çıkan duman. II Yürek yangını.

Depemden mi çıkardı dūd-ı āhum
Eger yanmasa dilde 'ışk nārı

5. **dūd-ı āh:-um**

Gazel 3342

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Āh dumanı II çekilen ateşli ahlardan çıkan duman II yürek yangını.

Dūd-ı āhum var iken zer-baf ü atlas n'iderem
Baña yiter ki bürür ol siyeh şāl beni

dūd-ı dil:-

1. **dūd-ı dil:-üm**

Gazel 3208

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül dumanı, yürek yangını. II Çekilen ateşli ahlardan çıkan duman.

Dūd-ı dilüm çıkarsa depemden 'aceb midür
Yanar derün-ı sîmede çün nâr 'aşıkı

dūd-ı dil:

1. **dūd-ı dil:**

Gazel 3059

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül dumanı II yürekten çıkan ah.

'Aceb mi dūd-ı dil çıkısa depemden
Yanar çün âteş-i 'ışkuñ cigerde

2. **dūd-ı dil:**

Gazel 3444

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül dumanı, yürekten çıkan ah.

Şu'le-i 'ışkuñ ezelden olmuşam pervānesi
Dūd-ı dil zencir idinmişdür gönül dīvānesi

3. **dūd-ı dil:-üm**

Gazel 3408

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül dumanı, yürek yangını. II Çekilen ateşli ahlardan çıkan duman.

Başum ki belā kūhıdır 'aynum iki 'aynı
Dūd-ı dilüm ol kullenün üstinde sehābı

dūd-ı siyāh:

1. **dūd-ı siyāh:**

Gazel 3395

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kara duman; aşığın içindeki acı, kederin ah ederek çıkması.

Muhibbī āh u efğā[nı] eser itmez saña cānā
İrişmez kadd-i bālāña olur dūd-ı siyāh egri

dūd-veş id:

1. **dūd-veş id:-üip, -dür**

Gazel 3302

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin inatçılığı ile aşığı yakması sonucunda aşığı) Duman haline getirmek.

Yine âteş gibi serkeşlik ile
İdüpdür dūd-veş bu mübtelāyı

dügüm:

1. **dügüm:**

Gazel 3054

Mısra: 5

İplik, ip, halat gibi bükülebilir şeyleri kıvrıp kendi üzerine veya birbirine dolayarak yapılan boğum.

Mecnün düğüm tak boynuma leylī saçuñ zencirini
MİRās-dur[ur] tavk-ı belā her kandasa dīvāneye

dühān:

1. **duhān:**

Gazel 3008

Mısra: 12

Duman (Aşığın ahı ile duman arasında ilgi kurulmuştur. Aşığın ahının duman gibi gökyüzüne yükseldiği imajı verilmiştir).

Derd-ile eyledüm āh dutdı cihānı düpdüz
Çıkmaga çäre var mı kaldum duhān içinde

2. **duhānum:-um**

Gazel 3285

Mısra: 9

Duman.

Duhānum çıkısa başumdan Muhibbī
'Aceb mi yakmışamdur dilde nārı

düken:-

1. **dükenür:-ür**

Gazel 3140

Mısra: 6

Bitmek, hiç kalmamak.

Bī-güneh 'uşşākı öldürme benüm çok sevdiğüm
Dükenür sanma senün 'aşıklarun kırmag-ıla

düken:

1. **dükendi:-di**

Gazel 3487

Mısra: 6

Bitmek, sona ermek.

Güzeller pāyına saçdum şu deñlü dürr-i eşki kim
Dükendi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm kaldı

düket:-

1. **düketdi:-di**

Gazel 3341

Mısra: 10
Tüketmek, bitirmek.

Nakd-i eşk-ile Muhibbî vaşl-ı yâra irmedi
Dîdeler cümle düketdi dirhem ü dînârını

2. **düketdi:-di**
Gazel 3446
Mısra: 7
Tüketmek, bitirmek.

Yoluñda merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki
Dirîgâ kalmadı varı beni yavlak fakîr itdi

dükkân:

1. **dükkânını:-ı, -n, -ı**
Gazel 3056
Mısra: 3
Çarşıda mal satmaya mahsus açık oda, mahal.

La'ı ü yâkût ile zeyn itdüm gözüm dükkânını
'İşk-ı şâhî devletinde cevherî oldum yine

dükül:-

1. **dükülüp:--üp**
Gazel 3082
Mısra: 7
Dökülmek, saçılmak, yerlere dağılmak.

Dükülüp niçe bî-diller ayaklarda ola pâ-mâl
Elini uzadup dilber ide ger şâne saçına

düldül:

1. **düldül'e:-e**
Gazel 3256
Mısra: 5
1. Hz. Muhammed'in Hz. Ali'ye hediye ettiği katırın adı. 2. Binek hayvanı, binek.

Sen 'Alî gibi kaçan kim Düldül'e olursañ revân
Yürüyeyim ben anuñ önünde [gör] Kanber gibi

dün:

1. **dündan:-dan**
Gazel 3275
Mısra: 1
Aşağılık, soysuz.

Saklasun her dündan diñ yâra ad u sanını
Görmesün her nâ-sezâ göstermesün evvânını

2. **dün:**
Gazel 3028
Mısra: 2
1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Hem-dem olmazsa eger zülfi-i semen-sâlar bize
Düşde gördüm dün gice yarı der-âgüş itmişem

3. **dün:**
Gazel 3099
Mısra: 3
1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Deyr içinde dün şanemler seyrine hayrân olup
Secdeyi bî-ihtiyâr itdüm büt-i şannâzuma

4. **dün:**
Gazel 3130
Mısra: 1
1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Dün hevâ kesb itmek-içün seyre vardum gülşene
Cân u dil yagmaya virdüm ugradum bir rehzene

5. **dün:**
Gazel 3288
Mısra: 1
1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Dün gice çeşmüm benüm bî-h'âb u necb bî-dâr idi
Münisüm tâ şubha dek dilde hayâl-i yâr idi

6. **dün:**
Gazel 3330
Mısra: 5
1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Va'de kıldı dün habîbüm baña yüzün 'arz ide
Korkaram inkâr ide boza bugün ikrârını

7. **dün:**
Gazel 3374
Mısra: 1
1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Döstar mihmân idindüm dün gice cânâneyi
Nür-ıla cem' eyledüm bir araya pervâneyi

8. **dün:**
Gazel 3419
Mısra: 5
1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Mescidde dün imâma uydum velî ne kıldum
Hiç bilmedüm bu gönüm ebrü-yı tâka düşdi

9. **dün:**
Gazel 3420
Mısra: 5
1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Ğam meclisinde dün gice nâlem işitdi âh
Tâ şubh olunca inledi gör nâ benüm gibi

10. **dün:**
Gazel 3430
Mısra: 1

1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Dün hayâl-i yâr-ıla bir bunca râzum var-ıdı
Baña bir nâz eylese biñ biñ niyâzum var-ıdı

11. **dün:**

Gazel 3430

Mısra: 10

1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Geh firâk-ı şerh-i gam gâh Muhibbî iştîyâk
Dün hayâl-i yâr-ıla bir niçe râzum var-ıdı

12. **dün:**

Gazel 3465

Mısra: 1

1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Dün serv gibi salınup ol gül budâcuğı
Mestâne-vâr eline almış ayacugı

13. **dün:**

Gazel 3477

Mısra: 9

1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Dil-âstesinûñ hâlini dün sordı tabîbüm
Raħm itdi Muhibbî ki meger beñzûme bakdı

14. **dün:**

Gazel 3486

Mısra: 1

1. İçinde bulunulan günden bir önceki gün 2. Kısa bir zaman önce.

Dün gice hicrân şebinde infi'âlüm var-ıdı
Kimseler bilmez benüm ol dem ne hâlüm var-ıdı

15. **dün:**

Gazel 3054

Mısra: 7

Bir önceki gün.

Dün gice şem'-i hüsine yandı kül oldı cân u dil
Şimden girü ta'lîm idem yanmaklığı pervâneye

16. **dün:**

Gazel 3037

Mısra: 1

Bir önceki gün, geçmiş zaman.

Bezm-i mey eylemişem dün gice cânânlar-ıla
Niçe cânânlar-ıla server-i hûbânlar-ıla

dün gice:

1. **dün gice:**

Gazel 3129

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Dün gece, geçen gece.

Âteş-i 'ışka dutışdum dün gice pervâne-veş
Oda yanmak nice olur örgedeyim micmere

dünbâl:

1. **dünbâlümü:** -üm, -i

Gazel 3321

Mısra: 8

Kuyruk.

Her kaçan kılsam heves görmege sen hürşîd-veşi
Komaz elden ol raķîb sâyem gibi dñnbâlümü

dünbâlü ko:

1. **dünbâlü ko:** -üm, -i, -maz

Gazel 3305

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Arkasını bırakmak: Peşini bırakmak.

Her cäya ki vardum şehâ tâ ki görem gün yüzüñi
Komaz raķîb-i rü-siyeh sâyem gibi dñnbâlümü

dün-himmet ol-:

1. **dün-himmet ol-:** --ma

Gazel 3116

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gayreti az olmak, isteksiz olmak.

İy Muhibbî dñn-himmet olma şehbâz ol yüri
Hem-ser ol Kâf-ı kanâ'atda varup 'Anķâlara

2. **dün-himmet ol-:** --ma

Gazel 3239

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gayretsiz olmak, gayreti düşük olmak.

İy Muhibbî tut yüri 'âlemde istignâ yüzün
Dñn-himmet olma elden sen koma 'Anķâlığı

dünvâ:

1. **dünvâ:**

Gazel 3015

Mısra: 11

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Muhibbî virme dil dünyâ denîdür
Vefâ yokdur bilürsin çünki zende

2. **dünvâda:** -da

Gazel 3034

Mısra: 9

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Çarâr itmezdi dünyâda gezerdi 'âlemi cümle
Ger olmasa Muhibbî'ye hayâl-i yâr eglence

3. **dünyâ-y-ıla**:--y, --ila

Gazel 3035

Mısra: 4

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Çünkü bu dünyâ denîdür aña dil virme sakın
Kimse başa çıkmadı çıkmayısar dünyâ-y-ıla

4. **dünyâ:**

Gazel 3038

Mısra: 9

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Ribâ't-ı köhnedür dünyâ Muhibbî aña dil virme
Bilür kim aña kim konsa göçer âheste âheste

5. **dünyâ:**

Gazel 3085

Mısra: 4

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

'Âşık oldur ki sevdüğünün hâk-i pâyını
Görürse virmeye dünyâ hâracına

6. **dünyâ:**

Gazel 3094

Mısra: 9

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Muhibbî virme dil dünyâ denîdür
Meseldür kim gerekdür gayret erde

7. **dünyâ:**

Gazel 3125

Mısra: 8

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Bahâr eyyâmı gül devri geçürme 'ömrünü zâyî'
Bu dünyâ çün degül bâkî kime kaldı kime kala

8. **dünyâda:-da**

Gazel 3167

Mısra: 9

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Yiter dünyâda 'uqbâda Muhibbî
Kâbâ vü penbe-i dâğum kefende

9. **dünyâ:**

Gazel 3172

Mısra: 6

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Her ne söylerse riyâdur kendüzi itmez 'amel
Çünkü dünyâ mestidür sanmañ ki anı ayıla

10. **dünyâ:**

Gazel 3178

Mısra: 8

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Ne zamâna kalduk oldı var-ısa âhîr zamân
Gör kıyar dünyâ için kardaş olan kardaşını

11. **dünyâ:**

Gazel 3194

Mısra: 9

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

İy Muhibbî merd iseñ dünyâ seni aldamasun
Danış evvel 'ağsin it yok 'aklı anuñ zen gibi

12. **dünyâya:-(y)a**

Gazel 3195

Mısra: 9

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Merd-i meydân ol Muhibbî olma dünyâyâ zebûn
Mâddeye dil virmeyüp olmak gerekdür ner gibi

13. **dünyâ:**

Gazel 3202

Mısra: 1

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Menzilün evvel kadem basduñ dilâ dünyâ gibi
Âhîrün ammâ ne olur bilmedün ferdâ gibi

14. **dünyâyı:-y, -ı**

Gazel 3210

Mısra: 7

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Cev-be-cev dünyâyı cem' itseñ sanur mısın kalur
Dağıdur bād-ı fenâ âhîr anı hürmen gibi

15. **dünyâyı:-y, -ı**

Gazel 3210

Mısra: 10

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

İy Muhibbî sözlerün bil câna te'sîr eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyâyı sevmez sen gibi

16. **dünyâda:-da**

Gazel 3219

Mısra: 10

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

İrmeye hergiz anuñ hüsnî bahârına hâzân
Bite dünyâda nite kim gül ü serv ü semeni

17. **dünyâya**:-y, -a

Gazel 3232

Mısra: 15

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Dünyâya virmez ol dilini almaz i'tibâr
Her kim ki bunı fikr idüp añlar fenâsını

18. **dünyâdan**:-dan

Gazel 3241

Mısra: 13

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

İy Muhibbî kimseye gelmez bu dünyâdan vefâ
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dârâ gibi

19. **dünyâya**:-y, -a

Gazel 3241

Mısra: 3

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Dil viren medfün olur dünyâya bil Kârün-veş
Kim tecerrüd eyledi göklerde'dür 'İsâ gibi

20. **dünyâ**:

Gazel 3263

Mısra: 2

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Dögünüp def çağurur her nefes nây
Nedür dünyâ için bu hüü u bu hây

21. **dünyâ**:

Gazel 3263

Mısra: 3

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Bu dünyâ heft ser bir ejdehâdur
Yudar dimez bu yoşul u budur bay

22. **dünyâya**:-y, -a

Gazel 3287

Mısra: 3

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Niçe dünyâya meyl idüp yaparsın kaşr u eyvânı
Komazduñ olsa ger 'aqluñ bugün taş üstüne taş

23. **dünyây[ı]**:-y, -ı

Gazel 3305

Mısra: 9

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Alma Muhibbî 'âkil ol dünyây[ı] sen bir habbeğe
Âhîr saña ne kılısar bilmez misin bu zâlümü

24. **dünyâ**:

Gazel 3313

Mısra: 9

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

İy Muhibbî virme dil dünyâ 'arūsı tiz geçer
Döyimez bād-ı hâzân esse aña gül hırmeni

25. **dünyâya**:-y, -a

Gazel 3318

Mısra: 7

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Dünyâya dirler cîfedür her kim aña basdı qadem
Kaldı mülevves tâ ebed ol pāk-dāmān olmadı

26. **dünyâ**:

Gazel 3345

Mısra: 14

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Bakup Muhibbî 'ibret alup dir vefâsı yok
Neler getürdi 'âleme dünyâ benüm gibi

27. **dünyâya**:-y, -a

Gazel 3347

Mısra: 9

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Merd olan virmez imiş çünki bu dünyâya gönül
Sen dağı eyle Muhibbî gele merdâneligi

28. **dünyâyı**:-y, -ı

Gazel 3356

Mısra: 11

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Dimeñüz Mecnün'a Mecnün itdi çün dünyâyı terk
Cümleden halk-ı cihân içinde ol uslu gibi

29. **dünyâda**:-da

Gazel 3370

Mısra: 9

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer

yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

İy Muhibbî didiler dünyâda yok hergiz vefâ
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat 'âlemi

30. **dünyâda**: -da

Gazel 3399

Mısra: 1

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Âh ne müşkil imiş dünyâda yâr ayrılığı
Görmeyem bir dahı ben sevgülü yâr ayrılığı

31. **dünyâya**: -(y), -a

Gazel 3458

Mısra: 11

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

İy Muhibbî olma dünyâya meges gibi harîş
Mesken it Kâf-ı kanâ'at kühını 'Ankâ gibi

32. **dünyâya**: -(y), -a

Gazel 3460

Mısra: 3

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Baglama dünyâya dil 'âlemede şad ol iy gönül
Çün cihân turmaz geçer ger nâ-hoşı vü ger hoşı

33. **dünyâyı**: -y, -ı

Gazel 3461

Mısra: 11

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Dâne dâne sa'y kılsañ eyleseñ dünyâyı cem'
Tagıdur bād-ı fenâ âhîr anı hürmen gibi

34. **dünyâ**:

Gazel 3482

Mısra: 8

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Bî-vefâlıkda müşâbih olduğuyçün 'âleme
Kendüye ziyet virtür ol bî-vefâ dünyâ gibi

dünyâya gönül vir-:

1. **dünyâya gönül vir-**: -y, --a, --me

Gazel 3129

Mısra: 17

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Dünyaya bağlanmak, gönül vermek.

Merd-i meydân ol Muhibbî virme dünyâya gönül
Merd olanlar çünki dimişler gerek gayret ere

dünyâ-yı 'acüz:

1. **dünyâ-yı 'acüz**: --a

Gazel 3042

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kötü huylu, çirkin, ihtiyar dünya II köhne dünya.

Dilâ dil virme dünyâ-yı 'acüza
Hemân gayret gerekdür dirler erde

dünyâ-yı dün:

1. **dünyâ-yı dün**: -a

Gazel 3343

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Aşağılık, alçak dünya.

Dünyâ-yı düna eylemedi zerre mahabbet
Çün itdi nazar gördi Muhibbî anı fânî

2. **dünyâ-yı dün**: -a

Gazel 3257

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Alçak, değersiz dünya.

Dünyâ-yı düna virme gönül itme i'timâd
Âhîr yudar çünki seni ejdehâ gibi

3. **dünyâ-yı dün**: -a

Gazel 3292

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Alçak, değersiz dünya.

Aldanup dünyâ-yı düna oldı çün murğâ süvâr
Ser-nigün itdi gör âhîr taht-ıla kâvüsünü

dünyâ-yı düna:

1. **dünyâ-yı düna**:

Gazel 3002

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Alçak, aşağılık dünya.

Sakın dünyâ-yı düna olma mağrûr
Urısar bil saña âhîr dabanca

dünyâ:

1. **dünyâ**:

Gazel 3035

Mısra: 3

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Çünkü bu dünyâ denîdür aña dil virme sakın
Kimse başa çıkmadı çıkmayısar dünyâ-y-ıla

dünve:

1. **dünye:**

Gazel 3386

Mısra: 3

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Bulmuş-ıdum dünya içre her ne kim ma'şûd idi

Dergeh-i ma'şûkda key ihtirâmum var-ıdı

2. **dünyede:-de**

Gazel 3406

Mısra: 4

1. Güneş sistemine bağlı gezegenlerden biri olan yer yuvarlağı, küre-i arz. 2. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. 3. Bütün herkes, insanlar.

Saltanat didükleri ancak cihân gavgâsıdır
Olmaya baht u sa'âdet dünyede vahdet gibi

düpdüz:

1. **düpdüz:**

Gazel 3432

Mısra: 7

Dümdüz.

Âhum duhâni düpdüz çarhuñ yüzini dutdı
Görinmez ise tañ mı göklerde zer çerâğı

2. **düpdüz:**

Gazel 3008

Mısra: 11

Baştan başa, tamamen.

Derd-ile eyledüm âh dutdı cihâni düpdüz
Çıkmaga çâre var mı kaldum duhân içinde

3. **düpdüz:**

Gazel 3215

Mısra: 1

Baştan başa, tamamıyla, dümdüz.

Düpdüz cihâni ğarka virürken gözüm yaşı
Dil haymesini yakdı 'aceb âhum âteşi

dur:

1. **dürleri:-ler, -i**

Gazel 3453

Mısra: 1

İnci.

Ruhları üzre 'arâk mı ya melâhat dürleri
Şebnem ile yâhû ziyet buldı gülberg-i teri

2. **durmaz:-maz**

Gazel 3072

Mısra: 4

Ara vermeden, sürekli olarak.

Âh kim deryâ-yı eşkümde bu çeşmüm merdümi
Sanasın bir keştîdür durmaz döner girdâbda

3. **durmaz:-maz**

Gazel 3356

Mısra: 2

Ara vermeden, sürekli olarak.

Gönlümi alan benüm ol serv-ı kad dil-cü gibi
Anuñ için eşk-i çeşmüm durmaz akar su gibi

4. **dur:**

Gazel 3254

Mısra: 4

Durmak, bulunmak, kalmak.

Çün mu'fî olup "belî" didüñ ezel rüz-ı elest
'Ahdüñe dur terk kılma key sakın peymânuñı

5. **dura:-a**

Gazel 3076

Mısra: 2

Durmak, beklemek, kalmak.

Dil dutdı vağan zülf-i girih-ğir arasında
Dîvâneye hoşdur dura zencîr arasında

6. **dür:**

Gazel 3478

Mısra: 10

İnci. Beyitte "gözyaşı" anlamındadır.

İy Muhibbî geldi çün dil şehrine sultân-ı 'ışk
İki kâse gözlerüm dür önüne pîşkeş kodı

7. **durmaz:-maz**

Gazel 3087

Mısra: 9

Bir yerde kalmak, beklemek.

Sînede durmaz Muhibbî gamzesi eyler güzer
Bir kaşı ya kirpügi ok yâr sevdüm tazece

8. **dürler:-ler**

Gazel 3466

Mısra: 8

İnci. II Söz, şiir.

Yine gavvâş-şifât baħr-ı ma'ânîye talup
Niçe dürler çıkarup oldum anuñ şarrâfi

9. **dür:**

Gazel 3167

Mısra: 2

İnci. II Sevgilinin dişleri.

Ne haddüñ gibi bir gül var çemende
Dişüñ mânendi dür olmaz 'Aden'de

10. **dür:**

Gazel 3312

Mısra: 8

(Ar.) İnci.

Şîşe-i gönlümi sı göz yaşımı ister iseñ
Dür kaçan hâşıl olur sımayalar ger şadefi

11. **dür:**

Gazel 3352

Mısra: 8

(Ar.) İnci.

Dür-r-i eşki bulasın pârâla gel dil şâdefin
Dür kaçan hâşıl olur ger sımayalar şâdefi

dur-:

1. **dura:-a**

Gazel 3295

Mısra: 12

Durmak, bulunmak, kalmak.

Maḥabbet cür'asın her kim Muḥibbî ol ezel içdi
Ola mest-i ḥarâbâtî dura başında ḥumârî

2. **durdı:-dı**

Gazel 3366

Mısra: 1

Durmak, beklemek, kalmak.

Âh kim bir serv-ḳad durdı akıtdı yaşımı
Su gibi taşdan taşa ursam 'aceb mi başımı

3. **dur:**

Gazel 3365

Mısra: 15

Beklemek, kalmak.

Öldürem dirdüñ peşimân olma dur ikrâruña
Şâhlar femânî birdür olamaz fermân iki

4. **durmaz:-maz**

Gazel 3247

Mısra: 2

Sona ermek, kesilmek.

Serverâ oldı gözüm yaşî benüm âb gibi
Durmaz inler bu gönül derd-ile tölâb gibi

5. **durmazsın:-maz, -sın**

Gazel 3255

Mısra: 7

Yapmakta olduğu hareketi kesmek, hareketsiz kalmak.

Geşt idersin 'âlemi bir laḫza durmazsın 'aceb
Görmedüm bir dem gönül hergiz senüñ ârâmuñı

6. **durmaz:-maz**

Gazel 3286

Mısra: 8

(Hareket hâlinde olan bir şey) Bir noktada kalmak, karar kalmak.

Alsañ elüñe tîr-i tîz olmaz aña sîne siper
Atsañ ider durmaz güzer iy döst ḥadeng endâzuñı

dür dış:

1. **dür dış:--i**

Gazel 3116

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnci dış. II Sevgilinin dışleri.

Zülfini añdum yine düşdüm uzun sevdâlara
Dür dışi fikri beni ğarḳ eyledi deryâlara

dür kıl:

1. **dür kıl:-du, -ñ**

Gazel 3479

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzak tutmak, uzaklaştırmak.

Cennet-i küyında iken dür kıldıñ sen beni
İy raḳîb-i rü-siyeh şeytâna beñzetdüm seni

dür ol-:

1. **dür ol:--alı, --dan**

Gazel 3096

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzak olmak II ayrı kalmak. Birbirinden uzakta kalmak.

Dür olalıdan tapuñdan Mısr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün
Gözlerümün kanlu yaşî döñdi Nîl ırmagına

2. **dür ol:-alı**

Gazel 3162

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzaklaşmak.

Dür olalı tapuñdan Mısr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün
Gözlerümün kanlu yaşî döñdi Nîl ırmagına

3. **dür ol:-ı, -ma, -y, -am**

Gazel 3246

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzaklaşmak.

El irse ḥâk-i pâyuña gözüme tütüyâ itsem
Murâdum iki 'âlemde kapuñdan olmayam dürî

4. **dür ol:-alı**

Gazel 3187

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzaklaşmak.

Muḥibbî zerre gibi gün yüzünden
Olalı dür inen âvâre düşdi

5. **dür ol:-up**

Gazel 3249

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzaklaşmak.

Bu Muḥibbî dergühünden dür olup
Müdde'iler çün saña mahrem gibi

dür ol:

1. **dür ol:-alı**

Gazel 3481

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Uzaklaşmak, uzak olmak.

Dür olalı gül yüzinden hastadur cân bülbülü
İnlerem ah ol yüzi güzlârı görsem bir dağı

2. **dür ol:-dı**
Gazel 3306
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Uzak olmak, uzak kalmak, mahrum olmak.

Ten gerçi ki dür oldı katı Ka'be derinden
Her lahza bu cân lik tavâf-ı Harem itdi

dürdâne:

1. **dürdâneye:-y, -e**
Gazel 3178
Mısra: 4
İnci tanesi.

Bahr-ı gamda olalıdan bu iki çeşmüm şadef
Beizedür dürdâneye çeşmüm akıtsa yaşını

dür-dâne:

1. **dür-dânedür:-dür**
Gazel 3328
Mısra: 9
İnci tanesi.

İy Muhibbî sözlerüñ her dânesi dür-dânedür
Eksük olmaz harc kıl gönülün senün deryâ gibi

düris:

1. **düriş:**
Gazel 3312
Mısra: 11
Çalışmak, çabalamak.

Cidd ü cehd ile düriş itmeyesin şer'e hilâf
Hamd kıl mezhebünü itdi Hudâ çün Hanefî

2. **dürişüp:-üp**
Gazel 3338
Mısra: 9
Uğraşıp gayret etmek, çalışıp çabalamak.

Bugün hayra dürişüp 'amel eyle
Yarın Muhibbî çekmeyesin sen nedâmeti

dürlü:

1. **dürlü:**
Gazel 3372
Mısra: 1
"Türlü", çeşit çeşit, farklı.

'İşk-ıla gerçi ki çekdüm niçe dürlü ta'abı
Hamdü-lillâh ki getürdüm ele ol gönca lebi

dürlü dürlü:

1. **dürlü dürlü:**
Gazel 3356
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çeşit çeşit.

Ėam şebinde hasta dil eyler temennâ-yı vişâl
Dürlü dürlü fikr ider bir ölecek sayru gibi

2. **dürlü dürlü:**
Gazel 3047
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Türlü türlü, çeşit çeşit, farklı farklı.

Yidügi derd ü belâ vü zecr ü miñnetdür bu dil
Geçinür gam maţbahında dürlü dürlü aş-ıla

durmadan:

1. **durmadan:**
Gazel 3350
Mısra: 7
Sürekli, devamlı.

Durmadan derd ü gamuñ gönülümü vîrâne kılır
Çok mı gördi 'acabâ baña bu vîrâne dehî

2. **durmadan:**
Gazel 3339
Mısra: 14
Ara vermeden, kesintisiz, sürekli.

Âteş-i 'ışk sînem içinde benim bir od kodı
Durmadan artmaktadur bilmez o nâr eksüklüğü

durmaz:

1. **durmaz:**
Gazel 3325
Mısra: 8
Aralıksız, sürekli olarak.

Yaşını eger hasret-ile hasta benefşe
Durmaz akar her tarafa çeşm[i] bîñarı

dürr ü mercân:

1. **dürr ü mercân:**
Gazel 3169
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İnci ve mercan II Aşığın gözyaşları ile kanlı gözyaşları.

Hâk-i pâyına nisâr için nigârüñ iy gönül
Gözlerüm yaşından özge dürr ü mercân isteme

dürr-i 'aden:

1. **dürr-i 'aden:**
Gazel 3393
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aden'den çıkartılan inci. (Sevgilinin dışı bağlamında).

Sākiyā sen sanma kim def'-i melāl egler meni
Ol dışı dürr-i 'Aden la'li zülāl egler meni

dürr-i esk:

1. dürr-i eşk:-i

Gazel 3352

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı incisi.

Dürr-i eşki bulasın pārala gel dil şadefin
Dür kaçan hāşıl olur ger sımayalar şadefi

2. dürr-i eşk:-i

Gazel 3487

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı incisi.

Güzeller pāyına saçdum şu deñlü dürr-i eşki kim
Dükendi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm kaldı

dürr-i semin:

1. dürr-i semin:--e

Gazel 3108

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kıymetli inci tanesi. II Sevgilinin dışleri.

Boyuñ serve yüzüñ gülzār-ı çine
Dışüñ beñzer senüñ dürr-i semine

2. dürr-i semin:

Gazel 3213

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çok değerli, pahalı inci.

Baħr-ı dilden zāhir oldukça gören eş'arımı
Dir bu ne dürr-i semin ü bu ne sırr-ı ma'nevī

durur:

1. durur:

Gazel 3175

Mısra: 6

-dır bildirme eki.

Ruħın fikr eyleyüp yāruñ leb-i la'lini zıkr itdüm
Niçe yıllar durur gitmez dimāğumdan anuñ adı

2. durur:

Gazel 3395

Mısra: 9

-dır, -dir. II Devam edip durmak.

Kaşı mihrābına karşı durur bu dil kıyām üzre
Maħabbet dest-i rāhında bulunmaz bir giyāh egri

düş-:

1. düşdi:--di

Gazel 3109

Mısra: 8

Damlamak, dökülmek.

Güzeller seyr ider olmuş 'araķ-rız
Ki san gül-berg üzre düşdi jāle

2. düşüp:--üp

Gazel 3087

Mısra: 5

Bir şeyin içine düşmek II Uğramak, maruz kalmak.

La'l-i şirīnine dil virdüm düşüp küh-ı ğama
Kesmege Ferhād-veş kühsār sevdim tāzece

3. düşmiş:--miş

Gazel 3026

Mısra: 1

Sevgilinin saçının yanakları üzerine dökülmesi.

Her taraftan zülf kim düşmiş o ħaddi meh-veşe
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneşe

4. düşe:

Gazel 3097

Mısra: 10

Bir durum içinde olmak.

Kim bütün ide Muħibbī bu gönül şışesini
Sınuban seng-i cefā-y-ıla ki şad pāre düşe

5. düşdi:--di

Gazel 3026

Mısra: 10

*Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak,
kendini -e atmak.*

Leylī zülfine dolaşdı görüp āhū gözini
Düşdi Mecnūn gibi bī-çāre gönül tag u taşa

6. düşer:--er

Gazel 3122

Mısra: 5

*(Kötü bir durum yüzünden) İstenmeyecek bir yerde
ve durumda bulunmaya mecbur olmak.*

Koyup küyını Leylā'nuñ düşer miydi bu Mecnūn'a
Tuta vahşilere ülfet maħam idine şahrāda

7. düşdi:--di

Gazel 3165

Mısra: 10

Uğramak, dūçar olmak.

Mecnūn gibi ki Leylā saçına virüp gönül
Düşdi diyār-ı ğamda Muħibbī melāmete

8. düşüp:--üp

Gazel 3060

Mısra: 7

*1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden
ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2.
Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye
karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak,
müptelâ olmak. 4. Gāfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.*

Pāyūna düşüp eger dāmānuñ öpsem yok dime
Pādīşāh olan ider ihsān ihsān üstine

9. düşüp:-üp

Gazel 3113

Mısra: 6

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Ben hâke naşîb ola cür'añ diyü iy dilber
Hâk üzre düşüp kaldum meyhâne bucağında

10. düşüp:--üp

Gazel 3135

Mısra: 2

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Dirgâ bilmedüm virdüm gönül ben ol perî-zâda
Düşüp yolında hâk oldum getürmez hiç beni yâda

11. düşmiş:--miş

Gazel 3144

Mısra: 2

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Ruĥlaruñ 'aksi şehâ bu çeşm-i pür-hünâbda
Berg-i güldür gūyiyâ düşmiş şarâb-ı nâbda

12. düşdi:-di

Gazel 3159

Mısra: 1

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Hün-ı ciger düşdi yine âh u vâ-y-ıla
Deyâ temevvüc eylemez illâ hevâ-y-ıla

13. düşmiş:-miş

Gazel 3172

Mısra: 1

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Vâ'ızı gör niçe düşmiş 'âşık-ı şeydâ-y-ıla
Mescid için toptolu kılmış kuru gâvğâ-y-ıla

14. düşdi:-di

Gazel 3431

Mısra: 6

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Görüp tûbî boyımı serv [ü] 'ar'ar
İkisi reşk udından sındı düşdi

15. düşdi:-di

Gazel 3431

Mısra: 8

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Felek hayyâtı hüsnî hil'atini
Görüp hayrân elinden sındı düşdi

16. düşdi:-di

Gazel 3435

Mısra: 14

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Muĥibbî uşbu şî'r-i sūzinâki
Yazarken yandı nâme hâme düşdi

17. düşdi:-di

Gazel 3187

Mısra: 4

(Kötü bir durum yüzünden) İstenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak.

İçelden bir kadeh 'işkuñ meyinden
Dil-i rindüm der-i ĥammâra düşdi

18. düşelden:-elden

Gazel 3231

Mısra: 5

İstenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak.

Niçe yıllar firâkıyla düşelden nâr-ı hicrâna
Katı kâr eyledi câna belâ vü mihnet-i duri

19. düşdi:-di

Gazel 3378

Mısra: 1

Bir bölüşme sonunda payına ayrılmak (Hissesine, payına düşmek bağlamında).

Hüsni-ile tarâvet ezeli sen güle düşdi
Cevr-ile cefâ ĥur'ası ben bülbüle düşdi

20. düşdi:-di

Gazel 3431

Mısra: 12

(Aşk ateşine) Düşmek.

Cemâli şem'ine pervâne gibi
Muĥibbî cân u dilden yandı düşdi

düş:

1. **düşma:-i, -n, -a**
Gazel 3074
Mısra: 10
Omuz.

İy Muhibbî kaldı ancak saña teslim [ü] rızā
Gamzelerden çeşm-i cellādı tığ aldı düşına

2. **düşde:-de**
Gazel 3290
Mısra: 5
Uyurken zihinde beliren hayaller ve düşünceler, rüyâ.

Düşde gördüm yār[1] didüm [ben] der-āgüş itmişem
İşidüp didi bir ‘arîf vaşla yordum h’ābuñı

3. **düşe:-e**
Gazel 3097
Mısra: 8
Gelmek, ulaşmak, varmak.

Derd-i dil hālını yaz şāyed ala yār eline
Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe

4. **düşer:-er**
Gazel 3126
Mısra: 4
Aksetmek, yansımak.

Hicrān şebinde sîne dögüp nāle eylesem
Düşer şādā-yı āhum ile çarha gulgula

5. **düşdi:-di**
Gazel 3380
Mısra: 12
Denk gelmek (nasip olmak, payına düşmek bağlamında).

Añılmaz oldu Mecnūn-ıla Ferhād
Muhibbî kur‘a-i ‘ışk saña düşdi

6. **düşdi:-di**
Gazel 3419
Mısra: 8
Denk gelmek (nasip olmak, payına düşmek bağlamında).

Zāhid saña sunuldu rüz-ı ezelde tiryāk
Gülşende bāde içmek ehl-i mezāka düşdi

7. **düşmesün:-me, -sün**
Gazel 3161
Mısra: 10
(Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak.

İy Muhibbî olmaduñ sevdā-yı zülfinden hālāş
Düşmesün kâfir dañı anuñ saçı zünnārına

8. **düşüp:-üp**
Gazel 3029
Mısra: 2

Düşmek II maruz kalmak, olumsuz bir duruma uğramak.

Siyeh zülfine ol yāruñ giriftār olmasun kimse
Belā dāminuñ içine düşüp zār olmasun kimse

9. **düşüp:-üp**
Gazel 3117
Mısra: 9
*1. Kendini kaptırmak, kapılmak, ... içinde bulunmak
2. Uğramak, dıçar olmak 3. (Bir şey bir yerde) Var olmaya, varlığını göstermeye başlamak, belirmek, peydâ olmak 4. Kötü yola girmek, yolunu şaşırarak.*

Bend-i zülfine düşüp murğ-ı dilüñ dāne içtin
Saña kim didi Muhibbî tama‘-ı hāl eyle

10. **düşelden:-elden**
Gazel 3380
Mısra: 9
(Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.

Düşelden fülk-i dil girdāb-ı ‘ışka
Belā emvācı daşdı başdan aşdı

11. **düşer:-er**
Gazel 3124
Mısra: 4
Düşmek || Nasibine düşmek.

Koyup Mecnūn Leylî āsitānını
Düşer miydi aña varmak Hicāz’a

12. **düşmişdür:-miş, -dür**
Gazel 3096
Mısra: 3
Bulunduğu yerden ayrılıp aşağı doğru inmek, düşmek.

‘Arızuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyāh
Kim görüpdür kâfiri kim girdi cennet bağına

13. **düşe:-e**
Gazel 3117
Mısra: 3
Bulunduğu yerden ayrılıp aşağı doğru inmek, düşmek.

Vuşlat el vire mi yāhūd düşe mi rüz-ı firāk
Muşhaf-ı hüsni gel aç hele bir fāl eyle

14. **düşdi:-di**
Gazel 3208
Mısra: 3
(Kötü bir durum yüzünden) İstenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak II Uğramak, dıçar olmak.

Mecnūn ki düşdi vādīye ammā benüm gibi
Olmadı ol fütāde-i bāzār ‘āşıkı

15. **düşeli:-eli**
Gazel 3381
Mısra: 9
(Kötü bir durum yüzünden) İstenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak II Uğramak, dıçar olmak.

Zülfî şebinde dil düşeli vādî-yi gama
Yakdum zamānda yine Mecnûn çerāğını

16. **düşdi:-di**

Gazel 3419

Mısra: 10

(Kötü bir durum yüzünden) İstenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak II Uğramak, dūçar olmak.

Āh ol libās-ı zer-keş bindüğü atı serkeş
Bağlandı tūr ü tırkeş ‘azm-i ‘Irāk’a düşdi

17. **düşdi:-di**

Gazel 3419

Mısra: 16

(Kötü bir durum yüzünden) İstenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak II Uğramak, dūçar olmak.

Bir loğma ile iy dil bir gūşe ihtiyār it
Görmez misin ki ‘ālem halkı nifāka düşdi

18. **düşdi:-di**

Gazel 3435

Mısra: 6

(Kötü bir durum yüzünden) İstenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak II Uğramak, dūçar olmak.

Sunıldı zāhide künc-i selāmet
Melāmet ‘āşık-ı bed-nāma düşdi

19. **düşdi:-di**

Gazel 3457

Mısra: 8

(Kötü bir durum yüzünden) İstenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak II Uğramak, dūçar olmak.

Arayu ‘ışk rāhın Ferhād u Qays’ı gör kim
Birisideşte varup birisi taga düşdi

20. **düşeli:-eli**

Gazel 3021

Mısra: 8

(Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.

Beni hicrān elemi hāk-ile yeksān ideyor
Düşeli bir gözi āhū yüzi meh-pāresine

21. **düşdi:-di**

Gazel 3429

Mısra: 7

(Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak. II Durduğı, bulunduğu, tutunduğı yerden ayrılarak ve dayanağını desteğini yitirerek aşağı inmek.

Dil kaçdı görüp gamzelerin zülfine düşdi
Görüñ eceli yolu varup dāra tayandı

22. **düşeliden:-eli, -den**

Gazel 3377

Mısra: 3

Düşmek; müptela olmak, kapılmak.

Düşeliden derd-i ‘ışka gamdan özge bulmadum
Gice gündüz ayru olmaz cān-ıla dil mahremi

23. **düşeliden:-eli, -den**

Gazel 3389

Mısra: 5

Düşmek; müptela olmak, kapılmak.

Āteş-i zülfün içine düşeliden iy perī
Şöyle yakduñ kim beni nām u nişānum kalmadı

24. **düşdi:-di**

Gazel 3378

Mısra: 4

Nasip olmak. II Kalmak , bir şeyin bir kimseye denk gelen payı.

‘Ālemde kaçan kışmet olındı gam u şādī
Cümle gam-ıla guşsa bu ben bī-dile düşdi

25. **düşdi:-di**

Gazel 3378

Mısra: 8

Nasip olmak. II Kalmak , bir şeyin bir kimseye denk gelen payı.

Hicründe şehā şol kadar āh eyledüm iy dōst
Kanlu yaşuma zevrağ-ı dil garğ ola düşdi

26. **düşdi:-di**

Gazel 3378

Mısra: 10

Nasip olmak. II Kalmak , bir şeyin bir kimseye denk gelen payı.

Hışm-ıla gelüp gözlerümün yaşını gördi
Rağm eyleyüben yinile yaşum sile düşdi

27. **düşdi:-di**

Gazel 3378

Mısra: 12

Nasip olmak. II Kalmak , bir şeyin bir kimseye denk gelen payı.

Bir büse tevağku‘ iderem didi Muhibbī
Zāhirde qabül itmedi ammā güle düşdi

28. **düşdi:-di**

Gazel 3457

Mısra: 4

(Ateşe) düşmek. II Aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.

Sīnemde dāğum üzre yir yir dökildi yaşum
Nezr akçası sanasın geldi çerāğa düşdi

29. **düşüp:-üp**

Gazel 3082

Mısra: 1

(Kendisini) kaptırmak, müptela olmak.

Gözün şahbāzı şayd itdi gönül murğı düşüp Çīne
Saçuñ dāmına bend oldı olaldan beñlerün çīne

30. **düşde:-de**

Gazel 3089

Mısra: 7

Düş, hayal, rüya.

Düşde gördüm diyü eglerdüm dil-i âvâreyi
Ġam şebinde âh çeşmüm ġarġa-i âb olmasa

31. **düşüp:-(ü)p**
Gazel 3146
Mısra: 12
(*Aşk ateşine*) *Düşmek.*

Tutuşup âteş-i 'ışkı-y-ıla pervâne-şıfat
Bu Muhibbî düşüp odlara yanar döne döne

32. **düşe:**
Gazel 3097
Mısra: 4
(*Kötü bir durum yüzünden*) *İstenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak.*

Kim ki şîrîn lebüne dil vire Ferhâd-şıfat
Yakalar çâk idüben dâmen-i kühsâra düşe

33. **düşelden:-el, -den**
Gazel 3043
Mısra: 4
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini -e atmak.

Gözüm yaşına nisbet katre deryâ
Düşelden dil bu hicrân illerine

34. **düşdi:-di**
Gazel 3457
Mısra: 6
Düşmek, payına düşmek, verilmek.

Kanlı yaşum olaldan egnümde hîl'at-i zer
Jülîde-mû başumda baña otaga düşdi

35. **düşdi:-di**
Gazel 3419
Mısra: 6
(*Aşka*) *düşmek. II Aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.*

Mescidde dün imâma uydum velî ne kıldum
Hiç bilmedüm bu gönüm ebrü-yı tãka düşdi

36. **düşdi:-di**
Gazel 3457
Mısra: 2
(*Aşka*) *düşmek. II Aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.*

Zülfinde gördi hâlin dil murġı âġa düşdi
Olmaz ebed hâlâş ol bend-ile bâġa düşdi

37. **düşdi:-di**
Gazel 3419
Mısra: 4
(*Bir şey bir yerde*) *Görölmek / belirmek / ortaya çıkmak.*

Kıldı zemîni derya yaşum yînilmez oldı
Âhum urüc idelden çarġa tarrâka düşdi

38. **düşdi:-di**
Gazel 3419

Mısra: 12
(*Bir şey bir yerde*) *Görölmek / belirmek / ortaya çıkmak.*

Ef'î-yi zülfün iy döst zahm ursa baña ġam mı
Tiryâk-i la'lün emdüm cânâ ifâka düşdi

39. **düşdi:-di**
Gazel 3115
Mısra: 10
(*Bir şey bir yerde*) *Görölmek, belirmek, ortaya çıkmak.*

İy döst miyânuñla kemer zevk ider-iken
Bilsem ne sebep düşdi girer hânçer araya

40. **düşdi:-di**
Gazel 3431
Mısra: 2
(*Bir şey bir yerde*) *Görölmek, belirmek, ortaya çıkmak.*

Çözüp zülfün yüzine indi düşdi
Bultdur ġün yüzine indi düşdi

41. **düşdi:-di**
Gazel 3431
Mısra: 4
(*Bir şey bir yerde*) *Görölmek, belirmek, ortaya çıkmak.*

Gören hâdinde ol hâl-i siyâhı
Didi san Rüm iline Hindî düşdi

42. **düşdi:-di**
Gazel 3435
Mısra: 4
(*Bir şey bir yerde*) *Görölmek, belirmek, ortaya çıkmak.*

Gönül şekker lebüñ cân zülfün ister
Biri Mısr'a birisi Şâm'a düşdi

43. **düşsem:--se, -m**
Gazel 3000
Mısra: 8
1. (*Kendi aġırlıġımın etkisiyle*) *Bulunduġu yerden ayrılıp yukarıdan aşaġıya doġru inmek, sukut etmek.* 2. *Küçölmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek.* 3. (*Bir şeye karşı*) *Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.* 4. *Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.*

Âlemi ġeşt eyledüm bir yâr-ı şâdik görmedüm
Uzlet itsem halkdan düşsem ne tañ tehâlara

44. **düşmiş:-mi**
Gazel 3046
Mısra: 1
1. (*Kendi aġırlıġımın etkisiyle*) *Bulunduġu yerden ayrılıp yukarıdan aşaġıya doġru inmek, sukut etmek.* 2. *Küçölmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek.* 3. (*Bir şeye karşı*) *Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.* 4. *Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.*

Şol mu 'anber zülf düşmiş hâd-i cânân üstine
Deste-i sünbüldür ol san verd-i hândân üstine

45. **düşdi:-i**

Gazel 3059

Mısra: 7

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Yaşam deryâya dil şahrâya düşdi
Ararsın dil-rübâyı bahr ü berde

46. **düşdi:-di**

Gazel 3081

Mısra: 2

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Murğ-ı dil kaşd itdi indi dâne-i hâl üstine
Zülfi agın çekdi çeşmi düşdi fi'l-hâl üstine

47. **düşe:-e**

Gazel 3097

Mısra: 1

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Murğ-ı dil itdi heves gülşen-i dildâra düşe
Ya'nî bülbül gibi kaşd itdi gönül zâra düşe

48. **düşdi:-di**

Gazel 3187

Mısra: 8

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Şu deñlü päre päre oldı bagrum
Dilümden âh-ıla her päre düşdi

49. **düşdüm:-dü, -m**

Gazel 3340

Mısra: 3

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2. Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Düşdüm gözüm yaşına cân eyledüm revân
Bahra giren vire-gelüpdür selâmeti

50. **düşdi:-di**

Gazel 3431

Mısra: 1

1. (Kendi ağırlığının etkisiyle) Bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek. 2.

Küçülmek, alçalmak, haysiyetini kaybetmek. 3. (Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptelâ olmak. 4. Gâfil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Çözüp zülfin yüzine indi düşdi
Bulıtdur gün yüzine indi düşdi

51. **düşer:-er**

Gazel 3411

Mısra: 8

Denk gelmek; yakışmak, uygun olmak.

Ṭulü' itseñ şehergehden dokınur şu'leñ ağıyâra
Düşer mi saña hey âfet dine gün gibi hercâyı

52. **düşdi:-di**

Gazel 3435

Mısra: 10

(Bir duruma) düşmek; bir durum içinde bulunmak.

Belâ vü derd ü miñnet ğam şebinde
Başuma üşdiler hengâma düşdi

53. **düşdi:-di**

Gazel 3435

Mısra: 12

(Bir duruma) düşmek; bir durum içinde bulunmak.

İdelden gözleri mestânehiqlar
Kaşı birbirine ikrâma düşdi

düş ol:

1. **düş ol:-du, -m**

Gazel 3371

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Karşılaşmak, rast gelmek, yönelmek, uğramak,
müptela olmak.

'İşka düş oldum dirîğâ vaşl-ı cânân olmadı
Derd-ile öldüm bu yolda baña dermân olmadı

düşde gör:-

1. **düşde gör:-de, --dü, --m**

Gazel 3028

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Rüya görmek.

Hem-dem olmazsa eger zülf-i semen-sâlar bize
Düşde gördüm dün gice yârı der-âğuş itmişem

düşde gör:

1. **düşde gör:-de, -se, -m**

Gazel 3481

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Birini veya bir kimseyi rüyasında görmek.

Ölmeden derdâ dirîğâ yârı görsem bir dağı
Olmaz-ısa anı düşde bârî görsem bir dağı

düşdi:

1. düşdi:

Gazel 3435

Mısra: 8

(Bir şeye karşı) Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.

Yürür âzâde dil kılmazken ârâm
Sevüp bir serv dil ârâma düşdi

2. düşdi:--di

Gazel 3378

Mısra: 2

Bir bölüşme sonunda payına ayrılmak (Hissesine, payına düşmek bağlamında).

Hüsn-ile tarâvet ezeli sen güle düşdi
Cevr-ile cefâ kur'ası ben bülbüle düşdi

düşelden:

1. düşelden:

Gazel 3122

Mısra: 8

Düştüğünden beri.

Keremden tut elüm kaldur ayakdan düşmişem cânâ
Mezellet hâksârında düşelden kaldum üftâde

düşmen:

1. düşmenüme:--üm, -e

Gazel 3155

Mısra: 10

1. (Birine karşı) İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse, yağı, hasım, adû.

İy Muhibbî dime ağyâra seg-i yâr sakın
Ne için beñzedesin döstümü düşmenüme

2. düşmen:

Gazel 3210

Mısra: 2

(Birine karşı) İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse, yağı, hasım, adû.

Sakın aldanma cihâna dime yokdur ben gibi
'Âkil iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

3. düşmen:

Gazel 3023

Mısra: 8

(Birine karşı) İyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse, yağı, hasım, adû.

Ben baña eylemişemdür suçı yok dilberümüñ
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüme

düşnâm:

1. düşnâm:

Gazel 3384

Mısra: 5

Sövme, sövüp sayma, ta'n.

Günde biñ kez n'ola düşnâm ile aña beni yâr
Elümüzdün ne gelür aña du'âdan gayrı

düşür:

1. düşürdi:--di

Gazel 3066

Mısra: 2

Düşürmek.

Bilmedi virdi gönül zülf-i dil-ârâmlara
Dil-i âzâdeyi düşürdi varup dâmlara

düşür-:

1. düşüre:--e

Gazel 3110

Mısra: 10

(Yolunu) Düşürmek II Bir yere gitmesine sebep olmak.

Ğıll u ğışdan pâk idüp kalbün şarâb-ı 'ışkı iç
Seni ser-mest eyleyüp düşüre gayr-ı 'âleme

2. düşürüp:--ü

Gazel 3179

Mısra: 8

Başını alıp gitmesine sebep olmak.

Leylî zülfinün hevâsıyla beni Mecnûn-vâr
Düşürüp vâdilere hayrân ü 'üryan eyledi

düşvâr:

1. düşvâr:

Gazel 3004

Mısra: 8

Güç, müşkül, zor.

Gözümüñ çeşmesârına gelür bir dem karar itmez
Katu düşvâr imiş düşvâr gönül virmek perî-zâda

2. düşvârdur:--dur

Gazel 3346

Mısra: 7

Güç, müşkül, zor.

Gerçi kim düşvârdur cân oynamak dirler velî
Baña cân virmek gelür âsân bir içim mâ gibi

3. düşvârdur:--dur

Gazel 3399

Mısra: 8

Güç, müşkül, zor.

Bülbülem nâlân oluram giceler tâ şubha dek
Bülbüle düşvârdur bâğ u bahâr ayrılığı

4. düşvârum:--um

Gazel 3318

Mısra: 2

Zor, güç.

Dermân talep kıldum velî derde dermân olmadı
Hâlüm benüm düşvâr olup düşvârum âsân olmadı

5. düşvâr:

Gazel 3339

Mısra: 2
Zor, güç.

Katı müşkil kâr imiş ‘âlemde yâr eksüklüğü
Bülbüle düşvâr degül mi gül‘izâr eksüklüğü

6. düşvâr:

Gazel 3004

Mısra: 8

(beyitte) "haqqâ" anlamındadır.

Gözümüñ çeşmesârına gelür bir dem karar itmez
Katı düşvâr imiş düşvâr gönül virmek perî-zâda

düşvâr imiş:

1. düşvâr imiş:--miş

Gazel 3086

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Zor, güç.

Bilmez idüm ‘ışk ben âsân sanurdum döstlar
Şimdi bildüm key katı düşvâr imiş geldi başa

düşvâr ol:

1. düşvâr ol:-up

Gazel 3318

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zor, güç olmak.

Dermân taleb kıldum velî derde dermân olmadı
Hâlüm benüm düşvâr olup düşvârum âsân olmadı

düşvâr ol:-

1. düşvâr ol:-ur

Gazel 3285

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zor, güç olmak.

Egerçi görinür ‘ışk evvel âsân
Velî düşvâr olur ol varı varı

dut:-

1. dut:

Gazel 3092

Mısra: 2

Tutmak; yakalamak.

Dilâ şabr it cefâ vü cevri ü rence
Ümîzüñ dut ıresin vaşl-ı gence

2. dutsar:--isar

Gazel 3020

Mısra: 9

Tutmak, zapdetmek, kaplamak.

Ka‘be küyını Muhibbî dutsar şâm u seher
Döşenür hâk-i deri her gice bister yirine

dut:

1. duta-bilmez:-abil, -mez

Gazel 3352

Mısra: 10

Elinde bulundurmak.

‘Ayb olmaya Muhibbî suna el ger boynuña
Duta-bilmez kadehi kimsene illâ ki kefi

2. dutupdur:-up, -dur

Gazel 3365

Mısra: 8

Tutmak, zapdetmek, kaplamak, taşımak, yakalamak.

Kapuña geldi meger şey-lillâh pîr-i felek
Ay u günden eline almış dutupdur nân iki

3. dutsa:-sa

Gazel 3280

Mısra: 4

Tutmak, zapdetmek, kaplamak.

‘İşkuñ bahâsı olmasa ‘âlemde tañ midür
İki cihâna çünki deger bir demi dutsa mı

4. dutma:-ma

Gazel 3364

Mısra: 1

Tutmak.

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yâr iki
Bir olur yâr iki olmaz olmasun zinhâr iki

5. dut:

Gazel 3083

Mısra: 10

Durdurmak, engellemek.

Cânâ Muhibbî leblerüñe teşne olmadan
İhsân idegör büseñi dut kan bahâsına

6. dutdı:-dı

Gazel 3008

Mısra: 11

Kaplamak, sarmak.

Derd-ile eyledüm âh dutdı cihânı düpdüz
Çıkmaga çâre var mı kaldum duhân içinde

7. dutar:-ar

Gazel 3356

Mısra: 6

Elde bulundurmak, ele almak; ulaşmak, varmak.

Çeşm-i cellâdı ele almış kemend-i zülfini
Asmaga dil düzdini dutar elü baglu gibi

8. dutdı:-dı

Gazel 3418

Mısra: 6

Tutmak II Hedef olmak.

Şabrum apardı ‘aqlumı zülf itdi tarmâr
Dutdı cefâ türine ol kaşı ya bizi

dut ki:

1. dut ki:

Gazel 3015

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tut ki, varsay ki.

Kanı luṭf u kerem ya kanı iḥsān
İki elüm bulındı dut ki kanda

dü-tâ:

1. dü-tâ:

Gazel 3420

Mısra: 8

*İki kat, bükülmüş, gerilmiş, kamburu çıkmış. II İki
telli eski bir çalgı çeşidi.*

Ebrûlaruñı görelî iy kaşları kemān
Ḳaddî bükildi oldı dü-tâ ya benüm gibi

dutıl-:

1. dutıl:-sa

Gazel 3012

Mısra: 3

Tutulmak, yakalanmak.

Zülfinde görüp ḥâline dil murğı dutılma
Olmaya ‘aceb dām u biri dāne geçerse

2. dutıldı:-dı

Gazel 3257

Mısra: 5

Tutkun hâle gelmek, âşik olmak.

Dutıldı gönül bir perînuñ zülf[i] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belâ gibi

dutıl:

1. dutıldı:-dı

Gazel 3032

Mısra: 2

Tutulmak, yakalanmak.

Akdı gönülüm su gibi ol serv-ḳaddüñ pâyına
Kurtılmaz murğ-ı dil dutıldı zülfî dāmına

2. dutıl:-sa

Gazel 3333

Mısra: 8

Tutkun hâle gelmek, âşik olmak.

‘Ārızi üstinde ḥâlin gördi bend-i zülfine
Murğ-ı dil dutılma tañ mı gördi âb u dāne[y]i

dutıs-:

1. dutısdım:--du, --m

Gazel 3129

Mısra: 9

Tutuşmak, alev almak.

Āteş-i ‘ışka dutısdım dün gice pervâne-veş
Oda yanmak nice olur örgedeyim micmere

2. dutışdı:-dı

Gazel 3428

Mısra: 6

Yanmaya başlamak, ateş almak.

Zülfün şebinde cānā şem‘-i ruḥuñ göreliden
Pervâne gibi gönülüm dutışdı oda yandı

dutıs:

1. dutışdı:-dı

Gazel 3380

Mısra: 4

Tutuşmak, alev almak.

Şafaḳ sanmañ kenâr-ı âsümânda
Şerârundan benüm gökler dutışdı

2. dutışupdur:-up, -dur

Gazel 3372

Mısra: 7

Tutuşmak, alev almak.

Āteş-i ḡamla egerçi dutışupdur cān u dil
İtmedi bu ten-i mecrûḥ daḡı iḥsās-ı tebi

duv:

1. duydı:-dı

Gazel 3413

Mısra: 8

İşitmek, haber almak.

Sırr-ı ‘ışkı saklar iken sînede fâş oldı âh
Duydı ‘âlem ḥalkı bu nâle-i eḡḡān büyüdi

düyâ:

1. düyâ-y-ıla:-y, -ıla

Gazel 3189

Mısra: 5

*Dünya. II. İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer
küresi, arz, cihan. II Bütün herkes, insanlar.*

Ḥamdü-lillâh serfirâz itdürmedüñ düyâ-y-ıla
Çok şükür meh-pâreler yolında ḥâk itdüñ beni

düzaḥ ol:

1. düzaḥ ol:-ur

Gazel 3377

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cehennem (gibi) olmak.

Sensüzün girsem gülistāna baña düzaḥ olur
Senüñ-ile olcâk cennet bilürem külḥeni

düzd:

1. düzdini:-i, -n, -i

Gazel 3356

Mısra: 6
Hırsız.

Çeşm-i cellâdı ele almış kemend-i zülfini
Asmaga dil düzdini dutar elü baglu gibi

E

ebed:

1. ebed:

Gazel 3076

Mısra: 10

Ar. Sonsuza kadar, hiçbir vakit, kat'a.

Gün 'ārızına māni' olur āh-ı Muḥibbī
Görmem yüzini kaldum ebed hır arasında

2. ebed:

Gazel 3380

Mısra: 5

Ar. Sonsuza kadar, hiçbir vakit, kat'a.

Ebed kurtılmamak aña sezâdur
Ser-i zülfine çün göñül dolaşdı

3. ebed:

Gazel 3432

Mısra: 2

Ar. Sonsuza kadar, hiçbir vakit, kat'a.

'İşkuñ iderse rüşen sînemdeki çerâğı
Söyinmesün ebed ol nite ki er çerâğı

4. ebed:

Gazel 3472

Mısra: 4

Ar. Sonsuza kadar, hiçbir vakit, kat'a.

Zülfüne bend olmuşın gel koy zenaḥdân çâhına
Tâ ebed kurtarmasun ḥabs itsün ol zindân beni

5. ebed:

Gazel 3078

Mısra: 4

Devamlı, sürekli. II Sonsuza kadar.

Zülfine dolaşan dili kor çâh-ı zenaḥda
Kalur ebed ol bend-ile zindân arasında

6. ebed:

Gazel 3228

Mısra: 7

Sonu olmayan gelecek zaman II Sonsuza kadar.

Bend-i zülfünde ebed kaldum beni eyle ḥalâş
Mü'min-i 'ışkam daḥı kesmez misin zünnârumı

7. ebed:

Gazel 3010

Mısra: 4

Ebediyen, sonsuza kadar.

Ezel mey-ḥânesinden kim içüpdür cür'a-i 'ışkı
Ebed tâ rüz-ı maḥşerde bulinsa tañ mı mestâne

8. ebed:

Gazel 3318

Mısra: 8

(Ar.) Sonu olmayan gelecek zaman.

Dünyâya dirler cîfedür her kim aña basdı ḳadem
Kaldı mülevves tâ ebed ol pâk-dâmân olmadı

9. ebed:

Gazel 3457

Mısra: 2

(Ar.) Sonu olmayan gelecek zaman.

Zülfinde gördi ḥâlin dil murğı âğa düşdi
Olmaz ebed ḥalâş ol bend-ile bâğa düşdi

10. ebed:

Gazel 3457

Mısra: 10

(Ar.) Sonu olmayan gelecek zaman.

Sırruñ Muḥibbî sakla dilden çıkarma zînhâr
Zâhir olur ol ebed çünki tutaga düşdi

ebedi:

1. ebedi:

Gazel 3045

Mısra: 6

*Ar. is. Sonu olmayan. Tükenip bitmeyen şey.
Ebediyen.*

Sevdâ-yı ser-i zülfine dolaşalı göñlüm
Kaldı ebedi merdüm-i çeşmüm nem içinde

ebr:

1. ebr:

Gazel 3115

Mısra: 12

Bulut.

'Anber saçıdur gül yüzini görmege mâni'
San ḥâyil olur ebr gelür bedr iken aya

2. ebr:

Gazel 3157

Mısra: 6

Bulut.

Görmek dilesem mâni' olur yârı rakîb âh
San ebr gibi ḥâyil olur bedr iken aya

3. ebrler:-ler

Gazel 3185

Mısra: 6

Bulut.

İy güneş tal'at eger yaşlar döküp âh eylesem
Ebrler yaş dökmeye bu çeşm-i giryânım gibi

4. ebr:

Gazel 3268

Mısra: 5

Bulut.

Ra'd inler ebr aḡlar dâyimâ Ferhâd için
Her yaña cûlardur akar kühsârüñ giryesi

5. ebrdür:-dür

Gazel 3395

Mısra: 2

Bulut.

Ḳamer devrinde ol meh-rû geyer zerrîn külâh egri
Sanasın ebrdür zülfi olur gâh togru gâh egri

6. ebr:

Gazel 3129

Mısra: 13

*Bulut (yağmur yağdırması bakımından ağlamak
bağlamında).*

Ebr gibi ger qarîn olur ise sen mâha raqîb
Kendüzümü gayretümden ururam yirden yire

7. **ebr:**

Gazel 3390
Mısra: 4
Bulut, sehâb.

Şem'-i ruhsârı yakardı bu cihân mülkin eger
Lutf idüp ebr gibi zülfin aña perde kodı

ebr-i âh:

1. **ebr-i âh:-um**

Gazel 3200
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ah bulutu.

Tâze ter olsun diyü cânâ cemâlün gülşeni
Ebr-i âhum gözlerüm yaşın akıdır mâ gibi

ebr-i bahâruñ giryesi:

1. **ebr-i bahâruñ giryesi:-uñ, -si**

Gazel 3268
Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Bahar bulutunun gözyaşı. II Nisan yağmurları.

Gül ruhuñ yâdınadır ebr-i bahâruñ giryesi
Andan artukdur velî 'âşık-ı zâruñ giryesi

ebrü:

1. **ebrülara:-lar, -a**

Gazel 3055
Mısra: 8
Kaş.

Kaşı yayından kaçan ğamz okların atsa nigâr
Cân baña eydür ki kurbân olayın ebrülara

2. **ebrülari:-lar, -ı**

Gazel 3142
Mısra: 3
Kaş.

Ebrülari elinde ğamz okları bilinde
Atılsa togrı okdur egri kemân içinde

3. **ebrülaruñ:-lar, -uñ, -ı**

Gazel 3420
Mısra: 7
Kaş.

Ebrülaruñ görelî iy kaşları kemân
Çaddi bükildi oldu dü-tâ ya benüm gibi

4. **ebrülaruñ:-lar, -uñ**

Gazel 3290
Mısra: 3
Kaş. II Sevgilinin kaşları.

Mescid-i hüsnünde cânâ görelî ebrülaruñ
Secde itdi dil baş kaldurmadı mihrâbuñı

ebrü-vı tāk:

1. **ebrü-yı tāk:-ı**

Gazel 3274
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kemer biçimindeki kaş.

Yüzün mescid kıyâm itseñ habîbüm
İdeler secdeler ebrü-yı tākı

2. **ebrü-yı tāk:-ı**

Gazel 3296
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kemer biçimindeki kaş.

İmâm olmuş geçüp mihrâba çeşmi
İdinmiş secdegâh ebrü-yı tākı

3. **ebrü-yı tāk:-a**

Gazel 3419
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kemer biçimindeki kaş.

Mescidde dün imâma uydum velî ne kıldum
Hiç bilmedüm bu gönüm ebrü-yı tākâ düşdi

ecel:

1. **ecel:**

Gazel 3238
Mısra: 9
*Her canlı için takdir edilmiş olan ölüm zamânı,
ömrün son demi.*

Ecel gibi gelüp hañtı beni öldüriser âhir
Dilâ gün yüzini görmege eylerseñ şitâb evlâ

2. **ecelden:-den**

Gazel 3454
Mısra: 4
*Her canlı için takdir edilmiş olan ölüm zamânı,
ömrün son demi.*

Gelüp hañ tutsa ger âhir leb-i cânânı incitme
Dilâ fikr eyle 'âlemde ecelden kim amân buldı

3. **ecel:**

Gazel 3443
Mısra: 7
Ecel, hayatın sonu, ölüm.

Yol yok-durur beğâya eger irmeye ecel
Peymâne pür ola meger oldur fenâ günü

4. **eceli:-i**

Gazel 3132
Mısra: 9
*Her canlı için takdir edilmiş olan ölüm zamânı,
ömrün son demi.*

Hañtını gördi Muhibbî'nün irişdi eceli
Hiç tağyîr ola mı yazu-y-ıymış başında

5. **eceli:--i**

Gazel 3429

Mısra: 8

*Her canlı için takdir edilmiş olan ölüm zamânı,
ömrün son demî.*

Dil kaçdı görüp gâmezlerin zülfine düşdi

Görün eceli yolu varup dâra tayandı

ecel(i) gel:

1. **ecel(i) gel:-di**

Gazel 3356

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölümü veya yok olması kaçınılmaz duruma gelmek.

Hattını gördüm nigârûn didüm âh geldi ecel

Çäre ne rüz-ı ezelden alnuma yazu gibi

edâ id-:

1. **edâ id:-s, -l, -n, -i, -e**

Gazel 3232

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir borç gibi üstüne düşen şeyi yerine getirmek, ifâ etmek.

Her bir nefes ki bir ulu ni‘met degül midür

Şâkir kaçan ki şükürünü ide edâsını

edeb:

1. **edebi:-i**

Gazel 3251

Mısra: 4

1. İnsanın hatâya düşüp utanılacak şeyler yapmasını önleyen, yerinde ve ölçülü davranmasını sağlayan meleke, söz ve davranışlardaki ölçülülük, her hususta haddini bilip sınırı aşmama, terbiye, nezâket, zarâfet. 2. Utanç, hayâ ve hicap duygusu.

Yârı gördükde sakın açma derûnuñ kıssasın

Saklamak hoşdur ulular meclisinde edebi

edeb üzre ol:

1. **edeb üzre ol:**

Gazel 3091

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Terbiye ve ahlâk kurallarına uygun şekilde, edepli bir hal ile yaşamak (o şekilde davranmak.).

Kızdurma yüzün ‘ârı sakın ol edeb üzre

Tâ def gibi dokınmaya yüzüne dapança

edebi sakla-:

1. **edebi sakla-:**

Gazel 3214

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haddini aşmamak, terbiyeli olmak.

Yârı gördükde sakın açma derûnuñ râzın[1]
Saklamak hoşdur ulu kimse yanında edebi

edep:

1. **edep:**

Gazel 3262

Mısra: 10

Edeb, terbiye.

Çeşm-i cellâdı Muhibbî çeke ger katlûne tîğ
Sunubanın çıkma edep gözleyüben nizeni

efendi:

1. **efendi:**

Gazel 3013

Mısra: 6

Bir hitap sözü, efendi.

Mey beñzer diyü la‘lûne elden düşürmedüñ
Geçdi efendi günümüz ‘iys-i müdâm-ıla

efendi ol-:

1. **efendi ol:--an**

Gazel 3077

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sâhip durumunda olan, buyruğu geçen, hükmünü yürüten, kendisine uyulan kimse, sâhip. II Terbiyeli, edepli, ölçülü, temkinli (kimse).

Hışm eyler ise gam yime iy dil yine oşşar
Efendi olan kakır u oşşar kölesine

efgân:

1. **efgândur:-dur**

Gazel 3376

Mısra: 2

Istırapla bağırma, haykırma, feryat etme.

Dil-i şürîde sevmişdür yine çün bir perî-zâdı
İşüm ney gibi efgândur anı siz sanmañuz şâdı

2. **efgânlar-ıla:--lar, --ıla**

Gazel 3025

Mısra: 4

Far. inleme, acıyla bağırma.

Başa tâc eyleyelüm sâgâr-ı meyden sâkî
Başka sancak çekelüm âh idüp efgânlar-ıla

3. **efgânını:-l, -n, -l**

Gazel 3404

Mısra: 8

Istırapla bağırma, haykırma, feryat, inleyiş.

Şol kadar zârîlık itdüm bakmadı bir kez baña
Nite kim gül bülbülün güş eylemez efgânını

4. **efgân:**

Gazel 3060

Mısra: 14

Acı ile bağırıp çağırma, inleme, feryat.

Şevk-i ruhsârûnla bülbül gibi her şeb tâ seher
Bu Muhibbî eyledi efgân efgân üstine

5. **efgânnum:-um**

Gazel 3479

Mısra: 13

Iztrapla bağıрма, haykırma, feryat.

Gülşen-i küyında efgânnum görüp dilber didi
İy Muhibbî murğ-ı hoş-elhâna beñzetdüm seni

6. **efgân-ıla:-ıla**

Gazel 3136

Mısra: 2

Iztrapla bağıрма, haykırma, feryat.

Niçe bir kan ola gönüm hasret-i cânân-ıla
Ya niçe bir geçe 'ömrüm âh-ıla efgân-ıla

7. **efgânlar:-lar**

Gazel 3154

Mısra: 2

Iztrapla bağıрма, haykırma, feryat.

İderüz şöhet-i mey serv-i hırâmânlar ile
Giceler hem-nefesüz şubha dek efgânlar ile

8. **efgânımı:-um, -i**

Gazel 3186

Mısra: 9

Iztrapla bağıрма, haykırma, feryat.

Ol tabîb-i dil Muhibbî işidüp efgânımı
Didi beñzer inleyen küyumda miskînüm gibi

efgân eyle:

1. **efgân eyle:--sün**

Gazel 3042

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, haykırma.

Koñ efgân eylesün dil bezm-i gâmda
Bunuñ tek bülbül olmaz degme yirde

2. **efgân eyle:**

Gazel 3071

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, haykırma.

Tavakkuf eyleme bir dem sen efgân eyle ben nâle
Gel iy tâ bezm-i miñnetde çün olduñ vâkıf ahvâle

efgân eyle:-

1. **efgân eyle:-mek, --dür**

Gazel 3031

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, haykırma.

Gül yüzünsüz sorar-ısañ bu Muhibbî hâlini
Gice bülbül gibi efgân eylemekdür gündüz âh

2. **efgân eyle:--y, --üp**

Gazel 3065

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, haykırma.

Bu Muhibbî giceler tâ şubh efgân eyleyüp
Gülşen-i hüsnünde oldu bülbül-i güyâ yine

3. **efgân eyle:-mez, -di**

Gazel 3160

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, haykırma.

N'eyler idüm cânı ben 'âlemde cânân olmasa
Bülbül efgân eylemezdi ger gülistân olmasa

4. **efgân eyle:--di**

Gazel 3060

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağırmak, haykırma, feryat etmek.

Şevk-i ruhsârûnla bülbül gibi her şeb tâ seher
Bu Muhibbî eyledi efgân efgân üstine

efgân id:-

1. **efgân id:-er, --dü, --m**

Gazel 3035

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Feryat etmek.

Zerre gibi gün yüzi şevkine sergerdân olup
Giceler tâ şubha dek efgân iderdüm nây-ıla

2. **efgân id:-e, --y, --im**

Gazel 3104

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, haykırma.

Bezm-i gâmda ko beni ney gibi efgân ideyim
Kim bilür dañı şehâ kim irişür uşbu deme

efgân id:

1. **efgân id:-er**

Gazel 3394

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, haykırma.

Bezm-i hüsnünde ruñuñ şevkine dâyim cân u dil
Hâlî olmaz bir nefes efgân ider bülbül gibi

efgân kıl:-

1. **efgân kıl:-am**

Gazel 3018

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağırp çağırma, feryat etmek.

Gülgün yüzüne karşı n'ola ger kılam efgân
Bülbül gibi ger varam o gülzâra esirge

efgâna gel-:

1. efgâna gel:-a, -di

Gazel 3203

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Feryat etmek, haykırmak.

İşidüp gülşen-i hüsnünde nâlem
Sehergeh 'andelib efgâna geldi

efgâni:

1. efgâni:-ı

Gazel 3144

Mısra: 9

Izturpla bağırma, haykırmak, feryat.

Halkı uyutmazsa efgâni Muhibbî'nün ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse h`abda

efgânum oldı:

1. efgânum oldı:--um, --dı

Gazel 3034

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlamak, feryat etmek.

Yakupdur bagrumı hasret enisüm hem-demüm gamdur
Anuñçün oldı efgânum benüm nâ-çâr eglence

efgende:

1. efgende:

Gazel 3064

Mısra: 6

Bîçare, zavallı, düşkün. II âşik.

Döginüp seng-i miñnetle anuñçün hâk-i râh oldum
Yüzüme basıcak pâyuñ diler öpmek bu efgende

efgendeğı:

1. efgendeğı:

Gazel 3311

Mısra: 4

Düşkünlük.

'Âşik olmaz 'ışk bazarında şevket bir pula
Bunlaruñ merğüb metâ'ı ancak efgendeğı

ef'i-vi zülf:

1. ef'i-yi zülf:-üñ

Gazel 3419

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saçın yılanı (Sevgilinin yılanı benzer saçları).

Ef'i-yi zülfün iy döst zañm urşa baña gam mı
Tiryâk-i la'lüñ emdüm câna ifâka düşdi

eflâk:

1. eflâke:-e

Gazel 3146

Mısra: 6

Felekler, gökler.

Yakalı âteş-i 'ışkına bugün cân u dili
Çıkar eflâke şerârumdan eser döne döne

2. eflâke:-e

Gazel 3157

Mısra: 7

Felekler, gökler.

Eflâke çıkar her gice âhum benüm iy döst
Bu kanlu yaşum dañı irer tañt-ı serâya

3. eflâke:-e

Gazel 3229

Mısra: 7

Felekler, gökler.

Başuñ eflâke irse garra olma
Cihâna satabilmez kimse zürı

4. eflâke:-e

Gazel 3232

Mısra: 9

Felekler, gökler.

'İşk ehlinüñ hâkini eflâke ger şabâ
Havrâ çeke sürme diyü hâk-i päsını

5. eflâk:

Gazel 3001

Mısra: 2

Felekler, gökler, zamanlar. Felek kelimesinin çoğuludur.

Gün yüzüñ virdi şeref geldi bu ben hâk üstine
Pâ kosam şimden girü tañ mıdır eflâk üstine

6. eflâke:-e

Gazel 3491

Mısra: 4

Ar. Felekler; gökyüzü.

Şöyle hâk oldı yoluñda cismüm iy serv-i hırâm
Derd-ile âh eylesem eflâke ilte gerdümi

eflâk ola:

1. eflâk ola:--a

Gazel 3067

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gökler olmak.

Zerre-veş her kim mezellet toprakında hâk ola
Tañ degüldür gün gibi ger menzili eflâk ola

eflâke çıkar-:

1. **eflâke çıkar-:--e, --sa**

Gazel 3091

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göklere çıkarmak, yükseltmek.

Bülbül yiridür ahını eflâke çıkarsa
Gül kim açıla hâri görür ol bilesince

efreng:

1. **efreng-ile:--ile**

Gazel 3098

Mısra: 8

Avrupalı.

Haddi ile zülfini gördüm iderler ‘arbede
Rûm şâhı ceng ider san kim varup Efreng-ile

efrengi:

1. **efrengi:**

Gazel 3050

Mısra: 12

Avrupa, garb âlemi, batı memleketleri.

İder hüsnuñe kaçd her demde zülfün
Gelür mi dîne ol efrengi sorma

efsâne:

1. **efsânesine:--sî, -n, -e, -**

Gazel 3021

Mısra: 6

Masal, söylenti, asılsız hikaye.

Vâ’izün kim nesin aldık alur agzına bizi
‘Ârif olalum anuñ uymayup efsânesine

2. **efsânemi:-m, -i**

Gazel 3303

Mısra: 4

Dillere destan olmuş hikaye, meşhur olmuş hikaye.

Turfa-büdur çıkmadı bir harf zebânundan benüm
Ser-te-ser tolmış ciyhân gördüm benüm efsânemi

3. **efsâne:**

Gazel 3410

Mısra: 5

Asılsız rivayet, gerçekliği kanıtlanmamış şey, söylenti.

Ğuşsa-i Ferhâd’ı ko efsâne Mecnûn kışşası
Ehl-i şevk olan okısun kendünün dīvânını

4. **efsâneye:-(y)e**

Gazel 3054

Mısra: 1

Efsane, hikâye. II Asılsız söz, boş söylenti.

Zâhid senün tek uymazam efsâneden efsâneye
Dil buldı çün maflübını yiltme beni bîgâneye

5. **efsâneden:-den**

Gazel 3054

Mısra: 1

Asılsız, hayal mahsulü hikaye, söylence, masal.

Zâhid senün tek uymazam efsâneden efsâneye
Dil buldı çün maflübını yiltme beni bîgâneye

6. **efsâne[y]i:-y, -i**

Gazel 3333

Mısra: 4

Halkın hayal gücünden doğan ve dilden dile söylenirken bu hayal gücüyle şekil değiştirerek olağan üstü nitelikler kazanan hikaye.

Her ne yirde ki okunsu Leylî Mecnûn kışşası
İşiden ahvâlümü terk eyler ol efsâne[y]i

efser:

1. **efser:**

Gazel 3020

Mısra: 12

Padişah tacı.

Başuña tâc-ı zer alma yürü dīvâne gönül
Hâk-i pâyı var-iken başuña efser yirine

efser ü dârâ:

1. **efser ü dârâ:-lar, -i**

Gazel 3497

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Taç ve hükümdarlık (İran'ın Keyâniyân sülalesinin dokuzuncu ve sonuncu hükümdarıdır, mecazen hükümdar manasına da gelir).

Şol gedâ kim tâc idindi hâk-i pâyüñ döstüm
Gözine almazsa tañ mı Efser ü Dârâları

eger:

1. **eger:**

Gazel 3003

Mısra: 7

Şart edatı, şayet.

Eger dil viresin dehr-i acûza
Muqarrer âhir iltür seni nâra

2. **eger:**

Gazel 3002

Mısra: 5

Şart anlamını güçlendirmek için şartlı cümlelerin başına getirilen kelime, şayet.

Eger öldürmez ise beni hicrân
Cefâlar idesin sen baña anca

3. **egerçi:-çi**

Gazel 3055

Mısra: 6

"Eğer"; şayet, koşul anlamı veren edat.

Hüsñ genc[i] üzre itmişdür ser-i zülfün tılısm
Ejdehâdur her biri beñzer egerçi mülara

4. egerçi:-çi

Gazel 3285

Mısra: 3

"Eğer"; şayet, koşul anlamı veren edat.

Egerçi görünür 'ışk evvel âsân
Velî düşvâr olur ol varı varı

5. eger:

Gazel 3009

Mısra: 8

"Eğer" şayet, koşul anlamı veren edat.

Kefen pür-hün ide her dem gözümüñ kanlu yaşından
Eger derdüm bile Ferhâd ola zîr-i kefen âgeh

6. eger:

Gazel 3013

Mısra: 7

"Eğer" edatı.

Añup cefâ vü cevruñi âh eylesem eger
Güş-ı zamâne toptolu ola şadâm-ıla

7. eger:

Gazel 3024

Mısra: 8

"Eğer" edatı.

Gözlerüm yaşı revân olup akar cûlar gibi
Serv gibi salınup ol yâr eger tenhâ geze

8. eger:

Gazel 3028

Mısra: 1

"Eğer" edatı.

Hem-dem olmazsa eger zülfi semen-sâlar bize
Düşde gördüm dün gece yârı der-âgüş itmişem

9. eger:

Gazel 3033

Mısra: 11

"Eğer" edatı.

Ağyâr eger mâni' ola vaşl-ı nigâra
Seng-ile urup başını zîr ü zeber eyle

10. eger:

Gazel 3063

Mısra: 5

"Eğer" edatı.

Eger olmasa bu bārân-ı eşküm
Yana âh odına 'âlem bizümlle

11. eger:

Gazel 3043

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Eger esse şabâ cānān ilinden
Feraḥ tola dil ü cān illerine

12. eger:

Gazel 3060

Mısra: 7

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem yok dime
Pādişāh olan ider ihsān ihsān üstine

13. eger:

Gazel 3075

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bilmek isterseñ eger cānā derūnum nālişin
Âteş-i 'ışk içre bak bu gönlümün kaḡnūsına

14. eger:

Gazel 3077

Mısra: 6

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Yagdurmasa bārānını bir laḡza bu çeşmüm
Küllî bu cihān yana eger âh ide sine

15. eger:

Gazel 3077

Mısra: 13

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Cevrūñle eger cān vire yoluñda Muḡibbî
Terk eylemeye 'ışkuñı ilte bile sine

16. eger:

Gazel 3079

Mısra: 4

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bulur idüm genc-i ḡsnine nigāruñ dest-res
Zülfini mār eyleyüp çeşmin eger şîr itmese

17. eger:

Gazel 3079

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Var ḡmārüm serde olmazdum şudā' dan ben ḡlalāş
Pîr-i meyḡāne eger cām-ıla tedbîr itmese

18. eger:

Gazel 3088

Mısra: 10

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bilürdi derūnumda Muḡibbî ki neler var
Gönderse eger ḡamzelerin sinemi yarsa

19. eger:

Gazel 3098

Mısra: 4

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Sâkî-i gül-ruḥ elinden nûş kıl cām-ı şafâ
Kalmasun dirseñ eger mir'ât-ı ḳalbūñ jeng-ile

20. eger:

Gazel 3112

Mısra: 7

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Nûş-ı cān olsun eger kanum içerse leblerūñ
Ger içe bīmār çeşmūñ ire şıḥḥat cānına

21. eger:

Gazel 3115

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Başuma eger yaga anuñ taş işiginden
Başum açuban kalduram aña el du'āya

22. eger:

Gazel 3125

Mısra: 10

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Muḥibbî zühd ü takvādan geçerdi şahñ-ı gülşende
Eger on dört yaşar sâkî ola mı daḥı yek şale

23. eger:

Gazel 3175

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Eger Ferhād olmasa bu fenn-i 'ışkuñ üstādı
Añılur mıydı 'ālemde belâ vü derd-ile adı

24. eger:

Gazel 3182

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Niḳābın keşf idüp ol gül eger göstere ruḥsarı
İderdüm nāle bülbül-veş kılurdum āh-ıla zārı

25. eger:

Gazel 3185

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İy güneş ṭal'at eger yaşlar döküp āh eylesem
Ebrler yaş dökmeğe bu çeşm-i giryānum gibi

26. eger:

Gazel 3190

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Seni cān-ıla eger sevdüm ise sanma günāh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādīşehi

27. eger:

Gazel 3190

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Āsitānında Muḥibbî'ye eger bende dise
Şādıkkdan atar idüm göge ol dem külehi

28. eger:

Gazel 3192

Mısra: 4

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Depemden mi çıkardı dūd-ı āhum
Eger yanmasa dilde 'ışk nārı

29. eger:

Gazel 3197

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Çıḥ diyü eger sürse Muḥibbî'yi kapudan
İtüm didügi yiter aña gözlemez 'ārı

30. eger:

Gazel 3205

Mısra: 6

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bilüme zünnār-ı zülfüñ bağlayaldan iy şanem
Mesken idinsem 'aceb midür eger büt-ḥāneyi

31. eger:

Gazel 3216

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Hāşıl-ı 'ömrüm eger ser-sezb olursa tañ midür
Eksük itmez mezra'-ı dilde bugün toḥm ekmeği

32. eger:

Gazel 3244

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Baḥr olsa devāt cümle ağaçlar kalem eger
Yazmaya cihān ḥalkı gönül mācerāsını

33. eger:

Gazel 3268

Mısra: 7

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Yakuban pervānesin dönüp eger raḥm itmese
Olmaz idi giceler şem'-i şerāruñ giryesi

34. **eger:**
Gazel 3271
Mısra: 7
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.
- Küyuñda eger ölü isem cismümi iy döst
Zinhâr anı seglerüñe eyle sipârı
35. **eger:**
Gazel 3274
Mısra: 2
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.
- Beni öldüriserdür iştiyâkı
Eger kalursa hicrân böyle bâkî
36. **eger:**
Gazel 3277
Mısra: 6
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.
- Bâda virdüm 'aql u dîn ü dil anı bir görmede
Cân da kalmaz bir dahı görsem eger ol dilberi
37. **eger:**
Gazel 3278
Mısra: 6
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.
- İtmese kişi kanâ'at bulmaz devlete yol
Ol eger görmeye bir nâ-hoş ile hoşı
38. **eger:**
Gazel 3280
Mısra: 5
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.
- Zülfüñe eger müşg didümse hañâ ile
'Afv it günâh var mı hîç itmez âdemî
39. **eger:**
Gazel 3280
Mısra: 8
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.
- Tiryâk geçer çünkü lebi cân-ı 'âşıkâ
Olsa ne ğam mâr saçınuñ eger semmi
40. **eger:**
Gazel 3294
Mısra: 5
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.
- Cefâ sengi eger başına yagsa
Kaçurmayup nazar kıla derini
41. **eger:**
Gazel 3307
Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bir gice eger görmeyem iy döst cemâlüh
Hasretle döke şem' gibi eşk-feşânı

42. **eger:**
Gazel 3322
Mısra: 7
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İtüm dise eger yâr sehv-ile ben ğarîbe
Şevküm olup ziyâde göge atam külâhı

43. **eger:**
Gazel 3325
Mısra: 7
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Yaşını eger hasret-ile hasta benefşe
Durmaz akar her tarafa çeşm[i] bîñarı

44. **eger:**
Gazel 3331
Mısra: 12
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Kendüden geçdi Muhibbî içeli ğam cür'asın
Dest-i hicrân vây eger suna dolı peymâne[y]i

45. **eger:**
Gazel 3340
Mısra: 1
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Dem dem eger cevri ide baña ol âfeti
Her bir nefesde artura bu dilde râhâtı

46. **eger:**
Gazel 3343
Mısra: 2
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ger tîğ-ı cefâ ile döke yirlere kanı
Saklama eger 'âşık iseñ sen dilâ cânı

47. **eger:**
Gazel 3347
Mısra: 8
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bu gönül şâne gibi âh yine biñ pâre olur
Ol perişân ura zülfine eger şâneligi

48. **eger:**
Gazel 3358
Mısra: 3
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Eger Leylî degülse ol neden ben aña Mecnûnam
V'eger Şîrîn olmasa bu dil olmazdı Ferhâd'ı

49. eger:

Gazel 3360

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Tekye-i 'ışkuñ çerâğı şu'lelenmezdi eger
Yakmasam dem dem ben anda bu yüregüm yagını

50. eger:

Gazel 3377

Mısra: 12

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ka'be küyuña Muhibbî vardı yüzün sürmege
Zî sa'âdetdür eger qurbân iderseñ sen beni

51. eger:

Gazel 3390

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Şem'-i ruhsârı yakardı bu cihân mülkin eger
Luft idüp ebr gibi zülfin aña perde kodı

52. eger:

Gazel 3392

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İy Muhibbî ger eger mihr-ile mâh olur-ısa
Sevme hercâyîleri olmaya bî-'âr dağı

53. eger:

Gazel 3395

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Eyâ zâhid eger biñ kez nazar kılsañ o meh-rüya
Görinmez pertev-i hüsin idesin çün nigâh egri

54. eger:

Gazel 3404

Mısra: 6

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

'Ayb kılmazduñ bu ben dîvâneyi ta'n eyleyüp
Zâhidâ görseñ eger bir kez ol âdem cânını

55. eger:

Gazel 3411

Mısra: 6

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Görüp zülfüñ sevâdını gönül sevdâya düşmişdür
'Aceb mi baña dirlerse eger mecnûn-ı şeydâyî

56. eger:

Gazel 3436

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Mescidde eger görse mü'ezzin o kâmeti
Kendin yitüre añmaya hergiz o kâmeti

57. eger:

Gazel 3450

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Dehenûñ vaşfını gülşende eger zikr itsem
Zehresi var mı açâ goncalar anda deheni

58. eger:

Gazel 3450

Mısra: 10

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Gel dirîğ eyleme kıl tâze yine cânümüzü
Mey-i gülgünüñ eger var-ısa nev'a küheni

59. eger:

Gazel 3452

Mısra: 7

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Merhem-i vaşluñ eger irmeye bu hastaya âh
Rûz-ı mahşerde dağı bulına dil pârecügi

60. eger:

Gazel 3456

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Eger olmasa sînemde nigârâ 'ışkuñuñ odı
Yana çıkar depemden şem'-veş her gice düdi

61. eger:

Gazel 3462

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Eger bâzâr-ı 'ışk içre sorarsañ ne-durur şan'at
Alurlar nağd-i cân-ıla metâ'-ı vaşl-ı cânânı

62. eger:

Gazel 3468

Mısra: 4

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Sakın meyl itme aldanma şarâba
Eger ol bezme Zühre ola çengî

63. eger:

Gazel 3484

Mısra: 10

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. // "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Revā mıdur Muhibbī ola maḥrūm
Vişāle ire ger yoḥsul eger bay

64. eger:

Gazel 3495

Mısra: 6

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. // "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ḥızır içmezdi varup āb-ı ḥayvān
Eger bilseydi var la'lūn zülāli

65. eger:

Gazel 3155

Mısra: 6

1. Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet. 2. Tekrar edilerek kullanıldığında "ister ... ister, gerek ... gerek" anlamına gelir.

Ḥaşre dek rakş uram iy dilber alup başum ele
Tığ-ı cān-baḥşuñ eger ire benüm gerdenüme

66. egerçi:-çi

Gazel 3372

Mısra: 7

"Eğer" şayet, koşul anlamı veren edat.

Āteş-i ğamla egerçi dutuşupdur cān u dil
İtmedi bu ten-i mecrūḥ daḫı iḥsās-ı tebi

67. eger:

Gazel 3433

Mısra: 6

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir; "eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Gir gönül Ka'besine tā ki şafā keşb idesin
Görmek isterseñ eger t̄ayife-i 'uşşākı

68. eger:

Gazel 3443

Mısra: 7

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir; "eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Yol yok-durur beḳāya eger irmeye ecel
Peymāne pür ola meger oldur fenā günü

eger ki:

1. eger ki:

Gazel 3451

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eğer ki, şayet.

'Uşşāk eger ki irmez-ise vaşluña senüñ
Ger ölür-ise her biri ḥasretle vā beni

eger kim:

1. eger kim:

Gazel 3127

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Eğer ki, şayet.

Gözi bağlansun cihānuñ rüšenāsın görmesün
Çeşm-i şehlāñı eger kim beñzedürse nergise

egerçi:

1. egerçi:

Gazel 3067

Mısra: 7

"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

'Akreb-i zülfüñ egerçi zaḥm uradı cānuma
İy tabīb-i dil ne ğam ger leblerüñ tiryāk ola

2. egerçi:

Gazel 3424

Mısra: 7

"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İkrār kılur büseye dil virdüñ egerçi
İnkāra gelür soñra sakın cānuñı pey di

3. egerçi:

Gazel 3122

Mısra: 9

"Eğer, şayet" anlamında bağlaç.

Maḥabbetden murād olan egerçi vaşl-ı dilberdür
Muhibbī 'aşık oldur kim kala ancak temāşāda

4. egerçi:

Gazel 3136

Mısra: 5

"Eğer, şayet" anlamında bağlaç.

Taşı taş üzre egerçi komamışdur kühken
Tagları kesüp velī taşlar taşır dāmān-ıla

5. egerçi:

Gazel 3181

Mısra: 3

"Eğer, şayet" anlamında bağlaç.

Egerçi dil tabībisin veli bī-rahmsın ğayet
Kapuñda ḥastayam yıllar gözetmezsin o bīmārı

6. egerçi:

Gazel 3446

Mısra: 5

"Eğer, şayet" anlamında bağlaç.

Egerçi sīne şadrında karar itmedi müjgānuñ
Velī geçdükçe ol kaşı kemān kalbümde yir itdi

7. egerçi:

Gazel 3158

Mısra: 12

1. Her ne kadar, ... ise de, gerçi. 2. Nasıl ki, ... olduğu, ... yaptığı gibi.

Sen bir nazarla mürde dile cān bağışladuñ
'İsā egerçi zinde kılurdı du'ā-y-ıla

8. egerçi:

Gazel 3182

Mısra: 5

1. Her ne kadar, ... ise de, gerçi. 2. Nasıl ki, ... olduğu, ... yaptığı gibi.

Hevâ-yı 'ışk tagıtdı egerçi hırmen-i 'aqlum
Tenüm bir kâha dönmişdür o da 'ışkuñ talebkârı

9. egerçi:

Gazel 3199

Mısra: 5

1. Her ne kadar, ... ise de, gerçi. 2. Nasıl ki, ... olduğu, ... yaptığı gibi.

Egerçi 'âşiyem rahmet umaram
Senüñ ihsân u luftuñ bî-tenâhî

10. egerçi:

Gazel 3208

Mısra: 7

1. Her ne kadar, ... ise de, gerçi. 2. Nasıl ki, ... olduğu, ... yaptığı gibi.

Vîrâne kıldı cismüm egerçi belâ-yı hicr
Dil genc-hânesi tolu esrâr 'âşıkı

11. egerçi:

Gazel 3233

Mısra: 3

1. Her ne kadar, ... ise de, gerçi. 2. Nasıl ki, ... olduğu, ... yaptığı gibi.

Egerçi 'ışk ara derd ü elem çok
Ne ğam sensin çü derdümün tabîbi

12. egerçi:

Gazel 3300

Mısra: 12

1. Her ne kadar, ... ise de, gerçi. 2. Nasıl ki, ... olduğu, ... yaptığı gibi.

Bulmadum bir yâr-ı şâdık togrı yâr
Ser-te-ser gezdüm egerçi 'âlemi

13. egerçi:

Gazel 3267

Mısra: 11

1. Her ne kadar, ... ise de, gerçi. 2. Nasıl ki, ... olduğu, ... yaptığı gibi.

Varsam egerçi tîġuña karşı 'aceb midür
Zirâ ki 'ışk kişide komaz tevehhümi

egil:

1. egilmiş:-miş

Gazel 3052

Mısra: 3

Biraz öne veya bir yana doğru meylettirmek,
çevirmek, eğik duruma getirmek, bükmek.

Kara zülfün kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz togrılık keçde

egle-:

1. eglerdüm:--r, --düm

Gazel 3089

Mısra: 7

Geçıştirmek, oyalamak.

Düşde gördüm diyü eglerdüm dil-i âvâreyi
Ĝam şebinde âh çeşmüm ğarka-i âb olmasa

2. egler:-r

Gazel 3379

Mısra: 1

Avutmak, oyalamak.

Bu fenâ deyrinde sanmañ câh u mâl egler beni
Bir yüzi gün alnı meh kaşı hilâl egler beni

3. egler:-r

Gazel 3379

Mısra: 2

Avutmak, oyalamak.

Bu fenâ deyrinde sanmañ câh u mâl egler beni
Bir yüzi gün alnı meh kaşı hilâl egler beni

4. egler:-r

Gazel 3379

Mısra: 4

Avutmak, oyalamak.

Hicr-ile ölmek mi vardur yâhüd irmek yaşına
'Âlem içre döstlar bu ihtimâl egler beni

5. egler:-r

Gazel 3379

Mısra: 6

Avutmak, oyalamak.

Var mıdur yok mı miyânuñ bilmedi bî-çâre dil
Bezm-i ğamda rüz u şeb uşbu hayâl egler beni

6. egler:-r

Gazel 3379

Mısra: 8

Avutmak, oyalamak.

Hicr elinden şol kadar dökdüm nigârâ göz yaşın
Eşk-i çeşmüm yolum alup mâh u sâl egler beni

7. egler:-r

Gazel 3379

Mısra: 10

Avutmak, oyalamak.

Tâzelendi büy-ı zülfinden meşâm-ı dil yine
Esdügince her şeher bād-ı şimâl egler beni

8. egler:-r

Gazel 3379

Mısra: 12

Avutmak, oyalamak.

Rûze-i hicr içre olurum Muhibbî olmasa
Ârzü-yı tal'at-i 'iyd-i vişâl egler beni

9. egler:-r

Gazel 3393

Mısra: 2
Avutmak, oyalamak.

Sâkiyâ sen sanma kim def'-i melâl egler meni
Ol dişi dürr-i 'Aden la'li zülâl egler meni

10. **egler:-r**
Gazel 3393
Mısra: 6
Avutmak, oyalamak.

Misk gibi terk-i diyâr itmek dilerdi bu gönül
Gördüğümce dem-be-dem ol zülf ü hâl egler meni

11. **egler:-r**
Gazel 3393
Mısra: 8
Avutmak, oyalamak.

Zerre gelmez 'aynuma bağ-ı cinânunî gülleri
Ol yüzi gülzârsuz sanmañ nihâl egler meni

12. **egler:-r**
Gazel 3393
Mısra: 12
Avutmak, oyalamak.

Alıncaldan alına gönülüm olupdur şem'dân
Ne sebebden bilmedüm bu mekr ü âl egler meni

13. **egler:-r**
Gazel 3393
Mısra: 14
Avutmak, oyalamak.

Cân[ı] cânâna Muhibbî çokdan eylerdi nisâr
Lîk vaşl ümmîdile fikr-i muhâl egler meni

14. **egler:-r**
Gazel 3393
Mısra: 1
Alkoymak, geciktirmek, vakit geçirtmek, durdurmak.

Sâkiyâ sen sanma kim def'-i melâl egler meni
Ol dişi dürr-i 'Aden la'li zülâl egler meni

15. **egler:-r**
Gazel 3393
Mısra: 4
Alkoymak, geciktirmek, vakit geçirtmek, durdurmak.

Yüz süriyü hâk-i pâyin büse eylerdüm velî
Yolum alup her şehër bu eşk-i al egler meni

16. **egler:-r**
Gazel 3393
Mısra: 10
Alkoymak, geciktirmek, vakit geçirtmek, durdurmak.

Bahr-ı ğamdan fülk-i dil çokdan olur-ıdı hâlâş
Rûziğâr-ı tâli'-i naḥş mâh ü sâl egler meni

egle:

1. **egler:-r**
Gazel 3418

Mısra: 8
Avutmak, oyalamak.

Bezm-i ğam içre 'âşika eglence yok[dur] dime
Dil nâle kılsa ney gibi egler şadâ bizi

2. **egleyem:-y, -em**
Gazel 3383
Mısra: 11
Avutmak, oyalamak.

Egleyem dirdi Muhibbî sinede peykânunî
Geçdi gitdi sineden âh kim bir ân eglenmedi

eglen:-

1. **eglenmedi:-me, -di**
Gazel 3383
Mısra: 1
Beklemek, oyalanmak, vakit geçirmek.

N'eyleyem bizümle ol rûh-ı revân eglenmedi
Kaldı cismüm gitdi bu cânüm revân eglenmedi

2. **eglenmedi:-me, -di**
Gazel 3383
Mısra: 2
Beklemek, oyalanmak, vakit geçirmek.

N'eyleyem bizümle ol rûh-ı revân eglenmedi
Kaldı cismüm gitdi bu cânüm revân eglenmedi

3. **eglenmedi:-me, -di**
Gazel 3383
Mısra: 4
Beklemek, oyalanmak, vakit geçirmek.

Va'deyi ferdâya saldı gitdi ol serv-i revân
Bile gitdi göz yaşı eşk-i revân eglenmedi

4. **eglenmedi:-me, -di**
Gazel 3383
Mısra: 10
Beklemek, oyalanmak, vakit geçirmek.

Vaşla ḥandân olma hem hicrâna giryân iy gönül
Ĝam ile şadî cihânda bir zamân eglenmedi

5. **eglenmedi:-me, -di**
Gazel 3383
Mısra: 12
Beklemek, oyalanmak, vakit geçirmek.

Egleyem dirdi Muhibbî sinede peykânunî
Geçdi gitdi sineden âh kim bir ân eglenmedi

6. **eglenür:-ür**
Gazel 3454
Mısra: 6
Avutmak, oyalanmak, hoşça vakit geçirmek.

Ser-i küyında göz yaşı baña eglence olmuştur
Anuñla eglenür gönülüm ki san âb-ı revân buldı

eglen:

1. **eglenmek:** --mek

Gazel 3034

Mısra: 5

Hoşça vakit geçirmek, oyalanmak.

Baňa müşkildür eğlenmek dil-i divâne zülfinsüz
Bulur her lahza her demde özine yâr eglence

2. **eglenmez:** -mez

Gazel 3346

Mısra: 3

Oyalanmak, durmak, eğlenmek, beklemek, kalmak.

Ġamze okı sinede bir lahza eğlenmez geçer
Anuñ içündür anuñ kaşları katı ya gibi

3. **eglenmedi:** -me, -di

Gazel 3383

Mısra: 6

*Bir yerde durmak, beklemek, tevakkuf etmek;
oyalanmak.*

Göreliden gün yüzünü niçe yıldur âh kim
Dağı bir nisbetle cân-ı nâtüvân eğlenmedi

4. **eglenmedi:** -me, -di

Gazel 3383

Mısra: 8

*Bir yerde durmak, beklemek, tevakkuf etmek;
oyalanmak.*

Zulmı kogil ‘âşika hüsünüñ terakkî eylesün
Zulmı çok ‘âlemde şâh-ı kâmurân eğlenmedi

eglence:

1. **eglence:**

Gazel 3034

Mısra: 6

*Eğlendiren, neşeli ve hoş vakit geçirten şey, iş veya
uğraş.*

Baňa müşkildür eğlenmek dil-i divâne zülfinsüz
Bulur her lahza her demde özine yâr eglence

2. **eglence:**

Gazel 3034

Mısra: 8

*Eğlendiren, neşeli ve hoş vakit geçirten şey, iş veya
uğraş.*

Ža‘îf itdi beni firkat helâk olurdu dil-ğaste
Dil-i bîmâra olmasa hayâl-i yâr eglence

3. **eglence:**

Gazel 3418

Mısra: 7

*Eğlendiren, neşeli ve hoş vakit geçirten şey, iş veya
uğraş.*

Bezm-i ğam içre ‘âşika eglence yok[dur] dime
Dil nâle kılsa ney gibi eglers şadâ bizi

4. **eglence:**

Gazel 3034

Mısra: 1

*Eğlendiren, neşeli ve hoş vakit geçirten şey, iş veya
uğraş, avuntu.*

Baňa olmayıcek bir dem ruğ-ı dildâr eglence
Gözüme çöpçe görünmez gül-i gülzâr eglence

5. **eglence:**

Gazel 3034

Mısra: 2

*Eğlendiren, neşeli ve hoş vakit geçirten şey, iş veya
uğraş, avuntu.*

Baňa olmayıcek bir dem ruğ-ı dildâr eglence
Gözüme çöpçe görünmez gül-i gülzâr eglence

6. **eglence:**

Gazel 3034

Mısra: 4

*Eğlendiren, neşeli ve hoş vakit geçirten şey, iş veya
uğraş, avuntu.*

Yakupdur bagrumı hasret enîsüm hem-demüm ğamdur
Anuñçün oldı efgânüm benüm nâ-çâr eglence

7. **eglence:**

Gazel 3034

Mısra: 10

*Eğlendiren, neşeli ve hoş vakit geçirten şey, iş veya
uğraş, avuntu.*

Qarâr itmezdi dünyâda gezerdi ‘âlemi cümle
Ger olmasa Muhibbî’ye hayâl-i yâr eglence

eglence ol:

1. **eglence ol:** -mış, -dur

Gazel 3454

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Neşeli ve hoşça vakit geçirten şey olmak; meşgale
olmak.*

Ser-i küyında göz yaşı baňa eglence olmışdur
Anuñla eglenür gönüm ki san âb-ı revân buldı

egn:

1. **egnümde:** -üm, -de

Gazel 3457

Mısra: 5

Boyundan bele kadar olan vücut bölümü, sırt, arka.

Kanlu yaşum olaldan egnümde hil‘at-i zer
Jülîde-mû başumda baňa otaga düşdi

2. **egnüme:** -üm, -e

Gazel 3225

Mısra: 2

Sırt, arka.

Ğam şu‘lesi başumda benüm tâc-ı cevherî
Eşküm geyürdi egnüme hil‘at-i ser-â-seri

3. **egnüme:** -üm, -e

Gazel 3229

Mısra: 5
Sırt, arka.

Gözüm egnüme bir hil'at geyürdi
Başuma ah bir tac-ı semmürî

egri:

1. **egri:**

Gazel 3395

Mısra: 2

Doğru veya düz olmayan, bir noktasında yön değiştiren, çarpık, münhani.

Çamer devrinde ol meh-rü geyer zerrîn külâh egri
Sanasın ebrdür zülfi olur gâh togru gâh egri

2. **egri:**

Gazel 3395

Mısra: 4

Doğru veya düz olmayan, bir noktasında yön değiştiren, çarpık, münhani.

Eyâ zâhid eger biñ kez nazâr kılşañ o meh-rüya
Görinmez pertev-i hüsnî idesin çün nigâh egri

3. **egri:**

Gazel 3395

Mısra: 12

Doğru veya düz olmayan, bir noktasında yön değiştiren, bir yana eğilmiş şekilde bulunan.

Çemen seyrânın eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pâyına yüz sürmek akar gâh togru gâh egri

4. **egri:**

Gazel 3142

Mısra: 4

Yay gibi, kavis biçiminde olan, kavisli, mukavves.

Ebrûları elinde gamz okları bilinde
Atılsa togrı okdur egri kemân içinde

5. **egri:**

Gazel 3395

Mısra: 1

Doğru veya düz olmayan, bir noktasında yön değiştiren, çarpık, münhani, doğru karşıtı.

Çamer devrinde ol meh-rü geyer zerrîn külâh egri
Sanasın ebrdür zülfi olur gâh togru gâh egri

6. **egri:**

Gazel 3395

Mısra: 8

Doğru veya düz olmayan, bir noktasında yön değiştiren, çarpık, münhani, doğru karşıtı.

Dir-imiş müdde'î yâra degüldür yolma şadık
Ma'âz-Allah ma'âz-Allah degülven ben i şâh egri

7. **egri:**

Gazel 3395

Mısra: 10

Doğru veya düz olmayan, bir noktasında yön değiştiren, çarpık, münhani, doğru karşıtı.

Kaşı mihrâbına karşı durur bu dil kıyâm üzre
Mağabbet dest-i râhında bulunmaz bir giyâh egri

8. **egri:**

Gazel 3395

Mısra: 6

Doğru ve kırık çizgi biçiminde olmayıp yönünü değiştirerek devam eden, aynı istikamet üzere gitmeyen, çarpık.

İder zülf-i perîşânı perîşân göñlin 'uşşâkuñ
Benüm ah u figânumdandur ol zülf-i dü-tâ egri

egri ol:

1. **egri ol:-ur**

Gazel 3395

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eğri, çarpık olmak. || Doğru olmayan, güvenilmeyen.

Muhibbî ah u efgâ[nı] eser itmez saña cânâ
İrişmez kadd-i bâlâña olur düd-ı siyâh egri

egrilik:

1. **egrilik:**

Gazel 3144

Mısra: 6

Doğru veya düz olmayan, bir noktasında yön değiştiren, çarpık, münhani, doğru karşıtı.

Toğrı sandum kaşlarıña karşı ben kıldum namâz
Egrilik olsa 'aceb mi kâfiri mihrâbda

ehl-i dil:

1. **ehl-i dil:-ler**

Gazel 3447

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ehli II Şairler.

İy Muhibbî levh-i dilde nakş ide bî-ihtiyâr
Ehl-i diller meclisinde güş iden eş'aruñ

2. **ehl-i dil:**

Gazel 3013

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âşıklar l gönül adamları, ârifler.

Zâhid geçürdi 'ömrini sevdâ-yı hâm-ıla
Ehl-i dil olan irdi murâdına câm-ıla

3. **ehl-i dil:-ler**

Gazel 3100

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âşıklar l gönül adamları, ârifler.

Zâhidâ zühd ü riyâyı ihtiyâr itmeñ nice
Ehl-i diller meclisin gördükçe ah itmeñ nice

4. ehl-i dil:

Gazel 3339

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ehli. II Aşıklar.

Añuban eksüklüğün iy dil şikâyet eyleme
Ehl-i dil dâyim arar leyl ü nehâr eksüklüğü

5. ehl-i dil:-ler

Gazel 3404

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ehli. II Aşıklar.

Gösterür dilber çü her dem hañçer-i 'üryanını
Ehl-i diller de fedâ eyler yolına cânını

6. ehl-i dil:-ler

Gazel 3460

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ehli. II Aşıklar.

Hâlini dâne dökelden ehl-i diller şaydına
Zülfî bendine giriftâram kosun yayı kaşı

ehl-i dil ol-:

1. ehl-i dil ol:-an

Gazel 3093

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ehli olmak.

Kaşı mihrâbına her kim ki imâmet getüre
Kamu ehl-i dil olan aña ikâmet getüre

ehl-i diller:

1. ehl-i diller:-ler

Gazel 3057

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âşıklar | gönül adamları, ârifler.

Her kimün kim sînesinde mihr-i cânân olmaya
Ehl-i diller meclisinde adı 'irfân olmaya

ehl-i hâl:

1. ehl-i hâl:

Gazel 3371

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Hâl ehli: Gönül Allah aşkı ile dolu olan, bildiklerini
sözde bırakmayıp fiile geçiren Allah'ın sevgili kulları için
kullanılır.*

İy Muhibbî bunca gam ardınca dirler gülmenün
Ehl-i hâl olan anuñçün şad u handân olmadı

ehl-i hâl ol:

1. ehl-i hâl ol:-an

Gazel 3469

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ehli olmak.

Muhibbî şi'rünü bülbül ser-âgâz itse gülşende
İşidüp ehl-i hâl olan diye tahsîn ü şabâşı

ehl-i hevâ:

1. ehl-i hevâ:-y, -ıla

Gazel 3159

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gününü gün eden, günlük yaşayan, havai nitelikte
insan.*

Nâyun şadâsı gönülümü itdi hevâyî âh
Olur hevâyî oturan ehl-i hevâ-y-ıla

ehl-i imân:

1. ehl-i imân:-a

Gazel 3120

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnanan, mümin.

Müselmânlar giriftâram meded bir nâ-müselmâna
Ne mümkündür halâş olmak saçından ehl-i imâna

ehl-i 'ışk:

1. ehl-i 'ışk:-uñ

Gazel 3048

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ehli, âşıklar.

İy Muhibbî kısmet olındı ezel şadî vü gam
Derd ü miñnet düşdi ancak ehl-i 'ışkuñ pâyına

2. ehl-i 'ışk:-a

Gazel 3109

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ehli, âşıklar.

Muqarrer ehl-i 'ışka dil bağdudur
Görinen 'arızî üzre gülâle

3. ehl-i 'ışk:

Gazel 3132

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ehli, âşıklar.

Ehl-i 'ışk mey yirine hün-ı ciger nüş eyler
Miñnet ü derd ü belâlar bulunur aşında

4. ehl-i 'ışk:-uñ

Gazel 3243

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ehli, âşıklar.

Şâh-ı 'ışka kimisi baş u kimi cân iletür
Ehl-i 'ışkuñ gel temâşâ eyle [sen] savaşını

5. **ehl-i 'ışk:**
Gazel 3297
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk ehli, âşıklar.

Didi dilber kim cefâya lutfumı eyler qabül
Ehl-i 'ışk olan didüm cevruñ temennâ eyledi

6. **ehl-i 'ışk:**
Gazel 3407
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk ehli, âşıklar.

Zâhidâ var iç müselles saña olmışdur helâl
Ehl-i 'ışk için şarâb-ı hâmi bayram irtesi

7. **ehl-i 'ışk:-uñ**
Gazel 3442
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk ehli, âşıklar.

Baňa dirler melâmet ihtiyâr it
Olur mı ehl-i 'ışkuñ ihtiyârı

ehl-i islâm:

1. **ehl-i islâm:--ı**
Gazel 3129
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İslam ehli, müslümanlar.

Küfr-i zülfi korkaram kim çıkara dinden beni
Ehl-i İslâmı giriftâr itme yâ Rab kâfire

ehl-i maḥabbet:

1. **ehl-i maḥabbet:**
Gazel 3124
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Muhabbet ehli II aşk ehli.

İşidüp şî'rümi ehl-i maḥabbet
Yazalar levḥ-i dilde tâze tâze

ehl-i meclis:

1. **ehl-i meclis:**
Gazel 3291
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Meclis ehli; bir toplantıda bulunanlar II içki meclisinde bulunanlar.

Muṭribâ gel nâleme uydur gelüp sen çengüñi
Ehl-i meclis ḥasret olsun işidüp âhengüñi

ehl-i mezâk:

1. **ehl-i mezâk:--a**
Gazel 3419
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Zevk ehli.

Zâhid saña sunıldı rûz-ı ezelde tiryâk
Gülşende bâde içmek ehl-i mezâka düşdi

ehl-i nazm:

1. **ehl-i nazm:--a**
Gazel 3105
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Nazım ehli II şairler.

Ter gâzellerle Muḥibbî tâze divân bağladı
Ehl-i nazma diñ şalâ gelsün berü divânuma

ehl-i şalib:

1. **ehl-i şalib:-i**
Gazel 3233
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Haçlılar, küfre düşenler.

Yolın azıtmış iken togrı yola
Getürdüñ niçe biñ ehl-i şalibi

ehl-i şevk:

1. **ehl-i şevk:**
Gazel 3410
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şevk ehli. || Aşıklar.

Guşsa-i Ferhâd'ı ko efsâne Mecnûn kışşası
Ehl-i şevk olan okusun kendüñüñ divânını

2. **ehl-i şevk:**
Gazel 3164
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şiddetli arzu edenler, isteyenler II Aşıklar.

Bir gâzel didüm yine şol mâh-ı tâbân üstine
Eydür ise ehl-i şevk götür ser-i cân üstine

ehl-i zindân:

1. **ehl-i zindân:--a**
Gazel 3120
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Zindandaki insanlar; aşıklar.

Zenaḥ çâhında 'uşşâkı esirge leblerüñ göster
Bir içim su-y-ıla ḥayruñ irişsün ehl-i zindâna

eidehâ:

1. **ejdehâ:**

Gazel 3257

Mısra: 10

*Bin tane başı olan efsanevî, korkunç ve pek büyük
bir hayvan, büyük yılan.*

Dünyâ-yı düna virme gönül itme i'timâd
Âhîr yudar çünkü seni ejdehâ gibi

2. **ejdehâdur:-dur**

Gazel 3055

Mısra: 6

*Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde
tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu
yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal
canavarı II büyük yılan II sevgilinin saçı.*

Hüsn genc[i] üzre itmişdür ser-i zülfin tılısm
Ejdehâdur her biri beñzer egerçi mülara

3. **ejdehâsı:-sı**

Gazel 3498

Mısra: 10

*Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde
tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu
yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal
canavarı II büyük yılan II sevgilinin saçı.*

Tılısm olmuş meger kim genc-i hüsne
Görünür zülfün anuñ ejdehâsı

ejdehâ-ves:

1. **ejdehâ-ves:**

Gazel 3160

Mısra: 8

*Ejderha gibi. 1. Milletlerin hayal gücüne göre
değişik şekillerde tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi
aslana, kuyruğu yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren
korkunç masal canavarı. 2. Büyük yılan.*

El uzadurdu mu'anber zülfine dīvaneler
Ejdehâ-ves ol ham-ı zülfi perîşân olmasa

ejder:

1. **ejder:**

Gazel 3065

Mısra: 3

*1. Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde
tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu
yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal
canavarı 2. Büyük yılan.*

Zâhidâ mu'ciz degül mi zülfin ejder gösterüp
Haddi nûri saña yitmez mi yed-i beyzâ yine

2. **ejder:**

Gazel 3195

Mısra: 1

*1. Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde
tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu
yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal
canavarı 2. Büyük yılan.*

Genc-i hüsne kâkülün olmuş tılısm ejder gibi
Her dem üstinden anuñ hâli degül bekler gibi

3. **ejder:**

Gazel 3195

Mısra: 4

*1. Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde
tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu
yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal
canavarı 2. Büyük yılan.*

Hâl ü haç ceys-i Habeşdür kaşd ider ruhsârûña
Bir yaña kâfir saçuñ şeb-hûn ider ejder gibi

4. **ejder:**

Gazel 3130

Mısra: 10

*Az çok yılana benzeyen efsanevi, korkunç, pek büyük
hayvan. // Sevgilinin saçı.*

Zülfi devrinde Muhibbî umma vaşlı gencini
Çün tılısm itmişdür ejder görünür ol mahzene

ejder ol:-

1. **ejder ol:-up, -dur**

Gazel 3293

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Büyük yılan gibi olmak.

Ruhı gencini hıfz için tılısm itmiş meger çeşmi
Görünür sihr-ile ejder olupdur zülfinün müyü

ejderhâ:

1. **ejderhâ:**

Gazel 3458

Mısra: 10

*Far. Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde
tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu
yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal
canavarı. II Büyük yılan.*

Zülfi çininde görenler dir yañağı tábını
Her taraf odlar saçar agzından ejderhâ gibi

ejder-i âh:

1. **ejder-i âh:--um**

Gazel 3106

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Ahın ejderi. (ağzından ateş püsküren korkunç masal
canavarı.).*

Gökler yüzine itse 'urüc ejder-i âhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle

ek:-

1. **eker:-er**

Gazel 3174

Mısra: 5

*1. (Ürün elde etmek için) Toprağa tohum atmak
veya gömmek. 2. (Bir şeyi) Belli bir maksatla serpmek.*

Gāh vaşl-ı fikr ider gāhī dönüp hicrān eker
Gāh şād ider gehī giryān ider gönlüm beni

ekser:

1. **ekser:**

Gazel 3102

Mısra: 2

Çok fazla, en çok, birçok. II zf. Genellikle, umûmiyetle, ekseriya.

Beñzedelden kūy-ı dildārı cenāb-ı Ka'be'ye
Yüz sürerler ekser anūnçün türāb-ı Ka'be'ye

eksil-:

1. **eksilür:-ür**

Gazel 3298

Mısra: 4

Azalmak, az duruma gelmek; etkisini ve şiddetini kaybetmek.

Çeşmün cüy-ı hayālün ile ābādān iken
Eksilür sanma hayālün yāhū ol cū kalmadı

eksil:

1. **eksilür:-ür**

Gazel 3261

Mısra: 5

Eskisinden az duruma gelmek, azalmak, tenākus etmek.

Eksilür sanma nigārā uşbu cāh u haşmetün
Merhâmetle eyleseñ sūy-ı gedāyān nökeri

eksük:

1. **eksük:**

Gazel 3063

Mısra: 4

Bulunmamak, mevcut olmamak.

Vefāsın görmedümse n'ola yāruñ
Cefā eksük degül epsem bizümle

2. **eksük:**

Gazel 3289

Mısra: 9

Bir kısmı bulunmayan veya bitmemiş olan, tamam olmayan, noksan.// Yetersiz.

Hāşā eyleyesin şefkatün eksük kuluña
Olasın şāh-ı 'Arab hem Medenī hem Kureşī

eksük degül:

1. **eksük degül:**

Gazel 3359

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eksik değil.

Gözlerüm yaşı degül eksük Muḥibbī Dicle'den
Yaşuma kimdür diyen kim cüy-ı Bağdād olmadı

2. **eksük degül:**

Gazel 3318

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eksik değil, her zaman var.

Gāhī cefā gāhī sitem gāhī belā geh derd ü gam
Eksük degül miḥnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

eksük it-:

1. **eksük it-:--mez**

Gazel 3110

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eksik etmek II Bir şeyden mahrum bırakmak.

Fikr kıl aḥvālünü geldük ne yüzden 'āleme
Şükr kıl Rezzāk'a rızkuñ eksük itmez gam yime

eksük itme-:

1. **eksük itme-:--mez**

Gazel 3216

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Her zaman bulundurmak; uzun ara vermemek.

Hāşıl-ı 'ömrüm eger ser-sebz olursa tañ midür
Eksük itmez mezra'-ı dilde bugün toḥm ekmeği

2. **eksük itme-:**

Gazel 3275

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Her zaman bulundurmak.

Bād-ı āhum esmese dilber açılmaz gül gibi
İy Muḥibbī eksük itme çeşmünüñ bārānını

eksük ol-:

1. **eksük ol-:--maz**

Gazel 3137

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman var olmak, hep bulunmak.

Ġam şebinde eksük olmaz miḥnet ü derd ü elem
İderüz cān şoḥbetini şubḥa dek āḥbāb-ıla

eksük olma-:

1. **eksük olma-:--sa**

Gazel 3116

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Her vakit ve her fırsatta bulunmak.

Eksük olmasa ne tañ saña belā üzre belā
Çünkü virdün gönlünü ol serv-şad bālalara

eksük olma:

1. **eksük olma:**-maz

Gazel 3328

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eksik olmamak: Her zaman var olmak, hep bulunmak.

İy Muhibbî sözlerüñ her dānesi dūr-dānedür
Eksük olmaz hārc kıl gönlüñ senüñ deryā gibi

eksük olmasun:

1. **eksük olmasun:**--ma, --sun

Gazel 3072

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Eksik olmamak: Her zaman var olmak, hep bulunmak.

İy Muhibbî 'ışk bir gevherdür eksük olmasun
Kıymetin bilür bunuñ yok kimse şeyh ü şabda

eksüklüg:

1. **eksüklügü:-i**

Gazel 3339

Mısra: 1

Bulunmama, yokluk, fıkdan.

Katı müşkil kār imiş 'ālemde yār eksüklügü
Bülbüle düşvār degül mi gül'izār eksüklügü

eksüklüg:

1. **eksüklügü:-i**

Gazel 3339

Mısra: 2

Bulunmama, yokluk, fıkdan.

Katı müşkil kār imiş 'ālemde yār eksüklügü
Bülbüle düşvār degül mi gül'izār eksüklügü

2. **eksüklügü:-i**

Gazel 3339

Mısra: 4

Bulunmama, yokluk, fıkdan.

Bāğ-ı hüsünde hātıyla zülf[i] dutmışlar vağan
Gülşen içinde görünmez mür u mār eksüklügü

3. **eksüklügü:-i**

Gazel 3339

Mısra: 6

Bulunmama, yokluk, fıkdan.

Cevre şabrum kalmadı hergiz cefāya tākātüm
İhtiyār idüp kabül terk-i diyār eksüklügü

4. **eksüklügü:-i**

Gazel 3339

Mısra: 8

Bulunmama, yokluk, fıkdan.

Gülşen içre kalmasa hergiz bülbülden eser
Hār-ıla gül şād olur olsa hezār eksüklügü

5. **eksüklügü:-i**

Gazel 3339

Mısra: 10

Bulunmama, yokluk, fıkdan.

Añuban eksüklügüñ iy dil şikāyet eyleme
Ehl-i dil dāyim arar leyl ü nehār eksüklügü

6. **eksüklügü:-i**

Gazel 3339

Mısra: 12

Bulunmama, yokluk, fıkdan.

Bahr-ı dil āhuñ yilinden ko temevvüc eylesün
Olmasun görme Muhibbî āh u zār eksüklügü

7. **eksüklügü:-i**

Gazel 3339

Mısra: 14

Bulunmama, yokluk, fıkdan.

Āteş-i 'ışk sīnem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmaktadur bilmez o nār eksüklügü

8. **eksüklügü:-i**

Gazel 3339

Mısra: 16

Bulunmama, yokluk, fıkdan.

Dīde rüyum cem' kılmışdur şu deñlü sīm ü zer
Pāy-ı yāra eylesem bilmez nisār eksüklügü

9. **eksüklügüñ:-iñ**

Gazel 3339

Mısra: 9

Bulunmama, yokluk, fıkdan.

Añuban eksüklügüñ iy dil şikāyet eyleme
Ehl-i dil dāyim arar leyl ü nehār eksüklügü

ekser:

1. **ekser:**

Gazel 3008

Mısra: 2

*(Ar. ekseriyyā'nın kısaltılmış şekli ekseri / ekser)
Çok defa, çok zaman, çoğunlukla, genellikle, ekseriya.*

Tañ mı bulınsa mihriñ bu dilde cān içinde
Zirā ki genc bulınur ekser vīrān içinde

el:

1. **elümi:-üm, -i**

Gazel 3390

Mısra: 8

*İnsanın avuç ve parmaklardan ibaret olan tutma,
kavrama ve iş görme uzvu.*

Cān dolaşdı ser-i zülfine lebi fikri ile
Āhır alup elümi zülfi ayaklarda kodı

2. **elini:-i, -n, -i**

Gazel 3082

Mısra: 8

Bedenin bir uzvu, el.

Dükülüp niçe bî-diller ayaklarda ola pā-māl
Elini uzadup dilber ide ger şâne saçıma

3. **eli:-i**

Gazel 3109

Mısra: 2

Bedenin bir uzvu, el.

Yine hengām-ı güldür devr-i lāle
Tutar nergis eli üzre piyāle

4. **elinde:-i, -n, -de**

Gazel 3142

Mısra: 3

Bedenin bir uzvu, el.

Ebrūları elinde ğamz okları bilinde
Atılsa toĝrı okdur egri kemān içinde

5. **elinde:-i, -n, -de**

Gazel 3490

Mısra: 4

Bedenin bir uzvu, el.

Semend-i nāza binmişdür yine meydān-ı hūsn içre
Ser-i ‘uşşākı top eyler elinde zülfi çevĝanı

6. **eldeki:-de, -ki**

Gazel 3374

Mısra: 6

*Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya
ve iş yapmaya yarayan bölümü; sahiplik, mülkiyet.*

Gerçi kim geldi hemān-dem yine gitdi ol perī
Eşkülüm-ile eyledüm pür eldeki peymāneyi

7. **eline:-i, -n, -e**

Gazel 3224

Mısra: 5

Elinde II hakimiyetinde.

Gül gibi dāmenūñi hār eline virme sakın
Varma elden ele olmaya aduñi hercāyī

8. **elinden:-i, -(n)den**

Gazel 3170

Mısra: 5

*Bāzı söyleyişlerde teşmil yoluyla işi yapanın veya o
işin yapılmasına tesir eden kimsenin yerini tutar.*

Muħibbī āh bu devrān elinden
Ne çāre bulına bu sīne rīşe

9. **elüm:-üm**

Gazel 3141

Mısra: 11

Bedenin bir uzvu, el.

Yā Rab ayırma benüm dāmen-i ‘ışkından elüm
Rüz-ı maħaşerde anuñla dilümi şād eyle

10. **elünde:-üñ, -de**

Gazel 3258

Mısra: 3

Bedenin bir uzvu, el.

Elünde cām-ı rindāne içüp mey gibi dil şāf ol
Çeküben lāle-veş nüş it daħı bagruña yak dāĝı

11. **ele:-e**

Gazel 3069

Mısra: 5

Bedenin bir uzvu, el.

Kırmızı püş oluban almış ele la’l kadeħ
Sanki hūbān-ı Firenk’dür büt-i tersā lāle

12. **ele:-e**

Gazel 3488

Mısra: 3

Bedenin bir uzvu, el.

Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Cāmı gözler sīnede kılur bahāne gözleri

13. **el:**

Gazel 3375

Mısra: 5

Bedenin bir uzvu; el, yed.

Sākıyā luṭf u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lāle reng it bādeyi

14. **elinden:-(i)n, -den**

Gazel 3098

Mısra: 3

Bedenin bir uzvu; el, yed.

Sākī-i gül-ruħ elinden nüş kıl cām-ı şafā
Kalmasun dirseñ eger mir’āt-ı kalbūñ jeng-ile

15. **elinde:-in, -de**

Gazel 3271

Mısra: 16

Bedenin bir uzvu; el, yed.

Konardı başına Mecnūn[un] devlet [kuşu]
Elinde nāka-ı leyli yuları

16. **elinden:-i, -(n)den**

Gazel 3431

Mısra: 8

*"-den dolayı, sebebiyle" anlamında kullanılan
kelime.*

Felek hayyātı hūsnī ħil’atini
Görüp hayrān elinden sındı düşdi

17. **elde:-de**

Gazel 3168

Mısra: 5

1. Bedenin bir uzvu; el, yed. 2. Bir şeye sahip olmak.

Ṭālib iseñ vaşl-ı yāra elde sīm ü zer gerek
Yoksa bil olmaz müyesser kuvvet-i bāzū-y-ıla

18. **elde:-de**

Gazel 3386

Mısra: 2

1. Bedenin bir uzvu; el, yed. 2. Bir şeye sahip olmak.

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şamum var-ıdı
Bir elümde ğabğab u bir elde cāmum var-ıdı

19. **elümde:-üm,- de**

Gazel 3386

Mısra: 2

Bedenin bir uzvu, el, avuç.

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şamum var-ıdı
Bir elümde ğabğab u bir elde cāmum var-ıdı

20. **elümde:-üm,- de**

Gazel 3487

Mısra: 8

Bedenin bir uzvu, el, avuç.

Yazarken yāra ahvālüm tutuşup āhum odından
Kül oldı eldeki kâğıd elümde bir çalem kaldı

21. **elinden:-(i)n, -den**

Gazel 3489

Mısra: 9

"-den dolayı, sebebiyle" anlamlarında kullanılan kelime.

Hār elinden iy Muhibbī gör niçe eyler fiğān
Gülşene var diñle bir dem bübülün āvāzını

22. **elinden:-i, -n, -den**

Gazel 3055

Mısra: 3

"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Naqd-i cān almak hünerdür 'ışk elinden dōstlar
Niçe dil virmek iñen āsāndur meh-rūlara

23. **elinden:-i, -n, -den**

Gazel 3275

Mısra: 5

"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Hicr elinden kurtulup iren vişālūñ 'ıydine
Yolına kurbān olup şükrāne virsün cānını

24. **elinden:-i, -n, -den**

Gazel 3375

Mısra: 9

"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Çarḥ elinden göz yaşın dökseñ iñen incinme kim
Yüzini ḥāke sürüpdür niçe merdüm-zādeyi

25. **elinden:-i, -n, -den**

Gazel 3377

Mısra: 9

"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Şimdi bildüm hicr elinden öldürür bu ğam beni
Ger şehid-i 'ışk olam dutmañ benümçün mātemi

26. **elinden:-i, -n, -den**

Gazel 3379

Mısra: 7

"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Hicr elinden şol kadar dōkdüm nigārā göz yaşın
Eşk-i çeşmüm yolum alup māh u sāl egler beni

27. **elinden:-i, -n, -den**

Gazel 3396

Mısra: 9

"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Bu Muhibbī hicr elinden dōkmeyince kanlu yaş
Bu cihān mülkinde anuñ sırrı hiç fāş olmadı

28. **elinden:-i, -n, -den**

Gazel 3398

Mısra: 1

"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Eyledüñ sen hicr elinden zār u sergerdān beni
Daḥı hem tennür-ı ğamda eyledüñ biryān beni

29. **elinden:-i, -n, -den**

Gazel 3398

Mısra: 7

"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Hicr elinden dōstum ben şol kadar kan ağladım
Götürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

30. **elinden:-i, -n, -den**

Gazel 3448

Mısra: 3

"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Birdem olmaya belā miñnet elinden o ḥalās
Çünkü yagmaya vire mülk-i dili ğam sipehi

31. **elinden:-i, -n, -den**

Gazel 3496

Mısra: 5

"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Hār elinden kurtarımaz görđi güller dāmenin
Bülbül oldı āh u feryād u fiğānuñ yüğrügi

32. **elinden:--i, --n, --den**

Gazel 3148

Mısra: 3

Bāzı söyleyişlerde teşmil yoluyla işi yapanın veya o işin yapılmasına tesir eden kimsenin yerini tutar.

Çarḥ elinden iñlesem tōlāb-veş olmaz 'aceb
Gözlerüm yaşı dönüpdür āsiyābuñ 'aynına

33. **elümde:-üm, -de**

Gazel 3193

Mısra: 6

Kolun, bilek maḥsalından itibāren avuç ve

parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı.

Kul oldum devlete irdüm kapusunda şeh-i 'ışkuñ
Elümde cām-ı İskender başumda tāt-ı sultānī

34. **eldeki:-de, -ki**

Gazel 3248

Mısra: 10

Elde bulunan, mevcut olan.

Virmez Muhibbī kūy-ı hārābāt-ı 'ışk olan
Cām-ı Cem'e eldeki sınımış kovasını

35. **eldeki:-de, -ki**

Gazel 3487

Mısra: 8

Elde bulunan, mevcut olan.

Yazarken yāra aḥvālüm tutuşup āhum odından
Kül oldı eldeki kâğıd elümde bir kalem kaldı

36. **elüm:-üm**

Gazel 3015

Mısra: 4

Bedenin bir uzvu olan el, yed.

Kanı luṭf u kerem ya kanı ihsān
İki elüm bulındı dut ki kanda

37. **elini:-i, -n, -i**

Gazel 3033

Mısra: 10

Bedenin bir uzvu olan el, yed.

Görmekde ise ger hevestüñ cenneti zāhid
Ol elini komaz kūyına bir kez güzer eyle

38. **elde:-de**

Gazel 3070

Mısra: 6

Bedenin bir uzvu olan el, yed.

Ala gözler şeh-i ḥüsne nāzır olmışdur meger
Tıḡı elde yaslanur gelse kaçan ḥ'āb üstine

39. **elinde:-i, -n, -de**

Gazel 3296

Mısra: 7

Bedenin bir uzvu olan el, yed.

Lebüñ yādına düşmüş cām elinde
İçer miydi ger olmasa mezākı

40. **elini:-i, -n, -i**

Gazel 3349

Mısra: 6

Bedenin bir uzvu olan el, yed.

Senüñ zībā cemālünü görenler terk-i cān itse
'Aceb mi Yūsuf'ı görüp elini cümle zen kesdi

41. **elinden:-in, -den**

Gazel 3394

Mısra: 8

Bedenin bir uzvu olan el, yed.

Döstüm bir dem kadem bassañ yüzüm üzre benüm
Ḥār elinden dāmenüñi n'ola alsañ gül gibi

42. **elinde:-i, -n, -de**

Gazel 3284

Mısra: 10

Bedenin bir uzvu, el. || Bir şey ya da birisinin etkisi, idaresi altında olma.

Muhibbī bir vefāsuz yāri sevmiş
Ne kılsun yok elinde ihtiyāri

43. **eline:-i, -n, -e**

Gazel 3488

Mısra: 3

Bedenin bir uzvu; el, yed.

Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Cānı gözler sinede kılur bahāne gözleri

el aç:-

1. **el aç:---uban**

Gazel 3115

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Duā etmek için elleri bir araya getirip açmak.

Başuma eger yaga anuñ taş işiginden
Başum açuban kalduram aña el du'āya

el çek:-

1. **el çek:---üñ**

Gazel 3120

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

İlgisini kesmek, vaz geçmek.

Ṭabībā çek elüñ benden baña dermān-pezīr olmaz
Anuñcün ḥasta-i 'ışkam deḡışdüm derdi dermāna

2. **el çek:---üñ**

Gazel 3134

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

İlgisini kesmek, vaz geçmek.

Başumuñ artar şudā'ı çek elüñ benden ṭabīb
Ḥasta-i 'ışkam müfid olmaz devālar başuma

el götür:-

1. **el götür:---üñ**

Gazel 3165

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dua etmek, Allah'a niyazda bulunmak amacıyla ellerini açmak.

El götürüp du'ā direm ol serv kāmete
Kimdür ki irmek istemez ola kıyāmete

el ir:

1. **el ir:-mez**

Gazel 3316

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Yapabilmek, ulaşabilmek.

Muhtb sevdalara düşmiş diler zülfüne el ko[y]mak
Bilürken aña el irmez cihânda şânedan gayrı

2. **el ir:-mez**

Gazel 3327

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Yapabilmek, ulaşabilmek.

Dest-büs-1 dilbere irmez [ne mümkün] çünkü el
Hâk-i pâyın kıl taleb devlet bil pâ-büsünü

el ir:-

1. **el ir:-**

Gazel 3020

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gücü yetmemek, ulaşamamak.

Ger elüm irmeye ol tâze gülün dâmenine
Hârî bagruma basam ol gül-i aḥmer yirine

2. **el ir:-mez**

Gazel 3292

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeye erişmek, bir şeyin ele geçmesi, bir şeye sahip olmak.

Dest-büs-1 yâra irmez iy Muḥibbî çünkü el
Hâk-i pâyına varup eyle taleb pâ-büsünü

3. **el ir:-se**

Gazel 3246

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Yapabilmek, ulaşabilmek.

El irse hâk-i pâyuna gözüme tütüyâ itsem
Murâdum iki âlemden kapuñdan olmayam düri

el ko[v]mak:

1. **el ko[y]mak:-mak**

Gazel 3316

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

(Bir şeyin üzerine) elini koymak, değmek.

Muhtb sevdalara düşmiş diler zülfüne el ko[y]mak
Bilürken aña el irmez cihânda şânedan gayrı

el kur:-

1. **el kur:-dug, -ınca**

Gazel 3205

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

El vurmak, dokunmak.

Zülfine el kurdugınca pâreler gönlüm beni
Dileğim bu pâre pâre görem âḥir şaneyi

el sun:

1. **el sun:**

Gazel 3112

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Deyim**

El uzatmak, el sürmek, dokunmak; yaklaşmak, sahip olmak.

Zülfine el sun Muḥibbî ola kim bend eyleyüp
Sala âḥir ḥabs için seni zenaḥ zindânına

2. **el sun:-a**

Gazel 3352

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Elini uzatmak II dokunmak II cüret etmek II el atmak, girişmek.

‘Ayb olmaya Muḥibbî suna el ger boynuña
Duta-bilmez kadeḥi kimsene illâ ki kefi

3. **el sun:-ma**

Gazel 3372

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Elini uzatmak II dokunmak II cüret etmek II el atmak, girişmek.

Gülşen-i hüsninde yârûñ sunma el şeftâluya
Ġâfil olma kim aña key çâḥ olupdur ğabğabı

el sun:-

1. **el sun:-sa**

Gazel 3068

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

El uzatmak, cüret etmek.

Çünkü döndi kâmetüm eşküm olaldan târ aña
İñlerem mızrâb-ı ğam el sunsa ger evtâruma

2. **el sun:-ma, --y, --a**

Gazel 3111

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

El uzatmak, el sürmek, dokunmak; yaklaşmak, sahip olmak.

Sıḥr idüp didi ki her târını bir mâr itdüm
Kimse el sunmaya tâ zülf-i perişânımuza

3. **el sun:-ma, -sun**

Gazel 3150

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elini uzatmak. II Dokunmak. II Cüret etmek. II El atmak, girişmek.

Degme kimse şofrasına ‘ışkuñuñ el sunmasun
Yimeyenler miḥnet aşın vâkıf olmaz râzuma

el uci:

1. **el uci:** --i, --n, --dan

Gazel 3129

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinin ucuyla, öylesine, önemsemeden.

Kendü hālümde yürür āzāde iken āh kim
El ucından ne belālar geldi āhir bu sere

el ur:

1. **el ur:** --ur, --sa, --ñ

Gazel 3327

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Elini sürmek, dokunmak II başlamak, el atmak.

Renc-i bī-hāşıl-durur çün nabz-ı 'āşık iy tabīb
El urusañ unudursın tıbb-ı Cālīnūs'ını

2. **el ur:** --aldan

Gazel 3382

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Elini sürmek, dokunmak II başlamak, el atmak.

El uraldan sünbül-i müşgīn-i dildāra şabā
Key perişān hālüm ol zülf-i perişānum gibi

el ur-:

1. **el ur-:** --sa

Gazel 3121

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

El vurmak, değmek II bir işi yapmaya yanaşmak, girişmek.

El ursa şabā gibi giderse ser-i zülfin
Ref' itse şehābı yüzi hürşīdi açılrsa

2. **el ur-:** --uban

Gazel 3177

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

El vurmak; dokunmak.

Halkasına Ka'be'nün el uruban Mecnūn dimiş
Olmasun Leylā'dan özge gönlümün endişesi

3. **el ur-:** --ma

Gazel 3292

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Elini sürmek, dokunmak II Başlamak, el atmak.

Renc-i bī-hāşıldur el urma nabza iy tabīb
Çün marīz-i 'ışk getürmez görse Cālīnūs'ını

el uzad:

1. **el uzad:** --a, --y, --ım

Gazel 3427

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dokunmak için el uzatmak.

Niçe el uzadayım genc-i hüsne
Saçın sihr-ile iki erkam itdi

2. **el uzad:** --ur, --sa

Gazel 3449

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Dokunmak için el uzatmak.

El uzadursa ser-i zülfüne dil asma anı
Çün yazılmaz delünün deftere cürm ü günehi

el uzad-:

1. **el uzad-:** --ur

Gazel 3055

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dokunmak için el uzatmak.

Pāralansa şāne-veş tañ mı Muhibbī bu yürek
El uzadur āh her dem şāne ol gisülara

2. **el uzad-:** --ur, --dı

Gazel 3160

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dokunmak için el uzatmak.

El uzadurdu mu'anber zülfine divāneler
Ejdehā-veş ol ham-ı zülf-i perişān olmasa

el var-:

1. **el var-:** --a

Gazel 3044

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İmkanın olması.

Ol yāra yār dime kim yālvāra gelmeye
Dil virme aña sakın el vara gelmeye

el vir-:

1. **el vir-:** --e

Gazel 3117

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yardım etmek, fırsat vermek.

Vuşlat el vire mi yāhūd düşe mi rüz-ı firāk
Muşhaf-ı hüsni gel aç hele bir fāl eyle

el virür idi:

1. **el virür idi:** --ür, --dı

Gazel 3121

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

1--İzin vermek. 2-Bir mürşit müridine mürşitlik izni vermek. 3-Yardım etmek, fırsat vermek.

El virtür idi saña Muhib va'de-i vuşlat
Derbend-i belâ vâdî-i hicrân geçilse

elbet:

1. **elbet:**

Gazel 3368

Mısra: 4

Elbette, mutlaka, şüphesiz.

Esb-i nâz-ıla gören meydân-ı hüsn içre seni
Zülfünün çevgânına top ider elbet başını

elbetde:

1. **elbetde:**

Gazel 3135

Mısra: 3

Şüphesiz, muhakkak, mutlaka.

Hevâsın işidüp nâyûñ hevâyî olur elbetde
Anuñçündür ki konmuşdur ezelden câzibe nâda

elbette:

1. **elbette:**

Gazel 3253

Mısra: 11

Şüphesiz, muhakkak, mutlaka.

Muhibbî nazmuñı görüp diye elbette nazm ehli
Bu fikr ü bikri şi'rinde hemân ancak zahîr itdi

2. **elbette:**

Gazel 3062

Mısra: 10

"Mutlaka, hiç şüphesiz" anlamlarında kullanılan kelime.

Ya serden geç Muhibbî ya nazardan
Olur 'âşık olan elbette küşte

3. **elbette:**

Gazel 3429

Mısra: 10

"Mutlaka, hiç şüphesiz" anlamlarında kullanılan kelime.

Zülfine gönül virme Muhibbî hâzer eyle
Elbette ziyân eyler o kim mâra tayandı

4. **elbette:**

Gazel 3272

Mısra: 10

Ar. Mutlaka, şüphesiz.

Dâr-ı dünyâya denî dirler imiş çünki ezel
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denî

5. **elbette:**

Gazel 3248

Mısra: 4

Şüphesiz, muhakkak, mutlaka.

Her kim ki cihân ni'metini yiye hırş-ıla
Elbette anuñ çekse gerek imtilâsını

elde degül:

1. **elde degül:**

Gazel 3219

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinde olmamak. II İrâdesi dışında bulunmak, istese dahi yapması mümkün olmamak.

Yârı gördükçe niçe şabr ide dîvâne gönül
İhtiyâr elde degül çäk iderem pîreheni

elde dut-:

1. **elde dut-:-de, -up**

Gazel 3151

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eliyle kavramak, elde taşımak.

Elde dutup zülfini geh boynı üzre tağıdur
Sâhîr olmasa kaçan oynardı bile mâr ile

elde tut-:

1. **elde tut-:-de, -a**

Gazel 3196

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Elinde tutmak, bulundurmak. 2. Sahibi olsun olmasın, bir malı mülkiyeti altında bulundurmak, zilyet olmak.

Esrâr-ı 'ışka kimsene âgeh bulunmadı
Bülbül meger ki elde tuta dâmen-i gülî

elden düşmez:

1. **elden düşmez:-den, -mez**

Gazel 3177

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Elinden hiç bırakmamak.

Hemdemi ğamdur Muhibbî'nün harâbâtı olup
Düşmez elden sâğarı mey-ğ'örlikdur pîşesi

elden düşür-:

1. **elden düşür-:-den, --me**

Gazel 3073

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinden bırakmamak, düşürmemek.

Düşürme zâhir elden gülgün şarâb nüş it
Ma'nâ yüzünden ammâ la'l-i nigârî gözle

elden düşür:

1. **elden düşür:-dü, -m**

Gazel 3334

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Elinden bırakmak, düşürmek, terk etmek.

Ten keşfisini dide-i eşkûme sımarladum
Elden düşürdüm âh 'inân-ı sefîne[y]i

elden düşürme-:

1. **elden düşürme-:--den, -ür, -me**

Gazel 3493

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyle sürekli ilgilenmek, elden düşürmemek.

İy gönül devrân gamından bulmak isterseñ halâş
Furşatı fevt eyleme elden düşürme gel mülü

2. **elden düşürme-:--den, -me, -dü, -ñ**

Gazel 3013

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Elinden düşürmemek/bırakmamak : Sürekli olarak ilgilenmek, bırakmamak. II Kadehi elden düşürmemek, devamlı şarap içmek.

Mey beñzer diyü la'lüne elden düşürmedüñ
Geçdi efendi günümüz 'iys-i müdâm-ıla

elden düşürme:

1. **elden düşürme-:--den, -me**

Gazel 3407

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bırakmamak, sürekli elde tutmak. II ayag bağlamında kadehi elden düşürmemek, sürekli içmek ve sarhoş olmak.

Jeng-i gamdan çünki var âyine-i dilde gubâr
Şâf idüp elden düşürme câmı bayram irtesi

2. **elden düşürme-:--den, -me**

Gazel 3316

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyle sürekli ilgilenmek, elden düşürmemek.

Düşürme bâdeyi elden gam-ı dehri ferâmüş it
Ferâgat 'âlemi var mı 'aceb mey-hânenen gayrı

3. **elden düşürme-:--den, -me**

Gazel 3425

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyle sürekli ilgilenmek, elden düşürmemek.

Düşürme bâdeyi elden varup şahñ-ı gülistâna
Müheyyâ şöbet esbâbın kulup cem' eyle yârânı

elden ele:

1. **elden ele:--den, --e**

Gazel 3097

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şey, bir kimseden öbürüne, ondan da başkasına geçmek.

Derd-i dil hâlini yaz şâyed ala yâr eline
Ola kim elden ele bir gün o dildâra düşe

2. **elden ele:**

Gazel 3224

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir kişiden ötekine.

Gül gibi dâmenüñi hâr eline virme sakın
Varma elden ele olmaya aduñ hercâyı

elden gid-:

1. **elden gid-:--den, --er**

Gazel 3024

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyi yitirmek, o şeyden yoksun kalmak.

İhtiyâr elden gider görsem ruñ-ı zîbâsını
Kanda kaldı ruñları üzre ser-i zülfin çöze

2. **elden gid-:--den, --üp, --dür**

Gazel 3029

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyi yitirmek, o şeyden yoksun kalmak.

Gidüpdür 'aql u dil elden dilegüm bu-durur Hağ'dan
Muhibbî gibi ol yârı sevüp zâr olmasun kimse

elden gid:

1. **elden gid-:--er**

Gazel 3375

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyi yitirmek, o şeyden yoksun kalmak.

Zâhidâ luğ eyle 'ayb itme bu ben bî-çâreyi
İhtiyâr elden gider gördükde bir meh-pâreyi

elden git-:

1. **elden git-:--di**

Gazel 3184

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyi yitirmek, o şeyden yoksun kalmak.

Hey niçe 'ayyârdur gözden ogurlar setrümü
Gitdi dil elden görelen turra-i tarrârûñı

2. **elden git-:--üñ, --den, --me, --y, --elden**

Gazel 3061

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyi yitirmek, o şeyden yoksun kalmak.

Cefâ tığı elünden gitmeyelden
Olupdur uşbu bagrum rişte rişte

elden koma:

1. elden koma:

Gazel 3239

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyle sürekli ilgilenmek, elden düşürmemek.

İy Muhibbî tut yürü 'âlemde istignâ yüzün
Dün-himmet olma elden sen koma 'Ankâlığı

elden koma-:

1. elden koma-:-den, -ma

Gazel 3466

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elden bırakmak II Her zaman tutmak, bir şeyle her daim bağlı kalmak.

Jeng-i gâmdan diler-iseñ ola kalbün şâfi
Koma elden koma bir lahza şarâb-ı şâfi

2. elden koma-:-den, -ma

Gazel 3467

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elden bırakmak II Her zaman tutmak, bir şeyle her daim bağlı kalmak.

Muhibbî fırsatı fevt itme zinhâr
Koma elden şarâb-ı lüle rengi

3. elden koma-:-den, -maz, -sa, -m

Gazel 3446

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyle sürekli ilgilenmek, elden düşürmemek.

Komazsam tañ mıdur bir dem 'aşâ-yı âhı ben elden
Cüvân idüm gam-ı 'ışkuñ çekelden beni pîr itdi

elden komaz:

1. elden komaz:-den, -maz

Gazel 3321

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Elden bırakmamak ve düşürmemek; bir şeyle sürekli ilgilenmek, elden bırakmamak.

Her kaçan kılsam heves görmege sen hürşid-veşi
Komaz elden ol raķib sāyem gibi dñnbālümü

ele al:

1. ele al:-e

Gazel 3303

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinde tutmak, eline almak.

Döstum dak boynuña ya al ele tesbîh idin
La'l lü'lü' eyledüm gözden akan şad dānemi

2. ele al:-e, -du, -m

Gazel 3305

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Elinde tutmak, eline almak.

Aldum ele kâğıd kalem yazam bu hasb-i hālümü
Yazdukda gış oldum hemân gördükde bu a'mālümü

3. ele al:-e, -dı

Gazel 3426

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinde tutmak, eline almak.

Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çin
Dil murğını avlamaga kurdı yine dāmi

4. ele al:-e, -sa

Gazel 3459

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinde tutmak, eline almak.

Kaşı yayın ele alsa kafada perçemi hâzır
Dil almaga gider önce iki zülf-i siyeh-püşı

5. ele al:-e

Gazel 3462

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinde tutmak, eline almak.

Süvâr ol esb-i nâz üzre ele al zülf-i çevgânın
Ser-i 'uşşâkı top eyle senüñdür hüşn meydâni

6. ele al:-mış

Gazel 3356

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tutmak, eline almak, ele geçirmek.

Çeşm-i cellâdı ele almış kemend-i zülfini
Asmaga dil düzdini dutar elü baglu gibi

ele al-:

1. ele al-:-up

Gazel 3123

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Elinde tutmak, eline almak.

Āsiyâ-veş iy Muhibbî iki taş alup ele
Döginüp cismüm benüm gündüm gibi un olmada

2. ele al-:-e, --mış

Gazel 3130

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinde tutmak, eline almak.

Kaşları yayın kurup almış ele müjgân okın
Diller almaga olur Hindü-yı zülf-i cevşene

3. **ele al:-up**

Gazel 3155

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinde tutmak, eline almak.

Haşre dek raks uram iy dilber alup başum ele
Tiğ-ı cān-bahşuñ eger ire benüm gerdenüme

4. **ele al:-e, -mış**

Gazel 3191

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinde tutmak, eline almak.

İçüp mey gice almış ele sāğar
Başından def' ide lāle humāri

5. **ele al:-a**

Gazel 3243

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinde tutmak, eline almak.

Olmaya sīne siper bagrı ola ğalbūr-veş
Çeşm ata ğamz okların ele ala ya kaşını

6. **ele al:-e, -mış, -dur**

Gazel 3256

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinde tutmak, eline almak.

Çeşmüñ müjgānın almışdur ele hançer gibi
Hışm-ıla geldi benüm bu bagruma sançar gibi

ele getir:

1. **ele getir:-ebil, -e, -sin**

Gazel 3314

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Ele geçirmek, elde etmek, yakalamak, kazanmak.

Yüri cān vir yolına vaşlını eyle talebi
Ola kim ele getürebilesin la'l-i nābı

2. **ele getir:-e, -dü, -m**

Gazel 3372

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Ele geçirmek, elde etmek, yakalamak, kazanmak.

'İşk-ıla gerçi ki çekdüm niçe dürlü ta'abı
Hamdü-lillāh ki getürdüm ele ol gönca lebi

ele gir:

1. **ele gir:-e, -mez**

Gazel 3489

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Ele geçmek, elde edilmek, yakalanmak.

Hārını hoş görmeyince büy-ı gül girmez ele
Kışına eyler taħammül isteyenler yazını

elem:

1. **elemi:-i**

Gazel 3021

Mısra: 7

Acı, üzüntü, keder.

Beni hicrān elemi hāk-ile yeksān ideyor
Düşeli bir gözi āhü yüzi meh-pāresine

2. **elem:**

Gazel 3487

Mısra: 2

İzturap; keder; gam; tasa.

Salınup serv tek gitdi dilümde āh-ı ğam kaldı
Gözüm yaşı revān oldu baña ancak elem kaldı

3. **elem:**

Gazel 3318

Mısra: 6

İzturap, keder, gam, tasa, hüzn, melal.

Gāhī cefā gāhī sitem gāhī belā geh derd ü ğam
Eksük degül miñnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

4. **elem:**

Gazel 3323

Mısra: 3

*İnsana ızturap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk,
üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.*

Konsa dil tekyesine derd ü belā ile elem
Gözümün yaşını mey dil kıla biryān cigeri

elem çek:-

1. **elem çek:-düğ, --üm**

Gazel 3032

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İzturap çekmek, üzölmek, tasalanmak.

Yār için ağyār elinden çekdüğüm budur elem
Tālib-i gülzār olanlar katlanurlar hārına

el-hak:

1. **el-hak:**

Gazel 3231

Mısra: 10

Doğrusu, gerçekten, hakikaten.

Cefā vü cevri-ile cānā hārāb itdüñ gönül mülkin
Görenler didiler el-hak basupdur zulm-ı Timur'ı

2. **el-hak:**

Gazel 3022

Mısra: 6

(Ar.) Doğrusu, gerçekten, hakikaten.

Hıç kes bilmez belā vü derdini bu gönölümün
Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdümdür aña el-hak güvāh

3. el-ḥaḳ:

Gazel 3479

Mısra: 6

(Ar.) Doğrusu, gerçekten, hakikaten.

Bahr-i 'ışkımda gözüm yaşın görüp gāvvaş-ı dil
Didi el-ḥaḳ pençe-i mercāna beñzetedüm seni

el-hamdü-lillāh:

1. el-ḥamdü-lillāh:

Gazel 3203

Mısra: 3

Allah'a hamdolsun, şükürler olsun, hamdülillah.

Vişālūñ 'ıydine el-ḥamdü-lillāh
İrüp bu cān u dil ḳurbāna geldi

eli bir it-:

1. eli bir it-: -i, -di

Gazel 3253

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

El birliḡi etmek, birleşmek.

Kemend-i zülf ü ḥāliyle ḥadeng-i çeşm-i ebrūlar
Ne çāre ḳaḫlūme bunlar ki cümle eli bir itdi

el(i) ir-:

1. el(i) ir-: -iim, -mez

Gazel 3257

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Eli ermek: Yapabilmek, ulaşabilmek. II Bir işi
yapmak için zaman bulabilmek.

Ḳaşrı yüce menzili yāruñ haymā gibi
Āh irmez elüm gönül aña mübtelā gibi

eli ir-:

1. eli ir-: -i, -mez

Gazel 3158

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Yapabilmek, ulaşabilmek.

Her kim hevā-yı zülfine dolşdı dilbertūñ
İrmez eli terk ide ser bu hevā-y-ıla

elif:

1. elif:

Gazel 3078

Mısra: 6

Arap alfabesinin ilk harfi II aşıḡın sinesindeki elife
benzer çizik şeklindeki yaralar.

Ġamzeñ okı cā itdüḡi bu cānum içinde
Yazılır elif kanda ise cān arasında

2. elifler:-ler

Gazel 3462

Mısra: 3

Arap alfabesinin ilk harfi II aşıḡın sinesindeki elife
benzer çizik şeklindeki yaralar.

Elifler sinede servüm kızıl güller-durur dāḡum
Temāşā itmeyen görsün bugün bāḡ u gülistānı

3. elif:

Gazel 3068

Mısra: 1

(Aşıḡın sinesinde bulunan) elif şeklindeki yaralar.

Geh elif gāḥ dāḡ yakdum sīne-i efgāruma
Āh resmin naḡş kıldum bu der ü divāruma

4. elif:

Gazel 3135

Mısra: 11

Arap alfabesinde bulunan "elif (l)" harfi. II Şekil
itibariyle Arapça "elif (l)" harfine benzeyen uzun ve
düzgün boy, sevgilinin boyu.

Elif ḳaddünle rā ḳaşuñ görüp vaşluñı rā itdüm
Muḫibbī olmadı vuşlat ḫaḫāmı añladum rāda

5. elifler:-ler

Gazel 3001

Mısra: 4

Arap alfabesinin ilk harfi 2. Aşıḡın sinesindeki elife
benzer çizik şeklindeki yaralar.

Işḳ ara her birisi serv gülden tazedür
Dāḡlarla var elifler sīne-i çāk üstine

6. elifler:-ler

Gazel 3356

Mısra: 15

(Aşıḡın sinesinde bulunan) elif şeklindeki yaralar.

Sīneme çekdüm elifler serv-ḳadler yādına
Kuçaram tā şubḫ olunca baña hem pehlū gibi

elif çek-:

1. elif çek-: -düḡ, -iim

Gazel 3235

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Elif harfi gibi göḡüste boylamasına yara açmak.

Servlerdür sīnem üzre çekdüḡüm yir yir elif
Lāleler bitmiş sanur kim görse bagrum dāḡını

elif kad:

1. elif kad:

Gazel 3123

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) elif harfi gibi olan boyu.

Bir elif ḳad ḫasretinden ḳāmetüm nūn olmada
Āh kim gündün güne ḫālüm diḡer-gün olmada

elif-bā:

1. **elif-bādan:--dan**

Gazel 3355

Mısra: 14

Alfabe, harfleri öğreten okuma kitabı.

‘İşk kitabını Muhibbî yine ezber okudu
Bir harf bilmez iken elif-bādan gayrı

elifbā:

1. **elifbāyı:--y, -ı**

Gazel 3411

Mısra: 4

1. Türkler’in Araplar’dan aldıkları ve 1928’de Latin asıllı harflerin kabulüne kadar 9 – 10 asır boyunca kullanılmış oldukları alfabeyle verilen isim. 2. Bu harfleri öğreten okuma kitabı, alfabe. 3. Bir şeyin başlangıcı, ilk öğrenilen tarafı.

Kitāb-ı ‘ışkuñı başdan okudum ser-te-ser ezber
Dağı öğrenmedin varup mu’allimden elifbāyı

elin uzad:

1. **elin uzad:--in, -ur**

Gazel 3340

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elini uzatmak, bir şeye yetişip dokunmaya çalışmak.

Elin uzadur serv irem diyü kaşruña
Her kim tavıl olsa olurmuş hamākati

elinde:

1. **elinde:**

Gazel 3286

Mısra: 3

(Bir şeyin birisinin) Elinin içinde olma durumu. II Bir durum veya olayın birisinin idaresi altında olması.

Çeşmüñ elinde tığ-ı tiz andan bu dil itmez güriz
Zülfüñle eyler bāzīçe görmez misin canbāzuñı

2. **elinde:**

Gazel 3204

Mısra: 14

Elde, eliyle tutmak, kavramak, tutup kaldırmak.

Öldürmege Muhib seni mestāne gamzeler
Hānçer elinde eyler-ise tañ mı kan dağı

elinde dut:--

1. **elinde dut:--in, -de, -dug, -ı**

Gazel 3273

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tutmak, eline almak, elinde bulundurmak.

Nazar müjgānma kıldum helāküm añladum ol dem
Elinde dutduğı tığ u cefā tır-i kıtal oldu

elinde kal:--

1. **elinde kal:--in, -de, -dı**

Gazel 3223

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir kişinin zarar görmesi, bir eşyanın kullanılamaz duruma düşmesi.

Pāre pāre eyledi gerçi dilüm tığ-ı cefā
Lik meh-rūlar elinde kaldı her bir pāresi

elinde tut:

1. **elinde tut:--in, -de, -ar**

Gazel 3450

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eliyle kavramak, elde taşımak.

Gül yüzün yumak için şebnem ile çın seher
Nergisüñ hāzır elinde tutar altun legeni

eline al:--

1. **eline al:--dı**

Gazel 3112

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eline almak, tutmak II sahip olmak.

İki kāse merdüm-i çeşmüm eline sım ü zer
Aldı İsar itmege geldükçe gam sulţanına

2. **eline al:--ı, --n, --e, --a**

Gazel 3097

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eline almak, tutmak, sahip olmak.

Derd-i dil hālını yaz şāyed ala yār eline
Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe

3. **eline al:--ı, -n, -e, -mış**

Gazel 3287

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tutmak, elle bir nesneyi kavramak.

Muhibbî dil nişān eyle yine şahrā-yı sīneñde
Eline tır-ile almış nigārum ya gibi kaşı

4. **eline al:--dı**

Gazel 3069

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eline almak, tutmak; bir işi yapmaya başlamak.

Yir yirin oldu çemende yine peydā lāle
Eline aldı gelüp bāde-i hāmra lāle

5. **eline al:--dı**

Gazel 3080

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eline almak, tutmak; bir işi yapmaya başlamak.

Ġamzelerden yine tîr aldı nigârum eline
Kaşı yayına koyup ola ki bagrum deline

6. **eline al:-i, -n, -e, -sun**

Gazel 3497

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinde tutmak, eline almak.

Sînemûn meydânına diktüm yine ben dil nişân
Çeşmi atsun ğamz okın alsun eline yaları

eline al:

1. **eline al:-i, -n, -e, -miş**

Gazel 3365

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eline almak, tutmak II sahip olmak.

Kapuña geldi meger şey-lillâh pîr-i felek
Ay u günden eline almış dutupdur nân iki

2. **eline al:-i, -n, -e, -ur, -sa**

Gazel 3453

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eline almak, tutmak II sahip olmak.

Eline tîr ü kemân alursa çeşmi vechi var
Yalvarup 'âşıkları boyın çeker virtür seri

3. **eline al:-i, -n, -e, -miş**

Gazel 3465

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Elinde tutmak, eline almak.

Dün serv gibi salınup ol gül budacağı
Mestâne-vâr eline almış ayacağı

el(ine) gir:

1. **el(ine) gir:-üm, -e, -dü, -ñ**

Gazel 3302

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Eline geçmek: Rastlamak, bulmak.

Cihânı geşt kıldum hâmdü-lillâh
Elüme girdüñ arayı arayı

eline gir:

1. **eline gir:-in, -e, -e**

Gazel 3367

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Ele geçirmek, elde etmek; kazanmak, bulmak, yakalamak.

Her kimûn kim eline gire anuñ hâk-i rehi
Başına tâc idine aîmaya zerrîn külehi

eline gir:-

1. **eline gir:-se**

Gazel 3285

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Eline geçmek, elde etmek.

Gerekmezdi dağı Mecnûn'a devlet
Eline girse Leylâ'nuñ mehârî

eline vir:

1. **eline vir:-i, -n, -e, -me**

Gazel 3323

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eline vermek, tutuşturmak; teslim etmek.

Virme nâdân eline gevher-i nazmuñı sakın
Zirâ fark eyleyemez billür-ıla [hem] güheri

eline vir:-

1. **eline vir:-i, -n, -e, -di**

Gazel 3236

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eline vermek, tutuşturmak.

İy Muḥibbî murğ-ı diller şaydına ol dil-firîb
Çeşm-i şayyâdı eline virdi zülfi agını

2. **eline vir:-me, -sün**

Gazel 3275

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eline vermek, tutuşturmak.

Zülf-i müşğ-efşânını bād-ı seher dağıtmasun
Ḥâr eline virmesün güller gibi dâmânını

elü baglu:

1. **elü baglu:-ü**

Gazel 3356

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eli bağlı; çâresiz, hiçbir şey yapamayacak durumda.

Çeşm-i cellâdı ele almış kemend-i zülfini
Asmaga dil düzdini dutar elü baglu gibi

elü ir:-

1. **elü ir:-üm, -me, -y, -e**

Gazel 3020

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Yapabilmek, ulaşabilmek.

Ger elüm ırmeye ol taze gülün dâmenine
Ḥârî bagruma basam ol gül-i aḥmer yirine

elüm:

1. **elüm:-üm**

Gazel 3289

Mısra: 5

El. // Güç, iktidar, irade.

Hîç ola mı ki anuñ vaşlına ire elüm
Ol ola 'ālī-neseb ben kul olam bir Hābeşī

elüm tut:

1. **elüm tut:-üm**

Gazel 3122

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yardım etmek II elini tutmak.

Keremden tut elüm kaldur ayakdan düşmişem cānā
Mezellet hāksārında düşelden kaldum üftāde

elüm tut:-

1. **elüm tut:-üm**

Gazel 3253

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Yardım etmek.

Beni çün eyledi muhtāc saña dāduma dād eyle
Elüm tut düşdüm ayakdan seni çün dest-gır itdi

elümi tut:

1. **elümi tut:-üm, -i**

Gazel 3115

Mısra: 18

Kelime Tipi: **Deyim**

Elinden tut:- Elini tutmak; yardımda bulunmak.

Zülfüñ gibi ayaklara düşdi çü Muhibbī
Tut elümi rahm eyle bu ben bī-ser ü pāya

elümüzdən ne gelür:

1. **elümüzdən ne gelür:-ümüz, -den, -ür**

Gazel 3384

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Çaresiz bir durumda yapılacak bir şey olmadığını anlatan bir söz.

Günde biñ kez n'ola düşnām ile añsa beni yār
Elümüzdən ne gelür aña du'ādan gayrı

elün irse:

1. **elün irse:-ün, --se**

Gazel 3033

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Ulaşmak II yetişmek.

İy dil ayagı topragina ger elün irse
'İzzetle alup yüzüne sür tāt-ı ser eyle

elünden düşme:-

1. **elünden düşme:-ün, -den, -me, -sün**

Gazel 3463

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Elden düşmemek, sürekli elinde tutmak. II Bir şeyle sürekli ilgilenmek.

Müjeñ tırine cān içre yir itdüm iy kemān ebrū
Elünden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

elüne al:-

1. **elüne al:-ün, -e, -sa, -ñ**

Gazel 3286

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Tutmak, elle bir nesneyi kavramak.

Alsañ elüne tır-i tız olmaz aña sīne siper
Atsañ ider durmaz güzer iy dōst hadeng endāzuñ

elüne alup:

1. **elüne alup:-ün, --e, --up**

Gazel 3048

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Tutmak, elle bir nesneyi kavramak.

Çudret-i şun'-ı Hūdā'yı kıl temāşā dōstum
Kıl muķābil hūsnūñe alup elüne āyine

em:-

1. **emmem:-me, --m**

Gazel 3088

Mısra: 2

Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek.

Görmem n'ideyin yüzini ger şems [ü] şekerse
Emmem baña ne lebleri ger şehd ü şekerse

2. **emdüm:-dü, -m**

Gazel 3419

Mısra: 12

Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek.

Ef'ī-yi zülfüñ iy dōst zaħm ursa baña ğam mı
Tiryāk-i la'lün emdüm cāna ifāka düşdi

3. **emse:-se**

Gazel 3434

Mısra: 1

Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek.

Āb-ı hayvān dir naşīb olsa kim emse ol lebi
Tā kıyāmet zinde ola nitekim Hızr nebī

em:

1. **em:**

Gazel 3041

Mısra: 1

İlâç, devâ, çâre, derman.

Ben derd kabûl eylemişemdir em içinde
Gözümden akan hûn-ı ciger başdan aşupdur

2. **emi:-i**

Gazel 3300

Mısra: 1

İlâç, devâ, çâre, derman.

Derde düşdüm bulmadum gerçi emi
Lîk yig 'ışkuñ cihândan bir demi

3. **emdükçe:-dükçe, -**

Gazel 3070

Mısra: 7

Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek.(TDK) || Sormak.

Leblerüñ emdükçe meyl eyler bu gönüm ğabğaba
Stb hûb olur meze dirler mey-i nâb üstine

4. **eme:-e**

Gazel 3110

Mısra: 12

*Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekme.
II ilaç, çare.*

Ol hâkîm-i lem-yezeldür derde dermân ol virür
Derdüñi hõş gör taleb kılma varup eme seme

5. **em:**

Gazel 3021

Mısra: 3

İlâç, devâ, çâre II leb bağlamında dudak marifetiyle emme.

Leb-i la'linden 'aceb derdüme em sem ola mı
Uşbu bagrumda olan ğamzeleri yarasına

6. **em:**

Gazel 3488

Mısra: 9

Emmek, dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek II öpmek.

İy Muhibbî leblerinden korkaram em sormaga
Câna şaşd idüp girür ol demde kana gözleri

em içinde:

1. **em içinde:--de**

Gazel 3045

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deva, ilaç, çare içinde.

Sînemde anuñ zaħmı gelür çün baña merhem
Derdini kabûl eylememişdür em içinde

em kıl:-

1. **em kıl:--a**

Gazel 3005

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deva olmak, çare olmak, derman olmak.

Yok derd-i 'ışka itme dilâ gel mu'älece
Sanma lebinden özge saña kimse em kıla

emân vir:-

1. **emân vir:--mez**

Gazel 3137

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Canını bağışlamak, öldürmemek.

Ķatlıme hançer çeküp ğamzeñ emân virmez amân
Sanki Rüstemdür gelür ceng itmege Suhrâb-ıla

emân virme:

1. **emân virme:**

Gazel 3422

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Göz açtırmamak, fırsat vermemek.

Sırr-ı 'ışkı çünkü fâş itdi gönül Manşûr-vâr
Dâr-ı zülfünde emân gel virme ber-dâr it beni

emânet:

1. **emânet:**

Gazel 3410

Mısra: 10

Birine emniyet edilip bırakılan şey II Allah tarafından insanlara geçici olarak verilen ruhi, bedeni kabiliyetler, mali imkanlar, dini yükümlülükler vb.

Tiğ-ı ğamzeñ gördiler 'uşşâkı her dem öldürür
Her kişi tende emânet saklar oldı cânını

emîr it:

1. **emîr it:-di**

Gazel 3446

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Emretmek: (Yapılması istenen şeyi) Kesin olarak bildirmek, buyurmak.

Serîr-i mülk-i hüsñ üzre seni ol ki emîr itdi
Beni zencîr-i 'ışkuñla kapuñda bir esîr itdi

emîrâne:

1. **emîrâne:**

Gazel 3012

Mısra: 6

Beylere yakışacak şekilde. Emircesine, emire lâıyk surette.

Dil şehrinde göz yaşı-y-ıla eyle münakkaş
Ķam şâhı oturmaga emîrâne geçerse

emr id:

1. **emr id:-er**

Gazel 3441

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Emretmek, buyurmak.

Sultân-ı 'ışk 'âşıkâ cân terkin emr ider
'Âşık degül mi tutmaya 'ışkuñ yasagını

emr it-:

1. **emr it-:--se**
Gazel 3048
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Emir etmek, buyurmak.

Ġamze oklarıyla sînem toldur terkeş gibi
Câmî kırbân ideyin emr itse kaşı yayına

emr-i cārî:

1. **emr-i cārî:--dür**
Gazel 3112
Mısra: **12**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Emri etkin, yürürlükte.

Öldürürem dir-imiş her kim gelürse küyuma
Emr-i cārîdür boyun sunduk anuñ fermânına

emr-i hâkk:

1. **emr-i hâkk:**
Gazel 3173
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Allah emri, tanrı buyruğu.

Emr-i Hâkk'a itâ'at eylemedüñ
Fikr idüp anı her zamân ağla

emvâc:

1. **emvâc:-ı**
Gazel 3380
Mısra: **10**
Dalgalar II içinden çıkılması zor durum.

Düşelden fülk-i dil girdâb-ı 'ışka
Belâ emvâcî daşdı başdan aşdı

en:

1. **eñ:**
Gazel 3351
Mısra: **10**
"En" üstünlük zarfı.

Muhibbî'ye cefâ kılma bugün sultân-ı 'âlemsin
Sornılsar-durur yarın eñ evvel şehlerüñ dâdı

eñ ednâ:

1. **eñ ednâ:**
Gazel 3345
Mısra: **10**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
En kötü mec. alçak, değersiz.

Sen pâdişâh-ı hüsn kapuñda kullaruñ
Çokdur içinde yokdur eñ ednâ benüm gibi

encüm:

1. **encüm:**
Gazel 3245
Mısra: **1**
Yıldızlar, nücum.

Hüblar encüm kamu sen mâh-ı tábân ol yüri
Gün gibi fer vir cihâna mihr-i raşşân ol yüri

encüm-i eflâk:

1. **encüm-i eflâk:-i, -n, -i**
Gazel 3470
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gökyüzündeki yıldızlar.

Def'a def'a dūd-ı âh u katre katre eşk-i çeşm
Mülk-i 'ışkuñ kıl temâşâ encüm-i eflâkını

endâm:

1. **endâmına:-ı, -n, -a**
Gazel 3084
Mısra: **2**
Boy, pos.

Asmadın qandil-i zerrini felekler bâmına
Hil'at-i sebzi ağaçlar almadan endâmına

endâz:

1. **endâzuñ:-uñ, -ı**
Gazel 3286
Mısra: **8**
Atıcı, atış. (Ok, silah vb.).

Alsañ elüñe tîr-i tîz olmaz aña sîne siper
Atsañ ider durmaz güzer iy döst hadeng endâzuñı

endîse:

1. **endîsesi:-s, -i**
Gazel 3177
Mısra: **4**
1. Merak, kuruntu. 2. Kaygı, tasa, gam, keder. 3. Düşünce.

Halkasına Ka'be'nün el uruban Mecnün dimiş
Olmasun Leylâ'dan özge gönülümün endîsesi

2. **endîsesi:-s, -i**
Gazel 3227
Mısra: **2**
1. Merak, kuruntu. 2. Kaygı, tasa, gam, keder. 3. Düşünce.

'İşk ara cânın revân itmekdür 'âşik pîşesi
Bundan özge 'âlem içre yok-durur endîşesi

3. **endîşesi:-s, -i**

Gazel 3227

Mısra: **10**

1. Merak, kuruntu. 2. Kaygı, tasa, gam, keder. 3.

Düşünce.

İy Muhibbî sırr-ı 'ışkı sorma itmez kimse hâl
Müşkil 'ışka irişmez kimsenüñ endîşesi

4. **endîşesi:-s, -i**

Gazel 3402

Mısra: **2**

1. Merak, kuruntu. 2. Kaygı, tasa, gam, keder. 3.

Düşünce.

Bilmedi Ferhâd'a sordum nedür 'ışkuñ bîşesi
Kühkenlikdür hemân ancak anuñ endîşesi

5. **endîşesi:-si**

Gazel 3317

Mısra: **8**

1. Merak, kuruntu. 2. Kaygı, tasa, gam, keder. 3.

Düşünce.

Tiğ-i gamzeñ görse bu dil baş açup karşı varur
'İşk erinüñ olmaz hiç nesneden endîşesi

endüh-ı elem:

1. **endüh-ı elem:**

Gazel 3372

Mısra: **9**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kederin ızdırabı/üzüntüsü.

Râh-ı 'ışk içre dilâ gerçi var endüh-ı elem
Cân-ıla eyle kabûl 'ışk-ıla artur talebi

engübin:

1. **engübinde:--de**

Gazel 3049

Mısra: **12**

Bal. Beyitte sevgilinin dudağı bala benzetilmiştir.

Lebüñden büse aldı cân[ı] virdi
Muhibbî san megesdür engübinde

enîs:

1. **enîsüm:--üm**

Gazel 3034

Mısra: **3**

Arkadaş, dost, yaren.

Yakupdur bagrumı hasret enîsüm hem-demüm gamdur
Anuñçün oldı efgânüm benüm nâ-çâr eglence

enîs ol-:

1. **enîs ol:--maz**

Gazel 3063

Mısra: **10**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Arkadaş olmak.

Muhibbî'den perî-veş kaçma didüm
Enîs olmaz didi âdem bizümle

envâr:

1. **envârda:--da**

Gazel 3039

Mısra: **4**

Nurlar, aydınlıklar.

Ruğları üstinde ol hâl-i siyeh miskinleri
'Anberînden dânelerdür âfitâb envârda

epsem:

1. **epsem:**

Gazel 3063

Mısra: **4**

1) Suskun, sakin 2) Hareketsiz, kılmıdamadan duran.

Vefâsın görmedümse n'ola yârûñ
Cefâ eksük degül epsem bizümle

er:

1. **erde:--de**

Gazel 3042

Mısra: **10**

Yiğit, erkek.

Dilâ dil virme dünyâ-yı 'acüza
Hemân gayret gerekdür dirler erde

2. **er:**

Gazel 3170

Mısra: **2**

Erkek; yiğit, kahraman kimse.

Merd olan güzelden hılk u hüdür
Hîred naşşıyla bakmaz er pîşe

3. **er:**

Gazel 3353

Mısra: **10**

Erkek, kişi. II Yiğit, mert.

Gördi Muhibbî yüzüñi cân terkin eyledi
Meydân-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi

4. **erde:--de**

Gazel 3094

Mısra: **10**

Adam, erkek, yiğit.

Muhibbî virme dil dünyâ denîdür
Meseldür kim gerekdür gayret erde

5. **ere:--e**

Gazel 3129

Mısra: **18**

Adam, erkek, yiğit.

Merd-i meydān ol Muḥibbī virme dünyāya gönül
Merd olanlar çünki dimişler gerek ğayret ere

6. er:

Gazel 3396
Mısra: 2
Adam, erkek, yiğit.

Döstlar miḥnet şebinde ol ki evbaş olmadı
Er degül 'ālem içinde adı yoldaş olmadı

7. er:

Gazel 3443
Mısra: 1
Adam, erkek, yiğit.

Merdāne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görine zevḫ u şafā günü

8. er:

Gazel 3443
Mısra: 3
Adam, erkek, yiğit.

Ol er midür ki ni'metüñ üstinde lāf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefā günü

9. er:

Gazel 3443
Mısra: 4
Adam, erkek, yiğit.

Ol er midür ki ni'metüñ üstinde lāf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefā günü

10. er:

Gazel 3443
Mısra: 6
Adam, erkek, yiğit.

Bārān olursa başına ok yıldırım kılıç
Gerçek er olana gelür ol gün 'atā günü

11. erleri:-ler, -i

Gazel 3363
Mısra: 10
Er, asker, yiğit, erkek.

Zāl-i dehre iy Muḥibbī sen sen ol meyl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihānuñ erleri

12. erini:-i, --n, --i

Gazel 3050
Mısra: 10
Erkek. II Yiğit, kahraman kimse.

Yüri zāhid sen ol sag u selāmet
Ko 'ışk erini nām u nengi sorma

13. er:

Gazel 3353
Mısra: 1
Erkek. II Yiğit, cesur, mert.

Meydān-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi
Tiğ-ı cefāya karşı duta ser benüm gibi

er çerāği:

1. er çerāği:

Gazel 3432
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Muradına hasıl olanların tekkelere kurban, fakirlere sadaka adadıkları gibi adak yaptıkları gezgin dervişler.

'İşkuñ iderse rüşen sīnemdeki çerāği
Söyinmesün ebed ol nite ki er çerāği

er kişi:

1. er kişi:-nüñ

Gazel 3443
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Erkek. II Yiğit ve mert kimse.

Çün rezmgāh er kişinüñ bezmgāhıdur
Olsa ne tañ Muḥibbī feraḫ mācerā günü

ergilik ol-:

1. ergilik ol-:-lik, -sa

Gazel 3072
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Eğrilik(Yay gibi, kavis biçiminde olan, kavisli, mukavves) olmak.

Deyr-i hüsnuñde gören ya kaşlaruñ kec-rā didi
Ergilik olsa 'aceb mi kāfirī mihrābda

eri:

1. erisün:-sün

Gazel 3416
Mısra: 5
Katı cisim ısı etkisiyle sıvı duruma gelmek; yok olmak, bitmek, tükenmek.

Erisün su olup bağı zebāna bulmasun küdret
Şeker güftāruña her kim şehā teşbīh ide çandı

erit:

1. eridüp:-üp

Gazel 3342
Mısra: 7
(katı bir cismi) ısı etkisiyle sıvı durumuna getirmek.

Zer gibi püte-i 'ışk ile dil ü cān eridüp
Ğıll u ğış komayuban eyledi ğam kāl beni

2. eridüp:-üp

Gazel 3441
Mısra: 1
(katı bir cismi) ısı etkisiyle sıvı durumuna getirmek.

'İşk āteşiyle dil eridüp bağı yağını
Ğam tekyesinüñ eyledi rüşen çerāği

erkām:

1. erkam:

Gazel 3427

Mısra: 4

Yılan. II Sevgilinin yılan gibi kıvrımlı saçları.

Niçe el uzadayım genc-i hüsne
Saçın sihr-ile iki erkam itdi

erzānī ol:

1. erzānī ol:-a

Gazel 3490

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Layık/uygun olmak.

İrişmeyüp vişālūne şeb-i hicr içre cān vırsem
Dilegüm bu ola Hāḡ'dan saña Nūh 'ömri erzānī

erzen:

1. erzen:

Gazel 3194

Mısra: 6

Darı.

İçdüğüm mey zāhidā baña ğidā-yı rūḡdur
Sen yidüğüñ dāyimā ḡayvānlayım erzen gibi

es:

1. eser:-er

Gazel 3146

Mısra: 6

(Hava için) Bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmek.

Yakalı āteş-i 'ışkına bugün cān u dili
Çıkar eflāke şerārūmdan eser döne döne

2. ese:-e

Gazel 3127

Mısra: 8

Esmek; havanın bir yönden bir yöne akması.

Kıl cefā cevre taḡammūl ola ki bu rüzigār
Ṭālī'ūñ ola müsā'id ola kim bir gün ese

3. esdüğince:-düğ, -ince

Gazel 3379

Mısra: 10

(hava için) bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmek.

Tāzelendi bŷy-ı zŷlfinden meşām-ı dil yine
Esdüğince her seḡer bād-ı şimāl egler beni

4. esse:-se

Gazel 3043

Mısra: 9

(Hava için) Bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmek, esmek.

Eger esse şabā cānān ilinden
Feraḡ tola dil ü cān illerine

5. esse:-se

Gazel 3313

Mısra: 10

(Hava için) Bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmek, esmek.

İy Muḡibbī virme dil dünyā 'arūsı tiz geçer
Döyimez bād-ı ḡazān esse aña gül ḡırmeni

6. esmese:-me, -se

Gazel 3275

Mısra: 9

Hava bir yönden bir yöne akmak, rüzgār olmak.

Bād-ı āhum esmese dilber açılmaz gül gibi
İy Muḡibbī eksük itme çeşmŷñŷñ bārānını

7. esdüğçe:-düğçe

Gazel 3218

Mısra: 6

Bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmek.

Aşar āh eylesem bir dem gözümŷñ yaşı başumdan
Ki bād esdüğçe cŷş eyler cihānuñ cümle deryāsı

es-:

1. eser:-er

Gazel 3461

Mısra: 3

(Hava için) Bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmek, esmek.

Sakın aldanma eser bir gün muḡālif rüzigār
Kibr ü kīni terk kıl germe göğŷs yelken gibi

es'ār:

1. eş'ārūmı:-um, -ı

Gazel 3213

Mısra: 7

Şiirler, manzum sözler.

Baḡr-ı dilden zāhir oldukça gören eş'ārūmı
Dir bu ne dürr-i semīn ü bu ne sırr-ı ma'nevī

2. eş'ārūmı:-um, -ı

Gazel 3250

Mısra: 7

Şiirler, manzum sözler.

Baḡr-ı dilden zāhir olan kim göre eş'ārūmı
Dir niçe esrār-ıla var niçe yüz biñ ma'nevī

3. eş'ārūñı:-uñ, -ı

Gazel 3447

Mısra: 12

Şiirler, manzum sözler.

İy Muḡibbī levḡ-i dilde naḡş ide bī-iḡtiyār
Ehl-i diller meclisinde gŷş iden eş'ārūñı

esbâb:

1. esbâbın:-in

Gazel 3425

Mısra: 4

Ar. Sebebler, vasıtalar, vesileler.

Düşürme bâdeyi elden varup şahn-ı gülistâna
Müheyâ şoĥbet esbâbın kılup cem' eyle yârânı

2. esbâbın:--i, --n, --l

Gazel 3133

Mısra: 5

Sebepler. II Vâsıtalar.

Neşât esbâbını cümle müheyâ itşeler bir bir
Gehî nüş eylesem bâde gehî büse-kenâr olsa

esb-i lengi:

1. esb-i lengi:--i

Gazel 3050

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Topal at.

İrişemez nigâra menzil uzak
Niçe vara ol esb-i lengi sorma

esb-i nâz:

1. esb-i nâz:-a

Gazel 3243

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Naz atı.

Esb-i nâza bine çevġân ide ger zülfin nigâr
Bu Muĥibbî top idüp meydâna koya başını

2. esb-i nâz:-ıla

Gazel 3332

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Naz atı.

Yâr[1] gördüm esb-i nâz-ıla yine cevlân ider
Didüm öldürdün be zâlim âh bu üftâde[y]i

3. esb-i nâz:

Gazel 3363

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Naz atı.

Esb-i nâz üzre kaçan zülfini çevġân eylese
Top idüp ġaltân ide yolında 'âşık serleri

4. esb-i nâz:-ıla

Gazel 3368

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Naz atı.

Esb-i nâz-ıla gören meydân-ı ĥüsn içre seni
Zülfünün çevġânına top ider elbet başını

5. esb-i nâz:

Gazel 3462

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Naz atı.

Süvâr ol esb-i nâz üzre ele al zülfi çevġânın
Ser-i 'uşşâkı top eyle senündür ĥüsn meydânı

eser:

1. eseri:-i

Gazel 3323

Mısra: 2

(Ar.) İz, nişan, işâret.

Yâr küyından şabâ yili getüre ĥaberi
Büy-ı zülfiyle meşâm-ı cânâ irişe eseri

eser evle:-

1. eser eyle:-mez

Gazel 3156

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

İz bırakmak, tesir etmek.

Dirdüm irişür derd ü elem evc-i semâya
Derdâ ki eser eylemez ol mâhlikâyâ

eser it:-

1. eser it:-mez

Gazel 3195

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

İz bırakmak, tesir etmek.

Âh kılsam aġlasam yaşum saña itmez eser
Katu gönlün döstüm pekdür senün mermer gibi

eser it:

1. eser it:-mez

Gazel 3395

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İz bırakmak, tesir etmek.

Muĥibbî âh u eġâ[nı] eser itmez saña cânâ
İrişmez ġadd-i bâlâna olur düd-ı siyâh egri

eser kalma:

1. eser kalma:-ma, -sa

Gazel 3339

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Hiçbir belirti, iz olmamak.

Gülşen içre kalmasa herġiz bülbülden eser
Ĥâr-ıla gül şâd olur olsa hezâr eksüklüġi

eser vok:

1. eser yok:

Gazel 3482

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hiçbir belirti, iz olmamak.

İy Muhibbî kankı dilde yok maḥabbetden eser
Cân gözini açmaya ol çeşm-i nâ-bînâ gibi

esir:

1. esirüñdür: -üñ, -dür

Gazel 3053

Mısra: 3

Esir, tutsak (sevgiliye tutkun olmuş gönül bağlamında).

Bend-i zülfünde gönül murğı esirüñdür senüñ
Raḥm idüp o derdmende bir gün âzâd eyleme

2. esiri:-i

Gazel 3414

Mısra: 4

(İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Birinin veya bir durumun hükmü ve buyruğu altına girmiş olan, etkisinden kurtulamayacak kadar müptelâ olan kimse.

Yaluguz beni sanma ki yüzüne 'âşıkam
Bend ü belâ vü zülf esiri kaşın daḥı

esir it:

1. esir it:-di

Gazel 3446

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Tutsak durumuna getirmek II kendine bağlamak; âşık etmek.

Serîr-i mülk-i ḥüsn üzre seni ol ki emîr itdi
Beni zencîr-i 'ışkuñla kapuñda bir esir itdi

esir ol:-

1. esir ol:-miş

Gazel 3082

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Köle olmak II Bir şeye tutulmak, müptela olmak,bağlılık göstermek.

Şehâ zülfün 'ikâbından dil ü cânım ḥalâş olmaz
Esir olmuş kebüterdür sanasın dest-i lâçine

esirge:

1. esirge:

Gazel 3120

Mısra: 7

Merhamet etmek, acımak.

Zenaḥ çâhında 'uşşâkı esirge leblerün göster
Bir içim su-y-ıla ḥayruñ irişsün ehl-i zindâna

2. esirge:

Gazel 3018

Mısra: 1

Esirgemek, korumak, himaye etmek.

Hicrûñ-ile şehâ döndi yürek kana esirge
Derd-ile anı eyledüñ âvâre esirge

3. esirge:

Gazel 3018

Mısra: 4

Esirgemek, korumak, himaye etmek.

Leylî saçuñuñ bendine bağlanalı gönülüm
Mecnûnlayın düşdi bu taglara esirge

4. esirge:

Gazel 3018

Mısra: 8

Esirgemek, korumak, himaye etmek.

Gülgün yüzüne karşı n'ola ger kılam efgân
Bülbül gibi ger varam o gülzâra esirge

5. esirge:

Gazel 3018

Mısra: 10

Esirgemek, korumak, himaye etmek.

Mihnet şebine ugradısa n'ola Muhibbî
Geh cevr iderseñ gâh bir pâre esirge

6. esirge:

Gazel 3018

Mısra: 2

Korumak / himâye / muhâfaza etmek.

Hicrûñ-ile şehâ döndi yürek kana esirge
Derd-ile anı eyledüñ âvâre esirge

7. esirge:

Gazel 3018

Mısra: 6

Korumak / himâye / muhâfaza etmek.

Raḥm eyle eyâ zâlim-i devrân-ı cefâkâra
Ben bulmadum derdüme bir çâre esirge

esk:

1. eşkini:-i, -n, -i

Gazel 3147

Mısra: 9

Göz yaşı.

Ḳaddini tölâb idüp eşkini cü itse Muhib
Çeşmi anuñ gözelerdür yir yir ol tölâbda

2. eşküm:-üm

Gazel 3162

Mısra: 2

Göz yaşı.

Bir şehir saldı beni ol gönca hicrân bâğına
Yagdı eşküm jâleler yirine her yapragına

3. **eşküm:-üm**
Gazel 3068
Mısra: 3
Gözyaşı.

Çünkü döndi kâmetüm eşküm olaldan târ aña
İnlerem mızrâb-ı gam el sunsa ger evtâruma

4. **eşküm:-üm**
Gazel 3225
Mısra: 2
Gözyaşı.

Gam şu'lesi başumda benüm tâc-ı cevheri
Eşküm geyürdi egnüme hil'at-i ser-â-seri

5. **eşküm:-üm**
Gazel 3419
Mısra: 2
Gözyaşı.

Ol serv-ı kadde nâgâh bu dâide bakadüşdi
Eşküm revân gözümden pâyına akadüşdi

6. **eşküm:-üm**
Gazel 3437
Mısra: 3
Gözyaşı.

Olup sultân-ı 'ışk eşküm sipahum
'Alemdür başum üzre düd-ı âhi

7. **eşküm:-üm**
Gazel 3489
Mısra: 5
Gözyaşı.

Gözlerüm isâr ider yolına eşküm gevherin
Gör ne merdümdür dirîğ itmez çoğın azını

8. **eşk-ile:--ile**
Gazel 3315
Mısra: 8
Gözyaşı.

Hicâbumdan 'aceb midür şafağ-veş
İdem surh eşk-ile ruhsârî gâhî

9. **eşk-ile:--ile**
Gazel 3499
Mısra: 10
Gözyaşı.

Muhibbî 'ışkına şahid gerekse
Getüre eşk-ile âhi güvâhî

10. **eşküm:-üm**
Gazel 3312
Mısra: 6
Gözyaşı II inci.

Umaram seyre çıkup yâr temâşâya gele
Lâlezâr eyleyem eşküm ile [ben] her tarafı

11. **eşküm-ile:-üm, -ile**
Gazel 3374
Mısra: 6
Gözyaşı.

Gerçi kim geldi hemân-dem yine gitdi ol perî
Eşküm-ile eyledüm pür eldeki peymâneyi

12. **eşküm:-(ü)m**
Gazel 3118
Mısra: 10
(Aşığı'm) gözyaşı.

Didiler gel vir Muhibbî bize 'ışkuñdan nişân
Didüm eşküm surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

13. **eşk:**
Gazel 3079
Mısra: 2
(Aşığı'm) gözyaşı.

Sırr-ı 'ışkı kim bilürdi nâle takrîr itmese
Şafha-i ruhsâruma yâ eşk tahrîr itmese

esk ü ah:

1. **eşk ü ah:--um, --dan**
Gazel 3136
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Göz yaşı ve ah.

Bahr-ı gamda eşk ü âhumdan hâlâs olmaz gönül
Garç ider dil zevrakımı bād-ıla bārân-ıla

esk-feşân:

1. **eşk-feşânı:-ı**
Gazel 3307
Mısra: 4
Göz yaşı saçan, çok ağlayan.

Bir gice eger görmeyem iy döst cemâlün
Hasretle döke şem' gibi eşk-feşânı

eski:

1. **eski:**
Gazel 3391
Mısra: 10
Bir zamanlar var olup şimdi mevcut olmayan,
kadim.

Bu Muhibbî'yi görüp itme firânı yürî gel
Ne için unıdasın eski vefâdarlığı

2. **eski:**
Gazel 3410
Mısra: 12
"Önceki, evvelki" anlamında sıfat (adet).

Ka'be-i küyuñda çün 'uşşâkı kurbân eyledün
Eski 'âdetdür n'ola alnuña sürseñ kanını

esk-i al:

1. eşk-i al:

Gazel 3393

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı gözyaşı. II Kanlı gözyaşı.

Yüz süriyü hâk-i pâyin büse eylerdüm veli
Yolum alup her şehër bu eşk-i al egler meni

esk-i çeşm:

1. eşk-i çeşm:--üm

Gazel 3022

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Hîç kes bilmez belâ vü derdini bu gönülümün
Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdümdür aña el-ħaķ güvâh

2. eşk-i çeşm:-üm, -i

Gazel 3219

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Âteş-i hicre kebâb oldı göyindi cigerüm
Eşk-i çeşmümi gören sandı ‘aķık-i Yemenî

3. eşk-i çeşm:-üm

Gazel 3278

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Eşk-i çeşmüm virdi hil‘at âh-ıla dâğ eyledi
Zira tamga ile artar olsa dehrün kumaşı

4. eşk-i çeşm:-üm

Gazel 3348

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Eşk-i çeşmüm lü‘lü’-i şehvâr olaydı kâşki
Ayagına sen şehün isâr olaydı kâşki

5. eşk-i çeşm:-üm

Gazel 3356

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Gönlümi alan benüm ol serv-ķad dil-cü gibi
Anuñ için eşk-i çeşmüm durmaz akar su gibi

6. eşk-i çeşm:-üm

Gazel 3379

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Hicr elinden şol ķadar döküdüm nigârâ göz yaşın
Eşk-i çeşmüm yolum alup mâh u sâl egler beni

7. eşk-i çeşm:-üm

Gazel 3380

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Beni ğarķ itse tañ mı eşk-i çeşmüm
Gözüm yaşıyla âhum başdan aşdı

8. eşk-i çeşm:-üm, -üñ

Gazel 3403

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Deryâ-yı aħđaruñ daħı var ĥadd ü ğâyeti
Ammâ bu eşk-i çeşmümün olmaz nihâyeti

9. eşk-i çeşm:-üñ

Gazel 3407

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Dâğuñı dâm eyle şayd it eşk-i çeşmün dane kıl
Bir kebüter-sîne sîm-endâmı bayram irtesi

10. eşk-i çeşm:--üm, --le

Gazel 3103

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı. II Aşığın gözyaşları.

Leb-â-lebdür ciger hünıyla lâle
Nite ki eşk-i çeşmümle piyâle

11. eşk-i çeşm:--üm

Gazel 3123

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı. II Aşığın gözyaşları.

Şâh olaldan bu gönül Mısr’ına ol Yüsuf-cemâl
Eşk-i çeşmüm biri Nîl ü biri Ceyhün olmadâ

12. eşk-i çeşm:-üm

Gazel 3176

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı, göz pınarından akan su.

Lâlezâr olsa Muħibbî ne tañ eṫrâf-ı çemen
Eşk-i çeşmüm dökülür her yaña seylâb gibi

13. eşk-i çeşm:-in

Gazel 3207

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı, göz pınarından akan su.

Secde eyler pâyüña her dem şurâhî iy şanem
Eşk-i çeşmin akıdır bu çeşm-i giryânım gibi

14. eşk-i çeşm:-üm, -den

Gazel 3227

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı, göz pınarından akan su.

Eşk-i çeşmümden yine cular revân oldu benim
Anuñ-ıçundur ki sınımışdur bu gönlüm şîşesi

15. **eşk-i çeşm:**

Gazel 3470

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Def'a def'a düd-ı âh u kaçre kaçre eşk-i çeşm
Mülk-i 'ışkuñ kıl temâşâ encüm-i eflâkini

16. **eşk-i çeşm:-üm, -den**

Gazel 3458

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Garķ olursa eşk-i çeşmümden 'aceb mi fülk-i dil
Bâd-ı âhumla temevvüc eyler ol deryâ gibi

17. **eşk-i çeşm:-üm**

Gazel 3500

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Sırr-ı 'ışkum sînem içre cân gibi pinhân-iken
'Âleme iy eşk-i çeşmüm âşikâr itdün beni

esk-i çeşüm:

1. **eşk-i çeşüm:--üm**

Gazel 3105

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Eşk-i çeşm: Gözyaşı.

Eşk-i çeşüm bu 'acebdür ki ciger güşem iken
Kanda görse yapışur kanlu gibi dâmânuma

esk-i gülgün:

1. **eşk-i gülgün:-um**

Gazel 3493

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül renkli gözyaşı.

Zülf-i şebdizünle cânâ eşk-i gülgünüm koşup
'İşk meydana aldum niçe kerre öndüli

2. **eşk-i gülgün:**

Gazel 3291

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül renkli gözyaşı. || Kanlı gözyaşı.

Sırr-ı 'ışkı saklamaz-ısañ dilâ olur 'ayân
Zerd çehreñde gören bu eşk-i gülgün rengüñi

esk-i gülgün-ı revân:

1. **eşk-i gülgün-ı revân:-uñ**

Gazel 3438

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Su gibi) Akan gül(kırmızı) renkli/kanlı gözyaşı.

İy Muhibbî zülfi şebdizine oldu hem-'inân
Rağş-ı âh u eşk-i gülgün-ı revânüñ yügrüğü

esk-i revân:

1. **eşk-i revân:**

Gazel 3383

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Akan gözyaşı.

Va'deyi ferdâya saldı gitdi ol serv-i revân
Bile gitdi göz yaşı eşk-i revân eğlenmedi

esk-i surh:

1. **eşk-i surh:-ıla**

Gazel 3414

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı gözyaşı. II Âşığın kanlı gözyaşı.

Dil hânesine gelse gamuñ sâde sanmasun
Yir yir bu eşk-i surh-ıla münakkaşın dañı

esrâr:

1. **esrâr:-ı**

Gazel 3123

Mısra: 6

Gizli olan, herkesçe bilinmeyen şeyler, herkese açık olmayan gizlilikler, sırlar.

Saklayam didükçe 'ışkı ben derün-ı sîned
'İşkümüñ esrârı âh itdükçe bîrün olmadı

2. **esrâr:**

Gazel 3208

Mısra: 8

Gizli olan, herkesçe bilinmeyen şeyler, herkese açık olmayan gizlilikler, sırlar.

Vîrâne kıldı cismüm egerçi belâ-yı hier
Dil genc-hânesi tolu esrâr 'âşığı

3. **esrârını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3370

Mısra: 5

(Ar.) Gizli olan, herkesçe bilinmeyen şeyler, herkese açık olmayan gizlilikler, sırlar.

Bilmediler bili ile agzınıñ esrârını

Deng kılmışdur cihân halkın bu hayret 'âlemi

4. **esrârımı:-um, -ı**

Gazel 3228

Mısra: 6

1. Hint kenevirinden çıkarılan ve taşıdığı kannabin denen alkaloitten dolayı keyif verici, sarhoş edici, uyuşturucu, bâzan da uyarıcı olarak kullanılan madde. 2.

Gizli olan, herkesçe bilinmeyen şeyler, herkese açık olmayan gizlilikler, sırlar.

Kāyinātı seyr iderdūñ ser-te-ser hırşīd-veş
Cür‘adān-ı ‘ışkdan iy dil yiseñ esrārımı

5. **esrār-ıla:-ıla**

Gazel 3250

Mısra: 8

Gizli olan, herkesçe bilinmeyen şeyler, herkese açık olmayan gizlilikler, sırlar.

Bahr-ı dilden zāhir olan kim göre eş‘arımı
Dir niçe esrār-ıla var niçe yüz biñ ma‘nevī

esrāra düş:

1. **esrāra düş:-a, -me**

Gazel 3467

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uyuşturucuya müptela olmak II Allah için kendinden
geçme durumuna müptela olmak. II Sırlara gömülmek.

Gönül esrāra düşme olma bengi
İçersen iç şarāb-ı lāle rengi

esrār-ı ‘ışk:

1. **esrār-ı ‘ışk:-a**

Gazel 3196

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın sırları.

Esrār-ı ‘ışka kimsene āgeh bulunmadı
Bülbül meger ki elde tuta dāmen-i güli

2. **esrār-ı ‘ışk:--ı**

Gazel 3110

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın sırları.

Sırr-ı ‘ışkı sinede sakla Muhibbī cān gibi
Yañılıp bir kimseye esrār-ı ‘ışkı söyleme

estağfirullāh:

1. **estağfirullāh:**

Gazel 3163

Mısra: 8

“Allah’tan af ve mağfiret dilerim” anlamında duā
sözü.

Baña meyden didi kıl tevbe zāhid
Ne tevbe zāhidā estağfirullāh

et:

1. **etūñ:--üñ, -üñ**

Gazel 3291

Mısra: 4

İnsanlarda ve hayvanlarda, deriyle kemik arasında
bulunan ve kas ile yağdan oluşan tabaka.

Rahm kılmaduñ benüm bu nāleme iy seng-dil
Āhum ile nerm olurken etūñ gör sengüñi

etek/g:

1. **etegini:-i, -n, -i**

Gazel 3349

Mısra: 12

Etek, bir şeyin uç kısmı.

Kalursa dāmen-i dilber ne tañ āgyār destinde
Gülñ hiç görmedüñ mi sen etegini diken kesdi

etrāf:

1. **etrāfına:-ı, -(n)a**

Gazel 3125

Mısra: 4

Bir yer veya şeyi kuşatan, çevreleyen yerler, çevre.

İçüp mey geldi tābından ‘izārına ‘arāk yir yir
Seher vaktında san düşmiş gülñ etrāfına jāle

2. **etrāfını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3479

Mısra: 7

Etraf, çevre, civar.

Lāleler tutmuş çemen etrāfını görüp didüm
Sineden yir yir dökilen kana beñzetdüm seni

etrāf-ı çemen:

1. **etrāf-ı çemen:**

Gazel 3176

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çimenliğin etrafı.

Lālezār olsa Muhibbī ne tañ etrāf-ı çemen
Eşk-i çeşmüm dökülür her yaña seylāb gibi

etrāfını ihāta eyle:

1. **etrāfını ihāta eyle:-ı, -n, -ı, -miş**

Gazel 3328

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Etrafını sarmak/kuşatmak: Çevresinde toplanmak,
ortaya almak, kuşatmak.

Hüsnüñ[üñ] etrāfını hattuñ ihāta eylemiş
Göz göre imāna kaşd eyler meger tersā gibi

ev:

1. **evini:-i, -n, -i**

Gazel 3128

Mısra: 3

Ev, hane. II gönül evi.

Yapmadan gönülüm evini āh kim anı yıkar
Dönderüpdür oynını dildār oğlan oynına

ev hisābı bāzārda rāst gelmez:

1. ev hisâbı bâzârda râst gelmez:--i, --da, -

Gazel 3131

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Atasözü**

Önceden tasarlanan bir iş umulduğu gibi sonuçlanmaz, düşünüldüğü gibi olmaz` anlamında kullanılan bir söz.

Cân virüben hâk-i pâym ol şehûn bulam dime
Ev hisâbı râst gelmez degmede bâzârda

evbâs:

1. evbâsı:-i

Gazel 3287

Mısra: 6

Ayak takımı, serseri topluluğu. II Çapkın, mest kimse.

Bugün meydân-ı ‘ışk içre yiter Mecnûn’a mecnûnlık
Aña ta’na daşım atup n’idersiz siz ol evbâsı

evbâş ol:

1. evbâş ol:-ma, -dı

Gazel 3396

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayaktakımı, rezil (kimseler) olmak.

Döştlar miñnet şebinde ol ki evbâş olmadı
Er degül ‘âlem içinde adı yoldaş olmadı

evc-i felek:

1. evc-i felek:--de

Gazel 3115

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göğün en yüksek katı. Gökyüzü.

Mañv ola gide evc-i felekde meh ü hırşîd
Ger pertev-i hüsni irişe saķf-ı semâya

evc-i semâ:

1. evc-i semâ:-y, -a

Gazel 3156

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göğün en yüksek yeri; Hak katı.

Dirdüm irişür derd ü elem evc-i semâya
Derdâ ki eser eylemez ol mâhlikâyâ

evlâ:

1. evlâ:

Gazel 3238

Mısra: 1

Daha uygun, daha iyi, daha lâyıık, yeğ, müreccah.

Yine bu meclis-i ğamda gözüm yaşı şarâb evlâ
O bezme inleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ

2. evlâ:

Gazel 3238

Mısra: 2

Daha uygun, daha iyi, daha lâyıık, yeğ, müreccah.

Yine bu meclis-i ğamda gözüm yaşı şarâb evlâ
O bezme inleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ

3. evlâ:

Gazel 3238

Mısra: 4

Daha uygun, daha iyi, daha lâyıık, yeğ, müreccah.

Vişâl-i gencine dirler olur vîrâneler mahzen
Baña ma’müre olmakdan gönül olmak harâb evlâ

4. evlâ:

Gazel 3238

Mısra: 6

Daha uygun, daha iyi, daha lâyıık, yeğ, müreccah.

Ser-i kûyına ger varsam ider red şüretin dilber
Baña nisbet anuñ kûyındaki hâl-i kilâb evlâ

5. evlâ:

Gazel 3238

Mısra: 8

Daha uygun, daha iyi, daha lâyıık, yeğ, müreccah.

Niçe bir yazayım derd-i derünüm bir kitâb oldu
Okumaz korkaram dilber idersem intihâb evlâ

6. evlâ:

Gazel 3238

Mısra: 10

Daha uygun, daha iyi, daha lâyıık, yeğ, müreccah.

Ecel gibi gelüp haţtı beni öldüriser âhîr
Dilâ gün yüzünü görmege eylerseñ şitâb evlâ

7. evlâ:

Gazel 3238

Mısra: 12

Daha uygun, daha iyi, daha lâyıık, yeğ, müreccah.

İşitdüm çeşm-i fettâmı uyur ‘âlem olur râhat
Uyarmañ fitnedür zâhir ko tursun aña h’âb evlâ

8. evlâ:

Gazel 3238

Mısra: 14

Daha uygun, daha iyi, daha lâyıık, yeğ, müreccah.

Muhibbî hastadur yatur lebûn dârü’ş-şifâsında
Ya öldür anı kurtulsun ya gönder bir cevâb evlâ

evrâd:

1. evrâdım:-i, -n, -i

Gazel 3230

Mısra: 8

1. Okunması âdet edinilmiş olan belli âyet, sûre ve duâlar. 2. Her zaman söylenen, tekrarlanan sözler. 3. tasavvuf. Bir pir veya şeyh tarafından düzenlenmiş olan, tarikat mensuplarının her gün veya belirli zamanlarda okudukları, âyetler, salavat ve esmâdan ibâret duâlar.

Ol güzeller şâhını ger görse idi bir nazar
Unudurdı zâhid-i bârid-nefes evrâdını

2. evrâdını: -i, -n, -i

Gazel 3464

Mısra: 6

1. Okunması âdet edinilmiş olan belli âyet, sûre ve duâlar. 2. Her zaman söylenen, tekrarlanan sözler. 3. tasavvuf. Bir pir veya şeyh tarafından düzenlenmiş olan, tarikat mensuplarının her gün veya belirli zamanlarda okudukları, âyetler, salavat ve esmâdan ibâret duâlar.

Bir nazar görse yüzün zâhid senün iy muğbeçe
Rehn-i mey kıldurdi tâcin yañılıp evrâdını

evrâd-ı vâ hâdî:

1. evrâd-ı yâ hâdî:

Gazel 3175

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ya Hâdî zikri. Ya Hâdî diyerek tekrarlamak, zikretmek, her zaman söylemek. (Hâdî: "Kendisine ulaşan doğru yolu gösterici, hidâyet edici" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden)dir.).

Hidâyet ister-iseñ sen iki 'âlemde iy miskîn
Dilünden gitmesün hergiz senün evrâd-ı yâ Hâdî

evtâr:

1. evtâruma: -um, -a

Gazel 3068

Mısra: 4

Teller.

Çünkü döndi kâmetüm eşküm olaldan târ aña
İñlerem mızrâb-ı ğam el sunsa ger evtâruma

evvel:

1. evveli: -i

Gazel 3217

Mısra: 9

Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Evveli 'ışkuñ Muhibbî'ye didüñ cân terkidür
Bir söz-ile döstüm öldürmegil illâ beni

2. evvel:

Gazel 3178

Mısra: 2

Başlangıçta, ilk önce, ilk olarak.

'İşk bünyâdına cem' iden melâmet taşını
Şartıdır evvel temel yirine koya başın

3. evvel:

Gazel 3115

Mısra: 13

Başlangıç, birinci, ilk.

Bünyâd-ı cefâ eyledüñ evvel beni öldür
'Âdetdür ezel zebh-ile başlansa binâya

4. evvel:

Gazel 3117

Mısra: 1

Başlangıç, birinci, ilk.

Göster evvel yüzünü göñlümi al âl eyle
Püte-i hicre koyup âhir anı kâl eyle

5. evvel:

Gazel 3119

Mısra: 5

Başlangıç, birinci, ilk.

Tarîk-i 'ışka togrılsam seni kat' iderem evvel
Sebuk-bâr olayım iy ser baña bâr-ı girân olma

6. evvel:

Gazel 3023

Mısra: 10

Ar. Önce.

Zulmet-i ğamda yine kaldı Sikender gibi dil
İy Muhibbî çäre ne uymaduñ evvel sözüme

7. evvel:

Gazel 3083

Mısra: 1

Ar. Önce.

Her kim güzelün aldanur evvel vefâsına
Lâyıkdur anuñ ugraya âhir cefâsına

8. evvel:

Gazel 3128

Mısra: 10

Ar. Önce.

Cân alup cân virmek olmışdur Muhibbî kâr-ı 'ışk
Başla evvel çünkü 'âşışın hemân cân oynına

9. evvel:

Gazel 3150

Mısra: 10

1. Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce. 2. Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Yâr için cân terkin urşa bu Muhibbî tañ degül
Evvel 'ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

10. evvel:

Gazel 3165

Mısra: 6

1. Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce. 2. Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Mest-i harâb iken ne 'acebdür ki gözleri
Mihrâb idüp kaşın geçer evvel kıyâmete

11. evvel:

Gazel 3202

Mısra: 1

1. Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun

bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce. 2. Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Menzilüñ evvel kadem basduñ dilâ dünyâ gibi
Añirüñ ammâ ne olur bilmedüñ ferdâ gibi

12. evvel:

Gazel 3215

Mısra: 7

1. Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce. 2. Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Evvel dilini soñra alur cânını komaz
Her kim niğâh eyleye nâğâh ol dil-keşi

13. evvel:

Gazel 3222

Mısra: 1

1. Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce. 2. Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Gösterüp evvel yüzünü derdnâk itdüñ beni
Örtüp anı zülf-ile añir helâk itdüñ beni

14. evvel:

Gazel 3228

Mısra: 1

1. Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce. 2. Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Evvel alduñ büseñe cân naqđine ikrârumı
Soñra ne kıldum ki bozduñ döstum bâzârumı

15. evvel:

Gazel 3242

Mısra: 5

1. Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce. 2. Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Göñlümi gönderdüm evvel soñra cân teslim idüp
Ka'be'dür küyına varup eyledüm qurbân iki

16. evvel:

Gazel 3242

Mısra: 10

1. Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce. 2. Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Dir-imişsin terk kılmaz bu Muhibbî baş u cân
İmtihân eyle gel evvel soñra kıl bühtân iki

17. evvel:

Gazel 3285

Mısra: 3

1. Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun

bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce. 2. Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Egerçi görünür 'ışk evvel âsân
Velî düşvâr olur ol varı varı

18. evvel:

Gazel 3284

Mısra: 1

(Ar.) Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Sev evvel cân-ıla gül yüzlü yârı
Soñında eyle bülbül gibi zârı

19. evvel:

Gazel 3304

Mısra: 3

(Ar.) Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Virmedüm dil saña evvel görmedüm luğf u kerem
Ne bileydüm olasın soñra sitemkârum gibi

20. evvel:

Gazel 3349

Mısra: 9

(Ar.) Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Olup sultân-ı 'ışk evvel hişâr-ı göñlüme mâlik
Gelüp mi'mâr-ı gam añir aña yir yir beden kesdi

21. evvel:

Gazel 3351

Mısra: 10

(Ar.) Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

Muhibbî'ye cefâ kılma bugün sultân-ı 'âlemsin
Sorılısar-durur yarın eñ evvel şehlerüñ dâdı

22. evvel:

Gazel 3461

Mısra: 14

(Ar.) Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

İy Muhibbî dâr-ı dünyâ kimseye kılmaz vefâ
Gösterür kendüyi evvel ziyet ile zen gibi

23. evvel:

Gazel 3194

Mısra: 10

1. Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce. 2. Başlangıçta, evvelâ, ilk önce, ilk olarak.

İy Muhibbî merd iseñ dünyâ seni aldamasın
Danış evvel 'akşin it yok 'aklı anuñ zen gibi

evvelâ:

1. evvelâ:

Gazel 3077

Mısra: 3

"İlk önce, ilk olarak" anlamlarında zarf.

Ol servüñ evvelâ pâyına cân u dil akıtdum
Ardınca ravân oldı yaşum da bilesine

evveli:

1. **evveli:**

Gazel 3099

Mısra: 10

Başlangıç, ezeli olmayan, ilk.

Yâr için cân terkin ursa bu Muhibbî tañ degül
Evveli 'ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

[ev]:

1. **[ev]:**

Gazel 3226

Mısra: 1

Seslenme edatı.

Diñlemedüñ [ev] dil-i dīvâne kimse pendini
Tak yüri meh-rûlaruñ boynuña zülfi bendini

evâ:

1. **evâ:**

Gazel 3219

Mısra: 1

"Ey, hey" manasına gelen seslenme edatıdır.

Añmaduñ sen şeb-i firkatde evâ döst beni
Oda yakmak ne revâdur seni cāndan seveni

2. **evâ:**

Gazel 3018

Mısra: 5

"Ey!" seslenme ünlemi (sevgili).

Rahm eyle evâ zālīm-i devrān-ı cefākāra
Ben bulmadum derdüme bir çäre esirge

3. **evâ:**

Gazel 3409

Mısra: 3

"Ey!" seslenme edatı (sevgili).

Sineye gelse müjeñ tîri evâ kaşı kemān
Anı 'ışk ehli bilür cânına rāhat kapusı

4. **evâ:**

Gazel 3017

Mısra: 6

"Ey!" seslenme edatı.

Yüzüm döndürmezem senden kılursañ beni biñ päre
Evâ dilber Hudâ haqqı ölince saña 'aşıkvan

5. **evâ:**

Gazel 3272

Mısra: 8

"Ey!" seslenme edatı.

Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tiz unıtduñ evâ döst ol 'ahd kanı

6. **evâ:**

Gazel 3395

Mısra: 3

"Ey!" seslenme edatı.

Evâ zāhid eger biñ kez nazar kılsañ o meh-rüya
Görinmez pertev-i hüsnî idesin çün nigāh egri

7. **evâ:**

Gazel 3396

Mısra: 3

"Ey!" seslenme edatı.

Ğamzeñ okları evâ meh-rü irişdi sineye
Kan yalaşmayınca benümle karındaş olmadı

evd:

1. **eydür:-ür**

Gazel 3164

Mısra: 2

Söylemek.

Bir gazel didüm yine şol mäh-ı tábān üstine
Eydür ise ehl-i şevk götür ser-i cân üstine

2. **eydesin:-esin**

Gazel 3323

Mısra: 14

Söylemek.

Bu Muhibbî'ye yiter cevri ü sitem zecri ü elem
Eydesin olmadı mı dañı 'ināyet nazarı

evd:-

1. **eydür:-ür**

Gazel 3085

Mısra: 2

Der, söyler.

Gönlüme didüm 'aşıkam 'ışkuñ 'ilācı ne
Eydür baña ki olmaya çäre 'ilācına

2. **eydüp:-üp**

Gazel 3366

Mısra: 8

Söylemek, demek.

Sine levhine yazaldan naqşını meh-rûlaruñ
Āferin eydüp gören taħsın ider naqķaşumı

3. **eydür:-ür**

Gazel 3234

Mısra: 3

Söylemek, demek.

Gönlüme itdüm hıřāb eydür gözümdeñdür günāh
Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miħneti

eydür:

1. **eydür:**

Gazel 3008

Mısra: 7

Der ki anlamında bir kimsenin sözüne yer verirken kullanılan ifade.

Ḥālūnī ‘arzuñda her kim görürse eydür
Bir Hindî devşürtür gül san gülsitān içinde

eydür ki:

1. eydür ki:

Gazel 3055

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Der ki.

Kaşı yayından kaçan ğamz okların atsa nigār
Cān baña eydür ki qurbān olayın ebrūlara

evit-:

1. eydürler:-ür, -ler

Gazel 3416

Mısra: 7

Demek, söylemek.

Ser-i kūyuñda kim görse baña dīvāne eydürler
Anuñçün zülfi-i zencirūñ olupdur boynumuñ bendi

evit:

1. eydür:-ür

Gazel 3145

Mısra: 4

Demek, söylemek.

Didügümce dem-be-dem raḥm eyle bu dil-ḥasteye
Ḥışm-ıla eydür baña her iş bite bu bitmeye

2. eydür:-ür

Gazel 3470

Mısra: 10

Demek, söylemek.

Lebleri sırrın bilüp virdüm miyānından ḥaber
Āferin eydür Muḥibbī'nün gören idrākini

3. eydür:-ür

Gazel 3482

Mısra: 5

Demek, söylemek.

Çin-i zülfinden yañağı tābını eydür gören
‘Āleme odlar saçar biñ başlu ejderhā gibi

eyle-:

1. eyleyüp:-(y)üp

Gazel 3275

Mısra: 7

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ḳaddümi ya eyleyüp atdum yine āh okların
Dimedi çarḫuñ geçürdüm bu tokuz kalkanımı

2. eyle:

Gazel 3335

Mısra: 4

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Hem çü şürāḫī gibi sücūd pāy-ı sāğara
Eyle serv ü naleyi çeng ü çıġāne[y]i

3. eyle:

Gazel 3338

Mısra: 4

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Güşum tolı çeng-ile nāyuñ şadāsıdır
İy pend-gū başuña eyle naşīḫati

4. eyle:

Gazel 3347

Mısra: 10

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Merd olan virmez imiş çünki bu dünyāya gönül
Sen daḫı eyle Muḥibbī gele merdāneligi

5. eyle:

Gazel 3405

Mısra: 2

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Uyḫuya vardukda dil cennetde gördi yirini
Bir mu‘abbir kūy-ı yār eyle didi ta‘bīrini

6. eyledüm:-dü, -m

Gazel 3264

Mısra: 8

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ben daḫı kūh-ı ğamı kesmekde iy şīrin dehen
Anı ki ben eyledüm ‘ālemde Ferḥād itmedi

7. eylemişdür:-miş, -dür

Gazel 3365

Mısra: 4

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Tartmak ister ḫāk-i pāyin cevheri cān-ıla dil
Eylemişdür dīdelerden keffe-i mīzān iki

8. eyleye:-y, -e

Gazel 3265

Mısra: 6

"Etmek, eylemek" yardımcı fiili.

Her libāsı yāra lāyık görmez illā meger
Eyleye gülden kabā ola semen pīreheni

9. eyleye:-y, -e

Gazel 3421

Mısra: 1

"Etmek, eylemek" yardımcı fiili.

Cân diler şem'-i ruha eyleye pervānalığı
Göstere yine gönül zülfine dīvānalığı

eyle:

1. eylemişemdür:-miş, -em, -dür

Gazel 3023

Mısra: 7

Demek, söylemek.

Ben baña eylemişemdür suçu yok dilberümün
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüm

2. eyledün:-dü, -ñ

Gazel 3492

Mısra: 10

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

'İşka düşdün iy Muhibbî cân u başa kalmaduñ
Eyledün 'uşşâk ara sen de 'aceb dīvānegî

3. eyle:

Gazel 3027

Mısra: 5

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ger ölem hâk-i deründen eyle hişt-i merkadüm
Zinde-y-iken çünkü gelmedün benüm bālinüme

4. eyledi:-di

Gazel 3421

Mısra: 4

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Kim tutar tîr-i ceḡa karşısına sîne sipir
Āferîn olsun aña eyledi merdānalığı

5. eyledi:-di

Gazel 3475

Mısra: 4

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Bezm-i ğamda gönlümü deldi ceḡa tîriyle āh
Giceler tā şubḡ olunca iniler nā eyledi

eytām:

1. eytāmını:-i, -n, -i

Gazel 3472

Mısra: 7

Yoksul, yetim gözyaşı.

Kanına girdüm yire saldum yaşum eytāmını
Korkaram yolum tutar āḡir olur ol kan beni

evü 'amel kıl-:

1. evü 'amel kıl-:-mag, -a

Gazel 3254

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyi amel etmek: (Gereğince) Hareket etmek.

Eyü 'amel kılmaga ceḡd it ḡayr u şerri fark kıl
Kurtarasın tā ki şeytāndan bugün imānuñı

evvā:

1. evvā:

Gazel 3345

Mısra: 8

Kötü bir haber veya olay karşısında duyulan üzüntüyü, korku, panik, pişmanlık, esef, hayıflanma gibi duyguları ifade etmek için kullanılır, yazık.

Zerd oldı yüzüm yanalıdan püte-i ğamda
Dirsem ne 'aceb var midur evvā benüm gibi

2. evvā-y-ıla:-y, -ıla

Gazel 3040

Mısra: 4

Eyvah. II Ayva.

Bu felek dönsün murāduñca senün ol bî-veḡā
Ḥasretünden ger geçerse gözlerüm evvā-y-ıla

evvāh:

1. evvāh:

Gazel 3397

Mısra: 10

"Yazık" anlamında, kötü bir haber veya olay karşısında duyulan üzüntüyü, korku, panik, pişmanlık, esef, hayıflanma gibi duyguları ifade etmek için kullanılan bir ünlem.

Müdde'î raġmınadır her demde cānā güldüğüm
Bu Muhibbî seni ger görmeye evvāh meni

evvān:

1. evvānını:-i, -n, -i

Gazel 3275

Mısra: 2

Köşk.

Saklasun her dūndan diñ yāra ad u sanını
Görmesün her nā-sezā göstermesün evvānını

evvām-ı bahār ol-:

1. evvām-ı bahār ol-:-sa

Gazel 3121

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bahar günlerinin gelmesi, ilkbahar mevsiminin erişmesi. II Sevgilinin görünmesi, ortaya çıkması.

Eyyām-ı bahār olsa yine güller açılsa
Gül şevkine gülşende kızıl müller açılsa

ezber:

1. ezber:

Gazel 3411

Mısra: 3

Bir sözü, bir metni kitaba bakmadan aynen tekrar edebilecek şekilde zihinde tutma, hıfz etme.

Kitāb-ı 'ışkuñı başdan okudum ser-te-ser ezber
Dağı öğrenmedin varup mu'allimden elifbâyı

ezber okı-:

1. **ezber okı-:**-miş, -dur

Gazel 3272

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir metni veya sözü herhangi bir yere bakmadan bellekte kalan biçimiyle söylemek.

'İşkuñ müşkilini sorma yine 'aşıkā sor
Zirā başdan başa ezber okımışdur okımı

ezber oku:

1. **ezber oku:**-dı

Gazel 3355

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir metni veya sözü herhangi bir yere bakmadan bellekte kalan biçimiyle söylemek.

'İşk kitābını Muhibbī yine ezber okudu
Bir harf bilmez iken elif-bādan gayrı

ezel:

1. **ezel:**

Gazel 3059

Mısra: 14

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı. • Ezelden (Ayrılma hâli ekinin kalıplaşmasıyla)

1. Yaratılışından itibaren, yaratıldığından beri. 2. Çok eskiden beri, başından beri.

Muhibbī hālüne meyl itse tañ mı
Ezel gendüme meyl itmiş beşer de

2. **ezelden:-den**

Gazel 3061

Mısra: 4

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı. • Ezelden (Ayrılma hâli ekinin kalıplaşmasıyla)

1. Yaratılışından itibaren, yaratıldığından beri. 2. Çok eskiden beri, başından beri.

Yüzüne n'ola dirsem şāh-ı hāver
Ezelden nūr-ıla olmuş sirişte

3. **ezeldendür:-den, -dür**

Gazel 3287

Mısra: 2

Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.

Mülemma' olsa kan-ıla 'aceb midür gözüm yaşı
Yār olmuş ezeldendür hūn-ı ciger tığında deryāsi

4. **ezelden:-den**

Gazel 3004

Mısra: 9

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Muhibbī'ye ezelden çün sunuldu cām-ıla şāhid
Virildi saña da zāhid riya tesbīh ü seccāde

5. **ezelden:-den**

Gazel 3042

Mısra: 11

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Ezelden mest-i 'ışk oldu Muhibbī

Anuñ gönli ne zende ne püserde

6. **ezel:**

Gazel 3048

Mısra: 11

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

İy Muhibbī kısmet olındı ezel şādī vü gam
Derd ü miñnet düşdi ancak ehl-i 'ışkuñ pâyına

7. **ezel:**

Gazel 3067

Mısra: 4

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Tir-i müjgānuña karşı dil yine gögsin gerer
Her ki 'aşıkdur ezel dirler ki ol bī-bāk ola

8. **ezelden:-den**

Gazel 3105

Mısra: 6

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Sen hümâyı bāz-ı himmetle şikār itsem ne tañ
Çünkü pervāz eylemek gelmiş ezelden şanuma

9. **ezelden:-den**

Gazel 3135

Mısra: 4

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Hevāsın işidüp nāyuñ hevāyī olur elbetde
Anuñçündür ki konmuşdur ezelden cāzibe nāda

10. **ezelden:-den**

Gazel 3135

Mısra: 8

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Beni meyhâne küncinde görüp ta'n eyleme zâhid
Ezelden başa yazudur benim nem var bu arada

11. **ezel:**

Gazel 3165

Mısra: 8

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

İy dil mecâzî 'ışka gönül virmeden sakın
İrişdürür kişi ezel âhîr nedâmete

12. **ezelden:-den**

Gazel 3182

Mısra: 10

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Muhibbî sakın aldanma ribâ't-ı köhnedür 'âlem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kârı

13. **ezel:**

Gazel 3183

Mısra: 5

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Urmış-ıdum zühd ü taqvânun ezel bünyâdını
Âh kim tûfân mı hâk-ile yeksân eyledi

14. **ezel:**

Gazel 3202

Mısra: 9

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Bu Muhibbî çün ezel nûş itdi 'ışkuñ câmını
Görinürse tañ degül geh mest ü geh şeydâ gibi

15. **ezel:**

Gazel 3254

Mısra: 3

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Çün mu'î' olup "belî" didüñ ezel rûz-ı elest
'Ahdüñe dur terk kılma key sakın peymânunı

16. **ezelden:-den**

Gazel 3263

Mısra: 9

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Ezelden kışmet oldı şâdî vü gam
Muhibbî saña düşdi guşşadan pay

17. **ezelden:-den**

Gazel 3313

Mısra: 6

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Vaşluñ ile görürem eyler tana'um gayrılar
Baña olmamış gibi kışmet ezelden dâmeni

18. **ezelden:-den**

Gazel 3358

Mısra: 10

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Muhibbî 'âlemün kaşrın görüben i'timâd itme
Urılmışdur su üstinde ezelden çünki bünyâdı

19. **ezelden:-den**

Gazel 3364

Mısra: 6

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Halka olmuş hüsninün gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence tılısm olmuş ezelden mâr iki

20. **ezelden:-den**

Gazel 3368

Mısra: 7

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Kaşr-ı 'ışkuñ çün ezelden urdılar bünyâdını
Kelle-i 'uşşâkdan itdiler anuñ taşını

21. **ezelden:-den**

Gazel 3373

Mısra: 5

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Âşinâlık olmaya idi ezelden kâşkî
Âşinâlıktan saña çün yig gelür bigâneğî

22. **ezel:**

Gazel 3381

Mısra: 11

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Sultân-ı 'ışk şöyle yasag eylemiş ezel
Yaksun maħabbet ehli haşre degin sîne yağını

23. **ezel:**

Gazel 3409

Mısra: 10

1. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. 2. Ruhlar âleminin başlangıcı.

İy Muhibbî ger melâmet itse zâhid gam degül
Çün ezel açılmadı 'uşşâka şöhret kapısı

24. **ezel:**

Gazel 3414

Mısra: 2

1. *Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.* 2. *Ruhlar âleminin başlangıcı.*

Cânâ cefâ vü cevruñ-ile dil hoşın dağı
İçdüm şarâb-ı 'ışkı ezel serhoşın dağı

25. **ezel:**

Gazel 3464

Mısra: 1

1. *Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.* 2. *Ruhlar âleminin başlangıcı.*

Hâne-i dilde ezel 'ışkuñ uran bünyâdını
Kapusı üzre harâb-âbâd yazmış adını

26. **ezel:**

Gazel 3480

Mısra: 4

1. *Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.* 2. *Ruhlar âleminin başlangıcı.*

Seyl-i eşkümden zarar gelmez meger bennâ-yı 'ışk
Seng-i miñnetle ezel yapmış bu gönlüm dârını

27. **ezel:**

Gazel 3489

Mısra: 3

1. *Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.* 2. *Ruhlar âleminin başlangıcı.*

Tâ ki içdüm ben ezel câm-ı mahabbet cür'asın
Anuñ-ıçun fâş kıldı mest olup dil râzını

28. **ezelden:-den**

Gazel 3490

Mısra: 14

1. *Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.* 2. *Ruhlar âleminin başlangıcı.*

Muhibbî bezm-i hüsnünde ko yansun şem'-i meclisdür
Ezelden âteş-i 'ışka yakupdur ol dil ü câmî

29. **ezelden:-den**

Gazel 3492

Mısra: 5

1. *Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.* 2. *Ruhlar âleminin başlangıcı.*

Âşinâlık olmaya idi ezelden kâşkî
Âşinâlıktan saña çün yig gelür bigâneğî

30. **ezel:**

Gazel 3126

Mısra: 1

Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı

tasavvur edilemeyen zaman II yaratılışından itibâren, yaratıldığından beri.

Çünkü virildi hânde vü şâdî ezel güle
Âh u figân eylemek oldu hû bülbüle

31. **ezel:**

Gazel 3134

Mısra: 1

Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman II yaratılışından itibâren, yaratıldığından beri.

'İşka dil virdüm ezel geldi belâlar başuma
Âh kim yazu-y-ımış bu mâcerâlar başuma

32. **ezel:**

Gazel 3307

Mısra: 2

Başlangıcı belli olmayan zaman mefhumu. II Çok eskiden beri.

Geçdi dirîğ guşsa ile 'ömr-i cevânı
Surh idi ezel şimdi bulup çehre hâzânı

33. **ezelde:-de**

Gazel 3095

Mısra: 7

Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. || Ruhlar âleminin başlangıcı.

Levh üzre dest-i kudret yazmış bunı ezelde
Hüsnüñ senüñ muzâ'af derdüm benüm ziyâde

34. **ezel:**

Gazel 3115

Mısra: 14

Başlangıcı olmayan geçmiş zaman. II Çok eski zamandan beri.

Bünyâd-ı cefâ eyledüñ evvel beni öldür
'Âdetdür ezel zebh-ile başlansa binâya

35. **ezelden:-den**

Gazel 3357

Mısra: 7

(Ar.) Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.

Naşib itmiş ezelden çün sunuldı baña kâr-ı 'ışk
N'iderem 'ışkdan gayrı cihân içinde ben kârî

36. **ezelden:-den**

Gazel 3444

Mısra: 1

(Ar.) Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.

Şu'le-i 'ışkuñ ezelden olmuşam pervânesi
Düd-ı dil zencir idinmişdür gönül dîvânesi

37. **ezel:**

Gazel 3272

Mısra: 9

(Ar.) Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı

tasavvur edilemeyen zaman II. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Dâr-ı dünyâya denî dirler imiş çünkü ezel
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denî

38. ezel:

Gazel 3278

Mısra: 4

(Ar.) Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman II. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Bahr-ı eşkümde yürür murğ-ı dilm her tarafa
Zira pervâ yimez olmuşdur ezel âb u aşî

39. ezel:

Gazel 3295

Mısra: 11

(Ar.) Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman II. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Maḥabbet cür'asın her kim Muḥibbî ol ezel içdi
Ola mest-i ḥarâbâtî dura başında ḥumârî

40. ezel:

Gazel 3478

Mısra: 3

(Ar.) Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman II. Ruhlar âleminin başlangıcı.

Câm-ı 'ışkı bile nüş itdük ezel Mecnûn-ıla
Ol ayak götürdi meclisde beni serḥoş kodî

ezel bezmi:

1. ezel bezmi:-i, -n, -de

Gazel 3260

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bezmi-i elest. Allah'ın tüm ruhları topladığı meclis.

İçüp 'ışkuñ şarâbını ezel bezminde mest oldum
Anuñcün daḥî fark itmem bugün ben sol-ıla sağî

2. ezel bezmi:--i, --n, --de

Gazel 3084

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah'ın ezelde ruhları yarattıktan sonra, "Elestü bi-Rabbiküm: Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" diye sorduğu ve ruhların, "Belâ (evet), sen bizim Rabb'imizsin" diye Allah'ı tasdik ettikleri ezel meclisi.

Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını
Mest olup 'ışk ile cānum irmiş idi kāmına

ezel mey-hānesi:

1. ezel mey-hānesi:

Gazel 3010

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ezelden beri var olan meyhane, aşıkların toplandıkları yer. II Elest meclisi.

Ezel mey-hānesinden kim içüpdür cür'a-i 'ışkı
Ebed tā rüz-ı maḥşerde bulınsa tañ mı mestāne

ezeli:

1. ezeli:

Gazel 3378

Mısra: 1

Başlangıcı olmayan, öteden beri olan, eski.

Hüsn-ile tarâvet ezeli sen güle düşdi
Cevr-ile cefâ ḫur'ası ben bülbüle düşdi

ezhâr:

1. ezhârî:-i

Gazel 3182

Mısra: 8

Çiçekler.

Dilâ gel seyr-i bağ eyle teferrüc kıl Ḥudâ şun'ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhârî

2. ezhârî:-i

Gazel 3213

Mısra: 3

Çiçekler.

Mürde iken zinde itdi cümle ezhârî şabâ
Tâze cān buldu kamusı irdi nefḫ-i 'İsevî

3. ezhârî:-i

Gazel 3250

Mısra: 3

Çiçekler.

Mürde idi zinde kıldı cümle ezhârî şabâ
Tâze cān buldı kamusı irdi nefḫ-i 'İsevî

4. ezhâr-ıla:-ıla

Gazel 3191

Mısra: 7

Çiçekler.

Yine ezhâr-ıla zeyn oldı gülşen
Aralarında güldür tâcdârî

F

fahr:

1. **fahrum:**-um
Gazel 3246
Mısra: 9

1. Övünme, iftihar, gururlanma. 2. İftihar kaynağı, iftihar sebebi, övünç, medâr-ı iftihar.²⁰

Cihâna şâh olmakdan saña kul olmadur fahrum
Gerekmez Kayşer u Dârâ olam hakan-ı Fağfūrī

fahr it-:

1. **fahr it-:**--me, --sün
Gazel 3140
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Övünmek, iftihar etmek.

Bisütün'ı kazmag-ıla kühken fahr itmesün
Kesmişem ben dağı bu gam kühını tırnag-ıla

fakih-i sehr:

1. **fakih-i sehr:**
Gazel 3208
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şehrin fıkah alimi.

Tesbîh ü hırka saña mübârek fakih-i şeh
Baña yiter bu kisvet ü zünnâr 'âşığı

fakir it:

1. **fakir it:**-di
Gazel 3446
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Fakirleştirmek, fakir hale getirmek.

Yoluñda merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki
Diriğâ kalmadı varı beni yavlak fakir itdi

fâl:

1. **fâlumi:**-um, -ı
Gazel 3276
Mısra: 8
Çeşitli şeylere bakarak gelecekte olacaklar hakkında anlamlar çıkarma, gâipten haber verme.

Qur'a saldum muşhaf-i hüsnüñ açup fâl eyledüm
Hamdü-lillâh ki murâd üstine gördüm fâlümü

fâl evle:

1. **fâl evle:**
Gazel 3117
Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Fal açmak, fal bakmak.

Vuşlat el vire mi yâhüd düşe mi rüz-ı firāk
Muşhaf-ı hüsni gel aç hele bir fâl eyle

fâl eyle-:

1. **fâl eyle-:-dû, -m**

Gazel 3276

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fal açmak, fal bakmak. II Bir şeyin olacağını öngörmek.

Kur'a saldum muşhaf-i hüsni açup fâl eyledüm
Hamdü-lillâh ki murâd üstine gördüm fâlümü

falân:

1. **falân:**

Gazel 3204

Mısra: 12

1. Belirtilmesi gerekli görülmeyen isimlerin önüne getirilerek onları belirsiz şekilde niteler. 2. Söylenmesi uygun görülmeyen bir özel ismin yerini tutar.

Ger 'âr iderse âdemî aınmaga n'ola yâr
Lâyık degül mi baña dimege falân dağı

fânî:

1. **fânîdür:-dür**

Gazel 3151

Mısra: 9

Son bulucu, sonlu, ölümlü, kalımsız, bâkî olmayan. Karşıtı: BÂKÎ.

İy Muhibbî çünki bilürsin ki fânîdür cihân
Gülşen içre bâde nüş it bir muşâhib yâr ile

2. **fânî:**

Gazel 3343

Mısra: 10

Baki olmayan, geçici.

Dünyâ-yı düna eylemedi zerre mağabbet
Çün itdi nazar gördi Muhibbî anı fânî

fânüs:

1. **fânüsünü:-i, -n, -i**

Gazel 3292

Mısra: 8

Küre veya silindir şeklinde cam kapak. II İçinde mum yakılan fener, camlı mahfaza, abajur. III Fani dünya.

Tekye-i dilde gelüp mihmân ola ger gam baña
Aña karşı yakaram bu gönülümün fânüsünü

2. **fânüsünü:-i, -n, -i**

Gazel 3327

Mısra: 1

Küre veya silindir şeklinde cam kapak. II İçinde mum yakılan fener, camlı mahfaza, abajur. III Fani dünya.

İy gönül gel sinede yak 'ışkuñuñ fânüsünü
'Âşık olan bâda virür 'âr-ıla nâmüsünü

3. **fânüsünü:-uñ, -i**

Gazel 3320

Mısra: 10

Bir ışık kaynağının etrafına geçirilen cam mahfaza. II Gönül.

İy Muhibbî çün şeb-i hicrân saña oldı mekân
Sen dağı yak âteş-i 'ışk-ıla dil fânüsünü

fânüs-ı belâ perdesi:

1. **fânüs-ı belâ perdesi:-si**

Gazel 3155

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela perdesinin/örtüsünün feneri.

Nâr-ı gamda nazar iden kişi tâb-ı tenüme
Didi fânüs-ı belâ perdesi pîrahentüme

fâriğ:

1. **fâriğ:**

Gazel 3189

Mısra: 7

Vazgeçmiş, terk etmiş, el çekmiş.

Hüblardan fâriğ iken başuma sultân-ı dum
İy felek n'itdüm saña kim derdnâk itdün beni

fâriğ ol:

1. **fâriğ ol:**

Gazel 3032

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feragat etmek, geri durmak, uzak kalmak.

Zâhidâ var fâriğ ol nâr-ıla korkutma beni
Zira çokdan yanageldüm ben bu hicrân nârına

2. **fâriğ ol:**

Gazel 3305

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feragat etmek, geri durmak, uzak kalmak.

İy zâhid-i bârid-ı nefes nedür bu bağs ü bu cedel
Añlayımsın fâriğ ol 'ışk içre kıl ü kâlümü

3. **fâriğ ol:**

Gazel 3169

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Vazgeçmek, el çekmek.

Fâriğ ol eyle kanâ'at güşesini ihtiyâr
'Âlem içre her deniden iy gönül nân isteme

4. **fâriğ ol:**
Gazel 3406
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Feragat etmek, geri durmak, uzak kalmak.

Ger huzûr itmek dilersen iy Muhibbî fâriğ ol
Olmaya vahdet maķâmı güşe-i 'uzlet gibi

fark eyle:

1. **fark eyle:**-y, -i, -mez
Gazel 3323
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayirt etmek, seçmek.

Virme nâdân eline gevher-i nazmuñı sakın
Zirâ fark eyleyemez billür-ıla [hem] güheri

fark eyle:

1. **fark eyle:**-mez
Gazel 3162
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
1. Ayirt etmek, seçmek. 2. Var olduğunu görmek, görerek varlığını anlamak. 3. (Bir şeyin varlığını) Açık bir delil olmaksızın hissetmek, anlamak, sezmek, farkına varmak.

Baglanalı zülfüñüñ zencirine dîvâne dil
Kendüzin fark eylemez degül ki sol u sagına

2. **fark eyle:**-mez
Gazel 3096
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Deyim**
Görmek, seçmek. II Anlamak, sezmek. II Ayirt etmek.

Baglanalı zülfüñüñ zencirine dîvâne dil
Kendüzin fark eylemez degül ki sol u sagına

fark it:

1. **fark it:**-me, -se, -m
Gazel 3341
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Deyim**
Ayirt etmek, seçmek.

Yandugumca nâr-ı 'ışka artdı şevķum şu'lesi
İtmesem fark tañlamañ nûr-ıla miñnet nârını

fark kıl:

1. **fark kıl:**
Gazel 3254
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayirt etmek, seçmek.

Eyü 'amel kılmaga cehd it ĥayr u şerri fark kıl
Kurtarasın tâ ki şeytândan bugün imânuñı

fark olun-:

1. **fark olun-:**-maz
Gazel 3192
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayirt edilmek, seçilmek.

Gicesi gündüzinden fark olunmaz
Muhibbî'nün geçer leyl ü nehârı

farz ol:

1. **farz ol:**-ma, -sa
Gazel 3340
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Deyim**
Yapılması kaçınılmaz olmak.

Ĥarc itmeseydi dîdelerüm nakd işigini
Farz olmasa ger baña ĥüsnüñ ziyâreti

fâş eyle:

1. **fâş eyle:**-y, -en
Gazel 3396
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ortaya çıkarmak, ifşa etmek.

Gözlerüm yaşı-durur fâş eyleyen derd ü ģamum
Var mıdur bu yolda kimse yüregi baş olmadı

fâş eyle:

1. **fâş eyle:**-dü, -ñ
Gazel 3185
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Bir sırrı) Meydana vurmak, açığa çıkarmak.

Şu'le-i âh-ıla iy dil sırrımı fâş eyledüñ
Odlara yan göreyim bu âh-ı süzânım gibi

fâş id-:

1. **fâş id-:**--er
Gazel 3127
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Açığa vurmak, meydana çıkarmak.

Râzuñı sakla dime 'âlemde herġiz bir kese
Yine ol fâş ider anı aġız açup söylese

2. fâş id:-en

Gazel 3099

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir sırrı meydana vurmak, açığa çıkarmak.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîgâ bu iki gammâzuma

3. fâş id:-en

Gazel 3150

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Bir sırrı) Meydana vurmak, açığa çıkarmak.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîgâ bu iki gammâzuma

fâş it:-

1. fâş it:-di

Gazel 3088

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gizli olanı ortaya çıkarmak, ifşa etmek.

Fâş itdi cihân halkına çün sırrımı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sim [ile] zerse

2. fâş it:-me

Gazel 3094

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gizli olanı ortaya çıkarmak, ifşa etmek.

Didiler aglayup fâş itme sırrı
Didüm ne çâre ya bu rüy-ı zerde

3. fâş it:-di

Gazel 3152

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Bir sırrı) Meydana vurmak, açığa çıkarmak.

Sırrımı fâş itdi 'ışkuñ bilmeyüp Ferhâd'ı gör
Anuñ içün tîşesi dokındı âhîr başına

4. fâş it:-di

Gazel 3158

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Bir sırrı) Meydana vurmak, açığa çıkarmak.

Çeşmüm akıtdı kanlu yaşın itdi râz fâş
Rüsvâ-yı 'âlem oldı o bu mâcerâ-y-ıla

fâş it:

1. fâş it:-di

Gazel 3422

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir sırrı meydana vurmak, açığa çıkarmak.

Sırr-ı 'ışkı çünki fâş itdi gönül Manşür-vâr
Dâr-ı zülfünde emân gel virme ber-dâr it beni

fâş kıl:

1. fâş kıl:-dı

Gazel 3489

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Bir sırrı) Meydana çıkarmak, duyurmak, açığa vurmak.

Tâ ki içdüm ben ezel câm-ı maḥabbet cür'asın
Anuñ-ıçun fâş kıldı mest olup dil râzını

fâş ol:

1. fâş ol:-dı

Gazel 3413

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açığa çıkmak, belirgin hale gelmek, belli olmak.

Sırr-ı 'ışkı saklar iken sinede fâş oldı âh
Duydı 'âlem halkı bu nâle-i efgân büyüdi

2. fâş ol:-ma, -dı

Gazel 3396

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açığa çıkmak, ifşa olmak, duyulmak, bilinmek.

Bu Muḥibbî hier elinden dökmeyince kanlu yaş
Bu cihân mülkinde anuñ sırrı hiç fâş olmadı

faşl [u] bâb:

1. faşl [u] bâb:-i, -n, -ı

Gazel 3412

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Beyitte) kitap bölümlerinden biri, bir kısmı.

Cevrünüñ faşl [u] bâbını yazdum
Deftere sığmadı kitâb oldı

fâyide:

1. fâyide:

Gazel 3194

Mısra: 7

1. İşe yarama, işe yaramanın meydana getirdiği iyi durum, olumlu sonuç, yarar, nefi. 2. Kâr, menfaat.

Göklere başuñ irerse saña yokdur fâyide
Neñ kim olur yüzünü sürseñ yire dâmen gibi

fazl:

1. **fażluñ:-uñ**

Gazel 3171

Mısra: 3

1. *Âlîcenaplık ve cömertlik, iyilik, lutuf, kerem.*

2. *Bir kimsede bulunan şahsî kıymet ve meziyet, değer.*

Ag idesin fażluñ ile yüzlerin
Gerçi olmuş her birisi rû-siyâh

fedâ evle:

1. **fedâ eyle:-r**

Gazel 3404

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir amaç uğrunda bir değer veya varlıktan vazgeçmek, uğruna vermek.

Gösterür dilber çü her dem hançer-i 'üryânını
Ehl-i diller de fedâ eyler yolına cânını

2. **fedâ eyle:-r, -dü, -m**

Gazel 3040

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Kıymak, gözden çıkarmak.

Hağ bilür kim cân u dil yolına eylerdüm fedâ
Hemdem olsam bir nefes ol dilber-i hamrâ-y-ıla

fedâ-yı cân:

1. **fedâ-yı cân:**

Gazel 3099

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canı feda etmek, uğruna can vermek. II Can ve başını vermeye hazır olmak; ölümü göze alabilmek. III Tüm varlığını feda etmek.

Yâr için cân terkin ursa bu Muhibbî tañ degül
Evveli 'ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

2. **fedâ-yı cân:**

Gazel 3150

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canı feda etmek, uğruna can vermek. II Can ve başını vermeye hazır olmak; ölümü göze alabilmek. III Tüm varlığını feda etmek.

Yâr için cân terkin ursa bu Muhibbî tañ degül
Evvel 'ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

fehmi evle:

1. **fehmi eyle:-mez**

Gazel 3318

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anlamak, idrak etmek.

Dirler Muhibbî şî'rini kuş diline beñzer hemân
Fehm eylemez ma'nâsını her kim Süleymân olmadı

fehmi id:

1. **fehmi id:-e**

Gazel 3343

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anlamak, idrak etmek.

Bir rind-i sebük-rüh gerek fehmi ide sözüm
Mela'larda keşf degüldür bu ma'ânî

felek:

1. **felek:**

Gazel 3040

Mısra: 3

1. devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda) | dünya 2. gökyüzü.

Bu felek dönsün murâduñca senüñ ol bî-vefâ
Hasretüñden ger geçerse gözlerüm eyvâ-y-ıla

2. **felekde:-de**

Gazel 3057

Mısra: 8

1. devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda) | dünya 2. gökyüzü.

Rüşen eyle döstüm gel gönümün vîrânesin
Senden özge çün felekde mâh-ı tâbân olmaya

3. **felek:**

Gazel 3103

Mısra: 6

1. devamlı şikâyet edilen kader, baht, talih (olumsuz bağlamda) | dünya 2. gökyüzü.

Hañuñ terk eylemez ise hañâyı
Siyâh eyler felek sağfını nâle

4. **felekler:-ler**

Gazel 3084

Mısra: 1

1. Gökyüzü, semâ. 2. Dünya, âlem, devran. 3. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

Asmadın kandîl-i zerrîni felekler bâmına
Hil'at-i sebzi ağaçlar almadan endâmına

5. **felekden:-den**

Gazel 3163

Mısra: 5

1. Gökyüzü, semâ. 2. Dünya, âlem, devran. 3. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

Felekden görünür Mecnûn'a a'la
Kaçan şahrâda Leylâ kursa ħargâh

6. felek:

Gazel 3182

Mısra: 4

1. Gökyüzü, semâ. 2. Dünya, âlem, devran. 3.
Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi
üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim
olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

Bu derdüme nihâyet yok cefâ vü cevre gâyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efgârî

7. felek:

Gazel 3189

Mısra: 8

1. Gökyüzü, semâ. 2. Dünya, âlem, devran. 3.
Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi
üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim
olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

Hüblardan fâriğ iken başuma sultân-ı dum
İy felek n'itdüm saña kim derdnâk itdüñ beni

8. felek:

Gazel 3206

Mısra: 4

1. Gökyüzü, semâ. 2. Dünya, âlem, devran. 3.
Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi
üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim
olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

Niçe gör kesdi küh-ı Bisütün'ı
Felek 'ışk tışesin Ferhâd'a virdi

9. felek:

Gazel 3253

Mısra: 5

1. Gökyüzü, semâ. 2. Dünya, âlem, devran. 3.
Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi
üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim
olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

Saña cân-ıla kul oldum felek saıfına ya kursa
'Aceb midür beni devrân-ı şeh gerdün-serîr itdi

10. felekde:-de

Gazel 3253

Mısra: 1

1. Gökyüzü, semâ. 2. Dünya, âlem, devran. 3.
Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi
üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim
olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

O kim iy serv-kaç bālâ felekde saña yir itdi
Beni pā-māl-i 'ışk idüp ayak altında zîr itdi

11. felek:

Gazel 3295

Mısra: 6

1. Gökyüzü, semâ. 2. Dünya, âlem, devran. 3.
Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi

üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim
olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

Nigârûñ katıdur göñli anı kim bilmek isterse
Felek nerrâdı getürmez murâdumca benem zârî

12. felek:

Gazel 3349

Mısra: 14

1. Gökyüzü, semâ. 2. Dünya, âlem, devran. 3.
Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi
üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim
olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

Muĥibbî cev-r-i yâr-ıla öliser diyü küyında
Felek ĥayyatı anuñçün gelüp ĥünin kefen kesdi

13. felekden:-den

Gazel 3351

Mısra: 3

1. Gökyüzü, semâ. 2. Dünya, âlem, devran. 3.
Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi
üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim
olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

Felekden yücedür beñzer senüñ iy mäh-rü kaşruñ
Anuñçün 'aşıkñ aña irişmez âh u feryâdı

14. felek:

Gazel 3431

Mısra: 7

1. Gökyüzü, semâ. 2. Dünya, âlem, devran. 3.
Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi
üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim
olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

Felek ĥayyatı ĥüsni ĥil'atini
Görüp ĥayrân elinden sındı düşdi

15. felekde:-de

Gazel 3344

Mısra: 4

(Ar.) Gökyüzü, semâ II. Dünya, âlem, devran.

Dildâra karşı secde kılup cânı terk kıl
Tâ ki felekde kıla melâ'ik namâzuñı

femân:

1. femânı:-ı

Gazel 3365

Mısra: 16

1. Emir, buyruk. 2. Yazılı pâdişah emri, berat,
yarlık, buyrultu.

Öldürem dirdüñ peşimân olma dur ikrârûña
Şâhlar femânı birdür olamaz fermân iki

fen:

1. fende:-de

Gazel 3351

Mısra: 6

Herhangi bir konuya ait olan ilim, bir ilim kolu, hüner, marifet, sanat.

Güzeller kamusu andan cefâ vü cevri öğrenmiş
Bu fende var mıdır bilsem aceb hiç anuñ üstâdı

fenâ:

1. fenâ:

Gazel 3443

Mısra: 8

Fânî, geçici. Sonu olan. 2. Kötü, üzücü.

Yol yok-durur bekâya eger irmeye ecel
Peymâne pür ola meger oldur fenâ günü

2. fenâ:

Gazel 3096

Mısra: 2

1. Yok olma, yokluk, geçip gitme ["bulmak" fiili ile kullanılır], "beka" mn zıddı, [tasavvufta maddî varlıktan sıyrılıp hakka ulaşma]. 2. Kötü, iyi olmayan, uygunsuz [olan] fena şey, fena adam, fena söz.

Hicrûñ-ile dönmiş-idüm ben hâzân yapragına
Bir katı âh eyledüm düşdüm fenâ topragına

3. fenâdur:

Gazel 3406

Mısra: 5

1. Yok olma, yokluk, geçip gitme ["bulmak" fiili ile kullanılır], "beka" mn zıddı, [tasavvufta maddî varlıktan sıyrılıp hakka ulaşma]. 2. Kötü, iyi olmayan, uygunsuz [olan] fena şey, fena adam, fena söz.

Ko bu 'iyy ü 'işreti çün kim fenâdur 'âkıbet
Yâr-ı bâkî ister iseñ olmaya tâ'at gibi

4. fenâsını:-s, -i, -n, -t

Gazel 3232

Mısra: 16

Gelip geçici olma durumu, devamlı ve kalıcı olmama, ölümlü ve son bulucu olma, ölümlülük, fânîlik.

Dünyâya virmez ol dilini almaz i'tibâr
Her kim ki bunı fikr idüp añlar fenâsını

fenâ devri:

1. fenâ deyri:-i, -n, -de

Gazel 3379

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yokluk âlemi.

Bu fenâ deyriinde sanmañ câh u mâl egler beni
Bir yüzi gün alını meh kaşı hilâl egler beni

fend:

1. fendüñi:-üñ, -i

Gazel 3417

Mısra: 4

Hile, yalan, desise.

'Ahd idersin and içüp tâ kılasın bir dem vefâ
İy cefâ-ñü niçe kez gördüm senüñ pür fendüñi

fenn:

1. fennin:-in

Gazel 3469

Mısra: 6

Herhangi bir konuya ait olan ilim, bir ilim kolu, hüner, marifet, sanat.

Varaldan mekteb-i 'ışka açup miñnet kitâbından
Mağabbet fennin öğrendüm olup Kays'ın sabağdaşı

fenn-i 'ışkuñ üstâdı ol-:

1. fenn-i 'ışkuñ üstâdı ol:-uñ, -i, -ma, -sa

Gazel 3175

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk fenninin / aşk ilminin üstâdı (Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi olan, üstün bir yeri, tam vukûfu bulunan kimse.) olmak.

Eger Ferhâd olmasa bu fenn-i 'ışkuñ üstâdı
Añılır mıydı 'âlemde belâ vü derd-ile adı

fer vir:

1. fer vir:

Gazel 3245

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Işık vermek. 2. Aydınlatmak.

Hüblar encüm kamu sen mâh-ı tâbân ol yüri
Gün gibi fer vir cihâna mihr-i raşşân ol yüri

ferâgat 'âlemi:

1. ferâgat 'âlemi:-i

Gazel 3316

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Rahatlık/istirahat âlemi.

Düşürme bâdeyi elden gam-ı dehri ferâmüş it
Ferâgat 'âlemi var mı 'aceb mey-hânedan gayrı

ferah:

1. ferah:

Gazel 3043

Mısra: 10

Sevinç, mutluluk // Rahatlık, huzur.

Eger esse şabâ cânân ilinden
Ferah tola dil ü cân illerine

ferah ol:

1. feraḥ ol:-sa

Gazel 3443

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlü rahatlamak, sakin ve huzurlu olmak.

Çün rezmgāh er kişinüñ bezmgāhıdır
Olsa ne tañ Muḥibbî feraḥ mâcerâ günü

ferâmûş eyile:

1. ferâmûş eyile:-dü, -m

Gazel 3288

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Unutmak.

H`âbda her ne didi cümle ferâmûş eyledüm
Gerçi dilden gitmeyüp tâ şubḥa dek tekrâr idi

ferâmûş eyile:

1. ferâmûş eyile:-y, -üp

Gazel 3373

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Unutmak, hatırdan çıkarmak.

‘Aql u şabrı küllî bir yirden ferâmûş eyleyüp
‘Aşıkam dîvânelikdur ḥâşilum dîvâneḡî

2. ferâmûş eyile:-dü, -m

Gazel 3492

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Unutmak.

‘Aql u şabrı küllî bir yirden ferâmûş eyledüm
‘Aşıkam dîvânelikdür ḥâşilum dîvâneḡî

ferâmûş it:

1. ferâmûş it:

Gazel 3316

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Unutmak.

Düşürme bâdeyi elden ğam-ı dehri ferâmûş it
Ferâġat ‘âlemi var mı ‘aceb mey-ḥâneden ğayrı

ferd ol:-

1. ferd ol:-a

Gazel 3118

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnsanlardan her biri, belirli olmayan şahıs, kişi, kimse, birey. II Eşi olmayan, eşsiz kimse, tek.

Vādî-i ‘ışka düşen bulur maḥabbet yolların
‘Aşık oldur ‘ışk ara Mecnûnlayın ol ferd ola

ferdâ:

1. ferdâlara:--lar, -a

Gazel 3116

Mısra: 10

1. Yarın, yarınki gün, ertesi gün. 2. Gelecek zaman. 3. Ahiret, öbür dünya, kıyamet.

Gelmişem dervâze-i ḥüsnüñe şey-li’llâh için
Büse ihsân eylegil salma beni ferdâlara

2. ferdâ:

Gazel 3202

Mısra: 2

1. Ertesi gün, yarın. 2. Gelecek, gelecek zaman. 3. Kıyamet.

Menzilüñ evvel kâdem basduñ dilâ dünyâ gibi
Âḥirüñ ammâ ne olur bilmedüñ ferdâ gibi

3. ferdâ:

Gazel 3337

Mısra: 9

1. Ertesi gün, yarın. 2. Gelecek, gelecek zaman. 3. Kıyamet.

Va‘de vaşlın ‘arz ider her dem baña ferdâ diyü
İtmedin olsa müyesser baña ferdâ kâşki

4. ferdâ:

Gazel 3337

Mısra: 10

1. Ertesi gün, yarın. 2. Gelecek, gelecek zaman. 3. Kıyamet.

Va‘de vaşlın ‘arz ider her dem baña ferdâ diyü
İtmedin olsa müyesser baña ferdâ kâşki

ferdâlara sal:-

1. ferdâlara sal:-lar, -a-lar, -a, -ma

Gazel 3000

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Yarına bırakmak, geciktirmek, tehir etmek, oyalamak, kandırmak, avutmak, başından savmak, boş hayallere kaptırmak, hayal kırıklığına uğratmak, gelecek için vaatlerde bulunmak anlamlarında kullanılır.

Ḥasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzüñ
Hey kıyamet gel beni salma bugün ferdâlara

ferdâya sal:

1. ferdâya sal:-y, -a, -dı

Gazel 3383

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gelecek için vaatte bulunmak II ertelemek,
yarına bırakmak II başından savmak.*

Va'deyi ferdāya saldı gitdi ol serv-i revān
Bile gitdi göz yaşı eşk-i revān eglenmedi

ferdāya sal-:

1. **ferdāya sal-:** -y, --a, --ar, --sın

Gazel 3024

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yarına bırakmak, ertelemek II oyalamak.

Niçe bir ferdāya salarsın Muhibbī bendeñi
'Ahde durmazsın nigārā bāri gel gülme yüze

2. **ferdāya sal-:** -y, -a, -ar

Gazel 3158

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Deyim**

*Gelecek için vaatte bulunmak. II Ertelemek,
yarına bırakmak. II Başından savmak.*

Salar Muhibbī hastayı ferdāya çün habīb
Hāli ne ola kim yile ol bī-vefā-y-ıla

3. **ferdāya sal-:** -maz

Gazel 3185

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yarına bırakmak, tehir etmek, ertelemek.

İy Muhibbī hicre muhtāc eylemez 'āşıkların
Öldürüp ferdāya salmaz var mı cānānum gibi

ferh:

1. **ferh:**

Gazel 3287

Mısra: 7

*Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk
hikâyelerinin başkahramanı.*

Maḥabbet kişverine çün diyen serdār Ferh
Anuñçün 'ışkı yolına koyup terk eyledi başı

ferhād:

1. **ferhād'ı:** -ı

Gazel 3152

Mısra: 11

*Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk
hikâyelerinin başkahramanı.*

Sırrını fāş itdi 'ışkuñ bilmeyüp Ferhād'ı gör
Anuñ içün tışesi dokındı āḥir başına

2. **ferhād'uñ:** -'uñ

Gazel 3177

Mısra: 2

*Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk
hikâyelerinin başkahramanı.*

Ḥasret-i Leylā-y-ıla āh oldı Mecnūn pışesi
Derd-ile küñ keser Ferhād'uñ oldı tışesi

3. **ferhād'ını:** -ı, -n, -ı

Gazel 3230

Mısra: 10

*Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk
hikâyelerinin başkahramanı.*

Sen beni öldürmeyince derd ü ğamla añmaduñ
Ölmeyince añmadı Şirīn daḥı Ferhād'ını

4. **ferhād'a:** -a

Gazel 3243

Mısra: 1

*Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk
hikâyelerinin başkahramanı.*

İrdi Ferhād'a maḥabbet kesdi miḥnet daşını
Derd-ile bī-çäre virdi āḥir anda başını

5. **ferhād'ı:** -ı

Gazel 3358

Mısra: 4

*Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk
hikâyelerinin başkahramanı.*

Eger Leylī degülse ol neden ben aña Mecnūnam
V'eger Şirīn olmasa bu dil olmazdı Ferhād'ı

6. **ferhād'ı:** -ı

Gazel 3367

Mısra: 5

*Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk
hikâyelerinin başkahramanı.*

Önce Mecnūn ile Ferhād'ı karagula salup
Yürürem şimdi benim 'ışk ilinüñ pādışehi

7. **ferhād'ı:** -ı

Gazel 3376

Mısra: 4

*Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk
hikâyelerinin başkahramanı.*

Ĝamuñla iy perī-peyker yoluñda n'ola cān virsem
Belā küñında öldürdi ğam-i Şirīn çü Ferhād'ı

8. **ferhād'a:** -a

Gazel 3402

Mısra: 1

*Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk
hikâyelerinin başkahramanı.*

Bilmedi Ferhād'a sordum nedür 'ışkuñ bışesi
Kühkenlikdür hemān ancak anuñ endışesi

9. **ferhād:**

Gazel 3084

Mısra: 8

*Fars ve Osmanlı edebiyatlarının en ünlü aşk
kahramanı, Hüsrev ile Şirīn hikâyesinin baş
kahramanlarından birisi.*

Kühkenlik eyler idüm ben belâ kühında āh
Bî-sütün'ı kesmedin Ferhād Şîrîn nāmına

10. **ferhād:**

Gazel 3100

Mısra: 4

Fars ve Osmanlı edebiyatlarının en ünlü aşk kahramanı, Hüsrev ile Şîrîn hikâyesinin baş kahramanlarından birisi.

'İşk meydânında girdüm geçtgür-i derd olup
Vâmık u Ferhād u Qays'ı dest-yâr itmeñ nice

11. **ferhād:**

Gazel 3268

Mısra: 5

Fars kökenli Hüsrev ü Şîrîn ve Ferhād ü Şîrîn aşk hikâyelerinin erkek kahramanı.

Ra'd inler ebr ağlar dāyimā Ferhād için
Her yaña cülardur akar kühsaruñ giryesi

12. **ferhād:**

Gazel 3380

Mısra: 11

Fars kökenli Hüsrev ü Şîrîn ve Ferhād ü Şîrîn aşk hikâyelerinin erkek kahramanı.

Añılmaz oldu Mecnûn-ıla Ferhād
Muhibbî kur'a-i 'ışk saña düşdi

13. **ferhād:**

Gazel 3387

Mısra: 4

Fars kökenli Hüsrev ü Şîrîn ve Ferhād ü Şîrîn aşk hikâyelerinin erkek kahramanı.

Leylî zülfün hasretinden iy leb-i şîrîn-dehen
Nâleler itdüm ki Mecnûn-ıla Ferhād itmedi

14. **ferhād'a:-'a**

Gazel 3122

Mısra: 4

Ferhad ile Şirin hikâyesinin erkek kahramanıdır.

Görün derdiyle cān virdi belāda kühken āhir
Terahhüm itmedi Şîrîn gelüp bî-çäre Ferhād'a

15. **ferhād:**

Gazel 3359

Mısra: 4

"Ferhat"; Ferhat ile Şirin hikâyesinin erkek kahramanıdır.

Leyli Mecnûn ile vardur Hüsrev ü Şîrîn velî
Cān u baş terk itmede hiç biri Ferhād olmadı

16. **ferhād:**

Gazel 3009

Mısra: 8

Ferhad ile Şirin adlı hikâyede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine

Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. || Divan şiiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Kefen pür-hün ide her dem gözümüñ kanlu yaşından
Eger derdüm bile Ferhād ola zîr-i kefen āgeh

17. **ferhād-ıla:-ıla**

Gazel 3048

Mısra: 5

Ferhad ile Şirin adlı hikâyede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. || Divan şiiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

'İşkî benden sor ne bilsün anı Ferhād-ıla Qays
Biri şahrâda biri kühi gezer kolayına

18. **ferhād-veş:-veş**

Gazel 3086

Mısra: 6

Ferhad ile Şirin adlı hikâyede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Bir lebi şîrîn firâkından belâ kühında āh
Urmışam Ferhād-veş başümü ben daşdan daşa

19. **ferhād-veş:-veş**

Gazel 3087

Mısra: 6

Ferhad ile Şirin adlı hikâyede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

La'l-i şîrînine dil virdüm düşüp küh-ı ğama
Kesmege Ferhād-veş kühsâr sevdüm tâzece

20. **ferhād:**

Gazel 3141

Mısra: 5

Ferhād ü Şîrîn veya Hüsrev ü Şîrîn aşk mesnevilerinin erkek kahramanıdır.

Cān nisār eyle lebi şîrîne Ferhād gibi
İşk yolında yûri sen dağı bir ad eyle

21. **ferhād:**

Gazel 3175

Mısra: 1

Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk hikâyelerinin başkahramanı.

Eger Ferhād olmasa bu fenn-i 'ışkuñ üstâdı
Añlur mıydı 'âlemde belâ vü derd-ile adı

22. **ferhād'a:-a**

Gazel 3206

Mısra: 4

Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk hikâyelerinin başkahramanı.

Niçe gör kesdi küh-ı Bīsütün'ı
Felek 'ışk tışesin Ferhād'a virdi

23. **ferhād:**

Gazel 3264

Mısra: 8

Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk hikâyelerinin başkahramanı.

Ben dağı küh-ı ğamı kesmekde iy şirîn dehen
Anı ki ben eyledüm 'âlemde Ferhād itmedi

ferhād ide:

1. **ferhād ide:--e**

Gazel 3006

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ferhad (gibi) yapmak, olmak. (Ferhad meşhur bir aşk masalının kahramanlarından biridir. Şirin'in aşkı uğruna "Bīsütün" adlı dağı delmiş.)

Sen lebi şirîn-zebānuñ 'ışkına
Küh-ı ğamda dil özin Ferhād ide

ferhād şıfat:

1. **ferhād şıfat:**

Gazel 3426

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ferhad gibi, Ferhad misali.

Ferhād şıfat küh-ı belā içre serin terk
Her kim ki kıla añıla 'uşşāk ara nāmı

ferhād u kays:

1. **ferhād u kays:**

Gazel 3177

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ferhat ve Kays, aşk mesnevi kahramanları (Kays: Mecnun).

Bile alup gitmedi 'ışkı bilüñ Ferhād u Kays
Tolıdur şir ü peleng ile bu 'ışkuñ bişesi

2. **ferhād u kays:-ı**

Gazel 3457

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ferhat ve Kays (Leyla ile Mecnun hikâyesindeki aşk müptelası olan Mecnun'un önceki adı).

Arayu 'ışk rāhın Ferhād u Kays'ı gör kim
Birisı deşte varup birisi taga düşdi

ferhād u mecnün:

1. **ferhād u mecnün:-ı**

Gazel 3193

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ferhat ve Mecnun.

Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbī geşt-gır oldum
Basup Ferhād u Mecnün'ı benümdür 'ışk meydanı

2. **ferhād u mecnün:**

Gazel 3425

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ferhat ve Mecnun.

İdüp teslim baña Ferhād u Mecnün tekye-i 'ışkı
Biri kühsāra yüz dutdı biri varup beyābānı

ferhād-şıfat:

1. **ferhād-şıfat:**

Gazel 3097

Mısra: 3

Ferhat gibi.

Kim ki şirîn lebüñe dil vire Ferhād-şıfat
Yakalar çāk idüben dāmen-i kühsāra düşe

ferhād-ves:

1. **ferhād-ves:**

Gazel 3187

Mısra: 6

Ferhat gibi. Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk hikâyelerinin başkahramanı.

Cevāb aldı meger şirîn lebüñden
Bu dil Ferhād-ves taglara düşdi

ferhundeğī:

1. **ferhundeğī:**

Gazel 3311

Mısra: 6

Mübareklik, kutluluk, uğurluluk.

'Arızın 'arz eyleyüp didi ki māhum ben saña
Tāli'üm buldı sa'ādet kevkebüm ferhundeğī

feridün:

1. **feridün:**

Gazel 3461

Mısra: 9

Şehname'de yeryüzü padişahı olması, adaleti, doğruluğu, iyilikseverliği ile anılan Pers kralı.

Kanî İskender Ferîdün Husrev ü Dârâ vü Cem
Kanda gıtdi Zâl u Rüstem Gîv-ile Bîjen gibi

ferişte:

1. **ferişte:**

Gazel 3090

Mısra: 3

Melek, günahsız, masum.

Melek midür perî yâhüd ferişte
Bu hüsnî görmedi kimse beşerde

2. **ferişte:**

Gazel 3059

Mısra: 3

F. ferişte, melek.

Melek misin perî yâhüd ferişte
Bu hüsnî görmedi kimse beşerde

3. **ferişte:**

Gazel 3061

Mısra: 1

F. ferişte, melek.

Perîsin bilmedüm yâhüd ferişte
Beni bî-tâkât itdüh bir görişte

4. **ferişte:**

Gazel 3062

Mısra: 8

F. ferişte, melek.

Vişâlüh ârzü itmek ne mümkün
Ben âdem oğlanı sen hüd ferişte

fermân:

1. **fermânına:-ı, -n, -a**

Gazel 3112

Mısra: 12

Emir, buyruk, hakimiyet.

Öldürürem dir-imiş her kim gelürse küyuma
Emr-i cârîdür boyun sunduk anuh fermânına

2. **fermân:**

Gazel 3365

Mısra: 16

(Ar.) Emir, buyruk.

Öldürem dirdüh peşimân olma dur ikrâruña
Şâhlar femânı birdür olamaz fermân iki

ferrâs:

1. **ferrâsına:-ı, -n, -a**

Gazel 3152

Mısra: 10

*Yerleri süpürüp temizlemekle görevli kimse,
hizmetçi.*

Hâk-i pây-i dilberi pâk eyleyüp her dem sular
Âferin şad âferin bu dîdemüh ferrâsına

ferrâs ol:

1. **ferrâs ol:-up, -dur**

Gazel 3491

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Çöpçü olmak, süpürücü olmak, hizmetçi olmak.
II Hizmet etmek.*

Süpürür ferrâs olupdur küyını kirpüklerüm
Su seper saqqâ gibi dem dem bu çeşmüm merdümü

ferrâs ol:-

1. **ferrâs ol:-ma, -dı**

Gazel 3209

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Çöpçü olmak, süpürücü olmak, hizmetçi olmak.
II Hizmet etmek.*

Gözlerüm yaş dökdüğince kirpüğüm cârüb olur
Âsitânununda bu nev'e kimse ferrâs olmadı

feryâd:

1. **feryâduñı:-uñ, -ı**

Gazel 3286

Mısra: 11

*Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırıtı,
haykırış, çığlık, âvâze, figan.*

Eyle Muhibbî zârühü göge çıkar feryâduñı
Bî-rağmdur rağm eyleye tâ işide âvâzuñı

2. **feryâd-ıla:--ıla**

Gazel 3493

Mısra: 2

*Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırıtı,
haykırış, çığlık, âvâze, figan.*

Gülsitân içinde key şürîde gördüm bülbülü
Âh idüp feryâd-ıla artar dem-â-dem gülgülü

3. **feryâdı:-ı**

Gazel 3358

Mısra: 2

Bağırıp çağırma, inleme.

Bugün dîvânesi oldum görüp âh ol perî-zâdı
Giceler h'âb yüzün görmem iderem nâle feryâdı

4. **feryâd:**

Gazel 3074

Mısra: 2

Ah, sıkıntı, inleme.

Zülf-i pîç-â-pîçini dilber bıraktı güşına
Âh kim şimden girü feryâd degmez güşına

5. feryādını: -i, -n, -i

Gazel 3464

Mısra: 8

Yüksek sesle bağırma, haykırış, çığlık; şikâyet etme, inleme, sızlanma.

Diñlemezse nâlemi kûyında yâr olmaz 'aceb
Nitekim gûş eylemez gül bülbülün feryādını

6. feryād:

Gazel 3359

Mısra: 6

*Acının etkisiyle bağırma, haykırma, inleme. II
Sevgiliye duyulan aşkın azap verici etkisiyle aşığın
ağlayıp inlemesi.*

Döstim nâz uyhusından dahı bî-dâr olmaduñ
Şöyle zann itme kapuñda nâle feryād olmadı

7. feryādını: -i, -n, -i

Gazel 3230

Mısra: 1

*Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı,
haykırış, çığlık, avaze, figan.*

Arturur cân 'andelîbi dem-be-dem feryādını
Añduñca gül yüziyle kâmet-i şimşādını

feryād evle:

1. feryād eyle: -i, -r

Gazel 3376

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek.

Ölince taş işiginde Muhibbî yasadıñ taş
Dimez kim niçe bir eyler bu bî-çâre bu feryādi

feryād id-:

1. feryād id: --er

Gazel 3015

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Bağırıp inlemek, haykırma.

Gülün hâr olalıdan hem-nişini
Ötüp feryād ider bülbül çemende

2. feryād id: -er, -se

Gazel 3166

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüksek sesle bağırma, haykırma.

Ney gibi feryād iderse bu Muhibbî tañ mıdur
Bir gül-i ra'nâ gamından dâde-pürhünam yine

3. feryād id: -er, -di

Gazel 3160

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

*Yüksek sesle haykırma; büyük bir yokluk, zarar
ve sıkıntı içinde bulunmak.*

Murg-ı dil feryād iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül ruhları gül zülfi reyhân olmasa

feryād id:

1. feryād id: -er

Gazel 3346

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Bağırıp çağırma, haykırma.

Meclis-i gamda Muhibbî içerüz hün-ı ciger
İñiler feryād ider ol bezme gönlüm nâ gibi

feryād it:

1. feryād it: -me, -sün

Gazel 3493

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

*Yüksek sesle haykırma II büyük bir yokluk,
zarar ve sıkıntı içinde bulunmak.*

Niçe feryād itmesün derdiyle miskîn 'andelîb
Her nazarda hâr-ıla hem-dem görür her dem güli

feryād it-:

1. feryād it: -me, -di

Gazel 3264

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*Yüksek sesle haykırma II büyük bir yokluk,
zarar ve sıkıntı içinde bulunmak.*

Bir yüzi gül yâr elinden olubañ hün-ı ciger
Bülbül-i dil var mıdur kim nâle feryād itmedi

feryād u efgân evle-:

1. feryād u efgân eyle: --r, --e, --m

Gazel 3087

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayıp sızlanmak, feveran etmek.

Bülbül-i şürdeyem feryād u efgân eylerem
Bir yüzi gül gonca-leb gülzâr sevdüm tâzece

feryāda gel-:

1. feryāda gel: --ür, --se, --m

Gazel 3004

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Feryat etmek, ağlamak.

Figân u nâlemi derdâ benüm gül gibi gûş itmez
Gelürsem giceler bülbül gibi tâ şubh feryāda

2. **feryāda gel:-a, --ür**

Gazel 3135

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, ağlamak.

Dönelden kâmetüm çenge şeb-i hicründe iy dilber
Zebân-ı hâl-ıla hûlar gelür derd-ile feryāda

fervāda vir:-

1. **feryāda vir:-a, -di**

Gazel 3206

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağırıp çağırarak, haykırmak, ağlamak ve inlemek.

İtüñ görmedi çokdan âşinâsın
Beni görüp hemân feryāda virdi

ferz id:

1. **ferz id:-er, -ler**

Gazel 3332

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Satranç oyununda şahın vezîri durumunda olan ve her tarafa doğru hareket edebilen taş, vezir haline getirmek.

'İşkuñı ben de başa iletsen 'aceb midür
Süre süre ferz iderler piyāde[y]i

ferzâne:

1. **ferzâneğî:-gî**

Gazel 3259

Mısra: 8

1. Âlim, bilgîn, hakîm. 2. Seçkin, benzerlerinden, emsâlinde farklı, mümtaz. 3. Neşânî bağlardan stıyılmış kimse, derviş.

'İşka düşelden ammâ kim geldi belâlar başuma
Başuma buyruk dağı yürür iken ferzâneğî

fesâne:

1. **fesâne[y]i:-y, -i**

Gazel 3335

Mısra: 8

Efsane, masal.

Vâ'iz yiter nakl-i kerâmet-i şeyh-i şehir
Güş eylemez rind olanlar fesâne[y]i

feth:

1. **feth:-e**

Gazel 3498

Mısra: 8

Açma, açılma; bir memleket, şehir veya mevkii

savaşla düşman elinden alma, ele geçirme, zapt etme, hükümü altına alma.

Haç u zülfün çeküpdür Rüm'a leşker
Meded fethe karib oldı livâsı

feth ol:

1. **feth ol:-a**

Gazel 3409

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açılmak; ele geçirilmek.

Her kaçan 'âşıkā feth ola maḥabbet kapusı
Niçe yirden açıla üstine miḥnet kapusı

fettānlık id:

1. **fettānlık id:-er**

Gazel 3392

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fitne ve fesatlık etmek. II Gönli kendine çekmek, cilve yapmak.

Cân u dil almaga gör kim niçe fettānlık ider
Sakın aldanma gönül sen aña zînhâr dağı

fiğân:

1. **fiğân:**

Gazel 3008

Mısra: 10

(Aşk sebebiyle ıstırap içinde sarfedilen) Feryat, haykırış, bağırtı.

Gül beñzedi çü yāra ağıyar dağı hāra
Bülbül gibi kalursam tañ mı fiğân içinde

fiğân evle:-

1. **fiğân eyle:-r**

Gazel 3038

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzüntü ile bağırıp çağırarak, feryat etmek, inlemek, içli içli sesler çıkarmak.

Seḫergeh vâdi-i ğamda çeres gibi fiğân eyler
Sanasın kârbân-ı dil göçer âheste âheste

2. **fiğân eyle:-r-r**

Gazel 3014

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Bağırarak ağlamak, inlemek.

Muḥibbî kâmetüm çeng olalıdan
Fiğân eyler bu gönüm zir ü bamda

fiğân evle:

1. **fiğān eyle:-r**

Gazel 3489

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Izırapla bağırma, haykırma, feryat.

Hār elinden iy Muhibbī gör niçe eyler fiğān
Gülşene var diñle bir dem búbülün āvāzını

fiğān id:-

1. **fiğān id:-iip**

Gazel 3181

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, haykırmak.

Cefā vü cevri bī-ḥaddür didiler ol cefākāruñ
Göñül derd-ile āh-ıla fiğān idüp didi arı

fiğān it:-

1. **fiğān it:-meg, -i**

Gazel 3220

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat etmek, haykırmak.

Nakkāş-ı cihān nakşını çün sen güle yazdı
Āh-ıla fiğān itmegi ben búbüle yazdı

fiğān kıl:-

1. **fiğān kıl:-du, --m**

Gazel 3099

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

İnlemek, ağlayıp sızlanmak.

Gülşen-i hüsninde kıldum gice búbül tek fiğān
Līk tutmadı kulak gül gibi bu āvāzuma

fiğān u nālemi:

1. **fiğān u nālemi:**

Gazel 3004

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat ve İnilti.

Fiğān u nālemi derdā benüm gül gibi güş itmez
Gelürsem giceler búbül gibi tā şubḥ feryāda

fiğān u zār:

1. **fiğān u zār:-uñ, -ı**

Gazel 3184

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayıp inlemek, bağırıp çağırmak.

Çünkü gelmez gül gibi andan saña bŷy-ı vefā
İy göñül búbül gibi artur fiğān u zāruñı

2. **fiğān u zār:-uñ, -ı**

Gazel 3447

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryat fiğān edip inlemek.

Ol gül-i ra'nā ğamından giceler búbül gibi
İy dil-i şŷrīde arturduñ fiğān u zāruñı

fiğān-ı ceng:

1. **fiğān-ı ceng:--i**

Gazel 3050

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Çengin (Harba benzeyen bir çeşit telli çalgı.)
iniltisi, feryadı.*

Lebŷñ yiter mey-i gül-rengi sorma

Bu nālem bes fiğān-ı cengi sorma

fiğān[ı] derdmendāne kılson:

1. **fiğān[ı] derdmendāne kılson:--sun**

Gazel 3010

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Dertlilere yakışır bir şekilde feryat etmek.

Serīr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şād ol
Ko kılson 'anedelīb-i dil fiğān[ı] derdmendāne

fikr:

1. **fikri:-i**

Gazel 3116

Mısra: 2

(Ar.) Düşünce.

Zŷlfını añdum yine düşdüm uzun sevdālara
Dür dişi fikri beni ğarḫ eyledi deryālara

2. **fikri:-i**

Gazel 3390

Mısra: 7

(Ar.) Düşünce.

Cān dolaşdı ser-i zŷlfine lebi fikri ile
Āḥir alup elümi zŷlfi ayaklarda kodı

3. **fikri:-i**

Gazel 3477

Mısra: 1

(Ar.) Düşünce.

Şevḫ-i ruḥuñuñ fikri ser-ā-ser dili yakdı
Şekker dehenŷñ zikrile agzum suyı akdı

4. **fikrüm:--üm**

Gazel 3015

Mısra: 1

Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün.

Budur fikrüm benüm olunca zinde
Olam kapuñda boynı baglu bende

fıkr eyle:

1. **fıkr eyle:**

Gazel 3454

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşünmek.

Gelüp hat tutsa ger āhir leb-i cānāni incitme
Dilā fikr eyle ‘ālemd ecelden kim amān buldı

fıkr eyle-:

1. **fıkr eyle-:-me**

Gazel 3252

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşünmek.

Her kim ki ser-i zülf-i nigāra bend ola
Fıkr eyleme hergiz anuñ kurtulasını

2. **fıkr eyle-:-y, -üp**

Gazel 3175

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşünmek, tefekkür etmek. II Aklına getirmek. II

Hayalini kurmak.

Ruñın fikr eyleyüp yāruñ leb-i la’lını zıkr itdüm
Niçe yıllar durur gitmez dimāğumdan anuñ adı

fıkr id-:

1. **fıkr id-:-üp**

Gazel 3173

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşünmek, tefekkür etmek. II Aklına getirmek. II

Hayalini kurmak.

Emr-i Hākk’a itā’at eylemedüñ
Fıkr idüp anı her zamān agla

2. **fıkr id-:-er, -ken**

Gazel 3198

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşünmek, tefekkür etmek. II Aklına getirmek. II

Hayalini kurmak.

Bir kıla döndi miyānın fikr iderken bu tenüm
Bir hayāl oldı hemān ancak ki nā-yāb olmadı

3. **fıkr id-:-e, -sin**

Gazel 3229

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşünmek, tefekkür etmek. II Aklına getirmek. II

Hayalini kurmak.

Muħibbī bu naşihat saña besdür
Kaçan fikr idesin Behrām-ı Gür’ı

4. **fıkr id-:-üp**

Gazel 3232

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşünmek, tefekkür etmek. II Aklına getirmek. II

Hayalini kurmak.

Dünyāya virmez ol dilini almaz i’tibār
Her kim ki bunu fikr idüp añlar fenāsını

fıkr id:

1. **fıkr id-:-er, -sin**

Gazel 3370

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşünmek, anlamaya çalışmak.

Fıkr idersin zāhidā sanduñ anı derd ü elem
Başka bir ‘ālem-durur ‘ālemd miħnet ‘ālemi

2. **fıkr id-:-er**

Gazel 3356

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşünmek.

Ġam şebinde ħasta dil eyler temennā-yı vişāl
Dürlü dürlü fikr ider bir ölecek sayru gibi

fıkr it-:

1. **fıkr it-:-di**

Gazel 3016

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşünmek, idrak etmek.

Dehrüñ sistemin añladı fikr itdi ħazāni
Bî-çāre vü ser-geşte vü ğam-ħāra benefşe

fıkr it:

1. **fıkr it-:-di**

Gazel 3435

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşünmek.

Göñül fikr itdi zülfüñ dāma düşdi
Lebüñ zıkr itdi cānum cāma düşdi

fıkr kıl:

1. **fıkr kıl:**

Gazel 3110

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşünmek.

Fikr kıl ahvālūni geldük ne yüzden ‘āleme
Şükr kıl Rezzāk’a rızkuñ eksük itmez ğam yime

fikr ü bikr:

1. **fikr ü bikr:-i**

Gazel 3253

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bikr-i fikr: Yepyeni fikir, ilk olarak dile getirilen düşünce.

Muhibbī nazmuñi görüp diye elbette nazm ehli
Bu fikr ü bikri şî‘rinde hemân ancak zâhîr itdi

fikr-i muhâl:

1. **fikr-i muhâl:**

Gazel 3393

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İmkansız düşünceler.

Cân[ı] cânâna Muhibbī çokdan eylerdi nisâr
Lîk vaşl ümmîdile fikr-i muhâl eglar meni

fi’l-hâl:

1. **fi’l-hâl:**

Gazel 3342

Mısra: 12

O anda, hemen şimdi.

Naqd-i cân virmiş yâra alam büsesini
Bozdı bâzârumuz aldadı fi’l-hâl beni

2. **fi’l-hâl:**

Gazel 3081

Mısra: 2

Bir anda, aniden, hemen.

Murğ-ı dil kaçd itdi indî dâne-i hâl üstine
Zülfi ağın çekdi çeşmi düşdi fi’l-hâl üstine

firāk:

1. **firākı:-ı**

Gazel 3296

Mısra: 4

Ar. Ayrılık, hicran.

Müyesser olmadı görmek yüzünü
Beni öldüriser âhîr firākı

2. **firākıyla:-ı, -y, -la**

Gazel 3427

Mısra: 10

Hüzün, ayrılık acısı.

Muhibbī giceler tâ şubh olunca
Firākıyla gözi yaşın dem itdi

3. **firākından:-ı, -n, -dan**

Gazel 3086

Mısra: 5

Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.

Bir lebi şîrîn firākından belâ kühında âh
Urmuşam Ferhâd-veş başımı ben daşdan daşa

4. **firākın:-ı, -n**

Gazel 3311

Mısra: 9

Ayrılık; ayrılığın hüznü, kederi.

Çekeli hicrûñ firākın bu Muhibbī mürdedür
Eyledi ‘İsî-nefes vaşluñla anı zindeğî

5. **firākıyla:-ı, -(y)la**

Gazel 3231

Mısra: 5

Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.

Niçe yıllar firākıyla düşelden nâr-ı hicrâna
Katı kâr eyledi cânâ belâ vü mihnet-i duri

6. **firāk-ıla:-ıla**

Gazel 3220

Mısra: 8

1. Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat. 2. Hüzün, teessür, mahzunluk. 3. Sâlikin bu âleme gelmekle asıl vatanından, ruhlar ve gayb âleminden ayrı düşmesi hâli, bu hâlin verdiği hicran.

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdâ ki firāk-ıla dil ü cân öleyazdı

firāk-ı şerh-i ğam:

1. **firāk-ı şerh-i ğam:**

Gazel 3430

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gamı açıklamanın hüznü.

Geh firāk-ı şerh-i ğam gâh Muhibbī iştiyâk
Dün hayâl-i yâr-ıla bir niçe râzum var-ıdı

firâr it:

1. **firâr it:-ı, -me**

Gazel 3391

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Kaçmak.

Bu Muhibbî’yi görüp itme firârı yüri gel
Ne için unıdasın eski vefâdârlığı

firâr it:-

1. **firâr it:-di**

Gazel 3268

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**
Kaçmak.

Yâr firâr itdi dirîgâ kalmadı dilde qarâr
'Âlemi garğa vire ol bî-karârûñ giryesi

firāvân ol:

1. **firāvân ol:**-ur
Gazel 3332
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Artmak, fazla olmak.

Hüsniñ şehâ nite ki her gün firāvân olur
'İşkum da benüm her nefes eyler ziyâde[y]i

firengî:

1. **firengî:**
Gazel 3468
Mısra: 6
Avrupa işi, Avrupalılara özgü.

Ğaraž çünki cihânda bir kabâdur
Baña birdür palâs-ıla firengî

2. **firengî:**
Gazel 3467
Mısra: 8
Frenklere âit, Frenk tarzında.

Sunup bir bâde 'âklum bâda virdi
Yine bir muğbeçe aşı Firengî

firîb-i dehr:

1. **firîb-i dehr:**
Gazel 3270
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Feleğin aldatıcılığı.

Derdâ dirîg n'eyleyem ki firîb-i dehr
Zevk u şafâya atdı mübeddel binâ hüşı

firkat:

1. **firkat:**
Gazel 3034
Mısra: 7
(□□□□) i. (Ar. *furkat*) *Ayrılık, ayrılış, firak, hicran. Karşıtı.*

Ža'îf itdi beni firkat helâk olurdu dil-ħaste
Dil-i bîmâra olmasa ħayâl-i yâr eglence

2. **firkat:**
Gazel 3370
Mısra: 2
(□□□□) i. (Ar. *furkat*) *Ayrılık, ayrılış, firak, hicran. Karşıtı.*

Hoş şafâ vü zevk idi 'âlemde vuşlat 'âlemi
Olmasa idi anuñ ardınca firkat 'âlemi

3. **firkatıyle:**-i, -y, -le
Gazel 3129
Mısra: 8
Ayrılık, ayrılış, firak, hicran.

Ĥasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lâleler
Firkatıyle dönse tañ mıdur yüzüm nîlüfere

firkat ü hicrân odı:

1. **firkat ü hicrân odı:**-ı, -n, -dan
Gazel 3399
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayrılık ve ayrılık acısının ateşi.

Firkat ü hicrân odından yandı bagrum âh kim
Yakdı odlara beni naqş u nigâr ayrılığı

fitil it-:

1. **fitil it-:**-dü, -m
Gazel 3260
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Aşığın gönlünü) Fitil (Mum, kandil ve lambalarda içtiği yağ veya gazın yanmasıyla aydınlanmayı, çakmıklarda benzinin yanması süretiyle bir şeyi yakmayı sağlayan bükülmüş, dokunmuş pamuk ip veya şerit.) etmesi.

Uyardum 'ışk kândilin aña bu dil fitil itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yağı

fitil ol:

1. **fitil ol:**-up
Gazel 3430
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mum, kandil ve lambalarda içtiği yağ veya gazın yanmasıyla etrafı aydınlatmak için bir şeyi yakmayı sağlayan bükülmüş, dokunmuş pamuk ip/cisim olmak.

Āteş-i 'ışkıyla yanar olup aña dil fitil
Bezm-i ğamda şem'-veş süz u güdâzum var-ıdı

fitil-i ğam:

1. **fitil-i ğam:**-la
Gazel 3432
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam, keder fitili.

Bezm-i belâ içinde dil âteşin gören dir
Olmış fitil-i ğamla dâğ-ı ciger çerâğı

fitne:

1. **fitnedür:-dür**

Gazel 3238

Mısra: 12

Karışıklık, fesat, kargaşalık.

İşitdüm çeşm-i fettāni uyur 'ālem olur rāhat
Uyarmañ fitnedür zāhir ko tursun aña ḥ'āb evlā

2. **fitne:**

Gazel 3095

Mısra: 5

Ar. Karışıklık, fitne.

Kaşuñla ğamzeñ iy dōst yiter cihāna fitne
N'eyler girüp busuya ğisūlaruñ kafada

3. **fitne:**

Gazel 3488

Mısra: 1

1. Karışıklık, fesat, kargaşalık. 2. Karışıklığa sebep olacak kadar güzel kadın (yüz, göz vb.), âfet. 3. Ara bozucu kimse, kıskırtıcı, fitneci.

Fitne ta'lîminde mâhirdür şahāne gözleri
N' için öldürmez beni kılur bahāne gözleri

fitne vü aşûbî kıl:-

1. **fitne vü aşûbî kıl:-** --i, -a

Gazel 3005

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Karışıklık ve kargaşa yapmak, çıkartmak.

Ol yār yiter cevri-ile nāz ü sitem kıla
Billāh diñüz ki fitne vü aşûbî kim kıla

fitneger:

1. **fitneger:**

Gazel 3200

Mısra: 1

Ādeti fitne çıkarmak olan, fitneci.

Olmaya bir fitneger ol gözleri şehlā gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol ḳad-i balā gibi

fitne-i āhir zamān:

1. **fitne-i āhir zamān:** --dur

Gazel 3128

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Āhir zaman fitnesi, kıyamete yakın ortaya çıkacak kötülükler.

Fitne-i āhir zamāndur fitneler andan kopar
Varup aldanmañ sakın ol çeşm-i fettān oynına

fitne-i āşûb-ı 'arab:

1. **fitne-i āşûb-ı 'arab:**

Gazel 3452

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kargaşa, fitne çıkaran Arap.

Āfet-i şuḥ-ı 'Acem fitne-i āşûb-ı 'Arab
Gözi pür mekr ü ḥiyel Rüm ili sahhārecügi

fitneler kop:-

1. **fitneler kop:-** --ler, --ar

Gazel 3128

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fitne kopmak; ikilik ve kargaşa ortamı meydana gelmek.

Fitne-i āhir zamāndur fitneler andan kopar
Varup aldanmañ sakın ol çeşm-i fettān oynına

fitrāk:

1. **fitrākini:** -i, -n, -i

Gazel 3470

Mısra: 6

At eyerinin arka kısmındaki eşyâ bağlamaya yarayan kayış, terki bağı. II Sevgilinin saçları.

'İşk-ıla çün olmışam dīvāneler ser-defteri
Bend idüp boynuma taksun zülfinüñ fitrākini

fülk-i dil:

1. **fülk-i dil:**

Gazel 3006

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül gemisi.

Çünkü düşdi baḫr-ı 'ışka fülk-i dil
'Āşık oldur āhın aña bād ide

2. **fülk-i dil:**

Gazel 3458

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül gemisi.

Ġarḳ olursa eşk-i çeşmümden 'aceb mi fülk-i dil
Bād-ı āhumla temevvüc eyler ol deryā gibi

3. **fülk-i dil:**

Gazel 3393

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül gemisi.

Baḫr-ı ğamdan fülk-i dil çokdan olur-ıdı ḫalās
Rüzigār-ı ḫālî'-i naḫs mäh u sāl egler meni

4. **fülk-i dil:**

Gazel 3380

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül gemisi, gönül kayığı. II Aşığın gönlü.

Düşelden fülk-i dil girdâb-ı 'ışka
Belâ emvâcî daşdı başdan aşdı

furşatı fevt eyle:

1. **furşatı fevt eyle:-ı, -me**

Gazel 3493

Mısra: **10**

Kelime Tipi: **Deyim**

Fırsatı kaçırmak: Elverişli durumdan yararlanmamak.

İy gönül devrân gamından bulmak istersen hâlâş
Furşatı fevt eyleme elden düşürme gel müli

fursatı fevt it:

1. **furşatı fevt it:-ı, -me**

Gazel 3338

Mısra: **1**

Kelime Tipi: **Deyim**

Fırsatı kaçırmak: Elverişli durumdan yararlanmamak.

Sākī getür bâdeyi fevt itme furşatı
Tâ kim gide başdan humâruñ harâreti

2. **furşatı fevt it:-ı, -me**

Gazel 3467

Mısra: **9**

Kelime Tipi: **Deyim**

Fırsatı kaçırmak: Elverişli durumdan yararlanmamak.

Muhibbî furşatı fevt itme zinhâr
Koma elden şarâb-ı lâle rengi

fütâde:

1. **fütâde[y]i:-y, -i**

Gazel 3332

Mısra: **12**

Düşkün, biçare II âşık.

Sevmek seni suçsa suçı Muhibbî'nüñ
Çokdur hemân eyle helâk ol fütâde[y]i

fütâde-i bazar:

1. **fütâde-i bazar:**

Gazel 3208

Mısra: **4**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Pazar/çarşı/alışveriş düşkünü.

Mecnûn ki düşdi vâdiye ammâ benüm gibi
Olmadı ol fütâde-i bazar 'âşığı

G

ğabğab:

1. ğabğaba:-a

Gazel 3070

Mısra: 7

Çene altı; gerdan.

Leblerüñ emdükçe meyl eyler bu göñlüm ğabğaba
Sib hûb olur meze dirler mey-i nâb üstine

2. ğabğabı:-ı

Gazel 3214

Mısra: 2

Çenenin alt kısmı, çene altındaki ikinci gerdan.

Ġoncadan teng neden ola anuñ la'1-i lebi
Ğabğabı sibe şebîh olmaga ney ki sebebi

3. ğabğabı:-ı

Gazel 3251

Mısra: 2

Çenenin alt kısmı, çene altındaki ikinci gerdan.

Diğkat itdüm teng görindi ğoncadan yâruñ lebi
Sibe teşbîh eylemişlerdür görenler ğabğabı

4. ğabğabı:-ı

Gazel 3372

Mısra: 6

Çenenin alt kısmı, çene altındaki ikinci gerdan.

Gülşen-i hüsünde yâruñ sunma el şeftâluya
Ġâfil olma kim aña key çâh olupdur ğabğabı

5. ğabğab:

Gazel 3386

Mısra: 2

(Sevgilinin) Çene altı.

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şâmun var-ıdı
Bir elümde ğabğab u bir elde câmun var-ıdı

ğaddâr:

1. ğaddâr:

Gazel 3423

Mısra: 6

Acıması olmayan, başkalarına haksızlık eden.

Deheninden baña 'ahd itmiş-iken büse nigâr
N'eyledüm 'ahdi n' için bozdı o ğaddâr sıdı

ğaddârlıg evle:

1. ğaddârlıg eyle:-ı, -dı

Gazel 3391

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gaddarca, insafsızca davranmak, kıyıcılık etmek.

Ben dir-idüm ki kapuñdan meger ölem ırılam
Baña bu çarh-ı felek eyledi ğaddârlıgı

ğâfil:

1. ğâfil:

Gazel 3403

Mısra: 3

Ar. 1. Olandan bitenden habersiz, olanın bitenin farkına varamayan. 2. Dikkatsiz, yaptığı işin önemini kavrayamayan. 3. İhtiyatsız, hazırlıksız.

Ġâfil salınma hâlüme ki geh nezzâre kıla
Vâcib-durur çü şâha ra'ıyyet ri'âyeti

2. ğâfil:

Gazel 3445

Mısra: 10

Çevresinde olanları fark edememe, açık gerçeği görememe, dalgınlık, dikkatsizlik, basiretsizlik,

aymazlık, gafillik; tas. Hak'tan habersizlik, kalbin Hak'tan gafil olması, O'nun zikrinden mahrum kalınması.

İy Muhibbî hâne-i dilde iken mâtlüb-ı dil
Anı gâfil görme ki ol araya her sū seni

gâfil ol:

1. **gâfil ol:-ma**
Gazel 3372
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gaflet içinde olmak, habersiz bulunmak.

Gülşen-i hüsninde yârūn sunma el şeftâluya
Gâfil olma kim aña key çâh olupdur gâbgâbı

gâflet:

1. **gâflet:**
Gazel 3439
Mısra: 5
(Ar.) Çevresinde olanları fark edememe, açık gerçeği görememe, dalgınlık, dikkatsizlik, basîretsizlik, aymazlık.

Sakın ser çekme gâflet çeşmini aç
Gerekmez servetüñ başuñ hevâyı

gâflet-i inkâr:

1. **gâflet-i inkâr:--da**
Gazel 3039
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gaflette olduğunu, hakikati göremediğini kabul etmemek.

Kaşları tuğrâsına iy şüfî ikrâr eylegil
Niçeye dek kalasın bu gâflet-i inkârda

gâh:

1. **gâh:**
Gazel 3090
Mısra: 5
Ara sıra, bazen.

Göñülde gâh çeşmümde hayâli
Bulam diyü araram baħr ü berde

2. **gâh:**
Gazel 3174
Mısra: 26
Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Gâh olur nazm-ı Nizâmî'den Muhibbî dem urur
Gâh bir harf aňlamaz nâdân ider göñlüm beni

3. **gâh:**
Gazel 3230

Mısra: 5
Bâzan, bâzı zaman, kâh.

Geh cefâ vü gâh cevri ü gâh nâzuña sitem
Hû tutupdur dilberüm terk eylemez mu'tâdını

gâh gâh:

1. **gâh gâh:**
Gazel 3395
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bazan.....bazan, kimi.....kimi, kâh.....kâh.

Çemen seyrânın eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pâyına yüz sürmek akar gâh togru gâh egri

2. **gâh gâh:**
Gazel 3395
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bazan.....bazan, kimi.....kimi, kâh.....kâh.

Çamer devrinde ol meh-rû geyer zerrîn külâh egri
Sanasın ebrdür zülfi olur gâh togru gâh egri

3. **gâh gâh:**
Gazel 3174
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Gâh vaşl-ı fikr ider gâhî dönüp hicrân eker
Gâh şâd ider gehî giryân ider göñlüm beni

gâh geh:

1. **gâh geh:**
Gazel 3173
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Göz yaşı çünki çirkümi giderür
Gâh sen pîr ü geh civân agla

2. **gâh geh:**
Gazel 3174
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Gâh olur mülk-i cihâna ħan ider göñlüm beni
Geh döner şehri-i ħama derbân ider göñlüm beni

3. **gâh geh:**
Gazel 3174
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Gâh olur cân mülkini ma'mür ider mi'mâr-ı dil
Geh ħarâb idüp yıkar vîrân ider göñlüm beni

4. **gāh geh:**

Gazel 3174

Mısra: 20

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Gāh virür atlas kabā hem başuma zerrin külāh
Geh kalendar eyleyüp 'üryān ider gönüm beni

5. **gāh geh:**

Gazel 3174

Mısra: 22

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Gāh mest olup içürür baña 'ışkuñ cür'asın
Geh gubār-ı gam virüp hayrān ider gönüm beni

gāh gehi:

1. **gāh gehi:**

Gazel 3449

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vakit vakit, bazı bazı, ara sıra.

N'ola olduñsa bugün hüsn ilinün pādışehi
Nazar it kullaruñuñ hāline bak gāh gehi

gāh olup:

1. **gāh olup:-up**

Gazel 3174

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur āh āteşiyile 'ālemi oda yakar
Gāh olup yaş dökmege bārān ider gönüm beni

gāh olur:

1. **gāh olur:**

Gazel 3174

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur añlar rumüz-ı kāyināti ser-te-ser
Gāh olur bir nuḡkı yok hayvān ider gönüm beni

2. **gāh olur:**

Gazel 3174

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur añlar rumüz-ı kāyināti ser-te-ser
Gāh olur bir nuḡkı yok hayvān ider gönüm beni

3. **gāh olur:**

Gazel 3174

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur bir kaṭre eyler bil ki kim bir kaṭreden
Geh telātumlar urup 'ummān ider gönüm beni

4. **gāh olur:**

Gazel 3174

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur āh āteşiyile 'ālemi oda yakar
Gāh olup yaş dökmege bārān ider gönüm beni

5. **gāh olur:**

Gazel 3174

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur bir zerre-i nāçizden kemter kılur
Geh döner hurşid-veş rahşān ider gönüm beni

6. **gāh olur:**

Gazel 3174

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur kim künc-i ğamdan çıkmayup eyler karar
Gāh olur her yaña sergerdān ider gönüm beni

7. **gāh olur:**

Gazel 3174

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur kim künc-i ğamdan çıkmayup eyler karar
Gāh olur her yaña sergerdān ider gönüm beni

8. **gāh olur:**

Gazel 3174

Mısra: 17

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur kim hānde eyler gülşen içre gül gibi
Gāh olur bülbül gibi nālān ider gönüm beni

9. **gāh olur:**

Gazel 3174

Mısra: 18

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur kim hānde eyler gülşen içre gül gibi
Gāh olur bülbül gibi nālān ider gönüm beni

10. **gāh olur:**

Gazel 3174

Mısra: 23
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur serkeşlik eyler başına sultān olup
Gāh olur bir bende-i fermān ider gönülüm beni

11. **gāh olur:**
Gazel 3174
Mısra: 24
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur serkeşlik eyler başına sultān olup
Gāh olur bir bende-i fermān ider gönülüm beni

12. **gāh olur:**
Gazel 3174
Mısra: 25
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bazen, zaman olur ki.

Gāh olur nazm-ı Nizāmī'den Muḥibbī dem urur
Gāh bir ḥarf aňlamaz nādān ider gönülüm beni

gāhī:

1. **gāhī:**
Gazel 3315
Mısra: 8
Ara sıra, bazen, bazı defa.

Hicābumdan ‘aceb midür şafaq-veş
İdem surḥ eşk-ile ruḥsārī gāhī

2. **gāhī:**
Gazel 3174
Mısra: 5
Ara sıra, bāzan, bāzı defa.

Gāh vaşl-ı fikr ider gāhī dönüp hicrān eker
Gāh şād ider gehī giryān ider gönülüm beni

gāhī gāhī:

1. **gāhī gāhī:**
Gazel 3044
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bazı bazı, ara sıra, arada bir, zaman zaman.

Gāhī cefā-yı dilber ü gāhī belā vü ğam
Bir dem mi var bu dil-i gām-ḥāra gelmeye

2. **gāhī gāhī:**
Gazel 3318
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bazı bazı, ara sıra, arada bir, zaman zaman.

Gāhī cefā gāhī sitem gāhī belā geh derd ü ğam
Eksük degül miḥnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

gāhī geh:

1. **gāhī geh:**
Gazel 3318
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Bazı bazı, ara sıra.

Gāhī cefā gāhī sitem gāhī belā geh derd ü ğam
Eksük degül miḥnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

ġalaṭ it:

1. **ġalaṭ it:-dū, -ñ**
Gazel 3413
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Yanılmak, yanlış yapmak, hata etmek.

La‘l[i] üzre iy Muḥibbī sāye-i ebrūsıdur
Ḥaṭ diyü itdūñ ġalaṭ sanduñ cānān büyüdi

ġalbūr-veş ol:-

1. **ġalbūr-veş ol:-a**
Gazel 3243
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Kalbur gibi olmak: Delik deşik olmak, perişan olmak.

Olmaya sīne siper bagrı ola ġalbūr-veş
Çeşm ata ğamz okların ele ala ya kaşını

ġalibā:

1. **ġalibā:**
Gazel 3400
Mısra: 2
Herhalde, sanırım, ihtimal ki, zannıma göre.

Ġamzeñüñ hiç gitmedi kan dökmeğ-ile uyḥusı
Kesret-i kandan-durur ġalibā anuñ uyḥusı

ġaltān id:

1. **ġaltān id:-e**
Gazel 3363
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Yuvarlanmak. (aşığın başının sevgili uğruna yerlerde sürünmesi, yuvarlanması kastedilir.).

Esb-i nāz üzre kaçan zülfini çevgān eylese
Top idüp ġaltān ide yolında ‘aşık serleri

ġaltān id:-

1. **ġaltān id:-**
Gazel 3101
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yuvarlanmak. (aşığın başının sevgili uğruna yerlerde sürünmesi, yuvarlanması kastedilir.).

Top ser kıldı Muhibbî zülfinüñ çevgânına
Ola kim gâltân idüp dilber teğâfûl itmeye

2. **gâltân id-**--e, --m

Gazel 3112

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yuvarlanmak. (aşığın başının sevgili uğruna yerlerde sürünmesi, yuvarlanması kastedilir.).

Anuñ-ıçundur yolında başımı top eyledüm
Ola kim gâltân idem ben zülfinüñ çevgânına

ğam:

1. **ğamı:-ı**

Gazel 3042

Mısra: 2

Ar. Kaygı, tasa, endüh, gussa.

Göñül çün bir devāsuz düşdi derde
Ğamı sînemdedür sevdāsı serde

2. **ğamı:-ı**

Gazel 3300

Mısra: 4

Ar. Kaygı, tasa, endüh, gussa.

Aradum bir yir ki pinhân olayım
Kanda ki vardum bile buldum ğamı

3. **ğamından:-ın, -dan**

Gazel 3493

Mısra: 9

Ar. Kaygı, tasa, endüh, gussa.

İy göñül devrân ğamından bulmak isterseñ halās
Furşatı fevt eyleme elden düşürme gel müli

4. **ğamdan:-dan**

Gazel 3212

Mısra: 8

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

İçerem hicr ara çeşmüm şarābın
Yirem ğam ğamdan özge dil ne ĥordī

5. **ğam:**

Gazel 3137

Mısra: 3

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ğam şebinde eksük olmaz miñnet ü derd ü elem
İderüz cān şoñbetini şubħa dek āħbāb-ıla

6. **ğam:**

Gazel 3141

Mısra: 2

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Çekdüğüm derd ü belāyı hele bir yād eyle
Kuluñ isem daħı iy ğam beni āzād eyle

7. **ğamı:-ı**

Gazel 3141

Mısra: 14

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Kaldı dil deşt-i belā içre çü Mecnūn şıfat
Şimdiden girü Muhibbî ğamı sen zād eyle

8. **ğam:**

Gazel 3156

Mısra: 7

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ğam yükini yükletmege ‘uşşāka dem-ā-dem
‘İşk ĥusrevi beñzer ki dutar cümle kirāya

9. **ğamuñdan:-uñ, -dan**

Gazel 3163

Mısra: 10

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

‘Adem mülkine gitdükte Muhibbî
Ğamuñdan özge yokdur aña hem-rāh

10. **ğamından:-ı, -(n)dan**

Gazel 3166

Mısra: 1

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Bir gül-i ra‘nā ğamından zār u maħzūnam yine
Bagrumuñ kanı yiñilmez dīde-pürħūnam yine

11. **ğamından:-ı, -(n)dan**

Gazel 3166

Mısra: 10

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ney gibi feryād iderse bu Muhibbî tañ mıdır
Bir gül-i ra‘nā ğamından dīde-pürħūnam yine

12. **ğamdur:-dur**

Gazel 3177

Mısra: 9

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Hemdemi ğamdur Muhibbî’nüñ ĥarābātī olup
Düşmez elden sāgarı mey-ħ’örlikdur pīşesi

13. **ğam:**

Gazel 3183

Mısra: 2

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ğamzeler kan itmege kaşd-ı dil ü cān eyledi
Soñra geldi ğam göñül şehrini vīrān eyledi

14. **ğamı:-ı**

Gazel 3280

Mısra: 2

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Gül gibi bugün eyledi dilber tebensümi
Şād oldu gönül kalmadı bir zerrece ğamı

15. **ġamuñı**:-uñ, -ı

Gazel 3104

Mısra: 10

Dert, keder, tasa, kaygı.

Ĥasretüñ odı beni yaksa kül itse ne ‘aceb
Ĝamuñı zād idüben āh idegıtdük ‘ademe

16. **ġam-ıla**:-ıla

Gazel 3378

Mısra: 4

Dert, keder, tasa, kaygı.

‘Ālemde kaçan kışmet olındı ġam u şādı
Cümle ġam-ıla ġuşsa bu ben bī-dile düşdı

17. **ġamdan**:-dan, -

Gazel 3269

Mısra: 2

Dert, tasa, keder, üzüntü, iç darlığı.

Şehā kūyuñda dil-ĥaste ġarībi
Yog-ımuş ġamdan özge hıç naşībi

18. **ġamdan**:-dan

Gazel 3104

Mısra: 3

Acı, dert, keder, üzüntü.

Ĝamdan özge reh-i ‘ıŝkuñda gözümde nem ola
Neme yıtmez bu gözüm yaşı benüm daĥı neme

19. **ġamından**:-ın, -dan

Gazel 3447

Mısra: 7

Acı, dert, keder, üzüntü.

Ol gül-i ra‘nā ġamından giceler bülbül gibi
İy dil-i şūrīde arturduñ fiġān u zāruñı

20. **ġamından**:-ı, -n, -dan

Gazel 3000

Mısra: 1

Acı, keder.

Bir saçı leylā ġamından āh kim sevdālara
Ayb itmeñ ger düşem mecnün olup şahrālara

21. **ġamından**:-ı, -n, -dan

Gazel 3036

Mısra: 1

Acı, keder.

Bir perī-peyker ġamından zār u giryānsın yine
Kākül-i dilber gibi iy dil perīşānsın yine

22. **ġamından**:-ı, -n, -dan

Gazel 3036

Mısra: 3

Acı, keder.

Bir saçı leylī ġamından iy dil-i şūrīde āh
Vādī-yi miñnetde Mecnün gibi ĥayrānsın yine

23. **ġam**:

Gazel 3045

Mısra: 2

Acı, dert, keder, üzüntü.

Her laĥza gelüp yār gider bir dem içinde
Bu ĥastayı kor derd-ile her dem ġam içinde

24. **ġam**:

Gazel 3063

Mısra: 2

Acı, dert, keder, üzüntü.

Ne var şād [u] feraĥ hem-dem bizümle
Degülse mahrem oldu ġam bizümle

25. **ġam**:

Gazel 3064

Mısra: 4

Acı, dert, keder, üzüntü.

Cefā vü cevr çekmekle benüm ĥod baña yitmişdür
‘Aceb n’ıtdüm saña iy ġam gelürsin bir yaña sen de

26. **ġam**:

Gazel 3089

Mısra: 8

Acı, dert, keder, üzüntü.

Düşde gördüm diyü eglerdüm dil-i āvāreyi
Ĝam şebinde āh çeşmüm ġarġa-i āb olmasa

27. **ġam**:

Gazel 3104

Mısra: 7

Acı, dert, keder, üzüntü.

Ĝam sipāhını çeküp sīneleri taḅl idüben
Çeküben āh ‘alemin göklere irdüñ (...)

28. **ġam**:

Gazel 3112

Mısra: 10

Acı, dert, keder, üzüntü.

İki kāse merdüm-i çeşmüm eline sīm ü zer
Aldı İsar itmege geldükçe ġam sultānına

29. **ġam**:

Gazel 3113

Mısra: 7

Acı, dert, keder, üzüntü.

Ĝam meclisine ĥacet olursa şarāb iy dil
Yokla bulunur lā-büd bu dīde kabagında

30. **ġamdur**:-dur

Gazel 3034

Mısra: 3

Acı, dert, keder, üzüntü.

Yakupdur bagrumı hasret enîsüm hem-demüm
ğamdur
Anuñçün oldı efgānum benüm nā-çār eglence

31. **ğamuñla:-uñ, -la**

Gazel 3376

Mısra: 3

Acı, dert, keder, üzüntü.

Ğamuñla iy perî-peyker yoluñda n'ola cān virsem
Belā kūhında öldürdi ğam-i Şirîn çü Ferhād'ı

32. **ğamı:-ı**

Gazel 3016

Mısra: 7

Acı, dert, keder, üzüntü.

Gülde kadümi dilde ğamı cān u ciger rîş
Aşüfte vü dildāde giriftāra benefşe

33. **ğamuñ:-uñ**

Gazel 3309

Mısra: 5

Acı, dert, keder, üzüntü.

Ğamuñ toñmını yir 'ışk içre kārüm
Görinmez baña ğayrı kār u bārı

34. **ğamuñ:-uñ**

Gazel 3414

Mısra: 5

*Acı, dert, keder, üzüntü. II Aşığın sevgiliden
dolayı çektiği acı, keder.*

Dil hānesine gelse ğamuñ sāde sanmasun
Yir yir bu eşk-i surh-ıla münakkaşın dañı

35. **ğam:**

Gazel 3149

Mısra: 13

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Başın egeli ğam yili yok zerre mecālī
Dil-haste Muhibbī gibi turmaga benefşe

36. **ğam:**

Gazel 3292

Mısra: 7

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Tekye-i dilde gelüp mihmān ola ger ğam baña
Aña karşı yakaram bu gönlümün fānūsını

37. **ğamdan:-dan**

Gazel 3324

Mısra: 1

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Bulur mı cān u dil ğamdan rehāyı
Ya cānāndan bu çeşmüm rüşenāyı

38. **ğam:**

Gazel 3331

Mısra: 6

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Bagrumı kıldum kebāb u göz[ler]üm yaşın şarāb
Eyledüm iy ğam müşerref eylegil bu hāne[y]i

39. **ğam:**

Gazel 3331

Mısra: 11

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Kendüden geçdi Muhibbī içeli ğam cür'asın
Dest-i hicrān vāy eger suna dolı peymāne[y]i

40. **ğamdan:-dan**

Gazel 3334

Mısra: 8

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Muñrib nevāda perde-i 'uşşākı rāst kıl
Ğamdan hālāş eyle bu kemter kemine[y]i

41. **ğam:**

Gazel 3342

Mısra: 8

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Zer gibi püte-i 'ışk ile dil ü cān eridüp
Ğill u ğış komayuban eyledi ğam kāl beni

42. **ğam:**

Gazel 3348

Mısra: 5

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Mürdeyem derdüñle ğam eyler tesellī göñlümi
Ğam gibi cevrtün dañı ğam-h'ār olaydı kāşki

43. **ğam:**

Gazel 3348

Mısra: 6

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Mürdeyem derdüñle ğam eyler tesellī göñlümi
Ğam gibi cevrtün dañı ğam-h'ār olaydı kāşki

44. **ğam:**

Gazel 3371

Mısra: 9

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

İy Muhibbī bunca ğam ardınca dirler gülmenüñ
Ehl-i hāl olan anuñçün şād u hāndan olmadı

45. **ğam:**

Gazel 3377

Mısra: 9

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Şimdi bildüm hicr elinden öldürür bu ğam beni
Ger şehīd-i 'ışk olam dutmañ benümçün mātemi

46. **ğamdan:-dan**

Gazel 3377

Mısra: 3

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Düşeliden derd-i 'ışka ğamdan özge bulmadum
Gice gündüz ayru olmaz cān-ıla dil mahremi

47. **ğam:**

Gazel 3382

Mısra: 9

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Mihnet-i küh-ı belāda āh kim ğam türine
İy Muhibbī olmaya bu sine kalkanum gibi

48. **ğam:**

Gazel 3383

Mısra: 10

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Vaşla hāndān olma hem hicrāna giryān iy gönül
Ğam ile şādī cihānda bir zamān eglenmedi

49. **ğam:**

Gazel 3410

Mısra: 1

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Şol kadar çekdüm belā deşinde ğam hicrānını
Üns dutdı derde aınmaz bu gönül dermānını

50. **ğam:**

Gazel 3420

Mısra: 5

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Ğam meclisinde dün gice nālem işitdi āh
Tā şubh olunca inledi gör nā benüm gibi

51. **ğam:**

Gazel 3448

Mısra: 4

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Birdem olmaya belā mihnet elinden o hālāş
Çünkü yagmaya vire mülk-i dili ğam sipehi

52. **ğam:**

Gazel 3480

Mısra: 9

(Ar.) Acı, dert, keder, üzüntü.

Çünkü ğam tımārını virdi Muhibbī şāh-ı 'ışk
Hāşılındur cem' kıl bu gözlerūn dīnārını

53. **ğam:**

Gazel 3222

Mısra: 4

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Āteş-i 'ışk-ıla yakduñ cismümi ser-tā-ka dem
Kāl idüp ğam pütesi içinde pāk itdūñ beni

54. **ğam:**

Gazel 3224

Mısra: 7

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Müstedām ol ki baña mahrem olursın iy ğam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhāyī

55. **ğam:**

Gazel 3225

Mısra: 1

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ğam şu'lesi başumda benüm tāc-ı cevheri
Eşküm geyürdi egnüme hil'at-i ser-ā-seri

56. **ğam:**

Gazel 3242

Mısra: 8

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Tekye-i dilde ziyāfet eyledüm geldi belā
Ğam dañı gelsün didüm tā kim ola yārān iki

57. **ğam:**

Gazel 3245

Mısra: 5

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Her ne deñlü gelse ğam aksa belā cūlar gibi
Eyle sen iy dil taħammül bañr-ı 'ummān ol yūri

58. **ğam:**

Gazel 3249

Mısra: 2

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Bār-ı ğamdan kāmētümdür hām gibi
Bulmadum hergiz muşāhib ğam gibi

59. **ğamdan:-dan**

Gazel 3254

Mısra: 7

Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ğamdan özge olmaya yār-ı muşāhib bir dañı
Niçe yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı

ğam bārı:

1. **ğam bārı:-ı**

Gazel 3258

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam yükü.

Gören ğam bārı altında hezārān eyleyüp taħsīn
Diyeler başına almış Muhibbī bir kara tağı

2. **ğam bārı:-ı, -n, -a**

Gazel 3307

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam yükü.

Ġam bārına tākat yok iken āh Muḥibbī
Arturdu cefā gelüp bak o bār-ı girānı

ġam çek:

1. **ġam çek:**-uñ, -i, -meg, -ile
Gazel 3390
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Deyim**
Tasalanmak, kaygılanmak, üzölmek.

Nātüvān oldı Muḥibbī ġamuñı çekmeg-ile
Yüz süriyü kapuña vardı yüzi yirde kodı

ġam çek-:

1. **ġam çek-:**--i, --n, --i, --elü, --m
Gazel 3080
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Üzölmek, kederlenmek, sıkıntı yaşamak.

Niçeye dek çekelüm bād-ıla deryā ġamını
Delü gönlüm baña uy gel gidelüm Rüm iline

ġam degül:

1. **ġam degül:**
Gazel 3086
Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Zararı yok II dert deġil.

Sinede bagrum delinsün atagör ġamz okların
Ġam degül 'āşıkıların ölürse sen çok çok yaşa

2. **ġam degül:**
Gazel 3409
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne çıkar, zararı yok, dert deġil.

İy Muḥibbī ger melāmet itse zāhid ġam degül
Çün ezel açılmadı 'uşşāka şöhret kapısı

ġam kühi:

1. **ġam kühi:**--i, --n, --i
Gazel 3140
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam daġı.

Bisütün'ı kazmag-ıla kühken faḥr itmesün
Kesmişem ben daḥı bu ġam kühini tırnag-ıla

ġam matbahı:

1. **ġam matbahı:**--i, --n, --da
Gazel 3047

Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam, keder mutfaġı.

Yidüġi derd ü belā vü zecr ü miḥnetdür bu dil
Geçinür ġam matbahında dürlü dürlü aş-ıla

ġam meclisi:

1. **ġam meclisi:**-i, -n, -de
Gazel 3248
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam, keder meclisi.

Ġam meclisinde nāleme āheng için baña
Uydurdu nāy nāleme kendü şadāsını

2. **ġam meclisi:**-i, -n, -de
Gazel 3279
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam, keder meclisi.

Ġam meclisinde içeli çeşmüm şārābını
SİNemi alma sanculu dilde kebāb oldı

3. **ġam meclisi:**-si, -n, -de
Gazel 3345
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam, keder meclisi.

Ġam meclisinde nāle kılup ḥālüm aglasam
Yanumca bile nāle kılur nā benüm gibi

ġam mı:

1. **ġam mı:**
Gazel 3419
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dert deġil.

Ef'î-yi zülfüñ iy döst zaḥm ursa baña ġam mı
Tiryāk-i la'lüñ emdüm cāna ifāka düşdi

ġam şāhı:

1. **ġam şāhı:**--i
Gazel 3012
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kaygı, tasa, keder, hükümdarı; padişahı.

Dil şehrinin göz yaşı-y-ıla eyle münakkaş
Ġam şāhı oturmaga emirāne geçerse

ġam şebi:

1. **ġam şebi:**-i, -n, -de
Gazel 3356
Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam, dert gecesi.

Ġam Şebinde ĥasta dil eyler temennā-yı viŐāl
Dürlü dürlü fikr ider bir ölecek sayru gibi

2. **ġam Şebi**: -i, -n, -de
Gazel 3415
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam, dert gecesi.

Zülfine dolaŐıdı gönlüm geldi sevdā başuma
Ġam Şebinde tā Őeĥer bīdār gördüm kendümi

3. **ġam Şebi**: -i, -n, -de
Gazel 3435
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam, dert gecesi.

Belā vü derd ü miĥnet ġam Şebinde
Başuma üşdiler hengāma düşdi

4. **ġam Şebi**: --i, --n, --de
Gazel 3098
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sıkıntı (ayrılık) gecesi.

Ġam Şebinde kalmışam açılmadı Őubĥ-ı viŐāl
Kimse münis olmadı ‘ālemde bu dil-teng-ile

ġam Şebinde:

1. **ġam Şebinde**: --(i)n, --de
Gazel 3006
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam, keder gecesi.

Ġam Şebinde dil seni giryān ide
Őubĥ olunca nāle vü feryād ide

ġam tekyesi:

1. **ġam tekyesi**: -si, -nüñ
Gazel 3441
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Keder, üzüntü tekkesi; sıkıntıya dayanma, yaslanma II üzüntü veren dünya.

‘IŞk āteŐiyle dil eridüp baġrı yagını
Ġam tekyesinüñ eyledi rüşen çerāġını

ġam u derd:

1. **ġam u derd**: -ile
Gazel 3175
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Keder ve sıkıntı.

Belā Őaĥrāsına iy dil yiter Őaĥa revān olsañ
Gözün yaşını su eyle ġam u derd-ile kıl zādı

ġam u Őādī:

1. **ġam u Őādī**:
Gazel 3378
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Üzüntü ve sevinç.

‘Ālemde kaçan kışmet olındı ġam u Őādī
Cümle ġam-ıla ġuŐŐa bu ben bī-dile düşdi

ġam vi-:

1. **ġam yi-**: --mez
Gazel 3145
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Deyim**
Tasa etmemek, kaygılanmamak, üzülmemek.

Bu Muĥibbī ger ire vaşlına ol meh-pārenün
Bu cihānda ġam yimez serv-i semen-bü bitmeye

2. **ġam yi-**: -r, -em
Gazel 3212
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dertlenmek, kederlenmek, tasalanmak .

İçerem hicr ara çeşmüm Őarābın
Yirem ġam ġamdan özge dil ne ĥordı

3. **ġam yi-**: -me, -m
Gazel 3014
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Gam yememek: Tasa etmemek, kaygılanmamak, üzülmemek.

Yimem ġam olalı tiryāk-i la‘lün
İçürse mār-ı zülfün baĥa sem de

ġam yime-:

1. **ġam yime-**:
Gazel 3110
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Deyim**
Gam yememek, tasa etmemek, kaygılanmamak, üzülmemek.

Fikr kıl aĥvālünü geldük ne yüzden ‘āleme
Şükr kıl Rezzāk’a rızķuñ eksük itmez ġam yime

2. **ġam yime-**:
Gazel 3077
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Deyim**
Tasa etmemek, kaygılanmamak, üzülmemek.

Hışm eyler ise ğam yime iy dil yine oşsar
Efendi olan kakır u oşsar kolesine

3. **ğam yime:-y, -üp**

Gazel 3208

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Deyim**

Tasa etmemek, kaygılanmamak, üzülmemek.

Oldı Muħıbbı üştür-i ser-mest gibi çün
Her dem cigerde ğam yimeyüp bār ‘aşıkı

4. **ğam yime:-**

Gazel 3067

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Tasa etmemek, kaygılanmamak, üzülmemek.

Çeşmüme gel pā koyup ħār-ı müjemden ğam yime
Pāyuña itmez zarar yaşumla çün nemnāk ola

ğamda kal-:

1. **ğamda kal:--da, --mış, --ın**

Gazel 3014

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Keder, üzüntü içinde kalmak.

Niĝārā kalmışın derdüñle ğamda
Döker yaş yirine bu dide dem de

ğamdan ħalāř ol-:

1. **ğamdan ħalāř ol:--dan, --sa**

Gazel 3007

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ĝamdan, üzüntüden, kederden kurtulmak.

Alsa cānum kāřkī olsa bu dil ğamdan ħalāř
Niçeye dek böyle maħrūm olam anuñ rüyına

ğamĝin ol-:

1. **ğamĝin ol:--dı**

Gazel 3016

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kederlenmek, üzülmek.

Baş egüben oldı Muħıbbı gibi ğamĝin
Kalmadı mecālī güle ĝüftāra benefēře

ğam-ħāne:

1. **ğam-ħānelerinde:-ler, -i, -n, -de**

Gazel 3220

Mısra: 5

1. Ĝam yuvası. 2. Dünya.

Ĝam-ħānelerinde dil ü cān aĝlayukaldı
Kan yaş-ıla bu mülk-i cihān ĝarĝ olayazdı

ğam-ħār:

1. **ğam-ħāra:-a**

Gazel 3016

Mısra: 4

Gamlı, kederli.

Dehrüñ sistemin añladı fikr itdi ħazāmı
Bı-çāre vü ser-geşte vü ğam-ħāra benefēře

ğam-ħ'ār ol:

1. **ğam-ħ'ār ol:-a, -y, -dı**

Gazel 3348

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dertlenmek, kederlenmek, üzülmek.

Mürdeyem derdüñle ğam eyler tesellı ĝöñlümi
Ĝam gibi cevrtüñ daħı ğam-ħ'ār olaydı kāřkı

ğam-ı dehr:

1. **ğam-ı dehr:-i**

Gazel 3316

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya kaygısı.

Düşürme bādeyi elden ğam-ı dehri ferāmüř it
Ferāĝat ‘ālemi var mı ‘aceb mey-ħāneden ĝayrı

ğam-ı dilber:

1. **ğam-ı dilber:**

Gazel 3053

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ĝönül alan güzelin derdi.

Çün ğam-ı dilber ħarāb itdi ĝönül ma‘müresin
Seng-i miħnetle yapup bir daħı ābād eyleme

ğam-ı ħāl:

1. **ğam-ı ħāl:-üñ, -le**

Gazel 3411

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin ben'inin üzüntüsü.

Ĝam-ı ħālüñle iy dilber yanaldan āteř-i hicre
Muħıbbı lāleye döndi ciger taglayı taglayı

ğam-ı hicr:

1. **ğam-ı hicr:-ile**

Gazel 3266

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgiliden) Ayrılıĝın derdi.

Gidüp ol mâh baña dilden hezârân şad heves kaldı
Ġam-ı hicr-ile cân tenden gidiser bir nefes kaldı

Ġam-ı hicrân:

1. **Ġam-ı hicrân:**
Gazel 3388
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayrılık acısı.

Öldürdi bu ben hastayı iy cân Ġam-ı hicrân
Raĥm eyle ki 'uşşâk olalar saña du'acı

Ġam-ı 'ışk:

1. **Ġam-ı 'ışk:-uñ**
Gazel 3446
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşkan derdi, gamı.

Komazsam tañ mıdur bir dem 'aşâ-yı âhı ben elden
Cüvân idüm Ġam-ı 'ışkuñ çekelden beni pîr itdi

2. **Ġam-ı 'ışk:-uñ, -la**
Gazel 3224
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk derdi, aşk sıkıntısı.

Olmuşam ben Ġam-ı 'ışkuñla senüñ şeydâyî
Tınmam 'âr-ıla nâmüs olup rüsvâyî

Ġam-i şîrîn:

1. **Ġam-i şîrîn:**
Gazel 3376
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şîrin'in derdi.

Ġamuñla iy perî-peyker yoluñda n'ola cân virsem
Belâ kühında öldürdi Ġam-i Şîrîn çü Ferhâd'ı

Ġam-ı şîrîn ile ferhâd:

1. **Ġam-ı şîrîn ile ferhâd:**
Gazel 3301
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şîrin ile Ferhad'ın kederi.

Ġam-ı Şîrîn ile Ferhâd şu deñlü nâleler kıldı
Şadâ-yı 'aşsidür kılmiş sanurlar Bî-sütün oldı

Ġammâz:

1. **Ġammâzuma:-um, -a**
Gazel 3150
Mısra: 8
Söz taşıyan, laf yetiştiren, fitleyen (kimse), kovucu.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdur fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîğâ bu iki Ġammâzuma

2. **Ġammâzuma:--um, --a**

Gazel 3099
Mısra: 8
İspiyoncu; birinin sırlarını, davranışlarını, düşüncelerini gözleyip başkalarına bildiren. II Aşığın gözyaşları.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdur fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîğâ bu iki Ġammâzuma

Ġamz:

1. **Ġamz:**
Gazel 3142
Mısra: 3
Süzgün bakış, yan bakış, sitemli bakma; güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı hareketler, nazlı nazlı göz kırpması.

Ebrûları elinde Ġamz okları bilinde
Atılsa toğrı okdur egri kemân içinde

2. **Ġamz:**
Gazel 3243
Mısra: 8
1. Gözle, kaşla işâret etme, göz kırpması. 2. Ara bozuculuk, söz taşıma, gammazlık, münâfıklık.

Olmaya sîne siper bagrı ola Ġalbür-veş
Çeşm ata Ġamz okların ele ala ya kaşını

Ġamz okı:

1. **Ġamz okı:-ı, -n**
Gazel 3497
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) ok gibi yaralayıcı, öldürücü yan bakışı.

Sinemüñ meydânına dikküm yine ben dil nişân
Çeşmi atsun Ġamz okın alsun eline yaları

Ġamz okları:

1. **Ġamz okları:--ı, --n**
Gazel 3055
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yan bakış oku.

Kaşı yayından kaçan Ġamz okların atsa nigâr
Cân baña eydür ki kurbân olayın ebrûlara

2. **Ġamz okları:--ı, --n, --ı**

Gazel 3059
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yan bakış oku.

Atar ya kaşların ğamz oklarını
Geçer sîne karâr itmez siperde

3. **ğamz okları:** --i, --n

Gazel 3086

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yan bakış oku.

Sinede bagrum delinsün atagör ğamz okların
Ġam degül 'âşıklaruñ ölürsen sen çok çok yaşa

4. **ğamz okları:** -lar, -i, -nuñ

Gazel 3478

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yan bakış oku.

Kaşı yasını görüp ğamz oklarınıñ yādına
Cānı kurbān eyleyüp dil sinesin terkeş kodı

5. **ğamz okları:** -lar, -i, -n, -ı

Gazel 3485

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yan bakış oku.

İy Muhibbî çünkü merhem urmaz āhir yarama
Urmasa ğamz oklarını ol kaşı ya kâşki

6. **ğamz okları:** --(i)n

Gazel 3008

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşaret okları.

Ya kaşlarıñla çeşmüñ ğamz okların ataldan
Sinem delindi yir yir dil kaldı kan içinde

ğamze:

1. **ğamzelerden:** -ler, -den

Gazel 3116

Mısra: 7

*Dilberlerin gözleri ucunda görülen harekât-ı dil-
firib, nazlı nazlı göz kapama, kirpik süzme.*

Ğamzelerden kırmaga 'uşşâkı tirkeş bağladı
Dilegüm budur ki kurbān olayım ol yalara

2. **ğamzelerden:** -ler, -den

Gazel 3074

Mısra: 10

*Dilberlerin gözleri ucunda görülen nazlı nazlı
göz kapama, kirpik süzme.*

İy Muhibbî kaldı ancak saña teslim [ü] rızā
Ğamzelerden çeşm-i cellādı tığ aldı düşünä

3. **ğamzelerden:** -ler, -den

Gazel 3080

Mısra: 1

*Dilberlerin gözleri ucunda görülen nazlı nazlı
göz kapama, kirpik süzme.*

Ğamzelerden yine fır aldı nigārum eline
Kaşı yayına koyup ola ki bagrum deline

4. **ğamzelerin:** -ler, -in

Gazel 3088

Mısra: 10

Süzerek göz ucu ile yan bakış.

Bilürdi derünümde Muhibbî ki neler var
Gönderse eger ğamzelerin sînemi yarsa

5. **ğamzesi:** -si

Gazel 3397

Mısra: 3

*Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda
görülen gönül çekici hareket.*

Ğamzesi tîri-y-ile bu cān u dil mecrühdür
Çıkmayısar sîneden ölince kanlu demreni

6. **ğamzesi:** -si

Gazel 3405

Mısra: 7

*Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda
görülen gönül çekici hareket.*

Ğamzesi geldükçe çıkar karşı bu cānum benüm
Koyuban cānum yirine saklayayım tîrini

7. **ğamzeler:** -ler

Gazel 3047

Mısra: 3

*Süzgün bakış, yan bakış, sitemli bakma;
güzellerin gözlerinin ucunda görülen gönül alıcı
hareketler, nazlı nazlı göz kırpması.*

Kaşların geh çin ider geh ğamzeler tîrin atar
N'eyleyem derdā dirîgā ben bu göz ü kaş-ıla

8. **ğamze:**

Gazel 3346

Mısra: 3

*Göz kırpması, gözle işaret yapma, süzgülün bakış. II
Sevgilinin güzel gözlerinde yan bakışla meydana
gelen latif, hoş, çekici hareket.*

Ğamze okı sînede bir lahza eglenmez geçer
Anuñ içündür anuñ kaşları katı ya gibi

9. **ğamzelerden:** -ler, -den

Gazel 3112

Mısra: 2

*Göz kırpması, gözle işaret yapma; süzgülün bakış,
naz ve işve ile göz süzerek bakma II göz; sevgili.*

Ol kemān ebrü yine kaşd itdi 'âşık cānına
Ğamzelerden niçe oklar cem' kıldı yanına

10. **ğamzeññ:** -n, -iñ

Gazel 3103

Mısra: 4
(Sevgilinin) süzerek göz ucu ile yan bakışı.

Olursam tañ midur hünin ciğer âh
Olupdur ğamzeñiñ tığı havâle

11. ğamze:
Gazel 3111
Mısra: 1
(Sevgilinin) süzerek göz ucu ile yan bakışı.

Yine kaşd eyledi bu ğamze görüñ cānumuza
Ħaçertüñ susadı içemege gelür kanumuza

12. ğamzesi:-si
Gazel 3423
Mısra: 1
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda
görülen gönül çekici hareket. II sevgilinin yan bakışı.

Ğamzesi deldi geçer çatdı kaşın yâr sıdı
Ok atup yayını san yasdı kemāndâr sıdı

13. ğamzesi:-s, -i
Gazel 3130
Mısra: 8
(Sevgilinin) süzerek göz ucu ile yan bakışı.

Cān göziyle görmek olmazdı cemal-i dilberi
Açmasa ger ğamzesi sīnemde yir yir revzene

14. ğamzeleri:--ler, --i
Gazel 3021
Mısra: 4
Süzgün bakış, sevgilinin süzgün veya manalı yan
bakışı. Divan şirinde sevgilinin bakışı gamzeyi
doğurur ve bu gamzede binlerce anlam vardır.
Gamze ok olunca yaralamak, delmek, öldürmek,
avlamak gibi eylemleri üstlenir. Bir ok olan gamzenin
hedefi ise can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Leb-i la'linden 'aceb derdüme em sem ola mı
Uşbu bagrumda olan ğamzeleri yarasına

15. ğamzesi:-si
Gazel 3087
Mısra: 9
(Sevgilinin) yan bakışı.

Sīnede durmaz Muhibbî ğamzesi eyler güzer
Bir kaşı ya kirpügi ok yâr sevdüm tazece

16. ğamzeñ:-ñ
Gazel 3078
Mısra: 5
(Sevgilinin) süzerek göz ucu ile yan bakışı.

Ğamzeñ okı cā itdügi bu cānum içinde
Yazılır elif kanda ise cān arasında

17. ğamzeñ:-ñ
Gazel 3095

Mısra: 5
(Sevgilinin) süzerek göz ucu ile yan bakışı.

Kaşuñla ğamzeñ iy döst yiter cihāna fitne
N'eyler ğirüp busuya ğisülaruñ kafada

18. ğamzeñ:-ñ
Gazel 3058
Mısra: 5
(Sevgilinin) yan bakışı.

Yaluñuz ğamzeñ degüldür eyleyen bagrum delik
Bir baña tığ-ı cefâ kılur ciğer şad päre de

19. ğamzeler:-ler
Gazel 3060
Mısra: 1
(Sevgilinin yaralayıcı) yan bakışı.

Ğamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstine
Döndi la'lüñ zinde kıldı virdi cān cān üstine

20. ğamzeñ:--ñ
Gazel 3137
Mısra: 7
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda
görülen gönül çekici hareket.

Ķatlüme Ħaçer çeküp ğamzeñ emān virmez amān
Sanki Rüstemdür gelür ceng itmege Suhrāb-ıla

21. ğamzelerüñ:--ler, --üñ
Gazel 3138
Mısra: 7
Göz kırpma, gözle işâret etme. II Göz süzerek
göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül
çekici hareket.

Oğ diyem ğamzelerüñ sīneme geldükde benüm
Ben niyāz eyledüğüm saña kamu nāz gele

22. ğamzeñ:--ñ
Gazel 3139
Mısra: 3
Göz kırpma, gözle işâret etme. II Göz süzerek
göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül
çekici hareket.

Ğamzeñ oklarına cānā kılmışam sīnem nişān
'Āşık olan cān virür ol tür ü peykān üstine

23. ğamzeñ:--ñ
Gazel 3201
Mısra: 5
Göz kırpma, gözle işâret etme. II Göz süzerek
göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül
çekici hareket.

Ğamzeñ okı irişmese mecrüh göñlüme
Olmazdı yaram üstine ol merhemüm gibi

24. ğamzeñ:--ñ
Gazel 3207

Mısra: 7

Göz kırpma, gözle işâret etme. II Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Ya kaşuñdan sehv-ile atsañ baña ğamzeñ okın
Saklar-ıdum sînem içre ben anı cânım gibi

25. **ğamzeñ:--ñ**

Gazel 3396

Mısra: 3

Göz kırpma, gözle işâret etme. II Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Ğamzeñ okları eyâ meh-rü irişdi sîneye
Kan yalaşmayınca benümle karındaş olmadı

26. **ğamzeñ:--ñ**

Gazel 3403

Mısra: 5

Göz kırpma, gözle işâret etme. II Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Ger öldürürse ‘âşıkı ğamzeñ ‘aceb midür
Bulur mı idi ger ire Hakk’uñ hidâyeti

27. **ğamzelerden:-ler, -den**

Gazel 3153

Mısra: 1

1. Göz kırpma, gözle işâret etme. 2. Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Gözleri hânçerler almış ğamzelerden yanına
Gel beni öldür hemân tek girme kimse kanına

28. **ğamzeleri:-ler, -i**

Gazel 3156

Mısra: 9

1. Göz kırpma, gözle işâret etme. 2. Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Ko ğamzeleri tîğı bu bagrum deletursun
Çün sîne nişân eyledük ol kaşları yaya

29. **ğamzeler:-ler**

Gazel 3183

Mısra: 1

1. Göz kırpma, gözle işâret etme. 2. Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Ğamzeler kan itmege kaşd-ı dil ü cân eyledi
Soñra geldi ğam gönül şehrini vîrân eyledi

30. **ğamzeler:-ler**

Gazel 3204

Mısra: 13

1. Göz kırpma, gözle işâret etme. 2. Göz süzerek

göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Öldürmege Muhib seni mestâne ğamzeler
Hânçer elinde eyler-ise tañ mı kan dağı

31. **ğamzeler:-ler**

Gazel 3216

Mısra: 1

1. Göz kırpma, gözle işâret etme. 2. Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Ğamzeler bagrum deler komaz lebüñ tuz ekmeği
Döstlık hâkkin yitürür unıdur tuz ekmeği

32. **ğamzeler:-ler**

Gazel 3245

Mısra: 7

1. Göz kırpma, gözle işâret etme. 2. Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Ğamzeler hânçer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öñdin var anuñ küyında qurbân ol yüri

33. **ğamzeler:-ler**

Gazel 3300

Mısra: 9

1. Göz kırpma, gözle işâret etme. 2. Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Diller almaga giderler ğamzeler
Bekler yaruñ kafasın perçemi

34. **ğamzesinüñ:-s, -i, -nüñ**

Gazel 3223

Mısra: 2

Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Olmuşam bir çeşmi âhünüñ yine âvâresi
Ğamzesinüñ lîk var sînemde yüz biñ yarası

35. **ğamzesi:-s, -i**

Gazel 3232

Mısra: 5

Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Dil ğamzesi tîğına gerden sunar müdâm
‘Işk ehlinüñ görmedi kimse cazâsını

36. **ğamzeñüñ:-ñüñ**

Gazel 3400

Mısra: 1

Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Ğamzeñüñ hiç gitmedi kan dökmeg-ile uyhuşu
Kesret-i kandan-durur ğâlibâ anuñ uyhuşu

37. **ğamzelerin:-ler, -in**

Gazel 3429

Mısra: 7

1. Göz kırpmı, gözle işâret etme. 2. Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Dil kaçdı görüp ğamzelerin zülfine düşdi
Görün eceli yolu varup dâra tayandı

ğamze ok:

1. **ğamze ok:-lar, -i, -n, -a**

Gazel 3352

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bakış oku. || Gamze oku gözden çıkar ve aşığa ızdırıp verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Ġayrılar kaşdını gel eyleme iy kaşı kemân
Ġamze oklarına ben eylemişem dil hedefi

ğamze okı:

1. **ğamze okı:-i**

Gazel 3289

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) ok gibi delici ve yaralayıcı yan bakışı.

Kim hâlâş olabilir ğamze okı atılıcak
Bir yire ya kaşınıñ gelse iki yire başı

ğamze okları:

1. **ğamze okları:-i, -y, -la**

Gazel 3048

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgilinin kılıç gibi keskin yan bakışlarıyla aşığa bakması kastedilmiştir.

Ġamze oklarıyla sînem tolıdur terkeş gibi
Cânı kırbân ideyin emr itse kaşı yayına

ğamze-i döst:

1. **ğamze-i döst:**

Gazel 3466

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgilinin yan bakışı.

Kanımı içmeğe geldükçe benüm ğamze-i döst
Bu Muhibbî dir aña cân-ıla şihhâ ‘âfi

ğamze-i kaşşâb:

1. **ğamze-i kaşşâb:-uñ, -i**

Gazel 3290

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kasap gibi öldürücü yan bakış.

Olmadı ‘uşşâk[1] katlı itdi peşimân gözlerün
Dökmede kan şâd gördüm ğamze-i kaşşâbuñ

ğamze-i tiz:

1. **ğamze-i tiz:-üñ, -le**

Gazel 3337

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Keskin yan bakış.

Ġamze-i tizüñle bulurdı Muhibbî rāhatı
Gelse her sâ‘at ü her dem cânib-i mâ kâşki

ğamzeñ okı:

1. **ğamzeñ okı:-ñ, --i**

Gazel 3012

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(sevgilinin) yan bakışlarının oku.

Ger seng atasın başuma ol tâc-ı sa‘âdet
Minnet bilürem ğamzeñ okı câna geçerse

2. **ğamzeñ okı:-ñ, --i, --n, --i**

Gazel 3033

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) ok gibi (yaralayıcı, öldürücü, acı veren) yan bakışı.

Ġamzeñ okını sînede ben kana boyadum
Her ne ki geçe hâtruña sen de var eyle

ğanı ol-:

1. **ğanı ol-: -du, -m**

Gazel 3272

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Zengin olmak, doygunluğa ermek.

Cem‘ kıldum bahr-ı eşk içre gözüm gevherlerin
‘İşk şâhı devletinde oldum ğâyet ğanı

ğarâbet:

1. **ğarâbet:**

Gazel 3082

Mısra: 6

Gariplik, tuhaflık.

Salını zülfine ta‘zîm iderse tañ midur çeşmi
Ġarâbet mi olur gebre sücüd eylerse hâcina

ğarâz:

1. **ğarâz:**

Gazel 3468

Mısra: 5
*Birine karşı beslenen kötü niyet, gizli düşmanlık,
huç, kin II Gâye, maksat, istek, arzu.*

Ġaraż çünkü cihānda bir kabādur
Baña birdür palās-ıla firengī

ġaraż ol-:

1. **ġaraż ol-:**-an, -a

Gazel 3278

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Birine karşı kötülük, kin beslemek.

Kıbr ü kīn-ile ġaraż olana ādem mi dinür
Bir gerek çünkü Muġıbbī kişinün içi daşı

ġarīb:

1. **ġarīb-isem:**--i, --se, --m

Gazel 3017

Mısra: 2

Kimsesiz, zavallı, biçare.

Ne şabrum kaldı ne ‘aqlum ne dilüm kaldı güftāra
Ġarīb-isem n’ola şāhum benim de vardur Allāh’um

2. **ġarīb:**

Gazel 3335

Mısra: 9

Çaresiz, düşkün, zavallı, bi-çare.

Yıllar-durur dimeyi hālün nedür ġarīb
Bekler Muġıbbī gerçi ki ol āsitāne[y]i

3. **ġarīb:**

Gazel 3386

Mısra: 7

*Alışılan tarz ve surette olmamakla tuhaf
görünen, acayip, bambaşka. II Çaresiz, düşkün,
zavallı.*

Kimseler hālın dimez bu ben ġarīb üftādenün
Yarı görsem ‘arż ideydüm ne ki kāmum var-ıdı

4. **ġarīb-i**

Gazel 3233

Mısra: 2

*1. Kimsesiz, zavallı, biçare (kimse). 2. Asıl
vatanından ayrılıp bu dünyaya geldiği için kendini
gurbette sayan Hak âşığı derviş.*

Hudā’nuñ hem kulısın hem habībi
Şefā’atden unıtma ben ġarīb

5. **ġarīb-i**

Gazel 3233

Mısra: 8

*1. Kimsesiz, zavallı, biçare (kimse). 2. Asıl
vatanından ayrılıp bu dünyaya geldiği için kendini
gurbette sayan Hak âşığı derviş.*

Günāhum çok yapışdum dāmenüñe
Ayırma toġrı yoldan ben ġarīb

6. **ġarīb-i**

Gazel 3269

Mısra: 1

*1. Kimsesiz, zavallı, biçare (kimse). 2. Asıl
vatanından ayrılıp bu dünyaya geldiği için kendini
gurbette sayan Hak âşığı derviş.*

Şehā küyuñda dil-ħaste ġarīb
Yog-ımuş ġamdan özge hiç naşibi

7. **ġarīb-i**

Gazel 3310

Mısra: 1

*1. Kimsesiz, zavallı, biçare (kimse). 2. Asıl
vatanından ayrılıp bu dünyaya geldiği için kendini
gurbette sayan Hak âşığı derviş.*

Neden rahm itmedün gördün ġarīb
Vişālünden meger yokdur naşibi

ġarīb āh evleve nüh felek titrer:

1. **ġarīb āh evleve nüh felek titrer:**-r-y, -e-y, -e, -r

Gazel 3022

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

"Mazlumun ahı, titretir arşı."

Pişe itme zulmı lillāh kendüne iy serv-ķad
Nüh felek titrer kaçan kim bir ġarīb evleve āh

ġarībe:

1. **ġarībe:**

Gazel 3322

Mısra: 7

Kimsesiz, zavallı, biçare (âşığın yerine).

İtüm dise eger yār sehv-ile ben ġarībe
Şevķüm olup ziyāde göge atam külāhı

ġarībün āhı yirde kalmaz:

1. **ġarībün āhı yirde kalmaz:**--üñ, --ı, --de, --maz

Gazel 3090

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Atasözü**

*Mazlumun ahı yerde kalmaz: Zulüm gören,
haksızlığa uğrayan kişinin bedduası tutar.*

Baña rahm eyle āhumdan ġazer kıl
Ġarībün āhı kalmaz çünkü yirde

ġark evle-:

1. **ġark evle-:**--di

Gazel 3116

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Batırmak, boğmak. II mec. birine bir şeyi bol bol vermek.

Zülfini ańdum yine düşdüm uzun sevdalara
Dür dişi fikri beni ğarķ eyledi deryalara

2. ğarķ eyle:-: -dü, -ñ

Gazel 3189

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Batırmak, boğmak.

Şol kadar dökdüñ yaşıñ ğarķ eyledüñ göz yaşına
Gıll ü ğışdan yuyuban iy dıde pāk itdüñ beni

3. ğarķ eyle:-: -di

Gazel 3086

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Suya) Batırmak, boğmak.

Akdı yaşum su gibi bir serv boylu serkeşe
Anuñ için ‘alemi ğarķ eyledi başdan başa

ğarķ eyle:

1. ğarķ eyle:-: -di

Gazel 3480

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Batırmak, boğmak. II mec. birine bir şeyi bol bol vermek.

Bu ‘acebdür ‘alemi ğarķ eyledi bārān-ı eşk
Hiç teskīn itmeyüp arturdu sīnem nārını

ğarķ id-:

1. ğarķ id-: -er

Gazel 3136

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Suya batmak, boğulmak.

Bahr-ı ğamda eşk ü āhumdan ħalās olmaz gönül
Ĝarķ ider dil zevraķımı bād-ıla bārān-ıla

ğarķ it:

1. ğarķ it:-: -se

Gazel 3380

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Batırmak, boğmak.

Beni ğarķ itse tañ mı eşk-i çeşmüm
Gözüm yaşıyla āhum başdan aşdı

ğarķ ol-:

1. ğarķ ol-: -a, -yaz, -dı

Gazel 3220

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Boğulmak.

Ĝam-ħānelerinde dil ü cān aglayukaldı
Kan yaş-ıla bu mülk-i cihān ğarķ olayazdı

2. ğarķ ol-: -du, --m

Gazel 3147

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Suya batmak, suda boğulmak. || ... ile dolmak, -e boğulmak, istiğrak etmek.

Gözlerüm yaşına ğarķ oldum bu rüy-ı zerd-ile
Güviyā nılüferem kaldum miyān-ı ābda

3. ğarķ ol-: -dı, -lar

Gazel 3153

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Suya batmak, suda boğulmak. || ... ile dolmak, -e boğulmak, istiğrak etmek.

Bahr-i ‘ışka iy Muħibbī niceler ğarķ oldılar
Görmedüm bir kimse dir idüm anuñ pāyānına

4. ğarķ ol-: -sa-sa

Gazel 3041

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Gömülmek, batmak II. Boğulmak.

Dil zevraķı ğarķ olsa ne tañ ol dem içinde
Alnuña kamer gün yüzüne beñzemez iy dōst

5. ğarķ ol-: -dı-dı

Gazel 3045

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Gömülmek, batmak II. Boğulmak.

Dem dem dökilen göz yaşı bil ħūn-ı cigerdür
Dil zevraķı ğarķ oldu şehā ol dem içinde

6. ğarķ ol-: -ur-ur

Gazel 3047

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Gömülmek, batmak II. Boğulmak.

Āh kim hicrān şebinde toldı bagrum baş-ıla
Cismüm āħir ğarķ olur çeşmümden akan yaş-ıla

7. ğarķ ol-: -a, --m-am

Gazel 3081

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Gömülmek, batmak II. Boğulmak.

Bahr-i eşkümden Muħibbī uşbu cān-ı nātūvān
Ĝarķ olam diyü gelür cismümdenki şāl üstine

8. **ğark ol:-ur**

Gazel 3201

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

1. *Gömülmek, batmak.* 2. *Boğulmak.*

Deryâ-yı eşk içre yürür zevrak-ı dilüm
Âhum yiliyle ğark olur âhir gemüm gibi

ğark ol:

1. **ğark ol:-du, -m**

Gazel 3295

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Boğulmak, batmak.

Gözüm yaşına ğark oldum bulunmaz derdüme çäre
Getürmedi meger devrân benim gibi dil-efgârı

2. **ğark ol:-a**

Gazel 3378

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Boğulmak, batmak.

Hicründe şehâ şol kadar âh eyledüm iy döst
Kanlu yaşuma zevrak-ı dil ğark ola düşdi

3. **ğark ol:-ur, -du, -m**

Gazel 3460

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Boğulmak, batmak.

Âteş-i 'ışka yanardum olmasa ger gözyaşı
Gözyaşına ğark olurdu olmasa 'ışk âteşi

4. **ğark ol:-a**

Gazel 3475

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Batmak, boğulmak II bir şeyle aşırı derecede dolmuş olmak; bürünmek.

İy Muhibbî tañ mıdur ğark ola gönlüm zevrakı
Her taraftan gözlerüm yaşımı deryâ eyledi

5. **ğark ol:-dı**

Gazel 3330

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Gömülmek, batmak II. Boğulmak.

Başdan ayaga Muhibbî hûna ğark oldı yine
Câme-i surh-ıla gördükde hemân dildârını

6. **ğark ol:-mı**

Gazel 3453

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Gömülmek, batmak II. Boğulmak.

Gözlerüm yaşında her kim göre rüy-ı zerdümi
Beñzedür dir suya ğark olmuş görüñ nîlüferi

7. **ğark ol:-ur, -sa**

Gazel 3458

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Gömülmek, batmak II. Boğulmak.

Ğark olursa eşk-i çeşmümden 'aceb mi fülk-i dil
Bâd-ı âhumla temevvüc eyler ol deryâ gibi

ğarka vir:

1. **ğarka vir:-a, -ür, -se**

Gazel 3322

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

(Suya) Batırmak II (Birine bir şeyi) Bol bol vermek, ... ile doldurmak, -e boğmak.

Gözüm yaşı virürse tañ mı bu cismi ğarka
Lâ-büd kaçan sel olsa götüre her giyâhı

2. **ğarka vir:-a, -mı**

Gazel 3366

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Suya batırmak || Batmak, batırmak.

Ğarka virmiş ser-nigün olmuş iki keştî sanur
Baħr-ı eşkümden görenler uşbu iki kaşımı

3. **ğarka vir:**

Gazel 3497

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Deyim**

(Suya) Batırmak II (Birine bir şeyi) Bol bol vermek, ... ile doldurmak, -e boğmak.

Gözlerüm yaşına nisbet katre çün Nîl ü Fırât
Ğarka virsem iy Muhibbî tañ mıdur deryâları

ğarka vir:-

1. **ğarka vir:-ür, -ken**

Gazel 3215

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

(Suya) Batırmak II (Birine bir şeyi) Bol bol vermek, ... ile doldurmak, -e boğmak.

Düpdüz cihânı ğarka virürken gözüm yaşı
Dil hâymesini yakdı 'aceb âhum âteşi

2. **ğarka vir:-a, -e**

Gazel 3268

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Suya) Batırmak II (Birine bir şeyi) Bol bol vermek, ... ile doldurmak, -e boğmak.

Yār firār itdi dirīgā kalmadı dilde qarār
'Ālemi ġarqa vire ol bī-ġararuñ giryesi

ġarka-i āb ol-:

1. **ġarqa-i āb ol-:--ma, --sa**
Gazel 3089
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Suya batmış olmak.

Düşde gördüm diyü eglerdüm dil-i āvāreyi
Ġam ŧebinde āh çeŧmüm ġarqa-i āb olmasa

ġark-ı āb it-:

1. **ġark-ı āb it-:--miŧ**
Gazel 3261
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Suya batmak, suya batırmak.

Gözlerüm yaşına baksun soñra rüy-ı zerdüme
Ġarġ-ı āb itmış temāŧā eylesün nīlüferi

ġark-ı hūn ol:

1. **ġarġ-ı hūn ol:-up**
Gazel 3494
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kana batmak, kan içinde kalmak, kanda boğulmak.

Togradı bu bagrumı biñ pāre itdi tiğ-ı ġam
Ġarġ-ı hūn olup yatur sīnemde her bir pāresi

ġarra ol-:

1. **ġarra ol-:-ma**
Gazel 3229
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gururlanmak, kibirlenmek.

Başuñ eflāke irse ġarra olma
Cihāna satabilmez kimse zūrı

ġarra ol:

1. **ġarra ol:-ma**
Gazel 3461
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gururlanmak, kibirlenmek.

Māl u cāha ġarra olma dime yokdur ben gibi
Sūr yüzüñ yire tevāzu' ehli ol dāmen gibi

ġarra olma:

1. **ġarra olma:--ma**
Gazel 3036

Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Gururlanmak, kibirlenmek.

Ġarra olma dār-ı dünyā bir misāfir-hānedür
Her gelen gitdi beŧ on gün anda mihmānsın yine

ġavgā:

1. **ġavgā-y-ıla:--y-ıla**
Gazel 3035
Mısra: 6
Kavga, dövüş.

Gel ŧarāb-ı 'iŧkı nūŧ it zāhid-i peŧmīne-pūŧ
Niçeye dek kalasın bu hāyu bu ġavgā-y-ıla

2. **ġavgā:**
Gazel 3180
Mısra: 10
1. ŧiddetli tartıŧma veya dövüş, mücādele. 2. Savaŧ, cenk.

Na'ra-i mestān-ıla iñler Muħibbī çeng ü 'ūd
Muttaŧıl deyr-i muĖān tā ŧubħa dek ġavgā idi

3. **ġavgāsi:-sı**
Gazel 3218
Mısra: 8
ŧiddetli tartıŧma veya dövüş, mücādele.

Giderse vādīye mecnūn anı bī-ġayddur sanma
Üŧüpdür başına anuñ cihānuñ cümle ġavgāsi

4. **ġavgāsıdur:-sı, -dur**
Gazel 3406
Mısra: 3
Dövüş, gürültü, kavga, çekiŧme, mücadele.

Salħanat didükleri ancak cihān ġavgāsıdur
Olmaya baħt u sa'ādet dūnyede vaħdet gibi

ġavgā sal:

1. **ġavgā sal:-ma, -sa, -m**
Gazel 3485
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kargaŧa çıkarmak; kavgaya yol açmak.

Kılmasam cānā cemālūñ ben temennā kāŧki
Salmasam dil mülkine her laħza ġavgā kāŧki

ġavvās-ı dil:

1. **ġavvās-ı dil:**
Gazel 3479
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül dalgıcı.

Baħr-i 'iŧkımda gözüm yaşın görüp ġavvās-ı dil
Didi el-ħaĖ pençe-i mercāna beñzettüm seni

ğavvās-sıfat:

1. ğavvāş-sıfat:

Gazel 3466

Mısra: 7

Dalgıç gibi.

Yine ğavvāş-sıfat baħr-ı ma'ānīye talup
Niçe dürler çıkarup oldum anuñ şarrāfi

ğāvet:

1. ğāyet:

Gazel 3006

Mısra: 9

Nihayet,son.

Pādişāhum zulme ğāyet yok mıdur
Bu Muħibbī niçeye dek dād ide

2. ğāyet:

Gazel 3181

Mısra: 3

Çok, pek, pek çok, son derece.

Egerçi dil tabībisin veli bī-raħmsın ğāyet
Kapuñda hastayam yıllar gözetmezsin o bīmārı

3. ğāyet:

Gazel 3182

Mısra: 3

*1. Çok, pek, pek çok, son derece. 2. Son, nihayet,
encam; ğāye.*

Bu derdüme nihāyet yok cefā vü cevre ğāyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efġārı

4. ğāyet:

Gazel 3272

Mısra: 4

*1. Çok, pek, pek çok, son derece. 2. Son, nihāyet,
encam; ğāye.*

Cem' kıldum bahr-ı eşk içre gözüm gevherlerin
'Işk şāhi devletinde oldum ğāyet ġanī

5. ğāyet:

Gazel 3260

Mısra: 9

Çok, pek, pek çok, son derece.

Ağırdur bār-ı ġam ğāyet anı çekmege yok tākāt
Muħibbī çün degül mümkün götürmek bir ulu taġı

ğavibane:

1. ğayibāne:

Gazel 3329

Mısra: 1

Bilinmeyen, daha önce görülmemiş, garip.

Ğayibāne 'āşıkam ara gel iy dil yāruñı
Ola ki müyesser bulasın dildāruñı

ğavr:

1. ğayra:-a

Gazel 3286

Mısra: 2

*(□□□) i. (Ar. ğayr) Başka bir kimse, başkası,
yabancı.*

Bir baħt-ı kem bī-tāli'em görmem senüñ pervāzuñı
Bārī tekellüm ğayra kıl tā işidem āvāzuñı

ğavra evle:

1. ğayra eyle:-a, -y, -e, -sin

Gazel 3307

Mısra: 8

Kelime Tipi: Kalıp ifade

Ötekileştirmek/yabancılaştırmak/ uzak tutmak.

Ben derdüñ ile ġasta olam hiç revā mı
Sen eylesesin ğayra devā-yı nigerānı

ğayret:

1. ğayret:

Gazel 3042

Mısra: 10

*İçten gelerek çalışma, belli bir şey için
çabalama, didinme, çaba.*

Dilā dil virme dünyā-yı 'acūza
Hemān ğayret gerekdür dirler erde

2. ğayretümden:-im, -den

Gazel 3129

Mısra: 14

*İçten gelerek çalışma, belli bir şey için
çabalama, azmetme.*

Ebr gibi ger qarın olur ise sen māha rakīb
Kendüzümü ğayretümden ururam yirden yire

3. ğayret:

Gazel 3094

Mısra: 10

*(Ar.) İçten gelerek çalışma, belli bir şey için
çabalama, didinme, çaba, ceht.*

Muħibbī virme dil dünyā denīdür
Meseldür kim gerekdür ğayret erde

4. ğayret:

Gazel 3129

Mısra: 18

*(Ar.) İçten gelerek çalışma, belli bir şey için
çabalama, didinme, çaba, ceht.*

Merd-i meydān ol Muħibbī virme dünyāya gönül
Merd olanlar çünki dimişler gerek ğayret ere

ğayrı:

1. **ğayrılar:-lar**

Gazel 3313

Mısra: 5

(□□□) i. (Ar. ğayr) Başka bir kimse, başkası, yabancı.

Vaşluñ ile görürem eyler tana‘‘um ğayrılar
Baña olmamış gibi kışmet ezelden dāmeni

2. **ğayrılar:-lar**

Gazel 3352

Mısra: 3

(□□□) i. (Ar. ğayr) Başka bir kimse, başkası, yabancı.

Ğayrılar kaçdını gel eyleme iy kaşı kemān
Ğamze oklarına ben eylemişem dil hedefi

3. **ğayrılara:-lar, -a**

Gazel 3314

Mısra: 3

Başka, diğer, yabancı; rakip.

Baña cevr-ile cefā ğayrılara mihr ü vefā
Döstüm baña ‘ayān itmedi nedür sebebi

4. **ğayrılara:-lar, -a**

Gazel 3450

Mısra: 5

Başka, başkaları.

Baña cevr-ile cefā ğayrılara mihr ü vefā
Ne ‘aceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni

5. **ğayrı:**

Gazel 3295

Mısra: 7

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Yüzüm kara günāhum çok velī ğayrı ümüdüm yok
Umaram idesin şefkat unıtma bu günāhkārı

6. **ğayrı:**

Gazel 3309

Mısra: 6

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Ğamuñ toħmını yir ‘ışk içre kārüm
Görinmez baña ğayrı kār u bārı

7. **ğayrı:**

Gazel 3316

Mısra: 1

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Dakar mı zülf-i zencīri dil-i dīvāneden ğayrı
Yanar mı āteşe hīç kes gör-ā pervāneden ğayrı

8. **ğayrı:**

Gazel 3316

Mısra: 2

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Dakar mı zülf-i zencīri dil-i dīvāneden ğayrı
Yanar mı āteşe hīç kes gör-ā pervāneden ğayrı

9. **ğayrı:**

Gazel 3316

Mısra: 4

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Düşürme bādeyi elden ğam-ı dehr-i ferāmūş it
Ferāğat ‘ālemi var mı ‘aceb mey-hāneden ğayrı

10. **ğayrı:**

Gazel 3316

Mısra: 6

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Naşihat eyleme nāşih beni ko kendü hālūme
Kulaguma benim girmez şadā mestāneden ğayrı

11. **ğayrı:**

Gazel 3316

Mısra: 8

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Dilerseñ genc vaşlını hārābāt ehl[i] ol iy dil
Bulmaz yüz biñ ararsañ anı vīrāneden ğayrı

12. **ğayrı:**

Gazel 3316

Mısra: 10

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Muħīb sevdālara düşmiş diler zülfüne el ko[y]mak
Bilürken aña el irmez cihānda şāneden ğayrı

13. **ğayrı:**

Gazel 3333

Mısra: 10

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Genc-i vaşla iy Muħibbī çünki tālibsın bugün
Ğayrı yirde arama illā dil-i vīrāne[y]i

14. **ğayrı:**

Gazel 3355

Mısra: 1

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

İstemez ‘āşık olan zecr ü ‘anādan ğayrı
Nite kim hasta olan derde devāndan ğayrı

15. **ğayrı:**

Gazel 3355

Mısra: 2

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

İstemez ‘āşık olan zecr ü ‘anādan ğayrı
Nite kim hasta olan derde devāndan ğayrı

16. ğayrı:

Gazel 3355

Mısra: 4

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Leyl-i zülfine gönül baglaya mecnûnı olur
Kimse varmaz yanına âh-ıla vâdan ğayrı

17. ğayrı:

Gazel 3355

Mısra: 6

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

‘İşk sevdâsı ile kim ola sevdâyî mizâc
Başda kalmaya anuñ bād u hevâdan ğayrı

18. ğayrı:

Gazel 3355

Mısra: 8

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Re’yuñ oldı idesin yolına sen cânı fedâ
Sen sen ol bir dağı rā itme bu rādan ğayrı

19. ğayrı:

Gazel 3355

Mısra: 10

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Büy-ı zülfine haṭâ mı dir-isem nâfe-i Çîn
Beñzemez kâkülüne ‘anber-i sâdan ğayrı

20. ğayrı:

Gazel 3355

Mısra: 12

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Bî-kesem kimsene yok deşt-i ğamında öliceğ
Üstüme ağılaya bir kimse semâdan ğayrı

21. ğayrı:

Gazel 3355

Mısra: 14

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

‘İşk kitâbını Muḥibbî yine ezber okudı
Bir harf bilmez iken elif-bâdan ğayrı

22. ğayrı:

Gazel 3357

Mısra: 8

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Naşîb itmiş ezelden çün sunuldı baña kâr-ı ‘ışk
N’iderem ‘ışkdan ğayrı cihân içinde ben kârı

23. ğayrı:

Gazel 3384

Mısra: 1

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Bu cihānuñ nesi var zecr ü ‘anâdan ğayrı
Arasañ nesnesi yok derd ü belâdan ğayrı

24. ğayrı:

Gazel 3384

Mısra: 2

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Bu cihānuñ nesi var zecr ü ‘anâdan ğayrı
Arasañ nesnesi yok derd ü belâdan ğayrı

25. ğayrı:

Gazel 3384

Mısra: 4

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Kaşdum oldur ki virem cân u cihānı yoluña
Yog-ımuş çünki hüner cüd u şehâdan ğayrı

26. ğayrı:

Gazel 3384

Mısra: 6

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Günde biñ kez n’ola düşnâm ile aña beni yâr
Elümüzden ne gelür aña du‘âdan ğayrı

27. ğayrı:

Gazel 3384

Mısra: 8

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Hicr[i] ile ne belâ çekdüğini cân u gönül
Yâra kim ilte haber bād-ı şabâdan ğayrı

28. ğayrı:

Gazel 3384

Mısra: 10

1. Başka. 2. (-den) Başka. 3. Artık.

Bu Muḥibbî kime yârum dise agyâr olur ol
Kimsesi yok bu cihân içre Hudâ’dan ğayrı

ğayr-ı ‘âlem:

1. ğayr-ı ‘âlem:--e

Gazel 3110

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başka bir âlem, bilinmeyen bir dünya.

Ğill u ğışdan pāk idüp kalbün şarâb-ı ‘ışkı iç
Seni ser-mest eyleyüp düşüre ğayr-ı ‘âleme

gazâb:

1. ğazâbla:-la

Gazel 3463

Mısra: 1

*Aşırı hiddet, intikam alma duygusu ile karışık
öfke, kızgınlık, hisşım.*

Ğazâbla baksa dilber bir yire gelür iki kaşı
San iki pehlevânlardur komış birbirine başı

ğazel:

1. ğazellerle:--ler, --le

Gazel 3105

Mısra: 9

Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısraları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısraları birinci beyitle kâfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli.

Ter ğazellerle Muhibbî tâze dîvân bağladı
Ehl-i nazma diñ şalâ gelsün berü dîvânuma

2. ğazel:

Gazel 3164

Mısra: 1

1. Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısraları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısraları birinci beyitle kâfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli. 2. Güftesi aynı isimdeki nazım şeklinden alınan, yalnız başına veya sazla birlikte irticâlen, türlü makamları dolaşmak sûretiyle bir kişi tarafından okunan, sesle taksim şeklindeki mûsikî parçası.

Bir ğazel didüm yine şol mâh-ı tâbân üstine
Eydür ise ehl-i şevk götür ser-i cân üstine

3. ğazel:

Gazel 3490

Mısra: 12

1. Dîvan edebiyâtının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısraları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısraları birinci beyitle kâfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibâret ünlü nazım şekli. 2. Güftesi aynı isimdeki nazım şeklinden alınan, yalnız başına veya sazla birlikte irticâlen, türlü makamları dolaşmak sûretiyle bir kişi tarafından okunan, sesle taksim şeklindeki mûsikî parçası.

Çerâğı süz-ı Husrev'den yakarsa tañ midür şî'rüm
Ğazel tarzında çün gözler hemîşe tarz-ı Selmân'ı

ğazel-h'ân:

1. ğazel-h'ânam:-am

Gazel 3166

Mısra: 8

Gazel okuyan kimse.

Gül yüzüñ vaşfını dâyim cân u dil tekrâr ider
Karşuña bülbülleyin her dem ğazel-h'ânam yine

ğazel-i âbdâr:

1. ğazel-i âbdâr:

Gazel 3325

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zarif, güzel, nükteli gazel.

Gülşende Muhib bir ğazel-i âbdâr okur
Tüñ-ı tab' sanki ider kand-ı nisârı

gebr:

1. gebre:-e

Gazel 3082

Mısra: 6

Mecusi, atesperest.

Salını zülfine ta'zîm iderse tañ midür çeşmi
Garâbet mi olur gebre sücüd eylerse hâçına

geç:

1. geçdüğince:-düğ, -ince

Gazel 3322

Mısra: 12

Vaktin ilerlemesi.

Diler Muhibbî 'ışkuñ derd ü belâsı çokdur
Gün geçdüğince artar bu gönlümün de âhi

2. geçer:-er

Gazel 3265

Mısra: 9

(Bir yerden) geçmek, (bir yere) uğramak.

Tâc-ı Husrev istemez mülk-i Feridün'dan geçer
Ger Muhibbî'ye müyesser olsa küyuñ meskeni

3. geçdi:-di

Gazel 3383

Mısra: 12

(Bir yerden) geçmek, (bir yere) uğramak.

Egleyem dirdi Muhibbî sinede peykânunu
Geçdi girdi sineden âh kim bir ân eğlenmedi

4. geçer:-er

Gazel 3059

Mısra: 12

*Bir nesnenin bir tarafından girip öbür
tarafından çıkmak.*

Atar ya kaşlaruñ gamz oklarımı
Geçer sîne karar itmez siperde

5. geçüp:-üp

Gazel 3469

Mısra: 8

*Bir nesnenin bir tarafından girip öbür
tarafından çıkmak.*

İdüp âh okların pertâb yine kıddüm kemânından
Geçüp Mecnün'ı hoş dıkdüm belâ şahrâsına taşı

6. geçerse:-er, -se

Gazel 3012

Mısra: 1

Geçmek, bitmek.

Zülfine gönül bend ola dīvâne geçerse
Şem'-i ruhına cān yana pervâne geçerse

7. **geçer:-er**

Gazel 3038

Mısra: 6

Bitmek; sona ermek.

Semend-i nāz-ıla cānā inen çignetme 'uşşâkı
Sakın aldanmagıl hüsne geçer âheste âheste

8. **geçerse:-er, -se**

Gazel 3012

Mısra: 10

Saplanmak, batmak, girmek.

Şad päre ola bagrı Muhibbî görem âhîr
Nâzüklig-ile zülfüne ger şâne geçerse

9. **geçdi:-di**

Gazel 3299

Mısra: 7

Bırakmak, vazgeçmek.

Geçdi kâmetden mü'ezzin gördi kıdd ü kâmetün
Didi kâmet kanda var bu kıdd-i dil-cüyuñ gibi

10. **geçerse:-er, -se**

Gazel 3012

Mısra: 4

Kabul görmek.

Zülfinde görüp hâline dil murğı dutılsa
Olmaya 'aceb dām u biri dāne geçerse

11. **geçse:-se**

Gazel 3129

Mısra: 2

(bir yerden) geçmek, bir yere varmak.

Yiridür saña gönül virdün vefâsuz dilbere
Geçse yaşuñ tâ semekden âhuñ irse göklere

12. **geçer:-er**

Gazel 3439

Mısra: 3

*Belli bir zaman içinde var olmak, görüntü
kaybolmak, gelip geçmek.*

Geçen geçdi gelenler de geçer dir
Bugün güş eyle cāndan diñle nâyı

13. **geçer:-er**

Gazel 3346

Mısra: 3

*(Bir şey) Bir nesnenin bir tarafından girip öbür
tarafından çıkmak.*

Ġamze okı sinede bir lahza eglenmez geçer
Anuñ içündür anuñ kaşları katı ya gibi

14. **geçer:-er**

Gazel 3476

Mısra: 10

*(Bir şey) Bir nesnenin bir tarafından girip öbür
tarafından çıkmak.*

Men' ola sanma Muhibbî eyleme sineñ siper
Tiri âhenden geçer atsa kemān ebruları

15. **geçerse:-er, -se**

Gazel 3012

Mısra: 6

*Bir yer veya makâmın gerektirdiği işi üstüne
almak, tahta geçmek.*

Dil şehrini göz yaşı-y-ıla eyle münakkaş
Ġam şâhı oturmaga emirâne geçerse

16. **geçer:-er**

Gazel 3038

Mısra: 1

*Bir yerden başka bir yere gitmek, yürümek,
geçmek.*

Şabā küy-ı dilārâdan geçer âheste âheste
Anuñçün güşşayı dilden açar âheste âheste

17. **geçer:-(e)r**

Gazel 3098

Mısra: 9

...olarak bilinmek.

Kim ki dil virmez cihāna geçer istiğnā-y-ıla
İy Muhibbî bu tokuz münâyı sır bir seng-ile

18. **geçer:-er**

Gazel 3423

Mısra: 1

*(Bir şey) Bir nesnenin bir tarafından girip öbür
tarafından çıkmak.*

Ġamzesi deldi geçer çatdı kaşın yār sıdı
Ok atup yayımı san yasdı kemāndār sıdı

19. **geçer:-er**

Gazel 3291

Mısra: 8

"..... diye, şeklinde" anılmak.

Hatt[1] kâfirdür hurûc itmek diler dîn kaşdına
Ruğlarıñ müslim geçer göster anuñla cengüñi

20. **geçerse:-er, -se**

Gazel 3040

Mısra: 4

Bırakmak, vazgeçmek.

Bu felek dönsün murâduñca senüñ ol bî-vefâ
Ġasretüñden ger geçerse gözlerüm evvā-y-ıla

21. **geçer:-er**

Gazel 3085

Mısra: 7

(Zaman için) Akmak, gitmek, geçmek.

Ger şāh iseñ de vaqtüñi hoş gör geçer nefes
Aldanma sakın saltanatuñ taht u tācına

22. **geçer:-er**

Gazel 3321

Mısra: 6

(Zaman için) Akmak, gitmek, geçmek.

'İşkuñ bir hāle ugratdı beni iy mäh-rū
Niçe geçer rüz u hafta mäh bilmem sālümü

23. **geçdi:-di**

Gazel 3013

Mısra: 6

(zaman) geçmek, geride kalmak.

Mey beñzer diyü la'lüne elden düşürmedüñ
Geçdi efendi günümüz 'iyş-i müdām-ıla

24. **geçdi:-di**

Gazel 3307

Mısra: 1

(zaman) geçmek, geride kalmak.

Geçdi dirîğ guşsa ile 'ömr-i cevāni
Surh idi ezel şimdi bulup çehre hāzāni

geç:-

1. **geçerdi:-er, -di**

Gazel 3125

Mısra: 9

(Bir yerden) geçmek, (bir yere) uğramak.

Muhibbī zühd ü takvādan geçerdi şahñ-ı gülşende
Eger on dört yaşar sākī ola mı dağı yek şale

2. **geçdükçe:-dükçe**

Gazel 3446

Mısra: 6

(Bir yerden) geçmek, (bir yere) uğramak.

Egerçi sīne şadrında karar itmedi müjgānuñ
Velī geçdükçe ol kaşı kemān kalbümde yir itdi

3. **geçer:-(e)r**

Gazel 3280

Mısra: 7

(gelip) geçmek. II anılmak, ...diye adlandırılmak.

Tiryāk geçer çünkü lebi cān-ı 'āşıkā
Olsa ne gām mār saçınuñ eger semmi

4. **geçdi:-di**

Gazel 3303

Mısra: 6

(Bir miktarı, bir sınır veya haddi) Aşıp ilerisine
gitmek.

Şu'le virdüñ şem'-i hüsne nür kılduñ 'ālemi
Bāl ü perden geçdi yıkduñ bu dil-i vīrānemi

5. **geçerse:-er, -se**

Gazel 3012

Mısra: 2

Bir yerden başka bir yere gitmek.

Zülfine gönül bend ola dīvāne geçerse
Şem'-i ruḥına cān yana pervāne geçerse

6. **geçdi:-di**

Gazel 3440

Mısra: 3

(Bir yeri) İçinden veya üstünden yol almak
süretiyle aşıp geride bırakmak, boydan boya katetmek
II (Bir şey) Bir nesnenin bir tarafından girip öbür
tarafından çıkmak.

Tır-i āhum geçdi bu çarḥuñ tokuz kalkanımı
Bükeli kaddümi cevriyle benüm ol ya gibi

7. **geçer:-er**

Gazel 3165

Mısra: 6

Olmak, vuku bulmak, cereyan etmek.

Mest-i ḥarāb iken ne 'acebdür ki gözleri
Mihrāb idüp kaşın geçer evvel kıyāmete

8. **geçe:-e**

Gazel 3033

Mısra: 4

Bilinmek, anılmak // ... olarak anılmak, bilinmek.

Ġamzeñ okını sīnede ben kana boyadum
Her ne ki geçe hātıruña sen de var eyle

9. **geçer:-er**

Gazel 3060

Mısra: 11

(Zaman için) ilerlemek, geçmek.

Ay olur yıllar geçer görmem nigārā gün yüzüñ
Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstüne

10. **geçer:-er**

Gazel 3109

Mısra: 17

(Zaman için) ilerlemek, geçmek.

Gül eyyāmı geçer bir hafta ancak
Muhibbī 'ibret al bakup bu hāle

11. **geçer:-er**

Gazel 3151

Mısra: 7

Son bulmak, hükmü ve etkisi kalmamak, ortadan
kalkmak.

Vād-i hicrān şebinde bir kara gündür geçer
Olısdur hasta dil āḥir bu āh u zār ile

12. **geçdi:-di**

Gazel 3158

Mısra: 10
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

Dirlir baña ki şabr iden irür vişâle âh
Kalmadı şabr geçdi günüm âh u vâ-y-ıla

13. **geçer:-er**
Gazel 3192
Mısra: 10
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

Gicesi gündüzinden fark olunmaz
Muhibbî'nün geçer leyl ü nehârî

14. **geç:**
Gazel 3416
Mısra: 1
"Vazgeç, bırak" anlamında kullanılan söz.

Baňa maḥbûb u meyden geç diyü zâhid ider pendi
'Aceb mi lezzet-i ervâh ki zîrâ añlamaz kendi

15. **geçer:-er**
Gazel 3460
Mısra: 4
(Bir yeri) İçinden veya üstünden yol almak suretiyle aşıp geride bırakmak, boydan boya kat etmek.

Baglama dünyâya dil 'âlemde şâd ol iy gönül
Çün cihân turmaz geçer ger nâ-ḥoşî vü ger ḥoşî

geçde:

1. **geçde:**
Gazel 3052
Mısra: 8
Geç, sonra.

Gözüm yaşın revân itdüm benüm serv-i ḥırâmânüm
Süre yüz ḥâk-i pâyuña umaram irde vü geçde

geçen geçdi:

1. **geçen geçdi:-en, -di**
Gazel 3439
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Olan oldu geçen geçti. II Elden bir şeyin gelmeyeceği, her şeyin sonuca bağlandığı durumlar üzerine söylene söz.

Geçen geçdi gelenler de geçer dir
Bugün güş eyle cândan diñle nâyî

geçid vir:-

1. **geçid vir:-mez-mez**
Gazel 3060
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Deyim**
Çay, ırmak, dağ vb.nin geçilecek bir yeri olmak. II Bir süre geçit sağlamak, yol vermek.

Varımazam küyuña yaşum baña virmez geçid
Âh şehâbî yagdurur bārân bārân üstine

geçid vir:

1. **geçid vir:-mez**
Gazel 3445
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Çay, ırmak, dağ vb.nin geçilecek bir yeri olmak II yol vermek.

Küyına varmaga yârûñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir gün alur korkaram ol su seni

gecil:

1. **geçilmez:-mez**
Gazel 3416
Mısra: 4
(Bir yerden başka bir yere) Gidilmek // Aşılmak, geride bırakılmak.

Yine cân naḥdini virmek muḥarrerdür saña iy dil
Ki zîrâ bâcsuz hergiz geçilmez 'ışḡ dervendi

gecil:-

1. **geçilse:-se**
Gazel 3121
Mısra: 10
Aşmak.

El virür idi saña Muhib va'de-i vuşlat
Derbend-i belâ vâdî-i hicrân geçilse

gecin:

1. **geçinür:-ür**
Gazel 3047
Mısra: 6
Geçinmek, hayatını devam ettirmek, yaşamak.

Yidügi derd ü belâ vü zecr ü miḥnetdür bu dil
Geçinür ḡam maḥbahında dürlü dürlü aş-ıla

geçür:

1. **geçürdüm:-düm**
Gazel 3275
Mısra: 8
Bir nesneyi başka bir nesnenin bir tarafından girdirip öbür tarafından çıkarmak.

Ḳaddümi ya eyleyüp atdüm yine âh okların
Dimedî çarḥuñ geçürdüm bu tokuz kalkanımı

2. **geçürdi:-di**
Gazel 3372
Mısra: 4
Geçirmek, harcamak (vaktin ilerlemesi) bağlamında.

Hār-ıla yār olalı gül gibi gülşende habīb
Şubħa dek āh-ıla dil bülbüli geçürdi ŧebi

geçür-:

1. **geçürdüñ:-düñ**
Gazel 3285
Mısra: 12
Geçirmek, harcamak (ömür bağlamında).

Bulınmaduñ dilā hayr u ‘amelde
Geçürdüñ yok yire leyl ü nehārı

2. **geçürdüm:-dü, -m**
Gazel 3276
Mısra: 6
Yaşamak, yaşayıp tüketmek.

Gözlerüm cevherlerin yoluñda itdüm ben telef
‘Ömr[i] yok yire geçürdüm hafta māh u sālumu

gedā:

1. **gedā:**
Gazel 3037
Mısra: 8
*Düşkün, dilenci, fakir, kimsesiz II kul, köle,
hizmetkar II âşık.*

Vaşlına irişemezsin yürü dīvāne gönül
Kim görüpdür ki gedā ‘iŧş ide sultānlar-ıla

2. **gedā:**
Gazel 3203
Mısra: 8
Dilenci, yoksul, fakir.

Yüzüñ göster odur hüsnüñ zekātı
Kapuña bu gedā iħsāna geldi

3. **gedā:**
Gazel 3497
Mısra: 3
Dilenci, yoksul, fakir.

Şol gedā kim tād idindi ħāk-i pāyuñ dōstum
Gözine almazsa tañ mı Efser ü Dārāları

4. **gedāsını:-sı, -n, -ı**
Gazel 3248
Mısra: 2
Dilenci, yoksul, fakir.

Sultān-ı ‘iŧş sīneme dikdi livāsını
Şāh eyledi ‘āleme bu ben gedāsını

5. **gedāsını:-sı, -n, -ı**
Gazel 3473
Mısra: 4
Dilenci, yoksul, fakir.

‘Ār eyler-ise tañ midur ol pādīşāh-ı ħüsn
Ĥāk-i derinde görse mezellet gedāsını

gedā ol:

1. **gedā ol:-ñ, -sa, -m**
Gazel 3437
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Dilenci olmak, dilenmek. II Kul köle olmak,
hizmetkar olmak.*

Gedāñ olsam yiter ‘izzet kapuñda
Gerekmez dehrüñ olam pādīşāhı

gedā vü pādīşā:

1. **gedā vü pādīşā:**
Gazel 3456
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dilenci ve hükümdar.

Muħibbī ‘iŧş ara sende gedā vü pādīşā birdür
Ayāz’a niçe kul idi iŧitmedüñ mi Maħmūd’ı

gedāyī:

1. **gedāyī:**
Gazel 3324
Mısra: 4
Dilencilik.

Serīr-i ŧāhı vü tād-ı giyāhı
Gerekmez baña yig olmak gedāyī

geh:

1. **geh:**
Gazel 3151
Mısra: 3
*1. Zaman, vakit. 2. zf. Bâzan, bâzı zaman, kâh
[Tekrar edilerek kullanılır].*

Elde dutup zülfini geh boynı üzre tağıdur
Sāħir olmasa kaçan oynardı bile mār ile

2. **geh:**
Gazel 3174
Mısra: 10
*1. Zaman, vakit. 2. zf. Bâzan, bâzı zaman, kâh
[Tekrar edilerek kullanılır].*

Gāh olur bir kaçre eyler bil ki kim bir kaçreden
Geh telātımlar urup ‘ummān ider gönülüm beni

3. **geh:**
Gazel 3174
Mısra: 14
*1. Zaman, vakit. 2. zf. Bâzan, bâzı zaman, kâh
[Tekrar edilerek kullanılır].*

Gāh olur bir zerre-i nāçizden kemter kılur
Geh döner ħurşid-veŧ raħşān ider gönülüm beni

4. **geh:**

Gazel 3426

Mısra: 9

Ara sıra, bazen, zaman zaman.

Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çin
Dil murğını avlamaga kurdı yine dâmi

5. **geh:**

Gazel 3403

Mısra: 3

*"Bazen de, kimi zaman da" anlamı veren
"geh/gâh... geh/gâh ..." bağlacı.*

Ġâfil salınma hâlûme ki geh nezzâre kıla
Vâcib-durur çü şâha ra'ıyyet ri'âyeti

geh gâh:

1. **geh gâh:**

Gazel 3068

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bazen ... bazen ..., kimi zaman ... kimi zaman...

Geh elif gâh dâğ yakdum sîne-i efgâruma
Âh resmin naqş kıldum bu der ü dîvâruma

2. **geh gâh:**

Gazel 3018

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*"Geh... geh..." bağlacı. || Bazen... bazen..., bazı
defa.*

Mihnet şebine ugradısa n'ola Muhibbî
Geh cevri iderseñ gâh bir pâre esirge

3. **geh gâh:**

Gazel 3227

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Geh ruḥ-ı zerd-ile şirem gâh dâğumla peleng
Tolidur şır ü pelenglerle bu 'ışkuñ bîşesi

4. **geh gâh:**

Gazel 3230

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Geh cefâ vü gâh cevri ü gâh nâzuña sitem
Hü tutupdur dilberüm terk eylemez mu'tâdını

5. **geh gâh:**

Gazel 3430

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vakit vakit, bazı bazı, ara sıra.

Geh firāk-ı şerḥ-i ğam gâh Muhibbî iştîyâk
Dün ḥayâl-i yâr-ıla bir niçe râzum var-ıdı

geh gâh:

1. **geh gâh:**

Gazel 3299

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Hoş dutarsın geh beni gâhî idersin red
Görmedüm ḥöşî vü nâ-ḥöşî senüñ ḥüyuñ gibi

geh geh:

1. **geh geh:**

Gazel 3047

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bazı, ara sıra anlamında bağlaç.

Kaşların geh çin ider geh ğamzeler türin atar
N'eyleyem derdâ dirîğâ ben bu göz ü kaş-ıla

2. **geh geh:**

Gazel 3202

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Bu Muhibbî çün ezel nüş itdi 'ışkuñ câmını
Görünürse tañ degül geh mest ü geh şeydâ gibi

3. **geh geh:**

Gazel 3348

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Gönderürsin türüñi geh geh dil-i mecrûhuma
Bu kerem iy döst baña her bâr olaydı kâşkı

4. **geh geh:**

Gazel 3277

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vakit vakit, bâzı bâzı, ara sıra.

Geh kabâ gülgün geyer gördüm ol sîmîn-beri
Özine geh ḥil'at atmış reng-i nîlûferî

geh:

1. **geh:**

Gazel 3174

Mısra: 6

Ara sıra, bâzan, bâzı defa.

Gâh vaşl-ı fikr ider gâhî dönüp hicrân eker
Gâh şâd ider gehî giryân ider gönlüm beni

2. **gehî:**

Gazel 3319

Mısra: 2

Ara sıra, bâzan, bâzı defa.

Yüzümü baş eyledüm tã
Ola kim cevri ü cefâlar itmege gele gehî

3. **gehi:**

Gazel 3240

Mısra: 1

Ara sıra, bâzen, bâzı defa.

Seyr-i gülşen ideler nâz-ıla ol yâr gehi
Bir ayag üzre tutup hîdmet ide serv-i sehî

gehî gehî:

1. **gehî gehî:**

Gazel 3133

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

"kimikimi..., bazen...bazen..." anlamında bağlaç.

Neşât esbâbını cümle müheyyâ itseler bir bir
Gehî nüş eylesem bâde gehî büse-kenâr olsa

gel-:

1. **gelmiş-durur:** --miş, --dur, --ur

Gazel 3011

Mısra: 6

Gelmek.

Korkmazam küh-ı belâda ölümünden ben döstlar
Cânı teslîm eylemek gelmiş-durur âyînüme

2. **gelmiş-durur:** --miş, --dur, --ur

Gazel 3027

Mısra: 4

Gelmek.

Korkmazam küy-ı belâ içre olursam 'ışk-ıla
Zîra cân ısmarlamak gelmiş-durur âyînüme

3. **gelürse:** -ür, -se

Gazel 3112

Mısra: 11

(Bir maksatla) Bir yere uğramak, bir mesafe katedip uzak yerden yakın bir yere varmak.

Öldürürem dir-imiş her kim gelürse küyuma
Emr-i câridür boyun sunduk anuñ fermânına

4. **gelürse:** -ür, -se

Gazel 3247

Mısra: 5

(Bir maksatla) Bir yere uğramak, bir mesafe katedip uzak yerden yakın bir yere varmak.

Gözlerüm yaş gelürse beni yirden götüre
Nite kim hâr u hesi her yaña seylâb gibi

5. **gelüp:-üp**

Gazel 3152

Mısra: 8

(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Kabrüm üzre her çemen söyler cefâsın ol mehûñ
Kim gelüp bir dem nazâr kılrsa mezârum taşına

6. **geldi:-di**

Gazel 3203

Mısra: 1

(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Yine biñ nâz-ıla cânâne geldi
Görüp derdüm benüm dermâna geldi

7. **gel:**

Gazel 3342

Mısra: 10

(Beri) gelmek, yaklaşmak.

Himmatüm bâzı didüm eyleye 'Ankâ'yı şikâr
İltür-idüm sözümlerü gel bir şâl beni

8. **gelse:-se**

Gazel 3016

Mısra: 2

(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.

Çün geldi 'ademden yine gülzâra benefşe
Gelse yiridür âh-ıla hem zâra benefşe

9. **gelmez:-mez**

Gazel 3032

Mısra: 10

(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.

Derdi-y-ile bu Muhibbî key ölümlü hastadur
Ol tabîb-i dil 'aceb gelmez mi ki dermânına

10. **gelmez:-mez**

Gazel 3047

Mısra: 9

(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.

Bir kadem gelmez Muhibbî kapuya ol seng-dil
İşigine başuñı döğseñ hezârân taş-ıla

11. **gelür:-ür**

Gazel 3111

Mısra: 2

(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.

Yine kaşd eyledi bu gamze görüñ cânumuza
Hañçerüñ susadı içemege gelür kanumuza

12. **gele:-e**
Gazel 3138
Mısra: 10
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

İy Muhibbî gözünüñ yaşını kıl âb-ı revân
Ola kim salnup ol serv-i ser-efrâz gele

13. **geldi:-di**
Gazel 3213
Mısra: 1
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Yanuma geldi sehergeh çünkü dehrün husrevi
Bülbül âgâz itdi aña karşı şi'r-i Dehlevî

14. **geldi:-di**
Gazel 3280
Mısra: 9
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Geldi Muhibbî 'âlemi geşt itdi ser-te-ser
Bir yâr-ı yârânı bulmadı idine mahremi

15. **gelür:-ür**
Gazel 3281
Mısra: 9
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Varsa Muhibbî küyuña her yañadan karşı gelür
Yokdur baña bir âşinâ bildüm seg-i küyuñ gibi

16. **geldi:-di**
Gazel 3303
Mısra: 1
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Seyl-i eşküm eyledi vîrâne geldi hânemi
Genc-i vaşlın buldum âhir aradum vîrânemi

17. **gele:-e**
Gazel 3319
Mısra: 2
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Yüzümü baş eyledüm tâ
Ola kim cevri ü cefâlar itmege gele gehî

18. **gelür:-ür**
Gazel 3325
Mısra: 3
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Güller gelür her tarafa cilveler eyler
Bülbüller ider karşusına nâle [vü] zârî

19. **gelse:-se**
Gazel 3337
Mısra: 8
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Ġamze-i tîzünüle bulurdu Muhibbî râhatı
Gelse her sâ'at ü her dem cânib-i mâ kâşki

20. **gelse:-se**
Gazel 3348
Mısra: 12
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Eyledi bennâ-yı 'ışk gönlüm evin küllî harâb
Gelse bâr-ı gamuñ mi'mârı olaydı kâşki

21. **geldi:-di**
Gazel 3365
Mısra: 7
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Kapuña geldi meger şey-lillâh pîr-i felek
Ay u gündend eline almış dutupdur nân iki

22. **geldi:-di**
Gazel 3365
Mısra: 9
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

'İşk şâhı geldi ardınca bile sultân-ı gam
Yıkılır ol memleket hükmi itdi çün sultân iki

23. **geldi:-di**
Gazel 3368
Mısra: 5
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Dest-i gamda geldi Mecnûn baña pâdaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hîç kişi yoldaşını

24. **geldi:-di**
Gazel 3374
Mısra: 5
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Gerçi kim geldi hemân-dem yine gitdi ol perî
Eşküm-ile eyledüm pür eldeki peymâneyi

25. **gelse:-se**
Gazel 3401
Mısra: 5
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Salınsa serv gibi gelse gül-veş
Akıdur gözlerümden seyli haylî

26. **gelse:-se**
Gazel 3408
Mısra: 9
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.
- Redd eyleme cānā kapuña gelse Muhibbī
Tuhfe getirür çeşmi iki şîşe gülābı
27. **geldiler:-di, -ler**
Gazel 3438
Mısra: 7
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.
- Niçeler meydān-ı nazma geldiler ammā ki ben
Olmuşam tab'-ı semendümle zamānuñ yügrügi
28. **geldükçe:-dükçe**
Gazel 3466
Mısra: 9
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.
- Kanumı içmege geldükçe benüm gamze-i dōst
Bu Muhibbī dir aña cān-ıla şihhā 'āfī
29. **gelür:-ür**
Gazel 3469
Mısra: 2
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.
- Nişān-ı kavş-i Rüstem'den beter ol dilberüñ kaşı
Hādeng-i gamzesin atsa gelür bir yirlere başı
30. **geldi:-di**
Gazel 3478
Mısra: 9
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak, ulaşmak.
- İy Muhibbī geldi çün dil şehrine sultān-ı 'ışk
İki kāse gözlerüm dūr öñine pīşkeş kodı
31. **gelmedi:-me, -di**
Gazel 3011
Mısra: 8
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.
- İdesiz hāk-i derinden bārī hışt-i merkadüm
Hasta iken gelmedi bir kerre çün bālīnūme
32. **gele:--**
Gazel 3347
Mısra: 10
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Merd olan virmez imiş çünki bu dünyāya gönül
Sen dağı eyle Muhibbī gele merdāneligi

33. **geldi:-di**
Gazel 3203
Mısra: 10
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek, gelmek.

Muhibbī görelī çevgān-ı zülfüñ
Başın top eyleyüp meydāna geldi

34. **gelmez:-mez**
Gazel 3166
Mısra: 3
... görünmek.

Çöpçe gelmez 'aynuma uşbu cihānuñ gülleri
Hāk-i pāyından nigāruñ çünki bīrūnam yine

35. **gelüp:-üp**
Gazel 3282
Mısra: 3
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Güllere haclet gelüp düşdi ayaga servler
Yār ruhın 'arz idüp kıddini bālā eyledi

36. **gelüp:-üp**
Gazel 3297
Mısra: 3
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Güllere haclet gelüp düşdi ayakdan servler
Gül ruhın 'arz kıddini çün serv-i bālā eyledi

37. **gelüp:-üp**
Gazel 3307
Mısra: 10
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Ġam bārına tākāt yok iken āh Muhibbī
Arturdu cefā gelüp bak o bār-ı girānı

38. **gelsün:-sün**
Gazel 3105
Mısra: 10
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Ter gāzellerle Muhibbī tāze dīvān bağladı
Ehl-i nazma diñ şalā gelsün berü dīvānuma

39. **gelür:-ür**
Gazel 3391

Mısra: 6
(Bir kimse üzerinde) belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

N' için iştımeysin âh u figânımı benüm
Yoğsa hoşcâ mı gelür 'ışkuñ-ıla zârlığı

40. **gel:**

Gazel 3312

Mısra: 1

"Buyur, haydi gel" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Şi'r ara şâ'ir iseñ gel bakma tarz-ı selefi
Yime hayvân şıfat dile gelen her 'alefi

41. **gelüpdür:** -üp, -dür

Gazel 3149

Mısra: 1

(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Rindâne gelüpdür yine çün bâğa benefşe
Âl-ıla gülün büyü almaga benefşe

42. **gelmeyiser:** -me, -y, -iser

Gazel 3152

Mısra: 6

(Zaman bildiren kelimeler veya zamâna bağlı şeylerle) Çatmak, girmek, erişmek, başlamak.

Şöyle hayrân oldu dil gördi hayâl-i dilberi
Tâ kıyâmet gelmeyiser 'aklı ayruk başına

43. **geldi:** -di

Gazel 3179

Mısra: 4

(Bir kimse veya yer üzerinde) Belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Zühd-ile takvâ binâsın çarha ırgürmiş-iken
Geldi çün tûfân-ı mey hâk-ile yeksân eyledi

44. **geldi:** -di

Gazel 3183

Mısra: 2

Ortaya çıkmak, baş göstermek, zuhur etmek.

Ğamzeler kan itmege kaşd-ı dil ü cân eyledi
Soñra geldi ğam gönül şehrini vîrân eyledi

45. **gelmez:** -mez

Gazel 3184

Mısra: 5

(Koku, ses ve sesle ilgili şeyler için) Duyulmak.

Çünkü gelmez gül gibi andan saña büy-ı vefâ
İy gönül bülbül gibi artur figân u zâruñı

46. **gelmeye:** -me, -y, -e

Gazel 3200

Mısra: 2

Doğmak, yaşamak, dünyâya gelmek.

Olmaya bir fitneger ol gözleri şehlâ gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol kad-i bâlâ gibi

47. **gelmez:** -mez

Gazel 3210

Mısra: 5

Çıkmak, sâdir olmak, sudur etmek.

Şöyle bil gelmez cihândan kimseye zerre vefâ
Kendüzin ziyenet ider âl-ıla her dem zen gibi

48. **gelse:** -se

Gazel 3011

Mısra: 9

1. Belirmek, ortaya çıkmak. 2. Erişmek, gelmek, vâsıl olmak, ulaşmak.

İy Muhibbî giceler gelse hayâl-i zülf-i döst
Sanuram ki mârdur sînemde girür inüme

49. **gelmez:** -mez

Gazel 3376

Mısra: 5

(Bir hal bir kimseye) Hâkim olmak, etkisini göstermek.

Vefâ gelmez güzellerden gel iy dil aña yiltlenme
Cefâ vü cevr-ile meşhûr olupdur çün anuñ adı

50. **gelmeye:** -me, -y, -e

Gazel 3044

Mısra: 2

(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Ol yâra yâr dime kim yâlvara gelmeye
Dil virme aña sakın el vara gelmeye

51. **gelmeye:** -me, -y, -e

Gazel 3353

Mısra: 10

(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Gördi Muhibbî yüzüñi cân terkin eyledi
Meydân-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi

52. **gelmedi:** -me, -di

Gazel 3241

Mısra: 2

1. Doğmak, yaşamak, dünyâya gelmek. 2. Katılmak, girmek, iştirak veya intisap etmek.

Sîmede 'ışk âteşi rüz-ı ezel peydâ gibi
Gelmedi 'ışk 'âlemine bu dil-i şeydâ gibi

53. **gelmez:** -mez

Gazel 3241

Mısra: 13

... Hâline erişmek, varmak, vâsıl olmak.

İy Muhibbî kimseye gelmez bu dünyâdan vefâ
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dârâ gibi

54. **geldi:-di**

Gazel 3242

Mısra: 7

Varmak, ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak.

Tekye-i dilde ziyâfet eyledüm geldi belâ
Gam dağı gelsün didüm tâ kim ola yârân iki

55. **gelse:-se**

Gazel 3246

Mısra: 5

Rast gelmek, rastlamak, isâbet etmek.

Çıyâmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzre
Umaram ki komayasın ayak altında bu mûri

56. **geldi:-di**

Gazel 3256

Mısra: 2

(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerdan daha yakın bir yere varmak.

Çeşmüñ müjgânın almışdur ele hançer gibi
Hışm-ıla geldi benim bu bagruma sançar gibi

57. **geldi:-di**

Gazel 3478

Mısra: 1

(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerdan daha yakın bir yere varmak.

Kühken geldi bu 'ışk bünyâdına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yirine bu gönülüm baş kodı

58. **gelüp:-üp**

Gazel 3256

Mısra: 3

(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerdan daha yakın bir yere varmak.

Atuñ ayagına düşmüşdür gelüp üftâdeler
Çek 'inân-ı esbûni sultânsın Sançar gibi

59. **gelüp:-üp**

Gazel 3291

Mısra: 1

(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerdan daha yakın bir yere varmak.

Muñribâ gel nâleme uydur gelüp sen çengüñi
Ehl-i meclis hasret olsun işidüp âhengüñi

60. **gelüp:-üp**

Gazel 3292

Mısra: 7

(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerdan daha yakın bir yere varmak.

Tekye-i dilde gelüp mihmân ola ger gam baña
Aña karşı yakaram bu gönülümün fânüsını

61. **gelüp:-üp**

Gazel 3454

Mısra: 9

(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerdan daha yakın bir yere varmak.

Muhibbî şöyle hâk oldı seg-i küyuñ gelüp andan
Ne ten buldı gıdâ için ü ne hõd üstülhân buldı

gel:

1. **gele:-e**

Gazel 3033

Mısra: 14

Gelmek.

Çün 'ahdine durmadı nigârum n'ideyim âh
İy dil gele bir katlana hicre sefer eyle

2. **geleli:-eli**

Gazel 3364

Mısra: 7

Ortaya çıkmak, Peyda olmak.

'Akl şâhı gitdi dilden geleli sultân-ı 'ışk
Olmamışdur bir şehirde ola şehir-i yâr iki

3. **gelürsin:-ür, -sin**

Gazel 3064

Mısra: 4

Gelmek, ortaya çıkmak, belirlemek.

Cefâ vü cevr çekmekle benim hõd baña yitmişdür
'Aceb n'itdüm saña iy gam gelürsin bir yaña sen de

4. **geldi:-di**

Gazel 3125

Mısra: 3

(Bir hâl bir kimseye) hâkim olmak; belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

İçüp mey geldi tâbından 'izârına 'arâk yir yir
Şehir vaqtında san düşmüş gülün etrâfına jâle

5. **geldi:-di**

Gazel 3129

Mısra: 4

(Bir hâl bir kimseye) hâkim olmak; belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Kendü hâlümde yürür âzâde iken âh kim
El ucundan ne belâlar geldi âhir bu sere

6. **geldi:-di**
Gazel 3433
Mısra: 1
(Bir hâl bir kimseye) hâkim olmak; belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Derd-i ser geldi hûmâr-ıla seher iy sâkî
Sun berü var-ısa giceki meyden bâkî

7. **gele:-e**
Gazel 3138
Mısra: 4
... gibi gelmek, ... olarak görülmek, ... olarak kabul edilmek.

Günde biñ kerre yapar yâr yıkar gönülüm evin
Tıfıldur olmaz ‘aceb itdügi hep bāz gele

8. **gele:-e**
Gazel 3138
Mısra: 8
... gibi gelmek, ... olarak görülmek, ... olarak kabul edilmek.

Oh diyem gamzelerün sîneme geldükde benüm
Ben niyâz eyledüğüm saña kamu nâz gele

9. **gelür:-ür**
Gazel 3443
Mısra: 6
... gibi gelmek, ... olarak görülmek, ... olarak kabul edilmek.

Bārân olursa başına ok yıldırım kılıç
Gerçek er olana gelür ol gün ‘atâ günü

10. **gelmeye:-me, -ye**
Gazel 3406
Mısra: 8
Gelmek l doğmak, yaşamak.

Olsa kumlar sağışınca ‘ömrüne hadd ü ‘aded
Gelmeye bu şîşe-i çarh içre bir sâ‘at gibi

11. **gelseñ:-+se, ++n**
Gazel 3070
Mısra: 2
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, gelmek, ziyâret etmek.

Sāye saldı her taraf çün servler āb üstine
Vahtidür şeydā gönül gelseñ mey-i nāb üstine

12. **gel:**
Gazel 3242
Mısra: 10
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, gelmek, ziyâret etmek.

Dir-imişsin terk kılmaz bu Muhibbî baş u cān
İmtihān eyle gel evvel soñra kıl bühtān iki

13. **gel:**
Gazel 3046
Mısra: 13
Gelmek (haydi).

Gözlerüm kanına gel dök iy şabā hāk-i derin
Resmdür toprak dökerler görseler kan üstine

14. **geldi:-+di**
Gazel 3111
Mısra: 8
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyâret etmek.

Bāğ-ı hüsünde didi nālem işidüp ol gül
Geldi bir bülbül-i şürde gülistānumuza

15. **gelüp:-üp**
Gazel 3140
Mısra: 3
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyâret etmek.

Bir ayag üzre gelüp bil bağlayupdur hızmete
Servüñ indî kara su ayagina turmag-ıla

16. **gelmez:-mez**
Gazel 3310
Mısra: 4
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyâret etmek.

‘Aceb bîmār-ı ‘ışkam derdün-ile
Ki gelmez yanuma dehrün tabîbi

17. **gelür:-ür**
Gazel 3004
Mısra: 7
(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Gözümün çeşmesârına gelür bir dem karar itmez
Katı düşvâr imiş düşvâr gönül virmek perî-zâda

18. **gelse:-se**
Gazel 3070
Mısra: 6
(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Ala gözler şehri hüsne nâzır olmışdur meger
Tiği elde yaslanur gelse kaçan h̄‘āb üstine

19. **geldükçe:-dükçe**
Gazel 3112
Mısra: 10
(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

İki kâse merdüm-i çeşmüm eline sîm ü zer
Aldı İsar itmege geldükçe gam sultânına

20. **gelse:-se**

Gazel 3121

Mısra: 5

(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir
yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir
mesâfe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere
varmak.

Ol şâh-ı zamân gelse yine serv-i sehî-veş
Yir yir güher-i eşküm ayagina saçılma

21. **geldükçe:-dükçe**

Gazel 3405

Mısra: 7

(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir
yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir
mesâfe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere
varmak.

Ğamzesi geldükçe çıkar karşı bu cânım benüm
Koyuban cânım yirine saklayayım tîrini

22. **gelse:-se**

Gazel 3405

Mısra: 9

(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir
yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir
mesâfe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere
varmak.

Leşker-i gam gelse itmege hârâb dil mülkini
Sen Muhibbî hâb-ıla eyle anuñ tedbirini

23. **gelse:-se**

Gazel 3409

Mısra: 3

(Bir şey veya kimse) Konuşana göre uzak bir
yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir
mesâfe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere
varmak.

Sineye gelse müjeñ tîri eyâ kaşı kemân
Anı 'ışık ehli bilür cânına râhat kapısı

24. **geldi:-di**

Gazel 3203

Mısra: 2

(Bir hal bir kimseye) Hâkim olmak; (iyi
durumlar için) kaplamak, olumlu etkisini göstermek,
(kötü durumlar için) âriz olmak anlamını taşır.

Yine biñ nâz-ıla cânâne geldi
Görüp derdüm benüm dermâne geldi

25. **gelsün:-sün**

Gazel 3242

Mısra: 8

(Bir hal bir kimseye) Hâkim olmak; (iyi
durumlar için) kaplamak, olumlu etkisini göstermek,
(kötü durumlar için) âriz olmak anlamını taşır.

Tekye-i dilde ziyâfet eyledüm geldi belâ
Gam dağı gelsün didüm tâ kim ola yârân iki

26. **gelse:-se**

Gazel 3245

Mısra: 5

(Bir hal bir kimseye) Hâkim olmak; (iyi
durumlar için) kaplamak, olumlu etkisini göstermek,
(kötü durumlar için) âriz olmak anlamını taşır.

Her ne deñlü gelse gam aksa belâ cular gibi
Eyle sen iy dil taħammül baħr-ı 'ummân ol yüri

27. **gelse:-se**

Gazel 3344

Mısra: 5

(Bir hal bir kimseye) Hâkim olmak; (iyi
durumlar için) kaplamak, olumlu etkisini göstermek,
(kötü durumlar için) âriz olmak anlamını taşır.

Gelse cefâ vü cevri dilâ olma mużtarib
Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı

28. **gelse:-se**

Gazel 3414

Mısra: 5

(Bir hal bir kimseye) Hâkim olmak; (iyi
durumlar için) kaplamak, olumlu etkisini göstermek,
(kötü durumlar için) âriz olmak anlamını taşır.

Dil hânesine gelse gamuñ sâde sanmasun
Yir yir bu eşk-i surh-ıla münakkaşın dağı

29. **geldi:-di**

Gazel 3415

Mısra: 3

(Bir hal bir kimseye) Hâkim olmak; (iyi
durumlar için) kaplamak, olumlu etkisini göstermek,
(kötü durumlar için) âriz olmak anlamını taşır.

Zülfine dolaşdı gönülüm geldi sevdâ başuma
Gam şebinde tâ seher bîdâr gördüm kendümi

30. **gele:-e**

Gazel 3138

Mısra: 1

... zamanı gelmek.

Yine vaqt oldı ki güller açılıp yaz gele
Her yaña bülbül-i şürideden âvâz gele

31. **gelmiş:-miş**

Gazel 3105

Mısra: 6

(Bir kimse veya yer üzerinde) belli bir durum
veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Sen hümâyı bâz-ı himmetle şikâr itsem ne tañ
Çünkü pervâz eylemek gelmiş ezelden şânuma

32. **gelüp:-üp**

Gazel 3069

Mısra: 2
(bir maksatla) bir yere gelmek.

Yir yirin oldı çemende yine peydâ lāle
Eline aldı gelüp bâde-i hāmṛā lāle

33. **gelür:-ür**
Gazel 3115
Mısra: 12
Belirmek, görünmek, ortaya çıkmak.

'Anber saçıdur gül yüzini görmege māni'
San hāyil olur ebr gelür bedr iken aya

34. **gelse:-se**
Gazel 3289
Mısra: 8
Belirmek, görünmek, ortaya çıkmak.

Kim hālāş olabilür ğamze okı atılıcak
Bir yire ya kaşınıñ gelse iki yire başı

35. **gelen:-en**
Gazel 3341
Mısra: 6
Belirmek, görünmek, ortaya çıkmak.

Baħra beñzet gönlünü gelse havādis bahrı gör
Daşraya atar kabül itmez gelen murdārını

36. **geldükde:-dükde**
Gazel 3138
Mısra: 7
Bulunulan yere başka bir yerden ulaşmak,
varmak.

Oh diyem ğamzelerün sīneme geldükde benüm
Ben niyāz eyledüğüm saña kamu nāz gele

37. **gelür:-ür**
Gazel 3045
Mısra: 7
(Fayda, yarar) gelmek.

Sīnemde anuñ zaħmı gelür çün baña merhem
Derdini kabül eylememişdür em içinde

38. **gel:**
Gazel 3067
Mısra: 5
"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir
kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini
istemek.

Çeşmüme gel pā koyup hār-ı müjemden ğam yime
Pāyuña itmez zarar yaşumla çün nemnāk ola

39. **gel:**
Gazel 3349
Mısra: 3
"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir
kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini
istemek.

Didüm gel zülfünü kesme benüm 'ömrüm dirāz olsun
Didi devr-i kamedür bu senün 'ömrün kesen kesdi

40. **gelüp:-üp**
Gazel 3005
Mısra: 7
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret
etmek, gelmek.

'Uşşāk gelüp eylese kabrüm ziyāretin
Harf-i vefā iy levḥ mezāra raķam kıla

41. **gelüp:-üp**
Gazel 3211
Mısra: 7
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret
etmek, gelmek.

Cān-ıla kim ki gelüp nūr-ı maḥabbetle yana
Şāf olup ḳalbi anuñ kalmaya ğıllı vü ğışı

42. **gelüp:-üp**
Gazel 3238
Mısra: 9
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret
etmek, gelmek.

Ecel gibi gelüp ḥatṭı beni öldüriser āḫir
Dilā gün yüzünü görmege eylesen şitāb evlā

43. **geldi:-di**
Gazel 3016
Mısra: 1
(Bir maksatla) Bir yere gelmek.

Çün geldi 'ademden yine gülzāra benefşe
Gelse yiridür āh-ıla hem zāra benefşe

44. **geldi:-di**
Gazel 3457
Mısra: 4
(Bir maksatla) Bir yere gelmek.

Sīnemde dāğum üzre yir yir dökildi yaşum
Nezr akçası sanasın geldi çerāğa düşdi

45. **gel:**
Gazel 3035
Mısra: 5
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve
çağırma sözü.

Gel şarāb-ı 'ışkı nüş it zāhid-i peşmīne-püş
Niçeye dek kalasın bu hāyu bu ğavġā-y-ıla

46. **gel:**
Gazel 3057
Mısra: 7
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve
çağırma sözü.

Rüşen eyle dōstum gel gönlümüñ vīrānesin
Senden özge çün felekte māh-ı tābān olmaya

47. gel:

Gazel 3071

Mısra: 2

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Tavaḳkuf eyleme bir dem sen efgān eyle ben nāle
Gel iy tā bezm-i miḥnetde çün olduñ vāḳıf aḥvāle

48. gel:

Gazel 3075

Mısra: 1

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Gel maḥabbet şehrinüñ kıl bir naḳar yapusına
Yüz sürüp müjgāni cārüb it dilā tapusına

49. gel:

Gazel 3115

Mısra: 7

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

İy ḡonca-dehen gül gibi gel ‘arż-ı cemāl it
Tā bülbül-i cān başlaya karşıñda nevāya

50. gel:

Gazel 3117

Mısra: 4

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Vuşlat el vire mi yāḫūd düşe mi rüz-ı firāk
Muşhaf-ı ḥüsnini gel aç hele bir fāl eyle

51. gel:

Gazel 3117

Mısra: 8

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Gül yüzi şevḳine kıl şubḫa degin āh u fiḡān
Gülşen içinde dilā bülbülü gel lāl eyle

52. gel:

Gazel 3119

Mısra: 1

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Gel iy serv-i ḫırāmānum otur bir dem revān olma
Ölürem boynuña kanum gözümünden gel nihān olma

53. gel:

Gazel 3125

Mısra: 6

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Kenāri baḫr-ı ‘ışḳuñ yok irişmez ‘umḳına kimse
Dilā gel imtiḫān için o baḫra sen de bir tal-a

54. gel:

Gazel 3140

Mısra: 9

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Gel beni öldür raḳıbi görmeyem küyuñda tek
Bu meseldür bir kafesde bülbül olmaz zāḡ-ıla

55. gel:

Gazel 3150

Mısra: 1

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

‘Arż-ı ḫāl it iy ḡönül gel ol meh-i ṭannāzuma
Gözlerüñ yaşın revān it var o serv-i nāzuma

56. gel:

Gazel 3271

Mısra: 5

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Gel ‘iyş idelüm bāḡa varup vaḳt-ı çemendür
Dehrüñ çü beraber görünür leyl ü nehāri

57. gel:

Gazel 3493

Mısra: 10

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

İy ḡönül devrān ḡamından bulmak isterseñ ḫalāş
Furşatı fevt eyleme elden düşürme gel müli

58. gelmeye: -me, -y, -e

Gazel 3044

Mısra: 4

(Bir maksatla) Bir yere uğramak, gelmek, ziyâret etmek.

Gāḫi cefā-yı dilber ü gāḫi belā vü ḡam
Bir dem mi var bu dil-i ḡām-ḫ’āra gelmeye

59. gelmeye: -me, -y, -e

Gazel 3353

Mısra: 1

(Bir maksatla) Bir yere uğramak, gelmek, ziyâret etmek.

Meydān-ı ‘ışḳa gelmeye bir er benüm gibi
Tiḡ-ı cefāya karşı duta ser benüm gibi

60. gelür: -ür

Gazel 3060

Mısra: 9

Bir maksat için bir yere gitmek, varmak.

Ka‘be’dür küyuñ sürün sürün gelür ‘aşıkıların
Ḥayra gir eyle bugün ḳurbān ḳurbān üstine

61. **geldüm:-dü, -m**
Gazel 3277
Mısra: 3
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, gitmek.

Cân fedâ itmege geldüm mâni' olmañ kûyına
Yüzüme sürüp başuma tâc idem hâk-i deri

62. **gel:**
Gazel 3118
Mısra: 9
"Haydi, durma." anlamında bir söz.

Didiler gel vir Muhibbî bize 'ışkuñdan nişân
Didüm eşküm surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

63. **gel:**
Gazel 3024
Mısra: 10
"Gel, hadi!" manalarına gelen cümlelerin
anlamına göre rica ya da emir bildiren sözcük.

Niçe bir ferdâya salarsın Muhibbî bendeñi
'Ahde durmazsın nigârâ bâri gel gülme yüze

64. **gel:**
Gazel 3080
Mısra: 8
"Gel, hadi!" manalarına gelen cümlelerin
anlamına göre rica ya da emir bildiren sözcük.

Niçeye dek çekelüm bād-ıla deryâ ğamını
Delü göñlüm baña uy gel gidelüm Rûm iline

65. **gel:**
Gazel 3169
Mısra: 2
"Gel, hadi!" manalarına gelen cümlelerin
anlamına göre rica ya da emir bildiren sözcük.

Dime nâşih pend idüp cân iste cânân isteme
Gel baña 'âlemde di cânânesüz cân isteme

66. **gel:**
Gazel 3422
Mısra: 8
"Gel, hadi!" manalarına gelen cümlelerin
anlamına göre rica ya da emir bildiren sözcük.

Sırr-ı 'ışkı çünkü fâş itdi göñül Maşûr-vâr
Dâr-ı zülfünde emân gel virme ber-dâr it beni

67. **gelüp:-üp**
Gazel 3045
Mısra: 1
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Her lahza gelüp yâr gider bir dem içinde
Bu hastayı kor derd-ile her dem ğam içinde

68. **gelüp:-üp**
Gazel 3122

Mısra: 4
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Görün derdiyle cân virdi belâda kühken âhîr
Terahhüm itmedi Şîrîn gelüp bî-çâre Ferhâd'a

69. **gelüp:-üp**
Gazel 3230
Mısra: 11
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Rüz-ı maşşerde gelüp yüz süre Mecnûn pâyuma
Muğbil ü şâkird olan ta'zîm ider üstâdını

70. **gelüp:-üp**
Gazel 3231
Mısra: 2
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Yüzün gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez ħurî
ĤaĤîĤat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nûri

71. **gelüp:-üp**
Gazel 3239
Mısra: 4
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Gerçi rüsvâ idi göñlüm görse ger rüsvâligum
Öğrenürdi döstlar benden gelüp rüsvâlığı

72. **gelüp:-üp**
Gazel 3313
Mısra: 2
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Bir göz-ile gördi döymem görmege cânâ seni
Nâvekûñ sîneme gelüp açdı yir yir revzeni

73. **gelüp:-üp**
Gazel 3318
Mısra: 3
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

'İyd oldı ħurbâna şalâ itdün gelüp 'âşıklañ
Kıldı vişâle irmedi ol cân ki ħurbân olmadı

74. **gelüp:-üp**
Gazel 3319
Mısra: 5
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Sîne şahrâsına leylî zülfînün mihri gelüp
Kurdy Mecnûn eyledi çeşminden iki ħargehi

75. **gelüp:-üp**
Gazel 3325

Mısra: 1
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Bir itdi Hâmel burcı gelüp leyl ü nehârı
Gül lâle ile zeyn kılup yine bahârı

76. **gelüp:-üp**
Gazel 3326
Mısra: 5
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Sultân-ı 'ışk ola ki gelüp karar ide
İtdüm serir-i sînemi taht-ı münakkaşı

77. **gelüp:-üp**
Gazel 3349
Mısra: 10
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Olup sultân-ı 'ışk evvel hisâr-ı gönlüme mâlik
Gelüp mi'mâr-ı gam âhır aña yir yir beden kesdi

78. **gelüp:-üp**
Gazel 3349
Mısra: 14
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Muhibbî cevri-yâr-ıla öliser diyü küyünde
Felek hayyâti anuñçün gelüp hünin kefen kesdi

79. **gelüp:-üp**
Gazel 3378
Mısra: 9
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Hışm-ıla gelüp gözlerümün yaşımı gördi
Raħm eyleyüben yîñile yaşum sile düşdi

80. **gelüp:-üp**
Gazel 3389
Mısra: 9
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Ol kemân-ebrü gelüp didi Muhibbî yârûnam
Şimdi bildüm yâr-ımış hergiz gümânum kalmadı

81. **gelüp:-üp**
Gazel 3422
Mısra: 3
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Dil tabîbi za'fdan gör ne gelüp tîmâr ide
Nâle kil iy hasta dil anuñla izhâr it beni

82. **gelüp:-üp**
Gazel 3454

Mısra: 3
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Gelüp haç tutsa ger âhır leb-i cânânı incitme
Dilâ fikr eyle 'âlemde ecelden kim amân buldı

83. **gelüp:-üp**
Gazel 3467
Mısra: 3
(Bir maksatla bir yere) Uğramak, varmak,
ulaşmak.

Gelüp bâğa yine şâh-ı reyâhîn
Döşendi her taraf naç'-ı pelengî

84. **geldi:-di**
Gazel 3001
Mısra: 1
Gelmek, değmek, dokunmak. (vücudun toprak
üstüne gelmesi).

Gün yüzün virdi şeref geldi bu ben hâk üstine
Pâ kosam şimden girü tañ midur eflâk üstine

85. **gel:**
Gazel 3001
Mısra: 7
Haydi, yap.

Haç yaraşmaz ârizuñda gel anı eyle tırâş
Hiç revâ mı gerd kona âyine-i pâk üstine

86. **gelmişem:-miş, -em**
Gazel 3116
Mısra: 9
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, gelmek,
ziyaret etmek.

Gelmişem dervâze-i hüsnuñe şey-li'llâh için
Büse ihsân eylegil salma beni ferdâlara

87. **gelmiş:-miş**
Gazel 3286
Mısra: 5
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, gelmek,
ziyaret etmek.

Cân cânâ gelmiş cân-ıla dil karşuñâ itse niyâz
Dutarsın istignâ yüzün hem arturursın nâzuñı

88. **gelsün:-sün**
Gazel 3496
Mısra: 2
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, gelmek,
ziyaret etmek.

Olalı tab'um zemîn ü âsümânun yügrügi
Söz demidür kandadur gelsün cihânun yügrügi

89. **gelmedün:-me, -dü, -ñ**
Gazel 3027
Mısra: 6

Bir yerden başka bir yere varmak, buyurmak. II Sevgilinin aşığı söz verdiği hâlde gelmemesi.

Ger ölem hâk-i derûnden eyle hişt-i merkadüm
Zinde-y-iken çünkü gelmedün benim bâlinüme

90. gel:

Gazel 3053

Mısra: 7

"Buyur, haydi gel, davran!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

'Işk[ı] gel pervânenen örgeñ yanar âh eylemez
Bülbül-i şûrîde gibi âh u feryâd eyleme

91. gel:

Gazel 3283

Mısra: 7

"Buyur, haydi gel, davran!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Hünüm içdüğüñ yiter gel eyleme zâr beni
Bâde nûş itdüñ revâ mı dil [ü] yâ mey-şikenî

92. gel:

Gazel 3388

Mısra: 2

"Buyur, haydi gel, davran!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Sâkî örü dur doldur yürî câm-ı zücâcî
Hasta gönüle gel idelüm bir dem 'ilâcî

93. geldi:-di

Gazel 3250

Mısra: 1

(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyâret etmek, gelmek.

Bâğa geldi şubh-dem gül oldu dehrün Hüsrev'i
Bülbül âğâz itdi aña karşı şî'r-i Pehlevî

94. gel:

Gazel 3344

Mısra: 10

"Gel, hadi" anlamında temenni ifade eden söz.

Âhîr seni bu 'âleme rüsvâ-yı 'âm ider
Zinhâr Muhibbî kimseye gel dime râzuñı

95. gelse:-se

Gazel 3341

Mısra: 5

Erişmek, gelmek, vâsıl olmak, ulaşmak.

Bahra beñzet göñlüñi gelse havâdis bahrı gör
Daşraya atar kabûl itmez gelen murdârını

gell:

1. gel:

Gazel 3000

Mısra: 6

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Hasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzün
Hey kıyâmet gel beni salma bugün ferdâlara

2. gel:

Gazel 3092

Mısra: 8

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Muqarrer öldürürsin beni âhîr
Göreym bâri gel seni doynca

3. gel:

Gazel 3136

Mısra: 3

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Lebleründen gel 'ilâc eyle bu ben dil-ğasteye
Bilürem ki okumuşdur hikmeti Loqmân-ıla

4. gel:

Gazel 3153

Mısra: 2

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Gözleri hañçerler almış ğamzelerden yanına
Gel beni öldür hemân tek girme kimse kanına

5. gel:

Gazel 3182

Mısra: 7

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Dilâ gel seyr-i bâğ eyle teferrüc kıl Hudâ şun'ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhârı

6. gel:

Gazel 3190

Mısra: 1

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Yine nâz-ıla hırâm eyle gel iy serv-i sehî
Kim göre nâz-ıla bu kâmetüñi diye zihî

7. gel:

Gazel 3216

Mısra: 7

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Gel kadem rencîde kıl kim pâyüña İsar için
Hâzır itdüm gözlerüm cevherlerinden dökmegi

8. gel:

Gazel 3223

Mısra: 7

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Öldürürseñ gel beni öldür kapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

9. gel:

Gazel 3225

Mısra: 10

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

'İşkuñ tarıķı key katı müşkil tarıķdur
Gel ko Muhibbî uşbu yola cān-ıla seri

10. gel:

Gazel 3243

Mısra: 4

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Şāh-ı 'ışka kimisi baş u kimi cān iletür
Ehl-i 'ışkuñ gel temāşā eyle [sen] savaşını

11. gel:

Gazel 3255

Mısra: 10

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Ka'be'dür küyü Muhibbî cānuñı kırbān ilet
Bunuñ ile gel tamām it hācılar bayramını

12. gel:

Gazel 3276

Mısra: 3

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Gül gibi gel hār-ıla her demde itme bāziçe
Bülbül-i nālānuñam arturma iy dil nālümü

13. gel:

Gazel 3291

Mısra: 1

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Muṭribā gel nāleme uydur gelüp sen çengüñi
Ehl-i meclis ḥasret olsun işidüp āhengüñi

14. gel:

Gazel 3298

Mısra: 9

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Çok günāhuñ var Muhibbî vaḳtidür gel tevbeye
Saç sakal ağarmaduk başuñda bir mü kalmadı

15. gel:

Gazel 3302

Mısra: 5

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Gel iy bād-ı şabā merdümlik idüp
İrişdür küyına bu ḥāk-i pāyı

16. gel:

Gazel 3303

Mısra: 10

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Bu Muhibbî eylesün cān naḳdi pāyuña nisār
Büy-ı zülfüñle mu'atṭar eyle gel kāşānemi

17. gel:

Gazel 3320

Mısra: 1

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Āteşe yak zāhidā gel ḥırka-i sālūsüñi
Taşlara çal gel uşat bu şīşe-i nāmūsüñi

18. gel:

Gazel 3320

Mısra: 2

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Āteşe yak zāhidā gel ḥırka-i sālūsüñi
Taşlara çal gel uşat bu şīşe-i nāmūsüñi

19. gel:

Gazel 3320

Mısra: 3

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Şāfī mey iç şüfiyā eyle gel āyineñi pāk
Gidere dilden ğurūr u kibr-i Keykāvūsüñi

20. gel:

Gazel 3324

Mısra: 10

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Dil ister ki ola zülfüñe ber-dār
Muhibbî [sen] kabül it gel bu ra'yı

21. gel:

Gazel 3327

Mısra: 1

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

İy gönül gel sinede yak 'ışkuñ fānūsını
'Aşık olan bāda virür 'ār-ıla nāmūsını

22. gel:

Gazel 3327

Mısra: 6

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Gülşen-i hüsn üzre zülfin 'anber-efşân eylemiş
Gel temâşâ eyle iy dil cilve-i tãvûsını

23. gel:

Gazel 3329

Mısra: 1

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Ġâyibâne 'âşıkam ara gel iy dil yâruñı
Ola ki müyesser bulasın dildâruñı

24. gel:

Gazel 3330

Mısra: 3

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

İy dil eyle gel hâzer küfr-i zülfinden anuñ
Dakmaya cân gerdenine rişte-i zünnârını

25. gel:

Gazel 3330

Mısra: 7

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

İtmez iseñ ger vefâ kıl bârî gel cevri ü cefâ
Her ne yüzden ise hoşdur yâr añmak yârını

26. gel:

Gazel 3352

Mısra: 3

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Ġaynılar kaçdını gel eyleme iy kaşı kemân
Ġamze oklarına ben eylemişem dil hedefi

27. gel:

Gazel 3352

Mısra: 7

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Dürr-i eşki bulasın pârâla gel dil şadefin
Dür kaçan hâşıl olur ger sımayalar şadefi

28. gel:

Gazel 3354

Mısra: 5

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

İy dil tabîbi derdüme bir çâre eyle gel
Günden güne artma[da]dur dil şakâmeti

29. gel:

Gazel 3372

Mısra: 11

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Bu Muhibbî kuluñuñ gel sîma göñlin kerem it
Kim bütün idebilür sînsa zücâc-ı Halebî

30. gel:

Gazel 3375

Mısra: 6

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Sâkiyâ luţf u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lâle reng it bâdeyi

31. gel:

Gazel 3391

Mısra: 9

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Bu Muhibbî'yi görüp itme firârî yüri gel
Ne için unidasın eski vefâdârlığı

32. gel:

Gazel 3424

Mısra: 6

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Hâdden aşurup zulmî döker kanları çeşmüñ
Bir pâre gel ol kâfir-i bed-mestüñe hey di

33. gel:

Gazel 3472

Mısra: 3

"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni,
davet ve çağırma sözü.

Zülfüne bend olmuşın gel koy zenañdân çâhına
Tâ ebed kurtarmasın hâbs itsün ol zindân beni

34. gel:

Gazel 3005

Mısra: 9

"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir
kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini
istemek için kullanılan bir söz.

Yok derd-i 'ışka itme dilâ gel mu'âlece
Sanma lebinden özge saña kimse em kıla

35. gel:

Gazel 3119

Mısra: 2

"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir
kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini
istemek için kullanılan bir söz.

Gel iy serv-i hürâmânım otur bir dem revân olma
Ölürüm boynuña kanım gözümden gel nihân olma

36. gel:

Gazel 3129

Mısra: 16

"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek için kullanılan bir söz.

Katıdır gönlü nigârûñ çünki seng-i hâreden
Eyleme âh u fiğâm iy gönül gel yok yire

37. gel:

Gazel 3178

Mısra: 10

"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek için kullanılan bir söz.

Rahmı yokdur çün bilürsin iy Muhibbî dilberûñ
Gel akıtma yok yire bu iki gözûñ yaşını

38. gel:

Gazel 3376

Mısra: 5

"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek için kullanılan bir söz.

Vefâ gelmez güzellerden gel iy dil aña yiltenme
Cefâ vü cevr-ile meşhûr olupdur çün anuñ adı

39. gel:

Gazel 3447

Mısra: 4

"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek için kullanılan bir söz.

Naqd-i dil alup metâ'-ı vaşlı ikrâr eyledüñ
Üstüne cân vireyin tek bozma gel bâzârûñı

40. gel:

Gazel 3449

Mısra: 5

"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek için kullanılan bir söz.

Varıcak küyuña 'uşşâkuñı gel eyleme red
Beglerûñ şevketi artar olıcak çok sipehi

41. gel:

Gazel 3450

Mısra: 9

"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek için kullanılan bir söz.

Gel dirîğ eyleme kıl tâze yine cânumuzı
Mey-i gülgünüñ eger var-ısa nev'a küheni

gelen:

1. gelen:--en

Gazel 3036

Mısra: 8

Gelmek. II Dünyaya gelmek, doğmak.

Ġarra olma dâr-ı dünyâ bir misâfir-hânedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmânsın yine

gelenler:

1. gelenler:

Gazel 3003

Mısra: 9

Daha önce dünyada yaşamış ancak şu an hayatta olmayanlar, ahirete göçenler, önceki nesiller.

Gelenler senden öñdin kanda gitdi
Ġidâ oldı kamusı mür u mârâ

2. gelenler:

Gazel 3266

Mısra: 4

Daha önce dünyada yaşamış ancak şu an hayatta olmayanlar, ahirete göçenler, önceki nesiller.

Cihân için nedür bilsem bu hây u hüy u bu ğavgâ
Gelenler gitdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

3. gelenler:-ler

Gazel 3439

Mısra: 3

Doğmak, yaşamak, dünyaya gelmek. II Karşılaşılan zorluklar.

Geçen geçdi gelenler de geçer dir
Bugün güş eyle cândan diñle nayı

gelür:

1. gelür:

Gazel 3081

Mısra: 10

(Bir maksatla) Bir yere gelmek.

Bahr-i eşkümdü Muhibbî uşbu cân-ı nâtivân
Ġarğ olam diyü gelür cismümdeki şâl üstüne

2. gelür:

Gazel 3137

Mısra: 8

(Bir maksatla) Bir yere gelmek.

Ġatlüme hançer çeküp ğamzeñ emân virmez amân
Sanki Rüstemdür gelür ceng itmege Suhrâb-ıla

gem(i):

1. gemüm:-iim

Gazel 3201

Mısra: 8

Su üstünde giden büyük taşıt, gemi.

Deryā-yı eşk içre yürür zevrak-ı dilüm
Âhum yiliyle garğ olur âhîr gemüm gibi

genc:

1. **genc:**
Gazel 3008
Mısra: 2
Hazine.

Tañ mı bulınsa mihrûn bu dilde cân içinde
Zirâ ki genc bulunur ekser vîrân içinde

2. **gencini: -i, -n, -i**
Gazel 3293
Mısra: 7
Hazine.

Ruħı gencini hıfz için tılısm itmiş meger çeşmi
Görinür sıhr-ile ejder olupdur zülfinüñ müyü

3. **gencinde: -i, -n, -de**
Gazel 3364
Mısra: 5
Far. Hazine, define, kenz.

Halka olmuş hüsniñ gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence tılısm olmuş ezelden mâr iki

4. **gencine: -i, -n, -e**
Gazel 3421
Mısra: 5
Far. Hazine, define, kenz.

Vaşl[1] gencine anuñ bir gün irem diyü gönül
İhtiyâr eyledi dehr içre bu vîrânalığı

5. **gencini: -i, -n, -i**
Gazel 3130
Mısra: 9
Hazine. II Sevgilinin yüzü.

Zülfi devrinde Muħibbî umma vaşlı gencini
Çün tılısm itmişdür ejder görünür ol maħzene

6. **genc[i]:**
Gazel 3055
Mısra: 5
Hazine.

Hüsn genc[i] üzre itmişdür ser-i zülfin tılısm
Ejdehadur her biri beñzer egerçi mülara

7. **gence: -e**
Gazel 3364
Mısra: 6
Hazine II Genç, taze (güzel).

Halka olmuş hüsniñ gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence tılısm olmuş ezelden mâr iki

8. **gence: -e**
Gazel 3091

Mısra: 8
Hazine II Genç, taze (güzel).

Çekdümse ne ğam derd ü belâ ile meşakķat
Şükrüm bu ki irdüm soñucu bir ulu gence

9. **gence: -e**
Gazel 3181
Mısra: 8
Hazine II Genç, taze (güzel).

Belâsuz 'ışk bulunmaz cihâni ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc lâzımdur gülüñ lâ-büd olur ħârı

genc vaşlı:

1. **genc vaşlı: -i, -n, -i**
Gazel 3316
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Kavuşma hazinesi.

Dilerseñ genc vaşlımı ħarâbât ehl[i] ol iy dil
Bulunmaz yüz biñ ararsañ anı vîrânedden ğayrı

genc-hâne:

1. **genc-hânesi: -si**
Gazel 3208
Mısra: 8
Hazine evi.

Vîrâne kıldı cismüm egerçi belâ-yı hicr
Dil genc-hânesi tolu esrâr 'aşığı

genc-i hüsn:

1. **genc-i hüsn: -i**
Gazel 3365
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Güzellik hazinesi.

Genc-i hüsn seyriñ isterken görindi zülfi-döst
Bilmedüm aña tılısm olmuş meger su'bân iki

2. **genc-i hüsn: -e**
Gazel 3498
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Güzellik hazinesi.

Tılısm olmuş meger kim genc-i hüsn
Görinür zülfüñ anuñ ejdehâsı

3. **genc-i hüsn: --i, --n, --e**
Gazel 3079
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Güzellik hazinesi (sevgilinin güzel yüzü).

Bulur idüm genc-i hüsnine nigârüñ dest-res
Zülfini mâr eyleyüp çeşmin eger şîr itmese

4. **genc-i hüsni:-iîn, -de**

Gazel 3470

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) güzelliğinin hazinesi.

Genc-i hüsniünde beni çün urdı zülfün 'akrebi
Agzuma sun luğf idüp la'l-i lebün tiryâkini

5. **genc-i hüsni:-iîn, -e**

Gazel 3328

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik hazinesi.

Genc-i hüsniüne tılısm itmiş yine sâhir gözün
Gösterür mâr kâkülün zülfeyn-i ejderhâ gibi

6. **genc-i hüsni:-e**

Gazel 3183

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik hazinesi.

İy Muhibbî genc-i hüsne zülfini idüp tılısm
Hıfz için her târını bir mâr u su'bân eyledi

7. **genc-i hüsni:-e**

Gazel 3195

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik hazinesi.

Genc-i hüsne kâkülün olmuş tılısm ejder gibi
Her dem üstinden anuñ hâli degül bekler gibi

8. **genc-i hüsni:-e**

Gazel 3427

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik hazinesi.

Niçe el uzadayım genc-i hüsne
Saçım sihr-ile iki erkam itdi

genc-i vaşl:

1. **genc-i vaşl:-i, -n**

Gazel 3303

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma hazinesi.

Seyl-i eşküm eyledi vîrâne geldi hânemi
Genc-i vaşlın buldum âhir aradum vîrânemi

2. **genc-i vaşl:-a**

Gazel 3333

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma hazinesi.

Genc-i vaşla iy Muhibbî çünki tälipsin bugün
Gayrı yirde arama illâ dil-i vîrâne[y]i

genc-i vişâl:

1. **genc-i vişâl:**

Gazel 3247

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgiliye) Kavuşma hazinesi.

Arasañ sanma Muhibbî bulına genc-i vişâl
Añlur adı hemân kendüsi nâ-yâb gibi

genc-i vişâle:

1. **genc-i vişâle:--e**

Gazel 3076

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma hazinesi II sevgiliye kavuşma umudu.

Çeşmün var iken kim irişe genc-i vişâle
Yol bulma aña müşkil olur şîr arasında

gendüm:

1. **gendüm:**

Gazel 3123

Mısra: 12

Buğday.

Âsiyâ-veş iy Muhibbî iki taş alup ele
Döginüp cismüm benüm gendüm gibi un olmada

2. **gendüme:-e**

Gazel 3059

Mısra: 14

Buğday, kendi.

Muhibbî hâlüne meylitse tañ mı
Ezel gendüme meyl itmiş beşer de

gendüm-i dünyâ:

1. **gendüm-i dünyâ:-y, -a**

Gazel 3331

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünyanın buğdayı.

Gendüm-i dünyâyâ dil virtüp sakın itme tama'
Mür gibi niçeye dek cem' idesin dâne[y]i

ger:

1. **ger:**

Gazel 3007

Mısra: 8

Eğer, şayet.

İy şabâ büym getür tâ mürde dil bulsun hayât
Ger şeherden irişürseñ sünbül-i gül-büyına

2. ger:

Gazel 3010

Mısra: 10

"Eğer" edatı.

Muhibbî gerçi cân yakdı cemâl-i şem'-i dildâra
Ne pervâ meş'al-i hürşide ger yanarsa pervâne

3. ger:

Gazel 3012

Mısra: 7

"Eğer" edatı.

Ger seng atasın başuma ol tâc-ı sa'âdet
Minnet bilürem gamzeñ okı câna geçerse

4. ger:

Gazel 3012

Mısra: 10

"Eğer" edatı.

Şad pâre ola bagrı Muhibbî görem âhîr
Nâzûklığ-ile zülfüne ger şâne geçerse

5. ger:

Gazel 3018

Mısra: 7

"Eğer" edatı.

Gülgün yüzüne karşı n'ola ger kılam efgân
Bülbül gibi ger varam o gülzâra esirge

6. ger:

Gazel 3020

Mısra: 3

"Eğer" edatı.

Ger elüm irmeye ol tâze gülün dâmenine
Hârî bagruma basam ol gül-i aḡmer yirine

7. ger:

Gazel 3027

Mısra: 5

"Eğer" edatı.

Ger ölem hâk-i derüñden eyle hişt-i merḡadüm
Zinde-y-iken çünki gelmedüñ benüm bâlinüme

8. ger:

Gazel 3005

Mısra: 12

"Eğer" edatının nazımında kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Dirlere Muhibbî şî'rine ol dem lisân-ı gayb
Bekrî ma'ânî sözlerini ger raḡam kıla

9. ger:

Gazel 3000

Mısra: 2

"Eğer" edatının nazımında kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Bir saçı leylâ gamından âh kim sevdalara
Ayb itmeñ ger düşem mecnûn olup şahrâlara

10. ger:

Gazel 3026

Mısra: 12

"Eğer" edatının nazımında kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Âteş-i 'ışka Muhibbî niçe döysün dil ü cân
Yakar ugrar-ısa zerrece kurıya ger yaşa

11. ger:

Gazel 3033

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımında kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Görmekte ise ger hevesüñ cenneti zâhid
Ol elini komaz küyüne bir kez güzer eyle

12. ger:

Gazel 3034

Mısra: 10

"Eğer" edatının nazımında kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ḳarâr itmezdi dünyâda gezerdi 'âlemi cümle
Ger olmasa Muhibbî'ye ḡayâl-i yâr eglence

13. ger:

Gazel 3039

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımında kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Bu Muhibbî ḡasta-dil ger kan yudarsa tañ mıdur
Zira kimse görmedi resm-i vefâ dildârda

14. ger:

Gazel 3040

Mısra: 4

"Eğer" edatının nazımında kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Bu felek dönsün murâduñca senüñ ol bî-vefâ
Hasretüñden ger geçerse gözlerüm evvâ-y-ıla

15. ger:

Gazel 3057

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımında kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger murâduñ cân ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kîn ola müselmân olmaya

16. ger:

Gazel 3067

Mısra: 2

"Eğer" edatının nazımında kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Zerre-veş her kim mezellet topragında hâk ola
Tañ degüldür gün gibi ger menzili eflâk ola

17. ger:

Gazel 3067

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

'Akreb-i zülfün egerçi zaḥm uradı cânuma
İy tabīb-i dil ne ğam ger leblerün tiryâk ola

18. ger:

Gazel 3068

Mısra: 4

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Çünkü döndi kâmetüm eşküm olaldan târ aña
İnlerem mızrâb-ı ğam el sunsa ger evtâruma

19. ger:

Gazel 3075

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Nâsihâ pend eyleme küyında ger pâ-mâl olam
'Aşık olanlar bilürsin bakmaz nâmûsına

20. ger:

Gazel 3075

Mısra: 12

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Merve ḥaḳkıyçun Şafâ'dan cân kurbân eyleye
Ger irişürse Muḥibbî Ka'be'[nüñ] kapusına

21. ger:

Gazel 3082

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Dükülüp niçe bî-diller ayaklarda ola pâ-mâl
Elini uzadup dilber ide ger şâne saçına

22. ger:

Gazel 3082

Mısra: 10

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Muḥibbî kalmaya hergiz revâcı misk-i âhûnuñ
İletse büyü zülfinden şabâ ger Çîn'e Mâçin'e

23. ger:

Gazel 3085

Mısra: 7

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger şâh iseñ de vaḳtünü hoş gör geçer nefes
Aldanma sakın saltanatuñ taḥt u tâcına

24. ger:

Gazel 3088

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Görmem n'ideyin yüzini ger şems [ü] kâmerse
Emmem baña ne lebleri ger şehd ü şekerse

25. ger:

Gazel 3088

Mısra: 2

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Görmem n'ideyin yüzini ger şems [ü] kâmerse
Emmem baña ne lebleri ger şehd ü şekerse

26. ger:

Gazel 3088

Mısra: 6

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Fâş itdi cihân ḥaḳkına çün sırrımı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sîm [ile] zerse

27. ger:

Gazel 3089

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Jeng-i ğamda dil kalurdu ger mey-i nâb olmasa
Kim görürdi gün yüzün mihr-i cihân-tâb olmasa

28. ger:

Gazel 3089

Mısra: 10

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Virmek olurdu dehâından Muḥibbî bir nişân
Âb-ı ḥayvân ger bu 'âlem içre nâ-yâb olmasa

29. ger:

Gazel 3099

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Su gibi ger meyl idersem tañ mı serv-i nâzuma
Bağludur çokdan gönül zülf-i kemen-endâzuma

30. ger:

Gazel 3101

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Bāḡbān ger görse ḡadd ü 'ārız u şeylā gözün
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

31. ger:

Gazel 3101

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Bār-ı ḡam taglarcadur dil āna tākāt gösterür
Zerresin ger taga ursalar taḡammül itmeye

32. ger:

Gazel 3102

Mısra: 10

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Bu Muḡıbbī'nün yıkuk göñlin 'imāret eylegil
Döstüm irmek dilersenḡ ger sevāb-ı Ka'be'ye

33. ger:

Gazel 3104

Mısra: 11

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger naşīb ola içem lā'l-i lebün cür'asını
Kāfirem ger heves ide bu göñül cām-ı Cem'e

34. ger:

Gazel 3104

Mısra: 12

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger naşīb ola içem lā'l-i lebün cür'asını
Kāfirem ger heves ide bu göñül cām-ı Cem'e

35. ger:

Gazel 3112

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Nüş-ı cān olsun eger kanum içerse leblerün
Ger içe bīmār çeşmün ire şihḡat cānına

36. ger:

Gazel 3115

Mısra: 4

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Maḡv ola gide evc-i felekde meh ü ḡurşīd
Ger pertev-i ḡüsni irişe saḡf-ı semāya

37. ger:

Gazel 3129

Mısra: 13

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ebr gibi ger ḡarīn olur ise sen māha raḡīb
Kendüzümü ḡayretümden ururam yirden yire

38. ger:

Gazel 3130

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Cān göziyle görmek olmazdı cemal-i dilberi
Açmasa ger ḡamzesi sīnemde yir yir revzene

39. ger:

Gazel 3145

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Bu Muḡıbbī ger ire vaşlına ol meh-pārenün
Bu cihānda ḡam yimez serv-i semen-bū bitmeye

40. ger:

Gazel 3160

Mısra: 2

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

N'eyler idüm cānı ben 'ālemde cānān olmasa
Bülbül eḡḡān eylemezdi ger ḡülistān olmasa

41. ger:

Gazel 3180

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger ola deyr-i muḡān ḡaşr-ı behişt olmaz 'aceb
Muḡbeçe ḡilmān şarāb-ı kevser ol şahbā idi

42. ger:

Gazel 3194

Mısra: 4

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Gitme iy ārām-ı cānum bir dem ārām eylegil
Ger giderseñ cān bile gider kaluram ten gibi

43. ger:

Gazel 3196

Mısra: 6

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Bildüm ki 'illet-i dilüme büsedür 'ilāc
La'l-i lebün ger eyleye iy vāy ta'allüli

44. ger:

Gazel 3197

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger murğ-ı seher eylese nâle vü zârı
Bir yirde görür itmeñ ‘aceb gül ile hârı

45. ger:

Gazel 3197

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

İy bād-ı şabâ ger varasın küy-ı nigâra
Bir bir diyessin eyledüğüm âh-ıla zârı

46. ger:

Gazel 3204

Mısra: 11

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger ‘âr iderse âdemî aîmaga n’ola yâr
Lâyık degül mi baña dimege falân dağı

47. ger:

Gazel 3221

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger göreydi yüzünü zâhid senüñ iy mehlikâ
Terk iderdi cân u dilden cennetü’l-me‘vâsını

48. ger:

Gazel 3226

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Kıble haqqı eyler-idüm Ka‘be yirine tavâf
Ger naşib olsa nigâruñ görebilsem kendini

49. ger:

Gazel 3230

Mısra: 7

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ol güzeller şâhım ger görse idi bir nazar
Unudurdu zâhid-i bârid-nefes evrâdını

50. ger:

Gazel 3232

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

‘Işk ehlinüñ hâkini eflâke ger şabâ
Havrâ çeke sürme diyüñ hâk-i pâsını

51. ger:

Gazel 3238

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ser-i küyına ger varsam ider red şüretin dilber
Baña nisbet anuñ küyündaki hâl-i kilâb evlâ

52. ger:

Gazel 3239

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Gerçi rüsvâ idi gönüm görse ger rüsvâlıgum
Ögrentürdi döstlar benden gelüp rüsvâlığı

53. ger:

Gazel 3243

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Esb-i nâza bine çevgân ide ger zülfin nigâr
Bu Muhibbî top idüp meydâna koya başını

54. ger:

Gazel 3261

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Câme-i zer-baft ile ger cilve kılsa ol perî
Kim göre âşüfte vü hayrân ola dilden berî

55. ger:

Gazel 3262

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger bugün nâz-ıla nâzük tenüñi ‘arz idesin
Yâsemîn bir dağı göstermeye sîmîn tenini

56. ger:

Gazel 3262

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Çeşm-i cellâdı Muhibbî çeke ger katlûne tîğ
Sunubanın çıkma edep gözleyüben nizeni

57. ger:

Gazel 3265

Mısra: 10

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Tâc-ı Hüsrev istemez mülk-i Ferîdün’dan geçer
Ger Muhibbî’ye müyesser olsa küyüñ meskeni

58. ger:

Gazel 3271

Mısra: 13

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger sorarsañ hâl-i Muhibbî'yi niçedür âh
Hicr içre çeker şubha degin âh ile zârî

59. ger:

Gazel 3283

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Gülşene 'arz idesin ger göre nâzûk tenûni
Açmaya gonca bilüp hâlini ayruk suheni

60. ger:

Gazel 3287

Mısra: 4

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Niçe dünyâya meyl idüp yaparsın kaşır u evvânı
Komazduñ olsa ger 'akluñ bugün taş üstine taşı

61. ger:

Gazel 3292

Mısra: 7

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Tekye-i dilde gelüp mihmân ola ger ğam baña
Aña karşu yakaram bu gönlümün fânüsını

62. ger:

Gazel 3296

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Lebûñ yâdına düşmiş câm elinde
İçer miydi ger olmasa mezâkı

63. ger:

Gazel 3299

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger hâtâ ile disem güneş senûñ rüyuñ gibi
Ol günehten olısar yüzüm siyeh müyuñ gibi

64. ger:

Gazel 3310

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

N'ola ger 'ışkuñ ile bendeñ olsam
Olupsın dü cihânûñ sen habîbi

65. ger:

Gazel 3311

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Hâne-i gönlüm harâb itse 'aceb mi göz yaşı
Hâneler olur harâb ger çok ola bârendegî

66. ger:

Gazel 3312

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Şiçe-i gönlümü sı göz yaşını ister iseñ
Dür kaçan hâşıl olur sımayalar ger şadefî

67. ger:

Gazel 3312

Mısra: 14

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

İy Muhibbî dile Hâk'dan bulasın hayr-ı halef
Añılur adı anuñ ger ola hayr-ı halefî

68. ger:

Gazel 3314

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Şeb-i hicr içre Muhibbî göre ger şem' ruhuñı
Rûzdan rûşen ola gözine hicrân şebi

69. ger:

Gazel 3321

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger baña baş egmeye Hindû-yı zülf-i ser-keşuñ
'Âkıbet pâ-mâl ide bu devlet ü ikbâlümü

70. ger:

Gazel 3330

Mısra: 7

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

İtmez iseñ ger vefâ kıl bārî gel cevri ü cefâ
Her ne yüzden ise hoşdur yâr añmak yârını

71. ger:

Gazel 3338

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger tîr-i âbdârını ya kaşları ata
Dil-teşnelere ola bārân-ı rahmeti

72. ger:

Gazel 3340

Mısra: 6

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Harc itmeseydi dīdelerüm naqd işigini
Farz olmasa ger baña hüsnuñ ziyâreti

73. ger:

Gazel 3341

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Gül yüzüñ göre cinānı añmasa olmaz 'aceb
Ger temâşâ eyleye yâruñ gül-i bî-hârını

74. ger:

Gazel 3343

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger tîğ-ı cefâ ile döke yirlere kanı
Saklama eger 'âşık iseñ sen dilâ cânı

75. ger:

Gazel 3347

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ol perî gönülümü ger mesken iderse yiridür
Çün perî mesken ider bulduğı vîrâneligi

76. ger:

Gazel 3351

Mısra: 2

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Yoluñda her kim ölmezse añılmasun anuñ adı
Cefâ vü cevruñi görüp anı ger bilmeye şâdî

77. ger:

Gazel 3352

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Dürr-i eşki bulasın pârâla gel dil şadefin
Dür kaçan hâşıl olur ger sımayalar şadefi

78. ger:

Gazel 3352

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

'Ayb olmaya Muhibbî suna el ger boynuña
Duta-bilmez kadehi kimsene illâ ki kefi

79. ger:

Gazel 3357

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Metâ'-ı hüsün 'arz idüp ide ger yâr bâzârı
Virüp dil naqd-i cân-ıla olam anuñ hârîdârı

80. ger:

Gazel 3357

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Muhibbî her nefes şad-bâr yüzüne ger nazar kılsa
Kanâ'at itmeyüp ister göre bir dağı dîzârı

81. ger:

Gazel 3367

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Bu Muhibbî seni cânıyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçını zira ki çokdur günehi

82. ger:

Gazel 3375

Mısra: 7

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Bu şafâ bezminde cânâ ger dökürse sîm ü zer
Gönderem pîr-i muğâna hırka [vü] seccâdeyi

83. ger:

Gazel 3377

Mısra: 10

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Şimdi bildüm hier elinden öldürür bu gam beni
Ger şehîd-i 'ışk olam dutmañ benümçün mâtemi

84. ger:

Gazel 3381

Mısra: 4

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Şem'-i cemâl-i hüsnuñi her kim göre şehâ
Olmaz 'aceb ger eride bağı yağını

85. ger:

Gazel 3388

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Yüzüne nazar eyleye ger bir kere Rızvân
Vecd olubanı yire ata gökden o tâci

86. ger:

Gazel 3392

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

İy Muhibbî ger eger mihr-ile mâh olur-ısa
Sevme hercâyîleri olmaya bî-'âr dağı

87. ger:

Gazel 3394

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Yiridür 'âşıkıların ger kan yudarsa lâlê-veş
Tek cihân içinde ol sen şâd u hândân gül gibi

88. ger:

Gazel 3397

Mısra: 10

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Müdde'î rağmınadur her demde cânâ güldüğüm
Bu Muhibbî seni ger görmeye evvâh meni

89. ger:

Gazel 3403

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger öldürürse 'âşıkı gâmzeñ 'aceb midür
Bulur mı idi ger ire Hâk'ıñ hidâyeti

90. ger:

Gazel 3403

Mısra: 6

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger öldürürse 'âşıkı gâmzeñ 'aceb midür
Bulur mı idi ger ire Hâk'ıñ hidâyeti

91. ger:

Gazel 3403

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Arturmaz-ıdı cevri ü cefâsını gün-be-gün
Ger olmasaydı 'âşıkı yârûñ 'inâyeti

92. ger:

Gazel 3406

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger huzûr itmek dilerseñ iy Muhibbî fâriğ ol
Olmaya vahdet maqâmı güşe-i 'uzlet gibi

93. ger:

Gazel 3408

Mısra: 5

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger bezm-i belâ içre idem hûn-ı ciger nûş
Yanumca bile nâlê kılur sîne rebâbı

94. ger:

Gazel 3409

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

İy Muhibbî ger melâmet itse zâhid gâm degül
Çün ez el açılmadı 'uşşâka şöhret kapısı

95. ger:

Gazel 3415

Mısra: 7

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Ger behişte zâhidâ meyl itmesem 'ayb eyleme
Su gibi çün 'âşık-ı dîzâr gördüm kendümi

96. ger:

Gazel 3417

Mısra: 6

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdâ-yı 'ışk
Ger helâk olsañ dilâ kesme sakın peyvendüñi

97. ger:

Gazel 3440

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Lezzet-i dünyâya aldanma meges gibi gönül
Kaşduñ olursa kanâ'at Kâf'ı ger 'Ankâ gibi

98. ger:

Gazel 3451

Mısra: 6

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

'Uşşâk eger ki irmez-ise vaşluña senüñ
Ger ölür-ise her biri hâsretle vâ beni

99. ger:

Gazel 3454

Mısra: 3

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Gelüp hat tutsa ger âhir leb-i cânânı incitme
Dilâ fikr eyle 'âlemde ecelden kim amân buldı

100. ger:

Gazel 3455

Mısra: 9

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Terküni urmaz Muhibbî ola ger senden ırak
Kişi cāndan ayrılır kesmez velikin hüyni

101. ger:

Gazel 3460

Mısra: 1

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Āteş-i 'ışka yanardum olmasa ger gözyaşı
Gözyaşına ğark olurdu olmasa 'ışk âteşi

102. ger:

Gazel 3460

Mısra: 4

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Baglama dünyāya dil 'ālemde şād ol iy gönül
Çün cihān turmaz geçer ger nā-hoşı vü ger hoşı

103. ger:

Gazel 3460

Mısra: 4

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Baglama dünyāya dil 'ālemde şād ol iy gönül
Çün cihān turmaz geçer ger nā-hoşı vü ger hoşı

104. ger:

Gazel 3484

Mısra: 2

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Şeb-i hicrānda dil inler nite nāy
Bu hasret böyle ger bākī kala vay

105. ger:

Gazel 3484

Mısra: 10

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II
"Şayet" anlamında.

Revā mıdur Muhibbî ola maḥrūm
Vişāle ire ger yoḥsul eger bay

106. ger:

Gazel 3018

Mısra: 8

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Gülgün yüzüne karşı n'ola ger kılam efgān
Bülbül gibi ger varam o gülzāra esirge

107. ger:

Gazel 3033

Mısra: 7

"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. ||
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İy dil ayagı toprakına ger elüñ irse
'İzzetle alup yüzüne sür tāc-ı ser eyle

108. ger:

Gazel 3024

Mısra: 2

-dığında / -dığı zaman.

'Āşıkā cānlar bağışlar ol şanem gelse söze
Öldürür 'āşıkları nāz-ıla ger gözün süze

gerçek:

1. gerçek:

Gazel 3443

Mısra: 6

Doğru, gerçek.

Bārān olursa başına ok yıldırım kılıç
Gerçek er olana gelür ol gün 'atā günü

gerçi:

1. gerçi:

Gazel 3171

Mısra: 4

Aslına bakılırsa, aslında, filvâki.

Ag idesin fazluñ ile yüzlerin
Gerçi olmuş her birisi rü-siyāh

2. gerçi:

Gazel 3205

Mısra: 1

Aslına bakılırsa, aslında, filvâki.

'Āşıkām dīvāne bilmem gerçi rāh-ı ḥāneyi
Tār-ı şebde buluram lîkin der-i cānāneyi

3. gerçi:

Gazel 3146

Mısra: 8

Aslına bakılırsa, aslında, filvâki.

Görmedi görmeyiser ruḥları mānendini hiç
'Ālemi gerçi gezer şems ü ḳamer döne döne

4. gerçi:

Gazel 3193

Mısra: 3

Aslına bakılırsa, aslında, filvâki.

Açıldı gerçi kim güller koñ itsün nāle bülbüller
Hebā idicegin bulur ḥazān yili gülistānı

5. gerçi:

Gazel 3209

Mısra: 5

Aslına bakılırsa, aslında, filvâki.

Deşt-i ğamda gerçi kim Mecnūn'ı yoldaş eyledüm
Bir iki menzil varınca baña pādaş olmadı

6. gerçi:

Gazel 3223

Mısra: 5

Aslına bakılırsa, aslında, filvâki.

Pâre pâre eyledi gerçi dilüm tîğ-i cefâ
Lîk meh-rûlar elinde kaldı her bir pâresi

7. gerçi:

Gazel 3228

Mısra: 10

Aslına bakılırsa, aslında, filvâki.

Naqd-i cân-ıla irişmedüm vişâl-i dilbere
İy Muhibbî hârc kildum gerçi yog u varumı

8. gerçi:

Gazel 3232

Mısra: 17

Aslına bakılırsa, aslında, filvâki.

Yürür Muhibbî gerçi ki ser-pâ-bürehnedür
Ser-püş sanur başında gören âh u vâsını

9. gerçi:

Gazel 3239

Mısra: 3

Aslına bakılırsa, aslında, filvâki.

Gerçi rüsvâ idi gönülüm görse ger rüsvâlıgum
Öğrenürdi döstlar benden gelüp rüsvâlığı

10. gerçi:

Gazel 3252

Mısra: 3

Aslına bakılırsa, aslında, filvâki.

Ḳavs-i ḳūzah gerçi baña kepâdedür
Ammâ ki katı çekemedüm 'ışk yasını

11. gerçi:

Gazel 3288

Mısra: 8

Aslına bakılırsa, aslında.

Ḥâbda her ne didi cümle ferâmüş eyledüm
Gerçi dilden gitmeyüp tâ şubha dek tekrâr idi

12. gerçi:

Gazel 3031

Mısra: 4

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Saña beñzer bir perî-peyker melek-rû görmedüm
Gerçi kim 'âlemd e bî-hâd eylemişem geşt-i râh

13. gerçi:

Gazel 3093

Mısra: 7

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Gerçi lâyıḳ degülem bezmüne iy şâh-ı cihân
Bir nazar kıl böyle bu bende liyâḳat getüre

14. gerçi:

Gazel 3131

Mısra: 10

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

İrmedi vaşlına hergiz bu Muhibbî dermend
Cân u ser terk eyledi gerçi reh-i dildârda

15. gerçi:

Gazel 3300

Mısra: 1

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Derde düşdüm bulmadum gerçi emi
Lîk yig 'ışkuñ cihândan bir demi

16. gerçi:

Gazel 3371

Mısra: 5

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cân itmek velî
'Âşıkam sanmañ baña bu müşkil âsân olmadı

17. gerçi:

Gazel 3372

Mısra: 9

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Râh-ı 'ışk içre dilâ gerçi var endüh-ı elem
Cân-ıla eyle ḳabûl 'ışk-ıla artur ḫalebi

18. gerçi:

Gazel 3391

Mısra: 2

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

İtmedi yâr bu ben miskîne hiç yârlığı
Gerçi hârc eyledi dil yolına hep varlığı

19. gerçi:

Gazel 3264

Mısra: 3

Aslına bakılırsa, aslında, ... ise de.

Gerçi oturdu serîr-i manşıb üzere şâh-vâr
Lîk zulm itdi Ḥudâ'dan korkuban dâd itmedi

20. gerçi:

Gazel 3010

Mısra: 9

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamlarında bir zarf.

Muhibbî gerçi cân yakdı cemâl-i şem'-i dildâra
Ne pervâ meş'al-i ḫurşide ger yanarsa pervâne

21. gerçi:

Gazel 3060

Mısra: 1

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamlarında bir zarf.

Ėamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstine
Döndi la'lün zinde kıldı virdi cân cân üstine

22. gerçi:

Gazel 3423

Mısra: 4

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamlarında bir zarf.

İstemez biri kulu sındugını dil kākūlinün
Niçe kez gerçi diyem tırra-i tarrâr sıdı

23. gerçi:

Gazel 3438

Mısra: 6

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Bir nefes bu nâleme gülşende âheng itmedi
Gerçi dirler bülbüle âh [u] figānuñ yügrügi

24. gerçi:

Gazel 3440

Mısra: 5

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Gerçi her 'aşık diler dāyim temennā-yı vişāl
Baña hiri dilberün tatlu gelür helvā gibi

25. gerçi:

Gazel 3460

Mısra: 9

"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Hüblar gerçi Muhibbî 'âlem içre çok velî
Dîde hiç görmiş degül bir böyle şüh-ı dil-keşi

gerçi ki:

1. gerçi ki:

Gazel 3335

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne kadar, ...ise de.

Yıllar-durur dîmedi hālün nedür ġarîb
Bekler Muhibbî gerçi ki ol âsitāne[y]i

2. gerçi ki:

Gazel 3372

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne kadar, ...ise de.

'İşk-ıla gerçi ki çekdüm niçe dürlü ta'abı
Ėamdü-lillāh ki getürdüm ele ol ġonca lebi

3. gerçi ki:

Gazel 3306

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne kadar, ...ise de.

Ten gerçi ki dūr oldı katı Ka'be derinden
Her lahza bu cân lik tıvāf-ı Ėarem itdi

4. gerçi ki:

Gazel 3472

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne kadar, ...ise de.

İy Muhibbî âteşi gerçi ki yaş teskîn ider
Aglasam dağı beter yakar dil-i sūzān beni

5. gerçi ki:

Gazel 3217

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aslına bakılırsa, aslında, filvâki.

Sevdüğüm gerçi ki bir sîmîn-beden maġbûbdur
Ne belāya ilte âhir bilmezem sevdā beni

6. gerçi ki:

Gazel 3261

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne kadar, ...ise de.

Berg-i gül gerçi ki nāzük görünür ammā ki sen
Görürsün iy gönül nev-reste-i nāzük-teri

gerçi kim:

1. gerçi kim:

Gazel 3346

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne kadar, ...ise de.

Gerçi kim düşvârdur cân oynamak dirler velî
Baña cân virmek gelür âsān bir içim mā gibi

2. gerçi kim:

Gazel 3374

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne kadar, ...ise de.

Gerçi kim geldi hemān-dem yine gitdi ol perî
Eşküm-ile eyledüm pür eldeki peymāneyi

3. gerçi kim:

Gazel 3288

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne kadar.

Başa iltidi bu Muhibbî yine 'ışkuñ kārını
Ėamdü-lillāh gerçi kim 'âlemde müşkil kār idi

gerçi [kim]:

1. gerçi [kim]:

Gazel 3304

Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her ne kadar, ...ise de.

Yıkdı gerçi [kim] Muhibbî yâr gönül bünyadını
Umaram ta'mîr ide rahm ide mi'mârum gibi

gerd:

1. **gerd:**

Gazel 3001
Mısra: 8
Toz, toprak, gubar.

Hat yaraşmaz ârızuñda gel anı eyle tırâş
Hiç revâ mı gerd kona âyîne-i pâk üstine

2. **gerdümi:-üm, -i**

Gazel 3491
Mısra: 4
Toz, toprak, gubar.

Şöyle hâk oldı yoluñda cismüm iy serv-i hırâm
Derd-ile âh eylesem eflâke ilte gerdümi

3. **gerdi:-i**

Gazel 3212
Mısra: 10
Toz, toprak.

Muhibbî hâk ol 'ışkuñ yolında
İde sürme melâ'ikler o gerdi

gerd ol:-

1. **gerd ol:-a**

Gazel 3118
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Toz, toprak olmak.

Cür'a-i la'l-i lebûñle eyle gönüm pür-şafâ
Niçeye dek döstüm âyîne-i dil gerd ola

gerden:

1. **gerdenine:-i, -n, -e**

Gazel 3330
Mısra: 4
Boyun, gerdan.

İy dil eyle gel hâzer küfr-i zülfinden anuñ
Dakmaya cân gerdenine rişte-i zünnârını

2. **gerdenüme:-üm, -e**

Gazel 3155
Mısra: 6
*Gerdan kelimesinin eski metinlerde kullanılan
asıl şekli. Vücudun omuzlarla baş arasında kalan
kısmı.*

Hâşre dek raş uram iy dilber alup başum ele
Tiğ-i cân-bahşuñ eger ire benüm gerdenüme

gerden sun:-

1. **gerden sun:-ar**

Gazel 3232
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Boynunu vermek, sunmak. II Âşığın sevgiliye
teslim olması, uğruna canını feda etmesi.*

Dil gamzesi tığına gerden sunar müdâm
'İşk ehlinüñ görmedi kimse cazâsını

gerd-i reh:

1. **gerd-i reh:-i**

Gazel 3240
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) yolunun tozu.

Gözlerüm kana dönüpdür benüm aqlamag-ıla
İy şabâ ırgüresin kühl ideyim gerd-i rehi

gerdün:

1. **gerdün:**

Gazel 3265
Mısra: 4
1. Dönen, devreden 2. Dünya, sema, felek.

Gün yüzünden ayru oldı gözlerüm yaşı şafak
Hem çün gerdün ben dañı pür-hün itdüm dâmeni

gerdün-serir it:-

1. **gerdün-serir it:-di**

Gazel 3253
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Döndürmek, devretmek. II Dünya, semâ, felek,
gökyüzü haline getirmek/ gibi olmak.*

Saña cân-ıla kul oldum felek saqfına ya kursa
'Aceb midür beni devrân-ı şeh gerdün-serir itdi

gerek:

1. **gerekisin:-sin**

Gazel 3256
Mısra: 10
Gerekli, lazım.

Didiler tākāt getürmez kimseler bār-ı gama
İy Muhibbî sen anı çekmek gerekisin ner gibi

2. **gerekse:-se**

Gazel 3017
Mısra: 7
*Bir şeyin yapılabilmesi veya gerçekleşmesi bazı
nesne, fül vb.ne bağılı olmak, gerek olmak, lazım
olmak, icap etmek, iktiza etmek.*

Gerekse tûğ-ı hicr-ile urasın bagruma yara
Muhibbî sözüñi hatm it inen taṭvîl eyleme

3. **gerekse:-se**

Gazel 3499

Mısra: 9

Bir şeyin yapılabilmesi veya gerçekleşmesi bazı nesne, fiil vb.ne bağlı olmak, gerek olmak, lazım olmak, icap etmek, iktiza etmek.

Muhibbî 'ışkına şahid gerekse
Getüre eşk-ile âhî güvâhî

4. **gerekmez:-mez**

Gazel 3437

Mısra: 8

Bir şeyin yapılabilmesi veya gerçekleşmesi bazı nesne, fiil vb.ne bağlı olmak, gerek olmak, lazım olmak, icap etmek, iktiza etmek.

Gedâñ olsam yiter 'izzet kapuñda
Gerekmez dehrûñ olam pâdişâhî

5. **gerekdür:-dür**

Gazel 3064

Mısra: 8

Gerekmek, lazım gelmek.

Açıldı bağ-ı sînemde kızıl gül yirine dâğum
Dil-i şeydâ gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

6. **gerekdür:-dür**

Gazel 3442

Mısra: 12

Herhalde, galiba, büyük bir ihtimalle.

Muhibbî sâde işdür şi'r-i sâde
Olıcak ol gerekdür künde-kârî

7. **gerek:**

Gazel 3129

Mısra: 18

Elzem, lazım, olmalı.

Merd-i meydân ol Muhibbî virme dünyâya göñül
Merd olanlar çünkü dimişler gerek gayret ere

8. **gerek:**

Gazel 3259

Mısra: 10

Elzem, lazım, olmalı.

Cân-ıla başuñ[1] terk kıl râh-ı maḥabbetde Muḥîb
Çün 'aşîka lâzım-durur olmak gerek merdâneğî

9. **gerek:**

Gazel 3343

Mısra: 5

Elzem, lazım, olmalı.

Bir rind-i sebük-rûḥ gerek fehm ide sözüüm
Mela'larda keşf degüldür bu ma'ânî

10. **gerek:**

Gazel 3344

Mısra: 6

Elzem, lazım, olmalı.

Gelse cefâ vü cevri dilâ olma muḥtarib
Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñi

11. **gerekdür:-dür**

Gazel 3042

Mısra: 10

Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan (şey), lâzım II varlığına ihtiyaç duyulan, yapılması, edinilmesi icap eden (şey).

Dilâ dil virme dünyâ-yı 'acûza
Hemân gayret gerekdür dirler erde

12. **gerek:-mak**

Gazel 3313

Mısra: 8

Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan (şey), lâzım II varlığına ihtiyaç duyulan, yapılması, edinilmesi icap eden (şey).

Dilberüm nazûk beden lâyıḳ degül degme libâs
Kim aña güldan kabâ gerek semen pîrâhene

13. **gerekmez:-mez**

Gazel 3324

Mısra: 4

Bir şeyin yapılabilmesi veya gerçekleşmesi bazı nesne, fiil vb.ne bağlı olmak, gerek olmak, lazım olmak, icap etmek, iktiza etmek.

Serîr-i şâhî vü tâc-ı giyâhî

Gerekmez baña yig olmak gedâyî

14. **gerekmez:-mez**

Gazel 3357

Mısra: 4

Bir şeyin yapılabilmesi veya gerçekleşmesi bazı nesne, fiil vb.ne bağlı olmak, gerek olmak, lazım olmak, icap etmek, iktiza etmek.

Görelde iy saçî leylâ seni mecnûn u şeydâyam
Tagıtdum 'aḳl u dil küllî gerekmez baña hüşyârî

15. **gerekmez:-mez**

Gazel 3439

Mısra: 6

Bir şeyin yapılabilmesi veya gerçekleşmesi bazı nesne, fiil vb.ne bağlı olmak, gerek olmak, lazım olmak, icap etmek, iktiza etmek.

Sakın ser çekme ḡaflet çeşmini aç

Gerekmez servetûñ başuñ hevâyî

16. **gerekdür:-dür**

Gazel 3094

Mısra: 10
Gerek, lazım, elzem.

Muhibbî virme dil dünyâ denîdür
Meseldür kim gerekdür gayret erde

17. **gerekdür:-dür**
Gazel 3344
Mısra: 7
Gerek, lazım, elzem.

Olsun haķıķî çünki gerekdür haķıķî 'ışık
Taḥsîn diye kim göre bu 'ışık-bāzuñı

18. **gerekdür:-dür**
Gazel 3365
Mısra: 12
Gerek, lazım, elzem.

Ka'be'dür küyına varduñ gön[i] kurbân eyledüñ
Cân daḥı kurbân gerekdür tâ ola kurbân iki

19. **gerek:**
Gazel 3095
Mısra: 10
"Olmalı" anlamında kullanılan bir söz, lazım.

'İşkuñ kemânı pekdür her kim ki çekmek ister
Derd ü belâ vü miḥnet aña gerek kepâde

20. **gerek:**
Gazel 3294
Mısra: 3
"Olmalı" anlamında kullanılan bir söz, lazım.

Gerek 'âşık saḥî ola civân-merd
Vire 'ışık yolına cân-ı şîrîni

21. **gerekmez:-mez**
Gazel 3294
Mısra: 8
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya
olabilmesi için şart olan (şey), lazım.

Yaşum sîm ü tîr-i zer ola çehrem
Gerekmez dehrüñ sîm ü zerini

22. **gerek:**
Gazel 3161
Mısra: 6
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya
olabilmesi için şart olan (şey), lazım.

Öldürem dirdüñ baña öldürdün iy kâfir beni
Pâdişâh-ı ḥüsn olan turmak gerek ikrârına

23. **gerek:**
Gazel 3168
Mısra: 5
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya
olabilmesi için şart olan (şey), lazım.

Tâlib iseñ vaşl-ı yâra elde sîm ü zer gerek
Yoksa bil olmaz müyesser kuvvet-i bāzû-y-ıla

24. **gerek:**
Gazel 3177
Mısra: 8
Varlığına ihtiyaç duyulan, yapılması, edinilmesi
icap eden (şey).

Kim ki gözler 'âr u nāmûsı aña 'âşık dimeñ
'Âşıkunı singun gerek her laḥza gönli şîşesi

25. **gerekdür:-dür**
Gazel 3195
Mısra: 10
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya
olabilmesi için şart olan (şey), lazım.

Merd-i meydân ol Muhibbî olma dünyâya zebûn
Mâddeye dil vormeyüp olmak gerekdür ner gibi

26. **gerek:**
Gazel 3278
Mısra: 11
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya
olabilmesi için şart olan (şey), lazım.

Pür gerek ola tolu ḥikmet ile maḥzen-i dil
Añmañ şimdi zamân ḥalkı gibi içi boşı

27. **gerek:**
Gazel 3248
Mısra: 4
Şart cümlelerinde üstün ihtimâli bildirir,
herhalde.

Her kim ki cihân ni'metini yiye hırş-ıla
Elbette anuñ çekse gerek imtilâsını

28. **gerek:**
Gazel 3254
Mısra: 9
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya
olabilmesi için şart olan (şey), lazım.

İy Muhibbî söz güherdür ol daḥı a'lâ gerek
Bilmeyenler tâ bileler bunuñ-ıla şānuñı

29. **gerek:**
Gazel 3278
Mısra: 10
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya
olabilmesi için şart olan (şey), lazım.

Kibr ü kîn-ile ğaraż olana âdem mi dinür
Bir gerek çünki Muhibbî kişinün içi daḥı

gerek:-

1. **gerekmez:-mez**
Gazel 3186
Mısra: 5

Gerekli olmak, lâzım gelmek, îcap etmek, iktizâ etmek.

Bakmazam iy mâh-rû sensüz gerekmez bu cihân
Râstî budur ki ol çeşm-i cihân-bînüm gibi

2. **gerekmez:-mez**

Gazel 3246

Mısra: 10

Gerekli olmak, lâzım gelmek, îcap etmek, iktizâ etmek.

Cihâna şâh olmakdan saña kul olmadur faḥrum
Gerekmez Kaşşer u Dârâ olam ḥakan-ı Fağfūrî

3. **gerekmezdi:-mez, -di**

Gazel 3285

Mısra: 7

Gerekli olmak, lâzım gelmek, îcap etmek, iktizâ etmek.

Gerekmezdi daḥı Mecnûn'a devlet
Eline girse Leylâ'nun mehârî

germ ol:

1. **germ ol:-ur, -mış**

Gazel 3385

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hararet kazanmak, hararetlenmek.

Germ olurmuş asılıp karşında her dem âyine
Niçe başdan aşmasun yüz virdüñ aña iy perî

2. **germ ol:-ur**

Gazel 3444

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Isınmak. 2. Hararet kazanmak, harâretlenmek.

Gözlerüm yaşı 'aceb budur ki teskîn eylemez
Germ olur âh eyledükçe gönülüm âteş-ḥânesi

germ ol:-

1. **germ ol:-sa**

Gazel 3201

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Isınmak. 2. Hararet kazanmak, harâretlenmek.

Germ olsa gözümüñ yaşı itme Muḥibbî 'ayb
'İşk âteşiyle çünkü bu dil külḥenüm gibi

geşt eyledüm:

1. **geşt eyledüm:-dü, -m**

Gazel 3000

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Dolaşmak, gezmek.

Âlemi geşt eyledüm bir yâr-ı şâdiğ görmedüm
Uzlet itsem ḥalkdan düşsem ne tañ tehâlara

geşt id:

1. **geşt id:-e, -y, -im**

Gazel 3324

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dolaşmak, gezmek.

İdeyim ser-te-ser geşt berr ü bahrı
Ola ki bulam arayı arayı

2. **geşt id:-üp**

Gazel 3377

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dolaşmak, gezmek.

Geşt idüp gezdüm nigârâ uşbu köhne 'âlemi
Saña beñzer görmedüm ḥürî degül kim âdemî

geşt id:-

1. **geşt id:-er, -sin**

Gazel 3255

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dolaşmak, gezmek.

Geşt idersin 'âlemi bir laḥza durmazsın 'aceb
Görmedüm bir dem gönül hergiz senün ârâmuñî

2. **geşt id:-üp**

Gazel 3100

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dolaşmak, gezmek.

Ser-te-ser dîvâne gönülüm geşt idüp bu 'âlemi
Bend-i zülfine düşüp âḥir karar itmeñ nice

geşt it:

1. **geşt it:-di**

Gazel 3280

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dolaşmak, gezmek.

Geldi Muḥibbî 'âlemi geşt itdi ser-te-ser
Bir yâr-ı yârânı bulmadı idine maḥremi

geşt kıl:-

1. **geşt kıl:-du, --m**

Gazel 3092

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gezmek, dolaşmak.

'İrāk'ı geşt kıldum Rüm['] gezdüm
Gözüm dutmadı bir meh-rüyı sence

2. **geşt kıl:-du, -m**

Gazel 3269

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dolaşmak, gezmek.

Olup 'āşık cihāni geşt kıldum
Senüñ tek görmedüm ben bir ḥabībi

geşt kıl:

1. **geşt kıl:-du, -m**

Gazel 3302

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gezmek, dolaşmak.

Cihāni geşt kıldum ḥamdü-lillāh
Elüme girdüñ arayı arayı

geşt-gİR ol:

1. **geşt-gİR ol:-du, -m**

Gazel 3193

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gezgin olmak.

Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbī geşt-gİR oldum
Basup Ferhād u Mecnūn'ı benümdür 'ışk meydāni

geştgİR-i derd:

1. **geştgİR-i derd:**

Gazel 3100

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dert gezgini.

'İşk meydānında girdüm geştgİR-i derd olup
Vāmiḳ u Ferhād u Ḳays'ı dest-yār itmeñ nice

geşt-i rāh evle:-

1. **geşt-i rāh evle:-miş, --em**

Gazel 3031

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yol (yer) gezmek, dolaşmak.

Saḥa beñzer bir perī-peyker melek-rū görmedüm
Gerçi kim 'ālemdē bī-ḥad eylemişem geşt-i rāh

getür:

1. **getürsin:-sin**

Gazel 3043

Mısra: 8

Getirmek, nakletmek.

Şabā şāvır olup peyğām-ı yāri
Getürsin bize İrān illerine

2. **getür:**

Gazel 3190

Mısra: 6

(Daha uzak bir yerden) Bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

Gözlerüm ḥīze olupdur bakamam gün yüzine
Getür iy bād-ı şabā kühl ideyim ḥāk-i rehi

3. **getürdün:-dü, -ñ**

Gazel 3233

Mısra: 6

(Daha uzak bir yerden) Bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

Yolun azıtmış iken toğrı yola
Getürdün niçe biñ ehl-i şalībi

4. **getürdüm:-dü, -m**

Gazel 3309

Mısra: 7

(Daha uzak bir yerden) Bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

Şefī' idüp umup saña getürdüm
Ruḥ-ı zerdümle çeşm-i eşk-bāri

5. **getürdi:-di**

Gazel 3345

Mısra: 14

(Daha uzak bir yerden) Bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

Bakup Muḥibbī 'ibret alup dir vefāsi yok
Neler getürdi 'āleme dūnyā benüm gibi

6. **getürdüm:-dü, -m**

Gazel 3374

Mısra: 4

(Daha uzak bir yerden) Bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

Ḥāk-i pāyına gözümden eyledüm gevher nisār
Biñ belā-y-ıla getürdüm ol gözi mestāneyi

7. **getürdi:-di**

Gazel 3497

Mısra: 1

(Daha uzak bir yerden) Bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

Gönlüme zülfün getürdi bu uzun sevdaları
Anuñ-çün başuma geldi cihân gavgaları

8. **getüre:-e**

Gazel 3499

Mısra: 10

(Daha uzak bir yerden) *Bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.*

Muhibbî 'ışkına şahid gerekse
Getüre eşk-ile ahî güvâhî

9. **getürmez:-mez**

Gazel 3292

Mısra: 10

Eriştirmek, ulaştırmak.

Renc-i bî-hâşıldur el urma nabza iy tabîb
Çün marîz-ı 'ışk getürmez görse Cālînüs'ım

10. **getürmez:-mez**

Gazel 3295

Mısra: 6

Eriştirmek, ulaştırmak.

Nigârûñ katıdır göñli anı kim bilmek isterse
Felek nerrâdı getürmez murâdumca benem zârı

11. **getüre:-e**

Gazel 3093

Mısra: 12

Meydana çıkarma, gösterme.

Terk-i cân eyle Muhibbî ki budur 'ışka tarîk
'Âşık oldur ki hemân 'ışka 'alâmet getüre

12. **getürmedi:-me, -di**

Gazel 3182

Mısra: 4

Ortaya çıkmasına sebep olmak, doğurmak.

Bu derdüme nihâyet yok cefâ vü cevre gâyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efgârı

13. **getürmedi:-me, -di**

Gazel 3295

Mısra: 10

Ortaya çıkmasına sebep olmak, doğurmak.

Gözüm yaşına garq oldum bulunmaz derdüme çäre
Getürmedi meger devrân benüm gibi dil-efgârı

14. **getürür:-ür**

Gazel 3408

Mısra: 10

(Bir şeyi) getirmek.

Redd eyleme cânâ kapuña gelse Muhibbî
Tuñfe getürür çeşmi iki şîşe gülâbı

getür:-

1. **getüre:-e**

Gazel 3093

Mısra: 8

Gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

Gerçi lâyıq degülem bezmüne iy şah-ı cihân
Bir nazâr kıl böyle bu bende liyâkat getüre

2. **getür:**

Gazel 3335

Mısra: 6

(Bir yere) Bir kimse veya şeyle birlikte gelmek, gelirken o kimse veya şey yanında olmak.

Mest itdi beni bâde vü başumda var humâr
Kaldıysa getür dañı şarâb-ı şebâne[y]i

3. **getür:**

Gazel 3338

Mısra: 1

(Bir yere) Bir kimse veya şeyle birlikte gelmek, gelirken o kimse veya şey yanında olmak.

Sâkî getür bâdeyi fevt itme fırsatı
Tâ kim gide başdan humârûñ harâreti

4. **getürse:-se**

Gazel 3063

Mısra: 7

Daha uzak bir yerden bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

Şabâ sünbül saçından bû getürse
Olurdı bu cihân hurrem bizümle

5. **getür:**

Gazel 3001

Mısra: 10

Getirmek, taşımak.

Sürmeden yigdür Muhibbî'ye gubâr-ı dergehi
İy şabâ lutf it getür bu çeşm-i nemnâk üstine

6. **getür:**

Gazel 3007

Mısra: 7

(Daha uzak bir yerden) Bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

İy şabâ büyn getür tâ mürde dil bulsun hayât
Ger şeherden irişürseñ sünbül-i gül-büyına

7. **getüre:-e**

Gazel 3093

Mısra: 6

Ortaya çıkmasına sebep olmak.

Zâhidâ añma baña virme kıyâmet haberin
Her kaçan yâr kıyâm itse kıyâmet getüre

8. **getürüp:-üüp**
Gazel 3477
Mısra: 8
(Daha uzak bir yerden) Bulunulan yere
gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek,
nakletmek.

İnlerse rebâb oldı ‘aceb mi dil-i sūzân
Devrân getürüp bir deriyi sîneme yakdı

gevher:-

1. **gevherleri:-ler, -i**
Gazel 3337
Mısra: 3
Cevher, inci. II gözyaşı.

Cem’ kılsaydum gözümden dökilen gevherleri
Eyleseydüm mâh-rûlara kef ü pâ kâşki

gevher:

1. **gevherdür:-dür**
Gazel 3072
Mısra: 9
Bir şeyin özü, esası, varlığındaki değişmeyen
asli maya, cevher.

İy Muhibbî ‘ışk bir gevherdür eksük olmasun
Kıymetin bilür bunuñ yok kimse şeyh ü şâbda

2. **gevherini:-i, -n, -i**
Gazel 3294
Mısra: 1
Cevher, elmas, mücevher, inci II şiir, söz, mana.

Çıkar dilden yine söz gevherini
Bilen kıdrin bilür söz cevherini

3. **gevherlerin:-ler, -i, -n**
Gazel 3272
Mısra: 3
Cevher, elmas, mücevher, inci II âşığın
gözyaşları.

Cem’ kıldum bahr-ı eşk içre gözüm gevherlerin
‘İşk şâhı devletinde oldum ğâyet ğanî

4. **gevher:**
Gazel 3374
Mısra: 3
Cevher, elmas, mücevher, inci II âşığın
gözyaşları.

Hâk-i pâyına gözümden eyledüm gevher nisâr
Biñ belâ-y-ıla getürdüm ol gözi mestâneyi

5. **gevherin:-i, -n**
Gazel 3489
Mısra: 5
Cevher, elmas, mücevher, inci II âşığın
gözyaşları.

Gözlerüm İsâr ider yolına eşküm gevherin
Gör ne merdumdür dirîğ itmez çoğunı azını

6. **gevherleri:-ler, -i**
Gazel 3363
Mısra: 2
Cevher, elmas, mücevher, inci.

Baħr-ı dilden arayup buldum niçe cevherleri
Güş idüñ yârân size ‘arz eyleyem gevherleri

7. **gevherler:-ler**
Gazel 3463
Mısra: 9
(Fars.) Cevher, mücevher, elmas, inci.

Ma ‘ânî bahrına taldı Muhibbî buldı gevherler
Begendi intihâb itdükde bu nazm-ı güher-pâşî

gevher ol:-

1. **gevher ol:-ur, -sa**
Gazel 3152
Mısra: 15
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Cevher, mücevher, elmas, inci olmak.

Gevher olursa Muhibbî yâr kılmaz çün nazar
Hiç rahm itmek olur mı uşbu gözüm yaşına

gevher-bâr:

1. **gevher-bâr:**
Gazel 3288
Mısra: 4
Gevher yağdırıcı, yağdıran (gözyaşı
bağlamında).

Hânde kılsa lebleri her bâr şekker gösterür
Aña karşı girye-i çeşmümde gevher-bâr idi

gevher-i eşk:

1. **gevher-i eşk:-i**
Gazel 3446
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Âşığın) inci gibi gözyaşları.

Yoluñda merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki
Dirîğâ kalmadı varı beni yavlak faķır itdi

gevher-i eşk dök:-

1. **gevher-i eşk dök:-e, -m**
Gazel 3154
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı incisi dökme.

Serv tek seyr-i semen içre salınsun yine yâr
Gevher-i eşk dökem yolına dâmânlar ile

gevher-i nā-yāb:

1. **gevher-i nā-yāb:**

Gazel 3366

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Emsalsiz, benzersiz cevher, inci.

Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her hāşılum
Baħra döndürdüm anuñçün iy Muħibbī yaşımı

gevher-i nazm:

1. **gevher-i nazm:-uñ, -ı**

Gazel 3323

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şiirin özü, cevheri.

Virme nādān eline gevher-i nazmuñı sakın
Zirā fark eyleyimez billür-ıla [hem] güheri

gevher-i vekdāne:

1. **gevher-i yekdāne:-dür**

Gazel 3474

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir tane, eşi benzeri olmayan, eşsiz cevher.

Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yekdānedür
İy Muħibbī yoħsa bu göñlüñ senüñ deryā mı ki

gey:

1. **geyer:-er**

Gazel 3240

Mısra: 12

(Örtünüp korunmak veya süslenmek için) Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.

Āteş-i āhı Muħibbī başa tēc-ı zer ider
Pādişāh-ı ğam olan böyle geyer şeb-külehi

2. **geyer:-er**

Gazel 3277

Mısra: 1

(Örtünüp korunmak veya süslenmek için) Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.

Geh kabā gülgün geyer gördüm ol simin-beri
Özine geh hil'at atmış reng-i nilüferi

3. **geyer:-er**

Gazel 3476

Mısra: 7

(Örtünüp korunmak veya süslenmek için) Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.

San geyer ol sim-ten üstine dāvūdī zirih
Her kaçan eyler perişān tagıdur gisuları

4. **geyüpdür:-üp, -dür**

Gazel 3301

Mısra: 5

Giyinmek, örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.

İşitdüm ol gül-i ra'nā geyüpdür cāme-i gülgün
Anuñçün gözlerüm yaşı şarāb-ı lālegün oldı

gev-:

1. **geydi:--dı**

Gazel 3001

Mısra: 6

Giymek.

Baħa geydüren belā vü derd-i miħnetden libās
Nārdan geydi kabāsın serv-i çālāk üstine

2. **geydüren:--dür, -en**

Gazel 3001

Mısra: 5

Giymek.

Baħa geydüren belā vü derd-i miħnetden libās
Nārdan geydi kabāsın serv-i çālāk üstine

3. **geyer:-er**

Gazel 3395

Mısra: 1

Giyinmek, örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.

Ķamer devrinde ol meh-rū geyer zerrin külāh egri
Sanasın ebrdür zülfi olur gāh togru gāh egri

4. **geymiş:-miş**

Gazel 3465

Mısra: 3

Giymek, bir şeyi vücuduna geçirmek.

Geymiş benefşe-vār başına kec-külāhını
İçmiş şarāb-ı nāb-ıla kızmış yañacugı

geydür:

1. **geydürdi:-dı**

Gazel 3473

Mısra: 2

(Bir giyeceği) Başka birinin vücuduna veya organına kendi eliyle geçirmek, giyimli duruma getirmek.

Sinemde 'ışk dikdi maħabbet livāsını
Geydürdi ben belākeşe miħnet libāsını

geyür:

1. **geyürdi:-dı**

Gazel 3225

Mısra: 2
Giydirmek.

Ėam Şu'lesi başumda benim t c-1 cevheri
EŞküm geyürdi eğn me hil'at-i ser- -seri

gey r:-

1. **geyürdi:-di**

Gazel 3229

Mısra: 5

*Giydirmek: (Bir giyeceği) Başka birinin
v c duna veya organına kendi eliyle geçirmek.*

Gözüm eğn me bir hil'at geyürdi
Başuma  h bir t c-1 semm ri

gez:-

1. **gezer:-er**

Gazel 3131

Mısra: 4

*(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer
değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

L le haddün  sretinden bagrını yakar oda
G l yaņıĖuđı görem diyü gezer b z rda

2. **gezer:-er**

Gazel 3135

Mısra: 10

*(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer
değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

Kit b-1 'iŐk  sor baņa saņa taķr r idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecn n'a gezer ancak bu Őahr da

3. **gezer:-er**

Gazel 3146

Mısra: 8

*(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer
değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

Görmedi görmeyiser ruğları m nendini hiç
' lemi gerçi gezer Şems   kamer d ne d ne

4. **gezdi:-di**

Gazel 3282

Mısra: 9

*(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer
değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

 s m n-ıla zemini gezdi [kim] künc-i viŐ l
Bulmadı bir yir Muğibbi sinede c  eyledi

5. **gezer:-er**

Gazel 3296

Mısra: 2

*(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer
değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

Niçe yildur eker dil iŐtiy k 
Bulam diyü gezer Ő m u 'Ir k'ı

6. **gezüp:- p**

Gazel 3370

Mısra: 10

*(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer
değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

 y Muğibbi didiler d ny da yok hergiz vef 
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat ' lemi

7. **gezdi:-di**

Gazel 3487

Mısra: 9

*(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer
değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

Muğibbi ser-te-ser gezdi ser-i k yuğ hev sıyla
Cih nda irmedük ancak hem n b ğ-1 irem kaldı

8. **geze:-e**

Gazel 3024

Mısra: 8

Gezmek, dolaşmak.

Gözlerüm yaşı rev n olup akar c lar gibi
Serv gibi salınup ol y r eger tenh  geze

9. **gezer:-er**

Gazel 3048

Mısra: 6

*(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer
değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

'iŐk  benden sor ne bilsün anı Ferh d-ıla Kays
Biri Őahr da biri k hi gezer kolayına

10. **gezer:-er**

Gazel 3354

Mısra: 1

*(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer
değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.*

Gördüm gezer n z-ıla ol serv- ameti
Sandum ki hem n başuma kopdı kıy meti

11. **gezdüm:-d , -m**

Gazel 3181

Mısra: 7

Gezmek, dolaşmak.

Bel suz 'iŐk  bulunmaz cih m ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc l zımdur gülün l -b d olur Ėarı

12. **gezdüm:-d m**

Gazel 3092

Mısra: 3

Gezmek. II Dolaşmak.

'Ir k'ı geşt kıldum R m['ı] gezdüm
Gözüm dutmadı bir meh-r yı sence

gez:-

1. **gezerdi**:-er, -di

Gazel 3034

Mısra: 9

(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.

Çarâr itmezdi dünyâda gezerdi 'âlemi cümle
Ger olmasa Muhibbî'ye hayâl-i yâr eglence

2. **gezdüm**:-dü, -m

Gazel 3209

Mısra: 10

(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.

Kime diyem iy Muhibbî derd-i dil ahvâlini
Aradum gezdüm cihâni kimse hâlâş olmadı

3. **gezdüm**:-dü, -m

Gazel 3266

Mısra: 7

(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefâ yok halk-ı 'âlemde
Ne işiddüm ne hüd gördüm cihânda dest-res kaldı

4. **gezdüm**:-dü, -m

Gazel 3300

Mısra: 12

(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.

Bulmadum bir yâr-ı şâdiğ togrı yâr
Ser-te-ser gezdüm egerçi 'âlemi

5. **gezdüm**:-dü, -m

Gazel 3377

Mısra: 1

(Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.

Geşt idüp gezdüm nigârâ uşbu köhne 'âlemi
Saña beñzer görmedüm hürî degül kim âdemî

6. **gezse**:-se, -

Gazel 3296

Mısra: 14

Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.

Muhibbî uşbu şî'r-i dil-pesende
Nazîre dinmeye gezse âfâkı

7. **gezüp**:-üp

Gazel 3274

Mısra: 4

1. (Bir yerde) Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak. 2. (Belli bir amacı olmadan hoş vakit geçirmek, oyalanmak veya hava almak için) Bir yere gitmek, dolaşmak. 3. (Bir yeri görmek, incelemek için veya belli bir maksatla) Dolaşmak.

Saña mânend meh-rû görmedüm âh
Gezüp Mısr-ıla Şâm-ıla 'Irâk'ı

gezdür:

1. **gezdürür**:-ür

Gazel 3398

Mısra: 8

Dolaştırmak.

Hicr elinden döstum ben şol kadar kan agladum
Götürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

gibi:

1. **gibi**:-y, -i

Gazel 3375

Mısra: 3

Benzetme ve örnek ifade eder.

Ben degülem niçe benüm gibi mecnün ider
Leyli zülfine nigârum urduginca şaneyi

2. **gibi**:

Gazel 3004

Mısra: 6

Benzetme edatı.

Figân u nâlemi derdâ benüm gül gibi güş itmez
Gelürsem giceler bülbül gibi tâ şubh feryâda

3. **gibi**:

Gazel 3029

Mısra: 10

"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gidüpdür 'aql u dil elden dilegüm bu-durur Hağ'dan
Muhibbî gibi ol yârı sevüp zâr olmasun kimse

4. **gibi**:

Gazel 3110

Mısra: 13

"-e benzer, imişçesine, benzer biçimde" anlamlarında bir benzetme edatı.

Sırr-ı 'ışkı sînede sakla Muhibbî cân gibi
Yañıluş bir kimseye esrâr-ı 'ışkı söyleme

5. **gibi**:

Gazel 3026

Mısra: 10

"Gibi" edatı. Benzerlik anlamı verir.

Leyli zülfine dolaşdı görüp âhü gözini
Düşdi Mecnün gibi bî-çäre gönül tag u taş

6. **gibi**:

Gazel 3004

Mısra: 5

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Figān u nālemi derdā benüm gül gibi gūş itmez
Gelürsem giceler bülbül gibi tā şubḥ feryāda

7. **gibi:**

Gazel 3010

Mısra: 7

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Serīr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şād ol
Ko kılsun 'anedelīb-i dil figān[1] derdmendāne

8. **gibi:**

Gazel 3016

Mısra: 5

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Rakkāş gibi rakşa girüp bād-ı şabādan
Dīvāne-i 'ışk itdi dil-fikāra benefşe

9. **gibi:**

Gazel 3016

Mısra: 9

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Baş egüben oldı Muḥibbī gibi ğamgīn
Kalmadı mecālī güle güftāra benefşe

10. **gibi:**

Gazel 3018

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gülgün yüzüne karşı n'ola ger kılam efgān
Bülbül gibi ger varam o gülzāra esirge

11. **gibi:**

Gazel 3024

Mısra: 7

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gözlerüm yaşı revān olup akar cūlar gibi
Serv gibi salnup ol yār eger tenhā geze

12. **gibi:**

Gazel 3024

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gözlerüm yaşı revān olup akar cūlar gibi
Serv gibi salnup ol yār eger tenhā geze

13. **gibi:**

Gazel 3025

Mısra: 5

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Lāleler gibi yine sīneyi pür dāğ idelüm
Çonca-veş çāk idelüm sīne gerüp anlar-ıla

14. **gibi:**

Gazel 3026

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Her tarafından zülf kim düşmüş o ḥaddi meh-veşe
Bir bölük Hindū gibi san kim taparlar güneşe

15. **gibi:**

Gazel 3031

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül yüzünsüz sorar-ısañ bu Muḥibbī ḥālını
Gice bülbül gibi efgān eylemekdür gündüz āh

16. **gibi:**

Gazel 3032

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Akdı gönlüm su gibi ol serv-ḳaddūñ pāyına
Kurtılmaz murğ-ı dil dutıldı zülfī dāmına

17. **gibi:**

Gazel 3035

Mısra: 7

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Zerre gibi gün yüzi şevḳine sergerdān olup
Giceler tā şubḥa dek efgān iderdüm nāy-ıla

18. **gibi:**

Gazel 3035

Mısra: 9

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy gönül Mecnūn gibi kūy-ı ḥarābāt ehli ol
Tā kıyāmet añıla aduñ senūñ şeydā-y-ıla

19. **gibi:**

Gazel 3036

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bir perī-peyker ğamından zār u giryānsın yine
Kākül-i dilber gibi iy dil perīşānsın yine

20. **gibi:**

Gazel 3036

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bir saçı leylî gamından iy dil-i şürîde âh
Vâdi-yi miñnetde Mecnûn gibi hayrânsın yine

21. **gibi:**

Gazel 3036

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bülbül-i cân her gice tâ şubha dek kan aglasun
Gül gibi hândân yürî serv-i hürâmânsın yine

22. **gibi:**

Gazel 3038

Mısra: 7

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sehergeh vâdi-i gâmda çeres gibi fiğân eyler
Sanasın kârbân-ı dil göçer âheste âheste

23. **gibi:**

Gazel 3041

Mısra: 7

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sanma ki Muhibbî gibi var âdem içinde

24. **gibi:**

Gazel 3048

Mısra: 3

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ġamze oklarıyla sînem tolidur terkeş gibi
Cânı kurbân ideyin emr itse kaşı yayına

25. **gibi:**

Gazel 3053

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

'İşk[ı] gel pervânededen örger yanar âh eylemez
Bülbül-i şürîde gibi âh u feryâd eyleme

26. **gibi:**

Gazel 3064

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Açıldı bâğ-ı sînemde kızıl gül yirine dâğum
Dil-i şeydâ gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

27. **gibi:**

Gazel 3064

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Muhibbî bād-ı âhuñla yaşuñ bārânını dök kim
Görüp bu hâlûñi dilber ide tâ gül gibi hânde

28. **gibi:**

Gazel 3066

Mısra: 9

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

'İşk bāğında Muhibbî gibi bülbül yaraşur
Okıya medh ü senâlar serv-i gül-endâmlara

29. **gibi:**

Gazel 3067

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Zerre-veş her kim mezellet topragında hâk ola
Tañ degüldür gün gibi ger menzili eflâk ola

30. **gibi:**

Gazel 3068

Mısra: 7

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Çekeyim bülbül gibi hâruñ cefâsın dem-be-dem
Ölür-isem itmeyem minnet varup ağyâruma

31. **gibi:**

Gazel 3073

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül mevsiminde iy dil ol gül'izârî gözle
Bülbül gibi hemîşe sen âh u zârî gözle

32. **gibi:**

Gazel 3078

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Pâyına revân eyle Muhibbî yine yaşuñ
Kaddi gibi serv olmaya bustân arasında

33. **gibi:**

Gazel 3081

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bir kadeh mey saña bu 'âlemde bir şahid yiter
Höce-i dünyâ gibi kef geçmegil mâl üstine

34. **gibi:**

Gazel 3086

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Akdı yaşıım su gibi bir serv boylu serkeşe
Anuñ için ‘alemi ğarķ eyledi başdan başa

35. **gibi:**

Gazel 3091

Mısra: 12

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kızdurma yüzün ‘arı sakın ol edeb üzre
Tā def gibi dokınmaya yüzüne dapañça

36. **gibi:**

Gazel 3097

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Murğ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe
Ya'nī bülbül gibi kaçd itdi gönül zāra düşe

37. **gibi:**

Gazel 3099

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Su gibi ger meyl idersem tañ mı serv-i nāzuma
Bağludur çokdan gönül zülf-i kemen-endāzuma

38. **gibi:**

Gazel 3099

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gülşen-i hüsünde kıldum gice bülbül tek fiğān
Līk tutmadı kulak gül gibi bu āvāzuma

39. **gibi:**

Gazel 3102

Mısra: 5

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Hāller Hindū gibi eyler tavāf hüsünü
Zülfün olaldan nigārā halka bāb-ı Ka‘be‘ye

40. **gibi:**

Gazel 3104

Mısra: 5

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bezm-i ğamda ko beni ney gibi efgān ideyim
Kim bilür dahı şehā kim irişür uşbu deme

41. **gibi:**

Gazel 3105

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Eşk-i çeşüm bu ‘acebdür ki ciger güşem iken
Kanda görse yapışur kanlu gibi dāmānuma

42. **gibi:**

Gazel 3106

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sinem görünür gül gibi pür dāğ-ı tenümle
Döndi yüregüm lāleye kanlu kefenümle

43. **gibi:**

Gazel 3107

Mısra: 5

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Görüp şem‘-i ruhuñ pervāne gibi
Yakam odlara ben cān pāre pāre

44. **gibi:**

Gazel 3114

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dil Muhibbī gözümüñ yaşı için nāle kılur
Şir umup zārī kılur tıfl gibi dāyesine

45. **gibi:**

Gazel 3115

Mısra: 7

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy gonca-dehen gül gibi gel ‘arz-ı cemāl it
Tā bülbül-i cān başlaya karşında nevāya

46. **gibi:**

Gazel 3115

Mısra: 17

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Zülfün gibi ayaklara düşdi çü Muhibbī
Tut elümi raħm eyle bu ben bī-ser ü pāya

47. **gibi:**

Gazel 3119

Mısra: 3

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yüzün ‘uşşāka gösterseñ n’ola gün gibi iy meh-rū
Demidür güzelüm mihrün yiter nā-mihribān olma

48. **gibi:**

Gazel 3121

Mısra: 7

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

El ursa şabā gibi giderse ser-i zülfin
Ref' itse şehābı yüzi hürşīdi açılrsa

49. **gibi:**

Gazel 3123

Mısra: 12

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Āsiyā-veş iy Muhibbī iki taş alup ele
Döğünüp cismüm benüm gündüm gibi un olmada

50. **gibi:**

Gazel 3129

Mısra: 13

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ebr gibi ger karīn olur ise sen māha rakīb
Kendüzümü ğayretümden ururam yirden yire

51. **gibi:**

Gazel 3133

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Muqarrer tevbeyi sırdı Muhibbī nüş idüp cāmı
Şu gönülünden geçen gibi baña bir gül'izār olsa

52. **gibi:**

Gazel 3141

Mısra: 5

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Cān nisār eyle lebi şīrīne Ferhād gibi
Işık yolında yüri sen daħı bir ad eyle

53. **gibi:**

Gazel 3141

Mısra: 7

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül yüzi yādına bülbül gibi iy ħasta gönül
Demidür şubħa deĝin nāle vü feryād eyle

54. **gibi:**

Gazel 3145

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gülşen içre ruħlaruñ-veş verd-i ħöd-rü bitmeye
Rāstī kaddüñ gibi bir serv-i dil-cü bitmeye

55. **gibi:**

Gazel 3149

Mısra: 5

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Leylī saçına olmasa Mecnün gibi 'āşık
Divāne-şıfat düşmez-idi taga benefşe

56. **gibi:**

Gazel 3149

Mısra: 14

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Başın egeli ğam yili yok zerre mecāli
Dil-ħaste Muhibbī gibi turmaga benefşe

57. **gibi:**

Gazel 3152

Mısra: 3

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gün gibi 'ālem yüzün kılsa münevver tañ midur
Ol kamer-rü bedr olup girdi çün on dört yaşına

58. **gibi:**

Gazel 3154

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

'Ār u nāmūsı koyup koma melāmet yakasın
Yüri Mecnün gibi sen çāk-i girībānlar ile

59. **gibi:**

Gazel 3156

Mısra: 11

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ney gibi 'aceb midür anuñ baĝrı delinse
Lāyıkdur aña niye uyar idi hevāya

60. **gibi:**

Gazel 3157

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Görmek dilersem māni' olur yāri rakīb āħ
San ebr gibi ħāyil olur bedr iken aya

61. **gibi:**

Gazel 3159

Mısra: 7

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Her dem seni ok gibi atar yabana yār
Başa çıkam dime sakın ol kaşı yay-ıla

62. **gibi:**

Gazel 3164

Mısra: 5

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ol perî-ruhsârî görsem bîd gibi ditirerem
Sanasın bir hastadır kim ditreye cân üstine

63. **gibi:**

Gazel 3164

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bu Muhibbî'ye didüm kim büseñi ihsân kıl
Gonca gibi güldi dilber didi kim cân üstine

64. **gibi:**

Gazel 3165

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

'İşk yolında olur ise şād olur gönül
Bir hasta gibi irişe aḫir selāmete

65. **gibi:**

Gazel 3165

Mısra: 9

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Mecnün gibi ki Leylā saçına virtüp gönül
Düşdi diyār-ı ğamda Muhibbî melāmete

66. **gibi:**

Gazel 3166

Mısra: 9

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ney gibi feryād iderse bu Muhibbî tañ mıdur
Bir gül-i ra'nā ğamından dīde-pürhūnam yine

67. **gibi:**

Gazel 3167

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ne haddūñ gibi bir gül var çemende
Dışūñ mānendi dūr olmaz 'Aden'de

68. **gibi:**

Gazel 3173

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Derd-ile iy gözüm di kan agla
Her gice şem' gibi yan agla

69. **gibi:**

Gazel 3174

Mısra: 17

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gāh olur kim ḫande eyler gülşen içre gül gibi
Gāh olur bülbül gibi nālān ider gönülüm beni

70. **gibi:**

Gazel 3174

Mısra: 18

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gāh olur kim ḫande eyler gülşen içre gül gibi
Gāh olur bülbül gibi nālān ider gönülüm beni

71. **gibi:**

Gazel 3176

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gün yüzüñ oldı şehā mihr-i cihān-tāb gibi
Anda zülf-i siyehūñ sünbül-i sîr-āb gibi

72. **gibi:**

Gazel 3176

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gün yüzüñ oldı şehā mihr-i cihān-tāb gibi
Anda zülf-i siyehūñ sünbül-i sîr-āb gibi

73. **gibi:**

Gazel 3176

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Hüsñüñ gülşeni sebz olduğımı ister-iseñ
Dökeyin gözlerümüñ yaşını ben āb gibi

74. **gibi:**

Gazel 3176

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Rüşen eyle bu gönül ḫānesin iy bedr-i münîr
Tār-ı vîrāneleri nite ki mehtāb gibi

75. **gibi:**

Gazel 3176

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İñleyüp ağlayalum dōne dōne şām u seḫer
Yiñi konmuş sular üstindeki tōlāb gibi

76. **gibi:**

Gazel 3176

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Mescid-i hüsnüñi kim görse hemân secde kılur
Tâk-ı ebrûñ olalıdan aña mihrâb gibi

77. **gibi:**

Gazel 3176

Mısra: 12

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Lâlezâr olsa Muhibbî ne tañ eṭrâf-ı çemen
Eşk-i çeşmüm dökülür her yaña seylâb gibi

78. **gibi:**

Gazel 3182

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bu derdüme nihâyet yok cefâ vü cevre gâyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efgânı

79. **gibi:**

Gazel 3184

Mısra: 5

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Çünkü gelmez gül gibi andan saña büy-ı vefâ
İy gönül bülbül gibi artur fiğân u zâruñı

80. **gibi:**

Gazel 3184

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Çünkü gelmez gül gibi andan saña büy-ı vefâ
İy gönül bülbül gibi artur fiğân u zâruñı

81. **gibi:**

Gazel 3185

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kim cüdâ eyler bugün senden beni cānum gibi
Çāk çāk olsun görem çāk-i giribānum gibi

82. **gibi:**

Gazel 3185

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kim cüdâ eyler bugün senden beni cānum gibi
Çāk çāk olsun görem çāk-i giribānum gibi

83. **gibi:**

Gazel 3185

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kim koya kaṭ' olmadan dest-i vişālūñ dāmenin
Göreyim pā-māl ola her yaña dāmānum gibi

84. **gibi:**

Gazel 3185

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy güneş ṭal'at eger yaşlar döküp âh eylesem
Ebrler yaş dökmeğe bu çeşm-i giryānum gibi

85. **gibi:**

Gazel 3185

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Şu'le-i âh-ıla iy dil sırrımı fâş eyledüñ
Odlara yan göreyim bu âh-ı süzānum gibi

86. **gibi:**

Gazel 3185

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muhibbî hicre muhtâc eylemez 'âşıkların
Öldürüp ferdāya salmaz var mı cānānum gibi

87. **gibi:**

Gazel 3186

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Büse-i la'l-i lebüñ bu cān-ı şîrînum gibi
'Arızuñ nûrı da ḳalbümde benüm dînum gibi

88. **gibi:**

Gazel 3186

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Büse-i la'l-i lebüñ bu cān-ı şîrînum gibi
'Arızuñ nûrı da ḳalbümde benüm dînum gibi

89. **gibi:**

Gazel 3186

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Her kaçan gelse kıyāma ol kıyāmet 'arz ider
Tübî-i bağ-ı cinān ya serv-i sîmînum gibi

90. **gibi:**

Gazel 3186

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bakmazam iy mäh-rü sensüz gerekmez bu cihân
Râstî budur ki ol çeşm-i cihân-bînüm gibi

91. **gibi:**

Gazel 3186

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bister-i hâk üzre râhuında yatur dil-ḥasteyem
Seng-i ḥârâ giceler tâ şubḥ bālînüm gibi

92. **gibi:**

Gazel 3186

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ol tabîb-i dil Muḥibbî işidüp efgânımı
Didi beñzer inleyen küyumda miskînüm gibi

93. **gibi:**

Gazel 3187

Mısra: 9

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Muḥibbî zerre gibi gün yüzünden
Olalâ dūr inen âvâre düşdi

94. **gibi:**

Gazel 3194

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Arasalar bu cihân içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu 'âlem toptoludur ben gibi

95. **gibi:**

Gazel 3194

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Arasalar bu cihân içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu 'âlem toptoludur ben gibi

96. **gibi:**

Gazel 3194

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gitme iy ârâm-ı cānum bir dem ârâm eylegil
Ger giderseñ cān bile gider kaluram ten gibi

97. **gibi:**

Gazel 3194

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İçdüğüm mey zâhidâ baña gıdâ-yı rûḥdur
Sen yidüğüñ dâyimâ ḥayvānlayın erzen gibi

98. **gibi:**

Gazel 3194

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Göklere başuñ irerse saña yokdur fâyide
Neñ kim olur yüzüñi sürseñ yire dâmen gibi

99. **gibi:**

Gazel 3194

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muḥibbî merd iseñ dünyâ seni aldamasun
Danış evvel 'aқsin it yok 'aқlı anuñ zen gibi

100. **gibi:**

Gazel 3195

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Genc-i ḥüsne kâkülüñ olmuş tılısm ejder gibi
Her dem üstinden anuñ ḥâli degül bekler gibi

101. **gibi:**

Gazel 3195

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Genc-i ḥüsne kâkülüñ olmuş tılısm ejder gibi
Her dem üstinden anuñ ḥâli degül bekler gibi

102. **gibi:**

Gazel 3195

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ḥâl ü ḥaṭ ceys-i Ḥabeşdür kaşd ider ruḥsâruña
Bir yaña kâfir saçuñ şeb-ḥün ider ejder gibi

103. **gibi:**

Gazel 3195

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Âh kılsam aglasam yaşum saña itmez eser
Kati gönülün döstüm pekdür senüñ mermer gibi

104. **gibi:**

Gazel 3195

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

'Işka düşdüm gıll u gışdan cānı pāk itdüm yine
Püte-i hicrān içinde hālīs oldum zer gibi

105. **gibi:**

Gazel 3198

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kim-durur ruhsāruña gün gibi per-tāb olmadı
Ya anı gördükde bu çeşmüm tolu āb olmadı

106. **gibi:**

Gazel 3200

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Olmaya bir fitneger ol gözleri şehlä gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol kad-i bālā gibi

107. **gibi:**

Gazel 3200

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Olmaya bir fitneger ol gözleri şehlä gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol kad-i bālā gibi

108. **gibi:**

Gazel 3200

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bezm-i gāmda dōstlar hūn-ı ciger nūş eylesem
Gönlüm inler şubha dek anda ney-i güyā gibi

109. **gibi:**

Gazel 3200

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Tāze ter olsun diyü cānā cemālūñ gülşeni
Ebr-i āhum gözlerüm yaşın akıdur mā gibi

110. **gibi:**

Gazel 3200

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Hāk-i pāyı olalıdan bu benüm başumda tāc
Mülk-i İrān'ı musaḥḥar cyledüm Dārā gibi

111. **gibi:**

Gazel 3200

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gülşen-i hüsnüne karşı bu Muḥibbī medḥūñi
Turmaz okur şubḥ olunca bülbül-i güyā gibi

112. **gibi:**

Gazel 3201

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Şad pāre ola var mı cihānda tenüm gibi
Ya sīne tutar tīg-ı cefāya benüm gibi

113. **gibi:**

Gazel 3201

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Şad pāre ola var mı cihānda tenüm gibi
Ya sīne tutar tīg-ı cefāya benüm gibi

114. **gibi:**

Gazel 3201

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

'Işk devletinde yine irişdüm bir 'āleme
'Ālem içinde olmaya ol 'ālemüm gibi

115. **gibi:**

Gazel 3201

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ġamzeñ okı irişmese mecrūḥ göñlüme
Olmazdı yaram üstine ol merhemüm gibi

116. **gibi:**

Gazel 3201

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Deryā-yı eşk içre yürür zevraḥ-ı dilüm
Āhum yiliyle ḡarḡ olur āḥir gemüm gibi

117. **gibi:**

Gazel 3201

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Germ olsa gözümün yaşı itme Muḥibbī 'ayb
'Işk āteşiyile cünki bu dil külḥenüm gibi

118. **gibi:**

Gazel 3202

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Menzilün evvel kadem basduñ dilâ dünyâ gibi
Âhîrün ammâ ne olur bilmedün ferdâ gibi

119. **gibi:**
Gazel 3202
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Menzilün evvel kadem basduñ dilâ dünyâ gibi
Âhîrün ammâ ne olur bilmedün ferdâ gibi

120. **gibi:**
Gazel 3202
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Cîfe-i dünyâya aldanma meges gibi gönül
Menzil eylegil kanâ'at Kâf'ını 'Ankâ gibi

121. **gibi:**
Gazel 3202
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Cîfe-i dünyâya aldanma meges gibi gönül
Menzil eylegil kanâ'at Kâf'ını 'Ankâ gibi

122. **gibi:**
Gazel 3202
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dem-be-dem yükseklerle saldum bu dil şahbâzını
Ol hümâ-pervâzı aldurdum yine turna gibi

123. **gibi:**
Gazel 3202
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Men' idersin 'âşıkı ammâ riyâdur satduguñ
Zâhidâ 'ucb-ıla gördün kendüni dâñâ gibi

124. **gibi:**
Gazel 3202
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bu Muhibbî cün ezel nüş itdi 'ışkuñ câmını
Görünürse tañ degül geh mest ü geh şeydâ gibi

125. **gibi:**
Gazel 3204
Mısra: 5
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dîdâr 'âşıkı olmasa idi benüm gibi
Akar mıydı göz yaşı âb-ı revân dağı

126. **gibi:**
Gazel 3204
Mısra: 9
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

'İşkum degül mi gün gibi rüşen kim anlamaz
Ola kim 'ayândur aña ne hâcet beyân dağı

127. **gibi:**
Gazel 3207
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Servde reftâr yok serv-i hîrâmânım gibi
Goncada güftâr yok ol verd-i hândânım gibi

128. **gibi:**
Gazel 3207
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Servde reftâr yok serv-i hîrâmânım gibi
Goncada güftâr yok ol verd-i hândânım gibi

129. **gibi:**
Gazel 3207
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Niçe yıllardur ki devr eyler bu çarlı-ı lâciverd
Görmedi bir hûb-rüşen mâh-ı tâbânım gibi

130. **gibi:**
Gazel 3207
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Secde eyler pâyüña her dem şurâhî iy şanem
Eşk-i çeşmin akıdur bu çeşm-i giryânım gibi

131. **gibi:**
Gazel 3207
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ya kaşuñdan schv-ile atsañ baña gâmzeñ okın
Saklar-ıdum sînem içre ben anı cânım gibi

132. **gibi:**
Gazel 3207
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muhibbî şevk-ı ruhsârına karşı her seher
Gül kabâsın çâk ider çâk-i girîbânum gibi

133. **gibi:**
Gazel 3208
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Cân-ıla bu dil oldı giriftâr 'âşıkı
Mecnûn-ı dehr gibi olup zâr 'âşıkı

134. **gibi:**
Gazel 3208
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Mecnûn ki düşdi vâdiye ammâ benüm gibi
Olmadı ol fütâde-i bâzâr 'âşıkı

135. **gibi:**
Gazel 3208
Mısra: 13
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Oldı Muhibbî üstür-i ser-mest gibi çün
Her dem cigerde ğam yimeyüp bâr 'âşıkı

136. **gibi:**
Gazel 3210
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sakın aldanma cihâna dime yokdur ben gibi
'Âkıl iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

137. **gibi:**
Gazel 3210
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sakın aldanma cihâna dime yokdur ben gibi
'Âkıl iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

138. **gibi:**
Gazel 3210
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kendü hâlüne nazar kıl var mı gör hayr-ı 'amel
Dil uzatma kimsenüñ ahvâline süsen gibi

139. **gibi:**
Gazel 3210
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Şöyle bil gelmez cihândan kimseye zerre vefâ
Kendüzin ziyenet ider âl-ıla her dem zen gibi

140. **gibi:**
Gazel 3210
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Cev-be-cev dünyâyı cem' itseñ sanur mısın kalur
Dagıdur bād-ı fenâ âñir anı ħırmen gibi

141. **gibi:**
Gazel 3210
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muhibbî sözlerüñ bil cāna te'sir eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyâyı sevmez sen gibi

142. **gibi:**
Gazel 3214
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ne içün yüzüñi zülfüñle didüm örtersin
Gül gibi güldi didi her günüñ olmaz mı şebi

143. **gibi:**
Gazel 3215
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Didi kapumda biñ var ola mübtelâlarum
Didüm ki yok Muhibbî gibi bir belâ-keşi

144. **gibi:**
Gazel 3217
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Saklar-ıdum mihrini sînemde imânum gibi
Âteş-i 'ışk-ıla itdi göz yaşı rüsvâ beni

145. **gibi:**
Gazel 3220
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdâ ki firāk-ıla dil ü cân öleyazdı

146. **gibi:**
Gazel 3224
Mısra: 5
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül gibi dāmenüñi hār eline virme sakın
Varma elden ele olmaya aduñ hercāyī

147. **gibi:**
Gazel 3230
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Virmeyince bir saçı leylāya dil Mecnūn gibi
Leşker-i ğam yıkmadı bu cān u dil bünyādını

148. **gibi:**
Gazel 3238
Mısra: 9
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ecel gibi gelüp hattı beni öldüriser āhir
Dilā gün yüzünü görmege eylerseñ şitāb evlā

149. **gibi:**
Gazel 3240
Mısra: 13
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Biñ benüm gibi kapusunda anuñ bendesi var
Kankı bī-dīndür aña beñzede bir pādişehi

150. **gibi:**
Gazel 3241
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sīnede 'ışk āteşi rüz-ı ezel peydā gibi
Gelmedi 'ışk 'ālemine bu dil-i şeydā gibi

151. **gibi:**
Gazel 3241
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sīnede 'ışk āteşi rüz-ı ezel peydā gibi
Gelmedi 'ışk 'ālemine bu dil-i şeydā gibi

152. **gibi:**
Gazel 3241
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dil viren medfūn olur dünyāya bil Kārūn-veş
Kim tecerrüd eyledi göklerde dūr 'İsā gibi

153. **gibi:**
Gazel 3241
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Lezzet-i dünyāya dil aldanmadı hem çün meges
Eyledüm küh-ı kanā'at içre cā 'Ankā gibi

154. **gibi:**
Gazel 3241
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sāye gibi yüzünü sür sen mezellet hākine
Tā ki qadrūn yücele mihr-i cihān-ārā gibi

155. **gibi:**
Gazel 3241
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sāye gibi yüzünü sür sen mezellet hākine
Tā ki qadrūn yücele mihr-i cihān-ārā gibi

156. **gibi:**
Gazel 3241
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Akmağ-ıla iki 'aynumdan benüm bu kanlu yaş
Cūş ider āh eyldükçe her taraf deryā gibi

157. **gibi:**
Gazel 3241
Mısra: 11
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bezm-i ğamda şem' gibi giceler yaşlar döküp
İñlerem tā şubh olunca ben ney-i güyā gibi

158. **gibi:**
Gazel 3241
Mısra: 12
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bezm-i ğamda şem' gibi giceler yaşlar döküp
İñlerem tā şubh olunca ben ney-i güyā gibi

159. **gibi:**
Gazel 3241
Mısra: 14
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muhibbī kimseye gelmez bu dünyādan vefā
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dārā gibi

160. **gibi:**
Gazel 3245
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Hüblar encüm kamu sen mäh-ı tábân ol yüri
Gün gibi fer vir cihâna mihr-i raḥşân ol yüri

161. **gibi:**
Gazel 3245
Mısra: 5
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Her ne deñlü gelse ğam aksa belâ cûlar gibi
Eyle sen iy dil taḥammül baḥr-ı 'ummân ol yüri

162. **gibi:**
Gazel 3247
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Serverâ oldı gözüm yaşı benüm âb gibi
Durmaz inler bu gönül derd-ile tölâb gibi

163. **gibi:**
Gazel 3247
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Serverâ oldı gözüm yaşı benüm âb gibi
Durmaz inler bu gönül derd-ile tölâb gibi

164. **gibi:**
Gazel 3247
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Cür'a-i 'ışkı içüp kim aña tākāt getüre
Öldüre anı amân virmeye tiz-âb gibi

165. **gibi:**
Gazel 3247
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden götüre
Nite kim hâr u ḥesi her yaña seylâb gibi

166. **gibi:**
Gazel 3247
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Mescid-i ḥüsnüñi iy döst san kim câmi' iden
Eylemiş kaşlaruñ ol câmi'e mihrâb gibi

167. **gibi:**
Gazel 3247
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Arasañ sanma Muḥibbî bulına genc-i vişâl
Añılur adı hemân kendüsi nâ-yâb gibi

168. **gibi:**
Gazel 3249
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bâr-ı ğamdan kâmetümdür ḥam gibi
Bulmadum hergiz muşâḥib ğam gibi

169. **gibi:**
Gazel 3249
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bâr-ı ğamdan kâmetümdür ḥam gibi
Bulmadum hergiz muşâḥib ğam gibi

170. **gibi:**
Gazel 3249
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ka'be küyuña varup buldum şafâ
Anda çeşmüm görünür zezem gibi

171. **gibi:**
Gazel 3249
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Döstum dil-teşneyem raḥm itmedüñ
Çeşme-i luṭfuñ senüñ bî-nem gibi

172. **gibi:**
Gazel 3249
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Zâhiren gördüm 'izâruñda 'araḳ
Güller üzre çın seḥer sebnem gibi

173. **gibi:**
Gazel 3249
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bu Muḥibbî dergehüñden dür olup
Müdde'iler çün saña maḥrem gibi

174. **gibi:**
Gazel 3251
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yüzüni didüm neden zülf-ile tenhâ eyledün
Gül gibi güldü didi olmaz mı her rüzuñ şebi

175. **gibi:**

Gazel 3256

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Çeşmüñ müjgânın almışdur ele hânçer gibi
Hışm-ıla geldi benim bu bagruma sançar gibi

176. **gibi:**

Gazel 3256

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Çeşmüñ müjgânın almışdur ele hânçer gibi
Hışm-ıla geldi benim bu bagruma sançar gibi

177. **gibi:**

Gazel 3256

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Atuñ ayagina düşmişdür gelüp üftâdeler
Çek 'inân-ı esbüñi sultânsın Sançar gibi

178. **gibi:**

Gazel 3256

Mısra: 5

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sen 'Alî gibi kaçan kim Düldül'e olursañ revân
Yürüyeyim ben anuñ öñinde [gör] Kanber gibi

179. **gibi:**

Gazel 3256

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sen 'Alî gibi kaçan kim Düldül'e olursañ revân
Yürüyeyim ben anuñ öñinde [gör] Kanber gibi

180. **gibi:**

Gazel 3256

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gözlerüm yaşı benim başumdan aşdı âh kim
Yüzüm oldu ol su içinde nilüfer gibi

181. **gibi:**

Gazel 3257

Mısra: 1

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kaşrı yüce menzili yâruñ haymâ gibi
Âh irmez elüm gönül aña mübtelâ gibi

182. **gibi:**

Gazel 3257

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kaşrı yüce menzili yâruñ haymâ gibi
Âh irmez elüm gönül aña mübtelâ gibi

183. **gibi:**

Gazel 3257

Mısra: 4

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ne-y-içün bu ben mürdeye virmeyesin hayât
Oldı nefesüñ mürdelere çün Mesîhâ gibi

184. **gibi:**

Gazel 3257

Mısra: 6

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dutıldı gönül bir perînuñ zülf[i] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belâ gibi

185. **gibi:**

Gazel 3257

Mısra: 8

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Her kim ki varup Ka'be-i küyuñ tavâf ide
Nâr-ı cahîm odına ol yanmaya gibi

186. **gibi:**

Gazel 3257

Mısra: 10

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dünyâ-yı düna virme gönül itme i'timâd
Âhîr yudar çünki seni ejdehâ gibi

187. **gibi:**

Gazel 3257

Mısra: 12

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Var iy tabîb hâlûne ko hâlûme beni
'İşk hastasıyam derdüme derdüm devâ gibi

188. **gibi:**

Gazel 3257

Mısra: 14

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Åhum Muhibbî dokunalı baır-ı eşkûme
Bildüm temevvüc itdüren anı hevâ gibi

189. **gibi:**
Gazel 3258
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Elünde cām-ı rindâne içüp mey gibi dil şâf ol
Çeküben lâle-veş nüş it dağı bagruña yak dağı

190. **gibi:**
Gazel 3258
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bulınmaz derdüme vâkıf meger ancak ola lâle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dağı

191. **gibi:**
Gazel 3269
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Nigārâ medđ okur hüsnüñe karşu
Muhibbî gibi yokdur 'andelîbi

192. **gibi:**
Gazel 3270
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ben āb gibi pāyuña her dem yüzüm sürem
Sen ser çeküp serv gibi eyle ser-keşi

193. **gibi:**
Gazel 3270
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ben āb gibi pāyuña her dem yüzüm sürem
Sen ser çeküp serv gibi eyle ser-keşi

194. **gibi:**
Gazel 3273
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gözüm yaşın döküp gönüm yine derd-ile āh itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san taze nihāl oldu

195. **gibi:**
Gazel 3275
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Zülf-i müşg-eşşânını bād-ı seğer dağıtmasun
Ėār eline virmesün güller gibi dāmânını

196. **gibi:**
Gazel 3275
Mısra: 9
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bād-ı āhum esmese dilber açılmaz gül gibi
İy Muhibbî eksük itme çeřmüñüñ bārânını

197. **gibi:**
Gazel 3276
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül gibi gel Ėār-ıla her demde itme bāziçe
Bülbül-i nālānuñam arturma iy dil nālümü

198. **gibi:**
Gazel 3278
Mısra: 12
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Pür gerek ola tolu Ėikmet ile mağzen-i dil
Añmañ şimdi zamān Ėalkı gibi içi boşı

199. **gibi:**
Gazel 3280
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül gibi bugün eyledi dilber tebessümü
řād oldu gönül kalmadı bir zerrece Ėamı

200. **gibi:**
Gazel 3281
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yokdur cihānda bir şanem iy dōst senüñ rüyuñ gibi
Sünbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

201. **gibi:**
Gazel 3281
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gülşende güller çok Ėiç birisi ruĖsāruña
Yokdur bir serv-i bülend Ėāmet-i dil-cüyuñ gibi

202. **gibi:**
Gazel 3281
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Her yaña baksam her taraf meşgûl tesbîh du'â
Var mı cihânda bir kelâm hiç guft-ile güyuñ gibi

203. **gibi:**
Gazel 3281
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ķāmet getürdi Ķāmetüñ mescidde müezzin görüp
Didi ki bir mihrāb yok hiç řāk-ı ebrüyuñ gibi

204. **gibi:**
Gazel 3281
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Varsa Muhibbî küyuña her yañadan karşı gelür
Yokdur baña bir āşinā bildüm seg-i küyuñ gibi

205. **gibi:**
Gazel 3284
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sev evvel cān-ıla gül yüzlü yarı
Soñında eyle bülbül gibi zārı

206. **gibi:**
Gazel 3284
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Güneşdür yüzini her kim görürse
Kalur mı zerre gibi hiç şararı

207. **gibi:**
Gazel 3286
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

'Işķ bī-bahā cevher-durur nādāna izhār eyleme
Sineñde sakla cān gibi cāndan 'aziz tut rāzuñı

208. **gibi:**
Gazel 3287
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Muhibbî dil nişān eyle yine şahrā-yı sineñde
Eline tır-ile almış nigārum ya gibi kaşı

209. **gibi:**
Gazel 3295
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Baña Ķaddi Ķaddi besdür n'iderem serv-i gülzārı
Ko kılsun çün ruĶı güldür bu dil bülbül gibi zārı

210. **gibi:**
Gazel 3295
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gözüm yaşına Ķarķ oldum bulunmaz derdüme çāre
Getürmedi meger devrān benim gibi dil-efĶārı

211. **gibi:**
Gazel 3299
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ger Ķātā ile disem güneş senüñ rüyuñ gibi
Ol günehten olısar yüzüm siyeh müyuñ gibi

212. **gibi:**
Gazel 3299
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ger Ķātā ile disem güneş senüñ rüyuñ gibi
Ol günehten olısar yüzüm siyeh müyuñ gibi

213. **gibi:**
Gazel 3299
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ķoş dutarsın geh beni Ķāhī idersin red
Görmedüm Ķōşī vü nā-Ķōşī senüñ Ķüyuñ gibi

214. **gibi:**
Gazel 3299
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ķalk[1] gördüm kimi mescidde kimi mey-Ķānede
Baña nāmuñ zikri ile meskenüm küyuñ gibi

215. **gibi:**
Gazel 3299
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Geçdi Ķāmetden mü'ezzin gördi Ķadd ü Ķāmetüñ
Didi Ķāmet kanda var bu Ķadd-i dil-cüyuñ gibi

216. **gibi:**
Gazel 3299
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bu Muhibbî'nün dimâğını mu'aṭṭar taze ter
Eyleyen cānā anı zülfüündeki büyüñ gibi

217. **gibi:**
Gazel 3304
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Var mıdur 'âlemde kimse bu dil-i zârum gibi
Olmasun ḥalk-ı cihân cān-ı giriftârum gibi

218. **gibi:**
Gazel 3304
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Var mıdur 'âlemde kimse bu dil-i zârum gibi
Olmasun ḥalk-ı cihân cān-ı giriftârum gibi

219. **gibi:**
Gazel 3304
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Virmedüm dil saña evvel görmedüm lutf u kerem
Ne bileydüm olasin soñra sitemkârum gibi

220. **gibi:**
Gazel 3304
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Zülfine dil bağlayaldan kalmadı şabr u qarâr
Olmasun kâfir daḥı baḥt-ı siyehkârum gibi

221. **gibi:**
Gazel 3304
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Kapusında niçe yıldur hastayam âh eylerem
Dimedi bir kez bu dil dil-ḥaste bîmârum gibi

222. **gibi:**
Gazel 3304
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Yıkdı gerçı [kim] Muhibbî yâr gönül bünyâdını
Umaram ta'mîr ide raḥm ide mi'mârum gibi

223. **gibi:**
Gazel 3305
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Her cāya ki vardum şehā tā ki görem gün yüzüñi
Komaz raḳīb-i rû-siyeh sāyem gibi dñnbālümü

224. **gibi:**
Gazel 3307
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Bir gice eger görmeyem iy dōst cemālūñ
Ḥasretle dōke şem' gibi eşk-feşāñı

225. **gibi:**
Gazel 3308
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

'İşk mîknâtı kendüye çeke âhen ise
Kimse görmedi anuñ gibi bir dil-keşi

226. **gibi:**
Gazel 3313
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Vaşluñ ile görürem eyler tana'um gayrılar
Baña olmamış gibi kışmet ezelden dâmeni

227. **gibi:**
Gazel 3321
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Her kaçan kılsam heves görmege sen ḥurşid-veşi
Komaz elden ol raḳīb sāyem gibi dñnbālümü

228. **gibi:**
Gazel 3323
Mısra: 11
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Baş u cān terkin uram 'ışk-ıla pervâne gibi
Dimiş idüñ yirine getür olup sözüñ eri

229. **gibi:**
Gazel 3328
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Yüzüñi sür yirlere her laḥza her dem mā gibi
Tā ki ḳadrūñ yücele mihr-i cihân-ārā gibi

230. **gibi:**
Gazel 3328
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir
benzetme edatı.

Yüzüñi sür yirlere her lahza her dem mâ gibi
Tâ ki kâdrüñ yücele mihr-i cihân-ârâ gibi

231. **gibi:**
Gazel 3328
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Serv beñzer gülşen-i hüsnüñde bālâ kâddüñe
Çeşmüñ nergis ruhuñ berg-i gül-i hamrâ gibi

232. **gibi:**
Gazel 3328
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Hüsnüñ[üñ] etrâfını hattuñ ihâta eylemiş
Göz göre imâna kaşd eyler meger tersâ gibi

233. **gibi:**
Gazel 3328
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Genc-i hüsnüñe tılısm itmiş yine sâhir gözün
Gösterür mâr kâkülün zülfeyn-i ejderhâ gibi

234. **gibi:**
Gazel 3328
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muhibbî sözlerüñ her dânesi dür-dânedür
Eksük olmaz harc kıl gönülün senün deryâ gibi

235. **gibi:**
Gazel 3331
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gendüm-i dünyâya dil virüp sakın itme tama'
Mür gibi niçeye dek cem' idesin dâne[y]i

236. **gibi:**
Gazel 3334
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Şüfî bâde nüş kıl gider gönülden kîne[y]i
Güll u gışdan cām-ı şâfi gibi it [sen] sine[y]i

237. **gibi:**
Gazel 3335
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Hem çü şürâhî gibi sücüd pây-ı sağara
Eyle serv ü naleyi çeng ü çıgâne[y]i

238. **gibi:**
Gazel 3338
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sakın mülevves olma meges gibi cîfeden
'Ankâ-şifât Kâf-ıla eyle kanâ'ati

239. **gibi:**
Gazel 3342
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Zer gibi püte-i 'ışk ile dil ü cân eridüp
Güll u gış komayuban eyledi gam kâl beni

240. **gibi:**
Gazel 3345
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Var mı cihânda bî-ser ü bî-pâ benüm gibi
Ya mübtelâ-yı derd ü gam ola benüm gibi

241. **gibi:**
Gazel 3345
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Var mı cihânda bî-ser ü bî-pâ benüm gibi
Ya mübtelâ-yı derd ü gam ola benüm gibi

242. **gibi:**
Gazel 3345
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gam meclisinde nâle kılup hâlüm aglasam
Yanumca bile nâle kılur nâ benüm gibi

243. **gibi:**
Gazel 3345
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Derd-i dilüm şemmesini bahra söylesem
Cüş u huruş eyleye deryâ benüm gibi

244. **gibi:**
Gazel 3345
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Zerd oldı yüzüm yanalıdan püte-i ğamda
Dirsem ne 'aceb var midur eyvā benüm gibi

245. **gibi:**
Gazel 3345
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sen pādişāh-ı hüsın kapuında kullaruñ
Çokdur içinde yokdur eñ ednā benüm gibi

246. **gibi:**
Gazel 3345
Mısra: 12
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bir dahı cefā [vü] cevır [ü] belā-keş yaratmadı
Kulları içre Tañrı ta'ālā benüm gibi

247. **gibi:**
Gazel 3345
Mısra: 14
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bakup Muhibbī 'ibret alup dir vefāsı yok
Neler getürdi 'āleme dünyā benüm gibi

248. **gibi:**
Gazel 3346
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Olmaya bāğ içre bir serv ol qad-i bālā gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi şehlā gibi

249. **gibi:**
Gazel 3346
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Olmaya bāğ içre bir serv ol qad-i bālā gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi şehlā gibi

250. **gibi:**
Gazel 3346
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ğamze okı sinede bir laħza eglenmez geçer
Anuñ içündür anuñ kaşları katı ya gibi

251. **gibi:**
Gazel 3346
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gözlerüm yaşına saldum yine bu dil zevrağın
Bād-ı āhumla yürür gözüm yaşı deryā gibi

252. **gibi:**
Gazel 3346
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Meclis-i ğamda Muhibbī içerüz hün-ı ciger
İniler feryād ider ol bezme gönüm nā gibi

253. **gibi:**
Gazel 3347
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bu gönül şāne gibi āh yine biñ pāre olur
Ol perişān ura zülfine eger şāneligi

254. **gibi:**
Gazel 3348
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Mürdeyem derdüñle ğam eyler tesellī gönlümi
Ğam gibi cevruñ dahı ğam-ħ'ār olaydı kāşki

255. **gibi:**
Gazel 3353
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Meydān-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi
Tığ-ı cefāya karşı duta ser benüm gibi

256. **gibi:**
Gazel 3353
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Meydān-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi
Tığ-ı cefāya karşı duta ser benüm gibi

257. **gibi:**
Gazel 3353
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Cevr ü cefāyı eyleme cānā rakībüne
Çekmez o bāri degmede ol ħar benüm gibi

258. **gibi:**
Gazel 3353
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gözüm yaşıyla eyle nazâr rûy-ı zerdüme
Hem sîm döker yoluña hem zer benüm gibi

259. **gibi:**
Gazel 3353
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ṭālî' müsâ'id olmadı görmege gün yüzüñ
'Âlem içinde var mı bed aḥter benüm gibi

260. **gibi:**
Gazel 3353
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gördi Muḥibbî yüzüñi cân terkin eyledi
Meydân-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi

261. **gibi:**
Gazel 3356
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Göñlümi alan benüm ol serv-ḳad dil-cû gibi
Anuñ için eşk-i çeşmüm durmaz akar su gibi

262. **gibi:**
Gazel 3356
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Göñlümi alan benüm ol serv-ḳad dil-cû gibi
Anuñ için eşk-i çeşmüm durmaz akar su gibi

263. **gibi:**
Gazel 3356
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ġam şebinde ḥasta dil eyler temennâ-yı vişâl
Dürlü dürlü fikr ider bir ölecek sayru gibi

264. **gibi:**
Gazel 3356
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Çeşm-i cellâdı ele almış kemend-i zülfini
Asmaga dil düzdini dutar elü baġlu gibi

265. **gibi:**
Gazel 3356
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ḥaṭṭını gördüm nigâruñ didüm âḥ geldi ecel
Çâre ne rûz-ı ezelden alnuma yazu gibi

266. **gibi:**
Gazel 3356
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Mezra'-ı dilde yaşum toḥmını saçdum muttaşıl
Ḥâşılum ancak hemân derd ü belâ kaygu gibi

267. **gibi:**
Gazel 3356
Mısra: 12
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dimeñüz Mecnûn'a Mecnûn itdi çün dünyâyı terk
Cümleden ḥalk-ı cihân içinde ol uslu gibi

268. **gibi:**
Gazel 3356
Mısra: 14
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muḥibbî anuñ için 'ışkına dil baġladum
'Âşıkın nâ-ḥaḳ yire öldürmek aña ḥû gibi

269. **gibi:**
Gazel 3356
Mısra: 16
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sîneme çekdüm elifler serv-ḳadler yâdına
Kuçaram tâ şubḥ olunca baña hem pehlû gibi

270. **gibi:**
Gazel 3361
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ağlayup âḥ eyledükçe ḥande eyler gül gibi
Var mı bir gül bād-ıla bārândan açılmadı

271. **gibi:**
Gazel 3362
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gördük cemâl-i şem'ini düşdük ayagina
Pervâne gibi yakdı ol âteş-liḳâ bizi

272. **gibi:**
Gazel 3362
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yā gibi çeker kendine her dem rakībi yār
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi

273. **gibi:**
Gazel 3362
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yā gibi çeker kendine her dem rakībi yār
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi

274. **gibi:**
Gazel 3366
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Åh kim bir serv-şad durdı akıtdı yaşımı
Su gibi taşdan taşa ursam 'aceb mi başımı

275. **gibi:**
Gazel 3369
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Pāymāl itdi gözüm yaş[ı] gibi aḥir-i kār
Yirlere saldı gör ol zülf-i siyehkār beni

276. **gibi:**
Gazel 3372
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ḥār-ıla yār olalı gül gibi gülşende ḥabīb
Şubḥa dek āh-ıla dil bülbüli geçürdi şebi

277. **gibi:**
Gazel 3376
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dil-i şūrīde sevmişdür yine çün bir perī-zādı
İşüm ney gibi efgāndür anı siz sanmañuz şādī

278. **gibi:**
Gazel 3377
Mısra: 5
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ġonca gibi saklaram sīnemde peykānuñ şehā
Bu şikeste göñlümün çün ol olupdur merhemi

279. **gibi:**
Gazel 3381
Mısra: 5
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Zārılık itse ney gibi dil tañ mı şubḥa dek
Ṭanbūr gibi burdı zamāne kulagını

280. **gibi:**
Gazel 3381
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Zārılık itse ney gibi dil tañ mı şubḥa dek
Ṭanbūr gibi burdı zamāne kulagını

281. **gibi:**
Gazel 3382
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Åh kim sevdüm yine bir dilberi cānum gibi
Niçe cānum belki bu sīnemde imānum gibi

282. **gibi:**
Gazel 3382
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Derdümün dermānidur derdüme dermān eylemez
İsterem derdini ben derdüme dermānum gibi

283. **gibi:**
Gazel 3382
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

El uraldan sünbül-i müşgīn-i dildāra şabā
Key perīşān ḥālüm ol zülf-i perīşānum gibi

284. **gibi:**
Gazel 3382
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül yüzüñsüz zārılıgum diñmemişdür dōstum
Görmedi bārān kimesne çeşm-i giryānum gibi

285. **gibi:**
Gazel 3382
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Miḥnet-i küh-ı belāda āh kim ġam tūrīne
İy Muḥibbī olmaya bu sīne kalkanum gibi

286. **gibi:**
Gazel 3390
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Şem'-i ruhsârı yakardı bu cihân mülkin eger
Luţf idüp ebr gibi zülfin aña perde kodı

287. **gibi:**
Gazel 3392
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Didüm ol yâra n' için 'ahde vefâ eylemedün
Gül gibi güldü didi be vara mı yâr dağı

288. **gibi:**
Gazel 3393
Mısra: 5
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Misk gibi terk-i diyâr itmek dilerdi bu gönül
Gördüğümce dem-be-dem ol zülf ü hâl egler meni

289. **gibi:**
Gazel 3394
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Geçdi küyuñda şehâ 'ömrüm benüm çün gül gibi
Eyledün cevri ü cefâñ-ıla derünüm kül gibi

290. **gibi:**
Gazel 3394
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Geçdi küyuñda şehâ 'ömrüm benüm çün gül gibi
Eyledün cevri ü cefâñ-ıla derünüm kül gibi

291. **gibi:**
Gazel 3394
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yiridür 'aşıklañ ger kan yudarsa lüle-veş
Tek cihân içinde ol sen şād u hāndān gül gibi

292. **gibi:**
Gazel 3394
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bezmi-hüsnünde ruhuñ şevkine dāyim cān ul dil
Hālî olmaz bir nefes efgān ider bülbül gibi

293. **gibi:**
Gazel 3394
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Döstüm bir dem kadem bassañ yüzüm üzre benüm
Hār elinden dāmenüñi n'ola alsañ gül gibi

294. **gibi:**
Gazel 3394
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muhibbî rind olmak ister iseñ haşre dek
Leblerinden büs eyle dil-rübānuñ mül gibi

295. **gibi:**
Gazel 3400
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Her gice nergis gibi açmaz gözin ol türk-i mest
Gitmedi bahtum gibi beñzer hiç anuñ uyhuşu

296. **gibi:**
Gazel 3400
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Her gice nergis gibi açmaz gözin ol türk-i mest
Gitmedi bahtum gibi beñzer hiç anuñ uyhuşu

297. **gibi:**
Gazel 3401
Mısra: 5
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Salınsa serv gibi gelse gül-veş
Akıdur gözlerümden seyli haylî

298. **gibi:**
Gazel 3404
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Saklasam mihrini n'ola sinede cānum gibi
Saklamak lāzım-durur her kişiye imānını

299. **gibi:**
Gazel 3406
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şihhat gibi

300. **gibi:**
Gazel 3406
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şihhat gibi

301. **gibi:**
Gazel 3406
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Saltanat didükleri ancak cihān gavgāsıdur
Olmaya baht u sa'adet dünyede vahdet gibi

302. **gibi:**
Gazel 3406
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Ko bu 'işt ü 'işreti çün kim fenādur 'ākıbet
Yār-ı bākī ister iseñ olmaya tã'at gibi

303. **gibi:**
Gazel 3406
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Olsa kumlar sağışınca 'ömrüne hadd ü 'aded
Gelmeye bu şışe-i çarlı içre bir sã'at gibi

304. **gibi:**
Gazel 3406
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Ger huzūr itmek dilerseñ iy Muhibbī fāriğ ol
Olmaya vahdet maķāmı gūşe-i 'uzlet gibi

305. **gibi:**
Gazel 3411
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Ṭulū' itseñ sehergehden dokınur şu'leñ ağıyara
Düşer mi saña hey āfet dine gün gibi hercāyī

306. **gibi:**
Gazel 3418
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Bezm-i ğam içre 'āşika eglence yok[dur] dime
Dil nāle kılsa ney gibi egler şadā bizi

307. **gibi:**
Gazel 3420
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Var mı cihānda 'āşık-ı şeydā benüm gibi
Mecnün dağı olmadı rüsvā benüm gibi

308. **gibi:**
Gazel 3420
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Var mı cihānda 'āşık-ı şeydā benüm gibi
Mecnün dağı olmadı rüsvā benüm gibi

309. **gibi:**
Gazel 3420
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Her kim ki nazar eyleye ol zülf-i pür-ḥama
Başından anuñ gitmeye sevda benüm gibi

310. **gibi:**
Gazel 3420
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Ğam meclisinde dün gece nālem işitdi āh
Tā şubḥ olunca inledi gör nā benüm gibi

311. **gibi:**
Gazel 3420
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Ebrūlaruñı görelî iy kaşları kemān
Ḳaddi bükildi oldu dü-tā ya benüm gibi

312. **gibi:**
Gazel 3420
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Gülzār-ı hüsne karşı Muhibbī bulunmadı
Zārlik ider bülbül-i güyā benüm gibi

313. **gibi:**
Gazel 3424
Mısra: 9
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Bülbül gibi şürde olup yine Muhibbī
Gül ruḫlaruñuñ vaşını 'ālemlere yaydı

314. **gibi:**
Gazel 3428
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edati.

Zülfün şebinde cānā şem‘-i ruḥuñ görelden
Pervāne gibi gönülüm dutışdı oda yandı

315. **gibi:**
Gazel 3429
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kim virdi gönül cān u ruḥ yāra tayandı
Pervāne gibi yansa ne tañ nāra tayandı

316. **gibi:**
Gazel 3429
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Hāl-i siyehi meyl ḥam-ı zülfine eyler
Kāfir gibi gör ḥaç-ıla zünnāra tayandı

317. **gibi:**
Gazel 3431
Mısra: 11
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Cemāli şem‘ine pervāne gibi
Muḥibbī cān u dilden yandı düşdi

318. **gibi:**
Gazel 3433
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İçerüz bādeyi līk mu‘terifüz cürmümüze
Ḥamdü-lillāh degülüz şūfī gibi tiryāki

319. **gibi:**
Gazel 3440
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gözlerümden ḥün-ı dil turmaz akar çün mā gibi
Mevc urur āhum tokındukça aña deryā gibi

320. **gibi:**
Gazel 3440
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gözlerümden ḥün-ı dil turmaz akar çün mā gibi
Mevc urur āhum tokındukça aña deryā gibi

321. **gibi:**
Gazel 3440
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Tır-i āhum geçdi bu çarḥuñ tokuz kalkanını
Bükeli ḳaddümi cevriyle benüm ol ya gibi

322. **gibi:**
Gazel 3440
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gerçi her ‘āşık diler dāyim temennā-yı vişāl
Baña hicri dilberüñ tatlu gelür ḥelvā gibi

323. **gibi:**
Gazel 3440
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Lezzet-i dünyāya aldanma meges gibi gönül
Ḳaşduñ olursa ḳanā‘at Ḳāf‘ı ger ‘Ankā gibi

324. **gibi:**
Gazel 3440
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Lezzet-i dünyāya aldanma meges gibi gönül
Ḳaşduñ olursa ḳanā‘at Ḳāf‘ı ger ‘Ankā gibi

325. **gibi:**
Gazel 3440
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Başuñı top it Muḥibbī zülfünüñ çevgānına
Topuñ agsun göklere mihr-i cihān-ārā gibi

326. **gibi:**
Gazel 3441
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Mecnün gibi sīnesine tāze dāğ urup
Kurdı çemende Leylī gibi gül otasını

327. **gibi:**
Gazel 3441
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Mecnün gibi sīnesine tāze dāğ urup
Kurdı çemende Leylī gibi gül otasını

328. **gibi:**
Gazel 3445
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gün gibi itdūñ tūlū' gördüm çü iy meh-rū seni
Yine tiz girdūñ şehāba örtü ol gīsü seni

329. **gibi:**
Gazel 3447
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ol gül-i ra'nā gamından giceler bülbül gibi
İy dil-i şüride arturduñ fiğān u zāruñı

330. **gibi:**
Gazel 3454
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Nigāruñ la'l-i nābindan şu kim nām u nişān buldı
Hızır gibi bu 'ālemd e 'ömr-i cāvidān buldı

331. **gibi:**
Gazel 3454
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Vefānuñ adı var ancak cihānda kīmyā gibi
İşidilmedi bir kimse diye bir mihibān buldı

332. **gibi:**
Gazel 3458
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dime yok kūy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi
Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi

333. **gibi:**
Gazel 3458
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dime yok kūy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi
Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi

334. **gibi:**
Gazel 3458
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ġarķ olursa eşk-i çeşmümden 'aceb mi fülk-i dil
Bād-ı āhumla temevvüc eyler ol deryā gibi

335. **gibi:**
Gazel 3458
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Zerre-veş kaldur nigārā bu ğubārı ħākten
Çünkü oldu gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi

336. **gibi:**
Gazel 3458
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kaşların kurmak ne mümkün olmasa kullāb-ı zülf
Çenber olmuş başları bir yire gelmiş nā gibi

337. **gibi:**
Gazel 3458
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Zülfü çininde görenler dir yañağı tābını
Her taraf odlar saçar agzından ejderhā gibi

338. **gibi:**
Gazel 3458
Mısra: 11
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muhibbī olma dünyāya meges gibi ħariş
Mesken it Kāf-ı kanā'at kühını 'Ankā gibi

339. **gibi:**
Gazel 3458
Mısra: 12
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muhibbī olma dünyāya meges gibi ħariş
Mesken it Kāf-ı kanā'at kühını 'Ankā gibi

340. **gibi:**
Gazel 3461
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Māl u cāha ğarra olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzüñ yire tevāzu' ehli ol dāmen gibi

341. **gibi:**
Gazel 3461
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Māl u cāha ğarra olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzüñ yire tevāzu' ehli ol dāmen gibi

342. **gibi:**
Gazel 3461
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sakın aldanma eser bir gün muhâlif rûzigâr
Kibr ü kîni terk kıl germe göğüs yelken gibi

343. **gibi:**
Gazel 3461
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İster-iseñ kim perîşân olmayasın 'âkıbet
Dil uzatma kimsenüñ haqqına sen süsen gibi

344. **gibi:**
Gazel 3461
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ok gibi togrulmayınca varırmazsın menzile
Kimde yok perr-i 'amel yolda kalur segzen gibi

345. **gibi:**
Gazel 3461
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ok gibi togrulmayınca varırmazsın menzile
Kimde yok perr-i 'amel yolda kalur segzen gibi

346. **gibi:**
Gazel 3461
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kanı İskender Ferîdün Hüsrev ü Dârâ vü Cem
Kanda gitdi Zâl u Rüstem Gîv-ile Bîjen gibi

347. **gibi:**
Gazel 3461
Mısra: 12
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dâne dâne sa'y kılsañ eyleseñ dünyâyı cem'
Tagıdur bād-ı fenâ âhir anı hırmen gibi

348. **gibi:**
Gazel 3461
Mısra: 14
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muhibbî dâr-ı dünyâ kimseye kılmaz vefâ
Gösterür kendüyi evvel ziynet ile zen gibi

349. **gibi:**
Gazel 3463
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Müjeñ türine cân içre yir itdüm iy kemân ebrü
Elüñden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

350. **gibi:**
Gazel 3464
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Âhîr olsun göreyin tûbî gibi ol ser-nigün
Kim ki teşbîh eyleye serve qadûñ şimşâdını

351. **gibi:**
Gazel 3465
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dün serv gibi salnup ol gül budâcuğı
Mestâne-vâr eline almış ayacugı

352. **gibi:**
Gazel 3475
Mısra: 5
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gülşen-i hüsn içre gül gibi cemâlin 'arz idüp
Lâl iken 'uşşâkı bülbül gibi güyâ eyledi

353. **gibi:**
Gazel 3475
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gülşen-i hüsn içre gül gibi cemâlin 'arz idüp
Lâl iken 'uşşâkı bülbül gibi güyâ eyledi

354. **gibi:**
Gazel 3482
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yüzümü zerd eyledi 'ışkuñ benüm ayvâ gibi
Bagrumı taş itdi hicrûñ lüle-i hamrâ gibi

355. **gibi:**
Gazel 3482
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yüzümü zerd eyledi 'ışkuñ benüm ayvâ gibi
Bagrumı taş itdi hicrûñ lüle-i hamrâ gibi

356. **gibi:**
Gazel 3482
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Görmedi küh-ı belâ içre belâyı kühken
Çekmedi hicrânı Mecnûn bu dil-i şeydâ gibi

357. **gibi:**
Gazel 3482
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Çin-i zülfinden yañağı tâbını eydür gören
‘Âleme odlar saçar biñ başlu ejderhâ gibi

358. **gibi:**
Gazel 3482
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bî-vefâlkda müşâbih olduğuyçün ‘âleme
Kendüye ziyet virür ol bî-vefâ dünyâ gibi

359. **gibi:**
Gazel 3482
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muhibbî kankı dilde yok maḥabbetden eser
Cân gözini açmaya ol çeşm-i nâ-bînâ gibi

360. **gibi:**
Gazel 3483
Mısra: 1
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Görinen başum degül küh-ı belâ tağı gibi
Her yañadan yaşum akar anuñ ırmagı gibi

361. **gibi:**
Gazel 3483
Mısra: 2
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Görinen başum degül küh-ı belâ tağı gibi
Her yañadan yaşum akar anuñ ırmagı gibi

362. **gibi:**
Gazel 3483
Mısra: 4
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Leşker-i gam virdi yağmaya yine dil kişverin
Her taraftan girdi gönlüm şehrine yağı gibi

363. **gibi:**
Gazel 3483
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Döstlar ‘ayb eylemeñ ayruk dil-i divâneye
Derdümün dermânı ancak zülfinün bağı gibi

364. **gibi:**
Gazel 3483
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bezm-i gamda miḥnet ü derd ü belâ yārân olup
İçerüz hicrân şebinde tās tās ağı gibi

365. **gibi:**
Gazel 3483
Mısra: 10
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Küy-ı cānâna Muhibbî yine dil oldu revân
Beñzer ol miskîni çeken suyu toprağı gibi

366. **gibi:**
Gazel 3491
Mısra: 6
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Süpürür ferrâş olupdur küyümü kirpüklerüm
Su seper saḳkâ gibi dem dem bu çeşmüm merdümi

367. **gibi:**
Gazel 3491
Mısra: 7
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İñlerem bülbül gibi gül yüzine karşı velî
Bir nefes güş eylemez dildâr âh-ı serdümi

368. **gibi:**
Gazel 3500
Mısra: 3
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy cefâ-hû dehr gibi cevri kânün eyleyüp
Mübtelâ-yı hicr idüp derdünle yâr itdün beni

369. **gibi:**
Gazel 3500
Mısra: 5
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sırr-ı ‘ışkum sînem içre cân gibi pinhân-iken
‘Âleme iy eşk-i çeşmüm âşikâr itdün beni

370. **gibi:**
Gazel 3500
Mısra: 8
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Şem'-i hüsnine gönül virdüñ yine bir dilberüñ
Yakuban pervâne gibi külli nâr itdüñ beni

371. **gibidür:--dür, -**

Gazel 3078

Mısra: 2

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ol çeşm-i siyeh zülf-i perîşân arasında
Nergis gibidür ki bite reyhân arasında

372. **gibi:**

Gazel 3008

Mısra: 10

"-e benzer" anlamında kullanılan benzetme edatı.

Gül beñzedi çü yâra ağyâr dañı hâra
Bülbül gibi kalursam tañ mı fiğân içinde

373. **gibi:**

Gazel 3021

Mısra: 9

"-e benzer" anlamında kullanılan benzetme edatı.

Bu Muhibbî yanar 'ışkıyla anuñ şem' gibi
Âh kim bir meded olmadı anuñ çâresine

374. **gibi:**

Gazel 3023

Mısra: 1

"-e benzer" anlamında kullanılan benzetme edatı.

Çün perî gibi görindi yine dilber gözüme
Hayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

375. **gibi:**

Gazel 3023

Mısra: 9

"-e benzer" anlamında kullanılan benzetme edatı.

Zulmet-i ğamda yine kaldı Sikender gibi dil
İy Muhibbî çäre ne uymaduñ evvel sözüme

376. **gibi:**

Gazel 3060

Mısra: 13

"-e benzer" anlamında kullanılan benzetme edatı.

Şevk-i ruhsârûñla bülbül gibi her şeb tâ şehër
Bu Muhibbî eyledi efgân efgân üstüne

377. **gibi:**

Gazel 3281

Mısra: 1

"- e benzer" anlamında edat.

Yokdur cihânda bir şanem iy döst senüñ rüyuñ gibi
Sünbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

378. **gibi:**

Gazel 3367

Mısra: 3

"- e benzer, misal" anlamında edat.

Gün gibi başı anuñ göklere irse ne 'aceb
İşigün taşına yüz sürüp ide secdegehi

gice:-

1. **giceler:-ler**

Gazel 3369

Mısra: 5

Gece, geceleyin.

Gül yüzi hasret[i-y-] ile giceler şubha degin
Eyledi nâle kılur bülbül-i gülzâr beni

2. **giceler:-ler**

Gazel 3035

Mısra: 8

Gece vakti.

Zerre gibi gün yüzi şevkine sergerdân olup
Giceler tâ şubha dek efgân iderdüm nây-ıla

3. **giceler:-ler**

Gazel 3358

Mısra: 2

Gece vakti.

Bugün dîvânesi oldum görüp âh ol perî-zâdı
Giceler h'âb yüzün görmem iderem nâle feryâdı

4. **giceler:-ler**

Gazel 3399

Mısra: 7

Gece vakti.

Bülbülem nâlân oluram giceler tâ şubha dek
Bülbüle düşvârdur bağ u bahâr ayrılığı

5. **giceler:-ler**

Gazel 3415

Mısra: 9

Gece vakti.

Şem'-veş tâ şubh olunca giceler yaşlar döküp
İy Muhibbî 'ışk-ıla pür nâr gördüm kendümi

6. **giceler:-ler**

Gazel 3422

Mısra: 2

Gece vakti.

İy gönül sevdâ-yı zülfine hevâdâr it beni
Giceler tâ şubha dek 'ışk-ıla bîdâr it beni

7. **giceler:-ler**

Gazel 3447

Mısra: 7
Gece vakti.

Ol gül-i ra'nâ gamından giceler bülbül gibi
İy dil-i şürîde arturduñ fiğân u zârûñi

8. **giceler:-ler**
Gazel 3475
Mısra: 4
Gece vakti.

Bezm-i gamda gönlümü deldi cefâ tûriyle âh
Giceler tâ şubh olunca iniler nâ eyledi

9. **giceler:-ler**
Gazel 3486
Mısra: 6
Gece vakti.

Kışsa-i zülfün okudum key muṭavvel kışşadur
Giceler tâ şubha dek özge hayâlüm vâ-ıd

gice:

1. **giceki:-ki**
Gazel 3433
Mısra: 2
Gece.

Derd-i ser geldi humâr-ıla seher iy sâkî
Sun berü var-ısa giceki meyden bâkî

2. **gice:**
Gazel 3031
Mısra: 10
Gece.

Gül yüzünsüz sorar-ısañ bu Muḥibbî hâlini
Gice bülbül gibi efgân eylemekdür gündüz âh

3. **giceyi:-y, -i**
Gazel 3032
Mısra: 4
Gece.

Hier elinden döstüm hâlüm diger-gündür benim
Bu giceyi ben 'acebdür çıkarırsam yarına

4. **giceler:-ler**
Gazel 3065
Mısra: 9
Gece.

Bu Muḥibbî giceler tâ şubh efgân eyleyüp
Gülşen-i hüsnünde oldu bülbül-i güyâ yine

5. **gice:**
Gazel 3099
Mısra: 5
Gece.

Gülşen-i hüsninde kıldum gice bülbül tek fiğân
Lîk tutmadı kulak gül gibi bu âvâzuma

6. **gice:**
Gazel 3420
Mısra: 5
Gece || karanlık.

Ġam meclisinde dün gice nâlem işitdi âh
Tâ şubh olunca inledi gör nâ benim gibi

7. **giceler:-ler**
Gazel 3004
Mısra: 6
Gece, geceler boyunca.

Fiğân u nâlemi derdâ benim gül gibi güş itmez
Gelürsem giceler bülbül gibi tâ şubh feryâda

8. **gice:**
Gazel 3037
Mısra: 1
Gece, gece vakti.

Bezm-i mey eylemişem dün gice cânânlar-ıla
Niçe cânânlar-ıla server-i hûbânlar-ıla

9. **giceden:-den**
Gazel 3025
Mısra: 2
Gece, güneş battıktan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar süren karanlık zaman.

'İşk câmın içelüm bî-ser ü sâmânlar-ıla
Giceden şubha degin 'iyş idelüm anlar-ıla

10. **gice:**
Gazel 3036
Mısra: 5
Gece vakti.

Bülbül-i cân her gice tâ şubha dek kan aglasun
Gül gibi ḥandân yürü serv-i ḥıramânsın yine

11. **gice:**
Gazel 3054
Mısra: 7
Gece vakti.

Dün gice şem'-i hüsnine yandı kül oldu cân u dil
Şimden girü ta'lim idem yanmaklığı pervâneye

12. **gice:**
Gazel 3361
Mısra: 7
Gece II geceleyin.

Gice mey nüş eyledük başumda var daḥı humâr
Bâde sun şâkî baña yârân daḥı ayılmadı

13. **gice:**
Gazel 3374
Mısra: 1
Gece II geceleyin.

Döştlar mihmân idindüm dün gice cânāneyi
Nür-ıla cem‘ eyledüm bir araya pervāneyi

14. **gice:**

Gazel 3377

Mısra: 4

Gece II geceleyin.

Düşeliden derd-i ‘ışka ğamdan özge bulmadum
Gice gündüz ayru olmaz cân-ıla dil mahremi

15. **giceler:--ler, -**

Gazel 3027

Mısra: 9

*Gece. || Güneş battıktan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar süren karanlık zaman.*

Benüm-içün giceler tâ şubha dek giryân olur
Âferin olsun Muhibbî dide-i nemgînüme

16. **giceler:--ler, -**

Gazel 3180

Mısra: 8

*Gece. || Güneş battıktan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar süren karanlık zaman.*

Nâle eylerdi makâm-ı râstda muṭrib daḥı
Giceler tâ şubh olunca nâylar güyâ idi

17. **giceler:--ler, -**

Gazel 3224

Mısra: 9

*Gece. || Güneş battıktan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar süren karanlık zaman.*

Bu Muhibbî giceler şubha deġin nâle kılur
Bezm-i ġam içre anı kim göre sanur nâyî

18. **gice:**

Gazel 3288

Mısra: 1

Gece, gece vakti, geceleyin.

Dün gice çeşmüm benüm bî-h‘âb u necb bî-dâr idi
Münisüm tâ şubha dek dilde ḥayâl-i yâr idi

19. **gice:**

Gazel 3296

Mısra: 9

Gece, gece vakti, geceleyin.

Gice meyden başumda var ḥumârum
Seher bir bâde sun luṭf eyle şaki

20. **gice:**

Gazel 3307

Mısra: 3

Gece, gece vakti, geceleyin.

Bir gice eger görmeyem iy döş cemâlün
Hasretle döke şem‘ gibi eşk-feşânı

21. **gice:**

Gazel 3157

Mısra: 7

*Güneş battıktan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar süren karanlık zaman.*

Eflâke çıkar her gice âhum benüm iy döş
Bu kanlu yaşum daḥı irer taḥt-ı serâya

22. **gice:**

Gazel 3173

Mısra: 2

*Güneş battıktan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar süren karanlık zaman.*

Derd-ile iy gözüm di kan ağla
Her gice şem‘ gibi yan ağla

23. **gice:**

Gazel 3191

Mısra: 9

*Güneş battıktan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar süren karanlık zaman.*

İçüp mey gice almış ele sâġar
Başından def‘ ide lâle ḥumârı

24. **gicesi:--si**

Gazel 3192

Mısra: 9

*Güneş battıktan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar süren karanlık zaman.*

Gicesi gündüzinden fark olunmaz
Muhibbî’nün gezer leyl ü nehârı

25. **gice:**

Gazel 3028

Mısra: 2

Gece II Karanlık, siyah.

Hem-dem olmazsa eger zülf-i semen-sâlar bize
Düşde gördüm dün gice yârı der-âġuş itmişem

26. **gice:**

Gazel 3400

Mısra: 3

Gece II Karanlık, siyah.

Her gice nergis gibi açmaz gözin ol türk-i mest
Gitmedi baḥtum gibi beñzer hiç anuñ uyḥusu

27. **giceler:--ler**

Gazel 3011

Mısra: 9

*Güneş battıktan sonra başlayan ve gün
ağarınca kadar süren karanlık zaman.*

İy Muhibbî giceler gelse ḥayâl-i zülf-i döş
Sanuram ki mârdur sînemde girür inüme

28. **giceler:--ler**

Gazel 3154

Mısra: 2

Güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarınca kadar süren karanlık zaman.

İderüz şohbet-i mey serv-i hırāmānlar ile
Giceler hem-nefesüz şubha dek efgānlar ile

29. **giceler:-ler**

Gazel 3154

Mısra: 9

Güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarınca kadar süren karanlık zaman.

Bezm-i gam içre Muhibbī giceler şubha degin
Şem'-veş âteş-i 'ışk ile yanar cānlar ile

30. **giceler:-ler**

Gazel 3163

Mısra: 1

Güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarınca kadar süren karanlık zaman.

İderem giceler tā şubha dek āh
Degülsin n'eyleyem hālümnden āgāh

31. **giceler:-ler**

Gazel 3186

Mısra: 8

Güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarınca kadar süren karanlık zaman.

Bister-i hāk üzre rāhuñda yatur dil-ḥasteyem
Seng-i ḥārā giceler tā şubh bālinüm gibi

32. **giceler:-ler**

Gazel 3241

Mısra: 11

Güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarınca kadar süren karanlık zaman.

Bezm-i gamda şem' gibi giceler yaşlar döküp
İnlerem tā şubh olunca ben ney-i güyā gibi

33. **giceler:-ler**

Gazel 3268

Mısra: 8

Gece; güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarınca kadar süren karanlık zaman.

Yakuban pervānesin dönüp eger rahm itmese
Olmaz idi giceler şem'-i şerāruñ giryesi

34. **gice:**

Gazel 3486

Mısra: 1

Gece, akşam.

Dün gice hicrān şebinde infi'ālüm var-ıdı
Kimseler bilmez benüm ol dem ne hālüm var-ıdı

35. **giceler:-ler**

Gazel 3427

Mısra: 9

Gece, gece vakti, geceleyin.

Muhibbī giceler tā şubh olunca
Fırākıyla gözi yaşın dem itdi

gice gündüz:

1. **gice gündüz:**

Gazel 3455

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aralıksız, sürekli, her zaman.

Gün yüzine alınma 'aşık degül mäh-ı felek
Gice gündüz ya n'ičün tolaşur anlar küyını

2. **gice gündüz:**

Gazel 3085

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Gece gündüz: Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Dilber ḥayāli ile iden gice gündüz 'iyy
Uşbu cihānda kayd nedür ihtiyācına

3. **gice gündüz:**

Gazel 3173

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Gice gündüz işüñ günāh oldı
Añduguñca anı her ān agla

4. **gice gündüz:**

Gazel 3205

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Penç vākitde mescide varur o da ancak imām
Gice gündüz lık memlū görürem meyhāneyi

5. **gice gündüz:**

Gazel 3211

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Bu Muhibbī gice gündüz yüzini ḥāke sürer
Şefkati senden umar dökilüben kanlu yaşı

gice vü gündüz:

1. **gice vü gündüz:**

Gazel 3022

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gece ve gündüz; aralıksız, devamlı.

Gice vü gündüz dolaşur küyümü ol dilberün
Şöyle beñzer rüyına âşüfte oldı mihr ü mäh

gid-:

1. **giderseñ:-er, -se, -ñ**
Gazel 3194
Mısra: 4
(Devamlı veya geçici bir süre kalmak üzere)
Bulunduğu yerden ayrılmak.

Gitme iy ārām-ı cānum bir dem ārām eylegil
Ger giderseñ cān bile gider kaluram ten gibi

2. **giderse:-er, -se**
Gazel 3218
Mısra: 7
(Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın
bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek,
bir mesāfe katedip yakın bir yerden daha uzak bir
yere varmak, azîmet etmek.

Giderse vādīye mecnūn anı bī-kayddur sanma
Üşüpdür başına anuñ cihānuñ cümle gavğāsı

3. **gidüp:-üp**
Gazel 3266
Mısra: 10
Bulunduğu yerden ayrılmak.

Muhibbī derd-ile nālān olup murğ-ı çemen söyler
Bu gülşende gül ü lāle gidüp hār-ıla hes kaldı

gid:

1. **giderse:-er, -se**
Gazel 3121
Mısra: 7
Uzaklaştırmak, yok etmek, temizlemek.

El ursa şabā gibi giderse ser-i zülfin
Ref' itse şehābı yüzi hürşīdi açılsa

ğidā:

1. **ğidā:**
Gazel 3454
Mısra: 10
(Ar.) Besin.

Muhibbī şöyle hāk oldı seg-i küyuñ gelüp andan
Ne ten buldı ğidā için ü ne hōd üstüh'an buldı

ğidā ol-:

1. **ğidā ol-:-dı**
Gazel 3003
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Deyim**

Yem olmak: Herhangi bir hayvan tarafından
yenilmek. II Birinin tuzağına düşmek..

Gelenler senden öñdin kanda gitdi
Ġidā oldı kamusı mūr u māra

ğidā-yı rüh:

1. **ğidā-yı rüh:-dur**
Gazel 3194
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ruhun ğidası.

İçdüğüm mey zāhidā baña ğidā-yı rühdur
Sen yidüğüñ dāyimā hayvānlayın erzen gibi

gider-:

1. **giderdi:-dı**
Gazel 3267
Mısra: 7
Ortadan kaldırmak, yok etmek, izale etmek.

Zülfin giderdi hüsniñi 'arz itdi dil-firīb
'Aşıklar itdi cān-ıla dilden tena'umı

2. **giderür:-ür**
Gazel 3173
Mısra: 7
Ortadan kaldırmak, yok etmek, izale etmek.

Göz yaşı çünki çirkümi giderür
Gäh sen pır ü geh civān agla

3. **giderem:-em**
Gazel 3199
Mısra: 8
Ortadan kaldırmak, yok etmek, izale etmek.

Gözüm yaşıyla yumak baña lāyık
Ola kim giderem rüy-ı siyāhı

4. **giderdün:-dü, -ñ**
Gazel 3211
Mısra: 6
Ortadan kaldırmak, yok etmek, izale etmek.

Her biri teşne olup gelmiş-iken cānı lebe
Kesret-i cām-ı şefā'atle giderdün 'aşaşı

5. **giderdün:-dü, -ñ**
Gazel 3246
Mısra: 1
Ortadan kaldırmak, yok etmek, izale etmek.

Giderdün zulmet-i küfri yakuban şem'-i kâfūrı
Hākīkat bu ki nūruñdan alur mihr-ile meh nūrı

6. **gidere:-e**
Gazel 3450
Mısra: 12
Gidermek, ortadan kaldırmak.

Sâkiyâ sun berü ol rāhat-ı cān-baḥşı müdām
Gidere ḳalb-i Muḥibbî'de olan her miheni

gider:

1. **gideri:-i**

Gazel 3332

Mısra: 2

Akıp gitmek, sürüklenmek.

Almış başına ol küleh-i kec-nihāde[y]i
Zülfin gideri 'arızın itmiş küşāde[y]i

2. **giderme:-me**

Gazel 3463

Mısra: 4

Eksik etmek, bırakmak, ele almamak.

Müjeñ tirine cān içre yir itdüm iy kemān ebrü
Elüñden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

3. **gider:**

Gazel 3466

Mısra: 4

Gidermek, yok etmek.

Meclis-i 'ışḳda cān yakmaga pervāne yiter
Bülbül-i gülşeni aınma gider ol leffāfi

4. **gidere:-e**

Gazel 3320

Mısra: 4

Ortadan kaldırmak, yok etmek.

Şāfi mey iç şūfiyâ eyle gel āyineñi pāk
Gidere dilden gurür u kibr-i Keykāvusuñı

5. **gider:**

Gazel 3334

Mısra: 1

Ortadan kaldırmak, yok etmek, izāle etmek.

Şūfi bāde nüş kıl gider gönülden kine[y]i
Gıll u ḡışdan cām-ı şāfi gibi it [sen] sine[y]i

gider ol:-

1. **gider ol:-er, -du, -m**

Gazel 3260

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

I. Girmek, bir yere yönelmek. II. Ölmek.

Bi-ḥamdillāh gider oldum ser-i kūyma dildāruñ
Velî bilmem çeken anda suyu mı yāḥū topragi

gil:

1. **giline:-i, --n, --e**

Gazel 3080

Mısra: 6

Balçık, çamur.

Ser-i kūyma gözüm yaşı bitürdi gül-i ter
Diye taḥsîn maḥalleñ gören āb u giline

gıll u ḡış:

1. **gıll u ḡış:--dan**

Gazel 3110

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kin ve fesat; düşmanlık ve hile.

Ġill u ḡışdan pāk idüp kalbüñ şarāb-ı 'ışḳı iç
Seni ser-mest eyleyüp düşüre ḡayr-ı 'āleme

2. **gıll ü ḡış:-dan**

Gazel 3189

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kin ve fesat; düşmanlık ve hile.

Şol kadar dökdün yaşıñ ḡark eyledün göz yaşına
Gıll ü ḡışdan yuyuban iy dide pāk itdün beni

3. **gıll u ḡış:-dan**

Gazel 3195

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kin ve fesat; düşmanlık ve hile.

'İşḳa düşdüm gıll u ḡışdan cānı pāk itdüm yine
Püte-i hicrān içinde ḥālīs oldum zer gibi

4. **gıll u ḡış:-dan**

Gazel 3334

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kin ve fesat; düşmanlık ve hile.

Şūfi bāde nüş kıl gider gönülden kine[y]i
Gıll u ḡışdan cām-ı şāfi gibi it [sen] sine[y]i

5. **gıll u ḡış:**

Gazel 3342

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kin ve fesat; düşmanlık ve hile.

Zer gibi püte-i 'ışḳ ile dil ü cān eridüp
Gıll u ḡış komayuban eyledi ḡam ḳāl beni

gıll vü ḡış:

1. **gıll vü ḡış:-ı, -ı**

Gazel 3211

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kin ve fesat; düşmanlık ve hile.

Cān-ıla kim ki gelüp nūr-ı maḥabbetle yana
Şāf olup ḳalbi anuñ kalmaya ḡıllı vü ḡışı

ḡilmān:

1. **gilmân:**

Gazel 3180

Mısra: 4

1. *Gulâmlar, gençler.* 2. *Köleler.* 3. *Cennette hizmet eden delikanlılar.*

Ger ola deyr-i muğân kaşr-ı behişt olmaz ‘aceb
Muğbeçe gilmân şarâb-ı kevser ol şahbâ idi

giñ:

1. **giñ:**

Gazel 3188

Mısra: 2

Geniş.

Baňa bu işi cümle yâr itdi
Giñ cihânı başuma dar itdi

gir-:

1. **girdi:-di**

Gazel 3096

Mısra: 4

Bir mekana, yere girmek, dahil olmak.

‘Arızuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim girdi cennet bâğına

2. **giren:-en**

Gazel 3340

Mısra: 4

Bir şeyin dışından içine geçmek, dahil olmak.

Düşdüm gözüm yaşına cân eyledüm revân
Bahra giren vire-gelüpdür selâmeti

3. **girse:-se, -m**

Gazel 3377

Mısra: 7

Bir yere, mekâna girmek.

Sensüzün girsem gülistâna baňa düzağ olur
Senüñ-ile olıcak cennet bilürem külheni

4. **girürse:-ür, -se**

Gazel 3149

Mısra: 4

İçinde yer almak, dâhil olmak.

Tâc-ı şadefî geydi çü başına kalender
Girürse ne tañdur iki yapraga benefşe

5. **girdi:-di**

Gazel 3152

Mısra: 4

İçinde yer almak, dâhil olmak.

Gün gibi ‘âlem yüzün kılssa münevver tañ mıdır
Ol kamer-rû bedr olup girdi çün on dört yaşına

6. **gire:-e**

Gazel 3162

Mısra: 4

(Dışarıdan içeriye) Geçmek, (içeriye) varmak, dâhil olmak, duhul etmek. Karşıtı: ÇIKMAK.

‘Arızuñ üstine dönmişdür neden hâl-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim gire cennet bâğına

gir:

1. **girüp:-üp**

Gazel 3095

Mısra: 6

1. Girmek, dahil olmak.

Kaşuñla gamzeñ iy döst yiter cihâna fitne
N’eyler girüp busuya gisûlaruñ kafada

2. **girdüñ:-dü, -n**

Gazel 3445

Mısra: 2

Girmek, dahil olmak.

Gün gibi itdüñ tülû‘ gördüm çü iy meh-rû seni
Yine tiz girdüñ şehâba örtüdi ol gisû seni

3. **girür:-ür**

Gazel 3011

Mısra: 10

(Dışarıdan içeriye) Geçmek, (içeriye) varmak, dahil olmak, duhul etmek.

İy Muhibbî giceler gelse hayâl-i zülf-i döst
Sanuram ki mârdur sînemde girür inüme

4. **girdi:-di**

Gazel 3179

Mısra: 2

(Dışarıdan içeriye) Geçmek, (içeriye) varmak, dahil olmak, duhul etmek.

Tiğ alup mestâne çeşmüñ yine çok kan eyledi
Girdi dil şehrinin başdan başa vîrân eyledi

5. **girdi:-di**

Gazel 3483

Mısra: 4

(Dışarıdan içeriye) Geçmek, (içeriye) varmak, dahil olmak, duhul etmek.

Leşker-i gam virdi yağmaya yine dil kişverin
Her taraftan girdi gönülüm şehrine yağı gibi

6. **girdügi:-düğ, -i**

Gazel 3054

Mısra: 4

Girmek.

Vaşf-ı lebin mey işidüp hümhânedede cüş eylemiş
La‘lin meger öpmek diler girdügi bu peymâneye

7. **gir:**

Gazel 3271

Mısra: 4
Bir yere, mekâna girmek.

Şevkuñ var-ısa çın şehir iy dil-i mahzûn
Var açıla gir seyr ide gülhâ-yı bahârı

8. gir:
Gazel 3433
Mısra: 5
Bir yere, mekâna girmek II. Dahil olmak.

Gir gönül Ka'besine tâ ki şafâ kesb idesin
Görmek isterseñ eger tâyife-i 'uşşâkı

girân ol:

1. girân ol:-a
Gazel 3425
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağır bir yük olmak.

Muhibbî şâh-ı gül nağ'-ı çemen üzre karar itmiş
Bu demler kim mey içmezse girân ola meger cânı

girdâb:

1. girdâbda:-da
Gazel 3072
Mısra: 4
Denizlerde, nehirlerde suların döndüğü tehlikeli yer, anaför, su çevrintisî; tehlikeli yer.

Âh kim deryâ-yı eşkümde bu çeşmüm merdümü
Sanasın bir keşfidür durmaz döner girdâbda

girdâb-ı ğama düş-:

1. girdâb-ı ğama düş:-a, --eli
Gazel 3104
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam girdabına düşmek. II Keder çıkmazına düşmek.

Döştlar düşeli dil zevrakı girdâb-ı ğama
Vaşf-ı hicrân elemi gelmeye hergiz kaleme

girdâb-ı 'ışk:

1. girdâb-ı 'ışk:-a
Gazel 3380
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk girdabı.

Düşelden fülk-i dil girdâb-ı 'ışka
Belâ emvâci daşdı başdan aşdı

girdüm:

1. girdüm:
Gazel 3100

Mısra: 3
Bir yere, mekana girmek.

'İşk meydânında girdüm geştğir-i derd olup
Vâmık u Ferhâd u Kays'ı dest-yâr itmeñ nice

girbân:

1. girbân:
Gazel 3107
Mısra: 4
Elbise yakası.

Olur yâd idicek iy 'arızı gül
Girbân tâ-be dâmân pâre pâre

2. girbânı:-ı
Gazel 3425
Mısra: 2
Elbise yakası.

Dilâ çün mevsim-i güldür mey-âlüd eyle dâmânı
İçüp şevk-ile ser-mest ol çeküp çâk it girbânı

giriftâr:

1. giriftâra:
Gazel 3016
Mısra: 8
Tutulmuş, yakalanmış.

Gülde kadümi dilde gamı cân u ciger rîş
Âşüfte vü dildâde giriftâra benefşe

2. giriftâram:-(a)m
Gazel 3120
Mısra: 1
Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptelâ.

Müselmânlar giriftâram meded bir nâ-müselmâna
Ne mümkündür halâş olmak saçından ehl-i imâna

3. giriftârı:-ı
Gazel 3357
Mısra: 6
Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptelâ.

Beni tenhâ giriftâr-ı esîr-i zülf olam sanmañ
Var anuñ târ-ı zülfinde niçe yüz biñ giriftârı

4. giriftâram:-(a)m
Gazel 3460
Mısra: 6
Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptelâ.

Hâlini dâne dökelden ehl-i diller şaydına
Zülfî bendine giriftâram kosun yayı kaşı

giriftâr 'aşıkı ol:

1. giriftâr 'aşıkı ol:-ı, -dı
Gazel 3208
Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tutkun, tutulmuş aşık.

Cân-ıla bu dil oldu giriftâr 'âşığı
Mecnûn-ı dehr gibi olup zâr 'âşığı

giriftâr it-:

1. **giriftâr it-:--me**

Gazel 3129
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tutulmuş, âşik etmek.

Küfr-i zülfi korkaram kim çıkara dinden beni
Ehl-i İslâmı giriftâr itme yâ Rab kâfire

giriftâr kıl:

1. **giriftâr kıl:-dı**

Gazel 3369
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*I. Müptela, tutkun, meftun etmek. II. (Kendine)
Âşik etmek.*

Terk iderse ser-i küyını Muhibbî vire cân
Ne 'aceb derde bu dil kıldı giriftâr beni

giriftâr ol-:

1. **giriftâr ol-:--ma, --sun**

Gazel 3029
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yakalanmak, tutulmak, duçar olmak.

Siyeh zülfine ol yârûñ giriftâr olmasun kimse
Belâ dâminuñ içine düşüp zâr olmasun kimse

giriftâr-ı esîr-i zülf:

1. **giriftâr-ı esîr-i zülf:**

Gazel 3357
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) saçının esiri olmak.

Beni tenhâ giriftâr-ı esîr-i zülf olam sanmañ
Var anuñ târ-ı zülfinde niçe yüz biñ giriftârı

giriftâr-ı kafes ol-:

1. **giriftâr-ı kafes ol-:--dı**

Gazel 3054
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kafese yakalanmak, tuzağa düşmek, esir olmak.

Zülfindeki hâlin görüp yine Muhibbî murğ-ı dil
Oldı giriftâr-ı kafes kaçd itdi beñzer dâneye

giriş:

1. **girişler:-ler**
Gazel 3046
Mısra: 4
Düğüm.

Dil perîşân hâl-idi dañı perîşân eyledi
Çün girişler saldı ol zülf-i perîşân üstine

girüp:

1. **girüp:-üp**
Gazel 3071
Mısra: 5
Dalmak, içine girmek.

Girüp dil püte-i hirc e yanaldan gönli pâk oldu
Ki zirâ hâliş olmaz zer kaçan kim girmeye kıla

giryân:

1. **giryân:**
Gazel 3383
Mısra: 9
Far. Ağlayan, ağlayıcı.

Vaşla handân olma hem hicrâna giryân iy gönül
Gam ile şadî cihânda bir zamân eğlenmedi

giryân id-:

1. **giryân id-:-er**
Gazel 3174
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlatmak.

Gâh vaşl-ı fikr ider gâhî dönüp hicrân eker
Gâh şad ider gehî giryân ider gönüm beni

2. **giryân id-:--e**
Gazel 3006
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlatmak.

Gam şebinde dil seni giryân ide
Şubh olınca nâle vü feryâd ide

giryân ol-:

1. **giryân ol-:--ur**
Gazel 3027
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlamak, gözyaşı dökmek.

Benüm-içün giceler tâ şubha dek giryân olur
Âferin olsun Muhibbî dîde-i nemgînüme

girve:

1. **girvesi:-si**
Gazel 3268

Mısra: 2

1. *Ağlama, ağlayış.* 2. *Göz yaşı.*

Gül ruhuñ yâdınadır ebr-i bahârûñ giryesi
Andan artukdur velî ‘aşık-ı zârûñ giryesi

2. **giryesi:-si**

Gazel 3268

Mısra: 4

1. *Ağlama, ağlayış.* 2. *Göz yaşı.*

Bir harâret virdi ‘ışk bu dil-i sūzânuma
Anı teskîn itmedi bu çeşmesârûñ giryesi

3. **giryesi:-si**

Gazel 3268

Mısra: 6

1. *Ağlama, ağlayış.* 2. *Gözyaşı.*

Ra’d inler ebr aklar dâyimâ Ferhâd için
Her yaña cûlardur akar kühsârûñ giryesi

4. **giryesi:-si**

Gazel 3268

Mısra: 8

1. *Ağlama, ağlayış.* 2. *Gözyaşı.*

Yakuban pervânesin dönüp eger rahm itmese
Olmaz idi giceler şem‘-i şerârûñ giryesi

5. **giryesi:-si**

Gazel 3268

Mısra: 10

1. *Ağlama, ağlayış.* 2. *Gözyaşı.*

Gülşen içre sanmañuz çın şeher ki jâledür
Her yaña saçıldı âh itdi hezârûñ giryesi

6. **giryesi:-si**

Gazel 3268

Mısra: 12

1. *Ağlama, ağlayış.* 2. *Gözyaşı.*

Yâr firâr itdi dirîgâ kalmadı dilde karar
‘Âlemi garğa vire ol bî-çarârûñ giryesi

7. **giryesi:-si**

Gazel 3268

Mısra: 14

1. *Ağlama, ağlayış.* 2. *Gözyaşı.*

Âhum arturdı Muhibbî yaşumuñ bārânını
‘Âlemi teng eyledi bu âh u zârûñ giryesi

girve-i cesm:

1. **girye-i çeşm:-üm, -de**

Gazel 3288

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Hande kılsa lebleri her bār şekker gösterür
Aña karşı girye-i çeşmümde gevher-bār idi

ğış ol:

1. **ğış ol:-du, -m**

Gazel 3305

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hilekâr olmak.

Aldum ele kâğıd kalem yazam bu hasb-i hâlümü
Yazdukda ğış oldum hemân gördükde bu a‘mâlümü

ğisü:

1. **ğisülara:-lar, -a**

Gazel 3055

Mısra: 10

Omuz üstüne dökülen saç.

Pâralansa şâne-veş tañ mı Muhibbî bu yürek
El uzadur âh her dem şâne ol ğisülara

2. **ğisülaruñ:-lar, -uñ**

Gazel 3095

Mısra: 6

*(Sevgilinin) omuza dökülen siyah uzun saçı,
kakkül.*

Kaşuñla ğamzeñ iy döst yiter cihâna fitne
N’eyler girüp busuya ğisülaruñ kafada

3. **ğisüları:-lar, -ı**

Gazel 3476

Mısra: 8

*(Sevgilinin) omuza dökülen siyah uzun saçı,
kakkül.*

San geyer ol sîm-ten üstine dâvudî zirih
Her kaçan eyler perîşân tağıdur ğisüları

4. **ğisü-y-ıla:-y, -ıla**

Gazel 3168

Mısra: 1

Omuz dökülen uzun saç.

Oynasa bād-ı şabâ ol ‘anberîn ğisü-y-ıla
Toldurur ‘âlem dimâğımı ser-â-ser bû-y-ıla

5. **ğisü:**

Gazel 3445

Mısra: 2

*1-Kadınların arkalarına saldıkları saç bölüğü;
omza dökülen saç, uzun saç, zülüf, kâkül, saç örgüsü.
2-Sevgilinin saçları.*

Gün gibi itdün tülû‘ gördüm çü iy meh-rû seni
Yine tiz girdün şehâba örtüdi ol ğisü seni

ğit:-

1. **gitsem**:-se, -m

Gazel 3103

Mısra: 7

(Belli bir maksat için) bir yerde bulunmak;
yönelmek, meyletmek.

‘Adem mülkine gitsem zād-ı ğamdur
Kim andan özge yok baña nevāle

2. **giderler**:-(-e)r, -ler

Gazel 3300

Mısra: 9

(Belli bir maksat için) bir yerde bulunmak;
yönelmek, meyletmek.

Diller almaga giderler ğamzeler
Bekler yāruñ kafasın perçemi

3. **gitme**:-me

Gazel 3368

Mısra: 6

(Belli bir maksat için) bir yerde bulunmak;
yönelmek, meyletmek.

Dest-i ğamda geldi Mecnūn baña pādaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hiç kişi yoldaşını

4. **girdiler**:-di, -ler

Gazel 3217

Mısra: 6

(Bir şeyden bir şeye, bir kimseden bir kimseye)
gitmek, geçmek, intikal etmek; uzaklaşmak.

Bir nazarla ‘aql u şabrum gitdi cān u dil bile
Girdiler miñnet şebinde kodılar tenhā beni

5. **gitdi**:-di

Gazel 3374

Mısra: 5

(Belli bir yönde) Belli bir yol takip etmek,
yürüme, ilerlemek.

Gerçi kim geldi hemān-dem yine gitdi ol perī
Eşkūm-ile eyledüm pūr eldeki peymāneyi

6. **gitmeyüben**:-me, -y, -üben

Gazel 3254

Mısra: 8

Bir yere doğru yönelmek; (Belli bir maksat için)
bir yerde bulunmak II istek duymak.

Ġamdan özge olmaya yār-ı muşāhib bir daħı
Niçe yıllardır ki bekler gitmeyüben yanuñı

7. **gitdi**:-di

Gazel 3383

Mısra: 12

(Belli bir yönde) Belli bir yol takip etmek, yolda
ilerlemek.

Egleyem dirdi Muħibbī sīnede peykānuñı
Geçdi gitdi sīneden āh kim bir ān eglenmedi

8. **gitdi**:-di

Gazel 3461

Mısra: 10

Bir mesafe katedip yakın bir yerden daha uzak
bir yere varmak, hareket etmek.

Kanı İskender Ferīdūn Ĥusrev ü Dārā vü Cem
Kanda gitdi Zāl u Rüstem Ġiv-ile Bījen gibi

9. **gitmedi**:-me, -di

Gazel 3323

Mısra: 10

Bitmek, tükenmek, sona ermek.

Ca‘d-ı zūlfine anuñ yañılıp ‘anber diyeli
Niçe yıldır ki daħı gitmedi dilden kederi

10. **gitdi**:-di

Gazel 3036

Mısra: 8

Ahirete göç etmek.

Ġarra olma dār-ı dünyā bir misāfir-ħānedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmānsın yine

11. **gitdi**:-di

Gazel 3317

Mısra: 9

Ahirete göç etmek.

Gitdi ise kūh-ken geldi Muħibbī yirine
Ĥālī olmaz dōstlar ‘ālemde ‘ışkuñ mişesi

12. **gitdi**:-di

Gazel 3439

Mısra: 9

Ahirete göç etmek.

Benüm-durur diyenler cümle gitdi
Cihān için nedür bu hüy u hāyı

13. **girdiler**:-di, -ler

Gazel 3266

Mısra: 4

Gitmek, ayrılmak. II Ölmek.

Cihān için nedür bilsem bu hāy u hüy u bu ğavgā
Gelenler girdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

14. **gitmez**:-mez

Gazel 3159

Mısra: 5

1. (Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın
bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek,
bir mesāfe katedip yakın bir yerden daha uzak bir
yere varmak, azîmet etmek. 2. Varmak, ulaşmak,
dayanmak.

Gitmez tavāf-ı Ka‘be‘ye Merve ĥakı gönül
Eyler tavāf küyünü her dem şafā-y-ıla

15. **girdükde**:-dük, -de

Gazel 3163

Mısra: 9

(Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesâfe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek.

‘Adem mülkine gitdükte Muhibbî
Ġamuñdan özge yokdur aña hem-râh

16. **gîtmedi**: -me, -di

Gazel 3177

Mısra: 5

(Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesâfe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek.

Bile alup gîtmedi ‘ışkı bilüñ Ferhâd u Ķays
Tolıdur şır ü peleng ile bu ‘ışkuñ bîşesi

17. **gîtme**: -me

Gazel 3194

Mısra: 3

(Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesâfe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek.

Gitme iy ârâm-ı cānum bir dem ârâm eylegil
Ger giderseñ cān bile gider kaluram ten gibi

18. **gîtidi**: -di

Gazel 3383

Mısra: 2

(Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesafe kat edip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek.

N’eyleyem bizümlle ol rûh-ı revân eğlenmedi
Kaldı cismüm gîtidi bu cānum revân eğlenmedi

19. **gîtidi**: -di

Gazel 3383

Mısra: 3

(Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesafe kat edip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek.

Va’deyi ferdāya saldı gîtidi ol serv-i revân
Bile gîtidi göz yaşı eşk-i revân eğlenmedi

20. **gîtidi**: -di

Gazel 3383

Mısra: 4

(Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesafe kat edip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek.

Va’deyi ferdāya saldı gîtidi ol serv-i revân
Bile gîtidi göz yaşı eşk-i revân eğlenmedi

21. **gîtidi**: -di

Gazel 3487

Mısra: 1

(Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesafe kat edip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek.

Salınup serv tek gîtidi dilümde âh-ı ğam kaldı
Gözüm yaşı revân oldu baña ancak elem kaldı

gît:

1. **gîtüm**: -dü, -m

Gazel 3023

Mısra: 6

Bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek.

Yüri iy sâye yüri ko kerem it dâmenini

Ben ‘adem mülkine gîtüm iremezsın tozuma

2. **gîtmeye**: -me, -y, -e

Gazel 3420

Mısra: 4

Bitmek, tükenmek, sona ermek.

Her kim ki nazâr eyleye ol zülf-i pür-ĥama
Başından anuñ gîtmeye sevdâ benüm gibi

3. **gîtmeyiz**: -mez

Gazel 3004

Mısra: 3

Bulunduĝu yerden ayrılmak, uzaklaşmak.

Ölürsem de daĥı gîtmeyiz benüm yâdumdan ol meh-rû
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yâda

4. **gidüp**: -üp

Gazel 3266

Mısra: 1

(Bir şey veya bir kimse) Konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesâfe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azîmet etmek.

Gidüp ol mâh baña dilden hezârân şad heves kaldı
Ġam-ı hicr-ile cān tenden gidiser bir nefes kaldı

5. **gidelüm**: -elü, -m

Gazel 3080

Mısra: 8

Bir yerden başka bir yere varmak; meyletmek, yönelmek.

Niçeye dek çekelüm bād-ıla deryâ ğamını

Delü gönülüm baña uy gel gidelüm Rûm iline

6. **gider**: -er

Gazel 3459

Mısra: 8

(Belli bir amaç için) Belli bir yol takip etmek.

Kaşı yayın ele alsa kafada perçemi hâzır
Dil almaga gider önce iki zülf-i siyeh-püşı

7. **gıtdi:-di**

Gazel 3086

Mısra: 3

(Bir şeyden bir şeye, bir kimseden bir kimseye)

gitmek, uzaklaşmak.

‘Āşık oldum gıtdi gönlüm bir yaña ben bir yaña
Güymez-imiş ‘ışk vādisinde yoldaş yoldaş

8. **gıtdi:-di**

Gazel 3364

Mısra: 7

Ayrılmak, terk etmek.

‘Akl şāhı gıtdi dilden geledi sultān-ı ‘ışk
Olmamışdur bir şehirde ola şehir-i yār iki

9. **gıtsem:-se, -m**

Gazel 3148

Mısra: 9

Bir yere doğru yönelmek.

İy Muhibbī kanda gıtsem iki cūdur gözyaşı
Kalmadı şimden girü hācet türābuñ aynına

10. **gide:-e**

Gazel 3338

Mısra: 2

Azalmak, bitmek, sona ermek.

Sākī getir bādeyi fevt itme fırsatı
Tā kim gide başdan hūmāruñ hāreṭi

11. **gider:-er**

Gazel 3045

Mısra: 1

Ayrılmak / uzaklaşma.

Her lahza gelüp yār gider bir dem içinde
Bu hastayı kor derd-ile her dem gam içinde

gīv:

1. **gīv-ile:-ile**

Gazel 3461

Mısra: 10

İran mitolojisinde Rüstem'in damadı, Bijen'in babası.

Kanı İskender Ferīdūn Hüsrev ü Dārā vü Cem
Kanda gıtdi Zāl u Rüstem Gīv-ile Bījen gibi

giyāh:

1. **giyāh:**

Gazel 3395

Mısra: 10

Taze ot, bitki.

Kaşı mihrābına karşı durur bu dil kıyām üzre
Maḥabbet dest-i rāhında bulunmaz bir giyāh egri

2. **giyāhı:-ı**

Gazel 3322

Mısra: 10

Ot.

Gözüm yaşı virürse tañ mı bu cismi garka
Lā-büd kaçan sel olsa götüre her giyāhı

gıveh:

1. **gıyehi:-i**

Gazel 3350

Mısra: 10

Ot II Ayva tüyü.

Hasret-i ḥattuñ ile āh Muhibbī öliceğ
Söyleye ağız açup ḥālını her bir gıyehi

gizle:

1. **gizlese:-se**

Gazel 3455

Mısra: 5

Gizlemek, saklamak.

Gizlese zülfinde kādir gözlerimde gün yüzün
Cān dimāğından niçe saklaya zülfü büyün

gizlü:

1. **gizlü:**

Gazel 3437

Mısra: 2

"Gizli"; açıkça bilinmeyen, görülmeyen, açık ve aşıkâr olmayan, belli olmaz bir durumda olan.

Dilüñden gitmesün zıkr-i İlähī
Anuñla bulasın tā gizlü rāhı

göç:

1. **göçer:-er**

Gazel 3038

Mısra: 8

1. Bulunduğu yerden ayrılıp yerleşmek üzere başka yere gitmek, yurt değiştirmek, göç etmek. 2. Ölmek.

Seḫergeh vādi-i gamda çeres gibi fiğān eyler
Sanasın kārban-ı dil göçer āheste āheste

2. **göçer:-er**

Gazel 3182

Mısra: 10

1. Bulunduğu yerden ayrılıp yerleşmek üzere başka yere gitmek, yurt değiştirmek, göç etmek. 2. Ölmek.

Muhibbī sakın aldanma ribāt-ı köhnedür ‘ālem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kārı

3. **göçer:-er**

Gazel 3038

Mısra: 10

Bulunduğu yerden ayrılarak başka bir yere yerleşmek üzere yola çıkmak. II Dünyadan göçüp gitmek, ölmek.

Ribâṭ-ı köhnedür dünyâ Muḥibbî aña dil virme
Bilür kim aña kim konya göçer âheste âheste

göge çık:-

1. **göge çık:-e, -ar**

Gazel 3286

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çok yükselmek, çok şiddetli olmak.

Eyle Muḥibbî zâruñı göge çıkar feryâduñı
Bî-raḥmdur raḥm eyleye tâ işide âvâzuñı

gögsin ger:-

1. **gögsin ger:-i, --n, --er**

Gazel 3067

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Pek çok güçlüğü karşı koymak, dayanmak, kendini siper etmek.

Tîr-i müjgânuña karşı dil yine gögsin gerer
Her ki ‘âşıkdur ezel dirlir ki ol bî-bâk ola

gögüs ger:-

1. **gögüs ger:-me**

Gazel 3461

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir güçlüğü karşı koymak, dayanmak.

Sakın aldanma eser bir gün muḥâlif rûzigâr
Kibr ü kîni terk kıl germe gögüs yelken gibi

gök:

1. **göklerde:-ler, -de**

Gazel 3035

Mısra: 12

Gök, gökyüzü, sema.

İy Muḥibbî yüri ‘âlemde tecerrüd ehli ol
Tâ ki hem-ser olasın göklerde sen ‘İsâ-y-ıla

2. **göklere:-ler, -e**

Gazel 3104

Mısra: 8

Gök, gökyüzü, sema.

Ġam sipâhını çeküp sîneleri ṭabl idüben
Çeküben âh ‘alemin göklere irdüñ (...)

3. **göklere:-ler, -e**

Gazel 3129

Mısra: 2

Gök, gökyüzü, sema.

Yiridür saña gönül virdüñ vefâsuz dilbere
Geçse yaşıñ tâ semekden âhuñ irse göklere

4. **göklerde:-ler, -de**

Gazel 3432

Mısra: 8

Gök, gökyüzü, sema.

Âhum duḥânı düpdüz çarḥuñ yüzini dutdı
Görinmez ise tañ mı göklerde zer çerâğı

5. **göklere:-ler, -e**

Gazel 3440

Mısra: 10

Gök, gökyüzü, sema.

Başuñı top it Muḥibbî zülfinüñ çevgânına
Topuñ agsun göklere mihr-i cihân-ârâ gibi

6. **göklere:-ler, -e**

Gazel 3442

Mısra: 5

Gök, gökyüzü, sema.

Çıkarsa göklere âhum ne tañdur
Yanar çün sînem içre ‘ışık nârı

7. **göklere:-ler**

Gazel 3106

Mısra: 3

Bütün gök cisimlerini içine alan sonsuz boşluk; gökyüzü; sema.

Göklere yüzine itse ‘urüc ejder-i âhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle

8. **göklere:-ler**

Gazel 3380

Mısra: 4

Bütün gök cisimlerini içine alan sonsuz boşluk; gökyüzü; sema.

Şafaḥ sanmañ kenâr-ı âsümânda
Şerârumdan benüm gökler dutıdı

9. **gökden:-den**

Gazel 3388

Mısra: 4

Bütün gök cisimlerini içine alan sonsuz boşluk; gökyüzü; sema.

Yüzüne nazar eyleye ger bir kere Rızvân
Vecd olubanı yire ata gökden o tâcı

10. **gökde:-de**

Gazel 3410

Mısra: 8

*Bütün gök cisimlerini içine alan sonsuz boşluk;
gökyüzü; sema.*

Ay u günle tartıldılar geldi şehâ hüsnün ağır
Anuñ için gökde gördüm keffe-i mizânını

11. **göge:-e**

Gazel 3190

Mısra: 10

Sema, gökyüzü.

Āsitânında Muhibbî'ye eger bende dise
Şâdlıktan atar idüm göge ol dem külehi

12. **göklersedür:-ler, -de, -dür**

Gazel 3241

Mısra: 4

*1. Yeryüzünün üstünü kaplayan kubbe
biçimindeki mâvi boşluk, semâ, âsman. 2. Bütün gök
cisimlerini içine alan sonsuz boşluk, uzay, fezâ.*

Dil viren medfûn olur dünyâya bil Kârûn-veş
Kim tecerrüd eyledi göklersedür 'İsâ gibi

ğonca:

1. **ğoncalar:-lar**

Gazel 3051

Mısra: 7

*Far. 1. Gülün açılmamış hali, tomurcuk. 2)
sevgilinin ağzı.*

Ğoncalar söze gelüp gördi gül oldu hânde
Tâc-ı şüfi bir seyri nîze hamrâ lâle

2. **ğonca:**

Gazel 3109

Mısra: 5

*Far. 1. Gülün açılmamış hali, tomurcuk.
2. Sevgilinin ağzı.*

Yine ta'vîz için gülşende ğonca
Asar zer heykelin nâzûk nihâle

3. **ğonca:**

Gazel 3091

Mısra: 2

Açılmamış çiçek, tomurcuk. II Sevgilinin dudağı.

İy ruhları gül kâmeti 'ar'ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi ğonca

4. **ğonca:**

Gazel 3273

Mısra: 10

*(Fars.) Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk II.
Edebiyatımızda sevgili ve sevgilinin ağzı için
kullanılmıştır.*

Ķad-i dil-cüyuñ iy dilber komadı serv-i refîarı
İşidüp ğonca güftaruñ hemân gülşende lâl oldu

5. **ğonca:**

Gazel 3377

Mısra: 5

*(Fars.) Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk II.
Edebiyatımızda sevgili ve sevgilinin ağzı için
kullanılmıştır.*

Ğonca gibi saklaram sînemde peykânûñ şehâ
Bu şikeste göñlümün çün ol olupdur merhemi

6. **ğonca:**

Gazel 3162

Mısra: 1

*1. Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk. 2.
Edebiyatımızda sevgili ve sevgilinin ağzı için
kullanılmıştır.*

Bir şehir saldı beni ol ğonca hicrân bâğına
Yagdı eşküm jâleler yirine her yapragına

7. **ğonca:**

Gazel 3164

Mısra: 10

*1. Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk. 2.
Edebiyatımızda sevgili ve sevgilinin ağzı için
kullanılmıştır.*

Bu Muhibbî'ye didüm kim büseñi ihsân kıl
Ğonca gibi güldi dilber didi kim cân üstine

8. **ğonca:**

Gazel 3283

Mısra: 4

*1. Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk. 2.
Edebiyatımızda sevgili ve sevgilinin ağzı için
kullanılmıştır.*

Gülşene 'arz idesin ger göre nâzûk tenüñi
Açmaya ğonca bilüp hâlini ayruk suheni

9. **ğonca:**

Gazel 3349

Mısra: 8

*1. Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk. 2.
Edebiyatımızda sevgili ve sevgilinin ağzı için
kullanılmıştır.*

Göreliden serv-i refîaruñ yürimez kalmadı kudret
İşidüp ğonca güftaruñ hemân ol dem suhen kesdi

10. **ğoncalar:-lar**

Gazel 3184

Mısra: 2

*1. Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk. 2.
Edebiyatımızda sevgili ve sevgilinin ağzı için
kullanılmıştır.*

Servler gülşende mât oldu görüp refîaruñ
Ğoncalar dem-beste kaldı işidüp güftaruñ

11. **ğoncalar:-lar**

Gazel 3450

Mısra: 4

1. Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk. 2. Edebiyatımızda sevgili ve sevgilinin ağzı için kullanılmıştır.

Dehenüñ vaşfını gülşende eger zikr itsem
Zehresi var mı aç a goncalar anda deheni

12. **goncada:-da**
Gazel 3207

Mısra: 2

1. Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk. 2. Edebiyatımızda sevgili ve sevgilinin ağzı için kullanılmıştır.

Servde reftâr yok serv-i hürâmânüm gibi
Goncada güftâr yok ol verd-i hândânüm gibi

13. **goncadan:-dan**
Gazel 3214

Mısra: 1

1. Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk. 2. Edebiyatımızda sevgili ve sevgilinin ağzı için kullanılmıştır.

Ġoncadan teng neden ola anuñ la‘l-i lebi
Ġabġabı sġbe Őebġh olmaga ney ki sebebi

14. **goncadan:-dan**
Gazel 3251

Mısra: 1

1. Henüz açılmamış çiçek, tomurcuk. 2. Edebiyatımızda sevgili ve sevgilinin ağzı için kullanılmıştır.

Diġkat itdüm teng görindi goncadan yârũñ lebi
Sġbe teŐbġh eylemişlerdür görenler ġabġabı

gonca leb:

1. **gonca leb:-i**
Gazel 3372

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gonca dudak // Gonca dudaklı sevgili.

‘IŞk-ıla gerġi ki çekdüm niġe dürlü ta‘abı
Ĥamdü-lillâh ki getürdüm ele ol gonca lebi

gonca-dehen:

1. **gonca-dehen:**
Gazel 3115

Mısra: 7

AġmamıŐ bir gül gibi küçük ve kapalı aġızlı (sevgili).

İy gonca-dehen gül gibi gel ‘arz-ı cemâl it
Tâ bülbül-i cân başlaya karŐuñda nevâya

gonca-fem:

1. **gonca-fem:**
Gazel 3298

Mısra: 5

Gonca aġızlı, aġzı küçük ve güzel olan.

Güş kıl iy gonca-fem küyuñda göñlüm nâlesin
Dime bâġumda benüm bülbül-i hoş-ġü kalmadı

gonca-i hāmūs:

1. **gonca-i hāmūs:--t, --n, --a**

Gazel 3074

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Suskun olan (açılmamış) gül.

Biñ süvâl itsem dönüp virmez baña bir kez cevâb
Bulmadum bir ġâre derdâ ġonca-i hāmūsına

gonca-i mevrün:

1. **gonca-i mevrün:--ı**

Gazel 3113

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Biġimli, orantılı, düzgün gonca. II Sevgilinin aġzı.

Ol ġonca-i mevrünü ol ‘ârız-ı gülgünü
Gördüm öpesim geldi agzında yañaġında

gonca-leb:

1. **gonca-leb:**

Gazel 3087

Mısra: 4

Dudakları gonca gibi olan. || Aġzı küçük (sevgili).

Bülbül-i Őürġeyem feryâd u efġân eylerem
Bir yüzi gül gonca-leb gülzâr sevdüm tâzece

gonca-ves:

1. **gonca-ves:**

Gazel 3025

Mısra: 6

Gonca gibi. Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk, Divan Şiirinde gonca, sevgilinin aġzı yerine kullanılır ve açılmamıŐluk özelliġi ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüġü zaman aġzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır. Gonca olan aġız, açılmadıġı zaman remz ile konuşur.

Lâleler gibi yine sġneyi pür dâġ idelüm
Ġonca-ves ġâk idelüm sġne gerüp anlar-ıla

gönder:

1. **gönderseñ:-señ**

Gazel 3301

Mısra: 8

Göndermek, yollamak.

Cefâlar idesin cânâ şikâyet itmeyem senden
Kabûlüm her ne gönderseñ dimem bu dil zebûn oldı

2. **gönderürsin:-ür, -sin**

Gazel 3348

Mısra: 3

Yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.

Gönderürsin tîrûñi geh geh dil-i mecrûhuma
Bu kerem iy döst baña her bâr olaydı kâşki

3. **gönderse:-se**

Gazel 3088

Mısra: 10

*Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak,
ulaşmasını, gitmesini sağlamak.*

Bilürdi derünümde Muhibbî ki neler var
Gönderse eger gamzelerin sinemi yarsa

4. **gönderse:-se**

Gazel 3103

Mısra: 10

*Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak,
ulaşmasını, gitmesini sağlamak.*

‘Acebdür aña tahsîn ide şahı
Muhibbî aña gönderse risâle

5. **gönderse:-se**

Gazel 3300

Mısra: 5

*Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak,
ulaşmasını, gitmesini sağlamak.*

Tirini gönderse cân karşı çıkar
Olduğyçün hasta gönlüm merhemi

6. **gönder:**

Gazel 3238

Mısra: 14

Bir araçla ulaştırmak, yollamak.

Muhibbî hastadur yatur lebûñ dârü’ş-şifâsında
Ya öldür anı kurtulsun ya gönder bir cevâb evlâ

gönder:-

1. **gönderem:-em**

Gazel 3375

Mısra: 8

Göndermek, yollamak.

Bu şafâ bezminde cânâ ger dökerse sîm ü zer
Gönderem pîr-i muğâna hırka [vü] seccâdeyi

2. **göndere:-e**

Gazel 3218

Mısra: 10

*Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak,
ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek.*

Ƙanâ‘at gūşesin iy dil yūri var āşiyān eyle
İşidūp göndere şeh-per saña tā Ƙāf’uñ ‘AnƘāsı

3. **gönderdüm:--dü, --m**

Gazel 3242

Mısra: 5

*Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak,
ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek.*

Gönlümi gönderdüm evvel soñra cân teslim idüp
Ka‘be‘dür küyına varup eyledüm Ƙurbān iki

4. **gönderdüm:--dü, --m**

Gazel 3260

Mısra: 4

*Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak,
ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek.*

Uyardum ‘ışƘ Ƙandīlin aña bu dil fitīl itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yağı

göñl:

1. **göñlümüz:-ü, -müz**

Gazel 3020

Mısra: 1

*1.Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatır vb. kalpte
oluşan duyguların kaynağı. 2. Kalp, yürek.*

Göñlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yirine
Lebleri añılıcak su ola şekker yirine

2. **göñlüm:-üm**

Gazel 3118

Mısra: 1

*1.Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatır vb. kalpte
oluşan duyguların kaynağı. 2- Aşğın kalbi.*

Tañ degüldür döstlar göñlüm benüm pür derd ola
Kim ki ‘aşıƘdur meseldür kim belâ-perverd ola

3. **göñlüm:-üm**

Gazel 3118

Mısra: 5

*1.Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatır vb. kalpte
oluşan duyguların kaynağı. 2- Aşğın kalbi.*

Cür‘a-i la‘l-i lebûñle eyle göñlüm pür-şafâ
Niçeye dek döstüm âyine-i dil gerd ola

4. **göñl[i]:-i**

Gazel 3365

Mısra: 11

*Göñül. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün
duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin
manevi yönü, yürek, dil.*

Ka‘be‘dür küyına varduñ göñl[i] Ƙurbān eyledüñ
Cân dağı Ƙurbān gerekdür tā ola Ƙurbān iki

5. **göñlüm:-(ü)m**

Gazel 3055

Mısra: 1
(*Âşığın*) *duygu merkezi.*

Yine bağlandı bu gönlüm zülf-i 'anber-bülara
Gözlerüm yaşı 'acebdür dönmez ise cülara

6. **gönlümü:-üm, -i**

Gazel 3159

Mısra: 3

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Nāyuñ şadāsı gönlümü itdi hevāyi āh
Olur hevāyi oturan ehl-i hevā-y-ıla

7. **gönlümüñ:-üm, -üñ**

Gazel 3177

Mısra: 4

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Haḫkasına Ka'be'nün el uruban Mecnün dimiş
Olmasun Leylā'dan özge gönlümüñ endişesi

8. **göñli:-i**

Gazel 3042

Mısra: 12

(*Âşığın*) *gönlü, yüreği.*

Ezelden mest-i 'ışk oldu Muḫibbī
Anuñ göñli ne zende ne püserde

9. **gönlüme:-ü, -m, -e**

Gazel 3085

Mısra: 1

(*Âşığın*) *gönlü, yüreği.*

Gönlüme didüm 'āşıqam 'ışkuñ 'ilācı ne
Eydür baña ki olmaya çäre 'ilācına

10. **gönlüm:-(ü)m**

Gazel 3030

Mısra: 5

(*Âşığın*) *gönlü, kalbi.*

Hadīs-i 'ışk-ı dilberden ḫaber virmek diler gönlüm
Velī korkaram andan kim cihān başdan başa yana

11. **gönlüm:-(ü)m**

Gazel 3045

Mısra: 5

(*Âşığın*) *gönlü, kalbi.*

Sevdā-yı ser-i zülfine dolaşalı gönlüm
Kaldı ebedi merdüm-i çeşmüm nem içinde

12. **gönlüm:-(ü)m**

Gazel 3070

Mısra: 7

(*Âşığın*) *gönlü, kalbi.*

Leblerüñ emdükçe meyl eyler bu gönlüm gabğaba
Sīb ḫüb olur meze dirler mey-i nāb üstine

13. **gönlüm:-(ü)m**

Gazel 3086

Mısra: 3

(*Âşığın*) *gönlü, kalbi.*

'Āşıq oldum gitdi gönlüm bir yaña ben bir yaña
Güymez-imiş 'ışk vādisinde yoldaş yoldaşa

14. **gönlüm:-(ü)m**

Gazel 3128

Mısra: 3

(*Âşığın*) *gönlü, kalbi.*

Yapmadan gönlüm evini āh kim anı yıkar
Dönderüpdür oynımı dildār oylan oynma

15. **gönlüm:-(ü)m**

Gazel 3136

Mısra: 1

(*Âşığın*) *gönlü, kalbi.*

Niçe bir kan ola gönlüm ḫasret-i cānān-ıla
Ya niçe bir geçe 'ömrüm āh-ıla efgān-ıla

16. **gönlün:-üñ**

Gazel 3232

Mısra: 3

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil.* 2. *Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Sultān-ı 'ışk aldı bu gönlün ḫişārını
Dikdi o demde üstine 'ışkuñ livāsını

17. **gönlümüñ:-üm, -üñ**

Gazel 3235

Mısra: 4

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil.* 2. *Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Zülfine bend eyleyüp ḫabs-i zenaḫdān eyledi
Tutdı cāsūs añlayup bu gönlümüñ avlagını

18. **gönlümüñ:-üm, -üñ**

Gazel 3239

Mısra: 2

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil.* 2. *Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Her gün eyler çün tefāvüt ol gülüñ zibālığı
Dem dem artsa tañ midur bu gönlümüñ şeydālığı

19. **gönlümüñ:-üm, -üñ**

Gazel 3292

Mısra: 8

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Tekye-i dilde gelüp mihmân ola ger gam baña
Aña karşı yakaram bu gönlümün fânüsünü

20. **gönlün:-üñ**
Gazel 3320
Mısra: 8

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Hîç olur mı bu şadâ-yı 'ışkı pinhân idesin
'İşk bâzârında çalduñ uşbu gönlün kûsuñı

21. **gönlümün:-üm, -üñ**
Gazel 3322
Mısra: 12

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Diler Muhibbî 'ışkuñ derd ü belâsı çokdur
Gün geçdüğince artar bu gönlümün de âhı

22. **gönlün:-üñ**
Gazel 3328
Mısra: 10

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

İy Muhibbî sözlerün her dânesi dür-dânedür
Eksük olmaz harc kıl gönlün senün deryâ gibi

23. **gönlümün:-üm, -üñ**
Gazel 3377
Mısra: 6

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Gonca gibi saklaram sinemde peykânun şehâ
Bu şikeste gönlümün çün ol olupdur merhemi

24. **gönlün:-üñ**
Gazel 3474
Mısra: 10

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Her ne söz kim söyledün bir gevher-i yekdânedür
İy Muhibbî yoğsa bu gönlün senün deryâ mı ki

25. **gönlümün:-üm, -üñ**
Gazel 3479
Mısra: 10

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefâ çekmek revâ
Gönlümün tahtındaki sultâna beñzetdüm seni

gönl 'ataş:

1. **gönl 'ataş:-üm, -ı**
Gazel 3308
Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ateşi II aşk sebebiyle gönülde yanan ateş.

Hasretle bu gözüm yaşı benüm cular iken
Gün-be-gün budur 'aceb arta bu gönlüm 'ataş

gönl sı:

1. **gönl sı:-in, -ma**
Gazel 3372
Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül kırmak: Birini çok üzecek bir davranışta bulunmak, gücendirmek.

Bu Muhibbî kuluñun gel sına gönlün kerem it
Kim bütün idebilür sına züçâc-ı Halebî

gönl şîsesi:

1. **gönl şîsesi:-üm, -üñ, -s, -i, -n, -i**
Gazel 3314
Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül şîsesi II cam gibi ince, hassas ve kırılğan gönül.

Gönlümün şîsesini kim göre kan-ıla tolu
Mey-i hamrâ ile pür sana züçâc-ı Halebî

2. **gönl şîsesi:-üm, -üñ, -si**
Gazel 3317
Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül şîsesi II cam gibi ince, hassas ve kırılğan gönül.

Tîr-i gamzeñden dañı oñılmadan cân riştesi
Sındı seng-i cefâñ-ıla bu gönlüm[üñ] şîsesi

gönlî bağla:-

1. **gönlî bağla:-i, --y, --a**
Gazel 3143
Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Severek bağlanmak, içten sevmek, âşık olmak.

Taň mı yakarsa sînesine dâğ lâle-vâr
Her kim ki gönli baglaya bir saçı sünbüle

gönli hoş dut-:

1. **gönli hoş dut-:--i, --ar**

Gazel 3035

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Gönlünü hoş tutmak. Kalbini korku, sıkıntı verecek şeylerden uzak tutmak.

Kim ki gönlin hoş dutar ‘âlemde istiğnâ-y-ıla
Meskenin Kâf-ı kanâ‘at eyler ol ‘Ankâ-y-ıla

gönli yan-:

1. **gönli yan-:**

Gazel 3071

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlü yanmış, bağı yanık aşıklar.

Girüp dil pûte-i hicre yanaldan gönli pâk oldu
Ki zîrâ hâliş olmaz zer kaçan kim girmeye kâla

gönlin:

1. **gönlin:-in**

Gazel 3102

Mısra: 9

(Aşığın) gönli, yüreği.

Bu Muhibbî'nün yıkuk gönlin ‘imâret eylegil
Döstum irmek dilersen ger sevâb-ı Ka‘be‘ye

gönlü açıl-:

1. **gönlü açıl-:--üñ, --sun**

Gazel 3106

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Dertlerinden kurtulmak, ferahlamak.

Güller bitürüp çevremi yaşum çemen itdi
Seyr eyle dilâ gönlün açıl sun çemenümle

gönlü ak-:

1. **gönlü ak-:(ü)m-üm, -dı**

Gazel 3032

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Birine karşı güçlü sevgi duymak.

Akdı gönlüm su gibi ol serv-ğaddün pâyına
Kurtılmaz murğ-ı dil dutıldı zülfi dâmına

gönlü al-:

1. **gönlü al-:--üm, -i, --ınca**

Gazel 3222

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlünü çelmek, kapmak // ilgilenmek, kandırmak // gönli fethetmek, aşık etmek, kendine bağlamak.

Gönlümü alınca gösterdün baña mihr ü vefâ
Soñra tîğ-ı cevruñ-ile sîne-çâk itdün beni

gönlü düş-:

1. **gönlü düş-:--üm, --i--üm, --i, --ür, --dü, --ñ**

Gazel 3064

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönlü düşmek: Birini sevmeye başlamak, gönlin birine meyletmesi, aşık olmak, sevdalanmak.

Atup zülfün kemendini düşürdün gönlümü bende
Kapuñda umaram olam ki boynı baglu bir bende

2. **gönlü düş-:--üm, -üp-üp**

Gazel 3100

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Aşık olmak.

Ser-te-ser divâne gönlüm geşt idüp bu ‘âlemi
Bend-i zülfine düşüp âhir karar itmeñ nice

3. **gönlü düş-:(ü)m, -di**

Gazel 3161

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Aşık olmak.

Düşdi gönlüm bir perinün zülf-i ‘anber-bârına
Tevbe kıldı şimdiden girü şalâhuñ kârına

gönlüm:

1. **gönlüm:**

Gazel 3107

Mısra: 1

(Aşığın) gönli, yüreği.

Bu gönlüm itdi hicrân pâre pâre
Akar bu dîdeden kan pâre pâre

gönlümden geç-:

1. **gönlümden geç-:--üm, --den, --en**

Gazel 3133

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyin olmasını veya bir şey yapmayı istemek.

Muqarrer tevbeyi sırdı Muhibbî nüş idüp câmı
Şu gönlümden geçen gibi baña bir gül‘izâr olsa

gönlümi al-:

1. **gönlümi al-:--üm, --i**

Gazel 3117

Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşık etmek, kendine bağlamak.

Göster evvel yüzüni gönlümü al âl eyle
Püte-i hicre koyup âhir anı kâl eyle

gönlümün:

1. **gönlümün:**
Gazel 3057
Mısra: 7
(Âşığın) gönlü, yüreği.

Rüşen eyle döstüm gel gönlümün vîrânesin
Senden öze çün felekde mâh-ı tâbân olmaya

2. **gönlümün:**
Gazel 3075
Mısra: 10
(Âşığın) gönlü, yüreği.

Bilmek isterseñ eger cânâ derûnum nâlişin
Âteş-i 'ışık içre bak bu gönlümün kaçnûsına

3. **gönlümün:**
Gazel 3100
Mısra: 5
(Âşığın) gönlü, yüreği.

Ol hümâ yüksek uçarsa gönlümün şahbâzını
Dest-i himmetle salup anı şikâr itmeñ nice

göñ(ü):

1. **göñli:-i**
Gazel 3177
Mısra: 8
İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Kim ki gözler 'âr u nâmûsı aña 'âşık dimeñ
'Âşıkun singun gerek her lahza göñli şîşesi

2. **göñli:-i**
Gazel 3232
Mısra: 1
İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

'Âşık midur ki isteye göñli şafâsını
Yâhüd taleb ide vara derdün devâsını

3. **göñlüme:-üm, -e**
Gazel 3234
Mısra: 3
İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Göñlüme itdüm hıtab eydür gözümdendür günâh
Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miñneti

göñül:-

1. **göñlümi:--üm, --i**
Gazel 3242
Mısra: 5
1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Göñlümi gönderdüm evvel soñra cân teslim idüp
Ka'be'dür küyuna varup eyledüm qurbân iki

2. **göñlümi:--üm, --i**
Gazel 3347
Mısra: 5
1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Ol perî göñlümi ger mesken iderse yiridür
Çün perî mesken ider bulduğı vîrâneligi

3. **göñlümi:--üm, --i**
Gazel 3348
Mısra: 5
1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Mürdeyem derdünle gam eyler tesellî göñlümi
Gam gibi cevruñ dahı gam-ı'âr olaydı kâşki

4. **göñlümi:--üm, --i**
Gazel 3350
Mısra: 7
1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Durmadan derd ü gamuñ göñlümi vîrâne kılır
Çok mı gördi 'acabâ baña bu vîrâne dehî

5. **göñlümi:--üm, --i**
Gazel 3475
Mısra: 3
1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Bezm-i gamda göñlümi deldi cefâ tîriyle âh
Giceler tâ şubh olınca iniler nâ eyledi

göñül:

1. gönül:

Gazel 3084

Mısra: 5

1. Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatır vb. kalpte oluşan duyguların kaynağı.

Zülf[i] zencirinde bend idi gönül dīvānesi
Düşmedin Mecnūn-ı bî-dil Leyli zülf[i] dāmına

2. gönül:

Gazel 3150

Mısra: 1

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil.

‘Arz-ı hâl it iy gönül gel ol meh-i şannāzuma
Gözlerün yaşın revân it var o serv-i nāzuma

3. gönül:

Gazel 3150

Mısra: 3

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil.

Nâle eyle iy gönül çal sînemün şanbürünü
Ola kim bir dem turup güş ide dilber sâzuma

4. gönlüm:-üm

Gazel 3014

Mısra: 10

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Muhibbî kâmetüm çeng olalıdan
Fiğân eyler bu gönlüm zir ü bamda

5. gönlüm:-üm

Gazel 3018

Mısra: 3

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Leylî saçuñuñ bendine bağlanalı gönlüm
Mecnūnlayın düşdi bu taglara esirge

6. gönül:

Gazel 3021

Mısra: 1

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Yine aldı gönlü bir güzelün pâresine
Raḥm idüp urmadı merhem dil ü cān yarasına

7. gönlüm:-üm

Gazel 3040

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gönlüm almak istedüm komadı serkeş kâkülün
N'eyleyem derdâ dirîgâ ol ruḥı zîbâ-y-ıla

8. gönlüm:-üm

Gazel 3083

Mısra: 3

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Ḳavlüm budur ki eylemişem gönlüm ile ‘ahd
Meyl eylemeyem illâ hûbuñ mûntehāsına

9. gönül:

Gazel 3123

Mısra: 7

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Şâh olaldan bu gönül Mısr'ına ol Yūsuf-cemâl
Eşk-i çeşmüm biri Nîl ü biri Ceyḥūn olmada

10. gönül:

Gazel 3154

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Sakın aldanma ser-i zülf-i siyâhına gönül
Çıkmadı kimse başa zülf-i perişanlar ile

11. gönül:

Gazel 3157

Mısra: 1

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Dolaşdı gönül âh çün ol zülf-i dü-tāya
Güş eylemedi pendî özin atdı belāya

12. gönül:

Gazel 3157

Mısra: 3

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Örgendi gönül cevri ü cefâsına nigârûñ
Şimden girü meyl eylemezem mihr ü vefâya

13. gönül:

Gazel 3157

Mısra: 10

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Bünyâd-ı cefâ eyledi çün yâr Muhibbî
Kurbân idegör cânı gönül sen o binâyâ

14. gönül:

Gazel 3159

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gitmez tavâf-ı Ka'be'ye Merve haķı gönül
Eyler tavâf küyını her dem şafâ-y-ıla

15. gönül:

Gazel 3160

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Zecr-i hicre öğrenüpdür bu gönül şol hadde kim
Dir ki derd olsa bu 'âlem içre dermân olmasa

16. gönül:

Gazel 3165

Mısra: 3

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

'Işk yolında olur ise şâd olur gönül
Bir hasta gibi irişe âhir selâmete

17. gönül:

Gazel 3169

Mısra: 3

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Hâk-i pâyına nisâr için nigârûñ iy gönül
Gözlerüm yaşından özge dürr ü mercân isteme

18. gönül:

Gazel 3169

Mısra: 8

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin

mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Fâriğ ol eyle kanâ'at güşesini ihtiyâr
'Âlem içre her deniden iy gönül nân isteme

19. gönülüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 1

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh olur mülk-i cihâna han ider gönülüm beni
Geh döner şehir-i gama derbân ider gönülüm beni

20. gönülüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 2

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh olur mülk-i cihâna han ider gönülüm beni
Geh döner şehir-i gama derbân ider gönülüm beni

21. gönülüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 4

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh olur cân mülkini ma'mür ider mi'mâr-ı dil
Geh harâb idüp yıkar vîrân ider gönülüm beni

22. gönülüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 6

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh vaşl-ı fikr ider gâhî dönüp hicrân eker
Gâh şâd ider gehî giryân ider gönülüm beni

23. gönülüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 8

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh olur añlar rumüz-ı kâyinâtı ser-te-ser
Gâh olur bir nuṭķı yok hayvân ider gönülüm beni

24. gönülüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 10

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh olur bir kaçre eyler bil ki kim bir kaçreden
Geh telâzumlar urup 'ummân ider gönlüm beni

25. gönlüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 12

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh olur âh âteşiyle 'âlemi oda yakar
Gâh olup yaş dökmege bârân ider gönlüm beni

26. gönlüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 14

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh olur bir zerre-i nâcîzden kemter kılır
Geh döner hürşîd-veş rahşân ider gönlüm beni

27. gönlüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 16

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh olur kim künc-i gâmdan çıkmayup eyler karâr
Gâh olur her yaña sergerdân ider gönlüm beni

28. gönlüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 18

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh olur kim hânde eyler gülşen içre gül gibi
Gâh olur bülbül gibi nâlân ider gönlüm beni

29. gönlüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 20

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh virür atlas kabâ hem başuma zerrîn külâh
Geh kâlender eyleyüp 'üryân ider gönlüm beni

30. gönlüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 22

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh mest olup içürür baña 'ışkuñ cür'asın
Geh gubâr-ı gâm virüp hayrân ider gönlüm beni

31. gönlüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 24

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh olur serkeşlik eyler başına sulţân olup
Gâh olur bir bende-i fermân ider gönlüm beni

32. gönlüm:-üm

Gazel 3174

Mısra: 26

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gâh olur nazm-ı Nizâmî'den Muhibbî dem urur
Gâh bir harf aňlamaz nâdân ider gönlüm beni

33. gönlül:

Gazel 3181

Mısra: 6

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Cefâ vü cevri bî-ğaddür didiler ol cefâkaruñ
Göñül derd-ile âh-ıla figân idüp didi arı

34. göñül:

Gazel 3184

Mısra: 6

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Çünkü gelmez gül gibi andan saña büy-ı vefâ
İy göñül bülbül gibi artur figân u zârûñ

35. gönlüm:-üm

Gazel 3200

Mısra: 4

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Bezm-i ğamda dōstlar hūn-ı ciger nūş eylesem
Gōnlüm iñler şubħa dek anda ney-i güyâ gibi

36. **gōñül:**

Gazel 3202

Mısra: 3

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Cîfe-i dünyâya aldanma meges gibi gōñül
Menzil eylegil kanâ'at Kâf'ını 'Ankâ gibi

37. **gōñlüm:-üm**

Gazel 3205

Mısra: 3

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Zülfine el kurdugınca pâreler gōñlüm beni
Dilegüm bu pâre pâre görem âhir şâneyi

38. **gōñül:**

Gazel 3219

Mısra: 3

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Yârı gördükçe niçe şabr ide dīvâne gōñül
İhtiyâr elde degül çâk iderem pîreheni

39. **gōñül:**

Gazel 3222

Mısra: 8

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Cür'a-i cām-i lebinden irişe diyü naşib
İy gōñül küy-i ħarâbât içre ħâk itdün beni

40. **gōñlüm:-üm**

Gazel 3225

Mısra: 7

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Dīvâne gōñlüm eyleme vaşlın anuñ taleb
Ol pâdişâh-ı ħüsn ola sen bir ħalenderî

41. **gōñlüm:-üm**

Gazel 3227

Mısra: 4

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin*

mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Eşk-i çeşmümden yine cûlar revân oldı benüm
Anuñ-içundur ki sınımışdur bu gōñlüm şîşesi

42. **gōñlüm:-üm**

Gazel 3231

Mısra: 8

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Gözüm yaşın şarâb idüp yanuk bagrum kebâb itsem
Bu gōñlüm nâleler eyler sanasın saz-ı tñbüri

43. **gōñül:**

Gazel 3237

Mısra: 10

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

'Ahdüm bu idi bağlamayam bir kese gōñül
İllâ Muĥibbî komadı gōñül baña beni

44. **gōñül:**

Gazel 3238

Mısra: 4

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Vişâl-i gencine dirler olur vîrâneler maĥzen
Baña ma'mûre olmakdan gōñül olmak ħarâb evlâ

45. **gōñlüm:-üm**

Gazel 3239

Mısra: 3

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Gerçi rüsvâ idi gōñlüm görse ger rüsvâligum
Öğrenürdi dōstlar benden gelüp rüsvâlığı

46. **gōñül:**

Gazel 3244

Mısra: 10

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Baĥr olsa devât cümle aĝaçlar ħalem eger
Yazmaya cihân ħalkı gōñül mâcerâsını

47. **gōñül:**

Gazel 3247

Mısra: 2

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Serverâ oldı gözüm yaşı benüm âb gibi
Durmaz inler bu gönül derd-ile tölâb gibi

48. gönül:

Gazel 3255

Mısra: 8

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Geşt idersin 'âlemi bir lahza durmazsın 'aceb
Görmedüm bir dem gönül hergiz senün âramuñı

49. gönül:

Gazel 3257

Mısra: 2

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Kaşrı yüce menzili yâruñ haymâ gibi
Âh irmez elüm gönül aña mübtelâ gibi

50. gönül:

Gazel 3257

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Dutıldı gönül bir perinün zülfi] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belâ gibi

51. gönül:

Gazel 3261

Mısra: 8

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Berg-i gül gerçi ki nâzûk görünür ammâ ki sen
Görünürsin iy gönül nev-reste-i nâzûk-teri

52. gönülüm:-üm

Gazel 3273

Mısra: 7

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gözüm yaşın döküp gönülüm yine derd-ile âh itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san tâze nihâl oldı

53. gönül:

Gazel 3273

Mısra: 1

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Ser-i zülfün kemendinden gönül âşüfte hâl oldı
Lebünden bir söz işiddüm baña bilmem ne hâl oldı

54. gönülüm:-üm

Gazel 3279

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Zârlık ider döneli gönülüm dölâba âh
Yaşlar döker didelerüm de pür âb oldı

55. gönül:

Gazel 3280

Mısra: 2

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gül gibi bugün eyledi dilber tebensümi
Şâd oldı gönül kalmadı bir zerrece gamı

56. gönül:

Gazel 3283

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Leb hamüş lîk hayâl ile tolu câ bu gönül
Dil senün-ile vü sen dille idersin şuheni

57. gönül:

Gazel 3288

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Lezzeti şîrin lebi güftârını gönül didi
Allâh Allâh kudretinden bir şeker-güftâr idi

58. gönülüm:-üm

Gazel 3298

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Güş kıl iy gonca-fem kūyuñda gönülüm nâlesin
Dime bâğumda benüm bülbül-i hoş-gü kalmadı

59. **gönlüm:-üm**

Gazel 3322

Mısra: 4

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Hüsnüni gördüm iy döst gün gün olur ziyâde
Gönlüm dañı şeb ü rüz arturdi âh u vâhi

60. **gönlüm:-üm**

Gazel 3324

Mısra: 6

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

O âhir şayd olur şâh-bâz-ı çeşme
Olupdur çünkü bu gönülüm hevayî

61. **gönlüm:-üm**

Gazel 3327

Mısra: 7

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Hâk-i pây-ı dilberi virmez bu gönülüm ser-te-ser
Virselers mülk-i Feridün tâc-ı Keykâvüs'ını

62. **gönlül:**

Gazel 3327

Mısra: 1

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

İy gönül gel sînede yak 'ışkuñuñ fânüsını
'Aşık olan bâda virür 'âr-ıla nâmüsını

63. **gönlüm:-üm**

Gazel 3331

Mısra: 7

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Şâne ursa zülfine cân-ıla gönülüm pâralar
Âhir ola pâre pâre göreyim ben şâne[y]i

64. **gönülden:-den**

Gazel 3334

Mısra: 1

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin*

mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Şüfi bâde nüş kıl gider gönülden kîne[y]i

Ğıll u ğışdan câm-ı şâfi gibi it [sen] sîne[y]i

65. **gönlüm:-üm**

Gazel 3346

Mısra: 10

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Meclis-i ğamda Muhibbî içerüz hün-ı ciger
İñiler feryâd ider ol bezme gönülüm nâ gibi

66. **gönlül:**

Gazel 3347

Mısra: 7

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Bu gönül şâne gibi âh yine biñ pâre olur
Ol perîşân ura zülfine eger şaneligi

67. **gönlül:**

Gazel 3373

Mısra: 1

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Zülf[i] zencîrin görüp oldı gönül dîvâneğî
Hâşıl itdi şem'-i hüsne cân yakup pervâneğî

68. **gönlüm:-üm**

Gazel 3378

Mısra: 5

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Sevdâ-yı ser-i zülfine dolaşalı gönülüm
Rüsvâ-yı cihân oldı o dilden dile düşdi

69. **gönlül:**

Gazel 3380

Mısra: 6

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Ebed kurtılmamak aña sezâdur
Ser-i zülfine çün gönül dolaşdı

70. **gönlüm:-üm**

Gazel 3381

Mısra: 8

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Çâh-ı zenahta habs-i mü'ebbed idüp nigâr
Câsûs diyü sakladı gönülüm ulagını

71. gönül:

Gazel 3383

Mısra: 9

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Vaşla hândân olma hem hicrâna giryân iy gönül
Gam ile şâdî cihanda bir zamân eğlenmedi

72. gönül:

Gazel 3392

Mısra: 4

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Cân u dil almaga gör kim niçe fettânlık ider
Sakın aldanma gönül sen aña zînhâr dağı

73. gönülüm:-üm

Gazel 3393

Mısra: 11

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Alınaldan alına gönülüm olupdur şem'dân
Ne sebebdan bilmedüm bu mekr ü âl egler meni

74. gönül:

Gazel 3393

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Misk gibi terk-i diyâr itmek dilerdi bu gönül
Gördüğümce dem-be-dem ol zülf ü hâl egler meni

75. gönül:

Gazel 3402

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Mâh-rûlardan vefâ resmini umma iy gönül
Anlaruñ cevri oklarıyla pür olupdur kîsesi

76. gönül:

Gazel 3410

Mısra: 2

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Şol kadar çekdüm belâ deştinde gam hicrânını
Üns dutdı derde añmaz bu gönül dermânını

77. gönül:

Gazel 3411

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Görüp zülfün sevâdını gönül sevdâya düşmişdür
'Aceb mi baña dirlerse eger mecnûn-ı şeydâyî

78. gönülüm:-üm

Gazel 3415

Mısra: 3

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Zülfine dolaşdı gönülüm geldi sevdâ başuma
Gam şebinde tâ şehër bîdâr gördüm kendümi

79. gönülüm:-üm

Gazel 3419

Mısra: 6

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Mescidde dün imâma uydum velî ne kıldum
Hiç bilmedüm bu gönülüm ebrü-yı tâka düşdi

80. gönül:

Gazel 3421

Mısra: 2

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Cân diler şem'-i ruha eyleye pervânalığı
Göstere yine gönül zülfine divânalığı

81. gönül:

Gazel 3421

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Vaşl[1] gencine anuñ bir gün irem diyü gönül
İhtiyâr eyledi dehr içre bu vîrânalığı

82. **gönül:**

Gazel 3422

Mısra: 1

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

İy gönül sevdâ-yı zülfine hevâdâr it beni
Giceler tâ şubha dek 'ışk-ıla bîdâr it beni

83. **gönül:**

Gazel 3422

Mısra: 7

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Sırr-ı 'ışkı çünkü fâş itdi gönül Manşûr-vâr
Dâr-ı zülfünde emân gel virme ber-dâr it beni

84. **gönlüm:-üm**

Gazel 3427

Mısra: 1

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Yüzin gösterdi gönlüm hürrem itdi
Dönüp zülfüyle ütüp pür gam itdi

85. **gönlüm:-üm**

Gazel 3428

Mısra: 6

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Zülfün şebinde cânâ şem'-i ruhuñ göreliden
Pervâne gibi gönlüm dutuşdı oda yandı

86. **gönlüm:-üm**

Gazel 3431

Mısra: 9

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Neye aglar düşelden 'ışka gönlüm
Meseldür agramaz çün kendi düşdi

87. **gönül:**

Gazel 3435

Mısra: 1

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin*

mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gönül fikr itdi zülfün dâma düşdi
Lebün zıkr itdi cânım câma düşdi

88. **gönlüm:-üm**

Gazel 3438

Mısra: 1

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Aldı gönlüm öndülün bir nev-civânuñ yügrügi
Olahıdan hüsn-ile mülk-i cihânuñ yügrügi

89. **gönül:**

Gazel 3440

Mısra: 7

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Lezzet-i dünyâya aldanma meges gibi gönül
Kaşduñ olursa kanâ'at Kâf'ı ger 'Ankâ gibi

90. **gönlüm:-üm**

Gazel 3444

Mısra: 6

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Gözlerüm yaşı 'aceb budur ki teskîn eylemez
Germ olur âh eyledükçe gönlüm âteş-hânesi

91. **gönül:**

Gazel 3444

Mısra: 2

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

Şu 'le-i 'ışkuñ ezelden olmışam pervânesi
Düd-ı dil zencîr idinmişdür gönül dîvânesi

92. **gönül:**

Gazel 3445

Mısra: 3

1. *İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.*

İy gönül sanma olursın bend-i zülfinden hâlâş
Bağladı çün bir kılıyla gözleri cādü seni

93. **gönlüm:-üm**

Gazel 3451

Mısra: 1

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Derdâ dirîğ komadı gönülüm baña beni
Bir pür-cefâya eyledi göz mübtelâ beni

94. **gönül:**

Gazel 3451

Mısra: 7

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Hâk ol yolında derd-ile âh itme iy gönül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

95. **gönülüm:-üm**

Gazel 3454

Mısra: 6

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Ser-i kûyında göz yaşı baña eglence olmışdur
Anuñla eglenür gönülüm ki san âb-ı revân buldı

96. **gönül:**

Gazel 3460

Mısra: 3

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Baglama dünyâya dil 'âlemde şâd ol iy gönül
Çün cihân turmaz geçer ger nâ-hoşı vü ger hoşı

97. **gönül:**

Gazel 3467

Mısra: 1

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gönül esrâra düşme olma bengî
İçerseñ iç şarâb-ı lâle rengi

98. **gönülüm:-üm**

Gazel 3475

Mısra: 9

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

İy Muhibbî tañ mıdur garğ ola gönülüm zevrağı
Her taraftan gözlerüm yaşımı deryâ eyledi

99. **gönülüm:-üm**

Gazel 3478

Mısra: 2

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Kühken geldi bu 'ışk bünyâdına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yirine bu gönülüm baş kodı

100. **gönül:**

Gazel 3479

Mısra: 3

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Mübtelâsın iy gönül gördüm saçı zencîrine
Bir delü divâne sergerdâna beñzetdüm seni

101. **gönülüm:-üm**

Gazel 3480

Mısra: 4

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Seyl-i eşkümden zarar gelmez meger bennâ-yı 'ışk
Seng-i miñnetle ezel yapmış bu gönülüm dârını

102. **gönülüm:-üm**

Gazel 3485

Mısra: 7

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Tolaşup sevdâ-yı zülfe oldı gönülüm bî-çarâr
Gelmeseydi başuma benüm bu sevdâ kâşki

103. **gönül:**

Gazel 3492

Mısra: 1

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Zülfi zencîrin görüp buldı gönül divâneğî
Hâşıl itdi şem'-i hüsne cân yakup pervâneğî

104. **gönül:**

Gazel 3493

Mısra: 9

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

İy gönül devrân gamından bulmak isterseñ halâs
Furşatı fevt eyleme elden düşürme gel müli

105. **gönül:**

Gazel 3494

Mısra: 1

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Çünkü olduñ iy gönül ol serv-kaç âvâresi
Gözlerüñ yaşını cü kılmakdur anuñ çâresi

106. **gönlüm:-üm**

Gazel 3497

Mısra: 10

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Bezm-i gamda sāğar-ı çeşmüñle iç hün-ı ciger
İñlesün ol meclisüñ olsun bu gönülüm nâları

107. **gönül:**

Gazel 3497

Mısra: 7

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

İbn-i vaqt ol iy gönül hoş gör şarâb u şahidi
Zâhide olsun mübârek kevser ü havrâları

108. **gönlüm:-üm**

Gazel 3498

Mısra: 2

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Başumdan gitmedi zülfüñ hevâsı
Olupdur gönülüm anuñ mübtelâsı

109. **gönül:**

Gazel 3498

Mısra: 6

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Lebüñ zıkrın kaçan tekrâr kılsam
Sürür eyler gönül artar şafâsı

110. **gönül:**

Gazel 3500

Mısra: 1

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin

mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

İy gönül bend-i esirüz zülf-i yâr itdüñ beni
'İşk zencirin takup Mecnün-vâr itdüñ beni

111. **gönülde:-de**

Gazel 3364

Mısra: 1

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil.

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yâr iki
Bir olur yâr iki olmaz olmasun zinhâr iki

112. **göñlin:-i(n)**

Gazel 3395

Mısra: 5

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil.

İder zülf-i perîşanı perîşan göñlin 'uşşakuñ
Benüm âh u figânumdandır ol zülf-i dü-tâ egri

113. **gönülün:-üñ**

Gazel 3050

Mısra: 13

Gönül II Aşığın gönlü.

Muhibbî sinsa âbgîne göñülün
'Aceb midür atarsañ sengi sorma

114. **gönül:**

Gazel 3084

Mısra: 9

"Ey gönül!" "Ey kişi!" anlamlarında bir ifade.

İy gönül kim 'aşıkı men' ider-ise bâdeden
Bâda virür 'akl[ı] güş itme kelâm-ı hâmina

115. **gönlümün:-üm, -üñ**

Gazel 3022

Mısra: 5

Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolaydır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Hîç kes bilmez belâ vü derdini bu gönlümün
Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdümdür aña el-ħağ güvâh

116. **gönülde:-de**

Gazel 3090

Mısra: 5

(Aşığın) gönlü, yüreği.

Göñülde gâh çeşmümde hayâli
Bulam diyü araram bahr ü berde

117. **göñül:**

Gazel 3104

Mısra: 12

(*Âşığın*) gönlü, yüreği.

Ger naşîb ola içem lâ'l-i lebûñ cür'asını
Kâfirem ger heves ide bu göñül câm-ı Cem'e

118. **göñül:**

Gazel 3129

Mısra: 16

(*Âşığın*) gönlü, yüreği.

Katıdur göñli nigârûñ çünki seng-i hâreden
Eyleme âh u figâmı iy göñül gel yok yire

119. **göñül:**

Gazel 3035

Mısra: 9

(*Âşığın*) gönlü, kalbi.

İy göñül Mecnûn gibi küy-ı hârâbât ehli ol
Tâ kıyâmet añıla aduñ senüñ şeydâ-y-ıla

120. **göñül:**

Gazel 3037

Mısra: 3

(*Âşığın*) gönlü, kalbi.

Niçe yıldur ki yiler zülfi hevâsında göñül
Kuru sevdâ da yürür zülf-i perîşânlar-ıla

121. **göñül:**

Gazel 3040

Mısra: 1

(*Âşığın*) gönlü, kalbi.

Yine baş koşdı göñül bir dilber-i ra'nâ-y-ıla
Bunu umar vaşl ola ol kâmet-i bâlâ-y-ıla

122. **göñül:**

Gazel 3042

Mısra: 1

(*Âşığın*) gönlü, kalbi.

Göñül çün bir devâsuz düşdi derde
Ėamı sînemdedür sevdâsı serde

123. **göñül:**

Gazel 3044

Mısra: 5

(*Âşığın*) gönlü, kalbi.

Manşür-şifat zülfine ber-dâr olur göñül
'Âşık dimeñ aña ki ol dâra gelmeye

124. **göñül:**

Gazel 3044

Mısra: 7

(*Âşığın*) gönlü, kalbi.

Görsem yüzini zârı kılup âh ider göñül
Kim görđi anı bülbül ola zâra gelmeye

125. **göñül:**

Gazel 3057

Mısra: 4

(*Âşığın*) gönlü, kalbi.

Kâküli sevdâsına kim dil vire bir dilberüñ
İñlemekle 'âkıbet göñül perîşân olmaya

126. **göñül:**

Gazel 3066

Mısra: 3

(*Âşığın*) gönlü, kalbi.

Bezm-i Ėamda lebinı yâd idüben yine göñül
Sâğar-ı çeşmini döndürdi tolu câmlara

127. **göñül:**

Gazel 3070

Mısra: 2

(*Âşığın*) gönlü, kalbi.

Sâye saldı her taraf çün servler âb üstine
Vaktidür şeydâ göñül gelseñ mey-i nâb üstine

128. **göñül:**

Gazel 3097

Mısra: 2

(*Âşığın*) gönlü, kalbi.

MurĖ-ı dil itdi heves gülşen-i dildâra düşe
Ya'nî bülbül gibi kaşd itdi göñül zâra düşe

129. **göñül:**

Gazel 3099

Mısra: 2

(*Âşığın*) gönlü, kalbi.

Su gibi ger meyl idersem tañ mı serv-i nâzuma
Bağludur çokdan göñül zülf-i kemen-endâzuma

130. **göñül:**

Gazel 3136

Mısra: 7

(*Âşığın*) gönlü, kalbi.

Bahr-ı Ėamda eşk ü âhumdan hâlâs olmaz göñül
ĖarĖ ider dil zevraķını båd-ıla bârân-ıla

131. **göñül:**

Gazel 3065

Mısra: 2

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Zülf[i] sevdâsı getürdi başuma sevdâ yine
Ol Muğal-Çin gözleri itdi göñül yağma yine

132. **gönül:**

Gazel 3236

Mısra: 5

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Âhumuñ zencîrine asup gönül kandılini
Rüşen olsun diyü yakdı anda bagrum yağını

133. **gönül:**

Gazel 3373

Mısra: 1

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Zülf[i] zencîrin görüp oldı gönül dîvâneğî
Hâşil itdi şem'-i hüsn cân yakup pervâneğî

134. **gönül:**

Gazel 3435

Mısra: 3

1. İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin mânevî yönü, yürek, dil. 2. tasavvuf. Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gönül şekker lebûñ cân zülfûñ ister
Biri Mısr'a birisi Şâm'a düşdi

135. **gönli:-i**

Gazel 3295

Mısra: 5

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Nigârûñ katıdur gönli anı kim bilmek isterse
Felek nerrâdı getürmez murâdumca benem zârı

gönül al:

1. **gönül al:-üm, -i, -an**

Gazel 3356

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Birini kendine aşık etmek, gönlünü çelmek.

Gönlümü alan benüm ol serv-şad dil-cû gibi
Anuñ için eşk-i çeşmüm durmaz akar su gibi

gönül bagla:

1. **gönül bagla:-y, -a**

Gazel 3355

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Severek bağlanmak, içten sevmek, âşık olmak.

Leyl-i zülfine gönül baglaya mecnûnı olur
Kimse varmaz yanına âh-ıla vâdan gayrı

gönül bagla:-

1. **gönül bagla:-ma, -y, -am**

Gazel 3237

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Severek bağlanmak, içten sevmek, âşık olmak.

'Ahdüm bu idi bağlamayam bir kese gönül
İllâ Muhibbî komadı gönül baña beni

gönül bend ol:-

1. **gönül bend ol:-a**

Gazel 3012

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönül bağlamak: Severek bağlanmak, içten sevmek, âşık olmak. II Gönlün sevgilinin saçlarına bağlanması/dolanması.

Zülfine gönül bend ola dîvâne geçerse
Şem'-i ruñına cân yana pervâne geçerse

gönül bünyâd:

1. **gönül bünyâd:-i, -n, -i**

Gazel 3304

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül evi, kalp.

Yıkdı gerçi [kim] Muhibbî yâr gönül bünyâdını
Umaram ta'mîr ide rañm ide mi'mârum gibi

gönül derdi:

1. **gönül derdi:-i, --n, --e**

Gazel 3025

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül derdi, sıkıntısı. II Aşk.

İdelüm la'l-i leb yâdına mey nüş müdâm
Bu gönül derdine dermân idelüm anlar-ıla

gönül düşdi:

1. **gönül düşdi:-di**

Gazel 3030

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönlü düşmek: Aşık olmak, gönül vermek, bağlanmak.

Göz ucından gönül düşdi meded bir nâ-müselmâna
Hâdeng-i tîr-i müjgâmi irişdi sineden câna

2. **gönül düşdi:-di**

Gazel 3066

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Gönlü düşmek: Aşık olmak, sevmek, bağlanmak.

Naqd-i cân-ıla alup vaşlı meta'ına harâd
Düşdi divâne gönül gör tama'-ı hâmlara

gönül evi:

1. **gönül evi:** -üm, -i, -n

Gazel 3348

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kalp.

Eyledi bennâ-yı 'ışık gönlüm evin küllî harâb
Gelse bâr-ı gamuñ mi'mârı olaydı kâşki

gönül evin yık-:

1. **gönül evin yık-:** -üm, --i, --n, --ar

Gazel 3138

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Birini çok üzecek bir davranışta bulunmak,
güçendirmek, gönül kırmak.*

Günde biñ kerre yapar yâr yıkar gönlüm evin
Tıfıldur olmaz 'aceb itdügi hep bâz gele

gönül hâne:

1. **gönül hâne:** -si, -n

Gazel 3176

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül evi.

Rüşen eyle bu gönül hânesin iy bedr-i münîr
Târ-ı vîrâneleri nite ki mehtâb gibi

gönül ka'besi:

1. **gönül ka'besi:**

Gazel 3433

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gönül Kabe'si/gönül (gönlün kutsallığı
bağlamında).*

Gir gönül Ka'besine tâ ki şafâ kesb idesin
Görmek istersen eger tâyife-i 'uşşâkı

gönül ma'müresin:

1. **gönül ma'müresin:** --sin

Gazel 3053

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül şehri.

Çün gam-ı dilber harâb itdi gönül ma'müresin
Seng-i miñnetle yapup bir dağı âbâd eyleme

gönül mülki:

1. **gönül mülki:** -i, -n

Gazel 3231

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ülkesi, âşığın gönlü.

Cefâ vü cevr-ile cânâ harâb itdün gönül mülkin
Görenler didiler el-hağ basupdur zulm-ı Timur'ı

2. **gönül mülki:** -in

Gazel 3359

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ülkesi, âşığın gönlü.

Cevr sengin yagdurup kılduñ gönül mülkin harâb
Devr-i hüsnünde senüñ ol bir kez âbâd olmadı

gönül murğı:

1. **gönül murğı:** -ı

Gazel 3082

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül kuşu.

Gözün şahbâzı şayd itdi gönül murğı düşüp Çine
Saçuñ dâmına bend oldı olaldan beñlerün çine

2. **gönül murğı:** -ı

Gazel 3053

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül kuşu. II Aşığın gönlü.

Bend-i zülfünde gönül murğı esrürüdür senüñ
Rağm idüp o dermdende bir gün âzâd eyleme

3. **gönül murğı:** -ı

Gazel 3488

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül kuşu. II Aşığın gönlü.

Bend-i zülfinden niçe olsun gönül murğı halâş
Zülfini dâm itdi hâlin kıldı dâne gözleri

4. **gönül murğı:** -ı

Gazel 3495

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül kuşu. II Aşığın gönlü.

Gönül murğı tutılsa tañ mı zülfe
İçinde dânedür ol iki hâli

gönül şehri:

1. **gönül şehri:** -i, -n, -i

Gazel 3183

Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(*Âşığın*) *Gönül şehri*.

Ġamzeler kan itmege kaşd-ı dil ü cān eyledi
Soñra geldi ġam gönül şehrini vîrān eyledi

2. **gönül şehri**: -üm, -i, -n, -e

Gazel 3483
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül şehri II Âşığın gönlü.

Leşker-i ġam virdi yagmaya yine dil kişverin
Her tarañdan girdi gönülüm şehrine yağı gibi

gönül şisesi:

1. **gönül şisesi**: --si, --n, --i

Gazel 3097
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül şisesi.

Kim bütün ide Muhibbî bu gönül şisesini
Sınuban seng-i cefā-y-ıla ki şad pāre düşe

2. **gönül şisesi**: -üm, -si

Gazel 3402
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül şisesi.

Bezm-i ġamda kāse-i çeşmüm baña sāğar yiter
İçerem hūn-ı ciğerle tolu gönülüm şisesi

3. **gönül şisesi**: -üm, -si, -n

Gazel 3455
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül şisesi II cam gibi ince, hassas ve kırılğan gönül.

Atuban seng-i cefā sıdı bu gönülüm şisesin
Yirlere çaldı beni dökdi yüzümün suyunı

gönül vir:

1. **gönül vir**: -meden

Gazel 3354
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek; düşkün olmak.

İy dil mecāz-ı 'ışka gönül virmeden sakın
Soñra yanuñda zāhir olur çün nedāmeti

2. **gönül vir**: -di

Gazel 3429
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
1) sevmek, âşık olmak. 2) bir şeyi sevmeye,

istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek. 3) düşkün olmak.

Kim virdi gönül cān u ruh yāra tayandı
Pervāne gibi yansa ne tañ nāra tayandı

3. **gönül vir**: -mez

Gazel 3347
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Deyim**
1. Sevmek, âşık olmak. 2. Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek. 3. Düşkün olmak.

Merd olan virmez imiş çünkü bu dünyāya gönül
Sen dağı eyle Muhibbî gele merdāneliği

4. **gönül vir**: -me

Gazel 3429
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Deyim**
1. Sevmek, âşık olmak. 2. Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek. 3. Düşkün olmak.

Zülfine gönül virme Muhibbî hāzer eyle
Elbette ziyān eyler o kim māra tayandı

5. **gönül vir**: -dü, -ñ

Gazel 3500
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
1. Sevmek, âşık olmak. 2. Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek. 3. Düşkün olmak.

Şem'-i hüsüne gönül virdüñ yine bir dilberüñ
Yakuban pervāne gibi külli nār itdüñ beni

gönül vir-:

1. **gönül vir-:** --mek

Gazel 3004
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Deyim**
Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek; düşkün olmak.

Gözümün çeşmesārına gelür bir dem karar itmez
Kadı düşvār imiş düşvār gönül virmek perî-zāda

2. **gönül vir-:** --di

Gazel 3045
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Deyim**
Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek; düşkün olmak.

Her kim ki gönül virdi o aldıñ cihāna
Dil virme Muhibbî aña sen 'ālem içinde

3. **gönül vir-:** --di

Gazel 3066

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek; düşkün olmak.

Bilmedi virdi gönül zülf-i dil-ārāmlara
Dil-i āzādeyi düşürdi varup dāmlara

4. **gönül vir:-dū, --m**

Gazel 3124

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek; düşkün olmak.

Haḳḳat sözlerini diñle benden
Gönül virdüm beni sanma mecāza

5. **gönül vir:-dū, --ñ**

Gazel 3129

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek; düşkün olmak.

Yiridür saña gönül virdün vefāsuz dilbere
Geşe yaşuñ tā semekden āhuñ irse göklere

6. **gönül vir:-dū, --m**

Gazel 3135

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek; düşkün olmak.

Dirġā bilmedüm virdüm gönül ben ol perī-zāda
Düşüp yolında ḥāḳ oldum getirmez hiç beni yāda

7. **gönül vir:-üñ , --i, --dū, --ñ**

Gazel 3116

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Sevmek, aşık olmak.

Eksük olmasa ne tañ saña belā üzre belā
Çünkü virdün gönlüñi ol serv-ḳad bālālara

8. **gönül vir:-me**

Gazel 3093

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

1) sevmek, aşık olmak.2) bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek.3) düşkün olmak.

Aldanup zīver-i dünyāya gönül virme sakın
Bu muḳarrerdür anuñ soñı nedāmet getüre

9. **gönül vir:-üp**

Gazel 3165

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Sevmek, aşık olmak. 2. Bir şeyi sevmeye,

istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek. 3. Düşkün olmak.

Mecnün gibi ki Leylā saçına virüp gönül
Düşdi diyār-ı ġamda Muḥibbī melāmete

10. **gönül vir:-meden**

Gazel 3165

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Sevmek, aşık olmak. 2. Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek. 3. Düşkün olmak.

İy dil mecāzī 'ışka gönül virmeden sakın
İrişdürür kişi ezel āḥir nedāmete

11. **gönül vir:-me**

Gazel 3257

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Sevmek, aşık olmak. 2. Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek. 3. Düşkün olmak.

Dünyā-yı düna virme gönül itme i'timād
Āḥir yudar çünkü seni ejdehā gibi

gönül(ü) düş:-

1. **gönül(ü) düş:-di**

Gazel 3187

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Aşık olmak.

Gönül gül yüzlü bir dildāra düşdi
Anuñçün bülbül-āsā zāra düşdi

gönül:

1. **gönlüme:-üm, -e**

Gazel 3234

Mısra: 6

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. II Cenāb-ı Hakk'ın insanda tecellī ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gözüme didüm sen itdün beni derde mübtelā
Senden imiş gönlüme iren belā-yı vahşeti

2. **gönlüme:-üm, -e**

Gazel 3334

Mısra: 3

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. II Cenāb-ı Hakk'ın insanda tecellī ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Sāḳī ġubār-ı ġam virdi meded gönlüme keder
Şayḳal ide göre mey ile ol āb-ġine[y]i

3. **gönlüni**:-üñ, -i

Gazel 3341

Mısra: 5

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. II Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Bahra beñzet gönlüni gelse havâdis bahrı gör
Daşraya atar kabûl itmez gelen murdârını

4. **gönlüme**:-üm, -e

Gazel 3497

Mısra: 1

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. II Cenâb-ı Hakk'ın insanda tecellî ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Gönlüme zülfün getürdi bu uzun sevdaları
Anuñ-ıçun başuma geldi cihân gavgâları

[gör]:

1. **[gör]:**

Gazel 3256

Mısra: 6

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Sen 'Alî gibi kaçan kim Döldül'e olursañ revân
Yürüyeyim ben anuñ öñinde [gör] Kamber gibi

gör:

1. **görünür**:-in, -ür

Gazel 3049

Mısra: 10

1. Görünmek.

Nazar eyle bu çarh-ı hoşka-bâza
Ne lu'betler görünür râsîfînde

2. **görmem**:-me, -m

Gazel 3076

Mısra: 10

Görmek, bakmak.

Gün 'arızına mâni' olur âh-ı Muhibbî
Görmem yüzini kaldum ebed hîr arasında

3. **görinmez**:-in, -mez

Gazel 3049

Mısra: 6

Görmek, farketmek.

Dehânuñ var mı yok mı hürde-bînâ
Görinmez niçe diyeler ya kanda

4. **görmekde**:-mek, -de

Gazel 3033

Mısra: 9

Görmek, bakmak.

Görmekde ise ger hevestüñ cenneti zâhid
Ol elini komaz küyma bir kez güzer eyle

5. **gör-â**:

Gazel 3316

Mısra: 2

Görmek | fark etmek, idrak etmek.

Dakar mı zülf-i zencîri dil-i dîvânenen gayrı
Yanar mı âteşe hiç kes gör-â pervânenen gayrı

6. **görürse**:-ür, -se

Gazel 3008

Mısra: 7

Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek; bir şeye erişmek.

Hâlüñi 'arızuñda her kim görürse eydür
Bir Hindi devşürür gül san gülsitân içinde

7. **göreliden**:-el(i), -den

Gazel 3349

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Göreliden serv-i refîaruñ yürimez kalmadı kudret
İşidüp gönca güftaruñ hemân ol dem suhen kesdi

8. **göreliden**:-el(i), -den

Gazel 3357

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Göreliden iy saçı leylâ seni mecnûn u şeydâyam
Tagıt dum 'aql u dil küllî gerekmez baña hüşyârı

9. **göreliden**:-el(i), -den

Gazel 3360

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

İy sehî servüm göreliden berü hüsnüñ bâğını
Eylerem her dem revân bu çeşmümün ırmagını

10. **göreliden**:-el(i), -den

Gazel 3437

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Göreliden pertev-i hüsnüñ nigârâ
Gözüm görmez olupdur mihr ü mâhı

11. **göreliden**:-el(i), -den

Gazel 3484

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Kemān ebrūn-ıla çeşmūñ görelden
Bükildi oldu kıddüm sanasın yay

12. **göreliden:-el(i), -den**

Gazel 3488

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek.

Leylî zülfini görelden olmuşam mecnūn-ı zār
'Aqlımı tagıtdı âh ol âhüvâne gözleri

13. **görünen:-i, -nen**

Gazel 3071

Mısra: 7

1. -i Göz yardımıyla bir şeyin varlığını
algılamak, seçmek.

Lebünde haţ midür yoġsa görinen sāye-i ebrū
Yâhūd pây-ı meġes midür yapışupdur kalup bala

14. **görüp:-üp**

Gazel 3012

Mısra: 3

(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Zülfinde görüp hâline dil murġı dutılsa
Olmaya 'aceb dām u biri dâne geçerse

15. **görsem:-se, -m**

Gazel 3024

Mısra: 3

(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

İhtiyār elden gider görsem ruġ-ı zībāsını
Kanda kaldı ruġları üzre ser-i zülfin çöze

16. **görüp:-üp**

Gazel 3026

Mısra: 9

(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Leylî zülfine dolaşdı görüp âhū gözini
Düşdi Mecnūn gibi bî-çäre gönül tag u taşa

17. **görüp:-üp**

Gazel 3054

Mısra: 9

(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Zülfindeki hâlin görüp yine Muġibbî murġ-ı dil
Oldı giriftâr-ı kafes kaşd itdi beñzer dâneye

18. **görüp:-üp**

Gazel 3391

Mısra: 9

(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Bu Muġibbî'yi görüp itme firârı yüri gel
Ne içün unıdasın eski vefâdârlığı

19. **görüp:-üp**

Gazel 3479

Mısra: 13

(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Gülşen-i küyında eġġanum görüp dilber didi
İy Muġibbî murġ-ı ġoş-elġāna beñzetdüm seni

20. **gören:-en**

Gazel 3026

Mısra: 7

(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Ĥaddi üstinde gören hâl-i siyâhını sanur
Taġt-ı 'âc üstine çıkmış yine şâh-ı Ĥabeş'e

21. **gören:-en**

Gazel 3072

Mısra: 7

(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Deyr-i ġüsñünde gören ya kaşlaruñ kec-râ didi
Ergilik olsa 'aceb mi kâfirî miġrâbda

22. **gören:-en**

Gazel 3080

Mısra: 6

(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Ser-i küyında gözüm yaşı bitürdi gül-i ter
Diye taġsîn maġalleñ gören âb u ġiline

23. **gören:-en**

Gazel 3258

Mısra: 9

(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Gören ġam bârı altında hezârân eyleyüp taġsîn
Diyeler başına almış Muġibbî bir kara taġı

24. **gören:-en**

Gazel 3365

Mısra: 13

(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Bu Muġibbî şî'rini gören kemâle irdüġin
Bir sanurduk didi beñzer var-ı mış Selmân iki

25. **görmeye:-me, -y, -e**

Gazel 3448

Mısra: 9

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşahede etmek.

İy tabīb-i dil ü cān görmeye bir kerre yüzün
Hicr-ile cān vire bu ḥasta Muḥibbī'ye zehī

26. **gördi:-di**

Gazel 3152

Mısra: 5

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Şöyle ḥayrān oldı dil gördi ḥayāl-i dilberi
Tā kıyāmet gelmeyiser 'aklı ayruk başına

27. **görmek:-mek**

Gazel 3157

Mısra: 5

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görmek dilesem māni' olur yāri raqīb āh
San ebr gibi ḥayil olur bedr iken aya

28. **görmek:-mek**

Gazel 3205

Mısra: 10

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bu Muḥibbī şem' -i ḥüsne niçe yanar yakılır
Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi

29. **görünür:-in, -ür**

Gazel 3106

Mısra: 1

(gibi) görünmek, düşünmek.

Sīnem görünür gül gibi pür dāğ-ı tenümle
Döndi yüregüm lāleye kanlu kefenümle

30. **görünür:-in, -ür**

Gazel 3285

Mısra: 3

(gibi) görünmek, düşünmek.

Egerçi görünür 'ışk evvel āsān
Velī düşvār olur ol varı varı

31. **görünür:-in, -ür**

Gazel 3293

Mısra: 8

(gibi) görünmek, düşünmek.

Ruḥı gencini ḥıfz için tılısm itmiş meger çeşmi
Görünür sihr-ile ejder olupdur zülfinün müyü

32. **görünür:-in, -ür**

Gazel 3367

Mısra: 8

(gibi) görünmek, düşünmek.

İy melek-çehre senün ḳadd-i bülendün var iken
Katı kütēh görünür gözlerüme serv-i sehī

33. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3113

Mısra: 4

Bakmak, dikkat etmek, tanık olmak.

Ol ḡonca-i mevrūnı ol 'arız-ı gülgünü
Gördüm öpesim geldi agzında yañağında

34. **görelen:-elden**

Gazel 3428

Mısra: 5

Bakmak, dikkat etmek, tanık olmak.

Zülfün şebinde cānā şem' -i ruḥuñ görelen
Pervāne gibi gönlüm dutışdı oda yandı

35. **göreym:-e, -y, -im**

Gazel 3331

Mısra: 8

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şāhit
olmak, müşāhede etmek.

Şāne ursa zülfine cān-ıla gönlüm pāralar
Āḥir ola pāre pāre göreym ben şāne[y]i

36. **görmem:-me, -m**

Gazel 3060

Mısra: 11

Gözle bir nesne veya kimsenin varlığını
algılamak, hissetmek.

Ay olur yıllar geçer görmem nigārā gün yüzün
Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine

37. **görmem:-me, -m**

Gazel 3088

Mısra: 1

Gözle bir nesne veya kimsenin varlığını
algılamak, hissetmek.

Görmem n'ideyin yüzini ger şems [ü] kamerse
Emmem baña ne lebleri ger şehd ü şekerse

38. **göreym:-e, -y, -im**

Gazel 3092

Mısra: 8

Gözle bir nesne veya kimsenin varlığını
algılamak, hissetmek.

Muḳarrer öldürürsin beni āḥir
Göreym bāri gel seni doynca

39. **gör:**

Gazel 3429

Mısra: 6

... olarak görmek, ... olarak bilmek, ... olarak
kabul etmek.

Ḥāl-i siyehi meyl ḥam-ı zülfine eyler
Kāfir gibi gör ḥaç-ıla zünnāra tayandı

40. **görüp:-üp**

Gazel 3017

Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Nazar eyle görüp hâlüm benüm derdüme bir çâre
Senüh 'ışkuñda iy meh-rü Huzâ bilür ki şâdiqvan

41. **görenler:-en, -ler**

Gazel 3029

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Dilerem âteş-i 'ışkuñ beni şol hadde yaksun kim
Görenler diyeler Allâh aña yâr olmasun kimse

42. **görüpdür:-üp, -dür**

Gazel 3037

Mısra: 8

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Vaşlına irişemezsin yüri dīvâne gönül
Kim görüpdür ki gedâ 'iyş ide sultânlar-ıla

43. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3039

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün bâzârda
Ruğları mânendi bir gül bitmedi gülzârda

44. **gördi:-di**

Gazel 3044

Mısra: 8

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Görsem yüzini zârı kılup âh ider gönül
Kim gördi anı bülbül ola zâra gelmeye

45. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3046

Mısra: 9

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zülfini kaldurdı gördüm kıdd ü ruğsârın didüm
Gül açılmış ne 'aceb serv-i hürâmân üstine

46. **görseler:-se, -ler**

Gazel 3046

Mısra: 14

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gözlerüm kanına gel dök iy şabâ hâk-i derin
Resmdür toprak dokerler görseler kan üstine

47. **gördi:-di**

Gazel 3051

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Goncalar söze gelüp gördi gül oldı hânde
Tâc-ı şüfî bir seyri nîze hamrâ lâle

48. **gördi:-di**

Gazel 3052

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Benî âdemden olmadı özine gördi bir çâre
Vuğuşa 'arz-ı hâl-içün varur Mecnûn küh-ı Necd'e

49. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3052

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Kara zülfün kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz togrılık keçde

50. **görüpdür:-üp**

Gazel 3058

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bâgda serv-i sehî kıddün görüp ögünmesün
Kudreti yokdur anuñ çün bir kıdem refâra de

51. **görüpdür:-üp**

Gazel 3064

Mısra: 10

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Muhibbî bād-ı âhuñla yaşuñ bārânını dök kim
Görüp bu hâlünü dilber ide tâ gül gibi hânde

52. **görüpdür:-üp, -dür**

Gazel 3096

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

'Arızuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim girdi cennet bâgına

53. **görse:-se**

Gazel 3144

Mısra: 10

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Halkı uyutmazsa efğânı Muhibbî'nün ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse h`âbda

54. **gördi:-di**

Gazel 3212

Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Nigâruñ artdı gündən güne derdi
Baña ol itdüğün hiç kes ne gördi

55. **gören:-en**
Gazel 3235
Mısra: 11
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Mısr-ı hüsninde Muhibbî gözlerüm yaşın gören
Nîl'e teşbîh eyledi bu çeşmümün ırmagını

56. **gördi:-di**
Gazel 3264
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Yâd kılduñ bu kuluñı döstüm yâd itmedi
Bu dil-i nâ-şadımı gördi velî şâd itmedi

57. **gördüm:-dü, -m**
Gazel 3266
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefâ yok halk-ı 'âlemden
Ne işiddüm ne hod gördüm cihânda dest-res kaldı

58. **gördüm:-dü, -m**
Gazel 3269
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Yüzüñi görmeğe küyuña vardum
Cefâ tigin tutar gördüm rakîbi

59. **gördüm:-dü, -m**
Gazel 3270
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zâhir oldı nâgehân gördüm ben bir mehveşi
Ol zamândan berü şu'le virdi sinem âteşi

60. **gördi:-di**
Gazel 3276
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Nâlemi güş eyleyenler bilür ancak hâlümü
Çenge teşbîh eyledi kim gördi kıdd-i dälümü

61. **gördüm:-dü, -m**
Gazel 3276

Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Qur'a saldum muşhaf-i hüsnüñ açup fâl eyledüm
Hamdü-lillâh ki murâd üstine gördüm fälümü

62. **görürüm:-ür, -em**
Gazel 3276
Mısra: 10
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Luţf idüp dilber Muhibbî baña bendem diyeli
Görürem çarhdan yüce bu devlet ü ikbâlümü

63. **gördi:-di**
Gazel 3282
Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gördi müşğîn-i selâsil zülf-ile kâküllerin
Boynuma zencir ola dil diyü sevda eyledi

64. **gören:-en**
Gazel 3283
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Salın iy serv-i sehî nâz-ıla seyr it çemeni
Cân fedâ ide gören diye saña cân-ı meni

65. **goreli:-eli**
Gazel 3290
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Mescid-i hüsnünde cânâ görelî ebrûlaruñ
Secde itdi dil baş kaldurmadı mihrâbuñı

66. **gördi:-di**
Gazel 3299
Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Geçdi kâmetden mü'ezzîn gördi kıdd ü kâmetüñ
Didi kâmet kanda var bu kıdd-i dil-cüyuñ gibi

67. **gördüm:-dü, -m**
Gazel 3322
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bir nâzenîni gördüm cevân iderdi râhı
Top eyleyüp serümi göge çıkardum âhı

68. **gördi:-di**
Gazel 3325

Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Âşüfte vü ser-geşte olup sünbül-i miskîn
Hî'âb içre meger gördi yine zülf-i nigârî

69. **gör:**
Gazel 3330
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Sebze-i haţtı ihâta eyledi ruhsârını
Bü'l-'aceb gösterdi naqs gör bu cihânuñ kârını

70. **gördi:-di**
Gazel 3332
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Nâzûk bedeni berg-i semenden dağı nâzûk
Kim gördi bu nev'-ile bir sîm-dâde[y]i

71. **gördüm:-dü, -m**
Gazel 3332
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Yâr[1] gördüm esb-i nâz-ıla yine cevlan ider
Didüm öldürdün be zâlim âh bu üftâde[y]i

72. **gördi:-di**
Gazel 3333
Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

'Ârızî üstinde hâlin gördi bend-i zülfine
Murğ-ı dil dutılsa tañ mı gördi âb u dâne[y]i

73. **gördi:-di**
Gazel 3333
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

'Ârızî üstinde hâlin gördi bend-i zülfine
Murğ-ı dil dutılsa tañ mı gördi âb u dâne[y]i

74. **görüp:-üp**
Gazel 3333
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Mestlik meclisde rindâne bugün meyden degül
Oldılar medhüş görüp ol nergis-i mestâne[y]i

75. **gör:**
Gazel 3341

Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bahra beñzet gönülünü gelse havâdis bahrı gör
Daşraya atar kabül itmez gelen murdârını

76. **gördi:-di**
Gazel 3343
Mısra: 10
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Dünyâ-yı düna eylemedi zerre maħabbet
Çün itdi nazar gördi Muħibbî anı fânî

77. **görenler:-en, -ler**
Gazel 3349
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Senün zibâ cemâlünü görenler terk-i cân itse
'Aceb mi Yûsuf'ı görüp elini cümle zen kesdi

78. **görüp:-üp**
Gazel 3349
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Senün zibâ cemâlünü görenler terk-i cân itse
'Aceb mi Yûsuf'ı görüp elini cümle zen kesdi

79. **görüp:-üp**
Gazel 3351
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Yoluñda her kim ölmezse añılmasun anuñ adı
Cefâ vü cevruñi görüp anı ger bilmeye şâdî

80. **gördi:-di**
Gazel 3353
Mısra: 9
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gördi Muħibbî yüzünü cân terkin eyledi
Meydân-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi

81. **görüp:-üp**
Gazel 3358
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bugün divânesi oldum görüp âh ol perî-zâdı
Giceler hî'âb yüzün görmem iderem nâle feryâdı

82. **gören:-en**
Gazel 3360

Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Dir gören küh-ı belâda oldı peyda bir peleng
Hâsretiyle sîneme yakdukda miñnet dâğımı

83. **görmez:-mez**
Gazel 3360
Mısra: 10
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zülfî sevdâsında bilmezler Muhibbî nüktesin
Zîra kimse görmemiş görmez yılan ayagını

84. **görüþ:-üp**
Gazel 3364
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Halka olmuş hüsününün gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence tılısm olmuş ezelden mâr iki

85. **gören:-en**
Gazel 3366
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Sîne levhine yazaldan naqşını meh-rûlaruñ
Âferin eydüp gören tañsın ider naqşâşumı

86. **görenler:-en, -ler**
Gazel 3366
Mısra: 4
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ğarğa virmiş ser-niğün olmuş iki keşti sanur
Bañr-ı eşkümdе görenler uşbu iki kaşumı

87. **göricек:-icek**
Gazel 3366
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Deşt-i gamda baña yoldaş olımazsın sen yürü
Göricек ben bilürem Mecnûn benüm yoldaşumı

88. **gören:-en**
Gazel 3368
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Esb-i nâz-ıla gören meydân-ı hüsn içre seni
Zülfünüñ çevgânına top ider elbet başını

89. **görenler:-en, -ler**
Gazel 3370

Mısra: 10
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

İy Muhibbî didiler dünyâda yok hergiz vefâ
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat 'âlemi

90. **görüþ:-üp**
Gazel 3373
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zülf[i] zencirin görüp oldı gönül dîvâneğî
Hâşıl itdi şem'-i hüsne cân yakup pervâneğî

91. **gördi:-di**
Gazel 3378
Mısra: 9
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Hışm-ıla gelüp gözlerümüñ yaşını gördi
Rañm eyleyüben yiñile yaşum sile düşdi

92. **görenler:-en, -ler**
Gazel 3385
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ol ser-efrâzum kaçan kim nâz-ıla seyrân ide
Dir görenler işte budur serv-kağlar serveri

93. **görürem:-ür, -em**
Gazel 3397
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gül yüzünsüz itmezem ben bâğ-ı firdevse nazar
Sensüzün bir görürem [ben] gülşen-ile küllheni

94. **gördi:-di**
Gazel 3405
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Uyñuya vardukda dil cennetde gördi yirini
Bir mu'abbir küy-ı yâr eyle didi ta'bîrini

95. **gördüm:-dü, -m**
Gazel 3410
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ay u günle tartdılar geldi şehâ hüsnün ağır
Anuñ için gökde gördüm keffe-i mîzânını

96. **görüþ:-üp**
Gazel 3411

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gözüm yaşı revân oldu görüp sen serv-i bâlâyı
Anuñçün hâk-i pâyünda akar çağlayı çağlayı

97. **görüþ:**-üþ

Gazel 3411

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Görüp zülfün sevâdını gönül sevdâya düşmişdür
'Aceb mi baña dirlerse eger mecnûn-ı şeydâyî

98. **gördüm:**-dü, -m

Gazel 3415

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gül yüzine dil virelden zâr gördüm kendümi
Derde bildüm çâre yok nâ-çar gördüm kendümi

99. **gördüm:**-dü, -m

Gazel 3415

Mısra: 2

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gül yüzine dil virelden zâr gördüm kendümi
Derde bildüm çâre yok nâ-çar gördüm kendümi

100. **gördüm:**-dü, -m

Gazel 3415

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zülfine dolaşdı gönülüm geldi sevdâ başuma
Ėam şebinde tâ şehir bîdâr gördüm kendümi

101. **gördüm:**-dü, -m

Gazel 3415

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Seyl-i eşküm yıkdugınca dem-be-dem dil hânesin
Seng-i miñnetle yapar mi'mâr gördüm kendümi

102. **gördüm:**-dü, -m

Gazel 3415

Mısra: 8

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ger behişte zâhidâ meyl itmesem 'ayb eyleme
Su gibi çün 'âşık-ı dîzâr gördüm kendümi

103. **gördüm:**-dü, -m

Gazel 3415

Mısra: 10

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Şem'-veş tâ şubh olunca giceler yaşlar döküp
İy Muhibbî 'ışk-ıla pür nâr gördüm kendümi

104. **gördüm:**-dü, -m

Gazel 3417

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

'Ahd idersin and içüp tâ kılasın bir dem vefâ
İy cefâ-hû niçe kez gördüm senüñ pür fendüñi

105. **görüþ:**-üþ

Gazel 3417

Mısra: 9

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bu Muhibbî niçe meh-rûlar görüp iy mâh-rû
Bir senüñ tek hâk budur hiç görmedi mânendüñi

106. **görmez:**-mez

Gazel 3419

Mısra: 16

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bir loğma ile iy dil bir güşe ihtiyâr it
Görmez misin ki 'âlem halkı nifâka düşdi

107. **gör:**

Gazel 3420

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ėam meclisinde dün gice nâlem işitdi âh
Tâ şubh olunca inledi gör nâ benüm gibi

108. **goreli:**-eli

Gazel 3420

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ebrûlaruñı görelî iy kaşları kemân
Ėaddi bükildi oldu dü-tâ ya benüm gibi

109. **gördi:**-di

Gazel 3423

Mısra: 9

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gördi şarrâf-ı cihân şî'r-i Muhibbî'yi didi
Ėıymet-i cevher[i] bu nazm-ı güher-bâr sıdı

110. **görüþ:**-üþ

Gazel 3423

Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ser-i zülfinde görüp asılu dil şişesini
Uşadup anı cefâ sengiyle dildâr sıdı

111. **görün:-üñ**
Gazel 3425
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Sehergeh jâleler asmış-durur güller kulagina
Nesîm-i şubh-ıla oynar görüñ serv-i hîrâmân

112. **görüp:-üp**
Gazel 3426
Mısra: 4
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Mihrâb kaşî tākına dil secde iderken
Çeşmini görüp didi ki serhoşdur imâmı

113. **görüp:-üp**
Gazel 3429
Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Dil kaçdı görüp gamzelerin zülfine düşdi
Görüñ eceli yolu varup dâra tayandı

114. **görüp:-üp**
Gazel 3430
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ka'be-i hüsniinde görüp kaşları mihrâbını
Kıblegâh-ı dil idinmişdüm namâzum var-ıdı

115. **gören:-en**
Gazel 3431
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gören haddinde ol hâl-i siyâhı
Didi san Rûm iline Hindî düşdi

116. **görüp:-üp**
Gazel 3431
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Felek hayyâtı hüsni hil'atini
Görüp hayrân elinden sındı düşdi

117. **gördi:-di**
Gazel 3432

Mısra: 9
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Her kim Muhibbî gördi bu şi'r-i süznâki
Dir Hüsrev'e irişmiş andan yakar çerâğı

118. **gören:-en**
Gazel 3432
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bezm-i belâ içinde dil âteşin gören dir
Olmış fîtil-i gamla dâğ-ı ciger çerâğı

119. **görse:-se**
Gazel 3436
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Mescidde eger görse mü'ezzin o kâmeti
Kendin yitüre aınmaya hergiz o kâmeti

120. **görse:-se**
Gazel 3443
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Merdâne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görine zevk u şafâ günü

121. **gördüm:-dü, -m**
Gazel 3445
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gün gibi itdün tulû' gördüm çü iy meh-rû seni
Yine tiz girdün şehâba örtü ol gîsü seni

122. **gördi:-di**
Gazel 3457
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zülfinde gördi hâlin dil murğî âğa düşdi
Olmaz ebed hâlâş ol bend-ile bâğa düşdi

123. **görsün:-sün**
Gazel 3462
Mısra: 4
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Elifler sinede servüm kızıl güller-durur dâğum
Temâşâ itmeyen görsün bugün bâğ u gülistânı

124. **görse:-se**
Gazel 3463

Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Tarîk-i 'ışk bir yoldur iki sandı anı zâhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

125. **görüp:-üp**
Gazel 3463
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Nihâl-i serv-i kıddüni görüp gülzâr-ı hüsn içre
Ayaguña revân oldı akar bu gözlerüm yaşı

126. **görse:-se**
Gazel 3464
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bir nazar görse yüzün zâhid senün iy muğbeçe
Rehn-i mey kılurdı tâcin yañılup evrâdını

127. **gören:-en**
Gazel 3470
Mısra: 10
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Lebleri sırrın bilüp virdüm miyânından haber
Âferin eydür Muhibbi'nün gören idrâkini

128. **göricek:-icek**
Gazel 3472
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Süret-i dîvâr sanduñ göricek iy cân beni
Bilmeduñ mi iy perî sen eyleduñ hayrân beni

129. **görse:-se**
Gazel 3473
Mısra: 4
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

'Âr eyler-ise tañ midur ol pâdişâh-ı hüsn
Hâk-i derinde görse mezellet gedâsını

130. **gör:**
Gazel 3477
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zülfini kodı 'arızı üzre yine dilber
Hâçını gör ol kâfiri kim suya bıraktı

131. **gördüm:-dü, -m**
Gazel 3479

Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Mübtelâsın iy gönül gördüm saçı zencirine
Bir delü dîvâne sergerdâna beñzetdüm seni

132. **görüp:-üp**
Gazel 3479
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bahr-i 'ışkumda gözüm yaşın görüp gavvâş-ı dil
Didi el-hâk pençe-i mercâna beñzetdüm seni

133. **görüp:-üp**
Gazel 3479
Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Lâleler tutmuş çemen etrâfını görüp didüm
Smeden yir yir dökilen kana beñzetdüm seni

134. **gören:-en**
Gazel 3482
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Çin-i zülfinden yañağı tabını eydür gören
'Âleme odlar saçar biñ başlu ejderhâ gibi

135. **görsün:-sün**
Gazel 3490
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bu hüsn ü bu leâfette perî dirsene aña tañ mı
Temâşâ eyleyen görsün perî şeklinde insânı

136. **görüp:-üp**
Gazel 3492
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zülfî zencirin görüp buldı gönül dîvâneğî
Hâşıl itdi şem'-i hüsne cân yakup pervâneğî

137. **gördüm:-dü, -m**
Gazel 3493
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gülsitân içinde key şürîde gördüm bülbülü
Âh idüp feryâd-ıla artar dem-â-dem gulğulu

138. **görem:-em**
Gazel 3012

Mısra: 9

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Şad pâre ola bagrı Muhibbî görem âhîr
Nâzûklîg-ile zûlfûne ger şâne geçerse

139. **görenler:-en, -ler**

Gazel 3109

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Çiçekler her biri bir hûba beñzer
Görenler lâ-büd irer vecd ü hâle

140. **görenler:-en, -ler**

Gazel 3109

Mısra: 13

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Görenler sînemûn üstinde dâğum
Sanur açıldı şahırlarda lâle

141. **görün:-üñ**

Gazel 3111

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Yine kaşd eyledi bu gamze görûñ cânumuza
Hañçerüñ susadı içemege gelür kanumuza

142. **görün:-üñ**

Gazel 3122

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Görûñ derdiyle cân virdi belâda kühken âhîr
Terahhüm itmedi Şîrîn gelüp bî-çâre Ferhâd'a

143. **görem:-em**

Gazel 3131

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Lâle haddüñ hasretinden bagrını yakar oda
Gül yañguñı görem diyü gezer bâzârda

144. **görüp:-üp**

Gazel 3135

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Beni meyhâne küncinde görüp ta'n eyleme zâhid
Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

145. **gören:-en**

Gazel 3136

Mısra: 10

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Şafha-i ruhsârüm üzre iy Muhibbî hâlümü
Kim gören sanur ki tahîr eylemişdür kan-ıla

146. **görüp:-üp**

Gazel 3138

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Kanlu yaşumı görüp kaçma iñende güzelüm
Niçe bir cevri ü cefâlar kılasın vâz gele

147. **gören:-en**

Gazel 3139

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Sebze-i hañtuñ gören dir la'l-i hândân üstine
Hızrdur san sâye salmış âb-ı hayvân üstine

148. **gören:-en**

Gazel 3140

Mısra: 12

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Sineye şol deñlü yakdı bu Muhibbî dâğlar
Dir gören küh-ı belâ kaplanıdır bu dâğ-ıla

149. **gören:-en**

Gazel 3142

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zerd ruhumda gören bu kañre kañre yaşum
Dir jâleler dökilmiş berg-i hazân içinde

150. **görem:-em**

Gazel 3144

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Kañd ü ruhsârüñ su içre görüp serv-i sehî
Bir dañı görem diyü turur kenâr-ı âbda

151. **görüp:-üp**

Gazel 3144

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Kañd ü ruhsârüñ su içre görüp serv-i sehî
Bir dañı görem diyü turur kenâr-ı âbda

152. **görmedi:-me, -di**

Gazel 3146

Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Görmedi görmeyiser ruhları mânendini hiç
'Âlemi gerçi gezer şems ü kamer döne döne

153. **gördün:-dü, -ñ**
Gazel 3147
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Didi gördün mi beni h`ab-ı şeb-i mehtâbda
Didüm iy ârâm-ı cân 'aşık olur mı h`abda

154. **görüp:-üp**
Gazel 3184
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Servler gülşende mât oldı görüp reftâruñı
Goncalar dem-beste kaldı işidüp güftâruñı

155. **görem:-em**
Gazel 3185
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Kim cüdâ eyler bugün senden beni cânım gibi
Çäk çäk olsun görem çäk-i girîbanım gibi

156. **görmedi:-me, -di**
Gazel 3192
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Güzellerden vefâ ummak 'acebdür
Bulardan görmedi kimse bu kârı

157. **görüp:-üp**
Gazel 3193
Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Nigârûñ küyını görüp dimişler Ka'be 'ışk ehli
Anuñçün anda 'aşıklar iderler cân kurbânı

158. **görem:-em**
Gazel 3205
Mısra: 4
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zülfine el kurdugınca pâreler gönülüm beni
Dilegüm bu pâre pâre görem âhir şaneyi

159. **görmedi:-me, -di**
Gazel 3207

Mısra: 4
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Niçe yıllardur ki devr eyler bu çarh-ı lâciverd
Görmedi bir hûb-rüşen mâh-ı tâbânım gibi

160. **gören:-en**
Gazel 3213
Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Baħr-ı dilden zâhir oldukça gören eş'arumı
Dir bu ne dürr-i semîn ü bu ne sırr-ı ma'nevî

161. **gören:-en**
Gazel 3219
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Âteş-i hirc kebab oldı göyindi cigerüm
Eşk-i çeşmümi gören sandı 'aķık-i Yemenî

162. **görmedi:-me, -di**
Gazel 3221
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Devr idelden nüh felek görmedi hem görmeyiser
Ol hilâl ebrü vü meh-rünüñ ruħ-ı zibâsını

163. **görenler:-en, -ler**
Gazel 3231
Mısra: 10
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Cefâ vü cevr-ile cânâ ħarâb itdün gönül mülkin
Görenler didiler el-ħaķ basupdur zulm-ı Timur'ı

164. **gördi:-di**
Gazel 3232
Mısra: 14
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Deryâ-yı eşki kim göre 'ummâna beñzede
Kim gördi buña görmedi hergiz karasını

165. **gören:-en**
Gazel 3232
Mısra: 18
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Yürür Muħibbî gerçi ki ser-pâ-bürehnedür
Ser-püş sanur başında gören âh u vâsını

166. **görmedi:-me, -di**
Gazel 3232

Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Dil ğamzesi tîğına gerden sunar müdâm
'İşk ehlinüñ görmedi kimse cazâsını

167. **görmedi:-me, -di**
Gazel 3232
Mısra: 14
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Deryâ-yı eşki kim göre 'ummâna beñzede
Kim gördi buña görmedi hergiz karasını

168. **görem:-em**
Gazel 3234
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ağlayup didüm didi kalur mı hergiz ihtiyâr
Nâgehân görem o meh-rünüñ görine tal'ati

169. **görenler:-en, -ler**
Gazel 3246
Mısra: 12
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Muhibbî cäm-1 'ışkuñı içelden söyle mest olmuş
Görenler bilmeyüp sanur içüpdür âb-1 engürü

170. **görenler:-en, -ler**
Gazel 3251
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Diğkat itdüm teng görindi ğoncadan yârüñ lebi
Sibe teşbîh eylemişlerdür görenler ğabğabı

171. **görüp:-üp**
Gazel 3253
Mısra: 11
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Muhibbî nazmuñı görüp diye elbette nazm ehli
Bu fikr ü bikri şî'rinde hemân ancak zâhir itdi

172. **görüp:-üp**
Gazel 3258
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Görüp serv-i sehî kıddüñ senüñ dîvâneñ olmuşdur
Sular zencîre dönmüşdür ayaguna urup bağı

173. **görüp:-üp**
Gazel 3267

Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Hâlümi görüp itmedi dilber terahhümi
Günden güne ziyâde ider dil tazallümi

174. **gören:-en**
Gazel 3285
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gören sen saçı şeb gül yüzlü yârı
Unıdur külli ol leyl ü nehârı

175. **gören:-en**
Gazel 3291
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Sırr-ı 'ışkı saklamaz-ısañ dilâ olur 'ayân
Zerd çehreñde gören bu eşk-i gülgün rengüñi

176. **görem:-em**
Gazel 3293
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Nigârüñ pâyına yaşum revân itsem 'aceb midür
Hıramâñı hıramâñı görem ol serv-i dil-cüyü

177. **gören:-en**
Gazel 3294
Mısra: 10
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Muhibbî tîr-i yârı sînem içre
Gören dir hoş ne bulmuşdur yirini

178. **görüp:-üp**
Gazel 3297
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gösterüp yüzün nigârüm âşikârâ eyledi
Niçe bî-diller anı görüp temâşâ eyledi

179. **görüp:-üp**
Gazel 3301
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Çıkup şeb-gün libâs ile o meh bir şeb birün oldı
Görüp ol şekl-i 'ayyanı hemân bu dil cünün oldı

180. **görüp:-üp**
Gazel 3302

Mısra: 9
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Görüp leylî saçuñ mecnûn olaldan
Yapar kuşlar başum üzre yuvayı

181. **görem:-em**
Gazel 3305
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Her cāya ki vardum şehā tā ki görem gün yüzüñi
Komaz rakîb-i rû-siyeh sāyem gibi dūnbālūmi

182. **görmedi:-me, -di**
Gazel 3308
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

'Işk mıkñātısu kendüye çeke āhen ise
Kimse görmedi anuñ gibi bir dil-keşi

183. **gördüñ:-dü, -ñ**
Gazel 3310
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Neden rahm itmedüñ gördüñ ğarîbi
Vişālūñden meger yokdur naşîbi

184. **gördi:-di**
Gazel 3313
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bir göz-ile gördi döymem görmege cānā seni
Nāvekūñ sīneme gelüp açdı yir yir revzeni

185. **gördi:-di**
Gazel 3314
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Kim yüzün gördi didi olmaya bu resme cemāl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

186. **görüñ:-üñ**
Gazel 3317
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Rāh-ı 'ışkı istedüm kim ide āsān kūh-ken
Görüñ āhîr başına niçe dokındı tîşesi

187. **gördi:-di**
Gazel 3340

Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Hicrūñ şebinde gördi ki hiç şubha çāre yok
Nā-çār olup dil didi olam nihāyeti

188. **görem:-em**
Gazel 3343
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gözüm yaşını ayagına cūlar iderdüm
Nāz-ıla görem seyr ide ol serv-i revāni

189. **görmedüñ:-me, -dü, -ñ**
Gazel 3349
Mısra: 12
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Kalursa dāmen-i dilber ne tañ āgyār destinde
Gülūñ hiç görmedüñ mi sen etegini diken kesdi

190. **görülen:-üben**
Gazel 3358
Mısra: 9
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Muħibbî 'ālemūñ kaşrın görülen i'timād itme
Urılmışdur su üstinde ezelden çünki bünyādi

191. **gördük:-dü, -k**
Gazel 3362
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gördük cemāl-i şem'ini düşdük ayagına
Pervāne gibi yakdı ol āteş-liķā bizi

192. **görüp:-üp**
Gazel 3373
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zülf[i] zencîrin görüp oldı gönül dīvānegī
Hāşıl itdi şem'-i hüsne cān yakup pervānegī

193. **görmedi:-me, -di**
Gazel 3382
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gül yüzüñsüz zārılıgum dīñmemişdür dōstum
Görmedi bārān kimesne çeşm-i giryānum gibi

194. **gördüñ:-dü, -ñ**
Gazel 3417

Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zâhidâ bakduñ haķâretle yine ‘ışık ehline
‘Ucb idüp gördüñ tekebbürle i miskîn kendüñi

195. **görmedi:**-me, -di
Gazel 3417
Mısra: 10
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bu Muħibbî niçe meh-rûlar görüp iy mâh-rû
Bir senüñ tek haķ budur hiç görmedi mânendüñi

196. **görüp:**-üp
Gazel 3431
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Görüp tûbî boyımı serv [ü] ‘ar‘ar
İkisi reşk udından sındı düşdi

197. **görüp:**-üp
Gazel 3478
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Kaşı yasını görüp ğamz oklarınıñ yâdına
Cânı kurbân eyleyüp dil sînesin terkeş kodı

198. **görem:**-em
Gazel 3480
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Naķş kıldum hâne-i dilde kamer ruħsârını
Ola kim bu nev‘-ile görem anuñ dîdârını

199. **görmedi:**-me, -di
Gazel 3482
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Görmedi kûh-ı belâ içre belâyı kûhken
Çekmedi hicrânı Mecnûn bu dil-i şeydâ gibi

200. **görseñ:**-señ
Gazel 3014
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Beni kûyuñda görseñ öldürürsin
Ki kan itmek revâ mıdur Harem‘de

201. **görmedüñ:**-me, -dü, -ñ
Gazel 3025

Mısra: 9
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Görmedüñ çünki Muħibbî benî âdemde vefâ
Taglara düş yürü şimden girü hayvânlar-ıla

202. **görürse:**-ür, -se
Gazel 3026
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Tâğlar-ıla kim görürse bu ten-i ‘üryânımı
Beñzedür şahrâ yüzinde zâğlar üşmiş leşe

203. **görsem:**-se, -m
Gazel 3044
Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Görsem yüzünü zârı kılup âh ider gönül
Kim gördi anı bülbül ola zâra gelmeye

204. **gördükçe:**-dükçe
Gazel 3100
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zâhidâ zühd ü riyâyı ihtiyâr itmeñ nice
Ehl-i diller meclisin gördükçe âh itmeñ nice

205. **görse:**-se
Gazel 3101
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bâğbân ger görse kıdd ü ‘ârız u şehlä gözünü
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

206. **görürse:**-ür, -se
Gazel 3112
Mısra: 4
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Lâle hadler şasretinden dâğ yakdum şol kıdar
Sînemi her kim görürse beñzedür gül kânına

207. **görsem:**-se, -m
Gazel 3131
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Zülf-i ‘anber-bârını görsem ruħ-ı dildârda
Destine sünbül asılmış sanuram gülzârda

208. **görsem:**-se, -m
Gazel 3164

Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ol perî-ruhsârî görsem bîd gibi ditirerem
Sanasın bir hâstadur kim ditreye cân üstine

209. **görse:-se**
Gazel 3176
Mısra: 9
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Mescid-i hüsnüni kim görse hemân secde kılur
Tâk-ı ebrûn olalıdan aña mihrâb gibi

210. **gördükde:-dük, -de**
Gazel 3198
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Kim-durur ruhsârûna gün gibi per-tâb olmadı
Ya anı gördükde bu çeşmüm tolu âb olmadı

211. **görürem:-ür, -em**
Gazel 3205
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Penç vâkitde mescide varur o da ancak imâm
Gice gündüz lik memlû görürem meyhâneyi

212. **gördükçe:-dükçe**
Gazel 3219
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Yârı gördükçe niçe şabr ide dîvâne gönül
İhtiyâr elde degül çâk iderem pîreheni

213. **göreymi:-e, -y, -di**
Gazel 3221
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Ger göreymi yüzünü zâhid senün iy mehlikâ
Terk iderdî cân u dilden cennetü'l-me'vâsını

214. **görse:-se**
Gazel 3235
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Servlerdür sînem üzre çekdügüm yir yir elif
Lâleler bitmiş sanur kim görse bagrum dağını

215. **gördükde:-dük, -de**
Gazel 3251

Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Yârı gördükde sakın açma derünüñ kışşasın
Saklamak hoşdur ulular meclisinde edebi

216. **görürece:-ür, -se**
Gazel 3284
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Güneşdür yüzini her kim görürse
Kalur mı zerre gibi hiç karârı

217. **görmek:-mek**
Gazel 3296
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Müyesser olmadı görmek yüzini
Beni öldüriser âhir firâkı

218. **görmek:-mek**
Gazel 3297
Mısra: 10
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Kâni' olmadı Muhibbî bir göz-ile dilberi
Dağlardan görmek için dîde peydâ eyledi

219. **görürem:-ür, -em**
Gazel 3313
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Vaşluñ ile görürem eyler tana'um gayrılar
Baña olmamış gibi kışmet ezelden dâmeni

220. **gördükde:-dük, -de**
Gazel 3330
Mısra: 10
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Başdan ayaga Muhibbî hûna garķ oldu yine
Câme-i surh-ıla gördükde hemân dildârını

221. **görürece:-ür, -se**
Gazel 3414
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Cevr oklarıyla âh olalı toptolu yürek
Her kim görürse beni sanur tîr-keşin dağı

222. **gördüğümce:-düg, -(ü)m, -ce**
Gazel 3393

Mısra: 6
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak. II
Karşılaşmak, rastlaşmak.

Misk gibi terk-i diyâr itmek dilerdi bu gönül
Gördüğümce dem-be-dem ol zülf ü hâl egler meni

223. **görmedüm**:-me, -dü, -m

Gazel 3000

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Âlemi geşt eyledüm bir yâr-ı şâdık görmedüm
Uzlet itsem halkdan düşsem ne tañ tehâlara

224. **görmedüm**:-me, -dü, -m

Gazel 3031

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Saña beñzer bir perî-peyker melek-rû görmedüm
Gerçi kim ‘âlemd e bî-had eylemişem geşt-i râh

225. **görmedi**:-me, -di

Gazel 3039

Mısra: 10

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bu Muhibbî hasta-dil ger kan yudarsa tañ midur
Zîra kimse görmedi resm-i vefâ dildârda

226. **görmedi**:-me, -di

Gazel 3059

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Melek misin perî yâhûd ferîşte
Bu hüsnî görmedi kimse beşerde

227. **gör**:

Gazel 3172

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Vâ’ızı gör niçe düşmiş ‘âşık-ı şeydâ-y-ıla
Mescid için toptolu kılmış kuru gâvğâ-y-ıla

228. **gör**:

Gazel 3206

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Niçe gör kesdi küh-ı Bisütün’ı
Felek ‘ışk tışesin Ferhâd’a virdi

229. **gör**:

Gazel 3210

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Kendü hâlûne nazar kıl var mı gör hayr-ı ‘amel
Dil uzatma kimsenüñ ahvâline süsen gibi

230. **görmese**:-me, -se

Gazel 3234

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gönlüme itdüm hıtab eydür gözümdeñdür günâh
Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miñneti

231. **görmedüm**:-me, -dü, -m

Gazel 3255

Mısra: 8

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Geşt idersin ‘âlemi bir lahza durmazsın ‘aceb
Görmedüm bir dem gönül hergiz senüñ ârâmuñı

232. **görmedüm**:-me, -dü, -m

Gazel 3269

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Olup ‘âşık cihânı geşt kaldum
Senüñ tek görmedüm ben bir habîbi

233. **görmedüm**:-me, -dü, -m

Gazel 3274

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Saña mânend meh-rû görmedüm âh
Gezüp Mısr-ıla Şâm-ıla ‘Irâk’ı

234. **görmeye**:-me, -y, -e

Gazel 3278

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

İtmese kişi kanâ‘at bulmaz devlete yol
Ol eger görmeye bir nâ-hoş ile hoşı

235. **görmedüm**:-me, -dü, -m

Gazel 3299

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Hoş dutarsın geh beni gâhî idersin red
Görmedüm hoşı vü nâ-hoşı senüñ hüyuñ gibi

236. **gördüm**:-düm

Gazel 3354

Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gördüm gezer nâz-ıla ol serv-ķameti
Sandum ki hemân başuma kopdı kıyâmeti

237. **görmedüm**:-me, -dü, -m

Gazel 3377

Mısra: 2

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Geşt idüp gezdüm nigârâ uşbu köhne ‘âlemi
Saña beñzer görmedüm hürî degül kim âdemî

238. **görmeye**:-me, -y, -e

Gazel 3397

Mısra: 10

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Müdde‘î râğminadur her demde cânâ güldüğüm
Bu Muħibbî seni ger görmeye eyvâh meni

239. **görmeye**:-me, -y, -e

Gazel 3399

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Cân niçe râhat ola görmeye cânân yüzini
Ölme yig ‘âşıkâ çün ola nigâr ayrılığı

240. **görmedüm**:-me, -dü, -m

Gazel 3476

Mısra: 2

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Niçe gündür gözlerem ol gözleri âhûları
N’eyleyem derdâ dirîgâ görmedüm âh oları

241. **görülen**:-üben

Gazel 3052

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak,
tecrübe etmek.

Kaşuñ mihrâbına şol kim görülen eyledi secde
Başın kaldurmaya yirden gele ol haşre dek vecde

242. **gördüm**:-dü, -m

Gazel 3120

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak,
tecrübe etmek.

Güneş ruhsârını gördüm beni benden hemân aldı
Göyindüm âteş-i ‘ışka sanasın şem‘e pervâne

243. **gördüm**:-dü, -m

Gazel 3196

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak,
tecrübe etmek.

Gördüm gülün hevâsına gülşende bülbüli

Tutmuş cihânı na‘ra-i âh-ıla gulğulu

244. **gördüm**:-dü, -m

Gazel 3223

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak,
tecrübe etmek.

Derd-i ‘ışka döstlar ‘âlemde gördüm çâre yok
Arayup buldum ki âhîr ölmek imiş çâresi

245. **gördüm**:-dü, -m

Gazel 3249

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak,
tecrübe etmek.

Zâhiren gördüm ‘izâruñda ‘arâķ
Güller üzre çin seher şebnem gibi

246. **göre**:-e

Gazel 3278

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak,
tecrübe etmek.

Terk-i cân itse ne tañ ki göre ol mâh-veşi
Dest-i kudretle yaradıldı anuñ gözi kaşı

247. **görüp**:-üp

Gazel 3281

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak,
tecrübe etmek.

Ķâmet getürdi Ķâmetüñ mescidde müezzin görüp
Didi ki bir mihrâb yok hîç tâķ-ı ebrüyuñ gibi

248. **gördüm**:-dü, -m

Gazel 3299

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak,
tecrübe etmek.

Halk[1] gördüm kimi mescidde kimi mey-hâned
Baña nâmuñ zikri ile meskenüm küyuñ gibi

249. **gördüm**:-dü, -m

Gazel 3303

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Turfâ-büdur çıkmadı bir harf zebânımdan benüm
Ser-te-ser tolmış ciyhân gördüm benüm efsânemi

250. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3322

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Hüsnüni gördüm iy döst gün gün olur ziyâde
Gönlüm dağı şeb ü rüz arturdu âh u vâhi

251. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3326

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Âhum şerâr-ı nahl olup bezm-i 'ışk ara
Gördüm nihâl kâmet-i serv ü perî-veşi

252. **görseñ:-se, -ñ**

Gazel 3344

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Gelse cefâ vü cevri dilâ olma muztarib
Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı

253. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3356

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Hañını gördüm nigârûñ didüm âh geldi ecel
Çâre ne rüz-ı ezelden alnuma yazu gibi

254. **görinmez:-in, -mez**

Gazel 3395

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Eyâ zâhid eger biñ kez nazar kılsañ o meh-rüya
Görinmez pertev-i hüsnî idesin çün nigâh egri

255. **gördün:-dü, -ñ**

Gazel 3404

Mısra: 10

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Meclis içre yine dilber büse in'âm eyledi
İy Muhibbî şimdi mi gördün anuñ ihsânını

256. **görseñ:-se, -ñ**

Gazel 3404

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

'Ayb kılmazduñ bu ben dīvāneyi ta'n eyleyüp
Zâhidâ görseñ eger bir kez ol âdem cânını

257. **görseñ:-se, -ñ**

Gazel 3414

Mısra: 9

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Sevdâyı zülf [ü] hâl-ile görseñ Muhibbî'yi
Mecnün-şifâ hâl-i müşevveşin dağı

258. **görünür:-in, -ür**

Gazel 3436

Mısra: 10

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Virme Muhibbî 'ışk-ı mecâzîye dil sakın
Bak cân göziyle görünür âhir nedâmeti

259. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3455

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Âba mâyil gördüm ol servün kad-i dil-cüyümü
Anuñ-ıçun ben revân itdüm bu yaşum cüyümü

260. **görülen:-üben**

Gazel 3494

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Dâm-ı zülfine tutıldum görülen göz karasın
Gör neler getürdi başuma benüm göz karası

261. **gördi:-di**

Gazel 3496

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Hâr elinden kurtarırmaz gördi güller dâmenin
Bülbül oldı âh u feryâd u figânüñ yügrügi

262. **göre:-e**

Gazel 3046

Mısra: 5

Bakmak, görmek.

Tāğlarla kim göre deşt-i belāda cismümi
Zāğlar konmuş sanur mecnün-ı 'üryān üstine

263. **gören:-en**

Gazel 3076

Mısra: 4

*(bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek // Burada "duymak, işitmek"
anlamındadır.*

İy kaş[ı] kemān çeşmüni müjgānuñ içinde
Gören didi āhūyı görüñ tır arasında

264. **gör:**

Gazel 3178

Mısra: 8

"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Ne zamāna kalduk oldu var-ısa āhır zamān
Gör kıyar dünyā için kardaş olan kardaşını

265. **gör:**

Gazel 3181

Mısra: 1

"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Nigārā hālümü bilmek dilerseñ gör şeb-i tārı
Ki şebdür mahrem-i 'āşık güvāhı nāle vü zārı

266. **gör:**

Gazel 3182

Mısra: 8

"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Dilā gel seyr-i bāğ eyle tefferüc kıl Hūdā şun'ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhārı

267. **gör:**

Gazel 3310

Mısra: 10

"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Ruḥı şevkine kıl nāle Muḥibbī
Gör inler hiç turur mı 'andelībi

268. **gör:**

Gazel 3369

Mısra: 4

"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Pāymāl itdi gözüm yaş[ı] gibi āhır-i kār
Yirlere saldı gör ol zülf-i siyehkār beni

269. **gör:**

Gazel 3422

Mısra: 3

"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Dil tabībi za'fdan gör ne gelüp tūmār ide
Nāle kıl iy ḥasta dil anuñla izhār it beni

270. **gör:**

Gazel 3489

Mısra: 6

"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Gözlerüm isār ider yolına eşküm gevherin
Gör ne merdümdür dirğ itmez çoğunı azını

271. **gör:**

Gazel 3489

Mısra: 9

"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Ḥār elinden iy Muḥibbī gör niçe eyler fiğān
Gülşene var diñle bir dem bübülñ āvāzını

272. **gör:**

Gazel 3494

Mısra: 6

"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Dām-i zülfine tutuldum görüben göz karasın
Gör neler getürdi başuma benüm göz karası

273. **görür:--ür**

Gazel 3091

Mısra: 4

*(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek, görmek.*

Bülbül yiridür āhımı eflāke çıkarsa
Gül kim açıla ḥārı görür ol bilesince

274. **görmege:-meg, -e**

Gazel 3115

Mısra: 11

*(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek, görmek.*

'Anber saçıdur gül yüzini görmege māni'
San ḥāyil olur ebr gelür bedr iken aya

275. **gördi:-di**

Gazel 3132

Mısra: 9

*(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek, görmek.*

Ḥattını gördi Muḥibbī'nüñ irişdi eceli
Hiç tağyir ola mı yazu-y-ımiş başında

276. **görür:--ür**

Gazel 3197

Mısra: 2

*(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek, görmek.*

Ger murğ-ı seḥer eylese nāle vü zārı
Bir yirde görür itmeñ 'aceb gül ile ḥārı

277. **görmege:-meg, -e**
Gazel 3238
Mısra: 10
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek, görmek.

Ecel gibi gelüp haıttı beni öldüriser âhir
Dilâ gün yüzini görmege eylerseñ şitâb evlâ

278. **görmege:-meg, -e**
Gazel 3269
Mısra: 7
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek, görmek.

Yüzünü görmege küyüña vardum
Cefâ tıgın tutar gördüm raķıbi

279. **gördüm:-dü, -m**
Gazel 3089
Mısra: 7
Bakmak, görmek, tanık olmak.

Düşde gördüm diyü eglerdüm dil-i âvâreyi
Ėam şebinde âh çeşmüm Ėarķa-i âb olmasa

280. **görme:-me**
Gazel 3339
Mısra: 12
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Baıır-ı dil âhuñ yilinden ko temevvüc eylesün
Olmasun görme Muıııbbî âh u zâr eksüklüği

281. **görindi:-in, -di**
Gazel 3365
Mısra: 5
Belirmek, görünür olmak, ortaya çıkmak.

Genç-i hüsnî seyrin isterken görindi zülf-i döst
Bilmedüm aña tılısm olmuş meğer su‘bân iki

282. **gör:**
Gazel 3300
Mısra: 14
"Bak, fark et!" anlamlarında bir ünlem.

Gözi yaşıdır Muıııbbî bülbülün
Güller üzre gör şehergeh şebnemi

283. **görse:-se**
Gazel 3226
Mısra: 4
... olduğunu görmek.

Kem nazarla zâhidâ bakma inende ‘aşıkâ
‘Ucb-ıla şeytân olur bir kişi görse kendini

284. **görmeyen:-me, -y, -en**
Gazel 3400
Mısra: 8
Bakmak, görmek, tanık olmak.

İy Muıııbbî uyusun nâz-ıla ol çok sevdüğüm
Görmeyen ‘âlemde ben gözinde bîmâr uyıııuşı

285. **görmedüm:-me, -dü, -m**
Gazel 3304
Mısra: 3
Görmek. II Yaşamak.

Virmedüm dil saña evvel görmedüm luıııı u kerem
Ne bileydüm olasın soñra sitemķârım gibi

286. **gör:**
Gazel 3066
Mısra: 6
"Bak!" anlamında bir ünlem.

Naııııd-i cân-ıla alup vaşlı meta‘ına Ėarîd
Düşdi dîvâne gönül gör Ėama‘-ı Ėâmlara

287. **gör:**
Gazel 3398
Mısra: 8
"Bak!, Gör!, Seyret!" anlamlarında bir ünlem.

Hicr elinden döstüm ben şol ķadar kan ağladum
Götürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

288. **görmezem:-mez, -em**
Gazel 3494
Mısra: 7
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit
olmak, müşâhede etmek. II Keşfetmek, sezmek,
rastlamak.

Ėâli‘ümdür görmezem küyına varsam gün yüzün
Âh kim togmaz şerefden ‘âşıkun seyyâresi

289. **görüp:-üp**
Gazel 3135
Mısra: 11
Bakmak, fark etmek, tanık olmak.

Elif ķaddünle râ kaşun görüp vaşluñı râ itdüm
Muıııbbî olmadı vuşlat Ėaııâmı añladum râda

290. **gör:**
Gazel 3297
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak,
tecrübe etmek.

‘Işķ câmın cür‘asın sundı baña nüş eyledüm
Zü-fünün-ı ‘aıııdum gör nice şeydâ eyledi

291. **gören:-en**
Gazel 3408
Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak,
tecrübe etmek.

Sinemde gören şâh-ı gamı hayme sanurlar
Bu gözlerümüñ yaşı ile kanlu habâbı

292. **görmek:-mek**

Gazel 3413

Mısra: 2

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak,
tecrübe etmek.

Seyr-i tenhâ ider oldı yine cānâ büyüdi
Yüzini görmek olur çün meh-i tâbân büyüdi

293. **görmek:-mek**

Gazel 3433

Mısra: 6

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gir gönül Ka'besine tâ ki şafâ kesb idesin
Görmek istersen eger tâyife-i 'uşşâkı

294. **görsem:-se, -m**

Gazel 3277

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Bâda virdüm 'aql u dîn ü dil anı bir görmede
Cân da kalmaz bir dağı görsem eger ol dilberi

295. **görsem:-se, -m**

Gazel 3386

Mısra: 8

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Kimseler hâlin dimez bu ben garîb üftâdenüñ
Yârı görsem 'arz ideydüm ne ki kâmun var-ıdı

296. **görsem:-se, -m**

Gazel 3481

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Ölmeden derdâ dirîgâ yârı görsem bir dağı
Olmaz-ısa anı düşde bârî görsem bir dağı

297. **görsem:-se, -m**

Gazel 3481

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şahit
olmak, müşahede etmek.

Dir idüm küh-ı belâda çekdügüm bir bir aña
Ol lebi şîrîn şeker-güftârı görsem bir dağı

298. **görmeyelden:-me, -y, -el(i), -den**

Gazel 3442

Mısra: 1

Bir şeyin varlığını göz yardımıyla algılamak,
görmek.

Dirîgâ görmeyelden rüy-ı yârı
Dilüñ kalmadı hiç şabr u kararı

299. **gördükde:-dikde**

Gazel 3305

Mısra: 2

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Aldum ele kâğıd kalem yazam bu hasb-i hâlümü
Yazdukda gış oldum hemân gördükde bu a'mâlümü

300. **gör:**

Gazel 3392

Mısra: 3

"-e gör" sürerlik fiili.

Cân u dil almaga gör kim niçe fettânlık ider
Sakin aldanma gönül sen aña zînhâr dağı

301. **gördi:-di**

Gazel 3395

Mısra: 11

(Bir olaya, bir duruma) şahit olmak, görmek.

Çemen seyrânın eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pâyına yüz sürmek akar gâh togru gâh egri

302. **gördi:-di**

Gazel 3428

Mısra: 10

(Bir olaya, bir duruma) şahit olmak, görmek.

Yaşın revâne kıldı gülzâr-ı hüsn içinden
Tâ ki Muhibbî gördi sen serv-quad bülendi

303. **gör:**

Gazel 3453

Mısra: 10

"Bak!, Gör!, Seyret!" anlamlarında bir ünlem.

Bâğı seyr eyle Muhibbî bir münâsib yâr-ıla
'İbret al gör niçe açılmış cihânuñ gülleri

gör:-

1. **göreyin:-e, --y, --i, --n**

Gazel 3119

Mısra: 7

Bakmak, görmek.

Amân vir yüzüñi bir dem göreyin soñradan öldür
Terahhüm eyle luğf eyle habîbüm bî-emân olma

2. **göreyin:-e, -y, -in**

Gazel 3464

Mısra: 3

Bakmak, görmek.

Âhîr olsun göreyin tûbî gibi ol ser-nigün
Kim ki teşbîh eyleye serve çadûñ şîmşâdını

3. **görmedük:**-me, -dü, -k
Gazel 3212
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek.

Çeküp bār-ı gama tâkat getürdüm
Gören dir görmedük biz böyle merdi

4. **görüp:-üp**
Gazel 3107
Mısra: 5
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görüp şem'-i ruhuñ pervâne gibi
Yakam odlara ben cān päre päre

5. **görüp:-üp**
Gazel 3113
Mısra: 1
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Ol servi görüp sevdüm balalığı çağında
Hâk üzre yüzüm sürdüm su gibi ayagında

6. **göre:-e**
Gazel 3139
Mısra: 7
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Dâğlarla kim göre şahrâ-yı gamda cismümi
Zâğlar üşmiş sanur Mecnün-ı 'üryân üstine

7. **görüp:-üp**
Gazel 3139
Mısra: 13
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Çaddüñ üzre bu Muhibbî gül yüzüñ görüp didi
Güller açılmak 'aceb serv-i hürâmân üstine

8. **gör:**
Gazel 3152
Mısra: 11
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Sırrını fâş itdi 'ışkuñ bilmeyüp Ferhâd'ı gör
Anuñ için tüşesi dokındı âhîr başına

9. **görüp:-üp**
Gazel 3190
Mısra: 4
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Seni cān-ıla eger sevdüm ise sanma günâh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pâdişehi

10. **göre:-e**
Gazel 3193
Mısra: 2
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

N'ola dilden berî olsam görüp ruhsâr-ı cānânı
Yakar pervâne bāl ü per göre şem'-i şebistânı

11. **görüp:-üp**
Gazel 3193
Mısra: 1
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

N'ola dilden berî olsam görüp ruhsâr-ı cānânı
Yakar pervâne bāl ü per göre şem'-i şebistânı

12. **görelî:-eli**
Gazel 3203
Mısra: 9
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Muhibbî görelî çevgân-ı zülfün
Başın top eyleyüp meydâna geldi

13. **görüp:-üp**
Gazel 3203
Mısra: 2
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yine biñ nâz-ıla cānâne geldi
Görüp derdüm benüm dermâna geldi

14. **görmedi:-me, -di**
Gazel 3206
Mısra: 7
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

İtüñ görmedi çokdan âşinâsın
Beni görüp hemân feryâda virdi

15. **görüp:-üp**
Gazel 3206
Mısra: 8
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

İtüñ görmedi çokdan âşinâsın
Beni görüp hemân feryâda virdi

16. **gören:-en**
Gazel 3212
Mısra: 6
(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Çeküp bār-ı gama tâkat getürdüm
Gören dir görmedük biz böyle merdi

17. **gördükde:-dükde**

Gazel 3214

Mısra: 3

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yârı gördükde sakın açma derûnuñ rāzın[1]
Saklamak hoşdur ulu kimse yanında edebi

18. **görelî:-eli**

Gazel 3259

Mısra: 1

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Leylî zülfüñ görelî oldı bu dil dîvâneği
Oldı senüñle āşinā ammā baña bîgâneği

19. **göre:-e**

Gazel 3261

Mısra: 2

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Cāme-i zer-baft ile ger cilve kılsa ol perî
Kim göre āşüfte vü hayrān ola dilden berî

20. **görmez:-mez**

Gazel 3286

Mısra: 4

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Çeşmüñ elinde tîğ-ı tîz andan bu dil itmez gürîz
Zülfüñle eyler bāzîçe görmez misin canbāzuñı

21. **gören:-en**

Gazel 3298

Mısra: 8

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören ‘ibretle bunda hāne vü gū kalmadı

22. **gördükde:-dükde**

Gazel 3375

Mısra: 2

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Zāhidā lutf eyle ‘ayb itme bu ben bî-çāreyi
İhtiyār elden gider gördükde bir meh-pāreyi

23. **göricek:-icek**

Gazel 3452

Mısra: 10

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bir nazarla bu Muhibbî’ nün olur sinesi çäk
Göricek ol kaşı ya vü o gözi karacugı

24. **görenler:-en, -ler**

Gazel 3458

Mısra: 9

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Zülfî çininde görenler dir yañağı tábını
Her taraf odlar saçar agzından ejderhā gibi

25. **görmüş:-miş**

Gazel 3460

Mısra: 10

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Hüblar gerçi Muhibbî ‘ālem içre çok velî
Dîde hiç görmüş degül bir böyle şüh-ı dil-keşi

26. **görsem:-se, -m**

Gazel 3481

Mısra: 4

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Dür olalı gül yüzünden hastadur cān bülbülü
İñlerem āh ol yüzi gülzārı görsem bir dağı

27. **görsem:-se, -m**

Gazel 3481

Mısra: 8

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Cān virür kimdür didi ‘ālemde dilber būseme
Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir dağı

28. **görsem:-se, -m**

Gazel 3481

Mısra: 10

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Kurtulup zulmet şebinde gün togardı başuma
İy Muhibbî ol güneş ruhsārı görsem bir dağı

29. **göre:-e**

Gazel 3086

Mısra: 13

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşahede etmek.

Mey yirine göz göre ko kanuñı içsün senüñ
Yine uyarduñ Muhibbî sen o çeşmi serhoşa

30. **göre:-e**

Gazel 3224

Mısra: 10

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşahede etmek.

Bu Muhibbî giceler şubha degin nāle kılır
Bezmi-i gam içre anı kim göre sanur nāyî

31. **göre:-e**
Gazel 3283
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşahede etmek.

Gülşene 'arz idesin ger göre nâzûk tenûni
Açmaya gönca bilüp hâlini ayruk suheni

32. **gördiye:-di, -y, -se**
Gazel 3390
Mısra: 6
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşahede etmek.

Hüsn iline pâdişâh olalı ol yâr-ı güzîn
Kim ki gördiye anı illerini serde kodı

33. **görün:-üñ**
Gazel 3429
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşahede etmek.

Dil kaçdı görüp gamzelerin zülfine düşdi
Görün eceli yolu varup dâra tayandı

34. **görürdi:-ür, -di**
Gazel 3089
Mısra: 2
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşahede etmek.

Jeng-i gamda dil kalurdı ger mey-i nâb olmasa
Kim görürdi gün yüzün mihr-i cihân-tâb olmasa

35. **gördüm:-dü, -m**
Gazel 3151
Mısra: 5
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşahede etmek.

Muşhaf-ı hüsn üzre gördüm zülfini dilber komış
Olmasa kâfir anı bağlar mıdı zünnâr ile

36. **göreyim:-e, -(y)im**
Gazel 3167
Mısra: 4
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşahede etmek.

Seni kuçmaga komaz ara yirde
Göreyim pâralsun pîrehen de

37. **göreyim:-e, -(y)im**
Gazel 3185
Mısra: 4
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşahede etmek.

Kim koya kaç' olmadan dest-i vişâlûñ dâmenin
Göreyim pâ-mâl ola her yaña dâmânım gibi

38. **göreyim:-e, -(y)im**
Gazel 3185
Mısra: 8
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şahit olmak, müşahede etmek.

Şu'le-i âh-ıla iy dil sırrımı fâş eyledün
Odlara yan göreyim bu âh-ı süzânım gibi

39. **göre:-e**
Gazel 3341
Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gül yüzün göre cinâni añmasa olmaz 'aceb
Ger temâşâ eyleye yâruñ gül-i bî-hârını

40. **göre:-e**
Gazel 3453
Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gözlerüm yaşında her kim göre rûy-ı zerdümi
Beñzedür dir suya garķ olmış görüñ nîlüferi

41. **göre:-e**
Gazel 3491
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Hayret alup tañ ola kim göre rûy-ı zerdümi
Raħm ide lâ-büd okuyan defter-i pür derdümi

42. **gördiler:-di, -ler**
Gazel 3000
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Kaşlarına râ didüm râ ehli râyum gördiler
Her biri taħsîn idüp baş egdiler bu râlara

43. **görün:-üñ**
Gazel 3076
Mısra: 4
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

İy kaş[1] kemân çeşmüni müjgânun içinde
Gören didi âhûyı görüñ tîr arasında

44. **gördiler:-di, -ler**
Gazel 3132
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gördiler başımı yâruñ işigi taşında
Didiler ulu sa'âdet var-ımmış başında

45. **göre:-e**

Gazel 3101

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gülşen-i hüsnünde her kim göre gül ruhsârûnı
Bâğa varup ol temâşa-yı ruḥ-ı gül itmeye

46. **göre:-e**

Gazel 3190

Mısra: 2

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Yine nâz-ıla hürâm eyle gel iy serv-i sehî
Kim göre nâz-ıla bu kâmetüñi diye zihî

47. **görür:-ür**

Gazel 3192

Mısra: 2

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

İder bülbül bahâr oldukça zârı
Gül ile çün görür bir yirde ḥârı

48. **göre:-e**

Gazel 3232

Mısra: 13

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Deryâ-yı eşki kim göre ‘ummâna beñzede
Kim gördi buña görmedi hergiz karasını

49. **göre:-e**

Gazel 3250

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Baḥr-ı dilden zâhir olan kim göre eş‘arımı
Dir niçe esrâr-ıla var niçe yüz biñ ma‘nevî

50. **göre:-e**

Gazel 3252

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

‘Âşık ola kalmaya güftâra kudreti
Kim göre kara kaş-ıla gözi jâlesini

51. **görür:-ür**

Gazel 3308

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Bir iken ‘ışk yolu zâhid anı iki görür
Biri iki görinür olıcak gözi şaşı

52. **göre:-e**

Gazel 3314

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Gönlümün şîşesini kim göre kan-ıla tolu
Mey-i ḥamrâ ile pür sana zücâc-ı Ḥalebî

53. **göre:-e**

Gazel 3314

Mısra: 9

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Şeb-i hicr içre Muḥibbî göre ger şem‘ ruḥuñı
Rûzdan rûşen ola gözine hicrân şebi

54. **göre:-e**

Gazel 3381

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Şem‘-i cemâl-i hüsnüñi her kim göre şehâ
Olmaz ‘aceb ger eride baḡrı yağını

55. **göre:-e**

Gazel 3426

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Her kim ki göre seyr ider ol serv-i hürâmı
Göz yaşını yolına revân ide tamâmî

56. **görmege:-meg, -e**

Gazel 3313

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Bir göz-ile gördi döymem görmege cânâ seni
Nâvekûñ sîneme gelüp açdı yir yir revzeni

57. **görmege:-meg, -e**

Gazel 3321

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Her kaçan kılsam heves görmege sen ḥurşîd-veşi
Komaz elden ol raḡîb sāyem gibi dñnbâlümü

58. **görmege:-meg, -e**

Gazel 3353

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Ṭālî' müsâ'id olmadı görmege gün yüzüñ
'Âlem içinde var mı bed ahter benüm gibi

59. **görinen:--(i)n, --en**

Gazel 3109

Mısra: 10

Aşıkâr, belirgin, açıkta olmak.

Muqarrer ehl-i 'ışka dil bagıdur
Görinen 'arızı üzre gülâle

60. **görse:-se**

Gazel 3161

Mısra: 3

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak.

Gül yüzinde küfr-i zülfin görse zâhid 'ışk olup
Bağlanurdı cân u dilden zülfinün zünnârına

61. **görüp:**

Gazel 3046

Mısra: 11

Bakmak, fark etmek.

Sebze haṭṭuñı görüp didi Muḥibbî ḥasta-dil
Sâye salmış Hızr'dur san âb-ı ḥayvân üstine

62. **göreliden:-eli, -den**

Gazel 3221

Mısra: 1

Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehlâsını
Odlara yakdı bu ben âşüfte vü şeydâsını

63. **göreliden:-el, -den**

Gazel 3049

Mısra: 3

Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşâhede etmek.

Göreliden ruḥlarıñı bağ-ı lâle
Yakupdur dâg-ı 'aşkuñı cebînde

64. **görmem:-me, -m**

Gazel 3286

Mısra: 1

Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bir baht-ı kem bî-ṭâlî'em görmem senüñ pervâzuñı
Bârî tekellüm ḡayra kıl tâ işidem âvâzuñı

65. **görmedümse:-me, -dü, -m, -se**

Gazel 3063

Mısra: 3

... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Vefâsın görmedümse n'ola yâruñ
Cefâ eksük degül epsem bizümle

66. **görinmez:--in, -mez**

Gazel 3002

Mısra: 1

(beyitte) Görmek, bulmak. (bulunmaz).

Görinmez bî-vefâlar içre sence
Bulunmaz bir cefâ-keş daḡı bence

67. **görinmez:--in, -mez**

Gazel 3309

Mısra: 6

(beyitte) Görmek, bulmak. (bulunmaz).

Ġamuñ toḡmını yir 'ışk içre kârum
Görinmez baña ḡayrı kâr u bârı

68. **görmemiş:-me, -miş**

Gazel 3360

Mısra: 10

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Zülfi sevdâsında bilmezler Muḥibbî nüktesin
Zira kimse görmemiş görmez yılan ayagını

69. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3098

Mısra: 7

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek II. (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Ḥaddi ile zülfini gördüm iderler 'arbede
Rüm şâhı ceng ider san kim varup Efrenge-ile

70. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3277

Mısra: 1

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek II. (Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Geh kabâ gülgün geyer gördüm ol sîmîn-beri
Özine geh ḡil'at atmış reng-i nîlûferî

71. **görürse:-ür, -se**

Gazel 3085

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

'Âşık oldur ki sevdüğünüñ ḡâk-i pâyını
Görürse virmeye dünyâ ḡarâcına

72. **görmeyem:--me, --y, --e, --m**

Gazel 3140

Mısra: 9

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gel beni öldür rakîbi görmeyem küyünde tek
Bu meseldür bir kafesde bülbül olmaz zâg-ıla

73. **görmeyem:**--me, --y, --e, --m

Gazel 3307

Mısra: 3

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bir gece eger görmeyem iy döst cemâlün
Hasretle döke şem' gibi eşk-feşânı

74. **görmeyem:**--me, --y, --e, --m

Gazel 3399

Mısra: 2

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Âh ne müşkil imiş dünyâda yâr ayrılığı
Görmeyem bir dağı ben sevgülü yâr ayrılığı

75. **göreym:**--e, --y, --in

Gazel 3145

Mısra: 6

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Zülf-i Hindüsına yârûn öykünürmiş sünbülü
Göreyin kim bu cihânda ol siyeh rû bitmeye

76. **görmeyiser:**--me, --y, --iser

Gazel 3146

Mısra: 7

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görmedi görmeyiser ruhları mânendini hîç
'Âlemi gerçi gezer şems ü kamer döne döne

77. **görmeyiser:**--me, --y, --iser

Gazel 3221

Mısra: 5

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Devr idelden nüh felek görmedi hem görmeyiser
Ol hilâl ebrü vü meh-rünüñ ruḥ-ı zîbâsını

78. **görmedüm:**--me, -dü, -m

Gazel 3153

Mısra: 12

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Baḥr-i 'ışka iy Muḥibbî niceler garḳ oldılar
Görmedüm bir kimse dir idüm anuñ pâyânına

79. **görse:**-se

Gazel 3230

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak, tecrübe etmek.

Ol güzeller şâhını ger görse idi bir nazar
Unudurdı zâhid-i bârid-ı nefes evrâdını

80. **görse:**-se

Gazel 3239

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak, tecrübe etmek.

Gerçi rüsvâ idi gönüm görse ger rüsvâligum
Ögrenürdi döstler benden gelüp rüsvâlığı

81. **görse:**-se

Gazel 3292

Mısra: 10

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak, tecrübe etmek.

Renc-i bî-ḥâşıldur el urma nabza iy ṭabîb
Çün marîz-ı 'ışḳ getürmez görse Câlînüs'ını

82. **görse:**-se

Gazel 3317

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak, tecrübe etmek.

Tîg-i ğamzeñ görse bu dil baş açup karşu varur
'İşḳ erinüñ olmaz hîç nesneden endîşesi

83. **göre:**-e

Gazel 3334

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak, tecrübe etmek.

Sâķī ğubâr-ı ğam virdi meded gönülüne keder
Şayḳal ide göre mey ile ol âb-ġine[y]i

84. **göre:**-e

Gazel 3344

Mısra: 8

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak, tecrübe etmek.

Olsun ḥaķîķî çünki gerekdür ḥaķîķî 'ışḳ
Taḥşin diye kim göre bu 'ışḳ-bâzuñı

85. **görse:**-se

Gazel 3347

Mısra: 2

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak, tecrübe etmek.

Cân ider şem‘-i ruhuñ şevkine pervâneligi
Dil kılur görse ser-i zülfüñi divâneligi

86. göre:-e

Gazel 3357

Mısra: 10

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak,
tecrübe etmek.

Muhibbî her nefes şad-bâr yüzüne ger nazar kılsa
Kânâ‘at itmeyüp ister göre bir dağı dîzârı

87. gördiler:-di, -ler

Gazel 3389

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak,
tecrübe etmek.

Gördiler rüsvâligumdan bildiler kim ‘aşıkam
Sen dağı bil döstüm zâr-ı nihânum kalmadı

88. gördiler:-di, -ler

Gazel 3410

Mısra: 9

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak,
tecrübe etmek.

Tiğ-i gamzeñ gördiler ‘uşşâkı her dem öldürür
Her kişi tende emânet saklar oldu cânını

89. görse:-se

Gazel 3416

Mısra: 7

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak,
tecrübe etmek.

Ser-i küyuñda kim görse baña dîvâne eydürler
Anuñçün zülf-i zencîrûñ olupdur boynumuñ bendi

90. görse:-se

Gazel 3452

Mısra: 3

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak,
tecrübe etmek.

Görse her kanda güzel olur anuñ şeydâsı
Bilmezem n’eyleyeyin bu dil-i âvârecügi

91. göre:-e

Gazel 3470

Mısra: 1

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak,
tecrübe etmek.

Bir nazar her kim göre ruhsâr-ı âteşnâkini
Tutuşup ‘ışk âteşine yile virür hâkîni

92. görür:-ür

Gazel 3493

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak II yaşamak,
tecrübe etmek.

Niçe feryâd itmesün derdiyle miskîn ‘andelîb
Her nazarda hâr-ıla hem-dem görür her dem güli

93. gördün:-dü, -ñ

Gazel 3202

Mısra: 8

... olarak kabul etmek, şöyle veya böyle
değerlendirmek.

Men‘ idersin ‘aşıkı ammâ riyâdur satduğun
Zâhidâ ‘ucb-ıla gördün kendüñi dâñâ gibi

94. görüp:-üp

Gazel 3447

Mısra: 5

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Deyr ara zülf-i çelîpâñı görüp iy muğbeçe
Bağlamazsam kâfir-i ‘ışkam bile zünnârûñı

95. görüp:-üp

Gazel 3462

Mısra: 1

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görüp gülzâr-ı hüsn içre ben ol serv-i hürâmânı
Akitdum pâyına cûlar kılup bu çeşm-i giryânı

96. görebilsem:-ebil, -se, -m

Gazel 3226

Mısra: 8

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Kıble hâkkı eyler-idüm Ka‘be yirine tavâf
Ger naşîb olsa nigârûñ görebilsem kendini

97. görmemişsin:-me, -miş, -sin

Gazel 3228

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek.

Çaddüñi gülşende didüm serve beñzetdüm didi
Görmemişsin nâz-ıla beñzer benüm refâturumı

98. görür:-ür

Gazel 3453

Mısra: 8

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya
kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gözlerüm yaşında her kim göre rüy-ı zerdümi
Beñzedür dir suya garç olmuş görürñ nîlüferi

99. **görmesün:-me, -sün**

Gazel 3275

Mısra: 2

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Saklasun her dūndan diñ yāra ad u sanını
Görmesün her nā-sezā göstermesün eyvānını

100. **göreliden:-eli, -den**

Gazel 3383

Mısra: 5

Görmek, göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek.

Göreliden gün yüzünü niçe yıldur āh kim
Dağı bir nisbetle cān-ı nātūvān eğlenmedi

101. **gör:**

Gazel 3401

Mısra: 8

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Yolma cān metā'ın hārc kıldı
Añar mı nev-bahārı gör süheylī

102. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3290

Mısra: 5

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak..

Düşde gördüm yār[1] didüm [ben] der-āğüş itmişem
İşidüp didi bir 'arîf vasla yordum ħ'ābuñı

103. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3290

Mısra: 8

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak..

Olmadı 'uşşāk[1] katl itdi peşimān gözlerün
Dökmede kan şād gördüm ġamze-i kaşşābuñı

104. **görür:-ür**

Gazel 3463

Mısra: 8

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek.

Ṭarīk-i 'ışk bir yoldur iki sandı anı zāhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

105. **gör:**

Gazel 3291

Mısra: 4

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Rahm kılmaduñ benüm bu nāleme iy seng-dil
Āhum ile nerm olurken etüñüñ gör sengüñi

106. **gör:**

Gazel 3292

Mısra: 4

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Aldanup dünyā-yı dūna oldı çün murğā süvār
Ser-nigün itdi gör āñir taht-ıla kāvüsını

107. **gör:**

Gazel 3457

Mısra: 7

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Arayu 'ışk rāhın Ferhād u Kays'ı gör kim
Birisideşte varup birisi taga düşdi

108. **görme:-me**

Gazel 3445

Mısra: 10

Görmek. II Zannetmek; değerlendirmek, yorumlamak; anlamak.

İy Muhibbī hāne-i dilde iken mātüb-ı dil
Anı ġâfil görme ki ol araya her sū seni

109. **gördüm:-dü, -m**

Gazel 3493

Mısra: 6

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek, görmek.

Zāhir olaldan mu'anber zülfün iy dilber senün
Bir pula gördüm satarlar deste deste sünbülü

göreliden:

1. **göreliden:**

Gazel 3184

Mısra: 4

Gördüğümden bu yana, gördüğüm zamandan beri.

Hey niçe 'ayyārdur gözden ogurlar setrümü
Gıtdi dil elden göreliden ṭurra-i ṭarrāruñı

görin:

1. **görinür:-ür**

Gazel 3271

Mısra: 6

Görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek.

Gel 'iyş idelüm bāğa varup vaqt-ı çemendür
Dehrün çü beraber görinür leyl ü nehārı

2. **görinür:-ür**

Gazel 3444

Mısra: 8

Görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek.

Zülfinün ağımı kurmuş yine diller şaydına
Hâller yir yir görünür san içinde dânesi

3. **görüne:-e**

Gazel 3443

Mısra: 2

... gibi gelmek, izlenim uyandırmak.

Merdâne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görüne zevk u şafâ günü

4. **görünür:-ür**

Gazel 3130

Mısra: 10

... gibi gelmek, izlenim uyandırmak.

Zülfi devrinde Muhibbî umma vaşlı gencini
Çün tılsım itmişdür ejder görünür ol maḥzene

5. **görünen:-en**

Gazel 3483

Mısra: 1

Başkaları tarafından görülür duruma gelmek, görülür olmak.

Görünen başum degül küh-ı belâ tagı gibi
Her yañadan yaşum akar anuñ ırmağı gibi

görün:-

1. **görünen:-en**

Gazel 3081

Mısra: 3

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Lebleri üzre görünen sâye-i ebrû mıdur
Haḫ degül pây-ı meges kalmış meger bal üstine

2. **görünen:-en**

Gazel 3361

Mısra: 9

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

İy Muhibbî görünen şahrâda sanma lâledür
Yir mi kaldı gözlerümden hûn-ı dil saçılmadı

3. **görünen:-en**

Gazel 3478

Mısra: 7

(Gözle ve ışık yardımı ile) Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görünen çarḫuñ kenârında anı sanmañ şafaḫ
Süz-ı âhumdur anuñ dâmânına âteş kodı

4. **görindi:-di**

Gazel 3023

Mısra: 1

Belirmek, görünür duruma gelmek.

Çün perî gibi görindi yine dilber gözüme
Hayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

5. **görünmez:-mez**

Gazel 3432

Mısra: 8

Belirmek, görünür duruma gelmek.

Âhum duḫâni düpdüz çarḫuñ yüzini dutdı
Görünmez ise tañ mı göklerde zer çerâğı

6. **görünürsin:-ür, -sin**

Gazel 3261

Mısra: 8

... olduğı hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Berg-i gül gerçi ki nâzûk görünür ammâ ki sen
Görünürsin iy göñül nev-reste-i nâzûk-teri

7. **görünmez:-mez**

Gazel 3339

Mısra: 4

Görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek.

Bâğ-ı hüsünde ḫatıyla zülff[i] dutmışlar vaḫan
Gülşen içinde görünmez mür u mâr eksüklüğü

8. **görindi:-di, -**

Gazel 3251

Mısra: 1

... Olduğı hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Diḫkat itdüm teng görindi goncadan yâruñ lebi
Sîbe teşbîh eylemişlerdür görenler ğabğabı

9. **görünür:-ür**

Gazel 3498

Mısra: 10

Belirmek, ortaya çıkmak.

Tılsım olmuş meger kim genc-i hüsne
Görünür zülfüñ anuñ ejdehâsi

10. **görünür:-ür**

Gazel 3249

Mısra: 4

... Olduğı hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Ka'be küyuña varup buldum şafâ
Anda çeşmüm görünür zemzem gibi

11. **görünür:-ür**

Gazel 3261

Mısra: 7

... Olduğı hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Berg-i gül gerçi ki nâzûk görünür ammâ ki sen
Görünürsin iy göñül nev-reste-i nâzûk-teri

12. **görinür:-ür**
Gazel 3308
Mısra: 8
. ... *Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.*

Bir iken 'ışık yolu zâhid anı iki görür
Biri iki görünür olıcak gözi şaşı

13. **görinür:-ür**
Gazel 3498
Mısra: 14
Gibi gelmek, gibi görünmek, izlenim uyandırmak.

Muhibbî çevre oldu şöyle mu'tâd
Vefâ görünür itdüğü cefâsı

14. **görinür:-ür**
Gazel 3163
Mısra: 5
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak. II ... Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Felekden görünür Mecnûn'a a'la
Kaçan şahrâda Leylâ kursa hargâh

15. **görinürse:-ür, -se**
Gazel 3202
Mısra: 10
... *Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.*

Bu Muhibbî çün ezel nûş itdi 'ışkuñ cāmını
Görinürse tañ degül geh mest ü geh şeydâ gibi

16. **görine:-e**
Gazel 3234
Mısra: 8
1. *Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükme, zuhur etmek.* 2. *Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.*

Ağlayup didüm didi kalur mı hergiz ihtiyâr
Nâgehân görem o meh-rünüñ görine tal'atı

görinen:

1. **görinen:**
Gazel 3071
Mısra: 3
Aşıkâr, belirgin.

Açılıp sînem üstinde görinen dâğlar güldür
Döker bu çeşm-i nemgînüm gül üzre çın şehër jâle

görinür:

1. **görinür:--in, --ür**
Gazel 3097
Mısra: 5
Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bilse idüm ne yüz-ile görünür gül yüzüne
Kıymetin bile kaçan vaqt-ıla bâzâra düşe

görüs:

1. **görüste:-te**
Gazel 3061
Mısra: 2
Görmek.

Perîsin bilmedüm yâhüd ferîşte
Beni bî-tâkat itdün bir görüşte

görmedi:

1. **görmedi:**
Gazel 3090
Mısra: 4
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak.

Melek midür perî yâhüd ferîşte
Bu hüsni görmedi kimse beşerde

görmek:

1. **görse:-se**
Gazel 3105
Mısra: 4
Bakmak, görmek, tanık olmak.

Eşk-i çeşüm bu 'acebdür ki ciger güşem iken
Kanda görse yapışur kanlu gibi dâmânuma

görmesem:

1. **görmesem:--me, --se, --m**
Gazel 3341
Mısra: 1
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Görmesem [ben] 'âlem içre yârumuñ didârını
Ser-te-ser âhum kebüd ide der ü dîvârını

2. **görmesem:--me, --se, --m**
Gazel 3348
Mısra: 7
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

Seyr-i gülşen eylesem ammâ yüzünü görmesem
İsterem her gül gözüme hâr olaydı kâşki

görmesün:

1. **görmesün:--me, --sü, --n**
Gazel 3127
Mısra: 3
(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) şâhid olmak, müşâhede etmek.

Gözi bağlansun cihānuñ rüſenāsın görmesün
Çeşm-i ſehlāñı eger kim beñzedürse nergise

görüp:

1. **görüpdür:-dür**

Gazel 3162

Mısra: 4

(Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna) Şâhit
olmak, müşâhede etmek, tanık olmak.

‘Ârızuñ üstüne dönmişdür neden hâl-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim gire cennet bâğına

görüp geç-:

1. **görüp geç-:-mez**

Gazel 3179

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Önem vermeden, dikkat sarf etmeden bakmak.

Bu Muhibbî’nün günâhını görüp geçmez misin
Kanı luţf-ıla kerem ol tatalum kan eyledi

göster-:

1. **göstermeye:-me, -y, -e**

Gazel 3262

Mısra: 6

Görülmesini sağlamak, görünmesine imkan
tanımak.

Ger bugün nâz-ıla nâzük tenüñi ‘arz idesin
Yâsemîn bir dağı göstermeye simîn tenini

2. **göstermeye:-me, -y, -e**

Gazel 3293

Mısra: 2

Görülmesini sağlamak, görünmesine imkan
tanımak.

Mu‘allim eylemiş ta‘lîm cefâya ol perî-rüyı
Ki göstermeye ‘uşşâka ki hergiz rüy-ı nîğüyı

3. **gösterürsin:-ür, -sin**

Gazel 3060

Mısra: 12

Göstermek II yaşatmak.

Ay olur yıllar geçer görmem nigârâ gün yüzüñ
Gösterürsin baña sen hicrân hicrân üstine

4. **gösterseñ:-se, -ñ**

Gazel 3119

Mısra: 3

Görülmesini sağlamak, görülmesine sebep
olmak.

Yüzüñ ‘uşşâka gösterseñ n’ola gün gibi iy meh-rü
Demidür güzelüm mihrüñ yiter nâ-mihribân olma

5. **gösterür:-ür**

Gazel 3140

Mısra: 2

Görülmesini sağlamak, görülmesine sebep
olmak. II İşâret etmek.

Dilberüm seyr itmege gülzâra çıkdı bağ-ıla
Mâh-rûlar birbirine gösterür barmag-ıla

6. **göstere:-e**

Gazel 3182

Mısra: 1

1. Görülmesini sağlamak, görülmesine sebep
olmak. 2. (Birinin) Görmesini sağlamak. 3. Göz
önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak,
teşhir etmek, izhar etmek.

Nikâbın keşf idüp ol gül eger göstere ruhsârı
İderdüm nâle bülbül-veş kılurdum âh-ıla zârı

7. **göstere:-e**

Gazel 3421

Mısra: 2

1. Görülmesini sağlamak, görülmesine sebep
olmak. 2. (Birinin) Görmesini sağlamak. 3. Göz
önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak,
teşhir etmek, izhar etmek.

Cân diler şem‘-i ruha eyleye pervânalığı
Göstere yine gönül zülfine divânalığı

8. **gösterdi:-di**

Gazel 3183

Mısra: 3

1. Görülmesini sağlamak, görülmesine sebep
olmak. 2. (Birinin) Görmesini sağlamak. 3. Göz
önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak,
teşhir etmek, izhar etmek.

‘Işkın izhâr itdi dil gösterdi sînem dâğını
Şevk-ile sermest olup çâk-i girîbân eyledi

9. **gösterdi:-di**

Gazel 3330

Mısra: 2

1. Görülmesini sağlamak, görülmesine sebep
olmak. 2. (Birinin) Görmesini sağlamak. 3. Göz
önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak,
teşhir etmek, izhar etmek.

Sebze-i hattı ihâta eyledi ruhsârını
Bü‘l-‘aceb gösterdi naqs gör bu cihānuñ kârını

10. **göstermek-ile:-mek, -ile**

Gazel 3189

Mısra: 1

1. Görülmesini sağlamak, görülmesine sebep
olmak. 2. (Birinin) Görmesini sağlamak. 3. Göz
önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak,
teşhir etmek, izhar etmek.

Gün yüzüñ göstermek-ile sîne-çâk itdüñ beni
Soñradan zülfüñ nikâb idüp helâk itdüñ beni

11. **gösterür:-ür**

Gazel 3214

Mısra: 8

Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Bu cihân varına aldanma bugün tās-ı felek
Gösterür lu'b-ıla her dem saña ol bü'l-'acebi

12. **gösterüp:-üp**

Gazel 3222

Mısra: 1

Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Gösterüp evvel yüzünü derdnâk itdüh beni
Örtüp anı zülf-ile âhîr helâk itdüh beni

13. **gösterür:-ür**

Gazel 3251

Mısra: 8

Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Bu cihân dârına aldanma saña tās-ı felek
Gösterür lu'bıyla her dem saña [ol] bu'l-'acebi

göster:

1. **gösteresin:-e, -sin**

Gazel 3421

Mısra: 8

Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak.

Yâr yâr eyleyüben sen beni yâd eylemedüh
Niçe bir gösteresin sen bize bîgânalığı

2. **gösterüp:-üp**

Gazel 3188

Mısra: 3

Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak.

Gösterüp gül yüzünü kıldı nihân
Bülbül-âsâ işümi zâr itdi

3. **gösterür:-ür**

Gazel 3295

Mısra: 3

(Bir hâlini, bir niteliğini) Ortaya koyacak tarzda davranmak.

Ne deñlü cidd ü cehd itsem muhâlif gösterür oynum
Temâşâ eylesün âhın nazar hem sengi [vü] hârı

4. **gösterür:-ür**

Gazel 3342

Mısra: 5

(Bir hâlini, bir niteliğini) Ortaya koyacak tarzda davranmak.

Gösterür ak u karasını cihân 'ibret için
Eyledi anlara hayret-nümâ Zâl beni

5. **gösterüp:-üp**

Gazel 3065

Mısra: 3

Görülmesine yol açmak, ortaya çıkarmak.

Zâhidâ mu'ciz degül mi zülfin ejder gösterüp
Haddi nûri saña yitmez mi yed-i beyzâ yine

6. **göstermesün:-me, -sün**

Gazel 3275

Mısra: 2

Açığa çıkarmak, görünür hale getirmek.

Saklasun her dündan diñ yâra ad u sanını
Görmesün her nâ-sezâ göstermesün evvânını

7. **gösterür:-ür**

Gazel 3288

Mısra: 3

Açığa çıkarmak, görünür hale getirmek.

Hânde kılsa lebleri her bâr şekker gösterür
Aña karşı girye-i çeşmümde gevher-bâr idi

8. **gösterüp:-üp**

Gazel 3297

Mısra: 1

Açığa çıkarmak, görünür hale getirmek.

Gösterüp yüzün nigârum âşikârâ eyledi
Niçe bî-diller anı görüp temâşâ eyledi

9. **gösterür:-ür**

Gazel 3328

Mısra: 8

Açığa çıkarmak, görünür hale getirmek.

Genc-i hüsnüñe tılısm itmiş yine sâhîr gözün
Gösterür mâr kâkülün zülfeyn-i ejderhâ gibi

10. **gösterüp:-üp**

Gazel 3369

Mısra: 7

Açığa çıkarmak, görünür hale getirmek.

Gösterüp büsesini didi ki bâzâr idelüm
Naqd-i cân-ıla aña itdi harîdâr beni

11. **gösterür:-ür**

Gazel 3404

Mısra: 1

Açığa çıkarmak, görünür hale getirmek.

Gösterür dilber çü her dem hançer-i 'üryânını
Ehl-i diller de fedâ eyler yolına cânını

12. **gösterür:-ür**

Gazel 3461

Mısra: 14

Açığa çıkarmak, görünür hale getirmek.

İy Muhibbî dâr-ı dünyâ kimseye kılmaz vefâ
Gösterür kendüyi evvel ziyet ile zen gibi

13. **göster:**

Gazel 3120

Mısra: 7

Açığa çıkar, görünür hale getir.

Zenaḥ çâhında ‘uşşâkı esirge leblerüñ göster
Bir içim su-y-ıla ḥayruñ iriṣsün ehl-i zindâna

14. **gösterdi:-di**

Gazel 3427

Mısra: 1

(Bir hâlini, bir niteliğini) Ortaya koyacak tarzda davranmak.

Yüzin gösterdi gönülüm ḥurrem itdi
Dönüp zülfiyle ütüp pür ḡam itdi

15. **göster:**

Gazel 3000

Mısra: 5

Görülmesini sağlamak, görülmeye sebep olmak. 2. Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Hasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzüñ
Hey kıyâmet gel beni salma bugün ferdâlara

16. **göster:**

Gazel 3203

Mısra: 7

1. Görülmesini sağlamak, görülmeye sebep olmak. 2. Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Yüzüñ göster odur ḥüsnüñ zekâtı
Kapuña bu gedâ iḥsâna geldi

17. **göster:**

Gazel 3291

Mısra: 8

1. Görülmesini sağlamak, görülmeye sebep olmak. 2. Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Ḥatt[ı] kâfirdür ḥurüc itmek diler dîn kaşdına
Ruḥlaruñ müslim geçer göster anuñla cengüñi

18. **göster:**

Gazel 3329

Mısra: 4

1. Görülmesini sağlamak, görülmeye sebep olmak. 2. Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Hîç murâdum yok benüm senden temennâ eylemem
Râziyam tek baña göster sen hemân didâruñi

19. **göster:**

Gazel 3422

Mısra: 6

1. Görülmesini sağlamak, görülmeye sebep

olmak. 2. Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Naḡd-i cân-ıla metâ'-ı dehre olmam müştērî
Döstüm göster yüzüñ aña ḥarîdâr it beni

20. **göster:**

Gazel 3432

Mısra: 3

1. Görülmesini sağlamak, görülmeye sebep olmak. 2. Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Teng oldı ḥâne-i dil göster yüzüñi mâhum
Virânelerde çün şeb yakar kâmer çerâḡı

götür:-

1. **götürüp:-üp**

Gazel 3398

Mısra: 8

(Bir kimseyi bir yere giderken) Beraberinde bulundurmak, onunla beraber gitmek.

Hicr elinden döstüm ben şol kadar kan ağladum
Götürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

2. **götüre:-e**

Gazel 3247

Mısra: 5

(Bulunulan yerden daha uzak bir yere) Taşımak, ulaştırmak, iletmek.

Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden götüre
Nite kim ḥâr u ḥesi her yaña seylâb gibi

3. **götür:**

Gazel 3086

Mısra: 10

(Bulunulan yerden daha uzak bir yere) Taşımak, ulaştırmak, iletmek.

Râziyam öldür beni kanum ḥelâl olsun saña
Başumı yirden götür tek bağla anı tırkeşe

4. **götür:**

Gazel 3141

Mısra: 9

(Bulunulan yerden daha uzak bir yere) Taşımak, ulaştırmak, iletmek.

At cefâ sengini topragumı yirden götür
Bârî ol demde vefâ resmini bünyâd eyle

5. **götür:**

Gazel 3164

Mısra: 2

(Bulunulan yerden daha uzak bir yere) Taşımak, ulaştırmak, iletmek.

Bir ḡazel didüm yine şol mâh-ı tâbân üstine
Eydür ise ehl-i şevḡ götür ser-i cân üstine

6. **götürmek:-mek**

Gazel 3260

Mısra: 10

Taşımak.

Agırdur bār-ı gam gāyet anı çekmege yok tākāt
Muḥibbī çün degül mümkün götürmek bir ulu tağı

götürdi:

1. **götürdi:--di**

Gazel 3478

Mısra: 4

*(Bulunulan yerden daha uzak bir yere) taşımak,
ulaştırmak, iletmek.*

Cām-ı 'ışkı bile nüş itdük ezel Mecnūn-ıla
Ol ayak götürdi meclisde beni serḥōş kodı

gövin:

1. **göyindi:-di**

Gazel 3219

Mısra: 5

Yanmak.

Āteş-i hicre kebāb oldı göyindi cigerüm
Eşk-i çeşmümi gören sandı 'aķıķ-i Yemenī

gövin:-

1. **göyindüm:--dü, --m**

Gazel 3120

Mısra: 6

Yanmak.

Güneş ruḥsārını gördüm beni benden hemān aldı
Göyindüm āteş-i 'ışķa sanasın şem'e pervāne

göynüklü:

1. **göynüklü:**

Gazel 3430

Mısra: 6

Bağrı yanık.

Derd-i dil aḥvālını bir bir zebān-ı ḥāl-ile
Nāle adlu şerḥ ider göynüklü sazım var-ıdı

göz:-

1. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3091

Mısra: 2

(Sevgilinin) gözü.

İy ruḥları gül kāmeti 'ar'ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi gonca

göz:

1. **gözüm:-üm**

Gazel 3272

Mısra: 3

1. Göz. 2. Suyun çıktığı yer.

Cem' kıldum bahr-ı eşk içre gözüm gevherlerin
'İşk şāhı devletinde oldum gāyet gānī

2. **gözlerümden:-ler, -üm, -den**

Gazel 3401

Mısra: 6

1. Göz. 2. Suyun çıktığı yer.

Salınsa serv gibi gelse gül-veş
Akıdur gözlerümden seyli ḥaylī

3. **gözlerümden:-ler, -üm, -den**

Gazel 3440

Mısra: 1

1. Göz. 2. Suyun çıktığı yer.

Gözlerümden ḥūn-ı dil turmaz akar çün mā gibi
Mevc urur āhum tokındukça aña deryā gibi

4. **gözlerem:-ler, --em**

Gazel 3114

Mısra: 5

Görme uzvu, ayn, çeşm.

Gözlerem ḥ'ācesi yoluñda kamu cevherini
Ḥarc idüp bakmadı sūdına vü sermāyesine

5. **gözüme:-üm, -e**

Gazel 3246

Mısra: 7

Görme organı.

El irse ḥāk-i pāyuña gözüme tütüyā itsem
Murādum iki 'ālemdē kapuñdan olmayam dūri

6. **gözüme:-üm, -e**

Gazel 3348

Mısra: 8

Görme organı.

Seyr-i gülşen eylesem ammā yüzüñi görmesem
İsterem her gül gözüme ḥār olaydı kāşķi

7. **gözi:-i**

Gazel 3206

Mısra: 6

Görme organı.

Dökilsün kanı nā-ḥaķ yire ḥaķdur
O kim dil sen gözi cellāda virdi

8. **gözlerüñ:-ler, -üñ**

Gazel 3290

Mısra: 7

Görme organı.

Olmadı 'uşşāk[ı] katl itdi peşimān gözlerüñ
Dökmede kan şād gördüm gamze-i kaşşābuñı

9. **gözümden:**-üm, -den

Gazel 3337

Mısra: 3

Görme organı.

Cem' kılıydum gözümde dökülen gevherleri
Eyleseydüm mäh-rülara kef ü pā kāşki

10. **gözlerüm:**-ler, -üm

Gazel 3209

Mısra: 2

Görme organı.

Mihnet-ile sanma bagrum iy şanem baş olmadı
Hün-ı dilden dem-be-dem ya gözlerüm yaş olmadı

11. **gözlerüm:**-ler, -üm

Gazel 3216

Mısra: 8

Görme organı.

Gel kadem rencide kıl kim pāyuña isār için
Hāzır itdüm gözlerüm cevherlerinden dökmeği

12. **gözlerüm:**-ler, -üm

Gazel 3221

Mısra: 1

Görme organı.

Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehlāsını
Odlara yakdı bu ben aşüfte vü şeydāsını

13. **gözüme:**-üm, -e

Gazel 3023

Mısra: 1

-Nazarımda, bana göre- anlamında.

Çün perī gibi görindi yine dilber gözüme
Hayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

14. **gözine:**-i, -n, -e

Gazel 3443

Mısra: 2

-Nazarımda, bana göre- anlamında.

Merdāne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görine zevk u şafā günü

15. **gözün:**-(ü)ñ

Gazel 3082

Mısra: 1

Görme organı.

Gözün şahbāzı şayd itdi gönül murğı düşüp Çine
Saçuñ dāmına bend oldı olaldan beñlerün çine

16. **gözlerümüñ:**-ler, -üm, -üñ

Gazel 3096

Mısra: 6

Göz, görme organı.

Dür olaldan tapuñdan Mısr-ı hüsñüñ haqqıçün
Gözlerümüñ kanlu yaş dñdñ Nıl ırmagına

17. **gözlerüme:**-ler, -üm, -e

Gazel 3137

Mısra: 1

Göz, görme organı.

Gözlerüme kim nazār kılşa benüm pür āb-ıla
Der bi'aynih bir kadeh tolmuş şarāb-ı nāb-ıla

18. **göz-ile:**-ile

Gazel 3313

Mısra: 1

Göz, görme organı.

Bir göz-ile gördi döymem görmege cānā seni
Nāvekūñ sīneme gelüp açdı yir yir revzeni

19. **gözine:**-i, -n, -e

Gazel 3314

Mısra: 10

Göz, görme organı.

Şeb-i hicr içre Muhibbī göre ger şem' ruhuñı
Rūzdan rūşen ola gözine hicrān şebi

20. **gözlerüme:**-ler, -üm, -e

Gazel 3367

Mısra: 8

Göz, görme organı.

İy melek-çehre senüñ kadd-i büleñdün var iken
Katı kütēh görinür gözlerüme serv-i sehī

21. **gözümden:**-üm, -den

Gazel 3374

Mısra: 3

Göz, görme organı.

Hāk-i pāyına gözümden eyledüm gevher nisār
Biñ belā-y-ıla getürdüm ol gözi mestāneyi

22. **gözi:**-i

Gazel 3124

Mısra: 5

Görme uzvu, ayn, çeşm.

İmām olup gözi müjgān şaf şaf
Kaşı mihrābına turmuş namāza

23. **gözüm:**-üm

Gazel 3173

Mısra: 1

Görme organı.

Derd-ile iy gözüm di kan agla
Her gice şem' gibi yan agla

24. **gözüm:**-üm

Gazel 3197

Mısra: 7

Görme organı.

Yaş dökme gözüm eyleme iy dil güle nâle
Ol seng-dile itmedi bir zerrece kârî

25. **gözleri:**-ler, -i

Gazel 3153

Mısra: 1

Görme organı.

Gözleri hançerler almış gamzelerden yanına
Gel beni öldür hemân tek girme kimse kanına

26. **gözleri:**-ler, -i

Gazel 3164

Mısra: 3

Görme organı.

Gözleri hançer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hiç revâ mı var mıdır kim kan ider kan üstüne

27. **gözleri:**-ler, -i

Gazel 3165

Mısra: 5

Görme organı.

Mest-i harâb iken ne ‘acebdür ki gözleri
Mihrâb idüp kaşım geçer evvel kıyâmete

28. **gözi:**-i

Gazel 3168

Mısra: 4

Görme organı.

Vâdî-i hayrette kor kılmaz nazar benden yaña
N’olırsar hâlüm dirîğâ ol gözi âhû-y-ıla

29. **gözlerüm:**-ler, -üm

Gazel 3169

Mısra: 4

Görme organı.

Hâk-i pâyına nisâr için nigârûñ iy gönül
Gözlerüm yaşından özge dürr ü mercân isteme

30. **gözi:**-i

Gazel 3188

Mısra: 8

Görme organı.

Gürbe iken katumda şîr ü peleng
Bir gözi âhû beni şikâr itdi

31. **gözlerüm:**-ler, -üm

Gazel 3190

Mısra: 5

Görme organı.

Gözlerüm hîze olupdur bakamam gün yüzine
Getür iy bād-ı şabâ kühl ideyim hâk-i rehi

32. **gözlerüm:**-ler, -üm

Gazel 3209

Mısra: 7

Görme organı.

Gözlerüm yaş dökdüğince kirpüğüm cārûb olur
Âsitânûnda bu nev’e kimse ferrâş olmadı

33. **gözümdendür:**-üm, -den, -dür

Gazel 3234

Mısra: 3

Görme organı.

Gönlüme itdüm hıttâb eydür gözümdendür günâh
Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miñneti

34. **gözlerüm:**-ler, -üm

Gazel 3236

Mısra: 4

Görme organı.

Muşhaf-ı hüsnüñ haqıyçün Mısr-ı hüsnüñde senüñ
Eyledüm Nil’e müşâbih gözlerüm ırmagını

35. **gözüm:**-üm, -den

Gazel 3119

Mısra: 2

Görme uzvu, ayn, çeşm, dide.

Gel iy serv-i hırâmânım otur bir dem revân olma
Ölürem boynuña kanım gözümden gel nihân olma

36. **gözi:**-i

Gazel 3252

Mısra: 6

Görme organı.

‘Aşık ola kalmaya güftâra kudreti
Kim göre kara kaş-ıla gözi jâlesini

37. **gözine:**-i, -(n)e

Gazel 3152

Mısra: 1

Görme organı.

‘Aklımı aldı nazar kıldum gözine kaşına
Cân u dilden şad hezârân âferîn nakkâşına

38. **gözine:**-i, -(n)e

Gazel 3244

Mısra: 7

Görme organı.

‘Aşık gözine hâk-i der-i yâr var iken
‘Işk ehli n’ider uşbu cihân tütüyâsını

39. **gözüm:**-(ü)m

Gazel 3072

Mısra: 5

Bakış, nazar, göz.

Âfitâb-ı hüsnüñe baksam gözüm pür âb olur
Döstüm bir hâşşadur bu mihr-i ‘âlem-tâbda

40. **gözlerün:**-ler, -(ü)ñ

Gazel 3168

Mısra: 7

Görme organı.

Gözlerüñ ta'lim-i sihr eyler perîşân zülfüne
Sad hezarân 'âşıkın ol bend ider bir mü-y-ıla

41. **gözi:-i**

Gazel 3127

Mısra: 3

Görme uzvu, ayn, çeşm.

Gözi baglansun cihānuñ rüşenāsın görmesün
Çeşm-i şehlāñı eger kim beñzedürse nergise

42. **göze:-e**

Gazel 3198

Mısra: 7

Görme organı.

'Âşık olaldan berü oldı göze uyhu harām
Bunca demlerdür ki çeşmüm māyil-i h'āb olmadı

43. **gözi:-i**

Gazel 3020

Mısra: 7

Görme organı II bakış.

Kıya bakışlar-ıla bagrumı hūn itdi gözi
Müjesi sīnemi çāk eyledi hançer yirine

44. **gözlerinden:-ler, -i, -n, -den**

Gazel 3368

Mısra: 1

Görme organı,göz.

Gözlerinden hūn-ı dil şol deñlü dökdi yaşını
İy cefā-cū küyüñüñ la'ı itdi iç ü taşını

45. **gözüm:--(ü)m, -**

Gazel 3215

Mısra: 3

Görme organı.

Zir-i felekte levha-i hāki gözüm yine
Hūn-ı cigerle eyledi taht-ı mūnaqqāşı

46. **gözüm:--(ü)m, -**

Gazel 3412

Mısra: 2

Görme organı.

Meh dime yüzi āfitāb oldı
Bakdugumca gözüm pür āb oldı

47. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3263

Mısra: 7

Görme organı,göz.

Harāmī gözleri kan itmek ister
Müje tırine kılmış kaşların yay

48. **gözüm:--üm**

Gazel 3056

Mısra: 3

Görme organı II bakış, görüş.

La'ı ü yāqūt ile zeyn itdüm gözüm dükkānını
'İşk-ı şāhī devletinde cevheri oldum yine

49. **gözler:-ler**

Gazel 3070

Mısra: 5

Görme organı, ayn, çeşm. II Bakış, nazar.

Ala gözler şehri-i hüsne nāzır olmuşdur meger
Tığı elde yaslanur gelse kaçan h'āb üstine

50. **gözlerüm:-ler, -üm**

Gazel 3046

Mısra: 13

Görme organı, çeşm, ayn.

Gözlerüm kanına gel dök iy şabā hāk-i derin
Resmdür toprak dökerler görseler kan üstine

51. **gözlerüm:-ler, -üm**

Gazel 3089

Mısra: 4

Görme organı, çeşm, ayn.

Gülşen-i hüsnuñ nigārā olmaz idi tāze sebz
Her tarafından gözlerüm bārāñı seylāb olmasa

52. **gözlerümüñ:--ler, --üm, --üñ**

Gazel 3162

Mısra: 6

Görme organı.

Dür olalı tapuñdan Mısr-ı hüsnuñı hākkıçün
Gözlerümüñ kanlu yaşı döndi Nıl ırmagına

53. **gözlerümden:--ler, --üm, --den**

Gazel 3361

Mısra: 10

Görme organı, göz.

İy Muhtıbbı görinen şahrāda sanma lāledür
Yir mi kaldı gözlerümden hūn-ı dil saçılmadı

54. **gözüm:-(ü)m**

Gazel 3128

Mısra: 1

(Aşığın) gözü.

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cānān oynına
Nite kim cūlar bakar serv-i hūrāmān oynına

55. **gözümden:-(ü)m, -den**

Gazel 3041

Mısra: 2

(Aşığın) gözü.

Ben derd kabül eylemişemdür em içinde
Gözümden akan hūn-ı ciger başdan aşupdur

56. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3070

Mısra: 10

(Aşığın) gözü.

Bu Muhibbî hâk-i pâyında müje cârüb ider
Gözleri saqqâ olup her dem döker âb üstine

57. **gözümde:-üm, -e**

Gazel 3234

Mısra: 5

Görme organı, göz. II Âşığın gözü.

Gözümde didüm sen itdün beni derde mübtelâ
Senden imiş gönlüme iren belâ-yı vahşeti

58. **göz:**

Gazel 3086

Mısra: 13

Görme organı, göz.

Mey yirine göz göre ko kanuñı içsün senüñ
Yine uyarduñ Muhibbî sen o çeşmi serhoşa

59. **gözden:-den**

Gazel 3088

Mısra: 6

Görme organı, göz. II Âşığın gözü.

Fâş itdi cihân halkına çün sırrımı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sîm [ile] zerse

60. **göz-ile:-ile**

Gazel 3297

Mısra: 9

Bakış, nazar.

Kâni' olmadı Muhibbî bir göz-ile dilberi
Dâğlardan görmek için dîde peydâ eyledi

61. **gözümde:-(ü)m, -de**

Gazel 3104

Mısra: 3

Görme organı, göz. II Âşığın gözü.

Ġamdan özge reh-i 'ışkuñda gözümde nem ola
Neme yitmez bu gözüm yaşı benüm dağı neme

62. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3125

Mısra: 1

Görme organı, göz. II Sevgilinin gözü.

Dirîğâ 'aqlımı aldı benüm bir gözleri ala
Muqarrer şimdiden girü olur işüm gücüm nâle

63. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3130

Mısra: 5

Bakış, nazar; göz.

'Aqlımı tārāca virdi ol Muğal-Çîn gözleri
Başuma geldi ser-i zülfiyle sevdâlar yine

64. **gözi:-i**

Gazel 3374

Mısra: 4

Görme organı / göz.

Hâk-i pâyına gözümden eyledüm gevher nisâr
Biñ belâ-y-ıla getürdüm ol gözi mestaneyi

65. **gözinde:-i, -n, -de**

Gazel 3400

Mısra: 8

Görme organı / göz.

İy Muhibbî uyusun nâz-ıla ol çok sevdüğüm
Görmeyen 'âlemde ben gözinde bîmâr uyhusı

66. **gözi:-i**

Gazel 3471

Mısra: 9

Görme organı / göz.

Virdi yağmaya gözi mülk-i dili
Böyledür iy Muhibbî nâz ehli

67. **gözün:-ün**

Gazel 3178

Mısra: 10

Görme organı, göz.

Rahmı yokdur çün bilürsin iy Muhibbî dilberün
Gel akıtma yok yire bu iki gözün yaşını

68. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3200

Mısra: 1

Görme organı.

Olmaya bir fitneger ol gözleri şehlä gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol kad-i bälâ gibi

69. **gözümde:-üm, -den**

Gazel 3038

Mısra: 4

Görme organı, çeşm.

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nâz-ıla
Ciger kanın gözümde dil saçar âheste âheste

70. **gözümde:-üm, -den**

Gazel 3419

Mısra: 2

Görme organı, çeşm.

Ol serv-kadde nâgâh bu dîde bakadüşdi
Eşküm revân gözümde pâyına akadüşdi

71. **gözlerüm:-ler, -üm**

Gazel 3276

Mısra: 5

Görme organı, göz.

Gözlerüm cevherlerin yoluñda itdüm ben telef
'Ömr[i] yok yire geçürdüm hafta mâh u sâlumı

72. **gözi:-i**

Gazel 3278

Mısra: 2

Görme organı, göz.

Terk-i cān itse ne tañ ki göre ol māh-veşi
Dest-i kudretle yaradıldı anuñ gözi kaşı

73. **gözün:-üñ**

Gazel 3328

Mısra: 7

Görme organı, göz.

Genc-i hüsnüñe tılısm itmiş yine sāhir gözün
Gösterür mār kākülün zülfeyn-i ejderhā gibi

74. **gözün:-üñ**

Gazel 3340

Mısra: 11

Görme organı, göz.

Şirāne gözün her kaçan cāna kaşdı ide
Kalur mı ‘aceb kimsenenün dilde tākati

75. **gözden:-den**

Gazel 3303

Mısra: 8

Görme organı, göz.

Döstum dak boynuña ya al ele tesbīh idin
La‘l lü‘lū’ eyledüm gözden akan şad dānemi

76. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3400

Mısra: 5

Görme organı, ayn, çeşm.

Gözleri nāz uyhusından şöyle maḥmūr old[ı] kim
Sanur anı bilmeyen bīmār ider nāz uyhusı

77. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3435

Mısra: 11

Görme organı, ayn, çeşm.

İdelden gözleri mestānelıklar
Kaşı birbirine ikrāma düşdi

78. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3488

Mısra: 1

Görme organı, ayn, çeşm.

Fitne ta‘lîminde māhirdür şahāne gözleri
N’içün öldürmez beni kılur bahāne gözleri

79. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3488

Mısra: 2

Görme organı, ayn, çeşm.

Fitne ta‘lîminde māhirdür şahāne gözleri
N’içün öldürmez beni kılur bahāne gözleri

80. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3488

Mısra: 4

Görme organı, ayn, çeşm.

Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Cānı gözler sinede kılur bahāne gözleri

81. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3488

Mısra: 8

Görme organı, ayn, çeşm.

Bend-i zülfinden niçe olsun gönül murğı ḥalāş
Zülfini dām itdi ḥālin kıldı dāne gözleri

82. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3488

Mısra: 10

Görme organı, ayn, çeşm.

İy Muḥibbī leblerinden korkaram em sormaga
Cāna kaşdı idüp girür ol demde kana gözleri

83. **gözi:-i**

Gazel 3452

Mısra: 6

Görme organı, ayn, çeşm.

Āfet-i şuḥ-ı ‘Acem fitne-i āşüb-ı ‘Arab
Gözi pür mekr ü ḥiyel Rüm ili saḥḥārecügi

84. **göz:**

Gazel 3451

Mısra: 2

Görme organı, ayn, çeşm.

Derdā dirîğ komadı gönüm baña beni
Bir pür-cefāya eyledi göz mübtelâ beni

85. **göz:**

Gazel 3494

Mısra: 5

Görme organı, ayn, çeşm.

Dām-ı zülfine tutıldum görüben göz karasın
Gör neler getürdi başuma benüm göz karası

86. **göz:**

Gazel 3494

Mısra: 6

Görme organı, ayn, çeşm.

Dām-ı zülfine tutıldum görüben göz karasın
Gör neler getürdi başuma benüm göz karası

87. **gözden:-den**

Gazel 3184

Mısra: 3

Görme organı, ayn, çeşm.

Hey niçe ‘ayyârdur gözden ogurlar setrümü
Gitdi dil elden görelden ṭurra-i ṭarrârûñı

88. **gözleri:-ler, -i**

Gazel 3445

Mısra: 4

Görme organı, ayn, çeşm.

İy gönül sanma olursın bend-i zülfinden halâs
Bağladı çün bir kılıyla gözleri cādū seni

89. **gözleri:** -ler, -i

Gazel 3476

Mısra: 1

Görme organı, ayn, çeşm.

Niçe gündür gözlerem ol gözleri âhuları
N'eyleyem derdâ dirîgâ görmedüm âh oları

90. **gözlerüm:** -ler, -üm

Gazel 3478

Mısra: 10

Görme organı, ayn, çeşm.

İy Muhibbî geldi çün dil şehrine sulţân-ı 'ışk
İki kâse gözlerüm dür önine pîşkeş kodı

91. **gözlerüm:** -ler, -üm

Gazel 3489

Mısra: 5

Görme organı, ayn, çeşm.

Gözlerüm îsâr ider yolına eşküm gevherin
Gör ne merdumdür dirîg itmez çoğımı azını

92. **gözlerümde:** -ler, -üm, -de

Gazel 3455

Mısra: 5

Görme organı, ayn, çeşm.

Gizlese zülfinde kâdir gözlerümde gün yüzün
Cân dimâğından niçe saklaya zülfi büyüm

93. **gözlerün:** -ler, -ün

Gazel 3480

Mısra: 10

Görme organı, ayn, çeşm.

Çünkü ğam tımârını virdi Muhibbî şâh-ı 'ışk
Hâşılıındur cem' kıl bu gözlerün dînârını

göz çeşmesârı:

1. **göz çeşmesârı:** --üm, -ün, --(n), -a

Gazel 3004

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Göz pınarı.

Gözümün çeşmesârına gelür bir dem karar itmez
Katı düşvâr imiş düşvâr gönül virmek perî-zâda

göz göre:

1. **göz göre:**

Gazel 3146

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Göz göre göre; belli ve apaçık olarak, herkesin
gözü önünde.*

Niçe kan yutmaya dil göz göre karşumda benim
Kadeh agzından öpe kuça kemer döne döne

2. **göz göre:**

Gazel 3328

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*Göz göre göre: Herkesin gözü önünde, herkes
gördüğü halde. II Bile bile, boş yere.*

Hüsün[ün] etrafını hattun ihâta eylemiş
Göz göre imâna kaşd eyler meger tersâ gibi

göz süz-:

1. **göz süz-:** -in, -e

Gazel 3024

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Süzgün, baygın ve anlamlı şekilde bakmak.

'Aşıkâ cânlar bağışlar ol şanem gelse söze
Öldürür 'aşıkları nâz-ıla ger gözün süze

göz ü kaş:

1. **göz ü kaş:** --a

Gazel 3026

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) göz ve kaşı.

N'ola hâl-i sırr-ı zülfi aña hâlüm dir-iken
Bir taraftan dağı yâ Rab n'idem ol göz ü kaş

göz ü kaş-ıla:

1. **göz ü kaş-ıla:** --ıla

Gazel 3047

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) göz ve kaşı.

Kaşların geh çin ider geh ğamzeler türin atar
N'eyleyem derdâ dirîgâ ben bu göz ü kaş-ıla

göz ucu:

1. **göz ucu:** --ı, --n, --dan

Gazel 3030

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gözün kenarı. II Gamze.

Göz ucundan gönül düşdi meded bir nâ-müselmâna
Hâdeng-i tür-i müjgâni irişi sineden câna

göz yaş:

1. **göz yaş:** -üm, -ı, -y, -la

Gazel 3353

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Gözüm yaşıyla eyle nazar rüy-ı zerdüme
Hem sîm döker yoluña hem zer benüm gibi

göz yaşı:

1. **göz yaşı:**--ler, --üm, --ı, --n, --ı

Gazel 3019

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Leblerüñ ‘ayn-ı şifâdur sunmayup dil-ğasteğe
Hâsret-ile gözlerüm yaşını Ceyhün eyleme

2. **göz yaşı:**--ler, --üm, --ı

Gazel 3024

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Gözlerüm yaşı revân olup akar cûlar gibi
Serv gibi salınup ol yâr eger tenhâ geze

3. **göz yaşı:**--üm, --ı, --n, --a

Gazel 3043

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Gözüm yaşına nisbet katre deryâ
Düşelden dil bu hicrân illerine

4. **göz yaşı:**--ler, --üm, --ı

Gazel 3055

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Yine bağlandı bu gönülüm zülf-i ‘anber-bûlara
Gözlerüm yaşı ‘acebdür dönmez ise cûlara

5. **göz yaşı:**

Gazel 3056

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

İy Muhibbî göz yaşı iki taraf zencîr olup
Şâh-ı ‘ışkuñ yidilür şîr-i neri oldum yine

6. **göz yaşı:**

Gazel 3057

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Dem mi vardur ki Muhibbî hicr içinde ağlayup
Kaynayup hün-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya

7. **göz yaşı:**

Gazel 3079

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Bezm-i ğamda kim dir-idi Kaş için sultân-ı ‘ışk
Bâdesin göz yaşı sazın şavt-ı zencîr itmese

8. **göz yaşı:**--ı, --n, --ı

Gazel 3091

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Göz yaşını târ eyleyüben nâleler itdüm
Bezm-i eleme olalı bu sîne kemeñçe

9. **göz yaşı:**--dur

Gazel 3099

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Sırr-ı ‘ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N’eyleyem derdâ dirîğâ bu iki ğammâzuma

10. **göz yaşı:**--üm, --üñ, --ı

Gazel 3114

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Dil Muhibbî gözümün yaşı için nâle kılur
Şîr umup zârî kılur tıfl gibi dâyesine

11. **göz yaşı:**--ler, --üm, --ı

Gazel 3129

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Hâsretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lâleler
Fırkatiyle dönse tañ midur yüzüm nîlüfere

12. **göz yaşı:**--ler, --üm, --ı

Gazel 3129

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Ol vefâsuz dilberüñ hârc itmek-içün yolına
Sîme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere

13. **göz yaşı:** --üñ, --üñ, --i, --n, --i

Gazel 3138

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

İy Muhibbî gözünüñ yaşını kıl âb-ı revân
Ola kim salınup ol serv-i ser-efrâz gele

14. **göz yaşı:** -üm, -i, -n

Gazel 3231

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Gözüm yaşın şarâb idüp yanuk bagrum kebâb itsem
Bu gönlüm nâleler eyler sanasın saz-ı tanbürî

15. **göz yaşı:** -i, -n, -i

Gazel 3243

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

İy sehî servüm hırâmân salın sen nâz-ıla
Cûlar iltisün pâyüña 'aşıklarun göz yaşını

16. **göz yaşı:** -ler, -üm, -i

Gazel 3260

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Nigârün kâddi serv olmuş tamâmdur hüsünün çığı
Koñ aksun gözlerüm yaşı olupdur anuñ ırmığı

17. **göz yaşı:** -ler, -üm, -i

Gazel 3265

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Gün yüzünden ayru oldı gözlerüm yaşı şafağ
Hem çün gerdün ben dağı pür-hün itdüm dâmeni

18. **göz yaşı:** -üm, -i

Gazel 3247

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Serverâ oldı gözüm yaşı benüm âb gibi
Durmaz inler bu göñül derd-ile tölâb gibi

19. **göz yaşı:** -ler, -üm, -i

Gazel 3247

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden götüre
Nite kim hâr u hesi her yaña seylâb gibi

20. **göz yaşı:** -ler, -üm, -i

Gazel 3256

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Gözlerüm yaşı benüm başumdan aşdı âh kim
Yüzüm oldı ol su içinde nîlüfer gibi

21. **göz yaşı:** -üm, -i, -y, -la

Gazel 3260

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Uyardum 'ışk kândilin aña bu dil fitil itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yağı

22. **göz yaşı:** -ler, -üm, -i, -n, -a

Gazel 3261

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Gözlerüm yaşına baksun soñra rüy-ı zerdüme
Ğarğ-ı âb itmiş temâşâ eylesün nîlüferi

23. **göz yaşı:** -n, -a

Gazel 3283

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Hasretiyle bu Muhibbî sinesin dağ ideli
Beñzese göz yaşına tañ mı 'aķık-i Yemenî

24. **göz yaşı:** -üm

Gazel 3287

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Mülemma' olsa kan-ıla 'aceb midür gözüm yaşı
Yâr olmuş ezeldendür hün-ı ciger tağında deryâsi

25. **göz yaşı:** -üm, -i, -n, -a

Gazel 3295

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Gözüm yaşına garğ oldum bulunmaz derdüme çäre
Getürmedi meger devrân benüm gibi dil-efgârı

26. **göz yaşı**: -i, -n, -i

Gazel 3298

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Çok günâh itdüm velî bende rehrev kalmadı
Lîk çeşmüm dökmedük göz yaşımı su kalmadı

27. **göz yaşı**: -i, -i, -dur

Gazel 3300

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Gözi yaşıdır Muḥibbî bülbülün
Güller üzre gör şeḥgeḥ şebnemi

28. **göz yaşı**: -ler, -üm, -i

Gazel 3301

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

İştüdüm ol gül-i ra'nâ geyüpdür câme-i gülgün
Anuñçün gözlerüm yaşı şarâb-ı lâlegün oldı

29. **göz yaşı**: -üm, -i

Gazel 3308

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Ḥasretle bu gözüm yaşı benüm cular iken
Gün-be-gün budur 'aceb arta bu gönlüm 'ataşı

30. **göz yaşı**:

Gazel 3311

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Ḥâne-i gönlüm ḥarâb itse 'aceb mi göz yaşı
Ḥâneler olur ḥarâb ger çok ola bârendegî

31. **göz yaşı**: -i, -n, -i

Gazel 3312

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Şîşe-i gönlümü sı göz yaşımı ister iseñ
Dür kaçan ḥâşıl olur sımayalar ger şadefi

32. **göz yaşı**: -üm, -i

Gazel 3322

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Gözüm yaşı virürse tañ mı bu cismi garğa
Lâ-büd kaçan sel olsa götüre her giyâhı

33. **göz yaşı**: -üm, -üñ, -i, -n, -i

Gazel 3323

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Konsa dil tekyesine derd ü belâ ile elem
Gözümüñ yaşımı mey dil kıla biryân cigeri

34. **göz yaşı**: -ler, -üm, -i, -n

Gazel 3331

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Bagrumı kıldum kebâb u göz[ler]üm yaşım şarâb
Eyledüm iy ğam müşerref eylegil bu ḥâne[y]i

35. **göz yaşı**: -üm, -i, -n, -a

Gazel 3340

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Düşdüm gözüm yaşına cân eyledüm revân
Baḥra giren vire-gelüpdür selâmeti

36. **göz yaşı**: -üm, -i, -n, -i

Gazel 3343

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Gözüm yaşımı ayagına cular iderdüm
Nâz-ıla görem seyr ide ol serv-i revâni

37. **göz yaşı**: -ler, -üm, -i, -n, -a

Gazel 3346

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Gözlerüm yaşına saldum yine bu dil zevraḥın
Bâd-ı âhumla yürür gözüm yaşı deryâ gibi

38. göz yaşı:-üm, -ı

Gazel 3346

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Gözlerüm yaşına saldım yine bu dil zevrağın
Bād-ı āhumla yürür gözüm yaşı deryā gibi

39. göz yaşı:-ı, -n, -ı

Gazel 3350

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Ben niçe itmeyeyim göz yaşımı āb-ı revān
Salınur her tarafta nāz-ıla ol serv-i sehī

40. göz yaşı:-ler, -üm, -ı

Gazel 3359

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Gözlerüm yaşı degül eksük Muhibbī Dicle'den
Yaşuma kimdür diyen kim cūy-ı Bağdād olmadı

41. göz yaşı:-ler, -üm, -ı, -y, -la

Gazel 3363

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Gözlerüm yaşıyla āhum yāra te'sir eylemez
Seng-i hārādan katıdur qalbinüñ mermerleri

42. göz yaşı:-ler, -üm, -üñ, -ı, -n, -ı

Gazel 3378

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Hışm-ıla gelüp gözlerümün yaşımı gördi
Raḥm eyleyüben yiñile yaşum sile düşdi

43. göz yaşı:-üm, -ı, -y, -la

Gazel 3380

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Beni gark itse tañ mı eşk-i çeşmüm
Gözüm yaşıyla āhum başdan aşdı

44. göz yaşı:

Gazel 3383

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Va'deyi ferdāya saldı gitdi ol serv-i revān
Bile gitdi göz yaşı eşk-i revān eğlenmedi

45. göz yaşı:-ler, -üm, -ı, -durur

Gazel 3396

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Gözlerüm yaşı-durur fāş eyleyen derd ü gamum
Var midur bu yolda kimse yüregi baş olmadı

46. göz yaşı:-ler, -üm, -üñ, -ı

Gazel 3408

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Sinemde gören şāh-ı gamı ḥayme sanurlar
Bu gözlerümün yaşı ile kanlu ḥabābı

47. göz yaşı:-üm, -ı

Gazel 3411

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Gözüm yaşı revān oldu görüp sen serv-i bālāyı
Anuñçün ḥāk-i pāyuñda akar çağlayı çağlayı

48. göz yaşı:

Gazel 3412

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Göz yaşı bezm-i gamda oldu şarāb
Döne döne ciger kebāb oldu

49. göz yaşı:-lar, -ın

Gazel 3419

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Göz yaşların Muhibbī dökseñ 'aceb degüldür
Ol serv kadde nāgāh bu dīde bakadüşdi

50. göz yaşı:-ı, -n, -ı

Gazel 3426

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Her kim ki göre seyr ider ol serv-i hırāmı
Göz yaşını yolına revān ide tamāmī

51. göz yaşı: -i, -in

Gazel 3427

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Muhibbī giceler tā şubh olunca
Fırākıyla gözi yaşın dem itdi

52. göz yaşı: -ler, -üm

Gazel 3444

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Gözlerüm yaşı ‘aceb budur ki teskīn eylemez
Germ olur āh eyledükçe gönülüm āteş-hānesi

53. göz yaşı:

Gazel 3445

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Küyına varmaga yāruñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir gün alur korkaram ol su seni

54. göz yaşı: -ler, -üm, -i, -n, -da

Gazel 3453

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Gözlerüm yaşında her kim göre rüy-ı zerdümi
Beñzedür dir suya ğarķ olmış görüñ nilüferi

55. göz yaşı:

Gazel 3454

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Ser-i küyında göz yaşı baña eglence olmuşdur
Anuñla eglenür gönülüm ki san āb-ı revān buldı

56. göz yaşı: -ler, -üm, -i

Gazel 3463

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Nihāl-i serv-i kıddüñi görüp gülzār-ı hüsn içre
Ayaguña revān oldı akar bu gözlerüm yaşı

57. göz yaşı: -ler, -üm, -i, -n, -i

Gazel 3475

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

İy Muhibbī tañ midür ğarķ ola gönülüm zevraķı
Her tarafından gözlerüm yaşını deryā eyledi

58. göz yaşı: -üm, -in

Gazel 3479

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Bahr-i ‘ışķumda gözüm yaşın görüp ğavvāş-ı dil
Didi el-ħaķ pençe-i mercāna beñzetdüm seni

59. göz yaşı: -üm, -i

Gazel 3487

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Salınup serv tek gitdi dilümde āh-ı ğam kaldı
Gözüm yaşı revān oldı baña ancak elem kaldı

60. göz yaşı: -ler, -üñ, -i, -n, -i

Gazel 3494

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Çünkü olduñ iy gönül ol serv-ķad āvāresi
Gözlerüñ yaşını cü kılmakdur anuñ çāresi

61. göz yaşı: -ler, -üm, -i, -n, -a

Gazel 3497

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Gözlerüm yaşına nisbet ķatre çün Nıl ü Fırāt
Ĝarķa virsem iy Muhibbī tañ midür deryāları

62. göz yaşı: --ler, --üm, --i, --n, --a

Gazel 3147

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Gözlerüm yaşına ğarķ oldum bu rüy-ı zerd-ile
Güyiyā nilüferem kaldum miyān-ı ābda

63. göz yaşı: --ler, --üm, --i

Gazel 3148

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Beñzeyelden gözlerüm yaşı şarābuñ ‘aynına
Yandı miñnetle ciğer döndi kebābuñ ‘aynına

64. **göz yaşı:** -ler, -üm, -ı
Gazel 3148
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Çarh elinden inlesem tölāb-veş olmaz ‘aceb
Gözlerüm yaşı dönüpdür āsiyābuñ ‘aynına

65. **göz yaşı:** -ler, -üñ, -ı
Gazel 3150
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

‘Arz-ı hāl it iy gönül gel ol meh-i tannāzuma
Gözlerüñ yaşın revān it var o serv-i nāzuma

66. **göz yaşı:** -ı, -dur
Gazel 3150
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Sırr-ı ‘ışkı nālem ile göz yaşıdır fāş iden
N’eyleyem derdā dirīgā bu iki gammāzuma

67. **göz yaşı:** -üm, -ı, -n, -a
Gazel 3152
Mısra: 16
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Gevher olursa Muhibbī yār kılmaz çün nazar
Hiç rahm itmek olur mı uşbu gözüm yaşına

68. **göz yaşı:** -üm, -ı
Gazel 3167
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Gözüm yaşı komadı la‘le kıymet
‘Aķıķüñ adı var ancak Yemen’de

69. **göz yaşı:**
Gazel 3173
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Göz yaşı çünkü çirkümi giderür
Gāh sen pīr ü geh civān ağla

70. **göz yaşı:** -üñ, -ı
Gazel 3175
Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Belā şahrāsına iy dil yiter saña revān olsañ
Gözün yaşını su eyle gam u derd-ile kıl zādı

71. **göz yaşı:** -ler, -üñ, -ı
Gazel 3181
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Muhibbī āteş-i ‘ışka tutuşduñ şem’-veş başdan
Olursa gözlerün yaşı ne tañ tā şubha dek cārī

72. **göz yaşı:** -ı, -n, -a
Gazel 3189
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Şol kadar dökdüñ yaşıñ ğarķ eyledüñ göz yaşına
Gill ü ğışdan yuyuban iy dīde pāk itdüñ beni

73. **göz yaşı:** -ın
Gazel 3198
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

‘Işk bāzārında göz yaşın Muhibbī ğarc ider
N’eylesüm kim sīm-i eşki anda da bāb olmadı

74. **göz yaşı:** -üm, -ı, -y, -la
Gazel 3199
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Gözüm yaşıyla yumak baña lāyık
Ola kim giderem rüy-ı siyāhı

75. **göz yaşı:** -üm, -üñ, -ı
Gazel 3201
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Germ olsa gözümün yaşı itme Muhibbī ‘ayb
‘Işk āteşiyile çünkü bu dil küllhenüm gibi

76. **göz yaşı:**
Gazel 3204
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Dīdār ‘āşıkı olmasa idi benüm gibi
Akar mıydı göz yaşı āb-ı revān daħı

77. **göz yaşı:** -üm, -ı
Gazel 3215
Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Düpdüz cihânı garğa virtürken gözüm yaşı
Dil haymesini yakdı ‘aceb âhum âteşi

78. **göz yaşı:**
Gazel 3217
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Saklar-ı dum mihrini sînemde imânum gibi
Âteş-i ‘ışk-ıla itdi göz yaşı rüsvâ beni

79. **göz yaşı:** -üm, -üñ, -ı
Gazel 3218
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Aşar âh eylesem bir dem gözümün yaşı başumdan
Ki bād esdükçe cüş eyler cihânun cümle deryâsı

80. **göz yaşı:** -ler, -üm, -ı, -n
Gazel 3235
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Mısr-ı hüsninde Muhibbî gözlerüm yaşın gören
Nîl’e teşbîh eyledi bu çeşmümün ırmagını

81. **göz yaşı:** -üm, -ı
Gazel 3238
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Yine bu meclis-i gamda gözüm yaşı şarâb evlâ
O bezme inleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ

82. **göz yaşı:** -ı, --n, --dan
Gazel 3145
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Saklamazam göz yaşından sîne-i mecrûhumı
Tiğ-i gamzeñ yarasıdır kim dege su bitmeye

83. **göz yaşı:**
Gazel 3007
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Gülşen-i hüsninde olur göz yaşı âb-ı revân
Mâyil olaldan berü ol serv-ı kad dil-cüyına

göz yaş[ı]:

1. **göz yaş[ı]:** -üm, -ı
Gazel 3369
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle
akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.*

Pâymal itdi gözüm yaş[ı] gibi âhir-i kâr
Yirlere saldı gör ol zülf-i siyehkâr beni

göz yaşı akıd-:

1. **göz yaşı akıd-:** -ler, -üm, -ı, -n, -ur
Gazel 3200
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlamak.

Tâze ter olsun diyü cânâ cemâlün gülşeni
Ebr-i âhum gözlerüm yaşın akıdur mâ gibi

göz yaşı dök-:

1. **göz yaşı dök-:** -ler, -üm, -üñ, -ı, -n, -ı, -e, -y, -in
Gazel 3176
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlamak.

Hüsnünün gülşeni sebz olduğunı ister-iseñ
Dökeyin gözlerümün yaşını ben âb gibi

2. **göz yaşı dök-:** -üm, -ın, -üp
Gazel 3273
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlamak.

Gözüm yaşın döküp gönlüm yine derd-ile âh itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san tâze nihâl oldı

3. **göz yaşı dök-:** -ı, --il, --en
Gazel 3045
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlamak, gözyaşı dökmek.

Dem dem dökilen göz yaşı bil hün-ı cigerdür
Dil zevrakı garq oldı şehâ ol dem içinde

göz yaş(ı) dök:

1. **göz yaş(ı) dök:** -lar, -ı, -n, -ı, -er, -em
Gazel 3309
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlamak.

Dökerem karşıña göz yaşlarını
Yakup dil şem‘-veş zinde-dârı

göz yaşı dök:

1. göz yaşı dök:-in, -se, -ñ

Gazel 3375

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak.

Çarlı elinden göz yaşın dökseñ inen incinme kim
Yüzini hâke sürüpdür niçe merdüm-zâdeyi

2. göz yaşı dök:-in, -dü, -m

Gazel 3379

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak.

Hicr elinden şol kadar döküdüm nigārā göz yaşım
Eşk-i çeşmüm yolum alup mäh u sāl egler beni

göz yaşı ol:-

1. göz yaşı ol:-di

Gazel 3175

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı olmak.

Cefâ taşı-durur taşı suyu da oldı göz yaşı
Anuñçün böyle muhkemdür Muhibbî 'ışk bünyâdı

göz yaşı-y-ıla:

1. göz yaşı-y-ıla:-i, -y, --ıla

Gazel 3012

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Dil şehrinin göz yaşı-y-ıla eyle münakkaş
Gam şâhı oturmaga emirâne geçerse

gözde:

1. gözde:

Gazel 3180

Mısra: 2

Gözde, nazarda, -e göre.

Kanı ol dem kim baña deyr-i muğān me'vā idi
Gözde hâtırda hemān ol muğbeçe tersā idi

göze:

1. gözelerdür:--ler, --dür

Gazel 3147

Mısra: 10

*(Halk ağzında) Pınar, kaynak, kaynar, kaynarca,
membra.*

Qaddini tölāb idüp eşkini cü itse Muhib
Çeşmi anuñ gözelerdür yir yir ol tölābda

göz[e] gel:-

1. göz[e] gel:-ür

Gazel 3083

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

*Uğursuzluk, kötülük getirdiğine inanılan kiskanç
ya da hayran bakışlar nedeniyle kötü bir duruma
düşmek, bir kötülüğe uğramak, göz değmek.*

Baksañ cihāna göz[e] gelür cām u bādedür
Aldanmaz anuñ merd olan āb u hevāsına

göze gel:-

1. göze gel:-e, --ür

Gazel 3024

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göze gelmemek, herhangi bir değeri olmamak.

Gül yüzünsüz n'eylerem ben gülsitān-ı gülşeni
Gün yüzün olmasa 'ālem zerre gelür mi göze

gözet:-

1. gözetmezsın:-mez, -sin

Gazel 3181

Mısra: 4

*1. Korumak, himāye etmek, siyānet etmek. 2.
Göz önünde tutmak, dikkat etmek, önem vermek,
nazarütibāra almak, riāyet etmek.*

Egerçi dil tabibisin veli bī-raħmsın gāyet
Kapuñda hastayam yıllar gözetmezsın o bīmārı

gözet:

1. gözetme:-me

Gazel 3309

Mısra: 10

*Korumak, himāye etmek; göz önünde tutmak,
dikkat etmek, önem vermek; dikkatle bakmak,
gözlemek.*

Muhibbî ol melāmet 'ışk içinde

Gözetme hergiz nāmūs u 'ārı

gözi karacığı:

1. gözi karacığı:-cug, -i

Gazel 3452

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözü kara; korkusuz (kimse).

Bir nazarla bu Muhibbî'nün olur sinesi çāk
Göricek ol kaşı ya vü o gözi karacığı

gözi şaşı ol:

1. gözi şaşı ol:-i, -icak

Gazel 3308

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözlerinin aynı doğrultuya bakmaması.

Bir iken 'ışık yolu zâhid anı görür
Biri iki görünür olıcak gözi şaşı

gözin aç:

1. **gözin aç:**-in, -maz
Gazel 3400
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözünü açmak. Kendine gelmek, ayrılmak.

Her gece nergis gibi açmaz gözin ol türk-i mest
Gıtmedi bahtım gibi beñzer hîç anuñ uyhusı

gözine alma-:

1. **gözine alma-:**-i, -n, -e, -maz, -sa
Gazel 3497
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Deyim**
Gözüne almamak/gözünü görmemek: 1. Görmez olmak. 2. Belli bir şeyden başka bir şeyle ilgilenmemek.

Şol gedâ kim tâc idindi hâk-i pâyuñ döstüm
Gözine almazsa tañ mı Efser ü Dârâları

gözle:

1. **gözlerüm:**-r, -üm
Gazel 3040
Mısra: 4
Dikkatle bakmak, gözlemlemek; incelemek;
gizlice bakmak, gözetlemek.

Bu felek dönsün murâduñca senüñ ol bî-vefâ
Hâsretüñden ger geçerse gözlerüm eyvâ-y-ıla

2. **gözle:**
Gazel 3073
Mısra: 1
Dikkatle bakmak, gözlemlemek; incelemek;
gizlice bakmak, gözetlemek.

Gül mevsiminde iy dil ol gül'izârî gözle
Bülbül gibi hemîşe sen âh u zârî gözle

3. **gözle:**
Gazel 3073
Mısra: 2
Dikkatle bakmak, gözlemlemek; incelemek;
gizlice bakmak, gözetlemek.

Gül mevsiminde iy dil ol gül'izârî gözle
Bülbül gibi hemîşe sen âh u zârî gözle

4. **gözlerem:**-r, -em
Gazel 3476
Mısra: 1

Dikkatle bakmak, gözlemlemek; incelemek;
gizlice bakmak, gözetlemek.

Niçe gündür gözlerem ol gözleri âhuları
N'eyleyem derdâ dirîğâ görmedüm âh oları

5. **gözleyüp:**-y, -üp
Gazel 3489
Mısra: 2
Dikkatle bakmak, gözlemlemek; incelemek;
gizlice bakmak, gözetlemek.

'İşk-ı şâhî tırta ile çaldı tabl-bâzını
Gözleyüp dil murğımı üstüne saldı sâzını

6. **gözleyüben:**-yüben
Gazel 3262
Mısra: 10
Dikkatle bakmak, gözlemlemek, tarassut etmek.
İncelemek, araştırmak.

Çeşm-i cellâdı Muhibbî çeke ger katlûne tığ
Sunubanın çıkma edep gözleyüben nizeni

7. **gözle:**
Gazel 3073
Mısra: 4
Bütün dikkatini yönelterek izlemek, gözlemek.

Düşürme zâhir elden gülgün şarâb nüş it
Ma'nâ yüzünden ammâ la'l-i nigârî gözle

8. **gözle:**
Gazel 3073
Mısra: 8
Bütün dikkatini yönelterek izlemek, gözlemek.

Seng-i cefâ atup yâr başuñ şikest iderse
Ser dönderüp kaçurma rızâ-ı yârî gözle

9. **gözle:**
Gazel 3073
Mısra: 10
Bütün dikkatini yönelterek izlemek, gözlemek.

Zülfî şebine irdüñ şem'-i cemâle karşı
Pervâne-veş Muhibbî yanmaga nârî gözle

10. **gözle:**
Gazel 3073
Mısra: 6
Dikkatle bakmak, gözlemlemek.

Yâr itse vaşla va'de getürme anı yâda
Olmaz saña müyesser var intizârî gözle

gözle-:

1. **gözler:**-r
Gazel 3177
Mısra: 7
(Neler olduğunu, birinin ne yaptığını anlamak için) Dikkatle bakmak, gözle takip etmek.

Kim ki gözler 'âr u nâmûsı aña 'âşık dimeñ
'Âşıkunı sungun gerek her lahza göñli şîşesi

2. **gözler:-r**

Gazel 3488

Mısra: 4

(Neler olduğunu, birinin ne yaptığını anlamak için) Dikkatle bakmak, gözle takip etmek.

Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Câni gözler sinede kılur bahâne gözleri

3. **gözler:-r**

Gazel 3490

Mısra: 12

(Neler olduğunu, birinin ne yaptığını anlamak için) Dikkatle bakmak, gözle takip etmek.

Çerâğı süz-ı Hüsrev'den yakarsa tañ midur şî'rüm
Gazel tarzında çün gözler hemîşe tarz-ı Selmân'ı

4. **gözlemez:-mez**

Gazel 3197

Mısra: 10

Gözetmek, önem vermek, nazaru'tibâra almak, riâyet etmek.

Çıh diyü eger sürse Muhibbî'yi kapudan
İtüm didüğü yiter aña gözlemez 'ârı

5. **gözleye:-y, -e**

Gazel 3242

Mısra: 4

(Neler olduğunu, birinin ne yaptığını anlamak için) Dikkatle bakmak, gözle tâkip etmek.

Gülşen-i hüsnine yârûñ basmasun ayak diyü
İki çeşmin gözleye diyü komış derbân iki

6. **gözlemeye:-me, -y, -e**

Gazel 3248

Mısra: 6

1. (Bir şey hakkında tam bilgi sâhibi olabilmek için) Gelişmesini dikkatle tâkip etmek, incelemek, araştırmak, tarassut etmek. 2. (Neler olduğunu, birinin ne yaptığını anlamak için) Dikkatle bakmak, gözle tâkip etmek.

Ol dil tabîbi kapusı dârü'ş-şifâ ola
Lâyık midur gözlemeye mübtelâsını

gözleri yaşı akar:

1. **gözleri yaşı akar:-ler, -i, -ı, -ar**

Gazel 3000

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

(Aşığın)Göz yaşının akması, ağlamak.

Gözleri yaşı akar her sū olur âb-ı revân
Dil virelden bu Muhibbî serv-şad bâlâlara

gözlerü kana dön-:

1. **gözlerü kana dön-:-ler, -üm, -a, -üp, -dür**

Gazel 3240

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Gözleri kan çanağına dönmek (kan çanağı gibi olmak): (Ağlamaktan veya uykusuzluktan) Gözleri kızarmak, kanlanmak.

Gözlerüm kana dönüpdür benüm ağlamag-ıla
İy şabâ ırgüresin kühl ideyim gerd-i rehi

gözlerüm yaşı:

1. **gözlerüm yaşı:--üm, --ı, --n, --ı**

Gazel 3100

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı sıvı, gözyaşı.

Ol boyı servüñ Muhibbî irmege pā-būsına
Gözlerüm yaşımı her dem cüybâr itmeñ nice

2. **gözlerüm yaşı:--ler, --üm, --ı, --n, --ı**

Gazel 3102

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı bezlerinin salgıladığı sıvı, gözyaşı.

Eyleyelden gözlerüm yaşımı küyüñda sebîl
Teşne diller rağbet itmez oldı âb-ı Ka'be'ye

gözlerümün yaşı:

1. **gözlerümün yaşı:--ler, --üm, --üñ, --ı**

Gazel 3123

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı.

Ol boyı serv-i sehîñün pâyına İsar için
Gözlerümün yaşı sîm ü yüzüm altun olmada

gözü dut-:

1. **gözü dut-:-, -, ---üm, --ma, --dı**

Gazel 3092

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

(birini veya bir şeyi) gözü tutmak; güvenmek, beğenmek.

'İrâk'ı geşt kıldum Rüm[']ı gezdüm
Gözüm dutmadı bir meh-rüyı sence

gözü görmez ol:

1. **gözü görmez ol:-üm, -mez, -up, -dur**

Gazel 3437

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

(birini veya bir şeyi) gözü görmez olmak : Artık ona değer vermemek.

Göreliden pertev-i hüsnüñ nigārā
Gözüm görmez olupdur mihr ü māhi

gözü tol-:

1. **gözü tol-:** -üm, -a, -gel, -di
Gazel 3485
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Deyim**
Gözleri dolmak: Ağlayacak kadar duygulanmak.

Gün yüzüne bir nazar kıldum tolageldi gözüm
İtmeseydüm ben anı hergiz temāşā kāşki

gözü yaşar:

1. **gözü yaşar:** -üm, -ar, -di
Gazel 3354
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Deyim**
1. *Gözleri sulanmak.* 2. *Duygulanmak.*

Gözüm yaşardı āh-ıla zerd oldı ruḥlarum
Bunlar olunca bellüdüñ 'ışkuñ 'alāmeti

gözüm:

1. **gözüm:**
Gazel 3229
Mısra: 5
"Kıymetlim" anlamında sevgi hitabı (sevgilim).
II *Görme organı.*

Gözüm egnüme bir hil'at geyürdi
Başuma āh bir tāt-ı semmürī

gözüm yaşı:

1. **gözüm yaşı:** -üm, -ı
Gazel 3104
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı.

Ġamdan özge reh-i 'ışkuñda gözümde nem ola
Neme yitmez bu gözüm yaşı benüm daḥı neme

2. **gözüm yaşı:** -üm, -ı
Gazel 3080
Mısra: 5
Kelime Tipi: -
Göz yaşı.

Ser-i kūyında gözüm yaşı bitürdi gül-i ter
Diye taḥsīn maḥalleñ gören āb u giline

3. **gözüm yaşı:** -üm, -ı, -n, -a
Gazel 3109
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı bezlerinin salgıladığı sıvı, gözyaşı.

Gözüm yaşına meyl itse 'aceb mi
Güzeller māyil olur çünki māla

gözüm yaşın:

1. **gözüm yaşın:** -üm, -ı, -n
Gazel 3052
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Göz yaşı.

Gözüm yaşın revān itdüm benüm serv-i ḥirāmānum
Süre yüz ḥāk-i pāyuña umaram irde vü geçde

gözümünden gitme-:

1. **gözümünden gitme-:** -üm, -den, -me, -y, -e
Gazel 3495
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Deyim**
Gözünün önünden gitmemek, sürekli hayalini kurmak, aklından çıkaramamak.

Yüzi güldür boyı bir servi dalı
Gözümünden gitmeye hergiz ḥayāli

gözüme çöpçe görün-:

1. **gözüme çöpçe görün-:** -üm, -e, -çe, -mez
Gazel 3034
Mısra: 2
Kelime Tipi: -
Gözünde kıymeti olmamak.

Baḥa olmayıcek bir dem ruḥ-ı dildār eglence
Gözüme çöpçe görünmez gül-i gülzār eglence

gözümün kanlı yaşı:

1. **gözümün kanlı yaşı:** -üm, -üñ, -lu, -ın, -dan
Gazel 3009
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözden akan kanlı yaş. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Kefen pür-ḥün ide her dem gözümün kanlı yaşından
Eger derdüm bile Ferhād ola zīr-i kefen āgeh

gözümün yaşı:

1. **gözümün yaşı:**
Gazel 3002
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı, gözden akan su damlalarından her biri.

İñiler bezm-i ğamda nāle eyler
Gözümün yaşı tār sīnem kemeñçe

gözyaşı:

1. gözyaşı:

Gazel 3460

Mısra: 1

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hâllerde salgılanan sıvı; eşk, sirişk.

Āteş-i 'ışka yanardum olmasa ger gözyaşı
Gözyaşına ğarķ olurdu olmasa 'ışk āteşi

2. gözyaşına:-n, -a

Gazel 3460

Mısra: 2

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hâllerde salgılanan sıvı; eşk, sirişk.

Āteş-i 'ışka yanardum olmasa ger gözyaşı
Gözyaşına ğarķ olurdu olmasa 'ışk āteşi

3. gözyaşı:

Gazel 3148

Mısra: 9

Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

İy Muhibbî kanda gitsem iki cüdur gözyaşı
Kalmadı şimden girü hâcet türâbuñ aynına

gü:

1. gü:

Gazel 3298

Mısra: 8

Konuşma, söz, söylem.

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören 'ibretle bunda hâne vü gü kalmadı

ğubār:

1. ğubārın:-ın

Gazel 3371

Mısra: 3

Toz, ince toprak.

Hāk idüp āhir ğubārın bāda virsün rüzigār
Rāh-ı küyında şu kim hāk-ile yeksān olmadı

2. ğubārı:-ı

Gazel 3458

Mısra: 5

Toz, ince toprak.

Zerre-veş kaldur nigārā bu ğubārı hākden
Çünkü oldu gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi

3. ğubār:

Gazel 3407

Mısra: 5

Toz, ince toprak.

Jeng-i ğamdan çünkü var āyine-i dilde ğubār
Şāf idüp elden düşürme cāmı bayram irtesi

ğubār-ı dergehi:

1. ğubār-ı dergehi:--i

Gazel 3001

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dergah/eşik tozu.

Sürmeden yigdür Muhibbî'ye ğubār-ı dergehi
İy şabā lutf it getir bu çeşm-i nemnāk üstine

ğubār-ı ğam:

1. ğubār-ı ğam:

Gazel 3174

Mısra: 22

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam tozu.

Gāh mest olup içürür baña 'ışkuñ cür'asın
Geh ğubār-ı ğam virüp hayrān ider gönüm beni

ğubār-ı ğam vir:

1. ğubār-ı ğam vir:--di

Gazel 3334

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam tozu vermek, kederlendirmek.

Sākī ğubār-ı ğam virdi meded gönlüme keder
Şayķal ide göre mey ile ol āb-gine[y]i

güc:

1. gücdür:--dür

Gazel 3232

Mısra: 8

Yapılması, başa çıkılması zor olan, emek isteyen, yorucu, zor, müşkül, çetin.

Sevdā-yı zülfî gitmese başdan 'aceb degül
Gücdür kimsene terk idebilmek hevāsını

guft:

1. guft-ile:--ile

Gazel 3281

Mısra: 6

Söz, laf, lakırdı.

Her yaña baksam her taraf meşgül tesbīh du'ā
Var mı cihānda bir kelām hiç guft-ile güyuñ gibi

güftār:

1. güftāra:--a

Gazel 3017

Mısra: 1

Far. Söz, kelām.

Ne şabrum kaldı ne 'aqlum ne dilüm kaldı güftāra
Ġarīb-isem n'ola şāhum benüm de vardur Allāh'um

2. **güftârûnî:-un**

Gazel 3273

Mısra: 10

Far. Söz, kelâm.

Çad-i dil-cüyuñ iy dilber komadı serv-i refâtî
İşidüp gonca güftârûñ hemân gülşende lâl oldu

3. **güftârını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3288

Mısra: 5

Far. Söz, kelâm.

Lezzeti şîrîn lebi güftârını gönül didi
Allâh Allâh kudretinden bir şeker-güftâr idi

4. **güftârûnî:-un**

Gazel 3349

Mısra: 8

Far. Söz, kelâm.

Göreliden serv-i refâtârûñ yürimez kalmadı kudret
İşidüp gonca güftârûñ hemân ol dem şuhen kesdi

5. **güftârûña:-uñ, -a**

Gazel 3416

Mısra: 6

Far. Söz, kelâm.

Erisün su olup bagrı zebâna bulmasun kudret
Şeker güftârûña her kim şehâ teşbîh ide çandı

6. **güftâra:-a**

Gazel 3016

Mısra: 10

Söz, kelâm.

Baş egüben oldu Muhibbî gibi çamgîn
Kalmadı mecâli güle güftâra benefşe

7. **güftâra:-a**

Gazel 3252

Mısra: 5

Söz, kelâm.

‘Âşık ola kalmaya güftâra kudreti
Kim göre kara kaş-ıla gözi jâlesini

8. **güftâr:**

Gazel 3207

Mısra: 2

Söz, kelâm.

Servde refâtâr yok serv-i hırâmânum gibi
Goncada güftâr yok ol verd-i çandânum gibi

9. **güftârûnî:-uñ, -ı**

Gazel 3184

Mısra: 2

Söz, kelâm.

Servler gülşende mât oldu görüp refâtârûñı
Goncalar dem-beste kaldı işidüp güftârûñı

güftâr eyle:

1. **güftâr eyle:-mez**

Gazel 3364

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Söz söylemek.

Söz birdür bu Muhibbî seni cāndan yig sever
Cān virür yoluñda hergiz eylemez güftâr iki

güftâra gel:-

1. **güftâra gel:-a, --ür-a, -ür**

Gazel 3058

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Söze başlamak: Konuşmaya başlamak, bir konuya girmek.

Gülşen-i hüsnüñe karşı bu Muhibbî tâ seher
Medhûñ okur sanki bülbüldür gelür güftâra de

güher:

1. **güherdür:--dür, -, -**

Gazel 3254

Mısra: 9

Cevher, mücevher, elmas, inci. || Bir şeyin özü, esası, varlığındaki değişmeyen maya, cevher.

İy Muhibbî söz güherdür ol dağı a‘lâ gerek
Bilmeyenler tâ bileler bunuñ-ıla şānuñı

2. **güheri:-i**

Gazel 3323

Mısra: 8

Bir şeyin özü, esası, varlığındaki değişmeyen aslı maya, cevher.

Virme nādān eline gevher-i nazmuñı sakın
Zirā fark eyleyimez billür-ıla [hem] güheri

güher-i eşk:

1. **güher-i eşk:--üm**

Gazel 3121

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı cevheri, incisi.

Ol şāh-ı zamān gelse yine serv-i sehî-veş
Yir yir güher-i eşküm ayagına saçılsa

gül:-

1. **gülerse:--er, --se**

Gazel 3033

Mısra: 5

Gülmek. (Biriyle, bir şeyle) Alay etmek, eğlenmek.

'Işk içre görüp hâlümü ağıyâr gülerse
Yâ Rab dilerem hâlini benden beter eyle

2. **güldi:--di**

Gazel 3142

Mısra: 10

1. (Bir kimse bir şeyi tuhaf bulduğu veya bir şeye sevindiği zaman) Kesik kesik sesler çıkarmak sûretiyle duygusunu, sevinç veya hayretini açığa vurmak. 2. Ses çıkarmadan hafifçe gülümsemek, tebessüm etmek. 3. Mutlu bir zaman geçirmek, mesut olmak.

Agla Muhibbî agla derd-ile bagrı tagla
Kim güldi sen gülesin devr-i zamân içinde

3. **gülesin:--e, --sin**

Gazel 3142

Mısra: 10

1. (Bir kimse bir şeyi tuhaf bulduğu veya bir şeye sevindiği zaman) Kesik kesik sesler çıkarmak sûretiyle duygusunu, sevinç veya hayretini açığa vurmak. 2. Ses çıkarmadan hafifçe gülümsemek, tebessüm etmek. 3. Mutlu bir zaman geçirmek, mesut olmak.

Agla Muhibbî agla derd-ile bagrı tagla
Kim güldi sen gülesin devr-i zamân içinde

4. **güldi:--di**

Gazel 3214

Mısra: 6

1. (Bir kimse bir şeyi tuhaf bulduğu veya bir şeye sevindiği zaman) Kesik kesik sesler çıkarmak sûretiyle duygusunu, sevinç veya hayretini açığa vurmak. 2. Ses çıkarmadan hafifçe gülümsemek, tebessüm etmek. 3. Mutlu bir zaman geçirmek, mesut olmak.

Ne için yüzünü zülfünle didüm örtersin
Gül gibi güldi didi her günün olmaz mı şebi

5. **güldi:--di**

Gazel 3251

Mısra: 6

1. (Bir kimse bir şeyi tuhaf bulduğu veya bir şeye sevindiği zaman) Kesik kesik sesler çıkarmak sûretiyle duygusunu, sevinç veya hayretini açığa vurmak. 2. Ses çıkarmadan hafifçe gülümsemek, tebessüm etmek. 3. Mutlu bir zaman geçirmek, mesut olmak.

Yüzünü didüm neden zülf-ile tenhâ eyledün
Gül gibi güldi didi olmaz mı her rüzuñ şebi

6. **güldi:-di**

Gazel 3164

Mısra: 10

1. (Bir kimse bir şeyi tuhaf bulduğu veya bir şeye sevindiği zaman) Kesik kesik sesler çıkarmak sûretiyle duygusunu, sevinç veya hayretini açığa vurmak. 2. Ses çıkarmadan hafifçe gülümsemek, tebessüm etmek. 2. Ses çıkarmadan hafifçe gülümsemek, tebessüm etmek.

Bu Muhibbî'ye didüm kim büseñi ihsân kıl
Çonca gibi güldi dilber didi kim cân üstine

7. **güldi:-di**

Gazel 3392

Mısra: 6

(Bir kimse bir şeyi tuhaf bulduğu veya bir şeye sevindiği zaman) Kesik kesik sesler çıkarmak sûretiyle duygusunu, sevinç veya hayretini açığa vurmak.

Didüm ol yâra n' için 'ahde vefâ eylemedün
Gül gibi güldi didi be vara mı yâr dañı

gül:

1. **güldün:-dün**

Gazel 3352

Mısra: 6

Ses çıkarmadan hafifçe gülümsemek, tebessüm etmek.

Dehenün rāzımı bu dilde nihān itmiş idüm
Güldün iy dōst 'ayān oldu baña sırr-ı hāft

2. **güldüğüm:-düg, -üm**

Gazel 3397

Mısra: 9

Ses çıkarmadan hafifçe gülümsemek, tebessüm etmek.

Müdde'î rağmınadır her demde cânā güldüğüm
Bu Muhibbî seni ger görmeye evvāh meni

3. **gül:**

Gazel 3004

Mısra: 5

Gül. Küçük, dikenli bir ağaçta yetişen çiçektir ki gül şeklinin ve kokusunun güzelliğiyle meşhurdur. Şairler arasında bülbülün maşuku olarak bilinir.

Figān u nālemi derdā benüm gül gibi gūş itmez
Gelürsem giceler bülbül gibi tā şubh feryāda

4. **güller-durur:-ler, -durur**

Gazel 3462

Mısra: 3

Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek. (dağ yarası kastedilerek.).

Elifler sinede servüm kızıl güller-durur dāğum
Temāşā itmeyen görsün bugün bāğ u gülistāni

5. **güldan:-dan**

Gazel 3313

Mısra: 8

(□□) i. (Fars. gul) 1. Gül ağacının güzel kokulu, pek çok çeşidi bulunan çok makbul çiçeği.

Dilberüm nāzük beden lāyık degül degme libās
Kim aña güldan kabā gerek semen pīrāheni

6. **güle:-e**

Gazel 3016

Mısra: 10

Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek // sevgili.

Baş egüben oldı Muhibbî gibi gamgîn
Kalmadı mecâli güle güftâra benefşe

7. **gül:**

Gazel 3071

Mısra: 4

Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek // sevgili.

Açılıp sînem üstinde görinen dağlar güldür
Döker bu çeşm-i nemgînüm gül üzre çın şehir jâle

8. **gölde:-de**

Gazel 3016

Mısra: 7

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Gülde kadümi dilde gamı cân u ciger rîş
Âşüfte vü dildâde giriftâra benefşe

9. **güle:-e**

Gazel 3126

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Çünkü virildi hânde vü şādî ezel güle
Âh u fiğân eylemek oldı hû bülbüle

10. **güle:-e**

Gazel 3197

Mısra: 7

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Yaş dökme gözüm eyleme iy dil güle nâle
Ol seng-dile itmedi bir zerrece kârî

11. **güle:-e**

Gazel 3220

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Naqqâş-ı cihân naqşını çün sen güle yazdı
Âh-ıla fiğân itmegi ben bülbüle yazdı

12. **gülden:-den**

Gazel 3265

Mısra: 6

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan

çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Her libâsı yâra lâyıķ görmez illâ meger
Eyleye gülden kabâ ola semen pîreheni

13. **gülden:-den**

Gazel 3271

Mısra: 2

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

İy murğ-ı şehir eyle yûri nâle vü zârî
Gülden degül mümkün olup ayrıla hârî

14. **güllere:-ler, -e**

Gazel 3282

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Güllere haclet gelüp düşdi ayaga servler
Yâr ruhın 'arz idüp kâddini bâlâ eyledi

15. **gül:**

Gazel 3010

Mısra: 7

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Serîr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şād ol
Ko kılşun 'anedelîb-i dil fiğân[1] derdmendâne

16. **gül:**

Gazel 3036

Mısra: 6

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bülbül-i cân her gice tâ şubha dek kan aglasun
Gül gibi hândân yûri serv-i hîrâmânsın yine

17. **gül:**

Gazel 3039

Mısra: 2

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün bāzârda
Ruhları mânendi bir gül bitmedi gülzârda

18. **gül:**

Gazel 3046

Mısra: 10

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Zülfini kaldırdı gördüm kıdd ü ruhsârın didüm
Gül açılmış ne 'aceb serv-i hürâmân üstine

19. **gül:**

Gazel 3050

Mısra: 5

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gülistân içre gül şâhına karşı
İder bülbüller âhengi[ni] sorma

20. **gül:**

Gazel 3051

Mısra: 6

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Baňa maşşüd hemân zülf ü ruhuñdur ancak
Neme yarar semen ü sünbül gül ya lāle

21. **gül:**

Gazel 3051

Mısra: 7

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ğoncalar söze gelüp gördi gül oldu ħande
Tâc-ı şüfi bir seyri nîze ħamrâ lāle

22. **gül:**

Gazel 3064

Mısra: 7

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Açıldı bāğ-ı sînemde kızıl gül yirine dāğum
Dil-i şeydâ gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

23. **gül:**

Gazel 3064

Mısra: 10

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Muħibbî bād-ı âhuñla yaşuñ bārânını dök kim
Görüp bu ħâlûñi dilber ide tâ gül gibi ħande

24. **gül:**

Gazel 3091

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

İy ruħları gül kâmeti 'ar'ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi gonca

25. **gül:**

Gazel 3091

Mısra: 4

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bülbül yiridür âhım eflâke çıkarsa
Gül kim açıla ħârı görür ol bilesince

26. **gül:**

Gazel 3106

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Sinem görünür gül gibi pür dāğ-ı tenümle
Döndü yüregüm lāleye kanlu kefenümle

27. **gül:**

Gazel 3250

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bāğa geldi şubħ-dem gül oldu dehrûñ Ħusrev'i
Bülbül âğâz itdi aña karşı şî'r-i Pehlevî

28. **gül:**

Gazel 3251

Mısra: 6

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Yüzüñi didüm neden zülf-ile tenħa eyledüñ
Gül gibi güldi didi olmaz mı her rüzûñ şebi

29. **gül:**

Gazel 3265

Mısra: 8

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Kimdür beñzer diye gül ruħlarına gülleri
Oda yana şu'le-i ruħsâr-ıla gül ħırmeni

30. **gül:**

Gazel 3273

Mısra: 8

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gözüm yaşın döküp gönülüm yine derd-ile âħ itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san tâze nihâl oldi

31. **gül:**

Gazel 3275

Mısra: 9

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bād-ı āhum esmese dilber açılmaz gül gibi
İy Muhibbī eksük itme çeşmüññ bārānını

32. gül:

Gazel 3276

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gül gibi gel hār-ıla her demde itme bāziçe
Bülbül-i nālānuññam arturma iy dil nālūmi

33. gül:

Gazel 3280

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gül gibi bugün eyledi dilber tebessümi
Şād oldı gönül kalmadı bir zerrece gamı

34. güllere: -ler, -e

Gazel 3297

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Güllere haclet gelüp düşdi ayakdan servler
Gül ruñın 'arz kıddini çün serv-i bālā eyledi

35. gül:

Gazel 3313

Mısra: 10

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

İy Muhibbī virme dil dünyā 'arūsı tiz geçer
Döyimez bād-ı hāzān esse aña gül hırmeni

36. gül:

Gazel 3339

Mısra: 8

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gülşen içre kalmasa hergiz bülbül den eser
Hār-ıla gül şād olur olsa hezār ekstüklüğü

37. gül:

Gazel 3348

Mısra: 8

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Seyr-i gülşen eylesem ammā yüzüñi görmesem
İsterem her gül gözüme hār olaydı kākşı

38. gül:

Gazel 3361

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Aglayup āh eyledükçe hānde eyler gül gibi
Var mı bir gül bād-ıla bārāndan açılmadı

39. gül:

Gazel 3361

Mısra: 4

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Aglayup āh eyledükçe hānde eyler gül gibi
Var mı bir gül bād-ıla bārāndan açılmadı

40. gül:

Gazel 3372

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Hār-ıla yār olalı gül gibi gülşende habīb
Şubha dek āh-ıla dil bülbülü geçürdi şebi

41. güle:-e

Gazel 3378

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Hüs-n-ile tarāvet ezeli sen güle düşdi
Cevr-ile cefā kır'ası ben bülbüle düşdi

42. güle:-e

Gazel 3378

Mısra: 12

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bir büse tevaqqu' iderem didi Muhibbī
Zāhirde kabül itmedi ammā güle düşdi

43. gül:

Gazel 3392

Mısra: 6

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Didüm ol yāra n' için 'ahde vefā eylemedüñ
Gül gibi güldi didi be vara mı yār dañı

44. **gül:**

Gazel 3394

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Geçdi kûyunda şehâ 'ömrüm benüm çün gül gibi
Eyledün cevri ü cefân-ıla derûnum kül gibi

45. **gül:**

Gazel 3394

Mısra: 4

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Yiridür 'aşıklarun ger kan yudarsa lüle-veş
Tek cihân içinde ol sen şād u hāndan gül gibi

46. **gül:**

Gazel 3394

Mısra: 8

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Dōstum bir dem kadem bassān yüzüm üzre benüm
Hār elinden dāmenünî n'ola alsān gül gibi

47. **gül:**

Gazel 3404

Mısra: 8

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Şol kadar zārîlik itdüm bakmadı bir kez baña
Nite kim gül bülbülün güş eylemez efgānını

48. **gül:**

Gazel 3416

Mısra: 10

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Muhibbî ruhların kaddin temāşā eyleyüp yāruñ
Didi serv üzre gül bitmiş zihî şun'-ı Hūdāvendî

49. **gül:**

Gazel 3441

Mısra: 4

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Mecnūn gibi sinesine tāze dāğ urup
Kurdı çemende Leylî gibi gül otasını

50. **gül:**

Gazel 3464

Mısra: 8

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Diñlemezsē nālemi kûyında yār olmaz 'aceb
Nitekim güş eylemez gül bülbülün feryādını

51. **gülleri:-ler, -i**

Gazel 3265

Mısra: 7

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Kimdür beñzer diye gül ruhlarına gülleri
Oda yana şu'le-i ruhsār-ıla gül hırmeni

52. **gülleri:-ler, -i**

Gazel 3393

Mısra: 7

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Zerre gelmez 'aynuma bāğ-ı cinānuñ gülleri
Ol yüzi gülzārsuz sanmañ nihāl egler meni

53. **gülleri:-ler, -i**

Gazel 3453

Mısra: 10

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bāğı seyr eyle Muhibbî bir münāsib yār-ıla
'İbret al gör niçe açılmış cihānuñ gülleri

54. **gül:**

Gazel 3112

Mısra: 4

Çok sevilen ve beğenilen katmerli ve kokulu olan çiçek. II Sevgili.

Lāle hādler hāşretinden dāğ yakdum şol kadar
Sīnemi her kim görürse beñzedür gül kānına

55. **gül:**

Gazel 3099

Mısra: 6

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. || Gül Tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı, yüzü de olur.

Gülşen-i hūsninde kıldum gice bülbül tek figān
Līk tutmadı kulak gül gibi bu āvāzuma

56. **gül:**

Gazel 3290

Mısra: 2

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de

kastedilir. || *Gül Tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.*

Eyledün yine perîşân zülf-i müşg-i nâbuñı
Şâh şâh itdün gül üzre sünbül-i setrâbuñı

57. **güli:-i**

Gazel 3493

Mısra: 4

"*Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. || Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.*

Niçe feryâd itmesün derdiyle miskîn 'andelib
Her nazarda hâr-ıla hem-dem görür her dem güli

58. **gülün:-ün**

Gazel 3015

Mısra: 5

"*Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.*

Gülün hâr olalıdan hem-nişini
Ötüp feryâd ider bülbül çemende

59. **gülün:-ün**

Gazel 3239

Mısra: 1

"*Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.*

Her gün eyler çün tefâvüt ol gülün zîbâlığı
Dem dem artsa tañ mıdur bu gönümün şeydâlığı

60. **gülün:-ün**

Gazel 3239

Mısra: 6

"*Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.*

İñleyüp zârîlığı itse tañ mıdur cân bülbüli
Lahza lahza çünki artar ol gülün ra'nâlığı

61. **gülün:-ün**

Gazel 3349

Mısra: 12

"*Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.*

Kalursa dâmen-i dilber ne tañ ağıyar destinde
Gülün hiç görmedün mi sen etegini diken kesdi

62. **gül:**

Gazel 3087

Mısra: 4

"*Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan*

çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Bülbül-i şürıdeyem feryâd u efğân eylerem
Bir yüzi gül gonca-leb gülzâr sevdim tâzece

63. **gül:**

Gazel 3121

Mısra: 2

"*Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.*

Eyyâm-ı bahâr olsa yine güller açılssa
Gül şevkıne gülşende kızıl müller açılssa

64. **gül:**

Gazel 3131

Mısra: 4

"*Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.*

Lâle haddün hasretinden bagrını yakar oda
Gül yañguñı görem diyü gezer bâzârda

65. **gül:**

Gazel 3143

Mısra: 5

"*Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.*

Bezm-i çemende haddi nigârûñ çü gül yiter
La'1-i lebi şarâbını da virme sen müle

66. **gül:**

Gazel 3147

Mısra: 8

"*Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.*

Sâgar-ı çeşmümde ruhsârûñ hayâli iy şanem
Tâze gül yaprağıdur san kim şarâb-ı nâbda

67. **gül:**

Gazel 3160

Mısra: 4

"*Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.*

Murg-ı dil feryād iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül ruhları gül zülfü reyhân olmasa

68. **gül:**

Gazel 3161

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül yüzinde küfr-i zülfün görse zâhid 'ışk olup
Bağlanurdu cân u dilden zülfünün zünnârına

69. **gül:**

Gazel 3167

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Ne haddün gibi bir gül var çemende
Dişün mânendi dür olmaz 'Aden'de

70. **gül:**

Gazel 3169

Mısra: 5

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Ol yüzi gül saçı sünbül lebleri mül olmasa
Seyr-i gülzâr eyleme serv-i hürâmân isteme

71. **gül:**

Gazel 3174

Mısra: 17

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gâh olur kim hânde eyler gülşen içre gül gibi
Gâh olur bülbül gibi nâlân ider gönülüm beni

72. **gül:**

Gazel 3182

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Nikâbın keşf idüp ol gül eger göstere ruhsârı
İderdüm nâle bülbül-veş kılurdum âh-ıla zârı

73. **gül:**

Gazel 3184

Mısra: 5

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Çünkü gelmez gül gibi andan saña büy-ı vefâ
İy gönül bülbül gibi artur figân u zârûnı

74. **gül:**

Gazel 3191

Mısra: 2

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

'Aceb mi yârûn âgyâr olsa yârı
Ne yirde kim bite gül bile hârı

75. **gül:**

Gazel 3191

Mısra: 5

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

İrişeydüm diyü gül hırmenine
Benefşe dâyim eyler inkisârı

76. **gül:**

Gazel 3192

Mısra: 2

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

İder bülbül bahâr olduğda zârı
Gül ile çün görür bir yirde hârı

77. **gül:**

Gazel 3207

Mısra: 10

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

İy Muhibbî şevk-ı ruhsârına karşı her seher
Gül kabâsın çâk ider çâk-i giribânım gibi

78. **gül:**

Gazel 3214

Mısra: 6

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan

çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Ne için yüzünü zülfünle didüm örtersin
Gül gibi güldü didi her günün olmaz mı şebi

79. **gül:**

Gazel 3220

Mısra: 7

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdâ ki firâk-ıla dil ü cân öleyazdı

80. **gül:**

Gazel 3224

Mısra: 5

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül gibi dâmenünü hâr eline virme sakın
Varma elden ele olmaya aduñ hercâyı

81. **gül:**

Gazel 3245

Mısra: 10

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

İy Muhibbî yâra şevkuñ var-ısa bülbülleyin
Gül ruñın yâd eyleyüp her gice nâlan ol yürü

82. **gül:**

Gazel 3265

Mısra: 7

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Kimdür beñzer diye gül ruñlarına gülleri
Oda yana şu'le-i ruñsâr-ıla gül hürmeni

83. **gül:**

Gazel 3268

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül ruñuñ yâdinadur ebr-i bahârûñ giryesi
Andan artukdur velî 'aşık-ı zârûñ giryesi

84. **gül:**

Gazel 3297

Mısra: 4

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Güllere haclet gelüp düşdi ayakdan servler
Gül ruñın 'arz kıddini çün serv-i bâlâ eyledi

85. **gül:**

Gazel 3325

Mısra: 2

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Bir itdi Hâmel burcu gelüp leyl ü nehârı
Gül lâle ile zeyn kılup yine bahârı

86. **gül:**

Gazel 3410

Mısra: 13

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Dilberün kıddi Muhibbî serv haddi gül yiter
N'eylerem şimden girü ben gülşenün seyrâmı

87. **gül:**

Gazel 3424

Mısra: 10

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Bülbül gibi şürde olup yine Muhibbî
Gül ruñlarıñın vaşfını 'âlemlere yaydı

88. **gül:**

Gazel 3475

Mısra: 5

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gülşen-i hüsn içre gül gibi cemâlin 'arz idüp
Lâl iken 'uşşâkı bülbül gibi güyâ eyledi

89. **güldür:-dür**

Gazel 3191

Mısra: 8

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Yine ezhâr-ıla zeyn oldı gülşen
Aralarında güldür tâcdârı

90. **güldür:-dür**

Gazel 3295

Mısra: 2

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Baňa kıddi haddi besdür n'iderem serv-i gülzârı
Ko kılsun çün ruhu güldür bu dil bülbül gibi zârı

91. **güldür:-dür**

Gazel 3495

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Yüzi güldür boyı bir servi dalı
Gözümden gitmeye hergiz hayâli

92. **gül:**

Gazel 3008

Mısra: 9

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül beñzedi çü yâra ağyâr dahı hâra
Bülbül gibi kalursam tañ mı fiğân içinde

93. **gül:**

Gazel 3101

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gülşen-i hüsünüde her kim göre gül ruhsârıñı
Bâğa varup ol temâşa-yı ruh-ı gül itmeye

94. **gül:**

Gazel 3101

Mısra: 6

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan

çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Bâğbân ger görse kıdd ü 'arız u şehlâ gözüñ
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

95. **gül:**

Gazel 3107

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Olur yâd idicek iy 'arızı gül
Giribân tâ-be dâmân pâre pâre

96. **gül:**

Gazel 3111

Mısra: 7

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Bâğ-ı hüsüninde didi nâlem işidüp ol gül
Geldi bir bülbül-i şürîde gülîstânumuza

97. **gül:**

Gazel 3115

Mısra: 7

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

İy gonca-dehen gül gibi gel 'arız-ı cemâl it
Tâ bülbül-i cân başlaya karşıñda nevâyâ

98. **güller:-ler**

Gazel 3121

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Eyyâm-ı bahâr olsa yine güller açılsa
Gül şevkine gülşende kızıl müller açılsa

99. **güller:-ler**

Gazel 3138

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Yine vakt oldu ki güller açılıp yaz gele
Her yaña bülbül-i şürîdeden âvâz gele

100. **güller:-ler**

Gazel 3139

Mısra: 14

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Ğaddûn üzre bu Muhibbî gül yüzün görüp didi
Güller açılmak 'aceb serv-i ħrâmân üstine

101. **güller:-ler**

Gazel 3191

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

N'ola gülşende güller şâd u ħandân
Olup bülbüller itsün âh u zârî

102. **güller:-ler**

Gazel 3193

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Açıldı gerçi kim güller koñ itsün nâle bülbüller
Hebâ idicegin bulur ħazân yili gülîstânî

103. **güller:-ler**

Gazel 3249

Mısra: 8

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Zâhîren gördüm 'izâruñda 'arâĸ
Güller üzre çin seĸer Ÿebnem ĸibi

104. **güller:-ler**

Gazel 3496

Mısra: 5

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Ĥâr elinden kurtarırmaz gördi güller dâmenin
Bülbül oldu âh u feryâd u fiĸânun yüĸrûĸi

105. **gülün:-ün**

Gazel 3125

Mısra: 4

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

İçüp mey geldi tâbından 'izârına 'arâĸ yir yir
Seĸer vaktında san düşmüş gülün etrâfına jâle

106. **gülün:-ün**

Gazel 3149

Mısra: 2

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Rindâne gelüpdür yine çün bâĸa benefşe
Âl-ıla gülün büynî almaga benefşe

107. **gülün:-ün**

Gazel 3181

Mısra: 8

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Belâsuz 'ışĸ bulunmaz cihânî ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc lâzımdur gülün lâ-büd olur ħârî

108. **gülün:-ün**

Gazel 3196

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gördüm gülün hevâsına gülşende bülbüli
Tutmuş cihânî na'ra-i âh-ıla ĸulĸulu

109. **güller:-ler**

Gazel 3030

Mısra: 10

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Muhibbî bâĸ-ı ĸüsünde temâşâ eyle ol servün
Ne ra'nâ güller açılmış deĸer her biri biñ câna

110. **güller:-ler**

Gazel 3133

Mısra: 4

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Akup cular yüzün sürse dem-â-dem serv ayagina
Açılrsa her taraf güller kamu kuşlar hezâr olsa

111. **güller:-ler**

Gazel 3258

Mısra: 1

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Çemende güller açıldı cihānuñ zeyn olup bāğı
İdelüm serv-quadlerle irişdi 'işretüñ çağı

112. **güller:-ler**

Gazel 3267

Mısra: 10

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bārān-ı eşki saçdı Muhibbî şu deñlü kim
Güller açıldı itmedi dilber tebensümi

113. **güller:-ler**

Gazel 3275

Mısra: 4

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Zülf-i müşğ-efşānımı bād-ı seher dağıtmasun
Hār eline virmesün güller gibi dāmānını

114. **güller:-ler**

Gazel 3281

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gülşende güller çok hîç birisi ruhsāruña
Yokdur bir serv-i büleñd kāmēt-i dil-cüyuñ gibi

115. **güller:-ler**

Gazel 3300

Mısra: 14

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gözi yaşıdır Muhibbî bülbülün
Güller üzre gör sehergeh şebnemi

116. **güller:-ler**

Gazel 3325

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Güller gelür her tarafa cilveler eyler
Bülbüller ider karşısına nāle [vü] zāri

117. **güller:-ler**

Gazel 3425

Mısra: 7

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Sehergeh jāleler asmış-durur güller kulagina
Nesīm-i şubh-ıla oynar görüñ serv-i hūrāmān

118. **gülden:-den**

Gazel 3001

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Işk ara her birisi serv gülden tazedür
Dāğlarla var elifler sīne-i çāk üstine

119. **gülleri:-ler, -i**

Gazel 3166

Mısra: 3

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Çöpçe gelmez 'aynuma uşbu cihānuñ gülleri
Hāk-i pāyından nigāruñ çünkü bīrūnam yine

120. **gülmenün:-me, -nün**

Gazel 3371

Mısra: 9

Gülmek, sevinçli bir zamanda kişinin duygusunu dışarı vurmastır.

İy Muhibbî bunca gam ardınca dirler gülmenün
Ehl-i hāl olan anuñçün şād u hāndān olmadı

121. **güldür:-dür**

Gazel 3071

Mısra: 3

Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği.

Açılıp sīnem üstinde görinen dāğlar güldür
Döker bu çeşm-i nemgīnüm gül üzre çın seher jāle

122. **güle:--e**

Gazel 3143

Mısra: 1

Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek. (Gül, renk ve şekil bakımından şarap kadehine benzer.).

'İşret deminde sāğarı beñzetdiler güle
Şavt-ı şūrāhi kulkulını dağı bülbüle

123. **güle:-e**

Gazel 3392

Mısra: 1

Gülerek, sevinçli, mutlu bir şekilde. II "Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yâr dağı
Baña şimden girü rahm eyleye ağıyar dağı

gül bit:-

1. **gül bit:-ler, --se**

Gazel 3124

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül yetişir, büyür.

Bahâr irişse güller bitse tâze
Niçe yirden gele bülbül niyâza

gül budâcuğı:

1. **gül budâcuğı:-cug, -i**

Gazel 3465

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül dalı.

Dün serv gibi salınup ol gül budâcuğı
Mestâne-vâr eline almış ayacığı

gül devri:

1. **gül devri:-i**

Gazel 3125

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güllerin açmaya başladığı zaman; sevgilinin, güzellerin yüzünü gösterdiği vakit.

Bahâr eyyâmı gül devri geçürme ‘ömrünü zâyı’
Bu dünyâ çün degül bâkı kime kaldı kime kala

gül devşürür:

1. **gül devşürür:-ür**

Gazel 3008

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül toplamak.

Hâlünü ‘arızuında her kim görürse eydür
Bir Hindî devşürür gül san gülsitân içinde

gül evvâmı:

1. **gül evvâmı:-i**

Gazel 3109

Mısra: 17

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül zamanı; bahar.

Gül eyyâmı geçer bir hafta ancak
Muhibbî ‘ibret al bakup bu hâle

gül ile hâr:

1. **gül ile hâr:-ı**

Gazel 3197

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül ile diken.

Ger murğ-ı seher eylese nâle vü zârı
Bir yirde görür itmeñ ‘aceb gül ile hârı

gül mevsimi:

1. **gül mevsimi:-i, --n, --de**

Gazel 3073

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül çiçeğinin açtığı ilkbahar mevsimi yani (sevgilinin bağa ve bahçeye çıktığı, aşığın bayramı olan) vakit kastedilir.

Gül mevsiminde iy dil ol gül ‘izârı gözle
Bülbül gibi hemîşe sen âh u zârı gözle

gül ü lâle:

1. **gül ü lâle:**

Gazel 3266

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül ve lale.

Muhibbî derd-ile nâlân olup murğ-ı çemen söyler
Bu gülşende gül ü lâle gidüp hâr-ıla hes kaldı

gül ü serv ü semen:

1. **gül ü serv ü semen:-i**

Gazel 3219

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül, servi ve yasemin.

İrmeye hergiz anuñ hüsni bahârına hâzân
Bite dünyâda nite kim gül ü serv ü semeni

gül yüz:

1. **gül yüz:-üñ, --e**

Gazel 3019

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) gül(e benzeyen) yüzü/yanağı.

Turra-i şeb-rengünü tağıtmağıl gül yüzüne
Bir siyeh Hindü-durur bahtın hümâyün eyleme

2. **gül yüz:-üñ, --süz**

Gazel 3031

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) gül(e benzeyen) yüzü/yanağı.

Gül yüzüñsüz sorar-ısañ bu Muhibbî hâlini
Gice bülbül gibi efgân eylemekdür gündüz âh

3. **gül yüz:--i, --n, --i**

Gazel 3115
Mısra: **11**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) gül(e benzeyen) yüzü/yanağı.

‘Anber saçıdır gül yüzini görmege mâni’
San hâyil olur ebr gelür bedr iken aya

4. **gül yüz:--i**

Gazel 3117
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) gül(e benzeyen) yüzü/yanağı.

Gül yüzü şevkine kıl şubha degin âh u figân
Gülşen içinde dilâ bülbülü gel lâl eyle

5. **gül yüz:--üñ, --e**

Gazel 3097
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül gibi yüz, gül gibi yanak II sevgilinin gül gibi yüzü, yanağı.

Bilse idüm ne yüz-ile görünür gül yüzüñe
Kıymetin bile kaçan vaqt-ıla bázara düşe

6. **gül yüz:--üñ**

Gazel 3139
Mısra: **13**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül yüzlü, yüzü gül gibi olan.

Qaddüñ üzre bu Muhibbî gül yüzüñ görüp didi
Güller açılmak ‘aceb serv-i hırâmân üstine

7. **gül yüz:--i**

Gazel 3369
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül gibi güzel yüz. II. Sevgili.

Gül yüzü hasret[i-y-] ile giceler şubha degin
Eyledi nâle kılur bülbül-i gülzâr beni

8. **gül yüz:--i, --nüñ**

Gazel 3374
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül gibi güzel yüz. II. Sevgili.

Gül yüzünñ hasretinden ol vefâsuz dilberüñ
Oda yakdum âteş-i âhumla ben de hâneyi

9. **gül yüz:--üñ, --süz**

Gazel 3382

Mısra: **7**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül gibi güzel yüz. II. Sevgili.

Gül yüzüñsüz zârılığum diñmemişdür döstüm
Görmedi bārân kimesne çeşm-i giryânım gibi

10. **gül yüz:--i**

Gazel 3388
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül gibi güzel yüz. II. Sevgili.

Kâküllerini tağdııcak gül yüzü üzre
Misk-i Hoten’uñ kalmaya bir zerre revâcı

11. **gül yüz:--i, --n, --e**

Gazel 3415
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül gibi güzel yüz. II. Sevgili.

Gül yüzine dil virelden zâr gördüm kendümi
Derde bildüm çâre yok nâ-çar gördüm kendümi

12. **gül yüz:--in**

Gazel 3450
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül gibi güzel yüz. II. Sevgili.

Gül yüzün yumak için şebnem ile çın seher
Nergisüñ hâzır elinde tutar altun legeni

13. **gül yüz:--i, --n, --e**

Gazel 3491
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül gibi güzel yüz. II. Sevgili.

İñlerem bülbül gibi gül yüzüne karşı velî
Bir nefes güş eylemez dildâr âh-ı serdümi

14. **gül yüz:--üñ, --süz**

Gazel 3024
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül (gibi güzel) yüz.

Gül yüzüñsüz n’eylerem ben gülsitân-ı gülşeni
Gün yüzüñ olmasa ‘âlem zerre gelür mi göze

15. **gül yüz:--üñ**

Gazel 3341
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül (gibi güzel) yüz.

Gül yüzüñ göre cinâmı añmasa olmaz ‘aceb
Ger temâşâ eyleye yârüñ gül-i bî-hârını

16. **gül yüz:--üñ, --süz**

Gazel 3397

Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül (gibi güzel) yüz.

Gül yüzüñsüz itmezem ben bāğ-ı firdevse nazar
Sensüzün bir görürem [ben] gülşen-ile küllheni

17. **gül yüz:--i**
Gazel 3141
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül gibi güzel yüz.

Gül yüzü yādına bülbül gibi iy hasta gönül
Demidür şubha degin nâle vü feryād eyle

18. **gül yüz:-i**
Gazel 3264
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül gibi güzel yüz II Sevgilinin yüzü.

Bir yüzü gül yār elinden oluban hūn-ı ciğer
Bülbül-i dil var mıdır kim nâle feryād itmedi

19. **gül yüz:-in, -den**
Gazel 3481
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül gibi güzel yüz II Sevgilinin yüzü.

Dür olalı gül yüzünden hastadır cān bülbülü
İñlerem āh ol yüzü gülzārı görsem bir dağı

20. **gül yüz:-üñ**
Gazel 3166
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül yüzlü güzel, sevgili.

Gül yüzüñ vaşfını dāyım cān u dil tekrār ider
Karşuñā bülbülleyin her dem gazel-ğ`ānam yine

21. **gül yüz:-lü**
Gazel 3187
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül yüzlü, yüzü gül gibi olan.

Gönül gül yüzlü bir dildāra düşdi
Anuñçün bülbül-āsā zāra düşdi

22. **gül yüz:-i, -n, -i**
Gazel 3188
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül yüzlü, yüzü gül gibi olan.

Gösterüp gül yüzünü kıldı nihān
Bülbül-āsā işümi zār itdi

gül yüzü:

1. **gül yüzü:-i, -y, -le**
Gazel 3230
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül yüzlü güzel, sevgili.

Arturur cān `andelibi dem-be-dem feryādını
Añdugınca gül yüzüyle kâmet-i şimşādını

gül yüzlü:

1. **gül yüzlü:**
Gazel 3285
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül yüzlü, yüzü gül gibi olan.

Gören sen saçı şeb gül yüzlü yārı
Umıdır külli ol leyl ü nehārı

2. **gül yüzlü:**
Gazel 3284
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül yüzlü, yüzü gül gibi olan (sevgili).

Sev evvel cān-ıla gül yüzlü yārı
Soñında eyle bülbül gibi zārı

gülâb:

1. **gülâbı:-ı**
Gazel 3408
Mısra: 10
Gül suyu.

Redd eyleme cānā kapuñā gelse Muhibbī
Tuñfe getürür çeşmi iki şşe gülâbı

gülâle:

1. **gülâle:**
Gazel 3109
Mısra: 10
*Yaş iken örülüp kuruyunca taranıp zincir şekline
alan saçlara denir. Arapçası muca`addır, Ca`d da
denmiştir.*

Muqarrer ehl-i `ışka dil bağıdır
Görinen `arızı üzre gülâle

gülâm:

1. **gülâmuñ:-uñ**
Gazel 3108
Mısra: 9
Köle II Delikanlı.

Kapuñda niçe yüz biñ var gülâmuñ
Muhibbī arada kemter kemine

2. **gülâmum:-um**
Gazel 3386

Mısra: 10
Kul, köle, esir, bende.

Niçe yıllardır Muhibbî küy[1] içre bendedür
Yañılup bir gün dimez şunda gülâmum var-ıdı

gül-berg:

1. **gül-berg:**
Gazel 3109
Mısra: 8
Gül yaprağı II sevgilinin bedeni.

Güzeller seyr ider olmuş 'arağ-rîz
Ki san gül-berg üzre düşdi jâle

gülberg-i ter:

1. **gülberg-i ter:-i**
Gazel 3453
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Taze gül yaprağı. Sevgilinin yüzü taze gül yaprağına benzetilmiştir.

Ruğları üzre 'arağ mı ya melâhat dürleri
Şebnem ile yâhü ziyet buldı gülberg-i teri

ğulğul:

1. **ğulğul:-ı**
Gazel 3196
Mısra: 2
1. Dalga dalga ortalığa yayılan gürültülü ses, her ağızdan bir ses çıkmasından meydana gelen karışık gürültü, velvele. 2. Suyun veya bir sıvının ağız dar bir kaptan dökülürken çıkardığı ses.

Gördüm gülün hevâsına gülşende bülbüli
Tutmuş cihânı na'ra-i âh-ıla ğulğulı

2. **ğulğul:-ı**
Gazel 3493
Mısra: 2
1. Dalga dalga ortalığa yayılan gürültülü ses, her ağızdan bir ses çıkmasından meydana gelen karışık gürültü, velvele. 2. Suyun veya bir sıvının ağız dar bir kaptan dökülürken çıkardığı ses.

Gülsitân içinde key şürîde gördüm bülbüli
Âh idüp feryâd-ıla artar dem-â-dem ğulğula

ğulğula:

1. **ğulğula:**
Gazel 3126
Mısra: 4
Dalga dalga ortalığa yayılan gürültülü ses, her ağızdan bir ses çıkmasından meydana gelen karışık gürültü, velvele.

Hicrân şebinde sîne dögüp nâle eylesem
Düşer şadâ-yı âhum ile çarğa ğulğula

gülğün:

1. **gülğün:**
Gazel 3073
Mısra: 3
Gül renkli.

Düşürme zâhir elden gülğün şarâb nüş it
Ma'nâ yüzinden ammâ la'l-i nigârı gözle

2. **gülğün:**
Gazel 3277
Mısra: 1
1. Gül-renkli. 2. Hüsrev ü Şirin hikâyesinde Şirin'in al atı.

Geh kabâ gülğün geyer gördüm ol sîmîn-beri
Özine geh hil'at atmış reng-i nîlüferî

3. **gülğününü:-ı, -n, -ı**
Gazel 3496
Mısra: 7
Gül renkli.

Zülf-i şebdîziyle koşdum bu yaşum gülğününü
Öndül aldum büsesin oldum cihânuñ yügrügi

gülğün ol:

1. **gülğün ol:-up**
Gazel 3360
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül renkli, kırmızı renkli olmak.

Tañ degül gülğün olup yagdursa kan yire şehâb
Çün şehîd-i 'ışkuñuñ yıl savurur toprağını

gülğün yüz:

1. **gülğün yüz:-üñ, --e**
Gazel 3018
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül renkli(pembe) yüz.

Gülğün yüzüne karşı n'ola ger kılam efgân
Bülbül gibi ger varam o gülzâra esirge

gülhâ-yı bahâr:

1. **gülhâ-yı bahâr:-ı**
Gazel 3271
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Baharın gülleri.

Şevkuñ var-ısa çın seher iy dil-i mañzûn
Var açıla gir seyr ide gülhâ-yı bahârı

gül-i ahmer:

1. **gül-i aḥmer:**

Gazel 3020

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı gül. II Sevgilinin yanağı.

Ger elüm ırmeye ol taze gülün dâmenine
Ḥârî bagruma basam ol gül-i aḥmer yirine

gül-i bî-hâr:

1. **gül-i bî-hâr:-ı, -n, -ı**

Gazel 3341

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dikensiz gül.

Gül yüzün göre cinâmı aınmasa olmaz ‘aceb
Ger temâşâ eyleye yâruñ gül-i bî-hârını

gül-i gülzâr:

1. **gül-i gülzâr:**

Gazel 3034

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül bahçesinin gülü.

Baňa olmayıcek bir dem ruḥ-ı dildâr eglence
Gözüme çöpçe görünmez gül-i gülzâr eglence

gül-i hamrâ:

1. **gül-i hamrâ:-da**

Gazel 3390

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı gül.

Ol leṭâfet ki Ḥuzâ sen gül-i hamrâda kodı
Ne ciḥân bâğına virdi ne gül-i terde kodı

gül-i handân:

1. **gül-i handân:-a**

Gazel 3479

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şen, neşeli gül / Açılmış gül // Sevgili.

Döstüm didüm gül-i handâna beñzetdüm seni
Didi ben de bülbül-i giryâna beñzetdüm seni

gül-i ra'nâ:

1. **gül-i ra'nâ:**

Gazel 3166

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçi kırmızı, dışı sarı makbul bir gül çeşidi [Dîvan edebiyâtında içi kan ağlayan, dışı sararıp solan âşık için kullanılır].

Bir gül-i ra'nâ ğamından zâr u maḥzûnam yine
Bagrumuñ kanı yinilmez dîde-pürḥûnam yine

2. **gül-i ra'nâ:**

Gazel 3166

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçi kırmızı, dışı sarı makbul bir gül çeşidi [Dîvan edebiyâtında içi kan ağlayan, dışı sararıp solan âşık için kullanılır].

Ney gibi feryâd iderse bu Muḥibbî tañ mıdur
Bir gül-i ra'nâ ğamından dîde-pürḥûnam yine

3. **gül-i ra'nâ:**

Gazel 3301

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir tarafı sarı, diğer tarafı kırmızı gül // güzel, parlak gül. // sevgili.

İşitdüm ol gül-i ra'nâ geyüpdür câme-i gülgün
Anuñçün gözlerüm yaşı şarâb-ı lâlegün oldu

4. **gül-i ra'nâ:**

Gazel 3447

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir tarafı sarı, diğer tarafı kırmızı gül II sevgili.

Ol gül-i ra'nâ ğamından giceler bülbül gibi
İy dil-i şürîde arturduñ fiğân u zâruñ

gül-i ter:

1. **gül-i ter:**

Gazel 3080

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Taze gül II Genç güzel.

Ser-i küyında gözüm yaşı bitürdi gül-i ter
Diye taḥsîn maḥalleñ gören âb u giline

2. **gül-i ter:-de**

Gazel 3390

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Taze gül II Genç güzel.

Ol leṭâfet ki Ḥuzâ sen gül-i hamrâda kodı
Ne ciḥân bâğına virdi ne gül-i terde kodı

gül-i terse:

1. **gül-i terse:-se**

Gazel 3088

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Taze gül II Genç güzel.

Bir kerre anuñ büyü irişmedi meşâma
Andan baňa ne fâyide ḥaddi gül-i terse

gülistân:

1. gülistân:

Gazel 3050

Mısra: 5

Bahçe, gül bahçesi.

Gülistân içre gül şâhına karşı
İder bülbüller âhengi[ni] sorma

2. gülistânnumuza:--u, --muz, --a

Gazel 3111

Mısra: 8

Gül bahçesi || Sevgili yurdu.

Bâğ-ı hüsninde didi nâlem işidüp ol gül
Geldi bir bülbül-i şürîde gülistânnumuza

3. gülistân:

Gazel 3133

Mısra: 2

Gül bahçesi II sevgilinin yüzü.

Zümürürd na'ı döşense zemîne nev-bahâr olsa
Gülistân seyrine varsam bile ancak nigâr olsa

4. gülistâna:-a

Gazel 3377

Mısra: 7

Bahçe, gül bahçesi, çiçek bahçesi.

Sensüzün girsem gülistâna baña düzağ olur
Senün-ile olıcak cennet bilürem küllheni

5. gülistân:

Gazel 3160

Mısra: 2

Gül bahçesi, güllü çok olan yer, gülşen, gülzar.

N'eyler idüm cânı ben 'âlemde cânân olmasa
Bülbül efgân eylemezdi ger gülistân olmasa

6. gülistân:

Gazel 3223

Mısra: 10

Gül bahçesi, güllü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Gülşen-i hüsnün Muhibbî eylese tañ mı vatan
Yok mağâmı bülbülün illâ gülistân arası

7. gülistân:-ı

Gazel 3193

Mısra: 4

Gül bahçesi, güllü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Açıldı gerçi kim güller koñ itsün nâle bülbüller
Hebâ idicegin bulur hazân yili gülistânı

gül'izâr:

1. gül'izâr:

Gazel 3133

Mısra: 10

Gül yanaklı, gül gibi pembe yanaklı.

Muqarrer tevbeyi sırdı Muhibbî nüş idüp cāmı
Şu gönlümden geçen gibi baña bir gül'izâr olsa

2. gül'izâr:

Gazel 3339

Mısra: 2

Gül yanaklı, gül gibi pembe yanaklı.

Katı müşkil kâr imiş 'âlemde yâr eksüklüğü
Bülbüle düşvâr degül mi gül'izâr eksüklüğü

3. gül'izâr:-ı

Gazel 3073

Mısra: 1

Gül bahçesi.

Gül mevsiminde iy dil ol gül'izârı gözle
Bülbül gibi hemîşe sen âh u zârı gözle

güller bitür:-

1. güller bitür:-ler, --üp

Gazel 3106

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güller bitirmek, güller açtırmak.

Güller bitürüp çevremi yaşum çemen itdi
Seyr eyle dilâ gönlün açılusun çemenümle

gülşen:

1. gülşende:-de

Gazel 3038

Mısra: 3

Gül bahçesi.

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nâz-ıla
Ciger kanın gözümünden dil saçar âheste âheste

2. gülşenün:-ün

Gazel 3075

Mısra: 4

Gül bahçesi.

Gider 'aqlum zülfini depretdügince bād-ı şübh
Beñzedür dil cilvesini gülşenün tāvusına

3. gülşen-ile:-ile

Gazel 3397

Mısra: 8

Gül bahçesi.

Gül yüzünsüz itmezem ben bâğ-ı firdevse nazar
Sensüzün bir görürem [ben] gülşen-ile küllheni

4. gülşende:-de

Gazel 3064

Mısra: 8

1) gül bahçesi 2 sevgilinin yüzü.

Açıldı bağ-ı sīnemde kızıl gül yirine dāğum
Dil-i şeydā gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

5. **gülşende:-de**

Gazel 3109

Mısra: 5

1) *gül bahçesi 2 sevgilinin yüzü.*

Yine ta'vīz için gülşende gonca
Asar zer heykelin nāzük nihāle

6. **gülşende:-de**

Gazel 3121

Mısra: 2

1) *gül bahçesi 2 sevgilinin yüzü.*

Eyyām-ı bahār olsa yine güller açılca
Gül şevkine gülşende kızıl müller açılca

7. **gülşene:-e**

Gazel 3130

Mısra: 1

1) *gül bahçesi 2 sevgilinin yüzü.*

Dün hevā kesb itmek-içün seyre vardum gülşene
Cān u dil yağmaya virdüm ugradum bir rehzene

8. **gülşende:-de**

Gazel 3184

Mısra: 1

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Servler gülşende māt oldu görüp reftāruñı
Goncalar dem-beste kaldı işidüp güftāruñı

9. **gülşende:--de, -**

Gazel 3196

Mısra: 1

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gördüm gülüñ hevāsına gülşende bülbüli
Tutmuş cihānı na'ra-i āh-ıla gulğulu

10. **gülşende:--de, -**

Gazel 3228

Mısra: 3

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Ḳaddüni gülşende didüm serve beñzetdüm didi
Görmemişsin nāz-ıla beñzer benüm reftārumı

11. **gülşende:--de, -**

Gazel 3266

Mısra: 10

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Muhibbī derd-ile nālān olup murğ-ı çemen söyler
Bu gülşende gül ü lāle gidüp hār-ıla hes kaldı

12. **gülşen:**

Gazel 3145

Mısra: 1

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gülşen içre ruḫlaruñ-veş verd-i ḥöd-rū bitmeye
Rāstī ḳaddüñ gibi bir serv-i dil-cü bitmeye

13. **gülşende:-de**

Gazel 3191

Mısra: 3

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

N'ola gülşende güller şād u ḥandān
Olup bülbüller itsün āh u zārı

14. **gülşen:**

Gazel 3151

Mısra: 10

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

İy Muhibbī çünki bilürsin ki fānīdür cihān
Gülşen içre bāde nūş it bir muşāhib yār ile

15. **gülşen:**

Gazel 3174

Mısra: 17

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gāh olur kim ḥande eyler gülşen içre gül gibi
Gāh olur bülbül gibi nālān ider gönlüm beni

16. **gülşen:**

Gazel 3191

Mısra: 7

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Yine ezḫār-ıla zeyn oldu gülşen
Aralarında güldür tācdārı

17. **gülşen:**

Gazel 3268

Mısra: 9

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gülşen içre sanmañuz çın seḫer ki jāledür
Her yaña saçıldı āh itdi hezāruñ giryesi

18. **gülşene:-e**

Gazel 3197

Mısra: 3

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Şevkuñ var-ısa gülşene var diñle sürüdi
Seyr eyle hezār nālīş ü gülhā-yı bahārı

19. **gülşene:-e**

Gazel 3283

Mısra: 3

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gülşene 'arz idesin ger göre nāzük tenüñi
Açmaya gonca bilüp ḥālını ayruk suḫeni

20. **gülşeni:-i**

Gazel 3166

Mısra: 5

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Leylî zülfün hasretinden iy melâhat gülşeni
Bagrı yanmış vâdî-i hayretde Mecnûnam yine

21. **gülşeni:-i**

Gazel 3176

Mısra: 3

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Hüsnüñün gülşeni sebz olduğımı ister-iseñ
Dökeyin gözlerümün yaşımı ben âb gibi

22. **gülşeni:-i**

Gazel 3200

Mısra: 5

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Tâze ter olsun diyü cânâ cemâlün gülşeni
Ebr-i âhum gözlerüm yaşım akıdır mâ gibi

23. **gülşen:**

Gazel 3117

Mısra: 8

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gül yüzi şevkine kıl şubha degin âh u figân
Gülşen içinde dilâ bülbülü gel lâl eyle

24. **gülşen:**

Gazel 3267

Mısra: 3

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gülşen içinde ruhlarımı yâd idüp yine
Dil bülbülü şubha dek itdi terennümü

25. **gülşende:-de**

Gazel 3273

Mısra: 10

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Çad-i dil-cüyuñ iy dilber komadı serv-i reftârı
İşidüp gonca güftârüñ hemân gülşende lâl oldu

26. **gülşende:-de**

Gazel 3281

Mısra: 3

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gülşende güller çok hiç birisi ruhsârüña
Yokdur bir serv-i bülend kâmet-i dil-cüyuñ gibi

27. **gülşende:-de**

Gazel 3320

Mısra: 5

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Kâkülün gülşende depret ‘anber efşân eylesün
Zîb ü fer vir cilvelerle zâhir it tâvûsuñı

28. **gülşende:-de**

Gazel 3325

Mısra: 9

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gülşende Muhtib bir gazel-i âbdâr okur
Tütî-tab’ sanki ider kand-ı nisârı

29. **gülşen:**

Gazel 3339

Mısra: 4

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Bâğ-ı hüsninde hatıyla zülf[i] dutmuşlar vağan
Gülşen içinde görünmez mür u mâr eksüklüğü

30. **gülşen:**

Gazel 3339

Mısra: 7

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gülşen içre kalmasa hergiz bülbülden eser
Hâr-ıla gül şâd olur olsa hezâr eksüklüğü

31. **gülşende:-de**

Gazel 3346

Mısra: 2

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Olmaya bâğ içre bir serv ol çad-i bâlâ gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi shehlâ gibi

32. **gülşende:-de**

Gazel 3372

Mısra: 3

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Hâr-ıla yâr olalı gül gibi gülşende habîb
Şubha dek âh-ıla dil bülbülü geçürdi şebi

33. **gülşende:-de**

Gazel 3419

Mısra: 8

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Zâhid saña sunuldı rüz-ı ezelde tiryâk
Gülşende bâde içmek ehl-i mezâka düşdi

34. **gülşende:-de**

Gazel 3438

Mısra: 5

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Bir nefes bu nâleme gülşende âheng itmedi
Gerçi dirler bülbüle âh [u] figânüñ yügrüğü

35. **gülşende:-de**

Gazel 3450

Mısra: 3

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Dehenün vaşımı gülşende eger zîkr itsem
Zehresi var mı açâ goncalar anda deheni

36. **gülşende:-de**

Gazel 3467

Mısra: 5

(Fars.) Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Varup gülşende iç mestüñ şarâbın
Olup mest aınma hiç nâmüs u nengi

37. **gülşende:-de**

Gazel 3469

Mısra: 9

(Fars.) *Gül bahçesi, gülistan, gülzar.*

Muhibbî şî'rüñi bülbül ser-âgâz itse gülşende
İşidüp ehl-i hâl olan diye tahsîn ü şâbâşî

38. **gülşende:-de**

Gazel 3490

Mısra: 2

(Fars.) *Gül bahçesi, gülistan, gülzar.*

Ne için beñzedem serve ben ol serv-i hırâmânî
Yürür gülşende nâz-ıla hırâmânî hırâmânî

39. **gülşenüme:-üm, -e**

Gazel 3155

Mısra: 8

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Ser-i küyında kılam kıddümi ya âhumı tîr
Tâ ki her zâğ rakîb ugramaya gülşenüme

40. **gülşende:-de**

Gazel 3175

Mısra: 3

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Hırâmân kıdd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyler
Añılmaz oldu pest olup o bâğuñ serv ü şimşâdı

41. **gülşene:-e**

Gazel 3489

Mısra: 10

Far. Gül bahçesi.

Hâr elinden iy Muhibbî gör niçe eyler figân
Gülşene var diñle bir dem bübüñüñ âvâzını

42. **gülşenüñ:-üñ**

Gazel 3410

Mısra: 14

Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Dilberüñ kıddi Muhibbî serv haddi gül yiter
N'eylerem şimden girü ben gülşenüñ seyrânını

gülşen:-

1. **gülşende:-de**

Gazel 3098

Mısra: 2

Gül bahçesi II sevgilinin bulunduğu yer.

Zâhid olan geçürtür hâlvette 'ömrin beng-ile
'İyş ider gülşende 'arif bâde-i gül-reng-ile

gülşen-i dildâr:

1. **gülşen-i dildâr:--a**

Gazel 3097

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgilinin gül bahçesi.

Murğ-ı dil itdi heves gülşen-i dildâra düşe
Ya'nî bülbül gibi kaşd itdi gönül zâra düşe

gülşen-i hüsn:

1. **gülşen-i hüsn:--üñ, --e**

Gazel 3058

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi; sevgilinin mekanı.

Gülşen-i hüsnüne karşı bu Muhibbî tâ seher
Medhûñ okur sanki bülbüldür gelür güftâra de

2. **gülşen-i hüsn:--üñ, --de**

Gazel 3065

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi; sevgilinin mekanı.

Bu Muhibbî giceler tâ şubh efgân eyleyüp
Gülşen-i hüsnünde oldu bülbül-i güyâ yine

3. **gülşen-i hüsn:--üñ**

Gazel 3089

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi; sevgilinin mekanı.

Gülşen-i hüsnüñ nigârâ olmaz idi tâze sebz
Her tarafdan gözlerüm bârânı seylâb olmasa

4. **gülşen-i hüsn:--i, --n, --de**

Gazel 3099

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi; sevgilinin mekanı.

Gülşen-i hüsninde kıldum gice bülbül tek figân
Lîk tutmadı kulak gül gibi bu âvâzuma

5. **gülşen-i hüsn:--üñ, --de**

Gazel 3101

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi.

Gülşen-i hüsnünde her kim göre gül ruhsârufı
Bâğa varup ol temâşa-yı ruh-ı gül itmeye

6. **gülşen-i hüsn:--üñ, --e**

Gazel 3200

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi.

Gülşen-i hüsnüne karşı bu Muhibbî medhûnî
Turmaz okur şubh olunca bülbül-i güyâ gibi

7. **gülşen-i hüsn:-üñ, -de**

Gazel 3203

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi.

İşidüp gülşen-i hüsnünde nâlem
Sehergeh 'andelîb efgâna geldi

8. **gülşen-i hüsn:**

Gazel 3327

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi.

Gülşen-i hüsn üzere zülfin 'anber-efşân eylemiş
Gel temâşâ eyle iy dil cilve-i fâvüsünü

9. **gülşen-i hüsn:-üñ, -de**

Gazel 3328

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi.

Serv beñzer gülşen-i hüsnünde bâlâ kaddüne
Çeşmün nergis ruhuñ berg-i gül-i hamrâ gibi

10. **gülşen-i hüsn:-in, -de**

Gazel 3372

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi.

Gülşen-i hüsninde yâruñ sunma el şeftâluya
Gâfil olma kim aña key çâh olupdur gâbgâbı

11. **gülşen-i hüsn:**

Gazel 3475

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi II Sevgilinin yüzü.

Gülşen-i hüsn içre gül gibi cemâlin 'arz idüp
Lâl iken 'uşşâkı bülbül gibi güyâ eyledi

12. **gülşen-i hüsn:--in, --de**

Gazel 3007

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi; sevgilinin mekânı.

Gülşen-i hüsninde olur göz yaşı âb-ı revân
Mâyil olaldan berü ol serv-kañ dil-cüyına

13. **gülşen-i hüsn:-i, -n, -e**

Gazel 3242

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi.

Gülşen-i hüsnine yâruñ basmasun ayak diyü
İki çeşmin gözleye diyü komış derbân iki

14. **gülşen-i hüsn:-üñ**

Gazel 3223

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Güzelliğin gül bahçesi; gezinti, seyir yeri;
sevgilinin yüzü.*

Gülşen-i hüsnün Muhibbî eylese tañ mı vañan
Yok mañamı bülbülün illâ gülîstân arası

gülşen-i küy:

1. **gülşen-i küy:-m, -da**

Gazel 3479

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) gül bahçesi.

Gülşen-i küyünde efgânüm görüp dilber didi
İy Muhibbî murğ-ı hoş-elhâna beñzetdüm seni

2. **gülşen-i küy:-m, -da**

Gazel 3500

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Mahallesinin gül bahçesi.

İy Muhibbî gülşen-i küyünde yâruñ tâ seher
Bülbül-i gülzâra beñzer zâr u zâr itdün beni

gülşen-i şadı:

1. **gülşen-i şadı:-y, -e**

Gazel 3155

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mutluluğun gül bahçesi.

Bülbül-i cân iremez gülşen-i şadıye velî
Kanda kim hâr-ı gam olsa yapışur dâmenüme

gülsitân:

1. **gülsitân:**

Gazel 3008

Mısra: 8

Gül bahçesi.

Hâlünü 'arızuñda her kim görürse eydür
Bir Hindi devşürür gül san gülsitân içinde

2. **gülsitân:**

Gazel 3493

Mısra: 1

Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Gülsitân içinde key şürîde gördüm bülbülü
Âh idüp feryâd-ıla artar dem-â-dem gülğülü

gülsitân-ı gülşen:

1. **gülsitân-ı gülşen:--i-i**

Gazel 3024

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gül bahçesi.

Gül yüzünsüz n'eylerem ben gülsitân-ı gülşeni
Gün yüzün olmasa 'âlem zerre gelür mi göze

gül-ves:

1. **gül-ves:**

Gazel 3401

Mısra: 5

Gül gibi (sevgili).

Salınsa serv gibi gelse gül-ves
Akıdur gözlerümden seyli haylî

gülzâr:

1. **gülzârsuz:-suz**

Gazel 3393

Mısra: 8

Gül bahçesi. || Sevgilinin güzel yüzü.

Zerre gelmez 'aynuma bağ-ı cinânun gülleri
Ol yüzi gülzârsuz sanmañ nihâl egler meni

2. **gülzâra:-a**

Gazel 3016

Mısra: 1

Gül bahçesi.

Çün geldi 'ademden yine gülzâra benefşe
Gelse yiridür âh-ıla hem zâra benefşe

3. **gülzârda:-da**

Gazel 3039

Mısra: 2

Gül bahçesi.

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün bâzârda
Ruhları mânendi bir gül bitmedi gülzârda

4. **gülzâr:**

Gazel 3087

Mısra: 4

Gül bahçesi.

Bülbül-i şürıdeyem feryâd u efgân eylerem
Bir yüzi gül gonca-leb gülzâr sevdim tazece

5. **gülzârda:-da**

Gazel 3131

Mısra: 2

Gül bahçesi.

Zülf-i 'anber-bârını görsem ruh-ı dildârda
Destine sünbül asılmış sanuram gülzârda

6. **gülzâra:-a**

Gazel 3018

Mısra: 8

Bahçe, gül bahçesi.

Gülgün yüzüne karşı n'ola ger kılam efgân
Bülbül gibi ger varam o gülzâra esirge

7. **gülzârı:-ı**

Gazel 3481

Mısra: 4

Gül bahçesi, gülşen.

Dür olalı gül yüzünden hastadur cân bülbülü
İñlerem âh ol yüzi gülzârı görsem bir dağı

8. **gülzâra:-a**

Gazel 3140

Mısra: 1

Gül bahçesi, gülşen, gülistan.

Dilberüm seyr itmege gülzâra çıkdı bağ-ıla
Mâh-rûlar birbirine gösterür barmag-ıla

gülzâr-ı çîn:

1. **gülzâr-ı çîn:--e**

Gazel 3108

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Çin gül bahçesi.

Boyuñ serve yüzün gülzâr-ı çîne
Dişün beñzer senün dürr-i semîne

gülzâr-ı hüsn:

1. **gülzâr-ı hüsn:**

Gazel 3463

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) güzelliğinin gül bahçesi.

Nihâl-i serv-i kaddüñi görüp gülzâr-ı hüsn içre
Ayaguña revân oldu akar bu gözlerüm yaşı

2. **gülzâr-ı hüsn:**

Gazel 3462

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) güzelliğinin gül bahçesi.

Görüp gülzâr-ı hüsn içre ben ol serv-i hırâmânı
Akıtdum pâyına cûlar kılup bu çeşm-i giryânı

3. **gülzâr-ı hüsn:-e**

Gazel 3420

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güzelliğın gül bahçesi.

Gülzâr-ı hüsn karşu Muhibbî bulunmadı
Zârlık ider bülbül-i güyâ benüm gibi

4. **gülrâr-ı hüsn:**

Gazel 3428

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi.

Yaşın revâne kıldı gülrâr-ı hüsn içinden
Tâ ki Muhibbî gördi sen serv-şad bülendi

5. **gülrâr-ı hüsn:--üñ**

Gazel 3095

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin gül bahçesi. II Sevgilinin güzelliği.

Gülrâr-ı hüsnün içre her gice şubh olunca
Okur Muhibbî medhûñ bülbülleyin Nevâda

gümân:

1. **gümânım:--um**

Gazel 3389

Mısra: 10

Zan, şüphe.

Ol kemân-ebri gelüp didi Muhibbî yârûñam
Şimdi bildüm yâr-ımuş hergiz gümânım kalmadı

gümân içi:

1. **gümân içi:--i, --(n)de**

Gazel 3008

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Zan, şüphe içinde.

Bilüñle agzuñ iy döst bilmem ki var mı yok mı
Geçdi dirîğ 'ömrüm şu bu gümân içinde

gün:

1. **gün:**

Gazel 3152

Mısra: 3

Güneş.

Gün gibi 'âlem yüzün kılssa münevver tañ mıdır
Ol kamer-rû bedr olup girdi çün on dört yaşına

2. **gün:**

Gazel 3159

Mısra: 9

Güneş.

Añsa Muhibbî gün yüzünü zâr eylese
Güş-ı zamâne toptolu ol şadâ-y-ıla

3. **gün:**

Gazel 3190

Mısra: 7

Güneş.

Yüzine gün kamer alnına anuñ beñzemeye
Ne revâdur aña nisbet ideler mihr ü mehi

4. **gün:**

Gazel 3198

Mısra: 1

Güneş.

Kim-durur ruhsârûña gün gibi per-tâb olmadı
Ya anı gördükde bu çeşmüm tolu âb olmadı

5. **gün:**

Gazel 3204

Mısra: 9

Güneş.

'İşkum degül mi gün gibi rüşen kim añlamaz
Ola kim 'ayândur aña ne hâcet beyân dağı

6. **gündür:--dür**

Gazel 3231

Mısra: 1

Güneş.

Yüzün gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez ħurî
Ĥaķîkat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nürî

7. **gün:**

Gazel 3245

Mısra: 2

Güneş.

Ĥüblar encüm kamu sen mâh-ı tâbân ol yürî
Gün gibi fer vir cihâna mihr-i raşşân ol yürî

8. **güne:--e**

Gazel 3237

Mısra: 6

Zaman, vakit.

Sevdâ-yı zülfî başuma bildüm belâ-y-ımuş
Bilmem ne güne saklayısar ol belâ beni

9. **günümüz:--üm, -üz**

Gazel 3013

Mısra: 6

Gün, zaman, vakit, an.

Mey beñzer diyti la'lüne elden düşürmedün
Geçdi efendi günümüz 'iyy-i müdâm-ıla

10. **güni:--i**

Gazel 3443

Mısra: 2

Gün, zaman, vakit, an.

Merdâne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görine zevk u şafâ günü

11. **gündür:--dür**

Gazel 3476

Mısra: 1

Gün, zaman, vakit, an.

Niçe gündür gözlerem ol gözleri āhūları
N'eyleyem derdā dirīgā görmedüm āh oları

12. gün:

Gazel 3036

Mısra: 8

1) Gündüz, 2) Yirmi dört saatlik zaman dilimi.

Ġarra olma dār-ı dünyā bir misāfir-ḥānedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmānsın yine

13. gün:

Gazel 3059

Mısra: 1

1) Gündüz, 2) Yirmi dört saatlik zaman dilimi.

Şehāb-ı zūlfini gün yüze perde
İdelden ugradum biñ dürlü derde

14. günde:-de

Gazel 3138

Mısra: 3

1) Gündüz, 2) Yirmi dört saatlik zaman dilimi.

Günde biñ kerre yapar yār yıkar gönülüm evin
Tıflıdır olmaz 'aceb itdügi hep bāz gele

15. gün:

Gazel 3322

Mısra: 12

1) Gündüz, 2) Yirmi dört saatlik zaman dilimi.

Diler Muḥibbī 'ışkuñ derd ü belāsi çokdur
Gün geçdügince artar bu gönülümün de āhı

16. gün:

Gazel 3350

Mısra: 1

Gün, güneş, aydınlık, parlak.

Yüzüne gün dimişem beñzedüp alnuña mehi
'Afv it pādīşehüm kuluñ olur çok günehi

17. günü:-i

Gazel 3443

Mısra: 4

Gün II Zaman.

Ol er midür ki ni'metün üstinde lāf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefā günü

18. günü:-i

Gazel 3443

Mısra: 6

Gün II Zaman.

Bārān olursa başına ok yıldırım kılıç
Gerçek er olana gelür ol gün 'atā günü

19. günü:-i

Gazel 3443

Mısra: 8

Gün II Zaman.

Yol yok-durur beḳāya eger irmeye ecel
Peymāne pür ola meger oldur fenā günü

20. gün:

Gazel 3076

Mısra: 9

Aydınlık, nur.

Gün 'ārızına māni' olur āh-ı Muḥibbī
Görmem yüzini kaldum ebed hır arasında

21. günü:-i

Gazel 3443

Mısra: 10

Gün, bir günlük zaman dilimi.

Çün rezmgāh er kişünün bezmgāhıdır
Olsa ne tañ Muḥibbī feraḥ mācerā günü

22. gün:

Gazel 3035

Mısra: 7

Apaçık; belli. II Güneş.

Zerre gibi gün yüzi şevḳine sergerdān olup
Giceler tā şubḫa dek efgān iderdüm nāy-ıla

23. gün:

Gazel 3119

Mısra: 3

Apaçık; belli. II Güneş.

Yüzün 'uşşāka gösterseñ n'ola gün gibi iy meh-rū
Demidür güzelüm mihrün yiter nā-mihribān olma

24. günü:-i

Gazel 3443

Mısra: 1

An, vakit, zaman.

Merdāne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görine zevḳ u şafā günü

25. gün:

Gazel 3115

Mısra: 2

Güneş. || Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki zaman parçası, gündüz. || Zaman, vakit.

Kim nisbet ider gün yüzünü şems-i duḫāya
Rağbet mi kalur gün ki tülū' eyleye aya

26. günüm:-üm

Gazel 3158

Mısra: 10

Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki zaman parçası, gündüz.

Dirler baña ki şabr iden irür vişāle āh
Kalmadı şabr geçdi günüm āh u vā-y-ıla

27. günde:-de

Gazel 3384

Mısra: 5

Dünyanın kendi yörüngesi etrafında bir defa dönmüşünden ibaret 24 saatlik zaman parçası.

Günde biñ kez n'ola düşnām ile ańsa beni yār
Elümüzden ne gelür aña du'adan ğayrı

28. **gün:**

Gazel 3067

Mısra: 2

Gün, gündüz II güneş.

Zerre-veş her kim mezellet toprakında hāk ola
Tañ degüldür gün gibi ger menzili eflāk ola

29. **gün:**

Gazel 3379

Mısra: 2

Gün, gündüz II güneş.

Bu fenā deyrinde sanmañ cāh u māl egler beni
Bir yüzi gün alını meh kaşı hilāl egler beni

30. **gün:**

Gazel 3411

Mısra: 8

Gün, gündüz II güneş.

Tulū' itseñ şehergehden dokınur şu'leñ ağyāra
Düşer mi saña hey āfet dine gün gibi hercāyī

31. **gün:**

Gazel 3445

Mısra: 1

Gün, gündüz II güneş.

Gün gibi itdün tulū' gördüm çü iy meh-rū seni
Yine tiz girdün şehāba örtüdi ol ğisū seni

32. **gün:**

Gazel 3041

Mısra: 4

Gün, gündüz II Aydınlık, parlak.

Dil zevraķı ğarķ olsa ne tañ ol dem içinde
Alnuña qamer gün yüzüne beñzemez iy dōst

33. **günüñ:-üñ**

Gazel 3214

Mısra: 6

Gün, gündüz. || Sevgilinin yüzü.

Ne için yüzünü zülfüñle didüm örtersin
Gül gibi güldü didi her günüñ olmaz mı şebi

34. **gün:**

Gazel 3367

Mısra: 3

Gün, güneş.

Gün gibi başı anuñ göklere irse ne 'aceb
İşigün taşına yüz sürüp ide secdegehi

35. **gün:**

Gazel 3383

Mısra: 5

Gün, güneş.

Göreliden gün yüzünü niçe yıldır āh kim
Dağı bir nisbetle cān-ı nātüvān eğlenmedi

36. **gün:**

Gazel 3484

Mısra: 8

Gün, güneş. II Aydınlık, parlak (yüz).

Zevāli olmasa hūrşid ü māhuñ
Yüzüne gün dir-idüm alnuña ay

gün geç-:

1. **gün geç-:--üm, --er**

Gazel 3146

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Vakit, zaman geçmek.

Āh u vāh-ıla günüm çünkü geçer döne döne
Tañ mı hicriyle kebāb ola ciğer döne döne

gün gibi ol-:

1. **gün gibi ol-:-a**

Gazel 3158

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güneş gibi olmak, parlamak.

Hıç ola mı gün gibi ol şāh-ı lā-nazır
Pertev salup ola bu ben bī-nevā-y-ıla

gün gün:

1. **gün gün:**

Gazel 3322

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Günden güne // Her gün, daima, sürekli.

Hüsünü gördüm iy dōst gün gün olur ziyāde
Gönlüm dağı şeb ü rüz arturdu āh u vāhı

gün tog:

1. **gün tog:-ar, -dı**

Gazel 3481

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Sabah olmak, Güneş doğmak; isteklerini gerçekleştirmek için iyi bir duruma erişmek veya eline olağanüstü bir fırsat geçmek.

Kurtulup zulmet şebinde gün togardı başuma
İy Muhibbī ol güneş ruhsārı görsem bir dağı

gün yüz:

1. **gün yüz:--üñ**

Gazel 3024

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güneş gibi parlak yüz.

Gül yüzüñsüz n'eylerem ben gülsitân-ı gülşeni
Gün yüzüñ olmasa 'âlem zerre gelür mi göze

2. **gün yüz:-üñ**

Gazel 3353

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güneş gibi parlak yüz.

Tâli' müsâ'id olmadı görmege gün yüzüñ
'Âlem içinde var mı bed ahter benüm gibi

3. **gün yüz:-lü**

Gazel 3434

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güneş gibi parlak yüz.

Her kimüñ alını kamer gün yüzlü bir maḥbûb[1] var
Gündüzi Nevruz olup Kadr olsa tañ mı her şebi

4. **gün yüz:--i, --n, --e**

Gazel 3094

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güneşin yüzü. II Sevgilinin güneş gibi parlak yüzü.

İder zülfini gün yüzine perde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

5. **gün yüz:--i, --n, --i**

Gazel 3115

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güneşin yüzü. II Sevgilinin güneş gibi parlak yüzü. II Güneş, tasavvufta Allah'ı temsil eder.

Kim nisbet ider gün yüzünü şems-i duḥāya
Rağbet mi kalur gün ki ṭulū' eyleye aya

6. **gün yüz:-i, -n, -e**

Gazel 3172

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Güneş gibi parlak yüz. 2. Güzel ve nurlu yüzü.

Gün yüzüne dilberün inkâr iderse tañ mıdur
Böyledür ḥuffâş işi mihr-i cihân-ârâ-y-ıla

7. **gün yüz:-üñ**

Gazel 3176

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Güneş gibi parlak yüz. 2. Güzel ve nurlu yüzü.

Gün yüzüñ oldı şehâ mihr-i cihân-tâb gibi
Anda zülf-i siyehüñ sünbül-i sîr-âb gibi

8. **gün yüz:-üñ, -den**

Gazel 3187

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Güneş gibi parlak yüz. 2. Güzel ve nurlu yüzü.

Muḥibbî zerre gibi gün yüzünden
Olahı dūr iñen âvâre düşdi

9. **gün yüz:-üñ**

Gazel 3189

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Güneş gibi parlak yüz. 2. Güzel ve nurlu yüzü.

Gün yüzüñ göstermek-ile sîne-çâk itdüñ beni
Soñradan zülfüñ niḳâb idüp helâk itdüñ beni

10. **gün yüz:-i, -n, -e**

Gazel 3190

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Güneş gibi parlak yüz. 2. Güzel ve nurlu yüzü.

Gözlerüm ḥîze olupdur bakamam gün yüzüne
Getür iy bād-ı şabâ küñl ideyim ḥâk-i rehi

11. **gün yüz:-üñ, -e**

Gazel 3220

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Güneş gibi parlak yüz. 2. Güzel ve nurlu yüzü.

Gün yüzüne bakdukça Muḥibbî senüñ iy döst
Yaş-ıla anuñ çeşmi kabagı tola-yazdı

12. **gün yüz:-i, -n, -e**

Gazel 3431

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Güneş gibi parlak yüz. 2. Güzel ve nurlu yüzü.

Çözüp zülfün yüzüne indi düşdi
Bultdur gün yüzüne indi düşdi

13. **gün yüz:-i, -n, -e**

Gazel 3455

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Güneş gibi parlak yüz. 2. Güzel ve nurlu yüzü.

Gün yüzüne alınma 'aşık degül mâh-ı felek
Gice gündüz ya n'çün tolaşur anlar küyünü

14. **gün yüz:-in**

Gazel 3455

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Güneş gibi parlak yüz.* 2. *Güzel ve nurlu yüzlü.*

Gizlese zülfinde kâdir gözlerimde gün yüzün
Cân dimâğından niçe saklaya zülfi bûyım

15. **gün yüz:-üñ**

Gazel 3458

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Güneş gibi parlak yüz.* 2. *Güzel ve nurlu yüzlü.*

Zerre-veş kaldur nigârâ bu gubârî hâkden
Çünkü oldu gün yüzün mihr-i cihân-ârâ gibi

16. **gün yüz:-üñ, -e**

Gazel 3485

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Güneş gibi parlak yüz.* 2. *Güzel ve nurlu yüzlü.*

Gün yüzüne bir nazâr kıldum tolageldi gözüm
İtmeseydüm ben anı hergiz temâşâ kâşki

17. **gün yüz:-in**

Gazel 3494

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Güneş gibi parlak yüz.* 2. *Güzel ve nurlu yüzlü.*

Ṭâli'ümdür görmezem küyına varsam gün yüzün
Âh kim togmaz şerefden 'âşıkun seyyâresi

18. **gün yüz:-i, -n, -e**

Gazel 3495

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Güneş gibi parlak yüz.* 2. *Güzel ve nurlu yüzlü.*

Özini nisbet itmiş gün yüzüne
Yakın oldu meger anuñ zevâli

19. **gün yüz:-i, -n, -i**

Gazel 3238

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel ve nurlu yüz.

Ecel gibi gelüp haṭṭı beni öldüriser âhîr
Dilâ gün yüzünü görmege eylerseñ şitâb evlâ

20. **gün yüz:-üñ, -den**

Gazel 3265

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güneş gibi yüz II Sevgilinin yüzü.

Gün yüzünden ayru oldu gözlerüm yaşı şafağ
Hem çün gerdün ben daḥı pür-hün itdüm dâmeni

21. **gün yüz:-üñ, -i**

Gazel 3305

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güneş gibi yüz II Sevgilinin yüzü.

Her cāya ki vardum şehâ tâ ki görem gün yüzünü
Komaz rakīb-i rû-siyeh sâyem gibi dñnbâlümü

gün yüzü:

1. **gün yüzü:--i, --n, --e**

Gazel 3090

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Günyüzü, gündüz.

Muḥibbî gün yüzine karşı âhı
Sakin kılma olur yüzine perde

gün yüzün:

1. **gün yüzün:**

Gazel 3089

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gün yüzü görmemek, sürekli sıkıntıya düşmek, sıkıntıdan kurtulamamak II güneşi görmemek, gün aydınlığını görmemek.

Jeng-i ğamda dil kalurdı ger mey-i nâb olmasa
Kim görürdi gün yüzün mihr-i cihân-tâb olmasa

gün yüzün:

1. **gün yüzün:--üñ**

Gazel 3060

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güneş gibi yüz.

Ay olur yıllar geçer görmem nigârâ gün yüzün
Gösterürsin baña sen hicrân hicrân üstine

2. **gün yüzün:**

Gazel 3001

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Güneş gibi yüz II sevgilinin güneş gibi yüzü.

Gün yüzün virdi şeref geldi bu ben hâk üstine
Pâ kosam şimden girü tañ midur eflâk üstine

3. **gün yüzün:-üñ**

Gazel 3000

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Sevgilinin güneş gibi yuvarlak ve parlak olan yüzü.

Hasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzün
Hey kıyâmet gel beni salma bugün ferdâlara

günâh:

1. günâhum:-um

Gazel 3233

Mısra: 7

Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet.

Günâhum çok yapışdum dâmenüñe
Ayırma togrı yoldan ben garîbi

2. günâhum:-um

Gazel 3295

Mısra: 7

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Yüzüm kara günâhum çok velî gayrı ümîdüm yok
Umaram idesin şefkat unıtma bu günâhkârı

3. günâhum:-um

Gazel 3499

Mısra: 5

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Günâhum ańıcak yaşum yeñilmez
İdersem şubh olınca âh u vâhi

4. günâh:

Gazel 3173

Mısra: 3

Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. // Suç, kabahat, kusur.

Gice gündüz işüñ günâh oldu
Añduguńca anı her ân ağla

5. günâh:

Gazel 3190

Mısra: 3

Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. // Suç, kabahat, kusur.

Seni cân-ıla eger sevdüm ise sanma günâh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pâdişehi

6. günâhum:-um

Gazel 3272

Mısra: 2

Allah katında yasaklanan şey // Suç, hata, kusur.

İntihâb idüp çıkardum mâh-rûlardan seni
Bilmedüm n'oldı günâhum böyle yâd itdün beni

7. günâhuñ:-uñ

Gazel 3298

Mısra: 9

Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış // Suç, kusur, hata, kabahat.

Çok günâhuñ var Muhibbî vaktidür gel tevbeye
Saç sakal agarmaduk başuñda bir mü kalmadı

8. günâh:

Gazel 3031

Mısra: 8

Allah'ın emir ve yasaklarına uymamak.

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledün ser-tâ-ğadem
Bilmezem kim sevdüğüm midür seni iy şeh günâh

9. günâh:

Gazel 3022

Mısra: 2

Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış // İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Hâlüme baksañ n'ola iy hüsn iline pâdişâh
Cân u dilden seni kim çok sevse yanuñda günâh

10. günâhını:-ı, -n, -ı

Gazel 3179

Mısra: 9

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Bu Muhibbî'nün günâhını görüp geçmez misin
Kanı luğf-ıla kerem ol tatalum kan eyledi

11. günâhını:-ı, -n, -ı

Gazel 3240

Mısra: 9

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Sorma suçını günâhını hemân öldüregör
Seni çok çok sevenün az ola mı hiç günehi

12. günâhını:-ı, -n, -ı

Gazel 3315

Mısra: 9

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Muhibbî'nün günâhını bağışla
Habîbüñ hürmetine sen İlähî

13. **günâh:**

Gazel 3234

Mısra: 3

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Gönlüme itdüm hıtab eydür gözündendür günâh
Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu mihneti

14. **günâh:**

Gazel 3280

Mısra: 6

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Zülfüne eger müşğ didümse hatâ ile
'Afv it günâh var mı hiç itmez âdemî

15. **günâh:**

Gazel 3448

Mısra: 5

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Sevdüğüm seni günâh ise katuñda güzelüm
Sorma öldür suçını zîra ki çokdur günehi

16. **günâha:-a**

Gazel 3499

Mısra: 7

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Du'â idüp günâha tevbe eyle
Çabül olur du'âlar şubhgâhı

günâh it:

1. **günâh it:-dü, -m**

Gazel 3298

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Günâh sayılan bir davranışta bulunmak // Suç, kabahat işlemek.

Çok günâh itdüm velî bende rehrev kalmadı
Lîk çeşmüm dökmedük göz yaşımı su kalmadı

günâhkâr:

1. **günâhkârı:-ı**

Gazel 3295

Mısra: 8

Günâh işleyen, günâh işlemiş (kimse).

Yüzüm kara günâhum çok velî gayrı ümîdüm yok
Umaram idesin şefkat unıtma bu günâhkârı

gün-be-gün:

1. **gün-be-gün:**

Gazel 3308

Mısra: 4

Gün geçtikçe, günden güne.

Hasretle bu gözüm yaşı benüm cûlar iken
Gün-be-gün budur 'aceb arta bu gönlüm 'ataşı

2. **gün-be-gün:**

Gazel 3403

Mısra: 7

Gün geçtikçe, günden güne.

Arturmaz-ıdı cevri ü cefâsını gün-be-gün
Ger olmasaydı 'âşıkâ yârûñ 'inâyeti

3. **gün-be-gün:**

Gazel 3255

Mısra: 1

Gittikçe, günden güne, gün günden.

Gün-be-gün arturduñ iy dōst sen in'âmuñı
Baña da lâyıq budur dilden komayam nâmuñı

günden güne:

1. **günden güne:--den, --e**

Gazel 3123

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gün geçtikçe, git gide, her gün biraz daha.

Bir elif kaç hasretinden kâmetüm nün olmada
Âh kim günden güne hâlüm diger-gün olmada

2. **günden güne:**

Gazel 3354

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gün geçtikçe, gitgide.

İy dil tabîbi derdüme bir çäre eyle gel
Günden güne artma[da]dur dil saķâmeti

3. **günden güne:--den, -e**

Gazel 3212

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her gün biraz daha, gün geçtikçe, gün günden.

Nigāruñ artdı günden güne derdi
Baña ol itdügin hiç kes ne gördi

4. **günden güne:**

Gazel 3253

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gün geçtikçe, git gide, her gün biraz daha.

Benüm günden güne hālüm müşevveş olup artmakda
Neden bilmeyesin hālüm seni şāhib-żamir itdi

5. **günden güne:**

Gazel 3267

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her gün biraz daha, gün geçtikçe, gün günden.

Hālümü görüp itmedi dilber terahhümi
Günden güne ziyāde ider dil tazallümi

gündüz:

1. **gündüz:**

Gazel 3031

Mısra: 10

Gündüz vaktinde, gündüzleyin.

Gül yüzünsüz sorar-ısañ bu Muhibbî hālini
Gice bülbül gibi efgān eylemekdür gündüz āh

2. **gündüz:-i**

Gazel 3434

Mısra: 8

Gündüz, sabah || aydınlık.

Her kimüñ alnı kamer gün yüzlü bir maḥbüb[1] var
Gündüzi Nevruz olup Qadr olsa tañ mı her şebi

3. **gündüz:**

Gazel 3377

Mısra: 4

1. İsim. Günün sabahtan akşama kadar süren aydınlık bölümü. 2. Zarf. Gündüz vaktinde.

Düşeliden derd-i 'ışka gamdan özge bulmadum
Gice gündüz ayru olmaz cān-ıla dil mahremi

4. **gündüzinden:-in, -den**

Gazel 3192

Mısra: 9

Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki aydınlık zaman, gün.

Gicesi gündüzinden fark olunmaz
Muḥibbî'nüñ geçer leyl ü nehārı

güneh:

1. **günehden:-den**

Gazel 3299

Mısra: 2

Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet.

Ger hātā ile disem güneş senüñ rüyuñ gibi
Ol günehden olısar yüzüm siyeh müyuñ gibi

2. **günehi:-i**

Gazel 3240

Mısra: 10

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Sorma suçımı günāhını hemān öldüregör
Seni çok çok sevenüñ az ola mı hiç günehi

3. **günehi:-i**

Gazel 3350

Mısra: 2

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Yüzüne gün dimişem beñzedüp alnuña mehi
'Afv it pādişehüm kuluñ olur çok günehi

4. **günehi:-i**

Gazel 3367

Mısra: 10

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Bu Muhibbî seni cānıyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçını zıra ki çokdur günehi

5. **günehi:-i**

Gazel 3448

Mısra: 6

1. Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış, mâsiyet. 2. Dince suç olduğu açıklanmamış olsa da insanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç, yazık.

Sevdüğüm seni günāh ise katuñda güzelüm
Sorma öldür suçını zıra ki çokdur günehi

günes:

1. **güneşe:-e**

Gazel 3026

Mısra: 2

Güneş, gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi. II sevgili.

Her taraftan zülf kim düşmüş o haddi meh-veşe
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneşe

2. güneş:

Gazel 3185

Mısra: 5

*Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında döndüğü,
bunlara ısı, ışık ve hayatın devamı için gerekli
enerjiyi veren gök cisminin adı, dünyaya en yakın
yıldız, şems.*

İy güneş tal'at eger yaşlar döküp âh eylesem
Ebrler yaş dökme bu çeşm-i giryanum gibi

3. güneşdür:-dür

Gazel 3284

Mısra: 3

*Gezegene ve dünyaya ışık ve ısı veren gök
cismi, necm. Bu gök cisminin çevreye yaydığı ısı ve
ışık || Tasavvufta manevi öndere verilen ünvan.*

Güneşdür yüzini her kim görürse
Kalur mı zerre gibi hiç kararır

4. güneş:

Gazel 3299

Mısra: 1

*Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında döndüğü,
bunlara ısı, ışık ve hayatın devamı için gerekli
enerjiyi veren gök cisminin adı, dünyaya en yakın
yıldız, şems. Beyitte sevgilinin yüzü ile güneş
arasında ilgi kurulmuştur.*

Ger hâta ile disem güneş senün rüyuñ gibi
Ol güneşden olırs yüzüm siyeh müyuñ gibi

5. güneş:

Gazel 3481

Mısra: 10

*Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında döndüğü,
bunlara ısı, ışık ve hayatın devamı için gerekli
enerjiyi veren gök cisminin adı, dünyaya en yakın
yıldız, şems. Beyitte sevgilinin yüzü ile güneş
arasında ilgi kurulmuştur.*

Kurtulup zulmet şebinde gün togardı başuma
İy Muhibbî ol güneş ruhsarı görsem bir dağı

6. güneş:

Gazel 3120

Mısra: 5

*Güneş. || Güneş, parlaklığı ve aydınlığı
nedeniyle sevgilinin yanağına benzer.*

Güneş ruhsarımı gördüm beni benden hemân aldı
Göyindüm âteş-i 'ışka sanasın şem'e pervâne

gürbe:

1. gürbe:

Gazel 3188

Mısra: 7

Kedi.

Gürbe iken katumda şır ü peleng
Bir gözi âhü beni şikâr itdi

gürbe vü müs:

1. gürbe vü müs:-ı

Gazel 3459

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kedi ve fare.

Rağîb-ile Muhibbî'yi sakın küyuñda bir görme
Kagan arslana beñzetmek olur mı gürbe vü müsü

güriz it:-

1. güriz it:-mez

Gazel 3286

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kaçmak, kaçışmak, firar etmek.

Çeşmüñ elinde tığ-ı tiz andan bu dil itmez güriz
Zülfünle eyler bâziçe görmez misin canbâzuñı

gurür:

1. gurür:

Gazel 3320

Mısra: 4

*Kendini beğenme, büyüklük taslama, boş
şeylerle övünme, benlik, enâniyet, kibir, azamet.*

Şâfi mey iç şüfiyâ eyle gel âyineñi pāk
Gidere dilden gurür u kibr-i Keykāvusuñı

2. gurür-ıla:-ıla

Gazel 3127

Mısra: 6

*Kendini beğenme, büyüklük taslama, boş
şeylerle övünme, benlik, enâniyet, kibir, azamet.*

Sen sen ol kendüñi görme saña bu 'ibret yiter
Sernigün oldı gurür-ıla binenler kerkese

güş:

1. güşına:-ı, -n, -a

Gazel 3003

Mısra: 11

1. Kulak, üz. 2. İşitme, kulak verme.

Zamâne güşına çün ker dimişler
Kulak tutmaz Muhibbî âh u zâra

2. güşına:-ı, -n, -a

Gazel 3074

Mısra: 2

1. Kulak, üz. 2. İşitme, kulak verme.

Zülf-i pîç-â-pîçini dilber bıraktı güşına
Âh kim şimden girü feryâd degmez güşına

3. **güşem:-em**

Gazel 3105

Mısra: 3

Kulak.

Eşk-i çeşüm bu ‘acebdür ki ciger güşem iken
Kanda görse yapışur kanlu gibi dāmānuma

4. **güşum:-um**

Gazel 3338

Mısra: 3

Kulak.

Güşum tolı çeng-ile nāyuñ şadāsıdur
İy pend-gü başuñña eyle naşîhâti

5. **güşına:-ı, -n, -a**

Gazel 3074

Mısra: 1

Duyma organı, kulak.

Zülf-i piç-â-piçini dilber bıraktı güşına
Âh kim şimden girü feryād degmez güşına

güş eyle:

1. **güş eyle:**

Gazel 3439

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dinlemek, kulak vermek.

Geçen geçdi gelenler de geçer dir
Bugün güş eyle cāndan diñle nāyı

2. **güş eyle:-mez**

Gazel 3464

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dinlemek, kulak vermek.

Diñlemeze nālemi kūyında yār olmaz ‘aceb
Nitekim güş eylemez gül bülbülün feryādını

3. **güş eyle:-mez**

Gazel 3335

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Vā’iz yiter naql-i kerāmet-i şeyh-i şehir
Güş eylemez rind olanlar fesāne[y]i

4. **güş eyle:-mez**

Gazel 3404

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Şol kadar zārılık itdüm bakmadı bir kez baña
Nite kim gül bülbülün güş eylemez efgānını

5. **güş eyle:-mez**

Gazel 3491

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

İñlerem bülbül gibi gül yüzine karşı velî
Bir nefes güş eylemez dildār âh-ı serdümi

6. **güş eyle:-r, -i, -se, -ñ**

Gazel 3307

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

*Kulak vermek, dinlemek, merak edip dinlemek II
önemsemek, dikkate almak, itibar etmek.*

Güş eyler-iseñ hālūme iy yār-ı cefā-ñ
İzhār idem saña kamu rāz-ı nihānı

güş eyle:-

1. **güş eyle:-me, --dü, --ñ**

Gazel 3077

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşitmek, dinlemek.

Güş eylemedün pendümi hālūñ beter olsun
Kaç kerre didüm ugrama ‘ışkuñ yöresine

2. **güş eyle:-y, -en, -ler**

Gazel 3276

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

*Kulak vermek, dinlemek, merak edip dinlemek II
önemsemek, dikkate almak, itibar etmek.*

Nālemi güş eyleyenler bilür ancak hālūmi
Çenge teşbîh eyledi kim gördi kıdd-i dālumu

3. **güş eyle:-me, -di**

Gazel 3157

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Dolaşdı gönül âh çün ol zülf-i dü-tāya
Güş eylemedi pendî özin atdı belāya

güş id:-

1. **güş id:-üip**

Gazel 3134

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Meclis-i rüz-ı ezel nāyuñ şadāsın güş idüp
Geldi ‘ışk içre anuñçün bu hevālār başuma

2. **güş id:-e**

Gazel 3150

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Nâle eyle iy gönül çal sînemün şanbûrını
Ola kim bir dem turup güş ide dilber sâzuma

güş id:

1. **güş id:-üñ**

Gazel 3363

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Kulak vermek, dinlemek.

Bahr-ı dilden arayup buldum niçe cevherleri
Güş idüñ yârân size ‘arz eyleyem gevherleri

2. **güş id:-en**

Gazel 3447

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kulak vermek, dinlemek.

İy Muhibbî levh-i dilde nakş ide bî-ihtiyâr
Ehl-i diller meclisinde güş iden eş’ârûñı

güş it:-

1. **güş it:-me**

Gazel 3084

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dinlemek.

İy gönül kim ‘aşıkı men’ ider-ise bâdeden
Bâda virür ‘akl[ı] güş itme kelâm-ı hâminâ

2. **güş it:-mek--mez**

Gazel 3004

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Dinlemek, kulak vermek, işitmek.

Figân u nâlemi derdâ benüm gül gibi güş itmez
Gelürsem giceler bülbül gibi tâ şubh feryâda

3. **güş it:-mek**

Gazel 3293

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Kulak vermek, dinlemek, merak edip dinlemek II önemsemek, dikkate almak, itibar etmek.

Rakîbün sözine uyup kapuñdan beni redd itdün
Benüm haqqumda güş itmek revâ mı kavlı-i bed-güyı

4. **güş it:-meg, --e**

Gazel 3134

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Şerh kılsam leylî zülfinün muṭavvel kışşasın
Cem’ olur güş itmege bay u gedâlar başuma

5. **güş it:-me**

Gazel 3156

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Kaşdı bu ki kapuñdan ıra bini rakîb
Güş itme sözin uymağıl ol yüzi karaya

güş kıl:

1. **güş kıl:**

Gazel 3321

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Dinlemek, kulak vermek.

İy perî-rü güş kıl bir bir diyem bu hâlümü
Umaram ki raḥm idesin işidüp aḥvâlümü

2. **güş kıl:**

Gazel 3298

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Güş kıl iy gönca-fem küyuñda göñlüm nâlesin
Dime bâğumda benüm bülbül-i hoş-gü kalmadı

güş kıl:-

1. **güş kıl:-sa**

Gazel 3213

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kulak vermek, dinlemek, merak edip dinlemek. II Önemsemek, dikkate almak, itibar etmek.

Her ne söz söyler Muhibbî hep haqqıktdür sözi
Güş kılsa şî‘rini taḥsîn iderdi Mevlevî

2. **güş kıl:-sa**

Gazel 3250

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Her ne söz söyler Muhibbî hep haqqıktdür sözi
Güş kılsa şî‘rini taḥsîn iderdi Mevlevî

güş tut:

1. **güş tut:-i, -ma, -y, -a, -sın**

Gazel 3459

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Kulak tutmak: Dinlemek, işitmek istemek.

N’ola sultân-ı ‘alemsin kapuñda dâda dâd eyle
Sorulmaz mı ‘aceb âḥir n’içün tutmayasın güşı

güse:

1. **güşesini:**-si, -n, -i

Gazel 3169

Mısra: 7

Köşe.

Fâriğ ol eyle kanâ‘at güşesini ihtiyâr
‘Âlem içre her denîden iy gönül nân isteme

güse-i ‘uzlet:

1. **güşe-i ‘uzlet:**

Gazel 3406

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnziva köşesi.

Ger huzûr itmek dilerseñ iy Muhibbî fâriğ ol
Olmaya vahdet maķâmı güşe-i ‘uzlet gibi

güş-ı zamâne:

1. **güş-ı zamâne:**

Gazel 3013

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çağın, devrin kulakları.

Añup cefâ vü cevruñi âh eylesem eger
Güş-ı zamâne toptolu ola şadâm-ıla

2. **güş-ı zamâne:**

Gazel 3159

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çağın, devrin kulakları.

Añsa Muhibbî gün yüzüñi zâr eylese
Güş-ı zamâne toptolu ol şadâ-y-ıla

ğussa:

1. **ğuşşayı:**-y, -ı

Gazel 3038

Mısra: 2

Ar. Kalpte meydana gelen sıkıntı, kaygı, tasa.

Şabâ kûy-ı dilârâdan geçer âheste âheste
Anuñçün ğuşşayı dilden açar âheste âheste

2. **ğuşşadan:**-dan

Gazel 3263

Mısra: 10

Gam, keder, hüzn, tasa.

Ezelden kışmet oldı şadî vü gam
Muhibbî saña düşdi ğuşşadan pay

3. **ğuşşa:**

Gazel 3307

Mısra: 1

Gam, keder, hüzn, tasa.

Geçdi dirîğ ğuşşa ile ‘ömr-i cevâmı
Surlı idi ezel şimdi bulup çehre hâzânı

4. **ğuşşa:**

Gazel 3378

Mısra: 4

Acı, sıkıntı, keder, kaygı, tasa.

‘Âlemde kaçan kışmet olındı ğam u şadî
Cümle ğam-ıla ğuşşa bu ben bî-dile düşdi

ğussa-i ferhâd:

1. **ğuşşa-i ferhâd:-ı**

Gazel 3410

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ferhad'ın çektiği sıkıntılar.

Ğuşşa-i Ferhâd’ı ko efsâne Mecnûn kışşası
Ehl-i şevk olan okusun kendünñ dîvânını

güş(um)a gir-:

1. **güş(um)a gir-:-um, -a, -elden**

Gazel 3498

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Kulağına gelmek: 1. Kulağına çalınmak. 2. Duymak.

Beni rüsvâ idüp dîvâne kıldı
Girelden ğuşuma ‘ışkuñ şadâsı

güvâh:

1. **güvâhı:-ı**

Gazel 3499

Mısra: 10

Şahit, delil, tanık.

Muhibbî ‘ışkına şahid gerekse
Getüre eşk-ile âhî güvâhı

2. **güvâh:**

Gazel 3022

Mısra: 6

Şahit, delil, tanık.

Hîç kes bilmez belâ vü derdini bu gönümün
Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdümdür aña el-ħaķ güvâh

3. **güvâh:**

Gazel 3022

Mısra: 10

Şahit, delil, tanık.

Cân fedâ itmez Muhibbî dir-imiş ol bî-vefâ
Cân u baş yolındadır çokdan bu söze Ĥaķ güvâh

güy:

1. **güyüñ:-un**
Gazel 3281
Mısra: 6
Söz.

Her yaña baksam her taraf meşgûl tesbîh du'â
Var mı cihânda bir kelâm hiç guft-ile güyuñ gibi

2. **güy-ıla:-ıla**
Gazel 3168
Mısra: 10
1. Yuvarlak şey, top, küre. 2. Çevgân oyununda kullanılan top.

Hüsn meydânında çevgân itdi çün zülfini yâr
Başuñi top it Muhibbî oynasun ol güy-ıla

güyâ:

1. **güyâ:**
Gazel 3180
Mısra: 8
Sözde, sanki.

Nâle eylerdi makâm-ı râstda muṭrib dahı
Giceler tâ şubḥ olunca nâyalar güyâ idi

güyâ eyle:

1. **güyâ eyle:-di**
Gazel 3475
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Konuşturmak, söyler hale getirmek.

Gülşen-i hüsn içre gül gibi cemâlin 'arz idüp
Lâl iken 'uşşâkı bülbül gibi güyâ eyledi

güyivâ:

1. **güyivâ:**
Gazel 3147
Mısra: 4
Güya, sanki.

Gözlerüm yaşına ğarç oldum bu rüy-ı zerd-ile
Güyivâ nîlüferem kaldum miyân-ı âbda

2. **güyivâ:**
Gazel 3069
Mısra: 3
"Güya, sanki, âdeta, zannedersin ki"
anlamlarında zarf.

Güyivâ peyk-i beyâbân olup şürîde [dil]
Tâc-ı gülgün geyer başına ra'nâ lâle

3. **güyivâ:**
Gazel 3144
Mısra: 2

"Güya, sanki, âdeta, zannedersin ki"
anlamlarında zarf.

Ruḥlaruñ 'aksi şehâ bu çeşm-i pür-hünâbda
Berg-i güldür güyivâ düşmiş şarâb-ı nâbda

güymez:

1. **güymez-imiş:**
Gazel 3086
Mısra: 4
Beklemek, sabretmek, intizar etmek, gözlemek.

'Âşık oldum gitti gönlüm bir yaña ben bir yaña
Güymez-imiş 'ışk vâdisinde yoldaş yoldaşa

güz yaşı:

1. **güz yaşı:--üñ, --ı, --y, --la**
Gazel 3110
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı.

Ka'be-i vaşlın añup her gice âh u vâh kıl
Ağla yaşlar dök güzüñ yaşıyla dönsün zemzeme

güzel:

1. **güzele:-e**
Gazel 3237
Mısra: 1
Taşdığı üstün nitelikler veya isteğe uygun olması sebebiyle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran kişi, dilber, sevgili.

Dil itdi yine bir güzele mübtelâ beni
Râhat yüzini görmeyiser âh u vâ beni

2. **güzelün:-üñ**
Gazel 3083
Mısra: 1
Dilber, sevgili, mahbub.

Her kim güzelün aldanur evvel vefâsına
Lâyıkdur anuñ ugraya âḥir cefâsına

3. **güzel:**
Gazel 3039
Mısra: 1
Taşdığı üstün nitelikler veya isteğe uygun olması sebebiyle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran || sevgili.

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün bâzârda
Ruḥları mânendi bir gül bitmedi gülzârda

4. **güzeller:-ler**
Gazel 3109
Mısra: 7
Çekici, cazip kimse. II Dilber, sevgili.

Güzeller seyr ider olmuş 'arağ-rîz
Ki san gül-berg üzre düşdi jâle

5. **güzeller:-ler**

Gazel 3109

Mısra: 12

Çekici, cazip kimse. II Dilber, sevgili.

Gözüm yaşma meyl itse 'aceb mi
Güzeller mâyil olur çünki mâla

6. **güzeller:-ler**

Gazel 3124

Mısra: 10

Çekici, cazip kimse. II Dilber, sevgili.

İnen olmaya 'ışk bünyâdı muhkem
Güzeller cevri ile gelmese nâza

7. **güzellerden:-ler, -den**

Gazel 3192

Mısra: 5

1. Göze ve kulağa hoş gelen, görülmesi, duyulması insana zevk veren, cemil. 2. Taşdığı üstün nitelikler veya isteğe uygun olması sebebiyle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran.

Güzellerden vefâ ummak 'acebdür
Bulardan görmedi kimse bu kârı

8. **güzellerden:-ler, -den**

Gazel 3376

Mısra: 5

1. Göze ve kulağa hoş gelen, görülmesi, duyulması insana zevk veren, cemil. 2. Taşdığı üstün nitelikler veya isteğe uygun olması sebebiyle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran.

Vefâ gelmez güzellerden gel iy dil aña yiltenme
Cefâ vü cevri-ile meşhûr olupdur çün anuñ adı

9. **güzel:**

Gazel 3452

Mısra: 3

1. Göze ve kulağa hoş gelen, görülmesi, duyulması insana zevk veren, cemil. 2. Taşdığı üstün nitelikler veya isteğe uygun olması sebebiyle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran.

Görse her kanda güzel olur anuñ şeydâsı
Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i âvârecügi

10. **güzeller:-ler**

Gazel 3351

Mısra: 5

Çekici, cazip kimse ,özellikle genç kız ve kadınlar hakkında kullanılır.

Güzeller kamusu andan cefâ vü cevri öğrenmiş
Bu fende var mıdır bilsem aceb hiç anuñ üstâdı

11. **güzeller:-ler**

Gazel 3319

Mısra: 7

Çekici, cazip kimse ,özellikle genç kız ve kadınlar hakkında kullanılır. || Sevgili.

Şaf şaf olmuşlar güzeller karşı durmuşlar saña
Sensin bu dehr içinde cümleñün sensin şehi

12. **güzeller:-ler**

Gazel 3487

Mısra: 5

Çekici, cazip kimse ,özellikle genç kız ve kadınlar hakkında kullanılır. || Sevgili.

Güzeller pâyına saçdum şu deñlü dürr-i eşki kim
Dükendi kîse-i çeşmüm bir iki üç direm kaldı

13. **güzelden:-den**

Gazel 3170

Mısra: 1

1. Göze ve kulağa hoş gelen, görülmesi, duyulması insana zevk veren, cemil. 2. Çekici, câzip kimse [Özellikle genç kız ve kadınlar hakkında kullanılır].

Merd olan güzelden hulk u hüdur
Hîred naşşıyla bakmaz er pîşe

14. **güzeliñ:-üñ**

Gazel 3021

Mısra: 1

1. Göze ve kulağa hoş gelen, görülmesi, duyulması insana zevk veren, cemil. 2. Taşdığı üstün nitelikler veya isteğe uygun olması sebebiyle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran. 3. Sevgili.

Yine aldandı gönül bir güzelüñ pâresine
Rağm idüp urmadı merhem dil ü cân yarasına

güzel:-

1. **güzeller:-ler**

Gazel 3293

Mısra: 9

Çekici, cazip kimse, dilber.

Muhibbî cevri mâyildür güzeller terk ide sanma
Kesebilmez degül mu'tâd ola bir kimsenüñ hûyı

güzeller:

1. **güzeller:**

Gazel 3042

Mısra: 4

Çekici, alımlı kimse.

Yaşımı sîm idüp itdüm yüzüm zerd
Güzeller meyl iderler sîm ü zerde

güzeller şahı:

1. **güzeller şahı:-ler, -i, -n, -ı**

Gazel 3230

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güzellerin şahı ve Sultanı II Sevgili.

Ol güzeller şahımı ger görse idi bir nazar
Unudurdı zâhid-i bârid-nefes evrâdını

güzelüm:

1. **güzelüm:--üm**
Gazel 3138
Mısra: 5
Beğenilen, sevilen kimselere hitap sözü olarak kullanılır.

Kanlu yaşımı görüp kaçma inende güzelüm
Niçe bir cevri ü cefâlar kılasın vâz gele

2. **güzelüm:**
Gazel 3119
Mısra: 4
Beğenilen, sevilen kimseler için kullanılan hitap sözü. II Sevgili.

Yüzün 'uşşâka gösterseñ n'ola gün gibi iy meh-rû
Demidür güzelüm mihrün yiter nâ-mihribân olma

3. **güzelüm:**
Gazel 3448
Mısra: 5
Beğenilen, sevilen kimseler için kullanılan hitap sözü. II Sevgili.

Sevdüğüm seni günâh ise katuñda güzelüm
Sorma öldür suçını zîra ki çokdur günehi

güzer eyle-:

1. **güzer eyle:--r**
Gazel 3087
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Geçmek, gitmek.

Sinede durmaz Muhibbî gamzesi eyler güzer
Bir kaşı ya kirpügi ok yâr sevdüm tâzece

güzer eyle:

1. **güzer eyle:**
Gazel 3033
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Geçmek, geçip gitmek, dolaşmak.

Görmekte ise ger hevesün cenneti zâhid
Ol elini komaz küyına bir kez güzer eyle

güzer id-:

1. **güzer id:--er**
Gazel 3286
Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Geçmek.

Alsañ elüne tîr-i tîz olmaz aña sine siper
Atsañ ider durmaz güzer iy döst hadeng endâzuñı

H

hā:

1. hā:

Gazel 3465

Mısra: 7

Bir şeyi istenilen anda kullanmak anlamında kullanılmıştır; ha dediğin zaman.

Öpsem didükçe la'lüni hā dişledün lebüñ
Unutma yayuñ olur yasmada buracugı

2. hā:

Gazel 3217

Mısra: 1

Hayret ifāde eder.

İy şanem bilsem ne içün zār idersin hā beni
Tırra-i zülf-i siyehkāruñ ucından vā beni

3. hā:

Gazel 3237

Mısra: 8

İhtar, ikaz ve tembih bildirir.

Derd-i derünü sorma baña iy refik-ı 'ışk
Odlara yakdum 'ālemi söyletme hā beni

h'āb:

1. h'āb:

Gazel 3238

Mısra: 12

Uyku.

İşitdüm çeşm-i fettāni uyur 'ālem olur rāhat
Uyarmañ fitnedür zāhir ko tursun aña h'āb evlā

2. h'ābda:-da

Gazel 3072

Mısra: 2

Uyku.

Hıç revā mıdur dilā sen böyle cāy-ı ābda
'Ömri zāyi' eyleyüp bir dem kalasın h'ābda

3. h'āb:

Gazel 3070

Mısra: 6

Uyku II Rüyā.

Ala gözler şehri-i hüsne nāzır olmuşdur meger
Tıgı elde yaslanur gelse kaçan h'āb üstine

4. h'ābda:-da

Gazel 3144

Mısra: 10

Uyku II Rüyā.

Halkı uyutmazsa efğāni Muhibbī'nün ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse h'ābda

5. h'ābda:-da

Gazel 3288

Mısra: 7

Uyku II Rüyā.

H'abda her ne didi cümle ferâmûş eyledüm
Gerçi dilden gitmeyüp tâ şubha dek tekrâr idi

6. **h'abuñi**: -uñ, -ı
Gazel 3290
Mısra: 6
Uyku II Rüiyâ.

Düşde gördüm yâr[1] didüm [ben] der-âgüş itmişem
İşidüp didi bir 'ârif vaşla yordum h'abuñı

7. **h'âb**:
Gazel 3325
Mısra: 6
Uyku II Rüiyâ.

Âşüfte vü ser-geşte olup sünbül-i miskîn
H'âb içre meger gördi yine zülf-i nigârı

8. **h'âb**:
Gazel 3358
Mısra: 2
Uyku II Rüiyâ.

Bugün dīvānesi oldum görüp âh ol perî-zâdı
Giceler h'âb yüzün görmem iderem nâle feryâdı

hâb:

1. **hâb-ıla**: -ıla
Gazel 3405
Mısra: 10
Uyku.

Leşker-i gam gelse itmege hârab dil mülkini
Sen Muhibbî hâb-ıla eyle anuñ tedbirini

habâb:

1. **habâbî**: -ı
Gazel 3408
Mısra: 8
Ar. 1. Su üzerinde peyda olan kabarcık. 2. Şebnem.

Sinemde gören şâh-ı gamı hayme sanurlar
Bu gözlerümün yaşı ile kanlu habâbı

habbe:

1. **habbeye**: -y, -e
Gazel 3235
Mısra: 2
Küçük tane, buğday, arpa vb. tahıl tanesi. // En ufak şey, zerre.

Kim temâşâ eyleye bir lahza hüsnün bâğını
Almaya bir habbeye virseñ irem uçmagını

2. **habbeye**: -y, -e
Gazel 3305
Mısra: 9

Küçük tane, buğday, arpa vb. tahıl tanesi. // En ufak şey, zerre.

Alma Muhibbî 'âkil ol dünyây[1] sen bir habbeye
Âhîr saña ne kılsar bilmez misin bu zâlümü

h'abda ol:

1. **h'abda ol**: --ur
Gazel 3147
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Uykuda olmak.

Didi gördün mi beni h'âb-ı şeb-i mehtâbda
Didüm iy ârâm-ı cân 'âşık olur mı h'âbda

haber eyle:

1. **haber eyle**:
Gazel 3033
Mısra: 18
Kelime Tipi: **Deyim**
Haber vermek, bildirmek, haber ulaştırmak.

Kim bir nefesüm kaldı hemân çıkmaga bu cân
İy bād-ı şabâ yâra varup bir haber eyle

haber getir:

1. **haber getir**: -i, -e
Gazel 3323
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bildirmek, haberdar etmek, ulaştırmak II hatırlatmak, akla getirmek.

Yâr küyından şabâ yili getüre haberi
Büy-ı zülfîyle meşâm-ı cânâ irişe eseri

haber ilt:

1. **haber ilt**: -e
Gazel 3384
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Deyim**
Haber iletmek/göndermek: . (Biri vâsıtasıyla bir kimseye) Bir husûsu bildirmek.

Hicr[i] ile ne belâ çekdüğünü cân u gönül
Yâra kim ilte haber bād-ı şabâdan gayrı

haber vir:

1. **haber vir**: --i, --n, --me
Gazel 3093
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Deyim**
Bildirmek, haber ulaştırmak. II Bir durumun, bir olayın belirtisi olmak.

Zâhidâ añma baña virme kıyâmet haberin
Her kaçan yâr kıyâm itse kıyâmet getüre

2. **haber vir:-mek-mek**

Gazel 3030

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Bildirmek, haber ulaştırmak.

Hadis-i 'ışk-ı dilberden haber virmek diler gönlüm
Velî korkaram andan kim cihân başdan başa yana

haber vir:

1. **haber vir:-i, -n, -me, -di**

Gazel 3312

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Bildirmek, haber ulaştırmak.

Kimse virmedi miyânıyla dehâni haberin
Kim cevâb eydebile bilmeyicek 'ilm-i hafî

2. **haber vir:-dü, -m**

Gazel 3470

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Bildirmek, haber ulaştırmak.

Lebleri sırrın bilüp virdüm miyânından haber
Âferin eydür Muhibbî'nün gören idrâkini

haberdâr ol:-

1. **haberdâr ol:-ma, --sun**

Gazel 3029

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haberi olmak, bilgi sahibi olmak.

İşiden âh u efgânım benümle yanar ol oda
Benüm süz-ı derünumdan haberdâr olmasun kimse

habes:

1. **habes:**

Gazel 3071

Mısra: 9

Habeşistan II sevgilinin saçı. (İnsanlarının siyah derili olması yüzünden saç siyahlığını ve yüzdeki siyah beni simgeler.).

Muhibbî zülfi târına Habeş mülki tufeyl olsun
Bahâ olmaya hâline harâc-ı Hind ü Bengâl'a

habesî:

1. **habesî:**

Gazel 3211

Mısra: 4

1. Habeşistan halkından olan (kimse). 2. Çok koyu esmer tenli kimse.

Eyledüñ nûruñ-ıla 'âlemi ser-cümle sefid
Bendeñ oldu 'Arab u hem 'Acem ü hem Habeřî

2. **habesî:**

Gazel 3289

Mısra: 6

1. Habeşistan halkından olan (kimse). 2. Çok koyu esmer tenli kimse.

Hîç ola mı ki anuñ vaşlına ire elüm
Ol ola 'âlî-neseb ben kul olam bir Habeşî

h'âb-ı şeb-i mehtâb:

1. **h'âb-ı şeb-i mehtâb:--da**

Gazel 3147

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ay ışığı / dolunay gecesinde uykusunu.

Didi gördüñ mi beni h'âb-ı şeb-i mehtâbda
Didüm iy ârâm-ı cân 'aşık olur mı h'âbda

habîb:

1. **habîb:-i**

Gazel 3233

Mısra: 1

1. Sevilen kimse, sevgili, dost. 2. (Habibullah "Allah'ın sevgilisi" sözünün kısaltılmışı olarak) Hz. Muhammed.

Hudâ'nuñ hem kulısın hem habîbi
Şefâ'atden unitma ben ğarîbi

2. **habîb:-i**

Gazel 3233

Mısra: 10

1. Sevilen kimse, sevgili, dost. 2. (Habibullah "Allah'ın sevgilisi" sözünün kısaltılmışı olarak) Hz. Muhammed.

Muhibbî'yi kapuñdan itme maħrûm
Hudâ'nuñ hem kulısın hem habîbi

3. **habîb:-i**

Gazel 3269

Mısra: 6

1. Sevilen kimse, sevgili, dost. 2. (Habibullah "Allah'ın sevgilisi" sözünün kısaltılmışı olarak) Hz. Muhammed.

Olup 'aşık cihâni geşt kıldum
Senüñ tek görmedüm ben bir habîbi

4. **habîb:-i**

Gazel 3310

Mısra: 6

1. Sevilen kimse, sevgili, dost. 2. (Habibullah "Allah'ın sevgilisi" sözünün kısaltılmışı olarak) Hz. Muhammed.

N'ola ger 'ıřkuñ ile bendeñ olsam
Olupsın dü cihânuñ sen habîbi

5. **ḥabīb:**

Gazel 3372

Mısra: 3

1. *Sevilen kimse, sevgili, dost.* 2. (Habîbullah "Allah'ın sevgilisi" sözünün kısaltılmışı olarak) Hz. Muhammed.

Ḥār-ıla yār olalı gül gibi gülşende ḥabīb
Şubḥa dek āh-ıla dil bülbüli geçürdi şebi

6. **ḥabībüm:--üm**

Gazel 3119

Mısra: 8

Sevilen kimse, sevgili, dost.

Amān vir yüzüni bir dem göreyin soñradan öldür
Terahḥüm eyle luṭf eyle ḥabībüm bî-emān olma

7. **ḥabīb:**

Gazel 3158

Mısra: 13

Sevilen kimse, sevgili, dost.

Salar Muḥibbî ḥastayı ferdāya çün ḥabīb
Ḥālî ne ola kim yile ol bî-vefā-y-ıla

8. **ḥabībüm:--üm**

Gazel 3274

Mısra: 5

1. *Sevilen kimse, sevgili, dost.* 2. Hz. Muhammed.

Yüzün mescid kıyām itseñ ḥabībüm
İdeler secdeler ebrû-yı tākı

9. **ḥabībüm:--üm**

Gazel 3306

Mısra: 7

1. *Sevilen kimse, sevgili, dost.* 2. Hz. Muhammed.

Cem' eyledi 'uşşākını küyında ḥabībüm
'Arz itdi cemāl cümlesini muḥterem itdi

10. **ḥabībüm:--üm**

Gazel 3330

Mısra: 5

1. *Sevilen kimse, sevgili, dost.* 2. Hz. Muhammed.

Va'de kıldı dün ḥabībüm baña yüzün 'arz ide
Korkaram inkār ide boza bugün ikrārını

ḥabībün ḥürmetine:

1. **ḥabībün ḥürmetine:--üñ, -i, -n, -e**

Gazel 3315

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Hz. Muhammed'in ḥürmeti için.

Muḥibbî'nün günāhını bağışla
Ḥabībün ḥürmetine sen İlāhî

ḥabs:

1. **ḥabs:**

Gazel 3112

Mısra: 14

Hapsetmek. // Bir yere kapatıp çıkmasına izin vermemek, kapatmak, alıkoymak.

Zülfine el sun Muḥibbî ola kim bend eyleyüp
Sala āḥir ḥabs için seni zenaḥ zindānına

ḥabs it:

1. **ḥabs it:-sün**

Gazel 3472

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir yere kapatıp çıkmasına izin vermemek, kapatmak, alıkoymak.

Zülfüne bend olmuşın gel koy zenaḥdān çāhına
Tā ebed kurtarmasun ḥabs itsün ol zindān beni

ḥabs-i mü'ebbed id:

1. **ḥabs-i mü'ebbed id:-üp**

Gazel 3381

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ömür boyu sürecek hapis cezası vermek.

Çāh-ı zenaḥda ḥabs-i mü'ebbed idüp nigār
Cāsüs diyü sakladı gönüm ulagını

ḥabs-i zenaḥdān evle:-

1. **ḥabs-i zenaḥdān evle:-di**

Gazel 3235

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çeneye/çene çukuruna hapsetmek.

Zülfine bend eyleyüp ḥabs-i zenaḥdān eyledi
Tutdı cāsüs aňlayup bu gönümün avlagını

ḥāç:

1. **ḥāçına:--ı, --n, --a**

Gazel 3082

Mısra: 6

Far. Hristiyanlığın sembolü sayılan ve birbirini dikey olarak kesen iki çizgiden oluşan biçim, haç.

Salını zülfine ta'zīm iderse tañ midur çeşmi
Ġarābet mi olur gebre sücüd eylerse ḥāçına

2. **ḥāç-ıla:-ıla**

Gazel 3429

Mısra: 6

Birbirini dik olarak kesen iki doğru parçasından meydana gelen ve Hz. İsa'nın çarmıhtaki duruşunu temsil eden Hristiyanlık sembolü, istavroz, put, salıp.

Hâl-i siyehi meyl ham-ı zülfine eyler
Kâfir gibi gör hâç-ıla zünnâra tayandı

hac it-:

1. **hac it-:--da, --düg, --üñ**

Gazel 3052

Mısra: **10**

Kelime Tipi: -

*Müslümanlıkta hac zamanında Kâbe'yi ziyaret
ve tavaf etmek.*

Muhibbî Ka'be küyma irişdük çün tavâf itdük
Saña lâyıķ budur kırbân ola cân itdügün hacda

h'âce:

1. **h'âcesi:--(s)i**

Gazel 3114

Mısra: **5**

Efendi, hoca, din görevlisi.

Gözlerem h'âcesi yoluñda kamu cevherini
Harc idüp bakmadı sūdına vü sermâyesine

2. **h'âce:**

Gazel 3408

Mısra: **1**

*Dini hizmetlerde görevli kimse, hoca, molla;
zahit (bk. zâhid).*

İy h'âce katı müşkil olur 'ışķ kitâbı
'İşk ehline keşf ola meger ko sen o bâbı

hâcet kalma-:

1. **hâcet kalma-:-dı**

Gazel 3148

Mısra: **10**

Kelime Tipi: **Deyim**

Gereği olmamak.

İy Muhibbî kanda gitsem iki cüdur gözyaşı
Kalmadı şimden girü hâcet türâbuñ aynına

hâcet ol-:

1. **hâcet ol-:--ur, --sa**

Gazel 3113

Mısra: **7**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gerekmek, lazım olmak.

Ėam meclisine hâcet olursa şarâb iy dil
Yokla bulunur lâ-büd bu dide kabagında

2. **hâcet ol-:--a**

Gazel 3114

Mısra: **8**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gerekli olmak, lazım olmak.

Hâķ senün hüsnuñi bir vech-ile ahsen yaradup
Komadı hâcet ola ziver ü pîrâyesine

hâci:

1. **hâci:**

Gazel 3388

Mısra: **10**

*Din buyruklarını yerine getirmek için hacca
gitmiş Müslüman, hacı II zâhit, kaba sofu.*

İy döst varup işigüñi bâlîn idelüm
Yastansa revâdur Harem-i Ka'be'yi hâci

hâcib:

1. **hâcib:**

Gazel 3109

Mısra: **16**

Kaş.

Şehâ katlüm diler mestâne çeşmün
İki hâcib ider aña havâle

hâcılar bayramı:

1. **hâcılar bayramı:--ı, --n, --ı**

Gazel 3255

Mısra: **10**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurban bayramı.

Ka'be'dür küyü Muhibbî cânuñı kırbân ilet
Bunuñ ile gel tamâm it hâcılar bayramını

haclet:

1. **haclet:**

Gazel 3282

Mısra: **3**

Utanna, mahçup olma, hacâlet, hâcel.

Güllere haclet gelüp düşdi ayaga servler
Yâr ruķın 'arz idüp kıddini bâlâ eyledi

2. **haclet:**

Gazel 3297

Mısra: **3**

Utanna, mahçup olma, hacâlet, hâcel.

Güllere haclet gelüp düşdi ayakdan servler
Gül ruķın 'arz kıddini çün serv-i bâlâ eyledi

hadd:

1. **hadd:--e**

Gazel 3160

Mısra: **5**

1. Sınır. 2. Derece, mertebe.

Zecr-i hicie öğrenüpdür bu gönül şol hâdde kim
Dir ki derd olsa bu 'âlem içre dermân olmasa

2. **ḥaddi:-i**

Gazel 3026

Mısra: 1

Yanak.

Her taraftan zülf kim düşmüş o ḥaddi meh-veşe
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneşe

3. **ḥaddi:-i**

Gazel 3026

Mısra: 7

Yanak.

Ḥaddi üstinde gören ḥāl-i siyāhını sanur
Taht-ı 'âc üstüne çıkmış yine şâh-ı Ḥabeş'e

4. **ḥaddi:-i**

Gazel 3098

Mısra: 7

Yanak.

Ḥaddi ile zülfini gördüm iderler 'arbede
Rûm şâhı ceng ider san kim varup Efreng-ile

5. **ḥaddi:-i**

Gazel 3143

Mısra: 5

Yanak.

Bezm-i çemende ḥaddi nigāruñ çü gül yiter
La'l-i lebi şarābını da virme sen müle

6. **ḥaddüñ:-üñ**

Gazel 3167

Mısra: 1

Yanak.

Ne ḥaddüñ gibi bir gül var çemende
Düşüñ mânendi dür olmaz 'Aden'de

7. **ḥaddi:-i**

Gazel 3295

Mısra: 1

Yanak.

Baňa ḳaddi ḥaddi besdür n'iderem serv-i gülzârı
Ko kılsun çün ruḥı güldür bu dil bülbül gibi zârı

8. **ḥaddi:-i**

Gazel 3410

Mısra: 13

Yanak.

Dilberüñ ḳaddi Muḥibbî serv ḥaddi gül yiter
N'eylerem şimden girü ben gülşenüñ seyrânını

9. **ḥaddinde:-in, -de**

Gazel 3431

Mısra: 3

Yanak.

Gören ḥaddinde ol ḥāl-i siyāhı
Didi san Rûm iline Hindî düşdi

10. **ḥaddüñ:-üñ**

Gazel 3131

Mısra: 3

Yanak. II Sevgilinin yanağı.

Lâle ḥaddüñ ḥasretinden bagrını yakar oda
Gül yağnuñı görem diyü gezer bâzârda

ḥadd ü 'aded:

1. **ḥadd ü 'aded:**

Gazel 3406

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sayılamayacak kadar çok, sınırsız.

Olsa kumlar sağışınca 'ömrüñe ḥadd ü 'aded
Gelmeye bu şîşe-i çarḥ içre bir sâ'at gibi

ḥadd ü ḡayet:

1. **ḥadd ü ḡayet:-i**

Gazel 3403

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sınır ve son.

Deryâ-yı aḥdaruñ daḥı var ḥadd ü ḡayeti
Ammâ bu eşk-i çeşmümün olmaz nihâyeti

ḥadden aş:

1. **ḥadden aş:-ur, -up**

Gazel 3424

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Sınırı aşmak, fazlalaşmak, çoğalmak.

Ḥadden aşurup zulmı döker kanları çeşmün
Bir pâre gel ol kâfir-i bed-mestüñe hey di

ḥaddi:

1. **ḥaddi:**

Gazel 3065

Mısra: 4

(Sevgilinin) yanağı.

Zâhidâ mu'ciz degül mi zülfin ejder gösterüp
Ḥaddi nürü saña yitmez mi yed-i beyzâ yine

2. **ḥaddi:**

Gazel 3088

Mısra: 4

(Sevgilinin) yanağı.

Bir kerre anuñ büyü irişmedi meşâma
Andan baña ne fâyide ḥaddi gül-i terse

ḥadd-i cānān:

1. **ḥadd-i cānān:**

Gazel 3046

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

-Sevgilinin yanağı.

Şol mu 'anber zülf düşmiş ḥadd-i cānān üstine
Deste-i sünbüldür ol san verd-i ḥandān üstine

ḥaddūn:

1. **ḥaddūn:**

Gazel 3081

Mısra: 5

(Sevgilinin) yanağı.

Lāle ḥaddūn üzre cānā cā-be-cā ḥatt-ı siyāh
İbrişimden san ḥayāl işi-durur al üstine

ḥadeng:

1. **ḥadeng:**

Gazel 3286

Mısra: 8

Far. Ok.

Alsañ elüñe tîr-i tîz olmaz aña sîne siper
Atsañ ider durmaz güzer iy döst ḥadeng endāzuñı

ḥadeng-i çeşm-i ebrū:

1. **ḥadeng-i çeşm-i ebrū:-lar**

Gazel 3253

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Kaşlarının oku/kipikleri.

Kemend-i zülf ü ḥālîyle ḥadeng-i çeşm-i ebrūlar
Ne çāre kaḫlūme bunlar ki cümle eli bir itdi

ḥadeng-i ğamze:

1. **ḥadeng-i ğamze:-si, -n**

Gazel 3469

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin yan bakış oku.

Nişān-ı kavş-i Rüstem'den beter ol dilberūñ kaşı
Ḥadeng-i ğamzesin atsa gelür bir yirlere başı

ḥadeng-i tîr-i müjgān:

1. **ḥadeng-i tîr-i müjgān:--ı**

Gazel 3030

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Kirpiklerinin oku.

Göz ucından gönül düşdi meded bir nā-müselmāna
Ḥadeng-i tîr-i müjgānı irişdi sineden cāna

ḥadīs-i 'ışk-ı dilber:

1. **ḥadīs-i 'ışk-ı dilber:--den**

Gazel 3030

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(sevgilinin) gönlü kendine çeken güzelin aşkının
haberi, sözü, kıssası.

Ḥadīs-i 'ışk-ı dilberden ḥaber virmek diler gönülüm
Velī korkaram andan kim cihān başdan başa yana

hafta:

1. **hafta:**

Gazel 3276

Mısra: 6

Birbiri arkasına gelen yedi günden ibaret zaman
bölümü.

Gözlerüm cevherlerin yoluñda itdüm ben telef
'Ömr[i] yok yire geçürdüm hafta māh u sālumu

ḥ'āh:

1. **ḥ'āh:-ı**

Gazel 3199

Mısra: 4

İsteme, isteyiş.

Bülend itdūñ kimini kimini pest
İdersin saña āsān her çi ḥ'āhı

2. **ḥ'āh:-ı**

Gazel 3315

Mısra: 4

İsteme, isteyiş.

Niçe yüksekleri sen pest kıldūñ
İdersin ser-firāz herkes ki ḥ'āhı

ḥāk:

1. **ḥāk:**

Gazel 3113

Mısra: 2

Toprak.

Ol servi görüp sevdüm balalığı çağında
Ḥāk üzre yüzüm sürdüm su gibi ayagında

2. **ḥāk:**

Gazel 3113

Mısra: 6

Toprak.

Ben ḥāke naşīb ola cür'añ diyü iy dilber
Ḥāk üzre düşüp kaldum meyḥāne bucagında

3. **ḥāke:-e**

Gazel 3211

Mısra: 9

Toprak.

Bu Muhibbî gice gündüz yüzini hâke sürer
Şefkati senden umar dökülüb kanlu yaşı

4. **hâkini:-i, -n, -i**

Gazel 3232

Mısra: 9

Toprak.

'Işk ehlinüñ hâkini eflâke ger şabâ
Havrâ çeke sürme diyü hâk-i pāsını

5. **hâk:**

Gazel 3040

Mısra: 7

Allah.

Hâk bilür kim cān u dil yolına eylerdüm fedâ
Hemdem olsam bir nefes ol dilber-i hamrâ-y-ıla

6. **hâkini:-i, -n, -i**

Gazel 3470

Mısra: 2

Toprak.

Bir nazar her kim göre ruhsâr-ı âteşnâkini
Tutuşup 'ışk âteşine yile virür hâkini

7. **hâk:**

Gazel 3114

Mısra: 7

1. Allah. 2. Hakikat, doğru.

Hâk senüñ hüsniñi bir vech-ile ahsen yaradup
Komadı hâcet ola ziver ü pîrâyesine

8. **hâke:-e**

Gazel 3113

Mısra: 5

1. Toprak 2. teşmil. Dünya.

Ben hâke naşib ola cür'añ diyü iy dilber
Hâk üzre düşüp kaldum meyhâne bucagında

9. **hâkdur:-dur**

Gazel 3206

Mısra: 5

Bir kimsenin lâıyk olduğu, hak ettiği cezâ veya mükâfat.

Dökilsün kamı nâ-hâk yire hâkdur
O kim dil sen gözi cellâda virdi

10. **hâk'dan:-dan**

Gazel 3029

Mısra: 9

"Varlığı ezelden ebede sabit olan, hiçbir değişikliğe uğramadan var ve daimi olan, batıl olmayan" anlamında Allah'ın en güzel isimlerindedir.

Gidüpdür 'aql u dil elden dilegüm bu-durur Hâk'dan
Muhibbî gibi ol yarı sevüp zâr olmasun kimse

11. **hâkden:-den**

Gazel 3458

Mısra: 5

Toprak II Dünya.

Zerre-veş kaldur nigārâ bu ğubârî hâkden
Çünkü oldu ğün yüzüñ mihr-i cihân-ārâ gibi

12. **hâk'dan:-dan**

Gazel 3312

Mısra: 13

"Varlığı ezelden ebede sabit olan, hiçbir değişikliğe uğramadan var ve daimi olan, batıl olmayan" anlamında Allah'ın en güzel isimlerindedir || Allah, Cenabıhak.

İy Muhibbî dile Hâk'dan bulasın hayr-ı halef
Añılur adı anuñ ger ola hayr-ı halefî

13. **hâk'dan:-dan**

Gazel 3490

Mısra: 10

"Varlığı ezelden ebede sabit olan, hiçbir değişikliğe uğramadan var ve daimi olan, batıl olmayan" anlamında Allah'ın en güzel isimlerindedir || Allah, Cenabıhak.

İrişmeyüp vişâlûñe şeb-i hicr içre cān virsem
Dilegüm bu ola Hâk'dan saña Nüh 'ömri erzāñi

14. **hâk:**

Gazel 3397

Mısra: 5

"Allah (c.c.)".

La'1-i nābuñ Hâk bilür kim mürdeler ihyâ ider
İmtihān itmek dilerseñ döstüm öldür beni

15. **hâk:**

Gazel 3417

Mısra: 10

1. Doğruluk, doğru ve gerçek olan şey; doğru, gerçek.

Bu Muhibbî niçe meh-rûlar görüp iy mäh-rû
Bir senüñ tek hâk budur hiç görmedi mēnendüñi

16. **hâke:-e**

Gazel 3375

Mısra: 10

(Fars.) Toprak.

Çarğ elinden göz yaşın dökseñ iñen incinme kim
Yüzünü hâke sürüpdür niçe merdüm-zādeyi

17. **hâkine:-i, -n, -e**

Gazel 3241

Mısra: 7

1. Toprak. 2. Dünya.

Sāye gibi yüzüñi sür sen mezellet hâkine
Tā ki kadrüñ yücele mihr-i cihân-ārâ gibi

18. **hāk:**

Gazel 3022

Mısra: 10

Allah, Cenâbıhâk, Tanrı, Hudâ.

Cân fedâ itmez Muhibbî dir-imiş ol bî-vefâ
Cân u bâş yolındadır çokdan bu söze Hâk güvâh

hāk id:

1. **hāk id:-üip**

Gazel 3371

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Toprak etmek, toprağa sermek, ayaklar altında
çiğnenmiş hale getirmek.*

Hâk idüp âhîr gubârın bâda virsün rüzigâr
Râh-ı küyünde şu kim hâk-ile yeksân olmadı

2. **hāk id:-egör**

Gazel 3413

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Toprak etmek, toprağa sermek, ayaklar altında
çiğnenmiş hale getirmek.*

Hüsn bâğına irişdük yüzünü hâk idegör
Üstüne sâye salar serv-i hırâmân büyüdi

hāk it:-

1. **hāk it:-dü, -ñ**

Gazel 3189

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Toprak etmek, toprağa sermek, ayaklar altında
çiğnenmiş hale getirmek. II Değersizleştirmek,
kendini değersiz saymak, benliğini yok etmek. II
Öldürmek, yok etmek.*

Hamdü-lillâh serfirâz itdürmedün düyâ-y-ıla
Çok şükür meh-pâreler yolında hâk itdün beni

2. **hāk it:-dü, -ñ**

Gazel 3222

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Toprak etmek, toprağa sermek, ayaklar altında
çiğnenmiş hale getirmek II Öldürmek, yok etmek.*

Cür'a-i cām-i lebinden irişe diyü naşîb
İy gönül küy-ı harâbât içre hâk itdün beni

hāk ol:-

1. **hāk ol:-du, --m**

Gazel 3135

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölmek.

Dirîgâ bilmedüm virdüm gönül ben ol perî-zâda
Düşüp yolında hâk oldum getürmez hiç beni yâda

2. **hāk ol:-a**

Gazel 3067

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Toprak olmak, ezilmek, kötü durumda olmak,
hor ve hakir duruma düşmek.*

Zerre-veş her kim mezellet toprakında hâk ola
Tañ degüldür gün gibi ger menzili eflâk ola

hāk ol:

1. **hāk ol:-dı**

Gazel 3454

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Toprak olmak. || Toprak gibi sevgilinin ayakları
altında ezilmek. || Ölmek.*

Muhibbî şöyle hâk oldu seg-i küyuñ gelüp andan
Ne ten buldı gıdâ için ü ne hüd üstüñ'ân buldı

2. **hāk ol:**

Gazel 3212

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Ayaklar altında çiğnenmiş hale gelmek, toprağa
düşmek, mahvolmak, toprak olmak, ölmek.*

Muhibbî hâk ol 'ışkuñ yolında
İde sürme melâ'ikler o gerdi

3. **hāk ol:**

Gazel 3451

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Ayaklar altında çiğnenmiş hale gelmek, toprağa
düşmek, mahvolmak, toprak olmak, ölmek.*

Hâk ol yolında derd-ile âh itme iy gönül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

4. **hāk ol:-dı**

Gazel 3491

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

*Ayaklar altında çiğnenmiş hale gelmek, toprağa
düşmek, mahvolmak, toprak olmak, ölmek.*

Şöyle hâk oldu yoluñda cismüm iy serv-i hırâm
Derd-ile âh eylesem eflâke ilte gerdümi

hak ta'âlâ:

1. **hāk ta'âlâ:**

Gazel 3321

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüce olan Allah, ulu Allah.

İy Muhibbî 'adl kıl bir kimseye zulm eyleme
Hağ ta'ālā çünkü bilirsin ki sevmez zālîmi

hāk üstine:

1. **hāk üstine:**
Gazel 3001
Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Toprak üstü.

Gün yüzün virdi şeref geldi bu ben hāk üstine
Pā kosam şimden girü tañ midur eflāk üstine

hakan-ı fağfūrî:

1. **hakan-ı fağfūrî:**
Gazel 3246
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Fağfūr, Çin hükümdarlarına genel itibariyle verilen lakaptır; bunun dışında Fağfur'un Nuh peygamberin soyundan gelen bir padişah olduğu rivayet edilir.

Cihāna şāh olmakdan saña kul olmadur fağrum
Gerekmez Kayşer u Dārā olam hakan-ı Fağfūrî

hakāret:

1. **hakāretle:-le**
Gazel 3417
Mısra: 7
Aşağılama, küçük düşürme.

Zāhidā bakduñ hakāretle yine 'ışk ehline
'Ucb idüp gördüñ tekebbürle i miskîn kendüñi

hāk-i der:

1. **hāk-i der:-i**
Gazel 3020
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(sevgilinin) kapısının, eşiğinin toprağı.

Ka'be küyımı Muhibbî dutisar şām u seher
Döşenür hāk-i deri her gice bister yirine

2. **hāk-i der:-in, -de**
Gazel 3473
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(sevgilinin) kapısının, eşiğinin toprağı.

'Ar eyler-ise tañ midur ol pādīşāh-ı hüsn
Hāk-i derinde görse mezellet gedāsını

3. **hāk-i der:--den-üñ, -den**
Gazel 3027
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) Kapısının, eşiğinin toprağı.

Ger ölem hāk-i deründen eyle hişt-i merkadüm
Zinde-y-iken çünkü gelmedüñ benüm bālînüme

4. **hāk-i der:-i**
Gazel 3277
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) Kapısının, eşiğinin toprağı.

Cān fedā itmege geldüm māñi' olmañ küyına
Yüzüme sürüp başuma tād idem hāk-i deri

hāk-i der-i yār:

1. **hāk-i der-i yār:**
Gazel 3244
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin kapısının toprağı; sevgilinin eşiği; huzuru.

'Aşık gözine hāk-i der-i yār var iken
'İşk ehli n'ider uşbu cihān tütüyasını

hāk-i derin:

1. **hāk-i derin:**
Gazel 3046
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) kapısının, eşiğinin toprağı.

Gözlerüm kanına gel dök iy şabā hāk-i derin
Resmdür toprak dökerler görseler kan üstine

2. **hāk-i derin:-den**
Gazel 3011
Mısra: 7
Kelime Tipi: -
(Sevgilinin) Kapısının, eşiğinin toprağı.

İdesiz hāk-i derinden bārī hişt-i merkadüm
Hasta iken gelmedi bir kerre çün bālînüme

hāk-i kef:

1. **hāk-i kef:**
Gazel 3051
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayak altı toprağı II Sevgilinin ayak tozu.

Şeh-i hūbān ulu nāmına Maḥmūd dinür
Cān virür almak için hāk-i kef bā-lālel

hāk-i mihnet:

1. **hāk-i mihnet:--le**
Gazel 3087
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sıkıntı, zorluk toprağı II savaş meydanı; dünya.

Hāk-i miḥnetle cefā sengiyle dil vīrānesin
Ola kim ma'mūr ide mi'mār sevdüm tazece

hāk-i pā:

1. **hāk-i pā:-s, -l, -n, -t**

Gazel 3232

Mısra: **10**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ayak toprağı.

'İşk ehlinüñ hākini eflāke ger şabā
Havrā çeke sürme diyüñ hāk-i pāsını

2. **hāk-i pā:-y, -uñ, -a**

Gazel 3246

Mısra: **7**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgilinin ayağının toprağı.

El irse hāk-i pāyuña gözüme tütüyā itsem
Murādum iki 'ālemdə kapuñdan olmayam düri

3. **hāk-i pā:-y, -t**

Gazel 3302

Mısra: **6**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgilinin ayağının toprağı.

Gel iy bād-ı şabā merdümlük idüp
İrişdür küyına bu hāk-i pāyı

4. **hāk-i pā:-y, -l, -n**

Gazel 3327

Mısra: **10**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgilinin ayağının toprağı.

Dest-būs-ı dilbere irmez [ne mümkin] çünkü el
Hāk-i pāyın kıl taleb devlet bil pā-būsını

5. **hāk-i pā:-y, -uñ**

Gazel 3497

Mısra: **3**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgilinin ayağının toprağı.

Şol gedā kim tād idindi hāk-i pāyuñ dōstum
Gözine almazsa tañ mı Efser ü Dārāları

hāk-i pā evle:

1. **hāk-i pā eyle:-di**

Gazel 3418

Mısra: **10**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Ayağının bastığı toprak etmek. II Bir kimse için
elinden gelen her türlü fedakarlığı yaptırmak, yoluna
kul köle etmek.*

Umar Muḥibbī būs kıla pāy-ı dilberi
Devrān yolında eyledi çün hāk-i pā bizi

hāk-i pāy:

1. **hāk-i pāy:-l, -n, -a**

Gazel 3169

Mısra: **3**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) Ayağının toprağı, tozu.

Hāk-i pāyına nisār için nigāruñ iy gönül
Gözlerüm yaşından özge dürr ü mercān isteme

2. **hāk-i pāy:-l, -n, -a**

Gazel 3292

Mısra: **12**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ayak toprağı; sevgilinin ayak bastığı yerler.

Dest-būs-ı yāra irmez iy Muḥibbī çünkü el
Hāk-i pāyına varup eyle taleb pā-būsını

3. **hāk-i pāy:-i, -n**

Gazel 3393

Mısra: **3**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ayak toprağı.

Yüz süriyü hāk-i pāyin büse eylerdüm veli
Yolum alup her şeh̄er bu eşk-i al egler meni

4. **hāk-i pāy:--uñ, --da**

Gazel 3070

Mısra: **9**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) ayağının toprağı (tozu).

Bu Muḥibbī hāk-i pāyuñda müje cārüb ider
Gözleri saqqā olup her dem döker āb üstine

5. **hāk-i pāy:-in**

Gazel 3365

Mısra: **3**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) ayağının toprağı (tozu).

Tartmak ister hāk-i pāyin cevheri cān-ıla dil
Eylemişdür didelerden keffe-i mizān iki

6. **hāk-i pāy:-l, -n, -a**

Gazel 3374

Mısra: **3**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) ayağının toprağı (tozu).

Hāk-i pāyına gözümden eyledüm gevher nisār
Biñ belā-y-ıla getürdüm ol gözi mestāneyi

7. **hāk-i pāy:-uñ, -da**

Gazel 3411

Mısra: **2**

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) ayağının toprağı (tozu).

Gözüm yaşı revân oldı görüp sen serv-i bālâyı
Anuñçün hâk-i pâyünda akar çağlayı çağlayı

8. **hâk-i pây:--i, --n**

Gazel 3131

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayağının toprağı, tozu.

Cân virüben hâk-i pâyın ol şehün bulam dime
Ev hisâbı râst gelmez degmede bâzârda

9. **hâk-i pây:--i**

Gazel 3020

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin ayağının toprağı.

Başuña tâc-ı zer alma yüri dîvâne gönül
Hâk-i pâyı var-iken başuña efser yirine

10. **hâk-i pây:--i, --n, --dan**

Gazel 3166

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Ayağının toprağı, tozu.

Çöpçe gelmez ‘aynuma uşbu cihānuñ gülleri
Hâk-i pâyından nigāruñ çünki bîrūnam yine

11. **hâk-i pây:--i**

Gazel 3200

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Ayağının toprağı, tozu.

Hâk-i pâyı olalıdan bu benüm bāşumda tâc
Mülk-i İrân’ı musahhar cyledüm Dārā gibi

hâk-i pâyı:

1. **hâk-i pâyı:--i, --n, --i**

Gazel 3085

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) ayağının toprağı (tozu).

‘Âşık oldur ki sevdüğünñ hâk-i pâyını
Görürse virmeye dünyā harâcına

hâk-i pây-i dergeh:

1. **hâk-i pây-i dergeh:--i**

Gazel 3348

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dergâhının ayağının tozu.

Mâh-rûlar cür‘a saçsa bu Muhibbî üstine
Hâk-i pây-i dergehi hummâr olaydı kâşki

hâk-i pây-i dilber:

1. **hâk-i pây-i dilber:--i**

Gazel 3152

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül alan sevgilinin ayağının toprağı.

Hâk-i pây-i dilberi pāk eyleyüp her dem sular
Âferin şad âferin bu didemün ferrâşına

2. **hâk-i pây-ı dilber:--i**

Gazel 3327

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin ayağının toprağı.

Hâk-i pây-ı dilberi virmez bu gönüm ser-te-ser
Virselers mülk-i Ferîdün tâc-ı Keykāvüs’ını

hâk-i pâyüña:

1. **hâk-i pâyüña:--uñ, --a**

Gazel 3052

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) ayağının toprağı (tozu).

Gözüm yaşın revân itdüm benüm serv-i hırâmānum
Süre yüz hâk-i pâyüña umaram irde vü geçde

hâk-i rāh ol-:

1. **hâk-i rāh ol:--du, --m**

Gazel 3064

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yol toprağı olmak, toprak olmak || Perişan hale gelmek.

Döginüp seng-i miñnetle anuñçün hâk-i rāh oldum
Yüzüme basıcak pâyüñ diler öpmek bu efgende

hâk-i reh:

1. **hâk-i reh:--i**

Gazel 3190

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin yürüdüğü yer. II Sevgilinin yolunun toprağı.

Gözlerüm hîze olupdur bakamam gün yüzine
Getür iy bād-ı şabā kühl ideyim hâk-i rehi

2. **hâk-i reh:--i**

Gazel 3367

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Yolunun toprağı.

Her kimün kim eline gire anuñ hâk-i rehi
Başına tâc idine añmaya zerrin külehi

hakikat:

1. **ḥaḳīḳat:**

Gazel 3246

Mısra: 2

Asıl olan durum ve şekil, gerçek, asıl, künh.

Giderdün zulmet-i küfri yakuban şem'-i kâfûrî
Ḥaḳīḳat bu ki nûruñdan alur mihr-ile meh nûrî

2. **ḥaḳīḳat:**

Gazel 3124

Mısra: 11

(Ar.) . Asıl olan durum ve şekil, gerçek, asıl.

Ḥaḳīḳat sözlerini diñle benden
Göñül virdüm beni sanma mecāza

3. **ḥaḳīḳatdür:-dür**

Gazel 3213

Mısra: 9

Gerçek, var olduğu kesin ve açık olarak bilinen şey, asıl.

Her ne söz söyler Muḥibbî hep ḥaḳīḳatdür sözi
Güş kılşa şî'rini taḥsîn iderdi Mevlevî

4. **ḥaḳīḳat:**

Gazel 3231

Mısra: 2

Asıl olan durum ve şekil, gerçek, asıl, künh.

Yüzüñ gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez ḥurî
Ḥaḳīḳat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nûrî

5. **ḥaḳīḳatdür:-dür**

Gazel 3250

Mısra: 9

Asıl olan durum ve şekil, gerçek, asıl, künh.

Her ne söz söyler Muḥibbî hep ḥaḳīḳatdür sözi
Güş kılşa şî'rini taḥsîn iderdi Mevlevî

ḥakīkî:

1. **ḥaḳīkî:**

Gazel 3344

Mısra: 7

1. İnkâr edilemeyecek şekilde var olan, var olmuş bulunan, gerçek 2. Asıl olan, uydurma olmayan, doğru, sahih.

Olsun ḥaḳīkî çünkü gerekdür ḥaḳīkî 'ışk
Taḥsîn diye kim göre bu 'ışk-bāzuñî

ḥakīkî ol:

1. **ḥaḳīkî ol:-sun**

Gazel 3344

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gerçek olmak.

Olsun ḥaḳīkî çünkü gerekdür ḥaḳīkî 'ışk
Taḥsîn diye kim göre bu 'ışk-bāzuñî

ḥāk-ile veksân eyle:-

1. **ḥāk-ile veksân eyle:-di**

Gazel 3179

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Yapı, şehir vb. için temelinden yıkıp harap etmek, bütünüyle ortadan kaldırmak veya kalkmak.

Zühd-ile taḳvā bināsın çarḫa ırgürmiş-iken
Geldi çün tūfān-ı mey ḥāk-ile veksân eyledi

2. **ḥāk-ile veksân eyle:-di**

Gazel 3183

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Yapı, şehir vb. için temelinden yıkıp harap etmek, bütünüyle ortadan kaldırmak veya kalkmak.

Urmış-ıdum zühd ü taḳvānuñ ezel bünyādım
Âh kim tūfān mı ḥāk-ile veksân eyledi

ḥāk-ile veksân id:-

1. **ḥāk-ile veksân id:-ile, --e, --yor**

Gazel 3021

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Yerle bir etmek.

Beni hicrân elemi ḥāk-ile veksân ideyor
Düşeli bir gözi âhü yüzi meh-pâresine

ḥāk-ile veksân ol:

1. **ḥāk-ile veksân ol:-ile, -ma, -dı**

Gazel 3371

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Yapı, şehir vb. için temelinden yıkıp harap olmak, bütünüyle ortadan kaldırmak veya kalkmak.

Ḥāk idüp âḫir gubārın bâda vırsün rüzigâr
Râh-ı küyında şu kim ḥāk-ile veksân olmadı

ḥakīm-i lem-vezel:

1. **ḥakīm-i lem-vezel:-dür**

Gazel 3110

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ebedî, sonsuz bilgin.

Ol ḥakīm-i lem-vezeldür derde dermân ol virür
Derdüñi ḥōş gör taleb kılma varup eme seme

ḥakında:

1. **ḥakında:**

Gazel 3119

Mısra: 10

Hakkında, ilgili olarak.

Muhibbî rāh-ı 'ışkuında inan vallāhi şādıkdur
Senüñ bî-zer harîdüñdür hakkında bed-gümān olma

hākister:

1. **hākisteri:-i**
Gazel 3277
Mısra: **10**
Kül.

Niçe yıldur bu Muhibbî āteş-i hicrān-ıla
Yanalı bü-yı vefā virür dağı hākisteri

hakıyçün:

1. **hakıyçün:**
Gazel 3236
Mısra: **3**
Hakkı için:nın hürmeti için. // Sebebiyle, nedeniyle.

Muşhaf-ı hüsnüñ hakıyçün Mısr-ı hüsnünde senüñ
Eyledüm Nîl'e müşābih gözlerüm ırmagını

hakk:

1. **hakkına:-ı, -n, -a**
Gazel 3461
Mısra: **6**
Bir şeye ilişkin, üzerine, dair.

İster-iseñ kim perîşān olmayasın 'ākıbet
Dil uzatma kimsenüñ hakkına sen süsen gibi

2. **hakk'ıñ:-uñ**
Gazel 3403
Mısra: **6**
"Varlığı ezelden ebede sabit olan, hiçbir değişikliğe uğramadan var ve daimi olan, batıl olmayan" anlamında Allah'ın en güzel isimlerindedir || Allah, Cenabıhak.

Ger öldürürse 'āşıkı ğamzeñ 'aceb midür
Bulur mı idi ger ire Hakk'ıñ hidāyeti

hakki:

1. **hakki:**
Gazel 3226
Mısra: **7**
"... üzerine and olsun ki" anlamında yemin sözü.

Kıble hakkı eyler-idüm Ka'be yirine tavāf
Ger naşib olsa niğaruñ görebilsem kendini

hakki yitür-:

1. **hakki yitür-:**
Gazel 3216
Mısra: **2**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Doğruluğunu/samimiyetini kaybetmek.

Ğamzeler bagrum deler komaz lebüñ tuz ekmeği
Döstlık hakkın yitürür unıdur tuz ekmeği

hakkıçün:

1. **hakkıçün:**
Gazel 3096
Mısra: **5**
Hakkı için. ||nın hürmeti için.

Dür olalıdan tapuñdan Mısr-ı hüsnüñ hakkıçün
Gözlerümüñ kanlu yaşı döndi Nîl ırmagına

hakkıçün:

2. **hakkıçün:**
Gazel 3162
Mısra: **5**
Hakkı için:nın hürmeti için. // Sebebiyle, nedeniyle.

Dür olalı tapuñdan Mısr-ı hüsnüñ hakkıçün
Gözlerümüñ kanlu yaşı döndi Nîl ırmagına

hakıyçün:

1. **hakıyçün:**
Gazel 3075
Mısra: **11**
Hakkı için:nın hürmeti için. // Sebebiyle, nedeniyle.

Merve hakkıyçün Şafā'dan cān kurbān eyleye
Ger irişürse Muhibbî Ka'be'[nüñ] kapusına

hakkum:

1. **hakkumda:-da**
Gazel 3293
Mısra: **4**
Hakkımda, benim için, benimle ilgili olarak.

Rakıbüñ sözine uyup kapuñdan beni redd itdüñ
Benüm hakkumda güş itmek revā mı kavlı-i bed-güyı

haksār:

1. **haksār:-i**
Gazel 3309
Mısra: **2**
Toz, toprak içinde kalmış, düşkün.

Benem tek bî-dil ü bî-i'tibārī
Bulunmaz bî-kesi bir haksārī

haksārında:-ı, -n, -da

2. **haksārında:-ı, -n, -da**
Gazel 3122
Mısra: **8**
Toz toprak içinde kalmış. || Perişan, düşkün, hakir.

Keremden tut elüm kaldur ayakdan düşmişem cānā
Mezellet haksārında düşelden kaldum üftāde

hāl:

1. **hālîne**:--i, --n, --e

Gazel 3071

Mısra: 10

Far. Bedende olan nokta, ben.

Muhibbî zülfî tārına Hābeş mülki tufeyl olsun
Bahā olmaya hālîne hārāc-ı Hind ü Bengāl'a

2. **hālūn**:--üñ

Gazel 3077

Mısra: 7

Vaziyet, durum.

Güş eylemedüñ pendümi hālūñ beter olsun
Kaç kerre didüm ugrama 'ışkuñ yöresine

3. **hālūme**:--üm, -e

Gazel 3022

Mısra: 1

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Hālūme baksañ n'ola iy hüsn iline pādīşāh
Cān u dilden seni kim çok sevse yanūnda günāh

4. **hālūme**:--üm, -e

Gazel 3257

Mısra: 11

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Var iy t̄abīb hālūne ko hālūme beni
'İşk hastasıyam derdüme derdüm devā gibi

5. **hālūmi**:--üm, -i

Gazel 3276

Mısra: 1

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Nālemi güş eyleyenler bilür ancak hālūmi
Çenge teşbīh eyledi kim gördi kıdd-i dālumi

6. **hālūme**:--üm, -e

Gazel 3403

Mısra: 3

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Ġāfīl salınma hālūme ki geh nezzāre kıla
Vācīb-durur çü şāha ra'iyet ri'āyeti

7. **hālîne**:--i, -n, -e, -

Gazel 3449

Mısra: 2

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

N'ola olduñsa bugün hüsn ilinūñ pādīşehi
Nazar it kullaruñuñ hālîne bak gāh gehī

8. **hālūm**:--üm

Gazel 3013

Mısra: 10

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır. 3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Başuma belā oldı Muhibbī hevā-yı zülf
Hālūm n'olisar bilmezem āh ol hevāy-ıla

9. **hālūm**:--üm

Gazel 3026

Mısra: 3

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır. 3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

N'ola hāl-i sırr-ı zülfî aña hālūm dir-iken
Bir taraftan dañı yā Rab n'idem ol göz ü kaşa

10. **hālūm**:--üm

Gazel 3032

Mısra: 3

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır. 3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Hicr elinden dōstum hālūm diğēr-gündür benüm
Bu gıceyi ben 'acebdür çıkarırsam yarına

11. **hālīni**:--i, -n, -i

Gazel 3033

Mısra: 6

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır. 3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

'İşk içre görüp hālūmi ağıyar gülerse
Yā Rab dilerem hālīni benden beter eyle

12. **hālīni**:--i, -n, -i

Gazel 3091

Mısra: 10

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır. 3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Bī-fıkr ü te'emmül didi bu şī'ri Muhibbī
Bilmek dileyen hālīni ursun buña pençe

13. **hālīni**:--i, -n, -i

Gazel 3097

Mısra: 7

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır. 3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Derd-i dil hālīni yaz şāyed ala yār eline
Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe

14. **h ale:-e**

Gazel 3109

Mısra: 18

1. Bir Şeyin içinde bulunduğu Şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Gül eyyâmı geçer bir hafta ancak
Muhibbî ‘ibret al bakup bu h ale

15. **h al m:- m**

Gazel 3123

Mısra: 2

1. Bir Şeyin içinde bulunduğu Şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Bir elif kad hasretinden k amet m n n olmada
Ah kim günden güne h l m diğer-gün olmada

16. **h ali:-i**

Gazel 3158

Mısra: 14

1. Bir Şeyin içinde bulunduğu Şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Salar Muhibb  hastay  ferd ya  n hab b
H li ne ola kim yile ol b -vef -y-ıla

17. **h al mden:- m, -den**

Gazel 3163

Mısra: 2

1. Bir Şeyin içinde bulunduğu Şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

İderem giceler t  Şubha dek ah
Degülsin n’eyleyem h l mden ağah

18. **h al m:- m**

Gazel 3168

Mısra: 4

1. Bir Şeyin içinde bulunduğu Şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

V di-i hayretde kor kılmaz nazar benden yağa
N’olisar h l m dir Ğa ol gözi ah -y-ıla

19. **h al mi:**

Gazel 3181

Mısra: 1

1. Bir Şeyin içinde bulunduğu Şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Nig r  h l mi bilmek dilerseğ g r Şeb-i t ri
Ki Şebdür mahrem-i ‘aŐıŐ g v hi n le v  z ri

20. **h ali:-i**

Gazel 3195

Mısra: 2

1. Bir Şeyin içinde bulunduğu Şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Genc-i hüsne k k l n olmiŐ tılısm ejder gibi
Her dem üstinden anuğ h li degül bekler gibi

21. **h al m:- m**

Gazel 3253

Mısra: 9

1. Bir Şeyin içinde bulunduğu Şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Benüm günden güne h l m müşevveş olup artmakda
Neden bilmeyesin h l m seni Ő hib-zam r itdi

22. **h al m:- m**

Gazel 3253

Mısra: 10

1. Bir Şeyin içinde bulunduğu Şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Benüm günden güne h l m müşevveş olup artmakda
Neden bilmeyesin h l m seni Ő hib-zam r itdi

23. **h al mi:**

Gazel 3267

Mısra: 1

1. Bir Şeyin içinde bulunduğu Şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

H l mi görüp itmedi dilber terah mi
Günden güne ziy de ider dil tazallümi

24. **h alini:-i, -n, -i**

Gazel 3283

Mısra: 4

1. Bir Şeyin içinde bulunduğu Şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Gülşene ‘arz idesin ger göre n z k ten ni
Açmaya g nca bilüp h lini ayruk suşeni

25. **h al m:- m**

Gazel 3318

Mısra: 2

1. Bir Şeyin içinde bulunduğu Şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.

3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Dermān taleb kıldum velī derde dermān olmadı
Hālüm benüm düşvār olup düşvārüm āsān olmadı

26. **hāle:-e**

Gazel 3321

Mısra: 5

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

'İşkuñ bir hāle ugratdı beni iy māh-rū
Niçe geçer rüz u hafta māh bilmem sālūmi

27. **hālüm:-üm**

Gazel 3345

Mısra: 3

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Ġam meclisinde nāle kılup hālüm aglasam
Yanumca bile nāle kılur nā benüm gibi

28. **hālını:-i, -n, -i**

Gazel 3350

Mısra: 10

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Hāsret-i hātūñ ile āh Muḥibbī öliceğ
Söyleye ağız açup hālını her bir giyehi

29. **hālüm:-üm**

Gazel 3382

Mısra: 6

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

El uraldan sünbül-i müşgīn-i dildāra şabā
Key perīşān hālüm ol zülf-i perīşānum gibi

30. **hālın:-in**

Gazel 3386

Mısra: 7

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Kimseler hālın dimez bu ben ġarīb üftādenüñ
Yāri görsem 'arz ideydüm ne ki kāmum var-ıdı

31. **hālüm:-üm**

Gazel 3396

Mısra: 7

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Ne bilür hālüm benüm 'ışkıyla bī-cān olduğum
Şol ki bu miḥnet ü ġam-ıla ayakdaş olmadı

32. **hālüm:-üm**

Gazel 3486

Mısra: 2

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Dün gice hicrān şebinde infī'ālüm var-ıdı

Kimseler bilmez benüm ol dem ne hālüm var-ıdı

33. **hālın:-in**

Gazel 3495

Mısra: 9

1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.
3. Geçmiş ile gelecek arasındaki içinde bulunulan, yaşanmakta olan zaman.

Muḥibbī'nüñ sorarsañ hālın āḥir
Dükendi şabrı kalmadı mecālī

34. **hālını:-i, -n, -e**

Gazel 3012

Mısra: 3

Ben (siyah nokta) II hāl, durum.

Zülfinde görüp hālını dil murġı dutılsa
Olmaya 'aceb dām u biri dāne geçerse

35. **hālinden:-i, -(n)den**

Gazel 3009

Mısra: 1

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Degül ben ḥastanuñ hālinden ol sīmīn beden āgeḥ
Kim eyler ol şehi yā Rab 'aceb ben bendeden āgeḥ

36. **hālümü:-üm, -i**

Gazel 3132

Mısra: 5

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Bilmeyüp hālümü cevri eyler-ise olmaz 'aceb
Tıfıdur sevdüceğüm daḥı on üç yaşında

37. **hālümü:-üm, -e**

Gazel 3307

Mısra: 5

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Güş eyler-iseñ hālūme iy yār-ı cefā-ḥū
İzhār idem saña kamu rāz-ı nihānı

38. **hālūmi**:-üm, -i

Gazel 3321

Mısra: 1

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

İy perī-rū güş kıl bir bir diyem bu hālūmi
Umaram ki rahm idesin işidüp ahvālūmi

39. **hālūn**:-üñ

Gazel 3335

Mısra: 9

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Yıllar-durur dimedi hālūñ nedür ğarīb
Bekler Muḥibbī gerçı ki ol āsitāne[y]i

40. **hālīni**:-i, -n, -i

Gazel 3058

Mısra: 1

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

İy sabā bu derdmendūñ hālīni var yāra de
Bulmadı hicrān şebinde derdine bir çäre de

41. **hālūme**:-üm, -e

Gazel 3342

Mısra: 2

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Eylediyse n'ola yār pālara pā-māl beni
Şākirem hālūme itdi yine hoş-ḥāl beni

42. **hālūñe**:-üñ, -e

Gazel 3059

Mısra: 13

Bedende olan siyah nokta, ben.

Muḥibbī hālūñe meyl itse tañ mı
Ezel gendūme meyl itmiş beşer de

43. **hālīn**:-in

Gazel 3333

Mısra: 7

Bedende olan siyah nokta, ben.

‘Arızı üstinde hālīn gördi bend-i zūlfine
Murğ-ı dil dutılsa tañ mı gördi āb u dāne[y]i

44. **hāller**:-ler

Gazel 3102

Mısra: 5

Ben, vücuttaki siyah noktalar.

Hāller Hindū gibi eyler tavāf ḥüsñüñi
Zūlfūñ olaldan nigārā ḥalkā bāb-ı Ka‘be‘ye

45. **hālūmi**:-üm, -i

Gazel 3136

Mısra: 9

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların veya taşıdığı niteliklerin bütünü; durum, vaziyet.

Şafḥa-i ruḥsārūm üzre iy Muḥibbī hālūmi
Kim gören sanur ki taḥrīr eylemişdür kan-ıla

46. **hālīn**:-in

Gazel 3054

Mısra: 9

1-Far. Bedende olan nokta, ben. 2-Hâl, durum.

Zūlfindeki hālīn görüp yine Muḥibbī murğ-ı dil
Oldı giriftār-ı kafes kaçd itdi beñzer dāneye

47. **hālīn**:-in

Gazel 3457

Mısra: 1

1-Far. Bedende olan nokta, ben. 2-Hâl, durum.

Zūlfinde gördi hālīn dil murğı āğa düşdi
Olmaz ebed ḥalāş ol bend-ile bāğa düşdi

48. **hālīn**:-in

Gazel 3488

Mısra: 8

1-Far. Bedende olan nokta, ben. 2-Hâl, durum.

Bend-i zūlfinden niçe olsun gönül murğı ḥalāş
Zūlfini dām itdi hālīn kıldı dāne gözleri

49. **hālūñi**:-üñ, -i

Gazel 3008

Mısra: 7

Ben, vücutta meydana gelen nokta. || Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır. Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Hālūñi ‘arızūnda her kim görürse eydür
Bir Hindi devşürür gül san gülsitān içinde

50. **hālūñi**:-üñ, --i

Gazel 3064

Mısra: 10

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānımı dök kim
Görüp bu hālūñi dilber ide tā gül gibi ḥande

51. **hālīn**:-i, -n

Gazel 3153

Mısra: 7

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Sorma hālīn ‘aşık-ı dil-ḥastenūñ iy mäh-rū
Senden artuk kim ne bilsün derdi ne dermānıma

52. **hālūne**: -üñ, -e

Gazel 3210

Mısra: 3

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Kendü hālūne nazār kıl var mı gör hayr-ı ‘amel
Dil uzatma kimsenüñ aḥvāline süsen gibi

53. **hālūne**: -üñ, -e

Gazel 3257

Mısra: 11

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Var iy ṭabīb hālūne ko hālūme beni
‘Işk hastasıyam derdüme derdüm devā gibi

54. **hālīni**: -i, -n, -i

Gazel 3460

Mısra: 5

(Sevgilinin) vücudundaki siyah nokta iz, ben.

Hālīni dāne dökelden ehl-i diller şaydına
Zülfī bendine giriftāram kosun yayı kaşı

55. **hālī**: -i

Gazel 3495

Mısra: 4

Vücuttaki küçük esmer benek, ben.

Göñül murğı tutılsa tañ mı zülfe
İçinde dānedür ol iki hālī

56. **hālīyle**: -i, -y, -le

Gazel 3253

Mısra: 3

Vücuttaki küçük esmer benek, ben.

Kemend-i zülf ü hālīyle ḥadeng-i çeşm-i ebrūlar
Ne çāre kaṭlūme bunlar ki cümle eli bir itdi

57. **hālīni**: -in, -i

Gazel 3364

Mısra: 3

(Ar.) Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Derd-i dil hālīni yazdum sıgmadı bir nāmeye
Anuñ için yāra taḥrīr eyledüm ṭomār iki

58. **hāller**: -ler

Gazel 3444

Mısra: 8

*1. hal, durum 2 vücutta bulunan benler II
Allah'a ulaşmaya engel varlıklar, masiva.*

Zülfinüñ āgını kurmuş yine diller şaydına
Hāller yir yir görünür san içinde dānesi

hāl ol:

1. **hāl ol**: -dı

Gazel 3273

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bir durumun ortaya çıkması.

Ser-i zülfün kemendinden göñül aşüfte hāl oldu
Lebünden bir söz işiddüm baña bilmem ne hāl oldu

hāl ü hat:

1. **hāl ü hat**:

Gazel 3137

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ben ve ayva tüyü.

Muşḥaf-ı ḥüsnine yāruñ hāl ü hat vimez ḥalel
Ol daḥı rüşen görünür nokta vü i‘rāb-ıla

2. **hāl ü hat**:

Gazel 3195

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ben ve ayva tüyü.

Hāl ü hat ceys-i Ḥabeşdür kaşd ider ruḥsāruña
Bir yaña kāfir saçuñ şeb-ḥün ider ejder gibi

hāl ü hatt:

1. **hāl ü hatt**: -ı, --n

Gazel 3050

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(sevgilinin) beni ve ayva tüyleri.

Nedür sen añma hergiz hāl ü hattın
Birisı ḥubb u biri nēgi sorma

halās bul:

1. **halās bul**: -mak

Gazel 3493

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kurtulmak.

İy göñül devrān ḡamından bulmak isterseñ ḥalās
Furşatı fevt eyleme elden düşürme gel müli

halās eyle:

1. **halās eyle**:

Gazel 3228

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kurtarmak.

Bend-i zülfünde ebed kaldum beni eyle ḥalās
Mü‘min-i ‘ışkam daḥı kesmez misin zünnārımı

2. **ḫalāş eyle:**

Gazel 3334

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtarmak.

Muṭrib nevāda perde-i ‘uşşākı rāst kıl
Ġamdan ḫalāş eyle bu kemter kemīne[y]i

ḫalāş it-:

1. **ḫalāş it-: -se, -ñ**

Gazel 3219

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtarmak.

Hicr-ile öldürüp itseñ bu Muḫibbī’yi ḫalāş
Çok du‘ālar idiserdür saña ḳabri çemeni

ḫalāş ol:

1. **ḫalāş ol-: -ur, -ı, -dı**

Gazel 3393

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtulmak.

Baḫr-ı ğamdan fülk-i dil çokdan olur-ıdı ḫalāş
Rūzigār-ı ḫālī’-i naḫs māh u sāl egler meni

2. **ḫalāş ol-: -ur, -sın**

Gazel 3445

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtulmak.

İy gönül sanma olursın bend-i zülfinden ḫalāş
Bağladı çün bir kılıyla gözleri cādū seni

3. **ḫalāş ol-: -ma, -y, -a**

Gazel 3448

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtulmak.

Birdem olmaya belā miḫnet elinden o ḫalāş
Çünkü yagmaya vire mülk-i dili ğam sipehi

4. **ḫalāş ol-: -maz**

Gazel 3457

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtulmak.

Zülfinde gördi ḫālin dil murġi āġa düşdi
Olmaz ebed ḫalāş ol bend-ile bāġa düşdi

5. **ḫalāş ol-: -sun**

Gazel 3488

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtulmak.

Bend-i zülfinden niçe olsun gönül murġi ḫalāş
Zülfini dām itdi ḫālin kıldı dāne gözleri

ḫalās ol-:

1. **ḫalās ol-: -maz, --du, --m**

Gazel 3079

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Kurtulmak.

Var ḫumārum serde olmazdum şudā’dan ben ḫalāş
Pir-i meyḫāne eger cām-ıla tedbīr itmese

2. **ḫalās ol-: -maz**

Gazel 3082

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Kurtulmak.

Şehā zülfüñ ‘iḳābından dil ü cānum ḫalāş olmaz
Esīr olmuş kebüterdür sanasın dest-i lāçine

3. **ḫalās ol-: -mak**

Gazel 3120

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtulmak.

Müselmānlar giriftāram meded bir nā-müselmāna
Ne mümkindür ḫalāş olmak saçından ehl-i imāna

4. **ḫalās ol-: -maz**

Gazel 3136

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtulmak.

Baḫr-ı ğamda eşk ü āhumdan ḫalās olmaz gönül
Ġarḳı ider dil zevraḳını bād-ıla bārān-ıla

5. **ḫalās ol-: -ma, -du, -ñ**

Gazel 3161

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtulmak.

İy Muḫibbī olmaduñ sevdā-yı zülfinden ḫalāş
Düşmesün kāfir daḫı anuñ saçı zünnārına

6. **ḫalās ol-: -maz**

Gazel 3221

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtulmak.

Tolaşaldan zülfine cān u gönül olmaz ḫalāş
Ne belāya saklar iy dil ol ḳad ü bālāsım

7. **ḫalās ol-: -abil, -ür**

Gazel 3289

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Kurtulmak.

Kim hālāş olabilür gamze okı atılıcak
Bir yire ya kaşnuñ gelse iki yire başı

hāldaş ol-:

1. **hāldaş ol-:**-*ma, -di*
Gazel 3209
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Aynı hâli paylaşmak, hâline ortak olmak.

Kime diyem iy Muhibbî derd-i dil ahvâlini
Aradum gezdüm cihânı kimse hāldaş olmadı

halel:

1. **halel:**
Gazel 3011
Mısra: **4**
Bozukluk, eksik, kusur.

Mü'min-i 'ışkam bi-hamdillâh zi-men zülf-i döst
Kılca noşşân gelmedi yâhüd halel bu dñüme

2. **halel:**
Gazel 3027
Mısra: **8**
Bozukluk, eksiklik, fesat, noksan.

Hamdü-lillâh mü'min-i 'ışkam zî-men zülf-i döst
Yok-durur bir kılca noşşân u halel hiç dñüme

halel vi-:

1. **halel vi-:**--*mez*
Gazel 3137
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **Deyim**
Zarara uğratmak, ket vurmak.

Muşhaf-ı hüsnine yâruñ hâl ü haţ vimez halel
Ol dağı rüşen görünür noқта vü i'râb-ıla

hâlet:

1. **hâletler:**-*ler*
Gazel 3456
Mısra: **7**
Hâl, nitelik, keyfiyet.

Terennümlerle hâletler dilersen kim vire bezme
Bu şi'r-i dil-keşi öğret ki tâ muţrîb çala 'üdü

hâlet-i 'ışk:

1. **hâlet-i 'ışk:**-*t*
Gazel 3373
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Aşk hali.

Hâlet-i 'ışkı ne bilsün zâhid-i peşmîne-püş
Cilve-i tãvüs[1] hiç añlar mı murğ-ı hâneğî

2. **hâlet-i 'ışk:**-*t*
Gazel 3492
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Aşk hali.

Hâlet-i 'ışkı ne bilsün zâhid-i peşmîne-püş
Cilve-i tãvüsü hiç añlar mı murğ-ı hâneğî

hâl-i kilâb:

1. **hâl-i kilâb:**
Gazel 3238
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
(Sevgilinin mahallesindeki) Köpeklerin durumu.

Ser-i kûyına ger varsam ider red şüretin dilber
Baña nisbet anuñ kûyındaki hâl-i kilâb evlâ

hâl-i muhibbî:

1. **hâl-i muhibbî:**- 'yi-y, -i
Gazel 3271
Mısra: **13**
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Muhibbi'nin hali, durumu // (Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.II Muhabbet edici, dost.).

Ger sorarsañ hâl-i Muhibbî'yi niçedür âh
Hicr içre çeker şubha degin âh ile zârı

hâl-i müşevves:

1. **hâl-i müşevves:**-*in*
Gazel 3414
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Karışık bir hal.

Sevdâyı zülf [ü] hâl-ile görseñ Muhibbî'yi
Mecnün-şifât hâl-i müşevvesin dağı

hâli ol:

1. **hâli ol:**-*maz*
Gazel 3394
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Gücü olmamak, güçsüzleşmek.

Bezmi-i hüsnünde ruhuñ şevkime dâyim cân u dil
Hâli olmaz bir nefes efgân ider bülbül gibi

hâli olmaz:

1. **hâli olmaz:**-*maz*
Gazel 3317
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **Kalp İfade**

O şey orada hep mevcut olmak, o şeysiz olmamak.

Gitdi ise küh-ken geldi Muhibbî yirine
Hālî olmaz dōstlar ‘ālemde ‘iṣkuñ mîşesi

hāl-i sırr-ı zülf:

1. **hāl-i sırr-ı zülf:-i**

Gazel 3026

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saçın gizeminin hali.

N’ola hāl-i sırr-ı zülfî aña hālüm dir-iken
Bir tarafdan dağı yâ Rab n’idem ol göz ü kaşa

hāl-i sıvâh:

1. **hāl-i sıvâh:-i**

Gazel 3431

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin yüzündeki siyah nokta.

Gören haddinde ol hāl-i sıvâhı
Didi san Rüm iline Hindî düşdi

2. **hāl-i sıvâh:**

Gazel 3162

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin yüzündeki siyah ben.

‘Arızuñ üstine dönmişdür neden hāl-i sıvâhı
Kim görüpdür kâfiri kim gire cennet bâğına

3. **hāl-i sıvâh:-i, --n, --i**

Gazel 3026

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin yüzündeki) Siyah ben.

Haddi üstinde gören hāl-i sıvâhını sanur
Taht-ı ‘âc üstine çıkmış yine şâh-ı Hâbeş’e

hāl-i sıveh:

1. **hāl-i sıveh:**

Gazel 3039

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin yüzündeki siyah beni.

Ruḥları üstinde ol hāl-i sıveh miskinleri
‘Anberînden dânelerdür âfitâb envârda

2. **hāl-i sıveh:-i**

Gazel 3429

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin yüzündeki siyah beni.

Hāl-i sıyehi meyl ḥam-ı zülfine eyler
Kâfir gibi gör ḥaç-ıla zünnâra tayandı

hālîni sor:-

1. **hālîni sor:-i, --n, --i, --ar, --i, --sa, --ñ**

Gazel 3031

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Hâl hatır sormak, nasıl olduğunu sormak.

Gül yüzüñsüz sorar-ısañ bu Muhibbî hālîni
Gice bülbül gibi efgân eylemekdür gündüz âh

hālîni sor:

1. **hālîni sor:-i, -n, -i, -dî**

Gazel 3477

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sağlığının veya durumunun nasıl olduğunu anlamak için ilgilenmek.

Dil-ḥastesinüñ hālîni dün sordı taḥtüm
Raḥm itdi Muhibbî ki meger beñzûme bakdı

hālîs ol:-

1. **hālîs ol:-maz**

Gazel 3071

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saflaşmak, arınmak, saflaşmış olmak, en saf hale gelme.

Girüp dil püte-i hicre yanaldan gönli pāk oldı
Ki zîrâ hālîs olmaz zer kaçan kim girmeye kâla

2. **hālîs ol:-du, -m**

Gazel 3195

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saflaşmak, arınmak, saflaşmış olmak, en saf hale gelme.

‘İşka düşdüm gîll u gîşdan cāmî pāk itdüm yine
Püte-i hicrân içinde hālîs oldum zer gibi

halk:

1. **halkdan:-dan**

Gazel 3000

Mısra: 8

Ahali, topluluk, yaratılmışlar.

‘Alemler geçit eyledüm bir yâr-ı şâdıq görmedüm
Uzlet itsem halkdan düşsem ne tañ tehâlara

2. **halka:-a**

Gazel 3102

Mısra: 6

Ahali | İnsanlar.

Hâller Hindü gibi eyler tavâf hüsünü
Zülfün olaldan nigârâ halka bâb-ı Ka'be'ye

3. **halkuñ:-uñ**

Gazel 3468

Mısra: 1

Belli bir bölgede, ülke veya memlekette yaşayan insanlar.

Kimi afyönî halkuñ kimi bengî
Kimi içre şarâb-ı lâlre rengi

4. **halkına:--ı, --n, --a**

Gazel 3088

Mısra: 5

Ahali, insanlar, herkes.

Fâş itdi cihân halkına çün sırrımı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sîm [ile] zerse

5. **halkı:-ı**

Gazel 3144

Mısra: 9

Bir milleti meydana getiren insan topluluğu.

Halkı uyutmazsa efgânı Muhibbî'nün ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse h'âbda

6. **halk:**

Gazel 3406

Mısra: 1

(Ar.) Bir milleti meydana getiren insan topluluğu.

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihânda bir nefes şîhhat gibi

7. **halk[ı]:-ı**

Gazel 3299

Mısra: 5

*1. Bir milleti meydana getiren insan topluluğu.
2. Aynı ülkede, aynı devlete bağlı vatandaşların tamâmı.*

Halk[ı] gördüm kimi mescidde kimi mey-hânede
Baña nâmuñ zikri ile meskenüm küyuñ gibi

halk evle:-

1. **halk eyle:-**

Gazel 3254

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaratma, yok iken var etme.

Çünkü kulsın hiç bildün mi bugün sulţānuñı
Ne için halk eylemiş Hallāk senün cânuñı

halka:

1. **halkasına:-sı, -n, -a**

Gazel 3177

Mısra: 3

Kapı halkası.

Halkasına Ka'be'nün el uruban Mecnün dimiş
Olmasun Leylâ'dan özge gönlümün endîşesi

halka ol:

1. **halka ol:-miş**

Gazel 3364

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Daire şeklinde olmak II Kıvrılmak.

Halka olmuş hüsünün gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence tılısm olmuş ezelden mâr iki

halkadur:

1. **halkadur:**

Gazel 3102

Mısra: 7

Daire şeklinde olan şey. İnsanlar, ahali.

Halkadur hüsünün hatuñ çekmiş aña ceş-i Habeş
Kaşd ider mi kâfir olmasa harâb-ı Ka'be'ye

halk-ı 'âlem:

1. **halk-ı 'âlem:-de**

Gazel 3266

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya halkı, herkes.

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefâ yok halk-ı 'âlemde
Ne işiddüm ne hüd gördüm cihânda dest-res kaldı

halk-ı cihân:

1. **halk-ı cihân:**

Gazel 3304

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bütün insanlar, herkes.

Var mıdur 'âlemde kimse bu dil-i zârum gibi
Olmasun halk-ı cihân cân-ı giriftârum gibi

2. **halk-ı cihân:**

Gazel 3356

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya halkı, bütün insanlar, herkes.

Dimeñüz Mecnün'a Mecnün itdi çün dünyâyı terk
Cümleden halk-ı cihân içinde ol uslu gibi

hall it:-

1. **hall it:-mez**

Gazel 3227

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çözüm yolu bulup sonuca bağlamak, çözmek,
halletmek.

İy Muhibbî sırr-ı 'ışkı sorma itmez kimse hâl
Müşkil 'ışka irişmez kimsenün endîşesi

hallâk:

1. hallâk:

Gazel 3254

Mısra: 2

*Yaratma gücü sınırsız olan, devamlı olarak
yaratan, Allah, Tanrı.*

Çünkü kulsın hiç bildün mi bugün sulţānuñı
Ne için halk eylemiş Hallâk senün cânunuñı

hālüm:

1. hālüm:-üm

Gazel 3017

Mısra: 3

Aşığın içinde bulunduğu hal,durum,vaziyet.

Nazar eyle görüp hālüm benüm derdüme bir çäre
Senün 'ışkuñda iy meh-rü Huzā bilür ki şādıkvan

hālümi gör-:

1. hālümi gör-:-üm, --i, --üp

Gazel 3033

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Hâli, durumu görmek.

'İşk içre görüp hālümi ağıyar gülerse
Yâ Rab dilerem hālını benden beter eyle

halvet:

1. halvetde:--de

Gazel 3098

Mısra: 1

*Çevre ile her türlü ilişkiyi kesip yalnız kalma,
tenhâya çekilme. II Tasavvufta halvet, kulun Allah'ın
huzurunda onunla halleşmesi, mânen sohbet etmesi
durumu.*

Zâhid olan geçürür halvetde 'ömrin beng-ile
'İyş ider gülşende 'ârif bâde-i gül-reng-ile

ham:

1. ham:

Gazel 3249

Mısra: 1

Eğri, bükülmüş, yay biçiminde, kemerli.

Bâr-ı gamdan kâmetümdür ham gibi
Bulmadum hergiz muşâhib gam gibi

hamâkat:

1. hamâkati:-i

Gazel 3340

Mısra: 10

Ahmâklık, budalalık.

Elin uzadur serv irem diyü kaşruña
Her kim tavil olsa olurmuş hamâkati

hamd kıl:

1. hamd kıl:

Gazel 3312

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah'a hamdini, teşekkürünü bildirmek.

Cidd ü cehd ile düriş itmeyesin şer'e hilâf
Hamd kıl mezhebünü itdi Hudâ çün Hanefî

hamdü-lillâh:

1. hamdü-lillâh:

Gazel 3084

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Dua İfadesi**

*"Elhamdü-lillâh; Allah'a hamdolsun" anlamında
şükür ve hoşnutluk anlatan bir ibare.*

Niçe yıldur bu Muhibbî rüze-i hicrûñ dutup
Hamdü-lillâh kim irişdi vaşluñuñ bayramına

2. hamdü-lillâh:

Gazel 3027

Mısra: 7

"Allah'a hamdolsun, elhamdü-lillah"

anlamlarında bir şükür sözü.

Hamdü-lillâh mü'min-i 'ışkam zî-men zülf-i döst
Yok-durur bir kılca noķşān u hâlel hiç dîñüme

3. hamdü-lillâh:

Gazel 3189

Mısra: 5

"Allah'a hamdolsun, elhamdü-lillah"

anlamlarında bir şükür sözü.

Hamdü-lillâh serfirâz itdürmedün düyâ-y-ıla
Çok şükür meh-pâreler yolında hâk itdün beni

4. hamdü-lillâh:

Gazel 3264

Mısra: 10

"Allah'a hamdolsun, elhamdü-lillah"

anlamlarında bir şükür sözü.

Bend-i zülfinde olan bî-dilleri âzâd idüp
İy Muhibbî hamdü-lillâh seni âzâd itmedi

5. hamdü-lillâh:

Gazel 3265

Mısra: 2

"Allah'a hamdolsun, elhamdü-lillah"

anlamlarında bir şükür sözü.

Niçe yirden sînem üzre açdı tîrûn revzeni
Ĥamdü-lillâh ki temâşâ eyledüm cânâ seni

6. ĥamdü-lillâh:

Gazel 3276

Mısra: 8

"Allah'a hamdolsun, elhamdülillah"

anlamlarında bir şükür sözü.

Ĥur'a saldum muşhaf-i ĥüsnuñ açup fâl eyledüm
Ĥamdü-lillâh ki murâd üstine gördüm fâlumı

7. ĥamdü-lillâh:

Gazel 3288

Mısra: 10

"Allah'a hamdolsun, elhamdülillah"

anlamlarında bir şükür sözü.

Başa iltidi bu Muĥibbî yine 'ışkuñ kârını
Ĥamdü-lillâh gerçi kim 'âlemde müşkil kâr idi

8. ĥamdü-lillâh:

Gazel 3302

Mısra: 11

"Allah'a hamdolsun, elhamdülillah"

anlamlarında bir şükür sözü.

Cihâni geşt kıldum ĥamdü-lillâh
Elüme girdüñ arayı arayı

9. ĥamdü-lillâh:

Gazel 3370

Mısra: 7

"Allah'a hamdolsun, elhamdülillah"

anlamlarında bir şükür sözü.

Ĥamdü-lillâh bir nefes ben olmadum 'ışkdan cüdâ
Virilüpdür ana rahminden maĥabbet 'âlemi

10. ĥamdü-lillâh:

Gazel 3372

Mısra: 2

"Allah'a hamdolsun, elhamdülillah"

anlamlarında bir şükür sözü.

'İşk-ıla gerçi ki çekdüm niçe dürlü ta'abı
Ĥamdü-lillâh ki getürdüm ele ol gönca lebi

11. ĥamdü-lillâh:

Gazel 3387

Mısra: 6

"Allah'a hamdolsun, elhamdülillah"

anlamlarında bir şükür sözü.

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kâfir beni
Ĥamdü-lillâh kim beni bendinden âzâd itmedi

12. ĥamdü-lillâh:

Gazel 3433

Mısra: 8

"Allah'a hamdolsun, elhamdülillah"

anlamlarında bir şükür sözü.

İçerüz bâdeyi lik mu'terifüz cürmümüze
Ĥamdü-lillâh degülüz şüfî gibi tiryâkı

hâme:

1. hâme:

Gazel 3435

Mısra: 14

(□□□□) i. (Fars. ĥâme) Kalem.

Muĥibbî uşbu şî'r-i süzinâki
Yazarken yandı nâme ĥâme düşdi

hamel:

1. hamel:

Gazel 3325

Mısra: 1

Koç burcu. Bu burca güneş martta girer ve
güneşin bu burca girdiği gün ilkbahar başlangıcı
kabul edilir.

Bir itdi Ĥamel burcu gelüp leyl ü nehârı
Gül lâle ile zeyn kılup yine bahârı

ham-ı zülf:

1. ĥam-ı zülf:-i

Gazel 3160

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Saç lülesinin kavrımı, büklümü.

El uzadurdu mu'anber zülfine divâneler
Ejdehâ-veş ol ĥam-ı zülfî perîşân olmasa

2. ĥam-ı zülf:-i, -n, -e

Gazel 3429

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Saç kavrımı.

Ĥâl-i siyehi meyl ĥam-ı zülfine eyler
Kâfir gibi gör ĥaç-ıla zünnâra tayandı

hamrâ:

1. ĥamrâ:

Gazel 3051

Mısra: 8

Kırmızı.

Goncalar söze gelüp gördi gül oldı ĥande
Tâc-ı şüfî bir seyri nîze ĥamrâ lâle

hamuş:

1. ĥamuş:

Gazel 3283

Mısra: 5

Susmuş, sessiz.

Leb hamüş lîk hayâl ile tolu cā bu gönül
Dil senüñ-ile vü sen dille idersin suhneni

2. **hamüş:**

Gazel 3279

Mısra: 10

1. *Suskun, durgun 2. Kederli, mahzun.*

İtdi sü'âl-i büse Muhibbî nigâr ne-goft
Beñzer ki kabûl itdi hamüş cevâb oldı

han id-:

1. **han id-:-er**

Gazel 3174

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Padişah, hükümdar etmek.

Gāh olur mülk-i cihāna han ider gönülüm beni
Geh döner şehr-i gama derbān ider gönülüm beni

hançer:

1. **hançerüñ:-üñ**

Gazel 3111

Mısra: 2

Hançer II sevgilinin kaşları.

Yine kaşd eyledi bu gamze görüñ cânumuza
Hançerüñ susadı içemege gelür kanumuza

2. **hançer:**

Gazel 3115

Mısra: 10

Hançer (sevgilinin belinde asılı duran hançer bağlamında). II ayın hilal şekli.

İy dōst miyānuñla kemer zevk ider-iken
Bilsem ne sebep düşdi girer hançer araya

3. **hançer:**

Gazel 3020

Mısra: 8

Hançer, iki yanı keskin bıçak. II Sevgilinin kaşı, kirpiği ya da bakışı.

Kıya bakışlar-ıla bagrumı hün itdi gözi
Müjesi sînemî çāk eyledi hançer yirine

4. **hançerler:-ler**

Gazel 3153

Mısra: 1

1. *Kamadan küçük, ucu eğri ve sivri, iki yanı keskin bıçak. 2. Sevgilinin kaşı, kirpiği ve bakışı için kullanılırdı.*

Gözleri hançerler almış gamzelerden yanına
Gel beni öldür hemān tek girme kimse kanına

5. **hançer:**

Gazel 3204

Mısra: 14

1. *Kamadan küçük, ucu eğri ve sivri, iki yanı keskin bıçak. 2. Sevgilinin kaşı, kirpiği ve bakışı için kullanılırdı.*

Öldürmege Muhib seni mestāne gamzeler
Hançer elinde eyler-ise tañ mı kan dañı

6. **hançer:**

Gazel 3256

Mısra: 1

1. *Kamadan küçük, ucu eğri ve sivri, iki yanı keskin bıçak. 2. Sevgilinin kaşı, kirpiği ve bakışı için kullanılırdı.*

Çeşmüñ müjgānın almışdur ele hançer gibi
Hışm-ıla geldi benüm bu bagruma sançar gibi

hançer çek-:

1. **hançer çek-:-üip**

Gazel 3137

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hançer çekmek. || Sevgilinin bakışları veya kirpiğini yönlendirmesi. II saldırmak.

Katlıme hançer çeküp gamzeñ emān virmez amān
Sanki Rüstemdür gelür ceng itmege Suhrāb-ıla

2. **hançer çek-:-er**

Gazel 3164

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hançeri birisine karşı doğrultmak, saldırmak.

Gözleri hançer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hiç revā mı var mıdur kim kan ider kan üstine

3. **hançer çek-:-üip**

Gazel 3245

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hançeri birisine karşı doğrultmak, saldırmak.

Gamzeler hançer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öñdin var anuñ küyında qurbān ol yüri

hançer-i 'ürvān:

1. **hançer-i 'ürvān:-i, -n, -i**

Gazel 3404

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yalın hançer. II İnce hançer; sevgilinin kaşı, kirpiği ve bakışı.

Gösterür dilber çü her dem hançer-i 'ürvānını
Ehl-i diller de fedā eyler yolına cânını

handān:

1. **handān:**

Gazel 3036

Mısra: 6
Gülen, gülücü, şen, açık, mesrur.

Bülbül-i cân her gice tâ şubha dek kan aglasun
Gül gibi handân yüri serv-i hırâmânsın yine

handân ol:

1. **handân ol:-ma**
Gazel 3383
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gülmek, neşeli ve mutlu olmak.

Vaşla handân olma hem hicrâna giryân iy gönül
Gam ile şādī cihânda bir zamân eglenmedi

hande:

1. **hande:**
Gazel 3051
Mısra: 7
Çiçeğin açılması; Gülme, gülüş.

Goncalar söze gelüp gördi gül oldu hande
Tâc-ı şüfî bir seyri nîze hamrâ lâle

hande eyle:-

1. **hande eyle:-r**
Gazel 3174
Mısra: 17
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gülmek.

Gâh olur kim hande eyler gülşen içre gül gibi
Gâh olur bülbül gibi nālân ider gönülüm beni

hande eyle:

1. **hande eyle:-r**
Gazel 3361
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gülmek.

Ağlayup âh eyledükçe hande eyler gül gibi
Var mı bir gül bād-ıla bārândan açılmadı

hande id:-

1. **hande id:-e**
Gazel 3064
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gülmek.

Muhibbî bād-ı âhuñla yaşuñ bārânını dök kim
Görüp bu hâlûñi dilber ide tâ gül gibi hande

hande kıl:-

1. **hande kıl:-sa**
Gazel 3288
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gülmek.

Hande kılsa lebleri her bār şekker gösterür
Aña karşı girye-i çeşmümde gevher-bâr idi

hande vü şādī:

1. **hande vü şādī:**
Gazel 3126
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gülüş ve mutluluk.

Çünkü virildi hande vü şādī ezel güle
Âh u figân eylemek oldu hû bülbüle

hâne:

1. **hâne[y]i:-y, -i**
Gazel 3331
Mısra: 6
Ev. II Gönül evi.

Bagrumı kıldum kebâb u göz[er]üm yaşın şarâb
Eyledüm iy gam müşerref eylegil bu hâne[y]i

2. **hâneyi:-y, -i**
Gazel 3374
Mısra: 8
Ev. II Gönül evi.

Gül yüzünñ hasretinden ol vefâsuz dilberüñ
Oda yakdum âteş-i âhumla ben de hâneyi

3. **hâneler:-ler**
Gazel 3311
Mısra: 8
Ev.

Hâne-i gönülüm harâb itse ‘aceb mi göz yaşı
Hâneler olur harâb ger çok ola bäredegî

4. **hâne:**
Gazel 3298
Mısra: 8
Ev II Gönül.

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören ‘ibretle bunda hâne vü gü kalmadı

hanefi:

1. **hanefi:**
Gazel 3312
Mısra: 12
İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe'nin fikirleri etrâfında gelişen ve İslâm dîninin amelî esaslarını ehl-i bid'ata karşı ehl-i sünnet anlayışına göre savunan amelî dört hak mezhepten biri.

Cidd ü cehd ile düriş itmeyesin şer'e hilâf
Hamd kıl mezhebüñi itdi Hüdâ çün Hanefti

hâne-i dil:

1. **hâne-i dil:**

Gazel 3432

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül evi.

Teng oldı hâne-i dil göster yüzüñi mâhum
Vîrânelerde çün şeb yakar kamer çerâğı

2. **hâne-i dil:-de**

Gazel 3445

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül evi.

İy Muhibbî hâne-i dilde iken mâtlüb-ı dil
Anı gâfil görme ki ol araya her sū seni

3. **hâne-i dil:-de**

Gazel 3449

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül evi.

Hün-ıla hâne-i dilde yine taşvîr itdüm
Câme-i zer-baf ile bir büt-i zerrîn külehi

4. **hâne-i dil:-de**

Gazel 3464

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül evi.

Hâne-i dilde ezel 'ışkuñ uran bünyâdını
Kapusı üzre harâb-âbâd yazmış adını

5. **hâne-i dil:-de**

Gazel 3480

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül evi.

Nağş kıldum hâne-i dilde kamer ruhsârını
Ola kim bu nev'-ile görem anuñ dîdârını

hâne-i gönül:

1. **hâne-i gönül:-üm**

Gazel 3311

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül evi: Kalp.

Hâne-i gönülüm harâb itse 'aceb mi göz yaşı
Hâneler olur harâb ger çok ola bârendegî

hânem:

1. **hânem:-i**

Gazel 3303

Mısra: 1

Ev, mesken. II Gönül, gönül evi.

Seyl-i eşküm eyledi vîrâne geldi hânemî
Genc-i vaşlın buldum âhîr aradum vîrânemî

hâr:

1. **hâruñ:-un**

Gazel 3068

Mısra: 7

Diken II Rakip.

Çekeyim bülbül gibi hâruñ cefâsın dem-be-dem
Ölür-isem itmeyem minnet varup agyâruma

2. **hârı:-ı**

Gazel 3091

Mısra: 4

Diken II Rakip.

Bülbül yiridür âhını eflâke çıkarsa
Gül kim açıla hârı görür ol bilesince

3. **hâr:**

Gazel 3224

Mısra: 5

Diken II Rakip.

Gül gibi dâmenüñi hâr eline virme sakın
Varma elden ele olmaya aduñ hercâyî

4. **hârı:-ı**

Gazel 3271

Mısra: 2

Diken II Rakip.

İy murğ-ı seher eyle yürî nâle vü zârî
Gülden degül mümkün olup ayrıla hârî

5. **hâr:**

Gazel 3275

Mısra: 4

Diken II Rakip.

Zülf-i müşg-efşânını bād-ı seher dagıtmasun
Hâr eline virmesün güller gibi dâmânını

6. **hâr-ıla:--ıla**

Gazel 3276

Mısra: 3

Diken II Rakip.

Gül gibi gel hâr-ıla her demde itme bâziçe
Bülbül-i nâlânuñam arturma iy dil nâlümü

7. **hâr-ıla:--ıla**

Gazel 3372

Mısra: 3

Diken II Rakip.

Hār-ıla yār olalı gül gibi gülşende ḥabīb
Şubḥa dek āh-ıla dil bülbüli geçürdi şebi

8. ḥār:

Gazel 3394

Mısra: 8

Diken II Rakip.

Dōstum bir dem ḳadem bassañ yüzüm üzre benüm
Ḥār elinden dāmenüñi n'ola alsañ gül gibi

9. ḥār-ıla:--ıla

Gazel 3493

Mısra: 4

Diken II Rakip.

Niçe feryād itmesün derdiyle miskīn 'andelīb
Her nazarda ḥār-ıla hem-dem görür her dem güli

10. ḥār:

Gazel 3353

Mısra: 4

Diken, rakip.

Cevr ü cefāyı eyleme cānā raḳībūñe
Çekmez o bārı degmede ol ḥār benüm gibi

11. ḥārını:-ı, -n, -ı

Gazel 3489

Mısra: 7

Diken.

Ḥārını ḥōş görmeyince bŷy-ı gül girmez ele
Kışına eyler taḥammül isteyenler yazını

12. ḥārı:-ı

Gazel 3181

Mısra: 8

Diken.

Belāsuz 'ışk bulunmaz cihānı ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc lāzımdur gülüñ lā-büd olur ḥārı

13. ḥārı:-ı

Gazel 3191

Mısra: 2

Diken.

'Aceb mi yāruñ aḡyār olsa yārı
Ne yirde kim bite gül bile ḥārı

14. ḥārı:-ı

Gazel 3192

Mısra: 2

Diken.

İder bülbül bahār olduḡda zārı
Gül ile çün görür bir yirde ḥārı

15. ḥār-ıla:--ıla

Gazel 3339

Mısra: 8

Diken.

Gülşen içre kalmasa hergiz bülbülden eser
Ḥār-ıla gül şād olur olsa hezār eksüklüḡi

16. ḥārı:-ı

Gazel 3020

Mısra: 4

Diken (Rakip; kötülük).

Ger elüm irmeye ol tāze gülüñ dāmenine
Ḥārı bagruma basam ol gül-i aḡmer yirine

17. ḥāra:--a

Gazel 3008

Mısra: 9

*Diken. || Dīvan şiiirinde aşıḡa eziyet eden
unsurlar birer dikene benzetilir.*

Gül beñzedi çü yāra aḡyār daḡı ḥāra
Bülbül gibi kalursam tañ mı fiḡān içinde

18. ḥār:

Gazel 3015

Mısra: 5

Diken.

Gülüñ ḥār olalıdan hem-nişini
Ötüp feryād ider bülbül çemende

19. ḥār:

Gazel 3489

Mısra: 9

Diken.

Ḥār elinden iy Muḥibbī gör niçe eyler fiḡān
Gülşene var diñle bir dem bübülüñ āvāzını

20. ḥār:

Gazel 3496

Mısra: 5

Diken.

Ḥār elinden kurtarırmaz gördi güller dāmenin
Bülbül oldı āh u feryād u fiḡānuñ yüḡrüḡi

ḥār ol:

1. ḥār ol:-a, -y, -dı

Gazel 3348

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Diken olmak; mec. Acı vermek.

Seyr-i gülşen eylesem ammā yüzünü görmesem
İsterem her gül gözüme ḥār olaydı kāşki

ḥār u hes:

1. ḥār u hes:-ı

Gazel 3247

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çalı çırpı, süprüntü, çer çöp II rakip.

Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden götüre
Nite kim hâr u hesi her yaña seylâb gibi

harâb eyle:

1. harâb eyle:-di

Gazel 3348

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Harap duruma getirmek, yıkmak.

Eyledi bennâ-yı 'ışk gönülüm evin küllî harâb
Gelse bâr-ı gamuñ mi'mârı olaydı kâşki

harâb id-:

1. harâb id-:-üip

Gazel 3174

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Harap duruma getirmek, yıkmak. 2. Kötü duruma sokmak, bitik hâle getirmek. 3. Çok üzme, perişan duruma getirmek.

Gâh olur cân mülkini ma'mûr ider mi'mâr-ı dil
Geh harâb idüp yıkar vîrân ider gönülüm beni

harâb it-:

1. harâb it-:-di

Gazel 3053

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yıkmak, viran etmek.

Çün gam-ı dilber harâb itdi gönül ma'müresin
Seng-i miñnetle yapup bir dahı âbâd eyleme

2. harâb it-:-dü, -ñ

Gazel 3231

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Harap duruma getirmek, yıkmak. 2. Kötü duruma sokmak, bitik hâle getirmek. 3. Çok üzme, perişan duruma getirmek.

Cefâ vü cevr-ile cânâ harâb itdün gönül mülkin
Görenler didiler el-hâk basupdur zulm-ı Timur'ı

harâb it:

1. harâb it:-meg, -e

Gazel 3405

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yıkmak, viran etmek. II Perişan etmek, gam, keder ve üzüntü vermek.

Leşker-i gam gelse itmege harâb dil mülkini
Sen Muhibbî hâb-ıla eyle anuñ tedbîrini

2. harâb it:-se

Gazel 3311

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Harap duruma gelmek, yıkılmak, tahrip olmak, II perişan olmak, hüznün ve keder içinde kalmak.

Hâne-i gönülüm harâb itse 'aceb mi göz yaşı
Hâneler olur harâb ger çok ola bârendegî

harâb kıl:

1. harâb kıl:-dı

Gazel 3485

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Harap etmek (eylemek):Harap duruma getirmek, yıkmak. II Perişan etmek. .

Şu'le-i 'ışkı yakup dil mülkini kıldı harâb
Olmasa 'ışk âteşi sînemde peydâ kâşki

2. harâb kıl:-du, -ñ

Gazel 3359

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yıkık ve perişan hale getirmek.

Cevr sengin yagdurup kıldıñ gönül mülkin harâb
Devr-i hüsnünde senüñ ol bir kez âbâd olmadı

harâb ol-:

1. harâb ol-:-dı

Gazel 3076

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Harap duruma gelmek, yıkılmak. || Kötü duruma düşmek, perişan olmak.

Sulţân-ı gamuñ bir yaña bir yaña şeh-i 'ışk
Dil şehri harâb oldu iki mîr a[ra]sında

2. harâb ol-:-mak

Gazel 3238

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Harap duruma gelmek, yıkılmak.

Vişâl-i gencine dirlere olur vîrâneler mahzen
Baña ma'müre olmakdan gönül olmak harâb evlâ

3. harâb ol-:-ur

Gazel 3255

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Harap duruma gelmek, yıkılmak. 2. Kötü duruma düşmek, perişan olmak.

Billür iken yıkılır bu nüh felek olur harâb
Sîm ü zerle pes neden yüce kılursın nâmuñı

4. harâb ol-:-dı

Gazel 3279

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Harap duruma gelmek, yıkılmak. 2. Kötü duruma düşmek, perişan olmak. 3. Çok üzülme.

Şad-bār yiter ‘işve vü nāz u ‘itāb oldı
İy türk-i mest cān-ıla bu dil harāb oldı

harāb ol:

1. **harāb ol:**-*dug, -i, -n, -ı*

Gazel 3376

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Harap duruma gelmek, yıkılmak; perişan olmak, çok üzülme.

Vücūdūñ şehrinı dilber harāb olduğını ister
‘İmāret eyile [sen] iy dil yıkılsun cümle bünyādı

2. **harāb ol:**-*dı*

Gazel 3412

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yıklmak, tahrip olmak, yok olmak.

Yıkıdı dil hānesini leşker-i ğam
Temelinden bile harāb oldı

3. **harāb ol:**-*ur*

Gazel 3311

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Harap duruma gelmek, yıkılmak. || Kötü duruma düşmek, perişan olmak.

Hāne-i gönlüm harāb itse ‘aceb mi göz yaşı
Hāneler olur harāb ger çok ola bārendegī

harāb-ābād:

1. **harāb-ābād:**

Gazel 3464

Mısra: 2

Harabe, yıkık dökük yer.

Hāne-i dilde ezeli ‘ışkuñ uran bünyādını
Kapusı üzre harāb-ābād yazmış adını

harābāt:

1. **harābāt:**

Gazel 3066

Mısra: 8

Harabeler, viraneler II meyhane.

Künc-i mescid saña şüfi çü selāmet yiridür
Ko harābāt yirin[i] rind-ile bed-nāmlara

harābāt ehl[i]:

1. **harābāt ehl[i]:-i**

Gazel 3316

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyhane sakinleri. viraneliklerde toplanan kişiler II rind zümresinden olan kimse.

Dilerseñ genc vaşlımı harābāt ehl[i] ol iy dil
Bulınmaz yüz biñ ararsañ anı vīrāneden ğayrı

harābāt ehli:

1. **harābāt ehli:**-*nüñ*

Gazel 3074

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyhane ehli; meyhane müdavimleri; meyhane düşkünleri.

Zāhidüñ mescidde hāy u huyına kılma nazar
Var harābāt ehlinüñ bak anda nüş-ā-nüşına

harābāt-ı cihān:

1. **harābāt-ı cihān:**

Gazel 3291

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya meyhanesi.

İy Muhibbī şāh-ı ‘ışkuñ hükm[i] var tuğrā ile
Ol harābāt-ı cihān terk eyile nām u nengüñi

harābātī ol:-

1. **harābātī ol:-***up*

Gazel 3177

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyhane ehlinden olmak.

Hemdemi ğamdur Muhibbī’ nün harābātī olup
Düşmez elden sāğarı mey-ğ’ örlükdür pīşesi

harāb-ı ka’be:

1. **harāb-ı ka’be:**-*y, --e*

Gazel 3102

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yıkık dökük, yıkılmaya yüz tutmuş, vīran (olan) Ka’be(gönül.).

Halkādur hüsünñ hañuñ çekmiş aña ceş-i Hābeş
Kaşd ider mi kāfir olmasa harāb-ı Ka’be’ye

harāc:

1. **harācına:**-*i, --n, --a*

Gazel 3085

Mısra: 4

Haraç, vergi.

‘Āşık oldur ki sevdüğünñ hāk-i pāyını
Görürse virmeye dünyā harācına

harāc-ı hind ü bengāl:

1. harāc-ı hind ü bengāl:-a

Gazel 3071

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Hindistan ve Bengal'den alınan haraç/vergi.

Muḥibbī zülfi tārına Ḥabeş mülki tufeyl olsun
Bahā olmaya ḥālīne ḥarāc-ı Hind ü Bengāl'a

harām ol:

1. harām ol:-di

Gazel 3198

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyden gereği gibi yararlanamamak.

‘Āşık olaldan berü oldı göze uyhu ḥarām
Bunca demlerdür ki çeşmüm māyil-i ḥ’āb olmadı

harāmī:

1. harāmī:

Gazel 3263

Mısra: 7

Haydut , hırsız. II Gönül ülkesini talan eden.

Ḥarāmī gözleri kan itmek ister
Müje tırine kılmış kaşların yay

harāret:

1. harāretten:-den

Gazel 3067

Mısra: 10

(Ar.) Isı, ateş(hastalık.).

Bu Muḥibbī sīnesi oldı maḥabbetden şikāf
Beñzer ol arza ḥarāretten ki yir yir çāk ola

2. harāreti:-i

Gazel 3338

Mısra: 2

Ar. Sıcaklık. II Susuzluk hissi.

Sākī getir bādeyi fevt itme fırsatı
Tā kim gide başdan ḥumāruñ ḥarāreti

harāret bul:-

1. harāret bul:-alı

Gazel 3114

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hararetlenmek, ateşlenmek, yakıcı olmak.

Tāb-ı ḥüsnünde ḥarāret bulalı cān u gönül
Zülfüñün rāḥat olam diyü varur sāyesine

harāret vir:-

1. harāret vir:-di

Gazel 3268

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Susatmak.

Bir ḥarāret virdi ‘ışk bu dil-i sūzānuma
Anı teskīn itmedi bu çeşmesāruñ giryesi

hārc eyle:

1. hārc eyle:-di

Gazel 3391

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Harcamak, tüketmek, sarfetmek.

İtmedi yār bu ben miskīne hiç yārlığı
Gerçi hārc eyledi dil yolına hep varlığı

2. hārc eyle:

Gazel 3184

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Harcamak, sarfetmek.

İy Muḥibbī ruḥları ile dehānı yādına
Cān u dilden özüñe hārc eyle yog u varuñı

harc id:-

1. harc id:-iip

Gazel 3056

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Harcamak, tüketmek, sarfetmek.

Māh-rūlar vaşfına çün müşterī oldum yine
Ḥarc idüp cān naqdini dilden berī oldum yine

2. harc id:-iip

Gazel 3114

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Harcamak, tüketmek, sarfetmek.

Gözlerem ḥ’ācesi yoluñda kamu cevherini
Ḥarc idüp bakmadı sūdına vü sermāyesine

3. harc id:-er

Gazel 3198

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Harcamak, sarfetmek.

‘İşk bāzārında göz yaşın Muḥibbī harc ider
N’eylesüm kim sīm-i eşki anda da bāb olmadı

harc it:

1. harc it:-me, -se, -y, -di

Gazel 3340

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Harcamak, sarf etmek, uğruna feda etmek.

Harç itmeseydi dîdelerüm nakd işigini
Farz olmasa ger baña hüsnüñ ziyâreti

2. **harç it:-di**
Gazel 3428
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Harcamak, sarf etmek, uğruna feda etmek.

Dil nakdini yoluñda harç itdi bilüñ cân da
Bî-çâre derdmend âh yâr olasını sandı

harç it:-

1. **harç it:-mek, --çün**
Gazel 3129
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Harcamak, sarf etmek; feda etmek.

Ol vefâsuz dilberüñ harç etmek-içün yolına
Sîme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere

harç kıl:-

1. **harç kıl:-du, -m**
Gazel 3228
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Harcamak, tüketmek, sarfetmek.

Nakd-i cân-ıla irişmedüm vişâl-i dilbere
İy Muhibbî harç kıldum gerçi yog u varımı

harç kıl:

1. **harç kıl:-du, -m**
Gazel 3348
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Harcamak, tüketmek, sarfetmek.

Cân metâ'ın harç kıldum vuşlatuñ bázârına
Nakd-i cânım bende âh bisyâr olaydı kâşki

2. **harç kıl:-dı**
Gazel 3401
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Harcamak, tüketmek, sarfetmek.

Yolına cân metâ'ın harç kıldı
Añar mı nev-bahârı gör süheylî

3. **harç kıl:**
Gazel 3328
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Harcamak, tüketmek, sarfetmek.

İy Muhibbî sözlerüñ her dânesi dür-dânedür
Eksük olmaz harç kıl gönülün senüñ deryâ gibi

harem:

1. **harem'de:--de**
Gazel 3014
Mısra: 6
Herkesin girmesine izin verilmeyen, saygı gösterilmesi gereken yer.

Beni küyuñda görseñ öldürürsin
Ki kan itmek revâ midur Harem'de

harem-i ka'be:

1. **harem-i ka'be:-y, -i**
Gazel 3388
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kâbe-yi şerif. Haremeyn.

İy döst varup işigüñi bâlîn idelüm
Yastansa revâdur Harem-i Ka'be'yi hâcı

harem-i muhterem:

1. **harem-i muhterem:--e**
Gazel 3104
Mısra: 14
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Saygıdeğer kutsal yer.

Ser-i küyımı tavâf eyle Muhibbî yürü var
Yüz sürerler çün bilürsin Harem-i muhtereme

harf:

1. **harf:**
Gazel 3174
Mısra: 26
1. Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işaretlerden her biri. 2. Söz, lâf.

Gâh olur nazm-ı Nizâmî'den Muhibbî dem urur
Gâh bir harf añlamaz nâdân ider gönülüm beni

2. **harf:**
Gazel 3303
Mısra: 3
1. Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işaretlerden her biri. 2. Söz, lâf.

Turfa-büdur çıkmadı bir harf zebânımdan benüm
Ser-te-ser tolmış ciñân gördüm benüm efsânemi

3. **harf:**
Gazel 3355
Mısra: 14
1. Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işaretlerden her biri. 2. Söz, lâf.

'İşk kitabını Muhibbî yine ezber okudu
Bir harf bilmez iken elif-bâdan gayrı

harf-i vefâ:

1. harf-i vefâ:

Gazel 3005

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vefa harfi, vefa sözü.

'Uşşâk gelüp eylese kabrüm ziyâretin
Harf-i vefâ iy levh mezâra rakam kıla

hargâh:

1. hargâh:

Gazel 3163

Mısra: 6

Büyük çadır, otağ.

Felekden görünür Mecnûn'a a'la
Kaçan şahrâda Leylâ kursa hargâh

hargeh:

1. hargehi:-i

Gazel 3319

Mısra: 6

Büyük çadır, otağ.

Sîne şahrâsına leylî zülfinün mihrî gelüp
Kurdı Mecnûn eyledi çeşminden iki hargehi

hâr-ı ğam ol-:

1. hâr-ı ğam ol-:-sa

Gazel 3155

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam dikenî olmak.

Bülbül-i cân iremez gülşen-i şâdiye velî
Kanda kim hâr-ı ğam olsa yapışur dâmenüme

hâr-ı müje:

1. hâr-ı müje:--m, --den

Gazel 3067

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Diken (gibi olan) kirpik.

Çeşmüme gel pâ koyup hâr-ı müjemden ğam yime
Pâyüña itmez zarar yaşumla çün nemnâk ola

harîd:

1. harîd:

Gazel 3066

Mısra: 5

Müşteri | talip.

Nağd-i cân-ıla alup vaşlı meta'ına harîd
Düşdi dîvâne gönül gör tama'-ı hâmlara

2. harîdündür:--üñ, --dür

Gazel 3119

Mısra: 10

Satın alma.

Muhibbî râh-ı 'ışkuñda inan vallâhi şâdıkdur
Senüñ bî-zer harîdündür hakkında bed-gümân olma

harîdâr:

1. harîdârı:-ı

Gazel 3357

Mısra: 2

Alıcı, müşteri.

Metâ'-ı hüsünin 'arz idüp ide ger yâr bâzârı
Virüp dil nağd-i cân-ıla olam anuñ harîdârı

harîdâr it:

1. harîdâr it:-di

Gazel 3369

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Müşterisi/alıcısı olmasını sağlamak.

Gösterüp büsesini didi ki bâzâr idelüm
Nağd-i cân-ıla aña itdi harîdâr beni

2. harîdâr it:

Gazel 3422

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Müşterisi/alıcısı olmasını sağlamak.

Nağd-i cân-ıla metâ'-ı dehre olmam müşteri
Döstüm göster yüzün aña harîdâr it beni

harîf-i bâde-i nâb ol-:

1. harîf-i bâde-i nâb ol-:-ma, -dı

Gazel 3198

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Halis/katıksız/saf şarap arkadaşı olmak.

'Akl serkeşlik ider sun sâkiyâ câm-ı şabûh
'Aklı kemdür kim harîf-i bâde-i nâb olmadı

hâr-ıla hes:

1. hâr-ıla hes:-ıla

Gazel 3266

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çer çöp, çalı çırpı, süprüntü II âşığın bedeni.

Muhibbî derd-ile nâlân olup murğ-ı çemen söyler
Bu gülşende gül ü lüle gidüp hâr-ıla hes kaldı

haris ol:

1. **haris ol:-ma**
Gazel 3458
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir şeyi elde etmek hususunda aşırı derecede istekli olan, hırslı.

İy Muhibbî olma dünyaya meges gibi haris
Mesken it Kâf-ı kanâ'at kühımı 'Ankâ gibi

hâsâ:

1. **hâsâ:**
Gazel 3289
Mısra: 9
"Allah göstermesin, Allah korusun!" anlamında, söylenen şeyin gerçekleşmesinin istenilmediğini belirtmek için kullanılan bir söz.

Hâsâ eyleyesin şefkatün eksük kuluña
Olasın şâh-ı 'Arab hem Medenî hem Kureşî

hâşa lillâh:

1. **hâşa lillâh:**
Gazel 3101
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Dua İfadesi**
Allah göstermesin!

Hâşa lillâh kim cefâna dil taħammül itmeye
Cân taleb kılsañ vire bir dem te'emmül itmeye

hasb-i hâl:

1. **hasb-i hâl:-üm, -i**
Gazel 3305
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Konuşup dertleşme, halleşme, sohbet.

Aldum ele kâğıd kalem yazam bu hasb-i hâlümü
Yazdukda gış oldum hemân gördükde bu a'mâlümü

hâsıl:

1. **hâsıludur:-un, -dur**
Gazel 3480
Mısra: 10
Ortaya çıkan, türeyen, kar, kazanç.

Çünkü gam tımārımı virdi Muhibbî şâh-ı 'ışk
Hâsıludur cem' kıl bu gözlerün dınārımı

2. **hâsılum:-um**
Gazel 3366
Mısra: 9
Bir işten, bir şeyden husûle gelen kâr, menfaat.

Umaram bir gevher-i nâ-yâb ola her hâsılum
Bahra döndürdüm anuñçün iy Muhibbî yaşımı

3. **hâsılum:-um**
Gazel 3492
Mısra: 8
Ortaya çıkan semere, netice, kar, kazanç.

'Aql u şabrı küllî bir yirden ferâmûş eyledüm
'Aşıkam dīvanelikdür hâsılum dīvānegî

4. **hâsılum:-um**
Gazel 3356
Mısra: 10
Bir işten, bir yerden elde edilen gelir, semere, mahsul.

Mezra'-ı dilde yaşım toħmını saçdum muttasıl
Hâsılum ancak hemân derd ü belâ kaygu gibi

hâsıl it:

1. **hâsıl it:-di**
Gazel 3373
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Peydâ etmek, elde etmek, edinmek.

Zülf[i] zencirin görüp oldı gönül dīvānegî
Hâsıl itdi şem'-i hüsne cân yakup pervānegî

2. **hâsıl it:-di**
Gazel 3492
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ortaya çıkarmak.

Zülfî zencirin görüp buldı gönül dīvānegî
Hâsıl itdi şem'-i hüsne cân yakup pervānegî

hâsıl ol:

1. **hâsıl ol:-ur**
Gazel 3312
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Meydana gelmek, ortaya çıkmak, peyda olmak.

Şişe-i gönülümü sı göz yaşını ister iseñ
Dür kaçan hâsıl olur simayalar ger şadefi

2. **hâsıl ol:-ur**
Gazel 3352
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Meydana gelmek, ortaya çıkmak, peyda olmak.

Dür-i eşki bulasın pârâla gel dil şadefin
Dür kaçan hâsıl olur ger simayalar şadefi

hâsıl-ı derd ü belâ vü gam:

1. **hâşıl-ı derd ü belâ vü ğam:**

Gazel 3252

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kaygı, dert ve sıkıntının neticesi.

Oldı Muhibbî hâşıl-ı derd ü belâ vü ğam
Timâr diyü vir[ür]ler çü 'ışkuñ livâsını

hâsıl-ı 'ömr:

1. **hâşıl-ı 'ömr:-üm**

Gazel 3216

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ömrün semeresi, neticesi.

Hâşıl-ı 'ömrüm eger ser-sezb olursa tañ mıdur
Eksük itmez mezra'-ı dilde bugün tohm ekmeği

hâsılum:

1. **hâşılum:**

Gazel 3373

Mısra: 8

1. Bir işten, bir şeyden husûle gelen kâr, 2. hasad.

'Akl u şabrı küllî bir yirden ferâmüş eyleyüp
'Âşıkam dîvânelıkdur hâşılum dîvâneği

hasr:

1. **hâşre:-e**

Gazel 3394

Mısra: 9

Allah'ın hesap sormak için ölüleri diriltip bir araya toplaması; ölülerin diriltip bir araya toplandığı zaman, kıyamet.

İy Muhibbî rind olmak ister iseñ hâşre dek
Leblerinden bûs eyle dil-rübânuñ mül gibi

hasr ol-:

1. **hâşr ol:-a**

Gazel 3271

Mısra: 18

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kıyamet gününde, ölülerin yeniden dirilip toplanması; toplanmak, bir araya gelmek.

Şâbirseñ belâ vü miñnet ü derde
Ola hâşr ola olmaya şümârı

hasr ol:

1. **hâşr ol:-ınca**

Gazel 3441

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kıyamet gününde, ölülerin yeniden dirilip toplanması; toplanmak, bir araya gelmek.

Tâ hâşr olunca olmasa hüşyâr tañ degül
İçdi Muhibbî çünki Mağabbet ayagını

2. **hâşr ol:-ınca**

Gazel 3475

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toplanmak, kıyamet günü dirilip bir araya gelmek.

Gelmeye tâ hâşr olunca 'aklı hergiz başına
İy perî her kim senüñ rüyüñ temâşâ eyledi

hâşre degin:

1. **hâşre degin:**

Gazel 3381

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kıyamete kadar, dünya hayatının bitip ahiret hayatının başlayacağı güne kadar.

Sultân-ı 'ışk şöyle yasag eylemiş ezel
Yaksun mağabbet ehli hâşre degin sîne yagını

hâşre dek:

1. **hâşre dek:**

Gazel 3052

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kıyamete kadar.

Kaşuñ mihrâbına şol kim görüben eyledi secde
Başın kaldurmaya yirden gele ol hâşre dek vecde

2. **hâşre dek:-e**

Gazel 3155

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kıyamete kadar.

Hâşre dek rağs uram iy dilber alup başum ele
Tîğ-ı cân-başşuñ eger ire benüm gerdenüme

3. **hâşre dek:**

Gazel 3381

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kıyamete kadar, dünya durdukça; çok uzun süre.

Bir dem Muhibbî olmaya hüşyâr hâşre dek
Rüz-ı elest içeli 'ışkuñ ayagını

hasret:

1. **hâşretünden:-üñ, -den**

Gazel 3040

Mısra: 4

Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye /kişiye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Bu felek dönsün murâduñca senüñ ol bî-vefâ
Hasretüñden ger geçerse gözlerüm eyvâ-y-ıla

2. **hasret[i-y-]:-i, -y**

Gazel 3369

Mısra: 5

Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye /kişiye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştihak.

Gül yüzi hasret[i-y-] ile giceler şubha degin
Eyledi nâle kılur bülbül-i gülzâr beni

3. **hasretinden:-i, -n, -den**

Gazel 3387

Mısra: 3

Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye /kişiye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştihak.

Leylî zülfün hasretinden iy leb-i şîrîn-dehen
Nâleler itdüm ki Mecnûn-ıla Ferhâd itmedi

4. **hasret-ile:-ile**

Gazel 3325

Mısra: 7

Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştihak.

Yaşımı eger hasret-ile hasta benefşe
Durmaz akar her tarafa çeşm[i] bîñarı

5. **hasretiyle:-i, -(y)le**

Gazel 3129

Mısra: 7

Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştihak.

Hasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lâleler
Fırkatiyle dönse tañ midur yüzüm nilüfere

6. **hasretüñ:-(ü)ñ**

Gazel 3104

Mısra: 9

Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştihak.

Hasretüñ odı beni yaksa kül itse ne ‘aceb
Ġamuñı zâd idüben âh idegitedük ‘ademe

7. **hasretle:-le**

Gazel 3010

Mısra: 2

Ayrı kalınan kişiye duyulan özlem, kavuşma arzusu. II Sevgiliye kavuşma isteği.

Dirîğ ay oldı göstermez yüzini çünkü cānāne
Bu hasretle bu miñnetden baña yigdür kıyam cāna

8. **hasretinden:-i, -n, -den**

Gazel 3166

Mısra: 5

Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştihak. || Özlenen şey veya kimse.

Leylî zülfün hasretinden iy melâhat gülşeni
Bağrı yanmış vâdî-i hayrette Mecnûnam yine

9. **hasret-ile:-(i)le**

Gazel 3000

Mısra: 5

Ayrı kalınan kişiye duyulan özlem, kavuşma arzusu. II Sevgiliye kavuşma isteği.

Hasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzüñ
Hey kıyâmet gel beni salma bugün ferdâlara

10. **hasret-ile:-(i)le**

Gazel 3019

Mısra: 8

Ayrı kalınan kişiye duyulan özlem, kavuşma arzusu. II Sevgiliye kavuşma isteği.

Leblerüñ ‘ayn-ı şifâdur sunmayup dil-hasteye
Hasret-ile gözlerüm yaşımı Ceyhün eyleme

11. **hasret:**

Gazel 3034

Mısra: 3

Ayrı kalınan bir kimseye karşı duyulan özlem. II Aşîğın sevgiliye duyduğu özlem.

Yakupdur bagrumı hasret enîsüm hem-demüm
ğamdur

Anuñçün oldı efgānum benüm nā-çâr eglence

12. **hasret:**

Gazel 3484

Mısra: 2

Ayrı kalınan bir kimseye karşı duyulan özlem. II Aşîğın sevgiliye duyduğu özlem.

Şeb-i hicrânda dil inler nite nây
Bu hasret böyle ger bâkî kala vay

13. **hasretle:-le**

Gazel 3307

Mısra: 4

Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye ,kişiye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştihak.

Bir gice eger görmeyem iy döst cemâlün
Hasretle döke şem‘ gibi eşk-feşânı

14. **hasretle:-le**

Gazel 3308

Mısra: 3

Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye ,kişiye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştihak.

Hasretle bu gözüm yaşı benim cular iken
Gün-be-gün budur 'aceb arta bu gönüm 'ataşı

15. **hasretinden:-(i)n, -den**

Gazel 3123

Mısra: 1

Ayrı kalınan bir kimseye veya bir şeye karşı duyulan özlem. II Âşığın sevgiliye duyduğu hasret.

Bir elif kad hasretinden kâmetüm nün olmada
Âh kim gündün güne hâlüm diger-gün olmada

16. **hasretinden:-(i)n, -den**

Gazel 3131

Mısra: 3

Ayrı kalınan bir kimseye veya bir şeye karşı duyulan özlem. II Âşığın sevgiliye duyduğu hasret.

Lâle haddün hasretinden bagrını yakar oda
Gül yañguñı görem diyü gezer bâzârda

17. **hasretinden:-(i)n, -den**

Gazel 3374

Mısra: 7

Ayrı kalınan bir kimseye veya bir şeye karşı duyulan özlem. II Âşığın sevgiliye duyduğu hasret.

Gül yüzünün hasretinden ol vefâsuz dilbertün
Oda yakdum âteş-i âhumla ben de hâneyi

18. **hasretinden:-(i)n, -den**

Gazel 3374

Mısra: 9

Ayrı kalınan bir kimseye veya bir şeye karşı duyulan özlem. II Âşığın sevgiliye duyduğu hasret.

Leblerinün hasretinden ol vefâsuz dilbertün
Bu Muhibbî mesken itse tañ mıdur meyhâneyi

19. **hasretle:-le**

Gazel 3451

Mısra: 6

Ayrı kalınan bir kimseye veya bir şeye karşı duyulan özlem. II Âşığın sevgiliye duyduğu hasret.

'Uşşâk eger ki irmez-ise vaşluña senün
Ger ölüir-ise her biri hasretle vâ beni

20. **hasretinden:-i, -n, -den**

Gazel 3043

Mısra: 5

(Sevgiliye duyulan) özlem, kavuşma arzusu.

Yine dil la'1-i nâbuñ hasretinden
Heves itdi Bedaḥşân illerine

21. **hasretinden:-i, -n, -den**

Gazel 3105

Mısra: 7

(Sevgiliye duyulan) özlem, kavuşma arzusu.

Hasretinden vâdî-i ğamda be-ğâyet hastayam
Yok mecâlüm dönmege bir yanadan bir yanuma

22. **hasretinden:-i, -n, -den**

Gazel 3112

Mısra: 3

(Sevgiliye duyulan) özlem, kavuşma arzusu.

Lâle hadler hasretinden dâğ yakdum şol kadar
Sinemi her kim görürse beñzedür gül kânına

23. **hasretinden:-i, -n, -den**

Gazel 3116

Mısra: 5

(Sevgiliye duyulan) özlem, kavuşma arzusu.

Leylî zülfi hasretinden olmışam Mecnûn-ı zâr
Ol sebebden düşmişemdir vâdî vü şahrâlara

24. **hasretiyle:-i, -y, -le**

Gazel 3283

Mısra: 9

(Ar.) Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştîyak.

Hasretiyle bu Muhibbî sînesin dâğ ideli
Beñzese göz yaşına tañ mı 'akîk-i Yemenî

25. **hasretiyle:-i, -y, -le**

Gazel 3360

Mısra: 8

(Ar.) Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştîyak.

Dir gören küh-ı belâda oldı peyda bir peleng
Hasretiyle sîneme yakdukda miḥnet dâğını

hasret âtesi:

1. **hasret âtesi:--i**

Gazel 3031

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(tekrar görme ve kavuşma arzusu) özlem âteşi.

Yakdı hasret âteşi şol hadde bu cân u dilüm
Kalmadı tende mecâlüm eyleyem bir kerre âh

hasret ol-:

1. **hasret ol-:-sun**

Gazel 3291

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hasret kalmak: Özlemek.

Mutribâ gel nâleme uydur gelüp sen çengüñi
Ehl-i meclis hasret olsun işidüp âhengüñi

hasret-i cânân:

1. **hasret-i cânân:--ıla**

Gazel 3136

Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin hasreti.

Niçe bir kan ola gönlüm hasret-i cānān-ıla
Ya niçe bir geçe 'ömrüm āh-ıla efgān-ıla

hasret-i hatt:

1. **hasret-i hatt:-uñ**
Gazel 3350
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) ayva tüyelerinin hasreti.

Hasret-i hattūñ ile āh Muhibbī öliceğ
Söyleye ağız açup hālını her bir giyeçi

hasret-i la'l-i leb:

1. **hasret-i la'l-i leb:-üñ, -den**
Gazel 3447
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kırmızı dudağının hasreti. II Sevgilinin yakut
taşı gibi kıpkırmızı dudaklarına duyulan hasret.

Hasret-i la'l-i lebünden hastayam key nātüvān
İy tabīb-i dil meded añmaz mısın bīmāruñı

hasret-i leylā:

1. **hasret-i leylā:-y, -ıla**
Gazel 3177
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Leyla hasreti.

Hasret-i Leylā-y-ıla āh oldı Mecnūn pīşesi
Derd-ile kūhı keser Ferhād'uñ oldı tīşesi

hāssa:

1. **hāssa:**
Gazel 3061
Mısra: 8
Bir şeye veya bir kimseye mahsus olan, yalnız
onda bulunan hal, keyfiyet.

Nazar kılmadı āh yalvarmayınca
Var-ımuş hāssa bildüm yalvarışta

2. **hāssa:**
Gazel 3132
Mısra: 4
Bir şeye veya bir kimseye mahsus olan, yalnız
onda bulunan hal, keyfiyet.

Bir nazarla niçe biñ 'āşıkı bī-cān eyler
Ne 'aceb hāssa var kirpüg-ile kaşında

3. **hāşşadur:--dur**
Gazel 3072

Mısra: 6
(hisseden, duyan) İnsan ve hayvanlarda dış
dünyadan gelen etkileri bunlara mahsus organlar
aracılığıyla idrak etme yeteneği, duyu.

Āfitāb-ı hüsnuñe baksam gözüm pür āb olur
Döstüm bir hāşşadur bu mihr-i 'ālem-tābda

hasta:

1. **hastay:-ı**
Gazel 3045
Mısra: 2
Hasta \ aşk derdiyle hasta düşmüş.

Her lahza gelüp yār gider bir dem içinde
Bu hastayı kor derd-ile her dem gam içinde

2. **hastasiyam:-sı, -y, -am**
Gazel 3257
Mısra: 12
Sağlıklı olmayan, hasta, derdli, aşk derdiyle
dertlenmiş.

Var iy tabīb hālüne ko hālüme beni
'İşk hastasiyam derdüme derdüm devā gibi

3. **hastasiñ:-sı, -nuñ**
Gazel 3388
Mısra: 12
Sağlıklı olmayan, hasta, derdli, aşk derdiyle
dertlenmiş.

Rahm eyle 'atā eyle Muhibbī'ye lebüñden
Cān hastasiñüñ büse-i la'l olur 'ilācı

4. **hastadur:--dur**
Gazel 3164
Mısra: 6
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan
kimse.

Ol perī-ruhşarı görsem bīd gibi ditirerem
Sanasın bir hastadur kim ditreye cān üstine

5. **hastaya:-y, -a**
Gazel 3409
Mısra: 8
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan
kimse.|| Aşk derdine düşmüş olan kişi.

Ol tabīb-i dil ölürsem de baña virmez cevāb
Bağludur ben hastaya beñzer ki şihhat kapusu

6. **hastaya:-y, -a**
Gazel 3452
Mısra: 7
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan
kimse.|| Aşk derdine düşmüş olan kişi.

Merhem-i vaşluñ eger irmeye bu hastaya āh
Rüz-ı mahşerde dahı bulına dil pārecüğü

7. **hastaya**:-y, -a

Gazel 3486

Mısra: 9

Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse. || Aşk derdine düşmüş olan kişi.

Olmasa vaşlı ümîdi bu Muhibbî hastaya
Her dem ü her lahzâ ölmek ihtimâlüm var-ıdı

8. **hasta**:

Gazel 3165

Mısra: 4

Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse. || Aşk derdiyle dertlenmiş, düşkün olan kimse.

'İşk yolında olur ise şād olur gönül
Bir hasta gibi irişe āhir selāmete

9. **hasta**:

Gazel 3011

Mısra: 8

Aşk derdiyle hasta düşmüş,sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

İdesiz hāk-i derinden bārî hışt-i merkadüm
Hasta iken gelmedi bir kerre çün bālînüme

10. **hastayam**:-(y)am

Gazel 3105

Mısra: 7

Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse. || Aşk derdiyle hasta düşmüş kimse.

Hasetinden vādî-i ğamda be-ġāyet hastayam
Yok mecālüm dönmege bir yanadan bir yanuma

11. **hastayam**:-(y)am

Gazel 3181

Mısra: 4

Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse. || Aşk derdiyle hasta düşmüş kimse.

Egerçi dil tabībisin veli bî-raħmsın ġāyet
Kapuñda hastayam yıllar gözetmezsın o bīmārı

12. **hastayam**:-y, -am

Gazel 3304

Mısra: 7

Hasta ll Aşk derdine düşmüş.

Kapusında niçe yıldur hastayam āh eylerem
Dimedi bir kez bu dil dil-haste bīmārum gibi

13. **hastayam**:-y, -am

Gazel 3447

Mısra: 9

Hasta ll Aşk derdine düşmüş.

Haset-i la'l-i lebūnden hastayam key nātüvān
İy tabīb-i dil meded añmaz mısın bīmāruñı

14. **hastanuñ**:-nuñ

Gazel 3009

Mısra: 1

Sağlıklı olmayan, hasta, yorgun.

Degül ben hastanuñ hālinden ol sīmîn beden āgeh
Kim eyler ol ŧehi yā Rab 'aceb ben bendeden āgeh

15. **hastayı**:-y, -ı

Gazel 3158

Mısra: 13

Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse. II Aşık.

Salar Muhibbî hastayı ferdāya çün habīb
Hālî ne ola kim yile ol bî-vefā-y-ıla

16. **hastayı**:-y, -ı

Gazel 3289

Mısra: 2

Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse. II Aşık.

Severem cān-ıla dilden ben o ħurşîd-veŧi
Lîk yakdı bu ben hastayı anuñ 'ataşı

17. **hastayı**:-y, -ı

Gazel 3388

Mısra: 7

Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse. II Aşık.

Öldürdi bu ben hastayı iy cān ğam-ı hicrān
Raħm eyle ki 'uşşāk olalar saña du'acı

18. **hastadur**:-dur

Gazel 3238

Mısra: 13

Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse. II Aşık.

Muhibbî hastadur yatur lebūñ dārū'ş-şifāsında
Ya öldür anı kurtulsun ya gönder bir cevāb evlā

19. **hastadur**:-dur

Gazel 3466

Mısra: 6

Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse. II Aşık.

Lebleri dār-ı şifāsına irem diyü bu dil
Hastadur şubħa degin virdi bu deryā şāfi

20. **hastadur**:-dur

Gazel 3481

Mısra: 3

Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse. II Aşık.

Dür olalı gül yüzünden hastadur cān bülbüli
İnlerem āh ol yüzi gülzārı görsem bir daħı

21. **hasta**:

Gazel 3325

Mısra: 7

(Fars.) Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

Yaşımı eger hasret-ile hasta benefşe
Durmaz akar her tarafa çeşm[i] bînarı

22. **hasta:**

Gazel 3355

Mısra: 2

(Fars.) Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

İstemez ‘aşık olan zecr ü ‘anâdan gayrı
Nite kim hasta olan derde devândan gayrı

23. **hasta:**

Gazel 3369

Mısra: 2

(Fars.) Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

Çeşm-i ebrûsı kılup derd-ile bîmâr beni
Niçe yıl hasta yatur aîmadı dildâr beni

24. **hasta:**

Gazel 3448

Mısra: 10

(Fars.) Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

İy tabîb-i dil ü cân görmeye bir kerre yüzüñ
Hicr-ile cân vire bu hasta Muhibbî'ye zehî

hasta dil:

1. **hasta dil:**

Gazel 3356

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hasta gönül. // Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse
// Aşık.

Ğam şebinde hasta dil eyler temennâ-yı vişâl
Dürlü dürlü fikr ider bir ölecek sayru gibi

2. **hasta dil:**

Gazel 3422

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hasta gönül. // Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse
// Aşık.

Dil tabîbi za'fdan gör ne gelüp tîmâr ide
Nâle kıl iy hasta dil anuñla izhâr it beni

3. **hasta dil:**

Gazel 3491

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hasta gönül. // Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse
// Aşık.

Tañ mıdur döyse cefâya bu Muhibbî hasta dil
Mihnet ile bisledüm çün cân-ı ğam-perverdümü

4. **hasta dil:-den**

Gazel 3329

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hasta gönül. // Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse
// Aşık.

Hasta dilden âsitânundur senüñ dâr-ı şifâ
Dil tabîbi olasın aîmayasın bîmârüñ

hasta gönül:

1. **hasta gönül:-üm**

Gazel 3300

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dertli gönül (Aşk derdine düşmüş gönül).

Tirini gönderse cân karşı çıkar
Oldugıçün hasta gönülüm merhemi

2. **hasta gönül:-üm**

Gazel 3255

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hasta, dertli gönül, aşk derdine düşmüş gönül.

Pâdişahlar pâdişahı çün der-i hâcettür
Var yürü iy hasta gönülüm iste andan kâmuñ

hasta gönül:

1. **hasta gönül:--in**

Gazel 3006

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaralı, dertli, aşık gönül.

Râh-ı ‘ışk içre olan olur şehîd
Ol sebebden hasta gönülin şâd ide

2. **hasta gönül:**

Gazel 3141

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hasta gönül. // Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse
// Aşık.

Gül yüzü yâdına bülbül gibi iy hasta gönül
Demidür şubha degin nâle vü feryâd eyle

3. **hasta gönül:-üm**

Gazel 3387

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hasta gönül. // Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse
// Aşık.

Hasta gönülüm bir nefes ol dilrübâ şâd itmedi
Yañılup ben derdmendi bir kezin yâd itmedi

4. **hasta gönül:-e**
Gazel 3388
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hasta gönül. // Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse
// Aşık.

Sākī örü dur doldur yüri cām-ı züccacı
Hasta gönüle gel idelüm bir dem 'ilâcı

hasta ol:

1. **hasta ol:-am**
Gazel 3307
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sağlıklı olmayan, hasta, dertli, aşk derdiyle
dertlenmiş.

Ben derdün ile hasta olam hiç revâ mı
Sen eylesen gayra devâ-yı nigerânı

hasta ol:-

1. **hasta ol:-ısar, -dur**
Gazel 3151
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sağlığı bozulmak, bir hastalığa yakalanmak,
hastalanmak.

Vādī-i hicrân şebinde bir kara gündür geçer
Olırsardur hasta dil âhir bu âh u zâr ile

hastâ-dil:

1. **hasta-dil:**
Gazel 3226
Mısra: 9
Hasta gönül. // Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse
// Aşık.

Şöyle ülfet tutdı 'ışkıyla Muhibbî hasta-dil
Kesmeyiser rûz-ı mahşerde dahı peyvendini

2. **hasta-dil:**
Gazel 3046
Mısra: 11
Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse. || Aşık.

Sebze haţtuñı görüp didi Muhibbî hasta-dil
Sâye salmış Hızır'dur san âb-ı hayvân üstine

3. **hasta-dil:**
Gazel 3039
Mısra: 9
Gönlü yaralı, gönül hastası, aşık.

Bu Muhibbî hasta-dil ger kan yudarsa tañ mıdur
Zira kimse görmedi resm-i vefâ dildârda

hasta-i 'ışk:

1. **hasta-i 'ışk:-am**
Gazel 3120
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk hastası, aşk derdine tutulmuş.

Tabîbâ çek elüñ benden baña dermân-pezîr olmaz
Anuñcün hasta-i 'ışkam değışdüm derdi dermâna

2. **hasta-i 'ışk:-am**
Gazel 3134
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk hastası, gönlü sevgilinin aşkıyla bitap
düşmüş olma durumu.

Başumuñ artar şudâ'ı çek elüñ benden tabîb
Hasta-i 'ışkam müfid olmaz devâlar başuma

hat:

1. **hatıyla:-ı, -y, -la**
Gazel 3339
Mısra: 3
Yeni beliren sakal ve bıyık/ayvatüyü.

Bâğ-ı hüsninde hatıyla zülf[i] dutmuşlar vaţan
Gülşen içinde görünmez mür u mâr eksüklüğü

2. **hatıñuñ:-uñ, -uñ**
Gazel 3065
Mısra: 5
1. yeni beliren sakal ve bıyık/ayvatüyü 2. yazı.

Hatıñuñ isini hoş görsün lebüñ nüş isteyen
Düda lâ-büd katlanır kim isteye helvâ yine

3. **hatuñ:-un**
Gazel 3059
Mısra: 5
1. yeni beliren sakal ve bıyık 2. sevgilinin
yanağındaki ayva tüyü 3. Yazı.

Hatıñ yazı imiş başumda iy döst
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

4. **hat:**
Gazel 3081
Mısra: 4
(Sevgilinin yanağındaki) ayva tüyleri.

Lebleri üzre görinen sâye-i ebrü mıdur
Haţ degül pây-ı meges kalmış meger bal üstine

5. **hat:**
Gazel 3001
Mısra: 7
1. Çizgi, satır, yazı. Arap alfabesiyle yazılan
yazılara verilen isim. 2. Sevgilinin yanağındaki ince
ayva tüyleri. (Ayva tüyleri hatt'a benzetilebilir.).

Haţ yaraşmaz ârızuñda gel anı eyle tırâş
Hiç revâ mı gerd kona âyîne-i pāk üstine

6. **ḥaṭuñ:-uñ**

Gazel 3102

Mısra: 7

(Sevgilinin yanağındaki) ince tüyler, ayva tüyleri.

Halkadur ḥüsnüñ ḥaṭuñ çekmiş aña ceys-i Habeş
Kaşid ider mi kâfir olmasa ḥarâb-ı Ka'be'ye

7. **ḥaṭuñ:-uñ**

Gazel 3103

Mısra: 5

(Sevgilinin yanağındaki) ince tüyler, ayva tüyleri.

Ḥaṭuñ terk eylemez ise ḥaṭâyı
Siyâh eyler felek saḳfını nâle

8. **ḥaṭ:**

Gazel 3071

Mısra: 7

(Sevgilinin) Yanağında ince tüyler II. Çizgi, yazı.

Lebüñde ḥaṭ mıdır yoḥsa görinen sāye-i ebrü
Yâḥûd pây-ı meges midür yapışupdur kalup bala

9. **ḥaṭ:**

Gazel 3413

Mısra: 10

(Sevgilinin) Yanağında ince tüyler II. Çizgi, yazı.

La'l[i] üzre iy Muḥibbî sāye-i ebrüsidür
Ḥaṭ diyü itdüñ ğalaṭ sanduñ cānān büyüdi

ḥat tut:

1. **ḥaṭ tut:-sa**

Gazel 3454

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Yanağında taze tüylerin bitmesi.

Gelüp ḥaṭ tutsa ger âḥir leb-i cānānı incitme
Dilâ fikr eyle 'âlemde ecelden kim amān buldı

ḥat u zülf:

1. **ḥaṭ u zülf:-üñ**

Gazel 3498

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) saçları ve ayva tüyleri.

Ḥaṭ u zülfüñ çeküpdür Rüm'a leşker
Meded fetḥe qarîb oldı livāsı

ḥaṭâ:

1. **ḥaṭâyı:-(y)ı**

Gazel 3103

Mısra: 5

Kusur, yanlış, hata.

Ḥaṭuñ terk eylemez ise ḥaṭâyı
Siyâh eyler felek saḳfını nâle

2. **ḥaṭâmı:--m, --ı**

Gazel 3135

Mısra: 12

Aslına uygun olmayan, doğru olmayan şey;
yanlış, yanlışlık. Karşıtı: SAVAB. II Makbul olmayan iş, kusurlu davranış, kabahat.

Elif ḳaddüñle rā ḳaṣuñ görüp vaşluñı rā itdüm
Muḥibbî olmadı vuşlat ḥaṭâmı añladum rāda

3. **ḥaṭâ:**

Gazel 3280

Mısra: 5

(Ar.) Aslına uygun olmayan, doğru olmayan şey;
yanlış, yanlışlık.

Zülfüne eger müşğ didümse ḥaṭâ ile
'Afv it günâh var mı hîç itmez âdemî

4. **ḥaṭâ:**

Gazel 3299

Mısra: 1

(Ar.) Aslına uygun olmayan, doğru olmayan şey;
yanlış, yanlışlık.

Ger ḥaṭâ ile disem güneş senüñ rüyuñ gibi
Ol günehten olısar yüzüm siyeh müyuñ gibi

5. **ḥaṭâ:**

Gazel 3355

Mısra: 9

(Ar.) Aslına uygun olmayan, doğru olmayan şey;
yanlış, yanlışlık.

Büy-ı zülfine ḥaṭâ mı dir-isem nāfe-i Çın
Beñzemez kāküline 'anber-i sâdan ğayrı

ḥaṭ-ı müşğîn:

1. **ḥaṭ-ı müşğîn:**

Gazel 3306

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Misk kokulu/misk renginde, siyah, kara yazı.

Naḳḳâş-ı ezel çün ḥaṭ-ı müşğîn raḳam itdi
Her bir kılını yazmak için kıl ḳalem itdi

ḥâtır:

1. **ḥâtırım:-um**

Gazel 3359

Mısra: 2

Gönül II düşünce.

Hîç 'âlemde benüm bu dāduma dād olmadı
Bend-i ğamdan ḥâtırım bir laḫza âzād olmadı

2. **ḥâtırı:-ı**

Gazel 3126

Mısra: 5

1. Gönül, duygu, his 2. Bir kimsenin biri üzerindeki saygılı etkisi, itibar.

Oldı benfşe hâtırı mey maḥzûn dili şikest
Bir dem muşâhib olmadı sen saçı sünbüle

3. **hâtırda**:-da

Gazel 3180

Mısra: 2

1. Düşünme, akılda tutma yeteneği, zihin, hâfıza.
2. Gönül, duygu, his. 3. Bir kimsenin biri üzerindeki saygılı etkisi, itibar.

Kanı ol dem kim baña deyr-i muġān me'vā idi
Gözde hâtırda hemān ol muġbeçe tersā idi

4. **hâtırûña**:-uñ, -a

Gazel 3033

Mısra: 4

1. Düşünme, akılda tutma yeteneği, zihin, hâfıza.
2. Gönül, duygu, his.

Ġamzeñ okını sinede ben kana boyadum
Her ne ki geçe hâtırûña sen de var eyle

hatm it:

1. **hatm it:**

Gazel 3017

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kur'an'ı veya bir kitabı baştan sona kadar okumak. II Sona erdirme,bitirme.:

Gerekse tîġ-ı hicr-ile urasın bagruma yara
Muḥibbî sözünü hatm it inen tatvîl eyleme

hatt:

1. **hattı**:-ı

Gazel 3238

Mısra: 9

Ayva tüyü.

Ecel gibi gelüp hattı beni öldüriser âḥir
Dilâ gün yüzünü görmege eylersen şitâb evlâ

2. **hattuñ**:-uñ

Gazel 3218

Mısra: 3

Ayva tüyü, sakal vb. tüyler.

Berāt-nāme-i ḥüsnüñ yazalıdan hattıñ iy dilber
Olupdur kâbe kavseynüñ anuñ üstinde tuġrāsı

3. **hattuñ**:-uñ

Gazel 3328

Mısra: 5

Ayva tüyü, sakal vb. tüyler.

Ḥüsnüñ[üñ] eṭrâfımı hattıñ ihâta eylemiş
Göz göre imāna kaşd eyler meger tersā gibi

4. **hattını**:-ı, --n, --ı

Gazel 3132

Mısra: 9

Çizgi, yazı. II Sevgilinin yüzünde bulunan ayva tüyleri.

Hattını gördi Muḥibbî'nüñ irişdi eceli
Hiç taġyîr ola mı yazu-y-ımuş başında

5. **hattuñ**:-(u)ñ

Gazel 3450

Mısra: 1

(Sevgilinin yanağındaki) ayva tüyleri.

İy kaduñ serv ü saçuñ sünbül ü hattıñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenüñ şad çü meni

6. **hattını**:-ı, -n, -ı

Gazel 3356

Mısra: 7

Çizgi, yazı. II Sevgilinin yüzünde bulunan ayva tüyleri.

Hattını gördüm niġaruñ didüm âḥ geldi ecel
Çäre ne rûz-ı ezelden alnuma yazu gibi

7. **hatt[ı]**:-ı

Gazel 3291

Mısra: 7

1. Çizgi. 2. Yazı. 3. Gençlerde yeni beliren sakal ve bıyık.

Hatt[ı] kâfirdür ḥurûc itmek diler dîn kaşdına
Ruḥlaruñ müslim geçer göster anuñla cengüñi

hatt-ı siyâh:

1. **hatt-ı siyâh:**

Gazel 3081

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Siyah yazı II Sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri.

Lâle ḥaddüñ üzre cānâ cā-be-cā hatt-ı siyâh
İbrişimden san ḥayâl işi-durur al üstine

havâdis:

1. **havâdis:**

Gazel 3341

Mısra: 5

Hadiseler, olaylar; ilgi ile karşılanabilecek haber; bela, felaket (TULUM, 811).

Bahra beñzet gönlüñi gelse havâdis bahrı gör
Daşraya atar kabül itmez gelen murdârımı

havâle id-:

1. **havâle id-:**--er

Gazel 3109

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyin alınmasını, yapılmasını bir kimseye bırakmak, ismarlamak, devretmek. II yollamak, göndermek.

Şehâ katlüm diler mestâne çeşmün
İki hâcib ider aña havâle

havâle ol-:

1. **havâle ol-:--up, --dur**

Gazel 3103

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Görüşe engel olmak.

Olursam tañ mıdur hünin ciğer âh
Olupdur gamzeññ tıgı havâle

havrâ:

1. **havrâ:**

Gazel 3232

Mısra: 10

Hûri, hûriler.

‘İşk ehlinün hâkini eflâke ger şabâ
Havrâ çeke sürme diyü hâk-i pâsını

hây u huy:

1. **hây u huy:--ı, --n, --a**

Gazel 3074

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gürültülü ses II kargaşa.

Zâhidün mescidde hây u huyına kılma nazar
Var hârâbât ehlinün bak anda nûş-â-nûşına

hây u hü u ğavgâ:

1. **hây u hü u ğavgâ:**

Gazel 3266

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Yüksek ses, gürültü, kargaşa ve kavga, (dünyaya ait, dünya nimetleri için yapılan).

Cihân için nedür bilsem bu hây u hü u bu ğavgâ
Gelenler gıtdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

hayâl:

1. **hayâl:**

Gazel 3081

Mısra: 6

Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.

Lâle haddün üzre cânâ câ-be-câ hatt-ı siyâh
İbrişimden san hayâl işi-durur al üstine

2. **hayâl:**

Gazel 3379

Mısra: 6

Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.

Var mıdur yok mı miyânuñ bilmedi bî-çâre dil
Bezîm-i ğamda rüz u şeb uşbu hayâl egler beni

3. **hayâl:**

Gazel 3283

Mısra: 5

Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.

Leb hamûş lîk hayâl ile tolu câ bu gönül
Dil senün-ile vü sen dille idersin şuheni

4. **hayâlün:--ün**

Gazel 3298

Mısra: 4

*1. Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş
2. Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sûreti.*

Çeşmün cüy-ı hayâlün ile âbâdân iken
Eksilür sanma hayâlün yâhû ol cü kalmadı

5. **hayâli:-i**

Gazel 3085

Mısra: 5

*1. Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş
2. Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sûreti.*

Dilber hayâli ile iden gice gündüz ‘iyyş
Uşbu cihânda kayd nedür ihtiyâcına

6. **hayâli:-i**

Gazel 3090

Mısra: 5

*1. Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş
2. Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sûreti.*

Gönülde ğâh çeşmümde hayâli
Bulam diyü araram bahr ü berde

7. **hayâli:-i**

Gazel 3147

Mısra: 7

*1. Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş
2. Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sûreti.*

Sâgar-ı çeşmümde ruhsâruñ hayâli iy şanem
Tâze gül yapragıdır san kim şarâb-ı nâbda

8. **hayâli:-i**

Gazel 3495

Mısra: 2

*1. Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş
2. Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sûreti.*

Yüzi güldür boyı bir servi dalı
Gözümden gitmeye hergiz hayâli

9. **hayâlüm:-üm**

Gazel 3486

Mısra: 6

Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş II bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen süreti II geçmişte yaşanmış bir şeyi zihinde canlandırma, hatırlama.

Kıışsa-i zülfün okudum key muṭavvel kıışsadur
Giceler tā şubḥa dek özge hayâlüm vār-ıdı

hayâl it-:

1. **hayâl it-:-dü, -m**

Gazel 3196

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Gerçekleşmesi arzu edilen bir şeyi) Zihinde tasarlayıp canlandırmak, düşünmek.

İtdüm hayâl bilüni döndüm hayâle ben
Mümkün degül tamâm ola anuñ taḥayyüli

hayâl ol-:

1. **hayâl ol-:-dı**

Gazel 3198

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

1) Gerçekleştirilememek. 2) Geçmişte kalmak, hatıra olmak.

Bir kıla döndü miyânın fikr iderken bu tenüm
Bir hayâl oldu hemân ancak ki nâ-yâb olmadı

2. **hayâl ol-:-dı**

Gazel 3273

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Gerçekleştirilememek. II Geçmişte kalmak, hatıra olmak.

Muḥibbî çekeli bār-ı gam-ı 'ışkı bu 'âlemde
Cihân çeşmine görünmez hemân ancak hayâl oldu

hayâle dön-:

1. **hayâle dön-:-dü, -m**

Gazel 3196

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çok zayıflamak.

İtdüm hayâl bilüni döndüm hayâle ben
Mümkün degül tamâm ola anuñ taḥayyüli

hayâl-i dilber:

1. **hayâl-i dilber:-i**

Gazel 3152

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlü kendine çeken güzelin hayali.

Şöyle hayrân oldu dil gördü hayâl-i dilberi
Tā kıyâmet gelmeyiser 'aklı ayruk başına

hayâl-i yâr:

1. **hayâl-i yâr:**

Gazel 3034

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin hayali.

Qarâr itmezdi dünyâda gezerdi 'âlemi cümle
Ger olmasa Muḥibbî'ye hayâl-i yâr eglence

2. **hayâl-i yâr:**

Gazel 3034

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin hayali.

Ža'f itdi beni firqat helâk olurdu dil-ḥaste
Dil-i bîmâra olmasa hayâl-i yâr eglence

3. **hayâl-i yâr:**

Gazel 3288

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin hayali.

Dün gice çeşmüm benüm bî-ḥ'âb u necb bî-dâr idi
Münisüm tā şubḥa dek dilde hayâl-i yâr idi

4. **hayâl-i yâr:-ıla**

Gazel 3430

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin hayali.

Dün hayâl-i yâr-ıla bir bunca rāzum var-ıdı
Baña bir nâz eylese biñ biñ niyāzum var-ıdı

5. **hayâl-i yâr:-ıla**

Gazel 3430

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin hayali.

Geh firâk-ı şerḥ-i gam gâh Muḥibbî iştîyâk
Dün hayâl-i yâr-ıla bir niçe rāzum var-ıdı

havât bul-:

1. **havât bul-:-sun**

Gazel 3007

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Canlanmak; maddi ve manevi sıkıntılarından kurtulmak.

İy şabâ büyn getür tã mürde dil bulsun hayât
Ger şeherden irişürseñ sünbül-i gül-büyına

hayât vir-:

1. **hayât vir-:**-me, -y, -e, -sin

Gazel 3257

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Canlılık vermek, canlandırmak.

Ne-y-içün bu ben mürdeye virmeyesin hayât
Oldı nefesüñ mürdelere çün Mesîhâ gibi

hâyil ol-:

1. **hâyil ol-:**--ur

Gazel 3115

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Engel, mâni olmak.

'Anber saçıdur gül yüzini görmege mâni'
San hâyil olur ebr gelür bedr iken aya

2. **hâyil ol-:**--ur

Gazel 3157

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Perde olmak, engel olmak, engellemek.

Görmek dilesem mâni' olur yârı rakîb âh
San ebr gibi hâyil olur bedr iken aya

hayl:

1. **haylinde:**-in, -de

Gazel 3337

Mısra: 2

Topluluk, zümre.

Olsa idüm 'ışkuñ ile zâr u rüsvâ kâşki
Hem-çünân dîvâneler haylinde şeydâ kâşki

hayli:

1. **hayli:**

Gazel 3386

Mısra: 6

"Birçok, çok fazla, epeyce" anlamına gelen zarf.

Şimdi bîrûn oldum-ısa dergehinden ol şehüñ
İtleri içinde bir vaqt hayli nâmum var-ıdı

2. **hayli:**

Gazel 3401

Mısra: 6

"Birçok, çok fazla, epeyce" anlamına gelen zarf.

Salınsa serv gibi gelse gül-veş
Akıdur gözlerümden seyli haylî

3. **hayli:**

Gazel 3486

Mısra: 8

Oldukça fazla, çokça, epey.

Nohtadur agzı bili kıldur diyü şerh eyledüm
Hürdebînler içre haylî kıl ü kâlüm var-ıdı

hayl-i leyli:

1. **hayl-i leyli:**

Gazel 3401

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Leyla'nın cemâati/süvarisi.

Olur Mecnûn'a kıble hayl-i Leylî
İder cân u gönülden aña meylî

haymâ:

1. **haymâ:**

Gazel 3257

Mısra: 1

Çadır; otağ.

Kaşrı yüce menzili yâruñ haymâ gibi
Âh irmez elüm gönül aña mübtelâ gibi

hayme:

1. **hayme:**

Gazel 3408

Mısra: 7

Ar. Çadır, otağ.

Sinemde gören şâh-ı gamı hayme sanurlar
Bu gözlerümmüñ yaşı ile kanlu habâbı

hayr:

1. **hayruñ:**--uñ

Gazel 3120

Mısra: 8

Her durumda ve şartta herkesin katında iyi ve makbul olan hal ve iş.

Zenañ çâhında 'uşşâkı esirge leblerüñ göster
Bir içim su-y-ıla hayruñ irişşün ehl-i zindâna

2. **hayra:**-a

Gazel 3338

Mısra: 9

Her durumda ve şartta herkesin katında iyi ve makbul olan hal ve iş.

Bugün hayra durişüp 'amel eyle
Yarın Muhibbî çekmeyesin sen nedâmeti

3. **hayr-ıla:**-ıla

Gazel 3230

Mısra: 14

Her durumda ve şartta herkesin katında iyi ve makbul olan hal ve iş.

İy Muhibbî 'âşık oldur cân u ser terk eyleyüp
Añdura 'uşşâk içinde hayr-ıla ol adını

hayr iş:

1. hayr iş:-e

Gazel 3387

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayırlı bir iş.

İt rakībūñ sözine aldanma iy Yūsuf-cemāl
Kim seni bir kerre ol hayr işe irşād itmedi

hayr u 'amel:

1. hayr u 'amel:-de

Gazel 3285

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyilik ve iş/eylem/amel.

Bulınmaduñ dilā hayr u 'amelde
Geçürdüñ yok yire leyl ü nehārī

hayr u şerr:

1. hayr u şerr:-i

Gazel 3254

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyilik ve kötülük.

Eyü 'amel kılmaga cehd it hayr u şerri fark kıl
Kurtarasın tā ki şeytāndan bugün imānuñı

hayra gir:

1. hayra gir:

Gazel 3060

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Hayır işlemek, iyilik etmek, fayda sağlamak.

Ka'be'dür küyuñ sürün sürün gelür 'âşıklarūñ
Hayra gir eyle bugün kurbān kurbān üstine

hayrān:

1. hayrānsın:-sın

Gazel 3036

Mısra: 4

Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

Bir saçı leylī gamından iy dil-i şürīde āh
Vādī-yi miñnetde Mecnūn gibi hayrānsın yine

2. hayrān:

Gazel 3431

Mısra: 8

Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyma, çok beğenme, takdir etme.

Felek hayyātī hüsni hil'atini
Görüp hayrān elinden sındı düşdü

hayrān evle:

1. hayrān evle:-dü, -ñ

Gazel 3472

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Hayranlık uyandırmak, çok etkilemek.

Şüret-i dīvār sanduñ göricek iy cân beni
Bilmedüñ mi iy perī sen eyledüñ hayrān beni

hayrān id:-

1. hayrān id:-er

Gazel 3174

Mısra: 22

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayrete düşürmek, şaşırtmak. II Kendinden geçirmek, sarhoş etmek.

Gāh mest olup içürür baña 'ışkuñ cür'asın
Geh gubār-ı gam virüp hayrān ider gönüm beni

hayrān ol:-

1. hayrān ol:-dı

Gazel 3152

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çok beğenmek.

Şöyle hayrān oldı dil gördi hayāl-i dilberi
Tā kıyāmet gelmeyiser 'aklı ayruk başına

2. hayrān ol:-up

Gazel 3099

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Hayran olmak, çok beğenmek.

Deyr içinde dün şanemler seyrine hayrān olup
Secdeyi bī-ihtiyār itdüm büt-i tannāzuma

hayrān ü 'ürvān evle:-

1. hayrān ü 'ürvān evle:-di

Gazel 3179

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşırtmak ve çıplak bir duruma getirmek.

Leylī zülfinüñ hevāsıyla beni Mecnūn-vār
Düşürüp vādilere hayrān ü 'ürvān eyledi

havret:

1. hayret:

Gazel 3370

Mısra: 6

(Ar.) Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağımı, ne hüküm vereceğimi bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.

Bilmediler bili ile agzınıñ esrârını
Deng kılmışdur cihân halkın bu hayret 'âlemi

hayret al:

1. hayret al:-up

Gazel 3491

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayrete düşmek, şaşkınlık içinde kalmak.

Hayret alup tañ ola kim göre rüy-ı zerdümi
Raħm ide lâ-büd okuyan defter-i pür derdümi

hayret al-:

1. hayret al:-di

Gazel 3023

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayrete düşmek, şaşkınlık içinde kalmak.

Çün perî gibi görindi yine dilber gözüme
Hayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

hayret-nümâ evle:

1. hayret-nümâ eyle:-di

Gazel 3342

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşırıp kalmak, hayret duymak.

Gösterür ak u karasını cihân 'ibret için
Eyledi anlara hayret-nümâ Zâl beni

hayr-ı 'amel:

1. hayr-ı 'amel:

Gazel 3210

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayırlı iş/eylem.

Kendü hâlüne nazar kıl var mı gör hayr-ı 'amel
Dil uzatma kimsenüñ aħvâline süsen gibi

hayr-ı halef:

1. hayr-ı halef:

Gazel 3312

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayırlı evlat (babasını hayırla yâd ettirecek oğul).

İy Muhibbî dile Hağ'dan bulasın hayr-ı halef
Añılur adı anuñ ger ola hayr-ı halefî

hayr-ı halefi:

1. hayr-ı halefi:

Gazel 3312

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayırlı evlat.

İy Muhibbî dile Hağ'dan bulasın hayr-ı halef
Añılur adı anuñ ger ola hayr-ı halefî

hâvu:

1. hâvu:

Gazel 3035

Mısra: 6

Kargaşa.

Gel şarâb-ı 'ışkı nüş it zâhid-i peşmîne-püş
Niçeye dek kalasın bu hâvu bu gâvgâ-y-ıla

hayvân:

1. hayvânlar-ıla:--lar, --ıla

Gazel 3025

Mısra: 10

1. Canlı mahlûk. 2. İnsandan maada canlı mahluk. 3. mec. akılsız, idraksiz, ahmak kimse.

Görmedüñ çünkü Muhibbî benî âdemde vefâ
Taglara düş yüri şimden girtü hayvânlar-ıla

2. hayvânlar-ıla:--lar, --ıla

Gazel 3037

Mısra: 10

1. Canlı mahlûk. 2. İnsandan maada canlı mahluk. 3. mec. akılsız, idraksiz, ahmak kimse.

İy Muhibbî benî âdemde vefânuñ adı yok
Taglara düş yüri şimden girtü hayvânlar-ıla

hayvân id-:

1. hayvân id-:-er

Gazel 3174

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kaba, duygusuz, akılsız ve idraksiz (birisi) etmek, haline dönüştürmek.

Gâh olur añlar rumüz-ı kâyinâtı ser-te-ser
Gâh olur bir nuṭkı yok hayvân ider gönlüm beni

hayvân sıfat:

1. hayvân sıfat:

Gazel 3312

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayvan gibi: Kabaca, duygusuzca, akılsız ve idraksizce.

Şi'r ara şâ'ir iseñ gel bakma tarz-ı selefî
Yime hayvân şîfat dile gelen her 'alefî

hayvânlayın:

1. hayvânlayın:

Gazel 3194

Mısra: 6

Hayvan gibi.

İçdüğüm mey zâhidâ baña ğidâ-yı rûhdur
Sen yidüğüñ dâyimâ hayvânlayın erzen gibi

hayyât:

1. hayyât:-ı

Gazel 3349

Mısra: 14

Dikici, terzi.

Muhibbî cevri-i yâr-ıla öliser diyü küymda
Felek hayyâtı anuñçün gelüp hünîn kefen kesdi

2. hayyât:-ı

Gazel 3431

Mısra: 7

Dikici, terzi.

Felek hayyâtı hüsni hil'atini
Görüp hayrân elinden sındı düşdi

hâzâ şehîdü'l-'âşîkîn:

1. hâzâ şehîdü'l-'âşîkîn:

Gazel 3011

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

"Bu, âşıklar şehididir".

Öldüğümde döstlar hâzâ şehîdü'l-'âşîkîn
Başum üzre dikesiz bir senge yazup sinüme

hazân:

1. hazân:-ı

Gazel 3016

Mısra: 3

Güz, sonbahar.

Dehrün sistemin añladı fikr itdi hazânı
Bî-çâre vü ser-geşte vü ğam-hâra benefşe

2. hazân:-ı

Gazel 3307

Mısra: 2

Sonbahar II Yaşlılık, tazeliğini yitirme.

Geçdi dirîğ ğuşsa ile 'ömr-i cevânı
Surh idi ezel şimdi bulup çehre hazânı

3. hazân:

Gazel 3219

Mısra: 9

Güz, sonbahar. II Ayrılık sebebiyle hüznün arttığı vakit.

İrmeye hergiz anuñ hüsni bahârına hazân
Bite dünyâda nite kim gül ü serv ü semeni

hazân yaprağı:

1. hazân yaprağı:--ı, --n, --a

Gazel 3096

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sonbahar yaprağı. Canlılığını ve rengini yitirmiş; sararmış, kuru yaprak.

Hicrûn-ile dönmiş-idüm ben hazân yaprağına
Bir katı âh eyledüm düşdüm fenâ toprağına

hazân yili:

1. hazân yili:-ı

Gazel 3193

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sonbahar rüzgarı.

Açıldı gerçi kim güller koñ itsün nâle bülbüller
Hebâ idicegin bulur hazân yili gülistânı

hazer eyle:

1. hazer eyle:

Gazel 3429

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çekinmek, sakınmak.

Zülfine gönül virme Muhibbî hazer eyle
Elbette ziyân eyler o kim mâra tayandı

2. hazer eyle:

Gazel 3330

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sakınmak, çekinmek, kaçınmak.

İy dil eyle gel hazer küfr-i zülfinden anuñ
Dakmaya cân gerdene rişte-i zünnârını

hazer eyle:-

1. hazer eyle:-

Gazel 3033

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sakınmak, kaçınmak.

İy dil ser-i zülfinden anuñ key hazer eyle
Varmaga dilerseñ yanına terk-i ser eyle

hazer kıl:

1. hazer kıl:

Gazel 3090

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sakanmak, çekinmek.

Baňa rahm eyle āhumdan hazer kıl
Ġarībūñ āhı kalmaz çünki yirde

2. hazer kıl:

Gazel 3317

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çekinmek, sakınmak.

İy dil-i şeydā hazer kıl çeşm-i mest-i yārdan
Ġūn-ı dil içmek olupdur dāyim anuñ pīşesi

hazîne:

1. hazîne[yi]:-y, -i

Gazel 3334

Mısra: 10

1. Toplu halde bulunan altın, gümüş, mücevher, para vb. maddi değeri yüksek şeylerin bütünü. 2. Maddi veya mânevî büyük servet değerindeki şey.

Dilden çıkar tâze ma'ānî cevāhirin
Vardur Muħibbî yir yir ara hazîne[yi]

hâzır:

1. hâzır:

Gazel 3450

Mısra: 8

(Ar.) Bir işi yapmak için gerekli her türlü şeyini tamamlamış olan.

Gül yüzün yumak için şebnem ile çın seher
Nergisūñ hâzır elinde tutar altun legeni

2. hâzır:

Gazel 3459

Mısra: 7

(Ar.) Bir işi yapmak için gerekli her türlü şeyini tamamlamış olan.

Kaşı yayın ele alsa kafada perçemi hâzır
Dil almaga gider önce iki zülf-i siyeh-püşı

hâzır it-:

1. hâzır it-:-dū, -m

Gazel 3216

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

(Bir şeyi) Hazır duruma getirmek, hemen kullanılabilir hâle koymak, hazırlamak.

Gel kadem rencide kıl kim pāyuña İsar için
Ġâzır itdüm gözlerüm cevherlerinden dökmeği

hebâ id-:

1. hebâ id-:-iceg, -in

Gazel 3193

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ziyan etmek, boşa harcamak.

Açıldı gerçi kim güller koñ itsün nâle bülbüller
Ġebâ idicegin bulur hâzân yili gülistānı

hedef evle:

1. hedef evle:-i, -miş, -em

Gazel 3352

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hedef etmek - Aşığın, sevgilinin ok gibi kirpiklerine kendisini hedef etmesi- .

Ġayrılar kaşdını gel eyleme iy kaşı kemān
Ġamze oklarına ben eylemişem dil hedefi

heft ser ejdehâ:

1. heft ser ejdehâ:-dur

Gazel 3263

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Başa çıkılması imkânsız gibi olan büyük canavar. 2. İnsanı helâk eden, altından kalkılması çok zor mesele.

Bu dünyâ heft ser bir ejdehâdur
Yudar dimez bu yoħsul u budur bay

helâk:

1. helâke:-e

Gazel 3226

Mısra: 5

1. Ölme, mahvolma, yok olma. 2. Perişan olma, bitkin duruma gelme.

Mār zülfüñden helâke varmadan bu cān u dil
Luţf kıl irgür baňa tiryāk-i la'lüñ kândini

2. helâküm:-üm

Gazel 3273

Mısra: 5

1. Ölme, mahvolma, yok olma. 2. Perişan olma, bitkin duruma gelme.

Nazar müjgānına kıldum helâküm añladum ol dem
Elinde dutduğı tıg u cefâ tır-i kıtal oldu

helâk evle-:

1. helâk evle-:-r, --em

Gazel 3111

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Öldürmek, ortadan kaldırmak II aşırı derecede yormak, bitkin duruma getirmek.

Didi kim tığ-ı cefâm-ıla helâk âhîr anı
Eylerem ugramasun 'âşîk olan yanumuza

helâk eyle:

1. helâk eyle:

Gazel 3332

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Öldürmek, ortadan kaldırmak II aşırı derecede yormak, bitkin duruma getirmek.

Sevmek seni suçsa suçı Muhibbî'nün
Çokdur hemân eyle helâk ol fütâde[y]i

helâk it:

1. helâk it:-mek

Gazel 3474

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Öldürmek, ortadan kaldırmak II aşırı derecede yormak, bitkin duruma getirmek.

Bilmezem kaşdı helâk itmek midür 'âşîkleri
Muktezâ-yı hüsni yoħsa nâz u istignâ mı ki

helâk it:-

1. helâk it:-dü, -ñ

Gazel 3189

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

1) Öldürmek, ortadan kaldırmak. 2) mec. Aşırı derecede yormak, bitkin duruma getirmek.

Gün yüzün göstermek-ile sîne-çâk itdün beni
Soñradan zülfün niķâb idüp helâk itdün beni

2. helâk it:-dü, -ñ

Gazel 3222

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Öldürmek, ortadan kaldırmak. 2. Aşırı derecede yormak, bitkin duruma getirmek.

Gösterüp evvel yüzünü derdnâk itdün beni
Örtüp anı zülf-ile âhîr helâk itdün beni

helâk ol:

1. helâk ol:-sa, -ñ

Gazel 3417

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Yok olmak, ölmek II yorulmak, bitkin duruma gelmek.

Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdâ-yı 'ışk
Ger helâk olsañ dilâ kesme sakın peyvendüñi

helâk ol:-

1. helâk ol:-ur, --di-ur, -di

Gazel 3034

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Helâk olmak: mahvolmak, yok olmak, ölmek II perişan olmak, bitkin duruma gelmek, çok fazla yorulmak.

Zâ'îf itdi beni firķat helâk olurdu dil-ħaste
Dil-i bîmâra olmasa ħayâl-i yâr eglence

helâl ol:

1. helâl ol:-muş, -dur

Gazel 3407

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yapılmasında veya kullanılmasında dinen sakınca bulunmamak; uygun ve yerinde olmak.

Zâhidâ var iç müselles saña olmuşdur helâl
Ehl-i 'ışk için şarâb-ı ħâmı bayram irtesi

helâl olsun:

1. helâl olsun:

Gazel 3086

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir hizmet veya özverinin istenilerek yapıldığını ve takdir edildiğini göstermek için kullanılan bir söz II □ hakkımı helal ediyorum □ anlamında kullanılan bir söz.

Râziyam öldür beni kanum helâl olsun saña
Başımı yirden götür tek bağla anı tirkeşe

hele:

1. hele:

Gazel 3117

Mısra: 4

Ahîr, artık.

Vuşlat el vire mi yâhüd düşe mi rüz-ı firâķ
Muşhaf-ı hüsni gel aç hele bir fâl eyle

2. hele:

Gazel 3141

Mısra: 1

Bir kimse veya şey, diğer kimse veya şeylerin içinde ayrıca belirtilmek istendiği zaman bunu ifade eden kelimenin başına veya sonuna getirilir; özellikle, bilhassa, her şeyden önce.

Çekdiğüm derd ü belâyı hele bir yâd eyle
Kuluñ isem daħı iy ħam beni âzâd eyle

helvâ:

1. helvâ:

Gazel 3065

Mısra: 6

Helva. II Sevgilinin dudağı.

Ĥatıtuñ isini hoş görsün lebün nüş isteyen
Dūda lâ-büd katlanur kim isteye helvâ yine

2. helvâ:

Gazel 3440

Mısra: 6

Ar. Tatlı, helva.

Gerçi her ‘âşık diler dâyim temennâ-yı vişâl
Baña hicri dilberün tatlu gelür helvâ gibi

hem:

1. hem:

Gazel 3004

Mısra: 1

*Hem ... hem ... biçiminde tekrarlanarak
görevdeş sözleri, cümleleri eşitlik, pekiştirme, birlikte
olma veya karşıtlık anlamlarıyla bağlayan bir söz.*

Baña olsa leb-i sâkî yiter hem nuql u hem bâde
Olurdu ‘iyy esbâbı ser-â-ser cümle âmâde

2. hem:

Gazel 3004

Mısra: 1

*Hem ... hem ... biçiminde tekrarlanarak
görevdeş sözleri, cümleleri eşitlik, pekiştirme, birlikte
olma veya karşıtlık anlamlarıyla bağlayan bir söz.*

Baña olsa leb-i sâkî yiter hem nuql u hem bâde
Olurdu ‘iyy esbâbı ser-â-ser cümle âmâde

3. hem:

Gazel 3174

Mısra: 19

*Kullanıldığı cümleye “üstelik, bir de, şu da var
ki, zâten” mânâları katarak anlamı kuvvetlendirir.*

Gâh virür atlas kabâ hem başuma zerrîn külâh
Geh kâlander eyleyüp ‘üryân ider gönüm beni

4. [hem]:

Gazel 3323

Mısra: 8

Aynı zamanda , ilâve olarak.

Virme nâdân eline gevher-i nazmuñı sakın
Zirâ fark eyleyimez billür-ıla [hem] güheri

5. hem:

Gazel 3211

Mısra: 4

"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Eyledün nürüñ-ıla ‘âlemi ser-cümle sefid
Bendeñ oldı ‘Arab u hem ‘Acem ü hem Ĥabeşî

6. hem:

Gazel 3211

Mısra: 4

"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Eyledün nürüñ-ıla ‘âlemi ser-cümle sefid
Bendeñ oldı ‘Arab u hem ‘Acem ü hem Ĥabeşî

7. hem:

Gazel 3016

Mısra: 2

*"Aynı anda, aynı zamanda" anlamında
kullanılan bağlaç.*

Çün geldi ‘ademden yine gülzâra benefşe
Gelse yiridür âh-ıla hem zâra benefşe

8. hem:

Gazel 3265

Mısra: 4

*"Aynı anda, aynı zamanda" anlamında
kullanılan bağlaç.*

Gün yüzüñden ayrı oldı gözlerüm yaşı şafak
Hem çün gerdün ben dağı pür-ñün itdüm dâmeni

9. hem:

Gazel 3286

Mısra: 6

*"Aynı anda, aynı zamanda" anlamında
kullanılan bağlaç.*

Cân câna gelmiş cân-ıla dil karşıña itse niyâz
Dutarsın istignâ yüzün hem arturursın nâzuñı

10. hem:

Gazel 3295

Mısra: 4

*"Aynı anda, aynı zamanda" anlamında
kullanılan bağlaç.*

Ne deñlü cidd ü cehd itsem muñâlif gösterür oynum
Temâşâ eylesün âhın nazâr hem sengi [vü] Ĥârî

11. hem:

Gazel 3335

Mısra: 3

*"Aynı anda, aynı zamanda" anlamında
kullanılan bağlaç.*

Hem çü şürâñî gibi sücüd pây-ı sâğara
Eyle serv ü naleyi çeng ü çigâne[y]i

12. hem:

Gazel 3356

Mısra: 16

*"Aynı anda, aynı zamanda" anlamında
kullanılan bağlaç.*

Sineme çekdüm elifler serv-quadler yadına
Kuçaram tâ şubh olunca baña hem pehlü gibi

13. **hem:**

Gazel 3398

Mısra: 2

"Aynı anda, aynı zamanda" anlamında
kullanılan bağlaç.

Eyledün sen hicr elinden zâr u sergerdân beni
Dağı hem tennür-ı ğamda eyledün biryân beni

14. **hem:**

Gazel 3164

Mısra: 3

Kullanıldığı cümleye "üstelik, bir de, şu da var
ki, zâten" mânâları katarak anlamı kuvvetlendirir.

Gözleri hançer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hiç revâ mı var midur kim kan ider kan üstine

15. **hem:**

Gazel 3221

Mısra: 5

Kullanıldığı cümleye "üstelik, bir de, şu da var
ki, zâten" mânâları katarak anlamı kuvvetlendirir.

Devr idelden nüh felek görmedi hem görmeyiser
Ol hilâl ebrû vü meh-rünüñ ruḥ-ı zîbâsını

16. **hem:**

Gazel 3241

Mısra: 5

Üstelik, bir de, şu da var ki, zâten.

Lezzet-i dünyâya dil aldanmadı hem çün meges
Eyledüm küh-ı kanâ'at içre câ 'Ankâ gibi

17. **hem:**

Gazel 3383

Mısra: 9

"-da, -de, dahi" bağlacı.

Vaşla ḥandân olma hem hicrâna giryân iy gönül
Ĝam ile şādî cihânda bir zamân eglenmedi

hem hem:

1. **hem hem:**

Gazel 3233

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ikisi de geçerli olan iki durumu anlatan
bağlaç.

Muḥibbî'yi kapuñdan itme mahrûm
Ḥudâ'nuñ hem kulısın hem ḥabîbi

2. **hem hem:**

Gazel 3308

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ikisi de geçerli olan iki durumu anlatan
bağlaç.

Sensin şâh-ı cihân hem Medenî hem Kıraşî
İşide 'âşık ola mihr-ile meh sen mâh-veşi

3. **hem hem:**

Gazel 3289

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hem ... hem ... biçiminde tekrarlanarak
görevdeş sözleri, cümleleri eşitlik, pekiştirme, birlikte
olma veya karşıtlık anlamlarıyla bağlayan bir bağlaç.

Hâşâ eyleyesin şefkatün eksük kuluña
Olasın şâh-ı 'Arab hem Medenî hem Kıreşî

4. **hem hem:**

Gazel 3233

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya
birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.

Ḥudâ'nuñ hem kulısın hem ḥabîbi
Şefâ'atden unitma ben ğarîbi

5. **hem hem:**

Gazel 3353

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hem....hem bağlacı. Birden fazla şeyin birlikte
bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte
yapıldığını gösterir.

Gözüm yaşıyla eyle nazar rüy-ı zerdüme
Hem sîm döker yoluña hem zer benüm gibi

hemân:

1. **hemân:**

Gazel 3332

Mısra: 12

Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Sevmek seni suçsa suçı Muḥibbî'nuñ
Çokdur hemân eyle helâk ol fütâde[y]i

2. **hemân:**

Gazel 3149

Mısra: 10

Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden // Aşağı
yukarı, yaklaşık, takriben. // Ancak, sâdece, yalnız;
fakat, illâ.

Âh eylemesün mi ki bugün geldi vücûda
Başladı hemân derd-ile solmaga benefşe

3. **hemân:**

Gazel 3042

Mısra: 10

Ancak, yalnız, sadece, fakat.

Dilâ dil virme dünyâ-yı 'acûza
Hemân gayret gerekdür dirler erde

4. **hemân:**

Gazel 3240

Mısra: 9

Derhal, hiç vakit geçirmeden, çabucak.

Sorma suçını günâhını hemân öldüregör
Seni çok çok sevenün az ola mı hiç günehi

5. **hemân:**

Gazel 3487

Mısra: 10

Ancak / sadece.

Muhibbî ser-te-ser gezdi ser-i küyün hevâsıyla
Cihânda irmedük ancak hemân bâğ-ı irem kaldı

6. **hemân:**

Gazel 3356

Mısra: 10

Ancak / sâdece / yalnız / illâ.

Mezra'-ı dilde yaşum tohmını saçdum muttaşıl
Hâşilum ancak hemân derd ü belâ kaygu gibi

7. **hemân:**

Gazel 3051

Mısra: 5

Ancak, sadece, yalnız; fakat, illa.

Baňa maşşüd hemân zülf ü ruhuñdur ancak
Neme yarar semen ü sünbül gül ya lâle

8. **hemân:**

Gazel 3093

Mısra: 12

*"Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden"
anlamlarında zarf.*

Terk-i cân eyle Muhibbî ki budur 'ışka tarîk
'Aşık oldur ki hemân 'ışka 'alâmet getüre

9. **hemân:**

Gazel 3120

Mısra: 5

*"Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden"
anlamlarında zarf.*

Güneş ruhsârını gördüm beni benden hemân aldı
Göyündüm âteş-i 'ışka sanasın şem'e pervâne

10. **hemân:**

Gazel 3128

Mısra: 10

*"Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden"
anlamlarında zarf.*

Cân alup cân virmek olmuşdur Muhibbî kâr-ı 'ışk
Başla evvel çünkü 'aşıksın hemân cân oynına

11. **hemân:**

Gazel 3139

Mısra: 5

*"Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden"
anlamlarında zarf.*

Baňa bakmaz bir nazar meyli hemân ağıradur
Çeşmi kâfirdür bakar mı hiç müselmân üstine

12. **hemân:**

Gazel 3176

Mısra: 9

*"Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden"
anlamlarında zarf.*

Mescid-i hüsnüni kim görse hemân secde kılur
Tâk-ı ebrûn olalıdan aña mihrâb gibi

13. **hemân:**

Gazel 3198

Mısra: 4

*"Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden"
anlamlarında zarf.*

Bir kıla döndü miyânın fikr iderken bu tenüm
Bir hayâl oldu hemân ancak ki nâ-yâb olmadı

14. **hemân:**

Gazel 3487

Mısra: 4

*"Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden"
anlamlarında zarf.*

Çüritdüm 'ömrümün nağdin metâ'-ı vaşl için cânâ
Müyesser olmadı vuşlat hemân bir iki dem kaldı

15. **hemân:**

Gazel 3153

Mısra: 2

*1. Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden. 2.
Aşağı yukarı, yaklaşık, takriben. 3. Ancak, sadece,
yalnız; fakat, illâ.*

Gözleri hançerler almış gamzelerden yanına
Gel beni öldür hemân tek girme kimse kanına

16. **hemân:**

Gazel 3180

Mısra: 2

*1. Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden. 2.
Aşağı yukarı, yaklaşık, takriben. 3. Ancak, sadece,
yalnız; fakat, illâ.*

Kanı ol dem kim baňa deyr-i muğân me'vâ idi
Gözde hâtırda hemân ol muğbeçe tersâ idi

17. **hemân:**

Gazel 3247

Mısra: 10

*1. Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden. 2.
Aşağı yukarı, yaklaşık, takriben. 3. Ancak, sadece,
yalnız; fakat, illâ.*

Arasañ sanma Muhibbî bulına genc-i vişâl
Añılur adı hemân kendüsi nâ-yâb gibi

18. **hemân:**

Gazel 3273

Mısra: 10

1. *Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.* 2. *Aşağı yukarı, yaklaşık, takriben.* 3. *Ancak, sâdece, yalnız; fakat, illâ.*

Kaç-i dil-cüyuñ iy dilber komadı serv-i reftârı
İşidüp gonca güftârüñ hemân gülşende lâl oldu

19. **hemân:**

Gazel 3273

Mısra: 12

1. *Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.* 2. *Aşağı yukarı, yaklaşık, takriben.* 3. *Ancak, sâdece, yalnız; fakat, illâ.*

Muhibbî çekeli bâr-ı gam-ı 'ışkı bu 'âlemde
Cihân çeşmine görünmez hemân ancak hayâl oldu

20. **hemân:**

Gazel 3329

Mısra: 4

1. *Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.* 2. *Aşağı yukarı, yaklaşık, takriben.* 3. *Ancak, sâdece, yalnız; fakat, illâ.*

Hîç murâdum yok benüm senden temennâ eylemem
Râzıyam tek baña göster sen hemân dîdârüñü

21. **hemân:**

Gazel 3349

Mısra: 8

1. *Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.* 2. *Aşağı yukarı, yaklaşık, takriben.* 3. *Ancak, sâdece, yalnız; fakat, illâ.*

Görelde serv-i reftârüñ yürimez kalmadı kudret
İşidüp gonca güftârüñ hemân ol dem suhen kesdi

22. **hemân:**

Gazel 3354

Mısra: 2

1. *Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.* 2. *Aşağı yukarı, yaklaşık, takriben.* 3. *Ancak, sâdece, yalnız; fakat, illâ.*

Gördüm gezer nâz-ıla ol serv-şameti
Sandum ki hemân başuma kopdı kıyâmeti

23. **hemân:**

Gazel 3402

Mısra: 2

1. *Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.* 2. *Aşağı yukarı, yaklaşık, takriben.* 3. *Ancak, sâdece, yalnız; fakat, illâ.*

Bilmedi Ferhâd'a sordum nedür 'ışkuñ bîşesi
Kühkenlikdür hemân ancak anuñ endîşesi

24. **hemân:**

Gazel 3206

Mısra: 8

Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

İtüñ görmedi çokdan âşinâsın
Beni görüp hemân feryâda virdi

25. **hemân:**

Gazel 3426

Mısra: 12

"Derhal, çabucak, hemen, hiç vakit geçirmeden"
anlamlarında zarf.

Küyuñda ruhuñ şevkıne kim cân vire cânâ
Ol demde hemân Dâr-ı selâm ola maķâmı

26. **hemân:**

Gazel 3318

Mısra: 9

"Derhal, çabucak, hemen, hiç vakit kaybetmeden"
anlamlarında zarf.

Dirler Muhibbî şî'rini kuş diline beñzer hemân
Fehm eylemez ma'nâsını her kim Süleymân olmadı

27. **hemân:**

Gazel 3301

Mısra: 2

Derhal, çabucak, hemen, vakit kaybetmeden.

Çıkup şeb-gün libâs ile o meh bir şeb birün oldu
Görüp ol şekl-i 'ayyârı hemân bu dil cünün oldu

28. **hemân:**

Gazel 3305

Mısra: 2

Derhal, çabucak, hemen, vakit kaybetmeden.

Aldum ele kâğıd kalem yazam bu hasb-i hâlümü
Yazdukda gış oldum hemân gördükde bu a'mâlümü

29. **hemân:**

Gazel 3330

Mısra: 10

Derhal, çabucak, hemen, vakit kaybetmeden.

Başdan ayaga Muhibbî hûna ğarķ oldu yine
Câme-i surh-ıla gördükde hemân dildârını

30. **hemân:**

Gazel 3253

Mısra: 12

Tıpkı, sanki II ancak, yalnız, sâdece, fakat.

Muhibbî nazmuñı görüp diye elbette nazm ehli
Bu fikr ü bikri şî'rinde hemân ancak zahîr itdi

31. **hemân:**

Gazel 3033

Mısra: 17

"Derhal, çabucak, hemen, birden"
anlamlarında zarf.

Kim bir nefesüm kaldı hemân çıkmaga bu cân
İy bād-ı şabâ yâra varup bir haber eyle

hemân-dem:

1. **hemân-dem:**

Gazel 3374

Mısra: 5

(Fars.) *Derhal, o anda, çabucak, hemen.*

Gerçi kim geldi hemân-dem yine gitdi ol perî
Eşküm-ile eyledüm pür eldeki peymâneyi

hem-cenâh ol:

1. **hem-cenâh ol:-maz**

Gazel 3497

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eşit, denk olmak.

Sen hümâyı şâhbâz-ı himmetüm kıldı şikâr
Kâf-ı 'ışkuñ hem-cenâh olmaz baña 'Ankâları

hem-çünân:

1. **hem-çünân:**

Gazel 3337

Mısra: 2

Böyle, bu şekilde.

Olsa idüm 'ışkuñ ile zâr u rüsvâ kâşki
Hem-çünân dîvâneler haylinde şeydâ kâşki

hemdem:

1. **hemdemi:-i**

Gazel 3177

Mısra: 9

*Birlikte bulunan, samîmî, canciğer arkadaşı,
dost.*

Hemdemi ğamdur Muhibbî'nün harâbâtî olup
Düşmez elden sağarı mey-ğ'örlükdür pîşesi

hem-dem:

1. **hem-dem:**

Gazel 3063

Mısra: 1

Dost, arkadaş.

Ne var şād [u] feraḥ hem-dem bizümle
Degülse maḥrem oldı ğam bizümle

2. **hem-dem:**

Gazel 3493

Mısra: 4

*Birlikte bulunan, samîmî, canciğer arkadaşı,
dost.*

Niçe feryād itmesün derdiyle miskîn 'andelîb
Her nazarda ḥâr-ıla hem-dem görür her dem güli

3. **hem-demüm:-üm**

Gazel 3034

Mısra: 3

Arkadaş, dost.

Yakupdur bagrumı ḥasret enîsüm hem-demüm
ğamdur
Anuñçün oldı eġānum benüm nâ-çār eglence

hemdem ol:-

1. **hemdem ol:-sa, --m**

Gazel 3040

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Arkadaş, dost olmak, yakın, samimi olmak,
beraber olmak.*

Haḫ bilür kim cân u dil yolına eylerdüm fedâ
Hemdem olsam bir nefes ol dilber-i ḥamrâ-y-ıla

hem-dem ol:-

1. **hem-dem ol:-maz, --sa**

Gazel 3028

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Arkadaş olmak, dost olmak.

Hem-dem olmazsa eger zülf-i semen-sâlar bize
Düşde gördüm dün gice yârı der-âġuş itmişem

hemîn:

1. **hemîn:**

Gazel 3279

Mısra: 4

Ancak, sadece.

Lâyık degülem büse koyam pây-ı yâra ben
Yiter baña hemîn ki büsem riḫâb oldı

2. **hemîn:**

Gazel 3114

Mısra: 2

*"Yerine göre, ancak, hemen, her zaman" vb.
anlamlar ifâde eden bir çeşit doldurma kelime.*

Naḫd-i cânı yine dil aldı bugün ayasına
Sen şehûñ tâ ki nisâr ide hemîn pâyesine

hem-'inân ol:

1. **hem-'inân ol:-dı**

Gazel 3438

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beraber olmak, arkadaş olmak.

İy Muhibbî zülfî şebdîzine oldı hem-'inân
Raḫş-ı âh u eşk-i gülgün-ı revānuñ yügrügi

hemîşe:

1. hemîşe:

Gazel 3073

Mısra: 2

Daîma, her vakit, her zaman.

Gül mevsiminde iy dil ol gül'izârî gözle
Bülbül gibi hemîşe sen âh u zârî gözle

2. hemîşe:

Gazel 3436

Mısra: 6

(Fars.) Daîma, her vakit, her zaman.

Zâhid ko bizi sen yûri sag u selâmet ol
'Âşık hemîşe ister ola ol melâmeti

3. hemîşe:

Gazel 3490

Mısra: 12

(Fars.) Daîma, her vakit, her zaman.

Çerâğî sûz-ı Hüsrev'den yakarsa tañ midur şi'rüm
Gazel tarzında çün gözler hemîşe tarz-ı Selmân'ı

hem-nefes:

1. hem-nefesüz:-üz

Gazel 3154

Mısra: 2

Sıkı fıkı arkadaş, hemdem.

İdertüz şohbet-i mey serv-i hırâmânlar ile
Giceler hem-nefesüz şubha dek efğânlar ile

hem-nefes ol-:

1. hem-nefes ol-:-maz, -ı, -dı

Gazel 3240

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aynı sesi çıkarmak. II Yakın arkadaş olmak.

Hem-nefes olmaz-ıdı nâleme hiç nây benüm
Sinesi 'ışkdan olsaydı hevâ-y-ıla tehî

hem-nişîn ol-:

1. hem-nişîn ol-:-i, -alı, -dan

Gazel 3015

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Berber oturup kalkmak, yakın arkadaş olmak.

Gülün hâr olalıdan hem-nişîni
Ötüp feryâd ider bülbül çemende

hem-pâyî ol-:

1. hem-pâyî ol-:-am

Gazel 3224

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Arkadaş olmak.

Her yire bassa segi pâyî başum anda koyam
Ben kim olam ki segi ile olam hem-pâyî

hem-râh:

1. hem-râh:

Gazel 3163

Mısra: 10

Yol arkadaşı, yoldaş.

'Adem mülkine gîtüdkde Muhibbî
Gamuñdan özge yokdur aña hem-râh

hem-râh ol-:

1. hem-râh ol-:-a, --sın

Gazel 3106

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yol arkadaşı, yoldaş olmak.

İy bād-ı şabâ hüznini Ya'küb-ı dilûñ di
Hem-râh olasın Yüsuf-ı gül-pîreñümle

hem-ser ol-:

1. hem-ser ol-:-a

Gazel 3040

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dost, arkadaş olmak.

İy Muhibbî saña kandan mübtelâ olmak aña
Zerre hem-ser ola mı mihr-i cihân-ârâ-y-ıla

2. hem-ser ol-:-a, --sın

Gazel 3035

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Arkadaş olmak; denk, eş olmak.

İy Muhibbî yûri 'âlemde tecerrüd ehli ol
Tâ ki hem-ser olasın göklerde sen 'İsâ-y-ıla

hem-ser ol:

1. hem-ser ol:

Gazel 3116

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Arkadaş olmak; denk, eş olmak.

İy Muhibbî dün-himmet olma şehbâz ol yûri
Hem-ser ol Kâf-ı kanâ'atda varup 'Ankâlara

hengâma:

1. hengâma:

Gazel 3435

Mısra: 10
Kalabalık.

Belâ vü derd ü miñnet ğam şebinde
Başuma üşdiler hengâma düşdi

hengâm-ı gül:

1. **hengâm-ı gül:--dür**

Gazel 3109

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül devri, bahar.

Yine hengâm-ı güldür devr-i lâle
Tutar nergis eli üzre piyâle

hep:

1. **hep:**

Gazel 3250

Mısra: 9

Her zaman, daima.

Her ne söz söyler Muhibbî hep haķıktadır sözi
Güş kılşa şi'rini taħsîn iderdi Mevlevî

2. **hep:**

Gazel 3465

Mısra: 10

Daima, sürekli, her zaman.

Dil kişverini zulm-ıla yıkdı Muhibbî yâr
Hep böyle mi ki ħüsn ilinüñ pādişâcuĝı

3. **hep:**

Gazel 3095

Mısra: 4

"Her zaman, sürekli" anlamında zarf.

Ol şehsüvâr-ı meydân binse semend-i nâza
‘Uşşâķ olur önince ser-cümle hep piyâde

4. **hep:**

Gazel 3138

Mısra: 4

1- Hiçbiri veya hiçbir kimse dışarıda kalmamak üzere, bütün. 2. zf. Her zaman, dâima.

Günde biñ kerre yapar yâr yıkar gönüm evin
Tıfıldur olmaz ‘aceb itdüĝi hep bāz gele

5. **hep:**

Gazel 3391

Mısra: 2

1- Hiçbiri veya hiçbir kimse dışarıda kalmamak üzere, bütün. 2. zf. Her zaman, dâima.

İtmedi yâr bu ben miskîne hiç yârlıĝı
Gerçi ħarc eyledi dil yolına hep varlıĝı

6. **hep:**

Gazel 3213

Mısra: 9
Her zaman, dâima.

Her ne söz söyler Muhibbî hep haķıktadır sözi
Güş kılşa şi'rini taħsîn iderdi Mevlevî

her:

1. **her:**

Gazel 3007

Mısra: 10

Her, her bir.

Degme ‘âşık añlamaz zülf-i nigāruñ ħadrini
Şad hezārān cān Muhibbî şadaķa her müyına

2. **her:**

Gazel 3379

Mısra: 10

(□□) sıf. (Fars. her) Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle:.

Tāzelendi büy-ı zülfinden meşām-ı dil yine
Esdüĝince her seħer bād-ı şimāl egler beni

3. **her:**

Gazel 3348

Mısra: 8

(□□) sıf. (Fars. her) 1. Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Seyr-i gülşen eylesem ammâ yüzüñi görmesem
İsterem her gül gözüme ħâr olaydı kâşķı

4. **her:**

Gazel 3393

Mısra: 4

(□□) sıf. (Fars. her) 1. Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Yüz süriyü ħāk-i pāyin büse eylerdüm velî
Yolum alup her seħer bu eşķ-i al egler meni

5. **her:**

Gazel 3272

Mısra: 12

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Süz-ı ħüsrev’den Muhibbî çünki yakmışdur çerāĝ
Süzñāk olsa ‘aceb midür anuñ her suħeni

6. **her:**

Gazel 3275

Mısra: 2

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Saklasun her dūndan diñ yāra ad u sanımı
Görmesün her nā-sezā göstermesün eyvânını

7. her:

Gazel 3434

Mısra: 8

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Her kimūñ alnı kamer gün yüzlü bir maḥbūb[1] var
Gündüzi Nevruz olup Qadr olsa tañ mı her şebi

8. her:

Gazel 3450

Mısra: 12

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Sākiyā sun berü ol rāhat-ı cān-baḥşı müdām
Gidere kalb-i Muḥibbī' de olan her miheni

9. her:

Gazel 3036

Mısra: 5

Her, her bir (tāmim edatı) II tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle II önüne geldiği tekil kelime için cümlede verilen hüküm olumsuzsa, bu hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için değil ancak bazısı için geçerli olduğunu belirtir.

Bülbül-i cān her gice tā şubḥa dek kan aglasun
Gül gibi ḥandān yūri serv-i ḥırāmānsın yine

10. her:

Gazel 3036

Mısra: 8

Her, her bir (tāmim edatı) II tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle II önüne geldiği tekil kelime için cümlede verilen hüküm olumsuzsa, bu hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için değil ancak bazısı için geçerli olduğunu belirtir.

Ġarra olma dār-ı dünyā bir misāfir-ḥānedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmānsın yine

11. her:

Gazel 3265

Mısra: 5

(□□) şif. (Fars. her) 1. Tekil kelimelerin önüne

getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Her libāsı yāra lāyık görmez illā meger
Eyleye gülden qabā ola semen pīreheni

12. her:

Gazel 3305

Mısra: 3

(□□) şif. (Fars. her) 1. Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Her cāya ki vardum şehā tā ki görem gün yüzünü
Komaz rakīb-i rū-siyeh sāyem gibi dūnbālūmi

13. her:

Gazel 3312

Mısra: 2

(□□) şif. (Fars. her) 1. Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Şi'r ara şā'ir iseñ gel bakma tarz-ı selefi
Yime ḥayvān şıfat dile gelen her 'alefi

14. her:

Gazel 3322

Mısra: 10

(□□) şif. (Fars. her) 1. Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Gözüm yaşı virürse tañ mı bu cismi ġarḳa
Lā-büd kaçan sel olsa götüre her giyāḥı

15. her:

Gazel 3328

Mısra: 9

(□□) şif. (Fars. her) 1. Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

İy Muḥibbī sözlerūñ her dānesi dūr-dānedür
Eksük olmaz ḥarc kıl gönlūñ senūñ deryā gibi

16. her:

Gazel 3366

Mısra: 9

(□□) şif. (Fars. her) 1. Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her ḥāşılum
Baḥra döndürdüm anuñçün iy Muḥibbī yaşumı

17. her:

Gazel 3440

Mısra: 5

(□□) sıf. (Fars. her) 1. Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Gerçi her ‘aşık diler dāyim temennā-yı vişāl
Baña hicri dilberūñ tatlu gelür helvā gibi

18. her:

Gazel 3496

Mısra: 10

(□□) sıf. (Fars. her) 1. Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Bir siyāh tel dakdı āhından Muhibbī başına
Bunuñ-ıla seçilür her phevānuñ yügrügi

19. her:

Gazel 3000

Mısra: 9

"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Gözleri yaşı akar her sū olur āb-ı revān
Dil virelden bu Muhibbī serv-quad bālālara

20. her:

Gazel 3020

Mısra: 6

"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Qaddūne beñzedemem serv ben iy tāze nihāl
Daħl ider her kişi servūñ niçe her bir yirine

21. her:

Gazel 3111

Mısra: 5

"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Siħr idüp didi ki her tārımı bir mār itdüm
Kimse el sunmaya tā zülf-i perişānumuza

22. her:

Gazel 3400

Mısra: 3

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir. || –nin hepsi, bütün, cümle.

Her gice nergis gibi açmaz gözün ol türk-i mest
Gitmedi baħtım gibi beñzer hiç anuñ uyħusu

23. her:

Gazel 3026

Mısra: 1

"Bütün, her bir" anlamındaki belgisiz sıfat (her taraf).

Her tarafından zülf kim düşmiş o haddi meh-veşe
Bir bölük Hindū gibi san kim taparlar güneşe

24. her:

Gazel 3157

Mısra: 7

–nin hepsi, bütün, cümle.

Eflāke çıkar her gice āhum benüm iy dōst
Bu kanlu yaşum daħı irer taħt-ı serāya

25. her:

Gazel 3147

Mısra: 6

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Remz-i ‘ışkı sorma Mecnūn’a ki ol dīvānedür
Baña sor ‘ışkuñ kitābın okudum her bābda

26. her:

Gazel 3152

Mısra: 7

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Qabrüm üzre her çemen söyler cefāsın ol meħūñ
Kim gelüp bir dem nazār kılsa mezārum taşına

27. her:

Gazel 3155

Mısra: 8

–nin hepsi, bütün, cümle.

Ser-i kūyında kılam qaddūmi ya āhumı tır
Tā ki her zāg raqīb ugramaya gülşentüme

28. her:

Gazel 3162

Mısra: 2

–nin hepsi, bütün, cümle.

Bir seħer saldı beni ol ğonca hicrān bāğına
Yagdı eşküm jāleler yirine her yaprağına

29. her:

Gazel 3169

Mısra: 8

–nin hepsi, bütün, cümle.

Fāriğ ol eyle kanā‘at gūşesini ihtiyār
‘Ālem içre her deniden iy göñül nān isteme

30. her:

Gazel 3173

Mısra: 2

–nin hepsi, bütün, cümle.

Derd-ile iy gözüm di kan agla
Her gice şem' gibi yan agla

31. **her:**

Gazel 3174

Mısra: 16

–nin hepsi, bütün, cümle.

Gāh olur kim künc-i ğamdan çıkmayup eyler karar
Gāh olur her yaña sergerdān ider gönlüm beni

32. **her:**

Gazel 3183

Mısra: 12

–nin hepsi, bütün, cümle.

İy Muhibbī genc-i hüsne zülfini idüp tılısm
Hıfz için her tārımı bir mār u su'bān eyledi

33. **her:**

Gazel 3187

Mısra: 8

–nin hepsi, bütün, cümle.

Şu deñlü päre päre oldu bagrum
Dilümden āh-ıla her päre düşdi

34. **her:**

Gazel 3207

Mısra: 9

–nin hepsi, bütün, cümle.

İy Muhibbī şevk-i ruhsārına karşı her seher
Gül kabāsın çāk ider çāk-i girbānum gibi

35. **her:**

Gazel 3214

Mısra: 6

–nin hepsi, bütün, cümle.

Ne için yüzüni zülfüñle didüm örtersin
Gül gibi güldi didi her günün olmaz mı şebi

36. **her:**

Gazel 3275

Mısra: 1

–nin hepsi, bütün, cümle.

Saklasun her dūndan diñ yāra ad u sanını
Görmesün her nā-sezā göstermesün eyvānını

37. **her:**

Gazel 3251

Mısra: 6

Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükümün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir, –nin hepsi, bütün, cümle.

Yüzüni didüm neden zülf-ile tenhā eyledün
Gül gibi güldi didi olmaz mı her rüzuñ şebi

38. **her:**

Gazel 3308

Mısra: 10

"Bütün, her bir" anlamında belgisiz sıfat (nā-hoş).

Eylese cevri ü cefā ide Muhib anı kabül
Hoş gelür 'aşıkā ma'sūkdan iren her nā-hoşı

her ān:

1. **her ān:**

Gazel 3173

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her dakika.

Gice gündüz işün günāh oldu
Añduguñca anı her ān agla

her bār:

1. **her bār:**

Gazel 3288

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her defa, her vakit, daima, sürekli, hep.

Hande kılsa lebleri her bār şeker gösterür
Aña karşı girye-i çeşmümdede gevher-bār idi

her bār ol:

1. **her bār ol:** –a, –y, –dı

Gazel 3348

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her defa, dâima, her zaman olmak.

Gönderürsin türüni geh geh dil-i mecrühuma
Bu kerem iy dōst baña her bār olaydı kâşki

her bir:

1. **her bir:**

Gazel 3020

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hepsi, tüm.

Qaddüne beñzedemem serv ben iy taze nihāl
Dağl ider her kişi servün niçe her bir yirine

2. **her bir:**

Gazel 3007

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her biri, tek tek, ayrı ayrı.

Şad hezārān cān u dil bağlandı her bir müyına
Çarğ-ı zālīm āh irgürmedi āhir küyına

3. **her bir:**

Gazel 3350

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her biri, tek tek, ayrı ayrı.

Hasret-i hatıñ ile āh Muhibbī öliceğ
Söyleye ağız açup hālını her bir giyehi

4. **her bir:**

Gazel 3445

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her biri, tek tek, ayrı ayrı.

Dil virürsin zülfi sevdāsına her bir dilbertün
Bilürem başdan çıkarur ‘ākıbet bu hū seni

5. **her bir:**

Gazel 3494

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her biri, tek tek, ayrı ayrı.

Togradı bu bagrumı biñ päre itdi tığ-ı ğam
Ğarğ-ı hūn olup yatur sīnemde her bir pāresi

6. **her bir:**

Gazel 3306

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tek tek, ayrı ayrı.

Nağkâş-ı ezel çün hat-ı müşğın raqam itdi
Her bir kılını yazmak için kıl kalem itdi

7. **her bir:**

Gazel 3191

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tek tek, ayrı ayrı.

Muhibbī ‘ibret al her bir çiçekden
Temāşā eyle şun-ı Kirdigār’ı

8. **her bir:**

Gazel 3223

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tek tek, ayrı ayrı.

Päre päre eyledi gerçi dilüm tığ-ı cefā
Līk meh-rūlar elinde kaldı her bir pāresi

9. **her bir:**

Gazel 3232

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tek tek, ayrı ayrı.

Her bir nefes ki bir ulu ni‘met degül midür
Şākır kaçan ki şükürinün ide edāsını

her bir nefesde:

1. **her bir nefesde:-de**

Gazel 3340

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her nefeste, her an, daima, sürekli.

Dem dem eger cevr ide baña ol āfeti
Her bir nefesde artura bu dilde rāhātı

her biri:

1. **her biri:**

Gazel 3000

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Her biri, ayrı ayrı hepsi.

Kaşlarına rā didüm rā ehli rāyum gördiler
Her biri taḥsīn idüp baş egdiler bu rālara

2. **her biri:-i, -(s)i**

Gazel 3092

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Her biri, ayrı ayrı hepsi.

Belā-keş iñlertüz Mecnūn [u] Ferhād
Velī her birisi çekmedi bence

3. **her biri:**

Gazel 3109

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Her biri, ayrı ayrı hepsi.

Çiçekler her biri bir hūba beñzer
Görenler lā-büd irer veçd ü hāle

4. **her biri:**

Gazel 3451

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her biri, ayrı ayrı hepsi.

‘Uşşāk eger ki irmez-ise vaşluña senün
Ger ölür-ise her biri ḥasretle vā beni

5. **her biri:**

Gazel 3451

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her biri, ayrı ayrı hepsi.

‘Akl-ıla ‘ışk sīnede sıgımaz Muhibbiyā
Her biri dir ki anı kabül eyle ya beni

6. **her biri:-i**

Gazel 3055

Mısra: 6

Kelime Tipi: -
Her bir, her biri II tek tek hepsi, ayrı ayrı hepsi.

Hüsn gene[i] üzere itmişdür ser-i zülfin tılısm
Ejdehadur her biri beñzer egerçi mülara

7. **her biri**: -s, -i
Gazel 3171
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Teker teker, hepsi.

Ag idesin faẓluñ ile yüzlerin
Gerçi olmuş her birisi rü-siyâh

8. **her biri**:
Gazel 3211
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Teker teker, hepsi.

Her biri teşne olup gelmiş-iken cânı lebe
Kesret-i cām-ı şefâ'atle giderdün 'ataşı

9. **her biri**:
Gazel 3030
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her bir, her biri II tek tek hepsi, ayrı ayrı hepsi.

Muhibbî bâğ-ı hüsninde temâşâ eyle ol servün
Ne ra'nâ güller açılmış deger her biri biñ cânâ

her birisi:

1. **her birisi**:
Gazel 3001
Mısra: 3
Kelime Tipi: -
Ayrı ayrı hepsi.

Işık ara her birisi serv gülden tazedür
Dâğlarla var elifler sîne-i çâk üstine

her ci:

1. **her ci**:
Gazel 3199
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her ne.

Bülend itdün kimini kimini pest
İdersin saña âsân her çi h'âhı

her dem:

1. **her dem**:
Gazel 3009
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her zaman.

Kefen pür-hün ide her dem gözümün kanlu yaşından
Eger derdüm bile Ferhâd ola zîr-i kefen âgeh

2. **her dem**:
Gazel 3009
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her zaman.

Siyâset eylesün her dem Muhibbî çeşm-i cellâdı
Ne gam korkum budur nâ-geh ola çâh-ı zağan âgeh

3. **her dem**:--de
Gazel 3034
Mısra: 6
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Baña müşkildür eğlenmek dil-i divâne zülfinsüz
Bulur her lahza her demde özine yâr eglence

4. **her dem**:--de
Gazel 3050
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her zaman.

İder hüsnüne kaşd her demde zülfün
Gelür mi dîne ol efrenği sorma

5. **her dem**:
Gazel 3045
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her an; daima.

Her lahza gelüp yâr gider bir dem içinde
Bu hastayı kor derd-ile her dem gam içinde

6. **her dem**:--de
Gazel 3276
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her zaman, her an, daima.

Gül gibi gel hâr-ıla her demde itme bâziçe
Bülbül-i nâlânuñam arturma iy dil nâlümü

7. **her dem**:
Gazel 3337
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her zaman, her an, daima.

Ġamze-i tüzünle bulurdı Muhibbî râhatı
Gelse her sâ'at ü her dem cânib-i mâ kâşki

8. **her dem**:
Gazel 3337
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her zaman, her an, daima.

Va'de vaşlın 'arz ider her dem baña ferdâ diyü
İtmedin olsa müyesser baña ferdâ kâşki

9. her dem:

Gazel 3344

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Didüm ki yâra eyle oran-ıla nâzuñı
Didi ki sen de terk ide her dem niyâzuñı

10. her dem:-de

Gazel 3397

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Müdde'î rağmınadur her demde cānâ güldüğüm
Bu Muhibbî seni ger görmeye evvâh meni

11. her dem:

Gazel 3404

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Gösterür dilber çü her dem hançer-i 'üryanını
Ehl-i diller de fedâ eyler yolına cānını

12. her dem:

Gazel 3410

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Tiğ-i ğamzeñ gördiler 'uşşâkı her dem öldürür
Her kişi tende emānet saklar oldı cānını

13. her dem:

Gazel 3448

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Kim ki şahrâ-yı ğamuñ her dem ola pâdişehi
Âteş-i âhı olur başına zerrin külehi

14. her dem:

Gazel 3459

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Kaşuñdur Mescid-i Akşâ yüzüñdür Ka'be-i 'ulyâ
'Aceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh püşü

15. her dem:

Gazel 3493

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Niçe feryâd itmesün derdiyle miskîn 'andelîb
Her nazarda hâr-ıla hem-dem görür her dem güli

16. her dem:

Gazel 3159

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Gitmez tavâf-ı Ka'be'ye Merve haķı gönül
Eyler tavâf küyünü her dem şafâ-y-ıla

17. her dem:

Gazel 3159

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Her dem seni ok gibi atar yabana yâr
Başa çıkam dime sakın ol kaşı yay-ıla

18. her dem:

Gazel 3166

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Gül yüzün vaşfını dāyim cān u dil tekrār ider
Karşuña bülbülleyin her dem ğazel-ğ'ānam yine

19. her dem:

Gazel 3208

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Oldı Muhibbî üstür-i ser-mest gibi çün
Her dem ciğerde ğam yimeyüp bār 'āşığı

20. her dem:

Gazel 3214

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Bu cihān varına aldanma bugün tās-ı felek
Gösterür lu'b-ıla her dem saña ol bü'l-'acebi

21. her dem:

Gazel 3238

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Yine bu meclis-i ğamda gözüm yaşı şarâb evlâ
O bezme inleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ

22. her dem:

Gazel 3270

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Ben āb gibi pāyuña her dem yüzüm sürem
Sen ser çeküp serv gibi eyle ser-keşi

23. **her dem:**

Gazel 3158

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

İy dil geçür ‘ömrünü her dem şafā-y-ıla
Mehtāba karşı ‘ıyş idegör çeng ü nāy-ıla

24. **her dem:**

Gazel 3055

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Her zaman, daima.

Pāralansa şāne-veş tañ mı Muhibbī bu yürek
El uzadur āh her dem şāne ol gīsūlara

25. **her dem:**

Gazel 3070

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Her zaman, daima.

Bu Muhibbī hāk-i pāyuñda mtje cārüb ider
Gözleri saqqā olup her dem döker āb üstine

26. **her dem:**

Gazel 3100

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Her zaman, daima.

Ol boyı servün Muhibbī irmege pā-būsına
Gözlerüm yaşını her dem cūybār itmeñ nice

27. **her dem:**

Gazel 3360

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, daima.

İy sehī servüm göreliden berü hüsñün bāgını
Eylere her dem revān bu çeşmümün ırmagını

28. **her dem:**

Gazel 3362

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, daima.

Yā gibi çeker kendine her dem rakībī yār
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi

29. **her dem:**

Gazel 3385

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, daima.

Germ olurmuş asılıp karşında her dem āyine
Niçe başdan aşmasun yüz virdün aña iy perī

30. **her dem:**

Gazel 3486

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, daima.

Olmasa vaşlı ümīdi bu Muhibbī hastaya
Her dem ü her lahza ölmek ihtimālüm var-ıdı

31. **her dem:**

Gazel 3152

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her an, her zaman, daima, sürekli, hep.

Hāk-i pāy-i dilberi pāk eyleyüp her dem sular
Āferin şad āferin bu dīdemün ferrāşına

32. **her dem:**

Gazel 3195

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Genc-i hüsne kākülün olmuş tılısm ejder gibi
Her dem üstinden anuñ hāli degül bekler gibi

33. **her dem:**

Gazel 3207

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Secde eyler pāyuña her dem şurāhī iy şanem
Eşk-i çeşmin akıdur bu çeşm-i giryānum gibi

34. **her dem:**

Gazel 3210

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Şöyle bil gelmez cihāndan kimseye zerre vefā
Kendüzin ziyenet ider āl-ıla her dem zen gibi

35. **her dem:**

Gazel 3251

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Bu cihān dārına aldanma saña taş-ı felek
Gösterür lu‘bıyla her dem saña [ol] bu‘l-‘acebi

36. **her dem:**

Gazel 3328

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her an, her zaman, daima, sürekli, hep.

Yüzüñi sür yirlere her lahza her dem mâ gibi
Tâ ki kâdrün yücele mihr-i cihân-ârâ gibi

her gâh:

1. her gâh:

Gazel 3326

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Her an, her zaman, dâima, sürekli, hep.

Her gâh yakar cân u dili âhum âteşi
Hûn oldu yaşam seveli bir yâr-ı meh-veşi

her gice:

1. her gice:

Gazel 3095

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Her gece.

Gülzâr-ı hüsnün içre her gice şubh olunca
Okur Muhibbî medhûñ bûlbülleyin Nevâda

2. her gice:

Gazel 3020

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Her gece, her günün gece vaktinde olan.

Ka'be küyımı Muhibbî dutisar şâm u şehër
Döşenür hâk-i deri her gice bister yirine

3. her gice:

Gazel 3079

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Her gece, her günün gece vaktinde olan.

Yanmaz idi döstlar her gice bu kândil-i çarh
Bu Muhibbî süz-ı dilden âh-ı şebgîr itmese

4. her gice:

Gazel 3110

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Her gece, her günün gece vaktinde olan.

Kıl muşâhib her gice kalbünü zikru'llâh ile
Uyma nefis-i sūma irmez çün bilürsin dem deme

5. her gice:

Gazel 3110

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Her gece, her günün gece vaktinde olan.

Ka'be-i vaşlın añup her gice âh u vâh kıl
Ağla yaşlar dök güzün yaşıyla dönsün zemzeme

6. her gice:

Gazel 3245

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Her gece, her günün gece vaktinde olan.

İy Muhibbî yâra şevkuñ var-ısa bûlbülleyin
Gül ruñın yâd eyleyüp her gice nâlân ol yüri

7. her gice:

Gazel 3456

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Her gece, her günün gece vaktinde olan.

Eger olmasa sînemde nigârâ 'ışkuñuñ odı
Yana çıkar depemden şem'-veş her gice düdi

her gün:

1. her gün:

Gazel 3332

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Her gün, her zaman.

Hüsnün şehâ nite ki her gün firāvân olur
'İşkum da benüm her nefes eyler ziyâde[y]i

2. her gün:

Gazel 3239

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Her gün, her zaman, dâima.

Her gün eyler çün tefâvüt ol gülün zibâlığı
Dem dem artsa tañ midur bu gönlümün şeydâlığı

her iş:

1. her iş:

Gazel 3145

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Başâ gelen tüm olay, durum ve hâller.

Didügümce dem-be-dem rañm eyle bu dil-ğasteye
Hışm-ıla eydür baña her iş bite bu bitmeye

her kaçan:

1. her kaçan:

Gazel 3075

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Her ne zaman.

'Âlemi 'ışkı tutar başdan başâ sıyt u şadâ
Turra-i gam her kaçan degse bu sînem kūsına

2. her kaçan:

Gazel 3093

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Her ne zaman ki, her ne vakit.

Zāhidā aḥma baḥa virme kıyāmet haberin
Her kaçan yār kıyām itse kıyāmet getüre

3. **her kaçan:**

Gazel 3476

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne zaman ki, her ne vakit.

San geyer ol sım-ten üstine dāvūdī zirih
Her kaçan eyler perīşān tağidur gīsūları

4. **her kaçan:**

Gazel 3186

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne zaman.

Her kaçan gelse kıyāma ol kıyāmet ‘arz ider
Tūbī-i bāğ-ı cinān ya serv-i sımınüm gibi

5. **her kaçan:**

Gazel 3321

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne zaman.

Her kaçan kılsam heves görmege sen hırşid-veşi
Komaz elden ol raqīb sāyem gibi dūnbālūmi

6. **her kaçan:**

Gazel 3340

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne zaman.

Şirāne gözüñ her kaçan cāna kaşid ide
Kalur mı ‘aceb kimsenenüñ dilde tākati

7. **her kaçan:**

Gazel 3409

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne zaman.

Her kaçan ‘aşıka feth ola maḥabbet kapusı
Niçe yirden açıla üstine miḥnet kapusı

8. **her kaçan:**

Gazel 3216

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne zaman.

Her kaçan nāz-ıla refṭār itse ol serv-i hırām
Unırdı karşıusunda kebk-i kūhı sekmegi

her kanda:

1. **her kanda:--sa**

Gazel 3054

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her nerede.

Mecnün düğüm tak boynuma leylī saçun zencirini
MİRās-dur[ur] tavq-ı belā her kanda divāneye

2. **her kanda:**

Gazel 3005

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her nerede.

Sultān-ı ‘ışk olana leşker-durur şirişk
Her kanda varsa şu’le-i āhın ‘alem kıla

3. **her kanda:**

Gazel 3362

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her nerede.

Bend itdi ser-i zūlfine bir dil-rübā bizi
Her kanda ise aradı buldı belā bizi

4. **her kanda:**

Gazel 3452

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her nerede.

Görse her kanda güzel olur anuñ şeydāsı
Bilmezem n’eyleyeyin bu dil-i āvārectügi

her ki:

1. **her ki:**

Gazel 3067

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Her kimse ki, hangi kimse ki.

Tır-i müjgānuña karşı dil yine gögsin gerer
Her ki ‘aşıkdur ezel dirler ki ol bī-bāk ola

her kim:

1. **her kim:**

Gazel 3067

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Kim olursa olsun.

Zerre-veş her kim mezellet topragında ḥāk ola
Tañ degüldür gün gibi ger menzili eflāk ola

2. **her kim:**

Gazel 3284

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kim olursa olsun.

Güneşdür yüzini her kim görürse
Kalur mı zerre gibi hiç qarār

3. **her kim:**

Gazel 3414

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kim olursa olsun.

Cevr oklarıyla āh olalı toptolu yürek
Her kim görürse beni sanur tîr-keşin dağı

4. **her kim:**

Gazel 3112

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Kim olursa olsun.

Öldürürem dir-imiş her kim gelürse küyuma
Emr-i cārīdür boyun sunduk anuñ fermānına

5. **her kim:**

Gazel 3085

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Hangi kimse ki.

Her kim Muhibbī cām içe ol münkir olmayup
Olur muķırr od-ıl su imtizācına

6. **her kim:**

Gazel 3351

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki.

Yoluñda her kim ölmezse añılmasun anuñ adı
Cefā vü cevruñi görüp anı ger bilmeye şādī

7. **her kim: -üñ**

Gazel 3434

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki.

Her kimüñ alnı kamer gün yüzlü bir maḥbüb[1] var
Gündüzi Nevruz olup Qadr olsa tañ mı her şebi

8. **her kim:**

Gazel 3083

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Hangi kimse ki.

Her kim güzelüñ aldanur evvel vefāsına
Lāyıkdur anuñ ugraya āḥir cefāsına

9. **her kim:**

Gazel 3470

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki.

Bir nazar her kim göre ruḥsār-ı āteşnākini
Tutuşup ‘ışk āteşine yile virür ḥākini

10. **her kim: -üñ**

Gazel 3367

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Her kimse, kim olursa olsun.

Her kimüñ kim eline gire anuñ ḥāk-i rehi
Başına tāk idine añmaya zerrīn külehi

11. **her kim:**

Gazel 3453

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Her kimse, kim olursa olsun.

Gözlerüm yaşında her kim göre rüy-1 zerdümi
Beñzedür dir suya ğarķ olmuş görüñ nılüferi

12. **her kim:**

Gazel 3475

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Her kimse, kim olursa olsun.

Gelmeye tā ḥaşr olunca ‘aklı hergiz başına
İy perī her kim senüñ rüyüñ temāşā eyledi

13. **her kim:**

Gazel 3101

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Her kim, hangi kimse ki.

Gülşen-i ḥüsnünde her kim göre gül ruḥsāruñı
Bāğa varup ol temāşa-yı ruḥ-ı gül itmeye

14. **her kim:**

Gazel 3456

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Her kim, hangi kimse ki.

Ziyān idem diyü her kim yoluñda cān u ser virmez
Dilegüm iki ‘ālemde buña hiç bulmasun südi

15. **her kim:**

Gazel 3381

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki, her kim ki.

Şem‘-i cemāl-i ḥüsnüñi her kim göre şehā
Olmaz ‘aceb ger eride baĝrı yağını

16. **her kim:**

Gazel 3416

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki, her kim ki.

Erisün su olup baĝrı zebāna bulmasun ḳudret
Şeker güftāruña her kim şehā teşbīh ide ḳandı

17. **her kim:**

Gazel 3432

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki, her kim ki.

Her kim Muhibbî gördi bu şi'r-i süznâki
Dir Husrev'e irişmiş andan yakar çerâğı

18. **her kim:**

Gazel 3112

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Kim olursa olsun.

Lâle hadler hasretinden dâğ yakdum şol kadar
SİNemi her kim görürse beñzedür gül kânına

19. **her kim:**

Gazel 3158

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki.

Her kim hevâ-yı zülfine dolşdı dilberüñ
İrmez eli terk ide ser bu hevâ-y-ıla

20. **her kim:**

Gazel 3295

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki.

Mağabbet cür'asın her kim Muhibbî ol ezel içdi
Ola mest-i harâbâti dura başında humârı

21. **her kim:**

Gazel 3318

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki.

Dünyâya dirler cîfedür her kim aña basdı qadem
Kaldı mülevves tâ ebed ol pāk-dāmān olmadı

22. **her kim:**

Gazel 3318

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki.

Dirler Muhibbî şi'rini kuş diline beñzer hemān
Fehm eylemez ma'nāsını her kim Süleymān olmadı

23. **her kim:**

Gazel 3340

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki.

Elin uzadur serv irem diyü kaşruña
Her kim tavil olsa olurmuş hamākati

24. **her kim:**

Gazel 3008

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kim olursa olsun, her kim ki.

Hâlünü 'arızuñda her kim görürse eydür
Bir Hindi devşürür gül san gülsitān içinde

25. **her kim:**

Gazel 3244

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse.

Zerden serire bakmaya ide Muhibbî 'ār
Her kim kanā'atüñ bister ide büriyāsını

26. **her kim:**

Gazel 3215

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki.

Evvel dilini soñra alur cânını komaz
Her kim nigāh eyleye nāgāh ol dil-keşi

her kim ki:

1. **her kim ki:**

Gazel 3045

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hangi kimse ki.

Her kim ki gönül virdi o aldandı cihāna
Dil virme Muhibbî aña sen 'ālem içinde

2. **her kim ki:**

Gazel 3093

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Hangi kimse ki.

Kaşı mihrābına her kim ki imāmet getüre
Kamu ehl-i dil olan aña ikāmet getüre

3. **her kim ki:**

Gazel 3095

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Hangi kimse ki.

'İşkuñ kemānı pekdür her kim ki çekmek ister
Derd ü belā vü miñnet aña gerek kepāde

4. **her kim ki:**

Gazel 3095

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Hangi kimse ki.

Her kim ki şāh olupdur sanmañ huzūr ider ol
Dervīş ki ola k̄āni' 'ömri geçer şafāda

5. **her kim ki:**

Gazel 3143

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Tañ mı yakarsa sīnesine dāğ lāle-vār
Her kim ki göñli baglaya bir saçı sünbüle

6. **her kim ki:**

Gazel 3232

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Dünyāya virmez ol dilini almaz i'tibār
Her kim ki bunı fikr idüp añlar fenāsını

7. **her kim ki:**

Gazel 3244

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Her kim ki kanā'at eyleye bir lokma hırkaya
Bakmaz o şeh de atlasa virmez palāsını

8. **her kim ki:**

Gazel 3248

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Her kim ki cihān ni'metini yiye hırş-ıla
Elbette anuñ çekse gerek imtilāsını

9. **her kim ki:**

Gazel 3252

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Her kim ki ser-i zülf-i nigāra bend ola
Fikr eyleme hergiz anuñ kurtulasını

10. **her kim ki:**

Gazel 3257

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Her kim ki varup Ka'be-i küyuñ tavāf ide
Nār-ı caħim odına ol yanmaya gibi

11. **her kim ki:**

Gazel 3306

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Her kim ki bugün eyledi meyhāneye bünyād
Mey-hörlara luş yüzinden kerem itdi

12. **her kim ki:**

Gazel 3420

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Her kim ki nazār eyleye ol zülf-i pür-ħama
Başından anuñ gitmeye sevdā benüm gibi

13. **her kim ki:**

Gazel 3426

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Her kim ki göre seyr ider ol serv-i ħurāmı
Göz yaşını yolına revān ide tamāmı

14. **her kim ki:**

Gazel 3426

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Ferhād şıfat kūh-ı belā içre serin terk
Her kim ki kıla añıla 'uşşāk ara nāmı

15. **her kim ki:**

Gazel 3142

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Ümmīd-i büse itdüm cān nağdini yitürdüm
Her kim ki 'āşık olsa olur ziyān içinde

her kimūñ ki:

1. **her kimūñ ki:**

Gazel 3110

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Her kimin, her kimin ki.

Kim ki basdı 'ālem-i 'ışķa ķadem ādemdür ol
Her kimūñ ki 'ışķı yok aşlā aña ādem dime

her kimūñ kim:

1. **her kimūñ kim:--üñ**

Gazel 3057

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her kim ki, kim olursa olsun.

Her kimūñ kim sīnesinde mihr-i cānān olmaya
Ehl-i diller meclisinde adı 'irfān olmaya

her kişi:

1. **her kişi:**

Gazel 3410

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Herkes.

Tiğ-i ğamzeñ gördiler 'uşşâkı her dem öldürür
Her kişi tende emânet saklar oldu cânını

2. **her kişi:** -y, -e

Gazel 3404

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her bir kişi, her kimse. II Herkes.

Saklasam mihrini n'ola sinede cânım gibi
Saklamak lâzım-durur her kişiye imânını

3. **her kişi:**

Gazel 3152

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her kişi, her insan, herkes.

Rüz-ı maşşerde diyem Mecnûn'a derd ü ğuşşamı
Her kişi derd-i dilin dir kandası yoldaşına

her lahza:

1. **her lahza:**

Gazel 3045

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Her an.

Her lahza gelüp yâr gider bir dem içinde
Bu hastayı kor derd-ile her dem ğam içinde

2. **her lahza:**

Gazel 3034

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Her zaman, her an, daima.

Baňa müşkildür eglenmek dil-i divâne zülfinsüz
Bulur her lahza her demde özine yâr eglence

3. **her lahza:**

Gazel 3485

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Kılmasam cânâ cemâlün ben temennâ kâşki
Salmasam dil mülkine her lahza ğavgâ kâşki

4. **her lahza:**

Gazel 3486

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Olmasa vaşlı ümîdi bu Muhibbî hastaya
Her dem ü her lahza ölmek ihtimâlüm var-ıdı

5. **her lahza:**

Gazel 3306

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Ten gerçi ki dūr oldu katı Ka'be derinden
Her lahza bu cân lik tavâf-ı Harem itdi

6. **her lahza:**

Gazel 3328

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Yüzünü sür yirlere her lahza her dem mâ gibi
Tâ ki kıadrün yücele mihr-i cihân-ârâ gibi

7. **her lahza:**

Gazel 3177

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima.

Kim ki gözler 'âr u nâmûsı aña 'âşık dimeñ
'Âşıkun şingun gerek her lahza gönli şîşesi

her nazâr:

1. **her nazâr:** -da

Gazel 3493

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her bakışta.

Niçe feryâd itmesün derdiyle miskîn 'andelîb
Her nazarda hâr-ıla hem-dem görür her dem ğülü

her ne:

1. **her ne:**

Gazel 3474

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne, her ne olursa olsun, her şey.

Her ne söz kim söyledün bir gevher-i yekdânedür
İy Muhibbî yoşsa bu gönülün senün deryâ mı ki

2. **her ne:**

Gazel 3288

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne, ne olursa olsun.

H'âbda her ne didi cümle ferâmüş eyledüm
Gerçi dilden gitmeyüp tâ şubha dek tekrâr idi

3. **her ne:**

Gazel 3333

Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hangi, hangi (şey ki).

Her ne yirde ki okunsa Leylî Mecnûn kıssası
İşiden aḥvâlümü terk eyler ol efsâne[y]i

4. **her ne:**
Gazel 3172
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hangi, hangi şey ki, her ne varsa.

Her ne söylerse riyâdur kendüzi itmez ‘amel
Çünkü dünyâ mestidür sanmañ ki anı ayıla

5. **her ne:**
Gazel 3213
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hangi, hangi şey ki, her ne varsa.

Her ne söz söyler Muḥibbî hep ḥaḳîkatdür sözi
Güş kılşa şi‘rini taḥsîn iderdi Mevlevî

6. **her ne:**
Gazel 3250
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hangi, hangi şey ki, her ne varsa.

Her ne söz söyler Muḥibbî hep ḥaḳîkatdür sözi
Güş kılşa şi‘rini taḥsîn iderdi Mevlevî

7. **her ne:**
Gazel 3301
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hangi, hangi şey ki, her ne varsa.

Cefâlar idesin câna şikâyet itmeyem senden
Ḳabûlüm her ne gönderseñ dimem bu dil zebûn oldu

her ne deñlü:

1. **her ne deñlü:**
Gazel 3245
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her ne kadar, ne türlü.

Her ne deñlü gelse ğam aksa belâ cûlar gibi
Eyle sen iy dil taḥammül baḥr-ı ‘ummân ol yüri

2. **her ne deñlü:**
Gazel 3479
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her ne kadar, ne türlü.

Her ne deñlü eyleseñ cevri ü cefâ çekmek revâ
Göñlümün taḥtındaki sultâna beñzetdüm seni

her ne ki:

1. **her ne ki:**
Gazel 3033
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hangi, hangi şey ki, her ne varsa.

Ğamzeñ okını sîne de ben kana boyadum
Her ne ki geçe ḥâtruña sen de var eyle

her ne kim:

1. **her ne kim:**
Gazel 3059
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her kim olursa olsun.

Ḥaṭuñ yazı imiş başumda iy döst
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

2. **her ne kim:**
Gazel 3371
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her ne kadar ki.

Mâh-rûlarda bulunmaz umma dirlerdi vefâ
Her ne kim didiler ise cümle yalan olmadı

3. **her ne kim:**
Gazel 3053
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her ne ki, her ne varsa.

Her ne kim yazduñ Muḥibbî uşbu sîneñ levḥine
Süzinâk-ı âh-ıla yakup anı bād eyleme

4. **her ne kim:**
Gazel 3094
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Her ne ki, her ne varsa.

Naşib imiş cefâ vü cevri yâruñ
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

5. **her ne kim:**
Gazel 3386
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hangi, hangi şey ki, her ne varsa.

Bulmuş-ı dum dünye içre her ne kim maḳşûd idi
Dergeh-i ma‘şûḳda key ihtirâmum var-ıdı

her ne var:

1. **her ne var:**
Gazel 3133

Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Tamamı; her ne varsa.

Disem dil derdini bir bir oturup şahın-ı gülşende
Derün-ı dilde her ne var açılrsa aşikâr olsa

her ne yüzden:

1. **her ne yüzden:**
Gazel 3330
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her ne sebepten, hangi sebepten olursa olsun.

İtmez iseñ ger vefâ kıl bârî gel cevri ü cefâ
Her ne yüzden ise hoşdur yâr aınmak yârını

her nefes:

1. **her nefes:**
Gazel 3357
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her nefeste, her an, daima, sürekli.

Muhibbî her nefes şad-bâr yüzüne ger nazar kılsa
Kanâ'at itmeyüp ister göre bir dağı dîzârı

2. **her nefes:**
Gazel 3263
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her nefeste, her an, daima, sürekli.

Dögünüp def çağurur her nefes nây
Nedür dünyâ için bu hü u bu hây

3. **her nefes:**
Gazel 3332
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her nefeste, her an, daima, sürekli.

Hüsnüñ şehâ nite ki her gün firāvân olur
'İşkum da benüm her nefes eyler ziyâde[y]i

her sâ'at:

1. **her sâ'at:**
Gazel 3337
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
I. Her an, her vakit. II. Sürekli olarak, daima.

Ğamze-i tîzünle bulurdı Muhibbî râhâtı
Gelse her sâ'at ü her dem cânib-i mâ kâşki

her şeb:

1. **her şeb:**
Gazel 3060
Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her gece.

Şevk-i ruhsârûnla bülbül gibi her şeb tâ şeher
Bu Muhibbî eyledi efgân efgân üstine

2. **her şeb:**
Gazel 3065
Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Her gece.

Şem' her şeb kül ider yakup niçe pervâneler
Bunca nâ-ğak kan iderken yana bî-pervâ yine

her sū:

1. **her sū:**
Gazel 3445
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her taraf, her yan.

İy Muhibbî hâne-i dilde iken mâtüb-ı dil
Anı gâfil görme ki ol araya her sū seni

her taraf:

1. **her taraf:**
Gazel 3070
Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Her taraf, Her yer.

Sâye saldı her taraf çün servler âb üstine
Vahtidür şeydâ gönül gelseñ mey-i nâb üstine

2. **her taraf:--dan**
Gazel 3089
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Her taraf, her yer, her yan.

Gülşen-i hüsnüñ nigârâ olmaz idi tâze sebz
Her tarafdan gözlerüm bārânı seylâb olmasa

3. **her taraf:**
Gazel 3133
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Her taraf, her yer, her yan.

Akup cular yüzün sürse dem-â-dem serv ayagina
Açılrsa her taraf güller kamu kuşlar hezâr olsa

4. **her taraf:**
Gazel 3241
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Her taraf, her yer, her yan.

Akmag-ıla iki 'aynumdan benüm bu kanlu yaş
Cüş ider âh eyldükçe her taraf deryâ gibi

5. her taraf:-a

Gazel 3278

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yer, her yan.

Baħr-ı eşkümde yürür murğ-ı dilm her tarafa
Zîra pervâ yimez olmışdur ezel âb u aş

6. her taraf:

Gazel 3281

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yer, her yan.

Her yaña baksam her taraf meşgûl tesbîh du'â
Var mı cihânda bir kelâm hiç guft-ile gûyuñ gibi

7. her taraf:-ı

Gazel 3312

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yer, her yan.

Umaram seyre çıkup yâr temâşâya gele
Lâlezâr eyleyem eşküm ile [ben] her tarafı

8. her taraf:-a

Gazel 3325

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yer, her yan.

Güller gelür her tarafa cilveler eyler
Bülbüller ider karşısına nâle [vü] zârı

9. her taraf:-a

Gazel 3325

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yer, her yan.

Yaşını eger hasret-ile ĥasta benefşe
Durmaz akar her tarafa çeşm[i] bîñarı

10. her taraf:-ı

Gazel 3352

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yer, her yan.

Şol kadar itdi ciğer ĥünını çeşmüm telefî
Lâlezâr eyledi ĥün-ı dil ile her tarafı

11. her taraf:

Gazel 3458

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yer, her yan.

Zülfî çininde görenler dir yañağı tábını
Her taraf odlar saçar agzından ejderhâ gibi

12. her taraf:

Gazel 3467

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yer, her yan.

Gelüp bâğa yine şâh-ı reyâñin
Döşendi her taraf nañ'-ı pelengî

13. her taraf:-dan

Gazel 3475

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yer, her yan.

İy Muĥibbî tañ midür garğ ola göñlüm zevrakı
Her tarafdán gözlerüm yaşını deryâ eyledi

14. her taraf:-da

Gazel 3483

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yer, her yan.

Leşker-i ģam virdi yağmaya yine dil kişverin
Her tarafdán girdi göñlüm şehrîne yağı gibi

15. her taraf:-a

Gazel 3350

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her yer, her yön.

Ben niçe itmeyeyim göz yaşını âb-ı revân
Salnur her tarafa nâz-ıla ol serv-i sehî

her yañ:

1. her yañ:-a, -dan

Gazel 3483

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yön.

Görinen başum degül küñ-ı belâ tağı gibi
Her yañadan yaşum akar anuñ ırmağı gibi

2. her yañ:-a

Gazel 3267

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne yana, her ne tarafa, her ne yöne.

Deryâ-yı eşk her yaña cüş u ĥurüş ider
Âhum yiliyle dem-be-dem artar telâñımı

3. her yañ:-a

Gazel 3281

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne yana, her ne tarafa, her ne yöne.

Her yaña baksam her taraf meşgûl tesbîh du'â
Var mı cihânda bir kelâm hiç guft-ile güyuñ gibi

4. **her yañ:-a**

Gazel 3247

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her yer, her taraf.

Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden götüre
Nite kim hâr u ħesi her yaña seylâb gibi

5. **her yañ:-a**

Gazel 3268

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yön.

Ra'd inler ebr aglar dâyimâ Ferhâd için
Her yaña cûlardur akar kühsârûñ giryesi

6. **her yañ:-a**

Gazel 3268

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yön.

Gülşen içre sanmañuz çın seher ki jâledür
Her yaña saçıldı âh itdi hezârûñ giryesi

7. **her yañ:-a, -dan**

Gazel 3281

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yön.

Varsa Muħibbî kûyuña her yañadan karşı gelür
Yokdur baña bir âşinâ bildüm seg-i kûyuñ gibi

her yaña:

1. **her yaña:--a**

Gazel 3138

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Her taraf, her yön.

Yine vaqt oldı ki güller açılıp yaz gele
Her yaña bülbül-i şürîdeden âvâz gele

2. **her yaña:**

Gazel 3176

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yön.

Lâlezâr olsa Muħibbî ne tañ eñraf-ı çemen
Eşk-i çeşmüm dökülür her yaña seylâb gibi

3. **her yaña:**

Gazel 3185

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yön.

Kim koya kaç* olmadan dest-i vişâlûñ dâmenin
Göreym pâ-mâl ola her yaña dâmânım gibi

4. **her yaña:-a**

Gazel 3215

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her taraf, her yön.

Cûlar olursa her yaña yaşım 'aceb degül
Sevdüm çün ol sehî-kad ü yâr-ı perî-veşi

her vir:

1. **her vir:-e**

Gazel 3224

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her yer, her taraf.

Her yire bassa segi pâyı başum anda koyam
Ben kim olam ki segi ile olam hem-pâyı

her zamân:

1. **her zamân:**

Gazel 3173

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her zaman, her an, daima, sürekli.

Emr-i Hâkk'a itâ'at eylemedüñ
Fikr idüp anı her zamân agla

hercâyî:

1. **hercâyîleri:-ler, -i**

Gazel 3392

Mısra: 10

Şipsevdî, vefasız, sebatsız.

İy Muħibbî ger eger mihr-ile mâh olur-ısa
Sevme hercâyîleri olmaya bî-'âr dañı

2. **hercâyî:**

Gazel 3224

Mısra: 6

*Bir şey üzerinde sürekli durmayan, sözünden,
kararlarından dönüveren, sebatsız, kararsız (kimse).*

Gül gibi dâmenüñi hâr eline virme sakın
Varma elden ele olmaya aduñ hercâyî

3. **hercâyî:**

Gazel 3411

Mısra: 8

*Bir şey üzerinde sürekli durmayan, sözünden,
kararlarından dönüveren, sebatsız, kararsız (kimse).*

Ṭulū' itseñ sehergehden dokınur şu'leñ ağıyāra
Düşer mi saña hey āfet dine gün gibi hercāyī

hergiz:

1. hergiz:

Gazel 3127

Mısra: 1

Asla, hiçbir vakit.

Rāzuñı sakla dime 'ālemde hergiz bir kese
Yine ol fāş ider anı ağız açup söylese

2. hergiz:

Gazel 3082

Mısra: 9

Asla, hiçbir zaman, hiçbir suretle, kat'iyyen.

Muḥibbī kalmaya hergiz revācı misk-i āhūnuñ
İletse büyü zūlfından şabā ger Çīn'e Māçīn'e

3. hergiz:

Gazel 3255

Mısra: 8

Asla, hiçbir zaman, hiçbir suretle, kat'iyyen.

Geşt idersin 'ālemi bir laḥza durmazsın 'aceb
Görmedüm bir dem gönül hergiz senüñ ārāmuñı

4. hergiz:

Gazel 3293

Mısra: 2

Asla, hiçbir zaman, hiçbir suretle, kat'iyyen.

Mu'allim eylemiş ta'līm cefāya ol perī-rüyü
Ki göstermeye 'uşşāka ki hergiz rüy-i nīgūyü

5. hergiz:

Gazel 3131

Mısra: 9

Asla, hiç bir vakit.

İrmedi vaşlına hergiz bu Muḥibbī dermend
Cān u ser terk eyledi gerçi reh-i dildārda

6. hergiz:

Gazel 3050

Mısra: 7

Asla, hiçbir zaman.

Nedür sen añma hergiz ḥāl ü ḥattın
Birisi ḥubb u biri nīgi sorma

7. hergiz:

Gazel 3101

Mısra: 6

Asla, hiçbir zaman.

Bāğbān ger görse kadd ü 'arız u şehlā gözün
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

8. hergiz:

Gazel 3104

Mısra: 2

Asla, hiçbir zaman.

Döstlar düşeli dil zevrakı girdāb-ı gama
Vaşf-ı hicrān elemi gelmeye hergiz kaleme

9. hergiz:

Gazel 3175

Mısra: 8

Asla, kat'iyyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Cefā vü cevr-i dildārı vefādan ol ki yig bilmez
Aña 'āşık dimeñ hergiz ki 'āşık istemez şādī

10. hergiz:

Gazel 3175

Mısra: 12

Asla, kat'iyyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Hidāyet ister-iseñ sen iki 'ālemde iy miskīn
Dilünden gitmesün hergiz senüñ evrād-ı yā Ḥādī

11. hergiz:

Gazel 3219

Mısra: 9

Asla, kat'iyyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

İrmeye hergiz anuñ ḥüsni bahārına ḥazān
Bite dünyāda nite kim gül ü serv ü semeni

12. hergiz:

Gazel 3232

Mısra: 14

Asla, kat'iyyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Deryā-yı eşki kim göre 'ummāna beñzede
Kim gördi buña görmedi hergiz karasını

13. hergiz:

Gazel 3249

Mısra: 2

Asla, kat'iyyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Bār-ı ğamdan kāmētümdür ḥam gibi
Bulmadum hergiz muşāḥib ğam gibi

14. hergiz:

Gazel 3252

Mısra: 8

Asla, kat'iyyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Her kim ki ser-i zūlf-i nīgāra bend ola
Fikr eyleme hergiz anuñ kurtulasını

15. hergiz:

Gazel 3284

Mısra: 6

Asla, kat'iyyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Belā vü derdüñi kıldum ḥesāba
Bulunmadı anuñ hergiz şümārı

16. **hergiz:**

Gazel 3234

Mısra: 7

Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Aglayup didüm didi kalur mı hergiz ihtiyār
Nāgehān görem o meh-rūnuñ görine ʔal'ati

17. **hergiz:**

Gazel 3309

Mısra: 10

(Fars.) Asla, katiyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Muhibbī ol melāmet 'ışk içinde
Gözetme hergiz nāmūs u 'ārı

18. **hergiz:**

Gazel 3339

Mısra: 5

(Fars.) Asla, katiyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Cevre şabrum kalmadı hergiz cefāya ʔākatüm
İhtiyār idüp kabül terk-i diyār eksüklüğü

19. **hergiz:**

Gazel 3339

Mısra: 7

(Fars.) Asla, katiyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Gülşen içre kalmasa hergiz bülbülden eser
Hār-ıla gül şād olur olsa hezār eksüklüğü

20. **hergiz:**

Gazel 3362

Mısra: 6

(Fars.) Asla, katiyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Dermān yirine derdi alan mübtelālaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devā bizi

21. **hergiz:**

Gazel 3364

Mısra: 10

(Fars.) Asla, katiyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Söz birdür bu Muhibbī seni cāndan yig sever
Cān virür yoluñda hergiz eylemez güftār iki

22. **hergiz:**

Gazel 3370

Mısra: 9

(Fars.) Asla, katiyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

İy Muhibbī didiler dünyāda yok hergiz vefā
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat 'ālemi

23. **hergiz:**

Gazel 3389

Mısra: 10

(Fars.) Asla, katiyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Ol kemān-ebrū gelüp didi Muhibbī yāruñam
Şimdi bildüm yār-ımış hergiz gümānum kalmadı

24. **hergiz:**

Gazel 3475

Mısra: 7

(Fars.) Asla, katiyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Gelmeye tā haşr olunca 'aklı hergiz başına
İy perī her kim senüñ rüyuñ temāşā eyledi

25. **hergiz:**

Gazel 3485

Mısra: 4

(Fars.) Asla, katiyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Gün yüzüne bir nazār kıldum tolageldi gözüm
İtmeseydüm ben anı hergiz temāşā kāşki

26. **hergiz:**

Gazel 3416

Mısra: 4

(Far.) Asla, hiçbir zaman, katiyen.

Yine cān naqdini virmek muqarrerdür saña iy dil
Ki zīrā bācsuz hergiz geçilmez 'ışk dervendi

27. **hergiz:**

Gazel 3436

Mısra: 2

(Far.) Asla, hiçbir zaman, katiyen.

Mescidde eger görse mü'ezzin o kāmēti
Kendin yitüre añmaya hergiz o kāmēti

28. **hergiz:**

Gazel 3436

Mısra: 8

(Far.) Asla, hiçbir zaman, katiyen.

'Aşık mıdur ki döndere ser tūğ-ı 'ışkdan
Olmaz bu yolda hergiz anuñ istiķāmēti

29. **hergiz:**

Gazel 3495

Mısra: 2

(Far.) Asla, hiçbir zaman, katiyen.

Yüzi güldür boyı bir servi dalı
Gözümden gitmeye hergiz hayāli

herkes:

1. **herkesün:-üñ**

Gazel 3315

Mısra: 6

Herkes, insanların tümü.

Saña lāyıkdur ancak pādīşāhlık
Bilürsin herkesün sırrın kemāhi

2. **herkes:**

Gazel 3315

Mısra: 4

İnsanların bütünü, cümle ālem.

Niçe yüksekleri sen pest kılduñ
İdersin ser-firâz herkes ki h'âhi

hesâba kıl-:

1. **hesâba kıl-:-a, -du, -m**

Gazel 3284

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz önünde bulundurmak, yer vermek, dikkate almak.

Belâ vü derdüñi kıldum hesâba
Bulunmadı anuñ hergiz şümârı

hevâ:

1. **hevâsından:-s, -i, -n, -dan**

Gazel 3029

Mısra: 7

Ar. İptila, arzu, düşkünlük, aşk II Hava, yel, rüzgâr.

Leb-i la'li hevâsından kamu mest oldı bî-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko hüşyâr olmasun kimse

2. **hevâsın:--s, --i, --n**

Gazel 3135

Mısra: 3

1. İstek, arzu, heves, meyl. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk. 3. (Nefisten gelen) Arzu, iptilâ.

Hevâsın işidüp nâyuñ hevâyî olur elbetde
Anuñçündür ki konmuşdur ezelden câzibe nâda

3. **hevâyâ:-y, -a**

Gazel 3156

Mısra: 12

1. İstek, arzu, heves, meyl. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk. 3. (Nefisten gelen) Arzu, iptilâ.

Ney gibi 'aceb midür anuñ bagrı delinse
Lâyıkdur aña niye uyar idi hevâyâ

4. **hevâ-y-ıla:-y, -ıla**

Gazel 3158

Mısra: 4

1. İstek, arzu, heves, meyl. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk. 3. (Nefisten gelen) Arzu, iptilâ.

Her kim hevâ-yı zülfine dolşdı dilberüñ
İrmez eli terk ide ser bu hevâ-y-ıla

5. **hevâ-y-ıla:-y, -ıla**

Gazel 3159

Mısra: 2

1. İstek, arzu, heves, meyl. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk. 3. (Nefisten gelen) Arzu, iptilâ.

Hün-ı ciger düşdı yine âh u vâ-y-ıla
Deyâ temevvüc eylemez illâ hevâ-y-ıla

6. **hevâsına:-sı, -n, -a**

Gazel 3196

Mısra: 1

1. İstek, arzu, heves, meyl. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk. 3. (Nefisten gelen) Arzu, iptilâ.

Gördüm gülüñ hevâsına gülşende bülbüli
Tutmuş cihâni na'ra-i âh-ıla gülğülü

7. **hevâsını:-s, -i, -n, -i**

Gazel 3232

Mısra: 8

1. İstek, arzu, heves, meyl. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk. 3. (Nefisten gelen) Arzu, iptilâ.

Sevdâ-yı zülfî gitmese başdan 'aceb degül
Güçdür kimsene terk idebilmek hevâsını

8. **hevâ:**

Gazel 3062

Mısra: 4

1. İstek, arzu, heves, meyl. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk.

Gider mi başdan sevdâ-yı zülfüñ
Hevâ tohm[ı] olaldan dilde küşte

9. **hevâ:**

Gazel 3130

Mısra: 1

1. İstek, arzu, heves, meyl. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk.

Dün hevâ kesb itmek-içün seyre vardum gülşene
Cân u dil yagmaya virdüm ugradum bir rehzene

10. **hevâsıyla:-sı, -y, -la**

Gazel 3179

Mısra: 7

1. İstek, arzu, heves, meyl. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk.

Leylî zülfinüñ hevâsıyla beni Mecnün-vâr
Düşürüp vâfilere hayrân ü 'üryân eyledi

11. **hevâ:**

Gazel 3257

Mısra: 14

1. İstek, arzu, heves, meyl. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk.

Âhum Muhibbî dokunalı bañr-ı eşküme
Bildüm temevvüc itdüren anı hevâ gibi

12. **hevâ:**

Gazel 3362

Mısra: 10

1. İstek, arzu, heves, meyl. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk.

Sevdâ-yı büy-ı zülf-ile tolı dimâğumuz
Serden Muhibbî çıkarısar bu hevâ bizi

13. **hevāyi:-yı**

Gazel 3439

Mısra: 6

1. *İstek, arzu, heves, meyil. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk.*

Sakın ser çekme ğaflet çeşmini aç
Gerekmez servetün başuñ hevāyı

14. **hevāsı:-sı**

Gazel 3451

Mısra: 3

1. *İstek, arzu, heves, meyil. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk.*

Zülfün hevāsı başuma bildüm belā-y-ımış
Çekdi kemend-i miñnete āh ol belā beni

15. **hevāsıyla:-sı, -y, -la**

Gazel 3487

Mısra: 9

1. *İstek, arzu, heves, meyil. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk.*

Muħibbī ser-te-ser gezdi ser-i kūyuñ hevāsıyla
Cihānda irmedük ancak hemān bāğ-ı irem kaldı

16. **hevāsı:-sı**

Gazel 3498

Mısra: 1

1. *İstek, arzu, heves, meyil. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk.*

Başumdan gitmedi zülfün hevāsı
Olupdur gönülüm anuñ mübtelāsı

17. **hevāsı:-sı**

Gazel 3236

Mısra: 7

1. *İstek, arzu, heves, meyil. 2. Aşk, sevgi, tutkunluk. 3. (Nefisten gelen) Arzu, iptilā.*

Zāhidā zıkr eyleme cennet hevāsı bizde yok
‘Āşık-ı dīdār olan n’eyler irem ırmagını

18. **hevāsında:-sı, -n, -da**

Gazel 3037

Mısra: 3

Hava II istek, arzu, heves, meyil II aşk, sevgi, tutkunluk.

Niçe yıldır ki yiler zülf-i hevāsında gönül
Kuru sevdā da yürür zülf-i perīşānlar-ıla

19. **hevā-y-ıla:-y-, -ıla**

Gazel 3240

Mısra: 6

Hava II istek, arzu, heves, meyil II aşk, sevgi, tutkunluk.

Hem-nefes olmaz-ıdı nāleme hiç nāy benüm
Sīnesi ‘ışkdan olsaydı hevā-y-ıla tehī

20. **hevāda:-da**

Gazel 3239

Mısra: 10

Hava boşluğu, hava. II Arzu ve heves, istek, aşk.

Ḳudret-i Ḥakk’ı temāşā eyleyüben ‘ibret al
Yürüdür murgı hevāda su içinde balığı

21. **hevā:**

Gazel 3418

Mısra: 4

(Nefisten gelen) Arzu, iptilā.

Sevdā-yı zülf varımı ‘ömrüñ yile virüp
Başdan çıkarmaz ise ‘acebdür hevā bizi

hevādār it:

1. **hevādār it:**

Gazel 3422

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Aşk etmek.

İy gönül sevdā-yı zülfine hevādār it beni
Giceler tā şubha dek ‘ışk-ıla bīdār it beni

hevā-yı ‘ışk:

1. **hevā-yı ‘ışk:**

Gazel 3182

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Aşk hevesi, aşk arzusu.

Hevā-yı ‘ışk tagıtdı egerçi ħırmen-i ‘aqlum
Tenüm bir kāha dönmişdür o da ‘ışkuñ talebkārı

hevāvi it:-

1. **hevāvi it:-di**

Gazel 3159

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Heves etmek, istemek, arzulamak.

Nāyuñ şadāsı gönülümü itdi hevāyi āh
Olur hevāyi oturan ehl-i hevā-y-ıla

hevā-yı ka‘be-yi yār:

1. **hevā-yı ka‘be-yi yār:-a**

Gazel 3030

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgili kabesinin hevesi, arzusu.

Hevā-yı Ka‘be-yi yāra yüzüm üzre revān oldum
Beni kim kurtarur yā Rab ki dolaşdum muğaylāna

hevāvī ol:-

1. **hevāyī ol:-ur**

Gazel 3135

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk arzusu ile dolu olmak; nefesine düşkün, ciddi şeylere ilgisiz olmak.

Hevâsın işidüp nāyuñ hevāyī olur elbetde
Anuñçündür ki konmuşdur ezelden cāzibe nāda

2. **hevāyī ol:-ur**

Gazel 3159

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk arzusu ile dolu olmak; nefesine düşkün, ciddi şeylere ilgisiz olmak.

Nāyuñ şadāsı göñlümi itdi hevāyī āh
Olur hevāyī oturan ehl-i hevā-y-ıla

hevavī ol:

1. **hevayī ol:-up, -dur**

Gazel 3324

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk arzusu ile dolu olmak; nefesine düşkün, ciddi şeylere ilgisiz olmak.

O āhır şayd olur şāh-bāz-ı çeşme
Olupdur çünki bu göñlüm hevayī

hevā-yı zülf:

1. **hevā-yı zülf:**

Gazel 3013

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) saçının arzusu, hevesi; (sevgilinin) saçının sevgisi.

Başuma belā oldı Muḥibbī hevā-yı zülf
Ḥālüm n'olisar bilmezem āh ol hevāy-ıla

2. **hevā-yı zülf:**

Gazel 3090

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) saçının arzusu, hevesi; (sevgilinin) saçının sevgisi.

Bulmur çün hevā-yı zülf serde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

3. **hevā-yı zülf:-i, -n, -e**

Gazel 3158

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saç hevesi. II Sevgilinin saçına karşı duyulan heves.

Her kim hevā-yı zülfine dolşdı dilbertün
İRmez eli terk ide ser bu hevā-y-ıla

hevāy-ıla:

1. **hevāy-ıla:-y, --ıla**

Gazel 3013

Mısra: 10

Hava II istek, arzu, heves, meyl II aşk, sevgi, tutkunluk.

Başuma belā oldı Muḥibbī hevā-yı zülf
Ḥālüm n'olisar bilmezem āh ol hevāy-ıla

heves:

1. **hevesün:-üñ**

Gazel 3033

Mısra: 9

Arzu, istek.

Görmekde ise ger hevesün cenneti zāhid
Ol elini komaz küyma bir kez güzer eyle

2. **heves:**

Gazel 3266

Mısra: 1

Arzu, istek, meyl.

Gidüp ol mäh baña dilden hezārān şad heves kaldı
Ĝam-ı hicr-ile cān tenden gidiser bir nefes kaldı

heves id-:

1. **heves id-:-e**

Gazel 3104

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Heves etmek: bir şeye karşı istek duymak, eğilimli olmak.

Ger naşīb ola içem lā'l-i lebüñ cür'asını
Kāfirem ger heves ide bu göñül cām-ı Cem'e

heves it-:

1. **heves it-:-di**

Gazel 3097

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeye karşı istek duymak, eğilimli olmak, heveslenmek, arzu etmek, istemek.

Murğ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe
Ya'nī bülbül gibi kaşd itdi göñül zāra düşe

2. **heves it-:-di**

Gazel 3043

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeye karşı istek duymak, eğilimli olmak.

Yine dil la'l-i nābuñ ḥasretinden
Heves itdi Bedaḥşān illerine

heves kıl:

1. heves kıl:--sa, -m

Gazel 3321

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeye karşı istek duymak, eğilimli olmak.

Her kaçan kılsam heves görmege sen hırşîd-veşi
Komaz elden ol rakîb sâyem gibi dñnbâlümü

hey:

1. hey:

Gazel 3000

Mısra: 6

Ey...! (Seslenme ünlemi).

Hâsret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzüñ
Hey kıyâmet gel beni salma bugün ferdâlara

2. hey:

Gazel 3458

Mısra: 2

"Ey!" seslenme edatı.

Dime yok kûy-ı melâmet içre ben rûsvâ gibi
Hey neler var bu cihânda sen dili şeydâ gibi

3. hey:

Gazel 3424

Mısra: 6

Bir varlığa seslenme ünlemi, ey.

Hâdden aşurup zulmı döker kanları çeşmüñ
Bir pâre gel ol kâfir-i bed-mestüñe hey di

4. hey:

Gazel 3107

Mısra: 8

"Azarlama / uyarı / sitem" içeren bir seslenme sözü.

Sitem tîğî cefâ tîriyle kıldıñ
Beni hey nâ-müselmân pâre pâre

5. hey:

Gazel 3411

Mısra: 8

"Azarlama / uyarı / sitem" içeren bir seslenme sözü.

Ṭulû' itseñ şehergehden dokınur şu'leñ ağyâra
Düşer mi saña hey âfet dine gün gibi hercâyî

6. hey:

Gazel 3184

Mısra: 3

1. Seslenmek ve bir kimsenin dikkatini çekmek için kullanılır. 2. Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir.

Hey niçe 'ayyârdur gözden ogurlar setrümü
Gıtdı dil elden görelden ṭurra-i ṭarrârüñi

heykel:

1. heykelin:--i, --n

Gazel 3109

Mısra: 6

Hastalığa ya da nazara karşı kişilerin üstlerinde taşıdıkları dualar, muska, taviz, gizlik.

Yine ta'vîz için gülşende gonca
Asar zer heykelin nâzûk nihâle

hezâr:

1. hezârüñ:--uñ

Gazel 3268

Mısra: 10

Bülbül.

Gülşen içre sanmañuz çın seher ki jâledür
Her yaña saçıldı âh itdi hezârüñ giryesi

2. hezâr:

Gazel 3339

Mısra: 8

1. Bin sayısı 2. Bülbül 3. Aşık.

Gülşen içre kalmasa hergiz bülbülden eser
Ḥâr-ıla gül şâd olur olsa hezâr eksüklüğü

3. hezâr:

Gazel 3197

Mısra: 4

"Bin, binlerce" anlamında belgisiz sıfat.

Şevkuñ var-ısa gülşene var diñle sürüdi
Seyr eyle hezâr nâliş ü gülhâ-yı bahârî

hezâr ol-:

1. hezâr ol:--sa

Gazel 3133

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bülbül olmak.

Akup cular yüzün sürse dem-â-dem serv ayagına
Açılsa her taraf güller kamu kuşlar hezâr olsa

hezârân:

1. hezârân:

Gazel 3137

Mısra: 10

Binlerce, bin kere.

Yâr küyına Muhibbî yañıluup cennet dime
Ortalarında tefâvüt var hezârân bâb-ıla

2. hezârânı:--ı

Gazel 3425

Mısra: 6
Bülbüller.

Niyâz idüp akar sular meger dîdâra 'âşıkdur
Öter şürîde olmuşdur seher diñleñ hezârâni

3. hezârân:
Gazel 3266
Mısra: 1
Binlerce, pek çok. II bülbüller.

Gidüp ol mâh baña dilden hezârân şad heves kaldı
Ėam-ı hicr-ile cân tenden gidiser bir nefes kaldı

4. hezârân:
Gazel 3047
Mısra: 10
Bin sayısı.

Bir kadem gelmez Muhibbî kapuya ol seng-dil
İşigine başuñı döğseñ hezârân taş-ıla

5. hezârân:
Gazel 3258
Mısra: 9
(Fars.) Binler, binlerce, pek çok.

Gören Ėam bârı altında hezârân eyleyüp tañsîn
Diyeler başına almış Muhibbî bir kara tağı

hiç:

1. hiç:
Gazel 3072
Mısra: 1
1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde
anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru
cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu
olamayacağını anlatır.

Hîç revâ mîdur dilâ sen böyle cây-ı âbda
'Ömri zâyî' eyleyüp bir dem kalasın h'âbda

2. hiç:
Gazel 3212
Mısra: 2
1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde
anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru
cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu
olamayacağını anlatır.

Nîğârûñ artdı günden güne derdi
Baña ol itdüğün hiç kes ne gördi

3. hiç:
Gazel 3231
Mısra: 1
1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde
anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru
cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu
olamayacağını anlatır.

Yüzüñ gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez ĥurî
Ĥaĥîĥat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nûri

4. hiç:
Gazel 3254
Mısra: 1
1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde
anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru
cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu
olamayacağını anlatır.

Çünkü kulsın hiç bildüñ mi bugün sulţânûñı
Ne içün ĥalk eylemiş Ĥallâĥ senüñ cânûñı

5. hiç:
Gazel 3269
Mısra: 2
1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde
anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru
cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu
olamayacağını anlatır.

Şehâ küyuñda dil-ĥaste ĥarîbi
Yog-ımuş Ėamdan özge hiç naşîbi

6. hiç:
Gazel 3271
Mısra: 12
1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde
anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru
cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu
olamayacağını anlatır.

İy dil vefâ büymü umma bu cihândan
Zîrâ ki bu bir kimseye hiç itmedi yarı

7. hiç:
Gazel 3289
Mısra: 5
1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde
anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru
cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu
olamayacağını anlatır.

Hîç ola mı ki anuñ vaşlına ire elüm
Ol ola 'âlî-neseb ben kul olam bir Ĥabeşî

8. hiç:
Gazel 3340
Mısra: 7
1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde
anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru
cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu
olamayacağını anlatır.

Hicrûñ şebinde gördi ki hiç şubĥa çâre yok
Nâ-çâr olup dil didi olam nihâyeti

9. hiç:
Gazel 3351
Mısra: 6
1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde
anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru

cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Güzeller kamusu andan cefâ vü cevri öğrenmiş
Bu fende var mıdır bilsem aceb hiç anuñ üstâdi

10. hîç:

Gazel 3368

Mısra: 6

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Dest-i gâmda geldi Mecnûn baña pâdaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hiç kişi yoldaşını

11. hîç:

Gazel 3373

Mısra: 4

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hâlet-i 'ışkı ne bilsün zâhid-i peşmîne-püş
Cilve-i tîvüs[1] hiç añlar mı murğ-ı hânegî

12. hîç:

Gazel 3417

Mısra: 10

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Bu Muhibbî niçe meh-rûlar görüp iy mâh-rû
Bir senüñ tek hâk budur hiç görmedi mânendüñi

13. hîç:

Gazel 3419

Mısra: 6

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Mescidde dün imâma uydum velî ne kıldum
Hiç bilmedüm bu gönülüm ebrü-yı tîka düşdi

14. hîç:

Gazel 3027

Mısra: 8

"asla" anlamındaki zarf.

Hamdü-lillâh mü'min-i 'ışkam zî-men zülf-i döst
Yok-durur bir kılca nokşân u hâlet hiç dînüme

15. hîç:

Gazel 3001

Mısra: 8

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru

cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hâş yaraşmaz ârizünda gel anı eyle tîrâş
Hiç revâ mı gerd kona âyine-i pâk üstine

16. hîç:

Gazel 3132

Mısra: 10

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hattını gördi Muhibbî'nün irişdi eceli
Hiç tağyir ola mı yazu-y-ımiş başında

17. hîç:

Gazel 3135

Mısra: 2

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Dirğâ bilmedüm virdüm gönül ben ol perî-zâda
Düşüp yolında hâk oldum getürmez hiç beni yâda

18. hîç:

Gazel 3139

Mısra: 6

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Baña bakmaz bir nazar meyli hemân âgyaradur
Çeşmi kâfirdür bakar mı hiç müselmân üstine

19. hîç:

Gazel 3146

Mısra: 7

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Görmedi görmeyiser ruhları mânendini hiç
'Âlemi gerçi gezer şems ü kamer döne döne

20. hîç:

Gazel 3149

Mısra: 8

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Miskinlik ider servüñ ayagina koyup baş
Bakmaz oturup hîç sola vü saga benfşe

21. hîç:

Gazel 3152

Mısra: 16

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Gevher olursa Muhibbî yâr kılmaz çün nazar
Hiç rahm itmek olur mı uşbu gözüm yaşına

22. hîç:

Gazel 3158

Mısra: 7

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hiç ola mı gün gibi ol şâh-ı lâ-nazîr
Pertev salup ola bu ben bî-nevâ-y-ıla

23. hîç:

Gazel 3164

Mısra: 4

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Gözleri hançer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hiç revâ mı var midur kim kan ider kan üstine

24. hîç:

Gazel 3240

Mısra: 5

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hem-nefes olmaz-ıdı nâleme hiç nây benüm
Sînesi 'ışkdan olsaydı hevâ-y-ıla tehî

25. hîç:

Gazel 3240

Mısra: 10

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Sorma suçını günâhını hemân öldüregör
Seni çok çok sevenün az ola mı hiç günehi

26. hîç:

Gazel 3281

Mısra: 8

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Kâmet getürdi kâmetün mescidde müezzîn görüp
Didi ki bir mihrâb yok hiç tāk-ı ebrüyuñ gibi

27. hîç:

Gazel 3284

Mısra: 4

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Güneşdür yüzini her kim görürse
Kalur mı zerre gibi hiç qarârı

28. hîç:

Gazel 3307

Mısra: 7

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Ben derdün ile hasta olam hiç revâ mı
Sen eylesesin gayra devâ-yı nigerânı

29. hîç:

Gazel 3310

Mısra: 10

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Ruñı şevkine kıl nâle Muhibbî
Gör inler hiç turur mı 'andelîbi

30. hîç:

Gazel 3329

Mısra: 3

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hiç murâdum yok benüm senden temennâ eylemem
Râziyam tek baña göster sen hemân dîdârûñı

31. hîç:

Gazel 3349

Mısra: 12

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Kalursa dâmen-i dilber ne tañ agyâr destinde
Gülüñ hiç görmedün mi sen etegini diken kesdi

32. hîç:

Gazel 3359

Mısra: 1

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hîç 'âlemde benüm bu dāduma dād olmadı
Bend-i gamdan hâtrırum bir lahza âzād olmadı

33. hîç:

Gazel 3396

Mısra: 10

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Bu Muhibbî hicr elinden dökmeyince kanlı yaş
Bu cihân mülkinde anuñ sırrı hîç fâş olmadı

34. hîç:

Gazel 3398

Mısra: 4

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

'İşk bazarında cân virüp alayın derd ü gam
Derdüme dermân yiter hîç bilmesün dermân beni

35. hîç:

Gazel 3400

Mısra: 1

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Ğamzeñüñ hîç gitmedi kan dökmeğ-ile uyhuşu
Kesret-i kandan-durur ğalibâ anuñ uyhuşu

36. hîç:

Gazel 3400

Mısra: 4

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Her gece nergis gibi açmaz gözin ol türk-i mest
Gitmedi bahtım gibi beñzer hîç anuñ uyhuşu

37. hîç:

Gazel 3442

Mısra: 2

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Dirîğâ görmeyelden rüy-ı yarı
Dilüñ kalmadı hîç şabr u qararı

38. hîç:

Gazel 3460

Mısra: 10

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru

cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hüblar gerçi Muhibbî 'âlem içre çok velî
Dîde hîç görmüş degül bir böyle şüh-ı dil-keşi

39. hîç:

Gazel 3480

Mısra: 6

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Bu 'acebdür 'âlemi ğark eyledi bārān-ı eşk
Hîç teskîn itmeyüp arturdı sinem nārın

40. hîç:

Gazel 3492

Mısra: 4

1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hâlet-i 'ışkı ne bilsün zâhid-i peşmîne-püş
Cilve-i tāvüsü hîç añlar mı murğ-ı hânegî

41. hîç:

Gazel 3031

Mısra: 2

(□□□) zf. (Fars. hîç) 1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla. 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır. 3. Bir işin herhangi bir zamanda yapılıp yapılmadığını sormak için soru cümlelerinde kullanılır. 4. ünl. "Önemli bir şey değil" anlamında cevap cümlelerinin başına getirilir. 5. Varlığı olmayan veya hesâba katılmayacak kadar değersiz, önemsiz olan şey veya kimse. 6. Yokluk, adem, hiçlik.

Perde kılduñ şem'-i ruhsârûña zülfüñ kıldum âh
Câme-i fânüsü hîç câyiz midür itmek siyâh

42. hîç:

Gazel 3259

Mısra: 6

(□□□) zf. (Fars. hîç) 1. Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla. 2. Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır. 3. Bir işin herhangi bir zamanda yapılıp yapılmadığını sormak için soru cümlelerinde kullanılır. 4. ünl. "Önemli bir şey değil" anlamında cevap cümlelerinin başına getirilir. 5. Varlığı olmayan veya hesâba katılmayacak kadar değersiz, önemsiz olan şey veya kimse. 6. Yokluk, adem, hiçlik.

'İşkuñ ne bilsün şivesin ol zâhid-i halvet-nişîn
Hîç öykünür mi cilve-i tāvüsa murğ-ı hânegî

43. hîç:

Gazel 3280

Mısra: 6

"Asla, hiçbir zaman" anlamında bir zarf.

Zülfüne eger müşğ didümse haṭā ile
'Afv it günāh var mı hiç itmez ādemī

44. hīç:

Gazel 3281

Mısra: 6

"Asla, katiyen, hiçbir zaman" anlamında zarf.

Her yaña baksam her ṭaraf meşğül tesbīh du'ā
Var mı cihānda bir kelām hiç guft-ile güyuñ gibi

45. hīç:

Gazel 3391

Mısra: 1

"Asla, katiyen, hiçbir zaman" anlamında zarf.

İtmedi yār bu ben miskīne hīç yārlığı
Gerçi ḥarc eyledi dil yolına hep varlığı

46. hīç:

Gazel 3456

Mısra: 4

"Asla, katiyen, hiçbir zaman" anlamında zarf.

Ziyān idem diyü her kim yoluñda cān u ser virmez
Dilegüm iki 'ālemde buña hiç bulmasun südi

47. hīç:

Gazel 3467

Mısra: 6

Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde

anlamı kuvvetlendirir. II Asla, katiyen, hiçbir zaman.

Varup gülşende iç mestüñ şarābın
Olup mest añma hiç nāmūs u nengi

hīç biri:

1. hīç biri:

Gazel 3359

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hiç birisi, bir tanesi bile, hiç bir tanesi.

Leyli Mecnūn ile vardur Ḥusrev ü Şīrīn velī
Cān u baş terk itmede hiç biri Ferhād olmadı

hīç birisi:

1. hīç birisi:

Gazel 3281

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Bir isimden önce getirilerek o ismin bildirdiği
varlıktan bir tanesinin bile olmadığını anlatan bir
söz.*

Gülşende güller çok hiç birisi ruḥsāruña
Yokdur bir serv-i bülend kāmēt-i dil-cüyuñ gibi

hīç kes:

1. hīç kes:

Gazel 3022

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hiç kimse.

Hīç kes bilmez belā vü derdini bu göñlümün
Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdümdür aña el-ḥaḳ güvāh

2. hīç kes:

Gazel 3316

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hiç kimse.

Dakar mı zülf-i zencīri dil-i dīvāneden ḡayrı
Yanar mı āteşe hiç kes gör-ā pervāneden ḡayrı

hīç kimse:

1. hīç kimse: -y, -e

Gazel 3391

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hiç kimse, bir kişi bile.

Destüm irmedi miyānına kemer anı kuçar
Yā İllāhī vırme hiç kimseye nā-çārlığı

hīç nesne:

1. hīç nesne: -den

Gazel 3317

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hiçbir şey.

Tiğ-i ḡamzeñ görse bu dil baş açup karşı varur
'İşk erinüñ olmaz hiç nesneden endīşesi

hīç olur mı:

1. hīç olur mı:

Gazel 3320

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hiç olur mu, olası şey mi // olmaz.

Hīç olur mı bu şadā-yı 'ışkı pinhān idesin
'İşk bāzārında çalduñ uşbu göñlüñ kūsunu

hīç olur mı ki:

1. hīç olur mı ki:

Gazel 3242

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hiç olur mu, olası şey mi // olmaz.

Hic olur mı ki diyem 'âlemde var cānān iki
Buni kim diye-bilür var cism içinde cān iki

hicāb:

1. hicābumdan:-um, -dan

Gazel 3315

Mısra: 7

Utanma, sıkılma, mahcûbiyet.

Hicābumdan 'aceb midür şafağ-veş
İdem surh eşk-ile ruhsârî gâhî

hicāb eyle:

1. hicāb eyle:-me

Gazel 3452

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Utanmak, sıkılmak.

'Arz-ı hüsn eyle hicāb eyleme cān pārecügi
Zahmumuñ merhemi bî-çäre dilüñ çārecügi

hicāz:

1. hicāz'a:--a

Gazel 3124

Mısra: 4

*Mekke ve Medine şehirlerinin bulunduğu
coğrafya II Müsikimizde hicaz dörtlüsü ve rast
beşlisinin birleşmesinden meydana gelen ve düğâh
perdesinde karar kılan, çok yaygın basit
makamlardan biri.*

Koyup Mecnün Leylî âsitânın
Düşer miydi aña varmak Hicāz'a

hicāz ehli:

1. hicāz ehli:

Gazel 3471

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Arap yarımadasının Hicaz denen Mekke ile
Medine şehirlerinin bulunduğu bölgesine âit bulunan
veya bu şehirlerin halkından olan (kimse), Hicazlı.*

Tolanur pā-bürehne küyını dil
Nite kim Ka'be'yi Hicāz ehli

hicr:

1. hicr-ile:--ile

Gazel 3019

Mısra: 1

Ayrılık | ayrılık acısı.

Dilberā hicr-ile bagrum lāle-veş hün eyleme
Leylî zülfüñ hasretinden beni mecnün eyleme

2. hicr-ile:--ile

Gazel 3031

Mısra: 7

Ayrılık | ayrılık acısı.

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledüñ ser-tā-ka-dem
Bilmezem kim sevdüğüm midür seni iy şeh günāh

3. hicr-ile:--ile

Gazel 3068

Mısra: 9

Ayrılık | ayrılık acısı.

Hicr-ile oldı Muhibbî key za'îf [ü] nā-tüvān
İy tabîb-i dil meded kıl bu dil-i bīmāruma

4. hicr:

Gazel 3398

Mısra: 1

Ayrılık, ayrılık acısı.

Eyledüñ sen hicr elinden zār u sergerdān beni
Dağı hem tennür-ı gāmda eyledüñ biryān beni

5. hicri:-i

Gazel 3440

Mısra: 6

Ayrılık, ayrılık acısı.

Gerçi her 'āşık diler dāyim temennā-yı vişāl
Baña hicri dilberüñ tatlu gelür helvā gibi

6. hicr-ün:-ün

Gazel 3482

Mısra: 2

Ayrılık, ayrılık acısı.

Yüzümü zerd eyledi 'ışkuñ benüm ayvā gibi
Bagrumı taş itdi hicr-ün lāle-i hāmā gibi

7. hacre:-e

Gazel 3033

Mısra: 14

Ar. ayrılık.

Çün 'ahdine durmadı nigārum n'ideyim āh
İy dil gele bir katlana hacre sefer eyle

8. hicr:

Gazel 3057

Mısra: 9

Ar. ayrılık.

Dem mi vardur ki Muhibbî hicr içinde aglayup
Kaynayup hün-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya

9. hicr:

Gazel 3377

Mısra: 9

Ar. ayrılık.

Şimdi bildüm hicr elinden öldürür bu gam beni
Ger şehîd-i 'ışk olam dutmañ benümçün mātemi

10. **hicründe:-üñ, -de**

Gazel 3378

Mısra: 7

Ar. ayrılık.

Hicründe şehâ şol kadar âh eyledüm iy döst
Kanlu yaşuma zevrağ-ı dil garğ ola düşdi

11. **hicr:**

Gazel 3379

Mısra: 7

Ar. ayrılık.

Hicr elinden şol kadar dökdüm nigārâ göz yaşın
Eşk-i çeşmüm yolum alup mâh u sâl egler beni

12. **hicriyle:-i, -y, -le**

Gazel 3146

Mısra: 2

Ayrılık.

Âh u vâh-ıla günüm çünki geçer döne döne
Tañ mı hicriyle kebâb ola ciğer döne döne

13. **hicre:-e**

Gazel 3185

Mısra: 9

Ayrılık.

İy Muhibbî hicre muhtâc eylemez ‘aşıkların
Öldürüp ferdâya salmaz var mı cânânum gibi

14. **hicr-ile:-ile**

Gazel 3219

Mısra: 11

Ayrılık.

Hicr-ile öldürüp itseñ bu Muhibbî’yi halâş
Çok du‘âlar idiserdür saña kabri çemeni

15. **hicr:**

Gazel 3271

Mısra: 14

Ayrılık.

Ger sorarsañ hâl-i Muhibbî’yi niçedür âh
Hicr içre çeker şubha degin âh ile zârı

16. **hicrûñ:-üñ**

Gazel 3311

Mısra: 9

Ayrılık.

Çekeli hicrûñ firâkıñ bu Muhibbî mürdedür
Eyledi ‘İsî-nefes vaşluñla anı zindegî

17. **hicr-ile:-ile**

Gazel 3379

Mısra: 3

Ayrılık.

Hicr-ile ölmek mi vardur yâhüd irmek vaşlına
‘Âlem içre döstlar bu ihtimâl egler beni

18. **hicr[i]:-i**

Gazel 3384

Mısra: 7

Ayrılık.

Hicr[i] ile ne belâ çekdüğünü cân u gönül
Yâra kim ilte haber bād-ı şabâdan gayrı

19. **hicrûñ-ile:-üñ, --ile**

Gazel 3018

Mısra: 1

Ayrılık, hicran; sevgiliden uzak kalma.

Hicrûñ-ile şehâ döndi yürek kana esirge
Derd-ile anı eyledün âvâre esirge

20. **hicrûñ-ile:-üñ, --ile**

Gazel 3096

Mısra: 1

Ayrılık, hicran; sevgiliden uzak kalma.

Hicrûñ-ile dönmiş-idüm ben hâzân yaprağına
Bir katı âh eyledüm düşdüm fenâ toprağına

21. **hicr:**

Gazel 3275

Mısra: 5

Ayrılık, ayrılık acısı.

Hicr elinden kurtulup iren vişâlûñ ‘ıydine
Yolna çurbân olup şükranê virsün cânımı

22. **hicr:**

Gazel 3396

Mısra: 9

Ayrılık, ayrılık acısı.

Bu Muhibbî hicr elinden dökmeyince kanlu yaş
Bu cihân mülkinde anuñ sırrı hiç fâş olmadı

23. **hicr:**

Gazel 3398

Mısra: 7

Ayrılık, ayrılık acısı.

Hicr elinden döstum ben şol kadar kan agladum
Götürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

24. **hicr-ile:-ile**

Gazel 3448

Mısra: 10

Ayrılık. II Ayrılık acısı.

İy tabîb-i dil ü cân görmeye bir kerre yüzüñ
Hicr-ile cân vire bu hâsta Muhibbî’ye zehî

hicr ara:

1. **hicr ara:**

Gazel 3212

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayrılık içinde. II Ayrılık ile.

İçerem hicr ara çeşmüm şarābım
Yirem ğam ğamdan özge dil ne ħordī

hicr eli:

1. **hicr eli:** --i, --n, --den
Gazel 3032
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayrılık elinden.

Hicr elinden dōstum ħālüm diger-gündur benüm
Bu gıceyi ben ‘acebdür çıkarursam yarına

hicr odı:

1. **hicr odı:** -i, -n, -i
Gazel 3323
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayrılık ateşi.

Vaşluñ ābi ile hicr odını teskīn idegōr
Ser-te-ser yoksa yakar uşbu cihānı şereri

hicr şebi:

1. **hicr şebi:** -üñ, -i, -n, -de
Gazel 3340
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayrılık gecesi.

Hicrūñ şebinde gördi ki ħiç şubĥa çāre yok
Nā-çār olup dil didi olam nihāyeti

hicrān:

1. **hicrān:**
Gazel 3002
Mısra: 5
Ayrılık I ayrılık acısı.

Eger öldürmez ise beni hicrān
Cefālar idesin sen baña anca

2. **hicrān:**
Gazel 3162
Mısra: 1
Ayrılık, ayrılık acısı.

Bir seĥer saldı beni ol ğonca hicrān bāĝına
Yagdı eşküm jāleler yirine her yapragına

3. **hicrān:**
Gazel 3174
Mısra: 5
Ayrılık, ayrılık acısı.

Gāĥ vaşl-ı fikr ider gāĥi dönüp hicrān eker
Gāĥ şād ider gehi giryān ider göñlüm beni

4. **hicrān:**
Gazel 3274
Mısra: 2
Ayrılık, ayrılık acısı.

Beni öldüriserdür iştiyākı
Eger kalursa hicrān böyle bākī

5. **hicrān:**
Gazel 3021
Mısra: 7
Ayrılık II ayrılık acısı.

Beni hicrān elemi ħāk-ile yeksān ideyor
Düşeli bir gözi āĥū yūzi meh-pāresine

6. **hicrān:**
Gazel 3047
Mısra: 1
Ayrılık II ayrılık acısı.

Āĥ kim hicrān şebinde toldı bagrum baş-ıla
Cismüm āĥir ğarĥ olur çeşmümden akan yaş-ıla

7. **hicrān:**
Gazel 3107
Mısra: 1
Ayrılık II ayrılık acısı.

Bu göñlüm itdi hicrān pāre pāre
Akar bu dīdeden kan pāre pāre

8. **hicrāna:** -a
Gazel 3383
Mısra: 9
Ayrılık II ayrılık acısı.

Vaşla ĥandān olma hem hicrāna giryān iy göñül
Ĝam ile şādī cihānda bir zamān eglenmedi

9. **hicrān:** -ı
Gazel 3482
Mısra: 4
Ayrılık II ayrılık acısı.

Görmedi küh-ı belā içre belāyı kühken
Çekmedi hicrānı Mecnūn bu dil-i şeydā gibi

10. **hicrān:**
Gazel 3060
Mısra: 5
Ayrılık.

Derd-ile hicrān şebinde aglasam müjĝānuma
Dāne dāne dizerem mercān mercān üstine

11. **hicrān:**
Gazel 3060
Mısra: 12
Ayrılık.

Ay olur yıllar geçer görmem nigārā gün yüzüñ
Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine

12. **hicrān:**

Gazel 3060

Mısra: 12

Ayrılık.

Ay olur yıllar geçer görmem nigārā gün yüzüñ
Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine

13. **hicrānımı: -i, -ñ, -i**

Gazel 3410

Mısra: 1

Ayrılık acısı.

Şol kadar çekdüm belā deşinde ğam hicrānımı
Üns dutdı derde añmaz bu gönül dermānımı

hicrān illeri:

1. **hicrān illeri: -i, --n, --e**

Gazel 3043

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık illeri.

Gözüm yaşına nisbet katre deryā
Düşelden dil bu hicrān illerine

hicrān nārı:

1. **hicrān nārı: --i, --n, --a**

Gazel 3032

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık ateşi.

Zāhidā var fāriğ ol nār-ıla korkutma beni
Zira çokdan yanageldüm ben bu hicrān nārına

hicrān sebi:

1. **hicrān sebi: --i, --n, --de**

Gazel 3058

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık gecesi.

İy şabā bu dermendüñ hālını var yāra de
Bulmadı hicrān sebinde derdine bir çāre de

2. **hicrān sebi: --i, --n, --de**

Gazel 3126

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık gecesi.

Hicrān sebinde sīne dögüp nāle eylesem
Düşer şādā-yı āhum ile çarħa ğulgula

3. **hicrān sebi: -i**

Gazel 3314

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık gecesi.

Şeb-i hicr içre Muhibbī göre ger şem‘ ruħuñı
Rūzdan rūşen ola gözine hicrān sebi

4. **hicrān sebi: -in, -de**

Gazel 3483

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık gecesi.

Bezm-i ğamda miñnet ü derd ü belā yārān olup
İçerüz hicrān sebinde tās tās ağı gibi

5. **hicrān sebi: -in, -de**

Gazel 3486

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık gecesi.

Dün gece hicrān sebinde infī‘ālüm var-ıdı
Kimseler bilmez benim ol dem ne hālüm var-ıdı

hidāyet:

1. **hidāyeti: -i**

Gazel 3403

Mısra: 6

1. *Doğru yola irşat, delālet.* 2. *Doğru yola sülük.*
Hakk'a muvassal olan tariki bulmak.

Ger öldürürse ‘āşıkı ğamzeñ ‘aceb midür
Bulur mı idi ger ire Haḳḳ’uñ hidāyeti

2. **hidāyet:**

Gazel 3175

Mısra: 11

1. *Doğru yolu gösterme, hakka sevketme,* 2.
Doğru yol, hak yolu, Müslümanlık.

Hidāyet ister-iseñ sen iki ‘ālemde iy miskīn
Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrād-ı yā Hādī

hıdmet:

1. **hıdmete: -e**

Gazel 3342

Mısra: 14

Hizmet.

Hün-ı çeşmiyle Muhibbī yāra kāğıd yazıcak
Didi bu hıdmete dil eyleğil irsāl beni

hıdmet id-:

1. **hıdmet id-: -e**

Gazel 3240

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hizmet etmek, iş görmek.

Seyr-i gülşen ideler nâz-ıla ol yâr gehi
Bir ayag üzre tutup hîdmet ide serv-i sehî

hıfz:

1. hıfz:

Gazel 3183

Mısra: 12

Koruma, saklama, muhafaza etme.

İy Muhibbî genc-i hüsne zülfini idüp tılısm
Hıfz için her târını bir mâr u su'bân eyledi

2. hıfz:

Gazel 3293

Mısra: 7

(Ar.) Koruma, saklama, muhâfaza etme.

Ruḥı gencini hıfz için tılısm itmiş meger çeşmi
Görinür sıhr-ile ejder olupdur zülfinüñ müyü

hikmet:

1. hikmeti:-i

Gazel 3136

Mısra: 4

*Bir şeyin oluşundaki akıl erdirilemeyen sebep,
gizli sebep.*

Leblerüñden gel 'ilâc eyle bu ben dil-ḥasteye
Bilürem ki okumuşdur hikmeti Loḡmân-ıla

2. hikmet:

Gazel 3278

Mısra: 11

(Ar.) Hakimlik, bilgelik.

Pür gerek ola tolu hikmet ile maḥzen-i dil
Añmañ şimdi zamân halkı gibi içi boşı

hilâf it:

1. hilâf it:-me, -y, -e, -sin

Gazel 3312

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Karşı gelmek.

Cidd ü cehd ile düriş itmeyesin şer'e hilâf
Ḥamd kıl mezhebüñi itdi Ḥudâ çün Ḥaneft

hilâl:

1. hilâl:

Gazel 3379

Mısra: 2

*Ayn ilk günlerinde aldığı yay biçimi, yeni ay II
sevgilinin kaş.*

Bu fenâ deyrinde sanmañ câh u mâl egler beni
Bir yüzi gün alını meh kaşı hilâl egler beni

hilâl ebrü:

1. hilâl ebrü:

Gazel 3039

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hilal, yay şeklindeki kaşlar.

Öldürem yarım dimişdi ol hilâl ebrü baña
N'eyleyem derdâ dirîgâ durmaz ol iḡrârda

2. hilâl ebrü:

Gazel 3144

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hilal, yay şeklindeki kaşlar.

Sinemi çâk itse tañ mı ol hilâl ebrü benüm
Anca sine çâk olur çün tîg-ı âteş-tâbda

3. hilâl ebrü:

Gazel 3221

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hilal kaş, hilale benzeyen kaş.

Devr idelden nüḥ felek görmedi hem görmeyiser
Ol hilâl ebrü vü meh-rünuñ ruḡ-ı zîbâsını

hil'at:

1. hil'atini:-i, -n, -i

Gazel 3431

Mısra: 7

*(□□□□) i. (Ar. hil'at) Pâdişahlar ve vezirler
tarafından birine iltifat veya mükâfat olarak
giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan.*

Felek ḥayyâtı ḥüsni hil'atini
Görüp hayrân elinden sındı düşdi

2. hil'at:

Gazel 3229

Mısra: 5

*Pâdişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat
veya mükâfat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli
kıymetli kaftan.*

Gözüm egnüme bir hil'at geyürdi
Başuma âh bir tâc-ı semmürî

hil'at at:-

1. hil'at at:-miş

Gazel 3277

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Pâdişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat
veya mükâfat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli
kıymetli kaftanı atmak/çıkarmak.*

Geh kabâ gülgün geyer gördüm ol sîmîn-beri
Özine geh hil'at atmış reng-i nîlüferî

hil'at ol:-

1. **hîl'at ol:-**--miş, --dur

Gazel 3105

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Aşığım kanlı gözyaşının çıplak bedenine)

Pâdişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükâfat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan olması.

Câme-i fânüsdur sînem dil-i süzânuma

Kanlu yaşam hîl'at olmuşdur ten-i 'üryanuma

hîl'at vir:-

1. **hîl'at vir:-**-di

Gazel 3278

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kaftan verilmek, takdim edilmek.

Eşk-i çeşmüm virdi hîl'at âh-ıla dağ eyledi

Zîra tamga ile artar olsa dehrûn kumaşı

hîl'at-i sebzi:

1. **hîl'at-i sebzi:-**-i

Gazel 3084

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yeşil kaftan. (Pâdişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükâfat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan.).

Asmadın kândîl-i zerrîni felekler bâmına

Hîl'at-i sebzi agaçar almadan endâmına

hîl'at-i ser-â-ser:

1. **hîl'at-i ser-â-ser:-**-i

Gazel 3225

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İpek kaftan. (serâser: İpek, altın ve gümüşle dokunan çok kıymetli eski bir kumaş çeşidi.).

Ġam şu'lesi başumda benim tâc-ı cevherî

Eşküm geyürdi egnüme hîl'at-i ser-â-seri

hîl'at-i zer:

1. **hîl'at-i zer:**

Gazel 3457

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Altın elbise, altın nakışlarla süslenmiş kaftan.

Kanlu yaşam olaldan egnümde hîl'at-i zer

Jülîde-mû başumda baña otaga düşdi

himâr:

1. **himâr:-**-i

Gazel 3191

Mısra: 12

Eşek, merkep.

Komañ şüfîyi rindân şöhbetine

Kapuda bağlañ ancak ol himârı

himâyet:

1. **himâyeti:-**-i

Gazel 3403

Mısra: 10

Koruma, esirgeme.

Baglanduñ-ısa kâküle incinme bî-riyâ

Bend itmez-idi olmasa anuñ himâyeti

himmet:

1. **himmetüm:-**-üm

Gazel 3342

Mısra: 9

1. Yardım, ihsan 2. Çalışma, gayret, emek.

Himmetüm bâzı didüm eyleye 'Ankâ'yı şikâr

İltür-idüm sözüm ilerü gel bir şâl beni

2. **himmetüm:-**-üm

Gazel 3496

Mısra: 3

1. Yardım, ihsan 2. Çalışma, gayret, emek.

Himmetüm bâzı idelden Kâf-ı 'Ankâ'yı şikâr

Didiler var-ısa budur lâ-mekânüñ yügrüğü

hindî:

1. **hindî:**

Gazel 3008

Mısra: 8

Hintli. (Siyah renk bağlamında).

Hâlûñi 'arızuñda her kim görürse eydür

Bir Hindî devşürür gül san gülsitân içinde

2. **hindî:**

Gazel 3431

Mısra: 4

Hintli. (Siyah renk bağlamında).

Gören haddinde ol hâl-i siyâhı

Didi san Rüm iline Hindî düşdi

hindü:

1. **hindü:**

Gazel 3102

Mısra: 5

Hintli (siyahlığı yönüyle sevgilinin yüzündeki ben bağlamında).

Hâller Hindü gibi eyler tavâf hüsñüñi

Zülfüñ olaldan nigârâ halka bâb-ı Ka'be'ye

2. hindü:

Gazel 3026

Mısra: 2

Far. hintli, zenci;ben, benek.

Her taraftan zülf kim düşmiş o haddi meh-veşe
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneşe

hindü-dur-:

1. hindü-durur:--ur

Gazel 3019

Mısra: 4

Hintli. II Sevgilinin siyah beni.

Ṭurra-i şeb-rengüni tağıtmağıl gül yüzüne
Bir siyeh Hindü-durur bahtın hümayün eyleme

hindü-yı zülf:

1. hindü-yı zülf:--i

Gazel 3130

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Siyah saç.

Kaşları yayın kurup almış ele müjgân okın
Diller almaga olur Hindü-yı zülfi cevşene

hindü-yı zülf-i ser-keş:

1. hindü-yı zülf-i ser-keş:--iñ

Gazel 3321

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hintlinin asi/inatçı saçı.

Ger baña baş egmeye Hindü-yı zülf-i ser-keşün
'Âkıbet pâ-mâl ide bu devlet ü iqbâlümü

hıram eyle:

1. hıram eyle:

Gazel 3190

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürümek.

Yine nâz-ıla hıram eyle gel iy serv-i sehî
Kim göre nâz-ıla bu kâmetüni diye zihî

hıramân:

1. hıramân:

Gazel 3243

Mısra: 5

Salına salına, naz ile, eda ile yürüyen (sevgili).

İy sehî servüm hıramân salın sen nâz-ıla
Cûlar iltisün pâyuna 'aşıklarun göz yaşını

2. hıramân:

Gazel 3175

Mısra: 3

Salına salına, naz ile, edâ ile yürüyen.

Hıramân kıdd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyley
Anılmaz oldu pest olup o bâğuñ serv ü şimşâdı

hıramânî hıramânî:

1. hıramânî hıramânî:

Gazel 3490

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salına salına.

Ne için beñzedem serve ben ol serv-i hıramânı
Yürür gülşende nâz-ıla hıramânî hıramânî

2. hıramânî hıramânî:

Gazel 3293

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salına salına, naz ile, edâ ile yürümek.

Nigârün pâyına yaşum revân itsem 'aceb midür
Hıramânî hıramânî görem ol serv-i dil-cüyü

hıred:

1. hıred:

Gazel 3170

Mısra: 2

Akıll.

Merd olan güzelden hulk u hüdür
Hıred nakşıyla bakmaz er pîşe

hırka:

1. hırkasın:-sın

Gazel 3235

Mısra: 7

Dervişlerin üstlerine giydikleri, biçimi ve rengi mensup oldukları tarıkata göre değişen, kollu, yakasız, pamuklu giyecek.

Çün baña itdi vaşiyet hırkasın çübân-ı 'ışk
Beklerem ben de ölince 'ışkınuñ ocagını

2. hırka:

Gazel 3115

Mısra: 15

Hırka, aba. Dervişlerin üstlerine giydikleri, biçimi ve rengi mensup oldukları tarıkata göre değişen, kollu, yakasız, pamuklu giyecek.

Bu hırka vü bu tâc-ıla işi çü riyâdur
Ne yüzle ta'n eyleye zâhid zurefâya

hırka vü destâr:

1. hırka vü destâr:-uñ, -ı

Gazel 3329

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hırka ve sarık.

Zâhidâ bilmezsin alsañ ki şarâbuñ lezzetin
Bâdeye rehne virtürdün hırka vü destâruñı

hırka [vü] seccâde:

1. **hırka [vü] seccâde:-y, -i**

Gazel 3375

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hırka ve seccade. II Sofuluk alametleri.

Bu şafâ bezminde cânâ ger dökerse sîm ü zer
Gönderem pîr-i muğâna hırka [vü] seccâdeyi

hırka-i sâlûs:

1. **hırka-i sâlûs:-i, -n, -i**

Gazel 3292

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Riyakarlık hırkası.

‘Arz ider şüfî dem-â-dem hırka-i sâlûsını
Yirlere çalmaz sakınur şîşe-i nâmûsını

2. **hırka-i sâlûs:-uñ, -i**

Gazel 3320

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Riyakarlık hırkası.

Âteşe yak zâhidâ gel hırka-i sâlûsuñı
Taşlara çal gel uşat bu şîşe-i nâmûsuñı

hırmen:

1. **hırmenine:-i, -n, -e**

Gazel 3191

Mısra: 5

Harman.

İrişeydüm diyü gül hırmenine
Benefşe dâyim eyler inkisârı

2. **hırmen:**

Gazel 3210

Mısra: 8

Harman.

Cev-be-cev dünyâyı cem‘ itseñ sanur mısın kalur
Dagıdur bād-ı fenâ âhîr anı hırmen gibi

3. **hırmen:**

Gazel 3461

Mısra: 12

Harman.

Dâne dâne sa‘y kılsañ eyleseñ dünyâyı cem‘
Tagıdur bād-ı fenâ âhîr anı hırmen gibi

4. **hırmeni:-i**

Gazel 3313

Mısra: 10

Harman: 1. Biçildikten sonra tahl demetlerinin üzerinden düven geçirilerek tanelerin başaklarından ayrılması 2. Bu işin yapıldığı yer veya mevsim.

İy Muhibbî virme dil dünyâ ‘arûsı tiz geçer
Döyimez bād-ı hâzân esse aña gül hırmeni

5. **hırmeni:-i**

Gazel 3265

Mısra: 8

Biçildikten sonra tahl demetlerinin üzerinden düven geçirilerek tanelerin başaklarından ayrılması işleminin yapıldığı yer, harman II gönül.

Kimdür beñzer diye gül ruhlaruña gülleri
Oda yana şu‘le-i ruhsâr-ıla gül hırmeni

hırmen-i ‘akl:

1. **hırmen-i ‘akl:-um**

Gazel 3182

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Akıl harmanı.

Hevâ-yı ‘ışk tağıtdı egerçi hırmen-i ‘aklum
Tenüm bir kâha dönmişdür o da ‘ışkuñ talebkârı

hırs:

1. **hırs-ıla:-ıla**

Gazel 3248

Mısra: 3

1. Bir şeyi elde etmek için duyulan, önüne geçilmez derecede kuvvetli istek. 2. Kızgınlık, öfke.

Her kim ki cihân ni‘metini yiye hırs-ıla
Elbette anuñ çekse gerek imtilâsını

hişâr:

1. **hişârını:-i, -n, -i**

Gazel 3143

Mısra: 7

Bir yerin korunması için yapılan yüksek duvarlı, kuleli, bâzan etrâfı hendeklerle çevrili küçük kale, kerman.

Bînâ-yı ‘ışk yapıdı mağabbet hişârını
Üstine itdi kelle-i ‘uşşâkdan küle

2. **hişârını:-i, -n, -i**

Gazel 3232

Mısra: 3

Bir yerin korunması için yapılan yüksek duvarlı, kuleli, bâzan etrâfı hendeklerle çevrili küçük kale, kerman.

Sultân-ı ‘ışk aldı bu gönlün hişârını
Dikdi o demde üstine ‘ışkuñ livâsını

hişār-ı gön̄l:

1. **hişār-ı gön̄l:-üm, -e**
Gazel 3349
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönlün kalesi.

Olup sultān-ı ‘ışk evvel hişār-ı gön̄lüme mālīk
Gelüp mi‘mār-ı gam āhīr aña yir yir beden kesdi

hısm:

1. **hısm-ıla:-ıla**
Gazel 3256
Mısra: 2
Öfke, kızgınlık, gazap.

Çeşmüñ müjgānın almışdur ele hañcer gibi
Hısm-ıla geldi benim bu bagruma sançar gibi

2. **hısm-ıla:-ıla**
Gazel 3378
Mısra: 9
Öfke, kızgınlık, gazap.

Hısm-ıla gelüp gözlerümün yaşını gördi
Raħm eyleyüben yinile yaşum sile düşdi

3. **hısm-ıla:-ıla**
Gazel 3145
Mısra: 4
Öfke, kızgınlık, gazap.

Didügümce dem-be-dem raħm eyle bu dil-ħasteye
Hısm-ıla eydür baña her iş bite bu bitmeye

hısm eyle:-

1. **hısm eyle:-r**
Gazel 3077
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Öfkelenmek, kızmak.

Hısm eyler ise gam yime iy dil yine oħşar
Efendi olan kakır u oħşar kölesine

hişt-i merkad id:-

1. **hişt-i merkad id:-üm, -e, -siz**
Gazel 3011
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mezar taşı yapmak.

İdesiz ħāk-i derinden bārī hişt-i merkadüm
Ĥasta iken gelmedi bir kerre çün bālīnūme

hişt-i merkadüm:

1. **hişt-i merkadüm:-üm**

Gazel 3027
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mezarın tuğlası.

Ger ölem ħāk-i deründen eyle hişt-i merkadüm
Zinde-y-iken çünki gelmedün benim bālīnūme

hitāb it:-

1. **hitāb it:-dü, -m**
Gazel 3234
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Söz söylemek, söz yöneltmek.

Gönlüme itdüm hitāb eydür gözümdeñdür günāh
Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miħneti

hıze ol:-

1. **hıze ol:-up, -dur**
Gazel 3190
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Düz bir çizgi biçiminde sıralanmak. (Düz bir çizgi haline gelmek.).

Gözlerüm hıze olupdur bakamam gün yüzine
Getür iy bād-ı şabā kühl ideyim ħāk-i rehi

hızır:

1. **hızır:**
Gazel 3495
Mısra: 5
Ābıhayat içtiği için ölümsüzlüğe erdiğine, bereketi temsil ettiğine ve kul sıkıştığında imdādına yetiştiğine inanılan, bir görüşe göre peygamber, bir görüşe göre velī olan zat.

Hızır içmezdi varup āb-ı hayvān
Eger bilseydi var la‘lūñ zülālī

2. **hızır:**

Gazel 3454
Mısra: 2
Āb-ı hayat içtiği için ölümsüzlüğe erdiğine, bereketi temsil ettiğine ve kul sıkıştığında imdādına yetiştiğine inanılan peygamber veya velī olan zat.

Nigāruñ la‘l-i nābından şu kim nām u nişān buldı
Hızır gibi bu ‘ālemde o ‘ömr-i cāvīdān buldı

hızmet:

1. **hızmete:-e**
Gazel 3140
Mısra: 3
Bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen görev.

Bir ayag üzre gelüp bil baglayupdur hizmete
Servüñ indi kara su ayagina turmag-ıla

hızr:

1. **hızrdur:-dur**

Gazel 3139

Mısra: 2

*Âbhayat içtiği için ölümsüzlüğe erdiğine,
bereketi temsil ettiğine ve kul sıkıştığında imdâdına
yetiştigine inanılan, bir görüşe göre peygamber, bir
görüşe göre velî olan zat.*

Sebze-i haţtuñ gören dir la'l-i handân üstine
Hızrdur san sâye salmış âb-ı hayvân üstine

2. **hızr'dur:-dur**

Gazel 3046

Mısra: 12

*Âb-ı hayat içtiği için ölümsüzlüğe erdiğine,
bereketi temsil ettiğine ve kul sıkıştığında imdâdına
yetiştigine inanılan peygamber veya velî olan zat.*

Sebze haţtuñı görüp didi Muhibbî hasta-dil
Sâye salmış Hızr'dur san âb-ı hayvân üstine

hızr nebî:

1. **hızr nebî:**

Gazel 3434

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hızır Peygamber.

Âb-ı hayvân dir naşîb olsa kim emse ol lebi
Tâ kıyâmet zinde ola nitekim Hızr nebî

ho:

1. **hõ:**

Gazel 3023

Mısra: 3

Şu; işaret sıfatı.

Ne baña şabr müyesser ne hõ dildâra vefâ
'Acabâ sa'd muķârın ola mı yılduzuma

hõce-i dünyâ:

1. **hõce-i dünyâ:**

Gazel 3081

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dünyanın/cihanın hocası.

Bir kadeh mey saña bu 'âlemde bir şâhid yiter
Hõce-i dünyâ gibi kef geçmegil mâl üstine

hod:

1. **hod:**

Gazel 3009

Mısra: 4

"-de, dahi".

Dilerem pâyını büse kılam ol serv-i refţaruñ
Ki ne dâmen ola vâķıf u ne hõd pîrehen âgeh

2. **hõd:**

Gazel 3062

Mısra: 8

"-de/-da" bağlacı.

Vişâlûñ ârzü itmek ne mümkün
Ben âdem oğlanı sen hõd ferişte

3. **hõd:**

Gazel 3454

Mısra: 10

"de/da" bağlacı. II Bizzat, kendi.

Muhibbî şöyle hâk oldı seg-i küyuñ gelüp andan
Ne ten buldı gıdâ için ü ne hõd üstüñ'ân buldı

4. **hõd:**

Gazel 3064

Mısra: 3

Kendi, bizzat, -de, dahi.

Cefâ vü cevır çekmekle benim hõd baña yitmişdür
'Aceb n'itdüm saña iy gam gelürsin bir yaña sen de

5. **hõd:**

Gazel 3266

Mısra: 8

Kendi, bizzat, -de, dahi.

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefâ yok halk-ı 'âlemde
Ne işiddüm ne hõd gördüm cihânda dest-res kaldı

hordî:

1. **hordî:**

Gazel 3212

Mısra: 8

Yemiş, yenilmiş.

İçerem hicr ara çeşmüm şarâbın
Yirem gam gamdan özge dil ne hordî

hoş:

1. **hoşdur:-dur**

Gazel 3076

Mısra: 2

*Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel,
iyi, latif.*

Dil dutdı vaţan zülf-i girih-gîr arasında
Divâneye hoşdur dura zencîr arasında

2. **hoşdur:-dur**

Gazel 3214

Mısra: 4

Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Yarı gördükde sakın açma derünüñ rāzın[1]
Saklamak hoşdur ulu kimse yanında edebi

3. **hoşdur:-dur**

Gazel 3219

Mısra: 8

Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Yārsuz ‘aynuma gelmez bu sekiz cennet benim
Yār-ıla hoşdur baña uşbu cihānuñ küñheni

4. **hoşdur:-dur**

Gazel 3251

Mısra: 4

Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Yarı gördükde sakın açma derünüñ kışşasın
Saklamak hoşdur ulular meclisinde edebi

5. **hoş:**

Gazel 3370

Mısra: 1

(Fars.) Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Hoş şafā vü zevk idi ‘ālemde vuşlat ‘ālemi
Olmasa idi anuñ ardınca firkat ‘ālemi

6. **hoş:**

Gazel 3427

Mısra: 6

(Fars.) Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Dehānı kāmetin çeşmin yañağın
Cihānda medh iden hoş ‘ālem itdi

7. **hoş:**

Gazel 3469

Mısra: 8

(Fars.) Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

İdüp āh okların pertāb yine kaddüm kemānından
Geçüp Mecnūn’ı hoş dikedüm belā şahrāsına taş

8. **hoşcā:-ca**

Gazel 3391

Mısra: 6

(Fars.) Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

N’içün işitmeyesin āh u fiğānumı benim
Yoḥsa hoşcā mı gelür ‘ışkuñ-ıla zārlığı

9. **hoş:-ı**

Gazel 3270

Mısra: 10

Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Şi’r anuñcün buldı melāḥat Muḥibbī’ nūñ
Gitmez dilinden olup şirīn şeker hoşı

10. **hoş:-ı**

Gazel 3278

Mısra: 6

Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

İtmese kişi kanā’at bulmaz devlete yol
Ol eger görmeye bir nā-ḥoş ile hoş

11. **hoş:-ı**

Gazel 3460

Mısra: 4

Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Baglama dünyāya dil ‘ālemde şād ol iy göñül
Çün cihān turmaz geçer ger nā-ḥoşı vü ger hoşı

12. **hoş:**

Gazel 3294

Mısra: 10

Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Muḥibbī tır-i yarı sīnem içre
Gören dir hoş ne bulmuşdur yirini

hos:-

1. **hoşdur:--dur, -**

Gazel 3330

Mısra: 8

Beğenilen, duyguları okşayan, güzel, iyi.

İtmez iseñ ger vefā kıl bārī gel cevri ü cefā
Her ne yüzden ise hoşdur yār añmak yārını

hoş bil:-

1. **hoş bil:-ür**

Gazel 3261

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyi bilmek, iyice öğrenmek.

La’l-i nābuñ kıymetin cānā Muḥibbī hoş bilür
Zāhir itmez cevherüñ kadrini illā cevheri

hoş dut:

1. **hoş dut:-ar, -sın**

Gazel 3299

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Birine iyi ve sevecenlikle davranmak.

Hoş dutarsın geh beni gâhî idersin red
Görmedüm hoşî vü nâ-hošî senüñ hüyüñ gibi

hoş gel:

1. **hoş gel:-ür**

Gazel 3308

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Yapılan, olan bir şey birinin) Hoşuna gitmek,
beğenmek.

Eylese cevır ü cefâ ide Muhib anı kabül
Hoş gelür 'âşıka ma'sûkdan iren her nâ-hoşî

hoş gör:

1. **hoş gör:**

Gazel 3085

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kusuru sorun yapmamak, anlayışla karşılamak.

Ger şâh iseñ de vaqtüñi hoş gör geçer nefes
Aldanma sakın saltanatüñ taht u tâcına

2. **hoş gör:**

Gazel 3417

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Gücenilecek veya karşılık gelinecek bir
davranışı hoşgörü ile karşılamak, anlayışla
karşılamak, kusur saymamak.

Zülfine dil bağladuñ çünkü unıtuñ pendüñi
Mübtelâ-yı 'ışk olup boynuñda hoş gör bendüñi

3. **hoş gör:**

Gazel 3497

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Gücenilecek veya karşılık gelinecek bir
davranışı hoşgörü ile karşılamak, anlayışla
karşılamak, kusur saymamak.

İbn-i vaqt ol iy gönül hoş gör şarâb u şâhidi
Zâhîde olsun mübârek kevser ü havrâları

4. **hoş gör:-me, -y, -ince**

Gazel 3489

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Gücenilecek veya karşılık verilecek bir davranışı
hoşgörü ile karşılamak, anlayışla karşılamak, kusur
saymamak.

Hârını hoş görmeyince bü-yü gül girmez ele
Kışına eyler taħammül isteyenler yazını

5. **hoş gör:**

Gazel 3110

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gücenilecek veya karşılık gelinecek bir
davranışı hoşgörü ile karşılamak, anlayışla
karşılamak, kusur saymamak.

Ol hâkîm-i lem-yezeldür derde dermân ol virür
Derdüñi hoş gör taleb kılma varup eme seme

6. **hoş gör:**

Gazel 3169

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Müsâmaha ile karşılamak, kızılacak bir şeyi hoş
görü ile karşılayıp affetmek.

Derde dermân isteyen 'uşşâk arayı derd-imiş
Derdüñi hoş gör Muhibbî derde dermân isteme

hoş gör:-

1. **hoş gör:-sün**

Gazel 3065

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

İyi davranmak, kusurlarını görmezden gelmek.

Haţtuñuñ isini hoş görsün lebüñ nüş isteyen
Düda lâ-büd katlanur kim isteye helvâ yine

hoş-hâl it:

1. **hoş-hâl it:-di**

Gazel 3342

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel bir hale getirmek. Mutlu, memnun bir
duruma getirmek.

Eylediyse n'ola yâr pâlara pâ-mâl beni
Şâkirem hâlüme itdi yine hoş-hâl beni

hoşî vü nâ-hošî:

1. **hoşî vü nâ-hošî:**

Gazel 3299

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hoşluk ve fenalık.

Hoş dutarsın geh beni gâhî idersin red
Görmedüm hoşî vü nâ-hošî senüñ hüyüñ gibi

hü:

1. **hü:**

Gazel 3356

Mısra: 14

(Fa.) Huy, karakter.

İy Muhibbî anuñ için 'ışkına dil bağladum
'Aşkın nâ-hâk yire öldürmek aña hü gibi

2. **hü:**

Gazel 3445

Mısra: 6
(Fa.) Huy, karakter.

Dil virürsin zülfi sevdāsına her bir dilbertün
Bilürem başdan çıkarur ‘ākıbet bu hū seni

3. **hūları:-lar, -ı**
Gazel 3476
Mısra: 4
Huy, tabiat.

Bir nazar kılmaz dönüp yolında biñ āh eylesem
‘Āşıkı nā-ħak yire öldürmek anuñ hūları

4. **hūlar:-lar**
Gazel 3135
Mısra: 6
Allah; Allah zikri.

Dönelden kāmētüm çenge şeb-i hicründe iy dilber
Zebān-ı hāl-ıla hūlar gelür derd-ile feryāda

hū ol-:

1. **hū ol:-:--dı**
Gazel 3126
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Huy olmak, alışkanlık haline gelmek.

Çünkü virildi ħande vü şādī ezel güle
Āh u fiğān eylemek oldu hū bülbüle

hū tut-:

1. **hū tut:-:--up, -dur**
Gazel 3230
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Deyim**
Huy edinmek.

Geh cefā vü gāh cevr ü gāh nāzuña sitem
Hū tutupdur dilbertüm terk eylemez mu‘tādım

hūb:

1. **hūblardan:-lar, -dan**
Gazel 3189
Mısra: 7
Güzel.

Hūblardan fāriğ iken başuma sultān-ıdum
İy felek n’itdüm saña kim derdnāk itdün beni

2. **hūblar:-lar**
Gazel 3245
Mısra: 1
Güzel.

Hūblar encüm kamu sen mäh-ı tábān ol yüri
Gün gibi fer vir cihāna mihr-i raşşān ol yüri

3. **hūbuñ:-uñ**
Gazel 3083
Mısra: 4
Güzel, sevgili.

Ķavlüm budur ki eylemişem gönlüm ile ‘ahd
Meyl eylemeyem illā hūbuñ müntehāsına

4. **hūba:-a**
Gazel 3109
Mısra: 3
Güzel II Sevgili.

Çiçekler her biri bir hūba beñzer
Görenler lā-büd irer vecd ü hāle

5. **hūblar:-lar**
Gazel 3385
Mısra: 2
Güzel II Sevgili.

Mihr ü meh olursa tañ mı saña cāndan müşterī
Cümle hūblar aħterinüñ çünki sensin ülkeri

6. **hūblar:-lar**
Gazel 3436
Mısra: 3
Güzel II Sevgili.

Yoldan çıkarān ādemi hūblar selāmıdur
İy dil selāma bakma dilersen selāmeti

7. **hūblar:-lar**
Gazel 3460
Mısra: 9
Güzel. II Sevgili.

Hūblar gerçi Muħibbī ‘ālem içre çok velī
Dide hiç görmüş degül bir böyle şūħ-ı dil-keşi

hūb ol-:

1. **hūb ol:-:--ur**
Gazel 3070
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güzel, iyi ve hoş olma.

Leblerün emdükçe meyl eyler bu gönlüm ğabğaba
Sīb hūb olur meze dirler mey-i nāb üstine

hūbān:

1. **hūbān:**
Gazel 3282
Mısra: 1
Güzeller.

Keşf idüp hūbān rüyın aşikārā eyledi
Cān virtüp ‘āşıkları anı temāşā eyledi

hūbān-ı firenk:

1. **hübân-ı firenk:--dür**

Gazel 3069

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Frenk güzeli.

Kırmızı püş oluban almış ele la'l kadeh
Sanki hübân-ı Firenk'dür büt-i tersâ läle

hubb:

1. **hubb:**

Gazel 3050

Mısra: 8

Sevgi, aşk.

Nedür sen aınma hergiz hâl ü hatın
Birisi hubb u biri nîgi sorma

hüb-rüşen:

1. **hüb-rüşen:**

Gazel 3207

Mısra: 4

Güzel parlayan, aydınlık veren.

Niçe yıllardur ki devr eyler bu çarh-ı lâciverd
Görmedi bir hüb-rüşen mâh-ı tâbânım gibi

hudâ:

1. **hudâ'dan:-dan**

Gazel 3384

Mısra: 10

Allah (c.c.), Cenâbıhak.

Bu Muhibbî kime yârum dise agyâr olur ol
Kimsesi yok bu cihân içre Hudâ'dan gayrı

2. **hudâ'dan:-'dan**

Gazel 3428

Mısra: 8

Allah (c.c.), Cenâb-ı Hak.

İdem vefâ diyüp âh dönüp cefâ kılursın
Korkmaz mısın Hudâ'dan yok yire içüp andı

3. **hudâ:**

Gazel 3312

Mısra: 12

Allah (c.c.).

Cidd ü cehd ile düriş itmeyesin şer'e hilâf
Hamd kıl mezhebünî itdi Hudâ çün Hanefî

4. **hudâ:**

Gazel 3182

Mısra: 7

Allah, Tanrı, Cenâbıhak.

Dilâ gel seyr-i bağ eyle teferrüc kıl Hudâ şun'ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhârı

5. **hudâ'nuñ:-nuñ**

Gazel 3233

Mısra: 1

Allah, Tanrı, Cenâbıhak.

Hudâ'nuñ hem kulısın hem habîbi
Şefâ'atden unitma ben garîbi

6. **hudâ'nuñ:-nuñ**

Gazel 3233

Mısra: 10

Allah, Tanrı, Cenâbıhak.

Muhibbî'yi kapuñdan itme mañrüm
Hudâ'nuñ hem kulısın hem habîbi

7. **hudâ'dan:-dan**

Gazel 3264

Mısra: 4

Allah, Tanrı, Cenâbıhak.

Gerçi oturdı serîr-i manşıb üzere şâh-vâr
Lîk zulm itdi Hudâ'dan korkuban dâd itmedi

hudâ hakkı:

1. **hudâ hakkı:**

Gazel 3017

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah hakkı için.

Yüzüm döndürmezem senden kılursañ beni biñ päre
Eyâ dilber Hudâ hakkı ölince saña 'aşıkvan

hudâyâ:

1. **hudâyâ:**

Gazel 3199

Mısra: 1

Allah'a hitap şekli; "Ey Allah'ım!".

Hudâyâ sensin 'âlem pâdişâhı
Tapuñdur cümle mañlûkuñ penâhı

2. **hudâyâ:**

Gazel 3315

Mısra: 1

Allah'a hitap şekli; "Ey Allah'ım!".

Hudâyâ sensin 'âlem pâdişâhı
Kamu bay u gedâ püşt ü penâhı

huffâs:

1. **huffâs:**

Gazel 3172

Mısra: 4

Yarasa.

Gün yüzine dilberün inkâr iderse tañ mıdur
Böyledür huffâş işi mihr-i cihân-ârâ-y-ıla

hüküm:

1. hüküm[i]:-i

Gazel 3291

Mısra: 9

Bir şeyin şöyle veya böyle olduğu hakkında verilen karar, yargı. II Hâkimiyet.

İy Muhibbî şâh-ı 'ışkuñ hüküm[i] var tuğrâ ile
Ol hârabât-ı cihân terk eyle nâm u nengüñi

hüküm it:

1. hüküm it:-di

Gazel 3365

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hakkında karar vermek.

'İşk şâhı geldi ardınca bile sultân-ı ğam
Yıkılır ol memleket hüküm itdi çün sultân iki

hulk u hü:

1. hulk u hü:-dur

Gazel 3170

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaratılış ve huy.

Merd olan güzelden hulk u hüdur
Hired nakşıyla bakmaz er pişe

hümâ:

1. hümâyı:-yı

Gazel 3105

Mısra: 5

Osmanlı şiirinde gölgesinin uğurluluğu, kanatları, çok yükseklerde uçması, Kaf dağında yaşaması gibi yönleriyle ele alınan masal kuşu; PALA, s. 238.

Sen hümâyı bâz-ı himmetle şikâr itsem ne tañ
Çünkü pervâz eylemek gelmiş ezelden şanuma

2. hümâyı:-y, -ı

Gazel 3438

Mısra: 3

Kafdağı'nda ve dâimi karlar bölgesinde yaşadığı kabul edilen, boz renkli, kanatları zümrüt yeşili, gölgesinin bir kimsenin üzerine düşmesi o kimsenin başına devlet kuşu konacağına alâmet sayılan, çok büyük, yırtıcı, efsânevi kuş // Sevgili.

Ol hümâyı bâl-i himmetle şikâr itsem ne tañ
'Aciz olmaz çün şikârında toganuñ yüğüğü

3. hümâyı:-y, -ı

Gazel 3497

Mısra: 11

Kafdağı'nda ve dâimi karlar bölgesinde

yaşadığı kabul edilen, boz renkli, kanatları zümrüt yeşili, gölgesinin bir kimsenin üzerine düşmesi o kimsenin başına devlet kuşu konacağına alâmet sayılan, çok büyük, yırtıcı, efsânevi kuş // Sevgili.

Sen hümâyı şâhbâz-ı himmetüm kıldı şikâr
Kâf-ı 'ışkuñ hem-cenâh olmaz baña 'Ankâları

4. hümâ:

Gazel 3100

Mısra: 5

Devlet kuşu, talih kuşu. Cennet kuşu, Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi kuş. Eskiden meydana hüma uçurulmuş ve gölgesi kimin başına konarsa o kişi padişah olmuştur. Kemikle beslenir ve hiçbir kuşu incitmezmiş. Edebiyatımızda refah, kudret, ve mutluluğa giden bir baht açıklığının sembolü olarak anılır. Hüma divan şiirindeki sevgiliyi andırır. Sevgili de hangi aşığına iltifat ederse o devlete ermiş olur.

Ol hümâ yüksek uçarsa gönlümüñ şahbâzını
Dest-i himmetle salup anı şikâr itmeñ nice

hümâ-pervâz:

1. hümâ-pervâzı:-ı

Gazel 3202

Mısra: 6

Hüma uçuşlu. // Sevgili. II Yükseklerde uçan.

Dem-be-dem yükseklerle saldum bu dil şahbâzını
Ol hümâ-pervâzı aldurdum yine turna gibi

humâr:

1. humâr-ıla:-ıla

Gazel 3433

Mısra: 1

İçkiden sonra gelen baş ağrısı, sersemlik.

Derd-i ser geldi humâr-ıla seher iy sâkî
Sun berü var-ısa giceki meyden bākî

2. humârı:-ı

Gazel 3191

Mısra: 10

İçkiden sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik.

İçüp mey gice almış ele sâğar
Başından def' ide lâle humârı

3. humârum:-um

Gazel 3079

Mısra: 7

(İçkiden sonra gelen) baş ağrısı, mahmurluk.

Var humârum serde olmazdum şudâ'dan ben hâlâş
Pîr-i meyhâne eger câm-ıla tedbîr itmese

4. humârı:-ı

Gazel 3295

Mısra: 12

(Ar.) İçkiden sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik.

Maḥabbet cür‘asın her kim Muḥibbī ol ezeli içdi
Ola mest-i ḥarābātī dura başında ḥumārı

5. **ḥumārūm:-um**

Gazel 3296

Mısra: 9

(Ar.) İçkiden sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik.

Gice meyden başumda var ḥumārūm
Seḥer bir bāde sun luṭf eyle şakı

6. **ḥumār:**

Gazel 3335

Mısra: 5

(Ar.) İçkiden sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik.

Mest itdi beni bāde vü başumda var ḥumār
Kaldıysa getür daḥı şarāb-ı şebāne[y]i

7. **ḥumārūn:-uñ**

Gazel 3338

Mısra: 2

(Ar.) İçkiden sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik.

Sākī getür bādeyi fevt itme fırsatı
Tā kim gide başdan ḥumārūn ḥarāreti

8. **ḥumār:**

Gazel 3361

Mısra: 7

(Ar.) İçkiden sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik.

Gice mey nüş eyledük başumda var daḥı ḥumār
Bāde sun şākī baña yārān daḥı ayılmadı

ḥümāyün eyle:-

1. **ḥümāyün eyle:-me**

Gazel 3019

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kutlu, mübarek etmek.

Ṭurra-i şeb-rengüñi taḡıtmagıl gül yüzüñe
Bir siyeh Hindü-durur baḥtın ḥümāyün eyleme

ḥumhāne:

1. **ḥümhānede:-de**

Gazel 3054

Mısra: 3

Far. 1. Meyhane. 2. Şarap mahzeni.

Vaşf-ı lebin mey işidüp ḥümhānede cüş eylemiş
La'lin meger öpmek diler girdüğü bu peymāneye

ḥummār:

1. **ḥummār:**

Gazel 3348

Mısra: 14

Çokça içen, sarhoş, mahmur.

Māh-rūlar cür‘a saçsa bu Muḥibbī üstine
Ḥāk-i pāy-i dergehi ḥummār olaydı kâşki

ḥün:

1. **ḥünryla:-ı, --y, --la**

Gazel 3103

Mısra: 1

Kan.

Leb-ā-lebdür ciger ḥünryla lāle
Nite ki eşk-i çeşmümle piyāle

2. **ḥūna:-a**

Gazel 3330

Mısra: 9

Kan.

Başdan ayaga Muḥibbī ḥūna ğarḡ oldı yine
Cāme-i surḥ-ıla gördükde hemān dildārını

3. **ḥün-ıla:-ıla**

Gazel 3449

Mısra: 7

Kan.

Ḥün-ıla ḥāne-i dilde yine taşvır itdüm
Cāme-i zer-baf ile bir büt-i zerrin külehi

ḥün eyle:-

1. **ḥün eyle:-me**

Gazel 3019

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaralamak, kanatmak.

Dilberā hicr-ile bagrum lāle-veş ḥün eyleme
Leylī zülfüñ ḥaşretinden beni mecnün eyleme

ḥün eyle:

1. **ḥün eyle:**

Gazel 3170

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kanla doldurmak, kanatmak, yaralamak.

Ciger kanıyla bagrum ḥün eyle
Doludur dıdelerden iki şişe

ḥün iç:-

1. **ḥün iç:-düg, -uñ**

Gazel 3283

Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
*Kan içmek II öldürmek, kanlar içinde bırakmak;
acı ve sıkıntı vermek.*

Hünüm içdüğüñ yiter gel eyleme zâr beni
Bâde nûş itdün revâ mı dil [ü] yâ mey-şikenî

hün it-:

1. **hün it-:--di**
Gazel 3020
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kan içinde bırakmak.

Kıya bakışlar-ıla bagrumı hün itdi gözi
Müjesi sînemi çâk eyledi hânçer yirine

hün ol:

1. **hün ol:-dı**
Gazel 3326
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kan ağlamak, acı çekmek.

Her gâh yakar cân u dili âhum âteşi
Hün oldu yaşum seveli bir yâr-ı meh-veşi

hüner:

1. **hünerdür:-dür**
Gazel 3055
Mısra: 3
Bir işte gösterilen ustalık, beceriklilik, maharet.

Naqd-i cân almak hünerdür 'ışk elinden dōstlar
Niçe dil virmek iñen âsândur meh-rûlara

2. **hüner:**
Gazel 3384
Mısra: 4
*1. Bir işte gösterilen ustalık, beceriklilik,
mahâret 2. Bir şeyi iyi bilmekten, iyi yapabilmekten
gelen üstün hal, mârifet.*

Kaşdum oldur ki virem cân u ciñânı yoluña
Yog-ımuş çünki hüner cüd u şehâdan gayrı

hün-ı çeşm:

1. **hün-ı çeşm:-i, -y, -le**
Gazel 3342
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kanlı gözyaşı.

Hün-ı çeşmiyle Muhibbî yâra kâğıd yazıcak
Didi bu hüdmete dil eylegil irsâl beni

hün-ı ciger:

1. **hün-ı ciger:**
Gazel 3264
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ciğer kanı.

Bir yüzi gül yâr elinden oluban hün-ı ciger
Bülbül-i dil var mıdur kim nâle feryâd itmedi

2. **hün-ı ciger:**
Gazel 3287
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ciğer kanı.

Mülemma' olsa kan-ıla 'aceb midür gözüm yaşı
Yâr olmuş ezeldendür hün-ı ciger tığında deryâsı

3. **hün-ı ciger:**
Gazel 3132
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yürek kanı, ciğer kanı.

Ehl-i 'ışk mey yirine hün-ı ciger nûş eyler
Miñnet ü derd ü belâlar bulunur aşında

4. **hün-ı ciger:**
Gazel 3159
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yürek kanı, ciğer kanı.

Hün-ı ciger düşdi yine âh u vâ-y-ıla
Deyâ temevvüc eylemez illâ hevâ-y-ıla

5. **hün-ı ciger:**
Gazel 3408
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yürek kanı, ciğer kanı.

Ger bezm-i belâ içre idem hün-ı ciger nûş
Yanumca bile nâle kılır sîne rebâbı

6. **hün-ı ciger:**
Gazel 3041
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Ciğer kanı; yürek kanı II gönül acısı; kanlı
gözyaşı.*

Ben derd kabûl eylemişemdür em içinde
Gözümden akan hün-ı ciger başdan aşupdur

7. **hün-ı ciger:-le**
Gazel 3402
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Ciğer kanı; yürek kanı II gönül acısı; kanlı
gözyaşı.*

Bezm-i ğamda kâse-i çeşmüm baña sāġar yiter
İçerem h n-ı cigerle tolu gönlüm ŐŐsesi

8. **h n-ı ciger:--d r**

Gazel 3045

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Çiġer kanı. ||  z nt  göz yaşları; keder; elem.

Dem dem dökilen göz yaşı bil h n-ı cigerdür
Dil zevrakı ġarġ oldı Őġh  ol dem içinde

9. **h n-ı ciger:**

Gazel 3057

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Çiġer kanı. ||  z nt  göz yaşları; keder; elem.

Dem mi vardur ki Muĥibb  hicr içinde aglayup
Kaynayup h n-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya

10. **h n-ı ciger:**

Gazel 3200

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yürek kanı, çiġer kanı.

Bezm-i ğamda döstlar h n-ı ciger n Ş eylesem
Gönlüm inler Őubĥa dek anda ney-i g y  gibi

11. **h n-ı ciger:-le**

Gazel 3215

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yürek kanı, çiġer kanı.

Z r-i felekde levĥa-i ĥ ki gözüm yine
H n-ı cigerle eyledi taĥt-ı m naĥĥaŐı

h n-ı ciger i:

1. **h n-ı ciger i:-er, - z**

Gazel 3346

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Çiġer, yürek kanı içmek II çok ıstırap ve acı çekmek.

Meclis-i ğamda Muĥibb  içerüz h n-ı ciger
İniler fery d ider ol bezme gönlüm n  gibi

2. **h n-ı ciger i:**

Gazel 3497

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Çiġer, yürek kanı içmek II çok ıstırap ve acı çekmek.

Bezm-i ğamda s ġar-ı eŐm nle i h n-ı ciger
İnles n ol meclisün olsun bu gönlüm n ları

h n-ı dil:

1. **h n-ı dil:--den**

Gazel 3068

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül kanı.

H n-ı dilden r y-ı zerdüme yine aĥv l mi
N me yazdum peyk-i  hum ilete dild ruma

2. **h n-ı dil:-den**

Gazel 3209

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül kanı.

Miĥnet-ile sanma bagrum iy Şanem baş olmadı
H n-ı dilden dem-be-dem ya gözlerüm yaş olmadı

3. **h n-ı dil:**

Gazel 3352

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül kanı.

Şol adar itdi ciger h n mı çeşmüm telefi
L lez r eyledi h n-ı dil ile her arafı

4. **h n-ı dil:**

Gazel 3361

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül, çiġer kanı. II üzüntü ve kederden dökülen gözyaşı.

İy Muĥibb  görinen Őaĥr da sanma l led r
Y r mi kaldı gözlerümden h n-ı dil saçılmadı

5. **h n-ı dil:**

Gazel 3368

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül, çiġer kanı. II üzüntü ve kederden dökülen gözyaşı.

Gözlerinden h n-ı dil Şol de nl  dökdi yaşımı
İy cef -c  köyünün la'l itdi i   taşımı

6. **h n-ı dil:**

Gazel 3440

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül kanı. II kederden dökülen gözyaşı.

Gözlerümden h n-ı dil turmaz akar  n m  gibi
Mevc urur  hum tokındukça a na dery  gibi

h n-ı dil d k:

1. **h n-ı dil d k:**

Gazel 3302

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Gönül kanı dökmek, kanlı gözyaşı dökmek;
büyük üzüntüyle ağlamak.*

Muhibbî hün-ı dil dök yaş yirine
Çü sevdün ol vefasuz dil-rübâyı

hün-ı dil içmek:

1. hün-ı dil içmek:

Gazel 3317

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Gönül kanı içmek.

İy dil-i şeydâ hâzer kıl çeşm-i mest-i yârdan
Hün-ı dil içmek olupdur dâyim anuñ pîşesi

hünîn:

1. hünîn:

Gazel 3349

Mısra: 14

Kanlı, kan bulaşmış.

Muhibbî cevri-i yâr-ıla öliser diyü küyında
Felek hayyâti anuñçün gelüp hünîn kefen kesdi

hünîn ol-:

1. hünîn ol-:--ur, --sa, --m

Gazel 3103

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kana bulanmış olmak.

Olursam tañ mıdur hünîn ciğer âh
Olupdur gamzeññ tîği havâle

hurd u haşhâş ol-:

1. hurd u haşhâş ol-:

Gazel 3209

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Parçalanmak ve haşhâş gibi ezilmek/haşhâş
haline gelmek.*

Şol kâdar atduñ cefâ sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende hurd u haşhâş olmadı

hurdebîn:

1. hurdebînler:-ler

Gazel 3486

Mısra: 8

*1. Gözle görünmeyen ufak şeyleri gösteren âlet,
mikroskop. 2. sıf. Küçük ve ince şeyleri görebilen,
inceliklerden anlayan (kimse), müdekkik.*

Noktadır agzı bili kıldur diyü şerh eyledüm
Hurdebînler içre haylî kıl ü kâlüm var-ıdı

hurde-bînâ:

1. hurde-bînâ:

Gazel 3049

Mısra: 5

*Çok fazla küçük ve ince şeyleri görebilen,
inceliklerden anlayan (kimseler), müdekkikler.*

Dehânuñ var mı yok mı hurde-bînâ
Görinmez niçe diyeler ya kanda

hürî:

1. hürî:

Gazel 3246

Mısra: 4

1. Cennet kızı. 2. Sevgili.

Mekânuñ 'âlem-i 'ulyâ turaguñ cennet-i me'vâ
Kapuñ derbânıdır Rıdvân olup çâker saña hürî

2. hürî:

Gazel 3377

Mısra: 2

1. Cennet kızı. 2. Sevgili.

Geşt idüp gezdüm nigârâ uşbu köhne 'âlemi
Saña beñzer görmedüm hürî degül kim âdemî

3. hürî:

Gazel 3229

Mısra: 1

Cennet kızı.

Perî misin melek misin yâ hürî
Yüzünde berç urur Allâh nûrı

4. hürî:

Gazel 3231

Mısra: 1

Cennet kızı.

Yüzüñ gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez hürî
Haķîkat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nûrı

hürî-ves:

1. hürî-vesi:

Gazel 3211

Mısra: 2

Huri gibi güzel.

İy melek-haşlet ü iy nür-ı Hudâ v'iy Kureşi
Kankı kâfirdür ola sevmeye sen hürî-vesi

hürmet ü kadr:

1. hürmet ü kadr:-i

Gazel 3424

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saygı ve değer.

Şîrîn lebüñe beñzemesene zerrece iy döst
Bu hürmet ü bu kadri şeker kanda bulaydı

hurrem it:

1. **hurrem it:-di**
Gazel 3427
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevindirmek, mutlu etmek.

Yüzün gösterdi gönlüm hurrem itdi
Dönüp zülfüyle ütüp pür gam itdi

hurrem ol-:

1. **hurrem ol:-ur, --di**
Gazel 3063
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mutlu olmak, sevinmek, neşelenmek.

Şabâ sünbül saçından bû getürse
Olurdu bu cihân hurrem bizimle

hürşid:

1. **hürşide:-e**
Gazel 3273
Mısra: 4
Güneş.

Nigârâ zülfün altında nihân oldu yine rüyuñ
Meger şeb irdi hürşide yahûd vakt-i zevâl oldu

2. **hürşidi:-i**
Gazel 3121
Mısra: 8
Güneş II sevgilinin parlak yüzü.

El ursa şabâ gibi giderse ser-i zülfün
Ref' itse şehâbi yüzi hürşidi açılca

hürşid ü mäh:

1. **hürşid ü mäh:-uñ**
Gazel 3484
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güneş ve ay.

Zevâli olmasa hürşid ü mâhuñ
Yüzüñe gün dir-idüm alnuña ay

hürşid-ves:

1. **hürşid-ves:**
Gazel 3174
Mısra: 14
Güneş gibi.

Gâh olur bir zerre-i nâçizden kemter kılur
Geh döner hürşid-ves rahşân ider gönlüm beni

2. **hürşid-ves:**
Gazel 3228
Mısra: 5
Güneş gibi.

Kâyinâtı seyr iderdüñ ser-te-ser hürşid-ves
Cür'adân-ı 'ışkıdan iy dil yiseñ esrârımı

3. **hürşid-vesi:-i**
Gazel 3289
Mısra: 1
Güneş gibi.

Severem cân-ıla dilden ben o hürşid-vesi
Lîk yakdı bu ben hastayı anuñ 'ataşı

4. **hürşid-vesi:-i**
Gazel 3321
Mısra: 7
Güneş gibi.

Her kaçan kılsam heves görmege sen hürşid-vesi
Komaz elden ol rakîb säyem gibi dñnbälümi

hurüc it-:

1. **hurüc it:-mek**
Gazel 3291
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
1. Çıkmak. 2. İsyan etmek.

Haft[ı] kâfirdür hurüc itmek diler dñn kaçdına
Ruhlaruñ müslim geçer göster anuñla cengüñi

hüş:

1. **hüş:-ı**
Gazel 3270
Mısra: 6
Akıll, şuur.

Derdâ dirîg n'eyleyem ki firb-i dehr
Zevk u şafâya atdı mübeddel binâ hüşı

2. **hüş:-ı**
Gazel 3459
Mısra: 1
Akıll, şuur.

Bugün bu deyr-i 'âlemde kimüñ kim başda var hüşı
İçüp cām-ı maħabbetden dem-â-dem eylesün cüşı

hüşn:

1. **hüşne:-e**
Gazel 3038
Mısra: 6
Ar. Güzellik.

Semend-i nâz-ıla cânâ inen çignetme 'uşşâkı
Sakın aldanmagıl hüşne geçer âheste âheste

2. **hüsnüñe:-üñ, -e**

Gazel 3050

Mısra: 11

Ar. *Güzellik.*

İder hüsnüñe kaşd her demde zülfün
Gelür mi ðine ol efrengi sorma

3. **hüsn:**

Gazel 3055

Mısra: 5

Ar. *Güzellik.*

Hüsn genc[i] üzre itmişdür ser-i zülfin tılısm
Ejdehadür her biri beñzer egerçi mülara

4. **hüsnüñ:**

Gazel 3360

Mısra: 1

Ar. *Güzellik.*

İy sehî servüm göreliden berü hüsnüñ bağını
Eylere her dem revân bu çeşmümün ırmagını

5. **hüsn-ile:--ile**

Gazel 3378

Mısra: 1

Ar. *Güzellik.*

Hüsn-ile tarâvet ezeli sen güle düşdi
Cevr-ile cefâ kur'ası ben bülbüle düşdi

6. **hüsn-ile:--ile**

Gazel 3438

Mısra: 2

Ar. *Güzellik.*

Aldı gönlüm öndülün bir nev-civânuñ yügrügi
Olalıdan hüsn-ile mülk-i cihânuñ yügrügi

7. **hüsnüñi:-üñ, -i**

Gazel 3114

Mısra: 7

Güzellik.

Hağ senüñ hüsnüñi bir vech-ile ahsen yaradup
Komadı hâcet ola ziver ü pîrâyesine

8. **hüsnini:-i, -n, -i**

Gazel 3267

Mısra: 7

Güzellik.

Zülfin giderdi hüsnini 'arz itdi dil-firîb
'Aşıklar itdi cân-ıla dilden tena'umı

9. **hüsninüñ:-in, -ün**

Gazel 3364

Mısra: 5

Güzellik.

Halka olmuş hüsninüñ gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence tılısm olmuş ezelden mâr iki

10. **hüsnüñ:-üñ**

Gazel 3019

Mısra: 10

(*Sevgilinin*) *güzelliği.*

Eyleyüp deryüzeyi gelse Muhibbî kapuña
Virmeyüp hüsnüñ zekâtın anı mañzûn eyleme

11. **hüsn:-i**

Gazel 3059

Mısra: 4

(*Sevgilinin*) *güzelliği.*

Melek misin perî yâhüd ferîşte
Bu hüsnî görmedi kimse beşerde

12. **hüsn:-i**

Gazel 3090

Mısra: 4

(*Sevgilinin*) *güzelliği.*

Melek midür perî yâhüd ferîşte
Bu hüsnî görmedi kimse beşerde

13. **hüsnüñ:-üñ**

Gazel 3095

Mısra: 8

(*Sevgilinin*) *güzelliği.*

Levh üzre dest-i kudret yazmış bunı ezelde
Hüsnüñ senüñ muzâ'af derdüm benim ziyâde

14. **hüsnüñ:-üñ**

Gazel 3102

Mısra: 7

(*Sevgilinin*) *güzelliği.*

Halkadur hüsnüñ hañuñ çekmiş aña ceş-i Habeş
Kaşd ider mi kâfir olmasa hârab-ı Ka'be'ye

15. **hüsn:**

Gazel 3153

Mısra: 9

Güzellik.

Olalıdan hüsn meydânında ol meh şehsüvâr
Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgânına

16. **hüsn:**

Gazel 3168

Mısra: 9

Güzellik.

Hüsn meydânında çevgân itdi çün zülfini yâr
Başuñı top it Muhibbî oynasun ol güy-ıla

17. **hüsnüñüñ:-üñ, -ün**

Gazel 3176

Mısra: 3

Güzellik.

Hüsnüñüñ gülşeni sebz olduğımı ister-iseñ
Dökeyin gözlerümün yaşımı ben âb gibi

18. **hüsnüñ:-üñ**
Gazel 3203
Mısra: 7
Güzellik.

Yüzün göster odur hüsnüñ zekâtı
Kapuña bu gedâ ihşâna geldi

19. **hüsni:-i**
Gazel 3219
Mısra: 9
Güzellik.

İrmeye hergiz anuñ hüsnü bahârına hazân
Bite dünyâda nite kim gül ü serv ü semeni

20. **hüsnüñ:-üñ**
Gazel 3235
Mısra: 1
Güzellik.

Kim temâşâ eyleye bir lahza hüsnüñ bāğını
Almaya bir hâbbeye virseñ irem uçmagını

21. **hüsnüñ[üñ]:-üñ, -üñ**
Gazel 3328
Mısra: 5
Güzellik.

Hüsnüñ[üñ] etrâfını hattıñ ihâta eylemiş
Göz göre imâna kaşd eyler meger tersâ gibi

22. **hüsnüñ:-üñ**
Gazel 3332
Mısra: 7
Güzellik.

Hüsnüñ şehâ nite ki her gün firāvân olur
'İşkum da benüm her nefes eyler ziyâde[y]i

23. **hüsnüñ:-üñ**
Gazel 3340
Mısra: 6
Güzellik.

Harc itmeseydi dîdelerüm nakd işigini
Farz olmasa ger baña hüsnüñ ziyâreti

24. **hüsnüñ:-üñ**
Gazel 3383
Mısra: 7
Güzellik.

Zulmı kogil 'âşıka hüsnüñ terakkî eylesün
Zulmı çok 'âlemde şâh-ı kâmurân eglenmedi

25. **hüsnüñ:-üñ, -e**
Gazel 3048
Mısra: 10
Güzellik II sevgilinin güzelliği.

Çudret-i şun'-ı Hudâ'yı kıl temâşâ döstüm
Kıl muqâbil hüsnüñe alup elüñe âyine

26. **hüsnüñ:-üñ**
Gazel 3410
Mısra: 7
Güzellik II güzel yüz.

Ay u günle tartdılar geldi şehâ hüsnün ağır
Anuñ için gökde gördüm keffe-i mizânını

27. **hüsnüñi:-ü(ñ), -i**
Gazel 3102
Mısra: 5
Güzellik II Sevgilinin güzelliği.

Hâller Hindü gibi eyler tavâf hüsnüñi
Zülfün olaldan nigârâ halkâ bâb-ı Ka'be'ye

28. **hüsnüñi:-i, -nüñ**
Gazel 3260
Mısra: 1
Güzellik. || Sevgilinin güzelliği.

Nigârüñ kaddi serv olmuş tamâmdur hüsnüñ çağı
Koñ aksun gözlerüm yaşı olupdur anuñ ırmagı

29. **hüsnüñe:-üñ, -e**
Gazel 3269
Mısra: 9
(Ar.) Güzellik.

Nigârâ medh okur hüsnüñe karşı
Muhibbî gibi yokdur 'andelîbi

30. **hüsni:-i**
Gazel 3431
Mısra: 7
(Ar.) Güzellik.

Felek hayyâtı hüsnüñ hil'atini
Görüp hayrân elinden sındı düşdi

31. **hüsnüñi:-üñ, -i**
Gazel 3322
Mısra: 3
Güzellik.

Hüsnüñi gördüm iy döst gün gün olur ziyâde
Gönlüm dağı şeb ü rüz arturdu âh u vâhı

hüsn bāğı:

1. **hüsn bāğı:-i, -n, -a**
Gazel 3413
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güzellik bahçesi.

Hüsn bāğına irişdük yüzüñi hâk idegör
Üstüñe sâye salar serv-i hıramân büyüdi

hüsn ili:

1. **hüsn ili:-i, -nüñ**

Gazel 3449

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik şehri.

N'ola olduñsa bugün hüsn ilinüñ pādīşehi
Nazar it kullaruñuñ hāline bak gāh gehī

2. **hüsn ili:-i, -n, -e**

Gazel 3022

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik ülkesi.

Hālümte bakñañ n'ola iy hüsn iline pādīşāh
Cān u dilden seni kim çok sevse yanuñda günāh

3. **hüsn ili:-i, -n, -e**

Gazel 3390

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik şehri, güzellik diyarı.

Hüsn iline pādīşāh olalı ol yār-ı güzīn
Kim ki gördiyse anı illerini serde kodı

4. **hüsn ili:-nüñ**

Gazel 3465

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik şehri, güzellik diyarı.

Dil kişverini zulm-ıla yıkdı Muḥibbī yār
Hep böyle mi ki hüsn ilinüñ pādīşācuğı

hüsn meydāni:

1. **hüsn meydāni:-i**

Gazel 3462

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik meydanı.

Süvār ol esb-i nāz üzre ele al zülfi çevgānın
Ser-i 'uşşākı top eyle senüñdür hüsn meydānı

hüsn ü leṭāfet:

1. **hüsn ü leṭāfet:-le**

Gazel 3490

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik ve hoşluk.

Bu hüsn ü bu leṭāfetle perī dirsen āña tañ mı
Temāşā eyleyen görsün perī şeklinde insānı

hüsn-i dilber:

1. **hüsn-i dilber:**

Gazel 3292

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül alan sevgilinin güzelliği.

Cilve kalsa hüsn-i dilber zülfi müşg 'anber saçar
Ziver ile ziyet itmişdür per-i fāvüsını

hüsn-i meh-veş:

1. **hüsn-i meh-veş:-i**

Gazel 3460

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aya benzeyen güzellik.

Medḥ-i hüsnine ben anuñ bagladum dil 'acziñi
Neye teşbīh eyleyem yā Rab o hüsn-i meh-veşi

husrev:

1. **husrev'e:-e**

Gazel 3432

Mısra: 10

Hüsrev ü Şirin öyküsünün erkek kahramanı olan hükümdar, İran şahı.

Her kim Muḥibbī gördi bu şi'r-i süznāki
Dir Hüsrev'e irişmiş andan yakar çerāğı

2. **husrev'i:-i**

Gazel 3250

Mısra: 1

Pādīşāh, hükümdar // Sevgili // Hüsrev ü Şirin öyküsünün erkek kahramanı olan hükümdar, İran şahlarından birkaçı aynı adla anılrsa da içlerinde en meşhuru budur. Ayrıca kelime pādīşāh anlamında da kullanılır.

Bāğa geldi şubḥ-dem gül oldu dehrün Hüsrev'i
Bülbül āgāz itdi āña karşı şi'r-i Pehlevī

3. **husrevi:-i**

Gazel 3156

Mısra: 8

Pādīşāh, hükümdar // Sevgili // Hüsrev ü Şirin öyküsünün erkek kahramanı olan hükümdar, İran şahlarından birkaçı aynı adla anılrsa da içlerinde en meşhuru budur. Ayrıca kelime pādīşāh anlamında da kullanılır.

Ġam yükini yükletmege 'uşşāka dem-ā-dem
'Işk husrevi beñzer ki dutar cümle kirāya

4. **husrevi:-i**

Gazel 3213

Mısra: 1

Pādīşāh, hükümdar. // Sevgili (güzeller padişahı).

Yanuma geldi sehergeh çünkü dehrün husrevi
Bülbül āgāz itdi āña karşı şi'r-i Dehlevī

husrev ü dārā:

1. **husrev ü dārā:**

Gazel 3461

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(*Hüsrev (Perviz lakaplı İran şahı) ve Dara (İhtişam ve ululuk sembolü olan, ünlü İran şahı).*)

Kanı İskender Ferīdün Hüsrev ü Dārā vü Cem
Kanda gitdi Zāl u Rüstem Gīv-ile Btjen gibi

husrev ü şirîn:

1. **husrev ü şirîn:**

Gazel 3359

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mesnevi kahramanı Hüsrev ve Şirin.

Leyli Mecnûn ile vardur Hüsrev ü Şirîn velî
Cân u baş terk itmede hiç biri Ferhād olmadı

hüsvār:

1. **hüşyârı:-ı**

Gazel 3357

Mısra: 4

1. *Aklı başında olan, sarhoş olmayan (kimse), ayık.* 2. *Akıllı, uyanık (kimse).*

Göreliden iy saçı leylâ seni mecnûn u şeydāyam
Tagıtdum ‘aql u dil küllî gerekmez baña hüşyârı

huşyâr ol:

1. **huşyâr ol:-ma, -y, -a**

Gazel 3381

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aklı başına gelmek, kendine gelmek, uyanmak, sarhoşluktan kurtulmak, ayılmak.

Bir dem Muhibbî olmaya huşyâr haşre dek
Rûz-ı elest içeli ‘ışkuñ ayagını

2. **huşyâr ol:-ma, -sa**

Gazel 3441

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aklı başına gelmek, ayılmak, uyanmak.

Tâ haşr olunca olmasa hüşyâr tañ degül
İçdi Muhibbî çünkü Maḥabbet ayagını

hüşyâr ol:-

1. **hüşyâr ol:-ma, --sun**

Gazel 3029

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aklı başına gelmek, kendine gelmek, uyanmak, sarhoşluktan kurtulmak, ayılmak.

Leb-i la‘li hevāsından kamu mest oldı bî-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko hüşyâr olmasun
kimse

hüy:

1. **hüyüñ:-uñ**

Gazel 3299

Mısra: 4

İnsanın yaratılış ve ruh özelliklerinin bütünü, mizaç, tabiat.

Höş dutarsın geh beni gāhî idersin red
Görmedüm hōşî vü nā-hōşî senüñ hüyüñ gibi

2. **hüyı:-ı**

Gazel 3293

Mısra: 10

Huy, tabiat, mizaç, tutum, tavır, amel.

Muhibbî cevve mâyıldür güzeller terk ide sanma
Kesebilmez degül mu‘tād ola bir kimsenüñ hüyı

hüy u hây:

1. **hüy u hây:**

Gazel 3263

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şamata, güürültü. II Gösteriş.

Dögünüp def çağurur her nefes nây
Nedür dünyâ için bu hüy u bu hây

2. **hüy u hây:-ı**

Gazel 3439

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şamata, güürültü. II Gösteriş.

Benüm-durur diyenler cümle gitdi
Cihân için nedür bu hüy u hâyı

hüzâ:

1. **hüzâ:**

Gazel 3017

Mısra: 4

Hüda, Allah.

Nazar eyle görüp hālüm benüm derdüme bir çäre
Senüñ ‘ışkuñda iy meh-rü Hüzâ bilür ki şadıqvan

2. **hüzâ:**

Gazel 3390

Mısra: 1

Allah, Cenâbihak.

Ol letâfet ki Hüzâ sen gül-i ḥamrâda kodı
Ne cihân bâğına virdi ne gül-i terde kodı

hüzn:

1. **hüznini**:--i, --n, --i

Gazel 3106

Mısra: 5

Gam, keder, tasa.

İy bād-ı şabā hüznini Ya'kūb-ı dilūn di
Hem-rāh olasın Yūsuf-ı gül-pîrehenümle

huzūr:

1. **huzūri**:

Gazel 3229

Mısra: 4

*İç rahatlığı, hâlınden memnun olup gönünde
rahatlık duyma, kendini rahat ve memnun hissetme
durumu.*

Cihānda miñnet ü derd ü elem çok
Bulunmaz arasañ bir dem huzūri

huzūr id-:

1. **huzūr id-:--er**

Gazel 3095

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Huzur bulmak, gönül rahatlığına ermek.

Her kim ki şāh olupdur sanmañ huzūr ider ol
Dervîş ki ola kâni' 'ömri geçer şafāda

huzūr it:

1. **huzūr it:-mek**

Gazel 3406

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Huzur bulmak, huzura kavuşmak.

Ger huzūr itmek dilerseñ iy Muñibbî fāriğ ol
Olmaya vahdet maķāmı gūşe-i 'uzlet gibi

hac:

1. **hāçını**:--i, --n, --i

Gazel 3477

Mısra: 6

*Birbirini dik olarak kesen iki doğru parçasından
meydana gelen ve Hz. İsa'nın çarmıhtaki duruşunu
temsil eden Hıristiyanlık sembolü, istavroz, put, salıp.*

Zülfini kodı 'arızı üzre yine dilber
Hāçını gör ol kâfiri kim suya bıraktı

I

ırak ol:

1. **ırak ol:**

Gazel 3003

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzak olmak.

Şikest eyler ırak ol iy dil andan
Ki sensin şîşe ol bir seng-i hāra

2. **ırak ol:-a**

Gazel 3455

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzak olmak.

Terküñi urmaz Muñibbî ola ger senden ırak
Kişi cāndan ayrıılır kesmez velikın hūyını

ırlı:

1. **ırlam:-am**

Gazel 3391

Mısra: 7

Uzaklaşmak, ayrılmak.

Ben dir-idüm ki kapuñdan meger ölem ırlam
Baña bu çarh-ı felek eyledi ğaddārlığı

ırmag:

1. **ırmagı:-i**

Gazel 3483

Mısra: 2

Irmak. || Gözyaşı.

Görinen başum degül küh-ı belā tağı gibi
Her yañadan yaşum akar anuñ ırmagı gibi

2. **ırmagını:-i, -n, -i**

Gazel 3360

Mısra: 2

Irmak, nehir, akarsu; gözden akan yaş.

İy sehî servüm görelden berü hüsñüñ bāğını
Eylerem her dem revān bu çeşmümün ırmagını

3. **ırmagını:-i, -n, -i**

Gazel 3235

Mısra: 12

Doğrudan doğruya denize dökülen büyük akarsu.

Mısr-ı hüsninde Muhibbî gözlerüm yaşın gören Nîl'e teşbih eyledi bu çeşmümün ırmagını

4. **ırmagını:-i, -n, -i**

Gazel 3236

Mısra: 4

Doğrudan doğruya denize dökülen büyük akarsu.

Muşhaf-ı hüsnün hakıyçün Mısr-ı hüsnünde senün Eyledüm Nîl'e müşâbih gözlerüm ırmagını

5. **ırmagını:-i, -n, -i**

Gazel 3236

Mısra: 8

Doğrudan doğruya denize dökülen büyük akarsu.

Zâhidâ zıkr eyleme cennet hevâsı bizde yok 'Âşık-ı dîdâr olan n'eyler irem ırmagını

ırmag ol-:

1. **ırmag ol-:-i, -up, -dur**

Gazel 3260

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Irmak olmak, akarsu gibi akmak. II Âşığın sürekli dökülen gözyaşlarının ırmak olup akması.

Nigârün kıddi serv olmuş tamâmdur hüsninün çağı Koñ aksun gözlerüm yaşı olupdur anuñ ırmagı

'ışk:

1. **'ışkı:-i**

Gazel 3048

Mısra: 5

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşkî benden sor ne bilsün anı Ferhâd-ıla Kays Biri şahrâda biri kûhî gezer kolayına

2. **'ışk[ı]:**

Gazel 3053

Mısra: 7

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşk[ı] gel pervânenen örgeñ yanar âh eylemez Bülbül-i şürîde gibi âh u feryâd eyleme

3. **'ışk:**

Gazel 3066

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşk bâğında Muhibbî gibi bülbül yaraşur Okıya medh ü senâlar serv-i gül-endâmlara

4. **'ışkuñ:-uñ**

Gazel 3095

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşkuñ kemâni pekdür her kim ki çekmek ister Dêrd ü belâ vü miñnet aña gerek kepâde

5. **'ışkı:-i**

Gazel 3096

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşkî yolında Muhibbî cân u ser terk eyledi Dôstum degmez midî bir kez anuñ sormagına

6. **'ışkuñ:-uñ**

Gazel 3113

Mısra: 10

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Sevdâ-yı ser-i zülfün mecnûn idiser âhîr 'İşkuñ bu Muhibbî'nün bulındı dimâğında

7. **'ışkumuñ:--um, --uñ**

Gazel 3123

Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Saklayam didükçe 'ışkı ben derûn-ı sînede 'İşkumuñ esrârî âh itdükçe bîrûn olmada

8. **'ışka:-a**

Gazel 3134

Mısra: 1

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşka dil virdüm ez el geldi belâlar başuma Âh kim yazu-y-ımış bu mâcerâlar başuma

9. **'ışkum:--um**

Gazel 3142

Mısra: 1

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşkum benüm bir oldu iki cihân içinde Mihrini saklaram lîk sînemde cân içinde

10. **'ışkuñ:--uñ**

Gazel 3143

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşkuñ yolında ölse Muhibbî 'aceb degül 'Âşık olana çünki tarîk ol-durur öle

11. **'ışk:**

Gazel 3156

Mısra: 8

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Ėam y¼kini y¼kletmege ‘uŖŖāka dem-ā-dem
‘IŖŖ ĥusrevi beñzer ki dutar c¼mle kirāya

12. ‘iŖŖ:

Gazel 3162

Mısra: 9

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

‘IŖŖ yolında Muĥibbī cān u ser terk eyledi
D¼stum degmez midi bir kez anı sormagina

13. ‘iŖŖ:

Gazel 3165

Mısra: 3

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

‘IŖŖ yolında olur ise Ŗād olur g¼n¼l
Bir ĥasta gibi iriŖe āĥir selāmete

14. ‘iŖŖ:

Gazel 3178

Mısra: 1

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

‘IŖŖ b¼nyādına cem‘ iden melāmet taŖını
Ŗartıdur evvel temel yirine koya baŖın

15. ‘iŖŖ:

Gazel 3179

Mısra: 5

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

‘IŖŖ dāęın niĥe pinhān eyles¼n dil sinede
Dest-i ĥayret birle c¼n ĥāk-i girībān eyledi

16. ‘iŖŖın: -ı, -n

Gazel 3183

Mısra: 3

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

‘IŖŖın izĥār itdi dil g¼sterdi s¼nem dāęını
Ŗevĥ-ile sermest olup ĥāk-i girībān eyledi

17. ‘iŖŖ:

Gazel 3188

Mısra: 10

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Tañ mı olsa Muĥibbī āvāre
‘IŖŖ bī-Ŗabr u bī-ĥarār itdi

18. ‘iŖŖa: -a

Gazel 3204

Mısra: 7

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

‘IŖŖa ‘alāmet isteme zāhid saña yiter
‘AŖıŖ bu yolda eyledi ser terk cān daĥı

19. ‘iŖŖum: --um

Gazel 3204

Mısra: 9

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

‘IŖŖum deg¼l mi g¼n gibi r¼Ŗen kim añlamaz
Ola kim ‘ayāndur aña ne ĥacet beyān daĥı

20. ‘iŖŖı:

Gazel 3213

Mısra: 5

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

‘IŖŖı itmek isted¼m pinhān velī oldı ‘ayān
Nite kim Āyāzuñ ‘iŖŖı ile Ŗah-ı Ėaznevī

21. ‘iŖŖuñ: --uñ

Gazel 3225

Mısra: 9

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

‘IŖŖuñ tarīķı key katı m¼Ŗkil tarīķdur
Gel ko Muĥibbī uŖbu yola cān-ıla seri

22. ‘iŖŖ[ı]: -ı

Gazel 3250

Mısra: 5

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

‘IŖŖ[ı] pinhān isted¼m itmek velī oldı ‘ayān
Nite kim Āyāz’uñ ‘iŖŖ[ı] ile Ŗāh-ı Ėaznevī

23. ‘iŖŖ:

Gazel 3257

Mısra: 12

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Var iy taĥıb ĥāl¼ne ko ĥāl¼me beni
‘IŖŖ ĥastasıyam derd¼me derd¼m devā gibi

24. ‘iŖŖuñ: --uñ

Gazel 3259

Mısra: 5

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

‘IŖŖuñ ne bils¼n Ŗivesin ol zāhid-i ĥalvet-niŖin
Hiĥ oyk¼n¼r mi cilve-i taŖv¼sa murę-ı ĥānegī

25. ‘iŖŖuñ: --uñ

Gazel 3271

Mısra: 9

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

‘IŖŖuñ yolını iltemedi kimsene baŖa
Bir kāra sakın beñzedeyim dime bu kārı

26. ‘iŖŖ:

Gazel 3272

Mısra: 4

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Cem‘ kıldum bahr-ı eŖĥ iĥre g¼z¼m geŖherlerin
‘IŖŖ Ŗāhı devletinde oldum gāyet ganī

27. ‘iŖŖuñ: --uñ

Gazel 3272

Mısra: 5

AŖk II AŖırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşkuñ müşkilini sorma yine 'āşika sor
Zirā başdan başa ezber okımışdur okını

28. **'işkuñ:--uñ**
Gazel 3280
Mısra: 3
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşkuñ bahāsi olmasa 'ālemde tañ mıdur
İki cihāna çünki deger bir demi dutsa mı

29. **'işğ:**
Gazel 3286
Mısra: 9
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşğ bī-bahā cevher-durur nādāna izhār eyleme
Sineñde sakla cān gibi cāndan 'aziz tut rāzuñı

30. **'işka:-a**
Gazel 3289
Mısra: 3
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşka kim dolaşa bulınmaya bir çāre aña
Tā ki urmaya alup başa daşı daşa başı

31. **'işğ:**
Gazel 3297
Mısra: 5
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşğ cāmın cür'asın sundı baña nüş eyledüm
Zū-fünün-ı 'akıldum gör nice şeydā eyledi

32. **'işğ:**
Gazel 3308
Mısra: 5
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşğ mıkñātısı kendüye çeke āhen ise
Kimse görmedi anuñ gibi bir dil-keşi

33. **'işğ:**
Gazel 3320
Mısra: 8
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Hıç olur mı bu şadā-yı 'işki pinhān idesin
'İşğ bāzārında çalduñ uşbu göñlüñ kūsūñı

34. **'işkuñ:--uñ**
Gazel 3321
Mısra: 5
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşkuñ bir hāle ugratdı beni iy māh-rū
Niçe geçer rüz u hafta māh bilmem sālūmi

35. **'işkum:--um**
Gazel 3332
Mısra: 8
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Hüsñüñ şehā nite ki her gün firāvān olur
'İşkum da benüm her nefes eyler ziyāde[y]i

36. **'işkuñ:--uñ, -ı**
Gazel 3332
Mısra: 9
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşkuñı ben de başa iletsem 'aceb midür
Süre süre ferz iderler piyāde[y]i

37. **'işğ:**
Gazel 3355
Mısra: 5
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşğ sevdāsi ile kim ola sevdāyī mizāc
Başda kalmaya anuñ bād u hevādan ğayrı

38. **'işğ:**
Gazel 3365
Mısra: 9
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşğ şāhı geldi ardınca bile sultān-ı ğam
Yıkılır ol memleket hükm itdi çün sultān iki

39. **'işka:-a**
Gazel 3371
Mısra: 1
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşka duş oldum dirīgā vaşl-ı cānān olmadı
Derd-ile öldüm bu yolda baña dermān olmadı

40. **'işğ-ıla:--ıla**
Gazel 3372
Mısra: 1
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşğ-ıla gerçi ki çekdüm niçe dürlü ta'abı
Ħamdü-lillāh ki getürdüm ele ol ğonca lebi

41. **'işğ:**
Gazel 3405
Mısra: 4
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Dest-i kudret mebde'-i fıtratda beñzer 'āşikuñ
'İşğ ābı ile yogurmuş anuñ taħmīrini

42. **'işkuñ:--uñ**
Gazel 3432
Mısra: 1
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşkuñ iderse rüşen sinemdeki çerāğı
Söyinmesün ebed ol nite ki er çerāğı

43. **'işğ:**
Gazel 3434
Mısra: 3
Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'Işk bir meşrebdür anı sūfî idrāk eylemez
Zira kim 'aşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

44. 'ışk-ıla:-ıla

Gazel 3470

Mısra: 5

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

'Işk-ıla çün olmuşam divāneler ser-defteri
Bend idüp boynuma taksun zülfünüñ fitrākini

45. 'ışk:

Gazel 3475

Mısra: 2

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Leylî-i zülfün dil-i Mecnūn'ı şeydā eyledi
'Işk zencirin takup boynuma rüsvā eyledi

46. 'ışk:

Gazel 3500

Mısra: 2

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

İy gönül bend-i esirüz zülf-i yār itdün beni
'Işk zencirin takup Mecnūn-vār itdün beni

47. 'ışkuñda:-un, -da

Gazel 3017

Mısra: 4

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Nazar eyle görüp hālüm benim derdüme bir çäre
Senüñ 'ışkuñda iy meh-rü Huzā bilür ki şadıqvan

48. 'ışkıyla:-ı, -y, -la

Gazel 3021

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Bu Muhibbî yanar 'ışkıyla anuñ şem' gibi
Âh kim bir meded olmadı anuñ çāresine

49. 'ışk-ıla:--ıla

Gazel 3027

Mısra: 3

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Korkmazam küy-ı belā içre olursam 'ışk-ıla
Zira cān ısmarlamak gelmiş-durur āyünüme

50. 'ışk:

Gazel 3050

Mısra: 10

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Yüri zāhid sen ol sag u selāmet
Ko 'ışk erini nām u nengi sorma

51. 'ışk:

Gazel 3055

Mısra: 3

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Naqd-i cān almak hünerdür 'ışk elinden dōstlar
Niçe dil virmek iñen āsāndur meh-rūlara

52. 'ışk:

Gazel 3072

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

İy Muhibbî 'ışk bir gevherdür eksük olmasun
Kıymetin bilür bunuñ yok kimse şeyh ü şābda

53. 'ışkı:-ı

Gazel 3075

Mısra: 7

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

'Ālemi 'ışkı tutar başdan başa sıyt u şadā
Turra-i ğam her kaçan degse bu sīnem kūsına

54. 'ışk-ıla:--ıla

Gazel 3077

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Mecnūn-şıfat 'ışk-ıla dilden dile düşdi
Dil bağlayalı leylî saçı silsilesine

55. 'ışkuñ:-uñ

Gazel 3077

Mısra: 8

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Güş eylemedün pendümi hālün beter olsun
Kaç kerre didüm ugrama 'ışkuñ yöresine

56. 'ışkuñı:-uñ, -ı

Gazel 3077

Mısra: 14

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Cevrünüle eger cān vire yoluñda Muhibbî
Terk eylemeye 'ışkuñı ilte bile sine

57. 'ışk-ıla:--ıla

Gazel 3083

Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Sākî piyāle sun berü peymāne dolmadan
Nüş eyleyelüm 'ışk-ıla yāruñ şafāsına

58. 'ışk:

Gazel 3084

Mısra: 4

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını
Mest olup 'ışk ile cānum irmiş idi kāmına

59. 'ışkuñ:-uñ

Gazel 3085

Mısra: 1

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Gönlüme didüm 'aşıkam 'ışkuñ 'ilâcı ne
Eydür baña ki olmaya çäre 'ilâcına

60. 'ışk:

Gazel 3086

Mısra: 4

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'Aşık oldum gitdi gönlüm bir yaña ben bir yaña
Güymez-imiş 'ışk vâdisinde yoldaş yoldaşa

61. 'ışk:

Gazel 3086

Mısra: 11

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Bilmez idüm 'ışk ben âsân sanurdum döstlar
Şimdi bildüm key katı düşvâr imiş geldi başa

62. 'ışkumı:-um, -ı

Gazel 3089

Mısra: 5

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Kim bilürdi 'ışkumı 'âlemde olurdu nihân
Dîdeler küzekler ü bu sîne dölâb olmasa

63. 'ışka:-a

Gazel 3093

Mısra: 11

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Terk-i cân eyle Muhibbî ki budur 'ışka tarîk
'Aşık oldur ki hemân 'ışka 'alâmet getüre

64. 'ışka:-a

Gazel 3093

Mısra: 12

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Terk-i cân eyle Muhibbî ki budur 'ışka tarîk
'Aşık oldur ki hemân 'ışka 'alâmet getüre

65. 'ışkuñ:-uñ

Gazel 3099

Mısra: 10

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Yâr için cân terkin ursa bu Muhibbî tañ degül
Evveli 'ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

66. 'ışkuñı:-uñ, -ı

Gazel 3108

Mısra: 7

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

İlâhî 'ışkuñı dilden çıkarma
Ki ola tâ ki mahzen aña sîne

67. 'ışkı:-ı

Gazel 3110

Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Kim ki basdı 'âlem-i 'ışka kadem âdemdür ol
Her kimün ki 'ışkı yok aslâ aña âdem dime

68. 'ışkuñdan:--uñ, --dan

Gazel 3118

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Didiler gel vir Muhibbî bize 'ışkuñdan nişân
Didüm eşküm surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

69. 'ışkı:-ı

Gazel 3123

Mısra: 5

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Saklayam didükçe 'ışkı ben derün-ı sînede
'İşkumuñ esrârı âh itdükçe bîrün olmada

70. 'ışk:

Gazel 3124

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

İñen olmaya 'ışk bünyâdı muhkem
Güzeller cevri ile gelmese nâza

71. 'ışk:

Gazel 3134

Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Meclis-i rûz-ı ezel nâyûñ şadâsın gûş idüp
Geldi 'ışk içre anuñçün bu hevâlar başuma

72. 'ışkuñ:--uñ

Gazel 3147

Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Remz-i 'ışkı sorma Mecnûn'a ki ol dîvânedür
Baña sor 'ışkuñ kitâbın okudum her bâbda

73. 'ışkuñ:-uñ

Gazel 3150

Mısra: 10

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Yâr için cân terkin ursa bu Muhibbî tañ degül
Evveli 'ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

74. 'ışkuñuñ:-uñ, -uñ

Gazel 3150

Mısra: 5

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Degme kimse şofrasına 'ışkuñuñ el sunmasın
Yimeyenler miñnet aşın vâkıf olmaz râzuma

75. 'ışkuñ:--uñ

Gazel 3152

Mısra: 11

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Sırrını fâş itdi 'ışkuñ bilmeyüp Ferhād'ı gör
Anuñ içün tîşesi dokındı āhîr başına

76. 'ışkuñ:--uñ
Gazel 3174
Mısra: 21

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Gāh mest olup içürür baña 'ışkuñ cür'asın
Geh ğubār-ı ğam virüp hayrān ider gönlüm beni

77. 'ışk:
Gazel 3175
Mısra: 14

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Cefā taşı-durur taşı suyu da oldı göz yaşı
Anuñçün böyle muhkemdür Muhibbî 'ışk bünyadı

78. 'ışkı:-ı
Gazel 3177
Mısra: 5

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Bile alup gitmedi 'ışkı bilün Ferhād u Qays
Toldur şîr ü peleng ile bu 'ışkuñ bîşesi

79. 'ışkuñ:--uñ
Gazel 3177
Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Bile alup gitmedi 'ışkı bilün Ferhād u Qays
Toldur şîr ü peleng ile bu 'ışkuñ bîşesi

80. 'ışk:
Gazel 3181
Mısra: 7

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Belāsuz 'ışk bulunmaz cihānı ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc lāzımdur ğülün lā-büd olur hāri

81. 'ışkuñ:--uñ
Gazel 3182
Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Hevā-yı 'ışk tagıtdı egerçi hırmen-i 'aklum
Tenüm bir kāha dönmişdür o da 'ışkuñ talebkārı

82. 'ışkuñ:--uñ
Gazel 3187
Mısra: 3

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

İçelden bir kadeh 'ışkuñ meyinden
Dil-i rindüm der-i hammāra düşdi

83. 'ışkuñ:--uñ
Gazel 3202
Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Bu Muhibbî çün ezel nüş itdi 'ışkuñ cāmını
Görünürse tañ degül geh mest ü geh şeydā gibi

84. 'ışkumı:-um, -ı
Gazel 3204
Mısra: 3

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Qaşd eyledüm ki 'ışkumı sînemde saklayam
Penbe içinde olur mı âteş nihān dahı

85. 'ışk:
Gazel 3206
Mısra: 4

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Niçe gör kesdi küh-ı Bîsütün'ı
Felek 'ışk tîşesin Ferhād'a virdi

86. 'ışk:
Gazel 3206
Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Viren 'ışk içre kimdür cānı dirseñ
Muhibbî dermend üftāde virdi

87. 'ışkumı:-um, -ı
Gazel 3208
Mısra: 11

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Qaşdum budur ki 'ışkumı pinhān idem veli
İzhār itdi çehrede āsār 'āşığı

88. 'ışk:
Gazel 3212
Mısra: 3

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Derün-ı sîneden 'ışk oldı zāhîr
'Ayān itdi yaşumla rüy-ı zerdî

89. 'ışkuñ:--uñ
Gazel 3212
Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Muhibbî hāk ol 'ışkuñ yolında
İde sürme melā'ikler o gerdi

90. 'ışkı:-ı
Gazel 3213
Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'İşkı itmek istedüm pinhān velî oldı 'ayān
Nite kim Āyāzuñ 'ışkı ile şah-ı Ğaznevî

91. 'ışkuñ:--uñ
Gazel 3217
Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Evveli 'ıŝkuñ Muhibbî'ye didûn cân terkîdür
Bir söz-ile döstüm öldürmegil illâ beni

92. 'ışkıyla: -ı, -y, -la

Gazel 3226

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Şöyle ülfet tutdı 'ışkıyla Muhibbî hasta-dil
Kesmeyiser rûz-ı maşşerde dağı peyvendini

93. 'ışka: -a

Gazel 3227

Mısra: 10

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

İy Muhibbî sırr-ı 'ışkı sorma itmez kimse hall
Müşkil 'ışka irişmez kimsenüñ endişesi

94. 'ıŝkuñ: --uñ

Gazel 3227

Mısra: 8

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Geh ruh-ı zerd-ile şirem gâh dâğumla peleng
Tolidur şır ü pelenglerle bu 'ıŝkuñ bîşesi

95. 'ıŝkınuñ: -ı, -nuñ

Gazel 3235

Mısra: 8

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Çün baña itdi vaşiyet hırkasın çübân-ı 'ışk
Beklerem ben de ölince 'ıŝkınuñ ocagını

96. 'ışkdan: -dan

Gazel 3240

Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Hem- nefes olmaz-ıdı nâleme hiç nây benüm
Sinesi 'ışkdan olsaydı hevâ-y-ıla tehî

97. 'ışk:

Gazel 3241

Mısra: 2

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Sînede 'ışk âteşi rûz-ı ezel peydâ gibi
Gelmedi 'ışk 'âlemine bu dil-i şeydâ gibi

98. 'ışk[ı]: -ı

Gazel 3250

Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

'ışk[ı] pinhân istedüm itmek velî oldı 'ayân
Nite kim Âyâz'uñ 'ışk[ı] ile şâh-ı Gaznevî

99. 'ışk:

Gazel 3252

Mısra: 4

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Kaşs-i kûzah gerçi baña kepâdedür
Ammâ ki katı çekemedüm 'ışk yasını

100. 'ıŝkuñ: --uñ

Gazel 3252

Mısra: 10

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Oldı Muhibbî hâşıl-ı derd ü belâ vü gam
Tîmâr diyü vir[ür]ler çü 'ıŝkuñ livâsını

101. 'ışk:

Gazel 3260

Mısra: 3

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Uyardum 'ışk kândîlin aña bu dil fitîl itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yağı

102. 'ıŝkuñ: --uñ

Gazel 3260

Mısra: 5

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

İçüp 'ıŝkuñ şarâbını ezel bezminde mest oldum
Anuñçün dağı fark itmeme bugün ben sol-ıla sağı

103. 'ışk:

Gazel 3267

Mısra: 12

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Varsam egerçi tîğuşa karşı 'aceb midür
Zîrâ ki 'ışk kişide komaz tevehhümi

104. 'ışk:

Gazel 3268

Mısra: 3

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Bir harâret virdi 'ışk bu dil-i süzânuma
Anı teskîn itmedi bu çeşmesâruñ giryesi

105. 'ışk:

Gazel 3285

Mısra: 3

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Egerçi görünür 'ışk evvel âsân
Velî düşvâr olur ol varı varı

106. 'ışkı: -ı

Gazel 3287

Mısra: 8

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Mağabbet kişverine çün diyen serdâr Ferh
Anuñçün 'ışkı yolına koyup terk eyledi başı

107. 'ıŝkuñ: --uñ

Gazel 3288

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Başa iltidi bu Muhibbî yine 'ışkuñ kârını
Hamdü-lillâh gerçi kim 'âlemde müşkil kâr idi

108. 'ışk:

Gazel 3294

Mısra: 4

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Gerek 'âşık saħî ola civân-merd
Vire 'ışk yolına cân-ı şirîni

109. 'ışkuñ:--uñ

Gazel 3300

Mısra: 2

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Derde düşdüm bulmadum gerçi emi
Lîk yig 'ışkuñ cihândan bir demi

110. 'ışk:

Gazel 3305

Mısra: 8

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

İy zâhid-i bârid-nefes nedür bu bahs ü bu cedel
Anlaymazsın fâriğ ol 'ışk içre kıl ü kâlümü

111. 'ışk:

Gazel 3306

Mısra: 10

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Baş terkin urup kıydı bu cânına Muhibbî
Bu 'ışk yoludur siz anı sanmañuz ki kem itdi

112. 'ışk:

Gazel 3308

Mısra: 7

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Bir iken 'ışk yolu zâhid anı iki görür
Biri iki görünür olcuk gözi şaşu

113. 'ışk:

Gazel 3309

Mısra: 5

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Ėamuñ toħmını yir 'ışk içre kârım
Görinmez baña Ėayrı kâr u bârı

114. 'ışk:

Gazel 3309

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Muhibbî ol melâmet 'ışk içinde
Gözetme hergiz nâmüs u 'ârı

115. 'ışkuñ:--uñ

Gazel 3310

Mısra: 5

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

N'ola ger 'ışkuñ ile bendeñ olsam
Olupsın dü cihânuñ sen Ėabîbi

116. 'ışk:

Gazel 3311

Mısra: 3

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

'Âşık olmaz 'ışk bâzârında şevket bir pula
Bunlaruñ merĖüb metâ'ı ancak efgendeği

117. 'ışkuñ:--uñ

Gazel 3317

Mısra: 10

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Gitdi ise küh-ken geldi Muhibbî yirine
Ėâlî olmaz döstlar 'âlemde 'ışkuñ mişesi

118. 'ışkuñ:--uñ

Gazel 3322

Mısra: 11

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Diler Muhibbî 'ışkuñ derd ü belâsı çokdur
Gün geçdügince artar bu gönülümüñ de âhı

119. 'ışk-ıla:-ıla

Gazel 3323

Mısra: 11

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Baş u cân terkin uram 'ışk-ıla pervâne gibi
Dimiş idüñ yirine getür olup sözüñ eri

120. 'ışkuñuñ:

Gazel 3327

Mısra: 1

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

İy gönül gel sinede yak 'ışkuñuñ fânüsını
'Âşık olan bâda virür 'âr-ıla nâmüsını

121. 'ışkuñ:--uñ

Gazel 3337

Mısra: 1

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Olsa idüm 'ışkuñ ile zâr u rüsvâ kâşki
Hem-çünân dîvâneler Ėaylinde şeydâ kâşki

122. 'ışk:

Gazel 3340

Mısra: 13

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Kimdür Muhibbî 'âşık 'ışk içre sorsalar
Dirdüm belâ vü miñnet ile bir melâmeti

123. 'ışk:

Gazel 3344

Mısra: 7

Aşk II Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Olsun haḳīkī çünki gerekdür haḳīkī ‘ışk
Taḥsīn diye kim göre bu ‘ışk-bāzuñi

124. ‘ışkuñ:--uñ

Gazel 3354

Mısra: 4

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Gözüm yaşardı āh-ıla zerd oldı ruḥlarum
Bunlar olunca bellüdü ‘ışkuñ ‘alāmeti

125. ‘ışkıma:--ı, --n, --a

Gazel 3356

Mısra: 13

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

İy Muḥibbī anuñ için ‘ışkıma dil bağladum
‘Aşıkın nā-ḥaḳ yire öldürmek aña ḥū gibi

126. ‘ışkdan:--dan

Gazel 3357

Mısra: 8

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Naşīb itmiş ezelden çün sunuldı baña kār-ı ‘ışk
N’iderem ‘ışkdan ḡayrı cihān içinde ben kārı

127. ‘ışk[ı]:-ı

Gazel 3361

Mısra: 1

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Māh-rūlar ‘ışk[ı] bu āşüfteden ayrılmadı
Tā beni ser-geşte vü [rū]svā-yı ‘ālem kılmadı

128. ‘ışkdan:--dan

Gazel 3370

Mısra: 7

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Ḥamdü-lillāh bir nefes ben olmadum ‘ışkdan cüdā
Virilüpdür ana rahminden maḥabbet ‘ālemi

129. ‘ışkuñ:--uñ

Gazel 3381

Mısra: 14

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Bir dem Muḥibbī olmaya huşyār ḥaşre dek
Rüz-ı elest içeli ‘ışkuñ ayagını

130. ‘ışkuñ:--uñ

Gazel 3387

Mısra: 10

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Bu Muḥibbī āteş-i ruḥsāruña oldı sipend
İtdügin ‘ışkuñ yolında ādemī-zād itmedi

131. ‘ışkuñ-ıla:--uñ, --ıla

Gazel 3391

Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

N’içün işitmeyesin āh u fiḡānumı benüm
Yoḥsa ḥoşcā mı gelür ‘ışkuñ-ıla zārlığı

132. ‘ışkıyla:--ı, -y, -la

Gazel 3396

Mısra: 7

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Ne bilür ḥālüm benüm ‘ışkıyla bī-cān oldugum
Şol ki bu miḥnet ü ḡam-ıla ayakdaş olmadı

133. ‘ışkuñ:--uñ

Gazel 3402

Mısra: 1

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Bilmedi Ferḥād’a sordum nedür ‘ışkuñ bīşesi
Kühkenlikdür hemān ancak anuñ endīşesi

134. ‘ışkuñ:--uñ

Gazel 3402

Mısra: 10

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

İy Muḥibbī kūh-ı āhenseñ de bil āḥır seni
Rīze rīze idiserdür uşbu ‘ışkuñ tīşesi

135. ‘ışk-ıla:--ıla

Gazel 3415

Mısra: 10

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Şem‘-veş tā şubḥ olunca giceler yaşlar döküp
İy Muḥibbī ‘ışk-ıla pür nār gördüm kendümi

136. ‘ışk-ıla:--ıla

Gazel 3422

Mısra: 2

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

İy gönül sevdā-yı zülfine hevādār it beni
Giceler tā şubḥa dek ‘ışk-ıla bīdār it beni

137. ‘ışkuñ:--uñ

Gazel 3441

Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Sultān-ı ‘ışk ‘āşıka cān terkin emr ider
‘Aşık degül mi tutmaya ‘ışkuñ yasagını

138. ‘ışk:

Gazel 3451

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

‘Akl-ıla ‘ışk sīnede sıgımaz Muḥibbiyā
Her biri dir ki anı kabül eyle ya beni

139. ‘ışk:

Gazel 3456

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Muhibbî 'ışk ara sende gedâ vü pâdişâ birdür
Ayâz'a niçe kul idi işitmedün mi Maḥmūd'ı

140. **'ışkuñuñ:**

Gazel 3456

Mısra: 1

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Eger olmasa sīnemde nigārâ 'ışkuñuñ odı
Yana çıkar depemden şem'-veş her gice dūdı

141. **'ışk:**

Gazel 3457

Mısra: 7

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Arayu 'ışk rāhın Ferhād u Kays'ı gör kim
Birisi deşte varup birisi taga düşdi

142. **'ışkuñ:--uñ**

Gazel 3464

Mısra: 1

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Hāne-i dilde ezel 'ışkuñ uran bünyādını
Kapusı üzre ḥarāb-ābād yazmış adını

143. **'ışkuñ:-uñ**

Gazel 3472

Mısra: 6

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

İy saçı leylî dil-i Mecnūn'a yüz göstermeyüp
Eyledün 'ışkuñ beyābānında sergerdān beni

144. **'ışk:**

Gazel 3473

Mısra: 1

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Sīnemde 'ışk dikdi maḥabbet livāsını
Geydürdi ben belākeşe miḥnet libāsını

145. **'ışk:**

Gazel 3478

Mısra: 1

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Kūhken geldi bu 'ışk bünyādına bir taş kodı
Kaldurup ol taş yirine bu gönülüm baş kodı

146. **'ışkuñ:--uñ**

Gazel 3482

Mısra: 1

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Yüzümi zerd eyledi 'ışkuñ benüm ayvā gibi
Bagrumı taş itdi hicrūñ lāle-i ḥamrā gibi

147. **'ışkuñ:--uñ**

Gazel 3498

Mısra: 4

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Beni rüsvā idüp dīvāne kıldı
Girelden gūşuma 'ışkuñ şadāsı

148. **'ışkına:--ı, --n, --a**

Gazel 3499

Mısra: 9

Aşk II Aşırı sevgi ve bağıllık duygusu.

Muhibbî 'ışkına şahid gerekse
Getüre eşk-ile āhı güvāhı

'ışk ara:

1. **'ışk ara:**

Gazel 3118

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Aşkta, aşk içinde, âşıkken.

Vād-i 'ışka düşen bulur maḥabbet yolların
'Āşık oldur 'ışk ara Mecnūnlayın ol ferd ola

2. **'ışk ara:**

Gazel 3227

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkta, aşk içinde, âşıkken.

'İşk ara cānın revān itmekdür 'âşık pīşesi
Bundan özge 'ālem içre yok-durur endīşesi

3. **'ışk ara:**

Gazel 3233

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkta, aşk içinde, âşıkken.

Egerçi 'ışk ara derd ü elem çok
Ne ğam sensin çü derdümün ṭabībi

'ışk dervendi:

1. **'ışk dervendi:-i**

Gazel 3416

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın aşılması güç olan dar geçidi.

Yine cān naḥdini virmek muḥarrerdür saña iy dil
Ki zīrā bācsuz hergiz geçilmez 'ışk dervendi

'ışk ehli:

1. **'ışk ehli:**

Gazel 3244

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşıklar.

'Āşık gözine ḥāk-i der-i yār var iken
'İşk ehli n'ider uşbu cihān tütüyāsını

2. 'ışk ehli:-nüñ

Gazel 3232

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

I. Aşk erbabı. II. Aşıklar.

Dil ğamzesi tığına gerden sunar müdām
'İşk ehlinüñ görmedi kimse cazāsını

3. 'ışk ehli:-nüñ

Gazel 3232

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

I. Aşk erbabı. II. Aşıklar.

'İşk ehlinüñ hākini eflāke ger şabā
Havrā çeke sürme diyü hāk-i pāsını

4. 'ışk ehli:-i, -n, -e

Gazel 3408

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ehli, aşıklar.

İy h`āce katı müşkil olur 'ışk kitābı
'İşk ehline keşf ola meger ko sen o bābı

5. 'ışk ehli:

Gazel 3409

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ehli, aşıklar.

Sineye gelse müjeñ tiri eyā kaşı kemān
Anı 'ışk ehli bilür cānına rāhat kapısı

6. 'ışk ehli:-i, -n, -e

Gazel 3417

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ehli, aşıklar.

Zāhidā bakduñ hākāretle yine 'ışk ehline
'Ucb idüp gördüñ tekebbürle i miskīn kendüñi

7. 'ışk ehli:

Gazel 3439

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ehli, aşıklar.

İşitdi cān kulagı bu nidāyı
Ki 'ışk ehli n`ider tāc u kabāyı

8. 'ışk ehli:

Gazel 3193

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk erbabı. II. Aşıklar.

Nigāruñ kūyını görüp dimişler Ka'be 'ışk ehli
Anuñçün anda 'aşıklar iderler cān qurbānı

'ışk eri:

1. 'ışk eri:

Gazel 3196

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül sahibi, aşık.

Bār-ı ğama Muhibbī niçe tākāt olur āh
Eyleye aña 'ışk eri ancak taħammüli

2. 'ışk eri:-i, -nüñ

Gazel 3317

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül sahibi, aşık.

Tığ-i ğamzeñ görse bu dil baş açup karşı varur
'İşk erinüñ olmaz hiç nesneden endişesi

'ışk eri ol-:

1. 'ışk eri ol:--sa

Gazel 3121

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk adamı olmak.

Şīrīn lebinüñ yādına bir 'ışk eri olsa
Cān terkin urup rāh-ı belā içre seçilse

'ışk ili:

1. 'ışk ili:-nüñ

Gazel 3367

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ülkesi.

Önce Mecnūn ile Ferhād'ı karagula salup
Yürürem şimdi benem 'ışk ilinüñ pādışehi

'ışk nārı:

1. 'ışk nārı:-ı

Gazel 3192

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Depemden mi çıkardı dūd-ı āhum
Eger yanmasa dilde 'ışk nārı

2. 'ışk nārı:-ı

Gazel 3442

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Çıkarsa göklere āhum ne tañdur
Yanar çün sīnem içre 'ışk nārı

'ışk ol-:

1. **'ışk ol-:-up**

Gazel 3161

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşık olmak, birine veya bir şeye karşı aşırı sevgi beslemek.

Gül yüzinde küfr-i zülfın görse zāhid 'ışk olup
Bağlanurdi cān u dilden zülfınūñ zünnārına

'ışk-bāz:

1. **'ışk-bāzuñi:-uñ, -ı**

Gazel 3344

Mısra: 8

"Aşkla oynayan" Aşık olmadığı halde yalan yere aşık görünen (kimse), yalancı aşık.

Olsun haķikī çünki gerekdür haķikī 'ışk
Taħsīn diye kim göre bu 'ışk-bāzuñi

'ışk-ı mecāzī:

1. **'ışk-ı mecāzī:-y, -e**

Gazel 3436

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecazī aşk, beřerī aşk.

Virme Muħibbī 'ışk-ı mecāzīye dil sakın
Bak cān göziyle görinür āħir nedāmeti

'ışk-ıla:

1. **'ışk-ıla:**

Gazel 3372

Mısra: 10

Aşkla, yürekten.

Rāh-ı 'ışk içre dilā gerçi var endüh-ı elem
Cān-ıla eyle kabül 'ışk-ıla artur talebi

'ıřkuñ livāsını dik-:

1. **'ıřkuñ livāsını dik-:-uñ, -s, -ı, -n, -ı, -di**

Gazel 3232

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Aşk bayrağını/sancağını dikmek: (Bir yeri)
Zaptedip hükmü altına almak.*

Sulţān-ı 'ışk aldı bu göñlün hiřārını
Dikdi o demde üstine 'ıřkuñ livāsını

İ

i:

1. imiş:-miş

Gazel 3234

Mısra: 6

I- yardımcı fiili.

Gözüme didüm sen itdüñ beni derde mübtelâ
Senden imiş göñlüme iren belâ-yı vahşeti

2. iken:-ken

Gazel 3308

Mısra: 7

I- yardımcı fiili.

Bir iken 'ışk yolu zâhid anı iki görür
Biri iki görünür olcak gözi şaşı

3. iken:-ken

Gazel 3255

Mısra: 5

I- ek fiili.

Billür iken yıkılır bu nüh felek olur hârâb
Sîm ü zerle pes neden yüce kılırsın nâmuñı

4. idi:-di

Gazel 3160

Mısra: 3

"-i" yardımcı fiili.

Murg-ı dil feryâd iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül ruhları gül zülfî reyhân olmasa

5. imiş:-miş

Gazel 3257

Mısra: 6

"-i" yardımcı fiili.

Dutıldı göñül bir perinüñ zülf[i] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belâ gibi

6. i:

Gazel 3417

Mısra: 8

Ey, seslenme edatı.

Zâhidâ bakduñ hâkâretle yine 'ışk ehline
'Ucb idüp gördüñ tekebbürle i miskîn kendüñi

7. idi:-di

Gazel 3204

Mısra: 5

"i-" Ekfilinin görülen geçmiş zaman çekimi.

Dîdâr 'âşıkı olmasa idi benüm gibi
Akar mıydı göz yaşı âb-ı revân dağı

8. idi:-di

Gazel 3370

Mısra: 1

"I" ek-filinin görülen geçmiş zaman çekimi.

Hoş şafâ vü zevk idi 'âlemde vuşlat 'âlemi
Olmasa idi anuñ ardınca fırkat 'âlemi

9. idi:-di

Gazel 3373

Mısra: 5

"I" ek-filinin görülen geçmiş zaman çekimi.

Âşinâlık olmaya idi ezelden kâşkî
Âşinâlıktan saña çün yig gelür bigâneğî

10. idi:-di

Gazel 3429

Mısra: 3

"I" ek-filinin görülen geçmiş zaman çekimi.

Maḥmûr olalı nâz-ıla bîmâr idi çeşmi
Nûş eyleyeli kanımı bir pâre tayandı

11. idi:-di

Gazel 3456

Mısra: 10

"I" ek-filinin görülen geçmiş zaman çekimi.

Muḥibbî 'ışk ara sende gedâ vü pâdişâ birdür
Ayâz'a niçe kul idi işitmedüñ mi Maḥmûd'ı

12. idüm:-dü, -m

Gazel 3446

Mısra: 4

"i-" ek fiili (görülen geçmiş zaman çekimi).

Komazsam tañ mıdur bir dem 'aşâ-yı âhı ben elden
Cüvân idüm ğam-ı 'ışkuñ çekelden beni pîr itdi

13. imiş:-miş

Gazel 3004

Mısra: 8

"-i" ek fiili (duyulan geçmiş zaman çekimi).

Gözümün çeşmesârına gelür bir dem karar itmez
Katı düşvâr imiş düşvâr göñül virmek perî-zâda

14. imiş:-miş

Gazel 3399

Mısra: 1

"-i" ek fiili (duyulan geçmiş zaman çekimi).

Âh ne müşkil imiş dünyâda yâr ayrılığı
Görmeyem bir dağı ben sevgülü yâr ayrılığı

15. iseñ:-se, -ñ

Gazel 3312

Mısra: 1

"I-" ek-filinin şart çekimi.

Şi'r ara şâ'ir iseñ gel bakma tarz-ı selefî
Yime hayvân şîfat dile gelen her 'alefî

16. **iken:-ken**

Gazel 3282

Mısra: 6

"î-" ek fîlinin zarf-fîl eki almış şeklidir. II İken,
"-dığı zaman, esnasında."

Câm-ı 'ışk[1] nüş idüp içdi maħabbet cür'asın
Zû-fünün 'âkil iken mecnûnı şeydâ eyledi

17. **iken:-ken**

Gazel 3342

Mısra: 3

"-i" ek fîli.

Dûd-ı âhum var iken zer-baf ü atlas n'iderem
Baña yiter ki bübür ol siyeh şâl beni

18. **imiş:-miş**

Gazel 3347

Mısra: 9

"-i" ek fîli.

Merd olan virmez imiş çünkü bu dünyâya gönül
Sen dağı eyle Muħibbî gele merdâneligi

19. **iseñ:-se, -ñ**

Gazel 3085

Mısra: 7

"i" ek fîlinin şart eki almış şekli.

Ger şâh iseñ de vaqtüñi hoş gör geçer nefes
Aldanma sakın saltanatuñ taht u tâcına

20. **iseñ:-se, -ñ**

Gazel 3330

Mısra: 7

"i" ek fîlinin şart eki almış şekli.

İtmez iseñ ger vefâ kıl bârî gel cevr ü cefâ
Her ne yüzden ise hoşdur yâr aınmak yârını

21. **iseñ:-se, -ñ**

Gazel 3343

Mısra: 2

"i" ek fîlinin şart eki almış şekli.

Ger tîğ-ı cefâ ile döke yirlere kanı
Saklama eger 'âşık iseñ sen dilâ cânı

22. **iseñ:-se, -ñ**

Gazel 3394

Mısra: 9

"i" ek fîlinin şart eki almış şekli.

İy Muħibbî rind olmak ister iseñ haşre dek
Leblerinden bûs eyle dil-rübânüñ mül gibi

23. **idi:-di**

Gazel 3386

Mısra: 3

"-i" ek fîlin öğrenilen geçmiş zaman çekimi.

Bulmuş-ıdum dünya içre her ne kim maķşûd idi
Dergeh-i ma'sûķda key ihtirâmum var-ıdı

24. **iken:-ken**

Gazel 3011

Mısra: 8

"i-" ek fîlinin zarf-fîl eki almış hali
(durumdayken, anlamında).

İdesiz hâk-i derinden bârî hışt-i merķadüm
Hasta iken gelmedi bir kerre çün bâlînüme

25. **iken:-ken**

Gazel 3475

Mısra: 6

"i-" ek fîlinin zarf-fîl eki almış hali
(durumdayken, anlamında).

Gülşen-i hûsn içre gül gibi cemâlin 'arz idüp
Lâl iken 'uşşâķı bülbül gibi güyâ eyledi

26. **idi:-di**

Gazel 3403

Mısra: 6

"i" ek-fîlinin görülen geçmiş zaman eki.

Ger öldürürse 'âşıkı ğamzeñ 'aceb midür
Bulur mı idi ger ire Hâķķ'uñ hidâyeti

27. **idi:-di**

Gazel 3288

Mısra: 10

"i" yardımcı fîli.

Başa iltidi bu Muħibbî yine 'ışkuñ kârını
Hamdü-lillâh gerçi kim 'âlemde müşkil kâr idi

28. **imiş:-miş**

Gazel 3223

Mısra: 4

"i-" yardımcı fîli.

Derd-i 'ışka döstlar 'âlemde gördüm çäre yok
Arayup buldum ki âhîr ölmek imiş çâresi

29. **ise:-se**

Gazel 3103

Mısra: 5

"i-" ek fîlinin koşul eki (-sa) almış hâli.

Hâtuñ terk eylemez ise hâţâyı
Siyâh eyler felek sakfını nâle

30. **ise:-se**

Gazel 3190

Mısra: 3

"i-" ek fîlinin koşul eki (-sa) almış hâli.

Seni cân-ıla eger sevdüm ise sanma ğünâh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pâdişehi

31. **idi:-di**
Gazel 3370
Mısra: 2
"i-" ek fiili görülen geçmiş zaman çekimi.
- Hoş şafâ vü zevk idi 'âlemde vuşlat 'âlemi
Olmasa idi anuñ ardınca firkat 'âlemi
32. **i:**
Gazel 3395
Mısra: 8
Ve, ile.
- Dir-imiş müdde'î yâra degüldür yolına şadık
Ma'âz-Allâh ma'âz-Allâh degülven ben i şâh egri
33. **idüm:-dü, -m**
Gazel 3160
Mısra: 1
"i-" yardımcı fiili.
- N'eyler idüm cânı ben 'âlemde cânân olmasa
Bülbül efgân eylemezdi ger gülistân olmasa
34. **idüm:-dü, -m**
Gazel 3190
Mısra: 10
"i-" yardımcı fiili.
- Âsitanında Muhibbî'ye eger bende dise
Şadlıktan atar idüm göge ol dem külehi
35. **idüm:-dü, -m**
Gazel 3300
Mısra: 7
"i-" yardımcı fiili.
- İrmese idüm lebüñ tiryâkına
Öldürür idi beni zülfüñ semi
36. **idüm:-dü, -m**
Gazel 3352
Mısra: 5
"i-" yardımcı fiili.
- Dehenüñ râzımı bu dilde nihân itmiş idüm
Güldüñ iy döst 'ayân oldı baña sırr-ı hafı
37. **iken:-ken**
Gazel 3165
Mısra: 5
"i-" yardımcı fiili.
- Mest-i harâb iken ne 'acebdür ki gözleri
Mihrâb idüp kaşın geçer evvel kıyâmete
38. **iken:-ken**
Gazel 3188
Mısra: 7
"i-" yardımcı fiili.

- Gürbe iken katumda şîr ü peleng
Bir gözi âhü beni şikâr itdi
39. **iken:-ken**
Gazel 3189
Mısra: 7
"i-" yardımcı fiili.
- Hüblardan fâriğ iken başuma sulţân-ıdum
İy felek n'itdüm saña kim derdnâk itdüñ beni
40. **iken:-ken**
Gazel 3213
Mısra: 3
"i-" yardımcı fiili.
- Mürde iken zinde itdi cümle ezhârî şabâ
Tâze cân buldu kamusı irdi nefh-i 'İsevî
41. **iken:-ken**
Gazel 3233
Mısra: 5
"i-" yardımcı fiili.
- Yolın azıtmış iken togrı yola
Getürdüñ niçe biñ ehl-i şalibi
42. **iken:-ken**
Gazel 3244
Mısra: 7
"i-" yardımcı fiili.
- 'Aşık gözine hâk-i der-i yâr var iken
'İşk ehli n'ider uşbu cihân tütüyâsını
43. **iken:-ken**
Gazel 3259
Mısra: 8
"i-" yardımcı fiili.
- 'İşka düşelden ammâ kim geldi belâlar başuma
Başuma buyruk dahı yürür iken ferzâneğî
44. **iken:-ken**
Gazel 3298
Mısra: 3
"i-" yardımcı fiili.
- Çeşmüñ cüy-ı hayâlün ile âbâdân iken
Eksilür sanma hayâlün yâhü ol cü kalmadı
45. **iken:-ken**
Gazel 3301
Mısra: 9
"i-" yardımcı fiili.
- Liyâkat yok iken bende kılup luţf u terahhümle
Bi-hamdillâh Muhibbî kim birün idi derün oldı
46. **iken:-ken**
Gazel 3308
Mısra: 3
"i-" yardımcı fiili.

Hasretle bu gözüm yaşı benim cular iken
Gün-be-gün budur 'aceb arta bu gönlüm 'ataşı

47. **idi:-di**

Gazel 3156

Mısra: 12

"i-" yardımcı fiili.

Ney gibi 'aceb midür anuñ bagrı delinse
Lâyıkdur aña niye uyar idi hevāya

48. **idi:-di**

Gazel 3156

Mısra: 13

"i-" yardımcı fiili.

Pehlūya çeküp kuçmag olur idi nigārı
Vuşlatda Muhibbī girmese pīrāhen araya

49. **idi:-di**

Gazel 3180

Mısra: 6

"i-" yardımcı fiili.

Cilve eylerdi çemende nāz-ıla tāvūs-vār
Murğ-ı dil şayd itmege şahbāz-ı bī-pervā idi

50. **idi:-di**

Gazel 3180

Mısra: 8

"i-" yardımcı fiili.

Nāle eylerdi maķām-ı rāstda muṭrib daḥı
Giceler tā şubḥ olunca nāylar gūyā idi

51. **idi:-di**

Gazel 3180

Mısra: 10

"i-" yardımcı fiili.

Na'ra-i mestān-ıla inler Muhibbī çeng ü 'ūd
Muttaşıl deyr-i muġān tā şubḥa dek ğavgā idi

52. **idi:-di**

Gazel 3250

Mısra: 3

"i-" yardımcı fiili.

Mürde idi zinde kıldı cümle ezhārı şabā
Tāze cān buldı kamusı irdi nefḥ-i 'İsevī

53. **idi:-di**

Gazel 3288

Mısra: 1

"i-" yardımcı fiili.

Dün gece çeşmüm benim bī-ḥ'āb u necb bī-dār idi
Münisüm tā şubḥa dek dilde ḥayāl-i yār idi

54. **idi:-di**

Gazel 3288

Mısra: 2

"i-" yardımcı fiili.

Dün gece çeşmüm benim bī-ḥ'āb u necb bī-dār idi
Münisüm tā şubḥa dek dilde ḥayāl-i yār idi

55. **idi:-di**

Gazel 3288

Mısra: 4

"i-" yardımcı fiili.

Ḥande kılsa lebleri her bār şeker gösterür
Aña karşı girye-i çeşmümde gevher-bār idi

56. **idi:-di**

Gazel 3288

Mısra: 6

"i-" yardımcı fiili.

Lezzeti şīrīn lebi güftārını gönül didi
Allāh Allāh kudretinden bir şeker-güftār idi

57. **idi:-di**

Gazel 3288

Mısra: 8

"i-" yardımcı fiili.

Ḥ'ābda her ne didi cümle ferāmūş eyledüm
Gerçi dilden ğitmeyüp tā şubḥa dek tekrār idi

58. **idi:-di**

Gazel 3300

Mısra: 8

"i-" yardımcı fiili.

İrmese idüm lebüñ tiryākına
Öldürür idi beni zülfün semi

59. **idi:-di**

Gazel 3301

Mısra: 10

"i-" yardımcı fiili.

Liyākat yok iken bende kılup luṭf u teraḥḥümle
Bi-ḥamdillāh Muhibbī kim birün idi derün oldı

60. **idi:-di**

Gazel 3307

Mısra: 2

"i-" yardımcı fiili.

Geçdi dirīġ guşsa ile 'ömr-i cevānı
Surḥ idi ezel şimdi bulup çehre ḥazānı

61. **ise:-se**

Gazel 3165

Mısra: 3

"i-" ek fiilinin şart eki almış şekli.

'Işk yolında olur ise şād olur gönül
Bir hasta gibi irişe āḥir selāmete

62. **iken:-ken**

Gazel 3307

Mısra: 9

"i-" ek fiilinin zarf-fiil eki almış hali.

Ġam bārına tākāt yok iken āh Muḥibbī
Arturdu cefā gelüp bak o bār-ı girānı

63. **idi:-di**

Gazel 3180

Mısra: 1

"i-" yardımcı fiil.

Kanı ol dem kim baña deyr-i muġān me'vā idi
Gözde ḥātırda hemān ol muġbeçe tersā idi

64. **idi:-di**

Gazel 3180

Mısra: 2

"i-" yardımcı fiil.

Kanı ol dem kim baña deyr-i muġān me'vā idi
Gözde ḥātırda hemān ol muġbeçe tersā idi

65. **idi:-di**

Gazel 3180

Mısra: 4

"i-" yardımcı fiil.

Ger ola deyr-i muġān ḳaşr-ı behişt olmaz 'aceb
Muġbeçe ġilmān ṣarāb-ı kevser ol ṣahbā idi

66. **idi:-di**

Gazel 3237

Mısra: 9

"i-" yardımcı fiil.

'Ahdüm bu idi bağlamayam bir kese gönül
İllā Muḥibbī komadı gönül baña beni

67. **idi:-di**

Gazel 3239

Mısra: 3

"i-" yardımcı fiil.

Gerçi rüsvā idi gönülüm görse ger rüsvālıgum
Ögrenürdi dōstlar benden gelüp rüsvālıġı

68. **idi:-di**

Gazel 3268

Mısra: 8

"i-" yardımcı fiil.

Yakuban pervānesin dönüp eger raḥm itmese
Olmaz idi ġiceler ṣem'-i ṣerāruñ giryesi

69. **iken:-ken**

Gazel 3367

Mısra: 7

"İ-" ek fiilinin zarf-fiil eki almış hali (-iken).

İy melek-çehre sentün ḳadd-i bülendün var iken
Katı kütēh görinür gözlerüme serv-i sehī

70. **imiş:-miş**

Gazel 3272

Mısra: 9

"i-" yardımcı fiili.

Dār-ı dünyāya denī dirler imiş çünki ezel
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denī

71. **idün:-dü, -ñ**

Gazel 3272

Mısra: 7

"i-" yardımcı fiili.

Dimiş idün ki seni vaşlum ile ṣād ideyim
Ne tiz unıtduñ eyā dōst ol 'ahd kanı

i:-

1. **idüm:-dü, -m**

Gazel 3153

Mısra: 12

"i-" yardımcı fiili.

Baḥr-i 'iṣḳa iy Muḥibbī niceler ġarḳ oldılar
Görmedüm bir kimse dir idüm anuñ pāyānına

2. **idüm:-dü, -m**

Gazel 3337

Mısra: 1

"i-" yardımcı fiili.

Olsa idüm 'iṣḳuñ ile zār u rüsvā ḳāṣḳı
Hem-çünān dīvāneler ḥaylinde ṣeydā ḳāṣḳı

3. **iseñ:-se, -ñ**

Gazel 3168

Mısra: 5

"i-" yardımcı fiili.

Tālib iseñ vaşl-ı yāra elde sīm ü zer gerek
Yoksa bil olmaz müyesser kuvvet-i bāzū-y-ıla

4. **idi:--di, -**

Gazel 3230

Mısra: 7

"i-" ek fiili.

Ol güzeller ṣāhımı ger görse idi bir naẓar
Unudurdu zāhid-i bārid-ı nefes evrādını

5. **idi:-di**

Gazel 3084

Mısra: 4

"i-" ek fiili.

Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını
Mest olup 'iṣḳ ile cānum irmiş idi kāmına

6. **ise:-se**

Gazel 3262

Mısra: 7

"İ-" ek fiili.

Zecr ü hicr-ile murāduñ āḥir öldürmek ise
Bārī tiz öldüregör çekmeye tā ol miheni

7. **iken:-ken**

Gazel 3355

Mısra: 14
"İ-" ek fiili.

'İşk kitabını Muhibbî yine ezber okudu
Bir harf bilmez iken elif-bâdan ğayrı

8. **iken:-ken**
Gazel 3445
Mısra: 9
"İ-" ek fiili.

İy Muhibbî hâne-i dilde iken mâtlüb-ı dil
Anı ğâfil görme ki ol araya her sū seni

9. **imiş:-miş**
Gazel 3339
Mısra: 1
"İ-" ek fiili.

Katı müşkil kâr imiş 'âlemde yâr eksüklüğü
Bülbüle düşvâr degül mi gül'izâr eksüklüğü

10. **idüm:-dü, -m**
Gazel 3481
Mısra: 5
"i-" ek fiilinin görülen geçmiş zaman çekimi.

Dir idüm küh-ı belâda çekdüğüm bir bir aña
Ol lebi şîrîn şeker-güftârı görsem bir dağı

11. **idüñ:-dü, -ñ**
Gazel 3323
Mısra: 12
"i-" ek fiili.

Baş u cân terkin u ram 'ışk-ıla pervâne gibi
Dimiş idüñ yirine getür olup sözün eri

ibn-i vakt ol:

1. **ibn-i vakt ol:**
Gazel 3497
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
1. *Zamânın gerektirdiği şekilde hareket eden, zamâna uyan, mizaca ve duruma göre konuşan kimse.*
2. *tasavvuf. Geçmiş ve gelecek kaydından kurtulup kendisi için sâdece içinde bulunduğu zaman var olan ve o zamânın gereklerini yerine getiren, böylece Allah'ın o andaki tecellisine uyan süfi.*

İbn-i vakt ol iy gönül hoş gör şarâb u şahidi
Zâhide olsun mübârek kevser ü havrâları

ibrâm id:

1. **ibrâm id:-ı, -e**
Gazel 3407
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bıktırıncaya kadar üstüne düşme, can sıkacak şekilde ısrar etme, zorlama.

Bu Muhibbî tevbe itmişdür meye ol vakt sır
Sâkı-i gül-ruh ide ibrâmı bayram irtesi

'ibret:

1. **'ibret:**
Gazel 3127
Mısra: 5
Bir olaydan çıkarılan göz açıcı, uyarıcı ders.

Sen sen ol kendüni görme saña bu 'ibret yiter
Sernigün oldu ğurür-ıla binenler kerkese

2. **'ibret:**
Gazel 3241
Mısra: 14
Bir olaydan çıkarılan göz açıcı, uyarıcı ders.

İy Muhibbî kimseye gelmez bu dünyâdan vefâ
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dârâ gibi

3. **'ibretle:-le**
Gazel 3298
Mısra: 8
Bir olaydan çıkarılan göz açıcı, uyarıcı ders.

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören 'ibretle bunda hâne vü gü kalmadı

'ibret al:

1. **'ibret al:**
Gazel 3191
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Deyim**
Ders almak.

Muhibbî 'ibret al her bir çiçekden
Temâşâ eyle şun'-ı Kırdigâr'ı

2. **'ibret al:-up**
Gazel 3345
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Deyim**
Ders almak.

Bakup Muhibbî 'ibret alup dir vefâsı yok
Neler getürdü 'âleme dünyâ benüm gibi

3. **'ibret al:**
Gazel 3453
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Deyim**
Ders almak.

Bâğı seyr eyle Muhibbî bir münâsib yâr-ıla
'İbret al gör niçe açılmış cihânuñ gülleri

4. **'ibret al:**
Gazel 3109
Mısra: 18
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ders almak.

Gül eyyâmı geçer bir hafta ancak
Muhibbî 'ibret al bakup bu hâle

'ibret al-:

1. **'ibret al-:**

Gazel 3239

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Ders almak.

Kudret-i Haqq'ı temâşâ eyleyüben 'ibret al
 Yüridür murgı hevâda su içinde balığı

ibrîşim:

1. **ibrîşimden:--den**

Gazel 3081

Mısra: 6

Bükülmüş ipekten iplik.

Lâle haddüñ üzre cânâ câ-be-câ hatt-ı siyâh
İbrîşimden san hayâl işi-durur al üstüne

ic:

1. **içmişdüm:-miş, -dü, -m**

Gazel 3084

Mısra: 3

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını
Mest olup 'ışk ile cânım irmiş idi kāmına

2. **içeli:-eli**

Gazel 3381

Mısra: 14

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Bir dem Muhibbî olmaya huşyâr ḥaşre dek
Rüz-ı clest içeli 'ışkuñ ayagını

3. **içüben:-üben**

Gazel 3433

Mısra: 9

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

İy Muhibbî içüben mest-i ḥarâbât[ı] olup
Toptolu eyleyelüm na'ra ile âfâkı

4. **içerem:-er, -em**

Gazel 3434

Mısra: 5

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

İçerem cām-ı şarâbı tâ irince cân lebe
Sâkiyâ sun destüme sen sâgar-ı leb-ber-lebi

5. **içdi:-di**

Gazel 3282

Mısra: 5

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Cām-ı 'ışk[ı] nüş idüp içdi maḥabbet cür'asın
Zü-fünün 'âkil iken mecnûnı şeydâ eyledi

6. **içürse:-ür, -se**

Gazel 3014

Mısra: 8

İçmek; bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Yimem gam olalı tiryâk-i la'lüñ

İçürse mâr-ı zülfüñ baña sem de

7. **içeli:-eli**

Gazel 3331

Mısra: 11

İçmek; bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Kendüden geçdi Muhibbî içeli gam cür'asın
Dest-i hicrân vây eger suna dolı peymâne[y]i

8. **içüpdür:-üp, -dür**

Gazel 3010

Mısra: 3

Yudumlamak. II aşk şarabı bağlamında "aşk şarabıyla sarhoş olmak, âşık olmak."

Ezel mey-ḥānesinden kim içüpdür cür'a-i 'ışkı
Ebed tâ rüz-ı maḥşerde bulınsa tañ mı mestâne

9. **içsün:-sün**

Gazel 3086

Mısra: 13

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak II içmek.

Mey yirine göz göre ko kanuñı içsün senüñ
Yine uyarduñ Muhibbî sen o çeşmi serḥoşa

10. **içüp:-üp**

Gazel 3125

Mısra: 3

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak // içki içmek.

İçüp mey geldi tâbından 'izârına 'arâk yir yir
Şeḥer vaktında san düşmüş gülüñ etrâfına jâle

11. **içmiş:-miş**

Gazel 3465

Mısra: 4

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak; içmek.

Geymiş benefşe-vâr başına kec-külâhını
İçmiş şarâb-ı nâb-ıla kızmış yañacugı

12. **içinde:-i, -n, -de**

Gazel 3204

Mısra: 4

-da/-de, içinde.

Kaşd eyledüm ki 'ışkumı sînemde saklayam
Penbe içinde olur mı âteş nihân daḥı

13. **içre:-re**

Gazel 3095

Mısra: 1
Arasında, içinde.

Olsun tana' 'um içre ol mâh-rûy sâde
Kalsun belâ vü ğamda bu 'âşık-ı fütâde

14. **içinde:**-i, -(n)de

Gazel 3041

Mısra: 7

(İnsan veya nesnelere meydana getirdiği
topluluklarda) Ara, ortam.

Sanma ki Muhibbî gibi var âdem içinde

15. **içre:**-+re

Gazel 3160

Mısra: 6

Arasında, içinde; -da/-de.

Zecr-i hicre öğrenüpdür bu gönül şol hadde kim
Dir ki derd olsa bu 'âlem içre dermân olmasa

16. **içre:**-+re

Gazel 3169

Mısra: 8

Arasında, içinde; -da/-de.

Fâriğ ol eyle kanâ'at güşesini ihtiyâr
'Âlem içre her deniden iy gönül nân isteme

17. **içinde:**-i, -n, -de

Gazel 3195

Mısra: 8

Arasında, içinde; -da/-de.

'İşka düşdüm ğıll u ğışdan cânı pâk itdüm yine
Püte-i hicrân içinde hâliş oldum zer gibi

18. **içinde:**-i, -n, -de

Gazel 3201

Mısra: 4

Arasında, içinde; -da/-de.

'İşk devletinde yine irişdüm bir 'âleme
'Âlem içinde olmaya ol 'âlemüm gibi

19. **içinde:**-i, -n, -de

Gazel 3222

Mısra: 4

Arasında, içinde; -da/-de.

Âteş-i 'ışk-ıla yakduñ cismümi ser-tâ-ka-dem
Kâl idüp ğam pütesi içinde pâk itdün beni

20. **içelüm:**-elü, -m

Gazel 3025

Mısra: 1

(içki) içmek.

'İşk câmin içelüm bî-ser ü sâmanlar-ıla
Giceden şubha degin 'iyş idelüm anlar-ıla

21. **içdüm:**-dü, -m

Gazel 3414

Mısra: 2

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Cânâ cefâ vü cevruñ-ile dil hoşın dañı
İçdüm şarâb-ı 'ışkı ezel serhoşın dañı

22. **içe:**-e

Gazel 3085

Mısra: 9

(su) içmek.

Her kim Muhibbî câm içe ol münkir olmayup
Olur mukırr od-ıl su imtizâcına

23. **içinde:**-i, -n, -de

Gazel 3045

Mısra: 2

(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, dâhil olan.

Her lahza gelüp yâr gider bir dem içinde
Bu hastayı kor derd-ile her dem ğam içinde

24. **içinde:**-in, -de

Gazel 3045

Mısra: 1

(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, dâhil olan.

Her lahza gelüp yâr gider bir dem içinde
Bu hastayı kor derd-ile her dem ğam içinde

25. **içre:**-re

Gazel 3075

Mısra: 10

(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, dâhil olan.

Bilmek isterseñ eger cânâ derünüm nâlişin
Âteş-i 'ışk içre bak bu gönümün kaçnûsına

26. **içinde:**-in, -de

Gazel 3076

Mısra: 3

(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, dâhil olan.

İy kaş[ı] kemân çeşmüñi müjgânuñ içinde
Gören didi âhüyü görüñ tîr arasında

27. **içinde:**-in, -de

Gazel 3142

Mısra: 2

(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, dâhil olan.

'İşküm benüm bir oldı iki cihân içinde
Mihrini saklaram lîk sînemde cân içinde

28. **içinden:**-i, -(n)den

Gazel 3428

Mısra: 9

(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, dâhil olan.

Yaşın revâne kıldı gülzâr-ı hüsn içinde
Tâ ki Muhibbî gördi sen serv-ka-d bülendi

29. **içinde: -i, -(n), -de**
Gazel 3242
Mısra: 2
(Bir şeyin) Sınırları arasında bulunan kısım,
dâhil.

Hîç olur mı ki diyem 'âlemde var cānān iki
Bunı kim diye-bilür var cism içinde cān iki

30. **içinde: -i, -(n)de**
Gazel 3008
Mısra: 6
"...ile dolu biçimde" anlamı veren kelime.

Ya kaşlarufla çeşmün ğamz okların ataldan
Sīnem delindi yir yir dil kaldı kan içinde

31. **içinde: -i, --n, --e**
Gazel 3029
Mısra: 2
(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

Siyeh zülfine ol yāruñ giriftār olmasun kimse
Belā dāminuñ içine düşüp zār olmasun kimse

32. **içinde: -i, -n, -de**
Gazel 3057
Mısra: 9
(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

Dem mi vardur ki Muhibbī hicr içinde aglayup
Kaynayup hūn-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya

33. **içinde: -i, -n, -de**
Gazel 3078
Mısra: 5
(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

Ġamzeñ okı cā itdüġi bu cānum içinde
Yazılır elif kanda ise cān arasında

34. **içinde: -i, -n, -de**
Gazel 3099
Mısra: 3
(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

Deyr içinde dün şanemler seyrine hayrān olup
Secdeyi bī-ihtiyār itdüm büt-i țannāzuma

35. **içinde: -i, -n, -de**
Gazel 3117
Mısra: 8
(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

Gül yüzi şevkine kıl şubħa deġin āh u fiġān
Gülşen içinde dilā bülbüli ġel lāl eyle

36. **içinde: -i, -n, -de**
Gazel 3142
Mısra: 4
(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

Ebrūları elinde ġamz okları bilinde
Atılsa toġrı okdur egri kemān içinde

37. **içinde: -i, -n, -de**
Gazel 3142
Mısra: 8
(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

Zerd ruħumda gören bu katre katre yaşum
Dir jāleler dökilmiş berg-i ġazān içinde

38. **içinde: -i, -n, -de**
Gazel 3142
Mısra: 10
(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

Aġla Muhibbī aġla derd-ile baġrı taġla
Kim güldi sen gülesin devr-i zamān içinde

39. **içinde: -i, -n, -de**
Gazel 3230
Mısra: 14
(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

İy Muhibbī 'āşık oldur cān u ser terk eyleyüp
Añdura 'uşşāk içinde ġayr-ıla ol adını

40. **içinde: -i, -n, -de**
Gazel 3329
Mısra: 10
(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

İy Muhibbī dimeyeler merd saña merdāneler
Bilmeyesin bu cihān içinde yok u varuñ

41. **içinde: -i, -n, -de**
Gazel 3339
Mısra: 13
(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

Āteş-i 'ışk sīnem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmaktadur bilmez o nār eksüklüġi

42. **içinde: -i, -n, -de**
Gazel 3396
Mısra: 2
(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

Dōstlar miħnet şebinde ol ki evbāş olmadı
Er deġül 'ālem içinde adı yoldaş olmadı

43. **içinde:-i, -n, -de**

Gazel 3493

Mısra: 1

(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, "-da, -de"
anlamında kullanılan kelime.

Gülsitân içinde key şūrīde gördüm bülbülü
Âh idüp feryād-ıla artar dem-â-dem gülğülü

44. **içine:-i, -n, -e**

Gazel 3389

Mısra: 5

İç, herhangi bir durumun, cismin veya alanın
sınırları arasında bulunan bir yer.

Âteş-i zülfün içine düşeliden iy perî
Şöyle yakduñ kim beni nām u nişānum kalmadı

45. **içinde:-i, -n, -de**

Gazel 3432

Mısra: 5

İç, herhangi bir durumun, cismin veya alanın
sınırları arasında bulunan bir yer.

Bezm-i belâ içinde dil âteşin gören dir
Olmış fitül-i ğamla dāğ-ı ciğer çerāğı

46. **içinde:-i, -n, -de**

Gazel 3008

Mısra: 10

(Dert, keder) içi, içinde.

Gül beñzedi çü yāra aġyār daħı hāra
Bülbül gibi kalursam tañ mı fiġān içinde

47. **içem:-e, -m**

Gazel 3104

Mısra: 11

1. Bir sıvıyı aġza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Ger naşib ola içem lâ'l-i lebün cür'asını
Kāfirem ger heves ide bu gönül cām-ı Cem'e

48. **içüp:-üp**

Gazel 3258

Mısra: 3

1. Bir sıvıyı aġza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Elünde cām-ı rindāne içüp mey gibi dil şāf ol
Çeküben lāle-veş nüş it daħı bagruña yak dāğı

49. **içüp:-üp**

Gazel 3260

Mısra: 5

1. Bir sıvıyı aġza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

İçüp 'ışkuñ şarābını ezel bezminde mest oldum
Anuñçün daħı fark itmem bugün ben sol-ıla sağı

50. **içdi:-di**

Gazel 3295

Mısra: 11

1. Bir sıvıyı aġza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Maħabbet cür'asın her kim Muħibbî ol ezel içdi
Ola mest-i ħarābātî dura başında ħumārı

51. **içer:-er**

Gazel 3296

Mısra: 8

1. Bir sıvıyı aġza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Lebün yādına düşmiş cām elinde
İçer miydi ger olmasa mezākı

52. **iç:**

Gazel 3320

Mısra: 3

1. Bir sıvıyı aġza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Şāfî mey iç şūfiyā eyle gel āyīneñi pāk
Gidere dilden ġurūr u kibr-i Keykāvūsūñı

53. **iç:**

Gazel 3407

Mısra: 7

1. Bir sıvıyı aġza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Zāhidā var iç müselles saña olmışdur helāl
Ehl-i 'ışk için şarāb-ı ħāmı bayram irtesi

54. **içdi:-di**

Gazel 3412

Mısra: 9

1. Bir sıvıyı aġza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

İçdi çün la'l-i lebün cür'asını
Şeyh iken bu Muħibbî şāb oldu

55. **içüp:-üp**

Gazel 3425

Mısra: 2

1. Bir sıvıyı aġza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı
İçüp şevk-ile ser-mest ol çeküp çāk it ġirbānı

56. **içdi:-di**

Gazel 3434

Mısra: 9

1. Bir sıvıyı aġza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Cür'a-i cāmuñ Muħibbî içdi ko öpsün lebün
Nuql için mey-ħōra lāzımdur şekerlü leblebi

57. **içdi:-di**

Gazel 3441

Mısra: 10

1. Bir sıvıyı aġza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Tā ħaşr olunca olmasa ħüşyār tañ degül
İçdi Muħibbî çünkü Maħabbet ayagını

58. **içüp:-üp**

Gazel 3459

Mısra: 2

1. Bir sıvıyı aġza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Bugün bu deyr-i 'âlemde kimüñ kim başda var hüşü
İçüp cām-ı maḥabbetden dem-â-dem eylesün cüşü

59. iç:

Gazel 3467

Mısra: 2

1. Bir sıvıyı ağza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Göñül esrāra düşme olma bengī
İçerseñ iç şarāb-ı lāle rengi

60. iç:

Gazel 3467

Mısra: 5

1. Bir sıvıyı ağza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Varup gülşende iç mestüñ şarābın
Olup mest aña hiç nāmūs u nengi

61. iç: -er

Gazel 3468

Mısra: 2

1. Bir sıvıyı ağza alıp yutmak. 2-kısa. İçki içmek.

Kimi afyōñı ḥalkuñ kimi bengī
Kimi içer şarāb-ı lāle rengi

62. içinde: -i, -n, -de

Gazel 3309

Mısra: 9

"İçinde, arasında, de/da".

Muḥibbī ol melāmet 'ışk içinde
Gözetme hergiz nāmūs u 'arı

63. içinde: -i, -n, -de

Gazel 3345

Mısra: 10

"İçinde, arasında, de/da".

Sen pādīşāh-ı ḥüsn kapuñda kullaruñ
Çokdur içinde yokdur eñ ednā benüm gibi

64. içinde: -i, -n, -de

Gazel 3353

Mısra: 8

"İçinde, arasında, de/da".

Tāli' müsā'id olmadı görmege gün yüzüñ
'Âlem içinde var mı bed aḥter benüm gibi

65. içinde: -i, -n, -de

Gazel 3356

Mısra: 12

"İçinde, arasında, de/da".

Dimeñüz Mecnün'a Mecnün itdi çün dünyayı terk
Cümleden ḥalk-ı cihān içinde ol uslu gibi

66. içinde: -i, -n, -de

Gazel 3357

Mısra: 8

"İçinde, arasında, de/da".

Naşib itmiş ezelden çün sunuldı baña kār-ı 'ışk
N'iderem 'ışkdan ḡayrı cihān içinde ben kārı

67. içinde: -i, -n, -de

Gazel 3386

Mısra: 6

"İçinde, arasında, de/da".

Şimdi bürün oldum-ısa dergehinden ol şehüñ
İtleri içinde bir vakt ḡayli nāmum var-ıdı

68. içinde: -i, -n, -de

Gazel 3394

Mısra: 4

"İçinde, arasında, de/da".

Yiridür 'aşıklaruñ ger kan yudarsa lāle-veş
Tek cihān içinde ol sen şād u ḡandān gül gibi

69. içinde: -i, -n, -de

Gazel 3406

Mısra: 1

"İçinde, arasında, de/da".

Ḥalk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şıḡhat gibi

70. içinde: -i, -n, -de

Gazel 3495

Mısra: 4

"İçinde, arasında, de/da".

Göñül murḡı tutılsa tañ mı zülfe
İçinde dānedür ol iki ḡālī

71. içinde: -i, -n, -de

Gazel 3041

Mısra: 5

(Bir şeyin) Sınırları arasında bulunan kısım,
dāhil.

Seni kime ben beñzedeyim 'âlem içinde
Yoluñda senüñ cān vürür iy rüh-ı revānum

72. içinde: --i, --n, --de

Gazel 3008

Mısra: 8

(bir yerin, mekanın, meydanın) içi. Gül bahçesi.

Ḥālūñi 'arızuñda her kim görürse eydür
Bir Hindi devşürür gül san gülsitān içinde

73. içinde: --in, --de

Gazel 3008

Mısra: 12

(bir yerin ya da mekanın) içi. (Dumanla kaplı
bir yerin içinde kalmak.).

Derd-ile eyledüm āh dutdı cihānı düpdüz
Çıkmaga çäre var mı kaldum duḡān içinde

74. içinde: --i, --n, --de

Gazel 3010

Mısra: 7
(bir yerin, mekanın, meydanın) içi.

Serîr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şâd ol
Ko kılsun ‘anedelîb-i dil figân[1] derdmendâne

75. **içinde**: -i, -n, --de

Gazel 3142

Mısra: 1

(bir yerin, mekanın, meydanın) içi.

‘İşkum benüm bir oldu iki cihân içinde
Mihriini saklaram lîk sînemde cân içinde

76. **içerüz**: -er, -üz

Gazel 3483

Mısra: 8

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak, içmek.

Bezmi-gâmda miñnet ü derd ü belâ yârân olup
İçertiz hicrân şebinde tās tās agı gibi

77. **içinde**: -i, -n, -de

Gazel 3041

Mısra: 1

"...ile dolu biçimde, -da, -de" anlamında
kullanılan kelime.

Ben derd kabûl eylemişemdür em içinde
Gözümde akan hûn-ı ciger başdan aşupdur

78. **içinde**: -i, -n, -de

Gazel 3239

Mısra: 10

Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı,
dâhil. Karşıtı: DIŞ.

Ƙudret-i HaƘƘ’ı temâşâ eyleyüben ‘ibret al
Yürüdür murgı hevâda su içinde balığı

79. **içinde**: -in, -de

Gazel 3045

Mısra: 4

(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, dâhil olan, -da,
-de.

Dem dem dökilen göz yaşı bil hûn-ı cigerdür
Dil zevrakı ğarğ oldu şehâ ol dem içinde

80. **içinde**: -i, -n, -de

Gazel 3008

Mısra: 1

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen bir ifade;
bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dâhil.

Tañ mı bulınsa mihrûn bu dilde cân içinde
Zirâ ki genc bulunur ekser vîrân içinde

iç-:

1. **içeli**: -eli

Gazel 3279

Mısra: 7

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Ğam meclisinde içeli çeşmüm şarâbını
Sînemi alma sanculu dilde kebâb oldu

2. **içmezdi**: -mez, -di

Gazel 3495

Mısra: 5

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Hızır içmezdi varup âb-ı hayvân
Eger bilseydi var la’lûn zülâli

3. **içelüm**: -e, -lüm

Gazel 3433

Mısra: 3

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Bâdeye telh dime sun bertü şîrîn içelüm
Yâduña nüş idelüm sun tolusun sağrâkı

4. **iç**:

Gazel 3110

Mısra: 9

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak II içmek.

Ğill u ğışdan pāk idüp kalbün şarâb-ı ‘ışkı iç
Seni ser-mest eyleyüp düşüre ğayr-ı ‘âleme

5. **içe**: -e

Gazel 3112

Mısra: 8

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak II içmek.

Nüş-ı cân olsun eger kanum içerse leblerün
Ger içe bîmâr çeşmün ire şîhhat cânına

6. **içdüm**: -dü, -m

Gazel 3489

Mısra: 3

Bir sıvıyı içine çekmek, ağza alıp yutmak.

Tâ ki içdüm ben ezel cām-ı maħabbet cür‘asın
Anuñ-ıçun fâş kıldı mest olup dil râzını

7. **içdügüm**: -düg, -üm

Gazel 3194

Mısra: 5

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

İçdügüm mey zâhidâ baña ğidâ-yı rûhdur
Sen yidügün dâyimâ hayvânlayın erzen gibi

8. **içerem**: -er, -em

Gazel 3212

Mısra: 7

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

İçerem hicr ara çeşmüm şarâbın
Yirem ğam ğamdan özge dil ne ğordî

9. **ıçerem:**-er, -em

Gazel 3402

Mısra: 8

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Bezm-i ğamda kâse-i çeşmüm baña sâġar yiter
İçerem hûn-ı cigerle tolu gönlüm şîşesi

10. **ıçelden:**-elden

Gazel 3187

Mısra: 3

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

İçelden bir kâdeh 'ıřkuñ meyinden
Dil-i rindüm der-i ħammâra düşdi

11. **ıçüp:**-üp

Gazel 3191

Mısra: 9

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

İçüp mey gice almış ele sâġar
Başından def' ide lâle ħumârı

12. **ıçelden:**-elden

Gazel 3231

Mısra: 11

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Maġabbet cāmın içelden Muġıbbî şöyle mest oldu
Anı kim bilmeye sanur içüpdür âb-ı engürı

13. **ıçüpdür:**-üp, -dür

Gazel 3231

Mısra: 12

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Maġabbet cāmın içelden Muġıbbî şöyle mest oldu
Anı kim bilmeye sanur içüpdür âb-ı engürı

14. **ıçüpdür:**-üp, -dür

Gazel 3246

Mısra: 12

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Muġıbbî cām-ı 'ıřkuñı içelden şöyle mest olmuş
Görenler bilmeyüp sanur içüpdür âb-ı engürı

15. **ıçelden:**-elden

Gazel 3246

Mısra: 11

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Muġıbbî cām-ı 'ıřkuñı içelden şöyle mest olmuş
Görenler bilmeyüp sanur içüpdür âb-ı engürı

16. **ıçüp:**-üp

Gazel 3247

Mısra: 3

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Cür'a-i 'ışkı içüp kim aña fâkat getüre
Öldüre anı amân virmeye tüz-âb gibi

17. **ıçerseñ:**-er, -se, -ñ

Gazel 3467

Mısra: 2

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Göñül esrâra düşme olma bengî
İçerseñ iç şarâb-ı lâle rengi

ıç ü taş:

1. **ıç ü taş:**-ı, -n, -ı

Gazel 3368

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İç ve dış.

Gözlerinden hûn-ı dil şol deñlü dökdi yaşını
İy cefâ-cü küyuñuñ la'l itdi iç ü taşını

ıçemeġe:

1. **ıçemeġe:**

Gazel 3111

Mısra: 2

Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Yine kaşd eyledi bu ġamze görñ cānumuza
Ĥançerñ susadı içemeġe gelür kanumuza

ıçı boş:

1. **ıçı boş:**-ı

Gazel 3278

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlünde belirli vasıfları, güzellikleri taşımayan; içi boş olan.

Pür gerek ola tolu ġikmet ile maġzen-i dil
Añmañ şimdi zamān ħalkı gibi içi boşı

ıçı daşı bir:

1. **ıçı daşı bir:**-ı, -ı

Gazel 3278

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

İçı dışı bir olmak: Düşündüğünü açıkça söyleyen, gizli bir düşüncesi olmayan, ikiyüzlü olmayan.

Kibr ü kîn-ile ġaraž olana âdem mi dinür
Bir gerek çünki Muġıbbî kiřinñ içi daşı

ıçin:

1. **ıçin:**

Gazel 3172

Mısra: 2

1. Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı. 2. Amaç bildirir; maksadıyla, amacıyla, ġâyesıyla.

Vā'ızı gör niçe düşmiş 'āşık-ı şeydā-y-ıla
Mescid için toptolu kılmış kuru gavgā-y-ıla

İçinde:

1. içinde:

Gazel 3256

Mısra: 8

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen bir ifade.

Gözlerüm yaşı benüm başumdan aşdı āh kim
Yüzüm oldı ol su içinde nilüfer gibi

2. içinde:

Gazel 3267

Mısra: 3

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen bir ifade.

Gülşen içinde ruhlarını yād idüp yine
Dil bülbülü şubha dek itdi terennümi

3. içinde:

Gazel 3339

Mısra: 4

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen bir ifade.

Bāğ-ı hüsninde hatıryla zülf[i] dutmuşlar vatan
Gülşen içinde görünmez mür u mār eksüklüğü

4. içinde:

Gazel 3444

Mısra: 8

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen bir ifade.

Zülfinüñ āğımı kurmuş yine diller şaydına
Haller yir yir görünür san içinde dānesi

5. içinde:

Gazel 3194

Mısra: 1

*Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı
anlamın bütünüyle hâkim olduğunu, bir yer veya
kimseyi tamâmen kapladığını anlatır.*

Arasalar bu cihân içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu 'ālem toptoludur ben gibi

6. içinde:

Gazel 3319

Mısra: 8

*(Bir şeyin iç kısmı, içi) İçindeki, dahil olan "-da,
-de" anlamında kullanılan kelime.*

Şaf şaf olmuşlar güzeller karşı durmuşlar saña
Sensin bu dehr içinde cümleñ sensin şehi

İçre:

1. içre:

Gazel 3002

Mısra: 1

İçinde, arasında.

Görinmez bî-vefâlar içre sence
Bulunmaz bir cefâ-keş dañı bence

2. içre:

Gazel 3141

Mısra: 13

İçinde; arasında; -da.

Kaldı dil deşt-i belâ içre çü Mecnûn şıfat
Şimdiden girü Muhibbî gamı sen zād eyle

3. içre:

Gazel 3050

Mısra: 5

"İçinde" arasında.

Gülstân içre gül şâhına karşı
İder bülbüller âhengi[ni] sorma

4. içre:

Gazel 3095

Mısra: 13

"İçinde" arasında.

Gülzâr-ı hüsnüñ içre her gice şubh olunca
Okur Muhibbî medhüñ bülbülleyin Nevâda

5. içre:

Gazel 3151

Mısra: 10

"İçinde" arasında, -da/-de.

İy Muhibbî çünkü bilürsin ki fânîdür cihân
Gülşen içre bâde nüş it bir muşâhib yâr ile

6. içre:

Gazel 3154

Mısra: 7

"İçinde" arasında, -da/-de.

Serv tek seyr-i semen içre salınsun yine yâr
Gevher-i eşk dökem yolına dāmānlar ile

7. içre:

Gazel 3154

Mısra: 9

"İçinde" arasında, -da/-de.

Bezm-i gam içre Muhibbî giceler şubha degin
Şem'-veş âteş-i 'ışk ile yanar cānlar ile

8. içre:

Gazel 3201

Mısra: 7

"İçinde" arasında, -da/-de.

Deryā-yı eşk içre yürütür zevrak-ı dilüm
Āhum yiliyle ġark olur āhîr gemüm gibi

9. içre:

Gazel 3222

Mısra: 8

"İçinde" arasında, -da/-de.

Cür'a-i cām-i lebinden irişe diyü naŝīb
İy gönül küy-ı hārābāt içre hāk itdün beni

10. içre:

Gazel 3224

Mısra: 8

"İçinde" arasında, -da/-de.

Müstedām ol ki baña mahrem olursın iy ğam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhāyī

11. içre:

Gazel 3224

Mısra: 10

"İçinde" arasında, -da/-de.

Bu Muhibbī giceler ŝubħa deĝin nāle kılur
Bezm-i ğam içre anı kim göre sanur nāyī

12. içre:

Gazel 3227

Mısra: 2

"İçinde" arasında, -da/-de.

'Işk ara cānın revān itmekdür 'āŝıķ pīŝesi
Bundan özge 'ālem içre yok-durur endişesi

13. içre:

Gazel 3100

Mısra: 9

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Sırr-ı 'işkı sīnem içre niçe yıllar saklayup
Āh-ıla bir demde şimdi āŝıķār itmeñ nice

14. içre:

Gazel 3106

Mısra: 4

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Gökler yüzine itse 'urūc ejder-i āhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle

15. içre:

Gazel 3121

Mısra: 4

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

ŝīrīn lebinūñ yādına bir 'iŝk eri olsa
Cān terkin urup rāh-ı belā içre seçilse

16. içre:

Gazel 3134

Mısra: 6

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Meclis-i rüz-ı ezel nāyuñ ŝadāsın gūŝ idüp
Geldi 'işk içre anuñçün bu hevālar başuma

17. içre:

Gazel 3206

Mısra: 9

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Viren 'işk içre kimdür cānı dirseñ
Muhibbī derdmend üftāde virdi

18. içre:

Gazel 3207

Mısra: 8

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Ya kaŝuñdan sehv-ile atsañ baña ğamzeñ okın
Saklar-ıdum sīnem içre ben anı cānum gibi

19. içre:

Gazel 3241

Mısra: 6

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Lezzet-i dünyāya dil aldanmadı hem çün meges
Eyledüm küh-ı kanā'at içre cā 'Anķā gibi

20. içre:

Gazel 3268

Mısra: 9

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Gülşen içre sanmañuz çın seħer ki jāledür
Her yaña saçıldı āh itdi hezāruñ giryesi

21. içre:

Gazel 3271

Mısra: 14

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Ger sorarsañ hāl-i Muhibbī'yi niçedür āh
Hicr içre çeker ŝubħa deĝin āh ile zārī

22. içre:

Gazel 3272

Mısra: 3

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Cem' kıldum bahr-ı eşk içre gözüm gevherlerin
'Işk ŝāhı devletinde oldum ğāyet ĝanī

23. **çire:**

Gazel 3287

Mısra: 5

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Bugün meydân-ı 'ışk içre yiter Mecnûn'a mecnûnlık
Aña ta'na daşın atup n'idersiz siz ol evbâşî

24. **çire:**

Gazel 3294

Mısra: 9

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Muhibbî tîr-i yârî sînem içre
Gören dir hoş ne bulmuşdur yirini

25. **çire:**

Gazel 3305

Mısra: 8

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

İy zâhid-i bârid-nefes nedür bu bahs ü bu cedel
Anlaymazsın fâriğ ol 'ışk içre kîl ü kâlûmi

26. **çire:**

Gazel 3309

Mısra: 5

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Ğamuñ tohmını yir 'ışk içre kârum
Görinmez baña gayrı kâr u bârı

27. **çire:**

Gazel 3314

Mısra: 9

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Şeb-i hier içre Muhibbî göre ger şem' ruhuñı
Rûzdan rûşen ola gözine hierân şebi

28. **çire:**

Gazel 3325

Mısra: 6

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Âşüfte vü ser-geşte olup sünbül-i miskîn
H'âb içre meger gördi yine zülf-i nigârı

29. **çire:**

Gazel 3326

Mısra: 9

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Kimdür Muhibbî iklîm-i 'ışk içre didi yâr
Didüm belâ kişverinüñ bir belâ-keşi

30. **çire:**

Gazel 3339

Mısra: 7

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Gülşen içre kalmasa hergiz bülbülden eser
Hâr-ıla gül şâd olur olsa hezâr eksüklüğü

31. **çire:**

Gazel 3340

Mısra: 13

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Kimdür Muhibbî 'âşık 'ışk içre sorsalar
Dirdüm belâ vü miñnet ile bir melâmeti

32. **çire:**

Gazel 3341

Mısra: 1

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Görmesem [ben] 'âlem içre yârumuñ dîdârını
Ser-te-ser âhum kebûd ide der ü dîvârını

33. **çire:**

Gazel 3345

Mısra: 12

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Bir dahı cefâ [vü] cevri [ü] belâ-keş yaratmadı
Kulları içre Tañrı ta'âlâ benüm gibi

34. **çire:**

Gazel 3346

Mısra: 1

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Olmaya bâğ içre bir serv ol kad-i bâlâ gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi şehlâ gibi

35. **çire:**

Gazel 3368

Mısra: 3

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Esb-i nāz-ıla gören meydān-ı hüsni içre seni
Zülfüñüñ çevgānına top ider elbet başını

36. içre:

Gazel 3372

Mısra: 9

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir
ifade.

Rāh-ı 'ışk içre dilā gerçi var endüh-ı elem
Cān-ıla eyile kabül 'ışk-ıla artur talebi

37. içre:

Gazel 3379

Mısra: 4

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir
ifade.

Hicr-ile ölmek mi vardur yāhūd irmek vaşlına
'Ālem içre dōstlar bu ihtimāl egler beni

38. içre:

Gazel 3379

Mısra: 11

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir
ifade.

Rūze-i hicr içre olurum Muhibbī olmasa
Ārzü-yı tal'at-i 'iyd-i vişāl egler beni

39. içre:

Gazel 3384

Mısra: 10

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir
ifade.

Bu Muhibbī kime yārum dise agyār olur ol
Kimsesi yok bu cihān içre Hūdā'dan gayrı

40. içre:

Gazel 3386

Mısra: 3

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir
ifade.

Bulmuş-ı dum dünye içre her ne kim maşşūd idi
Dergeh-i ma'sūkdā key ihtirāmum var-ıdı

41. içre:

Gazel 3386

Mısra: 9

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir
ifade.

Niçe yıllardur Muhibbī kūy[ı] içre bendedür
Yañılup bir gün dimez şunda gūlāmum var-ıdı

42. içre:

Gazel 3398

Mısra: 9

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir
ifade.

Zülfini çevgān idüp meydān-ı hüsni içre nigār
Top idüp başın Muhibbī diye kim çevgān beni

43. içre:

Gazel 3404

Mısra: 9

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir
ifade.

Meclis içre yine dilber büse in'ām eyledi
İy Muhibbī şimdi mi gördün anuñ ihsānını

44. içre:

Gazel 3406

Mısra: 8

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir
ifade.

Olsa kumlar sağışınca 'ömrüñe hadd ü 'aded
Gelmeye bu şîşe-i çarh içre bir sâ'at gibi

45. içre:

Gazel 3408

Mısra: 5

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir
ifade.

Ger bezm-i belā içre idem hūn-ı ciger nūş
Yanumca bile nāle kılur sīne rebābı

46. içre:

Gazel 3413

Mısra: 5

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir
ifade.

Bahr-ı 'ışk içre bulup neşv ü nemā kanlu yaşum
Ka'r-ı deryādaki san niçe mercān büyüdi

47. içre:

Gazel 3418

Mısra: 7

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-
da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir
ifade.

Bezm-i gam içre 'āşıkā eglence yok[dur] dime
Dil nāle kılur ney gibi egler şadā bizi

48. içre:

Gazel 3448

Mısra: 7

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Tutdı od içre vatan ruhları devrinde yine
'Acabâ perr-i semender mi ki zülf-i sipehi

49. içre:

Gazel 3144

Mısra: 3

İçinde ,arasında, -da/-de.

Ḳadd ü ruḥsârũnı su içre görüp serv-i sehî
Bir daḥı görem diyü turur kenâr-ı âbda

50. içre:

Gazel 3145

Mısra: 1

İçinde ,arasında, -da/-de.

Gülşen içre ruḥlarũ-veş verd-i ḥõd-rũ bitmeye
Râstî ḳaddũn gibi bir serv-i dil-cũ bitmeye

51. içre:

Gazel 3174

Mısra: 17

"İçinde, arasında, de/da".

Gâh olur kim ḥande eyler gülşen içre gül gibi
Gâh olur bülbül gibi nâlân ider gönülüm beni

52. içre:

Gazel 3421

Mısra: 6

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Vaşl[ı] gencine anuñ bir gün irem diyü gönül
İḥtiyâr eyledi dehr içre bu virânalığı

53. içre:

Gazel 3426

Mısra: 7

"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Ferhâd şıfat kũh-ı belâ içre serin terk
Her kim ki kıla añıla 'uşşâḳ ara nâmı

54. içre:

Gazel 3442

Mısra: 6

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Çıkarsa göklere âhum ne tañdur
Yanar çün sînem içre 'ışḳ nârı

55. içre:

Gazel 3458

Mısra: 1

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Dime yok küy-ı melâmet içre ben rüsvâ gibi
Hey neler var bu cihânda sen dili şeydâ gibi

56. içre:

Gazel 3460

Mısra: 9

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Ḥüblar gerçi Muḥibbî 'âlem içre çok velî
Dîde hiç görmüş degül bir böyle şũḥ-ı dil-keşi

57. içre:

Gazel 3486

Mısra: 8

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Noḳtadur agzı bili kıldur diyü şerḥ eyledüm
Ḥurdebînler içre ḥaylî ḳıl ü ḳâlüm var-ıdı

58. içre:

Gazel 3490

Mısra: 3

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Semend-i nâza binmişdür yine meydân-ı ḥüsn içre
Ser-i 'uşşâḳı top eyler elinde zülfi çevgânı

59. içre:

Gazel 3490

Mısra: 9

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

İrişmeyüp vişâlũne şeb-i hicr içre cân virsem
Dilegüm bu ola Ḥaḳ'dan saña Nũḥ 'ömri erzânı

60. içre:

Gazel 3494

Mısra: 9

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Bu cihân içre Muḥibbî kıldı küyuñ iḥtiyâr
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

61. içre:

Gazel 3462

Mısra: 1

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Görüp gülzâr-ı ḥüsn içre ben ol serv-i ḥırâmânı
Akıtdum pâyına cûlar kılup bu çeşm-i giryânı

62. içre:

Gazel 3462

Mısra: 5

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Eger bāzār-ı 'ışık içre sorarsañ ne-durur şan'at
Alurlar naqd-i cān-ıla metā'-ı vaşl-ı cānānı

63. içre:

Gazel 3463

Mısra: 3

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Müjeñ tirine cān içre yir itdüm iy kemān ebrū
Elüñden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

64. içre:

Gazel 3463

Mısra: 5

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Nihāl-i serv-i kıddüñi görüp gülzār-ı hüsn içre
Ayaguña revān oldı akar bu gözlerüm yaşı

65. içre:

Gazel 3475

Mısra: 5

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Gülşen-i hüsn içre gül gibi cemālin 'arz idüp
Lāl iken 'uşşakı bülbül gibi güyā eyledi

66. içre:

Gazel 3482

Mısra: 3

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Görmedi küh-ı belā içre belāyı kühken
Çekmedi hicrānı Mecnūn bu dil-i şeydā gibi

67. içre:

Gazel 3500

Mısra: 5

"İçinde" anlamına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Sırr-ı 'ışkum sīnem içre cān gibi pinhān-iken
'Āleme iy eşk-i çeşmüm āşikār itdün beni

icre ol-:

1. içre ol-:--ur, --sa, --m

Gazel 3027

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçinde olmak.

Korkmazam küy-ı belā içre olursam 'ışk-ıla
Zıra cān ısmarlamak gelmiş-durur āyīnūme

icre olan:

1. içre olan:--an

Gazel 3006

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçinde olmak, içinde bulunmak.

Rāh-ı 'ışk içre olan olur şehīd
Ol sebebden hasta göñlin şād ide

icün:

1. içün:

Gazel 3439

Mısra: 10

"İçin, uğruna" anlamlarında edat.

Benüm-durur diyenler cümle gitdi
Cihān içün nedür bu hüy u hāyı

2. içün:

Gazel 3099

Mısra: 9

"Amacıyla ve uğruna" anlamlarında edat.

Yār içün cān terkin ursa bu Muḥibbī tañ degül
Evveli 'ışkuñ fedā-yı cān olupdur lāzıma

3. içün:

Gazel 3112

Mısra: 14

"Amacıyla" anlamında edat.

Zülfine el sun Muḥibbī ola kim bend eyleyüp
Sala āḥir ḥabs içün seni zenaḥ zindānına

4. içün:

Gazel 3079

Mısra: 5

"İçin" edatı.

Bezm-i gamda kim dir-idi Kıays içün sultān-ı 'ışk
Bādesin göz yaşı sazın şavt-ı zencīr itmese

5. içün:

Gazel 3032

Mısra: 5

"Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Yār içün ağıyār elinden çekdügüm budur elem
Tālib-i gülzār olanlar katlanurlar ḥārına

6. içün:

Gazel 3051

Mısra: 10

"Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Şeh-i ḥübān ulu nāmına Maḥmūd dinür
Cān virtür almak içün ḥāk-i kef bā-lālel

7. içün:

Gazel 3109

Mısra: 5

"Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Yine ta'vîz için gülşende gonca
Asar zer heykelin nâzûk nihâle

8. için:

Gazel 3114

Mısra: 9

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Dil Muhibbî gözümüñ yaşı için nâle kılır
Şîr umup zârî kılır tıfl gibi dâyesine

9. için:

Gazel 3117

Mısra: 9

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Bend-i zülfine düşüp murğ-ı dilûñ dâne için
Saña kim didi Muhibbî tama'-ı hâl eyle

10. için:

Gazel 3123

Mısra: 9

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Ol boyı serv-i sehîniñ pâyına îsâr için
Gözlerümüñ yaşı sîm ü yüzüm altun olmada

11. için:

Gazel 3125

Mısra: 6

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Kenârî baħr-ı 'ışkuñ yok irişmez 'umkına kimse
Dilâ gel imtiħân için o baħra sen de bir tal-a

12. için:

Gazel 3150

Mısra: 9

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Yâr için cân terkin urşa bu Muhibbî tañ degül
Evvel 'ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

13. için:

Gazel 3259

Mısra: 4

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Şem'-i ruħsârûñ senüñ zâhir olalıdan döstüm
Yakmak için bâl ü per oldum bu şeb pervâneğî

14. için:

Gazel 3293

Mısra: 7

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Ruħı gencini hıfz için tılısm itmiş meger çeşmi
Görinür sıhr-ile ejder olupdur zülfinüñ müyî

15. için:

Gazel 3297

Mısra: 10

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Kâni' olmadı Muhibbî bir göz-ile dilberi
Dâğlardan görmek için dîde peydâ eyledi

16. için:

Gazel 3306

Mısra: 2

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Nağkâş-ı ezel çün hağ-ı müşgîn rağam itdi
Her bir kılını yazmak için kıl kalem itdi

17. için:

Gazel 3426

Mısra: 14

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Şîrîn lebüñüñ zıkrını tekrâr Muhibbî
Kılduğı için kand ü nebât oldı kelâmı

18. için:

Gazel 3434

Mısra: 10

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Cür'a-i câmuñ Muhibbî içdi ko öpsün lebüñ
Nuğl için mey-hõra lâzımdur şekerlü leblebi

19. için:

Gazel 3450

Mısra: 7

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Gül yüzün yumak için şebnem ile çın seħer
Nergisüñ hâzır elinde tutar altun legeni

20. için:

Gazel 3487

Mısra: 3

" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Çüritdüm 'ömrümüñ nağdın metâ'-ı vaşl için cânâ
Müyesser olmadı vuşlat hemân bir iki dem kaldı

21. için:

Gazel 3169

Mısra: 3

1. Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı. 2. Amaç bildirir; maksadıyla, amacıyla, gâyesiyle.

Hâk-i pâyına nisâr için nigârûñ iy gönül
Gözlerüm yaşından özge dürr ü mercân isteme

22. için:

Gazel 3178

Mısra: 8

1. Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı. 2. Amaç bildirir; maksadıyla, amacıyla, gâyesiyle.

Ne zamâna kalduk oldı var-ısa âħir zamân
Gör kıyar dünyâ için kardaş olan kardaşımı

23. için:

Gazel 3216

Mısra: 7

1. Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı. 2. Amaç bildirir; maksadıyla, amacıyla, gâyesiyle.

Gel kadem rencide kıl kim pâyüña ısâr için
Hâzır itdüm gözlerüm cevherlerinden dökmegi

24. için:

Gazel 3183

Mısra: 12

1. Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı. 2. Amaç bildirir; maksadıyla, amacıyla, gâyesiyle.

İy Muhibbî genc-i hüsne zülfini idüp tılısm
Hıfz için her târını bir mâr u su'bân eyledi

25. için:

Gazel 3454

Mısra: 10

"Amacıyla maksadıyla" anlamında edat.

Muhibbî şöyle hâk oldu seg-i küyuñ gelüp andan
Ne ten buldı gıdâ için ü ne hõd üstüh'ân buldı

26. için:

Gazel 3248

Mısra: 7

Amaç bildirir; maksadıyla, amacıyla, gâyesiyle.

Ėam meclisinde nâleme âheng için baña
Uydurdu nây nâleme kendü şadâsını

27. için:

Gazel 3263

Mısra: 2

"...için, ... uğruna" anlamlarında edat.

Dögünüp def çağurur her nefes nây
Nedür dünyâ için bu hü y u bu hây

28. için:

Gazel 3266

Mısra: 3

"...için, ... uğruna" anlamlarında edat.

Cihân için nedür bilsem bu hây u hü y u bu ġavgâ
Gelenler gıtdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

29. için:

Gazel 3268

Mısra: 5

"...için, ... uğruna" anlamlarında edat.

Ra'd inler ebr aġlar dâyimâ Ferhâd için
Her yaña cûlardur akar kühsârûñ giryesi

30. için:

Gazel 3407

Mısra: 8

"...için, ... uğruna" anlamlarında edat.

Zâhidâ var iç müselles saña olmuşdur helâl
Ehl-i 'ışk için şarâb-ı hâmi bayram irtesi

İçür:

1. içürür:-ür

Gazel 3003

Mısra: 3

İçme işini yaptırmak, içmesini sağlamak.

İçürür âdeme ön şehd ü şekker
Kılır zehr ile soñra pâre pâre

İçür-:

1. içürür:-ür

Gazel 3174

Mısra: 21

İçmesini sağlamak veya içmeye mecbur etmek.

Gâh mest olup içürür baña 'ışkuñ cür'asın
Geh ġubâr-ı ġam virüp hayrân ider gönlüm beni

İd:

1. iderem:-er, -em

Gazel 3358

Mısra: 2

Etmek, eylemek, yapmak.

Bugün dîvânesi oldum görüp âh ol perî-zâdı
Giceler h'âb yüzün görmem iderem nâle feryâdı

2. idemez:-e, -me, -z

Gazel 3023

Mısra: 8

"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ben baña eylemişemdür suçu yok dilberümün
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüm

İd-:

1. idelüm:-e, -lüm

Gazel 3258

Mısra: 2

Etmek, eylemek, yapmak.

Çemende güller açıldı cihânun zeyn olup bâġı
İdelüm serv-ġadlerle irişdi 'işretün çağı

2. ider:--er

Gazel 3347

Mısra: 1

"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Cân ider şem'-i ruhuñ şevkine pervâneliġi
Dil kılır görse ser-i zülfünü dîvâneliġi

3. **ider:** --er

Gazel 3395

Mısra: 5

"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

İder zülf-i perîşânı perîşân göñlin 'uşşâkuñ
Benüm âh u fiğânumdandır ol zülf-i dü-tâ egri

4. **idüp:** --üp

Gazel 3500

Mısra: 4

"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

İy cefâ-hû dehr gibi cevri kânûn eyleyüp
Mübtelâ-yı hicr idüp derdüñle yâr itdüñ beni

5. **idelüm:** --elüm

Gazel 3388

Mısra: 2

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Sākī örü dur doldur yüri cām-ı zücâcı
Hasta gönüle gel idelüm bir dem 'ilâcı

6. **iderdüm:** --er, -dü, -m

Gazel 3343

Mısra: 7

"Etmek, eylemek, yapmak." anlamına gelen yardımcı fiil.

Gözüm yaşını ayagina cûlar iderdüm
Nâz-ıla görem seyr ide ol serv-i revânı

idi:

1. **idi:**

Gazel 3492

Mısra: 5

"i-" ek filinin görülen geçmiş zaman çekimi.

Âşinâlık olmaya idi ezelden kâşkî
Âşinâlıktan saña çün yig gelür bîgâneğî

idin:

1. **idine:** --e

Gazel 3280

Mısra: 10

Edinmek, almak, sahip olmak.

Geldi Muhibbî 'âlemi geşt itdi ser-te-ser
Bir yâr-ı yârânı bulmadı idine mahremi

2. **idinmişdür:** --miş, --dür

Gazel 3444

Mısra: 2

Edinmek.

Şu'le-i 'ışkuñ ezelden olmuşam pervânesi
Düd-ı dil zencîr idinmişdür gönül dîvânesi

3. **idinmişdüm:** --miş, --dü, --m

Gazel 3430

Mısra: 4

... Olarak kabul etmek, ... yerine koymak.

Ka'be-i hüsninde görüp kaşları mihrâbını
Kıblegâh-ı dil idinmişdüm namâzum var-ıdı

idrâk:

1. **idrâkini:** --i, --n, --i

Gazel 3470

Mısra: 10

Anlama yeteneği, akıl erdirmeye, anlayış.

Lebleri sırrın bilüp virdüm miyânından haber
Âferin eydür Muhibbî'nün gören idrâkini

idrâk eyle:

1. **idrâk eyle:** --mez

Gazel 3434

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Akıl erdirmek, anlamak, kavramak.

'İşk bir meşrebdür anı şüfi idrâk eylemez
Zira kim 'âşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

ifâk:

1. **ifâka:** --a

Gazel 3419

Mısra: 12

İyileşme, derman bulma.

Ef'î-yi zülfün iy döst zağm urşa baña ğam mı
Tiryâk-i la'lün emdüm câna ifâka düşdi

iftihâr id-:

1. **iftihâr id-:** --er, --ler

Gazel 3192

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyden dolayı kendini yücelmiş saymak,
göğsü kabarmak, övünmek.

Melâmetden sakınmaz 'âşık olan
Bu nev'-ile iderler iftihârı

ihâta eyle:

1. **ihâta eyle:** --di

Gazel 3330

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İhata etmek, çevirmek, kuşatmak, sarmak.

Sebze-i haṭṭı ihāta eyledi ruhsārını
Bü'l-'aceb gösterdi naqs gör bu cihānuñ kārını

ihrām-ı ğam:

1. **ihrām-ı ğam:-ı**
Gazel 3398
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam elbisesi.

Niçe yıldur kim bu dil bağlayup ihrām-ı ğamı
Şimdi irdi Ka'be-i küyuña qurbān kıl beni

ihşān:

1. **ihşānım:-ı, -n, -ı**
Gazel 3404
Mısra: 10
Cömertlik, lutf'ı bağış, hediye.

Meclis içre yine dilber büse in'ām eyledi
İy Muhibbî şimdi mi gördüñ anuñ ihşānım

2. **ihşān:**
Gazel 3015
Mısra: 3
1. Bağışlama, bağışta bulunma. 2. Bağışlanan şey, bahşiş, atıye. 3. Lutf, kerem, iyilik. 4. tasavvuf. Allah'a O'nu görüyormuş gibi ve O'nun huzûrunda olmanın şuûrunda olarak ibâdet etme.

Kanı lutf u kerem ya kanı ihşān
İki elüm bulındı dut ki kanda

3. **ihşān:**
Gazel 3060
Mısra: 8
Bağışlama, bağışta bulunma. II Bağışlanan şey, bahşiş, atıye. II Lutf, kerem, iyilik.

Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem yok dime
Pādişāh olan ider ihşān ihşān üstine

ihşān evle:-

1. **ihşān eyle:-gil**
Gazel 3116
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bağışlamak, armağan etmek, vermek, bahşetmek.

Gelmişem dervāze-i hüsnüñe şey-li'llāh için
Büse ihşān eylegil salma beni ferdälara

ihşān id:-

1. **ihşān id:-er**
Gazel 3060
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Lutfetmek, iyilik etmek.

Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem yok dime
Pādişāh olan ider ihşān ihşān üstine

2. **ihşān id:-e, --gör**
Gazel 3083
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Lutfetmek, iyilik etmek.

Cānā Muhibbî leblerüñe teşne olmadan
İhşān idegör büseñi dut kan bahāsına

ihşān kıl:

1. **ihşān kıl:**
Gazel 3164
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
1. Bağışlamak, armağan etmek, vermek, bahşetmek. 2. Lutfetmek, kerem etmek.

Bu Muhibbî'ye didüm kim büseñi ihşān kıl
Gonca gibi güldi dilber didi kim cān üstine

ihşān u lutf:

1. **ihşān u lutf:-uñ**
Gazel 3199
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bağışlamak ve iyilik/cömertlik.

Egerçi 'āşiyem rahmet umaram
Sentüñ ihşān u lutfuñ bî-tenāhî

ihşāna gel:-

1. **ihşāna gel:-a, -di**
Gazel 3203
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bağışlanma dilemeye/yardım istemeye gelmek.

Yüzüñ göster odur hüsnüñ zekātı
Kapuña bu gedā ihşāna geldi

ihşās-ı teb it:

1. **ihşās-ı teb it:-i, -me, -di**
Gazel 3372
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sıtmaya tutulmak// Ateşi/harareti hissetmek.

Āteş-i ğamla egerçi dutuşupdur cān u dil
İtmedi bu ten-i mecrûh dağı ihşās-ı tebi

ihşimāl:

1. **ihşimālüm:-üm**
Gazel 3486
Mısra: 10

Mümkünlük, imkân, akla yakın olma, bir şeyin olabilmesi, olasılık.

Olmasa vaşlı ümîdi bu Muhibbî hastaya
Her dem ü her lahza ölmek ihtimâlüm var-ıdı

2. ihtimâl:

Gazel 3379

Mısra: 4

Bir şeyin olabilmesi durumu, olabilirlik, olasılık.

Hicr-ile ölmek mi vardur yâhüd irmek vaşlına
'Âlem içre döstlar bu ihtimâl egler beni

ihtirâm:

1. ihtirâmum:--um

Gazel 3386

Mısra: 4

Saygı, hürmet.

Bulmuş-ıdum dünıye içre her ne kim maşşüd idi
Dergeh-i ma'sûkda key ihtirâmum var-ıdı

ihitivâc:

1. ihtiyâcına:--ı, --n, --a

Gazel 3085

Mısra: 6

Gerekli olan, elde bulunmayan bir şeyin eksikliğini duyma, gereksinim.

Dilber hayâli ile iden gice gündüz 'iys
Uşbu cihânda kayd nedür ihtiyâcına

ihitivâr:

1. ihtiyâr:

Gazel 3024

Mısra: 3

A. irade, kendi isteğiyle seçme ve hareket etme, isteme.

İhtiyâr elden gider görsem ruḥ-ı zîbâsını
Kanda kaldı ruḥları üzre ser-i zülfin çöze

2. ihtiyâr:

Gazel 3219

Mısra: 4

1. Seçme, intihap etme, tercih etme. 2. Katlanma, kabul etme, râzı olma. 3. Kendi isteğiyle hareket etme, irâdesini kullanma.

Yârı gördükçe niçe şabr ide dîvâne gönül
İhtiyâr elde degül çâk iderem pîreheni

3. ihtiyâr:

Gazel 3234

Mısra: 7

1. Seçme, intihap etme, tercih etme. 2. Katlanma, kabul etme, râzı olma. 3. Kendi isteğiyle hareket etme, irâdesini kullanma.

Aglayup didüm didi kalur mı hergiz ihtiyâr
Nâgehân görem o meh-rünüñ görine tal'ati

4. ihtiyâr:

Gazel 3339

Mısra: 6

1. Seçme, intihap etme, tercih etme. 2. Katlanma, kabul etme, râzı olma. 3. Kendi isteğiyle hareket etme, irâdesini kullanma.

Cevre şabrum kalmadı hergiz cefâya tākātüm
İhtiyâr idüp qabûl terk-i diyâr eksüklüğü

5. ihtiyâr:

Gazel 3375

Mısra: 2

1. Seçme, intihap etme, tercih etme. 2. Katlanma, kabul etme, râzı olma. 3. Kendi isteğiyle hareket etme, irâdesini kullanma.

Zâhidâ luḥf eyle 'ayb itme bu ben bî-çâreyi
İhtiyâr elden gider gördükde bir meh-pâreyi

6. ihtiyârı:--ı

Gazel 3284

Mısra: 10

1. Seçme, intihap etme, tercih etme. 2. Kendi isteğiyle hareket etme, irâdesini kullanma.

Muhibbî bir vefâsuz yâri sevmiş
Ne kilsun yok elinde ihtiyârı

7. ihtiyârı:--ı

Gazel 3442

Mısra: 10

1. Seçme, intihap etme, tercih etme. 2. Kendi isteğiyle hareket etme, irâdesini kullanma.

Baḥna dirlere melâmet ihtiyâr it
Olur mı ehl-i 'ışkuñ ihtiyârı

ihitivâr evle:

1. ihtiyâr eyle:

Gazel 3169

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seçmek, tercih etmek.

Fâriğ ol eyle kanâ'at güşesini ihtiyâr
'Âlem içre her denîden iy gönül nân isteme

2. ihtiyâr eyle:-di

Gazel 3421

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seçmek, tercih etmek.

Vaşl[1] gencine anuñ bir gün irem diyü gönül
İhtiyâr eyledi dehr içre bu vîrânalığı

ihitivâr it:

1. ihtiyār it:

Gazel 3419

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seçmek.

Bir loğma ile iy dil bir gūşe ihtiyār it
Görmez misin ki ‘ālem halkı nifāka düşdi

2. ihtiyār it:

Gazel 3442

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seçmek.

Baňa dirler melāmet ihtiyār it
Olur mı ehl-i ‘ışkuñ ihtiyārı

ihtiyār it-:

1. ihtiyār it:--me, --ñ

Gazel 3100

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seçmek, üstün görmek, tercih etmek.

Zāhidā zūhd ü riyāyā ihtiyār itmeñ nice
Ehl-i diller meclisin gördükçe āh itmeñ nice

ihtiyār kıl:

1. ihtiyār kıl:-dı

Gazel 3494

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seçmek, tercih etmek.

Bu cihān içre Muhibbī kıldı kūyuñ ihtiyār
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

ihvā id:

1. ihyā id:-er

Gazel 3397

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Diriltmek, hayat vermek.

La‘l-i nābuñ Hāq bilür kim mürdeler ihyā ider
İmtihān itmek dilerseñ döstüm öldür beni

ihvā kıl:

1. ihyā kıl:-ur

Gazel 3474

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Yeniden canlılık kazandırmak, canlandırmak,
diriltmek.*

Leb mi bu ya la‘l mi yāhūd mey-i şahbā mı ki
Söz deminde mürdeler ihyā kılır ‘İsā mı ki

‘ikāb:

1. ‘ikābından:--ı, --n, --dan

Gazel 3082

Mısra: 3

Eza, cefa, eziyet.

Şehā zūlfūñ ‘ikābından dil ü cānum halāş olmaz
EsİR olmuş kebüterdür sanasın dest-i lāçine

ikāmet getir-:

1. ikāmet getir-:--e

Gazel 3093

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir yerde yerleşip oturma, mukim olma //
Kamet: (Ar. kāmēt “namaza durulmak, namaz
başlamak”tan) Bilhassa cemāatle kılınan farz
namazlardan önce, “namaz başladı” anlamına gelen
Kad kāmēti’s-salā cümlesi ilāve edilerek okunan
ezan.

Kaşı mihrābına her kim ki imāmet getüre
Kamu ehl-i dil olan aña ikāmet getüre

iken:

1. iken:

Gazel 3105

Mısra: 3

Iken, ... durumdayken.

Eşk-i çeşüm bu ‘acebdür ki ciğer gūşem iken
Kanda görse yapışur kanlu gibi dāmānuma

2. iken:

Gazel 3479

Mısra: 11

"İ." ek fiilinin zarf-fil eki almış hali. II
...durumdayken.

Cennet-i kūyında iken dūr kıldıñ sen beni
İy rakīb-i rü-siyeh şeytāna beñzetdüm seni

3. iken:

Gazel 3412

Mısra: 10

"...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman"
anlamlarında kullanılan zarf.

İçdi çün la‘l-i lebūñ cür‘asını
Şeyh iken bu Muhibbī şāb oldu

4. iken:

Gazel 3413

Mısra: 7

"...-dığı / -diği hâlde, ...-dığı / -diği zaman"
anlamlarında kullanılan zarf.

Sırr-ı ‘ışkı saklar iken sinede fāş oldu āh
Duydı ‘ālem halkı bu nāle-i efgān büyüdi

5. **iken:**

Gazel 3157

Mısra: 6

Ek-fülin zarf-füil eki almış biçimi.

Görmek dilesem mâni' olur yârı rakîb âh
San ebr gibi hâyil olur bedr iken aya

iki:

1. **iki:**

Gazel 3109

Mısra: 16

"İki" sayı sıfatı.

Şehâ katlüm diler mestâne çeşmün
İki hâcib ider aña havâle

2. **iki:**

Gazel 3289

Mısra: 8

"İki" sayı sıfatı.

Kim hâlâş olabilür gamze okı atılıcak
Bir yire ya kaşmuñ gelse iki yire başı

3. **iki:**

Gazel 3463

Mısra: 8

İki adet, iki tane.

Tarîk-i 'ışk bir yoldur iki sandı anı zâhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

4. **iki:**

Gazel 3463

Mısra: 8

İki adet, iki tane.

Tarîk-i 'ışk bir yoldur iki sandı anı zâhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

5. **iki:**

Gazel 3308

Mısra: 8

İki (adet, tane).

Bir iken 'ışk yolu zâhid anı iki görür
Biri iki görünür olıcağ gözi şaşı

6. **iki:**

Gazel 3076

Mısra: 6

"İki tane" anlamında sayı sıfatı.

Sulţân-ı gamuñ bir yaña bir yaña şeh-i 'ışk
Dil şehri harâb oldu iki mîr a[ra]sında

7. **iki:**

Gazel 3099

Mısra: 8

"İki tane" anlamında sayı sıfatı.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîğâ bu iki gammâzuma

8. **iki:**

Gazel 3365

Mısra: 14

"İki tane" anlamında sayı sıfatı.

Bu Muhibbî şî'rini gören kemâle irdüğün
Bir sanurdük didi beñzer var-ı mış Selmân iki

9. **iki:**

Gazel 3178

Mısra: 3

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Baħr-ı gamda olalıdan bu iki çeşmüm şadef
Beñzedür dürdâneye çeşmüm akıtırsa yaşını

10. **iki:**

Gazel 3178

Mısra: 10

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Rahmı yokdur çün bilürsin iy Muhibbî dilberüñ
Gel akıtma yok yire bu iki gözün yaşını

11. **iki:**

Gazel 3112

Mısra: 9

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

İki kâse merdüm-i çeşmüm eline sîm ü zer
Aldı isâr itmege geldükçe gam sultânına

12. **iki:**

Gazel 3123

Mısra: 11

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Āsiyâ-veş iy Muhibbî iki taş alup ele
Döğünüp cismüm benüm gendüm gibi un olmada

13. **iki:**

Gazel 3148

Mısra: 9

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

İy Muhibbî kanda gitsem iki cüdur gözyaşı
Kalmadı şimden girü hâcet türâbuñ aynına

14. **iki:**

Gazel 3149

Mısra: 4

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Tâc-ı şadefi geydi çü başına kalender
Gürürse ne tañdur iki yapraga benefşe

15. **iki:**

Gazel 3150

Mısra: 8

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîgâ bu iki gammâzuma

16. **iki:**

Gazel 3170

Mısra: 4

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Ciger kanıyla bagrum hûn eyle
Doludur dîdelerden iki şîşe

17. **iki:**

Gazel 3241

Mısra: 9

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Akmağ-ıla iki 'aynumdan benüm bu kanlu yaş
Cüş ider âh eyldükçe her taraf deryâ gibi

18. **iki:**

Gazel 3242

Mısra: 1

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Hîç olur mı ki diyem 'âlemde var cânân iki
Bunı kim diye-bilür var cism içinde cân iki

19. **iki:**

Gazel 3242

Mısra: 2

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Hîç olur mı ki diyem 'âlemde var cânân iki
Bunı kim diye-bilür var cism içinde cân iki

20. **iki:**

Gazel 3242

Mısra: 4

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Gülşen-i hüsnine yâruñ basmasun ayak diyü
İki çeşmin gözleye diyü komış derbân iki

21. **iki:**

Gazel 3242

Mısra: 4

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Gülşen-i hüsnine yâruñ basmasun ayak diyü
İki çeşmin gözleye diyü komış derbân iki

22. **iki:**

Gazel 3242

Mısra: 6

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Gönlümü gönderdüm evvel sonra cân teslim idüp
Ka'be'dür küyma varup eyledüm kurbân iki

23. **iki:**

Gazel 3242

Mısra: 8

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Tekye-i dilde ziyâfet eyledüm geldi belâ
Gam dağı gelsün didüm tâ kim ola yârân iki

24. **iki:**

Gazel 3242

Mısra: 10

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Dir-imişsin terk kılmaz bu Muhibbî baş u cân
İmtihân eyle gel evvel sonra kıl bühtân iki

25. **iki:**

Gazel 3308

Mısra: 7

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Bir iken 'ışk yolu zâhid anı iki görür
Biri iki görünür olıcak gözi şaşı

26. **iki:**

Gazel 3319

Mısra: 6

"İki adet" anlamında sayı sıfatı.

Sîne şahrâsına leylî zülfinüñ mihrî gelüp
Kurdı Mecnûn eyledi çeşminden iki hargehi

27. **ikisi:-si**

Gazel 3431

Mısra: 6

(Her) ikisi, iki tanesi.

Görüp tûbî boyımı serv [ü] 'ar'ar
İkisi reşk udından sındı düşdi

28. **iki:**

Gazel 3408

Mısra: 3

"İki tane" anlamında sayı sıfatı.

Başum ki belâ kühîdur 'aynum iki 'aynı
Düd-ı dilüm ol kullenüñ üstinde sehâbî

29. **iki:**

Gazel 3364

Mısra: 1

" İki " sayı sıfatı (yâr).

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yâr iki
Bir olur yâr iki olmaz olmasun zinhâr iki

30. **iki:**

Gazel 3364

Mısra: 2

" İki " sayı sıfatı (yâr).

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yâr iki
Bir olur yâr iki olmaz olmasun zinhâr iki

31. **iki:**

Gazel 3364

Mısra: 2

" İki " sayı sıfatı (yâr).

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yâr iki
Bir olur yâr iki olmaz olmasun zinhâr iki

32. iki:

Gazel 3364

Mısra: 8

" İki " sayı sıfatı (yâr).

'Aql şâhı gitdi dilden geleli sultân-ı 'ışk
Olmamışdur bir şehirde ola şehir-i yâr iki

33. iki:

Gazel 3364

Mısra: 4

" İki " sayı sıfatı (sayı sıfatı).

Derd-i dil hâlini yazdum sığmadı bir nâmeye
Anuñ için yâra tahrîr eyledüm tomâr iki

34. iki:

Gazel 3364

Mısra: 6

" İki " sayı sıfatı (mâr).

Halka olmuş hüsninüñ gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence tılısm olmuş ezelden mâr iki

35. iki:

Gazel 3364

Mısra: 10

" İki " sayı sıfatı (güftâr).

Söz birdür bu Muhibbî seni cândan yig sever
Cân virür yoluñda hergiz eylemez güftâr iki

36. iki:

Gazel 3365

Mısra: 1

" İki " sayı sıfatı (cân).

Yolına bir cân nedür terk idem olsa cân iki
Cân virem bu yolda ammâ dimeyem cânân iki

37. iki:

Gazel 3365

Mısra: 2

" İki " sayı sıfatı (cânân).

Yolına bir cân nedür terk idem olsa cân iki
Cân virem bu yolda ammâ dimeyem cânân iki

38. iki:

Gazel 3365

Mısra: 4

" İki " sayı sıfatı (keffe-i mizân).

Tartmak ister hâk-i pâyin cevheri cân-ıla dil
Eylemişdür didelerden keffe-i mizân iki

39. iki:

Gazel 3365

Mısra: 6

" İki " sayı sıfatı (su'bân).

Genc-i hüsnî seyrin isterken görindi zülf-i döst
Bilmedüm aña tılısm olmuş meger su'bân iki

40. iki:

Gazel 3365

Mısra: 8

" İki " sayı sıfatı (nân).

Kapuña geldi meger şey-lillâh pîr-i felek
Ay u gündün eline almış dutupdur nân iki

41. iki:

Gazel 3365

Mısra: 10

" İki " sayı sıfatı (sultân).

'İşk şâhı geldi ardınca bile sultân-ı gam
Yıkılır ol memleket hüküm itdi çün sultân iki

42. iki:

Gazel 3365

Mısra: 12

" İki " sayı sıfatı (kurban).

Ka'be'dür kûyına varduñ göñl[i] kurbân eyledüñ
Cân dağı kurbân gerekdür tâ ola kurbân iki

43. iki:

Gazel 3365

Mısra: 16

" İki " sayı sıfatı (fermân).

Öldürem dirdüñ peşimân olma dur ikrârûña
Şâhlar femânı birdür olamaz fermân iki

44. iki:

Gazel 3366

Mısra: 3

" İki " sayı sıfatı (keştî).

Ġarka virmiş ser-nigün olmuş iki keştî sanur
Baħr-ı eşkümde görenler uşbu iki kaşumı

45. iki:

Gazel 3366

Mısra: 4

" İki " sayı sıfatı (kaş).

Ġarka virmiş ser-nigün olmuş iki keştî sanur
Baħr-ı eşkümde görenler uşbu iki kaşumı

46. iki:

Gazel 3408

Mısra: 10

" İki " sayı sıfatı (şîşe).

Redd eyleme cânâ kapuña gelse Muhibbî
Tuħfe getirür çeşmi iki şîşe gülâbı

47. iki:

Gazel 3015

Mısra: 4

" İki " sayı sıfatı.

Kanı luṭf u kerem ya kanı iḥsân
İki elüm bulındı dut ki kanda

48. **iki:**

Gazel 3427

Mısra: 4

" İki " sayı sıfatı.

Niçe el uzadayım genc-i ḥüsne
Saçın sihr-ile iki erkam itdi

49. **iki:**

Gazel 3463

Mısra: 1

" İki " sayı sıfatı.

Ġazabla baksa dilber bir yire gelür iki kaşı
San iki pehlevânlardur komış birbirine başı

50. **iki:**

Gazel 3463

Mısra: 2

" İki " sayı sıfatı.

Ġazabla baksa dilber bir yire gelür iki kaşı
San iki pehlevânlardur komış birbirine başı

51. **iki:**

Gazel 3463

Mısra: 7

" İki " sayı sıfatı.

Tarîk-i 'ışk bir yoldur iki sandı anı zâhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

52. **iki:**

Gazel 3495

Mısra: 4

" İki " sayı sıfatı.

Göñül murğı tutılsa tañ mı zülfe
İçinde dânedür ol iki ḥâlî

53. **iki:**

Gazel 3459

Mısra: 8

" İki " sayı sıfatı (zülfi siyeh-püş).

Kaşı yayın ele alsa kafada perçemi ḥâzır
Dil almaga gider önce iki zülfi siyeh-püşü

54. **iki:**

Gazel 3478

Mısra: 10

" İki " sayı sıfatı (kâse).

İy Muḥibbî geldi çün dil şehrine sultân-ı 'ışk
İki kâse gözlerüm dür öñine pîşkeş kodı

55. **iki:**

Gazel 3056

Mısra: 9

" İki " sayı sıfatı (taraf).

İy Muḥibbî göz yaşı iki taraf zencîr olup
Şâh-ı 'ışkuñ yidilür şîr-i neri oldum yine

iki 'âlem:

1. **iki 'âlem:--de**

Gazel 3127

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

İki dünya; dünya ve ahiret.

İki 'âlemde Muḥibbî baña bu devlet yiter
Yâr bir gün yañılıp kapumda bendemdür dise

2. **iki 'âlem:-de**

Gazel 3246

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

İki dünya; dünya ve ahiret.

El irse ḥâk-i pâyüña gözüme tütüyâ itsem
Murâdum iki 'âlemde kapuñdan olmayam dürü

3. **iki 'âlem:-de**

Gazel 3456

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

İki dünya; dünya ve ahiret.

Ziyân idem diyü her kim yoluñda cân u ser virmez
Dilegüm iki 'âlemde buña hiç bulmasun südi

4. **iki 'âlem:-de**

Gazel 3175

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Dünya ve ahiret.

Hidâyet ister-iseñ sen iki 'âlemde iy miskîn
Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrâd-ı yâ Ḥâdî

iki cihân:

1. **iki cihân:-a**

Gazel 3280

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Dünya ve ahiret.

'İşkuñ bahâsı olmasa 'âlemde tañ mıdur
İki cihâna çünki deger bir demi dutsa mı

2. **iki cihân:**

Gazel 3142

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Dünya ve ahiret.

'İşkum benüm bir oldu iki cihân içinde
Mihriñi saklaram lîk sînemde cân içinde

iki vaña:

1. **iki yaña:-a**

Gazel 3285

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İki yan(sağ ve sol).

Belâ kû[y]ı olalıdan baña baş
İki yaña akar çeşmüm biñarı

iklîm-i 'ışk:

1. **iklîm-i 'ışk:**

Gazel 3326

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk iklimi, mevsimi, ülkesi.

Kimdür Muhibbî iklîm-i 'ışk içre didi yâr
Didüm belâ kişverinûñ bir belâ-keşi

ikrâm:

1. **ikrâma:-a**

Gazel 3435

Mısra: 12

Ağırlamak, hürmet etmek saygı göstermek.

İdelden gözleri mestânehlıklar
Kaşı birbirine ikrâma düşdi

ikrâr:

1. **ikrârımı:-um, -i**

Gazel 3228

Mısra: 1

Kabul etme, tasdik etme.

Evvel alduñ büseñe cân naqdine ikrârımı
Soñra ne kıldum ki bozduñ döstum bazarımı

2. **ikrârıña:-uñ, -a**

Gazel 3365

Mısra: 15

Gizlemeyip açıklama, söz verme, kabul etme.

Öldürem dirdüñ peşimân olma dur ikrârıña
Şâhlr femânı birdür olamaz fermân iki

3. **ikrârına:-ı, -n, -a**

Gazel 3161

Mısra: 6

1. Gizlemeyip açıklama, itiraf etme. 2. (Dille) Bildirme, söyleme.

Öldürem dirdüñ baña öldürdüñ iy kâfir beni
Pâdişâh-ı hüsn olan turmak gerek ikrârına

ikrâr evle-:

1. **ikrâr eyle:-gil-gil**

Gazel 3039

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tarıkata intisap etme, bir şeyhe bağlanma, biat etme.

Kaşları tuğrâsına iy süfi ikrâr eylegil
Niçeye dek kalasın bu gâflet-i inkârda

ikrâr eyle:

1. **ikrâr eyle:-dü, -ñ**

Gazel 3447

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etme, tasdik etme.

Naqd-i dil alup metâ'-ı vaşlı ikrâr eyledüñ
Üstine cân vireyin tek bozma gel bazarıñı

ikrâr kıl:

1. **ikrâr kıl:-ur**

Gazel 3424

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etmek, tasdik etmek.

İkrâr kılur büseye dil virdüñ egerçi
İnkâra gelür soñra sakın cânıñı pey di

ikrârda dur-:

1. **ikrârda dur:-da, --maz**

Gazel 3039

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sözünde durmak, sözünü tutmak.

Öldürem yarın dimişdi ol hilâl ebrü baña
N'eyleyem derdâ dirîğâ durmaz ol ikrârda

ikrârımı boz:

1. **ikrârımı boz:-ı, -n, -i, -a**

Gazel 3330

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul ve tasdik ettiği, söz verdiği şeyden dönmek.

Va'de kıldı dün habîbüm baña yüzün 'arz ide
Korkaram inkâr ide boza bugün ikrârımı

il:

1. **illerine:-ler, -i, -n, -e**

Gazel 3043

Mısra: 1

Diyar, iklim, memleket, ülke, yurt.

İrişdük çün Karaman illerine
Kaçan varıla cânân illerine

2. **illerine:-ler, -i, -n, -e**

Gazel 3043

Mısra: 6
Diyar, iklim, memleket, ülke, yurt.

Yine dil la‘l-i nābu‘î ḥasretinden
Heves itdi Bedaḥşān illerine

3. **illerine:** -ler, -i, -n, -e
Gazel 3043
Mısra: 10
Diyar, iklim, memleket, ülke, yurt.

Eger esse şabā cānān ilinden
Feraḥ tola dil ü cān illerine

4. **illerine:** -ler, -i, -n, -e
Gazel 3043
Mısra: 12
Diyar, iklim, memleket, ülke, yurt.

Saçuñuñ kim bahāsı Mısr u Tebriz
Muḥibbī virmez İrān illerine

5. **ilden:** -den
Gazel 3398
Mısra: 8
Diyar, iklim, memleket, ülke, yurt.

Hicr elinden dōstum ben şol kadar kan aḡladum
Gōtürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

6. **ile:** -e
Gazel 3398
Mısra: 8
Diyar, iklim, memleket, ülke, yurt.

Hicr elinden dōstum ben şol kadar kan aḡladum
Gōtürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

7. **ilinden:** -in, -den
Gazel 3043
Mısra: 9
Memleket, ülke, yurt, diyar || sevgilinin
bulunduğu yer.

Eger esse şabā cānān ilinden
Feraḥ tola dil ü cān illerine

8. **illerini:** -ler, -i, -n, -i
Gazel 3390
Mısra: 6
1. Kolun, bilek maḡsalından itibāren avuç ve
parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya
yarayan kısmı. 2. Memleket, ülke, yurt, diyar, iklim,
vilayet.

Hüsn iline pādīşāḥ olalı ol yār-ı güzīn
Kim ki gördiyse anı illerini serde kodı

‘ilāc:

1. **‘ilācına:** --i, --n, --a
Gazel 3085

Mısra: 2
Deva, şifa.

Gōnlüme didüm ‘āşıkam ‘ışkuñ ‘ilācı ne
Eydür baña ki olmaya çāre ‘ilācına

2. **‘ilācı:** -ı
Gazel 3085
Mısra: 1
Derman, ilaç, çare, şifa.

Gōnlüme didüm ‘āşıkam ‘ışkuñ ‘ilācı ne
Eydür baña ki olmaya çāre ‘ilācına

3. **‘ilācı:** -ı
Gazel 3388
Mısra: 2
Derman, ilaç, çare, şifa.

Sākī örü dur doldur yüri cām-ı zücācı
Ḥasta gōñüle gel idelüm bir dem ‘ilācı

4. **‘ilācı:** -ı
Gazel 3388
Mısra: 12
Derman, ilaç, çare, şifa.

Raḡm eyle ‘atā eyle Muḥibbī’ye lebününden
Cān ḥastasıñuñ büse-i la‘l olur ‘ilācı

5. **‘ilāc:**
Gazel 3196
Mısra: 5
1. Bir hastalığı, bir yarayı iyi etmek üzere
içilmek, herhangi bir yolla vücūda verilmek veya
dışarıdan sürülmek sūretiyle kullanılan maddelere
verilen isim. 2. Çāre, devā, tedbir.

Bildüm ki ‘illet-i dilüme büsedür ‘ilāc
La‘l-i lebün ger eyleye iy vāy ta‘allüli

‘ilāc eyle:

1. **‘ilāc eyle:**
Gazel 3136
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çare bulmak, şifa vermek.

Leblerününden gel ‘ilāc eyle bu ben dil-ḥasteye
Bilürem ki okumışdur ḥikmeti Loḡmān-ıla

‘ilāc ol:

1. **‘ilāc ol:** -maz
Gazel 3439
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
-Bir hastalığı iyi edecek ya da önleyecek ilaç
olmak II çare, deva olmak.

‘ilāc olmaz diyenler derd-i ‘ışka
Alurlar derdi almazlar devāyı

ilāh:

1. **ilāh'ı:-ı**

Gazel 3499

Mısra: 1

Yaratıcı, Allah.

Bu maḥlūkuñ kamu sensin İläh'ı
N'ola 'afv eyleseñ cürm ü günāhı

ilāhī:

1. **ilāhī:**

Gazel 3028

Mısra: 3

Allah'la ilgili, Allah'a âit, Allah'a has, Allah'tan gelen, Tanrısal.

Yā İlähī 'ayn olsun uşbu rü'yālar bize
Cān virürseñ de yolında iremezsın zülfine

2. **ilāhī:**

Gazel 3108

Mısra: 7

"Ey Allah'ım!" anlamında hitap sözü.

İlähī 'ışkuñı dilden çıkarma
Ki ola tā ki maḥzen aña sīne

3. **ilāhī:**

Gazel 3315

Mısra: 10

"Ey Allah'ım!" anlamında hitap sözü.

Muḥibbī'nüñ günāhını bağışla
Ḥabībün ḥürmetine sen İlähī

4. **ilāhī:**

Gazel 3199

Mısra: 10

"Ey benim Allah'ım" anlamında Allah'a hitap sözü.

Benüm yok senden özge pādīşāhum
Muḥibbī'nüñ suçın 'afv it İlähī

[ile]:

1. **[ile]:**

Gazel 3088

Mısra: 6

İle bağılacı.

Fāş itdi cihān ḥalkına çün sırrımı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sīm [ile] zerse

ile:

1. **ile:**

Gazel 3083

Mısra: 3

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Ḳavlüm budur ki eylemişem gönlüm ile 'ahd
Meyl eylemeyem illā ḥübuñ müntehāsına

2. **ile:**

Gazel 3099

Mısra: 7

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Sırr-ı 'ışkı nālem ile göz yaşıdır fāş iden
N'eyleyem derdā dirīgā bu iki ḡammāzuma

3. **ile:**

Gazel 3110

Mısra: 3

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Kıl muşāḥib her gice ḳalbūñi zıkrü'llāh ile
Uyma nefis-i şūma irmez çün bilürsın dem deme

4. **ile:**

Gazel 3124

Mısra: 10

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

İñen olmaya 'ışk bünyādı muḥkem
Güzeller cevri ile gelmese nāza

5. **ile:**

Gazel 3126

Mısra: 4

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Hicrān şebinde sīne döğüp nāle eylesem
Düşer şādā-yı āhum ile çarḫa ḡulḡula

6. **ile:**

Gazel 3154

Mısra: 2

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

İdertüz şoḫbet-i mey serv-i ḥırāmānlar ile
Giceler hem-nefesüz şubḫa dek efḡānlar ile

7. **ile:**

Gazel 3154

Mısra: 4

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

'Ār u nāmūsı koyup koma melāmet yakasın
Yüri Mecnün gibi sen çāk-i girībānlar ile

8. **ile:**

Gazel 3154

Mısra: 10

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Bezmi-i ḡam içre Muḥibbī giceler şubḫa degin
Şem'-veş āteş-i 'ışk ile yanar cānlar ile

9. **ile:**

Gazel 3156

Mısra: 4

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Bū-y-ile tolup ‘ālem ola cümle mu‘āttar
Dildār kaçan nāz ile zülfini daraya

10. **ile:**

Gazel 3177

Mısra: 6

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Bile alup gitmedi ‘ışkı bilün Ferhād u Qays
Toludur şîr ü peleng ile bu ‘ışkuñ bîşesi

11. **ile:**

Gazel 3184

Mısra: 9

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

İy Muhibbî rufları ile dehāmı yādına
Cān u dilden özüñe hārc eyle yog u varuñı

12. **ile:**

Gazel 3224

Mısra: 4

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Her yire bassa segi pāyı başum anda koyam
Ben kim olam ki segi ile olam hem-pāyī

13. **ile:**

Gazel 3244

Mısra: 5

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Öğrendi Qays yaşına bād-ı sümüm ile
Sevdi diyār-ı miñnetün āb u hevāsını

14. **ile:**

Gazel 3292

Mısra: 14

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Cilve kılsa hüsni-i dilber zülfi müşğ ‘anber saçar
Zīver ile ziyet itmışdūr per-i tāvūsını

15. **ile:**

Gazel 3340

Mısra: 14

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Kimdür Muhibbî ‘aşık ‘ışk içre sorsalar
Dirdüm belā vü miñnet ile bir melāmeti

16. **ile:**

Gazel 3367

Mısra: 5

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Öñce Mecnūn ile Ferhād’ı karagula salup
Yürürem şimdi benem ‘ışk ilinūñ pādışehi

17. **ile:**

Gazel 3405

Mısra: 4

"birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Dest-i kudret mebde’-i fitratda beñzer ‘aşıkuñ
‘ışk ābı ile yogurmuş anuñ tañmırini

18. **ile:**

Gazel 3261

Mısra: 1

"Beraber, birlikte" anlamlarında bağlaç.

Cāme-i zer-baft ile ger cilve kılsa ol perī
Kim göre aşıfte vü hayrān ola dilden berī

19. **ile:**

Gazel 3154

Mısra: 6

"-A karşı" anlamında edat.

Sakın aldanma ser-i zülfi-i siyāhına göñül
Çıkmadı kimse başa zülfi-i perīşānlar ile

20. **ile:**

Gazel 3161

Mısra: 8

"Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Dil dilerdi cān virtüp bugün lebūñ bāzār ide
Kaldı işüm vā dirīğā yār ile çün yarına

21. **ile:**

Gazel 3192

Mısra: 2

"Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

İder bülbül bahār olduğda zārı
Gül ile çün görür bir yirde hārı

22. **ile:**

Gazel 3301

Mısra: 1

"Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Çıkup şeb-gün libās ile o meh bir şeb birün oldı
Görüp ol şekli-i ‘ayyārı hemān bu dil cünün oldı

23. **ile:**

Gazel 3307

Mısra: 1

"Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Geçdi dirīğ guşsa ile ‘ömr-i cevānı
Surh idi ezel şimdi bulup çehre hāzānı

24. **ile:**

Gazel 3323

Mısra: 3

"Birlikte, beraber" anlamlarında edat ; "ve"
bağlacını karşılar.

Konsa dil tekyesine derd ü belā ile elem
Gözümün yaşını mey dil kıla biryān cigeri

25. **ile:**

Gazel 3359

Mısra: 3

" Birlikte, beraber" anlamlarında edat ; "ve"
bağlacımı karşılar.

Leyli Mecnûn ile vardır Hüsrev ü Şîrîn velî
Cân u baş terk itmede hiç biri Ferhâd olmadı

26. ile:

Gazel 3370

Mısra: 5

" Birlikte, beraber" anlamlarında edat ; "ve"
bağlacımı karşılar.

Bilmediler bili ile agzınıñ esrârını
Deng kılmışdır cihân halkın bu hayret 'âlemi

27. ile:

Gazel 3408

Mısra: 8

" Birlikte, beraber" anlamlarında edat ; "ve"
bağlacımı karşılar.

Sinemde gören şâh-ı gamı hayme sanurlar
Bu gözlerümüñ yaşı ile kanlu habâbı

28. ile:

Gazel 3419

Mısra: 15

" Birlikte, beraber" anlamlarında edat ; "ve"
bağlacımı karşılar.

Bir loğma ile iy dil bir güşe ihtiyâr it
Görmez misin ki 'âlem halkı nifâka düşdi

29. ile:

Gazel 3449

Mısra: 8

" Birlikte, beraber" anlamlarında edat ; "ve"
bağlacımı karşılar.

Hûn-ıla hâne-i dilde yine taşvîr itdüm
Câme-i zer-baf ile bir büt-i zerrîn külehi

30. ile:

Gazel 3450

Mısra: 6

" Birlikte, beraber" anlamlarında edat ; "ve"
bağlacımı karşılar.

Baña cev-ile cefâ gayırlara mihr ü vefâ
Ne 'aceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni

31. ile:

Gazel 3453

Mısra: 2

" Birlikte, beraber" anlamlarında edat ; "ve"
bağlacımı karşılar.

Ruğları üzre 'arağ mı ya melâhat dürleri
Şebnem ile yâhü ziyet buldı gülberg-i teri

32. ile:

Gazel 3213

Mısra: 6

" Ve" bağlacı.

'İşkî itmek istedüm pinhân velî oldı 'ayân
Nite kim Âyâzuñ 'ışkı ile şah-ı Gaznevî

33. ile:

Gazel 3150

Mısra: 7

" İle" bağlacı.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîğâ bu iki gammâzuma

34. ile:

Gazel 3151

Mısra: 1

" İle" bağlacı.

Baş kim çıkabilür ol turre-i tarrâr ile
Kimdür ol kim söyleşe la'l-i şeker-güftâr ile

35. ile:

Gazel 3151

Mısra: 2

" İle" bağlacı.

Baş kim çıkabilür ol turre-i tarrâr ile
Kimdür ol kim söyleşe la'l-i şeker-güftâr ile

36. ile:

Gazel 3151

Mısra: 4

" İle" bağlacı.

Elde dutup zülfini geh boynı üzre tağıdır
Sâhir olmasa kaçan oynardı bile mâr ile

37. ile:

Gazel 3151

Mısra: 6

" İle" bağlacı.

Muşhaf-ı hüsn üzre gördüm zülfini dilber komış
Olmasa kâfir anı bağlar mıdı zünnâr ile

38. ile:

Gazel 3151

Mısra: 8

" İle" bağlacı.

Vādî-i hicrân şebinde bir kara gündür geçer
Olırsardur hasta dil âhir bu âh u zâr ile

39. ile:

Gazel 3151

Mısra: 10

" İle" bağlacı.

İy Muhibbî çünki bilürsin ki fânîdür cihân
Gülşen içre bade nüş it bir muşâhib yâr ile

40. **ile:**

Gazel 3153

Mısra: 6

"İle" bağlacı.

Derd-i 'ışkuñ lezzetin bilen n'ider dermānını
Raḥmet olsun derd-i 'ışk ile ölenler cānına

41. **ile:**

Gazel 3278

Mısra: 6

"İle" bağlacı.

İtmese kişi kanā'at bulımaz devlete yol
Ol eger görmeye bir nā-ḥoş ile ḥoşı

42. **ile:**

Gazel 3278

Mısra: 11

"İle" bağlacı.

Pür gerek ola tolu ḥikmet ile maḥzen-i dil
Añmañ şimdi zamān ḥalkı gibi içi boşı

43. **ile:**

Gazel 3283

Mısra: 5

"İle" bağlacı.

Leb ḥamūş lık ḥayāl ile tolu cā bu gönül
Dil senūñ-ile vū sen dille idersin suḥeni

44. **ile:**

Gazel 3098

Mısra: 7

"ve" anlamı katan bağlaç.

Ḥaddi ile zūlfini gördüm iderler 'arbede
Rūm şāhı ceng ider san kim varup Efreng-ile

45. **ile:**

Gazel 3003

Mısra: 4

"Araç, vasıta" anlamında edat.

İçürür ādeme öñ şehd ü şekker
Kılur zehr ile soñra pāre pāre

46. **ile:**

Gazel 3056

Mısra: 3

"Araç, vasıta" anlamında edat.

La'l ü yāḳūt ile zeyn itdüm gözüm dükkānını
'İşk-ı şāhī devletinde cevherī oldum yine

47. **ile:**

Gazel 3056

Mısra: 5

"Araç, vasıta" anlamında edat.

'İşk meydānında Mecnūn ile miḥnet okların
Atışup birkaç kadem ben ileri oldum yine

48. **ile:**

Gazel 3070

Mısra: 3

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Nev-bahār ile bezendi sebzezār oldu çemen
Bu şafādan zer saçar mihr-i cihān-tāb üstine

49. **ile:**

Gazel 3084

Mısra: 4

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Ben ezel bezminde içmişdüm maḥabbet cāmını
Mest olup 'ışk ile cānum irmiş idi kāmına

50. **ile:**

Gazel 3085

Mısra: 5

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Dilber ḥayāli ile iden gice gündüz 'iş
Uşbu cihānda ḳayd nedür ihtiyācına

51. **ile:**

Gazel 3091

Mısra: 7

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Çekdümse ne ḡam derd ü belā ile meşakkat
Şükrüm bu ki irdüm soñucu bir ulu gence

52. **ile:**

Gazel 3154

Mısra: 1

"Araç, vasıta" anlamında edat.

İderüz şoḥbet-i mey serv-i ḥıramānlar ile
Giceler hem-nefesüz şubḡa dek eḡānlar ile

53. **ile:**

Gazel 3154

Mısra: 8

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Serv tek seyr-i semen içre salınsun yine yār
Gevher-i eşk dökem yolına dāmānlar ile

54. **ile:**

Gazel 3154

Mısra: 10

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Bezm-i ḡam içre Muḥibbī giceler şubḡa deḡin
Şem'-veş āteş-i 'ışk ile yanar cānlar ile

55. **ile:**

Gazel 3171

Mısra: 3

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Ag idesin fazluñ ile yüzlerin
Gerçi olmuş her birisi rü-siyâh

56. **ile:**

Gazel 3255

Mısra: 10

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Ka'be'dür küyü Muhibbî cânuñı kurbân ilet
Bunuñ ile gel tamâm it hâcılar bayramını

57. **ile:**

Gazel 3262

Mısra: 3

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Kanumı nüş idüben seng-i cefâ ile sıduñ
Nüş-ı mey eyleyüben şîşe-i gönüm şikeni

58. **ile:**

Gazel 3272

Mısra: 7

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şâd ideyim
Ne tîz unıtuñ eyâ döst ol 'ahd kanı

59. **ile:**

Gazel 3278

Mısra: 8

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Eşk-i çeşmüm virdi hil'at âh-ıla dâğ eyledi
Zîra tamga ile artar olsa dehrüñ kumaşı

60. **ile:**

Gazel 3289

Mısra: 11

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Tâc-ı Keyhüsrev ile mülk-i Ferîduñ dilemez
Bu Muhibbî kapusunda ola cârüb-keşi

61. **ile:**

Gazel 3291

Mısra: 4

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Rahm kılmaduñ benüm bu nâleme iy seng-dil
Âhum ile nerm olurken etüñüñ gör sengüñi

62. **ile:**

Gazel 3291

Mısra: 9

"Araç, vasıta" anlamında edat.

İy Muhibbî şâh-ı 'ışkuñ hükm[i] var tuğrâ ile
Ol hârabât-ı cihân terk eyle nâm u nengüñi

63. **ile:**

Gazel 3298

Mısra: 3

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Çeşmüñ cüy-ı hayâlün ile âbâdân iken
Eksilür sanma hayâlün yâhû ol cü kalmadı

64. **ile:**

Gazel 3299

Mısra: 1

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Ger hâtâ ile disem güneş senüñ rüyuñ gibi
Ol günehten olısar yüzüm siyeh müyuñ gibi

65. **ile:**

Gazel 3299

Mısra: 6

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Halk[1] gördüm kimi mescidde kimi mey-hânedede
Baña nâmuñ zikri ile meskenüm küyuñ gibi

66. **ile:**

Gazel 3302

Mısra: 3

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Yine âteş gibi serkeşlik ile
İdüpdür dūd-veş bu mübtelâyı

67. **ile:**

Gazel 3310

Mısra: 8

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Şabâ zülfine beñzer şâne urmuş
Bu dehri bû ile pür itdi fıbi

68. **ile:**

Gazel 3312

Mısra: 6

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Umaram seyre çıkup yâr temâşâyâ gele
Lâlezâr eyleyem eşküm ile [ben] her tarafı

69. **ile:**

Gazel 3312

Mısra: 11

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Cidd ü cehd ile düriş itmeyesin şer'e hilâf
Hamd kıl mezhebüñi itdi Hudâ çün Hanefî

70. **ile:**

Gazel 3313

Mısra: 5

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Vaşluñ ile görürem eyler tana'um gayrılar
Baña olmamış gibi kışmet ezelden dâmeni

71. **ile:**

Gazel 3325

Mısra: 2

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Bir itdi Hâmel burcı gelüp leyl ü nehârî
Gül lâle ile zeyn kılup yine bahârî

72. **ile:**

Gazel 3334

Mısra: 4

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Sâkî ğubâr-ı ğam virdi meded gönlüme keder
Şaykal ide göre mey ile ol âb-ġîne[y]i

73. **ile:**

Gazel 3337

Mısra: 1

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Olsa idüm 'ışkuñ ile zâr u rüsvâ kâşki
Hem-çünân dīvâneler haylinde şeydâ kâşki

74. **ile:**

Gazel 3342

Mısra: 7

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Zer gibi püte-i 'ışk ile dil ü cân eridüp
ġıll u ġış komayuban eyledi ġam kâl beni

75. **ile:**

Gazel 3343

Mısra: 1

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Ger tîġ-ı cefâ ile döke yirlere kanı
Saklama eger 'âşık iseñ sen dilâ cânı

76. **ile:**

Gazel 3343

Mısra: 3

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Atarsa cefâ tîri ile seng-i melâmet
Başuñı açup karşıla kıl sîne nişâni

77. **ile:**

Gazel 3350

Mısra: 9

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Hasret-i haţtuñ ile âh Muhibbî öliceğ
Söyleye agız açup hâlini her bir giyehi

78. **ile:**

Gazel 3352

Mısra: 2

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Şol kadar itdi ciğer hūnını çeşmüm telefî
Lâlezâr eyledi hūn-ı dil ile her tarafı

79. **ile:**

Gazel 3355

Mısra: 5

"Araç, vasıta" anlamında edat.

'İşk sevdâsı ile kim ola sevdâyî mizâc
Başda kalmaya anuñ bād u hevâdan ġayrı

80. **ile:**

Gazel 3369

Mısra: 5

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Gül yüzi hasret[i-y-] ile ġiceler şubha deġin
Eyledi nâle kılur bülbül-i ġülzâr beni

81. **ile:**

Gazel 3383

Mısra: 10

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Vaşla hândân olma hem hicrâna ġiryân iy göñül
ġam ile şādî cihânda bir zamân eġlenmedi

82. **ile:**

Gazel 3461

Mısra: 14

"Araç, vasıta" anlamında edat.

İy Muhibbî dâr-ı dünyâ kimseye kılmaz vefâ
Gösterür kendüyi evvel ziyet ile zen gibi

83. **ile:**

Gazel 3489

Mısra: 1

"Araç, vasıta" anlamında edat.

'İşk-ı şâhî turra ile çaldı tağl-bâzımı
Gözleyüp dil murġımı üstine saldı sâzımı

84. **ile:**

Gazel 3491

Mısra: 10

"Araç, vasıta" anlamında edat.

Tañ midur döyse cefâya bu Muhibbî hasta dil
Miñnet ile bisledüm çün cân-ı ġam-perverdümü

85. **ile:**

Gazel 3280

Mısra: 5

"-dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlaç.

Zülfüne eger müşğ didümse haţâ ile
'Afv it ġünâh var mı hîç itmez âdemî

86. **ile:**

Gazel 3307

Mısra: 7

"-dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlaç.

Ben derdün ile hasta olam hîç revâ mı
Sen eylesin ġayra devâ-yı nigerânı

87. **ile:**

Gazel 3310

Mısra: 5

"-dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlaç.

N'ola ger 'ıřkuñ ile bendeñ olsam
Olupsın dü cihānuñ sen habibi

88. **ile:**

Gazel 3323

Mısra: 5

"-dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlaç.

Vaşluñ abı ile hicr odını teskîn ideğör
Ser-te-ser yoksa yakar uşbu cihānı şereri

89. **ile:**

Gazel 3384

Mısra: 7

"-dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlaç.

Hicr[i] ile ne belā çekdüğünü cān u gönül
Yāra kim ilte haber bād-ı şabādan ğayrı

90. **ile:**

Gazel 3250

Mısra: 6

"Araç, vasıta, birlikte" anlamında edat.

'Işk[ı] pinhān istedüm itmek veli oldı 'ayān
Nite kim Āyāz'uñ 'ışk[ı] ile şāh-ı Ğaznevī

91. **ile:**

Gazel 3314

Mısra: 8

"Araç, vasıta, birlikte" anlamında edat.

Gönlümün şışesini kim göre kan-ıla tolu
Mey-i hamrā ile pür sana zücāc-ı Halebī

92. **ile:**

Gazel 3384

Mısra: 5

"Araç, vasıta, birlikte" anlamında edat.

Günde biñ kez n'ola düşnām ile añsa beni yār
Elümüzden ne gelür aña du'ādan ğayrı

93. **ile:**

Gazel 3433

Mısra: 10

"Araç, vasıta, birlikte" anlamında edat.

İy Muħibbī içüben mest-i ħarābāt[ı] olup
Toptolu eyleyelüm na'ra ile āfākı

94. **ile:**

Gazel 3450

Mısra: 7

"Araç, vasıta, birlikte" anlamında edat.

Gül yüzün yumak için şebnem ile çın seher
Nergisün hāzır elinde tutar altun legeni

95. **ile:**

Gazel 3390

Mısra: 7

"-dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında edat.

Cān dolaşdı ser-i zülfine lebi fikri ile
Āħir alup elümi zülfı ayaklarda kodı

ileri ol-:

1. **ileri ol-:--du, --m**

Gazel 3056

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Önde olmak, önde bulunmak. Benzerlerinden
daha seçkin olan, onları geride bırakmış olan.

'Iřk meydānında Mecnūn ile miħnet okların
Atışup birkaç kadem ben ileri oldum yine

ilerü:

1. **ilerü:**

Gazel 3342

Mısra: 10

Bir yerin veya şeyin arka kabul edilen kısmına
göre önde bulunan taraf, ön taraf // Öne doğru.

Himmetüm bāzı didüm eyleye 'Ankā'yı şikār
İltür-idüm sözüm ilerü gel bir şāl beni

ilet-:

1. **iletür:-ür**

Gazel 3243

Mısra: 3

Götürmek veya getirmek, ulaştırmak, eriştirmek.

Şāh-ı 'ışka kimisi baş u kimi cān iletür
Ehl-i 'ıřkuñ gel temāşā eyle [sen] savaşını

ilet:

1. **iletüm:-dü, -m**

Gazel 3010

Mısra: 5

İletmek, götürmek, ulaştırmak.

Seri pāyuña iletüm iderem arzū tığuñ
Kerem kıl vir murādum bakma iy ħūnī sakın kana

2. **ilete:-e**

Gazel 3068

Mısra: 6

İletmek, götürmek, ulaştırmak.

Ĥūn-ı dilden rüy-ı zerdüme yine aħvālümü
Nāme yazdum peyk-i āhum ilette dildāruma

3. **iletse:-se**

Gazel 3082

Mısra: 10

Götürmek, ulaştırmak.

Muħibbī kalmaya hergiz revācı misk-i āhūnuñ
İletse büyü zülfinden şabā ger Çın'e Māçin'e

4. **ilet:**

Gazel 3350

Mısra: 5

Götürmek, ulaştırmak, nakletmek, geçirmek.

Küy-ı dildāra varup cān u dili pīşkeş ilet
Çün varılmaz ulular meclisine dest tehī

illā:

1. **illā:**

Gazel 3265

Mısra: 5

1. -den başka. 2. ille de, mutlaka. 3. yoksa, aksi takdirde.

Her libāsı yāra lāyık görmez illā meger
Eyleye gülden kabā ola semen pīreheni

2. **illā:**

Gazel 3333

Mısra: 10

Bilhassa, hele, özellikle.

Genc-i vaşla iy Muḥibbī çünki tālibsın bugün
Ġayrı yirde arama illā dil-i vīrāne[y]i

3. **illā:**

Gazel 3261

Mısra: 10

*Ar. 1. Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka.
2. Bilhassa, özellikle. 3. Aksi takdirde, aksi halde.*

La'l-i nābuñ kıymetin cānā Muḥibbī hoş bilür
Zāhir itmez cevherüñ qadrini illā cevherī

4. **illā:**

Gazel 3083

Mısra: 4

Ancak, sadece, yalnız.

Qavlüm budur ki eylemişem gönülüm ile 'ahd
Meyl eylemeyem illā hūbuñ müntehāsına

5. **illā:**

Gazel 3131

Mısra: 6

*Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, ille. ||
Bilhassa, hele, özellikle. || Aksi takdirde, aksi halde.*

Sen baña bir büse virdüñ ben saña cān u dilüm
Assı itmedüm cihānda illā bu bāzārda

6. **illā:**

Gazel 3159

Mısra: 2

*Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, ille. ||
Bilhassa, hele, özellikle. || Aksi takdirde, aksi halde.*

Hün-ı ciger düşdi yine āh u vā-y-ıla
Deyā temevvüc eylemez illā hevā-y-ıla

7. **illā:**

Gazel 3217

Mısra: 10

Bilhassa, hele, özellikle.

Evveli 'iṣkuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür
Bir söz-ile dōstum öldürmegil illā beni

8. **illā:**

Gazel 3223

Mısra: 10

Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, ille.

Gülşen-i ḥüsnüñ Muḥibbī eylese tañ mı vañan
Yok maqāmı bülbülün illā gülistān arası

9. **illā:**

Gazel 3237

Mısra: 10

Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, ille.

'Ahdüm bu idi bağlamayam bir kese gönül
İllā Muḥibbī komadı gönül baña beni

illā ki:

1. **illā ki:**

Gazel 3352

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, ille.

'Ayb olmaya Muḥibbī suna el ger boynuña
Duta-bilmez kadeḫi kimsene illā ki kefi

iller:

1. **illerine: -ine**

Gazel 3043

Mısra: 8

Ülke, memleket, diyar.

Şabā şāvır olup peygām-ı yarı
Getürsün bize İrān illerine

'illet-i dil:

1. **'illet-i dil: -üm, -e**

Gazel 3196

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül hastalığı.

Bildüm ki 'illet-i dilüme büsedür 'ilāc
La'l-i lebün ger eyleye iy vāy ta'allüli

'ilm-i hafı:

1. **'ilm-i hafı:**

Gazel 3312

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gizli ilim.

Kimse virmedi miyânıyla dehâni haberin
Kim cevâb eydebile bilmeyicek 'ilm-i hafî

ilt-:

1. **ilte:-e**

Gazel 3491

Mısra: 4

İletmek, ulaştırmak, götürmek.

Şöyle hâk oldı yoluñda cismüm iy serv-i hırâm
Derd-ile âh eyleşem eflâke ilte gerdümi

2. **iltür:-ür**

Gazel 3003

Mısra: 8

*Götürmek, alıp götürmek; ulaştırmak; iletmek,
nakletmek, sevk etmek.*

Eger dil viresin dehr-i acüza
Muqarrer âhir iltür seni nâra

ilt:

1. **iltür:-ür**

Gazel 3077

Mısra: 2

Götürmek, iletmek.

Tolaşdı yine dil saçnuñ silsilesine
Başındaki sevda komaz iltür anı sine

2. **iltsün:-sün**

Gazel 3243

Mısra: 6

Götürmek veya getirmek, ulaştırmak, erişirmek.

İy sehî servüm hırâmân salın sen nâz-ıla
Cûlar iltsün pâyüña 'âşıkıların göz yaşını

ilte:

1. **ilte:**

Gazel 3077

Mısra: 14

Götürmek, ulaştırmak.

Cevrüñle eger cân vire yoluñda Muhibbî
Terk eylemeye 'ışkuñ ilte bile sine

ilticâ evle:

1. **ilticâ eyle:**

Gazel 3473

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sığınmak.

Eyle Muhibbî säye-i zülfine ilticâ
Kimdür ki istemeye o devlet hümâsını

iltimâs it-:

1. **iltimâs it-:-me**

Gazel 3074

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

*Birini, başkalarının veya bulunduğu işin zararı
pahasına da olsa tutma veya birinden tutulmasını
ricâ etme, tercih edilmesini isteme, arka çıkma,
kayıрма.*

Meclis-i meydür lebinden büse itme iltimâs
Kan olur uyma sakın ol nergis-i serhüşına

iltür:

1. **iltür-idüm:-i, -dü, -m**

Gazel 3342

Mısra: 10

İletmek, ulaştırmak.

Himmetüm bâzı didüm eyleye 'Ankâ'yı şikâr
İltür-idüm sözüm ilerü gel bir şâl beni

imâm:

1. **imâm:**

Gazel 3205

Mısra: 7

*Cemâatle kılınan namazlarda en önde duran ve
namaz kılınırken kendisine uyulan kimse.*

Penç vâkitde mescide varur o da ancak imâm
Gice gündüz lîk memlû görürem meyhâneyi

2. **imâmı:-ı**

Gazel 3426

Mısra: 4

*(Ar.) Cemâatle kılınan namazlarda en önde
duran ve namaz kılınırken kendisine uyulan kimse.*

Mihrâb kaşı tākına dil secde iderken
Çeşmini görüp didi ki serhoşdur imâmı

imâm ol:

1. **imâm ol:-miş**

Gazel 3296

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*İmam (Cemâatle kılınan namazlarda en önde
duran ve namaz kılınırken kendisine uyulan kimse.)
olmak, imamlık yapmak.*

İmâm olmuş geçüp mihrâba çeşmi
İdinmiş secdegâh ebrü-yı tākı

imâm ol-:

1. **imâm ol-:-up**

Gazel 3124

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Cemâatle kılınan namazlarda en önde duran ve
namaz kılınırken kendisine uyulan kimse.*

İmām olup gözi müjgān şaf şaf
Kaşı mihrābına turmuş namāza

imāma uy:

1. **imāma uy:**-a, -du, -m

Gazel 3419

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Bir imamın arkasında ona uyarak namaz kılmak. 2. mec. Başta olana tâbi olmak.

Mescidde dün imāma uydum velî ne kıldum
Hiç bilmedüm bu gönülüm ebrû-yı tākā düşdi

imāmet getir-:

1. **imāmet getir-:**--e

Gazel 3093

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Din ve mâneviyat önderliği. II İmam olmak.

Kaşı mihrābına her kim ki imāmet getüre
Kamu ehl-i dil olan aña iķāmet getüre

imān:

1. **imānına:**-i, -n, -a

Gazel 3153

Mısra: 4

Allah'a inanma, dîni inanç.

Cān lebe geldi lebūnden virmedūn bir ķatre su
Son deminde dōstum ķaşd eyledūn imānına

2. **imānını:**-i, -n, -i

Gazel 3404

Mısra: 4

İman, inanç, itikat.

Saklasam mihrini n'ola sinede cānum gibi
Saklamak lāzım-durur her kişiye imānını

3. **imāna:**-a

Gazel 3328

Mısra: 6

Allah'a inanma, dîni inanç; kuvvetli inanç.

Hüsnūn[ūn] eķrāfını ķatıuñ ihāta eylemiş
Göz göre imāna ķaşd eyler meger tersā gibi

4. **imānını:**-i, -n, -i

Gazel 3410

Mısra: 4

Allah'a inanma, dini inanç.

Mihrūni sinede saklasam ne tañ aģyardan
Kişi lā-büd sakınur şeytāndan imānını

5. **imānum:**-um

Gazel 3217

Mısra: 7

1. Allah'a inanma, dîni inanç. 2. Kuvvetli inanç.

Saklar-ı dum mihrini sinede imānum gibi
Āteş-i 'ışķ-ıla itdi göz yaşı rüsvā beni

6. **imānum:**-um

Gazel 3382

Mısra: 2

1. Allah'a inanma, dîni inanç. 2. Kuvvetli inanç.

Āh kim sevdüm yine bir dilberi cānum gibi
Niçe cānum belki bu sinede imānum gibi

7. **imānuñi:**-uñ, -i

Gazel 3254

Mısra: 6

Allah'a inanma, dîni inanç.

Eyü 'amel kılmaga ceħd it ĥayr u şerri fark kı
Kurtarasın tā ki şeytāndan bugün imānuñi

'imāret eyle:

1. **'imāret eyle:**---gil

Gazel 3102

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bayındır ve mamur etmek.

Bu Muħibbī'nūñ yıkuk gönlin 'imāret eylegil
Dōstum irmek dilerseñ ger sevāb-ı Ka'be'ye

'imāret eyle:

1. **'imāret eyle:**

Gazel 3376

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bayındır ve mamur etmek.

Vücūduñ şehrini dilber ĥarāb oldugını ister
'İmāret eyle [sen] iy dil yıkılsun cümle bünyādi

imlā:

1. **imlāda:**-da

Gazel 3122

Mısra: 2

Bir dilin cümlelerini, kelimelerini doğru yazmak bilgisi. II Yazı.

Maħabbet çünki miħnetsüz bulunmaz dār-ı dünyāda
Maħabbet miħnet anuñçün yazılır birdür imlāda

2. **imlāsı:**-sı

Gazel 3218

Mısra: 12

1. Bir dilin belli kurallara göre doğru olarak yazıya geçirilmesi. 2. Bir dili doğru yazmak için konulmuş belli kurallar, bir dilin kelimelerini doğru yazma bilgisi, yazım.

Muḥibbet şehrine yol yok Muḥibbī bāb-ı miḥnetsüz
Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılsa birdür imlâsı

imtihân:

1. **imtihân:**

Gazel 3125

Mısra: 6

Denemek, sınamak.

Kenârı baḥr-ı 'ışkuñ yok irişmez 'umkıma kimse
Dilâ gel imtihân için o baḥra sen de bir tal-a

imtihân evle:

1. **imtihân eyle:**

Gazel 3242

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Denemek, sınamak. 2. Bilgisini yoklamak.

Dir-imişsin terk kılmaz bu Muḥibbī baş u cān
İmtihân eyle gel evvel soñra kıl bühtân iki

imtihân it:

1. **imtihân it:-mek**

Gazel 3397

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Denemek, sınamak.

La'l-i nâbuñ Ḥaḳ bilür kim mürdeler ihyâ ider
İmtihân itmek dilerseñ döstum öldür beni

imtilâ:

1. **imtilâsını:-sı, -n, -ı**

Gazel 3248

Mısra: 4

*Tıka basa yemekten gelen mîde dolgunluğu,
dolgunluk; hazımsızlık.*

Her kim ki cihân ni'metini yiye hırş-ıla
Elbette anuñ çekse gerek imtilâsını

imtizâc:

1. **imtizâcına:--ı, --n, -**

Gazel 3085

Mısra: 10

*Karışma, uyuşma, iki veya daha fazla şeyin
karışıp kaynaşarak tek cisim hâline gelmesi.*

Her kim Muḥibbī cām içe ol münkir olmayup
Olur muḳırr od-ıl su imtizâcına

in:

1. **inüme:-üm, -e**

Gazel 3011

Mısra: 10

Yabanî hayvanların kendilerine barınak

*edindikleri kovuk. // Aşığıñ, sevgilinin yılan saçının
sığınacağı gönü.*

İy Muḥibbī giceler gelse ḥayâl-i zülf-i döst
Sanuram ki mârdur sînemde girür inüme

in-:

1. **indi:-di**

Gazel 3081

Mısra: 1

(Bulunduğu yerden) Aşağıya doğru gelmek.

Murğ-ı dil kaşd itdi indi dâne-i ḥâl üstine
Zülfî agın çekdi çeşmi düşdi fi'l-ḥâl üstine

2. **indi:-di**

Gazel 3140

Mısra: 4

(Bulunduğu yerden) Aşağıya doğru gelmek.

Bir ayag üzre gelüp bil bağlayupdur hızmete
Servüñ indi kara su ayagina turmag-ıla

3. **indi:-di**

Gazel 3431

Mısra: 1

(Bulunduğu yerden) Aşağıya doğru gelmek.

Çözüp zülfin yüzine indi düşdi
Bulıtdur gün yüzine indi düşdi

4. **indi:-di**

Gazel 3431

Mısra: 2

(Bulunduğu yerden) Aşağıya doğru gelmek.

Çözüp zülfin yüzine indi düşdi
Bulıtdur gün yüzine indi düşdi

in'âm:

1. **in'âmuñi:-uñ, -ı**

Gazel 3255

Mısra: 1

Lutuf, ihsan.

Gün-be-gün arturduñ iy döst sen in'âmuñı
Baña da lâyıḳ budur dilden komayam nâmuñı

in'âm evle:

1. **in'âm eyle:-di**

Gazel 3404

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İhsan etmek, bağışlamak.

Meclis içre yine dilber büse in'âm eyledi
İy Muḥibbī şimdi mi gördüñ anuñ ihsânını

in'âm-ı levli:

1. **in‘ām-ı leyli:**

Gazel 3401

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Leyla'nun lütfu.

Ser-i Mecnûn şikest olsa ‘aceb mi
Sınışıdır kâsesin in‘ām-ı Leyli

inan:

1. **inanmaz:-maz**

Gazel 3017

Mısra: 9

*Bir şeyin doğruluğuna güvenmek, onaylamak,
kabul etmek.*

Öninde cânunu virseñ inanmaz sen dil-figāra

2. **inan:**

Gazel 3119

Mısra: 9

*Bir şeyin doğruluğuna güvenmek, onaylamak,
kabul etmek.*

Muhibbî rāh-ı ‘ışkuñda inan vallāhi şādıkdur
Senüñ bî-zer harîdüñdür hâkıñda bed-gümān olma

‘inān-ı esbüñi çek:

1. **‘inān-ı esbüñi çek:-üñ, -i**

Gazel 3256

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Atın dizginlerini çekmek/ dizginlemek. II Birinin
aşırı davranışlarına engel olmak.*

Atuñ ayagina düşmişdür gelüp üftâdeler
Çek ‘inān-ı esbüñi sultānsın Sançar gibi

‘inān-ı sefîne:

1. **‘inān-ı sefîne:-y, -i**

Gazel 3334

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Geminin kontrolü.

Ten keştisini dîde-i eşküme sınırladum
Elden düşürdüm āh ‘inān-ı sefîne[y]i

‘ināvet:

1. **‘ināyeti:-i**

Gazel 3403

Mısra: 8

Yardım, destek.

Arturamaz-ıdı cevri ü cefāsını gün-be-gün
Ger olmasaydı ‘aşıkā yāruñ ‘ināyeti

‘ināvet nazarı:

1. **‘ināyet nazarı:**

Gazel 3323

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyilik, ihsan bakışı.

Bu Muhibbî’ye yiter cevri ü sitem zecri ü elem
Eydesin olmadı mı dağı ‘ināyet nazarı

ince:

1. **ince:**

Gazel 3091

Mısra: 1

İnce olma durumu, zayıflık.

İy ruhları gül kāmeti ‘ar‘ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi gonca

incin:

1. **incinme:-me**

Gazel 3375

Mısra: 9

*Birinin herhangi bir davranışı yüzünden üzüntü
duymak, gücenmek, kırılmak.*

Çarlı elinden göz yaşın dökseñ inen incinme kim
Yüzini hâke sürüpdür niçe merdüm-zādeyi

2. **incinme:-me**

Gazel 3403

Mısra: 9

*Birinin herhangi bir davranışı yüzünden üzüntü
duymak, gücenmek, kırılmak.*

Bağlandıñ-ısa kāküle incinme bî-riyā
Bend itmez-idi olmasa anuñ himāyeti

incit:

1. **incitme:-me**

Gazel 3454

Mısra: 3

*İncitmek, zarar vermek, kırmak, dökmek,
acıtmak.*

Gelüp hağ tutsa ger āhır leb-i cānāni incitme
Dilā fikr eyle ‘ālemde ecelden kim amān buldı

iñen:

1. **iñende:--de**

Gazel 3138

Mısra: 5

Çok, epey, fazla.

Kanlı yaşımı görüp kaçma iñende güzelüm
Niçe bir cevri ü cefālar kılasın vāz gele

2. **iñen:**

Gazel 3017

Mısra: 8

1. çok, pek, fazla 2. daha çok.

Gerekse tîğ-ı hicr-ile urasın bagruma yara
Muhibbî sözüni hâtm it iñen tatvîl eyleme

3. iñen:

Gazel 3038

Mısra: 5

1. çok, pek, fazla 2. daha çok.

Semend-i nâz-ıla cānā iñen çiğnetme ‘uşşâkı
Sakın aldanmagıl hüsne geçer âheste âheste

4. iñen:

Gazel 3055

Mısra: 4

1. çok, pek, fazla 2. daha çok.

Nağd-i cān almak hünerdür ‘ışk elinden döştlar
Niçe dil virmek iñen âsāndur meh-rûlara

5. iñen:

Gazel 3124

Mısra: 9

1. çok, pek, fazla 2. daha çok.

İñen olmaya ‘ışk bünyādı muhkem
Güzeller cevri ile gelmese nāza

6. iñen:

Gazel 3187

Mısra: 10

Çok, pek çok, daha çok.

Muhibbî zerre gibi gün yüzüñden
Olalı dūr iñen āvāre düşdi

7. iñen:

Gazel 3375

Mısra: 9

Çok, pek çok, daha çok.

Çarḫ elinden göz yaşın dökseñ iñen incinme kim
Yüzini hāke sürüpdür niçe merdüm-zādeyi

iñende:

1. iñende:

Gazel 3226

Mısra: 3

1. Çok, pek, fazla. 2. Daha çok.

Kem nazarla zāhidā bakma iñende ‘āşıkā
‘Ucb-ıla şeytān olur bir kişi görse kendini

infi‘āl:

1. infi‘ālüm:-üm

Gazel 3486

Mısra: 1

1. Gücenme, dargınlık duyma, kırılma 2. Bir

tesir ediciden, bir fiilden etkilenme durumu, etki
altında kalma, etkilenme.

Dün gece hicrān şebinde infi‘ālüm var-ıdı
Kimseler bilmez benim ol dem ne hālüm var-ıdı

iñile-:

1. iñiler:-r

Gazel 3002

Mısra: 3

Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler
çıkarmak.

İñiler bezm-i gāmda nāle eyler

Gözümüñ yaşı tār sīnem kemeñçe

2. iñiler:-r

Gazel 3346

Mısra: 10

Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler
çıkarmak.

Meclis-i gāmda Muhibbî içerüz hūn-ı ciger

İñiler feryād ider ol bezme gönlüm nā gibi

3. iñiler:-r

Gazel 3475

Mısra: 4

Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler
çıkarmak.

Bezm-i gāmda gönlümü deldi cefā tūriyle āh

Giceler tā şubḫ olunca iñiler nā eyledi

inkār evle:

1. inkār eyle:-mek

Gazel 3474

Mısra: 6

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Reddetmek, kabul etmemek.

Vech-i zībādan n’içün men’ idesin şūfî bizi

Aḫsen-i taḫvime inkār eylemek taḫvā mı ki

inkār id-:

1. inkār id-:-er, -se

Gazel 3172

Mısra: 3

Kelime Tipi: Kalıp İfade

1. Kabul ve tasdik etmemek, tanımamak. 2.

(Yaptığını, söylediğini) İsrarla saklamak, (olanı ve
doğruyu) kabul etmemek.

Gün yüzine dilberüñ inkār iderse tañ mıdır

Böyledür huffāş işi mihr-i cihān-ārā-y-ıla

inkār id:

1. inkār id:-e

Gazel 3330

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaptığı bir işi, söylediği sözü veya tanık olduğu bir şeyi yapmadığını, bilmediğini, görmediğini söylemek, yaptığını saklamak, yadsımak.

Va'de kıldı dün habībüm baña yüzün 'arz ide
Korkaram inkār ide boza bugün ikrārını

inkāra gel:

1. **inkāra gel:**-a, -ür

Gazel 3424

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnkār etmek.

İkrār kılur büseye dil virdün egerçi
İnkāra gelür soñra sakın cānuñı pey di

inkisār eyle-:

1. **inkisār eyle-:**-i, -r

Gazel 3191

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beddua etmek.

İrişeydüm diyü gül ħurmenine
Benefşe dāyim eyler inkisārı

iñle-:

1. **iñlerüz:**--r, --üz

Gazel 3092

Mısra: 5

Acı ve üzüntü ifâde eden kesik kesik sesler çıkarmak; Gür, uğultulu, yankılı ses çıkarmak II âh etmek, şikayet etmek.

Belâ-keş iñlerüz Mecnûn [u] Ferhād
Velî her birisi çekmedi bence

2. **iñleyüp:**--y, --üp

Gazel 3176

Mısra: 7

Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

İñleyüp aglayalum döne döne şām u seher
Yiñi konmuş sular üstindeki tölâb gibi

3. **iñleyüp:**--y, --üp

Gazel 3238

Mısra: 2

Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Yine bu meclis-i ğamda gözüm yaşı şarâb evlâ
O bezme iñleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ

4. **iñlerse:**--r, --(i)se

Gazel 3477

Mısra: 7

Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

İñlerse rebâb oldı 'aceb mi dil-i sūzân
Devrân getürüp bir deriyi sîneme yakdı

5. **iñlerem:**-r, -em

Gazel 3068

Mısra: 4

Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Çünkü döndi kâmetüm eşküm olaldan tār aña
İñlerem mızrâb-ı ğam el sunsa ger evtâruma

6. **iñlerem:**-r, -em

Gazel 3241

Mısra: 12

Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Bezm-i ğamda şem' gibi giceler yaşlar döküp
İñlerem tâ şubĥ olunca ben ney-i güyâ gibi

7. **iñlerem:**-r, -em

Gazel 3481

Mısra: 4

Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Dür olalı gül yüzünden ħastadur cān bülbülü
İñlerem âh ol yüzi gülzârı görsem bir daĥı

8. **iñlerem:**-r, -em

Gazel 3491

Mısra: 7

Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

İñlerem bülbül gibi gül yüzine karşı velî
Bir nefes ğuş eylemez dıldâr âh-ı serdümi

9. **iñlesem:**-se, -m

Gazel 3148

Mısra: 3

Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Çarĥ elinden iñlesem tölâb-veş olmaz 'aceb
Gözlerüm yaşı dönüpdür âsiyâbuñ 'aynına

10. **iñler:**-r

Gazel 3180

Mısra: 9

1. Acı ve üzüntü ifâde eden kesik kesik sesler çıkarmak. 2. (Bir yer) Yankılanan gür ve kuvvetli seslerle dolmak.

Na'ra-i mestân-ıla iñler Muĥibbî çeng ü 'üd
Muttaşıl deyr-i muġân tâ şubĥa dek ğavgâ idi

11. **inler:-r**

Gazel 3200

Mısra: 4

1. Acı ve üzüntü ifâde eden kesik kesik sesler çıkarmak. 2. (Bir yer) Yankılanan gür ve kuvvetli seslerle dolmak.

Bezm-i gamda döstlar hün-ı ciger nüş eylesem
Gönlüm inler şubha dek anda ney-i güyâ gibi

12. **inler:-r**

Gazel 3247

Mısra: 2

1. Acı ve üzüntü ifâde eden kesik kesik sesler çıkarmak. 2. (Bir yer) Yankılanan gür ve kuvvetli seslerle dolmak.

Serverâ oldı gözüüm yaşı benüm âb gibi
Durmaz inler bu gönül derd-ile tölâb gibi

13. **inler:-r**

Gazel 3268

Mısra: 5

1. Acı ve üzüntü ifâde eden kesik kesik sesler çıkarmak. 2. (Bir yer) Yankılanan gür ve kuvvetli seslerle dolmak.

Ra'd inler ebr aklar dâyimâ Ferhâd için
Her yaña cülardur akar kühsârûnı giryesi

14. **inler:-r**

Gazel 3310

Mısra: 10

1. Acı ve üzüntü ifâde eden kesik kesik sesler çıkarmak. 2. (Bir yer) Yankılanan gür ve kuvvetli seslerle dolmak.

Ruĥı şevkine kıl nâle Muĥibbî
Gör inler hiç turur mı 'andelîbi

15. **inler:-r**

Gazel 3484

Mısra: 1

1. Acı ve üzüntü ifâde eden kesik kesik sesler çıkarmak. 2. (Bir yer) Yankılanan gür ve kuvvetli seslerle dolmak.

Şeb-i hicrânda dil inler nite nây
Bu ĥasret böyle ger bâkî kala vay

inle:

1. **inledi:-di**

Gazel 3420

Mısra: 6

Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak.

Ėam meclisinde dün gice nâlem işitdi âĥ
Tâ şubĥ olunca inledi gör nâ benüm gibi

2. **inlesün:-sün**

Gazel 3497

Mısra: 10

Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak, inildemek.

Bezm-i gamda sāġar-ı çeşmüñle iç ĥün-ı ciger
İñlesün ol meclisün olsun bu gönülüm nâları

3. **inlemek:-mek, -le**

Gazel 3057

Mısra: 4

Acı, üzüntü, keder sebebiyle ağlamak, inilti sesler çıkarmak.

Kâküli sevdâsına kim dil vire bir dilbertün
İñlemekle 'âkıbet gönül perîşân olmaya

4. **inleyen:-y, -en**

Gazel 3186

Mısra: 10

Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak.

Ol tabîb-i dil Muĥibbî işidüp eġġanımı
Didi beñzer inleyen küyumda miskünüm gibi

inlemek:

1. **inleyüp:-y, -üp**

Gazel 3239

Mısra: 5

Acı, üzüntü, keder sebebiyle ağlamak, inilti sesler çıkarmak.

İñleyüp zârîlîġ itse tañ midur cân bülbülü
Laĥza laĥza çünki artar ol gülün ra'nâlîġı

inşâ evle:-

1. **inşâ eyle:-di**

Gazel 3069

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yapmak, bina etmek.

Süz-ı eş'âr-ı Muĥibbî'yi yazup ol varaĥa
Şaĥn-ı gülşende yine eyledi inşâ lâle

insân:

1. **insânı:-ı**

Gazel 3490

Mısra: 6

1. İki ayaklı, iki elli, akı ve konuşma yeteneġi olan memeli canlı. 2. Bu türden olan canlı, birey, fert.

Bu ĥüsn ü bu leġâfetle perî dirsün aña tañ mı
Temâşâ eyleyen görsün perî şeklinde insânı

intihâb id:-

1. **intihâb id:-er, -se, -m**

Gazel 3238

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seçmek.

Niçe bir yazayım derd-i derūnum bir kitāb oldu
Okumaz korkaram dilber idersem intihāb evlā

2. **intihāb id:-iip**

Gazel 3272

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seçmek.

İntihāb idüp çıkardum māh-rūlardan seni
Bilmedüm n'oldı günāhum böyle yād itdün beni

intihāb it:

1. **intihāb it:-dükde**

Gazel 3463

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seçmek.

Ma'ānī bahrına taldı Muhibbī buldı gevherler
Begendi intihāb itdükde bu nazm-ı güher-pāşı

intizār:

1. **intizār:-ı**

Gazel 3073

Mısra: 6

Bekleme, bekleyiş.

Yār itse vaşla va'de getürme anı yāda
Olmaz saña müyesser var intizārı gözle

ir-:

1. **irmese:-me, -se**

Gazel 3300

Mısra: 7

Erişmek, ulaşmak.

İrmese idüm lebūn tiryākına
Öldürür idi beni zülfün semî

2. **iresin:-e, -sin**

Gazel 3092

Mısra: 2

Ermek, ulaşmak, yetişmek.

Dilā şabr it cefā vü cevri ü rence
Ümizūn dut iresin vaşl-ı gence

3. **irdün:-dü, -ñ**

Gazel 3073

Mısra: 9

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Zülfî şebine irdün şem'-i cemāle karşı
Pervāne-veş Muhibbî yanmaga nārî gözle

4. **irer:-er**

Gazel 3088

Mısra: 7

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Cān terkini kim ura irer büseme dirmiş
Biñ cān virelüm cān-ıla diñ aña satarsa

5. **irdün:-dü, -ñ**

Gazel 3104

Mısra: 8

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Ġam sipāhını çeküp sīneleri taḫl idüben
Çeküben āh 'alemin göklere irdün (...)

6. **irer:-er**

Gazel 3109

Mısra: 4

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Çiçekler her biri bir hūba beñzer
Görenler lā-büd irer vecd ü hāle

7. **irmez:-mez**

Gazel 3110

Mısra: 4

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Kıl muşāhib her gice kālbuñi zikru'llāh ile
Uyma nefsi-şūma irmez çün bilürsin dem deme

8. **iren:-en**

Gazel 3275

Mısra: 5

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Hicr elinden kurtulup iren vişālūn 'ıydine
Yolına kırbān olup şükrāne vırsün cānını

9. **irer:-er**

Gazel 3368

Mısra: 10

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Terk-i ser kıl iy Muhibbī ister iseñ vaşlını
Didiler irer vişāle terk idenler başını

10. **irmeye:-me, -(y)e**

Gazel 3443

Mısra: 7

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Yol yok-durur beķāya eger irmeye ecel
Peymāne pür ola meger oldur fenā günü

11. **irmeye:-me, -(y)e**

Gazel 3452

Mısra: 7

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Merhem-i vaşluñ eger irmeye bu hastaya āh
Rüz-ı mahşerde dağı bulına dil pārecügi

12. **irem:-em**

Gazel 3340

Mısra: 9

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Elin uzadur serv irem diyü kaşruña
Her kim tavıl olsa olurmuş hamākati

13. **irem:-em**

Gazel 3421

Mısra: 5

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Vaşl[ı] gencine anuñ bir gün irem diyü gönül
İhtiyār eyledi dehr içre bu vīrānalığı

14. **irem:-em**

Gazel 3466

Mısra: 5

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Lebleri dār-ı şifāsına irem diyü bu dil
Hastadur şubha degin virdi bu deryā şāfi

15. **irdüm:-dü, -m**

Gazel 3091

Mısra: 8

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Çekdümse ne gam derd ü belā ile meşakkat
Şükrüm bu ki irdüm soñucu bir ulu gence

16. **irmek:--mek**

Gazel 3146

Mısra: 9

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Tolaşup kāküline dil diler irmek lebine
Resen-i zülf-ile dil ya'nī çıkar döne döne

17. **irmege:-meg, -e**

Gazel 3100

Mısra: 13

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Ol boyı servüñ Muhibbī irmege pā-būsına
Gözlerüm yaşını her dem cüybār itmeñ nice

18. **iremez:-e, -mez**

Gazel 3155

Mısra: 3

1. Yetişip dokunmak. 2. Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek. 3. İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nâil olmak.

Bülbül-i cān iremez gülşen-i şādīye velī
Kanda kim hār-ı gam olsa yapışur dāmenüme

19. **irmek:--mek**

Gazel 3165

Mısra: 2

1. Yetişip dokunmak. 2. Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek. 3. İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nâil olmak.

El götürüp du'ā direm ol serv kāmete
Kimdür ki irmek istemez ola kıyāmete

20. **ire:-e**

Gazel 3155

Mısra: 6

1. Yetişip dokunmak. 2. Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek. 3. İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nâil olmak.

Haşre dek rağs uram iy dilber alup başum ele
Tig-ı cān-bağşuñ eger ire benüm gerdenüme

21. **irmez:-mez**

Gazel 3163

Mısra: 4

1. Yetişip dokunmak. 2. Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek. 3. İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nâil olmak.

İrişdi āh u efgānum semāya
Nedendür saña irmez iy yüzi mäh

22. **ire:-e**

Gazel 3289

Mısra: 5

1. Yetişip dokunmak. 2. Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek. 3. İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nâil olmak.

Hîç ola mı ki anuñ vaşlına ire elüm
Ol ola 'ālī-neseb ben kul olam bir Hābeşī

23. **ıra:-a**

Gazel 3156

Mısra: 5

Uzaklaştırmak.

Kaşdı bu ki kapuñdan ıra bini rağīb
Güş itme sözün uymağıl ol yüzi karaya

24. **irer:-er**

Gazel 3157

Mısra: 8

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek.

Eflâke çıkar her gice âhum benüm iy döst
Bu kanlu yaşum dağı irer taht-ı serâyâ

25. [ırma: -ma

Gazel 3171

Mısra: 5

Ayırmak, uzaklaştırmak.

Rahmetüñden [ırma sen] yâ Rabbenâ
Anlara itdürmeyesin âh u vâh

26. irüp: -üp

Gazel 3203

Mısra: 4

1. Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek. 2. İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nâil olmak.

Vişâlüh 'iydine el-hamdü-lillâh
İrüp bu cân u dil kurbâna geldi

27. irmeye: -me, -y, -e

Gazel 3219

Mısra: 9

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek.

İrmeye hergiz anuñ hüsnî bahârına hazân
Bite dünyâda nite kim gül ü serv ü semeni

28. irse: -se

Gazel 3229

Mısra: 7

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek.

Başuñ eflâke irse garra olma
Cihâna satabilmez kimse zürî

29. iren: -en

Gazel 3234

Mısra: 6

Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek.

Gözüme didüm sen itdüh beni derde mübtelâ
Senden imiş gönülüme iren belâ-yı vahşeti

30. irdi: -di

Gazel 3243

Mısra: 1

1. Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek. 2. İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nâil olmak.

İrdi Ferhâd'a maḥabbet kesdi miḥnet daşını
Derd-ile bî-çäre virdi âḫir anda başını

31. irdi: -di

Gazel 3273

Mısra: 4

1. Belli bir yere, bir noktaya varmak, vâsıl olmak, erişmek. 2. İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nâil olmak.

Nigârâ zülfüh altında nihân oldu yine rüyuñ
Meger şeb irdi ḫurşide yaḫüd vaḫt-i zevâl oldu

ir:

1. irişemezsın: -emez, -sın

Gazel 3037

Mısra: 7

Ulaşmak.

Vaşlına irişemezsın yürî divâne gönül
Kim görüpdür ki gedâ 'iyş ide sulṫânlar-ıla

2. irişemez: -iş, -e, -mez

Gazel 3050

Mısra: 3

Ulaşmak.

İrişemez nigâra menzil uzak
Niçe vara ol esb-i lengi sorma

3. iren: -en

Gazel 3308

Mısra: 10

Erişmek, ulaşmak II gelmek, kaynaklanmak.

Eylese cevri ü cefâ ide Muḫṫb anı ḫabül
Ḥoş gelür 'âşıḫa ma'şuḫdan iren her nâ-hoşı

4. irmez-ise: -mez, --ise

Gazel 3451

Mısra: 5

Erişmek, ulaşmak, gelmek.

'Uşşâk eger ki irmez-ise vaşlıña senüh
Ger ölüri-ise her biri ḫasretle vâ beni

5. iremezsın: -e, -mez, -sın

Gazel 3028

Mısra: 4

Erişmek, ulaşmak.

Yâ İlähî 'ayn olsun uşbu rü'yâlar bize
Cân virürseñ de yolında iremezsın zülfine

6. irişdi: -iş, -di

Gazel 3132

Mısra: 9

Erişmek, ulaşmak, gelmek.

Ḥattını gördi Muḫṫbî'nüh irişdi eceli
Ḥiç taḫyîr ola mı yazu-y-ımış başında

7. irde: --de

Gazel 3052

Mısra: 8

Erken.

Gözüm yaşın revân itdüm benüm serv-i hırāmānum
Süre yüz hāk-i pāyuña umaram irde vü geçde

8. **iremezsın:-e, -mez, -sin**

Gazel 3023

Mısra: 6

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Yüri iy sāye yüri ko kerem it dāmenini
Ben ‘adem mülkine gıtdüm iremezsın tozuma

9. **irse:-se**

Gazel 3129

Mısra: 2

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Yiridür saña gönül virdün vefāsuz dilbere
Geçse yaşuñ tā semekden āhuñ irse göklere

10. **irmek:-mek**

Gazel 3379

Mısra: 3

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Hicr-ile ölmek mi vardur yāhūd irmek vaşlına
‘Ālem içre dōstlar bu ihtimāl egler beni

11. **irdi:-di**

Gazel 3398

Mısra: 6

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Niçe yıldur kim bu dil bağlayup iħrām-ı ğamı
Şimdi irdi Ka‘be-i kūyuña kurbān kıl beni

12. **irse:-se**

Gazel 3462

Mısra: 9

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Muħibbī mu‘ciz-i nazmuñ ‘Acem iklīmüne irse
Kalursa zinde kabrinde ‘aceb mi rūh-ı Selmān’ı

13. **ire:-e**

Gazel 3484

Mısra: 10

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Revā mıdur Muħibbī ola maħrüm
Vişāle ire ger yoħsul eger bay

14. **irmedük:-me, -dük**

Gazel 3487

Mısra: 10

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Muħibbī ser-te-ser gezdi ser-i kūyuñ hevāsiyla
Cihānda irmedük ancak hemān bāğ-ı irem kaldı

15. **irince:-ince**

Gazel 3434

Mısra: 5

Erişmek, ulaşmak, dokunmak, yetişmek.

İçerem cām-ı şarābı tā irince cān lebe
Sākiyā sun destüme sen sāğar-ı leb-ber-lebi

16. **irişdi:-iş, -di**

Gazel 3030

Mısra: 2

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Göz ucından gönül düşdi meded bir nā-müselmāna
Ĥadeng-i tır-i müjgānı irişi sineden cāna

17. **irişdi:-iş, -di**

Gazel 3084

Mısra: 12

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Niçe yıldur bu Muħibbī rüze-i hicrūñ dutup
Ĥamdü-lillāh kim irişi vaşluñuñ bayramına

18. **irmek:-mek**

Gazel 3102

Mısra: 10

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Bu Muħibbī nūñ yıkuk göñlin ‘imāret eylegil
Dōstum irmek dilerseñ ger sevāb-ı Ka‘be‘ye

19. **irdi:-di**

Gazel 3213

Mısra: 4

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Mürde iken zinde itdi cümle ezhāri şabā
Tāze cān buldu kamusı irdi nefh-i ‘İsevī

20. **irdi:-di**

Gazel 3250

Mısra: 4

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Mürde idi zinde kıldı cümle ezhāri şabā
Tāze cān buldı kamusı irdi nefh-i ‘İsevī

21. **irmedi:-me, -di**

Gazel 3318

Mısra: 4

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

‘İyd oldı kırbāna šalā itdūñ gelüp ‘āşıkıların
Kıldı vişāle irmedi ol cān ki kırbān olmadı

22. **irmedi**: -me, -di

Gazel 3341

Mısra: 9

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Nağd-i eşk-ile Muhibbî vaşl-ı yāra irmedi
Dīdeler cümle düketdi dirhem ü dīnārını

23. **irişdi**: -iş, -di

Gazel 3396

Mısra: 3

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Ġamzeñ okları eyā meh-rū irişdi sīneye
Kan yalaşmayınca benümle karındaş olmadı

24. **ire**: -e

Gazel 3403

Mısra: 6

"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

Ger öldürürse ‘āşıkı ğamzeñ ‘aceb midür
Bulur mı idi ger ire Hakk’uñ hidāyeti

‘irāk:

1. **‘irāk’**: -ı

Gazel 3274

Mısra: 4

Irak ülkesi.

Saña mānend meh-rū görmedüm āh
Gezüp Mısr-ıla Şām-ıla ‘Irāk’ı

2. **‘irāk’**: --ı

Gazel 3092

Mısra: 3

Irak ülkesi // Uzak, uzaklık // Türk müziğinin en eski mürekkep makamlarından biri.

‘Irāk’ı geşt kıldum Rüm[’ı] gezdüm
Gözüm dutmadı bir meh-rüyı sence

īrān:

1. **īrān**:

Gazel 3043

Mısra: 8

İran ülkesi.

Şabā şāvır olup peygām-ı yāri
Getürsin bize İrān illerine

2. **īrān**:

Gazel 3043

Mısra: 12

İran ülkesi.

Saçıñuñ kim bahāsı Mısr u Tebriz
Muhibbî virmez İrān illerine

irem:

1. **irem**:

Gazel 3236

Mısra: 8

Cennet bahçesi. Ād kavmi çağında Şeddād tarafından cennete benzetilerek yapılan bahçe.

Zāhidā zıkr eyleme cennet hevāsı bizde yok
‘Āşık-ı dīdār olan n’eyler irem ırmağını

irem uçmağı:

1. **irem uçmağı**: -ı, -n, -ı

Gazel 3235

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Efsāneye göre Ad kavminden Şeddād’ın cenneti yeryüzünde kurmak maksadıyla yaptığı şehrin adı olup edebiyatımızda “cennet bağı, dünya cenneti, cennet kadar güzel ve bayındır yer” anlamında kullanılır.

Kim temāşā eyleye bir lahza hüsñüñ bağıcı
Almaya bir hābbeye virseñ irem uçmağını

‘irfān:

1. **‘irfān**:

Gazel 3057

Mısra: 2

Bilme, anlama, kavrama; sezgi, rühî tecrübe ve manevî yolla edinilen bilgi.

Her kimüñ kim sīnesinde mihr-i cānān olmaya
Ehl-i diller meclisinde adı ‘irfān olmaya

irgür:

1. **irgür**:

Gazel 3226

Mısra: 6

Ulaştırmak, erişirmek.

Mār zülfüñden helāke varmadan bu cān u dil
Luţf kıl irgür baña tiryāk-i la’lūñ kändini

irgür-:

1. **irgürmiş-iken**: -miş, -i, -ken

Gazel 3179

Mısra: 3

Ulaştırmak, erişirmek.

Zühd-ile taqvā bināsın çarha irgürmiş-iken
Geldi çün tūfān-ı mey hāk-ile yeksān eyledi

2. **irgüresin**: -e, -sin

Gazel 3240

Mısra: 4

Ulaştırmak, eriştirmek.

Gözlerüm kana dönüpdür benüm aqlamag-ıla
İy şabā irgüresin kühl ideyim gerd-i rehi

3. **irgürmedi**: -me, -di

Gazel 3007

Mısra: 2

Ulaştırmak, eriştirmek; nasip etmek.

Şad hezārān cān u dil bağlandı her bir müyına
Çarḥ-ı zālīm āh irgürmedi āḥir küyına

iriş-:

1. **irişürseñ**: -ür, --se, --ñ

Gazel 3007

Mısra: 8

Erişmek, ulaşmak.

İy şabā büyin getir tā mürde dil bulsun ḥayāt
Ger şeherden irişürseñ sünbül-i gül-büyına

2. **irişmedi**: -me, -di

Gazel 3088

Mısra: 3

Erişmek, ulaşmak.

Bir kerre anuñ büyi irişmedi meşāma
Andan baña ne fāyide ḥaddi gül-i terse

3. **irişe**: -e

Gazel 3115

Mısra: 4

Erişmek, ulaşmak.

Maḥv ola gide evc-i felekde meh ü ḥurşid
Ger pertev-i ḥüsni irişe saḳf-ı semāya

4. **irişse**: -se

Gazel 3124

Mısra: 1

Erişmek, gelip çatmak.

Bahār irişse güller bitse tāze
Niçe yirden gele bülbül niyāza

5. **irişsün**: -sün

Gazel 3120

Mısra: 8

Erişmek, ulaşmak, vasıl olmak.

Zenaḥ çāhında ‘uşşāḳı esirge leblerün göster
Bir içim su-y-ıla ḥayruñ irişsün ehl-i zindāna

6. **irişür**: -ür

Gazel 3104

Mısra: 6

Belli bir yere varmak, ulaşmak. II Yardım etmek, yardımına koşmak.

Bezm-i ḡamda ko beni ney gibi efḡān ideyim
Kim bilür daḥı şehā kim irişür uşbu deme

7. **irişmeyüp**: -me, -(y)üp

Gazel 3490

Mısra: 9

Belli bir yere varmak, ulaşmak. || Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.

İrişmeyüp vişālūne şeb-i hicr içre cān virsem
Dilegüm bu ola Ḥaḳ’dan saña Nüh ‘ömri erzānī

8. **irişmez**: -mez

Gazel 3125

Mısra: 5

Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Kenārī bahr-ı ‘işkuñ yok irişmez ‘umkına kimse
Dilā gel imtiḥān içün o bahra sen de bir tal-a

9. **irişdüm**: -dü, -m

Gazel 3201

Mısra: 3

Belli bir yere varmak, ulaşmak. || Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.

‘Işk devletinde yine irişdüm bir ‘āleme
‘Ālem içinde olmaya ol ‘ālemüm gibi

10. **irişe**: -e

Gazel 3076

Mısra: 7

Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Çeşmüñ var iken kim irişe genc-i vişāle
Yol bulma aña müşkil olur şir arasında

11. **irişdi**: -di

Gazel 3258

Mısra: 2

(Belli bir zaman için) gelmek, erişmek, ulaşmak.

Çemende güller açıldı cihānuñ zeyn olup bāḡı
İdelüm serv-ḳadlerle irişdi ‘işretüñ çağı

12. **irişür**: -ür

Gazel 3156

Mısra: 1

1. Yetişmek, yetişip dokunmak. 2. Belli bir yere varmak, ulaşmak. 3. Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.

Dirdüm irişür derd ü elem evc-i semāya
Derdā ki eser eylemez ol māhlikāya

13. **irişe**: -e

Gazel 3222

Mısra: 7

1. Yetişmek, yetişip dokunmak. 2. Belli bir yere varmak, ulaşmak. 3. Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.

Cür'a-i cām-i lebinden iriŧe diyü naŧıb
İy gönül küy-ı ħarābāt iċre ħāk itdün beni

14. **iriŧe:-e**

Gazel 3323

Mısra: 2

1. Yetiŧmek, yetiŧip dokunmak. 2. Belli bir yere varmak, ulaŧmak. 3. Belli bir merhaleye ulaŧmak, istenen ve özlenen olgunluġa gelmek, ihraz etmek.

Yār küyından ŧabā yili getüre ħaberi
Büy-ı zülfiyle meŧām-ı cāna iriŧe eseri

15. **iriŧdi:-di**

Gazel 3163

Mısra: 3

1. Yetiŧmek, yetiŧip dokunmak. 2. Belli bir yere varmak, ulaŧmak. 3. Belli bir merhaleye ulaŧmak, istenen ve özlenen olgunluġa gelmek, ihraz etmek.

İriŧdi āh u efġānum semāya
Nedendür saña irmez iy yüzi māh

16. **iriŧeydüm:-e, -y, -dü, -m**

Gazel 3191

Mısra: 5

Belli bir yere varmak, ulaŧmak.

İriŧeydüm diyü gül ħırmenine
Benefŧe dāyim eyler inkisārı

17. **iriŧmese:-me, -se**

Gazel 3201

Mısra: 5

1. Yetiŧmek, yetiŧip dokunmak. 2. Belli bir yere varmak, ulaŧmak.

Ėamzeñ okı iriŧmese mecrūh gönlüme
Olmazdı yaram üstine ol merhemüm gibi

18. **iriŧmez:-mez**

Gazel 3227

Mısra: 10

Belli bir yere varmak, ulaŧmak.

İy Muħibbı sırr-ı 'ıŧkı sorma itmez kimse ħall
Müŧkil 'ıŧka iriŧmez kimsenün endiŧesi

19. **iriŧmedüm:-me, -dü, -m**

Gazel 3228

Mısra: 9

Belli bir yere varmak, ulaŧmak.

Naqd-i cān-ıla iriŧmedüm viŧāl-i dilbere
İy Muħibbı ħarc kıldum gerċi yog u varumı

20. **iriŧdükde:-dükde, -**

Gazel 3313

Mısra: 3

Eriŧmek, ulaŧmak.

ŧām iriŧdükde koyup gitdün beni iy yüz[i] gün
Ben daħı itdüm ŧafaċ-veŧ kan-ıla pür dāmeni

iriŧ:

1. **iriŧdür:-dür**

Gazel 3302

Mısra: 6

Eriŧmek, ulaŧmak, vasıl olmak.

Gel iy bād-ı ŧabā merdümlik idüp
İriŧdür küyına bu ħāk-i pāyı

2. **iriŧse:-se**

Gazel 3009

Mısra: 5

Eriŧmek, deġmek, ulaŧmak.

İriŧse tır-i dil-düzı müheyyə eyleyem cāyın
Anı ħoŧ saklayam dilde ne cān ola ne ten āġeħ

3. **iriŧdük:-dü, -k**

Gazel 3043

Mısra: 1

Arzu edilen noktaya gelmek, eriŧmek, ulaŧmak,
varmak.

İriŧdük çün Karaman illerine
Kaċan varıla cānān illerine

4. **iriŧdük:-dü, -k**

Gazel 3052

Mısra: 9

Arzu edilen noktaya gelmek, eriŧmek, ulaŧmak,
varmak.

Muħibbı Ka'be küyına iriŧdük çün tavāf itdük
Saña lāyık budur ħurbān ola cān itdügün ħacda

5. **iriŧdük:-dü, -k**

Gazel 3413

Mısra: 3

Arzu edilen noktaya gelmek, eriŧmek, ulaŧmak,
varmak.

Ĥüsñ bāġına iriŧdük yüzünü ħāk ideġör
Üstüne säye salar serv-i ħırāmān büyüdi

6. **iriŧmez:-mez**

Gazel 3351

Mısra: 4

Arzu edilen noktaya gelmek, eriŧmek, ulaŧmak,
varmak.

Felekden yücedür beñzer senün iy māh-rū ħaŧruñ
Anuñçün 'aŧıkuñ aña iriŧmez āh u feryādı

7. **iriŧmez:-(mez)**

Gazel 3395

Mısra: 14

Arzu edilen noktaya gelmek / eriŧmek / ulaŧmak.

Muħibbı āh u efġā[nı] eser itmez saña cānā
İriŧmez ħadd-i bālāna olur dūd-ı siyah egri

8. **irişmiş:-miş**

Gazel 3432

Mısra: 10

Arzu edilen noktaya gelmek, erişmek, ulaşmak, varmak.

Her kim Muhibbî gördi bu şi'r-i süznâki
Dir Husrev'e irişmiş andan yakar çerâğı

irişdür:-

1. **irişdürür:-ür**

Gazel 3165

Mısra: 8

Erişmesini sağlamak, yetiştirmek, ulaştırmak, isal etmek.

İy dil mecâzî 'ışka gönül virmeden sakın
İrişdürür kişi ezel âhîr nedâmete

irişürse:

1. **irişürse:**

Gazel 3075

Mısra: 12

Erişmek, ulaşmak, gelmek, değmek, dokunmak.

Merve hakkıyçun Şafâ'dan cân kurbân eyleye
Ger irişürse Muhibbî Ka'be'[nün] kapusına

irşâd evle:

1. **irşâd eyle:**

Gazel 3141

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Doğru yolu göstermek, aydınlatmak, uyarmak.

Jeng-i gam tutdı dil âyinesin iy pîr-i muğân
Vahtıdır meygede yolın baña irşâd eyle

irşâd it:

1. **irşâd it:-me, -di**

Gazel 3387

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Doğru yolu göstermek.

İt rakîbüñ sözine aldanma iy Yüsuf-cemâl
Kim seni bir kerre ol hayr işe irşâd itmedi

irsâl evle:

1. **irsâl eyle:-gil**

Gazel 3342

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göndermek, yollamak.

Hün-ı çeşmiyle Muhibbî yâra kâğıd yazıcak
Didi bu hüdmete dil eylegil irsâl beni

is:

1. **işi:-i**

Gazel 3188

Mısra: 1

Bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel.

Baňa bu işi cümle yâr itdi
Giñ cihâni başuma dar itdi

2. **işümi:-üm, -i**

Gazel 3188

Mısra: 4

Bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel.

Gösterüp gül yüzini kıldı nihân
Bülbül-âsâ işümi zâr itdi

3. **işüm:-üm**

Gazel 3161

Mısra: 8

Bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel, eylem.

Dil dilerdi cân virtüp bugün lebüñ bāzâr ide
Kaldı işüm vâ dirîğâ yâr ile çün yarına

4. **işdür:-dür**

Gazel 3442

Mısra: 11

Bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel, eylem.

Muhibbî sâde işdür şi'r-i sâde
Olıcak ol gerekdür künde-kârî

5. **işi:-i**

Gazel 3115

Mısra: 15

Alışkanlık, amel, eylem, hâl, vaziyet, huy.

Bu hırka vü bu tâc-ıla işi çü riyâdur
Ne yüzle ta'n eyleye zâhid zurefâya

6. **işdür:-dür**

Gazel 3371

Mısra: 5

Amel, davranış, iş, fiil, eylem.

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cân itmek velî
'Aşıkam sanmañ baña bu müşkil âsân olmadı

7. **işüm:-üm**

Gazel 3376

Mısra: 2

Amel, davranış, iş, fiil, eylem.

Dil-i şürîde sevmişdür yine çün bir perî-zâdı
İşüm ney gibi efgândur anı siz sanmañuz şâdı

8. **isîni:-i, --n, --i**

Gazel 3065

Mısra: 5
Dumanın bir yüzey üzerinde bıraktığı kara leke.

Haftuñun isini hoş görsün lebün nüş isteyen
Düda lâ-büd katlanur kim isteye helvâ yine

9. işi:-i
Gazel 3172
Mısra: 4
Yapılan şey, davranış, eylem.

Gün yüzine dilberün inkâr iderse tañ midur
Böyledür huffâş işi mihr-i cihân-ârâ-y-ıla

10. işün:-üñ
Gazel 3173
Mısra: 3
Yapılan şey, davranış, eylem.

Gice gündüz işün günâh oldı
Añduguñca anı her ân ağla

‘İsâ:

1. ‘İsâ-y-ıla:--y, --ıla
Gazel 3035
Mısra: 12
Hz. İsa: Kendisine kitap verilen dört peygamberden biridir. Hz. İsa, Annesi Hz. Meryem, Allah'ın emri ve hikmeti ile Cebrail'in bir üfürmesiyle gebe kaldığı için babasız dünyaya gelmiştir. Hz. İsa'ya--vahiy yoluyla- İncil nazil olmuştur. Hz. İsa, ölüleri nefesiyle diriltir, körlerin gözlerini açar ve el-aşâ hastalıkları giderirdi. Mesih, Rûhullah, İbn-i Meryem de unvanlarıdır.

İy Muhibbî yüri ‘âlemde tecerrüd ehli ol
Tâ ki hem-ser olasın göklerde sen ‘İsâ-y-ıla

2. ‘İsâ:
Gazel 3241
Mısra: 4
Hz. İsa peygamber. Beyitte Hz. İsa'nın göğe yükselişine gönderme yapılmıştır.

Dil viren medfün olur dünyâya bil Kârün-veş
Kim tecerrüd eyledi göklerde dūr ‘İsâ gibi

3. ‘İsâ:
Gazel 3158
Mısra: 12
İsa peygamber. // İsa peygamber gibi ölüleri nefesiyle diriltme özelliğine sahip sevgili.

Sen bir nazarla mürde dile cân bağısladuñ
‘İsâ egerçi zinde kılurdı du‘â-y-ıla

4. ‘İsâ:
Gazel 3474
Mısra: 2
İsa peygamber. // İsa peygamber gibi ölüleri nefesiyle diriltme özelliğine sahip sevgili.

Leb mi bu ya la‘l mi yâhüd mey-i şabbâ mı ki
Söz deminde mürdeler ihyâ kılur ‘İsâ mı ki

İsâr:

1. İsâr:
Gazel 3216
Mısra: 7
1. İkrâm etme, ağırlama. 2. Dökme, saçma.

Gel kadem rencide kıl kim pâyüña İsâr için
Hâzır itdüm gözlerüm cevherlerinden dökmeği

İsâr id:

1. İsâr id:-er
Gazel 3489
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Saçmak, dökmek.

Gözlerüm İsâr ider yolına eşküm gevherin
Gör ne merdümdür dirîğ itmez çoğunu azımı

İsâr it-:

1. İsâr it-:--mek
Gazel 3014
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Esirgemedi, kendinden çok başkalarının menfaatini düşünerek fedakârlıkla verme, ikram etme, saçma.

Şehâ yoluña İsâr itmek çün
Yüzüm dînâr olur yaşum diremde

2. İsâr it-:--meg, --e
Gazel 3112
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Esirgemedi, kendinden çok başkalarının menfaatini düşünerek fedakârlıkla verme, ikram etme, saçma.

İki kâse merdüm-i çeşmüm eline sîm ü zer
Aldı İsâr itmeğe geldükçe gam sultânına

İsâr ol:

1. İsâr ol:-a, -y, -dı
Gazel 3348
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Döküp saçmak, ikram etmek.

Eşk-i çeşmüm lü'lü'-i şehvâr olaydı kâşki
Ayagina sen şehûñ İsâr olaydı kâşki

İse:

1. İse:
Gazel 3164

Mısra: 2
Koşul edatı.

Bir ğazel didüm yine şol mâh-ı tâbân üstine
Eydür ise ehl-i şevk götür ser-i cân üstine

2. ise:

Gazel 3002
Mısra: 5
Eklendiği cümleye koşul anlamı veren edat.

Eger öldürmez ise beni hicrân
Cefâlar idesin sen baña anca

3. ise:

Gazel 3055
Mısra: 2
"i" ek fiilinin şart eki (-sA) almış şekli.

Yine bağlandı bu gönüm zülf-i 'anber-bülara
Gözlerüm yaşı 'acebdür dönmez ise cülara

4. isem:-m

Gazel 3271
Mısra: 7
"i" ek fiilinin şart eki (-sA) almış şekli.

Küyuñda eger ölüer isem cismümi iy döst
Zinhâr anı seglerüñe eyle sipârı

5. ise:

Gazel 3432
Mısra: 8
"i" ek fiilinin şart eki (-sA) almış şekli.

Âhum duñanı düpdüz çarñuñ yüzini dutdı
Görinmez ise tañ mı göklerde zer çerâğı

6. ise:

Gazel 3033
Mısra: 9
"i" ek fiilinin şart eki (-sA) almış şekli. II. Koşul edatı.

Görmekde ise ger hevesün cenneti zâhid
Ol elini komaz küyına bir kez güzer eyle

7. ise:

Gazel 3057
Mısra: 5
"i" ek fiilinin şart eki (-sA) almış şekli. II. Koşul edatı.

Ger murâduñ cân ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kîn ola müselmân olmaya

8. ise:

Gazel 3077
Mısra: 11
"i" ek fiilinin şart eki (-sA) almış şekli. II. Koşul edatı.

Hışm eyler ise ğam yime iy dil yine oñşar
Efendi olan kakır u oñşar kölesine

9. ise:

Gazel 3129
Mısra: 13
"i" ek fiilinin şart eki (-sA) almış şekli. II. Koşul edatı.

Ebr gibi ger qarın olur ise sen mâha rakıb
Kendüzümü ğayretümden ururam yirden yire

10. ise:

Gazel 3308
Mısra: 5
"i" ek fiilinin koşul eki (-sA) almış hali.

'İşk mıkñâtısı kendüye çeke âhen ise
Kimse görmedi anuñ gibi bir dil-keşi

11. ise:

Gazel 3317
Mısra: 9
"i" ek fiilinin koşul eki (-sA) almış hali.

Gitdi ise küh-ken geldi Muhibbî yirine
Hâlî olmaz döstlar 'âlemde 'ışkuñ mişesi

12. ise:

Gazel 3330
Mısra: 8
"i" ek fiilinin koşul eki (-sA) almış hali.

İtmez iseñ ger vefâ kıl bārî gel cevri ü cefâ
Her ne yüzden ise hoşdur yâr añmak yârını

13. ise:

Gazel 3362
Mısra: 2
"i" ek fiilinin koşul eki (-sA) almış hali.

Bend itdi ser-i zülfine bir dil-rübâ bizi
Her kanda ise aradı buldı belâ bizi

14. ise:

Gazel 3418
Mısra: 4
"i" ek fiilinin koşul eki (-sA) almış hali.

Sevdâ-yı zülf varını 'ömrüñ yile virüp
Başdan çıkarmaz ise 'acebdür hevâ bizi

15. iseñ:-ñ

Gazel 3368
Mısra: 9
"i" ek fiilinin koşul eki (-sA) almış hali.

Terk-i ser kıl iy Muhibbî ister iseñ vaşlını
Didiler irer vişâle terk idenler başını

16. iseñ:-ñ

Gazel 3406

Mısra: 6
"i" ek fülilin koşul eki (-sA) almış hali.

Ko bu 'iys ü 'işreti çün kim fenâdur 'âkıbet
Yâr-ı bâkî ister iseñ olmaya tâ'at gibi

17. iseñ:-n
Gazel 3210
Mısra: 2
"i" ek fülilin şart eki (-sA) almış şekli II. Koşul
edatı.

Sakın aldanma cihâna dime yokdur ben gibi
'Âkîl iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

18. iseñ:-n
Gazel 3312
Mısra: 7
"i" ek fülilin şart eki (-sA) almış şekli II. Koşul
edatı.

Şiçe-i göñlümi sı göz yaşını ister iseñ
Dür kaçan hâşıl olur sımayalar ger şadefi

19. ise:
Gazel 3367
Mısra: 9
"i" ek fülilin şart eki (-sA) almış şekli II. Koşul
edatı.

Bu Muhibbî seni cânıyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçını zîra ki çokdur günehi

20. ise:
Gazel 3371
Mısra: 8
"i" ek fülilin koşul eki (-sA) almış hali. II olsa
da anlamında.

Mâh-rûlarda bulunmaz umma dirlerdi vefâ
Her ne kim didiler ise cümle yalan olmadı

21. ise:
Gazel 3448
Mısra: 5
"i" ek fülilin koşul eki (-sA) almış hali.

Sevdüğüm seni günâh ise katuñda güzelüm
Sorma öldür suçunu zîra ki çokdur günehi

isen:

1. iseñ:
Gazel 3194
Mısra: 9
"i-" yardımcı fülilin şart eki almış şekli.

İy Muhibbî merd iseñ dünyâ seni aldamasun
Danış evvel 'ağsın it yok 'aklı anuñ zen gibi

isid:

1. işiden:-en
Gazel 3290
Mısra: 9
Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Şi'r-i dil-keşdür Muhibbî işiden eyler sürür
Vahtidür eyle müşerref nazm-ıla aḥbâbuñı

2. işiden:-en
Gazel 3333
Mısra: 4
Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Her ne yirde ki okunsa Leylî Mecnûn kıssası
İşiden aḥvâlümü terk eyler ol efsâne[y]i

3. işidilmedi:-il, -me, -di
Gazel 3454
Mısra: 8
İşitmek, duymak, haber almak.

Vefânuñ adı var ancak cihânda kîmyâ gibi
İşidilmedi bir kimse diye bir mihrîbân buldı

4. işidüp:-(ü)p
Gazel 3124
Mısra: 13
Dinlemek, duymak.

İşidüp şi'rümi ehl-i maḥabbet
Yazalar levḥ-i dilde tâze tâze

5. işidüp:-(ü)p
Gazel 3135
Mısra: 3
Dinlemek, duymak.

Hevâsın işidüp nāyuñ hevâyî olur elbetde
Anuñçündür ki konmuşdur ezelden cāzibe nâda

isid:-

1. işidüp:-üp
Gazel 3054
Mısra: 3
Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Vaşf-ı lebin mey işidüp ḥümḥânedede cüş eylemiş
La'lin meger öpmek diler girdügi bu peymâneye

2. işidüp:-üp
Gazel 3111
Mısra: 7
Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Bâğ-ı ḥüsünde didi nâlem işidüp ol gül
Geldi bir bülbül-i şürîde gülîstânumuza

3. işidüp:-üp
Gazel 3218
Mısra: 10
Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Ḳanā‘at gūşesin iy dil yūri var āşiyān eyle
İşidüp göndere şeh-per saña tā Ḳāf‘uñ ‘Anḳāsı

4. işidüp:-üp

Gazel 3273

Mısra: 10

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Ḳad-i dil-cūyuñ iy dilber komadı serv-i refṫarı
İşidüp gonca güftāruñ hemān gülşende lāl oldu

5. işidüp:-üp

Gazel 3290

Mısra: 6

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Düşde gördüm yār[1] didüm [ben] der-āğūş itmişem
İşidüp didi bir ‘ārif vaşla yordum ḥ‘ābuñı

6. işidüp:-üp

Gazel 3291

Mısra: 2

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Muṫribā gel nāleme uydur gelüp sen çengüñi
Ehl-i meclis ḥasret olsun işidüp āhengüñi

7. işidüp:-üp

Gazel 3321

Mısra: 2

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

İy peri-rū gūş kıl bir bir diyem bu ḥālūmi
Umaram ki raḥm idesin işidüp aḥvālūmi

8. işidüp:-üp

Gazel 3349

Mısra: 8

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Görelen serv-i refṫāruñ yürimez kalmadı ḳudret
İşidüp gonca güftāruñ hemān ol dem suḥen kesdi

9. işidüp:-üp

Gazel 3392

Mısra: 7

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

İşidüp āh u fiğānumı benüm dimek-içün
Bağrına taş basar oldu der ü dīvār daḫı

10. işidüp:-üp

Gazel 3456

Mısra: 6

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Söze geldükçe ol meh-rū düşer üstine bī-diller
Nite kim kuşlar üşmişdür işidüp şavt-ı Dāvūd‘ı

11. işidüp:-üp

Gazel 3469

Mısra: 10

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Muḥibbī şī‘rūñi bülbül ser-āğāz itse gülşende
İşidüp ehl-i ḥāl olan diye taḥşin ü şābāşı

12. işidüp:-üp

Gazel 3184

Mısra: 2

Kulak yoluyla duymak, dinlemek.

Servler gülşende māt oldu görüp refṫāruñı
Ḡoncalar dem-beste kaldı işidüp güftāruñı

13. işidüp:-üp

Gazel 3186

Mısra: 9

Kulak yoluyla duymak, dinlemek.

Ol ṫabīb-i dil Muḥibbī işidüp efğānumı
Didi beñzer inleyen kūyumda miskīnum gibi

14. işidüp:-üp

Gazel 3203

Mısra: 5

Kulak yoluyla duymak, dinlemek.

İşidüp gülşen-i ḥüsnūñde nālem
Şeḫergeḥ ‘andelīb efğāna geldi

15. işidem:-em

Gazel 3286

Mısra: 2

Kulak yoluyla duymak. // Haber almak, öğrenmek.

Bir baḫt-ı kem bī-ṫālī‘em görmem senūñ pervāzuñı
Bārī tekellüm gayra kıl tā işidem āvāzuñı

16. işideler:-e, -ler

Gazel 3244

Mısra: 2

1. Kulak yoluyla duymak. 2. Haber almak, öğrenmek. 3. Dinlemek.

‘Aşık mıdur ki isteye derdūñ devāsını
Yā işideler añlaya anuñ şadāsını

17. işiddüm:-dü, -m

Gazel 3266

Mısra: 8

1. Kulak yoluyla duymak. 2. Haber almak, öğrenmek. 3. Dinlemek.

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefā yok ḥalk-ı ‘ālemde
Ne işiddüm ne ḥod gördüm cihānda dest-res kaldı

18. işiddüm:-dü, -m

Gazel 3273

Mısra: 2

1. Kulak yoluyla duymak. 2. Haber almak, öğrenmek. 3. Dinlemek.

Ser-i zūlfūñ kemendinden gönül āşüfte ḥāl oldu
Lebūñden bir söz işiddüm baña bilmem ne ḥāl oldu

İŞİ-DURUR:

1. İŞİ-DURUR:--ur

Gazel 3081

Mısra: 6

Yapılan şey, davranış, eylem.

Lâle haddüñ üzre cānā cā-be-cā hatt-ı siyāh
İbrişimden san hayāl işi-durur al üstine

İŞİG:

1. İŞİGİNDEN:-i, -n, -den

Gazel 3115

Mısra: 5

Eşik II Huzur, makam.

Başuma eger yaga anuñ taş işiginden
Başum açuban kalduram aña el du'āya

2. İŞİGİ:-i

Gazel 3132

Mısra: 1

Eşik II Huzur, makam.

Gördiler başumı yāruñ işigi taşında
Didiler ulu sa'ādet var-ımuş başında

3. İŞİGİNİ:-i, -n, -i

Gazel 3340

Mısra: 5

Eşik II Huzur, makam.

Harc itmeseydi dīdelerüm nakd işigini
Farz olmasa ger baña hüsnüñ ziyāreti

4. İŞİGÜN:-üñ

Gazel 3367

Mısra: 4

Eşik II Huzur, makam.

Gün gibi başı anuñ göklere irse ne 'aceb
İşigüñ taşına yüz sürüp ide secdegehi

5. İŞİGİNE:-i, -n, -e

Gazel 3047

Mısra: 10

*Eşik, kapı, makam, yer, mahal. II Sevgilinin
bulunduğu yer.*

Bir kadem gelmez Muhibbī kapuya ol seng-dil
İşigine başuñı döğseñ hezārān taş-ıla

İŞİG:-

1. İŞİGÜNİ:-(ü)ñ, -i

Gazel 3388

Mısra: 9

Eşik II Huzur, makam.

İy dōst varup işigüñi bālīn idelüm
Yastansa revādur Harem-i Ka'be'yi hācı

'İSİ-NEFES:

1. 'İSİ-NEFES:

Gazel 3311

Mısra: 10

*İsa nefesli (Hz. İsa'nın ölümlere hayat bağıslayan
nefesine istinaden sevgilinin dudağı/nefesi de
âşıklarına can veren bir niteliğe büründürülmüştür.).*

Çekeli hicrūñ firākın bu Muhibbī mürdedür
Eyledi 'İsī-nefes vaşluñla anı zindegī

İSİT:

1. İŞİTDÜM:-dii, -m

Gazel 3015

Mısra: 8

Duymak, haber almak.

Lebüñe kandı nisbet eylemişler
İşitdüm beñzemez didüm o kanda

2. İŞİTMESİN:-me, -y, -e, -sin

Gazel 3391

Mısra: 5

İşitmek, duymak.

N'ičün işitmeyesin āh u fiğānumı benüm
Yohsa hoşcā mı gelür 'ışkuñ-ıla zarlığı

3. İŞİDE:-e

Gazel 3286

Mısra: 12

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Eyle Muhibbī zāruñı göge çıkar feryāduñı
Bī-raħmdur raħm eyleye tā işide āvāzuñı

4. İŞİDE:-e

Gazel 3308

Mısra: 2

Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

Sensin şāh-ı cihān hem Medenī hem Kıraşī
İşide 'āşık ola mihr-ile meh sen māh-veşi

5. İŞİTMEDÜN:-me, -dii, -ñ

Gazel 3456

Mısra: 10

İşitmek, duymak, haber almak.

Muhibbī 'ışk ara sende gedā vü pādīşā birdür
Ayāz'a niçe kul idi işitmedüñ mi Maħmūd'ı

6. İŞİTDİ:-di

Gazel 3420

Mısra: 5

Dinlemek, duymak.

Ġam meclisinde dün gice nālem işitdi āh
Tā şubh olunca inledi gör nā benüm gibi

isit:-

1. **işiden:-en**

Gazel 3029

Mısra: 3

Dinlemek; haber almak, öğrenmek.

İşiden āh u efgānum benümle yanar ol oda
Benüm sūz-ı derūnumdan ḥaberdār olmasun kimse

2. **işiddüm:-dü, -m**

Gazel 3238

Mısra: 11

1. Kulak yoluyla duymak. 2. Haber almak, öğrenmek.

İşiddüm çeşm-i fettāni uyur 'ālem olur rāḥat
Uyarmañ fitnedür zāhir ko tursun aña ḥ'āb evlā

3. **işiddüm:-dü, -m**

Gazel 3301

Mısra: 5

1. Kulak yoluyla duymak. 2. Haber almak, öğrenmek.

İşiddüm ol gül-i ra'nā geyüpdür cāme-i gülgün
Anuñçün gözlerüm yaşı şarāb-ı lālegün oldı

ışk:

1. **ışk:**

Gazel 3141

Mısra: 6

Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet. || Şiddetli istek, tutku.

Cān nisār eyle lebi şīrīne Ferhād gibi
İşk yolında yūri sen daḥı bir ad eyle

ışk ara:

1. **ışk ara:**

Gazel 3001

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkta, aşk içinde, âşıkken.

İşk ara her birisi serv gülden tazedür
Dāğlarla var elifler sīne-i çāk üstine

ışk âteşi:

1. **ışk âteşi:-i, -n, -e**

Gazel 3470

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk âteşi.

Bir nazar her kim göre ruḥsār-ı âtešnākini
Tutuşup 'ışk âteşine yile virür ḥākini

2. **ışk âteşi:-i, -y, -le**

Gazel 3201

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk âteşi.

Germ olsa gözümün yaşı itme Muḥibbī 'ayb
'İşk âteşiyle çünkü bu dil külhenüm gibi

3. **ışk âteşi:-i, -y, -le**

Gazel 3204

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk âteşi.

'İşk âteşiyle yandı bu dil bil ki cān daḥı
'İşka düşeli çarḥ urur āsümān daḥı

4. **ışk âteşi:-i**

Gazel 3241

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk âteşi.

Sīnede 'ışk âteşi rüz-ı ezel peydā gibi
Gelmedi 'ışk 'ālemine bu dil-i şeydā gibi

5. **ışk âteşi:**

Gazel 3322

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk âteşi.

'İşk âteşi dilde yakup başumdan āhı
'Aceb midür çıkarsam itdün aña niğāhı

6. **ışk âteşi:-i, -y, -le**

Gazel 3441

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk âteşi.

'İşk âteşiyle dil eridüp bağı yagını
Gam tekyesinün eyledi rüşen çerāgını

7. **ışk âteşi:**

Gazel 3460

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk âteşi.

Āteş-i 'ışka yanardum olmasa ger gözyaşı
Gözyaşına ġarḥ olurdu olmasa 'ışk âteşi

8. **ışk âteşi:**

Gazel 3485

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk âteşi.

Şu'le-i 'ışkı yakup dil mülkini kıldı ḥarāb
Olmasa 'ışk âteşi sīnemde peydā kākı

'işk bāzārı:

1. **'işk bāzārı:-ı, -n, -da**

Gazel 3198

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk pazarı.

'İşk bāzārında göz yaşın Muhibbī ĥarc ider
N'eylesüm kim sīm-i eşki anda da bāb olmadı

2. **'işk bāzārı:-ı, -n, -da**

Gazel 3398

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk pazarı.

'İşk bāzārında cān virüp alayın derd ü ğam
Derdüme dermān yiter hiç bilmesün dermān beni

3. **'işk bāzārı:-ı**

Gazel 3444

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk pazarı.

'İşk bāzārı toludur kelle-i 'uřřākdan
Turmaz işler bu maĥabbet řehriniñ ser-ĥānesi

'işk cāmı:

1. **'işk cāmı:--ı, --n**

Gazel 3025

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk kadehi.

'İşk cāmın içelüm bī-ser ü sāmānlar-ıla
Giceden řubĥa deġin 'iş idelüm anlar-ıla

'işk devleti:

1. **'işk devleti:-ı, -n, -de**

Gazel 3201

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Aşk devlet(Belli bir toprakta bir hükümet idāresi
altında teřkālātlanmış bulunan baġımsız siyāsī
topluluk, milletin hukūkī řahsiyet kazanmış řekli. II
Hükümet. II Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük
mevki ve makam. II Mutluluk, saādet, tālih, baht.)i.*

'İşk devletinde yine irişdüm bir 'āleme
'Ālem içinde olmaya ol 'ālemüm gibi

'işk içre:

1. **'işk içre:**

Gazel 3033

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Aşk içinde.

'İşk içre görüp ĥālümü aġyār gülerse
Yā Rab dilerem ĥālını benden beter eyle

'işk kitabı:

1. **'işk kitabı:-ı, -n, -ı**

Gazel 3355

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk kitabı.

'İşk kitabını Muhibbī yine ezber okudı
Bir ĥarf bilmez iken elif-bādan ġayrı

2. **'işk kitabı:**

Gazel 3408

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk kitabı.

İy ĥāce katı müşkil olur 'işk kitabı
'İşk ehline keşf ola meġer ko sen o bābı

'işk meydānı:

1. **'işk meydānı:--ı, --n, --da**

Gazel 3056

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk meydanı.

'İřk meydānında Mecnūn ile miĥnet okların
Atışup birkaç ĥadem ben ileri oldum yine

2. **'işk meydānı:--ı, --n, --da**

Gazel 3100

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk meydanı.

'İşk meydānında girdüm geřtgīr-i derd olup
Vāmıķ u Ferĥād u Ķays'ı dest-yār itmeñ nice

3. **'işk meydānı:-ı**

Gazel 3193

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk meydanı.

Maĥabbet şehrine vardum Muhibbī geşt-gīr oldum
Basup Ferĥād u Mecnūn'ı benümdür 'iřk meydanı

4. **'işk meydānı:-ın, -da**

Gazel 3493

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk meydanı.

Zülf-i şebdüzünle cānā eşk-i gülgünüm koşup
'İşk meydānında aldum niçe kerre öñdüli

'iřka dūs-:

1. 'iřka dūř-: -dū, -m

Gazel 3195

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Âşık olmak.

'Iřka dūřdüm ğıll u ğışdan cānı pāk itdüm yine
Pūte-i hicrān içinde hāliř oldum zer gibi

2. 'iřka dūř-: -a, -eli

Gazel 3204

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Âşık olmak.

'Işk āteřiyle yandı bu dil bil ki cān dağı

'Iřka dūřeli çarđ urur āsümān dađı

3. 'iřka dūř-: -a, -elden

Gazel 3259

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Âşık olmak.

'Iřka dūřelden ammā kim geldi belālar bařuma
Bařuma buyruk dađı yūrūr iken ferzānegī

4. 'iřka dūř-: -a, -dū, -m

Gazel 3234

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Âşık olmak.

'Iřka dūřdüm řabrdan özge bu derde çāre yok
Kim-durur tađyīr ide benden Muhibbī kışmeti

'iřka dūř:

1. 'iřka dūř-: -a, -dū, -ñ

Gazel 3373

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Âşık olmak.

'Iřka dūřdūñ iy Muhibbī cāna bařa kalma kim
Diyeler 'uřřāk arasında saña merdānegī

2. 'iřka dūř-: -a, -elden

Gazel 3431

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Âşık olmak.

Neye aglar dūřelden 'iřka gōñlüm
Meseldūr aglamaz çün kendi dūřdi

3. 'iřka dūř-: -a, -dū, -ñ

Gazel 3492

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Âşık olmak.

'Iřka dūřdūñ iy Muhibbī cān u bařa kalmaduñ
Eyledūñ 'uřřāk ara sen de 'aceb dīvānegī

iskender:

1. **iskender:**

Gazel 3461

Mısra: 9

*Hızr ile birlikte āb-ı hayatı arayan hükümdar. II
kaynaklarda Makedonyalı İskender ile birleştirilerek
yer alır.*

Kanı İskender Ferīdün Hışrev ü Dārā vü Cem
Kanda ğitdi Zāl u Rüstem Ğiv-ile Bījen gibi

iskender ü dārā:

1. **iskender ü dārā:**

Gazel 3241

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*İskender(Hızr ile birlikte āb-ı hayatı arayan
hükümdar // kaynaklarda Makedonyalı İskender ile
birleştirilerek yer alır.) ve Dārā(Yönetimdeki gücüyle
meşhur İran hükümdarı.).*

İy Muhibbī kimseye gelmez bu dünyādan vefā
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dārā gibi

'işk-ı řāhī:

1. 'işk-ı řāhī:

Gazel 3056

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk padişahı // Sevgili.

La'l ü yākūt ile zeyn itdüm gözüm dükkānını
'Işk-ı řāhī devletinde cevherī oldum yine

2. 'işk-ı řāhī:

Gazel 3489

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk padişahı. || Sevgili.

'Işk-ı řāhī şurra ile çaldı şabl-bāzını
Gözleyüp dil murđımı üstine saldı sāzını

işle:

1. **işler:-r**

Gazel 3444

Mısra: 4

Çalışmak, işler durumda olmak.

'Işk bāzarı toludur kelle-i 'uřřākdan
Turmaz işler bu mařabbet řehrinūñ ser-ĥānesi

'işret:

1. 'işretūñ:-ūñ

Gazel 3258

Mısra: 2
İçki içme, içki.

Çemende güller açıldı cihānuñ zeyn olup bāğı
İdelüm serv-kadlerle irişiği ‘işretüñ çağı

‘işret demi:

1. **‘işret demi:** --i, --n, --de

Gazel 3143

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yiyip içme, eğlenme zamanı.

‘İşret deminde sāğarı beñzetdiler güle
Şavt-ı şürāhi kulluklını dağı bülbüle

iste:

1. **istedüm:** -düm

Gazel 3040

Mısra: 5

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

Göñlüm almak istedüm komadı serkeş kākülün
N’eyleyem derdā dirigā ol ruğı zibā-y-ıla

2. **isteye:** -y, -e

Gazel 3065

Mısra: 6

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

Ĥatıñuñ isini hoş görsün lebün nüş isteyen
Dūda lā-büd katlanur kim isteye ĥelvā yine

3. **isteyen:** -y, -(e)n

Gazel 3065

Mısra: 5

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

Ĥatıñuñ isini hoş görsün lebün nüş isteyen
Dūda lā-büd katlanur kim isteye ĥelvā yine

4. **ister-iseñ:** -r-iseñ

Gazel 3117

Mısra: 5

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

Cür‘ası ola naşib ister-iseñ muğbeçenün
Yüri var meygedede yüzüñi pāmāl eyle

5. **istemez:** -mez

Gazel 3175

Mısra: 8

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

Cefā vü cevri dildarı vefādan ol ki yig bilmez
Aña ‘aşık dimeñ hergiz ki ‘aşık istemez şādī

6. **ister-iseñ:** -r-iseñ

Gazel 3175

Mısra: 11

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

Hidāyet ister-iseñ sen iki ‘ālemde iy miskīn
Dilünden gitmesün hergiz senün evrād-ı yā Ĥādī

7. **ister-iseñ:** -r-iseñ

Gazel 3176

Mısra: 3

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

Ĥüsñüñ gülşeni sebz olduğımı ister-iseñ
Dökeyin gözlerümün yaşımı ben āb gibi

8. **isteyen:** -y, -(e)n

Gazel 3205

Mısra: 10

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

Bu Muĥibbī şem‘-i ĥüsne niçe yanar yakılır
Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi

9. **isteye:** -y, -e

Gazel 3232

Mısra: 1

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

‘Aşık mıdur ki isteye gönli şafāsını
Yā ĥūd taleb ide vara derdün devāsını

10. **isteye:** -y, -e

Gazel 3244

Mısra: 1

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

‘Aşık mıdur ki isteye derdün devāsını
Yā işideler añlaya anuñ şadāsını

11. **istedüm:** -düm

Gazel 3250

Mısra: 5

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

‘İşk[1] pinhān istedüm itmek velī oldı ‘ayān
Nite kim Āyāz’uñ ‘ışk[1] ile şāh-ı Ĥaznevī

12. **isteye:** -y, -e

Gazel 3252

Mısra: 1

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

‘Aşık mıdur ki isteye yāruñ vefāsını
Yā ĥūd şikāyet eyle añup cefāsını

13. **ister:-r**

Gazel 3312

Mısra: 7

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Şişe-i gönlümü sı göz yaşını ister iseñ
Dür kaçan hâşıl olur sımayalar ger şadeñi

14. **ister:-r**

Gazel 3324

Mısra: 9

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Dil ister ki ola zülfüne ber-dâr
Muhibbî [sen] kabûl it gel bu ra'yı

15. **isterem:-r, -em**

Gazel 3348

Mısra: 8

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Seyr-i gülşen eylesem ammâ yüzünü görmesem
İsterem her gül gözüme hâr olaydı kâşki

16. **ister:-r**

Gazel 3368

Mısra: 9

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Terk-i ser kıl iy Muhibbî ister iseñ vaşlını
Didiler irer vişâle terk idenler başını

17. **ister:-r**

Gazel 3376

Mısra: 7

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Vücuduñ şehrinı dilber harâb olduğını ister
'İmâret eyle [sen] iy dil yıkılısun cümle bünyâdi

18. **isterem:-r, -em**

Gazel 3382

Mısra: 4

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Derdümüñ dermânıdır derdüme dermân eylemez
İsterem derdini ben derdüme dermânım gibi

19. **ister:-r**

Gazel 3394

Mısra: 9

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

İy Muhibbî rind olmak ister iseñ haşre dek
Leblerinden bûs eyle dil-rübânıñ mül gibi

20. **ister:-r**

Gazel 3406

Mısra: 6

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Ko bu 'iyş ü 'işreti çün kim fenâdur 'âkıbet
Yâr-ı bâkî ister iseñ olmaya tâ'at gibi

21. **ister-iseñ:-r-iseñ**

Gazel 3461

Mısra: 5

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

İster-iseñ kim perîşân olmayasın 'âkıbet
Dil uzatma kimsenüñ haqqına sen süsen gibi

22. **isteyenler:-y, -en, -ler**

Gazel 3489

Mısra: 8

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Hârını hõş görmeyince büy-ı gül girmez ele
Kışına eyler tahammül isteyenler yazını

23. **istersin:-r, -sin**

Gazel 3092

Mısra: 9

Arzu etmek, dilemek, talep etmek.

Miyânın kuçmak istersin Muhibbî
Kuçılır mı olıcak kıldan ince

24. **isterken:-r, -ken**

Gazel 3365

Mısra: 5

Talep etmek, arzu etmek.

Genc-i hüsni seyrin isterken görindi zülf-i dõst
Bilmedüm aña tılısm olmuş meger su'bân iki

25. **isterseñ:-r, -se, -ñ**

Gazel 3075

Mısra: 9

(Bir şeye karşı) istek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek | gönülden ve samimiyetle istemek.

Bilmek isterseñ eger cânâ derünüm nâlišin
Âteş-i 'ışık içre bak bu gönlümüñ kañnüsına

26. **isterseñ:-r, -se, -ñ**

Gazel 3433

Mısra: 6

(Bir şeye karşı) istek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek | gönülden ve samimiyetle istemek.

Gir gönül Ka'besine tâ ki şafâ kesb idesin
Görmek isterseñ eger tâyife-i 'uşşâkı

27. **istemez:-mez**

Gazel 3265

Mısra: 9

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

Tâc-ı Husrev istemez mülk-i Ferîdün'dan geçer
Ger Muhibbî'ye müyesser olsa küyüñ meskeni

28. **istemez:-mez**

Gazel 3355

Mısra: 1

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

İstemez 'âşık olan zecr ü 'anâdan gayrı
Nite kim hasta olan derde devândan gayrı

29. **istemez:-mez**

Gazel 3423

Mısra: 3

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)

arzulamak, arzu etmek.

İstemez biri kulu sındugını dil kâkülünün
Niçe kez gerçi diyem turra-i tarrâr sıdı

30. **işte:**

Gazel 3385

Mısra: 6

Bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret
edilirken söylenen bir söz.

Ol ser-efrâzum kaçan kim nâz-ıla seyrân ide
Dir görenler işte budur serv-quadlar serveri

31. **iste:**

Gazel 3169

Mısra: 1

1. (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)
arzulamak, arzu etmek. 2. (Bir şeyin yapılmasını veya
kendine verilmesini) Dilemek, talep etmek.

Dime nâşih pend idüp cân iste cânân isteme
Gel baña 'âlemde di cânânesüz cân isteme

32. **iste:**

Gazel 3255

Mısra: 4

1. (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)
arzulamak, arzu etmek. 2. (Bir şeyin yapılmasını veya
kendine verilmesini) Dilemek, talep etmek.

Pâdişahlar pâdişâhı çün der-i hâcetdür
Var yürü iy hasta gönlüm iste andan kâmuñi

33. **isterse:-r, -se**

Gazel 3295

Mısra: 5

1. (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)
arzulamak, arzu etmek. 2. (Bir şeyin yapılmasını veya
kendine verilmesini) Dilemek, talep etmek.

Nigârûñ katıdur gönli anı kim bilmek isterse
Felek nerrâdı getürmez murâdumca benem zârı

iste-:

1. **isteyende:-y, -en, -de**

Gazel 3167

Mısra: 6

(Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi)
arzulamak, arzu etmek.

Dilerem şâne-veş şad pâre olsun
Ser-i zülfün kesende isteyende

2. **istedüm:--dü, --m**

Gazel 3213

Mısra: 5

Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak,
arzu etmek. // Dilemek, talep etmek.

'İşkî itmek istedüm pinhân velî oldı 'ayân
Nite kim Âyâzuñ 'ışkı ile şah-ı Gaznevî

3. **istedüm:--dü, --m**

Gazel 3317

Mısra: 5

Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak,
arzu etmek. // Dilemek, talep etmek.

Râh-ı 'ışkı istedüm kim ide âsân küh-ken
Görüñ âhîr başına niçe dokındı tîşesi

4. **ister-iseñ:-r, -i, -se, -ñ**

Gazel 3449

Mısra: 9

Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini
dilemek, talep etmek.

Bu Muhibbî yaşını âb-ı revân ister-iseñ
Cilveler eyle salın karşıma iy serv-i sehî

5. **istemeye:-me, -(y)e**

Gazel 3473

Mısra: 10

Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini
dilemek, talep etmek.

Eyle Muhibbî sâye-i zülfine ilticâ
Kimdür ki istemeye o devlet hümâsını

6. **ister:-r**

Gazel 3095

Mısra: 9

(Bir şeye karşı) istek duymak, (o şeyi)
arzulamak, arzu etmek.

'İşkuñ kemânı pekdür her kim ki çekmek ister
Derd ü belâ vü miñnet aña gerek kepâde

7. **ister:-r**

Gazel 3263

Mısra: 7

(Bir şeye karşı) istek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Harāmī gözleri kan itmek ister
Müje tîrine kılmış kaşların yay

8. **ister:-r**

Gazel 3357

Mısra: 10

(Bir şeye karşı) istek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Muḥibbī her nefes şad-bār yüzüne ger nazar kılsa
Kānā‘at itmeyüp ister göre bir daḥı dîzārı

9. **ister:-r**

Gazel 3358

Mısra: 5

(Bir şeye karşı) istek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Cefādan kankı ‘aşık kim vefāyı yig bilür ister
Dilegüm budur ‘ālemde añılmasun anuñ adı

10. **ister:-r**

Gazel 3365

Mısra: 3

(Bir şeye karşı) istek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Tartmak ister ḥāk-i pāyin cevheri cān-ıla dil
Eylemişdür dîdelerden keffe-i mizān iki

11. **ister:-r**

Gazel 3435

Mısra: 3

(Bir şeye karşı) istek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek.

Gönül şekker lebün cān zülfün ister
Biri Mısr’a birisi Şām’a düşdi

12. **isteme:-me**

Gazel 3169

Mısra: 1

1. (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek. 2. (Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini) Dilemek, talep etmek.

Dime nāşih pend idüp cān iste cānān isteme
Gel baña ‘ālemde di cānānesüz cān isteme

13. **isteme:-me**

Gazel 3169

Mısra: 2

1. (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek. 2. (Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini) Dilemek, talep etmek.

Dime nāşih pend idüp cān iste cānān isteme
Gel baña ‘ālemde di cānānesüz cān isteme

14. **isteme:-me**

Gazel 3169

Mısra: 4

1. (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek. 2. (Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini) Dilemek, talep etmek.

Ḥāk-i pāyına nisār için nigāruñ iy gönül
Gözlerüm yaşından özge dürr ü mercān isteme

15. **isteme:-me**

Gazel 3169

Mısra: 6

1. (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek. 2. (Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini) Dilemek, talep etmek.

Ol yüzi gül saçı sünbül lebleri mül olmasa
Seyr-i gülzār eyleme serv-i ḥirāmān isteme

16. **isteme:-me**

Gazel 3169

Mısra: 8

1. (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek. 2. (Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini) Dilemek, talep etmek.

Fāriğ ol eyle kānā‘at güşesini ihtiyār
‘Ālem içre her deniden iy gönül nān isteme

17. **isteme:-me**

Gazel 3169

Mısra: 10

1. (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek. 2. (Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini) Dilemek, talep etmek.

Derde dermān isteyen ‘uşşāk arayı derd-imiş
Derdüñi ḥoş gör Muḥibbī derde dermān isteme

18. **isteme:-me**

Gazel 3204

Mısra: 7

1. (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek. 2. (Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini) Dilemek, talep etmek.

‘İşka ‘alāmet isteme zāhid saña yiter
‘Āşık bu yolda eyledi ser terk cān daḥı

19. **isteyen:-y, -en**

Gazel 3169

Mısra: 9

1. (Bir şeye karşı) İstek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek. 2. (Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini) Dilemek, talep etmek.

Derde dermān isteyen ‘uşşāk arayı derd-imiş
Derdüñi ḥoş gör Muḥibbī derde dermān isteme

20. **isterseñ:-r, -se, -n**

Gazel 3493

Mısra: 9

(Bir şeye karşı) istek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek. | Gönülden ve samimiyetle istemek.

İy gönül devrân gamından bulmak istersen halâş
Furşatı fevt eyleme elden düşürme gel müli

istemez ola:

1. **istemez ola:**-mez, -a

Gazel 3165

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

(Bir şeye karşı) İstek duymamak, (o şeyi) arzulamamak.

El götürüp du‘â direm ol serv kâmete
Kimdür ki irmek istemez ola kıyâmete

ister ol:

1. **ister ol:**-a-r

Gazel 3436

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İstemek.

Zâhid ko bizi sen yüri sag u selâmet ol
‘Aşık hemîşe ister ola ol melâmeti

istiğnâ:

1. **istiğnâ-y-ıla:**--y, --ıla

Gazel 3035

Mısra: 1

Kayıtsızlık, nazlanma, isteksizlik, umursamazlık.

Kim ki gönlin hoş dutar ‘âlemde istiğnâ-y-ıla
Meskenin Kâf-ı kanâ‘at eyler ol ‘Ankâ-y-ıla

2. **istiğnâ-y-ıla:**-(y)ıla

Gazel 3098

Mısra: 9

Elde olana kanaat edip başka bir şeye ihtiyaç duymama, tok gözlülük, gönül tokluğu.

Kim ki dil virmez cihâna geçer istiğnâ-y-ıla
İy Muhibbî bu tokuz mînâyı sır bir seng-ile

3. **istiğnâ:**

Gazel 3239

Mısra: 11

1. *Elde olana kanâat edip başka bir şeye ihtiyaç duymama, tok gözlülük, gönül tokluğu.* 2. *Bir şeye karşı nazlı davranma, tenezzül etmeme.*

İy Muhibbî tut yüri ‘âlemde istiğnâ yüzün
Dün-himmet olma elden sen koma ‘Ankâlığı

4. **istiğnâ:**

Gazel 3286

Mısra: 6

1. *Elde olana kanâat edip başka bir şeye ihtiyaç*

duymama, tok gözlülük, gönül tokluğu. 2. *Bir şeye karşı nazlı davranma, tenezzül etmeme.*

Cân câna gelmiş cân-ıla dil karşıña itse niyâz
Dutarsın istiğnâ yüzün hem arturursın nâzuñı

istikâmet:

1. **istikâmeti:**-i

Gazel 3436

Mısra: 8

Yön, cihet.

‘Aşık mıdur ki döndere ser tîğ-ı ‘ışkdan
Olmaz bu yolda hergiz anuñ istikâmeti

iştivâk:

1. **iştivâkı:**-ı

Gazel 3274

Mısra: 1

Büyük arzu duyma, özleme, özleyiş.

Beni öldüriserdür iştivâkı
Eger kalursa hicrân böyle bākī

2. **iştivâk:**

Gazel 3430

Mısra: 9

Büyük arzu duyma, özlem.

Geh firāk-ı şerh-i gam gâh Muhibbî iştivâk
Dün hayâl-i yâr-ıla bir niçe râzum var-ıdı

iştivâk çek:

1. **iştivâk çek:**-ı, -er

Gazel 3296

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Özlemeni çekmek, çok özlemek, şiddetli arzu duymak.

Niçe yıldur çeker dil iştivâkı
Bulam diyü gezer Şâm u ‘Irāk’ı

işüm gücüm:

1. **işüm gücüm:**--üm, --üm

Gazel 3125

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İş güç: yapılıp edilen şeyler, uğraşı, meşgale.

Dirîgâ ‘aqlumı aldı benüm bir gözleri ala
Muqarrer şimdiden gürü olur işüm gücüm nâle

‘işve vü nâz u ‘itâb:

1. **‘işve vü nâz u ‘itâb:**

Gazel 3279

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Cilve, naz ve azarlama.

Şad-bār yiter 'işve vü nāz u 'itāb oldı
İy türk-i mest cān-ıla bu dil hārāb oldı

'isyān:

1. **'isyān-ıla:-ıla**
Gazel 3296
Mısra: **11**

Karşı gelme, itaatsizlik etme, baş kaldırma.

Kamu 'isyān-ıla olduñ mürekkeb
Bunuñla mı umarsın yüzi akı

īsār:

1. **īsār:**
Gazel 3123
Mısra: **9**
Dökme, saçma.

Ol boyı serv-i sehīnūñ pāyına īsār için
Gözlerümüñ yaşı sīm ü yüzüm altun olmada

it:

1. **itüm:-üm**
Gazel 3197
Mısra: **10**
Köpek.

Çıh diyü eger sürse Muḥibbī'yi kapudan
İtüm didügi yiter aña gözlemez 'arı

2. **itüñ:-üñ**
Gazel 3206
Mısra: **7**
Köpek.

İtüñ görmedi çokdan āşināsın
Beni görüp hemān feryāda virdi

3. **itüm:-üm**
Gazel 3322
Mısra: **7**
Köpek.

İtüm dise eger yār sehv-ile ben garībe
Şevküm olup ziyāde göge atam külāhı

4. **itleri:-ler, -i**
Gazel 3386
Mısra: **6**
Köpek II sevgilinin kapısında bekleyenler, rakipler.

Şimdi birün oldum-ısa dergehinden ol şehūñ
İtleri içinde bir vaḫt ḫayli nāmum var-ıdı

5. **it:**
Gazel 3387

Mısra: **7**
Köpek. II Rakip.

İt raḫībūñ sözine aldanma iy Yūsuf-cemāl
Kim seni bir kerre ol ḫayr işe irşād itmedi

6. **itdügin:-düg, -in**
Gazel 3387
Mısra: **10**
Etmek, eylemek.

Bu Muḥibbī āteş-i ruḫsāruña oldı sipend
İtdügin 'ışkuñ yolında ādemī-zād itmedi

7. **itdi:-di**
Gazel 3426
Mısra: **5**
İteklemek, atmak.

Dil ḫāfilesin rāh-ı maḫabbetde kim itdi
Reh-zenlik idelden bertü ol çeşm-i ḫarāmī

8. **itdügi:-dü, -gi**
Gazel 3138
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Günde biñ kerre yapar yār yıkar göñlüm evin
Tıfıldur olmaz 'aceb itdügi hep bāz gele

9. **itdüñ:-dü, -ñ**
Gazel 3500
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

İy göñül bend-i esīrüz zülf-i yār itdüñ beni
'İşk zencīrin takup Mecnūn-vār itdüñ beni

10. **itlerüñ:-ler, -üñ**
Gazel 3216
Mısra: **9**
Köpek. II Sevgilinin kapısında bekleyenler, rakipler.

Küyuña varsa Muḥibbī itlerüñ karşı gelür
Bu muḫarrerdür unıtmazlar bular tuz ekmeği

11. **itmedin:-me, -di, -n**
Gazel 3337
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Va'de vaşlın 'arż ider her dem baña ferdā diyü
İtmedin olsa müyesser baña ferdā ḫāşki

12. **itmedi:-me, -di**
Gazel 3387
Mısra: **4**
Nale etmek, inlemek.

Leylî zülfün hasretinden iy leb-i şîrîn-dehen
Nâleler itdüm ki Mecnûn-ıla Ferhâd itmedi

it-:

1. **itdüm:--dü, -**

Gazel 3135

Mısra: 11

"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında
kullanılan yardımcı fiildir.

Elif kaddûnle rā kaşuñ görüp vaşluñı rā itdüm
Muhibbî olmadı vuşlat haţâmı añladum rāda

2. **itdi:-di**

Gazel 3143

Mısra: 8

"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında
kullanılan yardımcı fiildir.

Bînâ-yı 'ışk yapdı maħabbet hişârını
Üstine itdi kelle-i 'uşşâkdan kule

3. **it:**

Gazel 3334

Mısra: 2

"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında
kullanılan yardımcı fiildir.

Şüfî bâde nûş kıl gider gönülden kîne[y]i
Gıll u ğışdan cām-ı şâfî gibi it [sen] sine[y]i

4. **itme:-me**

Gazel 3355

Mısra: 8

"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında
kullanılan yardımcı fiildir.

Re'yuñ oldı idesin yolına sen cânı fedâ
Sen sen ol bir daħı rā itme bu rādan ğayrı

5. **itdi:-di**

Gazel 3427

Mısra: 4

"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında
kullanılan yardımcı fiildir.

Niçe el uzadayım genc-i hüsne
Saçın sihr-ile iki erkam itdi

6. **itdi:-di**

Gazel 3427

Mısra: 6

"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında
kullanılan yardımcı fiildir.

Dehâni kâmetin çeşmin yañağın
Cihânda medħ iden hoş 'âlem itdi

7. **itdi:-di**

Gazel 3446

Mısra: 10

"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında
kullanılan yardımcı fiildir.

Meger bād-ı şabā urdı Muhibbî zülf-i dildāra
Dimāğın şubħ-dem dehrüñ yine müşğ-i 'abîr itdi

8. **itdi:--di, -**

Gazel 3188

Mısra: 1

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen
yardımcı fiildir.

Baňa bu işi cümle yār itdi
Giñ cihāni başuma dar itdi

9. **itdüm:-dü, -m**

Gazel 3326

Mısra: 6

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen
yardımcı fiildir.

Sultān-ı 'ışk ola ki gelüp karar ide
İtdüm serîr-i sînemi taht-ı münakkaş

10. **it:**

Gazel 3375

Mısra: 6

"Etmek, eylemek, yağmak" anlamına gelen
yardımcı fiildir.

Sâkiyâ luţf u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lāle reng it bâdeyi

11. **itdi:-di**

Gazel 3033

Mısra: 15

"Etmek" yardımcı fiili, "... duruma getirmek"
anlamı katar.

Tag itdi kolın 'aşık-ı bî-çâresinüñ çün
İy şâh yarar anı bilüñe kemer eyle

12. **itdi:-di**

Gazel 3312

Mısra: 12

"Etmek" yardımcı fiili, "... duruma getirmek"
anlamı katar.

Cidd ü cehd ile düriş itmeyesin şer'e hilâf
Ĥamd kıl mezhebüñi itdi Ĥudâ çün Ĥaneñi

13. **itmedi:--me, --di**

Gazel 3264

Mısra: 8

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen
yardımcı fiildir.

Ben daħı küh-ı ğamı kesmekde iy şîrîn dehen
Anı ki ben eyledüm 'âlemde Ferhâd itmedi

14. **itdügi:-düğ, -i**

Gazel 3498

Mısra: 14

"Etmek, eylemek, yapmak." anlamına gelen yardımcı fiildir.

Muhibbî çevre oldu şöyle mu'tād
Vefâ görünür itdüğü cefâsı

itâ'at eyle-:

1. itâ'at eyle-:-me, -dün

Gazel 3173

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Emre uyma, söz dinleme.

Emr-i Hâkk'a itâ'at eylemedün
Fikr idüp anı her zamân agla

itâb u hışm kıl-:

1. itâb u hışm kıl-:-ı, -sa

Gazel 3005

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Azarlamak(terslemek) ve gazap etmek.

Cânâ yiter ko nâzi ki şâhân-ı rûzigâr
Kılsa itâb u hışmı soñında kerem kıla

itdi:

1. itdiler:-ler

Gazel 3368

Mısra: 8

"Etmek, eylemek" filinin görülen geçmiş zaman eki almış biçimi.

Çaşr-ı 'ışkuñ çün ezelden urdılar bünyâdını
Kelle-i 'uşşâkdan itdiler anuñ taşını

itdüğün:

1. itdüğün:-düg, -in

Gazel 3212

Mısra: 2

Yaptığını.

Niğaruñ artdı günden güne derdi
Baña ol itdüğün hiç kes ne gördi

itibâr al-:

1. itibâr al-:-maz

Gazel 3232

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Deyim**

İtibara almak: Göz önünde tutmak, hesaba katmak.

Dünyâya virmez ol dilini almaz itibâr
Her kim ki bunu fikr idüp añlar fenâsını

itimâd it-:

1. itimâd it-:-me

Gazel 3257

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güvenmek II aldanmak, kanmak.

Dünyâ-yı düna virme gönül itme itimâd
Âhir yudar çünki seni ejdehâ gibi

itimâd it:

1. itimâd it-:-me

Gazel 3358

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güvenmek.

Muhibbî 'âlemün kaçırın görüben itimâd itme
Urılmışdur su üstinde ezelden çünki bünyâdı

itmedi:

1. itmedi:--me, --di

Gazel 3387

Mısra: 10

Etmek, eylemek.

Bu Muhibbî âteş-i ruhsârûña oldu sipend
İtdüğün 'ışkuñ yolında âdemî-zâd itmedi

iy:

1. iy:

Gazel 3001

Mısra: 10

Seslenme edati.

Sürmeden yigdür Muhibbî'ye gubâr-ı dergehi
İy şabâ lutf it getir bu çeşm-i nemnâk üstine

2. iy:

Gazel 3003

Mısra: 5

Seslenme edati.

Şikest eyler irak ol iy dil andan
Ki sensin şîşe ol bir seng-i hâra

3. iy:

Gazel 3005

Mısra: 8

"Ey" seslenme edati.

'Uşşâk gelüp eylese kabrüm ziyâretin
Harf-i vefâ iy levh mezâra raqam kıla

4. iy:

Gazel 3007

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

İy şabâ büyn getir tâ mürde dil bulsun hayât
Ger şeherden irişürseñ sünbül-i gül-büyına

5. iy:

Gazel 3008

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Bilünle agzuñ iy döst bilmem ki var mı yok mı
Geçdi dirig 'ömrüm uşbu gümân içinde

6. iy:

Gazel 3011

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî giceler gelse hayâl-i zülf-i döst
Sanuram ki mârdur sinemde girür inüme

7. iy:

Gazel 3017

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

Nazar eyle görüp hâlüm benüm derdüme bir çäre
Senüñ 'ışkuñda iy meh-rü Huzâ bilür ki şadıqvan

8. iy:

Gazel 3022

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Hâlüme baksañ n'ola iy hüsn iline pâdişâh
Cân u dilden seni kim çok sevse yanuñda günâh

9. iy:

Gazel 3022

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Pişe itme zulmı lillâh kendüñe iy serv-quad
Nüh felek titrer kaçan kim bir garîb eyleye âh

10. iy:

Gazel 3023

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Yüri iy säye yüri ko kerem it dâmenini
Ben 'adem mülkine gitdüm iremezsiz tozuma

11. iy:

Gazel 3023

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Zulmet-i gamda yine kaldı Sikender gibi dil
İy Muhibbî çäre ne uymaduñ evvel sözüme

12. iy:

Gazel 3028

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Yâ nedendür iy Muhibbî uşbu sevdâlar bize

13. iy:

Gazel 3031

Mısra: 8

"Ey" seslenme edati.

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledün ser-tâ-quadem
Bilmezem kim sevdüğüm midür seni iy şeh günâh

14. iy:

Gazel 3033

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy dil ser-i zülfinden anuñ key hazer eyle
Varmaga dilersen yanına terk-i ser eyle

15. iy:

Gazel 3033

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

İy dil ayagı topragina ger elün irse
'İzzetle alup yüzüne sür tãc-ı ser eyle

16. iy:

Gazel 3033

Mısra: 14

"Ey" seslenme edati.

Çün 'ahdine durmadı nigârum n'ideyim âh
İy dil gele bir katlana hicre sefer eyle

17. iy:

Gazel 3033

Mısra: 16

"Ey" seslenme edati.

Tag itdi kolın 'âşık-ı bî-çâresinüñ çün
İy şâh yarar anı bilüne kemer eyle

18. iy:

Gazel 3033

Mısra: 18

"Ey" seslenme edati.

Kim bir nefesüm kaldı hemân çıkmaga bu cân
İy bād-ı şabâ yâra varup bir haber eyle

19. iy:

Gazel 3035

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy gönül Mecnün gibi küy-ı harâbât ehli ol
Tâ kıyâmet añıla aduñ senüñ şeydâ-y-ıla

20. iy:

Gazel 3035

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî yürî 'âlemde tecerrüd ehli ol
Tâ ki hem-ser olasın göklerde sen 'İsâ-y-ıla

21. iy:

Gazel 3036

Mısra: 2

"Ey" seslenme edati.

Bir perî-peyker gamından zâr u giryânsın yine
Kâkül-i dilber gibi iy dil perîşânsın yine

22. iy:

Gazel 3036

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Bir saçı leylî gamından iy dil-i şürîde âh
Vâdi-yi mihnetde Mecnûn gibi hayrânsın yine

23. iy:

Gazel 3036

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Dûd-ı âhuñ çetr olupdur şu 'le-i gamdur 'âlem
İy Muhibbî derd-i 'ışk ehline sultânsın yine

24. iy:

Gazel 3037

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî benî âdemde vefânuñ adı yok
Taglara düş yürî şimden girü hayvânlar-ıla

25. iy:

Gazel 3039

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Kaşları tuğrâsına iy şüfî ikrâr eylegil
Niçeye dek kalasın bu gaflet-i inkârda

26. iy:

Gazel 3040

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî saña kandan mübtelâ olmak âña
Zerre hem-ser ola mı mihr-i cihân-ârâ-y-ıla

27. iy:

Gazel 3041

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

Dil zevrakı garq olsa ne tañ ol dem içinde
Alnuña kamer gün yüzüne beñzemez iy döst

28. iy:

Gazel 3041

Mısra: 6

"Ey" seslenme edati.

Seni kime ben beñzedeyim 'âlem içinde
Yoluñda senüñ cân virür iy rûh-ı revânım

29. iy:

Gazel 3046

Mısra: 13

"Ey" seslenme edati.

Gözlerüm kanına gel dök iy şabâ hâk-i derin
Resmdür toprak dokerler görseler kan üstüne

30. iy:

Gazel 3048

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî kısmet olındı ezel şādî vü gam
Derd ü mihnet düşdi ancak ehl-i 'ışkuñ pâyına

31. iy:

Gazel 3052

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Kara zülfün kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz togrılık keçde

32. iy:

Gazel 3056

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî göz yaşı iki taraf zencir olup
Şâh-ı 'ışkuñ yidilür şîr-i neri oldum yine

33. iy:

Gazel 3057

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Ger murâduñ cân ise aldun ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kîn ola müselmân olmaya

34. iy:

Gazel 3058

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy şabâ bu derdmendün hâlini var yâra de
Bulmadı hicrân şebinde derdine bir çäre de

35. iy:

Gazel 3059

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Hañuñ yazı imiş başumda iy döst
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

36. iy:

Gazel 3064

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

Cefâ vü cevri çekmekle benüm hod baña yitmişdür
'Aceb n'itdüm saña iy gam gelürsin bir yaña sen de

37. iy:

Gazel 3067

Mısra: 8

"Ey" seslenme edati.

'Akreb-i zülfün egerçi zaḥm uradı cânuma
İy ṭabīb-i dil ne gam ger leblerün tiryāk ola

38. iy:

Gazel 3068

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Hicr-ile oldı Muḥibbī key za'f [ü] nā-tüvān
İy ṭabīb-i dil meded kıl bu dil-i bīmāruma

39. iy:

Gazel 3071

Mısra: 2

"Ey" seslenme edati.

Tavaḳḳuf eyleme bir dem sen efḡān eyle ben nāle
Gel iy tā bezm-i miḥnetde çün olduñ vāḳıf aḥvāle

40. iy:

Gazel 3072

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muḥibbī 'ıṣḳ bir gevherdür eksük olmasun
Ḳıymetin bilür bunuñ yok kimse şeyḥ ü şābda

41. iy:

Gazel 3073

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Gül mevsiminde iy dil ol gül'izārı gözle
Bülbül gibi hemşe sen āh u zārı gözle

42. iy:

Gazel 3074

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muḥibbī kaldı ancak saña teslīm [ü] rızā
Ġamzelerden çeşm-i cellādı tıḡ aldı dūşına

43. iy:

Gazel 3076

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

İy kaş[i] kemān çeşmüñi müjgānuñ içinde
Gören didi āhūyı görüñ tır arasında

44. iy:

Gazel 3077

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

Hışm eyler ise gam yime iy dil yine oḡsar
Efendi olan kakır u oḡsar kölesine

45. iy:

Gazel 3080

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muḥibbī ser-i zülfine niçe kıymet olur
Virilür mülk-i cihān çünki bahā bir kılına

46. iy:

Gazel 3084

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy gönül kim 'aşıḳı men' ider-ise bādeden
Bāda virür 'akl[i] güş itme kelām-ı ḥāmına

47. iy:

Gazel 3091

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy ruḫları gül kāmeti 'ar'ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi gonca

48. iy:

Gazel 3091

Mısra: 2

"Ey" seslenme edati.

İy ruḫları gül kāmeti 'ar'ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi gonca

49. iy:

Gazel 3093

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Gerçi lāyık degülem bezmüne iy şāh-ı cihān
Bir nazar kıl böyle bu bende liyākat getüre

50. iy:

Gazel 3095

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Kaşuñla gamzeñ iy dōst yiter cihāna fitne
N'eyler girüp busuya ḡisūlaruñ kafada

51. iy:

Gazel 3098

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Kim ki dil virmez cihāna gezer istignā-y-ıla
İy Muḥibbī bu tokuz mīnāyı sır bir seng-ile

52. iy:

Gazel 3106

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

İy bād-ı şabā hüzünini Ya'kūb-ı dilūn di
Hem-rāh olasıñ Yūsuf-ı gül-pirehenümle

53. iy:

Gazel 3107

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Olur yād idicek iy 'arızı gül
Girībān tā-be dāmān pāre pāre

54. iy:

Gazel 3113

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Ben hāke naşīb ola cūr'añ diyü iy dilber
Hāk üzre düşüp kaldum meyhāne bucagında

55. iy:

Gazel 3113

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Ġam meclisine hācet olursa şarāb iy dil
Yokla bulunur lā-būd bu dīde kabagında

56. iy:

Gazel 3115

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

İy gonca-dehen gül gibi gel 'arız-ı cemāl it
Tā bülbül-i cān başlaya karşıñda nevāya

57. iy:

Gazel 3115

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy dōst miyānuñla kemer zevk ider-iken
Bilsem ne sebep düşdi girer hañcer araya

58. iy:

Gazel 3116

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbī dūn-himmet olma şehbāz ol yūri
Hem-ser ol Kāf-ı kanā'atda varup 'Ankālara

59. iy:

Gazel 3119

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Gel iy serv-i hırāmānum otur bir dem revān olma
Ölürem boynuña kanum gözümden gel nihān olma

60. iy:

Gazel 3119

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Yüzün 'uşşāka gösterseñ n'ola gün gibi iy meh-rū
Demidür güzelüm mihrün yiter nā-mihribān olma

61. iy:

Gazel 3119

Mısra: 6

"Ey" seslenme edati.

Tarīk-i 'ışkā togrılsam seni kaç' iderem evvel
Sebuk-bār olayım iy ser baña bār-ı girān olma

62. iy:

Gazel 3123

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

Āsiyā-veş iy Muhibbī iki taş alup ele
Döginüp cismüm benüm gendüm gibi un olmada

63. iy:

Gazel 3128

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cānān oynına
Nite kim cūlar bakar serv-i hırāmān oynına

64. iy:

Gazel 3129

Mısra: 16

"Ey" seslenme edati.

Katıdur gönli nigāruñ çünkü seng-i hāreden
Eyleme āh u fiğāmı iy gönül gel yok yire

65. iy:

Gazel 3135

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Dönelden kāmētüm çenge şeb-i hicründe iy dilber
Zebān-ı hāl-ıla hūlar gelür derd-ile feryāda

66. iy:

Gazel 3136

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Şafha-i ruhsārum üzre iy Muhibbī hālümü
Kim gören sanur ki taħrīr eylemişdür kan-ıla

67. iy:

Gazel 3138

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbī gözünün yaşını kıl āb-ı revān
Ola kim salınup ol serv-i ser-efrāz gele

68. iy:

Gazel 3139

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

Tutuşur âhum şerârından dü ‘âlem iy tabîb
Merhemûñ nef’i nedür bu dâğ-ı hicrân üstine

69. iy:

Gazel 3141

Mısra: 2

"Ey" seslenme edati.

Çekdügüm derd ü belâyı hele bir yâd eyle
Kuluñ isem dağı iy gam beni âzâd eyle

70. iy:

Gazel 3141

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Jeng-i gam tutdı dil âyînesin iy pîr-i muğân
Vaktidur meygede yolın baña irşâd eyle

71. iy:

Gazel 3141

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Gül yüzi yâdına bülbül gibi iy hasta gönül
Demidür şubha degin nâle vü feryâd eyle

72. iy:

Gazel 3147

Mısra: 2

"Ey" seslenme edati.

Didi gördüñ mi beni h’âb-ı şeb-i mehtâbda
Didüm iy ârâm-ı cân ‘âşık olur mı h’âbda

73. iy:

Gazel 3147

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Sâğar-ı çeşmümde ruhsârûñ hayâli iy şanem
Tâze gül yapragıdır san kim şarâb-ı nâbda

74. iy:

Gazel 3148

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî kanda gitsem iki cüdur gözyaşı
Kalmadı şimden girü hâcet türâbuñ aynına

75. iy:

Gazel 3150

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

‘Arz-ı hâl it iy gönül gel ol meh-i tannâzuma
Gözlerüñ yaşın revân it var o serv-i nâzuma

76. iy:

Gazel 3150

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Nâle eyle iy gönül çal sînemüñ tanbürünü
Ola kim bir dem turup güş ide dilber sâzuma

77. iy:

Gazel 3151

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî çünki bilürsin ki fânîdür cihân
Gülşen içre bâde nüş it bir muşâhib yâr ile

78. iy:

Gazel 3153

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Sorma hâlin ‘âşık-ı dil-hastenüñ iy mâh-rû
Senden artuk kim ne bilsün derdi ne dermânına

79. iy:

Gazel 3153

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

Bahr-i ‘ışka iy Muhibbî niceler garğ oldılar
Görmedüm bir kimse dir idüm anuñ pâyânına

80. iy:

Gazel 3155

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Hâşre dek rağs uram iy dilber alup başum ele
Tîğ-ı cân-bağşuñ eger ire benüm gerdenume

81. iy:

Gazel 3155

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî dime ağıyara seg-i yâr sakın
Ne için beñzedesin döstümü düşmenüme

82. iy:

Gazel 3157

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Eflâke çıkar her gice âhum benüm iy döst
Bu kanlu yaşum dağı irer taht-ı serâya

83. iy:

Gazel 3158

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy dil geçür ‘ömrüñi her dem şafâ-y-ıla
Mehtâba karşı ‘ıyş idegör çeng ü nây-ıla

84. iy:

Gazel 3160

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Büsesine iy Muhibbî cân virürsin dilberüñ
Müşkil ol vaktin olurdu cânı âsân olmasa

85. iy:

Gazel 3161

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Öldürem dirdüñ baña öldürdün iy kâfir beni
Pâdişâh-ı hüsn olan turmak gerek ikrârına

86. iy:

Gazel 3161

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî olmadun sevdâ-yı zülfinden halâş
Düşmesün kâfir dañı anuñ saçı zünnârına

87. iy:

Gazel 3163

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

İrişdi âh u efgânum semâya
Nedendür saña irmez iy yüzi mâh

88. iy:

Gazel 3165

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

İy dil mecâzî 'ışka gönül virmeden sakın
İrişdürür kişi ezel âhîr nedâmete

89. iy:

Gazel 3166

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Leylî zülfün haşretinden iy melâhat gülşeni
Bagrı yanmış vâdî-i hayretde Mecnûnam yine

90. iy:

Gazel 3169

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Hâk-i pâyına nisâr için nigâruñ iy gönül
Gözlerüm yaşından özge dürr ü mercân isteme

91. iy:

Gazel 3169

Mısra: 8

"Ey" seslenme edati.

Fâriğ ol eyle kanâ'at güşesini ihtiyâr
'Âlem içre her denîden iy gönül nân isteme

92. iy:

Gazel 3173

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Derd-ile iy gözüm di kan agla
Her gice şem' gibi yan agla

93. iy:

Gazel 3175

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Belâ şahrâsına iy dil yiter saña revân olsañ
Gözün yaşını su eyle gam u derd-ile kıl zâdı

94. iy:

Gazel 3175

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

Hidâyet ister-iseñ sen iki 'âlemde iy miskîn
Dilünden gitmesün hergiz senün evrâd-ı yâ Hâdî

95. iy:

Gazel 3176

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Rüşen eyle bu gönül hânesin iy bedr-i münîr
Târ-ı vîrâneleri nite ki mehtâb gibi

96. iy:

Gazel 3178

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Rahmı yokdur çün bilürsin iy Muhibbî dilberüñ
Gel akıtma yok yire bu iki gözün yaşını

97. iy:

Gazel 3183

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî genc-i hüсне zülfini idüp tılısm
Hıfz için her târını bir mâr u su'bân eyledi

98. iy:

Gazel 3184

Mısra: 6

"Ey" seslenme edati.

Çünki gelmez gül gibi andan saña bü-yü vefâ
İy gönül bülbül gibi artur fiğân u zâruñı

99. iy:

Gazel 3184

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî ruñları ile dehâni yâdına
Cân u dilden özüñe hârc eyle yog u varuñı

100. iy:

Gazel 3185

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

İy güneş tal'at eger yaşlar döküp âh eylesem
Ebrler yaş dökmeğe bu çeşm-i giryânüm gibi

101. iy:

Gazel 3185

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Şu'le-i âh-ıla iy dil sırrumı fâş eyledüñ
Odlara yan göreyim bu âh-ı süzânüm gibi

102. iy:

Gazel 3185

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî hicre muhtâc eylemez 'âşıkların
Öldürüp ferdâya salmaz var mı cânânüm gibi

103. iy:

Gazel 3186

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Bakmazam iy mâh-rû sensüz gerekmez bu cihân
Râstî budur ki ol çeşm-i cihân-bînüm gibi

104. iy:

Gazel 3189

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

Şol kadar dökdüñ yaşuñ garķ eyledüñ göz yaşına
Gıll ü ğışdan yuyuban iy dîde pâk itdüñ beni

105. iy:

Gazel 3189

Mısra: 8

"Ey" seslenme edati.

Hüblardan fâriğ iken başuma sultân-ıdum
İy felek n'itdüm saña kim derdnâk itdüñ beni

106. iy:

Gazel 3189

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî meyveler virdi kelâmum tâze ter
Ma'rifet bâğına dökdüñ tâ ki tâk itdüñ beni

107. iy:

Gazel 3190

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Yine nâz-ıla hırâm eyle gel iy serv-i sehî
Kim göre nâz-ıla bu kâmetüñi diye zihî

108. iy:

Gazel 3190

Mısra: 6

"Ey" seslenme edati.

Gözlerüm hîze olupdur bakamam gün yüzine
Getür iy bād-ı şabâ kühl ideyim hâk-i rehi

109. iy:

Gazel 3194

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Gitme iy ārām-ı cânüm bir dem ārām eylegil
Ger giderseñ cân bile gider kaluram ten gibi

110. iy:

Gazel 3194

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî merd iseñ dünyâ seni aldamasun
Danış evvel 'ağsın it yok 'ağlı anuñ zen gibi

111. iy:

Gazel 3197

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

İy bād-ı şabâ ger varasın küy-ı nigâra
Bir bir diyesin eyledüğüm âh-ıla zârı

112. iy:

Gazel 3197

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Yaş dökme gözüm eyleme iy dil güle nâle
Ol seng-dile itmedi bir zerrece kârı

113. iy:

Gazel 3205

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Bilüme zünnâr-ı zülfün bağlayaldan iy şanem
Mesken idinsem 'aceb midür eger büt-hâneyi

114. iy:

Gazel 3207

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Secde eyler pâyüña her dem şurâhî iy şanem
Eşk-i çeşmin akıdır bu çeşm-i giryânüm gibi

115. iy:

Gazel 3207

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî şevk-ı ruhsârına karşı her seher
Gül kabâsın çâk ider çâk-i giribânüm gibi

116. iy:

Gazel 3209

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Mihnet-ile sanma bagrum iy şanem baş olmadı
Hün-ı dilden dem-be-dem ya gözlerüm yaş olmadı

117. iy:

Gazel 3209

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Şol kâdar atduñ cefâ sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende hürd u haşhâş olmadı

118. iy:

Gazel 3209

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Kime diyem iy Muhibbî derd-i dil ahvâlini
Aradum gezdüm cihâmı kimse hâldeş olmadı

119. iy:

Gazel 3210

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî sözlerün bil cāna te'sir eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyâyı sevmez sen gibi

120. iy:

Gazel 3211

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy melek-haşlet ü iy nūr-ı Hudā v'iy Kureşi
Kankı kâfirdür ola sevmeye sen hürî-veşi

121. iy:

Gazel 3211

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy melek-haşlet ü iy nūr-ı Hudā v'iy Kureşi
Kankı kâfirdür ola sevmeye sen hürî-veşi

122. iy:

Gazel 3217

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy şanem bilsem ne için zâr idersin hâ beni
Turra-i zülf-i siyehkârün ucından vâ beni

123. iy:

Gazel 3218

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Berât-nâme-i hüsnün yazalıdan haştuñ iy dilber
Olupdur kâbe kavseynün anuñ üstinde tuğrâsı

124. iy:

Gazel 3218

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Kanâ'at güşesin iy dil yürü var aşiyân eyle
İşidüp göndere şeh-per saña tâ Kâf'ün 'Ankâsı

125. iy:

Gazel 3220

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Gün yüzüne bakdukça Muhibbî senün iy döst
Yaş-ıla anuñ çeşmi kabagı tola-yazdı

126. iy:

Gazel 3221

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Ger göreydi yüzünü zâhid senün iy mehlikâ
Terk iderdi cân u dilden cennetü'l-me'vâsını

127. iy:

Gazel 3221

Mısra: 8

"Ey" seslenme edati.

Tolaşaldan zülfine cân u gönül olmaz halâş
Ne belâya saklar iy dil ol kad ü bâlâsını

128. iy:

Gazel 3222

Mısra: 8

"Ey" seslenme edati.

Cür'a-i cām-i lebinden irişe diyü naşib
İy gönül küy-ı harâbât içre hâk itdün beni

129. iy:

Gazel 3222

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî şî'r-i pür-süzüñla yakduñ 'âlemi
Ol sebeddendür ki böyle süzinâk itdün beni

130. iy:

Gazel 3224

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Müstedâm ol ki baña mahrem olursın iy ğam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhâyî

131. iy:

Gazel 3227

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî sırr-ı 'ışkı sorma itmez kimse hâll
Müşkil 'ışka irişmez kimsenün endîşesi

132. iy:

Gazel 3228

Mısra: 6

"Ey" seslenme edati.

Kāyināti seyr iderdūn ser-te-ser hūrşid-veş
Cür‘adān-ı ‘ışkdan iy dil yiseñ esrārımı

133. iy:

Gazel 3228

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Naqd-i cān-ıla irişmedüm vişāl-i dilbere
İy Muhibbī hārc kıldum gerçi yog u varımı

134. iy:

Gazel 3230

Mısra: 13

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbī ‘āşık oldur cān u ser terk eyleyüp
Añdura ‘uşşāk içinde hāyr-ıla ol adımı

135. iy:

Gazel 3236

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbī murğ-ı diller şaydına ol dil-firīb
Çeşm-i şayyādı eline virdi zülfi agımı

136. iy:

Gazel 3237

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Derd-i derūni sorma baña iy refik-ı ‘ışk
Odlara yakdum ‘ālemi söyletme hā beni

137. iy:

Gazel 3239

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbī tut yüri ‘ālemde istiğnā yüzün
Dün-himmet olma elden sen koma ‘Ankālığı

138. iy:

Gazel 3240

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

Gözlerüm kana dönüpdür benüm aqlamag-ıla
İy şabā irgüresin kühl ideyim gerd-i rehi

139. iy:

Gazel 3241

Mısra: 13

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbī kimseye gelmez bu dünyādan vefā
Saña bir ‘ibret yiter İskender ü Dārā gibi

140. iy:

Gazel 3243

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

İy sehī servüm hūrāmān salın sen nāz-ıla
Cūlar iltsün pāyuña ‘āşıklarun göz yaşını

141. iy:

Gazel 3245

Mısra: 6

"Ey" seslenme edati.

Her ne deñlü gelse gam aksa belā cūlar gibi
Eyle sen iy dil taħammül baħr-ı ‘ummān ol yüri

142. iy:

Gazel 3245

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Ġamzeler hānçer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öñdin var anuñ küyında kurbān ol yüri

143. iy:

Gazel 3245

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbī yāra şevkuñ var-ısa bülbülleyin
Gül ruħın yād eyleyüp her gice nālān ol yüri

144. iy:

Gazel 3247

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Mescid-i hüsnuñi iy döst san kim cāmi‘ iden
Eylemiş kaşlarun ol cāmi‘e mihrāb gibi

145. iy:

Gazel 3253

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

O kim iy serv-kaç bālā felekde saña yir itdi
Beni pā-māl-i ‘ışk idüp ayak altında zīr itdi

146. iy:

Gazel 3254

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbī söz güherdür ol daħı a‘lā gerek
Bilmeyenler tā bileler bunuñ-ıla şānuñı

147. iy:

Gazel 3255

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Gün-be-gün arturduñ iy döst sen in‘āmuñı
Baña da lāyık budur dilden komayam nāmuñı

148. iy:

Gazel 3255

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

Pâdişahlar pâdişâhı çün der-i hâcetdür
Var yûri iy hasta gönlüm iste andan kâmuñı

149. iy:

Gazel 3256

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Didiler tākāt getürmez kimseler bār-ı gama
İy Muhibbî sen anı çekmek gereksin ner gibi

150. iy:

Gazel 3257

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

Var iy t̄abīb hālūñe ko hālūme beni
'İşk hastasıyam derdüm derdüm devā gibi

151. iy:

Gazel 3261

Mısra: 8

"Ey" seslenme edati.

Berg-i gül gerçi ki nâzük görünür ammā ki sen
Görünürsin iy gönül nev-reste-i nâzük-teri

152. iy:

Gazel 3262

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Yine iy serv-i hırām nâz-ıla seyr it çemeni
Ser-tā-be-kağem āşüb-ı dil ü cān-ı meni

153. iy:

Gazel 3264

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Ben dağı küh-ı ğamı kesmekte iy şirîn dehen
Anı ki ben eyledüm 'ālemde Ferhād itmedi

154. iy:

Gazel 3264

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Bend-i zülfinde olan bī-dilleri āzād idüp
İy Muhibbî ğamdü-lillāh seni āzād itmedi

155. iy:

Gazel 3271

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy murğ-ı seĦer eyle yûri nāle vü zārı
Gülden degül mümkün olup ayrıla Ħārı

156. iy:

Gazel 3271

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Şevkuñ var-ısa çın seĦer iy dil-i maĦzûn
Var açıla gir seyr ide gülhā-yı bahārı

157. iy:

Gazel 3271

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Kūyuñda eger ölür isem cismümi iy dōst
Zinhār anı seglerüñe eyle sipārı

158. iy:

Gazel 3271

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

İy dil vefā büyüñ umma bu cihāndan
Zirā ki bu bir kimseye Ħiç itmedi yarı

159. iy:

Gazel 3273

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Kaç-i dil-cüyuñ iy dilber komadı serv-i refārı
İşidüp ğonca güftaruñ hemān güşende lāl oldı

160. iy:

Gazel 3275

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Bād-ı āhum esmese dilber açılmaz gül gibi
İy Muhibbî eksük itme çeşmüñüñ bārānını

161. iy:

Gazel 3276

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

Gül gibi gel Ħār-ıla her demde itme bāziçe
Bülbül-i nālānuñam arturma iy dil nālümü

162. iy:

Gazel 3279

Mısra: 2

"Ey" seslenme edati.

Şad-bār yiter 'işve vü nāz u 'itāb oldı
İy türk-i mest cān-ıla bu dil Ħarāb oldı

163. iy:

Gazel 3281

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Yokdur cihānda bir şanem iy dōst sentüñ rüyuñ gibi
Sünbüle raĦbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

164. iy:

Gazel 3283

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Salın iy serv-i sehî nâz-ıla seyr it çemeni
Cân fedâ ide gören diye saña cân-ı meni

165. iy:

Gazel 3286

Mısra: 8

"Ey" seslenme edati.

Alsañ elüñe tîr-i tîz olmaz aña sîne siper
Atsañ ider durmaz güzer iy döst hadeng endâzuñı

166. iy:

Gazel 3291

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Rahm kılmaduñ benüm bu nâleme iy seng-dil
Âhum ile nerm olurken etüñüñ gör sengüñi

167. iy:

Gazel 3291

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî şâh-ı 'ışkuñ hükm[i] var tuğrâ ile
Ol harâbât-ı cihân terk eyle nâm u nengüñi

168. iy:

Gazel 3292

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Renc-i bî-hâşıldur el urma nabza iy tabîb
Çün marîz-ı 'ışk getürmez görse Câlîñüs'ını

169. iy:

Gazel 3292

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

Dest-büs-ı yâra irmez iy Muhibbî çünkü el
Hâk-i pâyına varup eyle taleb pâ-büsını

170. iy:

Gazel 3298

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Güş kıl iy gonca-fem küyuñda göñlüm nâlesin
Dime bâğumda benüm bülbül-i hoş-gü kalmadı

171. iy:

Gazel 3302

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Gel iy bād-ı şabâ merdümlük idüp
İrişdür küyına bu hâk-i pâyı

172. iy:

Gazel 3305

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

İy zâhid-i bârid-nefes nedür bu baħs ü bu cedel
Añlayımsın fâriğ ol 'ışk içre kıl ü kâlümü

173. iy:

Gazel 3307

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Bir gice eger görmeyem iy döst cemâlüñ
Hasretle döke şem' gibi eşk-feşanı

174. iy:

Gazel 3307

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Güş eyler-iseñ hâlüme iy yâr-ı cefâ-ñü
İzhâr idem saña kamu râz-ı nihânı

175. iy:

Gazel 3312

Mısra: 13

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî dile Hâk'dan bulasın hayr-ı halef
Añılur adı anuñ ger ola hayr-ı halefî

176. iy:

Gazel 3313

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Şâm irişdükde koyup gitdüñ beni iy yüz[i] gün
Ben dañı itdüm şafağ-veş kan-ıla pür dâmeni

177. iy:

Gazel 3313

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî virme dil dünyâ 'arüsü tiz geçür
Döyimez bād-ı hazân esse aña gül hırmeni

178. iy:

Gazel 3316

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Dilerseñ genc vaşlımı harâbât ehl[i] ol iy dil
Bulınmaz yüz biñ ararsañ anı vîrânededen gayrı

179. iy:

Gazel 3317

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

İy dil-i şeydâ hazer kıl çeşm-i mest-i yârdan
Hün-ı dil içmek olupdur dâyim anuñ pîşesi

180. iy:

Gazel 3320

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî çün şeb-i hicrân saña oldı mekân
Sen dağı yak âteş-i 'ışık-ıla dil fânûsını

181. iy:

Gazel 3321

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy perî-rû güş kıl bir bir diyem bu hâlümü
Umaram ki rahm idesin işidüp ahvâlümü

182. iy:

Gazel 3321

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

'İşkuñ bir hâle ugratdı beni iy mâh-rû
Niçe geçer rüz u hafta mâh bilmem sâlümü

183. iy:

Gazel 3321

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî 'adl kıl bir kimseye zulm eyleme
Hağ ta 'âlâ çünki bilürsin ki sevmez zâlimi

184. iy:

Gazel 3322

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Hüsnüñi gördüm iy döst gün gün olur ziyâde
Gönlüm dağı şeb ü rüz arturdu âh u vâhi

185. iy:

Gazel 3327

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy gönül gel sinede yak 'ışkuñ fânûsını
'Aşık olan bâda virür 'âr-ıla nâmûsını

186. iy:

Gazel 3327

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Renc-i bî-hâşıl-durur çün nabz-ı 'aşık iy tabîb
El urursañ unudursın tıbb-ı Cālînüs'ını

187. iy:

Gazel 3327

Mısra: 6

"Ey" seslenme edati.

Gülşen-i hüsn üzre zülfün 'anber-efşân eylemiş
Gel temâşâ eyle iy dil cilve-i tævüsını

188. iy:

Gazel 3328

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî sözlerüñ her dânesi dür-dânedür
Eksük olmaz harc kıl gönlüñ senüñ deryâ gibi

189. iy:

Gazel 3329

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Gâyibâne 'aşıkam ara gel iy dil yâruñı
Ola ki müyesser bulasın dildâruñı

190. iy:

Gazel 3329

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî dimeyeler merd saña merdâneler
Bilmeyesin bu cihân içinde yok u varuñı

191. iy:

Gazel 3330

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

İy dil eyle gel hâzer küfr-i zülfinden anuñ
Dakmaya cân gerdenine rişte-i zünnârını

192. iy:

Gazel 3331

Mısra: 6

"Ey" seslenme edati.

Bagrumı kıldum kebâb u göz[ler]üm yaşın şarâb
Eyledüm iy gam müşerref eylegil bu hâne[y]i

193. iy:

Gazel 3333

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Genc-i vaşla iy Muhibbî çünki tälîbsin bugün
Gayrı yirde arama illâ dil-i vîrâne[y]i

194. iy:

Gazel 3337

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Serv kıddüñ säyesinde ölsem iy serv-i sehî
Tâ kıyâmet kalsam anda eylesem câ kâşki

195. iy:

Gazel 3338

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

Güşüm toli çeng-ile nâyüñ şadâsıdır
İy pend-gü başuña eyle naşîhati

196. iy:

Gazel 3339

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Añuban eksüklüğüñ iy dil şikâyet eyleme
Ehl-i dil dâyim arar leyl ü nehâr eksüklüğü

197. iy:

Gazel 3348

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

Gönderürsin tîrûni geh geh dil-i mecrûhuma
Bu kerem iy döst baña her bâr olaydı kâşki

198. iy:

Gazel 3351

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Felekden yücedür beñzer senüñ iy mâh-rû kaşruñ
Anuñçün 'âşikuñ aña irişmez âh u feryâdi

199. iy:

Gazel 3352

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Ġayrılar kaşdını gel eyleme iy kaşı kemân
Ġamze oklarına ben eylemişem dil hedefi

200. iy:

Gazel 3352

Mısra: 6

"Ey" seslenme edati.

Dehenüñ râzını bu dilde nihân itmiş idüm
Güldüñ iy döst 'ayân oldu baña sırr-ı hafî

201. iy:

Gazel 3354

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

İy dil tabîbi derdüme bir çäre eyle gel
Günden güne artma[da]dur dil saķâmeti

202. iy:

Gazel 3354

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

İy dil mecâz-ı 'ışka gönül virmeden sakın
Soñra yanuñda zâhir olur çün nedâmeti

203. iy:

Gazel 3356

Mısra: 13

"Ey" seslenme edati.

İy Muħibbî anuñ için 'ışkına dil bağladum
'Âşıkın nâ-haķ yire öldürmek aña hû gibi

204. iy:

Gazel 3357

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Göreliden iy saçı leylâ seni mecnûn u şeydâyam
Tagıtdum 'aql u dil küllî gerekmez baña hüşyârı

205. iy:

Gazel 3360

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy sehî servüm göreliden berü hüsnüñ bāğını
Eylerem her dem revân bu çeşmümüñ ırmagını

206. iy:

Gazel 3361

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muħibbî görinen şahrâda sanma lâledür
Yir mi kaldı gözlerümden hûn-ı dil saçılmadı

207. iy:

Gazel 3363

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Zâl-i dehre iy Muħibbî sen sen ol meyl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihânuñ erleri

208. iy:

Gazel 3366

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Umaram bir gevher-i nâ-yâb ola her hâşılum
Baħra döndürdüm anuñçün iy Muħibbî yaşımı

209. iy:

Gazel 3367

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

İy melek-çehre senüñ kadd-i büleñdün var iken
Katı kûteh görünür gözlerüme serv-i sehî

210. iy:

Gazel 3368

Mısra: 2

"Ey" seslenme edati.

Gözlerinden hûn-ı dil şol deñlü dökdi yaşımı
İy cefâ-cü küyuñuñ la'l itdi iç ü taşımı

211. iy:

Gazel 3368

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Terk-i ser kıl iy Muħibbî ister iseñ vaşlını
Didiler irer vişâle terk idenler başını

212. iy:

Gazel 3370

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî didiler dünyâda yok hergiz vefâ
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat 'âlemi

213. iy:

Gazel 3371

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî bunca gam ardınca dirler gülmenüñ
Ehl-i hâl olan anuñçün şâd u hândân olmadı

214. iy:

Gazel 3373

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

'İşka düşdüñ iy Muhibbî câna başa kalma kim
Diyeler 'uşşâk arasında saña merdâneğî

215. iy:

Gazel 3376

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Ġamuñla iy perî-peyker yoluñda n'ola cân virsem
Belâ kühında öldürdi gam-i Şîrîn çü Ferhâd'ı

216. iy:

Gazel 3376

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Vefâ gelmez güzellerden gel iy dil aña yiltlenme
Cefâ vü cevr-ile meşhûr olupdur çün anuñ adı

217. iy:

Gazel 3376

Mısra: 8

"Ey" seslenme edati.

Vücüduñ şehrinin dilber harâb olduğunı ister
'İmâret eyle [sen] iy dil yıkılsun cümle bünyâdî

218. iy:

Gazel 3378

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Hicründe şehâ şol kadar âh eyledüm iy döst
Kanlu yaşuma zevrağ-ı dil ġarğ ola düşdi

219. iy:

Gazel 3383

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Vaşla hândân olma hem hicrâna giryân iy gönül
Ġam ile şâdî cihânda bir zamân eğlenmedi

220. iy:

Gazel 3385

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

Germ olurmuş asılıp karşıñda her dem âyine
Niçe başdan aşmasun yüz virdüñ aña iy perî

221. iy:

Gazel 3387

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Leylî zülfüñ hasretinden iy leb-i şîrîn-dehen
Nâleler itdüm ki Mecnûn-ıla Ferhâd itmedi

222. iy:

Gazel 3387

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

İt rağîbüñ sözine aldanma iy Yûsuf-cemâl
Kim seni bir kerre ol hayr işe irşâd itmedi

223. iy:

Gazel 3388

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Öldürdi bu ben hastayı iy cân gam-ı hicrân
Rağm eyle ki 'uşşâk olalar saña du'âcî

224. iy:

Gazel 3388

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy döst varup işigüñi bâlîn idelüm
Yastansa revâdur Harem-i Ka'be'yi hâcî

225. iy:

Gazel 3389

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Âteş-i zülfüñ içine düşeliden iy perî
Şöyle yakduñ kim beni nâm u nişânım kalmadı

226. iy:

Gazel 3392

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî ger eger mihr-ile mâh olur-ısa
Sevme hercâyîleri olmaya bî-'âr dağı

227. iy:

Gazel 3394

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî rind olmak ister iseñ haşre dek
Leblerinden bûs eyle dil-rübânuñ mül gibi

228. iy:

Gazel 3400

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî uyusun nâz-ıla ol çok sevdüğüm
Görmeyen 'âlemde ben gözinde bîmâr uyğusu

229. iy:

Gazel 3402

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Mâh-rûlardan vefâ resmini umma iy gönül
Anlaruñ cevri oklarıyla pür olupdur kîsesi

230. iy:

Gazel 3402

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî küh-ı âhenseñ de bil âhîr seni
Rîze rîze idiserdür uşbu 'ışkuñ tîşesi

231. iy:

Gazel 3404

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Meclis içre yine dilber bûse in'âm eyledi
İy Muhibbî şimdi mi gördüñ anuñ ihsânımı

232. iy:

Gazel 3406

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Ger huzûr itmek dilersen iy Muhibbî fâriğ ol
Olmaya vahdet maķâmı gûşe-i 'uzlet gibi

233. iy:

Gazel 3408

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy h'âce katı müşkil olur 'ışk kitâbı
'İşk ehline keşf ola meger ko sen o bâbı

234. iy:

Gazel 3409

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî ger melâmet itse zâhid ğam degül
Çün ezal açılmadı 'uşşâķa şöhret kapısı

235. iy:

Gazel 3411

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Ğam-ı hâlûñle iy dilber yanaldan âteş-i hicre
Muhibbî lâleye döndi ciger taglayı taglayı

236. iy:

Gazel 3413

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

La'l[i] üzre iy Muhibbî sâye-i ebrûsıdur
Ħaṭ diyü itdüñ ğalaṭ sanduñ cânân büyüdi

237. iy:

Gazel 3415

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Şem'-veş tâ şubh olunca giceler yaşlar döküp
İy Muhibbî 'ışk-ıla pür nâr gördüm kendümi

238. iy:

Gazel 3416

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Yine cân naķdini virmek muķarrerdür saña iy dil
Ki zîrâ bâcsuz herğiz geçilmez 'ışk dervendi

239. iy:

Gazel 3417

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

'Ahd idersin and içüp tâ kılasın bir dem vefâ
İy cefâ-hû niçe kez gördüm senüñ pür fendüñi

240. iy:

Gazel 3417

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Bu Muhibbî niçe meh-rûlar görüp iy mâh-rû
Bir senüñ tek haķ budur hîç görmedi mânendüñi

241. iy:

Gazel 3419

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

Ef'î-yi zülfüñ iy döst zaḥm ursa baña ğam mı
Tiryâk-i la'lüñ emdüm câna ifâķa düşdi

242. iy:

Gazel 3419

Mısra: 15

"Ey" seslenme edati.

Bir loķma ile iy dil bir gûşe ihtiyâr it
Görmez misin ki 'âlem halkı nifâķa düşdi

243. iy:

Gazel 3420

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Ebrûlaruñı görelî iy kaşları kemân
Ķaddi bükildi oldı dü-tâ ya benüm gibi

244. iy:

Gazel 3422

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy gönül sevdā-yı zülfine hevādār it beni
Giceler tā şubħa dek 'ıřķ-ıla bīdār it beni

245. iy:

Gazel 3422

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

Dil řabībi za'fdan gör ne gelüp tīmār ide
Nāle kıl iy ĥasta dil anuñla izħār it beni

246. iy:

Gazel 3424

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Şīrīn lebüñe beñzemese zerrece iy dōst
Bu ĥürmet ü bu şadri şeker kanda bulaydı

247. iy:

Gazel 3433

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Derd-i ser geldi ĥumār-ıla seħer iy sākī
Sun berü var-ısa giceki meyden bākī

248. iy:

Gazel 3433

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muħibbī içüben mest-i ĥarābāt[ī] olup
Toptolu eyleyelüm na'ra ile āfākı

249. iy:

Gazel 3436

Mısra: 4

"Ey" seslenme edati.

Yoldan çıkaran ādemi ĥüblar selāmıdır
İy dil selāma bakma dilerseñ selāmeti

250. iy:

Gazel 3438

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muħibbī zülf-i řebdīzine oldı hem- 'inān
Raĥş-ı āh u eřķ-i gülgün-ı revānuñ yügrügi

251. iy:

Gazel 3445

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Gün gibi itdün řulū' gördüm çü iy meh-rü seni
Yine tız girdün seħāba örtdi ol gīsü seni

252. iy:

Gazel 3445

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

İy gönül sanma olursın bend-i zülfinden ĥalās
Bağladı çün bir kılıyla gözleri cādü seni

253. iy:

Gazel 3445

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muħibbī ĥāne-i dilde iken mātłüb-ı dil
Anı ġāfıl görme ki ol araya her sū seni

254. iy:

Gazel 3447

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Deyr ara zülf-i çelīpāñı görüp iy muğbeçe
Bağlamazsam kāfir-i 'ıřķam bile zünnāruñı

255. iy:

Gazel 3447

Mısra: 8

"Ey" seslenme edati.

Ol gül-i ra'nā ġamından giceler bülbül gibi
İy dil-i řūrīde arturduñ fiğān u zāruñı

256. iy:

Gazel 3447

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Ĥasret-i la'l-i lebüñden ĥastayam key nātüvān
İy řabīb-i dil meded añmaz mısın bīmāruñı

257. iy:

Gazel 3447

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

İy Muħibbī levħ-i dilde naķş ide bī-iħtiyār
Ehl-i diller meclisinde ġuş iden eş'āruñı

258. iy:

Gazel 3448

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy řabīb-i dil ü cān görmeye bir kerre yüzün
Ĥicr-ile cān vire bu ĥasta Muħibbī'ye zehī

259. iy:

Gazel 3449

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Bu Muħibbī yaşını āb-ı revān ister-iseñ
Cilveler eyle salın şaşşuma iy serv-i seħī

260. iy:

Gazel 3450

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy kaduñ serv ü saçuñ sünbül ü hañtuñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenüñ şad çü meni

261. iy:

Gazel 3451

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Hâk ol yolında derd-ile âh itme iy gönül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

262. iy:

Gazel 3453

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

La'lün olmuş cân u dil meyhânesi iy muğbeçe
Yiridür zülfün nişân-ıçun dikerse çenberi

263. iy:

Gazel 3458

Mısra: 11

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî olma dünyāya meges gibi harîş
Mesken it Kâf-ı kanâ'at kühını 'Ankâ gibi

264. iy:

Gazel 3460

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Baglama dünyāya dil 'âlemde şād ol iy gönül
Çün cihân turmaz geçer ger nâ-hoşı vü ger hoşı

265. iy:

Gazel 3461

Mısra: 13

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî dâr-ı dünyā kimseye kılmaz vefâ
Gösterür kendüyi evvel ziyet ile zen gibi

266. iy:

Gazel 3463

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Müjeñ tirine cân içre yir itdüm iy kemân ebrü
Elüñden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

267. iy:

Gazel 3464

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Bir nazar görse yüzün zâhid senün iy muğbeçe
Rehn-i mey kılurdi tâcın yañılup evrâdını

268. iy:

Gazel 3464

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî lezzet-i derd ü belâyı baña sor
Yimeyenden sorma bilmez ol ta'âmuñ dadını

269. iy:

Gazel 3471

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Virdi yagmaya gözi mülk-i dili
Böyledür iy Muhibbî nâz ehli

270. iy:

Gazel 3472

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Şüret-i dîvâr sanduñ göricek iy cân beni
Bilmedüñ mi iy perî sen eyledüñ hayrân beni

271. iy:

Gazel 3472

Mısra: 2

"Ey" seslenme edati.

Şüret-i dîvâr sanduñ göricek iy cân beni
Bilmedüñ mi iy perî sen eyledüñ hayrân beni

272. iy:

Gazel 3472

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

İy saçı leylî dil-i Mecnûn'a yüz göstermeyüp
Eyledüñ 'ışkuñ beyâbânında sergerdân beni

273. iy:

Gazel 3472

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî âteşi gerçi ki yaş teskîn ider
Aglasam dağı beter yakar dil-i süzân beni

274. iy:

Gazel 3474

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

Gitmedi başuñdan iy dil zülfinün sevdâsı âh
Bilmedüm dîvâne mi yâhüd bu dil şeydâ mı ki

275. iy:

Gazel 3474

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yekdânedür
İy Muhibbî yoğsa bu gönülün senün deryâ mı ki

276. iy:

Gazel 3475

Mısra: 8

"Ey" seslenme edati.

Gelmeye tã haşr olunca 'aklı hergiz başına
İy perî her kim senüñ rüyuñ temâşâ eyledi

277. iy:

Gazel 3475

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî tañ midur garķ ola gönüm zevraķı
Her tarafdan gözlerüm yaşını deryâ eyledi

278. iy:

Gazel 3477

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Dîvâneñem iy döst didüm bir nazar eyle
Zülfini kemend eyleyüben boynuma takdı

279. iy:

Gazel 3478

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî geldi çün dil şehrine sultân-ı 'ışķ
İki kâse gözlerüm dür önine pîşķes kodı

280. iy:

Gazel 3479

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Mübtelâsın iy gönül gördüm saçı zencîrine
Bir delü dîvâne sergerdâna beñzetdüm seni

281. iy:

Gazel 3479

Mısra: 12

"Ey" seslenme edati.

Cennet-i küymda iken dür kıldıñ sen beni
İy raķîb-i rü-siyeh şeytâna beñzetdüm seni

282. iy:

Gazel 3479

Mısra: 14

"Ey" seslenme edati.

Gülşen-i küymda efgânım görüp dilber didi
İy Muhibbî murğ-ı hõş-elhâna beñzetdüm seni

283. iy:

Gazel 3481

Mısra: 10

"Ey" seslenme edati.

Kurtulup zulmet şebinde gün togardı başuma
İy Muhibbî ol güneş ruhsârı görsem bir daķı

284. iy:

Gazel 3482

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî kankı dilde yok maħabbetden eser
Cân gözini açmaya ol çeşm-i nâ-bînâ gibi

285. iy:

Gazel 3485

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî çünki merhem urmaz âķir yarama
Urmasa ğamz oklarını ol kaşı ya kâşķı

286. iy:

Gazel 3488

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muhibbî leblerinden korkaram em sormaga
Câna kaşđ idüp girür ol demde kana gözleri

287. iy:

Gazel 3489

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

Hâr elinden iy Muhibbî gör niçe eyler figân
Gülşene var diñle bir dem bübülñ âvâzını

288. iy:

Gazel 3491

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

Şöyle hâk oldı yoluñda cismüm iy serv-i hırâm
Derd-ile âh eylesem eflâke ilte gerdümi

289. iy:

Gazel 3492

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

'İşķa düşdüñ iy Muhibbî cân u başa kalmadıñ
Eyledüñ 'uşşâķ ara sen de 'aceb dîvâneğî

290. iy:

Gazel 3493

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati.

Zâhir olaldan mu'anber zülfün iy dilber senüñ
Bir pula gördüm satarlar deste deste sünbüli

291. iy:

Gazel 3493

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy gönül devrân ğamından bulmak isterseñ halâş
Furşatı fevt eyleme elden düşürme gel müli

292. iy:

Gazel 3494

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

Çünkü olduñ iy gönül ol serv-kaç avâresi
Gözlerüñ yaşını cü kılmakdur anuñ çâresi

293. iy:

Gazel 3497

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati.

İbn-i vakt ol iy gönül hoş gör şarâb u şahidi
Zâhîde olsun mübârek kevser ü havrâları

294. iy:

Gazel 3497

Mısra: 14

"Ey" seslenme edati.

Gözlerüm yaşına nisbet kaçre çün Nîl ü Fırâṭ
Garḫa virsem iy Muḫibbî tañ mıdur deryâları

295. iy:

Gazel 3500

Mısra: 1

"Ey" seslenme edati.

İy gönül bend-i esîrüz zülf-i yâr itdüñ beni
'İşk zencîrin takup Mecnûn-vâr itdüñ beni

296. iy:

Gazel 3500

Mısra: 3

"Ey" seslenme edati.

İy cefâ-hû dehr gibi cevri kânûn eyleyüp
Mübtelâ-yı hicr idüp derdüñle yâr itdüñ beni

297. iy:

Gazel 3500

Mısra: 6

"Ey" seslenme edati.

Sırr-ı 'ışkum sînem içre cân gibi pinhân-iken
'Âleme iy eşk-i çeşmüm âşikâr itdüñ beni

298. iy:

Gazel 3500

Mısra: 9

"Ey" seslenme edati.

İy Muḫibbî gülşen-i küyında yâruñ tâ seḫer
Bülbül-i gülzâra beñzer zâr u zâr itdüñ beni

299. iy:

Gazel 3020

Mısra: 5

"Ey" seslenme edati ll Ey sevgili!.

Ḳaddüñe beñzedemem serv ben iy tâze nihâl
Daḫl ider her kişi servüñ niçe her bir yirine

300. iy:

Gazel 3030

Mısra: 7

"Ey" seslenme edati ll Ey sevgili!.

Seni sevdümse iy meh-rû ne suç itdüm ki öldürdüñ
Revâ mı pâdişâh olan gire nâ-ḫaḫ yire kana

301. iy:

Gazel 3382

Mısra: 10

Ey! seslenme edati.

Miḫnet-i kûh-ı belâda âh kim ğam türine
İy Muḫibbî olmaya bu sîne kalkanum gibi

302. iy:

Gazel 3196

Mısra: 6

Nida edati olup "ey, hey, bak dinle, dikkat edin " demektir.

Bildüm ki 'illet-i dilüme büsedür 'ilâc
La'l-i lebûñ ger eyleye iy vây ta'allülü

iy ḫünî:

1. iy ḫünî:

Gazel 3010

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Ey kanlar dökücü (sevgili).

Seri pâyüña iletdüm iderem ârzü ṭığuñ
Kerem kıl vir murâdum bakma iy ḫünî sakın kana

'iyd:

1. 'iydine:-i, -n, -e

Gazel 3275

Mısra: 5

Bayram.

Hicr elinden kurtulup iren vişâlüñ 'iydine
Yolına ḫurbân olup şükrâne virsün cânımı

2. 'iydine:-in, -e

Gazel 3203

Mısra: 3

Bayram.

Vişâlüñ 'iydine el-ḫamdü-lillâh
İrüp bu cân u dil ḫurbâna geldi

'iyd ol:

1. 'iyd ol:-dı

Gazel 3318

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bayram olmak ll Bayram gibi sevinçli bir zaman olmak.

'İyd oldı ḫurbâna şalâ itdüñ gelüp 'âşiklaruñ
Kıldı vişâle irmedi ol cân ki ḫurbân olmadı

'iyş esbâbı:

1. 'iyy esbābı:--ı

Gazel 3004

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçip eğlenme sebepleri.

Baňa olsa leb-i sākī yiter hem nuql u hem bāde
Olurdu 'iyy esbābı ser-ā-ser cümle āmāde

'iyy id:-

1. 'iyy id:-elü, --m

Gazel 3025

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayatın zevkini çıkarma, yeyip içme, zevk u safa etmek, eğlenmek.

'İşk cāmın içelüm bī-ser ü sāmānlar-ıla
Giceden şubha degin 'iyy idelüm anlar-ıla

2. 'iyy id:--e

Gazel 3037

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayatın zevkini çıkarma, yeyip içme, zevk u safa etmek, eğlenmek.

Vaşlına irişemezsin yürü dīvāne gönül
Kim görüpdür ki gedā 'iyy ide sultānlar-ıla

3. 'iyy id:--en

Gazel 3085

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayatın zevkini çıkarma, yeyip içme, zevk u safa etmek, eğlenmek.

Dilber hayāli ile iden gice gündüz 'iyy
Uşbu cihānda kayd nedür ihtiyācına

4. 'iyy id:--er

Gazel 3098

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayatın zevkini çıkarma, yeyip içme, zevk u safa etmek, eğlenmek.

Zāhid olan geçürtür hālvette 'ömrin beng-ile
'İyy ider gülşende 'ārif bāde-i gül-reng-ile

5. 'iyy id:-e, -gör

Gazel 3158

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Yaşama, yaşayış. 2. Hayatın zevkini çıkarma, yeyip içme, zevk u safa.

İy dil geçür 'ömrünü her dem şafā-y-ıla
Mehtāba karşı 'iyy idegör çeng ü nāy-ıla

6. 'iyy id:-e, -lüm

Gazel 3271

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Yaşama, yaşayış. 2. Hayatın zevkini çıkarma, yeyip içme, zevk u safa.

Gel 'iyy idelüm bāga varup vaqt-ı çemendür
Dehrün çü beraber görünür leyl ü nehārı

'iyy ü 'işret:

1. 'iyy ü 'işret:-i

Gazel 3406

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eğlence, zevk ve safa.

Ko bu 'iyy ü 'işreti çün kim fenādür 'ākıbet
Yār-ı bākī ister iseñ olmaya tāt gibi

'iyy-i müdām:

1. 'iyy-i müdām:--ıla

Gazel 3013

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zevk ve sefa eylemek, eğlenmek.

Mey beñzer diyü la'lüne elden düşürmedün
Geçdi efendi günümüz 'iyy-i müdām-ıla

'izār:

1. 'izārına:-ı, -n, -a

Gazel 3125

Mısra: 3

Yüz, yanak.

İçüp mey geldi tābından 'izārına 'arāk yir yir
Şeher vaqtında san düşmüş gülün etrafına jāle

2. 'izārūnda:-uñ, -da

Gazel 3249

Mısra: 7

Yanak.

Zāhiren gördüm 'izārūnda 'arāk
Güller üzre çün şehir şebnem gibi

izhār evle:-

1. izhār eyle:-me

Gazel 3286

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açığa vurmak, meydana çıkarmak, göstermek, aşıkâr etmek.

'İşk bī-bahā cevher-durur nādāna izhār eyleme
Sineñde sakla cān gibi cāndan 'aziz tut rāzuñı

izhār id:

1. **izhār id:-em**

Gazel 3307

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açığa vurmak, meydana çıkarmak, göstermek, âşikar etmek.

Güş eyler-iseñ hālūme iy yār-ı cefā-ñū
İzhār idem saña kamu rāz-ı nihānı

izhār it:

1. **izhār it:**

Gazel 3422

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açığa vurmak, meydana çıkarmak, göstermek, âşikar etmek.

Dil tabībi za'fdan gör ne gelüp tūmār ide
Nāle kıl iy ħasta dil anuñla izhār it beni

izhār it:-

1. **izhār it:-di**

Gazel 3183

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açığa vurmak, meydana çıkarmak, göstermek, âşikar etmek.

'İşkın izhār itdi dil gösterdi sinem dāğını
Şevk-ile sermest olup çāk-i girībān eyledi

2. **izhār it:-di**

Gazel 3208

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açığa vurmak, meydana çıkarmak, göstermek, âşikar etmek.

Kaşdum budur ki 'ışkumı pinhān idem velī
İzhār itdi çehrede āsār 'āşığı

'izzet:

1. **'izzet:**

Gazel 3437

Mısra: 7

1. Hürmet, saygı, ikram. 2. Kıymet, itibar, büyüklük, yücelik. 3. Mertebe ve rütbe yüksekliği, şeref. 4. Kudret, kuvvet.

Gedāñ olsam yiter 'izzet kapuñda
Gerekmez dehrūñ olam pādişāhı

'izzetle al:

1. **'izzetle al:-le, --up**

Gazel 3033

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şerefle, saygıyla, hürmetle almak.

İy dil ayagı topragına ger elūñ irse
'İzzetle alup yüzüñe sür tāc-ı ser eyle

J

jäle:

1. jäle:

Gazel 3109

Mısra: 8

Çiğ (Sabah vakti yaprak ve çimenlerde oluşan su damlacıkları.).

Güzeller seyr ider olmuş 'arâk-rîz
Ki san gül-berg üzre düşdi jäle

2. jäleler:-ler

Gazel 3425

Mısra: 7

Çiy tanesi, şebnem, sabah vakti yaprak ve çimenlerde oluşan su damlacıkları.

Sehergeh jäleler asmış-durur güller kulagina
Nesîm-i şubh-ıla oynar görûn serv-i hırâmân

3. jâledür:-dür

Gazel 3268

Mısra: 9

1) Çiğ tanesi 2) Sevgilinin yanağındaki ter damlası.

Gülşen içre sanmañuz çın seher ki jâledür
Her yaña saçıldı âh itdi hezârûñ giryesi

4. jäleler:-ler

Gazel 3142

Mısra: 8

Sabahları yaprak ve çiçeklerde görülen su damlaları, çiy, şebnem.

Zerd ruhumda gören bu katre katre yaşum
Dir jäleler dökilmiş berg-i hâzân içinde

5. jäleler:-ler

Gazel 3162

Mısra: 2

Sabahları yaprak ve çiçeklerde görülen su damlaları, çiy, şebnem.

Bir seher saldı beni ol gönca hicrân bâğına
Yagdı eşküm jäleler yirine her yapragına

6. jâlesini:-si, -n, -i

Gazel 3252

Mısra: 6

Sabahları yaprak ve çiçeklerde görülen su damlaları, çiy.

'Âşık ola kalmaya güftâra kudreti
Kim göre kara kaş-ıla gözi jâlesini

jäle dök-:

1. jäle dök-:-er

Gazel 3071

Mısra: 4

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Gül yaprağına çiğ tanesi dökmek. Beyitte bu ifadede yanak gül yaprağına, gözyaşı ise çiğ tanesine teşbih edilmiştir, dolayısıyla bu ifade "ağlamak" anlamındadır.

Açılıp sînem üstinde görinen dağlar güldür
Döker bu çeşm-i nemgînüm gül üzre çın seher jäle

jäle düş-:

1. jäle düş-:-miş

Gazel 3125

Mısra: 4

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Çiy düşmek; çiyin (şebnem) sabahleyin yaprak/çiçeklerde görülmesi bağlamında;.

İçüp mey geldi tâbından 'izârına 'arâk yir yir
Seher vaktında san düşmüş gülûñ etrâfına jäle

jeng:

1. jeng-ile:-ile

Gazel 3098

Mısra: 4

Kir, pas.

Sâkî-i gül-ruh elinden nüş kıl câm-ı şafâ
Kalmasun dirseñ eger mir'ât-ı kalbûñ jeng-ile

jeng-i ğam:

1. jeng-i ğam:-da

Gazel 3089

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam kiri, pası.

Jeng-i ğamda dil kalurdı ger mey-i nâb olmasa
Kim görürdi gün yüzün mihr-i cihân-tâb olmasa

2. **jeng-i ğam:**
Gazel 3141
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam pası, gam kiri.

Jeng-i ğam tutdı dil âyînesin iy pîr-i muġân
Vaqtıdur meygede yolın baña irşâd eyle

3. **jeng-i ğam:-dan**
Gazel 3407
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam pası, gam kiri.

Jeng-i ğamdan çünki var âyîne-i dilde ğubâr
Şâf idüp elden düşürme câmı bayram irtesi

4. **jeng-i ğam:-dan**
Gazel 3466
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam pası, gam kiri.

Jeng-i ğamdan diler-iseñ ola ħalbûñ şâfi
Koma elden koma bir laħza şarâb-ı şâfi

jülîde-mü:

1. **jülîde-mü:**
Gazel 3457
Mısra: 6
Saçı darmadaġınık olan.

Kanlı yaşum olaldan egnümde ħil'at-i zer
Jülîde-mü başumda baña otaga düşdi

K

ka**b**ā:

1. **ka**b**āsın:-sın**

Gazel 3001

Mısra: 6

Ar. Üstlük, kaftan, libas, cübbe.

Baňa geydüren belâ vü derd-i miñnetden libäs
Nârdan geydi ka**b**āsın serv-i çälâk üstine

2. **ka**b**ā:**

Gazel 3313

Mısra: 8

Ar. Üstlük, kaftan, libas, cübbe.

Dilberüm nâzük beden lâyıķ degül degme libäs
Kim aña güldan ka**b**ā gerek semen pîrâheni

3. **ka**b**ādur:-dur**

Gazel 3468

Mısra: 5

Ar. Üstlük, kaftan, libas, cübbe.

Ėaraż çünki cihânda bir ka**b**ādur
Baňa birdür paläs-ıla firengi

4. **ka**b**ā:**

Gazel 3167

Mısra: 10

*Üste giyilen elbise, önü daima açık duran
kaftan, cübbe.*

Yiter dünyâda ‘u**k**bâda Muhibbî
Ka**b**ā vü penbe-i dâğum kefende

5. **ka**b**ā:**

Gazel 3265

Mısra: 6

*Haşif olduğu halde kalın veya hacmi büyük olan;
üste giyilen elbise, önü daima açık duran kaftan,
cübbe.*

Her libäsı yâra lâyıķ görmez illâ meger
Eyleye gülden ka**b**ā ola semen pîrezeni

6. **ka**b**ā:**

Gazel 3174

Mısra: 19

*Üste giyilen elbise, önü dâima açık duran
kaftan, cüppe.*

Gâh virür atlas ka**b**ā hem başuma zerrîn külâh
Geh ka**b**alender eyleyüp ‘üryân ider gönlüm beni

7. **ka**b**āsın:-sı, -n**

Gazel 3207

Mısra: 10

*Üste giyilen elbise, önü daima açık duran
kaftan, cüppe.*

İy Muhibbî şevķ-ı ruhsârına karşı her seher
Gül ka**b**āsın çâk ider çâk-i girîbânım gibi

8. **ka**b**ā:**

Gazel 3277

Mısra: 1

*Üste giyilen elbise, önü dâima açık duran kaftan,
cüppe.*

Geh ka**b**ā gülgün geyer gördüm ol sîmîn-beri
Özine geh hil’at atmış reng-i nîlûferî

ka’**b**e:

1. **ka’**b**e’[nûñ]:--nûñ, --sı, --n, --a**

Gazel 3075

Mısra: 12

*Bütün müslümanların kablesi ve ziyâret yeri olan
Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah.*

Merve haķkıyçun Şafâ’dan cân kurbân eyleye
Ger irişürse Muhibbî Ka’**b**e’[nûñ] kapısına

2. ka'be'yi: -y, -i

Gazel 3471

Mısra: 6

Bütün müslümanların kiblesi ve ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah.

Tolanur pâ-bürehne küyımı dil

Nite kim Ka'be'yi Hicâz ehli

3. ka'be'dür: -dür

Gazel 3060

Mısra: 9

Bütün Müslümanların kiblesi ve ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah II mukaddes sayılan yer II sevgilinin mahallesi.

Ka'be'dür küyuñ sürün sürün gelür 'âşıkıların

Hayra gir eyle bugün kurbân kurbân üstine

4. ka'be:

Gazel 3193

Mısra: 7

Bütün Müslümanların kiblesi ve ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah II mukaddes sayılan yer II sevgilinin mahallesi.

Nigârüñ küyımı görüp dimişler Ka'be 'ışık ehli

Anuñçün anda 'âşıklar iderler cân kurbânı

5. ka'be'dür: -dür

Gazel 3242

Mısra: 6

Bütün Müslümanların kiblesi ve ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah II mukaddes sayılan yer II sevgilinin mahallesi.

Göñlümi gönderdüm evvel soñra cân teslim idüp

Ka'be'dür küyına varup eyledüm kurbân iki

6. ka'be'dür: -dür

Gazel 3255

Mısra: 9

Bütün Müslümanların kiblesi ve ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah II mukaddes sayılan yer II sevgilinin mahallesi.

Ka'be'dür küyi Muhibbî cânuñı kurbân ilet

Bunuñ ile gel tamâm it hacılar bayramını

7. ka'be'dür: -dür

Gazel 3365

Mısra: 11

Bütün Müslümanların kiblesi ve ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah II mukaddes sayılan yer II sevgilinin mahallesi.

Ka'be'dür küyına varduñ göñl[i] kurbân eyledüñ

Cân dañı kurbân gerekdür tâ ola kurbân iki

8. ka'be'nüñ: -nüñ

Gazel 3177

Mısra: 3

1. Bütün müslümanların kiblesi ve ziyâret yeri

olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah. 2. Mukaddes sayılan yer.

Halkasına Ka'be'nüñ el uruban Mecnün dimiş
Olmasun Leylâ'dan özge göñlümüñ endişesi

9. ka'be:

Gazel 3226

Mısra: 7

1. Bütün müslümanların kiblesi ve ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah. 2. Mukaddes sayılan yer. 3. Sevgilinin mahallesi.

Kıble haqqı eyler-idüm Ka'be yirine tavâf
Ger naşîb olsa nigârüñ görebilsem kendini

10. ka'be:

Gazel 3249

Mısra: 3

1. Bütün müslümanların kiblesi ve ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah. 2. Mukaddes sayılan yer. 3. Sevgilinin mahallesi.

Ka'be küyuña varup buldum şafâ

Anda çeşmüm görünür zezem gibi

11. ka'be:

Gazel 3306

Mısra: 5

1. Bütün müslümanların kiblesi ve ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah. 2. Mukaddes sayılan yer. 3. Sevgilinin mahallesi.

Ten gerçi ki dür oldı katı Ka'be derinden

Her lahza bu cân lik tavâf-ı Harem itdi

kâbe kavseyn:

1. kâbe kavseyn: -ün

Gazel 3218

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

"İki kavis arasındaki mesafe": Mirac gecesinde Hz. Muhammed'in Cenab-ı Hakk'a olan yakınlık derecesinden kinaye.

Berât-nâme-i hüsnüñ yazalıdan hañtuñ iy dilber

Olupdur kâbe kavseynüñ anuñ üstinde tuğrâsı

ka'be küvi:

1. ka'be küvi: -i, --n, --i

Gazel 3020

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ka'be semti, mahallesi. II. Sevgilinin bulunduğu semt, mahalle.. (Ka'be burada semboldür. Aşık, Ka'be'nin kutsallığı sevgilinin bulunduğu ortama atfetmiştir.).

Ka'be küyımı Muhibbî dutisar şâm u seher

Döşenür hâk-i deri her gice bister yirine

2. **ka'be kûyi:--l, --n, --a**

Gazel 3052

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ka'be semti, mahallesi. II. Sevgilinin bulunduğu semt, mahalle.. (Ka'be burada semboldür. Aşık, Ka'be'nin kutsallığını sevgilinin bulunduğu ortama atfetmiştir.).

Muhibbî Ka'be kûyına irişdük çün tavâf itdük
Saña lâyıķ budur kurbân ola cân itdügün hacda

ka'be kûyu:

1. **ka'be kûyu:-uñ, -a**

Gazel 3377

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Kabe gibi olan mahallesi.

Ka'be kûyuña Muhibbî vardı yüzün sürmege
Zî sa'âdetdür eger kurbân iderseñ sen beni

ka'be-i hüsn:

1. **ka'be-i hüsn:-in, -de**

Gazel 3430

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik Kabe'si.II Sevgilinin güzelliği.

Ka'be-i hüsninde görüp kaşları mihrâbını
Kıblegâh-ı dil idinmişdüm namâzum var-ıdı

ka'be-i kûy:

1. **ka'be-i kûy:-uñ, -a**

Gazel 3398

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Kabe'ye benzetilen mahallesi, bulunduğu yer II gönül.

Niçe yıldur kim bu dil bağlayup iħrâm-ı ğamı
Şimdi irdi Ka'be-i kûyuña kurbân kıl beni

2. **ka'be-i kûy:-uñ, -da**

Gazel 3410

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Kabe'ye benzetilen mahallesi, bulunduğu yer II gönül.

Ka'be-i kûyuñda çün 'uşşâķı kurbân eyledün
Eski 'âdetdür n'ola alnuña sürseñ kanım

3. **ka'be-i kûy:-uñ**

Gazel 3257

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabe gibi mübarek olan semt,Sevgilinin Kabe'ye benzeyen mahallesi, köyü.

Her kim ki varup Ka'be-i kûyuñ tavâf ide
Nâr-ı caħım odına ol yanmaya gibi

ka'be-i 'ulvâ:

1. **ka'be-i 'ulyâ:**

Gazel 3459

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Büyük, ulu, şerefli Kâbe.

Kaşuñdur Mescid-i Akşâ yüzüñdür Ka'be-i 'ulyâ
'Aceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh püşü

ka'be-i vasl:

1. **ka'be-i vasl:--l, --n**

Gazel 3110

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma Kâbe'si; sevgilinin mekânı, yanı.

Ka'be-i vaslın añup her gece âh u vâh kıl
Aĝla yaşlar dök güzüñ yaşıyla dönsün zemzeme

kabr:

1. **ķabrüm:-üm**

Gazel 3152

Mısra: 7

Mezar.

ķabrüm üzre her çemen söyler cefâsın ol mehûñ
Kim gelüp bir dem nazâr kılrsa mezârum taşına

2. **ķabri:-i**

Gazel 3219

Mısra: 12

Kabir, mezar.

Hicr-ile öldürüp itseñ bu Muhibbî'yi ĥalâş
Çok du'âlar idiserdür saña ķabri çemeni

3. **ķabrinde:-i, -n, -de**

Gazel 3462

Mısra: 10

Mezar.

Muhibbî mu'ciz-i nazmuñ 'Acem iklimine irse
Kalursa zinde ķabrinde 'aceb mi rûĥ-ı Selmân'ı

kabr ziyâret evle:-

1. **ķabr ziyâret evle:-üm**

Gazel 3005

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mezari ziyaret etmek.

'Uşşâķ gelüp eylese ķabrüm ziyâretin
Ĥarf-i vefâ iy levĥ mezâra raķam kıla

kabül:

1. **ķabŭlŭm:-ŭm**

Gazel 3301

Mısra: 8

(Ar.) *Bir Şeye isteyerek veya istemeyerek peki deme, rāzı olma, muvāfakat etme.*

Cefālar idesin cāna Őikāyet itmeyem senden
ķabŭlŭm her ne gŭnderseŭ dimem bu dil zebŭn oldu

ķabŭl eyle:-

1. **ķabŭl eyle:-miş, --em, --dŭr**

Gazel 3041

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etmek, razı olmak.

Ben derd ķabŭl eylemiŝemdŭr em içinde
Gŭzŭmden akan hŭn-ı ciger başdan aşupdur

2. **ķabŭl eyle:-me, --miş, --dŭr**

Gazel 3045

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etmek, razı olmak.

Sinemde anuŭ zaħmı gelŭr ŭn başa merhem
Derdini ķabŭl eylememiŝdŭr em içinde

ķabŭl eyle:

1. **ķabŭl eyle:**

Gazel 3372

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etmek, razı olmak.

Rāh-ı ‘iŝķ içre dilā gerçi var endŭh-ı elem
Cān-ıla eyle ķabŭl ‘iŝķ-ıla artur talebi

2. **ķabŭl eyle:-r**

Gazel 3439

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etmek, razı olmak.

Dil-i Mecnŭn’a te’sir eylemez pend
ķabŭl eyler űzine ŭn belāyı

3. **ķabŭl eyle:**

Gazel 3331

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etmek, razı olmak, geri çevirmemek.

Naķd-i cān u dil getŭrdŭm tuhfē diyŭ pāyuŝa
ķıymeti yokdur ķabŭl eyle bu derviŝāne[y]i

4. **ķabŭl eyle:**

Gazel 3451

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etmek, razı olmak.

‘Aķl-ıla ‘iŝķ sinede sıgmaz Muħibbiyā
Her biri dir ki anı ķabŭl eyle ya beni

5. **ķabŭl eyle:-r**

Gazel 3297

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etmek, razı olmak, geri çevirmemek.

Didi dilber kim cefāya luşfumu eyler ķabŭl
Ehl-i ‘iŝķ olan didŭm cevruŭ temennā eyledi

ķabŭl id:

1. **ķabŭl id:-ŭp**

Gazel 3339

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etmek, razı olmak.

Cevre şabrum kalmadı herģiz cefāya řakatŭm
İhtiyār idŭp ķabŭl terk-i diyār eksŭklŭģi

2. **ķabŭl id:-e**

Gazel 3308

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etmek, razı olmak.

Eylese cev ű cefā ide Muħriĭb anı ķabŭl
Hoş gelŭr ‘aŝıķa ma’ŝŭķdan iren her nā-hoşı

ķabŭl it:

1. **ķabŭl it:-me, -di**

Gazel 3378

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etmek II Onaylamak.

Bir bŭse tevaķķu’ iderem didi Muħibbi
Zāhirde ķabŭl itmedi ammā gŭle dŭŝdi

2. **ķabŭl it:-mez**

Gazel 3341

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabul etmek, razı olmak.

Baħra beŝzet gŭnlŭni gelse ħavādis baħrı gŭr
Daşraya atar ķabŭl itmez gelen murdārını

3. **ķabŭl it:**

Gazel 3324

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Değerlendirmek, telakkı etmek.

Dil ister ki ola zŭlfuŝe ber-dār
Muħibbi [sen] ķabŭl it gel bu ra’yı

ķabŭl it:-

1. **kaul it:-di**

Gazel 3279

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Onaylamak, benimsemek.

İtdi sü'âl-i büse Muıbbî nigâr ne-goft
Beñzer ki kaul itdi amûş cevâb oldı

kaul ol:

1. **kaul ol:-ur**

Gazel 3499

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İsteği yerine gelmek, arzusuna kavuşmak.

Du'â idüp günâha tevbe eyle
Kaul olur du'âlar şubġâhı

kaç:-

1. **kaçdı:-dı**

Gazel 3429

Mısra: 7

Birinden veya bir şeyden kurtulmak için süratle uzaklaşmak.

Dil kaçdı görüp ġamzelerin zülfine düşdi
Görün eceli yolu varup dâra tayandı

2. **kaçma:-ma**

Gazel 3063

Mısra: 9

Çekinmek, kaçınmak, uzak durmak.

Muıbbî'den perî-veş kaçma didüm
Enis olmaz didi âdem bizümlle

kaç:

1. **kaçma:-ma**

Gazel 3138

Mısra: 5

(Birinden veya bir şeyden) Kurtulmak için süratle uzaklaşmak.

Kanlı yaşımı görüp kaçma iñende güzelüm
Niçe bir cevri ü cefâlar kılasın vâz gele

kaç kerre:

1. **kaç kerre:**

Gazel 3077

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kaç kez.

Güş eylemedün pendümi hâlün beter olsun
Kaç kerre didüm ugrama 'ışkuñ yöresine

kaçan:

1. **kaçan:**

Gazel 3043

Mısra: 2

Ne zaman.

İrişdüġ çün Karaman illerine
Kaçan varıla cânân illerine

2. **kaçan:**

Gazel 3151

Mısra: 4

Ne vakit, ne zaman ki.

Elde dutup zülfini geh boynı üzre taġıdur
Sâhîr olmasa kaçan oynardı bile mâr ile

3. **kaçan:**

Gazel 3156

Mısra: 4

Ne vakit, ne zaman ki.

Bü-y-ile tolup 'âlem ola cümle mu'âttar
Dildâr kaçan nâz ile zülfini daraya

4. **kaçan:**

Gazel 3163

Mısra: 6

Ne vakit, ne zaman ki.

Felekden görünür Mecnûn'a a'la
Kaçan şahrâda Leylâ kursa ġargâh

5. **kaçan:**

Gazel 3229

Mısra: 10

Ne vakit, ne zaman ki.

Muıbbî bu naşîhat saña besdür
Kaçan fikr idesin Behrâm-ı Gür'ı

6. **kaçan:**

Gazel 3232

Mısra: 12

Ne vakit, ne zaman ki.

Her bir nefes ki bir ulu ni'met degül midür
Şâkir kaçan ki şükriñün ide edâsını

7. **kaçan:**

Gazel 3246

Mısra: 5

Ne vakit, ne zaman ki.

Qıyâmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzre
Umaram ki komayasın ayak altında bu mûrı

8. **kaçan:**

Gazel 3363

Mısra: 5

Ne vakit, ne zaman ki.

Esb-i nâz üzre kaçan zülfini çevġân eylese
Top idüp ġaltân ide yolında 'âşık serleri

9. kaçan:

Gazel 3097

Mısra: 6

Bir zamanlar.

Bilse idüm ne yüz-ile görünür gül yüzüne
Kıymetin bile kaçan vaqt-ıla bázara düşe

10. kaçan:

Gazel 3312

Mısra: 8

Ne vakit, ne zaman ki.

Şiçe-i gönümi sı göz yaşımı ister iseñ
Dür kaçan hâşil olur sımayalar ger şadeñi

11. kaçan:

Gazel 3055

Mısra: 7

"Ne zaman? Ne vakit?" anlamında soru zarfı.

Kaşı yayından kaçan gamz okların atsa nigâr
Cân baña eydür ki qurbân olayın ebrülara

12. kaçan:

Gazel 3107

Mısra: 9

"Ne zaman, her ne vakit" anlamında soru zarfı.

Kaçan derd-ile âh itse Muhibbî
Olur bu sine süzân pâre pâre

13. kaçan:

Gazel 3022

Mısra: 4

Ne vakit, ne zaman ki.

Pişe itme zulmı lillâh kendüñe iy serv-quad
Nüh felek titrer kaçan kim bir garîb eyleye âh

14. kaçan:

Gazel 3322

Mısra: 10

Ne vakit, ne zaman ki.

Gözüm yaşı virürse tañ mı bu cismi garğa
Lâ-büd kaçan sel olsa götüre her giyâhı

15. kaçan:

Gazel 3352

Mısra: 8

Ne vakit, ne zaman ki.

Dür-i eški bulasın pârâla gel dil şadeñin
Dür kaçan hâşil olur ger sımayalar şadeñi

16. kaçan:

Gazel 3378

Mısra: 3

Ne vakit, ne zaman ki.

‘Âlemde kaçan kışmet olındı gam u şadı
Cümle gam-ıla guşşa bu ben bî-dile düşdi

17. kaçan:

Gazel 3385

Mısra: 5

Ne vakit, ne zaman ki.

Ol ser-efrazum kaçan kim nâz-ıla seyrân ide
Dir görenler işte budur serv-quadlar serveri

18. kaçan:

Gazel 3498

Mısra: 5

Ne vakit, ne zaman ki.

Lebüñ zıkrin kaçan tekrâr kılsam
Sürür eyler gönül artar şafâsı

19. kaçan:

Gazel 3070

Mısra: 6

Ne zaman, her ne vakit.

Ala gözler şehri hüsne nâzır olmışdur meger
Tığı elde yaslanur gelse kaçan h’âb üstine

kaçan kim:

1. kaçan kim:

Gazel 3256

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne zaman ki.

Sen ‘Alî gibi kaçan kim Döldül’e olursañ revân
Yürüeyim ben anuñ önünde [gör] Qanber gibi

2. kaçan kim:

Gazel 3071

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Ne zaman, -dığı zaman.

Girüp dil püte-i hıcre yanaldan gönli pāk oldı
Ki zîrâ hâliş olmaz zer kaçan kim girmeye qāla

kaçur-:

1. kaçurma:--ma

Gazel 3073

Mısra: 8

Kaybetmek.

Seng-i cefâ atup yâr başuñ şikest iderse
Ser dönderüp kaçurma rızâ-ı yarı gözle

2. kaçurmayup:--ma, -y, -up

Gazel 3294

Mısra: 6

Farkına varmayıp atlamak, (görmesi veya duyması gereken bir şeyi) dikkatsizlik yüzünden görmemiş veya duymamış olmak.

Cefâ sengi eger başına yagsa
Kaçurmayup nazar kıla derini

kad:

1. **kadümi**:-(*ü*)m, -i
Gazel 3016
Mısra: 7
Boy, endam.

Gülde kadümi dilde gamı cân u ciğer rîş
Aşüfte vü dildâde giriftâra benefşe

2. **kadûn**:-*üñ*
Gazel 3450
Mısra: 1
Boy, endam, kamet.

İy kadûn serv ü saçuñ sünbül ü haţtuñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenüñ şad çü meni

3. **kadûn**:-*üñ*
Gazel 3464
Mısra: 4
Boy, endam, kamet.

Âhir olsun göreyin tûbî gibi ol ser-nigün
Kim ki teşbîh eyleye serve kadûn şimşâdını

kad ü bālâ:

1. **kad ü bālâ**:-s, -t, -n, -i
Gazel 3221
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin boyu ve yüceliği.

Tolaşaldan zülfine cân u gönül olmaz hālâş
Ne belâya saklar iy dil ol kad ü bālâsını

kadd:

1. **kaddini**:-i, -n, -i
Gazel 3297
Mısra: 4
Boy, kamet.

Güllere haclet gelüp düşdi ayakdan servler
Gül ruñın ‘arz kaddini çün serv-i bālâ eyledi

2. **kaddüm**:-*üm*
Gazel 3484
Mısra: 6
Boy, kamet, endam.

Kemân ebrûñ-ıla çeşmüñ görelden
Bükildi oldı kaddüm sanasın yay

3. **kaddüñle**:-*üñ, -le*
Gazel 3135
Mısra: 11
Boy, endam.

Elif kaddüñle rā kaşuñ görüp vaşluñı rā itdüm
Muhibbî olmadı vuşlat haţâmı añladum rāda

4. **kaddüñ**:-*üñ*
Gazel 3139
Mısra: 13
Boy, endam.

Ƙaddüñ üzre bu Muhibbî gül yüzüñ görüp didi
Güller açılmak ‘aceb serv-i hürāmān üstine

5. **kadd-ile**:-*ile*
Gazel 3175
Mısra: 3
Boy, endam.

Hürāmān kadd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyleyler
Añılmaz oldı pest olup o bāguñ serv ü şimşâdı

6. **kaddüñ**:-*üñ*
Gazel 3337
Mısra: 5
Boy, endam.

Serv kaddüñ sāyesinde ölse iy serv-i sehî
Tā kıyāmet kalsam anda eylesem cā kâşki

7. **kaddi**:-i
Gazel 3078
Mısra: 10
Boy II sevgilinin boyu.

Pāyına revān eyle Muhibbî yine yaşuñ
Ƙaddi gibi serv olmaya bustān arasında

8. **kaddüñ**:-*üñ*
Gazel 3145
Mısra: 2
Boy.

Gülşen içre ruñlaruñ-veş verd-i hōd-rū bitmeye
Rāstı kaddüñ gibi bir serv-i dil-cü bitmeye

9. **kaddüñ**:-*üñ*
Gazel 3258
Mısra: 5
Boy.

Görüp serv-i sehî kaddüñ senüñ dīvāneñ olmuşdur
Sular zencire dönmişdür ayaguña urup bağı

10. **kaddümi**:-*üm, -i*
Gazel 3440
Mısra: 4
Boy, beden.

Tır-i āhum geçdi bu çarhuñ tokuz kalkanını
Bükeli kaddümi cevriyle benüm ol ya gibi

11. **kaddini**:-*i, --n, --i*
Gazel 3147
Mısra: 9
Boy.

Ḳaddini tölāb idüp eşkini cū itse Muḥib
Çeşmi anuñ gözelerdür yir yir ol tölābda

12. **ḳaddūmi**: -üm, -i

Gazel 3155

Mısra: 7

Boy.

Ser-i kūyında kılām ḳaddūmi ya āhumı tūr
Tā ki her zāğ raḳīb ugramaya gülşenüme

13. **ḳaddūni**: -üñ, -i

Gazel 3228

Mısra: 3

Boy.

Ḳaddūni gülşende didüm serve beñzetdüm didi
Görmemişsin nāz-ıla beñzer benüm reftārumı

14. **ḳaddūmi**: -üm, -i

Gazel 3275

Mısra: 7

Boy.

Ḳaddūmi ya eyleyüp atdum yine āh okların
Dimedi çarḥuñ geçürdüm bu tokuz kalkanımı

15. **ḳadd**:

Gazel 3101

Mısra: 5

Boy II Sevgilinin boyu.

Bāğbān ger görse ḳadd ü ‘arız u şehlā gözün
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

16. **ḳaddūne**: -üñ, -e

Gazel 3328

Mısra: 3

Boy, endam, kamet.

Serv beñzer gülşen-i ḥüsünüde bālā ḳaddūne
Çeşmün nergis ruḥuñ berg-i gül-i ḥamrā gibi

17. **ḳaddi**: -i

Gazel 3420

Mısra: 8

Boy, endam, kamet.

Ebrūlaruñ görelı iy kaşları kemān
Ḳaddi bükildi oldu dü-tā ya benüm gibi

18. **ḳaddüm**: --üm, -

Gazel 3469

Mısra: 7

Boy, kamet, endam.

İdüp āh okların pertāb yine ḳaddüm kemānından
Geçüp Mecnūn’ı hoş dıkdüm belā şahrāsına taş

19. **ḳaddūn**: -(ü)ñ

Gazel 3058

Mısra: 7

(Sevgilinin) boyu.

Bāğda serv-i sehī ḳaddūñ görüp öğünmesün
Ḳudreti yokdur anuñ çün bir ḳadem reftāra de

20. **ḳaddūne**: -(ü)ñ, -e

Gazel 3020

Mısra: 5

(Sevgilinin) boyu.

Ḳaddūne beñzedemem serv ben iy tāze nihāl
Daḥl ider her kişi servūñ niçe her bir yirine

21. **ḳaddi**: -i

Gazel 3295

Mısra: 1

Ar. Boy.

Baḥa ḳaddi ḥaddi besdür n’iderem serv-i gülzārı
Ko kılsun çün ruḥı güldür bu dil bülbül gibi zārı

22. **ḳaddin**: -üñ

Gazel 3416

Mısra: 9

Ar. Boy.

Muḥibbī ruḥların ḳaddin temāşā eyleyüp yāruñ
Didi serv üzre gül bitmiş zihī şun’-ı Ḥudāvendī

23. **ḳaddini**: -i, -n, -i

Gazel 3282

Mısra: 4

Boy.

Güllere ḥaclet gelüp düşdi ayaga servler
Yār ruḥın ‘arız idüp ḳaddini bālā eyledi

24. **ḳaddi**: -i

Gazel 3410

Mısra: 13

Boy, boy bos, endam. II Sevgilinin boyu.

Dilberün ḳaddi Muḥibbī serv ḥaddi gül yiter
N’eylerem şimden girü ben gülşenün seyrānımı

ḳadd ü kāmēt:

1. **ḳadd ü kāmēt**: -üñ

Gazel 3299

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Boy bos, endam.

Geçdi kāmētden mü’ezzın gördi ḳadd ü kāmētün
Didi kāmēt kanda var bu ḳadd-i dil-cüyuñ gibi

ḳadd ü ruḥsār:

1. **ḳadd ü ruḥsār**: --i, --n

Gazel 3046

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) boyu ve yanağı.

Zülfini kaldırdı gördüm kıdd ü ruhsârın didüm
Gül açılmış ne ‘aceb serv-i hürâmân üstüne

2. **kıdd ü ruhsâr**:--uñ, --ı

Gazel 3144

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(*Sevgilinin*) boyu ve yanağı.

Kıdd ü ruhsârıñı su içre görüp serv-i sehî
 Bir dağı görem diyü turur kenâr-ı âbda

kaddi:

1. **kıddi:**

Gazel 3260

Mısra: 1

Boy.

Nigârıñ kıddi serv olmuş tamâmdur hüsünün çağı
Koñ aksun gözlerüm yaşı olupdur anuñ ırmağı

kadd-i bälâ:

1. **kıdd-i bälâ**:--ñ, --a

Gazel 3395

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(*Uzun boylu (sevgili).*)

Muhibbî âh u efğâ[nı] eser itmez saña cânâ
İrişmez kıdd-i bälâña olur düd-i siyâh egri

kadd-i bülend:

1. **kıdd-i bülend**:--üñ

Gazel 3367

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(*Sevgilinin*) yüce, uzun boyu.

İy melek-çehre senüñ kıdd-i bülendüñ var iken
Katı küteh görünür gözlerüme serv-i sehî

kadd-i dâl:

1. **kıdd-i dâl**:--um, --ı

Gazel 3276

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(*Beli bükülmek, beli iki büküm olmak.*)

Nâlemi güş eyleyenler bilür ancak hâlümü
Çenge teşbih eyledi kim gördi kıdd-i dälümü

kadd-i dil-cü:

1. **kıdd-i dil-cü**:--y, --üñ

Gazel 3299

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(*Gönül çeken boy. Gönül alan endam.*)

Geçdi kâmetden mü‘ezzin gördi kıdd ü kâmetüñ
Didi kâmet kanda var bu kıdd-i dil-cüyuñ gibi

kadeh:

1. **kıdeh:**

Gazel 3137

Mısra: 2

(*İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam, piyâle.*)

Gözlerüme kim nazar kılrsa benüm pür âb-ıla
Der bi‘aynih bir kıdeh tolmuş şarâb-ı nâb-ıla

2. **kıdeh:**

Gazel 3146

Mısra: 4

(*İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam, piyâle.*)

Niçe kan yutmaya dil göz göre karşımda benüm
Kıdeh agzından öpe kuça kemer döne döne

3. **kıdeh:**

Gazel 3081

Mısra: 7

(*İçki içilen bardak, içki içmek için kullanılan bardak. II Şarap.*)

Bir kıdeh mey saña bu ‘âlemde bir şahid yiter
Höce-i dünyâ gibi kef geçmeğil mâl üstüne

4. **kıdehi**:--ı

Gazel 3352

Mısra: 10

(*İçki içilen bardak, içki içmek için kullanılan bardak. II Şarap.*)

‘Ayb olmaya Muhibbî suna el ger boynuña
Duta-bilmez kıdehi kimsene illâ ki kefi

5. **kıdeh:**

Gazel 3069

Mısra: 5

(*Ar. Kadeh*) 1. İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam, piyâle.

Kırmızı püş oluban almış ele la’l kıdeh
Sanki hübân-ı Firenk’dür büt-i tersâ lüle

6. **kıdeh:**

Gazel 3187

Mısra: 3

(*İçki içmekte kullanılan küçük bardak, cam, piyâle.*)

İçelden bir kıdeh ‘ışkuñ meyinden
Dil-i rindüm der-i hammâra düşdi

kadeh-pevmâ:

1. **kıdeh-peymâhı**:--lıg, --ı

Gazel 3239

Mısra: 8
İçki içen.

Varana ayak sunar dāyim maḥabbet arturur
Pür viriūn dāyim olsun bu ḳadeḥ-peymālḡı

ḳadem:

1. ḳadem:

Gazel 3056
Mısra: 6
Adım.

‘İşk meydānında Mecnūn ile miḥnet okların
Atışıp birkaç ḳadem ben ileri oldum yine

2. ḳadem:

Gazel 3058
Mısra: 8
Adım, ayak.

Bāḡda serv-i seḥī ḳaddūn görüp öḡünmesün
Ḳudreti yokdur anuñ çün bir ḳadem refṫāra de

3. ḳadem:

Gazel 3216
Mısra: 7
Ayak, adım.

Gel ḳadem rencide kıl kim pāyuña isār için
Hāzır itdüm gözlerüm cevherlerinden dökmeḡi

ḳadem bas-:

1. ḳadem bas-:--dı

Gazel 3110
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Deyim**
Bir yere varmak, ulaşmak. II girmek, gelmek, uğramak. II mesleḡe girmek. II bir yere bağlanmak.

Kim ki basdı ‘ālem-i ‘ışka ḳadem ādemdür ol
Her kimūn ki ‘ışkı yok aḡlā aña ādem dime

2. ḳadem bas-: -du, -ñ

Gazel 3202
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Ayak basmak, adım atmak. II Bir işe girişmek, bir şeye başlamak.

Menzilūn evvel ḳadem basduñ dilā dünyā gibi
Āḡirūn ammā ne olur bilmedūn ferdā gibi

ḳadem bas:

1. ḳadem bas: -sa, -ñ

Gazel 3394
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Ayak basmak, teşrif etmek, gelmek; yardım etmek, ihsanda bulunmak.

Dōstum bir dem ḳadem bassañ yüzüm üzre benüm
Ḥār elinden dāmenūni n’ola olsañ gül gibi

2. ḳadem bas: -dı

Gazel 3318
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Ayak basmak. II Bir yere varmak, ulaşmak. II Girmek, gelmek, uğramak.

Dünyāya dirler cīfedür her kim aña basdı ḳadem
Kaldı mülevves tā ebed ol pāk-dāmān olmadı

ḳad-i bālā:

1. ḳad-i bālā:

Gazel 3200
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Deyim**
Uzun boy. II (Sevgilinin) düzgün ve uzun boyu.

Olmaya bir fitneḡer ol gözleri seḥlā gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keḡ ol ḳad-i bālā gibi

2. ḳad-i bālā:

Gazel 3346
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Uzun boy II uzun boylu sevgili.

Olmaya bāḡ içre bir serv ol ḳad-i bālā gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi seḥlā gibi

ḳad-i dil-cüy:

1. ḳad-i dil-cüy: -uñ

Gazel 3273
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yârin gönül çeken boyu.

Ḳad-i dil-cüyüñ iy dilber komadı serv-i refṫarı
İşidüp gonca güfṫaruñ hemān gülşende lāl oldı

2. ḳad-i dil-cüy: -y, -i, -n, -ı

Gazel 3455
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yârin gönül çeken boyu.

Āba māyil gördüm ol servūn ḳad-i dil-cüyümü
Anuñ-ıçun ben revān itdüm bu yaşum cüyümü

3. ḳad-i dil-cüy: -y, -i, -n, -ı

Gazel 3455
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül çelen boyu.

Āba māyil gördüm ol servūn ḳad-i dil-cüyümü
Anuñ-ıçun ben revān itdüm bu yaşum cüyümü

ḳadır:

1. **ḳādir:**

Gazel 3455

Mısra: 5

1. *değer, kıymet 2. itibar, şeref.*

Gizlese zülfinde ḳādir gözlerimde gün yüzün
Cân dimâğından niçe saklaya zülfi büyünü

2. **ḳādirdür:-dür**

Gazel 3444

Mısra: 10

Ar. *Elinden gelir, muktedir, kudretli.*

Küyına varsa Muhibbî tuhfe iltür cân u ser
Buña ḳādirdür budur derviş-i dervişânesi

ḳadr:

1. **ḳadrüñ:-ün**

Gazel 3328

Mısra: 2

Ar. *Değer, itibar, haysiyet.*

Yüzüñi sür yirlere her lahza her dem mâ gibi
Tâ ki ḳadrüñ yücele mihr-i cihân-ârâ gibi

2. **ḳadr:**

Gazel 3434

Mısra: 8

*İtibar, şeref, kıymet. Beyitte bu kelimeyle Kadir
gecesine gönderme yapılmıştır. Zira beyitte sevgiliye
kavuşma gecesi ile İslam dininde önem ve kıymete
sahip olan Kadir gecesi arasında ilgi kurulmuştur.*

Her kimüñ alrı kamer gün yüzlü bir maḥbûb[1] var
Gündüzi Nevrüz olup Ḳadr olsa tañ mı her şebi

3. **ḳadrini:-i, -n, -i**

Gazel 3261

Mısra: 10

(Ar.) *Değer, kıymet.*

La'l-i nâbuñ kıymetin cânâ Muhibbî hoş bilür
Zâhir itmez cevherüñ ḳadrini illâ cevherî

4. **ḳadrüñ:-üñ**

Gazel 3241

Mısra: 8

1. *Değer, kıymet. 2. İtibar, şeref.*

Sāye gibi yüzüñi sür sen mezellet ḥākine
Tâ ki ḳadrüñ yücele mihr-i cihân-ârâ gibi

ḳadr bil:-

1. **ḳadr bil:-üm, -me, -di, -n**

Gazel 3221

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Kıymetini bilmek; önemini, değerini bilmek.

Bilmedin ḳadrüm benüm öldürdi zecr ü hicr-ile
Bir gün ola kim Muhibbî bulmaya aña seni

ḳadrin bil:-

1. **ḳadrin bil:-en**

Gazel 3294

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

*Kadrini bilmek: gereken değeri vermek,
kıymetini bilmek, bir şeye gereken değeri vererek
yararlanmak.*

Çıkar dilden yine söz gevherini
Bilen ḳadrin bilür söz cevherini

ḳadrini aña:-

1. **ḳadrini aña:-i, -n, -i, -maz**

Gazel 3007

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Değerinin farkına varmak.

Degme 'âşık añlamaz zülfi-nigârüñ ḳadrini
Şad hezârân cân Muhibbî şadaḳa her müyına

ḳāf:

1. **ḳāf-ıla:--ıla**

Gazel 3338

Mısra: 8

*Ankā kuşunun yaşadığı ve yeryüzünü çepçevre
kuşattığı kabul edilen efsânevi dağ.*

Sakin mülevves olma meges gibi cifeden
'Ankā-şifāt Ḳāf-ıla eyle ḳanā'ati

2. **ḳāf'ı:-ı**

Gazel 3440

Mısra: 8

*Ankā kuşunun yaşadığı ve yeryüzünü çepçevre
kuşattığı kabul edilen efsânevi dağ.*

Lezzet-i dünyāya aldanma meges gibi gönül
Ḳaşduñ olursa ḳanā'at Ḳāf'ı ger 'Ankā gibi

3. **ḳāf'üñ:-üñ**

Gazel 3218

Mısra: 10

Kāf dağı.

Ḳanā'at güşesin iy dil yüri var āşiyān eyle
İşidüp göndere şeh-per saña tâ Ḳāf'üñ 'Ankāsi

4. **ḳāf'ım:-ı, -n, -ı**

Gazel 3202

Mısra: 4

Kāf dağı.

Cıfe-i dünyāya aldanma meges gibi gönül
Menzil eylegil ḳanā'at Ḳāf'ım 'Ankā gibi

ḳāf:

1. **kafada:-da**
Gazel 3095
Mısra: 6
Baş, kaşa.

Kaşuñla ğamzeñ iy döst yiter cihāna fitne
N'eyler girüp busuya ğisūlaruñ kafada

2. **kafasın:-sı, -n**
Gazel 3300
Mısra: 10
Baş, kaşa.

Diller almaga giderler ğamzeler
Bekler yāruñ kafasın perçemi

3. **kafada:-da**
Gazel 3459
Mısra: 7
Baş, kaşa.

Kaşı yayın ele alsa kafada perçemi hāzır
Dil almaga gider önce iki zülf-i siyeh-pūşu

kafes:

1. **kafeşde:-de**
Gazel 3140
Mısra: 10
Hayvanlar için aralıklı tel, metal veya ağaç çubuklardan yapılmış taşınabilir bölme.

Gel beni öldür rakibi görmeyem küyuñda tek
Bu meseldür bir kafeşde bülbül olmaz zāğ-ıla

2. **kafeş:**
Gazel 3266
Mısra: 6
Beden, vücut. // Göğüs kafesi.

Vişālūñ yādına cānā yine bu murğ-ı dil pervāz
İdüp cānum revān oldu yirinde ben kafeş kaldı

kāf-ı 'ankā':

1. **kāf-ı 'ankā':-y, -ı**
Gazel 3496
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kaf Dağının Anka kuşu.

Himmetüm bāzı idelden Kāf-ı 'Ankā'yı şikār
Didiler var-ısa budur lā-mekānuñ yügrügi

kāf-ı 'ısk:

1. **kāf-ı 'ısk:-uñ**
Gazel 3497
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk Kafı. II Aşk.

Sen hümāyı şāhbāz-ı himmetüm kıldı şikār
Kāf-ı 'ıškuñ hem-cenāh olmaz baña 'Ankālari

kāf-ı kanā'at:

1. **kāf-ı kanā'at:--da**
Gazel 3116
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kanaat dağı (Ankā kuşunun yaşadığı ve yeryüzünü çepçevre kuşattığı kabul edilen efsānevi dağ).

İy Muhibbī dün-himmet olma şebbāz ol yüri
Hem-ser ol Kāf-ı kanā'atda varup 'Ankālara

2. **kāf-ı kanā'at:**
Gazel 3458
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ankā kuşunun yaşadığı ve yeryüzünü çepçevre kuşattığı kabul edilen efsānevi dağ.

İy Muhibbī olma dünyāya meges gibi harış
Mesken it Kāf-ı kanā'at kühını 'Ankā gibi

kāf-ı kanā'at eyle:-

1. **kāf-ı kanā'at eyle:-:--r**
Gazel 3035
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kanaat Kafı eylemek. (Kaf :Anka, Simurg adı verilen efsanevi kuşun yaşadığı, çok yüksek bir yer olduğu varsayılan Kaf Dağı).

Kim ki göñlin hoş dutar 'ālemde istignā-y-ıla
Meskenin Kāf-ı kanā'at eyleler ol 'Ankā-y-ıla

kāfir:

1. **kāfire:-e**
Gazel 3129
Mısra: 6
Allah'ın varlığını inkar eden. II Sevgili.

Küfr-i zülfi korkaram kim çıkara dinden beni
Ehl-i İslāmi giriftār itme yā Rab kāfire

2. **kāfir:-i**
Gazel 3072
Mısra: 8
Allah'ın varlığını inkar eden.

Deyr-i hüsnünde gören ya kaşlaruñ kec-rā didi
Ergilik olsa 'aceb mi kāfir mi mihrābda

3. **kāfirem:-em**
Gazel 3104
Mısra: 12
Allah'ın varlığını inkar eden II sevgili.

Ger naşib ola içem lâ'l-i lebûn cür'asını
Kâfirem ger heves ide bu gönül cām-ı Cem'e

4. **kâfirdür:--dür**

Gazel 3291

Mısra: 7

*Allah'ın varlığını inkar eden (kimse). II Dîvan
Edebiyatı'nda siyah (renk).*

Ḥatt[ı] kâfirdür hüruc itmek diler dîn kaşdına
Ruhlarıñ müslim geçer göster anuñla cengüñi

5. **kâfir:**

Gazel 3304

Mısra: 6

*Allah'a inanmayan, kâfir // Sevgili // (Siyahlık
yönüyle sevgilinin saçı bağlamında).*

Zülfine dil bağlayaldan kalmadı sabr u karâr
Olmasun kâfir dağı baht-ı siyehkârum gibi

6. **kâfirdür:--dür**

Gazel 3139

Mısra: 6

*Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz.
Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan
getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini
inkâr eden kimse.*

Baňa bakmaz bir nazâr meyli hemân ağıradur
Çeşmi kâfirdür bakar mı hiç müselmân üstine

7. **kâfir:**

Gazel 3151

Mısra: 6

*Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz.
Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan
getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini
inkâr eden kimse.*

Muşhaf-ı hüsn üzre gördüm zülfini dilber komış
Olmasa kâfir anı bağlar mıdı zünnâr ile

8. **kâfir:**

Gazel 3161

Mısra: 5

*Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz.
Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan
getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini
inkâr eden kimse.*

Öldürem dirdüñ baňa öldürdüñ iy kâfir beni
Pâdişâh-ı hüsn olan turmak gerek ikrârına

9. **kâfir:**

Gazel 3161

Mısra: 10

*Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz.
Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan
getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini
inkâr eden kimse.*

İy Muhibbî olmaduñ sevdâ-yı zülfinden halâş
Düşmesün kâfir dağı anuñ saçı zünnârına

10. **kâfirdür:--dür**

Gazel 3211

Mısra: 2

*Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz.
Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan
getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini
inkâr eden kimse.*

İy melek-şaşlet ü iy nür-ı Hudâ v'iy Kureşî
Kankı kâfirdür ola sevmeye sen hürî-veşi

11. **kâfiri:--î**

Gazel 3162

Mısra: 4

*Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz.
Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan
getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini
inkâr eden kimse.*

'Arızuñ üstine dönmişdür neden hâl-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim gire cennet bāğına

12. **kâfir:**

Gazel 3429

Mısra: 6

*Allah'ın birliğine ve yaratıcılığına inanmayan,
Cenab-ı Hakk'a ortak koşan kimse. II Sevgili.*

Hâl-i siyehi meyl ham-ı zülfine eyler
Kâfir gibi gör hâç-ıla zünnâra tayandı

13. **kâfiri:-i**

Gazel 3144

Mısra: 6

*(Ar.) Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz.
Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan
getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini
inkâr eden kimse.*

Togrı sandum kaşlarıña karşı ben kıldum namâz
Egrilik olsa 'aceb mi kâfiri mihrâbda

14. **kâfir:**

Gazel 3387

Mısra: 5

*(Ar.) Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz.
Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan
getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini
inkâr eden kimse.*

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kâfir beni
Hamdü-lillâh kim beni bendinden âzâd itmedî

15. **kâfiri:-i**

Gazel 3477

Mısra: 6

*(Ar.) Allah'ın birliğine ve yaratıcılığına
inanmayan, Hakk'a ortak koşan kimse.*

Zülfini kodı 'ārızı üzre yine dilber
Hâcını gör ol kâfiri kim suya bıraktı

kâfir ol:

1. **kâfir ol:**-ma, -dı

Gazel 3385

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz.

*Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan
getirdiklerine inanmamak yahut bunlardan birini
inkâr etmek.*

'Âşık olup sevdi-y-ise saña kâfir olmadı
Niçe bir öldüresin sen bî-güneh 'âşıkları

kâfir ol-:

1. **kâfir ol-:**--ma, --sa

Gazel 3102

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Küfre düşmek. || Allah'a inanmayanlardan

olmak, dinden çıkmak.

Halkadur hüsünüñ hatuñ çekmiş aña ceş-i Habeş
Kaş ider mi kâfir olmasa harâb-ı Ka'be'ye

kâfir saç:

1. **kâfir saç:**-uñ

Gazel 3195

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kafir (Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz.

*Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan
getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini
inkâr eden kimse.) saç, siyah saç. II Sevgilinin siyah
saçı.*

Hâl ü haç ceş-i Habeşdür kaş ider ruhsârûña
Bir yaña kâfir saçuñ şeb-hûn ider ejder gibi

kâfiri:

1. **kâfiri:**-+i

Gazel 3096

Mısra: 4

Allah'ın varlığı ve birliğine inanmayan. II

Rakip.

'Ârızuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim girdi cennet bağına

kâfir-i bed-mest:

1. **kâfir-i bed-mest:**-iñ, -e

Gazel 3424

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kendini bilmeyecek derecede sarhoş olan kafir
II Sevgilinin gözleri.*

Hâdden aşurup zulmı döker kanları çeşmüñ
Bir pâre gel ol kâfir-i bed-mestüñe hey di

kâfir-i 'ışk:

1. **kâfir-i 'ışk:**-am

Gazel 3447

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk kâfiri.

Deyr ara zülf-i çelîpâñı görüp iy muğbeçe
Bağlamazsam kâfir-i 'ışkâm bile zünnârûñı

kagan arslan:

1. **kagan arslan:**-a

Gazel 3459

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kükremiş arslan.

Rakîb-ile Muhibbî'yi sakın küyuñda bir görme
Kagan arslana beñzetmek olur mı gürbe vü müşî

kâğıd:

1. **kâğıd:**

Gazel 3487

Mısra: 8

*Hamur durumuna getirilmiş türlü bitkisel
maddelerden yapılan, yazı yazmaya, baskı yapmaya,
bir şey sarmaya yarayan kuru, ince yaprak.*

Yazarken yâra ahvâlüm tutuşup âhum odından
Kül oldı eldeki kâğıd elümde bir kalem kaldı

2. **kâğıd:**

Gazel 3305

Mısra: 1

*Hamur haline getirilmiş bitki maddelerindeki
çok ince liflerin keçeleştirilmesi suretiyle imal edilen,
yazı yazmak, kitap basmak, sarmak, kaplamak gibi
birçok işte kullanılan ince yaprak.*

Aldum ele kâğıd kalem yazam bu hasb-i hâlümü
Yazdukda gış oldum hemân gördükde bu a'mâlümü

kâğıd yaz:

1. **kâğıd yaz:**-ıcak

Gazel 3342

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mektup yazmak.

Hûn-ı çeşmiyle Muhibbî yâra kâğıd yazıcak
Didi bu hıdmete dil eylegil irsâl beni

kâh:

1. **kâha:**-a

Gazel 3182

Mısra: 6
Saman çöpü, saman.

Hevâ-yı 'ışk tagıtdı egerçi hırmen-i 'aqlum
Tenüm bir kâha dönmişdür o da 'ışkuñ talebkârı

kakır:

1. **kakır:**

Gazel 3077

Mısra: 12

Hiddetlenmek, öfkelenmek, kızmak.

Hışm eyler ise gam yime iy dil yine oşşar
Efendi olan kakır u oşşar kölesine

kaknüs:

1. **kaqnüsına:--ı, --n, --a**

Gazel 3075

Mısra: 10

Güyâ Hind adalarında yaşayan, kanatları nakışlı, gagası delikli mevhûm bir kuş. Yüzünde 360 deliği varmış. Yüksek dağ başlarında rüzgâra karşı oturunca rüzgâr o deliklere nüfûz eder, muhtelif sesler çıkarırmış. Bu sesi işiten kuşlar yanına üşerlermiş, onlardan bir kaçını yakalayıp yermiş. Bin sene yaşarmış. Öleceği zaman birçok odun yığar, üstüne oturur, latîf latîf öterken kendinden geçermiş. O zaman kanatlarını birbirine vurarak ateşler çıkarırmış. Bu ateşle odunlar tutuşur, nihâyet kendi de yanarmış. Sonra külünden bir yumurta ve içinden bir yavru çıkarmış. Hükemâ mûsikîyi bu kuşun burnundan çıkan seslerden almışlarmış. (Burhan-ı Katı).

Bilmek isterseñ eger cânâ derûnum nâlišin
Âteş-i 'ışk içre bak bu gönülümün kaqnüsına

kakül:

1. **kaküllerini:-ler, -iñ, -i**

Gazel 3388

Mısra: 5

Yüzün iki yanına sarkan saç, perçem; saç.

Kaküllerini tagıdıcak gül yüzi üzre
Misk-i Hoten'un kalmaya bir zerre revâcı

2. **kaküllerin:-ler, -i, -n**

Gazel 3282

Mısra: 7

Alna düşen kısa saç demeti, perçem.

Gördi müşgîn-i selâsil zülf-ile kaküllerin
Boynuma zencir ola dil diyü sevdâ eyledi

3. **kaküline:-(i)n, -e**

Gazel 3146

Mısra: 9

Alna düşen kısa saç demeti, perçem.

Tolaşup kaküline dil diler irmek lebine
Resen-i zülf-ile dil ya'nî çıkar döne döne

4. **kakülün:-iñ**

Gazel 3195

Mısra: 1

Alna düşen kısa saç demeti, perçem.

Genc-i hüsne kakülün olmuş tılısm ejder gibi
Her dem üstinden anuñ hâli degül bekler gibi

5. **kaküline:-(i)n, -e**

Gazel 3355

Mısra: 10

Alna düşen kısa saç demeti, perçem.

Büy-ı zülfine hañâ mı dir-isem nâfe-i Çın
Beñzemez kaküline 'anber-i sâdan gayrı

6. **kakülinün:-i, -nün**

Gazel 3423

Mısra: 3

Alna düşen kısa saç demeti, perçem.

İstemez biri kulı sındugını dil kakülinün
Niçe kez gerçi diyem turra-i tarrâr sıdı

7. **kakülün:-ün**

Gazel 3040

Mısra: 5

Alın üzerine ya da yüze dökülen, sarkıtılan kısa saç demeti; perçem.

Gönlüm almak istedüm komadı serkeş kakülün
N'eyleyem derdâ dirîğâ ol ruñı zîbâ-y-ıla

8. **kakülin:-i, -n**

Gazel 3328

Mısra: 8

Alın üzerine ya da yüze dökülen, sarkıtılan kısa saç demeti; perçem.

Genc-i hüsnuñe tılısm itmiş yine sâhir gözün
Gösterür mâr kakülin zülfeyn-i ejderhâ gibi

9. **kaküle:-e**

Gazel 3403

Mısra: 9

Alın üzerine ya da yüze dökülen, sarkıtılan kısa saç demeti; perçem.

Bağlandıñ-ısa kaküle incinme bî-riyâ
Bend itmez-idi olmasa anuñ himâyeti

10. **kaküli:-i**

Gazel 3057

Mısra: 3

Alna düşen kısa kesilmiş saç, perçem.

Kaküli sevdâsına kim dil vire bir dilbertün
İñlemekle 'akıbet gönül perîşan olmaya

11. **kākülün:-(ü)ñ**

Gazel 3320

Mısra: 5

(Sevgilinin) alnuna düşen kısa saç demeti,
perçem.

Kākülün gülşende depret ‘anber efsān eylesün
Zīb ü fer vir cilvelerle zāhir it tāvūsūñı

kākül-i dilber:

1. **kākül-i dilber:**

Gazel 3036

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin perçemi, saçı.

Bir perī-peyker ğamından zār u giryānsın yine
Kākül-i dilber gibi iy dil perīşānsın yine

kal:

1. **kalmış:-miş**

Gazel 3081

Mısra: 4

(bir yerde veya bir şeyin içinde) kalmak.

Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū mıdur
Haṭ degül pāy-ı meges kalmış meger bal üstine

2. **kalsun:-sun**

Gazel 3095

Mısra: 2

(bir yerde veya bir şeyin içinde) kalmak.

Olsun tana‘ ‘um içre ol mäh-rüy sāde
Kalsun belā vü ğamda bu ‘āşık-ı fütāde

3. **kalmasun:-ma, -sun**

Gazel 3098

Mısra: 4

Bir durumunda içinde olmak, bulunmak.

Sākī-i gül-ruḥ elinden nüş kıl cām-ı şafā
Kalmasun dirseñ eger mir‘āt-ı ḳalbūñ jeng-ile

4. **kalursa:-ur, -sa**

Gazel 3349

Mısra: 11

Bulunmak, geriye kalmak.

Kalursa dāmen-i dilber ne tañ aġyār destinde
Gülün hıç görmedüñ mi sen etegini diken kesdi

5. **kalasın:-a, -sın**

Gazel 3039

Mısra: 6

Bir durumun içinde olmak, bulunmak.

Kaşları tuġrāsına iy şūfī ikrār eylegil
Niçeye dek kalasın bu ğaflet-i inkārda

6. **kalmışam:-miş, -am**

Gazel 3098

Mısra: 5

Bir durumun içinde olmak, bulunmak.

Ğam şebinde kalmışam açılmadı şubḥ-ı vişāl
Kimse münis olmadı ‘ālemde bu dil-teng-ile

7. **kaldı:-dı**

Gazel 3033

Mısra: 17

(Bir bütünden) Artmak, artakalmak.

Kim bir nefesüm kaldı hemān çıkmaga bu cān
İy bād-ı şabā yāra varup bir ḥaber eyle

8. **kaldı:-dı**

Gazel 3361

Mısra: 10

(Bir bütünden) Artmak, artakalmak.

İy Muḥıbbī görinen şahrāda sanma lāledür
Yir mi kaldı gözlerümden ḥün-ı dil saçılmadı

9. **kaldı:-dı**

Gazel 3487

Mısra: 4

(Bir bütünden) Artmak, artakalmak.

Çürütdüm ‘ömrümüñ naḳdın metā‘-ı vaşl için cānā
Müyesser olmadı vuşlat hemān bir iki dem kaldı

10. **kaldum:-dum**

Gazel 3228

Mısra: 7

(Bir yerde) Dışarı çıkamayacak durumda bulunmak.

Bend-i zülfünde ebed kaldum beni eyle ḥalāş
Mü‘min-i ‘ışkam daḥı kesmez misin zünnārımı

11. **kaldı:-dı**

Gazel 3318

Mısra: 8

(Bir bütünden) artmak; var olmak, bulunmak; seviyesi veya hāli deġişmeyip durumu aynen devam etmek.

Dünyāya dirler cīfedür her kim aña basdı kadem
Kaldı mülevves tā ebed ol pāk-dāmān olmadı

12. **kalur:-ur**

Gazel 3210

Mısra: 7

(Bir süre bir yerde) bulunmaya devam etmek.

Cev-be-cev dünyāyı cem‘ itseñ sanur mısın kalur
Dağıdur bād-ı fenā āḥır anı ḥırmən gibi

13. **kalur:-ur**

Gazel 3340

Mısra: 12

(Bir bütünden) artmak; var olmak, bulunmak.

Şirâne gözün her kaçan cāna kaşdı ide
Kalur mı ‘aceb kimsenenün dilde tākati

14. **kaldum:-dum**

Gazel 3113

Mısra: 6

Bir yerde bulunmaya devam etmek, kalmak.

Ben hāke naşib ola cür‘aň diyü iy dilber
Hāk üzre düşüp kaldum meyhāne bucagında

15. **kalmadı:-ma, -dı**

Gazel 3298

Mısra: 6

Bitmek, tükenmek, yok olmak, mevcut olmamak.

Güş kıl iy gonca-fem küyuñda gönlüm nālesin
Dime bāğumda benüm bülbül-i hoş-gü kalmadı

16. **kaldı:-dı**

Gazel 3209

Mısra: 4

(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

Şol kâdar atduñ cefâ sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende hürd u haşhâş olmadı

17. **kaldı:-dı**

Gazel 3266

Mısra: 2

(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

Gidüp ol mäh baña dilden hezārān şad heves kaldı
Ĝam-ı hicr-ile cān tenden gidiser bir nefes kaldı

18. **kaldı:-dı**

Gazel 3266

Mısra: 6

(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

Vişālün yādına cānā yine bu murğ-ı dil pervāz
İdüp cānum revān oldu yirinde ben kafes kaldı

19. **kaldı:-dı**

Gazel 3266

Mısra: 8

(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefā yok halk-ı ‘ālemde
Ne işiddüm ne hōd gördüm cihānda dest-res kaldı

20. **kaldı:-dı**

Gazel 3266

Mısra: 10

(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

Muhibbī derd-ile nālān olup murğ-ı çemen söyler
Bu gülşende gül ü lāle gidüp hār-ıla hes kaldı

21. **kaldı:-dı**

Gazel 3383

Mısra: 2

(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

N’eyleyem bizümle ol rüh-ı revān eglenmedi
Kaldı cismüm gitdi bu cānum revān eglenmedi

22. **kaldı:-dı**

Gazel 3487

Mısra: 1

(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

Salınup serv tek gitdi dilümde āh-ı ğam kaldı
Gözüm yaşı revān oldu baña ancak elem kaldı

23. **kaldı:-dı**

Gazel 3487

Mısra: 2

(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

Salınup serv tek gitdi dilümde āh-ı ğam kaldı
Gözüm yaşı revān oldu baña ancak elem kaldı

24. **kaldı:-dı**

Gazel 3487

Mısra: 6

(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

Güzeller pāyına saçdum şu deñlü dürr-i eşki kim
Dükendi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm kaldı

25. **kaldı:-dı**

Gazel 3487

Mısra: 8

(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

Yazarken yāra ahvālüm tutuşup āhum odından
Kül oldu eldeki kāğıd elümde bir kalem kaldı

26. **kaldı:-dı**

Gazel 3487

Mısra: 10

(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

Muhibbī ser-te-ser gezdi ser-i küyuñ hevāsıyla
Cihānda irmedük ancak hemān bāğ-ı irem kaldı

27. **kaldı:-duğ**

Gazel 3178

Mısra: 7

Bir durumun içinde olmak, bulunmak.

Ne zamāna kaldı oldu var-ısa āhır zamān
Gör kıyar dünyā için kardaş olan kardaşını

28. **kalur:-ur**

Gazel 3284

Mısra: 4

(Bir belirti, iz, nişan vb.) Bugüne kadar kalma, sürüp gelmek, kaybolmamak; çıkmamak.

Güneşdür yüzini her kim görürse
Kalur mı zerre gibi hiç kararını

29. **kaldı:-dı**

Gazel 3008

Mısra: 6
"-içinde olmak" anlamında kullanılan kelime.

Ya kaşlarıñla çeşmün ğamz okların ataldan
Sinem delindi yir yir dil kaldı kan içinde

30. **kaldı:-dı**
Gazel 3023
Mısra: 9
"-içinde olmak" anlamında kullanılan kelime.

Zulmet-i ğamda yine kaldı Sikender gibi dil
İy Muhibbî çäre ne uymaduñ evvel sözüme

31.**kaldı:-**
ma, -dı
Gazel 3389
Mısra: 1
(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

.....kaldı
.....kaldı

32.**kaldı:-**
ma, -dı
Gazel 3389
Mısra: 2
(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

.....kaldı
.....kaldı

33.**kaldı:-**
ma, -dı
Gazel 3389
Mısra: 4
(Bir bütünden) artmak, geriye kalmak.

.....kaldı
.....kaldı

34. **kaldı:-dı**
Gazel 3045
Mısra: 6
"...içinde olmak" anlamında kullanılan kelime.

Sevdā-yı ser-i zülfine dolaşalı gönlüm
Kaldı ebedî merdüm-i çeşmüm nem içinde

35. **kalmaya:-ma, -y, -a**
Gazel 3355
Mısra: 6
(Geriye) Kalmamak, bitmek, tükenmek, yok
olmak, mevcut olmamak.

'İşk sevdāsi ile kim ola sevdāyi mizāc
Başda kalmaya anuñ bād u hevādan ğayrı

36. **kalmaya:-ma, -y, -a**
Gazel 3388
Mısra: 6
(Geriye) Kalmamak, bitmek, tükenmek, yok
olmak, mevcut olmamak.

Kāküllerini tağıdıcak gül yüzi üzre
Misk-i Hoten'uñ kalmaya bir zerre revācı

37. **kaldı:-ma, -dı**
Gazel 3280
Mısra: 2
(Geriye) Kalmak, bulunmak, mevcut olmak.

Gül gibi bugün eyledi dilber tebensümi
Şād oldı gönül kalmadı bir zerrece ğamı

38. **kaldı:-ma, -dı**
Gazel 3298
Mısra: 1
(Geriye) Kalmak, bulunmak, mevcut olmak.

Çok günāh itdüm veli bende rehrev kalmadı
Lik çeşmüm dökmedük göz yaşımı su kalmadı

39. **kaldı:-ma, -dı**
Gazel 3298
Mısra: 2
(Geriye) Kalmak, bulunmak, mevcut olmak.

Çok günāh itdüm veli bende rehrev kalmadı
Lik çeşmüm dökmedük göz yaşımı su kalmadı

40. **kaldı:-ma, -dı**
Gazel 3298
Mısra: 4
(Geriye) Kalmak, bulunmak, mevcut olmak.

Çeşmün cüy-ı hayālün ile ābādān iken
Eksilür sanma hayālün yāhū ol cū kalmadı

41. **kaldı:-ma, -dı**
Gazel 3298
Mısra: 8
(Geriye) Kalmak, bulunmak, mevcut olmak.

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören 'ibretle bunda hāne vü gū kalmadı

42. **kaldı:-ma, -dı**
Gazel 3298
Mısra: 10
(Geriye) Kalmak, bulunmak, mevcut olmak.

Çok günāhuñ var Muhibbî vaktidür gel tevbeye
Saç sakal ağarmaduk başuñda bir mü kalmadı

43. **kaldı:-ma, -dı**
Gazel 3389
Mısra: 8
(Geriye) Kalmak, bulunmak, mevcut olmak.

Gördiler rüsvālığumdan bildiler kim 'āşıkam
Sen dağı bil dōstum zār-ı nihānum kalmadı

44. **kaldı:-ma, -dı**
Gazel 3389
Mısra: 10
(Geriye) Kalmak, bulunmak, mevcut olmak.

Ol kemān-eburū gelüp didi Muḥibbī yāruḥam
Şimdi bildüm yār-ımuş hergiz gümānum kalmadı

45. **kaldum**:-du, -m

Gazel 3076

Mısra: 10

Belli bir yerde kalmak, devam edememek.

Gün ‘arızına māni’ olur āh-ı Muḥibbī
Görmem yüzini kaldum ebed hır arasında

46. **kaldı**:-dı

Gazel 3266

Mısra: 4

(Geriye) kalmak, bulunmak.

Cihān için nedür bilsem bu hāy u hüy u bu ğavgā
Gelenler gıtdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

47. **kalmaya**:-(ma), -y, -a

Gazel 3211

Mısra: 8

(Mevcut) Olmak / bulunmak.

Cān-ıla kim ki gelüp nūr-ı maḥabbetle yana
Şāf olup ḳalbi anuñ kalmaya ğıllı vü ğışı

48. **kaldıysa**:-dı, -y, -sa

Gazel 3335

Mısra: 6

Elde bulunmak, kalmak.

Mest itdi beni bāde vü başumda var ḥumār
Kaldıysa getür daḥı şarāb-ı şebāne[y]i

kal:-

1. **kalasın**:-a, -sın

Gazel 3072

Mısra: 2

Durumda kalmak, şekilde olmak.

Hıç revā midur dilā sen böyle cāy-ı ābda
‘Ömri zāyi’ eyleyüp bir dem kalasın ḥ`ābda

2. **kalur**:-ur

Gazel 3078

Mısra: 4

(bir yerde veya bir şeyin içinde) kalmak.

Zülfine dolaşan dili kor çāh-ı zenaḥda
Kalur ebed ol bend-ile zindān arasında

3. **kalur**:-ur

Gazel 3115

Mısra: 2

Bulunmak, var olmak, mevcut halde olmak.

Kim nisbet ider gün yüzini şems-i ḍuhāya
Raġbet mi kalur gün ki ḥulū’ eyleye aya

4. **kala**:-a

Gazel 3125

Mısra: 8

Elde ettiği, kazandığı şey üzerinde hakkı ve hükmü devam etmek.

Bahār eyyāmı gül devri geçürme ‘ömrüñi zāyi’
Bu dünyā çün degül bākī kime kaldı kime kala

5. **kaldı**:-dı

Gazel 3017

Mısra: 1

Bitmek, tükenmek.

Ne şabrum kaldı ne ‘aqlum ne dilüm kaldı güftāra
Ġarīb-isem n’ola şāhum benüm de vardur Allāh’um

6. **kaldı**:-dı

Gazel 3017

Mısra: 1

Bitmek, tükenmek.

Ne şabrum kaldı ne ‘aqlum ne dilüm kaldı güftāra
Ġarīb-isem n’ola şāhum benüm de vardur Allāh’um

7. **kalurdu**:-ur, -dı

Gazel 3089

Mısra: 1

Bir durum içinde olmak, bulunmak.

Jeng-i ğamda dil kalurdu ger mey-i nāb olmasa
Kim görürdi gün yüzün mihr-i cihān-tāb olmasa

8. **kalur**:-ur

Gazel 3234

Mısra: 7

Bir durum içinde olmak, bulunmak.

Ağlayup didüm didi kalur mı hergiz iḥtiyār
Nāgehān görem o meh-rünüñ görine ḥal’ati

9. **kalasın**:-a, -sın

Gazel 3035

Mısra: 6

(Bir yerde) Olmak veya bulunmak.

Gel şarāb-ı ‘ışkı nüş it zāhid-i peşmīne-püş
Niçeye dek kalasın bu hāyu bu ğavgā-y-ıla

10. **kaldı**:-dı

Gazel 3024

Mısra: 4

(Bir yerde veya bir şeyin içinde) Kalmak.

İḥtiyār elden gider görsem ruḥ-ı zībāsını
Kanda kaldı ruḥları üzre ser-i zülfin çöze

11. **kaldum**:-du, -m

Gazel 3008

Mısra: 12

Bir sebepten dolayı yapacağı şeyi yapamamak, gideceği yere gidememek, yapmaktan veya gitmekten mahrum olmak.

Derd-ile eyledüm âh dutdı cihâni düpdüz
Çıkmaga çäre var mı kaldum duĥân içinde

12. **kalursam:--ur, --sa, --m**

Gazel 3008

Mısra: 10

Belli bir vaziyette,durumda kalmak.

Gül beñzedi çü yâra aġyâr daĥı ĥâra
Bülbül gibi kalursam tañ mı fiġân içinde

13. **kaldı:--dı**

Gazel 3141

Mısra: 13

(Hareket hâlindeki bir şey) Olduġu yerde durmak, hareketine, yoluna devam etmemek.

Kaldı dil deşt-i belâ içre çü Mecnûn şıfat
Şimdiden girü Muĥibbî ġamı sen zâd eyle

14. **kaldum:--du, --m**

Gazel 3147

Mısra: 4

(Hareket hâlindeki bir şey) Olduġu yerde durmak, hareketine, yoluna devam etmemek.

Gözlerüm yaşına ġark oldum bu rüy-ı zerd-ile
Güyyiâ nilüferem kaldum miyân-ı âbda

15. **kaldı:--dı**

Gazel 3161

Mısra: 8

(Başka zamâna) Bırakılmak, (geriye) atılmak, ertelenmek, tehir edilmek.

Dil dilerdi cân virüp bugün lebûñ bâzâr ide
Kaldı işüm vâ dirîġâ yâr ile çün yarına

16. **kaluram:--ur, --am**

Gazel 3194

Mısra: 4

... durumuna gelmek, ... durumda olmak.

Gitme iy ârâm-ı cânım bir dem ârâm eylegil
Ger giderseñ cân bile gider kaluram ten ġibi

17. **kalmaya:--ma, --y, --a**

Gazel 3252

Mısra: 5

Var durumda olmak, mevcut bulunmak.

‘Âşık ola kalmaya ġüftâra ġudreti
Kim göre kara kaş-ıla ġözi jâlesini

18. **kalsam:--sa, --m**

Gazel 3337

Mısra: 6

Bir durumun içinde olmak, bulunmak.

Serv ġaddûñ sâyesinde ölsem iy serv-i seĥi
Tâ kıyâmet kalsam anda eylesem câ kâşki

kâl evle:

1. **ġâl eyle:**

Gazel 3117

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eritmek, maden külçesinin eritilip tasfiye edilmesi.

Göster evvel yüzüni ġöñlümi al âl eyle
Püte-i hicre koyup âĥir anı ġâl eyle

2. **ġâl eyle:--di**

Gazel 3342

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eritmek, eritmek II maden külçesinin eritilip tasfiye olunması II kâl, madenleri saflaştırma maksadıyla yapılmaktadır. Bu nedenle kâl olmak hem "şiddetli aşk ateşi ile erimeyi ve bu iştihakla sâfiyâne olmayı" ifade eder.

Zer gibi püte-i ‘ışk ile dil ü cân eridüp
ġill u ġış komayuban eyledi ġam ġâl beni

kâl id:-

1. **ġâl id:-üip**

Gazel 3222

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eritmek, eritmek. II Maden külçesinin eritilip tasfiye olunması. II Kâl, madenleri saflaştırma maksadıyla yapılmaktadır. Bu nedenle kâl olmak hem "şiddetli aşk ateşi ile erimeyi ve bu iştihakla sâfiyâne olmayı" ifade eder.

Āteş-i ‘ışk-ıla yakduñ cismümi ser-tâ-ġadem
ġâl idüp ġam pütesi içinde pâk itdüñ beni

kâla gir:-

1. **ġâla gir:-a--me, --y, --e**

Gazel 3071

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eritmek, eritmek II maden külçesinin eritilip tasfiye olunması II kâl, madenleri saflaştırma maksadıyla yapılmaktadır. Bu nedenle kâl olmak hem "şiddetli aşk ateşi ile erimeyi ve bu iştihakla sâfiyâne olmayı" ifade eder.

Girüp dil püte-i hicre yanaldan ġöñli pâk oldı
Ki zîrâ ĥâlîş olmaz zer kaçan kim ġirmeye ġâla

kalb:

1. **ġalbüñi:--üñ, --i**

Gazel 3110

Mısra: 3

Gönül | insanın iç âlemi.

Kıl muşâĥib her gice ġalbüñi zikru’llâĥ ile
Uyma nefsi-i şüma irmez çün bilürsin dem deme

2. **qalbiniin:-i, -niin**

Gazel 3363

Mısra: 4

Kalp II gönül.

Gözlerüm yaşıyla āhum yāra te'sir eylemez
Seng-i hārādan katıdur qalbiniin mermerleri

3. **qalbün:-iin**

Gazel 3110

Mısra: 9

Gönül, yürek, sine, kalp.

Ğıll u ğışdan pāk idüp qalbün şarāb-ı 'ışkı iç
Seni ser-mest eyleyüp düşüre ğayr-ı 'āleme

4. **qalbümde:-üm, -de**

Gazel 3186

Mısra: 2

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların, anlayış, duyuş, sezış yeteneklerinin kaynağı olduğu kabul edilen, insanın mânevî varlığının merkezi, gönül.

Büse-i la'l-i lebüin bu cān-ı şirīnüm gibi
'Ārızuñ nūrı da qalbümde benüm dīnüm gibi

5. **qalbümde:-üm, -de**

Gazel 3446

Mısra: 6

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların, anlayış, duyuş, sezış yeteneklerinin kaynağı olduğu kabul edilen, insanın mânevî varlığının merkezi, gönül.

Egerçi sine şadrında karār itmedi müjgānuñ
Velī geçdükçe ol kaşı kemān qalbümde yir itdi

6. **qalbi:-i**

Gazel 3211

Mısra: 8

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların, anlayış, duyuş, sezış yeteneklerinin kaynağı olduğu kabul edilen, insanın mânevî varlığının merkezi, gönül.

Cān-ıla kim ki gelüp nūr-ı maħabbetle yana
Şāf olup qalbi anuñ kalmaya ğıllı vü ğışı

qalb-i muhibbī:

1. **qalb-i muhibbī:-de**

Gazel 3450

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Muhibbi'nin kalbi. II Dostun/sevgilinin kalbi.

Sākiyā sun berü ol rāhat-ı cān-baħşı müdām
Gidere qalb-i Muhibbī'de olan her miheni

qalbü şāfi ol:

1. **qalbü şāfi ol:-iin, -a**

Gazel 3466

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kalbi temiz olmak: Saf, temiz duygulara sahip.

Jeng-i ğamdan diler-iseñ ola qalbün şāfi
Koma elden koma bir laħza şarāb-ı şāfi

kaldı:

1. **kaldı:-dı**

Gazel 3074

Mısra: 9

(Bir bütünden) artakalmak. II Payına düşmek.

İy Muhibbī kaldı ancak saña teslim [ü] rızā
Ġamzelerden çeşm-i cellādı tığ aldı düşına

2. **kaldı:-dı**

Gazel 3125

Mısra: 8

(Bir bütünden) artakalmak. II Payına düşmek.

Bahār eyyāmı gül devri geçürme 'ömrüñi zāyi'
Bu dünyā çün degül bākī kime kaldı kime kala

3. **kaldı:-dı**

Gazel 3266

Mısra: 1

(Bir bütünden) artakalmak. II Payına düşmek.

Gidüp ol māh baña dilden hezārān şad heves kaldı
Ġam-ı hicr-ile cān tenden gidiser bir nefes kaldı

kaldur:

1. **kaldur:**

Gazel 3122

Mısra: 7

Bulunduğu yerden yukarıya doğru hareket ettirmek.

Keremden tut elüm kaldur ayakdan düşmişem cānā
Mezellet hāksārında düşelden kaldum üftāde

2. **kaldurup:-up**

Gazel 3478

Mısra: 2

Kaldırmak, yerinden almak.

Kühken geldi bu 'ışk bünyādına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yirine bu gönülüm baş kodı

3. **kaldur:**

Gazel 3458

Mısra: 5

Kaldırmak, götürmek, toplayıp bir kenara koymak.

Zerre-veş kaldur nigārā bu ğubārı hākten
Çünkü oldu ğün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi

kaldur-:

1. kaldurdi:-di

Gazel 3046

Mısra: 9

Yukarı doğru hareket ettirmek.

Zülfini kaldurdu gördüm kıdd ü ruhsârın didüm
Gül açılmış ne ‘aceb serv-i hırâmân üstüne

kalem:

1. kalem:

Gazel 3305

Mısra: 1

Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde âlet.

Aldum ele kâğıd kalem yazam bu hasb-i hâlümü
Yazdukda gış oldum hemân gördükde bu a‘mâlümü

2. kalem:

Gazel 3244

Mısra: 9

Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde âlet.

Bahr olsa devât cümle ağaçlar kalem eger
Yazmaya cihân halkı gönül mâcerâsını

3. kalem:

Gazel 3487

Mısra: 8

(Ar.) Yazı yazmaya mahsus araç.

Yazarken yâra ahvâlüm tutuşup âhum odından
Kül oldı eldeki kâğıd elümde bir kalem kaldı

kaleme gel-:

1. kaleme gel-:--e, --me, --y, --e

Gazel 3104

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yazılmak.

Döştlar düşeli dil zevrakı girdâb-ı ğama
Vaşf-ı hicrân elemi gelmeye hergiz kaleme

kalender:

1. kalender:

Gazel 3149

Mısra: 3

1. Dünya malına önem vermeyen, müsâmahakâr, yumuşak huylu, alçak gönüllü, olur olmaz şeyin üstünde durmayan kimse. 2. Giyim kuşam ve yaşama şartlarına önem vermeyen, titizlik göstermeyen, lâkayt, aldırılmaz kimse. 3. Bektâşiler’de derviş olmaya ikrar veren, fakat henüz derviş olma merâsımı yapılmadığı için tekkede arakiye ile hizmet eden kimse.

Tâc-ı şadefi geydi çü başına kalender
Girürse ne tañdur iki yapraga benefşe

kalender eyle-:

1. kalender eyle-: -y, -üp

Gazel 3174

Mısra: 20

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Dünya malına önem vermeyen, müsâmahakâr, yumuşak huylu, alçak gönüllü, olur olmaz şeyin üstünde durmayan kimse haline getirmek.

Gâh virür atlas kabâ hem başuma zerrîn külâh
Geh kalender eyleyüp ‘üryan ider gönüm beni

kalenderi:

1. kalenderi:

Gazel 3225

Mısra: 8

1. Dünya malına önem vermeyen, müsâmahakâr, yumuşak huylu, alçak gönüllü, olur olmaz şeyin üstünde durmayan kimse, derviş. 2. Kalenderiye tarikatına mensup kimse.

Divâne gönüm eyleme vaşlın anuñ taleb
Ol pâdişâh-ı hüsn ola sen bir kalenderi

kalkan:

1. kalkanı: -i, -n, -i

Gazel 3275

Mısra: 8

Kalkan (Eski savaşlarda savaşçının kılıç, kargı, mızrak ve ok darbelerine karşı kendini korumak için sol elinde tutarak kullandığı siper).

Ķaddümi ya eyleyüp atdum yine âh okların
Dimedi çarhuñ geçürdüm bu tokuz kalkanımı

2. kalkanum: -um

Gazel 3382

Mısra: 10

Kalkan (Eski savaşlarda savaşçının kılıç, kargı, mızrak ve ok darbelerine karşı kendini korumak için sol elinde tutarak kullandığı siper).

Mihnet-i küh-ı belâda âh kim ğam tîrine
İy Muhibbî olmaya bu sîne kalkanum gibi

kâm:

1. kânum: -um

Gazel 3386

Mısra: 8

Arzu, meram, maksat.

Kimseler hâlin dimez bu ben ğarib üftâdenün
Yârî görsem ‘arz ideydüm ne ki kânum var-ıdı

kamer:

1. **kamer:**

Gazel 3319

Mısra: 9

Ar. Ay, mâh.

Yüzün-ile döstüm olalıdan alnuñ kamer
Bu Muhibbî n'eyler 'âlemde mihir-ile mehi

2. **kamer:**

Gazel 3432

Mısra: 4

Ar. Ay, mâh.

Teng oldı hâne-i dil göster yüzünü mâhum
Vîrânelerde çün şeb yakar kamer çerâğı

3. **kamer:**

Gazel 3434

Mısra: 7

Ar. Ay, mâh.

Her kimün alnı kamer gün yüzlü bir maḥbûb[1] var
Gündüzi Nevrüz olup Qadr olsa tañ mı her şebi

4. **kamer:**

Gazel 3447

Mısra: 1

Ar. Ay, mâh.

Zülf-i müşğ-âsâ-y-ıla örtme kamer ruḥsârûñı
Döstüm maḥrûm kılma 'âşık-ı dîdârûñı

5. **kamer:**

Gazel 3041

Mısra: 4

Ay.

Dil zevrakı garq olsa ne tañ ol dem içinde
Alnuña kamer gün yüzüne beñzemez iy döst

6. **kamer:**

Gazel 3190

Mısra: 7

Ay, mâh.

Yüzine gün kamer alnına anuñ beñzemeye
Ne revâdur aña nisbet ideler mihr ü mehi

7. **kamer:**

Gazel 3231

Mısra: 1

Ay, mâh.

Yüzün gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez ħurî
Ḥaḳîkat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nürî

8. **kamer:**

Gazel 3480

Mısra: 1

Ay, mah. II Sevgilinin yüzü.

Naşş kıldum hâne-i dilde kamer ruḥsârını
Ola kim bu nev'-ile görem anuñ dîdârını

kamer devri:

1. **kamer devri:-i, -n, -de**

Gazel 3395

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ay devri. // Eskiler yedi gezegenin her birinin
bîner yıl devir sürdüğüne, altı yıldızın devrinin geçip
yedinci yıldız olan Ay'ın devri içinde bulunduğumuza
inanırlardı. İlk devir Zühâl devridir ki Hz. Adem ile
başlamıştır. Bu devirlerden her biri bin yıl sürer.
İçinde bulunduğumuz devir son devirdir ki Hz.
Muhammed'in devridir.

Kamer devrinde ol meh-rû geyer zerrîn külâh egri
Sanasın ebrdür zülfi olur gâh togru gâh egri

kamer-rû:

1. **kamer-rû:**

Gazel 3152

Mısra: 4

Ay yüzlü.

Gün gibi 'âlem yüzün kılsa münevver tañ mîdur
Ol kamer-rû bedr olup girdi çün on dört yaşına

kamer-ruhsâr:

1. **kamer-ruhsâr:**

Gazel 3087

Mısra: 1

Ay yüzlü. II Sevgili.

Bir perî peyker kamer-ruhsâr sevdüm tâzece
Bir lebi şîrîn şeker-güftâr sevdüm tâzece

kâmet:

1. **kâmetüm:-üm**

Gazel 3068

Mısra: 3

Ar. Boy, kadd.

Çünkü döndi kâmetüm eşküm olaldan târ aña
İñlerem mızrâb-ı ğam el sunsa ger evtâruma

2. **kâmetüm:-üm**

Gazel 3123

Mısra: 1

Ar. Boy, kadd.

Bir elif kad ḥasretinden kâmetüm nün olmada
Âh kim günden güne ḥâlüm diğerk-gün olmada

3. **kâmeti:-i**

Gazel 3124

Mısra: 15

Ar. Boy, kadd.

Muhibbî'nün olaldan kâmeti çeng
Uyup nâlişler eyler söz ü sāza

4. **ķāmetüm**: -*üm*
Gazel 3397
Mısra: 1
Ar. Boy, kadd.

Ķāmetüm dāl olduğına kimse ‘ayb itmez beni
Başdan ayağa cefāsın bildiler ‘ālem seni

5. **ķāmetüm**: -*üm*
Gazel 3135
Mısra: 5
Boy, endam.

Dönelden ķāmetüm çenge şeb-i hicründe iy dilber
Zebān-ı hāl-ıla hūlar gelür derd-ile feryāda

6. **ķāmetüm**: -*üm*
Gazel 3148
Mısra: 7
Boy, endam.

Bār-ı ğamdan miĥnet-ile ķāmetüm çeng olalı
Sinemün nālîşleri döndi rebābuñ aynına

7. **ķāmetüñi**: -*üñ, -i*
Gazel 3190
Mısra: 2
Boy, endam.

Yine nāz-ıla ĥrām eyle gel iy serv-i sehī
Kim göre nāz-ıla bu ķāmetüñi diye zihī

8. **ķāmetümdür**: -*üm, -dür*
Gazel 3249
Mısra: 1
Boy, endam.

Bār-ı ğamdan ķāmetümdür ĥam gibi
Bulmadum hergiz muşāĥib ğam gibi

9. **ķāmetüñ**: -*üñ*
Gazel 3281
Mısra: 7
Boy, endam.

Ķāmet getürdi ķāmetüñ mescidde müezzın görüp
Didi ki bir miĥrāb yok hiç řāk-ı ebrüyuñ gibi

10. **ķāmet**:
Gazel 3299
Mısra: 8
Boy, endam.

Geçdi ķāmetden mü‘ezzin gördi ķadd ü ķāmetüñ
Didi ķāmet kanda var bu ķadd-i dil-cüyuñ gibi

11. **ķāmetin**: -*i, -n*
Gazel 3427
Mısra: 5
Boy, endam.

Dehānı ķāmetin çeşmin yañanın
Cihānda medĥ iden ĥoş ‘ālem itdi

12. **ķāmeti**: -*i*
Gazel 3091
Mısra: 1
Boy, endam II sevgilinin boyu.

İy ruĥları gül ķāmeti ‘ar‘ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi ğonca

13. **ķāmeti**: -*i*
Gazel 3436
Mısra: 2
(Ar. ķāmet “namaza durulmak, namaz başlamak”tan) Bilhassa cemāatle kılınan farz namazlardan önce, “namaz başladı” anlamına gelen Kad ķāmeti’s-salâ cümlesi ilāve edilerek okunan ezan.

Mescidde eger görse mü‘ezzin o ķāmeti
Kendin yitüre añmaya hergiz o ķāmeti

14. **ķāmeti**: -*i*
Gazel 3436
Mısra: 1
(Ar.) Boy, kadd.

Mescidde eger görse mü‘ezzin o ķāmeti
Kendin yitüre añmaya hergiz o ķāmeti

15. **ķāmetden**: -*den*
Gazel 3299
Mısra: 7
(Ar. ķāmet “namaza durulmak, namaz başlamak”tan) Bilhassa cemāatle kılınan farz namazlardan önce, “namaz başladı” anlamına gelen Kad ķāmeti’s-salâ cümlesi ilāve edilerek okunan ezan.

Geçdi ķāmetden mü‘ezzin gördi ķadd ü ķāmetüñ
Didi ķāmet kanda var bu ķadd-i dil-cüyuñ gibi

ķāmet getür:

1. **ķāmet getür**: -*se*
Gazel 3471
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Ayakta durmak, ayaĥa kalkmak, boylanmak, yürümek II (cemaatin namaza kalkması için) müezzınin, “namaza kalkınız” anlamındaki sözleri de ilave etmesiyle kısa bir ezan okuması.

Yār ķāmet getürse nāz-ıla
Uya cümle aña namāz ehli

ķāmet getür-:

1. **ķāmet getür**: -*di*
Gazel 3281
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**

Ayakta durmak, ayağa kalkmak, boylanmak, yürümek II (cemaatin namaza kalkması için) müezzinin, "namaza kalkınız" anlamındaki sözleri de ilave etmesiyle kısa bir ezan okuması.

Ķāmet getürdi Ķāmetüñ mescidde müezzin görüp
Didi ki bir mihrāb yok hiç tāk-ı ebrüyuñ gibi

Ķāmet-i bālā:

1. **Ķāmet-i bālā:**--y, --ıla

Gazel 3040

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzun boylu (sevgili).

Yine baş koşdı gönül bir dilber-i ra'nā-y-ıla
Bunu umar vaşl ola ol Ķāmet-i bālā-y-ıla

Ķāmet-i dil-cü:

1. **Ķāmet-i dil-cü:**-y, -un

Gazel 3281

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül cezbedici boy.(sevgilinin uzun boyu, endamı).

Gülşende güller çok hiç birisi ruhsāruña
Yokdur bir serv-i büleñ Ķāmet-i dil-cüyuñ gibi

Ķāmet-i serv:

1. **Ķāmet-i serv:**

Gazel 3326

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Servi boy. || Servi ağacı gibi uzun ve düzgün boylu sevgili.

Āhum şerār-ı nañl olup bezm-i 'ışk ara
Gördüm nihāl Ķāmet-i serv ü perî-veşi

Ķāmet-i şimşād:

1. **Ķāmet-i şimşād:**-ı, -n, -ı

Gazel 3230

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Boyu şimşir ağacı gibi güzel ve düzgün olan.

Arturur cān 'andelîbi dem-be-dem feryādını
Añduñınca gül yüziyle Ķāmet-i şimşādını

Ķāmetüm çeng olalıdan:

1. **Ķāmetüm çeng olalıdan:**--üm, --alı, --dan

Gazel 3014

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

İki büklüm olmak, sıkıntı, keder gibi sebeplerden ötürü hem maddi hem de manevi çöküntü yaşamak, perişan olmak.

Muħibbî Ķāmetüm çeng olalıdan
Fiğān eyler bu gönülüm zîr ü bamda

Ķāmına ir-:

1. **Ķāmına ir-:**--ı, --n, --a, --miş, --dı-ı, -n, -a, -miş

Gazel 3084

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Murada/muradına ermek: İsteğine kavuşmak, dileği gerçekleşmek, arzusu yerine gelmek.

Ben ezel bezminde içmişdüm maħabbet cāmını
Mest olup 'ışk ile cānum irmiş idi Ķāmına

kamu:

1. **kamu:**

Gazel 3133

Mısra: 4

Bütün, tüm.

Akup cūlar yüzün sürse dem-ā-dem serv ayacağına
Açılrsa her taraf güller kamu kuşlar hezār olsa

2. **Ķāmuñı:**-ñ, -ı

Gazel 3255

Mısra: 4

Bütün, hep.

Pādişahlar pādişāhı çün der-i hācettür
Var yürü iy ħasta gönülüm iste andan Ķāmuñı

3. **kamusu:**-sı

Gazel 3250

Mısra: 4

1. Bir memleketteki halkın bütünü, amme 2. sıf. Bütün, hep 3. zamir. Herkes.

Mürde idi zinde kıldı cümle ezhārı şabā
Tāze cān buldı kamusu irdi nefḥ-i 'İsevī

4. **kamu:**

Gazel 3269

Mısra: 4

1. Bir memleketteki halkın bütünü, amme 2. sıf. Bütün, hep 3. zamir. Herkes.

'Āceb bīmār-ı 'ışkam baña tīmār
Olup 'āciz kamu şehrlüñ tabîbi

5. **kamu:**

Gazel 3315

Mısra: 2

1. Bir memleketteki halkın bütünü, amme 2. sıf. Bütün, hep 3. zamir. Herkes.

Ḥudayā sensin 'ālem pādişāhı
Kamu bay u gedā püşt ü penāhı

6. **kamusu:**-sı

Gazel 3351

Mısra: 5

1. Bir memleketteki halkın bütünü, amme 2. sıf.
Bütün, hep 3. zamir. Herkes.

Güzeller kamusı andan cefâ vü cevri öğrenmiş
Bu fende var mıdır bilsem aceb hiç anuñ üstâdı

7. **kamu:**

Gazel 3499

Mısra: 1

1. Bir memleketteki halkın bütünü, amme 2. sıf.
Bütün, hep 3. zamir. Herkes.

Bu maḥlûkuñ kamu sensin İläh'ı
N'ola 'afv eyleseñ cürm ü günâhı

8. **kamusı:-sı**

Gazel 3003

Mısra: 10

Bütün, hep, herkes, halk.

Gelenler senden öñdin kanda gitdi
Ġidâ oldı kamusı mür u mârâ

9. **kamu:**

Gazel 3307

Mısra: 6

Bütün, cümle, baştan başa, bütünüyle, her bir.

Güş eyler-iseñ hâlüme iy yâr-ı cefâ-ḥü
İzhâr idem saña kamu râz-ı nihânı

10. **kamu:**

Gazel 3093

Mısra: 2

Bir memleketteki halkın bütünü. || Herkes. ||
Bütün, hep.

Kaşı mihrâbına her kim ki imâmet getüre
Kamu ehl-i dil olan aña ikâmet getüre

11. **kamu:**

Gazel 3114

Mısra: 5

Bir memleketteki halkın bütünü. || Herkes. ||
Bütün, hep.

Gözlerem ḥ'âcesi yoluñda kamu cevherini
Ḥarc idüp bakmadı sūdına vü sermâyesine

12. **kamu:**

Gazel 3296

Mısra: 11

Bütün, hep, tüm.

Kamu 'isyân-ıla olduñ mürekkeb
Bunuñla mı umarsın yüzi akı

13. **kamu:**

Gazel 3029

Mısra: 7

Bütün, hep, cemî.

Leb-i la'li hevâsından kamu mest oldı bî-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko hüşyâr olmasun
kimse

14. **kamu:**

Gazel 3138

Mısra: 8

1. Bir memleketteki halkın bütünü, amme. 2.
Bütün, hep. 3. Herkes.

Oḥ diyem ğamzelerüñ sîneme geldükde benüm
Ben niyâz eyledügüm saña kamu nâz gele

15. **kamu:**

Gazel 3245

Mısra: 1

1. Bir memleketteki halkın bütünü, amme. 2.
Bütün, hep. 3. Herkes.

Ḥüblar encüm kamu sen mâh-ı tâbân ol yüri
Gün gibi fer vir cihâna mihr-i raḥşân ol yüri

kamusı:

1. **kamusı:**

Gazel 3213

Mısra: 4

Herkes.

Mürde iken zinde itdi cümle ezhârî şabâ
Tâze cân buldu kamusı irdi nefḥ-i 'İsevî

kan:

1. **kanına:-ı, -(n)a**

Gazel 3046

Mısra: 13

İnsan ve hayvanların damarlarında dolaşan,
böylece hücreleri besleyerek hayatın devamını
sağlayan, plazma ve yuvarlardan meydana gelen
kırmızı sıvı, dem, hün.

Gözlerüm kanına gel dök iy şabâ ḥâk-i derin
Resmdür toprak dökerler görseler kan üstüne

2. **kânına:-ı, -(n)a**

Gazel 3112

Mısra: 4

İnsan ve hayvanların damarlarında dolaşan,
böylece hücreleri besleyerek hayatın devamını
sağlayan, plazma ve yuvarlardan meydana gelen
kırmızı sıvı, dem, hün.

Lâle ḥadler ḥaşretinden dâğ yakdum şol kadar
Sînemi her kim görürse beñzedür gül kânına

3. **kan-ıla:-ıla**

Gazel 3313

Mısra: 4

İnsan ve hayvanların damarlarında dolaşan,
böylece hücreleri besleyerek hayatın devamını
sağlayan, plazma ve yuvarlardan meydana gelen
kırmızı sıvı, dem, hün.

Şâm iriştükde koyup gitdüñ beni iy yüz[i] gün
Ben dağı itdüm şafağ-veş kan-ıla pür dâmeni

4. **kan-ıla:-ıla**

Gazel 3314

Mısra: 7

*İnsan ve hayvanların damarlarında dolaşan,
böylece hücreleri besleyerek hayatın devamını
sağlayan, plazma ve yuvarlardan meydana gelen
kırmızı sıvı, dem, hün.*

Göñlümün şışesini kim göre kan-ıla tolu
Mey-i hamrâ ile pür sana zücâc-ı Halebî

5. **kan-ıla:-ıla**

Gazel 3439

Mısra: 14

*İnsan ve hayvanların damarlarında dolaşan,
böylece hücreleri besleyerek hayatın devamını
sağlayan, plazma ve yuvarlardan meydana gelen
kırmızı sıvı, dem, hün.*

Muhibbî merd olanlar levh-i dilde
Yazarlar kan-ıla bu mâcerâyı

6. **kan:**

Gazel 3008

Mısra: 6

1. Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan.

Ya kaşlaruñla çeşmün ğamz okların ataldan
Sînem delindi yir yir dil kaldı kan içinde

7. **kana:-a**

Gazel 3010

Mısra: 6

1. Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan.

Seri pâyüña iletdüm iderem ârzü tîğüñ
Kerem kıl vir murâdum bakma iy hünî sakın kana

8. **kan:**

Gazel 3060

Mısra: 1

1. Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan.

Ğamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstine
Döndi la'lün zinde kıldı virdi cân cân üstine

9. **kanum:-um**

Gazel 3086

Mısra: 9

1. Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan.

Râziyam öldür beni kanum helâl olsun saña
Başımı yirden götür tek bağla anı tirkeşe

10. **kanuñi:-uñ, -ı**

Gazel 3086

Mısra: 13

1. Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan.

Mey yirine göz göre ko kanuñı içsün senüñ
Yine uyarduñ Muhibbî sen o çeşmi serhoşa

11. **kan:**

Gazel 3107

Mısra: 2

1. Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan.

Bu göñlüm itdi hicrân pâre pâre
Akar bu dîdeden kan pâre pâre

12. **kanum:-um**

Gazel 3119

Mısra: 2

1. Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan.

Gel iy serv-i hırâmânım otur bir dem revân olma
Ölürem boynuña kanum gözümünden gel nihân olma

13. **kanum:-um, -ı**

Gazel 3262

Mısra: 3

1. Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan.

Kanumı nüş idüben seng-i cefâ ile sıduñ
Nüş-ı mey eyleyüben şışe-i göñlüm şikeni

14. **kanı:-ı**

Gazel 3343

Mısra: 1

1. Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan.

Ger tîğ-ı cefâ ile döke yirlere kanı
Saklama eger 'âşık iseñ sen dilâ cânı

15. **kanum:-um, -ı**

Gazel 3429

Mısra: 4

1. Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan.

Maḥmûr olalı nâz-ıla bîmâr idi çeşmi
Nüş eyleyeli kanumı bir pâre tayandı

16. **kana:-a**

Gazel 3479

Mısra: 8

*Atardamar ve toplardamarların içinde
dolaşarak hücrelerde özümleme, yadımlama
görevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş
kırmızı renkli sıvı.*

Lâleler tutmuş çemen etrâfını görüp didüm
Sîneden yir yir dökilen kana beñzetdüm seni

17. **kanını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3410

Mısra: 12

*Atardamar ve toplardamarların içinde
dolaşarak hücrelerde özümleme, yadımlama
görevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş
kırmızı renkli sıvı.*

Ka'be-i küyuñda çün 'uşşâkı kırbân eyledüñ
Eski 'âdetdür n'ola alnuña sürseñ kanını

18. kan:

Gazel 3046

Mısra: 14

1. *Vücuttaki kırmızı renkli sıvı, kan. Âşığın kanlı gözyaşları.*

Gözlerüm kanına gel dök iy şabâ hâk-i derin
Resmdür toprak dökerler görseler kan üstine

19. kan:

Gazel 3360

Mısra: 3

1. *Vücuttaki kırmızı renkli sıvı, kan. Âşığın kanlı gözyaşları.*

Tañ degül gülgün olup yagdursa kan yire şehâb
Çün şehîd-i 'ışkuñuñ yil savurur topragını

20. kan:

Gazel 3398

Mısra: 8

1. *Vücuttaki kırmızı renkli sıvı, kan. Âşığın kanlı gözyaşları.*

Hicr elinden döstüm ben şol kadar kan ağladım
Götürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

21. kan:

Gazel 3164

Mısra: 4

Plazma ve kan yuvarlarından meydana gelen ve damarların içinde dolaşarak vücut dokularını besleyen kırmızı renkli sıvı.

Gözleri hançer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hiç revâ mı var midur kim kan ider kan üstine

22. kanı: -ı

Gazel 3166

Mısra: 2

Plazma ve kan yuvarlarından meydana gelen ve damarların içinde dolaşarak vücut dokularını besleyen kırmızı renkli sıvı.

Bir gül-i ra'nâ gamından zâr u mahzûnam yine
Bagrumuñ kanı yiñilmez dîde-pürhûnam yine

23. kanıyla: -ı, -y, -la

Gazel 3170

Mısra: 3

Plazma ve kan yuvarlarından meydana gelen ve damarların içinde dolaşarak vücut dokularını besleyen kırmızı renkli sıvı.

Ciger kanıyla bagrum hûn eyle
Doludur dîdelerden iki şişe

24. kan-ıla: -ıla

Gazel 3136

Mısra: 10

Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Şafha-i ruhsârüm üzre iy Muhibbî hâlümü
Kim gören sanur ki tahîr eylemişdür kan-ıla

25. kan-ıla: -ıla

Gazel 3287

Mısra: 1

Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Mülemma' olsa kan-ıla 'aceb midür gözüm yaşı
Yâr olmuş ezeldendür hûn-ı ciger tağında deryası

26. kan:

Gazel 3472

Mısra: 8

Atardamar ve toplardamarların içinde dolaşarak hücrelerde özümleme, yadımlama görevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş kırmızı renkli sıvı II Gözyaşı.

Kanına girdüm yire saldum yaşum eytâmını
Korkaram yolum tutar âhir olur ol kan beni

kan agla-:

1. kan agla: --sun

Gazel 3036

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Kanlı gözyaşı dökmek II büyük bir üzüntü içinde bulunmak II derinden acı duymak, çok üzülme.

Bülbül-i cân her gice tâ şubha dek kan aglasın
Gül gibi handân yüri serv-i hürâmânsın yine

kan agla:

1. kan agla:

Gazel 3173

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

1. Kanlı gözyaşı dökmek. 2. Büyük bir üzüntü içinde olmak.

Derd-ile iy gözüm di kan agla
Her gice şem' gibi yan agla

2. kan agla: -du, -m

Gazel 3398

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Kanlı gözyaşı dökmek. II Büyük bir üzüntü içinde bulunmak.

Hicr elinden dōstum ben şol kadar kan ağladum
Götürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

kan bahâsı:

1. **kan bahâsı:**

Gazel 3083

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kan fiyatı, kan parası; öldürme ve yaralamalarda suçlunun ödemek zorunda olduğu para veya mal, kefarettir II dökülen kanlı gözyaşının, çokça ağlamanın bedeli.

Cânâ Muhibbî leblerüne teşne olmadan
İhsân idegör büseni dut kan bahâsına

kan dök-:

1. **kan dök-: -meg, -ile**

Gazel 3400

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Kan dökmek, canına kıymak, öldürmek.

Ğamzeñüñ hiç gitmedi kan dökmeg-ile uyğuşı
Kesret-i kandan-durur ğālibā anuñ uyğuşı

2. **kan dök-: -me, -de**

Gazel 3290

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölüme yol açmak, cana kıymak.

Olmadı ‘uşşāk[1] katlı itdi peşimān gözlerüñ
Dökmeye kan şād gördüm ğamze-i qaşşābuñı

kan dök:

1. **kan dök: -lar, -ı, -er**

Gazel 3424

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Ölüme yol açmak, cana kıymak.

Ĥadden aşurup zulmı döker kanları çeşmüñ
Bir pāre gel ol kāfir-i bed-mestüne hey di

kan eyle:

1. **kan eyle:**

Gazel 3019

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başkasının kanını dökmek, yaralamak, öldürmek; eziyet etmek, acı çektirmek.

Rāzıyam öldür beni bir görme tek ağıyar-ıla
Bu meseldür dōstum kan eyle kânün eyleme

kan eyle-:

1. **kan eyle-: -di**

Gazel 3179

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başkasının kanını dökmek, cinayet işlemek.

Tiğ alup mestāne çeşmüñ yine çok kan eyledi
Girdi dil şehrinin başdan başa vīrān eyledi

2. **kan eyle-: -di**

Gazel 3179

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başkasının kanını dökmek, cinayet işlemek.

Bu Muhibbî’ nün günāhını görüp geçmez misin
Kanı luğf-ıla kerem ol tatalum kan eyledi

3. **kan eyle-: -r, -ise**

Gazel 3204

Mısra: 14

Kelime Tipi: -

Öldürmek, kan dökmek.

Öldürmege Muhib seni mestāne ğamzeler
Ĥançer elinde eyler-ise tañ mı kan dağı

kan iç-:

1. **kan iç-: -um, --er, --se**

Gazel 3112

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kan içmek. I Çok acı çekmek, ıstırap içinde olmak.

Nüş-ı cān olsun eger kanum içerse leblerüñ
Ger içe bīmār çeşmüñ ire şīḥhat cānına

kan id-:

1. **kan id-: -er, --ken-er, -ken**

Gazel 3065

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Kan dökmek, öldürmek.

Şem‘ her şeb kül ider yakup niçe pervāneler
Bunca nā-ḥāk kan iderken yana bī-pervā yine

2. **kan id-: -er**

Gazel 3164

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaralamak, kanatmak. II Cinayet işlemek, adam öldürmek. II Keder, ızdırıp vermek.

Gözleri ḥançer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hiç revā mı var mıdur kim kan ider kan üstine

kan it:

1. **kan it:-meg, -e**
Gazel 3331
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Yaralamak, kanatmak II cinayet işlemek, adam öldürmek II keder, ızdırap vermek.

Kimse telkîn itmesün kan itmege cānāne[y]i
Şem'[e] öğretmek ne hācet yakmaga pervāne[y]i

kan it-:

1. **kan it:-mek**
Gazel 3014
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kan dökmek, öldürmek.

Beni küyuñda görseñ öldürürsin
Ki kan itmek revā mıdır Harem'de

2. **kan it:-meg, -e**
Gazel 3183
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Başkasının kanını dökmek, cinayet işlemek.

Ġamzeler kan itmege kaşd-ı dil ü cān eyledi
Soñra geldi ğam gönül şehrini vīrān eyledi

3. **kan it:-mek**
Gazel 3263
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yaralamak, kanatmak II cinayet işlemek, adam öldürmek II keder, ızdırap vermek.

Hārāmī gözleri kan itmek ister
Müje tīrīne kılmış kaşların yay

4. **kan it-:**
Gazel 3060
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Kan dökmek: Kan etmek, kanlar içinde bırakmak; başkasının kanını dökmek, cinayet işlemek.

Ġamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstine
Döndi la'lūñ zinde kıldı virdi cān cān üstine

kan ol:

1. **kan ol:-ma, -dı**
Gazel 3318
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Deyim**
Öldürülmek.

Gāhī cefā gāhī sitem gāhī belā geh derd ü ğam
Eksük degül miñnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

kan ol-:

1. **kan ol:-ur**
Gazel 3074
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
1. Kavga ve kargaşa meydana gelmesi. 2. Kan dökülmek.

Meclis-i meydür lebinden büse itme iltimās
Kan olur uyma sakın ol nergis-i serhōşına

2. **kan ol:-ma, -y, -a**
Gazel 3057
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kan olmak, kan gibi olmak.

Dem mi vardur ki Muħibbī hier içinde aglayup
Kaynayup hūn-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya

3. **kan ol:-a**
Gazel 3136
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kan olmak, kana bulanmak.

Niçe bir kan ola gönülüm hasret-i cānān-ıla
Ya niçe bir geçe 'ömrüm āh-ıla efgān-ıla

kan yalaş:

1. **kan yalaş:-ma, -y, -mca**
Gazel 3396
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Deyim**
Eski bir geleneğe göre, kardeş olabilmek için iki kimsenin birbirinin birer damla kanını yalaması, kan kardeşi olmak (Tanyeri, 161).

Ġamzeñ okları eyā meh-rū irişdi sīneye
Kan yalaşmayınca benümle karındaş olmadı

kan yaş:

1. **kan yaş:-ıla**
Gazel 3220
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kanlı gözyaşı. II Kan ağlamak.

Ġam-hānelerinde dil ü cān aglayukaldı
Kan yaş-ıla bu mülk-i cihān ğarķ olayazdı

kan yud-:

1. **kan yud:-ar, -sa**
Gazel 3039
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Acıya ve eziyete dayanmak, tahammül etmek; bir sebeple çok acı ve eziyet çekmek.

Bu Muħibbī hasta-dil ger kan yudarsa tañ mıdur
Zira kimse görmedi resm-i vefā dildārda

kan yud:

1. kan yud:-ar, -sa

Gazel 3394

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

I. Kan yutmak II Şarap içmek III. Büyük bir acı ve üzüntü içinde bulunmak.

Yiridür 'aşıklarun ger kan yudarsa lüle-veş
Tek cihân içinde ol sen şād u hāndān gül gibi

kan yut:-

1. kan yut:-ma, --y, --a

Gazel 3146

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Pek çok sıkıntı, azap, ızdırıp çekmek.

Niçe kan yutmaya dil göz göre karşımda benüm
Kadeh ağzından öpe kuça kemer döne döne

kana boya:-

1. kana boya:-a, --du, --m

Gazel 3033

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kan içinde bırakmak, kanla doldurmak.

Ğamzeñ okını sinede ben kana boyadum
Her ne ki geçe hātruña sen de var eyle

kana dön:-

1. kana dön:-a, --di

Gazel 3018

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kan içinde kanmak.

Hicrūñ-ile şehā döndi yürek kana esirge
Derd-ile anı eyledūñ āvāre esirge

kana gir:

1. kana gir:-a, -e

Gazel 3030

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Birini öldürmek ya da öldürtmek.

Seni sevdümse iy meh-rū ne suç itdüm ki öldürdūñ
Revā mı pādīşāh olan gire nā-ħak yire kana

2. kana gir:-a, -ür

Gazel 3488

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Öldürmek, birinin kanını dökmek, elini kana bulamak.

İy Muhibbī leblerinden korkaram em sormaga
Cāna kaşd idüp girür ol demde kana gözleri

kana susa:-

1. kana susa:-um, --uz, --a, --di

Gazel 3111

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Öldürme hırsı duymak.

Yine kaşd eyledi bu ğamze görñ cānumuza
Hānçerñ susadı içemege gelür kanumuza

kanā'at:

1. kanā'at:

Gazel 3169

Mısra: 7

1. Elindekinden hoşnut olup fazlasını istememe, kısmetine, kendisine verilene râzı olma. 2. Az şeyle yetinme, iktisatlı davranma.

Fāriğ ol eyle kanā'at güşesini ihtiyār
'Ālem içre her deniden iy gönñl nān isteme

2. kanā'at:

Gazel 3202

Mısra: 4

1. Elindekinden hoşnut olup fazlasını istememe, kısmetine, kendisine verilene râzı olma. 2. Az şeyle yetinme, iktisatlı davranma.

Cıfe-i dünyāya aldanma meges gibi gönñl
Menzil eylegil kanā'at Kāf'ını 'Ankā gibi

3. kanā'at:

Gazel 3440

Mısra: 8

1. Elindekinden hoşnut olup fazlasını istememe, kısmetine, kendisine verilene râzı olma. 2. Az şeyle yetinme, iktisatlı davranma.

Lezzet-i dünyāya aldanma meges gibi gönñl
Kaşduñ olursa kanā'at Kāf'ı ger 'Ankā gibi

4. kanā'atūñ:-iñ

Gazel 3244

Mısra: 12

1. Elindekinden hoşnut olup fazlasını istememe, kısmetine, kendisine verilene râzı olma. 2. Az şeyle yetinme, iktisatlı davranma.

Zerden serire bakmaya ide Muhibbī 'ār
Her kim kanā'atūñ bister ide büriyāsını

kanā'at eyle:-

1. kanā'at eyle:-y, -e

Gazel 3244

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yetinmek, kafî bulmak.

Her kim ki kanā'at eyleye bir loğma hırkaya
Bakmaz o şeh de ațlasa vırmez palāsını

kanā'at eyle:

1. **kanā'at eyle:-i**
Gazel 3338
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yetinmek.

Sakın mülevves olma meges gibi cıfeden
'Ankā-şıfat Kāf-ıla eyle kanā'ati

kanā'at gūsesi:

1. **kanā'at gūsesi:-si, -n**
Gazel 3218
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Kanaat köşesi. II Kanaat etmek, elindekiyle
yetinip fazlasını istememek, kısmetine razı olmak.*

Kanā'at gūsesin iy dil yūri var āşiyān eyle
İşidüp göndere şeh-per saña tā Kāf' uñ 'Ankāsi

kanā'at it:

1. **kanā'at it:-me, -y, -üp**
Gazel 3357
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yetinmek.

Muhibbī her nefes şad-bār yüzüne ger nazar kılrsa
Kanā'at itmeyüp ister göre bir dağı dīzārı

kanā'at it:-

1. **kanā'at it:-me, -se**
Gazel 3278
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yetinmek, kâfi bulmak.

İtmese kişi kanā'at bulmaz devlete yol
Ol eger görmeye bir nā-hoş ile hoşı

kanber:

1. **kanber:**
Gazel 3256
Mısra: 6
Hazret-i Ali'nin kölesi.

Sen 'Alī gibi kaçan kim Döldül'e olursañ revān
Yürüyeyim ben anuñ öñinde [gör] Kanber gibi

kanberī ol:-

1. **kanberī ol:-up**
Gazel 3126
Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(sevgilinin)Kölesi olmak. (Kanberī: Hazret-i
Ali'nin kölesi. II aşık.).

Atı öñince yürüyeyim Kanberī olup
Binse Muhibbī nāz-ıla ol şāh-ı döldüle

kand:

1. **kanđı:-ı**
Gazel 3416
Mısra: 6
Ar. Şeker; şeker kamışının donmuş usaresi.

Erisün su olup bağı zebāna bulmasun kudret
Şeker güftāruña her kim şehā teşbīh ide kanđı

2. **kanđa:-a**
Gazel 3015
Mısra: 8
Şeker, şeker kamışı usâresi.

Lebüñe kanđı nisbet eylemişler
İşitdüm beñzemez didüm o kanđa

3. **kanđı:-ı**
Gazel 3015
Mısra: 7
Şeker, şeker kamışı usâresi.

Lebüñe kanđı nisbet eylemişler
İşitdüm beñzemez didüm o kanđa

kanđ ü nebāt:

1. **kanđ ü nebāt:**
Gazel 3426
Mısra: 14
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şeker ve (şekerin elde edildiği) bitki.

Şirīn lebüñüñ zikrini tekrār Muhibbī
Kılduğı içün kanđ ü nebāt oldı kelāmı

kanda:

1. **kanda:**
Gazel 3148
Mısra: 9
Nerede, nereye?.

İy Muhibbī kanda gitsem iki cūdūr gözyaşı
Kalmadı şimden girü hācet türābuñ aynına

2. **kanda:**
Gazel 3461
Mısra: 10
Nerede ?, nereye ?.

Kamı İskender Feridün Husrev ü Dārā vü Cem
Kanda gitdi Zāl u Rüstem Giv-ile Bījen gibi

3. **kanda:**

Gazel 3015

Mısra: 4

1. *Nerede.* 2. *Kan içinde.*

Kanı luṭf u kerem ya kanı iḥsān
İki elüm bulmdı dut ki kanda

4. **kanda:**

Gazel 3155

Mısra: 4

Nerede, nereye.

Bülbül-i cān iremez gülşen-i şādīye velī
Kanda kim ḥār-ı ḡam olsa yapışur dāmenüme

5. **kanda:**

Gazel 3194

Mısra: 2

Nerede, nereye.

Arasalar bu cihān içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu ‘ālem toptoludur ben gibi

6. **kanda:**

Gazel 3223

Mısra: 8

Nerede, nereye.

Öldürseñ gel beni öldür kapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

7. **kanda:**

Gazel 3024

Mısra: 4

"Nerede" soru zamiri.

İḥtiyār elden gider görsem ruḥ-ı zībāsını
Kanda kaldı ruḥları üzre ser-i zülfin çöze

8. **kanda:**

Gazel 3049

Mısra: 6

"Nerede" soru zamiri.

Dehānuñ var mı yok mı ḥurde-bīnā
Görinmez niçe diyeler ya kanda

9. **kanda:**

Gazel 3105

Mısra: 4

"Nerede" soru zamiri.

Eşk-i çeşüm bu ‘acebdür ki ciger güşem iken
Kanda görse yapışur kanlu gibi dāmānuma

10. **kanda:**

Gazel 3424

Mısra: 4

"Nerede" soru zamiri.

Şīrīn lebūñe beñzemese zerrece iy dōst
Bu ḥürmet ü bu ḡadri şeker kanda bulaydı

11. **kanda:**

Gazel 3300

Mısra: 4

Nerede, nereye.

Aradum bir yir ki pinhān olayım
Kanda ki vardum bile buldum ḡamı

12. **kandadır:-dur**

Gazel 3496

Mısra: 2

"Nerede" anlamında soru zamiri.

Olalı ṭab‘um zemīn ü āsümānuñ yügrügi
Söz demidür kandadır gelsün cihānuñ yügrügi

kanda gitdi:

1. **kanda gitdi:--di**

Gazel 3003

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Nereye gitti.

Gelenler senden öñdin kanda gitdi
Ġidā oldı kamusı mūr u māra

kanda ise:

1. **kanda ise:**

Gazel 3078

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Neredeyse.

Ġamzeñ okı cā itdügi bu cānum içinde
Yazılır elif kanda ise cān arasında

kanda var:

1. **kanda var:**

Gazel 3299

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Nerede var.

Geçdi kāmetden mü‘ezzin gördi ḡadd ü kāmetüñ
Didi kāmet kanda var bu ḡadd-i dil-cūyuñ gibi

kandan:

1. **kandan:**

Gazel 3040

Mısra: 9

1- *Neden, nereden.* 2- *Vücuttaki hayati sıvı.*

İy Muḥibbī saña kandan mübtelā olmak aña
Zerre hem-ser ola mı mihr-i cihān-ārā-y-ıla

kandasa:

1. **kandasa:**

Gazel 3152

Mısra: 14

Nerede ise, nerede olursa olsun, nerede olsa.

Rüz-ı mahşerde diyem Mecnûn'a derd ü güşşamı
Her kişi derd-i dilin dir kandasa yoldaşına

kand-ı nisâr id:

1. **ğand-ı nisâr id:-i-l, -er**

Gazel 3325

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şeker saçmak (Aşığın/Muhibbi'nin tûti gibi sözler sarfettiği, sevgili karşında tatlı dil döktüğü ifade edilmiştir).

Gülşende Muhib bir ğazel-i âbdâr okur
Tûfî-şab' sanki ider ğand-ı nisârı

kandil:

1. **ğandilin:-i, -n**

Gazel 3260

Mısra: 3

Sıvı halindeki yağa batırılmış bir fitilin yanması suretiyle ışık veren aydınlatma aracı, çerağ.

Uyardım 'ışk ğandilin aña bu dil fitil itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yağı

2. **ğandilini:-i, -n, -i**

Gazel 3236

Mısra: 5

Sıvı hâlindeki yağa batırılmış bir fitilin yanması suretiyle ışık veren aydınlatma âleti. II Gönül ateşi.

Âhumuñ zencîrine asup gönül ğandilini
Rüşen olsun diyü yakdı anda bagrum yağını

ğandil-i çarh:

1. **ğandil-i çarh:**

Gazel 3079

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya kandili. || Felek kandili.

Yanmaz idi döstlar her gice bu ğandil-i çarh
Bu Muhibbî süz-ı dilden âh-ı şebgîr itmese

ğandil-i zerrîn:

1. **ğandil-i zerrîn:--i**

Gazel 3084

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Altından (yapılmış olan) kandil(ışık veren aydınlatma âleti).

Asmadın ğandil-i zerrîni felekler bâmına
Hil'at-i sebzi ağaçlar almadan endâmına

kandur:

1. **kandur:**

Gazel 3274

Mısra: 10

1. İçme isteğini tamâmen karşılayacak kadar içirmek, doya doya içirip susuzluğunu gidermek. 2. Arzusunu yeterince karşılayıp tatmin etmek, yeterince haz vererek doyurmak.

Muhibbî nâr-ı ğamdan teşne-dildür
Anı kandur mey-i la'lüñle sâķi

kanı:

1. **kanı:**

Gazel 3179

Mısra: 10

Hani, nerede?.

Bu Muhibbî'nün günâhını görüp geçmez misin
Kanı lutf-ıla kerem ol tatalum kan eyledi

2. **kanı:**

Gazel 3180

Mısra: 1

Hani, nerede?.

Kanı ol dem kim baña deyr-i muğân me'vâ idi
Gözde hâtrda hemân ol muğbeçe tersâ idi

3. **kanı:**

Gazel 3461

Mısra: 9

Hani, nerede?.

Kanı İskender Feridün Hüsrev ü Dârâ vü Cem
Kanda gitdi Zâl u Rüstem Giv-ile Bîjen gibi

4. **kanı:**

Gazel 3015

Mısra: 3

"hani, nerede" anlamlarında soru zarfı.

Kanı lutf u kerem ya kanı ihsân
İki elüm bulındı dut ki kanda

5. **kanı:**

Gazel 3015

Mısra: 3

"Hani, nerede" anlamlarında soru zamiri.

Kanı lutf u kerem ya kanı ihsân
İki elüm bulındı dut ki kanda

6. **kanı:**

Gazel 3272

Mısra: 8

"Hani, nerede" anlamlarında soru zamiri.

Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tiz unıtduñ eyâ döst ol 'ahd kanı

7. kanı:

Gazel 3386

Mısra: 1

"Hani, nerede" anlamlarında soru zamiri.

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şamum var-ıdı
Bir elümde gâbgab u bir elde cāmum var-ıdı

kanı dökil-:

1. kanı dökil-:-sün

Gazel 3206

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ölmek.

Dökilsün kanı nâ-ḥaḳ yire ḥaḳdur
O kim dil sen gözi cellāda virdi

kāni' ol:

1. kāni' ol:-ma, -dı

Gazel 3297

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kanaat etmek, yeterli bulmak.

Kāni' olmadı Muḥibbī bir göz-ile dilberi
Dāğlardan görmek için dīde peydā eyledi

kāni' ol:-

1. kāni' ol:-:-a

Gazel 3095

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kanaat etmek, yetinmek, yeter bulmak. II Tam bir kanaat sâhibi olmak, inanmak.

Her kim ki şâh olupdur sanmañ ḥuzūr ider ol
Dervîş ki ola kāni' 'ömri geçer şafāda

kanına gir:

1. kanına gir:-ı, -n, -a, -dū, -m

Gazel 3472

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

(Birini) Öldürmek veya öldürtmek, ölümüne sebep olmak II Felâkete düşmesine veya ziyan olmasına yol açmak, kandırmak.

Kanına girdüm yire saldum yaşum eytāmını
Korkaram yolum tutar âḫir olur ol kan beni

kanına gir:-

1. kanına gir:-ı, -n, -a, -me

Gazel 3153

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Birini öldürmek veya öldürtmek. 2. Felâkete

düşmesine veya ziyan olmasına yol açmak, kandırmak.

Gözleri ḥaçerler almış ḡamzelerden yanına
Gel beni öldür hemân tek girme kimse kanına

kankı:

1. kankı:

Gazel 3211

Mısra: 2

Hangi.

İy melek-ḥaşlet ü iy nūr-ı Ḥudâ v'iy Kureşî
Kankı kâfirdür ola sevmeye sen ḥūrî-veşi

2. kankı:

Gazel 3240

Mısra: 14

Hangi.

Biñ benüm gibi kapusunda anuñ bendesi var
Kankı bî-dîndür aña beñzede bir pâdişehi

3. kankı:

Gazel 3358

Mısra: 5

Hangi.

Cefâdan kankı 'âşık kim vefâyı yig bilir ister
Dilegüm budur 'âlemde añılmasun anuñ adı

4. kankı:

Gazel 3482

Mısra: 9

Hangi, soru zamiri.

İy Muḥibbī kankı dilde yok maḥabbetden eser
Cân gözini açmaya ol çeşm-i nâ-bîñâ gibi

kanlu:

1. kanlu:

Gazel 3105

Mısra: 4

Aralarında kan dâvâsı bulunanlardan her biri.|| Katil.

Eşk-i çeşüm bu 'acebdür ki ciğer güşem iken
Kanda görse yapışur kanlu gibi dāmānuma

2. kanlu:

Gazel 3397

Mısra: 4

İçinde veya üstünde kan bulunan.

Ḡamzesi tîri-y-ile bu cân u dil mecrūḥdur
Çıkmayısar sîneden ölince kanlu demreni

3. kanlu:

Gazel 3408

Mısra: 8

İçinde veya üstünde kan bulunan.

Sinemde gören şâh-ı gamı hayme sanurlar
Bu gözlerümüñ yaşı ile kanlu habâbı

kanlu kefen:

1. **kanlu kefen:**--îim, --le

Gazel 3106

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kanlı kefen. II Aşğın bağırdaki yaralardan
dolayı kana bulanmış gömleği.*

Sinem görünür gül gibi pür dâğ-ı tenümler
Döndi yüregüm lâleye kanlu kefenümler

kanlu su:

1. **kanlu su:**--dur

Gazel 3445

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kanlı su. II kanlı gözyaşı.

Küyına varmaga yârûñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir gün alur korkaram ol su seni

kanlu yaş:

1. **kanlu yaş:**--ı

Gazel 3096

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kan dolu gözyaşı; kederden, üzüntüden çok fazla
ağlama.*

Dür olalıdan tapuñdan Mısr-ı hüsnüñ haqqıçün
Gözlerümüñ kanlu yaşı döndi Nîl ırmagına

2. **kanlu yaş:**--um

Gazel 3105

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kanlı gözyaşı. Klasik edebiyatta aşık, aşkın
verdiği üzüntü ve kederle kanlı gözyaşı döker; beyitte
de bu durumdan söz edilmiştir.*

Câme-i fânüsdür sinem dil-i süzânuma
Kanlu yaşum hil'at olmuşdur ten-i 'üryânuma

3. **kanlu yaş:**--um, --ı

Gazel 3138

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kanlı gözyaşı. Klasik edebiyatta aşık, aşkın
verdiği üzüntü ve kederle kanlı gözyaşı döker; beyitte
de bu durumdan söz edilmiştir.*

Kanlı yaşımı görüp kaçma inende güzelüm
Niçe bir cevri ü cefâlar kılasın vâz gele

4. **kanlu yaş:**--um

Gazel 3413

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kanlı gözyaşı. Klasik edebiyatta aşık, aşkın
verdiği üzüntü ve kederle kanlı gözyaşı döker; beyitte
de bu durumdan söz edilmiştir.*

Bahr-ı 'ışk içre bulup neşv ü nemâ kanlu yaşum
Ka'r-ı deryâdaki san niçe mercân büyüdi

5. **kanlu yaş:**--um

Gazel 3457

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kanlı gözyaşı. Klasik edebiyatta aşık, aşkın
verdiği üzüntü ve kederle kanlı gözyaşı döker; beyitte
de bu durumdan söz edilmiştir.*

Kanlı yaşum olaldan egnümde hil'at-i zer
Jülîde-mü başumda baña otaga düşdi

6. **kanlu yaş:**

Gazel 3396

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kanlı gözyaşı; kederden, üzüntüden çok fazla
ağlamak, çok ağlamaktan gözlerin kan dolması,
kızarması II aşğın gözyaşları.*

Bu Muhibbî hicri elinden dökmeyince kanlu yaş
Bu cihân mülkinde anuñ sırrı hiç fâş olmadı

7. **kanlu yaş:**--um

Gazel 3157

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kanlı gözyaşı, kan dolu gözyaşı. II Çok
ağlamak, çok ağlamaktan gözlerin kan dolması,
kızarması.*

Eflâke çıkar her gice âhum benüm iy döst
Bu kanlu yaşum dañı irer taht-ı serâyâ

8. **kanlu yaş:**--ı

Gazel 3162

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Çok fazla ağlama sonunda akıtılan ızdırıp dolu
göz yaşı.*

Dür olalı tapuñdan Mısr-ı hüsnüñ haqqıçün
Gözlerümüñ kanlu yaşı döndi Nîl ırmagına

9. **kanlu yaş:**--ı

Gazel 3211

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kanlı gözyaşı, kan dolu gözyaşı. II Çok
ağlamak, çok ağlamaktan gözlerin kan dolması,
kızarması.*

Bu Muhibbî gice gündüz yüzini hâke sürer
Şefkati senden umar dökülübün kanlu yaşı

10. **kanlu yaş:-um, -a**

Gazel 3378

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kanlı gözyaşı, kan dolu gözyaşı II çok ağlamak, çok ağlamaktan gözlerin kan dolması, kızarması.

Hicründe şehā şol kadar āh eyledüm iy dōst

Kanlu yaşuma zevraḡ-ı dil ḡarḡ ola düşdi

kanlu yaş ak:-

1. **kanlu yaş ak:-mag, -ıla**

Gazel 3241

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözden kanlı yaş akmak. II Çok ağlamaktan gözleri kızarmak.

Akmag-ıla iki 'aynumdan benim bu kanlu yaş

Cüş ider āh eyldükçe her taraf deryā gibi

kanlu yaş akıt:-

1. **kanlu yaş akıt:-i, -n-i, -n, -dı**

Gazel 3158

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözden kanlı yaş akmak. II Çok ağlamaktan gözleri kızarmak.

Çeşmüm akıtdı kanlu yaşın itdi rāz fāş

Rüsvā-yı 'ālem oldı o bu mācerā-y-ıla

kanımı iç:-

1. **kanımı iç:-um, -i, -meg, -e**

Gazel 3466

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Kanımı içmek: öldürmek, kanlar içinde bırakmak II acı ve sıkıntı vermek.

Kanımı içmege geldükçe benim ḡamze-i dōst

Bu Muḡıbbī dir aña cān-ıla şıḡḡā 'āfi

kānūn:

1. **kānūn:**

Gazel 3319

Mısra: 4

Ar. Sözlü veya yazılı kural. II Töre, gelenek.

Kapuña varsam nigārā tuḡfe iltem cān u dil

Böyledür kānūn ulular desti öpülmez teḡi

2. **kānūn'a:-a**

Gazel 3302

Mısra: 7

İbn Sina'nın tıpla ilgili ünlü yapıtı: El-Kanun fi't-tib.

Ṭabībā kıl nazar Kānūn'a tāze

Bulasın tā ki derdüme devāyı

kānūn evle:-

1. **kānūn evle:-me**

Gazel 3019

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sürekli hale getirmek, deḡişmez kural yapmak.

Rāzıyam öldür beni bir görme tek aḡyār-ıla

Bu meseldür dōstum kan evle kānūn evleme

kānūn evle:

1. **kānūn evle:-y, -üp**

Gazel 3500

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sürekli hale getirmek, deḡişmez kural yapmak.

İy cefā-ḡū dehr gibi cevri kānūn evleyüp

Mübtelā-yı hicr idüp derdüñle yār itdūñ beni

kānūn-ı ḡam:

1. **kānūn-ı ḡam:--da**

Gazel 3126

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam kanunu.

Kānūn-ı ḡamda nāleme dem-sāz olur benim

Muṭṭib terāne başlasa āheng-i sünbüle

kaplan:-

1. **kaplanıdur:--ı, --dur**

Gazel 3140

Mısra: 12

(Bir şeyin yüzü) Başka bir madde ile örtülmek.

Sīneye şol deñlü yakdı bu Muḡıbbī dāḡlar

Dir gören kūh-ı belā kaplanıdur bu dāḡ-ıla

kapu:

1. **kapuya:-y, -a**

Gazel 3047

Mısra: 9

Kapı eşiḡi, huzur.

Bir ḡadem gelmez Muḡıbbī kapuya ol seng-dil

İşigine başuñı dōḡseñ hezārān taş-ıla

2. **kapusunda:-(s)t, -(n)da**

Gazel 3289

Mısra: 12

(padişah/sevgili) kapısı | makam, huzur.

Tāc-ı Keyḡusrev ile mülk-i Ferīduñ dilemez

Bu Muḡıbbī kapusunda ola cārüb-keşi

3. kapusu:-(s)ı

Gazel 3248

Mısra: 5

Kapı ll sevgilinin huzuru, eşiği.

Ol dil tabîbi kapusu dârü'ş-şifâ ola
Lâyîk midur gözlemeye mübtelâsını

4. kapuñdan:-ñ, -dan

Gazel 3246

Mısra: 8

Kapı || Sevgilinin eşiği, huzuru.

El irse hâk-i pâyuña gözüme tütüyâ itsem
Murâdum iki 'âlemde kapuñdan olmayam düri

5. kapuñda:-ñ, -da

Gazel 3015

Mısra: 2

Kapı ll sevgili kapısı; makam, huzur.

Budur fikrüm benüm olunca zinde
Olam kapuñda boynı baglu bende

6. kapumda:-m, -da

Gazel 3127

Mısra: 10

Kapı, eşik // Makam, huzur.

İki 'âlemde Muhibbî baña bu devlet yiter
Yâr bir gün yañılup kapumda bendemdür dise

7. kapuñdan:-ñ, -dan

Gazel 3156

Mısra: 5

Kapı, eşik // Makam, huzur.

Çaşdı bu ki kapuñdan ıra bini rakı̄b
Güş itme sözün uymagıl ol yüzi karaya

8. kapusunda:-sı, -n, -da

Gazel 3240

Mısra: 13

*Belli bir maksatla belli bir şey elde etmek için
başvurulan, bağlanılan yer // Makam, huzur, eşik.*

Biñ benüm gibi kapusunda anuñ bendesi var
Kankı bî-dîndür aña beñzede bir pâdişehi

9. kapusu:-sı

Gazel 3409

Mısra: 1

Eşik, huzur, makam.

Her kaçan 'âşîka fetîh ola maħabbet kapusu
Niçe yirden açıla üstine miñnet kapusu

10. kapuda:-da

Gazel 3191

Mısra: 12

Bir yere girilip çıkılırken içinden geçilen yer.

Komañ şüfîyi rindân şöhetine
Kapuda bağlañ ancak ol himârı

11. kapusunda:-(s)ı, -(n)da

Gazel 3193

Mısra: 5

Eşik, kapı, makam, huzur.

Kul oldum devlete irdüm kapusunda şeh-i 'ışkuñ
Elümde cām-ı İskender başumda tâc-ı sultāñı

12. kapusunda:-(s)ı, -(n)da

Gazel 3304

Mısra: 7

Eşik, kapı, makam, huzur.

Kapusunda niçe yıldur hastayam āh eylerem
Dimedi bir kez bu dil dil-ħaste bīmārum gibi

13. kapusına:-sı, -n, -a

Gazel 3075

Mısra: 12

Huzur, eşik, makam.

Merve haqqıyçun Şafā'dan cān kurbān eyleye
Ger irişürse Muhibbî Ka'be'[nūñ] kapusına

14. kapuñdan:-ñ, -dan

Gazel 3391

Mısra: 7

"Kapı" || Makam, huzur.

Ben dir-idüm ki kapuñdan meger ölem ırılam
Baña bu çarḥ-ı felek eyledi ğaddārlığı

15. kapuñdan:-ñ, -dan

Gazel 3494

Mısra: 10

"Kapı" || Makam, huzur.

Bu cihān içre Muhibbî kıldı küyuñ ihtiyār
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

16. kapuña:-(ñ)a

Gazel 3319

Mısra: 3

"Kapı" || Huzur, makam.

Kapuña varsam nigārā tuħfe iltem cān u dil
Böyledür kânün ulular desti öpülmez tehî

17. kapuñda:-ñ, -da

Gazel 3345

Mısra: 9

"Kapı" || Huzur, makam.

Sen pâdişāh-ı ħüsn kapuñda kullaruñ
Çokdur içinde yokdur eñ ednā benüm gibi

18. kapuñda:-ñ, -da

Gazel 3359

Mısra: 6

"Kapı" || Huzur, makam.

Döstüm nâz uyhusından daḥı bî-dâr olmaduñ
Şöyle zann itme kapuñda nâle feryâd olmadı

19. **kapuña:-(ñ)a**

Gazel 3365

Mısra: 7

"Kapı" || *Huzur, makam.*

Kapuña geldi meger şey-lillâh pîr-i felek
Ay u günden eline almış dutupdur nân iki

20. **kapuña:-(ñ)a**

Gazel 3390

Mısra: 10

"Kapı" || *Huzur, makam.*

Nâtüvân oldı Muḥibbî ğamuñı çekmeg-ile
Yüz süriyü kapuña vardı yüzi yirde kodı

21. **kapuña:-(ñ)a**

Gazel 3408

Mısra: 9

"Kapı" || *Huzur, makam.*

Redd eyleme cānâ kapuña gelse Muḥibbî
Tuhfe getürür çeşmi iki şîşe gülâbı

22. **kapusı:-(s)ı**

Gazel 3409

Mısra: 2

"Kapı" || *Huzur, makam.*

Her kaçan 'âşıka feth ola maḥabbet kapusı
Niçe yirden açıla üstine miḥnet kapusı

23. **kapusı:-(s)ı**

Gazel 3409

Mısra: 4

"Kapı" || *Huzur, makam.*

Sîneye gelse müjeñ tîri eyâ kaşı kemân
Anı 'ışk ehli bilür cānına rāḥat kapusı

24. **kapusı:-(s)ı**

Gazel 3409

Mısra: 8

"Kapı" || *Huzur, makam.*

Ol tabîb-i dil ölürsem de baña virmez cevâb
Bağludur ben ḥastaya beñzer ki şîḥat kapusı

25. **kapuñda:-ñ, -da**

Gazel 3437

Mısra: 7

"Kapı" || *Huzur, makam.*

Gedāñ olsam yiter 'izzet kapuñda
Gerekmez dehrüñ olam pâdişâhı

26. **kapuñda:-ñ, -da**

Gazel 3446

Mısra: 2

"Kapı" || *Huzur, makam.*

Serîr-i mülk-i ḥüsn üzre seni ol ki emîr itdi
Beni zencîr-i 'ışkuñla kapuñda bir esîr itdi

27. **kapuñda:-ñ, -da**

Gazel 3459

Mısra: 5

"Kapı" || *Huzur, makam.*

N'ola sulṭân-ı 'alemsin kapuñda dâda dâd eyle
Sorılmaz mı 'aceb âḥîr n' için tutmayasın güşı

28. **kapusı:-(s)ı**

Gazel 3464

Mısra: 2

"Kapı" || *Huzur, makam.*

Ḥâne-i dilde ezel 'ışkuñ uran bünyâdını
Kapusı üzre ḥarâb-âbâd yazmış adını

29. **kapu:**

Gazel 3494

Mısra: 10

"Kapı" || *Huzur, makam.*

Bu cihân içre Muḥibbî kıldı küyuñ ihtiyâr
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

30. **kapuñda:-ñ, --da**

Gazel 3171

Mısra: 1

Makam, huzur. || Sevgilinin eşiği.

Kullar kapuñda çok sen pâdişâh
Merḥamet senden umarlar pür günâh

31. **kapuña:-ñ, -a**

Gazel 3203

Mısra: 8

Bir yere girilip çıkılırken içinden geçilen yer. II Sevgilinin eşiği, huzuru.

Yüzüñ göster odur ḥüsnüñ zekâtı

Kapuña bu gedâ iḥsâna geldi

32. **kapuñdan:-ñ, -dan**

Gazel 3293

Mısra: 3

Kapı, eşik, makam, mahal. II Sevgilinin kapısı, eşiği.

Rakîbüñ sözine uyup kapuñdan beni redd itdüñ

Benüm ḥaḳḳumda güş itmek revâ mı ḳavl-i bed-güyı

33. **kapuñda:-ñ, -da**

Gazel 3181

Mısra: 4

"Kapı", makam, huzur || Sevgilinin kapısı, huzuru.

Egerçi dil tabîbisin veli bî-raḥmsın ğâyet

Kapuñda ḥastayam yıllar gözetmezsin o bîmârı

34. **kapumda**:-m, -da

Gazel 3215

Mısra: 9

1. Bir yere girilip çıkılırken içinden geçilen yer.
2. Makam, huzur.

Didi kapumda biñ var ola mübtelâlarum
Didüm ki yok Muhibbî gibi bir belâ-keşi

35. **kapuñ**:-ñ

Gazel 3246

Mısra: 4

Kapı II makam, huzur.

Mekānuñ ‘ālem-i ‘ulyā turaguñ cennet-i me‘vā
Kapuñ derbānidur Rıd̄vān olup çāker saña hūrî

kapudan sür:-

1. **kapudan sür**:-dan, -se

Gazel 3197

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Kapıdan çevirmek. Geri döndürmek, kabul etmemek.

Çıh diyü eger sürse Muhibbî'yi kapudan
İtüm didügi yiter aña gözlemez ‘arı

kapuña gel:-

1. **kapuña gel**:-:(u)ñ, --a, --se

Gazel 3019

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Utanarak kapıya varmak, bir şey istemek.

Eyleyüp deryüzeyi gelse Muhibbî kapuña
Virmeyüp hüsnüñ zekātın anı maḥzūn eyleme

kapuñda:

1. **kapuñda**:

Gazel 3064

Mısra: 2

"Kapı", makam, huzur || Sevgilinin kapısı.

Atup zülfüñ kemendini düşürdüñ göñlümi bende
Kapuñda umaram olam ki boynı baglu bir bende

2. **kapuñda**:

Gazel 3108

Mısra: 9

"Kapı", makam, huzur || Sevgilinin kapısı.

Kapuñda niçe yüz biñ var gülāmuñ
Muhibbî arada kemter kemîne

kapuñdan maḥrūm itme:

1. **kapuñdan maḥrūm itme**:-uñ, -dan, -me

Gazel 3233

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Dua İfadesi**

Huzurundan/makamından yoksun bırakma!

Muhibbî'yi kapuñdan itme maḥrūm
Ḥudā'nuñ hem kulısın hem ḥabîbi

kapuñdan sür:-

1. **kapuñdan sür**:-uñ, -dan, -me

Gazel 3223

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Kovmak, uzaklaştırmak.

Öldürseñ gel beni öldür kapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

kār:

1. **kārım**:-ı, -n, -ı

Gazel 3288

Mısra: 9

İş, fiil, amel.

Başa ilti bu Muhibbî yine ‘ışkuñ kārım
Ḥamdü-lillāh gerçi kim ‘ālemde müşkil kār idi

2. **kār**:

Gazel 3339

Mısra: 1

İş, fiil, amel.

Katı müşkil kār imiş ‘ālemde yār eksüklügi
Bülbüle düşvār degül mi gül’izār eksüklügi

3. **kārım**:-um

Gazel 3309

Mısra: 5

Fayda, çıkar, kazanç.

Ġamuñ toḥmını yir ‘ışk içre kārım
Görinmez baña gayrı kār u bārı

4. **kārım**:-ı, -n, -ı

Gazel 3330

Mısra: 2

İş, amel; kazanç, fayda.

Sebze-i ḥattı ihāta eyledi ruḥsārını

Bü'l-‘aceb gösterdi naqs gör bu cihānuñ kārını

5. **kārı**:-ı

Gazel 3182

Mısra: 10

1. Alış verişten elde edilen maddî kazanç, para kazancı.
2. Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar
3. İş, amel, fiil.

Muhibbî sakın aldanma ribāt-ı köhnedür ‘ālem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kārı

6. **kārı**:-ı

Gazel 3192

Mısra: 6

1. Alış verişten elde edilen maddî kazanç, para kazancı. 2. Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar 3. İş, amel, fiil.

Güzellerden vefâ ummak ‘acebdür
Bulardan görmedi kimse bu kârı

7. **kâra**:-a

Gazel 3271

Mısra: 10

1. Alış verişten elde edilen maddî kazanç, para kazancı. 2. Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar 3. İş, amel, fiil.

‘İşkuñ yolını iltemedi kimsene başa
Bir kâra sakın beñzedeyim dime bu kârı

8. **kârı**:-ı

Gazel 3271

Mısra: 10

1. Alış verişten elde edilen maddî kazanç, para kazancı. 2. Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar 3. İş, amel, fiil.

‘İşkuñ yolını iltemedi kimsene başa
Bir kâra sakın beñzedeyim dime bu kârı

9. **kârına**:-ı, -n, -a

Gazel 3161

Mısra: 2

1. Alış verişten elde edilen maddî kazanç, para kazancı. 2. Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar

Düşdi gönülüm bir perñnün zülf-i ‘anber-bârına
Tevbe kıldı şimdiden girü şalâhuñ kârına

10. **kârı**:-ı

Gazel 3357

Mısra: 8

(Fars.) Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar.

Naşib itmiş ezelden çün sunuldı baña kâr-ı ‘ışk
N’iderem ‘ışkdan gayrı cihân içinde ben kârı

kâr eyle:-

1. **kâr eyle**:-di

Gazel 3231

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

İşlemek, etki etmek, tesirde bulunmak, iz bırakmak, fayda etmek.

Niçe yıllar fırâkıyla düşelden nâr-ı hicrâna
Katı kâr eyledi câna belâ vü mihnet-i düri

kâr it:-

1. **kâr it**:-ı, -me, -di

Gazel 3197

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşlemek, etki etmek, tesirde bulunmak, iz bırakmak, fayda etmek.

Yaş dökme gözüm eyleme iy dil güle nâle
Ol seng-dile itmedi bir zerrece kârı

kâr u bâr:-

1. **kâr u bâr**:-ı

Gazel 3309

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İş güç, kazanç. II Meşguliyet.

Ġamuñ toħmını yir ‘ışk içre kârüm
Görinmez baña gayrı kâr u bârı

kara:-

1. **kara**:-

Gazel 3052

Mısra: 3

Kara, siyah.

Kara zülfün kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz togrılık keçde

2. **karasını**:-s, -ı, -n, -ı

Gazel 3232

Mısra: 14

Siyah II Kötü, sıkıntılı.

Deryâ-yı eşki kim göre ‘ummâna beñzede
Kim gördi buña görmedi hergiz karasını

3. **kara**:-

Gazel 3295

Mısra: 7

1. Siyah. 2. Ayıplı, kusurlu, yüz kızartıcı hal.

Yüzüm kara günâhum çok velî gayrı ümîdüm yok
Umaram idesin şefkat unıtma bu günâhkârı

4. **kara**:-

Gazel 3498

Mısra: 12

1. Siyah. 2. Ayıplı, kusurlu, yüz kızartıcı hal.

‘Aceb zâhid neden mâtem tutar kim
Ki dâyim kara olmuşdur libâsı

5. **kara**:-

Gazel 3258

Mısra: 10

En koyu renk, siyah, ak, beyaz karşıtı II Bahtsız, kötü talih.

Gören gam bârı altında hezârân eyleyüp taħsîn
Diyeler başına almış Muħibbî bir kara tağı

6. **kara**:-

Gazel 3140

Mısra: 4

En koyu renk, siyah anlamında sıfat.

Bir ayag üzere gelüp bil bağlayupdur hizmete
Servüñ indi kara su ayagina turmag-ıla

7. **kara:**

Gazel 3252

Mısra: 6

Kömür renginde olan, siyah renkli.

‘Âşık ola kalmaya güftära kudreti
Kim göre kara kaş-ıla gözi jâlesini

8. **karasın:-sı, -n**

Gazel 3494

Mısra: 5

Kara, siyah.

Dām-ı zülfine tutıldum görüben göz karasın
Gör neler getürdi başuma benüm göz karası

9. **karası:-sı**

Gazel 3494

Mısra: 6

Kara, siyah.

Dām-ı zülfine tutıldum görüben göz karasın
Gör neler getürdi başuma benüm göz karası

kara gün:

1. **kara gün:-dür**

Gazel 3151

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kötü gün, üzüntülü, sıkıntılı zaman.

Vādī-i hicrân şebinde bir kara gündür geçer
Olırsardur hasta dil âhır bu âh u zâr ile

karagül:

1. **karagula:-a**

Gazel 3367

Mısra: 5

*Karakol: Bir yerin âsâyiş ve huzûrunu
sağlamakla görevli polis ve jandarma kuvvetlerinin
barındıkları binâ, karakolhâne.*

Önce Mecnûn ile Ferhâd’ı karagula salup
Yürürem şimdi benem ‘ışk ilinüñ pâdişehi

karâmân:

1. **karaman:**

Gazel 3043

Mısra: 1

*Güzeller II Sevgilinin atalarının bulunduğu
yerdir.*

İrişdük çün Karaman illerine
Kaçan varıla cânân illerine

2. **karaman’a:--a**

Gazel 3120

Mısra: 10

*Karaman ili II Sevgilinin atalarının bulunduğu
yerdir.*

Muhibbî’ye vefâ idem diyüp ‘ahdin bozar anı
Dirigâ ol cefâ-pîşe meger varmış Karaman’a

karar:

1. **kararı:-ı**

Gazel 3284

Mısra: 4

*Bir iş veya mesele hakkında verilen kesin
hüküm.*

Güneşdür yüzini her kim görürse
Kalur mı zerre gibi hiç kararı

karâr eyle:-

1. **karâr eyle:-**

Gazel 3174

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Durmak.

Gâh olur kim künc-i gâmdan çıkmayup eyler karar
Gâh olur her yaña sergerdân ider gönülüm beni

karâr id:

1. **karâr id:-e**

Gazel 3326

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Karar kılmak, sabit durmak, oturmak, yerleşmek
II rahat olmak, huzurlu olmak.*

Sultân-ı ‘ışk ola ki gelüp karar ide
İtdüm serîr-i sînemi taht-ı münakkaşı

karâr it:

1. **karâr it:-me, -di**

Gazel 3446

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*1-Dinlenmek, konaklamak. 2-Sabit durmak,
dayanmak, sabretmek, oturmak.*

Egerçi sine şadrında karar itmedi müjgânüñ
Velî geçdükçe ol kaşı kemân kalbümde yir itdi

2. **karâr it:-miş**

Gazel 3425

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Karar kılmak, sabit durmak, oturmak, yerleşmek
II rahat olmak, huzurlu olmak.*

Muhibbî şâh-ı gül nağ'-ı çemen üzre karar itmiş
Bu demler kim mey içmezse girân ola meger cânı

karâr it-:

1. karâr it-:--mez

Gazel 3004

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Oturmak, yerleşmek.

Gözümün çemesârına gelür bir dem karar itmez
Katı düşvâr imiş düşvâr gönül virmek perî-zâda

2. karâr it-:--me, --ñ

Gazel 3100

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sâbit durmak II dayanmak, sabretmek.

Ser-te-ser dîvâne gönülüm geşt idüp bu 'âlemi
Bend-i zülfine düşüp âhîr karar itmeñ nice

3. karâr it-:--mez, --di

Gazel 3034

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Karar kılmak, sabit durmak, oturmak, yerleşmek
II rahat olmak, huzurlu olmak.*

Karâr itmezdi dünyâda gezerdi 'âlemi cümle
Ger olmasa Muhibbî'ye hayâl-i yâr eglence

4. karâr it-:--mez

Gazel 3059

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*1-Dinlenmek, konaklamak. 2-Sâbit durmak,
dayanmak, sabretmek, oturmak.*

Atar ya kaşların ğamz oklarını
Geçer sîne karar itmez siperde

karâr kalma-:

1. karâr kalma-:-dı

Gazel 3268

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Karar verecek gücü kalmamak, kararını
bitirmek, düşünemez olmak.*

Yâr firâr itdi dirîgâ kalmadı dilde karar
'Âlemi ğarka vire ol bî-karârın giryesi

kârbân-ı dil:

1. kârbân-ı dil:

Gazel 3038

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül kervanı.

Sehergeh vâdi-i ğamda çeres gibi figân eyler
Sanasın kârbân-ı dil göçer âheste âheste

kardaş:

1. kardaş:

Gazel 3178

Mısra: 8

*Aynı anne babadan doğmuş veya anne
babalarından biri aynı olan çocukların birbirine göre
adı, kardeş.*

Ne zamâna kalduk oldu var-ısa âhîr zamân
Gör kıyar dünyâ için kardaş olan kardaşını

2. kardaşını:--ı, --n, --ı

Gazel 3178

Mısra: 8

*Aynı anne babadan doğmuş veya anne
babalarından biri aynı olan çocukların birbirine göre
adı, kardeş.*

Ne zamâna kalduk oldu var-ısa âhîr zamân
Gör kıyar dünyâ için kardaş olan kardaşını

kâr-hâne:

1. kâr-hâne[y]i:-y, -i

Gazel 3335

Mısra: 2

Dünya.

Sâkî şarâb-ı nâbî sun itme bahâne[y]i
Tâ kim 'ayân eyleye bu kâr-hâne[y]i

ka'r-ı dervâ:

1. ka'r-ı deryâ:-da, -ki

Gazel 3413

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Denizin derinlikleri, denizin dibi.

Bahr-ı 'ışk içre bulup neşv ü nemâ kanlu yaşum
Ka'r-ı deryâdaki san niçe mercân büyüdi

kâr-ı 'ışk:

1. kâr-ı 'ışk:

Gazel 3357

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk işi.

Naşib itmiş ezelden çün sunuldu baña kâr-ı 'ışk
N'iderem 'ışkdan ğayrı cihân içinde ben kârı

kâr-ı 'ışk ol-:

1. kâr-ı 'ışk ol-:--mı, --dur

Gazel 3128

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşkın kazancı, faydası.

Cân alup cân virmek olmuştur Muhibbî kâr-ı 'ışık
Başla evvel çünkü 'âşıkın hemân cân oynına

karîb ol:

1. **karîb ol:-dı**
Gazel 3498
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yakın olmak, yakınlaşmak.

Haṭ u zülfün çeküpdür Rüm'a leşker
Meded fethe karîb oldı livâsı

karîn ol:-

1. **karîn ol:-ur**
Gazel 3129
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yaklaşmak, yakın olmak.

Ebr gibi ger karîn olur ise sen mâha rakîb
Kendüzümü gayretümden ururam yirden yire

karındaş ol:

1. **karındaş ol:-ma, -dı**
Gazel 3396
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kardeş olmak.

Ġamzeñ okları eyâ meh-rü irişdi sineye
Kan yalaşmayınca benümle karındaş olmadı

karşu:

1. **karşu:**
Gazel 3067
Mısra: 3
-e doğru. II karşılık olarak.

Tîr-i müjgânuña karşı dil yine göğsin gerer
Her ki 'âşıkıdır ezal dirlere ki ol bî-bâk ola

2. **karşu:**
Gazel 3292
Mısra: 8
-e doğru. II karşılık olarak.

Tekye-i dilde gelüp mihmân ola ger ğam baña
Aña karşı yakaram bu gönlümün fânüsını

3. **karşu:**
Gazel 3050
Mısra: 5
-e karşı, -e doğru; karşısında, önünde.

Gülistân içre gül şâhına karşı
İder bülbüller âhengi[ni] sorma

4. **karşuında:-ñ, -da**
Gazel 3115
Mısra: 8
-e karşı, -e doğru; karşısında, önünde.

İy ğonca-dehen gül gibi gel 'arz-ı cemâl it
Tâ bülbül-i cân başlaya karşıuında nevâya

5. **karşuında:-ñ, -da**
Gazel 3385
Mısra: 3
-e karşı, -e doğru; karşısında, önünde.

Germ olurmış asılıp karşıuında her dem âyine
Niçe başdan aşmasun yüz virdün aña iy perî

6. **karşusına:-s, -i, -n, -a**
Gazel 3421
Mısra: 3
-e karşı, -e doğru; karşısında, önünde.

Kim tutar tîr-i cefâ karşusına sine siper
Âferîn olsun aña eyledi merdânalığı

7. **karşu:**
Gazel 3288
Mısra: 4
Ayrı şeyleri temsil edenlerin her birine göre diğeri, zıt, muhâlif // karşılık olarak.

Ġande kılsa lebleri her bâr şekker gösterür
Aña karşı girye-i çeşmümde gevher-bâr idi

8. **karşu:**
Gazel 3158
Mısra: 2
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

İy dil geçür 'ömrünü her dem şafâ-y-ıla
Mehtâba karşı 'ıyş ideğör çeng ü nây-ıla

9. **karşuña:-ñ, -a**
Gazel 3166
Mısra: 8
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

Gül yüzün vaşfını dâyim cân u dil tekrâr ider
Karşuña bülbülleyin her dem ğazel-ğ'ânâ yine

10. **karşuña:-ñ, -a**
Gazel 3286
Mısra: 5
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

Cân cânâ gelmiş cân-ıla dil karşıuña itse niyâz
Dutarsın istignâ yüzün hem arturursun nâzuñı

11. **karşuma:-m, -a**
Gazel 3449

Mısra: 10

Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

Bu Muhibbî yaşını âb-ı revân ister-iseñ
Cilveler eyle salın karşıma iy serv-i sehî

12. **karşuña**:-ñ, -a

Gazel 3309

Mısra: 3

*Bir yerin yüzü ve cephesi karşısında bulunan II
kat, ön, huzur, makam.*

Dökerem karşıña göz yaşlarını
Yakup dil şem'-veş zinde-dârî

13. **karşu**:

Gazel 3073

Mısra: 9

"-e karşı" anlamında edat.

Zülfî şebine irdüñ şem'-i cemâle karşı
Pervâne-veş Muhibbî yanmaga nârî gözle

14. **karşu**:

Gazel 3250

Mısra: 2

"-e karşı" anlamında edat.

Bâğa geldi şubh-dem gül oldu dehrüñ Hüsrev'i
Bülbül âgâz itdi aña karşı şi'r-i Pehlevî

15. **karşu**:

Gazel 3018

Mısra: 7

"-e doğru" anlamında edat.

Gülgün yüzüne karşı n'ola ger kılam efgân
Bülbül gibi ger varam o gülzâra esirge

16. **karşu**:

Gazel 3267

Mısra: 11

"-e doğru" anlamında edat.

Varsam egerçi fığuña karşı 'aceb midür
Zîrâ ki 'ışk kişide komaz tevehhümi

17. **karşu**:

Gazel 3344

Mısra: 3

"-e doğru" anlamında edat.

Dildâra karşı secde kılup cânı terk kıl
Tâ ki felekde kıla melâ'ik namâzuñı

18. **karşu**:

Gazel 3353

Mısra: 2

"-e doğru" anlamında edat.

Meydân-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi
Tiğ-ı cefâyâ karşı duta ser benüm gibi

19. **karşu**:

Gazel 3058

Mısra: 9

*"-e karşı, -e doğru" anlamında kullanılan edat. ||
Karşısında, önünde.*

Gülşen-i hüsününe karşı bu Muhibbî tâ seher
Medhûñ okur sanki bülbüldür gelür güftâra de

20. **karşusına**:-s, -ı, -n, -a

Gazel 3325

Mısra: 4

*"-e karşı, -e doğru" anlamında kullanılan edat. ||
Karşısında, önünde.*

Güller gelür her tarafa cilveler eyler
Bülbüller ider karşusına nâle [vü] zârî

21. **karşu**:

Gazel 3363

Mısra: 7

*"-e karşı, -e doğru" anlamında kullanılan edat. ||
Karşısında, önünde.*

Şem'-i hüsün-i dilbere karşı yanar cân u gönül
Nite kim pervâne yakar oda bâl ü perleri

22. **karşu**:

Gazel 3491

Mısra: 7

*"-e karşı, -e doğru" anlamında kullanılan edat. ||
Karşısında, önünde.*

İñlerem bülbül gibi gül yüzine karşı velî
Bir nefes güş eylemez dildâr âh-ı serdümi

23. **karşusunda**:-sı, -n, -da

Gazel 3216

Mısra: 4

*Bir yerin yüzü ve cephesi karşısında bulunan. II
Kat, ön, huzur, makam.*

Her kaçan nâz-ıla refâtâr itse ol serv-i hırâm
Unıdurdı karşusunda kebk-i kühi sekmegi

24. **karşu**:

Gazel 3090

Mısra: 9

"-e doğru" anlamına gelen edat.

Muhibbî gün yüzine karşı âhı
Sakin kılma olur yüzine perde

25. **karşu**:

Gazel 3269

Mısra: 9

"-e doğru" anlamına gelen edat.

Nigârâ medh okur hüsününe karşı
Muhibbî gibi yokdur 'andelîbi

26. **karşumda**:-m, --da

Gazel 3146

Mısra: 3
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

Niçe kan yutmaya dil göz göre karşımda benim
Kadeh ağzından öpe kuca kemer döne döne

27. **karşı:**
Gazel 3200
Mısra: 9
1. Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.
2. Ön, kat, huzur. 3. -e doğru.

Gülşen-i hüsnüñe karşı bu Muhibbî medhüñi
Turmaz okur şubh olunca bülbül-i güyâ gibi

28. **karşı:**
Gazel 3207
Mısra: 9
1. Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.
2. Ön, kat, huzur. 3. -e doğru.

İy Muhibbî şevk-ı ruhsârına karşı her şehir
Gül kabâsın çâk ider çâk-i girîbânım gibi

29. **karşı:**
Gazel 3213
Mısra: 2
1. Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.
2. Ön, kat, huzur. 3. -e doğru.

Yanuma geldi sehergeh çünkü dehrüñ husrevi
Bülbül âgâz itdi aña karşı şî'r-i Dehlevî

30. **karşı:**
Gazel 3281
Mısra: 9
1. Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.
2. Ön, kat, huzur. 3. -e doğru.

Varsa Muhibbî küyuña her yañadan karşı gelür
Yokdur baña bir âşinâ bildüm seg-i küyuñ gibi

31. **karşı:**
Gazel 3144
Mısra: 5
"-e karşı, -e doğru" anlamında kullanılan edat.

Togrı sandum kaşlarıña karşı ben kıldum namâz
Egrilik olsa 'aceb mi kâfiri mihrâbda

32. **karşı:**
Gazel 3395
Mısra: 9
"-e karşı, -e doğru" anlamında kullanılan edat.

Kaşı mihrâbına karşı durur bu dil kıyâm üzre
Maḥabbet dest-i rāhında bulunmaz bir giyâh egri

33. **karşı:**
Gazel 3420
Mısra: 9
"-e karşı, -e doğru" anlamında kullanılan edat.

Gülzâr-ı hüsne karşı Muhibbî bulunmadı
Zârlık ider bülbül-i güyâ benim gibi

karşı çık:

1. **karşı çık:-ar**
Gazel 3405
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Dışarıdan gelenleri karşılamaya gitmek.

Ġamzesi geldükçe çıkar karşı bu cânım benim
Koyuban cânım yirine saklayayım tirini

2. **karşı çık:-ar**
Gazel 3300
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Deyim**
Bir düşünceye katılmamak, cephe almak. II
dışarıdan gelenleri karşılamaya gitmek.

Tirini gönderse cân karşı çıkar
Oldugıyçün ḥasta göñlüm merhemi

karşı dur:

1. **karşı dur:-mış, -lar**
Gazel 3319
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Karşısında durmak.

Şaf şaf olmuşlar güzeller karşı durmuşlar saña
Sensin bu dehr içinde cümleñün sensin şehi

karşı gel:

1. **karşı gel:-üp**
Gazel 3311
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Deyim**
Birini karşılamak.

Mihr ü meh oldı cemâlünden senün şermendegî
Buldılar karşı gelüp saña maḳâm-ı bendegî

karşı gel:-

1. **karşı gel:-ür**
Gazel 3216
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Deyim**
1. Başkaldırmak. 2. Birini karşılamak, karşısına çıkmak.

Küyuña varsa Muhibbî itlerüñ karşı gelür
Bu muḳarrerdür unıtmazlar bular tuz ekmeğî

karşı var:

1. **karşı var:**
Gazel 3317
Mısra: 7

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Karşı çıkmak, karşısına gelmek: karşısına çıkmak, dışarıdan gelen kimseyi karşılamaya gitmek.

Tiğ-i ğamzeñ görse bu dil baş açup karşı varur
'İşk erinüñ olmaz hiç nesneden endîsesi

karşula:

1. karşula:

Gazel 3343

Mısra: 4

Karşulamak, dışarıdan gelen bir kimseye karşılayıcı olarak çıkmak.

Atarsa cefâ firi ile seng-i melâmet
Başuñ açup karşıla kıl sîne nişanı

kārün:

1. kārün-veş:-veş

Gazel 3241

Mısra: 3

İsrâiloğulları zamânında zenginliğiyle ün salmış, sonra da malı ile birlikte helâk olmuş bir kişinin adı olup dilimizde “çok zengin” anlamında kullanılmaktadır.

Dil viren medfün olur dünyâya bil Kārün-veş
Kim tecerrüd eyledi göklerdeür 'İsâ gibi

kaş:

1. kaşlaruñla:--lar, --uñ, --la

Gazel 3008

Mısra: 5

Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.

Ya kaşlaruñla çeşmüñ ğamz okların ataldan
Sînem delindi yir yir dil kaldı kan içinde

2. kaşında:--ı, --n, --da

Gazel 3132

Mısra: 4

Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.

Bir nazarla niçe biñ 'aşığı bî-cân eyler
Ne 'aceb hâşşa var kirpüg-ile kaşında

3. kaşımı:-um, -ı

Gazel 3366

Mısra: 4

Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.

Ğarğa virmiş ser-niğün olmuş iki keşfi sanur
Baħr-ı eşkümde görenler uşbu iki kaşımı

4. kaşların:-lar, -ı, -n

Gazel 3047

Mısra: 3

Kaş: Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.

Kaşların geh çîn ider geh ğamzeler türin atar
N'eyleyem derdâ dirîğâ ben bu göz ü kaş-ıla

5. kaşları:-lar, -ı

Gazel 3039

Mısra: 5

Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.

Kaşları tuğrâsına iy şüfi ikrâr eylegil
Niçeye dek kalasın bu ğaflet-i inkârda

6. kaşı:-ı

Gazel 3048

Mısra: 4

Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.

Ğamze oklarıyla sînem toldur terkeş gibi
Cânı kırbân ideyin emr itse kaşı yayına

7. kaşuñ:-uñ

Gazel 3048

Mısra: 7

Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.

Çeşm-i hün-h'âra mu'âvin çün degül kec râ kaşuñ
Ya n' için başın egüp tutmuş kulagın râyına

8. kaşuñ:-uñ

Gazel 3052

Mısra: 1

Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.

Kaşuñ mihrâbına şol kim görüben eyledi secde
Başın kaldurmaya yirden gele ol hâşre dek vecde

9. kaşı:-ı

Gazel 3055

Mısra: 7

Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.

Kaşı yayından kaçan ğamz okların atsa niğâr
Cân baña eydür ki kırbân olayın ebrûlara

10. kaşlaruñ:-lar, -uñ

Gazel 3059

Mısra: 11

Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.

Atar ya kaşlaruñ ğamz oklarını
Geçer sîne karar itmez siperde

11. kaşlaruñ:-lar, -uñ

Gazel 3072

Mısra: 7

Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.

Deyr-i hüsnünde gören ya kaşlarıñ kec-râ didi
Ergilik olsa 'aceb mi kâfirî mihrâbda

12. kaşî:-ı

Gazel 3080

Mısra: 2

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

Ğamzelerden yine tîr aldı nigârum eline
Kaşî yayına koyup ola ki bagrum deline

13. kaşî:-ı

Gazel 3087

Mısra: 10

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

Sinede durmaz Muhibbî ğamzesi eyler güzer
Bir kaşî ya kirpügi ok yâr sevdüm tazece

14. kaşî:-ı

Gazel 3093

Mısra: 1

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

Kaşî mihrâbına her kim ki imâmet getüre
Kamu ehl-i dil olan aña ikâmet getüre

15. kaşuñla:-uñ, -la

Gazel 3095

Mısra: 5

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

Kaşuñla ğamzeñ iy döst yiter cihâna fitne
N'eyler girüp busuya ğisûlarıñ kafada

16. kaşî:-ı

Gazel 3124

Mısra: 6

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

İmâm olup gözi müjgân şaf şaf
Kaşî mihrâbına turmuş namâza

17. kaşî:-ı

Gazel 3352

Mısra: 3

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

Ğayrılar kaşdımı gel eyleme iy kaşî kemân
Ğamze oklarına ben eylemişem dil hedefi

18. kaşları:-lar, -ı

Gazel 3420

Mısra: 7

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

Ebrûlarıñı görelî iy kaşları kemân
Kaşî bükildi oldu dü-tâ ya benüm gibi

19. kaşî:-ı

Gazel 3426

Mısra: 3

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

Mihrâb kaşî tākına dil secde iderken
Çeşmini görüp didi ki serhoşdur imâmi

20. kaşları:-lar, -ı

Gazel 3430

Mısra: 3

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

Ka'be-i hüsninde görüp kaşları mihrâbını
Kıbleğâh-ı dil idinmişdüm namâzum var-ıdı

21. kaşî:-ı

Gazel 3435

Mısra: 12

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

İdelden gözleri mestânelıklar
Kaşî birbirine ikrâma düşdi

22. kaşî:-ı

Gazel 3446

Mısra: 6

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

Egerçi sine şadrında karar itmedi müjgânuñ
Velî geçdükçe ol kaşî kemân kalbümde yir itdi

23. kaşî:-ı

Gazel 3452

Mısra: 10

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

Bir nazarla bu Muhibbî'nüñ olur sinesi çäk
Göricek ol kaşî ya vü o gözi karacığı

24. kaşî:-ı

Gazel 3459

Mısra: 7

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

Kaşî yayın ele alsa kafada perçemi hâzır
Dil almaga gider önce iki zülf-i siyeh-püşî

25. kaşî:-ı

Gazel 3460

Mısra: 6

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşî.*

Hālını dāne dökelden ehl-i diller şaydına
Zülfi bendine giriftāram kosun yayı kaşı

26. kaşı:-ı

Gazel 3463

Mısra: 1

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.*

Ğazabla baksa dilber bir yire gelür iki kaşı
San iki pehlevānlardur komış birbirine başı

27. kaşı:-ı

Gazel 3463

Mısra: 4

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.*

Müjeñ tîrine cān içre yir itdüm iy kemān ebrū
Elüñden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

28. kaşı:-ı

Gazel 3469

Mısra: 1

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.*

Nişān-ı kavş-i Rüstem'den beter ol dilberüñ kaşı
Ĥadeng-i ġamzesin atsa gelür bir yirlere başı

29. kaşı:-ı

Gazel 3478

Mısra: 5

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.*

Kaşı yasını görüp ġamz oklarınıñ yādına
Cānı kurbān eyleyüp dil sinesin terkeş kodı

30. kaşı:-ı

Gazel 3485

Mısra: 10

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşı.*

İy Muĥibbī çünki merhem urmaz āĥir yarama
Urmasa ġamz oklarını ol kaşı ya kāşki

31. kaşuñdur:-uñ, -dur

Gazel 3459

Mısra: 3

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II sevgilinin kaşları.*

Kaşuñdur Mescid-i Akşā yüzüñdür Ka'be-i 'ulyā
'Aceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh püşü

32. kaşları:-lar, -ı

Gazel 3130

Mısra: 3

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.*

Kaşları yayın kurup almış ele müjġān okın
Diller almaga olur Hindü-yı zülfi cevşene

33. kaşlarıña:-lar, -un, -a

Gazel 3144

Mısra: 5

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.*

Togrı sandum kaşlarıña karşı ben kıldum namāz
Egrilik olsa 'aceb mi kāfiri miĥrābda

34. kaşı:-ı

Gazel 3287

Mısra: 10

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.*

Muĥibbī dil nişān eyle yine şahrā-yı sineñde
Eline tîr-ile almış nigārum ya gibi kaşı

35. kaşları:-lar, -ı

Gazel 3338

Mısra: 5

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.*

Ger tîr-i ābdārını ya kaşları ata
Dil-teşnelere ola bārān-ı rahmeti

36. kaşları:-lar, -ı

Gazel 3346

Mısra: 4

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.*

ġamze okı sinede bir laĥza eğlenmez geçer
Anuñ içündür anuñ kaşları katı ya gibi

37. kaşı:-ı

Gazel 3395

Mısra: 9

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.*

Kaşı miĥrābına karşı durur bu dil kıyām üzre
Maĥabbet dest-i rāhında bulunmaz bir ġiyāh egri

38. kaşı:-ı

Gazel 3418

Mısra: 6

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.*

Şabrum apardı 'aqlumı zülfi itdi tarmār
Dutdı cefā tîrine ol kaşı ya bizi

39. kaşları:-lar, -ı

Gazel 3156

Mısra: 10

*Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana
getirecek biçimde yer alan kısa kollar.*

Ko ğamzeleri tığı bu bağrum deletursun
Çün sine nişan eyledük ol kaşları yaya

40. kaş: -ı

Gazel 3159

Mısra: 8

*Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana
getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.*

Her dem seni ok gibi atar yabana yâr
Başa çıkam dime sakın ol kaşı yay-ıla

41. kaşın: -ı(n)

Gazel 3165

Mısra: 6

*Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana
getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.*

Mest-i ğarâb iken ne ‘acebdür ki gözleri
Miĝrâb idüp kaşın geçer evvel kıyâmete

42. kaşın: -ı(n)

Gazel 3414

Mısra: 4

*Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana
getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.*

Yaluguz beni sanma ki yüzüne ‘âşıkam
Bend ü belâ vü zülf esîri kaşın daĝı

43. kaşlarıñ: -lar, -uñ

Gazel 3247

Mısra: 8

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kıllarla kaplı çıkıntı.*

Mescid-i ğüsnüñi iy döst san kim câmi’ iden
Eylemiş kaşlarıñ ol câmi’e miĝrâb gibi

44. kaşın: -ı, -n, -ı

Gazel 3048

Mısra: 1

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kıllarla kaplı çıkıntı. II Sevgilinin kaşları.*

Kim ki teşbîh eyleye kaşını kurbân ayına
Âferin olsun anuñ kurbân olayın râyına

45. kaşuñ: -(u)ñ

Gazel 3135

Mısra: 11

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kıllarla kaplı çıkıntı. II Sevgilinin kaşları.*

Elif kaddüñle râ kaşuñ görüp vaşluñı râ itdüm
Muĝibbî olmadı vuşlat ğatâmı añladum râda

46. kaşmuñ: -ı, -nuñ

Gazel 3289

Mısra: 8

*Gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan
kısa kıllar; kaş.*

Kim ğalâş olabilür ğamze okı atılacak
Bir yire ya kaşmuñ gelse iki yire başı

47. kaş: -ı

Gazel 3278

Mısra: 2

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kıllarla kaplı çıkıntı.*

Terk-i cân itse ne tañ ki göre ol mâh-veşi
Dest-i ğudretle yaradıldı anuñ gözi kaşı

48. kaş: -ı

Gazel 3362

Mısra: 8

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kıllarla kaplı çıkıntı.*

Yâ gibi çeker kendine her dem rakîbi yâr
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi

49. kaş: -ı

Gazel 3379

Mısra: 2

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kıllarla kaplı çıkıntı.*

Bu fenâ deyrinde sanmañ câh u mâl egler beni
Bir yüzi ğün alnı meh kaşı hilâl egler beni

50. kaş: -ı

Gazel 3409

Mısra: 3

*Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kıllarla kaplı çıkıntı.*

Sîneye gelse müjeñ tîri eyâ kaşı kemân
Anı ‘ışk ehli bilür cânına râĝat kapusu

51. kaşına: -ı, -n, -a

Gazel 3152

Mısra: 1

*Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana
getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.*

‘Aĝlumı aldı nazar kıldum gözine kaşına
Cân u dilden şad hezârân âferin naĝĝâşına

52. kaşuñdan: -uñ, -dan

Gazel 3207

Mısra: 7

*Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana
getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.*

Ya kaşuñdan schv-ile atsañ baña ğamzeñ okın
Saklar-ıdum sînem içre ben anı cânum gibi

53. kaşın: -ı, -n, -ı

Gazel 3243

Mısra: 8

*Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana
getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.*

Olmaya sîne siper bagrı ola ğalbür-veş
Çeşm ata ğamz okların ele ala ya kaşını

54. **kaş-ıla:-ıla**

Gazel 3252

Mısra: 6

*Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana
getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.*

‘Āşık ola kalmaya güftāra kudreti
Kim göre kara kaş-ıla gözi jālesini

55. **kaşlarına:-lar, -i, -n, -a**

Gazel 3000

Mısra: 3

*Göz çukurunun üstünde bulunan ve şekil
itbarıyla yaya benzeyen kıllar. II Sevgilinin kaşı.*

Kaşlarına rā didüm rā ehli rāyum gördiler
Her biri taḥsîn idüp baş egdiler bu rālara

kāşāne:

1. **kāşānemi:-m, -i**

Gazel 3303

Mısra: 10

Büyük, süslü köşk, mükellef ev.

Bu Muḥibbī eylesün cān nakdi pāyuña nisār
Büy-ı zülfünle mu‘atṭar eyle gel kāşānemi

kaşd:

1. **kaşdum:-um**

Gazel 3384

Mısra: 3

Niyet, istek, amaç, gāye.

Kaşdum oldur ki virem cān u ciḥānı yoluña
Yog-ımsı çünkü hüner cüd u şehādan ğayrı

2. **kaşdı:-ı**

Gazel 3156

Mısra: 5

*1. Niyet, istek, amaç, gāye. 2. Birine karşı
bilerek kötü davranma, kötü niyet.*

Kaşdı bu ki kapuñdan ıra bini rakıḥ
Güş itme sözün uymağıl ol yüzi karaya

3. **kaşduñ:-uñ**

Gazel 3440

Mısra: 8

*1. Niyet, istek, amaç, gāye. 2. Birine karşı
bilerek kötü davranma, kötü niyet.*

Lezzet-i dünyāya aldanma meges gibi göñül
Kaşduñ olursa kanā‘at Kāf‘ı ger ‘Ankā gibi

4. **kaşdı:-ı**

Gazel 3474

Mısra: 3

*1. Niyet, istek, amaç, gāye. 2. Birine karşı
bilerek kötü davranma, kötü niyet.*

Bilmezem kaşdı helāk itmek midür ‘āşıkları
Muḳteżā-yı ḥüsn yoḥsa nāz u istiğnā mı ki

5. **kaşdum:-um**

Gazel 3208

Mısra: 11

*1. Niyet, istek, amaç, gāye. 2. Birine karşı
bilerek kötü davranma, kötü niyet.*

Kaşdum budur ki ‘ışkıımı pinhān idem veli
İzhār itdi çehrede āsār ‘āşığı

6. **kaşdına:-ı, -n, -a**

Gazel 3291

Mısra: 7

Kasıt, amaç, maksat, niyet.

Ḥatt[ı] kāfirdür ḥuruc itmek diler dîn kaşdına
Ruḥlarıñ müslim geçer göster anuñla cengüñi

kaşd eyle:-

1. **kaşd eyle:-dü, -m**

Gazel 3204

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir amaç güderek bir işe girişmek, niyet etmek.

Kaşd eyledüm ki ‘ışkıımı sînemde saklayam
Penbe içinde olur mı âteş nihān daḥı

kaşd eyle:-

1. **kaşd eyle:-ı, -n, -ı**

Gazel 3352

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kötü bir niyetle davranmak, kötü amaçlar
uğruna hareket etmek; etkilemek, ele geçirmeyi
amaçlamak.*

Ġayrılar kaşdı gel eyleme iy kaşı kemān
Ġamze oklarına ben eylemişem dil hedefi

2. **kaşd eyle:-dü, -ñ**

Gazel 3153

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*1. Bir amaç güderek bir işe girişmek, niyet
etmek. 2. Kötülük etmek, zarar vermeye niyet etmek,
zarar vermek maksadıyla harekete geçmek, kıymak.*

Cān lebe geldi lebüñden virmedüñ bir kaçre su
Son deminde döstüm kaşd eyledüñ imānına

3. **kaşd eyle:-r**

Gazel 3328

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Niyetlenmek, harekete geçmek, teşebbüs etmek.

Hüsnüñ[üh] eṭrāfını ḥaṭṭuñ ihāta eylemiş
Göz göre İmāna ḳaşd eyler meger tersā gibi

ḳaşd id-:

1. **ḳaşd id-:--er**

Gazel 3050

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Niyetlenmek, harekete geçmek, teşebbüs etmek.

İder hüsnüñe ḳaşd her demde zülfüñ
Gelür mi dīne ol efrenği sorma

2. **ḳaşd id-:--er**

Gazel 3102

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Niyetlenmek, harekete geçmek, teşebbüs etmek.

Halkadur hüsnüñ ḥaṭuñ çekmiş aña ceṣṣ-i Habeş
ḳaşd ider mi kāfir olmasa ḥarāb-ı Ka'be'ye

3. **ḳaşd id-:--er**

Gazel 3195

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Bir amaç güderek bir işe girişmek, niyet etmek. 2. Kötülük etmek, zarar vermeye niyet etmek, zarar vermek maksadıyla harekete geçmek, kıymak.

Hāl ü ḥaṭ ceṣṣ-i Habeşdür ḳaşd ider ruḥsāruña
Bir yaña kāfir saḥuñ şeb-ḥün ider ejder gibi

ḳaşd it-:

1. **ḳaşd it-:--di**

Gazel 3081

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Niyetlenmek, harekete geçmek.

Murğ-ı dil ḳaşd itdi indi dāne-i hāl üstine
Zülfi agın çekdi çeşmi düşdi fī'l-hāl üstine

2. **ḳaşd it-:--di**

Gazel 3097

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Niyetlenmek, amaçlamak.

Murğ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe
Ya'nī bülbül gibi ḳaşd itdi gönül zāra düşe

3. **ḳaşd it-:--di**

Gazel 3054

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Niyetlenmek, harekete geçmek, teşebbüs etmek.

Zülfindeki ḥālin görüp yine Muḥibbī murğ-ı dil
Oldı giriftār-ı kafes ḳaşd itdi beñzer dāneye

ḳaşd-ı dil ü cān eyle-:

1. **ḳaşd-ı dil ü cān eyle-:--di**

Gazel 3183

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(O kan dökücü gözün) gönle ve cana kast eder.

Ġamzeler kan itmege ḳaşd-ı dil ü cān eyledi
Soñra geldi ğam gönül şehriñi vīrān eyledi

kāse:

1. **kāse:**

Gazel 3112

Mısra: 9

1. Yayvan kap, tas.

İki kāse merdüm-i çeşmüm eline sīm ü zer
Aldı isār itmege geldükçe ğam sultānına

2. **kāsesin-:--sin**

Gazel 3401

Mısra: 4

Kadeh II Göz kapağı.

Ser-i Mecnün şikest olsa 'aceb mi
Sınışıdur kāsesin in'am-ı Leylī

3. **kāse:**

Gazel 3478

Mısra: 10

Çini, toprak veya camdan yapılmış çukur çanak.

II Göz çukuru.

İy Muḥibbī geldi çün dil şehrine sultān-ı 'ışk
İki kāse gözlerüm dür önine pışkeş kodı

kāse-i ceşm:

1. **kāse-i çeşm-:--üm**

Gazel 3056

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı kasesi. || Göz çukuru.

Nüş kılsam kāse-i çeşmüm yine anı tolar
Sanki cām-ı sāğar-ı İskenderī oldum yine

2. **kāse-i çeşm-:--üm**

Gazel 3402

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı kasesi. || Göz çukuru.

Bezm-i ğamda kāse-i çeşmüm baña sāğar yiter
İçerem ḥün-ı cigerle tolu gönülüm şışesi

ḳaş[ı]:

1. **ḳaş[ı]:**

Gazel 3076

Mısra: 3
Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri
kollarla kaplı çıkıntı.

İy kaş[ı] kemân çeşmüni müjgānuñ içinde
Gören didi āhūyī görüñ tır arasında

kaşî çat:

1. **kaşî çat:**-ın, -dı

Gazel 3423

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Öfkelenmek, kızmak, sinirlenmek.

Ġamzesi deldi geçer atdı kaşın yār sıdı
Ok atup yayını san yasdı kemāndār sıdı

kāşki:

1. **kāşki:**

Gazel 3007

Mısra: 3

*"keşke, mümkünü olsa da..." anlamında temenni
edatı.*

Alsa cānum kāşki olsa bu dil ġamdan ġalāş
Niçeye dek böyle maħrūm olam anuñ rüyına

2. **kāşki:**

Gazel 3485

Mısra: 1

*Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne
olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni
sözü.*

Kılmasam cānā cemālūñ ben temennā kāşki
Salmasam dil mülkine her laħza ġavġā kāşki

3. **kāşki:**

Gazel 3485

Mısra: 2

*Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne
olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni
sözü.*

Kılmasam cānā cemālūñ ben temennā kāşki
Salmasam dil mülkine her laħza ġavġā kāşki

4. **kāşki:**

Gazel 3485

Mısra: 4

*Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne
olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni
sözü.*

Gün yüzüne bir nazar kıldum tolageldi gözüm
İtmeseydüm ben anı hergiz temāşā kāşki

5. **kāşki:**

Gazel 3485

Mısra: 6

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne

*olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni
sözü.*

Şu'le-i 'ışkı yakup dil mülkini kıldı ġarāb
Olmasa 'ışk āteşi sīnemde peydā kāşki

6. **kāşki:**

Gazel 3485

Mısra: 8

*Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne
olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni
sözü.*

Tolaşup sevdā-yı zülfe oldı gönüm bī-ķarār
Gelmeseydi başuma benüm bu sevdā kāşki

7. **kāşki:**

Gazel 3485

Mısra: 10

*Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne
olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni
sözü.*

İy Muħibbī çünkü merhem urmaz āħir yarama
Urmasa ġamz oklarını ol kaşî ya kāşki

8. **kāşki:**

Gazel 3492

Mısra: 5

*Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne
olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni
sözü.*

Āşinālık olmaya idi ezelden kāşki
Āşinālıktan saña çün yig gelür bigānegī

9. **kāşki:**

Gazel 3337

Mısra: 1

*Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne
olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni
sözü; keşke.*

Olsa idüm 'ıškuñ ile zār u rüsvā kāşki
Hem-ünān dīvāneler ġaylinde şeydā kāşki

10. **kāşki:**

Gazel 3337

Mısra: 2

*Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne
olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni
sözü; keşke.*

Olsa idüm 'ıškuñ ile zār u rüsvā kāşki
Hem-ünān dīvāneler ġaylinde şeydā kāşki

11. **kāşki:**

Gazel 3337

Mısra: 4

*Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne
olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni
sözü; keşke.*

Cem' kılısdum gözümden dökilen gevherleri
Eyleseydüm mäh-rülara kef ü pā kâşki

12. **kâşki:**

Gazel 3337

Mısra: 6

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü; keşke.

Serv kıddün sāyesinde ölsem iy serv-i sehī
Tā kıyāmet kalsam anda eylesem cā kâşki

13. **kâşki:**

Gazel 3337

Mısra: 8

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü; keşke.

Ġamze-i tizūnle bulurdı Muhibbī rāhatı
Gelse her sā'at ü her dem cānib-i mā kâşki

14. **kâşki:**

Gazel 3337

Mısra: 10

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü; keşke.

Va'de vaşlın 'arz ider her dem baña ferdā diyü
İtmedin olsa müyesser baña ferdā kâşki

15. **kâşki:**

Gazel 3348

Mısra: 1

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü; keşke.

Eşk-i çeşmüm lü'lü'-i şehvār olaydı kâşki
Ayagına sen şehūn īsār olaydı kâşki

16. **kâşki:**

Gazel 3348

Mısra: 2

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü; keşke.

Eşk-i çeşmüm lü'lü'-i şehvār olaydı kâşki
Ayagına sen şehūn īsār olaydı kâşki

17. **kâşki:**

Gazel 3348

Mısra: 4

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü; keşke.

Gönderürsün tūrūni geh geh dil-i mecrūhuma
Bu kerem iy dōst baña her bār olaydı kâşki

18. **kâşki:**

Gazel 3348

Mısra: 6

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü; keşke.

Mürdeyem derdünle ğam eyler tesellī gönülümü
Ġam gibi cevruñ dahı ğam-h'ār olaydı kâşki

19. **kâşki:**

Gazel 3348

Mısra: 8

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü; keşke.

Seyr-i gülşen eylesem ammā yüzüñi görmesem
İsterem her gül gözüme hār olaydı kâşki

20. **kâşki:**

Gazel 3348

Mısra: 10

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü; keşke.

Cān metā'ın hārc kıldum vuşlatuñ bāzārına
Naqd-i cānum bende āh bisyār olaydı kâşki

21. **kâşki:**

Gazel 3348

Mısra: 12

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü; keşke.

Eyledi bennā-yı 'ışk gönülüm evin küllī hārāb
Gelse bār-ı ğamuñ mi'mārı olaydı kâşki

22. **kâşki:**

Gazel 3348

Mısra: 14

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü; keşke.

Māh-rülar cür'a saçsa bu Muhibbī üstine
Ġāk-i pāy-i dergehi hūmmār olaydı kâşki

23. **kâşki:**

Gazel 3373

Mısra: 5

Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü; keşke.

Āşinālık olmaya idi ezelden kâşki
Āşinālıktan saña çün yig gelür bigānegī

kaşl:

1. **kaşların:-lar, -ın**

Gazel 3263

Mısra: 8

Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kollarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.

Harāmī gözleri kan itmek ister
Müje tırine kılmış kaşların yay

2. **kaşların:-lar, -ın**

Gazel 3458

Mısra: 7

Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kollarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.

Kaşların kurmak ne mümkün olmasa kullāb-ı zülf
Çenber olmuş başları bir yire gelmiş nā gibi

3. **kaşların:-lar, -ın**

Gazel 3465

Mısra: 5

Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kollarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.

İtdi nişāne sīnemi ya kaşların kurup
Cevr oklarıyla toptolu çeşmi şadacığı

kasr:

1. **kaşrı:-ı**

Gazel 3257

Mısra: 1

Köşk, küçük saray.

Kaşrı yüce menzili yāruñ haymā gibi
Åh irmez elüm gönül aña mübtelā gibi

2. **kaşruñ:-uñ**

Gazel 3351

Mısra: 3

Köşk, küçük saray, kâşāne.

Felekden yücedür beñzer senüñ iy mäh-rü kaşruñ
Anuñçün ‘aşıkuñ aña irişmez āh u feryādı

3. **kaşruña:-uñ, -a**

Gazel 3340

Mısra: 9

Köşk, küçük saray.

Elin uzadur serv irem diyü kaşruña
Her kim tavīl olsa olurmuş hamākati

4. **kaşrın:-üñ**

Gazel 3358

Mısra: 9

Ar. Köşk, küçük saray.

Muhibbī ‘ālemüñ kaşrın görüben i‘timād itme
Urılmışdır su üstinde ezelden çünkü bünyādı

kasr u evvān:

1. **kaşr u evvān:-ı**

Gazel 3287

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Köşk, saray II dünyalıklar.

Niçe dünyāya meyl idüp yaparsın kaşr u evvānı
Komazduñ olsa ger ‘akluñ bugün taş üstüne taşı

kasr-ı behişt ol:-

1. **kaşr-ı behişt ol:-**

Gazel 3180

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Cennet köşkü olmak.

Ger ola deyr-i muğān kaşr-ı behişt olmaz ‘aceb
Muğbeçe ğilmān şarāb-ı kevser ol şahbā idi

kasr-ı ‘ışk:

1. **kaşr-ı ‘ışk:-uñ**

Gazel 3368

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk sarayı.

Kaşr-ı ‘ışkuñ çün ezelden urdılar bünyādını
Kelle-i ‘uşşākdan itdiler anuñ taşını

kat:

1. **katumda:-um, -da**

Gazel 3188

Mısra: 7

Huzur, yan, ön.

Gürbe iken katumda şir ü peleng
Bir gözi āhū beni şikār itdi

kat’ id:-

1. **kat’ id:-er, --em**

Gazel 3119

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Kat etmek; bir yeri aşarak geçmek, yol almak.Kesmek.

Ṭarīk-i ‘ışka togrılsam seni kat’ iderem evvel
Sebuk-bār olayım iy ser baña bār-ı girān olma

kat kat:

1. **kat kat:**

Gazel 3370

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Katlar halinde, üst üste.

İy Muhibbī didiler dünyāda yok hergiz vefā
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat ‘ālemi

kat' ol-:

1. **kaṭ' ol-:-madan**

Gazel 3185

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kesilmek.

Kim koya kaṭ' olmadan dest-i vişālūñ dāmenin
Göreyim pā-māl ola her yaña dāmānum gibi

katār:

1. **kaṭāri:-i**

Gazel 3442

Mısra: 8

Birbiri ardınca sıralanmış hayvan sürüsü, dizisi.

Çeker 'āşık 'acebdür bār-ı 'ışkı
Çekemez anı bu çarhuñ kaṭāri

katı:

1. **katı:**

Gazel 3004

Mısra: 8

Çok, oldukça, sert, katı.

Gözümün çeşmesârına gelür bir dem karar itmez
Katı düşvâr imiş düşvâr gönül virmek perî-zâda

2. **katı:**

Gazel 3234

Mısra: 2

Çok, pek, pek çok.

Cānumı mest ü harāb itdi lebūñ keyfiyyeti
Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm katı

3. **katı:**

Gazel 3086

Mısra: 12

1. Sert 2.Çok.

Bilmez idüm 'ışk ben āsān sanurdum dōstlar
Şimdi bildüm key katı düşvâr imiş geldi başa

4. **katı:**

Gazel 3096

Mısra: 2

1. Sert 2.Çok.

Hicrūñ-ile dönmüş-idüm ben hāzān yapragına
Bir katı āh eyledüm düşdüm fenā topragına

5. **katı:**

Gazel 3346

Mısra: 4

Çok, aşırı derecede II sert, haşin.

Ġamze okı sinede bir lahza eglenmez geçer
Anuñ içündür anuñ kaşları katı ya gibi

6. **katıdur:-dur**

Gazel 3295

Mısra: 5

Sert. II Merhametsiz.

Nigāruñ katıdur gönli anı kim bilmek isterse
Felek nerrādı getürmez murādumca benem zārı

7. **katıdur:-dur**

Gazel 3363

Mısra: 4

Sert. II Merhametsiz.

Gözlerüm yaşıyla āhum yāra te'sir eylemez
Seng-i hārādan katıdur ḳalbinūñ mermerleri

8. **katı:**

Gazel 3306

Mısra: 5

Aşırı derecede, çok fazla.

Ten gerçi ki dūr oldu katı Ka'be derinden
Her lahza bu cān lik tavāf-ı Harem itdi

9. **katı:**

Gazel 3225

Mısra: 9

Çok, pek, pek çok, fazla. II İyice.

'İşkuñ tarīkı key katı müşkil tarīkdur
Gel ko Muḫibbī uşbu yola cān-ıla seri

10. **katı:**

Gazel 3231

Mısra: 6

Çok, pek, pek çok, fazla .

Niçe yıllar firākıyla düşelden nār-ı hicrāna
Katı kār eyledi cāna belā vü mihnet-i dūrı

11. **katı:**

Gazel 3252

Mısra: 4

Çok, pek, pek çok, fazla II iyice.

Ḳavs-i kūzah gerçi baña kepādedür
Ammā ki katı çekemedüm 'ışk yasını

12. **katı:**

Gazel 3339

Mısra: 1

"Çok, pek, aşırı derecede" anlamında zarf.

Katı müşkil kār imiş 'ālemde yār eksüklügi
Bülbüle düşvâr degül mi gül'izār eksüklügi

13. **katı:**

Gazel 3358

Mısra: 8

"Çok, pek, aşırı derecede" anlamında zarf.

Cefâ vü cevri terk itmez tazarrü' eyleseñ yâra
Ki zîrâ katı müşkildür kişi terk ide mu'tâdi

14. **katı:**

Gazel 3367

Mısra: 8

"Çok, pek, aşırı derecede" anlamında zarf.

İy melek-çehre senüñ kıdd-i bülendüñ var iken
Katı küteh görünür gözlerüme serv-i sehî

15. **katı:**

Gazel 3408

Mısra: 1

"Çok, pek, aşırı derecede" anlamında zarf.

İy h'âce katı müşkil olur 'ışk kitâbı
'İşk ehline keşf ola meger ko sen o bâbı

katı gönü:

1. **katı gönü:--dur, --i**

Gazel 3129

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Merhametsiz, acıklı şeylerden üzüntü duymayan.

Katıdur gönüli nigârüñ çünki seng-i hâreden
Eyleme âh u figâm iy gönül gel yok yire

2. **katı gönü:--üñ**

Gazel 3195

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Merhametsiz, acıklı şeylerden üzüntü duymayan.

Âh kılsam aglasam yaşum saña itmez eser
Katı gönülün döstum pekdür senüñ mermer gibi

katı:

1. **katlım:--üm**

Gazel 3109

Mısra: 15

Öldürmek, öldürülme.

Şehâ katlım diler mestâne çeşmüñ
İki hâcib ider aña havâle

2. **katlıne:--üñ, -e**

Gazel 3262

Mısra: 9

Öldürmek, öldürülme.

Çeşm-i cellâdı Muhibbî çeke ger katlıne tığ
Sunubanın çıkma edep gözleyüben nizeni

3. **katlıme:--üm, -e**

Gazel 3137

Mısra: 7

Öldürme, öldürülme.

Katlıme hâncer çeküp gâmzeñ emân virmez amân
Sanki Rüstemdür gelür ceng itmege Suhrâb-ıla

4. **katlıme:--üm, -e**

Gazel 3253

Mısra: 4

Öldürme, öldürülme.

Kemend-i zülf ü hâliyle hadeng-i çeşm-i ebrûlar
Ne çäre katlıme bunlar ki cümle eli bir itdi

katlı it-:

1. **katlı it-:-di**

Gazel 3290

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öldürmek.

Olmadı 'uşşâk[1] katlı itdi peşimân gözlerüñ
Dökmede kan şad gördüm gâmze-i kaşşâbuñ

katlan:

1. **katlana:-a**

Gazel 3033

Mısra: 14

Tahammül etmek, dayanmak, sabretmek.

Çün 'ahdine durmadı nigârüm n'ideyim âh
İy dil gele bir katlana hicre sefer eyle

2. **katlanur:-ur**

Gazel 3065

Mısra: 6

Katlanmak, tahammül etmek.

Haţtuñ isini hoş görsün lebüñ nüş isteyen
Düda lâ-büd katlanur kim isteye helvâ yine

katre:

1. **katre:**

Gazel 3043

Mısra: 3

Damla.

Gözüm yaşına nisbet katre deryâ
Düşelden dil bu hicrân illerine

2. **katre:**

Gazel 3497

Mısra: 13

Damla.

Gözlerüm yaşına nisbet katre çün Nîl ü Fırâţ
Gârka virsem iy Muhibbî tañ midur deryâları

katre katre:

1. **katre katre:**

Gazel 3470

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Damla damla.

Def'a def'a dūd-ı āh u kaṭre kaṭre eṣk-i çeşm
Mülk-i 'ışkuñ kıl temāşā encüm-i eflākini

katre katre yaş:

1. **kaṭre kaṭre yaş:--um**
Gazel 3142
Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Damla damla gözyaşı.

Zerd ruḥumda gören bu kaṭre kaṭre yaşum
Dir jāleler dökilmiş berg-i ḥazān içinde

katunda:

1. **katuñda:-un, -da**
Gazel 3448
Mısra: 5
*Birinin düşünçesine göre, birinin gözünde,
nazarında.*

Sevdüğüm seni günāh ise katuñda güzelüm
Sorma öldür suçunu zira ki çokdur günehi

kavî:

1. **kaṭvî:**
Gazel 3312
Mısra: 9
1. Güçlü, kuvvetli. 2. Sağlam, güvenilir.

Cürmüm bî-ḥad ümmîd daḥı lîk kaṭvî
Umaram kim yazıla defter-i a'māle 'afi

kavl:

1. **kaṭvlüm:-üm**
Gazel 3083
Mısra: 3
Söz, kelâm.

Kaṭvlüm budur ki eylemişem gönüm ile 'ahd
Meyl eylemeyem illā ḥūbuñ müntehāsıma

kaṭv-i bed-gü:

1. **kaṭv-i bed-gü:-y, -ı**
Gazel 3293
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Herkes hakkında kötü söz söyleyen, dedikodu
yapan kişinin sözü.*

Raḳībūñ sözine uyup kapuñdan beni redd itdūñ
Benüm ḥaḳḳumda gūş itmek revā mı kaṭv-i bed-güy

kaṭv-i kūzah:

1. **kaṭv-i kūzah:**
Gazel 3252
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gökkuşağı.

Kaṭv-i kūzah gerçi baña kepādedür
Ammā ki kaṭı çekemedüm 'ışk yasını

kāvüs:

1. **kāvüsün:-ı, -n, -ı**
Gazel 3292
Mısra: 4
*Iran'da Keyaniyan sülalesinin ikinci hükümdarı
olan Keykāvüs.*

Aldanup dünyā-yı dūna oldı çün murgā süvār
Ser-nigün itdi gör āḥir taḥt-ıla kāvüsün

kaṭv:

1. **kaṭv:**
Gazel 3085
Mısra: 6
*Ayağa vurulan zincir, pranga, bağlama,
sınırlama, ehemmiyet verme, yazma, endişe.*

Dilber ḥayāli ile iden gice gündüz 'iyş
Uşbu cihānda kaṭv nedür ihtiyācına

kaṭvgu:

1. **kaṭvgu:**
Gazel 3356
Mısra: 10
*Üzücü bir şey olacak korkusundan doğan endişe,
gam, keder, tasa.*

Mezra'-ı dilde yaşum toḥmını saçdum muttaşıl
Ḥāşılum ancak hemān derd ü belā kaygu gibi

kāvil ol:

1. **kaṭvil ol:-dı**
Gazel 3471
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Razı olmak, inanmak.

Agzı remzini bilmedi anuñ
'Aczine kaṭvil oldı rāz ehli

kāvināt:

1. **kaṭvinātı:-ı**
Gazel 3228
Mısra: 5
*1. Yarattılmış şeylerin hepsi, yer gök bütün
varlıklar ve bütün mahlukat, âlem, evren. 2. Herkes.*

Kāvinātı seyr iderdūñ ser-te-ser ḥurşîd-veş
Cür'adān-ı 'ışkdan iy dil yiseñ esrārımı

kayna-:

1. **kaynayup:**

Gazel 3057

Mısra: 10

Kaynamak. || Coşmak.

Dem mi vardur ki Muhibbî hicr içinde ağlayup
Kaynayup hün-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya

kavs:

1. **ķays:**

Gazel 3244

Mısra: 5

*Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı
Mecnun.*

Öğrendi Ķays yaşına bād-ı sümüm ile
Sevdi diyār-ı miñnetün āb u hevāsını

2. **ķays'ũñ:-un**

Gazel 3402

Mısra: 3

*Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı
Mecnun.*

Çeşmesi 'ayn-ı belā kühsarı Ķays'ũñ başıdur
Aşiyān-ı murğa ur pek saçı oldı mişesi

3. **ķays'ũñ:-'ũñ**

Gazel 3469

Mısra: 6

*Leyla ve Mecnun hikayesindeki Mecnun'un aşk
müptelası olmadan önceki adı.*

Varaldan mekteb-i 'ışka açup miñnet kitābından
Maħabbet fennin öğrendüm olup Ķays'ũñ sabaķdaşı

4. **ķays'ı:-ı**

Gazel 3100

Mısra: 4

*Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı,
Mecnun.*

'İşk meydānında girdüm geştgīr-i derd olup
Vāmıķ u Ferhād u Ķays'ı dest-yār itmeñ nice

5. **ķays:**

Gazel 3079

Mısra: 5

*Leylā ile Mecnun hikāyesindeki Mecnun'un aşk
müptelası olmadan önceki ismi.*

Bezm-i ğamda kim dir-idi Ķays için sultān-ı 'ışk
Bādesin göz yaşı sazın şavt-ı zencīr itmese

6. **ķays:**

Gazel 3048

Mısra: 5

*"Leylā ile Mecnun hikāyesindeki aşk müptelası
olan Mecnun'un önceki adı".*

'İşkı benden sor ne bilsün anı Ferhād-ıla Ķays
Biri şahrāda biri kühi gezer kolayına

7. **ķays:**

Gazel 3473

Mısra: 7

*İslam edebiyatlarında mesnevi konusu olan aşk
hikayesi Leylā ile Mecnan'daki erkek kahramanın
diğer adıdır.*

Şol deñlü itdi Ķays vuħuş-ıla ülfeti
Kuşlar başında yapdı melāmet yuvasını

kavser u dārā:

1. **ķayşer u dārā:**

Gazel 3246

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Ķayşer(Roma ve Germen imparatorlarına
verilen unvan/hükümdar) ve Dārā ([Yönetimdeki
gücüyle meşhur İran hükümdarı Dārā'nın adından]
Hükümdar, melik).*

Cihāna şāh olmakdan saña kul olmadur faħrum
Gerekmez Ķayşer u Dārā olam ħakan-ı Fağfūrī

kaz-:

1. **kazmag-ıla:--mag, --ıla**

Gazel 3140

Mısra: 7

*Toprağı herhangi bir şeyle yarıp eşerek
yerinden çıkarmak.*

Bisütün'ı kazmag-ıla kühken faħr itmesün
Kesmişem ben daħı bu ğam kühını tırnag-ıla

kebāb:

1. **kebābuñ:--uñ**

Gazel 3148

Mısra: 2

*1. Ateşte veya susuz olarak bir kap içinde
pişirilen et yemeği. 2. Ateş üzerinde kavrularak
pişirilen bâzı yemekler için kullanılır. 3. sıf. eski.
mec. Yanmış, yanık.*

Beñzeyelden gözlerüm yaşı şarābuñ 'aynına
Yandı miñnetle ciger döndi kebābuñ 'aynına

kebāb it-:

1. **kebāb it-:-se, -m**

Gazel 3231

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Çok acı çekmek, derinden üzüntü duymak, bağı
yanmak.*

Gözüm yaşın şarāb idüp yanuk bagrum kebāb itsem
Bu gönlüm nāleler eyler sanasın saz-ı tınbūrī

kebāb kıl:

1. kebāb kıl:-du, -m

Gazel 3331

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çok acı çekmek, derinden üzüntü duymak, bağıryanmak.

Bagramı kıldum kebāb u göz[ler]üm yaşın şarāb
Eyledüm iy ğam müşerref eylegil bu hāne[y]i

kebāb ol-:

1. kebāb ol-:-dı

Gazel 3219

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ateşte veya sıcakta kavrulmak II (Ciğer) kebab olmak. Büyük bir acıya uğramak, yüreği yanmak; çok güçlü bir duygunun etkisiyle yanıp tutuşmak.

Āteş-i hicre kebāb oldu göyindi ciğerüm
Eşk-i çeşmümi gören sandı 'aķıķ-i Yemenī

2. kebāb ol-:-dı

Gazel 3279

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Ateşte veya sıcakta kavrulmak II (Ciğer) kebab olmak. Büyük bir acıya uğramak, yüreği yanmak; çok güçlü bir duygunun etkisiyle yanıp tutuşmak.

Ĝam meclisinde içeli çeşmüm şarābını
Sınemi alma sanculu dilde kebāb oldu

3. kebāb ol-:-a

Gazel 3146

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Ateşte veya sıcakta kavrulmak. 2. Çok yanmak.

Āh u vāh-ıla günüm çünkü geçer döne döne
Tañ mı hicriyle kebāb ola ciger döne döne

kebāb ol:

1. kebāb ol:-dı

Gazel 3412

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ateşte veya sıcakta kavrulmak II (Ciğer) kebab olmak. Büyük bir acıya uğramak, yüreği yanmak; çok güçlü bir duygunun etkisiyle yanıp tutuşmak.

Göz yaşı bezm-i ğamda oldu şarāb
Döne döne ciger kebāb oldu

kebk-i küh:

1. kebk-i küh:-ı

Gazel 3216

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dağ keklığı.

Her kaçan nāz-ıla refār itse ol serv-i hıram
Unıdurdu karşusunda kebk-i kühü sekmegi

kebūd id:

1. kebūd id:-e

Gazel 3341

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gök rengi,mavi olmak.

Görmesem [ben] 'ālem içre yārumuñ dīdārını
Ser-te-ser āhum kebūd ide der ü dīvārını

kebüter:

1. kebüteri:-i

Gazel 3225

Mısra: 6

Güvercin.

Bir bakışıyla eyledi murğ-ı dili şikār
San şāhin aldı pençesine bir kebüteri

2. kebüterdür:-dür

Gazel 3082

Mısra: 4

Güvercin. II Āşığın gönlü.

Şehā zülfün 'iķābından dil ü cānum halāş olmaz
Esīr olmuş kebüterdür sanasın dest-i lāçine

kebüter-sīne:

1. kebüter-sīne:

Gazel 3407

Mısra: 4

Güvercin yürekli/göğüslü.

Dāğunı dām eyle şayd it eşk-i çeşmün dane kıl
Bir kebüter-sīne sīm-endāmı bayram irtesi

kec:

1. kec:

Gazel 3048

Mısra: 7

Eğri, çarpık, mukavves, ters.

Çeşm-i hūn-h'āra mu'āvin çün degül kec rā kaşun
Ya n'icün başın egüp tutmuş kulagın rāyına

2. keçde:-de

Gazel 3052

Mısra: 4

Eğri, çarpık, mukavves, ters.

Kara zülfün kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz togrlık keçde

kec-külâh:

1. **kec-külâhını**: -i, -n, -i
Gazel 3465
Mısra: 3
Külâhını eğri giyen.

Geymiş benefşe-vâr başına kec-külâhını
İçmiş şarâb-ı nâb-ıla kızmış yañacığı

kec-râ:

1. **kec-râ:**
Gazel 3072
Mısra: 7
R harfinin tersi haline getirmek. Kaşlarını çatıp.

Deyr-i hüsnünde gören ya kaşlaruñ kec-râ didi
Ergilik olsa ‘aceb mi kâfirî mihrâbda

keder:

1. **keder:**
Gazel 3334
Mısra: 3
Acı, üzüntü, dert, sıkıntı, ızdırap, tasa, gam.

Sâkî gubâr-ı gam virdi meded gönlüme keder
Şaykal ide göre mey ile ol âb-gîne[y]i

2. **kederi**: -i
Gazel 3323
Mısra: 10
(Ar.) Gönül üzüntüsü, iç darlığı, gam, tasa.

Ca’d-ı zülfine anuñ yañılıp ‘anber diyeli
Niçe yıldur ki dañı gitmedi dilden kederi

kef:

1. **kefi**: -i
Gazel 3352
Mısra: 10
Elin iç taraftı, avuç // el.

‘Ayb olmaya Muhibbî suna el ger boynuña
Duta-bilmez kadehî kimsene illâ ki kefi

kef geç-:

1. **kef geç-**: --me, --gil
Gazel 3081
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Takati kesilmek, takatten düşmek II Hayrete düşmek, kendinden geçmek.

Bir kadeh mey saña bu ‘âlemde bir şahid yiter
Höce-i dünyâ gibi kef geçmegil mâl üstine

kef ü pâ evle:

1. **kef ü pâ eyle**: -se, -y, -dü, -m
Gazel 3337
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayak tabanı yapmak/ayaklar altına sermek.

Cem’ kılsaydum gözümden dökülen gevherleri
Eyleseydüm mâh-rûlara kef ü pâ kâşki

kefen:

1. **kefen:**
Gazel 3009
Mısra: 7
Ölünün gömülmeden önce sarıldığı beyaz bez, kefen bezi, yakasız gömlek, yakasız mintan.

Kefen pür-hün ide her dem gözümüñ kanlu yaşından
Eger derdüm bile Ferhâd ola zîr-i kefen âgeh

2. **kefen:**
Gazel 3349
Mısra: 14
Gömülmek için hazırlanan bir müslüman ölüsünün kabre konmak üzere yıkandıktan sonra sarıldığı amerikan bezi, kefin.

Muhibbî cevri-yâr-ıla öliser diyü küyında
Felek hayyâtı anuñçün gelüp hünin kefen kesdi

3. **kefende**: -de
Gazel 3167
Mısra: 10
Gömülmek için hazırlanan bir müslüman ölüsünün kabre konmak üzere yıkandıktan sonra sarıldığı amerikan bezi, kefin.

Yiter dünyâda ‘ukbâda Muhibbî
Kâbâ vü penbe-i dâğum kefende

kefen zîr-i:

1. **kefen zîr-i:**
Gazel 3009
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kefenin altı, aşığı.

Kefen pür-hün ide her dem gözümüñ kanlu yaşından
Eger derdüm bile Ferhâd ola zîr-i kefen âgeh

keffe-i mizân:

1. **keffe-i mizân**: -i, -n, -i
Gazel 3410
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Terazi kefesi, gözü.

Ay u g nle tartdılar geldi Őeh  hüsnün ağır
Anu  için gökde gördüm keffe-i m z nını

2. keffe-i m z n:

Gazel 3365

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Terazinin kefsi.

Tartmak ister h k-i p yin cevheri c n-ıla dil
Eylemişdür d delerden keffe-i m z n iki

kel m:

1. kel mum:-um

Gazel 3189

Mısra: 9

*Tek kelime veya kelimelerden meydana gelmiş
s z, ifade.*

İy Muhibb  meyveler virdi kel mum t ze ter
Ma'rifet b gına dökdün t  ki t k itdün beni

2. kel mı:-ı

Gazel 3426

Mısra: 14

*(Ar.)Tek kelime veya kelimelerden meydana
gelmiş s z, ifade.*

Őir n lebb n n zikrini tekr r Muhibb 
Kılduğı için  and   neb t oldu kel mı

3. kel m:

Gazel 3281

Mısra: 6

*(Ar.) Tek kelime veya kelimelerden meydana
gelmiş s z, ifade.*

Her ya a baksam her  araf meŐg l tesb h du' 
Var mı cih nda bir kel m hiç guft-ile g y n   gibi

kel m-ı h mına:

1. kel m-ı h mına:

Gazel 3084

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Boş s z. (olgunlaŐmadan söylenen s z.).

İy gönül kim 'aŐıķı men' ider-ise b deden
B da virür 'aķl[i] g Ő itme kel m-ı h mına

kelle-i 'uŐŐ k:

1. kelle-i 'uŐŐ k:-dan

Gazel 3143

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

AŞıkların başı.

B n -yı 'iŐķ yapdı maħabbet hiŐ rını
 stine itdi kelle-i 'uŐŐ kdan  ule

2. kelle-i 'uŐŐ k:-dan

Gazel 3368

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

AŞıkların başı.

Kaşı-ı 'iŐķu n  n ezelden urdılar b ny dını
Kelle-i 'uŐŐ kdan itdiler anu  taşını

3. kelle-i 'uŐŐ k:-dan

Gazel 3444

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

AŞıkların başı.

'iŐķ b z rı toludur kelle-i 'uŐŐ kdan
Turmaz işler bu maħabbet Őehrin n ser-h nesi

kem:

1. kemdür:-d r

Gazel 3027

Mısra: 2

1. Kötü, fen , değersiz,  di 2. Eksik, noksan, az.

 n yagar t r-i bel  bu s ne-i  gamg n me
Kemdür razħm itmeyebilsem dil-i misk n me

2. kemdür:-d r

Gazel 3198

Mısra: 6

1. Kötü, fen , değersiz,  di 2. Eksik, noksan, az.

'Aķl serkeşlik ider sun s ķiy  c m-ı Őab h
'Aķlı kemdür kim h rif-i b de-i n b olmadı

kem it:

1. kem it:-di

Gazel 3306

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kötü (bir Şey) yapmak.

Baş terkin urup kıydı bu c nına Muhibb 
Bu 'iŐķ yoludur siz anı sanma uz ki kem itdi

kem nazar:

1. kem nazar:-la

Gazel 3226

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Baktığı Şeye kötülük getiren, hasetle bakan göz.

Kem nazarla z hid  bakma i ende 'aŐıķa
'Ucb-ıla Őeyt n olur bir kişi görse kendini

kem hi:

1. kem hi:

Gazel 3315

Mısra: 6
(Ar.) *Olduğu gibi, hakkıyla, o kadar.*

Saňa lâyıkdur ancak pâdişâhlık
Bilürsin herkesün sırrın kemâhî

kemâle ir:

1. **kemâle ir:**-e, -düg, -in
Gazel 3365
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Deyim**
Olgunlaşmak.

Bu Muhibbî şî'rini gören kemâle irdügin
Bir sanurdük didi beñzer var-ımuş Selmân iki

kemân:

1. **kemânından:**-ı, -n, -dan
Gazel 3469
Mısra: 7
Yay, kavis.

İdüp âh okların pertâb yine kıddüm kemânından
Geçüp Mecnûn'ı hoş dikküm belâ şahrâsına taşı

2. **kemânı:**--ı
Gazel 3095
Mısra: 9
*1- Yay, kavis 2. müz. Çok tanınan ve sevilen
kirişli ve telli bir tür çalgı 3. Yaya benzer değişik
araç ve gereçler. 4. Yay gibi güzel biçimli kaş (OTS-
878).*

'İşkuñ kemânı pekdür her kim ki çekmek ister
Derd ü belâ vü miñnet aña gerek kepâde

3. **kemân:**
Gazel 3076
Mısra: 3
Eğri, kavisli, yay gibi ince II. Sevgilinin kaşı.

İy kaş[ı] kemân çeşmüñi müjgânuñ içinde
Gören didi âhüyü görüñ tîr arasında

4. **kemân:**
Gazel 3409
Mısra: 3
Eğri, kavisli, yay gibi ince II. Sevgilinin kaşı.

Sîneye gelse müjeñ tîri eyâ kaşı kemân
Anı 'ışk ehli bilür cânına râhat kapısı

5. **kemân:**
Gazel 3142
Mısra: 4
*1. Yay. 2. Kavis. 3. sıf. Eğri, kavisli, yay gibi
ince.*

Ebrûları elinde gamz okları bilinde
Atılsa togrı okdur egri kemân içinde

6. **kemân:**
Gazel 3352
Mısra: 3
*1. Yay. 2. Kavis. 3. sıf. Eğri, kavisli, yay gibi
ince.*

Ėayrılar kaşdını gel eyleme iy kaşı kemân
Ėamze oklarına ben eylemişem dil hedefi

7. **kemân:**
Gazel 3420
Mısra: 7
*1. Yay. 2. Kavis. 3. sıf. Eğri, kavisli, yay gibi
ince.*

Ebrûlarıñı görelî iy kaşları kemân
Kaddi bükildi oldu dü-tâ ya benüm gibi

8. **kemân:**
Gazel 3446
Mısra: 6
*1. Yay. 2. Kavis. 3. sıf. Eğri, kavisli, yay gibi
ince.*

Egerçi sine şadrında karar itmedi müjgânuñ
Velî geçdükçe ol kaşı kemân kalbümde yir itdi

kemân ebrü:

1. **kemân ebrü:**-lar, -ı
Gazel 3476
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Keman kaşlı (sevgili).

Men' ola sanma Muhibbî eyleme sineñ siper
Tiri âhenden geçer atsa kemân ebrûları

2. **kemân ebrü:**
Gazel 3112
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Keman kaş. Yay gibi kavisli kaş.

Ol kemân ebrü yine kaşd itdi 'aşık cânına
Ėamzelerden niçe oklar cem' kıldı yanına

3. **kemân ebrü:**-ñ, -ıla
Gazel 3484
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Keman kaş. Yay gibi kavisli kaş.

Kemân ebrüñ-ıla çeşmüñi göreliden
Bükildi oldu kıddüm sanasın yay

4. **kemân ebrü:**
Gazel 3463
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kaşı yay gibi düzgün olan, keman kaşlı.

Müjeñ tîrine cân içre yir itdüm iy kemân ebrû
Elüнден düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

kemânçe:

1. kemânçe:

Gazel 3274

Mısra: 7

Türk halk müsikisinde kullanılan, dikdörtgen şeklinde uzunca bir kutuya benzer, göğsünün iki yanında delik bulunan üç telli ve bu teller üzerine parmakla basılarak çalınan yaylı çalgı.

Kemânçe olmasa yaşum aña târ
Bu sînem üzre n'eylerdi bu bâkı

kemândâr:

1. kemândâr:

Gazel 3423

Mısra: 2

Yay tutan, yay çeken, yay (ok atma) ustası.

Ğamzesi deldi geçer çatdı kaşın yâr sıdı
Ok atup yayını san yasdı kemândâr sıdı

kemân-ebürü:

1. kemân-ebürü:

Gazel 3389

Mısra: 9

*Kaşları yay gibi biçimli ve düzgün olan (kimse).
II Yay kaşlı sevgili.*

Ol kemân-ebürü gelüp didi Muħıbbî yâruñam
Şimdi bildüm yâr-ımsı hergiz gümânum kalmadı

kemençe:

1. kemençe:

Gazel 3002

Mısra: 4

1. Dize dayanarak çalınan üç telli, küçük yaylı çalgı. 2. Türk halk müsikisinde kullanılan, dikdörtgen şeklinde uzunca bir kutuya benzer, göğsünün iki yanında delik bulunan üç telli ve bu teller üzerine parmakla basılarak çalınan yaylı çalgı.

İñiler bezm-i ğamda nâle eyler
Gözümüñ yaşı târ sînem kemençe

kemençe ol-:

1. kemençe ol-:--alı

Gazel 3091

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göğsünün iki yanında delik bulunan üç telli ve bu teller üzerine parmakla basılarak çalınan yaylı çalgı.

Göz yaşını târ eyleyüben nâleler itdüm
Bezm-i eleme olalı bu sîne kemençe

kemend:

1. kemendini:--i, --n, --i

Gazel 3064

Mısra: 1

Bir cismi çekmek amacıyla atılan kalın ip. II Sevgilinin kıvrımlı saçı.

Atup zülfün kemendini düşürdüñ göñlümi bende
Kapuñda umaram olam ki boymı baglu bir bende

2. kemendinden:--in, --den

Gazel 3273

Mısra: 1

1. Uzaktaki bir kimseyi veya şeyi çekip yakına getirmek için atılan ucu ilmekli ip [Eskiden savaş âleti olarak kullanılırdı]. 2. Sevgilinin saç kıvrımı.

Ser-i zülfün kemendinden göñül âşüfte hâl oldı
Lebüñden bir söz işiddüm baña bilmem ne hâl oldı

kemend evle:

1. kemend evle:--y, --üben

Gazel 3477

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakalayıp kendi tarafına çekmek için kullanılan ip. (Sevgilinin saçları bağlamında).

Divâneñem iy döst didüm bir nazâr eyle
Zülfini kemend eyleyüben boynuma takdı

kemend evledi:

1. kemend evledi:--di

Gazel 3426

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakalayıp kendi tarafına çekmek için kullanılan ip. (Sevgilinin saçları bağlamında).

Zülfini ele aldı kemend evledi geh çin
Dil murğımı avlamaga kurdı yine dâmi

kemend id:

1. kemend id:--i, --üp

Gazel 3428

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kement etmek, kement haline getirmek. (Kement, ucu ilmekli uzun ip II sevgilinin saçı).

Binüp semend-i nâza zülfün idüp kemendi
Ben mübtelâ-yı 'ıškuñ boynına dakdı bendi

kemend-i miñnet:

1. kemend-i miñnet:--e

Gazel 3451

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet kemendi(Uzaktaki bir kimseyi veya şeyi çekip yakına getirmek için atılan ucu ilimli ip [Eskiden savaş âleti olarak kullanılırdı] -sevgilinin saç kıvrımı-).

Zülfün hevâsı başuma bildüm belâ-y-ımış
Çekdi kemend-i miñnete âh ol belâ beni

kemend-i zülf:

1. **kemend-i zülf:-i, -n, -i**

Gazel 3356

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçının bağı.

Çeşm-i cellâdı ele almış kemend-i zülfini
Asmaga dil düzdini dutar elü baglu gibi

2. **kemend-i zülf:**

Gazel 3253

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçının bağı.

Kemend-i zülf ü hâliyle hadeng-i çeşm-i ebrûlar
Ne çâre kaflüme bunlar ki cümle eli bir itdi

kemer:

1. **kemer:**

Gazel 3115

Mısra: 9

Bel bağı, kayış.

İy döst miyânuñla kemer zevk ider-iken
Bilsem ne sebep düşdi girer hançer araya

2. **kemer:**

Gazel 3391

Mısra: 3

Bel bağı, kayış.

Destüm irmedi miyânına kemer anı kuçar
Yâ İlahî virme hiç kimseye nâ-çarlığı

3. **kemer:**

Gazel 3094

Mısra: 6

Kuşak, kayış.

Didüm kuçsam miyânuñ didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de

4. **kemer:**

Gazel 3146

Mısra: 4

Bele bir kere dolandıktan sonra bağlanan veya tokalanan bel bağı.

Niçe kan yutmaya dil göz göre karşumda benüm
Kadeh agzından öpe kuça kemer döne döne

kemer evle:

1. **kemer evle:**

Gazel 3033

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kemer gibi sarmak.

Tag itdi kolın ‘âşık-ı bî-çâresinüñ çün
İy şâh yarar anı bilüñe kemer eyle

kemîne:

1. **kemîne[y]i:-y, -i**

Gazel 3334

Mısra: 8

(Fa.) Aciz, zavallı.

Muñrib nevâda perde-i ‘uşşâkı râst kıl
Gamdan hâlâş eyle bu kemter kemîne[y]i

kemîne:

1. **kemîne:**

Gazel 3108

Mısra: 10

Zavallı.

Kapuñda niçe yüz biñ var gulâmuñ
Muñhibbî arada kemter kemîne

kemter:

1. **kemter:**

Gazel 3334

Mısra: 8

Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir.

Muñrib nevâda perde-i ‘uşşâkı râst kıl
Gamdan hâlâş eyle bu kemter kemîne[y]i

2. **kemter:**

Gazel 3108

Mısra: 10

Aşağı, değersiz.

Kapuñda niçe yüz biñ var gulâmuñ
Muñhibbî arada kemter kemîne

kemter kıl:-

1. **kemter kıl:-ur**

Gazel 3174

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Fars. kem “kötü, değersiz” ve -ter ekiyle kemter) Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir (kimse) durumuna getirmek, düşürmek.

Gâh olur bir zerre-i nâçizden kemter kılur
Geh döner hürşid-veş rañşân ider gönüm beni

kenār:

1. kenārı:-ı

Gazel 3125

Mısra: 5

Bir şeyin bitiş kısmı, bitiş yeri, uçta kalan kısmı.

Kenārı baħr-ı ‘iřkuñ yok irişmez ‘umķına kimse
Dilā gel imtiħān için o baħra sen de bir tal-a

2. kenārında:-ı, -n, -da

Gazel 3478

Mısra: 7

(Nehrin) Yanında, kenarında, kıyısında.

Görinen çarħuñ kenārında anı sanmañ şafaķ
Süz-ı āhumdur anuñ dāmānına āteř kodı

kenāra kıl:

1. kenāra kıl:

Gazel 3003

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir yana geçmek, kenara çekilmek. Hiçbir Şeye karışmamak.

Cihān ‘ayyāresinden kıl kenāra
Ki mekr ü fitnesine yok Őümāra

kenār-ı āb:

1. kenār-ı āb:-da

Gazel 3144

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Su kenarı.

Ķadd ü ruřsāruñı su içre görüp serv-i seħī
Bir daħı görem diyü turur kenār-ı ābda

kenār-ı āsümān:

1. kenār-ı āsümān:-da

Gazel 3380

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gökyüzünün kenarı.

Şafaķ sanmañ kenār-ı āsümānda
Şerārumdan benüm gökler dutışdı

kendi:

1. kendine:-n, -e

Gazel 3362

Mısra: 7

"Kendi" dönüşlülük zamiri.

Yā gibi çeker kendine her dem raķıbi yār
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi

2. kendini:-(n)i

Gazel 3051

Mısra: 3

"Kendi" dönüşlülük zamiri. II Āřık.

Sīnede dāğ yakup kendini mecrūħ ider ol
Baña öyküñdi meger yakdı bedenhā lāle

3. kendini:-ñ, -i

Gazel 3226

Mısra: 4

"Kendi" dönüşlülük zamiri (Kişinin öz varlığı / zātı).

Kem nazarla zāhidā bakma iñende ‘āřıkā
‘Ucb-ıla Őeytān olur bir kişi görse kendini

4. kendi:

Gazel 3416

Mısra: 2

"Kendi" dönüşlülük zamiri.

Baña maħbüb u meyden geç diyü zāhid ider pendi
‘Aceb mi lezzet-i ervāħ ki zīrā añlamaz kendi

5. kendini:-n, -i

Gazel 3226

Mısra: 8

"Kendi" dönüşlülük zamiri (sevgili).

Ķible haķķı eyler-idüm Ka‘be yirine tavāf
Ger nařīb olsa nigāruñ görebilsem kendini

kendiñ:

1. kendiñ:

Gazel 3183

Mısra: 8

Kendi dönüşlülük zamiri.

Perde-i zühdüm ne ası bu dil-i mecnün mest
Yārına varımı virdi kendin ‘üryān eyledi

kendin vitür:

1. kendin vitür:-e

Gazel 3436

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendini yitirmek: Kendinden geçmek: Heyecan verici bir durum karşısında aklı ve duyu organları işlemez olmak.

Mescidde eger görse mü‘ezzın o kāmeti
Kendin yitüre añmaya hergiz o kāmeti

kendü:

1. kendüñe:-ñ, -e

Gazel 3022

Mısra: 3

Dönüşlülük zamiri, kendi.

Piŕe itme zulmı lillāh kendüñe iy serv-kaç
Nüh felek titrer kaçan kim bir ğarīb eyleye āh

2. **kendüñi:-ñ, -i**

Gazel 3202

Mısra: 8

Dönüŕlülük zamiri, kendi.

Men' idersin 'āŕıķı ammā riyāđur satduĝuñ
Zāhidā 'ucb-ıla ğördüñ kendüñi dānā gibi

3. **kendüsi:-s, -i**

Gazel 3247

Mısra: 10

Dönüŕlülük zamiri, kendi.

Arasañ sanma Muħıbbı bulına genc-i viŕāl
Añılur adı hemān kendüsi nā-yāb gibi

4. **kendüñi:-ñ, -i**

Gazel 3417

Mısra: 8

Dönüŕlülük zamiri, kendi.

Zāhidā bakduñ ĥākāretle yine 'ıŕķ ehline
'Ucb idüp ğördüñ tekebbürle i miskīn kendüñi

5. **kendü:**

Gazel 3210

Mısra: 3

"Kendi" dönüŕlülük zamiri.

Kendü ĥālüne nağar kıl var mı ğör ĥayr-ı 'amel
Dil uzatma kimsenüñ aĥvāline süsen gibi

6. **kendünün:-nüñ**

Gazel 3410

Mısra: 6

"Kendi" dönüŕlülük zamiri.

Ĝuŕŕa-i Ferĥād'ı ko efsāne Mecnün kıŕŕası
Ehl-i ŕevķ olan okısun kendünün dıvānını

7. **kendümi:-m, -i**

Gazel 3415

Mısra: 1

"Kendi" dönüŕlülük zamiri.

Ĝül yüzine dil virelden zār ğördüm kendümi
Derde bildüm çāre yok nā-çār ğördüm kendümi

8. **kendümi:-m, -i**

Gazel 3415

Mısra: 2

"Kendi" dönüŕlülük zamiri.

Ĝül yüzine dil virelden zār ğördüm kendümi
Derde bildüm çāre yok nā-çār ğördüm kendümi

9. **kendümi:-m, -i**

Gazel 3415

Mısra: 4

"Kendi" dönüŕlülük zamiri.

Zülfine dolaŕdı ğöñlüm ğeldi sevdā başuma
Ĝam ŕebinde tā ŕeĥr bıđār ğördüm kendümi

10. **kendümi:-m, -i**

Gazel 3415

Mısra: 6

"Kendi" dönüŕlülük zamiri.

Seyl-i eŕķüm yıkdıĝınca dem-be-dem dil ĥānesin
Seng-i miĥnetle yapar mi'mār ğördüm kendümi

11. **kendümi:-m, -i**

Gazel 3415

Mısra: 8

"Kendi" dönüŕlülük zamiri.

Ger behiŕte zāhidā meyl itmesem 'ayb eyleme
Su gibi çün 'āŕıķ-ı dızar ğördüm kendümi

12. **kendümi:-m, -i**

Gazel 3415

Mısra: 10

"Kendi" dönüŕlülük zamiri.

ŕem'-veŕ tā ŕubĥ olunca ĝiceler yaŕlar döküp
İy Muħıbbı 'ıŕķ-ıla pür nār ğördüm kendümi

13. **kendü:**

Gazel 3248

Mısra: 8

"Kendi" dönüŕlülük zamiri.

Ĝam meclisinde nāleme āheng içün baña
Uydurdu nāy nāleme kendü ŕadāsını

14. **kendüye:-(y)e**

Gazel 3308

Mısra: 5

"Kendi" dönüŕlülük zamiri.

'ıŕķ mıķnātısı kendüye çeke āhen ise
Kimse ğörmedi anuñ gibi bir dil-keŕŕi

15. **kendüyi:-yi**

Gazel 3461

Mısra: 14

"Kendi" dönüŕlülük zamiri.

İy Muħıbbı dār-ı dünyā kimseye kılmaz vefa
Ĝöŕer kendüyi evvel ziyet ile zen gibi

16. **kendüye:-(y)e**

Gazel 3482

Mısra: 8

"Kendi" dönüŕlülük zamiri.

Bı-vefālıkda müŕābih olduĝu için 'āleme
Kendüye ziyet vırır ol bı-vefā dünyā gibi

17. **kendüñe:-n, -e**

Gazel 3210

Mısra: 2

"Kendi" dönüşlülük zamiri II Âşığın gönlü,
kendisi.

Sakın aldanma cihāna dime yokdur ben gibi
'Âkıl iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

18. **kendüye**: -y, -e

Gazel 3326

Mısra: 7

Kendi" dönüşlülük zamiri (sevgili).

Bî-ihtiyār bu dili kendüye yār çeker
Yokdur cihānda bir aña beñzeze dil-keşi

kendü hālümde:

1. **kendü hālümde**: --üm, --de

Gazel 3129

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hiçbir şeye karışmadan, sessizce.

Kendü hālümde yürür āzāde iken āh kim
El ucından ne belālar geldi āhir bu sere

kendü hālümde ko:

1. **kendü hālümde ko**: --üm, -e

Gazel 3316

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

(birini veya bir şeyi) kendi hālümde bırakmak:

İlgilenmemek, karışmamak.

Naşihat eyleme nāşih beni ko kendü hālümde
Kulaguma benüm girmez şadā mestāneden gayrı

kendüden geç:

1. **kendüden geç**: --den, -di

Gazel 3331

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

Bilincini yitirmek, bayılmak; bir şey karşısında

çoşkuya kapılmak, aşırı duygulanmak.

Kendüden geçdi Muhibbî içeli ğam cür'asın
Dest-i hicrān vāy eger suna dolı peymāne[y]i

kendüñi gör-:

1. **kendüñi gör-**: --(ü)ñ, --i, --me

Gazel 3127

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kibirlenmek.

Sen sen ol kendüñi görme saña bu 'ibret yiter
Sernigün oldı ğurūr-ıla binenler kerkese

kendüz:

1. **kendüzin**: -i, -n

Gazel 3096

Mısra: 8

Dönüşlülük zamiri, kendi, şahsı.

Baglanalı zülfüñüñ zencirine dīvāne dil
Kendüzin fark eylemez degül ki sol u sagına

2. **kendüzini**: -i, -n, -i

Gazel 3220

Mısra: 3

Kendini, kendisini.

Teşbih ideli zülfine kendüzini sünbül
Ugradı şabā saçını anuñ yalayazdı

kendüzi:

1. **kendüzi**:

Gazel 3172

Mısra: 5

Kendisi.

Her ne söylerse riyādūr kendüzi itmez 'amel
Çünkü dünyā mestidür sanmañ ki anı ayıla

kendüzin:

1. **kendüzin**:

Gazel 3162

Mısra: 8

Kendini, kendisini.

Baglanalı zülfüñüñ zencirine dīvāne dil
Kendüzin fark eylemez degül ki sol u sagına

2. **kendüzin**:

Gazel 3210

Mısra: 6

Kendini, kendisini.

Şöyle bil gelmez cihāndan kimseye zerre vefā
Kendüzin ziyyet ider āl-ıla her dem zen gibi

kendüzü:

1. **kendüzümü**: -mi

Gazel 3129

Mısra: 14

*1. Kendisi, 2. İyelik ekleri alarak kişilerin öz
varlığını anlatmaya yarayan dönüşlülük zamiri, zat.*

Ebr gibi ger qarın olur ise sen māha raqīb
Kendüzümü ğayretümden ururam yirden yire

kendüzüme gel-:

1. **kendüzüme gel-**: --üm, -e, -e, -me, -m

Gazel 3023

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Kendine gelmek: 1. Ayılmak. 2. Kendine gelmek.

Çün perî gibi görindi yine dilber gözüme
Hayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

kepâde:

1. kepâde:

Gazel 3095

Mısra: 10

*Okçuluğa yeni başlayanların sadece kol
alıştırmak için kullandıkları bol ve gevşek eğitim
yayı.*

‘İşkuñ kemânı pekdür her kim ki çekmek ister
Derd ü belâ vü miñnet aña gerek kepâde

2. kepâdedür:-dür

Gazel 3252

Mısra: 3

*Okçuluğa yeni başlayanların sadece kol
alıştırmak için kullandıkları bol ve gevşek eğitim
yayı.*

Ḳavs-i kûzah gerçi baña kepâdedür
Ammâ ki katı çekemedüm ‘ışk yasını

ker:

1. ker:

Gazel 3003

Mısra: 11

Sağır.

Zamâne gûşına çün ker dimişler
Kulak tutmaz Muhibbî âh u zâra

kerem:

1. keremden:-den

Gazel 3122

Mısra: 7

Lutuf, iyilik, ihsan | ululuk, şeref | cömertlik.

Keremden tut elüm kaldur ayakdan düşmişem cânâ
Mezellet hâksârında düşelden kaldum üftâde

2. kerem:

Gazel 3348

Mısra: 4

(Ar.) Cömertlik, iyilik, bağış, ihsan.

Gönderürsin tîrûni geh geh dil-i mecrûhuma
Bu kerem iy döst baña her bâr olaydı kâşki

kerem it:

1. kerem it:

Gazel 3023

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cömert davranmak.

Yüri iy sâye yüri ko kerem it dâmenini
Ben ‘adem mülkine gitdüm iremezsın tozuma

2. kerem it:

Gazel 3372

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lutf etmek, iyilikte bulunmak.

Bu Muhibbî kuluñuñ gel sîma göñlin kerem it
Kim bütün idebilür sînsa zücâc-ı Halebî

3. kerem it:-di

Gazel 3306

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Cömertlik etmek, iyilik etmek, lutfetmek, ihsanda
bulunmak.*

Her kim ki bugün eyledi meyhâneye bünyâd
Mey-hörlara lutf yüzinden kerem itdi

kerem kıl-:

1. kerem kıl:-a

Gazel 3005

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cömertlik etmek, ikram ve ihsanda bulunmak.

Cânâ yiter ko nâzı ki şâhân-ı rûzigâr
Kılsa ‘itâb u hışmı soñında kerem kıla

kerem kıl:

1. kerem kıl:

Gazel 3010

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lutfet, cömertlik göster.

Seri pâyûña iletdüm iderem ârzü tîguñ
Kerem kıl vir murâdum bakma iy hûnî sakın kana

kerem ol:

1. kerem ol:

Gazel 3179

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lutufla muâmelede bulunmak, lutfetmek.

Bu Muhibbî’ nûñ günâhını görüp geçmez misin
Kanı lutf-ıla kerem ol tatalum kan eyledi

kerkes:

1. kerkese:-e

Gazel 3127

Mısra: 6

Akbaba.

Sen sen ol kendüñi görme saña bu ‘ibret yiter
Sernigün oldı gurûr-ıla binenler kerkese

kes:

1. **kesme:-me**

Gazel 3349

Mısra: 3

Kesmek, koparmak.

Didüm gel zülfünü kesme benüm 'ömrüm dırâz olsun
Didi devr-i kâmerdür bu senün 'ömrün kesen kesdi

2. **kesdi:-di**

Gazel 3349

Mısra: 4

Bitirmek, sona erdirmek.

Didüm gel zülfünü kesme benüm 'ömrüm dırâz olsun
Didi devr-i kâmerdür bu senün 'ömrün kesen kesdi

3. **kese:-en**

Gazel 3349

Mısra: 4

Bitirmek, sona erdirmek.

Didüm gel zülfünü kesme benüm 'ömrüm dırâz olsun
Didi devr-i kâmerdür bu senün 'ömrün kesen kesdi

4. **kesmege:-meg, -e**

Gazel 3087

Mısra: 6

(Bıçak, makas, balta vb. bir âletle) İkiye ayırmak, kat' etmek.

La'l-i şîrînine dil virdüm düşüp küh-ı ğama
Kesmege Ferhâd-veş kühsâr sevdüm tâzece

5. **kesmege:-meg, -e**

Gazel 3227

Mısra: 6

(Bıçak, makas, balta vb. bir âletle) İkiye ayırmak, kat' etmek.

Küh-ken çün Bîsütün'ı kesdi lîkin döstlar
Kesmege küh-ı ğamı tâkat getürmez tîşesi

6. **kesüp:--üp**

Gazel 3136

Mısra: 6

Bıçak, makas vb. bir araçla bir şeyi ikiye ayırmak, parçalamak, doğramak.

Taşı taş üzere egerçi komamışdur kühken
Tagları kesüp velî taşlar taşır dâmân-ıla

7. **kesdi:-di**

Gazel 3349

Mısra: 6

Kesici bir araçla yaralamak.

Senün zîbâ cemâlünü görenler terk-i cân itse
'Aceb mi Yûsuf'ı görüp elini cümle zen kesdi

8. **kesdi:-di**

Gazel 3349

Mısra: 10

Kesici bir araçla yaralamak.

Olup sultân-ı 'ışk evvel hîşâr-ı gönlüme mâlik
Gelüp mi'mâr-ı ğam âhir aña yir yir beden kesdi

9. **kes:**

Gazel 3266

Mısra: 4

(Fars.) Kimse, kişi, şahıs.

Cihân için nedür bilsen bu hây u hüy u bu ğavgâ
Gelenler gitdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

10. **kes:**

Gazel 3212

Mısra: 2

Kimse, kişi, şahıs.

Nîğaruñ artdı günden güne derdi
Baña ol itdüğün hîç kes ne gördi

11. **kese:-e**

Gazel 3237

Mısra: 9

Kimse, kişi, şahıs.

'Ahdüm bu idi bağlamayam bir kese gönül
İllâ Muhibbî komadı gönül baña beni

kes:-

1. **kesbilmez:-ebil, -mez**

Gazel 3293

Mısra: 10

Bırakmak, vazgeçmek.

Muhibbî cevre mâyıldür güzeller terk ide sanma
Kesbilmez degül mu'tâd ola bir kimsenün hüyü

2. **kesmedin:--me, --di, --n**

Gazel 3084

Mısra: 8

Kesici bir aletle bir şeyi ayırmak, azaltmak, eksiltmek.

Kühkenlik eyler idüm ben belâ kühında âh
Bî-sütün'ı kesmedin Ferhâd Şîrîn nâmına

3. **kesme:-me**

Gazel 3417

Mısra: 6

Ayırmak, uzaklaştırmak, koparmak.

Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdâ-yı 'ışk
Ger helâk olsañ dilâ kesme sakın peyvendünü

4. **kesdi:-di**

Gazel 3227

Mısra: 5

(*Bıçak, makas, balta vb. bir aletle*) İkiye ayırmak, kat'etmek.

Küh-ken çün Bīsütün'ı kesdi İkin dōstlar
Kesmege küh-ı ğāmı tākat getirmez tışesi

5. **kesdi:-di**

Gazel 3243

Mısra: 1

(*Bıçak, makas, balta vb. bir aletle*) İkiye ayırmak, kat'etmek.

İrdi Ferhād'a maħabbet kesdi miħnet daşını
Derd-ile bī-çāre virdi āħir anda başını

6. **kesdi:-di**

Gazel 3349

Mısra: 12

(*Bıçak, makas, balta vb. bir aletle*) İkiye ayırmak, kat'etmek.

Kalursa dāmen-i dilber ne tañ aġyār destinde
Gülün hıç görmedün mi sen etegini diken kesdi

7. **kesdi:-di**

Gazel 3349

Mısra: 14

(*Bıçak, makas, balta vb. bir aletle*) İkiye ayırmak, kat'etmek.

Muħibbī cevri-i yār-ıla öliser diyü küyında
Felek hayyātı anuñçün gelüp ħünin kefen kesdi

8. **kesmişem:-miş, -em**

Gazel 3140

Mısra: 8

(*Bıçak, makas, balta vb. bir aletle*) İkiye ayırmak, kat'etmek.

Bīsütün'ı kazmag-ıla kühken faħr itmesün
Kesmişem ben daħı bu ğam kühını tırnag-ıla

9. **kesdi:-di**

Gazel 3349

Mısra: 2

Bir şeyden mahrum etmek.

Selāmin ol şeh-i ħübān n' için ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

10. **kesende:-en, -de**

Gazel 3167

Mısra: 6

(*Saç, sakal, bıyık için*) Tıraş etmek.

Dilerem şāne-veş şad pāre olsun
Ser-i zülfün kesende isteyende

11. **kesmeyiser:-me, -y, -iser**

Gazel 3226

Mısra: 10

Kesin olarak sona erdirmek, bitirmek.

Şöyle ülfet tutdı 'ışkıyla Muħibbī ħasta-dil
Kesmeyiser rüz-ı maħşerde daħı peyvendini

12. **kesmez:-mez**

Gazel 3228

Mısra: 8

(*Bıçak, makas, balta vb. bir aletle*) İkiye ayırmak, kat'etmek.

Bend-i zülfünde ebed kaldum beni eyle ħalās
Mü'min-i 'ışkam daħı kesmez misin zünnārumı

kesb id:

1. **kesb id:-e, -sin**

Gazel 3433

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kazanmak, edinmek.

Gir gönül Ka'besine tā ki şafā kesb idesin
Görmek isterseñ eger tayıfe-i 'uşşākı

kesb it:-

1. **kesb it:-mek, --içün**

Gazel 3130

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Edinmek, elde etmek, kazanmak.

Dün hevā kesb itmek-içün seyre vardum gülşene
Cān u dil yagmaya virdüm ugradum bir rehzene

kese:

1. **kese:**

Gazel 3127

Mısra: 1

Bāzı şeylerin içine konduğu kumaş veya meşin kılıf.

Rāzuñı sakla dime 'ālemdede hergiz bir kese
Yine ol fāş ider anı ağız açup söylese

keser ol:-

1. **keser ol:-dı**

Gazel 3177

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kesmek. (Bıçak, makas, balta vb. bir aletle) İkiye ayırmak, kat'etmek.

Hasret-i Leylā-y-ıla āh oldı Mecnūn pışesi
Derd-ile kühı keser Ferhād'uñ oldı tışesi

keşf degül:

1. **keşf degül:-dür**

Gazel 3343

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Keşfedilmemiştir, ortaya çıkmamıştır, bilinmez.

Bir rind-i sebük-rûh gerek fehm ide sözüüm
Mela'larda keşf degüldür bu ma'ânî

keşf id-:

1. **keşf id-: -üp**
Gazel 3182
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
1. (Varlığı bilinmeyen bir şeyi) Ortaya çıkarmak. 2. (Gizli, bilinmeyen veya tanınmayan bir şeyi) Anlamak, tanımak, öğrenmek, ne olduğunu anlayıp bilmek. 3. Açmak, meydana çıkarmak.

Nikâbın keşf idüp ol gül eger göstere ruhsârı
İderdüm nâle bülbül-veş kılurdum âh-ıla zârı

2. **keşf id-: -üp**
Gazel 3282
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Açmak, meydana çıkarmak.

Keşf idüp hûbân rûyım âşikârâ eyledi
Cân virüp 'âşıkları anı temâşâ eyledi

keşf ol:

1. **keşf ol: -a**
Gazel 3408
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Anlaşılmak, bilinmek; açığa çıkmak, görünür olmak.

İy h'âce katı müşkil olur 'ışk kitâbı
'İşk ehline keşf ola meger ko sen o bâbı

kesret-i cām-ı şefâ'at:

1. **kesret-i cām-ı şefâ'at: -le**
Gazel 3211
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şefa'at (Bir suçun bağışlanması veya bir isteğin yerine getirilmesi için aracı olma.) kadehinin bolluğu/çokluğu.

Her biri teşne olup gelmiş-iken cānı lebe
Kesret-i cām-ı şefâ'atle giderdün 'ataş

kesret-i kandan:

1. **kesret-i kandan: -dan, -durur**
Gazel 3400
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Vücuttaki kan miktarının çoğalması.

Ġamzeññ hîç gitmedi kan dökmeğ-ile uyğusı
Kesret-i kandan-durur ġalibâ anuñ uyğusı

keşti:

1. **keştidür: -dür**
Gazel 3072
Mısra: 4
Suda yüzen insan ve yük taşımaya yarayan her türden taşıtın genel adı, gemi.

Âh kim deryâ-yı eşküme bu çeşmüm merdümü
Sanasın bir keştidür durmaz döner girdâbda

2. **keştisini: -si, -n, -i**
Gazel 3334
Mısra: 5
Gemi.

Ten keştisini dîde-i eşküme sımarladum
Elden düşürdüm âh 'inân-ı sefine[y]i

3. **keşti:**
Gazel 3366
Mısra: 3
(Fars.) Gemi.

Ġarğa virmiş ser-nigün olmuş iki keştî sanur
Bağr-ı eşküme görenler uşbu iki kaşumı

kevkeb:

1. **kevkebüm: -üm**
Gazel 3311
Mısra: 6
Yıldız.

'Ârızım 'arz eyleyüp didi ki mâhum ben saña
Tâli'üm buldı sa'âdet kevkebüm ferhündegî

kevser ü havrâ:

1. **kevser ü havrâ: -lar, -ı**
Gazel 3497
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Cennet içinde yer alan Kevser ırmağı ve ahu gözlü huri kastedilmektedir.

İbn-i vakt ol iy gönül hoş gör şarâb u şâhidi
Zâhide olsun mübârek kevser ü havrâları

key:

1. **key:**
Gazel 3086
Mısra: 12
(□□) zf. (Fars. key) "Ne vakit, ne zaman" anlamına gelen kelime.

Bilmez idüm 'ışk ben âsân sanurdum döstlar
Şimdi bildüm key katı düşvâr imiş geldi başa

2. key:

Gazel 3254

Mısra: 4

(□□) zf. (Fars. key) “Ne vakit, ne zaman”
anlamına gelen kelime.

Çün muñi olup “beli” didün ezel rüz-ı elest
‘Ahdüñe dur terk kılma key sakın peymānuñi

3. key:

Gazel 3372

Mısra: 6

(□□) zf. (Fars. key) “Ne vakit, ne zaman”
anlamına gelen kelime.

Gülşen-i hüsninde yāruñ sunma el şeftāluya
Ġāfil olma kim aña key çāh olupdur ğabğabı

4. key:

Gazel 3382

Mısra: 6

(□□) zf. (Fars. key) “Ne vakit, ne zaman”
anlamına gelen kelime.

El uraldan sünbül-i müşğīn-i dildāra şabā
Key perīşān hālüm ol zülf-i perīşānum gibi

5. key:

Gazel 3386

Mısra: 4

(□□) zf. (Fars. key) “Ne vakit, ne zaman”
anlamına gelen kelime.

Bulmuş-ı dum dünye içre her ne kim maşşūd idi
Dergeh-i ma’şūkdā key ihtirāmum var-ıdı

6. key:

Gazel 3447

Mısra: 9

(□□) zf. (Fars. key) “Ne vakit, ne zaman”
anlamına gelen kelime.

Hasret-i la’l-i lebūñden hastayam key nātūvān
İy tabīb-i dil meded añmaz mısın bīmāruñi

7. key:

Gazel 3032

Mısra: 9

Pek, çok, iyice, gayet II o kadar, öyle.

Derdi-y-ile bu Muhibbī key ölümlü hastadur
Ol tabīb-i dil ‘aceb gelmez mi ki dermānına

8. key:

Gazel 3033

Mısra: 1

Pek, çok, iyice, gayet II o kadar, öyle.

İy dil ser-i zülfünden anuñ key hāzer eyle
Varmaga dilerseñ yanına terk-i ser eyle

9. key:

Gazel 3068

Mısra: 9

Çok, pek, gayet, pek çok.

Hicr-ile oldı Muhibbī key za’if [ü] nā-tūvān
İy tabīb-i dil meded kıl bu dil-i bīmāruma

10. key:

Gazel 3225

Mısra: 9

Pek, çok, iyice, gayet. II O kadar, öyle.

‘İşkuñ tarīkı key katı müşkil tarīkdur
Gel ko Muhibbī uşbu yola cān-ıla seri

11. key:

Gazel 3437

Mısra: 9

Asla, hiçbir zaman.

Muhibbī key sakın kesme ümūdün
Ki oldur cümle mücrimler penāhı

12. key:

Gazel 3486

Mısra: 5

Pek, çok, iyice, gayet II o kadar, öyle.

Kıssa-i zülfün okudum key muṭavvel kışşadur
Giceler tā şubḥa dek özge ḥayālüm vār-ıdı

13. key:

Gazel 3493

Mısra: 1

Pek, çok, iyice, gayet II o kadar, öyle.

Gülsitān içinde key şürīde gördüm bülbüli
Āh idüp feryād-ıla artar dem-ā-dem ğulğulu

kevfivvet:

1. keyfiyeti:-i

Gazel 3234

Mısra: 1

1. Bir şeyin esası ve iç yüzü. 2. Kalite. Madde.

Cānumı mest ü ḥarāb itdi lebūñ keyfiyeti
Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm katı

ki:

1. ki:

Gazel 3003

Mısra: 6

Ki bağlaci; çünkü, zira.

Şikest eyler irak ol iy dil andan
Ki sensin şīşe ol bir seng-i ḥāra

2. ki:

Gazel 3023

Mısra: 8

"Ki" bağlaci.

Ben baña eylemişemdür suçı yok dilberümün
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüme

3. ki:

Gazel 3175
Mısra: 3
"Ki" bağlacı.

Hırāmān kadd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyler
Añılmaz oldı pest olup o bāguñ serv ü şimşadi

4. ki:

Gazel 3281
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Kāmet getürdi kāmētün mescidde müezzīn görüp
Didi ki bir mihrāb yok hiç tāk-ı ebrüyuñ gibi

5. ki:

Gazel 3329
Mısra: 7
"Ki" bağlacı.

Zāhidā bilmezsin alsañ ki şarābuñ lezzetin
Bādeye rehne virürdün hırka vü destāruñ

6. ki:

Gazel 3333
Mısra: 3
"Ki" bağlacı.

Her ne yirde ki okunsa Leylī Mecnūn kışşası
İşiden ahvālūmi terk eyler ol efsāne[y]i

7. ki:

Gazel 3340
Mısra: 7
"Ki" bağlacı.

Hicrūñ şebinde gördi ki hiç şubha çāre yok
Nā-çār olup dil didi olam nihāyeti

8. ki:

Gazel 3342
Mısra: 4
"Ki" bağlacı.

Dūd-ı āhum var iken zer-baf ü atlas n'iderem
Baña yiter ki büür ol siyeh şāl beni

9. ki:

Gazel 3344
Mısra: 1
"Ki" bağlacı.

Didüm ki yāra eyle oran-ıla nāzuñı
Didi ki sen de terk ide her dem niyāzuñı

10. ki:

Gazel 3344
Mısra: 2
"Ki" bağlacı.

Didüm ki yāra eyle oran-ıla nāzuñı
Didi ki sen de terk ide her dem niyāzuñı

11. ki:

Gazel 3354
Mısra: 2
"Ki" bağlacı.

Gördüm gezer nāz-ıla ol serv-kāmeti
Sandum ki hemān başuma kopdı kıyāmeti

12. ki:

Gazel 3358
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Cefā vü cevri terk itmez tazarrū' eyleseñ yāra
Ki zīrā katı müşkildür kişi terk ide mu'tādı

13. ki:

Gazel 3369
Mısra: 7
"Ki" bağlacı.

Gösterüp büsesini didi ki bāzār idelüm
Naqd-i cān-ıla aña itdi harādār beni

14. ki:

Gazel 3372
Mısra: 2
"Ki" bağlacı.

'İşk-ıla gerçi ki çekdüm niçe dürlü ta'abı
Hamdū-lillāh ki getürdüm ele ol gonca lebi

15. ki:

Gazel 3376
Mısra: 10
"Ki" bağlacı.

Ža'f oldı dil-i miskīn lebūñ dārū'ş-şifāsından
Aña bir büse bahş eyle ki gelsün agzınıñ dadı

16. ki:

Gazel 3384
Mısra: 3
"Ki" bağlacı.

Kaşdum oldur ki virem cān u ciḥānı yoluña
Yog-ırmış çünkü hūner cūd u şehādan gayrı

17. ki:

Gazel 3386
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Kimseler ḥālin dimez bu ben ḡarīb üftādentün
Yārı görsem 'arz ideydüm ne ki kāmum var-ıdı

18. ki:

Gazel 3387
Mısra: 4
"Ki" bağlacı.

Leylî zülfün hasretinden iy leb-i şîrîn-dehen
Nâleler itdüm ki Mecnûn-ıla Ferhâd itmedi

19. ki:

Gazel 3388
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Öldürdi bu ben hastayı iy cân gam-ı hicrân
Raḥm eyle ki 'uşşâk olalar saña du'acı

20. ki:

Gazel 3390
Mısra: 1
"Ki" bağlacı.

Ol le'âfât ki Huzâ sen gül-i ḥamrâda kodı
Ne ciḥân bâğına virdi ne gül-i terde kodı

21. ki:

Gazel 3390
Mısra: 6
"Ki" bağlacı.

Hüsn iline pâdişâh olalı ol yâr-ı güzîn
Kim ki gördiye anı illerini serde kodı

22. ki:

Gazel 3391
Mısra: 7
"Ki" bağlacı.

Ben dir-idüm ki kapuñdan meger ölem ırılam
Baña bu çarḥ-ı felek eyledi ğaddârlığı

23. ki:

Gazel 3396
Mısra: 1
"Ki" bağlacı.

Döştlar miḥnet şebinde ol ki evbâş olmadı
Er degül 'âlem içinde adı yoldaş olmadı

24. ki:

Gazel 3403
Mısra: 3
"Ki" bağlacı.

Ġâfil salınma ḥâlüme ki geh nezzâre kıla
Vâcib-durur çü şâha ra'iyet ri'âyeti

25. ki:

Gazel 3408
Mısra: 3
"Ki" bağlacı.

Başum ki belâ kühidur 'aynum iki 'aynı
Dûd-ı dilüm ol ḳullenüñ üstinde sehâbı

26. ki:

Gazel 3409
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Ol ṭabîb-i dil ölürsem de baña virmez cevâb
Bağludur ben ḥastaya beñzer ki şihḥat kapusu

27. ki:

Gazel 3414
Mısra: 3
"Ki" bağlacı.

Yaluguz beni sanma ki yüzüne 'âşıkam
Bend ü belâ vü zülf esîri kaşın daḥı

28. ki:

Gazel 3416
Mısra: 2
"Ki" bağlacı.

Baña maḥbûb u meyden geç diyü zâhid ider pendi
'Aceb mi lezzet-i ervâḥ ki zîrâ añlamaz kendi

29. ki:

Gazel 3416
Mısra: 4
"Ki" bağlacı.

Yine cân naḳdini virmek muḳarrerdür saña iy dil
Ki zîrâ bâcsuz hergiz geçilmez 'ışk dervendi

30. ki:

Gazel 3419
Mısra: 16
"Ki" bağlacı.

Bir loḳma ile iy dil bir güşe ihtiyâr it
Görmez misin ki 'âlem ḥalkı nifâka düşdi

31. ki:

Gazel 3426
Mısra: 4
"Ki" bağlacı.

Mihrâb kaşı tākına dil secde iderken
Çeşmini görüp didi ki serḥoşdur imâmi

32. ki:

Gazel 3436
Mısra: 7
"Ki" bağlacı.

'Âşık mıdur ki döndere ser tîğ-ı 'ışkdan
Olmaz bu yolda hergiz anuñ istikâmeti

33. ki:

Gazel 3437
Mısra: 10
"Ki" bağlacı.

Muḥibbî key sakın kesme ümidüñ
Ki oldur cümle mücrimler penâhı

34. ki:

Gazel 3438
Mısra: 7
"Ki" bağlacı.

Niçeler meydân-ı nazma geldiler ammâ ki ben
Olmuşam tab'-ı semendümle zamānuñ yüğüğü

35. ki:

Gazel 3439
Mısra: 2
"Ki" bağlacı.

İşitdi cān kulağı bu nidāyı
Ki 'ışk ehli n'ider tâc u kabāyı

36. ki:

Gazel 3441
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Oldı dimâğ-ı dehr mu'aṭṭar nesīm-ile
Yāruñ meger ki çözdü şabā zülfi bağımı

37. ki:

Gazel 3443
Mısra: 1
"Ki" bağlacı.

Merdâne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görine zevk u şafâ günü

38. ki:

Gazel 3443
Mısra: 3
"Ki" bağlacı.

Ol er midür ki ni'metüñ üstinde lâf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefâ günü

39. ki:

Gazel 3443
Mısra: 4
"Ki" bağlacı.

Ol er midür ki ni'metüñ üstinde lâf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefâ günü

40. ki:

Gazel 3444
Mısra: 5
"Ki" bağlacı.

Gözlerüm yaşı 'aceb budur ki teskîn eylemez
Germ olur âh eyledükçe gönülüm âteş-hânesi

41. ki:

Gazel 3445
Mısra: 10
"Ki" bağlacı.

İy Muhibbî hâne-i dilde iken mât'lüb-ı dil
Anı gâfil görme ki ol araya her sū seni

42. ki:

Gazel 3446
Mısra: 1
"Ki" bağlacı.

Serîr-i mülk-i hüsn üzre seni ol ki emîr itdi
Beni zencîr-i 'ışkuñla kapuñda bir esîr itdi

43. ki:

Gazel 3448
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Tutdı od içre vaṭan ruḥları devrinde yine
'Acabâ perr-i semender mi ki zülfi-sipehi

44. ki:

Gazel 3451
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Hâk ol yolında derd-ile âh itme iy gönül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

45. ki:

Gazel 3451
Mısra: 10
"Ki" bağlacı.

'Aql-ıla 'ışk sînedede sıgımaz Muhibbiyâ
Her biri dir ki anı kabûl eyle ya beni

46. ki:

Gazel 3454
Mısra: 6
"Ki" bağlacı.

Ser-i kûyında göz yaşı baña eglence olmuşdur
Anuñla eglenür gönülüm ki san âb-ı revân buldı

47. ki:

Gazel 3456
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Terennümlerle hâletler dilersen kim vire bezme
Bu şî'r-i dil-keşi öğret ki tâ muṭrîb çala 'üdi

48. ki:

Gazel 3465
Mısra: 10
"Ki" bağlacı.

Dil kişverini zulm-ıla yıkdı Muhibbî yâr
Hep böyle mi ki hüsn ilinüñ pâdişâcuğı

49. ki:

Gazel 3473
Mısra: 6
"Ki" bağlacı.

Çâk itmeden yakañı cefâ-y-ıla dest-i dehr
Lâyık budur ki tutasın 'uzlet yakasını

50. ki:

Gazel 3473
Mısra: 10
"Ki" bağlacı.

Eyle Muhibbî sāye-i zülfine ilticā
Kimdür ki istemeye o devlet hümāsını

51. ki:

Gazel 3474
Mısra: 1
"Ki" bağlacı.

Leb mi bu ya la'l mi yāhūd mey-i şahbā mı ki
Söz deminde mürdeler ihyā kılır 'İsā mı ki

52. ki:

Gazel 3474
Mısra: 2
"Ki" bağlacı.

Leb mi bu ya la'l mi yāhūd mey-i şahbā mı ki
Söz deminde mürdeler ihyā kılır 'İsā mı ki

53. ki:

Gazel 3474
Mısra: 4
"Ki" bağlacı.

Bilmezem kaşdı helāk itmek midür 'āşıqları
Muḳtezā-yı hüsn yoḫsa nāz u istignā mı ki

54. ki:

Gazel 3474
Mısra: 6
"Ki" bağlacı.

Vech-i zībādan n'ičün men' idesin şüfi bizi
Aḫsen-i taḳvime inkār eylemek taḳvā mı ki

55. ki:

Gazel 3474
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Gitmedi başuñdan iy dil zülfünün sevdāsı āh
Bilmedüm dīvāne mi yāhūd bu dil şeydā mı ki

56. ki:

Gazel 3474
Mısra: 10
"Ki" bağlacı.

Her ne söz kim söyledün bir gevher-i yekdānedür
İy Muhibbî yoḫsa bu gönülün senün deryā mı ki

57. ki:

Gazel 3476
Mısra: 5
"Ki" bağlacı.

Şöyle beñzer ki şabā zülfine buldı dest-res
Eyledi dehrün dimāğını mu'attār buları

58. ki:

Gazel 3477
Mısra: 10
"Ki" bağlacı.

Dil-ḫastesinün ḫālını dün sordı taḫbüm
Raḫm itdi Muhibbî ki meger beñzūme bakdı

59. ki:

Gazel 3498
Mısra: 12
"Ki" bağlacı.

'Aceb zāhid neden mātem tutar kim
Ki dāyim kara olmışdur libāsı

60. ki:

Gazel 3499
Mısra: 4
"Ki" bağlacı.

Cihānda pādişahlık saña maḫşüş
Ki sensin pādişāhlar pādişāhı

61. ki:

Gazel 3003
Mısra: 2
"Zira, çünkü" anlamında bağlacı.

Cihān 'ayyāresinden kıl kenāra
Ki mekr ü fitnesine yok şümāra

62. ki:

Gazel 3005
Mısra: 2
"Ki bağlacı".

Ol yār yiter cevr-ile nāz ü sitem kıla
Billāh diñüz ki fitne vü āşūbı kim kıla

63. ki:

Gazel 3005
Mısra: 5
"Ki bağlacı".

Cānā yiter ko nāzı ki şāhān-ı rüziğār
Kılsa 'itāb u ḫışmı soñında kerem kıla

64. ki:

Gazel 3009
Mısra: 4
"Ki bağlacı".

Dilerem pāyını büse kılam ol serv-i reftāruñ
Ki ne dāmen ola vāḳıf u ne ḫod pīreḫen āgeh

65. ki:

Gazel 3014
Mısra: 6
"Ki bağlacı".

Beni kūyuñda görseñ öldürtürsin
Ki kan itmek revā mıdır Ḥarem'de

66. ki:

Gazel 3017
Mısra: 4
"Ki bağlacı".

Nazar eyle görüp hālüm benüm derdüme bir çäre
Senüñ 'ışkuñda iy meh-rü Huzā bilür ki şādıkvān

67. ki:

Gazel 3030
Mısra: 4
" Ki bağlacı".

Hevā-yı Ka'be-yi yāra yüzüm üzre revān oldum
Beni kim kurtarur yā Rab ki dolaşdum muğaylāna

68. ki:

Gazel 3030
Mısra: 7
" Ki bağlacı".

Seni sevdümse iy meh-rü ne suç itdüm ki öldürdüñ
Revā mı pādīşāh olan gire nā-ḥaḳ yire kana

69. ki:

Gazel 3032
Mısra: 10
" Ki bağlacı".

Derdi-y-ile bu Muḥibbī key ölümlü ḥastadur
Ol ṭabīb-i dil 'aceb gelmez mi ki dermānına

70. ki:

Gazel 3037
Mısra: 3
" Ki bağlacı".

Niçe yıldur ki yiler zülfi hevāsında gönül
Kuru sevdā da yürür zülf-i perīşānlar-ıla

71. ki:

Gazel 3037
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Vaşlına irişemezsin yüri dīvāne gönül
Kim görüpdür ki gedā 'işş ide sulṭānlar-ıla

72. ki:

Gazel 3041
Mısra: 7
" Ki bağlacı".

Sanma ki Muḥibbī gibi var ādem içinde

73. ki:

Gazel 3044
Mısra: 6
" Ki bağlacı".

Manşür-şifāt zülfine ber-dār olur gönül
'Āşīḳ dimeñ aña ki ol dāra gelmeye

74. ki:

Gazel 3051
Mısra: 12
" Ki bağlacı".

Bişnev aḥvālin Muḥibbī saña taḳrīr kılsun
Ki dilem sūḥte çün zāniş-i sevdā lāle

75. ki:

Gazel 3057
Mısra: 9
" Ki bağlacı".

Dem mi vardur ki Muḥibbī hier içinde aglayup
Kaynayup ḥün-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya

76. ki:

Gazel 3064
Mısra: 2
" Ki bağlacı".

Atup zülfüñ kemendini düşürdüñ gönülümü bende
Kapuñda umaram olam ki boynı baglu bir bende

77. ki:

Gazel 3067
Mısra: 10
" Ki bağlacı".

Bu Muḥibbī sīnesi oldı maḥabbetden şikāf
Beñzer ol arza ḥarāretten ki yir yir çāk ola

78. ki:

Gazel 3071
Mısra: 6
" Ki bağlacı".

Girüp dil pūte-i hıcre yanaldan gönli pāk oldı
Ki zīrā ḥālīş olmaz zer kaçan kim girmeye kāla

79. ki:

Gazel 3078
Mısra: 2
" Ki bağlacı".

Ol çeşm-i siyeh zülf-i perīşān arasında
Nergis gibidür ki bite reyḥān arasında

80. ki:

Gazel 3083
Mısra: 3
" Ki bağlacı".

Ḳavlım budur ki eylemişem gönülüm ile 'ahd
Meyl eylemeyem illā ḥübuñ müntehāsına

81. ki:

Gazel 3085
Mısra: 2
" Ki bağlacı".

Gönlüme didüm 'āşīḳam 'ışkuñ 'ilāci ne
Eydür baña ki olmaya çäre 'ilācına

82. ki:

Gazel 3088
Mısra: 9
" Ki bağlacı".

Bilürdi derünümde Muhibbî ki neler var
Gönderse eger gamzelerin sînemi yarsa

83. ki:

Gazel 3091
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Çekdümse ne gam derd ü belâ ile meşakkat
Şükrüm bu ki irdüm soñucı bir ulu gence

84. ki:

Gazel 3093
Mısra: 11
" Ki bağlacı".

Terk-i cân eyle Muhibbî ki budur 'ışka tarîk
'Âşık oldur ki hemân 'ışka 'alâmet getüre

85. ki:

Gazel 3095
Mısra: 12
" Ki bağlacı".

Her kim ki şâh olupdur sanmañ huzûr ider ol
Dervîş ki ola kâni' 'ömri geçer şafâda

86. ki:

Gazel 3096
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Baglanalı zülfünüñ zencirine divâne dil
Kendüzin fark eylemez degül ki sol u sağına

87. ki:

Gazel 3097
Mısra: 10
" Ki bağlacı".

Kim bütün ide Muhibbî bu gönül şîşesini
Sinuban seng-i cefâ-y-ıla ki şad pâre düşe

88. ki:

Gazel 3106
Mısra: 9
" Ki bağlacı".

Derdâ ki Muhib 'âr-ıla dil pâralanupdur
Bir kimsene yok 'ârı çeke âh benümle

89. ki:

Gazel 3108
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

İlâhî 'ışkuñı dilden çıkarma
Ki ola tâ ki mañzen aña sîne

90. ki:

Gazel 3109
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Güzeller seyr ider olmuş 'arağ-rîz
Ki san gül-berg üzre düşdi jâle

91. ki:

Gazel 3115
Mısra: 2
" Ki bağlacı".

Kim nisbet ider gün yüzini şems-i duhâya
Rağbet mi kalur gün ki tülü' eyleye aya

92. ki:

Gazel 3118
Mısra: 10
" Ki bağlacı".

Didiler gel vir Muhibbî bize 'ışkuñdan nişân
Didüm eşküm surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

93. ki:

Gazel 3135
Mısra: 4
" Ki bağlacı".

Hevâsın işidüp nâyuñ hevâyî olur elbetde
Anuñçündür ki konmuşdur ezelden câzibe nâda

94. ki:

Gazel 3136
Mısra: 4
" Ki bağlacı".

Lebleründen gel 'ilâc eyle bu ben dil-ğasteye
Bilürem ki okumışdur hikmeti Loğmân-ıla

95. ki:

Gazel 3138
Mısra: 1
" Ki bağlacı".

Yine vaqt oldı ki güller açılıp yaz gele
Her yaña bülbül-i şürîdeden âvâz gele

96. ki:

Gazel 3147
Mısra: 5
" Ki bağlacı".

Remz-i 'ışkı sorma Mecnûn'a ki ol divânedür
Baña sor 'ışkuñ kitabın okudum her bâbda

97. ki:

Gazel 3149
Mısra: 9
" Ki bağlacı".

Âh eylesün mi ki bugün geldi vücûda
Başladı hemân derd-ile solmaga benefşe

98. ki:

Gazel 3151
Mısra: 9
" Ki bağlacı".

İy Muhibbî çünki bilürsin ki fânîdür cihân
Gülşen içre bâde nûş it bir muşâhib yâr ile

99. ki:

Gazel 3156
Mısra: 2
" Ki bağlacı".

Dirdüm irişür derd ü elem evc-i semāya
Derdâ ki eser eylemez ol mâhlikāya

100. ki:

Gazel 3156
Mısra: 5
" Ki bağlacı".

Kaşdı bu ki kapuñdan ıra bini raķıb
Güş itme sözün uymağıl ol yüzi karaya

101. ki:

Gazel 3156
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Ėam yükini yükletmege 'uşşāka dem-ā-dem
'Işķ husrevi beñzer ki dutar cümle kirāya

102. ki:

Gazel 3158
Mısra: 9
" Ki bağlacı".

Dirler baña ki şabr iden irür vişāle āh
Kalmadı şabr geçdi günüm āh u vā-y-ıla

103. ki:

Gazel 3160
Mısra: 6
" Ki bağlacı".

Zecr-i hicre öğrenüpdür bu gönül şol hadde kim
Dir ki derd olsa bu 'ālem içre dermān olmasa

104. ki:

Gazel 3162
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Baglanalı zülfünñ zencirine divāne dil
Kendüzün fark eylemez degül ki sol u sağına

105. ki:

Gazel 3165
Mısra: 2
" Ki bağlacı".

El götürüp du'ā direm ol serv kāmete
Kimdür ki irmek istemez ola kıyāmete

106. ki:

Gazel 3165
Mısra: 5
" Ki bağlacı".

Mest-i ĥarāb iken ne 'acebdür ki gözleri
Mihrāb idüp kaşın geçer evvel kıyāmete

107. ki:

Gazel 3165
Mısra: 9
" Ki bağlacı".

Mecnün gibi ki Leylā saçına virüp gönül
Düşdi diyār-ı ġamda Muhibbî melāmete

108. ki:

Gazel 3172
Mısra: 6
" Ki bağlacı".

Her ne söylerse riyādur kendüzi itmez 'amel
Çünki dünyā mestidür sanmañ ki anı ayıla

109. ki:

Gazel 3174
Mısra: 9
" Ki bağlacı".

Gāh olur bir kaķre eyler bil ki kim bir kaķreden
Geh telātumlar urup 'ummān ider gönülüm beni

110. ki:

Gazel 3175
Mısra: 7
" Ki bağlacı".

Cefā vü cevr-i dildārı vefādan ol ki yig bilmez
Aña 'āşık dimeñ hergiz ki 'āşık istemez şādī

111. ki:

Gazel 3175
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Cefā vü cevr-i dildārı vefādan ol ki yig bilmez
Aña 'āşık dimeñ hergiz ki 'āşık istemez şādī

112. ki:

Gazel 3176
Mısra: 6
" Ki bağlacı".

Rüşen eyle bu gönül ĥānesin iy bedr-i münir
Tār-ı vīrāneleri nite ki mehtāb gibi

113. ki:

Gazel 3177
Mısra: 7
" Ki bağlacı".

Kim ki gözler 'ār u nāmüsü aña 'āşık dimeñ
'Āşıkunñ singun gerek her laĥza gönli şışesi

114. ki:

Gazel 3181
Mısra: 2
" Ki bağlacı".

Nigārā hālümü bilmek dilersen gör şeb-i tārı
Ki şebdür mahrem-i 'âşık güvâhı nâle vü zârı

115. ki:

Gazel 3181
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Belâsuz 'ışk bulunmaz cihâni ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc lâzımdur gülün lâ-büd olur hârı

116. ki:

Gazel 3186
Mısra: 6
" Ki bağlacı".

Bakmazam iy mâh-rû sensüz gerekmez bu cihân
Râstî budur ki ol çeşm-i cihân-bînüm gibi

117. ki:

Gazel 3196
Mısra: 5
" Ki bağlacı".

Bildüm ki 'illet-i dilüme büsedür 'ilâc
La'l-i lebün ger eyleye iy vây ta'allülü

118. ki:

Gazel 3198
Mısra: 4
" Ki bağlacı".

Bir kıla döndü miyânın fikr iderken bu tenüm
Bir hayâl oldu hemân ancak ki nâ-yâb olmadı

119. ki:

Gazel 3198
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

'Âşık olaldan berü oldu göze uyhu hârâm
Bunca demlerdür ki çeşmüm mâyil-i h'âb olmadı

120. ki:

Gazel 3204
Mısra: 1
" Ki bağlacı".

'İşk âteşiyle yandı bu dil bil ki cân dağı
'İşka düşeli çarh urur âsümân dağı

121. ki:

Gazel 3204
Mısra: 3
" Ki bağlacı".

Kaşd eyledüm ki 'ışkımı sînemde saklayam
Penbe içinde olur mı âteş nihân dağı

122. ki:

Gazel 3207
Mısra: 3
" Ki bağlacı".

Niçe yıllardur ki devr eyler bu çarh-ı lâciverd
Görmedi bir hûb-rüşen mâh-ı tâbânım gibi

123. ki:

Gazel 3208
Mısra: 3
" Ki bağlacı".

Mecnün ki düşdi vâdîye ammâ benüm gibi
Olmadı ol fütâde-i bâzâr 'âşığı

124. ki:

Gazel 3208
Mısra: 11
" Ki bağlacı".

Kaşdum budur ki 'ışkımı pinhân idem velî
İzhâr itdi çehrede âsâr 'âşığı

125. ki:

Gazel 3211
Mısra: 7
" Ki bağlacı".

Cân-ıla kim ki gelüp nür-ı maḥabbetle yana
Şâf olup kalbi anuñ kalmaya gıllı vü gışı

126. ki:

Gazel 3215
Mısra: 10
" Ki bağlacı".

Didi kapumda biñ var ola mübtelâlarum
Didüm ki yok Muḥibbî gibi bir belâ-keşi

127. ki:

Gazel 3218
Mısra: 6
" Ki bağlacı".

Aşar âh eylesem bir dem gözümün yaşı başumdan
Ki bād esdükke cüş eyler cihânuñ cümle deryâsı

128. ki:

Gazel 3220
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdâ ki firâk-ıla dil ü cân öleyazdı

129. ki:

Gazel 3222
Mısra: 10
" Ki bağlacı".

İy Muḥibbî şî'r-i pür-süzüñla yakduñ 'âlemi
Ol sebebdendür ki böyle süzinâk itdün beni

130. ki:

Gazel 3223
Mısra: 4
" Ki bağlacı".

Derd-i 'ışka dōstlar 'ālemdē gōrdüm çāre yok
Arayup buldum ki āhīr ölmek imiş çāresi

131. ki:

Gazel 3224
Mısra: 4
" Ki bağlacı".

Her yire bassa segi pāyī başum anda koyam
Ben kim olam ki segi ile olam hem-pāyī

132. ki:

Gazel 3224
Mısra: 7
" Ki bağlacı".

Müstedām ol ki baña mahrem olursın iy ğam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhāyī

133. ki:

Gazel 3225
Mısra: 3
" Ki bağlacı".

Mecnūn ki bugün deřt-i ğamuñ pādiřāhıdır
Mihnet ü belā vü derd ü elem oldu leşkeri

134. ki:

Gazel 3227
Mısra: 4
" Ki bağlacı".

Eřk-i çeřmümden yine cūlar revān oldu benim
Anuñ-ıçundur ki sınımişdur bu göñlüm şişesi

135. ki:

Gazel 3228
Mısra: 2
" Ki bağlacı".

Evvel alduñ büseñe cān naķdine iķrārımı
Soñra ne kıldum ki bozduñ dōstum bāzārımı

136. ki:

Gazel 3232
Mısra: 1
" Ki bağlacı".

'Āřık mıdır ki isteye göñli řafāsını
Yāhūd taleb ide vara derdūñ devāsını

137. ki:

Gazel 3232
Mısra: 11
" Ki bağlacı".

Her bir nefes ki bir ulu ni'met degül midür
řākīr kaçan ki řükriñüñ ide edāsını

138. ki:

Gazel 3232
Mısra: 12
" Ki bağlacı".

Her bir nefes ki bir ulu ni'met degül midür
řākīr kaçan ki řükriñüñ ide edāsını

139. ki:

Gazel 3232
Mısra: 17
" Ki bağlacı".

Yürür Muħibbī gerçi ki ser-pā-bürehnedür
Ser-pūř sanur başında gören āh u vāsını

140. ki:

Gazel 3244
Mısra: 1
" Ki bağlacı".

'Āřık mıdır ki isteye derdūñ devāsını
Yā işideler añlaya anuñ řadāsını

141. ki:

Gazel 3246
Mısra: 2
" Ki bağlacı".

Giderdūñ zulmet-i küfri yakuban řem'-i káfürü
Ĥaķīkat bu ki nūruñdan alur mihr-ile meh nūri

142. ki:

Gazel 3246
Mısra: 6
" Ki bağlacı".

Ķıyāmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzre
Umaram ki komayasın ayak altında bu mūrı

143. ki:

Gazel 3252
Mısra: 1
" Ki bağlacı".

'Āřık mıdır ki isteye yāruñ vefāsını
Yāhūd řikāyet eyle añup cefāsını

144. ki:

Gazel 3253
Mısra: 4
" Ki bağlacı".

Kemend-i zülf ü hāliyle ĥadeng-i çeřm-i ebrūlar
Ne çāre kaķlūme bunlar ki cümle eli bir itdi

145. ki:

Gazel 3254
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Ğamdan özge olmaya yār-ı muřāhib bir daķı
Niçe yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı

146. ki:

Gazel 3263
Mısra: 6
" Ki bağlacı".

Sakın şerr işleme nefsüne uyma
Ki soñra dimeyesin āh-ıla vāy

147. ki:

Gazel 3264
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Ben dañı küh-ı ğamı kesmekte iy şīrīn dehen
Anı ki ben eyledüm 'ālemde Ferhād itmedi

148. ki:

Gazel 3265
Mısra: 2
" Ki bağlacı".

Niçe yirden sīnem üzre açdı tīrūñ revzeni
Ĥamdū-lillāh ki temāşā eyledüm cānā seni

149. ki:

Gazel 3268
Mısra: 9
" Ki bağlacı".

Gülşen içre sanmañuz çın seher ki jāledür
Her yaña saçıldı āh itdi hezāruñ giryesi

150. ki:

Gazel 3270
Mısra: 5
" Ki bağlacı".

Derdā dirīğ n'eyleyem ki firīb-i dehr
Zevk u şafāya atdı mübeddel binā ĥuşı

151. ki:

Gazel 3272
Mısra: 7
" Ki bağlacı".

Dimiş idūñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tīz unıtdūñ eyā dōst ol 'ahd kanı

152. ki:

Gazel 3273
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Gözüm yaşın döküp göñlüm yine derd-ile āh itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san tāze nihāl oldı

153. ki:

Gazel 3276
Mısra: 8
" Ki bağlacı".

Kur'a saldum muşhaf-i ĥüsnūñ açup fāl eyledüm
Ĥamdū-lillāh ki murād üstine gördüm fālumu

154. ki:

Gazel 3278
Mısra: 1
" Ki bağlacı".

Terk-i cān itse ne tañ ki göre ol māh-veşi
Dest-i kudretle yaradıldı anuñ gözi kaşı

155. ki:

Gazel 3279
Mısra: 4
" Ki bağlacı".

Lāyık degülem büse koyam pāy-ı yāra ben
Yiter baña hemīn ki büsem riķāb oldı

156. ki:

Gazel 3279
Mısra: 10
" Ki bağlacı".

İtdi sü'āl-i büse Muĥibbī nigār ne-goft
Beñzer ki kabūl itdi ĥamūş cevāb oldı

157. ki:

Gazel 3289
Mısra: 5
" Ki bağlacı".

Hīç ola mı ki anuñ vaşlına ire elüm
Ol ola 'ālī-neseb ben kul olam bir Ĥabeşī

158. ki:

Gazel 3293
Mısra: 2
" Ki bağlacı".

Mu'allim eylemiş ta'lim cefāya ol perī-rūyı
Ki göstermeye 'uşşāka ki hergiz rūy-ı nigūyı

159. ki:

Gazel 3293
Mısra: 2
" Ki bağlacı".

Mu'allim eylemiş ta'lim cefāya ol perī-rūyı
Ki göstermeye 'uşşāka ki hergiz rūy-ı nigūyı

160. ki:

Gazel 3300
Mısra: 3
" Ki bağlacı".

Aradum bir yir ki pinhān olayım
Kanda ki vardum bile buldum ğamı

161. ki:

Gazel 3300
Mısra: 4
" Ki bağlacı".

Aradum bir yir ki pinhān olayım
Kanda ki vardum bile buldum ğamı

162. ki:

Gazel 3305
Mısra: 3
" Ki bağlacı".

Her cāya ki vardum şehā tā ki görem gün yüzüñi
Komaz raķib-i rū-siyeh sāyem gibi dūnbālūmi

163. **ki:**
Gazel 3306
Mısra: **10**
" *Ki bağlacı*".

Baş terkin urup kıydı bu cānına Muħibbī
Bu 'ışk yoludur siz anı sanmañuz ki kem itdi

164. **ki:**
Gazel 3310
Mısra: **4**
" *Ki bağlacı*".

'Aceb bīmār-ı 'ışkām derdūñ-ile
Ki gelmez yanuma dehrūñ ṭabībi

165. **ki:**
Gazel 3311
Mısra: **5**
" *Ki bağlacı*".

'Arızın 'arz eyleyüp didi ki māhum ben saña
Ṭāli'üm buldı sa'ādet kevkebūm ferħundegī

166. **ki:**
Gazel 3315
Mısra: **4**
" *Ki bağlacı*".

Niçe yüksekleri sen pest kıldıñ
İdersin ser-firāz herkes ki ḥ'āhi

167. **ki:**
Gazel 3318
Mısra: **4**
" *Ki bağlacı*".

'İyd oldı ḳurbāna şalā itdūñ gelüp 'āşıkıların
Kıldı vişāle irmedi ol cān ki ḳurbān olmadı

168. **ki:**
Gazel 3321
Mısra: **2**
" *Ki bağlacı*".

İy peri-rū gūş kıl bir bir diyem bu ḥālūmi
Umaram ki raħm idesin işidüp aḥvālūmi

169. **ki:**
Gazel 3321
Mısra: **10**
" *Ki bağlacı*".

İy Muħibbī 'adl kıl bir kimseye zūlm eyleme
Ḥaḳ ta'ālā çünki bilürsin ki sevmez zālīmi

170. **ki:**
Gazel 3323
Mısra: **10**
" *Ki bağlacı*".

Ca'd-ı zūlfine anuñ yañılıp 'anber diyeli
Niçe yıldur ki daḥı gitmedi dilden kederi

171. **ki:**
Gazel 3324
Mısra: **9**
" *Ki bağlacı*".

Dil ister ki ola zūlfüne ber-dār
Muħibbī [sen] ḳabūl it gel bu ra'yı

172. **ki:**
Gazel 3354
Mısra: **10**
" *Ki bağlacı*".

'Āşık Muħibbī ölse de varmaz selāmete
'Āşık odur ki cān virüp alur melāmeti

kıble:

1. **kıble:**
Gazel 3226
Mısra: **7**
Müslümanların ibadet etmek için yöneldikleri Kabe yönü. II Sevgilinin yüzü.

Ḳıble ḥaḳkı eyler-idüm Ka'be yirine tavāf
Ger naşib olsa nigāruñ görebilsem kendini

kıble ol:

1. **kıble ol:-ur**
Gazel 3401
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kıble haline gelmek.

Olur Mecnūn'a kıble ḥayl-i Leylī
İder cān u gönülden aña meylī

kıblegāh-ı dil:

1. **kıblegāh-ı dil:**
Gazel 3430
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kablesi.

Ka'be-i ḥüsninde görüp kaşları mihrābını
Ḳıblegāh-ı dil idinmişdüm namāzum var-ıdı

kıbr ü kın:

1. **kıbr ü kın:**
Gazel 3461
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Büyüklenme ve düşmanlık.

Sakın aldanma eser bir gün muḥālīf rüzigār
Kıbr ü kını terk kıl germe göğüs yelken gibi

2. **kibr ü kîn:-ile**

Gazel 3278

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Büyükleme(kendini beğenmişlik) ve devamlı ve gizli düşmanlık.

Kibr ü kîn-ile garaż olana âdem mi dinür

Bir gerek çünkü Muhibbî kişinüñ içi daşı

kibr-i keykävüs:

1. **kibr-i keykävüs:-uñ, -ı**

Gazel 3320

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Keykävüs'un kibri, kendini herkesten üstün görmesi(Keykävüs, Şehnâme'de bahsi geçen on ikinci İran hükümdarı olup tahta geçtikten sonra gurur ve kibre kapılarak etrafındaki insanları hayal kırıklığına uğratmıştır).

Şâfi mey iç şüfiyâ eyle gel âyineñi pāk

Gidere dilden gurür u kibr-i Keykävüsüñi

kıl:

1. **kılmış:-mış**

Gazel 3301

Mısra: 4

Etmek, eylemek, yapmak.

Ėam-ı Şirîn ile Ferhād şu deñlü nâleler kıldı
Şadâ-yı 'aķsidür kılmış sanurlar Bî-sütün oldu

2. **kılma:-ı, -n, -a**

Gazel 3080

Mısra: 10

İnce tüy, kıl.

İy Muhibbî ser-i zülfine niçe kıymet olur
Virilür mülk-i cihân çünkü bahâ bir kılma

3. **kıldur:-dur**

Gazel 3486

Mısra: 7

Kıl, tüy // İnce, kıl kadar ince.

Noķtadur agzı bili kıldur diyü şerh eyledüm
Ėurdebînler içre haylî kıl ü kâlüm var-ıdı

4. **kılın:-ı, -n, -ı**

Gazel 3306

Mısra: 2

Bazı hayvanların derisinde, insan vücudunun belli yerlerinde çıkan, üst deri ürünü olan ipliksi uzantı, kıl.

Naķķâş-ı ezal çün haķ-ı müşğîn raķam itdi
Her bir kılını yazmak için kıl kalem itdi

5. **kılca:-ca**

Gazel 3011

Mısra: 4

Çok az, çok ufak, pek önemsiz, kıl kadar.

Mü'min-i 'ışķam bi-ĥamdillâh zi-men zülf-i döst
Kılca noķşân gelmedi yâĥüd ĥalel bu dînüme

6. **kılur:-ur**

Gazel 3003

Mısra: 4

... hâline getirmek.

İçürür âdeme öñ şehd ü şekker

Kılur zehr ile soñra päre päre

7. **kılmış:-mış**

Gazel 3263

Mısra: 8

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ėarâmî gözleri kan itmek ister

Müje türine kılmış kaşların yay

8. **kıl:**

Gazel 3407

Mısra: 3

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Dâĥuñi dâm eyle şayd it eşķ-i çeşmüñ dane kıl
Bir kebüter-sine sîm-endâmı bayram irtesi

9. **kılup:-up**

Gazel 3462

Mısra: 2

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Görüp gülzâr-ı ĥüsn içre ben ol serv-i ĥurâmânı
Akıtdum pâyına cûlar kılup bu çeşm-i giryânı

10. **kılıyla:-ı, -y, -la**

Gazel 3445

Mısra: 4

Kıl, saç teli.

İy gönül sanma olursın bend-i zülfinden ĥalâş
Baĥladı çün bir kılıyla gözleri cädü seni

11. **kılmadı:-ma, -dı**

Gazel 3361

Mısra: 2

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Mâh-rûlar 'ışķ[ı] bu âşüfteden ayrılmadı
Tâ beni ser-geşte vü [rû]svâ-yı 'âlem kılmadı

kıl-:

1. **kılduñ:-du, -ñ**

Gazel 3107

Mısra: 7
Etmek/yapmak.

Sitem tîği cefâ tîriyle kıldıñ
Beni hey nâ-müselmân pâre pâre

2. **kıldı:-dı**
Gazel 3318
Mısra: 4
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

‘İyd oldı kırbâna şalâ itdüñ gelüp ‘aşıklarunñ
Kıldı vişâle irmedi ol cân ki kırbân olmadı

3. **kıldı:-dı**
Gazel 3419
Mısra: 3
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Kıldı zemîni derya yaşum yiñilmez oldı
Âhum urüc idelden çarha tarrâka düşdi

4. **kıldı:-dı**
Gazel 3488
Mısra: 8
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Bend-i zülfinden niçe olsun gönül murğı halâş
Zülfini dâm itdi hâlin kıldı dâne gözleri

5. **kılır:-ur**
Gazel 3369
Mısra: 6
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Gül yüzi hasret[i-y-] ile giceler şubha degin
Eyledi nâle kılır bülbül-i gülzâr beni

kıl kalem it:

1. **kıl kalem it:-dı**
Gazel 3306
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kıl kalem(Eskiden ressam ve tezhipçilerin ince çizgi çekmek ve resim yapmak için kullandıkları tek kıldan ibâret fırça) yapmak.

Naqqâş-ı ezel çün haç-ı müşğîn raqam itdi
Her bir kılını yazmak için kıl kalem itdi

kıl ü kâl:

1. **kıl ü kâl:-üm, -i**
Gazel 3305
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dedikodu; boş söz.

İy zâhid-i bârid-ı nefes nedür bu baħs ü bu cedel
Añlayımsın fâriğ ol ‘ışk içre kıl ü kâlümü

2. **kıl ü kâl:-üm**
Gazel 3486
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dedikodu, boş söz.

Noqtadur agzı bili kıldur diyü şerh eyledüm
Hürdebînler içre haylî kıl ü kâlüm var-ıdı

kıla dön-:

1. **kıla dön-:-a, -dı**
Gazel 3198
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kıla benzemek. // İnce, kıl kadar ince/zayıf olmak.

Bir kıla döndi miyânın fikr iderken bu tenüm
Bir hayâl oldı hemân ancak ki nâ-yâb olmadı

kıldan ince ol-:

1. **kıldan ince ol-:-dan, --ıcak**
Gazel 3092
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Zayıflayıp incelme, kıldan daha ince hale gelme.

Miyânın kuçmak istersin Muħibbî
Kuçılır mı olıcak kıldan ince

kılıç:

1. **kılıç:**
Gazel 3443
Mısra: 5
Kın içine konup bir kayışla bele takılan, çelikten yapılmış, eğri veya düz, uzun kesici silah.II sevgilinin yan bakışı bağlamında.

Bārān olursa başına ok yıldırım kılıç
Gerçek er olana gelür ol gün ‘atâ günü

2. **kılıç:**
Gazel 3443
Mısra: 1
Kın içine konup bir kayışla bele takılan, çelikten yapılmış, eğri veya düz uzun kesici silah, kılıç.

Merdâne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görüne zevk u şafâ günü

kim:

1. **kim:**
Gazel 3005
Mısra: 2
Soru zamiri.

Ol yâr yiter cevri-ile nâz ü sitem kıla
Billâh diñüz ki fitne vü âşûbî kim kıla

2. kim:

Gazel 3009

Mısra: 2

Soru zamiri.

Degül ben hastanuñ hâlinden ol sîmîn beden âgeh
Kim eyler ol şehi yâ Rab ‘aceb ben bendeden âgeh

3. kim:

Gazel 3030

Mısra: 4

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Hevâ-yı Ka‘be-yi yâra yüzüm üzre revân oldum
Beni kim kurtarur yâ Rab ki dolaşdum muğaylâna

4. kim:

Gazel 3057

Mısra: 3

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Kâkûlî sevdâsına kim dil vire bir dilberüñ
İñlemekle ‘âkıbet gönül perîşân olmaya

5. kim:

Gazel 3079

Mısra: 1

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Sırr-ı ‘ışkı kim bilürdi nâle takrîr itmese
Şafha-i ruhsâruma yâ eşk tahrîr itmese

6. kim:

Gazel 3096

Mısra: 4

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

‘Ârızuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim girdi cennet bâğına

7. kim:

Gazel 3097

Mısra: 9

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Kim bütün ide Muhibbî bu gönül şîşesini
Sınuban seng-i cefâ-y-ıla ki şad pâre düşe

8. kim:

Gazel 3117

Mısra: 10

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Bend-i zülfine düşüp murğ-ı dilüñ dâne içün
Saña kim didi Muhibbî tãma‘-ı hâl eyle

9. kim:

Gazel 3118

Mısra: 7

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Sevdügi yolında kim virmezse cân nâ-kesdür ol
Cân viren cânân yolında şübhesüz cömerd ola

10. kime:-e

Gazel 3125

Mısra: 8

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Bahâr eyyâmı gül devri geçürme ‘ömrüñi zâyi‘
Bu dünyâ çün degül bâkî kime kaldı kime kala

11. kimdür:-dür

Gazel 3340

Mısra: 13

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Kimdür Muhibbî ‘âşık ‘ışk içre sorsalar
Dirdüm belâ vü miñnet ile bir melâmeti

12. kim:

Gazel 3426

Mısra: 11

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Küyuñda ruñuñ şevkine kim cân vire cânâ
Ol demde hemân Dâr-ı selâm ola mağâmı

13. kim:

Gazel 3429

Mısra: 1

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Kim virdi gönül cân u ruñ yâra tayandı
Pervâne gibi yansa ne tañ nâra tayandı

14. kimüñ:-üñ

Gazel 3459

Mısra: 1

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Bugün bu deyr-i ‘âlemde kimüñ kim başda var hüşü
İçüp cãm-ı mañabbetden dem-â-dem eylesün cüşü

15. kim:

Gazel 3468

Mısra: 8

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Tokuz mînâsını sıdı bu çarñuñ
Kim atdı râh-ı istiğnâda sengi

16. kimdür:-dür

Gazel 3473

Mısra: 10

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Eyle Muhibbî sâye-i zülfine ilticâ
Kimdür ki istemeye o devlet hümâsını

17. kimdür:-dür

Gazel 3481

Mısra: 7

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Cān virür kimdür didi 'ālemde dilber büseme
Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir dağı

18. **kimde:-de**

Gazel 3057

Mısra: 6

"Hangi kişi" anlamında soru zamiri.

Ger murāduñ cān ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kīn ola müselmān olmaya

19. **[kim]:**

Gazel 3282

Mısra: 9

"Ki" bağlacı.

Āsümān-ıla zemīni gezdi [kim] künc-i vişāl
Bulmadı bir yir Muḥibbī sīnede cā eyledi

20. **kimdür:--dür**

Gazel 3002

Mısra: 10

Soru zamiri (hangi kimse).

Demürden pençedür şî'rūñ Muḥibbī
Bozılmaz aña kimdür ura pençe

21. **kim-durur:--durur**

Gazel 3198

Mısra: 1

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Kim-durur ruḥsāruña gün gibi per-tāb olmadı
Ya anı gördükde bu çeşmüm tolu āb olmadı

22. **kime:-e**

Gazel 3209

Mısra: 9

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Kime diyem iy Muḥibbī derd-i dil aḥvālını
Aradum gezdüm cihāni kimse ḥāldaş olmadı

23. **kim-durur:--durur**

Gazel 3234

Mısra: 10

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

'İşka düşdüm şabrdan özge bu derde çäre yok
Kim-durur tağyir ide benden Muḥibbī kısmeti

24. **kime:-e**

Gazel 3384

Mısra: 9

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Bu Muḥibbī kime yārum dise agyār olur ol
Kimsesi yok bu cihān içre Ḥudā'dan ğayrı

25. **kim:**

Gazel 3022

Mısra: 2

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ḥālūme baksañ n'ola iy ḥüsn iline pādīşāh
Cān u dilden seni kim çok sevse yanuñda günāh

26. **kim:**

Gazel 3088

Mısra: 7

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Cān terkini kim ura irer büseme dirmiş
Biñ cān virelüm cān-ıla diñ aña satarsa

27. **kim:**

Gazel 3089

Mısra: 5

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Kim bilürdi 'ışkumı 'ālemde olurdu nihān
Dideler küzekler ü bu sīne dölāb olmasa

28. **kim:**

Gazel 3128

Mısra: 3

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Yapmadan gönülüm evini āh kim anı yıkar
Dönderüpdür oynını dildār oğlan oynına

29. **kim:**

Gazel 3142

Mısra: 10

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ağla Muḥibbī ağla derd-ile bagrı tagla
Kim güldi sen gülesin devr-i zamān içinde

30. **kim:**

Gazel 3145

Mısra: 8

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Saklamazam göz yaşından sīne-i mecrūhumı
Tığ-i ğamzeñ yarasıdır kim dege su bitmeye

31. **kimdür:-dür**

Gazel 3151

Mısra: 2

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Başa kim çıkabilür ol turre-i ṭarrār ile
Kimdür ol kim söyleşe la'l-i şeker-ğüftār ile

32. **kim:**

Gazel 3162

Mısra: 4

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

'Ārızuñ üstine dönmişdür neden ḥāl-i siyāh
Kim görüpdür kâfiri kim gire cennet bāğına

33. **kimdür:-dür**

Gazel 3165

Mısra: 2

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

El götürüp du‘ā direm ol serv kāmete
Kimdür ki irmek istemez ola kıyāmete

34. kim:

Gazel 3183

Mısra: 6

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Urmış-ıdum zühd ü taḳvānuñ ezel bünyādını
Åh kim tūfān mı ḥāk-ile yeksān eyledi

35. kim:

Gazel 3185

Mısra: 1

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Kim cüdā eyler bugün senden beni cānum gibi
Çāk çāk olsun görem çāk-i girībānum gibi

36. kim:

Gazel 3185

Mısra: 3

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Kim koya kaḫ‘ olmadan dest-i vişālūñ dāmenin
Göreyim pā-māl ola her yaña dāmānum gibi

37. kim:

Gazel 3190

Mısra: 2

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Yine nāz-ıla ḥırām eyle gel iy serv-i sehī
Kim göre nāz-ıla bu kāmētūñi diye zihī

38. kimdür:-dür

Gazel 3190

Mısra: 4

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Seni cān-ıla eger sevdüm ise sanma günāh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādīşehi

39. kimdür:-dür

Gazel 3206

Mısra: 9

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Viren ‘ışk içre kimdür cānı dirseñ
Muḥibbī derdmend üftāde virdi

40. kim:

Gazel 3231

Mısra: 12

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Maḥabbet cāmın içelden Muḥibbī şöyle mest oldı
Anı kim bilmeye sanur içüpdür āb-ı engürü

41. kim:

Gazel 3232

Mısra: 13

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Deryā-yı eşki kim göre ‘ummāna beñzede
Kim gördi buña görmedi hergiz karasını

42. kim:

Gazel 3241

Mısra: 4

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Dil viren medfün olur dünyāya bil Kārūn-veş
Kim tecerrüd eyledi göklerdeñ ‘İsā gibi

43. kim:

Gazel 3242

Mısra: 2

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Hıç olur mı ki diyem ‘ālemde var cānān iki
Bunı kim diye-bilür var cism içinde cān iki

44. kimdür:-dür

Gazel 3265

Mısra: 7

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Kimdür beñzer diye gül ruḫlaruña gülleri
Oda yana şu‘le-i ruḫsār-ıla gül ḥırmeni

45. kim:

Gazel 3312

Mısra: 4

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Kimse virmedi miyānyıla dehāmı ḥaberin
Kim cevāb eydebile bilmeyicek ‘ilm-i ḥaḫı

46. kim:

Gazel 3317

Mısra: 5

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Rāh-ı ‘ışkı istedüm kim ide āsān küh-ken
Görüñ āḫır başına niçe dokındı tīşesi

47. kimdür:-dür

Gazel 3326

Mısra: 9

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Kimdür Muḥibbī iḳlīm-i ‘ışk içre didi yār
Didüm belā kişverinüñ bir belā-keşi

48. kimdür:-dür

Gazel 3359

Mısra: 10

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Gözlerüm yaşı degül eksük Muḥibbī Dicle’den
Yaşuma kimdür diyen kim cūy-ı Bağdād olmadı

49. kim:

Gazel 3372

Mısra: 12

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Bu Muḥibbī kuluñuñ gel sıma gönlin kerem it
Kim bütün idebilür sınsa zücâc-ı Halebî

50. kim:

Gazel 3426

Mısra: 5

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Dil kâfilesin rāh-ı maḥabbetde kim itdi
Reh-zenlik idelden berü ol çeşm-i ḥarāmî

51. kim:

Gazel 3456

Mısra: 7

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Terennümlerle ḥâletler dilersenñ kim vire bezme
Bu şî'r-i dil-keşî ögret ki tā muṭrîb çala 'üdü

52. kim:

Gazel 3272

Mısra: 10

"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Dār-ı dünyāya denî dirler imiş çünkü ezil
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denî

53. kim:

Gazel 3021

Mısra: 5

"Ki" bağlacı.

Vā'izüñ kim nesin aldık alur agzına bizi
'Ārif olalum anuñ uymayup efsānesine

54. kim:

Gazel 3021

Mısra: 10

"Ki" bağlacı.

Bu Muḥibbī yanar 'ışkıyla anuñ şem' gibi
Āh kim bir meded olmadı anuñ çāresine

55. kim:

Gazel 3022

Mısra: 4

"Ki" bağlacı.

Pişe itme zulmı lillāh kendüñe iy serv-kaḍ
Nüh felek titrer kaçan kim bir ğarîb eyleye āh

56. kim:

Gazel 3026

Mısra: 1

"Ki" bağlacı.

Her taraftan zülf kim düşmiş o ḥaddi meh-veşe
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneşe

57. kim:

Gazel 3029

Mısra: 5

"Ki" bağlacı.

Dilerem âteş-i 'ışkuñ beni şol ḥadde yaksun kim
Görenler diyeler Allāh aña yār olmasun kimse

58. kim:

Gazel 3030

Mısra: 6

"Ki" bağlacı.

Ḥadîs-i 'ışk-ı dilberden ḥaber virmek diler gönüm
Velî korkaram andan kim cihān başdan başa yana

59. kim:

Gazel 3031

Mısra: 4

"Ki" bağlacı.

Saña beñzer bir perî-peyker melek-rü görmedüm
Gerçi kim 'âlemde bî-ḥad eylemişem geşt-i rāh

60. kim:

Gazel 3031

Mısra: 8

"Ki" bağlacı.

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledüñ ser-tā-kaḍem
Bilmezem kim sevdüğüm midür seni iy şeh günāh

61. kim:

Gazel 3033

Mısra: 17

"Ki" bağlacı.

Kim bir nefesüm kaldı hemān çıkmaga bu cān
İy bād-ı şabā yāra varup bir ḥaber eyle

62. kim:

Gazel 3038

Mısra: 10

"Ki" bağlacı.

Ribāt-ı köhnedür dünyā Muḥibbī aña dil virme
Bilür kim aña kim konsa göçer âheste âheste

63. kim:

Gazel 3040

Mısra: 7

"Ki" bağlacı.

Ḥaḳ bilür kim cān u dil yolına eylerdüm fedā
Hemdem olsam bir nefes ol dilber-i ḥamrā-y-ıla

64. kim:

Gazel 3043

Mısra: 11

"Ki" bağlacı.

Saçuñuñ kim bahāsı Mısr u Tebrîz
Muḥibbī virmez İrān illerine

65. kim:

Gazel 3044

Mısra: 1

"Ki" bağlacı.

Ol yāra yār dime kim yālvara gelmeye
Dil virme aña sakın el vara gelmeye

66. kim:

Gazel 3064
Mısra: 9
"Ki" bağlacı.

Muḥibbī bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim
Görüp bu ḥālūñi dilber ide tā gül gibi ḥānde

67. kim:

Gazel 3065
Mısra: 6
"Ki" bağlacı.

Ḥaṭṭuñuñ isini hoş görsün lebūñ nūş isteyen
Dūda lā-būd katlanur kim isteye ḥelwā yine

68. kim:

Gazel 3084
Mısra: 12
"Ki" bağlacı.

Niçe yıldur bu Muḥibbī rūze-i hicrūñ dutup
Ḥamdü-lillāh kim irişdi vaşluñuñ bayramına

69. kim:

Gazel 3091
Mısra: 4
"Ki" bağlacı.

Bülbül yiridür āhımı eflāke çıkarsa
Gül kim açıla ḥārī görür ol bilesince

70. kim:

Gazel 3094
Mısra: 10
"Ki" bağlacı.

Muḥibbī virme dil dünyā denīdür
Meseldür kim gerekdür ḡayret erde

71. kim:

Gazel 3101
Mısra: 1
"Ki" bağlacı.

Ḥāşa lillāh kim cefāña dil taḥammül itmeye
Cān ṭaleb kılsañ vire bir dem te'emmül itmeye

72. kim:

Gazel 3103
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

'Adem mülkine gitsem zād-ı ḡamdur
Kim andan özge yok baña nevāle

73. kim:

Gazel 3118
Mısra: 2
"Ki" bağlacı.

Tañ degüldür dōstlar göñlüm benüm pür derd ola
Kim ki 'aşıkdur meseldür kim belā-perverd ola

74. kim:

Gazel 3129
Mısra: 5
"Ki" bağlacı.

Küfr-i zülfi korkaram kim çıkara dīnden beni
Ehl-i İslāmı giriftār itme yā Rab kāfire

75. kim:

Gazel 3145
Mısra: 6
"Ki" bağlacı.

Zülf-i Hindūsına yāruñ öykünürmiş sünbüli
Göreyin kim bu cihānda ol siyeh rü bitmeye

76. kim:

Gazel 3151
Mısra: 2
"Ki" bağlacı.

Başa kim çıkabilür ol turre-i ṭarrār ile
Kimdür ol kim söyleşe la'l-i şeker-ḡüftār ile

77. kim:

Gazel 3158
Mısra: 14
"Ki" bağlacı.

Salar Muḥibbī ḥastayı ferdāya çün ḥabīb
Ḥālī ne ola kim yile ol bī-vefā-y-ıla

78. kim:

Gazel 3160
Mısra: 5
"Ki" bağlacı.

Zecr-i hicre ögrenüpür bu göñül şol ḥadde kim
Dir ki derd olsa bu 'ālem içre dermān olmasa

79. kim:

Gazel 3164
Mısra: 4
"Ki" bağlacı.

Gözleri ḥaçer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hiç revā mı var mıdur kim kan ider kan üstine

80. kim:

Gazel 3164
Mısra: 6
"Ki" bağlacı.

Ol peri-ruḥsārī görsem bīd gibi ditirerem
Sanasın bir ḥastadur kim ditreye cān üstine

81. kim:

Gazel 3164
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Ben senüñ yoluña cānā cānumı virsem n'ola
Kim bilirsin cān virürler dīn ü imān üstine

82. kim:

Gazel 3164
Mısra: 9
"Ki" bağlacı.

Bu Muḥibbī'ye didüm kim büseñi iḥsān kıl
Gonca gibi güldi dilber didi kim cān üstine

83. kim:

Gazel 3164
Mısra: 10
"Ki" bağlacı.

Bu Muḥibbī'ye didüm kim büseñi iḥsān kıl
Gonca gibi güldi dilber didi kim cān üstine

84. kim:

Gazel 3174
Mısra: 15
"Ki" bağlacı.

Gāh olur kim künc-i ğamdan çıkmayup eyler karar
Gāh olur her yaña sergerdān ider gönlüm beni

85. kim:

Gazel 3174
Mısra: 17
"Ki" bağlacı.

Gāh olur kim ḥande eyler gülşen içre gül gibi
Gāh olur bülbül gibi nālān ider gönlüm beni

86. kim:

Gazel 3180
Mısra: 1
"Ki" bağlacı.

Kanı ol dem kim baña deyr-i muġān me'vā idi
Gözde ḥātırda hemān ol muġbeçe tersā idi

87. kim:

Gazel 3189
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Hüblardan fāriġ iken başuma sultān-ıdum
İy felek n'itdüm saña kim derdnāk itdün beni

88. kim:

Gazel 3191
Mısra: 2
"Ki" bağlacı.

'Aceb mi yāruñ aġyār olsa yārı
Ne yirde kim bite gül bile ḥārı

89. kim:

Gazel 3193
Mısra: 3
"Ki" bağlacı.

Açıldı gerçi kim güller koñ itsün nāle bülbüller
Hebā idicegin bulur ḥazān yili gülistānı

90. kim:

Gazel 3194
Mısra: 8
"Ki" bağlacı.

Göklere başuñ irerse saña yokdur fāyide
Neñ kim olur yüzüñi sürseñ yire dāmen gibi

91. kim:

Gazel 3198
Mısra: 6
"Ki" bağlacı.

'Aql serkeşlik ider sun sākīyā cām-ı şabūh
'Aklı kemdür kim ḥarīf-i bāde-i nāb olmadı

92. kim:

Gazel 3198
Mısra: 10
"Ki" bağlacı.

'İşk bāzārında göz yaşın Muḥibbī ḥarc ider
N'eylesüm kim sīm-i eški anda da bāb olmadı

93. kim:

Gazel 3206
Mısra: 6
"Ki" bağlacı.

Dökilsün kanı nā-ḥaḳ yire ḥaḳdur
O kim dil sen gözi cellāda virdi

94. kim:

Gazel 3209
Mısra: 4
"Ki" bağlacı.

Şol kādar atduñ cefā sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende ḥurd u ḥaşḥaş olmadı

95. kim:

Gazel 3209
Mısra: 5
"Ki" bağlacı.

Deşt-i ğamda gerçi kim Mecnūn'ı yoldaş eyledüm
Bir iki menzil varınca baña pādaş olmadı

96. kim:

Gazel 3216
Mısra: 7
"Ki" bağlacı.

Gel kadem rencide kıl kim pāyuña isār için
Ḥāzır itdüm gözlerüm cevherlerinden dökmeği

97. kim:

Gazel 3264
Mısra: 6
"Ki" bağlacı.

Bir yüzi gül yâr elinden oluban hûn-ı ciger
Bülbül-i dil var mıdur kim nâle feryâd itmedi

98. kim:

Gazel 3267

Mısra: 9

"Ki" bağlacı.

Bārân-ı eşki saçdı Muhibbî şu deñlü kim
Güller açıldı itmedi dilber tebessümi

99. kim:

Gazel 3276

Mısra: 2

"Ki" bağlacı.

Nâlemi güş eyleyenler bilür ancak hâlümü
Çenge teşbih eyledi kim gördi kıdd-i dälümü

100. kim:

Gazel 3301

Mısra: 10

"Ki" bağlacı.

Liyâkat yok iken bende kılup lıtf u terahhümler
Bi-ğamdillâh Muhibbî kim birün idi derün oldı

101. kim:

Gazel 3312

Mısra: 10

"Ki" bağlacı.

Cürmüm bî-ğad ümmîd dañı lîk kavî
Umaram kim yazıla defter-i a'mâle 'afi

102. kim:

Gazel 3313

Mısra: 8

"Ki" bağlacı.

Dilberüm nâzük beden lâyıq degül degme libâs
Kim aña güldan kabâ gerek semen pîrâheni

103. kim:

Gazel 3358

Mısra: 5

"Ki" bağlacı.

Cefâdan kankı 'âşık kim vefâyı yig bilür ister
Dilegüm budur 'âlemde añılmasun anuñ adı

104. kim:

Gazel 3359

Mısra: 10

"Ki" bağlacı.

Gözlerüm yaşı degül eksük Muhibbî Dicle'den
Yaşuma kimdür diyen kim cüy-ı Bağdâd olmadı

105. kim:

Gazel 3363

Mısra: 10

"Ki" bağlacı.

Zâl-i dehre iy Muhibbî sen sen ol meyl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihânuñ erleri

106. kim:

Gazel 3366

Mısra: 1

"Ki" bağlacı.

Âh kim bir serv-ğad durdı akıtdı yaşımı
Su gibi taşdan taşa ursam 'aceb mi başımı

107. kim:

Gazel 3367

Mısra: 1

"Ki" bağlacı.

Her kimün kim eline gire anuñ hâk-i rehi
Başına tâc idine añmaya zerrîn külehi

108. kim:

Gazel 3372

Mısra: 6

"Ki" bağlacı.

Gülşen-i hüsninde yârûñ sunma el şeftâluya
Ğâfil olma kim aña key çâh olupdur ğabğabı

109. kim:

Gazel 3373

Mısra: 9

"Ki" bağlacı.

'İşka düşdüñ iy Muhibbî câna başa kalma kim
Diyeler 'uşşâk arasında saña merdâneğî

110. kim:

Gazel 3375

Mısra: 9

"Ki" bağlacı.

Çarğ elinden göz yaşın dökseñ iñen incinme kim
Yüzini hâke sürüpdür niçe merdüm-zâdeyi

111. kim:

Gazel 3376

Mısra: 12

"Ki" bağlacı.

Ölince taş işiginde Muhibbî yasanup taşı
Dimez kim niçe bir eyler bu bî-çâre bu feryâdı

112. kim:

Gazel 3377

Mısra: 2

"Ki" bağlacı.

Geşt idüp gezdüm nigârâ uşbu köhne 'âlemi
Saña beñzer görmedüm hürî degül kim âdemî

113. kim:

Gazel 3385

Mısra: 5

"Ki" bağlacı.

Ol ser-efrāzum kaçan kim nāz-ıla seyrān ide
Dir görenler işte budur serv-quadlar serveri

114. kim:

Gazel 3386

Mısra: 1

"Ki" bağlacı.

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şānum var-ıdı
Bir elümde ğabğab u bir elde cāmum var-ıdı

115. kim:

Gazel 3387

Mısra: 6

"Ki" bağlacı.

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kāfir beni
Hamdü-lillāh kim beni bendinden āzād itmedi

116. kim:

Gazel 3387

Mısra: 8

"Ki" bağlacı.

İt raķībūñ sözine aldanma iy Yūsuf-cemāl
Kim seni bir kerre ol hayr işe irşād itmedi

117. kim:

Gazel 3389

Mısra: 6

"Ki" bağlacı.

Āteş-i zülfün içine düşeliden iy perī
Şöyle yakduñ kim beni nām u nişānum kalmadı

118. kim:

Gazel 3389

Mısra: 7

"Ki" bağlacı.

Gördiler rüsvālıgundan bildiler kim 'āşıkam
Sen dağı bil dōstum zār-ı nihānum kalmadı

119. kim:

Gazel 3392

Mısra: 3

"Ki" bağlacı.

Cān u dil almaga gör kim niçe fettānlık ider
Sakın aldanma gönül sen aña zīnhār dağı

120. kim:

Gazel 3393

Mısra: 1

"Ki" bağlacı.

Sākiyā sen sanma kim def'-i melāl egler meni
Ol dişi dürr-i 'Aden la'li zülāl egler meni

121. kim:

Gazel 3397

Mısra: 5

"Ki" bağlacı.

La'l-i nābuñ Haķ bilür kim mürdeler ihyā ider
İmtihān itmek dilerseñ dōstum öldür beni

122. kim:

Gazel 3398

Mısra: 5

"Ki" bağlacı.

Niçe yıldur kim bu dil bağlayup ihrām-ı ğamı
Şimdi irdi Ka'be-i küyuña ķurbān kıl beni

123. kim:

Gazel 3398

Mısra: 10

"Ki" bağlacı.

Zülfini çevgān idüp meydān-ı hūsñ içre nigār
Top idüp başın Muħibbī diye kim çevgān beni

124. kim:

Gazel 3400

Mısra: 5

"Ki" bağlacı.

Gözleri nāz uyhusından şöyle maħmūr old[ı] kim
Sanur anı bilmeyen bīmār ider nāz uyhusı

125. kim:

Gazel 3405

Mısra: 5

"Ki" bağlacı.

Cür'a-i cām-ı lebinden kim nigāruñ mest ola
Ma'ni-i 'aşķ men' itmişdür anuñ taķrīrini

126. kim:

Gazel 3406

Mısra: 5

"Ki" bağlacı.

Ko bu 'iyy ü 'işreti çün kim fenādur 'āķıbet
Yār-ı bākī ister iseñ olmaya tā'at gibi

127. kim:

Gazel 3434

Mısra: 1

"Ki" bağlacı.

Āb-ı hayvān dir naşīb olsa kim emse ol lebi
Tā kıyāmet zinde ola nitekim Hızr nebī

128. kim:

Gazel 3457

Mısra: 7

"Ki" bağlacı.

Arayu 'işķ rāhın Ferhād u Kays'ı gör kim
Birisi deşte varup birisi taga düşdi

129. kim:

Gazel 3459

Mısra: 1

"Ki" bağlacı.

Bugün bu deyr-i 'âlemde kimüñ kim başda var hüşi
İçüp cām-ı maḥabbetden dem-â-dem eylesün cüşî

130. kim:

Gazel 3461

Mısra: 5

"Ki" bağlacı.

İster-iseñ kim perişân olmayasın 'âkıbet
Dil uzatma kimsenüñ ḥaqqına sen süsen gibi

131. kim:

Gazel 3474

Mısra: 9

"Ki" bağlacı.

Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yekdānedür
İy Muḥibbî yoḥsa bu gönlüñ senüñ deryâ mı ki

132. kim:

Gazel 3487

Mısra: 5

"Ki" bağlacı.

Güzeller pâyına saçdum şu deñlü dürr-i eşki kim
Dükendi kîse-i çeşmüm bir iki üç direm kaldı

133. kim:

Gazel 3497

Mısra: 3

"Ki" bağlacı.

Şol gedâ kim tâc idindi ḥâk-i pâyüñ döstüm
Gözine almazsa tañ mı Efser ü Dârâları

134. kim:

Gazel 3498

Mısra: 9

"Ki" bağlacı.

Tılısm olmuş meger kim genc-i ḥüsne
Görinür zülfüñ anuñ ejdehâsı

135. kim:

Gazel 3498

Mısra: 11

"Ki" bağlacı.

'Aceb zâhid neden mâtem tutar kim
Ki dâyim kara olmuşdur libâsı

136. kim:

Gazel 3037

Mısra: 8

"Hangi kişi?" anlamında.

Vaşlına irişemezsin yüri divâne gönül
Kim görüpdür ki gedâ 'iyyîde sultânlar-ıla

137. kim:

Gazel 3038

Mısra: 10

"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Ribâṭ-ı köhnedür dünyâ Muḥibbî aña dil virme
Bilür kim aña kim konsa göçer âheste âheste

138. kim:

Gazel 3295

Mısra: 5

"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Nigāruñ katıdır gönli anı kim bilmek isterse
Felek nerrâdı getürmez murādumca benem zârı

139. kim:

Gazel 3044

Mısra: 8

Belgisiz soru zamiri.

Görsem yüzini zârı kılup âh ider gönül
Kim gördi anı bülbül ola zâra gelmeye

140. kim:

Gazel 3104

Mısra: 6

"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Bezm-i ğamda ko beni ney gibi efgân ideyim
Kim bilür daḥı şehâ kim irişür uşbu deme

141. kim:

Gazel 3136

Mısra: 10

"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Şafḥa-i ruḥsârum üzre iy Muḥibbî hâlümü
Kim gören sanur ki taḥrîr eylemişdür kan-ıla

142. kim:

Gazel 3174

Mısra: 9

"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Gâh olur bir kaṭre eyler bil ki kim bir kaṭreden
Geh telâṭumlar urup 'ummân ider gönüm beni

143. kim:

Gazel 3232

Mısra: 14

"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Deryâ-yı eşki kim göre 'ummâna beñzede
Kim gördi buña görmedi hergiz karasını

144. kim:

Gazel 3416

Mısra: 7

"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Ser-i küyuñda kim görse baña divâne eydürler
Anuñçün zülf-i zencirüñ olupdur boynumuñ bendi

145. kim:

Gazel 3434

Mısra: 4

"Her kim, hangi kimse" anlamında kullanılan bir ifade.

'İşk bir meşrebdür anı şüff idrāk eylemez
Zira kim 'āşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

146. kim:
Gazel 3314
Mısra: 5
Belgisiz zamir.

Kim yüzün gördi didi olmaya bu resme cemāl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

147. kim:
Gazel 3010
Mısra: 3
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Ezel mey-ḥānesinden kim içüpdür cür'a-i 'ışkı
Ebed tā rüz-ı maḥşerde bulınsa tañ mı mestāne

148. kim:
Gazel 3076
Mısra: 7
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Çeşmüñ var iken kim irişe genc-i vişāle
Yol bulma aña müşkil olur şır arasında

149. kim:
Gazel 3079
Mısra: 5
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Bezm-i ğamda kim dir-idi Qays için sultān-ı 'ışk
Bādesin göz yaşı sazın şavt-ı zencir itmese

150. kim:
Gazel 3084
Mısra: 9
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

İy gönül kim 'āşıkı men' ider-ise bādeden
Bāda virür 'aql[ı] güş itme kelām-ı ḥāmına

151. kim:
Gazel 3089
Mısra: 2
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Jeng-i ğamda dil kalurdi ger mey-i nāb olmasa
Kim görürdi gün yüzün mihr-i cihān-tāb olmasa

152. kim:
Gazel 3096
Mısra: 4

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

'Arızuñ üstinde düşüştür meger zülf-i siyāh
Kim görüpdür kāfiri kim girdi cennet bāğına

153. kim:
Gazel 3115
Mısra: 1
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Kim nisbet ider gün yüzünü şems-i duḥāya
Rağbet mi kalur gün ki tulū' eyleye aya

154. kim:
Gazel 3139
Mısra: 7
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Dāğlarla kim göre şahrā-yı ğamda cismümi
Zāğlar üşmiş sanur Mecnün-ı 'üryān üstine

155. kim:
Gazel 3151
Mısra: 1
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Başa kim çıkabilür ol turre-i tarrār ile
Kimdür ol kim söyleşe la'l-i şeker-güftār ile

156. kim:
Gazel 3152
Mısra: 8
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Qabrüm üzre her çemen söyler cefāsın ol mehüñ
Kim gelüp bir dem nazār kılsa mezārüm taşına

157. kim:
Gazel 3153
Mısra: 8
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Sorma ḥālin 'āşık-ı dil-ḥastenüñ iy mäh-rü
Senden artuk kim ne bilsün derdi ne dermānına

158. kim:
Gazel 3155
Mısra: 4
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Bülbül-i cān iremez gülşen-i şādīye veli
Kanda kim ḥār-ı ğam olsa yapışur dāmenüme

159. kim:
Gazel 3162
Mısra: 4

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

‘Arızuñ üstine dönmişdür neden hâl-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim gire cennet bâğına

160. kim:

Gazel 3176

Mısra: 9

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Mescid-i hüsnüñi kim görse hemân secde kılır
Tâk-ı ebrüñ olalıdan aña mihrâb gibi

161. kim:

Gazel 3177

Mısra: 7

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Kim ki gözler ‘âr u nâmûsı aña ‘âşık dimeñ
‘Âşıkunı singun gerek her lahza göñli şîşesi

162. kim:

Gazel 3204

Mısra: 9

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

‘İşkum degül mi gün gibi rüşen kim añlamaz
Ola kim ‘ayândur aña ne hâcet beyân dağı

163. kim:

Gazel 3211

Mısra: 7

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Cân-ıla kim ki gelüp nür-ı mağabbetle yana
Şâf olup kâlbi anuñ kalmaya gıllı vü şîşesi

164. kim:

Gazel 3235

Mısra: 1

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Kim temâşâ eyleye bir lahza hüsnüñ bâğını
Almaya bir hâbbeye virseñ irem uçmagını

165. kim:

Gazel 3235

Mısra: 6

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Servlerdür sînem üzre çekdüğüm yir yir elif
Lâleler bitmiş sanur kim görse bagrum dağını

166. kim:

Gazel 3247

Mısra: 3

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Cür‘a-i ‘ışkı içüp kim aña tākāt getüre
Öldüre anı amân virmeye tiz-âb gibi

167. kim:

Gazel 3250

Mısra: 7

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Bağr-ı dilden zâhir olan kim göre eş‘arumı
Dir niçe esrâr-ıla var niçe yüz biñ ma‘nevî

168. kim:

Gazel 3252

Mısra: 6

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

‘Âşık ola kalmaya güftâra kudreti
Kim göre kara kaş-ıla gözi jâlesini

169. kim:

Gazel 3261

Mısra: 2

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Câme-i zer-baft ile ger cilve kılsa ol perî
Kim göre âşüfte vü hayrân ola dilden berî

170. kim:

Gazel 3289

Mısra: 3

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

‘İşka kim dolaşa bulunmaya bir çäre aña
Tâ ki urmaya alup başa daşı daşa başı

171. kim:

Gazel 3289

Mısra: 7

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Kim hâlâş olabilür gamze okı atılacak
Bir yire ya kaşınuñ gelse iki yire başı

172. kim:

Gazel 3297

Mısra: 7

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Didi dilber kim cefâya lutfumı eyler kabûl
Ehl-i ‘ışk olan didüm cevruñ temennâ eyledi

173. kim:

Gazel 3332

Mısra: 6

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Nâzûk bedeni berg-i semenden dağ-ı nâzûk
Kim gördi bu nev'-ile bir sîm-dâde[y]i

174. kim:

Gazel 3344

Mısra: 8

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Olsun haqîkî çünkü gerekdür haqîkî 'ışk
Tahsîn diye kim göre bu 'ışk-bâzuñi

175. kim:

Gazel 3355

Mısra: 5

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

'İşk sevdâsı ile kim ola sevdâyî mizâc
Başda kalmaya anuñ bād u hevâdan ğayrı

176. kim:

Gazel 3384

Mısra: 8

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Hicr[i] ile ne belâ çekdüğini cân u gönül
Yâra kim ilte haber bād-ı şabâdan ğayrı

177. kim:

Gazel 3390

Mısra: 6

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Hüsni iline pâdişâh olalı ol yâr-ı güzîn
Kim ki gördiyse anı illerini serde kodı

178. kim:

Gazel 3421

Mısra: 3

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Kim tutar tîr-i cefâ karşısına sîne siper
Âferîn olsun aña eyledi merdânalığı

179. kim:

Gazel 3454

Mısra: 4

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Gelüp hañ tutsa ger âhîr leb-i cânânı incitme
Dilâ fikr eyle 'âlemde ecelden kim amân buldı

180. kim:

Gazel 3046

Mısra: 5

"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamiri.

Tâğlarla kim göre deşt-i belâda cismümü
Zâğlar konmuş sanur mecnûn-ı 'üryân üstine

181. kim:

Gazel 3137

Mısra: 1

"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamiri.

Gözlerüme kim nazar kılsa benüm pür âb-ıla
Der bi'aynih bir kadeh tolmuş şarâb-ı nâb-ıla

182. kim:

Gazel 3425

Mısra: 10

"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamiri.

Muhibbî şâh-ı gül nağ'-ı çemen üzre karar itmiş
Bu demler kim mey içmezse girân ola meger cânı

183. kim:

Gazel 3477

Mısra: 6

"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamiri.

Zülfini kodı 'arız-ı üzre yine dilber
Hâçımı gör ol kâfiri kim suya bıraktı

184. kim:

Gazel 3026

Mısra: 5

Hangi kimse.

Tâğlar-ıla kim görürse bu ten-i 'üryânımı
Beñzedür şahrâ yüzinde zâğlar üşmiş leşe

185. kim:

Gazel 3047

Mısra: 8

Hangi kimse.

Küyına varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnûnı ider bâziçe ata taş-ıla

186. kimde:-de

Gazel 3461

Mısra: 8

Hangi kimse.

Ok gibi togrulmayınca varırmazsın menzile
Kimde yok perr-i 'amel yolda kalur segzen gibi

187. kim:

Gazel 3491

Mısra: 1

"Her kim, hangi kimse" anlamında kullanılan bir ifade.

Hayret alup tañ ola kim göre rüy-ı zerdümi
Rağm ide lâ-büd okuyan defter-i pür derdümi

188. **kimi:-i**

Gazel 3468

Mısra: 1

"Bazıları" anlamında belgisiz zamir (Halktan bazıları, bazı kimseler).

Kimi afyōnī halkuñ kimi bengī

Kimi içer ŧarāb-ı lāle rengi

189. **kimi:-i**

Gazel 3468

Mısra: 1

"Bazıları" anlamında belgisiz zamir (Halktan bazıları, bazı kimseler).

Kimi afyōnī halkuñ kimi bengī

Kimi içer ŧarāb-ı lāle rengi

190. **kimi:-i**

Gazel 3468

Mısra: 2

"Bazıları" anlamında belgisiz zamir (Halktan bazıları, bazı kimseler).

Kimi afyōnī halkuñ kimi bengī

Kimi içer ŧarāb-ı lāle rengi

191. **kim:**

Gazel 3314

Mısra: 7

"Hangi kiŧi" anlamında kullanılan soru zamiri.

Gōñlümün ŧiŧesini kim göre kan-ıla tolu

Mey-i ħamrā ile pür sana zücāc-ı Ĥalebī

192. **kim:**

Gazel 3224

Mısra: 10

Hangi kimse.

Bu Muĥibbī giceler ŧubĥa deĝin nāle kılur

Bezm-i ĝam içre anı kim göre sanur nāyī

kim bilür:

1. **kim bilür:--ür**

Gazel 3104

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Belirsizlik, bilinmezlik.

Bezm-i ĝamda ko beni ney gibi eĝān ideyim

Kim bilür daĥı ŧehā kim iriŧür uŧbu deme

kim ki:

1. **kim ki:**

Gazel 3035

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Hangi kimse ki.

Kim ki gōñlin ĥoŧ dutar ‘ālemde istiĝnā-y-ıla
Meskenin Ķāf-ı ħanā‘at eyler ol ‘Anħā-y-ıla

2. **kim ki:**

Gazel 3048

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Kim ki teŧbīĥ eyleye kaŧını ħurbān ayına

Āferin olsun anuñ ħurbān olayın rāyına

3. **kim ki:**

Gazel 3098

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Hangi kimse ki.

Kim ki dil virmez cihāna geçer istiĝnā-y-ıla

İy Muĥibbī bu tokuz mīnāyı sır bir seng-ile

4. **kim ki:**

Gazel 3118

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Hangi kimse ki.

Tañ deĝüldür dōstlar gōñlüm benüm pür derd ola

Kim ki ‘āŧiħdur meseldür kim belā-perverd ola

5. **kim ki:**

Gazel 3448

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Kim ki ŧaĥrā-yı ĝamuñ her dem ola pādīŧehi

Āteŧ-i āĥı olur baŧına zerrin külehi

6. **kim ki:**

Gazel 3464

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi kimse ki.

Āĥir olsun göreyin tūbī gibi ol ser-nigün

Kim ki teŧbīĥ eyleye serve ħadūñ ŧimŧādını

7. **kim ki:**

Gazel 3097

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Her kim ki.

Kim ki ŧīrīn lebūne dil vire Ferĥād-ŧıfat

Yakalar āk idüben dāmen-i kühsāra düŧe

8. **kim ki:**

Gazel 3110

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Hangi kimse ki.

Kim ki basdı 'âlem-i 'ışka kadem âdemdür ol
Her kimüñ ki 'ışkı yok aslâ aña âdem dime

kim olam:

1. **kim olam:**

Gazel 3224

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ben kimim ki? Ben kim oluyorum ki? Ne haddime!.

Her yire bassa segi pâyı başum anda koyam
Ben kim olam ki segi ile olam hem-pâyî

kime:

1. **kime:**

Gazel 3041

Mısra: 5

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Seni kime ben beñzedeyim 'âlem içinde
Yoluñda senüñ cân virür iy rûh-ı revânum

2. **kime:**

Gazel 3125

Mısra: 8

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Bahâr eyyâmı gül devri geçürme 'ömrüñi zâyî'
Bu dünyâ çün degül bâkî kime kaldı kime kala

3. **kime:**

Gazel 3178

Mısra: 6

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

N'eyler ol âb-ı hayâtı ya şarâb-ı kevseri
La'l-i dilberden kime ola müyesser çâşnı

4. **kime:**

Gazel 3234

Mısra: 2

"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Cânumı mest ü harâb itdi lebüñ keyfiyyeti
Bilmezem kime şikâyet ideyim derdüm katı

kimesne:

1. **kimesne:**

Gazel 3124

Mısra: 8

"Hiçbir şahıs, hiçbir insan" anlamlarında belgisiz zamir.

Miyâniyla lebinden sordum âhîr
Kimesne bilmedüm vâkıf bu râza

2. **kimesne:**

Gazel 3382

Mısra: 8

"Hiçbir şahıs, hiçbir insan" anlamlarında belgisiz zamir.

Gül yüzünsüz zârılıgum diñmemişdür döstüm
Görmedi bārân kimesne çeşm-i giryânüm gibi

kimi:

1. **kimi:**

Gazel 3243

Mısra: 3

"Bazıları" anlamında belgisiz zamir.

Şâh-ı 'ışka kimisi baş u kimi cân iletür
Ehl-i 'ışkuñ gel temâşâ eyle [sen] savaşımı

2. **kimini:-n, -i**

Gazel 3199

Mısra: 3

"Bazıları" anlamında belgisiz zamir.

Bülend itdüñ kimini kimini pest
İdersin saña âsân her çi h'âhı

3. **kimini:-n, -i**

Gazel 3199

Mısra: 3

"Bazıları" anlamında belgisiz zamir.

Bülend itdüñ kimini kimini pest
İdersin saña âsân her çi h'âhı

kimi kimi:

1. **kimi kimi:**

Gazel 3299

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kimi...kimi... Bazısı, bazıları, birkaçı II belgisizlik anlamında kullanılan ikileme.

Halk[ı] gördüm kimi mescidde kimi mey-hânedede
Baña nâmuñ zikri ile meskenüm küyuñ gibi

kimisi:

1. **kimisi:**

Gazel 3243

Mısra: 3

(İyelik ekinin kalıplaşması ve ek yığılmastıyla) Bazısı (Bazıları), kimi.

Şâh-ı 'ışka kimisi baş u kimi cân iletür
Ehl-i 'ışkuñ gel temâşâ eyle [sen] savaşımı

kimse:

1. **kimsenüñ:-nüñ**

Gazel 3461

Mısra: 6
Herhangi bir kişi.

İster-iseñ kim perişân olmayasın ‘âkıbet
Dil uzatma kimsenüñ haqqına sen süsen gibi

2. **kimseye:** -y, -e

Gazel 3321

Mısra: 9

1. *Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs* 2. *(Olumsuz cümlelerde) Hiçbir şahıs, hiçbir insan.*

İy Muhibbî ‘adl kıl bir kimseye zulm eyleme
Hağ ta‘âlâ çünkü bilürsün ki sevmez zâlîmi

3. **kimsene:** -ne

Gazel 3106

Mısra: 10

Herhangi bir kişi, insan.

Derdâ ki Muhib ‘âr-ıla dil pâralanupdur
Bir kimsene yok ‘ârî çeke âh benümle

4. **kimse:**

Gazel 3209

Mısra: 8

Hiç kimse, belgisiz zamir.

Gözlerüm yaş dökdüğince kîrpüğüm cārüb olur
Âsitânuñda bu nev‘e kimse ferrâş olmadı

5. **kimsenüñ:** -nüñ

Gazel 3210

Mısra: 4

Hiç kimse, belgisiz zamir.

Kendü hâlûñe nazâr kıl var mı gör hayr-ı ‘amel
Dil uzatma kimsenüñ ahvâline süsen gibi

6. **kimsenüñ:** -nüñ

Gazel 3227

Mısra: 10

Hiç kimse, belgisiz zamir.

İy Muhibbî sırr-ı ‘ışkı sorma itmez kimse hâl
Müşkil ‘ışka irişmez kimsenüñ endişesi

7. **kimse:**

Gazel 3005

Mısra: 10

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Yok derd-i ‘ışka itme dilâ gel mu‘älece
Sanma lebinden özge saña kimse em kıla

8. **kimse:**

Gazel 3008

Mısra: 14

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Bir büsesini aldı cân nağdine Muhibbî
İtmedi böyle assı kimse cihân içinde

9. **kimse:**

Gazel 3029

Mısra: 1

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Siyeh zülfine ol yârûñ giriftâr olmasun kimse
Belâ dâminuñ içine düşüp zâr olmasun kimse

10. **kimse:**

Gazel 3029

Mısra: 2

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Siyeh zülfine ol yârûñ giriftâr olmasun kimse
Belâ dâminuñ içine düşüp zâr olmasun kimse

11. **kimse:**

Gazel 3029

Mısra: 10

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Gidüpdür ‘aql u dil elden dilegüm bu-durur Hağ’dan
Muhibbî gibi ol yârî sevüp zâr olmasun kimse

12. **kimse:**

Gazel 3059

Mısra: 4

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Melek misin perî yâhüd ferîşte
Bu hüsnî görmedi kimse beşerde

13. **kimse:**

Gazel 3153

Mısra: 2

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Gözleri hançerler almış gamzelerden yanına
Gel beni öldür hemân tek girme kimse kanına

14. **kimse:**

Gazel 3154

Mısra: 6

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Sakın aldanma ser-i zülf-i siyâhına gönül
Çıkmadı kimse başa zülf-i perişânlar ile

15. **kimse:**

Gazel 3192

Mısra: 6

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Güzellerden vefâ ummak ‘acebdür
Bulardan görmedi kimse bu kârî

16. **kimse:**

Gazel 3209

Mısra: 10

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Kime diyem iy Muhibbî derd-i dil ahvâlini
Aradum gezdüm cihâni kimse hâlâdaş olmadı

17. kimse:

Gazel 3227

Mısra: 9

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

İy Muhibbî sırr-ı 'ışkı sorma itmez kimse hâl
Müşkil 'ışka irişmez kimsenün endîşesi

18. kimse:

Gazel 3229

Mısra: 8

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Başuñ eflâke irse ğarra olma
Cihâna satabilmez kimse zûrı

19. kimse:

Gazel 3232

Mısra: 6

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Dil ğamzesi tîğına gerden sunar müdâm
'İşk ehlinün görmedi kimse cazâsını

20. kimse:

Gazel 3308

Mısra: 6

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

'İşk mıknañısı kendüye çeke âhen ise
Kimse görmedi anuñ gibi bir dil-keşi

21. kimse:

Gazel 3312

Mısra: 3

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Kimse virmedi miyâniyla dehâni haberin
Kim cevâb eydebile bilmeyicek 'ilm-i hafı

22. kimse:

Gazel 3331

Mısra: 1

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Kimse telkîn itmesün kan itmege cânâne[y]i
Şem'[e] öğretmek ne hâcet yakmaga pervâne[y]i

23. kimse:

Gazel 3360

Mısra: 10

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Zülfi sevdâsında bilmezler Muhibbî nüktesin
Zîra kimse görmemiş görmez yılan ayagını

24. kimse:

Gazel 3397

Mısra: 1

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Ķâmetüm dâl olduğına kimse 'ayb itmez beni
Başdan ayaga cefâsın bildiler 'âlem seni

25. kimseler:-ler

Gazel 3256

Mısra: 9

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Didiler tākāt getürmez kimseler bār-ı ğama
İy Muhibbî sen anı çekmek gereksin ner gibi

26. kimseler:-ler

Gazel 3386

Mısra: 7

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Kimseler hâlin dimez bu ben ğarîb üftâdenün
Yarı görsem 'arz ideydüm ne ki kânum var-ıdı

27. kimseler:-ler

Gazel 3486

Mısra: 2

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Dün gece hicrân şebinde infi'âlüm var-ıdı
Kimseler bilmez benüm ol dem ne hâlüm var-ıdı

28. kimse:

Gazel 3029

Mısra: 4

"Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

İşiden âh u efgânım benümle yanar ol oda
Benüm süz-ı derünümün haberdâr olmasun kimse

29. kimse:

Gazel 3029

Mısra: 6

"Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

Dilerem âteş-i 'ışkuñ beni şol hadde yaksun kim
Görenler diyeler Allâh aña yâr olmasun kimse

30. kimse:

Gazel 3029

Mısra: 8

"Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

Leb-i la'li hevâsından kamu mest oldı bî-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko hüşyâr olmasun
kimse

31. kimse:

Gazel 3035

Mısra: 4

"Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

Çünkü bu dünyâ denîdür aña dil virme sakın
Kimse başa çıkmadı çıkmayısar dünyâ-y-ıla

32. kimse:

Gazel 3072

Mısra: 10
"Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

İy Muhibbî 'ışk bir gevherdür eksük olmasun
Kıymetin bilür bunuñ yok kimse şeyh ü şâbda

33. **kimse:**
Gazel 3090
Mısra: 4
"Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

Melek midür perî yâhüd ferişte
Bu hüsnî görmedi kimse beşerde

34. **kimse:**
Gazel 3111
Mısra: 6
"Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

Sıhr idüp didi ki her târını bir mâr itdüm
Kimse el sunmaya tâ zülf-i perîşânumuza

35. **kimse:**
Gazel 3125
Mısra: 5
"Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

Kenârı bañr-ı 'ışkuñ yok irişmez 'umkına kimse
Dilâ gel imtiñân için o bañra sen de bir tal-a

36. **kimseye:-(y)e**
Gazel 3210
Mısra: 5
"Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

Şöyle bil gelmez cihândan kimseye zerre vefâ
Kendüzün ziynet ider âl-ıla her dem zen gibi

37. **kimseye:-y, -e**
Gazel 3241
Mısra: 13
"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

İy Muhibbî kimseye gelmez bu dünyâdan vefâ
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dârâ gibi

38. **kimseye:-y, -e**
Gazel 3344
Mısra: 10
"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Âñir seni bu 'âleme rüsvâ-yı 'âm ider
Zinhâr Muhibbî kimseye gel dime râzuñı

39. **kimseye:-(y), -e**
Gazel 3461
Mısra: 13
"Hiçbir şahıs, hiçbir insan" anlamlarında belgisiz zamir.

İy Muhibbî dâr-ı dünyâ kimseye kılmaz vefâ
Gösterür kendüyi evvel ziynet ile zen gibi

40. **kimse:**
Gazel 3150
Mısra: 5
"Herhangi biri" belgisiz zamir.

Degme kimse sofrasına 'ışkuñuñ el sunmasun
Yimeyenler miñnet aşın vâkıf olmaz râzuma

41. **kimsenüñ:-nüñ**
Gazel 3293
Mısra: 10
"Herhangi biri" belgisiz zamir.

Muhibbî cevre mâyildür güzeller terk ide sanma
Kesebilmez degül mu'tâd ola bir kimsenüñ hüyı

42. **kimse:**
Gazel 3039
Mısra: 10
"Her kimse, herhangi biri" anlamında belgisiz zamir. II Hiç kimse.

Bu Muhibbî hasta-dil ger kan yudarsa tañ midür
Zira kimse görmedi resm-i vefâ dildârda

43. **kimse:**
Gazel 3098
Mısra: 6
"Hiç kimse" anlamında kullanılan belgisiz zamir.

Ğam şebinde kalmışam açılmadı şubh-ı vişâl
Kimse münis olmadı 'âlemde bu dil-teng-ile

44. **kimse:**
Gazel 3266
Mısra: 4
"Hiç kimse" anlamında kullanılan belgisiz zamir.

Cihân için nedür bilsem bu hây u hüü u bu ğavgâ
Gelenler gitdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

45. **kimse:**
Gazel 3355
Mısra: 4
"Hiç kimse" anlamında kullanılan belgisiz zamir.

Leyl-i zülfine gönül bağlaya mecnûnı olur
Kimse varmaz yanına âh-ıla vâdan ğayrı

46. **kimse:**
Gazel 3304
Mısra: 1
"Her kimse, herhangi biri" anlamında belgisiz zamir.

Var midür 'âlemde kimse bu dil-i zârum gibi
Olmasun halk-ı cihân cân-ı giriftârum gibi

47. **kimse:**
Gazel 3396

Mısra: 6
"Her kimse, herhangi biri" anlamında belgisiz zamir.

Gözlerüm yaşı-durur fâş eyleyen derd ü ğamum
Var midur bu yolda kimse yüregi baş olmadı

48. **kimse:**

Gazel 3153

Mısra: 12

1. Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs. 2. (Olumsuz cümlelerde) Hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Baħr-i 'ışka iy Muħibbī niceler ğarķ oldılar
Görmedüm bir kimse dir idüm anuñ pâyânına

49. **kimsesi: -si**

Gazel 3384

Mısra: 10

"Her kimse, herhangi biri" anlamında belgisiz zamir.

Bu Muħibbī kime yârum dise agyâr olur ol
Kimsesi yok bu cihân içre Ğudâ'dan ğayrı

50. **kimse:**

Gazel 3226

Mısra: 1

Hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Diñlemedüñ [ey] dil-i dīvâne kimse pendini
Tak yüri meh-rûlaruñ boynuña zülfi bendini

kimsene:

1. **kimsenenüñ: -nüñ**

Gazel 3340

Mısra: 12

Kimse, hiç kimse.

Şirâne gözüñ her kaçan cāna kaçd ide
Kalur mı 'aceb kimsenenüñ dilde tākati

2. **kimsene:**

Gazel 3271

Mısra: 9

1. Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs. 2. (Olumsuz cümlelerde) Hiçbir şahıs, hiçbir insan.

'Iřkuñ yolını iltemedi kimsene başa
Bir kâra sakın beñzedeyim dime bu kârı

3. **kimsene:**

Gazel 3355

Mısra: 11

1. Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs. 2. (Olumsuz cümlelerde) Hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Bī-kesem kimsene yok deşt-i ğamında öliceκ
Üstüme ağlaya bir kimse semâdan ğayrı

4. **kimsene:**

Gazel 3352

Mısra: 10

"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

'Ayb olmaya Muħibbī suna el ger boynuña
Duta-bilmez kadeħi kimsene illâ ki kefi

5. **kimsene:**

Gazel 3196

Mısra: 3

1. Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs. 2. (Olumsuz cümlelerde) Hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Esrâr-ı 'ışka kimsene āĝeh bulunmadı
Bülbül meĝer ki elde tuta dâmen-i ğülü

6. **kimsene:**

Gazel 3232

Mısra: 8

1. Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs. 2. (Olumsuz cümlelerde) Hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Sevdâ-yı zülfi gitmese başdan 'aceb deĝül
Ğüçdür kimsene terk idebilmek hevâsını

kımvâ:

1. **kımyâ:**

Gazel 3454

Mısra: 7

Bakır, kurşun vb. adi madenleri iksir denilen maddeyi ilave ederek gümüş veya altına dönüştürme ilmi, simya; mec. Ender bulunan kıymetli şey, iksir.

Vefânuñ adı var ancak cihânda kımyâ gibi
İşidilmedi bir kimse diye bir miħribân buldı

kın:

1. **kın:**

Gazel 3057

Mısra: 6

Devamlı ve gizli düşmanlık, garaz.

Ger murâduñ cân ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kın ola müselmân olmaya

kîne:

1. **kîne[y]i: -y, -i**

Gazel 3334

Mısra: 1

Far. Kın.

Şüfi bade nüş kıl gider gönülden kîne[y]i
Ğill u ĝıřdan cām-ı şâfi gibi it [sen] sîne[y]i

kırâva dut-:

1. **kirāya dut:-y, -a, -ar**

Gazel 3156

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kiralamak. Birini belli bir ücretle belirli bir süre çalıştırmak.

Ġam yükünü yükletmege ‘uşşāka dem-ā-dem
‘Işık husrevi beñzer ki dutar cümle kirāya

kirmağ:

1. **kirmağ:-a**

Gazel 3116

Mısra: 7

Öldürmek, yok etmek.

Ġamzelerden kirmaga ‘uşşākı tirkeş bağladı
Dileğüm budur ki kurbān olayım ol yalara

2. **kirmağ-ıla:--ıla**

Gazel 3140

Mısra: 6

Öldürmek. II mec. İncitmek, gücendirmek, rencide etmek.

Bī-güneh ‘uşşākı öldürme benüm çok sevdiğüm
Dükenür sanma senün ‘aşıklarun kirmag-ıla

kırmızı:

1. **kırmızı:**

Gazel 3069

Mısra: 5

Kırmızı II renk.

Kırmızı püş oluban almış ele la'l kadeh
Sanki hūbān-ı Firen' dūr büt-i tersā lāle

kirpüg:

1. **kirpügi:-i**

Gazel 3087

Mısra: 10

Kirpik, göz kapağındaki kullardan her biri.

Sinede durmaz Muhibbī ğamzesi eyler güzer
Bir kaşı ya kirpügi ok yār sevdiğüm tazece

2. **kirpüg-ile:--ile**

Gazel 3132

Mısra: 4

Kirpik, göz kapağındaki kullardan her biri.

Bir nazarla niçe biñ ‘aşığı bī-cān eyler
Ne ‘aceb hāşşa var kirpüg-ile kaşında

3. **kirpügüm:-üm**

Gazel 3209

Mısra: 7

Göz kapağının kenarlarında sıralanmış olan kullar ve bu kullardan her biri.

Gözlerüm yaş dökdüğince kirpügüm cārüb olur
Āsitānuñda bu nev'e kimse ferrāş olmadı

kirpük:

1. **kirpüklerüm:-ler, -üm**

Gazel 3491

Mısra: 5

Göz kapağındaki kullardan her biri.

Süpürür ferrāş olupdur küyümü kirpüklerüm
Su seper sakkā gibi dem dem bu çeşmüm merdümü

2. **kirpük:**

Gazel 3488

Mısra: 3

Göz kapağının kenarlarında sıralanmış olan kullar ve bu kullardan her biri.

Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Cānı gözler sinede kulur bahāne gözleri

kıs:

1. **kışma:-ı, -n, -a**

Gazel 3489

Mısra: 8

22 Aralık'ta başlayıp 21 Mart'ta sona eren, sonbahar ile ilkbahar arasındaki yılın en soğuk mevsimi.

Hārını hōş görmeyince büy-ı gül girmez ele
Kışına eyler taħammül isteyenler yazını

kīse:

1. **kīsesi:-si**

Gazel 3402

Mısra: 6

Kese, torba.

Māh-rūlardan vefā resmini umma iy gönül
Anlarnı cevri oklarıyla pür olupdur kīsesi

kīse-i çeşm:

1. **kīse-i çeşm:-üm**

Gazel 3487

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz kesesi. II Göz çukuru.

Güzeller pāyına saçdum şu deñlü dürr-i eşki kim
Dükendi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm kaldı

kīşi:

1. **kīşinün:-nün**

Gazel 3278

Mısra: 10

İnsan, şahıs.

Kibr ü kîn-ile ğaraż olana âdem mi dinür
Bir gerek çünki Muhibbî kişinüñ içi daşı

2. kişi:

Gazel 3020

Mısra: 6

Adam, insan, kimse.

Ƙaddüñe beñzedemem serv ben iy taze nihâl
Daħl ider her kişi servüñ niçe her bir yirine

3. kişi:

Gazel 3111

Mısra: 10

Adam, insan, kimse.

Şi'r ara añdı Muhibbî yine leylî saçuñı
Ola mecnün nazâr iden kişi divânumuza

4. kişi:

Gazel 3155

Mısra: 1

İnsan, kimse, şahıs.

Nâr-1 ğamda nazâr iden kişi tâb-1 tenüme
Didi fânüs-1 belâ perdesi pîrâhenüme

5. kişi:

Gazel 3165

Mısra: 8

İnsan, kimse, şahıs.

İy dil mecâzî 'ışka gönül virmeden sakın
İrişdürür kişi ezel âhîr nedâmete

6. kişi:

Gazel 3226

Mısra: 4

İnsan, kimse, şahıs.

Kem nazarla zâhidâ bakma iñende 'âşıka
'Ucb-ıla şeytân olur bir kişi görse kendini

7. kişi:

Gazel 3278

Mısra: 5

İnsan, kimse, şahıs.

İtmese kişi kanâ'at bulımaz devlete yol
Ol eger görmeye bir nâ-ħoş ile ħoşı

8. kişide:-de

Gazel 3267

Mısra: 12

Adam, insan, şahıs, kimse, fert, birey.

Varsam egerçi figüña karşu 'aceb midür
Zîrâ ki 'ışk kişide komaz tevehhümi

9. kişi:

Gazel 3358

Mısra: 8

Adam, insan, şahıs, kimse, fert, birey.

Cefâ vü cevri terk itmez tazarrü' eyleseñ yâra
Ki zîrâ katı müşkildür kişi terk ide mu'tâdı

10. kişi:

Gazel 3368

Mısra: 6

Adam, insan, şahıs, kimse, fert, birey.

Dest-i ğamda geldi Mecnün baña pâdaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hîç kişi yoldaşını

11. kişi:

Gazel 3410

Mısra: 4

Adam, insan, şahıs.

Mihrüñi sînemde saklarsam ne tañ aĝyârdan
Kişi lâ-büd sakınur şeytândan imânını

kişi cândan ayrılır velîkin hüymü kesmez:

1. kişi cândan ayrılır velîkin hüymü kesmez:-dan, -
ur, -i, -n, -ı, -mez

Gazel 3455

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Atasözü**

*Can çıkar, huy çıkmaz(can çıkmayınca
(çıkmadan) huy çıkmaz) : İnsanı alışkanlıklarından,
huylarından vazgeçirmek mümkün değildir.*

Terküñi urmaz Muhibbî ola ger senden irak
Kişi cândan ayrılır kesmez velîkin hüymü

kısmet:

1. kısmeti:-i

Gazel 3234

Mısra: 10

Takdir edilmiş olan şey, nasip, tâlih, baht.

'İşka düşdüm şabrdan özge bu derde çäre yok
Kim-durur taĝyîr ide benden Muhibbî kısmeti

kısmet ol-:

1. kısmet ol-:-dı

Gazel 3263

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasip olmak.

Ezelden kısmet oldı şādî vü ğam
Muhibbî saña düşdi ğuşşadan pay

2. kısmet ol-:-ı, --n, --dı

Gazel 3048

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Takdir, nasip edilmiş.

İy Muhibbî kısmet olındı ezel şādî vü ğam
Derd ü miñnet düşdi ancak ehl-i 'ıŝkuñ pâyına

kısmet ol:

1. **kışmet ol:** -ın, -dı

Gazel 3378

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kısmet, nasip olmak II Takdir, nasip edilmek.

‘Älemde kaçan kışmet olındı ğam u şādī
Cümle ğam-ıla ğuşşa bu ben bī-dile düşdi

2. **kışmet ol:** -ma, -mış

Gazel 3313

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasip olmak: Fırsat düşmek, elvermek; mutluluk veren güzel şeylere erişmek, ulaşmak, kavuşmak.

Vaşluñ ile görürem eyler tana‘‘um ğayrılar
Baña olmamış gibi kışmet ezelden dāmeni

kıssa:

1. **kışşaya:** -y, --a

Gazel 3037

Mısra: 5

1. Kısa hikāye, ibretli hikāye, fıkra, rivāyet. 2. Vak’a, mâcerâ, sergüzeşt.

Kışşaya sıgmaz imiş çünkü ser-i zülfi-ni ğār
Şerh idemezsin anı defter ü divānlar-ıla

2. **kışşadur:** -dur

Gazel 3486

Mısra: 5

1. Kısa hikāye, ibretli hikāye, fıkra, rivāyet. 2. Vak’a, mâcerâ, sergüzeşt.

Kışşa-i zülfün okudum key muṭavvel kışşadur
Giceler tā şubḥa dek özge ḥayālüm vār-ıdı

3. **kışşasın:** -sı, -n

Gazel 3134

Mısra: 3

1. Kısa hikāye, ibretli hikāye, fıkra, rivāyet. 2. Vak’a, mâcerâ, sergüzeşt.

Şerh kılsam leyli zülfinün muṭavvel kışşasın
Cem’ olur ğuş itmege bay u gedālar başuma

4. **kışşasın:** -sı, -n

Gazel 3251

Mısra: 3

1. Kısa hikāye, ibretli hikāye, fıkra, rivāyet. 2. Vak’a, mâcerâ, sergüzeşt.

Yarı gördükde sakın açma derünün kışşasın
Saklamak hoşdur ulular meclisinde edebi

kıssa-i zülf:

1. **kışşa-i zülf:** -ün

Gazel 3486

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saçının hikayesi.

Kışşa-i zülfün okudum key muṭavvel kışşadur
Giceler tā şubḥa dek özge ḥayālüm vār-ıdı

kişver:

1. **kişverine:** -i, -(n)e

Gazel 3287

Mısra: 7

Memleket, ülke || Aşık bağlamında gönül.

Maḥabbet kişverine çün diyen serdār Ferh
Anuñçün ‘ışkı yolına koyup terk eyledi başı

kisvet ü zünnār:

1. **kisvet ü zünnār:**

Gazel 3208

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kisvet(1. Elbise. 2. Hususî kıyafet. 3. Kisbet, yağlı güreş yapan pehlivanların giydikleri dar paçalı meşin pantolon.) ve zünnār(Keşişlerin bellerine bağladıkları kıldan uzun kuşak.).

Tesbîḥ ü hırka saña mübārek fakḥ-i şeh
Baña yiter bu kisvet ü zünnār ‘aşığı

kitāb:

1. **kitābından:** -ı, -n, -dan

Gazel 3469

Mısra: 5

Herhangi bir konuda mensur veya manzum olarak yazılmış ve basılmış olan eser.

Varaldan mekteb-i ‘ışka açup miḥnet kitābından
Maḥabbet fennin öğrendüm olup Kıays’uñ sabağdaşı

2. **kitābın:** -ı, -n

Gazel 3147

Mısra: 6

1. Bir araya getirilmiş yazılı veya basılı yapıklardan meydana gelen bütün. 2. Herhangi bir konuda yazılmış manzum veya mensur eser.

Remz-i ‘ışkı sorma Mecnūn’a ki ol dīvānedür
Baña sor ‘ışkuñ kitābın okudum her bābda

kitāb ol:

1. **kitāb ol:** -dı

Gazel 3238

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kitap olmak, kitap haline gelmek.

Niçe bir yazayım derd-i derünüm bir kitâb oldu
Okumaz korkaram dilber idersem intihâb evlâ

kitâb ol:

1. kitâb ol:-dı

Gazel 3412

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kitap olmak, kitap haline gelmek.

Cevrünüñ faşl [u] bâbını yazdum
Deftere sığmadı kitâb oldu

kitâb-ı 'ışk:

1. kitâb-ı 'ışk:-ı

Gazel 3135

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk kitabı.

Kitâb-ı 'ışkı sor baña saña taqrîr idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecnûn'a gezer ancak bu şahrâda

2. kitâb-ı 'ışk:-uñ, -ı

Gazel 3411

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk kitabı.

Kitâb-ı 'ışkuñı başdan okudum ser-te-ser ezber
Dağı öğrenmedin varup mu'allimden elifbâyı

kıy:-

1. kıyar:-ar

Gazel 3178

Mısra: 8

1. İçi sızlamadan öldürmek, canına kastetmek. 2. Merhametsizce davranmak, zarar vermek, gadretmek, zulmetmek.

Ne zamâna kalduk oldu var-ısa âhir zamân
Gör kıyar dünyâ için kardaş olan kardaşını

kıya bakışlar:

1. kıya bakışlar:-lar, --ıla

Gazel 3020

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hiddetli/ sert/öldürücü bakış; bkz. TS. C. IV, s. 2526-27. ('kıya' ve 'kıya bakmak' md.).

Kıya bakışlar-ıla bagrumı hün itdi gözi
Müjesi sînemi çâk eyledi hançer yirine

kıyâm:

1. kıyâm:

Gazel 3395

Mısra: 9

(Ar.) Ayağa kalkma, ayakta durma.

Kaşı mihrâbına karşı durur bu dil kıyâm üzre
Mağabbet dest-i râhında bulunmaz bir giyâh egri

kıyâm it:-

1. kıyâm it:-se

Gazel 3093

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayağa kalkmak, (salına salına) yürümeye başlamak.

Zâhidâ aña baña virme kıyâmet haberin
Her kaçan yâr kıyâm itse kıyâmet getüre

2. kıyâm it:-se, -ñ

Gazel 3274

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayağa kalkmak, ayakta durmak. // Namazda ayakta durmak.

Yüzün mescid kıyâm itseñ habîbüm
İdeler secdeler ebrü-yı tãkı

kıyâma gel:-

1. kıyâma gel:-se

Gazel 3186

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Ayağa kalkma, ayakta durma. 2. İslam inancına göre, ölümden sonra yeniden dirilip ayağa kalkma. 3. Bir işe girişme, kalkışma, teşebbüs etme.

Her kaçan gelse kıyâma ol kıyâmet 'arz ider
Tübî-i bâğ-ı cinân ya serv-i sîmînüm gibi

kıyâmet:

1. kıyâmet:

Gazel 3035

Mısra: 10

1. Büyük felaket, afet. 2. Tek tanrılı dinlerin inancına göre dünyanın sonu ve bütün ölümlerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyâmet günü, mahşer günü.

İy gönül Mecnûn gibi küy-ı harâbât ehli ol
Tâ kıyâmet añıla aduñ senüñ şeydâ-y-ıla

2. kıyâmet:

Gazel 3434

Mısra: 2

1. Büyük felaket, afet. 2. Tek tanrılı dinlerin inancına göre dünyanın sonu ve bütün ölümlerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyâmet günü, mahşer günü.

Âb-ı hayvân dir naşib olsa kim emse ol lebi
Tâ kıyâmet zinde ola nitekim Hızır nebî

3. kıyâmete:-e

Gazel 3165

Mısra: 2

Semâvî dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamânı gelince bu âlemin ve bu âlemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, âhiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman.

El götürüp du'â direm ol serv kâmete
Kimdür ki irmek istemez ola kıyâmete

4. kıyâmete:-e

Gazel 3165

Mısra: 6

Semâvî dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamânı gelince bu âlemin ve bu âlemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, âhiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman.

Mest-i harâb iken ne 'acebdür ki gözleri
Mihrâb idüp kaşın geçer evvel kıyâmete

5. kıyâmet:

Gazel 3000

Mısra: 6

Allah'ın ezelde takdir ettiği zaman gelince, dünyadaki bütün canlıların ölmeleri, sonra bütün ölmüşlerin Allah tarafından diriltilmeleri, mahşer yerinde toplanarak hesaba çekilmeleri, âlemin bozulması. II âfet; sevgilinin boyu için kullanılmıştır. (Sevgili yürümeye başlayınca, boyu, ortalığı karıştıran, birbirine katan bir kıyamettir.).

Hasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzün
Hey kıyâmet gel beni salma bugün ferdâlara

6. kıyâmet:

Gazel 3093

Mısra: 6

Allah'ın ezelde takdir ettiği zaman gelince, dünyadaki bütün canlıların ölmeleri, sonra bütün ölmüşlerin Allah tarafından diriltilmeleri, mahşer yerinde toplanarak hesaba çekilmeleri, âlemin bozulması. II âfet; sevgilinin boyu için kullanılmıştır. (Sevgili yürümeye başlayınca, boyu, ortalığı karıştıran, birbirine katan bir kıyamettir.).

Zâhidâ añma baña virme kıyâmet haberin
Her kaçan yâr kıyâm itse kıyâmet getüre

7. kıyâmet:

Gazel 3093

Mısra: 5

Semâvî dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamânı gelince bu âlemin ve bu âlemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, âhiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman. II Gürültülü

karışıklık, kaynaşma, gürültü, patırtı, velvele. II Felâket, büyük sıkıntı, belâ ve musîbet, âfet.

Zâhidâ añma baña virme kıyâmet haberin
Her kaçan yâr kıyâm itse kıyâmet getüre

8. kıyâmet:

Gazel 3152

Mısra: 6

1. Semâvî dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamânı gelince bu âlemin ve bu âlemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, âhiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman. 2. teşmil. Gürültülü karışıklık, kaynaşma, gürültü, patırtı, velvele. 3. teşmil. Felâket, büyük sıkıntı, belâ ve musîbet, âfet.

Şöyle hayrân oldı dil gördi hayâl-i dilberi
Tâ kıyâmet gelmeyiser 'aklı ayruk başına

9. kıyâmet:

Gazel 3186

Mısra: 3

1. Semâvî dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamânı gelince bu âlemin ve bu âlemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, âhiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman. 2. teşmil. Gürültülü karışıklık, kaynaşma, gürültü, patırtı, velvele. 3. teşmil. Felâket, büyük sıkıntı, belâ ve musîbet, âfet.

Her kaçan gelse kıyâma ol kıyâmet 'arz ider
Tübî-i bæg-i cinân ya serv-i sîmînüm gibi

10. kıyâmet:

Gazel 3337

Mısra: 6

1. Semâvî dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamânı gelince bu âlemin ve bu âlemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, âhiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman. 2. teşmil. Gürültülü karışıklık, kaynaşma, gürültü, patırtı, velvele. 3. teşmil. Felâket, büyük sıkıntı, belâ ve musîbet, âfet.

Serv kaddûn sâyesinde ölsem iy serv-i sehî
Tâ kıyâmet kalsam anda eylesem câ kâşki

11. kıyâmetde:-de

Gazel 3246

Mısra: 5

1. Semâvî dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamânı gelince bu âlemin ve bu âlemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, âhiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman. 2. Gürültülü karışıklık, kaynaşma, gürültü, patırtı, velvele. 3. Felâket, büyük sıkıntı, belâ ve musîbet, âfet.

Kıyâmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzre
Umaram ki komayasın ayak altında bu mürî

kıymet:

1. kıymetin:-i, -n

Gazel 3097

Mısra: 6

1. Bir şeyin taşıdığı maddî varlığa göre tespit edilen karşılık, hakkında biçilen değer 2. Bir şey veya kimsenin taşıdığı üstün nitelik, yüksek vasıf ve meziyet:.

Bilse idüm ne yüz-ile görünür gül yüzüne
Kıymetin bile kaçan vaqt-ıla bázara düşe

2. kıymetin:-i, -n

Gazel 3261

Mısra: 9

1. Bir şeyin taşıdığı maddî varlığa göre tespit edilen karşılık, hakkında biçilen değer 2. Bir şey veya kimsenin taşıdığı üstün nitelik, yüksek vasıf ve meziyet:.

La'l-i nâbuñ kıymetin cânâ Muhibbî hoş bilir
Zâhir itmez cevherüñ kıdrini illâ cevherî

kıymet komadı:

1. kıymet komadı:-dı

Gazel 3167

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Kıymet koymamak, bir şeyi veya bir kimseyi değersiz bırakmak.

Gözüm yaşı komadı la'le kıymet
'Akıkküñ adı var ancak Yemen'de

kıymet ol-:

1. kıymet ol-:-ur

Gazel 3080

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kıymet ve değer biçilmemek.

İy Muhibbî ser-i zülfine niçe kıymet olur
Virilür mülk-i cihân çünki bahâ bir kılına

kıymet-i cevher:

1. kıymet-i cevher:-i

Gazel 3423

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cevherin değeri.

Gördi şarrâf-ı cihân şî'r-i Muhibbî'yi didi
Kıymet-i cevher[i] bu nazm-ı güher-bâr sıdı

kıymeti yok:

1. kıymeti yok:-i, -dur

Gazel 3331

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Değersiz, önemi yok.

Nağd-i cân u dil getürdüm tuhfe diyü pâyuña
Kıymeti yokdur kabûl eyle bu dervîşâne[y]i

kıymetin bil-:

1. kıymetin bil-:-i, --n, --ür

Gazel 3072

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Kıymetini bilmek: gereken değeri vermek, bir şeye gereken değeri vererek yararlanmak.

İy Muhibbî 'ışk bir gevherdür eksük olmasun
Kıymetin bilir bunuñ yok kimse şeyh ü şâbda

kız:

1. kızmış:-miş

Gazel 3465

Mısra: 4

Isınmak, kızgın hale gelmek, çok sıcak olmak.

Geymiş benefşe-vâr başına kec-külâhını
İçmiş şarâb-ı nâb-ıla kızmış yañacugı

kızdur-:

1. kızdırma:--ma

Gazel 3091

Mısra: 11

Kızdırmak, sinirlendirmek, öfkeliendirmek. II Ateşi kızdırmak.

Kızdırma yüzüñ 'arı sakın ol edeb üzre
Tâ def gibi dokınmaya yüzüne dapança

kızıl:

1. kızıl:

Gazel 3064

Mısra: 7

1. Kızıl, al, kırmızı.

Açıldı bağ-ı sinemde kızıl gül yerine dâğum
Dil-i şeydâ gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

2. kızıl:

Gazel 3121

Mısra: 2

1. Kızıl, al, kırmızı.

Eyyâm-ı bahâr olsa yine güller açılsa
Gül şevkine gülşende kızıl müller açılsa

3. kızıl:

Gazel 3462

Mısra: 3

1. Kızıl, al, kırmızı.

Elifler sinede servüm kızıl güller-durur dağum
Temâşâ itmeyen görsün bugün bâğ u gülîstânî

ko-:

1. **komayuban:-ma, -y, -uban**

Gazel 3342

Mısra: 8

İzin vermek.

Zer gibi püte-i 'ışk ile dil ü cân eridüp
Gıll u gış komayuban eyledi gam kâl beni

2. **komaz:-maz**

Gazel 3216

Mısra: 1

Bırakmak, izin vermek.

Ğamzeler bagrum deler komaz lebûñ tuz ekmeği
Döstlik hağkın yitürür unıdur tuz ekmeği

3. **kodı:-dı**

Gazel 3390

Mısra: 1

(Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.

Ol le'tâfet ki Huzâ sen gül-i hamrâda kodı
Ne cihân bâğına virdi ne gül-i terde kodı

4. **kodı:-dı**

Gazel 3390

Mısra: 4

(Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.

Şem'-i ruhsârî yakardı bu cihân mülkin eger
Lu'tf idüp ebr gibi zülfin aña perde kodı

5. **kodı:-dı**

Gazel 3339

Mısra: 13

(Bir yere bir şey) koymak, bırakmak.

Âteş-i 'ışk sînem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmaktadır bilmez o nâr eksüklüğü

6. **kodı:-dı**

Gazel 3390

Mısra: 6

(Bir yere bir şey) koymak, bırakmak.

Hüsn iline pâdişâh olalı ol yâr-ı güzîn
Kim ki gördiyse anı illerini serde kodı

7. **kodı:-dı**

Gazel 3390

Mısra: 10

(Bir yere bir şey) koymak, bırakmak.

Nâtüvân oldı Muhibbî gamuñı çekmeg-ile
Yüz sürüyü kapuña vardı yüzi yirde kodı

8. **kodı:-dı**

Gazel 3477

Mısra: 5

(Bir yere bir şey) koymak, bırakmak.

Zülfini kodı 'ârızî üzre yine dilber
Hâçımı gör ol kâfiri kim suya bıraktı

9. **kodı:-dı**

Gazel 3478

Mısra: 6

(Bir yere bir şey) koymak, bırakmak.

Kaşı yasını görüp gamz oklarınıñ yâdına
Cânı kırbân eyleyüp dil sînesin terkeş kodı

10. **kodı:-dı**

Gazel 3478

Mısra: 8

(Bir yere bir şey) koymak, bırakmak.

Görinen çarhuñ kenârında anı sanmañ şafağ
Süz-ı âhumdur anuñ dâmânına âteş kodı

11. **kodı:-dı**

Gazel 3478

Mısra: 10

(Bir yere bir şey) koymak, bırakmak.

İy Muhibbî geldi çün dil şehrine sultân-ı 'ışk
İki kâse gözlerüm dür önüne pîşkeş kodı

12. **kosalar:--sa, --lar**

Gazel 3139

Mısra: 10

(Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.

Şek degül tākāt getürmez bil taharrük eylemez
Kosalar bār-ı gamum bu çarh-ı gerdân üstine

13. **koma:-ma**

Gazel 3154

Mısra: 3

Bırakmak, terketmek.

'Ar u nāmūsı koyup koma melâmet yakasın
Yüri Mecnün gibi sen çāk-i girîbânlar ile

14. **kor:-r**

Gazel 3168

Mısra: 3

1. *(Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.*
2. *Bırakmak, terketmek.*

Vâdî-i hayretde kor kılmaz nazar benden yaña
N'olırsar hâlüm dirîğâ ol gözi âhû-y-ıla

15. **komañ:-ma, -ñ**

Gazel 3191

Mısra: 11

Bırakmak. II Katmak, dahil etmek.

Komañ şüfîyi rindân şöhetine
Kapuda bağlañ ancak ol himârî

16. **koñ:-ñ**

Gazel 3193

Mısra: 3

Koymak, bırakmak, izin vermek.

Açıldı gerçi kim güller koñ itsün nâle bülbüller
Hebâ idicegin bulur hâzân yili gülüstânı

17. **komaduñ:-ma, -du, -ñ**

Gazel 3224

Mısra: 8

(Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.

Müstedâm ol ki baña maḥrem olursın iy ğam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhâyi

18. **komış:-mış**

Gazel 3242

Mısra: 4

(Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.

Gülşen-i ḥüsnine yâruñ basmasun ayak diyü
İki çeşmin gözleye diyü komış derbân iki

ko:

1. **komadı:-ma, -dı**

Gazel 3114

Mısra: 8

Bırakmak.

Hâk senüñ ḥüsnüñi bir vech-ile aḥsen yaradup
Komadı ḥâcet ola ziver ü pîrâyesine

2. **kogil:-gil**

Gazel 3383

Mısra: 7

Komak, bırakmak.

Zulmı kogil ‘âşıka ḥüsnüñ terakkî eylesün
Zulmı çok ‘âlemde şâh-ı kâmurân eğlenmedi

3. **koyup:-y, -up**

Gazel 3080

Mısra: 2

Bırakmak, koymak, yerleştirmek.

Ğamzelerden yine tîr aldı nigârum eline
Kaşı yayına koyup ola ki bagrum deline

4. **komadı:-ma, -dı**

Gazel 3237

Mısra: 10

Bırakmak, esirgemek.

‘Ahdüm bu idi bağlamayam bir kese gönül
İllâ Muḥibbî komadı gönül baña beni

5. **komadı:-madı**

Gazel 3040

Mısra: 5

Bırakmak, izin vermek.

Gönlüm almak istedüm komadı serkeş kâkülün
N’eyleyem derdâ dirîğâ ol ruḥı zîbâ-y-ıla

6. **komaz:-maz**

Gazel 3167

Mısra: 3

Bırakmak, izin vermek.

Seni kuçmaga komaz ara yirde
Göreyim pāralansun pīrehen de

7. **kodı:-dı**

Gazel 3390

Mısra: 2

Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek.

Ol leṭâfet ki Huzâ sen gül-i ḥamrâda kodı
Ne ciḥân bâğına virdi ne gül-i terde kodı

8. **ko:**

Gazel 3238

Mısra: 12

Bırakmak, terk etmek.

İşitdüm çeşm-i fettâni uyur ‘âlem olur râḥat
Uyarmañ fitnedür zâhir ko tursun aña ḥ’âb evlâ

9. **ko:**

Gazel 3086

Mısra: 13

Bırakmak, bırak.

Mey yirine göz göre ko kanuñi içsün senüñ
Yine uyarduñ Muḥibbî sen o çeşmi serḥoşa

10. **komadı:-ma, -dı**

Gazel 3451

Mısra: 1

Bırakmak, koymak.

Derdâ dirîğ komadı gönlüm baña beni
Bir pür-cefâya eyledi göz mübtelâ beni

11. **komaz:-maz**

Gazel 3215

Mısra: 7

Bırakmak, izin vermek, fırsat vermek.

Evvel dilini soñra alur cânını komaz
Her kim nigâh eyleye nâğâh ol dil-keşi

12. **komadı:-ma, -dı**

Gazel 3273

Mısra: 9

Bırakmak, izin vermek, fırsat vermek.

Ḳad-i dil-cüyuñ iy dilber komadı serv-i refṭarı
İşidüp gonca güftaruñ hemân gülşende lâl oldı

13. **komaz:-maz**

Gazel 3033

Mısra: 10
Bir şeyi bir yere bırakmak.

Görmekde ise ger hevestün cenneti zāhid
Ol elini komaz kūyına bir kez güzer eyle

14. **koñ:-ñ**
Gazel 3042
Mısra: 7
Koymak, bırakmak, izin vermek.

Koñ efgān eylesün dil bezm-i ğamda
Bunuñ tek bülbül olmaz degme yirde

15. **komaz:-maz**
Gazel 3267
Mısra: 12
Bir şeyden geriye kalmak, bırakmak.

Varsam egerçi tıġuña karşı ‘aceb midür
Zirā ki ‘ışk kişide komaz tevehhümi

16. **kosun:-sun**
Gazel 3460
Mısra: 6
Bir şeyi belli bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek.

Hālını dāne dökelden ehl-i diller şaydına
Zülfi bendine giriftāram kosun yayı kaşı

17. **koya:-y, -a**
Gazel 3243
Mısra: 10
Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek II Bırakmak, koymak.

Esb-i nāza bine çevgān ide ger zülfin nigār
Bu Muhibbī top idüp meydāna koya başını

18. **ko:**
Gazel 3010
Mısra: 8
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Serir-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şād ol
Ko kılsun ‘anedelīb-i dil figān[i] dermendāne

19. **ko:**
Gazel 3029
Mısra: 8
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Leb-i la’li hevāsından kamu mest oldu bī-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko hüşyār olmasun kimse

20. **ko:**
Gazel 3057
Mısra: 5
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Ger murāduñ cān ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kīn ola müselmān olmaya

21. **ko:**
Gazel 3066
Mısra: 8
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Künc-i meşid saña şüfī çü selāmet yiridür
Ko ħarābāt yirin[i] rind-ile bed-nāmlara

22. **ko:**
Gazel 3156
Mısra: 9
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Ko ğamzeleri tıġı bu bagrum deletursun
Çün sīne nişān eyledük ol kaşları yaya

23. **ko:**
Gazel 3295
Mısra: 2
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Baňa ħaddi ħaddi besdür n’iderem serv-i gülzārı
Ko kılsun çün ruġı güldür bu dil bülbül gibi zārı

24. **ko:**
Gazel 3490
Mısra: 13
"Bırak! Boş ver!" anlamlarında kullanılan kelime.

Muhibbī bezm-i hüsnünde ko yansun şem‘-i
meclisdür
Ezelden āteş-i ‘ışka yakupdur ol dil ü cānı

25. **kodı:-dı**
Gazel 3478
Mısra: 4
"Koymak"; bir hal üzere bırakmak.

Cām-ı ‘ışkı bile nüş itdük ezel Mecnūn-ıla
Ol ayak götürdi meclisde beni serġoş kodı

26. **ko:**
Gazel 3023
Mısra: 5
"Bırak! " anlamında kullanılan kelime.

Yüri iy sāye yüri ko kerem it dāmenini
Ben ‘adem mülkine gıtdüm iremezsın tozuma

27. **ko:**
Gazel 3104
Mısra: 5
"Bırak! " anlamında kullanılan kelime.

Bezm-i ğamda ko beni ney gibi efgān ideyim
Kim bilür daġı şehā kim irişür uşbu deme

28. **ko:**
Gazel 3436

Mısra: 5
"Bırak!" anlamında kullanılan kelime.

Zâhid ko bizi sen yûri sag u selâmet ol
'Âşık hemîşe ister ola ol melâmeti

29. **komaz:-maz**
Gazel 3077
Mısra: 2
Bir kenara bırakmak, terk etmek, boş vermek, vazgeçmek.

Tolaşdı yine dil saçınıñ silsilesine
Başındaki sevdâ komaz iltür anı sine

30. **kor:-r**
Gazel 3045
Mısra: 2
Bir kenara bırakmak, terk etmek, boş vermek, vazgeçmek.

Her lahza gelüp yâr gider bir dem içinde
Bu hastayı kor derd-ile her dem gam içinde

31. **kor:-r**
Gazel 3078
Mısra: 3
Bir kenara bırakmak, terk etmek, boş vermek, vazgeçmek.

Zülfine dolaşan dili kor çâh-ı zenahta
Kalur ebed ol bend-ile zindân arasında

32. **koñ:-ñ**
Gazel 3260
Mısra: 2
Bırakmak, izin vermek.

Nigârûñ kaddi serv olmuş tamâmdur hüsüninüñ çağı
Koñ aksun gözlerüm yaşı olupdur anuñ ırmagı

33. **koma:-ma**
Gazel 3466
Mısra: 2
1-Bir kenara bırakmak, terk etmek, boş vermek, vazgeçmek. 2-"Koymak"; bir hal üzere bırakmak. 3-Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek; alıkoymak (TS, 143) II tesir etmek, etkilemek. 4-Koymak, doldurmak.

Jeng-i gâmdan diler-iseñ ola kalbün şâfi
Koma elden koma bir lahza şarâb-ı şâfi

34. **ko:**
Gazel 3050
Mısra: 10
"Bırak / boşver".

Yûri zâhid sen ol sag u selâmet
Ko 'ışk erini nâm u nengi sorma

35. **ko:**
Gazel 3406

Mısra: 5
"Bırak / boşver / terk et".

Ko bu 'iys ü 'işreti çün kim fenâdur 'âkıbet
Yâr-ı bâkî ister iseñ olmaya tâ'at gibi

36. **ko:**
Gazel 3408
Mısra: 2
"Bırak / boşver / terk et".

İy h'âce katı müşkil olur 'ışk kitabı
'İşk ehline keşf ola meger ko sen o bâbı

37. **ko:**
Gazel 3410
Mısra: 5
"Bırak / boşver / terk et".

Guşsa-i Ferhâd'ı ko efsâne Mecnûn kıssası
Ehl-i şevk olan okusun kendünün dîvânını

38. **kor:-r**
Gazel 3368
Mısra: 6
Bırakmak / terk etmek.

Dest-i gâmda geldi Mecnûn baña pâdaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hîç kişi yoldaşını

39. **ko:**
Gazel 3339
Mısra: 11
Bırak, boşver.

Bâhr-ı dil âhuñ yilinden ko temevvüc eylesün
Olmasun görme Muhibbî âh u zâr eksüklüğü

40. **ko:**
Gazel 3225
Mısra: 10
Koymak, bırakmak, terk etmek, vazgeçmek.

'İşkuñ tarîkı key katı müşkil tarîkdur
Gel ko Muhibbî uşbu yola cân-ıla seri

41. **ko:**
Gazel 3434
Mısra: 9
"Bırak, izin ver" anlamında rica sözü.

Cür'a-i câmuñ Muhibbî içdi ko öpsün lebüñ
Nuql için mey-hõra lâzımdur şekerlü leblebi

köhne:

1. **köhne:**
Gazel 3377
Mısra: 1
Eskimiş, yıpranmış, eski.

Geşt idüp gezdüm nigârâ uşbu köhne 'âlemi
Saña beñzer görmedüm hürî degül kim âdemi

kol:

1. **koln:**-i, -n

Gazel 3033

Mısra: 15

El, kolum bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü.

Tag itdi kolın 'āşık-ı bī-çāresinüñ çün
İy şāh yarar anı bilüñe kemer eyle

kolayına:

1. **kolayına:**--i, --n, --a

Gazel 3048

Mısra: 6

Gelişigüzel, Rahat.

'İşkı benden sor ne bilsün anı Ferhād-ıla Kays
Biri şahrāda biri kühi gezer kolayına

köle:

1. **kölesine:**--si, --n, --e

Gazel 3077

Mısra: 12

Birinin hâkimiyeti altında bulunan ve özgürce hareket edemeyen kimse.

Hışm eyler ise ğam yime iy dil yine oşşar
Efendi olan kakır u oşşar kölesine

komış ol-:

1. **komış ol-:**-mış, -ma, -sa

Gazel 3151

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyi (Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.

Muşhaf-ı hüsn üzre gördüm zülfini dilber komış
Olmasa kâfir anı bağlar mıdı zünnār ile

kon:

1. **konsa:**-sa

Gazel 3038

Mısra: 10

Konaklamak, bir yerde kalmak.

Ribāt-ı köhnedür dünyā Muhibbī aña dil virme
Bilür kim aña kim konsa göçer āheste āheste

2. **konsa:**-sa

Gazel 3323

Mısra: 3

Konmak II yerleşmek.

Konsa dil tekyesine derd ü belā ile elem
Gözümüñ yaşını mey dil kıla biryān cigeri

3. **konmuş:-mış**

Gazel 3046

Mısra: 6

(Uçucu şey) Uçmasına son verip bir yerde durmak.

Ťāğlarla kim göre deşt-i belāda cismümi
Zāğlar konmuş sanur mecnün-ı 'üryān üstine

kon-:

1. **kona:**--a

Gazel 3001

Mısra: 8

(uçucu şey) Uçmasına son verip bir yerde durmak (tozun konması).

Hāṭ yaraşmaz ārızuñda gel anı eyle tırāş
Hiç revā mı gerd kona āyine-i pāk üstine

2. **konmuşdur:**--mış, --dur

Gazel 3135

Mısra: 4

Konulmak, bırakılmak, yerleştirilmek.

Hevāsın işidüp nāyuñ hevāyī olur elbetde
Anuñçündür ki konmuşdur ezelden cāzibe nāda

3. **konmuş:-mış**

Gazel 3176

Mısra: 8

Koymak işi yapılmak, konulmak, bırakılmak, yerleştirilmek.

İñleyüp aglalayalum döne döne şām u seher
Yiñi konmuş sular üstindeki tölāb gibi

4. **konar:**-ar

Gazel 3182

Mısra: 10

Yurt edinmek, yerleşmek.

Muhibbī sakın aldanma ribāt-ı köhnedür 'ālem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kārı

kork:

1. **korkmaz:-maz**

Gazel 3428

Mısra: 8

Ürkmek, çekinmek. II "Hayfu recâ" halinden ilki; kulun Allah'tan çekinmesi, O'nun sevgisini ve rızasını kaybetmekten korkması.

İdem vefā diyüp āh dönüp cefā kılursın
Korkmaz mısın Hudā'dan yok yire içüp andı

kork-:

1. **korkum:-um**

Gazel 3009

Mısra: 10

Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin yarattığı tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe.

Siyâset eylesün her dem Muhibbî çeşm-i cellâdı
Ne ğam korkum budur nâ-geh ola çâh-ı zâkan âgeh

2. **korkmazam:**-maz, --am

Gazel 3011

Mısra: 5

Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin yarattığı tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe.

Korkmazam küh-ı belâda ölümden ben döstlar
Cânı teslîm eylemek gelmiş-durur âyînüme

3. **korkmazam:**-maz, --am

Gazel 3027

Mısra: 3

Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin yarattığı tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe.

Korkmazam küy-ı belâ içre olursam 'ışk-ıla
Zîra cân ısmarlamak gelmiş-durur âyînüme

4. **korkar:**-ar

Gazel 3144

Mısra: 10

Korkmak, kaygılanmak.

Halkı uyutmazsa efgânı Muhibbî'nün ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse h'âbda

5. **korkaram:**-ar, -am

Gazel 3030

Mısra: 6

Endişe etmek, kaygı duymak, tasalanmak.

Hadîs-i 'ışk-ı dilberden haber virmek diler gönülüm
Velî korkaram andan kim cihân başdan başa yana

6. **korkaram:**-ar, -am

Gazel 3129

Mısra: 5

Endişe etmek, kaygı duymak, tasalanmak.

Küfr-i zülfi korkaram kim çıkara dînden beni
Ehl-i İslâmı giriftâr itme yâ Rab kâfire

7. **korkaram:**-ar, -am

Gazel 3238

Mısra: 8

1. Korkuya kapılmak, korku duymak, ürmek. 2. Endişe etmek, kaygı duymak, tasalanmak.

Niçe bir yazayım derd-i derûnum bir kitâb oldı
Okumaz korkaram dilber idersem intihâb evlâ

8. **korkaram:**-ar, -am

Gazel 3330

Mısra: 6

1. Korkuya kapılmak, korku duymak, ürmek. 2. Endişe etmek, kaygı duymak, tasalanmak.

Va'de kıldı dün habîbüm baña yüzün 'arz ide
Korkaram inkâr ide boza bugün ikrârını

9. **korkaram:**-ar, -am

Gazel 3445

Mısra: 8

1. Korkuya kapılmak, korku duymak, ürmek. 2. Endişe etmek, kaygı duymak, tasalanmak.

Küyına varmaga yârûñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir gün alur korkaram ol su seni

10. **korkaram:**-ar, -am

Gazel 3472

Mısra: 8

1. Korkuya kapılmak, korku duymak, ürmek. 2. Endişe etmek, kaygı duymak, tasalanmak.

Kanına girdüm yire saldum yaşum eytâmını
Korkaram yolum tutar âhîr olur ol kan beni

11. **korkaram:**-ar, -am

Gazel 3488

Mısra: 9

1. Korkuya kapılmak, korku duymak, ürmek. 2. Endişe etmek, kaygı duymak, tasalanmak.

İy Muhibbî leblerinden korkaram em sormaga
Câna kaçd idüp girür ol demde kana gözleri

12. **korkuban:**-uban

Gazel 3264

Mısra: 4

1. Korkuya kapılmak, korku duymak, ürmek. 2. Endişe etmek, kaygı duymak, tasalanmak. 3. Çekinmek, saygı duymak.

Gerçi oturdu serîr-i manşib üzere şâh-vâr
Lîk zulm itdi Hudâ'dan korkuban dâd itmedi

korku:

1. **korkum:**-m

Gazel 3451

Mısra: 8

Bir tehlike veya bir tehlike düşüncesi karşısında uyanan kaygı duygusu.

Hâk ol yolında derd-ile âh itme iy gönül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

korkut-:

1. **korkutma:**-ma

Gazel 3032

Mısra: 7

Korkmasına sebep olmak, kaygıya düşürmek.

Zâhidâ var fâriğ ol nâr-ıla korkutma beni
Zîra çokdan yanageldüm ben bu hicrân nârına

kos:

1. koşdum:-du, -m

Gazel 3496

Mısra: 7

1. Yanına katmak, arkadaş olarak vermek, terfik etmek 2. (Hayvanı) Çekeceği şeye bağlamak 3. (Araba ve kağı için) Hayvanı bağlayarak harekete hazırlamak Bir şeyle görevlendirmek, bir işte kullanmak.

Zülf-i şebdiziyle koşdum bu yaşum gülgününü
Öndül aldum büsesin oldum cihānuñ yügrüğü

2. koşup:-up

Gazel 3493

Mısra: 7

1. Yanına katmak, arkadaş olarak vermek, terfik etmek 2. (Hayvanı) Çekeceği şeye bağlamak 3. (Araba ve kağı için) Hayvanı bağlayarak harekete hazırlamak Bir şeyle görevlendirmek, bir işte kullanmak.

Zülf-i şebdizüñle cānā eşk-i gülgünüm koşup
'İşk meydānında aldum niçe kerre öndülü

kova:

1. kovasını:-sı, -n, -ı

Gazel 3248

Mısra: 10

Her türlü nesneyi ve özellikle sıvıları taşımaya,
bir yerden su çekmeye yarayan üstünden kulplu kap.

Virmez Muhibbî küy-ı harābāt-ı 'ışk olan
Cām-ı Cem'e eldeki sınımış kovasını

ko(y):

1. koyup:-(u)p

Gazel 3124

Mısra: 3

Bırakmak II koymak.

Koyup Mecnūn Leylî āsitānın
Düşer miydi aña varmak Hicāz'a

koy-:

1. koyup:-up

Gazel 3154

Mısra: 3

Bırakmak, terketmek.

'Ār u nāmūsı koyup koma melāmet yakasın
Yüri Mecnūn gibi sen çāk-i girbānlar ile

2. koya:-a

Gazel 3185

Mısra: 3

(Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.

Kim koya kaç' olmadan dest-i vişālūñ dāmenin
Göreym pā-māl ola her yaña dāmānum gibi

koy:

1. koyuban:-uban

Gazel 3405

Mısra: 8

Bırakmak II koymak.

Ġamzesi geldükçe çıkar karşı bu cānum benüm
Koyuban cānum yirine saklayayım tūrini

2. koyup:-up

Gazel 3117

Mısra: 2

(Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.

Göster evvel yüzüñi göñlümi al āl eyle
Püte-i hicre koyup āhīr anı kāl eyle

3. koya:-a

Gazel 3421

Mısra: 10

Bırakmak, terk etmek, vazgeçmek.

Zülfünūñ bendine bend eyle Muhibbî'yi didüm
Didi şimden girü uslan koya dīvānalığı

4. koymaz:--maz

Gazel 3480

Mısra: 8

Bırakmak, vazgeçmek, terketmek.

Ne kadar ursañ cefā vü cevri ü hicrānuñ yükün
Mest üstürdür çeker dil yirde koymaz bārını

5. koyup:-up

Gazel 3122

Mısra: 5

Bir kenara bırakmak, terk etmek, boş vermek,
vazgeçmek.

Koyup küyını Leylā'nuñ düşer miydi bu Mecnūn'a
Tuta vahşilere ülfet maķam idine şahrāda

ko(y)!:

1. ko:

Gazel 3257

Mısra: 11

"Bırak, terk et!" anlamında tavsiye ifade eden
bir ünlem.

Var iy tabīb hālūñe ko hālūme beni
'İşk hastasıyam derdüme derdüm devā gibi

koyup git:

1. koyup git:-up, -dü, -ñ

Gazel 3313

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bırakıp gitmek, terk etmek.

Şâm iriştükde koyup gitdün beni iy yüz[i] gün
Ben dağı itdüm şafağ-veş kan-ıla pür dâmeni

kuç:

1. **kuçılır:**-il, -ur
Gazel 3092
Mısra: 10
Sarmak, kucaklamak.

Miyânın kuçmak istersin Muhibbî
Kuçılır mı olıcak kıldan ince

2. **kuçsam:**-sa, -m
Gazel 3094
Mısra: 5
Sarmak, kucaklamak.

Didüm kuçsam miyânun didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de

3. **kuçar:**-ar
Gazel 3391
Mısra: 3
Kucaklamak, kollarını dolamak, sarılmak.

Destüm irmedi miyânına kemer anı kuçar
Yâ İlâhî virme hiç kimseye nâ-çarlığı

4. **kuçaram:**-ar, -am
Gazel 3356
Mısra: 16
Kucaklamak, sarmak.

Sineme çekdüm elifler serv-quadler yâdına
Kuçaram tâ şubh olunca baña hem pehlü gibi

kuç-:

1. **kuçsa:**--sa
Gazel 3094
Mısra: 6
Sarmak, kucaklamak.

Didüm kuçsam miyânun didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de

2. **kuça:**--a
Gazel 3146
Mısra: 4
Kucaklamak, sarmak.

Niçe kan yutmaya dil göz göre karşumda benüm
Çadeğ agzından öpe kuça kemer döne döne

3. **kuçmag:**-mag
Gazel 3156
Mısra: 13
Kucaklamak, sarmak.

Pehlüya çeküp kuçmag olur idi nigârî
Vuşlatda Muhibbî girmese pîrâhen araya

4. **kuçmaga:**-mag, -a
Gazel 3167
Mısra: 3
Kucaklamak, sarmak.

Seni kuçmaga komaz ara yirde
Göreyim pîralansun pîrehen de

kuçmak:

1. **kuçmak:**-mak
Gazel 3092
Mısra: 9
Kucaklamak, sarmak.

Miyânın kuçmak istersin Muhibbî
Kuçılır mı olıcak kıldan ince

kudret:

1. **kudreti:**-i
Gazel 3252
Mısra: 5
Kuvvet, güç, tâkat, iktidar.

‘Âşık ola kalmaya güftâra kudreti
Kim göre kara kaş-ıla gözi jâlesini

2. **kudreti:**-i
Gazel 3058
Mısra: 8
Güç II kudret.

Bâgda serv-i sehî kıddün görüp ögünmesün
Kudreti yokdur anuñ çün bir qadem reftâra de

3. **kudretinden:**-i, -n, -den
Gazel 3288
Mısra: 6
(Ar.) Kuvvet, güç, takat, iktidar.

Lezzeti şîrîn lebi güftârını gönül didi
Allâh Allâh kudretinden bir şeker-güftâr idi

kudret bul:

1. **kudret bul:**-ma, -sun
Gazel 3416
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güç bulmak, gücü yetmek.

Erisün su olup bağı zebâna bulmasun kudret
Şeker güftârına her kim şehâ teşbîh ide qandı

kudret kalma:

1. **kudret kalma:**-ma, -dı
Gazel 3349
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yeterli gücü olmamak, gücü azalmak.

Göreliden serv-i refitârûn yürimez kalmadı kudret
İşidüp gonca güftârûn hemân ol dem suhen kesdi

kudret-i hakk:

1. kudret-i hakk:-i

Gazel 3239

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah'ın kudreti/gücü.

Ƙudret-i Hakk'ı temâşâ eyleyüben 'ibret al
Yüridür murgı hevâda su içinde balığı

kudret-i şun'-ı hudâ:

1. kudret-i şun'-ı hudâ:--y, --i

Gazel 3048

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah'ın sanatının / yaratıcılığının kudreti.

Ƙudret-i şun'-ı Hudâ'yı kıl temâşâ döstüm
Kıl muqâbil hüsnüñe alup elüñe âyine

küfr-i zülf:

1. küfr-i zülf:--i

Gazel 3129

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Saçlarının siyahı. || Arapça'da "gece karanlığı"
manasına gelen küfür kelimesi aynı zamanda manevi
karanlık, zulmet olarak da kabul edildiğinden divan
edebiyatında sevgilinin saçının siyahlığını anlatmak
için "zülf" ile birlikte kullanılmıştır.*

Küfr-i zülfî korkaram kim çıkara dinden beni
Ehl-i İslâmı giriftâr itme yâ Rab kâfire

2. küfr-i zülf:-i, -n

Gazel 3161

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Saç karalığı; sevgilinin siyah saçı; aşığı
imanından eden, aşk tutsağı yapan saç // sevgilinin
kafir, gaddar, zulmeden saçı.*

Gül yüzinde küfr-i zülfün görse zâhid 'ışk olup
Bağlanurdı cân u dilden zülfinüñ zünnârına

3. küfr-i zülf:-i, -n, -den

Gazel 3330

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Saç karalığı; sevgilinin siyah saçı; aşığı
imanından eden, aşk tutsağı yapan saç // sevgilinin
kafir, gaddar, zulmeden saçı.*

İy dil eyle gel hâzer küfr-i zülfinden anuñ
Dakmaya cân gerdenine rişte-i zünnârını

küh:

1. küh:-i

Gazel 3048

Mısra: 6

Dağ, cebel, dağlık arazi.

'İşkî benden sor ne bilsün anı Ferhâd-ıla Ƙays
Biri şahrâda biri kühî gezer kolayına

2. kühında:-i, -n, -da

Gazel 3084

Mısra: 7

Dağ, cebel.

Kühkenlik eyler idüm ben belâ kühında âh
Bî-sütün'ı kesmedin Ferhâd Şîrîn nâmına

3. kühında:-i, -n, -da

Gazel 3086

Mısra: 5

Dağ, cebel.

Bir lebi şîrîn firâkıñdan belâ kühında âh
Urmişam Ferhâd-veş başımı ben daşdan daşa

4. kühını:-i, -n, -i

Gazel 3458

Mısra: 12

Dağ.

İy Muhibbî olma dünyâya meges gibi harîş
Mesken it Ƙâf-ı çanâ'at kühını 'Ankâ gibi

5. küh:-i

Gazel 3177

Mısra: 2

Dağ. II Ferhat'ın deldiği Bisütün dağı.

Hasret-i Leylâ-y-ıla âh oldı Mecnün pişesi
Derd-ile kühî keser Ferhâd'uñ oldı tişesi

kühen:

1. küheni:-i

Gazel 3450

Mısra: 10

Köhne, eski.

Gel dirîğ eyleme kıl tâze yine cânumuzı
Mey-i gülgünüñ eger var-ısa nev'a küheni

küh-ı âhen:

1. küh-ı âhen:-se, -ñ

Gazel 3402

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Demirden yapılmış dağ.

İy Muhibbî küh-ı âhenseñ de bil âhir seni
Rîze rîze idiserdür uşbu 'ışkuñ tişesi

küh-ı belâ:

1. **küh-ı belâ:-da**

Gazel 3360

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela dağı.

Dir gören küh-ı belâda oldı peyda bir peleng
Hasretiyle sîneme yakdukda miñnet dâğını

2. **küh-ı belâ:**

Gazel 3426

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela dağı.

Ferhâd şıfat küh-ı belâ içre serin terk
Her kim ki kıla añıla ‘uşşâk ara nâmı

3. **küh-ı belâ:-da**

Gazel 3481

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela dağı.

Dir idüm küh-ı belâda çekdügüm bir bir añı
Ol lebi şîrîn şeker-güftârı görsem bir dağı

4. **küh-ı belâ:**

Gazel 3482

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela dağı.

Görmedi küh-ı belâ içre belâyı kühken
Çekmedi hicrânı Mecnûn bu dil-i şeydâ gibi

5. **küh-ı belâ:**

Gazel 3483

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela dağı.

Görinen başum degül küh-ı belâ tağı gibi
Her yañadan yaşum akar anuñ ırmağı gibi

6. **küh-ı belâ:**

Gazel 3140

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela dağı.

Sîneye şol deñlü yakdı bu Muñibbî dâğlar
Dir gören küh-ı belâ kaplanıdır bu dâğ-ıla

küh-ı belâda:

1. **küh-ı belâda:--da**

Gazel 3011

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela dağı.

Korkmazam küh-ı belâda ölümden ben döstlar
Cânı teslim eylemek gelmiş-durur âyînume

küh-ı bîsütün’ı kes-:

1. **küh-ı bîsütün’ı kes-:-ı-ı, -di**

Gazel 3206

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bîsütün dağını kesmek, parçalamak, delmek. II
Bîsütün: Ferhat’ın aşkı uğruna deldiği dağ.

Niçe gör kesdi küh-ı Bîsütün’ı
Felek ‘ışk tüşesin Ferhâd’a virdi

küh-ı ğam:

1. **küh-ı ğam:--da**

Gazel 3006

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ğam dağı (Ferhad’ın deldiği dağ bağlamında).

Sen lebi şîrîn-zebânüñ ‘ışkına
Küh-ı ğamda dil özin Ferhâd ide

2. **küh-ı ğam:--a**

Gazel 3087

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ğam dağı (Ferhad’ın deldiği dağ bağlamında).

La’l-i şîrînine dil virdüm düşüp küh-ı ğama
Kesmege Ferhâd-veş kühsâr sevdüm tâzece

3. **küh-ı ğam:-ı**

Gazel 3227

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ğam dağı.

Küh-ken çün Bîsütün’ı kesdi lîkin döstlar
Kesmege küh-ı ğamı tâkat getürmez tüşesi

küh-ı ğamı kes-:

1. **küh-ı ğamı kes-:-ı, -mek, -de**

Gazel 3264

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Beyitte) aşğın Ferhat gibi sıkıntı ve eziyet
dağını yarması,ikiye bölmesi kastedilir.

Ben dağı küh-ı ğamı kesmekde iy şîrîn dehen
Anı ki ben eyledüm ‘âlemde Ferhâd itmedi

küh-ı kanâ’at:

1. **küh-ı kanâ’at:**

Gazel 3241

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kanaat dağı.

Lezzet-i dünyāya dil aldanmadı hem çün meges
Eyledüm küh-ı kanā‘at içre cā ‘Ankā gibi

küh-ı necd:

1. **küh-ı necd:--e**

Gazel 3052

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Necd Dağı, Arap yarımadasının merkezinde
bulunan yüksek bir dağ.*

Benī ādemden olmadı özine gördi bir çäre
Vuḥūşa ‘arz-ı ḥāl-içün varur Mecnūn küh-ı Necd’e

kühken:

1. **kühken:**

Gazel 3140

Mısra: 7

F. Dağı delen, dağ kazan (Ferhad).

Bīsütün’ı kazmag-ıla kühken faḥr itmesün
Kesmişem ben daḥı bu ḡam kühını tırnag-ıla

2. **kühken:**

Gazel 3478

Mısra: 1

F. Dağı delen, dağ kazan (Ferhad).

Kühken geldi bu ‘ışk bünyādına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yerine bu gönülüm baş kodı

3. **kühken:**

Gazel 3482

Mısra: 3

F. Dağı delen, dağ kazan (Ferhad).

Görmedi küh-ı belā içre belāyı kühken
Çekmedi hicrānı Mecnūn bu dil-i şeydā gibi

4. **kühken:**

Gazel 3122

Mısra: 3

*Dağ delen (kimse). II Şirin için dağları delen aşk
kahramanı Ferhat.*

Görün derdiyle cān virdi belāda kühken āḥir
Terahḥüm itmedi Şirin gelüp bī-çäre Ferhād’a

5. **kühken:**

Gazel 3136

Mısra: 5

*Dağ delen (kimse). II Şirin için dağları delen aşk
kahramanı Ferhat.*

Taşı taş üzere egerçi komamışdur kühken
Tagları kesüp velī taşlar taşır dāmān-ıla

küh-ken:

1. **küh-ken:**

Gazel 3227

Mısra: 5

Dağı delen, dağ kazan (Ferhad).

Küh-ken çün Bīsütün’ı kesdi İkin döstlar
Kesmege küh-ı ḡāmı tākat getürmez tışesi

2. **küh-ken:**

Gazel 3317

Mısra: 5

Dağı delen, dağ kazan (Ferhad).

Rāh-ı ‘ışkı istedüm kim ide āsān küh-ken
Görün āḥir başına niçe dokındı tışesi

3. **küh-ken:**

Gazel 3317

Mısra: 9

Dağı delen, dağ kazan (Ferhad).

Gitdi ise küh-ken geldi Muḥibbī yerine
Ḥālī olmaz döstlar ‘ālemdē ‘ışkuñ mışesi

kühkenlik:

1. **kühkenlikdür:--dür**

Gazel 3402

Mısra: 2

*Dağı delen, dağı kazan Ferhat için
kullanılmıştır.*

Bilmedi Ferhād’a sordum nedür ‘ışkuñ bışesi
Kühkenlikdür hemān ancak anuñ endışesi

kühkenlik eyler idüm:

1. **kühkenlik eyler idüm:--lik, --r, --dü, --m**

Gazel 3084

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Dağı delmek. (Dağı kazan Ferhat için
kullanılmıştır.).*

Kühkenlik eyler idüm ben belā kühında āḥ
Bī-sütün’ı kesmedin Ferhād Şirin nāmına

kühl id-:

1. **kühl id-:-e, -y, -im**

Gazel 3190

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sürme yapmak // Göze sürme çekmek.

Gözlerüm ḥīze olupdur bakamam gün yüzine
Getür iy bād-ı şabā kühl ideyim ḥāk-i rehi

2. **kühl id-:-e, -y, -im**

Gazel 3240

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sürme çekmek. // Göze sürme çekmek.

Gözlerüm kana dönüpdür benüm aqlamag-ıla
İy şabâ ırgüresin kühl ideyim gerd-i rehi

kühsâr:

1. **kühsâr:**

Gazel 3087

Mısra: 6

Dağlık, dağ tepesi.

La'l-i şîrînine dil virdüm düşüp küh-ı gama
Kesmege Ferhâd-veş kühsâr sevdüm tâzece

2. **kühsâruñ:-uñ**

Gazel 3268

Mısra: 6

Dağlık yer, dağ tepesi.

Ra'd iñler ebr aqlar dâyimâ Ferhâd için
Her yaña cûlardur akar kühsâruñ giryesi

3. **kühsârı:-ı**

Gazel 3402

Mısra: 3

Dağlık yer, dağ tepesi.

Çeşmesi 'ayn-ı belâ kühsârı Kays'uñ başıdur
Âşiyân-ı murgâ ur pek saçı oldı mişesi

4. **kühsâra:-a**

Gazel 3425

Mısra: 12

*Dağlık yer, dağ tepesi (Beytte Ferhat'ın deldiği
dağ bağlamında kullanılmıştır).*

İdüp teslîm baña Ferhâd u Mecnûn tekye-i 'ışkı
Biri kühsâra yüz dutdı biri varup beybâni

kul:-

1. **kulına:-ı, -(n)a**

Gazel 3080

Mısra: 4

Abd, kul || aşık.

Dergehinde niçe yıldur baña göstermedi yüz
Nazar itmez n'ideyim âh nazar ben kulına

kul:

1. **kuluñ:-un, -ı**

Gazel 3033

Mısra: 19

Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Vaqt oldı Muhibbî kuluñı eylesesin şâd
Bu 'âşık-ı dil-hasteye cevri yiter eyle

2. **kuluñ:-un, -ı**

Gazel 3264

Mısra: 1

Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Yâd kılduñ bu kuluñı döstüm yâd itmedi
Bu dil-i nâ-şadumı gördi velî şâd itmedi

3. **kuluña:-uñ, -a**

Gazel 3289

Mısra: 9

Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Hâşâ eylesesin şefkatüñ eksük kuluña
Olasın şâh-ı 'Arab hem Medenî hem Kureşî

4. **kuhsîn:-ı, -sın**

Gazel 3233

Mısra: 1

Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Ĥudâ'nuñ hem kulısın hem habîbi
Şefâ'atden unıtma ben ġarîbi

5. **kuhsîn:-ı, -sın**

Gazel 3233

Mısra: 10

Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Muhibbî'yi kapuñdan itme maħrûm
Ĥudâ'nuñ hem kulısın hem habîbi

6. **kuluñuñ:-uñ, -uñ**

Gazel 3372

Mısra: 11

Abd, kul || aşık.

Bu Muhibbî kuluñuñ gel sîma göñlin kerem it
Kim bütûn idebilür sînsa zücâc-ı Ĥalebî

7. **kullaruñuñ:-lar, -u, -ñuñ**

Gazel 3449

Mısra: 2

Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

N'ola olduñsa bugün ĥüsn ilinüñ pâdişehi
Nazar it kullaruñuñ ĥâline bak ġâh ġehî

8. **kuluñ:-uñ**

Gazel 3350

Mısra: 2

1.Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

*2.Hürriyetine sâhip olmayıp başkasının ĥükmü
altında olan kimse.*

Yüzüne ġün dimişem beñzedüp alnuña mehi
'Afv it pâdişehüm kuluñ olur çok ġnehi

9. **kul:**

Gazel 3456

Mısra: 10

1.Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

*2.Hürriyetine sâhip olmayıp başkasının ĥükmü
altında olan kimse.*

Muhibbî 'ışk ara sende ġedâ vü pâdişâ birdür
Ayâz'a niçe kul idi iştmedüñ mi Maħmûd'ı

10. **kullaruñ:-lar, -uñ**

Gazel 3345

Mısra: 9

Esir olarak alınan köle veya cariye. II Aşık.

Sen pâdişâh-ı hüsün kapuñda kullaruñ
Çokdur içinde yokdur eñ ednâ benüm gibi

11. **kullar:-lar**

Gazel 3171

Mısra: 1

1. *Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd. 2. Başka ülkelerden esir olarak alınan köle veya câriye. 3. Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sâhip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.*

Kullar kapuñda çok sen pâdişâh
Merhamet senden umarlar pür günâh

12. **kul:-ı**

Gazel 3423

Mısra: 3

1. *Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd. 2. Başka ülkelerden esir olarak alınan köle veya câriye. 3. Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sâhip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.*

İstemez biri kulı sınduğımı dil kâkülünñ
Niçe kez gerçi diyem tırta-ı tarrâr sıdı

13. **kulsın:-sın**

Gazel 3254

Mısra: 1

Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Çünkü kulsın hiç bildüñ mi bugün sultânuñı
Ne için halk eylemiş Hıllâk senüñ cânuñı

14. **kulları:-lar, -ı**

Gazel 3345

Mısra: 12

Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Bir dahı cefâ [vü] cevr [ü] belâ-keş yaratmadı
Kulları içre Tañrı ta'âlâ benüm gibi

kül eyle:

1. **kül eyle:-dü, -ñ**

Gazel 3394

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Yakmak, kül etmek, küle dönüştürmek // Aşkın etkisiyle birini çok kötü bir duruma düşürmek, perişan etmek, öldürmek.

Geçdi küyuñda şehâ 'ömrüm benüm çün gül gibi
Eyledüñ cevr ü cefâñ-ıla derünüm kül gibi

kül eyle:-

1. **kül eyle:-dü, -ñ**

Gazel 3031

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Kül etmek: Yakmak, kavurmak. II Birinin varını yoğunu yok etmek.

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledüñ ser-tâ-kağem
Bilmezem kim sevdiğüm midür seni iy şeh günâh

kül id:-

1. **kül id:-er-er**

Gazel 3065

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

1- *Yakmak, kavurmak. 2- Birinin varını yoğunu yok etmek (TDK).*

Şem' her şeb kül ider yakup niçe pervâneler
Bunca nâ-ğak kan iderken yana bî-pervâ yine

kül it:-

1. **kül it:-se**

Gazel 3104

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Yakmak, kavurmak; II mec. birinin varını yoğunu yok etmek.

Hasretüñ odı beni yaksa kül itse ne 'aceb
Gamuñı zâd idüben âh ideğitdük 'ademe

kül ol:

1. **kül ol:-dı**

Gazel 3487

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

1. *Bütünüyle yanmak. 2. mec. varını yoğunu yitirmek.*

Yazarken yâra aĥvâlüm tutuşup âhum odından
Kül oldı eldeki kâğıd elümde bir kalem kaldı

kül ol:-

1. **kül ol:-ma, -dur**

Gazel 3246

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hükmüne girmek, bağlanmak | kulluk yapmak | hizmette bulunmak.

Cihâna şâh olmakdan saña kul olmadur faĥrum
Gerekmez Kayşer u Dârâ olam ĥakan-ı Fağfûrî

2. **kül ol:-du, -m**

Gazel 3193

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Aşırı derecede bağlanmak, boyun eğmek.

Kul oldum devlete irdüm kapusunda şeh-i 'ışkuñ
Elümde cām-ı İskender başumda tāt-ı sultānī

3. **kul ol:-du, -m**

Gazel 3253

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Aşırı derecede bağlanmak, boyun eğmek.

Saña cān-ıla kul oldum felek saķfına ya kursa
'Aceb midür beni devrān-ı şeh gerdün-serīr itdi

4. **kul ol:-am**

Gazel 3289

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*Kul köle olmak: Aşırı derecede bağlanmak,
boyun eğmek.*

Hıç ola mı ki anuñ vaşlına ire elüm
Ol ola 'ālī-neseb ben kul olam bir Hābeşī

5. **kül ol:-d-ı-dı**

Gazel 3054

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Bütünüyle yanmak. II Varını yoğunu yitirmek.

Dün gice şem'-i hüsnine yandı kül oldı cān u dil
Şimden girü ta'īm idem yanmaklığı pervāneye

kül oldum:

1. **kül oldum:-du, -m**

Gazel 3000

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Bütünüyle yanmak. II Varını yoğunu yitirmek.

Hasret-ile ben kül oldum baña göster gün yüzüñ
Hey kıyāmet gel beni salma bugün ferdālara

kulağ:

1. **kulaguña:-uñ, -a**

Gazel 3052

Mısra: 3

Kulak, işitme organı.

Kara zülfüñ kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz togrılık keçde

kulag tut:

1. **kulag tut:-ın, -mış**

Gazel 3048

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Dinlemek, işitmek istemek.

Çeşm-i hün-h'āra mu'āvin cün degül kec rā kaşuñ
Ya n'icün başın egüp tutmuş kulagin rāyına

kulagını bur:

1. **kulagını bur:-ı, -n, -ı, -d-ı**

Gazel 3381

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*Kulağını bükme. Çalgı aletinin burgusunu
bükerek ses ayarı yapmak II gizlice uyararak, bir
konuda dikkatli olunması için uyarıda bulunmak.*

Zārılık itse ney gibi dil tañ mı şübha dek
Tanbūr gibi burdı zamāne kulagını

kulagını bur-:

1. **kulagını bur:-ı, -n, -ı, -ma, -d-ı**

Gazel 3235

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

*Kulağını bükme. Çalgı aletinin burgusunu
bükerek ses ayarı yapmak. II Gizlice uyararak, bir
konuda dikkatli olunması için uyarıda bulunmak.*

Bezm-i gamda nālemün yanınca āheng itmedi
Tā ki muṭrib burmadı tanbūrünüñ kulagını

kulaguma girmez:

1. **kulaguma girmez:-um, -a, -mez**

Gazel 3316

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*Söylenen sözlerle önem vermemek, söylenenleri
anlamamak, benimsememek.*

Naşihat eyleme nāşih benı ko kendü hālūme
Kulaguma benüm girmez şadā mestāneden gayrı

külāhı göge at:

1. **külāhı göge at:-ı, -e, -am**

Gazel 3322

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Külāhını havaya atmak II Çok sevinmek.

İtüm dise eger yār sehv-ile ben garībe
Şevküm olup ziyāde göge atam külāhı

kulak:

1. **kulagma:-ı, -n, -a**

Gazel 3425

Mısra: 7

Başın her iki yanında bulunan işitme organı.

Sehergeh jāleler asmış-durur güller kulagina
Nesīm-i şubh-ıla oynar görüñ serv-i hürāmān

kulak tut-:

1. **kulak tut:-ma, -dı**

Gazel 3099

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Dinlemek, işitmek istemek.

Gülşen-i hüsninde kıldum gice bülbül tek fiğân
Lîk tutmadı kulak gül gibi bu âvâzuma

2. **kulak tut:-maz**

Gazel 3003

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Kulak vermek, dikkatle dinlemek.

Zamâne güşına çün ker dimişler
Kulak tutmaz Muhibbî âh u zâra

kule:

1. **kule:**

Gazel 3143

Mısra: 8

1. Dört köşe, çok köşeli veya yuvarlak yüksek binâ 2. Köşk ve evlerin üst kısmındaki, her tarafı gören yüksek çıkıntı, cihannümâ. 3. Dağ tepesi, tepe.

Bînâ-yı 'ışk yapıdı mahabbet hisârını
Üstüne itdi kelle-i 'uşşakdan kule

küle:

1. **külehi:-i, -**

Gazel 3190

Mısra: 10

Askerler ve her tabakadan halk tarafından asırlar boyunca giyilmiş olan, genellikle tepesi sivri, dikişsiz, tek parça keçeden baş giyeceği.

Âsitânında Muhibbî'ye eger bende dise
Şâdlıktan atar idüm göge ol dem külehi

2. **külehi:-i, -**

Gazel 3367

Mısra: 2

Askerler ve her tabakadan halk tarafından asırlar boyunca giyilmiş olan, genellikle tepesi sivri, dikişsiz, tek parça keçeden baş giyeceği.

Her kimüñ kim eline gire anuñ hâk-i rehi
Başına tâc idine añmaya zerrîn külehi

küle-i kec-nihâde:

1. **küle-i kec-nihâde:-y, -i**

Gazel 3332

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kötü yaratılışlı, bozuk ahlâklı, mayası bozuk olan kimsenin külahı/başlığı.

Almış başına ol küle-i kec-nihâde[y]i
Zülfin gideri 'ârızın itmiş küşâde[y]i

külhen:

1. **külhenüm:-üm**

Gazel 3201

Mısra: 10

Hamamlarda döşeme altında bulunan ve ısınmayı sağlayan kapalı büyük ocak. // Ateşlik, ateş yeri, küllük.

Germ olsa gözümüñ yaşı itme Muhibbî 'ayb
'İşk âteşleyle çünki bu dil külhenüm gibi

2. **külheni:-i**

Gazel 3219

Mısra: 8

Hamamlarda döşeme altında bulunan ve ısınmayı sağlayan kapalı büyük ocak. // Ateşlik, ateş yeri, küllük.

Yârsuz 'aynuna gelmez bu sekiz cennet benüm
Yâr-ıla hoşdur baña uşbu cihânuñ külheni

3. **külheni:-i**

Gazel 3377

Mısra: 8

Hamamlarda döşeme altında bulunan ve ısınmayı sağlayan kapalı büyük ocak. // Ateşlik, ateş yeri, küllük.

Sensüzün girsem gülistâna baña düzağ olur
Senüñ-ile olcâk cennet bilürem külheni

4. **külheni:-i**

Gazel 3397

Mısra: 8

Hamamlarda döşeme altında bulunan ve ısınmayı sağlayan kapalı büyük ocak. // Ateşlik, ateş yeri, küllük.

Gül yüzüñsüz itmezem ben bâg-ı firdevse nazar
Sensüzün bir görürem [ben] gülşen-ile külheni

kulkul:

1. **kulkulım:-ı, --n, --ı**

Gazel 3143

Mısra: 2

Su vb. şeylerin çıkardığı ses.

'İşret deminde sâğarı beñzetdiler güle
Şavt-ı şürâhi kulkulımı dağı bülbüle

kullâb-ı zülf:

1. **kullâb-ı zülf:**

Gazel 3458

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saçının çengeli, kancası. || Sevgilinin saçının kıvrımı.

Kaşların kurmak ne mümkün olmasa kullâb-ı zülf
Çenber olmuş başları bir yire gelmiş nâ gibi

kulle:

1. **kullenüñ:-nüñ**

Gazel 3408

Mısra: 4

Kule. II Dağ tepesi.

Başum ki belâ kühidur 'aynum iki 'aynı
Düd-ı dilüm ol kullenüñ üstinde sehâbı

küllî:

1. **küllî:**

Gazel 3422

Mısra: 10

(Ar.) Bütün.

Bu Muhibbî'yi cemâlün şem'ine pervâne-veş
Bâl ü per ancak degül küllî yakup nâr it beni

2. **küllî:**

Gazel 3492

Mısra: 7

(Ar.) Bütün.

'Akl u şabrı küllî bir yirden ferâmüş eyledüm
'Âşıkam dîvânelikdür hâşilum dîvâneğî

3. **küllî:**

Gazel 3077

Mısra: 6

1. Hepsi, tamamı, 2. Bütün.

Yagdurmasa bārānını bir lahza bu çeşmüm
Küllî bu cihân yana eger âh ide sîne

4. **küllî:**

Gazel 3357

Mısra: 4

1. Hepsi, tamamı, 2. Bütün.

Görelen iy saçı leylâ seni mecnûn u şeydâyam
Tagıtdum 'aql u dil küllî gerekmez baña hüşyârı

5. **küllî:**

Gazel 3373

Mısra: 7

1. Hepsi, tamamı, 2. Bütün.

'Akl u şabrı küllî bir yirden ferâmüş eyleyüp
'Âşıkam dîvânelikdur hâşilum dîvâneğî

6. **küllî:**

Gazel 3500

Mısra: 8

1. Hepsi, tamamı, 2. Bütün.

Şem'-i hüsnine gönül virdüñ yine bir dilberüñ
Yakuban pervâne gibi küllî nâr itdüñ beni

7. **küllî:**

Gazel 3285

Mısra: 2

Bütüne ait, bütünle ilgili, bütünü kapsayan.

Gören sen saçı şeb gül yüzlü yârı
Umıdır küllî ol leyl ü nehârı

8. **küllî:**

Gazel 3348

Mısra: 11

Bütün, hep.

Eyledi bennâ-yı 'ışk gönülüm evin küllî harâb
Gelse bār-ı ğamuñ mi'mârı olaydı kâşki

kuluñ isem:

1. **kuluñ isem:--uñ, --se, --m**

Gazel 3141

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Köle, esir, tutsak; aşık // Başkasına tabi olan, başkasının hükmü altında bulunan.

Çekdüğüm derd ü belâyı hele bir yâd eyle
Kuluñ isem dağı iy ğam beni âzâd eyle

kum:

1. **kumlar:-lar**

Gazel 3406

Mısra: 7

Deniz kıyısı, dere yatağı vb. yerlerde çok bulunan, ufak, sert tanecikler, kum.

Olsa kumlar sağışınca 'ömrüne hadd ü 'aded
Gelmeye bu şîşe-i çarh içre bir sâ'at gibi

kumâs:

1. **ğumaşı:-ı**

Gazel 3278

Mısra: 8

Ar. İpek, keten, pamuk, yünden olan mensucat.

Eşk-i çeşmüm virdi hil'at âh-ıla dâğ eyledi
Zira tamga ile artar olsa dehrüñ ğumaşı

künc-i ğam:

1. **künc-i ğam:-dan**

Gazel 3174

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam köşesi.

Gâh olur kim künc-i ğamdan çıkmayup eyler qarâr
Gâh olur her yaña sergerdân ider gönülüm beni

künc-i mescid:

1. **künc-i mescid:**

Gazel 3066

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mescit köşesi.

Künc-i mescid saña şüfî çü selâmet yiridür
Ko hârâbât yirin[i] rind-ile bed-nâmlara

künc-i selâmet:

1. **künc-i selâmet:**

Gazel 3435

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Huzur köşesi II kurtuluş köşesi; her türlü korku,
tasa ve tehlikeden uzak yer.*

Sunıldı zâhîde künc-i selâmet
Melâmet 'âşik-ı bed-nâma düşdi

künc-i vişâl:

1. **künc-i vişâl:**

Gazel 3282

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma köşesi.

Âsümân-ıla zemîni gezdi [kim] künc-i vişâl
Bulmadı bir yir Muhibbî sînedi câ eyledi

kündekârî:

1. **kündekârî:**

Gazel 3442

Mısra: 12

İnce işçilik/marangozluk.

Muhibbî sâde işdür şî'r-i sâde
Olıcak ol gerekdür kündekârî

kur:

1. **kurup:-up**

Gazel 3465

Mısra: 5

Çatmak ; kurmak hazır hale getirmek.

İtdi nişâne sînemi ya kaşların kurup
Cevr oklarıyla toptolu çeşmi şadacugı

2. **kursa:-sa**

Gazel 3163

Mısra: 6

*(Parçalardan oluşan bir şeyi) Parçaları
birleştirerek bütün durumuna getirmek, çatmak // Bir
araya getirmek, toplamak, teşkil etmek.*

Felekden görünür Mecnûn'a a'la
Kaçan şahrâda Leylâ kursa hargâh

3. **kursa:-sa**

Gazel 3253

Mısra: 5

*(Parçalardan oluşan bir şeyi) Parçaları
birleştirerek bütün durumuna getirmek, çatmak // Bir
araya getirmek, toplamak, teşkil etmek.*

Saňa cân-ıla kul oldum felek sağfına ya kursa
'Aceb midür beni devrân-ı şeh gerdün-serîr itdi

4. **kurdi:-dı**

Gazel 3319

Mısra: 6

*(Parçalardan oluşan bir şeyi) Parçaları
birleştirerek bütün durumuna getirmek, çatmak // Bir
araya getirmek, toplamak, teşkil etmek.*

Sîne şahrâsına leylî zülfinûn mihri gelüp
Kurdi Mecnûn eyledi çeşminden iki hargehi

5. **kurmak:-mak**

Gazel 3458

Mısra: 7

*Kurmak, hazırlamak, ayarlamak. II Sevgilinin
bakışlarıyla âşığı kendine hedef olarak ayarlaması.*

Kaşların kurmak ne mümkün olmasa kullâb-ı zülf
Çenber olmuş başları bir yire gelmiş nâ gibi

kur'a:

1. **kur'ası:-sı**

Gazel 3378

Mısra: 2

*Kime veya neye isabet edeceği önceden belli
olmayan bir çekimle sonucu belirleme, ad çekme.*

Hüsn-ile tarâvet ezeli sen güle düşdi
Cevr-ile cefâ kur'ası ben bülbüle düşdi

kur'a sal:-

1. **kur'a sal:-du, -m**

Gazel 3276

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kura çekmek, seçim yapılması gereken yerlerde
başvurulan yol.*

Kur'a saldum muşhaf-i hüsnün açup fâl eyledüm
Hamdü-lillâh ki murâd üstine gördüm fâlümü

kur'a-i 'ışk:

1. **kur'a-i 'ışk:**

Gazel 3380

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk kurası.

Añılmaz oldu Mecnûn-ıla Ferhâd
Muhibbî kur'a-i 'ışk saña düşdi

kuraşı:

1. kuraşı:

Gazel 3308

Mısra: 1

Kureyş kabilesinden olan (kimse), Kureyşli.

Sensin şāh-ı cihān hem Medenī hem Kuraşī
İşide ‘āşık ola mihr-ile meh sen māh-veşi

kurbān:

1. kurbān:

Gazel 3365

Mısra: 12

Allah rızası için kesilen büyük ve küçükbaş hayvanlar II Sevgili yolunda kendini feda eden âşık.

Ka‘be’dür küyuna varduñ göñl[i] kurbān eyledüñ
Cān dañı kurbān gerekdür tã ola kurbān iki

2. kurbān:

Gazel 3365

Mısra: 12

Allah rızası için kesilen büyük ve küçükbaş hayvanlar II Sevgili yolunda kendini feda eden âşık.

Ka‘be’dür küyuna varduñ göñl[i] kurbān eyledüñ
Cān dañı kurbān gerekdür tã ola kurbān iki

3. kurbān:

Gazel 3048

Mısra: 1

Bir amaç uğruna kendini fedâ eden veya fedâ edilen kimse.

Kim ki teşbîh eyleye kaşını kurbān ayına
Āferīn olsun anuñ kurbān olayın rāyına

4. kurbān:

Gazel 3060

Mısra: 10

Bir amaç uğruna feda edilen veya kendini feda eden kimse. II Sevgili uğruna kendini feda eden âşık.

Ka‘be’dür küyüñ sürün sürün gelür ‘âşıklarauñ
Hayra gir eyle bugün kurbān kurbān üstine

5. kurbāna:-a

Gazel 3318

Mısra: 3

1. Allah yolunda kesilen koyun, dana, deve vb. hayvan. 2. Bir amaç uğruna kendini fedâ eden veya fedâ edilen kimse.

‘İyd oldı kurbāna şalā itdüñ gelüp ‘âşıklarauñ
Kıldı vişale irmedi ol cān ki kurbān olmadı

kurbān eyle:

1. kurbān eyle:-dü, -ñ

Gazel 3410

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kurban etmek, bir şey uğruna birinin canını almak.

Ka‘be-i küyüñda çün ‘uşşākı kurbān eyledüñ
Eski ‘âdetdür n’ola alnuña sürseñ kanını

2. kurbān eyle:-dü, -ñ

Gazel 3365

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

Kendi çıkarı için birini veya bir şeyi feda etmek.

Ka‘be’dür küyuna varduñ göñl[i] kurbān eyledüñ
Cān dañı kurbān gerekdür tã ola kurbān iki

3. kurbān eyle:

Gazel 3060

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bir kimse veya bir şeyi bir uğurda feda etmek.

Ka‘be’dür küyüñ sürün sürün gelür ‘âşıklarauñ
Hayra gir eyle bugün kurbān kurbān üstine

kurbān eyle:-

1. kurbān eyle:-dü, -m

Gazel 3242

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bir hayvanı kurban niyetine kesme, 2. Bir kimse ya da bir şeyi bir uğurda feda etme.

Göñlümi gönderdüm evvel soñra cān teslim idüp
Ka‘be’dür küyuna varup eyledüm kurbān iki

kurbān id:

1. kurbān id:-er, -se, -ñ

Gazel 3377

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Bir kimse veya şeyi bir uğurda feda etmek.

Ka‘be küyüña Muhibbī vardı yüzün sürmege
Zi sa‘âdetdür eger kurbān iderseñ sen beni

kurbān id:-

1. kurbān id:-e, -gör

Gazel 3157

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Bir kimse veya şeyi) Bir uğurda fedâ etmek.

Bünyād-ı ceñā eyledi çün yār Muhibbī
Kurbān idegör cānı gönül sen o bināya

kurbān kıl:

1. **ķurbān kıl:**

Gazel 3398

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurban etmek, feda etmek.

Niçe yıldur kim bu dil bağlayup iħrām-ı ğamı
Şimdi irdi Ka'be-i kūyuña ķurbān kıl beni

ķurbān ol:

1. **ķurbān ol:**

Gazel 3245

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

*Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek,
canından vazgeçmek.*

Ğamzeler ħançer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öndin var anuñ kūyında ķurbān ol yüri

ķurbān ol-:

1. **ķurbān ol-:--a, --y, --ı, --n**

Gazel 3055

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

*Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek,
canından vazgeçmek.*

Kaşı yayından kaçan ğamz okların atsa nigār
Cān baña eydür ki ķurbān olayın ebrūlara

2. **ķurbān ol-:--a, --y, --ım**

Gazel 3116

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

*Ölmek, canını feda etmek; bir kimse uğruna
üzüntü, ızdırıp çekmek.*

Ğamzelerden kırmaga 'uşşāķı tirkeş bağladı
Dileğim budur ki ķurbān olayım ol yalara

3. **ķurbān ol-:-up**

Gazel 3275

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

*Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek,
canından vazgeçmek II ölmek, canını feda etmek; bir
kimse uğruna üzüntü, ızdırıp çekmek.*

Hicr elinden kurtulup iren vişālūñ 'ıydine
Yolına ķurbān olup şükrāne virsün cānını

ķurbān olayın:

1. **ķurbān olayın:**

Gazel 3048

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Aşırı sevgi ve hayranlık anlatan bir söz.

Kim ki teşbīh eyleye kaşını ķurbān ayına
Āferin olsun anuñ ķurbān olayın rāyına

ķurbān olma:

1. **ķurbān olma:-ma, -dı**

Gazel 3318

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

*Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek,
canından vazgeçmek.*

'İyd oldı ķurbāna šalā itdūñ gelüp 'āşıkıaruñ
Kıldı vişāle irmedi ol cān ki ķurbān olmadı

ķurbāna gel-:

1. **ķurbāna gel-:-a, -dı**

Gazel 3203

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Kurban olmaya gelmek. Bir kimse ya da bir şey
için kendini feda etmek, canından vazgeçmek. II
Ölmek, canını feda etmek; bir kimse uğruna üzüntü,
ıstırap çekmek.*

Vişālūñ 'ıydine el-ħamdü-lillāh
İrüp bu cān u dil ķurbāna geldi

ķureşi:

1. **ķureşi:**

Gazel 3211

Mısra: 1

Kureyş kabilesinden olan.

İy melek-ħaşlet ü iy nūr-ı Ğudā v'iy Ķureşi
Kankı kāfirdür ola sevmeye sen ħürī-veşi

2. **ķureşi:**

Gazel 3289

Mısra: 10

Kureyş kabilesinden olan (kimse), Kureyşli.

Ĥāşā eylesesin şefkatūñ eksük kuluña
Olasın şāh-ı 'Arab hem Medenī hem Ķureşi

ķurı:

1. **ķurıya:-y, -a**

Gazel 3026

Mısra: 12

Suyu, nemi olmayan, yaş ve nemli karştı.

Āteş-i 'ışķa Muħibbī niçe döysün dil ü cān
Yakar ugrar-ısa zerrece ķurıya ger yaş

ķurtar-:

1. **ķurtarur-:-ur**

Gazel 3030

Mısra: 4

Kurtulmasını sağlamak, bir kimseyi tehlikeden, sıkıntıdan, zor durumdan uzaklaştırmak.

Hevâ-yı Ka'be-yi yâra yüzüm üzre revân oldum
Beni kim kurtarur yâ Rab ki dolaşdum muğaylâna

kurtar:

1. **kurtarasın:-a, -sın**

Gazel 3254

Mısra: 6

*(İçinde bulunduğu güç durumu, derdi)
Üzerinden kaldırmak, o halden arındırmak.*

Eyü 'amel kılmaga cehd it hayr u şerri fark kıl
Kurtarasın tâ ki şeytândan bugün imânuñı

2. **kurtarımaz:-ı, -maz**

Gazel 3496

Mısra: 5

Kurtarmak, kurtulmasını sağlamak.

Hâr elinden kurtarımaz gördi güller dâmenin
Bülbül oldı âh u feryâd u figânunñ yügrügi

3. **kurtarmasun:-ma, -sun**

Gazel 3472

Mısra: 4

Kurtarmak, azat etmek.

Zülfüne bend olmışın gel koy zenahtân çâhına
Tâ ebed kurtarmasun hâbs itsün ol zindân beni

kurtıl:-

1. **kurtılsun:-sun**

Gazel 3238

Mısra: 14

*(Bir tehlikeden, sıkıntılı bir durumdan)
Stırılmak, uzaklaşmak, selâmete çıkmak, halâs olmak.*

Muhibbî hastadur yatur lebün dârü'ş-şifâsında
Ya öldür anı kurtılsun ya gönder bir cevâb evlâ

2. **kurtılasını:-ası, -n, -ı**

Gazel 3252

Mısra: 8

*(Bir tehlikeden, sıkıntılı bir durumdan)
Stırılmak, uzaklaşmak, selâmete çıkmak, halâs olmak.*

Her kim ki ser-i zülf-i nigâra bend ola
Fikr eyleme hergiz anuñ kurtılasını

kurtıl:

1. **kurtılmaz:-ı, -maz**

Gazel 3032

Mısra: 2

Tehlikeli veya kötü bir durumu atlatmak.

Akdı gönülüm su gibi ol serv-çaddün pâyına
Kurtılmaz murğ-ı dil dutıldı zülfî dâmına

2. **kurtılmamak:-ma, -mak**

Gazel 3380

Mısra: 5

İstenmeyen, sıkıntı veren, hoşlanılmayan bir kimseden, bir yerden, bir durumdan uzaklaşmak.

Ebed kurtılmamak aña sezâdur
Ser-i zülfine çün gönül dolaşdı

3. **kurtulup:-up**

Gazel 3275

Mısra: 5

*(Bir tehlikeden, sıkıntılı bir durumdan)
Stırılmak, uzaklaşmak, selâmete çıkmak, halâs olmak.*

Hicr elinden kurtulup iren vişâlün 'ıydine
Yolına kırbân olup şükranê virsün cânımı

4. **kurtulup:-up**

Gazel 3481

Mısra: 9

*(Bir tehlikeden, sıkıntılı bir durumdan)
Stırılmak, uzaklaşmak, selâmete çıkmak, halâs olmak.*

Kurtulup zulmet şebinde gün togardı başuma
İy Muhibbî ol güneş ruhsârı görsem bir dağı

kuru ğavğâ:

1. **kuru ğavğâ:-y, -ıla**

Gazel 3172

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Boş kavga. Bir sonuç alınamayan etkisiz ve gereksiz davranış.

Vâ'ızı gör niçe düşmüş 'aşık-ı şeydâ-y-ıla
Mescid için toptolu kılmış kuru ğavğâ-y-ıla

kuru sevdâ:

1. **kuru sevdâ:**

Gazel 3037

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Boş sevdâ.

Niçe yıldur ki yiler zülfî hevâsında gönül
Kuru sevdâ da yürür zülf-i perîşânlar-ıla

kus:

1. **kuşlar:-lar**

Gazel 3133

Mısra: 4

Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıccakanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.

Akup cular yüzün sürse dem-â-dem serv ayagina
Açılrsa her taraf güller kamu kuşlar hezâr olsa

2. kuşlar:-lar

Gazel 3134

Mısra: 10

*Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli,
sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı,
iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.*

Vireliden bu Muhibbî bir saçı leylâya dil
Olmuşam Mecnûn-şifât kuşlar yuvalar başuma

3. kuşlar:-lar

Gazel 3302

Mısra: 10

*Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli,
sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı,
iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.*

Görüp leylî saçın mecnûn olaldan
Yapar kuşlar başum üzre yuvayı

4. kuşlar:-lar

Gazel 3473

Mısra: 8

*Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli,
sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı,
iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.*

Şol deñlü itdi Kays vuhuş-ıla ülfeti
Kuşlar başında yapıdı melâmet yuvasını

5. kūsina:-ı, -n, -a

Gazel 3075

Mısra: 8

Kuş.

‘Âlemi ‘ışkı tutar başdan başa şıyt u şadâ
Tırta-i gam her kaçan degse bu sînem kūsina

6. kuşlar:-lar

Gazel 3456

Mısra: 6

Kanatlı uçucu hayvan; kuş, akbaba.

Söze geldükçe ol meh-rû düşer üstine bî-diller
Nite kim kuşlar üşmişdür işidüp şavt-ı Dāvūd’ı

kūs çal:-

1. kūs çal:-ı, -n, -ı, -mı, -am

Gazel 3292

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*1. Davula vurarak ses çıkarmak. 2. mec. Bir şeyi
herkesin haber alabileceği biçimde ortalığa yaymak.*

Saklamak şıyt u şadâ-yı ‘ışkumı mümkün degül
Çalmışam bazarıda çün ben melâmet kūsını

kūs çal:

1. kūs çal:-uñ, -ı, -du, -ñ

Gazel 3320

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*1. Davula vurarak ses çıkarmak. 2. mec. Bir şeyi
herkesin haber alabileceği biçimde ortalığa yaymak.*

Hîç olur mı bu şadâ-yı ‘ışkı pinhân idesin
‘İşk bazarında çalduñ uşbu göñlüñ kūsunu

kuş dili:

1. kuş dili:-ı, -n, -e

Gazel 3318

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Anlaşılmaz lisan (Kuşların ötüşü bağlamında);
tas. Vahdet sırrının anlatıldığı mânâ dili.*

Dirler Muhibbî şî‘rini kuş diline beñzer hemân
Fehm eylemez ma‘nâsını her kim Süleymân olmadı

küşâde it:

1. küşâde it:-y, -ı, -miş

Gazel 3332

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açmak.

Almış başına ol küleh-i kec-nihâde[y]i
Zülfün gideri ‘arızın itmîş küşâde[y]i

küşte ol:-

1. küşte ol:-aldan

Gazel 3062

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öldürülmek.

Gider mi başdan sevdâ-yı zülfün
Hevâ tohm[ı] olaldan dilde küşte

2. küşte ol:-ur

Gazel 3062

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öldürülmek.

Ya serden geç Muhibbî ya nazardan
Olur ‘aşık olan elbette küşte

küşüf:

1. küşüf:

Gazel 3042

Mısra: 6

Güneş tutulması.

Dü ‘âlem çün münevverdür yüzünden
Küşüf olur iderseñ zülfî perde

küteh:

1. **küteh:**

Gazel 3367

Mısra: 8

Kısa.

İy melek-çehre sentün kıdd-i büleñdün var iken
Katı küteh görünür gözlerüme serv-i sehî

kuvvet-i bazu:

1. **kuvvvet-i bazu:**-y, -ila

Gazel 3168

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kol,kas gücü.

Talib iseñ vaşl-ı yara elde sım ü zer gerek
Yoksa bil olmaz müyesser kuvvet-i bazu-y-ıla

küy:

1. **küyina:**-in, -a

Gazel 3007

Mısra: 2

1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduğu yer-.

Şad hezārān cān u dil bağlandı her bir müyina
Çarh-ı zālīm āh irgürmedī āhīr küyina

2. **küyında:**

Gazel 3245

Mısra: 8

1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduğu yer-.

Ğamzeler hañçer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öñdın var anuñ küyında kırbān ol yüri

3. **küyı:**-ı

Gazel 3255

Mısra: 9

1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduğu yer-.

Ka'be'dür küyı Muhibbī cānuñı kırbān ilet
Bunuñ ile gel tamām it hācılar bayramını

4. **küyüñ:**-uñ

Gazel 3265

Mısra: 10

1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduğu yer-.

Tāc-ı Hıusrev istemez mülk-i Ferīdün'dan geçer
Ger Muhibbī'ye müyesser olsa küyüñ meskeni

5. **küyüña:**-uñ, -a

Gazel 3269

Mısra: 7

1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduğu yer-.

Yüzüñi görmege küyüña vardum
Cefā tıgın tutar gördüm rakıbi

6. **küyüña:**-un, -da

Gazel 3269

Mısra: 1

1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduğu yer-.

Şehā küyüña dil-haste ğarıbi
Yog-ımuş ğamdan özge hiç naşıbi

7. **küyüña:**-un, -da

Gazel 3271

Mısra: 7

1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduğu yer-.

Küyüña eger ölür isem cismümi iy döst
Zinhār anı seğlerüñe eyle siparı

8. **küyüña:**-uñ, -a

Gazel 3281

Mısra: 9

1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduğu yer-.

Varsa Muhibbī küyüña her yañadan karşı gelür
Yokdur baña bir aşınā bildüm seg-i küyüñ gibi

9. **küyüña:**-un, -da

Gazel 3298

Mısra: 5

1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduğu yer-.

Güş kıl iy ğonca-fem küyüña göñlüm nālesin
Dime bāğumda benüm bülbül-i hoş-ğü kalmadı

10. **küyüñ:**-uñ

Gazel 3299

Mısra: 6

1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduğu yer-.

Halk[ı] gördüm kimi mescidde kimi mey-hānede
Baña nāmuñ zikri ile meskenüm küyüñ gibi

11. **küyüña:**-un, -da

Gazel 3394

Mısra: 1

1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduğu yer-.

Geçdi küyüña şehā 'ömrüm benüm çün gül gibi
Eyledün cevri ü cefāñ-ıla derünüm kül gibi

12. **küyüñ:**-(u)ñ

Gazel 3060

Mısra: 9
(*Sevgili'nin semti, mahallesi.*)

Ka'be'dür küyuñ sürün sürün gelür 'aşıklarun
Hayra gir eyle bugün kurbân kurbân üstine

13. **küyünda**:-i, -n, -da

Gazel 3075

Mısra: 5

(*Sevgili'nin semti, mahallesi.*)

Nâsihâ pend eyleme küyünda ger pā-māl olam
'Aşık olanlar bilürsin bakmaz nāmūsına

14. **küyuñuñ**:-(u)ñ, -(u)ñ

Gazel 3368

Mısra: 2

Köy, semt, mahalle (Sevgilinin bulunduğu, yaşadığı ortam).

Gözlerinden hün-ı dil şol deñlü dökdi yaşımı
İy cefâ-cü küyuñuñ la'l itdi iç ü taşımı

15. **küyuña**:-uñ, -a

Gazel 3060

Mısra: 3

(*Sevgilinin bulunduğu yer, mahallesi.*)

Varıamazam küyuña yaşum baña virmez geçid
Âh şehâbı yagdudur bārân bārân üstine

16. **küyuña**:-uñ, -a

Gazel 3449

Mısra: 5

(*Sevgilinin bulunduğu yer, mahallesi.*)

Varıcak küyuña 'uşşâkuñı gel eyleme red
Beglerün şevketi artar olıcak çok sipehi

17. **küyünda**:-i, -n, -dan

Gazel 3323

Mısra: 1

Karye, köy, semt, mahalle II sevgilinin mahallesi, semti.

Yār küyünda şabā yili getüre haberi
Büy-ı zülfıyle meşâm-ı cāna iriše eseri

18. **küyünda**:-i, -n, -ı

Gazel 3122

Mısra: 5

Köy, semt, mahalle; sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

Koyup küyünda Leylā'nuñ düşer miydi bu Mecnün'a
Tuta vahşilere ülfet maçam idine şahrâda

19. **küyuñda**:-(u)ñ, -da

Gazel 3140

Mısra: 9

Köy, mahalle, semt. II Sevgilinin bulunduğu yer.

Gel beni öldür raķibi görmeyem küyuñda tek
Bu meseldür bir kafesde bülbül olmaz zâg-ıla

20. **küyünda**:-um, -a

Gazel 3112

Mısra: 11

Mahalle, semt, sokak.

Öldürerem dir-imiş her kim gelürse küyünda
Emr-i cārîdür boyun sunduk anuñ fermânına

21. **küy[ı]**:-[ı]

Gazel 3386

Mısra: 9

Köy, semt, mahalle. II Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

Niçe yıllardur Muħıbbî küy[ı] içre bendedür
Yañılıp bir gün dimez şunda gulāmum var-ıdı

22. **küyünda**:-i, -n, -ı

Gazel 3022

Mısra: 7

(*Sevgili'nin bulunduğu yer, semti, mahallesi.*)

Gice vü gündüz dolaşur küyünda ol dilberün
Şöyle beñzer rüyına aşüfte oldı mihr ü mäh

23. **küyünda**:-i, -n, -ı

Gazel 3455

Mısra: 4

(*Sevgili'nin bulunduğu yer, semti, mahallesi.*)

Gün yüzine alınma 'aşık degül mäh-ı felek
Gice gündüz ya n'ıçün tolaşur anlar küyünda

24. **küyuñda**:-uñ, -

Gazel 3459

Mısra: 9

(*Sevgili'nin bulunduğu yer, semti, mahallesi.*)

Raķıb-ile Muħıbbî'yi sakın küyuñda bir görme
Kagan arslana beñzetmek olur mı gürbe vü müşi

25. **küyünda**:-i, -n, -ı

Gazel 3471

Mısra: 5

(*Sevgili'nin bulunduğu yer, semti, mahallesi.*)

Tolanur pā-bürehne küyünda dil
Nite kim Ka'be'yi Ħicāz ehli

26. **küyünda**:-i, -n, -ı

Gazel 3491

Mısra: 5

(*Sevgili'nin bulunduğu yer, semti, mahallesi.*)

Süpürür ferrāş olupdur küyünda kirpüklerüm
Su seper saķķā gibi dem dem bu çeşmüm merdümü

27. **küyuñ**:-(u)ñ

Gazel 3494

Mısra: 9
(Sevgili'nin) bulunduğu yer, semti, mahallesi.

Bu cihân içre Muhibbî kıldı küyuñ ihtiyâr
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

28. **küyuñda:-uñ, -da**
Gazel 3014
Mısra: 5
(Sevgilinin bulunduğu) semt, mahalle.

Beni küyuñda görseñ öldürürsin
Ki kan itmek revâ mıdır Harem'de

29. **küyuñda:-uñ, -da**
Gazel 3102
Mısra: 3
(Sevgilinin bulunduğu) semt, mahalle.

Eyleyelden gözlerüm yaşını küyuñda sebîl
Teşne diller rağbet itmez oldı âb-ı Ka'be'ye

30. **küyuñda:-uñ, -da**
Gazel 3426
Mısra: 11
(Sevgilinin bulunduğu) semt, mahalle.

Küyuñda ruhuñ şevkine kim cân vire cânâ
Ol demde hemân Dâr-ı selâm ola maqâmı

31. **küyında:-ın, -da**
Gazel 3349
Mısra: 13
(Sevgili'nin) semti, mahallesi.

Muhibbî cevri-yâr-ıla öliser diyü küyuñda
Felek hayyâti anuñçün gelüp hünin kefen kesdi

32. **küyına:--ı, --n, --a**
Gazel 3033
Mısra: 10
Köy, mahalle, semt. || Sevgilinin bulunduğu yer,
sevgilinin mahallesi.

Görmekde ise ger hevesün cenneti zâhid
Ol elini komaz küyuña bir kez güzer eyle

33. **küyına:--ı, --n, --a**
Gazel 3047
Mısra: 7
Köy, mahalle, semt. || Sevgilinin bulunduğu yer,
sevgilinin mahallesi.

Küyuña varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnûmı ider bâzîçe ata taş-ıla

34. **küyında:-ı, -n, -da**
Gazel 3306
Mısra: 7
(Sevgilinin) semti, mahallesi.

Cem' eyledi 'uşşâkıñı küyuñda habîbüm
'Arz itdi cemâl cümlesini muhterem itdi

35. **küyında:-ı, -n, -da**
Gazel 3464
Mısra: 7
(Sevgilinin) semti, mahallesi.

Diñlemezsse nâlemi küyuñda yâr olmaz 'aceb
Nitekim güş eylemez gül bülbülün feryadını

36. **küyına:-ı, -n, -a**
Gazel 3137
Mısra: 9
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu yer.

Yâr küyuña Muhibbî yañılup cennet dime
Ortalarında tefâvüt var hezârân bâb-ıla

37. **küyımı:-ı, -n, -ı**
Gazel 3159
Mısra: 6
1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Gitmez tavâf-ı Ka'be'ye Merve haqı gönül
Eyler tavâf küyımı her dem şafâ-y-ıla

38. **küyımı:-ı, -n, -ı**
Gazel 3193
Mısra: 7
1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Nigârûñ küyımı görüp dimişler Ka'be 'ışk ehli
Anuñçün anda 'aşıklar iderler cân kurbânı

39. **küyümde:-um, -da**
Gazel 3186
Mısra: 10
1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Ol tabîb-i dil Muhibbî işidüp efgânumı
Didi beñzer inleyen küyumda miskînüm gibi

40. **küyüña:-uñ, -a**
Gazel 3216
Mısra: 9
1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Küyuña varsa Muhibbî itlerün karşı gelür
Bu muqarrerdür unıtmazlar bular tuz ekmeği

41. **küyüña:-uñ, -a**
Gazel 3249
Mısra: 3
1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Ka'be küyuña varup buldum şafâ
Anda çeşmüm görünür zemzem gibi

42. **küyündaki**:-ı, -n, -da, -ki

Gazel 3238

Mısra: 6

1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Ser-i küyına ger varsam ider red şüretin dilber
Baña nisbet anuñ küyündaki hâl-i kilâb evlâ

43. **küyına**:-ı, -n, -a

Gazel 3242

Mısra: 6

1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Gönlümi gönderdüm evvel soñra cân teslim idüp
Ka'be'dür küyına varup eyledüm qurbân iki

44. **küyına**:-ı, -n, -a

Gazel 3277

Mısra: 3

1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Cân fedâ itmege geldüm mâni' olmañ küyına
Yüzüme sürüp başuma tâc idem hâk-i deri

45. **küyına**:-ı, -n, -a

Gazel 3302

Mısra: 6

1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Gel iy bād-ı şabâ merdümlük idüp
İrişdür küyına bu hâk-i pâyı

46. **küyına**:-ı, -n, -a

Gazel 3365

Mısra: 11

1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Ka'be'dür küyına varduñ gönl[i] qurbân eyledüñ
Cân dañı qurbân gerekdür tâ ola qurbân iki

47. **küyına**:-ı, -n, -a

Gazel 3444

Mısra: 9

1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Küyına varsa Muhibbî tuhfe iltür cân u ser
Buña kâdirdür budur dervîş-i dervîşânesi

48. **küyına**:-ı, -n, -a

Gazel 3445

Mısra: 7

1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Küyına varmaga yâruñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir gün alur korkaram ol su seni

49. **küyına**:-ı, -n, -a

Gazel 3494

Mısra: 7

1. Köy, mahalle, semt. 2. Sevgilinin bulunduğu yer.

Ṭâli'ümdür görmezem küyına varsam gün yüzün
Âh kim togmaz şerefden 'âşıkun seyyâresi

küy-ı belâ:

1. **küy-ı belâ:**

Gazel 3027

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tasa, kaygı, gamın bulunduğu yer.

Korkmazam küy-ı belâ içre olursam 'ışk-ıla
Zîra cân ısmarlamak gelmiş-durur âyînüme

küy-ı cânân:

1. **küy-ı cânân:-a**

Gazel 3483

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin mekanı, bulunduğu yer.

Küy-ı cânâna Muhibbî yine dil oldu revân
Beñzer ol miskîni çeken suyu toprağı gibi

küy-ı dilârâ:

1. **küy-ı dilârâ:--dan**

Gazel 3038

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Sevgilinin semti.

Şabâ küy-ı dilârâdan geçer âheste âheste
Anuñçün guşşayı dilden açar âheste âheste

küy-ı dildâr:

1. **küy-ı dildâr:--ı**

Gazel 3102

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlü kendine bağlayan sevgilinin semti, mahallesini.

Beñzedelden küy-ı dildârı cenâb-ı Ka'be'ye
Yüz sürerler ekser anuñçün türâb-ı Ka'be'ye

2. **küy-ı dildâr:-a**

Gazel 3350

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlü kendine bağlayan sevgilinin semti, mahallesini.

Küy-ı dildâra varup cân u dili pîşkeş ilet
Çün varılmaz ulular meclisine dest tehî

küy-ı harâbât:

1. küy-ı harâbât:

Gazel 3222

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyhane köşesi, virane yerler.

Cür'a-i cām-i lebinden irişe diyü naşîb
İy gönül küy-ı harâbât içre hâk itdün beni

küy-ı harâbât ehli:

1. küy-ı harâbât ehli:

Gazel 3035

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyhane köşesinin ehli(meyhanede, virane yerlerde vakit geçirenler).

İy gönül Mecnûn gibi küy-ı harâbât ehli ol
Tâ kıyâmet añıla aduñ senüñ şeydâ-y-ıla

küy-ı harâbât-ı 'ışk ol-:

1. küy-ı harâbât-ı 'ışk ol-:-an

Gazel 3248

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyhane semtine aşık olan.

Virmez Muhibbî küy-ı harâbât-ı 'ışk olan
Cām-ı Cem'e eldeki sınımış kovasını

küy-ı melâmet:

1. küy-ı melâmet:

Gazel 3458

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kınanma ve ayıplanma köyü.

Dime yok küy-ı melâmet içre ben rüsvâ gibi
Hey neler var bu cihânda sen dili şeydâ gibi

küy-ı nigâr:

1. küy-ı nigâr:-a

Gazel 3197

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin köyü, mahallesi.

İy bād-ı şabâ ger varasın küy-ı nigâra
Bir bir diyesin eyledüğüm âh-ıla zârı

küy-ı yâr:

1. küy-ı yâr:

Gazel 3405

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin semti, mahallesi, bulunduğu yer.

Uyğuya vardukda dil cennetde gördi yirini
Bir mu'abbir küy-ı yâr eyle didi ta'bîrini

küzek:

1. küzekler:-ler

Gazel 3089

Mısra: 6

(Beyitte) desti, testi anlamında kullanılarak aşığın gözleri kastedilmiştir.

Kim bilürdi 'ışkumı 'âlemde olurdu nihân
Dideler küzekler ü bu sîne dölâb olmasa

koy:

1. koy:

Gazel 3472

Mısra: 3

(Bir yere) Bırakmak,.

Zülfüne bend olmuşın gel koy zenahtân çähına
Tâ ebed kurtarmasun hâbs itsün ol zindân beni

L

lā-būd:

1. lā-būd:

Gazel 3113

Mısra: 8

Ar. Elbette, mutlaka, şüphesiz.

Ġam meclisine hācet olursa şarāb iy dil
Yokla bulunur lā-būd bu dīde kabagında

2. lā-būd:

Gazel 3491

Mısra: 2

Ar. Elbette, mutlaka, şüphesiz.

Hayret alup tañ ola kim göre rüy-ı zerdümi
Raħm ide lā-būd okuyan defter-i pür derdümi

3. lā-būd:

Gazel 3065

Mısra: 6

Elbette, mutlaka, şüphesiz.

Haṭṭuñ isini hoş görsün lebüñ nüş isteyen
Dūda lā-būd katlanur kim isteye helvā yine

4. lā-būd:

Gazel 3109

Mısra: 4

Gerekli, lâzım, zarûrî, terkedilmesi mümkün olmayan. II Elbette, mutlaka, behemehal.

Çiçekler her biri bir hūba beñzer
Görenler lā-būd irer veed ü hāle

5. lā-būd:

Gazel 3322

Mısra: 10

(Ar.) Gerekli, lâzım, zarûrî, terkedilmesi mümkün olmayan.

Gözüm yaşı virürse tañ mı bu cismi ğarķa
Lā-būd kaçan sel olsa götüre her giyāhı

6. lā-būd:

Gazel 3410

Mısra: 4

(Ar.) Gerekli, lâzım, zarûrî, terkedilmesi mümkün olmayan.

Mihrüñi sīnemde saklarsam ne tañ aġyārdan
Kīşi lā-būd sakınur şeytāndan imānımı

lā-būd ol-:

1. lā-būd ol-:-ur

Gazel 3181

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gerekli, zaruri olmak.

Belāsuz ‘ışķ bulunmaz cihānı ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc lâzımdur gülüñ lā-būd olur ħarı

lāf ur:

1. lāf ur:

Gazel 3443

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüksekten atıp tutmak, yapamayacağı şeyleri söylemek.

Ol er midür ki ni‘metüñ üstinde lāf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefā günü

lahza:

1. laḥza:

Gazel 3361

Mısra: 5

An / dem.

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i cefā
Dem m[i] var cevır okları bu bagruma sançılmadı

lahza lahza:

1. laḥza laḥza:

Gazel 3239

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

An an.

İñleyüp zārılıg itse tañ mıdır cān bülbüli
Lahza lahza çünki artar ol gülüñ ra'nālıgı

la'l-:

1. la'lüñ:-(ü)ñ

Gazel 3060

Mısra: 2

Kırmızı değerli taş II Şarap, dudak.

Ġamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstine
Döndi la'lüñ zinde kıldı virdi cān cān üstine

lāl:

1. lāl:

Gazel 3475

Mısra: 6

Dilsiz.// Suskun.

Gülşen-i hüsn içre gül gibi cemālin 'arz idüp
Lāl iken 'uşşākı bülbül gibi güyā eyledi

la'l:

1. la'li:-i

Gazel 3393

Mısra: 2

Dudak.

Sākiyā sen sanma kim def'-i melāl egler meni
Ol dişi dürr-i 'Aden la'li zülāl egler meni

2. la'lüñ:-(ü)ñ

Gazel 3495

Mısra: 6

Dudak.

Hızır içmezdi varup āb-ı hayvān
Eger bilseydi var la'lüñ zülālī

3. la'l[i]:-i

Gazel 3413

Mısra: 9

Kırmızı değerli taş II Şarap, dudak.

La'l[i] üzre iy Muḥibbī sāye-i ebrūsıdır
Ḥaṭ diyü itdüñ ğalaṭ sanduñ cānān büyüdi

4. la'lüñi:-üñ, -i

Gazel 3465

Mısra: 7

Kırmızı değerli taş II Şarap, dudak.

Öpsem didükçe la'lüñi hā dişledüñ lebüñ
Unutma yayuñ olur yasmada buracugı

5. la'l:

Gazel 3474

Mısra: 1

Kırmızı değerli taş II Dudak.

Leb mi bu ya la'l mi yāḥūd mey-i şahbā mı ki
Söz deminde mürdeler ihyā kılar 'İsā mı ki

6. la'lüñe:-ün, -e

Gazel 3013

Mısra: 5

Kırmızı değerli taş II Dudak.

Mey beñzer diyü la'lüñe elden düşürmedüñ
Geçdi efendi günümüz 'iys-i müdām-ıla

7. la'lüñ:-ün

Gazel 3453

Mısra: 5

Kırmızı değerli taş II Dudak.

La'lüñ olmuş cān u dil meyḥānesi iy muğbeçe
Yiridür zülfüñ nişān-ıçun dikerse çenberi

8. la'lin:--i, --n

Gazel 3054

Mısra: 4

Yakut gibi kırmızı renkli bir tür kıymetli taş II sevgilinin kırmızı dudağı.

Vaşf-ı lebin mey işidüp hūmḥānede cūş eylemiş
La'lin meger öpmek diler girdügi bu peymāneye

9. la'l:

Gazel 3069

Mısra: 5

Yakut gibi kırmızı renkli bir tür kıymetli taş II sevgilinin kırmızı dudağı.

Kırmızı pūş oluban almış ele la'l kadeḥ
Sanki ḥübān-ı Firenk'dür büt-i tersā lāle

10. la'le:-e

Gazel 3167

Mısra: 7

1. Parlak kırmızı renkli kıymetli taş. 2. (Dîvan edebiyâtında) Sevgilinin kırmızı dudağı.

Gözüm yaşı komadı la'le kıymet
'Akıḳūñ adı var ancak Yemen'de

lāl evle:

1. **lāl eyle:**

Gazel 3117

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dilsiz etmek, susturmak.

Gül yüzi şevkine kıl şubha degin āh u figān
Gülşen içinde dilā bülbüli gel lāl eyle

la'1 it:

1. **la'1 it:-di**

Gazel 3368

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

I. Lal taşına dönüştürmek II. Kırmızı renk vermek.

Gözlerinden hūn-ı dil şol deñlü dökdi yaşımı
İy cefā-cū küyüñüñ la'1 itdi iç ü taşımı

la'1 lü'lü' evle:

1. **la'1 lü'lü' eyle:-dü, -m**

Gazel 3303

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lal(kırmızı kıymetli taş) ve inci yapmak/haline getirmek.

Döstüm dak boynuña ya al ele tesbīh idin
La'1 lü'lü' eyledüm gözden akan şad dānemi

lāl ol:-

1. **lāl ol:-di**

Gazel 3273

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dilsiz olmak // Dilsizleşmek, söz söyleyemez hale gelmek.

Çad-i dil-cüyuñ iy dilber komadı serv-i reftāri
İşidüp gonca güftāruñ hemān gülşende lāl oldu

la'1 ü yākūt:

1. **la'1 ü yākūt:**

Gazel 3056

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lal (taşı) ve yakut.

La'1 ü yākūt ile zeyn itdüm gözüm dükkānını
'Işk-ı şāhī devletinde cevherī oldum yine

lāle:

1. **lāleler:-ler**

Gazel 3236

Mısra: 2

Zambak türlerinden soğandan yetişen bir çiçek.

Lālenin ortasında kırmızı yaprakların çevrelediği

siyah noktalar bulunmaktadır. Klâsik şiirde bu noktalar, dağ yarasına benzetilir.

Seyr idenler bir nazār derdüñle sīnem bāğını
Lāleler bitmiş sanurlar yir yir anuñ dāğını

2. **lāleler:-ler**

Gazel 3235

Mısra: 6

Zambakgillerden yaprakları uzun ve mızrağı andıran, çiçeği ise kadehe benzeyen çok renkli bir çiçek (Kırmızı yara ve kızgın demirle dağlanmış işaretle ilişkilendirilir).

Servlerdür sīnem üzre çekdüğüm yir yir elif
Lāleler bitmiş sanur kim görse bagrum dāğını

3. **lāle:**

Gazel 3051

Mısra: 6

Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi.

Baña maşşūd hemān zūlf ü ruñuñdur ancak
Neme yarar semen ü sünbül gül ya lāle

4. **lāle:**

Gazel 3081

Mısra: 5

Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi. Klâsik şiirde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağına ve aşığın gözyaşlarına benzetilir. Ortasındaki karalığı nedeniyle bazen benli bir yüze bazen de bu karalık dağ yarasına benzetilir.

Lāle haddūñ üzre cānā cā-be-cā hañt-ı siyāh
İbrişimden san hayāl işi-durur al üstine

5. **lāle:**

Gazel 3051

Mısra: 2

Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi. II. Aşık.

Çāk-i pīrehen ider olalı şeydā lāle
Bāde nūş ideli oldu yine rüsvā lāle

6. **lāle:**

Gazel 3051

Mısra: 4

Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi. II. Aşık.

Sīnede dāğ yakup kendini mecrūh ider ol
Baña öyküñdi meger yakdı bedenhā lāle

7. **lāle:**

Gazel 3051

Mısra: 12

Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi. II. Aşık.

Bişnev ahvâlin Muhibbî saña takrîr kılsun
Ki dilem sühte çün zâniş-i sevdâ lâle

8. **lâleler:-ler**

Gazel 3025

Mısra: 5

Çemen ülkesinin hükümdarı olması, kırmızı rengi, kadeh şeklinde olması, etrafı aydınlatması vb. bağlamlarda geçer.

Lâleler gibi yine sîneyi pür dâğ idelüm
Gonca-veş çâk idelüm sîne gerüp anlar-ıla

9. **lâle:**

Gazel 3131

Mısra: 3

Çemen ülkesinin hükümdarı olması, kırmızı rengi, kadeh şeklinde olması, etrafı aydınlatması vb. bağlamlarda geçer.

Lâle haddüñ hasretinden bagrını yakar oda
Gül yañguñı görem diyü gezer bâzârda

10. **lâle:**

Gazel 3051

Mısra: 1

Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi (sevgilinin yanağı).

Çâk-i pîrehan ider olalı şeydâ lâle
Bâde nüş ideli oldu yine rûsvâ lâle

11. **lâleler:-ler**

Gazel 3129

Mısra: 7

Lale Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşğın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara, dağlama olur.

Hasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lâleler
Fırkatıyla döne tañ midür yüzüm nîlüfere

12. **lâle:**

Gazel 3051

Mısra: 8

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Goncalar söze gelüp gördi gül oldu hânde
Tâc-ı şüfi bir seyri nîze hâmrâ lâle

13. **lâle:**

Gazel 3191

Mısra: 10

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

İçüp mey gice almış ele sâğar
Başından def' ide lâle hûmârı

14. **lâle:**

Gazel 3258

Mısra: 7

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Bulunmaz derdüme vâkıf meger ancak ola lâle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dâğı

15. **lâle:**

Gazel 3325

Mısra: 2

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Bir itdi Hâmel burcu gelüp leyl ü nehârı
Gül lâle ile zeyn kilup yine bahârı

16. **lâle:**

Gazel 3069

Mısra: 1

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Yir yirin oldu çemende yine peydâ lâle
Eline aldı gelüp bâde-i hâmrâ lâle

17. **lâle:**

Gazel 3069

Mısra: 2

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Yir yirin oldu çemende yine peydâ lâle
Eline aldı gelüp bâde-i hâmrâ lâle

18. **lâle:**

Gazel 3069

Mısra: 4

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Güyyiâ peyk-i beyâbân olup şürîde [dil]
Tâc-ı gülgün geyer başına ra'nâ lâle

19. **lâle:**

Gazel 3069

Mısra: 6

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Kırmızı püş oluban almış ele la'l kadeh
Sanki hübân-ı Firenk'dür büt-i tersâ lâle

20. **lâle:**

Gazel 3069

Mısra: 8

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Mest olup çâk-i girîbân idüben tâ dâmen
Vâlih ü 'âşık u âşüfte vü rüsvâ lâle

21. **lâle:**

Gazel 3069

Mısra: 10

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Süz-ı eş'âr-ı Muhibbî'yi yazup ol varâka
Şahn-ı gülşende yine eyledi inşâ lâle

22. **lâle:**

Gazel 3103

Mısra: 1

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Leb-â-lebdür ciger hūnyıla lâle
Nite ki eşk-i çeşmümle piyâle

23. **lâle:**

Gazel 3109

Mısra: 14

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Görenler sînemüñ üstinde dâğum
Sanur açıldı şahrâlarda lâle

24. **lâleye:-y, -e**

Gazel 3106

Mısra: 2

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli

olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Sînem görünür gül gibi pür dâğ-ı tenümle
Döndü yüregüm lâleye kanlu kefenümle

25. **lâleye:-y, -e**

Gazel 3411

Mısra: 10

1. Zambakgiller familyasından, Asya menşeli olduğu sanılan, çok değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. 2. Bu bitkinin, yapraklarının ortasından çıkan bir sap üzerinde bir tâne açan kadeh biçimindeki çiçeği.

Ėam-ı hâlūñle iy dilber yanaldan âteş-i hicre
Muhibbî lâleye döndü ciger taglayı taglayı

26. **lâledür:-dür**

Gazel 3361

Mısra: 9

Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi. II Klasik şiirde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağına ve aşığın gözyaşlarına benzetilir.

İy Muhibbî görinen şahrâda sanma lâledür
Yir mi kaldı gözlerümden hūn-ı dil saçılmadı

27. **lâleler:-ler**

Gazel 3479

Mısra: 7

Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi. II Klasik şiirde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağına ve aşığın gözyaşlarına benzetilir.

Lâleler tutmuş çemen etrâfını görüp didüm
Sîneden yir yir dökülen kana beñzedüm seni

lâle had:

1. **lâle had:-ler**

Gazel 3112

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lale yanaklı. || Yanakları lale gibi pembe olan.

Lâle hadler hasretinden dâğ yakdum şol çadar
Sînemi her kim görürse beñzedür gül kânına

lâle reng:

1. **lâle reng:**

Gazel 3375

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lale rengi II kırmızı renk.

Sâkiyâ luğ u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lâle reng it bâdeyi

lâle-i hamrâ:

1. lāle-i hāmṛā:

Gazel 3482

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı lale. II Aşğın bağrında kanayan yaralar.

Yüzümü zerd eyledi 'ışkuñ benüm ayvā gibi
Bagrumı taş itdi hicrūñ lāle-i hāmṛā gibi

lāle-vār:

1. lāle-vār:

Gazel 3143

Mısra: 3

Lale gibi.

Tañ mı yakarsa sīnesine dāğ lāle-vār
Her kim ki gönli baglaya bir saçı sünbüle

lāle-veş:

1. lāle-veş:

Gazel 3019

Mısra: 1

Lale gibi. || Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşğın gözyaşları laleye benzetilir. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara, dağlama olur. Ciğeri kan olmak, bağı yanmak, pürhun olmak bu nedenle kullanılır.

Dilberā hicr-ile bagrum lāle-veş hūn eyleme
Leylī zūlfūñ ḥaşretinden beni mecnūn eyleme

2. lāle-veş:

Gazel 3258

Mısra: 4

Lale gibi. || Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşğın gözyaşları laleye benzetilir. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara, dağlama olur. Ciğeri kan olmak, bağı yanmak, pürhun olmak bu nedenle kullanılır.

Elūñde cām-ı rindāne içüp mey gibi dil şāf ol
Çekūben lāle-veş nūş it dağı bagruña yak dāğı

3. lāle-veş:

Gazel 3394

Mısra: 3

Lale gibi. || Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşğın gözyaşları laleye benzetilir. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara, dağlama olur. Ciğeri kan olmak, bağı yanmak, pürhun olmak bu nedenle kullanılır.

Yiridür 'aşıklarūñ ger kan yudarsa lāle-veş
Tek cihān içinde ol sen şād u ḥandān gül gibi

lālezār eyle:

1. lālezār eyle:-y, -em

Gazel 3312

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lale bahçesi yapmak, çiçeklerle donatmak; güzelleştirmek, bezemek.

Umaram seyre çıkup yār temāşāya gele
Lālezār eyleyem eşküm ile [ben] her ṭarafı

2. lālezār eyle:-di

Gazel 3352

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lale bahçesi yapmak, çiçeklerle donatmak; güzelleştirmek, bezemek.

Şol kadar itdi ciger hūnıñ çeşmüm telefi
Lālezār eyledi hūn-ı dil ile her ṭarafı

lālezār ol-:

1. lālezār ol-: -sa

Gazel 3176

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lale bahçesi olmak.

Lālezār olsa Muḥibbī ne tañ eṭṛāf-ı çemen
Eşk-i çeşmüm dökilür her yaña seylāb gibi

la'l-i bedahşān:

1. la'l-i bedahşān:

Gazel 3078

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Değerli taşlarıyla ünlü Bedahşān'daki lal taşı; güzellikle dolu olan seyir yerlerindeki dilberlerin dudağı.

Bu nazm-ı dürer-bārı okursa n'ola dilber
Lü'lü' yaraşur la'l-i Bedahşān arasında

la'l-i dilber:

1. la'l-i dilber:-den

Gazel 3178

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin dudağı.

N'eyler ol āb-ı ḥayātı ya şarāb-ı kevseri
La'l-i dilberden kime ola müyesser çāşnı

la'l-i ḥandān:

1. la'l-i ḥandān:

Gazel 3139

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gülümseyen dudak.

Sebze-i haṭṭuñ gören dir la'l-i ḥandān üstine
Hızrdur san sāye salmış āb-ı ḥayvān üstine

la'l-i leb:

1. **lā'l-i leb:--üñ**

Gazel 3104

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakut renkli, kırmızı dudak.

Ger naşib ola içem lā'l-i lebüñ cür'asını
Kāfirem ger heves ide bu gönül cām-ı Cem'e

2. **la'l-i leb:--i**

Gazel 3143

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakut gibi / şarap gibi kırmızı dudak.

Bezm-i çemende ḥaddi nigāruñ çü gül yiter
La'l-i lebi şarābını da virme sen müle

3. **la'l-i leb:**

Gazel 3025

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı dudak, sevgilinin dudağı kırmızı ve değerli bir taş olan la'l taşına benzetilmiştir.

İdelüm la'l-i leb yādına mey nüş müdām
Bu gönül derdine dermān idelüm anlar-ıla

4. **la'l-i leb:--üñ**

Gazel 3412

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı dudak, sevgilinin dudağı kırmızı ve değerli bir taş olan la'l taşına benzetilmiştir.

İçdi çün la'l-i lebüñ cür'asını
Şeyh iken bu Muḥibbī şāb oldı

5. **la'l-i leb:--üñ**

Gazel 3196

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakut gibi / şarap gibi kırmızı dudak.

Bildüm ki 'illet-i dilüme büsedür 'ilāc
La'l-i lebüñ ger eyleye iy vāy ta'allülü

6. **la'l-i leb:--üñ**

Gazel 3470

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakut gibi / şarap gibi kırmızı dudak.

Genç-i ḥüsünüde beni çün urdı zülfün 'akrebi
Agzuma sun luṭf idüp la'l-i lebüñ tiryākini

7. **la'l-i leb:--i**

Gazel 3214

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakut gibi / şarap gibi kırmızı dudak.

Ġoncadan teng neden ola anuñ la'l-i lebi
Ġabġabı sibe şebīh olmaga ney ki sebebi

la'l-i nāb:

1. **la'l-i nāb:--uñ**

Gazel 3043

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(sevgilinin) saf dudağı.

Yine dil la'l-i nābuñ ḥasretinden
Heves itdi Bedaḥşān illerine

2. **la'l-i nāb:--uñ**

Gazel 3397

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Şarap gibi) saf, kıpkırmızı dudak.

La'l-i nābuñ Ḥaḳ bilür kim mürdeler ihyā ider
İmtihān itmek dilerseñ döstüm öldür beni

3. **la'l-i nāb:--ın, -dān**

Gazel 3454

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parlak ve kırmızı renkli kıymetli taş. || Berrak ve katıksız kırmızı şarap.

Nigāruñ la'l-i nābından şu kim nām u nişān buldı
Hızır gibi bu 'ālemde o 'ömr-i cāvidān buldı

4. **la'l-i nāb:--uñ**

Gazel 3261

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saf yakut / saf şarap gibi kırmızı dudak.

La'l-i nābuñ kıymetin cānā Muḥibbī hoş bilür
Zāhir itmez cevherüñ ḳadrini illā cevheri

5. **la'l-i nāb:--ı**

Gazel 3314

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saf yakut / saf şarap gibi kırmızı dudak.

Yüri cān vir yolına vaşlını eyle talebi
Ola kim ele getürebilesin la'l-i nābi

la'l-i nigār:

1. **la'l-i nigār:--ı**

Gazel 3073

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin kırmızı dudakları.

Düşürme zâhir elden gülğün şarâb nüş it
Ma'nâ yüzinden ammâ la'l-i nigârî gözle

la'l-i şeker-güftâr:

1. **la'l-i şeker-güftâr:**

Gazel 3151

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) tatlı sözler söyleyen dudağı.

Başa kim çıkabilür ol turre-i tarrâr ile
Kimdür ol kim söyleşe la'l-i şeker-güftâr ile

la'l-i şîrîn:

1. **la'l-i şîrîn:--in, --e**

Gazel 3087

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Şirin, tatlı dudak. || Şirin "Ferhat ile Şirin"
hikayesinin kadın kahramanı.*

La'l-i şîrînine dil virdüm düşüp kûh-ı ğama
Kesmege Ferhâd-veş kühsâr sevdüm tâzece

lâ-mekân:

1. **lâ-mekânüñ:--uñ**

Gazel 3496

Mısra: 4

Belli bir yeri olmayan, mekânsız.

Himmetüm bâzı idelden Kâf-ı 'Ankâ'yı şikâr
Didiler var-ısa budur lâ-mekânüñ yüğrûgi

lâyık:

1. **lâyıkdur:--dur**

Gazel 3083

Mısra: 2

Lâyık, uygun, yakıştır.

Her kim güzelün aldanur evvel vefâsına
Lâyıkdur anuñ ugraya âşir cefâsına

2. **lâyık:**

Gazel 3199

Mısra: 7

Uygun, yaraşır, münâsip.

Gözüm yaşıyla yumak baña lâyıķ
Ola kim giderem rûy-ı siyâhı

3. **lâyık:**

Gazel 3052

Mısra: 10

*1. Uygun, yaraşır, münâsip 2. Nitelikleriyle bir
şeye hak kazanacak seviyede olan, bir şeyi hak
edecek nitelikte bulunan.*

Muhibbî Ka'be kûyına irişdük çün tavâf itdük
Saña lâyıķ budur ķurbân ola cân itdügün hacda

4. **lâyık:**

Gazel 3248

Mısra: 6

*1. Uygun, yaraşır, münâsip 2. Nitelikleriyle bir
şeye hak kazanacak seviyede olan, bir şeyi hak
edecek nitelikte bulunan.*

Ol dil tabîbi kapısı dârü's-şifâ ola
Lâyık midur gözlemeye mübtelâsını

5. **lâyık:**

Gazel 3255

Mısra: 2

*1. Uygun, yaraşır, münâsip 2. Nitelikleriyle bir
şeye hak kazanacak seviyede olan, bir şeyi hak
edecek nitelikte bulunan.*

Gün-be-gün arturduñ iy döst sen in'âmuñı
Baña da lâyıķ budur dilden komayam nâmuñı

6. **lâyık:**

Gazel 3473

Mısra: 6

*1. Uygun, yaraşır, münâsip 2. Nitelikleriyle bir
şeye hak kazanacak seviyede olan, bir şeyi hak
edecek nitelikte bulunan.*

Çâk itmeden yakañı cefâ-y-ıla dest-i dehr
Lâyık budur ki tutasın 'uzlet yakasını

7. **lâyıkdur:--dur**

Gazel 3315

Mısra: 5

Lâyık, yaraşır, münâsip.

Saña lâyıķdur ancak pâdişâhlık
Bilürsin herkesün sırrın kemâhı

8. **lâyıkdur:--dur**

Gazel 3156

Mısra: 12

Uygun, yaraşır, münâsip.

Ney gibi 'aceb midür anuñ bağı delinse
Lâyıkdur aña niye uyar idi hevâya

lâyık degül:

1. **lâyık degül:**

Gazel 3204

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakışmaz, yaraşmaz, münâsip degül.

Ger 'âr iderse âdemî añmaga n'ola yâr
Lâyık degül mi baña dimege falân dağı

2. **lâyık degül:**

Gazel 3313

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yakışmaz, yaraşmaz, münasip değil.

Dilberüm nâzûk beden lâyıķ degül degme libâs
Kim aña gülden kabâ gerek semen pîrâheni

3. **lâyıķ degül:-em**

Gazel 3279

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakışmaz, yaraşmaz, münasip değil.

Lâyıķ degülem büse koyam pây-ı yâra ben
Yîter baña hemîn ki büsem rîķâb oldı

lâvık degülem:

1. **lâyıķ degülem:--e, --m**

Gazel 3093

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakışmaz, yaraşmaz, münasip değil.

Gerçi lâyıķ degülem bezmüne iy şâh-ı cihân
Bir nazâr kıl böyle bu bende liyâķat getüre

lâvık gör:-

1. **lâyıķ gör:-mez**

Gazel 3265

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Yakıştırmak, uygun görmek.

Her libâsı yâra lâyıķ görmez illâ meger
Eyleye gülden kabâ ola semen pîreheni

lazım:

1. **lâzımdur:-dur**

Gazel 3434

Mısra: 10

Gerekli II uygun, münasip olma.

Cür'a-i câmuñ Muħıbbî içdi ko öpsün lebüñ
Nuķl için mey-hõra lâzımdur şekerlü leblebi

2. **lâzım-durur:--durur, -**

Gazel 3259

Mısra: 10

Gerekli, lüzumlu.

Cân-ıla başuñ[1] terk kıl râh-ı maħabbetde Muħıb
Çün 'aşıkâ lâzım-durur olmak gerek merdâneĝi

3. **lâzım-durur:--durur, -**

Gazel 3404

Mısra: 4

Gerekli, lüzumlu.

Saklasam mihrini n'ola sînede cânım gibi
Saklamak lâzım-durur her kişiye îmânını

4. **lâzımdur:-dur**

Gazel 3181

Mısra: 8

Gerekli, lüzumlu.

Belâsuz 'ışķ bulunmaz cihâni ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc lâzımdur gülüñ lâ-büd olur ħârı

lâzım ol:-

1. **lâzım ol:-a, -up, -dur**

Gazel 3099

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Gerekmek.

Yâr için cân terkin ursa bu Muħıbbî tañ degül
Evveli 'ışķuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

2. **lâzım ol:-a, -up, -dur**

Gazel 3150

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Gerekmek.

Yâr için cân terkin ursa bu Muħıbbî tañ degül
Evvel 'ışķuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

leb:

1. **lebinüñ:-i, -n, -üñ**

Gazel 3121

Mısra: 3

F. Dudak.

Şîrîn lebinüñ yâdına bir 'ışķ eri olsa
Cân terkin urup râh-ı belâ içre seçilse

2. **lebinden:-i, -n, -den**

Gazel 3005

Mısra: 10

Dudak.

Yok derd-i 'ışķa itme dilâ gel mu'älece
Sanma lebinden özge saña kimse em kıla

3. **lebini:-i, -n, -i**

Gazel 3066

Mısra: 3

(Sevgilinin) dudaĝı.

Bezm-i ĝamda lebini yâd idüben yine göñül
Sâĝar-ı çeşmini döndürdi tolu câmlara

4. **lebüñ:-üñ**

Gazel 3050

Mısra: 1

(Sevgilinin) dudaĝı.

Lebüñ yîter mey-i gül-rengi sorma
Bu nâlem bes figân-ı çengi sorma

5. **lebüne:-üñ, -e**

Gazel 3015

Mısra: 7

(Sevgilinin) dudağı.

Lebüne kandı nisbet eylemişler
İştüdüm beñzemez didüm o kanda

6. **lebleri:-ler, -i**

Gazel 3020

Mısra: 2

(Sevgilinin) dudağı.

Gönlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yirine
Lebleri añılıcak su ola şekker yirine

7. **lebünden:-üñ, -den**

Gazel 3049

Mısra: 11

(Sevgilinin) dudağı.

Lebünden büse aldı cān[ı] virdi
Muhibbî san megesdür engübinde

8. **lebi:-i**

Gazel 3091

Mısra: 2

(Sevgilinin) dudağı.

İy ruhları gül kāmeti ‘ar‘ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi gonca

9. **lebüne:-üñ, -e**

Gazel 3097

Mısra: 3

(Sevgilinin) dudağı.

Kim ki şîrîn lebüne dil vire Ferhād-şıfat
Yakalar çāk idüben dāmen-i kühsāra düşe

10. **lebi:-i**

Gazel 3288

Mısra: 5

(Sevgilinin) dudağı.

Lezzeti şîrîn lebi güftārını göñül didi
Allāh Allāh kudretinden bir şeker-güftār idi

11. **lebine:-i, --n, --e**

Gazel 3146

Mısra: 9

Dudak.

Tolaşup kāküline dil diler irmek lebine
Resen-i zülf-ile dil ya‘nî çıkar döne döne

12. **lebünden:-üñ, -den**

Gazel 3153

Mısra: 3

Dudak.

Cān lebe geldi lebünden virmedüñ bir kaçre su
Son deminde dōstum kaçd eyledüñ imānına

13. **lebi:-i**

Gazel 3160

Mısra: 4

Dudak.

Murğ-ı dil feryād iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül ruhları gül zülfi reyḫān olmasa

14. **lebün:-ün**

Gazel 3161

Mısra: 7

Dudak.

Dil dilerdi cān virtüp bugün lebün bāzār ide
Kaldı işüm vā dirîgā yār ile çün yarına

15. **lebleri:-ler, -i**

Gazel 3169

Mısra: 5

Dudak.

Ol yüzi gül saçı sünbül lebleri mül olmasa
Seyr-i gülzār eyleme serv-i ḫirāmān isteme

16. **lebünden:-üñ, -den**

Gazel 3187

Mısra: 5

Dudak.

Cevāb aldı meger şîrîn lebünden
Bu dil Ferhād-veş taglara düşdi

17. **lebün:-ün**

Gazel 3216

Mısra: 1

Dudak.

Ġamzeler bagrum deler komaz lebün tuz ekmeği
Dōstlık ḫaḫḫın yitürür unudur tuz ekmeği

18. **lebün:-ün**

Gazel 3238

Mısra: 13

Dudak.

Muhibbî ḫastadur yatur lebün dārü‘ş-şifāsında
Ya öldür anı kurtulsun ya gönder bir cevāb evlā

19. **lebi:-i**

Gazel 3251

Mısra: 1

Dudak.

Diḫḫat itdüm teng görindi goncadan yāruñ lebi
Sibe teşbîh eylemişlerdür görenler ḡabḡabı

20. **lebün:-ün**

Gazel 3376

Mısra: 9

Dudak.

Za'îf oldı dil-i miskîn lebüñ dârü'ş-şifâsından
Aña bir büse bahş eyle ki gelsün agzınuñ dadı

21. **leblerinden:-ler, -i, -n, -den**

Gazel 3394

Mısra: 10

Dudak.

İy Muhibbî rind olmak ister iseñ haşre dek
Leblerinden būs eyle dil-rübānuñ mül gibi

22. **lebüne:-üñ, -e**

Gazel 3424

Mısra: 3

Dudak.

Şîrîn lebüne beñzemese zerrece iy dōst
Bu hürmet ü bu kadri şeker kanda bulaydı

23. **lebüñüñ:-ü, -ñüñ**

Gazel 3426

Mısra: 13

Dudak.

Şîrîn lebüñüñ zikrini tekrār Muhibbî
Kılduğı için kand ü nebāt oldı kelāmı

24. **lebe:-e**

Gazel 3434

Mısra: 5

Dudak.

İçerem cām-ı şarābı tā irince cān lebe
Sākıyā sun destüme sen sāgar-ı leber-lebi

25. **lebüñ:-ün**

Gazel 3434

Mısra: 9

Dudak.

Cür'a-i cāmuñ Muhibbî içdi ko öpsün lebüñ
Nuql için mey-hōra lāzımdur şekerlü leblebi

26. **lebüñ:-ün**

Gazel 3435

Mısra: 2

Dudak.

Göñül fikr itdi zülfüñ dāma düşdi
Lebüñ zıkr itdi cānum cāma düşdi

27. **lebüñ:-ün**

Gazel 3465

Mısra: 7

Dudak.

Öpsem didükçe la'lüñi hā dişledüñ lebüñ
Unutma yayuñ olur yasmada buracugı

28. **leblerinden:-ler, -i, -n, -den**

Gazel 3488

Mısra: 9

Dudak.

İy Muhibbî leblerinden korkaram em sormaga
Cāna kaşd idüp girür ol demde kana gözleri

29. **lebüñ:-ün**

Gazel 3498

Mısra: 5

Dudak.

Lebüñ zıkrin kaçan tekrār kılsam
Sürür eyler göñül artar şafası

30. **leb:**

Gazel 3283

Mısra: 5

F. Dudak.

Leb hamüş lık hayāl ile tolu cā bu göñül
Dil senüñ-ile vü sen dille idersin şuñeni

31. **lebüñ:-ün**

Gazel 3065

Mısra: 5

Dudak II sevgilinin dudağı.

Haţtuñuñ isini hoş görsün lebüñ nüş isteyen
Düda lā-büd katlanur kim isteye helvā yine

32. **lebi:-i**

Gazel 3086

Mısra: 5

Dudak II sevgilinin dudağı.

Bir lebi şîrîn firākından belā kūhında āh
Urmışam Ferhād-veş başımı ben daşdan daşa

33. **lebi:-i**

Gazel 3087

Mısra: 2

Dudak II sevgilinin dudağı.

Bir perī peyker kamer-ruhsār sevdüm tazece
Bir lebi şîrîn şeker-güftār sevdüm tazece

34. **leblerüñ:-ler, -ün**

Gazel 3019

Mısra: 7

Dudak II sevgilinin dudakları.

Leblerüñ 'ayn-ı şifādur sunmayup dil-ħasteye
Ĥasret-ile gözlerüm yaşını Ceyhün eyleme

35. **leblerüñ:-ler, -ün**

Gazel 3067

Mısra: 8

Dudak II sevgilinin dudakları.

'Akreb-i zülfüñ egerçi zaħm uradı cānuma
İy tañb-i dil ne ġam ger leblerüñ tiryāk ola

36. **leblerüñ:-ler, -ün**

Gazel 3070

Mısra: 7

Dudak II sevgilinin dudakları.

Leblerüñ emdükçe meyl eyler bu gönlüm ğabğaba
Sib hüb olur meze dirler mey-i nâb üstine

37. **leblerüñ:-ler, -üñ**

Gazel 3112

Mısra: 7

Dudak II sevgilinin dudakları.

Nüş-ı cân olsun eger kanum içerse leblerüñ
Ger içe bîmâr çeşmüñ ire şîhhat cânına

38. **leblerüñ:-ler, -üñ, -e**

Gazel 3083

Mısra: 9

Dudak II sevgilinin dudakları.

Cânâ Muhibbî leblerüñe teşne olmadan
İhsân ideğör büseñi dut kan bahâsına

39. **lebi:-i**

Gazel 3280

Mısra: 7

(□□) i. (Fars. lebi) 1. Dudak.

Tiryâk geçer çünkü lebi cân-ı ‘âşıkâ
Olsa ne ğam mâr saçınıñ eger semmi

40. **lebi:-i**

Gazel 3390

Mısra: 7

(□□) i. (Fars. lebi) 1. Dudak.

Cân dolaşdı ser-i zülfine lebi fikri ile
Âhîr alup elümi zülfî ayaklarda kodı

41. **lebi:-i**

Gazel 3434

Mısra: 1

(□□) i. (Fars. lebi) 1. Dudak.

Âb-ı hayvân dir naşîb olsa kim emse ol lebi
Tâ kıyâmet zinde ola nitekim Hızır nebî

42. **lebi:-i**

Gazel 3481

Mısra: 6

(□□) i. (Fars. lebi) 1. Dudak.

Dir idüm küh-ı belâda çekdügüm bir bir aña
Ol lebi şîrîn şeker-güftârı görsem bir dañı

43. **lebünde:-üñ, -de**

Gazel 3071

Mısra: 7

Dudak II sevgilinin dudağı.

Lebünde hañ midür yoħsa görinen säye-i ebrü
Yâhüd pây-ı meges midür yapışupdur kalup bala

44. **lebleri:-leri**

Gazel 3081

Mısra: 3

Dudak II sevgilinin dudağı.

Lebleri üzre görinen säye-i ebrü midür
Hañ degül pây-ı meges kalmış meger bal üstine

45. **lebi:**

Gazel 3474

Mısra: 1

Dudak.

Leb mi bu ya la‘l mi yâhüd mey-i şahbâ mı ki
Söz deminde mürdeler ihyâ kılır ‘İsâ mı ki

46. **lebleri:-ler, -i**

Gazel 3088

Mısra: 2

Dudak, sevgilinin dudağı.

Görmem n‘ideyin yüzini ger şems [ü] kâmerse
Emmem baña ne lebleri ger şehd ü şekerse

47. **lebleründen:-ler, -üñ, -den**

Gazel 3136

Mısra: 3

Dudak, sevgilinin dudağı.

Lebleründen gel ‘ilâc eyle bu ben dil-ğasteye
Bilürem ki okumışdur hikmeti Loğmân-ıla

48. **lebi:-i**

Gazel 3141

Mısra: 5

Dudak, sevgilinin dudağı.

Cân nisâr eyle lebi şîrîne Ferhâd gibi
Işğ yolında yüri sen dañı bir ad eyle

49. **lebinden:-(i)n, -den**

Gazel 3074

Mısra: 5

Dudak. II Sevgilinin dudağı.

Meclis-i meydür lebinden büse itme iltimâs
Kan olur uyma sakın ol nergis-i serhõşına

50. **lebinden:-(i)n, -den**

Gazel 3124

Mısra: 7

Dudak. II Sevgilinin dudağı.

Miyânıyla lebinden sordum âhîr
Kimesne bilmedüm vâkıf bu râza

51. **leblerüñ:-ler, -üñ**

Gazel 3120

Mısra: 7

Dudak II Sevgilinin dudağı.

Zenağ çâhında ‘uşşâkı esirge leblerüñ göster
Bir içim su-y-ıla hayruñ irişsün ehl-i zindâna

52. **lebüñ:-üñ**

Gazel 3234

Mısra: 1

Dudak II Sevgilinin dudağı.

Cānumı mest ü harāb itdi lebüñ keyfiyyeti
Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm katı

53. **lebleri:** -ler, -i
Gazel 3288
Mısra: 3
(Fars.) Dudak.

Ḥande kılsa lebleri her bār şekker gösterür
Aña karşu girye-i çeşmümde gevher-bār idi

54. **lebleri:** -ler, -i
Gazel 3466
Mısra: 5
(Fars.) Dudak.

Lebleri dār-ı şifāsına irem diyü bu dil
Ḥastadur şubḥa degin virdi bu deryā şāfî

55. **lebleri:** -ler, -i
Gazel 3470
Mısra: 9
(Fars.) Dudak.

Lebleri sırrın bilüp virdüm miyânından ḥaber
Āferîn eydür Muḥibbî'nün gören idrākini

56. **lebün:** -üñ
Gazel 3296
Mısra: 7
Dudak. II. Sevgilinin dudağı.

Lebüñ yādına düşmiş cām elinde
İçer miydi ger olmasa mezākı

57. **lebün:** -üñ
Gazel 3300
Mısra: 7
Dudak. II. Sevgilinin dudağı.

İrmese idüm lebüñ tiryākına
Öldürür idi beni zülfüñ semi

58. **lebünden:** -üñ, -den
Gazel 3273
Mısra: 2
(Far.) Dudak.

Ser-i zülfüñ kemendinden gönül āşüfte ḥāl oldı
Lebünden bir söz işiddüm baña bilmem ne ḥāl oldı

59. **lebünden:** -üñ, -den
Gazel 3388
Mısra: 11
(Far.) Dudak.

Raḥm eyle 'aṭā eyle Muḥibbî'ye lebünden
Cān ḥastasınuñ buse-i la'l olur 'ilācı

60. **leblerin:** -ler, -in
Gazel 3351
Mısra: 7
Dudak.

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cāndur
Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı

leb-ā-leb:

1. **leb-ā-lebdür:** -dür
Gazel 3103
Mısra: 1
Ağzına kadar dolu.

Leb-ā-lebdür ciger ḥünüyle lāle
Nite ki eşk-i çeşmümle piyāle

leb-i cānān:

1. **leb-i cānān:** -ı
Gazel 3454
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin dudağı.

Gelüp ḥaṭ tutsa ger āḥir leb-i cānāni incitme
Dilā fikr eyle 'ālemde ecelden kim amān buldı

leb-i la'l:

1. **leb-i la'l:** --in, --den
Gazel 3021
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Lal taşı gibi kırmızı olan dudak.

Leb-i la'linden 'aceb derdüme em sem ola mı
Uşbu bagrumda olan ğanzeleri yarasına

2. **leb-i la'l:** -i, -n, -i
Gazel 3175
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yakut renkli / şarap renkli kırmızı dudak.

Ruḥım fikr eyleyüp yāruñ leb-i la'lini zıkr itdüm
Niçe yıllar durur gitmez dimāğumdan anuñ adı

3. **leb-i la'l:** -i
Gazel 3029
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yakut renkli / şarap renkli kırmızı dudak.

Leb-i la'li hevāsından kamu mest oldı bī-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko hüşyār olmasun
kimse

leb-i sākī:

1. **leb-i sākī:**
Gazel 3004
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sakinin (kadeh, içki sunan kimsenin) dudağı. 2.
Sevgilinin dudağı.

Baňa olsa leb-i sākī yiter hem nuql u hem bāde
Olurđı ‘işş esbābı ser-ā-ser cümle āmāde

leb-i řirīn-dehen:

1. **leb-i řirīn-dehen:**

Gazel 3387

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tatlı ağız(dil)ın dudağı. şirin ağızın dudağı.

Leylī zülfüñ ĥasretinden iy leb-i řirīn-dehen
Nāleler itdüm ki Mecnūn-ıla Ferhād itmedi

leb-i sükker:

1. **leb-i sükker:**

Gazel 3020

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

şeker dudak. II Tatlı ve şeker dudaklı sevgili.

Gönlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yirine
Lebleri añılıcak su ola şekker yirine

lebler:

1. **leblerinūñ: -i, -nūñ**

Gazel 3374

Mısra: 9

Far. I. Dudak, şefe.

Leblerinūñ ĥasretinden ol vefāsuz dilberūñ
Bu Muĥıbbı mesken itse tañ midur meyĥāneyi

leffāf:

1. **leffāfı: -ı**

Gazel 3466

Mısra: 4

Çok lāf eden, çok konuşan, can sıkıcı (kimse).

Meclis-i ‘işkda cān yakmaga pervāne yiter
Bülbül-i gülşeni añma gider ol leffāfı

leş:

1. **leşe: -e**

Gazel 3026

Mısra: 6

Kokmuş hayvan ölüsü. II Dünyanın pislikleri.

Tāğlar-ıla kim görürse bu ten-i ‘üryānumı
Beñzedür řaĥrā yüzinde zāğlar üşmiş leşe

leşker:

1. **leşkeri: -i**

Gazel 3225

Mısra: 4

Asker, ordu.

Mecnūn ki bugün deřt-i ġamuñ pādiřāhıdur
Miĥnet ü belā vü derd ü elem oldu leşkeri

leşker çek:

1. **leşker çek: -i, -dür**

Gazel 3498

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

*Asker göndermek, asker getirmek, ... üzerine
ordu sevk etmek.*

Ĥař u zülfüñ çeküpdür Rüm’a leşker
Meded fetĥe ģarīb oldu livāsı

leşker-durur:

1. **leşker-durur:**

Gazel 3005

Mısra: 3

Askerdir.

Sultān-ı ‘işk olana leşker-durur şirişk
Her kanda varsa şu’le-i āñın ‘alem kıla

leşker-i ġam:

1. **leşker-i ġam:**

Gazel 3230

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam askeri.

Virmeyince bir saçı leylāya dil Mecnūn ġibi
Leşker-i ġam yıkmadı bu cān u dil bünyādını

2. **leşker-i ġam:**

Gazel 3405

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam askeri.

Leşker-i ġam gelse itmege ĥarāb dil mülkini
Sen Muĥıbbı ĥāb-ıla eyle anuñ tedbırini

3. **leşker-i ġam:**

Gazel 3412

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam askeri.

Yıkdı dil ĥānesini leşker-i ġam
Temelinden bile harāb oldu

4. **leşker-i ġam:**

Gazel 3483

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam askeri.

Leşker-i ġam virdi yagmaya yine dil kişverin
Her şarafdan girdi gönlüm şehrine yağı ġibi

letâfet:

1. letâfet:

Gazel 3390

Mısra: 1

(Ar.) Hoşluk, güzellik, incelik.

Ol letâfet ki Huzâ sen gül-i hamrâda kodı
Ne cihân bâğına virdi ne gül-i terde kodı

levh:

1. levhine: -i, -n, -e

Gazel 3366

Mısra: 7

Allah tarafından takdir edilen kutsal yazgı
belgesi.

Sîne levhine yazaldan nakşını meh-rûlaruñ
Âferin eydüp gören tahşin ider nakkâşumı

2. levhine: -i, -n, -e

Gazel 3053

Mısra: 9

Sayfa II Allah'ın takdir ettiği, olmuş ve olacak
bütün şeylerin üzerinde yazılı bulunduğu kabul edilen
levha.

Her ne kim yazduñ Muhibbî uşbu sîneñ levhine
Süzinâk-ı âh-ıla yakup anı bād eyleme

3. levh:

Gazel 3095

Mısra: 7

Allah'ın takdir ettiği, olmuş ve olacak bütün
şeylerin üzerinde yazılı bulunduğu kabul edilen levha.

Levh üzre dest-i kudret yazmış bunı ezelde
Hüsnüñ senüñ muzâ'af derdüm benüm ziyâde

4. levh:

Gazel 3005

Mısra: 8

Üzerine yazı yazılabilecek ve resim
yapılabilecek yassı düz nesne veya yüzey. 2. Allah'ın
takdir ettiği, olmuş ve olacak bütün şeylerin üzerinde
yazılı bulunduğu kabul edilen levha.

'Uşşâk gelüp eylese kabrüm ziyâretin
Harf-i vefâ iy levh mezâra raqam kıla

levha-i hâki:

1. levha-i hâki: -i

Gazel 3215

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toprak levhası.

Zîr-i felekde levha-i hâki gözüm yine
Hün-ı cigerle eyledi taht-ı münakkaşı

levh-i dil:

1. levh-i dil: -de

Gazel 3124

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül levhası, gönül sayfası.

İşidüp şî'rümi ehl-i maḥabbet
Yazalar levh-i dilde tâze tâze

2. levh-i dil: -de

Gazel 3439

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül levhası, gönül sayfası.

Muhibbî merd olanlar levh-i dilde
Yazarlar kan-ıla bu mâcerâyı

3. levh-i dil: -de

Gazel 3447

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül levhası, gönül sayfası.

İy Muhibbî levh-i dilde nakş ide bî-ihtiyâr
Ehl-i diller meclisinde güş iden eş'ârûñı

levl ü nehâr:

1. leyl ü nehâr: -ı

Gazel 3192

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gece ve gündüz.

Gicesi gündüzinden fark olunmaz
Muhibbî'nüñ geçer leyl ü nehârı

2. leyl ü nehâr: -ı

Gazel 3285

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gece ve gündüz.

Gören sen saçı şeb gül yüzlü yarı
Umıdır küllî ol leyl ü nehârı

3. leyl ü nehâr: -ı

Gazel 3285

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gece ve gündüz.

Bulunmaduñ dilâ ḥayr u 'amelde
Geçürdüñ yok yire leyl ü nehârı

4. leyl ü nehâr: -ı

Gazel 3325

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gece ve gündüz.

Bir itdi Hâmel burcu gelüp leyl ü nehârî
Gül lâle ile zeyn kılup yine bahârî

5. leyl ü nehâr:

Gazel 3339

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gece ve gündüz. II Sürekli, her zaman, daima.

Añuban eksüklüğün iy dil şikâyet eyleme
Ehl-i dil dâyim arar leyl ü nehâr eksüklüğü

6. leyl ü nehâr:-ı

Gazel 3271

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gece ve gündüz. II Sürekli, her zaman, daima.

Gel 'iyy idelüm bâğa varup vaqt-ı çemendür
Dehrün çü berâber görünür leyl ü nehârî

leylâ:

1. leylâ'nuñ:-nuñ

Gazel 3122

Mısra: 5

Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

Koyup küyünü Leylâ'nuñ düşer miydi bu Mecnün'a
Tuta vahşilere ülfet maşam idine şahrâda

2. leylâsına:-s, -ı, -n, -a

Gazel 3058

Mısra: 3

1. siyahlık, karanlık 2. Leyla ile Mecnun hikayesindeki kadın karaktere telmih.

Dil virelden zülfinün leylâsına Mecnünlayın
Vâdî-yi gâmda yürütür zencîr-ile âvâre de

3. leylâ'nuñ:-nuñ

Gazel 3285

Mısra: 8

Geceye ait, geceyle ilgili. || Siyah. || "Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylî diye de bilinir.

Gerekmezdi dağı Mecnün'a devlet
Eline girse Leylâ'nuñ mehârî

4. leylâya:--y, --a

Gazel 3134

Mısra: 9

"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylî diye de bilinir. Gecenin rengi olan siyah renginden dolayı saç ile birlikte kullanılır.

Vireliden bu Muhibbî bir saç leylâya dil
Olmuşam Mecnün-şifâat kuşlar yuvalar başuma

5. leylâ:

Gazel 3163

Mısra: 6

"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylî diye de bilinir. Gecenin rengi olan siyah renginden dolayı saç ile birlikte kullanılır.

Felekden görünür Mecnün'a a'la
Kaçan şahrâda Leylâ kursa hargâh

6. leylâ:

Gazel 3165

Mısra: 9

"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylî diye de bilinir. Gecenin rengi olan siyah renginden dolayı saç ile birlikte kullanılır.

Mecnün gibi ki Leylâ saçına virüp gönül
Düşdi diyâr-ı gâmda Muhibbî melâmete

7. leylâ'dan:-dan

Gazel 3177

Mısra: 4

"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylî diye de bilinir. Gecenin rengi olan siyah renginden dolayı saç ile birlikte kullanılır.

Halkasına Ka'be'nün el uruban Mecnün dimiş
Olmasun Leylâ'dan özge gönlümün endişesi

8. leylâ:

Gazel 3357

Mısra: 3

"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylî diye de bilinir. Gecenin rengi olan siyah renginden dolayı saç ile birlikte kullanılır.

Göreliden iy saç leylâ seni mecnün u şeydâyam
Tağıtdum 'aql u dil küllî gerekmez baña hüşyârî

leylî:

1. leylî:

Gazel 3018

Mısra: 3

1. Leyla ve Mecnun hikayesinin kadın kahramanı. 2. Gece gibi karanlık, siyah.

Leylî saçunuñ bendine bağlanalı gönlüm
Mecnünlayın düşdi bu taglara esirge

2. leylî:

Gazel 3111

Mısra: 9

1. Leyla ve Mecnun hikayesinin kadın kahramanı. 2. Gece gibi karanlık, siyah.

Şi'r ara aındı Muhibbî yine leylî saçunuñ
Ola mecnün nazâr iden kişi dîvânumuza

3. leylî:

Gazel 3359

Mısra: 3

1. Leyla ve Mecnun hikâyesinin kadın kahramanı. 2. Gece gibi karanlık, siyah.

Leyli Mecnûn ile vardur Hüsrev ü Şîrîn velî
Cân u baş terk itmede hiç biri Ferhâd olmadı

4. leylî:

Gazel 3026

Mısra: 9

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Leylî zülfine dolaşdı görüp âhü gözünü
Düşdi Mecnûn gibi bî-çâre gönül tag u taşa

5. leylî:

Gazel 3036

Mısra: 3

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Bir saçı leylî gamından iy dil-i şürîde âh
Vâdi-yi mihnetde Mecnûn gibi hayrânsın yine

6. leylî:

Gazel 3054

Mısra: 5

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Mecnûn düğüm tak boynuma leylî saçun zencîrini
Mîrâs-dur[ur] tavk-ı belâ her kandasâ divâneye

7. leylî:

Gazel 3077

Mısra: 10

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Mecnûn-şifât 'ışk-ıla dilden dile düşdi
Dil bağlayalı leylî saçı silsilesine

8. leylî:

Gazel 3084

Mısra: 6

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Zülf[i] zencîrinde bend idi gönül divânesi
Düşmedin Mecnûn-ı bî-dil Leyli zülf[i] dâmına

9. leylî:

Gazel 3116

Mısra: 5

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Leylî zülfî hasretinden olmışam Mecnûn-ı zâr
Ol sebebden düşmüşemdür vâdî vü şahrâlara

10. leylî:

Gazel 3124

Mısra: 3

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Koyup Mecnûn Leylî âsitânın
Düşer miydi aña varmak Hicâz'a

11. leylî:

Gazel 3134

Mısra: 3

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Şerh kılısam leylî zülfinün mutavvel kışşasın
Cem' olur gûş itmege bay u gedâlar başuma

12. leylî:

Gazel 3149

Mısra: 5

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Leylî saçına olmasa Mecnûn gibi 'aşık
Divâne-şifât düşmez-idi taga benefşe

13. leylî:

Gazel 3166

Mısra: 5

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Leylî zülfün hasretinden iy melâhat gülşeni
Bağrı yanmış vâdî-i hayretde Mecnûnam yine

14. leylî:

Gazel 3179

Mısra: 7

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Leylî zülfinün hevâsiyla beni Mecnûn-vâr
Düşürüp vâdilere hayrân ü 'üryân eyledi

15. leylî:

Gazel 3302

Mısra: 9

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Görüp leylî saçun mecnûn olaldan
Yapar kuşlar başum üzre yuvayı

16. leylî:

Gazel 3319

Mısra: 5

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Sîne şahrâsına leylî zülfinün mihrî gelüp
Kurdı Mecnûn eyledi çeşminden iki hargehi

17. leylî:

Gazel 3375

Mısra: 4

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Ben degülem niçe benüm gibi mi mecnûn ider
Leyli zülfine nigârum urduğınca şâneyi

18. **leyli:**

Gazel 3387

Mısra: 3

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Leylî zülfün hasretinden iy leb-i şîrîn-dehen
Nâleler itdüm ki Mecnûn-ıla Ferhâd itmedi

19. **leyli:**

Gazel 3441

Mısra: 4

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Mecnûn gibi sînesine tâze dâğ urup
Kurdı çemende Leylî gibi gül otagını

20. **leyli:**

Gazel 3472

Mısra: 5

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

İy saçı leyli dil-i Mecnûn'a yüz göstermeyüp
Eyledün 'ışkuñ beyâbânında sergerdân beni

21. **leyli:**

Gazel 3488

Mısra: 5

*Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kadın kahramanı
II gece gibi siyah II sevgilinin siyah saçı.*

Leylî zülfini görelden olmuşam mecnûn-ı zâr
'Aqlımı tağıtdı âh ol âhüvâne gözleri

22. **leyli:**

Gazel 3358

Mısra: 3

*Leyla ve Mecnun hikâyesindeki kadın kahraman
"Leyla". II Gece. II Siyah.*

Eger Leylî degülse ol neden ben aña Mecnûnam
V'eger Şîrîn olmasa bu dil olmazdı Ferhâd'ı

23. **leyli:**

Gazel 3259

Mısra: 1

*Geceye ait, geceyle ilgili. Siyah. || "Leyla ile
Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylî diye
de bilinir.*

Leylî zülfün görelî oldı bu dil dîvânegi
Oldı senüñle âşinâ ammâ baña bigânegi

leyli mecnûn kıssası:

1. **leyli mecnûn kıssası:--sı**

Gazel 3333

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Leyla ile Mecnun'un kıssası/hikâyesi.

Her ne yirde ki okunsa Leylî Mecnûn kıssası
İşiden ahvâlümü terk eyler ol efsâne[y]i

leyli-i zülf:

1. **leyli-i zülf:-i, -n, -e**

Gazel 3355

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin gece gibi siyah saçları.

Leyli-i zülfine gönül bağlaya mecnûmı olur
Kimse varmaz yanına âh-ıla vâdan gayrı

leyli zülfün hasreti:

1. **leyli zülfün hasreti:--üñ, --i, --n, --den**

Gazel 3019

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Siyah saçın hasreti.

Dilberâ hicr-ile bagrum lâle-veş hün eyleme
Leyli zülfün hasretinden beni mecnûn eyleme

leyli-i zülf:

1. **leyli-i zülf:-üñ**

Gazel 3475

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Sevgilinin gece gibi siyah saçları. || Leyla'ya
benzeyen sevgilinin saçları.*

Leyli-i zülfün dil-i Mecnûn'ı şeydâ eyledi
'İşk zencîrin takup boynuma rüsvâ eyledi

lezzet:

1. **lezzeti:-i**

Gazel 3288

Mısra: 5

Tat, çeşni, meze.

Lezzeti şîrîn lebi güftârını gönül didi
Allâh Allâh kudretinden bir şeker-güftâr idi

2. **lezzetin:-i, -n**

Gazel 3153

Mısra: 5

*1. Ağızla duyulan tat, çeşni. 2. Herhangi bir
şeyden alınan zevk, haz, safâ.*

Derd-i 'ışkuñ lezzetin bilen n'ider dermânını
Rağmet olsun derd-i 'ışk ile ölenler cânına

lezzet al:

1. **lezzet al:**-i, -n, -sa, -ñ

Gazel 3329

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

I. Tadî algulamak II. Bir şeyden hoşlanmak, zevk almak.

Zâhidâ bilmezsin alsañ ki şarâbuñ lezzetin
Bâdeye rehne virürdüñ hırka vü destâruñ

lezzet-i cân:

1. **lezzet-i cân:**-dur

Gazel 3351

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül lezzeti, can tadı.

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cändur
Uyanup didi ol dilber nebâtuñ böyle mi dadı

lezzet-i derd ü belâ:

1. **lezzet-i derd ü belâ:**-y, -ı

Gazel 3464

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve belanın lezzeti.

İy Muhibbî lezzet-i derd ü belâyı baña sor
Yimeyenden sorma bilmez ol ta'âmuñ dadını

lezzet-i dünyâ:

1. **lezzet-i dünyâ:**-y, -a

Gazel 3241

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya lezzeti, hoş ve güzel olan şeyler.

Lezzet-i dünyâyâ dil aldanmadı hem çün meges
Eyledüm küh-i kanâ'at içre câ 'Ankâ gibi

2. **lezzet-i dünyâ:**-y, -a

Gazel 3440

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya zevkleri.

Lezzet-i dünyâyâ aldanma meges gibi gönül
Kaşduñ olursa kanâ'at Kâf'ı ger 'Ankâ gibi

lezzet-i ervâh:

1. **lezzet-i ervâh:**

Gazel 3416

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruhların zevki, sefası.

Baña maḥbûb u meyden geç diyü zâhid ider pendi
'Aceb mi lezzet-i ervâh ki zirâ anlamaz kendi

libâs:

1. **libâsını:**-ı, -n, -ı

Gazel 3473

Mısra: 2

Elbise, giyecek şey.

Sinemde 'ışk dikdi maḥabbet livâsını
Geydürdi ben belâkeşe miñnet libâsını

2. **libâsı:**-ı

Gazel 3265

Mısra: 5

Elbise, giyecek şey.

Her libâsı yâra lâyıq görmez illâ meger
Eyleye gülden kabâ ola semen pîreḥeni

3. **libâsı:**-ı

Gazel 3498

Mısra: 12

Elbise, giyecek şey.

'Aceb zâhid neden mâtem tutar kim
Ki dâyim kara olmışdur libâsı

4. **libâs:**

Gazel 3301

Mısra: 1

Elbise, giyecek şey.

Çıkup şeb-gün libâs ile o meh bir şeb birün oldı
Görüp ol şekl-i 'ayyârı hemân bu dil cünün oldı

5. **libâs:**

Gazel 3313

Mısra: 7

Elbise, giyecek şey.

Dilberüm nâzûk beden lâyıq degül degme libâs
Kim aña güldan kabâ gerek semen pîrâḥeni

libâs-ı zer-keş:

1. **libâs-ı zer-keş:**

Gazel 3419

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Altınla işlenmiş elbise.

Âh ol libâs-ı zer-keş bindüğü atı serkeş
Bağlandı tîr ü tîrkeş 'azm-i 'Irâk'a düşdi

lîk:

1. **lîk:**

Gazel 3099

Mısra: 6

"Ama, fakat, lakin" anlamlarında bağlaç.

Gülşen-i ḥüsninde kıldum gice bülbül tek fiğân
Lîk tutmadı kulak gül gibi bu âvâzuma

2. **lîk:**

Gazel 3298

Mısra: 2

"Ama, fakat, lakin" anlamlarında bağlaç.

Çok günâh itdüm velî bende rehrev kalmadı
Lîk çeşmüm dökmedük göz yaşımı su kalmadı

3. **lîk:**

Gazel 3300

Mısra: 2

"Ama, fakat, lakin" anlamlarında bağlaç.

Derde düşdüm bulmadum gerçi emi
Lîk yig 'ışkuñ cihândan bir demi

4. **lîk:**

Gazel 3306

Mısra: 6

"Ama, fakat, lakin" anlamlarında bağlaç.

Ten gerçi ki dūr oldu katı Ka'be derinden
Her lahza bu cān lîk tavāf-ı Harem itdi

5. **lîk:**

Gazel 3393

Mısra: 14

"Ama, fakat, lakin" anlamlarında bağlaç.

Cān[1] cānāna Muhibbî çokdan eylerdi nisār
Lîk vaşl ümmidile fikr-i muhāl egler meni

6. **lîk:**

Gazel 3205

Mısra: 8

Lâkin.

Penç vâkitde mescide varur o da ancak imām
Gice gündüz lîk memlû görürem meyhāneyi

7. **lîk:**

Gazel 3312

Mısra: 9

"Lakin, fakat, ama, ancak" anlamlarında bir bağlaç.

Cürmüm bî-ḥad ümmîd daḥı lîk kavî
Umaram kim yazıla defter-i a'māle 'afı

8. **lîk:**

Gazel 3142

Mısra: 2

Lâkin.

'Işkum benüm bir oldu iki cihān içinde
Mihriini saklaram lîk sînemde cān içinde

9. **lîk:**

Gazel 3223

Mısra: 2

Lâkin.

Olmışam bir çeşmi āhūnuñ yine āvāresi
Ġamzesinūñ lîk var sînemde yüz biñ yarası

10. **lîk:**

Gazel 3223

Mısra: 6

Lâkin.

Pāre pāre eyledi gerçi dilüm tūğ-ı cefā
Lîk meh-rūlar elinde kaldı her bir pāresi

11. **lîk:**

Gazel 3264

Mısra: 4

Lâkin.

Gerçi oturdu serîr-i manşib üzere şāh-vār
Lîk zulm itdi Ĥudā'dan korkuban dād itmedi

12. **lîk:**

Gazel 3283

Mısra: 5

Lâkin.

Leb ḥamūş lîk ḥayāl ile tolu cā bu göñül
Dil senūñ-ile vü sen dille idersin şuḥeni

13. **lîk:**

Gazel 3289

Mısra: 2

"Ama, fakat, lakin" anlamında bağlaç.

Severem cān-ıla dilden ben o ḥurşîd-veşi
Lîk yakdı bu ben ḥastayı anuñ 'aşaşı

14. **lîk:**

Gazel 3433

Mısra: 7

"Ama, fakat, lakin" anlamında bağlaç.

İçerüz bādeyi lîk mu'terifüz cürmümüze
Ḥamdü-lillāh degülüz şūfî gibi tiryāķi

lîkin:

1. **lîkin:**

Gazel 3205

Mısra: 2

Lâkin.

'Āşıkam dīvāne bilmem gerçi rāh-ı ḥāneyi
Tār-ı şebde buluram lîkin der-i cānāneyi

2. **lîkin:**

Gazel 3227

Mısra: 5

Ama, ancak, fakat.

Kūh-ken çün Bîsütün'ı kesdi lîkin dōstlar
Kesmege kūh-ı ḡāmı tāķat getürmez tüşesi

lillāh:

1. **lillāh:**

Gazel 3022

Mısra: 3

Allah için, Allah aşkına.

Pişe itme zulmı lillāh kendüñe iy serv-kaç
Nüh felek titrer kaçan kim bir ğarīb eyleye āh

lisān-ı ğayb:

1. **lisān-ı ğayb:**

Gazel 3005

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gaybın dili. Görünmeyen (gizli) alemin dili.

Dirler Muħibbī Şi`rine ol dem lisān-ı ğayb
Bekrī ma`ānī sözlerini ger rağam kıla

livā:

1. **livāsı:-s, -t**

Gazel 3237

Mısra: 3

Bayrak, sancak.

Āhum livāsı başını eflāke irgürüp
Kıldı diyār-ı derd ü ğama pādīŐā beni

2. **livāsı:-s, -t**

Gazel 3498

Mısra: 8

Bayrak, sancak.

Ĥađ u zülfüñ çeküpdür Rüm`a leşker
Meded fetĥe ğarīb oldı livāsı

3. **livāsını:-st, -n, -t**

Gazel 3252

Mısra: 10

Bayrak, sancak.

Oldı Muħibbī ĥāŐıl-ı derd ü belā vü ğam
Tīmār diyü vir[ür]ler çü `iŐkuñ livāsını

livā dik:

1. **livā dik:-st, -n, -t, -di**

Gazel 3473

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bayrak dikmek; hükmünü ilan etmek.

Sinemde `işk dikdi maĥabbet livāsını
Geydürdi ben belākeŐe miĥnet libāsını

livā dik-:

1. **livā dik-:-st, -n, -t, -di**

Gazel 3248

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bayrak dikmek; hükmünü ilan etmek.

Sultān-ı `işk sīneme dikdi livāsını
Őāh eyledi `āleme bu ben gedāsını

liyākat:

1. **liyākat:**

Gazel 3093

Mısra: 8

Layık olma / yeterlilik / uygunluk.

Gerçi lāyık degülem bezmüne iy Őāh-ı cihān
Bir nazār kıl böyle bu bende liyākat getüre

2. **liyākat:**

Gazel 3301

Mısra: 9

(Ar.) Lāyık olma, uygunluk.

Liyākat yok iken bende kılup luğ u teraĥĥümler
Bi-ĥamdillāh Muħibbī kim birün idi derün oldı

lokma ĥırka:

1. **lokma ĥırka:-y, -a**

Gazel 3244

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Özellikle pamuklularda, dikişlerin arası
muntazam kabarıklar hâlinde kalacak şekilde dikilmiş
bir dikiş biçimi.*

Her kim ki ħanā`at eyleye bir lokma ĥırkaya
Bakmaz o Şeh de ağlasa virmez palāsını

lokmān:

1. **lokmān-ıla:-ıla**

Gazel 3136

Mısra: 4

*Hikmetli sözleri ve hikayeleri ile efsaneleşip her
derdin devasını bildiği rivayet edilen hekim. ||
Doktor, hekim.*

Lebleründen gel `ilāc eyle bu ben dil-ĥasteye
Bilürem ki okumışdur ĥikmeti Lokmān-ıla

lu`b:

1. **lu`b-ıla:-ıla**

Gazel 3214

Mısra: 8

Oyun.

Bu cihān varına aldanma bugün Őās-ı felek
Gösterür lu`b-ıla her dem saña ol bü`l-`acebi

2. **lu`byıla:-ı, -y, -la**

Gazel 3251

Mısra: 8

Oyun.

Bu cihān dārına aldanma saña Őās-ı felek
Gösterür lu`byıla her dem saña [ol] bu`l-`acebi

lu‘bet:

1. **lu‘betler:--ler**
Gazel 3049
Mısra: 10
Oyun. II Hile.

Nazar eyle bu çarh-ı hoşka-bāza
Ne lu‘betler görünür rāsīfnde

lü‘lü’:

1. **lü‘lü’:**
Gazel 3078
Mısra: 8
İnci; sevgilinin dişi.

Bu nazm-ı dürer-bārī okursa n’ola dilber
Lü‘lü’ yaraşur la‘l-i Bedaḥşān arasında

lü‘lü’-i şehvār ol:

1. **lü‘lü’-i şehvār ol:-a, -y, -dı**
Gazel 3348
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şahlara yaraşır inci olmak/ününü kazanmak.

Eşk-i çeşmüm lü‘lü’-i şehvār olaydı kâşki
Ayagına sen şehūn t̄sar olaydı kâşki

luḥf:

1. **luḥf:**
Gazel 3306
Mısra: 4
(Ar.) İyilik, ihsan, bağış.

Her kim ki bugün eyledi meyḥāneye bünyād
Mey-ḥōrlara luḥf yüzinden kerem itdi

2. **luḥfumu:-um, -ı**
Gazel 3297
Mısra: 7
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk.

Didi dilber kim cefāya luḥfumu eyler ḳabūl
Ehl-i ‘ışk olan didüm cevruñ temennā eyledi

3. **luḥf-ıla:--ıla**
Gazel 3179
Mısra: 10
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk. || Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

Bu Muḥibbī’nün günāhını görüp geçmez misin
Kanı luḥf-ıla kerem ol tatalum kan eyledi

luḥf eyle:

1. **luḥf eyle:**
Gazel 3296

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyi davranmak, hoş muāmele etmek, iyilikte bulunmak.

Gice meyden başumda var ḥumārūm
Şeḥer bir bāde sun luḥf eyle şaki

2. **luḥf eyle:**

Gazel 3375

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyi davranmak, hoş muāmele etmek, iyilikte bulunmak.

Zāhidā luḥf eyle ‘ayb itme bu ben bī-çāreyi
İḥtiyār elden gider gördükde bir meh-pāreyi

3. **luḥf eyle:**

Gazel 3119

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyi davranmak, iyilikte bulunmak; bağışlamak, ihsan etmek; izin vermek, müsaade etmek.

Amān vir yüzüñi bir dem göreyin soñradan öldür
Teraḥḥūm eyle luḥf eyle ḥabībūm bī-emān olma

luḥf id:

1. **luḥf id:-üḫp**

Gazel 3390

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyilik etmek, ihsanda bulunmak; hoş muamele etmek.

Şem‘-i ruḥsārī yakardı bu cihān mülkin eger
Luḥf idüḫp ebr gibi zülfin aña perde kodı

2. **luḥf id:-üḫp**

Gazel 3470

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyilik etmek, ihsanda bulunmak; hoş muamele etmek.

Genc-i ḥüsnünde beni çün urdı zülfüñ ‘akrebi
Agzuma sun luḥf idüḫp la‘l-i lebüñ tiryākini

luḥf id:-:

1. **luḥf id:-:üḫp**

Gazel 3276

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *İyi davranmak, hoş muāmele etmek, iyilikte bulunmak.* 2. *Bağışlamak, ihsan etmek, lutufta bulunmak.*

Luḥf idüḫp dilber Muḥibbī baña bendem diyyeli
Görürem çarḥdan yüce bu devlet ü iḳbālūmi

luṭf it:

1. **luṭf it:**

Gazel 3001

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yardımda bulunmak, ihsan etmek; sıkıntılarını gidermek.

Sürmeden yigdür Muḥibbî'ye ğubâr-ı dergehi
İy şabâ luṭf it getir bu çeşm-i nemnâk üstine

luṭf kıl:

1. **luṭf kıl:**

Gazel 3226

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. İyi davranmak, hoş muâmele etmek, iyilikte bulunmak. 2. Lutuf olarak yapmak, izin vermek, müsâade etmek. 3. Bağışlamak, ihsan etmek, lutufta bulunmak.

Mâr zülfünden helâke varmadan bu cân u dil
Luṭf kıl irgür baña tiryâk-i la'lüñ kândini

luṭf u cüd u ihsân id-:

1. **luṭf u cüd u ihsân id-:--e, --e, --sin--e, --sin**

Gazel 3108

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyilik, cömertlik etmek ve bağışlamak.

Yaraşur saña luṭf u cüd u ihsân
İdesin rüz-ı maḥşer mücrimîne

luṭf u kerem:

1. **luṭf u kerem:**

Gazel 3015

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ihsan ve cömertlik.

Kanı luṭf u kerem ya kanı ihsân
İki elüm bulındı dut ki kanda

2. **luṭf u kerem:**

Gazel 3304

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyilik ve cömertlik.

Virmedüm dil saña evvel görmedüm luṭf u kerem
Ne bileydüm olasın soñra sitemkârum gibi

luṭf u kerem kıl:

1. **luṭf u kerem kıl:**

Gazel 3375

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ihsan etmek, bağışlamak.

Sâkiyâ luṭf u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lâle reng it bâdeyi

luṭf u teraḥḥüm kıl:

1. **luṭf u teraḥḥüm kıl:-ler, -up**

Gazel 3301

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İyilik yapmak/iyi davranmak, merhamet etmek.

Liyâkat yok iken bende kılup luṭf u teraḥḥüm
Bi-ḥamdillâh Muḥibbî kim birün idi derün oldı

M

mā:

1. mā:

Gazel 3200

Mısra: 6

Su, âb.

Tāze ter olsun diyü cānā cemālūñ gülşeni
Ebr-i āhum gözlerüm yaşın akıdur mā gibi

2. mā:

Gazel 3328

Mısra: 1

(Ar.) Su.

Yüzüñi sür yirlere her lahza her dem mā gibi
Tā ki kadrūñ yücele mihr-i cihān-ārā gibi

3. mā:

Gazel 3440

Mısra: 1

(Ar.) Su.

Gözlerümden hūn-ı dil turmaz akar çün mā gibi
Mevc urur āhum tokındukça aña deryā gibi

ma'ānī:

1. ma'ānī:

Gazel 3463

Mısra: 9

Manalar; öz, hakikat.

Ma'ānī bahrına taldı Muhibbī buldı gevherler
Begendi intihāb itdükte bu nazm-ı güher-pāşı

2. ma'ānī:

Gazel 3334

Mısra: 9

Manalar, anlamlar.

Dilden çıkar tāze ma'ānī cevāhirin
Vardur Muhibbī yir yir ara hāzīne[y]i

3. ma'ānī:

Gazel 3343

Mısra: 6

Manalar, anlamlar.

Bir rind-i sebük-rūh gerek fehm ide sözüüm
Mela'larda keşf degüldür bu ma'ānī

ma'ānī:

1. ma'ānī:

Gazel 3005

Mısra: 12

1. Mânâlar, anlamlar. 2. Düzgün ve yerinde söz söyleme kurallarını öğreten belâgat ilminin sözün hâle uygunluğundan bahseden bölümü.

Dirler Muhibbī şî'rine ol dem lisân-ı gayb
Bekrî ma'ānī sözlerini ger raşam kıla

ma'âz-allâh:

1. ma'âz-allâh:

Gazel 3395

Mısra: 8

Allah korusun! Allah esirgesin! anlamı taşıyan ünlem ifadesi.

Dir-imiş müdde'î yâra degüldür yolına şâdıķ
Ma'âz-Allâh ma'âz-Allâh degülven ben i şâh egri

2. ma'âz-allâh:

Gazel 3395

Mısra: 8

Allah korusun! Allah esirgesin! anlamı taşıyan ünlem ifadesi.

Dir-imiş müdde'î yâra degüldür yolına şâdıķ
Ma'âz-Allâh ma'âz-Allâh degülven ben i şâh egri

mâcerâ:

1. mâcerâsımı: -sı, -n, -ı

Gazel 3244

Mısra: 10

Baştan geçen ilginç olay veya olaylar zinciri, serüven, sergüzeşt, avantür II Cereyan eden, geçen, olup geçen şey.

Baħr olsa devât cümle aģaçlar kalem eger
Yazmaya cihān hāķı gönül mâcerâsımı

2. mâcerâ:

Gazel 3443

Mısra: 10

Sonu belirsiz tehlikeli ve heyecanlı yaşayış, sergüzeşt, serüven. || Alışılmışın dışında cereyan eden, ilgi çekici olay. || Gelip geçici aşk ilişkisi.

Çün rezmgāh er kişinüñ bezmgāhıdur
Olsa ne tañ Muhibbī feraħ mâcerâ günü

3. mâcerâlar: --lar

Gazel 3134

Mısra: 2

Yaşanan olaylar dizisi, baştan geçen, vukū bulan hal ve olay. II Sonu belirsiz tehlikeli ve heyecanlı yaşayış, sergüzeşt, serüven.

‘İşkâ dil virdüm ezel geldi belâlar başuma
Âh kim yazu-y-ımsı bu mâcerâlar başuma

4. **mâcerâ-y-ıla**:-y, -ıla

Gazel 3158

Mısra: 6

1. Yaşanan olaylar dizisi, baştan geçen, vukû bulan hal ve olay. 2. Sonu belirsiz tehlikeli ve heyecanlı yaşayış, sergüzeşt, serüven. 3. Alışılmışın dışında cerayan eden, ilgi çekici olay. 4. Gelip geçici aşk ilişkisi.

Çeşmüm akıtdı kanlu yaşın itdi râz fâş
Rüsvâ-yı ‘âlem oldı o bu mâcerâ-y-ıla

5. **mâcerâyı**:-y, -ı

Gazel 3439

Mısra: 14

1. Yaşanan olaylar dizisi, baştan geçen, vukû bulan hal ve olay. 2. Sonu belirsiz tehlikeli ve heyecanlı yaşayış, sergüzeşt, serüven.

Muhibbî merd olanlar levh-i dilde
Yazarlar kan-ıla bu mâcerâyı

mâcîn:

1. **mâcîn’e**:-e

Gazel 3082

Mısra: 10

Çin’in güney kısmı.

Muhibbî kalmaya hergiz revâcı misk-i âhûnuñ
İletse büyü zülfinden şabâ ger Çin’e Mâcîn’e

mâdde:

1. **mâddeye**:-y, -e

Gazel 3195

Mısra: 10

Para, mal gibi maddî olan, cisimle ilgili olan şey.

Merd-i meydân ol Muhibbî olma dünyâya zebûn
Mâddeye dil virmeyüp olmak gerekdür ner gibi

mağrûr olma:

1. **mağrûr olma:**

Gazel 3002

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aldanmak II kibirlenmek.

Sakın dünyâ-yı düna olma mağrûr
Urısar bil saña âhîr dabanca

mâh:

1. **mâhum**:-um

Gazel 3311

Mısra: 5

Ay II ay yüzlü sevgili.

‘Ârızın ‘arz eyleyüp didi ki mâhum ben saña
Tâli‘üm buldı sa‘âdet kevkübüm ferhündegî

2. **mâhum**:-(u)m

Gazel 3432

Mısra: 3

Ay (gibi güzel ve parlak yüzlü sevgili).

Teng oldı hâne-i dil göster yüzüñi mâhum
Virânelerde çün şeb yakar kamer çerâğı

3. **mâha**:-a

Gazel 3129

Mısra: 13

Ay (gibi parlak yüzlü sevgili).

Ebr gibi ger qarîn olur ise sen mâha rakîb
Kendüzümü gayretümden ururam yirden yire

4. **mâh:**

Gazel 3392

Mısra: 9

(Fars.) Gökteki ay, kamer.

İy Muhibbî ger eger mihr-ile mâh olur-ısa
Sevme hercâyîleri olmaya bî-‘âr dağı

5. **mâh:**

Gazel 3163

Mısra: 4

1. Gökteki ay, kamer. 2. Ay gibi güzel, sevgili. 3. Aya benzeyen, ay gibi güzel ve parlak.

İrişdi âh u efgânüm semâyâ
Nedendür saña irmez iy yüzi mâh

6. **mâh:**

Gazel 3266

Mısra: 1

1. Gökteki ay, kamer. 2. Ay gibi güzel, sevgili. 3. Aya benzeyen, ay gibi güzel ve parlak.

Gidüp ol mâh baña dilden hezârân şad heves kaldı
Ğam-ı hicr-ile cân tenden gidiser bir nefes kaldı

7. **mâh:**

Gazel 3321

Mısra: 6

(Fars.) Gökteki ay, kamer. II Sevgili.

‘İşkuñ bir hâle ugratdı beni iy mâh-rû
Niçe geçer rûz u hafta mâh bilmem sâlümü

mâh u sâl:

1. **mâh u sâl**:-um, -ı

Gazel 3276

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ay ve yıl.

Gözlerüm cevherlerin yoluñda itdüm ben telef
‘Ömr[i] yok yire geçürdüm hafta mâh u sâlümü

2. mäh u sâl:

Gazel 3379

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ay ve yıl.

Hier elinden şol kadar döküdüm nigārâ göz yaşın
Eşk-i çeşmüm yolum alup mäh u sâl egler beni

3. mäh u sâl:

Gazel 3393

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ay ve yıl.

Baħr-ı ğamdan fülk-i dil çokdan olur-ıdı ħalâş
Rüzigâr-ı tâli'-i naħs mäh u sâl egler meni

maħabbet:

1. maħabbetden:-den

Gazel 3067

Mısra: 9

Aşk, sevgi, sohbet, muhabbet.

Bu Muħibbî sînesi oldu maħabbetden şikâf
Beñzer ol arza ħarâretten ki yir yir çâk ola

2. maħabbetden:-den

Gazel 3122

Mısra: 9

Aşk, sevgi.

Maħabbetden murâd olan egerçi vaşl-ı dilberdür
Muħibbî 'âşık oldur kim kala ancak temâşâda

3. maħabbet:

Gazel 3084

Mısra: 3

Aşk, sevdâ.

Ben ezel bezminde içmişdüm maħabbet câmını
Mest olup 'ışk ile cānum irmiş idi kāmına

4. maħabbet:

Gazel 3118

Mısra: 3

Aşk, sevdâ, sevgi.

Vādî-i 'ışka düşen bulur maħabbet yolların
'Âşık oldur 'ışk ara Mecnūnlayın ol ferd ola

5. maħabbet:

Gazel 3122

Mısra: 1

Aşk, sevdâ, sevgi.

Maħabbet çünkü miħnetsüz bulunmaz dâr-ı dünyâda
Maħabbet miħnet anuñçün yazılır birdür imlâda

6. maħabbet:

Gazel 3122

Mısra: 2

Aşk, sevdâ, sevgi.

Maħabbet çünkü miħnetsüz bulunmaz dâr-ı dünyâda
Maħabbet miħnet anuñçün yazılır birdür imlâda

7. maħabbet:

Gazel 3143

Mısra: 7

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, baĝlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

Bînâ-yı 'ışk yaptı maħabbet ħişârını
Üstine itdi kelle-i 'uşşâkdan ħule

8. maħabbet:

Gazel 3148

Mısra: 5

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, baĝlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

Mezra'-ı dilde maħabbet toħmı sebz olsun diyü
Anı suvarmaga çeşmüm döndi âbuñ 'aynına

9. maħabbet:

Gazel 3218

Mısra: 12

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, baĝlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

Muħbbet şehrine yol yok Muħibbî bâb-ı miħnetsüz
Maħabbet miħnet anuñçün yazılrsa birdür imlâsı

10. maħabbet:

Gazel 3239

Mısra: 7

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, baĝlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

Varana ayak sunar dâyim maħabbet arturur
Pür virüñ dâyim olsun bu ħadeħ-peymâlığı

11. maħabbet:

Gazel 3243

Mısra: 1

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, baĝlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

İrdi Ferhâd'a maħabbet kesdi miħnet daşını
Derd-ile bî-çâre virdi âħir anda başını

12. maħabbet:

Gazel 3287

Mısra: 7

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, baĝlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

Maħabbet kişverine çün diyen serdâr Ferh
Anuñçün 'ışkı yolına koyup terk eyledi başı

13. maħabbet:

Gazel 3295

Mısra: 11

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, bağlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

Maḥabbet cür'asın her kim Muḥibbî ol ezel içdi
Ola mest-i ḥarâbâtî dura başında ḥumârı

14. **maḥabbet:**
Gazel 3370

Mısra: 8

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, bağlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

Ḥamdü-lillâh bir nefes ben olmadum 'ışkdan cüdâ
Virilüpdür ana rahminden maḥabbet 'âlemi

15. **maḥabbet:**
Gazel 3409

Mısra: 1

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, bağlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

Her kaçan 'âşıka feth ola maḥabbet kapısı
Niçe yirden açıla üstine miḥnet kapısı

16. **maḥabbet:**
Gazel 3441

Mısra: 10

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, bağlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

Tâ ḥaşr olunca olmasa hüşyâr tañ degül
İçdi Muḥibbî çünki Maḥabbet ayagını

17. **maḥabbet:**
Gazel 3469

Mısra: 6

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, bağlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

Varaldan mekteb-i 'ışka açup miḥnet kitâbından
Maḥabbet fennin öğrendüm olup Ḳays'ıñ sabaḳdaşı

18. **maḥabbet:**
Gazel 3473

Mısra: 1

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, bağlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

Sînemde 'ışk dikdi maḥabbet livâsını
Geydürdi ben belâkeşe miḥnet libâsını

19. **maḥabbetden:-den**
Gazel 3482

Mısra: 9

1. Sevgi. 2. Aşk, sevdâ. 3. Dostluk, bağlılık. 4. Sohbet, yârenlik.

İy Muḥibbî kankı dilde yok maḥabbetden eser
Cân gözini açmaya ol çeşm-i nâ-bînâ gibi

maḥabbet cāmı:

1. **maḥabbet cāmı:-ı, -n**

Gazel 3231

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk kadehi. || Aşk şarabı.

Maḥabbet cāmın içelden Muḥibbî şöyle mest oldı
Anı kim bilmeye sanur içüpdür âb-ı engürü

maḥabbet cür'ası:

1. **maḥabbet cür'ası:-s, -ı, -n**

Gazel 3282

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Aşk (şarabının) yudumu.

Cām-ı 'ışk[ı] nüş idüp içdi maḥabbet cür'asın
Zü-fünün 'âkil iken mecnûnı şeydâ eyledi

maḥabbet ehli:

1. **maḥabbet ehli:**

Gazel 3381

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ehli, âşıklar.

Sultân-ı 'ışk şöyle yasag eylemiş ezel
Yaksun maḥabbet ehli ḥaşre degin sîne yağını

maḥabbet evle:

1. **maḥabbet evle:-me, -di**

Gazel 3343

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgi beslemek, sevmek.

Dünyâ-yı düna eylemedi zerre maḥabbet
Çün itdi nazar gördi Muḥibbî anı fânî

maḥabbet hâne:

1. **maḥabbet hâne:-si, -n**

Gazel 3427

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk, sevgi evi.

Cefâ sengiyle miḥnet topragından
Maḥabbet ḥânesin dil muḥkem itdi

maḥabbet şehri:

1. **maḥabbet şehri:--nüñ**

Gazel 3075

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk şehri.

Gel maḥabbet şehrinüñ kıl bir nazar yapusına
Yüz sürüp müjgânı cârüb it dilâ tapusına

2. **maḥabbet şehri**:-i, -n, -e

Gazel 3193

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk şehri.

Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbī geşt-gür oldum
Basup Ferhād u Mecnūn'ı benümdür 'ışk meydānı

3. **maḥabbet şehri**:-nūñ

Gazel 3444

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk şehri.

'İşk bāzārı toludur kelle-i 'uṣṣāqdan
Turmaz işler bu maḥabbet şehrinūñ ser-ḥānesi

maḥalle:

1. **maḥalleñ**:-ñ

Gazel 3080

Mısra: 6

*Bir şehrin veya bir kasabanın bölündüğü
parçalardan her biri. II Sevgilinin mahallesi.*

Ser-i kūyında gözüm yaşı bitürdi gül-i ter
Diye taḥsîn maḥalleñ gören āb u giline

maḥbüb:

1. **maḥbūbdur**:-dur

Gazel 3217

Mısra: 3

Sevilen kimse, sevgili.

Sevdüğüm gerçi ki bir sīmīn-beden maḥbūbdur
Ne belāya ilte āḥir bilmezem sevdā beni

2. **maḥbüb[ı]**:-ı

Gazel 3434

Mısra: 7

Sevilen kimse, sevgili.

Her kimūñ alnı kamer gün yüzlü bir maḥbüb[ı] var
Gündüzi Nevruz olup Qadr olsa tañ mı her ũebi

maḥbüb u mey:

1. **maḥbüb u mey**:-den

Gazel 3416

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dilber ve ũarap.

Baḥa maḥbüb u meyden geç diyü zāhid ider pendi
'Aceb mi lezzet-i ervāḥ ki zīrā añlamaz kendi

māh-ı felek:

1. **māh-ı felek:**

Gazel 3455

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gökyüzündeki ay.

Gün yüzine alınma 'āşık degül māh-ı felek
Gice gündüz ya n' için tolaşur anlar kūyını

māh-ı tābān:

1. **māh-ı tābān**:-ma, --y, --a

Gazel 3057

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Parlak ay, dolunay; sevgilinin ışık saçan güzel
yüzü.*

Rūşen eyle dōstum gel gönümün vīrānesin
Senden özge çün felekde māh-ı tābān olmaya

2. **māh-ı tābān:**

Gazel 3164

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüzü ay gibi parlayan, ay gibi parlak yüzlü.

Bir gazel didüm yine ũol māh-ı tābān üstine
Eydür ise ehl-i ũevk götür ser-i cān üstine

3. **māh-ı tābān**:-um

Gazel 3207

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parlak ay, dolunay.

Niçe yıllardur ki devr eyler bu çarḥ-ı lāciverd
Görmedi bir ḥüb-rūşen māh-ı tābānum gibi

māh-ı tābān ol:

1. **māh-ı tābān ol:**

Gazel 3245

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Yüzü ay gibi parlayan, ay gibi parlak yüzlü
olmak.*

Ḥūblar encüm kamu sen māh-ı tābān ol yūri
Gün gibi fer vir cihāna mihr-i raḥşān ol yūri

māhir:

1. **māhirdür**:-dür

Gazel 3488

Mısra: 1

*Usta, becerikli, eli işe yatkın, mahāretli,
mārifetli (kimse).*

Fitne ta'liminde māhirdür şahāne gözleri
N' için öldürmez beni kulur bahāne gözleri

māhlikā:

1. **mahlıkāya**:-y, -a

Gazel 3156

Mısra: 2

Yüzü ay gibi olan, ay yüzlü güzel kadın.

Dirdüm irişür derd ü elem evc-i semāya
Derdā ki eser eylemez ol mahlıkāya

mahlük:

1. **mahlūkuñ**:-uñ

Gazel 3199

Mısra: 2

1. Allah tarafından yaratılmış, yok iken var edilmiş. 2. Yaratılmış şey, insan, hayvan, yaratık.

Ḥudāyā sensin ‘ālem pādişāhı
Tapuñdur cümle mahlūkuñ penāhı

2. **mahlūkuñ**:-uñ

Gazel 3499

Mısra: 1

1. Allah tarafından yaratılmış, yok iken var edilmiş. 2. Yaratılmış şey, insan, hayvan, yaratık.

Bu mahlūkuñ kamu sensin İlah’ı
N’ola ‘afv eyleseñ cürm ü günāhı

mahmūd:

1. **mahmūd**’ı:-ı

Gazel 3456

Mısra: 10

Gazneli Sultan Mahmud. // Mahmud u Ayaz hikayesi bağlamında.

Muhibbī ‘ışk ara sende gedā vü pādişā birdür
Ayāz’a niçe kul idi işitmedüñ mi Mahmūd’ı

2. **mahmūd:**

Gazel 3051

Mısra: 9

Gazneli Mahmud, "Sultan" lakabını ilk o almasıyla, cömertliği, şairleri koruması ve kölesi Ayaz ile birlikte anılır.

Şeh-i hūbān ulu nāmına Mahmūd dinür
Cān virür almak için hāk-i kef bā-lālel

mahmūr ol:

1. **mahmūr ol**:-dı

Gazel 3400

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Göz için) Süzülmüş, baygınlaşmış.

Gözleri nāz uyhusından şöyle mahmūr old[ı] kim
Sanur anı bilmeyen bīmār ider nāz uyhusı

2. **mahmūr ol**:-alı

Gazel 3429

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Göz için) Süzülmüş, baygınlaşmış.

Maḥmūr olalı nāz-ıla bīmār idi çeşmi
Nūş eyleyeli kanımı bir pāre tayandı

maḥrem:

1. **maḥrem:**

Gazel 3249

Mısra: 10

Başkalarından saklanan, başkaları tarafından görülmesi, bilinmesi, duyulması istenmeyen, gizli.

Bu Muhibbī dergehüñden dūr olup
Müdde’iler çün saña maḥrem gibi

2. **maḥremi**:-i

Gazel 3377

Mısra: 4

Başkalarından saklanan, başkaları tarafından görülmesi, bilinmesi, duyulması istenmeyen, gizli. Bir kimsenin sırlarını bilecek derecede yakını ve samimî dostu olan kimse, sırdaş.

Düşeliden derd-i ‘ışka ğamdan özge bulmadum
Gice gündüz ayru olmaz cān-ıla dil maḥremi

3. **maḥremi**:-i

Gazel 3280

Mısra: 10

Bir kimsenin sırlarını bilecek derecede yakını ve samimî dostu olan kimse, sırdaş.

Geldi Muhibbī ‘ālemi geşt itdi ser-te-ser
Bir yār-ı yārānı bulmadı idine maḥremi

maḥrem ol:-

1. **maḥrem ol**:-dı

Gazel 3063

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

İçli dışlı olmak, samimi olmak, yakın olmak, arkadaş olmak.

Ne var şād [u] feraḥ hem-dem bizümle
Degülse maḥrem oldı ğam bizümle

2. **maḥrem ol**:-ur, -sın

Gazel 3224

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

İçli dışlı olmak, samimi olmak, yakın olmak, arkadaş olmak.

Müstedām ol ki baña maḥrem olursın iy ğam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhāyī

maḥrem-i ‘aşık güvāhı:

1. **maḥrem-i ‘aşık güvāhı**:-ı

Gazel 3181

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Aşığın şahitinin/tanığının mahremi,
başkalarından sakladığı, başkaları tarafından
görülmesini, bilinmesini, duyulmasını istemediği.*

Nigârâ hâlîmi bilmek dilerseñ gör şeb-i târî
Kî şebdür mahrem-i ‘aşık güvâhî nâle vü zârî

mâh-rû:

1. **mâh-rûlar:-lar**

Gazel 3056

Mısra: 1

Ay yüzlü. II Sevgili.

Mâh-rûlar vaşfına çün müştêrî oldum yine
Harc idüp cân nağdini dilden berî oldum yine

2. **mâh-rû:**

Gazel 3153

Mısra: 7

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel.

Sorma hâlin ‘aşık-ı dil-hastenüñ iy mâh-rû
Senden artık kim ne bilsün derdi ne dermânî

3. **mâh-rû:**

Gazel 3186

Mısra: 5

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel.

Bakmazam iy mâh-rû sensüz gerekmez bu cihân
Râstî budur ki ol çeşm-i cihân-bînüm gibi

4. **mâh-rû:**

Gazel 3321

Mısra: 5

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel.

‘İşkûñ bir hâle ugratdı beni iy mâh-rû
Niçe geçer rûz u hafta mâh bilmem sâlîmi

5. **mâh-rûlara:-lar, -a**

Gazel 3337

Mısra: 4

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel.

Cem’ kılıydum gözümde dökilen gevherleri
Eyleseydüm mâh-rûlara keş ü pâ kâşki

6. **mâh-rûlarda:--lar, --da**

Gazel 3371

Mısra: 7

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel.

Mâh-rûlarda bulunmaz umma dirlerdi vefâ
Her ne kim didiler ise cümle yalan olmadı

7. **mâh-rû:**

Gazel 3417

Mısra: 9

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel.

Bu Muhibbî niçe meh-rûlar görüp iy mâh-rû
Bir senüñ tek haş budur hiç görmedi mânendüñi

8. **mâh-rû:**

Gazel 3351

Mısra: 3

Ay (gibi parlak) yüzlü (sevgili).

Felekden yücedür beñzer senüñ iy mâh-rû kaşruñ
Anuñçün ‘aşıkûñ aña irişmez âh u feryâdi

9. **mâh-rûlar:-lar**

Gazel 3348

Mısra: 13

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel.

Mâh-rûlar cür‘a saçsa bu Muhibbî üstine
Hâk-i pâ-y-i dergehi hûmmâr olaydı kâşki

10. **mâh-rûlar:-lar**

Gazel 3361

Mısra: 1

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel.

Mâh-rûlar ‘ışk[ı] bu âşüfteden ayrılma
Tâ beni ser-geşte vü [rû]svâ-yı ‘âlem kılmadı

11. **mâh-rûlar:--lar**

Gazel 3140

Mısra: 2

“Ay yüzlü” Yüzü ay gibi parlayan güzel.

Dilberüm seyr itmege gülzâra çıkdı bağ-ıla
Mâh-rûlar birbirine gösterür barmag-ıla

12. **mâh-rûlardan:-lar, -dan**

Gazel 3272

Mısra: 1

“Ay yüzlü” Yüzü ay gibi parlayan güzel.

İntihâb idüp çıkardum mâh-rûlardan seni
Bilmedüm n’oldı günâhum böyle yâd itdün beni

13. **mâh-rûlardan:-lar, -dan**

Gazel 3402

Mısra: 5

“Ay yüzlü” Yüzü ay gibi parlayan güzel.

Mâh-rûlardan vefâ resmini umma iy gönül
Anlaruñ cevri oklarıyla pür olupdur kîsesi

mahrûm kıl:

1. **mahrûm kıl:-ma**

Gazel 3447

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yoksun bırakmak.

Zülf-i müşg-âsâ-y-ıla örtme kamer ruhsârûñı
Döstüm mahrûm kulma ‘aşık-ı didârûñı

mahrûm ol:-

1. **maḥrūm ol:-am**

Gazel 3007

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeyden nasibini alamama / istediğini elde edememe.

Alsa cānum kâşkî olsa bu dil ğamdan ḥalâş
Niçeye dek böyle maḥrūm olam anuñ rüyına

maḥrūm ol:

1. **maḥrūm ol:-a**

Gazel 3484

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yoksun kalmak.

Revā mıdur Muḥibbī ola maḥrūm
Vişâle ire ger yoḥsul eger bay

māh-rüy:

1. **māh-rüy:**

Gazel 3095

Mısra: 1

Ay yüzlü güzel.

Olsun tana' 'um içre ol māh-rüy sâde
Kalsun belâ vü ğamda bu 'âşık-ı fütâde

maḥsūs:

1. **maḥşüş:**

Gazel 3499

Mısra: 3

(Ar.) Yalnız bir kimse, bir nesne veya bir yere âit olan, başkasında bulunmayan, husûsilemiş, has, özgü.

Cihānda pâdişahlık saña maḥşüş
Ki sensin pâdişahlar pâdişâhı

maḥv ola gide:

1. **maḥv ola gide:-a, --e**

Gazel 3115

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yok olup gitmek.

Maḥv ola gide evc-i felekde meh ü ḥurşid
Ger pertev-i ḥüsni irişe saḳf-ı semāya

māh-ves:

1. **māh-veşi:-i**

Gazel 3278

Mısra: 1

Yüzü aya benzeyen, ay gibi güzel kadın.

Terk-i cān itse ne tañ ki göre ol māh-veşi
Dest-i kudretle yaradıldı anuñ gözi kaşı

2. **māh-veşi:-i**

Gazel 3308

Mısra: 2

Yüzü aya benzeyen, ay gibi güzel kadın.

Sensin şāh-ı cihān hem Medenī hem Kuraşī
İşide 'âşık ola mihr-ile meh sen māh-veşi

mahzen:

1. **maḥzene:-e**

Gazel 3130

Mısra: 10

*Hazine ve defîne gibi şeyleri koyacak yer.
Bodrum, yeraltı.*

Zülfî devrinde Muḥibbī umma vaşlı gencini
Çün tılısm itmişdür ejder görünür ol maḥzene

mahzen ol:-

1. **maḥzen ol:-a**

Gazel 3108

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Korunacak, saklanılacak yer.

İlāhî 'ışkuñı dilden çıkarma
Ki ola tā ki maḥzen aña sine

2. **maḥzen ol:-ur**

Gazel 3238

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Saklanılacak yer olmak.

Vişâl-i gencine dirlere olur vîrâneler maḥzen
Baña ma'mûre olmakdan gönül olmak ḥarâb evlâ

mahzen-i dil:

1. **maḥzen-i dil:**

Gazel 3278

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül mahzeni. II Gönül.

Pür gerek ola tolu ḥikmet ile maḥzen-i dil
Añmañ şimdî zamân ḥalkı gibi içi boşı

mahzün:

1. **maḥzün:**

Gazel 3126

Mısra: 5

Hüzünlü, kederli, gamlı, üzüntülü.

Oldı benfşe ḥâtırı mey maḥzün dili şikest
Bir dem muşâhib olmadı sen saçı sünbüle

mahzün evle:-

1. **maḥzūn eyle:-me**

Gazel 3019

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kederlenmek, hüzünlenmek.

Eyleyüp deryüzeyi gelse Muḥibbî kapuña
Virmeyüp ḥüsnüñ zekâtın anı maḥzūn eyleme

makām:

1. **maḥāmı:-ı**

Gazel 3426

Mısra: 12

Ar. İnsanın gösterdiği faaliyetle ulaştığı, sıkıntılara katlanarak azimli bir şekilde gerçekleştirdiği merhale.

Küyuñda ruḥuñ şevkine kim cān vire cānā
Ol demde hemān Dār-ı selām ola maḥāmı

2. **maḥāmı:**

Gazel 3223

Mısra: 10

1. Durulacak yer, durak, mekân, mahal. 2. Devlet kademesinde yüksek mevki, yüksek ve önemli memûriyet, mansıp, cāh. 4. mus. Bir durakla bir güçlünün etrafında onlara bağlı olarak kümelenen ve belli bir seyir gösteren seslerin genel durumu. 5. tasavvuf. Sâlikin Allah yolunda ulaştığı kalıcı mertebe, mânevî rütbe.

Gülşen-i ḥüsnüñ Muḥibbî eylese tañ mı vatan
Yok maḥāmı bülbülüñ illā gülîstān arası

3. **maḥāmı:**

Gazel 3406

Mısra: 10

1. Durulacak yer, durak, mekân, mahal. 2. Devlet kademesinde yüksek mevki, yüksek ve önemli memûriyet, mansıp, cāh. 4. mus. Bir durakla bir güçlünün etrafında onlara bağlı olarak kümelenen ve belli bir seyir gösteren seslerin genel durumu. 5. tasavvuf. Sâlikin Allah yolunda ulaştığı kalıcı mertebe, mânevî rütbe.

Ger ḥuzūr itmek dilersen iy Muḥibbî fâriğ ol
Olmaya vahdet maḥāmı güşe-i ‘uzlet gibi

makam idin:-

1. **maḥām idin:-e**

Gazel 3122

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mekân edinmek, yurt edinmek.

Koyup küyını Leylâ’nuñ düşer miydi bu Mecnūn’a
Tuta vahşilere ülfet maḥām idine şahrâda

makām-ı bendegî:

1. **maḥām-ı bendegî:**

Gazel 3311

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bendelik, kulluk, kölelik makamı.

Mihr ü meh oldı cemâlünden senüñ şermendegî
Buldılar karşı gelüp saña maḥām-ı bendegî

makām-ı rāst:

1. **maḥām-ı rāst:-da**

Gazel 3180

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Rast makamı.

Nāle eylerdi maḥām-ı rāstda muṭrib daḥı
Giceler tā şubḥ olunca nāylar güyā idi

maksūd:

1. **maḥşūd:**

Gazel 3051

Mısra: 5

Maksat, amaç, niyet, istenilen şey, istek.

Baña maḥşūd hemān zülf ü ruḥuñdur ancak
Neme yarar semen ü sünbül gül ya lāle

2. **maḥşūd:**

Gazel 3386

Mısra: 3

1. Söylenilmek, belirtilmek istenilen, kastedilen, 2. i. İstenilen şey, amaç, gāye, maksat.

Bulmuş-ı dum dünyeye içre her ne kim maḥşūd idi
Dergeh-i ma‘şūḳda key ihtirāmum var-ıdı

māl:

1. **māl:**

Gazel 3081

Mısra: 8

1. Bir kimsenin tasarrufu altında bulunan değerli ve gerekli şey. 2. varlık, servet. 3. para, nakit, gelir. 4. tüccar eşyası.

Bir kadeḥ mey saña bu ‘ālemde bir şāhid yiter
Ḥöce-i dünyā gibi kef geçmegil māl üstine

2. **māla:-a**

Gazel 3109

Mısra: 12

Bir kimse veya kurumun mülkiyetinde bulunan, taşınır, taşınmaz her çeşit değerli ve gerekli şey, mülk, îrat, varlık, servet.

Gözüm yaşına meyl itse ‘aceb mi
Güzeller māyil olur çünkü māla

māl u cāh:

1. **māl u cāh:-a**

Gazel 3461

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Servet ve makam.

Māl u cāha ğarra olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzüñ yire tevāzu‘ ehli ol dāmen gibi

mālik ol:

1. **mālik ol:-up**

Gazel 3349

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sahip olmak.

Olup sultān-ı ‘ışk evvel hiŝār-ı gönlüme mālik
Gelüp mi‘mār-ı ğam āhır aña yir yir beden kesdi

ma‘mūr id-:

1. **ma‘mūr id:-e**

Gazel 3087

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Geliştirip güzelleştirmek, bayındır duruma
getirmek.*

Hāk-i mihnetle cefā sengiyle dil vīrānesin
Ola kim ma‘mūr ide mi‘mār sevdüm tazece

2. **ma‘mūr id:-er**

Gazel 3174

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*İmar etmek, bayındır hale getirmek, geliştirip
güzelleştirmek.*

Gāh olur cān mülkini ma‘mūr ider mi‘mār-ı dil
Geh hārāb idüp yıkar vīrān ider gönülüm beni

ma‘müre ol-:

1. **ma‘müre ol-:mak, -dan**

Gazel 3238

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bayındır hāle gelmek II memnun, hoşnut olmak.

Viŝāl-i gencine dirlere olur vīrāneler maḥzen
Baña ma‘müre olmakdan gönül olmak hārāb evlā

ma‘nā:

1. **ma‘nā:**

Gazel 3073

Mısra: 4

Anlam, kavram.

Düşürme zāhir elden gülgün ŝarāb nūŝ it
Ma‘nā yüzünden ammā la‘l-i nigāri gözle

2. **ma‘nāsım:-sı, -n, -i**

Gazel 3318

Mısra: 10

Anlam, kavram.

Dirler Muḥibbī şi‘rini kuş diline beñzer hemān
Fehm eylemez ma‘nāsımı her kim Süleymān olmadı

mānend:

1. **mānendi:-i**

Gazel 3039

Mısra: 2

Benzer, eş, denk.

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün bāzārda
Ruḥları mānendi bir gül bitmedi gülzārda

2. **mānend:**

Gazel 3274

Mısra: 3

Benzer, eş.

Saña mānend meh-rū görmedüm āh
Gezüp Mıŝr-ıla ŝām-ıla ‘Irāk’ı

3. **mānendüñi:-üñ, -i**

Gazel 3417

Mısra: 10

Benzer, eş.

Bu Muḥibbī niçe meh-rūlar görüp iy māh-rū
Bir senüñ tek ḥaḳ budur hiç görmedi mānendüñi

4. **mānendini:-i, --n, --i**

Gazel 3146

Mısra: 7

Benzer, eş, misil, nazir, menend.

Görmedi görmeyiser ruḥları mānendini hiç
‘Ālemi gerçi gezer şems ü ḳamer döne döne

5. **mānendi:-i**

Gazel 3167

Mısra: 2

Benzer, eş, misil, nazir, menend.

Ne ḥaddüñ gibi bir gül var çemende
Diŝüñ mānendi dūr olmaz ‘Aden’de

ma‘nevī:

1. **ma‘nevī:**

Gazel 3250

Mısra: 8

*Gözle görölüp elle tutulamayan, madde ve
cisimle ilgisi bulunmayan, içe, öze, rüha âit.*

Baḥr-ı dilden zāhir olan kim göre eş‘arımı
Dir niçe esrār-ıla var niçe yüz biñ ma‘nevī

māni‘:

1. **māni'**:

Gazel 3115

Mısra: 11

Bir şeyin yapılmasını önleyen şey, engel.

'Anber saçıdır gül yüzünü görmege māni'
San hāyil olur ebr gelür bedr iken aya

māni' ol-:

1. **māni' ol-:--ur**

Gazel 3076

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Engel olmak.

Gün 'arızına māni' olur āh-ı Muhibbī
Görmem yüzünü kaldım ebed hīr arasında

2. **māni' ol-:--ur**

Gazel 3157

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Engel olmak, engellemek, önlemek.

Görmek dilesem māni' olur yāri raqīb āh
San ebr gibi hāyil olur bedr iken aya

3. **māni' ol-:--ma, -ñ**

Gazel 3277

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Önüme geçmek, engellemek, önlemek.

Cān fedā itmege geldüm māni' olmañ küyına
Yüzüme sürüp başuma tād idem hāk-i deri

māni' ol:

1. **māni' ol:--a**

Gazel 3033

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Engel olmak, önlemek.

Ağyār eger māni' ola vaşl-ı nigāra
Seng-ile urup başını zīr ü zeber eyle

ma'ni-i 'aşk:

1. **ma'ni-i 'aşk:**

Gazel 3405

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın özü.

Cür'a-i cām-ı lebinden kim nigāruñ mest ola
Ma'ni-i 'aşk men' itmişdür anuñ taqrīrini

mansür-sıfat:

1. **mansür-sıfat:**

Gazel 3044

Mısra: 5

Mansur gibi. // Hallac-ı Mansur edebiyatça çokça anılan ünlü bir sufidir. Hind ve Türk memleketlerinde dolaşarak İslam'ı yaymaya çalıştı. Tasavvuf yolunda ilerleyince fenafillah'a ulaştı ve Ene'l Hakk der, bu sözün batını manasını değil de zahiri manasını alanlar onu münkir olarak kabul ettiler, sonra darağacına çekilerek teşhir edildi. // Edebiyatta darağacı ve Ene'l Hakk münasebetiyle sıkça anılan Mansur, inancı uğruna her şeye göğüs germe ve ölmenin sembolü olarak bilinir. Sevgilinin saçları darağacına benzetilince, Mansur da aşk şehidi olup bu dara asılır.

Manşür-sıfat zülfine ber-dār olur gönül
'Aşık dimeñ aña ki ol dāra gelmeye

mansür-vār:

1. **mansür-vār:**

Gazel 3422

Mısra: 7

Hallac-ı Mansur gibi. // Allah'ta eriyip yok olmak anlamında söylediği "Ene'l-Hak", yani "Ben Hakkım" sözü sebebiyle 922 yılında asılarak öldürülen mutasavvıftır. Klasik edebiyatta aşığa yapılan benzetme ve nitelendirmelerde kullanılmıştır.

Sırr-ı 'ışkı çünkü fāş itdi gönül Manşür-vār
Dār-ı zülfünde emān gel verme ber-dār it beni

mār:

1. **mār:**

Gazel 3151

Mısra: 4

Yılan.

Elde dutup zülfini geh boynı üzre tağıdur
Sāhīr olmasa kaçan oynardı bile mār ile

2. **mārdur:--dur**

Gazel 3011

Mısra: 10

Yılan II sevgilinin saçı.

İy Muhibbī giceler gelse hāyāl-i zülf-i dōst
Sanuram ki mārdur sīnemde girür inüme

3. **māra:-a**

Gazel 3429

Mısra: 10

Yılan (Sevgilinin saçı.).

Zülfine gönül virme Muhibbī hāzer eyle
Elbette ziyān eyler o kim māra tayandı

4. **mār:**

Gazel 3226

Mısra: 5

Yılan. II Sevgilinin saçı.

Mār zülfünden helâke varmadan bu cān u dil
Luṭf kıl ırgūr baña tiryāk-i la'lūn kândini

5. **mār:**

Gazel 3280

Mısra: 8

*Yılan . || Divan şuurinde sevgilinin saçı ve aşığın
ahları şekil yönünden yılanı benzer. Uzunluğu,
kıvrımlı oluşu, siyahlığı, zehiri vs. özellikleri ile ele
alınır.*

Tiryāk geçer çünkü lebi cān-ı 'āşıka
Olsa ne gam mār saçını eger semmi

6. **mār:**

Gazel 3328

Mısra: 8

(Fars.) *Yılan.*

Genc-i hüsnuñe tılısm itmiş yine sāhir gözün
Gösterür mār kākūlin zülfeyn-i ejderhā gibi

7. **mār:**

Gazel 3364

Mısra: 6

(Fars.) *Yılan.*

Halka olmuş hüsniñün gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence tılısm olmuş ezelden mār iki

mār eyle-:

1. **mār eyle-:--y, --üp**

Gazel 3079

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Yılan haline getirmek (sevgilinin saçı
bağlamında).*

Bulur idüm genc-i hüsniñe nigāruñ dest-res
Zülfini mār eyleyüp çeşmin eger şir itmese

mār it-:

1. **mār it-:--dü, --m**

Gazel 3111

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yılanı dönüştürmek.

Sihir idüp didi ki her tārını bir mār itdüm
Kimse el sunmaya tā zülf-i perişānumuza

mār u su'bān eyle-:

1. **mār u su'bān eyle-:--di**

Gazel 3183

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Zülfünü) Yılan ve büyük yılan/ejderhā etmek.

İy Muhibbī genc-i hüsne zülfini idüp tılısm
Hıfz için her tārını bir mār u su'bān eyledi

mār-ı zülf:

1. **mār-ı zülf:--üñ**

Gazel 3014

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Saç yılanı. II Sevgilinin şekil itibariyle yılanı
benzeyen uzun ve kıvrımlı saçları.*

Yimem gam olalı tiryāk-i la'lūn
İçürse mār-ı zülfün baña sem de

ma'rifet bāğı:

1. **ma'rifet bāğı:--ı, --n, --a**

Gazel 3189

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Marifet bahçesi II âriflik yolu, tasavvuf.

İy Muhibbī meyveler virdi kelāmum taze ter
Ma'rifet bāğına döküdün tā ki tāk itdün beni

mariz-ı 'ışk:

1. **mariz-ı 'ışk:**

Gazel 3292

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk hastası.

Renc-i bī-hāşıldur el urma nabza iy ṭabīb
Çün mariz-ı 'ışk getürmez görse Cālīnūs'ını

ma'sük:

1. **ma'sükdan:--dan**

Gazel 3308

Mısra: 10

Aşkla sevilen, aşık olunan kimse.

Eylese cevri ü cefā ide Muhibbī anı kabül
Hoş gelür 'āşıka ma'sükdan iren her nā-hoşı

māt ol-:

1. **māt ol-:--dı**

Gazel 3184

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

*1. Bir tartışma sonunda veya benzeri bir
durumda yenik düşmek. 2. Satranç oyununda
yenilmek.*

Servler gülşende māt oldu görüp refitāruñı
Goncalar dem-beste kaldı işidüp güftāruñı

mātem dut:

1. **mātem dut:--ı, --ma, --ñ**

Gazel 3377

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**
Yas tutmak.

Şimdi bildüm hier elinden öldürür bu ğam beni
Ger şehid-i 'ışk olam dutmañ benümçün mâtemi

mâtem tut:

1. **mâtem tut:-ar**
Gazel 3498
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Deyim**
Yas tutmak.

'Aceb zâhid neden mâtem tutar kim
Ki dâyim kara olmışdur libâsı

matlûb:

1. **matlûbını:-i, --n, --i**
Gazel 3054
Mısra: 2
Talep edilen, istenilen.

Zâhid senüñ tek uymazam efsânenen efsâneye
Dil buldı çün matlûbını yiltme beni bigâneye

mâtlûb-ı dil:

1. **mâtlûb-ı dil:**
Gazel 3445
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Gönlün talebi, arzusu.

İy Muhibbî hâne-i dilde iken mâtlûb-ı dil
Anı ğâfil görme ki ol araya her sū seni

mâyil:

1. **mâyil:**
Gazel 3455
Mısra: 1
Bir şeye yatkınlığı, yeteneği olan, istekli, hevesli, arzulu.

Āba mâyil gördüm ol servüñ kad-i dil-cüyını
Anuñ-ıçun ben revân itdüm bu yaşum cüyını

2. **mâyildür:-dür**
Gazel 3293
Mısra: 9
Bir şeye yatkınlığı, yeteneği olan, istekli, hevesli, arzulu.

Muhibbî çevre mâyildür güzeller terk ide sanma
Kesebilmez degül mu'tâd ola bir kimsenüñ hūyı

mâyil ol:-

1. **mâyil ol:-ur**
Gazel 3109
Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Meyl etmek; yönelmek.

Gözüm yaşına meyl itse 'aceb mi
Güzeller mâyil olur çünki mâla

mâyil olaldan berü:

1. **mâyil olaldan berü:**
Gazel 3007
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
(beyitte) Meylettiginden beri.

Gülşen-i hüsninde olur göz yaşı āb-ı revân
Mâyil olaldan berü ol serv-quad dil-cüyına

mâyil-i h'āb ol:-

1. **mâyil-i h'āb ol:-ma, -dı**
Gazel 3198
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Uykuya meyili, isteği olmak.

'Āşık olaldan berü oldı göze uyhu hārām
Bunca demlerdür ki çeşmüm mâyil-i h'āb olmadı

mebde'-i fitrat:

1. **mebde'-i fitrat:-da**
Gazel 3405
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Yaratılışın başlangıcı, fitratın belirlendiği an.

Dest-i kudret mebde'-i fitratda beñzer 'āşıkun
'İşk ābı ile yogurmuş anuñ tañmırini

mecāl:

1. **mecāl:-i**
Gazel 3149
Mısra: 13
Güç, kuvvet, derman, takat.

Başın egeli ğam yili yok zerre mecāl
Dil-haste Muhibbî gibi turmaga benefşe

2. **mecālüm:-üm**
Gazel 3486
Mısra: 4
Güç, kuvvet, derman, takat.

Yakamı yırtup çeküp bu sīnemi çāk eyledüm
Nāle kıldum agladum tā kim mecālüm var-ıdı

mecāl kalma:-

1. **mecāl kalma:-i, --ma, --dı**
Gazel 3016
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Deyim**

Takati kalmamak (kesilmek); gücü azalmak, bitmek.

Baş egüben oldı Muhibbî gibi gamgîn
Kalmadı mecâli güle güftâra benefşe

2. **mecâli kalma:-i, -ma, -dı**

Gazel 3495

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Gücü kalmamak, güçsüzleşmek.

Muhibbî'nün sorarsañ hâlin âhîr
Dükendi şabrı kalmadı mecâli

mecâlü kalma:-

1. **mecâlü kalma:-iim, -ma, -dı**

Gazel 3031

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Güç kalmamak, güçsüzleşmek.

Yakdı hâsret âteşi şol hadde bu cân u dilüm
Kalmadı tende mecâlüm eyleyem bir kerre âh

mecâlüm yok:

1. **mecâlüm yok:-iim**

Gazel 3105

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Takati kalmamak (kesilmek); gücü azalmak, bitmek.

Hâsretinden vâdî-i gamda be-gâyet hâstayam
Yok mecâlüm dönmege bir yanadan bir yanuma

mecâz:

1. **mecâza:-a**

Gazel 3124

Mısra: 12

Gerçek olmayan, hakikat dışı.

Hâkîkat sözlerini diñle benden
Göñül virdüm beni sanma mecâza

mecâzî 'ışk:

1. **mecâzî 'ışk:-a**

Gazel 3165

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah aşkı yerine insana duyulan aşk.

İy dil mecâzî 'ışka göñül virmeden sakın
İrişdürür kişi ezel âhîr nedâmete

mecâz-ı 'ışk:

1. **mecâz-ı 'ışk:-a**

Gazel 3354

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah aşkı yerine insana duyulan aşk; İlahi aşkın zıttı.

İy dil mecâz-ı 'ışka göñül virmeden sakın
Soñra yanuñda zâhir olur çün nedâmeti

meclis:

1. **meclisde:-de**

Gazel 3333

Mısra: 5

Konuşmak veya bir işi müzakere etmek için bir araya gelmiş kişilerin tamamı, cemiyet, encümen. Bu kimselerin yaptığı toplantının yeri, şura. Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı.

Mestlik meclisde rindâne bugün meyden degül
Oldılar medhüş görüp ol nergis-i mestâne[y]i

2. **meclisün:-iñ**

Gazel 3497

Mısra: 10

Konuşmak veya bir işi müzakere etmek için bir araya gelmiş kişilerin tamamı, cemiyet, encümen. Bu kimselerin yaptığı toplantının yeri, şura. Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı.

Bezm-i gamda sāğar-ı çeşmüñle iç hün-ı ciger
İñlesün ol meclisün olsun bu göñlüm nâları

3. **meclisin:-i, --n**

Gazel 3100

Mısra: 2

Oturulacak, toplanılacak yer; eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı. II mey bağlamında şarap içilen ve eğlenilen yer.

Zâhidâ zühd ü riyâyı ihtiyâr itmeñ nice
Ehl-i diller meclisin gördükçe âh itmeñ nice

4. **meclisine:-i, -n, -e**

Gazel 3113

Mısra: 7

Cemiyet, zevk ve sefa toplantısı.

Ġam meclisine hâcet olursa şarâb iy dil
Yokla bulunur lâ-büd bu dîde kabagında

5. **meclisde:-de**

Gazel 3478

Mısra: 4

Bir amaç için toplanılan yer. II içki meclisi.

Câm-ı 'ışkı bile nüş itdük ezel Mecnün-ıla
Ol ayak götürdi meclisde beni serhōş kodı

6. **meclis:**

Gazel 3404

Mısra: 9

Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için yapılan toplantı; toplanılacak yer; toplum. Sohbet

etmek ve eğlenmek amacıyla bir araya gelmiş dost ve arkadaş topluluğu; zevk ve safa toplantısı.

Meclis içre yine dilber büse in'âm eyledi
İy Muhibbî şimdi mi gördüñ anuñ ihsânını

7. **meclisinde:-i, -n, -de**

Gazel 3057

Mısra: 2

Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için yapılan toplantı; toplanılacak yer; toplum. Sohbet etmek ve eğlenmek amacıyla bir araya gelmiş dost ve arkadaş topluluğu. || Zevk ve safa toplantısı.

Her kimüñ kim sînesinde mihr-i cânân olmaya
Ehl-i diller meclisinde adı 'irfân olmaya

8. **meclisinde:-i, -n, -de**

Gazel 3251

Mısra: 4

1. Bir konuyu konuşmak, görüşmek için yapılan toplantı, içtimâ. 2. Sohbet etmek, eğlenmek amacıyla bir araya gelmiş dost ve arkadaş topluluğu.

Yârı gördükde sakın açma derûnuñ kışşasın
Saklamak hoşdur ulular meclisinde edebi

9. **meclisinde:-i, -n, -de**

Gazel 3420

Mısra: 5

1. Bir konuyu konuşmak, görüşmek için yapılan toplantı, içtimâ. 2. Sohbet etmek, eğlenmek amacıyla bir araya gelmiş dost ve arkadaş topluluğu.

Ėam meclisinde dün gece nâlem işitdi âh
Tâ şubh olunca inledi gör nâ benüm gibi

10. **meclisinde:-i, -n, -de**

Gazel 3447

Mısra: 12

1. Bir konuyu konuşmak, görüşmek için yapılan toplantı, içtimâ. 2. Sohbet etmek, eğlenmek amacıyla bir araya gelmiş dost ve arkadaş topluluğu.

İy Muhibbî levh-i dilde nakş ide bî-ihtiyâr
Ehl-i diller meclisinde güş iden eş'ârünü

meclise:

1. **meclise:-e**

Gazel 3469

Mısra: 4

1. Oturulacak, toplanılacak yer. 2. Görüşülecek bir mesele için bir araya gelmiş insan topluluğu.

Ciger hûnını nüş eyle dilâ çeşmüñ kabagından
Sakın yol virmegil 'aqla olur ol meclise nâşî

meclis-i Ėam:

1. **meclis-i Ėam:-da**

Gazel 3238

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gam meclisi.

Yine bu meclis-i Ėamda gözüm yaşı şarâb evlâ
O bezme inleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ

2. **meclis-i Ėam:-da**

Gazel 3346

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gam meclisi.

Meclis-i Ėamda Muhibbî içertüz hûn-ı ciger
İñiler feryâd ider ol bezme göñlüm nâ gibi

meclis-i 'ışk:

1. **meclis-i 'ışk:-da**

Gazel 3466

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Aşk meclisi.

Meclis-i 'ışkda cân yakmaga pervâne yiter
Bülbül-i gülşeni aîma gider ol leffâfi

meclis-i mey:

1. **meclis-i mey:--dür**

Gazel 3074

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Şarap, içki meclisi.

Meclis-i meydür lebinden büse itme iltimâs
Kan olur uyma sakın ol nergis-i serhõşına

meclis-i rüz-ı ezel:

1. **meclis-i rüz-ı ezel:**

Gazel 3134

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ezel gününün meclisi. II Cenâb-ı Hak ezelde ruhları yarattığında, "Ben Rabbiniz değil miyim?" şeklindeki soruya bütün ruhların, "Evet Sen Rabbimizsin" diye söz vermeleri ânı; "Elest meclisi" veya "Bezmi-i elest" şeklinde de ifade edilir.

Meclis-i rüz-ı ezel nâyuñ şadâsın güş idüp
Geldi 'ışk içre anuñçün bu hevâlar başuma

mecnün:

1. **mecnün:-ı**

Gazel 3047

Mısra: 8

Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Küyna varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnûnı ider bâzîçe ata taş-ıla

2. mecnûn'ı:-ı

Gazel 3209

Mısra: 5

*Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından
gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek
kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda
çok kullanılmıştır].*

Deşt-i ğamda gerçi kim Mecnûn'ı yoldaş eyledüm
Bir iki menzil varınca baña pâdaş olmadı

3. mecnûn[un]:-uñ

Gazel 3271

Mısra: 15

*Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından
gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek
kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda
çok kullanılmıştır].*

Konardı başına Mecnûn[un] devlet [kuşu]
Elinde nâka-ı leylî yuları

4. mecnûn-ıla:-ıla

Gazel 3380

Mısra: 11

*Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından
gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek
kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda
çok kullanılmıştır].*

Añılmaz oldu Mecnûn-ıla Ferhâd
Muhibbî kûr'a-i 'ışk saña düşdi

5. mecnûn-ıla:-ıla

Gazel 3387

Mısra: 4

*Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından
gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek
kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda
çok kullanılmıştır].*

Leylî zülfün hasretinden iy leb-i şîrîn-dehen
Nâleler itdüm ki Mecnûn-ıla Ferhâd itmedi

6. mecnûn'ı:-ı

Gazel 3469

Mısra: 8

*Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından
gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek
kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda
çok kullanılmıştır].*

İdüp âh okların pertâb yine kıddüm kemânından
Geçüp Mecnûn'ı hoş dıkdüm belâ şahrâsına taşı

7. mecnûn-ıla:-ıla

Gazel 3478

Mısra: 3

*Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından
gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek*

*kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda
çok kullanılmıştır].*

Câm-ı 'ışkı bile nüş itdük ezel Mecnûn-ıla
Ol ayak götürdi meclisde beni serhōş kodı

8. mecnûn:

Gazel 3026

Mısra: 10

*1. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Kays. 2. Deli; divane. 3. Delice seven,
tutkun.*

Leylî zülfine dolaşdı görüp âhü gözini
Düşdi Mecnûn gibi bî-çâre gönül tag u taşa

9. mecnûn:

Gazel 3035

Mısra: 9

*1. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Kays. 2. Deli; divane. 3. Delice seven,
tutkun.*

İy gönül Mecnûn gibi küy-ı ħarâbât ehli ol
Tâ kıyâmet añıla aduñ senüñ şeydâ-y-ıla

10. mecnûn:

Gazel 3036

Mısra: 4

*1. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Kays. 2. Deli; divane. 3. Delice seven,
tutkun.*

Bir saçı leylî ğamından iy dil-i şürîde âh
Vâdi-yi miñnetde Mecnûn gibi ħayrânsın yine

11. mecnûn:

Gazel 3052

Mısra: 6

*1. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Kays. 2. Deli; divane. 3. Delice seven,
tutkun.*

Benî âdemden olmadı özine gördi bir çâre
Vuñuşa 'arz-ı ħâl-i-çün varur Mecnûn küh-ı Necd'e

12. mecnûn:

Gazel 3054

Mısra: 5

*1. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Kays. 2. Deli; divane. 3. Delice seven,
tutkun.*

Mecnûn düğüm tak boynuma leylî saçuñ zencîrini
Mîrâs-dur[ur] tavk-ı belâ her kandası dîvâneye

13. mecnûn:

Gazel 3056

Mısra: 5

*1. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Kays. 2. Deli; divane. 3. Delice seven,
tutkun.*

'İşk meydânında Mecnûn ile miñnet okların
Atışup birkaç kadem ben ileri oldum yine

14. **mecnûn'a: -'a**

Gazel 3122

Mısra: 5

1. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Kays. 2. Deli; divane. 3. Delice seven,
tutkun.

Koyup küyünü Leylâ'nuñ düşer miydi bu Mecnûn'a
Tuta vahşilere ülfet maķam idine şahrâda

15. **mecnûn:**

Gazel 3124

Mısra: 3

1. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Kays. 2. Deli; divane. 3. Delice seven,
tutkun.

Koyup Mecnûn Leylî âsitânın
Düşer miydi aña varmak Hicâz'a

16. **mecnûn'a: -'a**

Gazel 3135

Mısra: 10

1. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Kays. 2. Deli; divane. 3. Delice seven,
tutkun.

Kitâb-ı 'ışkı sor baña saña taķrîr idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecnûn'a gezer ancak bu şahrâda

17. **mecnûnı: -ı**

Gazel 3282

Mısra: 6

1. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Kays. 2. Deli; divane. 3. Delice seven,
tutkun.

Câm-ı 'ışk[ı] nüş idüp içdi maħabbet cür'asın
Zû-fünün 'âķil iken mecnûnı şeydâ eyledi

18. **mecnûnlık: -lık**

Gazel 3287

Mısra: 5

Çıldırılmış, deli, divane.

Bugün meydân-ı 'ışk içre yiter Mecnûn'a mecnûnlık
Aña ta'na daşın atup n'idersiz siz ol evbâşi

19. **mecnûnlayın: --layın, -**

Gazel 3018

Mısra: 4

Çıldırılmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı
başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya
tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun
hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Leylî saçunuñ bendine bağlanalı gönlüm
Mecnûnlayın düşdi bu taglara esirge

20. **mecnûn-vâr: -vâr**

Gazel 3179

Mısra: 7

Çıldırılmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı
başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya
tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun
hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Leylî zülfinüñ hevâsıyla beni Mecnûn-vâr
Düşürüp vâdilere hayrân ü 'üryân eyledi

21. **mecnûnlayın: -layın**

Gazel 3058

Mısra: 3

Çıldırılmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı
başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya
tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Dil virelden zülfinüñ leylâsına Mecnûnlayın
Vâdî-yi ğamda yürür zencîr-ile âvâre de

22. **mecnûnlayın: --layın**

Gazel 3118

Mısra: 4

Mecnun gibi. II Mecnûn, 'aşk yüzünden deli-
divâne olmuş, aklı başından gitmiş kimse, Leylâ ile
Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı, Kays. II âşık.

Vâdî-i 'ışka düşen bulur maħabbet yolların
'Âşık oldur 'ışk ara Mecnûnlayın ol ferd ola

23. **mecnûn'a: --a**

Gazel 3147

Mısra: 5

1. Çıldırılmış, deli, divâne. 2. Aşk yüzünden aklı
başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya
tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden
aklı başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun
hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı
olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Remz-i 'ışkı sorma Mecnûn'a ki ol dîvânedür
Baña sor 'ışkuñ kitâbın okudum her bâbda

24. **mecnûn:**

Gazel 3149

Mısra: 5

1. Çıldırılmış, deli, divâne. 2. Aşk yüzünden aklı
başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya
tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden
aklı başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun
hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı
olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Leylî saçına olmasa Mecnûn gibi 'âşık
Divâne-sıfat düşmez-idi taga benefşe

25. **mecnûn'a: --a**

Gazel 3152

Mısra: 13

1. Çıldırılmış, deli, divâne. 2. Aşk yüzünden aklı
başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya

tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Rüz-ı mahşerde diyem Mecnün'a derd ü güşşamı
Her kişi derd-i dilin dir kandası yoldaşına

26. **mecnün:**

Gazel 3154

Mısra: 4

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

'Âr u nâmûsı koyup koma melâmet yakasın
Yüri Mecnün gibi sen çak-i giribânlar ile

27. **mecnün'a:--a**

Gazel 3163

Mısra: 5

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Felekden görünür Mecnün'a a'la
Kaçan şahrâda Leylâ kursa hargâh

28. **mecnün:**

Gazel 3165

Mısra: 9

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Mecnün gibi ki Leylâ saçına virüp gönül
Düşdi diyâr-ı gamda Muhibbî melâmete

29. **mecnünam:--am**

Gazel 3166

Mısra: 6

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Leylî zülfün hasretinden iy melâhat gülşeni
Bağrı yanmış vâdi-i hayretde Mecnünam yine

30. **mecnün:**

Gazel 3177

Mısra: 1

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli

başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Hasret-i Leylâ-y-ıla âh oldu Mecnün pişesi
Derd-ile küli keser Ferhâd'uñ oldu fişesi

31. **mecnün:**

Gazel 3177

Mısra: 3

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Halkasına Ka'be'nün el uruban Mecnün dimiş
Olmasun Leylâ'dan özge gönlümün endîşesi

32. **mecnün:**

Gazel 3208

Mısra: 3

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Mecnün ki düşdi vâdiye ammâ benüm gibi
Olmadı ol fütâde-i bâzâr 'âşığı

33. **mecnün:**

Gazel 3218

Mısra: 7

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Giderse vâdiye mecnün anı bî-kayddur sanma
Üşüpdür başına anuñ cihânuñ cümle gavğâsı

34. **mecnün:**

Gazel 3225

Mısra: 3

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Mecnün ki bugün deşt-i gamuñ pâdişâhidur
Miñnet ü belâ vü derd ü elem oldu leşkeri

35. **mecnün:**

Gazel 3230

Mısra: 3

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Virmeyince bir saçı leylâya dil Mecnûn gibi
Leşker-i ğam yıkmadı bu cân u dil bünyâdını

36. mecnûn:

Gazel 3230

Mısra: 11

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Rûz-ı mahşerde gelüp yüz süre Mecnûn pâyuma
Muğbil ü şâkird olan ta'zîm ider üstâdını

37. mecnûn'a:--a

Gazel 3285

Mısra: 7

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Gerekmezdi dahı Mecnûn'a devlet
Eline girse Leylâ'nun mehârı

38. mecnûn'a:--a

Gazel 3287

Mısra: 5

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Bugün meydân-ı 'ışk içre yiter Mecnûn'a mecnûnlık
Aña ta'na daşın atup n'idersiz siz ol evbâşı

39. mecnûn:

Gazel 3356

Mısra: 11

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Dimeñüz Mecnûn'a Mecnûn itdi çün dünyâyı terk
Cümleden halk-ı cihân içinde ol uslu gibi

40. mecnûn'a:--a

Gazel 3356

Mısra: 11

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Dimeñüz Mecnûn'a Mecnûn itdi çün dünyâyı terk
Cümleden halk-ı cihân içinde ol uslu gibi

41. mecnûnam:-am

Gazel 3358

Mısra: 3

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Eger Leylî degülse ol neden ben aña Mecnûnam
V'eger Şîrîn olmasa bu dil olmazdı Ferhâd'ı

42. mecnûn:

Gazel 3359

Mısra: 3

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Leyli Mecnûn ile vardur Hüsrev ü Şîrîn velî
Cân u baş terk itmede hiç biri Ferhâd olmadı

43. mecnûn:

Gazel 3366

Mısra: 6

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Deşt-i ğamda baña yoldaş olımazsın sen yüri
Göricek ben bilürem Mecnûn benüm yoldaşımı

44. mecnûn:

Gazel 3367

Mısra: 5

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden akli başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden akli başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Önce Mecnûn ile Ferhâd'ı karagula salup
Yürürem şimdi benem 'ışk ilinün pâdişehi

45. **mecnûn:**

Gazel 3368

Mısra: 5

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden aklı başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Dest-i ğamda geldi Mecnûn baña pâdaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hiç kişi yoldaşını

46. **mecnûn:**

Gazel 3381

Mısra: 10

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden aklı başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Zülfi şebinde dil düşeli vâdî-yi ğama
Yakdum zamânda yine Mecnûn çerâğını

47. **mecnûn'a:--a**

Gazel 3401

Mısra: 1

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden aklı başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Olur Mecnûn'a kıble hayl-i Leylî
İder cân u gönülden aña meyli

48. **mecnûn:**

Gazel 3420

Mısra: 2

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden aklı başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Var mı cihânda 'âşık-ı şeydâ benüm gibi
Mecnûn dahı olmadı rüsvâ benüm gibi

49. **mecnûn:**

Gazel 3441

Mısra: 3

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden aklı başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Mecnûn gibi sinesine tâze dâğ urup
Kurdı çemende Leylî gibi gül otagını

50. **mecnûn:**

Gazel 3482

Mısra: 4

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden aklı başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Görmedi küh-ı belâ içre belâyı kühken
Çekmedi hicrânı Mecnûn bu dil-i şeydâ gibi

51. **mecnûn:**

Gazel 3493

Mısra: 12

1. Çıldırılmış, deli, dîvâne. 2. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdâya tutulmuş (kimse). 3. Delirmiş, çıldırılmış, aşk yüzünden aklı başından gitmiş kimse [Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın adı olarak edebiyâtımızda çok kullanılmıştır].

Döstum bend it Muhibbî'yi saçun zencîrine
Ola kim uslana ol mecnûn bile sag u solı

mecnûn eyle:

1. **mecnûn eyle:--me**

Gazel 3019

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecnun'a çevirmek || Mecnun gibi aşk derdiyle
deli, divane etmek.

Dilberâ hicr-ile bagrum lâle-veş hûn eyleme
Leylî zülfün hasretinden beni mecnûn eyleme

mecnûn eyle:

1. **mecnûn eyle:**

Gazel 3319

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Delirtmek, çıldırılmak // Mecnun gibi olmak,
Mecnun'a benzemek.

Sîne şahrâsına leylî zülfinün mihrî gelüp
Kurdı Mecnûn eyledi çeşminden iki hargehi

mecnûn id:

1. **mecnûn id:--iser**

Gazel 3113

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecnun etmek. Aşk yüzünden deli divane olmuş,
aklı başından gitmiş kimse; Leyla ile Mecnun
hikâyelerinin erkek kahramanı.

Sevdâ-yı ser-i zülfün mecnûn idiser âhîr
'İşkuñ bu Muhibbî'nün bulındı dimâğında

mecnûn id:

1. mecnûn id:-er

Gazel 3375

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecnun etmek. Aşk yüzünden deli divane olmuş, akli başından gitmiş kimse; Leyla ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı.

Ben degülem niçe benüm gibiyi mecnûn ider
Leyli zülfine nigârum urduğınca şâneyi

mecnûn kıssası:

1. mecnûn kıssası:

Gazel 3410

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecnun'un hikayesi.

Ğuşsa-i Ferhâd'ı ko efsâne Mecnûn kıssası
Ehl-i şevk olan okısun kendünün dîvânını

mecnûn ol:

1. mecnûn ol:-ı, -ur

Gazel 3355

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevda sebebiyle kendini kaybetmek. // Delirmek, çıldırmak.

Leyl-i zülfine gönül bağlaya mecnûnı olur
Kimse varmaz yanına âh-ıla vâdan gayrı

2. mecnûn ol:-aldan

Gazel 3302

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Delirmek, çıldırmak // deli gibi davranmak // Mecnun gibi olmak, Mecnun'a benzemek.

Görüp leylî saçun mecnûn olaldan
Yapar kuşlar başum üzre yuvayı

mecnûn ol-:

1. mecnûn ol:-ma, -da

Gazel 3123

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevda sebebiyle kendini kaybetmek. // Delirmek, çıldırmak.

Tolaşaldan bir perî-rû zülfinün sevdâsına
N'eyleyem şeydâ gönül vardukça Mecnûn olmada

mecnûn ola:

1. mecnûn ola:-a

Gazel 3111

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecnun gibi olmak. // Delirmek.

Şi'r ara aındı Muhibbî yine leylî saçunı
Ola mecnûn nazar iden kişi dîvânımuza

mecnûn olup:

1. mecnûn olup:-up

Gazel 3000

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Deli divâne olacak şekilde sevmek, tutkun olmak. II Cin tutmuş, çıldırmış, deli. III Ünlü aşk hikâyesinin erkek kahramanı.

Bir saçı leylâ gamından âh kim sevdâlara
Ayb itmeñ ger düşem mecnûn olup şahrâlara

mecnûn sıfat:

1. mecnûn sıfat:

Gazel 3141

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecnun gibi.

Kaldı dil deşt-i belâ içre çü Mecnûn sıfat
Şimdiden girü Muhibbî gamı sen zâd eyle

mecnûn [u] ferhâd:

1. mecnûn [u] ferhâd:

Gazel 3092

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecnun (Leyla ve Mecnun anlatısının erkek kahramanı) ve Ferhad (Hüsrev ü Şirin anlatısının erkek kahramanı).

Belâ-keş inlerüz Mecnûn [u] Ferhâd
Velî her birisi çekmedi bence

mecnûn u şeydâ:

1. mecnûn u şeydâ:-y, -am

Gazel 3357

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deli ve çulğın. Mecnun; Leyla ve Mecnun hikâyesinin erkek kahramanı olup "deli" kelimesi ile tevriyeli kullanılır.

Göreliden iy saçı leylâ seni mecnûn u şeydâyam
Tagıtdum 'aql u dil küllî gerekmez baña hüşyârı

mecnûn-ı bî-dil:

1. mecnûn-ı bî-dil:

Gazel 3084

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönülsüz Mecnun.

Zülf[i] zencirinde bend idi gönül dīvānesi
Düşmedin Mecnūn-ı bī-dil Leyli zülf[i] dāmına

mecnūn-ı dehr:

1. **mecnūn-ı dehr:**

Gazel 3208
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Cihanın/zamanın Mecnun'u.

Cān-ıla bu dil oldu giriftār 'āşıkı
Mecnūn-ı dehr gibi olup zār 'āşıkı

mecnūn-ı sevdāyī:

1. **mecnūn-ı şeydāyī:**

Gazel 3411
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Divanelik delisi/Mecnun'u. II Divane Mecnun.

Görüp zülfün sevadını gönül sevdāya düşmüşdür
'Aceb mi baña dirlerse eger mecnūn-ı şeydāyī

mecnūn-ı 'üryān:

1. **mecnūn-ı 'üryān:**

Gazel 3046
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Çıplak Mecnūn; dünyanın maddiyatından
arınmış divane, Mecnūn.*

Tāğlarla kim göre deşt-i belāda cismūmi
Zāğlar konmuş sanur mecnūn-ı 'üryān üstine

2. **mecnūn-ı 'üryān:**

Gazel 3139
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çıplak Mecnun.

Dāğlarla kim göre şahrā-yı gāmda cismūmi
Zāğlar üşmiş sanur Mecnūn-ı 'üryān üstine

mecnūn-ı zār ol:

1. **mecnūn-ı zār ol:-mış, -am**

Gazel 3488
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Ağlayıp inleyen Mecnūn, zavallı Mecnūn (gibi)
olmak.*

Leylī zülfini görelden olmuşam mecnūn-ı zār
'Aqlımı tağıtdı āh ol āhüvāne gözleri

mecnūn-ı zār ol:-

1. **mecnūn-ı zār ol:-mış, --a, --m**

Gazel 3116
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Ağlayıp inleyen Mecnūn, zavallı Mecnūn (gibi)
olmak.*

Leylī zülfü hasretinden olmuşam Mecnūn-ı zār
Ol sebebden düşmüşemdir vādī vü şahrālara

mecnūn-şifat:

1. **mecnūn-şifat:**

Gazel 3077
Mısra: 9
Mecnun gibi / Mecnun misali.

Mecnūn-şifat 'ışk-ıla dilden dile düşdi
Dil bağlayalı leyli saçı silsilesine

2. **mecnūn-şifat:**

Gazel 3414
Mısra: 10
Mecnun gibi / Mecnun misali.

Sevdāyı zülf [ü] hāl-ile görseñ Muhibbī'yi
Mecnūn-şifat hāl-i müşevveşin dağı

mecnūn-şifat olmuşam:

1. **mecnūn-şifat olmuşam:--mış, --am**

Gazel 3134
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Mecnun (Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı.) gibi olmak. II Delirmiş, çıldırmış, aşk
yüzünden akli başından gitmiş kimse.*

Vireliden bu Muhibbī bir saçı leylāya dil
Olmuşam Mecnūn-şifat kuşlar yuvalar başuma

mecnūn-vār it:

1. **mecnūn-vār it:-dü, -ñ**

Gazel 3500
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Mecnun(Mecnun gibi, Mecnun misali) etmek.
Delirtmek, çıldırtmak.*

İy gönül bend-i esirüz zülf-i yār itdün beni
'İşk zencirin takup Mecnūn-vār itdün beni

mecrūh:

1. **mecrūhdur:-dur**

Gazel 3397
Mısra: 3
(Gönül, kalp vb. için) Kırık, incinmiş, kırgın.

Ġamzesi tiri-y-ile bu cān u dil mecrūhdur
Çıkmayısar sineden ölince kanlu demreni

mecrūh gönl:

1. mecrūh gönl:-üm, -e

Gazel 3201

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırık, incinmiş, kurgun gönül.

Ġamzeñ okı irişmese mecrūh gönlüme
Olmazdı yaram üstüne ol merhemüm gibi

mecrūh id-:

1. mecrūh id-:--er

Gazel 3051

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kıran,yaralayan.

Sinede dāg yakup kendini mecrūh ider ol
Baña öykündi meger yakdı bedenhā lāle

meded:

1. meded:

Gazel 3498

Mısra: 8

*1. Yardım, imdat, nusret 2. ün. Yardım et, imdat
eyle, yetiş, aman, evvah.*

Haṭ u zülfüñ çeküpdür Rüm'a leşker
Meded fethe karīb oldı livāsı

2. meded:

Gazel 3030

Mısra: 1

"İmdat / yetiş / yardım et!"

Göz ucından gönül düşdi meded bir nā-müselmāna
Hadeng-i tır-i müjgāni irişdi sineden cāna

3. meded:

Gazel 3120

Mısra: 1

"İmdat / yetiş / yardım et!"

Müselmānlar giriftāram meded bir nā-müselmāna
Ne mümkündür halāş olmak saçından ehl-i imāna

4. meded:

Gazel 3447

Mısra: 10

"İmdat / yetiş / yardım et!"

Haşret-i la'l-i lebüfiden haştayam key nātüvān
İy taḫīb-i dil meded añmaz mısın bīmāruñ

5. meded:

Gazel 3334

Mısra: 3

"Yardım et!"

Sākī ğubār-ı ğam virdi meded gönlüme keder
Şaykal ide göre mey ile ol āb-ġine[y]i

meded kıl:

1. meded kıl:

Gazel 3068

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yardım etmek, iyilik, ihsanda bulunmak.

Hicr-ile oldı Muḫibbī key za'ıf [ü] nā-tüvān
İy taḫīb-i dil meded kıl bu dil-i bīmāruma

meded ol-:

1. meded ol-:--ma, --dı

Gazel 3021

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yardımcı olmak. || Birinden yardım gelmek.

Bu Muḫibbī yanar 'ışkıyla anuñ şem' gibi
Āh kim bir meded olmadı anuñ çāresine

medenī:

1. medenī:

Gazel 3289

Mısra: 10

*1. Medeniyetin sağladığı imkânlardan
yararlanan, medeniyetle ilgili, uygar, mütemeddin
(kimse). 2. Şehre âit, şehir halkından olan, şehirde
yaşayan, şehirli (kimse). 3. Görgülü, terbiyeli
(kimse), kibar, nâzik.*

Hāşā eylesesin şefkatüñ eksük kuluña
Olasın şāh-ı 'Arab hem Medenī hem Kıreşī

2. medenī:

Gazel 3308

Mısra: 1

*1. Medeniyetin sağladığı imkânlardan
yararlanan, medeniyetle ilgili, uygar, mütemeddin
(kimse). 2. Şehre âit, şehir halkından olan, şehirde
yaşayan, şehirli (kimse). 3. Görgülü, terbiyeli
(kimse), kibar, nâzik.*

Sensin şāh-ı cihān hem Medenī hem Kıreşī
İşide 'āşık ola mihr-ile meh sen māh-veşi

medfün ol-:

1. medfün ol-:--ur

Gazel 3241

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Defnedilmek, gömülmek.

Dil viren medfün olur dünyāya bil Kıārūn-veş
Kim tecerrüd eyledi göklerde'dür 'İsā gibi

medh:

1. **medhūn:--ūñ**

Gazel 3058

Mısra: 10

Bir kimse veya bir şeyin iyiliklerini, üstün niteliklerini söyleyerek değerini yüceltme, övme, övgü, sena.

Gülşen-i hüsnüne karşı bu Muhibbî tā seher
Medhūn okur sanki bülbüldür gelür güftāra de

medh id:

1. **medh id:-en**

Gazel 3427

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Birinin veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini yüceltme, övmek.

Dehānı kāmetin çeşmin yañağın
Cihānda medh iden hoş ‘ālem itdi

medh oku:-

1. **medh oku:--ūñ, --r**

Gazel 3095

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Methetmek, övmek, yüceltmek.

Gülzār-ı hüsnüñ içre her gice şubh olunca
Okur Muhibbî medhūñ bülbülleyin Nevāda

2. **medh oku:-ūñ, -i, -r**

Gazel 3200

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Birinin veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini yüceltmek, methetmek, sena etmek, yermek karşıtı.

Gülşen-i hüsnüne karşı bu Muhibbî medhūñi
Turmaz okur şubh olunca bülbül-i güyā gibi

3. **medh oku:-r**

Gazel 3269

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Birinin veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini yüceltmek, methetmek, sena etmek, yermek karşıtı.

Nigārā medh okur hüsnüne karşı
Muhibbî gibi yokdur ‘andelîbi

medh ü senā:

1. **medh ü senā:--lar**

Gazel 3066

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Birisinin iyiliğini, iyi vasıflarını söyleme, övme, övgü.

‘İşk bāğında Muhibbî gibi bülbül yaraşur
Okıya medh ü senālar serv-i gül-endāmlara

medh-i hüsn:

1. **medh-i hüsn:-i, -n, -e**

Gazel 3460

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik övgüsü.

Medh-i hüsnine ben anuñ bağladum dil ‘acziñi
Neye teşbih eyleyem yā Rab o hüsn-i meh-veşi

medhüs ol:

1. **medhüs ol:-di, -lar**

Gazel 3333

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşkın olmak, dehşete düşmek.

Mestlik meclisde rindāne bugün meyden degül
Oldılar medhüs görüp ol nergis-i mestāne[y]i

meger:

1. **meger:**

Gazel 3054

Mısra: 4

"Meğer"; aslında, işin aslı anlamlarında bağlaç.

Vaşf-ı lebin mey işidüp hümhānede cüş eylemiş
La‘lin meger öpmek diler girdüğü bu peymāneye

2. **meger:**

Gazel 3258

Mısra: 7

"Meğer"; aslında, işin aslı anlamlarında bağlaç.

Bulunmaz derdüme vākıf meger ancak ola lāle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dāğı

3. **meger:**

Gazel 3495

Mısra: 8

"Meğer"; aslında, işin aslı anlamlarında bağlaç.

Özini nisbet itmiş gün yüzine
Yakın oldu meger anuñ zevālî

4. **meger:**

Gazel 3498

Mısra: 9

"Meğer"; aslında, işin aslı anlamlarında bağlaç.

Tılısm olmuş meger kim genc-i hüsn
Görünür zülfüñ anuñ ejdehāsı

5. **meger:**

Gazel 3070

Mısra: 5

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Ala gözler şehri-hüsne nâzır olmuşdur meger
Tiği elde yaslanur gelse kaçan h̄'âb üstine

6. meger:

Gazel 3081

Mısra: 4

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Lebleri üzre görinen sâye-i ebrû mıdır
Hât degül pây-ı meges kalmış meger bal üstine

7. meger:

Gazel 3094

Mısra: 6

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Didüm kuçsam miyânuñ didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de

8. meger:

Gazel 3096

Mısra: 3

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

'Arızuñ üstinde düşmüşdür meger zülf-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim girdi cennet bāğına

9. meger:

Gazel 3120

Mısra: 10

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Muhibbî'ye vefâ idem diyüp 'ahdin bozar anı
Dirîğâ ol cefâ-pîşe meger varmış Karaman'a

10. meger:

Gazel 3310

Mısra: 2

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Neden rahm itmedüñ gördüñ ğarîbi
Vişâlünden meger yokdur naşîbi

11. meger:

Gazel 3314

Mısra: 6

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Kim yüzün gördi didi olmaya bu resme cemâl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

12. meger:

Gazel 3325

Mısra: 6

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Āşüfte vü ser-geşte olup sünbül-i miskîn
H̄'âb içre meger gördi yine zülf-i nigârı

13. meger:

Gazel 3328

Mısra: 6

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Hüsün[ün] etrafını haţtuñ ihâta eylemiş
Göz göre imâna kaşd eyler meger tersâ gibi

14. meger:

Gazel 3408

Mısra: 2

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

İy h̄'âce katı müşkil olur 'ışk kitâbı
'İşk ehline keşf ola meger ko sen o bâbı

15. meger:

Gazel 3425

Mısra: 5

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Niyâz idüp akar sular meger dîdâra 'âşıkdur
Öter şürîde olmuşdur şehir diñleñ hezârânı

16. meger:

Gazel 3425

Mısra: 10

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Muhibbî şâh-ı gül naţ'-ı çemen üzre qarâr itmiş
Bu demler kim mey içmezse girân ola meger cânı

17. meger:

Gazel 3443

Mısra: 8

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Yol yok-durur beğâyâ eger irmeye ecel
Peymâne pür ola meger oldur fenâ günü

18. meger:

Gazel 3446

Mısra: 9

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Meger bād-ı şabâ urdu Muhibbî zülf-i dildâra
Dimâğın şubh-dem dehrüñ yine müşg-i 'abîr itdi

19. meger:

Gazel 3480

Mısra: 3

"Aslında, işin aslı" anlamlarında bağlaç.

Seyl-i eşkümden zarar gelmez meger bennâ-yı 'ışk
Seng-i miñnetle ez el yapmış bu gönülüm dârını

20. meger:

Gazel 3273

Mısra: 4

"Oysa ki, halbuki" anlamıyla önceden farkına
varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir,
meğerse.

Nigârâ zülfüñ altında nihân oldu yine rüyuñ
Meger şeb irdi hürşide yañud vaqt-i zevâl oldu

21. meger:

Gazel 3293

Mısra: 7

"Meğer"; aslında, işin aslı anlamlarında bağlaç, sonradan anlaşılan bir durumu ifade etmek için kullanılır.

Ruhı gencini hıfz için tılısm itmiş meger çeşmi
Görünür sihr-ile ejder olupdur zülfinün müyü

22. meger:

Gazel 3295

Mısra: 10

"Meğer"; aslında, işin aslı anlamlarında bağlaç, sonradan anlaşılan bir durumu ifade etmek için kullanılır.

Gözüm yaşına garğ oldum bulunmaz derdüme çäre
Getürmedi meger devrân benüm gibi dil-efgâr

23. meger:

Gazel 3441

Mısra: 8

"Meğer"; aslında, işin aslı anlamlarında bağlaç, sonradan anlaşılan bir durumu ifade etmek için kullanılır.

Oldı dimâğ-ı dehr mu'athtar nesîm-ile
Yâruñ meger ki çözdü şabâ zülfî bagını

24. meger:

Gazel 3051

Mısra: 4

"Aslında, işin aslı, anlaşıldı ki" anlamlarında bağlaç.

Sînedê dâğ yakup kendini mecrûh ider ol
Baña öykündi meger yakdı bedenhâ lâlê

25. meger:

Gazel 3365

Mısra: 6

"Aslında, işin aslı, anlaşıldı ki" anlamlarında bağlaç.

Genc-i hüsnî seyriñ isterken görindi zülfi döst
Bilmedüm aña tılısm olmuş meger su'bân iki

26. meger:

Gazel 3365

Mısra: 7

"Aslında, işin aslı, anlaşıldı ki" anlamlarında bağlaç.

Kapuña geldi meger şey-lillâh pîr-i felek
Ay u günden eline almış dutupdur nân iki

27. meger:

Gazel 3391

Mısra: 7

"Aslında, işin aslı, anlaşıldı ki" anlamlarında bağlaç.

Ben dir-idüm ki kapuñdan meger ölem ırılam
Baña bu çarh-ı felek eyledi ğaddârlığı

28. meger:

Gazel 3477

Mısra: 10

"Aslında, işin aslı, anlaşıldı ki" anlamlarında bağlaç.

Dil-ħastesinün ħâlini dün sordı tabîbüm
Raħm itdi Muħibbî ki meger beñzûme bakdı

29. meger:

Gazel 3187

Mısra: 5

"Oysa ki, halbuki" anlamıyla önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir, meğerse.

Cevâb aldı meger şîrîn lebûñden
Bu dil Ferhâd-veş taglara düşdi

30. meger:

Gazel 3265

Mısra: 5

"Oysa ki, halbuki" anlamıyla önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir, meğerse.

Her libâsı yâra lâyıķ görmez illâ meger
Eyleye gülden kabâ ola semen pîreħeni

meger ki:

1. meger ki:

Gazel 3196

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illâ, meğer.

Esrâr-ı 'ışka kimsene âgeh bulunmadı
Bülbül meger ki elde tuta dâmen-i güli

megeş:

1. megeş:

Gazel 3202

Mısra: 3

Sinek.

Cife-i dünyâyâ aldanma megeş gibi gönül
Menzil eylegil kanâ'at Kâf'ını 'Ankâ gibi

2. megeş:

Gazel 3241

Mısra: 5

Sinek.

Lezzet-i dünyâyâ dil aldanmadı hem çün megeş
Eyledüm küh-ı kanâ'at içre câ 'Ankâ gibi

3. megeş:

Gazel 3338

Mısra: 7

Sinek.

Sakin mülevves olma meges gibi cîfeden
'Ankâ-şifat Kâf-ıla eyle kanâ'ati

4. **megesdür:-dür**

Gazel 3049

Mısra: 12

1) *Sinek* 2) *Sevgilinin yanağına konmuş ben.*

Lebüñden büse aldı cân[1] virdi
Muhibbî san megesdür engübinde

5. **meges:**

Gazel 3440

Mısra: 7

Far. Sinek.

Lezzet-i dünyāya aldanma meges gibi göñül
Kaşduñ olursa kanâ'at Kâf'ı ger 'Ankâ gibi

6. **meges:**

Gazel 3458

Mısra: 11

Far. Sinek.

İy Muhibbî olma dünyāya meges gibi harîş
Mesken it Kâf-ı kanâ'at kühını 'Ankâ gibi

meh:

1. **mehi:-i**

Gazel 3144

Mısra: 10

1. *Ay.* 2. *Ay yüzlü güzel sevgili.*

Halkı uyutmazsa efgānı Muhibbî'nün ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse h'ābda

2. **mehi:-i**

Gazel 3319

Mısra: 10

Ay.

Yüzün-ile dōstum olalıdan alnuñ kamer
Bu Muhibbî n'eyler 'ālemdede mihr-ile mehi

3. **meh:**

Gazel 3314

Mısra: 6

Ay, kamer.

Kim yüzün gördü didi olmaya bu resme cemāl
Ben didüm meger ola mihr-ile mehi ümm ü ebi

4. **mehi:-i**

Gazel 3350

Mısra: 1

Ay, kamer.

Yüzüne gün dimişem beñzedüp alnuña mehi
'Afv it pādışehüm kuluñ olur çok günehi

5. **meh:**

Gazel 3412

Mısra: 1

"Mah" ay, kamer.

Meh dime yüzi āfıtāb oldu
Bakdugumca gözüm pür āb oldu

6. **mehiñ:-iñ**

Gazel 3152

Mısra: 7

1. *Gökteki ay, kamer.* 2. *Ay gibi güzel, sevgili.*

Qabrüm üzre her çemen söyler cefāsin ol mehñ
Kim gelüp bir dem nazār kılsa mezārüm taşına

7. **meh:**

Gazel 3153

Mısra: 9

1. *Gökteki ay, kamer.* 2. *Ay gibi güzel, sevgili.*

Olalıdan hñsn meydānında ol meh şehsüvār
Başumı top eyledüm ben zülfinñüñ çevgānına

8. **meh:**

Gazel 3246

Mısra: 2

1. *Gökteki ay, kamer.* 2. *Ay gibi güzel, sevgili.*

Giderdün zūlmet-i küfri yakuban şem'-i kâfūrı
Haqīkat bu ki nūruñdan alur mihr-ile mehi nūrı

9. **meh:**

Gazel 3301

Mısra: 1

1. *Gökteki ay, kamer.* 2. *Ay gibi güzel, sevgili.*

Çıkup şeb-gün libās ile o meh bir şeb birün oldu
Görüp ol şekl-i 'ayyārı hemān bu dil cünün oldu

10. **meh:**

Gazel 3308

Mısra: 2

1. *Gökteki ay, kamer.* 2. *Ay gibi güzel, sevgili.*

Sensin şāh-ı cihān hem Medenī hem Quraşī
İşide 'āşık ola mihr-ile mehi sen māh-veşi

11. **meh:**

Gazel 3379

Mısra: 2

1. *Gökteki ay, kamer.* 2. *Ay gibi güzel, sevgili.*

Bu fenā deyrinde sanmañ cāh u māl egler beni
Bir yüzi gün alnı mehi kaşı hilāl egler beni

12. **meh:**

Gazel 3231

Mısra: 2

Gökteki ay, kamer.

Yüzün gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez hūrī
Haqīkat senden alurlar gelüp mihr-ile mehi nūrı

meh ü hursid:

1. **meh ü hürşid:**

Gazel 3115

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ay ve güneş.

Maḥv ola gide evc-i felekde meh ü hürşid
Ger pertev-i ḥüsnî irişe saḳf-ı semāya

mehār:

1. **mehār:-ı**

Gazel 3285

Mısra: 8

Gem, yular.

Gerekmezdi daḥı Mecnūn'a devlet
Eline girse Leylā'nuñ mehārı

meh-i tābān:

1. **meh-i tābān:**

Gazel 3413

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parlak ay II Ay gibi parlak yüzlü sevgili.

Seyr-i tenhā ider oldı yine cānā büyüdi
Yüzini görmek olur çün meh-i tābān büyüdi

meh-i ṭannāz:

1. **meh-i ṭannāz:-um, -a**

Gazel 3150

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Herkesle eğlenen, alay eden, alaycı (olan) ay
yüzlü güzel, sevgili.*

'Arz-ı ḥāl it iy gönül gel ol meh-i ṭannāzuma
Gözlerün yaşın revān it var o serv-i nāzuma

mehlikā:

1. **mehlikā:**

Gazel 3221

Mısra: 3

Yüzü ay gibi olan, ay yüzlü güzel kadın.

Ger göreydi yüzünü zāhid senün iy mehlikā
Terk iderdı cān u dilden cennetü'l-me'vāsım

meh-pāre:

1. **meh-pāreyi:-y, -ı**

Gazel 3375

Mısra: 2

*Ay parçası II Ay gibi parlak ve güzel yüzlü
sevgili.*

Zāhidā lutf eyle 'ayb itme bu ben bī-çāreyi
İḥtiyār elden gider gördükde bir meh-pāreyi

2. **meh-pārenün:-nüñ**

Gazel 3145

Mısra: 9

*"Ay parçası" Yüzü ay gibi parlak ve güzel olan
kimse.*

Bu Muḥibbī ger ire vaşlına ol meh-pārenün
Bu cihānda ḡam yimez serv-i semen-bū bitmeye

3. **meh-pāresine:-sı, -n, -e**

Gazel 3021

Mısra: 8

*"Ay parçası" yüzü ay gibi parlak ve güzel olan
kimse.*

Beni hicrān elemi ḥāk-ile yeksān ideyor
Düşeli bir gözi āhū yüzi meh-pāresine

4. **meh-pāreler:-ler**

Gazel 3189

Mısra: 6

*"Ay parçası" yüzü ay gibi parlak ve güzel olan
kimse.*

Ḥamdü-lillāh serfirāz itdürmedün düyā-y-ıla
Çok şükür meh-pāreler yolında ḥāk itdün beni

meh-rü:

1. **meh-rülara:-lar, -a**

Gazel 3055

Mısra: 4

Ay yüzlü II sevgili.

Naḳd-i cān almak hünerdür 'ışık elinden dōstlar
Niçe dil virmek inen āsāndur meh-rülara

2. **meh-rüy:-y, -ı**

Gazel 3092

Mısra: 4

Ay yüzlü güzel, sevgili.

'İrāk'ı geşt kıldum Rüm['ı] gezdüm
Gözüm dutmadı bir meh-rüyı sence

3. **meh-rü:**

Gazel 3004

Mısra: 3

Ay gibi güzel parlak yüz; ay yüzlü sevgili.

Ölürsem de daḥı gitmez benim yādumdan ol meh-rü
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yāda

4. **meh-rü:**

Gazel 3017

Mısra: 4

Ay gibi güzel parlak yüz; ay yüzlü sevgili.

Nazar eyle görüp ḥālüm benim derdüme bir çāre
Senün 'ışkuñda iy meh-rü Ḥuzā bilür ki şādıḳvan

5. **meh-rüya:-y, -a**

Gazel 3395

Mısra: 3
Ay gibi güzel parlak yüz; ay yüzlü sevgili.

Eyâ zâhid eger biñ kez nazar kılsañ o meh-rüya
Görinmez pertev-i hüsnî idesin çün nigâh egri

6. **meh-rünüñ:-nuñ**

Gazel 3221

Mısra: 6

“Ay yüzlü” Yüzü ay gibi parlayan güzel.

Devr idelden nüh felek görmedi hem görmeyiser
Ol hilâl ebrü vü meh-rünüñ ruḥ-ı zîbâsını

7. **meh-rünüñ:-nuñ**

Gazel 3234

Mısra: 8

“Ay yüzlü” Yüzü ay gibi parlayan güzel.

Aglayup didüm didi kalur mı hergiz ihtiyâr
Nâgehân görem o meh-rünüñ görine tal’ati

8. **meh-rülaruñ:-lar, -uñ**

Gazel 3226

Mısra: 2

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel.

Diñlemedüñ [ey] dil-i dîvâne kimse pendini
Tak yürî meh-rülaruñ boynuña zülfi bendini

9. **meh-rü:**

Gazel 3030

Mısra: 7

Ay (gibi parlak) yüzlü (sevgili).

Seni sevdümse iy meh-rü ne suç itdüm ki öldürdün
Revâ mı pâdişâh olan gire nâ-ḥâk yire kana

10. **meh-rü:**

Gazel 3119

Mısra: 3

Ay (gibi parlak) yüzlü (sevgili).

Yüzün ‘uşşâka gösterseñ n’ola gün gibi iy meh-rü
Demidür güzelüm mihrün yiter nâ-mihribân olma

11. **meh-rü:**

Gazel 3274

Mısra: 3

“Ay yüzlü” Yüzü ay gibi parlayan güzel.

Saña mânend meh-rü görmedüm âh
Gezüp Mısr-ıla Şâm-ıla ‘Irâk’ı

12. **meh-rü:**

Gazel 3445

Mısra: 1

“Ay yüzlü” Yüzü ay gibi parlayan güzel.

Gün gibi itdün tülû’ gördüm çü iy meh-rü seni
Yine tiz girdün şehâba örtü ol gisü seni

13. **meh-rülar:-lar**

Gazel 3223

Mısra: 6

“Ay yüzlü” Yüzü ay gibi parlayan güzel.

Pâre pâre eyledi gerçi dilüm tûğ-ı cefâ
Lîk meh-rülar elinde kaldı her bir pâresi

14. **meh-rülar:-lar**

Gazel 3417

Mısra: 9

“Ay yüzlü” Yüzü ay gibi parlayan güzel.

Bu Muḥibbî niçe meh-rülar görüp iy mâh-rü
Bir senün tek ḥâk budur hiç görmedi mânendünî

15. **meh-rülaruñ:-lar, -uñ**

Gazel 3366

Mısra: 7

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel.

Sîne levhine yazaldan nakşımı meh-rülaruñ
Âferin eydüp gören taḥsîn ider nakḳâşımı

16. **meh-rü:**

Gazel 3395

Mısra: 1

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel. ||

Sevgili.

Ḳamer devrinde ol meh-rü geyer zerrîn külâh egri
Sanasın ebrdür zülfi olur gâh togru gâh egri

17. **meh-rü:**

Gazel 3396

Mısra: 3

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel. ||

Sevgili.

Ġamzeñ okları eyâ meh-rü irişdi sîneye
Kan yalaşmayınca benümle karındaş olmadı

18. **meh-rü:**

Gazel 3456

Mısra: 5

“Ay yüzlü” yüzü ay gibi parlayan güzel. ||

Sevgili.

Söze geldükçe ol meh-rü düşer üstine bî-diller
Nite kim kuşlar üşmişdür işidüp şavt-ı Dâvüd’ı

mehtâb:

1. **mehtâba:-a**

Gazel 3158

Mısra: 2

1. Ay ışıġı, ay aydınlığı. 2. Dolunay.

İy dil geçür ‘ömrünü her dem şafâ-y-ıla
Mehtâba karşu ‘ıyş idegör çeng ü nây-ıla

2. **mehtâb:**

Gazel 3176

Mısra: 6

1. Ay ışığı, ay aydınlığı. 2. Dolunay.

Rüşen eyle bu gönül hânesin iy bedr-i münir
Târ-ı vîrâneleri nite ki mehtâb gibi

mehveş:

1. mehveşi:-i

Gazel 3270

Mısra: 1

Yüzü aya benzeyen, ay gibi güzel kadın.

Zâhir oldı nâgehân gördüm ben bir mehveşi
Ol zamândan berü şu'le virdi sînem âteşi

meh-veş:

1. meh-veşe:-e

Gazel 3026

Mısra: 1

Ay yüzlü sevgili.

Her taraftan zülf kim düşmüş o haddi meh-veşe
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneşe

mekân:

1. mekânûn:-un

Gazel 3246

Mısra: 3

1. Yer, mahal. 2. Durulan, oturulan yer, ev,
mesken, ikâmetgâh.

Mekânûn 'âlem-i 'ulyâ turaguñ cennet-i me'vâ
Kapuñ derbânıdır Rıd'vân olup çâker saña hürî

mekân ol:

1. mekân ol:-dı

Gazel 3320

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mekan, yer olmak.

İy Muhibbî çün şeb-i hicrân saña oldı mekân
Sen dañı yak âteş-i 'ışk-ıla dil fânûsuñı

mekr ü âl:

1. mekr ü âl:

Gazel 3393

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hile ve aldatma.

Alınaldan alma gönüm olupdur şem'dân
Ne sebebden bilmedüm bu mekr ü âl eglér meni

mekr ü fitne:

1. mekr ü fitne:--si,, --(n), --e

Gazel 3003

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hile ve karışıklık, kargaşa.

Cihân 'ayyâresinden kıl kenâra
Ki mekr ü fitnesine yok şümâra

mekr ü hîvel:

1. mekr ü hîyel:

Gazel 3452

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hile ve aldatmalar.

Āfet-i şuñ-ı 'Acem fitne-i âşüb-ı 'Arab
Gözi pür mekr ü hîyel Rüm ili sahhârecügi

mekteb-i 'ışk:

1. mekteb-i 'ışk:-a

Gazel 3469

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk okulu.

Varaldan mekteb-i 'ışka açup miñnet kitâbından
Mañabbet fennin öğrendüm olup Kays'un sabağdaşı

mela':

1. mela'larda:-lar, -da

Gazel 3343

Mısra: 6

Cemaat.

Bir rind-i sebük-rüh gerek fehm ide sözüm
Mela'larda keşf degüldür bu ma'anî

melâhat:

1. melâhat:

Gazel 3166

Mısra: 5

Güzellik, şirinlik.

Leylî zülfün haşretinden iy melâhat gülşeni
Bağrı yanmış vâdî-i hayretde Mecnûnam yine

2. melâhat:

Gazel 3270

Mısra: 9

Güzellik, şirinlik.

Şi'r anuñçün buldı melâhat Muhibbî'nün
Gitmez dilinden olup şîrîn şeker hüşî

3. melâhat:

Gazel 3453

Mısra: 1

Güzellik, şirinlik.

Ruĥları üzre ‘arâk mı ya melâhat dürleri
Şebnem ile yâhû ziyet buldı gülberg-i teri

melâ’ik:

1. melâ’ikler:-ler

Gazel 3212

Mısra: **10**

Melekler.

Muĥibbî ĥâk ol ‘ışkuñ yolında
İde sürme melâ’ikler o gerdi

melâ’ik:

1. melâ’ik:

Gazel 3344

Mısra: **4**

Melekler.

Dildâra karşı secde kılup cânı terk kıl
Tâ ki felekde kıla melâ’ik namâzuñı

melâmet:

1. melâmeti:-i

Gazel 3340

Mısra: **14**

Azarlama, kınama, yerm, ayıplama, serzeniş.

Kimdür Muĥibbî ‘âşık ‘ışk içre sorsalar
Dirdüm belâ vü miñnet ile bir melâmeti

2. melâmeti:-i

Gazel 3354

Mısra: **10**

Azarlama, kınama, yerm, ayıplama, serzeniş.

‘Âşık Muĥibbî ölse de varmaz selâmete
‘Âşık odur ki cân virüp alur melâmeti

3. melâmeti:-i

Gazel 3436

Mısra: **6**

Azarlama, kınama, yerm, ayıplama, serzeniş.

Zâhid ko bizi sen yüri sag u selâmet ol
‘Âşık hemîşe ister ola ol melâmeti

4. melâmet:

Gazel 3154

Mısra: **3**

1. Azarlama, kınama, yerm, ayıplama, serzeniş.

2. tasavvuf. Giyim kuşam, zikir, âyin gibi yerleşmiş âdet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifâtından uzaklaşarak Hakk’a yaklaşmayı esas alan anlayış.

‘Âr u nâmûsı koyup koma melâmet yakasın
Yüri Mecnûn gibi sen çâk-i giribânlar ile

5. melâmet:

Gazel 3292

Mısra: **6**

1. Azarlama, kınama, yerm, ayıplama, serzeniş.
2. tasavvuf. Giyim kuşam, zikir, âyin gibi yerleşmiş âdet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifâtından uzaklaşarak Hakk’a yaklaşmayı esas alan anlayış.

Saklamak şıyt u şadâ-yı ‘ışkumı mümkün degül
Çalmışam bâzârda çün ben melâmet kûsını

6. melâmet:

Gazel 3435

Mısra: **6**

1. Azarlama, kınama, yerm, ayıplama, serzeniş.
2. tasavvuf. Giyim kuşam, zikir, âyin gibi yerleşmiş âdet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifâtından uzaklaşarak Hakk’a yaklaşmayı esas alan anlayış.

Sunıldı zâhide künc-i selâmet
Melâmet ‘âşık-ı bed-nâma düşdi

7. melâmet:

Gazel 3442

Mısra: **9**

1. Azarlama, kınama, yerm, ayıplama, serzeniş.
2. tasavvuf. Giyim kuşam, zikir, âyin gibi yerleşmiş âdet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifâtından uzaklaşarak Hakk’a yaklaşmayı esas alan anlayış.

Baña dirlir melâmet ihtiyâr it
Olur mı ehl-i ‘ışkuñ ihtiyârı

8. melâmet:

Gazel 3473

Mısra: **8**

1. Azarlama, kınama, yerm, ayıplama, serzeniş.
2. tasavvuf. Giyim kuşam, zikir, âyin gibi yerleşmiş âdet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifâtından uzaklaşarak Hakk’a yaklaşmayı esas alan anlayış.

Şol deñlü itdi Kays vuhûş-ıla ülfeti
Kuşlar başında yaptı melâmet yuvasını

9. melâmet:

Gazel 3178

Mısra: **1**

Azarlama, kınama, yerm, ayıplama, serzeniş.

‘İşk bünyâdına cem‘ iden melâmet taşını
Şartıdur evvel temel yirine koya başın

10. melâmet:-e

Gazel 3165

Mısra: **10**

Azarlama, kınama, yerm, ayıplama, serzeniş.

Mecnûn gibi ki Leylâ saçına virüp gönül
Düşdi diyâr-ı gamda Muĥibbî melâmeti

11. **melâmetden:-den**

Gazel 3192

Mısra: 7

1. *Azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş.*
2. *tasavvuf: Giyim kuşam, zikir, âyin gibi yerleşmiş âdet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifâtından uzaklaşarak Hakk'a yaklaşmayı esas alan anlayış.*

Melâmetden sakınmaz 'âşık olan
Bu nev'-ile iderler iftiharî

melâmet it:

1. **melâmet it:-se**

Gazel 3409

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Azarlamak, kınamak, ayıplamak.

İy Muhibbî ger melâmet itse zâhid gam degül
Çün ez el açılmadı 'uşşâka şöhret kapısı

melâmet ol:

1. **melâmet ol:**

Gazel 3309

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayıplanmak, kınanmak.

Muhibbî ol melâmet 'ışk içinde
Gözetme hergiz nâmüs u 'arı

melek:

1. **melek:**

Gazel 3059

Mısra: 3

*Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan
günahsız varlıkların her biri II sevgili.*

Melek misin perî yâhüd ferîşte
Bu hüsnî görmedi kimse beşerde

2. **melek:**

Gazel 3090

Mısra: 3

*Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan
günahsız varlıkların her biri II sevgili.*

Melek midür perî yâhüd ferîşte
Bu hüsnî görmedi kimse beşerde

3. **melek:**

Gazel 3229

Mısra: 1

1. *Gözle görülüp elle tutulmayan, yiyip içmeyen,
cinsiyet farkı bulunmayan, sâdece Allah'a itâat etmek
ve dâima hayra vâsita olmak üzere yaratılmış olan
sayısız nûrânî varlıklardan her biri.* 2. *Güzel yüzlü,
iyi huylu, mâsum kimse.* 3. *Sevgili.*

Perî misin melek misin yâ hürî
Yüzünde berç urur Allâh nûri

melek-çehre:

1. **melek-çehre:**

Gazel 3367

Mısra: 7

Melek yüzlü. || Sevgiliye hitap ediş.

İy melek-çehre senüñ kâdd-i büleñdün var iken
Katı kûteh görünür gözlerüme serv-i sehî

melek-haslet:

1. **melek-haslet:**

Gazel 3211

Mısra: 1

Melek huylu.

İy melek-haslet ü iy nûr-ı Hudâ v'iy Kureşî
Kankı kâfirdür ola sevmeye sen hürî-veşî

melek-rû:

1. **melek-rû:**

Gazel 3031

Mısra: 3

Melek (gibi güzel) yüzlü (sevgili).

Saňa beñzer bir perî-peyker melek-rû görmedüm
Gerçi kim 'âlemd e bî-had eylemişem geşt-i rāh

memleket:

1. **memleket:**

Gazel 3365

Mısra: 10

*Bir hükümdarın emri altında bulunan yer; ülke,
diyar. II. Gönül.*

'İşk şâhı geldi ardınca bile sultân-ı gam
Yıkılır ol memleket hüküm itdi çün sultân iki

memlü:

1. **memlü:**

Gazel 3205

Mısra: 8

Dolmuş, dolu.

Penç vâkitde mescide varur o da ancak imâm
Gice gündüz lîk memlü görürem meyhāneyi

men:

1. **meni:-i**

Gazel 3393

Mısra: 1

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri (Âşık).

Sākiyā sen sanma kim def´-i melāl egler meni
Ol dışı dürr-i ´Aden la´li zülāl egler meni

2. meni:-i

Gazel 3393

Mısra: 2

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri (Áşık).

Sākiyā sen sanma kim def´-i melāl egler meni
Ol dışı dürr-i ´Aden la´li zülāl egler meni

3. meni:-i

Gazel 3393

Mısra: 4

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri (Áşık).

Yüz süriyü hāk-i pāyin buse eylerdüm velī
Yolum alup her seher bu eşk-i al egler meni

4. meni:-i

Gazel 3393

Mısra: 6

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri (Áşık).

Misk gibi terk-i diyār itmek dilerdi bu gönül
Gördüğümce dem-be-dem ol zülf ü hāl egler meni

5. meni:-i

Gazel 3393

Mısra: 8

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri (Áşık).

Zerre gelmez ´aynuma bāğ-ı cinānuñ gülleri
Ol yüzi gülzārsuz sanmañ nihāl egler meni

6. meni:-i

Gazel 3393

Mısra: 10

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri (Áşık).

Baħr-ı ğamdan fülk-i dil çokdan olur-ıdı hālāş
Rūzigār-ı tālī´-i naħs māh u sāl egler meni

7. meni:-i

Gazel 3393

Mısra: 12

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri (Áşık).

Alınaldan alına gönülüm olupdur şem´dān
Ne sebebden bilmedüm bu mekr ü āl egler meni

8. meni:-i

Gazel 3393

Mısra: 14

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri (Áşık).

Cān[ı] cānāna Muħibbī çokdan eylerdi nisār
Līk vaşl ümmīdile fikr-i muħāl egler meni

9. meni:-i

Gazel 3397

Mısra: 10

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri (Áşık).

Müdde´i rağmınadır her demde cānā güldüğüm
Bu Muħibbī seni ger görmeye evvāh meni

10. meni:-i

Gazel 3450

Mısra: 2

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri (Áşık).

İy kadūñ serv ü saçuñ sünbül ü haṭṭuñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenūñ şad çü meni

11. zi-men:

Gazel 3011

Mısra: 3

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Mü´min-i ´ışkām bi-ħamdillāh zi-men zülf-i dōst
Kılca noķşān gelmedi yāhūd hālel bu dīnūme

12. zī-men:

Gazel 3027

Mısra: 7

"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Ĥamdü-lillāh mü´min-i ´ışkām zī-men zülf-i dōst
Yok-durur bir kılca noķşān u hālel hiç dīnūme

men´ id:-

1. men´ id:-er, --se

Gazel 3084

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Engellemek, yasaklamak.

İy gönül kim ´aşıkı men´ ider-ise bādeden
Bāda virür ´aql[ı] güş itme kelām-ı hāmına

2. men´ id:-er, -sin

Gazel 3202

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yasaklamak, engellemek, önüne geçmek.

Men´ idersin ´aşıkı ammā riyādur satduğuñ
Zāhidā ´ucb-ıla gördüñ kendüñi dānā gibi

men´ id:

1. men´ id:-e, -sin

Gazel 3474

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yasaklamak, engellemek, önüne geçmek.

Vech-i zībādan n´içün men´ idesin şūfī bizi
Aħsen-i taķvīme inkār eylemek taķvā mı ki

men´ it:

1. men´ it:-miş, -dür

Gazel 3405

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yasaklamak, engel olmak.

Cür'a-i cām-ı lebinden kim nigāruñ mest ola
Ma'ni-i 'aşk men' itmişdür anuñ taqririni

men' ol:

1. **men' ol:-a**
Gazel 3476
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yasaklanmak, önüne geçilmek, engellenmek.

Men' ola sanma Muhibbī eyleme sineñ siper
Tiri ähendden geçer atsa kemān ebruları

menzil:

1. **menzili:-i**
Gazel 3067
Mısra: 2
Durak, varılacak yer.

Zerre-veş her kim mezellet toprakında hāk ola
Tañ degüldür gün gibi ger menzili eflāk ola

2. **menzile:-e**
Gazel 3461
Mısra: 7
Hedef, varılacak yer.

Ok gibi togrulmayınca varırmazsın menzile
Kimde yok perr-i 'amel yolda kalur segzen gibi

3. **menzil:**
Gazel 3050
Mısra: 3
Hedef, varılacak yer.

İrişemez nigāra menzil uzak
Niçe vara ol esb-i lengi sorma

4. **menzilün:-üñ**
Gazel 3202
Mısra: 1
Yolcuların konakladıkları yer, konak yeri, konak. II Varılacak yer. II Oturulan, ikāmet edilen yer, ev, mesken, ikāmetgāh.

Menzilün evvel qadem basduñ dilā dünyā gibi
Ähirün ammā ne olur bilmedün ferdā gibi

5. **menzil:**
Gazel 3209
Mısra: 6
1. Yolcuların konakladıkları yer, konak yeri, konak. 2. İki konak arasındaki uzaklık, bir konaklık mesāfe, normal yürüyüşle bir günlük yol. 3. Varılacak yer.

Deşt-i gāmda gerçi kim Mecnūn'ı yoldaş eyledüm
Bir iki menzil varınca baña pādaş olmadı

6. menzili:-i

Gazel 3257

Mısra: 1

1. Yolcuların konakladıkları yer, konak yeri, konak. 2. Rütbe, mevki, makam. 3. Oturulan, ikāmet edilen yer, ev, mesken, ikāmetgāh.

Kaşrı yüce menzili yāruñ haymā gibi
Äh irmez elüm gönül aña mübtelā gibi

menzil eyle:

1. **menzil eyle:-gil**
Gazel 3202
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Durak yeri yapmak, konaklamak.

Cife-i dünyāya aldanma meges gibi gönül
Menzil eylegil kanā'at Kāf'ını 'Ankā gibi

mercān:

1. **mercān:**
Gazel 3413
Mısra: 6
"Mercan" Denizden çıkan kırmızı cevher.

Bahr-ı 'ışk içre bulup neşv ü nemā kanlu yaşum
Ka'r-ı deryādaki san niçe mercān büyüdi

2. **mercān:**
Gazel 3060
Mısra: 6
Denizden çıkan maruf kırmızı cevher II aşışın gözyaşları.

Derd-ile hicrān şebinde aglasam müjgānuma
Dāne dāne dizerem mercān mercān üstine

3. **mercān:**
Gazel 3060
Mısra: 6
Denizden çıkan maruf kırmızı cevher II aşışın gözyaşları.

Derd-ile hicrān şebinde aglasam müjgānuma
Dāne dāne dizerem mercān mercān üstine

merd:

1. **merd:**
Gazel 3194
Mısra: 9
1. Yiğit, cesur (kimse), bahadır, kahraman, şecī. 2. Güvenilir, sözünün eri, müriüvvetli, hamiyetli (kimse). 3. Adam, insan.

İy Muhibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun
Danış evvel 'ağsin it yok 'ağlı anuñ zen gibi

2. **merd:**

Gazel 3329

Mısra: 9

1. *Yiğit, cesur (kimse), bahadır, kahraman, şecî.*
2. *Güvenilir, sözünün eri, mürüvvetli, hamiyetli (kimse).*
3. *Adam, insan.*

İy Muhibbî dimeyeler merd saña merdâneler
Bilmeyesin bu cihân içinde yok u varuñı

3. **merd:**

Gazel 3439

Mısra: 13

1. *Yiğit, cesur (kimse), bahadır, kahraman, şecî.*
2. *Güvenilir, sözünün eri, mürüvvetli, hamiyetli (kimse).*
3. *Adam, insan.*

Muhibbî merd olanlar levh-i dilde
Yazarlar kan-ıla bu mâcerâyı

4. **merdi:-i**

Gazel 3212

Mısra: 6

1. *Yiğit, cesur (kimse), bahadır, kahraman, şecî.*
2. *Güvenilir, sözünün eri, mürüvvetli, hamiyetli (kimse).*

Çeküp bār-ı gama tākāt getürdüm
Gören dir görmedük biz böyle merdi

merd ol:-

1. **merd ol:-an**

Gazel 3083

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cesur, yiğit, sözüne sadık olmak.

Baksañ cihâna göz[e] gelür cām u bâdedür
Aldanmaz anuñ merd olan âb u hevâsına

2. **merd ol:-an, --lar**

Gazel 3129

Mısra: 18

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cesur, yiğit, sözüne sadık olmak.

Merd-i meydân ol Muhibbî virme dünyâya gönül
Merd olanlar çünkü dimişler gerek gayret ere

3. **merd ol:-an**

Gazel 3170

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Yiğit, cesur olmak. 2. Güvenilir, sözünün eri, mürüvvetli, hamiyetli olmak.

Merd olan güzelden hulk u hüdür
Hired nakşıyla bakmaz er pişe

merd ol:

1. **merd ol:-an**

Gazel 3347

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Yiğit, cesur olmak. 2. Güvenilir, sözünün eri, mürüvvetli, hamiyetli olmak.

Merd olan virmez imiş çünkü bu dünyâya gönül
Sen dağı eyle Muhibbî gele merdâneligi

merdâna:

1. **merdânalığı:-lîg, -ı**

Gazel 3421

Mısra: 4

Mert insanlar, mertler, yiğitler.

Kim tutar tîr-i cefâ karşısına sîne siper
Âferîn olsun aña eyledi merdânalığı

merdâne:

1. **merdâne:**

Gazel 3443

Mısra: 1

Erkeğe yaraşır biçimde, erkeğe. || Mert kimselere, yiğitlere.

Merdâne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görine zevk u şafâ günü

2. **merdâneler:-ler**

Gazel 3329

Mısra: 9

Mert bir insana yakaşır tarzda, mertçe.

İy Muhibbî dimeyeler merd saña merdâneler
Bilmeyesin bu cihân içinde yok u varuñı

3. **merdâneği:-gî**

Gazel 3259

Mısra: 10

Mert bir insana yakaşır tarzda, mertçe, yiğitçe.

Cân-ıla başuñ[1] terk kıl rāh-ı maḥabbetde Muhib
Çün 'aşıkā lāzım-durur olmak gerek merdâneği

4. **merdâneligi:-lig, -i**

Gazel 3347

Mısra: 10

Mert bir insana yakaşır tarzda, mertçe, yiğitçe.

Merd olan virmez imiş çünkü bu dünyâya gönül
Sen dağı eyle Muhibbî gele merdâneligi

merdâneği:

1. **merdâneği:**

Gazel 3373

Mısra: 10

Mert bir insana yakaşır tarzda, mertçe, yiğitçe.

'İşka düşdün iy Muhibbî cāna başa kalma kim
Diyeler 'uşşāk arasında saña merdānegī

merd-i meydān ol:

1. merd-i meydān ol:

Gazel 3129

Mısra: 17

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meydanın yiğidi olmak, yiğitçe davranmak.

Merd-i meydān ol Muhibbî virme dünyāya gönül
Merd olanlar çünkü dimişler gerek gayret ere

2. merd-i meydān ol:

Gazel 3195

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meydanın yiğidi olmak, yiğitçe davranmak.

Merd-i meydān ol Muhibbî olma dünyāya zebūn
Māddeye dil vermeyüp olmak gerekdür ner gibi

merdüm:

1. merdümi:-i

Gazel 3072

Mısra: 3

Göz bebeği.

Åh kim deryā-yı eşkümdе bu çeşmüm merdümi
Sanasın bir keşfidür durmaz döner girdābda

2. merdümi:-i

Gazel 3491

Mısra: 6

Göz bebeği.

Süpürür ferrāş olupdur küyını kirpüklerüm
Su seper sakkā gibi dem dem bu çeşmüm merdümi

3. merdümdür:-dür

Gazel 3489

Mısra: 6

Göz bebeği.

Gözlerüm isār ider yolına eşküm gevherin
Gör ne merdümdür dirġ itmez çoġını azını

merdüm-i çeşm:

1. merdüm-i çeşm:--ü, --m

Gazel 3112

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz bebeği.

İki kāse merdüm-i çeşmüm eline sīm ü zer
Aldı isār itmege geldükçe gam sultānına

2. merdüm-i çeşm:--üm

Gazel 3045

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz bebeği.

Sevdā-yı ser-i zülfine dolaşalı gönlüm
Kaldı ebedi merdüm-i çeşmüm nem içinde

3. merdüm-i çeşm:-üm

Gazel 3446

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz bebeği.

Yoluñda merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki
Dirġā kalmadı varı beni yavlak fakīr itdi

merdümlük id:

1. merdümlük id:-üip

Gazel 3302

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnsanlık etmek, insanca davranmak, iyilikte bulunmak.

Gel iy bād-ı şabā merdümlük idüp
İrişdür küyına bu hāk-i pāyı

merdüm-zāde:

1. merdüm-zādeyi:-y, -i

Gazel 3375

Mısra: 10

Göz bebeğinin oġlu; göz yaşı // İnsanoġlu ve göz bebeğinin çocuġu. (göz yaşı) tevriyeli.

Çarġ elinden göz yaşın dökseñ inen incinme kim
Yüzünü hāke sürüpdür niçe merdüm-zādeyi

merġüb:

1. merġüb:

Gazel 3311

Mısra: 4

1. İstenilen, arzu edilen, raġbet gösterilen (kimse veya şey). 2. Herkesin beġenip arzu edeceği, raġbet göstereceği kadar güzel, makbul (şey).

'Åşık olmaz 'ışk bāzārında şevket bir pula
Bunlaruñ merġüb metā'ı ancak efgendeği

merhamet:

1. merhametle:-le

Gazel 3261

Mısra: 6

Herhangi bir canlının acısını, kederini, mutsuzluġunu yüreğinde hissedip üzüntü duyma ve ona karşı yardım hisleriyle dolma, acıma.

Eksilür sanma niġārā uşbu cāh u haşmetüñ
Merhametle eyleseñ sūy-ı gedāyān nökeri

2. merhamet:

Gazel 3171

Mısra: 2

Herhangi bir canlının acısını, kederini, mutsuzluğunu yüreğinde hissedip üzüntü duyma ve ona karşı yardım hisleriyle dolma, acıma.

Kullar kapuñda çok sen pâdişâh
Merhamet senden umarlar pür günâh

merhem:

1. merhem:

Gazel 3045

Mısra: 7

İlaç, yara üzerine sürülen yumuşak deva.

Sînemde anuñ zaħmı gelür çün baña merhem
Derdini kabûl eylememişdür em içinde

2. merhemûn:--üñ

Gazel 3139

Mısra: 12

İçinde gerekli etkili maddeler bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız, deri üzerine sürülerek kullanılan ilaçların ortak adı, halk ağzı. melhem. || Manevi bir acının, bir üzüntünün şiddetini azaltacak, ümit ve teselli kaynağı olacak şey, çare.

Tutuşur âhum şerârından dü 'âlem iy tabîb
Merhemûñ nef'i nedür bu dâğ-ı hicrân üstine

3. merhemi: -i

Gazel 3452

Mısra: 2

İçinde gerekli etkili maddeler bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız, deri üzerine sürülerek kullanılan ilaçların ortak adı, halk ağzı. melhem. || Manevi bir acının, bir üzüntünün şiddetini azaltacak, ümit ve teselli kaynağı olacak şey, çare.

'Arz-ı hüsn eyle hicâb eyleme cân pârecügi
Zaħmumuñ merhemi bî-çâre dilüñ çârecügi

4. merhemüm: -üm

Gazel 3201

Mısra: 6

1. İçinde gerekli etkili maddeler bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız, deri üzerine sürülerek kullanılan ilâçların ortak adı. 2. Mânevî bir acının, bir üzüntünün şiddetini azaltacak, ümit ve teselli kaynağı olacak şey, çare.

Ğamzeñ okı irişmese mecrûh göñlüme
Olmazdı yaram üstine ol merhemüm gibi

5. merhemi: -i

Gazel 3300

Mısra: 6

Mânevî bir acının, bir üzüntünün şiddetini azaltacak, ümit ve teselli kaynağı olacak şey, çare.

Tirini gönderse cân karşı çıkar
Olduğyçün hasta göñlüm merhemi

merhem ol:

1. merhem ol: -i, -up, -dur

Gazel 3377

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Merhem, ilaç olmak II bir derde çare olmak.

Ğonca gibi saklaram sînemde peykānuñ şehā
Bu şikeste göñlümüñ çün ol olupdur merhemi

merhem ur:-

1. merhem ur:- --ma, --dı

Gazel 3021

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Merhem sürmek. II 2. Derdine çare bulmak.

Yine aldandı göñül bir güzelüñ pâresine
Raħm idüp urmadı merhem dil ü cân yarasına

merhem ur:

1. merhem ur: -maz

Gazel 3485

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Merhem, ilaç sürmek, ilaçla tedavi etmek.

İy Muħibbî çünki merhem urmaz âhîr yarama
Urmasa ğamz oklarını ol kaşı ya kâşki

merhem-i vaşl:

1. merhem-i vaşl: -uñ

Gazel 3452

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma merhemi, ilacı.

Merhem-i vaşluñ eger irmeye bu hastaya âh
Rüz-ı maħşerde daħı bulına dil pârecügi

mermer:

1. mermerleri: -ler, -i

Gazel 3363

Mısra: 4

Mermer: Renkli, damarlı ve beyaz çeşitleri olan, perdah ve cilâya elverişli, billûrlaşmış bir çeşit kireç taşı.

Gözlerüm yaşıyla âhum yâra te'sir eylemez
Seng-i hârâdan katıdur kalbinüñ mermerleri

2. mermer:

Gazel 3195

Mısra: 6

Renkli, damarlı ve beyaz çeşitleri olan bir çeşit

kireç taşı. II Mermer gibi sert, katı. II Sevgilinin taş kalbi.

Âh kılsam ağlasam yaşum saña itmez eser
Katı gönlün dostum pekdür senün mermer gibi

merve:

1. **merve:**

Gazel 3075

Mısra: 11

*Mekke'de bir dağın adı olup, hacılar bununla
Safa ovasında sa'y ederler, yani yedi defa gidip
gelirler ki, hac farızasının rükünlerindedir.*

Merve hakkıyçun Şafâ'dan cân kırbân eyleye
Ger irişürse Muhibbî Ka'be'[nüñ] kapısına

merve hakı:

1. **merve hakı:**

Gazel 3159

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Dua İfadesi**

*Merve hakı için. Merve: Mekke'de bir dağın adı
olup, hacılar bununla Safa ovasında sa'y ederler,
yani yedi defa gidip gelirler ki, hac farızasının
rükünlerindedir.*

Gitmez tavâf-ı Ka'be'ye Merve hakı gönül
Eyler tavâf küyünü her dem şafâ-y-ıla

meşakkat çek-:

1. **meşakkat çek-:--dü, --m, --se**

Gazel 3091

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Zorlukla karşılaşp, sıkıntı ve dert çekmek.

Çekdümse ne gam derd ü belâ ile meşakkat
Şükrüm bu ki irdüm soñucu bir ulu gence

meş'al-i hürşid:

1. **meş'al-i hürşid:--e**

Gazel 3010

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güneş meşalesi.

Muhibbî gerçi cân yakdı cemâl-i şem'-i dildâra
Ne pervâ meş'al-i hürşide ger yanarsa pervâne

meşâm:

1. **meşâma:-a**

Gazel 3088

Mısra: 3

Koku alma organı, burun.

Bir kerre anuñ bûyı irişmedi meşâma
Andan baña ne fâyide haddi gül-i terse

meşâm-ı cân:

1. **meşâm-ı cân:-a**

Gazel 3323

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Can burnu. II Aşığın sevgilinin kokusunu almak
isteyen burnu.*

Yâr küyünden şabâ yili getüre haberi
Büy-ı zülfiyle meşâm-ı cânâ irişe eseri

meşâm-ı dil:

1. **meşâm-ı dil:**

Gazel 3379

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlün burnu.

Tâzelendi büy-ı zülfinden meşâm-ı dil yine
Esdügince her şehir bād-ı şimâl egler beni

mescid:

1. **mescid:--e**

Gazel 3013

Mısra: 4

*Mescit, Müslümanların vakit namazlarını
kılmaları ve ibâdetlerini yerine getirmeleri için
yapılan, içinde cuma ve bayram namazları
kılınmayan minâresiz, minbersiz küçük câmi.*

Mey-hâne güşesinde turup cür'a nüş iden
Mescide varubanı alışmaz 'avâm-ıla

2. **mescidde:-de**

Gazel 3074

Mısra: 7

*Mescit II cami II İslam dininde ibadet edilen
mekan.*

Zâhidün mescidde hây u huyına kılma nazar
Var harâbât ehlinün bak anda nüş-â-nüşına

3. **mescidde:-de**

Gazel 3281

Mısra: 7

*(Ar.) Müslümanların vakit namazlarını kılmaları
ve ibâdetlerini yerine getirmeleri için yapılan, içinde
cuma ve bayram namazları kılınmayan minâresiz,
minbersiz küçük câmi.*

Kâmet getürdi kâmetün mescidde müezzîn görüp
Didi ki bir mihrâb yok hiç tāk-ı ebrüyuñ gibi

4. **mescidde:-de**

Gazel 3299

Mısra: 5

*(Ar.) Müslümanların vakit namazlarını kılmaları
ve ibâdetlerini yerine getirmeleri için yapılan, içinde*

cuma ve bayram namazları kılınmayan minâresiz,
minbersiz küçük câmi.

Halk[1] gördüm kimi mescidde kimi mey-hânedede
Baña nâmuñ zikri ile meskenüm küyuñ gibi

5. **mescidde:-de**

Gazel 3419

Mısra: 5

(Ar.) Müslümanların vakit namazlarını kılmaları
ve ibâdetlerini yerine getirmeleri için yapılan, içinde
cuma ve bayram namazları kılınmayan minâresiz,
minbersiz küçük câmi.

Mescidde dün imâma uydum velî ne kıldum
Hiç bilmedüm bu gönlüm ebrü-yı tãka düşdi

6. **mescidde:-de**

Gazel 3436

Mısra: 1

(Ar.) Müslümanların vakit namazlarını kılmaları
ve ibâdetlerini yerine getirmeleri için yapılan, içinde
cuma ve bayram namazları kılınmayan minâresiz,
minbersiz küçük câmi.

Mescidde eger görse mü'ezzîn o kâmeti
Kendin yitüre añmaya hergiz o kâmeti

7. **mescid:**

Gazel 3274

Mısra: 5

(Ar.) Müslümanların vakit namazlarını kılmaları
ve ibâdetlerini yerine getirmeleri için yapılan, içinde
cuma ve bayram namazları kılınmayan minâresiz,
minbersiz küçük câmi.

Yüzüñ mescid kıyâm itseñ habîbüm
İdeler secdeler ebrü-yı tãkı

8. **mescid:**

Gazel 3172

Mısra: 2

1. Müslümanların vakit namazlarını kılmaları ve
ibâdetlerini yerine getirmeleri için yapılan, içinde
cuma ve bayram namazları kılınmayan minâresiz,
minbersiz küçük câmi [Son zamanlarda bâzıları,
minâre ve minber ilâve edilerek cuma ve bayram
namazları kılınır hâle getirilmiştir]. 2. Câmi.

Vâ'ızı gör niçe düşmiş 'âşık-ı şeydâ-y-ıla
Mescid için toptolu kılmiş kuru gavgâ-y-ıla

9. **mescide:-e**

Gazel 3205

Mısra: 7

Mescit. II Cami. II İslam dininde ibadet edilen
mekan.

Penç vâkitde mescide varur o da ancak imâm
Gice gündüz lîk memlû görürem meyhâneyi

mescid-i aksâ:

1. **mescid-i aqşâ:**

Gazel 3459

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kudüs'te bulunan kutsal mabed; Hz.

*Peygamberin miraca çıktığı mekân. II Sevgilinin kaşı
ile Mescid-i aksâ arasında benzerlik kurulmuştur.
Mecazen sevgiliye/Allah'a yakınlığın simgesidir.*

Kaşuñdur Mescid-i Aqşâ yüzüñdür Ka'be-i 'ulyâ
'Aceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh püşü

mescid-i hüsn:

1. **mescid-i hüsn:-üñ, -i**

Gazel 3176

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik mescidi.

Mescid-i hüsnüñi kim görse hemân secde kılur
Tãk-ı ebrüñ olalıdan aña mihrâb gibi

2. **mescid-i hüsn:-üñ, -i**

Gazel 3247

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik mescidi.

Mescid-i hüsnüñi iy döst san kim câmi' iden
Eylemiş kaşlarıñ ol câmi'e mihrâb gibi

3. **mescid-i hüsn:-üñ, -de**

Gazel 3290

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik mescidi.

Mescid-i hüsnünde cânâ göreli ebrülarıñ
Secde itdi dil baş kaldurmadı mihrâbuñı

mesel:

1. **meseldür:-dür**

Gazel 3057

Mısra: 6

Ar. hikaye, örnek, benzeri.

Ger murâduñ cân ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kîn ola müselmân olmaya

2. **meseldür:-dür**

Gazel 3140

Mısra: 10

1. Örnek, benzer, misal, numüne. 2. Asıl anlamı
dışında başka bir şeyi anlatmak için dolaylı ve üstü
kapalı olarak söylenen ibret alınacak söz. 3. Ders ve
ibret alınacak küçük hikâye, fıkra, kıssa. 4. Atasözü.

Gel beni öldür raqîbi görmeyem küyuñda tek
Bu meseldür bir kafesde bülbül olmaz zâğ-ıla

3. **meseldür**:--dür

Gazel 3431

Mısra: 10

1. Örnek, benzer, misal, numûne. 2. Asıl anlamı dışında başka bir şeyi anlatmak için dolaylı ve üstü kapalı olarak söylenen ibret alınacak söz. 3. Ders ve ibret alınacak küçük hikâye, fıkra, kıssa. 4. Atasözü.

Neye aklar düşelden 'ışka gönlüm
Meseldür aqlamaz çün kendi düşdi

meşgûl:

1. **meşgûl**:

Gazel 3281

Mısra: 5

Bir şeyle uğraşan, bir iş yapmakta olan.

Her yaña baksam her taraf meşgûl tesbîh du'â
Var mı cihânda bir kelâm hiç guft-ile güyuñ gibi

meşhûr ol:

1. **meşhûr ol**:-up, -dur

Gazel 3376

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ûn kazanmak, tanınmak, ün almak, ünlenmek.

Vefâ gelmez güzellerden gel iy dil aña yiltenme
Cefâ vü cevr-ile meşhûr olupdur çün anuñ adı

mesihâ:

1. **mesihâ**:

Gazel 3257

Mısra: 4

Îsâ peygamber (Eliyle mesh etmek suretiyle hastaları tedavi ettiği için Hz. Îsâ'ya Mesih denmiştir.

Ne-y-içün bu ben mürdeye virmeyesin hayât
Oldı nefesüñ mürdelere çün Mesihâ gibi

mesken:

1. **meskenin**:--î, --n

Gazel 3035

Mısra: 2

Oturulan, ikâmet edilen yer, ev, konut, ikâmetgâh.

Kim ki gönlin hoş dutar 'âlemde istignâ-y-ıla
Meskenin Kâf-ı kanâ'at eyler ol 'Ankâ-y-ıla

2. **meskenüm**:--üm

Gazel 3299

Mısra: 6

Oturulan, ikâmet edilen yer, ev, konut, ikâmetgâh.

Halk[1] gördüm kimi mescidde kimi mey-hânede
Baña nâmuñ zikri ile meskenüm küyuñ gibi

3. **meskeni**:-i

Gazel 3265

Mısra: 10

(Ar.) Oturulan, ikâmet edilen yer, ev, konut, ikâmetgâh.

Tâc-ı Husrev istemez mülk-i Ferîdün'dan geçer
Ger Muhibbî'ye müyesser olsa küyuñ meskeni

mesken id:

1. **mesken id**:-er, -se

Gazel 3347

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Yer edinmek, yerleşmek.

Ol perî gönlümü ger mesken iderse yiridür
Çün perî mesken ider bulduğı virâneligi

2. **mesken id**:-er

Gazel 3347

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Yer edinmek, yerleşmek.

Ol perî gönlümü ger mesken iderse yiridür
Çün perî mesken ider bulduğı virâneligi

mesken idin:-

1. **mesken idin**:-se, -m

Gazel 3205

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Yer edinmek, yerleşmek.

Bilüme zünnâr-ı zülfüñ bağlayaldan iy şanem
Mesken idinsem 'aceb midür eger büt-hâneyi

mesken it:

1. **mesken it**:

Gazel 3458

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Yerleşmek.

İy Muhibbî olma dünyâya meges gibi harîş
Mesken it Kâf-ı kanâ'at kühını 'Ankâ gibi

2. **mesken it**:-se

Gazel 3374

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Mesken tutmak; oturup kalmak, yerleşmek.

Leblerinüñ hasretinden ol vefâsuz dilberüñ
Bu Muhibbî mesken itse tañ midür meyhâneyi

mesreb:

1. meşrebdür:-dür

Gazel 3434

Mısra: 3

Yaratılış, huy, tabiat.

'İşk bir meşrebdür anı şüfi idrāk eylemez
Zira kim 'aşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

2. meşrebi:-i

Gazel 3434

Mısra: 4

*Bir kimsenin yaratılışında bulunan huy,
yaratılış, tabiat, mizaç, karakter.*

'İşk bir meşrebdür anı şüfi idrāk eylemez
Zira kim 'aşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

mest:

1. mestün:-üñ

Gazel 3467

Mısra: 5

Sarhoş, kendinden geçmiş.

Varup gülşende iç mestün şarābın
Olup mest aña hiç nāmūs u nengi

2. mest:

Gazel 3183

Mısra: 7

İçki vb. sarhoşluk veren bir şeyin etkisiyle şuuru zayıflamış, kendinden geçmiş kimse, sarhoş. || Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı akli başından gitmiş, sarhoş olmuş kimse.

Perde-i zühüdüm ne assı bu dil-i mecnūn mest
Yārına varımı virdi kendin 'üryān eyledi

3. mestidür:-i, -dür

Gazel 3172

Mısra: 6

1. *İçki vb. sarhoşluk veren bir şeyin etkisiyle şuuru zayıflamış, kendinden geçmiş (kimse), sarhoş.*
2. *Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı akli başından gitmiş, sarhoş olmuş (kimse).*

Her ne söylerse riyādur kendüzi itmez 'amel
Çünkü dünyā mestidür sanmañ ki anı ayıla

mest it:

1. mest it:-di

Gazel 3335

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sarhoş etmek.

Mest itdi beni bāde vü başumda var hūmār
Kaldıysa getir dañı şarāb-ı şebāne[y]i

mest ol:-

1. mest ol:-di

Gazel 3029

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Leb-i la'li hevāsından kamu mest oldı bī-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko hüşyār olmasun
kimse

2. mest ol:-up

Gazel 3069

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Mest olup çāk-i girībān idüben tā dāmen
Vālih ü 'aşık u āşüfte vü rüsvā lāle

3. mest ol:-up

Gazel 3084

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Ben ezel bezminde içmişdüm maħabbet cāmını
Mest olup 'ışk ile cānum irmiş idi kāmına

4. mest ol:-up

Gazel 3174

Mısra: 21

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Gāh mest olup içürür baña 'ışkuñ cür'asın
Geh gubār-ı ğam virüp hayrān ider gönlüm beni

5. mest ol:-di

Gazel 3231

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Maħabbet cāmın içelden Muħibbī şöyle mest oldı
Anı kim bilmeye sanur içüpdür āb-ı engürü

6. mest ol:-miş

Gazel 3246

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Muħibbī cām-ı 'ışkuñı içelden şöyle mest olmuş
Görenler bilmeyüp sanur içüpdür āb-ı engürü

7. mest ol:-du, -m

Gazel 3260

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

İçüp 'ışkuñ şarābını ezel bezminde mest oldum
Anuñçün dañı fark itmem bugün ben sol-ıla sağı

mest ol:

1. mest ol:-a

Gazel 3405

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Cür'a-i cām-ı lebinden kim nigāruñ mest ola
Ma'ni-i 'aşk men' itmişdür anuñ taqririni

2. mest ol:-up

Gazel 3467

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Varup gülşende iç mestüñ şarābın
Olup mest aña hiç nāmūs u nengi

3. mest ol:-up

Gazel 3489

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Tā ki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cür'asın
Anuñ-ıçun fāş kıldı mest olup dil rāzını

mest ü harāb it-:

1. mest ü harāb it-:-di

Gazel 3234

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarhoş etmek, sarhoş ve viran eylemek.

Cānumı mest ü harāb itdi lebüñ keyfiyyeti
Bilmezem kime şikāyet ideyim derdüm katı

mest ü şeydā:

1. mest ü şeydā:

Gazel 3202

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Sarhoş ve çılgın(aşık). II Kendinden geçmek ve
aşkla coşmak.*

Bu Muḥibbī çün ezel nüş itdi 'ışkuñ cāmını
Görinürse tañ degül geh mest ü geh şeydā gibi

mest üstür:

1. mest üstür:-dür

Gazel 3480

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarhoş yük devesi.

Ne kadar ursañ cefā vü cevri ü hicrānuñ yükün
Mest üstürdür çeker dil yirde koymaz bārını

mestâne:

1. mestâneyi:-y, -i

Gazel 3374

Mısra: 4

Sarhoş olmuş, kendinden geçmiş, mahmur.

Hāk-i pāyına gözümden eyledüm gevher nisār
Biñ belā-y-ıla getürdüm ol gözi mestâneyi

2. mestâne:

Gazel 3010

Mısra: 4

Kendinden geçmiş gibi, sarhoşça.

Ezel mey-hānesinden kim içüpdür cür'a-i 'ışkı
Ebed tā rüz-ı maḥşerde bulınsa tañ mı mestâne

3. mestâne:

Gazel 3179

Mısra: 1

*Sarhoş olan bir kimseye yakışır tarzda, mest
olup kendinden geçmişçesine, sarhoşçasına.*

Tiğ alup mestâne çeşmüñ yine çok kan eyledi
Girdi dil şehrini başdan başa vīrān eyledi

4. mestâne:

Gazel 3204

Mısra: 13

*Sarhoş olan bir kimseye yakışır tarzda, mest
olup kendinden geçmişçesine, sarhoşçasına.*

Öldürmege Muḥib seni mestâne gamzeler
Hañçer elinde eyler-ise tañ mı kan daḥı

5. mestāneden:-den

Gazel 3316

Mısra: 6

*Sarhoş olan bir kimseye yakışır tarzda, mest
olup kendinden geçmişçesine, sarhoşçasına.*

Naşihat eyleme nāşih beni ko kendü hālūme
Kulaguma benüm girmez şadā mestāneden gayrı

mestâne cesm:

1. mestâne çeşm:-üñ

Gazel 3109

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Baygın göz II sevgilinin kendinden geçiren
baygın bakışları.*

Şehā katlüm diler mestâne çeşmüñ

İki hācib ider aña havāle

mestānelik id:

1. mestānelik id:-lar-luk, -lar, -elden

Gazel 3435

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarhoş olan bir kimseye yakışır tarzda, mest olup kendinden geçmişçesine davranmak.

İdelden gözleri mestâneliklar
Kaşı birbirine ikrâma düşdi

mestâne-vâr:

1. **mestâne-vâr:**

Gazel 3465

Mısra: 2

Sarhoş gibi, sarhoşçasına.

Dün serv gibi salınup ol gül budâcuğı
Mestâne-vâr eline almış ayacığı

mest-i harâb:

1. **mest-i harâb:**

Gazel 3165

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşırı derecede içmiş, çok sarhoş (kimse).

Mest-i harâb iken ne ‘acebdür ki gözleri
Mihrâb idüp kaşın geçer evvel kıyâmete

mest-i harâbâtî:

1. **mest-i harâbâtî:**

Gazel 3295

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçkiye düşkün (olan) kişinin sarhoşluğu.

Maḥabbet cür‘asın her kim Muḥibbî ol ezel içdi
Ola mest-i harâbâtî dura başında ḥumârı

mest-i harâbât[î] ol:

1. **mest-i harâbât[î] ol:-up**

Gazel 3433

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçkiye düşkün (olan) kişinin sarhoşluğu.

İy Muḥibbî içüben mest-i harâbât[î] olup
Toptolu eyleyelim na‘ra ile âfâkı

mest-i ‘ışk ol:-

1. **mest-i ‘ışk ol:-:--dı**

Gazel 3042

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk sarhoşu olmak, aşk ile kendiden geçmek.

Ezelden mest-i ‘ışk oldı Muḥibbî
Anuñ gönli ne zende ne püserde

mestlik:

1. **mestlik:**

Gazel 3333

Mısra: 5

Sarhoşluk, kendinden geçmek.

Mestlik meclisde rindâne bugün meyden degül
Oldılar medḥüş görüp ol nergis-i mestâne[y]i

mesel:

1. **meseldür:-dür**

Gazel 3019

Mısra: 6

1. örnek, benzer, numune 2. dokunaklı ve manâli söz. 3. terbiye ve ahlâka faydalı, yararlı olan hikâye.

Râzıyam öldür beni bir görme tek ağıyar-ıla
Bu meseldür döstüm kan eyle kânün eyleme

2. **meseldür:-dür**

Gazel 3094

Mısra: 10

1. örnek, benzer, numune 2. dokunaklı ve manâli söz. 3. terbiye ve ahlâka faydalı, yararlı olan hikâye.

Muḥibbî virme dil dünyâ denîdür
Meseldür kim gerekdür gayret erde

3. **meseldür:-dür**

Gazel 3118

Mısra: 2

1. örnek, benzer, numune 2. dokunaklı ve manâli söz. 3. terbiye ve ahlâka faydalı, yararlı olan hikâye.

Tañ degüldür döstlar gönüm benüm pür derd ola
Kim ki ‘aşıkdur meseldür kim belâ-perverd ola

metâ‘:

1. **metâ‘ma:-ı, -(n)a**

Gazel 3066

Mısra: 5

Varlık, sermaye.

Naḳd-i cân-ıla alup vaşlı metâ‘ma harîd
Düşdi dîvâne gönül gör ṭama‘-ı ḥâmlara

2. **metâ‘ı:-ı**

Gazel 3311

Mısra: 4

Mal, eşya II varlık, sermaye.

‘Aşık olmaz ‘ışk bazarında şevket bir pula
Bunlaruñ merğüb metâ‘ı ancak efgendegî

metâ‘-ı dehr:

1. **metâ‘-ı dehr:-e**

Gazel 3422

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya malı.

Nağd-i cân-ıla metâ'-ı dehre olmam müşterî
Döstüm göster yüzün aña harîdâr it beni

metâ'-ı derd:

1. **metâ'-ı derd:--i**

Gazel 3061

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert malı.

Metâ'-ı derdi alduñ nağd-i cânâ
Muhibbî assı itdüñ şimdi uşta

metâ'-ı hüsn:

1. **metâ'-ı hüsn:-in**

Gazel 3357

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik eşyası.

Metâ'-ı hüsnin 'arz idüp ide ger yâr bazarı
Virüp dil nağd-i cân-ıla olam anuñ harîdârı

metâ'-ı vaşl:

1. **metâ'-ı vaşl:**

Gazel 3487

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma sermayesi, malı.

Çürütdüm 'ömrümün nağd-in metâ'-ı vaşl için cânâ
Müyesser olmadı vuşlat hemân bir iki dem kaldı

2. **metâ'-ı vaşl:-ı**

Gazel 3447

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma sermayesi.

Nağd-i dil alup metâ'-ı vaşl ikrâr eyledüñ
Üstine cân vireyin tek bozma gel bazaruñı

metâ'-ı vaşl-ı cânân:

1. **metâ'-ı vaşl-ı cânân:-ı**

Gazel 3462

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgiliye kavuşmanın serveti.

Eger bazar-ı 'ışk içre sorarsañ ne-durur şan'at
Alurlar nağd-i cân-ıla metâ'-ı vaşl-ı cânânı

me'vâ:

1. **me'vâ:**

Gazel 3180

Mısra: 1

Sığınacak yer, makam, yurt, mesken.

Kanı ol dem kim baña deyr-i muğân me'vâ idi
Gözde hâtrda hemân ol muğbeçe tersâ idi

mevc ur:

1. **mevc ur:-ur**

Gazel 3440

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dalgalanmak.

Gözlerümden hün-ı dil turmaz akar çün mâ gibi
Mevc urur âhum tokındukça aña deryâ gibi

mevlî:

1. **mevlî:**

Gazel 3213

Mısra: 10

Ar. 1. Hazret-i Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî. 2. Hazret-i Mevlânâ'ya mensup, Hazret-i Mevlânâ'nın tarik-i aliyesi müntesiplerinden olan: "Giyip bir âl eteklik hâleden meydâna azm etmiş/ Semâda Mevlvî âyînini tanzîr eder mehtâb -Belîğ".

Her ne söz söyler Muhibbî hep haqîkatdür sözi
Güş kılsa şî'rini taşsîn iderdi Mevlvî

2. **mevlî:**

Gazel 3250

Mısra: 10

Mevlevîlik tarikatına mensup kimse.

Her ne söz söyler Muhibbî hep haqîkatdür sözi
Güş kılsa şî'rini taşsîn iderdi Mevlvî

mevsim-i gül:

1. **mevsim-i gül:--dür**

Gazel 3029

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül mevsimi II bahar, ilkbahar.

Leb-i la'li hevâsından kamu mest oldı bî-diller
Bugün çün mevsim-i güldür ko hüşyar olmasun kimse

2. **mevsim-i gül:-dür**

Gazel 3375

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül mevsimi, güllerin açtığı vakit; sevgilinin ortaya çıkıp yüzünü gösterdiği vakit.

Sâkiyâ luţf u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lâle reng it bâdeyi

3. **mevsim-i gül:-dür**

Gazel 3425

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gül mevsimi, güllerin açtığı vakit; sevgilinin
ortaya çıkıp yüzünü gösterdiği vakit.*

Dilâ çün mevsim-i güldür mey-âlûd eyle dâmânı
İçüp şevk-ile ser-mest ol çeküp çak it giribânı

mey:

1. **mey:**

Gazel 3132

Mısra: 7

Far. Şarap, bade.

Ehl-i 'ışk mey yirine hün-ı ciger nüş eyler
Mihnet ü derd ü belâlar bulunur aşında

2. **mey:**

Gazel 3013

Mısra: 5

(□□) i. (Fars. mey) 1. Şarap, bade.

Mey beñzer diyü la'lüne elden düşürmedün
Geçdi efendi günümüz 'iyş-i müdâm-ıla

3. **mey:**

Gazel 3054

Mısra: 3

(□□) i. (Fars. mey) 1. Şarap, bade.

Vaşf-ı lebin mey işidüp hümhânedede cüş eylemiş
La'lin meger öpmek diler girdügi bu peymâneye

4. **mey:**

Gazel 3086

Mısra: 13

(□□) i. (Fars. mey) 1. Şarap, bade.

Mey yirine göz göre ko kanuñı içsün senün
Yine uyarduñ Muhibbî sen o çeşmi serhoşa

5. **mey:**

Gazel 3125

Mısra: 3

(□□) i. (Fars. mey) 1. Şarap, bade.

İçüp mey geldi tâbından 'izârına 'arâk yir yir
Seher vaktında san düşmiş gülün eñrafına jâle

6. **meve:-e**

Gazel 3407

Mısra: 9

(□□) i. (Fars. mey) 1. Şarap, bade.

Bu Muhibbî tevbe itmişdür meye ol vakt sır
Sâkî-i gül-ruh ide ibrâmı bayram irtesi

7. **mey:**

Gazel 3191

Mısra: 9

Şarap, bade.

İçüp mey gice almış ele sağar
Başından def' ide lâle humârı

8. **mey:**

Gazel 3194

Mısra: 5

Şarap, bade.

İçdüğüm mey zâhidâ baña ğidâ-yı rûhdur
Sen yidüğün dâyimâ hayvânlayın erzen gibi

9. **meyden:-den**

Gazel 3163

Mısra: 7

Şarap, bade.

Baña meyden didi kıl tevbe zâhid
Ne tevbe zâhidâ estağfirullâh

10. **mey:**

Gazel 3081

Mısra: 7

I. İçki, bade, şarap. ||. İlahi aşk.

Bir kadeh mey saña bu 'âlemde bir şâhid yiter
Höce-i dünyâ gibi kef geçmegil mâl üstine

11. **mey:**

Gazel 3126

Mısra: 5

I. İçki, bade, şarap. ||. İlahi aşk.

Oldı benfşe hâtırını mey mahzûn dili şikest
Bir dem muşâhib olmadı sen saçı sünbüle

12. **mey:**

Gazel 3320

Mısra: 3

(Far.) Şarap, bade.

Sâfî mey iç şüfiyâ eyle gel âyineñi pâk
Gidere dilden ğurûr u kibr-i Keykâvusunu

13. **mey:**

Gazel 3323

Mısra: 4

(Far.) Şarap, bade.

Konsa dil tekyesine derd ü belâ ile elem
Gözümüñ yaşımı mey dil kıla biryân cigeri

14. **mey:**

Gazel 3334

Mısra: 4

(Far.) Şarap, bade.

Sâkî ğubâr-ı gam virdi meded gönlüme keder
Şaykal ide göre mey ile ol âb-ğine[y]i

15. **mey:**

Gazel 3361

Mısra: 7

(Far.) Şarap, bade.

Gice mey nüş eyledük başumda var dağı hümār
Bâde sun şākī baña yārān dağı ayılmadı

16. **mey:**

Gazel 3258

Mısra: 3

Şarap, bâde.

Elüñde cām-ı rindâne içüp mey gibi dil şāf ol
Çeküben lāle-veş nüş it dağı bagruña yak dāğı

17. **meyden:-den**

Gazel 3296

Mısra: 9

(Fars.) Şarap, bâde.

Gice meyden başumda var hümārüm
Seher bir bâde sun luṭf eyle şakı

18. **meyden:-den**

Gazel 3333

Mısra: 5

(Fars.) Şarap, bâde.

Mestlik meclisde rindâne bugün meyden degül
Oldılar medhüş görüp ol nergis-i mestâne[y]i

19. **meyden:-den**

Gazel 3433

Mısra: 2

(Fars.) Şarap, bâde.

Derd-i ser geldi hümār-ıla seher iy sākī
Sun berü var-ısa giceki meyden bākī

mey iç:-

1. **mey iç:-er-er**

Gazel 3020

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(□□) i. (Fars. mey) 1. Şarap, bâde içmek.

Göñlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yirine
Lebleri añılıcak su ola şekker yirine

mey iç:

1. **mey iç:-mez, -se**

Gazel 3425

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şarap içmek, içki içmek.

Muḥibbī şāh-ı gül naṭ'-ı çemen üzre qarār itmiş
Bu demler kim mey içmezse girān ola meger cāni

mey nüş id:-

1. **mey nüş id:-elü, --m**

Gazel 3025

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şarap içmek.

İdelüm la'1-i leb yādına mey nüş müdām
Bu gönül derdine dermān idelüm anlar-ıla

mey-ālūd eyle:

1. **mey-ālūd eyle:**

Gazel 3425

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şarap bulaştırmak, şarap karıştırmak.

Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmāni
İçüp şevk-ile ser-mest ol çeküp çāk it girībāni

mevdān:

1. **mevdānında:-ı, -n, -da**

Gazel 3153

Mısra: 9

Düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, sāha. II Bir şeyin, bir husûsun ortaya döküldüğü, cereyan ettiği yer.

Olahıdan ḥüsn mevdānında ol meh şehsüvār
Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına

2. **mevdānına:-ı, -n, -a**

Gazel 3497

Mısra: 5

(Ar.) Üzerinde bina vb. şeyler bulunmayan düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, sāha.

Sīnemün mevdānına dikedüm yine ben dil nişān
Çeşmi atsun gamz okın alsun eline yaları

3. **mevdānında:-ı, -n, -da**

Gazel 3168

Mısra: 9

Düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, sāha. II Bir şeyin, bir husûsun ortaya döküldüğü, cereyan ettiği yer.

Ḥüsn mevdānında çevgān itdi çün zülfini yār
Başuñı top it Muḥibbī oynasun ol güy-ıla

4. **mevdāna:-a**

Gazel 3203

Mısra: 10

Düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, sāha. II Bir şeyin, bir husûsun ortaya döküldüğü, cereyan ettiği yer.

Muḥibbī görelü çevgān-ı zülfinüñ
Başın top eyleyüp mevdāna geldi

5. **mevdāna:-a**

Gazel 3243

Mısra: 10

Üzerinde binâ vb. şeyler bulunmayan düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, sāha.

Esb-i nāza bine çevgān ide ger zülfin nigār
Bu Muhibbî top idüp meydāna koya başını

meydān-ı hüsn:

1. meydān-ı hüsn:

Gazel 3398

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğinin meydanı.

Zülfini çevgān idüp meydān-ı hüsn içre nigār
Top idüp başını Muhibbî diye kim çevgān beni

2. meydān-ı hüsn:

Gazel 3368

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik meydanı.

Esb-i nāz-ıla gören meydān-ı hüsn içre seni
Zülfünü çevgānına top ider elbet başını

3. meydān-ı hüsn:

Gazel 3490

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik meydanı.

Semend-i nāza binmişdür yine meydān-ı hüsn içre
Ser-i ‘uşşâkı top eyler elinde zülfi çevgānı

meydān-ı ‘ışk:

1. meydān-ı ‘ışk:

Gazel 3287

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk meydanı.

Bugün meydān-ı ‘ışk içre yiter Mecnūn’a mecnūnlık
Aña ta‘na daşın atup n’idersiz siz ol evbâşı

2. meydān-ı ‘ışk:-a

Gazel 3353

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk meydanı.

Meydān-ı ‘ışka gelmeye bir er benüm gibi
Tiğ-ı cefāya karşı duta ser benüm gibi

3. meydān-ı ‘ışk:-a

Gazel 3353

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk meydanı.

Gördi Muhibbî yüzünü cân terkin eyledi
Meydān-ı ‘ışka gelmeye bir er benüm gibi

meydān-ı nazm:

1. meydān-ı nazm:-a

Gazel 3438

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şiir meydanı.

Niçeler meydān-ı nazma geldiler ammā ki ben
Olmışam tab‘-ı semendümle zamānuñ yügrügi

mevede:

1. mevede:

Gazel 3141

Mısra: 4

Meyhane.

Jeng-i ğam tutdı dil āyinesin iy pîr-i muğān
Vahtıdur mevede yolın baña irşād eyle

2. mevedede:-de

Gazel 3117

Mısra: 6

Meyhane.

Cür‘ası ola naşîb ister-iseñ muğbeçentün
Yüri var mevedede yüzünü pāmāl eyle

mev-hāne:

1. mev-hānede:-de

Gazel 3299

Mısra: 5

1. İçki içilen yer. 2. mec. İlahi aşk; tekke, dergāh.

Halk[1] gördüm kimi mescidde kimi mev-hānede
Baña nāmuñ zikri ile meskenüm küyuñ gibi

2. mev-hāneden:-den

Gazel 3316

Mısra: 4

1. İçki içilen yer. 2. mec. İlahi aşk; tekke, dergāh.

Düşürme bādeyi elden ğam-ı dehri ferāmüş it
Ferāgat ‘ālemi var mı ‘aceb mev-hāneden ğayrı

mevhāne:

1. mevhānesi:-si

Gazel 3453

Mısra: 5

1. İçki içilen yer. 2. mec. İlahi aşk; tekke, dergāh.

La‘lün olmuş cân u dil mevhānesi iy muğbeçe
Yiridür zülfün nişān-ıçun dikerse çenberi

2. mevhāneye:-y, -e

Gazel 3306

Mısra: 3

(Fars.) İçinde şarap vb. içkiler içilen ve satılan yer II. Tekke, dergāh.

Her kim ki bugün eyledi meyhâneye bünyād
Mey-hörlara luḡ yüzinden kerem itdi

3. **meyhâneyi**: -y, -i

Gazel 3205

Mısra: 8

İçinde şarap vb. içkiler içilen ve satılan yer.

Peñç vâkitde mescide varur o da ancak imām
Gice gündüz lîk memlû görürem meyhâneyi

4. **meyhâneyi**: -y, -i

Gazel 3374

Mısra: 10

(Fars.) İçinde şarap vb. içkiler içilen ve satılan yer II. Manevi aşkın tadıldığı, ilahi aşk ile sarhoş olunan yer, tekke.

Leblerinüñ hasretinden ol vefâsuz dilbertün
Bu Muḥibbî mesken itse tañ mıdur meyhâneyi

mevhâne bucacı:

1. **meyhâne bucacı**: --i, --n, --da

Gazel 3113

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyhane köşesi.

Ben ḥâke naşîb ola cür'añ diyü iy dilber
Ḥâk üzre düşüp kaldum meyhâne bucagında

mey-hâne güşesi:

1. **mey-hâne güşesi**: --si, --n, --de

Gazel 3013

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyhane köşesi.

Mey-hâne güşesinde turup cür'a nüş iden
Mescide varubanı alışmaz 'avâm-ıla

mevhâne künci:

1. **meyhâne künci**: --i, --n, --de

Gazel 3135

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyhane köşesi.

Beni meyhâne küncinde görüp ta'n eyleme zâhid
Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

mey-hör:

1. **mey-hör**kdur: -lık, -dur

Gazel 3177

Mısra: 10

Şarap içen, sarhoş, ayyaş, mest.

Hemdemi ğamdur Muḥibbî'nüñ ḥarâbâtî olup
Düşmez elden sāğarı mey-hörkdur pîşesi

mev-hör:

1. **mey-hörlara**: -lar, -a

Gazel 3306

Mısra: 4

Şarap içen, sarhoş, ayyaş, mest.

Her kim ki bugün eyledi meyhâneye bünyād
Mey-hörlara luḡ yüzinden kerem itdi

2. **mey-höra**: -a

Gazel 3434

Mısra: 10

Şarap içen, sarhoş, ayyaş, mest.

Cür'a-i cāmuñ Muḥibbî içdi ko öpsün lebüñ
Nuḡl için mey-höra lâzımdur şekerlü leblebi

mev-i gülgün:

1. **mey-i gülgün**: -uñ

Gazel 3450

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül renkli şarap.

Gel dirġ eyleme kıl taze yine cānumuzı
Mey-i gülgünüñ eger var-ısa nev'a küheni

mev-i gül-rengi:

1. **mey-i gül-rengi**:

Gazel 3050

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül renkli şarap.

Lebüñ yiter mey-i gül-rengi sorma
Bu nâlem bes fiġân-ı çengi sorma

mev-i hamrâ:

1. **mey-i hamrâ**:

Gazel 3314

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı şarap.

Göñlümün şîşesini kim göre kan-ıla tolu
Mey-i hamrâ ile pür sana zücâc-ı Ḥalebî

mev-i la'l:

1. **mey-i la'l**: -üñ, -le

Gazel 3274

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lal renkli kırmızı şarap II sevgilinin dudağı.

Muḥibbî nâr-ı ğamdan teşne-dıldür
Anı kandur mey-i la'lüñle sâķî

mev-i nâb:

1. mey-i nâb:

Gazel 3070

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hâlis, arı duru, saf şarap.

Sāye saldı her taraf çün servler āb üstine
Vahtidür şeydā gönül gelseñ mey-i nâb üstine

2. mey-i nâb:

Gazel 3070

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hâlis, arı duru, saf şarap.

Leblerüñ emdükçe meyl eyler bu gönüm ğabğaba
Sîb hûb olur meze dirler mey-i nâb üstine

3. mey-i nâb:

Gazel 3089

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hâlis, saf şarap II sevgilinin kırmızı dudağı.

Jeng-i ğamda dil kalurdı ger mey-i nâb olmasa
Kim görürdi gün yüzün mihr-i cihân-tâb olmasa

mev-i şahbâ:

1. mey-i şahbâ:

Gazel 3474

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı şarap / şarap kadehi.

Leb mi bu ya la'l mi yâhûd mey-i şahbâ mı ki
Söz deminde mürdeler ihyâ kılur 'İsâ mı ki

mevinden:

1. mevinden:-i, -n, -den

Gazel 3187

Mısra: 3

Şarap, bade.

İçelden bir kadeh 'ışkuñ meyvinden
Dil-i rindüm der-i hammâra düşdi

mevli:

1. mevli:--i

Gazel 3139

Mısra: 5

*(Bir kimseye veya bir şeye) Yönelmek, sevgi, ilgi,
alâka göstermek, istek ve arzu duymak.*

Baña bakmaz bir nazâr mevli hemân aġyâradur
Çeşmi kâfirdür bakar mı hîç müselmân üstine

2. mevli:--i

Gazel 3401

Mısra: 10

*(Bir kimseye veya bir şeye) Yönelmek, sevgi, ilgi,
alâka göstermek, istek ve arzu duymak.*

Belâ tîġıyla biñ kez öldürürseñ
Muhibbî'nün sañadur yine mevli

mevl evle-:

1. mevl eyle:--me, --y, --e, --m

Gazel 3083

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Yönelmek, eğilimli olmak; gönül vermek, alaka
göstermek.*

Ķavlüm budur ki eylemişem gönüm ile 'ahd
Meyl eylemeyem illâ hûbuñ müntehâsına

2. mevl eyle:--r

Gazel 3070

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül vermek, meyletmek, eğilim göstermek.

Leblerüñ emdükçe meyl eyler bu gönüm ğabğaba
Sîb hûb olur meze dirler mey-i nâb üstine

3. mevl eyle:-mez, -em

Gazel 3157

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*1. Bir yöne doğru yönelmek, eğilmek, eğik
duruma gelmek. 2. (Bir kimseye veya bir şeye)
Yönelmek, sevgi, ilgi, alâka göstermek, istek ve arzu
duymak.*

Örgendi gönül cevri ü cefâsına nigârûñ
Şimden girü mevl eylemezem mihr ü vefâyâ

mevl evle:

1. mevl eyle:-r

Gazel 3429

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül vermek, meyletmek, eğilim göstermek.

Hâl-i siyehi mevl ham-ı zülfine eyler
Kâfir gibi gör hâç-ıla zünnâra tayandı

2. mevl eyle:-me

Gazel 3363

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*(Bir kimseye veya bir şeye) Yönelmek, sevgi, ilgi,
alâka göstermek, istek ve arzu duymak.*

Zâl-i dehre iy Muhibbî sen sen ol mevl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihânûñ erleri

mevl id-:

1. meyl id:-üp

Gazel 3287

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül vermek, yönelmek.

Niçe dünyāya meyl idüp yaparsın kaşır u eyvānı
Komazduñ olsa ger 'aqluñ bugün taş üstine taşı

2. meyl id:--er, --ler

Gazel 3042

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül bağlamak, aşık olmak, sevdalanmak; ilgi göstermek, eğilimde bulunmak.

Yaşumı sīm idüp itdüm yüzüm zerd
Güzeller meyl iderler sim ü zerde

3. meyl id:--er, --se, --m

Gazel 3099

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül vermek, meyletmek, eğilim göstermek.

Su gibi ger meyl idersen tañ mı serv-i nāzuma
Bagludur çokdan gönül zülf-i kemen-endāzuma

4. meyl id:--er

Gazel 3128

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül vermek, meyletmek, eğilim göstermek.

Ol perīnūñ dil perīşān eylemek şānındadır
Anuñ-ıçun meyl ider zülf-i perīşān oynına

5. meyl id:-üp

Gazel 3234

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Bir kimseye veya bir şeye) Yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.

Gönlüme itdüm hıṭāb eydür gözümdendür günāh
Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miḥneti

6. meyl id:-e

Gazel 3272

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Bir yöne doğru yönelmek, eğilmek, eğik duruma gelmek. 2. (Bir kimseye veya bir şeye) Yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.

Dār-ı dünyāya denī dirler imiş çünki ezel
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denī

mevl id:

1. meyl id:-i, -er

Gazel 3401

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül bağlamak, aşık olmak, sevdalanmak; ilgi göstermek, eğilimde bulunmak.

Olur Mecnūn'a kıble ḥayl-i Leylī
İder cān u gönülden aña meylī

mevl it:

1. meyl it:-me, -se, -m

Gazel 3415

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyletmek II Gönül bağlamak, gönül vermek.

Ger behište zāhidā meyl itmesem 'ayb eyleme
Su gibi çün 'āşık-ı dīzār gördüm kendümi

2. meyl it:-me

Gazel 3468

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir yöne doğru yönelmek II sevgi, ilgi, göstermek, istek ve arzu duymak.

Sakın meyl itme aldanma şarāba
Eger ol bezme Zühre ola çengī

mevl it-:

1. meyl it:-se

Gazel 3109

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eğilim göstermek, ilgi duymak.

Gözüm yaşına meylitse 'aceb mi
Güzeller māyil olur çünki māla

2. meyl it:-se

Gazel 3059

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyletmek II Gönül bağlamak, gönül vermek.

Muḥibbī ḥālūñe meylitse tañ mı
Ezel gendüme meyl itmiş beşer de

3. meyl it:-miş

Gazel 3059

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyletmek II Gönül bağlamak, gönül vermek.

Muḥibbī ḥālūñe meylitse tañ mı
Ezel gendüme meyl itmiş beşer de

mev-şiken:

1. **mey-şikeni:-i**

Gazel 3283

Mısra: 8

Şarabı/kadehi kıran.

Hünüm içdüğü yiter gel eyleme zâr beni
Bâde nüş itdün revâ mı dil [ü] yâ mey-şikeni

mevve vir:-

1. **mevve vir:-ler, -di**

Gazel 3189

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

1) Ürün vermek. 2) mec. Bir eser ortaya çıkarmak.

İy Muhibbî meyveler virdi kelâmum tâze ter
Ma'rifet bâğna dökdüñ tâ ki tâk itdün beni

mezâk:

1. **mezâkı:-ı**

Gazel 3296

Mısra: 8

Lezzet, tat, zevk; tat alınan yer, damak.

Lebüñ yâdına düşmiş câm elinde
İçer miydi ger olmasa mezâkı

mezâr:

1. **mezâra:-a**

Gazel 3005

Mısra: 8

Bir kimsenin öldükten sonra gömüldüğü yer, kabir.

'Uşşâk gelüp eylese kabrüm ziyâretin
Harf-i vefâ iy levh mezâra raqam kıla

mezâr taşı:

1. **mezâr taşı:-um, -ı, -n, -a**

Gazel 3152

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ölünün kimliğini, ölüm tarihini belirtmek, gelip geçenden hayır dua istemek vb. düşüncelerle mezarın baş tarafına dikilen yazılı taş.

Kabrüm üzre her çemen söyler cefâsın ol mehüñ
Kim gelüp bir dem nazâr kılsa mezârum taşına

meze:

1. **meze:**

Gazel 3070

Mısra: 8

Meze, içki ile birlikte yenen şeyler.

Leblerüñ emdükçe meyl eyler bu göñlüm gâbgâba
Sib hüñ olur meze dirler mey-i nâb üstine

mezellet:

1. **mezellet:**

Gazel 3067

Mısra: 1

Alçaklıkta, düşmüş vaziyette, zillet durumunda.

Zerre-veş her kim mezellet toprakında hâk ola
Tañ degüldür gün gibi ger menzili eflâk ola

2. **mezellet:**

Gazel 3122

Mısra: 8

Alçalma, bayağılaşma, hakir ve zelil olma durumu, bayağılık, hakirlik.

Keremden tut elüm kaldur ayakdan düşmüşem cânâ
Mezellet hâksârında düşelden kaldum üftâde

3. **mezellet:**

Gazel 3241

Mısra: 7

Alçalma, bayağılaşma, hakir ve zelil olma durumu, bayağılık, hakirlik.

Sâye gibi yüzüñi sür sen mezellet hâkine
Tâ ki kâdrüñ yücele mihr-i cihân-ârâ gibi

4. **mezellet:**

Gazel 3473

Mısra: 4

Alçalma, bayağılaşma, hakir ve zelil olma durumu, bayağılık, hakirlik.

'Âr eyler-ise tañ mıdur ol pâdişâh-ı hüsñ
Hâk-i derinde görse mezellet gedâsın

mezheb:

1. **mezhebüñi:-üñ, -i**

Gazel 3312

Mısra: 12

Bir dinin görüş, yorum ve anlayış ayrılıkları sebebiyle ortaya çıkan kollarından her biri il. Yol, usül.

Cidd ü cehd ile düriş itmeyesin şer'e hilâf
Hamd kıl mezhebüñi itdi Hudâ çün Hanefî

mezra'-ı dil:

1. **mezra'-ı dil:-de**

Gazel 3148

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül tarlası.

Mezra'-ı dilde mahabbet tohumı sebz olsun diyü
Anı suvarmaga çeşmüm döndi âbuñ 'aynına

2. **mezra'-ı dil:-de**

Gazel 3216

Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül tarlası.

Hâşıl-ı 'ömrüm eger ser-sebz olursa tañ mıdur
Eksük itmez mezra'-ı dilde bugün tohm ekmeği

3. **mezra'-ı dil:-de**
Gazel 3356
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül tarlası.

Mezra'-ı dilde yaşum tohmını saçdum muttaşıl
Hâşılum ancak hemân derd ü belâ kaygu gibi

mi:

1. **miydi:-y, -di**
Gazel 3175
Mısra: 2
Soru eki.

Eger Ferhâd olmasa bu fenn-i 'ışkuñ üstâdı
Añılur mıydı 'âlemde belâ vü derd-ile adı

2. **midüm:-dü, -m**
Gazel 3234
Mısra: 4
Soru eki.

Gönlüme itdüm hıtab eydür gözündendür günâh
Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miñneti

3. **miydi:-y, -di**
Gazel 3204
Mısra: 6
Soru eki.

Dîdâr 'âşıkı olmasa idi benüm gibi
Akar mıydı göz yaşı âb-ı revân dağı

4. **miydi:-y, -di**
Gazel 3296
Mısra: 8
Soru eki.

Lebüñ yâdına düşmiş câm elinde
İçer mıydı ger olmasa mezâkı

5. **midür:-dur**
Gazel 3071
Mısra: 7
"mi" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin bir
arada kullanılmış hali "mıdır?".

Lebüñde haţ mıdur yoħsa görinen säye-i ebrü
Yâhüd pây-ı meges midür yapışupdur kalup bala

6. **midür:-dur**
Gazel 3081
Mısra: 3

"mi" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin bir
arada kullanılmış hali "mıdır?".

Lebleri üzre görinen säye-i ebrü mıdur
Haţ degül pây-ı meges kalmış meger bal üstine

7. **miydi:-y, -di**
Gazel 3122
Mısra: 5
Cümleye soru anlamı veren ek.

Koyup küyını Leylâ'nuñ düşer miydi bu Mecnün'a
Tuta vahşilere ülfet maķam idine şahrâda

8. **miydi:-y, -di**
Gazel 3124
Mısra: 4
Cümleye soru anlamı veren ek.

Koyup Mecnün Leylî âsitânın
Düşer miydi aña varmak Hicâz'a

9. **midür:-dür**
Gazel 3031
Mısra: 2
"mi" soru eki.

Perde kılduñ şem'-i ruhsârûña zülfüñ kıldum âh
Câme-i fânüsü hiç câyiz midür itmek siyâh

10. **midür:-dür**
Gazel 3031
Mısra: 8
"mi" soru eki.

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledüñ ser-tâ-ķadem
Bilmezem kim sevdüğüm midür seni iy şeh günâh

11. **midî:-di**
Gazel 3162
Mısra: 10
"mi" soru eki.

'İşk yolında Muhibbî cân u ser terk eyledi
Döstüm degmez midî bir kez anı sormagına

12. **midür:-dür**
Gazel 3443
Mısra: 3
"mi" soru eki.

Ol er midür ki ni'metüñ üstinde lâf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefâ günü

13. **mı:**
Gazel 3030
Mısra: 8
"mi" soru eki.

Seni sevdümse iy meh-rü ne suç itdüm ki öldürdüñ
Revâ mı pâdişâh olan gire nâ-ķaķ yire kana

14. mı:

Gazel 3040

Mısra: 10

"mı" soru eki.

İy Muhibbî saña kandan mübtelâ olmak aña
Zerre hem-ser ola mı mihr-i cihân-ârâ-y-ıla

15. mıdı:-dı

Gazel 3151

Mısra: 6

"mı" soru eki.

Muşhaf-ı hüsn üzre gördüm zülfini dilber komış
Olmasa kâfir anı baglar mıdı zünnâr ile

16. mıdur:--dur

Gazel 3164

Mısra: 4

"mı" soru eki.

Gözleri hânçer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hiç revâ mı var mıdur kim kan ider kan üstine

17. mısın:-sın

Gazel 3210

Mısra: 7

"mı" soru eki.

Cev-be-cev dünyâyı cem' itseñ sanur mısın kalur
Dagıdur bād-ı fenâ âhîr anı hürmen gibi

18. mıdur:--dur

Gazel 3232

Mısra: 1

"mı" soru eki.

'Âşık mıdur ki isteye göñli şafâsını
Yâhüd taleb ide vara derdüñ devâsını

19. mıdur:--dur

Gazel 3244

Mısra: 1

"mı" soru eki.

'Âşık mıdur ki isteye derdüñ devâsını
Yâ işideler aňlaya anuñ şadâsını

20. mıdur:--dur

Gazel 3248

Mısra: 6

"mı" soru eki.

Ol dil tabîbi kapusı dâru'ş-şifâ ola
Lâyıq mıdur gözlemeye mübtelâsını

21. mıdur:--dur

Gazel 3252

Mısra: 1

"mı" soru eki.

'Âşık mıdur ki isteye yârûñ vefâsını
Yâhüd şikâyet eyle aňup cefâsını

22. mıdur:--dur

Gazel 3264

Mısra: 6

"mı" soru eki.

Bir yüzi gül yâr elinden oluban hün-ı ciger
Bülbül-i dil var mıdur kim nâle feryâd itmedi

23. mısın:-sın

Gazel 3428

Mısra: 8

"mı" soru eki.

İdem vefâ diyüp âh dönüp cefâ kılursın
Korkmaz mısın Hudâ'dan yok yire içüp andı

24. mıdur:--dur

Gazel 3436

Mısra: 7

"mı" soru eki.

'Âşık mıdur ki döndere ser tîğ-ı 'ışkdan
Olmaz bu yolda hergiz anuñ istikâmeti

25. mısın:-sın

Gazel 3447

Mısra: 10

"mı" soru eki.

Hasret-i la'l-i lebûnden hastayam key nâtivân
İy tabîb-i dil meded aňmaz mısın bîmaruñı

26. mı:

Gazel 3132

Mısra: 10

"Mı" soru edatı.

Haţtını gördi Muhibbî'nüñ irişdi eceli
Hiç tağyîr ola mı yazu-y-ımış başında

27. midür:-dür

Gazel 3474

Mısra: 3

Mı, soru eki.

Bilmezem kaçdı helâk itmek midür 'âşıkları
Muhteżâ-yı hüsn yoħsa nâz u istignâ mı ki

28. mi:

Gazel 3015

Mısra: 10

"Mi" soru eki.

Dilâ atlaş dîbâyı n'idersin
Saña yitmez mi bir palâs-ı jende

29. mi:

Gazel 3020

Mısra: 1

"Mi" soru eki.

Gönlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yerine
Lebleri añılıcak su ola şekker yerine

30. mi:

Gazel 3024

Mısra: 6

" Mi " soru eki.

Gül yüzüñsüz n'eylerem ben gülsitân-ı gülşeni
Gün yüzüñ olmasa 'âlem zerre gelür mi göze

31. mi:

Gazel 3032

Mısra: 10

" Mi " soru eki.

Derdi-y-ile bu Muhibbî key ölümlü hastadur
Ol tabîb-i dil 'aceb gelmez mi ki dermânına

32. mi:

Gazel 3044

Mısra: 4

" Mi " soru eki.

Gâhî cefâ-yı dilber ü gâhî belâ vü gam
Bir dem mi var bu dil-i gâm-h'âra gelmeye

33. mi:

Gazel 3050

Mısra: 12

" Mi " soru eki.

İder hüsñüñe kaşd her demde zülfüñ
Gelür mi dîne ol efreñgi sorma

34. mi:

Gazel 3057

Mısra: 9

" Mi " soru eki.

Dem mi vardur ki Muhibbî hier içinde aglayup
Kaynayup hün-ı ciğer bu göz yaşı kan olmaya

35. mi:

Gazel 3062

Mısra: 3

" Mi " soru eki.

Gider mi başdan sevdâ-yı zülfüñ
Hevâ tohm[1] olaldan dilde küşte

36. mi:

Gazel 3065

Mısra: 3

" Mi " soru eki.

Zâhidâ mu'ciz degül mi zülfün ejder gösterüp
Haddi nürü saña yitmez mi yed-i beyzâ yine

37. mi:

Gazel 3082

Mısra: 6

" Mi " soru eki.

Salını zülfine ta'zîm iderse tañ midur çeşmi
Ğarâbet mi olur gebre sücüd eylerse hâçına

38. mi:

Gazel 3102

Mısra: 8

" Mi " soru eki.

Halkadur hüsñüñ haţuñ çekmiş aña ceş-i Habeş
Kaşd ider mi kâfir olmasa harâb-ı Ka'be'ye

39. mi:

Gazel 3115

Mısra: 2

" Mi " soru eki.

Kim nisbet ider gün yüzini şems-i duhâya
Rağbet mi kalur gün ki tulû' eyleye aya

40. mi:

Gazel 3117

Mısra: 3

" Mi " soru eki.

Vuşlat el vire mi yâhüd düşe mi rüz-ı firâk
Muşhaf-ı hüsñini gel aç hele bir fâl eyle

41. mi:

Gazel 3117

Mısra: 3

" Mi " soru eki.

Vuşlat el vire mi yâhüd düşe mi rüz-ı firâk
Muşhaf-ı hüsñini gel aç hele bir fâl eyle

42. mi:

Gazel 3118

Mısra: 10

" Mi " soru eki.

Didiler gel vir Muhibbî bize 'ışkuñdan nişân
Didüm eşküñ surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

43. mi:

Gazel 3147

Mısra: 1

" Mi " soru eki.

Didi gördüñ mi beni h'âb-ı şeb-i mehtâbda
Didüm iy ârâm-ı cân 'âşık olur mı h'âbda

44. mi:

Gazel 3149

Mısra: 9

" Mi " soru eki.

Âh eylesün mi ki bugün geldi vücûda
Başladı hemân derd-ile solmaga benefşe

45. mi:

Gazel 3182

Mısra: 8

" Mi " soru eki.

Dilâ gel seyr-i bâğ eyle teferrüc kıl Hudâ şun'ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhârı

46. mi:

Gazel 3192

Mısra: 3

" Mi " soru eki.

Depemden mi çıkardı dūd-ı āhum
Eger yanmasa dilde 'ışk nârı

47. mi:

Gazel 3204

Mısra: 12

" Mi " soru eki.

Ger 'ār iderse ādemī añmaga n'ola yār
Lāyık degül mi baña dimege falān dahı

48. mi:

Gazel 3209

Mısra: 4

" Mi " soru eki.

Şol kâdar atduñ cefâ sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende hürd u haşhâş olmadı

49. mi:

Gazel 3254

Mısra: 1

" Mi " soru eki.

Çünkü kulsın hiç bildüñ mi bugün sulţānuñı
Ne için halk eylemiş Hallāk senüñ cānuñı

50. mi:

Gazel 3278

Mısra: 9

" Mi " soru eki.

Kibr ü kîn-ile garaż olana ādem mi dinür
Bir gerek çünkü Muhibbî kişinüñ içi daşı

51. mi:

Gazel 3281

Mısra: 2

" Mi " soru eki.

Yokdur cihānda bir şanem iy dōst senüñ rüyuñ gibi
Sünbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

52. mi:

Gazel 3339

Mısra: 2

" Mi " soru eki.

Katı müşkil kār imiş 'ālemde yār eksüklüğü
Bülbüle düşvār degül mi gül'izār eksüklüğü

53. mi:

Gazel 3349

Mısra: 12

" Mi " soru eki.

Kalursa dāmen-i dilber ne tañ ağıyār destinde
Gülün hiç görmedüñ mi sen etegini diken kesdi

54. mi:

Gazel 3351

Mısra: 8

" Mi " soru eki.

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cāndur
Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı

55. mi:

Gazel 3361

Mısra: 10

" Mi " soru eki.

İy Muhibbî görinen şahrāda sanma lāledür
Yir mi kaldı gözlerümden hün-ı dil saçılmadı

56. mi:

Gazel 3379

Mısra: 3

" Mi " soru eki.

Hicr-ile ölmek mi vardur yāhūd irmek vaşlına
'Ālem içre dōstlar bu ihtimāl egler beni

57. mi:

Gazel 3404

Mısra: 10

" Mi " soru eki.

Meclis içre yine dilber büse in'ām eyledi
İy Muhibbî şimdi mi gördüñ anuñ ihsānını

58. mi:

Gazel 3411

Mısra: 8

" Mi " soru eki.

Tulū' itseñ sehergehden dokmur şu'leñ ağıyāra
Düşer mi saña hey āfet dine gün gibi hercāyī

59. mi:

Gazel 3441

Mısra: 6

" Mi " soru eki.

Sulţān-ı 'ışk 'āşıka cān terkin emr ider
'Āşık degül mi tutmaya 'ışkuñ yasagını

60. mi:

Gazel 3448

Mısra: 8

" Mi " soru eki.

Tutdı od içre vaţan ruhları devrinde yine
'Acabā perr-i semender mi ki zülf-i sipahi

61. mi:

Gazel 3456

Mısra: 10

" Mi " soru eki.

Muhibbî 'ışk ara sende gedâ vü pâdişâ birdür
Ayâz'a niçe kul idi işitmedün mi Maḥmūd'ı

62. mi:

Gazel 3465

Mısra: 10

"Mi" soru eki.

Dil kişverini zulm-ıla yıkdı Muhibbî yâr
Hep böyle mi ki ḥüsün ilinün pâdişâcuḡı

63. mi:

Gazel 3474

Mısra: 1

"Mi" soru eki.

Leb mi bu ya la'l mi yâḥūd mey-i şahbâ mı ki
Söz deminde mürdeler ihyâ kılur 'İsâ mı ki

64. mi:

Gazel 3474

Mısra: 1

"Mi" soru eki.

Leb mi bu ya la'l mi yâḥūd mey-i şahbâ mı ki
Söz deminde mürdeler ihyâ kılur 'İsâ mı ki

65. mi:

Gazel 3474

Mısra: 8

"Mi" soru eki.

Gitmedi başuñdan iy dil zülfinün sevdâsı âh
Bilmedüm dîvâne mi yâḥūd bu dil şeydâ mı ki

66. mi:

Gazel 3021

Mısra: 3

"mi"/"mi" soru edatı.

Leb-i la'linden 'aceb derdüme em sem ola mı
Uşbu bagrumda olan ğanzeleri yarasına

67. mi:

Gazel 3023

Mısra: 4

"mi"/"mi" soru edatı.

Ne baña şabr müyesser ne ḥō dildâra vefâ
'Acabâ sa'd muḡârın ola mı yılduzuma

68. mi:

Gazel 3044

Mısra: 9

"mi"/"mi" soru edatı.

Dil derdine var mı Muhibbî devâ didüm
Ölmekden artuk didi aña çäre gelmeye

69. misin:-sin

Gazel 3286

Mısra: 4

"mi" soru eki.

Çeşmün elinde tîğ-ı tîz andan bu dil itmez gürüz
Zülfinle eyler bâziçe görmez misin canbâzuñı

70. misin:-sin

Gazel 3419

Mısra: 16

"mi" soru eki.

Bir lokma ile iy dil bir güşe ihtiyâr it
Görmez misin ki 'âlem ḡalkı nifâka düşdi

71. mı:

Gazel 3092

Mısra: 10

"Mı" soru eki.

Miyânın kuçmak istersin Muhibbî
Kuçılır mı olıcak kıldan ince

72. mı:

Gazel 3139

Mısra: 6

"Mı" soru eki.

Baña bakmaz bir nazar meyli hemân aḡyâradur
Çeşmi kâfirdür bakar mı hiç müselmân üstine

73. mı:

Gazel 3147

Mısra: 2

"Mı" soru eki.

Didi gördün mi beni ḡ'âb-ı şeb-i mehtâbda
Didüm iy ârâm-ı cân 'âşık olur mı ḡ'âbda

74. mı:

Gazel 3158

Mısra: 7

"Mı" soru eki.

Hîç ola mı gün gibi ol şâh-ı lâ-nazîr
Pertev salup ola bu ben bî-nevâ-y-ıla

75. mı:

Gazel 3164

Mısra: 4

"Mı" soru eki.

Gözleri ḡançer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hîç revâ mı var mıdur kim kan ider kan üstine

76. mı:

Gazel 3183

Mısra: 6

"Mı" soru eki.

Urmış-ıdum zühd ü taḡvânuñ ezel bünyâdım
Âh kim tûfân mı ḡâk-ile yeksân eyledi

77. mı:

Gazel 3234

Mısra: 7

"Mı" soru eki.

Aglayup didüm didi kalur mı hergiz ihtiyâr
Nâgehân görem o meh-rünüñ görine ʔal'ati

78. mı:

Gazel 3240

Mısra: 10

" Mı" soru eki.

Sorma suçımı günâhımı hemân öldüregör
Seni çok çok sevenüñ az ola mı hiç günehi

79. mı:

Gazel 3251

Mısra: 6

" Mı" soru eki.

Yüzüñi didüm neden zülf-ile tenhâ eyledüñ
Gül gibi güldi didi olmaz mı her rüzuñ şebi

80. mı:

Gazel 3260

Mısra: 8

" Mı" soru eki.

Bi-ḥamdillâh gider oldum ser-i küyına dildârüñ
Velî bilmem çeken anda suyu mı yâḥû toprağı

81. mı:

Gazel 3280

Mısra: 4

" Mı" soru eki.

'İşkuñ bahâsı olmasa 'âlemde tañ midur
İki cihâna çünki deger bir demi dutsa mı

82. mı:

Gazel 3284

Mısra: 4

" Mı" soru eki.

Güneşdür yüzini her kim görürse
Kalur mı zerre gibi hiç qararı

83. mı:

Gazel 3284

Mısra: 8

" Mı" soru eki.

Yaşum te'sir kılmaz seng-i dildâr
Kılur mı nerm nesne seng-i ḥârı

84. mı:

Gazel 3296

Mısra: 12

" Mı" soru eki.

Kamu 'isyân-ıla olduñ mürekkeb
Bunuñla mı umarsın yüzi akı

85. mı:

Gazel 3316

Mısra: 1

" Mı" soru eki.

Dakar mı zülf-i zencîri dil-i dîvânenen gayrı
Yanar mı âteşe hiç kes gör-â pervânenen gayrı

86. mı:

Gazel 3316

Mısra: 2

" Mı" soru eki.

Dakar mı zülf-i zencîri dil-i dîvânenen gayrı
Yanar mı âteşe hiç kes gör-â pervânenen gayrı

87. mı:

Gazel 3323

Mısra: 14

" Mı" soru eki.

Bu Muḥibbî'ye yiter cevri ü sitem zecri ü elem
Eydesin olmadı mı daḥı 'inâyet nazarı

88. mı:

Gazel 3324

Mısra: 1

" Mı" soru eki.

Bulur mı cân u dil ğamdan rehâyı
Ya cânândan bu çeşmüm rüşenâyı

89. mı:

Gazel 3340

Mısra: 12

" Mı" soru eki.

Şîrâne gözün her kaçan cânâ kaşdı ide
Kalur mı 'aceb kimsenenün dilde tākati

90. mı:

Gazel 3350

Mısra: 8

" Mı" soru eki.

Durmadan derd ü ğamuñ göñlümi vîrâne kılur
Çok mı gördi 'acabâ baña bu vîrâne dehî

91. mı:

Gazel 3355

Mısra: 9

" Mı" soru eki.

Büy-ı zülfine ḥatâ mı dir-isem nâfe-i Çîn
Beñzemez kāküline 'anber-i sâdan gayrı

92. mı:

Gazel 3361

Mısra: 5

" Mı" soru eki.

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i cefâ
Dem m[i] var cevri okları bu bagruma sançılmadı

93. mı:

Gazel 3373

Mısra: 4

" Mı" soru eki.

Hâlet-i 'ışkî ne bilsün zâhid-i peşmîne-püş
Cilve-i tâvûs[1] hîç añlar mı murğ-ı hâneğî

94. mî:

Gazel 3474

Mısra: 10

"Mî" soru eki.

Her ne söz kim söyledün bir gevher-i yekdânedür
İy Muhibbî yoħsa bu gönün senün deryâ mı ki

95. mî:

Gazel 3259

Mısra: 6

"Mî" soru eki.

'İşkuñ ne bilsün şivesin ol zâhid-i hâlvat-nişîn
Hîç öykünür mi cilve-i tâvûsa murğ-ı hâneğî

96. mî:

Gazel 3472

Mısra: 2

"Mî" soru eki.

Şüret-i dîvâr sanduñ göricek iy cân beni
Bilmedün mi iy perî sen eyledün hayrân beni

97. mî:

Gazel 3368

Mısra: 6

"Mî" soru eki.

Dest-i ğamda geldi Mecnûn baña pâdaş olmayup
Didi ğitme yolda kor mı hîç kişi yoldaşını

98. mî:

Gazel 3391

Mısra: 6

"Mî" soru eki.

N'îçün işitmeyesin âh u fiğânımı benüm
Yoħsa hoşcâ mı gelür 'ışkuñ-ıla zârlığı

99. mî:

Gazel 3392

Mısra: 6

"Mî" soru eki.

Didüm ol yâra n'îçün 'ahde vefâ eylemedün
Gül gibi güldi didi be vara mı yâr daħı

100. mî:

Gazel 3401

Mısra: 8

"Mî" soru eki.

Yolına cân metâ'ın hârc kıldı
Añar mı nev-bahârî gör süheylî

101. mî:

Gazel 3403

Mısra: 6

"Mî" soru eki.

Ger öldürürse 'aşıkî ğamzeñ 'aceb midür
Bulur mı idi ger ire Hâkķ'uñ hidâyeti

102. mî:

Gazel 3453

Mısra: 1

"Mî" soru eki.

Ruħları üzre 'araķ mı ya melâhat dürleri
Şebnem ile yâhû ziyet buldı gülberg-i teri

103. mî:

Gazel 3459

Mısra: 6

"Mî" soru eki.

N'ola sulţân-ı 'alemsin kapuñda dâda dâd eyle
Sorulmaz mı 'aceb âhîr n'îçün tutmayasın ğuşı

104. mî:

Gazel 3474

Mısra: 1

"Mî" soru eki.

Leb mi bu ya la'1 mi yâhûd mey-i şahbâ mı ki
Söz deminde mürdeler ihyâ kılur 'İsâ mı ki

105. mî:

Gazel 3474

Mısra: 2

"Mî" soru eki.

Leb mi bu ya la'1 mi yâhûd mey-i şahbâ mı ki
Söz deminde mürdeler ihyâ kılur 'İsâ mı ki

106. mî:

Gazel 3474

Mısra: 4

"Mî" soru eki.

Bilmezem kaşdı helâk itmek midür 'aşıklarî
Muķtezâ-yı hüsñ yoħsa nâz u istiğnâ mı ki

107. mî:

Gazel 3474

Mısra: 6

"Mî" soru eki.

Vech-i zîbâdan n'îçün men' idesin şüfî bizi
Aħsen-i taķvîme inkâr eylemek taķvâ mı ki

108. mî:

Gazel 3474

Mısra: 8

"Mî" soru eki.

Gitmedi başuñdan iy dil zülfinün sevdâsı âh
Bilmedüm dîvâne mi yâhûd bu dil şeydâ mı ki

109. mî:

Gazel 3492

Mısra: 4

"Mî" soru eki.

Hâlet-i 'ışkı ne bilsün zâhid-i peşmîne-püş
Cilve-i tâvûsı hîç añlar mı murğ-ı hâneğî

m[i]:

1. **m[i]:**

Gazel 3361
Mısra: 6
Soru eki.

Laḥza mı var yağmaya bu başuma seng-i cefâ
Dem m[i] var cevri okları bu bagruma sançılmadı

micmer:

1. **micmere:**

Gazel 3129
Mısra: 10
İçinde tütsü yakılan kap, tütsü kabı, buhurdan.

Âteş-i 'ışka dutışdum dün gice pervâne-veş
Oda yanmak nice olur örgedeyim micmere

midür:

1. **midür:-dür**

Gazel 3090
Mısra: 3
"mi" soru edatının bildirme eki almış şekli.

Melek midür perî yâhûd ferîşte
Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde

2. **midür:**

Gazel 3071
Mısra: 8
"mi" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin bir arada kullanılmış hali "midür?".

Lebûñde ḥaṭ midür yoḥsa görinen sāye-i ebrû
Yâhûd pây-ı meges midür yapışupdur kalup bala

mihen:

1. **miheni:-i**

Gazel 3450
Mısra: 12
Mihnetler, eziyetler, sıkıntılar.

Sâkiyâ sun berü ol rāḥat-ı cân-baḥşı müdām
Gidere ḳalb-i Muḥibbî'de olan her miheni

mihen çek-:

1. **mihen çek-:-i, -me, -y, -e**

Gazel 3262
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Deyim**
Zahmet ve sıkıntıya uğramak.

Zecr ü hicr-ile murâduñ aḥîr öldürmek ise
Bārî tîz öldüregör çekmeye tâ ol miheni

mihir:

1. **mihir-ile:-ile**

Gazel 3319
Mısra: 10
Mihr, güneş.

Yüzüñ-ile döstüm olalıdan alnuñ ḳamer
Bu Muḥibbî n'eyler 'âlemde mihir-ile mehi

mihmân:

1. **mihmânsın:--sın**

Gazel 3036
Mısra: 8
Konuk, misafir.

Ġarra olma dâr-ı dünyâ bir misâfir-ḥânedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmânsın yine

mihmân idin:

1. **mihmân idin:-in, -dü, -m**

Gazel 3374
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Misafir edinmek; misafir etmek.

Döstlar mihmân idindüm dün gice cānāneyi
Nür-ıla cem' eyledüm bir araya pervāneyi

mihmân ol-:

1. **mihmân ol-:-a**

Gazel 3292
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Misafir, konuk olmak, bir yerde kısa bir süreliğine oturmak, bulunmak.

Tekye-i dilde gelüp mihmân ola ger ḡam baña
Aña karşı yakaram bu gönümün fânüsünü

mihnet:

1. **mihnetsüz:-süz**

Gazel 3122
Mısra: 1
Gam, keder, elem.

Maḥabbet çünki mihnetsüz bulunmaz dâr-ı dünyâda
Maḥabbet mihnet anuñçün yazılır birdür imlâda

2. **mihnetden:-den**

Gazel 3010
Mısra: 2
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.

Diriğ ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne
Bu ḥasretle bu mihnetden baña yigdür kıyam cāna

3. miḥnet:

Gazel 3018

Mısra: 9

Acti, sıkıntı. Hüzün,gam,tasa,kaygı.

Miḥnet şebine ugradısa n'ola Muḥibbî
Geh cevri iderseñ gâh bir pâre esirge

4. miḥnet:

Gazel 3095

Mısra: 10

Acti, sıkıntı. Hüzün,gam,tasa,kaygı.

'İşkuñ kemânı pekdür her kim ki çekmek ister
Derd ü belâ vü miḥnet aña gerek kepâde

5. miḥnet:

Gazel 3122

Mısra: 2

Acti, sıkıntı, bela.

Maḥabbet çünki miḥnetsüz bulunmaz dâr-ı dünyâda
Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılır birdür imlâda

6. miḥnetle:-le

Gazel 3148

Mısra: 2

*Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. ||
Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ızdırıp. || Bela, âfet,
musibet.*

Beñzeyelden gözlerüm yaşı şarâbuñ 'aynına
Yandı miḥnetle ciğer döndi kebâbuñ 'aynına

7. miḥnet:

Gazel 3150

Mısra: 6

*Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. ||
Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ızdırıp. || Bela, âfet,
musibet.*

Degme kimse şofrasına 'ışkuñuñ el sunmasun
Yimeyenler miḥnet aşın vâkıf olmaz râzuma

8. miḥnet-ile:-ile

Gazel 3148

Mısra: 7

*Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. ||
Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ızdırıp.*

Bâr-ı gamdan miḥnet-ile kâmetüm çeng olalı
Sinemün nâlişleri döndi rebâbuñ aynına

9. miḥnet:

Gazel 3341

Mısra: 4

(Ar.) Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.

Yandugumca nâr-ı 'ışka arttı şevküm şu'lesi
İtmesem fark tañlamañ nûr-ıla miḥnet nârını

10. miḥnet:

Gazel 3360

Mısra: 8

(Ar.) Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.

Dir gören küh-ı belâda oldı peyda bir peleng
Ḥasretiyle sîneme yakdukda miḥnet dâğını

11. miḥnet:

Gazel 3370

Mısra: 4

(Ar.) Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.

Fıkr idersin zâhidâ sanduñ anı derd ü elem
Başka bir 'âlem-durur 'âlemdede miḥnet 'âlemi

12. miḥnet:

Gazel 3427

Mısra: 7

(Ar.) Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.

Cefâ sengiyle miḥnet topragından
Maḥabbet ḥânesin dil muḥkem itdi

13. miḥnet:

Gazel 3469

Mısra: 5

(Ar.) Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.

Varaldan mekteb-i 'ışka açup miḥnet kitâbından
Maḥabbet fennin öğrendüm olup Kays'ın sabağdaşı

14. miḥnet:

Gazel 3473

Mısra: 2

(Ar.) Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.

Sinemde 'ışk dikdi maḥabbet livâsını
Geydürdi ben belâkeşe miḥnet libâsını

15. miḥnet-ile:-ile

Gazel 3209

Mısra: 1

*1. Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. 2.
Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ızdırıp. 3. Belâ, âfet,
musibet.*

Miḥnet-ile sanma bagrum iy şanem baş olmadı
Ḥûn-ı dilden dem-be-dem ya gözlerüm yaş olmadı

16. miḥnet:

Gazel 3218

Mısra: 12

*1. Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. 2.
Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ızdırıp. 3. Belâ, âfet,
musibet.*

Muḥbbet şehrine yol yok Muḥibbî bâb-ı miḥnetsüz
Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılrsa birdür imlâsı

17. miḥnet:

Gazel 3243

Mısra: 1

1. Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. 2.

Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ızdırap. 3. Belâ, âfet, musîbet.

İrdi Ferhâd'a maḥabbet kesdi miḥnet daşını
Derd-ile bî-çâre virdi âhîr anda başını

18. miḥnet:

Gazel 3318

Mısra: 6

1. Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. 2.

Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ızdırap. 3. Belâ, âfet, musîbet.

Gâhî cefâ gâhî sitem gâhî belâ geh derd ü gam
Eksük degül miḥnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

19. miḥnet:

Gazel 3396

Mısra: 1

1. Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. 2.

Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ızdırap. 3. Belâ, âfet, musîbet.

Döstlar miḥnet şebinde ol ki evbâş olmadı
Er degül 'âlem içinde adı yoldaş olmadı

20. miḥnet:

Gazel 3409

Mısra: 2

1. Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. 2.

Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ızdırap. 3. Belâ, âfet, musîbet.

Her kaçan 'âşîka feth ola maḥabbet kapusu
Niçe yirden açıla üstine miḥnet kapusu

21. miḥnet:

Gazel 3448

Mısra: 3

1. Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. 2.

Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ızdırap. 3. Belâ, âfet, musîbet.

Birdem olmaya belâ miḥnet elinden o ḥalâş
Çünkü yağmaya vire mülk-i dili gam sipehi

22. miḥnet:

Gazel 3491

Mısra: 10

1. Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. 2.

Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ızdırap. 3. Belâ, âfet, musîbet.

Tañ mıdur döyse cefâya bu Muḥibbî ḥasta dil
Miḥnet ile bisledüm çün cân-ı gam-perverdümü

miḥnet çek-:

1. miḥnet çek-: -i, -er

Gazel 3234

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Sıkıntıya, eziyete katlanmak, sıkıntı çekmek.

Gönlüme itdüm ḥıṭâb eydür gözümdendür günâh
Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miḥneti

miḥnet okları:

1. miḥnet okları: --lar, --ı, --n

Gazel 3056

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıkıntı (zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat) oku.

'İşk meydânında Mecnûn ile miḥnet okların
Atışup birkaç kadem ben ileri oldum yine

miḥnet şebi:

1. miḥnet şebi: -i, -n, -de

Gazel 3217

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert, sıkıntı gecesı.

Bir nazarla 'aql u şabrum gitdi cân u dil bile
Gıtdiler miḥnet şebinde kodılar tenhâ beni

miḥnet ü belâ:

1. miḥnet ü belâ:

Gazel 3225

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıkıntı ve eziyet.

Mecnûn ki bugün deşt-i gamuñ pâdişâhdur
Miḥnet ü belâ vü derd ü elem oldu leşkeri

miḥnet ü derd ü belâ:

1. miḥnet ü derd ü belâ:

Gazel 3483

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzüntü, dert ve bela.

Bezm-i gamda miḥnet ü derd ü belâ yârân olup
İçerüz hicrân şebinde tās tās agı gibi

2. miḥnet ü derd ü belâ: --lar

Gazel 3132

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıkıntı, dert ve bela.

Ehl-i 'ışk mey yirine ḥün-ı ciger nüş eyler
Miḥnet ü derd ü belâlar bulunur aşında

miḥnet ü derd ü elem:

1. miḥnet ü derd ü elem:

Gazel 3137

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıkıntı, üzüntü ve keder.

Ġam Őbinde eksük olmaz miġnet ü derd ü elem
İderüz cān Őġbetini Őubġa dek āġbāb-ıla

2. **miġnet ü derd ü elem:**

Gazel 3229

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert, sıkıntı ve keder.

Cihānda miġnet ü derd ü elem çok
Bulunmaz arasañ bir dem ġuzūri

miġnet ü ġam:

1. **miġnet ü ġam:-ıla**

Gazel 3396

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıkıntı ve dert.

Ne bilür ġālüm benüm ‘ışkıyla bī-cān olduġum
Şol ki bu miġnet ü ġam-ıla ayakdaş olmadı

miġnet-i küh-ı belā:

1. **miġnet-i küh-ı belā:-da**

Gazel 3382

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela daġının sıkıntısı/eziyeti.

Miġnet-i küh-ı belāda āġ kim ġam türine
İy Muġibbī olmaya bu sine kalkanum ġibi

mihri:

1. **mihri:--üñ**

Gazel 3008

Mısra: 1

Güneş, (mec.) sevgi, dostluk.

Tañ mı bulınsa mihriñ bu dilde cān içinde
Zirā ki genc bulunur ekser vīrān içinde

2. **mihri-ile:-ile**

Gazel 3392

Mısra: 9

Güneş, (mec.) sevgi, dostluk.

İy Muġibbī ger eger mihri-ile māġ olur-ısa
Sevme hercāyileri olmaya bī-‘ār daġı

3. **mihri-ile:-ile**

Gazel 3231

Mısra: 2

Güneş.

Yüzüñ gündür ġamer alnuñ saña ġiç beñzemez ġurī
ġaġıġat senden alurlar gelüp mihri-ile meh nūri

4. **mihri-ile:-ile**

Gazel 3246

Mısra: 2

Güneş.

Giderdüñ zulmet-i küfri yakuban Őem‘-i ġāfūrī
ġaġıġat bu ki nūruñdan alur mihri-ile meh nūri

5. **mihri-ile:-ile**

Gazel 3308

Mısra: 2

Güneş.

Sensin Őāġ-ı cihān hem Medenī hem ġuraŐı
İŞide ‘āŐıġ ola mihri-ile meh sen māġ-veşi

6. **mihri-ile:-ile**

Gazel 3314

Mısra: 6

Güneş.

Kim yüzün ġördi didi olmaya bu resme cemāl
Ben didüm meġer ola mihri-ile meh ümm ü ebi

7. **mihri:--üñ, -i**

Gazel 3410

Mısra: 3

1. Sevgi 2. Güneş ışığı anlamında kullanılmıştır.

Mihriñ sineimde saklırsam ne tañ āġyārdan
Kişi lā-büd sakınur Őeyġāndan imānını

8. **mihri:-i**

Gazel 3319

Mısra: 5

1. Güneş. 2. Sevgi.

Sine Őaġrāsına leylī zülfinüñ mihri gelüp
Kurdı Mecnūn eyledi çeŐminden iki ġargeġi

9. **mihri:-i, -n, -i**

Gazel 3404

Mısra: 3

1. Güneş. 2. Sevgi.

Saklasam mihriñi n’ola sineimde cānum ġibi
Saklamak lāzım-durur her kişiye imānını

10. **mihri:-i, -n, -i**

Gazel 3142

Mısra: 2

Güneş. || Sevgi, dostluk.

‘İŐġum benüm bir oldı iki cihān içinde
Mihriñi saklıram lik sineimde cān içinde

11. **mihri:--üñ**

Gazel 3119

Mısra: 4

Güneş, Şems. II Sevgi, muhabbet, aşk.

Yüzüñ ‘uŐŐāġa ġösterseñ n’ola ġün ġibi iy meh-rū
Demidür ġüzelüm mihriñ yiter nā-mihri-bān olma

12. **mihrini:-i, -n, -i**

Gazel 3217

Mısra: 7

1. *Güneş.* 2. *Sevgi, dostluk.*

Saklar-ı dum mihrini sînemde imānum gibi
Âteş-i 'ışk-ıla itdi göz yaşı rüsvā beni

mihr ü mäh:

1. **mihr ü mäh:**

Gazel 3022

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güneş ve ay.

Gice vü gündüz dolaşur küyümü ol dilberün
Şöyle beñzer rüyına āşüfte oldı mihr ü mäh

2. **mihr ü mäh:-ı**

Gazel 3437

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güneş ve ay.

Görelde pertev-i hüsnün nigārā
Gözüm görmez olupdur mihr ü mähü

mihr ü meh:

1. **mihr ü meh:-i**

Gazel 3190

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güneş ve ay.

Yüzine gün kamer alına anuñ beñzemeye
Ne revādūr aña nisbet ideler mihr ü mehi

2. **mihr ü meh:**

Gazel 3311

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güneş ve ay.

Mihr ü meh oldı cemālünden senün şermendeğī
Buldılar karşu gelüp saña maķām-ı bendeğī

3. **mihr ü meh:**

Gazel 3385

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güneş ve ay.

Mihr ü meh olursa tañ mı saña cāndan müşteri
Cümle hūblar aħterinün çünki sensin ülkeri

mihr ü vefā:

1. **mihr ü vefā:-y, -a**

Gazel 3157

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgi ve dostluk.

Örgendi gönül cevri ü cefāsına nigārūñ
Şimden gürü meyl eylemezem mihr ü vefāya

2. **mihr ü vefā:**

Gazel 3314

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgi ve dostluk.

Baña cevri-ile cefā ğayrılara mihr ü vefā
Döstüm baña 'ayān itmedi nedür sebebi

3. **mihr ü vefā:**

Gazel 3450

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgi ve dostluk.

Baña cevri-ile cefā ğayrılara mihr ü vefā
Ne 'aceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni

mihr ü vefā göster-:

1. **mihr ü vefā göster-:-dii, -ñ**

Gazel 3222

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgi ve dostluk göstermek.

Gönlümü alınca gösterdün baña mihr ü vefā
Soñra tığ-ı cevriñ-ile sine-çak itdün beni

mihrāb:

1. **mihrābuñ:-uñ, -ı**

Gazel 3290

Mısra: 4

Cami ve mescitlerin kible tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer. II Sevgilinin kaşları.

Mescid-i hüsnünde cānā göreli ebrūlaruñ
Secde itdi dil baş kaldırmadı mihrābuñ

2. **mihrāb:**

Gazel 3426

Mısra: 3

1. *Cāmi, mescit gibi ibâdet yerlerinde kible duvarında bulunan, cemâatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer.* 2. *mec. Yüceliğinden, güzelliğinden vb. üstün niteliklerinden dolayı kendisine yönelinen makam veya kimse* 3. *edeb. Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım.*

Mihrāb kaşı tākına dil secde iderken
Çeşmini görüp didi ki serhoşdur imāmı

3. **mihrābına:-ı, -n, -a**

Gazel 3052

Mısra: 1

Cami ve mescitlerin kible tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer II kavisli yapısı dolayısıyla sevgilinin kaşları.

Kaşuñ mihrâbına şol kim görüben eyledi secde
Başın kaldurmaya yirden gele ol haşre dek vecde

4. **mihrâbına:-i, -n, -a**

Gazel 3093

Mısra: 1

Cami ve mescitlerin kible tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer II kavisli yapısı dolayısıyla sevgilinin kaşları.

Kaşı mihrâbına her kim ki imâmet getüre
Kamu ehl-i dil olan aña ikâmet getüre

5. **mihrâbına:-i, -n, -a**

Gazel 3124

Mısra: 6

Cami ve mescitlerin kible tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer II kavisli yapısı dolayısıyla sevgilinin kaşları.

İmâm olup gözi müjgân şaf şaf
Kaşı mihrâbına turmuş namâza

6. **mihrâbına:-i, -n, -a**

Gazel 3395

Mısra: 9

Cami ve mescitlerin kible tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer II kavisli yapısı dolayısıyla sevgilinin kaşları.

Kaşı mihrâbına karşı durur bu dil kıyâm üzre
Mağabbet dest-i râhında bulunmaz bir giyâh egri

7. **mihrâbda:-da**

Gazel 3072

Mısra: 8

Cami ve mescitlerin kible tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer II Sevgilinin kaşları.

Deyr-i hüsünüde gören ya kaşlarıñ kec-râ didi
Ergilik olsa ‘aceb mi kâfirî mihrâbda

8. **mihrâbda:-da**

Gazel 3144

Mısra: 6

Cami ve mescitlerin kible tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer II Sevgilinin kaşları.

Togrı sandum kaşlarıña karşı ben kıldum namâz
Egrilik olsa ‘aceb mi kâfirî mihrâbda

9. **mihrâb:**

Gazel 3281

Mısra: 8

Cami ve mescitlerin kible tarafındaki duvarına

açılan oyuk, imamın durduğu yer II kavisli yapısı dolayısıyla sevgilinin kaşları.

Ķâmet getürdi Ķâmetüñ mescidde müezzîn görüp
Didi ki bir mihrâb yok hiç tāk-ı ebrüyuñ gibi

10. **mihrâbını:-i, -n, -ı**

Gazel 3430

Mısra: 3

Cami ve mescitlerde Kâbe yönünde bulunan duvarda imamın namaz kulması için oyuk ve girintili olarak yapılan yer II. Sevgilinin kaşları.

Ka‘be-i hüsünde görüp kaşları mihrâbını
Ķiblegâh-ı dil idinmişdüm namâzum var-ıdı

mihrâb evle:-

1. **mihrâb eyle:-miş**

Gazel 3247

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin kaşları) Mihrap(Câmi, mescit gibi ibâdet yerlerinde kible duvarında bulunan, cemâatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer. II Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım.) olmak.

Mescid-i hüsünüñ iy döst san kim câmi‘ iden
Eylemiş kaşlarıñ ol câmi‘e mihrâb gibi

mihrâb id:-

1. **mihrâb id:-üüp**

Gazel 3165

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin kavisli yapısıyla mihraba (Câmi, mescit gibi ibâdet yerlerinde kible duvarında bulunan, cemâatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer.) benzetilen kaşlarını çatması.

Mest-i harâb iken ne ‘acebdür ki gözleri
Mihrâb idüp kaşın geçer evvel kıyâmete

mihrâb ol:-

1. **mihrâb ol:-alı, -dan**

Gazel 3176

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin kaşının) Mihrap olması. (Mihrap: Câmi, mescit gibi ibâdet yerlerinde kible duvarında bulunan, cemâatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer.)

Mescid-i hüsünüñ kim görse hemân secde kılır
Tāk-ı ebrüñ olalıdan aña mihrâb gibi

mihrâba gec:-

1. **mihrāba geç:-a, -üp**

Gazel 3296

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mihraba geçmek. II. Namaz kılanın yere yönelmek. II Namaz kılanlara imam olmak.

İmām olmuş geçüp mihrāba çeşmi
İdinmiş secdegāh ebrū-yı tākı

mihr-i 'ālem-tāb:

1. **mihr-i 'ālem-tāb:--da**

Gazel 3072

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihanı aydınlatan güneş. || Sevgili.

Āfitāb-ı hüsnüne baksam gözüm pür āb olur
Döstüm bir hāşşadur bu mihr-i 'ālem-tābda

mihr-i cānān:

1. **mihr-i cānān:**

Gazel 3057

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin aşkı, muhabbeti.

Her kimūn kim sīnesinde mihr-i cānān olmaya
Ehl-i diller meclisinde adı 'irfān olmaya

mihr-i cihān-ārā:

1. **mihr-i cihān-ārā:-y, -ıla**

Gazel 3172

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihanı süsleyen güneş.

Gün yüzine dilberūn inkār iderse tañ mıdur
Böyledür huffāş işi mihr-i cihān-ārā-y-ıla

2. **mihr-i cihān-ārā:**

Gazel 3241

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihanı süsleyen güneş.

Sāye gibi yüzünü sür sen mezellet hākine
Tā ki kadrūn yücele mihr-i cihān-ārā gibi

3. **mihr-i cihān-ārā:**

Gazel 3328

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihanı süsleyen güneş.

Yüzünü sür yirlere her lahza her dem mā gibi
Tā ki kadrūn yücele mihr-i cihān-ārā gibi

4. **mihr-i cihān-ārā:**

Gazel 3440

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihanı süsleyen güneş.

Başuñı top it Muhibbī zülfinūñ çevgānına
Topuñ agsun göklere mihr-i cihān-ārā gibi

5. **mihr-i cihān-ārā:**

Gazel 3458

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihanı süsleyen güneş.

Zerre-veş kaldur nigārā bu gubārı hākden
Çünkü oldu gün yüzün mihr-i cihān-ārā gibi

6. **mihr-i cihān-ārā:--y, --ıla**

Gazel 3040

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihanı süsleyen güneş. II Sevgili.

İy Muhibbī saña kandan mübtelā olmak aña
Zerre hem-ser ola mı mihr-i cihān-ārā-y-ıla

mihr-i cihān-tāb:

1. **mihr-i cihān-tāb:**

Gazel 3070

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihanı aydınlatan güneş.

Nev-bahār ile bezendi sebzār oldu çemen
Bu şafādan zer saçar mihr-i cihān-tāb üstine

2. **mihr-i cihān-tāb:**

Gazel 3089

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünyayı aydınlatan güneş II Sevgili.

Jeng-i ğamda dil kalurdı ger mey-i nāb olmasa
Kim görürdi gün yüzün mihr-i cihān-tāb olmasa

mihr-i cihān-tāb ol:-

1. **mihr-i cihān-tāb ol:-di**

Gazel 3176

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihanı aydınlatan güneş olmak.

Gün yüzün oldu şehā mihr-i cihān-tāb gibi
Anda zülf-i siyehūn sünbül-i sīr-āb gibi

mihr-i rahşān ol:

1. **mihr-i rahşān ol:**

Gazel 3245

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parlak güneş olmak.

Hüblar encüm kamu sen mäh-ı tábân ol yüri
Gün gibi fer vir cihâna mihr-i raḥşân ol yüri

mihribân:

1. mihribân:

Gazel 3454

Mısra: 8

Şefkatli, muhabbetli, güler yüzlü (kimse), dost.

Vefânuñ adı var ancak cihânda kîmyâ gibi
İşidilmedi bir kimse diye bir mihribân buldı

mıknâtı:

1. mıknâtı:-ı

Gazel 3308

Mısra: 5

Demiri ve daha başka bazı metalleri çeken
demir oksit II çekicilik, cazibe.

‘İşk mıknâtı kendüye çeke âhen ise
Kimse görmedi anuñ gibi bir dil-keşi

mi‘mâr:

1. mi‘mâr:

Gazel 3415

Mısra: 6

İmar eden,yapan.

Seyl-i eşküm yıkdugınca dem-be-dem dil hânesin
Seng-i miḥnetle yapar mi‘mâr gördüm kendümi

2. mi‘mârı:

Gazel 3348

Mısra: 12

İmar eden, yapan.

Eyledi bennâ-yı ‘ışk gönülüm evin küllî ḥarâb
Gelse bâr-ı gamuñ mi‘mârı olaydı kâşki

3. mi‘mâr:

Gazel 3087

Mısra: 8

Binâların projesini hazırlayan, planını çizen ve
plana göre güzel bir biçimde yapılması için gerekli
her türlü işi yapan kimse II sevgili.

Hâk-i miḥnetle cefâ sengiyle dil vîrânesin
Ola kim ma‘mûr ide mi‘mâr sevdüm tâzece

4. mi‘mârum:-um

Gazel 3304

Mısra: 10

Binâların projesini hazırlayan, planını çizen ve
plana göre güzel bir biçimde yapılması için gerekli
her türlü işi yapan kimse. II Sevgili.

Yıkdı gerçi [kim] Muḥibbî yâr gönül bünyâdını
Umaram ta‘mîr ide raḥm ide mi‘mârum gibi

mi‘mâr-ı dil:

1. mi‘mâr-ı dil:

Gazel 3174

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül mimarı. (Mimar: Binâların projesini
hazırlayan, planını çizen ve plana göre güzel bir
biçimde yapılması için gerekli her türlü işi yapan
kimse.).

Gâh olur cân mülkini ma‘mûr ider mi‘mâr-ı dil
Geh ḥarâb idüp yıkar vîrân ider gönülüm beni

mi‘mâr-ı gam:

1. mi‘mâr-ı gam:

Gazel 3349

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder mimarı.

Olup sultân-ı ‘ışk evvel ḥişâr-ı gönülüm mâlik
Gelüp mi‘mâr-ı gam âḥir aña yir yir beden kesdi

minnet bil-:

1. minnet bil:-ür, -em

Gazel 3012

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Minnet bilmek/minnet duymak: Yapılan iyiliğe
karşı hamdetmek, lütuf bilmek; birinin iyiliğine karşı
kendini ona borçlu saymak.

Ger seng atasın başuma ol tâc-ı sa‘âdet
Minnet bilürem gamzeñ okı câna geçerse

minnet it-:

1. minnet it:-me, --y, --e, --m

Gazel 3068

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Minnet etmek, boyun eğmek.

Çekeyim bülbül gibi ḥaruñ cefâsın dem-be-dem
Ölür-isem itmeyem minnet varup ağyaruma

mîr:

1. mîr:

Gazel 3076

Mısra: 6

Baş, başkan, reis, âmir, emîr, bey.

Sultân-ı gamuñ bir yaña bir yaña şeh-i ‘ışk
Dil şehri ḥarâb oldu iki mîr a[ra]sında

mîrâs:

1. mîrâs-dur[ur]:-dur

Gazel 3054

Mısra: 6

Birine, ölen bir yakınından kalan mal mülk, para

veya servet, kalıt, bırakıt, tereke. (Aşıklik mirası bağlamında).

Mecnün düğüm tak boynuma leyli saçın zencirini
MİRÄS-dur[ur] tavk-ı belâ her kandası dîvâneye

mir'ât-ı kalb:

1. mir'ât-ı kalb:--uñ

Gazel 3098

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül aynası. II [tas.] Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer.

Sâkî-i gül-ruh elinden nüş kıl câm-ı şafâ
Kalmasun dirseñ eger mir'ât-ı kalbün jeng-ile

misâfir-hâne:

1. misâfir-hânedür:--dür

Gazel 3036

Mısra: 7

Konukların geçici konakladıkları yer. II [tas.] Dünya.

Ğarra olma dâr-ı dünyâ bir misâfir-hânedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmânsın yine

mîşe:

1. mîşesi:-si

Gazel 3037

Mısra: 10

Far. Meşe ağacı.

Gitdi ise küh-ken geldi Muhibbî yirine
Hâlî olmaz döstlar âlemde 'ışkuñ mîşesi

2. mîşesi:-si

Gazel 3402

Mısra: 4

Far. Meşe ağacı.

Çeşmesi 'ayn-ı belâ kühsârı Qays'uñ başıdur
Aşiyân-ı murğa ur pek saçı oldı mîşesi

misin:

1. misin:

Gazel 3059

Mısra: 3

"mi" soru ekinin, ikinci tekil şahıs eki almış şekli.

Melek misin perî yâhüd ferişte
Bu hüsnî görmedi kimse beşerde

2. misin:

Gazel 3179

Mısra: 9

"Mi" soru eki.

Bu Muhibbî'nün günâhını görüp geçmez misin
Kanı lutf-ıla kerem ol turalum kan eyledi

3. misin:

Gazel 3228

Mısra: 8

"Mi" soru eki.

Bend-i zülfünde ebed kaldum beni eyle hâlâş
Mü'min-i 'ışkam dağı kesmez misin zünnârumı

4. misin:

Gazel 3229

Mısra: 1

"Mi" soru eki.

Perî misin melek misin yâ hürî
Yüzünde berç urur Allâh nürî

5. misin:

Gazel 3229

Mısra: 1

"Mi" soru eki.

Perî misin melek misin yâ hürî
Yüzünde berç urur Allâh nürî

misk:

1. misk:

Gazel 3393

Mısra: 5

Asya dağlarında yaşayan bir ceylân cinsinin erkeğinde karın derisi altında bulunan kese şeklindeki bir bezden elde edilen güzel kokulu siyah madde.

Misk gibi terk-i diyâr itmek dilerdi bu göñül
Gördüğümce dem-be-dem ol zülf ü hâl egler meni

misk-i âhü:

1. misk-i âhü:--nuñ

Gazel 3082

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ahunun (ceylanın) güzel kokusu.

Muhibbî kalmaya hergiz revâcı misk-i âhünuñ
İletse büyü zülfünden şabâ ger Çin'e Mâçin'e

misk-i hoten:

1. misk-i hoten:--uñ

Gazel 3388

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hoten miski. (Hoten, Doğu Türkistan'da bir şehir).

Käküllerini tağıdıcak gül yüzi üzre
Misk-i Hoten'uñ kalmaya bir zerre revâcı

miskîn:

1. miskîne:-e

Gazel 3391

Mısra: 1

1. Zavallı, aciz. 2. Hiçbir şeye sahip olmayan.

İtmedi yâr bu ben miskîne hiç yârlığı
Gerçi harc eyledi dil yolına hep varlığı

2. miskîni:-i

Gazel 3483

Mısra: 10

1. Zavallı, aciz. 2. Hiçbir şeye sahip olmayan.

Küy-ı cânâna Muhibbî yine dil oldı revân
Beñzer ol miskîni çeken suyu topragı gibi

3. miskîn:

Gazel 3175

Mısra: 11

1. Aşırı derecede tembel, uyusuk, mıymıntı
(kimse) 2. Aciz, zavallı (kimse).

Hidâyet ister-iseñ sen iki 'âlemde iy miskîn
Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrâd-ı yâ Hâdî

4. miskinleri:-ler, -i

Gazel 3039

Mısra: 3

Zavallı, miskin.

Ruĥları üstinde ol ĥâl-i siyeh miskinleri
'Anberînden dânelerdür âfîtab envârda

5. miskînüm:-üm

Gazel 3186

Mısra: 10

1. Aşırı derecede tembel, uyusuk, mıymıntı
(kimse). 2. Aciz, zavallı (kimse).

Ol tabîb-i dil Muhibbî işidüp efgânımı
Didi beñzer inleyen küyumda miskînüm gibi

6. miskîn:

Gazel 3417

Mısra: 8

(Ar.) Aşırı derecede tembel, uyusuk, mıymıntı
(kimse).

Zâhidâ bakduñ ĥakâretle yine 'ışk ehline
'Ucb idüp gördüñ tekebbürle i miskîn kendüñi

7. miskîn:

Gazel 3493

Mısra: 3

(Ar.) Aşırı derecede tembel, uyusuk, mıymıntı
(kimse).

Niçe feryâd itmesün derdiyle miskîn 'andelîb
Her nazarda ĥâr-ıla hem-dem görür her dem güli

miskinlik id:-

1. miskinlik id:-er

Gazel 3149

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşırı derecede tembel, uyusuk, mıymıntı olmak.

Miskinlik ider servüñ ayagına koyup baş
Bakmaz oturup hiç sola vü saga benfşe

mısr:

1. mısr'a:-a

Gazel 3435

Mısra: 4

Mısır ülkesi.

Gönül şekker lebüñ cân zülfüñ ister
Biri Mısr'a birisi Şâm'a düşdi

2. mısr-ıla:--ıla

Gazel 3274

Mısra: 4

Mısır ülkesi.

Saña mânend meh-rû görmedüm âh
Gezüp Mısr-ıla Şâm-ıla 'Irâk'ı

3. mısr'ma:--ı, --n, --a

Gazel 3123

Mısra: 7

Mısır. || *Divan şiirinde Mısır'dan sıkça söz edilir. Yusuf ile Züleyha'nın maceraları burada geçmiştir. Nil nehri Mısır'a hayat vermektedir. Yusuf peygamberin güzelliğini telmihen sevgilinin yüzü Mısır'a, kendisi de sultana benzetilir.*

Şâh olaldan bu gönül Mısr'ına ol Yüsuf-cemâl
Eşk-i çeşmüm biri Nîl ü biri Ceyhün olmadı

mısr u tebrîz:

1. mısr u tebrîz:

Gazel 3043

Mısra: 11

Kelime Tipi: -

Mısır ve Tebrîz.

Saçuñuñ kim bahâsı Mısr u Tebrîz
Muhibbî virmez İrân illerine

mısr-ı hüsn:

1. mısr-ı hüsn:-in, -de

Gazel 3235

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik ülkesi, güzellik Mısır'ı.

Mısr-ı hüsninde Muhibbî gözlerüm yaşın gören
Nîl'e teşbîh eyledi bu çeşmümün ırmagını

2. **mısr-ı hüsn:-üñ, -de**

Gazel 3236

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik ülkesi, güzellik Mısır'ı.

Muşhaf-ı hüsnüñ haqıyçün Mısr-ı hüsnünde senüñ
Eyledüm Nıl'e müşâbih gözlerüm ırmagını

3. **mısr-ı hüsn:-üñ**

Gazel 3096

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğın Mısır'ı. || Divan şüirinde Mısır'dan sıkça söz edilir. Yusuf ile Züleyha'nın maceraları burada geçmiştir. Nil nehri Mısır'a hayat vermektedir. Yusuf peygamberin güzelliğini telmihen sevgilinin yüzü Mısır'a, kendisi de sultana benzetilir.

Dür olalıdan tapuñdan Mısr-ı hüsnüñ haqkıçün
Gözlerümüñ kanlu yaşı döndi Nıl ırmagına

4. **mısr-ı hüsn:-üñ**

Gazel 3162

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik ülkesi, güzellik Mısır'ı.

Dür olalı tapuñdan Mısr-ı hüsnüñ haqkıçün
Gözlerümüñ kanlu yaşı döndi Nıl ırmagına

miyân:

1. **miyânından:-ın, -dan**

Gazel 3470

Mısra: 9

1. bel, kemer yeri, 2. orta, 3. ara, aralık.

Lebleri sırrın bilüp virdüm miyânından haber
Âferin eydür Muhibbî'nün gören idrâkini

2. **miyânıyla:**

Gazel 3124

Mısra: 7

Bel. II Sevgilinin ince beli.

Miyânıyla lebinden sordum âhır
Kimesne bilmedüm vâkıf bu râza

3. **miyânın:-ı, -n**

Gazel 3198

Mısra: 3

Bel. II Sevgilinin ince beli.

Bir kıla döndi miyânın fikr iderken bu tenüm
Bir hayâl oldu hemân ancak ki nâ-yâb olmadı

4. **miyânıyla:**

Gazel 3312

Mısra: 3

Bel. II Sevgilinin ince beli.

Kimse virmedi miyânıyla dehâmı haberin
Kim cevâb eydebile bilmeyicek 'ilm-i haft

5. **miyânın:-ı, -n**

Gazel 3092

Mısra: 9

Vücudun orta yeri, bel II sevgilinin ince beli.

Miyânın kuçmak istersin Muhibbî
Kuçılır mı olıcak kıldan ince

6. **miyânıñ:-uñ**

Gazel 3094

Mısra: 5

Vücudun orta yeri, bel II sevgilinin ince beli.

Didüm kuçsam miyânıñ didi dilber
Meger kuçsa anı ancak kemer de

7. **miyânına:-ı, -n, -a**

Gazel 3391

Mısra: 3

Kemer bağlanacak yer, bel.

Destüm irmedi miyânına kemer anı kuçar
Yâ İlahî virme hiç kimseye nâ-çârlığı

8. **miyânıñ:-uñ**

Gazel 3379

Mısra: 5

Ara, orta II bel.

Var mıdur yok mı miyânıñ bilmedi bî-çâre dil
Bezm-i gamda rüz u şeb uşbu hayâl egler beni

9. **miyânıñla:-uñ, --la**

Gazel 3115

Mısra: 9

Kemer bağlanacak yer, bel. II Sevgilinin ince beli.

İy döst miyânıñla kemer zevk ider-iken
Bilsem ne sebep düşdi girer hançer araya

miyân-ı âb:

1. **miyân-ı âb:-da**

Gazel 3147

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Suyun ortası.

Gözlerüm yaşına garq oldum bu rüy-ı zerd-ile
Güyyiâ nılüferem kaldum miyân-ı âbda

mizâc:

1. **mizâc:**

Gazel 3355

Mısra: 5

Ar. Tabiat, huy.

'İşk sevdâsı ile kim ola sevdâyî mizâc
Başda kalmaya anuñ bād u hevādan ğayrı

mızrâb-ı ğam:

1. **mızrâb-ı ğam:**
Gazel 3068
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam, keder mızrabı.

Çünkü döndi kâmetüm eşküm olaldan târ aña
İñlerem mızrâb-ı ğam el sunsa ger evtâruma

mu:

1. **mûlara:-lar, -a**
Gazel 3055
Mısra: 6
Saç.

Hüsn gene[i] üzre itmişdür ser-i zülfin tılısm
Ejdehâdur her biri beñzer egerçi mûlara

2. **mû:**
Gazel 3298
Mısra: 10
Tiyy, kıl, saç teli.

Çok günâhuñ var Muhibbî vaqtidür gel tevbeye
Saç sakal agarmaduk başuñda bir mû kalmadı

3. **mu:**
Gazel 3046
Mısra: 1
"mu" soru eki.

Şol mu 'anber zülf düşmiş hadd-i cânân üstine
Deste-i sünbüldür ol san verd-i ħandân üstine

4. **mûlar:-lar**
Gazel 3468
Mısra: 10
Tiyy, kıl, saç teli.

Muhibbî vaqtidür kıl cürme tevbe
Çü mûlar saña 'arz itdi dü rengi

5. **mû-y-ıla:-y, -ıla**
Gazel 3168
Mısra: 8
Tiyy, kıl, saç teli.

Gözlerüñ ta'lîm-i sihr eyler perîşân zülfüne
Şad hezârân 'aşkın ol bend ider bir mû-y-ıla

mu'abbir:

1. **mu'abbir:**
Gazel 3405
Mısra: 2
Görülen rüyalardan anlam çıkaran, rüya tabir eden, düş yoran kimse.

Uyğuya vardukda dil cennetde gördi yirini
Bir mu'abbir küy-ı yâr eyile didi ta'bîrini

mu'alece it:

1. **mu'alece it:-me**
Gazel 3005
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tedavi uygulamak, ilaç vermek.

Yok derd-i 'ışka itme dilâ gel mu'alece
Sanma lebinden özge saña kimse em kıla

mu'allim:

1. **mu'allimden:-den**
Gazel 3411
Mısra: 4
Öğreten, tâlim eden, öğretici, eğitici kimse, hoca.

Kitâb-ı 'ışkuñı başdan okudum ser-te-ser ezber
Dağı öğrenmedin varup mu'allimden elifbâyı

2. **mu'allim:**
Gazel 3293
Mısra: 1
Öğreten, tâlim eden, öğretici, eğitici kimse.

Mu'allim eylemiş ta'lîm cefâya ol perî-rüyı
Ki göstermeye 'uşşâka ki hergiz rüy-ı nîğüyı

mu'anber:

1. **mu'anber:**
Gazel 3160
Mısra: 7
Amber karıştırılmış, amber sürülmüş, amber kokan, amberli, güzel kokulu.

El uzadurdu mu'anber zülfine divâneler
Ejdehâ-veş ol ħam-ı zülfi perîşân olmasa

2. **mu'anber:**
Gazel 3493
Mısra: 5
Amber karıştırılmış, amber sürülmüş, amber kokan, amberli, güzel kokulu.

Zâhir olaldan mu'anber zülfüñ iy dilber senüñ
Bir pula gördüm satarlar deste deste sünbüli

mu'attar:

1. **mu'attar:**
Gazel 3299
Mısra: 9
Güzel kokulu, ıtrılı.

Bu Muhibbî'nüñ dimâğını mu'attar taze ter
Eyleyen cânâ anı zülfüñdeki büyüñ gibi

mu'attar eyle:

1. mu'attar eyle:

Gazel 3303

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel koku yaymak, güzel kokutmak.

Bu Muhibbî eylesün cân naqdi pâyüña nisâr
Büy-ı zülfüñle mu'attar eyle gel kâşânemi

2. mu'attar eyle:-di

Gazel 3381

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel koku yaymak, güzel kokutmak.

Taht-ı çemende yâr çözüp zülfî bağını
Dehrüñ mu'attar eyledi ol dem dimâğını

3. mu'attar eyle:-di

Gazel 3476

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel koku yaymak, güzel kokutmak.

Şöyle beñzer ki şabâ zülfine buldı dest-res
Eyledi dehrüñ dimâğını mu'attar buları

mu'attar ol:

1. mu'attar ol:-di

Gazel 3441

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel kokulu, ıtrlı olmak.

Oldı dimâğ-ı dehr mu'attar nesîm-ile
Yârüñ meger ki çözdü şabâ zülfî bağını

mu'attar ol:-a

1. mu'attar ol:-a

Gazel 3156

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel kokulu, ıtrlı olmak.

Bü-y-ile tolup 'âlem ola cümle mu'attar
Dildâr kağan nâz ile zülfîni daraya

mu'âvin:

1. mu'âvin:

Gazel 3048

Mısra: 7

Yardım eden, yardımcı.

Çeşm-i hün-ğ'âra mu'âvin çün degül kec râ kaşuñ
Ya n' için başın egüp tutmuş kulagın râyına

mübârek:

1. mübârek:

Gazel 3208

Mısra: 5

1. Çok saygı değer, hürmete lâyık, muhterem. 2.
Hayırlı, uğurlu, kutlu, mukaddes.

Tesbîh ü hırka saña mübârek fakîh-i şehîr
Baña yiter bu kisvet ü zünnâr 'âşıkı

mübârek olsun:

1. mübârek olsun:

Gazel 3497

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

"Hayırlı, uğurlu olsun" anlamında kullanılan bir
kutlama sözü.

İbn-i vaqt ol iy gönül hoş gör şarâb u şâhidi
Zâhîde olsun mübârek kevser ü havrâları

mübeddel:

1. mübeddel:

Gazel 3270

Mısra: 6

*Başka bir şekle konulmuş, değiştirilmiş, tebdil ve
tağyir edilmiş.*

Derdâ dirîğ n'eyleyem ki firb-i dehr
Zevk u şafâya atdı mübeddel binâ hûşı

mübtelâ:

1. mübtelâsını:-s, -t, -n, -l

Gazel 3248

Mısra: 6

1. İptilâh, düşkün, mâil. 2. Aşık.

Ol dil tabîbi kapası dârü'ş-şifâ ola
Lâyık midur gözlemeye mübtelâsını

2. mübtelâ:

Gazel 3257

Mısra: 2

1. Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş,
düşkün 2. (Bir derde, bir hastalığa) Tutulmuş 3. Aşık,
tutkun.

Kaşrı yüce menzili yârüñ haymâ gibi
Âh irmez elüm gönül aña mübtelâ gibi

3. mübtelâlaruz:-lar, -uz

Gazel 3362

Mısra: 5

1. Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş,
düşkün 2. (Bir derde, bir hastalığa) Tutulmuş 3. Aşık,
tutkun.

Dermân yirine derdi alan mübtelâlaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devâ bizi

4. **mübtelâsın:-sı, -n**

Gazel 3479

Mısra: 3

Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün II bir derde, bir hastalığa tutulmuş II âşık, tutkun.

Mübtelâsın iy gönül gördüm saçı zencirine
Bir delü dīvâne sergerdâna beñzetdüm seni

5. **mübtelâyı:-(y)ı**

Gazel 3302

Mısra: 4

Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün. || Aşık, tutkun.

Yine âteş gibi serkeşlik ile
İdüpdür düd-veş bu mübtelâyı

6. **mübtelâlarum:-lar, -um**

Gazel 3215

Mısra: 9

1. Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün. 2. Aşık, tutkun.

Didi kapumda biñ var ola mübtelâlarum
Didüm ki yok Muhibbî gibi bir belâ-keşi

mübtelâ evle:

1. **mübtelâ eyle:-di**

Gazel 3451

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âşık, tutkun eylemek.

Derdâ dirîğ komadı gönlüm baña beni
Bir pür-cefâya eyledi göz mübtelâ beni

mübtelâ it:-

1. **mübtelâ it:-dü, -ñ**

Gazel 3234

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeye tutkun hâle getirmek. II Aşık etmek, bağlamak.

Gözüme didüm sen itdün beni derde mübtelâ
Senden imiş gönlüme iren belâ-yı vahşeti

2. **mübtelâ it:-di**

Gazel 3237

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeye tutkun hâle getirmek. II Aşık etmek, bağlamak.

Dil itdi yine bir güzele mübtelâ beni
Râhat yüzini görmeyiser âh u vâ beni

mübtelâ ol:

1. **mübtelâ ol:-sı, -up, -dur**

Gazel 3498

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Alışmak, düşkün olmak, tutulmak.

Başumdan gitmedi zülfün hevâsı
Olupdur gönlüm anuñ mübtelâsı

mübtelâ olmak:

1. **mübtelâ olmak:--mak**

Gazel 3040

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşkün olmak, tutulmak.

İy Muhibbî saña kandan mübtelâ olmak aña
Zerre hem-ser ola mı mihr-i cihân-ârâ-y-ıla

mübtelâ-vı derd ü ğam:

1. **mübtelâ-yı derd ü ğam:**

Gazel 3345

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dert ve gam müptelası.

Var mı cihânda bî-ser ü bî-pâ benüm gibi
Ya mübtelâ-yı derd ü ğam ola benüm gibi

mübtelâ-vı hicr:

1. **mübtelâ-yı hicr:**

Gazel 3500

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılığa tutulmak, sevgiliden ayrı düşmek.

İy cefâ-ñ dehr gibi cevri kânün eyleyüp
Mübtelâ-yı hicr idüp derdünle yâr itdün beni

mübtelâ-vı 'ışk:

1. **mübtelâ-yı 'ışk:-uñ**

Gazel 3428

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk müptelası, aşk düşkünü, aşka tutulmuş kimse.

Binüp semend-i nâza zülfün idüp kemendi
Ben mübtelâ-yı 'ıškuñ boynına dakdı bendi

mübtelâ-vı 'ışk ol:

1. **mübtelâ-yı 'ışk ol:-up**

Gazel 3417

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşka tutkun olmak, âşık olmak.

Zülfine dil bağladuñ çünkü unıtduñ pendüñi
Mübtelâ-yı 'ışk olup boynuñda hoş gör bendüñi

mu'ciz:

1. **mu'ciz:**
Gazel 3065
Mısra: 3
Mucize.

Zâhidâ mu'ciz degül mi zülfın ejder gösterüp
Haddi nürü saña yitmez mi yed-i beyzâ yine

mu'ciz-i nazm:

1. **mu'ciz-i nazm:-uñ**
Gazel 3462
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şiir mucizesi. Taklit edilemeyecek bir üslup veya ifâde tarzına erişen şiir.

Muhibbî mu'ciz-i nazmuñ 'Acem iklimine irse
Kalursa zinde kabrinde 'aceb mi rûh-ı Selmân'ı

mücrim:

1. **mücrim:**
Gazel 3387
Mısra: 5
Suç işlemiş olan, suçlu, kabahatli kimse.

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kâfir beni
Hamdü-İllâh kim beni bendinden âzâd itmedi

2. **mücrimler:-ler**
Gazel 3437
Mısra: 10
Suç işlemiş olan, suçlu, kabahatli kimse.

Muhibbî key sakın kesme ümîdüñ
Kı oldur cümle mücrimler penâhı

mücrimîn:

1. **mücrimîne:--e**
Gazel 3108
Mısra: 4
Günahkârlar.

Yaraşur saña luğf u cüd u ihsân
İdesin rüz-ı maşşer mücrimîne

müdüâm:

1. **müdüâm:**
Gazel 3450
Mısra: 11
1. Sürekli, arası kesilmeyen 2. Şarap.

Sâkiyâ sun berü ol râhat-ı cân-bağışı müdüâm
Gidere kalb-i Muhibbî'de olan her miheni

2. **müdüâm:**
Gazel 3025
Mısra: 7
Daima, her zaman II Şarap.

İdelüm la'l-i leb yâdına mey nüş müdüâm
Bu gönül derdine dermân idelüm anlar-ıla

3. **müdüâm:**
Gazel 3232
Mısra: 5
Devamlı olarak, ara vermeden, her zaman, daima.

Dil gâmzesi tığına gerden sunar müdüâm
'İşk ehlinüñ görmedi kimse cazâsını

müdde'î:

1. **müdde'î:**
Gazel 3397
Mısra: 9
Iddiacı, iddia eden. II rakip.

Müdde'î rağmınadır her demde cânâ güldüğüm
Bu Muhibbî seni ger görmeye evvâh meni

2. **müdde'î:**
Gazel 3395
Mısra: 7
İstek ve iddiasında inatla direnen (kimse), iddiacı.

Dir-imiş müdde'î yâra degüldür yolına şâdık
Ma'âz-Allâh ma'âz-Allâh degülven ben i şâh egri

3. **müdde'îler:-ler**
Gazel 3249
Mısra: 10
İstek ve iddiasında inatla direnen (kimse), iddiacı.

Bu Muhibbî dergühünden dür olup
Müdde'îler çün saña mahrem gibi

mü'ezzin:

1. **mü'ezzin:**
Gazel 3436
Mısra: 1
Ezan okumakla görevli kimse, müezzin.

Mescidde eger görse mü'ezzin o kâmeti
Kendin yitüre añmaya hergiz o kâmeti

müezzin:

1. **müezzin:**
Gazel 3281
Mısra: 7
Ezan okuyan.

Kāmet getürdi kāmētüñ mescidde müezzīn görüp
Didi ki bir mihrāb yok hiç tāk-ı ebrüyuñ gibi

mü'ezzin:

1. mü'ezzin:

Gazel 3299

Mısra: 7

*Namaz vakitlerini haber vermek için ezan
okumakla görevli kimse.*

Geçdi kāmētden mü'ezzin gördi kıdd ü kāmētüñ
Didi kāmēt kanda var bu kıdd-i dil-cüyuñ gibi

müfid ol-:

1. müfid ol-:--maz

Gazel 3134

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Faydalı olmak, yarar sağlamak.

Başumuñ artar şudā'ı çek elüñ benden tabīb
Hasta-i 'ışkām müfid olmaz devālar başuma

muğal-cin:

1. muğal-cin:

Gazel 3130

Mısra: 5

Genç ve güzel sevgilinin gözü.

'Aklümü tārāca virdi ol Muğal-Çin gözleri
Başuma geldi ser-i zülfiyle sevdālar yine

muğal-cin gözleri:

1. muğal-cin gözleri:--i

Gazel 3065

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Genç ve güzel sevgilinin gözü.

Zülf[i] sevdāsı getürdi başuma sevdā yine
Ol Muğal-Çin gözleri itdi gönül yağma yine

muğaylān:

1. muğaylāna:--a

Gazel 3030

Mısra: 4

Ar. Deve diken.

Hevā-yı Ka'be-yi yāra yüzüm üzre revān oldum
Beni kim kurtarur yā Rab ki dolaşdum muğaylāna

muğbece:

1. muğbeceñüñ:--nüñ

Gazel 3117

Mısra: 5

*Mecûsî tapınaklarında görevli olan çocuk II
şarap dağıtan kimse, meyhāneci çırağı II sevgili.*

Cür'ası ola naşīb ister-iseñ muğbeceñüñ
Yüri var meygedede yüzüñi pāmāl eyle

2. muğbece:

Gazel 3453

Mısra: 5

*Mecûsî tapınaklarında görevli olan çocuk II
şarap dağıtan kimse, meyhāneci çırağı II sevgili.*

La'lüñ olmuş cān u dil meyhānesi iy muğbece
Yiridür zülfüñ nişān-ıçun dikerse çenberi

3. muğbece:

Gazel 3180

Mısra: 2

*1. Mecûsî tapınaklarında görevli olan çocuk. 2.
Şarap dağıtan kimse, meyhāneci çırağı.*

Kanı ol dem kim baña deyr-i muğān me'vā idi
Gözde hātırdā hemān ol muğbece tersā idi

4. muğbece:

Gazel 3180

Mısra: 4

*1. Mecûsî tapınaklarında görevli olan çocuk. 2.
Şarap dağıtan kimse, meyhāneci çırağı.*

Ger ola deyr-i muğān kaşr-ı behişt olmaz 'aceb
Muğbece ğilmān şarāb-ı kevser ol şahbā idi

5. muğbece:

Gazel 3447

Mısra: 5

*1. Mecûsî tapınaklarında görevli olan çocuk. 2.
Şarap dağıtan kimse, meyhāneci çırağı.*

Deyr ara zülf-i çelīpāñı görüp iy muğbece
Bağlamazsam kāfir-i 'ışkām bile zünnāruñı

6. muğbece:

Gazel 3464

Mısra: 5

*1. Mecûsî tapınaklarında görevli olan çocuk. 2.
Şarap dağıtan kimse, meyhāneci çırağı.*

Bir nazar görse yüzüñ zāhid senüñ iy muğbece
Rehn-i mey kılurdu tācın yañılup evrādını

7. muğbece:

Gazel 3467

Mısra: 8

*1. Mecûsî tapınaklarında görevli olan çocuk. 2.
Şarap dağıtan kimse, meyhāneci çırağı.*

Sunup bir bāde 'āklum bāda virdi
Yine bir muğbece aşlı Firengi

muhālif:

1. muhālif:

Gazel 3295

Mısra: 3

1. Uygun olmayan, uymayan, benzemeyen (şey),
aykırı, zıt. 2. Karşı çıkan, karşı koyan (kimse).

Ne deñlü cidd ü cehd itsem muhâlif gösterür oynum
Temâşâ eylesün âhın nazar hem sengi [vü] hârî

muhâlif rûzigâr:

1. muhâlif rûzigâr:

Gazel 3461

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Geminin gittiği yönden hızını kesecek şekilde
esen rûzgâr. 2. mec. Aksilik, tâlihsizlik.

Sakın aldanma eser bir gün muhâlif rûzigâr
Kibr ü kîni terk kıl germe göğüs yelken gibi

muhbbet şehri:

1. muhbbet şehri: -i, -n, -e

Gazel 3218

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk şehri.

Muhbbet şehrine yol yok Muhibbî bâb-ı miñnetsüz
Mañabbet miñnet anuñçün yazılsa birdür imlâsı

mühevvâ evle:

1. müheyyâ eyle: -y, -em

Gazel 3009

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

(Bir şeyi) Hazır duruma getirmek, hemen
kullanılabilecek hâle koymak, hazırlamak.

İrişse tîr-i dil-düzi müheyyâ eyleyem câyın
Anı hoş saklayam dilde ne cân ola ne ten âgeh

mühevvâ it-:

1. müheyyâ it-: -se, --ler

Gazel 3133

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hazırlamak, hazır hale getirmek.

Neşâet esbâbını cümle müheyyâ itseler bir bir
Gehî nüş eylesem bâde gehî büse-kenâr olsa

mühevvâ kıl:

1. müheyyâ kıl: -up

Gazel 3425

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hazırlamak.

Düşürme bâdeyi elden varup şahñ-ı gülistâna
Müheyyâ şöhet esbâbın kılup cem' eyle yârânı

muhib:

1. muhib:

Gazel 3106

Mısra: 9

*Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası. II Muhabbet
edici, dost.*

Derdâ ki Muhib 'âr-ıla dil pāralanupdur
Bir kimsene yok 'ârî çeke âh benümle

2. muhib:

Gazel 3147

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çaddini tölâb idüp eşkini cū itse Muhib
Çeşmi anuñ gözelerdür yir yir ol tölâbda

3. muhib:

Gazel 3204

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Öldürmege Muhib seni mestâne gamzeler
Hañçer elinde eyler-ise tañ mı kan dañı

4. muhib:

Gazel 3214

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yüzüni ele alup yüri Muhib dergehine
Ola kim rañm kıla eyle şefâ'at talebi

5. muhib:

Gazel 3251

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yüzüni ele alup yüri Muhib dergehine
Ola ki rañm kıla eyle şefâ'at talebi

6. muhib:

Gazel 3121

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

El virür idi saña Muhib va'de-i vuşlat
Derbend-i belâ vâdî-i hicrân geçilse

7. muhib:

Gazel 3259

Mısra: 9

*Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası. || Sevgi
duyan, sevgi besleyen, seven kimse.*

Cân-ıla başuñ[1] terk kıl rāh-ı mañabbetde Muhib
Çün 'āşıkā lāzım-durur olmak gerek merdānegî

8. muhib:

Gazel 3308

Mısra: 9
*Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası. || Sevgi
duyan, sevgi besleyen, seven kimse.*

Eylese cevri ü cefâ ide Muhib anı kabûl
Hoş gelür 'âşıkı ma'şûkdan iren her nâ-hoşı

9. **muhib:**
Gazel 3316
Mısra: 9
*Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası. || Sevgi
duyan, sevgi besleyen, seven kimse.*

Muhib sevdalara düşmüş diler zülfüne el ko[y]mak
Bilürken aña el irmez cihânda şânedan gayrı

10. **muhib:**
Gazel 3325
Mısra: 9
*Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası. || Sevgi
duyan, sevgi besleyen, seven kimse.*

Gülşende Muhib bir gazel-i âbdâr okur
Tûfî-şab' sanki ider şand-ı nisârı

muhibbî':

1. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3102
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî'nün yıkuk gönlün 'imâret eylegil
Döstüm irmek dilersen ger sevâb-ı Ka'be'ye

2. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3124
Mısra: 15
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî'nün olaldan kâmeti çeng
Uyup nâlişler eyler söz ü sâza

3. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3132
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Haftını gördi Muhibbî'nün irişdi eceli
Hiç tağyır ola mı yazu-y-ımiş başında

4. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3144
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Halkı uyutmazsa efgânı Muhibbî'nün ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse h'âbda

5. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3177
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Hemdemi gamdur Muhibbî'nün harâbâti olup
Düşmez elden sâgarı mey-ğ'örlükdür pîşesi

6. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3179
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî'nün günâhını görüp geçmez misin
Kanı lutf-ıla kerem ol tatalum kan eyledi

7. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3192
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gicesi gündüzinden fark olunmaz
Muhibbî'nün geçer leyl ü nehârı

8. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3199
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Benüm yok senden özge pâdişâhum
Muhibbî'nün suçın 'afv it İlahî

9. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3299
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî'nün dimâgını mu'aţtar taze ter
Eyleyen cânâ anı zülfündeki büyuñ gibi

10. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3315
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî'nün günâhını bağışla
Hâbîbüñ hürmetine sen İlahî

11. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3332
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sevmek seni suçsa suçı Muhibbî'nün
Çokdur hemân eyle helâk ol fütâde[y]i

12. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3401
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Belâ tıgıyla biñ kez öldürürseñ
Muhibbî'nün sañadur yine meyli

13. **muhibbî'nün:-nüñ, -**
Gazel 3452
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bir nazarla bu Muhibbî'nün olur sinesi çäk
Göricek ol kaşı ya vü o gözi karacığı

14. **muhibbî'nün**: -nün, -

Gazel 3470

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Lebleri sırrın bilüp virdüm miyânından haber
Âferin eydür Muhibbî'nün gören idrâkini

15. **muhibbî'nün**: -nün, -

Gazel 3495

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî'nün sorarsaň hâlin âhîr
Dükendi şabri kalmadı mecâli

muhibbî:

1. **muhibbî'nün**: - 'nün

Gazel 3113

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.II Muhabbet edici, dost.

Sevdâ-yı ser-i zülfüñ mecnûn idiser âhîr
'İşkuñ bu Muhibbî'nün bulındı dimâğında

2. **muhibbî'yi**: - 'yi

Gazel 3233

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.II Muhabbet edici, dost.

Muhibbî'yi kapuñdan itme mahrûm
Hudâ'nuñ hem kulısın hem habîbi

3. **muhibbî'nün**: - 'nün

Gazel 3270

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.II Muhabbet edici, dost.

Şi'r anuñçün buldı melâhat Muhibbî'nün
Gitmez dilinden olup şîrin şeker hüşü

4. **muhibbî:**

Gazel 3000

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gözleri yaşu akar her sū olur âb-ı revân
Dil virelden bu Muhibbî serv-quad bälälara

5. **muhibbî'ye**: -(y)e

Gazel 3001

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sürmeden yigdür Muhibbî'ye ğubâr-ı dergehi
İy şabâ luft it getir bu çeşm-i nemnâk üstine

6. **muhibbî'ye**: -(y)e

Gazel 3004

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî'ye ezelden çün sunuldı cām-ıla şāhid
Virildi saña da zāhid riya tesbîh ü seccāde

7. **muhibbî:**

Gazel 3020

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ka'be küyını Muhibbî dutisar şām u seher
Döşenür hāk-i deri her gece bister yirine

8. **muhibbî:**

Gazel 3028

Mısra: 5

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yā nedendür iy Muhibbî uşbu sevdālar bize

9. **muhibbî:**

Gazel 3033

Mısra: 19

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Vaqt oldı Muhibbî kuluñı eyleyesin şād
Bu 'aşık-ı dil-ħasteye cevri yiter eyle

10. **muhibbî'ye**: -ye, -

Gazel 3034

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Qarār itmezdi dünyāda gezerdi 'ālemi cümle
Ger olmasa Muhibbî'ye hayāl-i yār eglence

11. **muhibbî:**

Gazel 3054

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülfindeki hālın görüp yine Muhibbî murğ-ı dil
Oldı giriftār-ı kafes kaçd itdi beñzer dāneye

12. **muhibbî'den**: - 'den

Gazel 3063

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî'den perî-veş kaçma didüm
Enis olmaz didi âdem bizümle

13. **muhibbî:**

Gazel 3086

Mısra: 14

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Mey yirine göz göre ko kanuñı içsün sentün
Yine uyarduñ Muhibbî sen o çeşmi serħoşa

14. **muhibbî:**
Gazel 3087
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.
- Sinede durmaz Muhibbî gâmzesi eyler güzer
Bir kaşı ya kirpügi ok yâr sevdüm tâzece
15. **muhibbî:**
Gazel 3088
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.
- Bilürdi derûnumda Muhibbî ki neler var
Gönderse eger gâmezlerin sînemi yarsa
16. **muhibbî:**
Gazel 3090
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.
- Muhibbî gün yüzine karşı âhı
Sakın kılma olur yüzine perde
17. **muhibbî:**
Gazel 3091
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.
- Bî-fikr ü te'emmül didi bu şî'ri Muhibbî
Bilmek dileyen hâlini ursun buña pençe
18. **muhibbî:**
Gazel 3092
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.
- Miyânın kuçmak istersin Muhibbî
Kuçulur mı olıcak kıldan ince
19. **muhibbî:**
Gazel 3093
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.
- Terk-i cân eyle Muhibbî ki budur 'ışka tarîk
'Âşık oldur ki hemân 'ışka 'alâmet gettüre
20. **muhibbî:**
Gazel 3094
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.
- Muhibbî virme dil dünyâ denîdür
Meseldür kim gerekdür gayret erde
21. **muhibbî:**
Gazel 3095
Mısra: 14
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gülzâr-ı hüsnuñ içre her gice şubh olunca
Okur Muhibbî medhûñ bülbülleyin Nevâda

22. **muhibbî:**
Gazel 3096
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'İşkî yolında Muhibbî cân u ser terk eyledi
Döstüm degmez midî bir kez anuñ sormagina

23. **muhibbî:**
Gazel 3097
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kim bütün ide Muhibbî bu gönül şîşesini
Sınuban seng-i cefâ-y-ıla ki şad pâre düşe

24. **muhibbî:**
Gazel 3098
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kim ki dil virmez cihâna geçer istiğnâ-y-ıla
İy Muhibbî bu tokuz mînâyı sır bir seng-ile

25. **muhibbî:**
Gazel 3099
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yâr için cân terkin ursa bu Muhibbî tañ degül
Evveli 'ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

26. **muhibbî:**
Gazel 3100
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ol boyı servüñ Muhibbî irmege pâ-bûsına
Gözlerüm yaşımı her dem cûybâr itmeñ nice

27. **muhibbî:**
Gazel 3101
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Top ser kıldı Muhibbî zülfinüñ çevgânına
Ola kim gâltân idüp dilber tegâfûl itmeye

28. **muhibbî:**
Gazel 3103
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'Acebdür aña tahsîn ide şâhı
Muhibbî aña gönderse risâle

29. **muhibbî:**
Gazel 3104
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ser-i kuyını tavâf eyle Muhibbî yürü var
Yüz sürerler çün bilirsin Harem-i muhtereme

30. **muhibbî:**

Gazel 3105

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ter gazellerle Muhibbî tâze dîvân bağladı
Ehl-i nazma diñ şalâ gelsün berü dîvânuma

31. **muhibbî:**

Gazel 3107

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kaçan derd-ile âh itse Muhibbî
Olur bu sîne süzân pâre pâre

32. **muhibbî:**

Gazel 3108

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kapuñda niçe yüz biñ var gulâmuñ
Muhibbî arada kemter kemîne

33. **muhibbî:**

Gazel 3109

Mısra: 18

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gül eyyâmı geçer bir hafta ancak
Muhibbî 'ibret al bakup bu hâle

34. **muhibbî:**

Gazel 3110

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sırr-ı 'ışkî sînede sakla Muhibbî cân gibi
Yañılıp bir kimseye esrâr-ı 'ışkî söyleme

35. **muhibbî:**

Gazel 3111

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şi'r ara añdı Muhibbî yine leyli saçuñı
Ola mecnûn nazar iden kişi dîvânumuza

36. **muhibbî:**

Gazel 3112

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülfine el sun Muhibbî ola kim bend eyleyüp
Sala âhir habs için seni zenañ zindânına

37. **muhibbî:**

Gazel 3114

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dil Muhibbî gözümüñ yaşı için nâle kılır
Şir umup zârî kılır tıfl gibi dâyesine

38. **muhibbî:**

Gazel 3115

Mısra: 17

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülfün gibi ayaklara düşdi çü Muhibbî
Tut elümi rahm eyle bu ben bî-ser ü pâya

39. **muhibbî:**

Gazel 3116

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî dün-himmet olma şehbâz ol yürü
Hem-ser ol Kâf-ı kanâ'atda varup 'Ankâlara

40. **muhibbî:**

Gazel 3117

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bend-i zülfine düşüp murg-ı dilün dâne için
Saña kim didi Muhibbî tama'-ı hâl eyle

41. **muhibbî:**

Gazel 3118

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Didiler gel vir Muhibbî bize 'ıškuñdan nişân
Didüm eşküm surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

42. **muhibbî:**

Gazel 3119

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî râh-ı 'ıškuñda inan vallâhi şâdıkdur
Senün bî-zer harîdüñdür hâkında bed-gümân olma

43. **muhibbî'ye:--y, --e**

Gazel 3120

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî'ye vefâ idem diyüp 'ahdin bozar anı
Dirigâ ol cefâ-pîşe meger varmış Karaman'a

44. **muhibbî:**

Gazel 3122

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Maħabbetden murâd olan egerçi vaşl-ı dilberdür
Muhibbî 'âşik oldur kim kala ancak temâşâda

45. **muhibbî:**

Gazel 3123

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Āsiyā-veş iy Muḥibbī iki taş alup ele
Döginüp cismüm benüm gendüm gibi un olmada

46. **muḥibbī:**

Gazel 3125

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī zühd ü taḳvādan geçerdî şahn-ı gülşende
Eger on dört yaşar sâkî ola mı daḥı yek şale

47. **muḥibbī:**

Gazel 3126

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Atı öñince yüriyeyim Ḳanberî olup
Binse Muḥibbī nâz-ıla ol şâh-ı düldüle

48. **muḥibbī:**

Gazel 3127

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İki 'âlemde Muḥibbī baña bu devlet yiter
Yâr bir gün yañılup kapumda bendemdür dise

49. **muḥibbī:**

Gazel 3128

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Cân alup cân virmek olmuşdur Muḥibbī kâr-ı 'ışḳ
Başla evvel çünki 'aşıḳsın hemân cân oynına

50. **muḥibbī:**

Gazel 3129

Mısra: 17

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Merd-i meydân ol Muḥibbī virme dünyāya göñül
Merd olanlar çünki dimişler gerek ğayret ere

51. **muḥibbī:**

Gazel 3130

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülfî devrinde Muḥibbī umma vaşlı gencini
Çün tılısm itmişdür ejder görünür ol maḥzene

52. **muḥibbī:**

Gazel 3131

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İrmedi vaşlına hergiz bu Muḥibbī dermend
Cân u ser terk eyledi gerçi reh-i dildârda

53. **muḥibbī:**

Gazel 3133

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḳarrer tevbeysi sırdı Muḥibbī nüş idüp câmi
Şu göñlümden geçen gibi baña bir gül'izâr olsa

54. **muḥibbī:**

Gazel 3134

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Vireliden bu Muḥibbī bir saçı leylāya dil
Olmışam Mecnûn-şifât kuşlar yuvalar başuma

55. **muḥibbī:**

Gazel 3135

Mısra: 12

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Elif ḳaddüñle rā kaşuñ görüp vaşluñı rā itdüm
Muḥibbī olmadı vuşlat ḥatāmı añladum rāda

56. **muḥibbī:**

Gazel 3136

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şafḥa-i ruḥsārum üzre iy Muḥibbī ḥālümü
Kim gören sanur ki taḥrîr eylemişdür kan-ıla

57. **muḥibbī:**

Gazel 3137

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yâr kūyına Muḥibbī yañılup cennet dime
Ortalarında tefāvüt var hezārân bâb-ıla

58. **muḥibbī:**

Gazel 3138

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī gözünüñ yaşını kıl âb-ı revân
Ola kim salınup ol serv-i ser-efrâz gele

59. **muḥibbī:**

Gazel 3139

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḳaddüñ üzre bu Muḥibbī gül yüzüñ görüp didi
Güller açılmak 'aceb serv-i ḥırāmân üstine

60. **muḥibbī:**

Gazel 3140

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sineye şol deñlü yakdı bu Muḥibbī dağlar
Dir gören küh-ı belâ kaplanıdır bu dağ-ıla

61. **muḥibbī:**

Gazel 3141

Mısra: 14

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kaldı dil deşt-i belâ içre çü Mecnûn şıfat
Şimdiden girü Muhibbî gamı sen zâd eyle

62. **muhibbî:**

Gazel 3142

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Agla Muhibbî agla derd-ile bağı tagla
Kim güldi sen gülesin devr-i zamân içinde

63. **muhibbî:**

Gazel 3143

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'İşkuñ yolında ölse Muhibbî 'aceb degül
'Aşık olana çünki tarîk ol-durur öle

64. **muhibbî:**

Gazel 3145

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî ger ire vaşına ol meh-pârenüñ
Bu cihânda gam yimez serv-i semen-bû bitmeye

65. **muhibbî:**

Gazel 3146

Mısra: 12

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Tutuşup âteş-i 'ışkı-y-ıla pervâne-şıfat
Bu Muhibbî düşüp odlara yanar döne döne

66. **muhibbî:**

Gazel 3148

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî kanda gitsem iki cüdur gözyaşı
Kalmadı şimden girü hâcet türâbuñ aynına

67. **muhibbî:**

Gazel 3149

Mısra: 14

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Başın egeli gam yili yok zerre mecâli
Dil-ğaste Muhibbî gibi turmaga benefşe

68. **muhibbî:**

Gazel 3150

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yâr için cân terkin ursa bu Muhibbî tañ degül
Evvel 'ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

69. **muhibbî:**

Gazel 3151

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî çünki bilürsin ki fânîdür cihân
Gülşen içre bâde nüş it bir muşâhib yâr ile

70. **muhibbî:**

Gazel 3152

Mısra: 15

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gevher olursa Muhibbî yâr kılmaz çün nazâr
Hiç rahm itmek olur mı uşbu gözüm yaşına

71. **muhibbî:**

Gazel 3153

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bahr-i 'ışka iy Muhibbî niceler garq oldılar
Görmedüm bir kimse dir idüm anuñ pâyânına

72. **muhibbî:**

Gazel 3154

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bezm-i gam içre Muhibbî giceler şubha degin
Şem'-veş âteş-i 'ışk ile yanar cânlar ile

73. **muhibbî:**

Gazel 3155

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî dime ağıyara seg-i yâr sakın
Ne için beñzedesin döstümü düşmenüme

74. **muhibbî:**

Gazel 3156

Mısra: 14

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pehlûya çeküp kuçmag olur idi nigârı
Vuşlatda Muhibbî girmese pîrâhen araya

75. **muhibbî:**

Gazel 3157

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bünyâd-ı cefâ eyledi çün yâr Muhibbî
Kurbân idegör cânı gönül sen o binâyı

76. **muhibbî:**

Gazel 3158

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Salar Muhibbî hastayı ferdâyı çün habîb
Hâli ne ola kim yile ol bî-vefâ-y-ıla

77. **muhibbî:**

Gazel 3159

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Añsa Muhibbî gün yüzünü zâr eylese
Güş-ı zamâne toptolu ol şadâ-y-ıla

78. **muhibbî:**
Gazel 3160
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Büsesine iy Muhibbî cân virürsin dilberün
Müşkil ol vaqtın olurdu cânı âsân olmasa

79. **muhibbî:**
Gazel 3161
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî olmadun sevdâ-yı zülfinden halâş
Düşmesün kâfir dağı anuñ saçı zünnârına

80. **muhibbî:**
Gazel 3162
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'Işk yolında Muhibbî cân u ser terk eyledi
Döstüm degmez midi bir kez anı sormagina

81. **muhibbî:**
Gazel 3163
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'Adem mülkine gitdükte Muhibbî
Ġamuñdan özge yokdur aña hem-râh

82. **muhibbî'ye:-y, -e**
Gazel 3164
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî'ye didüm kim büseñi ihsân kıl
Ġonca gibi güldi dilber didi kim cân üstine

83. **muhibbî:**
Gazel 3165
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Mecnûn gibi ki Leylâ saçına virtüp gönül
Düşdi diyâr-ı Ġamda Muhibbî melâmete

84. **muhibbî:**
Gazel 3166
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ney gibi feryâd iderse bu Muhibbî tañ midur
Bir gül-i ra'nâ Ġamından dide-pürhûnam yine

85. **muhibbî:**
Gazel 3167
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yiter dünyâda 'uqbâda Muhibbî
Ġabâ vü penbe-i dâĠum kefende

86. **muhibbî:**
Gazel 3168
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Hüsn meydânında çevgân itdi çün zülfini yâr
Başuñı top it Muhibbî oynasun ol güy-ıla

87. **muhibbî:**
Gazel 3169
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Derde dermân isteyen 'uşşâk arayd derd-imiş
Derdüñi hõş gör Muhibbî derde dermân isteme

88. **muhibbî:**
Gazel 3170
Mısra: 5
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî âh bu devrân elinden
Ne çäre bulına bu sîne rîşe

89. **muhibbî:**
Gazel 3174
Mısra: 25
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gâh olur nazm-ı Nizâmî'den Muhibbî dem urur
Gâh bir harf añlamaz nâdân ider göñlüm beni

90. **muhibbî:**
Gazel 3175
Mısra: 14
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Cefâ taşı-durur taşı suyu da oldı göz yaşı
Anuñçün böyle muhkemdür Muhibbî 'ışk bünyâdı

91. **muhibbî:**
Gazel 3176
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Lâlezâr olsa Muhibbî ne tañ etrâf-ı çemen
Eşk-i çeşmüm dökülür her yaña seylâb gibi

92. **muhibbî:**
Gazel 3178
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Rahmı yokdur çün bilirsin iy Muhibbî dilberün
Gel akıtma yok yire bu iki gözün yaşını

93. **muhibbî:**
Gazel 3180
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Na'ra-i mestān-ıla inler Muḥibbī çeng ü 'ūd
Muttasıl deyr-i muġān tā şubḥa dek ġavġā idi

94. **muḥibbī:**

Gazel 3181

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī āteş-i 'ışka tutuşduñ şem'-veş başdan
Olursa gözlerüñ yaşı ne tañ tā şubḥa dek cārī

95. **muḥibbī:**

Gazel 3182

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī sakın aldanma ribā't-ı köhnedür 'ālem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kārī

96. **muḥibbī:**

Gazel 3183

Mısra: 11

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī genc-i ḥüsne zülfini idüp tılısm
Hıfz için her tārını bir mār u su'bān eyledi

97. **muḥibbī:**

Gazel 3184

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ruḥları ile dehāmı yādına
Cān u dilden özüñe ḥārc eyle yog u varuñı

98. **muḥibbī:**

Gazel 3185

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī hicre muḥtāc eylemez 'āşıkların
Öldürüp ferdāya salmaz var mı cānānum gibi

99. **muḥibbī:**

Gazel 3186

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ol tabīb-i dil Muḥibbī işidüp efgānumı
Didi beñzer inleyen küyumda miskīnüm gibi

100. **muḥibbī:**

Gazel 3187

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī zerre gibi ġün yüzünden
Olalā dūr inen āvāre düşdi

101. **muḥibbī:**

Gazel 3188

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Tañ mı olsa Muḥibbī āvāre
'ışk bī-şabr u bī-ķarār itdi

102. **muḥibbī:**

Gazel 3189

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī meyveler virdi kelāmum tāze ter
Ma'rifet bāġına dökdüñ tā ki tāk itdüñ beni

103. **muḥibbī'ye:**-ye, -

Gazel 3190

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Āsitānında Muḥibbī'ye eger bende dise
Şādıkdan atar idüm göge ol dem külehi

104. **muḥibbī:**

Gazel 3191

Mısra: 13

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī 'ibret al her bir çiçekden
Temāşā eyle şun'-ı Kirdigār'ı

105. **muḥibbī:**

Gazel 3193

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Maḥabbet şehrine vardum Muḥibbī geşt-gir oldum
Basup Ferhād u Mecnūn'ı benümdür 'ıŝk meydānı

106. **muḥibbī:**

Gazel 3194

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī merd iseñ dünyā seni aldamasun
Danış evvel 'aķsin it yok 'aķlı anuñ zen gibi

107. **muḥibbī:**

Gazel 3195

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Merd-i meydān ol Muḥibbī olma dünyāya zebün
Māddeye dil vormeyüp olmak gerekdür ner gibi

108. **muḥibbī:**

Gazel 3196

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bār-ı ġama Muḥibbī niçe tāķat olur āh
Eyleye aña 'ışk eri ancak taḥammüli

109. **muḥibbī'yi:**- 'yi

Gazel 3197

Mısra: 9

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çıh diyü eger sürse Muhibbî'yi kapudan
İtüm didügi yiter aña gözlemez 'arı

110. **muhibbî:**
Gazel 3198
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'İşk bazarında göz yaşın Muhibbî harc ider
N'eylesüm kim sım-i eşki anda da bāb olmadı

111. **muhibbî:**
Gazel 3200
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gülşen-i hüsnüñe karşı bu Muhibbî medhüñi
Turmaz okur şubh olunca bülbül-i güyā gibi

112. **muhibbî:**
Gazel 3201
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Germ olsa gözümün yaşı itme Muhibbî 'ayb
'İşk âteşiyle çünkü bu dil külhenüm gibi

113. **muhibbî:**
Gazel 3202
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî çün ezel nüş itdi 'ışkuñ cāmını
Görinürse tañ degül geh mest ü geh şeydā gibi

114. **muhibbî:**
Gazel 3203
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî görelî çevgān-ı zülfün
Başın top eyleyüp meydāna geldi

115. **muhibbî:**
Gazel 3205
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî şem'-i hüсне niçe yanar yakılır
Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi

116. **muhibbî:**
Gazel 3206
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Viren 'ışk içre kimdür cāmı dirseñ
Muhibbî derdmend üftāde virdi

117. **muhibbî:**
Gazel 3207
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî şevk-ı ruhsārına karşı her seher
Gül kabāsın çāk ider çāk-i girībānum gibi

118. **muhibbî:**
Gazel 3208
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Oldı Muhibbî üstür-i ser-mest gibi çün
Her dem ciğerde gam yimeyüp bār 'āşığı

119. **muhibbî:**
Gazel 3209
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kime diyem iy Muhibbî derd-i dil aḥvālını
Aradum gezdüm cihānı kimse ḥāldaş olmadı

120. **muhibbî:**
Gazel 3210
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî sözlerün bil cāna te'sir eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyāyı sevmez sen gibi

121. **muhibbî:**
Gazel 3211
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî gice gündüz yüzünü ḥāke sürer
Şefkati senden umar dökilüben kanlu yaşı

122. **muhibbî:**
Gazel 3212
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî ḥāk ol 'ışkuñ yolında
İde sürme melā'ikler o gerdi

123. **muhibbî:**
Gazel 3213
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Her ne söz söyler Muhibbî hep ḥāqıkatdür sözi
Güş kılsa şi'rini taḥsīn iderdi Mevlvī

124. **muhibbî:**
Gazel 3215
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Didi kapumda biñ var ola mübtelālarum
Didüm ki yok Muhibbî gibi bir belā-keşi

125. **muhibbî:**
Gazel 3216
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Küyuña varsa Muhibbî itlerün karşı gelür
Bu muqarrerdür ünıtmazlar bular tuz ekmegi

126. **muhibbî:**
Gazel 3218
Mısra: **11**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbet şehrine yol yok Muhibbî bâb-ı miñnetsüz
Maḥabbet miñnet anuñçün yazılsa birdür imlâsı

127. **muhibbî'yi:**- 'yi
Gazel 3219
Mısra: **11**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Hicr-ile öldürüp itseñ bu Muhibbî'yi ḥalâş
Çok du'âlar idiserdür saña kabri çemeni

128. **muhibbî:**
Gazel 3220
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gün yüzüne bakdukça Muhibbî senün iy döst
Yaş-ıla anuñ çeşmi kabagı tola-yazdı

129. **muhibbî:**
Gazel 3221
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bilmedin kadrüm benüm öldürdi zecr ü hicr-ile
Bir gün ola kim Muhibbî bulmaya aña seni

130. **muhibbî:**
Gazel 3222
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî şî'r-i pür-süzüñla yakduñ 'âlemi
Ol sebebdendür ki böyle sūzinâk itdün beni

131. **muhibbî:**
Gazel 3223
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gülşen-i hüsnün Muhibbî eylese tañ mı vaṭan
Yok maḳâmı bülbülün illâ gülistân arası

132. **muhibbî:**
Gazel 3224
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî giceler şubḥa degin nâle kılur
Bezm-i ğam içre anı kim göre sanur nâyî

133. **muhibbî:**
Gazel 3225
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'İşkuñ tarîkı key katı müşkil tarîkdur
Gel ko Muhibbî uşbu yola cân-ıla seri

134. **muhibbî:**
Gazel 3226
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şöyle ülfet tutdı 'ışkıyla Muhibbî ḥasta-dil
Kesmeyiser rüz-ı maḥşerde daḥı peyvendini

135. **muhibbî:**
Gazel 3227
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî sırr-ı 'ışkı sorma itmez kimse ḥall
Müşkil 'ışka irişmez kimsenün endişesi

136. **muhibbî:**
Gazel 3228
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Naḳd-i cân-ıla irişmedüm vişâl-i dilbere
İy Muhibbî ḥarc kıldum gerçi yog u varumı

137. **muhibbî:**
Gazel 3229
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî bu naşîhat saña besdür
Kaçan fikr idesin Behrâm-ı Gür'ı

138. **muhibbî:**
Gazel 3230
Mısra: **13**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî 'âşık oldur cân u ser terk eyleyüp
Añdura 'uşşâk içinde ḥayr-ıla ol adını

139. **muhibbî:**
Gazel 3231
Mısra: **11**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Maḥabbet cāmın içelden Muhibbî şöyle mest oldı
Anı kim bilmeye sanur içüpdür âb-ı engürü

140. **muhibbî:**
Gazel 3232
Mısra: **17**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yürür Muhibbî gerçi ki ser-pâ-bürehnedür
Ser-puş sanur başında gören âh u vāsını

141. **muhibbî:**
Gazel 3234
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'Işka düşdüm şabrdan özge bu derde çäre yok
Kim-durur tağyır ide benden Muhibbî kısmeti

142. **muhibbî:**

Gazel 3235

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Mısr-ı hüsünde Muhibbî gözlerüm yaşın gören
Nîl'e teşbîh eyledi bu çeşmümün ırmagını

143. **muhibbî:**

Gazel 3236

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî murğ-ı diller şaydına ol dil-firîb
Çeşm-i şayyâdı eline virdi zülfi agını

144. **muhibbî:**

Gazel 3237

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'Ahdüm bu idi bağlamayam bir kese gönül
İllâ Muhibbî komadı gönül baña beni

145. **muhibbî:**

Gazel 3238

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî hastadur yatur lebüñ dârü'ş-şifâsında
Ya öldür anı kurtulsun ya gönder bir cevâb evlâ

146. **muhibbî:**

Gazel 3239

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî tut yüri 'âlemde istiğnâ yüzün
Dün-himmet olma elden sen koma 'Ankâlîğı

147. **muhibbî:**

Gazel 3240

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Âteş-i âhî Muhibbî başa tâc-ı zer ider
Pâdişâh-ı gam olan böyle geyer şeb-külehi

148. **muhibbî:**

Gazel 3241

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî kimseye gelmez bu dünyâdan vefâ
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dârâ gibi

149. **muhibbî:**

Gazel 3242

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dir-imişsin terk kılmaz bu Muhibbî baş u cân
İmtihân eyle gel evvel soñra kıl bühtân iki

150. **muhibbî:**

Gazel 3243

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Esb-i nâza bine çevgân ide ger zülfin nigâr
Bu Muhibbî top idüp meydâna koya başını

151. **muhibbî:**

Gazel 3244

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zerden serîre bakmaya ide Muhibbî 'âr
Her kim kanâ'atün bister ide büriyâsını

152. **muhibbî:**

Gazel 3245

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî yâra şevkuñ var-ısa bülbülleyin
Gül ruñın yâd eyleyüp her gice nâlân ol yüri

153. **muhibbî:**

Gazel 3246

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî câm-ı 'ışkuñ içelden şöyle mest olmuş
Görenler bilmeyüp sanur içüpdür âb-ı engürü

154. **muhibbî:**

Gazel 3247

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Arasañ sanma Muhibbî bulına genc-i vişâl
Añılur adı hemân kendüsi nâ-yâb gibi

155. **muhibbî:**

Gazel 3248

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Virmez Muhibbî küy-ı harâbât-ı 'ışk olan
Câm-ı Cem'e eldeki sınımış kovasını

156. **muhibbî:**

Gazel 3249

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî dergehündün dür olup
Müdde'iler çün saña mahrem gibi

157. **muhibbî:**

Gazel 3250

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Her ne söz söyler Muhibbî hep hakîkatdür sözi
Güş kılşa şî'rini taḥsîn iderdi Mevlevî

158. **muhibbî:**
Gazel 3252
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Oldı Muhibbî ḥāşıl-ı derd ü belâ vü ğam
Timâr diyü vir[ür]ler çü 'ışkuñ livāsını

159. **muhibbî:**
Gazel 3253
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî nazmuñı görüp diye elbette nazm ehli
Bu fikr ü bikri şî'rinde hemân ancak zâhîr itdi

160. **muhibbî:**
Gazel 3254
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî söz güherdür ol daḥı a'lâ gerek
Bilmeyenler tâ bileler bunuñ-ıla şānuñı

161. **muhibbî:**
Gazel 3255
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ka'be'dür küyü Muhibbî cānuñı kurbān ilet
Bunuñ ile gel tamām it ḥācılar bayramını

162. **muhibbî:**
Gazel 3256
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Didiler tākāt getirmez kimseler bār-ı ğama
İy Muhibbî sen anı çekmek gereksin ner gibi

163. **muhibbî:**
Gazel 3257
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Āhum Muhibbî dokunalı baḥr-ı eşküme
Bildüm temevvüc itdüren anı hevā gibi

164. **muhibbî:**
Gazel 3258
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gören ğam bārı altında hezārān eyleyüp taḥsîn
Diyeler başına almış Muhibbî bir kara tağı

165. **muhibbî:**
Gazel 3260
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Agırdur bār-ı ğam ğāyet anı çekmege yok tākāt
Muhibbî çün degül mümkin götürmek bir ulu tağı

166. **muhibbî:**
Gazel 3261
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

La'l-i nābuñ kıymetin cānā Muhibbî hoş bilür
Zâhîr itmez cevherüñ ḳadrini illā cevherî

167. **muhibbî:**
Gazel 3262
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çeşm-i cellādı Muhibbî çeke ger ḳatlüñe tūğ
Sunubanın çıkma edep gözleyüben nizeni

168. **muhibbî:**
Gazel 3263
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ezelden kışmet oldı şādî vü ğam
Muhibbî saña düşdi ğuşşadan pay

169. **muhibbî:**
Gazel 3264
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bend-i zülfinde olan bî-dilleri āzād idüp
İy Muhibbî ḥamdü-lillāh seni āzād itmedi

170. **muhibbî'ye:-ye, -**
Gazel 3265
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Tāc-ı Ḥusrev istemez mülk-i Ferîdün'dan geçer
Ger Muhibbî'ye müyesser olsa küyüñ meskeni

171. **muhibbî:**
Gazel 3266
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî derd-ile nālān olup murğ-ı çemen söyler
Bu gülşende gül ü lāle gidüp ḥār-ıla ḥes kaldı

172. **muhibbî:**
Gazel 3267
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bārān-ı eşki saçdı Muhibbî şu deñlü kim
Güller açıldı itmedi dilber tebensümi

173. **muhibbî:**
Gazel 3268
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Åhum arturdı Muhibbî yaşumuñ bārānını
'Ålemi teng eyledi bu åh u zāruñ giryesi

174. **muhibbî:**
Gazel 3269
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Nigārā medh okur hüsnuñe karşı
Muhibbî gibi yokdur 'andelîbi

175. **muhibbî:**
Gazel 3272
Mısra: **11**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Süz-ı Hüsrev' den Muhibbî çünkü yakmışdur çerāğ
Sūznāk olsa 'aceb midür anuñ her suheni

176. **muhibbî:**
Gazel 3273
Mısra: **11**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî çekeli bār-ı ğam-ı 'ışkı bu 'ālemde
Cihān çeşmine görünmez hemān ancak hayāl oldı

177. **muhibbî:**
Gazel 3274
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî nār-ı ğamdan teşne-dildür
Anı kandur mey-i la'lüñle sākî

178. **muhibbî:**
Gazel 3275
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bād-ı åhum esmese dilber açılmaz gül gibi
İy Muhibbî eksük itme çeşmüñüñ bārānını

179. **muhibbî:**
Gazel 3276
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Luţf idüp dilber Muhibbî baña bendem diyeli
Görürem çarhıdan yüce bu devlet ü iqbālümü

180. **muhibbî:**
Gazel 3277
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Niçe yıldur bu Muhibbî āteş-i hierān-ıla
Yanalı bÿy-ı vefā virür dağı hākisteri

181. **muhibbî:**
Gazel 3278
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kibr ü kîn-ile ğaraş olana ādem mi dinür
Bir gerek çünkü Muhibbî kişinüñ içi daşı

182. **muhibbî:**
Gazel 3279
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İtdi sü'āl-i bÿse Muhibbî nigār ne-goft
Beñzer ki kabûl itdi hamüş cevāb oldı

183. **muhibbî:**
Gazel 3280
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Geldi Muhibbî 'ālemi geşt itdi ser-te-ser
Bir yār-ı yārānı bulmadı idine mahremi

184. **muhibbî:**
Gazel 3281
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Varsa Muhibbî küyuña her yañadan karşı gelür
Yokdur baña bir āşinā bildüm seg-i küyuñ gibi

185. **muhibbî:**
Gazel 3282
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Åsümān-ıla zemîni gezdı [kim] künc-i vişāl
Bulmadı bir yir Muhibbî sinede cā eyledi

186. **muhibbî:**
Gazel 3283
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Hasretiyle bu Muhibbî sinesin dāğ ideli
Beñzese göz yaşına tañ mı 'aķıķ-i Yemeni

187. **muhibbî:**
Gazel 3284
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî bir vefāsuz yāri sevmiş
Ne kılsun yok elinde ihtiyārı

188. **muhibbî:**
Gazel 3285
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Duñānum çıksa başumdan Muhibbî
'Aceb mi yakmışamdur dilde nārı

189. **muhibbî:**
Gazel 3286
Mısra: **11**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Eyle Muhibbî zârûnî göge çıkar feryâduñı
Bî-raħmdur raħm eyleye tâ işide âvâzuñı

190. **muhibbî:**
Gazel 3287
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî dil nişân eyle yine şahrâ-yı sîneñde
Eline tîr-ile almış nigârum ya gibi kaşı

191. **muhibbî:**
Gazel 3288
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Başa iltı bu Muhibbî yine 'ışkuñ kârını
Ĥamdü-lillâh gerçi kim 'âlemde müşkil kâr idi

192. **muhibbî:**
Gazel 3289
Mısra: 12
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Tâc-ı KeyĤusrev ile mülk-i Ferîduñ dilemez
Bu Muhibbî kapusunda ola cârüb-keşi

193. **muhibbî:**
Gazel 3290
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şi'r-i dil-keşdür Muhibbî işiden eyler sürür
Vaķtidür eyle müşerref nazm-ıla aĤbâbuñı

194. **muhibbî:**
Gazel 3291
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî şâh-ı 'ışkuñ Ĥükm[i] var tuĤrâ ile
Ol Ĥarâbât-ı cihân terk eyle nâm u nengüñı

195. **muhibbî:**
Gazel 3292
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dest-büs-ı yâra irmez iy Muhibbî çünki el
Ĥâk-i pâyına varup eyle taleb pâ-büsını

196. **muhibbî:**
Gazel 3293
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî cevre mâyıldür güzeller terk ide sanma
Kesebilmez degül mu'tâd ola bir kimsenüñ Ĥüyı

197. **muhibbî:**
Gazel 3294
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî tîr-i yârı sînem içre
Gören dir hoş ne bulmuşdur yirini

198. **muhibbî:**
Gazel 3295
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

MaĤabbet cür'asın her kim Muhibbî ol ezel içdi
Ola mest-i Ĥarâbâtî dura başında Ĥumârı

199. **muhibbî:**
Gazel 3296
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî uşbu şi'r-i dil-pesende
Nazîre dinmeye gezse âfâķı

200. **muhibbî:**
Gazel 3297
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kâni' olmadı Muhibbî bir göz-ile dilberi
DâĤlardan görmek için dîde peydâ eyledi

201. **muhibbî:**
Gazel 3298
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çok günâhuñ var Muhibbî vaķtidür gel tevbeye
Saç sakal agarmaduk başuñda bir mü kalmadı

202. **muhibbî:**
Gazel 3300
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gözi yaşıdır Muhibbî bülbülñ
Güller üzre gör seĤerĤeĤ şebnemi

203. **muhibbî:**
Gazel 3301
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Liyâķat yok iken bende kılup luĤ u teraĤĤümle
Bi-Ĥamdillâh Muhibbî kim birün idi derün oldı

204. **muhibbî:**
Gazel 3302
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî Ĥün-ı dil dök yaş yirine
Çü sevdüñ ol vefâsuz dil-rübâyı

205. **muhibbî:**
Gazel 3303
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî eylesün cân nakdi pâyüña nisâr
Büy-ı zülfüñle mu'attar eyle gel kâşânemi

206. **muhibbî:**

Gazel 3304

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yıkıldı gerçi [kim] Muhibbî yâr gönül bünyâdını
Umaram ta'mîr ide rahm ide mi'mârum gibi

207. **muhibbî:**

Gazel 3305

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Alma Muhibbî 'âkil ol dünyây[ı] sen bir habbeğe
Âhîr saña ne kılısar bilmez misin bu zâlümü

208. **muhibbî:**

Gazel 3306

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Baş terkin urup kıydı bu cânına Muhibbî
Bu 'ışk yoludur siz anı sanmañuz ki kem itdi

209. **muhibbî:**

Gazel 3307

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ėam bārına tākāt yok iken āh Muhibbî
Arturdu cefā gelüp bak o bār-ı girānı

210. **muhibbî:**

Gazel 3309

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî ol melāmet 'ışk içinde
Gözetme hergiz nāmūs u 'ārı

211. **muhibbî:**

Gazel 3310

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ruğı şevkime kıl nāle Muhibbî
Gör inler hiç turur mı 'andelîbi

212. **muhibbî:**

Gazel 3311

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çekeli hicrûñ firākın bu Muhibbî mürdedür
Eyledi 'İsî-nefes vaşluñla anı zindeği

213. **muhibbî:**

Gazel 3312

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî dile Hağ' dan bulasın Ėayr-ı Ėalef
Añılur adı anuñ ger ola Ėayr-ı Ėalefî

214. **muhibbî:**

Gazel 3313

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî virme dil dünyā 'arūsı tiz geĖer
Döyimez bād-ı Ėazān esse aña gül Ėurmeni

215. **muhibbî:**

Gazel 3314

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şeb-i hicr içre Muhibbî göre ger şem' ruĖuñı
Rüzdan rüşen ola gözine hicrān şebi

216. **muhibbî:**

Gazel 3317

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gitdi ise küh-ken geldi Muhibbî yirine
Ėālî olmaz döstlar 'ālemde 'ışkuñ mışesi

217. **muhibbî:**

Gazel 3318

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dirler Muhibbî şî'rini kuş diline beñzer hemān
Fehm eylemez ma'nāsını her kim Süleymān olmadı

218. **muhibbî:**

Gazel 3319

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yüzüñ-ile döstüm olalıdan alnuñ kâmer
Bu Muhibbî n'eyleyler 'ālemde mihir-ile mehi

219. **muhibbî:**

Gazel 3320

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî çün şeb-i hicrān saña oldı mekān
Sen dağı yak āteş-i 'ışk-ıla dil fāñusuñı

220. **muhibbî:**

Gazel 3321

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî 'adl kıl bir kimseye zulm eyleme
Hağ ta'ālā çünki bilürsin ki sevmez zālîmi

221. **muhibbî:**

Gazel 3322

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Diler Muhibbî 'ışkuñ derd ü belâsı çokdur
Gün geçdügince artar bu gönülümün de âhı

222. **muhibbî'ye:** -y, -e

Gazel 3323

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî'ye yiter cevr ü sitem zeor ü elem
Eydesin olmadı mı dañı 'inâyet nazarı

223. **muhibbî:**

Gazel 3324

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dil ister ki ola zülfüne ber-dâr
Muhibbî [sen] kabûl it gel bu ra'yı

224. **muhibbî:**

Gazel 3326

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kimdür Muhibbî iklîm-i 'ışk içre didi yâr
Didüm belâ kişverinün bir belâ-keşi

225. **muhibbî:**

Gazel 3328

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî sözlerün her dânesi dür-dânedür
Eksük olmaz harc kıl gönülün senün deryâ gibi

226. **muhibbî:**

Gazel 3329

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî dimeyeler merd saña merdâneler
Bilmeyesin bu cihân içinde yok u varunı

227. **muhibbî:**

Gazel 3330

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Başdan ayaga Muhibbî hûna ğark oldı yine
Câme-i surh-ıla gördükde hemân dildarını

228. **muhibbî:**

Gazel 3331

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kendüden geçdi Muhibbî içeli ğam cür'asın
Dest-i hicrân vây eger suna dolı peymâne[y]i

229. **muhibbî:**

Gazel 3333

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Genc-i vaşla iy Muhibbî çünkü tälibsin bugün
Ğayrı yirde arama illâ dil-i vîrâne[y]i

230. **muhibbî:**

Gazel 3334

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dilden çıkar tâze ma'ânî cevâhirin
Vardur Muhibbî yir yir ara ğazîne[y]i

231. **muhibbî:**

Gazel 3335

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yıllar-durur dimedi hâlün nedür ğarîb
Bekler Muhibbî gerçi ki ol âsitâne[y]i

232. **muhibbî:**

Gazel 3337

Mısra: 7

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ğamze-i tüzünüle bulurdu Muhibbî râhâtı
Gelse her sâ'at ü her dem cânib-i mâ kâşki

233. **muhibbî:**

Gazel 3338

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bugün ğayra dürişüp 'amel eyle
Yarın Muhibbî çekmeyesin sen nedâmeti

234. **muhibbî:**

Gazel 3339

Mısra: 12

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bahr-ı dil âhuñ yilinden ko temevvüc eylesün
Olmasun görme Muhibbî âh u zâr eksüklügi

235. **muhibbî:**

Gazel 3340

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kimdür Muhibbî 'âşık 'ışk içre sorsalar
Dirdüm belâ vü miñnet ile bir melâmeti

236. **muhibbî:**

Gazel 3341

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Nağd-i eşk-ile Muhibbî vaşl-ı yâra irmedi
Dîdeler cümle düketdi dirhem ü dînârını

237. **muhibbî:**

Gazel 3342

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Hün-ı çeşmiyle Muhibbî yâra kâğıd yazıcak
Didi bu hüdmete dil eylegil irsâl beni

238. **muhibbî:**
Gazel 3343
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dünyâ-yı duna eylemedi zerre maḥabbet
Çün itdi nazar gördi Muhibbî anı fânî

239. **muhibbî:**
Gazel 3344
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Âḫir seni bu 'âleme rüsvâ-yı 'âm ider
Zinhâr Muhibbî kimseye gel dime râzuñı

240. **muhibbî:**
Gazel 3345
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bakup Muhibbî 'ibret alup dir vefâsı yok
Neler getürdi 'âleme dünyâ benüm gibi

241. **muhibbî:**
Gazel 3346
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Meclis-i ğamda Muhibbî içertüz hün-ı ciger
İñiler feryâd ider ol bezme göñlüm nâ gibi

242. **muhibbî:**
Gazel 3347
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Merd olan virmez imiş çünkü bu dünyâya göñül
Sen daḫı eyle Muhibbî gele merdâneligi

243. **muhibbî:**
Gazel 3348
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Mâh-rûlar cür'a saçsa bu Muhibbî üstine
Ḥâk-i pây-i dergahi ḥummâr olaydı kâşki

244. **muhibbî:**
Gazel 3349
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî cevri-yâr-ıla öliser diyü küymda
Felek ḥayyâḫı anuñçün gelüp hünin kefen kesdi

245. **muhibbî:**
Gazel 3350
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḥasret-i ḥaṭṭuñ ile âh Muhibbî ölicecek
Söyleye ağız açup ḥâlini her bir giyehi

246. **muhibbî'ye:** -ye, -
Gazel 3351
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî'ye cefâ kılma bugün sulṭân-ı 'âlemsin
Sorılısar-durur yarın eñ evvel şehlerüñ dâdi

247. **muhibbî:**
Gazel 3352
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'Ayb olmaya Muhibbî suna el ger boynuña
Duta-bilmez kadeḫi kimsene illâ ki kefi

248. **muhibbî:**
Gazel 3353
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gördi Muhibbî yüzüñi cân terkin eyledi
Meydân-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi

249. **muhibbî:**
Gazel 3354
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'Âşık Muhibbî ölse de varmaz selâmeti
'Âşık odur ki cân virüp alur melâmeti

250. **muhibbî:**
Gazel 3355
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'İşk kitâbını Muhibbî yine ezber okudu
Bir ḥarf bilmez iken elif-bâdan ğayrı

251. **muhibbî:**
Gazel 3356
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî anuñ için 'ışkına dil bağladum
'Âşıkın nâ-ḥaḫ yire öldürmek aña ḥû gibi

252. **muhibbî:**
Gazel 3357
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî her nefes şad-bâr yüzüne ger nazar kılsa
Ḳanâ'at itmeyüp ister göre bir daḫı dîzârı

253. **muhibbî:**
Gazel 3358
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî 'âlemüñ kaşrın görüben i'timâd itme
Urılmışdır su üstinde ezelden çünki bünyâdı

254. **muhibbî:**

Gazel 3359

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gözlerüm yaşı degül eksük Muhibbî Dicle'den
Yaşuma kimdür diyen kim cüy-ı Bağdâd olmadı

255. **muhibbî:**

Gazel 3360

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülfî sevdâsında bilmezler Muhibbî nüktesin
Zîra kimse görmemiş görmez yılan ayagını

256. **muhibbî:**

Gazel 3361

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî görinen şahrâda sanma lâledür
Yir mi kaldı gözlerümden hûn-ı dil saçılmadı

257. **muhibbî:**

Gazel 3362

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sevdâ-yı büy-ı zülf-ile tolı dimâğumuz
Serden Muhibbî çıkarısar bu hevâ bizi

258. **muhibbî:**

Gazel 3363

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zâl-i dehre iy Muhibbî sen sen ol meyl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihânuñ erleri

259. **muhibbî:**

Gazel 3364

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Söz birdür bu Muhibbî seni cândan yig sever
Cân virür yoluñda hergiz eylemez güftâr iki

260. **muhibbî:**

Gazel 3365

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî şi'rini gören kemâle irdüğün
Bir sanurduk didi beñzer var-ırmış Selmân iki

261. **muhibbî:**

Gazel 3366

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Umaram bir gevher-i nâ-yâb ola her hâşılum
Bahra döndürdüm anuñçün iy Muhibbî yaşumı

262. **muhibbî:**

Gazel 3367

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî seni cânıyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçını zîra ki çokdur günehi

263. **muhibbî:**

Gazel 3368

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Terk-i ser kıl iy Muhibbî ister iseñ vaşlını
Didiler irer vişâle terk idenler başını

264. **muhibbî:**

Gazel 3369

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Terk iderse ser-i küyünü Muhibbî vire cân
Ne 'aceb derde bu dil kıldı giriftâr beni

265. **muhibbî:**

Gazel 3370

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî didiler dünyâda yok hergiz vefâ
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat 'âlemi

266. **muhibbî:**

Gazel 3371

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî bunca gam ardınca dirler gülmenüñ
Ehl-i hâl olan anuñçün şâd u hândân olmadı

267. **muhibbî:**

Gazel 3372

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî kuluñuñ gel sîma gönlin kerem it
Kim bütün idebilür sînsa zücâc-ı Halebî

268. **muhibbî:**

Gazel 3373

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'İşka düşdüñ iy Muhibbî cânâ başa kalma kim
Diyeler 'uşşâk arasında saña merdâneğî

269. **muhibbî:**

Gazel 3374

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Leblerinüñ hasretinden ol vefâsuz dilberüñ
Bu Muhibbî mesken itse tañ midur meyhâneyi

270. **muhibbî:**

Gazel 3375

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî ruhları şevkiyle cânından geçer
Şem'-i ruhsârûñ yakarsa yiridür pervâneyi

271. **muhibbî:**

Gazel 3376

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ölince taş işiginde Muhibbî yasanup taş
Dimez kim niçe bir eyler bu bî-çâre bu feryâdi

272. **muhibbî:**

Gazel 3377

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ka'be küyuña Muhibbî vardı yüzün sürmege
Zî sa'âdetdür eger kurbân iderseñ sen beni

273. **muhibbî:**

Gazel 3378

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bir büse tevaqqu' iderem didi Muhibbî
Zâhirde kabûl itmedi ammâ güle düşdi

274. **muhibbî:**

Gazel 3379

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Rûze-i hier içre olurdu Muhibbî olmasa
Ârzü-yı tal'at-i 'iyd-i vişâl egler beni

275. **muhibbî:**

Gazel 3380

Mısra: 12

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Añılmaz oldu Mecnûn-ıla Ferhâd
Muhibbî kur'a-i 'ışk saña düşdi

276. **muhibbî:**

Gazel 3381

Mısra: 13

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bir dem Muhibbî olmaya huşyâr haşre dek
Rûz-ı elest içeli 'ışkuñ ayagını

277. **muhibbî:**

Gazel 3382

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Mihnet-i küh-ı belâda âh kim gam türine
İy Muhibbî olmaya bu sîne kalkanum gibi

278. **muhibbî:**

Gazel 3383

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Egleyem dirdi Muhibbî sinede peykânuñ
Geçdi gitdi sineden âh kim bir ân eglenmedi

279. **muhibbî:**

Gazel 3384

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî kime yârum dise agyâr olur ol
Kimsesi yok bu cihân içre Hudâ'dan gayrı

280. **muhibbî:**

Gazel 3385

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Seyr idüp agyâr-ıla yâr itdügince bâziçe
Bu Muhibbî sümme vallâhi olur cândan berî

281. **muhibbî:**

Gazel 3386

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Niçe yıllardur Muhibbî küy[1] içre bendedür
Yañılıp bir gün dimez şunda gulâmum var-ıdı

282. **muhibbî:**

Gazel 3387

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî âteş-i ruhsârûña oldu sipend
İtdügin 'ışkuñ yolında âdemî-zâd itmedi

283. **muhibbî'ye:-ye, -**

Gazel 3388

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Rahm eyle 'atâ eyle Muhibbî'ye lebünden
Cân hastasınun büse-i la'l olur 'ilâcı

284. **muhibbî:**

Gazel 3389

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ol kemân-ebürü gelüp didi Muhibbî yârûñam
Şimdi bildüm yâr-ıñmış hergiz gümânum kalmadı

285. **muhibbî:**

Gazel 3390

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Nātüvân oldı Muhibbî gamuñı çekmeg-ile
Yüz süriyü kapuña vardı yüzi yirde kodı

286. **muhibbî'yi**: - 'yi
Gazel 3391
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî'yi görüp itme firânı yüri gel
Ne için unıdasın eski vefâdarlığı

287. **muhibbî**:
Gazel 3392
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî ger eger mihr-ile mâh olur-ısa
Sevme hercâyileri olmaya bî-'âr dahı

288. **muhibbî**:
Gazel 3393
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Cân[ı] cānāna Muhibbî çokdan eylerdi nisār
Lîk vaşl ümmîdile fikr-i muhāl egler meni

289. **muhibbî**:
Gazel 3394
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî rind olmak ister iseñ haşre dek
Leblerinden būs eyle dil-rübānuñ mül gibi

290. **muhibbî**:
Gazel 3395
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî āh u efgā[nı] eser itmez saña cānā
İrişmez kıdd-i bālāña olur dūd-ı siyāh egri

291. **muhibbî**:
Gazel 3396
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî hicr elinden dökmeyince kanlu yaş
Bu cihān mülkinde anuñ sırrı hiç fāş olmadı

292. **muhibbî**:
Gazel 3397
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Müdde'ı rağmınadır her demde cānā güldüğüm
Bu Muhibbî seni ger görmeye eyvāh meni

293. **muhibbî**:
Gazel 3398
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülfini çevgān idüp meydān-ı hüsñ içre nigār
Top idüp başın Muhibbî diye kim çevgān beni

294. **muhibbî**:
Gazel 3400
Mısra: 7
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî uyusun nāz-ıla ol çok sevdüğüm
Görmeyen 'ālemde ben gözinde bīmār uyğusu

295. **muhibbî**:
Gazel 3402
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî küh-ı āhenseñ de bil āhır seni
Rîze rîze idiserdür uşbu 'ışkuñ tîşesi

296. **muhibbî**:
Gazel 3404
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Meclis içre yine dilber büse in'ām eyledi
İy Muhibbî şimdi mi gördüñ anuñ ihsānını

297. **muhibbî**:
Gazel 3405
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Leşker-i gam gelse itmege harāb dil mülkini
Sen Muhibbî hāb-ıla eyle anuñ tedbîrini

298. **muhibbî**:
Gazel 3406
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ger huzūr itmek dilerseñ iy Muhibbî fāriğ ol
Olmaya vahdet maqāmı gūşe-i 'uzlet gibi

299. **muhibbî**:
Gazel 3407
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî tevbe itmişdür meye ol vaqt sır
Sākî-i gül-ruğ ide ibrāmı bayram irtesi

300. **muhibbî**:
Gazel 3408
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Redd eyleme cānā kapuña gelse Muhibbî
Tuħfe getirür çeşmi iki şîşe gülābı

301. **muhibbî**:
Gazel 3409
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî ger melâmet itse zâhid gam degül
Çün ezel açılmadı ‘uşşâka şöhret kapusu

302. **muhibbî:**
Gazel 3410
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dilberüñ kaddi Muhibbî serv haddi gül yiter
N'eylerem şimden girü ben gülşenüñ seyrânını

303. **muhibbî:**
Gazel 3411
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ğam-ı hâlünle iy dilber yanaldan âteş-i hirc
Muhibbî lâleye döndi ciger taglayı taglayı

304. **muhibbî:**
Gazel 3412
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İçdi çün la'l-i lebüñ cür'asını
Şeyh iken bu Muhibbî şâb oldı

305. **muhibbî:**
Gazel 3413
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

La'l[i] üzre iy Muhibbî sâye-i ebrûsidur
Hât diyü itdüñ ğalağ sanduñ cānān büyüdi

306. **muhibbî'yi:- 'yi**
Gazel 3414
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sevdâyı zülf [ü] hâl-ile görseñ Muhibbî'yi
Mecnün-şıfat hâl-i müşevveşin dağı

307. **muhibbî:**
Gazel 3415
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şem'-veş tâ şubh olunca giceler yaşlar döküp
İy Muhibbî 'ışk-ıla pür nâr gördüm kendümi

308. **muhibbî:**
Gazel 3416
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî ruhların kaddin temâşâ eyleyüp yârūñ
Didi serv üzre gül bitmiş zihî şun'-ı Hüdāvendī

309. **muhibbî:**
Gazel 3417
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî niçe meh-rûlar görüp iy mäh-rū
Bir senüñ tek hağ budur hiç görmedi mēnendüñi

310. **muhibbî:**
Gazel 3418
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Umar Muhibbî būs kıla pāy-ı dilberi
Devrān yolında eyledi çün hāk-i pā bizi

311. **muhibbî:**
Gazel 3419
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Göz yaşların Muhibbî dökseñ 'aceb degüldür
Ol serv kade nāğāh bu dīde bakadüşdi

312. **muhibbî:**
Gazel 3420
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gülzār-ı hūsne karşı Muhibbî bulunmadı
Zārılığ ider bülbül-i güyā benüm gibi

313. **muhibbî'yi:- 'yi**
Gazel 3421
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülfünün bendine bend eyle Muhibbî'yi didüm
Didi şimden girü uslan koya dīvānalığı

314. **muhibbî'yi:- 'yi**
Gazel 3422
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî'yi cemālün şem'ine pervāne-veş
Bāl ü per ancak degül küllī yakup nār it beni

315. **muhibbî:**
Gazel 3424
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bülbül gibi şürīde olup yine Muhibbî
Gül ruhlaruñuñ vaşfını 'ālemlere yaydı

316. **muhibbî:**
Gazel 3425
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî şāh-ı gül nağ'-ı çemen üzre karar itmiş
Bu demler kim mey içmezse girān ola meger cāni

317. **muhibbî:**
Gazel 3426
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şîrîn lebûñûñ zikrini tekrâr Muhibbî
Kılduğı için kand ü nebât oldı kelâmı

318. **muhibbî:**
Gazel 3427
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî giceler tâ şubh olunca
Fırâkıyla gözi yaşın dem itdi

319. **muhibbî:**
Gazel 3428
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yaşın revâne kıldı gülzâr-ı hüsn içinden
Tâ ki Muhibbî gördi sen serv-quad bülendi

320. **muhibbî:**
Gazel 3429
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülfine gönül virme Muhibbî hâzer eyle
Elbette ziyân eyler o kim mâra tayandı

321. **muhibbî:**
Gazel 3430
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Geh fırâk-ı şerh-i gam gâh Muhibbî iştiyâk
Dün hayâl-i yâr-ıla bir niçe râzum var-ıdı

322. **muhibbî:**
Gazel 3431
Mısra: 12
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Cemâli şem'ine pervâne gibi
Muhibbî cân u dilden yandı düşdi

323. **muhibbî:**
Gazel 3432
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Her kim Muhibbî gördi bu şî'r-i süznâki
Dir Husrev'e irişmiş andan yakar çerâğı

324. **muhibbî:**
Gazel 3433
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî içüben mest-i harâbât[ı] olup
Toptolu eyleyelüm na'ra ile âfâkı

325. **muhibbî:**
Gazel 3434
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Cür'a-i câmuñ Muhibbî içdi ko öpsün lebûñ
Nuql için mey-ğõra lâzımdur şekerlü leblebi

326. **muhibbî:**
Gazel 3435
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî uşbu şî'r-i süzinâki
Yazarken yandı nâme hâme düşdi

327. **muhibbî:**
Gazel 3436
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Virme Muhibbî 'ışk-ı mecâzîye dil sakın
Bak cân göziyle görinür âhir nedâmeti

328. **muhibbî:**
Gazel 3437
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî key sakın kesme ümîdüñ
Ki oldur cümle mücrimler penâhi

329. **muhibbî:**
Gazel 3438
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî zülfi şebdîzine oldı hem-'inân
Raşş-ı âh u eşk-i gülgün-ı revânuñ yügrüğü

330. **muhibbî:**
Gazel 3439
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî merd olanlar levh-i dilde
Yazarlar kan-ıla bu mâcerâyı

331. **muhibbî:**
Gazel 3440
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Başuñı top it Muhibbî zülfinüñ çevgânına
Topuñ agsun göklere mihr-i cihân-ârâ gibi

332. **muhibbî:**
Gazel 3441
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Tâ haşr olunca olmasa hüşyâr tañ degül
İçdi Muhibbî çünki Mağabbet ayagını

333. **muhibbî:**
Gazel 3442
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî sâde işdür şî'r-i sâde
Olıcak ol gerekdür künde-kârî

334. **muhibbî:**
Gazel 3443
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün rezmgâh er kişinüñ bezmgâhıdur
Olsa ne tañ Muhibbî ferağ mâcerâ günü

335. **muhibbî:**
Gazel 3444
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Küyına varsa Muhibbî tuhfe iltür cân u ser
Buña kâdirdür budur dervîş-i dervîşânesi

336. **muhibbî:**
Gazel 3445
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî hâne-i dilde iken mâtlüb-ı dil
Anı gâfil görme ki ol araya her sū seni

337. **muhibbî:**
Gazel 3446
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Meger bād-ı şabâ urdı Muhibbî zülf-i dildāra
Dimāğın şubh-dem dehrüñ yine müşg-i 'abîr itdi

338. **muhibbî:**
Gazel 3447
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî levh-i dilde nakş ide bî-ihtiyār
Ehl-i diller meclisinde gūş iden eş'āruñ

339. **muhibbî'ye:-ye, -**
Gazel 3448
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy tabîb-i dil ü cân görmeye bir kerre yüzün
Hicr-ile cân vire bu hasta Muhibbî'ye zehî

340. **muhibbî:**
Gazel 3449
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî yaşını āb-ı revān ister-iseñ
Cilveler eyle salın karşuma iy serv-i sehî

341. **muhibbî:**
Gazel 3453
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bāğı seyr eyle Muhibbî bir münāsib yār-ıla
'İbret al gör niçe açılmış cihānuñ gülleri

342. **muhibbî:**
Gazel 3454
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî şöyle hāk oldı seg-i küyuñ gelüp andan
Ne ten buldı gıdā için ü ne hōd üstüñ'ān buldı

343. **muhibbî:**
Gazel 3455
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Terküñi urmaz Muhibbî ola ger senden irak
Kişi cāndan ayrınlur kesmez velikīn hūyını

344. **muhibbî:**
Gazel 3456
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî 'ışk ara sende gedā vü pādîşā birdür
Ayāz'a niçe kul idi işitmedüñ mi Maḥmūd'ı

345. **muhibbî:**
Gazel 3457
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sırruñ Muhibbî sakla dilden çıkarma zīnhār
Zāhir olur ol ebed çünki tutaga düşdi

346. **muhibbî:**
Gazel 3458
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî olma dünyāya meges gibi ḥarîş
Mesken it Kāf-ı kanā'at kühını 'Ankā gibi

347. **muhibbî'yi:-'yi**
Gazel 3459
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Raḳîb-ile Muhibbî'yi sakın küyuñda bir görme
Kagan arslana beñzetmek olur mı gürbe vü mūşı

348. **muhibbî:**
Gazel 3460
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Hūblar gerçi Muhibbî 'ālem içre çok velî
Dīde hiç görmüş degül bir böyle şūh-ı dil-keşî

349. **muhibbî:**
Gazel 3461
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî dâr-ı dünyâ kimseye kılmaz vefâ
Gösterür kendüyi evvel ziyet ile zen gibi

350. **muhibbî:**

Gazel 3462

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî mu'ciz-i nazmuñ 'Acem iklimine irse
Kalursa zinde kabrinde 'aceb mi rûh-ı Selmân'ı

351. **muhibbî:**

Gazel 3463

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ma'ânî bahrına taldı Muhibbî buldı gevherler
Begendi intihâb itdükde bu nazm-ı güher-pâşı

352. **muhibbî:**

Gazel 3464

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî lezzet-i derd ü belâyı baña sor
Yimeyenden sorma bilmez ol ta'âmuñ dadını

353. **muhibbî:**

Gazel 3465

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dil kişverini zulm-ıla yıkdı Muhibbî yâr
Hep böyle mi ki hüsn ilinüñ pâdişâcuğı

354. **muhibbî:**

Gazel 3466

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kanımı içmege geldükçe benüm ğamze-i döst
Bu Muhibbî dir aña cân-ıla şıhâ 'âfi

355. **muhibbî:**

Gazel 3467

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî fırsatı fevt itme zinhâr
Koma elden şarâb-ı lâle rengi

356. **muhibbî:**

Gazel 3468

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî vaktıdır kıl cürme tevbe
Çü mûlar saña 'arz itdi dü rengi

357. **muhibbî:**

Gazel 3469

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî şî'rûnî bülbül ser-âğâz itse gülşende
İşidüp ehl-i hâl olan diye taḥsîn ü şâbâşı

358. **muhibbî:**

Gazel 3471

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Virdi yağmaya gözi mülk-i dili
Böyledür iy Muhibbî nâz ehli

359. **muhibbî:**

Gazel 3472

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî âteşi gerçi ki yaş teskîn ider
Aglasam daḥı beter yakar dil-i süzân beni

360. **muhibbî:**

Gazel 3473

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Eyle Muhibbî sâye-i zülfine ilticâ
Kimdür ki istemeye o devlet hümâsını

361. **muhibbî:**

Gazel 3474

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yekdânedür
İy Muhibbî yoḥsa bu gönülün senün deryâ mı ki

362. **muhibbî:**

Gazel 3475

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî tañ midür ğarḳ ola gönülüm zevrakı
Her taraḫdan gözlerüm yaşını deryâ eyledi

363. **muhibbî:**

Gazel 3476

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Men' ola sanma Muhibbî eyleme sineñ siper
Tiri âhenden geçer atsa kemân ebrûları

364. **muhibbî:**

Gazel 3477

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dil-ḫastesindeñ hâlini dün sordı tabîbüm
Raḫm itdi Muhibbî ki meger beñzûme bakdı

365. **muhibbî:**

Gazel 3478

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî geldi çün dil şehrine sultân-ı 'ışk
İki kâse gözlerüm dür önüne pîşkeş kodı

366. **muhibbî:**
Gazel 3479
Mısra: 14
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gülşen-i küymda efgânüm görüp dilber didi
İy Muhibbî murğ-ı hûş-elhâna beñzetdüm seni

367. **muhibbî:**
Gazel 3480
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çünkü gam tîmârını virdi Muhibbî şâh-ı 'ışk
Hâşılıundur cem' kıl bu gözlerün dînârını

368. **muhibbî:**
Gazel 3481
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kurtulup zulmet şebinde gün togardı başuma
İy Muhibbî ol güneş ruhsârı görsem bir dağı

369. **muhibbî:**
Gazel 3482
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî kankı dilde yok maħabbetden eser
Cân gözini açmaya ol çeşm-i nâ-binâ gibi

370. **muhibbî:**
Gazel 3483
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Küy-ı cânâna Muhibbî yine dil oldı revân
Beñzer ol miskîni çeken suyu topragi gibi

371. **muhibbî:**
Gazel 3484
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Revâ mıdur Muhibbî ola maħrûm
Vişâle ire ger yoħsul eger bay

372. **muhibbî:**
Gazel 3485
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî çünkü merhem urmaz âħir yarama
Urmasa gamz oklarını ol kaşı ya kâşki

373. **muhibbî:**
Gazel 3486
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Olmasa vaşlı ümîdi bu Muhibbî ħastaya
Her dem ü her laħza ölmek ihtîmâlüm var-ıdı

374. **muhibbî:**
Gazel 3487
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî ser-te-ser gezdi ser-i küyuñ hevâsıyla
Cihânda irmedük ancak hemân bâğ-ı irem kaldı

375. **muhibbî:**
Gazel 3488
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî leblerinden korkaram em sormaga
Câna kaş idüp girür ol demde kana gözleri

376. **muhibbî:**
Gazel 3489
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Hâr elinden iy Muhibbî gör niçe eyler figân
Gülşene var diñle bir dem bübülün âvâzını

377. **muhibbî:**
Gazel 3490
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî bezm-i ħüsnuñde ko yansun şem'-i
meclisdür
Ezelden âteş-i 'ışka yakupdur ol dil ü cânı

378. **muhibbî:**
Gazel 3491
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Tañ mıdur döyse cefâya bu Muhibbî ħasta dil
Mihnet ile bisledüm çün cân-ı gam-perverdümü

379. **muhibbî:**
Gazel 3492
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'İşka düşdüñ iy Muhibbî cân u başa kalmaduñ
Eyledüñ 'uşşâk ara sen de 'aceb dîvâneğî

380. **muhibbî'yi:- 'yi**
Gazel 3493
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Döstüm bend it Muhibbî'yi saçuñ zencîrine
Ola kim uslana ol mecnûn bile sag u solı

381. **muhibbî:**
Gazel 3494

Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu cihân içre Muhibbî kıldı küyüñ ihtiyâr
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

382. **muhibbî:**
Gazel 3496
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bir siyâh tel dakdı âhından Muhibbî başına
Bunuñ-ıla seçilür her pehlevânüñ yügrügi

383. **muhibbî:**
Gazel 3497
Mısra: 14
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gözlerüm yaşına nisbet kaçre çün Nîl ü Firât
Ğarğa virsem iy Muhibbî tañ mıdur deryâları

384. **muhibbî:**
Gazel 3498
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî cevre oldı şöyle mu'tâd
Vefâ görinür itdügi cefâsı

385. **muhibbî:**
Gazel 3499
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî 'ışkına şahid gerekse
Getüre eşk-ile âhı güvâhı

386. **muhibbî:**
Gazel 3500
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî gülşen-i küyında yârüñ tâ seher
Bülbül-i gülzâra beñzer zâr u zâr itdüñ beni

387. **muhibbî:**
Gazel 3089
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası. II
Muhabbet edici, dost.

Virmek olurdu dehânından Muhibbî bir nişân
Âb-ı hayvân ger bu 'âlem içre nâ-yâb olmasa

388. **muhibbî:**
Gazel 3002
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Demürden pençedür şi'rüñ Muhibbî
Bozılmaz aña kimdür ura pençe

389. **muhibbî:**
Gazel 3003
Mısra: 12
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zamâne güşına çün ker dimişler
Kulak tutmaz Muhibbî âh u zâra

390. **muhibbî:**
Gazel 3005
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dirler Muhibbî şi'rine ol dem lisân-ı gayb
Bekrî ma'ânî sözlerini ger raqam kıla

391. **muhibbî:**
Gazel 3006
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pâdişâhum zulme gâyet yok mıdur
Bu Muhibbî niçeye dek dâd ide

392. **muhibbî:**
Gazel 3007
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Degme 'âşık añlamaz zülf-i nigârüñ kâdrini
Şad hezârân cân Muhibbî şadağa her müyına

393. **muhibbî:**
Gazel 3008
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bir büsesini aldı cân naqdine Muhibbî
İtmedi böyle assı kimse cihân içinde

394. **muhibbî:**
Gazel 3009
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Siyâset eylesün her dem Muhibbî çeşm-i cellâdı
Ne gam korkum budur nâ-geh ola çâh-ı zaqan âgeh

395. **muhibbî:**
Gazel 3010
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî gerçi cân yaktı cemâl-i şem'-i dildâra
Ne pervâ meş'al-i hürşide ger yanarsa pervâne

396. **muhibbî:**
Gazel 3011
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî giceler gelse hayâl-i zülf-i döst
Sanuram ki mârdur sînemde girür inüme

397. **muhibbî:**
Gazel 3012
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şad pâre ola bagrı Muhibbî görem âhîr
Nâzûklîg-ile zûlfûne ger şâne geçerse

398. **muhibbî:**
Gazel 3013
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Başuma belâ oldı Muhibbî hevâ-yı zülf
Hâlüm n'olisar bilmezem âh ol hevây-ıla

399. **muhibbî:**
Gazel 3014
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî kâmetüm çeng olalıdan
Fiğân eyler bu gönülüm zîr ü bamda

400. **muhibbî:**
Gazel 3015
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî virme dil dünyâ denîdür
Vefâ yokdur bilürsin çünki zende

401. **muhibbî:**
Gazel 3016
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Baş egüben oldı Muhibbî gibi ğamgîn
Kalmadı mecâli güle güftâra benefşe

402. **muhibbî:**
Gazel 3017
Mısra: 8
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gerekse tîğ-ı hicr-ile urasın bagruma yara
Muhibbî sözüni hâtm it iñen tatvîl eyleme

403. **muhibbî:**
Gazel 3018
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Mihnet şebine ugradısa n'ola Muhibbî
Geh cevr iderseñ gâh bir pâre esirge

404. **muhibbî:**
Gazel 3019
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Eyleyüp deryüzeyi gelse Muhibbî kapuña
Virmeyüp hüsnuñ zekâtın anı mahzûn eyleme

405. **muhibbî:**
Gazel 3021
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî yanar 'ışkıyla anuñ şem' gibi
Âh kim bir meded olmadı anuñ çâresine

406. **muhibbî:**
Gazel 3022
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Cân fedâ itmez Muhibbî dir-imiş ol bî-vefâ
Cân u bâş yolındadır çokdan bu söze Hâk güvâh

407. **muhibbî:**
Gazel 3023
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zulmet-i ğamda yine kaldı Sikender gibi dil
İy Muhibbî çâre ne uymaduñ evvel sözüme

408. **muhibbî:**
Gazel 3024
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Niçe bir ferdâya salarsın Muhibbî bendeñi
'Ahde durmazsın nigârâ bâri gel gülme yüze

409. **muhibbî:**
Gazel 3025
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Görmedüñ çünki Muhibbî benî âdemde vefâ
Taglara düş yüri şimden girtü hayvânlar-ıla

410. **muhibbî:**
Gazel 3026
Mısra: 11
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Âteş-i 'ışka Muhibbî niçe döysün dil ü cân
Yakar ugrar-isa zerrece kurıya ger yaşa

411. **muhibbî:**
Gazel 3027
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Benüm-içün giceler tâ şubha dek giryân olur
Âferin olsun Muhibbî dide-i nemgînüme

412. **muhibbî:**
Gazel 3029
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gidüpdür 'aql u dil elden dilegüm bu-durur Haq'dan
Muhibbî gibi ol yarı sevüp zâr olmasun kimse

413. **muhibbî:**

Gazel 3030

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî bağ-ı hüsninde temâşâ eyle ol servüñ
Ne ra'nâ güller açılmış deger her biri biñ cāna

414. **muhibbî:**

Gazel 3031

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gül yüzünsüz sorar-ısañ bu Muhibbî hâlini
Gice bülbül gibi efğân eylemekdür gündüz āh

415. **muhibbî:**

Gazel 3032

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Derdi-y-ile bu Muhibbî key ölümlü hastadur
Ol tabîb-i dil 'aceb gelmez mi ki dermānina

416. **muhibbî:**

Gazel 3035

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî yüri 'âlemde tecerrüd ehli ol
Tâ ki hem-ser olasın göklerde sen 'İsâ-y-ıla

417. **muhibbî:**

Gazel 3036

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Düd-ı āhuñ çetr olupdur şu 'le-i ğamdur 'alem
İy Muhibbî derd-i 'ışk ehline sulţānsın yine

418. **muhibbî:**

Gazel 3037

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî benî âdemde vefānuñ adı yok
Taglara düş yüri şimden girü hayvānlar-ıla

419. **muhibbî:**

Gazel 3038

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ribâţ-ı köhnedür dünyâ Muhibbî aña dil virme
Bilür kim aña kim konsa göçer âheste âheste

420. **muhibbî:**

Gazel 3039

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî hasta-dil ger kan yudarsa tañ mıdur
Zira kimse görmedi resm-i vefâ dildârda

421. **muhibbî:**

Gazel 3040

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî saña kandan mübtelâ olmak aña
Zerre hem-ser ola mı mihr-i cihān-ārā-y-ıla

422. **muhibbî:**

Gazel 3041

Mısra: 7

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sanma ki Muhibbî gibi var âdem içinde

423. **muhibbî:**

Gazel 3042

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ezelden mest-i 'ışk oldı Muhibbî
Anuñ gönli ne zende ne püserde

424. **muhibbî:**

Gazel 3043

Mısra: 12

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Saçuñ kim bahâsı Mısr u Tebrîz
Muhibbî virmez İrān illerine

425. **muhibbî:**

Gazel 3044

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dil derdine var mı Muhibbî devâ didüm
Ölmekden artuk didi aña çäre gelmeye

426. **muhibbî:**

Gazel 3045

Mısra: 10

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Her kim ki gönül virdi o aldandı cihāna
Dil virme Muhibbî aña sen 'âlem içinde

427. **muhibbî:**

Gazel 3046

Mısra: 11

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sebze hattuñı görüp didi Muhibbî hasta-dil
Sāye salmış Hıızr'dur san āb-ı hayvān üstine

428. **muhibbî:**

Gazel 3047

Mısra: 9

Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bir kadem gelmez Muhibbî kapuya ol seng-dil
İşigine başuñı döğseñ hezārān taş-ıla

429. **muhibbî:**
Gazel 3048
Mısra: 11
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî kısmet olındı ezel şādī vü ğam
Derd ü miñnet düşdi ancak ehl-i 'ışkuñ pāyına

430. **muhibbî:**
Gazel 3049
Mısra: 12
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Lebünden büse aldı cān[ı] virdi
Muhibbî san megesdür engübinde

431. **muhibbî:**
Gazel 3050
Mısra: 13
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî sinsa ābgīne gönülün
'Aceb midür atarsañ sengi sorma

432. **muhibbî:**
Gazel 3051
Mısra: 11
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bişnev ahvālin Muhibbî saña taqrīr kılsun
Ki dilem sūhte çün zāniş-i sevdā lāle

433. **muhibbî:**
Gazel 3052
Mısra: 9
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî Ka'be kūyına irişdük çün tavāf itdük
Saña lāyık budur kurbān ola cān itdügün hacda

434. **muhibbî:**
Gazel 3053
Mısra: 9
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Her ne kim yazduñ Muhibbî uşbu sīneñ levhine
Sūzināk-ı āh-ıla yakup anı bād eyleme

435. **muhibbî:**
Gazel 3055
Mısra: 9
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pāralansa şāne-veş tañ mı Muhibbî bu yürek
El uzadur āh her dem şāne ol gīsülara

436. **muhibbî:**
Gazel 3056
Mısra: 9
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muhibbî göz yaşı iki taraf zencīr olup
Şāh-ı 'ışkuñ yidilür şīr-i neri oldum yine

437. **muhibbî:**
Gazel 3057
Mısra: 9
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dem mi vardur ki Muhibbî hicr içinde aglayup
Kaynayup hūn-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya

438. **muhibbî:**
Gazel 3058
Mısra: 9
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gülşen-i hūsnüñe karşı bu Muhibbî tā seher
Medhūñ okur sanki bülbüldür gelür güftāra de

439. **muhibbî:**
Gazel 3059
Mısra: 13
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî hālūñe meylitse tañ mı
Ezel gendüme meyl itmiş beşer de

440. **muhibbî:**
Gazel 3060
Mısra: 14
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şevk-i ruhsāruñla bülbul gibi her şeb tā seher
Bu Muhibbî eyledi efgān efgān üstine

441. **muhibbî:**
Gazel 3061
Mısra: 10
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Metā'-ı derdi alduñ naqd-i cāna
Muhibbî assı itdün şimdī uşta

442. **muhibbî:**
Gazel 3062
Mısra: 9
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ya serden geç Muhibbî ya nazardan
Olur 'āşık olan elbette küşte

443. **muhibbî:**
Gazel 3064
Mısra: 9
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî bād-ı āhuñla yaşıñ bārānını dök kim
Görüp bu hālūñi dilber ide tā gül gibi hānde

444. **muhibbî:**
Gazel 3065
Mısra: 9
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî giceler tâ şubh efgân eyleyüp
Gülşen-i hüsnünde oldı bülbül-i güyâ yine

445. **muhibbî:**
Gazel 3066
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

'İşk bağında Muhibbî gibi bülbül yaraşur
Okıya medh ü senâlar serv-i gül-endâmlara

446. **muhibbî:**
Gazel 3067
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî sînesi oldı maḥabbetden şikâf
Beñzer ol arza ḥarâretten ki yir yir çâk ola

447. **muhibbî:**
Gazel 3068
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Hicr-ile oldı Muhibbî key za'îf [û] nâ-tüvân
Ïy tabîb-i dil meded kıl bu dil-i bîmâruma

448. **muhibbî:**
Gazel 3070
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muhibbî ḥâk-i pâyuḥda müje cârüb ider
Gözleri saḥkâ olup her dem döker âb üstine

449. **muhibbî:**
Gazel 3071
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî zülfi târına Hâbeş mülki tufeyl olsun
Bahâ olmaya ḥâline ḥarâc-ı Hind ü Bengâl'a

450. **muhibbî:**
Gazel 3072
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ïy Muhibbî 'ışk bir gevherdür eksük olmasun
Kıymetin bilür bunun yok kimse şeyḥ ü şâbda

451. **muhibbî:**
Gazel 3073
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülfi şebine irdüñ şem'-i cemâle karşı
Pervâne-veş Muhibbî yanmaga nârı gözle

452. **muhibbî:**
Gazel 3074
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ïy Muhibbî kaldı ancak saña teslîm [û] nızâ
Ġamzelerden çeşm-i cellâdı tîğ aldı dūşına

453. **muhibbî:**
Gazel 3075
Mısra: 12
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Merve ḥaḥkıyçun Şafâ'dan cân ḳurbân eyleye
Ger irişürse Muhibbî Ka'be'[nün] kapısına

454. **muhibbî:**
Gazel 3077
Mısra: 13
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Cevrünüle eger cân vire yoluḥda Muhibbî
Terk eylemeye 'ışkuñı ilte bile sine

455. **muhibbî:**
Gazel 3078
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pâyına revân eyle Muhibbî yine yaşuñ
Ġaddi gibi serv olmaya bustân arasında

456. **muhibbî:**
Gazel 3079
Mısra: 10
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yanmaz idi döstlar her gice bu kandîl-i çarḥ
Bu Muhibbî süz-ı dilden âh-ı şebgür itmese

457. **muhibbî:**
Gazel 3080
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ïy Muhibbî ser-i zülfine niçe kıymet olur
Virilür mülk-i cihân çünki bahâ bir kılına

458. **muhibbî:**
Gazel 3081
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Baḥr-i eşkümde Muhibbî uşbu cân-ı nâtüvân
Ġarḥ olam diyü gelür cismümdeki şâl üstine

459. **muhibbî:**
Gazel 3082
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muhibbî kalmaya hergiz revâcı misk-i âhüñüñ
İletse büyi zülfinden şabâ ger Çin'e Mâçin'e

460. **muhibbî:**
Gazel 3083
Mısra: 9
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Cānā Muḥibbī leblerüñe teşne olmadan
İhsān idegör büseñi dut kan bahāsına

461. **muḥibbī:**
Gazel 3084
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Niçe yıldır bu Muḥibbī rüze-i hicrūñ dutup
Ḥamdü-lillāh kim irişdi vaşluñuñ bayramına

462. **muḥibbī:**
Gazel 3085
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Her kim Muḥibbī cām içe ol münkir olmayup
Olur muḥırr od-ıl su imtizācına

463. **muḥibbī'ye:-y, -e**
Gazel 3217
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Evveli 'ışkuñ Muḥibbī'ye didüñ cān terkidür
Bir söz-ile döstüm öldürmegil illā beni

muḥibbiyā:

1. **muḥibbiyā:**
Gazel 3451
Mısra: **9**
Ey Muhibbi || Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

'Aql-ıla 'ışk sinede sızmaz Muḥibbiyā
Her biri dir ki anı qabül eyle ya beni

muhkem:

1. **muhkem:**
Gazel 3124
Mısra: **9**
Dayanaklı; sağlam.

İnen olmaya 'ışk bünyādı muhkem
Güzeller cevri ile gelmeşe nāza

2. **muhkemdür:-dür**
Gazel 3175
Mısra: **14**
*Dayanaklı, güçlü duruma getirilmiş,
sağlamlaştırılmış, sağlam, kuvvetli, metin.*

Cefā taşı-durur taşı suyu da oldı göz yaşı
Anuñçün böyle muhkemdür Muḥibbī 'ışk bünyādı

muhkem it:

1. **muhkem it:-di**
Gazel 3427
Mısra: **8**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sağlamlaştırmak.

Cefā sengiyle miḥnet topragından
Maḥabbet ḥānesin dil muhkem itdi

muhtāc eyle:-

1. **muhtāc eyle:-mez**
Gazel 3185
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Bir kimseye, bir şeye ihtiyaç duyar hāle
getirmek.*

İy Muḥibbī hicre muhtāc eylemez 'āşıkların
Öldürüp ferdāya salmaz var mı cānānum gibi

2. **muhtāc eyle:-di**
Gazel 3253
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Bir kimseye, bir şeye ihtiyaç duyar hāle
getirmek.*

Beni çün eyledi muhtāc saña dāduma dād eyle
Elüm tut düşdüm ayakdan seni çün dest-gır itdi

muhterem it:

1. **muhterem it:-di**
Gazel 3306
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Saygın kılmak.

Cem' eyledi 'uşşakımı küyında ḥabībüm
'Arz itdi cemāl cümlesini muhterem itdi

müje:

1. **müjeñ:-ñ**
Gazel 3463
Mısra: **3**
Far. Kirpik.

Müjeñ fūrine cān içre yir itdüm iy kemān ebrü
Elüñden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

2. **müjesi:-s, -i**
Gazel 3020
Mısra: **8**
Far. Kirpik.

Kıya bakışlar-ıla bagrumı ḥün itdi gözi
Müjesi sīnemi çak eyledi ḥançer yirine

3. **müjeñ:-ñ**
Gazel 3409
Mısra: **3**
*Kirpik II sevgilinin gamzesinden çıkarak aşığıñ
göğsüne isabet eden ve onu yaralayarak çaresiz
durumda bırakan ok veya mızrak.*

Sineye gelse müjeñ tiri eyâ kaşı kemân
Anı 'ışk ehli bilür cânına râhat kapısı

4. müje:

Gazel 3263

Mısra: 8

Kirpik.

Harâmî gözleri kan itmek ister
Müje tîrine kılmış kaşların yay

5. müje:

Gazel 3070

Mısra: 9

(Âşığın) kirpikleri.

Bu Muhibbî hâk-i pâyuñda müje cârüb ider
Gözleri sakka olup her dem döker âb üstine

müjgân:

1. müjgânuma:-um, -a

Gazel 3060

Mısra: 5

Kirpikler.

Derd-ile hicrân şebinde aglasam müjgânuma
Dâne dâne dizerem mercân mercân üstine

2. müjgânın:-ın

Gazel 3256

Mısra: 1

Kirpikler.

Çeşmüñ müjgânın almışdur ele hançer gibi
Hışm-ıla geldi benim bu bagruma sançar gibi

3. müjgân:

Gazel 3124

Mısra: 5

Kirpik II sevgilinin kirpikleri; asker.

İmâm olup gözi müjgân şaf şaf
Kaşı mihrâbına turmuş namâza

4. müjgânı:-ı

Gazel 3075

Mısra: 2

(Sevgilinin) kirpikleri.

Gel maḥabbet şehrinüñ kıl bir nazar yapusına
Yüz sürüp müjgânı cârüb it dilâ tapusına

5. müjgânına:-ın, -a

Gazel 3273

Mısra: 5

Kirpik II Sevgilinin oka benzeyen kirpikleri.

Nazar müjgânına kıldum helâküm añladum ol dem
Elinde dutduğı tîğ u cefâ tîr-i kıtâl oldı

6. müjgânıñ:-uñ

Gazel 3446

Mısra: 5

Kirpik II Sevgilinin oka benzeyen kirpikleri.

Egerçi sine şadrında karar itmedi müjgânıñ
Velî geçdükçe ol kaşı kemân kalbümde yir itdi

7. müjgânıñ:-(u)ñ

Gazel 3076

Mısra: 3

*(Sevgilinin) ok gibi yaralayıcı öldürücü
kirpikleri.*

İy kaş[ı] kemân çeşmüñi müjgânıñ içinde
Gören didi âhüyü görüñ tîr arasında

müjgân okı:

1. müjgân okı:--ı, --n

Gazel 3130

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*I. (Sevgilinin) Kirpiklerin oku. II. Sevgilinin
süzgün ve yan bakışlarının oku.*

Kaşları yayın kurup almış ele müjgân okın
Diller almaga olur Hindü-yı zülfi cevşene

mukâbil kıl:

1. mukâbil kıl:

Gazel 3048

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Bir şeyin karşısına koymak, karşı karşıya
gelecek şekilde yerleştirmek.*

Kudret-i şun'-ı Hudâ'yı kıl temâşâ döstüm
Kıl mukâbil hüsnüñe alup elüne âyine

mukârin ol:-

1. mukârin ol:-a

Gazel 3023

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yaklaşmak,yakın olmak.

Ne baña şabr müyesser ne hõ dildâra vefâ
'Acabâ sa'd mukârin ola mı yılduzuma

mukarrer:

1. mukarrer:

Gazel 3092

Mısra: 7

(Ar.) Kararlaştırılmış, kesin, kuşkuuz.

Mukarrer öldürürsin beni âhîr
Göreyim bari gel seni doymca

2. mukarrer:

Gazel 3003

Mısra: 8
Şüphesiz.

Eger dil viresin dehr-i acūza
Muqarrer āhir iltür seni nāra

3. **muqarrerdür:-dür**

Gazel 3416

Mısra: 3

1. *Hakkında karar alınmış, karar verilmiş, kararlaştırılmış // 2. Olacağı veya yapılacağı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesinleşmiş, kesin, şüphesiz, muhakkak.*

Yine cān naqdini virmek muqarrerdür saña iy dil
Ki zīrā bācsuz hergiz geçilmez 'ışk dervendi

4. **muqarrer:**

Gazel 3109

Mısra: 9

Kararlaştırmış, karar verilmiş. II Kesin, şüphesiz.

Muqarrer ehl-i 'ışka dil bagıdur
Görinen 'arızı üzre gülāle

5. **muqarrer:**

Gazel 3125

Mısra: 2

Kesin, şüphesiz, sağlam. II Karara bağlanmış.

Dirīgā 'aqlımı aldı benim bir gözleri ala
Muqarrer şimdiden girü olur işüm gücüm nāle

6. **muqarrerdür:-dür**

Gazel 3093

Mısra: 10

Kararlaştırmış, kesin, şüphesiz.

Aldanup zīver-i dünyāya gönül virme sakın
Bu muqarrerdür anuñ soñı nedāmet getüre

7. **muqarrer:**

Gazel 3133

Mısra: 9

Hakkında karar alınmış, karar verilmiş, kararlaştırılmış; olacağı veya yapılacağı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesinleşmiş, kesin, şüphesiz, muhakkak.

Muqarrer tevbeyi sırdı Muhibbī nūş idüp cāmı
Şu gönülünden geçen gibi baña bir gül'izār olsa

8. **muqarrerdür:-dür**

Gazel 3216

Mısra: 10

Olacağı veya yapılacağı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesinleşmiş, kesin, şüphesiz, muhakkak.

Kūyuña varsa Muhibbī itlerüñ karşı gelür
Bu muqarrerdür unıtmazlar bular tuz ekmeği

mukbil ü şäkird ol:-

1. **muqbil ü şäkird ol:-an**

Gazel 3230

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Talihli/ikbal sahibi bir öğrenci olmak.

Rüz-ı mahşerde gelüp yüz süre Mecnün pâyuma
Muqbil ü şäkird olan ta'zīm ider üstādını

mukurr ol:-

1. **muqurr ol:-ur**

Gazel 3085

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İkrar etmek, tasdik etmek, doğrulamak.

Her kim Muhibbī cām içe ol münkir olmayup
Olur muqurr od-ıl su imtizācına

muktezā-yı hüsn:

1. **muqtezā-yı hüsn:**

Gazel 3474

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin gereği.

Bilmezem kaşdı helāk itmek midür 'aşıkları
Muqtezā-yı hüsn yoħsa nāz u istignā mı ki

mül:

1. **müller:-ler**

Gazel 3121

Mısra: 2

Şarap.

Eyyām-ı bahār olsa yine güller açılsa
Gül şevkine gülşende kızıl müller açılsa

2. **müli:-i**

Gazel 3493

Mısra: 10

Şarap.

İy gönül devrān gamından bulmak isterseñ halāş
Furşatı fevt eyleme elden düşürme gel müli

3. **müle:-e**

Gazel 3143

Mısra: 6

Şarap, mey.

Bezm-i çemende haddi nigāruñ çü gül yiter
La'l-i lebi şarābını da virme sen müle

4. **mül:**

Gazel 3160

Mısra: 4

Şarap, mey.

Murğ-ı dil feryād iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül ruhları gül zülfi reyhān olmasa

5. **mül:**

Gazel 3169

Mısra: 5

Şarap, mey.

Ol yüzi gül saçı sünbül lebleri mül olmasa
Seyr-i gülzār eyleme serv-i hūrāmān isteme

6. **mül:**

Gazel 3394

Mısra: 10

I. Şarap. II. Sevgilinin kırmızı dudağı.

İy Muhibbī rind olmak ister iseñ haşre dek
Leblerinden būs eyle dil-rübānuñ mül gibi

mülemma' ol-:

1. **mülemma' ol-:-sa**

Gazel 3287

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Karışmak, birbirine bulaşmak.

Mülemma' olsa kan-ıla 'aceb midür gözüm yaşı
Yār olmuş ezeldendür hūn-ı ciger tığında deryāsi

mülevves:

1. **mülevves:**

Gazel 3318

Mısra: 8

(Ar.) Pis, kirli, iğrenç.

Dünyāya dirler cīfedür her kim aña basdı qadem
Kaldı mülevves tā ebed ol pāk-dāmān olmadı

mülevves ol:

1. **mülevves ol:-ma**

Gazel 3338

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kirlenmek, pislenmek.

Sakın mülevves olma meges gibi cīfeden
'Anqā-şıfat Kāf-ıla eyle qanā'atı

mülk:

1. **mülkine:-i, -n, -e**

Gazel 3163

Mısra: 9

Memleket, ülke.

'Adem mülkine gitdükde Muhibbī
Ġamuñdan özge yokdur aña hem-rāh

2. **mülki:-i**

Gazel 3071

Mısra: 9

Mal, varlık, zenginlik. || Saltanat.

Muhibbī zülfi tārına Habeş mülki tufeyl olsun
Bahā olmaya hālne hārāc-ı Hind ü Bengāl'a

mülk-i cihān:

1. **mülk-i cihān:**

Gazel 3080

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihanın mülkü.

İy Muhibbī ser-i zülfine niçe kıymet olur
Virilür mülk-i cihān çünki bahā bir kılına

2. **mülk-i cihān:-a**

Gazel 3174

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya yurdu, dünya.

Gāh olur mülk-i cihāna han ider gönlüm beni
Geh döner şehri gama derbān ider gönlüm beni

3. **mülk-i cihān:**

Gazel 3220

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya yurdu, dünya.

Ġam-hānelerinde dil ü cān aglayukaldı
Kan yaş-ıla bu mülk-i cihān ġarq olayazdı

4. **mülk-i cihān:-uñ**

Gazel 3438

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cihan ülkesi, memleketi II dünya.

Aldı gönlüm öñdülün bir nev-civānuñ yügrügi
Olahıdan hüsn-ile mülk-i cihānuñ yügrügi

mülk-i dil:

1. **mülk-i dil:-i**

Gazel 3448

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül mülkü.

Birdem olmaya belā miñnet elinden o hālāş
Çünki yagmaya vire mülk-i dili ġam sipehi

2. **mülk-i dil:--e**

Gazel 3100

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül mülkü, gönül ülkesi II aşığın gönlü.

Seyl-i eşkümden zarar geldükçe bu mülk-i dile
Seng-i miñnet birle yapup üstüvār itmeñ nice

3. **mülk-i dil:-i**

Gazel 3471

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül mülkü, gönül ülkesi II âşığın gönlü.

Viridi yagmaya gözi mülk-i dili
Böyledür iy Muhibbî nâz ehli

mülk-i feridun:

1. **mülk-i feridun:-dan**

Gazel 3265

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feridun'un mülkü, ülkesi. (Şah Feridun, Cemşid Sülalesindedir. Şehname'de adalet, iyilikseverlik ve doğruluğuyla anılır.).

Tâc-ı Husrev istemez mülk-i Feridun'dan geçer
Ger Muhibbî'ye müyesser olsa küyüñ meskeni

2. **mülk-i feridun:**

Gazel 3289

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feridun'un mülkü, ülkesi. (Şah Feridun, Cemşid Sülalesindedir. Şehname'de adalet, iyilikseverlik ve doğruluğuyla anılır.).

Tâc-ı Keyhusrev ile mülk-i Feridun dilemez
Bu Muhibbî kapusunda ola cârüb-keşi

3. **mülk-i feridun:**

Gazel 3327

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feridun'un mülkü, ülkesi. (Şah Feridun, Cemşid Sülalesindedir. Şehname'de adalet, iyilikseverlik ve doğruluğuyla anılır.).

Hâk-i pây-ı dilberi virmez bu gönülüm ser-te-ser
Virselers mülk-i Feridun tâc-ı Keykâvüs'ımı

mülk-i irân:

1. **mülk-i irân:-ı**

Gazel 3200

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İran mülkü, İran memleketi.

Hâk-i pâyı olalıdan bu benüm başumda tâc
Mülk-i İrân'ı musahhar eyledüm Dârâ gibi

mülk-i 'ısk:

1. **mülk-i 'ısk:-uñ**

Gazel 3470

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk mülkü, ülkesi.

Def'a def'a dūd-ı āh u kaṭre kaṭre ešk-i çeşm
Mülk-i 'ıškuñ kıl temāşā encüm-i eflākini

mü'min-i 'ısk:

1. **mü'min-i 'ısk:-am**

Gazel 3228

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşka inanan.

Bend-i zülfünde ebed kaldum beni eyle ḫalāş
Mü'min-i 'ışkām daḫı kesmez misin zünnârımı

mü'min-i 'ısk:

1. **mü'min-i 'ısk:-am**

Gazel 3027

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşka inanan.

Ḥamdü-lillāh mü'min-i 'ışkām zî-men zülf-i dōst
Yok-durur bir kılca noḫşān u ḫalel ḫiç dīnūme

mümin-i 'ısk:

1. **mümin-i 'ısk:-am**

Gazel 3011

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Aşka inanan.

Mü'min-i 'ışkām bi-ḫamdillāh zi-men zülf-i dōst
Kılca noḫşān gelmedi yāḫūd ḫalel bu dīnūme

mümkün degül:

1. **mümkün degül:**

Gazel 3196

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mümkün deḡil, imkansız, olanaksız.

İtdüm ḫayāl bilüñi döndüm ḫayāle ben
Mümkün degül tamām ola anuñ taḫayyüli

2. **mümkün degül:**

Gazel 3292

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mümkün deḡil, imkansız, olanaksız.

Saklamak şıyt u şadā-yı 'ışkūmı mümkün degül
Çalmışam bāzārda çün ben melāmet küsim

3. **mümkün degül:**

Gazel 3302

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mümkün deḡil, imkansız, olanaksız.

Vefâ umdukça eyledüñ cefâyı
Degül mümkün alam büy-ı vefâyı

4. mümkün degül:

Gazel 3260

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mümkün değil, imkansız, olanaksız.

Agırdur bār-ı gam gâyet anı çekmege yok tākāt
Muḥibbī çün degül mümkün götürmek bir ulu tagı

mümkün ol-:

1. mümkün ol-:-up

Gazel 3271

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olabilmek, yapılabilmek, gerçekleşebilmek.

İy murğ-ı şeh̄er eyle yürü nâle vü zârı
Güldeñ degül mümkün olup ayrıla ḥârı

münakkas:

1. münakkaşın:-ın

Gazel 3414

Mısra: 6

Nakışlı, süslü, resimli II işlenmiş, nakşedilmiş.

Dil ḥānesine gelse gamuñ sâde sanmasun
Yir yir bu eşk-i surḥ-ıla münakkaşın daḥı

münakkaş eyle:

1. münakkaş eyle:

Gazel 3012

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Süslemek, nakışlamak.

Dil şeh̄rini göz yaşı-y-ıla eyle münakkaş
Ġam şāhı oturmaga emîrāne geçerse

münāsib:

1. münāsib:

Gazel 3453

Mısra: 9

Ar. Uygun, yerinde.

Bāğı seyr eyle Muḥibbī bir münāsib yār-ıla
‘İbret al gör niçe açılmış cihānuñ gülleri

münevver:

1. münevverdür:-dür

Gazel 3484

Mısra: 3

Aydınlatılmış, aydınlık, ışıklı, nurlu.

Dü ‘ālem çün münevverdür yüzinden
Ne tañ dirsem yüzine ‘ālem-ārāy

münevver kıl-:

1. münevver kıl-:-sa

Gazel 3152

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nurlandırmak, aydınlatmak.

Gün gibi ‘ālem yüzün kılsa münevver tañ mıdur
Ol kamer-rü bedr olup girdi çün on dört yaşına

müneverdür:

1. münevverdür:

Gazel 3042

Mısra: 5

Aydınlatılmış, aydınlık, nurlu, ışıklı.

Dü ‘ālem çün münevverdür yüzünden
Küsüf olur iderseñ zülfi perde

münis:

1. münisüm:-(ü)m

Gazel 3288

Mısra: 2

(Ar.) Alışılan, cana yakın; arkadaş.

Dün gice çeşmüm benüm bî-ḥ`āb u neeb bî-dār idi
Münisüm tā şubḥa dek dilde ḥayāl-i yār idi

münis ol-:

1. münis ol-:-ma, --dı

Gazel 3098

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cana yakın, dostça.

Ġam şebinde kalmışam açılmadı şubḥ-ı vişāl
Kimse münis olmadı ‘ālemde bu dil-teng-ile

münkir ol-:

1. münkir ol-:-ma, --y, --up

Gazel 3085

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Inkar eden, iman etmeyen kimse.

Her kim Muḥibbī cām içe ol münkir olmayup
Olur muḥırr od-ıl su imtizācına

müntehā:

1. müntehāsına:-(s), -ı, -(n), -a

Gazel 3083

Mısra: 4

Bir şeyin varabileceği son nokta, son.

Ḳavlüm budur ki eylemişem gönüm ile ‘ahd
Meyl eylemeyem illā hūbuñ müntehāsına

mūr:

1. **mūrı:-ı**

Gazel 3246

Mısra: 6

Karınca.

Ḳıyāmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzre
Umaram ki komayasın ayak altında bu mūrı

2. **mūrı:-ı**

Gazel 3231

Mısra: 4

Karınca. II Zavallı, çaresiz âşık.

Nigārā cāh u devletle Süleymān-ı zamān-iseñ
Basup pā-māl itdürme ayak altındaki mūrı

3. **mūr:**

Gazel 3331

Mısra: 10

(Fars.) Karınca.

Gendüm-i dünyāya dil virüp sakın itme ṭama‘
Mūr gibi niçeye dek cem‘ idesin dāne[y]i

mūr u mār:

1. **mūr u mār:**

Gazel 3339

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Karınca ve yılan.

Bāğ-ı hüsninde ḥaṭıyla zülfi] dutmuşlar vatan
Gülşen içinde görünmez mūr u mār eksüklüğü

mūr u māra:

1. **mūr u māra:--a**

Gazel 3003

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Karınca ve yılan.

Gelenler senden öñdin kanda gitdi
Ġidā oldı kamusı mūr u māra

murād:

1. **murāduñca:--un, --ca**

Gazel 3040

Mısra: 3

Istek, dilek, arzu.

Bu felek dönsün murāduñca senüñ ol bī-vefā
Ḥasretüñden ger geçerse gözlerüm eyvā-y-ıla

2. **murādumca:--um, --ca**

Gazel 3295

Mısra: 6

Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

Nigāruñ katıdur gönli anı kim bilmek isterse
Felek nerrādı getirmez murādumca benem zārı

3. **murāduñ:-uñ**

Gazel 3057

Mısra: 5

Arzu edilen şey, dilek, amaç.

Ger murāduñ cān ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kīn ola müselmān olmaya

4. **murādum:--um**

Gazel 3329

Mısra: 3

Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

Hİç murādum yok benüm senden temennā eylemem
Rāzıyam tek baña göster sen hemān dīdāruñı

5. **murādum:--um**

Gazel 3246

Mısra: 8

Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç II anlaşılan, anlatılmak istenen şey, maksat, meram, niyet.

El irse ḥāk-i pāyuña gözüme tütüyā itsem
Murādum iki ‘ālemde kapuñdan olmayam dūrı

6. **murād:**

Gazel 3276

Mısra: 8

Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

Ḳur‘a saldum muşḥaf-i hüsnüñ açup fāl eyledüm
Ḥamdü-lillāh ki murād üstine gördüm fālumu

7. **murāduñ:-uñ**

Gazel 3262

Mısra: 7

1. Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç. 2. Anlaşılan, anlatılmak istenen şey, maksat, meram, niyet.

Zecr ü hicr-ile murāduñ āḥir öldürmek ise
Bārī tüz öldüregör çekmeye tā ol miheni

murād ol-:

1. **murād ol:--an**

Gazel 3122

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Erişilmek istenen, arzulan. || Amaç.

Maḥabbetden murād olan egerçi vaşl-ı dilberdür
Muḥibbī ‘āşık oldur kim kala ancak temāşāda

murādına ir:-

1. murādına ir:-:--di

Gazel 3013

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

İsteğine kavuşmak.

Zāhid geçürdi 'ömrini sevdā-yı hām-ıla
Ehl-i dil olan irdi murādına cām-ıla

murādum vir:

1. murādum vir:--um

Gazel 3010

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dileğimi ver/kabul et.

Seri pāyuña iletdüm iderem ārzū tūğūñ
Kerem kıl vir murādum bakma iy hūñi sakın kana

murdār:

1. murdārını:-i, -n, -ı

Gazel 3341

Mısra: 6

Kirli, pis, iğrenç.

Baħra beñzet göñlüñi gelse havādis bahrı gör
Daşraya atar qābül itmez gelen murdārını

mürde:

1. mürdeyem:-y, -em

Gazel 3348

Mısra: 5

Ölü, ölmüş.

Mürdeyem derdüñle ğam eyler tesellî göñlümi
Ĝam gibi cevruñ dahı ğam-ıñ ar olaydı kākşki

2. mürdedür:-dür

Gazel 3311

Mısra: 9

Ölü; bitkin, perişan II Aşık.

Çekeli hicrūñ firākın bu Muħibbī mürdedür
Eyledi 'İsā-nefes vaşluñla anı zindeĝi

3. mürde:

Gazel 3007

Mısra: 7

Cansız, bitkin, ölü.

İy şabā büyın getir tā mürde dil bulsun ğayāt
Ger şeherden irişürseñ sünbül-i ğül-büyına

4. mürdeler:-ler

Gazel 3397

Mısra: 5

Cansız, bitkin, ölü. II Cansız, hasta, bitkin âşık.

La'l-i nābuñ Ħağ bilür kim mürdeler ihyā ider
İmtihān itmek dilerseñ döstüm öldür beni

5. mürde:

Gazel 3213

Mısra: 3

Ölü, ölmüş kimse.

Mürde iken zinde itdi cümle ezhārī şabā
Tāze cān buldu kamusı irdi nefh-i 'İsevī

6. mürde:

Gazel 3250

Mısra: 3

Ölü, ölmüş (kimse).

Mürde idi zinde kıldı cümle ezhārī şabā
Tāze cān buldı kamusı irdi nefh-i 'İsevī

7. mürdelere:-ler, -e

Gazel 3257

Mısra: 4

Ölü, ölmüş (kimse).

Ne-y-içün bu ben mürdeye virmeyesin ğayāt
Oldı nefesüñ mürdelere çün Mesīhā gibi

8. mürdeler:-ler

Gazel 3474

Mısra: 2

Ölü, ölmüş (kimse).

Leb mi bu ya la'l mi yāhūd mey-i şahbā mı ki
Söz deminde mürdeler ihyā kılur 'İsā mı ki

9. mürdeye:-y, -e

Gazel 3257

Mısra: 3

Ölü, ölmüş (kimse).

Ne-y-içün bu ben mürdeye virmeyesin ğayāt
Oldı nefesüñ mürdelere çün Mesīhā gibi

mürde dil:

1. mürde dil:-e

Gazel 3158

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cansız, ölü gönül. II Aştığım gönül.

Sen bir nazarla mürde dile cān bağışladuñ
'İsā egerçi zinde kılurdu du'ā-y-ıla

mürekkab ol:-

1. mürekkebi ol:-du, -ñ

Gazel 3296

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

-den oluşmak, bir araya gelmek, bütünleşmek, kaynaşmak.

Kamu 'isyân-ıla olduñ mürekkeb
Bunuñla mı umarsın yüzi akı

murğ:

1. **murğı:-ı**
Gazel 3239
Mısra: 10
Kuş.

Ƙudret-i Hakk'ı temâşâ eyleyüben 'ibret al
Yüridür murğı hevâda su içinde balığı

2. **murğâ:-a**
Gazel 3292
Mısra: 3
Kuş.

Aldanup dünyâ-yı dūna oldı çün murğâ süvâr
Ser-nigün itdi gör âhir taht-ıla kāvüsını

murğ-ı cemen:

1. **murğ-ı cemen:**
Gazel 3266
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bahçedeki kuşlar (hususiyile bülbül).

Muhibbî derd-ile nālân olup murğ-ı cemen söyler
Bu gülşende gül ü lāle gidüp hār-ıla hes kaldı

murğ-ı dil:

1. **murğ-ı dil:**
Gazel 3032
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kuşu.

Akdı gönüm su gibi ol serv-Ƙaddūñ pâyına
Kurtılmaz murğ-ı dil dutıldı zülfi dāmına

2. **murğ-ı dil:**
Gazel 3081
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kuşu.

Murğ-ı dil Ƙaşd itdi indi dāne-i hāl üstine
Zülfi agm çekdi çeşmi düşdi fı'l-hāl üstine

3. **murğ-ı dil:**
Gazel 3160
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kuşu.

Murğ-ı dil feryād iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül rufları gül zülfi reyhān olmasa

4. **murğ-ı dil:**
Gazel 3180

Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kuşu.

Cilve eylerdi çemende nāz-ıla tāvūs-vār
Murğ-ı dil şayd itmege şahbāz-ı bī-pervā idi

5. **murğ-ı dil:-ı**
Gazel 3225
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kuşu.

Bir bakışıyla eyledi murğ-ı dili şikār
San şahin aldı pençesine bir kebūteri

6. **murğ-ı dil:-ler**
Gazel 3236
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kuşu.

İy Muhibbî murğ-ı diller şaydına ol dil-firīb
Çeşm-i şayyādı eline virdi zülfi agını

7. **murğ-ı dil:**
Gazel 3266
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kuşu.

Vişālūñ yādına cānā yine bu murğ-ı dil pervāz
İdüp cānum revān oldı yirinde ben Ƙafes kaldı

8. **murğ-ı dil:-m**
Gazel 3278
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kuşu.

Bahr-ı eşkümde yürür murğ-ı dilm her tarafa
Zira pervā yimez olmışdur ezel āb u aşı

9. **murğ-ı dil:**
Gazel 3097
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kuşu.

Murğ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe
Ya'nî bülbül gibi Ƙaşd itdi gönül zāra düşe

10. **murğ-ı dil:--iñ**
Gazel 3117
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kuşu.

Bend-i zülfine düşüp murğ-ı dilüñ dāne için
Saña kim didi Muhibbî tāmā'-ı hāl eyle

11. **murğ-ı dil:**
Gazel 3333

Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kuşu.

'Arızı üstinde hâlin gördi bend-i zülfine
Murğ-ı dil dutılsa tañ mı gördi âb u dâne[y]i

12. **murğ-ı dil:**
Gazel 3054
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül kuşu. II Âşğın gönlü.

Zülfindeki hâlin görüp yine Muhibbî murğ-ı dil
Oldı giriftâr-ı kafes kaçd itdi beñzer dâneye

murğ-ı hâneğî:

1. **murğ-ı hâneğî:**
Gazel 3259
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Evde bulunan kuş.

'İşkûn ne bilsün şivesin ol zâhid-i halvet-nişîn
Hiç öykünür mi cilve-i tãvûsa murğ-ı hâneğî

2. **murğ-ı hâneğî:**
Gazel 3373
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Evde bulunan kuş.

Hâlet-i 'ışkı ne bilsün zâhid-i peşmîne-püş
Cilve-i tãvûs[1] hiç añlar mı murğ-ı hâneğî

3. **murğ-ı hâneğî:**
Gazel 3492
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ev kuşu.

Hâlet-i 'ışkı ne bilsün zâhid-i peşmîne-püş
Cilve-i tãvûsı hiç añlar mı murğ-ı hâneğî

murğ-ı hös-elhân:

1. **murğ-ı hös-elhân:-a**
Gazel 3479
Mısra: 14
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Güzel ve hoş öten/ses çıkaran (şarkı söyleyen)
kuş. // Bülbül.*

Gülşen-i küymda efgânüm görüp dilber didi
İy Muhibbî murğ-ı hös-elhâna beñzetdüm seni

murğ-ı seher:

1. **murğ-ı seher:**
Gazel 3197
Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Seher vakti kuşu, bülbül.

Ger murğ-ı seher eylese nâle vü zârı
Bir yirde görür itmeñ 'aceb gül ile hârı

2. **murğ-ı seher:**
Gazel 3271
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Seher kuşu, bülbül.

İy murğ-ı seher eyle yûri nâle vü zârı
Gül den degül mümkün olup ayrıla hârı

müşâbih eyle-:

1. **müşâbih eyle:-dü, -m**
Gazel 3236
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Benzetmek.

Muşhaf-ı hüsnüñ hakıyçün Mısr-ı hüsnünde senüñ
Eyledüm Nil'e müşâbih gözlerüm ırmagını

müşâbih ol:

1. **müşâbih ol:-dug, -ı, -y, -çün**
Gazel 3482
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Benzemek.

Bî-vefâlıkda müşâbih olduğrıçün 'âleme
Kendüye ziyet virür ol bî-vefâ dünyâ gibi

musahhar eyle-:

1. **musahhar eyle:-dü, -m**
Gazel 3200
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*1. Ele geçirmek, zaptetmek. 2. Boyun eğdirmek,
emir ve itâat altına almak.*

Hâk-i pâyı olalıdan bu benüm başumda tãc
Mülk-i İrân'ı musahhar eyledüm Dârâ gibi

muşâhib:

1. **muşâhib:**
Gazel 3151
Mısra: 10
*1. Biriyle karşılıklı konuşan, sohbet arkadaşı
olan kimse. 2. Büyük zatlara, özellikle pâdişahlara
sohbet akradaşı olan ve zaman zaman hoş fikralar,
hikâyeler anlatıp latife ve nükteler yaparak hoşça
vakit geçirmelerini sağlayan zeki, bilgili, görgülü,
hoşsohbet kimse, nedim.*

İy Muhibbî çünki bilürsin ki fânîdür cihân
Gülşen içre bade nüş it bir müşâhib yâr ile

2. muşāhib:

Gazel 3249

Mısra: 2

1. Biriyle karşılıklı konuşan, sohbet arkadaşı olan kimse. 2. Büyük zatlara, özellikle pâdişahlara sohbet akadaşı olan ve zaman zaman hoş fikralar, hikâyeler anlatıp latife ve nükteler yaparak hoşça vakit geçirmelerini sağlayan zeki, bilgili, görgülü, hoşsohbet kimse, nedim.

Bār-ı ğamdan kâmetümdür ğam gibi
Bulmadum hergiz muşāhib ğam gibi

muşāhib kıl:

1. muşāhib kıl:

Gazel 3110

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Biriyle karşılıklı konuşmak, sohbet arkadaşı olmak.

Kıl muşāhib her gice ğalbüni zikru'llāh ile
Uyma nefsi-şüma irmez çün bilürsin dem deme

muşāhib ol-:

1. muşāhib ol-:--ma, --dı

Gazel 3126

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sohbet arkadaşı olmak, dost olmak.

Oldı benfşe ğatırı mey maḥzün dili şikest
Bir dem muşāhib olmadı sen saçı sünbüle

müsā'id ol:

1. müsā'id ol:-ma, -dı

Gazel 3353

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Uygun, elverişli olmak.

Ṭāli' müsā'id olmadı görmege gün yüzün
'Ālem içinde var mı bed aḥter benüm gibi

müsā'id ol-:

1. müsā'id ol-:--a

Gazel 3127

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Uygun, elverişli olmak.

Kıl cefā cevre taḥammül ola ki bu rüzigār
Ṭāli'ün ola müsā'id ola kim bir gün ese

müselles:

1. müselles:

Gazel 3407

Mısra: 7

Üzüm şirasının üçte biri kalacak şekilde
kaynatılmasıyla elde edilen ve haram sayılmayan bir
nevi şarap.

Zāhidā var iç müselles saña olmuşdur helāl
Ehl-i 'işk için şarāb-ı ḥāmı bayram irtesi

müselman:

1. müselmān:

Gazel 3057

Mısra: 6

İslam dininden olan kimse, müslüman.

Ger murāduñ cān ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kın ola müselmān olmaya

2. müselmānlar:-lar

Gazel 3120

Mısra: 1

İslam dininden olan kimse, müslüman.

Müselmānlar giriftāram meded bir nā-müselmāna
Ne mümkündür ḥalāş olmak saçından ehl-i imāna

3. müselmān:

Gazel 3139

Mısra: 6

İslam dininden olan kimse, müslim,

Muhammedi.

Baña bakmaz bir nazar meyli hemān aġyāradur
Çeşmi kâfirdür bakar mı hiç müselmān üstine

müserref eyle:

1. müşerref eyle:-gil

Gazel 3331

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Şereflelendirmek; onurlandırmak.

Bagrumı kıldum kebāb u göz[ler]üm yaşın şarāb
Eyledüm iy ğam müşerref eylegil bu ḥāne[y]i

2. müşerref eyle:

Gazel 3290

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Şereflelendirmek, şeref vermek.

Şi'r-i dil-keşdür Muḥibbī işiden eyler sürür
Vaktidür eyle müşerref nazm-ıla aḥbābuñı

müsevves it-:

1. müsevves it-:-i, -dı

Gazel 3270

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Daġmık, perişan, içinden çıkılmaz bir hale
sokmak.

Sünbül saçın şâneledi ol perî-şifat
İtdi cahānı cümle ser-ā-ser müşevveşi

müşevves ol-:

1. **müşevves ol-:-up**

Gazel 3253

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düzensiz, karışık, karmakarışık olmak.

Benüm günden güne hālüm müşevves olup artmakda
Neden bilmeyesin hālüm seni şahib-zamir itdi

müşg:

1. **müşg:**

Gazel 3280

Mısra: 5

*Asya'nın yüksek dağlarında yaşayan erkek
ceylanların göbeğindeki urdan elde edilen güzel
kokulu madde; misk.*

Zülfüne eger müşg didümse hatā ile
‘Afv it günāh var mı hiç itmez ādemī

2. **müşg:**

Gazel 3292

Mısra: 13

*Misk; Asya'da yaşayan misk geyiği; keçisi adı
verilen bir tür ceylanın erkeğinin karın derisi altında
bulunan bir bezeden çıkarılan siyah renkli ve güzel
kokulu yağ.*

Cilve kılsa hüsni-i dilber zülfi müşg ‘anber saçar
Ziver ile ziyet itmışdür per-i tāvūsını

müşg-i ‘abir:

1. **müşg-i ‘abir:**

Gazel 3446

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel kokulu misk.

Meger bād-ı şabā urdı Muhibbī zülf-i dildāra
Dimāğın şubh-dem dehrün yine müşg-i ‘abir itdi

müşgîn-i selâsil:

1. **müşgîn-i selâsil:**

Gazel 3282

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin zincir gibi örülmüş misk kokulu saçı.

Gördi müşgîn-i selâsil zülf-ile kāküllerin
Boynuma zencir ola dil diyü sevdā eyledi

müşhaf-ı hüsni:

1. **müşhaf-ı hüsni:--i, --n, --e**

Gazel 3137

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik kitabı.

Müşhaf-ı hüsniye yāruñ hāl ü haç vimez hālel
Ol dağı rüşen görünür nokta vü i‘rāb-ıla

2. **müşhaf-ı hüsni:--i, --n, --i**

Gazel 3117

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik kitabı II sevgilinin yüzü.

Vuşlat el vire mi yāhūd düşe mi rüz-ı firāk
Müşhaf-ı hüsniye gel aç hele bir fāl eyle

3. **müşhaf-ı hüsni:--üñ**

Gazel 3276

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik kitabı II sevgilinin yüzü.

Qur’a saldum müşhaf-ı hüsniñ açup fāl eyledüm
Hamdü-lillāh ki murād üstine gördüm fālumu

4. **müşhaf-ı hüsni:**

Gazel 3151

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik kitabı. II Sevgilinin güzel yüzü.

Müşhaf-ı hüsni üzre gördüm zülfini dilber komış
Olmasa kâfir anı bağlar mıdı zünnâr ile

5. **müşhaf-ı hüsni:--üñ**

Gazel 3236

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik kitabı. II Sevgilinin güzel yüzü.

Müşhaf-ı hüsniñ haçıyçün Mısr-ı hüsniñde senüñ
Eyledüm Nil’e müşābih gözlerüm ırmagını

müşkil:

1. **müşkildür:--dür**

Gazel 3034

Mısra: 5

Güçlük, zorluk, sıkıntı.

Baňa müşkildür eglenmek dil-i divāne zülfinsüz
Bulur her lahza her demde özine yār eglence

2. **müşkildür:--dür**

Gazel 3358

Mısra: 8

Ar. Zor, güç.

Cefā vü cevri terk itmez tazarrü‘ eyleseñ yāra
Ki zīrā katı müşkildür kişi terk ide mu‘tādı

3. **müşkilümi:--üm, -i**

Gazel 3183

Mısra: 10

1. Zor, güç, çetin. 2. Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük.

Virmeyince cān meta‘ın vaşlumı bulmaz dimiş
Bir söz-ile müşkilümi dilber āsān eyledi

4. **müşkil:**

Gazel 3339

Mısra: 1

(Ar.) Zor, güç, çetin.

Katı müşkil kār imiş ‘ālemde yār eksüklüğü
Bülbüle düşvār degül mi gül‘izār eksüklüğü

5. **müşkil:**

Gazel 3371

Mısra: 5

(Ar.) Zor, güç, çetin.

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cān itmek veli
‘Āşıkam sanmañ baña bu müşkil āsān olmadı

6. **müşkil:**

Gazel 3371

Mısra: 6

(Ar.) Zor, güç, çetin.

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cān itmek veli
‘Āşıkam sanmañ baña bu müşkil āsān olmadı

7. **müşkil:**

Gazel 3399

Mısra: 1

(Ar.) Zor, güç, çetin.

Āh ne müşkil imiş dünyāda yār ayrılığı
Görmeyem bir dahı ben sevgülü yār ayrılığı

8. **müşkil:**

Gazel 3225

Mısra: 9

Zor, güç, çetin.

‘İşkuñ tarıķı key katı müşkil tarıķdur
Gel ko Muhibbī uşbu yola cān-ıla seri

9. **müşkil:**

Gazel 3227

Mısra: 10

Zor, güç, çetin.

İy Muhibbī sırr-ı ‘ışkı sorma itmez kimse hāl
Müşkil ‘ışka irişmez kimsenüñ endişesi

10. **müşkilini:** -i, -n, -i

Gazel 3272

Mısra: 5

1. Zor, güç, çetin. 2. Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük.

‘İşkuñ müşkilini sorma yine ‘āşıkā sor
Zirā başdan başa ezber okımışdur okımı

müşkil kār:

1. **müşkil kār:**

Gazel 3288

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Zor, çetin, sıkıntılı iş. II Aşk.

Başa iltı bu Muhibbī yine ‘ışkuñ kārımı
Hamdü-lillāh gerçi kim ‘ālemde müşkil kār idi

müşkil ol:

1. **müşkil ol:-ur**

Gazel 3408

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Zor, çetin olmak.

İy h̄āce katı müşkil olur ‘ışk kitabı
‘İşk ehline keşf ola meger ko sen o bābı

2. **müşkil ol:-ur, -dı**

Gazel 3160

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Zor, çetin olmak.

Büsesine iy Muhibbī cān virürsin dilberüñ
Müşkil ol vaktin olurdu cānı āsān olmasa

müşkil ol:-

1. **müşkil ol:-ur**

Gazel 3076

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Zor, çetin olmak.

Çeşmüñ var iken kim irişe genc-i vişāle
Yol bulma aña müşkil olur şır arasında

müslim:

1. **müslim:**

Gazel 3291

Mısra: 8

Müslüman.

Hıtt[1] kâfirdür hürüc itmek diler dīn kaşdına
Ruğhlaruñ müslim geçer göster anuñla cengüñi

müstedām ol:

1. **müstedām ol:**

Gazel 3224

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Daim, sürekli olmak, kalıcı olmak, uzun ömürlü olmak.

Müstedām ol ki baña mahrem olursın iy ğam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhāyī

müşteri ol:

1. **müşteri ol:** -ma, -m
Gazel 3422
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Alıcı olmak, talip olmak.

Naqd-i cān-ıla metā'-ı dehre olmam müşteri
Döstim göster yüzün aña ħaridār it beni

2. **müşteri ol:** -ur, -sa
Gazel 3385
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Müşteri olmak, alıcı olmak, talip olmak.

Mihr ü meh olursa tañ mı saña cāndan müşteri
Cümle ħüblar aĥterinüñ çünki sensin ülkeri

müşteri ol-:

1. **müşteri ol-:** --du, --m
Gazel 3056
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Alıcı olmak, Talip olmak.

Māh-rūlar vaşfına çün müşteri oldum yine
Ĥarc idüp cān naqdini dilden berī oldum yine

mu'tād:

1. **mu'tādi:** -ı
Gazel 3358
Mısra: 8
Alışılmış, âdet edinilmiş şey, alışkanlık.

Cefā vü cevri terk itmez tazarrū' eyleseñ yāra
Ki zīrā katı müşkildür kişi terk ide mu'tādı

2. **mu'tādım:** -ı, -n, -ı
Gazel 3230
Mısra: 6
Alışkanlık hâline gelmiş, âdet edinilmiş, alışılmış, her zamanki.

Geh cefā vü gāh cevri ü gāh nāzuña sitem
Ĥü tutupdur dilberüm terk eylemez mu'tādım

mu'tād ol-:

1. **mu'tād ol-:** -a
Gazel 3293
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Alışmak, alışkanlık haline gelmek.

Muĥibbī cevri māyildür güzeller terk ide sanma
Kesebilmez degül mu'tād ola bir kimsenün ĥuyı

mu'tād ol:

1. **mu'tād ol:** -dı
Gazel 3498
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Alışmak, alışkanlık haline gelmek.

Muĥibbī cevri oldu şöyle mu'tād
Vefā görünür itdüğü cefası

mu'tavvel:

1. **mu'tavvel:**
Gazel 3486
Mısra: 5
Uzatılmış, daha uzun yapılmış.

Kıssa-i zülfin okudum key mu'tavvel kıssadır
Giceler tā şubĥa dek özge ĥayālüm vār-ıdı

2. **mu'tavvel:**
Gazel 3134
Mısra: 3
Uzun uzadıya anlatılmış, uzun, mufassal.

Şerĥ kılsam leylī zülfinün mu'tavvel kıssasın
Cem' olur güş itmege bay u gedālar başuma

mu'teber:

1. **mu'teber:**
Gazel 3406
Mısra: 1
İtibarlı, sayılır, hatırlı.

Ĥalk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şıĥĥat gibi

mu'terif:

1. **mu'terifüz:** -üz
Gazel 3433
Mısra: 7
Bir suçu veya gerçeği saklamaktan vazgeçip açıklayan, açıkça söyleyen, itiraf eden kimse.

İçerüz bādeyi lik mu'terifüz cürmümüze
Ĥamdü-lillāĥ degülüz şüfī gibi tiryāķi

mu'ti' ol-:

1. **mu'ti' ol-:** -up
Gazel 3254
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İtaatkar olmak, söz dinlemek, boyun eğmek, kul köle olmak.

Çün mu'ti' olup "belī" didün ezel rüz-ı elest
'Ahdüñe dur terk kılma key sakın peymānuñı

mutrib:

1. muṭrib:

Gazel 3126

Mısra: 8

1. Bir mûsikî âleti çalan kimse, sâzende. 2. İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse, hânende. 3. Mevlevîhânelerde âyin sırasında neyzen, kudümzen, âyinhan vb.nin birlikte mûsikî icrâ ettikleri yer [Mutriphâne de denir]. 4. Bu yerde bulunan mûsikîşinas topluluğu.

Ḳânûn-ı ğamda nâleme dem-sâz olur benüm
Muṭrib terâne başlasa âheng-i sünbüle

2. muṭrib:

Gazel 3180

Mısra: 7

1. Bir mûsikî âleti çalan kimse, sâzende. 2. İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse, hânende. 3. Mevlevîhânelerde âyin sırasında neyzen, kudümzen, âyinhan vb.nin birlikte mûsikî icrâ ettikleri yer [Mutriphâne de denir]. 4. Bu yerde bulunan mûsikîşinas topluluğu.

Nâle eylerdi makâm-ı râstda muṭrib daḥı
Giceler tâ şubḥ olunca nâylar güyâ idi

3. muṭrib:

Gazel 3235

Mısra: 10

1. Bir mûsikî âleti çalan kimse, sâzende. 2. İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse, hânende. 3. Mevlevîhânelerde âyin sırasında neyzen, kudümzen, âyinhan vb.nin birlikte mûsikî icrâ ettikleri yer [Mutriphâne de denir]. 4. Bu yerde bulunan mûsikîşinas topluluğu.

Bezm-i ğamda nâlemün yanınca âheng itmedi
Tâ ki muṭrib burmadı ṭanbûrınun kulagını

4. muṭrib:

Gazel 3334

Mısra: 7

(Ar.) Çalgıcı, çalgı çalan II. Şarkıcı, şarkı söyleyen.

Muṭrib nevâda perde-i ‘uşşâkı râst kıl
Ġamdan ḥalâş eyle bu kemter kemîne[y]i

5. muṭrib:

Gazel 3456

Mısra: 8

(Ar.) Çalgıcı, çalgı çalan II. Şarkıcı, şarkı söyleyen.

Terennümlerle ḥâletler dilerseñ kim vire bezme
Bu şî‘r-i dil-keşi öğret ki tâ muṭrib çala ‘ûdı

mutribâ:

1. muṭribâ:

Gazel 3291

Mısra: 1

Ey çalgıcı.

Muṭribâ gel nâleme uydur gelüp sen çengüñi
Ehl-i meclis ḥasret olsun işidüp âhengüñi

muttaşıl:

1. muttaşıl:

Gazel 3180

Mısra: 10

Ara vermeksizin, devamlı olarak, aralıksız, biteviye.

Na‘ra-i mestân-ıla inler Muḥibbî çeng ü ‘üd
Muttaşıl deyr-i muġân tâ şubḥa dek ğavgâ idi

2. muttaşıl:

Gazel 3356

Mısra: 9

Ara vermeksizin, devamlı olarak, aralıksız, süreklî.

Mezra‘-ı dilde yaşum toḥmını saçdum muttaşıl
Ḥâşilum ancak hemân derd ü belâ kaygu gibi

mû(v):

1. mûyına:--ın, --a

Gazel 3007

Mısra: 10

Tüy, kıl, saç teli.

Degme ‘âşık aılmaz zülf-i nigârûñ kadrini
Şad hezârân cân Muḥibbî şadağa her mûyına

müy:

1. müy:-ı

Gazel 3293

Mısra: 8

Tüy, kıl, saç teli.

Ruḥı gencini ḥıfz için tılısm itmiş meger çeşmi
Görinür siḥr-ile ejder olupdur zülfinün müyü

2. müyına:--ın, --a

Gazel 3007

Mısra: 1

Kıl, saç teli.

Şad hezârân cân u dil bağlandı her bir müyına
Çarḥ-ı zâlim âh irgürmedi âḥir küyına

3. müyuñ:-uñ

Gazel 3299

Mısra: 2

Tüy, kıl, saç teli.

Ger ḥâtâ ile disem güneş senüñ rüyuñ gibi
Ol günehden olısar yüzüm siyeh müyuñ gibi

4. **müyuñ:-uñ**

Gazel 3281

Mısra: 2

İnce kıl, tüy, saç teli. II Sevgilinin yüzünde bulunan ayva tüyleri.

Yokdur cihānda bir şanem iy dōst senüñ rüyuñ gibi
Sünbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

müvesser:

1. **müvesser:**

Gazel 3023

Mısra: 3

1. Kolay olan. 2. Nasip olan.

Ne baña şabr müvesser ne hō dildāra vefā
'Acabā sa'd muķārın ola mı yılduzuma

2. **müvesser:**

Gazel 3329

Mısra: 2

I. Kolaylıkla olan, kolaylıkla yapılan, kolaylaştırılmış. II. Nasip olan.

Ġāyibāne 'aşıkam ara gel iy dil yāruñı
Ola ki müvesser bulasın dildāruñı

müvesser ol:

1. **müvesser ol:-ma, -dı**

Gazel 3296

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasip olmak.

Müvesser olmadı görmek yüzini
Beni öldüriser āhır fırāķı

2. **müvesser ol:-sa**

Gazel 3337

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasip olmak.

Va'de vaşlın 'arz ider her dem baña ferdā diyü
İtmedin olsa müvesser baña ferdā kāşki

3. **müvesser ol:-ma, -dı**

Gazel 3487

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasip olmak.

Çürütdüm 'ömrümün naķdin metā'-ı vaşl için cānā
Müvesser olmadı vuşlat hemān bir iki dem kaldı

müvesser ol:-

1. **müvesser ol:-maz**

Gazel 3168

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasip olmak.

Tālib iseñ vaşl-ı yāra elde sım ü zer gerek
Yoksa bil olmaz müvesser kuvvet-i bāzū-y-ıla

2. **müvesser ol:-a**

Gazel 3178

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasip olmak.

N'eyler ol āb-ı hāyātı ya şarāb-ı kevseri
La'l-i dilberden kime ola müvesser çāşnı

3. **müvesser ol:-sa**

Gazel 3265

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasip olmak.

Tāc-ı Hüsrev istemez mülk-i Ferūdün'dan geçer
Ger Muħibbī'ye müvesser olsa küyuñ meskeni

4. **müvesser ol:-maz**

Gazel 3073

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kolay olmak, kolaylıkla yapılmak.

Yār itse vaşla va'de getürme anı yāda
Olmaz saña müvesser var intizāri gözle

mużā'af:

1. **mużā'af:**

Gazel 3095

Mısra: 8

Üzerine bir veya birkaç katı ilāve edilerek çoğaltılmış, iki kat, kat kat.

Levh üzre dest-i kudret yazmış bunı ezelde
Hüsünñ senüñ mużā'af derdüm benüm ziyāde

mużtarib ol:

1. **mużtarib ol:-ma**

Gazel 3344

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzülmek, ıztırıp çekmek.

Gelse cefā vü cevri dilā olma mużtarib
Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı

N

nā:

1. nāda:--da

Gazel 3135

Mısra: 4

Ney, kamaştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden

haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Hevāsın işidüp nāyuñ hevāyī olur elbetde
Anuñçündür ki konmişdur ezelden cāzibe nāda

2. nā:

Gazel 3345

Mısra: 4

Ney, kamaştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Ėam meclisinde nāle kılup hālüm ağlasam
Yanumca bile nāle kılur nā benüm gibi

3. nā:

Gazel 3346

Mısra: 10

Ney, kamaştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Meclis-i Ėamda Muhibbī içertüz hūn-ı cięer
İñiler feryād ider ol bezme gönlüm nā gibi

4. nā:

Gazel 3420

Mısra: 6

Ney, kamaştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Ėam meclisinde dün gice nālem işitdi āh
Tā şubh olunca inledi gör nā benüm gibi

5. nā:

Gazel 3458

Mısra: 8

Ney, kamaştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Kařların kurmak ne mümkün olmasa kullāb-ı zūlf
enber olmiş başları bir yire gelmiş nā gibi

6. nā:

Gazel 3475

Mısra: 4

Ney, kamaştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Bezm-i ğamda gönlümü deldi cefâ türüyle âh
Giceler tâ şubh olunca iniler nâ eyledi

7. **nâları:** -lar, -ı

Gazel 3497

Mısra: 10

*Ney, kamiştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda
nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk
çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden
haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da
ifade eder.*

Bezm-i ğamda sāgar-ı çeşmüñle iç hūn-ı ciger
İñlesün ol meclisün olsun bu gönlüm nâları

nabz:

1. **nabza:** -a

Gazel 3292

Mısra: 9

Kalp atışı.

Renc-i bî-hâşıldur el urma nabza iy tabîb
Çün marîz-ı 'ışk getürmez görse Cālînüs'ını

nabz-ı 'aşık:

1. **nabz-ı 'aşık:**

Gazel 3327

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Aşığın nabzı (Kalbin dakikadaki atış sayısı).

Renc-i bî-hâşıl-durur çün nabz-ı 'aşık iy tabîb
El urursañ unudursın tıbb-ı Cālînüs'ını

nâ-çâr:

1. **nâ-çâr:**

Gazel 3034

Mısra: 4

Çaresiz.

Yakupdur bagrumı hasret enîsüm hem-demüm
ğamdur
Anuñçün oldı efgānum benüm nâ-çâr eglence

2. **nâ-çâr:**

Gazel 3415

Mısra: 2

Çaresiz, âciz, dertli.

Gül yüzine dil virelden zâr gördüm kendümi
Derde bildüm çâre yok nâ-çâr gördüm kendümi

nâ-çâr ol:

1. **nâ-çâr ol:** -up

Gazel 3340

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Çaresiz kalmak, çıkar yol bulamamak.

Hicrūñ şebinde gördi ki hîç şubha çâre yok
Nâ-çâr olup dil didi olam nihâyeti

nâ-çârlıg:

1. **nâ-çârlıgı:** -ı

Gazel 3391

Mısra: 4

Çaresizlik, elinden bir şey gelmeme.

Destüm irmedi miyânına kemer anı kuçar
Yâ İllâhî virme hîç kimseye nâ-çârlıgı

nādân:

1. **nādân:**

Gazel 3323

Mısra: 7

(Fars.) Bilgisiz, akılsız, cahil.

Virme nādân eline gevher-i nazmuñı sakın
Zirâ fark eyleyemez billür-ıla [hem] güheri

2. **nādâna:** -a

Gazel 3286

Mısra: 9

(Fars.) Cahil, bilmez, bilgisiz (kimse).

'İşk bî-bahâ cevher-durur nādâna izhâr eyleme
Sineñde sakla cān gibi cāndan 'azîz tut rāzuñı

nādân id-:

1. **nādân id-:** -er

Gazel 3174

Mısra: 26

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Cahil yapmak.

Gāh olur nazm-ı Nizāmî'den Muḥibbî dem urur
Gāh bir harf añlamaz nādân ider gönlüm beni

nāfe-i çîn:

1. **nāfe-i çîn:**

Gazel 3355

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Çin nafesi II Çin'de yaşayan, karnunun altından
misk kokusu yayan hayvanın miskininin kokusu.*

Büy-ı zülfine ḥatā mı dir-isem nāfe-i Çîn
Beñzemez kāküline 'anber-i sādān ğayrı

nāğāh:

1. **nāğāh:**

Gazel 3215

Mısra: 8

Ansızın, birdenbire, nāgehan.

Evvel dilini soñra alur cānını komaz
Her kim niğāh eyleye nāğāh ol dil-keşi

2. **nāgāh:**

Gazel 3419

Mısra: 1

(Fars.) *Zamansız, vakitsiz.*

Ol serv-quadde nāgāh bu dīde bakadüşdi
Eşküm revān gözümden pāyına akadüşdi

3. **nāgāh:**

Gazel 3419

Mısra: 14

(Fars.) *Zamansız, vakitsiz.*

Göz yaşların Muhibbī dökseñ ‘aceb degüldür
Ol serv quadde nāgāh bu dīde bakadüşdi

nā-geh:

1. **nā-geh:**

Gazel 3009

Mısra: 10

1.vakitsiz 2. ansızın, birdenbire.

Siyāset eylesün her dem Muhibbī çeşm-i cellādı
Ne gam korkum budur nā-geh ola çāh-ı zākan āgeh

nāgehān:

1. **nāgehān:**

Gazel 3234

Mısra: 8

Birdenbire, ansızın.

Aglayup didüm didi kalur mı hergiz ihtiyār
Nāgehān görem o meh-rūnuñ görine tal‘ati

2. **nāgehān:**

Gazel 3270

Mısra: 1

(Fars.) *Birdenbire, ansızın.*

Zāhir oldı nāgehān gördüm ben bir mehveşi
Ol zamāndan berü şu‘le virdi sīnem āteşi

nā-hak:

1. **nā-hak:**

Gazel 3065

Mısra: 8

Boş, beyhude, faydasız.

Şem‘ her şeb kül ider yakup niçe pervāneler
Bunca nā-hak kan iderken yana bī-pervā yine

nā-hak yire:

1. **nā-hak yire:**

Gazel 3030

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haksız yere, hak etmediği halde.

Seni sevdümse iy meh-rū ne suç itdüm ki öldürdün
Revā mı pādīşāh olan gire nā-hak yire kana

2. **nā-hak yire:**

Gazel 3206

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Boşu boşuna, haksız yere, haksız olarak.

Dökilsün kanı nā-hak yire hakdur
O kim dil sen gözi cellāda virdi

3. **nā-hak yire:**

Gazel 3356

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haksız yere, hak etmediği halde.

İy Muhibbī anuñ içün ‘ışkına dil bağladum
‘Aşıkın nā-hak yire öldürmek aña hū gibi

4. **nā-hak yire:**

Gazel 3476

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haksız yere, hak etmediği halde.

Bir nazar kılmaz dönüp yolında biñ āh eylesem
‘Aşıkı nā-hak yire öldürmek anuñ hūları

nā-hoş:

1. **nā-hoş:**

Gazel 3278

Mısra: 6

Hoş olmayan, hoş gitmeyen.

İtmese kişi kanā‘at bulmaz devlete yol
Ol eger görmeye bir nā-hoş ile hoşı

2. **nā-hoşı:-ı**

Gazel 3460

Mısra: 4

Hoş olmayan, hoş gitmeyen.

Bağlama dünyāya dil ‘ālemde şād ol iy göñül
Çün cihān turmaz geçer ger nā-hoşı vü ger hoşı

3. **nā-hoşı:-ı**

Gazel 3308

Mısra: 10

Hoş olmayan, hoş gitmeyen.

Eylese cevr ü cefā ide Muhibbī amı kabül
Hoş gelür ‘aşıkā ma‘şukdan iren her nā-hoşı

nāka-ı levli yuları:

1. **nāka-ı levli yuları:**

Gazel 3271

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Leyla'nun devesinin yuları/dizgini(gönül).

Konardı başına Mecnûn[ui] devlet [kuşu]
Elinde nâka-ı leyli yuları

nakd:

1. naqd:

Gazel 3340

Mısra: 5

Nakit, sermaye.

Harç itmeseydi dîdelerüm nakd işigini
Farz olmasa ger baña hüsniñ ziyâreti

nakd-i cân:

1. naqd-i cân:-ıla

Gazel 3462

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can sermayesi.

Eger bâzâr-ı ‘ışk içre sorarsañ ne-durur şan‘at
Alurlar naqd-i cân-ıla metâ‘-ı vaşl-ı cânânı

2. naqd-i cân:--a

Gazel 3061

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can sermayesi.

Metâ‘-ı derdi alduñ naqd-i cânâ
Muhibbî assı itdüñ şimdi uşta

3. naqd-i cân:-um

Gazel 3348

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can sermayesi.

Cân metâ‘ın harç kıldum vuşlatuñ bâzârına
Naqd-i cânım bende âh bisyâr olaydı kâşki

4. naqd-i cân:-ıla

Gazel 3357

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can sermayesi.

Metâ‘-ı hüsniñ ‘arz idüp ide ger yâr bâzârı
Virüp dil naqd-i cân-ıla olam anuñ harîdârı

5. naqd-i cân:-ıla

Gazel 3369

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can sermayesi.

Gösterüp büsesini didi ki bâzâr idelüm
Naqd-i cân-ıla aña itdi harîdâr beni

6. naqd-i cân:-ıla

Gazel 3422

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can sermayesi.

Naqd-i cân-ıla metâ‘-ı dehre olmam müşteri
Döstim göster yüzün aña harîdâr it beni

7. naqd-i cân:--ı

Gazel 3114

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mec. En değerli şey olan can sermayesi, can varlığı.

Naqd-i cânı yine dil aldı bugün ayasına
Sen şehûñ tâ ki nisâr ide hemîn pâyesine

8. naqd-i cân:-ıla

Gazel 3228

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

En değerli şey olan can sermayesi, can varlığı.

Naqd-i cân-ıla irişmedüm vişâl-i dilbere
İy Muhibbî harç kıldum gerçi yog u varumu

nakd-i cân al-:

1. naqd-i cân al:-mak

Gazel 3055

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can sermayesini/varlığını almak. II Öldürmek.

Naqd-i cân almak hünerdür ‘ışk elinden döstlar
Niçe dil virmek iñen âsândur meh-rûlara

nakd-i cân u dil:

1. naqd-i cân u dil:

Gazel 3331

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ruh ve gönül sermayesi.

Naqd-i cân u dil getürdüm tuhfe diyü pâyüña
Kıymeti yokdur kabûl eyle bu dervişâne[y]i

nakd-i cân vir:

1. naqd-i cân vir:-miş

Gazel 3342

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can nakdini, can parasını vermek. II Kendini feda etmek.

Naqd-i cân virmiş yâra alam büsesini
Bozdu bâzârumuz aldadı fi‘l-hâl beni

nakd-i cân-ıla:

1. naqd-i cân-ıla:--ıla

Gazel 3066

Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Can sermayesi.

Nağd-i cān-ıla alup vaşlı meta‘ına hārīd
Düşdi dīvāne gönül gör tama‘-ı hāmlara

nakd-i dil:

1. **nağd-i dil:**
Gazel 3447
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül sermayesi.

Nağd-i dil alup metā‘-ı vaşlı ikrār eyledüñ
Üstüne cān vireyin tek bozma gel bāzaruñı

nakd-i eşk:

1. **nağd-i eşk:-ile**
Gazel 3341
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı sermayesi.

Nağd-i eşk-ile Muḥibbī vaşlı-yāra irmedi
Dīdeler cümle düketdi dirhem ü dīnārını

nā-kes:

1. **nā-kesdür:--dür**
Gazel 3118
Mısra: 7
İnsāniyetsiz, aşāğılık, bayağı, alçak (kimse). II
Hasis, cimri.

Sevdüğü yolında kim virmezse cān nā-kesdür ol
Cān viren cānān yolında şübhesüz cōmerd ola

nakkās:

1. **nağğāşumı:-um, -ı**
Gazel 3366
Mısra: 8
Süsleme ustası II Allah.

Sīne levḥine yazaldan nağğāşumı meh-rūlaruñ
Āferīn eydüp gören taḥsīn ider nağğāşumı

2. **nağğāşına:-ı, -n, -a**
Gazel 3152
Mısra: 2
*Renkli resim ve tezyīnat yapan sanatkār,
kitapları resimleyen, kap ve sayfalarını süsleyen,
mīmārī eserlerin tavan ve duvarlarını, çinileri, toprak
kapları vb.lerini resim ve şekillerle bezeyen süsleme
ustası. II Allah.*

‘Aklumı aldı nazar kıldum gözine kaşına
Cān u dilden şad hezārān āferīn nağğāşına

nakkāş-ı cihān:

1. **nağğāş-ı cihān:**
Gazel 3220
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Cihanı süsleyen.

Nağğāş-ı cihān nağğāşını çün sen güle yazdı
Āh-ıla fiğān itmegi ben bülbüle yazdı

nakkās-ı ezel:

1. **nağğāş-ı ezel:**
Gazel 3306
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Ezeli Nakkaş. Ezeli olup her şeyin nağğāşını
yapan. Allah (C.C.).*

Nağğāş-ı ezel çün ḥaṭ-ı müşgīn raqam itdi
Her bir kılını yazmak için kıl qaalem itdi

nağl-i kerāmet-i şeyh-i şehir:

1. **nağl-i kerāmet-i şeyh-i şehir:**
Gazel 3335
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Şehrin şeyhinin kerametini
aktarma/anlatma/başkası tarafından söylenmiş olan
bir mânâyı az çok değıştirerek kendine mâletme.*

Vā‘iz yiter nağl-i kerāmet-i şeyh-i şehir
Güş eylemez rind olanlar fesāne[y]i

naks:

1. **nağs:**
Gazel 3330
Mısra: 2
Eksiklik, noksanlık.

Sebze-i ḥaṭṭı ihāta eyledi ruḥsārını
Bü‘l-‘aceb gösterdi nağs gör bu cihānuñ kārını

2. **nağğāşım:-ı, -n, -ı**
Gazel 3220
Mısra: 1
*1. Kumaş üzerine renkli iplikler, sırma veya
simle el veya makinede yapılan işleme 2. Duvar,
tavan vb. yerlere süslemek maksadıyla yapılan şekil
veya resim 3. Resim, tasvir 4. mec. Görünüş, sûret.*

Nağğāş-ı cihān nağğāşını çün sen güle yazdı
Āh-ıla fiğān itmegi ben bülbüle yazdı

3. **nağğāşım:-ı, -n, -ı**
Gazel 3366
Mısra: 7
*1. Kumaş üzerine renkli iplikler, sırma veya
simle el veya makinede yapılan işleme 2. Duvar,
tavan vb. yerlere süslemek maksadıyla yapılan şekil
veya resim 3. Resim, tasvir 4. mec. Görünüş, sûret.*

Sine levhine yazaldan nakşını meh-rûlaruñ
Aferin eydüp gören tahsin ider nakşkâşımı

4. **nakşıyla:-ı, -y, -la**

Gazel 3170

Mısra: 2

1. *Kumaş üzerine renkli iplikler, sırma veya simle el veya makinede yapılan işleme. 2. Görünüş, sûret.*

Merd olan güzelden hulû u hûdur
Hired nakşıyla bakmaz er pişe

naks id:

1. **nakş id:-e**

Gazel 3447

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nakşetmek, resmetmek.

İy Muhibbî levh-i dilde nakş ide bî-ihtiyâr
Ehl-i diller meclisinde güş iden eş'ârûñı

naks kıl:-

1. **nakş kıl:-du, -m**

Gazel 3068

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nakşetmek, süslemek, bezemek, nakış yapmak.

Geh elif gâh dâğ yakdum sine-i efgâruma
Âh resmin nakş kıldum bu der ü divâruma

naks kıl:

1. **nakş kıl:-du, -m**

Gazel 3480

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nakşetmek, süslemek, bezemek, nakış yapmak.

Nakş kıldum hâne-i dilde kamer ruhsârını
Ola kim bu nev'-ile görem anuñ didârını

naks u nigâr:

1. **nakş u nigâr:**

Gazel 3399

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Resim ve heykel (sevgilinin güzelliği bağlamında).

Fırkat ü hicrân odından yandı bagrum âh kim
Yakdı odlara beni nakş u nigâr ayrılığı

nālân id:-

1. **nālân id:-er**

Gazel 3174

Mısra: 18

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Gâh olur kim hânde eyler gülşen içre gül gibi
Gâh olur bülbül gibi nālân ider gönüm beni

nālân ol:-

1. **nālân ol:-up**

Gazel 3266

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek.

Muhibbî derd-ile nālân olup murğ-ı çemen söyler
Bu gülşende gül ü lâle gidüp hâr-ıla hes kaldı

nālân ol:

1. **nālân ol:**

Gazel 3245

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek, acı ile iniltili sesler çıkarmak.

İy Muhibbî yâra şevkuñ var-ısa bülbülleyin
Gül ruñın yâd eyleyüp her gice nālân ol yüri

2. **nālân ol:-ur, -am**

Gazel 3399

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek, acı ile iniltili sesler çıkarmak.

Bülbülem nālân oluram giceler tâ şubha dek
Bülbüle düşvârdur bağ u bahâr ayrılığı

nâle:

1. **nâleme:-m, -e**

Gazel 3126

Mısra: 7

Inilti, feryat.

Qânûn-ı gâmda nâleme dem-sâz olur benüm
Muṭṭrib terâne başlasa âheng-i sünbüle

2. **nâlem:-m**

Gazel 3203

Mısra: 5

Inleme, inilti.

İşidüp gülşen-i hüsünüde nâlem
Şeḡergeh 'andelib efgâna geldi

3. **nâlem:-m**

Gazel 3150

Mısra: 7

Inleme, inilti.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîgâ bu iki gammâzuma

4. **nâlemûn:** -m, -üñ

Gazel 3235

Mısra: 9

İnleme, inilti.

Bezm-i gamda nâlemûñ yanınca âheng itmedi
Tâ ki muṭrib burmadı ṭanbûrnuñ kulagını

5. **naleyi:** -y, -i

Gazel 3335

Mısra: 4

İnleme, inilti.

Hem çü şürâhî gibi sücûd pây-ı sâğara
Eyle serv ü naleyi çeng ü çıgâne[y]i

6. **nâle:**

Gazel 3264

Mısra: 6

Inilti, feryat.

Bir yüzi gül yâr elinden oluban hûn-ı ciger
Bülbül-i dil var mıdır kim nâle feryâd itmedi

7. **nâleme:** -m, -e

Gazel 3240

Mısra: 5

İnleme, inilti.

Hem-nefes olmaz-ıdı nâleme hiç nây benüm
Sinesi 'ışkdan olsaydı hevâ-y-ıla tehî

8. **nâleme:** -m, -e

Gazel 3248

Mısra: 7

İnleme, inilti.

Ġam meclisinde nâleme âheng için baña
Uydurdu nây nâleme kendü şadâsını

9. **nâleme:** -m, -e

Gazel 3248

Mısra: 8

İnleme, inilti.

Ġam meclisinde nâleme âheng için baña
Uydurdu nây nâleme kendü şadâsını

10. **nâleme:** -m, -e

Gazel 3291

Mısra: 1

İnleme, inilti.

Muṭribâ gel nâleme uydur gelüp sen çengüñi
Ehl-i meclis ḥasret olsun işidüp âhengüñi

11. **nâleme:** -m, -e

Gazel 3291

Mısra: 3

İnleme, inilti.

Rahm kılmaduñ benüm bu nâleme iy seng-dil
Âhum ile nerm olurken etüñüñ gör sengüñi

12. **nâleme:** -m, -e

Gazel 3438

Mısra: 5

İnleme, inilti.

Bir nefes bu nâleme gülşende âheng itmedi
Gerçi dirler bülbüle âh [u] figânuñ yügrügi

13. **nâle:**

Gazel 3079

Mısra: 1

İnilti, inleme, feryat.

Sırr-ı 'ışkı kim bilürdi nâle taḳrîr itmese
Şafha-i ruḥsâruma yâ eşk taḥrîr itmese

14. **nâle:**

Gazel 3430

Mısra: 6

İnilti, inleme, feryat.

Derd-i dil aḥvâlini bir bir zebân-ı hâl-ile
Nâle adlu şerḥ ider göynüklü sazum var-ıdı

15. **nâle:**

Gazel 3358

Mısra: 2

İnilti, inleme, feryat, figan.

Bugün dîvânesi oldum görüp âh ol perî-zâdı
Giceler ḥ'âb yüzün görmem iderem nâle feryâdı

16. **nâle:**

Gazel 3359

Mısra: 6

İnilti, inleme, feryat, figan.

Döstüm nâz uyḥusından daḥı bî-dâr olmaduñ
Şöyle zann itme kapuñda nâle feryâd olmadı

17. **nâlemi:** -m, -i

Gazel 3464

Mısra: 7

İnleme, inilti; feryat, figan.

Diñlemezsse nâlemi küyında yâr olmaz 'aceb
Nitekim güş eylemez gül bülbülüñ feryâdını

18. **nâle:**

Gazel 3103

Mısra: 6

(Aşığın) iniltisi, feryadı.

Ḥaṭuñ terk eylemez ise ḥaṭâyı
Siyâh eyler felek sakfımı nâle

19. **nâlem:** -m

Gazel 3111

Mısra: 7

(Aşığın) iniltisi, feryadı.

Bâğ-ı hüsninde didi nâlem işidüp ol gül
Geldi bir bülbül-i şürîde gülistânumuza

20. **nâle:**

Gazel 3125

Mısra: 2

İnleyiş, haykırış, feryat. II Âşığın feryadı.

Dirîğâ 'aqlumı aldı benüm bir gözleri ala
Muqarrer şimdiden girü olur işüm gücüm nâle

21. **nâlem:-m**

Gazel 3050

Mısra: 2

(Âşığın) feryadı, iniltisi.

Lebüñ yiter mey-i gül-rengi sorma
Bu nâlem bes fiğân-ı çengi sorma

22. **nâlem:-m**

Gazel 3099

Mısra: 7

(Âşığın) feryadı, iniltisi.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîğâ bu iki ğammâzuma

23. **nâle:**

Gazel 3071

Mısra: 1

(Âşığın) iniltisi.

Tavaqquf eyleme bir dem sen efğân eyle ben nâle
Gel iy tâ bezm-i miñnetde çün olduñ vâkıf ahvâle

24. **nâlesin:-si, -n**

Gazel 3298

Mısra: 5

İnleme, inilti.

Güş kıl iy ğonca-fem küyuñda gönlüm nâlesin
Dime bâğumda benüm bülbül-i hoş-gü kalmadı

25. **nâlem:-m**

Gazel 3420

Mısra: 5

İnleme, inilti.

Ğam meclisinde dün gice nâlem işitdi âh
Tâ şubh olunca inledi gör nâ benüm gibi

26. **nâlemi:-m, -i**

Gazel 3276

Mısra: 1

İnleme, inilti.

Nâlemi güş eyleyenler bilür ancak hâlümü
Çenge teşbih eyledi kim gördi kıdd-i dâlümü

nâle eyle:-

1. **nâle eyle:-r**

Gazel 3002

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

İñiler bezm-i ğamda nâle eyler
Gözümüñ yaşı târ sînem kemeñçe

2. **nâle eyle:-se, --m**

Gazel 3126

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Hicrân şebinde sîne döğüp nâle eylesem
Düşer şadâ-yı âhum ile çarha ğulgula

3. **nâle eyle:-r, -di**

Gazel 3180

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Nâle eylerdi maķâm-ı râstda muṭrib daḡı
Giceler tâ şubh olunca nâylar ğüyâ idi

4. **nâle eyle:-me**

Gazel 3197

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Yaş dökme gözüm eyleme iy dil ğüle nâle
Ol seng-dile itmedi bir zerrece kârı

5. **nâle eyle:-ler, -r**

Gazel 3231

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Gözüm yaşın şarâb idüp yanuk bagrum kebâb itsem
Bu gönlüm nâleler eyler sanasın saz-ı ṭanbūrı

nâle eyle:

1. **nâle eyle:**

Gazel 3150

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Nâle eyle iy göñül çal sînemüñ ṭanbūrını
Ola kim bir dem turup güş ide dilber sâzuma

2. **nâle eyle:-di**

Gazel 3369

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Gül yüzi ḡasret[i-y-] ile giceler şubha deġin
Eyledi nâle kıur bülbül-i ğülzâr beni

nāle id-:

1. **nāle id-:**-er, -dü, -m

Gazel 3182

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Niķābın keşf idüp ol gül eger göstere ruhsarı
İderdüm nāle bülbül-veş kılurdum āh-ıla zārı

nāle it-:

1. **nāle it-:**-sün

Gazel 3193

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Açıldı gerçi kim güller koñ itsün nāle bülbüller
Hebā idicegin bulur ĥazān yili gülüstānı

nāle it:

1. **nāle it:**-ler, -dü, -m

Gazel 3387

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek.

Leylī zülfün ĥasretinden iy leb-i şīrīn-dehen
Nāleler itdüm ki Mecnūn-ıla Ferhād itmedi

nāle kıl-:

1. **nāle kıl-:**--ur

Gazel 3114

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Dil Muĥibbī gözümün yaşı için nāle kılır
Şīr umup zārī kılır tıfl gibi dāyesine

2. **nāle kıl-:**-ur

Gazel 3224

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek. Feryat etmek.

Bu Muĥibbī giceler şubĥa degin nāle kılır
Bezm-i ĥam içre anı kim göre sanur nāyī

nāle kıl:

1. **nāle kıl:**

Gazel 3310

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Ruĥı şevķine kıl nāle Muĥibbī
Gör iñler ĥiç turur mı ‘andelībi

2. **nāle kıl-:**up

Gazel 3345

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Ĥam meclisinde nāle kılup ĥālüm aglasam
Yanumca bile nāle kılır nā benüm gibi

3. **nāle kıl-:**ur

Gazel 3345

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Ĥam meclisinde nāle kılup ĥālüm aglasam
Yanumca bile nāle kılır nā benüm gibi

4. **nāle kıl-:**ur

Gazel 3408

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Ger bezm-i belā içre idem ĥün-ı ciger nüş
Yanumca bile nāle kılır sīne rebābı

5. **nāle kıl-:**sa

Gazel 3418

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Bezm-i ĥam içre ‘āşıkā eglence yok[dur] dime
Dil nāle kılsa ney gibi egler şadā bizi

6. **nāle kıl:**

Gazel 3422

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Dil tabībi za‘fdan gör ne gelüp tīmār ide
Nāle kıl iy ĥasta dil anuñla izhār it beni

7. **nāle kıl-:**du, -m

Gazel 3486

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, feryat etmek.

Yakamı yırtup çeküp bu sīnemi çāk eyledüm
Nāle kıldum agladum tā kim mecālüm var-ıdı

8. **nāle kıl-:**ler, -dı

Gazel 3301

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek.

Ġam-ı Şîrîn ile Ferhâd şu deñlü nâleler kıldı
Sadâ-yı ‘aķsidür kılmış sanurlar Bî-sütün oldu

nâle vü feryâd eyile:

1. nâle vü feryâd eyile:

Gazel 3141

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek ve feryat etmek.

Gül yüzi yâdına bülbül gibi iy ĥasta gönül
Demidür şubĥa deġin nâle vü feryâd eyile

nâle vü feryâd id-:

1. nâle vü feryâd id-:--e

Gazel 3006

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aġlayıp, inlemek.

Ġam Şebinde dil seni giryân ide
Şubĥ olınca nâle vü feryâd ide

nâle vü zâr:

1. nâle vü zâr:-ı

Gazel 3181

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aġlama ve inleme.

Nigârâ ĥâlîmi bilmek dilerseñ gör Şeb-i târî
Kî Şebdür maĥrem-i ‘aşık güvâĥı nâle vü zârî

nâle vü zâr eyile-:

1. nâle vü zâr eyile-:-ı, -y, -e

Gazel 3197

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aġlayıp inlemek.

Ger murġ-ı Őeĥer eyilese nâle vü zârî
Bir yirde görür itmeñ ‘aceb gül ile ĥârî

2. nâle vü zâr eyile-:-ı

Gazel 3271

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aġlayıp inlemek.

İy murġ-ı Őeĥer eyile yürî nâle vü zârî
Güldeñ deġül mümkin olup ayrıla ĥârî

nâle [vü] zâr id:

1. nâle [vü] zâr id:-ı, -er

Gazel 3325

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aġlamak ve inlemek.

Güller gelür her tarafa cilveler eyiler
Bülbüller ider karşusına nâle [vü] zârî

nâle-i efgân:

1. nâle-i efgân:

Gazel 3413

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feryadın ĥaykırılması.

Sırr-ı ‘ışkı saklar iken sînede fâş oldu âĥ
Duydı ‘âlem ĥalkı bu nâle-i efgân büyüdi

nâleler it-:

1. nâleler it-:--ler, --dü, --m

Gazel 3091

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, sızlamak, aġlamak.

Göz yaşımı târ eyleyüben nâleler itdüm
Bezm-i eleme olalı bu sîne kemeñçe

nâliš:

1. nâlišin:-ı, -n

Gazel 3075

Mısra: 9

Feryat, inleme.

Bilmek isterseñ eger cânâ derünüm nâlišin
Âteř-i ‘ıřık içre bak bu gönümün ĥaķnūsına

2. nâlišleri:-ler, -i

Gazel 3148

Mısra: 8

İnleme, inilti, feryat, nâle.

Bâr-ı ġamdan miĥnet-ile kâmetüm çeng olalı
Sinemün nâlišleri döndi rebâbuñ aynına

nâliš ü gülhâ-yı bahâr:

1. nâliš ü gülhâ-yı bahâr:-ı

Gazel 3197

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnilti/feryat ve baharın gülleri.

Şevķuñ var-ısa gülşene var diñle sürüdi
Seyr eyile hezâr nâliš ü gülhâ-yı bahârî

nâlišler eyile-:

1. nâlišler eyile-:--ler, --r

Gazel 3124

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek, sızlamak.

Muhibbî'nün olaldan kâmeti çeng
Uyup nâlişler eyler söz ü sâza

nâlümü:

1. **nâlümü:**-üm, -i
Gazel 3276
Mısra: 4
Feryad, figan.

Gül gibi gel hâr-ıla her demde itme bâziçe
Bülbül-i nâlânüñam arturma iy dil nâlümü

nâm:

1. **nâmum:**-um
Gazel 3386
Mısra: 6
Ad II Şan,şöhret.

Şimdi bîrün oldum-ısa dergehinden ol şehün
İtleri içinde bir vakt hayli nâmum var-ıdı

2. **nâmına:**-i, -n, -a
Gazel 3051
Mısra: 9
1. İsim, ad. 2. Ün, şöhret, şan.

Şeh-i hüban ulu nâmına Maḥmūd dinür
Cân virür almak için ḥāk-i kef bā-lâlel

3. **nâmına:**-i, -n, -a
Gazel 3084
Mısra: 8
1. İsim, ad. 2. Ün, şöhret, şan.

Kühkenlik eyler idüm ben belâ kühında āh
Bî-sütün'ı kesmedin Ferhād Şîrîn nâmına

4. **nâmuñ:**-uñ
Gazel 3299
Mısra: 6
1. İsim, ad. 2. Ün, şöhret, şan.

Halk[ı] gördüm kimi mescidde kimi mey-ḥānede
Baña nâmuñ zıkrı ile meskenüm küyuñ gibi

5. **nâmı:**-ı
Gazel 3426
Mısra: 8
1. İsim, ad. 2. Ün, şöhret, nâm.

Ferhād şıfat küh-ı belâ içre serin terk
Her kim ki kıla añıla 'uşşāk ara nâmı

6. **nâmuñı:**-uñ, -ı
Gazel 3255
Mısra: 2
1. İsim, ad. 2. Ün, şöhret, şan.

Gün-be-gün arturduñ iy döst sen in'âmuñı
Baña da lâyıķ budur dilden komayam nâmuñı

7. **nâmuñı:**-uñ, -ı

Gazel 3255

Mısra: 6

1. İsim, ad. 2. Ün, şöhret, şan.

Billür iken yıkılır bu nüh felek olur ḥarâb
Sım ü zerle pes neden yüce kılursın nâmuñı

nâm u neng:

1. **nâm u neng:**-üñ, -i
Gazel 3291
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Şan ve şöhret.

İy Muhibbî şāh-ı 'ışkuñ ḥükm[i] var tuğrā ile
Ol ḥarâbât-ı cihān terk eyle nâm u nengüñi

nâm u nengi:

1. **nâm u nengi:**--i
Gazel 3050
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Ad ve ün, nam ve şöhret.

Yüri zāhid sen ol sag u selāmet
Ko 'ışk erini nâm u nengi sorma

nâm u nişān bul:

1. **nâm u nişān bul:**-dı
Gazel 3454
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Şan şöhret bulmak.

Nigāruñ la'l-i nābından şu kim nâm u nişān buldı
Ḥızır gibi bu 'ālemde o 'ömr-i cāvidān buldı

nâm u nişān kalma-:

1. **nâm u nişān kalma-:**-um, -ma, -dı
Gazel 3389
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Adı sanı kalmamak.

Āteş-i zülfüñ içine düşeliden iy perī
Şöyle yakduñ kim beni nâm u nişānum kalmadı

namāz:

1. **namāzum:**-um
Gazel 3430
Mısra: 4
İslām dinince belli kurallara göre günde beş vakit yapılması Müslümanlar üzerine farz kılınmış olan ve İslām'ın beş şartından birini teşkil eden ibadet.

Ka'be-i hüsninde görüp kaşları mihrâbını
Kıblegâh-ı dil idinmişdüm namâzum var-ıdı

namâz ehli:

1. **namâz ehli:**
Gazel 3471
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Namaz kılanlar.

Yâr kâmet getirse nâz-ıla
Uya cümle aña namâz ehli

namâz kl:

1. **namâz kl:-du, -m**
Gazel 3144
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Namaz ibadetini yerine getirmek.

Togrı sandum kaşlarıña karşı ben kıldum namâz
Egrilik olsa 'aceb mi kâfiri mihrâbda

namâza tur-:

1. **namâza tur:-a, --mı**
Gazel 3124
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Namaza durmak, namaz kılmak.

İmâm olup gözi müjgân şaf şaf
Kaşı mihrâbına turmuş namâza

namâzuñı kl:

1. **namâzuñı kl:-uñ, -ı, -a**
Gazel 3344
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Deyim**
Bir kimsenin öldükten sonra cenâze namazını kılmak.

Dildâra karşı secde kılup cânı terk kıl
Tâ ki felekde kıla melâ'ik namâzuñı

nâme:

1. **nâmeye:-y, -e**
Gazel 3364
Mısra: 3
Mektup.

Derd-i dil hâlini yazdum sığmadı bir nâmeye
Anuñ için yâra tañrîr eyledüm tomâr iki

2. **nâme:**
Gazel 3435
Mısra: 14
Far. Mektup.

Muhibbî uşbu şi'r-i süzinâki
Yazarken yandı nâme hâme düşdi

nâme yaz-:

1. **nâme yaz:-du, --m**
Gazel 3068
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
I. Mektup yazmak. II. Haber göndermek.

Hün-ı dilden rüy-ı zerdüme yine aḥvâlümü
Nâme yazdum peyk-i âhum ilete dildâruma

nâ-mihribân ol-:

1. **nâ-mihribân ol:-ma**
Gazel 3119
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Merhametsiz, acımasız olmak.

Yüzüñ 'uşşâka gösterseñ n'ola gün gibi iy meh-rû
Demidür güzelüm mihrûñ yiter nâ-mihribân olma

nâmüs:

1. **nâmüsina:-ı, -n, -a**
Gazel 3075
Mısra: 6
Irz, iffet, edeb, haya.

Nâşihâ pend eyleme küyında ger pâ-mâl olam
'Aşık olanlar bilürsin bakmaz nâmüsina

2. **nâmüsını:-ı, -n, -ı**
Gazel 3327
Mısra: 2
I Toplum içinde onur ve ahlak kurallarına sıkı sıkıya bağlılık. II Doğruluk, dürüstlük, erdemlilik, ahlaklılık.

İy gönül gel sinede yak 'ışkuñuñ fânüsını
'Aşık olan bâda virür 'âr-ıla nâmüsını

3. **nâmüs:**
Gazel 3224
Mısra: 2
1. İnsanın ahlâk kurallarına uymasını sağlayan, onu şerefli kılan mânevî duygu; güzel haslet. 2. Irz, iffet, hayâ.

Olmuşam ben ğam-ı 'ışkuñla senüñ şeydâyî
Tınmam 'âr-ıla nâmüs olup rüsvâyî

nâmüs u 'âr:

1. **nâmüs u 'âr:-ı**
Gazel 3309
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Namus ve utanma.

Muhibbî ol melâmet 'ışk içinde
Gözetme hergiz nâmûs u 'ârî

nâmûs u neng:

1. **nâmûs u neng:-i**

Gazel 3467

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Utunıp arlanma.

Varup gülşende iç mestüñ şarâbın
Olup mest aınma hîç nâmûs u nengi

nâ-müselmân:

1. **nâ-müselmâna:-a**

Gazel 3030

Mısra: 1

Müslüman olmayan | kâfir güzel: Sevgili.

Göz ucından gönül düşdi meded bir nâ-müselmâna
Hâdeng-i tîr-i müjgâmi irişdi sîneden câna

2. **nâ-müselmân:**

Gazel 3107

Mısra: 8

Müslüman olmayan | kâfir güzel: Sevgili.

Sitem tîği cefâ tiriyle kıldıñ
Beni hey nâ-müselmân pâre pâre

3. **nâ-müselmâna:-a**

Gazel 3120

Mısra: 1

Müslüman olmayan | kâfir güzel: Sevgili.

Müselmânlar giriftâram meded bir nâ-müselmâna
Ne mümkindür hâlâş olmak saçından ehl-i îmâna

nân:

1. **nân:**

Gazel 3169

Mısra: 8

Ekmek.

Fâriğ ol eyle kanâ'at güşesini ihtiyâr
'Âlem içre her denîden iy gönül nân isteme

2. **nân:**

Gazel 3365

Mısra: 8

(Fars.) Ekmek.

Kapuña geldi meger şey-lillâh pîr-i felek
Ay u günden eline almış dutupdur nân iki

nâr:

1. **nâr-ıla:-ıla**

Gazel 3032

Mısra: 7

Ateş, od.

Zâhidâ var fâriğ ol nâr-ıla korkutma beni
Zira çokdan yanageldüm ben bu hicrân nârına

2. **nârdan:--dan**

Gazel 3001

Mısra: 6

Ateş.

Baña geydüren belâ vü derd-i miñnetden libâs
Nârdan geydi kabâsın serv-i çâlâk üstine

3. **nârnı:-ı, -n, -ı**

Gazel 3341

Mısra: 4

(Ar.) Ateş.

Yandugumca nâr-ı 'ışka artdı şevküm şu'lesi
İtmesem fark tañlamañ nûr-ıla miñnet nârını

4. **nârnı:-ı, -n, -ı**

Gazel 3480

Mısra: 6

(Ar.) Ateş.

Bu 'acebdür 'âlemi ğark eyledi bārān-ı eşk
Hîç teskîn itmeyüp arturdı sinem nârını

5. **nârı:-ı**

Gazel 3285

Mısra: 10

(Ar.) Ateş, od.

Duñanum çıksa başumdan Muhibbî
'Aceb mi yakmışamdur dilde nârî

6. **nâr:**

Gazel 3339

Mısra: 14

(Ar.) Ateş, od.

Âteş-i 'ışk sînem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmaktadur bilmez o nâr eksüklüğü

7. **nâra:-a**

Gazel 3429

Mısra: 2

(Ar.) Ateş, od.

Kim virdi gönül cân u ruñ yâra tayandı
Pervâne gibi yansa ne tañ nâra tayandı

8. **nâr:**

Gazel 3208

Mısra: 10

*1. Ateş, od. 2. Cehennem. 3. Ateş gibi yakan
duygu.*

Dûd-ı dilüm çıkarsa depemden 'aceb midür
Yanar derûn-ı sînede çün nâr 'aşığı

nār it:

1. nār it:

Gazel 3422

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakmak, ateşe vermek, tutuşturmak. II Eziyet etmek, zulmetmek.

Bu Muhibbî'yi cemâlün şem'ine pervâne-veş
Bâl ü per ancak degül küllî yakub nār it beni

2. nār it: -dü, -ñ

Gazel 3500

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakmak, ateşe vermek, tutuşturmak. II Eziyet etmek, zulmetmek.

Şem'-i hüsnine gönül virdün yine bir dilbertün
Yakuban pervâne gibi küllî nār itdün beni

nāra:

1. nāra:

Gazel 3003

Mısra: 8

I. Ateş, od.

Eger dil viresin dehr-i acūza
Muqarrer aḥir iltür seni nāra

na'ra:

1. na'ra:

Gazel 3433

Mısra: 10

Yüksek sesle bağırma.

İy Muhibbî içüben mest-i ḥarābāt[i] olup
Toptolu eyleyelüm na'ra ile āfākı

na'ra-i āh:

1. na'ra-i āh: -ıla

Gazel 3196

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah ile atılan nara.

Gördüm gülün hevāsına gülşende bülbüli
Tutmuş cihānı na'ra-i āh-ıla gūlgülü

na'ra-i mestān:

1. na'ra-i mestān: -ıla

Gazel 3180

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarhoşça nara, haykırma. II Sarhoşların haykırması, bağırması.

Na'ra-i mestān-ıla inler Muhibbî çeng ü 'ūd
Muttaşıl deyr-i muḡān tā şubḡa dek gavḡā idi

nārı:

1. nārı:

Gazel 3073

Mısra: 10

Ateş.

Zülfî şebine irdün şem'-i cemāle karşı
Pervâne-veş Muhibbî yanmaga nārı gözle

nār-ı caḥīm:

1. nār-ı caḥīm:

Gazel 3257

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cehennem ateşi.

Her kim ki varup Ka'be-i küyuñ tavāf ide
Nār-ı caḥīm odına ol yanmaya gibi

nār-ı ḡam:

1. nār-ı ḡam: -da

Gazel 3155

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam ateşi.

Nār-ı ḡamda nazar iden kişi tāb-ı tenüme
Didi fānūs-ı belā perdesi pirāhentüme

2. nār-ı ḡam: -dan

Gazel 3274

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam ateşi.

Muhibbî nār-ı ḡamdan teşne-dildür
Anı kandur mey-i la'lüñle sāḡı

nār-ı hicrān:

1. nār-ı hicrān: -a

Gazel 3231

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık ateşi.

Niçe yıllar firākıyla düşelden nār-ı hicrāna
Katı kār eyledi cāna belā vü mihnet-i dūri

nār-ı 'ısk:

1. nār-ı 'ısk: -a

Gazel 3341

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk ateşi.

Yandugumca nār-ı 'ışka artdı şevküm şu'lesi
İtmesem fark tañlamañ nūr-ıla miñnet nārını

nā-sezā:

1. **nā-sezā:**

Gazel 3275

Mısra: 2

Layık olmayan, yakışık almayan, yersiz.

Saklasun her dūndan diñ yāra ad u sanımı
Görmesün her nā-sezā göstermesün evvānını

nāşī ol:

1. **nāşī ol:-ur**

Gazel 3469

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İleri gelmek, ortaya çıkmak.

Ciger hūnımı nūş eyle dilā çeşmūñ kabagından
Sakın yol virmeğil 'aqla olur ol meclise nāşī

naşīb:

1. **naşīb:**

Gazel 3222

Mısra: 7

(Ar.) Bir kimsenin payına düşen şey, hisse.

Cür'a-i cām-i lebinden irişe diyü naşīb
İy gönül küy-ı hārābāt içre hāk itdūñ beni

2. **naşībi:-i**

Gazel 3269

Mısra: 2

(Ar.) Bir kimsenin payına düşen şey, hisse II.

Allah'ın bir kimseye tâyin ve kısmet ettiği şey, tâlih, baht.

Şehā küyuñda dil-haste ğarībi
Yog-ımuş ğamdan özge hiç naşībi

3. **naşībi:-i**

Gazel 3310

Mısra: 2

(Ar.) Bir kimsenin payına düşen şey, hisse II.

Allah'ın bir kimseye tâyin ve kısmet ettiği şey, tâlih, baht.

Neden rahm itmedūñ gördūñ ğarībi
Vişālūñden meger yokdur naşībi

naşīb imiş:

1. **naşīb imiş:--miş**

Gazel 3094

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Bir kimsenin payına düşen şey, hisse. II Allah'ın bir kimseye tâyin ve kısmet ettiği şey, tâlih, baht.

Naşīb imiş cefā vü cevri yāruñ
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

naşīb it:

1. **naşīb it:-miş**

Gazel 3357

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasip etmek: (Allah birine bir şeyi) Kader olarak belirlemiş olmak, (birini bir şeye) eriştırmek, kısmet etmek.

Naşīb itmiş ezelden çün sunuldı baña kār-ı 'ışk
N'iderem 'ışkdan ğayrı cihān içinde ben kārı

naşīb ol:-

1. **naşīb ol:-a**

Gazel 3113

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fırsat düşmek, elvermek. II Mutluluk veren güzel şeylere erişmek, ulaşmak, kavuşmak.

Ben hāke naşīb ola cür'añ diyü iy dilber
Hāk üzre düşüp kaldum meyhāne bucagında

2. **naşīb ol:-a**

Gazel 3117

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fırsat düşmek, elvermek. II Mutluluk veren güzel şeylere erişmek, ulaşmak, kavuşmak.

Cür'ası ola naşīb ister-iseñ muğbeçenūñ
Yürü var meygedede yüzünü pāmāl eyle

3. **naşīb ol:-sa**

Gazel 3226

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Bir şey bir kimse için) Mümkün olmak, gerçekleşmek.

Kıble hākkı eyler-idüm Ka'be yirine tavāf
Ger naşīb olsa nigāruñ görebilsem kendini

naşīb ol:

1. **naşīb ol:-sa**

Gazel 3434

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fırsat düşmek, elvermek. II Mutluluk veren güzel şeylere erişmek, ulaşmak, kavuşmak.

Āb-ı hayvān dir naşīb olsa kim emse ol lebi
Tā kıyāmet zinde ola nitekim Hızr nebī

naşīb ola:

1. naşib ola:--a

Gazel 3104

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fırsat düşmek, elvermek. II Mutluluk veren güzel şeylere erişmek, ulaşmak, kavuşmak.

Ger naşib ola içem lâ'l-i lebûn cür'asını
Kâfirem ger heves ide bu gönül cām-ı Cem'e

nāsih:

1. nāşih:

Gazel 3169

Mısra: 1

Nasihah eden, öğüt veren.

Dime nāşih pend idüp cān iste cānān isteme
Gel baña 'ālemde di cānānesüz cān isteme

2. nāşih:

Gazel 3316

Mısra: 5

(Ey) öğüt veren, nasihatçi.

Naşihat eyleme nāşih beni ko kendü hālūme
Kulaguma benüm girmez şadā mestāneden gayrı

nāsihā:

1. nāşihā:

Gazel 3075

Mısra: 5

Ey nasihat eden, öğüt veren!

Nāşihā pend eyleme küyında ger pā-māl olam
'Aşık olanlar bilürsin bakmaz nāmūsına

naşihat:

1. naşihat:

Gazel 3229

Mısra: 9

Bir kimseye doğru yolu göstermek, yapması ve yapmaması gereken şeyler üzerine dikkatini çekmek için söylenen söz, öğüt, pend.

Muhibbī bu naşihat saña besdür
Kaçan fikr idesin Behrām-ı Gür'ı

2. naşihati:-i

Gazel 3338

Mısra: 4

Bir kimseye doğru yolu göstermek, yapması ve yapmaması gereken şeyler üzerine dikkatini çekmek için söylenen söz, öğüt, pend.

Güşum tolı çeng-ile nāyuñ şadāsıdır
İy pend-gü başuña eyle naşihati

naşihat eyle:

1. naşihat eyle:-me

Gazel 3316

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öğüt vermek.

Naşihat eyleme nāşih beni ko kendü hālūme
Kulaguma benüm girmez şadā mestāneden gayrı

naţ:

1. naţ'ı:--ı

Gazel 3133

Mısra: 1

Yemek yemek veya başka bir iş için yere serilen örtü. II Meşinden yapılmış döşek.

Zümürürd naţ'ı döşense zemīne nev-bahār olsa
Gülüstān seyrine varsam bile ancak nigār olsa

naţ'-ı cemen:

1. naţ'-ı cemen:

Gazel 3425

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çimen örtüsü.

Muhibbī şāh-ı gül naţ'-ı cemen üzre karar itmiş
Bu demler kim mey içmezse girān ola meger cāmı

naţ'-ı pelengī:

1. naţ'-ı pelengī:

Gazel 3467

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İri kara benekleri olan (kumaş), bu kumaştan yapılmış örtü.

Gelüp bāga yine şāh-ı reyāhīn
Döşendi her taraf naţ'-ı pelengī

nātüvān:

1. nātüvān:

Gazel 3447

Mısra: 9

Zayıf, güçsüz, çaresiz.

Hasret-i la'l-i lebūnden hastayam key nātüvān
İy tabīb-i dil meded aınmaz mısın bīmāruñı

nātüvān ol:

1. nātüvān ol:-dı

Gazel 3390

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zayıf ve güçsüz olmak.

Nātüvān oldu Muhibbī gamuñı çekmeg-ile
Yüz süriyü kapuña vardı yüzi yirde kodı

nāvek:

1. nāvekūn:-ün

Gazel 3313

Mısra: 2

Ok II Sevgilinin kirpiği veya gamzesi.

Bir göz-ile gördi döymem görmege cānā seni
Nāvekūn sīneme gelüp açdı yir yir revzeni

nāy:

1. nāyuñ:-uñ

Gazel 3338

Mısra: 3

Müsikimizde, bilhassa Mevlevî müsikisinde çok yer tutmuş olan, dokuz boğumlu kamiştan yapılan, ön tarafında altı, arka tarafında bir deliği bulunan nefesli saz.

Güşum tolı çeng-ile nāyuñ şadāsıdır
İy pend-gü başuña eyle naşīhati

2. nāy-ıla:--ıla

Gazel 3035

Mısra: 8

Klasik Türk müziğinde ve özellikle tekke müziğinde yer alan, kaval biçiminde, yanık sesli, kamiştan yapılmış, üflemeli bir çalgı.

Zerre gibi gün yüzi şevkine sergerdān olup
Giceler tā şubha dek efgān iderdüm nāy-ıla

3. nāy:-ı

Gazel 3439

Mısra: 4

Klasik Türk müziğinde ve özellikle tekke müziğinde yer alan, kaval biçiminde, yanık sesli, kamiştan yapılmış, üflemeli bir çalgı.

Geçen geçdi gelenler de geçer dir
Bugün güş eyle cāndan diñle nāyı

4. nāyuñ:--uñ

Gazel 3135

Mısra: 3

Ney, kamiştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Hevāsın işidüp nāyuñ hevāyī olur elbetde
Anuñçündür ki konmuşdur ezelden cāzibe nāda

5. nāyuñ:-uñ

Gazel 3159

Mısra: 3

Ney, kamiştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden

haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Nāyuñ şadāsı gönlümü itdi hevāyī āh

Olur hevāyī oturan ehl-i hevā-y-ıla

6. nāylar:-lar

Gazel 3180

Mısra: 8

Ney, kamiştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Nāle eylerdi maķām-ı rāstda muṭrib daḥı

Giceler tā şubh olunca nāylar gūyā idi

7. nāy:

Gazel 3484

Mısra: 1

Ney, kamiştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Şeb-i hicrānda dil inler nite nāy

Bu ḥasret böyle ger bākī kala yay

8. nāyuñ:--uñ

Gazel 3134

Mısra: 5

Ney, kamiştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Meclis-i rüz-ı ezel nāyuñ şadāsın güş idüp

Geldi 'ışk içre anuñçün bu hevālar başuma

9. nāy:

Gazel 3240

Mısra: 5

1. Kamiş. 2. Müsikimizde, bilhassa Mevlevî müsikisinde çok yer tutmuş olan, dokuz boğumlu kamiştan yapılan, ön tarafında altı, arka tarafında bir deliği bulunan nefesli saz.

Hem-nefes olmaz-ıdı nāleme hiç nāy benüm

Sīnesi 'ışkdan olsaydı hevā-y-ıla tehī

10. nāy:

Gazel 3248

Mısra: 8

1. Kamiş. 2. Müsikimizde, bilhassa Mevlevî müsikisinde çok yer tutmuş olan, dokuz boğumlu kamiştan yapılan, ön tarafında altı, arka tarafında bir deliği bulunan nefesli saz.

Ġam meclisinde nāleme āheng için baña

Uydurdu nāy nāleme kendü şadāsını

11. nāy:

Gazel 3263

Mısra: 1

1. *Kamış.* 2. *Mûsikîmizde, bilhassa Mevlevî mûsikîsinde çok yer tutmuş olan, dokuz boğumlu kamıştan yapılan, ön tarafında altı, arka tarafında bir deliği bulunan nefesli saz.*

Dögünüp def çağurur her nefes nāy
Nedür dünyā için bu hü u bu hāy

nā-vāb:

1. nā-yāb:

Gazel 3247

Mısra: 10

1. *Bulunmaz, yok.* 2. *Benzeri olmayan, ender, eşsiz.*

Arasañ sanma Muhibbî bulına genc-i vişāl
Añılur adı hemān kendüsi nā-yāb gibi

nā-vāb ol-:

1. nā-yāb ol-: --ma, --sa

Gazel 3089

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bulunmaz II Mec. Görünmeyen.

Virmek olurdu dehānından Muhibbî bir nişān
Āb-ı hayvān ger bu 'ālem içre nā-yāb olmasa

2. nā-yāb ol-: --ma, -dı

Gazel 3198

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Bulunmaz/görünmez olmak.* 2. *Benzersiz, eşsiz olmak.*

Bir kıla döndü miyānın fikr iderken bu tenüm
Bir hayāl oldu hemān ancak ki nā-yāb olmadı

nāyî:

1. nāyî:

Gazel 3224

Mısra: 10

Ney çalan kimse, neyzen.

Bu Muhibbî giceler şubha degin nāle kılur
Bezm-i gām içre anı kim göre sanur nāyî

nāz:

1. nāz:

Gazel 3138

Mısra: 8

1. *Kendini beğendirmek amacıyla takınılan yapmacık tavır, işve, cilve, şîve* 2. *Bir şeyi beğenmiyormuş gibi gözükme.*

Oğ diyem gānzelerüñ sīneme geldükde benüm
Ben niyāz eyledügüm saña kamu nāz gele

2. nāz:

Gazel 3359

Mısra: 5

1. *Kendini beğendirmek amacıyla takınılan yapmacık tavır, işve, cilve, şîve* 2. *Bir şeyi beğenmiyormuş gibi gözükme.*

Döstüm nāz uyhusından dañı bî-dār olmaduñ
Şöyle zann itme kapuñda nāle feryād olmadı

3. nāz-ıla: --ıla

Gazel 3038

Mısra: 3

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edālî tavır, cilve II bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma II ilgisizlik, umursamazlık.

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nāz-ıla
Ciger kanın gözümde dil saçar āheste āheste

4. nāzuñi: --uñ, -ı

Gazel 3286

Mısra: 6

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edālî tavır, cilve II bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma II ilgisizlik, umursamazlık.

Cān cāna gelmiş cān-ıla dil karşuñā itse niyāz
Dutarsın istiğnā yüzün hem arturursın nāzuñi

5. nāz:

Gazel 3156

Mısra: 4

Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edālî tavır, cilve. || Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma.

Bū-y-ile tolup 'ālem ola cümle mu'āttar
Dildār kaçan nāz ile zülfini daraya

6. nāz-ıla: --ıla, -

Gazel 3024

Mısra: 2

Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edālî tavır, cilve. || Şımarıklık.

'Āşıkā cānlar bağışlar ol şānem gelse söze
Öldürür 'āşıkāları nāz-ıla ger gözün süze

7. nāz-ıla: --ıla, -

Gazel 3126

Mısra: 10

Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edālî tavır, cilve. || Şımarıklık.

Atı önince yürüyeyim Kānberī olup
Binse Muḥibbī nāz-ıla ol şāh-ı düldüle

8. **nāz-ıla:--ıla, -**
Gazel 3180
Mısra: 5

*Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için
hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. ||
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır,
cilve. || Şımarıklık.*

Cilve eylerdi çemende nāz-ıla tāvūs-vār
Murğ-ı dil şayd itmege şahbāz-ı bī-pervā idi

9. **nāz-ıla:--ıla, -**
Gazel 3190
Mısra: 1

*Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için
hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. ||
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır,
cilve. || Şımarıklık.*

Yine nāz-ıla ḥırām eyle gel iy serv-i sehī
Kim göre nāz-ıla bu kāmētūnī diye zihī

10. **nāz-ıla:--ıla, -**
Gazel 3190
Mısra: 2

*Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için
hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. ||
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır,
cilve. || Şımarıklık.*

Yine nāz-ıla ḥırām eyle gel iy serv-i sehī
Kim göre nāz-ıla bu kāmētūnī diye zihī

11. **nāz-ıla:--ıla, -**
Gazel 3203
Mısra: 1

*Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için
hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. ||
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır,
cilve. || Şımarıklık.*

Yine biñ nāz-ıla cānāne geldi
Görüp derdüm benüm dermāna geldi

12. **nāz-ıla:--ıla, -**
Gazel 3216
Mısra: 3

*Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için
hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. ||
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır,
cilve. || Şımarıklık.*

Her kaçan nāz-ıla refṭār itse ol serv-i ḥırām
Unıdurdı karşısında kebk-i kūhī sekmegi

13. **nāz-ıla:--ıla, -**
Gazel 3228
Mısra: 4

*Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için
hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. ||*

*Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır,
cilve. || Şımarıklık.*

Ḳaddūnī gülşende didüm serve beñzetdüm didi
Görmemişsin nāz-ıla beñzer benüm refṭarımı

14. **nāz-ıla:--ıla, -**
Gazel 3240
Mısra: 1

*Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için
hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. ||
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır,
cilve. || Şımarıklık.*

Seyr-i gülşen ideler nāz-ıla ol yār gehi
Bir ayag üzere tutup ḥidmet ide serv-i sehī

15. **nāz-ıla:--ıla, -**
Gazel 3262
Mısra: 1

*Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için
hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. ||
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır,
cilve. || Şımarıklık.*

Yine iy serv-i ḥırām nāz-ıla seyr it çemeni
Ser-tā-be-ḳadem āşüb-ı dil ü cān-ı meni

16. **nāz-ıla:--ıla, -**
Gazel 3262
Mısra: 5

*Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için
hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. ||
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır,
cilve. || Şımarıklık.*

Ger bugün nāz-ıla nāzük tenūnī ‘arz idesin
Yāsemīn bir daḥı göstermeye sīmīn tenini

17. **nāz-ıla:--ıla, -**
Gazel 3283
Mısra: 1

*Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için
hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. ||
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır,
cilve. || Şımarıklık.*

Salın iy serv-i sehī nāz-ıla seyr it çemeni
Cān fedā ide gören diye saña cān-ı meni

18. **nāz-ıla:--ıla, -**
Gazel 3343
Mısra: 8

*Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için
hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. ||
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır,
cilve. || Şımarıklık.*

Gözüm yaşını ayagama cūlar iderdüm
Nāz-ıla görem seyr ide ol serv-i revāni

19. **nāz-ıla:--ıla, -**
Gazel 3350

Mısra: 4

Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Şımarıklık.

Ben niçe itmeyeyim göz yaşını āb-ı revān
Salınur her tarafa nāz-ıla ol serv-i sehī

20. **nāz-ıla:--ıla, -**

Gazel 3354

Mısra: 1

Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Şımarıklık.

Gördüm gezer nāz-ıla ol serv-ķameti
Sandum ki hemān başuma kopdı kıyāmeti

21. **nāz-ıla:--ıla, -**

Gazel 3385

Mısra: 5

Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Şımarıklık.

Ol ser-efrāzum kaçan kim nāz-ıla seyrān ide
Dir görenler işte budur serv-ķadlar serveri

22. **nāz-ıla:--ıla, -**

Gazel 3400

Mısra: 7

Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Şımarıklık.

İy Muħibbī uyusun nāz-ıla ol çok sevdüğüm
Görmeyen ‘ālemde ben gözinde bīmār uyħusu

23. **nāz-ıla:--ıla, -**

Gazel 3424

Mısra: 1

Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Şımarıklık.

Ol serv-i sehī nāz-ıla bir kez salınaydı
Yolına anuñ cān revān itmege yanaydı

24. **nāz-ıla:--ıla, -**

Gazel 3429

Mısra: 3

Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Şımarıklık.

Maħmūr olalı nāz-ıla bīmār idi çeşmi
Nüş eyleyeli kanumı bir pāre tayandı

25. **nāz-ıla:--ıla, -**

Gazel 3471

Mısra: 7

Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Şımarıklık.

Yār ķamet getürse nāz-ıla
Uya cümle aña namāz ehli

26. **nāz-ıla:--ıla, -**

Gazel 3490

Mısra: 2

Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Şımarıklık.

Ne için beñzedem serve ben ol serv-i ħurāmānı
Yürür gülşende nāz-ıla ħurāmānı ħurāmānı

27. **nāz-ıla:--ıla, -**

Gazel 3243

Mısra: 5

Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Şımarıklık.

İy sehī servüm ħurāmān salın sen nāz-ıla
Cūlar iltsün pāyuña ‘aşıķlaruñ göz yaşını

28. **nāzuña:--uñ, -a**

Gazel 3230

Mısra: 5

1. Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. 2. Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma.

Geh cefā vü gāh cevır ü gāh nāzuña sitem
Ĥū tutupdur dilberüm terk eylemez mu‘tādını

nāz ehli:

1. **nāz ehli:**

Gazel 3471

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Nazlı, cilveli kimseler.

İtse cevır ü cefā çü nāz ehli
Bilür anı vefā niyāz ehli

2. **nāz ehli:**

Gazel 3471

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Nazlı, cilveli kimseler.

Viridi yağmaya gözi mülk-i dili
Böyledür iy Muhibbî nâz ehli

nâz evle:

1. **nâz eyle:-uñ, -ı**
Gazel 3344
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Nazlanmak.

Didüm ki yâra eyle oran-ıla nâzuñı
Didi ki sen de terk ide her dem niyâzuñı

2. **nâz eyle:-se**
Gazel 3430
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Nazlanmak.

Dün hayâl-i yâr-ıla bir bunca râzum var-ıdı
Baña bir nâz eylese biñ biñ niyâzum var-ıdı

nâz u istiğnâ:

1. **nâz u istiğnâ:**
Gazel 3474
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Naz ve tenezzülsüzlük.

Bilmezem kaçdı helâk itmek midür 'âşıqları
Muhteżâ-yı hüsn yoğsa nâz u istiğnâ mı ki

nâz ü sitem kıla:

1. **nâz ü sitem kıla:--a**
Gazel 3005
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Nazlanmak ve sitem etmek.

Ol yâr yiter cevri-ile nâz ü sitem kıla
Billâh diñüz ki fitne vü âşübı kim kıla

nâz uyhusı:

1. **nâz uyhusı:-sı, -n, -dan**
Gazel 3400
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Naz uykusuna yatmak, nazlanmak.

Gözleri nâz uyhusından şöyle mañmür old[ı] kim
Sanur anı bilmeyen bîmâr ider nâz uyhusı

2. **nâz uyhusı:-sı**
Gazel 3400
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Naz uykusuna yatmak, nazlanmak.

Gözleri nâz uyhusından şöyle mañmür old[ı] kim
Sanur anı bilmeyen bîmâr ider nâz uyhusı

nâza gel:-

1. **nâza gel:--me, --se**
Gazel 3124
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Naza başlamak.

İnen olmaya 'ışık bünyâdı muñkem
Güzeller cevri ile gelmese nâza

nażar:

1. **nażardan:--dan**
Gazel 3062
Mısra: 9
Bakış.

Ya serden geç Muhibbî ya nażardan
Olur 'âşık olan elbette küşte

2. **nażar:**
Gazel 3080
Mısra: 4
(Sevgilin'in) bakışı.

Dergehinde niçe yıldur baña göstermedi yüz
Nażar itmez n'ideyim âh nażar ben kulına

3. **nażar:**
Gazel 3139
Mısra: 5
Bakış, bakma, göz atma.

Baña bakmaz bir nażar meyli hemân ağıyaradur
Çeşmi kâfirdür bakar mı hiç müselmân üstine

4. **nażarla:-la**
Gazel 3158
Mısra: 11
Bakış, bakma, göz atma.

Sen bir nażarla mürde dile cân bağışladuñ
'İsâ egerçi zinde kılurdu du'â-y-ıla

5. **nażarla:-la**
Gazel 3132
Mısra: 3
(Ar.) Bakış, bakma, göz atma.

Bir nażarla niçe biñ 'âşıkı bî-cân eyler
Ne 'aceb hâşşa var kirpüg-ile kaşında

6. **nażar:**
Gazel 3295
Mısra: 4
(Ar.) Bakış, bakma, göz atma.

Ne deñlü cidd ü cehd itsem muñalif gösterür oynum
Temâşâ eylesün âhın nażar hem sengi [vü] hârî

7. **nazar:**

Gazel 3230

Mısra: 7

Bakış, bakma, göz atma.

Ol güzeller şâhını ger görse idi bir nazar
Unudurdu zâhid-i bârid-nefes evrâdını

nazar eyle:

1. **nazar eyle:-y, -e**

Gazel 3388

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Yüzüne nazar eyleye ger bir kere Rızvân
Vecd olubanı yire ata gökden o tâcı

2. **nazar eyle:**

Gazel 3353

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak, ilgilenmek.

Gözüm yaşıyla eyle nazar rüy-ı zerdüme
Hem sîm döker yoluña hem zer benüm gibi

3. **nazar eyle:-y, -e**

Gazel 3420

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak, ilgilenmek.

Her kim ki nazar eyleye ol zülf-i pür-ğama
Başından anuñ gitmeye sevdâ benüm gibi

4. **nazar eyle:**

Gazel 3017

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak, dikkat etmek.

Nazar eyle görüp hâlüm benüm derdüme bir çäre
Senüñ 'ışkuñda iy meh-rü Huzâ bilür ki şâdıqvan

5. **nazar eyle:**

Gazel 3049

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Nazar eyle bu çarğ-ı hoşka-bâza
Ne lu'betler görünür râsîfünde

nazar id:-

1. **nazar id:-en**

Gazel 3155

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Nâr-ı gamda nazar iden kişi tâb-ı tenüme
Didi fânüs-ı belâ perdesi pîrâhenüme

2. **nazar id:-e**

Gazel 3277

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

'Âşık-ı sâbit-kâdem oldur der-i cânânedede
İde şemşîre nazar döndürmeye cân u seri

3. **nazar id:-en**

Gazel 3111

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak, bakış.

Şî'r ara añdı Muhibbî yine leylî saçuñı
Ola mecnûn nazar iden kişi dîvânumuza

nazar it:

1. **nazar it:-di**

Gazel 3343

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Dünyâ-yı düna eylemedi zerre maḥabbet
Çün itdi nazar gördi Muhibbî anı fânî

2. **nazar it:-mez, -em**

Gazel 3397

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak, görmek.

Gül yüzünsüz itmezem ben bâğ-ı firdevse nazar
Sensüzün bir görürem [ben] gülşen-ile küllheni

3. **nazar it:**

Gazel 3449

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak, görmek.

N'ola olduñsa bugün hüsn ilinüñ pâdişehi
Nazar it kullaruñuñ hâline bak gâh gehî

nazar it:-

1. **nazar it:-mez**

Gazel 3080

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak. İl iyilik ve ihsanda bulunmak; acımak.

Dergehinde niçe yıldur baña göstermedi yüz
Nazar itmez n'ideyim âh nazar ben kulına

nazar kıl:-

1. **nazar kıl:-du, -m**

Gazel 3152

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

'Aqlımı aldı nazar kıldum gözine kaşına
Cân u dilden şad hezârân âferin naqqâşına

2. **nazar kıl:-maz**

Gazel 3152

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Gevher olursa Muhibbî yâr kılmaz çün nazar
Hiç rahm itmek olur mı uşbu gözüm yaşına

3. **nazar kıl:-sa**

Gazel 3152

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Kabrüm üzre her çemen söyler cefâsın ol mehûñ
Kim gelüp bir dem nazar kılsa mezârüm taşına

4. **nazar kıl:-maz**

Gazel 3168

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Vâdî-i hayretde kor kılmaz nazar benden yaña
N'olısar hâlüm dirîgâ ol gözi âhû-y-ıla

5. **nazar kıl:-a**

Gazel 3294

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Cefâ sengi eger başına yagsa
Kaçurmayup nazar kıla derini

6. **nazar kıl:-ma**

Gazel 3074

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak; dikkat etmek.

Zâhidün mescidde hây u huyına kılma nazar
Var hârâbât ehlinün bak anda nûş-â-nûşına

7. **nazar kıl:-ma, --di**

Gazel 3061

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak, bakışlarını çevirmek II dikkat etmek, ilgilenmek, önem vermek, itibar etmek.

Nazar kılmadı âh yalvarmayınca
Var-ımış hâşşa bildüm yalvarışta

8. **nazar kıl:-sa**

Gazel 3137

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak. 2. İncelemek amacıyla bakmak, düşünerek bakmak. 3. tasavvuf. (Mânen büyük ve tasarruf sâhibi kimseler) Lutuf ve keremle bakmak.

Gözlerüme kim nazar kılsa benüm pür âb-ıla
Der bi'aynih bir kadeh tolmış şarâb-ı nâb-ıla

9. **nazar kıl:-du, -m**

Gazel 3273

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Bakmak. 2. İncelemek amacıyla bakmak, düşünerek bakmak.

Nazar müjgânına kıldum helâküm añladum ol dem
Elinde dutduğı tîg u cefâ tîr-i kıtâl oldı

nazar kıl:

1. **nazar kıl:-sa**

Gazel 3357

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Muhibbî her nefes şad-bâr yüzüne ger nazar kılsa
Kânâ'at itmeyüp ister göre bir dağî dîzârı

2. **nazar kıl:-sa, -ñ**

Gazel 3395

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Eyâ zâhid eger biñ kez nazar kılsañ o meh-rüya
Görinmez pertev-i hüsni idesin çün nigâh egrî

3. **nazar kıl:**

Gazel 3075

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak; dikkat etmek.

Gel maħabbet şehrinün kıl bir nazar yapusına
Yüz sürüp müjgânı cârüb it dilâ tapusına

4. **nazar kıl:**

Gazel 3093

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak; ihsanda bulunmak, ilgilenmek.

Gerçi lâyıķ degülem bezmüne iy şâh-ı cihân
Bir nazar kıl böyle bu bende liyâķat getüre

5. **nazar kıl:**

Gazel 3210

Mısra: 3

Kelime Tipi: Kalıp İfade

1. Bakmak. 2. İncelemek amacıyla bakmak, düşünerek bakmak.

Kendü hālūne nazar kıl var mı gör hayr-ı ‘amel
Dil uzatma kimsenūn aḥvāline süsen gibi

nāzenīn:

1. **nāzenīni:-i**

Gazel 3322

Mısra: 1

İşveli, cilveli, nazlı.

Bir nāzenīni gördüm cevlan iderdi rāhı
Top eyleyüp serūmi göge çıkardum āhı

nāzı ko-:

1. **nāzı ko-:**

Gazel 3005

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nazı/cilveyi bırakmak/terk etmek.

Cānā yiter ko nāzı ki şāhān-ı rūzigār
Kılsa ‘itāb u ḥışmı soñında kerem kıla

nāzır ol-:

1. **nāzır ol-:--miş, --dur**

Gazel 3070

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak, nazar etmek.

Ala gözler şehri- i hüsne nāzır olmışdur meger
Tiğı elde yaslanur gelse kaçan ḥ‘āb üstine

nażire:

1. **nażire:**

Gazel 3296

Mısra: 14

*Bir şâirin manzum eserine başka bir şâir
tarafından aynı vezin ve kâfiye ile yazılan benzer
manzûme.*

Muḥibbī uşbu şî‘r-i dil-pesende
Nażire dinmeye gezse āfākı

nażm:

1. **nażmuñı:-uñ, -ı**

Gazel 3253

Mısra: 11

Vezinli, kâfiyeli söz, şiir, nazım.

Muḥibbī nażmuñı görüp diye elbette nażm ehli
Bu fikr ü bikri şî‘rinde hemān ancak zahır itdi

2. **nażm-ıla:-ıla**

Gazel 3290

Mısra: 10

Vezinli, kâfiyeli söz dizisi.

Şî‘r-i dil-keşdür Muḥibbī işiden eyler sürür
Vaḳtidür eyle müşerref nazm-ıla aḥbābuñı

nażm ehli:

1. **nażm ehli:-i**

Gazel 3253

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şiirden anlayanlar, şairler.

Muḥibbī nażmuñı görüp diye elbette nażm ehli
Bu fikr ü bikri şî‘rinde hemān ancak zahır itdi

nażm-ı dürer-bārı:

1. **nażm-ı dürer-bārı:--ı**

Gazel 3078

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnciler yağdıran şiir II inci yüklü şiir.

Bu nażm-ı dürer-bārı okursa n’ola dilber
Lü‘lū’ yaraşur la‘l-i Bedaḥşān arasında

nażm-ı güher-bār:

1. **nażm-ı güher-bār:**

Gazel 3423

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cevher yüklü şiir | içeriği çok kıymetli olan şiir.

Gördi şarrāf-ı cihān şî‘r-i Muḥibbī’yi didi
Kıymet-i cevher[i] bu nażm-ı güher-bār sıdı

nażm-ı güher-pās:

1. **nażm-ı güher-pās:-ı**

Gazel 3463

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cevher saçan şiir.

Ma‘ānī bahrına taldı Muḥibbī buldı gevherler
Begendi intihāb itdükte bu nażm-ı güher-pāsı

nażm-ı niżāmı:

1. **nażm-ı niżāmı:-den**

Gazel 3174

Mısra: 25

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nizāmı’nin şiiri.

Gāh olur nażm-ı Niżāmı’den Muḥibbī dem urur
Gāh bir harf añlamaz nādān ider göñlüm beni

nāzük:

1. nāzük:

Gazel 3261

Mısra: 7

İnce, narin.

Berg-i gül gerçi ki nāzük görünür ammā ki sen
Görünürsün iy gönül nev-reste-i nāzük-teri

2. nāzük:

Gazel 3313

Mısra: 7

İnce, narin.

Dilberüm nāzük beden lāyık degül degme libās
Kim aña güldan çabā gerek semen pīrahēni

3. nāzük:

Gazel 3332

Mısra: 5

İnce, narin.

Nāzük bedeni berg-i semenden daħı nāzük
Kim gördi bu nev'-ile bir sīm-dāde[y]i

4. nāzük:

Gazel 3109

Mısra: 6

İnce, zarif, ölçülü bir şekilde.

Yine ta'vīz için gülşende gönca
Asar zer heykelin nāzük nihāle

5. nāzüklig-ile:--lig, -ile

Gazel 3012

Mısra: 10

*Hareketleri karşısındakinde hoşnutluk
uyandıracak şekilde ince, zarif, ölçülü kimse.*

Şad pāre ola bagrı Muhibbī görem āħir
Nāzüklig-ile zülfüne ger şāne geçerse

nāzük beden:

1. nāzük beden:-i

Gazel 3332

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnce, narin vücutlu sevgili.

Nāzük bedeni berg-i semenden daħı nāzük
Kim gördi bu nev'-ile bir sīm-dāde[y]i

nāzük ten:

1. nāzük ten:-üñ, -i

Gazel 3262

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnce, zarif ve güzel vücut/ten.

Ger bugün nāz-ıla nāzük tenüñi 'arz idesin
Yāsemīn bir daħı göstermeye sīmīn tenini

2. nāzük ten:-üñ, -i

Gazel 3283

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnce, zarif ve güzel vücut/ten.

Gülşene 'arz idesin ger göre nāzük tenüñi
Açmaya gönca bilüp hālını ayruk suheni

ne:

1. ne:

Gazel 3030

Mısra: 7

Hangi.

Seni sevdümse iy meh-rū ne suç itdüm ki öldürdün
Revā mı pādīşāh olan gire nā-ħağ yire kana

2. nedür:-dür

Gazel 3085

Mısra: 6

"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

Dilber hayāli ile iden gice gündüz 'iş
Uşbu cihānda kayd nedür ihtiyācına

3. nedür:-dür

Gazel 3314

Mısra: 4

"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

Baňa cevr-ile cefā ğayrılara mihr ü vefā
Döstüm baňa 'ayān itmedi nedür sebebi

4. nedür:-dür

Gazel 3402

Mısra: 1

"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

Bilmedi Ferhād'a sordum nedür 'ışkuñ bīşesi
Kühkenlikdür hemān ancak anuñ endīşesi

5. nedür:-dür

Gazel 3266

Mısra: 3

"Nasıl" anlamında soru zarfı.

Cihān için nedür bilsem bu hāy u hüy u bu ğavgā
Gelenler gitdiler cümle dimezler kimse kes kaldı

6. nedür:-dür

Gazel 3335

Mısra: 9

"Nasıl" anlamında soru zarfı.

Yıllar-durur dimedi hālūñ nedür ğarīb
Bekler Muhibbī gerçi ki ol āsitāne[y]i

7. neler:-ler

Gazel 3088

Mısra: 9

Bir çok şey.

Bilürdi derünümde Muhibbî ki neler var
Gönderse eger gâmezlerin sînemi yarsa

8. **neler:-ler**

Gazel 3494

Mısra: 6

Bir çok şey.

Dâm-ı zülfine tutıldum görüben göz karasın
Gör neler getürdi başuma benüm göz karası

9. **ne:**

Gazel 3178

Mısra: 7

Hangi, nasıl.

Ne zamâna kalduk oldu var-ısa âhîr zamân
Gör kıyar dünyâ için kardaş olan kardaşını

10. **ne:**

Gazel 3217

Mısra: 4

"Nasıl bir" anlamında sıfat.

Sevdüğüm gerçi ki bir sîmîn-beden maḥbûbdur
Ne belâya ilte âhîr bilmezem sevdâ beni

11. **nedür:-dür**

Gazel 3363

Mısra: 10

"Hangi şey?" anlamında soru zamiri.

Zâl-i dehre iy Muhibbî sen sen ol meyl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihânuñ erleri

12. **nesi:-si**

Gazel 3384

Mısra: 1

Ne II soru zamiri.

Bu cihânuñ nesi var zecr ü 'anâdan ğayrı
Arasañ nesnesi yok derd ü belâdan ğayrı

13. **ne:**

Gazel 3486

Mısra: 2

Hangi şey; nasıl.

Dün gece hicrân şebinde infi'âlüm var-ıdı
Kimseler bilmez benüm ol dem ne ḥâlüm var-ıdı

14. **ne:**

Gazel 3023

Mısra: 8

"hangi şey" anlamında.

Ben baña eylemişemdür suçı yok dilberümün
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüme

15. **ne:**

Gazel 3049

Mısra: 2

"Sadece/bir tek ... değil" anlamında kullanılan söz.

Bulınmaz büy-ı zülf âhü-yı Çîn'de
Ne Çîn'de belki [yok] rüy-ı zeminde

16. **ne:**

Gazel 3212

Mısra: 2

"Değildir" olumsuz anlamdadır.

Nigârûñ artdı günden güne derdi
Baña ol itdüğün hîç kes ne gördi

17. **ne:**

Gazel 3237

Mısra: 6

"Hangi" anlamında soru sıfatı.

Sevdâ-yı zülfi başuma bildüm belâ-y-ı mış
Bilmem ne güne saklayısar ol belâ beni

18. **ne-durur:-durur**

Gazel 3462

Mısra: 5

"Hangi şey?" anlamında soru zamiri.

Eger bâzâr-ı 'ışk içre sorarsañ ne-durur şan'at
Alurlar naqd-i cân-ıla metâ'-ı vaşl-ı cânâni

19. **ne:**

Gazel 3023

Mısra: 10

"Hangi şey" anlamında belgisiz zamir.

Zulmet-i ğamda yine kaldı Sikender gibi dil
İy Muhibbî çâre ne uymaduñ evvel sözüme

20. **ne:**

Gazel 3212

Mısra: 8

"Hangi şey" anlamında belgisiz zamir.

İçerem hicr ara çeşmüm şarâbın
Yirem ğam ğamdan özge dil ne ḥordı

21. **nedür:-dür**

Gazel 3439

Mısra: 10

Nasıl bir şeydir, anlamında söz.

Benüm-durur diyenler cümle gitdi
Cihân için nedür bu hüy u hâyı

22. **ne:**

Gazel 3489

Mısra: 6

"Nasıl, ne biçim, ne kadar da" anlamında beğeni ifadesi.

Gözlerüm îsâr ider yolına eşküm gevherin
Gör ne merdümdür dirîğ itmez çoğunu azını

23. ne:

Gazel 3422

Mısra: 3

"Ne" soru zamiri.

Dil ṭabībi za'fdan gör ne gelüp tūmār ide
Nāle kıl iy ḥasta dil anuñla izhār it beni

24. ne:

Gazel 3049

Mısra: 10

"Aşırılık, çok, oldukça fazla" anlamı içeren sıfat.

Nazar eyle bu çarḥ-ı ḥoḳḳa-bāza
Ne lu'betler görünür rāsīfnde

25. ne:

Gazel 3129

Mısra: 4

"Aşırılık, çok, oldukça fazla" anlamı içeren sıfat.

Kendü ḥālümde yürür āzāde iken āh kim
El ucımdan ne belālar geldi āḥir bu sere

26. ne:

Gazel 3085

Mısra: 1

"Hangi şey? Ne?" anlamında soru zamiri.

Gönlüme didüm 'āşıkam 'ışkuñ 'ilācı ne
Eydür baña ki olmaya çāre 'ilācına

27. ne:

Gazel 3153

Mısra: 8

"Hangi şey? Ne?" anlamında soru zamiri.

Sorma ḥālīn 'āşık-ı dil-ḥastenüñ iy māh-rū
Senden artuk kim ne bilsün derdi ne dermānına

28. ne:

Gazel 3272

Mısra: 8

Ne kadar da, çok fazla, aşırı.

Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tüz unıtdüñ eyā dōst ol 'ahd kanı

29. ne:

Gazel 3294

Mısra: 10

"Aşırılık, çok, oldukça fazla" anlamı katmıştır.

Ne, nasıl da.

Muḥibbī tūr-i yāri sīnem içre
Gören dir ḥoş ne bulmuşdur yirini

30. neye:-y, -e

Gazel 3431

Mısra: 9

"Hangi şey?" anlamında belgisiz zamir.

Neye aglar düşelden 'ışka gönlüm
Meseldür aqlamaz çün kendi düşdi

31. neye:-y, -e

Gazel 3460

Mısra: 8

"Hangi şey?" anlamında belgisiz zamir.

Medḥ-i ḥüsnine ben anuñ bagladum dil 'acziñi
Neye teşbih eyleyem yā Rab o ḥüsn-i meh-veşi

32. ne:

Gazel 3163

Mısra: 8

1. Hangi. 2. Bâzı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir. 3. Bâzı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnûniyet, beğenme, takdir vb. ifâde eder.

Baña meyden didi kıl tevbe zāhid
Ne tevbe zāhidā estağfirullāh

33. ne:

Gazel 3221

Mısra: 8

1. Hangi. 2. Bâzı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir. 3. Bâzı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnûniyet, beğenme, takdir vb. ifâde eder.

Tolaşaldan zülfine cān u gönül olmaz ḥalāş
Ne belāya saklar iy dil ol kad ü bālāsını

34. ne:

Gazel 3167

Mısra: 1

Bâzı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnûniyet, beğenme, takdir vb. ifâde eder.

Ne ḥaddüñ gibi bir gül var çemende
Dişüñ mānendi dür olmaz 'Aden'de

35. ne:

Gazel 3175

Mısra: 3

1. Hangi. 2. Nasıl. 3. Bâzı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnûniyet, beğenme, takdir vb. ifâde eder. 4. Beğenme ve çokluk ifade eder.

Ḥırāmān ḳadd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyler
Añılmaz oldu pest olup o bāğuñ serv ü şimşadı

36. ne:

Gazel 3213

Mısra: 8

1. Hangi. 2. Nasıl. 3. Bâzı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma,

memnûniyet, beğenme, takdir vb. ifâde eder. 4.
Beğenme ve çokluk ifade eder.

Baħr-ı dilden zâhir oldukça gören eş'arımı
Dir bu ne dürr-i semîn ü bu ne sırr-ı ma'nevî

37. ne:

Gazel 3213

Mısra: 8

1. Hangi. 2. Nasıl. 3. Bâzı kelimelerle
kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve
kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma,
memnûniyet, beğenme, takdir vb. ifâde eder. 4.
Beğenme ve çokluk ifade eder.

Baħr-ı dilden zâhir oldukça gören eş'arımı
Dir bu ne dürr-i semîn ü bu ne sırr-ı ma'nevî

38. ne:

Gazel 3191

Mısra: 2

"Hangi, nasıl" anlamlarında soru zamiri.

'Aceb mi yâruñ ağıyâr olsa yâri
Ne yirde kim bite gül bile hârî

39. nesin:-si, -n

Gazel 3021

Mısra: 5

"Hangi şey, ne" anlamını belirten soru zamiri.

Vâ'izüñ kim nesin alduk alur ağızına bizi
'Arif olalum anuñ uymayup efsânesine

40. nedür:-dür

Gazel 3365

Mısra: 1

"Nedir, nasıl bir şeydir" anlamlarında soru
zamiri. II Kıyas edilen şey kadar değerli olmayan,
önemsiz.

Yolına bir cân nedür terk idem olsa cân iki
Cân virem bu yolda ammâ dimeyem cânân iki

41. ne:

Gazel 3030

Mısra: 10

"Aşırılık, çok" anlamı katmıştır.

Muħibbî bâğ-ı hüsünde temâşâ eyle ol servüñ
Ne ra'nâ güller açılmış deger her biri biñ câna

42. ne:

Gazel 3384

Mısra: 7

"Nasıl bir şey?" anlamında kelime.

Hicr[i] ile ne belâ çekdüğünü cân u gönül
Yâra kim ilte haber bād-ı şabâdan ğayrı

43. ne:

Gazel 3386

Mısra: 8

"Nasıl bir şeydir, nedir?" anlamında soru
ifadesi.

Kimseler hâlin dimez bu ben ğarîb üftâdenüñ
Yârî görsem 'arz ideydüm ne ki kânum var-ıdı

44. ne:

Gazel 3399

Mısra: 1

"Aşırı, çok, oldukça fazla" anlamı içeren sıfat. II
Nasıl?.

Âh ne müşkil imiş dünyâda yâr ayrılığı
Görmeyem bir daħı ben sevgülü yâr ayrılığı

ne 'aceb:

1. ne 'aceb:

Gazel 3104

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Şaşılır mı? Şaşılmaz.

Ĥasretüñ odı beni yaksa kül itse ne 'aceb
Ĝamuñı zâd idüben âh ideğitdük 'ademe

2. ne 'aceb:

Gazel 3132

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Tuhaf mı, şaşılır mı?.

Bir nazarla niçe biñ 'aşıkı bî-cân eyler
Ne 'aceb hâşşa var kirpüg-ile kaşında

3. ne 'aceb:-dür

Gazel 3165

Mısra: 5

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Tuhaf mı, şaşılır mı?.

Mest-i ĥarâb iken ne 'acebdür ki gözleri
Mihrâb idüp kaşın gezer evvel kıyâmete

4. ne 'aceb:

Gazel 3345

Mısra: 8

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Tuhaf mı, şaşılır mı?.

Zerd oldı yüzüm yanalıdan püte-i ğamda
Dirsem ne 'aceb var midur evvâ benüm gibi

5. ne 'aceb:

Gazel 3367

Mısra: 3

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Tuhaf mı, şaşılır mı?.

Gün gibi başı anuñ göklere irse ne 'aceb
İşigün taşına yüz sürüp ide secdegehi

6. ne ‘aceb:

Gazel 3369

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuhaf mı, şaşılır mı?

Terk iderse ser-i küyını Muhibbî vire cân

Ne ‘aceb derde bu dil kıldı giriftâr beni

7. ne ‘aceb:

Gazel 3450

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuhaf mı, şaşılır mı?

Baňa cevri-ile cefâ ğayırlara mihr ü vefâ

Ne ‘aceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni

8. ne ‘aceb:

Gazel 3046

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Ne olmuş, şaşılacak ne var II şaşılır mı, şaşılmaz.

Zülfini kaldırdı gördüm kıdd ü ruhsârın didüm

Gül açılmış ne ‘aceb serv-i hürâmân üstine

ne assı:

1. ne assı:

Gazel 3183

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne faydası var, ne fayda, neye yarar.

Perde-i zühüdüm ne assı bu dil-i mecnûn mest

Yârına varını virdi kendin ‘üryân eyledi

ne bil-:

1. ne bil-:-sün

Gazel 3135

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasıl bilebilir, bilemez.

Kitâb-ı ‘ışkı sor baňa saňa taqrîr idem bir bir

Ne bilsün sorma Mecnûn’a gezer ancak bu şahrâda

2. ne bil-:-sün

Gazel 3153

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne bilsin, nereden bilsin, nasıl bilebilir. II
Bilmez, bilemez.

Sorma hâlin ‘âşık-ı dil-hâstenüñ iy mâh-rû

Senden artık kim ne bilsün derdi ne dermânına

3. ne bil-:-sün

Gazel 3259

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne bilsin, nereden bilsin, nasıl bilebilir II
bilmez, bilemez.

‘İşkuñ ne bilsün şivesin ol zâhid-i hâlvat-nişîn
Hiç öykünür mi cilve-i tāvüsa murğ-ı hâneġi

ne bil:

1. ne bil:-e, -y, -dü, -m

Gazel 3304

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasıl, nereden bileyim?

Virmedüm dil saňa evvel görmedüm luţf u kerem

Ne bileydüm olasın soñra sitemkârüm gibi

2. ne bil:-ür

Gazel 3396

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne bilsin, nereden bilsin, nasıl bilebilir. II
Bilmez, bilemez.

Ne bilür hâlüm benüm ‘ışkıyla bî-cân oldugum

Şol ki bu miñnet ü ğam-ıla ayakdaş olmadı

3. ne bil:-sün

Gazel 3492

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne bilsin, nereden bilsin, nasıl bilebilir II
bilmez, bilemez.

Hâlet-i ‘ışkı ne bilsün zâhid-i peşmîne-puş

Cilve-i tāvüsü hiç añlar mı murğ-ı hâneġi

ne bilsün:

1. ne bilsün:-sün

Gazel 3373

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasıl bilebilir, bilemez.

Hâlet-i ‘ışkı ne bilsün zâhid-i peşmîne-puş

Cilve-i tāvüs[ı] hiç añlar mı murğ-ı hâneġi

2. ne bilsün:

Gazel 3048

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne bilsin, nereden bilsin, nasıl bilebilir II
bilmez, bilemez.

‘İşkı benden sor ne bilsün anı Ferhâd-ıla Kays

Biri şahrâda biri kühı gezer kolayına

ne çäre:

1. ne çäre:

Gazel 3094

Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Çaresi yok, elden bir şey gelmez anlamında söylenmiş bir söz.

Didiler aglayup fâş itme sırrı
Didüm ne çäre ya bu rüy-ı zerde

2. **ne çäre:**
Gazel 3062
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Elden bir şey gelmez, çaresi yok.

Sitem tîğıyla kıldıñ cān[ı] rişte
Ne çäre başda imiş sernüvişte

3. **ne çäre:**
Gazel 3170
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çaresi yok, elden ne gelir.

Muhibbî âh bu devrân elinden
Ne çäre bulına bu sîne rîşe

4. **ne çäre:**
Gazel 3253
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çaresi yok, elden ne gelir.

Kemend-i zülf ü hâliyle hadeng-i çeşm-i ebrûlar
Ne çäre kahtüme bunlar ki cümle eli bir itdi

ne deñlü:

1. **ne deñlü:**
Gazel 3267
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne kadar, ne ölçüde.

Ne deñlü varup yâra tazarru' niyâz idem
Ol arturur zulm-ile eyler taħakkümi

2. **ne deñlü:**
Gazel 3295
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne kadar, ne ölçüde.

Ne deñlü cidd ü cehd itsem muhâlif gösterür oynum
Temâşâ eylesün âhın nazar hem sengi [vü] hârı

ne fâyide:

1. **ne fâyide:**
Gazel 3088
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Ne fayda (yararı yok).

Bir kerre anuñ büyü irişmedi meşâma
Andan baña ne fâyide haddi gül-i terse

ne ğam:

1. **ne ğam:**
Gazel 3091
Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Gam değil, dert değil.

Çekdümse ne ğam derd ü belâ ile meşâkkat
Şükrüm bu ki irdüm soñucu bir ulu gence

2. **ne ğam:**
Gazel 3009
Mısra: 10
Kelime Tipi: -
Gam değil, dert değil!.

Siyâset eylesün her dem Muhibbî çeşm-i cellâdı
Ne ğam korkum budur nâ-geh ola cāh-ı zaķan âgeh

3. **ne ğam:**
Gazel 3067
Mısra: 8
Kelime Tipi: -
Gam değil, dert değil!.

'Aķreb-i zülfüñ egerçi zaħm uradı cānuma
İy tabîb-i dil ne ğam ger leblerüñ tiryâk ola

4. **ne ğam:**
Gazel 3280
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam değil, dert değil!.

Tiryâk geçer çünkü lebi cān-ı 'aşıkâ
Olsa ne ğam mâr saçınuñ eger semmi

5. **ne ğam:**
Gazel 3233
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam değil, kederlenme, üzülmeye gerek yok, boş ver.

Egerçi 'ışk ara derd ü elem çok
Ne ğam sensin çü derdümüñ tabîbi

ne hâcet:

1. **ne hâcet:**
Gazel 3331
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Deyim**
Gereği yok, gereksiz.

Kimse telķin itmesün kan itmege cānâne[y]i
Şem '[e] öğretmek ne hâcet yakmaga pervâne[y]i

2. **ne hâcet:**

Gazel 3204

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne gereği var, lüzum yok.

'İşkum degül mi gün gibi rüşen kim aılmaz
Ola kim 'ayândur aña ne hâcet beyân dağı

ne hâl oldu:

1. **ne hâl oldu:-dı**

Gazel 3273

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

"Ne oldu?" anlamında kullanılan soru ifadesi.

Ser-i zülfün kemendinden gönül âşüfte hâl oldu
Lebünden bir söz işiddüm baña bilmem ne hâl oldu

ne için:

1. **ne için:**

Gazel 3155

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Niçin, neden.

İy Muhibbî dime ağıyara seg-i yâr sakın
Ne için beñzedesin döstümü düşmenüme

2. **ne için:**

Gazel 3217

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Niçin, neden.

İy şanem bilsem ne için zâr idersin hâ beni
Tırra-i zülf-i siyehkârûn ucından vâ beni

3. **ne için:**

Gazel 3254

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Niçin, neden.

Çünkü kulsın hiç bildün mi bugün sulţânunu
Ne için halk eylemiş Hâllâk senün cânunu

4. **ne için:**

Gazel 3391

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Niçin, hangi amaçla, neden, niye.

Bu Muhibbî'yi görüp itme firânı yüri gel
Ne için unidasın eski vefâdarlığı

5. **ne için:**

Gazel 3490

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Niçin, neden.

Ne için beñzedem serve ben ol serv-i hürâmânı
Yürür gülşende nâz-ıla hürâmânı hürâmânı

6. **ne için:**

Gazel 3214

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Niçin, neden.

Ne için yüzünü zülfünle didüm ötersin
Gül gibi güldü didi her günün olmaz mı şebi

n(e) it:

1. **n'ider:-er**

Gazel 3244

Mısra: 8

Ne yapmak / ne etmek.

'Âşık gözine hâk-i der-i yâr var iken
'İşk ehli n'ider uşbu cihân tütüyâsını

ne kadar:

1. **ne kadar:**

Gazel 3480

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Her ne kadar, ne kadar çok, ne ölçüde.

Ne kadar urşañ cefâ vü cevri ü hicrânun yükün
Mest üştürdür çeker dil yirde koymaz bârını

ne kıl:

1. **ne kıl:-du, -m**

Gazel 3419

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne yapmak, nasıl davranacağını bilememek.

Mescidde dün imâma uyduv velî ne kıldum
Hiç bilmedüm bu gönülüm ebrü-yı tâka düşdi

ne kıl:-

1. **ne kıl:-du, -m**

Gazel 3228

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne yapmak.

Evvel aldun büseñe cân naqdine ikrârımı
Soñra ne kıldum ki bozduñ döstüm bâzârımı

2. **ne kıl:-sun**

Gazel 3284

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne yapısın, ne etsin II elden ne gelir.

Muhibbî bir vefâsuz yâri sevmiş
Ne kılsun yok elinde ihtiyârı

ne kılsar:

1. **ne kılsar:-isar**

Gazel 3305

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne yaptı, nasıl davrandı anlamına gelen sözcük grubu.

Alma Muhibbî ‘âkil ol dünyây[ı] sen bir habbeye
Âhîr saña ne kılsar bilmez misin bu zâlûmi

ne mümkün:

1. **ne mümkün:**

Gazel 3062

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mümkün değil, mümkün mü?

Vişâlûn arzû itmek ne mümkün
Ben âdem oğlanı sen hüd ferîşte

2. **ne mümkün:**

Gazel 3458

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Olacak şey değil, imkansız.

Kaşların kurmak ne mümkün olmasa kullâb-ı zülûf
Çenber olmuş başları bir yire gelmiş nâ gibi

3. **ne mümkün:-dir**

Gazel 3120

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Olacak şey değil, imkânsız.

Müselmânlar giriftâram meded bir nâ-müselmâna
Ne mümkündür hâlâş olmak saçından ehl-i îmâna

[ne mümkün]:

1. **[ne mümkün]:**

Gazel 3327

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Olacak şey değil, imkânsız.

Dest-bûs-ı dilbere irmez [ne mümkün] çünkü el
Hâk-i pâyin kıl taleb devlet bil pâ-bûsını

ne ne:

1. **ne ne:**

Gazel 3009

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer alan aynı değerdeki öğelerin başına getirildiğinde bunları red ve inkâr etmek için kullanılır.

Dilerem pâyını bûse kılam ol serv-i refîaruñ
Ki ne dâmen ola vâkıf u ne hüd pîrehan âgeh

2. **ne ne:**

Gazel 3009

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer alan aynı değerdeki öğelerin başına getirildiğinde bunları red ve inkâr etmek için kullanılır.

İrişse tîr-i dil-dûzı müheyyâ eyleyem câyın
Anı hoş saklayam dilde ne cân ola ne ten âgeh

3. **ne ne:**

Gazel 3023

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer alan aynı değerdeki öğelerin başına getirildiğinde bunları red ve inkâr etmek için kullanılır.

Ne baña şabr müyesser ne hõ dildâra vefâ
‘Acabâ sa’d muķârın ola mı yılduzuma

4. **ne ne:**

Gazel 3042

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer alan aynı değerdeki öğelerin başına getirildiğinde bunları red ve inkâr etmek için kullanılır.

Ezelden mest-i ‘ışk oldu Muhibbî
Anuñ gönli ne zende ne püserde

5. **ne ne:**

Gazel 3266

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer alan aynı değerdeki öğelerin başına getirildiğinde bunları red ve inkâr etmek için kullanılır.

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefâ yok halk-ı ‘âlemde
Ne işiddüm ne hüd gördüm cihânda dest-res kaldı

6. **ne ne:**

Gazel 3390

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer alan aynı değerdeki öğelerin başına getirildiğinde bunları red ve inkâr etmek için kullanılır.

Ol letâfet ki Huzâ sen gül-i hamrâda kodı
Ne cihân bâğına virdi ne gül-i terde kodı

7. **ne ne:**

Gazel 3454

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer

alan aynı değerdeki öğelerin başına getirildiğinde bunları red ve inkâr etmek için kullanılır.

Muhibbî şöyle hâk oldı seg-i küyuñ gelüp andan
Ne ten buldı ğıdâ için ü ne hõd üstüh'ân buldı

ne ne ne:

1. ne ne ne:

Gazel 3017

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer alan aynı değerdeki öğelerin başına getirildiğinde bunları red ve inkâr etmek için kullanılır.

Ne şabrum kaldı ne 'aqlum ne dilüm kaldı güftâra
Ġarîb-isem n'ola şâhum benüm de vardur Allâh'um

ne ol-:

1. ne ol-:-a

Gazel 3158

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne olur, nasıl olur.

Salar Muhibbî hastayı ferdâya çün habîb
Hâli ne ola kim yile ol bî-vefâ-y-ıla

ne olur:

1. ne olur:

Gazel 3202

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne olur, nasıl olur.

Menzilüñ evvel kadem basduñ dilâ dünyâ gibi
Âhîrüñ ammâ ne olur bilmedüñ ferdâ gibi

ne pervâ:

1. ne pervâ:

Gazel 3010

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne korkusu! (korkmaz, korkusuzca).

Muhibbî gerçi cân yakdı cemâl-i şem'-i dildâra
Ne pervâ meş'al-i hürşide ger yanarsa pervâne

ne revâ:

1. ne revâ:-dur

Gazel 3190

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Reva midir; uygun mudur.

Yüzine gün kamer alnına anuñ beñzemeye
Ne revâdur aña nisbet ideler mihr ü mehi

ne revâdur:

1. ne revâdur:

Gazel 3219

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Reva midir; uygun mudur.

Añmaduñ sen şeb-i firkatde eyâ dõst beni
Oda yakmak ne revâdur seni cândan seveni

ne sebeb:

1. ne sebeb:

Gazel 3115

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi nedenle ?.

İy dõst miyânuñla kemer zevk ider-iken
Bilsem ne sebeb düşdi girer hânçer araya

2. ne sebeb:-den

Gazel 3393

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hangi nedenle ?.

Alınaldan alına göñlüm olupdur şem'dân
Ne sebebden bilmedüm bu mekr ü âl egler meni

ne suç it:

1. ne suç it:-dü, -m

Gazel 3349

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nasıl bir suç işledim/ ne kabahatim var.

Selâmın ol şeh-i hübân n'içün ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

ne tañ:

1. ne tañ:

Gazel 3000

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Älemi geşt eyledüm bir yâr-ı şâdıķ görmedüm
Uzlet itsem halkdan düşsem ne tañ tehâlara

2. ne tañ:

Gazel 3041

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Dil zevrakı ğarķ olsa ne tañ ol dem içinde
Alnuña kamer gün yüzüne beñzemez iy dõst

3. ne tañ:

Gazel 3105

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Sen hümâyı bâz-ı himmetle şikâr itsem ne tañ
Çünkü pervâz eylemek gelmiş ezelden şânuma

4. ne tañ:

Gazel 3116

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Eksük olmasa ne tañ saña belâ üzere belâ
Çünkü virdüñ göñlüñi ol serv-kaç bälälara

5. ne tañ:

Gazel 3144

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Halķı uyutmazsa efgānı Muhibbî'nün ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse h'abda

6. ne tañ:-dur

Gazel 3149

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Tâc-ı şadefî geydi çü başına kalender
Girürse ne tañdur iki yapraga benefşe

7. ne tañ:

Gazel 3181

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Muhibbî âteş-i 'ışka tutuşduñ şem'-veş başdan
Olursa gözlerüñ yaşı ne tañ tâ şubha dek cârî

8. ne tañ:

Gazel 3218

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Olaldan boynuma zencîr yârûñ zülf-i leylâsı
Ne tañ âşüfte olursa dil-i mecnûn u şeydâsı

9. ne tañ:

Gazel 3278

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Terk-i cân itse ne tañ ki göre ol mâh-veşi
Dest-i kudretle yaradıldı anuñ gözi kaşı

10. ne tañ:

Gazel 3349

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Kalursa dâmen-i dilber ne tañ ağıyâr destinde
Gülün hiç görmedün mi sen etegini diken kesdi

11. ne tañ:

Gazel 3410

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Mihrüñi sînemde saklarsam ne tañ ağıyârdan
Kişi lâ-büd sakınur şeytândan imânımı

12. ne tañ:-dur

Gazel 3442

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Çıkarsa göklere âhum ne tañdur
Yanar çün sînem içre 'ışk nârı

13. ne tañ:

Gazel 3443

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Çün rezmgâh er kişünün bezmgâhıdır
Olsa ne tañ Muhibbî ferağ mâcerâ güñi

14. ne tañ:

Gazel 3484

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Dü 'âlem çün münevverdür yüzünden
Ne tañ dirsem yüzine 'âlem-ârây

15. ne tañ:

Gazel 3438

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı? II Şaşılmaz.

Ol hümâyı bâl-i himmetle şikâr itsem ne tañ
'Âciz olmaz çün şikârında toganuñ yügrügi

16. ne tañ:

Gazel 3429

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı.

Kim virdi göñül cân u ruğ yâra tayandı
Pervâne gibi yansa ne tañ nâra tayandı

17. **ne tañ:**

Gazel 3176
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şaşılır mı, tuhaf mı.

Lâlezâr olsa Muhibbî ne tañ eṭrâf-ı çemen
Eşk-i çeşmüm dökülür her yaña seylâb gibi

ne var:

1. **ne var:**
Gazel 3063
Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Ne olmuş? Şaşılır mı?.

Ne var şād [u] feraḥ hem-dem bizümle
Degülse maḥrem oldı ğam bizümle

ne yüzden:

1. **ne yüzden:**
Gazel 3110
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Neden, niçin.

Fıkr kıl ahvâlünü geldük ne yüzden ‘âleme
Şükr kıl Rezzâk’a rızkuñ eksük itmez ğam yime

2. **ne yüzden:-dür**
Gazel 3182
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Nedendir, hangi sebeptir?.

Dilâ gel seyr-i bâğ eyle teferrüc kıl Hudâ şun‘ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezḥârî

ne yüz-ile:

1. **ne yüz-ile:--ile**
Gazel 3097
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Deyim**
Hiç utanmadan, sıkılmadan.

Bilse idüm ne yüz-ile görünür gül yüzüne
Kıymetin bile kaçan vaqt-ıla bāzâra düşe

ne yüzle:

1. **ne yüzle:**
Gazel 3115
Mısra: 16
Kelime Tipi: **Deyim**
Hiç utanmadan, sıkılmadan.

Bu hırka vü bu tâc-ıla işi çü riyâdur
Ne yüzle ta‘n eyleye zâhid zurefâya

nebât:

1. **nebātuñ:-uñ**

Gazel 3351
Mısra: 8
Şeker elde edilen bitki.

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cändur
Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı

nedâmet:

1. **nedâmeti:-i**
Gazel 3354
Mısra: 8
Pişmanlık.

İy dil mecâz-ı ‘ışka gönül virmeden sakın
Soñra yanuñda zâhir olur çün nedâmeti

2. **nedâmete:-e**

Gazel 3165
Mısra: 8
*Yaptığı iş veya davranışın sonucunu beğenmeyip
yaptığına hayıflanma, pişmanlık.*

İy dil mecâz-ı ‘ışka gönül virmeden sakın
İrişdürür kişi ezel âḥir nedâmete

3. **nedâmeti:-i**

Gazel 3436
Mısra: 10
*Yaptığı iş veya davranışın sonucunu beğenmeyip
yaptığına hayıflanma, pişmanlık.*

Virme Muhibbî ‘ışk-ı mecâzîye dil sakın
Bak cân göziyle görünür âḥir nedâmeti

nedâmet çek:

1. **nedâmet çek:-i, -me, -y, -e, -sin**
Gazel 3338
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Pişmanlık duymak.

Bugün ḥayra dürişüp ‘amel eyle
Yarın Muhibbî çekmeyesin sen nedâmeti

nedâmet getir:-

1. **nedâmet getir:-:--e**
Gazel 3093
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Pişman olmak.

Aldanup ziver-i dünyâya gönül virme sakın
Bu muḳarrerdür anuñ soñı nedâmet getüre

neden:

1. **nedendür:-dür**
Gazel 3028

Mısra: 5

"Niçin, hangi sebepten" anlamında soru zarfı.

Yâ nedendür iy Muhibbî uşbu sevdâlar bize

2. neden:

Gazel 3349

Mısra: 2

"Niçin, hangi sebepten" anlamında soru sıfatı.

Selâmin ol şeh-i hüban n' için ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

3. neden:

Gazel 3490

Mısra: 7

Hangi sebeple, niçin?.

'Aceb dîvâne dil bilsem neden umar vefâ resmin
Cefâ üzere yaradılmış ola dilberlerün şanı

4. neden:

Gazel 3358

Mısra: 3

"Niçin, hangi sebepten?" anlamında soru zarfı.

Eger Leylî degülse ol neden ben aña Mecnûnam
V'eger Şîrîn olmasa bu dil olmazdı Ferhâd'ı

5. neden:

Gazel 3310

Mısra: 1

Hangi sebeple, niçin.

Neden rahm itmedün gördün ğarîbi
Vişâlünden meger yokdur naşîbi

6. neden:

Gazel 3162

Mısra: 3

Ne sebepten, niçin.

'Ârızuñ üstine dönmişdür neden hâl-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim gire cennet bâğına

7. nedendür:-dür

Gazel 3163

Mısra: 4

Ne sebepten, niçin.

İrişdi âh u efgânum semâya
Nedendür saña irmez iy yüzi mâh

8. neden:

Gazel 3184

Mısra: 7

Ne sebepten, niçin.

Dil tabîbisin neden bildürmeyesin bir cevâb
Derd ü hasretle bugün öldüresin bîmârünü

9. neden:

Gazel 3214

Mısra: 1

Ne sebepten, niçin.

Ġoncadan teng neden ola anuñ la'l-i lebi
Ġabğabı sîbe şebîh olmağ ney ki sebebi

10. neden:

Gazel 3251

Mısra: 5

Ne sebepten, niçin.

Yüzünü didüm neden zülf-ile tenhâ eyledün
Gül gibi güldü didi olmaz mı her rûzuñ şebi

11. neden:

Gazel 3253

Mısra: 10

Ne sebepten, niçin.

Benüm günden güne hâlüm müşevveş olup artmakda
Neden bilmeyesin hâlüm seni şâhib-zamîr itdi

12. neden:

Gazel 3255

Mısra: 6

Ne sebepten, niçin.

Billür iken yıkılır bu nüh felek olur harâb
Sîm ü zerle pes neden yüce kılursın nâmuñı

13. neden:

Gazel 3498

Mısra: 11

Ne sebepten, niçin.

'Aceb zâhid neden mâtem tutar kim
Ki dâyim kara olmuşdur libâsı

nedür:

1. nedür:

Gazel 3050

Mısra: 7

"Nedir, nasıl bir şeydir" anlamlarında soru zamiri.

Nedür sen añma hergiz hâl ü hâttın
Birisî hubb u biri nîġi sorma

2. nedür:

Gazel 3139

Mısra: 12

"Nedir, nasıl bir şeydir" anlamlarında soru zamiri.

Tutuşur âhum şerârından dü 'âlem iy tabîb
Merhemün nef'i nedür bu dâġ-ı hicrân üstine

3. nedür:

Gazel 3263

Mısra: 2

Nedir, nedendir II ne, soru zamiri.

Dögünüp def çağurur her nefes nây
Nedür dünyâ için bu hü u bu hây

4. nedür:

Gazel 3305

Mısra: 7

Nedir, nedendir, ne işi var II ne, soru zamiri.

İy zâhid-i bârid-nefes nedür bu baħs ü bu cedel
Añlayımsızın fâriğ ol 'ışk içre kıl ü kâlümü

nefes:

1. nefes:

Gazel 3232

Mısra: 11

Akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, soluk.

Her bir nefes ki bir ulu ni'met degül midür
Şâkir kaçan ki şükriñüñ ide edâsını

2. nefes:

Gazel 3266

Mısra: 2

Akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, soluk.

Gidüp ol mâh baña dilden hezârân şad heves kaldı
Ėam-ı hicr-ile cân tenden gidiser bir nefes kaldı

3. nefes:

Gazel 3085

Mısra: 7

I. Nefes, soluk. II. An, dem.

Ger şâh iseñ de vaqtüñi hoş gör geçer nefes
Aldanma sakın saltanatuñ taħt u tâcına

4. nefesüñ:-üñ

Gazel 3257

Mısra: 4

1. Akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, soluk. 2. Şifâ amacıyla hastaya okuyup üfleme.

Ne-y-içün bu ben mürdeye virmeyesin hayât
Oldı nefesüñ mürdelere çün Mesîhâ gibi

5. nefesüm:-üm

Gazel 3033

Mısra: 17

Akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, soluk.

Kim bir nefesüm kaldı hemân çıkmaga bu cân
İy bād-ı şabâ yâra varup bir haber eyle

nefh-i 'isevî:

1. nefh-i 'isevî:

Gazel 3213

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

İsâ peygamberin dininden olan kimse(hristiyan)nin üflemesi, nefesi.

Mürde iken zinde itdi cümle ezhârî şabâ
Tâze cân buldu kamusı irdi nefh-i 'İsevî

2. nefh-i 'isevî:

Gazel 3250

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

İsâ peygamberin dininden olan kimse(hristiyan)nin üflemesi, nefesi.

Mürde idi zinde kıldı cümle ezhârî şabâ
Tâze cân buldı kamusı irdi nefh-i 'İsevî

nef'i:

1. nef'i:

Gazel 3139

Mısra: 12

Yarar, fayda.

Tutuşur âhum şerârından dü 'âlem iy tabîb
Merhemüñ nef'i nedür bu dâğ-ı hicrân üstine

nefs-i şüm:

1. nefis-i şüm:--a

Gazel 3110

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Uğursuz nefis, benlik.

Kıl muşâhib her gice kalbüñi zikru'llâh ile
Uyma nefis-i şüma irmez çün bilürsin dem deme

nefsüñe uy-:

1. nefisüñe uy:-üñ, -e, -ma

Gazel 3263

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Arzu ve ihtiraslarına uyararak yapmaması gerekeni yapmak, zaaflarına esir olmak.

Sakın şerr işleme nefisüñe uyma

Ki soñra dimeyesin âh-ıla vây

ne-goft:

1. ne-goft:

Gazel 3279

Mısra: 9

Demedi. (Hiçbir şey dememek.).

İtdi sü'âl-i büse Muhibbî nigâr ne-goft
Beñzer ki qabül itdi hamuş cevâb oldı

neler:

1. neler:

Gazel 3345

Mısra: 14

Hangi şeyler.

Bakup Muhibbî 'ibret alup dir vefâsı yok
Neler getürdi 'âleme dünyâ benim gibi

2. neler:

Gazel 3458

Mısra: 2

Çok şeyler, birçok şey.

Dime yok küy-ı melâmet içre ben rüsvâ gibi
Hey neler var bu cihânda sen dili şeydâ gibi

nem içinde:

1. nem içinde:--de

Gazel 3045

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nem(de), ıslaklık(da), gözyaşı(nda).

Sevdâ-yı ser-i zülfine dolaşalı gönlüm
Kaldı ebedî merdüm-i çeşmüm nem içinde

nem ola:

1. nem ola:--a

Gazel 3104

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Neyim vardır ki.

Ġamdan özge reh-i 'ışkuñda gözümde nem ola
Neme yitmez bu gözüm yaşı benim dağı neme

nem var:

1. nem var:

Gazel 3135

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Neyim var, ne suçum var.

Beni meyhâne küncinde görüp ta'n eyleme zâhid
Ezelden başa yazudur benim nem var bu arada

neme:

1. neme:

Gazel 3104

Mısra: 4

Neyime.

Ġamdan özge reh-i 'ışkuñda gözümde nem ola
Neme yitmez bu gözüm yaşı benim dağı neme

neme yarar:

1. neme yarar:

Gazel 3051

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Neye yarar!, Neye lazım!.

Baña maqşüd hemân zülf ü ruhuñdur ancak
Neme yarar semen ü sünbül gül ya lâle

neme yitmez:

1. neme yitmez:--e, --mez

Gazel 3104

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Neyime yetmez (yeter anlamında).

Ġamdan özge reh-i 'ışkuñda gözümde nem ola
Neme yitmez bu gözüm yaşı benim dağı neme

nemnâk ol-:

1. nemnâk ol:--a

Gazel 3067

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nemli, ıslak olmak II gözyaşı dökmek, ağlamak.

Çeşmüme gel pâ koyup hâr-ı müjemden ğam yime
Pâyüña itmez zarar yaşumla çün nemnâk ola

neñ ol-:

1. neñ ol:-ur

Gazel 3194

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne olurdu?.

Göklere başuñ irerse saña yokdur fâyide
Neñ kim olur yüzüñi sürseñ yire dâmen gibi

ner gibi:

1. ner gibi:

Gazel 3256

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Erkek gibi olmak. II Mert, korkusuz, cesur, yiğit olmak.

Didiler tākāt getürmez kimseler bār-ı gama
İy Muhibbî sen anı çekmek gereksin ner gibi

ner gibi ol-:

1. ner gibi ol:-mak

Gazel 3195

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Erkek gibi olmak. II Mert, korkusuz, cesur, yiğit olmak.

Merd-i meydân ol Muhibbî olma dünyâya zebûn
Mâddeye dil virmeyüp olmak gerekdür ner gibi

nergis:

1. nergis:-e

Gazel 3127

Mısra: 4

*Sevgilinin baygın ve şehla bakan gözlerine
benzetilen iri papatyaya biçiminde sarı bir çiçek.*

Gözi bağlansun cihānuñ rüşenāsin görmesün
Çeşm-i şehläñi eger kim beñzedürse nergise

2. nergis:

Gazel 3109

Mısra: 2

*1. Bir çenekliler sınıfının nergisgiller
familyasından, lāle gibi soğanla üretilen, beyaz veya
sarı çiçekli, soğanı zehirli süs bitkisi 2. mec. edeb.
Sevgilinin gözü.*

Yine hengām-ı güldür devr-i lāle
Tutar nergis eli üzre piyāle

3. nergis:

Gazel 3328

Mısra: 4

*1. Bir çenekliler sınıfının nergisgiller
familyasından, lāle gibi soğanla üretilen, beyaz veya
sarı çiçekli, soğanı zehirli süs bitkisi 2. mec. edeb.
Sevgilinin gözü.*

Serv beñzer gülşen-i hüsnüñde bālā kaddüñe
Çeşmüñ nergis ruhuñ berg-i gül-i hamrā gibi

4. nergis:

Gazel 3346

Mısra: 2

*1. Bir çenekliler sınıfının nergisgiller
familyasından, lāle gibi soğanla üretilen, beyaz veya
sarı çiçekli, soğanı zehirli süs bitkisi 2. mec. edeb.
Sevgilinin gözü.*

Olmaya bāğ içre bir serv ol kad-i bālā gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi şehlä gibi

5. nergis:

Gazel 3400

Mısra: 3

*1. Bir çenekliler sınıfının nergisgiller
familyasından, lāle gibi soğanla üretilen, beyaz veya
sarı çiçekli, soğanı zehirli süs bitkisi 2. mec. edeb.
Sevgilinin gözü.*

Her gice nergis gibi açmaz gözin ol türk-i mest
Gitmedi bahtım gibi beñzer hiç anuñ uyhusı

6. nergisüñ:-üñ

Gazel 3450

Mısra: 8

*İri papatyaya biçiminde ortası yeşil veya sarı,
yaprakları gri ve sarı çiçek II (sevgilinin) gözü,
bakışı; mahmur bakışlı sevgili.*

Gül yüzün yumak için şebnem ile çın şeh
Nergisüñ hāzır elinde tutar altun legeni

7. nergis:

Gazel 3078

Mısra: 2

*1. Bir çenekliler sınıfının nergisgiller
familyasından, lāle gibi soğanla üretilen, beyaz veya
sarı çiçekli, soğanı zehirli süs bitkisi 2. mec. edeb.
Sevgilinin gözü.*

Ol çeşm-i siyeh zülf-i perişān arasında
Nergis gibidür ki bite reyhān arasında

8. nergis:

Gazel 3091

Mısra: 2

*Bir çenekliler sınıfının nergisgiller
familyasından, lāle gibi soğanla üretilen, beyaz veya
sarı çiçekli, soğanı zehirli süs bitkisi II. Sevgilinin
gözü nergise benzetilir, baygın ve şehla bakar.*

İy ruhları gül kāmeti 'ar'ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi gonca

9. nergis:

Gazel 3101

Mısra: 6

*Bir çenekliler sınıfının nergisgiller
familyasından, lāle gibi soğanla üretilen, beyaz veya
sarı çiçekli, soğanı zehirli süs bitkisi II. Sevgilinin
gözü nergise benzetilir, baygın ve şehla bakar.*

Bāgbān ger görse kadd ü 'arız u şehlä gözüñ
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

nergis-i mestāne:

1. nergis-i mestāne:-y, -i

Gazel 3333

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Sarhoş, mest, baygın nergis II Sevgilinin baygın,
mahmur gözü.*

Mestlik meclisde rindāne bugün meyden degül
Oldılar medhüş görüp ol nergis-i mestāne[y]i

nergis-i şehlä:

1. nergis-i şehlä:-sı, -n, -i

Gazel 3221

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Şehla, şaşı gözlü nergis çiçeği. II Şehla göz. II
Sevgilinin güzel ve baygın bakışlı gözü.*

Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehläsını
Odlara yakdı bu ben aşüfte vü şeydāsını

nergis-i serhös:

1. **nergis-i serhōş**:--ı, --n, --a

Gazel 3074

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarhoş, kendinden geçmiş olan nergis (çiçeği).|| Mitolojiye göre Narsis, çok güzel ve aşktan anlamaz bir delikanlı imiş.Onu sevip de derdinden perişan olan kızlar bu genci tanrılara şikayet etmişler.Tanrıların verdiği ceza sonucu Narsis birgün dereye kendi aksini görüp aşık olur.Kendini seyrederken suya atlar ve boğulur. Vücudu çürüyüp yerinde göze benzer bir çiçek biter ve bütün güzellere hayran hayran, baygın şekilde bakar. Başka bir efsaneye göre bir ırmak ile perinin oğludur.İnsanlar ve periler buna aşiktir.Hatta Ses adlı peri onun aşkından ölmüş ve bir taşa dönmüş.Şarkta bir efsaneye göre de Gül ile Nergis arasında bir aşk yaşanmış.Bu iki sevgiliden Nergis göz şeklinde bir çiçek haline sokulmuş ve kıyamete dek hicran ve intizar çekmeye mahkum edilmiştir.Bütün bu efsanelerde nergis ile göz arasında yakın bir ilişki vardır. Sevgilinin gözü nergistir.Baygın ve şehla bakar.

Meclis-i meydür lebinden büse itme iltimās
Kan olur uyma sakın ol nergis-i serhōşına

nerm kıl-:

1. **nerm kıl-:-ur**

Gazel 3284

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yumuşatmak, yumuşak hale getirmek.

Yaşum te'sir kılmaz seng-i dildār
Kılur mı nerm nesne seng-i hārı

nerm ol-:

1. **nerm ol-:-ur, -ken**

Gazel 3291

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yumuşamak.

Rahm kılmaduñ benüm bu nāleme iy seng-dil
Āhum ile nerm olurken etüñüñ gör sengüñi

nerrād:

1. **nerrādı:-ı**

Gazel 3295

Mısra: 6

Güzel tavla oynayan kimse, tavla ustası.

Nigāruñ katıdur gönli anı kim bilmek isterse
Felek nerrādı getürmez murādumca benem zārı

neşāt:

1. **neşāt:**

Gazel 3133

Mısra: 5

Sevinç, neşe, sürur.

Neşāt esbābını cümle müheyvā itseler bir bir
Gehī nüş eylesem bāde gehī büse-kenār olsa

nesīm:

1. **nesīm-ile:-ile**

Gazel 3441

Mısra: 7

Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgār.

Oldı dimāğ-ı dehr mu'attar nesīm-ile
Yāruñ meger ki gözdi şabā zülfi bagını

nesīm-i şubh:

1. **nesīm-i şubh:-ıla**

Gazel 3425

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah rüzgarı.

Şehergeh jāleler asmış-durur güller kulagina
Nesīm-i şubh-ıla oynar görüñ serv-i hūrāmān

nesne:

1. **nesne:**

Gazel 3406

Mısra: 1

Belli bir ağırlığı, maddesi ve hacmi olan her türlü cansız varlık, şey, obje.

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şıhhat gibi

2. **nesnesi:-si**

Gazel 3384

Mısra: 2

Belli bir ağırlığı, maddesi ve hacmi olan her türlü cansız varlık, şey.

Bu cihānuñ nesi var zecr ü 'anādan ğayrı
Arasañ nesnesi yok derd ü belādan ğayrı

3. **nesne:**

Gazel 3284

Mısra: 8

Hiçbir şey.

Yaşum te'sir kılmaz seng-i dildār
Kılur mı nerm nesne seng-i hārı

neşv ü nemā:

1. **neşv ü nemā:**

Gazel 3413

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gelişme, büyüme, gelişim.

Bahr-ı 'ışık içre bulup neşv ü nemā kanlu yaşum
Ka'r-ı deryādaki san niçe mercān büyüdi

nev':

1. **nev'-ile:-ile**

Gazel 3192

Mısra: 8

Türlü, çeşit, cins.

Melâmetden sakınmaz 'aşığ olan
Bu nev'-ile iderler iftiharî

2. **nev':-e**

Gazel 3209

Mısra: 8

Türlü, çeşit, cins.

Gözlerüm yaş dökdüğince kirpügüm cārüb olur
Āsitānuñda bu nev'-e kimse ferrāş olmadı

3. **nev'-ile:-ile**

Gazel 3240

Mısra: 8

1. Cins, tür. 2. Sımf. 3. Türlü.

Su döker 'arızum üstine benüm dīdelerüm
Ola bu nev'-ile yuyubile rüy-ı siyehi

4. **nev'-ile:-ile**

Gazel 3332

Mısra: 6

1. Cins, tür. 2. Sımf. 3. Türlü.

Nāzük bedeni berg-i semenden dahı nāzük
Kim gördi bu nev'-ile bir sīm-dāde[y]i

5. **nev'-ile:-ile**

Gazel 3480

Mısra: 2

1. Cins, tür. 2. Sımf. 3. Türlü.

Nağş kıldum hāne-i dilde kamer ruhsārını
Ola kim bu nev'-ile görem anuñ dīdārını

nevā:

1. **nevāda:-da**

Gazel 3095

Mısra: 14

Ezgi, ses, sada. // Türk müziğinin en eski makamlarından biri. Uşşak dörtlüsüne rast beşlisi ilavesiyle meydana gelmiştir.

Gülzār-ı hüsnuñ içre her gice şubh olunca
Okur Muhibbī medhūñ bülbülleyin Nevāda

2. **nevāda:-da**

Gazel 3334

Mısra: 7

(Ar.) Ses, sada, makam, ahenk, nâme.

Muṭrib nevāda perde-i 'uşşākı rāst kıl
Ġamdan ḥalāş eyle bu kemter kemine[y]i

3. **nevāya:-(y), -a**

Gazel 3115

Mısra: 8

Nağme, ahenk, ses.

İy gonca-dehen gül gibi gel 'arz-ı cemāl it
Tā bülbül-i cān başlaya karşıñda nevāya

nev'a:

1. **nev'a:**

Gazel 3450

Mısra: 10

Çeşit, cins, tür.

Gel dirēg eyleme kıl taze yine cānumuzı
Mey-i gülgünüñ eger var-ısa nev'a küheni

nevāle:

1. **nevāle:**

Gazel 3103

Mısra: 8

(□□□□□) i. (Ar. nevāl'den nevāle) 1. Gerekli yiyecek ve içecek şeyler, azık: 2. eski. Tâlih, kısmet, nasip.

'Adem mülkine gitsem zād-ı ğamdur
Kim andan özge yok baña nevāle

nev-bahār:

1. **nev-bahār:-ı**

Gazel 3401

Mısra: 8

İlkbahar.

Yolına cān metā'ın ḥarc kıldı
Añar mı nev-bahārı gör süheylī

2. **nev-bahār:**

Gazel 3070

Mısra: 3

İlkbahar mevsimi, çiçeklerin yeşermeye başladığı, doğanın tazelandığı vakit.

Nev-bahār ile bezendi sebzēzār oldu çemen
Bu şafādan zer saçar mihr-i cihān-tāb üstine

nev-bahār olsa:

1. **nev-bahār olsa:--sa**

Gazel 3133

Mısra: 1

Kelime Tipi: Kalıp İfade

İlkbaharın gelmesi.

Zümürürd nağ'ı döşense zemine nev-bahār olsa
Gülistān seyrine varsam bile ancak niğār olsa

nev-civān:

1. nev-civānuñ:-uñ

Gazel 3438

Mısra: 1

Genç, taze delikanlı (sevgili).

Aldı gönlüm öndülin bir nev-civānuñ yürüğü
Olalıdan hüsn-ile mülk-i cihānuñ yürüğü

nev-reste-i nāzük-teri:

1. nev-reste-i nāzük-teri:

Gazel 3261

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

En nazik yeni yetme, yeni yetişen.

Berg-i gül gerçi ki nāzük görünür ammā ki sen
Görünürsin iy gönül nev-reste-i nāzük-teri

nevrüz:

1. nevrüz:

Gazel 3434

Mısra: 8

Baharın ilk günü, ilkbahar.

Her kimüñ alnı kamer gün yüzlü bir maḥbüb[1] var
Gündüzi Nevrüz olup Qadr olsa tañ mı her şebi

nev:

1. nev:

Gazel 3156

Mısra: 11

Ney, kamiştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. || Ney sesi, aşk çığığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Ney gibi ‘aceb midür anuñ bagrı delinse
Lāyıkdur aña niye uyar idi hevāya

2. nev:

Gazel 3104

Mısra: 5

Ney, kamiştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Bezm-i gāmda ko beni ney gibi efgān ideyim
Kim bilür dahı şehā kim irişür uşbu deme

3. nev:

Gazel 3166

Mısra: 9

Ney, kamiştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk

çığığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Ney gibi feryād iderse bu Muḥibbī tañ mıdır
Bir gül-i ra‘nā gāmindan dīde-pürhūnam yine

4. nev:

Gazel 3376

Mısra: 2

Üzerinde delikleri ve alt tarafında bir dili bulunan, kamiştan yapılmış üflemeli bir çalgı. Üflendiğinde çıkardığı yanık ses divan şiirinde özlem (hasret), ayrılık acısı, yürek ve ciğer yangınıyla inleyen insan sesine benzetilir II âşık.

Dil-i şūrīde sevmişdür yine çün bir perī-zādı
İşüm ney gibi efgāndur anı siz sanmañuz şādī

5. nev:

Gazel 3381

Mısra: 5

Üzerinde delikleri ve alt tarafında bir dili bulunan, kamiştan yapılmış üflemeli bir çalgı. Üflendiğinde çıkardığı yanık ses divan şiirinde özlem (hasret), ayrılık acısı, yürek ve ciğer yangınıyla inleyen insan sesine benzetilir II âşık.

Zārılık itse ney gibi dil tañ mı şübḥa dek
Tanbūr gibi burdı zamāne kulagını

6. nev:

Gazel 3418

Mısra: 8

Üzerinde delikleri ve alt tarafında bir dili bulunan, kamiştan yapılmış üflemeli bir çalgı. Üflendiğinde çıkardığı yanık ses divan şiirinde özlem (hasret), ayrılık acısı, yürek ve ciğer yangınıyla inleyen insan sesine benzetilir II âşık.

Bezm-i gām içre ‘āşıkā eglence yok[dur] dime
Dil nāle kılsa ney gibi egler şadā bizi

nev ki:

1. nev ki:

Gazel 3214

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Ne ki, ne ola ki.

Goncadan teng neden ola anuñ la‘l-i lebi
ĠabĠabı sibe şebīh olmaga ney ki sebebi

nev-i güvā:

1. nev-i güvā:

Gazel 3200

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ney gibi.

Bezm-i ğamda dōstlar hūn-ı ciger nūş eylesem
Gōñlüm iñler şubha dek anda ney-i güyâ gibi

2. **ney-i güyâ:**

Gazel 3241

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ney gibi.

Bezm-i ğamda şem' gibi giceler yaşlar döküp
İñlerem tâ şubh olunca ben ney-i güyâ gibi

ne-y-içün:

1. **ne-y-içün:**

Gazel 3257

Mısra: 3

Niçin, neden, hangi sebeple?

Ne-y-içün bu ben mürdeye virmeyesin hayât
Oldı nefesün mürdelere çün Mesîhâ gibi

n'evle:

1. **n'eyleyem:-y, -em**

Gazel 3040

Mısra: 6

Ne eylemek, ne yapmak.

Gōñlüm almak istedüm komadı serkeş kâkülün
N'eyleyem derdâ dirîğâ ol ruhı zibâ-y-ıla

2. **n'eyler:-r**

Gazel 3095

Mısra: 6

Ne eylemek, ne yapmak.

Kaşuñla ğamzeñ iy dōst yiter cihâna fitne
N'eyler girüp busuya ğisūlaruñ kafada

3. **n'eyledüm:-dü, -m**

Gazel 3423

Mısra: 6

Ne eylemek, ne yapmak.

Deheninden baña 'ahd itmiş-iken büse niğâr
N'eyledüm 'ahdi n'içün bozdu o ğaddâr sıdı

4. **n'eyler:-r**

Gazel 3178

Mısra: 5

Ne eylemek, ne yapmak.

N'eyler ol âb-ı hayâtı ya şarâb-ı kevseri
La'l-i dilberden kime ola müyesser çâşını

5. **n'eylerem:-r, -em**

Gazel 3024

Mısra: 5

Ne eylemek, ne yapmak || Ne yapayım?

İstemiyorum.

Gül yüzüñsüz n'eylerem ben gülsitân-ı gülşeni
Gün yüzüñ olmasa 'âlem zerre gelür mi göze

6. **n'eyleyem:-(y)e, -m**

Gazel 3047

Mısra: 4

"Ne yapayım?" anlamında kullanılan çaresizlik belirten kelime.

Kaşların geh çin ider geh ğamzeler tîrin atar
N'eyleyem derdâ dirîğâ ben bu göz ü kaş-ıla

7. **n'eyleyem:-(y)e, -m**

Gazel 3099

Mısra: 8

"Ne yapayım?" anlamında kullanılan çaresizlik belirten kelime.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîğâ bu iki ğammâzuma

8. **n'eyleyem:-(y)e, -m**

Gazel 3123

Mısra: 4

"Ne yapayım?" anlamında kullanılan çaresizlik belirten kelime.

Tolaşaldan bir perî-rû zülfinün sevdâsına
N'eyleyem şeydâ gönül vardukça Mecnûn olmada

9. **n'eyleyem:-(y)e, -m**

Gazel 3150

Mısra: 8

"Ne yapayım?" anlamında kullanılan çaresizlik belirten kelime.

Sırr-ı 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîğâ bu iki ğammâzuma

10. **n'eyleyem:-(y)e, -m**

Gazel 3383

Mısra: 1

"Ne yapayım?" anlamında kullanılan çaresizlik belirten kelime.

N'eyleyem bizümle ol rûh-ı revân eğlenmedi
Kaldı cismüm gitdi bu cânım revân eğlenmedi

11. **n'eyleyem:-(y)e, -m**

Gazel 3476

Mısra: 2

"Ne yapayım?" anlamında kullanılan çaresizlik belirten kelime.

Niçe gündür gözlerem ol gözleri âhuları
N'eyleyem derdâ dirîğâ görmedüm âh oları

12. **n'eyleyem:-(y)e, -m**

Gazel 3039

Mısra: 8

"Ne yapayım?" anlamında kullanılan çaresizlik belirten kelime.

Öldürem yarın dimişdi ol hilâl ebrû baña
N'eyleyem derdâ dirîgâ durmaz ol ikrârda

13. n'eylerem:-r, -(e)m

Gazel 3410

Mısra: 14

"Ne yaparım, ne ederim?" anlamlarında
çaresizlik bildiren soru sözü.

Dilberüñ kaddi Muhibbî serv haddi gül yiter
N'eylerem şimden girü ben gülşenüñ seyrânını

14. n'eyler:-r

Gazel 3319

Mısra: 10

"Ne yapısın?" anlamında kullanılan soru sözü. II
"Lazım değil, gerekmez" anlamında kullanılmıştır.

Yüzüñ-ile döstüm olalıdan alnuñ kamer
Bu Muhibbî n'eyler 'âlemde mihir-ile mehi

15. n'eyleyeyin:-y, -e, -y, -in

Gazel 3452

Mısra: 4

Neyleyeyim, ne yapayım?.

Görse her kanda güzel olur anuñ şeydâsı
Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i âvârecügi

n'evle:-

1. n'eylerdi:-r, -di

Gazel 3274

Mısra: 8

Ne eylemek, ne yapmak.

Kemânçe olmasa yaşum aña târ
Bu sînem üzre n'eylerdi bu bâkı

2. n'eyler:-r

Gazel 3160

Mısra: 1

Ne yapayım, elden ne gelir.

N'eyler idüm cânı ben 'âlemde cânân olmasa
Bülbül efgân eylemezdi ger gülistân olmasa

3. n'eylesüm:-süm

Gazel 3198

Mısra: 10

Ne yapısın, ne etsin. II Yapacak bir şeyi yok,
elinden bir şey gelmez.

'İşk bazarında göz yaşın Muhibbî harc ider
N'eylesüm kim sîm-i eşki anda da bâb olmadı

4. n'eyler:-r

Gazel 3236

Mısra: 8

Ne yapar, ne yapısın. II Lazım değil, gerekmez.

Zâhidâ zıkr eyleme cennet hevâsı bizde yok
'Âşık-ı dîdâr olan n'eyler irem ırmagını

n'eylevem:

1. n'eyleyem:

Gazel 3270

Mısra: 5

Ne yapayım, ne çare?.

Derdâ dirîg n'eyleyem ki firîb-i dehr
Zevk u şafâya atdı mübeddel binâ hûşı

2. n'eyleyem:

Gazel 3163

Mısra: 2

Ne yapayım, ne çare?.

İderem giceler tâ şubha dek âh
Degülsin n'eyleyem hâlümünden âgâh

nevr akçası:

1. nevr akçası:-sı

Gazel 3457

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir memleket halkından hükûmete karşı
hareketlerinden dolayı cezâ olarak kesilen para.

Sinemde dâğum üzre yir yir dökildi yaşum
Nevr akçası sanasın geldi çerâga düşdi

nezzâre kıl:

1. nezzâre kıl:-a

Gazel 3403

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Gâfil salınma hâlüme ki geh nezzâre kıla
Vâcib-durur çü şâha ra'ıyyet ri'âyeti

niçe:

1. niçe:

Gazel 3093

Mısra: 4

Nastıl, ne kadar.

Niçe döysün bu yürek cevrine âhen dögile
Sine ya tîr-i cefâya niçe tâkat getüre

2. niçe:

Gazel 3037

Mısra: 3

Bir çok, hayli.

Niçe yıldur ki yiler zülfî hevâsında gönül
Kuru sevdâ da yürür zülf-i perîşânlar-ıla

3. niçedür:-dür

Gazel 3271

Mısra: 13
Nasıl.

Ger sorarsañ hâl-i Muhibbî'yi niçedür âh
Hicr içre çeker şubha degin âh ile zârı

4. niçe:

Gazel 3231

Mısra: 5

Çok, pek çok, birçok.

Niçe yıllar firâkıyla düşelden nâr-ı hicrâna
Kâtı kâr eyledi câna belâ vü mihnet-i düri

5. niçe:

Gazel 3233

Mısra: 6

Çok, pek çok, birçok.

Yolın azıtmış iken togrı yola
Getürdüñ niçe biñ ehl-i şalıbı

6. niçe:

Gazel 3250

Mısra: 8

Çok, pek çok, birçok.

Bahr-ı dilden zâhir olan kim göre eş'arımı
Dir niçe esrâr-ıla var niçe yüz biñ ma'nevî

7. niçe:

Gazel 3093

Mısra: 3

"Kaç, ne kadar" anlamında soru sıfatı.

Niçe döysün bu yürek cevrine âhen dögile
Sine ya fir-i cefâya niçe fâkat getüre

8. niçe:

Gazel 3049

Mısra: 7

"Nasıl" anlamında soru zarfı.

Niçe teşbîh idem ben sîme cismüñ
Bulınmaz bu şarâvet yâseminde

9. niçe:

Gazel 3050

Mısra: 4

"Nasıl" anlamında soru zarfı.

İrişemez nigâra menzil uzak
Niçe vara ol esb-i lengi sorma

10. niçe:

Gazel 3350

Mısra: 3

"Nasıl" anlamında soru zarfı.

Ben niçe itmeyeyim göz yaşımı âb-ı revân
Salınur her şarafa nâz-ıla ol serv-i sehî

11. niçe:

Gazel 3385

Mısra: 4

"Nasıl" anlamında soru zarfı.

Germ olurmış asılıp karşıñda her dem âyine
Niçe başdan aşmasun yüz virdüñ aña iy perî

12. niçe:

Gazel 3399

Mısra: 3

"Nasıl" anlamında soru zarfı.

Cân niçe râhat ola görmeye cânân yüzini
Ölme yig 'aşıkça çün ola nigâr ayrılığı

13. niçe:

Gazel 3455

Mısra: 6

"Nasıl" anlamında soru zarfı.

Gizlese zülfinde kâdir gözlerümde gün yüzün
Cân dimâğından niçe saklaya zülfi büyümi

14. nice:

Gazel 3100

Mısra: 2

"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Zâhidâ zühd ü riyâyı ihtiyâr itmeñ nice
Ehl-i diller meclisin gördükçe âh itmeñ nice

15. nice:

Gazel 3100

Mısra: 10

"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Sırr-ı 'ışkı sînem içre niçe yıllar saklayup
Âh-ıla bir demde şimdi âşikâr itmeñ nice

16. nice:

Gazel 3100

Mısra: 12

"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Ser-te-ser dîvâne göñlüm geşt idüp bu 'âlemi
Bend-i zülfine düşüp âhîr karar itmeñ nice

17. nice:

Gazel 3100

Mısra: 14

"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Ol boyı servüñ Muhibbî irmege pâ-büsına
Gözlerüm yaşımı her dem cüybâr itmeñ nice

18. niçe:

Gazel 3287

Mısra: 3

"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Niçe dünyāya meyl idüp yaparsın kaşır u evvāni
Komazduñ olsa ger 'aqluñ bugün taş üstine taşı

19. niçe:

Gazel 3296

Mısra: 1

"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Niçe yıldur çeker dil iştiyākı
Bulam diyü gezer Şām u 'Irāk'ı

20. niçe:

Gazel 3382

Mısra: 2

"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Åh kim sevdüm yine bir dilberi cānum gibi
Niçe cānum belki bu sīnemde imānum gibi

21. niçe:

Gazel 3026

Mısra: 11

"Nasıl" anlamında soru zarfı, nasıl, öyle bir.

Åteş-i 'ışka Muhibbī niçe döysün dil ü cān
Yakar ugrar-ısa zerrece kuriya ger yaşa

22. niçe:

Gazel 3453

Mısra: 10

"Nasıl" anlamında soru zarfı, nasıl, öyle bir.

Bāğı seyr eyle Muhibbī bir münāsib yār-ıla
'İbret al gör niçe açılmış cihānuñ gülleri

23. niçe:

Gazel 3456

Mısra: 10

"Nasıl" anlamında soru zarfı, nasıl, öyle bir.

Muhibbī 'ışk ara sende gedā vü pādişā birdür
Ayāz'a niçe kul idi işitmedüñ mi Maḥmūd'ı

24. niçe:

Gazel 3427

Mısra: 3

"Nasıl, ne şekilde" anlamlarında soru zarfı.

Niçe el uzadayım genc-i hūsne
Saçın sihr-ile iki erkam itdi

25. niçe:

Gazel 3011

Mısra: 1

"Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Niçe bir tır-i cefālar sīne-i miskīnūme
Atıla seng-i melāmet yā dil-i ğamgīnūme

26. niçe:

Gazel 3020

Mısra: 6

"Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Ḳaddūne beñzedemem serv ben iy tāze nihāl
Daḥl ider her kişi servüñ niçe her bir yirine

27. niçe:

Gazel 3037

Mısra: 2

"Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Bezm-i mey eylemişem dün gice cānānlar-ıla
Niçe cānānlar-ıla server-i ḥübānlar-ıla

28. niçe:

Gazel 3049

Mısra: 6

"Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Dehānuñ var mı yok mı ḥurde-bīnā
Görinmez niçe diyeler ya kanda

29. niçe:

Gazel 3055

Mısra: 4

"Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Naḳd-i cān almak hünerdür 'ışk elinden döstlar
Niçe dil virmek iñen āsāndur meh-rūlara

30. niçe:

Gazel 3065

Mısra: 7

"Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Şem' her şeb kül ider yakup niçe pervāneler
Bunca nā-ḥaḳ kan iderken yana bī-pervā yine

31. niçe:

Gazel 3080

Mısra: 9

"Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

İy Muhibbī ser-i zülfine niçe kıymet olur
Virilür mülk-i cihān çünki bahā bir kılına

32. niçe:

Gazel 3082

Mısra: 7

"Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Dükülüp niçe bī-diller ayaklarda ola pā-māl
Elini uzadup dilber ide ger şāne saçına

33. nice:

Gazel 3100

Mısra: 1

"Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Zāhidā zūhd ü riyāyī ihtiyār itmeñ nice
Ehl-i diller meclisin gördükçe āh itmeñ nice

34. nice:

Gazel 3100

Mısra: 6

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Ol hümā yüksek uçarsa gönlümün şahbāzını
Dest-i himmetle salup anı şikār itmeñ nice

35. nice:

Gazel 3100

Mısra: 8

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Seyl-i eşkümden zarar geldükçe bu mülk-i dile
Seng-i miñnet birle yapup üstüvār itmeñ nice

36. nice:

Gazel 3112

Mısra: 2

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Ol kemān ebrū yine kaçd itdi 'āşık cāmına
Ġamzelerden niçe oklar cem' kıldı yanına

37. nice:

Gazel 3124

Mısra: 2

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Bahār irişse güller bitse tāze
Niçe yirden gele bülbül niyāza

38. nice:

Gazel 3136

Mısra: 1

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Niçe bir kan ola gönlüm hasret-i cānān-ıla
Ya niçe bir geçe 'ömrüm āh-ıla efġān-ıla

39. nice:

Gazel 3136

Mısra: 2

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Niçe bir kan ola gönlüm hasret-i cānān-ıla
Ya niçe bir geçe 'ömrüm āh-ıla efġān-ıla

40. nice:

Gazel 3146

Mısra: 3

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Niçe kan yutmaya dil göz göre karşumda benim
Kadeğ agzından öpe kuça kemer döne döne

41. nice:

Gazel 3254

Mısra: 8

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Ġamdan özge olmaya yār-ı muşāhib bir dağı
Niçe yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı

42. nice:

Gazel 3258

Mısra: 8

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Bulnmaz derdüme vākıf meger ancak ola lāle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dāğı

43. nice:

Gazel 3297

Mısra: 2

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Gösterüp yüzün nigārum āşikārā eyledi
Niçe bi-diller anı görüp temāşā eyledi

44. nice:

Gazel 3297

Mısra: 6

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

'Işk cāmın cür'asın sundı baña nüş eyledüm
Zū-fünün-ı 'aıldum gör nice şeydā eyledi

45. nice:

Gazel 3317

Mısra: 6

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Rāh-ı 'ışkı istedüm kim ide āsān küh-ken
Görüñ āhır başına niçe dokındı tışesi

46. nice:

Gazel 3321

Mısra: 6

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

'Işkuñ bir hāle ugratdı beni iy māh-rū
Niçe geçer rüz u hafta māh bilmem sālümü

47. nice:

Gazel 3375

Mısra: 3

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Ben degülem niçe benim gibiyi mecnün ider
Leyli zülfine nigārum urdugınca şāneyi

48. nice:

Gazel 3392

Mısra: 3

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Cān u dil almaga gör kim niçe fettānlık ider
Sakın aldanma gönül sen aña zīnhār dağı

49. nice:

Gazel 3409

Mısra: 2

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Her kaçan ‘āşıkā feth ola maḥabbet kapusı
Niçe yirden açıla üstine miḥnet kapusı

50. niçe:

Gazel 3413

Mısra: 6

"Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Baḥr-ı ‘ışk içre bulup neşv ü nemā kanlu yaşum
Ka’r-ı deryādaki san niçe mercān büyüdi

51. niçe:

Gazel 3476

Mısra: 1

"Pek çok, çok, bir hayli" anlamında zarf.

Niçe gündür gözlerem ol gözleri āhūları
N’eyleyem derdā dirīgā görmedüm āh oları

52. niçe:

Gazel 3100

Mısra: 4

"Birçok" anlamında belgisiz sıfat.

‘İşk meydānında girdüm geştgīr-i derd olup
Vāmık u Ferhād u Kays’ı dest-yār itmeñ nice

53. niceler: -ler

Gazel 3153

Mısra: 11

Çok, pek çok, birçok.

Baḥr-ı ‘ışka iy Muḥibbī niceler ğarķ oldılar
Görmedüm bir kimse dir idüm anuñ pāyānına

54. niçe:

Gazel 3172

Mısra: 1

1. Çok, pek çok, birçok. 2. Nasıl.

Vā’ızı gör niçe düşmiş ‘āşık-ı şeydā-y-ıla
Mescid için toptolu kılmış kuru ğavġā-y-ıla

55. niçe:

Gazel 3175

Mısra: 6

1. Çok, pek çok, birçok. 2. Nasıl.

Ruḥın fikr eyleyüp yāruñ leb-i la’lini zıkr itdüm
Niçe yıllar durur gitmez dimāġumdan anuñ adı

56. niçe:

Gazel 3196

Mısra: 9

1. Çok, pek çok, birçok. 2. Nasıl.

Bār-ı ğama Muḥibbī niçe tākat olur āh
Eyleye aña ‘ışk eri ancak taḥammüli

57. niçe:

Gazel 3206

Mısra: 3

1. Çok, pek çok, birçok. 2. Nasıl.

Niçe gör kesdi kūh-ı Bīsütün’ı
Felek ‘ışk tüşesin Ferhād’a virdi

58. niçe:

Gazel 3207

Mısra: 3

1. Çok, pek çok, birçok. 2. Nasıl.

Niçe yıllardur ki devr eyler bu çarḫ-ı lāciverd
Görmedi bir hūb-rūşen māh-ı tābānum gibi

59. niçe:

Gazel 3179

Mısra: 5

1. Çok, pek çok, birçok. 2. zf. Nasıl.

‘İşk dāġın niçe pinhān eylesün dil sīnede
Dest-i ḫayret birle çün çāk-i girībān eyledi

60. niçe:

Gazel 3184

Mısra: 3

1. Çok, pek çok, birçok. 2. zf. Nasıl.

Hey niçe ‘ayyārdur gözden ogurlar setrümü
Gitdi dil elden görelden turra-i tarrāruñı

61. niçe:

Gazel 3205

Mısra: 9

1. Çok, pek çok, birçok. 2. zf. Nasıl.

Bu Muḥibbī şem’-i hüsne niçe yanar yakılır
Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi

62. niçe:

Gazel 3219

Mısra: 3

1. Çok, pek çok, birçok. 2. zf. Nasıl.

Yarı gördükçe niçe şabr ide dīvāne gönül
İḫtiyār elde degül çāk iderem pīreheni

63. niçe:

Gazel 3489

Mısra: 9

"Nasıl" anlamında zarf.

Ḫār elinden iy Muḥibbī gör niçe eyler fiġān
Gülşene var diñle bir dem bübülñ āvāzını

64. niçe:

Gazel 3250

Mısra: 8

Çok, pek çok, birçok.

Baḥr-ı dilden zāhir olan kim göre eş’arımı
Dir niçe esrār-ıla var niçe yüz biñ ma’nevī

65. niçe:

Gazel 3265

Mısra: 1

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Niçe yirden sînem üzre açdı fırûn revzeni
Hamdü-lillâh ki temâşâ eyledüm cânâ seni

66. niçe:

Gazel 3277

Mısra: 9

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Niçe yıldur bu Muhibbî âteş-i hicrân-ıla
Yanalı büy-ı vefâ virür dağı hâkisteri

67. niçe:

Gazel 3304

Mısra: 7

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Kapusında niçe yıldur hastayam âh eylerem
Dimedi bir kez bu dil dil-ḥaste bîmârum gibi

68. niçe:

Gazel 3315

Mısra: 3

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Niçe yüksekleri sen pest kılduñ
İdersin ser-firâz herkes ki h'âhi

69. niçe:

Gazel 3323

Mısra: 10

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Ca'd-ı zülfine anuñ yañılıp 'anber diyeli
Niçe yıldur ki dağı gitmedi dilden kederi

70. niçe:

Gazel 3357

Mısra: 6

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Beni tenhâ giriftâr-ı esîr-i zülf olam sanmañ
Var anuñ târ-ı zülfinde niçe yüz biñ giriftârı

71. niçe:

Gazel 3363

Mısra: 1

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Baḥr-ı dilden arayup buldum niçe cevherleri
Güş idüñ yârân size 'arz eyleyem gevherleri

72. niçe:

Gazel 3369

Mısra: 2

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Çeşm-i ebrûsı kılup derd-ile bîmâr beni
Niçe yıl ḥasta yatur añmadı dildâr beni

73. niçe:

Gazel 3372

Mısra: 1

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

'İşk-ıla gerçi ki çekdüm niçe dürlü ta'abı
Hamdü-lillâh ki getürdüm ele ol ḡonca lebi

74. niçe:

Gazel 3375

Mısra: 10

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Çarḡ elinden göz yaşın dökseñ iñen incinme kim
Yüzini ḥâke sürüpdür niçe merdüm-zâdeyi

75. niçe:

Gazel 3383

Mısra: 5

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Göreliden gün yüzüñi niçe yıldur âh kim
Dağı bir nisbetle cân-ı nâtüvân eğlenmedi

76. niçe:

Gazel 3386

Mısra: 9

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Niçe yıllardur Muhibbî küy[1] içre bendedür
Yañılıp bir gün dimez şunda ḡulâmum var-ıdı

77. niçe:

Gazel 3398

Mısra: 5

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Niçe yıldur kim bu dil bağlayup iḥrâm-ı ḡamı
Şimdi irdi Ka'be-i küyuña ḡurbân kıl beni

78. niçe:

Gazel 3417

Mısra: 9

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Bu Muhibbî niçe meh-rûlar görüp iy mâh-rû
Bir senüñ tek ḥaḡ budur ḥiç görmedi mânendüñi

79. niçe:

Gazel 3466

Mısra: 8

" Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

Yine gavvâş-şıfat baħr-ı ma'āniye talup
Niçe dürlər çıkarup oldum anuñ şarrāfi

80. niçe:

Gazel 3488

Mısra: 7

Çok, pek çok, birçok.

Bend-i zülfinden niçe olsun gönül murğı hālāş
Zülfini dām itdi hālın kıldı dāne gözleri

81. niçe:

Gazel 3493

Mısra: 3

Nasıl.

Niçe feryād itmesün derdiyle miskīn 'andelīb
Her nazarda hār-ıla hem-dem görür her dem güli

niçe biñ:

1. niçe biñ:

Gazel 3132

Mısra: 3

Kelime Tipi: -
Binlerce.

Bir nazarla niçe biñ 'āşığı bī-cān eyler
Ne 'aceb hāşşa var kirpüg-ile kaşında

niçe bir:

1. niçe bir:

Gazel 3024

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Daha ne kadar, ne vakte kadar.

Niçe bir ferdāya salarsın Muħibbī bendeñi
'Ahde durmazsın nigārā bāri gel gülme yüze

2. niçe bir:

Gazel 3138

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Daha ne kadar, ne vakte kadar.

Kanlı yaşımı görüp kaçma iñende güzelüm
Niçe bir cevri ü cefālar kılasın vāz gele

3. niçe bir:

Gazel 3238

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Daha ne kadar, ne vakte kadar.

Niçe bir yazayım derd-i derūnum bir kitāb oldı
Okumaz korkaram dilber idersem intihāb evlā

4. niçe bir:

Gazel 3376

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Daha ne kadar, ne vakte kadar.

Ölince taş işiginde Muħibbī yasadunup taşı
Dimez kim niçe bir eyler bu bī-çāre bu feryādı

5. niçe bir:

Gazel 3385

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Daha ne kadar, ne vakte kadar.

'Āşık olup sevdi-y-ise saña kāfir olmadı
Niçe bir öldüresin sen bī-güneh 'āşıkları

6. niçe bir:

Gazel 3421

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Daha ne kadar, ne vakte kadar.

Yār yār eyleyüben sen beni yād eylemedüñ
Niçe bir gösteresin sen bize bīgānalığı

niçe kerre:

1. niçe kerre:

Gazel 3493

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Pek çok kez, birçok defa.

Zülf-i şebdizüñle cānā eşk-i gülgünüm koşup
'İşk meydānında aldum niçe kerre öñdülü

niçe kez:

1. niçe kez:

Gazel 3417

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Pek çok kez.

'Ahd idersin and içüp tā kılasın bir dem vefā
İy cefā-hū niçe kez gördüm senüñ pür fendüñi

2. niçe kez:

Gazel 3423

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Birçok defa, pek çok kez.

İstemez biri kulı sındugını dil kākūlinüñ
Niçe kez gerçi diyem tūrri-i tarrār sıdı

niçe olur:

1. niçe olur:

Gazel 3129

Mısra: 10

Kelime Tipi: Kalıp İfade

*Nasıl olduğunu görsün, nasıl olumuş görsün
(Bir şeyin daha iyi, daha güzel vb. olabileceğini
anlatmak için kullanılmıştır).*

Āteş-i 'ışka dutışdum dün gice pervâne-veş
Oda yanmak nice olur örgedeyim micmere

nice yıl:

1. **nice yıl:--dur**
Gazel 3084
Mısra: 11
Kelime Tipi: -
Yıllardır.

Niçe yıldur bu Muhibbî rûze-i hierûn dutup
Ĥamdü-lillâh kim irişdi vaşluñuñ bayramına

2. **nice yıl:--dur**
Gazel 3080
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yıllarca.

Dergehinde nice yıldur baña göstermedi yüz
Nazar itmez n'ideyim âh nazar ben kulına

nice yıllar:

1. **nice yıllar:--lar**
Gazel 3100
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Nice yıllardır, yıllardan beri.

Sırr-ı 'ışkı sñem içre nice yıllar saklayup
Āh-ıla bir demde şimdi âşikâr itmeñ nice

2. **nice yıllar:--dur**
Gazel 3004
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yıllardan beri, çok uzun zamandır.

Ölürsem de dağı gitmez benim yādumdan ol meh-rū
Getürmez nice yıllardur beni bir kerre ol yāda

nice yüz biñ:

1. **nice yüz biñ:**
Gazel 3108
Mısra: 9
Kelime Tipi: -
Binlerce, pek çok.

Kapuñda nice yüz biñ var gulāmuñ
Muhibbî arada kemter kemñe

niçeler:

1. **niçeler:**
Gazel 3438

Mısra: 7

*"Birçokları, nice kimseler" anlamında belgisiz
zamir.*

Niçeler meydân-ı nazma geldiler ammâ ki ben
Olmuşam tab'-ı semendümle zamānuñ yügrüğü

niceve dek:

1. **niçeye dek:**
Gazel 3039
Mısra: 6
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar, daha ne kadar.

Kaşları tuğrāsına iy şüfi ikrâr eylegil
Niçeye dek kalasın bu gâflet-i inkârda

2. **niçeye dek:**
Gazel 3080
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne zamana kadar, daha ne kadar.

Niçeye dek çekelüm bād-ıla deryâ ğamını
Delü gönlüm baña uy gel gidelüm Rûm iline

3. **niçeye dek:**
Gazel 3118
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne zamana kadar, daha ne kadar.

Cür'a-i la'l-i lebünle eyle gönlüm pür-şafâ
Niçeye dek döstüm âyine-i dil gerd ola

4. **niçeye dek:**
Gazel 3007
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ne zamana kadar, daha ne kadar.

Alsa cânım kâşkî olsa bu dil ğamdan ĥalâş
Niçeye dek böyle mahrûm olam anuñ rüyına

5. **niçeye dek:**
Gazel 3035
Mısra: 6
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar, daha ne kadar.

Gel şarâb-ı 'ışkı nüş it zâhid-i peşmîne-püş
Niçeye dek kalasın bu hâyü bu ğavġâ-y-ıla

6. **niçeye dek:**
Gazel 3006
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Daha ne kadar! Ne zamana kadar!
anlamlarında kalıp söz.*

Pâdişâhum zulme ğâyet yok mıdur
Bu Muhibbî niçeye dek dâd ide

7. niçeye dek:

Gazel 3331

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne zamana kadar, daha ne kadar.

Gendüm-i dünyāya dil virtüp sakın itme t̄ama'
Mūr gibi niçeye dek cem' idesin dāne[y]i

n' için:

1. n' için:

Gazel 3349

Mısra: 1

Neden, hangi sebeple.

Selāmın ol şeh-i hūbān n' için ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

2. n' için:

Gazel 3391

Mısra: 5

Neden, hangi sebeple.

N' için işitmeyesin āh u fiğānumı benüm
Yoħsa hoşcā mı gelür 'ışkuñ-ıla zārılgı

3. n' için:

Gazel 3392

Mısra: 5

Neden, hangi sebeple.

Didüm ol yāra n' için 'ahde vefā eylemedüñ
Gül gibi güldi didi be vara mı yār daħı

4. n' için:

Gazel 3455

Mısra: 4

Neden, hangi sebeple.

Gün yüzine alınına 'āşık degül māh-ı felek
Gice gündüz ya n' için tolaşur anlar küyını

5. n' için:

Gazel 3459

Mısra: 6

Neden, hangi sebeple.

N'ola sultān-ı 'alemsin kapuñda dāda dād eyle
Sorılmaz mı 'aceb āħir n' için tutmayasın gūşı

6. n' için:

Gazel 3474

Mısra: 5

Neden, hangi sebeple.

Vech-i zībādan n' için men' idesin şūfi bizi
Aħsen-i taķvīme inkār eylemek taķvā mı ki

7. n' için:

Gazel 3488

Mısra: 2

Neden, hangi sebeple.

Fitne ta'liminde māhirdür şahāne gözleri
N' için öldürmez beni kılur bahāne gözleri

8. n' için:

Gazel 3423

Mısra: 6

Neden, niçin, hangi sebeple?.

Deheninden baña 'ahd itmiş-iken buse nigār
N' eyledüm 'ahdi n' için bozdı o ğaddār sıdı

9. n' için:

Gazel 3048

Mısra: 8

Neden, niçin, hangi sebeple. Soru zarfi.

Çeşm-i hūn-ħāra mu'āvin çün degül kec rā kaşuñ
Ya n' için başın egüp tutmuş kulagın rāyına

n' id:

1. n' idersin: -er, -sin

Gazel 3015

Mısra: 9

Ne etmek, ne yapmak.

Dilā atlās dībāyı n' idersin
Saña yitmez mi bir palās-ı jende

2. n' ideyim: -e, -y, -im

Gazel 3033

Mısra: 13

"Ne yapmak, ne etmek." elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Çün 'ahdine durmadı nigārüm n' ideyim āh
İy dil gele bir katlana hicre sefer eyle

3. n' ideyim: -e, -y, -im

Gazel 3080

Mısra: 4

"Ne yapmak, ne etmek." elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Dergehinde niçe yıldur baña göstermedi yüz
Nazar itmez n' ideyim āh nazar ben kulına

4. n' idem: -em

Gazel 3026

Mısra: 4

Ne edeyim, ne yapayım? II Elden bir şey gelmez.

N'ola hāl-i sırr-ı zūlfi aña hālüm dir-iken
Bir taraftan daħı yā Rab n' idem ol göz ü kaşa

5. n' ider: -er

Gazel 3439

Mısra: 2

Ne yapar, Ne yapıyor, Ne Eder? anlamlarındaki söz.

İşitdi cân kulağı bu nidâyı
Ki 'ışk ehli n'ider tâc u kabâyı

n'id-:

1. **n'idersiz:-er, -siz**

Gazel 3287

Mısra: 6

Ne etmek, ne yapmak.

Bugün meydân-ı 'ışk içre yiter Mecnûn'a mecnûnlık
Aña ta'na daşın atup n'idersiz siz ol evbâşı

2. **n'iderem:-er, -em**

Gazel 3295

Mısra: 1

Ne etmek.

Baňa kaddi haddi besdür n'iderem serv-i gülzârı
Ko kılsun çün ruhu güldür bu dil bülbül gibi zârı

3. **n'iderem:-er, -em**

Gazel 3342

Mısra: 3

Ne etmek.

Düd-ı âhum var iken zer-baf ü atlas n'iderem
Baňa yiter ki bütr ol siyeh şâl beni

4. **n'iderem:-er, -em**

Gazel 3357

Mısra: 8

Ne etmek.

Naşib itmiş ezelden çün sunuldı baňa kâr-ı 'ışk
N'iderem 'ışkdan gayrı cihân içinde ben kârı

nidâ:

1. **nidâyı:-y, -ı**

Gazel 3439

Mısra: 1

Seslenme, çağırma, bağırma.

İşitdi cân kulağı bu nidâyı
Ki 'ışk ehli n'ider tâc u kabâyı

n'ider:

1. **n'ider:**

Gazel 3153

Mısra: 5

Ne yapar, ne eder?.

Derd-i 'ışkuñ lezzetin bilen n'ider dermânını
Rağmet olsun derd-i 'ışk ile ölenler cânına

n'idevin:

1. **n'ideyin:**

Gazel 3088

Mısra: 1

Ne edeyim, ne yapayım.

Görmem n'ideyin yüzini ger şems [ü] kâmerse
Emmem baňa ne lebleri ger şehd ü şekerse

nifâk:

1. **nifâka:-a**

Gazel 3419

Mısra: 16

1. İnsanlar arasında anlaşmazlıktan gelen ayrılık, ara bozukluğu. 2. İki yüzlülük, münâfıklık.

Bir lokma ile iy dil bir güşe ihtiyâr it
Görmez misin ki 'âlem halkı nifâka düşdi

nîg:

1. **nîgi:-i**

Gazel 3050

Mısra: 8

İyi, hoş, güzel.

Nedür sen aňma hergiz hâl ü hâttın
Birisî hubb u biri nîgi sorma

nigâh evle-:

1. **nigâh eyle:-y, -e**

Gazel 3215

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Evvel dilini soñra alur cânını komaz
Her kim nigâh eyleye nâgâh ol dil-keşi

nigâh id:

1. **nigâh id:-e, -sin**

Gazel 3395

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

Eyâ zâhid eger biñ kez nazar kılsañ o meh-rüya
Görinmez pertev-i hüsni idesin çün nigâh egri

nigâh it:

1. **nigâh it:-ı, -dü, -n**

Gazel 3322

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak.

'İşk âteşi dilde yakup başumdan âhi
'Aceb midür çıkarsam itdün aña nigâhi

nigâr:

1. **nigārum:-um**

Gazel 3033

Mısra: 13

Güzel yüzlü sevgili.

Çün 'ahdine durmadı nigārum n'ideyim āh
İy dil gele bir katlana hıcre sefer eyle

2. **nigāra:-a**

Gazel 3050

Mısra: 3

1. Tasvir gibi güzel, mahbûbe.

İrişemez nigāra menzil uzak
Niçe vara ol esb-i lengi sorma

3. **nigār:**

Gazel 3055

Mısra: 7

1. Nakış, resim, suret. 2. Tasvir gibi güzel, sevgili.

Kaşı yayından kaçan ğamz okların atsa nigār
Cân baña eydür ki ħurbân olayın ebrûlara

4. **nigāra:-a**

Gazel 3089

Mısra: 3

"Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme.

Gülşen-i hüsnün nigārā olmaz idi tāze sebz
Her taraftan gözlerüm bārānı seylāb olmasa

5. **nigāruñ:-uñ**

Gazel 3079

Mısra: 3

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Bulur idüm genç-i hüsnine nigāruñ dest-res
Zülfini mār eyleyüp çeşmin eger şîr itmese

6. **nigārum:-um**

Gazel 3080

Mısra: 1

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Ğamzelerden yine tîr aldı nigārum eline
Kaşı yayına koyup ola ki bagrum deline

7. **nigāruñ:-uñ**

Gazel 3129

Mısra: 15

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Katıdur gönli nigāruñ çünki seng-i ħāreden
Eyleme āh u fiğānı iy gönül gel yok yire

8. **nigāruñ:-uñ**

Gazel 3260

Mısra: 1

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Nigāruñ ħaddi serv olmuş tamāmdur ħüsninün çağı
Koñ aksun gözlerüm yaşı olupdur anuñ ırmağı

9. **nigār:**

Gazel 3279

Mısra: 9

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

İtdi sü'āl-i bûse Muħibbî nigār ne-goft
Beñzer ki ħabûl itdi ħamûş cevāb oldı

10. **nigāruñ:-uñ**

Gazel 3293

Mısra: 5

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Nigāruñ pâyına yaşum revān itsem 'aceb midür
Ĥirāmānî ħirāmānî görem ol serv-i dil-cüyü

11. **nigāruñ:-uñ**

Gazel 3295

Mısra: 5

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Nigāruñ katıdur gönli anı kim bilmek isterse
Felek nerradı getürmez murādumca benem zārı

12. **nigārum:-um**

Gazel 3297

Mısra: 1

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Gösterüp yüzün nigārum āşikārā eyledi
Niçe bî-diller anı görüp temāşā eyledi

13. **nigāruñ:-uñ**

Gazel 3356

Mısra: 7

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Ĥaĥtını gördüm nigāruñ didüm āh geldi ecel
Çāre ne rûz-ı ezelden alnuma yazı gibi

14. **nigārum:-um**

Gazel 3375

Mısra: 4

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Ben degülem niçe benüm gibiyi mecnün ider
Leyli zülfine nigārum urduginca şāneyi

15. **nigār:**

Gazel 3381

Mısra: 7

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Çāh-ı zenaḥda ḥabs-i mü'ebbed idüp nigār
Cāsūs diyü sakladı gönüm ulagını

16. nigār:

Gazel 3398

Mısra: 9

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Zülfini çevgān idüp meydān-ı ḥüsn içre nigār
Top idüp başın Muḥibbī diye kim çevgān beni

17. nigār:

Gazel 3399

Mısra: 4

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Cān niçe rāḥat ola görmeye cānān yüzini
Ölme yig 'āşıka çün ola nigār ayrılığı

18. nigāruñ:-uñ

Gazel 3405

Mısra: 5

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Cür'a-i cām-ı lebinden kim nigāruñ mest ola
Ma'ni-i 'aşk men' itmişdür anuñ taḫrīrini

19. nigār:

Gazel 3423

Mısra: 5

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Deheninden baña 'ahd itmiş-iken büse nigār
N'eyledüm 'ahdi n' için bozdu o ğaddār sıdı

20. nigāruñ:-uñ

Gazel 3454

Mısra: 1

1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

Nigāruñ la'1-i nābından şu kim nām u nişān buldı
Hızır gibi bu 'ālemde o 'ömr-i cāvidān buldı

21. nigārum:-um

Gazel 3287

Mısra: 10

Nakış, resim, suret. || Resim gibi güzel sevgili.

Muḥibbī dil nişān eyle yine şahrā-yı sīneñde
Eline tīr-ile almış nigārum ya gibi kaşı

22. nigāruñ:--uñ

Gazel 3143

Mısra: 5

Resim, nakış. || Resim gibi güzel sevgili.

Bezm-i çemende ḥaddi nigāruñ çü gül yiter
La'1-i lebi şarābını da virme sen müle

23. nigārı:-ı

Gazel 3156

Mısra: 13

1. Resim, nakış. 2. Resim gibi güzel sevgili. 3. Put.

Pehlūya çeküp kuçmag olur idi nigārı
Vuşlatda Muḥibbī girmese pīrahen araya

24. nigāruñ:-uñ

Gazel 3157

Mısra: 3

1. Resim, nakış. 2. Resim gibi güzel sevgili. 3. Put.

Örgendi gönül cevr ü cefāsına nigāruñ
Şimden girü meyl eylemezem mihr ü vefāya

25. nigāruñ:-uñ

Gazel 3169

Mısra: 3

1. Resim, nakış. 2. Resim gibi güzel sevgili. 3. Put.

Hāk-i pāyına nisār için nigāruñ iy gönül
Gözlerüm yaşından özge dürr ü mercān isteme

26. nigāruñ:-uñ

Gazel 3193

Mısra: 7

1. Resim, nakış. 2. Resim gibi güzel sevgili. 3. Put.

Nigāruñ küyını görüp dimişler Ka'be 'ışk ehli
Anuñçün anda 'āşıklar iderler cān kurbāni

27. nigāruñ:-uñ

Gazel 3212

Mısra: 1

1. Resim, nakış. 2. Resim gibi güzel sevgili. 3. Put.

Nigāruñ artdı günden güne derdi
Baña ol itdüğün hiç kes ne gördi

28. nigāruñ:-uñ

Gazel 3226

Mısra: 8

1. Resim, nakış. 2. Resim gibi güzel sevgili. 3. Put.

Kıble ḥakkı eyler-idüm Ka'be yirine tavāf
Ger naşīb olsa nigāruñ görebilsem kendini

29. nigāruñ:-uñ

Gazel 3166

Mısra: 4

1. Resim, nakış. 2. Resim gibi güzel sevgili. 3. Put.

Çöpçe gelmez 'aynuma uşbu cihānuñ gülleri
Hak-i pâyından nigāruñ çünkü bîrūnam yine

30. **nigār:**

Gazel 3243

Mısra: 9

1. Resim, nakış. 2. Resim gibi güzel sevgili. 3.
Put.

Esb-i nāza bine çevgān ide ger zülfün nigār
Bu Muhibbî top idüp meydāna koya başını

nigār ol-:

1. **nigār ol-:--sa**

Gazel 3133

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Resim gibi güzel sevgili olsa, bulunsa.

Zümürrüd na'ı döşense zemīne nev-bahār olsa
Gülistān seyrine varsam bile ancak nigār olsa

nigārā:

1. **nigārā:**

Gazel 3060

Mısra: 11

Ey güzel, ey sevgili.

Ay olur yıllar geçer görmem nigārā gün yüzüñ
Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine

2. **nigārā:**

Gazel 3014

Mısra: 1

Ey güzel, ey sevgili. / ey resim gibi güzel sevgili.

Nigārā kalmışın derdüñle ğamda
Döker yaş yirine bu dīde dem de

3. **nigārā:**

Gazel 3181

Mısra: 1

*Ey resim gibi güzel sevgili II ey güzel yüzlü
sevgili.*

Nigārā hālūmi bilmek dilerseñ gör şeb-i tārı
Ki şebdür maħrem-i 'aşık güvāhı nāle vü zārı

4. **nigārā:**

Gazel 3024

Mısra: 10

*"Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme
ünlemi.*

Niçe bir ferdāya salarsın Muhibbî bendeñi
'Ahde durmazsın nigārā bārı gel gülme yüze

5. **nigārā:**

Gazel 3102

Mısra: 6

*"Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme
ünlemi.*

Hāller Hindū gibi eyler tavāf hüsñüñi
Zülfüñ olaldan nigārā halka bāb-ı Ka'be'ye

6. **nigārā:**

Gazel 3261

Mısra: 5

*"Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme
ünlemi.*

Eksilür sanma nigārā uşbu cāh u haşmetüñ
Merħametle eyleseñ süy-ı gedāyān nökeri

7. **nigārā:**

Gazel 3269

Mısra: 9

*"Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme
ünlemi.*

Nigārā medh okur hüsñüne karşı
Muhibbî gibi yokdur 'andelbî

8. **nigārā:**

Gazel 3273

Mısra: 3

*"Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme
ünlemi.*

Nigārā zülfüñ altında nihān oldu yine rüyuñ
Meğer şeb irdi hürşide yaħūd vaħt-i zevāl oldu

9. **nigārā:**

Gazel 3319

Mısra: 3

*"Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme
ünlemi.*

Kapuña varsam nigārā tuħfe iltem cān u dil
Böyledür kânūn ulular desti öpülmez teħi

10. **nigārā:**

Gazel 3377

Mısra: 1

*"Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme
ünlemi.*

Geşt idüp gezdüm nigārā uşbu köhne 'ālemi
Saña beñzer görmedüm hūrî degül kim ādemî

11. **nigārā:**

Gazel 3379

Mısra: 7

*"Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme
ünlemi.*

Hicr elinden şol kadar dökdüm nigārā göz yaşın
Eşk-i çeşmüm yolum alup māh u sāl egler beni

12. **nigārā:**

Gazel 3437

Mısra: 5

"Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme ünlemi.

Göreliden pertev-i hüsnün nigārā
Gözüm görmez olupdur mihr ü māhi

13. **nigārā:**

Gazel 3456

Mısra: 1

"Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme ünlemi.

Eger olmasa sīnemde nigārā 'ışkuñuñ odı
Yana çıkar depemden şem'-veş her gice düdü

14. **nigārā:**

Gazel 3458

Mısra: 5

"Ey güzel yüzlü sevgili" anlamında seslenme ünlemi.

Zerre-veş kaldur nigārā bu gubārı hākten
Çünkü oldı gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi

15. **nigārā:**

Gazel 3231

Mısra: 3

Ey resim gibi güzel sevgili. II Ey güzel yüzlü sevgili.

Nigārā cāh u devletle Süleymān-ı zamān-iseñ
Basup pā-māl itdürme ayak altındaki mürü

nihāl:

1. **nihāle:-e**

Gazel 3109

Mısra: 6

Fidan || fidan boylu güzel.

Yine ta'vīz için gülşende gonca
Asar zer heykelin nāzük nihāle

2. **nihāl:**

Gazel 3393

Mısra: 8

Far. taze, düzgün fidan.

Zerre gelmez 'aynuma bāğ-ı cinānuñ gülleri
Ol yüzi gülzārsuz sanmañ nihāl egler meni

3. **nihāl:**

Gazel 3326

Mısra: 4

I. Fidan. II. Fidan gibi taze ve düzgün vücutlu sevgili.

Āhum şerār-ı naḥl olup bezm-i 'ışk ara
Gördüm nihāl kāmēt-i serv ü perī-veşi

nihāl-i serv-i kadd:

1. **nihāl-i serv-i kadd:-üñ, -i**

Gazel 3463

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Boyu servi fidanına benzeyen (sevgili).

Nihāl-i serv-i kaddüñi görüp gülzār-ı hüsn içre
Ayaguña revān oldı akar bu gözlerüm yaşı

nihān:

1. **nihān:**

Gazel 3204

Mısra: 4

1. Gizli, saklı, gizlenmiş, saklanmış. 2. Görünmeyen, göz önünde olmayan. 3. Sır.

Kaşd eyledüm ki 'ışkumı sīnemde saklayam
Penbe içinde olur mı âteş nihān daḥı

nihān it:

1. **nihān it:-miş**

Gazel 3352

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gizlemek, saklamak.

Dehenün rāzımı bu dilde nihān itmiş idüm
Güldün iy dōst 'ayān oldı baña sırr-ı ḥafı

nihān kıl-:

1. **nihān kıl-:-dı**

Gazel 3188

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gizlemek, saklamak.

Gösterüp gül yüzini kıldı nihān
Bülbül-āsā işümi zār itdi

nihān ol-:

1. **nihān ol-:-ur, --dı**

Gazel 3089

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gizlenmek, saklanmak.

Kim bilürdi 'ışkumı 'ālemde olurdu nihān
Dīdeler küzekler ü bu sīne dōlāb olmasa

2. **nihān ol-:-dı**

Gazel 3273

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Görünmez olmak, gizlenmek.

Nigārā zülfün altında nihān oldı yine rüyuñ
Meger şeb irdi ḥurşide yaḥūd vaḳt-i zevāl oldı

3. **nihān ol:-ma**

Gazel 3119

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Görünmez olmak, gizlenmek.

Gel iy serv-i hürāmānum otur bir dem revān olma
Ölürem boynūña kanum gözümünden gel nihān olma

nihāyet:

1. **nihāyet:**

Gazel 3182

Mısra: 3

1. *Son.* 2. *Sonunda, en sonunda.*

Bu derdüme nihāyet yok cefā vü cevre gāyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efgārı

nihāyet ol:

1. **nihāyet ol:-i, -maz**

Gazel 3403

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Son olmak, bitmek.

Deryā-yı aḥḍaruñ daḥı var ḥadd ü gāyeti
Ammā bu ešk-i çeşmümün olmaz nihāyeti

nihāyeti ol:

1. **nihāyeti ol:-i, -am**

Gazel 3340

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sonu olmak, sona ermek, bitmek.

Hicrūñ şebinde gördi ki hiç şubḥa çāre yok
Nā-çār olup dil didi olam nihāyeti

nikāb:

1. **nikābın:-i, -n**

Gazel 3182

Mısra: 1

1. *Yüz örtüsü, peçe.* 2. *Örtü, perde.*

Nikābın keşf idüp ol gül eger göstere ruḥsārı
İderdüm nāle bülbül-veş kılurdum āh-ıla zārı

nikāb id:-

1. **nikāb id:-üp**

Gazel 3189

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Örtmek, perde etmek.

Gün yüzün göstermek-ile sīne-çāk itdün beni
Soñradan zülfün nikāb idüp helāk itdün beni

nıl:

1. **nıl'e:-e**

Gazel 3235

Mısra: 12

Nil nehri.

Mısr-ı ḥüsünde Muḥibbī gözlerüm yaşın gören
Nıl'e teşbīh eyledi bu çeşmümün ırmagını

2. **nıl'e:-e**

Gazel 3236

Mısra: 4

Nil nehri.

Muşḥaf-ı ḥüsünñ ḥaḳıyçün Mısr-ı ḥüsününde senün
Eyledüm Nıl'e müşābih gözlerüm ırmagını

nıl ırmagı:

1. **nıl ırmagı:-i, -n, -a**

Gazel 3096

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Afrika kıtasının onda birini kaplayan, dünyanın
en uzun nehri II Nil nehri.*

Dür olalıdan tapuñdan Mısr-ı ḥüsünñ ḥaḳıçün
Gözlerümün kanlu yaşı döndi Nıl ırmagına

2. **nıl ırmagı:-i, -n, -a**

Gazel 3162

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Afrika kıtasının onda birini kaplayan, dünyanın
en uzun nehri II Nil nehri.*

Dür olalı tapuñdan Mısr-ı ḥüsünñ ḥaḳıçün
Gözlerümün kanlu yaşı döndi Nıl ırmagına

nıl ü cevḥün ol:-

1. **nıl ü cevḥün ol:-ma, -da**

Gazel 3123

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Nil ve Ceyhun nehri (gibi) olmak. || Divan
edebiyatında aşğın gözyaşları nehirler gibi akar. Nil
ve Ceyhun bu nehirlerdendir.*

Şāh olaldan bu gönül Mısr'ına ol Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm biri Nıl ü biri Ceyḥün olmada

nıl ü firāt:

1. **nıl ü firāt:**

Gazel 3497

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nil ve Fırat Nehri.

Gözlerüm yaşına nisbet kaḫre çün Nıl ü Firāt
Ġarḫa virsem iy Muḥibbī tañ midur deryāları

nılüfer:

1. **nîlüfere:-e**

Gazel 3129

Mısra: 8

Nilüfergiller familyasından, durgun sular ve havuzlarda yetişen, uzun saplı, yuvarlak ve geniş yaprakları su üzerinde yüzen, beyaz, pembe, mâvi ve sarı büyük çiçekli su bitkisi.

Hasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lüleler
Fırkatıyla döne tañ midür yüzüm nîlüfere

2. **nîlüferem:--em**

Gazel 3147

Mısra: 4

Nilüfergiller familyasından, durgun sular ve havuzlarda yetişen, uzun saplı, yuvarlak ve geniş yaprakları su üzerinde yüzen, beyaz, pembe, mâvi ve sarı büyük çiçekli su bitkisi.

Gözlerüm yaşına ğarğ oldum bu rüy-ı zerd-ile
Güyyâ nîlüferem kaldum miyân-ı âbda

3. **nîlüfer:**

Gazel 3256

Mısra: 8

Nilüfergiller familyasından, durgun sular ve havuzlarda yetişen, uzun saplı, yuvarlak ve geniş yaprakları su üzerinde yüzen, beyaz, pembe, mâvi ve sarı büyük çiçekli su bitkisi.

Gözlerüm yaşı benim başumdan aşdı âh kim
Yüzüm oldı ol su içinde nîlüfer gibi

4. **nîlüferi:-i**

Gazel 3261

Mısra: 4

Nilüfergiller familyasından, durgun sular ve havuzlarda yetişen, uzun saplı, yuvarlak ve geniş yaprakları su üzerinde yüzen, beyaz, pembe, mâvi ve sarı büyük çiçekli su bitkisi.

Gözlerüm yaşına baksun soñra rüy-ı zerdüme
Ğarğ-ı âb itmış temâşâ eylesün nîlüferi

nîlüferi:

1. **nîlüferi:**

Gazel 3453

Mısra: 8

Nilüfer gibi. Nilüfer, durgun sular ve havuzlarda yetişen, uzun saplı, yuvarlak ve geniş yaprakları su üzerinde yüzen, beyaz, pembe, mâvi ve sarı büyük çiçekli su bitkisidir. Beyitte sevgilinin yüzü nilüfer çiçeğine benzetilmiştir.

Gözlerüm yaşında her kim göre rüy-ı zerdümi
Beñzedür dir suya ğarğ olmuş görñ nîlüferi

ni'met:

1. **ni'metün:-üñ**

Gazel 3443

Mısra: 3

1. *Lutuf eseri olan iyilik, ihsan, bağış.* 2. *Allah'ın kullarına bağışı olan yiyecek içecek vb., özellikle ekmek.*

Ol er midür ki ni'metün üstinde lâf ura
Bil er odur ki terk ide başım cefâ günü

2. **ni'met:**

Gazel 3232

Mısra: 11

1. *Lutuf eseri olan iyilik, ihsan, bağış.* 2. *İnsanın iyi yaşamasını sağlayacak her türlü şey, servet, refah, dirlik düzenlik, sağlık vb.*

Her bir nefes ki bir ulu ni'met degül midür
Şâkir kaçan ki şükrintün ide edâsını

3. **ni'metini:-i, -n, -i**

Gazel 3248

Mısra: 3

1. *Lutuf eseri olan iyilik, ihsan, bağış.* 2. *Allah'ın kullarına bağışı olan yiyecek içecek vb., özellikle ekmek.*

Her kim ki cihân ni'metini yiye hırş-ıla
Elbette anuñ çekse gerek imtilâsını

nişân:

1. **nişân:**

Gazel 3089

Mısra: 9

1. *İşâret, belirti, iz, alâmet.* 2. *Ayırıcı işâret, alâmet-i fârika.*

Virmek olurdu dehânından Muhibbî bir nişân
Âb-ı hayvân ger bu 'âlem içre nâ-yâb olmasa

2. **nişân-ıçun:-ıçun**

Gazel 3453

Mısra: 6

Hedef. II âşığın sinesi.

La'lün olmuş cân u dil meyhânesi iy muğbeçe
Yiridür zülfüñ nişân-ıçun dikerse çenberi

nişân dik:

1. **nişân dik:-dü, -m**

Gazel 3497

Mısra: 5

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Hedef tahtası yapmak, hedef olarak dikmek II ok nevinden öldürücü silahların atıldığı hedef haline getirmek.

Sinemün meydânına dikküm yine ben dil nişân
Çeşmi atsun ğamz okın alsun eline yaları

nişân evle:-

1. **nişân eyle:-:dük**

Gazel 3156

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Nişan almak, hedef yapmak. II Bir hedefi vurmak için ateşli silahlara gerekli doğrultuyu vermek, gezlemek.

Ko gânzeleri tîğî bu bagrum deletursun
Çün sîne nişân eyledük ol kaşları yaya

nişân eyle:

1. **nişân eyle:**

Gazel 3287

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hedef tahtası yapmak, nişan etmek.

Muhibbî dil nişân eyle yine şahrâ-yı sîneñde
Eline tîr-ile almış nigârum ya gibi kaşî

nişân kıl:

1. **nişân kıl:-ı**

Gazel 3343

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hedef tahtası yapmak, nişan olarak koymak.

Atarsa cefâ tîri ile seng-i melâmet
Başuñı açup karşula kıl sîne nişânı

nişân kıl-:

1. **nişân kıl:-mı, --a, --m**

Gazel 3139

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hedef tahtası yapmak, nişan olarak koymak.

Ğamzeñ oklarına cânâ kılmışam sînem nişân
'Âşık olan cân virür ol tîr ü peykân üstine

nişân vir:

1. **nişân vir:**

Gazel 3118

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

I. Nişan vermek, hatırlatmak, işaret etmek II. Bir şeyden iz taşımak, benzemek.

Didiler gel vir Muhibbî bize 'ıŝkuñdan nişân
Didüm eşküm surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

nişâne it:

1. **nişâne it:-di**

Gazel 3465

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hedef (nişan alınan yer, nişangâh) etmek.

İtdi nişâne sînemi ya kaşların kurup
Cevr oklarıyla toptolu çeşmi şadacığı

nişân-ı kavş-i rüstem:

1. **nişân-ı kavş-i rüstem:-den**

Gazel 3469

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Rüstem'in yayının nişanı.

Nişân-ı kavş-i Rüstem'den beter ol dilberüñ kaşî
Hâdeng-i gânzesin atsa gelür bir yirlere başî

nisâr:

1. **nisâr:**

Gazel 3169

Mısra: 3

Saçma, saçılma, serpme, serpilme.

Hâk-i pâyına nisâr için nigâruñ iy gönül
Gözlerüm yaşından özge dürr ü mercân isteme

nisâr eyle:

1. **nisâr eyle:-r, -di**

Gazel 3393

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saçmak. II bir şeyin yoluna feda etmek.

Cân[1] cânâna Muhibbî çokdan eylerdi nisâr
Lîk vaşl ümmîdile fikr-i muhâl egler meni

2. **nisâr eyle:**

Gazel 3141

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saçmak, serpmek, dağıtmak.

Cân nisâr eyle lebi şîrîne Ferhâd gibi
Işk yolında yûri sen dağı bir ad eyle

3. **nisâr eyle:-sün**

Gazel 3303

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saçmak, serpmek, dağıtmak.

Bu Muhibbî eylesün cân nağdı pâyuna nisâr
Büy-ı zülfünle mu'atтар eyle gel kâşânemi

4. **nisâr eyle:-se, -m**

Gazel 3339

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saçmak, serpmek, dağıtmak.

Dîde rüyum cem' kılmışdur şu deñlü sîm ü zer
Pây-ı yâra eylesem bilmez nisâr eksüklüğü

5. **nisār eyle:-dū, -m**

Gazel 3374

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saçmak, serpmek, dağıtmak.

Hāk-i pâyına gözümden eyledüm gevher nisār
Biñ belâ-y-ıla getürdüm ol gözi mestāneyi

nisār id:-

1. **nisār id:-e**

Gazel 3114

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saçmak, dağıtmak.

Naqd-i cāni yine dil aldı bugün ayasına
Sen şehūñ tā ki nisār ide hemīn pāyesine

nisbet:

1. **nisbet:**

Gazel 3497

Mısra: 13

Oran, orantılı olarak.

Gözlerüm yaşına nisbet katre çün Nīl ü Fırāt
Çarğa virsem iy Muhibbī tañ mıdur deryāları

2. **nisbet:**

Gazel 3043

Mısra: 3

"göre, nazaran, nispetle" anlamlarına gelen ölçü ve kıyaslama ifadesi.

Gözüm yaşına nisbet katre deryā
Düşelden dil bu hicrān illerine

3. **nisbetle:-le**

Gazel 3383

Mısra: 6

"göre, nazaran, nispetle" anlamlarına gelen ölçü ve kıyaslama ifadesi.

Göreliden gün yüzünü niçe yıldur āh kim
Dağı bir nisbetle cān-ı nātūvān eğlenmedi

4. **nisbet:**

Gazel 3238

Mısra: 6

Kıyas edilirse, göre, nazaran, nispetle. II İnat olsun diye, kıskandırmak ve üzme için.

Ser-i kūyına ger varsam ider red şüretin dilber
Baña nisbet anuñ kūyındaki hāl-i kilāb evlā

nisbet eyle:

1. **nisbet eyle:-miş, -ler**

Gazel 3015

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Eşit tutmak, oranlamak.

Lebüñe kandı nisbet eylemişler
İşitdüm beñzemez didüm o kanda

nisbet id:-

1. **nisbet id:-er**

Gazel 3115

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Eşit tutmak, oranlamak.

Kim nisbet ider gün yüzünü şems-i duhāya
Rağbet mi kalur gün ki tülū' eyleye aya

2. **nisbet id:-e, -ler**

Gazel 3190

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Eşit tutmak, oranlamak. 2. Kıskandırmak veya üzme için karşısındakine gösteriş yapmak.

Yüzine gün kamer alnına anuñ beñzemeye
Ne revādūr aña nisbet ideler mihr ü mehi

nisbet it:

1. **nisbet it:-miş**

Gazel 3495

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Eşit tutmak, oranlamak.

Özini nisbet itmiş gün yüzüne
Yakın oldu meger anuñ zevālī

n'it:-

1. **n'itdüm:-dū, -m**

Gazel 3189

Mısra: 8

Ne etmek, başa gelen olayın sebebinin bilinmemesini anlatan ifade. II Ne ettim, ne günah işledim? (âşığın sitemi bağlamında).

Hüblardan fāriğ iken başuma sulṭān-ıdum
İy felek n'itdüm saña kim derdnāk itdūñ beni

n'itdüm:

1. **n'itdüm:**

Gazel 3064

Mısra: 4

Ne etmek, başa gelen olayın sebebinin bilinmemesini anlatan ifade II ne ettim, ne günah işledim? (âşığın sitemi bağlamında).

Cefā vü cevr çekmekle benim ḥod baña yitmişdür
'Aceb n'itdüm saña iy ḡam gelürsin bir yaña sen de

nite:

1. nite:

Gazel 3176

Mısra: 6

Nasıl.

Rüşen eyle bu gönül hânesin iy bedr-i münir
Târ-ı vîrâneleri nite ki mehtâb gibi

2. nite:

Gazel 3484

Mısra: 1

Nitekim: kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki, sonuç olarak, ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Şeb-i hicrânda dil inler nite nây
Bu hasret böyle ger bâkî kala vay

nite ki:

1. nite ki:

Gazel 3103

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Leb-â-lebdür ciger hūniyla lâle
Nite ki eşk-i çeşmümle piyâle

2. nite ki:

Gazel 3332

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Nitekim: kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki, sonuç olarak, ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Hüsnüñ şehâ nite ki her gün firāvân olur
'İşkum da benüm her nefes eyler ziyâde[y]i

3. nite ki:

Gazel 3432

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Nitekim: kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki, sonuç olarak, ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

'İşkuñ iderse rüşen sînemdeki çerâğı
Söyinmesün ebed ol nite ki er çerâğı

nite kim:

1. nite kim:

Gazel 3363

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Nitekim: kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki, sonuç olarak, ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Şem'-i hüsn-i dilbere karşı yanar cân u gönül
Nite kim pervâne yakar oda bâl ü perleri

2. nite kim:

Gazel 3471

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Nitekim: kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki, sonuç olarak, ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Tolanur pâ-bürehne küyımı dil
Nite kim Ka'be'yi Hicâz ehli

3. nite kim:

Gazel 3456

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Nitekim: kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki, sonuç olarak, ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Söze geldükçe ol meh-rû düşer üstine bî-diller
Nite kim kuşlar üşmişdür işidüp şavt-ı Dâvüd'ı

4. nite kim:

Gazel 3128

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cânân oynına
Nite kim cûlar bakar serv-i hîrâmân oynına

5. nite kim:

Gazel 3219

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

İrmeye hergiz anuñ hüşni bahârına hâzân
Bite dünyâda nite kim gül ü serv ü semeni

6. nite kim:

Gazel 3247

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden götüre
Nite kim hâr u hesi her yaña seylâb gibi

7. nite kim:

Gazel 3250

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

'İşk[1] pinhân istedüm itmek velî oldı 'ayân
Nite kim Âyâz'uñ 'ışk[1] ile şah-ı Gaznevî

8. nite kim:

Gazel 3404

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Şol kadar zârîlik itdüm bakmadı bir kez baña
Nite kim gül bülbülüñ güş eylemez efgânını

9. nite kim:

Gazel 3213

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nitekim: kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki, sonuç olarak, ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

'İşkî itmek istedüm pinhân velî oldı 'ayân
Nite kim Âyâzuñ 'ışkî ile şah-ı Gaznevî

10. nite kim:

Gazel 3355

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nitekim: kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki, sonuç olarak, ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

İstemez 'âşık olan zecr ü 'anâdan gayrı
Nite kim hasta olan derde devândan gayrı

nitekim:

1. nitekim:

Gazel 3434

Mısra: 2

Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Âb-ı hayvân dir naşib olsa kim emse ol lebi
Tâ kıyâmet zinde ola nitekim Hızr nebî

2. nitekim:

Gazel 3464

Mısra: 8

Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki, olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Diñlemezsâ nâlemi küyında yâr olmaz 'aceb
Nitekim güş eylemez gül bülbülüñ feryadını

niyâz:

1. niyâzuñi: -uñ, -ı

Gazel 3344

Mısra: 2

Bir dileğin yerine getirilmesi için yalvarma, yakarma, rica, dua.

Didüm ki yâra eyle oran-ıla nâzuñi
Didi ki sen de terk ide her dem niyâzuñi

2. niyâzum: -um

Gazel 3430

Mısra: 2

Bir dileğin yerine getirilmesi için yalvarma, yakarma, rica, dua.

Dün hayâl-i yâr-ıla bir bunca râzum var-ıdı
Baña bir nâz eylese biñ biñ niyâzum var-ıdı

niyâz ehli:

1. niyâz ehli:

Gazel 3471

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yalvarma, yakarma ehli // âşıklar.

İtse cevri ü cefâ çü nâz ehli
Bilür anı vefâ niyâz ehli

niyâz evle-:

1. niyâz eyle-: -düg, --üm

Gazel 3138

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yalvarmak, ricâ etmek. II Duâ etmek, dilemek.

Oğ diyem gamzelerüñ sîneme geldükde benüm
Ben niyâz eyledügüm saña kamu nâz gele

niyâz id:

1. niyâz id: -üp

Gazel 3425

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yalvarmak.

Niyâz idüp akar sular meger dîdâra 'âşîkdur
Öter şürîde olmışdur seher diñleñ hezârâni

niyâz it:-

1. **niyâz it:-se**

Gazel 3286

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Yalvarmak, ricâ etmek. 2. Duâ etmek, dilemek. 3. Hürmet ve bağlılığını gösteren bir hareket yapmak.

Cân câna gelmiş cân-ıla dil karşıña itse niyâz
Dutarsın istiğnâ yüzün hem arturursın nâzuñi

niyâza gel:-

1. **niyâza gel:-e**

Gazel 3124

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yalvarmak, ricâ etmek. 2. Duâ etmek, dilemek.
3. Hürmet ve bağlılığını gösteren bir hareket yapmak.

Bahâr irişse güller bitse tâze
Niçe yirden gele bülbül niyâza

nive:

1. **niye:**

Gazel 3156

Mısra: 12

Bir şeyin sebebini sormak için kullanılır; niçin, neden.

Ney gibi 'aceb midür anuñ bagrı delinse
Lâyîkdur aña niye uyar idi hevâya

nîze:

1. **nîze:**

Gazel 3051

Mısra: 8

Mızrak,süngü, kargı.

Ğoncalar söze gelüp gördi gül oldu ħande
Tâc-ı şüfi bir seyri nîze ħamrâ lâle

nîzen:

1. **nîzeni:-i**

Gazel 3262

Mısra: 10

Mızrak, kargı.

Çeşm-i cellâdı Muħıbbî çeke ger ħatlüne tîğ
Sunubanın çıkmâ edep gözleyüben nîzeni

nöker:

1. **nökeri:-i**

Gazel 3261

Mısra: 6

1. Kul, köle. 2. Birinin yanında bulunan, maiyetinde olan kimse, hizmetçi.

Eksilür sanma niğârâ uşbu câh u ħaşmetüñ
Merħametle eyleseñ süy-ı gedâyân nökeri

noksân:

1. **noħşân:**

Gazel 3027

Mısra: 8

(Ar. Fa.) Eksiklik, kusurluluk.

Ħamdü-lillâh mü'min-i 'ışķam zî-men zülf-i döst
Yok-durur bir kılca noħşân u ħalel ħiç dîñüme

noksân gel:-

1. **noħşân gel:-me, --di**

Gazel 3011

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eksiklik, kusur gelmez.

Mü'min-i 'ışķam bi-ħamdillâh zi-men zülf-i döst
Kılca noħşân gelmedi yâħüd ħalel bu dîñüme

nokta:

1. **noħtadur:-dur**

Gazel 3486

Mısra: 7

Nokta, nokta kadar küçük II yok denecek kadar
küçük hayal edilmesi yönüyle sevgilinin ağzı.

Noħtadur agzı bili kıldur diyü şerħ eyledüm
Ħurdebînler içre ħaylı kıl ü ħâlüm var-ıdı

nokta vü i'râb:

1. **noħta vü i'râb:--ıla**

Gazel 3137

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nokta ve hareke. (Ben ve ayva tüyleri için
kullanılmış.).

Muşħaf-ı ħüsnine yâruñ ħâl ü ħaħ vimez ħalel
Ol daħı rüşen görünür nokta vü i'râb-ıla

n'ol:

1. **n'ola:-a**

Gazel 3026

Mısra: 3

Ne olur, ne çıkar.

N'ola ħâl-i sırr-ı zülf-i aña ħâlüm dir-iken
Bir taraftan daħı yâ Rab n'idem ol göz ü kaşa

2. **n'ola:-a**

Gazel 3119

Mısra: 3
"Çok mu / Ne çıkar" anlamlarında istirham ifadesi.

Yüzün 'uşşâka gösterseñ n'ola gün gibi iy meh-rû
Demidür güzelüm mihrûñ yiter nâ-mihribân olma

3. n'ola:-a
Gazel 3459
Mısra: 5
"Çok mu / Ne çıkar" anlamlarında istirham / tazarru ifadesi.

N'ola sulţân-ı 'alemsin kapuñda dâda dâd eyle
Sorılmaz mı 'aceb âhir n'içün tutmayasın güşî

n'ol-:

1. n'olısar:-ısar
Gazel 3013
Mısra: 10
Ne olmak, ne hale gelmek.

Başuma belâ oldı Muhibbî hevâ-yı zülf
Hâlüm n'olısar bilmezem âh ol hevây-ıla

n'ola:

1. n'ola:
Gazel 3018
Mısra: 7
Ne ola, ne olur.

Gülgün yüzüne karşı n'ola ger kılam efğân
Bülbül gibi ger varam o gülzâra esirge

2. n'ola:
Gazel 3061
Mısra: 3
Ne olur II şaşılır mı (Şaşılmaz).

Yüzüne n'ola dirsem şâh-ı hâver
Ezelden nür-ıla olmuş sirişte

3. n'ola:
Gazel 3017
Mısra: 2
Ne olur? Ne çıkar?.

Ne şabrum kaldı ne 'aqlum ne dilüm kaldı güftâra
Ġarîb-isem n'ola şâhum benim de vardur Allâh'um

4. n'ola:
Gazel 3063
Mısra: 3
"Şaşılır mı, tuhaf mı?" anlamında bir söz.

Vefâsın görmedümse n'ola yârûñ
Cefâ eksük degül epsem bizümle

5. n'ola:
Gazel 3018
Mısra: 9

"Ne olur, ne çıkar?" anlamında kullanılan soru sözü.

Mihnet şebine ugradısa n'ola Muhibbî
Geh cevri iderseñ gâh bir pâre esirge

6. n'ola:
Gazel 3022
Mısra: 1
"Ne olur, ne çıkar?" anlamında kullanılan soru sözü.

Hâlüme baksañ n'ola iy hüsn iline pâdişâh
Cân u dilden seni kim çok sevse yanuñda günâh

7. n'ola:
Gazel 3078
Mısra: 7
"Ne olur, ne çıkar?" anlamında kullanılan soru sözü.

Bu nazm-ı dürer-bârî okursa n'ola dilber
Lü'lü' yaraşur la'l-i Bedağşân arasında

8. n'ola:
Gazel 3376
Mısra: 3
"Ne olur, ne zararı çıkar, zararı yok" manalarında bir söz.

Ġamuñla iy perî-peyker yoluñda n'ola cân virsem
Belâ kühnda öldürdi Ġam-i Şîrin çü Ferhâd'ı

9. n'ola:
Gazel 3384
Mısra: 5
"Ne olur, ne çıkar, bir fayda gelmez" anlamında kullanılan soru sözü.

Günde biñ kez n'ola düşnâm ile aña beni yâr
Elümüzden ne gelür aña du'âdan ğayrı

10. n'ola:
Gazel 3164
Mısra: 7
Ne olur, ne çıkar, şaşılır mı (şaşılmaz).

Ben senün yoluña cânâ cânımı virsem n'ola
Kim bilürsin cân virürler dîn ü imân üstine

11. n'ola:
Gazel 3191
Mısra: 3
Ne olur, ne çıkar, şaşılır mı (şaşılmaz).

N'ola gülşende güller şâd u handân
Olup bülbüller itsün âh u zârî

12. n'ola:
Gazel 3193
Mısra: 1
Ne olur, ne çıkar, şaşılır mı (şaşılmaz).

N'ola dilden berî olsam görüp ruhsâr-ı cânânı
Yakar pervâne bâl ü per göre şem'-i şebistânı

13. n'ola:

Gazel 3204

Mısra: 11

Ne olur, ne çıkar, şaşılır mı (şaşılmaz).

Ger 'âr iderse âdemî aınmaga n'ola yâr
Lâyık degül mi baña dimege falân dağı

14. n'ola:

Gazel 3342

Mısra: 1

Ne olur, ne çıkar, şaşılır mı (Şaşılmaz).

Eylediyse n'ola yâr pâlara pā-māl beni
Şākirem hālüme itdi yine hoş-hāl beni

15. n'ola:

Gazel 3394

Mısra: 8

"Ne olur, ne çıkar!"

Dōstum bir dem kadem bassañ yüzüm üzre benüm
Hār elinden dāmenüñi n'ola alsañ gül gibi

16. n'ola:

Gazel 3499

Mısra: 2

"Ne olur, ne çıkar!"

Bu mañlūkuñ kamu sensin İlah'ı
N'ola 'afv eyleseñ cürm ü günāhi

17. n'ola:

Gazel 3404

Mısra: 3

"Ne olur ki, ne çıkar ki!"

Saklasam mihrini n'ola sinede cānum gibi
Saklamak lāzım-durur her kişiye imānını

18. n'ola:

Gazel 3410

Mısra: 12

"Ne olur ki, ne çıkar ki!"

Ka'be-i küyuñda çün 'uşşākı kurbān eyledüñ
Eski 'ādetdür n'ola alnuña sürseñ kanını

19. n'ola:-a

Gazel 3310

Mısra: 5

Ne olur, ne çıkar.

N'ola ger 'ışkuñ ile bendeñ olsam
Olupsın dü cihānuñ sen habîbi

20. n'ola:

Gazel 3449

Mısra: 1

"Ne olur ki, ne çıkar ki!" anlamında kullanılan söz.

N'ola olduñsa bugün hüsñ ilinüñ pādışehi
Nazar it kullaruñuñ hālüne bak gāh gehî

n'oldu:

1. n'oldu:

Gazel 3272

Mısra: 2

Ne oldu da? Hangi sebeple?.

İntihāb idüp çıkardum māñ-rūlardan seni
Bilmedüm n'oldı günāhum böyle yād itdüñ beni

n'olısar:

1. n'olısar:

Gazel 3168

Mısra: 4

Ne olacak, nasıl olacak.

Vād-i hayretde kor kılmaz nazar benden yaña
N'olısar hālüm dirēgā ol gözi āhū-y-ıla

nüh:

1. nüh:

Gazel 3490

Mısra: 10

Büyük peygamberler arasında sayılan, kendisine inanmayan kavmi tufan ile helak edilen peygamber.

İrişmeyüp vişālüne şeb-i hicr içre cān virsem
Dilegüm bu ola Hāk'dan saña Nüh 'ömri erzāni

nüh felek:

1. nüh felek:

Gazel 3221

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dokuz felek, göğün dokuz katı. II Bütün gökyüzü.

Devr idelden nüh felek görmedi hem görmeyiser
Ol hilāl ebrü vü meh-rünüñ ruñ-ı zibāsını

2. nüh felek:

Gazel 3255

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dokuz felek, göğün dokuz katı II bütün gökyüzü.

Billür iken yıkılır bu nüh felek olur harāb
Sim ü zerle pes neden yüce kılırsın nāmuñı

nukl:

1. nukl:

Gazel 3434

Mısra: 10

(Ar.) Meze, çerez.

Cür'a-i câmuñ Muhibbî içdi ko öpsün lebün
Nuql için mey-hõra lâzımdur şekerlü leblebi

2. nuql:

Gazel 3004

Mısra: 1

İçkiyle yenen yiyecek, meze, çerez.

Baña olsa leb-i sākī yiter hem nuql u hem bāde
Olurdi 'iyş esbābı ser-ā-ser cümle āmāde

nükte:

1. nüktesin:--sin

Gazel 3360

Mısra: 9

Ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.

Zülfi sevdāsında bilmezler Muhibbî nüktesin
Zıra kimse görmemiş görmez yılan ayagını

nün ol-:

1. nün ol-:--ma, --da

Gazel 3123

Mısra: 1

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Nun harfî gibi olmak II aşığıñ iki büküm boyu, bedeni.

Bir elif kad hasretinden kâmetüm nün olmada
Åh kim günden güne hālüm diger-gün olmada

nür:

1. nürı:--ı

Gazel 3065

Mısra: 4

1. Işık, ziya, aydınlık, nur.

Zāhidā mu'ciz degül mi zülfin ejder gösterüp
Haddi nürı saña yitmez mi yed-i beyzā yine

2. nür-ıla:

Gazel 3341

Mısra: 4

1. Işık, ziya, aydınlık, nur.

Yandugumca nār-ı 'ışka artdı şevküm şu'lesi
İtmesem fark tañlamañ nür-ıla miñnet nārını

3. nür-ıla:

Gazel 3374

Mısra: 2

1. Işık, ziya, aydınlık, nur.

Döstar mihmān idindüm dün gice cānāneyi
Nür-ıla cem' eyledüm bir araya pervāneyi

4. nür-ıla:--ıla

Gazel 3061

Mısra: 4

*Aydınlık, ziyâ | İlahi bir güç tarafından
gönderildiğine inanılan parlaklık, mübâreklik (TDK-
Güncel Türkçe Sözlük).*

Yüzüne n'ola dirsem şāh-ı hāver
Ezelden nür-ıla olmuş sirişte

5. nürı:--ı

Gazel 3186

Mısra: 2

*Gözle görülen aydınlık, maddî şeyleri görmeye
yarayan ışık, ziyâ.*

Büse-i la'l-i lebün bu cān-ı şīrīnüm gibi
'Arızuñ nürı da kalbümde benüm dīnüm gibi

6. nürüñ-ıla:--uñ, -ıla

Gazel 3211

Mısra: 3

*1. Gözle görülen aydınlık, maddî şeyleri
görmeye yarayan ışık, ziyâ. 2. Kalp gözüyle his ve
idrak edilen gönül açıcı aydınlık, maddî olmayan
hususlarda basiret gözüyle görülen ve gerçeği
görmeyi sağlayan mânevî ışık.*

Eyledüñ nürüñ-ıla 'ālemi ser-cümle sefid
Bendeñ oldı 'Arab u hem 'Acem ü hem Hābeşī

7. nürı:--ı

Gazel 3229

Mısra: 2

*1. Gözle görülen aydınlık, maddî şeyleri
görmeye yarayan ışık, ziyâ. 2. Kalp gözüyle his ve
idrak edilen gönül açıcı aydınlık, maddî olmayan
hususlarda basiret gözüyle görülen ve gerçeği
görmeyi sağlayan mânevî ışık.*

Perī misin melek misin yā hūrī
Yüzüñde berķ urur Allāh nürı

8. nürı:--ı

Gazel 3231

Mısra: 2

*1. Gözle görülen aydınlık, maddî şeyleri
görmeye yarayan ışık, ziyâ. 2. Kalp gözüyle his ve
idrak edilen gönül açıcı aydınlık, maddî olmayan
hususlarda basiret gözüyle görülen ve gerçeği
görmeyi sağlayan mânevî ışık.*

Yüzüñ gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez hūrī
Hāķīķat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nürı

9. nürı:--ı

Gazel 3246

Mısra: 2

*1. Gözle görülen aydınlık, maddî şeyleri
görmeye yarayan ışık, ziyâ. 2. Kalp gözüyle his ve
idrak edilen gönül açıcı aydınlık, maddî olmayan
hususlarda basiret gözüyle görülen ve gerçeği
görmeyi sağlayan mânevî ışık.*

Giderdüñ zulmet-i küfri yakuban şem'-i kâfūrı
Hāķīķat bu ki nürüñdan alur mihr-ile meh nürı

10. **nūruñdan**:-uñ, -dan

Gazel 3246

Mısra: 2

1. Gözle görülen aydınlık, maddî şeyleri görmeye yarayan ışık, ziyâ. 2. Kalp gözüyle his ve idrak edilen gönül açıcı aydınlık, maddî olmayan hususlarda basîret gözüyle görülen ve gerçeği görmeyi sağlayan mânevî ışık.

Giderdün zulmet-i küfri yakuban şem'-i kâfûri
Hâkîkat bu ki nūruñdan alur mihr-ile meh nûri

nūr kıl:

1. **nūr kıl**:-du, -ñ

Gazel 3303

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nurlandırmak, aydınlatmak.

Şu'le virdün şem'-i hüsne nūr kıldıñ 'âlemi
Bâl ü perden geçdi yıkduñ bu dil-i vîrânemi

nūr-ı hudâ:

1. **nūr-ı hudâ:**

Gazel 3211

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah'ın nuru.

İy melek-ğâşlet ü iy nūr-ı Hudâ v'iy Kureşî
Kankı kâfirdür ola sevmeye sen hürî-veşî

nūr-ı mahabbet:

1. **nūr-ı mahabbet**:-le

Gazel 3211

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgi ışığı, muhabbet nuru.

Cân-ıla kim ki gelüp nūr-ı mahabbetle yana
Şâf olup kalbi anuñ kalmaya gıllı vü gışî

nüş:

1. **nüş:**

Gazel 3065

Mısra: 5

İçme, içmek.

Hâttuñ isini hoş görsün lebün nüş isteyen
Düda lâ-büd katlanır kim isteye helvâ yine

nüş eyle:-

1. **nüş eyle**:-r

Gazel 3132

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçmek.

Ehl-i 'ışk mey yirine hün-ı ciger nüş eyler
Mihnet ü derd ü belâlar bulunur aşında

2. **nüş eyle**:-se, --m

Gazel 3133

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçmek.

Neşât esbâbını cümle müheyyâ itseler bir bir
Gehî nüş eylesem bâde gehî büse-kenâr olsa

3. **nüş eyle**:-se, -m

Gazel 3200

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçmek.

Bezm-i gamda döstlar hün-ı ciger nüş eylesem
Gönlüm inler şubha dek anda ney-i güyâ gibi

4. **nüş eyle**:-y, --elü, --m

Gazel 3083

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçmek.

Sâkî piyâle sun berü peymâne dolmadan
Nüş eyleyelüm 'ışk-ıla yârûñ şafâsına

nüş evle:

1. **nüş eyle**:-dü, -m

Gazel 3297

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçmek.

'İşk câmın cür'asın sundı baña nüş eyledüm
Zü-fünün-ı 'ağldum gör nice şeydâ eyledi

2. **nüş eyle**:-dük

Gazel 3361

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçmek.

Gice mey nüş eyledük başumda var dañı humâr
Bâde sun şâkî baña yârân dañı ayılmadı

3. **nüş eyle**:-y, -eli

Gazel 3429

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yudumlamak, yudum yudum içmek.

Mağmür olalı nâz-ıla bîmâr idi çeşmi
Nüş eyleyeli kanımı bir pâre tayandı

4. **nüş eyle:**

Gazel 3469

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek.

Ciger hūmını nūş eyle dilā çeşmūñ kabagından
Sakın yol virmegil ‘aqla olur ol meclise nāşī

nūş id:-

1. **nūş id:-eli**
Gazel 3051
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek, yudumlamak.

Çāk-i pīrehen ider olalı şeydā lāle
Bāde nūş ideli oldı yine rüsvā lāle

2. **nūş id:-üip**
Gazel 3282
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek, yudumlamak.

Cām-ı ‘ışk[1] nūş idüp içdi maħabbet cür‘asın
Zū-fünün ‘ākıl iken mecnūnı şeydā eyledi

3. **nūş id:-üip**
Gazel 3133
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek.

Muqarrer tevbeyi sırdı Muħibbī nūş idüp cāmı
Şu gönlümden geçen gibi baña bir gül‘izār olsa

4. **nūş id:-üben**
Gazel 3262
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek.

Kanımı nūş idüben seng-i cefā ile siduñ
Nūş-ı mey eyleyüben şīşe-i gönlüm şikenı

nūş id:

1. **nūş id:-e, -lüm**
Gazel 3407
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek, yudumlamak.

Sākiyā nūş idelüm sun cāmı bayram irtesi
Tā bula āvāre dil ārāmı bayram irtesi

2. **nūş id:-em**
Gazel 3408
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek, yudumlamak.

Ger bezm-i belā içre idem hūn-ı ciger nūş
Yanumca bile nāle kılır sīne rebābı

3. **nūş id:-e, -lüm**
Gazel 3433
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek, yudumlamak.

Bādeye telh dime sun berü şīrīn içelüm
Yāduña nūş idelüm sun tolusun sağrākı

nūş it:

1. **nūş it:**
Gazel 3151
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek.

İy Muħibbī çünki bilürsin ki fānīdür cihān
Gülşen içre bāde nūş it bir muşāhib yār ile

2. **nūş it:**
Gazel 3258
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek.

Elünde cām-ı rindāne içüp mey gibi dil şāf ol
Çeküben lāle-veş nūş it dahı bagruña yak dāğı

3. **nūş it:-dü, -k**
Gazel 3478
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek.

Cām-ı ‘ışkı bile nūş itdük ezel Mecnūn-ıla
Ol ayak götürdi meclisde beni serhōş kodı

4. **nūş it:**
Gazel 3035
Mısra: 5
Kelime Tipi: -
İçmek.

Gel şarāb-ı ‘ışkı nūş it zāhid-i peşmīne-pūş
Niçeye dek kalasın bu hāyu bu gavgā-y-ıla

5. **nūş it:**
Gazel 3073
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek, şarap içmek.

Düşürme zāhir elden gülgün şarāb nūş it
Ma’nā yüzinden ammā la’l-i nigārı gözle

nūş it:-

1. **nūş it:-di**
Gazel 3202
Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek.

Bu Muhibbî çün ezel nüş itdi 'ışkuñ cāmını
Görünürse tañ degül geh mest ü geh şeydâ gibi

2. **nüş it-: -dü, -ñ**
Gazel 3283
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek.

Hünüm içdügüñ yiter gel eyleme zâr beni
Bâde nüş itdüñ revâ mı dil [ü] yâ mey-şikenî

nüş kıl:

1. **nüş kıl:**
Gazel 3098
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek.

Sâkı-i gül-ruh elinden nüş kıl cām-ı şafâ
Kalmasun dirseñ eger mir'ât-ı ıalbün jeng-ile

2. **nüş kıl:**
Gazel 3334
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek.

Şüfî bâde nüş kıl gider gönülden kîne[y]i
Gıll u gışdan cām-ı şâfi gibi it [sen] sîne[y]i

nüş kıl-:

1. **nüş kıl-: -sa, --m**
Gazel 3056
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İçmek.

Nüş kılsam kâse-i çeşmüm yine anı tolar
Sanki cām-ı sâğar-ı İskenderî oldum yine

nüş-â-nüş:

1. **nüş-â-nüşına: -i, --n, --a**
Gazel 3074
Mısra: 8
Sürekli içilen, içtikçe içilen.

Zâhidüñ mescidde hây u huyına kılma nazar
Var harâbât ehlinüñ bak anda nüş-â-nüşına

nüş-ı cân ol-:

1. **nüş-ı cân ol-: -sun**
Gazel 3112
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Afîyet olsun, cana can katsın.

Nüş-ı cân olsun eger kanum içerse leblerüñ
Ger içe bîmâr çeşmüñ ire şîhhat cāmına

nüş-ı mey eyle-:

1. **nüş-ı mey eyle-: -y, -üben**
Gazel 3262
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şarap içmek.

Kanumı nüş idüben seng-i cefâ ile sıduñ
Nüş-ı mey eyleyüben şîşe-i gönülüm şikenî

nutk:

1. **nutkı: -ı**
Gazel 3174
Mısra: 8
1. Söz, konuşma, kelâm. 2. Söz söyleme hassası, söyleme yeteneği. 3. Dinleyenleri belli bir düşünce ve duygu etrafında toplamak ve iknâ etmek maksadıyla bir kalabalığa karşı yapılan güzel ve etkili konuşma, söylev, hitâbe.

Gâh olur añlar rumüz-ı kâyinâti ser-te-ser
Gâh olur bir nutkı yok hayvân ider gönülüm beni

O

o:

1. **oları:-lar, -ı**

Gazel 3476

Mısra: 2

O, işaret zamiri.

Niçe gündür gözlerem ol gözleri âhuları
N'eyleyem derdâ dirîgâ görmedüm âh oları

2. **odur:-dur**

Gazel 3443

Mısra: 4

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Ol er midür ki ni'metüñ üstinde lâf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefâ günü

3. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3115

Mısra: 6

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Başuma eger yaga anuñ taş işiginden
Başum açuban kalduram aña el du'aya

4. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3213

Mısra: 2

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Yanuma geldi sehergeh çünki dehrüñ husrevi
Bülbül âgâz itdi aña karşı şî'r-i Dehlevî

5. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3221

Mısra: 10

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Bilmedin qadrüm benim öldürdi zecr ü hicr-ile
Bir gün ola kim Muhibbî bulmaya aña seni

6. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3240

Mısra: 14

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Biñ benim gibi kapusunda anuñ bendesi var
Kankı bî-dîndür aña beñzede bir pâdişehi

7. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3250

Mısra: 2

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Bâga geldi şubh-dem gül oldı dehrüñ Husrev'i
Bülbül âgâz itdi aña karşı şî'r-i Pehlevî

8. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3257

Mısra: 2

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Kaşrı yüce menzili yârüñ haymâ gibi
Âh irmez elüm gönül aña mübtelâ gibi

9. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3260

Mısra: 3

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Uyardum 'ışk qandîlin aña bu dil fitil itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yağı

10. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3313

Mısra: 8

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Dilberüm nâzük beden lâyıq degül degme libâs
Kim aña güldan qabâ gerek semen pîrâheni

11. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3326

Mısra: 8

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Bî-ihtiyâr bu dili kendüye yâr çeker
Yokdur cihânda bir aña beñzeye dil-keşi

12. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3356

Mısra: 14

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

İy Muhibbî anuñ için 'ışkına dil bağladum
'Aşıkın nâ-hağ yire öldürmek aña hû gibi

13. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3358

Mısra: 3

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Eger Leylî degülse ol neden ben aña Mecnûnam
V'eger Şîrîn olmasa bu dil olmazdı Ferhâd'ı

14. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3385

Mısra: 4

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Germ olurmuş asılup karşında her dem âyine
Niçe başdan aşmasun yüz virdüñ aña iy perî

15. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3430

Mısra: 7

" O " üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Âteş-i 'ışkıyla yanar olup aña dil fitil
Bezm-i gamda şem'-veş süz u güdâzum var-ıdı

16. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3481

Mısra: 5

" O " üçüncü tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Dir idüm küh-ı belâda çekdüğüm bir bir aña
Ol lebi şîrîn şeker-güftârı görsem bir dağı

17. **o:**

Gazel 3045

Mısra: 9

" O " kişi zamiri.

Her kim ki gönül virdi o aldı cihâna
Dil virme Muhibbî aña sen 'âlem içinde

18. **anı:-n, -ı**

Gazel 3306

Mısra: 10

" O " 3. teklik işaret zamiri (Şairin kendisi, âşık).

Baş terkin urup kırdı bu cânına Muhibbî
Bu 'ışk yoldur siz anı sanmañuz ki kem itdi

19. **o:**

Gazel 3047

Mısra: 7

" O " işaret adlı (zamiri).

Küyına varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnûnı ider bâzîçe ata taş-ıla

20. **anı:-n, -ı**

Gazel 3274

Mısra: 10

" O " 3. teklik işaret zamiri (Gönül).

Muhibbî nâr-ı gamdan teşne-dıldür
Anı kandur mey-i la'lüñle sâkî

21. **o:**

Gazel 3018

Mısra: 8

" O " işaret sıfatı.

Gülgün yüzüne karşı n'ola ger kılam efgân
Bülbül gibi ger varam o gülzâra esirge

22. **o:**

Gazel 3097

Mısra: 8

" O " işaret sıfatı.

Derd-i dil hâlini yaz şâyed ala yâr eline
Ola kim elden ele bir gün o dildâra düşe

23. **o:**

Gazel 3125

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı.

Kenârı bañr-ı 'ışkuñ yok irişmez 'umkına kimse
Dilâ gel imtiñân için o bahra sen de bir tal-a

24. **o:**

Gazel 3150

Mısra: 2

" O " işaret sıfatı.

'Arz-ı hâl it iy gönül gel ol meh-i ÷annâzuma
Gözlerüñ yaşın revân it var o serv-i nâzuma

25. **o:**

Gazel 3157

Mısra: 10

" O " işaret sıfatı.

Bünyâd-ı cefâ eyledi çün yâr Muhibbî
Kurbân ideğör cânı gönül sen o binâya

26. **o:**

Gazel 3175

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı.

Hırâmân kadd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyler
Anılmaz oldu pest olup o bâğuñ serv ü şimşadı

27. **o:**

Gazel 3181

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı.

Egerçi dil tabîbisin veli bî-rahmsın gâyet
Kapuñda hastayam yıllar gözetmezsin o bîmârı

28. **o:**

Gazel 3182

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı.

Hevâ-yı 'ışk tağıtdı egerçi hırmen-i 'aqlum
Tenüm bir kâha dönmişdür o da 'ışkuñ talebkârı

29. **odur:-dur**

Gazel 3203

Mısra: 7

" O " işaret sıfatı.

Yüzüñ göster odur hüsnüñ zekâtı
Kapuñda bu gedâ ihsâna geldi

30. **o:**

Gazel 3212

Mısra: 10

" O " işaret sıfatı.

Muhibbî hâk ol 'ışkuñ yolında
İde sürme melâ'ikler o gerdi

31. o:

Gazel 3234

Mısra: 8

" O" işaret sıfatı.

Ağlayup didüm didi kalur mı hergiz ihtiyâr
Nâgehân görem o meh-rünüñ görine ʔal'ati

32. o:

Gazel 3238

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı.

Yine bu meclis-i ğamda gözüm yaşı şarâb evlâ
O bezme inleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ

33. o:

Gazel 3244

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Her kim ki kanâ'at eyleye bir loğma hırkaya
Bakmaz o şeh de atlasa virmez palâsını

34. o:

Gazel 3289

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Severem cân-ıla dilden ben o hırşîd-veşi
Lîk yakdı bu ben hastayı anuñ 'ataşı

35. o:

Gazel 3086

Mısra: 14

" O"üçüncü teklîk kişi zamiri.

Mey yirine göz göre ko kanuñ içsün senüñ
Yine uyarduñ Muhibbî sen o çeşmi serhoşa

36. anda:-n, -da

Gazel 3236

Mısra: 6

" O" işaret zamiri (Gönül).

Āhumuñ zencîrine asup gönül kândîlini
Rüşen olsun diyü yakdı anda bagrum yağını

37. anı:-n, -u

Gazel 3009

Mısra: 6

" O" III. tekil şahıs zamiri.

İrişse tîr-i dil-düzi müheyâ eyleyem câyın
Anı hoş saklayam dilde ne cân ola ne ten âgeh

38. anı:-n, -u

Gazel 3019

Mısra: 10

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Eyleyüp deryüzeyi gelse Muhibbî kapuña
Virmeyüp hüsünüñ zekâtın anı mahzûn eyleme

39. anı:-n, -u

Gazel 3023

Mısra: 8

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Ben baña eylemişemdür suçu yok dilberümüñ
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüme

40. anı:-n, -u

Gazel 3037

Mısra: 6

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Kışşaya sızamaz imiş çünkü ser-i zülf-i nigâr
Şerh idemezsin anı defter ü dîvânlar-ıla

41. anı:-n, -u

Gazel 3044

Mısra: 8

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Görsem yüzini zârı kılıp âh ider gönül
Kim gördi anı bülbül ola zâra gelmeye

42. anı:-n, -u

Gazel 3077

Mısra: 2

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Tolaşdı yine dil saçınuñ silsilesine
Başındaki sevdâ komaz iltür anı sine

43. anı:-n, -u

Gazel 3086

Mısra: 10

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Râzıyam öldür beni kanum helâl olsun saña
Başımı yirden götür tek bagla anı tirkeşe

44. anı:-n, -u

Gazel 3100

Mısra: 6

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Ol hümâ yüksek uçarsa gönülümüñ şahbâzını
Dest-i himmetle salup anı şikâr itmeñ nice

45. anı:-n, -u

Gazel 3111

Mısra: 3

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Didi kim tîğ-ı cefâm-ıla helâk âhir anı
Eylerem ugramasun 'âşık olan yanumuza

46. anı:-n, -u

Gazel 3127

Mısra: 2

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Rāzuñı sakla dime ‘ālemde hergiz bir kese
Yine ol fāş ider anı ağız açup söylese

47. o:

Gazel 3158

Mısra: 6

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Çeşmüm akıtdı kanlu yaşın itdi rāz fāş
Rüsvā-yı ‘ālem oldu o bu mācerā-y-ıla

48. anı: -n, -u

Gazel 3172

Mısra: 6

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Her ne söylerse riyādur kendüzi itmez ‘amel
Çünkü dünyā mestidür sanmañ ki anı ayıla

49. o:

Gazel 3205

Mısra: 7

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Penç vākitde mescide varur o da ancak imām
Gice gündüz lık memlū görürem meyhāneyi

50. o:

Gazel 3206

Mısra: 6

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Dökilsün kanı nā-ḥaḳ yire ḥaḳdur
O kim dil sen gözi cellāda virdi

51. anı: -n, -u

Gazel 3210

Mısra: 8

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Cev-be-cev dünyāyı cem‘ itseñ sanur mısın kalur
Dağıdur bād-ı fenā āḥir anı ḥürmen gibi

52. o:

Gazel 3448

Mısra: 3

" O" III. tekil şahıs zamiri.

Birdem olmaya belā miḥnet elinden o ḥalāş
Çünkü yagmaya vire mülk-i dili ğam sipehi

53. anı: --n, -u

Gazel 3001

Mısra: 7

" O" İşaret zamiri. (ayva tüyleri).

Ḥat yaraşmaz ārizuñda gel anı eyle tırāş
Hiç revā mı gerd kona āyīne-i pāk üstine

54. o:

Gazel 3026

Mısra: 1

" O" işaret sıfat.

Her tarafından zülf kim düşmüş o ḥaddi meh-veşe
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneşe

55. o:

Gazel 3053

Mısra: 4

" O" işaret sıfat.

Bend-i zülfünde gönül murğı esirüñdür senüñ
Raḥm idüp o derdmende bir gün āzād eyleme

56. anuñ: -nuñ

Gazel 3312

Mısra: 14

" O" 3. teklik işaret zamiri (Şairin kendisi, âşık).

İy Muḥibbī dile Ḥaḳ‘dan bulasın ḥayr-ı ḥalef
Añılur adı anuñ ger ola ḥayr-ı ḥalefī

57. aña: -ñ, -a

Gazel 3029

Mısra: 6

" O" III. tekil kişi zamiri.

Dilerem āteş-i ‘ışkuñ beni şol ḥadde yaksun kim
Görenler diyeler Allāh aña yār olmasun kimse

58. aña: -ñ, -a

Gazel 3035

Mısra: 3

" O" III. tekil kişi zamiri.

Çünkü bu dünyā denidür aña dil virme sakın
Kimse başa çıkmadı çıkmayısar dünyā-y-ıla

59. aña: -ñ, -a

Gazel 3040

Mısra: 9

" O" III. tekil kişi zamiri.

İy Muḥibbī saña kandan mübtelā olmak aña
Zerre hem-ser ola mı mihr-i cihān-ārā-y-ıla

60. aña: -ñ, -a

Gazel 3044

Mısra: 2

" O" III. tekil kişi zamiri.

Ol yāra yār dime kim yālvara gelmeye
Dil virme aña sakın el vara gelmeye

61. aña: -ñ, -a

Gazel 3044

Mısra: 10

" O" III. tekil kişi zamiri.

Dil derdine var mı Muḥibbī devā didüm
Ölmekden artuk didi aña çäre gelmeye

62. aña: -ñ, -a

Gazel 3045

Mısra: 10

" O" III. tekil kişi zamiri.

Her kim ki gönül virdi o aldıandı cihāna
Dil virme Muhibbī aña sen ‘ālem içinde

63. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3076

Mısra: 8

" O" III. tekil kişi zamiri.

Çeşmüñ var iken kim iriše genc-i vişāle
Yol bulma aña müşkil olur şîr arasında

64. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3088

Mısra: 8

" O" III. tekil kişi zamiri.

Cān terkini kim ura irer büseme dirmiş
Biñ cān virelüm cān-ıla diñ aña satarsa

65. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3093

Mısra: 2

" O" III. tekil kişi zamiri.

Kaşı mihrābına her kim ki imāmet getüre
Kamu ehl-i dil olan aña iķāmet getüre

66. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3095

Mısra: 10

" O" III. tekil kişi zamiri.

‘İşkuñ kemāni pekdür her kim ki çekmek ister
Derd ü belā vü miñnet aña gerek kepāde

67. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3177

Mısra: 7

" O" III. tekil kişi zamiri.

Kim ki gözler ‘ār u nāmüsü aña ‘āşık dimeñ
‘Āşıkunı singun gerek her lahza gönli şîşesi

68. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3238

Mısra: 12

" O" III. tekil kişi zamiri.

İşitdüm çeşm-i fettāni uyur ‘ālem olur rāhat
Uyarmañ fitnedür zāhir ko tursun aña h’āb evlā

69. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3287

Mısra: 6

" O" III. tekil kişi zamiri.

Bugün meydān-ı ‘ışk içre yiter Mecnün’a mecnūnlık
Aña ta’na daşın atup n’idersiz siz ol evbāşı

70. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3289

Mısra: 3

" O" III. tekil kişi zamiri.

‘İşka kim dolaşa bulunmaya bir çāre aña
Tā ki urmaya alup başa daşı daşa başı

71. **o:**

Gazel 3454

Mısra: 2

" O" III. tekil kişi zamiri.

Nigāruñ la‘l-i nābından şu kim nām u nişān buldı
Hızır gibi bu ‘ālemde o ‘ömr-i cāvidān buldı

72. **aña:-n, -a**

Gazel 3102

Mısra: 7

" O" işaret zamiri.

Halkādur hüsnüñ haţuñ çekmiş aña ceşş-i Habeş
Kaşd ider mi kâfir olmasa harāb-ı Ka‘be‘ye

73. **aña:-n, -a**

Gazel 3109

Mısra: 16

" O" işaret zamiri.

Şehā katlüm diler mestāne çeşmüñ
İki hācib ider aña havāle

74. **aña:-n, -a**

Gazel 3176

Mısra: 10

" O" işaret zamiri.

Mescid-i hüsnüni kim görse hemān secde kılur
Tāk-ı ebrüñ olalıdan aña mihrāb gibi

75. **aña:-n, -a**

Gazel 3196

Mısra: 10

" O" işaret zamiri.

Bār-ı ğama Muhibbī niçe tākat olur āh
Eyleye aña ‘ışk eri ancak taħammüli

76. **aña:-n, -a**

Gazel 3204

Mısra: 10

" O" işaret zamiri.

‘İşkum degül mi gün gibi rüşen kim añlamaz
Ola kim ‘ayāndur aña ne hācet beyān dağı

77. **aña:-n, -a**

Gazel 3247

Mısra: 3

" O" işaret zamiri.

Cür‘a-i ‘ışkı içüp kim aña tākat getüre
Öldüre anı amān virmeye tiz-āb gibi

78. **aña:-n, -a**

Gazel 3274

Mısra: 7

" O" işaret zamiri.

Kemānçe olmasa yaşum aña tār
Bu sīnem üzre n'eylerdi bu bākı

79. **aña:-n, -a**

Gazel 3286

Mısra: 7

"O" işaret zamiri.

Alsañ elüñe tır-i tiz olmaz aña sīne siper
Atsañ ider durmaz güzer iy dōst ḥadeng endāzuñı

80. **aña:-n, -a**

Gazel 3288

Mısra: 4

"O" işaret zamiri.

Ḥande kılsa lebleri her bār şekker gösterür
Aña karşı girye-i çeşmümde gevher-bār idi

81. **aña:-n, -a**

Gazel 3292

Mısra: 8

"O" işaret zamiri.

Tekye-i dilde gelüp mihmān ola ger ğam baña
Aña karşı yakaram bu gönümün fānūsını

82. **aña:-n, -a**

Gazel 3313

Mısra: 10

"O" işaret zamiri.

İy Muḥibbī virme dil dünyā 'arūsı tiz geçer
Döyimez bād-ı ḥazān esse aña gül ḥırmeni

83. **aña:-n, -a**

Gazel 3322

Mısra: 6

"O" işaret zamiri.

'İşk āteşi dilde yakup başumdan āhı
'Aceb midür çıkarsam itdün aña nigāhı

84. **aña:-n, -a**

Gazel 3384

Mısra: 6

"O" işaret zamiri.

Günde biñ kez n'ola düşünām ile aña beni yār
Elümüzden ne gelür aña du'ādan ğayrı

85. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3175

Mısra: 6

"O" üçüncü teklük şahıs zamiri. II Sevgili.

Ruḥım fikr eyleyüp yāruñ leb-i la'lini zıkr itdüm
Niçe yıllar durur gitmez dimāğumdan anuñ adı

86. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3367

Mısra: 1

"O" üçüncü teklük şahıs zamiri. II Sevgili.

Her kimün kim eline gire anuñ ḥāk-i rehi
Başına tāt idine añmaya zerrīn külehi

87. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3424

Mısra: 2

"O" üçüncü teklük şahıs zamiri. II Sevgili.

Ol serv-i sehī nāz-ıla bir kez salınaydı
Yolına anuñ cān revān itmege yanaydı

88. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3460

Mısra: 7

"O" üçüncü teklük şahıs zamiri. II Sevgili.

Medḥ-i ḥüsnine ben anuñ bağladum dil 'aczinı
Neye teşbih eyleyem yā Rab o ḥüsn-i meh-veşi

89. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3163

Mısra: 10

"O" üçüncü teklük şahıs zamiri. II Âşık.

'Adem mülkine gitdükte Muḥibbī
Ġamuñdan özge yokdur aña hem-rāh

90. **aña:-n, --a**

Gazel 3108

Mısra: 8

"O" işaret zamiri. (aşk).

İlāhī 'işkuñı dilden çıkarma
Ki ola tā ki maḥzen aña sīne

91. **aña:-n, -a**

Gazel 3421

Mısra: 4

"O" üçüncü teklük şahıs zamiri.

Kim tutar tır-i cefā karşısına sīne siper
Āferīn olsun aña eyledi merdānalığı

92. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3376

Mısra: 5

"O" üçüncü teklük şahıs zamiri. (Sevgili).

Vefā gelmez güzellerden gel iy dil aña yıltenme
Cefā vü cevr-ile meşhūr olupdur çün anuñ adı

93. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3490

Mısra: 5

"O" üçüncü teklük şahıs zamiri. (Sevgili).

Bu ḥüsn ü bu leṭāfetle perī dirsən aña tañ mı
Temāşā eyleyen görsün perī şeklinde insānı

94. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3236

Mısra: 2

"O" işaret zamiri (Gönül).

Seyr idenler bir nazar derdünle sînem bâğını
Lâleler bitmiş sanurlar yir yir anuñ dâğını

95. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3392

Mısra: 4

" O" 3. teklîk kişî zamîri.

Cân u dil almaga gör kim niçe fettânlık ider
Sakın aldanma gönül sen aña zînhâr dağı

96. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3471

Mısra: 8

" O" 3. teklîk kişî zamîri.

Yâr kâmet getürse nâz-ıla
Uya cümle aña namâz ehli

97. **anı:-n, -ı**

Gazel 3231

Mısra: 12

" O" 3. teklîk kişî zamîri.

Mağabbet câmın içelden Muhibbî şöyle mest oldı
Anı kim bilmeye sanur içüpdür âb-ı engürü

98. **anı:-n, -ı**

Gazel 3247

Mısra: 4

" O" 3. teklîk kişî zamîri.

Cür'a-i 'ışkı içüp kim aña tâkat getüre
Öldüre anı amân virmeye tîz-âb gibi

99. **anı:-n, -ı**

Gazel 3449

Mısra: 3

" O" 3. teklîk kişî zamîri.

El uzadursa ser-i zülfüne dil asma anı
Çün yazılmaz delünün deftere cürm ü günehi

100. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3219

Mısra: 9

" O" 3. teklî şahıs zamîri .

İrmeye hergiz anuñ hüsni bahârına hazân
Bite dünyâda nite kim gül ü serv ü semeni

101. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3252

Mısra: 8

" O" 3. teklî şahıs zamîri .

Her kim ki ser-i zülf-i nigâra bend ola
Fikr eyleme hergiz anuñ kurtılasını

102. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3278

Mısra: 2

" O" 3. teklî şahıs zamîri .

Terk-i cân itse ne tañ ki göre ol mâh-veşi
Dest-i kudretle yaradıldı anuñ gözi kaşı

103. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3284

Mısra: 6

" O" 3. teklî şahıs zamîri .

Belâ vü derdünü kıldum hesâba
Bulunmadı anuñ hergiz şümârı

104. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3355

Mısra: 6

" O" 3. teklî şahıs zamîri .

'İşk sevdâsı ile kim ola sevdâyî mizâc
Başda kalmaya anuñ bād u hevâdan ğayrı

105. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3396

Mısra: 10

" O" 3. teklî şahıs zamîri .

Bu Muhibbî hier elinden dökmeyince kanlu yaş
Bu cihân mülkinde anuñ sırrı hiç fâş olmadı

106. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3420

Mısra: 4

" O" 3. teklî şahıs zamîri .

Her kim ki nazar eyleye ol zülf-i pür-ğama
Başından anuñ gitmeye sevdâ benim gibi

107. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3434

Mısra: 4

" O" 3. teklî şahıs zamîri .

'İşk bir meşrebdür anı şüfi idrâk eylemez
Zîra kim 'âşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

108. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3244

Mısra: 2

" O" üçüncü teklîk şahıs zamîri. II Âşık.

'Âşık mıdır ki isteye derdün devâsını
Yâ işideler aňlaya anuñ şadâsını

109. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3358

Mısra: 6

" O" üçüncü teklîk şahıs zamîri. II Âşık.

Cefâdan kankı 'âşık kim vefâyı yig bilir ister
Dilegüm budur 'âlemde aňılmasun anuñ adı

110. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3367

Mısra: 3

" O" üçüncü teklîk şahıs zamîri. II Âşık.

Gün gibi başı anuñ göklere irse ne ‘aceb
İşğün taşına yüz sürüp ide secdegehi

111. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3405

Mısra: 4

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri. II Âşık.

Dest-i kudret mebde’-i fitratda beñzer ‘âşıkun
‘İşk âbi ile yogurmuş anuñ tañmîrini

112. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3436

Mısra: 8

"O" üçüncü tekil şahıs zamiri. II Âşık.

‘Âşık mıdır ki döndere ser tîğ-ı ‘ışkıdan
Olmaz bu yolda hergiz anuñ istikâmeti

113. **o:**

Gazel 3324

Mısra: 5

"O" işaret sıfat.

O âhir sayd olur şâh-bâz-ı çeşme
Olupdur çünkü bu gönülüm hevayî

114. **anuñ:-nuñ, -**

Gazel 3351

Mısra: 1

"O" 3. tekil şahıs zamiri.

Yoluñda her kim ölmezse añılmasun anuñ adı
Cefâ vü cevruñi görüp anı ger bilmeye şâdî

115. **anuñ:-nuñ, -**

Gazel 3471

Mısra: 3

"O" 3. tekil şahıs zamiri.

Agzı remzini bilmedi anuñ
‘Aczine kâyıl oldu râz ehli

116. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3376

Mısra: 10

"O" III. tekil şahıs zamiri (âşık).

Ža‘îf oldu dil-i miskîn lebûñ dârü’ş-şifâsından
Aña bir büse bahş eyle ki gelsün agzınuñ dadı

117. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3308

Mısra: 6

"O" III. tekil şahıs zamiri (sevgili).

‘İşk mıknañtı kendüye çeke âhen ise
Kimse görmedi anuñ gibi bir dil-keşi

118. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3330

Mısra: 3

"O" III. tekil şahıs zamiri (sevgili).

İy dil eyle gel hâzer küfr-i zülfinden anuñ
Dakmaya cân gerdenine rişte-i zünnârını

119. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3346

Mısra: 4

"O" III. tekil şahıs zamiri (sevgili).

Ġamze okı sînece bir lahza eglenmez geçer
Anuñ içündür anuñ kaşları katı ya gibi

120. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3357

Mısra: 2

"O" III. tekil şahıs zamiri (sevgili).

Metâ’-ı hüsünin ‘arz idüp ide ger yâr bâzârı
Virüp dil naqd-i cân-ıla olam anuñ hârîdârı

121. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3357

Mısra: 6

"O" III. tekil şahıs zamiri (sevgili).

Beni tenhâ giriftâr-ı esîr-i zülf olam sanmañ
Var anuñ târ-ı zülfinde niçe yüz biñ giriftârı

122. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3403

Mısra: 10

"O" III. tekil şahıs zamiri (sevgili).

Baglandıñ-ısa kâküle incinme bî-riyâ
Bend itmez-idi olmasa anuñ himâyeti

123. **o:**

Gazel 3301

Mısra: 1

"O" işaret sıfatı (meh).

Çıkup şeb-gün libâs ile o meh bir şeb birün oldu
Görüp ol şekl-i ‘ayyârı hemân bu dil cünün oldu

124. **o:**

Gazel 3307

Mısra: 10

"O" işaret sıfatı (bâr-ı girân).

Ġam bârına tākāt yok iken âh Muhibbî
Arturdu cefâ gelüp bak o bâr-ı girânı

125. **anı:-n, -ı**

Gazel 3308

Mısra: 7

"O" işaret zamiri (‘ışk yolu).

Bir iken ‘ışk yolu zâhid anı iki görür
Biri iki görünür olıcak gözi şaşı

126. **anı:-n, -ı**

Gazel 3308

Mısra: 9

"O" işaret zamiri (cevr ü cefa).

Eylese cevri ü cefâ ide Muḥîb anı kabûl
Hoş gelür 'aşık ma'şûkdan iren her nâ-hoşı

127. **anı:-n, -ı**
Gazel 3311
Mısra: 10
"O" üçüncü tekil kişi zamiri (Aşık, şair).

Çekeli hicrûn firâkın bu Muḥibbî mürdedür
Eyledi 'İsî- nefes vaşluñla anı zindegî

128. **anı:-n, -ı**
Gazel 3316
Mısra: 8
"O" işaret zamiri (genc vaslı).

Dilerseñ genc vaşlını ḥarâbât ehl[i] ol iy dil
Bulınmaz yüz biñ ararsañ anı vîrânededen ğayrı

129. **aña:-ñ, -a**
Gazel 3316
Mısra: 10
"O" işaret zamiri (zülfi).

Muḥîb sevdâlara düşmiş diler zülfüne el ko[y]mak
Bilürken aña el irmez cihânda şânededen ğayrı

130. **aña:-ñ, -a**
Gazel 3365
Mısra: 6
"O" işaret zamiri (zülfi).

Genc-i ḥüsni seyirin isterken görindi zülf-i döst
Bilmedüm aña tılısm olmuş meger su' bân iki

131. **anuñ:-nuñ**
Gazel 3317
Mısra: 4
"O" işaret zamiri (çeşm-i mest-i yar).

İy dil-i şeydâ ḥazer kıl çeşm-i mest-i yârdan
Ḥûn-ı dil içmek olupdur dâyim anuñ pîşesi

132. **aña:-ñ, -a**
Gazel 3318
Mısra: 7
"O" işaret zamiri (dünya).

Dünyâya dirler cîfedür her kim aña basdı qâdem
Kaldı mülevves tâ ebed ol pâk-dâmân olmadı

133. **anda:-n, -da**
Gazel 3337
Mısra: 6
"O" işaret zamiri (serv-i sehi sayesi).

Serv qaddûñ sāyesinde ölsem iy serv-i sehi
Tâ kıyâmet kalsam anda eylesem cā kâşki

134. **o:**
Gazel 3339
Mısra: 14
"O" işaret sıfatı (nâr).

Āteş-i 'ışk sînem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmaktadır bilmez o nâr eksüklüğü

135. **anı:-n, -ı**
Gazel 3343
Mısra: 10
"O" işaret zamiri (dünyâ-yı dün).

Dünyâ-yı düna eylemedi zerre maḥabbet
Çün itdi nazar gördi Muḥibbî anı fânî

136. **anı:-n, -ı**
Gazel 3349
Mısra: 2
"O" 3. teklik kişi zamiri (sevgili).

Selâmın ol şeh-i ḥübân n' için ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

137. **anı:-n, -ı**
Gazel 3390
Mısra: 6
"O" 3. teklik kişi zamiri (sevgili).

Ḥüsni iline pâdişâh olalı ol yâr-ı güzîn
Kim ki gördiyse anı illerini serde kodı

138. **anı:-n, -ı**
Gazel 3481
Mısra: 2
"O" 3. teklik kişi zamiri (sevgili).

Ölmeden derdâ dirîğâ yârı görsem bir daḥı
Olmaz-ısa anı düşde bār görsem bir daḥı

139. **aña:-ñ, -a**
Gazel 3349
Mısra: 10
"O" işaret zamiri (aşığın gönlü).

Olup sultân-ı 'ışk evvel ḥişâr-ı gönlüme mâlik
Gelüp mi'mâr-ı ğam âhir aña yir yir beden kesdi

140. **aña:-ñ, -a**
Gazel 3380
Mısra: 5
"O" işaret zamiri (aşığın gönlü).

Ebed kurtılmamak aña sezâdur
Ser-i zülfine çün gönül dolaşdı

141. **anı:-n, -ı**
Gazel 3351
Mısra: 2
"O" işaret zamiri (cefa vü cevri).

Yoluñda her kim ölmezse añılmasun anuñ adı
Cefâ vü cevriñi görüp anı ger bilmeye şâdi

142. **aña:-ñ, -a**
Gazel 3351
Mısra: 4
"O" işaret zamiri (sevgili/kasr).

Felekden yücedür beñzer senüñ iy mâh-rû kaşruñ
Anuñçün 'âşıkñ aña irişmez âh u feryadı

143. **andan:-n, -dan**

Gazel 3351

Mısra: 5

" O " 3. tekil kişi zamiri (sevgili).

Güzeller kamusu andan cefâ vü cevri öğrenmiş
Bu fende var midur bilsem aceb hiç anuñ üstâdi

144. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3351

Mısra: 6

" O " 3. tekil şahıs zamiri (sevgili).

Güzeller kamusu andan cefâ vü cevri öğrenmiş
Bu fende var midur bilsem aceb hiç anuñ üstâdi

145. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3376

Mısra: 6

" O " 3. tekil şahıs zamiri (sevgili).

Vefâ gelmez güzellerden gel iy dil aña yiltenme
Cefâ vü cevri-ile meşhûr olupdur çün anuñ adı

146. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3400

Mısra: 4

" O " 3. tekil şahıs zamiri (sevgili).

Her gece nergis gibi açmaz gözin ol türk-i mest
Gitmedi bahtım gibi beñzer hiç anuñ uyhusı

147. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3404

Mısra: 10

" O " 3. tekil şahıs zamiri (sevgili).

Meclis içre yine dilber büse in'âm eyledi
İy Muhibbî şimdi mi gördüñ anuñ ihsânımı

148. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3421

Mısra: 5

" O " 3. tekil şahıs zamiri (sevgili).

Vaşl[1] gencine anuñ bir gün irem diyü gönül
İhtiyâr eyledi dehr içre bu vîrânalığı

149. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3476

Mısra: 4

" O " 3. tekil şahıs zamiri (sevgili).

Bir nazar kılmaz dönüp yolında biñ âh eylesem
'Âşıkı nâ-hak yire öldürmek anuñ hûları

150. **o:**

Gazel 3353

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı (bâr).

Cevr ü cefâyı eyleme cânâ rakîbüñe
Çekmez o bârı degmede ol hâr benüm gibi

151. **odur:-dur**

Gazel 3354

Mısra: 10

" O " üçüncü tekil şahıs zamiri ('Âşık).

'Âşık Muhibbî ölse de varmaz selâmete
'Âşık odur ki cân virüp alur melâmeti

152. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3363

Mısra: 10

" O " 3. tekil şahıs zamiri (zen).

Zâl-i dehre iy Muhibbî sen sen ol meyl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihânüñ erleri

153. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3368

Mısra: 8

" O " işaret zamiri (Kaşr-ı 'ışık).

Kaşr-ı 'ışıkñ çün ezelden urdılar bünyâdını
Kelle-i 'uşşâkdan itdiler anuñ taşını

154. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3369

Mısra: 8

" O " işaret zamiri (sevgilinin busesi).

Gösterüp büsesini didi ki bâzâr idelüm
Naqd-i cân-ıla aña itdi hârîdâr beni

155. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3370

Mısra: 2

" O " işaret zamiri (vuşlat 'âlemi).

Hoş şafâ vü zevk idi 'âlemde vuşlat 'âlemi
Olmasa idi anuñ ardınca firakat 'âlemi

156. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3372

Mısra: 6

" O " işaret zamiri (şeftalu-sevgilinin dudağı).

Gülşen-i hüsninde yâruñ sunma el şeftâluya
Gâfil olma kim aña key çâh olupdur gâbgabı

157. **anı:-n, -ı**

Gazel 3376

Mısra: 2

" O " işaret sıfatı (Dil-i şürîde-aşık).

Dil-i şürîde sevmişdür yine çün bir perî-zâdı
İşüm ney gibi efgândur anı siz sanmañuz şâdı

158. **o:**

Gazel 3378

Mısra: 6

" O " işaret zamiri (aşığın gönlü).

Sevdā-yı ser-i zülfine dolaşalı gönlüm
Rüsvā-yı cihān oldı o dilden dile düşdi

159. o:

Gazel 3388

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı (tāc).

Yüzüñe nazar eyleye ger bir kere Rızvān
Vecd olubanı yire ata gökden o tācı

160. aña:-n, -a

Gazel 3390

Mısra: 4

" O " işaret zamiri (Şem'-i ruhsār).

Şem'-i ruhsārı yakardı bu cihān mülkin eger
Luṭf idüp ebr gibi zülfin aña perde kodı

161. anı:-n, -ı

Gazel 3391

Mısra: 3

" O " işaret zamiri (sevgilinin beli).

Destüm ırmadı miyānına kemer anı kuçar
Yā İlahī virme hiç kimseye nā-çarlığı

162. o:

Gazel 3395

Mısra: 3

" O " işaret sıfatı (meh-rū-sevgili).

Eyā zāhid eger biñ kez nazar kılsañ o meh-rüya
Görinmez pertev-i hüsnı idesin çün nigāh egri

163. anuñ:-nuñ

Gazel 3400

Mısra: 2

" O " işaret zamiri (gamze).

Ġamzeñüñ hiç gitmedi kan dökmeğ-ile uyhusı
Kesret-i kandan-durur ğālibā anuñ uyhusı

164. anı:-n, -ı

Gazel 3400

Mısra: 6

" O " işaret zamiri.

Gözleri nāz uyhusından şöyle maḥmūr old[ı] kim
Sanur anı bilmeyen bīmār ider nāz uyhusı

165. aña:-ñ, -a

Gazel 3401

Mısra: 2

" O " işaret zamiri (ḥayl-i Leylī).

Olur Mecnūn'a kıble ḥayl-i Leylī
İder cān u gönülden aña meyli

166. anuñ:-nuñ

Gazel 3402

Mısra: 2

" O " 3. tekil şahıs zamiri (Ferhād).

Bilmedi Ferhād'a sordum nedür 'ışkuñ bîşesi
Kühkenlikdür hemān ancak anuñ endîşesi

167. o:

Gazel 3408

Mısra: 2

" O " işaret sıfatı (bāb).

İy ḥ'āce katı müşkil olur 'ışk kitābı
'İşk ehline keşf ola meger ko sen o bābı

168. anı:-n, -ı

Gazel 3409

Mısra: 4

" O " işaret zamiri.

Sīneye gelse müjeñ tiri eyā kaşı kemān
Anı 'ışk ehli bilür cānına rāḥat kapusı

169. anuñla:-nuñ, -la

Gazel 3422

Mısra: 4

" O " üçüncü tekil şahıs zamiri (sevgili).

Dil ṭabībı za'fdan gör ne gelüp tımār ide
Nāle kıl iy ḥasta dil anuñla izhār it beni

170. aña:-ñ, -a

Gazel 3422

Mısra: 6

" O " işaret zamiri (sevgilinin yüzü).

Naḥd-i cān-ıla metā'-ı dehre olmam müşteri
Döstüm göster yüzüñ aña ḥarīdār it beni

171. o:

Gazel 3423

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (ġaddār).

Deheninden baña 'ahd itmiş-iken büse nigār
N'eyledüm 'ahdi n'ičün bozdı o ġaddār sıdı

172. anı:-n, -ı

Gazel 3423

Mısra: 8

" O " işaret zamiri (dil şîşesi).

Ser-i zülfinde görüp asılı dil şîşesini
Uşadup anı cefā sengiyle dildār sıdı

173. anı:-n, -ı

Gazel 3434

Mısra: 3

" O " işaret zamiri.

'İşk bir meşrebdür anı şüfi idrāk eylemez
Zira kim 'āşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

174. o:

Gazel 3436

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (kāmēt).

Mescidde eger görse mü'ezzin o kâmeti
Kendin yitüre aňmaya hergiz o kâmeti

175. o:

Gazel 3436

Mısra: 2

" O " işaret sıfatı (kâmet).

Mescidde eger görse mü'ezzin o kâmeti
Kendin yitüre aňmaya hergiz o kâmeti

176. **anuñla:-nuñ, -la**

Gazel 3437

Mısra: 2

" O " işaret zamiri.

Dilüñden gitmesün zıkr-i İllâhî
Anuñla bulasın tâ gizlü rāhı

177. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3440

Mısra: 2

" O " işaret zamiri.

Gözlerümden hün-ı dil turmaz akar çün mâ gibi
Mevc urur aňum tokındukça aña deryâ gibi

178. **anı:-n, -ı**

Gazel 3442

Mısra: 8

" O " işaret zamiri (bār-ı 'ışk).

Çeker 'āşık 'acebdür bār-ı 'ışkı
Çekemez anı bu çarhuñ kaţarı

179. **anı:-n, -ı**

Gazel 3445

Mısra: 10

" O " işaret zamiri (mātlüb-ı dil).

İy Muhibbî hâne-i dilde iken mātüb-ı dil
Anı gâfil görme ki ol araya her sū seni

180. **anı:-n, -ı**

Gazel 3451

Mısra: 10

" O " işaret zamiri.

'Aql-ıla 'ışk sinede sıgmaZ Muhibbiyâ
Her biri dir ki anı kabûl eyle ya beni

181. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3452

Mısra: 3

" O " işaret zamiri.

Görse her kanda güzel olur anuñ şeydâsı
Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i âvârecügi

182. o:

Gazel 3452

Mısra: 10

" O " işaret sıfatı (gözi kara).

Bir nazarla bu Muhibbî'nüñ olur sinesi çäk
Göricek ol kaşı ya vü o gözi karacugı

183. **anuñla:-nuñ, -la**

Gazel 3454

Mısra: 6

" O " işaret zamiri (gözyaşı).

Ser-i küyında göz yaşı baña eglence olmışdur
Anuñla eglenür gönlüm ki san âb-ı revân buldı

184. o:

Gazel 3460

Mısra: 8

" O " işaret sıfatı (hüsn-i meh-veş).

Medh-i hüsnine ben anuñ bagladum dil 'aczeni
Neye teşbih eyleyem yâ Rab o hüsn-i meh-veşi

185. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3459

Mısra: 4

" O " üçüncü teklîk şahıs zamiri. II Sevgili.

Kaşuñdur Mescid-i Akşâ yüzüñdür Ka'be-i 'ulyâ
'Aceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh püşı

186. **anı:-n, -ı**

Gazel 3461

Mısra: 12

" O " işaret zamiri .

Dâne dâne sa'y kılsañ eyleseñ dünyâyı cem'
Tağıdur bād-ı fenâ âhîr anı hırmen gibi

187. **anı:-n, -ı**

Gazel 3463

Mısra: 7

" O " işaret zamiri .

Tarîk-i 'ışk bir yoldur iki sandı anı zâhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

188. **anuñ:-nuñ**

Gazel 3466

Mısra: 8

" O " işaret zamiri.

Yine gavvâş-şıfat baħr-ı ma'ânıye talup
Niçe dürler çıkarup oldum anuñ şarrâfı

189. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3466

Mısra: 10

" O " işaret zamiri.

Kanumı içmege geldükçe benüm gamze-i döst
Bu Muhibbî dir aña cân-ıla şıhğa 'âfı

190. **anı:-n, -ı**

Gazel 3471

Mısra: 2

" O " işaret zamiri (cevr ü cefâ).

İtse cevri ü cefâ çü nâz ehli
Bilür anı vefâ niyâz ehli

191. o:

Gazel 3473

Mısra: 10

" O " işaret sıfatı(devlet hümâsı).

Eyle Muhibbî sâye-i zülfine ilticâ
Kimdür ki istemeye o devlet hümâsını

192. anı:-n, -ı

Gazel 3478

Mısra: 7

" O " İşaret zamiri (Süz-ı âh).

Görinen çarhuñ kenârında anı sanmañ şafağ
Süz-ı âhumdur anuñ dâmânına âteş kodı

193. anuñ:-nuñ

Gazel 3478

Mısra: 8

" O " işaret zamiri.

Görinen çarhuñ kenârında anı sanmañ şafağ
Süz-ı âhumdur anuñ dâmânına âteş kodı

194. anuñ:-nuñ

Gazel 3480

Mısra: 2

" O " üçüncü teklîk şahıs zamiri II Sevgili.

Nağş kıldum hâne-i dilde kamer ruhsârını
Ola kim bu nev'-ile görem anuñ dîdârını

195. anuñ:-nuñ

Gazel 3483

Mısra: 2

" O " işaret zamiri.

Görinen başum degül küh-ı belâ tagı gibi
Her yañadan yaşum akar anuñ ırmağı gibi

196. anı:-n, -ı

Gazel 3485

Mısra: 4

" O " Üçüncü tekil kişi zamiri (sevgili).

Gün yüzüne bir nazar kıldum tolageldi gözüm
İtmeseydüm ben anı hergiz temâşâ kâşki

197. anuñ:-nuñ

Gazel 3494

Mısra: 2

" O " işaret zamiri.

Çünkü oldu iy gönül ol serv-kad âvâresi
Gözlerüñ yaşını cü kılmakdur anuñ çâresi

198. anuñ:-nuñ

Gazel 3494

Mısra: 10

" O " 3. tekil şahıs zamiri (Muhibbî).

Bu cihân içre Muhibbî kıldı küyuñ ihtiyâr
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

199. anuñ:-nuñ

Gazel 3495

Mısra: 8

" O " işaret zamiri.

Özini nisbet itmiş gün yüzine
Yakın oldu meger anuñ zevâli

200. anuñ:-nuñ

Gazel 3498

Mısra: 2

" O " işaret zamiri (zülfüñ hevâsı).

Başumdan gitmedi zülfüñ hevâsı
Olupdur gönülüm anuñ mübtelâsı

201. anuñ:-nuñ

Gazel 3498

Mısra: 10

" O " işaret zamiri.

Tılısm olmuş meger kim genc-i hüsne
Görinür zülfüñ anuñ ejdehâsı

202. o:

Gazel 3015

Mısra: 8

" O " işaret zamiri (leb-sevgilinin dudağı).

Lebüñe kandı nisbet eylemişler
İşitdüm beñzemez didüm o kanda

203. aña:-ñ, -a

Gazel 3022

Mısra: 6

" O " işaret zamiri.

Hîç kes bilmez belâ vü derdini bu gönülümün
Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdümdür aña el-ħağ güvâh

204. andan:-n, -dan

Gazel 3454

Mısra: 9

" O " işaret zamiri.

Muhibbî şöyle ħâk oldu seg-i küyuñ gelüp andan
Ne ten buldı ħıdâ için ü ne ħöd üstüñân buldı

205. aña:-ñ, -a

Gazel 3026

Mısra: 3

" O " işaret zamiri.

N'ola ħâl-i sırr-ı zülfî aña ħâlüm dir-iken
Bir tarañdan dañı yâ Rab n'idem ol göz ü kaşa

206. aña:-ñ, -a

Gazel 3038

Mısra: 9

" O " işaret zamiri (dünya).

Ribât-ı köhnedür dünyâ Muhibbî aña dil virme
Bilür kim aña kim konsa göçer âheste âheste

207. **anı:-n, -i**

Gazel 3033

Mısra: 16

" O " İşaret zamiri.

Tag itdi kolın 'âşık-ı bî-çâresinüñ çün
İy şâh yarar anı bilüñe kemer eyle

208. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3038

Mısra: 10

" O " işaret zamiri (dünya).

Ribât-ı köhnedür dünyâ Muhibbî aña dil virme
Bilür kim aña kim konsa göçer âheste âheste

209. **aña:-ñ, -a**

Gazel 3068

Mısra: 3

" O " işaret zamiri.

Çünkü döndi kâmetüm eşküm olaldan târ aña
İñlerem mızrâb-ı ğam el sunsa ger evtâruma

210. **andan:-n, -dan**

Gazel 3144

Mısra: 10

" O " işaret zamiri.

Ħalkı uyutmazsa efgâmi Muhibbî'nün ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse ħ'âbda

o dem:

1. **o dem:-de**

Gazel 3232

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

O zaman. / O anda.

Sulţân-ı 'ışk aldı bu göñlün ħişârımı
Dikdi o demde üstine 'ışkuñ livâsını

o kim:

1. **o kim:**

Gazel 3429

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

O ki, o kimse, her kim ki.

Zülfine göñül virme Muhibbî ħazer eyle
Elbette ziyân eyler o kim mâra tayandı

2. **o kim:**

Gazel 3253

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

O ki, o kimse, her kim ki.

O kim iy serv-kaç bâlâ felekde saña yir itdi
Beni pâ-mâl-i 'ışk idüp ayak altında zîr itdi

ocag:

1. **ocagını:-i, -n, -i**

Gazel 3235

Mısra: 8

Ateş yakılan yer. | aşk bağlamında "aşk ateş, ile kavrulma gerçekleşen ateşhane."

Çün baña itdi vaşyyet ħırkasın çübân-ı 'ışk
Beklerem ben de ölince 'ışkınıñ ocagını

od:

1. **oda:-a**

Gazel 3363

Mısra: 8

T. Ateş.

Şem'-i ħüsn-i dilbere karşı yanar cân u göñül
Nite kim pervâne yakar oda bâl ü perleri

2. **odlara:-lar, -a**

Gazel 3107

Mısra: 6

Ateş.

Görüp şem'-i ruñuñ pervâne gibi
Yakam odlara ben cân pâre pâre

3. **od:**

Gazel 3339

Mısra: 13

Ateş.

Āteş-i 'ışk sînem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmakdadur bilmez o nâr eksüklüğü

4. **odlara:-lar, -a**

Gazel 3185

Mısra: 8

Ateş.

Şu'le-i âh-ıla iy dil sırrımı fâş eyledün
Odlara yan göreyim bu âh-ı süzânım gibi

5. **od:**

Gazel 3106

Mısra: 4

Ateş II Aşığın gönül yangını.

Gökler yüzine itse 'urüc ejder-i âhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle

6. **odı:-i**

Gazel 3104

Mısra: 9

Ateş, alev.

Ħasretün odı beni yaksa kül itse ne 'aceb
Ġamuñı zâd idüben âh idegitedük 'ademe

7. oda:-a

Gazel 3129

Mısra: 10

Ateş, alev.

Âteş-i 'ışka dutışdum dün gice pervâne-veş
Oda yanmak nice olur örgedeyim micmere

8. oda:-a

Gazel 3131

Mısra: 3

Ateş, alev.

Lâle haddün hasretinden bagrını yakar oda
Gül yañguñı görem diyü gezer bâzârda

9. odı:-ı

Gazel 3456

Mısra: 1

Ateş, aşk ateşi.

Eger olmasa sînemde nigârâ 'ışkuñuñ odı
Yana çıkar depemden şem'-veş her gice düdü

10. od:

Gazel 3448

Mısra: 7

Ateş, aşk ateşi.

Tutdı od içre vañan ruñları devrinde yine
'Acabâ perr-i semender mi ki zülf-i sipeli

11. odlara:-lar, -a

Gazel 3399

Mısra: 6

Ateş II Aşk ateşi.

Fırkat ü hicrân odından yandı bagrum âh kim
Yakdı odlara beni naķş u nigâr ayrılığı

12. oda:--a

Gazel 3029

Mısra: 3

Ateş || Aşk, ayrılık, hasret, azap, hurs vb.

duyguların yakıcı etkisi.

İşiden âh u efgânım benümle yanar ol oda
Benüm süz-ı derünümün haberdâr olmasun kimse

13. odlara:--lar, --a

Gazel 3146

Mısra: 12

Ateş || Aşk, ayrılık, hasret, azap, hurs vb.

duyguların yakıcı etkisi.

Tutuşup âteş-i 'ışkı-y-ıla pervâne-şîfat
Bu Muñibbî düşüp odlara yanar döne döne

14. odına:-ı, -n, -a

Gazel 3257

Mısra: 8

1. Ateş. 2. Aşk, ayrılık, hasret, azap, hurs vb. duyguların yakıcı etkisi.

Her kim ki varup Ka'be-i küyuñ tavâf ide
Nâr-ı cañım odına ol yanmaya gibi

od saç:

1. od saç:-lar, -ar

Gazel 3458

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ateş saçmak. II Işık saçmak.

Zülfî çininde görenler dir yañagı tâbını
Her taraf odlar saçar agzından ejderhâ gibi

oda yak:-

1. oda yak:-a, -ar

Gazel 3174

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ateşe vermek, ateşte yakmak.

Gâh olur âh âteşiyile 'âlemi oda yakar
Gâh olup yaş dökmege bārân ider gönlüm beni

oda yak:

1. oda yak:-a, -du, -m

Gazel 3374

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Ateşe vermek, ateşte yakmak.

Gül yüzünün hasretinden ol vefâsuz dilberün
Oda yakdum âteş-i âhumla ben de hâneyi

2. oda yak:-a, -dı

Gazel 3333

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ateşe vermek, ateşte yakmak.

Zülfî zencirine bend itdi dil-i dîvâne[y]i
Şem'-i hüsnin 'arz idüp yakdı oda pervâne[y]i

oda yakmak:

1. oda yakmak:-mak

Gazel 3219

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ateşe yakmak, ateşe vermek, yakmak.

Añmaduñ sen şeb-i firkatde eyâ döst beni
Oda yakmak ne revâdur seni cândan seveni

oda yan:-

1. oda yan:-a, -a

Gazel 3265

Mısra: 8
Kelime Tipi: **Deyim**
Ateşe yanmak, alev almak, tutuşmak, ateşler içinde kalmak.

Kimdür beñzer diye gül ruħlarıña gülleri
Oda yana şu'le-i ruħsâr-ıla gül ħurmeni

oda yan:

1. **oda yan:-dı**
Gazel 3428
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ateşe yanmak, alev almak, tutuşmak, ateşler içinde kalmak.

Zülfün şebinde cānā şem' -i ruħuñ görelden
Pervāne gibi gönülüm dutışdı oda yandı

od-ıl:

1. **od-ıl:**
Gazel 3085
Mısra: 10
Ateşi ile.

Her kim Muħibbī cām içe ol münkir olmayup
Olur muħırr od-ıl su imtizācına

odlar saç:

1. **odlar saç:-lar, -ar**
Gazel 3482
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Deyim**
Ateş saçmak: Ağzından ateş saçmak (ejderha bağlamında). II Sevgilinin yanağının ıstıltısı/harareti bağlamında. II Çok kızmak, çok öfkelenmek.

Çin-i zülfinden yañağı tābını eydür gören
'Āleme odlar saçar biñ başlu ejderhā gibi

odlara yak:-

1. **odlara yak:-:lar, -a, -dı**
Gazel 3221
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Oda yakmak: Ateşe yakmak, ateşe vermek, yakmak.

Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehlāsını
Odlara yakdı bu ben āşüfte vü şeydāsını

2. **odlara yak:-:lar, -a, -du, -m**
Gazel 3237
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ateşe atmak, tutuşturmak; aşk ateşine düşürmek.

Derd-i derūm sorma baña iy refik-ı 'ışk
Odlara yakdum 'ālemi söyletme hā beni

oglan:

1. **oglan:**
Gazel 3128
Mısra: 4
Delikanlı, erkek çocuk.

Yapmadan gönülüm evini āh kim anı yıkar
Dönderüpdür oynımı dildār oğlan oynına

2. **oglanı:-ı**
Gazel 3062
Mısra: 8
Çocuğu, oğlu.

Vişālūñ ārzū itmek ne mümkün
Ben ādem oğlanı sen ħod ferişte

ogurla:-

1. **ogurlar:-r**
Gazel 3184
Mısra: 3
Çalmak, hırsızlık yapmak.

Hey niçe 'ayyārdur gözden ogurlar setrümü
Gitdi dil elden görelden tırra-i tırrāruñı

oh di:-

1. **oh di:-:y, --e, --m**
Gazel 3138
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Rahata ermek, rahata kavuşmak, rahat bir soluk almak.

Oh diyem ğamzelerüñ sīneme geldükde benim
Ben niyāz eyledüğüñ saña kamu nāz gele

ohşar:-

1. **ohşar:-r**
Gazel 3077
Mısra: 12
Sevgi, şefkat belirtisi olarak elini bir şeyin üzerinde yavaş yavaş gezdirmek.

Hışm eyler ise ğam yime iy dil yine ohşar
Efendi olan kakır u ohşar kölesine

2. **ohşar:-r**
Gazel 3077
Mısra: 11
Sevgi, şefkat belirtisi olarak elini bir şeyin üzerinde yavaş yavaş gezdirmek, okşamak.

Hışm eyler ise ğam yime iy dil yine ohşar
Efendi olan kakır u ohşar kölesine

ok:

1. okı:-ı

Gazel 3078

Mısra: 5

1. Yay veya keman denilen kavis şeklinde
bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak
uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe
verilen addır. 2. Kirpikler.

Ğamzeñ okı cā itdüği bu cānum içinde
Yazılır elif kanda ise cān arasında

2. ok:

Gazel 3087

Mısra: 10

1. Yay veya keman denilen kavis şeklinde
bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak
uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe
verilen addır. 2. Kirpikler.

Sinede durmaz Muhibbī ğamzesi eyler güzer
Bir kaşı ya kirpüğü ok yār sevdüm tazece

3. oklar:-lar

Gazel 3112

Mısra: 2

1. Yay veya keman denilen kavis şeklinde
bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak
uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe
verilen addır. 2. Kirpikler.

Ol kemān ebrū yine kaşd itdi ‘āşık cānına
Ğamzelerden niçe oklar cem‘ kıldı yanına

4. okı:-ı

Gazel 3201

Mısra: 5

1. Yay veya keman denilen kavis şeklinde
bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak
uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe
verilen addır. 2. Kirpikler.

Ğamzeñ okı irişmese mecrūh göñlüme
Olmazdı yaram üstine ol merhemüm gibi

5. okın:-ı, -n

Gazel 3207

Mısra: 7

1. Yay veya keman denilen kavis şeklinde
bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak
uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe
verilen addır. 2. Kirpikler.

Ya kaşuñdan sehv-ile atsañ baña ğamzeñ okın
Saklar-ıdum sīnem içre ben anı cānum gibi

6. okın:-ı, -n, -ı

Gazel 3272

Mısra: 6

1. Yay veya keman denilen kavis şeklinde
bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak
uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe
verilen addır. 2. Kirpikler.

‘İşkuñ müşkilini sorma yine ‘āşık sor
Zirā başdan başa ezber okımışdur okını

7. okı:-ı

Gazel 3346

Mısra: 3

1. Yay veya keman denilen kavis şeklinde
bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak
uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe
verilen addır. 2. Kirpikler.

Ğamze okı sīnede bir laħza eglenmez geçer
Anuñ içündür anuñ kaşları katı ya gibi

8. ok:

Gazel 3362

Mısra: 8

1. Yay veya keman denilen kavis şeklinde
bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak
uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe
verilen addır. 2. Kirpikler.

Yā gibi çeker kendine her dem rakıbi yār
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi

9. ok:

Gazel 3443

Mısra: 1

1. Yay veya keman denilen kavis şeklinde
bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak
uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe
verilen addır. 2. Kirpikler.

Merdāne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görine zevk u şafa günü

10. ok:

Gazel 3443

Mısra: 5

1. Yay veya keman denilen kavis şeklinde
bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak
uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe
verilen addır. 2. Kirpikler.

Bārān olursa başına ok yıldırım kılıç
Gerçek er olana gelür ol gün ‘atā günü

11. okın:-ı, -n

Gazel 3488

Mısra: 3

1. Yay veya keman denilen kavis şeklinde
bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak
uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe
verilen addır. 2. Kirpikler.

Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Cānı gözler sīnede kılur bahāne gözleri

12. okların:-lar, -ı, -n

Gazel 3243

Mısra: 8

Ok II sevgilinin kirpiği veya yan bakışı.

Olmaya sîne siper bagrı ola ğalbür-veş
Çeşm ata ğamz okların ele ala ya kaşını

13. **ok:**

Gazel 3461

Mısra: 7

*I. Yay veya keman denilen kavis şeklinde
bükülmüş bir ağaç çubuğa gerili kirişe takılarak
uzağa atılan ucu sivri demirli ince ve kısa değneğe
verilen addır.*

Ok gibi togrulmayınca varırmazsın menzile
Kimde yok perr-i ‘amel yolda kalur segzen gibi

14. **okdur:--dur**

Gazel 3142

Mısra: 4

*I. Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir
demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim, navek. II.
Sevgilinin kirpikleri veya yan bakışı.*

Ebruları elinde ğamz okları bilinde
Atılsa togrı okdur egri kemân içinde

15. **okları:--lar, --ı**

Gazel 3142

Mısra: 3

*I. Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir
demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim, navek. II.
Sevgilinin kirpikleri veya yan bakışı.*

Ebruları elinde ğamz okları bilinde
Atılsa togrı okdur egri kemân içinde

16. **ok:**

Gazel 3159

Mısra: 7

*I. Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir
demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim, navek. II.
Sevgilinin kirpikleri veya yan bakışı.*

Her dem seni ok gibi atar yabana yâr
Başa çıkam dime sakın ol kaşı yay-ıla

17. **okları:--lar, --ı**

Gazel 3361

Mısra: 6

*I. Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir
demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim, navek. II.
Sevgilinin kirpikleri veya yan bakışı.*

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i cefâ
Dem m[i] var cevri okları bu bagruma sançılmadı

18. **okları:--lar, --ı**

Gazel 3396

Mısra: 3

*I. Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir
demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim, navek. II.
Sevgilinin kirpikleri veya yan bakışı.*

Ġamzeñ okları eyâ meh-rû irişiği sîneye
Kan yalaşmayınca benümle karındaş olmadı

19. **oklarına:--lar, -ı, -n, -a**

Gazel 3139

Mısra: 3

*Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik
unsuru oka benzetilmiştir. Bunların hemen hepsinde
benzetme yönü aşığın yaralanma halidir. Sevgilinin
aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği
gösterirler. Ok, her halde aşığın bağına ve
dolayısıyla gönlüne saplanır. Aşık bu oku gönlünden
çıkarmak istemez. Onun için bu ok adeta sevgiliden
gelen bir armağandır.*

Ġamzeñ oklarına cānā kılmışam sînem nişan
‘Aşık olan cān virür ol tir ü peykān üstine

ok at:

1. **ok at:-up**

Gazel 3423

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Oku belirlenen hedefe doğru fırlatmak.

Ġamzesi deldi geçer çatdı kaşın yâr sıdı
Ok atup yayını san yasdı kemāndār sıdı

oku:-

1. **okıya:-a**

Gazel 3066

Mısra: 10

Okumak II söylemek.

‘İşk bāğında Muhibbî gibi bülbül yaraşur
Okıya medh ü senâlar serv-i gül-endāmlara

oku:

1. **okusun:-sun**

Gazel 3410

Mısra: 6

*I. Bir yazıtı meydana getiren harf ve işaretlere
bakıp bunları çözümlmek veya seslendirmek; II.
Yazılmış bir metnin iletmek istediği şeyleri öğrenmek.*

Ġuşşa-i Ferhād’ı ko efsâne Mecnūn kışşası
Ehl-i şevk olan okusun kendünün dīvānını

oku:-

1. **okumışdur:--mış, --dur**

Gazel 3136

Mısra: 4

*Bir yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak,
öğrenmek.*

Lebleründen gel ‘ilâc eyle bu ben dil-ğasteye
Bilürem ki okumışdur hikmeti Loğmān-ıla

2. **okudum:--du, --m**

Gazel 3147

Mısra: 6

1. Bir yazıda ne yazıldığını sâdece gözle veya aynı zamanda seslendirerek çözmek. 2. Bir yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak, öğrenmek.

Remz-i 'ışkı sorma Mecnûn'a ki ol dîvânedür
Baña sor 'ışkuñ kitâbın okudum her bâbda

3. okudum:--du, --m

Gazel 3411

Mısra: 3

1. Bir yazıda ne yazıldığını sâdece gözle veya aynı zamanda seslendirerek çözmek. 2. Bir yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak, öğrenmek.

Kitâb-ı 'ışkuñı başdan okudum ser-te-ser ezber
Dağı öğrenmedin varup mu'allimden elifbâyı

4. okudum:--du, --m

Gazel 3486

Mısra: 5

1. Bir yazıda ne yazıldığını sâdece gözle veya aynı zamanda seslendirerek çözmek. 2. Bir yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak, öğrenmek.

Kıışsa-i zülfüñ okudum key mu'tavvel kıışsadur
Giceler tâ şubha dek özge hayâlüm vâ-ıdı

5. okumaz:--maz

Gazel 3238

Mısra: 8

1. Bir yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak, öğrenmek. 2. Bir metni seslendirmek, yüksek sesle kırâat etmek.

Niçe bir yazayım derd-i derûnum bir kitâb oldı
Okumaz korkaram dilber idersem intihâb evlâ

oku:

1. okursa:--r, --sa

Gazel 3078

Mısra: 7

Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlmek veya seslendirmek.

Bu nazm-ı dürer-bârı okursa n'ola dilber
Lü'lü' yaraşur la'l-i Bedağşân arasında

2. okuyan:--(y)an

Gazel 3491

Mısra: 2

1. Bir metni seslendirmek, yüksek sesle kırâat etmek. 2. Bir yazıda anlatılmak istenen mânâyı anlamak, öğrenmek.

Hayret alup tañ ola kim göre rüy-ı zerdümi
Rağm ide lâ-büd okuyan defter-i pür derdümi

3. okunsa:--n, --sa

Gazel 3333

Mısra: 3

Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere

bakıp bunları çözümlmek veya seslendirmek; demek, söylemek; anmak, yad etmek (TS, 161).

Her ne yirde ki okunsa Leylî Mecnûn kıışsası
İşiden ahvâlümü terk eyler ol efsâne[y]i

4. okur:--r

Gazel 3058

Mısra: 10

Bir metni seslendirmek, kırâat etmek.

Gülşen-i hüsnüñe karşı bu Muhibbî tâ seher
Medhûñ okur sanki bülbüldür gelür güftâra de

5. okur:--r

Gazel 3325

Mısra: 9

(gazel, kaside) okumak.

Gülşende Muhib bir gâzel-i âbdâr okur
Tüñ-ıtab' sanki ider kând-ı nisârı

ol-:

1. olmayacak:--ma, --y, --ecek

Gazel 3034

Mısra: 1

Olmak.

Baña olmayacak bir dem ruğ-ı dildâr eglence
Gözüme çöpçe görünmez gül-i güzlâr eglence

2. olurdu:--ur, --du

Gazel 3004

Mısra: 2

Hale gelmek, bürünmek.

Baña olsa leb-i sâkî yiter hem nuql u hem bâde
Olurdu 'iyş esbâbi ser-â-ser cümle âmâde

3. olmasa:--ma, --sa

Gazel 3089

Mısra: 1

Bulunmak, mevcut olmak.

Jeng-i gâmda dil kalurdu ger mey-i nâb olmasa
Kim görürdi gün yüzün mihr-i cihân-tâb olmasa

4. olmasa:--ma, --sa

Gazel 3089

Mısra: 2

Bulunmak, mevcut olmak.

Jeng-i gâmda dil kalurdu ger mey-i nâb olmasa
Kim görürdi gün yüzün mihr-i cihân-tâb olmasa

5. olmasa:--ma, --sa

Gazel 3280

Mısra: 3

Bulunmak, mevcut olmak.

'İşkuñ bahâsı olmasa 'âlemde tañ midur
İki cihâna çünki deger bir demi dutsa mı

6. **olmasa:-ma, -sa**

Gazel 3370

Mısra: 2

Bulunmak, mevcut olmak.

Hoş şafâ vü zevk idi 'âlemde vuşlat 'âlemi
Olmasa idi anuñ ardınca firkat 'âlemi

7. **olmasa:-ma, -sa**

Gazel 3456

Mısra: 1

Bulunmak, mevcut olmak.

Eger olmasa sînemde nigârâ 'ışkuñuñ odı
Yana çıkar depemden şem'-veş her gice düdi

8. **öldüm:-dü, -m**

Gazel 3371

Mısra: 2

Can vermek, hayatı sona ermek.

'İşka duş oldum dirîgâ vaşl-ı cânân olmadı
Derd-ile öldüm bu yolda baña dermân olmadı

9. **olmadı:-ma, -dı**

Gazel 3135

Mısra: 12

Gerçekleşmek, tahakkuk etmek.

Elif kaddüñle râ kaşuñ görüp vaşluñı râ itdüm
Muhibbî olmadı vuşlat haşamı añladum râda

10. **ölince:-ince**

Gazel 3235

Mısra: 8

Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Çün baña itdi vaşiyet hırkasın çübân-ı 'ışk
Beklerem ben de ölince 'ışkınıñ ocagını

11. **olur:-ur**

Gazel 3465

Mısra: 8

Bulunmak, mevcut olmak.

Öpsem didükçe la'lüñi hâ dişledüñ lebüñ
Unutma yayuñ olur yasmada buracugı

12. **ola:-a**

Gazel 3057

Mısra: 6

Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Ger murâduñ cân ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kîn ola müselmân olmaya

13. **olur:-ur**

Gazel 3165

Mısra: 3

Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

'İşk yolında olur ise şad olur gönül
Bir hasta gibi irişe âhir selâmete

14. **olmaya:-ma, -(y)a**

Gazel 3200

Mısra: 1

Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Olmaya bir fitnegeer ol gözleri şehlâ gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol kad-i bälâ gibi

15. **olmaya:-ma, -(y)a**

Gazel 3201

Mısra: 4

Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

'İşk devletinde yine irişdüm bir 'âleme
'Âlem içinde olmaya ol 'âlemüm gibi

16. **olmaya:-ma, -(y)a**

Gazel 3346

Mısra: 1

Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Olmaya bāğ içre bir serv ol kad-i bälâ gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi şehlâ gibi

17. **öliceğ:-iceğ**

Gazel 3350

Mısra: 9

Can vermek, hayatını kaybetmek.

Hasret-i haştuñ ile âh Muhibbî öliceğ
Söyleye ağız açup hâlini her bir giyehi

18. **öliceğ:-iceğ**

Gazel 3355

Mısra: 11

Can vermek, hayatını kaybetmek.

Bî-kesem kimsene yok deşt-i ğamında öliceğ
Üstüme ağlaya bir kimse semâdan ğayrı

19. **ölürsem:-ür, -se, -m**

Gazel 3409

Mısra: 7

Can vermek, hayatını kaybetmek.

Ol tabîb-i dil ölürsem de baña virmez cevâb
Bağludur ben hastaya beñzer ki şihhat kapusı

20. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3057

Mısra: 6

... vasfını taşımak.

Ger murâduñ cân ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kîn ola müselmân olmaya

21. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3057

Mısra: 8

... vasfını taşımak.

Rüşen eyle döstüm gel gönlümün vîrânesin
Senden öze çün felekde mâh-ı tâbân olmaya

22. **olsa:-sa**

Gazel 3278

Mısra: 8

"Ol-" yardımcı fiili.

Eşk-i çeşmüm virdi hil'at âh-ıla dâğ eyledi
Zîra tamga ile artar olsa dehrün kumaşı

23. **olsa:-sa**

Gazel 3339

Mısra: 8

"Ol-" yardımcı fiili.

Gülşen içre kalmasa hergiz bülbülden eser
Hâr-ıla gül şād olur olsa hezâr eksüklüğü

24. **olınca:-ınca**

Gazel 3354

Mısra: 4

"Ol-" yardımcı fiili.

Gözüm yaşardı âh-ıla zerd oldı ruhlaram
Bunlar olınca bellüdür 'ışkuñ 'alâmeti

25. **olınca:-ınca**

Gazel 3356

Mısra: 16

"Ol-" yardımcı fiili.

SİNEME ÇEKDÜM ELİFLER SERV-ÇADLER YADINA
KUÇARAM TÂ ŞUBH OLINCA BAÑA HEM PEHLÜ GİBİ

26. **ola:-a**

Gazel 3265

Mısra: 6

"Ol-" yardımcı fiili.

Her libâsı yâra lâyıq görmez illâ meger
Eyleye gülden kabâ ola semen pîreheni

27. **ola:-a**

Gazel 3282

Mısra: 8

"Ol-" yardımcı fiili.

Gördi müşgîn-i selâsil zülf-ile kâküllerin
Boynuma zencîr ola dil diyü sevdâ eyledi

28. **ola:-a**

Gazel 3314

Mısra: 6

"Ol-" yardımcı fiili.

Kim yüzün gördi didi olmaya bu resme cemâl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

29. **ola:-a**

Gazel 3366

Mısra: 9

"Ol-" yardımcı fiili.

Umaram bir gevher-i nâ-yâb ola her hâşılum
Bahra döndürdüm anuñçün iy Muhibbî yaşumı

30. **ola:-a**

Gazel 3399

Mısra: 4

"Ol-" yardımcı fiili.

Cân niçe râhat ola görmeye cânân yüzini
Ölme yig 'âşıka çün ola nigâr ayrılığı

31. **ölecek:-ecek**

Gazel 3356

Mısra: 4

Ölmek, can vermek.

Ğam şebinde hasta dil eyler temennâ-yı vişâl
Dürlü dürlü fikr ider bir ölecek sayru gibi

32. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3373

Mısra: 5

"Ol" yardımcı fiili.

Âşinâlık olmaya idi ezelden kâşkî

Âşinâlıktan saña çün yig gelür bigâneğî

33. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3406

Mısra: 2

"Ol" yardımcı fiili.

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihânda bir nefes sıhhat gibi

34. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3406

Mısra: 4

"Ol" yardımcı fiili.

Saltnat didükleri ancak cihân gavğâsıdır
Olmaya baht u sa'âdet dünyede vahdet gibi

35. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3406

Mısra: 6

"Ol" yardımcı fiili.

Ko bu 'iyy ü 'işreti çün kim fenâdur 'âkıbet
Yâr-ı bākî ister iseñ olmaya tâ'at gibi

36. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3406

Mısra: 10

"Ol" yardımcı fiili.

Ger huzûr itmek dilersen iy Muhibbî fâriğ ol
Olmaya vahdet maqâmı gûşe-i 'uzlet gibi

37. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3492

Mısra: 5

"Ol" yardımcı fiili.

Åşinâlık olmaya idi ezelden kâşkî
Åşinâlıktan saña çün yig gelür bigâneġi

38. **olasın:** -a, --sın

Gazel 3329

Mısra: 6

"Ol" yardımcı fiili.

Hasta dilden âsitânuñdur senüñ dâr-ı şifâ
Dil tabîbi olasın añmayasın bîmâruñı

39. **olur:** -ur

Gazel 3156

Mısra: 13

Bir durumda bulunmak, bir özelliġi taşımak.

Pehlûya çeküp kuçmaġ olur idi nigârı
Vuşlatda Muhibbî girmese pîrâhen araya

40. **olaldan:** -alı, -dan

Gazel 3457

Mısra: 5

"Olmak" fiilinin şart kipi çekimi; bir duruma, vasfa sahip olmak.

Kanlu yaşum olaldan egnümde hil'at-i zer
Jülîde-mü başumda baña otaga düşdi

41. **olursa:** -ur, -sa

Gazel 3440

Mısra: 8

Bir özelliġe sahip olmak, bir vasfı kazanmak, hâline gelmek.

Lezzet-i dünyâya aldanma meges gibi gönül
Kaşduñ olursa kanâ'at Kâf'ı ger 'Ankâ gibi

42. **olup:** -up

Gazel 3270

Mısra: 10

"Ol-" yardımcı fiili.

Şi'r anuñçün buldı melâhat Muhibbî'nüñ
Gitmez dilinden olup şîrin şeker hõşı

43. **olup:** -up

Gazel 3323

Mısra: 12

"Ol-" yardımcı fiili.

Baş u cân terkîn u ram 'ışk-ıla pervâne gibi
Dimiş idüñ yirine getür olup sözüñ eri

44. **olup:** -up

Gazel 3326

Mısra: 3

"Ol-" yardımcı fiili.

Åhum şerâr-ı naħl olup bezm-i 'ışk ara
Gördüm nihâl kâmet-i serv ü perî-veşi

45. **olup:** -up

Gazel 3434

Mısra: 8

"Ol-" yardımcı fiili.

Her kimüñ alnı kamer gün yüzlü bir maħbûb[ı] var
Gündüzi Nevrüz olup Kâdr olsa tañ mı her şebi

46. **olup:** -up

Gazel 3437

Mısra: 3

"Ol-" yardımcı fiili.

Olup sultân-ı 'ışk eşküm sipahum
'Alemdür başum üzre düd-ı âhi

47. **ola:** -a

Gazel 3242

Mısra: 8

Bir şeye sahip olmak.

Tekye-i dilde ziyâfet eyledüm geldi belâ
Ġam daħı gelsün didüm tâ kim ola yârân iki

48. **ölürsem:** -ür, -se, -m

Gazel 3004

Mısra: 3

Hayatı sona ermek, can vermek.

Ölürsem de daħı gitmez benüm yâdumdan ol meh-rû
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yâda

49. **olurmuş:** -ur, --muş

Gazel 3340

Mısra: 10

"Ol-" yardımcı fiili.

Elin uzadur serv irem diyü kaşruña
Her kim tavîl olsa olurmuş ħamâķati

50. **olmuşam:** --muş, --am

Gazel 3438

Mısra: 8

"Ol-" yardımcı fiili.

Niçeler meydân-ı nazma geldiler ammâ ki ben
Olmüşam tab'-ı semendümle zamânuñ yüġrüġi

51. **oluban:** -uban

Gazel 3264

Mısra: 5

"Ol-" yardımcı fiili.

Bir yüzi gül yâr elinden oluban ħün-ı ciger
Bülbül-i dil var midur kim nâle feryâd itmedi

52. **olduñsa:** -du, -ñ, -sa

Gazel 3449

Mısra: 1

"Ol-" yardımcı fiili.

N'ola olduñsa bugün ħüsn ilinüñ pâdişehi
Nazar it kullaruñuñ ħâline bak ġah ġehî

53. **olaydı:-a, -(y)di**

Gazel 3348

Mısra: 12

"Ol-" yardımcı fiili.

Eyledi bennā-yı 'ışk gönlüm evin küllî harāb
Gelse bār-ı gamuñ mi'mārı olaydı kāşki

54. **olaydı:-a, -(y)di**

Gazel 3348

Mısra: 14

"Ol-" yardımcı fiili.

Māh-rūlar cūr'a saçsa bu Muḥibbī üstine
Ḥāk-i pāy-i dergehi ḥummār olaydı kāşki

55. **oldı:-dı**

Gazel 3250

Mısra: 1

"Ol-" yardımcı fiili.

Bāğa geldi şubḥ-dem gül oldı dehrūñ Ḥusrev'i
Bülbül āgāz itdi aña karşı şî'r-i Pehlevî

56. **oldı:-dı**

Gazel 3252

Mısra: 9

"Ol-" yardımcı fiili.

Oldı Muḥibbī ḥāşıl-ı derd ü belā vü gam
Tīmār diyü vir[ür]ler çü 'ışkuñ livāsını

57. **oldı:-dı**

Gazel 3257

Mısra: 4

"Ol-" yardımcı fiili.

Ne-y-içün bu ben mürdeye virmeyesin ḥayāt
Oldı nefesūñ mürdelere çün Mesīḥā gibi

58. **olmaz:-maz**

Gazel 3436

Mısra: 8

Bulunma durumu, mevcut olma.

'Āşık mıdır ki döndere ser tîğ-ı 'ışkdan
Olmaz bu yolda hergiz anuñ istikāmeti

59. **olalıdan:-alı, -dan**

Gazel 3319

Mısra: 9

"Ol-" yardımcı fiili.

Yüzüñ-ile dōstum olalıdan alnuñ kamer
Bu Muḥibbī n'eyler 'ālemde mihir-ile mehi

60. **olalıdan:-alı, -dan**

Gazel 3438

Mısra: 2

"Ol-" yardımcı fiili.

Aldı gönlüm öñdülün bir nev-civānuñ yügrügi
Olalıdan ḥüsn-ile mülk-i cihānuñ yügrügi

61. **ölür-istem:-ür, -i, -se, -m**

Gazel 3068

Mısra: 8

Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Çekeyim bülbül gibi ḥāruñ cefāsın dem-be-dem
Ölür-istem itmeyem minnet varup āgyāruma

62. **olsa:--sa**

Gazel 3004

Mısra: 1

(beyitte) Olsa, olmak fiilinin dilek-şart eki almış şekli.

Baña olsa leb-i sākī yiter hem nuql u hem bāde

Olurdu 'iyy esbābı ser-ā-ser cümle āmāde

63. **olısar:-ısar**

Gazel 3299

Mısra: 2

"Ol-" yardımcı fiili.

Ger ḥātā ile disem güneş senüñ rüyuñ gibi

Ol güneşden olısar yüzüm siyeh müyuñ gibi

64. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3254

Mısra: 7

"Ol-" yardımcı fiili."

Ġamdan özge olmaya yār-ı muşāhib bir daḥı

Niçe yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı

65. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3314

Mısra: 5

"Ol-" yardımcı fiili."

Kim yüzün gördi didi olmaya bu resme cemāl

Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

66. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3382

Mısra: 10

"Ol-" yardımcı fiili."

Mihnet-i küh-ı belāda āh kim gam tırine

İy Muḥibbī olmaya bu sīne kalkanum gibi

67. **ölürem:-ü, -r, -e, -m**

Gazel 3119

Mısra: 2

Can vermek.

Gel iy serv-i ḥıramānum otur bir dem revān olma

Ölürem boynuña kanum gözümünden gel nihān olma

68. **olmuşdur:-muş, -dur**

Gazel 3498

Mısra: 12

"Ol-" yardımcı fiili.

'Aceb zâhid neden mâtem tutar kim
Ki dâyim kara olmuşdur libâsi

69. **ölenler:-en, -ler**

Gazel 3153

Mısra: 6

1. *Hayâtı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.* 2. *Çok acı veya sıkıntı çekmek, acı, sıkıntı veya yorgunluktan bitkin duruma gelmek.*

Derd-i 'ışkuñ lezzetin bilen n'ider dermânını
Raḥmet olsun derd-i 'ışk ile ölenler cânına

70. **oldı:**

Gazel 3173

Mısra: 3

.. *halini almak, ... haline gelmek.*

Gice gündüz işüñ günâh oldu
Añduguñca anı her ân ağla

71. **oldı:**

Gazel 3247

Mısra: 1

.. *halini almak, ... haline gelmek.*

Serverâ oldu gözüm yaşı benim âb gibi
Durmaz inler bu gönül derd-ile tölâb gibi

72. **oldı:**

Gazel 3273

Mısra: 6

.. *halini almak, ... haline gelmek.*

Nazar müjgânına kıldum helâküm añladum ol dem
Elinde dutduğı tığ u cefâ tîr-i kıtâl oldu

73. **oldı:**

Gazel 3273

Mısra: 8

.. *halini almak, ... haline gelmek.*

Gözüm yaşın döküp gönülüm yine derd-ile âh itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san taze nihâl oldu

74. **olur:-ur**

Gazel 3174

Mısra: 1

Zaman gelir..

Gâh olur mülk-i cihâna ḥan ider gönülüm beni
Geh döner şehri-gama derbân ider gönülüm beni

75. **olur:-ur**

Gazel 3174

Mısra: 3

Zaman gelir..

Gâh olur cân mülkini ma'mûr ider mi'mâr-ı dil
Geh ḥarâb idüp yıkar vîrân ider gönülüm beni

76. **olur:-ur**

Gazel 3395

Mısra: 2

"Ol- yardımcı fiili.

Ḳamer devrinde ol meh-rû geyer zerrîn külâh egri
Sanasın ebrdür zülfi olur gâh togru gâh egri

77. **olur:-ur**

Gazel 3452

Mısra: 3

"Ol- yardımcı fiili.

Görse her kanda güzel olur anuñ şeydâsı
Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i âvârecügi

78. **ölse:-se**

Gazel 3143

Mısra: 9

Can vermek, yaşamını yitirmek.

'İşkuñ yolında ölse Muḥibbî 'aceb degül
'Âşık olana çünki tarîḳ ol-durur öle

79. **ölse:-se**

Gazel 3354

Mısra: 9

Can vermek, yaşamını yitirmek.

'Âşık Muḥibbî ölse de varmaz selâmete
'Âşık odur ki cân virtüp alur melâmeti

80. **ölmek:-mek**

Gazel 3223

Mısra: 4

1. *Hayâtı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.* 2. *Çok acı veya sıkıntı çekmek, acı, sıkıntı veya yorgunluktan bitkin duruma gelmek.*

Derd-i 'ışka döstlar 'âlemde gördüm çâre yok
Arayup buldum ki âḫîr ölmek imiş çâresi

81. **ölmek:-mek**

Gazel 3379

Mısra: 3

1. *Hayâtı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.* 2. *Çok acı veya sıkıntı çekmek, acı, sıkıntı veya yorgunluktan bitkin duruma gelmek.*

Hicr-ile ölmek mi vardur yâḫûd irmek vaşlana
'Âlem içre döstlar bu ihtimâl egler beni

82. **öldür:-dür**

Gazel 3367

Mısra: 10

Bir canlının hayatına son vermek, ölümüne sebep olmak, yok etmek.

Bu Muḥibbî seni cânıyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçını zîra ki çokdur güneḫi

83. **olan:-an**

Gazel 3030

Mısra: 8

"Ol- " yardımcı fiili.

Seni sevdümse iy meh-rû ne suç itdüm ki öldürdün
Revâ mı pâdişâh olan gire nâ-ḥaḳ yire kana

84. **oldı:-dı**

Gazel 3069

Mısra: 1

"Ol- " yardımcı fiili.

Yir yirin oldı çemende yine peydâ lâle
Eline aldı gelüp bâde-i ḥamrâ lâle

85. **olmaz:-maz**

Gazel 3140

Mısra: 10

"Ol- " yardımcı fiili.

Gel beni öldür raḳîbi görmeyem küyuñda tek
Bu meseldür bir ḳafesde bülbül olmaz zâğ-ıla

86. **olam:-am**

Gazel 3246

Mısra: 10

"Ol- " yardımcı fiili.

Cihâna şâh olmakdan saña kul olmadur faḥrum
Gerekmez Ḳayşer u Dârâ olam ḥakan-ı Fağfūrî

87. **olur:-ur**

Gazel 3281

Mısra: 2

"Ol- " yardımcı fiili.

Yokdur cihânda bir şanem iy döst senüñ rüyuñ gibi
Sünbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

88. **olmasa:-ma, -sa**

Gazel 3296

Mısra: 8

"Ol- " yardımcı fiili.

Lebün yâdına düşmiş câm elinde
İçer miydi ger olmasa mezâḳı

89. **olan:-an**

Gazel 3297

Mısra: 8

"Ol- " yardımcı fiili.

Didi dilber kim cefâya luḫfumu eyler ḳabül
Ehl-i 'ıṣṣ olan didüm cevruñ temennâ eyledi

90. **oldı:-dı**

Gazel 3301

Mısra: 4

"Ol- " yardımcı fiili.

Ğam-ı Şîrîn ile Ferhâd şu deñlü nâleler kıldı
Şadâ-yı 'aḳsidür kılmış sanurlar Bî-sütün oldı

91. **oldı:-dı**

Gazel 3301

Mısra: 6

"Ol- " yardımcı fiili.

İşitdüm ol gül-i ra'nâ geyüpdür câme-i gülgün
Anuñçün gözlerüm yaşı şarâb-ı lâlegün oldı

92. **olmaz:-maz**

Gazel 3317

Mısra: 8

"Ol- " yardımcı fiili.

Tiğ-i ğamzeñ görse bu dil baş açup ḳarşu varur
'ıṣṣ erinüñ olmaz hiç nesneden endîşesi

93. **olur:-ur**

Gazel 3350

Mısra: 2

"Ol- " yardımcı fiili.

Yüzüne gün dimişem beñzedüp alnuña mehi
'Afv it pâdişehüm kuluñ olur çok günehi

94. **olan:-an**

Gazel 3355

Mısra: 2

"Ol- " yardımcı fiili.

İstemez 'âşık olan zecr ü 'anâdan ğayrı
Nite kim ḥasta olan derde devândan ğayrı

95. **olam:-am**

Gazel 3357

Mısra: 2

"Ol- " yardımcı fiili.

Metâ'-ı ḥüsnin 'arz idüp ide ger yâr bâzârı
Virüp dil naḳd-i cân-ıla olam anuñ ḥarîdârı

96. **olam:-am**

Gazel 3357

Mısra: 5

"Ol- " yardımcı fiili.

Beni tenhâ giriftâr-ı esîr-i zülf olam sanmañ
Var anuñ târ-ı zülfinde niçe yüz biñ giriftârı

97. **olmaz:-maz**

Gazel 3364

Mısra: 2

"Ol- " yardımcı fiili.

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yâr iki
Bir olur yâr iki olmaz olmasun zinhâr iki

98. **olur:-ur**

Gazel 3364

Mısra: 2

"Ol- " yardımcı fiili.

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yâr iki
Bir olur yâr iki olmaz olmasun zinhâr iki

99. **olan:-an**

Gazel 3371

Mısra: 10

"Ol- " yardımcı fiili.

İy Muhibbî bunca gam ardınca dirler gülmenün
Ehl-i hâl olan anuñçün şād u hāndān olmadı

100. **olmasa:-ma, -sa**

Gazel 3379

Mısra: 11

"Ol- " yardımcı fiili.

Rūze-i hicr içre olurdum Muhibbî olmasa
Ārzū-yı tal'at-i 'iyd-i vişāl egler beni

101. **oldı:-dı**

Gazel 3380

Mısra: 11

"Ol- " yardımcı fiili.

Añılmaz oldu Mecnūn-ıla Ferhād
Muhibbî kur'a-i 'ışk saña düşdi

102. **olur:-ur**

Gazel 3385

Mısra: 10

"Ol- " yardımcı fiili.

Seyr idüb ağıyar-ıla yār itdügince bāziçe
Bu Muhibbî sümme vallāhi olur cāndan berī

103. **olur:-ur**

Gazel 3388

Mısra: 12

"Ol- " yardımcı fiili.

Rahm eyle 'atā eyle Muhibbî'ye lebünden
Cān hastasınun buse-i la'l olur 'ilācı

104. **olmasa:-ma, -sa**

Gazel 3403

Mısra: 10

"Ol- " yardımcı fiili.

Baglandıñ-ısa kāküle incinme bī-riyā
Bend itmez-idi olmasa anuñ himāyeti

105. **olan:-an**

Gazel 3410

Mısra: 6

"Ol- " yardımcı fiili.

Ġuşsa-i Ferhād'ı ko efsāne Mecnūn kıışsası
Ehl-i şevk olan okısun kendünün dīvānını

106. **oldı:-dı**

Gazel 3410

Mısra: 10

"Ol- " yardımcı fiili.

Tiğ-ı ğamzeñ gördiler 'uşşākı her dem öldürür
Her kişi tende emānet saklar oldu cānını

107. **olur:-ur**

Gazel 3413

Mısra: 2

"Ol- " yardımcı fiili.

Seyr-i tenhā ider oldu yine cānā büyüdi
Yüzini görmek olur çün meh-i tābān büyüdi

108. **olur:-ur**

Gazel 3448

Mısra: 2

"Ol- " yardımcı fiili.

Kim ki şahrā-yı ğamuñ her dem ola pādişehi
Āteş-i āhi olur başına zerrīn külehi

109. **oldum:-du, -m**

Gazel 3466

Mısra: 8

"Ol- " yardımcı fiili.

Yine ğavvāş-şıfat baħr-ı ma'ānīye talup
Niçe dürler çıkarup oldum anuñ şarrāfı

110. **oldum:-du, -m**

Gazel 3496

Mısra: 8

"Ol- " yardımcı fiili.

Zülf-i şebdiziyle koşdum bu yaşum gülgününü
Öndül aldum büsesin oldum cihānuñ yügrüğü

111. **olamaz:-a, -maz**

Gazel 3365

Mısra: 16

"Ol-" yardımcı fiili.

Öldürem dirdüñ peşimān olma dur ikrāruña
Şāhlar femānı birdür olamaz fermān iki

112. **ölmeyince:-me, -y, -ince**

Gazel 3230

Mısra: 10

Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Sen beni öldürmeyince derd ü ğamla añmaduñ
Ölmeyince añmadı Şīrīn daħı Ferhād'ını

113. **olsa:-sa**

Gazel 3244

Mısra: 9

"Ol-", yardımcı fiili.

Baħr olsa devāt cümle aĝaçlar kalem eger
Yazmaya cihān halkı gönül mācerāsını

114. **ölmek:-mek**

Gazel 3486

Mısra: 10

Can vermek, hayatın sona ermesi.

Olmasa vaşlı ümīdi bu Muhibbî hastaya
Her dem ü her laħza ölmek ihtimālüm var-ıdı

115. **ölür:-ür**

Gazel 3271

Mısra: 7

*Hayâtı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek,
vefat etmek.*

Küyuñda eger ölüñ isem cismümi iy döst
Zinhâr anı seglerüñe eyile sipârı

116. **oldı:-dı**
Gazel 3373
Mısra: 1
*"Ol" yardımcı fiili; ... halinde bulunmak, ...
haline gelmek.*

Zülf[i] zencîrin görüp oldı gönül dîvâneğî
Hâşıl itdi şem'-i hüsne cân yakup pervâneğî

117. **oldı:-dı**
Gazel 3426
Mısra: 14
*"Ol" yardımcı fiili; ... halinde bulunmak, ...
haline gelmek.*

Şîrîn lebüñüñ zikrini tekrâr Muhibbî
Kılduğı için kâñ ü nebât oldı kelâmı

118. **ola:-a**
Gazel 3021
Mısra: 3
"Ol- " yardımcı fiili.

Leb-i la'linden 'aceb derdüme em sem ola mı
Uşbu bagrumda olan gâmezleri yarasına

119. **olsa:-sa**
Gazel 3144
Mısra: 6
"Ol- " yardımcı fiili.

Togrı sandum kaşlaruñı karşı ben kıldum namâz
Egrilik olsa 'aceb mi kâfiri mihrâbda

120. **olsa:-sa**
Gazel 3280
Mısra: 8
"Ol- " yardımcı fiili.

Tiryâk geçer çünkü lebi cân-ı 'âşıkâ
Olsa ne gâñ mâr saçınıñ eger semmi

121. **olmuş:-mış**
Gazel 3287
Mısra: 2
"Ol- " yardımcı fiili.

Mülemma' olsa kan-ıla 'aceb midür gözüm yaşı
Yâr olmuş ezeldendür hün-ı ciger tığında deryâsı

122. **olsa:-sa**
Gazel 3287
Mısra: 4
"Ol- " yardımcı fiili.

Niçe dünyâya meyl idüp yaparsın kaş u eyvânı
Komazduñ olsa ger 'akluñ bugün taş üstine taşı

123. **ola:-a**
Gazel 3289
Mısra: 12
"Ol- " yardımcı fiili.

Tâc-ı Keyhüsrev ile mülk-i Ferîduñ dilemez
Bu Muhibbî kapusunda ola cârüb-keşi

124. **ola:-a**
Gazel 3294
Mısra: 3
"Ol- " yardımcı fiili.

Gerek 'âşık sağı ola civân-merd
Vire 'ışık yolına cân-ı şîrîni

125. **ola:-a**
Gazel 3294
Mısra: 7
"Ol- " yardımcı fiili.

Yaşum sîm ü tîr-i zer ola çehrem
Gerekmez dehrün sîm ü zerini

126. **ola:-a**
Gazel 3295
Mısra: 12
"Ol- " yardımcı fiili.

Mağabbet cür'asın her kim Muhibbî ol ezel içdi
Ola mest-i harâbâfî dura başında humârı

127. **ola:-a**
Gazel 3311
Mısra: 8
"Ol- " yardımcı fiili.

Hâne-i gönüm harâb itse 'aceb mi göz yaşı
Hâneler olur harâb ger çok ola bârendegî

128. **ola:-a**
Gazel 3312
Mısra: 14
"Ol- " yardımcı fiili.

İy Muhibbî dile Haq'dan bulasın hayr-ı halef
Añılur adı anuñ ger ola hayr-ı halefî

129. **ol:**
Gazel 3316
Mısra: 7
"Ol- " yardımcı fiili.

Dilerseñ genc vaşlını harâbât ehl[i] ol iy dil
Bulunmaz yüz biñ ararsañ anı vîrâñeden gayrı

130. **olanlar:-an, -lar**
Gazel 3335
Mısra: 8
"Ol- " yardımcı fiili.

Vā'iz yiter naql-i kerāmet-i şeyh-i şehir
Güş eylemez rind olanlar fesāne[y]i

131. **ola:-a**
Gazel 3364
Mısra: 8

"Ol- " yardımcı fiili.

'Aql şāhı gitdi dilden geledi sultān-ı 'ışk
Olmamışdur bir şehirde ola şehir-i yār iki

132. **ola:-a**
Gazel 3365
Mısra: 12

"Ol- " yardımcı fiili.

Ka'be'dür küyma varduñ göñl[i] kurbān eyledüñ
Cān dağı kurbān gerekdür tā ola kurbān iki

133. **olsa:-sa**
Gazel 3365
Mısra: 1

"Ol- " yardımcı fiili.

Yolına bir cān nedür terk idem olsa cān iki
Cān virem bu yolda ammā dimeyem cānān iki

134. **ola:-a**
Gazel 3426
Mısra: 12

"Ol- " yardımcı fiili.

Küyuñda ruħuñ şevkine kim cān vire cānā
Ol demde hemān Dār-ı selām ola maķāmı

135. **olmuş:-miş**
Gazel 3432
Mısra: 6

"Ol- " yardımcı fiili.

Bezm-i belā içinde dil āteşin gören dir
Olmış fitül-i ğamla dāğ-ı ciger çerāğı

136. **olsa:-sa**
Gazel 3434
Mısra: 8

"Ol- " yardımcı fiili.

Her kimüñ alnı kamer gün yüzlü bir maħbüb[1] var
Gündüzi Nevruz olup Kıadr olsa tañ mı her şebi

137. **olanlar:-an, -lar**
Gazel 3439
Mısra: 13

"Ol- " yardımcı fiili.

Muħibbī merd olanlar levh-i dilde
Yazarlar kan-ıla bu mācerāyı

138. **ola:-a**
Gazel 3448
Mısra: 1

"Ol- " yardımcı fiili.

Kim ki şahrā-yı ğamuñ her dem ola pādişehi
Āteş-i āhı olur başına zerrīn külehi

139. **olmuş:-miş**
Gazel 3453
Mısra: 5

"Ol- " yardımcı fiili.

La'lüñ olmuş cān u dil meyħānesi iy muğbeçe
Yiridür zülfüñ nişān-ıçun dikerse çenberi

140. **ola:-a**
Gazel 3490
Mısra: 8

"Ol- " yardımcı fiili.

'Aceb dīvāne dil bilsem neden umar vefā resmin
Cefā üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şanı

ol:

1. **ol:**
Gazel 3003
Mısra: 6

T. Üçüncü teklik şahıs zamiri, O.

Şikest eyler irak ol iy dil andan
Ki sensin şşe ol bir seng-i ħāra

2. **ol-durur:-durur**
Gazel 3450
Mısra: 2

T. Üçüncü teklik şahıs zamiri, O.

İy kadüñ serv ü saçuñ sünbül ü ħatıñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenüñ şad çü meni

3. **ol:**
Gazel 3004
Mısra: 3

O. işaret sıfatı.

Ölürsem de dağı gitmez benüm yādumdan ol meh-rū
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yāda

4. **ol:**
Gazel 3004
Mısra: 4

O. işaret sıfatı.

Ölürsem de dağı gitmez benüm yādumdan ol meh-rū
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yāda

5. **ol:**
Gazel 3020
Mısra: 1

O. işaret sıfatı.

Gönlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yirine
Lebleri añılıcak su ola şekker yirine

6. **ol:**
Gazel 3026

Mısra: 4
O, işaret sıfatı.

N'ola hâl-i sırr-ı zülfî aña hâlüm dir-iken
Bir taraftan dağı yâ Rab n'idem ol göz ü kaşa

7. ol:

Gazel 3029
Mısra: 1
O, işaret sıfatı.

Siyeh zülfine ol yârûn giriftâr olmasun kimse
Belâ dâminuñ içine düşüp zâr olmasun kimse

8. ölmezse:-mez, -se

Gazel 3351
Mısra: 1
Ölmek, yok olmak.

Yoluñda her kim ölmezse añılmasun anuñ adı
Cefâ vü cevruñi görüp anı ger bilmeye şadî

9. ol:

Gazel 3020
Mısra: 3
1. işaret sıfatı "o".

Ger elüm irmeye ol tâze gülün dâmenine
Hârî bagruma basam ol gül-i aḡmer yirine

10. ol:

Gazel 3039
Mısra: 8
1. işaret sıfatı "o".

Öldürem yarın dimişdi ol hilâl ebrû baña
N'eyleyem derdâ dirîgâ durmaz ol ikrârda

11. olur:-ur

Gazel 3042
Mısra: 6
1. Olmak.

Dü 'âlem çün münevverdür yüzünden
Küsûf olur iderseñ zülfî perde

12. olur:-ur

Gazel 3125
Mısra: 2
1. Olmak.

Dirîgâ 'aḡlumı aldı benüm bir gözleri ala
Muḡarrer şimdiden girü olur işüm gücüm nâle

13. ol:

Gazel 3005
Mısra: 1
1. O, işaret sıfatı.

Ol yâr yiter cevri-ile nâz ü sitem kıla
Billâh diñüz ki fitne vü aḡubı kim kıla

14. öliser:-iser

Gazel 3349
Mısra: 13
Ölmek, yok olmak.

Muḡibbî cevri-i yâr-ıla öliser diyü küyında
Felek ḡayyâti anuñçün gelüp ḡünin kefen kesdi

15. olmaz-ısa:-maz, --ısa

Gazel 3481
Mısra: 2
Mevcut olmak, var olmak.

Ölmeden derdâ dirîgâ yârı görsem bir dağı
Olmaz-ısa anı düşde bârî görsem bir dağı

16. olmamışdur:-ma, -mıḡ, -dur

Gazel 3364
Mısra: 8
Olmak, vuku bulmak, gerçekleşmek.

'Aḡl şâhı gitdi dilden geleli sultân-ı 'ıḡḡ
Olmamışdur bir şehirde ola şehir-i yâr iki

17. olmazdı:-maz, -dı

Gazel 3201
Mısra: 6
Bulunmak, var olmak.

Ġamzeñ okı irişmese mecrûḡ göñlüme
Olmazdı yaram üstine ol merhemüm gibi

18. ölüri-ise:-ür, --ise

Gazel 3451
Mısra: 6
Ölmek, can vermek.

'Uḡḡâk eger ki irmez-ise vaḡluña senüñ
Ger ölüri-ise her biri ḡasretle vâ beni

19. olmazdı:-maz, -dı

Gazel 3130
Mısra: 7
Meydana gelmek, varlık kazanmak; herhangi bir durumda bulunmak.

Cân göziyle görmek olmazdı cemal-i dilberi
Açmasa ger ḡamzesi sînemde yir yir revzene

20. ölem:-e, -m

Gazel 3027
Mısra: 5
Ölmek, yok olmak, can vermek.

Ger ölem ḡâk-i derüñden eyle ḡıḡ-i merḡadüm
Zinde-y-iken çünki gelmedüñ benüm bâlinüme

21. [ol]:

Gazel 3251
Mısra: 8
"O" işaret sıfatı.

Bu cihân dârına aldanma saña taş-ı felek
Gösterür lu'büyle her dem saña [ol] bu'l-'acebi

22. **ölmekden**:-mek, -den

Gazel 3044

Mısra: 10

*Hayâtı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek,
vefat etmek // Çok acı veya sıkıntı çekmek, acı, sıkıntı
veya yorgunluktan bitkin duruma gelmek.*

Dil derdine var mı Muhibbî devâ didüm
Ölmekden artuk didi aña çäre gelmeye

23. **olmaya**:-ma, -ya

Gazel 3057

Mısra: 2

. Gerçekleşmek veya yapılmak.

Her kimüñ kim sînesinde mihr-i cânân olmaya
Ehl-i diller meclisinde adı 'irfân olmaya

24. **olmaz**:-maz

Gazel 3251

Mısra: 6

. Gerçekleşmek veya yapılmak.

Yüzüñi didüm neden zülf-ile tenhâ eyledüñ
Gül gibi güldi didi olmaz mı her rüzuñ şebi

25. **olduğına**:-duğ, -i, -n, -a

Gazel 3397

Mısra: 1

... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Kâmetüm dâl olduğına kimse 'ayb itmez beni
Başdan ayaga cefâsın bildiler 'âlem seni

26. **öldüğümde**:-düğ, -üm, -de

Gazel 3011

Mısra: 11

*Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek,
vefat etmek.*

Öldüğümde döstlar hâzâ şehîdü'l-'âşıkîn
Başum üzre dikesiz bir senge yazup sinüme

27. **olmasa**:-ma, -sa

Gazel 3274

Mısra: 7

... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Kemânçe olmasa yaşum aña târ
Bu sînem üzre n'eylerdi bu bâkı

28. **olmuşam**:-muş, -am

Gazel 3444

Mısra: 1

... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Şu'le-i 'ışkuñ ezelden olmuşam pervânesi
Düd-ı dil zencir idinmişdür gönül dîvânesi

29. **oldur**:-dur

Gazel 3277

Mısra: 7

O, üçüncü tekil şahıs zamiri (aşığın yerine).

'Âşık-ı sâbit-kâdem oldur der-i cânânedede
İde şemşîre nazar döndürmeye cân u seri

30. **olur-ısa**:-ur, --ısa

Gazel 3392

Mısra: 9

Olmak.

İy Muhibbî ger eger mihr-ile mâh olur-ısa
Sevme hercâyîleri olmaya bî-'âr dağı

31. **ol-durur**:-durur

Gazel 3143

Mısra: 10

"O" İşaret zamiri.

'İşkuñ yolında ölse Muhibbî 'aceb degül
'Âşık olana çünki tarîk ol-durur öle

32. **ola**:-a

Gazel 3258

Mısra: 7

... vasfını taşımak.

Bulınmaz derdüme vâkıf meger ancak ola lâle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dağı

33. **olana**:-an, -a

Gazel 3443

Mısra: 6

... vasfını taşımak.

Bārân olursa başına ok yıldırım kılıç
Gerçek er olana gelür ol gün 'atâ günü

34. **olmasa**:-ma, -sa

Gazel 3024

Mısra: 6

Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Gül yüzüñsüz n'eylerem ben gülsitân-ı gülşeni
Gün yüzüñ olmasa 'âlem zerre gelür mi göze

35. **olmasa**:-ma, -sa

Gazel 3063

Mısra: 5

Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Eger olmasa bu bārân-ı eşküm
Yana âh odına 'âlem bizümle

36. **olmasa**:-ma, -sa

Gazel 3160

Mısra: 1

Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

N'eyler idüm cânı ben 'âlemde cânân olmasa
Bülbül efgân eylemezdi ger gülistân olmasa

37. **olmasa:-ma, -sa**
Gazel 3160
Mısra: 2
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.
- N'eyler idüm cânı ben 'âlemde cânân olmasa
Bülbül efgân eylemezdi ger gülistân olmasa
38. **olmasa:-ma, -sa**
Gazel 3160
Mısra: 4
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.
- Murğ-ı dil feryâd iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül ruhları gül zülfi reyhân olmasa
39. **olmasa:-ma, -sa**
Gazel 3160
Mısra: 6
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.
- Zecr-i hicre öğrenüpdür bu gönül şol hadde kim
Dir ki derd olsa bu 'âlem içre dermân olmasa
40. **olmasa:-ma, -sa**
Gazel 3160
Mısra: 8
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.
- El uzadurdu mu'anber zülfine dīvâneler
Ejdehâ-veş ol ham-ı zülfi perişân olmasa
41. **olmasa:-ma, -sa**
Gazel 3169
Mısra: 5
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.
- Ol yüzi gül saçı sünbül lebleri mül olmasa
Seyr-i gülzâr eyleme serv-i hürâmân isteme
42. **olmasun:-ma, -sun**
Gazel 3177
Mısra: 4
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.
- Halkasına Ka'be'nün el uruban Mecnûn dimiş
Olmasun Leylâ'dan özge gönülümün endîşesi
43. **olmasa:-ma, -sa**
Gazel 3204
Mısra: 5
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.
- Dîdâr 'âşıkı olmasa idi benüm gibi
Akar mıydı göz yaşı âb-ı revân dahı
44. **olıcak:-ıcağ**
Gazel 3449
Mısra: 6
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Varıcak küyuña 'uşşâkuñı gel eyleme red
Beglerün şevketi artar olıcak çok sipehi

45. **olmasa:-ma, -sa**
Gazel 3486
Mısra: 9
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Olmasa vaşlı ümîdi bu Muhibbî hastaya
Her dem ü her lahza ölmek ihtimâlüm var-ıdı

46. **ola:-a**
Gazel 3240
Mısra: 8
.. halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Su döker 'arızum üstine benüm dîdelerüm
Ola bu nev'-ile yuyıbile rüy-ı siyehi

47. **ölince:-ince**
Gazel 3017
Mısra: 6
Can vermek, hayatını kaybetmek.

Yüzüm döndürmezem senden kılursañ beni biñ päre
Eyâ dilber Hudâ haqqı ölince saña 'âşıkvan

48. **öle:-e**
Gazel 3143
Mısra: 10
Can vermek, hayatını kaybetmek.

'İşkuñ yolında ölse Muhibbî 'aceb degül
'Âşık olana çünki tarîk ol-durur öle

49. **ölince:-ince**
Gazel 3376
Mısra: 11
Can vermek, hayatını kaybetmek.

Ölince taş işiginde Muhibbî yasanup taş
Dimez kim niçe bir eyler bu bî-çäre bu feryâdı

50. **ölem:-em**
Gazel 3391
Mısra: 7
Can vermek, hayatını kaybetmek.

Ben dir-idüm ki kapuñdan meger ölem ırılam
Baña bu çarh-ı felek eyledi ğaddârlığı

51. **ölince:-ince**
Gazel 3397
Mısra: 4
Can vermek, hayatını kaybetmek.

Ġamzesi tîri-y-ile bu cân u dil mecrûhdur
Çıkmayısar sîneden ölince kanlu demreni

52. **ölmeden:-meden**
Gazel 3481
Mısra: 1
Can vermek, hayatını kaybetmek.

Ölmeden derdā dirîgâ yârı görsem bir dağı
Olmaz-ısa anı düşde bârî görsem bir dağı

53. **oldı:-dı**

Gazel 3225

Mısra: 4

"Olmak" yardımcı fiil.

Mecnûn ki bugün deşt-i gamuñ pâdişâhıdır
Mihnet ü belâ vü derd ü elem oldı leşkeri

54. **olurdı:-ur, -dı**

Gazel 3089

Mısra: 9

Meydana gelmek, gerçekleşmek, ortaya çıkmak.

Virme olurdı dehânından Muhibbî bir nişân
Âb-ı hayvân ger bu 'âlem içre nâ-yâb olmasa

55. **olmasa:-ma, -sa**

Gazel 3034

Mısra: 8

"Ol" yardımcı fiil.

Zâ'if itdi beni firkat helâk olurdı dil-ğaste
Dil-i bîmâra olmasa hayâl-i yâr eglence

56. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3124

Mısra: 9

"Ol" yardımcı fiil.

İnen olmaya 'ışk bünyâdı muhkem
Güzeller cevri ile gelmese nâza

57. **olmasa:-ma, -sa**

Gazel 3460

Mısra: 1

"Ol" yardımcı fiil.

Âteş-i 'ışka yanardum olmasa ger gözyaşı
Gözyaşına garç olurdu olmasa 'ışk âteşi

58. **olurdum:-ur, -du, -m**

Gazel 3379

Mısra: 11

Olmak, ... hale gelmek.

Rûze-i hier içre olurdu Muhibbî olmasa
Ârzü-yı tal'at-i 'iyd-i vişâl eglri beni

59. **olup:-up**

Gazel 3043

Mısra: 7

"Ol" yardımcı fiil.

Şabâ şavir olup peygâm-ı yârı
Getürsin bize İrân illerine

60. **oldum:-du, -m**

Gazel 3056

Mısra: 10

"Ol" yardımcı fiil.

İy Muhibbî göz yaşı iki taraf zencir olup
Şâh-ı 'ışkuñ yidilür şîr-i neri oldum yine

61. **olup:-up**

Gazel 3100

Mısra: 3

"Ol" yardımcı fiil.

'İşk meydânında girdüm geştîr-i derd olup
Vâmık u Ferhâd u Kays'ı dest-yâr itmeñ nice

62. **ola:-a**

Gazel 3338

Mısra: 6

"Ol" yardımcı fiil.

Ger tîr-i âbdârını ya kaşları ata
Dil-teşnelere ola bârân-ı rahmeti

63. **olmasa:-ma, -sa**

Gazel 3358

Mısra: 4

"Ol" yardımcı fiil.

Eger Leylî degülse ol neden ben aña Mecnûnam
V'eger Şîrîn olmasa bu dil olmazdı Ferhâd'ı

64. **olupdur:-up, -dur**

Gazel 3416

Mısra: 8

"Ol" yardımcı fiil.

Ser-i küyünda kim görse baña dîvâne eydürler
Anuçün zülf-i zencîrûñ olupdur boynumuñ bendi

65. **olınca:-ınca**

Gazel 3420

Mısra: 6

"Ol" yardımcı fiil.

Ġam meclisinde dün gice nâlem işitdi âh
Tâ şubh olunca inledi gör nâ benüm gibi

66. **olmasa:-ma, -sa**

Gazel 3458

Mısra: 7

"Ol" yardımcı fiil.

Kaşların kurmak ne mümkün olmasa kullâb-ı zülf
Çenber olmuş başları bir yire gelmiş nâ gibi

67. **olmuş:-muş**

Gazel 3458

Mısra: 8

"Ol" yardımcı fiil.

Kaşların kurmak ne mümkün olmasa kullâb-ı zülf
Çenber olmuş başları bir yire gelmiş nâ gibi

68. **olursa:-ur, -sa**

Gazel 3459

Mısra: 4

"Ol" yardımcı fiil.

Kaşuñdur Mescid-i Akşā yüzüñdür Ka'be-i 'ulyā
'Aceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh püşü

69. **olmasa:-ma, -sa**

Gazel 3460

Mısra: 2

"Ol" yardımcı fiil.

Āteş-i 'ışka yanardum olmasa ger gözyaşı
Gözyaşına ğark olurduñ olmasa 'ışk āteşi

70. **ola:-a**

Gazel 3468

Mısra: 4

"Ol" yardımcı fiil.

Sakın meyl itme aldanma şarāba
Eger ol bezme Zühre ola çengī

71. **olsun:-sun**

Gazel 3497

Mısra: 10

"Ol" yardımcı fiil.

Bezm-i ğamda sāġar-ı çeşmüñle iç hūn-ı ciger
İñlesün ol meclisün olsun bu göñlüm nāları

72. **oldur:-dur**

Gazel 3118

Mısra: 4

"O" işaret sıfatı.

Vādī-i 'ışka düşen bulur maħabbet yolların
'Āşık oldur 'ışk ara Mecnūnlayın ol ferd ola

73. **olmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3224

Mısra: 6

Bir ad veya sıfatın belirttiġi durumu almak.

Gül gibi dāmenüñi hār eline virme sakın
Varma elden ele olmaya aduñ hercāyī

74. **olupsın:-up, -sın**

Gazel 3310

Mısra: 6

Olmak, haline gelmek.

N'ola ger 'ışkuñ ile bendeñ olsam
Olupsın dü cihānuñ sen ħabībi

75. **olsa:-sa**

Gazel 3160

Mısra: 6

Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Zecr-i hicre öġrenüpdür bu göñül şol ħadde kim
Dir ki derd olsa bu 'ālem içre dermān olmasa

76. **olmaz:-maz**

Gazel 3167

Mısra: 2

Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Ne ħaddüñ gibi bir gül var çemende
Dişüñ mānendi dūr olmaz 'Aden'de

77. **olmada:-ma, -da**

Gazel 3123

Mısra: 10

... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Ol boyı serv-i sehīnūñ pāyına İsar için
Gözlerümüñ yaşı sīm ü yüzüm altun olmada

78. **olmaz:-maz**

Gazel 3268

Mısra: 8

... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Yakuban pervānesin dönüp eger raħm itmese
Olmaz idi ġiceler şem'-i şerāruñ ġiryesi

79. **oldur:-dur**

Gazel 3384

Mısra: 3

"O" işaret sıfatı.

Kaşdum oldur ki virem cān u ciħānı yoluña
Yog-ımiş çünki hüner cūd u şehādan ġayrı

80. **öldür:-dür**

Gazel 3019

Mısra: 5

Öldürmek, cana kastetmek.

Rāzıyam öldür beni bir görme tek aġyār-ıla
Bu meseldür dōstum kan eyle kānūn eyleme

81. **ola:-a**

Gazel 3355

Mısra: 5

"Ol" yardımcı fiili.

'İşk sevdāsı ile kim ola sevdāyī mizāc
Başda kalmaya anuñ bād u hevādan ġayrı

82. **olalı:-alı**

Gazel 3014

Mısra: 7

"Ol-" yardımcı fiil.

Yimem ġam olalı tiryāk-i la'lūñ
İçürse mār-ı zülfüñ baña sem de

83. **olmasa:-ma, -sa**

Gazel 3034

Mısra: 10

"Ol-" yardımcı fiil.

Ķarār itmezdi dünyāda gezerdi 'ālemi cümle
Ger olmasa Muħibbī'ye ħayāl-i yār eglence

84. **olupdur:-up, -dur**

Gazel 3036

Mısra: 9

"Ol-" yardımcı fiil.

Dūd-ı āhuñ çetr olupdur şu'le-i ğamdur 'alem
İy Muhibbī derd-i 'ışk ehline sultānsın yine

85. **ola:-a**

Gazel 3248

Mısra: 5

"Ol-" yardımcı fiil.

Ol dil tab'ibi kapusu dārü'ş-şifā ola
Lāyık mıdır gözlemeye mübtelāsını

86. **olmak:-mağ**

Gazel 3259

Mısra: 10

"Ol-" yardımcı fiil.

Cān-ıla başuñ[ı] terk kıl rāh-ı maħabbetde Muħīb
Çün 'āşıka lāzım-durur olmak gerek merdānegī

87. **ola:-a**

Gazel 3278

Mısra: 11

"Ol-" yardımcı fiil.

Pür gerek ola tolu hıket ile maħzen-i dil
Añmañ şimdi zamān halkı gibi içi boşı

88. **olmasun:-ma, -sun**

Gazel 3339

Mısra: 12

"Ol-" yardımcı fiil.

Baħr-ı dil āhuñ yilinden ko temevvüc eylesün
Olmasun görme Muhibbī āh u zār eksüklüğü

89. **olmasun:-ma, -sun**

Gazel 3364

Mısra: 2

"Ol-" yardımcı fiil.

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yār iki
Bir olur yār iki olmaz olmasun zinhār iki

90. **olal:-alı**

Gazel 3414

Mısra: 7

"Ol-" yardımcı fiil.

Cevr oklarıyla āh olalı toptolu yürek
Her kim görürse beni sanur tır-keşin daħı

91. **olıcak:-ıcağ**

Gazel 3442

Mısra: 12

"Ol-" yardımcı fiil.

Muhibbī sāde işdür şı'r-i sāde
Olıcak ol gerekdür künde-kārī

92. **olal:-alı**

Gazel 3496

Mısra: 1

"Ol-" yardımcı fiil.

Olalı tab'um zemīn ü āsümānuñ yüğrüğü
Söz demidür kandadır gelsün cihānuñ yüğrüğü

93. **olmadı:-ma, -dı**

Gazel 3290

Mısra: 7

"Ol-" yardımcı fiil.

Olmadı 'uşşāk[ı] katl itdi peşimān gözlerün
Dökmede kan şād gördüm ğamze-i kaşşābuñı

94. **olmadı:-ma, -dı**

Gazel 3318

Mısra: 10

"Ol-" yardımcı fiil.

Dirler Muhibbī şı'rini kuş diline beñzer hemān
Fehm eylemez ma'nāsını her kim Süleymān olmadı

95. **olmadı:-ma, -dı**

Gazel 3323

Mısra: 14

"Ol-" yardımcı fiil.

Bu Muhibbī'ye yiter cevri ü sitem zecri ü elem
Eydesin olmadı mı daħı 'ināyet nazarı

96. **olmadı:-ma, -dı**

Gazel 3359

Mısra: 6

"Ol-" yardımcı fiil.

Döstüm nāz uyhusından daħı bī-dār olmaduñ
Şöyle zann itme kapuñda nāle feryād olmadı

97. **olmadı:-ma, -dı**

Gazel 3359

Mısra: 10

"Ol-" yardımcı fiil.

Gözlerüm yaşı degül eksük Muhibbī Dicle'den
Yaşuma kimdür diyen kim cüy-ı Bağdād olmadı

98. **olmadı:-ma, -dı**

Gazel 3371

Mısra: 8

"Ol-" yardımcı fiil.

Māh-rülarda bulunmaz umma dirlerdi vefā
Her ne kim didiler ise cümle yalan olmadı

99. **ol:**

Gazel 3035

Mısra: 11

"Ol-" yardımcı fiil.

İy Muhibbī yürü 'ālemdede tecerrüd ehli ol
Tā ki hem-ser olasın göklerde sen 'İsā-y-ıla

100. **ol:**

Gazel 3400

Mısra: 7

"O" işaret sıfatı. II Sevgili.

İy Muhibbî uyusun nâz-ıla ol çok sevdüğüm
Görmeyen 'âlemde ben gözinde bîmâr uyhuşu

101. **ol:**

Gazel 3127

Mısra: 2

"O" işaret zamiri.

Râzuñı sakla dime 'âlemde hergiz bir kese
Yine ol fâş ider anı ağız açup söylese

102. **ol:**

Gazel 3257

Mısra: 8

"O" işaret zamiri.

Her kim ki varup Ka'be-i küyuñ tavâf ide
Nâr-ı caħim odına ol yanmaya gibi

103. **olur:-ur**

Gazel 3000

Mısra: 9

"Ol" fiilinin geniş zaman kipi.

Gözleri yaşı akar her sū olur âb-ı revân
Dil virelden bu Muhibbî serv-ğad bâlâlara

104. **olur:-ur**

Gazel 3007

Mısra: 5

"Ol" fiilinin geniş zaman kipi.

Gülşen-i ħüsninde olur göz yaşı âb-ı revân
Mâyil olaldan berü ol serv-ğad dil-cüyına

105. **olur:-ur**

Gazel 3082

Mısra: 6

"Ol" fiilinin geniş zaman kipi.

Salını zülfine ta'zîm iderse tañ mıdur çeşmi
Ğarâbet mi olur gebre sücüd eylerse ħaçma

106. **öldürürseñ:-dür, -ür, -se, -ñ**

Gazel 3223

Mısra: 7

Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Öldürürseñ gel beni öldür kapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

107. **öldürürseñ:-dür, -ür, -se, -ñ**

Gazel 3401

Mısra: 9

Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Belâ tıgıyla biñ kez öldürürseñ
Muhibbî'nüñ sañadur yine meyli

108. **olmaz:-maz**

Gazel 3042

Mısra: 8

"Olmak" fiilinin geniş zamanın olumsuz çekimi,
"olmaz".

Koñ efgân eylesün dil bezm-i ğamda
Bunuñ tek bülbül olmaz degme yirde

109. **ol:**

Gazel 3035

Mısra: 9

"Ol-" yardımcı fiili.

İy gönül Mecnün gibi küy-ı ħarâbât ehli ol
Tâ kıyâmet añıla aduñ senüñ şeydâ-y-ıla

110. **ola:-a**

Gazel 3158

Mısra: 8

(Birlikte) olmak, ulaşmak.

Hiç ola mı gün gibi ol şâh-ı lâ-nażîr
Pertev salup ola bu ben bî-nevâ-y-ıla

111. **oldur:-dur**

Gazel 3443

Mısra: 8

Uzakta olan, hakkında konuşulan kimse veya şeyi belirten bir söz, o gösterme zamiri.

Yol yok-durur beğâya eger irmeye ecel
Peymâne pür ola meger oldur fenâ günü

112. **oldı:-dı**

Gazel 3256

Mısra: 8

"Ol-" yardımcı fiili.

Gözlerüm yaşı benüm başumdan aşdı âh kim
Yüzüm oldı ol su içinde nîlüfer gibi

113. **oldum:-du, -m**

Gazel 3056

Mısra: 8

"Ol-" yardımcı fiili.

Nüş kılsam kâse-i çeşmüm yine anı tolar
Sanki câm-ı sâğar-ı İskenderî oldum yine

114. **olmazdı:-maz, -dı**

Gazel 3358

Mısra: 4

"ol-" yardımcı fiili.

Eger Leylî degülse ol neden ben aña Mecnünam
V'eger Şîrîn olmasa bu dil olmazdı Ferhâd'ı

115. **ol:**

Gazel 3007

Mısra: 6

"O" işaret sıfatı.

Gülşen-i ħüsninde olur göz yaşı âb-ı revân
Mâyil olaldan berü ol serv-ğad dil-cüyına

116. ol:

Gazel 3012

Mısra: 7

" O" işaret sıfatı.

Ger seng atasın başuma ol tãc-ı sa'âdet
Minnet bilürem ğamzeñ okı cãna geçerse

117. ol:

Gazel 3013

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Başuma belâ oldı Muhibbî hevâ-yı zülf
Hâlüm n'olisar bilmezem âh ol hevây-ıla

118. ol:

Gazel 3020

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Ger elüm irmeye ol tâze gülün dâmenine
Hârî bagruma basam ol gül-i aħmer yirine

119. ol:

Gazel 3023

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı.

Çün perî gibi görindi yine dilber gözüme
Hayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

120. ol:

Gazel 3029

Mısra: 3

" O" işaret sıfatı.

İşiden âh u efgânum benümle yanar ol oda
Benüm süz-ı derünümün dan haberdâr olmasun kimse

121. ol:

Gazel 3029

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Gidüpdür 'aql u dil elden dilegüm bu-durur Hâk'dan
Muhibbî gibi ol yarı sevüp zâr olmasun kimse

122. ol:

Gazel 3030

Mısra: 9

" O" işaret sıfatı.

Muhibbî bâğ-ı hüsninde temâşâ eyle ol servüñ
Ne ra'nâ güller açılmış deger her biri biñ cãna

123. ol:

Gazel 3032

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Akdı gönülüm su gibi ol serv-ı kaddüñ pâyına
Kurtılmaz murğ-ı dil dutıldı zülfî dāmına

124. ol:

Gazel 3032

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Derdi-y-ile bu Muhibbî key ölümlü hastadur
Ol tabîb-i dil 'aceb gelmez mi ki dermânına

125. ol:

Gazel 3033

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Görmekde ise ger hevesüñ cenneti zâhid
Ol elini komaz küyüne bir kez güzer eyle

126. ol:

Gazel 3035

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı.

Kim ki gönlin hoş dutar 'âlemde istîgnâ-y-ıla
Meskenin Kâf-ı kanâ'at eyler ol 'Ankâ-y-ıla

127. ol:

Gazel 3039

Mısra: 3

" O" işaret sıfatı.

Ruħları üstinde ol hâl-i siyeh miskinleri
'Anberînden dânelerdür âfitâb envârda

128. ol:

Gazel 3039

Mısra: 7

" O" işaret sıfatı.

Öldürem yarın dimişdi ol hilâl ebrü baña
N'eyleyem derdâ dirîğâ durmaz ol ikrârda

129. ol:

Gazel 3040

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı.

Yine baş koşdı gönül bir dilber-i ra'nâ-y-ıla
Bunu umar vaşl ola ol kâmet-i bālâ-y-ıla

130. ol:

Gazel 3040

Mısra: 3

" O" işaret sıfatı.

Bu felek dönsün murâduñca senüñ ol bî-vefâ
Hasretüñden ger geçerse gözlerüm eyvâ-y-ıla

131. ol:

Gazel 3040

Mısra: 6

" O" işaret sıfatı.

Gönlüm almak istedüm komadı serkeş kākülün
N'eyleyem derdā dirīgā ol ruḥı zībā-y-ıla

132. ol:

Gazel 3040

Mısra: 8

" O" işaret sıfatı.

Ḥaḳ bilür kim cān u dil yolına eylerdüm fedā
Hemdem olsam bir nefes ol dilber-i ḥamrā-y-ıla

133. ol:

Gazel 3044

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Ol yāra yār dime kim yālvara gelmeye
Dil virme aña sakın el vara gelmeye

134. ol:

Gazel 3044

Mısra: 6

" O" işaret sıfatı.

Manşür-şıfat zülfine ber-dār olur gönül
'Āşık dimeñ aña ki ol dāra gelmeye

135. ol:

Gazel 3045

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Dem dem dökilen göz yaşı bil ḥün-ı cigerdür
Dil zevrakı ğarkı oldu şeḥā ol dem içinde

136. ol:

Gazel 3046

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı.

Şol mu 'amber zülf düşmiş ḥadd-i cānān üstine
Deste-i sünbüldür ol san verd-i ḥandān üstine

137. ol:

Gazel 3046

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Dil perişān ḥāl-idi daḥı perişān eyledi
Çün girihler saldı ol zülf-i perişān üstine

138. ol:

Gazel 3047

Mısra: 9

" O" işaret sıfatı.

Bir kadem gelmez Muḥibbī kapuya ol seng-dil
İşigine başuñı döğseñ hezārān taş-ıla

139. ol:

Gazel 3050

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

İrişemez nigāra menzil uzak
Niçe vara ol esb-i lengi sorma

140. ol:

Gazel 3050

Mısra: 9

" O" işaret sıfatı.

Yüri zāhid sen ol sag u selāmet
Ko 'ışık erini nām u nengi sorma

141. ol:

Gazel 3050

Mısra: 12

" O" işaret sıfatı.

İder ḥüsünüñe kaşd her demde zülfün
Gelür mi dīne ol efrengi sorma

142. ol:

Gazel 3055

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Pāralansa şāne-veş tañ mı Muḥibbī bu yürek
El uzadur āh her dem şāne ol gīsūlara

143. ol:

Gazel 3065

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı.

Zülf[i] sevdāsı getürdi başuma sevdā yine
Ol Muğal-Çin gözleri itdi gönül yagma yine

144. ol:

Gazel 3067

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Tır-i müjgānuña karşı dil yine göğsin gerer
Her ki 'āşıkdur ezel dirler ki ol bī-bāk ola

145. ol:

Gazel 3067

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī sinesi oldu maḥabbetden şikāf
Beñzer ol arza ḥarāretten ki yir yir çāk ola

146. ol:

Gazel 3069

Mısra: 9

" O" işaret sıfatı.

Süz-ı eş'ār-ı Muḥibbī'yi yazup ol varağa
Şahn-ı gülşende yine eyledi inşā lāle

147. ol:

Gazel 3073

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Gül mevsiminde iy dil ol gül'izârî gözle
Bülbül gibi hemîşe sen âh u zârî gözle

148. ol:

Gazel 3074

Mısra: 6

" O" işaret sıfatı.

Meclis-i meydür lebinden büse itme iltimâs
Kan olur uyma sakın ol nergis-i serhõşına

149. ol:

Gazel 3077

Mısra: 3

" O" işaret sıfatı.

Ol servüñ evvelâ pâyma cân u dil akıtdum
Ardınca ravân oldı yaşum da bilesine

150. ol:

Gazel 3078

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Ol çeşm-i siyeh zülf-i perîşân arasında
Nergis gibidür ki bite reyhân arasında

151. ol:

Gazel 3078

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Zülfine dolaşan dili kor çâh-ı zenahta
Kalur ebed ol bend-ile zindân arasında

152. ol:

Gazel 3091

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Bülbül yiridür âhım eflâke çıkarsa
Gül kim açıla hârî görür ol bilesince

153. ol:

Gazel 3095

Mısra: 3

" O" işaret sıfatı.

Ol şehsüvâr-ı meydân binse semend-i nâza
'Uşşâk olur õñince ser-cümle hep piyâde

154. ol:

Gazel 3100

Mısra: 5

" O" işaret sıfatı.

Ol hümâ yüksek uçarsa gönlümün şahbâzını
Dest-i himmetle salup anı şikâr itmeñ nice

155. ol:

Gazel 3100

Mısra: 13

" O" işaret sıfatı.

Ol boyı servüñ Muhibbî irmege pâ-bûsına
Gözlerüm yaşımı her dem cüybâr itmeñ nice

156. ol:

Gazel 3101

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Gülşen-i hüsnünde her kim göre gül ruhsârıñı
Bâğa varup ol temâşa-yı ruh-ı gül itmeye

157. ol:

Gazel 3110

Mısra: 5

" O" işaret sıfatı.

Kim ki basdı 'âlem-i 'ışka kadem âdemdür ol
Her kimün ki 'ışkı yok aslâ aña âdem dime

158. ol:

Gazel 3110

Mısra: 11

" O" işaret sıfatı.

Ol hâkîm-i lem-yezeldür derde dermân ol virür
Derdüñi hõş gör taleb kılma varup eme seme

159. ol:

Gazel 3111

Mısra: 7

" O" işaret sıfatı.

Bâğ-ı hüsninde didi nâlem işidüp ol gül
Geldi bir bülbül-i şürîde gülistânımuza

160. ol:

Gazel 3112

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Ol kemân ebrü yine kaşdı itdi 'aşık cânına
Gamzelerden niçe oklar cem' kıldı yanına

161. ol:

Gazel 3113

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Ol servi görüp sevdüm balalığı çağında
Hâk üzre yüzüm sürdüm su gibi ayagında

162. ol:

Gazel 3113

Mısra: 3

" O" işaret sıfatı.

Ol gönca-i mevzümü ol 'arız-ı gülgünü
Gördüm öpesim geldi agzında yağında

163. ol:

Gazel 3113

Mısra: 3

" O" işaret sıfatı.

Ol gonca-i mevzūnı ol ‘arız-ı gülğünı
Gördüm öpesim geldi agzında yañağında

164. ol:

Gazel 3116

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Eksük olmasa ne tañ saña belâ üzre belâ
Çünkü virdün gönlünü ol serv-quad bälälara

165. ol:

Gazel 3116

Mısra: 8

" O" işaret sıfatı.

Ėamzelerden kırmaga ‘uşşâkı tirkeş bağladı
Dileğüm budur ki kurbân olayım ol yalara

166. ol:

Gazel 3118

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Vādî-i ‘ışka düşen bulur maħabbet yolların
‘Aşık oldur ‘ışk ara Mecnūnlayın ol ferd ola

167. ol:

Gazel 3120

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Muħibbî’ye vefâ idem diyüp ‘ahdin bozar anı
Diriğâ ol cefâ-pîşe meger varmış Karaman’a

168. ol:

Gazel 3121

Mısra: 5

" O" işaret sıfatı.

Ol şâh-ı zamân gelse yine serv-i sehî-veş
Yir yir güher-i eşküm ayagına saçılsa

169. ol:

Gazel 3123

Mısra: 7

" O" işaret sıfatı.

Şâh olaldan bu gönül Mısr’ına ol Yūsuf-cemâl
Eşk-i çeşmüm biri Nîl ü biri Ceyhūn olmada

170. ol:

Gazel 3123

Mısra: 9

" O" işaret sıfatı.

Ol boyı serv-i sehînün pâyına ısâr için
Gözlerümün yaşı sîm ü yüzüm altun olmada

171. ol:

Gazel 3126

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Atı önince yürüyeyim Kanberî olup
Binse Muħibbî nâz-ıla ol şâh-ı düldüle

172. ol:

Gazel 3128

Mısra: 5

" O" işaret sıfatı.

Ol perînün dil perîşân eylemek şânındadır
Anuñ-ıçun meyl ider zülf-i perîşân oynına

173. ol:

Gazel 3128

Mısra: 8

" O" işaret sıfatı.

Fitne-i âhîr zamândur fitneler andan kopar
Varup aldanmañ sakın ol çeşm-i fettân oynına

174. ol:

Gazel 3129

Mısra: 11

" O" işaret sıfatı.

Ol vefâsuz dilberün harc itmek-içün yolına
Sîme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere

175. ol:

Gazel 3130

Mısra: 5

" O" işaret sıfatı.

‘Aqlumı tārâca virdi ol Muğal-Çîn gözleri
Başuma geldi ser-i zülfîyle sevdâlar yine

176. ol:

Gazel 3130

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Zülfî devrinde Muħibbî umma vaşlı gencini
Çün tılısm itmişdür ejder görünür ol maħzene

177. ol:

Gazel 3131

Mısra: 7

" O" işaret sıfatı.

Cân virüben hâk-i pâyın ol şehîn bulam dime
Ev hisâbı râst gelmez degmede bâzârda

178. ol:

Gazel 3135

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Diriğâ bilmedüm virdüm gönül ben ol perî-zâda
Düşüp yolında hâk oldum getürmez hiç beni yâda

179. ol:

Gazel 3138

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

İy Muhibbî gözünü yaşını kıl âb-ı revân
Ola kim salınup ol serv-i ser-efrâz gele

180. ol:

Gazel 3139

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Ğamzeñ oklarına cânâ kılmışam sînem nişân
‘Âşık olan cân virür ol tîr ü peykân üstine

181. ol:

Gazel 3141

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

At cefâ sengini topragumı yirden götür
Bârî ol demde vefâ resmini bünyâd eyle

182. ol:

Gazel 3144

Mısra: 7

" O" işaret sıfatı.

Sînemi çâk itse tañ mı ol hilâl ebrü benüm
Anca sîne çâk olur çün tîğ-ı âteş-tâbda

183. ol:

Gazel 3145

Mısra: 6

" O" işaret sıfatı.

Zülf-i Hindûsına yârûñ öykünürmiş sünbüli
Göreyin kim bu cihânda ol siyeh rû bitmeye

184. ol:

Gazel 3145

Mısra: 9

" O" işaret sıfatı.

Bu Muhibbî ger ire vaşlına ol meh-pârenüñ
Bu cihânda ğam yimez serv-i semen-bû bitmeye

185. ol:

Gazel 3147

Mısra: 5

" O" işaret sıfatı.

Remz-i ‘ışkı sorma Mecnûn’a ki ol dîvânedür
Baña sor ‘ışkuñ kitâbın okudum her bâbda

186. ol:

Gazel 3147

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Çaddini tölâb idüp eşkini cü itse Muhib
Çeşmi anuñ gözelerdür yir yir ol tölâbda

187. ol:

Gazel 3150

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

‘Arz-ı hâl it iy gönül gel ol meh-i tannâzuma
Gözlerüñ yaşın revân it var o serv-i nâzuma

188. ol:

Gazel 3151

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Başa kim çıkabilür ol turre-i tarrâr ile
Kimdür ol kim söyleşe la‘l-i şeker-ğüftâr ile

189. ol:

Gazel 3151

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı.

Başa kim çıkabilür ol turre-i tarrâr ile
Kimdür ol kim söyleşe la‘l-i şeker-ğüftâr ile

190. ol:

Gazel 3152

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Gün gibi ‘âlem yüzün kılşa münevver tañ mıdır
Ol kamer-rü bedr olup girdi çün on dört yaşına

191. ol:

Gazel 3152

Mısra: 7

" O" işaret sıfatı.

Çabrüm üzre her çemen söyler cefâsın ol meññ
Kim gelüp bir dem nazâr kılşa mezârum taşına

192. ol:

Gazel 3153

Mısra: 9

" O" işaret sıfatı.

Olalıdan hüsn meydânında ol meh şehsüvâr
Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevġânına

193. ol:

Gazel 3156

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı.

Dirdüm irişür derd ü elem evc-i semâya
Derdâ ki eser eylemez ol mâhlikâyâ

194. ol:

Gazel 3156

Mısra: 6

" O" işaret sıfatı.

Çaşdı bu ki kapuñdan ıra bini raķīb
Güş itme sözün uymaġıl ol yüzi karaya

195. ol:

Gazel 3156

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Ko ğamzeleri tığı bu bağrum deletursun
Çün sine nişân eyledük ol kaşları yaya

196. ol:

Gazel 3157

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Dolaşdı gönül âh çün ol zülf-i dü-tāya
Güş eylemedi pendî özin atdı belāya

197. ol:

Gazel 3158

Mısra: 7

" O" işaret sıfatı.

Hîç ola mı gün gibi ol şâh-ı lâ-naẓîr
Pertev salup ola bu ben bî-nevâ-y-ıla

198. ol:

Gazel 3158

Mısra: 14

" O" işaret sıfatı.

Salar Muhibbî hastayî ferdāya çün habîb
Hâli ne ola kim yile ol bî-vefâ-y-ıla

199. ol:

Gazel 3159

Mısra: 8

" O" işaret sıfatı.

Her dem seni ok gibi atar yabana yâr
Başa çıkam dime sakın ol kaşı yay-ıla

200. ol:

Gazel 3159

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Añsa Muhibbî gün yüzünü zâr eylese
Güş-ı zamâne toptolu ol şadâ-y-ıla

201. ol:

Gazel 3160

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Murĝ-ı dil feryād iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül ruğları gül zülfî reyĥân olmasa

202. ol:

Gazel 3160

Mısra: 8

" O" işaret sıfatı.

El uzadurdu mu'anber zülfine divâneler
Ejdehâ-veş ol ĥam-ı zülfî perîşân olmasa

203. ol:

Gazel 3162

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Bir seĥer saldı beni ol ğonca hicrân bâğına
Yagdı eşküm jâleler yirine her yapragına

204. ol:

Gazel 3164

Mısra: 5

" O" işaret sıfatı.

Ol perî-ruĥsârî görsem bîd gibi ditirerem
Sanasın bir ĥastadur kim ditreye cân üstine

205. ol:

Gazel 3165

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

El götürüp du'â direm ol serv kâmete
Kimdür ki irmek istemez ola kıyâmete

206. ol:

Gazel 3168

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Oynasa bād-ı şabâ ol 'anberîn gîsü-y-ıla
Toldurur 'âlem dimâğımı ser-â-ser bû-y-ıla

207. ol:

Gazel 3168

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Vādî-i ĥayretde kor kılmaz nazar benden yaña
N'olısar ĥâlüm dirġâ ol gözi âhü-y-ıla

208. ol:

Gazel 3168

Mısra: 10

" O" işaret sıfatı.

Hüsn meydânında çevgân itdi çün zülfini yâr
Başuñı top it Muhibbî oynasun ol güy-ıla

209. ol:

Gazel 3169

Mısra: 5

" O" işaret sıfatı.

Ol yüzi gül saçı sünbül lebleri mül olmasa
Seyr-i gülzâr eyleme serv-i ĥîrâmân isteme

210. ol:

Gazel 3178

Mısra: 5

" O" işaret sıfatı.

N'eyler ol âb-ı ĥayâtı ya şarâb-ı kevseri
La'l-i dilberden kime ola müyesser çâşını

211. ol:

Gazel 3180

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Kanı ol dem kim baña deyr-i muğān me'vā idi
Gözde hātırda hemān ol muğbeçe tersā idi

212. ol:

Gazel 3180

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı.

Kanı ol dem kim baña deyr-i muğān me'vā idi
Gözde hātırda hemān ol muğbeçe tersā idi

213. ol:

Gazel 3180

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Ger ola deyr-i muğān kaçır-ı behişt olmaz 'aceb
Muğbeçe gilmān şarāb-ı kevser ol şahbā idi

214. ol:

Gazel 3181

Mısra: 5

" O" işaret sıfatı.

Cefā vü cevri bī-haddür didiler ol cefākāruñ
Göñül derd-ile āh-ıla figān idüp didi arı

215. ol:

Gazel 3182

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Nikābın keşf idüp ol gül eger göstere ruhsarı
İderdüm nāle bülbül-veş kılurdum āh-ıla zārı

216. ol:

Gazel 3186

Mısra: 3

" O" işaret sıfatı.

Her kaçan gelse kıyāma ol kıyāmet 'arz ider
Tüb-i bağ-ı cinān ya serv-i sīmīnüm gibi

217. ol:

Gazel 3186

Mısra: 6

" O" işaret sıfatı.

Bakmazam iy mäh-rū sensüz gerekmez bu cihān
Rāstī budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi

218. ol:

Gazel 3186

Mısra: 9

" O" işaret sıfatı.

Ol tabīb-i dil Muhibbī işidüp efgānumı
Didi beñzer inleyen küyumda miskīnüm gibi

219. ol:

Gazel 3191

Mısra: 12

" O" işaret sıfatı.

Komañ şüfıy rindān şöhbetine
Kapuda bağlañ ancak ol himārı

220. ol:

Gazel 3197

Mısra: 8

" O" işaret sıfatı.

Yaş dökme gözüm eyleme iy dil güle nāle
Ol seng-dile itmedi bir zerrece kārı

221. ol:

Gazel 3200

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Olmaya bir fitneger ol gözleri şehlä gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol kad-i bālā gibi

222. ol:

Gazel 3200

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı.

Olmaya bir fitneger ol gözleri şehlä gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol kad-i bālā gibi

223. ol:

Gazel 3201

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

'Işk devletinde yine irişdüm bir 'āleme
'Ālem içinde olmaya ol 'ālemüm gibi

224. ol:

Gazel 3201

Mısra: 6

" O" işaret sıfatı.

Ġamzeñ okı irişmese mecrüh göñlüme
Olmazdı yaram üstine ol merhemüm gibi

225. ol:

Gazel 3202

Mısra: 6

" O" işaret sıfatı.

Dem-be-dem yükseklere saldum bu dil şahbāzını
Ol hümā-pervāzı aldurdum yine turna gibi

226. ol:

Gazel 3207

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı.

Servde reftār yok serv-i hırāmānum gibi
Goncada güftār yok ol verd-i hāndānum gibi

227. ol:

Gazel 3208

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Mecnûn ki düşdi vâdiye ammâ benüm gibi
Olmadı ol fütâde-i bâzâr 'âşığı

228. ol:

Gazel 3212

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı.

Nigârûñ artdı günden güne derdi
Baña ol itdügin hiç kes ne gördi

229. ol:

Gazel 3214

Mısra: 8

" O" işaret sıfatı.

Bu cihân varına aldanma bugün tās-ı felek
Gösterür lu'b-ıla her dem saña ol bü'l-'acebi

230. ol:

Gazel 3215

Mısra: 6

" O" işaret sıfatı.

Cûlar olursa her yaña yaşum 'aceb degül
Sevdüm çün ol sehî-ğad ü yâr-ı perî-veşi

231. ol:

Gazel 3215

Mısra: 8

" O" işaret sıfatı.

Evvel dilini soñra alur cânını komaz
Her kim nigâh eyleye nâgâh ol dil-keşi

232. ol:

Gazel 3216

Mısra: 3

" O" işaret sıfatı.

Her kaçan nâz-ıla refîâr itse ol serv-i hîrâm
Unıdurdı karşusunda kebk-i küñi sekmeği

233. ol:

Gazel 3221

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Göreliden gözlerüm ol nergis-i şehlâsını
Odlara yakdı bu ben âşüfte vü şeydâsını

234. ol:

Gazel 3221

Mısra: 6

" O" işaret sıfatı.

Devr idelden nüh felek görmedi hem görmeyiser
Ol hilâl ebrü vü meh-rünüñ ruḥ-ı zîbâsını

235. ol:

Gazel 3221

Mısra: 8

" O" işaret sıfatı.

Tolaşaldan zülfine cân u gönül olmaz ḥalâş
Ne belâya saklar iy dil ol ḡad ü bâlâsını

236. ol:

Gazel 3225

Mısra: 8

" O" işaret sıfatı.

Dîvâne gönülüm eyleme vaşlın anuñ taleb
Ol pâdişâh-ı ḥüsn ola sen bir ḡalenderî

237. ol:

Gazel 3230

Mısra: 7

" O" işaret sıfatı.

Ol güzeller şâhını ger görse idi bir naẓar
Unudurdı zâhid-i bârid-ı nefes evrâdını

238. ol:

Gazel 3230

Mısra: 14

" O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbî 'âşık oldur cân u ser terk eyleyüp
Añdura 'uşşâḡ içinde ḡayr-ıla ol adını

239. ol:

Gazel 3234

Mısra: 4

" O" işaret sıfatı.

Gönlüme itdüm ḡıṡâb eydür gözümdeñdür günâh
Görmese ol meyl idüp çeker midüm bu miḡneti

240. ol:

Gazel 3236

Mısra: 9

" O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbî murḡ-ı diller şaydına ol dil-firîb
Çeşm-i şayyâdı eline virdi zülfî aḡını

241. ol:

Gazel 3237

Mısra: 6

" O" işaret sıfatı.

Sevdâ-yı zülfî başuma bildüm belâ-y-ı mış
Bilmem ne güne saklayısar ol belâ beni

242. ol:

Gazel 3239

Mısra: 1

" O" işaret sıfatı.

Her gün eyler çün tefâvüt ol gülün zîbâlığı
Dem dem artsa tañ midur bu gönülümün şeydâlığı

243. ol:

Gazel 3239

Mısra: 6

" O" işaret sıfatı.

İnleyüp zārılıg itse tañ mıdur cān bülbüli
Laḫza laḫza çünki artar ol gülün ra'nalığı

244. **ol:**

Gazel 3247

Mısra: 8

"O" işaret sıfatı.

Mescid-i hüsnüni iy dōst san kim cāmi' iden
Eylemiş kaşlarıñ ol cāmi'e mihrāb gibi

245. **ol:**

Gazel 3248

Mısra: 5

"O" işaret sıfatı.

Ol dil ṭabībi kapusı dārū'ş-şifā ola
Lāyık mıdur gözlemeye mübtelāsını

246. **ol:**

Gazel 3254

Mısra: 9

"O" işaret sıfatı.

İy Muḫibbī söz güherdür ol daḫı a'lā gerek
Bilmeyenler tā bileler bunuñ-ıla şānuñ

247. **ol:**

Gazel 3256

Mısra: 8

"O" işaret sıfatı.

Gözlerüm yaşı benüm başumdan aşdı āh kim
Yüzüm oldı ol su içinde nılüfer gibi

248. **ol:**

Gazel 3259

Mısra: 5

"O" işaret sıfatı.

'İşkuñ ne bilstün şivesin ol zāhid-i ḫalvet-nişin
Hiç öykünür mi cilve-i ṭāvūsa murğ-ı ḫānegī

249. **ol:**

Gazel 3268

Mısra: 12

"O" işaret sıfatı.

Yār firār itdi dirīgā kalmadı dilde karar
'Ālemi ġarḫa vire ol bī-ḫarāruñ giryesi

250. **ol:**

Gazel 3298

Mısra: 4

"O" işaret sıfatı.

Çeşmün cūy-ı ḫayālün ile ābādān iken
Eksilür sanma ḫayālün yāḫū ol cū kalmadı

251. **ola:-a**

Gazel 3020

Mısra: 2

"Olmak" yardımcı fiili.

Gönlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yirine
Lebleri añılıcak su ola şekker yirine

252. **ol:**

Gazel 3095

Mısra: 1

"Olmak".

Olsun tana' 'um içre ol māh-rüy sāde
Kalsun belā vü ġamda bu 'āşık-ı fütāde

253. **olduğrıçün:-dug, -i, -y, -çün**

Gazel 3300

Mısra: 6

"Ol-" yardımcı fiili.

Tirini gönderse cān karşı çıkar
Olduğrıçün ḫasta gönlüm merhemi

254. **olmaya:-ma, -ya**

Gazel 3057

Mısra: 1

Bulunmak II mevcut olmak.

Her kimün kim sinesinde mihr-i cānān olmaya
Ehl-i diller meclisinde adı 'irfān olmaya

255. **ölürse:-ür, -se**

Gazel 3086

Mısra: 8

Hayātı sona ermek, can vermek, vefat etmek.

Sinede bagrum delinsün atagör ġamz okların
ġam degül 'āşıklarun ölürse sen çok çok yaşa

256. **ol:**

Gazel 3240

Mısra: 1

"O" işaret sıfatı (sevgili).

Seyr-i gülşen ideler nāz-ıla ol yār gehi
Bir ayag üzre tutup ḫidmet ide serv-i sehī

257. **oldı:-dı**

Gazel 3051

Mısra: 7

"Ol" yardımcı fiili.

ġoncalar söze gelüp görđi gül oldı ḫande
Tāc-ı şūfi bir seyri nize ḫamrā lāle

258. **oldı:-dı**

Gazel 3068

Mısra: 9

"Ol" yardımcı fiili.

Hicr-ile oldı Muḫibbī key za'if [ü] nā-tüvān
İy ṭabīb-i dil meded kıl bu dil-i bīmāruma

259. **oldı:-dı**

Gazel 3392

Mısra: 8

"Ol" yardımcı fiili.

İşidüp âh u figānumı benüm dimek-içün
Bagrına taş basar oldu der ü divār dağı

260. **oldı:-dı**
Gazel 3402
Mısra: 4
"Ol" yardımcı fiili.

Çeşmesi 'ayn-ı belā kūhsārı Kays'ün başıdur
Aşiyān-ı murğa ur pek saçı oldu mişesi

261. **oldı:-dı**
Gazel 3412
Mısra: 1
"Ol" yardımcı fiili.

Meh dime yüzi āfitāb oldu
Bakdugumca gözüm pür āb oldu

262. **oldı:-dı**
Gazel 3413
Mısra: 1
"Ol" yardımcı fiili.

Seyr-i tenhā ider oldu yine cānā büyüdi
Yüzini görmek olur çün meh-i tābān büyüdi

263. **oldı:-dı**
Gazel 3419
Mısra: 3
"Ol" yardımcı fiili.

Kıldı zemīni derya yaşum yiñilmez oldu
Āhum urüc idelden çarğa tarrāka düşdi

264. **oldı:-dı**
Gazel 3420
Mısra: 8
"Ol" yardımcı fiili.

Ebrūlaruñı görelı iy kaşları kemān
Kaddı bükildi oldu dü-tā ya benüm gibi

265. **oldı:-dı**
Gazel 3458
Mısra: 6
"Ol" yardımcı fiili.

Zerre-veş kaldur nigārā bu ğubārı hākden
Çünkü oldu gün yüzüñ mihr-i cihān-ārā gibi

266. **oldı:-dı**
Gazel 3477
Mısra: 7
"Ol" yardımcı fiili.

İñlerse rebāb oldu 'aceb mi dil-i sūzān
Devrān getürüp bir deriyi sīneme yakdı

267. **oldı:-dı**
Gazel 3484
Mısra: 6
"Ol" yardımcı fiili.

Kemān ebrūñ-ıla çeşmūñ göreliden
Bükildi oldu kaddüm sanasın yay

268. **oldı:-dı**
Gazel 3496
Mısra: 6
"Ol" yardımcı fiili.

Hār elinden kurtarımaz gördi güller dāmenin
Bülbül oldu āh u feryād u figānuñ yügrüğü

269. **olsa:-sa**
Gazel 3406
Mısra: 7
"Ol" yardımcı fiili.

Olsa kumlar sağışınca 'ömrüñe hadd ü 'aded
Gelmeye bu şīşe-i çarğ içre bir sāt gibi

270. **oldur:-dur**
Gazel 3046
Mısra: 8
" O" işaret zamiri.

Sanmañuz derd ü belādan dōstlar yüz döndürem
'Aşık oldur derdi tercih ide dermān üstine

271. **oldur:-dur**
Gazel 3230
Mısra: 13
" O" işaret zamiri.

İy Muhibbī 'aşık oldur cān u ser terk eyleyüp
Añdura 'uşşāk içinde hayr-ıla ol adını

272. **olmasun:-ma, -sun**
Gazel 3304
Mısra: 2
"Ol-" yardımcı fiili.

Var mıdur 'ālemde kimse bu dil-i zārum gibi
Olmasun halk-ı cihān cān-ı giriftārum gibi

273. **olmasun:-ma, -sun**
Gazel 3304
Mısra: 6
"Ol-" yardımcı fiili.

Zülfine dil bağlayaldan kalmadı şabr u karar
Olmasun kāfir dağı baht-ı siyehkārum gibi

274. **olmuşdur:-miş, -dur**
Gazel 3278
Mısra: 4
Bir duruma, bir vasfa sahip olmak.

Bahr-ı eşkümde yürür murğ-ı dilm her tarafa
Zira pervā yimez olmuşdur ezel āb u aş

275. **ol:**
Gazel 3022
Mısra: 7
" O" 3. teklik kişi zamiri.

Gice vü gündüz dolaşur küyını ol dilberüñ
Şöyle beñzer rüyına âşüfte oldı mihr ü mäh

276. **ol:**

Gazel 3052

Mısra: 2

" O" 3. teklık kişi zamiri.

Kaşuñ mihrâbına şol kim görüben eyledi secde
Başın kaldurmaya yirden gele ol haşre dek vecde

277. **ol:**

Gazel 3085

Mısra: 9

" O" 3. teklık kişi zamiri.

Her kim Muhibbî cām içe ol münkir olmayup
Olur muķırr od-ıl su imtizâcına

278. **ol:**

Gazel 3090

Mısra: 2

" O" 3. teklık kişi zamiri.

Bulınur çün hevâ-yı zülf serde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

279. **ol:**

Gazel 3118

Mısra: 7

" O" 3. teklık kişi zamiri.

Sevdügi yolında kim virmezse cān nâ-kesdür ol
Cān viren cānān yolında şübhesüz cōmerd ola

280. **ol:**

Gazel 3175

Mısra: 7

" O" 3. teklık kişi zamiri.

Cefâ vü cevri-i dildarı vefâdan ol ki yiğ bilmez
Aña 'âşık dimeñ hergiz ki 'âşık istemez şādī

281. **ol:**

Gazel 3232

Mısra: 15

" O" 3. teklık kişi zamiri.

Dünyāya virmez ol dilini almaz i'tibār
Her kim ki bunı fikr idüp añlar fenāsını

282. **ol:**

Gazel 3272

Mısra: 10

" O" 3. teklık kişi zamiri.

Dār-ı dünyāya denī dirler imiş çünki ezel
Kim aña meyl ide elbette olur ol da denī

283. **oldur:-dur**

Gazel 3437

Mısra: 10

" O" 3. teklık kişi zamiri.

Muhibbî key sakın kesme ümüdün
Ki oldur cümle mücrimler penâhi

284. **olasın:-a, -sın**

Gazel 3289

Mısra: 10

" Ol-" yardımcı fiili.

Hāşā eylesesin şefkatün eksük kuluña
Olasın şāh-ı 'Arab hem Medenī hem Kureşī

285. **ol:**

Gazel 3024

Mısra: 1

" O" 3. teklık kişi zamiri.

'Āşıka cānlar bağışlar ol şanem gelse söze
Öldürür 'âşıkı nāz-ıla ger gözün süze

286. **ol:**

Gazel 3094

Mısra: 2

" O" 3. teklık kişi zamiri.

İder zülfini gün yüzine perde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

287. **ol:**

Gazel 3095

Mısra: 11

" O" 3. teklık kişi zamiri.

Her kim ki şāh olupdur sanmañ huzür ider ol
Derviş ki ola kâni' 'ömri geçer şafāda

288. **olmadı:-ma, -dı**

Gazel 3359

Mısra: 4

" Ol-" yardımcı fiili.

Leyli Mecnün ile vardur Husrev ü Şirīn velī
Cān u baş terk itmede hiç biri Ferhād olmadı

289. **olmadı:-ma, -dı**

Gazel 3371

Mısra: 1

" Ol-" yardımcı fiili.

'İşka duş oldum dirigā vaşl-ı cānān olmadı
Derd-ile öldüm bu yolda baña dermān olmadı

290. **olmadı:-ma, -dı**

Gazel 3396

Mısra: 2

" Ol-" yardımcı fiili.

Dōstlar miñnet şebinde ol ki evbaş olmadı
Er degül 'ālem içinde adı yoldaş olmadı

291. **ol:**

Gazel 3285

Mısra: 2

" O" işaret sıfatı".

Gören sen saçı şeb gül yüzlü yarı
Unıdır küllî ol leyl ü nehârî

292. **ol:**

Gazel 3293

Mısra: 1

"O" işaret sıfatı".

Mu'allim eylemiş ta'lîm cefâya ol perî-rüyı
Ki göstermeye 'uşşâka ki hergiz rüy-ı nîgüyı

293. **olan:-an**

Gazel 3178

Mısra: 8

...durumunda olmak.

Ne zamâna kalduk oldu var-ısa âhîr zamân
Gör kıyar dünyâ için kardaş olan kardaşını

294. **olmasaydı:-ma, -sa, -y, -di**

Gazel 3403

Mısra: 8

"Ol-" yardımcı fiili.

Arturmaz-ıdı cevri ü cefâsını gün-be-gün
Ger olmasaydı 'âşıkâ yâruñ 'inâyeti

295. **ol:**

Gazel 3110

Mısra: 11

"O" işaret zamiri.

Ol hâkîm-i lem-yezeldür derde dermân ol virür
Derdüñi hõş gör taleb kılma varup eme seme

296. **ol:**

Gazel 3168

Mısra: 8

"O" işaret zamiri.

Gözlerüñ ta'lîm-i sihr eyler perîşân zülfüñe
Şad hezârân 'âşıkın ol bend ider bir mü-y-ıla

297. **olsa:-sa**

Gazel 3133

Mısra: 10

(Bir şeye) Sahip olmak.

Muqarrer tevbeyi sırdı Muhibbî nüş idüp cāmı
Şu gönülünden geçen gibi baña bir gül'izâr olsa

298. **oldı:-di**

Gazel 3279

Mısra: 1

"Ol" yardımcı fiili; gerçekleşmek, meydana
gelmek.

Şad-bâr yiter 'işve vü nâz u 'itâb oldu
İy türk-i mest cân-ıla bu dil harâb oldu

299. **olan:-an**

Gazel 3264

Mısra: 9

(var) olmak, bulunmak.

Bend-i zülfinde olan bî-dilleri âzâd idüp
İy Muhibbî hamdü-lillâh seni âzâd itmedi

300. **olan:-an**

Gazel 3344

Mısra: 6

(var) olmak, bulunmak.

Gelse cefâ vü cevri dilâ olma muztarib
Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı

301. **ol:**

Gazel 3446

Mısra: 6

"O" 3. teklik kişi zamiri (Sevgili).

Egerçi sine şadrında karar itmedi müjgânüñ
Velî geçdükçe ol kaşı kemân kalbümde yir itdi

302. **ol:**

Gazel 3267

Mısra: 6

"O" 3. teklik kişi zamiri (Sevgili).

Ne deñlü varup yâra tazarru' niyâz idem
Ol arturur zulm-ile eyler tahakkümü

303. **ol:**

Gazel 3358

Mısra: 3

"O" 3. teklik kişi zamiri (Sevgili).

Eger Leylî degülse ol neden ben aña Mecnûnam
V'eger Şîrîn olmasa bu dil olmazdı Ferhâd'ı

304. **ol:**

Gazel 3393

Mısra: 2

"O" 3. teklik kişi zamiri (Sevgili).

Sâkiyâ sen sanma kim def'-i melâl egler meni
Ol dişi dürr-i 'Aden la'li zülâl egler meni

305. **ol:**

Gazel 3440

Mısra: 4

"O" 3. teklik kişi zamiri (Sevgili).

Tîr-i âhum geçdi bu çarhuñ tokuz kalkanını
Bükeli kıddümi cevriyle benim ol ya gibi

306. **ol:**

Gazel 3261

Mısra: 1

"O" işaret sıfatı (perî).

Câme-i zer-baft ile ger cilve kılma ol perî
Kim göre âşüfte vü hayrân ola dilden berî

307. **ol:**
Gazel 3262
Mısra: 8
" O" işaret sıfatı (mihen).
Zecr ü hicr-ile murāduñ āhır öldürmek ise
Bārī tiz öldüregör çekmeye tā ol miheni
308. **olmaya:-ma, -y, -a**
Gazel 3078
Mısra: 10
Bulunmak, mevcut olmak.
Pāyına revān eyle Muḥibbī yine yaşuñ
Ḳaddi gibi serv olmaya bustān arasında
309. **ölme:-me**
Gazel 3399
Mısra: 4
Ölmek, can vermek, hayatını kaybetmek, ruhunu teslim etmek.
Cān niçe rāḫat ola görmeye cānān yüzini
Ölme yig 'āşıḳa çün ola niḡār ayrulığı
310. **ol:**
Gazel 3266
Mısra: 1
" O" işaret sıfatı (māh).
Gidüp ol māh baña dilden hezārān şad heves kaldı
Ĝam-ı hicr-ile cān tenden gidiser bir nefes kaldı
311. **ol:**
Gazel 3270
Mısra: 2
" O" işaret sıfatı (zamān).
Zāhır oldı nāḡehān gördüm ben bir mehveşi
Ol zamāndan berü şu'le virdi sīnem āteşi
312. **ol:**
Gazel 3270
Mısra: 3
" O" işaret sıfatı (perī-şıfat).
Sünbül saçın şāneledi ol perī-şıfat
İtdi cahānı cümle ser-ā-ser müşevveşi
313. **ol:**
Gazel 3272
Mısra: 8
" O" işaret sıfatı ('ahd).
Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tiz unttduñ eyā dōst ol 'ahd kanı
314. **ol:**
Gazel 3277
Mısra: 1
" O" 3. tekil şahıs zamiri (sīmīn-ber).

Geh ḳabā gülgün geyer gördüm ol sīmīn-beri
Özine geh ḫil'at atmış reng-i nīlüferī

315. **ol:**
Gazel 3277
Mısra: 6
" O" 3. tekil şahıs zamiri (dilber).

Bāda virdüm 'aḳl u dīn ü dil anı bir görmede
Cān da kalmaz bir daḫı görsem eger ol dilberi

316. **ol:**
Gazel 3278
Mısra: 1
" O" 3. tekil şahıs zamiri (māh-veşi).

Terk-i cān itse ne tañ ki göre ol māh-veşi
Dest-i ḳudretle yaradıldı anuñ gözi kaşı

317. **ol:**
Gazel 3278
Mısra: 6
" O" 3. tekil şahıs zamiri (kişi).

İtmese kişi ḳanā'at bulmaz devlete yol
Ol eger görmeye bir nā-ḫoş ile ḫoşı

318. **ol:**
Gazel 3285
Mısra: 4
" O" işaret zamiri.

Egerçi görünür 'ışḳ evvel āsān
Velī düşvār olur ol varı varı

319. **ol:**
Gazel 3384
Mısra: 9
" O" 3. tekil şahıs zamiri .

Bu Muḥibbī kime yārum dise agyār olur ol
Kimsesi yok bu cihān içre Ḥudā'dan ḡayrı

320. **ol:**
Gazel 3289
Mısra: 6
" O" 3. tekil şahıs zamiri .

Hİç ola mı ki anuñ vaşlına ire elüm
Ol ola 'ālī-neseb ben kul olam bir Ḥabeşī

321. **ol:**
Gazel 3482
Mısra: 8
" O" 3. tekil şahıs zamiri .

Bī-vefālıkda müşābih olduğrıçün 'āleme
Kendüye ziyet vürür ol bī-vefā dünyā gibi

322. **ölsem:-se, -m**
Gazel 3337
Mısra: 5
Can vermek, || Hayatı sona ermek, vefat etmek.

Serv kıddüñ säyesinde ölsem iy serv-i sehî
Tâ kıyâmet kalsam anda eylesem câ kâşki

323. ol:

Gazel 3291

Mısra: 10

" O " işaret sıfatı.

İy Muhibbî şâh-ı 'ışkuñ hüküm[i] var tuğrâ ile
Ol hârâbât-ı cihân terk eyle nâm u nengüñi

324. ol:

Gazel 3295

Mısra: 11

" O " işaret sıfatı.

Maḥabbet cür'asın her kim Muhibbî ol ezel içdi
Ola mest-i hârâbâtî dura başında ḥumârı

325. ol:

Gazel 3393

Mısra: 8

" O " işaret sıfatı.

Zerre gelmez 'aynuma bâğ-ı cinânunñ gülleri
Ol yüzi gülzârsuz sanmañ nihâl egler meni

326. ol:

Gazel 3396

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı.

Döştlar miḥnet şebinde ol ki evbâş olmadı
Er degül 'âlem içinde adı yoldaş olmadı

327. ol:

Gazel 3287

Mısra: 6

" O " 3. teklik kişi zamiri (evbâş).

Bugün meydân-ı 'ışk içre yiter Mecnûn'a mecnûnlık
Aña ta'na daşın atup n'idersiz siz ol evbâş

328. ol:

Gazel 3293

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (serv-i dil-cü).

Nigârunñ pâyına yaşum revân itsem 'aceb midür
Ḥırâmânî ḥırâmânî görem ol serv-i dil-cüy

329. ol:

Gazel 3299

Mısra: 2

" O " işaret zamiri (güneh).

Ger ḥâtâ ile disem güneş senünñ rüyünñ gibi
Ol günehden olsar yüzüm siyeh müyuñ gibi

330. ol:

Gazel 3301

Mısra: 2

" O " işaret sıfatı (şekl-i 'ayyâr).

Çıkup şeb-gün libâs ile o meh bir şeb birün oldu
Görüp ol şekl-i 'ayyârı hemân bu dil cünün oldu

331. ol:

Gazel 3301

Mısra: 5

" O " işaret sıfatı (gül-i ra'nâ).

İşitdüm ol gül-i ra'nâ geyüpdür câme-i gülgün
Anuñçün gözlerüm yaşı şarâb-ı lâlegün oldu

332. ol:

Gazel 3302

Mısra: 14

" O " işaret sıfatı (vefâsuz dil-rübâ).

Muhibbî ḥün-ı dil dök yaş yirine
Çü sevdün ol vefâsuz dil-rübâyı

333. ol:

Gazel 3318

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı (cân).

'İyd oldu ḳurbâna şalâ itdün gelüp 'âşıklarunñ
Kıldı vişâle irmedi ol cân ki ḳurbân olmadı

334. ol:

Gazel 3318

Mısra: 8

" O " 3. teklik kişi zamiri (dünyaya ayak basan
kişi).

Dünyâya dirler cîfedür her kim aña basdı kadem
Kaldı mülevves tâ ebed ol pāk-dāmân olmadı

335. ola:-a

Gazel 3345

Mısra: 2

(Bir hal ya da durum üzere) olmak.

Var mı cihânda bî-ser ü bî-pâ benüm gibi
Ya mübtelâ-yı derd ü gam ola benüm gibi

336. ol:

Gazel 3321

Mısra: 8

" O " işaret sıfatı (rakîb).

Her kaçan kılsam heves görmege sen ḥurşid-veşi
Komaz elden ol rakîb säyem gibi dñnbâlümü

337. ol:

Gazel 3332

Mısra: 12

" O " işaret sıfatı (fütâde).

Sevmek seni suçsa suçı Muhibbî'nün
Çokdur hemân eyle helâk ol fütâde[y]i

338. ol:

Gazel 3332

Mısra: 1
" O " işaret sıfatı (küleh-i kec-nihāde).

Almış başına ol küleh-i kec-nihāde[y]i
Zülfin gideri 'arızın itmiş küşāde[y]i

339. ol:
Gazel 3333
Mısra: 4
" O " işaret sıfatı (efsāne).

Her ne yirde ki okunsa Leylī Mecnūn kışşası
İşiden ahvālümü terk eyler ol efsāne[y]i

340. ol:
Gazel 3333
Mısra: 6
" O " işaret sıfatı (nergis-i mestāne).

Mestlik meclisde rindāne bugün meyden degül
Oldılar medhūs görüp ol nergis-i mestāne[y]i

341. ol:
Gazel 3334
Mısra: 4
" O " işaret sıfatı (āb-gīne).

Sākī ğubār-ı ğam virdi meded gönlüme keder
Şaykal ide göre mey ile ol āb-gīne[y]i

342. ol:
Gazel 3335
Mısra: 10
" O " işaret sıfatı (āsitāne).

Yıllar-durur dımedi hālūn nedür ğarīb
Bekler Muhibbī gerçi ki ol āsitāne[y]i

343. ol:
Gazel 3340
Mısra: 1
" O " işaret sıfatı (āfet).

Dem dem eger cevri ide baña ol āfeti
Her bir nefesde artura bu dilde rāhati

344. ol:
Gazel 3342
Mısra: 4
" O " işaret sıfatı (siyeh şāl).

Dūd-ı āhum var iken zer-baf ü atlas n'iderem
Baña yiter ki bürür ol siyeh şāl beni

345. ol:
Gazel 3343
Mısra: 8
" O " işaret sıfatı (serv-i revān).

Gözüm yaşını ayagina cūlar iderdüm
Nāz-ıla görem seyr ide ol serv-i revānı

346. ol:
Gazel 3346
Mısra: 1
" O " işaret sıfatı (kad-i bālā).

Olmaya bāğ içre bir serv ol kad-i bālā gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi şehlā gibi

347. ol:
Gazel 3346
Mısra: 2
" O " işaret sıfatı (şehla göz).

Olmaya bāğ içre bir serv ol kad-i bālā gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi şehlā gibi

348. ol:
Gazel 3346
Mısra: 10
" O " işaret sıfatı (bezm).

Meclis-i ğamda Muhibbī içerez hūn-ı ciger
İniler feryād ider ol bezme gönlüm nā gibi

349. ol:
Gazel 3347
Mısra: 5
" O " işaret sıfatı (perī).

Ol perī gönlümü ger mesken iderse yiridür
Çün perī mesken ider bulduğı vīrāneliği

350. ol:
Gazel 3374
Mısra: 5
" O " işaret sıfatı (perī).

Gerçi kim geldi hemān-dem yine gitdi ol perī
Eşküm-ile eyledüm pür eldeki peymāneyi

351. ol:
Gazel 3347
Mısra: 8
" O " işaret sıfatı (perīşān zūlf).

Bu gönül şāne gibi āh yine biñ pāre olur
Ol perīşān ura zūlfine eger şāneliği

352. ol:
Gazel 3349
Mısra: 1
" O " işaret sıfatı (şeh-i hūbān).

Selāmin ol şeh-i hūbān n'ichün ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

353. ol:
Gazel 3350
Mısra: 4
" O " işaret sıfatı (serv-i sehī).

Ben niçe itmeyeyim göz yaşını āb-ı revān
Salınur her tarafa nāz-ıla ol serv-i sehī

354. **ol:**
Gazel 3351
Mısra: 8
" O " *işaret sıfatı (dilber).*
- Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cāndur
Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı
355. **ol:**
Gazel 3353
Mısra: 4
" O " *işaret sıfatı (har/rakip).*
- Cevr ü cefāyı eyleme cānā raķībūñe
Çekmez o bāri degmede ol ħar benüm gibi
356. **ol:**
Gazel 3354
Mısra: 1
" O " *işaret sıfatı (serv-ķamet).*
- Gördüm gezer nāz-ıla ol serv-ķameti
Sandum ki hemān başuma kopdı ķıyāmeti
357. **ol:**
Gazel 3356
Mısra: 1
" O " *işaret sıfatı (serv-ķad).*
- Göñlümi alan benüm ol serv-ķad dil-cū gibi
Anuñ için eşķ-i çeşmüm durmaz akar su gibi
358. **ol:**
Gazel 3356
Mısra: 12
" O " *işaret sıfatı (uslu).*
- Dimeñüz Mecnūn'a Mecnūn itdi çün dünyāyı terk
Cümleden ħalk-ı cihān içinde ol uslu gibi
359. **ol:**
Gazel 3358
Mısra: 1
" O " *işaret sıfatı (perī-zād).*
- Bugün dīvānesi oldum görüp āh ol perī-zādı
Giceler ħ'āb yüzün görmem iderem nāle feryādı
360. **ol:**
Gazel 3359
Mısra: 8
" O " *işaret sıfatı (gönül).*
- Cevr sengin yagdurup kıldıñ gönül mülkin ħarāb
Devr-i ħüsnünde senüñ ol bir kez ābād olmadı
361. **ol:**
Gazel 3362
Mısra: 4
" O " *işaret sıfatı (āteş-liķā).*

- Gördük cemāl-i şem'ini düşdük ayagına
Pervāne gibi yakdı ol āteş-liķā bizi
362. **ol:**
Gazel 3362
Mısra: 8
" O " *işaret sıfatı (kaş).*
- Yā gibi çeker kendine her dem raķībi yār
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi
363. **ol:**
Gazel 3364
Mısra: 6
" O " *işaret sıfatı (genc).*
- Ĥalka olmuş ħüsninüñ gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence tılısm olmuş ezelden mār iki
364. **ol:**
Gazel 3365
Mısra: 10
" O " *işaret sıfatı (memleket).*
- 'Işķ şāhı geldi ardınca bile sultān-ı ħam
Yıkılır ol memleket ħükm itdi çün sultān iki
365. **ol:**
Gazel 3369
Mısra: 4
" O " *işaret sıfatı (zülfi siyehķār).*
- Pāymāl itdi gözüm yaş[ı] gibi āħir-i ķār
Yırlere saldı gör ol zülfi siyehķār beni
366. **ol:**
Gazel 3372
Mısra: 2
" O " *işaret sıfatı (gonca leb).*
- 'Işķ-ıla gerçi ki çekdüm niçe dürlü ta'abı
Ĥamdü-lillāh ki getürdüm ele ol gonca lebi
367. **ol:**
Gazel 3374
Mısra: 4
" O " *işaret sıfatı (gözi mestāne-sevgili).*
- Ĥāk-i pāyına gözümden cyledüm gevher nisār
Biñ belā-y-ıla getürdüm ol gözi mestāneyi
368. **ol:**
Gazel 3374
Mısra: 7
" O " *işaret sıfatı (vefāsuz dilber-sevgili).*
- Gül yüzünün ħasretinden ol vefāsuz dilberün
Oda yakdum āteş-i āhumla ben de ħāneyi
369. **ol:**
Gazel 3374
Mısra: 9
" O " *işaret sıfatı (vefāsuz dilber-sevgili).*

Leblerinüñ hasretinden ol vefâsuz dilberüñ
Bu Muhibbî mesken itse tañ midur meyhâneyi

370. ol:

Gazel 3377

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (peykân-sevgilinin kirpiği).

Çonca gibi saklaram sînemde peykânüñ şehâ
Bu şikeste gönlümün çün ol olupdur merhemi

371. ol:

Gazel 3382

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (zülfi-perişân-dağınık saç).

El uraldan sünbül-i müşgîn-i dildâra şabâ
Key perişân hâlüm ol zülfi-perişânım gibi

372. ol:

Gazel 3383

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (rûh-ı revân).

N'eyleyem bizümle ol rûh-ı revân eğlenmedi
Kaldı cismüm gitdi bu cânım revân eğlenmedi

373. ol:

Gazel 3383

Mısra: 3

" O " işaret sıfatı (serv-i revân).

Va'deyi ferdâya saldı gitdi ol serv-i revân
Bile gitdi göz yaşı eşk-i revân eğlenmedi

374. ol:

Gazel 3385

Mısra: 5

" O " işaret sıfatı (ser-efrâz).

Ol ser-efrâzum kaçan kim nâz-ıla seyrân ide
Dir görenler işte budur serv-kağlar serveri

375. ol:

Gazel 3386

Mısra: 5

" O " işaret sıfatı (şeh).

Şimdi bîrün oldum-ısa dergehinden ol şehün
İtleri içinde bir vaqt hayli nâmum var-ıdı

376. ol:

Gazel 3387

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (dilrübâ).

Hasta gönlüm bir nefes ol dilrübâ şâd itmedi
Yañılıp ben derdmendi bir kezın yâd itmedi

377. ol:

Gazel 3387

Mısra: 5

" O " işaret sıfatı (kâfir).

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kâfir beni
Hamdü-lillâh kim beni bendinden âzâd itmedi

378. ol:

Gazel 3387

Mısra: 8

" O " işaret sıfatı (hayr iş).

İt raķıbüñ sözine aldanma iy Yûsuf-cemâl
Kim seni bir kerre ol hayr işe irşâd itmedi

379. ol:

Gazel 3389

Mısra: 9

" O " işaret sıfatı (kemân-ebrü).

Ol kemân-ebrü gelüp didi Muhibbî yârüñam
Şimdi bildüm yâr-ıymış hergiz gümânım kalmadı

380. ol:

Gazel 3390

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (letâfet-sevgili).

Ol letâfet ki Huzâ sen gül-i hamrâda kodı
Ne ciĥân bâğına virdi ne gül-i terde kodı

381. ol:

Gazel 3390

Mısra: 5

" O " işaret sıfatı (yâr-ı güzîn-sevgili).

Hüsn iline pâdişâh olalı ol yâr-ı güzîn
Kim ki gördiyse anı illerini serde kodı

382. ol:

Gazel 3392

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (yâr).

Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yâr dağı
Baña şimden girü raĥm eyleye ağyâr dağı

383. ol:

Gazel 3392

Mısra: 5

" O " işaret sıfatı (yâr).

Didüm ol yâra n' için 'ahde vefâ eylemedün
Gül gibi güldi didi be vara mı yâr dağı

384. ol:

Gazel 3393

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (zülfi hâl).

Misk gibi terk-i diyâr etmek dilerdi bu gönül
Gördüğümce dem-be-dem ol zülfi hâl egler meni

385. ol:

Gazel 3395

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (meh-rü-sevgili).

Ƙamer devrinde ol meh-rũ geyer zerrĩn külâh egri
Sanasın ebrdür zũlf-i olur gâh togru gâh egri

386. ol:

Gazel 3395

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (zũlf-i dü-tâ-sevgilinin saçı).

İder zũlf-i perîşânı perîşân göñlin 'uşşâkuñ
Benüm âh u fiğânumdandır ol zũlf-i dü-tâ egri

387. ol:

Gazel 3398

Mısra: 8

" O " işaret sıfatı (kan).

Hicr elinden dõstum ben şol Ƙadar kan ağladum
Gõtürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

388. ol:

Gazel 3400

Mısra: 3

" O " işaret sıfatı (türk-i mest).

Her gice nergis gibi açmaz gözün ol türk-i mest
Gitmedi bahtım gibi beñzer hiç anuñ uyhuşu

389. ol:

Gazel 3404

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (âdem cânı).

'Ayb kılmazduñ bu ben dîvâneyi ta'n eyleyüp
Zâhidâ görseñ eger bir kez ol âdem cânını

390. ol:

Gazel 3408

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı (kulle).

Başum ki belâ kühıdur 'aynum iki 'aynı
Dũd-ı dilüm ol Ƙullenüñ üstinde sehâbı

391. ol:

Gazel 3409

Mısra: 7

" O " işaret sıfatı (tabîb-i dil/sevgili).

Ol tabîb-i dil ölüsem de baña virmez cevâb
Bağludur ben hastaya beñzer ki şıhhat kapusı

392. ol:

Gazel 3418

Mısra: 2

" O " işaret sıfatı (âteş-liķâ).

Dîvâne kıldı zũlf-i kemend-i dü-tâ bizi
Pervâne itdi yakdı ol âteş-liķâ bizi

393. ol:

Gazel 3418

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (kaşu ya-sevgili).

Şabrum apardı 'aqlumı zũlf itdi târmâr
Dutdı cefâ tîrine ol kaşu ya bizi

394. ol:

Gazel 3419

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (serv-Ƙadd).

Ol serv-Ƙadde nâgâh bu dîde baƘadüşdi
Eşküñ revân gözümden pâyına akadüşdi

395. ol:

Gazel 3419

Mısra: 9

" O " işaret sıfatı (libâs-ı zer-keş).

Âh ol libâs-ı zer-keş bindügi atı serkeş
Bağlandı tîr ü türkçeş 'azm-i 'Irâk'a düşdi

396. ol:

Gazel 3419

Mısra: 14

" O " işaret sıfatı (serv Ƙadd).

Göz yaşların Muhibbî dökseñ 'aceb degüldür
Ol serv Ƙadde nâgâh bu dîde bakadüşdi

397. ol:

Gazel 3420

Mısra: 3

" O " işaret sıfatı (zũlf-i pür-ħam).

Her kim ki nazâr eyleye ol zũlf-i pür-ħama
Başından anuñ gitmeye sevdâ benüm gibi

398. ol:

Gazel 3443

Mısra: 3

" O " 3. teklik kişu zamir.

Ol er midür ki ni'metüñ üstinde lâf ura
Bil er odur ki terk ide başum cefâ günü

399. ol:

Gazel 3446

Mısra: 1

" O " 3. teklik kişu zamir.

Serîr-i mülk-i ħüsn üzre seni ol ki emîr itdi
Beni zencîr-i 'ışķuñla kapuñda bir esîr itdi

400. ol:

Gazel 3476

Mısra: 7

" O " 3. teklik kişu zamir.

San geyer ol sîm-ten üstine dâvüdi zirih
Her kaçan eyler perîşân tagıdur gîsüları

401. ol:

Gazel 3481

Mısra: 6

" O " 3. teklik kişu zamir.

Dir idüm küh-ı belâda çekdügüm bir bir aña
Ol lebi şîrîn şeker-güftârî görsem bir dağı

402. **olan:-an**

Gazel 3450

Mısra: 12

(Var) olmak, bulunmak.

Sâkiyâ sun berü ol rāhat-ı cān-bahşî müdām
Gidere kalb-i Muhibbî'de olan her miheni

403. **ol:**

Gazel 3009

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı.

Degül ben hastanun hālinden ol sîmîn beden āgeh
Kim eyler ol şehi yâ Rab 'aceb ben bendeden āgeh

404. **ol:**

Gazel 3009

Mısra: 2

" O " işaret sıfatı.

Degül ben hastanun hālinden ol sîmîn beden āgeh
Kim eyler ol şehi yâ Rab 'aceb ben bendeden āgeh

405. **ol:**

Gazel 3009

Mısra: 3

" O " işaret sıfatı.

Dilerem pâyını bûse kılam ol serv-i refârûn
Ki ne dâmen ola vâkıf u ne hüd pîrehan āgeh

406. **ol:**

Gazel 3472

Mısra: 8

" O " işaret sıfatı.

Kanına girdüm yire saldum yaşum eytāmını
Korkaram yolum tutar āhîr olur ol kan beni

407. **ol:**

Gazel 3482

Mısra: 10

" O " işaret sıfatı.

İy Muhibbî kankı dilde yok maḥabbetden eser
Cān gözini açmaya ol çeşm-i nâ-bînâ gibi

408. **ol:**

Gazel 3483

Mısra: 10

" O " işaret sıfatı.

Küy-ı cānâna Muhibbî yine dil oldı revān
Beñzer ol miskîni çeken suyu topragı gibi

409. **ol:**

Gazel 3485

Mısra: 10

" O " işaret sıfatı.

İy Muhibbî çünkü merhem urmaz āhîr yarama
Urmasa ğamz oklarını ol kaşı ya kâşki

410. **ol:**

Gazel 3497

Mısra: 10

" O " işaret sıfatı.

Bezm-i ğamda sāġar-ı çeşmünle iç hūn-ı ciġer
İñlesün ol meclisün olsun bu göñlüm nālari

411. **ol:**

Gazel 3424

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (serv-i sehî).

Ol serv-i sehî nâz-ıla bir kez salınaydı
Yolına anun cān revān itmege yanaydı

412. **ol:**

Gazel 3424

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (kâfir-i bed-mest).

Hâdden aşurup zulmı döker kanları çeşmün
Bir pâre gel ol kâfir-i bed-mestüne hey di

413. **ol:**

Gazel 3426

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (serv-i hırām).

Her kim ki göre seyr ider ol serv-i hırāmı
Göz yaşını yolına revān ide tamāmî

414. **ol:**

Gazel 3464

Mısra: 10

" O " 3. teklik kişî zamiri.

İy Muhibbî lezzet-i derd ü belâyı baña sor
Yimeyenden sorma bilmez ol ta'āmuñ dadını

415. **ol:**

Gazel 3426

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (çeşm-i hırāmî).

Dil kâfilesin rāh-ı maḥabbetde kim itdi
Reh-zenlik idelden berü ol çeşm-i hırāmî

416. **ol:**

Gazel 3431

Mısra: 3

" O " işaret sıfatı (hāl-i siyāh).

Gören hâdinde ol hāl-i siyāhı
Didi san Rūm iline Hindî düşdi

417. **ol:**

Gazel 3432

Mısra: 2

" O " işaret zamiri (çerāġ).

‘İşkuñ iderse rüşen sīnemdeki çerāğı
Söyinmesün ebed ol nite ki er çerāğı

418. ol:

Gazel 3434

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (leb).

Āb-ı hayvān dir naşīb olsa kim emse ol lebi
Tā kıyāmet zinde ola nitekim Hızr nebī

419. ol:

Gazel 3436

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (melāmet).

Zāhid ko bizi sen yūri sag u selāmet ol
‘Āşık hemīşe ister ola ol melāmeti

420. ol:

Gazel 3438

Mısra: 3

" O " işaret sıfatı (hümā).

Ol hümāyī bāl-i himmetle şikār itsem ne tañ
‘Āciz olmaz çün şikārında toganuñ yügrügi

421. ol:

Gazel 3436

Mısra: 5

" O " işaret sıfatı (‘Āşık).

Zāhid ko bizi sen yūri sag u selāmet ol
‘Āşık hemīşe ister ola ol melāmeti

422. ol:

Gazel 3442

Mısra: 12

" O " işaret zamiri (şî ‘r-i sāde).

Muhibbī sāde işdür şî ‘r-i sāde
Olıcak ol gerekdür künde-kārī

423. ol:

Gazel 3445

Mısra: 2

" O " işaret sıfatı (gīsū).

Gün gibi itdūñ tūlū‘ gördüm çü iy meh-rū seni
Yine tiz girdūñ seḥāba örtdi ol gīsū seni

424. ol:

Gazel 3445

Mısra: 8

" O " işaret sıfatı (su).

Kūyına varmaga yāruñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir gün alır korkaram ol su seni

425. ol:

Gazel 3445

Mısra: 10

" O " işaret zamiri.

İy Muhibbī ḥāne-i dilde iken mātūb-ı dil
Anı gāfil görme ki ol araya her sū seni

426. ol:

Gazel 3447

Mısra: 7

" O " işaret zamiri (gül-i ra ‘nā).

Ol gül-i ra ‘nā ḡamından ḡiceler bülbul gibi
İy dil-i şūrīde arturduñ fiḡān u zāruñı

427. ol:

Gazel 3450

Mısra: 11

" O " işaret sıfatı (rāḡat-ı cān-baḡş).

Sākiyā sun berü ol rāḡat-ı cān-baḡşı müdām
Gidere ḡalb-i Muhibbī’de olan her miheni

428. ol:

Gazel 3451

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı (belā).

Zülfün hevāsı başuma bildüm belā-y-ımıñ
Çekdi kemend-i miḡnete āh ol belā beni

429. ol:

Gazel 3452

Mısra: 10

" O " işaret sıfatı (kaş).

Bir nazarla bu Muhibbī’nüñ olur sīnesi çāk
Göricek ol kaşı ya vü o gözi karacugı

430. ol:

Gazel 3455

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (serv).

Āba māyil gördüm ol servün ḡad-i dil-cūyını
Anuñ-içün ben revān itdüm bu yaşum cūyını

431. ol:

Gazel 3456

Mısra: 5

" O " işaret sıfatı (meh-rū).

Söze geldükçe ol meh-rū düşer üstine bī-diller
Nite kim kuşlar üşmişdür işidüp şavt-ı Dāvūd’ı

432. ol:

Gazel 3457

Mısra: 2

" O " işaret zamiri (dil murḡı).

Zülfinde gördi ḡalīn dil murḡı āḡa düşdi
Olmaz ebed ḡalāş ol bend-ile bāḡa düşdi

433. ol:

Gazel 3457

Mısra: 10

" O " işaret zamiri (sır).

Sırruñ Muḥibbī sakla dilden çıkarma zīnhār
Zāhir olur ol ebed çünki tutaga düşdi

434. ol:

Gazel 3458

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı (deryā).

Ġarḳ olursa eşk-i çeşmümden ‘aceb mi fülk-i dil
Bād-ı āhumla temevvüc eyler ol deryā gibi

435. ol:

Gazel 3461

Mısra: 2

"ol-" yardımcı fiili.

Māl u cāha ğarra olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzüñ yire tevāzu‘ ehli ol dāmen gibi

436. ol:

Gazel 3462

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (serv-i ḥurāmān).

Görüp gülzār-ı ḥüsn içre ben ol serv-i ḥurāmānı
Akitdum pāyına cūlar kılup bu çeşm-i giryānı

437. ol:

Gazel 3464

Mısra: 3

" O " işaret sıfatı (ser-nigün).

Āḥir olsun göreyin tūbī gibi ol ser-nigün
Kim ki teşbīh eyleye serve ḳadūñ şimşādını

438. ol:

Gazel 3465

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (gül budācuğı).

Dün serv gibi salınup ol gül budācuğı
Mestāne-vār eline almış ayacığı

439. ol:

Gazel 3466

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı (leffāf).

Meclis-i ‘ışḳda cān yakmaga pervāne yiter
Bülbül-i gülşeni añma gider ol leffāfi

440. ol:

Gazel 3468

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı (bezm).

Sakın meyl itme aldanma şarāba
Eger ol bezme Zühre ola çengī

441. ol:

Gazel 3469

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (dilberüñ kaşı).

Nişān-ı ḳavs-i Rüstem’den beter ol dilberüñ kaşı
Ḥadeng-i ğamzesin atsa gelür bir yirlere başı

442. ol:

Gazel 3469

Mısra: 4

" O " işaret zamiri (‘aḳl).

Ciger ḥünını nüş eyle dilā çeşmüñ kabagından
Sakın yol virmegil ‘aḳla olur ol meclise nāşī

443. ol:

Gazel 3472

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı (zindān).

Zülfüne bend olmuşın gel koy zenaḥdān çāhına
Tā ebed kurtarmasun ḥabs itsün ol zindān beni

444. ol:

Gazel 3473

Mısra: 3

" O " işaret sıfatı (pādişāh-ı ḥüsn).

‘Ār eyler-ise tañ mıdur ol pādişāh-ı ḥüsn
Ḥāk-i derinde görse mezellet gedāsını

445. ol:

Gazel 3476

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (gözleri āhū-sevgili).

Niçe gündür gözlerem ol gözleri āhūları
N’eyleyem derdā dirīğā görmedüm āh oları

446. ol:

Gazel 3477

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (kāfir-zülüf).

Zülfini kodı ‘arızı üzre yine dilber
Ḥācımı gör ol kāfiri kim suya bıraktı

447. ol:

Gazel 3478

Mısra: 2

" O " işaret sıfatı (taş).

Kühken geldi bu ‘ışḳ bünyādına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yirine bu göñlüm baş kodı

448. ol:

Gazel 3478

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı (ayak).

Cām-ı ‘ışḳı bile nüş itdük ezel Mecnün-ıla
Ol ayak götürdi meclisde beni serḥōş kodı

449. ol:

Gazel 3481

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı (yüzi gülzār-sevgili).

Dür olalı gül yüzinden hastadur cān bülbüli
İnlerem āh ol yüzi gülzārı görsem bir daḥı

450. ol:

Gazel 3481

Mısra: 8

" O " işaret sıfatı (bāzār).

Cān virür kimdür didi 'ālemde dilber büseme
Cān virem didüm ben ol bāzārı görsem bir daḥı

451. ol:

Gazel 3481

Mısra: 10

" O " işaret sıfatı (güneş ruḥsār-sevgili).

Kurtılup zulmet şebinde gün togardı başuma
İy Muḥibbī ol güneş ruḥsārı görsem bir daḥı

452. ol:

Gazel 3488

Mısra: 6

" O " işaret sıfatı (āhūvāne gözler).

Leylī zülfini görelden olmuşam mecnūn-ı zār
'Aqlumı taḡıtdı āh ol āhūvāne gözleri

453. ol:

Gazel 3490

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (serv-i ḥırāmān).

Ne için beñzedem serve ben ol serv-i ḥırāmānı
Yürür gülşende nāz-ıla ḥırāmānī ḥırāmānī

454. ol:

Gazel 3490

Mısra: 14

" O " işaret sıfatı (dil ü cān).

Muḥibbī bezm-i ḥüsnünde ko yansun şem'-i
meclisdür
Ezelden āteş-i 'ışka yakupdur ol dil ü cānı

455. ol:

Gazel 3493

Mısra: 12

" O " işaret sıfatı (mecnūn).

Döstum bend it Muḥibbī'yi saçuñ zencirine
Ola kim uslana ol mecnūn bile sag u solı

456. ol:

Gazel 3494

Mısra: 1

" O " işaret sıfatı (serv-ḳad).

Çünkü olduñ iy gönül ol serv-ḳad āvāresi
Gözlerüñ yaşını cü kılmakdur anuñ çāresi

457. ol:

Gazel 3495

Mısra: 4

" O " işaret sıfatı (iki ḥāl).

Gönül murgı tutılsa tañ mı zülfe
İçinde dānedür ol iki ḥālī

458. ol:

Gazel 3022

Mısra: 9

" O " işaret sıfatı (bī-vefā).

Cān fedā itmez Muḥibbī dir-imiş ol bī-vefā
Cān u baş yolındadır çokdan bu söze Ḥaḳ güvāh

459. ol:

Gazel 3024

Mısra: 8

" O " işaret sıfatı (yār).

Gözlerüm yaşı revān olup akar cūlar gibi
Serv gibi salınup ol yār eger tenhā geze

460. ol:

Gazel 3051

Mısra: 3

"ol-"yardımcı fiili.

Sinede dāğ yakup kendini mecrūh ider ol
Baña öykündi meger yakdı bedenhā lāle

461. ol:

Gazel 3144

Mısra: 10

" O " işaret sıfatı (meh).

Ḥalkı uyutmazsa efgānı Muḥibbī'nüñ ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse ḥ'ābda

ol daḥı:

1. ol daḥı:

Gazel 3137

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

O da; O bile.

Muşḥaf-ı ḥüsnine yāruñ ḥāl ü ḥaḳ vimez ḥalel
Ol daḥı rüşen görünür noḳta vü i'rāb-ıla

ol dem:

1. ol dem:

Gazel 3005

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

O zaman.

Dirler Muḥibbī şî'rine ol dem lisān-ı ḡayb
Bekri ma'ānī sözlerini ger raḳam kıla

2. ol dem:

Gazel 3273

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O zaman.

Nazar müjgânına kıldum helâküm aîladum ol dem
Elinde dutduğı tığ u cefâ tîr-i kıtâl oldı

3. ol dem:

Gazel 3381
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O zaman.

Taht-ı çemende yâr çözüp zülfi bağını
Dehrün mu'atâr eyledi ol dem dimâgını

4. ol dem:-de

Gazel 3426
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O zaman.

Küyuñda ruhuñ şevkıne kim cân vire cânâ
Ol demde hemân Dâr-ı selâm ola maqâmı

5. ol dem:

Gazel 3349
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O anda, o zaman.

Görelde serv-i reftâruñ yürimez kalmadı kudret
İşidüp gonca güftâruñ hemân ol dem suhen kesdi

6. ol dem:

Gazel 3486
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O zaman, o vakit. II O durumda.

Dün gece hicrân şebinde infî'âlüm var-ıdı
Kimseler bilmez benüm ol dem ne hâlüm var-ıdı

7. ol dem:

Gazel 3386
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O zaman, o an.

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şânum var-ıdı
Bir elümde gâbğab u bir elde câmum var-ıdı

8. ol dem:-de

Gazel 3488
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O zaman, o an.

İy Muhibbî leblerinden korkaram em sormaga
Câna kaçd idüp girür ol demde kana gözleri

9. ol dem:

Gazel 3190
Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O zaman, o an.

Âsitânında Muhibbî'ye eger bende dise
Şâdlıktan atar idüm göge ol dem külehi

ol dem içinde:

1. ol dem içinde:--de

Gazel 3041
Mısra: 3
Kelime Tipi: -
O zaman içinde.

Dil zevrakı garķ olsa ne tañ ol dem içinde
Alnuña kamer gün yüzüñe beñzemez iy döst

ol gün:

1. ol gün:

Gazel 3443
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O gün.

Merdâne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görine zevķ u şafâ günü

2. ol gün:

Gazel 3443
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O gün.

Bârân olursa başına ok yıldırım kılıç
Gerçek er olana gelür ol gün 'atâ günü

ol sebeb:

1. ol sebeb:--den

Gazel 3006
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O sebeple, o yüzden, o yüzden ki.

Râh-ı 'ışķ içre olan olur şehîd
Ol sebebden hasta göñlin şâd ide

2. ol sebeb:--den

Gazel 3116
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O sebeple, o yüzden, o yüzden ki.

Leylî zülfi hasretinden olmışam Mecnün-ı zâr
Ol sebebden düşmişemdür vâdî vü şâhrâlara

3. ol sebeb:-den, -dür

Gazel 3222
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O sebeple, o yüzden, o yüzden ki.

İy Muhibbî şî'r-i pür-süzüñla yakduñ 'âlemi
Ol sebebdendür ki böyle süzinäk itdüñ beni

ol vakt:

1. ol vakt:

Gazel 3160

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

O vakit, işte o zaman.

Büsesine iy Muhibbî cân virürsin dilberüñ
Müşkil ol vaktin olurdu cânı āsān olmasa

2. ol vakt:

Gazel 3407

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

O vakit, işte o zaman.

Bu Muhibbî tevbe itmişdür meye ol vakt sır
Sākî-i gül-ruḥ ide ibrāmı bayram irtesi

ola:

1. ola:

Gazel 3211

Mısra: 2

Ola ki, olur ya.

İy melek-ḥaşlet ü iy nūr-ı Ḥudā v'iy Ḳureşî
Kankı kâfirdür ola sevmeye sen hürî-veşî

2. ola:

Gazel 3271

Mısra: 18

Ola ki, olur ya.

Şābirseñ belā vü miḥnet ü derde
Ola ḥaşr ola olmaya şümārı

ola ki:

1. ola ki:

Gazel 3127

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Ola ki; belki.

Kıl cefā cevre taḥammül ola ki bu rüzigār
Tāli'üñ ola müsā'id ola kim bir gün ese

2. ola ki:

Gazel 3080

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Olur ki, olur da, diyelim ki.

Ġamzelerden yine tîr aldı nigārum eline
Kaşî yayına koyup ola ki bagrum deline

3. ola ki:

Gazel 3190

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur ki, olur da, diyelim ki.

Seni cân-ıla eger sevdüm ise sanma günāḥ
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādîşehi

4. ola ki:

Gazel 3324

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur ki, olur da, diyelim ki.

İdeyim ser-te-ser geşt berr ü bahrı
Ola ki bulam arayı arayı

5. ola ki:

Gazel 3326

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur ki, olur da, diyelim ki.

Sultān-ı 'ışk ola ki gelüp qarār ide
İtdüm serîr-i sînemi taḥt-ı münakkaşî

6. ola ki:

Gazel 3329

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur ki, olur da, diyelim ki.

Ġāyibāne 'aşıqam ara gel iy dil yāruñı
Ola ki müyesser bulasın dildāruñı

7. ola ki:

Gazel 3251

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur ki, olur da, diyelim ki.

Yüzüni ele alup yüri Muḥîb dergehine
Ola ki raḥm kıla eyle şefā'at talebi

ola kim:

1. ola kim:

Gazel 3097

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Ola ki /Olur da.

Derd-i dil ḥālını yaz şāyed ala yār eline
Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe

2. ola kim:

Gazel 3101

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Ola ki /Olur da.

Top ser kıldı Muḥîbbî zülfinüñ çevgāmna
Ola kim gālṭān idüp dilber teğāfûl itmeye

3. **ola kim:**

Gazel 3127

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Ola ki /Olur da.

Kıl cefâ çevre taḥammül ola ki bu rüzigâr
Tâli'ün ola müsâ'id ola kim bir gün ese

4. **ola kim:**

Gazel 3087

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Ola ki: Olur da II Belki, olabilir ki.

Ḥâk-i miḥnetle cefâ sengiyle dil vîrânesin
Ola kim ma'mûr ide mi'mâr sevdim tâzece

5. **ola kim:**

Gazel 3112

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Ola ki: Olur da II Belki, olabilir ki.

Anuñ-ıçundur yolında başımı top eyledüm
Ola kim gâltân idem ben zülfinüñ çevgânına

6. **ola kim:**

Gazel 3112

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Ola ki: Olur da II Belki, olabilir ki.

Zülfine el sun Muḥibbî ola kim bend eyleyüp
Sala âḫir ḥabs için seni zenaḥ zindânına

7. **ola kim:**

Gazel 3138

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Ola ki, olur da.

İy Muḥibbî gözünüñ yaşını kıl âb-ı revân
Ola kim salnup ol serv-i ser-efrâz gele

8. **ola kim:**

Gazel 3150

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ola ki, olur da.

Nâle eyle iy gönül çal sînemün ṭanbûrını
Ola kim bir dem turup güş ide dilber sâzumâ

9. **ola kim:**

Gazel 3199

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ola ki, olur da, diyelim ki.

Gözüm yaşıyla yumak baña lâyıq
Ola kim giderem rüy-i siyâhı

10. **ola kim:**

Gazel 3314

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur ki, olur da, diyelim ki.

Yüri cân vir yolma vaşlını eyle talebi
Ola kim ele getürebilesin la'l-i nâbı

11. **ola kim:**

Gazel 3319

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur ki, olur da, diyelim ki.

Yüzümi baş eyledüm tâ
Ola kim cevr ü cefâlar itmege gele gehî

12. **ola kim:**

Gazel 3204

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur ki, olur da, diyelim ki.

'İşkum degül mi gün gibi rüşen kim anlamaz
Ola kim 'ayândur aña ne ḥâcet beyân daḫı

13. **ola kim:**

Gazel 3480

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur ki, olur da, diyelim ki.

Naḫş kıldum ḥâne-i dilde kamer ruḫsârını
Ola kim bu nev'-ile görem anuñ dîdârını

14. **ola kim:**

Gazel 3214

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur ki, olur da, diyelim ki.

Yüzünü ele alup yüri Muḥib dergesine
Ola kim raḫm kıla eyle şefâ'at talebi

15. **ola kim:**

Gazel 3221

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur ki, olur da, diyelim ki.

Bilmedin ḫadrüm benüm öldürdi zecr ü hicr-ile
Bir gün ola kim Muḥibbî bulmaya aña seni

16. **ola kim:**

Gazel 3493

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur ki, olur da, diyelim ki.

Döstüm bend it Muḥibbî'yi saçuñ zencîrine
Ola kim uslana ol mecnûn bile sag u solı

ola mı:

1. **ola mı:**

Gazel 3125

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur mu?.

Muhibbî zühd ü takvâdan geçerdî şahın-ı gülşende
Eger on dört yaşar sâkî ola mı dağı yek şale

2. **ola mı:-a**

Gazel 3289

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olur mu, mümkün mü, olası şey mi?.

Hîç ola mı ki anuñ vaşlına ire elüm
Ol ola 'âlî-neseb ben kul olam bir Hâbeşî

olaldan:

1. **olaldan:**

Gazel 3102

Mısra: 6

Olduğundan beri.

Hâller Hindü gibi eyler tavâf hüsnüñi
Zülfün olaldan nigârâ halka bâb-ı Ka'be'ye

2. **olaldan:**

Gazel 3082

Mısra: 2

... olaldan beri.

Gözün şahbâzî şayd itdi gönül murğı düşüp Çine
Saçuñ dâmına bend oldı olaldan beñlerün çine

olan:

1. **olan:**

Gazel 3013

Mısra: 2

...olan (kimse, kişi) "sıfat fiil".

Zâhid geçürdi 'ömrini sevdâ-yı hâm-ıla
Ehl-i dil olan irdi murâdına câm-ıla

2. **olan:**

Gazel 3021

Mısra: 4

..bulunan "sıfat fiil".

Leb-i la'linden 'aceb derdüme em sem ola mı
Uşbu bagrumda olan gamzeleri yarasına

oldur ki:

1. **oldur ki:**

Gazel 3085

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

O kimsedir ki.

'Âşık oldur ki sevdüğünün hâk-i pâyını
Görürse virmeye dünyâ harâcına

2. **oldur ki:**

Gazel 3093

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

O kimsedir ki.

Terk-i cân eyle Muhibbî ki budur 'ışka tarîk
'Âşık oldur ki hemân 'ışka 'alâmet getüre

olmaz:

1. **olmaz:**

Gazel 3062

Mısra: 5

Doğru olmaz.

Şarâb zâhidâ terk itmek olmaz
Olupdur fînüm anuñla sirişte

olmaz idi:

1. **olmaz idi:--maz, --di**

Gazel 3089

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Bulunmamak, mevcut olmamak.

Gülşen-i hüsnün nigârâ olmaz idi tâze sebz
Her tarafdan gözlerüm bārânı seylâb olmasa

olmaz mı:

1. **olmaz mı:**

Gazel 3214

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olmaz mı? Olur.

Ne için yüzünü zülfünle didüm örtersin
Gül gibi güldi didi her günün olmaz mı şebi

olsaydı:

1. **olsaydı:-sa, -y, -di**

Gazel 3240

Mısra: 6

Olmak, vasfını taşımak.

Hem-nefes olmaz-ıdı nâleme hiç nây benüm
Sinesi 'ışkdan olsaydı hevâ-y-ıla tehi

olur mı:

1. **olur mı:**

Gazel 3152

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Olur mu; mümkün mü.

Gevher olursa Muhibbî yâr kılmaz çün nazâr
Hiç rahm itmek olur mı uşbu gözüm yaşına

2. **olur mı:**
Gazel 3442
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Olur mu; mümkün mü.

Baňa dirler melâmet ihtiyâr it
Olur mı ehl-i 'ışkuñ ihtiyârı

3. **olur mı:**
Gazel 3459
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Olur mu; mümkün mü.

Raķīb-ile Muhibbî'yi sakın küyuñda bir görme
Kagan arslana beñzetmek olur mı gürbe vü müşî

4. **olur mı:**
Gazel 3204
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Olur mu? || Mümkün mü?.

Kaşd eyledüm ki 'ışkumı sînemde saklayam
Penbe içinde olur mı âteş nihân dağı

on dört:

1. **on dört:**
Gazel 3125
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
On dört, 14 sayısı.

Muhibbî zühd ü taķvâdan geçerdi şahn-ı gülşende
Eger on dört yaşar sâķī ola mı dağı yek şale

2. **on dört:**
Gazel 3152
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
"On dört" sayı sıfatı.

Gün gibi 'âlem yüzün kılsa münevver tañ mıdır
Ol kamer-rû bedr olup girdi çün on dört yaşına

on üç:

1. **on üç:**
Gazel 3132
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"On üç" sayı sıfatı.

Bilmeyüp hâlümü cevri eyler-ise olmaz 'aceb
Tıfıldır sevdüceğim dağı on üç yaşında

oñıl:

1. **oñılmadan:-madan**
Gazel 3317
Mısra: **1**
İyileşmek, şifâ bulmak.

Tîr-i gâmzeñden dağı oñılmadan cân riştesi
Sındı seng-i cefâñ-ıla bu gönüm[üñ] şîşesi

onlar:

1. **anlaruñ:-uñ**
Gazel 3402
Mısra: **6**
"Onlar" 3. çokluk şahıs zamiri (Mâh-rû).

Mâh-rûlardan vefâ resmini umma iy gönül
Anlaruñ cevri oklarıyla pür olupdur kîsesi

onuñçün:

1. **anuñçündür:-dür**
Gazel 3135
Mısra: **4**
Onun için; o sebeple, bu yüzden.

Hevâsın işidüp nâyüñ hevâyî olur elbetde
Anuñçündür ki konmuşdur ezelden câzibe nâda

oran:

1. **oran-ıla:-ıla**
Gazel 3344
Mısra: **1**
Ölçü, had, derece, miktar.

Didüm ki yâra eyle oran-ıla nâzuñı
Didi ki sen de terk ide her dem niyâzuñı

orta:

1. **ortalarında:--lar, --ı, --n, --da**
Gazel 3137
Mısra: **10**
Orta, ara.

Yâr küyına Muhibbî yañılup cennet dime
Ortalarında tefâvüt var hezârân bâb-ıla

otağ:

1. **otaga:-a**
Gazel 3457
Mısra: **6**
Büyük çadır, büyüklere mahsus yüksek etekli geniş ve süslü çadır.

Kanlu yaşum olaldan egnümde hil'at-i zer
Jülîde-mü başumda baňa otaga düşdi

otag kur:

1. **otag kur:** -i, -n, -i, -di

Gazel 3441

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çadır kurmak.

Mecnûn gibi sînesine tâze dâğ urup
Kurdî çemende Leylî gibi gül otagını

otaga:

1. **otaga:**

Gazel 3149

Mısra: 12

Tuğ, çelenk, sorguç.

Ser çekdi dilâverlik ider şahn-ı çemende
Başına anuñçün takar otaga benefşe

otur:

1. **oturup:** -up

Gazel 3149

Mısra: 8

*Vücûdun belden yukarı kısmı dik duracak ve
vücut ağırlığı kaba etler üzerine binecek şekilde bir
yere yerleşmek, kuut etmek.*

Miskinlik ider servûñ ayagina koyup baş
Bakmaz oturup hîç sola vü saga benfşe

2. **otur:**

Gazel 3010

Mısra: 7

Oturmak II Bulunmak; bir yerde olmak.

Serîr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şâd ol
Ko kılsun ‘anedelîb-i dil figân[1] derdmendâne

3. **oturdı:** -dı

Gazel 3264

Mısra: 3

Oturmak II Bulunmak; bir yerde olmak.

Gerçi oturdı serîr-i manşib üzere şâh-vâr
Lîk zulm itdi Hudâ’dan korkuban dâd itmedi

4. **oturup:** -up

Gazel 3133

Mısra: 7

*Bir işi yapmakta olmak, bir işe başlamak üzere
olmak.*

Disem dil derdini bir bir oturup şahn-ı gülşende
Derûn-ı dilde her ne var açılsa âşikâr olsa

otur-:

1. **otur:**

Gazel 3119

Mısra: 1

*1-Oturmak, beklemek. 2-Bir mevkide kalmaya
devam etmek.*

Gel iy serv-i hîrâmânım otur bir dem revân olma
Ölürem boynuña kanım gözümden gel nihân olma

2. **oturan:** -an

Gazel 3159

Mısra: 4

*Sohbet etmek maksadıyla bir yerde toplanıp
birlikte vakit geçirmek.*

Nâyuñ şadâsı gönlümi itdi hevâyi âh

Olur hevâyi oturan ehl-i hevâ-y-ıla

3. **oturmaga:** -mak, -a

Gazel 3012

Mısra: 6

*Vücûdun belden yukarısı dik duracak biçimde
ağırlığı kaba etlere vererek bir yere yerleşmek.*

Dil şehrinin göz yaşı-y-ıla eyle münakkaş

Ġam şâhı oturmaga emirâne geçerse

ovni:

1. **oynını:** -i, -n, -i

Gazel 3128

Mısra: 4

Oyun.

Yapmadan gönüm evini âh kim anı yıkar
Dönderüpdür oynını dildâr oğlan oynına

2. **oynum:** -um

Gazel 3295

Mısra: 3

Oyun. II yapılacak iş, uğraş.

Ne deñlü cidd ü cehd itsem muhâlîf gösterür oynum
Temâşâ eylesün âhın nazar hem sengi [vü] hârî

3. **oynına:** -m, -a

Gazel 3128

Mısra: 1

Oyun || yapılan iş.

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cânân oynına
Nite kim cûlar bakar serv-i hîrâmân oynına

ovna:

1. **oynasun:** -sun

Gazel 3168

Mısra: 10

Oynamak, hareket etmek, eğlenmek.

Hüsn meydânında çevgân itdi çün zülfini yâr
Başuñi top it Muhibbî oynasun ol güy-ıla

ovna-:

1. oynardı:-r, -di

Gazel 3151

Mısra: 4

(Saçını) Elinde evirip çevirmek, orasını burasını ellemek.

Elde dutup zülfini geh boynı üzre tağıdur
Sâhir olmasa kaçan oynardı bile mâr ile

2. oynasa:-sa

Gazel 3168

Mısra: 1

Bulunduğu yerden ayrılmadan oynar, hareket eder duruma gelmek, sâbitliğini kaybetmek.

Oynasa bād-ı şabâ ol ‘anberîn gīsū-y-ıla
Toldurur ‘âlem dimâğını ser-â-ser bû-y-ıla

3. oynar:-r

Gazel 3425

Mısra: 8

Bir şeyi sürekli evirip çevirmek veya sürekli olarak ona dokunmak.

Sehergeh jâleler asmış-durur güller kulağına
Nesîm-i şubh-ıla oynar görûn serv-i hürâmân

oyun:

1. oynına:-ı, -n, -a

Gazel 3128

Mısra: 4

Oyun.

Yapmadan gönülüm evini âh kim anı yıkar
Dönderüpdür oynını dildâr oğlan oynına

2. oynına:-ı, -n, -a

Gazel 3128

Mısra: 6

Oyun.

Ol perînûn dil perîşân eylemek şânındadır
Anuñ-ıçun meyl ider zülf-i perîşân oynına

3. oynına:-ı, -n, -a

Gazel 3128

Mısra: 8

Oyun.

Fitne-i âhîr zamândur fitneler andan kopar
Varup aldanmañ sakın ol çeşm-i fettân oynına

4. oynına:-ı, -n, -a

Gazel 3128

Mısra: 2

Oyun.

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cânân oynına
Nite kim cûlar bakar serv-i hürâmân oynına

5. oynına:-ı, -n, -a

Gazel 3128

Mısra: 10

Oyun.

Cân alup cân virmek olmuşdur Muhibbî kâr-ı ‘ışk
Başla evvel çünki ‘aşışın hemân cân oynına

Ö

öğren:

1. **öğrenmedin:**-me, -di, -n

Gazel 3411

Mısra: 4

Anlamak, kavramak, bilgi edinmek.

Kitâb-ı 'ışkuñı başdan okudum ser-te-ser ezber
Dağı öğrenmedin varup mu'allimden elifbâyı

2. **öğrendüm:**-dü, -m

Gazel 3469

Mısra: 6

Anlamak, kavramak, bilgi edinmek.

Varaldan mekteb-i 'ışka açup miñnet kitâbından
Mañabbet fennin öğrendüm olup Kays'uñ sabakdaşı

öğren-:

1. **öğrendi:**-di

Gazel 3244

Mısra: 5

Anlamak, kavramak, bilgi edinmek.

Öğrendi Kays yaşına bād-ı sümüm ile
Sevdi diyâr-ı miñnetüñ âb u hevâsını

2. **öğrenmiş:**-miş

Gazel 3351

Mısra: 5

Anlamak, kavramak, bilgi edinmek.

Güzeller kamusu andan cefâ vü cevri öğrenmiş
Bu fende var mıdur bilsem aceb hîç anuñ üstâdı

3. **öğrenüpdür:**-üp, -dür

Gazel 3160

Mısra: 5

1. Bir husus hakkında bilgi sâhibi olmak, bilgi edinmek. 2. Bir şeyi yapma husûsunda alışkanlık kazanmak, yetenek sâhibi olacak duruma gelmek. 3. Anlamak, bilmek, idrak etmek.

Zecr-i hicie öğrenüpdür bu gönül şol hadde kim
Dir ki derd olsa bu 'âlem içre dermân olmasa

4. **öğrenürdi:**-ür, -di

Gazel 3239

Mısra: 4

Bir husus hakkında bilgi sâhibi olmak, bilgi edinmek.

Gerçi rüsvâ idi gönülüm görse ger rüsvâlıgum
Öğrenürdi döstlar benden gelüp rüsvâlıgı

öğret:

1. **öğret:**

Gazel 3456

Mısra: 8

Eğitim yoluyla belli bir konu üzerinde bilgi kazandırmak, tâlim etmek, tedaris etmek.

Terennümlerle hâletler dilerseñ kim vire bezme
Bu şi'r-i dil-keşi öğret ki tâ muṭrîb çala 'üdi

öğret:

1. **öğretmek:**-mek

Gazel 3331

Mısra: 2

Eğitim yoluyla belli bir konu üzerinde bilgi kazandırmak, tâlim etmek, tedaris etmek.

Kimse telkîn itmesün kan itmege cânâne[y]i
Şem'[e] öğretmek ne hâcet yakmaga pervâne[y]i

ögün:

1. **ögünmesün:-me, -sün**

Gazel 3058

Mısra: 7

Övünmek, iftihar etmek.

Bâğda serv-i sehî kıddüñ görüp ögünmesün
Kudreti yokdur anuñ çün bir kadem refîara de

öldür:-

1. **öldüriserdür:-iser, -dür**

Gazel 3274

Mısra: 1

Bir canlının hayatına son vermek.

Beni öldüriserdür iştiyâkı
Eger kalursa hicrân böyle bâkî

2. **öldür:**

Gazel 3153

Mısra: 2

Bir canlının hayâtına son vermek.

Gözleri hançerler almış gamzelerden yanına
Gel beni öldür hemân tek girme kimse kanına

3. **öldüre:-e**

Gazel 3247

Mısra: 4

Bir canlının hayâtına son vermek.

Cür'a-i 'ışkı içüp kim aña tâkat getüre
Öldüre anı amân virmeye tîz-âb gibi

4. **öldürmez:--mez**

Gazel 3002

Mısra: 5

Öldürmek, bir canlının hayâtına son vermek.

Eger öldürmez ise beni hicrân
Cefâlar idesin sen baña anca

5. **öldür:**

Gazel 3086

Mısra: 9

Bir canlının hayatına son vermek; acı vermek, üzme, kederlendirmek.

Râzıyam öldür beni kanum helâl olsun saña
Başumı yirden götür tek bagla anı tirkeşe

6. **öldür:**

Gazel 3397

Mısra: 6

Bir canlının hayatına son vermek; acı vermek, üzme, kederlendirmek.

La'l-i nâbuñ Haq bilür kim mürdeler ihyâ ider
İmtihân itmek dilersen dostum öldür beni

7. **öldürmeyince:-me, -(y)ince**

Gazel 3230

Mısra: 9

Bir canlının hayatına son vermek. || Çok acı ve sıkıntı vermek, çok üzme veya yormak.

Sen beni öldürmeyince derd ü gamla añmaduñ
Ölmeyince añmadı Şîrîn dağı Ferhâd'ını

8. **öldürür:-ür**

Gazel 3300

Mısra: 8

Bir canlının hayatına son vermek,ölümüne sebep olmak.

İrmese idüm lebün tiryâkına

Öldürür idi beni zülfuñ semi

9. **öldür:-em**

Gazel 3161

Mısra: 5

Kelime Tipi: Kalıp İfade

1. Bir canlının hayâtına son vermek. 2. Ölümüne sebep olmak.

Öldürem dirdüñ baña öldürdüñ iy kâfir beni
Pâdişâh-ı hüsn olan turmak gerek ikrârına

10. **öldürdüñ:-dü, -ñ**

Gazel 3161

Mısra: 5

1. Bir canlının hayâtına son vermek. 2. Ölümüne sebep olmak.

Öldürem dirdüñ baña öldürdüñ iy kâfir beni
Pâdişâh-ı hüsn olan turmak gerek ikrârına

11. **öldürdüñ:-dü, -ñ**

Gazel 3332

Mısra: 4

1. Bir canlının hayâtına son vermek. 2. Ölümüne sebep olmak.

Yâr[1] gördüm esb-i nâz-ıla yine cevân ider
Didüm öldürdüñ be zâlim âh bu üftâde[y]i

12. **öldüresin:-e, -sin**

Gazel 3184

Mısra: 8

1. Bir canlının hayâtına son vermek. 2. Ölümüne sebep olmak.

Dil tabîbisin neden bildürmeyesin bir cevâb
Derd ü hasretle bugün öldüresin bîmâruñı

13. **öldüresin:-e, -sin**

Gazel 3385

Mısra: 8

1. Bir canlının hayâtına son vermek. 2. Ölümüne sebep olmak.

'Âşık olup sevdi-y-ise saña kâfir olmadı
Niçe bir öldüresin sen bî-güneh 'âşıkları

14. **öldürüp:-üp**
Gazel 3185
Mısra: 10
1. Bir canlının hayâtına son vermek. 2. Ölümüne sebep olmak.

İy Muhibbî hicre muhtâc eylemez ‘âşıkların
Öldürüp ferdâya salmaz var mı cânânum gibi

15. **öldürüp:-üp**
Gazel 3219
Mısra: 11
1. Bir canlının hayâtına son vermek. 2. Ölümüne sebep olmak.

Hicr-ile öldürüp itseñ bu Muhibbî’yi halâş
Çok du‘âlar idiserdür saña kabri çemeni

16. **öldürmege:-meg, -e**
Gazel 3204
Mısra: 13
1. Bir canlının hayâtına son vermek. 2. Ölümüne sebep olmak.

Öldürmege Muhib seni mestâne gâmezler
Hañçer elinde eyler-ise tañ mı kan dağı

17. **öldürmegil:-me, -gil**
Gazel 3217
Mısra: 10
1. Bir canlının hayâtına son vermek. 2. Ölümüne sebep olmak.

Evveli ‘ışkuñ Muhibbî’ye didüñ cân terkidür
Bir söz-ile döstüm öldürmegil illâ beni

18. **öldüriser:-iser**
Gazel 3238
Mısra: 9
1. Bir canlının hayâtına son vermek. 2. Ölümüne sebep olmak.

Ecel gibi gelüp hañtı beni öldüriser âhir
Dilâ gün yüzini görmege eylerseñ şitâb evlâ

19. **öldüriser:-iser**
Gazel 3296
Mısra: 4
1. Bir canlının hayâtına son vermek. 2. Ölümüne sebep olmak.

Müyesser olmadı görmek yüzini
Beni öldüriser âhir firâkı

20. **öldür:**
Gazel 3238
Mısra: 14
1. Bir canlının hayâtına son vermek. 2. Ölümüne sebep olmak.

Muhibbî hastadır yatur lebüñ dârü’ş-şifâsında
Ya öldür anı kurtulsun ya gönder bir cevâb evlâ

21. **öldüregör:-egör**
Gazel 3240
Mısra: 9
1. Bir canlının hayâtına son vermek. 1. Bir canlının hayâtına son vermek.

Sorma suçımı günâhını hemân öldüregör
Seni çok çok sevenüñ az ola mı hiç günehi

22. **öldüregör:-egör**
Gazel 3262
Mısra: 8
1. Bir canlının hayâtına son vermek. 1. Bir canlının hayâtına son vermek.

Zecr ü hicr-ile murâduñ âhir öldürmek ise
Bârî tiz öldüregör çekmeye tâ ol miheni

23. **öldürmek:-mek**
Gazel 3262
Mısra: 7
Bir canlının hayatına son vermek. || Çok acı ve sıkıntı vermek, çok üzme veya yormak.

Zecr ü hicr-ile murâduñ âhir öldürmek ise
Bârî tiz öldüregör çekmeye tâ ol miheni

öldür:

1. **öldürem:-em**
Gazel 3039
Mısra: 7
Bir canlının hayatına son vermek.

Öldürem yarım dimişdi ol hilâl ebrü baña
N’eyleyem derdâ dirîgâ durmaz ol ikrârda

2. **öldür:**
Gazel 3115
Mısra: 13
Bir canlının hayatına son vermek.

Bünyâd-ı cefâ eyledüñ evvel beni öldür
‘Âdetdür ezel zebh-ile başlansa binâya

3. **öldür:**
Gazel 3119
Mısra: 7
Bir canlının hayatına son vermek.

Amân vir yüzüñi bir dem göreyin soñradan öldür
Terañhüm eyle luñf eyle habîbüm bî-emân olma

4. **öldürem:-em**
Gazel 3365
Mısra: 15
Bir canlının hayatına son vermek.

Öldürem dirdüñ peşimân olma dur ikrârûña
Şâhlar femânı birdür olamaz fermân iki

5. öldürdi:-di

Gazel 3376

Mısra: 4

Bir canlının hayatına son vermek.

Ġamuñla iy perī-peyker yoluñda n'ola cān virsem
Belā kūhında öldürdi ğam-i Şīrīn çü Ferhād'ı

6. öldürmez:-mez

Gazel 3488

Mısra: 2

Bir canlının hayatına son vermek.

Fitne ta'līminde māhirdür şahāne gözleri
N'içün öldürmez beni kılur bahāne gözleri

7. öldürürsin:-ür, -sin

Gazel 3014

Mısra: 5

Bir canlının hayātına son vermek.

Beni kūyuñda görseñ öldürürsin
Ki kan itmek revā midur Harem'de

8. öldürme:-me

Gazel 3140

Mısra: 5

Bir canlının hayātına son vermek.

Bī-güneh 'uşşāķı öldürme benim çok sevdiğüm
Dükenür sanma senüñ 'aşıkıların kırmag-ıla

9. öldürmek:-mek

Gazel 3356

Mısra: 14

Bir canlının hayātına son vermek.

İy Muhibbī anuñ için 'ışķına dil bağladum
'Aşıkın nā-ħaķ yire öldürmek aña hū gibi

10. öldürürse:-ür, -se

Gazel 3403

Mısra: 5

Bir canlının hayātına son vermek.

Ger öldürürse 'aşıkı ğamzeñ 'aceb midür
Bulur mı idi ger ire Hāķķ'uñ hidāyeti

11. öldürmek:-mek

Gazel 3476

Mısra: 4

Bir canlının hayātına son vermek.

Bir nazar kılmaz dönüp yolında biñ āh eylesem
'Aşıkı nā-ħaķ yire öldürmek anuñ hūları

12. öldürürem:-ür, -em

Gazel 3112

Mısra: 11

Öldürmek, bir canlının hayātına son vermek.

Öldürürem dir-imiş her kim gelürse kūyuma
Emr-i cārīdür boyun sunduk anuñ fermānına

13. öldürür:-ür

Gazel 3024

Mısra: 2

Bir canlının hayatına son vermek, öldürmek.

'Aşıkā cānlar baĝışlar ol şanem gelse söze
Öldürür 'aşıkıların nāz-ıla ger gözün süze

14. öldür:

Gazel 3448

Mısra: 6

Bir canlının hayatına son vermek, öldürmek.

Sevdiğüm seni günāh ise katuñda güzelüm
Sorma öldür suçını zira ki çokdur günehi

15. öldürür:-ür

Gazel 3377

Mısra: 9

Bir canlının hayatına son vermek // mec. Çok acı ve sıkıntı vermek, çok üzme veya yormak.

Şimdi bildüm hicr elinden öldürür bu ğam beni
Ger şehīd-i 'ışķ olam dutmañ benimçün mātemi

16. öldürdi:-di

Gazel 3060

Mısra: 1

Bir canlının hayātına son vermek // Çok acı ve sıkıntı vermek, çok üzme veya yormak.

Ġamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstine
Döndi la'lüñ zinde kıldı virdi cān cān üstine

17. öldürdi:-di

Gazel 3388

Mısra: 7

Bir canlının hayātına son vermek // Çok acı ve sıkıntı vermek, çok üzme veya yormak.

Öldürdi bu ben hastayı iy cān ğam-ı hicrān
Raħm eyle ki 'uşşāķ olalar saña du'acı

18. öldürürsin:-ür, -sin

Gazel 3092

Mısra: 7

Öldürmek, bir canlının hayatına son vermek II eziyet ve sıkıntı çekirmek.

Muķarrer öldürürsin beni āħir
Göreyim bāri gel seni doynca

19. öldürmedin:-me, -di, -n

Gazel 3245

Mısra: 7

Bir canlının hayatına son vermek.

Ġamzeler hañçer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öñdin var anuñ kūyında ķurbān ol yüri

20. öldürdüñ:-dü, -ñ

Gazel 3030

Mısra: 7

Bir canlının hayatına son vermek, yok olmasına yol açmak.

Seni sevdümse iy meh-rû ne suç itdüm ki öldürdün
Revâ mı pâdişâh olan gire nâ-ğak yire kana

21. öldürdi:-di

Gazel 3221

Mısra: 9

Öldürmek, bir canlının hayatına son vermek.

Bilmedin kaçdrüm benüm öldürdi zecr ü hicr-ile
Bir gün ola kim Muhibbî bulmaya aña seni

22. öldür:

Gazel 3140

Mısra: 9

Bir canlının hayatına son vermek. || Ölümüne sebep olmak.

Gel beni öldür rakîbi görmeyem küyuñda tek
Bu meseldür bir kafesde bülbül olmaz zâğ-ıla

23. öldür:

Gazel 3223

Mısra: 7

Bir canlının hayatına son vermek. || Ölümüne sebep olmak.

Öldürürseñ gel beni öldür kapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

24. öldürür:-ür

Gazel 3410

Mısra: 9

Bir canlının hayatına son vermek II Bitkin duruma düşürmek; çok acı ve sıkıntı vermek, çok üzmemek.

Tiğ-ı ğamzeñ gördiler ‘uşşâkı her dem öldürür
Her kişi tende emânet saklar oldı cânını

ölevaz:-

1. öleyazdı:-dı

Gazel 3220

Mısra: 8

Ölüme/ölmeye yaklaşmak.

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdâ ki firâk-ıla dil ü cân öleyazdı

ölüm:-

1. ölümden:-den

Gazel 3011

Mısra: 5

Bir canlıda hayâtî fonksiyonların tam ve kesin bir şekilde sona ermesi durumu, mevt, irtihal, vefat.

Korkmazam küh-ı belâda ölümden ben döstlar
Cânı teslim eylemek gelmiş-durur âyînüme

ölümlü hasta:

1. ölümlü hasta:--lü, --dur

Gazel 3032

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ölümcül hastalığa yakalanmış kimse.

Derdi-y-ile bu Muhibbî key ölümlü hastadır
Ol tabîb-i dil ‘aceb gelmez mi ki dermânına

‘ömr:-

1. ‘ömr:-i

Gazel 3072

Mısra: 2

Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

Hîç revâ mıdur dilâ sen böyle cây-ı âbda
‘Ömri zâyi’ eyleyüp bir dem kalasın h’âbda

2. ‘ömr[i]:-i

Gazel 3276

Mısra: 6

Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

Gözlerüm cevherlerin yoluñda itdüm ben telef
‘Ömr[i] yok yire geçürdüm hafta mâh u sâlumu

3. ‘ömrüñ:-üñ

Gazel 3349

Mısra: 4

Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

Didüm gel zülfüñi kesme benüm ‘ömrüm dırâz olsun
Didi devr-i kâmerdür bu senüñ ‘ömrüñ kesen kesdi

4. ‘ömrüñe:-üñ, -e

Gazel 3406

Mısra: 7

Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

Olsa kumlar sağısınca ‘ömrüñe hâdd ü ‘aded
Gelmeye bu şîşe-i çarğ içre bir sâ‘at gibi

5. ‘ömrüñ:-üñ

Gazel 3418

Mısra: 3

Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

Sevdâ-yı zülf varımı ‘ömrüñ yile virtüp
Başdan çıkarmaz ise ‘acebdür hevâ bizi

6. ‘ömr:-i

Gazel 3490

Mısra: 10

Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

İrişmeyüp vişālūne şeb-i hicr içre cān virsem
Dileğim bu ola Hâk'dan saña Nüh 'ömri erzānī

'ömr geçür-:

1. **'ömr geçür-:--i, --n, --ür**
Gazel 3098
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Yaşamak, hayat sürmek.

Zāhid olan geçürür hālvette 'ömrin beng-ile
'İyş ider gülşende 'ārif bāde-i gül-reng-ile

2. **'ömr geçür-:--üñ, -i**
Gazel 3158
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Yaşamak.

İy dil geçür 'ömrünü her dem şafā-y-ıla
Mehtāba karşı 'ıyş idegör çeng ü nāy-ıla

'ömr nakdin çürüt-:

1. **'ömr nakdın çürüt-:--üm, -üñ, -in, -dū, -m**
Gazel 3487
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Deyim**
Ömür çürütmek: Uzun zaman emek vermiş olmak veya boşuna vakit geçirmiş olmak.

Çürütdüm 'ömrümün nakdın metā'-ı vaşl için cānā
Müyesser olmadı vuşlat hemān bir iki dem kaldı

'ömr-i cāvidān:

1. **'ömr-i cāvidān:**
Gazel 3454
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sonsuz hayat.

Nigāruñ la'1-i nābından şu kim nām u nişān buldı
Hızır gibi bu 'ālemde o 'ömr-i cāvidān buldı

'ömr-i cevān:

1. **'ömr-i cevān:-ı**
Gazel 3307
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gençlik hayatı.

Geçdi dirîğ guşsa ile 'ömr-i cevānı
Surh idî ezel şimdi bulup çehre hāzānı

'ömr geç-:

1. **'ömr geç-:--i, --er**

Gazel 3095

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayatını harcamak, ömrünü tüketmek.

Her kim ki şāh olupdur sanmañ hūzūr ider ol
Derviş ki ola kānī 'ömr geçür şafāda

'ömrini geçür-:

1. **'ömrini geçür-:--di**

Gazel 3013

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaşamak.

Zāhid geçürdi 'ömrini sevdā-yı hām-ıla
Ehl-i dil olan irdi murādına cām-ıla

'ömrü dırāz ol:

1. **'ömrü dırāz ol:-üm, -sun**

Gazel 3349

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ömrü uzun olmak, uzun süre yaşamak.

Didüm gel zülfüñi kesme benüm 'ömrüm dırāz olsun
Didi devr-i kamedür bu senüñ 'ömrün kesen kesdi

'ömrü geç:

1. **'ömrü geç:-üm, -di**

Gazel 3394

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayatı geçip gitmek, ömrünü geçirmek, yaşamak.

Geçdi küyuñda şehā 'ömrüm benüm çün gül gibi
Eyledüñ cevri ü cefāñ-ıla derünüm kül gibi

'ömrü geç-:

1. **'ömrü geç-:(ü)m-üm, -di**

Gazel 3008

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayatı geçip gitmek, ömrünü geçirmek, yaşamak.

Bilüñle agzuñ iy dōst bilmem ki var mı yok mı
Geçdi dirîğ 'ömrüm uşbu gümān içinde

2. **'ömrü geç-:--üm, --e**

Gazel 3136

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Hayatı geçip gitmek, ömrünü geçirmek, yaşamak.

Niçe bir kan ola gönlüm hasret-i cānān-ıla
Ya niçe bir gece 'ömrüm āh-ıla efgān-ıla

'ömrü zāyi' geçür-:

1. 'ömrü zāyi' geçür-:--üñ, --i, --me

Gazel 3125

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ömrünü boşa geçirmek, geçen günleri ziyan etmek.

Bahār eyyāmı gül devri geçürme 'ömrüñi zāyi'
Bu dünyā çün degül bākī kime kaldı kime kala

ön:

1. ön:

Gazel 3003

Mısra: 3

Ön, önce, ilk.

İçürür ādeme ön şehd ü şekker
Kılur zehr ile soñra pāre pāre

2. öninde:-i, -n, -de

Gazel 3256

Mısra: 6

Arka, sağ ve soldan başka dördüncü yön,
görünen ileri taraf. Karşıtı: Arka.

Sen 'Alī gibi kaçan kim Döldül'e olursañ revān
Yürüyeyim ben anuñ önünde [gör] Kānber gibi

3. önine:-i, -n, -e

Gazel 3478

Mısra: 10

Ön taraf. II önünde, huzurunda.

İy Muhibbī geldi çün dil şehrine sultān-ı 'ışk
İki kāse gözlerüm dūr önüne pışkeş kodı

4. önince:-ince, -

Gazel 3126

Mısra: 9

Ön, ön taraf.

Atı önince yürüyeyim Kānberī olup
Binse Muhibbī nāz-ıla ol şah-ı döldüle

5. on:

Gazel 3036

Mısra: 8

"on" sayısı.

Ġarra olma dār-ı dünyā bir misāfir-hānedür
Her gelen gitdi beş on gün anda mihmānsın yine

6. öñdin:-din

Gazel 3003

Mısra: 9

Önce, daha evvel, ilk.

Gelenler senden öñdin kanda gitdi
Ġidā oldı kamusı mür u māra

7. öñdin:-din

Gazel 3245

Mısra: 8

Önce, daha evvel, ilk.

Ġamzeler hañcer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öñdin var anuñ küyında kurbān ol yüri

8. öninde:-i, -n, -de

Gazel 3017

Mısra: 9

Bir kimse veya yerin yüzünün baktığı tarafta
olan yakın yer, ön taraf. II Huzur, karşı.

Öninde cānuñı virseñ inanmaz sen dil-figāra

önce:

1. önce:

Gazel 3367

Mısra: 5

İlk olarak, evvela // Önden, önceden.

Önce Mecnūn ile Ferhād'ı karagula salup
Yürürem şimdi benem 'ışk ilinüñ pādīşehi

2. önce:

Gazel 3459

Mısra: 8

İlk olarak, evvela // Önden, önceden.

Kaşı yayın ele alsa kafada perçemi hāzır
Dil almaga gider önce iki zülf-i siyeh-püşü

öñdül al:

1. öñdül al:-in, -dı

Gazel 3438

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ödül almak, herhangi bir başarı karşısında
armağana layık görülmek.

Aldı gönlüm öñdülün bir nev-civānuñ yügrügi
Olalıdan hüsn-ile mülk-i cihānuñ yügrügi

2. öñdül al:-i, -du, -m

Gazel 3493

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ödül almak: Herhangi bir başarı karşısında
armağana layık görülmek.

Zülf-i şebdüzüñle cānā eşk-i gülgünüm koşup
'İşk meydānında aldum niçe kerre öñdülü

3. öñdül al:-du, -m

Gazel 3496

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Ödül almak: Herhangi bir başarı karşısında armağana layık görülmek.

Zülf-i şebdiziyle koşdum bu yaşum gülgününü
Öndül aldum büsesin oldum cihānuñ yügrüğü

öñince:

1. **öñince:**

Gazel 3095

Mısra: 4

Huzurunda, önünde.

Ol şehsüvār-ı meydān binse semend-i nāza
'Uşşāk olur öñince ser-cümle hep piyāde

öp-:

1. **öpe:--e**

Gazel 3146

Mısra: 4

*Sevgi ve saygısını göstermek üzere dudaklarını
bir şeye değdirmek.*

Niçe kan yutmaya dil göz göre karşumda benüm
Kadeh agzından öpe kuça kemer döne döne

2. **öpsün:-sün**

Gazel 3434

Mısra: 9

*Sevgi, saygı, bağlılık, teşekkür belirtmek
amacıyla dudaklarını bir şeye veya birine değdirmek.*

Cür'a-i cāmuñ Muhibbī içdi ko öpsün lebün
Nuql için mey-hōra lāzımdur şekerlü leblebi

öp:

1. **öpmek:-mek**

Gazel 3054

Mısra: 4

Öpmek.

Vaşf-ı lebin mey işidüp hümhānede cüş eylemiş
La'lin meger öpmek diler girdüğü bu peymāneye

2. **öpmek:-mek**

Gazel 3064

Mısra: 6

*Öpmek; sevgi, saygı, bağlılık duygusunu
belirtmek amacıyla dudaklarını değdirmek.*

Döginüp seng-i miñnetle anuñçün hāk-i rāh oldum
Yüzüme basicak pāyuñ diler öpmek bu efgende

3. **öpsem:-se, -m**

Gazel 3465

Mısra: 7

*Öpmek; sevgi, saygı, bağlılık duygusunu
belirtmek amacıyla dudaklarını değdirmek.*

Öpsem didükçe la'lüñi hā dişledün lebün
Unutma yayuñ olur yasmada buracugı

4. **öpdüm:-dü, -m**

Gazel 3351

Mısra: 7

*Sevgi ve saygısını göstermek üzere dudaklarını
bir şeye değdirmek II sevgi ifadesi olarak dudaklarını
(karşı cinsten) sevdiği kimsenin dudakları üzerine
koymak.*

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cāndur
Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı

öpesi gel-:

1. **öpesi gel:--(s)i, --m, --di**

Gazel 3113

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öpesi gelmek, öpmek istemek, arzulamak.

Ol gonca-i mevzūnı ol 'arız-ı gülgünü
Gördüm öpesim geldi agzında yañağında

örged-:

1. **örgedeyim:--e, --y, --im**

Gazel 3129

Mısra: 10

*Öğretmek, bir şeyi yapmak hususunda alışkanlık
kazandırmak, talim etmek.*

Āteş-i 'ışka dutışdum dün gice pervāne-veş
Oda yanmak nice olur örgedeyim micmere

örgeñ:

1. **örgeñdi:-di**

Gazel 3157

Mısra: 3

Öğrenmek.

Örgeñdi gönül cevri ü cefāsına nigāruñ

Şimden girü meyl eylemezem mihr ü vefāya

2. **örgeñ:**

Gazel 3053

Mısra: 7

Öğrenmek, anlamak, idrak etmek.

'İşk[1] gel pervāneden örgeñ yanar āh eylemez
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyleme

ört-:

1. **örtüdi:-di**

Gazel 3445

Mısra: 2

Gizlemek, saklamak.

Gün gibi itdüñ tulū' gördüm çü iy meh-rü seni
Yine tiz girdüñ şehāba örtüdi ol gīsü seni

2. **örtersin:-er, -sin**

Gazel 3214

Mısra: 5

Korumak, gizlemek veya görünmez duruma getirmek için üstüne bir şey koymak, örtülü duruma getirmek.

Ne için yüzünü zülfüñle didüm örtersin
Gül gibi güldi didi her günüñ olmaz mı şebi

ört:

1. **örtme:-me**

Gazel 3447

Mısra: 1

Gizlemek, saklamak.

Zülf-i müşğ-āsā-y-ıla örtme kamer ruhsāruñı
Döstüm maħrüm kılma 'aşık-ı dīdāruñı

2. **örtüp:-üp**

Gazel 3222

Mısra: 2

Korumak, görünmez duruma getirmek veya gizlemek için üstüne bir şey koymak; kaplamak.

Gösterüp evvel yüzünü derdnāk itdūñ beni
Örtüp anı zülf-ile āħir helāk itdūñ beni

örü dur:

1. **örü dur:**

Gazel 3388

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Ayağa kalkmak.

Sākī örü dur doldur yüri cām-ı zücācı
Ĥasta gönüle gel idelüm bir dem 'ilācı

öt-:

1. **ötüp:-üp**

Gazel 3015

Mısra: 6

Kuş ve böcek değişik tonlarda nağmeli sesler çıkarmak.

Gülüñ hār olalıdan hem-nişini
Ötüp feryād ider bülbül cemende

öt:

1. **öter:-er**

Gazel 3425

Mısra: 6

(Kuş ve böcek) Değişik tonlarda nağmeli sesler çıkarmak: Yankı ile çınlamak, yankılanmak.

Niyāz idüp akar sular meger dīdāra 'aşıkdur
Öter şürīde olmışdur seħer diñleñ hezārāni

övkün-:

1. **öykünürmiş:--ür, --miş**

Gazel 3145

Mısra: 5

Birine benzemek istemek, onu taklit etmek, taklide çalışmak, özenmek.

Zülf-i Hindūsına yāruñ öykünürmiş süñbüli
Göreyin kim bu cihānda ol siyeh rü bitmeye

2. **öykünür:-ür**

Gazel 3259

Mısra: 6

Birine benzemek istemek, onu taklit etmek, taklide çalışmak, özenmek.

'İşkuñ ne bilsün şivesin ol zāhid-i ĥalvet-nişin
Ĥiç öykünür mi cilve-i řāvusa murğ-ı ĥānegī

öykün:

1. **öykündi:-di**

Gazel 3051

Mısra: 4

Özenmek, imrenmek.

Sīnede dāğ yakup kendini mecrūħ ider ol
Baña öykündi meger yakdı bedenhā lāle

öz:

1. **özine:-i, -n, -e**

Gazel 3034

Mısra: 6

Kendi, kendisi.

Baña müşkildür eglenmek dil-i divāne zülfinsüz
Bulur her laħza her demde özine yār eglence

2. **özün:-i, -n**

Gazel 3157

Mısra: 2

'Kendi ve kendisi' anlamında kullanılan bir dönüştülük zamiri.

Dolaşdı gönül āħ çün ol zülf-i dü-tāya
Güş eyledi pendī özin atdı belāya

3. **özine:-i, -n, -e**

Gazel 3052

Mısra: 5

Aslı, kendisi. II Aşığın kendisi.

Benī ādemden olmadı özine gördi bir çāre
Vuħuşa 'arż-ı ĥāl-içün varur Mecnün küh-ı Necd'e

4. **özine:-i, -n, -e**

Gazel 3439

Mısra: 8

Aslı, kendisi. II Aşığın kendisi.

Dil-i Mecnün'a te'sir eylemez pend
Ĥabül eyler özine çün belāyı

5. **özine:** -i, -n, -e

Gazel 3277

Mısra: 2

Ash, kendisi.

Geh kabā gülgün geyer gördüm ol sîmîn-beri
Özine geh hil'at atmış reng-i nîlüferî

6. **özüne:** -üñ, -e

Gazel 3184

Mısra: 10

1. *Bir kimsenin kendi mânevî varlığı, zâtı, kendisi.* 2. *Bir şeyin temel unsuru, aslı ve maksadı olan ana nokta, esas, zübde.*

İy Muhibbî ruhları ile dehâmi yâdına
Cân u dilden özüñe hârc eyle yog u varuñı

7. **özini:** -i, -n, -i

Gazel 3495

Mısra: 7

Bir şeyin temel unsuru, aslı ve maksadı olan ana nokta, esas. II Bir şeyin en kıvamlı kısmı.

Özini nisbet itmiş gün yüzüne
Yakın oldu meger anuñ zevâli

özge:

1. **özge:**

Gazel 3212

Mısra: 8

Başkası, gayrı.

İçerem hicr ara çeşmüm şarâbın
Yirem gam gamdan özge dil ne hordî

2. **özge:**

Gazel 3269

Mısra: 2

Başkası, gayrı.

Şehâ küyuñda dil-haste garîbi
Yog-ımuş gamdan özge hiç naşîbi

3. **özge:**

Gazel 3234

Mısra: 9

Başka, diğer, gayrı.

'İşka düşdüm şabrdan özge bu derde çäre yok
Kim-durur tağyîr ide benden Muhibbî kısmeti

4. **özge:**

Gazel 3254

Mısra: 7

Başka, diğer, gayrı.

Gamdan özge olmaya yâr-ı muşâhib bir dağı
Niçe yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı

5. **özge:**

Gazel 3177

Mısra: 4

Başka, gayrı.

Halkasına Ka'be'nüñ el uruban Mecnün dimiş
Olmasun Leylâ'dan özge göñlümüñ endîşesi

6. **özge:**

Gazel 3377

Mısra: 3

Başka, gayrı.

Düşeliden derd-i 'işka gamdan özge bulmadum
Gice gündüz ayru olmaz cân-ıla dil mahremi

7. **özge:**

Gazel 3486

Mısra: 6

Başka, gayrı.

Kıssa-i zülfün okudum key mu'tavvel kıssadur
Giceler tâ şubha dek özge hayâlüm vâridi

8. **özge:**

Gazel 3057

Mısra: 8

-den başka.

Rüşen eyle döstum gel göñlümüñ vîrânesin
Senden özge çün felekde mâh-ı tâbân olmaya

9. **özge:**

Gazel 3169

Mısra: 4

Başka, gayrı.

Hâk-i pâyına nisâr için nigaruñ iy göñül
Gözlerüm yaşından özge dürr ü mercân isteme

10. **özge:**

Gazel 3163

Mısra: 10

Başka, gayrı.

'Adem mülkine gitdükte Muhibbî
Gamundan özge yokdur aña hem-râh

11. **özge:**

Gazel 3005

Mısra: 10

-dan başka.

Yok derd-i 'işka itme dilâ gel mu'alece
Sanma lebinden özge saña kimse em kıla

12. **özge:**

Gazel 3104

Mısra: 3

-dan başka.

Gamdan özge reh-i 'işkuñda gözümde nem ola
Neme yitmez bu gözüm yaşı benüm dağı neme

13. **özge:**

Gazel 3199

Mısra: 9

Başka, gayri.

Benüm yok senden özge pâdişāhum
Muḥibbī'nün suçm 'afv it İllāhī

14. **özge:**

Gazel 3227

Mısra: 2

Başka, gayri.

'İşk ara cānın revān itmekdür 'āşık pīşesi
Bundan özge 'ālem içre yok-durur endīşesi

15. **özge:**

Gazel 3494

Mısra: 10

Başka, gayri.

Bu cihān içre Muḥibbī kıldı kūyuñ iḥtiyār
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

özüme it:

1. **özüme it:** -üm, -e, -dü, -m

Gazel 3023

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendisine yapmak; sebep olmak.

Ben baña eylemişemdür suçı yok dilberümün
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüme

P

pā:

1. **pāyına:** -y, --i, --n, --a

Gazel 3032

Mısra: 1

Ayak.

Akdı gönüm su gibi ol serv-ḳaddūñ pāyına
Kurtılmaz murğ-ı dil dutıldı zülfi dāmına

2. **pāyuma:** -y, -um, -a

Gazel 3230

Mısra: 11

Ayak.

Rüz-ı maḥşerde gelüp yüz süre Mecnūn pāyuma
Muḳbil ü şākird olan ta'zīm ider üstādını

3. **pālara:**-lar, -a
Gazel 3342
Mısra: 1
Ayak.

Eylediyse n'ola yār pālara pā-māl beni
Şākirem hāltime itdi yine hoş-hāl beni

pā bas-:

1. **pā bas-:**-y, -l, -sa
Gazel 3224
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Deyim**
Ayak basmak, bir yere varmak, ulaşmak.

Her yire bassa segi pāyı başum anda koyam
Ben kim olam ki segi ile olam hem-pāyī

pā kosam:

1. **pā kosam:**--sa, -m
Gazel 3001
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Deyim**
Ayak basmak, adım atmak. Bir yere varmak, ulaşmak.

Gün yüzün virdi şeref geldi bu ben hāk üstine
Pā kosam şimden girü tañ mıdur eflāk üstine

pā kov-:

1. **pā koy-:**--up
Gazel 3067
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayak koymak.

Çeşmüme gel pā koyup hār-ı müjemden gam yime
Pāyuña itmez zarar yaşumla çün nemnāk ola

pā-bürehne:

1. **pā-bürehne:**
Gazel 3471
Mısra: 5
Far. Yalın ayak.

Tolanur pā-bürehne küyını dil
Nite kim Ka'be'yi Hicāz ehli

pā-būs:

1. **pā-būsına:**-l, -n, -a
Gazel 3100
Mısra: 13
Ayak öpme II ayak öpme töreni II yalvarma,
sevgi, saygı göstergesi olarak ayağa kapanmak.

Ol boyı servün Muhibbī irmege pā-būsına
Gözlerüm yaşını her dem cüybār itmeñ nice

2. **pā-būsını:**-l, -n, -l
Gazel 3292
Mısra: 12

Ayak öpme II ayak öpme töreni II yalvarma,
sevgi, saygı göstergesi olarak ayağa kapanmak.

Dest-būs-ı yāra irmez iy Muhibbī çünki el
Hāk-i pāyına varup eyle taleb pā-būsını

3. **pā-būsını:**-l, -n, -l

Gazel 3327
Mısra: 10
Ayak öpme II ayak öpme töreni II yalvarma,
sevgi, saygı göstergesi olarak ayağa kapanmak.

Dest-būs-ı dilbere irmez [ne mümkün] çünki el
Hāk-i pāyın kıl taleb devlet bil pā-būsını

pādaş ol-:

1. **pādaş ol-:**-ma, -d
Gazel 3209
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayaktaş olmak, dost olmak, yoldaş olmak.

Deşt-i gamda gerçi kim Mecnün'ı yoldaş eyledüm
Bir iki menzil varınca baña pādaş olmadı

pādaş ol:

1. **pādaş ol:**-ma, -y, -up
Gazel 3368
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dost, yoldaş olmak.

Dest-i gamda geldi Mecnün baña pādaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hıç kişi yoldaşını

pādişā:

1. **pādişācuğı:**-cuğ, -l
Gazel 3465
Mısra: 10
Padişah, sevgili, güzel.

Dil kişverini zulm-ıla yıkdı Muhibbī yār
Hep böyle mi ki hüsn ilinün pādişācuğı

pādişā kıl-:

1. **pādişā kıl-:**-d
Gazel 3237
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Padişah, hükümdar, sultan yapmak.

Āhum livāsı başını eflāke irgürtüp
Kıldı diyār-ı derd ü gama pādişā beni

pādişāh:

1. **pādişahlık:--lık**

Gazel 3499

Mısra: 3

Hükümdar.

Cihānda pādişahlık saña maḥşūs
Kı sensin pādişāhlar pādişāhı

2. **pādişāhum:--um**

Gazel 3006

Mısra: 9

1. *Büyük hükümdar.* 2. *Osmanlı Devleti'nde hükümdarlara verilen unvan, sultan.* 3. *(Hüküm sâhibi olan, hükmeden anlamında) Allah.* 4. *Gönülde hüküm süren sevgili.*

Pādişāhum zulme gāyet yok mıdır
Bu Muḥibbī niçeye dek dād ide

3. **pādişāh:**

Gazel 3022

Mısra: 1

1. *Büyük hükümdar.* 2. *Sevgili.* 3. *Allah.*

Hālūme baksañ n'ola iy ḥüsn iline pādişāh
Cān u dilden seni kim çok sevse yanūda günāh

4. **pādişāh:**

Gazel 3030

Mısra: 8

1. *Büyük hükümdar.* 2. *Sevgili.* 3. *Allah.*

Seni sevdümse iy meh-rū ne suç itdüm ki öldürdün
Revā mı pādişāh olan gire nā-ḥaḳ yire kana

5. **pādişāh:**

Gazel 3171

Mısra: 1

1. *Büyük hükümdar.* 2. *Sevgili.* 3. *Allah.*

Kullar kapuñda çok sen pādişāh
Merḥamet senden umarlar pür günāh

6. **pādişāhum:--um**

Gazel 3199

Mısra: 9

1. *Büyük hükümdar.* 2. *Sultan.* 3. *(Hüküm sâhibi olan, hükmeden anlamında) Allah.*

Benüm yok senden özge pādişāhum
Muḥibbī'nün suçm 'afv it İlähī

7. **pādişāhıdur:--ı, -dur**

Gazel 3225

Mısra: 3

1. *Büyük hükümdar.* 2. *Osmanlı Devleti'nde hükümdarlara verilen unvan, sultan.* 3. *(Hüküm sâhibi olan, hükmeden anlamında) Allah.* 4. *Gönülde hüküm süren sevgili.*

Mecnün ki bugün deşt-i gamuñ pādişāhıdur
Mihnet ü belā vü derd ü elem oldu leşkeri

pādişāh ol:-

1. **pādişāh ol:--an**

Gazel 3060

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Büyük hükümdar, sultan olmak.

Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem yok dime
Pādişāh olan ider iḥsān iḥsān üstine

pādişāh ol:

1. **pādişāh ol:-alı**

Gazel 3390

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Padişah, sultan olmak.

Ḥüsn iline pādişāh olalı ol yār-ı güzīn
Kim ki gördiyse anı illerini serde kodı

pādişāh-ı ğam ol:-

1. **pādişāh-ı ğam ol:--an**

Gazel 3240

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam sultanı olmak.

Āteş-i āhı Muḥibbī başa tāc-ı zer ider
Pādişāh-ı ğam olan böyle geyer şeb-külehi

pādişāh-ı ḥüsn:

1. **pādişāh-ı ḥüsn:**

Gazel 3345

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik padişahı. || Sevgili.

Sen pādişāh-ı ḥüsn kapuñda kullaruñ
Çokdur içinde yokdur eñ ednā benüm gibi

2. **pādişāh-ı ḥüsn:**

Gazel 3473

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik padişahı. || Sevgili.

'Ār eyler-ise tañ mıdır ol pādişāh-ı ḥüsn
Ḥāk-i derinde görse mezellet gedāsını

pādişāh-ı ḥüsn ol:-

1. **pādişāh-ı ḥüsn ol:--an**

Gazel 3161

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik padişahı olmak.

Öldürem dirdün baña öldürdün iy kâfir beni
Pâdişâh-ı hüsn olan turmak gerek ikrârına

2. **pâdişâh-ı hüsn ol-: -a**

Gazel 3225

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik padişahı olmak.

Dîvâne gönlüm eyleme vaşlın anuñ taleb
Ol pâdişâh-ı hüsn ola sen bir kalenderî

pâdişahlar pâdişâhı:

1. **pâdişahlar pâdişâhı:**

Gazel 3255

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Padişahların en birincisi, en yücesi. Bu ifade

Allah için kullanılmıştır.

Pâdişahlar pâdişâhı çün der-i hâcetdür
Var yürü iy hâsta gönlüm iste andan kâmuñı

2. **pâdişâhlar pâdişâhı: -lar, -ı**

Gazel 3499

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Padişahların en birincisi, en yücesi. Bu ifade

Allah için kullanılmıştır.

Cihânda pâdişahlık saña maşşûs
Ki sensin pâdişâhlar pâdişâhı

pâdişahlık:

1. **pâdişahlık:**

Gazel 3315

Mısra: 5

Padişah olma durumu, saltanat, hükümdarlık.

Saña lâyıkdur ancak pâdişahlık
Bilürsin herkesün sırrın kemâhî

pâdişeh:

1. **pâdişehüm: -üm**

Gazel 3350

Mısra: 2

Hükümdar, sultan II sevgili.

Yüzüne gün dimişem beñzedüp alnuña mehi
'Afv it pâdişehüm kuluñ olur çok günehi

2. **pâdişehi: -i**

Gazel 3190

Mısra: 4

1. Büyük hükümdar. 2. Allah, sevgili.

Seni cân-ıla eger sevdüm ise sanma günâh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pâdişehi

3. **pâdişehi: -i**

Gazel 3240

Mısra: 14

1. Büyük hükümdar. 2. Allah, sevgili.

Biñ benüm gibi kapusunda anuñ bendesi var
Kankı bî-dîmdür aña beñzede bir pâdişehi

4. **pâdişehi: -i**

Gazel 3367

Mısra: 6

Padişah, hükümdar.

Önce Mecnün ile Ferhâd'ı karagula salup
Yürürem şimdi benem 'ışk ilinün pâdişehi

5. **pâdişehi: -i**

Gazel 3448

Mısra: 1

Padişah, hükümdar.

Kim ki şahrâ-yı gamuñ her dem ola pâdişehi
Âteş-i âhî olur başına zerrîn külehi

6. **pâdişehi: -i**

Gazel 3449

Mısra: 1

Padişah, hükümdar.

N'ola olduñsa bugün hüsn ilinün pâdişehi
Nazar it kullaruñuñ hâline bak gâh gehî

pâk eyle:

1. **pâk eyle:**

Gazel 3320

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Temizlemek, arındırmak.

Şâfî mey iç şüfiyâ eyle gel âyineñi pâk
Gidere dilden gurûr u kibr-i Keykâvüsuñı

pâk eyle-:

1. **pâk eyle-: -y, -üp**

Gazel 3152

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Temizlemek, arındırmak.

Hâk-i pây-i dilberi pâk eyleyüp her dem sular
Âferin şad âferin bu didemüñ ferrâşına

pâk id-:

1. **pâk id-: -üp**

Gazel 3110

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Arındırmak, temizlemek.

Ğıll u ğışdan pāk idüp qalbūñ şarāb-ı 'ışkı iç
Seni ser-mest eyleyüp düşüre ğayr-ı 'āleme

pāk it-:

1. **pāk it-:-dū, -ñ**
Gazel 3189
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Temizlemek, arındırmak.

Şol qadar dökdüñ yaşuñ ğark eyledüñ göz yaşına
Ğıll ü ğışdan yuyuban iy dīde pāk itdüñ beni

2. **pāk it-:-dū, -m**
Gazel 3195
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Temizlemek, arındırmak.

'İşka düşdüm ğıll u ğışdan canı pāk itdüm yine
Püte-i hicrān içinde hālīş oldum zer gibi

3. **pāk it-:-dū, -ñ**
Gazel 3222
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Temizlemek, arındırmak.

Āteş-i 'ışk-ıla yakduñ cismümi ser-tā-qadem
Kāl idüp ğam pütesi içinde pāk itdüñ beni

pāk ol-:

1. **pāk ol-:-dī**
Gazel 3071
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Temizlenmek, arınmak.

Girüp dil püte-i hıcre yanaldan göñli pāk oldu
Ki zīrā hālīş olmaz zer kaçan kim girmeye qāla

pāk-dāmān ol:

1. **pāk-dāmān ol:-ma, -dī**
Gazel 3318
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Namuslu olmak.

Dünyāya dirler cīfedür her kim aña basdı qadem
Kaldı mülevves tā ebed ol pāk-dāmān olmadı

palās:

1. **palās-ıla:-ıla**
Gazel 3468
Mısra: 6
*Keçi kılından dokunmuş bir çeşit kaba kilim,
cuval.*

Ġarāz çünkü cihānda bir qabādur
Baña birdür palās-ıla firengī

2. **palāsını:-ı, -n, -ı**
Gazel 3244
Mısra: 4

*Aba ve çul gibi kaba yünden dokunan şeyler ve
özellikle bunların eskileri.*

Her kim ki qanā'at eyleye bir loqma hırqaya
Bakmaz o şeh de atlasa virmez palāsını

palās-ı jende:

1. **palās-ı jende:**
Gazel 3015
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kaba yünden dokunan yamalı, eski, yırtık hırka.

Dilā atlas dībāyı n'idersin
Saña yitmez mi bir palās-ı jende

pāmāl evle:

1. **pāmāl evle:**
Gazel 3117
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Ayaklar altına almak, çiğnemek. II Perişan
etmek.*

Cür'ası ola naşīb ister-iseñ muğbeçentüñ
Yüri var meygedede yüzüni pāmāl evle

pā-māl evle:

1. **pā-māl evle:-dī, -y, -se**
Gazel 3342
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Ayaklar altına almak, hakir ve perişan etmek.

Eylediyse n'ola yār pālara pā-māl beni
Şākirem hālūme itdi yine hoş-hāl beni

pā-māl id:

1. **pā-māl id:-e**
Gazel 3321
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Deyim**
*Ayaklar altına almak, ezmek, çiğnemek. II Önem
vermemek, hor görmek, hiçe saymak.*

Ger baña baş egmeye Hindū-yı zülf-i ser-keşüñ
'Ākıbet pā-māl ide bu devlet ü iqbālümü

pā-māl it-:

1. **pā-māl it-:-dür, -me**
Gazel 3231
Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayaklar altına almak, hakir ve perişan etmek.

Nigārā cāh u devletle Süleymān-ı zamān-iseñ
Basup pā-māl itdürme ayak altındaki mūrı

pā-māl ol-:

1. **pā-māl ol-:--a, --m**
Gazel 3075
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayaklar altında kalmak, çiğnenmek, yerle bir olmak.

Nāshihā pend eyleme küyında ger pā-māl olam
‘Āşık olanlar bilürsin bakmaz nāmūsına

2. **pā-māl ol-:--a**
Gazel 3082
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayaklar altında kalmak, çiğnenmek, yerle bir olmak.

Dükülüp niçe bī-diller ayaklarda ola pā-māl
Elini uzadup dilber ide ger şāne saçına

3. **pā-māl ol-:--a**
Gazel 3185
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayaklar altında kalmak, çiğnenmek.

Kim koya kaç‘ olmadan dest-i vişālūñ dāmenin
Göreyim pā-māl ola her yaña dāmānum gibi

pā-māl-i ‘ışk id-:

1. **pā-māl-i ‘ışk id-:--üüp**
Gazel 3253
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşkın ayaklar altına alınması.

O kim iy serv-kaç bālā felekde saña yir itdi
Beni pā-māl-i ‘ışk idüp ayak altında zīr itdi

parala:

1. **pāralar:-r**
Gazel 3331
Mısra: 7
Paralamak, parçalamak, yıpratmak.

Şāne ursa zūlfine cān-ıla göñlüm pāralar
Āhir ola pāre pāre göreyim ben şāne[y]i

2. **pārala:**
Gazel 3352
Mısra: 7
Parçalamak, parça parça etmek.

Dürr-i eşki bulasın pārala gel dil şadefin
Dür kaçan hāşıl olur ger sımayalar şadefi

pāralan-:

1. **pāralanupdur:--up, --dur**
Gazel 3106
Mısra: 9
Parçalanmak, paramparça olmak.

Derdā ki Muhib ‘ār-ıla dil pāralanupdur
Bir kimsene yok ‘ārı çeke āh benümlle

2. **pāralansun:-sun**
Gazel 3167
Mısra: 4
Parçalanmak, parça parça edilmek.

Seni kuçmaga komaz ara yirde
Göreyim pāralansun pīrehen de

pāralan:

1. **pāralansa:-sa**
Gazel 3055
Mısra: 9
Parçalanmak, parçalara ayrılmak.

Pāralansa şāne-veş tañ mı Muhibbī bu yürek
El uzadur āh her dem şāne ol gīsūlara

pāre:

1. **pāresine:-(s)i, -(n)e**
Gazel 3021
Mısra: 1
*Parça. *olumsuz bir durumu bildirmede kullanılan bir kelimedir. "...parçasına mı düştü?; küçümseme bildirir: örn. çalgıcı parçası."*

Yine aldandı göñül bir güzelün pāresine
Raħm idüp urmadı merhem dil ü cān yarasına

2. **pāre:**
Gazel 3187
Mısra: 8
Parça.

Şu deñlü pāre pāre oldı bagrum
Dilümden āh-ıla her pāre düşdi

3. **pāresi:-si**
Gazel 3223
Mısra: 6
Parça.

Pāre pāre eyledi gerçi dilüm tığ-ı cefā
LİK meh-rūlar elinde kaldı her bir pāresi

4. **pāresi:-si**
Gazel 3494
Mısra: 4
Parça.

Togradı bu bagrumı biñ päre itdi tığ-ı gam
Garğ-ı hün olup yatur sînemde her bir pãresi

5. **pãrecügi:** -cüğ, -i

Gazel 3452

Mısra: 8

Parça II yara.

Merhem-i vaşluñ eger irmeye bu hastaya āh
Rüz-ı maşşerde dañı bulına dil pãrecügi

6. **pãre:**

Gazel 3018

Mısra: 10

Adet, miktar, parça, tane.

Mihnet şebine ugradısa n'ola Muhibbî
Geh cevri iderseñ gāh bir pãre esirge

pãre pãre:

1. **pãre pãre:**

Gazel 3107

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parça parça.

Bu gönlüm itdi hicrân pãre pãre
Akar bu dîdeden kan pãre pãre

2. **pãre pãre:**

Gazel 3205

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parça parça.

Zülfine el kurdugınca pãreler gönlüm beni
Dilegüm bu pãre pãre görem āñir şãneyi

3. **pãre pãre:**

Gazel 3107

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parça parça.

Görüp şem'-i ruñuñ pervâne gibi
Yakam odlara ben cãn pãre pãre

4. **pãre pãre:**

Gazel 3107

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parça parça.

Sitem tığı cefâ tiriyle kıldıñ
Beni hey nã-müselmãn pãre pãre

5. **pãre pãre:**

Gazel 3003

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(beyitte) Parça parça. (tek tek).

İçürür ādeme öñ şehd ü şekker
Kılır zehr ile soñra pãre pãre

pãre pãre eyle:

1. **pãre pãre eyle:-di**

Gazel 3223

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parça parça etmek.

Pãre pãre eyledi gerçi dilüm tığ-ı cefâ
Lîk meh-rûlar elinde kaldı her bir pãresi

pãre pãre it:-

1. **pãre pãre it:-di**

Gazel 3107

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parça parça etmek.

Bu gönlüm itdi hicrân pãre pãre
Akar bu dîdeden kan pãre pãre

pãre pãre ol:

1. **pãre pãre ol:-a**

Gazel 3331

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parça parça olmak, parçalanmak.

Şãne ura zülfine cãn-ıla gönlüm pãralar
Āñir ola pãre pãre göreyim ben şãne[y]i

pãre pãre ol:-

1. **pãre pãre ol:-ur**

Gazel 3107

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parça parça olmak, parçalanmak.

Olur yād idicek iy 'ārızı gül
Giribân tâ-be dāmãn pãre pãre

2. **pãre pãre ol:-ur**

Gazel 3107

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parça parça olmak, parçalanmak.

Kaçan derd-ile āh itse Muhibbî
Olur bu sîne süzãn pãre pãre

3. **pãre pãre ol:-di**

Gazel 3187

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Parça parça olmak.

Şu deñlü päre päre oldı bagrum
Dilümden âh-ıla her päre düşdi

pärele-:

1. **päreler:-r**
Gazel 3205
Mısra: 3
Parça parça etmek, parçalamak, paralamak.

Zülfine el kurdugınca päreler gönüm beni
Dilegüm bu päre päre görem âhir şaneyi

pây:

1. **pâyüñ:-üñ**
Gazel 3064
Mısra: 6
Ayak.

Döginüp seng-i miñnetle anuñçün hâk-i râh oldum
Yüzüme basicak pâyüñ diler öpmek bu efgende

2. **pâyüña:-uñ, -a**
Gazel 3207
Mısra: 5
Ayak.

Secde eyler pâyüña her dem şurâhî iy şanem
Eşk-i çeşmin akıdur bu çeşm-i giryânım gibi

3. **pâyüña:-uñ, -a**
Gazel 3216
Mısra: 7
Ayak.

Gel kadem rencide kıl kim pâyüña İsar için
Hâzır itdüm gözlerüm cevherlerinden dökmegi

4. **pâyına:-ı, -n, -a**
Gazel 3077
Mısra: 3
Ayak II Hisse, nasip.

Ol servüñ evvelâ pâyına cân u dil akıtdum
Ardınca ravân oldı yaşum da bilesine

5. **pâyına:-ı, -n, -a**
Gazel 3078
Mısra: 9
Ayak II Hisse, nasip.

Pâyına revân eyle Muhibbî yine yaşuñ
Kaddı gibi serv olmaya bustân arasında

6. **pâyına:-ı, -n, -a**
Gazel 3487
Mısra: 5
Ayak II Hisse, nasip.

Güzeller pâyına saçdum şu deñlü dürr-i eşki kim
Dükendi kîse-i çeşmüm bir iki üç direm kaldı

7. **pâyına:-ı, -n, -a**

Gazel 3462
Mısra: 2

Ayak (yoluna, uğruna bağlamında).

Görtüp gülzâr-ı hüsni içre ben ol serv-i hıramânı
Akıtdum pâyına cular kılup bu çeşm-i giryânı

8. **pâyüña:-uñ, -a**

Gazel 3303
Mısra: 9

Ayak. || Sevgilinin yolu.

Bu Muhibbî eylesün cân naqdi pâyüña nisâr
Büy-ı zülfüñle mu'atâr eyle gel kâşanemi

9. **pâyüña:-uñ, -a**

Gazel 3010
Mısra: 5

Sevgilinin ayağı.

Seri pâyüña iletdüm iderem ârzü tıguñ
Kerem kıl vir murâdum bakma iy hünî sakın kana

10. **pâyüña:-uñ, -a**

Gazel 3243
Mısra: 6

Sevgilinin ayağı.

İy sehî servüm hıramân salın sen nâz-ıla
Cular iltün pâyüña 'aşıklarun göz yaşını

11. **pâyına:-ı, -(n)a**

Gazel 3123
Mısra: 9

(Sevgilinin) ayağı.

Ol boyı serv-i sehîñün pâyına İsar için
Gözlerümün yaşı sîm ü yüzüm altun olmada

12. **pâyına:-ı, -n, -a**

Gazel 3395
Mısra: 12

Ayak II Eşik, huzur.

Çemen seyrânın eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pâyına yüz sürmek akar gâh togru gâh egri

13. **pâyına:-ı, -(n)a**

Gazel 3419
Mısra: 2

(Sevgilinin) ayağı.

Ol serv-kadde nâgâh bu dîde bakadüşdi
Eşküm revân gözümden pâyına akadüşdi

14. **pâyüña:-uñ, -a**

Gazel 3060
Mısra: 7

Ayak, kadem. || Sevgilinin ayağı.

Pâyüña düşüp eger dâmânun öpsem yok dime
Pâdişâh olan ider ihsân ihsân üstine

15. **pâyına**:-i, -n, -a

Gazel 3293

Mısra: 5

Ayak. II Eşik, huzur.

Nigârûn pâyına yaşum revân itsem ‘aceb midür
Hıramânî hıramânî görem ol serv-i dil-cüyi

pav düş-:

1. **pay düş-:di**

Gazel 3263

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

*Bölüşmede hisse ayrılmak, belirli bir bölüm
verilmek.*

Ezelden kışmet oldı şādî vü gam
Muhibbî saña düşdi guşşadan pay

pâyân:

1. **pâyânına**:-i, -n, -a

Gazel 3153

Mısra: 12

Son, nihâyet.

Baħr-i ‘ışka iy Muhibbî niceler ğark oldılar
Görmedüm bir kimse dir idüm anuñ pâyânına

pâve:

1. **pâyesine**:-si, -n, -e

Gazel 3114

Mısra: 2

Derece, mertebe.

Naqd-i cânı yine dil aldı bugün ayasına
Sen şehûñ tâ ki nisâr ide hemîn pâyesine

pây-ı dilber:

1. **pây-ı dilber**:-i

Gazel 3418

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin ayağı.

Umar Muhibbî būs kıla pây-ı dilberi
Devrân yolında eyledi çün ħāk-i pâ bizi

pây-ı meges:

1. **pây-ı meges:**

Gazel 3071

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*1)Sineğin ayağı 2)Sevgilinin dudağındaki ayva
tüyleri.*

Lebünde ħaṭ midür yoħsa görinen sāye-i ebrû
Yâhüd pây-ı meges midür yapışupdur kalup bala

2. **pây-ı meges:**

Gazel 3081

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*1)Sineğin ayağı 2)Sevgilinin dudağındaki ayva
tüyleri.*

Lebleri üzre görinen sāye-i ebrû midür
Ĥaṭ degül pây-ı meges kalmış meger bal üstine

pây-ı sâġar:

1. **pây-ı sâġar**:-a

Gazel 3335

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçki kadehinin ayağı.

Hem çü şürâhî gibi sücüd pây-ı sâġara
Eyle serv ü naleyi çeng ü çıġâne[y]i

pây-ı vār:

1. **pây-ı yār**:-a

Gazel 3279

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin ayağı.

Lâyık degülem büse koyam pây-ı yāra ben
Yiter baña hemîn ki büsem riķāb oldı

2. **pây-ı yār**:-a

Gazel 3339

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin ayağı.

Dide rüyum cem’ kılmışdur şu deñlü sîm ü zer
Pây-ı yāra eylesem bilmez nisâr eksüklüğü

pâyına düş:

1. **pâyına düş**:-i, -n, -a, -di

Gazel 3048

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

*Bölüşmede hisse ayrılmak, belirli bir bölüm
verilmek.*

İy Muhibbî kışmet olındı ezel şādî vü gam
Derd ü miñnet düşdi ancak ehl-i ‘ışkuñ pâyına

pâyını büse kıl:

1. **pâyını büse kıl**:-in, --i, --a, --m-i, -n, -i, -am

Gazel 3009

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayağını öpmek.

Dilerem pâyını bûse kılam ol serv-i refîaruñ
Ki ne dâmen ola vâkıf u ne hüd pîrehan âgeh

pâymalı it:

1. **pâymalı it:-di**
Gazel 3369
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ayaklar altına almak, hakir ve perişan etmek.

Pâymalı itdi gözüm yaş[1] gibi âhîr-i kâr
Yirlere saldı gör ol zülf-i siyehkâr beni

pâyüña:

1. **pâyüña:**
Gazel 3067
Mısra: 6
(Sevgîlinin) ayağı.

Çeşmüme gel pâ koyup hâr-ı müjemden gam yime
Pâyüña itmez zarar yaşumla çün nemnâk ola

pâyüña getür:

1. **pâyüña getür:-uñ, -a-uñ, -a, -dü, -m**
Gazel 3331
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Deyim**
*Ayağına getirmek: Sıra, saygı göstermeksizin
birinin yanına gelmesini sağlamak.*

Naqd-i cân u dil getürdüm tuhfe diyü pâyüña
Kıymeti yokdur kabûl eyle bu dervîşâne[y]i

pâyüña yüz sür:-:

1. **pâyüña yüz sür:-:uñ, -a, -üm, -e, -m**
Gazel 3270
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Büyük sevgi veya saygı gösterilen birinin
huzurunda yüzünü yere sürercesine eğilmek.*

Ben âb gibi pâyüña her dem yüzüm sürem
Sen ser çeküp serv gibi eyle ser-keşi

pehlevân:

1. **pehlevânlardur:-lar, -dur**
Gazel 3463
Mısra: 2
Pehlivan, güreşçi, yiğit.

Ğazabla baksa dilber bir yire gelür iki kaşı
San iki pehlevânlardur komuş birbirine başı

2. **pehlevânıñ:-uñ**
Gazel 3496
Mısra: 10
*Pehlivan, güreşçi. II Yiğit, mert, cesur, korkusuz,
gözü pek.*

Bir siyâh tel dakdı âhından Muhibbî başına
Bunuñ-ıla seçilür her pehlevânıñ yügrügi

pehlü:

1. **pehlü:**
Gazel 3356
Mısra: 16
Vücudun iki yanından biri, yan.

Sineme çekdüm elifler serv-kadler yâdına
Kuçaram tâ şubh olunca baña hem pehlü gibi

2. **pehlüya:-y, -a**
Gazel 3156
Mısra: 13
*1. Vücudun iki yanından her biri. 2. Yan, yan
taraf.*

Pehlüya çeküp kuçmag olur idi nigârı
Vuşlatda Muhibbî girmese pîrahen araya

pek:

1. **pekdür:-dür**
Gazel 3195
Mısra: 6
Sert, katı.

Âh kılsam aglasam yaşum saña itmez eser
Katı gönülün döstüm pekdür senün mermer gibi

2. **pek:**
Gazel 3402
Mısra: 4
*"Çok fazla, oldukça" anlamında kullanılan bir
zarf.*

Çeşmesi 'ayn-ı belâ kühsârı Kays'ın başıdır
Âşiyân-ı murğa ur pek saçı oldı mişesi

3. **pekdür:--dür**
Gazel 3095
Mısra: 9
Sert, katı. II Sağlam, kavî. II Çok, fazla, ziyâde.

'Işkuñ kemânı pekdür her kim ki çekmek ister
Derd ü belâ vü miñnet aña gerek kepâde

peleng:

1. **peleng:**
Gazel 3227
Mısra: 7
Kaplan.

Geh ruñ-ı zerd-ile şirem gâh dâğumla peleng
Tolidur şîr ü pelenglerle bu 'ışkuñ bişesi

2. **peleng:**
Gazel 3360
Mısra: 7
Kaplan.

Dir gören küh-ı belâda oldu peyda bir peleng
Hasretiyle sîneme yakdukda mihnet dâğımı

penâh:

1. **penâh:-ı**

Gazel 3199

Mısra: 2

Sığılacak yer, melce.

Hudâyâ sensin ‘âlem pâdişâhı
Tapuñdur cümle mañlûkuñ penâhı

2. **penâh:-ı**

Gazel 3437

Mısra: 10

Sığımak, sığımlacak yer.

Muhibbî key sakın kesme ümîdüñ
Ki oldur cümle mücrimler penâhı

penbe:

1. **penbe:**

Gazel 3204

Mısra: 4

*Pamuk. II Açık al renk, açık kırmızı gülün rengi,
kırmızıya biraz beyaz karıştırılmasıyla elde edilen
renk.*

Kaşd eyledüm ki ‘ışkumı sînemde saklayam
Penbe içinde olur mı âteş nihân dağı

penbe-i dâğ:

1. **penbe-i dâğ:-um**

Gazel 3167

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Yara pamuğu. II Pembe yara, yaranın pembe
rengi.*

Yiter dünyâda ‘uğbâda Muhibbî
Çabâ vü penbe-i dâğım kefende

penç vâkit:

1. **penç vâkit:-de**

Gazel 3205

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beş vakit. (Namaz vakitleri.).

Penç vâkitde mescide varur o da ancak imâm
Gice gündüz lîk memlû görürem meyhâneyi

pençe:

1. **pençesine:-s, -i, -n, -e**

Gazel 3225

Mısra: 6

Yırtıcı hayvanların ön ayaklarının, parmak

*uçlarında sivri ve aşağıya doğru kıvrık turnaklar
bulunan iç kısmı.*

Bir bakışıyla eyledi murğ-ı dili şikâr
San şahin aldı pençesine bir kebûteri

pençe ur:-

1. **pençe ur:-a**

Gazel 3002

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

*Pençe vurmak. El atmak, bir işe girişmek,
teşebbüs etmek.*

Demürden pençedür şî’rûñ Muhibbî
Bozılmaz aña kimdür ura pençe

2. **pençe ur:-sun**

Gazel 3091

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Pençe vurmak. El atmak, bir işe girişmek,
teşebbüs etmek.*

Bî-fikr ü te’emmül didi bu şî’ri Muhibbî
Bilmek dileyen hâlini ursun buña pençe

pençe-i mercân:

1. **pençe-i mercân:-a**

Gazel 3479

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Mercanın pençesi, el şeklini andıran girintili
çukuntulu kırmızı deniz hayvanı.*

Bahr-i ‘ışkumda gözüm yaşın görüp gavvâş-ı dil
Didi el-ħaq pençe-i mercâna beñzetdüm seni

pend:

1. **pendi:-i**

Gazel 3157

Mısra: 2

Öğüt, nasihat.

Dolaşdı gönül âh çün ol zülf-i dü-tāya
Güş eylemedi pendî özin atdı belāya

2. **pendini:-i, -n, -i**

Gazel 3226

Mısra: 1

Öğüt, nasihat.

Diñlemedüñ [ey] dil-i dīvâne kimse pendini
Tak yûri meh-rûlaruñ boynuña zülfî bendini

3. **pendümi:-üm, -i**

Gazel 3077

Mısra: 7

Öğüt, nasihat.

Güş eylemedüñ pendümi hâlün beter olsun
Kaç kerre didüm ugrama 'ışkuñ yöresine

4. **pendüm:--üm, -**
Gazel 3364
Mısra: 1
Nasihahat öğüt.

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yâr iki
Bir olur yâr iki olmaz olmasun zinhâr iki

5. **pendüni:--ün, -i**
Gazel 3417
Mısra: 1
(Fars.) Öğüt, nasihat.

Zülfine dil bagladuñ çünkü unıtduñ pendüni
Mübtelâ-yı 'ışk olup boynuñda hoş gör bendüni

6. **pend:**
Gazel 3439
Mısra: 7
(Fars.) Öğüt, nasihat.

Dil-i Mecnûn'a te'sir eylemez pend
Kâbul eyler özine çün belâyı

pend eyle:-

1. **pend eyle:--me**
Gazel 3075
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Öğüt vermek, nasihat etmek.

Nâşihâ pend eyleme küyında ger pâ-mâl olam
'Âşık olanlar bilürsin bakmaz nâmûsına

pend id:

1. **pend id:-i, -er**
Gazel 3416
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Nasihahat etmek, öğüt vermek.

Baňa maħbûb u meyden geç diyü zâhid ider pendi
'Aceb mi lezzet-i ervâh ki zîrâ añlamaz kendi

pend id:-

1. **pend id:-üp**
Gazel 3169
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Öğüt vermek, nasihat etmek.

Dime nâşih pend idüp cân iste cânân isteme
Gel baňa 'âlemde di cânânesüz cân isteme

pend-gü:

1. **pend-gü:**
Gazel 3338
Mısra: 4
Öğüt veren.

Güşum tolı çeng-ile nâyüñ şadâsıdur
İy pend-gü başuña eyle nasîhâti

perçem:

1. **perçemi:-i**
Gazel 3459
Mısra: 7
Alna düşen kısa saç demeti, kakül.

Kaşı yayın ele alsa kafada perçemi hâzır
Dil almaga gider önce iki zülf-i siyeh-püşı

2. **perçemi:-i**
Gazel 3300
Mısra: 10
Alna düşen kısa saç, kâkül. II Sevgilinin alnına dökülen saçları.

Diller almaga giderler ğamzeler
Bekler yâruñ kafasın perçemi

perde:

1. **perde:**
Gazel 3390
Mısra: 4
Bir yeri ayırmak ve bir yerin görünmesine mani olmak için asılan kumaş.

Şem'-i ruhsârı yakardı bu cihân mülkin eger
Luţf idüp ebr gibi zülfün aña perde kodı

perde id:-

1. **perde id:-elden**
Gazel 3059
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yüzünü kapatmak, örtmek II Gizlemek, utanmak.

Şehâb-ı zülfini gün yüze perde
İdelden ugradum biñ dürlü derde

2. **perde id:-er, --sen**
Gazel 3042
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir nesneyi saklanmak için kullanmak.

Dü 'âlem çün münevverdür yüzüñden
Küsûf olur idersen zülfi perde

3. **perde id:-er**
Gazel 3094
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bir nesneyi saklanmak için kullanmak.

İder zülfini gün yüzine perde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

perde kıl-:

1. **perde kıl-:--du, --ñ**

Gazel 3031

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Perde yapmak II Örtmek, gizlemek.

Perde kıldıñ şem'-i ruhsârûna zülfün kıldum âh
Câme-i fânûsı hiç câyiz midür itmek siyâh

perde ol-:

1. **perde ol-:--ur**

Gazel 3090

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Perde olmak. II Engel olmak.

Muhibbî gün yüzine karşı âhi
Sakın kılma olur yüzine perde

perde-i 'ussâk:

1. **perde-i 'ușşâk:-ı**

Gazel 3334

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Klasik Türk müziğindeki ana makamlardan biri,
âşıklar makamı.*

Muṭrib nevâda perde-i 'ușşâkı râst kıl
Ġamdan ḥalâş eyle bu kemter kemîne[y]i

perde-i zühhd:

1. **perde-i zühhd:-üm**

Gazel 3183

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Takva (Dünyâya raġbet etmeyip kendini ibâdete
verme, neşsin her türlü zevkten alıkoyup ibâdet
yolunu seçme, perhizkârlık, takvâ) perdesi.*

Perde-i zühhdüm ne assı bu dil-i mecnûn mest
Yârına varımı virdi kendin 'üryân eyledi

perî:

1. **perîsin:-sin**

Gazel 3061

Mısra: 1

Perî II Güzel, Sevgili.

Perîsin bilmedüm yâḥûd ferîşte
Beni bî-tâḳat itdüñ bir görîşte

2. **perîñüñ:-(n)üñ**

Gazel 3128

Mısra: 5

*Çekici güzelliği olan çok alımlı kız veya kadın II
Sevgili.*

Ol perîñüñ dil perîşân eylemek şânındadır
Anuñ-ıçun meyl ider zülf-i perîşân oynına

3. **perî:**

Gazel 3023

Mısra: 1

Çekici güzelliği olan çok alımlı kız II Sevgili.

Çün perî gibi görindi yine dilber gözüme
Ḥayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

4. **perî:**

Gazel 3059

Mısra: 3

*1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.*

Melek misin perî yâḥûd ferîşte
Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde

5. **perî:**

Gazel 3087

Mısra: 1

*1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.*

Bir perî peyker kamer-ruḥsâr sevdüm tâzece
Bir lebi şîrîn şeker-güftâr sevdüm tâzece

6. **perî:**

Gazel 3090

Mısra: 3

*1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.*

Melek midür perî yâḥûd ferîşte
Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde

7. **perî:**

Gazel 3229

Mısra: 1

*1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.*

Perî misin melek misin yâ ḥürî
Yüzüñde berḳ urur Allâh nürî

8. **perî:**

Gazel 3261

Mısra: 1

*1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifesinin çok alımlı ve çok güzel*

olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya kadın.

Cāme-i zer-baft ile ger cilve kılsa ol perī
Kim göre āşüfte vü hayrān ola dilden berī

9. perī:

Gazel 3347

Mısra: 5

1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.

Ol perī gönlümü ger mesken iderse yiridür
Çün perī mesken ider bulduğı vīrāneligi

10. perī:

Gazel 3347

Mısra: 6

1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.

Ol perī gönlümü ger mesken iderse yiridür
Çün perī mesken ider bulduğı vīrāneligi

11. perī:

Gazel 3374

Mısra: 5

1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.

Gerçi kim geldi hemān-dem yine gitdi ol perī
Eşküm-ile eyledüm pür eldeki peymāneyi

12. perī:

Gazel 3385

Mısra: 4

1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.

Germ olurmuş asılıp karşında her dem āyine
Niçe başdan aşmasun yüz virdüñ aña iy perī

13. perī:

Gazel 3389

Mısra: 5

1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.

Āteş-i zülfün içine düşeliden iy perī
Şöyle yakduñ kim beni nām u nişānum kalmadı

14. perī:

Gazel 3472

Mısra: 2

1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.

Şüret-i dīvār sanduñ göricek iy cān beni
Bilmedüñ mi iy perī sen eyledüñ hayrān beni

15. perī:

Gazel 3475

Mısra: 8

1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.

Gelmeye tā haşr olunca ‘aklı hergiz başına
İy perī her kim senüñ rüyuñ temāşā eyledi

16. perī:

Gazel 3490

Mısra: 5

1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.

Bu hüs n ü bu leṭāfetle perī dirs en aña tañ mı
Temāşā eyleyen görsün perī şeklinde insānı

17. perī:

Gazel 3490

Mısra: 6

1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.

Bu hüs n ü bu leṭāfetle perī dirs en aña tañ mı
Temāşā eyleyen görsün perī şeklinde insānı

18. perīnün:-nüñ

Gazel 3161

Mısra: 1

1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.

Düşdi gönlüm bir perīnün zülf-i ‘anber-bārına
Tevbe kıldı şimdiden girü şalāhuñ kārına

19. perīnün:-nüñ

Gazel 3257

Mısra: 5

1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna
inanılan cin tâifесinin çok alımlı ve çok güzel
olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya
kadın.

Dutıldı göñül bir perīnün zülf[i] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belā gibi

per-i tāvūs:

1. per-i tāvūs:-i, -n, -i

Gazel 3292

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tavus kuşunun kanatları.

Cilve kılsa hüsn-i dilber zülfi müşğ ‘anber saçar
Ziver ile ziyet itmışdür per-i tāvūsını

per-i peyker:

1. per-i peyker:

Gazel 3031

Mısra: 3

Far. peri yüzlü, çok güzel; sevgili.

Saňa beñzer bir per-i peyker melek-rü görmedüm
Gerçi kim ‘âlemde bî-had eylemişem geşt-i rāh

2. per-i peyker:

Gazel 3036

Mısra: 1

Far. peri yüzlü, çok güzel; sevgili.

Bir per-i peyker ğamından zār u giryānsın yine
Kākül-i dilber gibi iy dil perişānsın yine

3. per-i peyker:

Gazel 3376

Mısra: 3

Peri yüzlü, peri gibi çok güzel yüzlü (kimse). II Sevgili.

Ğamuñla iy per-i peyker yoluñda n’ola cān virsem
Belā kūhında öldürdi ğam-i Şirīn çü Ferhād’ı

per-i rü:

1. per-i rüy:-y, -i

Gazel 3293

Mısra: 1

Peri yüzlü II peri gibi güzel sevgili.

Mu’allim eylemiş ta’līm cefāya ol per-i rüy
Ki göstermeye ‘uşşāka ki hergiz rüy-i nīgüyü

2. per-i rü:

Gazel 3123

Mısra: 3

Peri (gibi güzel) yüzlü (sevgili).

Tolaşaldan bir per-i rü zülfinüñ sevdāsına
N’eyleyem şeydā gönül vardukça Mecnün olmadı

3. per-i rü:

Gazel 3321

Mısra: 1

Güzel yüzlü, çok güzel kimse.

İy per-i rü gūş kıl bir bir diyem bu hālümü
Umaram ki rahm idesin işidüp ahvālümü

per-i ruhsār:

1. per-i ruhsār:-i

Gazel 3164

Mısra: 5

Güzel yüzlü, çok güzel (kimse).

Ol per-i ruhsārı görsem bīd gibi ditirerem
Sanasın bir hāstadur kim ditreye cān üstine

per-i şān:

1. per-i şānsın:-sūñ

Gazel 3036

Mısra: 2

Dağınık, karışık II kederli, üzgün, darmadağın bir halde.

Bir per-i peyker ğamından zār u giryānsın yine
Kākül-i dilber gibi iy dil perişānsın yine

2. per-i şān:

Gazel 3160

Mısra: 8

1. Dağınık, düzensiz, karmakarışık. 2. Acınacak durumda, zavallı, kederli, muhtarip.

El uzadurdu mu’anber zülfine dīvāneler
Ejdehā-veş ol hām-ı zülfi per-i şān olmasa

3. per-i şān:

Gazel 3168

Mısra: 7

1. Dağınık, düzensiz, karmakarışık. 2. Acınacak durumda, zavallı, kederli, muhtarip.

Gözlerüñ ta’līm-i sihr eyler per-i şān zülfüne
Şad hezārān ‘aşıkın ol bend ider bir mü-y-ıla

4. per-i şān:

Gazel 3347

Mısra: 8

1. Dağınık, düzensiz, karmakarışık. 2. Acınacak durumda, zavallı, kederli, muhtarip.

Bu gönül şāne gibi āh yine biñ pāre olur
Ol per-i şān ura zülfine eger şāneligi

5. per-i şān:

Gazel 3382

Mısra: 6

1. Dağınık, düzensiz, karmakarışık. 2. Acınacak durumda, zavallı, kederli, muhtarip.

El uraldan sünbül-i müşğīn-i dildāra şabā
Key per-i şān hālüm ol zülf-i per-i şānım gibi

6. per-i şān:

Gazel 3395

Mısra: 5

1. Dağıtmak, düzensiz, karmakarışık. 2. Acınacak durumda, zavallı, kederli, muhtarip.

İder zülf-i perîşânı perîşân göñlin ‘uşşâkuñ
Benüm âh u fiğânumdandır ol zülf-i dü-tâ egri

perîşân eyle:-

1. **perîşân eyle:-di**

Gazel 3046

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıkıntılı ve kederli eylemek. II dağıtmak, perîşan etmek.

Dil perîşân hâl-idi dañı perîşân eyledi
Çün girihler saldı ol zülf-i perîşân üstine

2. **perîşân eyle:-mek**

Gazel 3128

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıkıntılı ve kederli eylemek. II dağıtmak, perîşan etmek.

Ol perîñüñ dil perîşân eylemek şânındadır
Anuñ-ıçun meyl ider zülf-i perîşân oynına

3. **perîşân eyle:-dü, -ñ**

Gazel 3290

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dağıtmak, karmakarışık duruma getirmek, düzenini bozmak II acınacak duruma getirmek, altüst etmek.

Eyledüñ yine perîşân zülf-i müşg-i nâbuñı
Şâh şâh itdüñ gül üzre sünbül-i setrâbuñı

perîşân eyle:

1. **perîşân eyle:-r**

Gazel 3476

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dağıtmak, düzenini bozmak II acınacak duruma getirmek.

San geyer ol sim-ten üstine dävüdi zirih
Her kaçan eyler perîşân tağıdur gîsûları

perîşân hâl-idi:

1. **perîşân hâl-idi:-i, --di**

Gazel 3046

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Perîşan bir halde olmak, dağılmak, mahvolmak, çok üzüntü ve sıkıntı çekmek.

Dil perîşân hâl-idi dañı perîşân eyledi
Çün girihler saldı ol zülf-i perîşân üstine

perîşân ol:

1. **perîşân ol:-ma, -y, -a, -sın**

Gazel 3461

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Acınacak duruma gelmek.

İster-iseñ kim perîşân olmayasın ‘âkıbet
Dil uzatma kimsenüñ hañkına sen süsen gibi

perîşân ol:-

1. **perîşân ol:-ma, --y, --a**

Gazel 3057

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dağılmak, karmakarışık duruma gelmek.

Käkülü sevdâsına kim dil vire bir dilbertüñ
İñlemekle ‘âkıbet göñül perîşân olmaya

perî-şıfat:

1. **perî-şıfat:**

Gazel 3270

Mısra: 3

Peri vasıflı, peri gibi güzel.

Sünbül saçın şâneledi ol perî-şıfat
İtdi cahânı cümle ser-â-ser müşevveşi

perî-ves:

1. **perî-ves:**

Gazel 3063

Mısra: 9

Peri gibi güzel (Sevgili).

Muhibbî’den perî-ves kaçma didüm
Enîs olmaz didi âdem bizümle

2. **perî-vesi:-i**

Gazel 3326

Mısra: 4

Peri gibi, çok güzel (kimse).

Âhum şerâr-ı nañl olup bezm-i ‘ışk ara
Gördüm nihâl kâmet-i serv ü perî-vesi

perî-zâd:

1. **perî-zâda:-a**

Gazel 3135

Mısra: 1

“Periden doğmuş” Peri gibi güzel (kadın).

Dirîgâ bilmedüm virdüm göñül ben ol perî-zâda
Düşüp yolında hâk oldum getirmez hiç beni yâda

2. **perî-zâd:-ı**

Gazel 3358

Mısra: 1

“Periden doğmuş” Peri gibi güzel (kadın).

Bugün dīvānesi oldum görüp āh ol perī-zādı
Giceler h’āb yüzün görmem iderem nāle feryādı

3. perī-zādı:-ı

Gazel 3376

Mısra: 1

“Periden doğmuş” Peri gibi güzel (kadın).

Dil-i şūrīde sevmişdür yine çün bir perī-zādı
İşüm ney gibi efgāndur anı siz sanmañuz şādī

perī-zāda:

1. perī-zāda:

Gazel 3004

Mısra: 8

Periden doğmuş, peri gibi.

Gözümüñ çeşmesārına gelür bir dem karar itmez
Katı düşvār imiş düşvār gönül virmek perī-zāda

perr ü bāl:

1. perr ü bāl:-üm, -i

Gazel 3305

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kol, kanat.

Cānā cemālūñ şem‘ini cān-ıla itdüm çün taleb
Pervāne-veş olmaz ‘aceb yaksam bu perr ü bālümü

perr-i ‘amel:

1. perr-i ‘amel:

Gazel 3461

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İş/hareket kanadı.

Ok gibi togrulmayınca varırmazsın menzile
Kimde yok perr-i ‘amel yolda kalur segzen gibi

perr-i semender:

1. perr-i semender:

Gazel 3448

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Semender kanadı. (semender:Ateşte yaşadığına inanılan ve ateşten etkilenmeyen efsanevi bir hayvan.).

Tutdı od içre vatan ruhları devrinde yine
‘Acabā perr-i semender mi ki zülfi sipehi

pertāb id:

1. pertāb id:-üp

Gazel 3469

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Atmak, fırlatmak.

İdüp āh okların pertāb yine kıddüm kemānından
Geçüp Mecnūn’ı hoş dıkdüm belā şahrāsına taşı

per-tāb ol-:

1. per-tāb ol-:-ma, -dı

Gazel 3198

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Atılmak, sıçramak.

Kim-durur ruhsārūna gün gibi per-tāb olmadı
Ya anı gördükde bu çeşmüm tolu āb olmadı

pertev sal-:

1. pertev sal-:-up

Gazel 3158

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Işık salmak, aydınlatmak.

Hıç ola mı gün gibi ol şāh-ı lā-nazīr
Pertev salup ola bu ben bī-nevā-y-ıla

pertev-i hüsn:

1. pertev-i hüsn:-i

Gazel 3395

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin ışıltısı.

Eyā zāhid eger biñ kez nazār kılsañ o meh-rüya
Görinmez pertev-i hüsnü idesin çün nigāh egri

2. pertev-i hüsn:-üñ

Gazel 3437

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin ışıltısı.

Göreliden pertev-i hüsnüñ nigārā
Gözüm görmez olupdur mihr ü māhı

3. pertev-i hüsn:-i

Gazel 3115

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) güzelliğinin parlaklığı, ışığı.

Mañv ola gide evc-i felekde meh ü hırşīd
Ger pertev-i hüsnü irişe sakf-ı semāya

pervā yimez:

1. pervā yimez:-mez

Gazel 3278

Mısra: 4

Kelime Tipi: Deyim

Perva yememek: korkmamak, çekinmemek.

Bahr-ı eşkümde yürür murğ-ı dilm her tarafa
Zîra pervâ yimez olmışdur ezal âb u aşî

pervâna:

1. pervânahı: -lıg, -ı

Gazel 3421

Mısra: 1

Pervane, geceleri ışık çevresinde dönen küçük kelebek, kepenek.

Cân diler şem‘-i ruha eyleye pervânahı
Göstere yine gönül zülfine dîvânahı

pervâne:

1. pervâneye: -y, -e

Gazel 3054

Mısra: 8

Kelebek (geceleyn ışığın/mumun etrafında dönmesi bağlamında) | 'âşık (Sevgili'nin etrafında firdönmek ve Sevgili'yi canından geçecek kadar çok sevmek bağlamında).

Dün gice şem‘-i hüsnine yandı kül oldı cân u dil
Şimden girü ta‘lîm idem yanmaklığı pervâneye

2. pervânedin: -den

Gazel 3053

Mısra: 7

Geceleri mum lamba vb. ışık kaynaklarına yaklaşarak çevresinde sürekli uçan kanatlı küçük bir böcek, gece kelebeği. Edebiyatımızda sevdiğine kavuşmak için çırpınan âşığı temsil eder; ışık da bir tanrısal ışık sayılan aşkın timsalidir.

‘İşk[ı] gel pervânedin örger yanar âh eylemez
Bülbül-i şürîde gibi âh u feryâd eyleme

3. pervâne:

Gazel 3010

Mısra: 10

İşğın etrafında dönmeyi seven gece kelebeği II âşık. Pervâne, şem‘e (mum) âşık olarak nitelenir. Bu hayvanın gözleri çok küçüktür. Gündüzleri karanlık yerlerde bulunur. Ortalık kararınca gördüğü ışığa doğru koşar. Gözleri kamaştığı için ayırlamaz ve kendini fener, lâmba şişesi, mum ve ampul gibi şeylere çarpar; kanatları ve vücudu bu şekilde yanar. Bu nedenle aşk ve sevgiliye vefa yolunda canından geçmenin ve kendini yakmanın sembolü olmuştur. Tasavvuf edebiyatında şem‘ sevgiliyi, Allâh‘ı; pervâne âşığı temsil eder.

Muhibbî gerçi cân yakdı cemâl-i şem‘-i dildâra
Ne pervâ meş‘al-i hürşide ger yanarsa pervâne

4. pervâneler: -ler

Gazel 3065

Mısra: 7

İşğın etrafında dönmeyi seven gece kelebeği II âşık. Pervâne, şem‘e (mum) âşık olarak nitelenir. Bu hayvanın gözleri çok küçüktür. Gündüzleri karanlık yerlerde bulunur. Ortalık kararınca gördüğü ışığa doğru koşar. Gözleri kamaştığı için ayırlamaz ve kendini fener, lâmba şişesi, mum ve ampul gibi şeylere çarpar; kanatları ve vücudu bu şekilde yanar. Bu nedenle aşk ve sevgiliye vefa yolunda canından geçmenin ve kendini yakmanın sembolü olmuştur. [tas.] Tasavvuf edebiyatında şem‘ sevgiliyi, Allâh‘ı; pervâne âşığı temsil eder.

Şem‘ her şeb kül ider yakup niçe pervâneler
Bunca nâ-ħağ kan iderken yana bî-pervâ yine

5. pervânedin: -den

Gazel 3316

Mısra: 2

Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece kelebeği; âşık.

Dakar mı zülf-i zencîri dil-i dîvânedin ğayrı
Yanar mı âteşe hiç kes gör-â pervânedin ğayrı

6. pervâne:

Gazel 3323

Mısra: 11

Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece kelebeği; âşık.

Baş u cân terkin uram ‘ışk-ıla pervâne gibi
Dimiş idüñ yirine getir olup sözüñ eri

7. pervâne:

Gazel 3362

Mısra: 4

Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece kelebeği; âşık.

Gördük cemâl-i şem‘ini düşdük ayagına
Pervâne gibi yakdı ol âteş-likâ bizi

8. pervâne:

Gazel 3363

Mısra: 8

Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece kelebeği; âşık.

Şem‘-i hüsn-i dilbere karşı yanar cân u gönül
Nite kim pervâne yakar oda bâl ü perleri

9. pervâneyi: -yi

Gazel 3374

Mısra: 2

Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece kelebeği; âşık.

Döştlar mihmân idindüm dün gice cânâneyi
Nür-ıla cem‘ eyledüm bir araya pervâneyi

10. pervâneyi: -yi

Gazel 3375

Mısra: 12

Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece kelebeği; aşık.

Bu Muhibbî ruhları şevkiyle cânından geçer
Şem'-i ruhsârûn yakarsa yiridür pervâneyi

11. pervâne:

Gazel 3428

Mısra: 6

Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece kelebeği; aşık.

Zülfün şebinde cânâ şem'-i ruhuñ görelen
Pervâne gibi gönülüm dutışdı oda yandı

12. pervâne:

Gazel 3429

Mısra: 2

Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece kelebeği; aşık.

Kim virdi gönül cân u ruh yâra tayandı
Pervâne gibi yansa ne tañ nâra tayandı

13. pervâne:

Gazel 3431

Mısra: 11

Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece kelebeği; aşık.

Cemâli şem'ine pervâne gibi
Muhibbî cân u dilden yandı düşdi

14. pervânesi:-si

Gazel 3444

Mısra: 1

Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece kelebeği; aşık.

Şu'le-i 'ışkuñ ezelden olmuşam pervânesi
Düd-ı dil zencir idinmişdür gönül dîvânesi

15. pervâne:

Gazel 3500

Mısra: 8

Geceleri ateşin etrafında dönen, daha sonra da kendisini ateşin içine atan gece kelebeği; aşık.

Şem'-i hüsnine gönül virdüñ yine bir dilbertüñ
Yakuban pervâne gibi külli nâr itdüñ beni

16. pervâne:

Gazel 3466

Mısra: 3

1. *Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek.*
2. *Gönül, aşık.*

Meclis-i 'ışkda cân yakmaga pervâne yiter
Bülbül-i gülşeni aña gider ol leffâfi

17. pervânesin:-si, -n

Gazel 3268

Mısra: 7

Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek // aşık.

Yakuban pervânesin döñüp eger rahm itmese
Olmaz idi giceler şem'-i şerârûñ giryesi

18. pervâne[y]i:-y, -i

Gazel 3331

Mısra: 2

Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek // aşık.

Kimse telkîn itmesün kan itmege cânâne[y]i
Şem'[e] öğretmek ne hâcet yakmaga pervâne[y]i

19. pervâne[y]i:-y, -i

Gazel 3333

Mısra: 2

Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek // aşık.

Zülfî zencirine bend itdi dil-i dîvâne[y]i
Şem'-i hüsnin 'arz idüp yakdı oda pervâne[y]i

20. pervâneligi:-lig, -i

Gazel 3347

Mısra: 1

Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek // aşık.

Cân ider şem'-i ruhuñ şevkine pervâneligi
Dil kılur görse ser-i zülfüñi dîvâneligi

21. pervâne:

Gazel 3012

Mısra: 2

Şem yani mumun etrafında dolanan gece kelebeğidir. Bu kelebek, gündüzleri karanlık yerlerde durup ortalık kararınca da fener, lamba şişesi, ampul veya mumdan yayılan ışığa doğru koşar. Bir süre sonra gözleri kamaştığı için de bu ışıktan ayrılamaz ve sonunda bu ışığa/aleve çarpar ve ölür. Bu ikili yani "şem ü pervane", Klasik şiire ise aşık/pervane, sevgili/şem olarak yansır ve aşık/pervane, sevgili/şem uğruna canını vermeye hazırdır. Bu nedenle pervanenin aşkı, başkalarına örnek gösterilir. Çünkü pervane sessizce ve gürlütlemeden can veren sadık bir âşıktır. Tek bir ışık etrafında döner ve kendini yakıp yok eder.

Zülfine gönül bend ola dîvâne geçerse
Şem'-i ruhuña cân yana pervâne geçerse

22. pervâne:

Gazel 3107

Mısra: 5

Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. Divan şiirinde aşıkı temsil eder. Pervane muma (şem) aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner ve öyle bir an gelir ki kendisini mumun alevine bırakmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış bir pervaneye benzetilir. Şair sevgilisini mum ışığına; kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır*

olduğunu söyler. Pervane sessizce ve gürültü etmeden can veren sadık bir âşıktır. Tek bir ışık etrafında döner ve kendini yakıp yok eder.

Görüp şem'-i ruhuñ pervâne gibi
Yakam odlara ben cân pâre pâre

23. pervâne:

Gazel 3120

Mısra: 6

Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. Divan şiirinde aşıkı temsil eder. Pervane muma (şem) aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner ve öyle bir an gelir ki kendisini mumun alevine bırakmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış bir pervaneye benzetilir. Şair sevgilisini mum ışığına; kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler. Pervane sessizce ve gürültü etmeden can veren sadık bir âşıktır. Tek bir ışık etrafında döner ve kendini yakıp yok eder.*

Güneş ruhsârını gördüm beni benden hemân aldı
Göyündüm âteş-i 'ışka sanasın şem'e pervâne

24. pervâne-veş:-veş

Gazel 3073

Mısra: 10

Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek.

Zülfi şebine irdüñ şem'-i cemâle karşı
Pervâne-veş Muhibbî yanmaga nârı gözle

25. pervâne:

Gazel 3193

Mısra: 2

Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

N'ola dilden berî olsam görüp ruhsâr-ı cânânı
Yakar pervâne bâl ü per göre şem'-i şebistânı

26. pervâneyi:-(y)i

Gazel 3205

Mısra: 10

Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Bu Muhibbî şem'-i hüsne niçe yanar yakılır
Görmek isteyen temâşâ eylesün pervâneyi

pervâne it:

1. pervâne it:-di

Gazel 3418

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Etrafında dönmek, isteyerek hizmet etmek. II İlahî aşkın cezbisine kapılıp iradeyi kaybettirmek.

Dîvâne kıldı zülf-i kemend-i dü-tâ bizi
Pervâne itdi yakdı ol âteş-lişkâ bizi

pervâneği:

1. pervâneği:

Gazel 3373

Mısra: 2

Pervane gibi, pervanelik.

Zülf[i] zencîrin görüp oldı gönül dîvâneği
Hâşıl itdi şem'-i hüsne cân yakup pervâneği

2. pervâneği:

Gazel 3492

Mısra: 2

Pervane gibi, pervanelik.

Zülfî zencîrin görüp buldı gönül dîvâneği
Hâşıl itdi şem'-i hüsne cân yakup pervâneği

pervâneği ol:-

1. pervâneği ol:-gî

Gazel 3259

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Geceleri mum ateşinin ışığının etrafında dönen kelebek gibi olmak. II Aşık.

Şem'-i ruhsârıñ senüñ zâhir olalıdan döstüm
Yakmak için bâl ü per oldum bu şeb pervâneği

pervâne-şifat:

1. pervâne-şifat:

Gazel 3146

Mısra: 11

Pervane gibi. || Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Tutuşup âteş-i 'ışkı-y-ıla pervâne-şifat
Bu Muhibbî düşüp odlara yanar döne döne

pervâne-ves:

1. pervâne-ves:

Gazel 3422

Mısra: 9

Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek gibi.

Bu Muhibbî'yi cemâlün şem'ine pervâne-ves
Bâl ü per ancak degül küllî yakup nâr it beni

2. pervâne-ves:

Gazel 3129

Mısra: 9

Geceleri ışık çevresinde dönen, kendini ateşin içine atmasıyla bilinen küçük kelebek gibi (feryadı gizlemek). Çünkü pervane sessizce ve gürültü etmeden can veren sadık bir âşıktır. Tek bir ışık etrafında döner ve kendini yakıp yok eder.

Âteş-i 'ışka dutışdum dün gice pervâne-ves
Oda yanmak nice olur örgedeyim micmere

3. pervâne-ves:

Gazel 3305

Mısra: 6

(Fars.) Pervâne gibi II. Geceleri ışık etrafında dönerek uçan küçük kelebek gibi.

Cânâ cemâlün şem'ini cân-ıla itdüm çün taleb
Pervâne-ves olmaz 'aceb yaksam bu perr ü bālümü

pervâz:

1. pervâzuñ:-uñ, -ı

Gazel 3286

Mısra: 1

Uçma, uçuş.

Bir baht-ı kem bî-řali'em görmem senüñ pervâzuñı
Bârî tekellüm gayra kıl tâ işidem âvâzuñı

pervâz evle-:

1. pervâz eyle-:-mek

Gazel 3105

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uçmak.

Sen hümâyı bâz-ı himmetle şikâr itsem ne tañ
Çünkü pervâz eylemek gelmiş ezelden şanuma

pervâz id-:

1. pervâz id-:-üp

Gazel 3266

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uçmak.

Vişâlün yādına cânâ yine bu murğ-ı dil pervâz
İdüp cânım revân oldı yirinde ben kafes kaldı

pes:

1. pes:

Gazel 3255

Mısra: 6

Hep, bunun için, öyleyse, şu halde, şimdi.

Billür iken yıkılır bu nüh felek olur harâb
Sim ü zerle pes neden yüce kılursın nâmuñı

peşimân:

1. peşimân:

Gazel 3290

Mısra: 7

Yaptığına üzülüp hayıflanan, esef eden, nâdim, pişman.

Olmadı 'uşşâk[ı] katl itdi peşimân gözlerün
Dökmede kan şâd gördüm gamze-i kaşşabuñı

peşimân ol:

1. peşimân ol:-ma

Gazel 3365

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Pişman olmak. Yaptığı bir işin yanlış veya uygunsuz sonuç verdiği anlaşılarak üzülmek.

Öldürem dirdüñ peşimân olma dur ikrârüña
Şâhlar femânı birdür olamaz fermân iki

pest:

1. pest:

Gazel 3199

Mısra: 3

Aşağı duruma getirmek, değerini düşürmek, alçaltmak.

Bülend itdüñ kimini kimini pest
İdersin saña âsân her çi h'âhı

pest kıl:

1. pest kıl:-du, -ñ

Gazel 3315

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşağı duruma getirmek, değerini düşürmek, alçaltmak II bastırmak, üstün gelmek.

Niçe yüksekleri sen pest kıldıñ
İdersin ser-firâz herkes ki h'âhı

pest ol-:

1. pest ol-:-up

Gazel 3175

Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hor, hakir olmak.

Hırāmān kadd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyler
Añılmaz oldu pest olup o bāguñ serv ü şimşadı

pev:

1. **pey:**
Gazel 3424
Mısra: 8
*Bir sözleşmede, bir tarafın sonradan işten
caymamayı kabul ettiğini belirtmek maksadıyla diğer
tarafa önceden verdiği teminat akçesi.*

İkrār kılur büseye dil virdün egerçi
İnkāra gelür sonra sakın cānuñı pey di

pevdā:

1. **peydā:**
Gazel 3241
Mısra: 1
Açıktā ve meydanda olan, âşikār, zâhir.

Sīnede ‘ışk āteşi rüz-1 ezel peydā gibi
Gelmedi ‘ışk ‘ālemine bu dil-i şeydā gibi

2. **peydā:**
Gazel 3069
Mısra: 1
Aşikar, ortada; ortaya çıkma, oluşma.

Yir yirin oldu çemende yine peydā lāle
Eline aldı gelüp bāde-i hāmra lāle

pevdā eyle:

1. **peydā eyle:-di**
Gazel 3297
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Edinmek, elde etmek.

Kāni’ olmadı Muhibbī bir göz-ile dilberi
Dāğlardan görmek için dīde peydā eyledi

pevda ol:

1. **pevda ol:-dı**
Gazel 3360
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ortaya çıkmak, belirtmek, görünmek.

Dir gören küh-ı belāda oldu peyda bir peleng
Hasretiyle sīneme yakdukda miñnet dāğını

2. **peydā ol:-ma, -sa**
Gazel 3485
Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ortaya çıkmak, belirtmek, görünmek.

Şu‘le-i ‘ışkı yakup dil mülkini kıldı harāb
Olmasa ‘ışk āteşi sīnemde peydā kākı

peygām-ı yār:

1. **peygām-ı yār:--ı**
Gazel 3043
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yarın, sevgilinin haberi.

Şabā şāvır olup peygām-ı yārı
Getürsin bize İrān illerine

peykān:

1. **peykānuñi:-uñ, -ı**
Gazel 3383
Mısra: 11
Ok temreni. II Sevgilinin kirpiği.

Egleyem dirdi Muhibbī sīnede peykānuñı
Geçdi gıtdi sīneden āh kim bir ān eğlenmedi

2. **peykānuñ:-uñ**
Gazel 3377
Mısra: 5
*I. Okun ucundaki sivri demir, temren. II.
Sevgilinin kirpiği veya yan, süzgün bakışları.*

Gonca gibi saklaram sīnemde peykānuñ şehā
Bu şikeste göñlümün çün ol olupdur merhemi

pevker:

1. **pevker:**
Gazel 3087
Mısra: 1
Yüz, surat, çehre.

Bir perī pevker kamer-ruhsār sevdüm tazece
Bir lebi şīrīn şeker-güftār sevdüm tazece

pevk-i āh:

1. **pevk-i āh:--um**
Gazel 3068
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ah'ın habercisi.

Hün-ı dilden rüy-ı zerdüme yine aħvālümü
Nāme yazdum pevk-i āhum ilete dildāruma

pevk-i bevābān:

1. **pevk-i bevābān:**
Gazel 3069
Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çölden haber getirip götürün sabah rüzgarı.

Güyyiâ peyk-i beyâbân olup şürîde [dil]
Tâc-ı gülgün geyer başına ra'nâ lâle

peymân:

1. **peymānuñi:-uñ, -i**
Gazel 3254
Mısra: 4
Ant, yemin.

Çün muñî olup "belî" didüñ ezel rûz-ı elest
'Ahdüñe dur terk kılma key sakın peymānuñi

peymāne:

1. **peymāne[y]i:-y, -i**
Gazel 3331
Mısra: 12
Far. Kadeh.

Kendüden geçdi Muhibbî içeli gam cür'asın
Dest-i hicrân vây eger suna dolı peymāne[y]i

2. **peymāneyi:-y, -i**
Gazel 3374
Mısra: 6
Far. Kadeh.

Gerçi kim geldi hemân-dem yine gitdi ol perî
Eşküm-ile eyledüm pür eldeki peymāneyi

3. **peymāneye:-y, -e**
Gazel 3054
Mısra: 4
Kadeh, içki kadehi II dudak; ağız; gönül.

Vaşf-ı lebin mey işidüp hümhānede cüş eylemiş
La'lin meger öpmek diler girdüğü bu peymāneye

4. **peymāne:**
Gazel 3083
Mısra: 5
İçki kadehi, özellikle şarap kadehi.

Sākî piyāle sun berü peymāne dolmadan
Nüş eyleyelüm 'ışk-ıla yāruñ şafāsına

5. **peymāne:**
Gazel 3443
Mısra: 8
(Fars.) İçki kadehi, özellikle şarap kadehi.

Yol yok-durur bekāya eger irmeye ecel
Peymāne pür ola meger oldur fenā günü

peyvend:

1. **peyvendüñi:-üñ, -i**
Gazel 3417

Mısra: 6
Bağ, ilgi kurma.

Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdā-yı 'ışk
Ger helāk olsañ dilā kesme sakın peyvendüñi

2. **peyvendini:-i, -n, -i**
Gazel 3226
Mısra: 10
Bağ, ilgi, münâsebet, râbita.

Şöyle ülfet tutdı 'ışkıyla Muhibbî hasta-dil
Kesmeyiser rûz-ı mahşerde dağı peyvendini

pinhân:

1. **pinhân-iken:-iken**
Gazel 3500
Mısra: 5
Gizli.

Sırr-ı 'ışkum sīnem içre cān gibi pinhân-iken
'Āleme iy eşk-i çeşmüm āşikār itdüñ beni

pinhân eyle:-

1. **pinhân eyle:-sün**
Gazel 3179
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Saklamak, gizlemek.

'İşk dāğın niçe pinhân eylesün dil sīnede
Dest-i hayret birle çün çāk-i giribān eyledi

pinhân id:

1. **pinhân id:-e, -sin**
Gazel 3320
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Saklamak, gizlemek.

Hîç olur mı bu şadā-yı 'ışkı pinhân idesin
'İşk bāzārında çaldüñ uşbu gönülñ küsuñi

pinhân id:-

1. **pinhân id:-em**
Gazel 3208
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Saklamak, gizlemek.

Kaşdum budur ki 'ışkumı pinhân idem velî
İzhār itdi çehrede āsar 'āşığı

pinhân it:-

1. **pinhân it:-mek**
Gazel 3250
Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Saklamak, gizlemek.

'İşk[1] pinhân istedüm itmek velî oldı 'ayân
Nite kim Âyâz'uhn 'ışk[1] ile şâh-ı Gaznevî

2. **pinhân it:-mek**

Gazel 3213

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Saklamak, gizlemek.

'İşkî itmek istedüm pinhân velî oldı 'ayân
Nite kim Âyâzuñ 'ışkî ile şah-ı Gaznevî

pinhân ol:

1. **pinhân ol:-a, -y, -ım**

Gazel 3300

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Saklanmak, gizlenmek.

Aradum bir yir ki pinhân olayım
Kanda ki vardum bile buldum gamı

pîr it:

1. **pîr it:-di**

Gazel 3446

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yaşlandırmak.

Komazsam tañ mıdur bir dem 'aşâ-yı âhı ben elden
Cüvân idüm gam-ı 'ışkuñ çekelden beni pîr itdi

pîr ü civân:

1. **pîr ü civân:**

Gazel 3173

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İhtiyar ve genç. II Herkes.

Göz yaşı çünki çirkümi giderür
Gâh sen pîr ü geh civân agla

pîrâhen:

1. **pîrâhen:**

Gazel 3156

Mısra: 14

İç gömleği, gömlek.

Pehlûya çeküp kuçmag olur idi nigârı
Vuşlatda Muhibbî girmese pîrâhen araya

2. **pîrâhenüme:-üm, -e**

Gazel 3155

Mısra: 2

İç gömleği, gömlek.

Nâr-ı gamda nazâr iden kişî tâb-ı tenüme
Didi fânüs-ı belâ perdesi pîrâhenüme

3. **pîrâheni:-i**

Gazel 3313

Mısra: 8

İç gömleği, gömlek.

Dilberüm nâzûk beden lâyıq degül degme libâs
Kim aña güldan kabâ gerek semen pîrâheni

pîrehen:

1. **pîrehen:**

Gazel 3009

Mısra: 4

İç gömleği, gömlek.

Dilerem pâyımı büse kılam ol serv-i refâruñ
Ki ne dâmen ola vâkıf u ne hod pîrehen âgeh

2. **pîrehen:**

Gazel 3167

Mısra: 4

İç gömleği, gömlek.

Seni kuçmaga komaz ara yirde
Göreyim pîralansun pîrehen de

3. **pîreheni:-i**

Gazel 3219

Mısra: 4

İç gömleği, gömlek.

Yârı gördükçe niçe sabr ide dîvâne gönül
İhtiyâr elde degül çâk iderem pîreheni

4. **pîreheni:-i**

Gazel 3265

Mısra: 6

İç gömleği, gömlek.

Her libâsı yâra lâyıq görmez illâ meger
Eyleye gülden kabâ ola semen pîreheni

pîr-i felek:

1. **pîr-i felek:**

Gazel 3365

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dünya. || Zuhâl Yıldızı.

Kapuña geldi meger şey-lillâh pîr-i felek
Ay u günden eline almış dutupdur nân iki

pîr-i meyhâne:

1. **pîr-i meyhâne:**

Gazel 3079

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyhanenin en tecrübelisi, meyhaneçi.

Var humārum serde olmazdum şudā‘dan ben halās
Pīr-i meyḫāne eger cām-ıla tedbīr itmese

pīr-i muḡān:

1. **pīr-i muḡān:**

Gazel 3141

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meyhaneci.

Jeng-i ḡam tutdı dil āyīnesin iy pīr-i muḡān
Vaḡtıdur meygede yolın baña irşād eyle

2. **pīr-i muḡān:-a**

Gazel 3375

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Meyhanecilerin miçosu, en eskisi, yaşlısı II
vahdet feyzini veren, aşk şarabını sunan kâmil mürşit
II sevgili.*

Bu şafâ bezminde cānâ ger dökerse sīm ü zer
Gönderem pīr-i muḡāna ḫırka [vü] seccādeyi

pīse:

1. **pīse:**

Gazel 3170

Mısra: 2

1. Sanat, meslek 2. İş, amel 3. Huy, âdet, tabiat.

Merd olan güzelden ḫulḡ u ḫüdur
Ḥired naḡşıyla bakmaz er pīşe

2. **pīşesi:-si**

Gazel 3317

Mısra: 4

Sanat, meslek. II İş, amel. II Huy, âdet, tabiat.

İy dil-i şeydâ ḫazer kıl çeşm-i mest-i yârdan
Ḥün-ı dil içmek olupdur dāyım anuñ pīşesi

3. **pīşesi:-s, -i**

Gazel 3227

Mısra: 1

1. İş, amel. 2. Huy, âdet, tabiat.

‘İşk ara cānın revān itmekdür ‘āşık pīşesi
Bundan özge ‘ālem içre yok-durur endīşesi

pīse it-:

1. **pīse it-:-me**

Gazel 3022

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir işi alışkanlık haline getirmek, huy edinmek.

Pīşe itme zulmı lillāh kendüñe iy serv-ḡad
Nūh felek titrer kaçan kim bir ḡarīb eyleye āh

pīşesi:

1. **pīşesi:**

Gazel 3177

Mısra: 1

Huy, tabiat, âdet. II İş, amel.

Ḥasret-i Leylā-y-ıla āh oldı Mecnūn pīşesi
Derd-ile kūhı keser Ferḫād’uñ oldı tīşesi

2. **pīşesi:**

Gazel 3177

Mısra: 10

Huy, tabiat, âdet. II İş, amel.

Hemdemi ḡamdur Muḫibbī’nūñ ḫarābātı olup
Düşmez elden sāḡarı mey-ḫ’örlikdur pīşesi

pīşkeş:

1. **pīşkeş:**

Gazel 3350

Mısra: 5

Far. Hediye, armağan.

Kūy-ı dildāra varup cān u dili pīşkeş ilet
Çün varılmaz ulular meclisine dest teḫī

2. **pīşkeş:**

Gazel 3478

Mısra: 10

Far. Hediye, armağan.

İy Muḫibbī geldi çün dil şehrine sultān-ı ‘ışk
İki kāse gözlerüm dūr önüne pīşkeş kodı

piyāde:

1. **piyāde[y]i:-y, -i**

Gazel 3332

Mısra: 10

*Satranç oyununda tarefeynden sıraya dizilen
taşlardan herbiri.*

‘İşkuñı ben de başa iletsem ‘aceb midür
Süre süre ferz iderler piyāde[y]i

piyāde ol-:

1. **piyāde ol-:--ur**

Gazel 3095

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*1. Yaya savaşan asker olmak, 2. satrançtaki
piyon.*

Ol şehsüvār-ı meydān binse semend-i nāza
‘Uşşāḡ olur önince ser-cümle hep piyāde

piyāle:

1. **piyāle:**

Gazel 3083

Mısra: 5

İçki kadehi, şarap kadehi.

Sākī piyāle sun berū peymāne dolmadan
Nūş eyleyelüm 'ıŝk-ıla yāruñ şafāsına

2. **piyāle:**

Gazel 3103

Mısra: 2

İçki kadehi, şarap kadehi.

Leb-ā-lebdür ciger hūnıyla lāle
Nite ki eşk-i çeşmümle piyāle

3. **piyāle:**

Gazel 3109

Mısra: 2

İçki kadehi, şarap kadehi.

Yine hengām-ı güldür devr-i lāle
Tutar nergis eli üzre piyāle

pūr:

1. **pūr:**

Gazel 3239

Mısra: 8

Dolu.

Varana ayak sunar dāyim maḥabbet arturur
Pür virüñ dāyim olsun bu kadeḥ-peymālığı

2. **pūr:**

Gazel 3106

Mısra: 1

(Fars.) Dolu, çok fazla, sahip, malik.

Sinem görünür gül gibi pür dāğ-ı tenümle
Döndü yüregüm lāleye kanlu kefenümle

3. **pūr:**

Gazel 3278

Mısra: 11

(Fars.) Dolu, çok fazla, sahip, malik.

Pür gerek ola tolu ḥikmet ile maḥzen-i dil
Añmañ şimdi zamān ḥalkı gibi içi boşı

4. **pūr:**

Gazel 3314

Mısra: 8

(Fars.) Dolu, çok fazla, sahip, malik.

Gönlümün şişesini kim göre kan-ıla tolu
Mey-i ḥamrā ile pür sana zücāc-ı Ḥalebī

5. **pūr:**

Gazel 3417

Mısra: 4

(Fars.) Dolu, çok fazla, sahip, malik.

'Ahd idersin and içüp tā kılasın bir dem vefā
İy cefā-ḥū niçe kez gördüm senüñ pür fendüñi

6. **pūr:**

Gazel 3452

Mısra: 6

(Fars.) Dolu, çok fazla, sahip, malik.

Āfet-i ŝuḥ-ı 'Acem fitne-i āşüb-ı 'Arab
Gözi pür mekr ü ḥiyel Rüm ili saḥḥārecügi

pür āb:

1. **pür āb:--ıla**

Gazel 3137

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Suyla dolu (olan).

Gözlerüme kim nażar kılsa benüm pür āb-ıla
Der bi'aynih bir kadeḥ tolmuş şarāb-ı nāb-ıla

pür āb ol-:

1. **pür āb ol:--ur**

Gazel 3072

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Suyla dolu olmak. çok fazla akmak.

Āfitāb-ı ḥüsnüñe baksam gözüm pür āb olur
Döstüm bir ḥāşşadur bu mihr-i 'ālem-tābda

2. **pür āb ol:-dı**

Gazel 3279

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Suyla dolu olmak. çok fazla akmak.

Zārılık ider döneli gönlüm dölāba āḥ
Yaşlar döker dīdelerüm de pür āb oldu

pür āb ol:

1. **pür āb ol:-dı**

Gazel 3412

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Suyla dolu olmak. çok fazla akmak.

Meh dime yüzi āfitāb oldu
Bakdugumca gözüm pür āb oldu

pür dāğ id-:

1. **pür dāğ id:--elü, --m**

Gazel 3025

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yara açmak, yaralarla doldurmak.

Lāleler gibi yine sineyi pür dāğ idelüm
Gonca-veş çāk idelüm sine gerüp anlar-ıla

pür derd ol-:

1. **pür derd ol:--a**

Gazel 3118

Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dertle dolu olmak.

Taň degüldür döstlar gönüm benüm pür derd ola
Kim ki 'aşıkdur meseldür kim belâ-perverd ola

pür evle:

1. **pür eyle:-dü, -m**
Gazel 3374
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Doldurmak (kadeh bağlamında).

Gerçi kim geldi hemân-dem yine gitdi ol perî
Eşküm-ile eyledüm pür eldeki peymaneyi

pür ğam itdi:

1. **pür ğam itdi:-di**
Gazel 3427
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gamla doldurmak.

Yüzin gösterdi gönüm hurrem itdi
Dönüp zülfiyle ütüp pür ğam itdi

pür günâh:

1. **pür günâh:**
Gazel 3171
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Günahla dolu.

Kullar kapuında çok sen pâdişâh
Merhamet senden umarlar pür günâh

pür it:

1. **pür it:-di**
Gazel 3310
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Doldurmak II kaplamak, yayılmak.

Şabâ zülfine beñzer şâne urmuş
Bu dehri bû ile pür itdi tîbi

2. **pür it:-dü, -m**
Gazel 3313
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Doldurmak.

Şâm irişdükte koyup gitdüñ beni iy yüz[i] gün
Ben dağı itdüm şafağ-veş kan-ıla pür dâmeni

pür nâr:

1. **pür nâr:**
Gazel 3415
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ateşle doldurmak.

Şem'-veş tâ şubh olunca giceler yaşlar döküp
İy Muhibbî 'ışk-ıla pür nâr gördüm kendümi

pür ol:

1. **pür ol:-up, -dur**
Gazel 3402
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dolmak, dolu duruma gelmek; çoğalmak, artmak.

Mâh-rûlardan vefâ resmini umma iy gönül
Anlaruñ cevrlarıyla pür olupdur kîsesi

2. **pür ol:-a**
Gazel 3443
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dolmak.

Yol yok-durur bekâya eger irmeye ecel
Peymâne pür ola meger oldur fenâ günü

pür-cefâ:

1. **pür-cefâya:-y, -a**
Gazel 3451
Mısra: 2
Cefa dolu, çok eziyet eden, üzen.

Derdâ dirîğ komadı gönüm baña beni
Bir pür-cefâya eyledi göz mübtelâ beni

pür-hün ide:

1. **pür-hün ide:--e**
Gazel 3009
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Deyim**
Kan içinde kalmak.

Kefen pür-hün ide her dem gözümüñ kanlu yaşından
Eger derdüm bile Ferhâd ola zir-i kefen âgeh

pür-hün it:-

1. **pür-hün it:-dü, -m**
Gazel 3265
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kan içinde bırakmak.

Gün yüzünden ayru oldı gözlerüm yaşı şafağ
Hem çün gerdün ben dağı pür-hün itdüm dâmeni

pür-safâ eyle:

1. pür-şafâ eyle:

Gazel 3118

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saflık temizlikle doldurup, huzurlu kılmak.

Cür'a-i la'l-i lebûñle eyle gön'lüm pür-şafâ
Niçeye dek döstüm âyîne-i dil gerd ola

pūs ol-:

1. pūş ol-:--uban

Gazel 3069

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Örtü, örtünecek şey; elbise. II zırh.

Kırmızı pūş oluban almış ele la'l kadeh
Sanki hūbān-ı Firenk'dür büt-i tersâ lāle

püser:

1. püserde:-de

Gazel 3042

Mısra: 12

Oğul, erkek çocuk. II Sevgili.

Ezelden mest-i 'ışk oldu Muhibbî
Anuñ gönli ne zende ne püserde

püşt ü penāh:

1. püşt ü penāh:-ı

Gazel 3315

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sığılacak ve güvenilir yer, sığınak; Allah.

Hudāyā sensin 'ālem pādīşāhı
Kamu bay u gedā püşt ü penāhı

püte:

1. pütési:-s, -i

Gazel 3222

Mısra: 4

İçinde maden eritilen kap, pota.

Āteş-i 'ışk-ıla yakduñ cismümi ser-tā-kağem
Kāl idüp gam pütési içinde pāk itdüñ beni

püte-i gam:

1. püte-i gam:-da

Gazel 3345

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam potası. II. İçinde aşıkların derdinin bulunduğu hazne.

Zerd oldu yüzüm yanalıdan püte-i gamda
Dirsem ne 'aceb var mıdur eyvā benüm gibi

püte-i hicr:

1. püte-i hicr:--e

Gazel 3071

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık kabı. || Ayrılık potası.

Girtüp dil püte-i hicre yanaldan gönli pāk oldu
Ki zīrā hālīş olmaz zer kaçan kim girmeye kāla

2. püte-i hicr:--e

Gazel 3117

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık madeninin eritildiği kap.

Göster evvel yüzüñi gön'lümi al āl eyle
Püte-i hicre koyup āhır anı kāl eyle

püte-i hicrān:

1. püte-i hicrān:

Gazel 3195

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık potası, ayrılık kabı, ayrılık tavası.

'İşka düşdüm gill u gışdan cāñi pāk itdüm yine
Püte-i hicrān içinde hālīş oldum zer gibi

püte-i 'ışk:

1. püte-i 'ışk:

Gazel 3342

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk potası (Aşkın, içinde maden eritilen kabı).

Zer gibi püte-i 'ışk ile dil ü cāñ eridüp
Gill u gış komayuban eyledi gam kāl beni

R

rā: (Ar.) Arap alfabesinde "re" harfinin adı.

II. Sevgilinin kaşı.

1. Kaşlarına rā didüm rā ehli rāyum gördiler
Her biri taħsīn idüp baş egdiler bu **rālara**
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3000, Mısra 4*).
[*rālara, -lar, -a*]
2. Elif kaddüñle rā kaşuñ görüp vaşluñı rā
itdüm
Muhibbî olmadı vuşlat haţāmı añladum
rāda (*Muhibbi Divanı, Gazel 3135, Mısra 12*). [*rāda, -da*]
3. Re'yüñ oldu idesin yolına sen cāñi fedā
Sen sen ol bir dağı **rā** itme bu rādan gayrı

(Muhibbi Divanı, Gazel 3355, Mısra 8). [rā,
]

4. Re'yüñ oldı idesin yolına sen cānı fedā
Sen sen ol bir dağı rā itme bu **rādan** gayrı
(Muhibbi Divanı, Gazel 3355, Mısra 8).
[rādan, -dan]

rā: Arap alfabesinde (ر) harfinin adı II sevgilinin kaşısı.

1. Elif kıddüñle **rā** kaşuñ görüp vaşluñı **rā**
itdüm
Muhibbī olmadı vuşlat hāṭāmı añladum
rāda (Muhibbi Divanı, Gazel 3135, Mısra
11). [rā,]

rā: Arap alfabesinde (ر) harfi. II Sevgilinin kaşısı.

1. Elif kıddüñle **rā** kaşuñ görüp vaşluñı **rā**
itdüm
Muhibbī olmadı vuşlat hāṭāmı añladum
rāda (Muhibbi Divanı, Gazel 3135, Mısra
11). [rā,]

rā: Arap alfabesindeki "re" harfi. II sevgilinin kaşısı.

1. Kaşlarına **rā** didüm **rā** ehli rāyum gördiler
Her biri taḥsīn idüp baş egdiler bu rālara
(Muhibbi Divanı, Gazel 3000, Mısra 3). [rā,
]
2. Çeşm-i ḥün-ḥ'āra mu'āvin çün degül kec **rā**
kaşuñ
Ya n'ıçün başın egüp tutmuş kulagın rāyına
(Muhibbi Divanı, Gazel 3048, Mısra 7). [rā,
]

rā ehli: (beyitte) Arapça "re" harfi. (re harfinin oluşturduğu topluluk.).

1. Kaşlarına rā didüm **rā ehli** rāyum gördiler
Her biri taḥsīn idüp baş egdiler bu rālara
(Muhibbi Divanı, Gazel 3000, Mısra 3). [rā
ehli,]

rāb: (Rabb) "Bir şeyi yetkinlik noktasına varıncaya kadar kademe kademe inşa edip geliştirmek" anlamında olup "mâlik, seyyid, idare eden, terbiye eden, gözetip koruyan, nimet veren, ıslah edip geliştiren, mâbud" olan Allah.

1. Hevâ-yı Ka'be-yi yāra yüzüm üzre revān
oldum

Beni kim kurtarur yā **Rab** ki dolaşdum
muğaylāna (Muhibbi Divanı, Gazel 3030,
Mısra 4). [rab,]

rāb: (Ar. Rabb) "Bir şeyi yetkinlik noktasına varıncaya kadar kademe kademe inşa edip geliştirmek" anlamında olup "mâlik, seyyid, idare eden, terbiye eden, gözetip koruyan, nimet veren, ıslah edip geliştiren, mâbud" olan Allah.

1. N'ola ḥāl-i sırr-ı zülfi aña ḥālüm dir-iken
Bir taraftan dağı yā **Rab** n'idem ol göz ü
kaşa (Muhibbi Divanı, Gazel 3026, Mısra 4).
[rab,]

ra'd: Gök gürlemesi, gök gürültüsü.

1. Ra'd iñler ebr aglar dāyimā Ferhād için
Her yaña cūlardur akar kühsāruñ giryesi
(Muhibbi Divanı, Gazel 3268, Mısra 5).
[ra'd,]

rağbet: Arzu, meyil, teveccüh || itibar.

1. Kim nisbet ider gün yüzünü şems-i ḍuhāya
Rağbet mi kalur gün ki ṭulū' eyleye aya
(Muhibbi Divanı, Gazel 3115, Mısra 2).
[rağbet,]

rağbet: İstek, arzu, alâka, meyil, teveccüh.

1. Yokdur cihānda bir şanem iy dōst senüñ
rūyuñ gibi
Sünbüle **rağbet** mi olur boynuñdaki müyuñ
gibi (Muhibbi Divanı, Gazel 3281, Mısra 2).
[rağbet,]

rağbet itmez oldı: İstememek; beğenmemek; istekle karşılamamak.

1. Eyleyelden gözlerüm yaşını küyuñda sebīl
Teşne diller **rağbet itmez oldı** āb-ı Ka'be'ye
(Muhibbi Divanı, Gazel 3102, Mısra 4).
[rağbet itmez oldı, --mez, --dı]

rağm: Aksine, rağmen, zıddına, inadına.

1. Müdde'ī **rağmınadur** her demde cānā
güldügüm
Bu Muhibbī seni ger görmeye eyvāh meni

(Muhibbi Divanı, Gazel 3397, Mısra 9).
[rağminadur, -ı, -na, -dur]

rāh: Yol.

1. Bister-i hāk üzre **rāhuñda** yatur dil-
hasteyem
Seng-i hārā giceler tā şubh bālınüm gibi
(Muhibbi Divanı, Gazel 3186, Mısra 7).
[rāhuñda, -uñ, -da]

rāh: (رَاه - ,zrat ,lûsU .2 :loY .1 (her < hār .sraF) .i (رَاه)
sistem.

1. Arayu 'ışk **rāhın** Ferhād u Kays'ı gör kim
Birisi deşte varup birisi taga düşdi (Muhibbi
Divanı, Gazel 3457, Mısra 7). [rāhın, --ı, --ñ
]

rāh: Far. Yol.

1. Bir nāzenini gördüm cevlan iderdi **rāhı**
Top eyleyüp serümi göge çıkardum āhı
(Muhibbi Divanı, Gazel 3322, Mısra 1).
[rāhı, -ı]
2. Dilüñden gitmesün zıkr-i ilāhı
Anuñla bulasın tā gizlü **rāhı** (Muhibbi
Divanı, Gazel 3437, Mısra 2). [rāhı, -ı]

rāhat: Üzüntüsüz ve sıkıntısız olma durumu, huzur.

1. Dem dem eger cevr ide baña ol āfeti
Her bir nefesde artura bu dilde **rāhatı**
(Muhibbi Divanı, Gazel 3340, Mısra 2).
[rāhatı, -ı]

rāhat: Ar. Huzurlu, rahat.

1. Sıneye gelse müjeñ tiri eyā kaşı kemān
Anı 'ışk ehli bilür cānına **rāhat** kapısı
(Muhibbi Divanı, Gazel 3409, Mısra 4).
[rāhat,]

rāhat ol-: Mutlu ve huzurlu olmak, gönlü refah
olmak.

1. Tāb-ı hüsnuñde hārāret bulalı cān u göñül
Zülfüññüñ rāhat olam diyü varur sāyesine
(Muhibbi Divanı, Gazel 3114, Mısra 4).
[rāhat ol-, --a, --m]

rāhat ol-: İçinde bulunduğu durum kendisine sıkıntı
vermemek, o durumdan memnun olmak, rahatlık
duymak.

1. İşitdüm çeşm-i fettāni uyur 'ālem olur
rāhat
Uyarmañ fitnedür zāhir ko tursun aña h'āb
evlā (Muhibbi Divanı, Gazel 3238, Mısra
11). [rāhat ol-, -ur]

rāhat ol: Üzüntülü, sıkıntılı veya tedirgin durumda
olmamak.

1. Cān niçe rāhat ola görmeye cānān yüzini
Ölme yig 'āşıka çün ola nigār ayrulığı
(Muhibbi Divanı, Gazel 3399, Mısra 3).
[rāhat ol, -a]

rāhat yüzi görme-: Hep sıkıntı içinde olmak, hiç
rahata ve huzûra kavuşamamak.

1. Dil itdi yine bir güzele mübtelā beni
Rāhat yüzini görmeyiser āh u vā beni
(Muhibbi Divanı, Gazel 3237, Mısra 2).
[rāhat yüzi görme-, -i, -n, -i, -me, -y, -iser]

rāhatı bul: Rahata ermek: Rahatlamak, huzur
bulmak.

1. Ğamze-i tizüñle bulurdi Muhibbı rāhatı
Gelse her sā'at ü her dem cānib-i mā kākı
(Muhibbi Divanı, Gazel 3337, Mısra 7).
[rāhatı bul, -ı, -ur, -du]

rāhat-ı cān-bağışı: Can veren/hayat bağışlayan huzur.

1. Sākiyā sun berü ol **rāhat-ı cān-bağışı**
müdām
Gidere kalb-i Muhibbı' de olan her miheni
(Muhibbi Divanı, Gazel 3450, Mısra 11).
[rāhat-ı cān-bağışı,]

rāh-ı belā: Bela yolu.

1. Şirīn lebinüñ yādına bir 'ışk eri olsa
Cān terkin urup **rāh-ı belā** içre seçilse
(Muhibbi Divanı, Gazel 3121, Mısra 4).
[rāh-ı belā,]

rāh-ı hāne: Evin yolu.

1. 'Āşıkam dīvāne bilmem gerçi rāh-ı hāneyi
Tār-ı şebde buluram lîkin der-i cānāneyi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3205, Mısra 1*).
[rāh-ı hāne, -y, -i]

rāh-ı 'ışk: Aşk yolu.

1. Rāh-ı 'ışkı istedüm kim ide āsān küh-ken
Görüñ āhîr başına niçe dokındı tîşesi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3317, Mısra 5*).
[rāh-ı 'ışk, -ı]
2. Rāh-ı 'ışk içre dilā gerçi var endūh-ı elem
Cān-ıla eyle kabūl 'ışk-ıla artur talebi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3372, Mısra 9*).
[rāh-ı 'ışk,]

rāh-ı 'ışk: Aşk yolu.

1. Muhibbî rāh-ı 'ışkuñda inan vallāhi
şādıkdur
Senüñ bî-zer hāridüñdür hākında bed-
gümān olma (*Muhibbi Divanı, Gazel 3119,
Mısra 9*). [rāh-ı 'ışk, --uñ, --da]

rāh-ı 'ışk: Aşk yolu.

1. Rāh-ı 'ışk içre olan olur şehîd
Ol sebebden hāsta göñlin şād ide (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3006, Mısra 3*). [rāh-ı 'ışk,]

rāh-ı istiğnā: Aza kanaat etme yolu.

1. Tokuz mīnāsını şıdı bu çarhuñ
Kim atdı rāh-ı istiğnāda sengi (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3468, Mısra 8*). [rāh-ı istiğnā,
-da]

rāh-ı küy: Sevgilinin mahallesinin yolu.

1. Hāk idüp āhîr ğubārın bāda virsün rüzigār
Rāh-ı küyında şu kim hāk-ile yeksān olmadı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3371, Mısra 4*).
[rāh-ı küy, -ın, -da]

rāh-ı mahabbet: Aşk, sevgi yolu.

1. Cān-ıla başuñ[ı] terk kıl rāh-ı mahabbetde
Muhib
Çün 'āşıkā lāzım-durur olmak gerek
merdānegī (*Muhibbi Divanı, Gazel 3259,
Mısra 9*). [rāh-ı mahabbet, -de]
2. Dil kâfilesin rāh-ı mahabbetde kim itdi
Reh-zenlik idelden berü ol çeşm-i hārāmī
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3426, Mısra 5*).
[rāh-ı mahabbet, -de]

rahm: Memelilerde yavrunun içinde oluştuğu ve doğuncaya kadar büyüyüp geliştiği ana karnındaki etten torba, döl yatağı.

1. Hāmdü-lillāh bir nefes ben olmadum
'ışkdan cüdā
Virilüpdür ana **rahminden** mahabbet 'ālemi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3370, Mısra 8*).
[rahminden, -i, -(n)den]

rahm: Merhamet, acıma.

1. Rahmı yokdur çün bilürsin iy Muhibbî
dilberüñ
Gel akıtma yok yire bu iki gözün yaşını
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3178, Mısra 9*).
[rahmı, -ı]

rahm eyle: Merhamet etmek.

1. Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yār dağı
Baña şimden girür rahm eyleye ağyār dağı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3392, Mısra 2*).
[rahm eyle, -y, -e]

rahm eyle: Merhamet etmek, acımak.

1. Rahm eyle eyā zālim-i devrān-ı cefākāra
Ben bulımadum derdüme bir çāre esirge
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3018, Mısra 5*).
[rahm eyle,]

rahm eyle: Merhamet etmek, acımak.

1. Zülfüñ gibi ayaklara düşdi çü Muhibbî
Tut elümi **rahm eyle** bu ben bî-ser ü pāya
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3115, Mısra 18*).
[rahm eyle,]
2. Rahm eyle 'atā eyle Muhibbî'ye lebüñden
Cān hastasınuñ büse-i la'ı olur 'ilācı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3388, Mısra 11*).
[rahm eyle,]

rahm eyle: Merhamet etmek, acımak.

1. Öldürdi bu ben hastayı iy cān ğam-ı hicrān
Raħm eyle ki 'uŝŝāk olalar saña du'acı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3388, Mısra 8*).
[rahm eyle,]

rahm eyle: Merhamet etmek, acımak.

1. Baña **rahm eyle** āhumdan hāzer kıl
Ġarībūñ āhı kalmaz çünki yirde (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3090, Mısra 7*). [rahm eyle,]
2. Didügümce dem-be-dem **rahm eyle** bu dil-
hasteye
Hışm-ıla eydür baña her iş bite bu bitmeye
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3145, Mısra 3*).
[rahm eyle,]
3. Hışm-ıla gelüp gözlerümün yaşını gördi
Raħm eyleyüben yiñile yaşum sile düşdi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3378, Mısra 10*).
[rahm eyle, -y, -üben]
4. 'Āŝıka cevri ü cefā eyleme **rahm eyle** bugün
Yarın üstüne senün açıla rahmet kapısı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3409, Mısra 5*).
[rahm eyle,]

rahm eyle-: Merhamet etmek, acımak.

1. Eyle Muhibbī zāruñı göge çıkar feryāduñı
Bī-rahmdur rahm eyleye tā işide āvāzuñı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3286, Mısra 12*).
[rahm eyle-, -y, -e]

rahm id-: Acımak, merhamet göstermek.

1. Bend-i zülfünde gönül murğı esirüñdür
senün
Raħm idüp o dermdende bir gün āzād
eyleme (*Muhibbi Divanı, Gazel 3053, Mısra
4*). [rahm id-, --üp]

rahm id-: Merhamet etmek, acımak.

1. Yine aldıñı gönül bir güzelün pāresine
Raħm idüp urmadı merhem dil ü cān
yarasına (*Muhibbi Divanı, Gazel 3021,
Mısra 2*). [rahm id-, --üp]

rahm id: Acımak, merhamet göstermek.

1. İy perī-rū ğüş kıl bir bir diyem bu hālümü
Umaram ki rahm idesin işidüp aħvālümü
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3321, Mısra 2*).
[rahm id, -e, -sin]

rahm id: Merhamet göstermek.

1. Hāyret alup tañ ola kim göre rüy-ı zerdümi
Raħm ide lā-büd okuyan defter-i pür
derdümi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3491,
Mısra 2*). [rahm id, -e]

rahm id: Merhamet etmek, acımak.

1. Yıkdı gerçi [kim] Muhibbī yār gönül
bünyādını
Umaram ta'mir ide rahm ide mi'mārum
gibi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3304, Mısra
10*). [rahm id, -e]

rahm it-: Merhamet etmek, acımak.

1. Döstüm dil-teşneyem rahm itmedün
Çeşme-i luftuñ senün bi-nem gibi (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3249, Mısra 5*). [rahm it-, -
me, -dü, -ñ]
2. Yakuban pervānesin dönüp eger rahm
itmese
Olmaz idi giceler şem'-i şerāruñ giryesini
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3268, Mısra 7*).
[rahm it-, -me, -se]

rahm it-: Merhamet etmek , acımak.

1. Gevher olursa Muhibbī yār kılmaz çün
nażar
Hiç rahm itmek olur mı uşbu gözüm yaşına
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3152, Mısra 16*).
[rahm it-, -mek]

rahm it: Merhamet etmek, acımak, şefkat
göstermek.

1. Dil-hastesinün hālını dün sordı tabībüm
Raħm itdi Muhibbī ki meger beñzüm
bakdı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3477, Mısra
10*). [rahm it, -di]

rahm it: Merhamet etmek, acımak.

1. Neden rahm itmedüñ gördüñ ğarîbi Vişâlûñden meger yokdur naşîbi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3310, Mısra 1*). [*rahm it, -me, -düñ*]

rahm kıl-: Merhamet etmek, acımak.

1. Yüzüñi ele alup yüri Muhib dergehine Ola ki rahm kıla eyle şefâ'at talebi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3251, Mısra 10*). [*rahm kıl-, -a*]
2. Rahm kılmaduñ benüm bu nâleme iy seng-dil
Âhum ile nerm olurken etüñüñ gör sengüñi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3291, Mısra 3*). [*rahm kıl-, -ma, -du, -ñ*]

rahm kıl-: Acımak, merhamet etmek, iyi muamelede bulunmak.

1. Yüzüñi ele alup yüri Muhib dergehine Ola kim rahm kıla eyle şefâ'at talebi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3214, Mısra 10*). [*rahm kıl-, -a*]

rahmet: Allah'ın yaratıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi.

1. Rahmetüñden [ırma sen] yâ Rabbenâ Anlara itdürmeyesin âh u vâh (*Muhibbi Divanı, Gazel 3171, Mısra 5*). [*rahmetüñden, -üñ, -den*]

rahmet: Allah'ın yaratıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi.

1. Egerçi 'âşiyem **rahmet** umaram Senüñ ihsân u luţfuñ bî-tenâhî (*Muhibbi Divanı, Gazel 3199, Mısra 5*). [*rahmet,]*

rahmet kapusu: Allah'ın rahmet kapısı, Allah'ın rahmeti.

1. 'Âşıkça cevr ü cefâ eyleme rahm eyle bugün Yarın üstüñe senüñ açıla **rahmet kapusu** (*Muhibbi Divanı, Gazel 3409, Mısra 6*). [*rahmet kapusu,]*

rahmet olsun cânına: 'Allah rahmet eylesin' anlamında ölümler anılırken kullanılan bir iyi dilek sözü.

1. Derd-i 'ışkuñ lezzetin bilen n'ider dermânını Raĥmet olsun derd-i 'ışk ile ölenler cânına (*Muhibbi Divanı, Gazel 3153, Mısra 6*). [*rahmet olsun cânına, -sun, -i, -n, -a*]

rahşân id-: Parlatmak, aydınlatmak.

1. Gâh olur bir zerre-i nâçizden kemter kılur Geh döner ĥurşîd-veş rahşân ider göñlüm beni (*Muhibbi Divanı, Gazel 3174, Mısra 14*). [*rahşân id-, -er*]

rahş-ı âh: Ahın gösterişli, güzel atı.

1. İy Muhibbî zülfi şebdîzine oldı hem-'inân Raĥş-ı âh u eşk-i gülgün-i revânuñ yügrügi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3438, Mısra 10*). [*rahş-ı âh,]*

ra'ıyyet: Bir hükümdar idaresinde olanlar, birinin idaresine bağlı olanlar. Devletin idaresindeki umum insanlar.

1. Gâfil salınma hâlûme ki geh nezzâre kıla Vâcib-durur çü şâha **ra'ıyyet** ri'âyeti (*Muhibbi Divanı, Gazel 3403, Mısra 4*). [*ra'ıyyet,]*

rakam it: Yazı yazmak, işaretlemek, nakşetmek.

1. Nakķâş-ı ezel çün ĥaţ-ı müşĝin rakam itdi Her bir kılını yazmak için kıl kalem itdi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3306, Mısra 1*). [*rakam it, -di*]

rakam kıl-: Yazı yazmak; yazmak; işaretlemek.

1. 'Uşşâk gelüp eylese kabrüm ziyâretin Ĥarf-i vefâ iy levĥ mezâra rakam kıla (*Muhibbi Divanı, Gazel 3005, Mısra 8*). [*rakam kıl-, --a*]

rakam kıla: Yazı yazmak; yazmak; işaretlemek.

1. Dirlar Muhibbî şî'rine ol dem lisân-ı ğayb Bekrî ma'ânî sözlerini ger **rakam kıla** (*Muhibbi Divanı, Gazel 3005, Mısra 12*). [*rakam kıla, --a*]

rakīb: Aynı sevgiliye gönül verenlerden her biri // Klasik şiirde sevgiliyi aşkıktan uzaklaştırmaya çalışan, sevgili ile âşığın kavuşmasına engel olan kimse.

1. Yâ gibi çeker kendine her dem **rakībi** yâr
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi (Muhibbi Divanı, Gazel 3362, Mısra 7). [rakībi, -i]

rakīb: (رقيب) i. (Ar. rekābet “gözetmek, beklemek”ten rakīb) Aynı sevgiliye gönül verenlerden her biri.

1. Her kaçan kılsam heves görmege sen
hürşid-veşi
Komaz elden ol **rakīb** sâyetim gibi
dünbâlümü (Muhibbi Divanı, Gazel 3321, Mısra 8). [rakīb,]

rakīb: 1. Aynı şeyi elde etmek isteyenlerden, aynı amaca varmak için uğraşanlardan her biri. 2. Aynı sevgiliye gönül verenlerden her biri.

1. Ser-i küyında kılam kaddümi ya âhumı tîr
Tâ ki her zâğ **rakīb** ugramaya gülşenüme
(Muhibbi Divanı, Gazel 3155, Mısra 8).
[rakīb,]
2. Kaşdı bu ki kapuñdan ıra bini **rakīb**
Güş itme sözün uymağıl ol yüzi karaya
(Muhibbi Divanı, Gazel 3156, Mısra 5).
[rakīb,]
3. Görmek dilesem mâni’ olur yârı **rakīb** âh
San ebr gibi hâyil olur bedr iken aya
(Muhibbi Divanı, Gazel 3157, Mısra 5).
[rakīb,]

rakīb: Âşığın kendisine rakip olarak gördüğü, sevgilinin mahallesinde dolaşan ve ona âşıkdan daha yakın olan kişi.

1. İt **rakībüñ** sözine aldanma iy Yüsus-cemâl
Kim seni bir kerre ol hayr işe irşâd itmedi
(Muhibbi Divanı, Gazel 3387, Mısra 7).
[rakībüñ, -üñ]

rakīb: Âşığın kendisine rakip olarak gördüğü, sevgilinin mahallesinde dolaşan ve ona âşıkdan daha yakın olan kişi.

1. Ebr gibi ger qarın olur ise sen mâha **rakīb**
Kendüzümü gayretümden ururam yirden
yire (Muhibbi Divanı, Gazel 3129, Mısra 13). [rakīb,]

rakīb: Âşığın kendisine rakip olarak gördüğü, sevgilinin mahallesinde dolaşan ve ona âşıkdan daha yakın olan kişi.

1. Yüzüñi görmege küyuña vardum
Cefâ tîğın tutar gördüm **rakīb**i (Muhibbi Divanı, Gazel 3269, Mısra 8). [rakīb, -i]

rakīb: Aynı şeyi elde etmek isteyenlerden, aynı amaca varmak için uğraşanlardan her biri. II Aynı sevgiliye gönül verenlerden her biri.

1. Gel beni öldür **rakīb**i görmeyem küyuñda
tek
Bu meseldür bir kafesde bülbül olmaz zâğ-
ıla (Muhibbi Divanı, Gazel 3140, Mısra 9).
[rakīb, --i]

rakīb: Klasik şiirde sevgiliyi âşıkdan uzaklaştırmaya çalışan, sevgili ile âşığın kavuşmasına engel olan kimse.

1. Cevr ü cefâyı eyleme cânâ **rakībüñe**
Çekmez o bârı degmede ol har benüm gibi
(Muhibbi Divanı, Gazel 3353, Mısra 3).
[rakībüñe, --üñ, -e]

rakīb: Rakip, düşman II aynı sevgiliye gönül verenlerden her biri II sevgili ile âşığın görüşmesini, kavuşmasını engelleyen canlı cansız her şey.

1. Rakībüñ sözine uyup kapuñdan beni redd
itdüñ
Benüm haqqumda güş itmek revâ mı kavlı-i
bed-güyı (Muhibbi Divanı, Gazel 3293,
Mısra 3). [rakībüñ, -üñ]

rakīb: Klasik şiirde sevgiliyi âşıkdan uzaklaştırmaya çalışan, sevgili ile âşığın kavuşmasına engel olan kimse.

1. Rakīb-ile Muhibbî’yi sakın küyuñda bir
görme
Kagan arslana beñzetmek olur mı gürbe vü
müşı (Muhibbi Divanı, Gazel 3459, Mısra 9). [rakīb-ile, -ile]

rakīb-i rû-siyeh: Kara yüzlü rakip.

1. Cennet-i kûyında iken dūr kılduñ sen beni İy **raķīb-i rū-siyeh** şeytāna beñzetdüm seni (*Muhibbi Divanı, Gazel 3479, Mısra 12*). [*raķīb-i rū-siyeh,]*

raķīb-i rū-siyeh: Yüzü kara rakip. II Utanmaz, arsız rakip.

1. Her cāya ki vardum şeyhā tā ki görem gün yüzüñi
Komaz **raķīb-i rū-siyeh** sāyem gibi dūnbālūmi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3305, Mısra 4*). [*raķīb-i rū-siyeh,]*

rakķās: 1. Raks edici, eden, köçek. müennesi: "rakkase". 2. Saatin içinde sağa sola hareket eden askı.

1. Rakķās gibi rakşa girüp bād-ı şabādan Dīvāne-i 'ışk itdi dil-fikāra benefşe (*Muhibbi Divanı, Gazel 3016, Mısra 5*). [*rakķās,]*

raks ur-: Âhenkli hareketler yaparak oynamak, dans etmek.

1. Hāşre dek raks uram iy dilber alup başum ele
Tīg-ı cān-baħşuñ eger ire benüm gerdenüme (*Muhibbi Divanı, Gazel 3155, Mısra 5*). [*raks ur-, -a, -m]*

rakşa gir-: Dans etmek, coşku ve heyecan ile çeşitli hareketlerde bulunmak.

1. Rakķās gibi rakşa girüp bād-ı şabādan Dīvāne-i 'ışk itdi dil-fikāra benefşe (*Muhibbi Divanı, Gazel 3016, Mısra 5*). [*rakşa gir-, --üp]*

ra'nā: Güzel, hoş.

1. Muhibbī bāğ-ı hüsniinde temāşā eyle ol servüñ
Ne **ra'nā** güller açılmış deger her biri biñ cāna (*Muhibbi Divanı, Gazel 3030, Mısra 10*). [*ra'nā,]*

ra'nā: Hoş güzel II pek güzel, pek âlâ.

1. Gūyiyā peyk-i beyābān olup şūrīde [dil] Tāc-ı gülgün geyer başına **ra'nā** lāle (*Muhibbi Divanı, Gazel 3069, Mısra 4*). [*ra'nā,]*

ra'nā: Güzel, hoş, latif, parlak, revnaklı.

1. İñleyüp zārīlg itse tañ mıdur cān bülbülü Laħza laħza çünki artar ol gülüñ **ra'nālıgı** (*Muhibbi Divanı, Gazel 3239, Mısra 6*). [*ra'nālıgı, -lıg, -ı]*

rāsiti: Gözetleyen, gözleyen kimse.

1. Nazar eyle bu çarħ-ı hoşka-bāza Ne lu'betler görünür **rāsitiinde** (*Muhibbi Divanı, Gazel 3049, Mısra 10*). [*rāsitiinde, --n, --de]*

rāst kıl: Doğru şekilde tertip etmek, hazırlamak.

1. Muṭrib nevāda perde-i 'uşşākı **rāst kıl** Gamdan ḫalāş eyle bu kemter kemine[y]i (*Muhibbi Divanı, Gazel 3334, Mısra 7*). [*rāst kıl,]*

rāstī: 1. Doğruluk. 2. zf. Doğrusu.

1. Gülşen içre ruḫlarıñ-veş verd-i ḫöd-rū bitmeye
Rāstī ḫaddüñ gibi bir serv-i dil-cū bitmeye (*Muhibbi Divanı, Gazel 3145, Mısra 2*). [*rāstī,]*
2. Bakmazam iy māh-rū sensüz gerekmez bu cihān
Rāstī budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3186, Mısra 6*). [*rāstī,]*

ravān ol-: Yola koyulmak, gitmek. II Akmak.

1. Ol servüñ evvelā pāyına cān u dil akıtdum Arınca ravān oldı yaşum da bilesine (*Muhibbi Divanı, Gazel 3077, Mısra 4*). [*ravān ol-, --dı]*

ra'y: Fikir, düşünce.

1. Dil ister ki ola zülfüne ber-dār
Muhibbî [sen] kabûl it gel bu **ra'yı** (Muhibbi
Divanı, Gazel 3324, Mısra 10). [ra'yı, -ı]

rây: Fikir, düşünce.

1. Kaşlarına rā didüm rā ehli **râyum** gördiler
Her biri tahsîn idüp baş egdiler bu râlara
(Muhibbi Divanı, Gazel 3000, Mısra 3).
[râyum, -um]

rây: Düşünce, fikir.

1. Kim ki teşbîh eyleye kaşını kırbân ayına
Âferîn olsun anuñ kırbân olayın **râyına**
(Muhibbi Divanı, Gazel 3048, Mısra 2).
[râyına, -ı, -(n)a]
2. Çeşm-i ħün-ĥ'âra mu'âvin çün degül kec rā
kaşuñ
Ya n'îçün başın egüp tutmuş kulagin **râyına**
(Muhibbi Divanı, Gazel 3048, Mısra 8).
[râyına, -ı, -(n)a]

râz: Gizlenen şey, sır.

1. Degme kimse şofrasına 'ışkuñuñ el
sunmasun
Yimeyenler miñnet aşın vâkıf olmaz
râzuma (Muhibbi Divanı, Gazel 3150, Mısra
6). [râzuma, -um, -a]
2. Çeşmüm akıtdı kanlu yaşın itdi **râz** fâş
Rüsvâ-yı 'âlem oldı o bu mâcerâ-y-ıla
(Muhibbi Divanı, Gazel 3158, Mısra 5). [râz,
]
3. Âĥir seni bu 'âleme rüsvâ-yı 'âm ider
Zinhâr Muhibbî kimseye gel dime **râzuñı**
(Muhibbi Divanı, Gazel 3344, Mısra 10).
[râzuñı, -uñ, -ı]
4. Dün ĥayâl-i yâr-ıla bir bunca **râzum** var-ıdı
Baña bir nâz eylese biñ biñ niyâzum var-ıdı
(Muhibbi Divanı, Gazel 3430, Mısra 1).
[râzum, -um]
5. Tâ ki içdüm ben ezel cām-ı maħabbet
cür'asın
Anuñ-ıçün fâş kıldı mest olup dil **râzını**
(Muhibbi Divanı, Gazel 3489, Mısra 4).
[râzını, -ı, -n, -ı]

râz: Gizlenen şey, sır.

1. Râzuñı sakla dime 'âlemde hergiz bir kese
Yine ol fâş ider anı agız açup söylese
(Muhibbi Divanı, Gazel 3127, Mısra 1).
[râzuñı, -uñ, -ı]

2. 'İşk bî-bahâ cevher-durur nādâna izhâr
eyleme
Sîneñde sakla cân gibi cāndan 'azîz tut
râzuñı (Muhibbi Divanı, Gazel 3286, Mısra
10). [râzuñı, -uñ, -ı]
3. Geh firâk-ı şerĥ-i ğam gâh Muhibbî iştîyâk
Dün ĥayâl-i yâr-ıla bir niçe **râzum** var-ıdı
(Muhibbi Divanı, Gazel 3430, Mısra 10).
[râzum, -um]

râz: Gizlenen şey, sır.

1. Miyâniyla lebinden sordum âĥir
Kimesne bilmedüm vâkıf bu **râza** (Muhibbi
Divanı, Gazel 3124, Mısra 8). [râza, -a]

râz: (Fars.) Gizlenen şey, sır.

1. Dehenüñ **râzını** bu dilde nihân itmiş idüm
Güldüñ iy döst 'ayân oldı baña sırr-ı ĥafî
(Muhibbi Divanı, Gazel 3352, Mısra 5).
[râzını, -ın, -ı]

râz ehli: Sır ehli, sırları bilenler.

1. Agzı remzini bilmedi anuñ
'Aczine kıyıl oldı **râz ehli** (Muhibbi Divanı,
Gazel 3471, Mısra 4). [râz ehli,]

razhm it-: Merhamet etmek, acımak.

1. Çün yagar tîr-i belâ bu sîne-i ğamġinüme
Kemdür razhm itmeyebilsem dil-i
miskînüme (Muhibbi Divanı, Gazel 3027,
Mısra 2). [razhm it-, -me, -y, -ebil, -se, -m]

râzi: Hoşnut, memnun, rıza gösteren.

1. Va'de-i vuşlat ümîziyle dili şâd eyleme
Râziyam cevır [ü] cefâ kıl tek beni yâd
eyleme (Muhibbi Divanı, Gazel 3053, Mısra
2). [râziyam, -y, -am]

râzi: Hoşnut, memnun, kabullenmiş, rıza göstermiş
(kimse). II Âşığın sevgilinin kendisini öldürmesine razı
olması, çekinmeden canını ortaya koyması.

1. Râziyam öldür beni bir görme tek agyâr-ıla
Bu meseldür döstüm kan eyle kıñnün

eyleme (*Muhibbi Divanı, Gazel 3019, Mısra 5*). [*rāziyam, -y, -am*]

2. Rāziyam öldür beni kanum helâl olsun saña
Başımı yirden götür tek bagla anı tirkeşe
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3086, Mısra 9*).
[*rāziyam, -y, -am*]

rāzi: 1. Kabul eden, uygun bulup benimseyen, olana boyun eğip rızâ gösteren. 2. Hoşnut olan.

1. Hiç murādum yok benim senden temennâ
eylemem
Rāziyam tek baña göster sen hemân
dîdârûnı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3329, Mısra 4*). [*rāziyam, -y, -am*]

râz-ı nihân: Gizli tutulan sır.

1. Güş eyler-iseñ hâlüme iy yâr-ı cefâ-ñü
İzhâr idem saña kamu râz-ı nihânı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3307, Mısra 6*). [*râz-ı nihân, -ı*]

râzin[i] aç-: Sırrını açmak; bir sırrı başkasına söylemek.

1. Yârı gördükde sakın açma derûnuñ râzin[i]
Saklamak hoşdur ulu kimse yanında edebi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3214, Mısra 3*).
[*râzin[i] aç-, -ma*]

rebâb: Kemeçeye benzer eski bir saz.

1. Ger bezm-i belâ içre idem hûn-ı ciger nüş
Yanumca bile nâle kılur sîne **rebâbı**
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3408, Mısra 6*).
[*rebâbı, -ı*]

rebâb: Sap kısmının ucunda Hindistan cevizinden yapılmış basık, yuvarlak, küçük bir kâsesi bulunan, dize veya bir yere dayanarak çalınan saz.

1. Bâr-ı gâmdan miñnet-ile kâmetüm çeng olalı
Sinemüñ nâlişleri döndi **rebâbuñ** aynına
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3148, Mısra 8*).
[*rebâbuñ, -uñ*]

rebâb: Far. Sap kısmının ucunda Hindistan cevizinden

yapılmış basık, yuvarlak, küçük bir kâsesi bulunan, dize veya bir yere dayanarak çalınan saz.

1. İñlerse **rebâb** oldı ‘aceb mi dil-i süzân
Devrân getirüp bir deriyi sîneme yakdı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3477, Mısra 7*).
[*rebâb,]*

rebâb ol-: Kemeçeye benzer eski bir saz (sazın sesinin inleme sesine benzemesi bağlamında) kullanılmıştır.

1. Yine bu meclis-i gâmda gözüm yaş şarâb
evlâ
O bezme iñleyüp her dem olursa dil rebâb
evlâ (*Muhibbi Divanı, Gazel 3238, Mısra 2*).
[*rebâb ol-, -ur, -sa*]

red eyle: Reddetmek, kabul etmemek.

1. Varıcak küyuña ‘uşşâkuñı gel eyleme red
Beglerüñ şevketi artar olıcak çok sipehi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3449, Mısra 5*). [*red eyle, -me*]

red id: Verilen veya yapılması istenen bir şeyi kabul etmemek, geri çevirmek.

1. Hoş dutarsın geh beni gâhî idersin red
Görmedüm hōşî vü nâ-hōşî senüñ hūyuñ
gibi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3299, Mısra 3*).
[*red id, -er, -sin*]

red id-: Verilen veya yapılması istenen bir şeyi kabul etmemek, geri çevirmek.

1. Ser-i küyına ger varsam ider red şüretin
dilber
Baña nisbet anuñ küyındaki hâl-i kilâb evlâ
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3238, Mısra 5*). [*red id-, -er*]

redd eyle: Geri çevirmek, kabul etmemek, istememek.

1. Redd eyleme cânâ kapuña gelse Muhibbî
Tuñfe getirür çeşmi iki şîşe gülâbı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3408, Mısra 9*). [*redd eyle, -me*]

redd it-: Verilen veya yapılması istenen bir şeyi kabul etmemek, geri çevirmek.

1. Rakībūñ sözine uyup kapuñdan beni redd itdūñ
Benüm haqqumda gūş itmek revā mı kavli-i bed-gūyı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3293, Mısra 3*). [redd it-, -dü, -ñ]

ref' it-: 1-Ortadan kaldırmak. 2-Uzaklaştırmak.

1. El ursa şabā gibi giderse ser-i zülfin
Ref' itse sehābı yüzi hırşīdi açılsa (*Muhibbi Divanı, Gazel 3121, Mısra 8*). [ref' it-, --se]

refik-i 'ışk: Aşk dostu, aşk ehli.

1. Derd-i derūni sorma baña iy **refik-i 'ışk**
Odlara yakdum 'ālemi söyletme hā beni (*Muhibbi Divanı, Gazel 3237, Mısra 7*).
[refik-i 'ışk,]

reftār: Far. Salınarak yürüme, güzel yürüyüş.

1. Bāğda serv-i sehī kıddūñ görüp
öğünmesün
Kudreti yokdur anuñ çün bir kadem **reftāra**
de (*Muhibbi Divanı, Gazel 3058, Mısra 8*).
[reftāra, -a]

reftār: Gidiş, yürüyüş.

1. Servler gülşende māt oldı görüp **reftāruñi**
Goncalar dem-beste kaldı işidüp güftāruñi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3184, Mısra 1*).
[reftāruñi, -uñ, -ı]
2. Kıddūñi gülşende didüm serve beñzetdüm
didi
Görmemişsin nāz-ıla beñzer benüm
reftārumı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3228, Mısra 4*). [reftārumı, -um, -ı]

reftār: Gidiş, yürüyüş.

1. Servde **reftār** yok serv-i hırāmānum gibi
Goncada güftār yok ol verd-i hāndānum
gibi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3207, Mısra 1*).
[reftār,]

reftār it-: Yürüme, gitmek, hareket etmek. II Nazlı nazlı, salınarak yürüme.

1. Her kaçan nāz-ıla reftār itse ol serv-i hırām
Unıdurdu karşısında kebk-i kūhi sekmegi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3216, Mısra 3*).
[reftār it-, -se]

rehā bul: Kurtulmak, halās olmak.

1. Bulur mı cān u dil ğamdan rehāyı
Ya cānāndan bu çeşmüm rüşenāyı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3324, Mısra 1*).
[rehā bul, -y, -ı, -ur]

reh-i dildār: Gönül alan sevgilinin yolu.

1. İrmedi vaşlına hergiz bu Muhibbī dermend
Cān u ser terk eyledi gerçi reh-i dildārda
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3131, Mısra 10*).
[reh-i dildār, --da]

reh-i 'ışk: Aşk yolu.

1. Ğamdan özge reh-i 'ışkuñda gözümde nem
ola
Neme yitmez bu gözüm yaşı benüm dağı
neme (*Muhibbi Divanı, Gazel 3104, Mısra 3*).
[reh-i 'ışk, --uñ, --da]

rehne vir: Bir mal vb. rehin olarak bırakmak.

1. Zāhidā bilmezsin alsañ ki şarābuñ lezzetin
Bādeye rehne virürdüñ hırka vü destāruñi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3329, Mısra 8*).
[rehne vir, -e, -ür, -dü, -ñ]

rehn-i mey kıl: -Şarap için rehin/ödünç vermek.

1. Bir nazar görse yüzüñ zāhid senüñ iy
muğbeçe
Rehn-i mey kılurdu tācın yañılıp evrādını
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3464, Mısra 6*).
[rehn-i mey kıl, -ur, -dı]

rehrev: Yolcu || Akıl.

1. Çok günāh itdüm veli bende **rehrev**
kalmadı

Lik çeşmüm dökmedük göz yaşını su kalmadı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3298, Mısra 1*). [rehrev,]

rehzen: Yol kesen, haydut, eşkiya.

1. Dün hevā kesb itmek-içün seyre vardum gülşene
Cân u dil yağmaya virdüm ugradum bir **rehzene** (*Muhibbi Divanı, Gazel 3130, Mısra 2*). [rehzene, --e]

reh-zenlik id: Haydutluk etmek.

1. Dil kâfilesin rāh-ı maḥabbetde kim itdi
Reh-zenlik idelden berü ol çeşm-i ḥarāmī
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3426, Mısra 6*).
[reh-zenlik id, -elden]

remz: 1. Bir şeyi akla getiren, o şeye delâlet eden nesne, işâret, resim, harf, kısaltma vb., sembol. 2. Merâmî üstü kapalı bir şekilde gizli bir yolla, îmâ ve işâretle anlatma.

1. Agzı **remzini** bilmedi anuñ
'Aczine kâyil oldı rāz ehli (*Muhibbi Divanı, Gazel 3471, Mısra 3*). [remzini, -i, -n, -i]

remz-i 'ışk: Aşk îmâsı, işareti.

1. Remz-i 'ışkı sorma Mecnûn'a ki ol dīvānedür
Baña sor 'ışkuñ kitâbın okudum her bâbda
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3147, Mısra 5*).
[remz-i 'ışk, --ı]

renc: (رَنج) i. (Fars. renc/renç) 1. Ağrı, sızı: 2. Zahmet, eziyet, ıztırap.

1. Dilâ şabr it cefâ vü cevır ü **rence**
Ümizüñ dut ıresin vaşl-ı gence (*Muhibbi Divanı, Gazel 3092, Mısra 1*). [rence, -e]

renc: 1. Ağrı, sızı. 2. Zahmet, eziyet, ıztırap.

1. Belâsuz 'ışk bulunmaz cihānı ser-te-ser gezdüm
Ki gence **renc** lâzımdur gülüñ lâ-büd olur ḥārī
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3181, Mısra 8*).
[renc,]

renc-i bî-hâşıl: Neticesiz/faydasız zahmet/eziyet.

1. Renc-i bî-hâşıldur el urma nabza iy ṭabīb
Çün marîz-ı 'ışk getürmez görse Cālînüs'ını
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3292, Mısra 9*).
[renc-i bî-hâşıl, -dur]

renc-i bî-hâşıl-durur: Neticesiz/faydasız zahmet/eziyet.

1. Renc-i bî-hâşıl-durur çün nabz-ı 'aşık iy ṭabīb
El urursañ unudursın tıbb-ı Cālînüs'ını
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3327, Mısra 3*).
[renc-i bî-hâşıl-durur, -durur]

rencide kıl: İncitmek, kırmak.

1. Gel kadem **rencide kıl** kim pâyüña isâr için
Hâzır itdüm gözlerüm cevherlerinden dökmeği
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3216, Mısra 7*). [rencide kıl,]

reng: Renk.

1. Sırr-ı 'ışkı saklamaz-ısañ dilâ olur 'ayân
Zerd çehreñde gören bu eşk-i gülgün **rengüñi**
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3291, Mısra 6*). [rengüñi, -üñ, -i]

reng: Cisimler tarafından yansılanan ışığın gözde oluşturduğu duyum, renk.

1. Muḥibbî vaktidur kıl cürme tevbe
Çü mûlar saña 'arz itdi dü **rengi** (*Muhibbi Divanı, Gazel 3468, Mısra 10*). [rengi, -i]

reng-i nîlüferi: Nilüfer renkli.

1. Geh kabâ gülgün geyer gördüm ol sîmîn-beri
Özine geh ḥil'at atmış **reng-i nîlüferi**
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3277, Mısra 2*).
[reng-i nîlüferi,]

resen-i zülf: Sevgilinin saç ipi.

1. Tolaşup kâküline dil diler irmek lebine
Resen-i zülf-ile dil ya'nî çıkar döne döne

(Muhibbi Divanı, Gazel 3146, Mısra 10).
[resen-i zülf, --ile]

reşk: Kiskanma, haset.

1. Görüp tûbî boyını serv [ü] ‘ar’ar
İkisi **reşk** udından sındı düşdi (Muhibbi
Divanı, Gazel 3431, Mısra 6). [reşk,]

resm: Usul, adet.

1. Gözlerüm kanına gel dök iy şabâ hâk-i derin
Resmdür toprak dökerler görseler kan
üstine (Muhibbi Divanı, Gazel 3046, Mısra
14). [resmdür, -dür]

resm: Bir nesne, bir canlı yahut tabiatın kara kalemle,
sulu veya yağlı boya ile kağıt, bez vb. bir yüzey
üzerine yapılan benzeri, tasvir, timsal.

1. At cefâ sengini topragımı yirden götür
Bârî ol demde vefâ **resmini** bünyâd eyle
(Muhibbi Divanı, Gazel 3141, Mısra 10).
[resmini, -i, -n, -i]

resm: Durum, şekil, tarz, suret.

1. Geh elif gâh dâğ yakdum sîne-i efgâruma
Âh **resmin** nakş kıldum bu der ü divâruma
(Muhibbi Divanı, Gazel 3068, Mısra 2).
[resmin, -in]

resm: Hâl, durum, tarz, usûl.

1. ‘Aceb dîvâne dil bilsem neden umar vefâ
resmin
Cefâ üzere yaratılmış ola dilberlerüñ şânı
(Muhibbi Divanı, Gazel 3490, Mısra 7).
[resmin, -in]

resm: Resim, suret; eser, iz; tarz, adet; tören.

1. Mâh-rûlardan vefâ **resmini** umma iy göñül
Anlaruñ cevri oklarıyla pür olupdur kîsesi
(Muhibbi Divanı, Gazel 3402, Mısra 5).
[resmini, -i, -n, -i]

resm: (Ar.) Bir nesne, bir canlı yahut tabiatın kara

kalemle, sulu veya yağlı boya ile kâğıt, bez vb. bir
yüzey üzerine yapılan benzeri, tasvir, timsal.

1. Kim yüzün gördi didi olmaya bu **resme**
cemâl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü
ebi (Muhibbi Divanı, Gazel 3314, Mısra 5).
[resme, -e]

resm-i vefâ: Vefa resmi, vefanın izi.

1. Bu Muhibbî hasta-dil ger kan yudarsa tañ
midur
Zîra kimse görmedi **resm-i vefâ** dildârda
(Muhibbi Divanı, Gazel 3039, Mısra 10).
[resm-i vefâ,]

revâ: Far. Caiz, lâyık, beca.

1. Seni sevdümse iy meh-rû ne suç itdüm ki
öldürdüñ
Revâ mı pâdişâh olan gire nâ-hağ yire kana
(Muhibbi Divanı, Gazel 3030, Mısra 8).
[revâ,]

revâ: Lâyık, uygun, yerinde, münâsip.

1. Gözleri hañcer çeker hem dem-be-dem
bagrum deler
Hiç **revâ** mı var midur kim kan ider kan
üstine (Muhibbi Divanı, Gazel 3164, Mısra
4). [revâ,]

revâ: (Fars.) Lâyık, uygun, yerinde, münâsip.

1. Her ne deñlü eyleseñ cevri ü cefâ çekmek
revâ
Göñlümüñ tahtındaki sulţâna beñzetedüm
seni (Muhibbi Divanı, Gazel 3479, Mısra 9).
[revâ,]

revâ mı: Uygun mu, yerinde mi, hiç olur mu.

1. Raķibüñ sözine uyup kapuñdan beni redd
itdüñ
Benüm haķkumda gûş itmek **revâ mı** kavlı-i
bed-güyü (Muhibbi Divanı, Gazel 3293,
Mısra 4). [revâ mı,]
2. Ben derdüñ ile hasta olam hiç **revâ mı**
Sen eylesin ğayra devâ-yı nigerânı
(Muhibbi Divanı, Gazel 3307, Mısra 7).
[revâ mı,]

revâ mî: Revâ mı? – Revâ-yı hak mı?: Yerinde olmayan, uygun görülmeyen şeyler karşısında, “Lâyık mı, bu da olur mu?” anlamında kullanılır.

1. Hâf yaraşmaz ârızuñda gel anı eyle tırâş
Hîç **revâ mî** gerd kona âyîne-i pâk üstine
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3001, Mısra 8*).
[revâ mı,]
2. Beni küyuñda görseñ öldürürsin
Ki kan itmek revâ mıdur Harem’de
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3014, Mısra 6*).
[revâ mı, --dur]

revâ mî: Uygun mu, yakışır mı, hiç olur mu.

1. Revâ mıdur Muhibbî ola mañrûm
Vişâle ire ger yoğsul eger bay (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3484, Mısra 9*). [revâ mı, -dur
]

revâ mî: Yerinde olmayan, uygun görülmeyen şeyler karşısında, “Lâyık mı, bu da olur mu?” anlamında kullanılır.

1. Hûnum içdüğüñ yiter gel eyleme zâr beni
Bâde nûş itdüñ **revâ mî** dil [ü] yâ mey-
şikeni (*Muhibbi Divanı, Gazel 3283, Mısra
8*). [revâ mı,]

revâ mıdur: Uygun mudur, yerinde midir, hiç olur mu.

1. Hîç **revâ mıdur** dilâ sen böyle cây-ı âbda
‘Ömri zâyî’ eyleyüp bir dem kalasın h’âbda
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3072, Mısra 1*).
[revâ mıdur, --dur]

revâc: İtibar , değer, kıymet.

1. Kâküllerini tagıdıcağ gül yüzi üzre
Misk-i Hoten’uñ kalmaya bir zerre **revâcî**
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3388, Mısra 6*).
[revâcî, -i]

revâcî kal-: Değeri kalmamak.

1. Muhibbî kalmaya hergiz revâcî misk-i
âhûnuñ
İletse büyü zülfinden şabâ ger Çin’e Mâçin’e
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3082, Mısra 9*).
[revâcî kal-, --ma, --y, --a]

revâdur: (Fars.) Lâyık, uygun, yerinde, münâsîp.

1. İy döst varup işigüñi bâlin idelüm
Yastansa **revâdur** Harem-i Ka’be’yi hâcı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3388, Mısra 10*).
[revâdur,]

revân: 1. Yürüyen, giden. 2. Akan. 3. mec. Su gibi akıp giden, akıcı.

1. Ol serv-kağde nâgâh bu dîde bağadüşdi
Eşküñ **revân** gözümdeñ pâyına akadüşdi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3419, Mısra 2*).
[revân,]

revân: 1. Yürüyüp giden. 2. Akan, akıcı 3. Salınarak yürüyen sevgili 4. Can, ruh.

1. N’eyleyem bizümle ol rûh-ı **revân**
eglenmedi
Kaldı cismüm gitdi bu cânım **revân**
eglenmedi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3383,
Mısra 2*). [revân,]

revân eyle: Akıtmak.

1. Pâyına **revân eyle** Muhibbî yine yaşuñ
Kağdı gibi serv olmaya bustân arasında
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3078, Mısra 9*).
[revân eyle,]

revân eyle: Akıtmak.

1. Düşdüm gözüm yaşına cân eyledüm revân
Bağra giren vire-gelüpdür selâmeti
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3340, Mısra 3*).
[revân eyle, -dü, -m]
2. İy sehî servüm göreden berü hüsnuñ
bâğını
Eylerem her dem revân bu çeşmümüñ
ırmagını (*Muhibbi Divanı, Gazel 3360,
Mısra 2*). [revân eyle, -r, -em]

revân id: Akıtmak. II Yoluna feda etmek.

1. Her kim ki göre seyr ider ol serv-i hırâmı
Göz yaşını yolına revân ide tamâmı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3426, Mısra 2*).
[revân id, -e]

revān it-: Dökmek, akıtmak.

1. Nigāruñ pāyına yaşum revān itsem ‘aceb midür
Ḥirāmānī ḥirāmānī görem ol serv-i dil-cüyü
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3293, Mısra 5*).
[revān it-, -se, -m]

revān it-: I. Dökmek, akıtmak. II. Harcamak; uğruna feda etmek.

1. Gözüm yaşın revān itdüm benüm serv-i
ḥirāmānum
Süre yüz ḥāk-i pāyuña umaram irde vü
geçde (*Muhibbi Divanı, Gazel 3052, Mısra 7*).
[revān it-, --dü, --m]

revān it-: Akıtmak, dökmek.

1. ‘Işık ara cānın revān itmekdür ‘aşıq pışesi
Bundan özge ‘ālem içre yok-durur endişesi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3227, Mısra 1*).
[revān it-, -mek, -dür]

revān it: Bağışlamak; vermek.

1. Ol serv-i sehī nāz-ıla bir kez salınaydı
Yolına anuñ cān revān itmege yanaydı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3424, Mısra 2*).
[revān it, -meg, -e]

revān it: Akıtmak.

1. ‘Arz-ı ḥāl it iy göñül gel ol meh-i ṭannāzuma
Gözlerüñ yaşın **revān it** var o serv-i nāzuma
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3150, Mısra 2*).
[revān it,]
2. Āba māyil gördüm ol servüñ ḳad-i dil-cüyünü
Anuñ-ıçun ben revān itdüm bu yaşum
cüyünü (*Muhibbi Divanı, Gazel 3455, Mısra 2*).
[revān it, -dü, -m]

revān ol-: Akıp gitmek.

1. Gözlerüm yaşı revān olup akar cūlar gibi
Serv gibi salınup ol yār eger tenhā geze
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3024, Mısra 7*).
[revān ol-, --up]

revān ol-: Akmak, dökülmek.

1. Eşk-i çeşmümden yine cūlar revān oldı
benüm
Anuñ-ıçundur ki sınımışdur bu göñlüm şışesi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3227, Mısra 3*).
[revān ol-, -dı]

revān ol-: Yola koyulmak, gitmek.

1. Gel iy serv-i ḥirāmānum otur bir dem revān
olma
Ölürem boynuña kanum gözümünden gel
nihān olma (*Muhibbi Divanı, Gazel 3119, Mısra 1*).
[revān ol-, --ma]

revān ol-: 1. Yola koyulmak, gitmek. 2. Akmak.

1. Belā şahrāsına iy dil yiter saña revān olsañ
Gözüñ yaşını su eyle ḡam u derd-ile kıl zādı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3175, Mısra 9*).
[revān ol-, -sa, -ñ]

revān ol-: 1. Yola koyulmak, gitmek. 2. Akmak.

1. Sen ‘Alī gibi kaçan kim Düldül’e olursañ
revān
Yüriyeyim ben anuñ öñinde [gör] Ḳanber
gibi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3256, Mısra 5*).
[revān ol-, -ur, -sa, -ñ]

revān ol-: 1. Yola koyulmak, gitmek. 2. Akmak.

1. Vişālūñ yādına cānā yine bu murḡ-ı dil
pervāz
İdüp cānum revān oldı yirinde ben ḳafes
kaldı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3266, Mısra 6*).
[revān ol-, -dı]

revān ol-: Yola koyulmak, gitmek. II Akıp gitmek;
ordan oraya dolaşmak.

1. Hevā-yı Ka‘be-yi yāra yüzüm üzre revān
oldum
Beni kim kurtarur yā Rab ki dolaşdum
muḡaylāna (*Muhibbi Divanı, Gazel 3030, Mısra 3*).
[revān ol-, -du, -m]

revān ol: Akmak, dökülmek.

1. Nihâl-i serv-i kıddüñi görüp gülzâr-ı hüsni içre
Ayaguña revân oldı akar bu gözlerüm yaşı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3463, Mısra 6*).
[revân ol, -dı]
2. Salınup serv tek gitdi dilümde âh-ı gam kaldı
Gözüm yaşı revân oldı baña ancak elem kaldı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3487, Mısra 2*). [revân ol, -dı]

revân ol: Yola koyulmak, gitmek II erişmek, ulaşmak.

1. Gözüm yaşı revân oldı görüp sen serv-i bälâyı
Anuñçün hâk-i pâyuñda akar çağlayı çağlayı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3411, Mısra 1*).
[revân ol, -dı]

revân ol: Akmak, dökülmek.

1. Küy-i cânâna Muhibbî yine dil oldı revân
Beñzer ol miskini çeken suyu toprağı gibi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3483, Mısra 9*).
[revân ol,]

revâne kıl: Akmak, meyletmek, yönelmek.

1. Yaşın revâne kıldı gülzâr-ı hüsni içinden
Tâ ki Muhibbî gördi sen serv-kad bülendi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3428, Mısra 9*).
[revâne kıl, -dı]

revzen aç-: Pencere açmak II (Sinede) yara açmak.

1. Niçe yirden sînem üzre açdı tîrûñ revzeni
Hamdü-lillâh ki temâşâ eyledüm cânâ seni
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3265, Mısra 1*).
[revzen aç-, -i, -dı]

revzen aç: Pencere açmak II (Sinede) yara açmak.

1. Bir göz-ile gördi döymem görmege cânâ seni
Nâvekûñ sîneme gelüp açdı yir yir revzeni
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3313, Mısra 2*).
[revzen aç, -i, -dı]

revzene aç-: Pencere açmak. (Aşığın sinesinde yaralar açmak.).

1. Cân göziyle görmek olmazdı cemal-i dilberi
Açmasa ger gamzesi sînemde yir yir
revzene (*Muhibbi Divanı, Gazel 3130, Mısra 8*). [revzene aç-, --ma, --sa]

re'y ol: Öne sürmek, düşünmek.

1. Re'yüñ oldı idesin yolına sen cânı fedâ
Sen sen ol bir dağı râ itme bu râdan gayrı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3355, Mısra 7*). [re'y ol, -üñ, -dı]

reyhân: Diğer adı fesleğen olan güzel kokulu bir bitki
|| Sevgilinin ayva tüyleri.

1. Ol çeşm-i siyeh zülf-i perişân arasında
Nergis gibidür ki bite **reyhân** arasında
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3078, Mısra 2*).
[reyhân,]

reyhân: Fesleğen denilen güzel kokulu bir bitki. II
Sevgilinin saçı.

1. Murğ-ı dil feryâd iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül ruhları gül zülfi **reyhân** olmasa
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3160, Mısra 4*).
[reyhân,]

rezmgâh: Cenk yeri, muharebe meydanı.

1. Çün **rezmgâh** er kişünñ bezmgâhıdır
Olsa ne tañ Muhibbi ferağ mâcerâ günü
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3443, Mısra 9*).
[rezmgâh,]

rezzâk: Çok rızık veren, bütün mahlukların rızıkını veren (Allah).

1. Fikr kıl ahvâlüñi geldük ne yüzden 'âleme
Şükr kıl **Rezzâk'a** rızkuñ eksük itmez gam yime
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3110, Mısra 2*). [rezzâk'a, -a]

ri'âyet: Sayma, saygı, ağırlama, itibar etme; uyma, boyun eğme.

1. Gâfil salınma hâlüme ki geh nezzâre kıla
Vâcib-durur çü şâha ra'iyet **ri'âyeti**
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3403, Mısra 4*).
[ri'âyeti, -i]

ribât-ı köhne: Eski, köhne konak, han II dünya.

1. Ribât-ı köhnedür dünyâ Muhibbî aña dil virme
Bilür kim aña kim konsa göçer âheste
âheste (Muhibbi Divanı, Gazel 3038, Mısra 9). [ribât-ı köhne, --dür]

ribât-ı köhne: Eski, köhne konak, han. II Dünya.

1. Muhibbî sakın aldanma ribât-ı köhnedür
‘âlem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kârı
(Muhibbi Divanı, Gazel 3182, Mısra 9).
[ribât-ı köhne, -dür]

rıdvân: Cennetin kapıcısı olan melek.

1. Mekânüñ ‘âlem-i ‘ulyâ turaguñ cennet-i
me‘vâ
Kapuñ derbânıdur Rıdvân olup çâker saña
hürî (Muhibbi Divanı, Gazel 3246, Mısra 4).
[rıdvân,]

rikâb ol-: Ayağının altındaki üzengi olmak.

1. Lâyık degülem büse koyam pây-ı yâra ben
Yiter baña hemîn ki büsem rikâb oldı
(Muhibbi Divanı, Gazel 3279, Mısra 4).
[rikâb ol-, -dı]

rind: Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeyen, kurallardan uzak, bütün varlığı kendi iç dünyasına göre değerlendiren, gönül gözüyle gören, hoş görülü, kalender, içkiye düşkün ve derbeder görünüşünün aksine ârif, hakîm, gönül ehli kimse.

1. Künc-i mescid saña şüfi çü selâmet yiridür
Ko hârâbât yirin[i] rind-ile bed-nâmlara
(Muhibbi Divanı, Gazel 3066, Mısra 8).
[rind-ile, --ile]

rind: (رند) i. (Fars. rind) Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeyen, kurallardan uzak, bütün varlığı kendi iç dünyasına göre değerlendiren, gönül gözüyle gören, hoş görülü, kalender, içkiye düşkün ve derbeder görünüşünün aksine ârif, hakîm, gönül ehli kimse.

1. Vâ‘iz yiter nakl-i kerâmet-i şeyh-i şehir
Güş eylemez rind olanlar fesâne[y]i
(Muhibbi Divanı, Gazel 3335, Mısra 8).
[rind,]

rind ol: Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeme, kalender olmak.

1. İy Muhibbî rind olmak ister iseñ haşre dek
Leblerinden bûs eyle dil-rübânüñ mül gibi
(Muhibbi Divanı, Gazel 3394, Mısra 9).
[rind ol, -mak]

rindân: Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeyen, kurallardan uzak, bütün varlığı kendi iç dünyasına göre değerlendiren, gönül gözüyle gören, hoş görülü, kalender, içkiye düşkün ve derbeder görünüşünün aksine ârif, hakîm, gönül ehli kimse.

1. Komañ şüfîyi rindân şöhbetine
Kapuda bağlañ ancak ol himârı (Muhibbi
Divanı, Gazel 3191, Mısra 11). [rindân,]

rindâne: Rint olan kimseye yakışır şekilde.

1. Rindâne gelüpdür yine çün bâğa benefşe
Âl-ıla gülüñ büyüñ almaga benefşe
(Muhibbi Divanı, Gazel 3149, Mısra 1).
[rindâne,]

rindâne: Dış dünyadan ilgisini kesen, toplum tarafından hor görülen, kendi dünyasında aşkı yaşamaya çalışan kişi. II Âşık.

1. Mestlik meclisde rindâne bugün meyden
degül
Oldılar medhûş görüp ol nergis-i
mestâne[y]i (Muhibbi Divanı, Gazel 3333,
Mısra 5). [rindâne,]

rind-i sebük-rûh: Hafif ruhlu, insanın içini açan, şen, neşeli, sebük-dil/tez canlı rint, gönül ehli kimse.

1. Bir rind-i sebük-rûh gerek fehmi ide sözüüm
Mela'larda keşf degüldür bu ma‘ânî
(Muhibbi Divanı, Gazel 3343, Mısra 5).
[rind-i sebük-rûh,]

rîş: Yara, yaralı.

1. Muḥibbī āh bu devrān elinden
Ne çāre bulna bu sīne **rīşe** (Muhibbi Divanı, Gazel 3170, Mısra 6). [rīşe, -e]

rīş: Yara.

1. Gülde qadūmi dilde ğamı cān u ciger **rīş**
Āşüfte vü dildāde giriftāra benefşe
(Muhibbi Divanı, Gazel 3016, Mısra 7). [rīş,
]

risāle: Genellikle belli bir konuda yazılmış küçük kitap, broşür. II Mektup.

1. ‘Acebdür aña taḥşin ide şāhı
Muḥibbī aña gönderse **risāle** (Muhibbi Divanı, Gazel 3103, Mısra 10). [risāle,]

rişte rişte ol-: (bağrın) ip ip/tel tel olması. II Yara almak, acı çekmek.

1. Cefā tıĝı elüñden gitmeyelden
Olupdur uşbu bagrum rişte rişte (Muhibbi Divanı, Gazel 3061, Mısra 6). [rişte rişte ol-
--up, --dur]

rişte-i zünnār: Kuşağın (zünnar) ipi.

1. İy dil eyle gel ḥazer küfr-i zülfinden anuñ
Dakmaya cān gerdenine rişte-i zünnārını
(Muhibbi Divanı, Gazel 3330, Mısra 4).
[rişte-i zünnār, -ı, -n, -ı]

riyā: 1. Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülük 2. din. Bir ibâdet veya iyiliğın Allah rızâsı için deĝil gösteriş için yapılması.

1. Muḥibbī’ye ezelden çün sunuldı cām-ıla
şāhid
Virildi saña da zāhid **riyā** tesbīh ü seccāde
(Muhibbi Divanı, Gazel 3004, Mısra 10).
[riyā,]

riyā: Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülük.

1. Bu ḥırka vü bu tāc-ıla işi çü **riyādur**
Ne yüzle ta’n eyleye zāhid zurefāya
(Muhibbi Divanı, Gazel 3115, Mısra 15).
[riyādur, --dur]

riyā: Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülük.

1. Her ne söylerse **riyādur** kendüzi itmez
‘amel
Çünkü dünyā mestidür sanmañ ki anı ayıla
(Muhibbi Divanı, Gazel 3172, Mısra 5).
[riyādur, -dur]

riyā: 1. Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülük. 2. Bir ibâdet veya iyiliğın Allah rızâsı için deĝil gösteriş için yapılması.

1. Men’ idersin ‘āşığı ammā **riyādur** satduguñ
Zāhidā ‘ucb-ıla gördüñ kendüñi dānā gibi
(Muhibbi Divanı, Gazel 3202, Mısra 7).
[riyādur, -dur]

rizā-ı yār: Sevgilinin hoşnutluĝu.

1. Seng-i cefā atup yār başuñ şikest iderse
Ser dönderüp kaçurma rizā-ı yārı gözle
(Muhibbi Divanı, Gazel 3073, Mısra 8).
[rizā-ı yār, --ı]

rize rize id: Göğsü parça parça, lime lime etmek, yaralamak.

1. İy Muḥibbī küh-i āhenseñ de bil āḥir seni
Rize rize idiserdür uşbu ‘işkuñ tişesi
(Muhibbi Divanı, Gazel 3402, Mısra 10).
[rize rize id, -iser, -dür]

rızk: Allah'ın, mahlukatına hayatını devam ettirebilmesi için tayin ettiĝi yiyecek ve içecek, rızık.

1. Fikr kıl aḥvālüñi geldük ne yüzden ‘āleme
Şükr kıl Rezzāk’a **rızkuñ** eksük itmez ğam
yime (Muhibbi Divanı, Gazel 3110, Mısra 2). [rızkuñ, -uñ]

rizvān: Cennetin kapıcısı olan büyük melek.

1. Yüzüñe nazar eyleye ger bir kere **Rizvān**
Vecd olubanı yire ata gökden o tācı
(Muhibbi Divanı, Gazel 3388, Mısra 3).
[rizvān,]

rū: Yüz, çehre.

1. Zülf-i Hindüsina yâruñ öykünürmiş sünbüli
Göreyin kim bu cihânda ol siyeh **rû** bitmeye
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3145, Mısra 6*). [*rû,*
]

ruh: Yanak, yüz.

1. Bu Muhibbî **ruhları** şevkiyle cânından geçer
Şem'-i ruhsârûñ yakarsa yiridür pervâneyi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3375, Mısra 11*).
[*ruhları, -lar, -ı*]
2. Tutdı od içre vâtan **ruhları** devrinde yine
'Acabâ perr-i semender mi ki zülf-i sipahi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3448, Mısra 7*).
[*ruhları, -lar, -ı*]

ruh: Yanak.

1. Ruhlarıñ 'aksi şehâ bu çeşm-i pür-ñünâbda
Berg-i güldür güyiyâ düşmiş şarâb-ı nâbda
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3144, Mısra 1*).
[*ruhlarıñ, --lar, --uñ*]
2. Görmedi görmeyiser **ruhları** mânendini hiç
'Âlemi gerçi gezer şems ü kamer döne
döne (*Muhibbi Divanı, Gazel 3146, Mısra*
7). [*ruhları, --lar, --ı*]
3. Murğ-ı dil feryâd iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül **ruhları** gül zülfi reyhân olmasa
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3160, Mısra 4*).
[*ruhları, -lar, -ı*]
4. Güllere haclet gelüp düşdi ayakdan servler
Gül **ruhın** 'arz kıddini çün serv-i bâlâ eyledi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3297, Mısra 4*).
[*ruhın, -ı, -n*]

ruh: Yanak, yüz.

1. Zerd **ruhumda** gören bu kaşre kaşre yaşum
Dir jâleler dökilmiş berg-i hazân içinde
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3142, Mısra 7*).
[*ruhumda, --um, --da*]
2. İy Muhibbî **ruhları** ile dehâni yâdına
Cân u dilden özüñe hârc eyle yog u varuñı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3184, Mısra 9*).
[*ruhları, -lar, -ı*]
3. Şeb-i hicr içre Muhibbî göre ger şem'
ruhuñı
Rûzdan rûşen ola gözine hicrân şebi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3314, Mısra 9*).
[*ruhuñı, -uñ, -ı*]

ruh: Yanak.

1. Ruğın fikr eyleyüp yâruñ leb-i la'lini zıkr
itdüm
Niçe yıllar durur gitmez dimâğumdan anuñ
adı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3175, Mısra 5*).
[*ruğın, -ın*]

ruh: Yanak II sevgilinin yanağı.

1. Seyr iderken bir güzel gördüm bugün
bâzârda
Ruhları mânendi bir gül bitmedi gülzârda
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3039, Mısra 2*).
[*ruhları, -lar, -ı*]
2. Ruhları üstinde ol hâl-i siyeh miskinleri
'Anberinden dânelerdür âfitâb envârda
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3039, Mısra 3*).
[*ruhları, -lar, -ı*]
3. İy **ruhları** gül kâmeti 'ar'ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi gonca
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3091, Mısra 1*).
[*ruhları, -lar, -ı*]

ruh: (Sevgilinin) yanağı, yüzü.

1. İy Muhibbî yâra şevkuñ var-ısa bülbülleyin
Gül **ruhın** yâd eyleyüp her gice nâlân ol yüri
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3245, Mısra 10*).
[*ruhın, -ın*]

ruh: Yanak; yüz.

1. Bezm-i hüsnüñde **ruhuñ** şevkine dâyim cân
u dil
Hâlî olmaz bir nefes efğân ider bülbül gibi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3394, Mısra 5*).
[*ruhuñ, -uñ*]

ruh: Yanak II yüz.

1. İhtiyâr elden gider görsem ruh-ı zibâsını
Kanda kaldı **ruhları** üzre ser-i zülfin çöze
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3024, Mısra 4*).
[*ruhları, -lar, -ı*]
2. Görelden **ruhlarıñı** bâğ-ı lâle
Yakupdur dâğ-ı 'aşkuñı cebinde (*Muhibbi*
Divanı, Gazel 3049, Mısra 3). [*ruhlarıñı, -*
lar, -uñ, -ı]
3. Gülşen içinde **ruhlarını** yâd idüp yine
Dil bülbülü şubha dek itdi terennümi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3267, Mısra 3*).
[*ruhlarını, -lar, -ı, -n, -ı*]
4. Gül **ruhuñ** yâdınadır ebr-i bahârûñ giryesi
Andan artukdur velî 'aşık-ı zârûñ giryesi

(*Muhibbi Divanı, Gazel 3268, Mısra 1*).
[ruhuñ, -uñ]

5. Kūyuñda **ruhuñ** şevkine kim cān vire cānā
Ol demde hemān Dār-ı selām ola maķāmı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3426, Mısra 11*).
[ruhuñ, -uñ]
6. Ruĥları üzre ‘arāk mı ya melāĥat dūrleri
Şebnem ile yāĥū ziyet buldı gülberg-i teri
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3453, Mısra 1*).
[ruĥları, -lar, -ı]

ruh: Yanak.

1. Kimdür beñzer diye gül **ruĥlaruña** gülleri
Oda yana şu‘le-i ruĥsār-ıla gül ĥırmeni
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3265, Mısra 7*).
[ruĥlaruña, -lar, -uñ, -a]

ruh: Yanak, yüz.

1. Güllere ĥaclet gelüp düşdi ayaga servler
Yār **ruĥın** ‘arż idüp ĥaddini bālā eyledi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3282, Mısra 4*).
[ruĥın, -ın]

ruh: Yanak.

1. Gözüm yaşardı āh-ıla zerd oldı **ruĥlarum**
Bunlar olınca bellüdüür ‘işkuñ ‘alāmeti
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3354, Mısra 3*).
[ruĥlarum, -lar, -um]

ruh: Yanak.

1. Bülbül gibi şūrīde olup yine Muĥibbī
Gül **ruĥlaruñuñ** vaşfını ‘ālemlere yaydı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3424, Mısra 10*).
[ruĥlaruñuñ, -lar, -u, -ñuñ]

ruh: Yanak, yüz, çehre.

1. Ĥaṭṭ[ı] kāfirdür ĥurūc itmek diler dīn
kaşdına
Ruĥlaruñ müslim geçer göster anuñla
cengüñi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3291, Mısra 8*). [ruĥlaruñ, -lar, -uñ]
2. Serv beñzer gülşen-i ĥüsñüñde bālā
ĥaddüñe
Çeşmüñ nergis **ruhuñ** berg-i gül-i ĥamrā
gibi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3328, Mısra 4*).
[ruhuñ, -uñ]

ruh: (Fars.) Yanak.

1. Muĥibbī **ruĥların** ĥaddin temāşā eyleyüp
yāruñ
Didi serv üzre gül bitmiş zihī şun‘-ı
Ĥudāvendī (*Muhibbi Divanı, Gazel 3416, Mısra 9*). [ruĥların, -lar, -ıñ]

ruh: Yanak.

1. Ruĥı gencini ĥıfz için tılısm itmiş meger
çeşmi
Görinür siĥr-ile ejder olupdur zülfinüñ müyü
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3293, Mısra 7*).
[ruĥı, -ı]
2. Baña ĥaddi ĥaddi besdür n’iderem serv-i
gülzārı
Ko kılun çün **ruĥı** güldür bu dil bülbül gibi
zārı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3295, Mısra 2*).
[ruĥı, -ı]
3. Ruĥı şevkine kıl nāle Muĥibbī
Gör iñler ĥıç turur mı ‘andelībi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3310, Mısra 9*). [ruĥı, -ı]

ruh-ı dildār: Sevgilinin yanağı.

1. Zülf-i ‘anber-bārını görsem ruĥ-ı dildārda
Destine sünbül asılmış sanuram gülzārda
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3131, Mısra 1*).
[ruĥ-ı dildār, --da]

ruh-ı dildār: Sevgilinin yüzü, sevgilinin yanağı.

1. Baña olmayıcek bir dem **ruh-ı dildār**
eglence
Gözüme çöpçe görünmez gül-i gülzār
eglence (*Muhibbi Divanı, Gazel 3034, Mısra 1*). [ruĥ-ı dildār,]

rūh-ı revān: (Yürüyen latif bir ruha benzetilen) sevgili, güzel II ruhun ferahlığı, yaşam kaynağı.

1. N’eyleyem bizümle ol **rūh-ı revān**
eglenmedi
Kaldı cismüm gitdi bu cānum revān
eglenmedi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3383, Mısra 1*). [rūh-ı revān,]

rūh-ı revānum: (Yürüyen latif bir ruha benzetilen) sevgili, güzel II ruhun ferahlığı, yaşam kaynağı.

1. Seni kime ben beñzedeyim 'âlem içinde Yoluñda senüñ cân virür iy **rûh-ı revânum** (Muhibbi Divanı, Gazel 3041, Mısra 6). [rûh-ı revânum, --um]

rûh-ı selmân: Selman (14.asırda yaşamış ünlü Fars şairi)'in ruhu. II Selman.

1. Muhibbî mu'ciz-i nazmuñ 'Acem iklimine irse Kalursa zinde kabrinde 'aceb mi rûh-ı Selmân'ı (Muhibbi Divanı, Gazel 3462, Mısra 10). [rûh-ı selmân, -ı]

rûh-ı zerd: Sarı yanak. II Solgun yüz.

1. Şefî' idüp umup saña getürdüm Ruḥ-ı zerdümle çeşm-i eşk-bârı (Muhibbi Divanı, Gazel 3309, Mısra 8). [ruḥ-ı zerd, -üm, -le]

rûh-ı zerd: Sarı yanak. II Solgun yüz.

1. Geh ruḥ-ı zerd-ile şirem gâh dâğumla peleng Tolıdur şîr ü pelenglerle bu 'ışkuñ bîşesi (Muhibbi Divanı, Gazel 3227, Mısra 7). [ruḥ-ı zerd, -ile]

rûh-ı zerd: Sarı yanak. II Solgun yüz.

1. Geh ruḥ-ı zerd-ile şirem gâh dâğumla peleng Tolıdur şîr ü pelenglerle bu 'ışkuñ bîşesi (Muhibbi Divanı, Gazel 3227, Mısra 7). [ruḥ-ı zerd, -ile]

ruḥı zibâ: (Sevgilinin) güzel yüzü, yanağı.

1. Göñlüm almak istedüm komadı serkeş kâkülüñ N'eyleyem derdâ dirigâ ol ruḥı zibâ-y-ıla (Muhibbi Divanı, Gazel 3040, Mısra 6). [ruḥı zibâ, --y, --ıla]

rûh-ı zibâ: Güzel yanaklı sevgili.

1. İhtiyâr elden gider görsem ruḥ-ı zibâsını Kanda kaldı ruḥları üzre ser-i zülfin çöze

(Muhibbi Divanı, Gazel 3024, Mısra 3). [ruḥ-ı zibâ, --sı, --n, --ı]

rûh-ı zibâ: (Sevgilinin) güzel yüzü, yanağı.

1. Devr idelden nüh felek görmedi hem görmeyiser Ol hilâl ebrü vü meh-rünüñ ruḥ-ı zibâsını (Muhibbi Divanı, Gazel 3221, Mısra 6). [ruḥ-ı zibâ, -s, -ı, -n, -ı]

ruḥsâr: 1. Yanak 2. Yüz.

1. Kurtılup zulmet şebinde gün togardı başuma İy Muhibbî ol güneş **ruḥsârı** görsem bir daḥı (Muhibbi Divanı, Gazel 3481, Mısra 10). [ruḥsârı, -ı]

ruḥsâr: Far. Yanak, ruḥ, yüz, çehre:.

1. Gülşen-i ḥüsnuñde her kim göre gül **ruḥsârı** Bâğa varup ol temâşa-yı ruḥ-ı gül itmeye (Muhibbi Divanı, Gazel 3101, Mısra 3). [ruḥsârı, -uñ, -ı]

ruḥsâr: Yanak, ruḥ, yüz, çehre.

1. Güneş **ruḥsârını** gördüm beni benden hemân aldı Göyindüm âteş-i 'ışka sanasın şem'e pervâne (Muhibbi Divanı, Gazel 3120, Mısra 5). [ruḥsârını, -ı, -n, -ı]

ruḥsâr: Yanak, yüz.

1. Niḳâbın keşf idüp ol gül eger göstere **ruḥsârı** İderdüm nâle bülbül-veş kıldurdum âh-ıla zârı (Muhibbi Divanı, Gazel 3182, Mısra 1). [ruḥsârı, -ı]
2. Sebze-i ḥattı iḥâta eyledi **ruḥsârını** Bü'l-'aceb gösterdi naqs gör bu cihânuñ kârını (Muhibbi Divanı, Gazel 3330, Mısra 1). [ruḥsârını, -ı, -n, -ı]

ruḥsâr: Yanak.

1. Hicābumdan ‘aceb midür şafaq-veş İdem surh eşk-ile **ruhsārı** gāhī (*Muhibbi Divanı, Gazel 3315, Mısra 8*). [*ruhsārı, -ı*]

ruhsār: Yanak.

1. Sāğar-ı çeşmümde **ruhsāruñ** hayālī iy şanem
Tāze gül yapragıdur san kim şarāb-ı nābda
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3147, Mısra 7*).
[*ruhsāruñ, -uñ*]

ruhsār: Yanak, yüz.

1. Zülf-i müşg-āsā-y-ıla örtme kamer
ruhsāruñı
Döstüm maħrüm kılma ‘āşık-ı dīdāruñı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3447, Mısra 1*).
[*ruhsāruñı, -uñ, -ı*]

ruhsār: Yanak. II Sevgilinin yanağı.

1. Naqş kıldum hāne-i dilde kamer **ruhsārını**
Ola kim bu nev'-ile görem anuñ dīdārını
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3480, Mısra 1*).
[*ruhsārını, -ı, -(n)ı*]

ruhsār-ı āteşnāk: Ateşli yanak.

1. Bir nazar her kim göre ruhsār-ı āteşnākını
Tutuşup ‘ışk āteşine yile virür hākini
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3470, Mısra 1*).
[*ruhsār-ı āteşnāk, -i, -n, -ı*]

ruhsār-ı cānān: Sevgilinin yanağı.

1. N’ola dilden berī olsam görüp ruhsār-ı
cānānı
Yakar pervāne bāl ü per göre şem'-i
şebistānı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3193, Mısra 1*). [*ruhsār-ı cānān, -ı*]

ruhsāruña: Yanak, yüz.

1. Hāl ü haç ceşş-i Hābeşdür kaşd ider
ruhsāruña
Bir yaña kāfir saçuñ şeb-hūn ider ejder gibi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3195, Mısra 3*).
[*ruhsāruña, -un, -a*]

2. Kim-durur **ruhsāruña** gün gibi per-tāb
olmadı
Ya anı gördükde bu çeşmüm tolu āb olmadı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3198, Mısra 1*).
[*ruhsāruña, -un, -a*]
3. Gülşende güller çok hiç birisi **ruhsāruña**
Yokdur bir serv-i bülend kāmēt-i dil-cūyuñ
gibi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3281, Mısra 3*).
[*ruhsāruña, -un, -a*]

ruh-ves: Yanak gibi.

1. Gülşen içre **ruhlaruñ-ves** verd-i hūd-rū
bitmeye
Rāstī kaddūñ gibi bir serv-i dil-cū bitmeye
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3145, Mısra 1*).
[*ruhlaruñ-ves, --lar, --uñ*]

rüm: Doğu Roma İmparatorluğu sınırları içinde oturanlara verilen isim, Anadolu.

1. ‘İrāk’ı geşt kıldum **Rüm[’ı]** gezdüm
Gözüm dutmadı bir meh-rüyı sence
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3092, Mısra 3*).
[*rüm[’ı], --ı*]

rüm: Doğu Roma İmparatorluğu sınırları içinde kalan bölgeye verilen isim, Anadolu.

1. Haddi ile zülfini gördüm iderler ‘arbede
Rüm şāhı ceng ider san kim varup Efreng-
ile (*Muhibbi Divanı, Gazel 3098, Mısra 8*).
[*rüm,]*

rüm: Anadolu.

1. Haç u zülfüñ çeküpdür **Rüm’a** leşker
Meded fethe qarīb oldı livāsı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3498, Mısra 7*). [*rüm’a, -a*]

rüm ili: Rum memleketi. (Anadolu).

1. Gören haddinde ol hāl-i siyāhı
Didi san Rüm iline Hindī düşdi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3431, Mısra 4*). [*rüm ili, -i, -n, -e*]
2. Āfet-i şuḡ-ı ‘Acem fitne-i āşüb-ı ‘Arab
Gözi pür mekr ü hiyel **Rüm ili** saḡhārecügi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3452, Mısra 6*).
[*rüm ili,]*

rûm ili: Doğu Roma İmparatorluğu sınırları içinde kalan bölgeye verilen isim, Anadolu.

1. Niçeye dek çekelüm bād-ıla deryā ğamını
Delü göñlüm baña uy gel gidelüm Rûm iline
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3080, Mısra 8*).
[rûm ili, --i, --n, --e]

rumûz-ı kâyinât: Kainatın işâretleri, sembolleri, sırları.

1. Gâh olur añlar rumûz-ı kâyinâtı ser-te-ser
Gâh olur bir nuţkı yok hayvân ider göñlüm
beni (*Muhibbi Divanı, Gazel 3174, Mısra 7*).
[rumûz-ı kâyinât, -ı]

rûşen: 1. Parlak, aydın, aydınlık 2. Âşikâr, meydanda.

1. 'Işkum degül mi gün gibi rûşen kim
añlamaz
Ola kim 'ayândur aña ne hâcet beyân dağı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3204, Mısra 9*).
[rûşen,]

rûşen eyle: Aydınlatmak.

1. Rûşen eyle bu göñül hânesin iy bedr-i
münîr
Târ-ı vîrâneleri nite ki mehtâb gibi (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3176, Mısra 5*). [rûşen eyle,]
2. 'Işk âteşiyle dil eridüp bagrı yağını
Ĝam tekyesinüñ eyledi rûşen çerâğı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3441, Mısra 2*).
[rûşen eyle, -di]

rûşen eyle: Aydınlatmak.

1. Rûşen eyle döstüm gel göñlümüñ vîrânesin
Senden özge çün felekde mâh-ı tâbân
olmaya (*Muhibbi Divanı, Gazel 3057, Mısra
7*). [rûşen eyle,]

rûşen görin-: Gözüne aydınlık görünmek, gözüne güzel görünmek; parlamak.

1. Muşhaf-ı hüsnine yârûñ hâl ü haţ vimez
halel
Ol dağı rûşen görünür nokta vü i'râb-ıla
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3137, Mısra 6*).
[rûşen görin-, --ür]

rûşen id: Aydınlatmak.

1. 'Işkuñ iderse rûşen sînemdeki çerâğı
Söyimesün ebed ol nite ki er çerâğı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3432, Mısra 1*).
[rûşen id, -er, -se]

rûşen ol-: Aydınlanmak, parlamak.

1. Āhumuñ zencîrine asup göñül kândîlini
Rûşen olsun diyü yakdı anda bagrum yağını
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3236, Mısra 6*).
[rûşen ol-, -sun]

rûşen ol: Aydınlamak, parlamak.

1. Şeb-i hicr içre Muhibbî göre ger şem'
ruhuñı
Rûzdan rûşen ola gözine hicrân şebi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3314, Mısra 10*).
[rûşen ol, -a]

rûşenâ: Parlak, ışıklı.

1. Gözi baglansun cihânuñ rûşenâsın
görmesün
Çeşm-i şehlâñı eger kim beñzedürse
nergise (*Muhibbi Divanı, Gazel 3127, Mısra
3*). [rûşenâsın, -sın]

rûşenâ: Aydın, ışıklı, münevver.

1. Bulur mı cân u dil ğamdan rehâyı
Ya cânândan bu çeşmüm rûşenâyı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3324, Mısra 2*).
[rûşenâyı, -(y)ı]

rû-siyâh ol-: Yüzü kara olmak.

1. Ag idesin faţluñ ile yüzlerin
Gerçi olmuş her birisi rû-siyâh (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3171, Mısra 4*). [rû-siyâh ol-, -
miş]

rûstem: Ünlü İran şâiri Firdevsi'nin Şehname'sinde adı geçen İran'ın ünlü pehlivan ve savaşçısı. Klasik edebiyatta kahramanlık ve yiğitlik sembolü olarak çok sık kullanılmaktadır.

1. Katlûme h̄ançer çeküp ḡamzeñ em̄an
virmez am̄an
Sanki **Rüstemdür** gelür ceng itmege
Suhrâb-ıla (*Muhibbi Divanı, Gazel 3137,
Mısra 8*). [*rüstemdür, --dür*]

rüsvâ: Kötülükle şöhret bulmuş, rezil, kepaze kimse.

1. Gerçi **rüsvâ** idi göñlüm görse ger
rüsvâlıgum
Öğrenürdi döstlar benden gelüp rüsvâlıgı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3239, Mısra 3*).
[*rüsvâ,]*
2. Dime yok küy-ı melâmet içre ben **rüsvâ** gibi
Hey neler var bu cihânda sen dili şeydâ gibi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3458, Mısra 1*).
[*rüsvâ,]*

rüsvâ: Far. rezil, itibarsız.

1. Mest olup çâk-i giribân idüben tâ dâmen
Vâlih ü 'âşık u âşüfte vü **rüsvâ** lâle (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3069, Mısra 8*). [*rüsvâ,]*

rüsvâ eyle: Rezil etmek. Utanılacak, ayıplanacak
duruma düşürmek // perişan etmek.

1. Leylî-i zülfüñ dil-i Mecnûn'ı şeydâ eyledi
'İşk zencîrin takup boynuma rüsvâ eyledi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3475, Mısra 2*).
[*rüsvâ eyle, -di*]

rüsvâ id: Rezil etmek: isteyerek veya istemeyerek
birini çok utanılacak bir duruma sokmak.

1. Beni rüsvâ idüp dîvâne kıldı
Girelden güşuma 'ışkuñ şadâsı (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3498, Mısra 3*). [*rüsvâ id, -üp
]*

rüsvâ it-: Rezil etmek, rezil kepâze etmek.

1. Saklar-ı dum mihrini sînemde im̄anum gibi
Âteş-i 'ışk-ıla itdi göz yaşı rüsvâ beni
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3217, Mısra 8*).
[*rüsvâ it-, -di*]

rüsvâ ol: Rezil olmak. // Toplum içinde ayıplanacak bir
duruma düşmek.

1. Var mı cihânda 'âşık-ı şeydâ benüm gibi
Mecnûn dağı olmadı rüsvâ benüm gibi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3420, Mısra 2*).
[*rüsvâ ol, -ma, -dı*]

rüsvâ ol-: Rezil olmak: başına çok utanılacak bir
durum gelmek.

1. Çâk-i pîrehen ider olalı şeydâ lâle
Bâde nüş ideli oldı yine rüsvâ lâle (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3051, Mısra 2*). [*rüsvâ ol-, --dı
]*

rüsvâlıg: Rüsvâ olma durumu, rezillik.

1. Gerçi rüsvâ idi göñlüm görse ger
rüsvâlıgum
Öğrenürdi döstlar benden gelüp **rüsvâlıgı**
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3239, Mısra 4*).
[*rüsvâlıgı, -ı*]
2. Gerçi rüsvâ idi göñlüm görse ger
rüsvâlıgum
Öğrenürdi döstlar benden gelüp rüsvâlıgı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3239, Mısra 3*).
[*rüsvâlıgum, -um*]

rüsvâlıg: Rüsvâ olma durumu, rezillik.

1. Gördiler **rüsvâlıgumdan** bildiler kim
'âşıkam
Sen dağı bil döstum zâr-ı nihânum kalmadı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3389, Mısra 7*).
[*rüsvâlıgumdan, -lıg, -um, -dan*]

[rü]svâ-yı 'âlem: Âleme rezil olmak, başkaları
tarafından ayıplanacak hale düşmek.

1. Mâh-rûlar 'ışk[ı] bu âşüfteden ayrıldı
Tâ beni ser-geşte vü **[rü]svâ-yı 'âlem**
kılmadı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3361, Mısra
2*). [[*rü]svâ-yı 'âlem,]*

rüsvâ-yı 'âlem ol-: Dünyaya rezil olmak, çevrede
itibarını yitirmek. // Zavallılığ, acizliği dünyada herkes
tarafından bilinen, teşhir edilmiş, itibarsız kimse
haline gelmek.

1. Çeşmüm akıtdı kanlu yaşın itdi râz fâş
Rüsvâ-yı 'âlem oldı o bu mâcerâ-y-ıla
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3158, Mısra 6*).
[*rüsvâ-yı 'âlem ol-, -dı*]

rüsvâ-yı ‘âm id: Halka karşı rezil etmek.

1. Āhîr seni bu ‘âleme rüsvâ-yı ‘âm ider
Zinhâr Muhibbî kimseye gel dime râzuñî
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3344, Mısra 9*).
[rüsvâ-yı ‘âm id, -er]

rüsvâ-yı cihân ol: Dünyaya rezil olmak, çevrede itibarını yitirmek.

1. Sevdâ-yı ser-i zülfine dolaşalı göñlüm
Rüsvâ-yı cihân oldı o dilden dile düşdi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3378, Mısra 6*).
[rüsvâ-yı cihân ol, -dı]

rüsvâyî ol-: Rezil olmak.

1. Olmuşam ben ğam-ı ‘ışkuñla senüñ şeydâyî
Tınmam ‘âr-ıla nâmûs olup rüsvâyî
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3224, Mısra 2*).
[rüsvâyî ol-, -up]

rüy: Yüz.

1. Ger hâtâ ile disem güneş senüñ **rüyüñ** gibi
Ol günehten olısar yüzüm siyeh müyuñ gibi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3299, Mısra 1*).
[rüyüñ, -uñ]

rüy: Yüz, çehre.

1. Gice vü gündüz dolaşur küyını ol dilberüñ
Şöyle beñzer **rüyına** âşüfte oldı mihr ü mâh
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3022, Mısra 8*).
[rüyına, -ı, -n, -a]

rüy: Yüz || Sevgilinin yüzü.

1. Gelmeye tâ haşr olunca ‘aklı hergiz başına
İy perî her kim senüñ **rüyüñ** temâşâ eyledi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3475, Mısra 8*).
[rüyüñ, -uñ]

rüy: Yüz, çehre.

1. Alsa cânım kâşkı olsa bu dil ğamdan hâlâş
Niçeye dek böyle mahrûm olam anuñ
rüyına (*Muhibbi Divanı, Gazel 3007, Mısra 4*). [rüyına, --ı, --n, --a]

rüy: Yüz, çehre.

1. Dide **rüyum** cem’ kılmışdur şu deñlü sîm ü
zer
Pây-ı yâra eylesem bilmez nisâr eksüklüğü
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3339, Mısra 15*).
[rüyum, -um]

rüy: Yüz, çehre, surat, sima. II Sevgilinin yüzü.

1. Nigârâ zülfüñ altında nihân oldı yine **rüyüñ**
Meger şeb irdi hürşide yahûd vaqt-i zevâl
oldı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3273, Mısra 3*).
[rüyüñ, -uñ]
2. Yokdur cihânda bir şanem iy döst senüñ
rüyüñ gibi
Sünbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ
gibi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3281, Mısra 1*).
[rüyüñ, -uñ]

rüy: Yüz, çehre.

1. Keşf idüp hübân **rüyın** âşikârâ eyledi
Cân virüp ‘aşıkları anı temâşâ eyledi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3282, Mısra 1*).
[rüyın, -ın]

rü’yâ: Uyku sırasında zihinde beliren görüntülerin bütünü, görülen hayaller dizisi, düş.

1. Yâ ilâhî ‘ayn olsun uşbu **rü’yâlar** bize
Cân virürseñ de yolında iremezsın zülfine
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3028, Mısra 3*).
[rü’yâlar, --lar]

rüy-ı nigû: Güzel yüz.

1. Mu’allim eylemiş ta’lîm cefâya ol perî-rüyı
Ki göstermeye ‘uşşâka ki hergiz rüy-ı nigûyı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3293, Mısra 2*).
[rüy-ı nigû, -y, -ı]

rüy-ı siyâh: Kara yüz (yüz karası mecazen işlenen günahları ifade eder).

1. Gözüm yaşıyla yumak baña lâyık
Ola kim giderem rüy-ı siyâhı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3199, Mısra 8*). [rüy-ı siyâh, -ı]

rüy-ı siyeh: Siyah yüz II yüz karası, utanılacak bir durum veya şey.

1. Su döker 'arızum üstine benim dīdelerüm
Ola bu nev'-ile yuyıbile rüy-ı siyehi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3240, Mısra 8*).
[rüy-ı siyeh, -i]

rüy-ı yār: Sevgilinin yüzü.

1. Dirīgā görmeyelden rüy-ı yārı
Dilüñ kalmadı hiç şabr u qarārı (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3442, Mısra 1*). [rüy-ı yār, -i]

rüy-ı zemin: Yeryüzü, dünya.

1. Bulınmaz büy-ı zülf āhū-yı Çin'de
Ne Çin'de belki [yok] rüy-ı zeminde
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3049, Mısra 2*).
[rüy-ı zemin, --de]

rüy-ı zer: (âşğın) sararmış/solgun yüzü.

1. Didiler aglayup fāş itme sırrı
Didüm ne çāre ya bu rüy-ı zerde (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3094, Mısra 8*). [rüy-ı zer, --de
]

rüy-ı zerd: Sararmış yüz.

1. Gözlerüm yaşına ğarķ oldum bu rüy-ı zerd-
ile
Güyiyā nīlūferem kaldum miyān-ı ābda
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3147, Mısra 3*).
[rüy-ı zerd, --ile]
2. Derün-ı sīneden 'ışķ oldı zāhir
'Ayān itdi yaşumla rüy-ı zerdı (*Muhibbi
Divanı, Gazel 3212, Mısra 4*). [rüy-ı zerd, -i]

rüy-ı zerd: (âşğın) sararmış/solgun yüzü.

1. Hiç kes bilmez belā vü derdini bu göñlümñ
Eşk-i çeşmüm rüy-ı zerdümdür aña el-ħaķ
güvāh (*Muhibbi Divanı, Gazel 3022, Mısra
6*). [rüy-ı zerd, --üm, --dür]
2. Hūn-ı dilden rüy-ı zerdüme yine ahvālümü
Nāme yazdum peyk-i āhum ilete dildāruma
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3068, Mısra 5*).
[rüy-ı zerd, --üm, --e]
3. Gözüm yaşıyla eyle nazar rüy-ı zerdüme
Hem sīm döker yoluña hem zer benim gibi

(*Muhibbi Divanı, Gazel 3353, Mısra 5*).
[rüy-ı zerd, -üm, -e]

rüy-ı zerd: (Aşğın) sararmış, solgun yüzü.

1. Gözlerüm yaşına baksun soñra rüy-ı
zerdüme
Ĝarķ-ı āb itmiş temāşā eylesün nīlūferi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3261, Mısra 3*).
[rüy-ı zerd, -üm, -e]
2. Gözlerüm yaşında her kim göre rüy-ı
zerdümi
Beñzedür dir suya ğarķ olmuş görüñ nīlūferi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3453, Mısra 7*).
[rüy-ı zerd, -üm, -i]
3. Ğayret alup tañ ola kim göre rüy-ı zerdümi
Raħm ide lā-būd okuyan defter-i pūr
derdümi (*Muhibbi Divanı, Gazel 3491,
Mısra 1*). [rüy-ı zerd, -üm, -i]

ruz: Gün, gündüz.

1. Yüzüñi didüm neden zülf-ile tenhā eyledüñ
Gül gibi güldi didi olmaz mı her **rūzuñ** şebi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3251, Mısra 6*).
[rūzuñ, -uñ]

ruz: Gün, gündüz.

1. Şeb-i hicr içre Muhibbī göre ger şem'
ruħuñı
Rūzdan rūşen ola gözine hicrān şebi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3314, Mısra 10*).
[rūzdan, -dan]

rüz u hafta: Gün ve hafta(birbiri arkasına gelen yedi
günden ibâret zaman bölümü).

1. 'İşķuñ bir hāle ugratdı beni iy māh-rū
Niçe geçer **rüz u hafta** māh bilmem sālümü
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3321, Mısra 6*). [rüz
u hafta,]

rüz u şeb: Gündüz ve gece.

1. Var mıdur yok mı miyānuñ bilmedi bī-çāre
dil
Bezm-i ğamda **rüz u şeb** uşbu Ğayāl egler
beni (*Muhibbi Divanı, Gazel 3379, Mısra 6*).
[rüz u şeb,]

rûze-i hicr: Ayrılık orucu.

1. Rûze-i hicr içre olurdu Muhibbî olmasa
Ârzü-yı ʔal'at-i 'iyd-i vişâl egler beni
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3379, Mısra 11*).
[rûze-i hicr,]

rûze-i hicr dut-: Ayrılık orucu tutmak.

1. Niçe yıldur bu Muhibbî rûze-i hicrûñ dutup
Ĥamdü-lillâh kim irişdi vaşluñuñ bayramına
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3084, Mısra 11*).
[rûze-i hicr dut-, --üñ, --up]

rûz-ı elest: Allah'ın ezelde ruhları yaratıp bir araya topladığı gün.

1. Çün muṫı' olup "belî" didüñ ezel **rûz-ı elest**
'Ahdüñe dur terk kılma key sakın
peymânuñı (*Muhibbi Divanı, Gazel 3254, Mısra 3*). [rûz-ı elest,]
2. Bir dem Muhibbî olmaya huşyâr ĥaşre dek
Rûz-ı elest içeli 'işkuñ ayagını (*Muhibbi Divanı, Gazel 3381, Mısra 14*). [rûz-ı elest,]

rûz-ı ezel: Allah'ın ezelde ruhları yaratıp bir araya topladığı gün.

1. Ĥatṫını gördüm nigâruñ didüm âh geldi ecel
Çâre ne rûz-ı ezelden alnuma yazu gibi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3356, Mısra 8*). [rûz-ı ezel, -den]

rûz-ı ezel: Ezel günü.

1. Zâhid saña sunıldı rûz-ı ezelde tiryâk
Gülşende bâde içmek ehl-i mezâka düşdi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3419, Mısra 7*). [rûz-ı ezel, -de]

rûz-ı ezel: Allah'ın ezelde ruhları yaratıp bir araya topladığı gün.

1. Sînedi 'işk âteşi **rûz-ı ezel** peydâ gibi
Gelmedi 'işk 'âlemine bu dil-i şeydâ gibi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3241, Mısra 1*). [rûz-ı ezel,]

rûz-ı firâk: Ayrılık günü.

1. Vuşlat el vire mi yâĥûd düşe mi **rûz-ı firâk**
Muşĥaf-ı ĥüsnini gel aç hele bir fâl eyle
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3117, Mısra 3*). [rûz-ı firâk,]

rûz-ı maĥşer: Maĥşer günü.

1. Yâ Rab ayırma benüm dâmen-i 'iştından
elüm
Rûz-ı maĥşerde anuñla dilümi şâd eyle
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3141, Mısra 12*).
[rûz-ı maĥşer, --de]

rûz-ı maĥşer: Maĥşer günü, kıyâmet koptuktan sonra insanların diriltip hesâb için toplandıkları gün, kıyâmet günü.

1. Ezel mey-ĥânesinden kim içüpdür cür'a-i
'iştı
Ebed tâ rûz-ı maĥşerde bulınsa tañ mı
mestâne (*Muhibbi Divanı, Gazel 3010, Mısra 4*). [rûz-ı maĥşer, --de]

rûz-ı maĥşer: Maĥşer günü || ikinci sûr'a üflendikten (nefha-i saniyeden) sonra insanların hepsinin diriltilecek kabirlerinden kalkıp muhakeme edilmeleri için toplandıkları gün.

1. Yaraşur saña luṫ u cüd u ihsân
İdesin **rûz-ı maĥşer** mücrimîne (*Muhibbi Divanı, Gazel 3108, Mısra 4*). [rûz-ı maĥşer,]

rûz-ı maĥşer: Kıyâmetten sonra insanların hesâba çekileceği gün.

1. Merhem-i vaşluñ eger irmeye bu ĥastaya
âh
Rûz-ı maĥşerde daĥı bulına dil pârecügi
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3452, Mısra 8*). [rûz-ı maĥşer, -de]

rûz-ı maĥşer: Maĥşer günü.

1. Rûz-ı maĥşerde diyem Mecnûn'a derd ü
guşşamı
Her kişi derd-i dilin dir kandası yoldaşına
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3152, Mısra 13*).
[rûz-ı maĥşer, -de]
2. Şöyle ülfet tutdı 'iştıyla Muhibbî ĥasta-dil
Kesmeyiser rûz-ı maĥşerde daĥı peyvendini

(*Muhibbi Divanı, Gazel 3226, Mısra 10*).
[rüz-ı mahşer, -de]

3. Rüz-ı mahşerde gelüp yüz süre Mecnün pâyuma
Muğbil ü şakird olan ta'zîm ider üstâdını
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3230, Mısra 11*).
[rüz-ı mahşer, -de]

rûzigâr: *Dünyanın içinde bulunduğu devir, zaman, vakit, dehr.*

1. Kıl cefâ cevre tahammül ola ki bu **rûzigâr**
Tâli'üñ ola müsâ'id ola kim bir gün ese
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3127, Mısra 7*).
[rûzigâr,]
2. Hâk idüp âhîr gubârın bâda vîrsün **rûzigâr**
Râh-ı kuyında şu kim hâk-ile yeksân olmadı
(*Muhibbi Divanı, Gazel 3371, Mısra 3*).
[rûzigâr,]

rûzigâr-ı tâli'-i nahs: *Uğursuz talihin devri.*

Bâh-ı gâmdan fülk-i dil çokdan olur-ıdı hâlâş
Rûzigâr-ı tâli'-i nahs mâh u sâl egler meni (*Muhibbi Divanı, Gazel 339*)

S

sa'âdet:

1. **sa'âdetdür:-dür**
Gazel 3377
Mısra: 12
Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

Ka'be küyuña Muhibbî vardı yüzün sürmege
Zî sa'âdetdür eger kurbân iderseñ sen beni

2. **sa'âdet:**
Gazel 3132
Mısra: 2
Mutluluk, bahtiyarlık.

Gördiler başımı yârûñ işigi taşında
Didiler ulu sa'âdet var-ımiş başında

3. **sa'âdet:**
Gazel 3311
Mısra: 6
Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

'Ârızın 'arz eyleyüp didi ki mâhum ben saña
Tâli'üm buldı sa'âdet kevkebüm ferhundeğî

sâ'at:

1. **sâ'at:**

Gazel 3406
Mısra: 8
Saat ll zaman.

Olsa kumlar sağısınca 'ömrüne hadd ü 'aded
Gelmeye bu şîşe-i çarh içre bir sâ'at gibi

şabâ:

1. **şabâ:**

Gazel 3038
Mısra: 1
i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Şabâ küy-ı dilâradan geçer âheste âheste
Anuñçün guşşayı dilden açar âheste âheste

2. **şabâ:**

Gazel 3043
Mısra: 7
i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Şabâ şâvir olup peygâm-ı yârı
Getürsin bize İrân illerine

3. **şabâ:**

Gazel 3043
Mısra: 9
i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Eger esse şabâ cânân ilinden
Ferah tola dil ü cân illerine

4. **şabâ:**

Gazel 3046
Mısra: 13
i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Gözlerüm kanına gel dök iy şabâ hâk-i derin
Resmdür toprak dökerler görseler kan üstine

5. **şabâ:**

Gazel 3058
Mısra: 1
i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

İy şabâ bu derdmendün hâlini var yâra de
Bulmadı hicrân şebinde derdine bir çâre de

6. **şabâ:**

Gazel 3063
Mısra: 7
i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Şabâ sünbül saçından bû getürse
Olurdu bu cihân hürrem bizümle

7. **şabâ:**

Gazel 3082

Mısra: 10

i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Muhibbî kalmaya hergiz revâcı misk-i âhûnuñ
İletse büyü zülfinden şabâ ger Çîn'e Mâçîn'e

8. **şabâ:**

Gazel 3250

Mısra: 3

i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Mürde idi zinde kıldı cümle ezhârı şabâ
Tâze cân buldı kamusı irdi nefh-i 'İsevî

9. **şabâ:**

Gazel 3476

Mısra: 5

i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Şöyle beñzer ki şabâ zülfine buldı dest-res
Eyledi dehrûñ dimâğını mu'attâr buları

10. **şabâ:**

Gazel 3240

Mısra: 4

Sabaha doğru kuzeydoğudan esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı.

Gözlerüm kana dönüpdür benüm aqlamag-ıla
İy şabâ irgüresin kühl ideyim gerd-i rehi

11. **şabâ:**

Gazel 3232

Mısra: 9

Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

'İşk ehlinüñ hâkini eflâke ger şabâ
Havrâ çeke sürme diyü hâk-i pâsım

12. **şabâ:**

Gazel 3001

Mısra: 10

Doğu cihetinden esen hafif ve latif rüzgâr. Sabâ yelinin divân şiirinde kullanımı, sevgilinin kokusunu taşımaması, dağıtması ve yayması esasına üzerine kurulmuştur. O, dâima sevgilinin saçlarından bir iz ve koku taşır. Âşık sevgiliden haber getiren bir postacıdır.

Sürmeden yigdür Muhibbî'ye ğubâr-ı dergehi
İy şabâ luft it getür bu çeşm-i nemnâk üstine

13. **şabâ:**

Gazel 3007

Mısra: 7

Doğu cihetinden esen hafif ve latif rüzgâr. Sabâ

yelinin divân şiirinde kullanımı, sevgilinin kokusunu taşımaması, dağıtması ve yayması esasına üzerine kurulmuştur. O, dâima sevgilinin saçlarından bir iz ve koku taşır. Âşık sevgiliden haber getiren bir postacıdır.

İy şabâ büyün getür tâ mürde dil bulsun hayât
Ger seherden irişürseñ sünbül-i gül-büyuna

14. **şabâ:**

Gazel 3121

Mısra: 7

Doğu cihetinden esen hafif ve latif rüzgâr. Sabâ yelinin divân şiirinde kullanımı, sevgilinin kokusunu taşımaması, dağıtması ve yayması esasına üzerine kurulmuştur. O, dâima sevgilinin saçlarından bir iz ve koku taşır. Âşık sevgiliden haber getiren bir postacıdır.

El ursa şabâ gibi giderse ser-i zülfin
Ref' itse şehâbı yüzi hürşîdi açılsa

15. **şabâ:**

Gazel 3213

Mısra: 3

Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Mürde iken zinde itdi cümle ezhârı şabâ
Tâze cân buldu kamusı irdi nefh-i 'İsevî

16. **şabâ:**

Gazel 3310

Mısra: 7

i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Şabâ zülfine beñzer şâne urmuş
Bu dehri bû ile pür itdi ĩbi

17. **şabâ:**

Gazel 3347

Mısra: 3

i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Büy-ı zülfüñi dimâğuma getürdi çü şabâ
Vireyim cân u dili yolına şükrâneligi

18. **şabâ:**

Gazel 3382

Mısra: 5

(□□□) i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

El uraldan sünbül-i müşğîn-i dildâra şabâ
Key perişân hâlüm ol zülf-i perişânım gibi

19. **şabâ:**

Gazel 3441

Mısra: 8

(□□□) i. (Ar. şabâ) Sabaha doğru

kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Oldı dimâğ-ı dehr mu‘aţtar nesim-ile
Yârûñ meger ki çözdü şabâ zülfi bagını

20. şabâ:

Gazel 3220

Mısra: 4

Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Teşbîh ideli zülfine kendüzini sünbül
Ugradı şabâ saçını anuñ yolayazdı

sabâ yili:

1. şabâ yili:-i

Gazel 3323

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

Yâr küyından şabâ yili getüre haberi
Büy-ı zülfiyle meşâm-ı câna irişe eseri

sabakdaş ol:

1. sabakdaş ol:-ı, -up

Gazel 3469

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ders arkadaşı olmak, aynı dersi talim etmek.

Varaldan mekteb-i ‘ışka açup miñnet kitâbindan
Maħabbet fennin öğrendüm olup Qays’uñ sabağdaşı

sâbir:

1. sâbirseñ:-se, -ñ

Gazel 3271

Mısra: 17

Sabreden, sabırlı (kimse).

Sâbirseñ belâ vü miñnet ü derde
Ola haşır ola olmaya şümârı

sabr:

1. şabrum:-um

Gazel 3017

Mısra: 1

Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felâket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

Ne şabrum kaldı ne ‘aqlum ne dilüm kaldı güftâra
Ġarib-isem n’ola şâhum benüm de vardur Allâh’um

2. şabrum:-um

Gazel 3418

Mısra: 5

Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felâket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

Şabrum apardı ‘aqlumı zülf itdi târmâr
Dutdı cefâ tîrine ol kaşı ya bizi

3. şabr:

Gazel 3023

Mısra: 3

Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.

Ne baña şabr müyesser ne hõ dildâra vefâ
‘Acabâ sa’d muķârın ola mı yılduzuma

4. şabrdan:-dan

Gazel 3234

Mısra: 9

Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felâket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

‘İşka düşdüm şabrdan özge bu derde çäre yok
Kim-durur tağyîr ide benden Muħibbî kısmeti

sabr id:-

1. şabr id:-en

Gazel 3158

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabırlı davranmak, sabır ve tahammül göstermek.

Dirler baña ki şabr iden irür vişâle âh
Kalmadı şabr geçdi günüm âh u vâ-y-ıla

2. şabr id:-e

Gazel 3219

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabırlı davranmak, sabır ve tahammül göstermek.

Yârı gördükçe niçe şabr ide dîvâne gönül
İhtiyâr elde degül çâk iderem pîrezeni

sabr it:

1. şabr it:

Gazel 3092

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabır etmek, tahammül etmek.

Dilâ şabr it cefâ vü cevri ü rence
Ümîzûñ dut iresin vaşl-ı gence

sabr kalma-:

1. **şabr kalma-:**-ma, -dı

Gazel 3158

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Sabrı tükenmek. Artık katlanamaz, dayanamaz duruma gelmek, sabrı kalmama.

Dirler baña ki şabr iden irür vişâle âh
Kalmadı şabr geçdi günüm âh u vâ-y-ıla

sabr u 'akl:

1. **şabr u 'akl:**-um

Gazel 3206

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabır ve akıl.

Baňa sâkî-i 'ışkuñ bâde virdi
Be-küllî şabr u 'aklum bâda virdi

sabr u karar kalma:

1. **şabr u karar kalma:**-ma, -dı

Gazel 3304

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Sabrı kalmamak: Dayanacak gücün kalmaması, tahammülün kalmaması, artık sabredemez olmaz.

Zülfine dil bağlayaldan kalmadı şabr u karar
Olmasun kâfir dağlı baht-ı siyehkârum gibi

sabr u kararı kalma-:

1. **şabr u kararı kalma-:**-ı, -ma, -dı

Gazel 3442

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabrı kalmamak: dayanacak gücün kalmaması, tahammülün kalmaması, artık sabredemez olmaz.

Dirîgâ görmeyelden rüy-ı yârı
Dilüñ kalmadı hiç şabr u kararı

sabrı düken:

1. **şabrı düken:**-ı, -dı

Gazel 3495

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Artık katlanamaz, dayanamaz duruma gelmek, sabrı kalmamak.

Muhibbî'nüñ sorarsañ hâlin âhîr
Dükendi şabrı kalmadı mecâli

sabru kalma:

1. **şabru kalma:**-um, -ma, -dı

Gazel 3339

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Artık dayanamaz, katlanamaz duruma gelmek, sabrı tükenmek.

Cevre şabrum kalmadı hergiz cefâya tâkatüm
İhtiyâr idüp kabûl terk-i diyâr eksüklüğü

sac:

1. **saçını:**-ı, -n, -ı

Gazel 3220

Mısra: 4

Baş derisini kaplayan kıllar.

Teşbîh ideli zülfine kendüzini sünbül
Ugradı şabâ saçını anuñ yolayazdı

2. **saçı:**-ı

Gazel 3077

Mısra: 10

Saç, zülf. II akli târmâr etmek bağlamında sevgililerin akıllara zarar, güzel saçları.

Mecnûn-şîfat 'ışk-ıla dilden dile düşdi
Dil bağlayalı leylî saçî silsilesine

3. **saçınıñ:**-ı, -nuñ

Gazel 3077

Mısra: 1

Saç, zülf.

Tolaşdı yine dil saçınıñ silsilesine
Başındaki sevdâ komaz iltîr anı sine

4. **saçından:**-ı, -n, -dan

Gazel 3063

Mısra: 7

Sevgilinin kıvrım kıvrım saçı.

Şabâ sünbül saçından bü getirse
Olurdu bu cihân hürrem bizümle

5. **saçdum:**-du, -m

Gazel 3356

Mısra: 9

Dağıtmak, saçmak.

Mezra'-ı dilde yaşum tohmını saçdum muttaşıl
Hâşilum ancak hemân derd ü belâ kaygu gibi

6. **saçdum:**-du, -m

Gazel 3487

Mısra: 5

Dağıtmak, saçmak.

Güzeller pâyına saçdum şu deñlü dürr-i eşki kim
Dükendi kîse-i çeşmüm bir iki üç direm kaldı

7. **saçına:**-ı, -n, -a

Gazel 3082

Mısra: 8
Baş derisini kaplayan kıllar.

Dükülüp niçe bî-diller ayaklarda ola pā-māl
Elini uzadup dilber ide ger şâne saçına

8. **saçın:-ı(n)**
Gazel 3270
Mısra: 3
Baş derisini kaplayan kıllar.

Sünbül saçın şâneledi ol perî-şifat
İtdi cahāni cümle ser-ā-ser müşevveşi

9. **saç:**
Gazel 3298
Mısra: 10
Baş derisini kaplayan kıllar.

Çok günāhuñ var Muhibbî vaktidür gel tevbeye
Saç sakal agarmaduk başuñda bir mü kalmadı

10. **saçı:-ı**
Gazel 3161
Mısra: 10
Başı kaplayan kıllar.

İy Muhibbî olmaduñ sevdā-yı zülfinden hālāş
Düşmesün kâfir dağı anuñ saçı zünnārına

11. **saçı:-ı**
Gazel 3169
Mısra: 5
Başı kaplayan kıllar.

Ol yüzi gül saçı sünbül lebleri mül olmasa
Seyr-i gülzār eyleme serv-i hürāmān isteme

12. **saçınuñ:-ı, -nuñ**
Gazel 3280
Mısra: 8
Başı kaplayan kıllar.

Tiryāk geçer çünki lebi cān-ı ‘āşıkā
Olsa ne ğam mār saçınuñ eger semmi

13. **saçın:-ı(n)**
Gazel 3427
Mısra: 4
Başı kaplayan kıllar.

Niçe el uzadayım genc-i hüsne
Saçın sihr-ile iki erkam itdi

14. **saçuñ:-uñ**
Gazel 3302
Mısra: 9
Başı kaplayan kıllar, sevgilinin saçı.

Görüp leylî saçuñ mecnūn olaldan
Yapar kuşlar başum üzre yuvayı

15. **saçuñuñ:-uñ, -uñ**
Gazel 3043
Mısra: 11
Saç, baş derisini kaplayan kıllar.

Saçuñuñ kim bahāsı Mısr u Tebrîz
Muhibbî virmez İrān illerine

16. **saçuñ:-uñ, -ı**
Gazel 3111
Mısra: 9
I. Saç II. Sevgilinin saçı.

Şi’r ara añdı Muhibbî yine leylî saçuñı
Ola mecnūn nazār iden kişi dīvānumuza

17. **saçsa:-sa**
Gazel 3348
Mısra: 13
Saçmak, savurmak, serpmek, dökmek.

Māh-rūlar cür’a saçsa bu Muhibbî üstine
Hāk-i pāy-i dergehi hūmmār olaydı kākşı

18. **saçı:-ı**
Gazel 3036
Mısra: 3
Baş derisinde bulunan kıllar. II Sevgilinin saçı.

Bir saçı leylî ğamından iy dil-i şūrîde āh
Vādî-yi miñnetde Mecnūn gibi hayrānsın yine

19. **saçı:-ı**
Gazel 3091
Mısra: 2
Baş derisinde bulunan kıllar. II Sevgilinin saçı.

İy ruñları gül kāmēti ‘ar’ar bili ince
İy gözleri nergis saçı sünbül lebi ğonca

20. **saçı:-ı**
Gazel 3126
Mısra: 6
Baş derisinde bulunan kıllar. II Sevgilinin saçı.

Oldı benfşe hātırı mey mañzūn dili şikest
Bir dem muşāhib olmadı sen saçı sünbüle

21. **saçı:-ı**
Gazel 3143
Mısra: 4
Baş derisinde bulunan kıllar. II Sevgilinin saçı.

Tañ mı yakarsa sinesine dāğ lāle-vār
Her kim ki ğöñli bağlaya bir saçı sünbüle

22. **saçuñ:-uñ**
Gazel 3450
Mısra: 1
Baş derisinde bulunan kıllar. II Sevgilinin saçı.

İy kadūñ serv ü saçuñ sünbül ü hātıñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenūñ şad çü meni

23. **saçır:-ı**
Gazel 3472
Mısra: 5
Baş derisinde bulunan kıllar. II Sevgilinin saçı.

İy saçı leylî dil-i Mecnûn'a yüz göstermeyüp
Eyledün 'ışkuñ beyâbânında sergerdân beni

24. **saçır:-ı**
Gazel 3479
Mısra: 3
Baş derisinde bulunan kıllar. II Sevgilinin saçı.

Mübtelâsın iy gönül gördüm saçı zencîrine
Bir delü dîvâne sergerdâna beñzetedüm seni

25. **saçuñ:-uñ**
Gazel 3493
Mısra: 11
Baş derisinde bulunan kıllar. II Sevgilinin saçı.

Döstüm bend it Muhibbî'yi saçuñ zencîrine
Ola kim uslana ol mecnûn bile sag u solı

26. **saçuñ:-uñ**
Gazel 3054
Mısra: 5
Baş derisinde bulunan kıllar; saç. II Sevgilinin saçı.

Mecnûn düğüm tak boynuma leylî saçuñ zencîrini
Mîrâs-dur[ur] tavk-ı belâ her kandasâ dîvâneye

27. **saçuñ:-uñ**
Gazel 3082
Mısra: 2
Baş derisinde bulunan kıllar; saç. II Sevgilinin saçı.

Gözün şahbâzı şayd itdi gönül murğı düşüp Çine
Saçuñ dâmnâ bend oldı olaldan beñlerün çine

28. **saçıldur:--ı, --dur**
Gazel 3115
Mısra: 11
Baş derisinde bulunan kıllar; saç. II Sevgilinin saçı.

'Anber saçıldur gül yüzini görmege mâni'
San hâyil olur ebr gelür bedr iken aya

29. **saçından:--ı, --n, --dan**
Gazel 3120
Mısra: 2
Baş derisinde bulunan kıllar; saç. II Sevgilinin saçı.

Müselmânlar giriftâram meded bir nâ-müselmâna
Ne mümkündür halâş olmak saçından ehl-i îmâna

30. **saçır:-ı**
Gazel 3357

Mısra: 3
Baş derisinde bulunan kıllar.

Göreliden iy saçı leylâ seni mecnûn u şeydâyam
Tagıtdum 'aql u dil küllî gerekmez baña hüşyârı

31. **saçır:-ı**
Gazel 3402
Mısra: 4
Baş derisinde bulunan kıllar.

Çeşmesi 'ayn-ı belâ kühsârı Kays'un başıdur
Âşiyân-ı murğa ur pek saçı oldı mîşesi

32. **saçır:-ı**
Gazel 3134
Mısra: 9
Baş derisini kaplayan kıllar II. Sevgilinin saçı.

Vireliden bu Muhibbî bir saçı leylâya dil
Olmuşam Mecnûn-şifât kuşlar yuvalar başuma

33. **saçır:-ı**
Gazel 3285
Mısra: 1
Baş derisini kaplayan kıllar II. Sevgilinin saçı.

Gören sen saçı şeb gül yüzlü yârı
Unıdur küllî ol leyl ü nehârı

34. **saçına:-ı, -n, -a**
Gazel 3149
Mısra: 5
Başı kaplayan kıllar.

Leylî saçına olmasa Mecnûn gibi 'âşık
Dîvâne-şifât düşmez-idi taga benefşe

35. **saçına:-ı, -n, -a**
Gazel 3165
Mısra: 9
Başı kaplayan kıllar.

Mecnûn gibi ki Leylâ saçına virüp gönül
Düşdi diyâr-ı ğamda Muhibbî melâmete

saç:-

1. **saçar:-ar**
Gazel 3070
Mısra: 4
1. Saçmak. 2. Dökmek.

Nev-bahâr ile bezendi sebzezâr oldı çemen
Bu şafâdan zer saçar mihr-i cihân-tâb üstine

2. **saçar:-ar**
Gazel 3292
Mısra: 13
1. Saçmak. 2. Dökmek.

Cilve kalsa hüsn-i dilber zülfi müşg 'anber saçar
Zîver ile ziyet itmışdür per-i fâvüsını

3. **saçdı:-dı**

Gazel 3267

Mısra: 9

(Bir şeyi) Ortalığa dağıtmak, etrafa serpmek, dökmek.

Bārān-ı eški saçdı Muhibbî şu deñlü kim
Güller açıldı itmedi dilber tebessümi

4. **saçar:-ar**

Gazel 3038

Mısra: 4

(Bir şeyi) Ortalığa dağıtmak, etrafa serpmek, dökmek.

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nâz-ıla
Ciger kanın gözümden dil saçar âheste âheste

saçı leylâ:

1. **saçı leylâ:**

Gazel 3000

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

(beyitte) sevgilinin güzellik unsurlarından biri olan saç, siyah ve kıvrım kıvrımdır. Saçlar, aşığı cezbeden aynı zamanda da aşığı eziyet eden özellikleriyle karşımıza çıkarlar.

Bir saçı leylâ gamından âh kim sevdâlara
Ayb itmeñ ger düşem mecnün olup şahrâlara

2. **saçı leylâ:-ı, -y, -a**

Gazel 3230

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gece gibi karanlık saçlı. II Siyah saçlı sevgili. II
Leylâ saçlı.

Virmeyince bir saçı leylâya dil Mecnün gibi
Leşker-i gam yıkmadı bu cân u dil bünyâdını

sacıl:-

1. **saçıldı:-dı**

Gazel 3268

Mısra: 10

Ortalığa dağılmak, serpmek, yayılmak, dökülmek.

Gülşen içre sanmañuz çın şehir ki jâledür
Her yaña saçıldı âh itdi hezârüñ giryesi

sacılı:

1. **saçılısa:-sa**

Gazel 3121

Mısra: 6

Ortalığa dağılmak, serpmek, yayılmak, dökülmek.

Ol şâh-ı zamân gelse yine serv-i sehî-veş
Yir yir güher-i eşküm ayagina saçılısa

2. **saçıla:-a**

Gazel 3106

Mısra: 4

Saçılmak, dağılmak, yayılmak, ortalığa serpmek.

Gökler yüzine itse ‘urüc ejder-i âhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle

3. **saçılmadı:-ma, -dı**

Gazel 3361

Mısra: 10

Saçılmak, dağılmak.

İy Muhibbî görinen şahrâda sanma lâledür
Yir mi kaldı gözlerümden hün-ı dil saçılmadı

saçuñuñ bendi:

1. **saçuñuñ bendi:--uñ, --uñ, --ı, --n, --e**

Gazel 3018

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) saç bağı, kıvrımı.

Leylî saçuñuñ bendine bağlanalı gönüm
Mecnünlayın düşdi bu taglara esirge

sa‘d:

1. **sa‘d:**

Gazel 3023

Mısra: 4

Kutlu, uğurlu.

Ne baña şabr müyesser ne hõ dildâra vefâ
‘Acabâ sa‘d muķârın ola mı yılduzuma

sad:

1. **şad:**

Gazel 3266

Mısra: 1

Yüz (100), mecazen pek çok.

Gidüp ol mâh baña dilden hezârân şad heves kaldı
Gam-ı hicr-ile cân tenden gidiser bir nefes kaldı

2. **şād:**

Gazel 3290

Mısra: 8

Sevinçli, memnun, mesrur.

Olmadı ‘uşşâk[ı] katl itdi peşimân gözlerün
Dökmeye kan şād gördüm gamze-i kaçşâbuñı

3. **şad:**

Gazel 3303

Mısra: 8

(Fars.) Yüz sayısı, 100.

Döstim dak boynuña ya al ele tesbîh idin
La'l lü'lü' eyledüm gözden akan şad dānemi

4. **şad:**

Gazel 3152

Mısra: 10

"Yüz" sayı sıfatı II Yüzlerce, pek çok.

Hāk-i pāy-i dilberi pāk eyleyüp her dem sular
Āferin şad āferin bu dīdemün ferrāşına

5. **şad:**

Gazel 3450

Mısra: 2

"Yüz, yüzlerce" manasında belgisiz sıfat.

İy kadün serv ü saçun sünbül ü haṭṭun çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenün şad çü meni

şad hezārān:

1. **şad hezārān:**

Gazel 3152

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüz binlerce.

'Aklımı aldı nazar kıldum gözine kaşına
Cān u dilden şad hezārān āferin naḳḳaşına

2. **şad hezārān:**

Gazel 3168

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüz binlerce.

Gözlerün ta'lim-i sihr eyler perīşān zülfüne
Şad hezārān 'āşıkın ol bend ider bir mū-y-ıla

3. **şad hezārān:**

Gazel 3007

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüz binlerce, pek çok.

Şad hezārān cān u dil bağlandı her bir müyına
Çarḥ-ı zālīm āh irgürmedi āḥir kūyına

4. **şad hezārān:**

Gazel 3007

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüz binlerce, pek çok.

Degme 'āşık aılmaz zülf-i nigāruñ ḳadrini
Şad hezārān cān Muḥibbī şadaḳa her müyına

şad pāre:

1. **şad pāre:**

Gazel 3097

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüz parça. II paramparça.

Kim bütün ide Muḥibbī bu gönül şışesini
Sınuban seng-i cefā-y-ıla ki şad pāre düşe

şad pāre kıl:

1. **şad pāre kıl:-ur**

Gazel 3058

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüz parça etmek, paramparça etmek.

Yaluñuz ḡamzeñ degüldür eyleyen bagrum delik
Bir baña tığ-ı cefā kılur ciğer şad pāre de

şad pāre ol:-

1. **şad pāre ol:-a**

Gazel 3012

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüz parça olmak, paramparça olmak.

Şad pāre ola bagrı Muḥibbī görem āḥir
Nāzūklig-ile zülfüne ger şāne geçerse

2. **şad pāre ol:-sun**

Gazel 3167

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüz parça olmak, paramparça olmak.

Dilerem şāne-veş şad pāre olsun
Ser-i zülfün kesende isteyende

3. **şad pāre ol:-a**

Gazel 3201

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüz parça olmak, paramparça olmak.

Şad pāre ola var mı cihānda tenüm gibi
Ya sīne tutar tığ-ı cefāya benüm gibi

şadā:

1. **şadāsın:-sı, -n**

Gazel 3134

Mısra: 5

Ses, avaz, yankı.

Meclis-i rüz-ı ezel nāyuñ şadāsın gūş idüp
Geldi 'ışık içre anuñçün bu hevālar başuma

2. **şadāsıdur:-sı, -dur**

Gazel 3338

Mısra: 3

Ses, avaz, yankı.

Gūşum tolı çeng-ile nāyuñ şadāsıdur
İy pend-gü başuña eyle naşḫati

3. **şadāsımı:-sı, -n, -ı**

Gazel 3248

Mısra: 8

Ses, avaz.

Ġam meclisinde nāleme āheng için baña
Uydurdu nāy nāleme kendü şadāsımı

4. **şadā:**

Gazel 3316

Mısra: 6

Ses, avaz.

Naşihat eyleme nāşih beni ko kendü hālūme
Kulaguma benüm girmez şadā mestāneden ğayrı

5. **şadāsımı:-s, -ı, -n, -ı**

Gazel 3244

Mısra: 2

Ses, avaz.

‘Āşık midur ki isteye derdün devāsımı
Yā işideler añlaya anuñ şadāsımı

6. **şadā:**

Gazel 3418

Mısra: 8

Ar. Ses.

Bezm-i ğam içre ‘āşıka eglence yok[dur] dime
Dil nāle kılrsa ney gibi eglers şadā bizi

7. **şadā-y-ıla:-y, -ıla**

Gazel 3159

Mısra: 10

1. Ses, avaz. 2. Yankı, aksisedā.

Añsa Muhibbī gün yüzüñi zār eylese
Güş-ı zamāne toptolu ol şadā-y-ıla

8. **şadāsı:-sı**

Gazel 3159

Mısra: 3

1. Ses, avaz. 2. Yankı, aksisedā.

Nāyuñ şadāsı göñlümi itdi hevāyi āh
Olur hevāyi oturan ehl-i hevā-y-ıla

9. **şadāsı:-sı**

Gazel 3498

Mısra: 4

1. Ses, avaz. 2. Yankı, aksisedā.

Beni rüsvā idüp divāne kıldı
Girelden güşuma ‘ışkuñ şadāsı

sadacug:

1. **şadacugı:-cug, -ı**

Gazel 3465

Mısra: 6

Sadak: Torba veya kutu şeklinde ok kılıfı, okluk, tirkeş.

İtdi nişāne sīnemi ya kaşların kurup
Cevr oklarıyla toptolu çeşmi şadacugı

şadaka:

1. **şadaka:**

Gazel 3007

Mısra: 10

Sadaka, zekat.

Degme ‘āşık añlamaz zülf-i nigāruñ kıdrini
Şad hezārān cān Muhibbī şadaka her müyına

şadām:

1. **şadām-ıla:--ıla**

Gazel 3013

Mısra: 8

Sevinçli, mutlu, neşeli.

Añup cefā vü cevruñi āh eylesem eger
Güş-ı zamāne toptolu ola şadām-ıla

şadā-vı āhum:

1. **şadā-yı āhum:--um**

Gazel 3126

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

İnleme, feryat sesi.

Hicrān şebinde sīne dögüp nāle eylesem
Düşer şadā-yı āhum ile çarha gulğula

şadā-vı ‘aks:

1. **şadā-yı ‘aks:-ı, -dür**

Gazel 3301

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(İnlemelerinin) Yansıma sesi.

Ġam-ı Şirīn ile Ferhād şu deñlü nāleler kıldı
Şadā-yı ‘aksidür kılmuş sanurlar Bī-sütün oldı

şadā-vı ‘ışk:

1. **şadā-yı ‘ışk:-ı**

Gazel 3320

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Aşkın sedası. // Aşk sözleri.

Hİç olur mı bu şadā-yı ‘ışkı pinhān idesin
‘İşk bāzārında çalduñ uşbu göñlüñ küsuñı

sad-bār:

1. **şad-bār:**

Gazel 3279

Mısra: 1

Yüz kere, yüz defa.

Şad-bār yiter 'işve vü nāz u 'itāb oldu
İy türk-i mest cān-ıla bu dil hārāb oldu

2. **şad-bār:**

Gazel 3357

Mısra: 9

Yüz kere, yüz defa.

Muhibbī her nefes şad-bār yüzüne ger nazār kılsa
Kānā'at itmeyüp ister göre bir dağı dīzārı

sāde:

1. **sāde:**

Gazel 3095

Mısra: 1

Süsten arınmış, ziynetsiz II sadece, yalnızca.

Olsun tana' 'um içre ol mäh-rüy sāde
Kalsun belā vü gāmda bu 'āşık-ı fütāde

2. **sāde:**

Gazel 3442

Mısra: 11

(Fars.) Süsü olmayan, üzerinde süsleme bulunmayan, yalın.

Muhibbī sāde işdür şî'r-i sāde
Olıcak ol gerekdür künde-kārī

3. **sāde:**

Gazel 3414

Mısra: 5

"Sadece, yalnızca, bir tek" anlamları veren edat.

Dil hānesine gelse gāmuñ sāde sanmasun
Yir yir bu eşk-i surh-ıla münakkaşın dağı

sādef:

1. **şādefin:-i, -n**

Gazel 3352

Mısra: 7

Midye, istiridyeye vb. deniz hayvanlarının kabuklarının iç tarafında teşekkül eden ve süslemelerde, süs eşyalarında kullanılan beyaz menevişli, çok sert, parlak madde.

Dürr-i eşki bulasın pārala gel dil şādefin
Dür kaçan hāşıl olur ger simayalar şādefi

2. **şādefi:-i**

Gazel 3312

Mısra: 8

1. Midye, istiridyeye vb. deniz hayvanlarının kabuklarının iç tarafında teşekkül eden ve süslemelerde, süs eşyalarında kullanılan beyaz

menevişli, çok sert, parlak madde. 2. Midye, istiridyeye gibi içinde inci bulunan deniz hayvanı.

Şiše-i gönlümü sı göz yaşını ister iseñ
Dür kaçan hāşıl olur simayalar ger şādefi

3. **şādefi:-i**

Gazel 3352

Mısra: 8

1. Midye, istiridyeye vb. deniz hayvanlarının kabuklarının iç tarafında teşekkül eden ve süslemelerde, süs eşyalarında kullanılan beyaz menevişli, çok sert, parlak madde. 2. Midye, istiridyeye gibi içinde inci bulunan deniz hayvanı.

Dürr-i eşki bulasın pārala gel dil şādefin
Dür kaçan hāşıl olur ger simayalar şādefi

sādef ol:-

1. **şādef ol:-alt, -dan**

Gazel 3178

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sādef (Midye, istiridyeye vb. deniz hayvanlarının kabuklarının iç tarafında teşekkül eden ve süslemelerde, süs eşyalarında kullanılan beyaz menevişli, çok sert, parlak madde, inci) olmak.

Baħr-ı gāmda olalıdan bu iki çeşmüm şādef
Beñzedür dürdāneye çeşmüm akıtısa yaşını

şādık:

1. **şādıkvan:-van**

Gazel 3017

Mısra: 4

Gerçek, hakiki, samimi.

Nazār eyle görüp hālüm benüm derdüme bir çāre
Senüñ 'ışkuñda iy meh-rü Huzā bilür ki şādıkvan

2. **şādıkdur:-dur**

Gazel 3119

Mısra: 9

Doğru, hakikatli, sadakatli, dürüst.

Muhibbī rāh-ı 'ışkuñda inan vallāhi şādıkdur
Senüñ bî-zer hārīdūñdür hākānda bed-gümān olma

3. **şādık:**

Gazel 3395

Mısra: 7

(Ar.) Dostluğunda samimî ve vefālî olan, dostluk bağlarının gerektirdiği vefâyı gösteren, sadakatli (kimse).

Dir-imiş müdde'ı yāra degüldür yolına şādık
Ma'āz-Allāh ma'āz-Allāh degülven ben i şāh egri

sadr:

1. **şadrında:-ı, -(n)da**

Gazel 3446

Mısra: 5

Bir şeyin başı, baş tarafı, en yüksek yeri.

Egerçi sîne şadrında karar itmedi müjgānuñ
Velî geçdükçe ol kaşı kemān kalbümde yir itdi

şâf id:

1. **şâf id:-üp**

Gazel 3407

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Temizlemek, arındırmak.

Jeng-i ğamdan çünkü var āyine-i dilde ğubār
Şâf idüp elden düşürme cāmı bayram irtesi

şâf ol:

1. **şâf ol:**

Gazel 3258

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saf olmak, temiz olmak, temizlenmek, arınmak.

Elünde cām-ı rindāne içüp mey gibi dil şâf ol
Çeküben lāle-veş nüş it dağı bagruña yak dāğı

şâf ol:-

1. **şâf ol:-up**

Gazel 3211

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saf olmak, temiz olmak, temizlenmek, arınmak.

Cān-ıla kim ki gelüp nūr-ı maḥabbetle yana
Şâf olup kalbi anuñ kalmaya ğıllı vü ğıışı

şaf şaf:

1. **şaf şaf:**

Gazel 3124

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yan yana, sıra sıra.

İmām olup gözi müjgān şaf şaf
Kaşı mihrābına turmuş namāza

şaf şaf ol:

1. **şaf şaf ol:-muş, -lar**

Gazel 3319

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sıra sıra dizilmiş, sıralanmış.

Şaf şaf olmuşlar güzeller karşı durmuşlar saña
Sensin bu dehr içinde cümleñüñ sensin şehi

şafâ:

1. **şafâ'dan:-dan**

Gazel 3075

Mısra: 11

Mekke dolaylarında hac ibadetinin yapıldığı yerlerden biri olup hacıların burası ile Merve adı verilen yer arasında Hz. Hacer'in o dönemde yapmış olduğu gidiş ve geliş hareketini dört gidiş, üç geliş olarak aynen uygulanan yer.

Merve haqqıyçun Şafâ'dan cān kurbān eyleye
Ger irişürse Muḥibbī Ka'be'[nūñ] kapusına

2. **şafāsına:-sı, -n, -a**

Gazel 3083

Mısra: 6

Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik, neşe, zevk.

Sākī piyāle sun berü peymāne dolmadan
Nüş eyleyelüm 'ışk-ıla yāruñ şafāsına

3. **şafāda:-da**

Gazel 3095

Mısra: 12

1. Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik. 2. Eğlence, neşe, zevk. 3. Sağlık, berraklık.

Her kim ki şāh olupdur sanmañ hużür ider ol
Derviş ki ola kâni' 'ömri geçür şafāda

4. **şafā-y-ıla:-y, -ıla, -**

Gazel 3158

Mısra: 1

1. Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik. 2. Eğlence, neşe, zevk. 3. Sağlık, berraklık.

İy dil geçür 'ömrüñi her dem şafā-y-ıla
Mehtāba karşı 'ıyş ideğör çeng ü nāy-ıla

5. **şafā-y-ıla:-y, -ıla, -**

Gazel 3159

Mısra: 6

1. Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik. 2. Eğlence, neşe, zevk. 3. Sağlık, berraklık.

Gitmez tavāf-ı Ka'be'ye Merve haqı gönül
Eyler tavāf küyün her dem şafā-y-ıla

6. **şafâ:**

Gazel 3249

Mısra: 3

1. Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik. 2. Eğlence, neşe, zevk. 3. Sağlık, berraklık.

Ka'be küyuña varup buldum şafâ
Anda çeşmüm görünür zezem gibi

7. **şafāsı:-sı**

Gazel 3498

Mısra: 6

1. Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik. 2. Eğlence, neşe, zevk. 3. Saflık, berraklık.

Lebüñ zikrin kaçan tekrâr kılsam
Sürür eyler gönül artar şafâsı

8. şafâdan:-dan
Gazel 3070
Mısra: 4
Eğlence, neşe.

Nev-bahâr ile bezendi sebzezâr oldı çemen
Bu şafâdan zer saçar mihr-i cihân-tâb üstine

9. şafâ:
Gazel 3433
Mısra: 5
(Ar.) Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik.

Gir gönül Ka'besine tâ ki şafâ kesb idesin
Görmek isterseñ eger tâyife-i 'uşşâkı

10. şafâsını:-s, -t, -n, -t
Gazel 3232
Mısra: 1
Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik.

'Âşık mıdur ki isteye gönli şafâsını
Yâhüd taleb ide vara derdüñ devâsını

şafâ bezmi:

1. şafâ bezmi:-in, -de
Gazel 3375
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şenlik, eğlence meclisi.

Bu şafâ bezminde cânâ ger dökerse sîm ü zer
Gönderem pîr-i muğâna hırka [vü] seccâdeyi

şafâ vü zevk:

1. şafâ vü zevk:
Gazel 3370
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Argo**
Zevk ve sefa.

Hoş şafâ vü zevk idi 'âlemde vuşlat 'âlemi
Olmasa idi anuñ ardınca fırkat 'âlemi

şafha-i ruhsâr:

1. şafha-i ruhsâr:--um, --a
Gazel 3079
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yanağının sayfası,yüzeyi.

Sırr-ı 'ışkı kim bilürdi nâle taqrîr itmese
Şafha-i ruhsâruma yâ eşk taqrîr itmese

2. şafha-i ruhsâr:--um

Gazel 3136
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) yanağının sayfası.

Şafha-i ruhsârım üzre iy Muhibbî hâlümü
Kim gören sanur ki taqrîr eylemişdür kan-ıla

şâfi:

1. şâfi:
Gazel 3320
Mısra: 3
(Ar.) Saf, duru, temiz, katıksız.

Şâfi mey iç şüfiyâ eyle gel âyineñi pâk
Gidere dilden gurûr u kibr-i Keykâvüsuñı

2. şâfi:
Gazel 3466
Mısra: 6
Şifâ veren, iyileştirici (kimse). II Kâfi gelen,
yeter durumda olan, iknâ eden.

Lebleri dâr-ı şifâsına irem diyü bu dil
Hastadur şubha degin virdi bu deryâ şâfi

sag u selâmet:

1. sag u selâmet:
Gazel 3050
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sağlam ve sağlıklı, sağ ve sağlam bir şekilde,
başına kötü bir şey gelmeden, hiçbir zarara uğramadan.

Yüri zâhid sen ol sag u selâmet
Ko 'ışk erini nâm u nengi sorma

2. sag u selâmet:
Gazel 3436
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sağlam ve sağlıklı, sağ ve sağlam bir şekilde,
başına kötü bir şey gelmeden, hiçbir zarara uğramadan.

Zâhid ko bizi sen yüri sag u selâmet ol
'Âşık hemîşe ister ola ol melâmeti

sag u solı bil:

1. sag u solı bil:-t, -e
Gazel 3493
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Düşünceli ve dikkatli olmak. Akıllıca davranmak.

Döstüm bend it Muhibbî'yi saçuñ zencîrine
Ola kim uslana ol mecnûn bile sag u solı

sāġar:

1. sāġar:--i, -

Gazel 3143

Mısra: 1

İçki kadehi. || Arif kimsenin gönlü.

‘İşret deminde sāġarı beñzetdiler güle
Şavt-ı şürāhî kılkuılımlı daġı bülbüle

2. sāġar:--i

Gazel 3177

Mısra: 10

İçki kadehi. II Şarap.

Hemdemî ġamdur Muġibbî'nün ġarābātî olup
Düşmez elden sāġarı mey-ġ'örlikdur pîşesi

3. sāġar:

Gazel 3191

Mısra: 9

İçki kadehi.

İçüp mey gice almış ele sāġar
Başından def' ide lāle ġumārı

4. sāġar:

Gazel 3402

Mısra: 7

(Far.) Kadeh, cam, piyale; şarap kadehi.

Bezm-i ġamda kāse-i çeşmüm baña sāġar yiter
İçerem ġün-ı cigerle tolu gönlüm şîşesi

sāġar-ı cesm:

1. sāġar-ı çeşm:--i, --n, --i

Gazel 3066

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göz kadehi, gözün içinde bulunduğu boşluk.

Bezm-i ġamda lebinî yād idüben yine gönül
Sāġar-ı çeşmini döndürdi tolu cāmlara

2. sāġar-ı çeşm:--üm, --de

Gazel 3147

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz kadehi II gözün içinde bulunduğu boşluk,
göz çukuru.*

Sāġar-ı çeşmümde ruġsāruñ ġayālî iy şanem
Tāze gül yapragıdır san kim şarāb-ı nābda

3. sāġar-ı çeşm:--üñ, --le

Gazel 3497

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göz kadehi. II Gözün içinde bulunduğu boşluk,
göz çukuru.*

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüñle iç ġün-ı ciger
İñlesün ol meclisün olsun bu gönlüm nālari

sāġar-ı leb-ber-leb:

1. sāġar-ı leb-ber-leb:--i

Gazel 3434

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kadehi dudaġa deġdirmek, içki içmek.

İçerem cām-ı şarābı tā irince cān lebe
Sāġiyā sun destüme sen sāġar-ı leb-ber-lebi

sāġar-ı mey:

1. sāġar-ı mey:--den

Gazel 3025

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şarap kadehi.

Başa tād eyleyelüm sāġar-ı meyden sākī
Başka sancak çekelüm āh idüp efgānlar-ıla

saġı sol(u) fark itme-:

1. saġı sol(u) fark itme:--i, -ila, -me, -m

Gazel 3260

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*Saġımı solunu bilmemek, şaşırarak. Dikkatsiz
olmak.*

İçüp ‘işkuñ şarābımı ezel bezminde mest oldum
Anuñçün daġı fark itmeme bugün ben sol-ıla saġı

saġıs:

1. saġısınca:--ınca

Gazel 3406

Mısra: 7

Hesabınca, sayısınca.

Olsa kumlar saġısınca ‘ömrüne ġadd ü ‘aded
Gelmeye bu şîşe-i çarġ içre bir sāt gibi

saġrak:

1. saġrākı:--ı

Gazel 3433

Mısra: 4

(Doġu T.) Saġrak, kadeh.

Bādeye telġ dime sun berü şirīn içelüm
Yāduña nüş idelüm sun tolusın saġrākı

sahbā:

1. şahbā:

Gazel 3180

Mısra: 4

1. Şarap. 2. (Şarap için) Al, kırmızı.

Ger ola deyr-i muġān kaşr-ı behişt olmaz ‘aceb
Muġbeçe ġilmān şarāb-ı kevser ol şahbā idi

sahhāre:

1. **saġhārecügi:**-cüġ, -i

Gazel 3452

Mısra: 6

1. *Büyü yapan kadın, büyücü kadın.* 2. *mec.*
Büyüleyici bir güzelliğe sâhip kadın.

Āfet-i şuh-ı ‘Acem fitne-i āşüb-ı ‘Arab
Gözi pür mekr ü ġiyel Rûm ili saġhārecügi

sahî:

1. **saġî:**

Gazel 3294

Mısra: 3

Cömert, eli açık, saġâvetli (kimse).

Gerek ‘âşık saġî ola civān-merd
Vire ‘ışk yolına cân-ı şîrîni

sâhib-zamîr it-:

1. **şâhib-zamîr it-:**-di

Gazel 3253

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Gönlünün) En derini yapmak/hissetmek.

Benüm günden güne ġâlüm müşevveş olup artmakda
Neden bilmeyesin ġâlüm seni şâhib-zamîr itdi

sâhir:

1. **sâhir:**

Gazel 3328

Mısra: 7

Büyü yapan, efsun ve sihirle uğraşan kimse,
büyücü, sihirbaz.

Genç-i ġüsnuñe tılısm itmiş yine sâhir gözüñ
Gösterür mâr kâkülün zülfeyn-i ejderhâ gibi

sâhir ol-:

1. **sâhir ol-:**-ma, -sa

Gazel 3151

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sahir yapan, büyücü olmak.

Elde dutup zülfini geh boynı üzre taġıdır
Sâhir olmasa kaçan oynardı bile mâr ile

sahn-ı cemen:

1. **şahn-ı cemen:**-de

Gazel 3149

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çimenlik, bahçe.

Ser çekdi dilâverlik ider şahn-ı cemende
Başına anuñcün takar otaga benefşe

şahn-ı gülistân:

1. **şahn-ı gülistân:**-a

Gazel 3425

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül bahçesinin ortası.

Düşürme bâdeyi elden varup şahn-ı gülistâna
Mühyyâ şoġbet esbâbın kılup cem‘ eyle yârânı

şahn-ı gülsen:

1. **şahn-ı gülsen:**--de

Gazel 3125

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül bahçesinin ortası.

Muġibbî zühd ü takvâdan geçerdi şahn-ı güleşende
Eger on dört yaşar sâķî ola mı daġı yek sale

2. **şahn-ı gülsen:**--de

Gazel 3133

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül bahçesinin ortası.

Disem dil derdini bir bir oturup şahn-ı güleşende
Derün-ı dilde her ne var açılsa âşikâr olsa

3. **şahn-ı gülsen:**--de

Gazel 3069

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül bahçesi II gezinti, seyir yeri.

Süz-ı eş‘âr-ı Muġibbî‘yi yazup ol varaķa
Şahn-ı güleşende yine eyledi inşâ lâle

sahra:

1. **şahrâda:**-da

Gazel 3048

Mısra: 6

Çöl, kır, ova.

‘İşkî benden sor ne bilsün anı Ferhâd-ıla Kays
Biri şahrâda biri kühî gezer kolayına

2. **şahrâya:**-ya

Gazel 3059

Mısra: 7

Çöl, kır, ova.

Yaşum deryâya dil şahrâya düşdi
Ararsın dil-rübâyı baġr ü berde

3. **şahrâda:-da**
Gazel 3122
Mısra: 6
Çöl, kır, ova.

Koyup küyünü Leylâ'nun düşer miydi bu Mecnûn'a
Tuta vahşilere ülfet maķam idine şahrâda

4. **şahrâ:**
Gazel 3026
Mısra: 6
Çöl.

Ĥaĝlar-ıla kim görürse bu ten-i 'üryânımı
Bezедür şahrâ yüzinde zâĝlar üşmiş leşе

5. **şahrâda:--da**
Gazel 3135
Mısra: 10
I. Kasaba, köy vb. meskûn yerlerin dışında kalan
boş ve geniş yer, kır, ova. II. Çöl.

Kitâb-ı 'işkı sor baña saña taķrîr idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecnûn'a gezer ancak bu şahrâda

6. **şahrâlarda:--lar, --da**
Gazel 3109
Mısra: 14
Kasaba, köy vb. meskûn yerlerin dışında kalan
boş ve geniş yer, kır, ova. II Çöl.

Görenler sînemüñ üstinde dâĝum
Sanur açıldı şahrâlarda lâle

7. **şahrâda:-da**
Gazel 3163
Mısra: 6
I. Kasaba, köy vb. meskûn yerlerin dışında
kalan boş ve geniş yer, kır, ova. 2. Çöl.

Felekden görünür Mecnûn'a a'la
Kaçan şahrâda Leylâ kursa ĥargâh

8. **şahrâsına:-sı, -n, -a**
Gazel 3175
Mısra: 9
I. Kasaba, köy vb. meskûn yerlerin dışında
kalan boş ve geniş yer, kır, ova. 2. Çöl.

Belâ şahrâsına iy dil yiter saña revân olsañ
Gözün yaşımı su eyle ĝam u derd-ile kıl zâdı

9. **şahrâda:-da**
Gazel 3361
Mısra: 9
I. Kasaba, köy vb. meskûn yerlerin dışında
kalan boş ve geniş yer, kır, ova. 2. Çöl.

İy Muĥibbî görinen şahrâda sanma lâledür
Yir mi kaldı gözlerümden ĥün-ı dil saçılmadı

şahrâlara düş-:

1. **şahrâlara düş-:--lar, --a, --miş, --em, --dür**
Gazel 3116
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çöllere düşmek; aşk acısından perişan olup
kendini çöllere atmak.

Leylî zülfi ĥasretinden olmuşam Mecnûn-ı zâr
Ol sebebden düşmüşemdür vâdî vü şahrâlara

şahrâlara düşem:

1. **şahrâlara düşem:-lar, -a, -em**
Gazel 3000
Mısra: 2
Kelime Tipi: -
(beyitte) Çöllere düşmek. (Sevgilinin aşkından,
bu dertle perişan olup çöllere düşmek.)

Bir saçı leylâ ĝamından âh kim sevdalara
Ayb itmeñ ger düşem mecnûn olup şahrâlara

şahrâ-vı ĝam:

1. **şahrâ-yı ĝam:--da**
Gazel 3139
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Keder çölü.

Dâĝlarla kim göre şahrâ-yı ĝamda cismümü
Zâĝlar üşmiş sanur Mecnûn-ı 'üryân üstine

2. **şahrâ-yı ĝam:-uñ**
Gazel 3448
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ĝam çölü.

Kim ki şahrâ-yı ĝamuñ her dem ola pâdişehi
Âteş-i âhı olur başına zerrîn külehi

şahrâ-vı sîne:

1. **şahrâ-yı sîne:-ñ, -de**
Gazel 3287
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ĝöĝsü (ĝönül) sahrası II aşğın çöl gibi kurak
ĝönlü, geniş bir ova gibi gönül.

Muĥibbî dil nişân eyle yine şahrâ-yı sîneñde
Eline tîr-ile almış nigârüm ya gibi kaşı

sakal:

1. **sakal:**
Gazel 3298
Mısra: 10
Erkeklerde çene ve yanaklarda çıkan kılların
bütünü.

Çok günâhuñ var Muhibbî vaqtidür gel tevbeyle
Saç sakal agarmaduk başuñda bir mü kalmadı

sakâmet:

1. **sakâmeti:-i**

Gazel 3354

Mısra: 6

Bozukluk, noksanlık, eksiklik.

İy dil tabîbi derdüme bir çâre eyle gel
Günden güne artma[da]dur dil sakâmeti

sakf:

1. **sakfını:-i, -n, -i**

Gazel 3103

Mısra: 6

Tavan, çatı, dam.

Hañter terk eylemez ise hañter
Siyâh eyler felek sakfını nâle

sakf-ı semâ:

1. **sakf-ı semâ:--y, --a**

Gazel 3115

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Göğün tavanı.

Mañv ola gide evc-i felekde meh ü hırşid
Ger pertev-i hüsnî irişe sakf-ı semâya

sâkî:

1. **sâkî:**

Gazel 3125

Mısra: 10

*1. Kadeh, içki sunan. 2. Su veren, su dağıtan
(sevgili).*

Muhibbî zühdi ü taqvâdan geçerdî şahñ-ı gülşende
Eger on dört yaşar sâkî ola mı dañı yek şâle

2. **sâkî:**

Gazel 3025

Mısra: 3

*1-Kadeh, içki sunan. 2-Su veren, su dağıtan. 3-
Sevgili.*

Başa tâc eyleyelüm sâgâr-ı meyden sâkî
Başka sancak çekelüm âh idüp efğânlar-ıla

3. **sâkî:**

Gazel 3083

Mısra: 5

*1-Kadeh, içki sunan. 2-Su veren, su dağıtan. 3-
Sevgili.*

Sâkî piyâle sun berü peymâne dolmadan
Nüş eyleyelüm 'ışk-ıla yârûñ şafâsına

4. **sâkî:**

Gazel 3334

Mısra: 3

*(Ar.) İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki
koyan kimse.*

Sâkî gubâr-ı gam virdi meded gönülüne keder
Şaykal ide göre mey ile ol âb-gine[y]i

5. **sâkî:**

Gazel 3335

Mısra: 1

*(Ar.) İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki
koyan kimse.*

Sâkî şarâb-ı nâbî sun itme bahâne[y]i
Tâ kim 'ayân eyleye bu kâr-hâne[y]i

6. **sâkî:**

Gazel 3338

Mısra: 1

*(Ar.) İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki
koyan kimse.*

Sâkî getir bâdeyi fevt itme fırsatı
Tâ kim gide başdan hümârûñ harâreti

7. **sâkî:**

Gazel 3388

Mısra: 1

*(Ar.) İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki
koyan kimse.*

Sâkî örü dur doldur yürü câm-ı zücâcı
Hañta gönüle gel idelüm bir dem 'ilâcı

8. **sâkî:**

Gazel 3274

Mısra: 10

*(Ar.) İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki
koyan kimse II. İnsanda Allah aşkını uyandıran,
gönle Allah sevgisi sunan kimse.*

Muhibbî nâr-ı gamdan teşne-dildür
Anı kandur mey-i la'lüñle sâkî

9. **sâkî:**

Gazel 3361

Mısra: 8

*(Ar.) İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki
koyan kimse II. İnsanda Allah aşkını uyandıran,
gönle Allah sevgisi sunan kimse.*

Gice mey nüş eyledük başumda var dañı hümâr
Bâde sun sâkî baña yârân dañı ayılmadı

10. **sâkî:**

Gazel 3433

Mısra: 1

*(Ar.) İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki
koyan kimse II. İnsanda Allah aşkını uyandıran,
gönle Allah sevgisi sunan kimse.*

Derd-i ser geldi hümâr-ıla şeh̄er iy sākī
Sun berū var-ısa giceki meyden bākī

11. şakı:

Gazel 3296

Mısra: 10

Nağmeli sesler çıkarmak, şarkı söylemek veya şarkı söyler gibi konuşmak.

Gice meyden başumda var hümārum
Seher bir bāde sun luṭf eyle şakı

sakıf:

1. sakfına:--ı, --n, --a

Gazel 3253

Mısra: 5

Dam, çatı. || Tavan.

Saḡa cān-ıla kul oldum felek sakfına ya kursa
'Aceb midür beni devrān-ı şeh̄er gerdün-serfir itdi

sākī-i gül-ruh:

1. sākī-i gül-ruh:

Gazel 3407

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül yüzlü saki, gül yanaklı saki.

Bu Muḡıbbī tevbe itmişdür meye ol vaḡt sır
Sākī-i gül-ruh ide ibrāmı bayram irtesi

2. sākī-i gül-ruh:

Gazel 3098

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül yanaklı içki sunan II kırmızı, güzel yanaklı sevgili.

Sākī-i gül-ruh elinden nüş kıl cām-ı şafā
Kalmasun dirseñ eger mir'āt-ı kalbün jeng-ile

sākī-i 'ışk:

1. sākī-i 'ışk:-uñ

Gazel 3206

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk sakisi. || İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse.

Baḡa sākī-i 'ıškuñ bāde virdi
Be-küllī şabr u 'aḡlum bāda virdi

sakın:

1. sakınur:-ur

Gazel 3410

Mısra: 4

Çekinmek, kendini gözetmek, korumak.

Mihrüñi sīnemde saklarsam ne tañ aḡyārdan
Kişi lā-büd sakınur şeyṭāndan imānını

2. sakın:

Gazel 3002

Mısra: 7

"Yapma, yapmaktan çekin" anlamında, yapılması istenmeyen bir davranışa engel olmak için söylenen bir söz.

Sakın dünyā-yı dūna olma maḡrūr
Urısar bil saḡa āḡır dabanca

3. sakınur:-ur

Gazel 3292

Mısra: 2

Uzak durmak, çekinmek, kaçınmak, olabilecek şeyleri düşünerek kendini korumak için tedbirli olmak, tedbir almak.

'Arz ider şūfī dem-ā-dem hırka-i sālūsını
Yırlere çalmaz sakınur şışe-i nāmūsını

4. sakın:

Gazel 3035

Mısra: 3

"Asla" anlamında bir ünlem.

Çünki bu dünyā denīdür aḡa dil virme sakın
Kimse başa çıkmadı çıkmayısar dünyā-y-ıla

5. sakın:

Gazel 3090

Mısra: 10

"Asla" anlamında bir ünlem.

Muḡıbbī gün yüzine karşı āhı
Sakın kılma olur yüzine perde

6. sakın:

Gazel 3010

Mısra: 6

"Asla; yapma, yapmaktan çekin!" anlamında, yapılması istenmeyen bir davranışa engel olmak için söylenen bir ünlem.

Seri pāyuña iletüm iderem ārzü tıḡuñ
Kerem kıl vir murādum bakma iy hūñi sakın kana

7. sakın:

Gazel 3093

Mısra: 9

"Asla; yapma, yapmaktan çekin!" anlamında, yapılması istenmeyen bir davranışa engel olmak için söylenen bir ünlem.

Aldanup zīver-i dünyāya gönül virme sakın
Bu muḡarrerdür anuñ soñi nedāmet getüre

8. sakın:

Gazel 3038

Mısra: 6

"Aman ha" anlamında bir uyarı sözü.

Semend-i nâz-ıla cānâ inen çignetme ‘uşşâkı
Sakın aldanmagıl hüsne geçer âheste âheste

9. sakın:

Gazel 3044

Mısra: 2

"Aman ha" anlamında bir uyarı sözü.

Ol yâra yâr dime kim yâlvare gelmeye
Dil virme aña sakın el vara gelmeye

10. sakın:

Gazel 3052

Mısra: 4

"Aman ha" anlamında bir uyarı sözü.

Kara zülfün kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz togrılık keçde

11. sakın:

Gazel 3085

Mısra: 8

"Aman ha" / "dikkat et".

Ger şâh iseñ de vaqtüñi hoş gör geçer nefes
Aldanma sakın saltanatuñ taht u tâcına

12. sakın:

Gazel 3074

Mısra: 6

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Meclis-i meydür lebinden büse itme iltimâs
Kan olur uyma sakın ol nergis-i serhüşına

13. sakın:

Gazel 3091

Mısra: 11

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Kızdurma yüzün ‘ârı sakın ol edeb üzre
Tâ def gibi dokınmaya yüzüne dapança

14. sakın:

Gazel 3128

Mısra: 8

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Fitne-i âhir zamândur fitneler andan kopar
Varup aldanmañ sakın ol çeşm-i fettân oynına

15. sakın:

Gazel 3154

Mısra: 5

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Sakın aldanma ser-i zülf-i siyâhına gönül
Çıkmadı kimse başa zülf-i perîşânlar ile

16. sakın:

Gazel 3155

Mısra: 9

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

İy Muhibbî dime ağıyâra seg-i yâr sakın
Ne için beñzedesin döstümü düşmenüme

17. sakın:

Gazel 3159

Mısra: 8

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Her dem seni ok gibi atar yabana yâr
Başa çıkam dime sakın ol kaşı yay-ıla

18. sakın:

Gazel 3182

Mısra: 9

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Muhibbî sakın aldanma ribât-ı köhnedür ‘âlem
Biri konar biri göçer ezelden böyledür kârı

19. sakın:

Gazel 3210

Mısra: 1

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Sakın aldanma cihâna dime yokdur ben gibi
‘Âkil iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

20. sakın:

Gazel 3214

Mısra: 3

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Yârı gördükde sakın açma derüñüñ râzın[ı]
Saklamak hoşdur ulu kimse yanında edebi

21. sakın:

Gazel 3224

Mısra: 5

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Gül gibi dâmenüñi hâr eline virme sakın
Varma elden ele olmaya aduñ hercâyî

22. sakın:

Gazel 3251

Mısra: 3

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Yârı gördükde sakın açma derüñüñ kışşasın
Saklamak hoşdur ulular meclisinde edebi

23. sakın:

Gazel 3254

Mısra: 4

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Çün muñi‘ olup “belî” didüñ ezel rüz-ı elest
‘Ahdüñe dur terk kılma key sakın peymânuñı

24. sakın:

Gazel 3263

Mısra: 5

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Sakın şerr işleme nefsiñe uyma
Ki soñra dimeyesin āh-ıla vāy

25. **sakın:**

Gazel 3271

Mısra: 10

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

‘İşkuñ yolını iltemedi kimsene başa
Bir kāra sakın beñzedeyim dime bu kārı

26. **sakın:**

Gazel 3331

Mısra: 9

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Gendüm-i dünyāya dil virtüp sakın itme t̄ama‘
Mūr gibi niçeye dek cem‘ idesin dāne[y]i

27. **sakın:**

Gazel 3338

Mısra: 7

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Sakın mülevves olma meges gibi cīfeden
‘Ankā-şifat Kāf-ıla eyle kanā‘ati

28. **sakın:**

Gazel 3354

Mısra: 7

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

İy dil mecāz-ı ‘ışka göñül virmeden sakın
Soñra yanuñda zāhir olur çün nedāmeti

29. **sakın:**

Gazel 3392

Mısra: 4

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Cān u dil almaga gör kim niçe fettānlık ider
Sakın aldanma göñül sen aña zīnhār dañı

30. **sakın:**

Gazel 3417

Mısra: 6

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Dolaşup zūlfine geldi başa çün sevdā-yı ‘ışk
Ger helāk olsañ dilā kesme sakın peyvendüñi

31. **sakın:**

Gazel 3424

Mısra: 8

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

İkrār kılur büseye dil virdüñ egerçi
İnkāra gelür soñra sakın cānuñı pey di

32. **sakın:**

Gazel 3436

Mısra: 9

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Virme Muñibbī ‘ışk-ı mecāzīye dil sakın
Bak cān göziyle görünür āñir nedāmeti

33. **sakın:**

Gazel 3437

Mısra: 9

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Muñibbī key sakın kesme ümüdüñ
Ki oldur cümle mücrimler penāhi

34. **sakın:**

Gazel 3439

Mısra: 5

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Sakın ser çekme gāflet çeşmini aç
Gerekmez servetüñ başuñ hevāyı

35. **sakın:**

Gazel 3459

Mısra: 9

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Raķīb-ile Muñibbī‘yi sakın küyuñda bir görme
Kagan arslana beñzetmek olur mı gürbe vü müşı

36. **sakın:**

Gazel 3461

Mısra: 3

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Sakın aldanma eser bir gün muñlīf rüzīgār
Kibr ü kīni terk kıl germe gögüs yelken gibi

37. **sakın:**

Gazel 3468

Mısra: 3

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Sakın meyl itme aldanma şarāba
Eger ol bezme Zühre ola çengī

38. **sakın:**

Gazel 3469

Mısra: 4

"Aman ha, sakın" anlamında bir uyarı sözü.

Ciger hūnını nūş eyle dilā çeşmüñ kabagından
Sakın yol virmegil ‘aqla olur ol meclise nāşı

39. **sakın:**

Gazel 3165

Mısra: 7

1. Uzak durmak, çekinmek, kaçınmak, içtinap etmek. 2. Olabilecek şeyleri düşünerek kendini korumak için tedbirli olmak, tedbir almak.

İy dil mecāzī ‘ışka göñül virmeden sakın
İrişdürür kişi ezel āñir nedāmete

40. **sakın:**

Gazel 3323

Mısra: 7

"Aman ha, sakın, asla" anlamında bir uyarı sözü.

Virme nādān eline gevher-i nazmuñi sakın
Zirā fark eyleyimez billür-ıla [hem] güheri

sakın-:

1. **sakınmaz:-maz**

Gazel 3192

Mısra: 7

1. *Uzak durmak, çekinmek, kaçınmak, içtinap etmek.* 2. *Olabilecek şeyleri düşünerek kendini korumak için tedbirli olmak, tedbir almak.*

Melâmetden sakınmaz ‘âşik olan
Bu nev’-ile iderler iftiḥârî

sâkiyâ:

1. **sâkiyâ:**

Gazel 3375

Mısra: 5

1-Ey içki dağıtan, kadeh sunan. 2-Ey sevgili.

Sâkiyâ lutf u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lâle reng it bâdeyi

2. **sâkiyâ:**

Gazel 3393

Mısra: 1

1-Ey içki dağıtan, kadeh sunan. 2-Ey sevgili.

Sâkiyâ sen sanma kim def^ê-i melâl egler meni
Ol dişi dürr-i ‘Aden la’li zülâl egler meni

3. **sâkiyâ:**

Gazel 3407

Mısra: 1

1-Ey içki dağıtan, kadeh sunan. 2-Ey sevgili.

Sâkiyâ nüş idelüm sun cāmı bayram irtesi
Tā bula āvâre dil ārāmı bayram irtesi

4. **sâkiyâ:**

Gazel 3434

Mısra: 6

1-Ey içki dağıtan, kadeh sunan. 2-Ey sevgili.

İçerem cām-ı şarâbı tā irince cān lebe
Sâkiyâ sun destüme sen sāğar-ı leb-ber-lebi

5. **sâkiyâ:**

Gazel 3450

Mısra: 11

1-Ey içki dağıtan, kadeh sunan. 2-Ey sevgili.

Sâkiyâ sun berü ol rāḥat-ı cān-baḥşı müdām
Gidere ḳalb-i Muḥibbî’de olan her miheni

6. **sâkiyâ:**

Gazel 3198

Mısra: 5

Ey saki. II Ey içki meclisinde içki dağıtan,
kadehlere içki koyan kimse.

‘Aql serkeşlik ider sun sâkiyâ cām-ı şabūh
‘Aklı kemdür kim ḥarîf-i bâde-i nâb olmadı

sakkâ:

1. **sakḳâ:**

Gazel 3491

Mısra: 6

(Ar.) Saka. Evlere, çeşmeden su taşımaya iş edinmiş olan kimse, sucu.

Süpürür ferrâş olupdur küyını kirpüklerüm
Su seper sakḳâ gibi dem dem bu çeşmüm merdümü

sakkâ ol-:

1. **sakḳâ ol-:-up**

Gazel 3070

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gözü saka, su dağıtıcısı olmak.

Bu Muḥibbî ḥāk-i pâyūnda müje cārüb ider
Gözleri sakḳâ olup her dem döker āb üstine

sakla:

1. **saklaya:-y, -a**

Gazel 3455

Mısra: 6

T. Gizlemek, örtmek.

Gizlese zülfinde kâdir gözlerümde gün yüzün
Cān dimāğından niçe saklaya zülfi büyümi

2. **saklayayım:-y, -a, -y, -ım**

Gazel 3405

Mısra: 8

Gizlemek. II korumak, muhafaza etmek.

Ġamzesi geldükçe çıkar karşı bu cānum benüm
Koyuban cānum yirine saklayayım tîrini

3. **sakla:**

Gazel 3127

Mısra: 1

1. (Bir şeyi) Başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek 2. Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek sûretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.

Rāzuñı sakla dime ‘ālemde hergiz bir kese
Yine ol fāş ider anı ağız açup söylese

4. **sakla:**

Gazel 3457

Mısra: 9

1. (Bir şeyi) Başkasına göstermemek için

kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek 2. Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.

Sırruñ Muhibbî sakla dilden çıkarma zînhâr
Zâhir olur ol ebed çünki tutaga düşdi

5. sakla:

Gazel 3110

Mısra: 13

(Bir şeyi) Başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek.

Sırr-ı ‘ışkı sînede sakla Muhibbî cân gibi
Yañılıp bir kimseye esrâr-ı ‘ışkı söyleme

6. saklayam:-y, -a, -m

Gazel 3123

Mısra: 5

Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.

Saklayam didükçe ‘ışkı ben derûn-ı sînede
‘İşkumuñ esrârî âh itdükçe bîrûn olmada

7. saklayam:-y, -a, -m

Gazel 3204

Mısra: 3

Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.

Kaşd eyledüm ki ‘ışkumı sînemde saklayam
Penbe içinde olur mı âteş nihân dağı

8. saklayup:-y, -up

Gazel 3100

Mısra: 9

Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.

Sırr-ı ‘ışkı sînem içre niçe yıllar saklayup
Âh-ıla bir demde şimdi âşikâr itmeñ nice

9. saklarsam:-r, -sa, -m

Gazel 3410

Mısra: 3

Bir şeyi başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek. || Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak.

Mihrüñi sînemde saklarsam ne tañ ağıyardan
Kişi lâ-büd sakınur şeytândan imânını

10. sakla:

Gazel 3286

Mısra: 10

(Bir şeyi) Başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek. II Sır saklamak.

‘İşk bî-bahâ cevher-durur nādâna izhâr eyleme
Sîneñde sakla cân gibi cândan ‘azîz tut râzuñı

sakla-:

1. sakladı:-dı

Gazel 3381

Mısra: 8

Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.

Çâh-ı zenaħda habs-i mü’ebbed idüp nigâr
Câsüs diyü sakladı göñlüm ulagını

2. saklasam:-sa, -m

Gazel 3404

Mısra: 3

Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek. || Gözetmek, esirgemek, korumak, himaye etmek.

Saklasam mihrini n’ola sînede cânum gibi
Saklamak lâzım-durur her kişiye imânını

3. saklamak:-mak

Gazel 3292

Mısra: 5

Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.

Saklamak şıyt u şadâ-yı ‘ışkumı mümkün degül
Çalmışam bâzârda çün ben melâmet küsümü

4. saklaram:-r, -am

Gazel 3377

Mısra: 5

Bir şeyi başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek.

Gonca gibi saklaram sînemde peykânun şehâ
Bu şikeste göñlümün çün ol olupdur merhemi

5. saklamak:-mak

Gazel 3404

Mısra: 4

Bir şeyi başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek.

Saklasam mihrini n’ola sînede cânum gibi
Saklamak lâzım-durur her kişiye imânını

6. saklaram:-r, --am

Gazel 3142

Mısra: 2

Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.

‘İşkum benüm bir oldı iki cihân içinde
Mihrini saklaram lîk sînemde cân içinde

7. **saklamazam:--maz, --am**

Gazel 3145

Mısra: 7

*Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek
sûretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.*

Saklamazam göz yaşından sîne-i mecrûhumu
Tig-i gamzeñ yarasıdır kim dege su bitmeye

8. **saklar-iken:-r, -i, -ken**

Gazel 3188

Mısra: 5

*Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek
sûretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.*

Çok zamân sırr-ı ‘ışkı saklar-iken
Dil-i dîvâne âşikâr itdi

9. **saklar-ıdum:-r, -i, -du, -m**

Gazel 3207

Mısra: 8

*(Bir şeyi) Başkasına göstermemek için kapamak,
örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak,
gizlemek.*

Ya kaşuñdan sehv-ile atsañ baña gamzeñ okın
Saklar-ıdum sînem içre ben anı cânım gibi

10. **saklar-ıdum:-r, -i, -du, -m**

Gazel 3217

Mısra: 7

*(Bir şeyi) Başkasına göstermemek için kapamak,
örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak,
gizlemek.*

Saklar-ıdum mihrini sînemde imânum gibi
Âteş-i ‘ışk-ıla itdi göz yaşı rûsvâ beni

11. **saklar:-r**

Gazel 3221

Mısra: 8

*Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek
sûretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.*

Tolaşaldan zülfine cân u gönül olmaz hâlâş
Ne belâya saklar iy dil ol kad ü bâlâsını

12. **saklar:-r**

Gazel 3413

Mısra: 7

*Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek
sûretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.*

Sırr-ı ‘ışkı saklar iken sînede fâş oldu âh
Duydu ‘âlem halkı bu nâle-i efğân büyüdi

13. **saklayısar:-y, -ısar**

Gazel 3237

Mısra: 6

*(Bir şeyi) Sonra değerlendirmek, kullanmak,
vermek maksadıyla ayırmak.*

Sevdâ-yı zülfî başuma bildüm belâ-y-ı mış
Bilmem ne güne saklayısar ol belâ beni

14. **saklamak:-mak**

Gazel 3251

Mısra: 4

Gözetmek, esirgemek, korumak, himâye etmek.

Yârı gördükde sakın açma derünüñ kışşasın
Saklamak hoşdur ulular meclisinde edebi

15. **saklar:-r**

Gazel 3410

Mısra: 10

*(Bir şeyi) Başkasına göstermemek için kapamak,
örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak,
gizlemek. || Gözetmek, esirgemek, korumak, himâye
etmek.*

Tig-i gamzeñ gördiler ‘uşşakı her dem öldürtür
Her kişi tende emânet saklar oldu cânımı

16. **saklasun:-sun**

Gazel 3275

Mısra: 1

*Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek
sûretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.*

Saklasun her dündan diñ yâra ad u sanını
Görmesün her nâ-sezâ göstermesün evvânımı

17. **saklamaz-ısañ:-maz, -i, -sa, -ñ**

Gazel 3291

Mısra: 5

*Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek
sûretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.*

Sırr-ı ‘ışkı saklamaz-ısañ dilâ olur ‘ayân
Zerd çehreñde gören bu eşk-i gülgün rengüñi

şal:

1. **saldı:-di**

Gazel 3046

Mısra: 4

*1. Koyvermek, serbest bırakmak, bırakmak. 2.
Koymak, bırakmak, atmak. 3. Yayılamak, sermek.*

Dil perîşân hâl-idi dağı perîşân eyledi
Çün girihler saldı ol zülf-i perîşân üstüne

2. **salup:-up**

Gazel 3367

Mısra: 5

Bırakmak, göndermek, salmak.

Öñce Mecnûn ile Ferhâd’ı karagula salup
Yürürem şimdi benim ‘ışk ilinüñ pâdişehi

3. **salma:-ma**

Gazel 3116

Mısra: 10

Bırakmak, göndermek, koyvermek, salıvermek.

Gelmişem dervāze-i hüsniñe şey-li'llāh için
Büse ihsān eylegil salma beni ferdalara

4. **saldum:-du, -m**

Gazel 3472

Mısra: 7

Bırmak, göndermek, koyvermek, saltıvermek.

Kanına girdüm yire saldum yaşum eytāmını
Korkaram yolum tutar āhir olur ol kan beni

5. **sala:-a**

Gazel 3112

Mısra: 14

1. Bırmak, koyvermek 2. Yollamak, göndermek.

Zülfine el sun Muhibbī ola kim bend eyleyüp
Sala āhir habs için seni zenaḥ zindānına

6. **şāl:**

Gazel 3342

Mısra: 10

1. Bırmak, koyvermek 2. Yollamak, göndermek.

Himmetüm bāzı didüm eyleye 'Ankā'yı şikār
İltür-idüm sözüm ilerü gel bir şāl beni

7. **sālūmi:-iim, -i**

Gazel 3321

Mısra: 6

Yıl, sene.

'İşkuñ bir hāle ugratdı beni iy mäh-rū
Niçe geçer rüz u hafta mäh bilmem sālūmi

8. **saldum:-du, -m**

Gazel 3346

Mısra: 5

Bırmak, göndermek.

Gözlerüm yaşına saldum yine bu dil zevrakın
Bād-ı āhumla yürür gözüm yaşı deryā gibi

9. **şāl:**

Gazel 3081

Mısra: 10

Bir tür yünlü kumaş.

Baḥr-i eşkümdē Muhibbī uşbu cān-ı nātūvān
Ġarḫ olam diyü gelür cismümdeki şāl üstine

sal:-

1. **salup:-up**

Gazel 3100

Mısra: 6

Koyvermek, serbest bırmak, bırmak.

Ol hümā yüksek uçarsa gönlümün şāhbāzını
Dest-i himmetle salup anı şikār itmeñ nice

2. **saldı:-dı**

Gazel 3162

Mısra: 1

1. Koyvermek, serbest bırmak, bırmak. 2. Koymak, bırmak, atmak. 3. Göndermek, yollamak.

Bir şeḥer saldı beni ol ḡonca hicrān bāḡına
Yagdı eşküñ jāleler yirine her yapraḡına

3. **saldı:-dı**

Gazel 3369

Mısra: 4

1. Koyvermek, serbest bırmak, bırmak. 2. Koymak, bırmak, atmak. 3. Göndermek, yollamak.

Pāymāl itdi gözüm yaş[ı] gibi āhir-i kār
Yırlere saldı gör ol zülf-i siyekār beni

4. **saldum:-du, -m**

Gazel 3202

Mısra: 5

Koyvermek, serbest bırmak, bırmak.

Dem-be-dem yükseklere saldum bu dil şāhbāzını
Ol hümā-pervāzı aldurdum yine turna gibi

salā:

1. **şālā:**

Gazel 3105

Mısra: 10

Çaḡırma, dāvet etme, dāvet. II Cuma ezānından önce, ramazanlarda sahurdan sonra ve pek çok yerde bir kimsenin ölümünü haber vermek üzere minārelerde belli bir usūle göre tekrarlanan okunan, Hz. Muhammed'e övgü ve duā māhiyetindeki salāvāt-ı şerife.

Ter ḡazellerle Muhibbī tāze dīvān bağladı
Ehl-i nazma diñ şālā gelsün berü dīvānuma

salā it:

1. **şālā it:-dü, -ñ**

Gazel 3318

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salā okumak II davet etmek, çaḡırmak.

'İyd oldı ḡurbāna şālā itdün gelüp 'āşıkларуñ
Kıldı vişāle irmedi ol cān ki ḡurbān olmadı

salāh:

1. **şālāhuñ:-uñ**

Gazel 3161

Mısra: 2

1. İyi duruma gelme, düzelme, iyileşme, iyi olma. 2. Doğruluktan, dürüstlükten ayrılmama, dinin yasakladığı şeylerden kaçınma. 3. Barış, rahatlık ve huzur içinde olma, sulh.

Düşdi gönülüm bir perînün zülf-i 'anber-bârına
Tevbe kıldı şimdiden girü şalâhuñ kârına

sâle:

1. şale:

Gazel 3125
Mısra: **10**
Senelik, yıllık.

Muhibbî zühd ü takvâdan geçerci şahn-ı gülşende
Eger on dört yaşar sâkî ola mı dañı yek şale

salın:

1. salınsa:-sa

Gazel 3038
Mısra: **3**
Edalı bir biçimde yürüme.

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nâz-ıla
Ciger kanın gözümden dil saçar âheste âheste

2. salını:-ı

Gazel 3082
Mısra: **5**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürüme.

Salını zülfine ta'zîm iderse tañ mîdur çeşmi
Ğarâbet mi olur gebre sücüd eylerse hâçına

3. salın:

Gazel 3243
Mısra: **5**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürüme.

İy sehî servüm hırâmân salın sen nâz-ıla
Cûlar iltsün pâyuna 'âşıkларуñ göz yaşını

4. salın:

Gazel 3283
Mısra: **1**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürüme.

Salın iy serv-i sehî nâz-ıla seyr it çemeni
Cân fedâ ide gören diye saña cân-ı meni

5. salınur:-ur

Gazel 3350
Mısra: **4**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürüme.

Ben niçe itmeyeyim göz yaşını âb-ı revân
Salınur her tarafa nâz-ıla ol serv-i sehî

6. salın:

Gazel 3449
Mısra: **10**

Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürüme.

Bu Muhibbî yaşını âb-ı revân ister-iseñ
Cilveler eyle salın karşıma iy serv-i sehî

7. salınaydı:-a, -y, -dı

Gazel 3424
Mısra: **1**
Yürürken hoş bir eda ile sağa sola hafifçe eğilmek; sallanmak, sarsılmak.

Ol serv-i sehî nâz-ıla bir kez salınaydı
Yolına anuñ cân revân itmege yanaydı

8. salınma:-ma

Gazel 3403
Mısra: **3**
Salınmak, sallanmak, sağa sola veya öne arkaya hafifçe sallanmak II naz ve eda ile yürüme II birlikte vakit geçirmek.

Ğâfil salınma hâlûme ki geh nezzâre kıla
Vâcib-durur çü şâha ra'ıyyet ri'âyeti

9. salınup:-up

Gazel 3465
Mısra: **1**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürüme. II Sevgilinin salınarak yürümesi.

Dün serv gibi salınup ol gül budâcuğı
Mestâne-vâr eline almış ayacucuğı

10. salınup:-up

Gazel 3487
Mısra: **1**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürüme. II Sevgilinin salınarak yürümesi.

Salınup serv tek gitdi dilümde âh-ı gam kaldı
Gözüm yaşı revân oldu baña ancak elem kaldı

11. salınsa:-sa

Gazel 3401
Mısra: **5**
Sağa sola veya öne arkaya hafifçe sallanmak. || Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürüme.

Salınsa serv gibi gelse gül-veş
Akıdur gözlerümden seyli haylî

salın:-

1. salınup:-up

Gazel 3024
Mısra: **8**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürüme.

Gözlerüm yaşı revân olup akar cûlar gibi
Serv gibi salınup ol yâr eger tenhâ geze

2. **salnup:--up**
Gazel 3138
Mısra: **10**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve edâ ile yürümek.

İy Muhibbî gözünü yaşını kıl âb-ı revân
Ola kim salnup ol serv-i ser-efrâz gele

3. **salnsun:-sun**
Gazel 3154
Mısra: **7**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve edâ ile yürümek.

Serv tek seyr-i semen içre salnsun yine yâr
Gevher-i eşk dökem yolına dâmânlar ile

saltanat:

1. **salñanatuñ:-uñ**
Gazel 3085
Mısra: **8**
Hükümdarlık, sultanlık | hakimiyet, güç.

Ger şâh iseñ de vaqtüñi hoş gör geçer nefes
Aldanma sakın salñanatuñ taht u tâcına

2. **salñanat:**
Gazel 3406
Mısra: **3**
Hükümdarlık, hâkimiyet.

Saltanat didükleri ancak cihân gavgâsıdır
Olmaya baht u sa'âdet dünyede vahdet gibi

san:

1. **şanımdadır:--i, --n, --da, --dur**
Gazel 3128
Mısra: **5**
İtibar, nam, şöhret, şan, ün.

Ol perîñüñ dil perîşân eylemek şanımdadır
Anuñ-ıçun meyl ider zülf-i perîşân oynına

2. **sanmasun:-ma, -sun**
Gazel 3414
Mısra: **5**
Sanmak, düşünmek, zannetmek.

Dil hânesine gelse gamuñ sâde sanmasun
Yir yir bu eşk-i surh-ıla münakkaşın dağı

3. **sanma:-ma**
Gazel 3041
Mısra: **7**
Sanmak, düşünmek, zannetmek.

Sanma ki Muhibbî gibi var âdem içinde

4. **şanı:-ı**
Gazel 3490
Mısra: **8**
1. İyi bir nitelikle tanınmış olma durumu, ün, şöhret, itibar. 2. Azamet, büyüklük, ululuk.

'Aceb divâne dil bilsem neden umar vefâ resmin
Cefâ üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şanı

5. **şâne:-e**
Gazel 3055
Mısra: **10**
Büyüklük, ululuk, azamet.

Pâralansa şâne-veş tañ mı Muhibbî bu yürek
El uzadur âh her dem şâne ol gîsülara

6. **sanma:-ma**
Gazel 3005
Mısra: **10**
... olduğunu düşünmek, zannetmek.

Yok derd-i 'ışka itme dilâ gel mu'âlece
Sanma lebinden özge saña kimse em kıla

7. **san:**
Gazel 3008
Mısra: **8**
... olduğunu düşünmek, zannetmek.

Hâlüñi 'arızuñda her kim görürse eydür
Bir Hindi devşürür gül san gülsitân içinde

8. **sanasın:-a, -sın**
Gazel 3038
Mısra: **8**
... olduğunu düşünmek, zannetmek.

Seğergeh vâdi-i gamda çeres gibi figân eyler
Sanasın kârbân-ı dil göçer âheste âheste

9. **sanmañuz:-ma, -ñuz**
Gazel 3046
Mısra: **7**
... olduğunu düşünmek, zannetmek.

Sanmañuz derd ü belâdan döstlar yüz döndürem
'Aşık oldur derdi tercih ide dermân üstine

10. **sanur:-ür**
Gazel 3046
Mısra: **6**
... olduğunu düşünmek, zannetmek.

Tâğlarla kim göre deşt-i belâda cismümi
Zâğlar konmuş sanur mecnûn-ı 'üryân üstine

11. **sanasın:-a, -sın**
Gazel 3072
Mısra: **4**
... olduğunu düşünmek, zannetmek.

Åh kim deryā-yı eškümde bu çeşmüm merdümi
Sanasın bir keşfidür durmaz döner girdäbda

12. **sanasın:-a, -sın**

Gazel 3082

Mısra: 4

... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Şehā zülfün 'iķābından dil ü cānum ħalāş olmaz
EsİR olmuş kebütördür sanasın dest-i lāçine

13. **sanurdum:-ur, -du, -m**

Gazel 3086

Mısra: 11

... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Bilmez idüm 'ışķ ben āsān sanurdum dōstlar
Şimdi bildüm key katı düşvār imiş geldi başa

14. **sanmañ:-ma, -ñ**

Gazel 3095

Mısra: 11

... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Her kim ki şāh olupdur sanmañ ħuzūr ider ol
Derviş ki ola kāni' 'ömri geçer şafāda

15. **sanma:-ma**

Gazel 3124

Mısra: 12

... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Ĥaķıķat sözlerini diñle benden
Göñül virdüm beni sanma mecāza

16. **sanmañuz:-ma, -ñuz**

Gazel 3306

Mısra: 10

... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Baş terkin urup kıydı bu cānına Muĥibbī
Bu 'ışķ yoludur siz anı sanmañuz ki kem itdi

17. **sanma:-ma**

Gazel 3361

Mısra: 9

... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

İy Muĥibbī görinen şahrāda sanma lāledür
Yir mi kaldı gözlerümden ĥün-ı dil saçılmadı

18. **sanmañuz:-ma, -ñuz**

Gazel 3376

Mısra: 2

... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Dil-i şūrīde sevmişdür yine çün bir perī-zādı
İşüm ney gibi efgāndur anı siz sanmañuz şādī

19. **sanma:-ma**

Gazel 3393

Mısra: 1

... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Sākiyā sen sanma kim def'-i melāl egler meni
Ol dişi dürr-i 'Aden la'li zülāl egler meni

20. **sanma:-ma**

Gazel 3445

Mısra: 3

... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

İy göñül sanma olursın bend-i zülfinden ħalāş
Bağladı çün bir kılıyla gözleri cādū seni

21. **sanma:-ma**

Gazel 3476

Mısra: 9

... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Men' ola sanma Muĥibbī eyleme sineñ siper
Tiri āhenden geçer atsa kemān ebrüları

22. **sanasın:-a, -sın**

Gazel 3484

Mısra: 6

... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Kemān ebrün-ıla çeşmün görelden
Bükildi oldu kaddüm sanasın yay

23. **sanma:-ma**

Gazel 3190

Mısra: 3

Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek.

Seni cān-ıla eger sevdim ise sanma günāh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādīşehi

24. **san:**

Gazel 3476

Mısra: 7

Sanki, adeta, güya.

San geyer ol sīm-ten üstine dāvūdī zirih
Her kaçan eyler perīşān tağıdur gisüları

25. **şānuma:-um, -a**

Gazel 3105

Mısra: 6

Şan, ün, şöhrət.

Sen hümāyı bāz-ı himmetle şikār itsem ne tañ
Çünkü pervāz eylemek gelmiş ezelden şānuma

26. **sanuram:-ur, -am**

Gazel 3131

Mısra: 2

Düşünmek, zannetmek.

Zülf-i 'anber-bārını görsem ruĥ-ı dildārda
Destine sünbül asılmış sanuram gülzārda

27. **sanur:-ur**

Gazel 3026

Mısra: 7
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Ḥaddi üstinde gören ḥāl-i siyāhını sanur
Taht-ı ‘āc üstine çıkmış yine şāh-ı Ḥabeş’e

28. **sanur:-ur**
Gazel 3109
Mısra: 14
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Görenler sīnemūn üstinde dāğum
Sanur açıldı şāhrālarda lāle

29. **sanasın:-a, -sın**
Gazel 3120
Mısra: 6
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Güneş ruhsārını gördüm beni benden hemān aldı
Göyündüm āteş-i ‘ışka sanasın şem‘e pervāne

30. **sanur:-ur**
Gazel 3139
Mısra: 8
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Dāğlarla kim göre şāhrā-yı ğamda cismümü
Zāğlar üşmiş sanur Mecnūn-ı ‘üryān üstine

31. **sandum:-du, -m**
Gazel 3144
Mısra: 5
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Togrı sandum kaşlaruña karşı ben kıldum namāz
Egrilik olsa ‘aceb mi kāfiri mihrābda

32. **sanurlar:-ūr, -lar**
Gazel 3236
Mısra: 2
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Seyr idenler bir nazar derdüñle sīnem bağımı
Lāleler bitmiş sanurlar yir yir anuñ dāğını

33. **sanurlar:-ūr, -lar**
Gazel 3301
Mısra: 4
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Ġam-ı Şīrīn ile Ferhād şu deñlü nāleler kıldı
Şadā-yı ‘aqsidür kılmiş sanurlar Bī-sütün oldu

34. **sanmañ:-ma, -ñ**
Gazel 3318
Mısra: 6
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Gāhī cefā gāhī sitem gāhī belā geh derd ü ğam
Eksük degül miñnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

35. **sandum:-du, -m**
Gazel 3354
Mısra: 2
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Gördüm gezer nāz-ıla ol serv-ķameti
Sandum ki hemān başuma kopdı kıyāmeti

36. **sanmañ:-ma, -ñ**
Gazel 3357
Mısra: 5
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Beni tenhā giriftār-ı esīr-i zūlf olam sanmañ
Var anuñ tār-ı zūlfinde niçe yüz biñ giriftārı

37. **sanur:-ur**
Gazel 3366
Mısra: 3
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Ġarķa virmiş ser-niğün olmuş iki keştī sanur
Baħr-ı eşkümde görenler uşbu iki kaşumı

38. **sanmañ:-ma, -ñ**
Gazel 3371
Mısra: 6
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cān itmek velī
‘Aşķam sanmañ baña bu müşkil āsān olmadı

39. **sanmañ:-ma, -ñ**
Gazel 3379
Mısra: 1
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Bu fenā deyrinde sanmañ cāh u māl egler beni
Bir yüzi gün alnı meh kaşı hilāl egler beni

40. **sanmañ:-ma, -ñ**
Gazel 3380
Mısra: 3
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Şafaķ sanmañ kenār-ı āsümānda
Şerārımdan benüm gökler dutışdı

41. **sanmañ:-ma, -ñ**
Gazel 3393
Mısra: 8
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Zerre gelmez ‘aynuma bāğ-ı cinānuñ gülleri
Ol yüzi gülzārsuz sanmañ nihāl egler meni

42. **sanasın:-a, -sın**
Gazel 3395
Mısra: 2
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*

Ķamer devrinde ol meh-rū geyer zerrīn külāh egri
Sanasın ebrdür zūlfı olur gāh togru gāh egri

43. **sanur:-ur**
Gazel 3400
Mısra: 6
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*
- Gözleri nâz uyhusından şöyle maḥmûr old[ı] kim
Sanur anı bilmeyen bîmâr ider nâz uyhusı
44. **sanurlar:-ür, -lar**
Gazel 3408
Mısra: 7
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*
- Sinemde gören şâh-ı ğamı ḥayme sanurlar
Bu gözlerümün yaşı ile kanlu ḥabâbı
45. **sanur:-ur**
Gazel 3414
Mısra: 8
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*
- Cevr oklarıyla âh olalı toptolu yürek
Her kim görürse beni sanur tîr-keşin daḥı
46. **sanasin:-a, -sın**
Gazel 3457
Mısra: 4
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*
- Sinemde dâğum üzre yir yir dökildi yaşum
Nezr akçası sanasin geldi çerâğa düşdi
47. **sanmañ:-ma, -ñ**
Gazel 3478
Mısra: 7
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*
- Görinen çarḥuñ kenârında anı sanmañ şafak
Süz-ı âhumdur anuñ dâmânına âteş kodı
48. **sandı:-dı**
Gazel 3428
Mısra: 4
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*
- Dil nakdini yoluñda ḥarc itdi bilüñ cân da
Bî-çâre derdmend âh yâr olasını sandı
49. **sandı:-dı**
Gazel 3463
Mısra: 7
... *olduğunu düşünmek, zannetmek.*
- Ṭarîḳ-i 'ışk bir yoldur iki sandı anı zâhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı
50. **sanduñ:-du, -ñ**
Gazel 3472
Mısra: 1
Düşünmek, sanmak, zannetmek.

Şüret-i dîvâr sanduñ göricek iy cân beni
Bilmedüñ mi iy perî sen eyledüñ ḥayrân beni

51. **san:**
Gazel 3423
Mısra: 2
Düşünmek, sanmak, zannetmek. II Sanki.

Ġamzesi deldi geçer çatdı kaşın yâr sıdı
Ok atup yayını san yasdı kemândâr sıdı

52. **san:**
Gazel 3413
Mısra: 6
"Sanki, adeta, güya" anlamlarında kullanılan zarf.

Bahr-ı 'ışk içre bulup neşv ü nemâ kanlu yaşum
Ka'r-ı deryâdaki san niçe mercân büyüdi

53. **sanduñ:-du, -ñ**
Gazel 3370
Mısra: 3
... *olduğunu zannetmek, farzetmek.*

Fikr idersin zâhidâ sanduñ anı derd ü elem
Başka bir 'âlem-durur 'âlemde miḥnet 'âlemi

54. **sanduñ:-du, -ñ**
Gazel 3413
Mısra: 10
... *olduğunu zannetmek, farzetmek.*

La'l[i] üzre iy Muḥibbî sâye-i ebrûsıdur
Ḥaṭ diyü itdüñ ğalaṭ sanduñ cânân büyüdi

55. **şânuñ:-uñ, -ı**
Gazel 3254
Mısra: 10
1. *İyi bir nitelikle tanınmış olma durumu, ün, şöret, itibar.* 2. *Azamet, büyüklük, ululuk.*

İy Muḥibbî söz güherdür ol daḥı a'lâ gerek
Bilmeyenler tâ bileler bunuñ-ıla şânuñı

56. **san:**
Gazel 3444
Mısra: 8
"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Zülfinüñ âġını kurmuş yine diller şaydına
Ḥâller yir yir görünür san içinde dânesi

san-:

1. **sanurduk:-ur, -duk**
Gazel 3365
Mısra: 14
Sanmak, düşünmek, zannetmek.

Bu Muḥibbî şî'rini gören kemâle irdüġin
Bir sanurduk didi beñzer var-ı mış Selmân iki

2. **sanma:-ma**

Gazel 3293

Mısra: 9

... *olduğunu düşünmek.*

Muhibbî çevre mâyıldür güzeller terk ide sanma
Kesebilmez degül mu'tâd ola bir kimsenün hüyı

3. **sanma:-ma**

Gazel 3414

Mısra: 3

... *olduğunu düşünmek.*

Yaluguz beni sanma ki yüzüne 'aşıkam
Bend ü belâ vü zülf esîri kaşım dağı

4. **sanur:-ur**

Gazel 3210

Mısra: 7

*Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde
kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini
düşünmek, zannetmek.*

Cev-be-cev dünyâyı cem' itseñ sanur mısın kalur
Dagıdır bād-ı fenâ āhir anı hırmen gibi

5. **san:**

Gazel 3046

Mısra: 2

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Şol mu 'anber zülf düşmiş hadd-i cānān üstine
Deste-i sünbüldür ol san verd-i hāndān üstine

6. **san:**

Gazel 3046

Mısra: 12

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Sebze haţtuñı görüp didi Muhibbî hasta-dil
Sāye salmış Hızır'dur san āb-ı hayvān üstine

7. **san:**

Gazel 3049

Mısra: 12

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Lebünden büse aldı cān[1] virdi
Muhibbî san megesdür engübinde

8. **san:**

Gazel 3081

Mısra: 6

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Lāle haddün üzre cānā cā-be-cā haţı-ı siyāh
İbrişimden san hayāl işi-durur al üstine

9. **san:**

Gazel 3109

Mısra: 8

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Güzeller seyr ider olmuş 'arāk-rîz
Ki san gül-berg üzre düşdi jäle

10. **san:**

Gazel 3115

Mısra: 12

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

'Anber saçıdır gül yüzini görmege mâni'
San hâyil olur ebr gelür bedr iken aya

11. **san:**

Gazel 3125

Mısra: 4

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

İçüp mey geldi tâbından 'izârına 'arāk yir yir
Seher vaktında san düşmüş gülün etrafına jäle

12. **san:**

Gazel 3139

Mısra: 2

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Sebze-i haţtuñ gören dir la'l-i hāndān üstine
Hızrdur san sāye salmış āb-ı hayvān üstine

13. **san:**

Gazel 3157

Mısra: 6

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Görmek dilersem mâni' olur yarı rakıñ āh
San ebr gibi hâyil olur bedr iken aya

14. **san:**

Gazel 3225

Mısra: 6

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Bir bakışıyla eyledi murğ-ı dili şikār
San şahin aldı pençesine bir kebūteri

15. **san:**

Gazel 3273

Mısra: 8

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Gözüm yaşın döküp gönlüm yine derd-ile āh itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san taze nihāl oldı

16. **san:**

Gazel 3431

Mısra: 4

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Gören haddinde ol hāl-i siyāhı
Didi san Rūm iline Hindî düşdi

17. **san:**

Gazel 3454

Mısra: 6

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Ser-i kûyında göz yaşı baña eğlence olmışdur
Anuñla eğlenür gönülüm ki san âb-ı revân buldı

18. **san:**

Gazel 3463

Mısra: 2

"Sanki, adeta, güya" anlamında edat.

Ğazabla baksa dilber bir yire gelür iki kaşı
San iki pehlevānlardur komış birbirine başı

19. **sanasın:-a, -sın**

Gazel 3164

Mısra: 6

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek. 3. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Ol perī-ruhsārī görsem bīd gibi ditirerem
Sanasın bir ĥastadur kim ditreye cān üstine

20. **sanasın:-a, -sın**

Gazel 3231

Mısra: 8

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek. 3. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Gözüm yaşın şarāb idüp yanuk bagrum kebāb itsem
Bu gönülüm nāleler eyler sanasın saz-ı ŧanbūrī

21. **sanmañ:-ma, -ñ**

Gazel 3172

Mısra: 6

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek. 3. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Her ne söylerse riyyādur kendüzi itmez ‘amel
Çünkü dünyā mestidür sanmañ ki anı ayıla

22. **sanma:-ma**

Gazel 3209

Mısra: 1

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek. 3. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Mihnet-ile sanma bagrum iy şanem baş olmadı
Ĥün-ı dilden dem-be-dem ya gözlerüm yaş olmadı

23. **sanma:-ma**

Gazel 3218

Mısra: 7

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek. 3. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Giderse vādīye mecnūn anı bī-ķayddur sanma
Üşüpdür başına anuñ cihānuñ cümle ġavġāsı

24. **sanma:-ma**

Gazel 3247

Mısra: 9

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek. 3. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Arasañ sanma Muĥibbī bulına genc-i vişāl
Anılur adı hemān kendüsi nā-yāb gibi

25. **sanma:-ma**

Gazel 3261

Mısra: 5

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek. 3. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Eksilür sanma nigārā uşbu cāh u ĥaşmetüñ
Merĥametle eyleseñ süy-ı ġedāyān nökeri

26. **sandı:-dı**

Gazel 3219

Mısra: 6

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek. 3. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Āteş-i hicre kebāb oldu göyindi cigerüm

Eşk-i çeşmümi gören sandı ‘akıķ-i Yemenī

27. **sanur:-ur**

Gazel 3224

Mısra: 10

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Bu Muĥibbī ġiceler şubĥa deġin nāle kılur
Bezmi-i ġam içre anı kim göre sanur nāyī

28. **sanur:-ur**

Gazel 3231

Mısra: 12

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Maħabbet cāmın içelden Muħibbī şöyle mest oldu
Anı kim bilmeye sanur içüpdür āb-ı engürü

29. **sanur:-ur**

Gazel 3232

Mısra: 18

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Yürür Muħibbī gerçi ki ser-pā-bürehnedür
Ser-püş sanur başında gören āh u vāsını

30. **sanur:-ur**

Gazel 3235

Mısra: 6

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Servlerdür sīnem üzre çekdüğüm yir yir elif
Lāleler bitmiş sanur kim görse bagrum dāđını

31. **sanur:-ur**

Gazel 3246

Mısra: 12

1. Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek. 2. ... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Muħibbī cām-ı 'ıškuñı içelden şöyle mest olmuş
Görenler bilmeyüp sanur içüpdür āb-ı engürü

san kim:

1. **san kim:**

Gazel 3098

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Sanki.Farz edelim ki, güya.

Ĥaddi ile zūlfini gördüm iderler 'arbede
Rūm şāhı ceng ider san kim varup Efreng-ile

2. **san kim:**

Gazel 3247

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sanki.Farz edelim ki, güya.

Mescid-i ĥüsnüñi iy dōst san kim cāmı' iden
Eylemiş kaşlaruñ ol cāmı'e mihrāb gibi

3. **san kim:**

Gazel 3026

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sanki, güya.

Her tarafından zūlf kim düşmüş o ĥaddi meh-veşe
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneşe

4. **san kim:**

Gazel 3147

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sanki, güya.

Sāğar-ı çeşmümden ruħsāruñ ĥayāli iy şanem
Tāze gül yapragıdır san kim şarāb-ı nābda

saña:

1. **saña:**

Gazel 3064

Mısra: 4

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Cefā vü cevr çekmekle benüm ĥod baña yitmişdür
'Aceb n'itdüm saña iy ĥam gelürsin bir yaña sen de

2. **saña:**

Gazel 3086

Mısra: 9

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Rāzıyam öldür beni kanum ĥelāl olsun saña
Başumı yirden götür tek bagla anı tirkeşe

3. **saña:**

Gazel 3131

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Sen baña bir büse virdüñ ben saña cān u dilüm
Assı itmedüm cihānda illā bu bāzarda

4. **saña:**

Gazel 3138

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Oĥ diyem ĥamzelerüñ sīneme geldükde benüm
Ben niyāz eyledüğüm saña kamu nāz gele

5. **saña:**

Gazel 3195

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Āh kılsam aglasam yaşum saña itmez eser
Katı gönlüñ dōstum pekdür senüñ mermer gibi

6. **saña:**

Gazel 3219

Mısra: 12
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Hicr-ile öldürüp itseñ bu Muhibbî'yi hâlâş
Çok du'âlar idiserdür saña kabri çemeni

7. saña:
Gazel 3231
Mısra: 1
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Yüzün gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez hürî
Haķıķat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nürî

8. saña:
Gazel 3246
Mısra: 4
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Mekānuñ 'ālem-i 'ulyā turaguñ cennet-i me'vā
Kapuñ derbānidur Rıdvan olup çāker saña hürî

9. saña:
Gazel 3246
Mısra: 9
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Cihāna şāh olmakdan saña kul olmadur fāhrum
Gerekmez Kayşer u Dārā olam hakan-ı Fağfūrî

10. saña:
Gazel 3253
Mısra: 1
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

O kim iy serv-kaç bālā felekde saña yir itdi
Beni pā-māl-i 'ışķ idüp ayak altında zîr itdi

11. saña:
Gazel 3283
Mısra: 2
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Salın iy serv-i sehî nāz-ıla seyr it çemeni
Cān fedā ide gören diye saña cān-ı meni

12. saña:
Gazel 3015
Mısra: 10
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri Sen zamirinin
yönelme durumu eki almış biçimi.

Dilā atlās dībāyı n'idersin
Saña yitmez mi bir palās-ı jende

13. saña:
Gazel 3253
Mısra: 7
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri .Sen zamirinin
yönelme durumu eki almış biçimi. (Sevgili
bağlamında.).

Beni çün eyledi muhtāc saña dāduma dād eyle
Elüm tut düşdüm ayaktan seni çün dest-gır itdi

san'at:

1. san'at:
Gazel 3462
Mısra: 5
Duygu, tasavvur ve fikirleri etkili bir biçimde ve
göze gönle hitap edecek şekilde söz, yazı, resim,
heykel vb. ile ifade etme hususundaki yaratıcılık.

Eger bāzār-ı 'ışķ içre sorarsañ ne-durur san'at
Alurlar nağd-i cān-ıla metā'-ı vaşl-ı cānānı

sanc-:

1. sançar:-ar
Gazel 3256
Mısra: 2
Saplamak, batırmak.

Çeşmün müjgānın almışdur ele hançer gibi
Hışm-ıla geldi benüm bu bagruma sançar gibi

sancak çek-:

1. sancak çek-:
Gazel 3025
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bayrak çekmek.

Başa tād eyleyelüm sāğār-ı meyden sākî
Başka sancak çekelüm āh idüp efğānlar-ıla

sançar:

1. sançar:
Gazel 3256
Mısra: 4
Büyük Selçuklu sultanı.

Atuñ ayagina düşmişdür gelüp üftādeler
Çek 'inān-ı esbüñi sultānsın Sançar gibi

sancıl-:

1. sancılmadı:-ma, -dı
Gazel 3361
Mısra: 6
Batmak, saplanmak.

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i cefā
Dem m[i] var cevrları bu bagruma sancılmadı

sancu:

1. sancu:-lı
Gazel 3279
Mısra: 8
Organlarda batar veya saplanır gibi hissedilen
şiddetli ağrı.

Ėam meclisinde içeli çeşmüm şārābını
SİNemi alma sanculu dilde kebāb oldu

sanem:

1. **şanem:**

Gazel 3024

Mısra: 1

1. Put. 2. put gibi güzel sevgili.

‘Āşıka cānlar bağışlar ol şanem gelse söze
Öldürür ‘āşıkları nāz-ıla ger gözin süze

2. **şanem:**

Gazel 3057

Mısra: 5

1. Put. 2. put gibi güzel sevgili.

Ger murāduñ cān ise alduñ ko cevri iy şanem
Bu meseldür kimde kİN ola müselmān olmaya

3. **şanem:**

Gazel 3217

Mısra: 1

1. Put. 2. Put gibi güzel sevgili.

İy şanem bilsem ne için zār idersin hā beni
Tūr-ra-i zūlf-i siyehkārūñ ucundan vā beni

4. **şanemler:-ler**

Gazel 3099

Mısra: 3

Ar. Put. II Güzel kimse.

Deyr içinde dün şanemler seyrine hayrān olup
Secdeyi bİ-İhtiyār itdüm büt-i şannāzumā

5. **şanem:**

Gazel 3147

Mısra: 7

1. Put. 2. Çok güzel kimse, dilber, mahbūbe.

Sāğar-ı çeşmümde ruhsārūñ hayāli iy şanem
Tāze gül yapragıdır san kim şārāb-ı nābda

6. **şanem:**

Gazel 3205

Mısra: 5

1. Put. 2. Çok güzel kimse, dilber, mahbūbe.

Bilūme zūnnār-ı zūlfūñ bağlayaldan iy şanem
Mesken idinsem ‘aceb midür eger büt-ḥāneyi

7. **şanem:**

Gazel 3207

Mısra: 5

1. Put. 2. Çok güzel kimse, dilber, mahbūbe.

Secde eyler pāyuña her dem şurāḥi iy şanem
Eşk-i çeşmin akıdır bu çeşm-i giryānum gibi

8. **şanem:**

Gazel 3209

Mısra: 1

1. Put. 2. Çok güzel kimse, dilber, mahbūbe.

Mihnet-ile sanma bağrum iy şanem baş olmadı
Ḥūn-ı dilden dem-be-dem ya gözlerüm yaş olmadı

9. **şanem:**

Gazel 3281

Mısra: 1

1. Put. 2. Çok güzel kimse, dilber, mahbūbe.

Yokdur cihānda bir şanem iy dōst senūñ rūyuñ gibi
Sūnbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

sanki:

1. **sanki:**

Gazel 3056

Mısra: 8

Ādeta, farz edelim ki, güya.

Nūş kılsam kāse-i çeşmüm yine anı tolar
Sanki cām-ı sāğar-ı İskenderi oldum yine

2. **sanki:**

Gazel 3069

Mısra: 6

Ādeta, farz edelim ki, güya.

Kırmızı pūş oluban almış ele la‘l kadeḥ
Sanki ḥūbān-ı Firenk‘dür büt-i tersā lāle

3. **sanki:**

Gazel 3137

Mısra: 8

Ādeta, farz edelim ki, güya.

Ḳatlūme ḥançer çeküp ġamzeñ emān virmez amān
Sanki Rüstemdür gelür ceng itmege Suhrāb-ıla

4. **sanki:**

Gazel 3058

Mısra: 10

"Ādeta, gibi, tıpkı" anlamında benzetme edatı.

Gülşen-i ḥüsnūne karşı bu Muḥibbī tā seher
Medḥūñ okur sanki bülbüldür gelür güftāra de

5. **sanki:**

Gazel 3325

Mısra: 10

"Ādeta, gibi, tıpkı" anlamında benzetme edatı.

Gülşende Muḥīb bir ġazel-i ābdār okur
Tūḫī-ṭab‘ sanki ider kAND-ı nisārı

sanma:

1. **sanmañuz:-ñuz**

Gazel 3268

Mısra: 9

... olduġunu düşünmek, zannetmek.

Gülşen içre sanmañuz çın seher ki jâledür
Her yaña saçıldı âh itdi hezârûñ giryesi

sanur ki:

1. **sanur ki:**

Gazel 3136
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sanur ki.

Şafha-i ruhsârûm üzre iy Muhibbî hâlümü
Kim gören sanur ki tañrîr eylemişdür kan-ıla

sanuram ki:

1. **sanuram ki:**

Gazel 3011
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sanuram ki. ... olduğunu düşünmek, zannetmek.

İy Muhibbî giceler gelse hayâl-i zülf-i döst
Sanuram ki mârdur sinemde girür inüme

sarrâf:

1. **şarrâfî:-ı**

Gazel 3466
Mısra: **8**
1. *Altın, mâdenî ve kâğıt paraları birbiriyle değıştirmeyi, bozmayı, tahvil alış verişi yapmayı meslek edinmiş kimse. 2. Bir şeyden iyi anlayan, o şeyin ehli olan kimse.*

Yine gavvâş-şifat bañr-ı ma'ânîye talup
Niçe dürler çıkarup oldum anuñ şarrâfî

sarrâf-ı cihân:

1. **şarrâf-ı cihân:**

Gazel 3423
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dünya sarrafı.

Gördi şarrâf-ı cihân şî'r-i Muhibbî'yi didi
Kıymet-i cevher[i] bu nazm-ı güher-bâr sıdı

şat:-

1. **şatarsa:-ar, -sa**

Gazel 3088
Mısra: **8**
Satmak.

Cân terkini kim ura irer büseme dirmiş
Biñ cân virelüm cân-ıla diñ aña şatarsa

2. **satduğûñ:-dug, -uñ**

Gazel 3202
Mısra: **7**

(Övünmek maksadıyla) Kendinde olmayan bir
şeyi var gibi göstermek, gösteriş yapmak.

Men' idersin 'aşıkı ammâ riyâdur satduğûñ
Zâhidâ 'ucb-ıla gördüñ kendüñi dâñâ gibi

3. **satabilmez:-abil, -mez**

Gazel 3229
Mısra: **8**
(Bir şeyi) Bir bedel karşılığında başkasına devretmek.

Başuñ eflâke irse ğarra olma
Cihâna satabilmez kimse zürî

savas:

1. **savaşını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3243
Mısra: **4**
1. *Devletler arasında cereyan eden silâhlı çarpışma, cenk, harp, muhârebe. 2. Kavga, mücâdele.*

Şâh-ı 'ışka kimisi baş u kimi cân iletür
Ehl-i 'ışkuñ gel temâşâ eyle [sen] savaşını

savt-ı dâvûd:

1. **şavt-ı dâvûd:-ı**

Gazel 3456
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hz. Davut'un sesi.

Söze geldükçe ol meh-rû düşer üstine bî-diller
Nite kim kuşlar üşmişdür işidüp şavt-ı Dâvûd'ı

şavt-ı şürâhi:

1. **şavt-ı şürâhi:**

Gazel 3143
Mısra: **2**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şürâhi (İçine su, şerbet, şarap vb. şeyler koymaya yarayan, uzun boyunlu cam veya billûr kap.)nin sesi.

'İşret deminde sāğarı beñzetdiler güle
Şavt-ı şürâhi kulçulını dañı bülbüle

şavt-ı zencîr it:-

1. **şavt-ı zencîr it:-me, --se**

Gazel 3079
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Zincir sesi çıkarmak. (Mecnûn'un divaneliği bağlamında).

Bezm-i ğamda kim dir-idi Kaş içün sultân-ı 'ışk
Bâdesin göz yaşı sazın şavt-ı zencîr itmese

savur:

1. **savurur:-ur**

Gazel 3360

Mısra: 4

Bir yerden başka bir yere sürüklemek II savurmak.

Taň degül gülgün olup yagdursa kan yire şehâb
Çün şehîd-i 'ışkuñuñ yil savurur topragını

sa'y kıl:

1. **sa'y kıl:-sa, -ñ**

Gazel 3461

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çalışmak, gayret etmek, çabalamak, didinmek, uğraşmak.

Dâne dâne sa'y kılsañ eyleseñ dünyâyı cem'
Tagıdur bād-ı fenâ âhir anı hırmen gibi

savd:

1. **şaydına:-ı, -n, -a**

Gazel 3444

Mısra: 7

(Ar.) Av, şikâr.

Zülfinüñ ağını kurmuş yine diller şaydına
Hâller yir yir görinür san içinde dânesi

2. **şaydına:-ı, -n, -a**

Gazel 3460

Mısra: 5

(Ar.) Av, şikâr.

Hâlini dâne dökelden ehl-i diller şaydına
Zülfi bendine giriftâram kosun yayı kaşı

3. **şaydına:-ı, -n, -a**

Gazel 3236

Mısra: 9

1. Av, şikâr. 2. Avlama, avlanma.

İy Muhibbî murğ-ı diller şaydına ol dil-firîb
Çeşm-i şayyâdı eline virdi zülfi agını

savd it:

1. **şayd it:**

Gazel 3407

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avlamak.

Dâğuñı dâm eyle şayd it eşk-i çeşmüñ dane kıl
Bir kebüter-sîne sîm-endâmı bayram irtesi

şayd it-:

1. **şayd it-:-meg, -e**

Gazel 3180

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avlamak.

Cilve eylerdi çemende nâz-ıla fâvüs-vâr
Murğ-ı dil şayd itmege şahbâz-ı bî-pervâ idi

2. **şayd it-:-di**

Gazel 3082

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avlamak, yakalamak; gönül almak, kendine aşık etmek; öldürmek.

Gözün şahbâzı şayd itdi gönül murğı düşüp Çine
Saçuñ dâmina bend oldı olaldan beñlerün çine

savd ol:

1. **şayd ol:-ur**

Gazel 3324

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avlanmak, yakalanmak.

O âhir şayd olur şâh-bâz-ı çeşme
Olupdur çünki bu gönlüm hevayî

sâye:

1. **sâye:**

Gazel 3023

Mısra: 5

Far.Gölge.

Yüri iy sâye yüri ko kerem it dâmenini
Ben 'adem mülkine gitdüm iremezsın tozuma

2. **sâyem:-m**

Gazel 3305

Mısra: 4

Far.Gölge.

Her câya ki vardum şehâ tâ ki görem gün yüzünü
Komaz rakîb-i rû-siyeh sâyem gibi dñnbâlümü

3. **sâyem:-m**

Gazel 3321

Mısra: 8

Far.Gölge.

Her kaçan kılsam heves görmege sen hırşîd-veşi
Komaz elden ol rakîb sâyem gibi dñnbâlümü

4. **sâye:**

Gazel 3241

Mısra: 7

Gölge.

Sâye gibi yüzünü sür sen mezellet hâkine
Tâ ki kadrün yücele mihr-i cihân-ârâ gibi

5. **sâyesine:-sî, -n, -e**

Gazel 3114

Mısra: 4
Gölge | himaye, gözetme.

Tâb-ı hüsnünde harâret bulalı cân u gönül
Zülfünüñ râhat olam diyü varur sâyesine

6. sâyesinde: -si, -n, -de
Gazel 3337
Mısra: 5
Gölge.

Serv kıddüñ sâyesinde ölsem iy serv-i sehî
Tâ kıyâmet kalsam anda eylesem câ kâşki

sâve sal-:

1. sâye sal:--mış
Gazel 3046
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Deyim**
Gölge bırakmak, gölge düşürmek II gölgelemek;
korumak, saklamak, gizlemek.

Sebze haţtuñı görüp didi Muhibbî hasta-dil
Sâye salmış Hızr'dur san âb-ı hayvân üstine

2. sâye sal:--dı
Gazel 3070
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Gölge bırakmak, gölge düşürmek II gölgelemek;
korumak, saklamak, gizlemek.

Sâye saldı her taraf çün servler âb üstine
Vahtidür şeydâ gönül gelseñ mey-i nâb üstine

3. sâye sal:--mış
Gazel 3139
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gölge yapmak, gölgelendirmek. II Korumak
gözetmek, himâyesi altına almak.

Sebze-i haţtuñ gören dir la'l-i handân üstine
Hızrdur san sâye salmış âb-ı hayvân üstine

sâve sal:

1. sâye sal:-ar
Gazel 3413
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Deyim**
Gölge yapmak. II Gölgelelendirmek. II Korumak.

Hüsn bâğına irişdük yüzünüñ hâk idegör
Üstüne sâye salar serv-i hırâmân büyüdi

sâye-i ebrü:

1. sâye-i ebrü:
Gazel 3071
Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin kaşının gölgesi. II Kaşının resmi.

Lebünde haţ midür yoğsa görinen sâye-i ebrü
Yâhüd pây-ı meges midür yapışpudur kalup bala

2. sâye-i ebrü:
Gazel 3081
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin kaşının gölgesi. II Kaşının resmi.

Lebleri üzre görinen sâye-i ebrü midür
Haţ degül pây-ı meges kalmış meger bal üstine

3. sâye-i ebrü:-st, -dur
Gazel 3413
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin kaşının gölgesi. II Kaşının resmi.

La'l[i] üzre iy Muhibbî sâye-i ebrüsüdür
Haţ diyü itdüñ gâlaţ sanduñ cânân büyüdi

sâve-i zülf:

1. sâye-i zülf:-i, -n, -e
Gazel 3473
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının gölgesi.

Eyle Muhibbî sâye-i zülfine ilticâ
Kımdür ki istemeye o devlet hümâsını

savkal id:

1. şaykal id:-e
Gazel 3334
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Cilalamak, parlatmak, parlaklık vermek.

Sâkî gubâr-ı gam virdi meded gönlüme keder
Şaykal ide göre mey ile ol âb-gine[y]i

savru:

1. sayru:
Gazel 3356
Mısra: 4
Hasta. II. Âşık.

Ğam şebinde hasta dil eyler temennâ-yı vişâl
Dürlü dürlü fikr ider bir ölecek sayru gibi

saz:

1. sazum:-um
Gazel 3430
Mısra: 6
Çalgı aleti.

Derd-i dil aḥvālını bir bir zebān-ı hāl-ile
Nāle adlu şerḥ ider göynüklü sazım var-ıdı

2. **sazın**:--ı, --n

Gazel 3079

Mısra: 6

Gövdesi oyularak yapılmış uzun saplı, telli çalgı.

Bezmi-i ğamda kim dir-idi Kays için sultān-ı ‘ışk
Bādesin göz yaşı sazın şavt-ı zencir itmese

3. **sāzuma**:-um, -a

Gazel 3150

Mısra: 4

1. Halk mûsikîmizde bağlama, cura vb. telli çalgılara verilen ortak isim. 2. Halk mûsikîmizde daha çok saz şâirleri tarafından kullanılan, gövdesi oyularak yapılmış uzun saplı, telli çalgı.

Nāle eyle iy gönül çal sînemün ŧanbûrını
Ola kim bir dem turup güş ide dilber sāzuma

4. **sāzını**:-ı, -n, -ı

Gazel 3489

Mısra: 2

Her çeşit mûsikî âletine verilen isim, çalgı.

‘İşk-ı şāhî ŧurra ile çaldı tabl-bāzını
Gözleyüp dil murğını üstine saldı sâzını

saz-ı ŧanbûri

1. **saz-ı ŧanbûri**:

Gazel 3231

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tambur çalan sanatkârın sazi.

Gözüm yaşın şarāb idüp yanuk bagrum kebāb itsem
Bu gönlüm nāleler eyler sanasın saz-ı ŧanbûri

sebeb

1. **sebebi**:-i

Gazel 3214

Mısra: 2

Bir şeyin olmasına yol açan şey, durum yâhut kimse, neden, bâis, âmil.

Ġoncadan teng neden ola anuñ la‘l-i lebi
Ġabğabı sîbe şebîh olmaga ney ki sebebi

sebep

1. **sebebi**:-i

Gazel 3314

Mısra: 4

Bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey.

Baňa cevr-ile cefā ğayrılara mihr ü vefā
Döstim baňa ‘ayān itmedi nedür sebebi

sebil eyle-

1. **sebil eyle**:-y, --elden

Gazel 3102

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Su dağıtmak.

Eyleyelden gözlerüm yaşımı küyuñda sebil
Teşne diller rağbet itmez oldu āb-ı Ka‘be‘ye

sebük-bār ol-

1. **sebük-bār ol**:-a, --y, --ım

Gazel 3119

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yükü hafif olmak. II Ayağı hafif, hızlı giden (kimse) olmak. II Dert yükü taşımayan, düşünce ve gamdan āzāde.

ŧarîk-i ‘ışka toĝrulsam seni kaŧ‘ iderem evvel
Sebük-bār olayım iy ser baňa bār-ı girān olma

sebz

1. **sebz**:

Gazel 3089

Mısra: 3

Yeşillik ot, çayır; sevgilinin ayva tüyleri.

Gülşen-i hüsnüñ nigārā olmaz idi tāze sebz
Her ŧarafdan gözlerüm bārānı seylāb olmasa

sebz ol-

1. **sebz ol**:-sun

Gazel 3148

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yeşermek, tazelenmek.

Mezra‘-ı dilde maḥabbet toḥmı sebz olsun diyü
Anı suvarmaga çeşmüm döndi ābuñ ‘aynına

2. **sebz ol**:-dug, -ı, -n, -ı

Gazel 3176

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yeşillenmek, yeşil renginde olmak II tazelenmek, canlanmak, hayat bulmak.

Hüsnüñüñ gülşeni sebz olduğımı ister-iseñ
Dökeyin gözlerümün yaşımı ben āb gibi

sebze hatıñı

1. **sebze hatıñı**:-uñ, --ı

Gazel 3046

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yeni çıkan/yeşil ayva tüyleri.

Sebze haţtuñı görüp didi Muhibbî hasta-dil
Sāye salmış Hızr'dur san āb-ı hayvān üstine

sebze-i hatt:

1. **sebze-i hatt:--uñ**

Gazel 3139

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yeni çıkan/yeşil ayva tüyleri.

Sebze-i haţtuñ gören dir la'l-i handān üstine
Hızrdur san sāye salmış āb-ı hayvān üstine

2. **sebze-i hatt:-ı**

Gazel 3330

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yeni çıkan/yeşil ayva tüyleri.

Sebze-i haţtuñ ihāta eyledi ruhsārını
Bü'l-'aceb gösterdi naqs gör bu cihānuñ kārını

sebzezār ol-:

1. **sebzezār ol-:-dı**

Gazel 3070

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yeşillik/çayır olmak.

Nev-bahār ile bezendi sebzezār oldı çemen
Bu şafādan zer saçar mihr-i cihān-tāb üstine

secde eyle-:

1. **secde eyle:-r**

Gazel 3207

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

1.Saygı göstermek. 2.Alm, eli, ayakları, dizleri, ayak parmaklarını yere getirmek.

Secde eyler pāyuña her dem şurāhī iy şanem
Eşk-i çeşmin akıdır bu çeşm-i giryānum gibi

2. **secde eyle:-di**

Gazel 3052

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Alm, eli, ayakları, dizleri, ayak parmaklarını yere getirmek. II Saygı göstermek.

Kaşuñ mihrābına şol kim görüben eyledi secde
Başın kaldurmaya yirden gele ol haşre dek vecde

secde id:

1. **secde id:-er, -ken**

Gazel 3426

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Alm, eli, ayakları, dizleri, ayak parmaklarını yere getirmek. 2. Saygı göstermek.

Mihrāb kaşı tākına dil secde iderken
Çeşmini görüp didi ki serhoşdur imāmı

secde id-:

1. **secde id-:-ler, -e, -ler**

Gazel 3274

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Alm, eli, ayakları, dizleri, ayak parmaklarını yere getirmek. 2. Saygı göstermek.

Yüzüñ mescid kıyām itseñ habībüm

İdeler secdeler ebrü-yı tākı

secde it-:

1. **secde it-:-y, --i, --dü, --m**

Gazel 3099

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Alm, eli, ayakları, dizleri, ayak parmaklarını yere getirmek. II mec. saygı göstermek.

Deyr içinde dün şanemler seyrine hayrān olup
Secdeyi bi-ih̄tiyār itdüm büt-i şannāzuma

2. **secde it-:-di**

Gazel 3290

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Alm, eli, ayakları, dizleri, ayak parmaklarını yere getirmek. II mec. saygı göstermek.

Mescid-i hüsnünde cānā göreli ebrūlaruñ
Secde itdi dil baş kaldurmadı mihrābuñı

secde kıl:

1. **secde kıl:-up**

Gazel 3344

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Alm, eli, ayakları, dizleri, ayak parmaklarını yere getirmek. 2. (Mecaz) Saygı göstermek.

Dildāra karşı secde kılup cānı terk kıl

Tā ki felekde kıla melā'ik namāzuñı

secde kıl-:

1. **secde kıl-:-ur**

Gazel 3176

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Alm, eli, ayakları, dizleri, ayak parmaklarını yere getirmek. 2. (Mecaz) Saygı göstermek.

Mescid-i hüsnüni kim görse hemān secde kılur

Tāk-ı ebrūñ olalıdan aña mihrāb gibi

secdegāh idin:

1. secdegāh idin:-miş

Gazel 3296

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Secde edilecek yer edinmek, secdeye varılacak yer edinmek.

İmām olmuş geçüp mihrāba çeşmi
İdinmiş secdegāh ebrū-yı tākı

secdegeh id:

1. secdegeh id:-i, -e

Gazel 3367

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Secde edilecek, secdeye varılacak yer olarak görmek.

Gün gibi başı anuñ göklere irse ne ‘aceb
İşigün taşına yüz sürüp ide secdegehi

seçil-:

1. seçilse:--se

Gazel 3121

Mısra: 4

Ayırt edilmek, fark edilmek.

Şirîn lebinuñ yādına bir ‘ışk eri olsa
Cân terkin urup rāh-ı belā içre seçilse

2. seçilür:-ür

Gazel 3496

Mısra: 10

Benzerleri içinde en iyisi, en elverişlisi kabul edilip ayrılmak, intihap edilmek.

Bir siyāh tel dakdı āhından Muhibbī başına
Bunuñ-ıla seçilür her pehlevānuñ yügrügi

sefer eyle:

1. sefer eyle:

Gazel 3033

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Yolculuğa çıkmak, yolculuk yapmak. 2. Savaşa gitmek.

Çün ‘ahdine durmadı nigārum n’ideyim āh
İy dil gele bir katlana hirc sefer eyle

sefid eyle-:

1. sefid eyle:-:dü, -ñ

Gazel 3211

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beyazlaştırmak, aydınlatmak.

Eyledüñ nūruñ-ıla ‘ālemi ser-cümle sefid
Bendeñ oldı ‘Arab u hem ‘Acem ü hem Hābeşī

seg:

1. segi:-ī

Gazel 3224

Mısra: 4

Köpek II Rakip.

Her yire bassa segi pāyı başum anda koyam
Ben kim olam ki segi ile olam hem-pāyī

2. seglerüñe:-ler, -üñ, -e

Gazel 3271

Mısra: 8

Köpek II Rakip.

Küyuñda eger ölür isem cismümi iy döst
Zinhār anı seglerüñe eyle sipārī

3. segi:-i

Gazel 3224

Mısra: 3

Köpek.

Her yire bassa segi pāyı başum anda koyam
Ben kim olam ki segi ile olam hem-pāyī

seg-i küy:

1. seg-i küy:-uñ

Gazel 3454

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

|.Sevgilinin mahallesinin köpeği. ||.Aşığın rakipleri kastedilmiştir.

Muhibbī şöyle hāk oldı seg-i küyuñ gelüp andan
Ne ten buldı ğidā için ü ne hōd üstüñ~ān buldı

2. seg-i küy:-uñ

Gazel 3281

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) mahallesinin köpeği II Rakib.

Varsa Muhibbī küyuña her yañadan karşı gelür
Yokdur baña bir aşinā bildüm seg-i küyuñ gibi

seg-i yār:

1. seg-i yār:

Gazel 3155

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin köpeği (rakip bağlamında).

İy Muhibbī dime ağıyara seg-i yār sakın
Ne için beñzedesin döstümü düşmenüme

segzen:

1. **segzen:**

Gazel 3461

Mısra: 8

Köpek vuran, köpek vurucu.

Ok gibi togrulmayınca varırmazsın menzile
Kimde yok perr-i 'amel yolda kalur segzen gibi

sehâb:

1. **sehâbı:-ı**

Gazel 3408

Mısra: 4

Bulut.

Başum ki belâ kühıdır 'aynum iki 'aynı
Düd-ı dilüm ol kullenün üstinde sehâbı

2. **sehâb:**

Gazel 3360

Mısra: 3

(□□□□) i. (Ar. sehâb) Bulut.

Taň degül gülgün olup yagdursa kan yire sehâb
Çün şehid-i 'ışkuñuñ yil savurur topragını

3. **sehâbı:-ı**

Gazel 3060

Mısra: 4

Bulut. II perde, engel.

Varırmazam küyuña yaşum baña virmez geçid
Âh sehâbı yagdudur bārān bārān üstine

4. **sehâbı:-ı**

Gazel 3121

Mısra: 8

Bulut. II perde, engel.

El ursa şabâ gibi giderse ser-i zülfin
Ref' itse sehâbı yüzi hürşidi açılrsa

5. **sehâba:-a**

Gazel 3445

Mısra: 2

Bulut. I Sevgilinin siyah saçı.

Gün gibi itdün tülû' gördüm çü iy meh-rû seni
Yine tiz girdün sehâba örtüdi ol gisü seni

sehâb-ı zülf:

1. **sehâb-ı zülf:-i, --n, --i**

Gazel 3059

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zülf bulutu.

Sehâb-ı zülfini gün yüze perde
İdelden ugradum biñ dürlü derde

seher:

1. **seher:**

Gazel 3393

Mısra: 4

(Ar. Fa.) *Seher vakti, tan atarken.*

Yüz süriyü hâk-i pâyin büse eylerdüm velî
Yolum alup her seher bu eşk-i al egler meni

2. **seher:**

Gazel 3425

Mısra: 6

(Ar. Fa.) *Seher vakti, tan atarken.*

Niyâz idüp akar sular meger dîdâra 'âşıkdur
Öter şürîde olmışdur seher diñleñ hezârâni

3. **seher:**

Gazel 3500

Mısra: 9

(Ar. Fa.) *Seher vakti, tan atarken.*

İy Muhibbî gülşen-i küyında yârûñ tâ seher
Bülbül-i gülzâra beñzer zâr u zâr itdün beni

4. **seherden:-den**

Gazel 3007

Mısra: 8

Sabahın güneş doğmadan önceki zamanı, seher vakti.

İy şabâ büyün getir tâ mürde dil bulsun hayât
Ger seherden irişürseñ sünbül-i gül-büyuna

5. **seher:**

Gazel 3296

Mısra: 10

(Ar.) *Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.*

Gice meyden başumda var humârum
Seher bir bâde sun luţf eyle şakı

6. **seher:**

Gazel 3379

Mısra: 10

(Ar.) *Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.*

Tâzelendi büy-ı zülfinden meşâm-ı dil yine
Esdügince her seher bād-ı şimâl egler beni

7. **seher:**

Gazel 3415

Mısra: 4

(Ar.) *Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.*

Zülfine dolaşdı gönlüm geldi sevdâ başuma
Gam şebinde tâ seher bîdâr gördüm kendümi

8. **seher:**

Gazel 3433

Mısra: 1

(Ar.) Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

Derd-i ser geldi hümâr-ıla seher iy sâkî
Sun berü var-ısa gicceki meyden bâkî

9. **seher:**

Gazel 3162

Mısra: 1

Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

Bir seher saldı beni ol gönca hicrân bâğına
Yagdı eşküm jâleler yirine her yapragına

10. **seher:**

Gazel 3207

Mısra: 9

Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

İy Muhibbî şevk-ı ruhsârına karşı her seher
Gül kabâsın çâk ider çâk-i girbânum gibi

seher vakti:

1. **seher vakti:** --t, --n, --da

Gazel 3125

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seher vakti; ikinci fecrin doğumu öncesi vakittir.

Yani takvimlerde imsak diye bildirilen saat gelmeden önceki vakit.

İçüp mey geldi tâbından 'izârına 'arâk yir yir
Seher vaktında san düşmüş gülün etrafına jâle

sehergeh:

1. **sehergeh:**

Gazel 3425

Mısra: 7

Far. Seher vakti.

Sehergeh jâleler asmış-durur güller kulagina
Nesim-i şubh-ıla oynar görüñ serv-i hürâmân

2. **sehergeh:**

Gazel 3213

Mısra: 1

Seher vakti.

Yanuma geldi sehergeh çünkü dehrûñ husrevi
Bülbül âgâz itdi aña karşı şî'r-i Dehlevî

3. **sehergehden:** -den

Gazel 3411

Mısra: 7

Seher vakti.

Ťulü' itseñ sehergehden dokınur şu'leñ ağıyâra
Düşer mi saña hey âfet dine gün gibi hercâyî

4. **sehergeh:**

Gazel 3038

Mısra: 7

Seher vakti, sabahın erken vakti.

Sehergeh vâdi-i gamda çeres gibi figân eyler
Sanasın kârbân-ı dil göçer âheste âheste

5. **sehergeh:**

Gazel 3203

Mısra: 6

Seher zamanı, seher vakti.

İşidüp gülşen-i hüsnünde nâlem
Sehergeh 'andelîb efğâna geldi

6. **sehergeh:**

Gazel 3300

Mısra: 14

Seher zamanı, seher vakti.

Gözi yaşıdur Muhibbî bülbülün
Güller üzre gör sehergeh şebnemi

sehî:

1. **sehî:**

Gazel 3243

Mısra: 5

(Boy için) Doğru, düzgün, fidan gibi.

İy sehî servüm hürâmân salın sen nâz-ıla
Cûlar iltün pâyüña 'aşıklarun göz yaşını

2. **sehî:**

Gazel 3360

Mısra: 1

(Boy için) Doğru, düzgün, fidan gibi.

İy sehî servüm görelen berü hüsnün bâğını
Eylerem her dem revân bu çeşmümün ırmagını

sehî-kad:

1. **sehî-kad:**

Gazel 3215

Mısra: 6

Doğru, düzgün, fidan gibi boylu.

Cûlar olursa her yaña yaşum 'aceb degül
Sevdüm çün ol sehî-kad ü yâr-ı perî-veşi

sehv:

1. **sehv-ile:** -ile

Gazel 3322

Mısra: 7

Kasten yapılmayan, yanılmaktan doğan yanlış, hatâ.

İtüm dise eger yâr sehv-ile ben garîbe
Şevküm olup ziyâde göge atam külâhı

2. **sehv-ile:-ile**

Gazel 3207

Mısra: 7

Kasten yapılmayan, yanılmaktan doğan yanlış, hatâ.

Ya kaşuñdan sehv-ile atsañ baña ğamzeñ okın
Saklar-ıdum sīnem içre ben anı cânım gibi

sek-:

1. **sekmegi:-meg, -i**

Gazel 3216

Mısra: 4

1. Tek ayak üzerinde zıplamak, sıçrayarak ilerlemek. 2. Áhenkli bir şekilde edâ ile yürümek.

Her kaçan nâz-ıla refîâr itse ol serv-i hırâm
Unıdurdı karşısında kebk-i kühî sekmegi

sekiz cennet:

1. **sekiz cennet:**

Gazel 3219

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cennetin sekiz kapısı.

Yârsuz 'aynuma gelmez bu sekiz cennet benüm
Yâr-ıla hoşdur baña uşbu cihânuñ külheni

sel ol götür:

1. **sel ol götür:-sa, -e**

Gazel 3322

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Çok yağmur yağmak. 2. Çok yağmurdan dolayı bir bölgede, yollar zor geçilir duruma gelmek.

Gözüm yaşı virürse tañ mı bu cismi ğarğa
Lâ-büd kaçan sel olsa götüre her giyâhı

selâm:

1. **selâma:-a**

Gazel 3436

Mısra: 4

Bir kimseye veya bir topluluğa yakınlık, sevgi ve nezaket göstermek, sağlık, esenlik ve başarı dilemek için söylenen söz.

Yoldan çıkaran âdemi hūblar selâmıdır
İy dil selâma bakma dilerseñ selâmeti

2. **selâmıdır:-ı, -dur**

Gazel 3436

Mısra: 3

Bir kimseye veya bir topluluğa yakınlık, sevgi ve nezaket göstermek, sağlık, esenlik ve başarı dilemek için söylenen söz.

Yoldan çıkaran âdemi hūblar selâmıdır
İy dil selâma bakma dilerseñ selâmeti

selâmet:

1. **selâmet:**

Gazel 3066

Mısra: 7

1. Salımlık, eminlik, korku ve endişeden uzak olma. 2. Selamete çıkma, kurtulma. 3. İyi netice. 4. Kurtulma.

Künc-i mescid saña şüfî çü selâmet yiridür
Ko hârâbât yirin[i] rind-ile bed-nâmlara

2. **selâmeti:-i**

Gazel 3436

Mısra: 4

Her türlü korku, tasa ve tehlikeden uzak, güvende olma durumu.

Yoldan çıkaran âdemi hūblar selâmıdır
İy dil selâma bakma dilerseñ selâmeti

selâmet vire-gel:

1. **selâmet vire-gel:-i, -e, -üp, -dür**

Gazel 3340

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kurtulmak/huzura ermek.

Düşdüm gözüm yaşına cân eyledüm revân
Bahra giren vire-gelüpdür selâmeti

selâmete ir-:

1. **selâmete ir-:-e-e, -iş, -e**

Gazel 3165

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Selamete ermek/çıkma: Esenliğe kavuşmak, kurtulmak.

'İşk yolında olur ise şâd olur gönül
Bir hasta gibi irişe âhîr selâmete

selâmete var:

1. **selâmete var:-e, -maz**

Gazel 3354

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Selamete çıkma: Esenliğe kavuşmak, kurtulmak.

'Âşık Muhibbî ölse de varmaz selâmete
'Âşık odur ki cân virtüp alur melâmeti

selâmı kes:

1. **selâmı kes:-ın, -di**

Gazel 3349

Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Biriyile) her türlü ilişkiye son vermek, alâkayı koparmak.

Selâmin ol şeh-i hûbân n' için ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

selmân:

1. **selmân:**

Gazel 3365

Mısra: 14

Ünlü Fars şairi *Selmân-ı Savecî*.

Bu Muhibbî şî'rini gören kemâle irdügin
Bir sanurduk didi beñzer var-ıymış Selmân iki

sem:

1. **sem:**

Gazel 3021

Mısra: 3

Zehir, ağu.

Leb-i la'linden 'aceb derdüme em sem ola mı
Uşbu bagrumda olan gâmezleri yarasına

2. **seme:-e**

Gazel 3110

Mısra: 12

Zehir, ağu.

Ol hâkîm-i lem-yezeldür derde dermân ol virür
Derdüñi hõş gör taleb kılma varup eme seme

3. **semi:-i**

Gazel 3300

Mısra: 8

Zehir, ağu.

İrmese idüm lebüñ tiryâkına
Öldürür idi beni zülfüñ semi

4. **sem:**

Gazel 3014

Mısra: 8

Acı, zehir, dert.

Yimem gâmla olalı tiryâk-i la'lüñ
İçürse mâr-ı zülfüñ baña sem de

semâ:

1. **semâdan:-dan**

Gazel 3355

Mısra: 12

Ar. Gök.

Bî-kesem kimsene yok deşt-i gâmda ölicecek
Üstüme aglaya bir kimse semâdan gayrı

2. **semâya:-y, -a**

Gazel 3163

Mısra: 3

1. Göğün görünen yüzeyi, gökyüzü. 2. Eskiden dokuz tabaka olduğu farzedilen gök katlarından her biri, felek [Bunlardan yedisinin dünya çevresinde döndüğü sanılan Güneş, Ay, Zühre, Merkür, Merih, Müşteri, Zühal gezegenlerine, sekizincisinin sâbit yıldızlara âit olduğu, dokuzuncusunun ise hepsini içine aldığı kabul edilirdi].

İrişdi âh u efgânım semâya

Nedendür saña irmez iy yüzi mäh

semek:

1. **semekden:-den**

Gazel 3129

Mısra: 2

Balık.

Yiridür saña gönül virdüñ vefâsuz dilbere
Geçse yaşıñ tâ semekden âhuñ irse göklere

semen:

1. **semen:**

Gazel 3265

Mısra: 6

Yasemin II Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçek.

Her libâsı yâra lâyıq görmez illâ meger
Eyleye gülden kabâ ola semen pîreheni

2. **semen:**

Gazel 3313

Mısra: 8

Yasemin, zeytingiller familyasından, güzel koku yapımında kullanılan, beyaz renkli (ender olarak kırmızı veya sarı), çok kokulu çiçekler açan, sarmaşık cinsinden ağaççık.

Dilberüm nâzük beden lâyıq degül degme libâs
Kim aña güldan kabâ gerek semen pîraheni

semen ü sünbül:

1. **semen ü sünbül:**

Gazel 3051

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yasemin ve sünbül (çiçeği).

Baña maşşüd hemân zülf ü ruhuñdur ancak
Neme yarar semen ü sünbül gül ya lüle

semend-i nâz:

1. **semend-i nâz:--ıla**

Gazel 3038

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Naz attı.

Semend-i nâz-ıla cānâ inen çignetme ‘uşşâkı
Sakın aldanmagıl hüsne geçer âheste âheste

2. **semend-i nâz:--a**

Gazel 3428

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Naz atı.

Binüp semend-i nâza zülfin idüp kemendi
Ben mübtelâ-yı ‘ışkuñ boynına dakdı bendi

3. **semend-i nâz:--a**

Gazel 3490

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Naz atı.

Semend-i nâza binmişdür yine meydân-ı hüsn içre
Ser-i ‘uşşâkı top eyler elinde zülfi çevgânı

4. **semend-i nâz:--a**

Gazel 3095

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel, süratli, nazlı at.

Ol şehsüvâr-ı meydân binse semend-i nâza
‘Uşşâk olur önince ser-cümle hep piyâde

semm:

1. **semmi:-i**

Gazel 3280

Mısra: 8

Zehir, ağu.

Tiryāk geçer çünki lebi cān-ı ‘âşıkā
Olsa ne ğam mār saçınuñ eger semmi

sen:

1. **sen:**

Gazel 3002

Mısra: 6

İkinci tekil şahıs zamiri (Sevgili yerine).

Eger öldürmez ise beni hicrân
Cefâlar idesin sen baña anca

2. **senüñdür:-(ü)ñ, -dür**

Gazel 3462

Mısra: 8

İkinci tekil şahıs zamiri (Sevgili yerine).

Süvâr ol esb-i nâz üzre ele al zülfi çevgânın
Ser-i ‘uşşâkı top eyle senüñdür hüsñ meydânı

3. **saña:--a**

Gazel 3073

Mısra: 6

İkinci tekil şahıs zamiri II gönül; âşık.

Yâr itse vaşla va‘de getürme anı yâda
Olmaz saña müyesser var intizârı gözle

4. **saña:--a**

Gazel 3074

Mısra: 9

İkinci tekil şahıs zamiri (âşık yerine).

İy Muhibbî kaldı ancak saña teslîm [ü] rızâ
Ğamzelerden çeşm-i cellâdı tîğ aldı dūşına

5. **sen]:**

Gazel 3171

Mısra: 5

İkinci tekil şahıs zamiri (Allah yerine).

Raĥmetüñden [ırma sen] yâ Rabbenâ
Anlara itdürmeyesin âh u vâh

6. **sen:**

Gazel 3141

Mısra: 14

İkinci tekil şahıs zamiri II Aşık, şair.

Kaldı dil deşt-i belâ içre çü Mecnûn şıfat
Şimdiden girü Muhibbî ğamı sen zâd eyle

7. **saña:--a**

Gazel 3163

Mısra: 4

İkinci tekil şahıs zamiri II Aşık, şair.

İrişdi âh u eġġanum semâya
Nedendür saña irmez iy yüzi mâh

8. **senüñ:--üñ**

Gazel 3140

Mısra: 6

İkinci tekil kişi zamiri. II Sevgili.

Bî-güneh ‘uşşâkı öldürme benüm çok sevdüğüm
Dükenür sanma senüñ ‘âşıkıların kırmag-ıla

9. **sen:**

Gazel 3305

Mısra: 9

İkinci tekil şahıs zamiri. II Aşık (şair)

kastedilmektedir.

Alma Muhibbî ‘âkil ol dünyây[ı] sen bir ĥabbeye
Âĥir saña ne kılsar bilmez misin bu zâlümü

10. **senüñ-ile:--üñ, --ile**

Gazel 3283

Mısra: 6

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Leb ĥamüş lîk ĥayâl ile tolu cā bu gönül
Dil senüñ-ile vü sen dille idersin şuheni

11. **senüñ-ile:--üñ, -ile**

Gazel 3377

Mısra: 8
İkinci tekil şahıs zamiri II sevgili yerine.

Sensüzün girsem gülistāna baña düzağ olur
Senüñ-ile olıcak cennet bilürem küllheni

12. **senüñle:-üñ, -le**
Gazel 3259
Mısra: 2
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Sevgili.

Leylî zülfün görelî oldı bu dil dīvānegi
Oldı senüñle aşınā ammā baña bigānegi

13. **sensüzün:-süz, -in**
Gazel 3377
Mısra: 7
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Sevgili.

Sensüzün girsem gülistāna baña düzağ olur
Senüñ-ile olıcak cennet bilürem küllheni

14. **sensüzün:-süz, -in**
Gazel 3397
Mısra: 8
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Sevgili.

Gül yüzünsüz itmezem ben bāğ-ı firdevse nazār
Sensüzün bir görürem [ben] gülşen-ile küllheni

15. **senüñ:-üñ**
Gazel 3236
Mısra: 3
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili kastedilerek).

Muşhaf-ı hüsnüñ haqıyçün Mısr-ı hüsnünde senüñ
Eyledüm Nıl'e müşābih gözlerüm ırmagını

16. **senden:-den**
Gazel 3199
Mısra: 9
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Allah).

Benüm yok senden özge pādīşāhum
Muhibbī'nüñ suçın 'afv it İlähī

17. **senden:-den**
Gazel 3153
Mısra: 8
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sorma hālin 'āşık-ı dil-ğastenüñ iy māh-rū
Senden artuk kim ne bilsün derdi ne dermānına

18. **saña:-a**
Gazel 3184
Mısra: 5
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II. Aşık.

Çünkü gelmez gül gibi andan saña büy-ı vefā
İy gönül bülbül gibi artur fiğān u zāruñı

19. **senüñ:-üñ**
Gazel 3269
Mısra: 6
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Hz. Peygamber).

Olup 'āşık cihāmı geşt kıldum
Senüñ tek görmedüm ben bir habībī

20. **sensin:-sin**
Gazel 3199
Mısra: 1
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Allah).

Hudāyā sensin 'ālem pādīşāhı
Tapuñdur cümle mañlūkuñ penāhı

21. **sensin:-sin**
Gazel 3315
Mısra: 1
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Allah).

Hudāyā sensin 'ālem pādīşāhı
Kamu bay u gedā püşt ü penāhı

22. **saña:-a**
Gazel 3121
Mısra: 9
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Şairin kendisi, aşık).

El virür idi saña Muhib va'de-i vuşlat
Derbend-i belā vād-i hicrān geçilse

23. **sen:**
Gazel 3142
Mısra: 10
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Şairin kendisi, aşık).

Agla Muhibbī agla derd-ile bagrı tagla
Kim güldi sen gülesin devr-i zamān içinde

24. **sen:**
Gazel 3154
Mısra: 4
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Şairin kendisi, aşık).

'Ar u nāmūsı koyup koma melāmet yakasın
Yüri Mecnün gibi sen çāk-i girībānlar ile

25. **seni:-i**
Gazel 3159
Mısra: 7
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Şairin kendisi, aşık).

Her dem seni ok gibi atar yabana yār
Başa çıkam dime sakın ol kaşı yay-ıla

26. **seni:-i**
Gazel 3194
Mısra: 9

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).

İy Muhibbî merd iseñ dünyâ seni aldamasun
Danış evvel 'ağsin it yok 'aklı anuñ zen gibi

27. seni:-i

Gazel 3221

Mısra: 10

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).

Bilmedin kaçdrüm benüm öldürdi zecr ü hicr-ile
Bir gün ola kim Muhibbî bulmaya aña seni

28. saña:-a

Gazel 3229

Mısra: 9

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).

Muhibbî bu naşîhat saña besdür
Kaçan fikr idesin Behrâm-ı Gür'ı

29. seni:-i

Gazel 3264

Mısra: 10

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).

Bend-i zülfinde olan bî-dilleri âzâd idüp
İy Muhibbî hamdü-lillâh seni âzâd itmedi

30. senüñ:-üñ

Gazel 3299

Mısra: 1

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).

Ger hâfâ ile disem güneş senüñ rüyuñ gibi
Ol günehten olısar yüzüm siyeh müyuñ gibi

31. senüñ:-üñ

Gazel 3299

Mısra: 4

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).

Hoş dutarsın geh beni gâhî idersin red
Görmedüm hoşî vü nâ-hoşî senüñ hüyuñ gibi

32. senüñ:-üñ

Gazel 3328

Mısra: 10

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).

İy Muhibbî sözlerüñ her dânesi dür-dânedür
Eksük olmaz harc kıl gönlüñ senüñ deryâ gibi

33. saña:-a

Gazel 3329

Mısra: 9

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).

İy Muhibbî dimeyeler merd saña merdâneler
Bilmeyesin bu cihân içinde yok u varuñ

34. senüñ:-üñ

Gazel 3349

Mısra: 4

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).

Didüm gel zülfüñi kesme benüm 'ömrüm dirâz olsun
Didi devr-i kamerdür bu senüñ 'ömrüñ kesen kesdi

35. saña:-a

Gazel 3380

Mısra: 12

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).

Añılmaz oldu Mecnûn-ıla Ferhâd
Muhibbî kır'a-i 'ışk saña düşdi

36. senüñ:-üñ

Gazel 3474

Mısra: 10

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).

Her ne söz kim söyledüñ bir gevher-i yekdânedür
İy Muhibbî yoğsa bu gönlüñ senüñ deryâ mı ki

37. senden:-den

Gazel 3003

Mısra: 9

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).

Gelenler senden öñdin kanda gitdi
Gıdâ oldu kamusu mür u mârâ

38. sen:

Gazel 3131

Mısra: 5

" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Sen baña bir büse virdüñ ben saña cân u dilüm
Assı itmedüm cihânda illâ bu bâzârda

39. sen:

Gazel 3428

Mısra: 10

" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Yaşın revâne kıldı gülzâr-ı hüsn içinden
Tâ ki Muhibbî gördi sen serv-kañ bülendi

40. senüñ:-üñ

Gazel 3053

Mısra: 3

" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Bend-i zülfünde gönül murğı esîrûndür senüñ
Raħm idüp o dermdende bir gün âzâd eyleme

41. **senüñ:-üñ**

Gazel 3108

Mısra: 2

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Boyuñ serve yüzüñ gülzâr-ı çîne
Dışüñ beñzer senüñ dürr-i semîne

42. **senüñ:-üñ**

Gazel 3119

Mısra: 10

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Muħibbî rāh-ı 'ışkuñda inan vallāhi şādıkdur
Senüñ bî-zer ħarîdüñdür ħaķında bed-gümān olma

43. **senüñ:-üñ**

Gazel 3164

Mısra: 7

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Ben senüñ yoluña cānā cānumı virsem n'ola
Kim bilürsün cān virürler dīn ü ĩmān üstine

44. **senüñ:-üñ**

Gazel 3195

Mısra: 6

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Āh kılsam aglasam yaşum saña itmez eser
Katı gönlüñ dōstum pekdür senüñ mermer gibi

45. **senüñ:-üñ**

Gazel 3224

Mısra: 1

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Olmuşam ben ğam-ı 'ışkuñla senüñ şeydāyī
Tınmam 'ār-ıla nāmūs olup rüsvāyī

46. **senüñ:-üñ**

Gazel 3249

Mısra: 6

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Dōstum dil-teşneyem raħm itmedüñ
Çeşme-i luţfuñ senüñ bî-nem gibi

47. **senüñ:-üñ**

Gazel 3258

Mısra: 5

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Görüp serv-i sehî kıddüñ senüñ dīvāneñ olmuşdur
Sular zencîre dönmüşdür ayaguña urup bağı

48. **senüñ:-üñ**

Gazel 3259

Mısra: 3

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Şem'-i ruhsāruñ senüñ zāhir olalıdan dōstum
Yakmak için bāl ü per oldum bu şeb pervānegī

49. **senüñ:-üñ**

Gazel 3281

Mısra: 1

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Yokdur cihānda bir şanem iy dōst senüñ rüyuñ gibi
Sünbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

50. **senüñ:-üñ**

Gazel 3367

Mısra: 7

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

İy melek-çehre senüñ kıdd-i bülendüñ var iken
Katı küteh görünür gözlerüme serv-i sehî

51. **senüñ:-üñ**

Gazel 3409

Mısra: 6

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

'Āşıķa cevri ü cefā eyleme raħm eyle bugün
Yarın üstüne senüñ açıla raħmet kapısı

52. **senüñ:-üñ**

Gazel 3417

Mısra: 4

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

'Ahd idersin and içüp tã kılasın bir dem vefā
İy cefā-ħü niçe kez gördüm senüñ pür fendüñi

53. **senüñ:-üñ**

Gazel 3451

Mısra: 5

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

'Uşşāk eger ki irmez-ise vaşluña senüñ
Ger ölür-ise her biri ħasretle vā beni

54. **senüñ:-üñ**

Gazel 3464

Mısra: 5

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Bir nazār görse yüzüñ zāhid senüñ iy muğbeçe
Rehn-i mey kılordı tãcın yañılıp evrādını

55. **senüñ:-üñ**

Gazel 3475

Mısra: 8

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Gelmeye tã ħaşr olunca 'aķlı hergiz başına
İy perī her kim senüñ rüyuñ temāşā eyledi

56. **senüñ:-üñ**

Gazel 3493

Mısra: 5

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Zāhir olaldan mu'anber zūlfūñ iy dilber senūñ
Bir pula gördüm satarlar deste deste sünbūli

57. sen:

Gazel 3035

Mısra: 12

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

İy Muhibbī yūri 'ālemde tecerrüd ehli ol
Tā ki hem-ser olasın göklerde sen 'Īsā-y-ıla

58. sen:

Gazel 3141

Mısra: 6

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Cān nisār eyle lebi şīrīne Ferhād gibi
Işık yolında yūri sen daḥı bir ad eyle

59. sen:

Gazel 3143

Mısra: 6

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Bezm-i çemende ḥaddi nigāruñ çü gül yiter
La'l-i lebi şarābını da virme sen müle

60. sen:

Gazel 3045

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri .

Her kim ki gönül virdi o aldı cihāna
Dil virme Muhibbī aña sen 'ālem içinde

61. sen:

Gazel 3006

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sen lebi şīrīn-zebānuñ 'ışıkına
Kūh-ı ğamda dil özin Ferhād ide

62. sen:

Gazel 3017

Mısra: 9

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Öñinde cānuñ virseñ inanmaz sen dil-figāra

63. sen:

Gazel 3033

Mısra: 4

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ġamzeñ okını sīnede ben kana boyadum
Her ne ki geçe ḥātırıña sen de var eyle

64. sen:

Gazel 3050

Mısra: 7

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Nedür sen añma hergiz ḥāl ü ḥaṭṭın
Birisı ḥubb u biri nīgi sorma

65. sen:

Gazel 3050

Mısra: 9

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Yūri zāhid sen ol sag u selāmet
Ko 'ışık erini nām u nengi sorma

66. sen:

Gazel 3071

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Tavaḳḳuf eyleme bir dem sen eḡān eyle ben nāle
Gel iy tā bezm-i miḥnetde çün olduñ vāḳıf aḥvāle

67. sen:

Gazel 3073

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Gül mevsiminde iy dil ol gül'izārı gözle
Būlbūl gibi hemīşe sen āh u zārı gözle

68. sen:

Gazel 3086

Mısra: 14

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Mey yirine göz göre ko kanuñ içsün senūñ
Yine uyarduñ Muhibbī sen o çeşmi serḥoşa

69. sen:

Gazel 3105

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sen hümāyı bāz-ı himmetle şikār itsem ne tañ
Çünkü pervāz eylemek gelmiş ezelden şānuma

70. sen:

Gazel 3114

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Naḳd-i cānı yine dil aldı bugün ayasına
Sen şehūñ tā ki nisār ide hemīn pāyesine

71. sen:

Gazel 3126

Mısra: 6

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Oldı benfşe ḥātırı mey maḥzūn dili şikest
Bir dem muşāḥib olmadı sen saçı sünbūle

72. sen:

Gazel 3173

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Göz yaşı çünkü çirkümi giderür
Gâh sen pîr ü geh civân agla

73. **sen:**

Gazel 3175

Mısra: 11

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Hidâyet ister-iseñ sen iki 'âlemde iy miskîn
Dilüñden gitmesün hergiz senüñ evrâd-ı yâ Hâdî

74. **sen:**

Gazel 3210

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

İy Muhibbî sözlerüñ bil câna te'sîr eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyâyı sevmez sen gibi

75. **sen:**

Gazel 3219

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Añmaduñ sen şeb-i firkatde eyâ döst beni
Oda yakmak ne revâdur seni cândan seveni

76. **sen:**

Gazel 3241

Mısra: 7

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sâye gibi yüzüñi sür sen mezellet hâkine
Tâ ki kadrüñ yücele mihr-i cihân-ârâ gibi

77. **sen:**

Gazel 3366

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Deşt-i gamda baña yoldaş olımazsın sen yürü
Göricek ben bilürem Mecnûn benüm yoldaşımı

78. **sen:**

Gazel 3389

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Gördiler rüsvâlıgumdan bildiler kim 'âşıkam
Sen dağı bil döstüm zâr-ı nihânum kalmadı

79. **sensin:-sin**

Gazel 3499

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Bu mağlûkuñ kamu sensin İlah'ı
N'ola 'afv eyleseñ cürm ü günâhı

80. **sensin:-sin**

Gazel 3499

Mısra: 4

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Cihânda pâdişahlık saña maşşûs
Ki sensin pâdişâhlar pâdişâhı

81. **senüñ:-üñ**

Gazel 3199

Mısra: 6

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Allah.

Egerçi 'âşiyem rahmet umaram
Senüñ ihsân u luţfuñ bî-tenâhî

82. **sen:**

Gazel 3064

Mısra: 4

"Sen" ikinci tekil şahıs.

Cefâ vü cevr çekmekle benüm hüd baña yitmişdür
'Aceb n'itdüm saña iy gam gelürsin bir yaña sen de

83. **sen:**

Gazel 3072

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Aşığın gönlü).

Hîç revâ mıdur dilâ sen böyle cây-ı âbda
'Ömri zâyî' eyleyüp bir dem kalasın h'âbda

84. **sen:**

Gazel 3392

Mısra: 4

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Aşığın gönlü).

Cân u dil almaga gör kim niçe fettânlık ider
Sakın aldanma gönül sen aña zînhâr dağı

85. **senden:-den**

Gazel 3171

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Kullar kapuñda çok sen pâdişâh
Merhamet senden umarlar pür günâh

86. **senden:-den**

Gazel 3185

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Kim cüdâ eyler bugün senden beni cânım gibi
Çâk çâk olsun görem çâk-i girîbânum gibi

87. **senden:-den**

Gazel 3211

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Bu Muhibbî gice gündüz yüzini hâke sürer
Şefkati senden umar dökülübün kanlu yaşı

88. **senden:-den**

Gazel 3223

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Öldürürseñ gel beni öldür kapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

89. **senden:-den**

Gazel 3231

Mısra: 2

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Yüzüñ gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez hürî
Hakîkat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nürî

90. **senden:-den**

Gazel 3329

Mısra: 3

"Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Hîç murâdum yok benüm senden temennâ eylemem
Râziyam tek baña göster sen hemân dîdârûñî

91. **seni:-i**

Gazel 3257

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Muhatap olarak
metni dinleyen veyahut okuyanlar).

Dünyâ-yı dūna virme gönül itme i'timâd
Âhîr yudar çünki seni ejdehâ gibi

92. **saña:-a**

Gazel 3004

Mısra: 10

"Sen" 2. tekil şahıs adlı (zamir).

Muhibbî'ye ezelden çün sunuldı cām-ıla şâhid
Virildi saña da zâhid riyâ tesbîh ü seccâde

93. **saña:-a**

Gazel 3005

Mısra: 10

"Sen" 2. tekil şahıs adlı (zamir).

Yok derd-i 'ışka itme dilâ gel mu'älece
Sanma lebinden özge saña kimse em kıla

94. **saña:-a**

Gazel 3031

Mısra: 3

"Sen" 2. tekil şahıs adlı (zamir).

Saña beñzer bir perî-peyker melek-rû görmedüm
Gerçi kim 'âlemde bî-ħad eylemişem gešt-i râh

95. **saña:-a**

Gazel 3040

Mısra: 9

"Sen" 2. tekil şahıs adlı (zamir).

İy Muhibbî saña kandan mübtelâ olmak aña
Zerre hem-ser ola mı mihr-i cihân-ārâ-y-ıla

96. **saña:-a**

Gazel 3117

Mısra: 10

"Sen" 2. tekil şahıs adlı (zamir).

Bend-i zülfine düşüp murğ-ı dilüñ dâne için
Saña kim didi Muhibbî tama'-ı hâl eyle

97. **senüñ:-iñ**

Gazel 3035

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

İy gönül Mecnün gibi küy-ı ħarâbât ehli ol
Tâ kıyâmet añıla aduñ senüñ şeydâ-y-ıla

98. **saña:-a**

Gazel 3002

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sakın dünyâ-yı dūna olma mağrūr
Urısar bil saña âhîr dabanca

99. **saña:-a**

Gazel 3251

Mısra: 7

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Bu cihân dârına aldanma saña taş-ı felek
Gösterür lu'bıyla her dem saña [ol] bu'l-'acebi

100. **saña:-a**

Gazel 3135

Mısra: 9

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Kitâb-ı 'ışkı sor baña saña taqrîr idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecnün'a gezer ancak bu şahrâda

101. **saña:-a**

Gazel 3311

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Mihr ü meh oldı cemâlünden senüñ şermendegî
Buldılar karšu gelüp saña maħâm-ı bendegî

102. **saña:-a**

Gazel 3377

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Gešt idüp gezdüm nigârâ uşbu köhne 'âlemi
Saña beñzer görmedüm hürî degül kim âdemî

103. **saña:-a**

Gazel 3395

Mısra: 13

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Muhibbî âh u efgâ[nı] eser itmez saña cânâ
İrişmez ħadd-i bālâña olur dūd-ı siyâh egri

104. **saña:-a**

Gazel 3492

Mısra: 6

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Åşinâlık olmaya idi ezelden kâşkî
Åşinâlıktan saña çün yig gelür bigâneġi

105. **sen:**

Gazel 3243

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

İy sehî servüm hırâmân salın sen nâz-ıla
Cûlar iltisün pâyüña 'âşıkларуñ göz yaşımı

106. **seni:-i**

Gazel 3092

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Muqarrer öldürürsin beni âhir
Göreyim bâri gel seni doynca

107. **seni:-i**

Gazel 3190

Mısra: 3

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Seni cân-ıla eger sevdüm ise sanma günâh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pâdişehi

108. **seni:-i**

Gazel 3240

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Sorma suçımı günâhımı hemân öldüregör
Seni çok çok sevenüñ az ola mı hiç günehi

109. **seni:-i**

Gazel 3253

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Beni çün eyledi muhtâc saña dâduma dâd eyle
Elüm tut düşdüm ayakdan seni çün dest-gîr itdi

110. **seni:-i**

Gazel 3253

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Benüm günden güne hâlüm müşevveş olup artmakda
Neden bilmeyesin hâlüm seni şâhib-zamîr itdi

111. **seni:-i**

Gazel 3265

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Niçe yirden sînem üzre açdı tîrûñ revzeni
Hamdü-lillâh ki temâşâ eyledüm cânâ seni

112. **seni:-i**

Gazel 3272

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

İntihâb idüp çıkardum mâh-rûlardan seni
Bilmedüm n'oldı günâhum böyle yâd itdüñ beni

113. **seni:-i**

Gazel 3357

Mısra: 3

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Göreliden iy saçı leylâ seni mecnûn u şeydâyam
Tagıtdum 'aql u dil küllî gerekmez baña hüşyârı

114. **seni:-i**

Gazel 3364

Mısra: 9

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Söz birdür bu Muhibbî seni cândan yig sever
Cân virür yoluñda hergiz eylemez güftâr iki

115. **seni:-i**

Gazel 3479

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Döstüm didüm gül-i handâna beñzetdüm seni
Didi ben de bülbül-i giryâna beñzetdüm seni

116. **seni:-i**

Gazel 3006

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

ġam şebinde dil seni giryân ide
Şubh olunca nâle vü feryâd ide

117. **senden:--den, -**

Gazel 3017

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Yüzüm döndürmezem senden kılursañ beni biñ pâre
Eyâ dilber Hudâ haqqı ölince saña 'âşıkvan

118. **senden:--den, -**

Gazel 3057

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Rüşen eyle döstüm gel gönlümün vîrânesin
Senden özge çün felekde mâh-ı tâbân olmaya

119. **seni:-i**

Gazel 3167

Mısra: 3

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Seni kuçmaga komaz ara yirde
Göreyim p̄aralansun p̄irehen de

120. **senden:--den, -**

Gazel 3234

Mısra: 6

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Gözüme didüm sen itdün beni derde mübtelā
Senden imiş gönlüme iren belā-yı vahşeti

121. **senün:-ün**

Gazel 3040

Mısra: 3

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Bu felek dönsün murāduñca senün ol bī-vefā
H̄asretün̄den ger geçerse gözlerüm eyvā-yıla

122. **senün:-ün**

Gazel 3041

Mısra: 6

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Seni kime ben beñzedeyim 'ālem içinde
Yoluñda senün cān virür iy rūḥ-ı revānum

123. **senün:-ün**

Gazel 3054

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Zāhid senün tek uymazam efsāneden efsāneye
Dil buldı çün maṭlūbı yiltme beni bīgāneye

124. **senün:-ün**

Gazel 3086

Mısra: 13

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Mey yirine göz göre ko kanuñı içsün senün
Yine uyarduñ Muḥibbī sen o çeşmi serḥoşa

125. **senün:-ün**

Gazel 3095

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Levh̄ üzre dest-i kudret yazmış bunı ezelde
H̄üsnün̄ senün̄ muzā'af derdüm benüm ziyāde

126. **senün:-ün**

Gazel 3114

Mısra: 7

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Haḫ senün̄ h̄üsnüñi bir vech-ile aḫsen yaradup
Komadı ḫacet ola zīver ü p̄irāyesine

127. **senün:-ün**

Gazel 3175

Mısra: 12

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Hidāyet ister-iseñ sen iki 'ālemde iy miskīn
Dilüñden gitmesün hergiz senün̄ evrād-ı yā Ḥādī

128. **senün:-ün**

Gazel 3254

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Çünki kulsın h̄iç bildün̄ mi bugün̄ sulṭānuñı
Ne için̄ ḫalk̄ eylemiş Ḥallāk̄ senün̄ cānuñı

129. **senün:-ün**

Gazel 3255

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Geşt idersin 'ālemi bir laḫza durmazsın 'aceb
Görmedüm bir dem göñül hergiz senün̄ ārāmuñı

130. **senün:-ün**

Gazel 3286

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Bir baḫt-ı kem bī-tāli'em görmem senün̄ pervāzuñı
Bārī tekellüm̄ ḡayra kil tā işidem āvāzuñı

131. **saña:-a**

Gazel 3194

Mısra: 7

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri .

Göklere başuñ irerse saña yokdur fāyide
Neñ kim olur yüzüñi sürseñ yire dāmen gibi

132. **saña:-a**

Gazel 3208

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri .

Tesbīḫ ü ḫırka saña mübārek faḫīh-i şeh̄r
Baña yiter bu kisvet ü zünnār 'āşıḫı

133. **saña:-a**

Gazel 3214

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri .

Bu cihān varına aldanma bugün̄ tās-ı felek
Gösterür lu'b-ıla her dem saña ol bü'l-'acebi

134. **sana:-a**

Gazel 3314

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri .

Göñlümün̄ şīşesini kim göre kan-ıla tolu
Mey-i ḫamrā ile pür sana züçāc-ı Ḥalebī

135. **senün:-ün**

Gazel 3311

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. (Hz. Yusuf).

Mihr ü meh oldı cemālūnden senūn şermendeğī
Buldılar karşu gelüp saña maķām-ı bendeğī

136. **sensüz:-süz**

Gazel 3186

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Bakmazam iy mäh-rū sensüz gerekmez bu cihān
Rāstī budur ki ol çeşm-i cihān-bīnüm gibi

137. **seni:-i**

Gazel 3112

Mısra: 14

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık).

Zülfine el sun Muḥibbī ola kim bend eyleyüp
Sala āḥir ḥabs için seni zenaḥ zindānına

138. **seni:-i**

Gazel 3272

Mısra: 7

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık).

Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tiz unıtuñ eyā dōst ol 'ahd kanı

139. **seni:-i**

Gazel 3402

Mısra: 9

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık).

İy Muḥibbī kūh-ı āhenseñ de bil āḥir seni
Rīze rīze idiserdür uşbu 'ışkuñ tışesi

140. **seni:-i**

Gazel 3479

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık).

Dōstum didüm gül-i ḥandāna beñzetdüm seni
Didi ben de bülbül-i giryāna beñzetdüm seni

141. **seni:-i**

Gazel 3479

Mısra: 14

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık).

Gülşen-i küyında efgānum görüp dilber didi
İy Muḥibbī murğ-ı ḥōş-elḥāna beñzetdüm seni

142. **sañadur:-a, -dur**

Gazel 3401

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Sevgili.

Belā tıgıyla biñ kez öldürtürseñ
Muḥibbī'nün sañadur yine meyli

143. **sensin:--sin**

Gazel 3003

Mısra: 6

(beyitte)İkinci tekil şahıs zamiri. (gönül; aşık yerine).

Şikest eyler irak ol iy dil andan
Ki sensin şışe ol bir seng-i ḥāra

144. **seni:--i**

Gazel 3003

Mısra: 8

(beyitte) ikinci tekil şahıs zamiri. (aşık).

Eger dil viresin dehr-i acūza
Muḥarrer āḥir iltür seni nāra

145. **sen:**

Gazel 3315

Mısra: 3

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Allah).

Niçe yüksekleri sen pest kıldıñ
İdersin ser-firāz herkes ki ḥ'āhī

146. **sen:**

Gazel 3315

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Allah).

Muḥibbī'nün günāhını bağışla
Ḥabībün ḥürmetine sen İlahī

147. **sen:**

Gazel 3157

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Gönül.

Bünyād-ı cefā eyledi çün yār Muḥibbī
Ḥurbān ideğör cāni gönül sen o bināya

148. **sen:**

Gazel 3060

Mısra: 12

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Ay olur yıllar geçer görmem niğārā gün yüzüñ
Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine

149. **sen:**

Gazel 3062

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Vişālūñ arzū itmek ne mümkün
Ben ādem oğlanı sen ḥod ferişte

150. **sen:**

Gazel 3086

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Sinede bagrum delinsün atagör ğamz okların
Ĝam degül 'aşıklarūñ öltürse sen çok çok yaşa

151. **sen:**

Gazel 3129

Mısra: 13

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Ebr gibi ger qarın olur ise sen māha raķīb
Kendüzümü ğayretümden ururam yirden yire

152. **sen:**

Gazel 3171

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Kullar kapuında çok sen pādīşāh
Merhamet senden umarlar pür günāh

153. **sen:**

Gazel 3190

Mısra: 4

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Seni cān-ıla eger sevdüm ise sanma günāh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pādīşehi

154. **sen:**

Gazel 3220

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Naķķāş-ı cihān naķşını çün sen güle yazdı
Āh-ıla fiġān itmegi ben bülbüle yazdı

155. **sen:**

Gazel 3220

Mısra: 7

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdā ki firāk-ıla dil ü cān öleyazdı

156. **sen:**

Gazel 3230

Mısra: 9

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Sen beni öldürmeyince derd ü ğamla añmaduñ
Ölmeyince añmadı Şirīn daġı Ferhād'ını

157. **sen:**

Gazel 3245

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Hūblar encüm kamu sen mäh-ı tábān ol yüri
Gün gibi fer vir cihāna mihr-i raġşān ol yüri

158. **sen:**

Gazel 3255

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Gün-be-gün arturduñ iy dōst sen in'āmuñı
Baña da lāyık budur dilden komayam nāmuñı

159. **sen:**

Gazel 3256

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Sen 'Alī gibi kaçan kim Döldül'e olursañ revān
Yüriyeyim ben anuñ önünde [gör] Kañber gibi

160. **sen:**

Gazel 3270

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Ben āb gibi pāyuña her dem yüzüm sürem
Sen ser çeküp serv gibi eyle ser-keşi

161. **sen:**

Gazel 3285

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Gören sen saçı şeb gül yüzlü yarı
Umdur külli ol leyl ü nehārı

162. **sen:**

Gazel 3472

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Şüret-i dīvār sanduñ göricek iy cān beni
Bilmeduñ mi iy perī sen eyleduñ ħayrān beni

163. **sensin:-sin**

Gazel 3319

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Sevgili.

Şaf şaf olmuşlar güzeller karşı durmuşlar saña
Sensin bu dehr içinde cümleñüñ sensin şehi

164. **seni:-i**

Gazel 3022

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Hālūme baksañ n'ola iy ħüsn iline pādīşāh
Cān u dilden seni kim çok sevse yanuñda günāh

165. **seni:-i**

Gazel 3030

Mısra: 7

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Seni sevdümse iy meh-rü ne suç itdüm ki öldürdün
Revā mı pādīşāh olan gire nā-ħaķ yire kana

166. **seni:-i**

Gazel 3031

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledüñ ser-tâ-ka-dem
Bilmezem kim sevdüğüm midür seni iy şeh günâh

167. **seni:-i**

Gazel 3041

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Seni kime ben beñzedeyim 'âlem içinde
Yoluñda senüñ cân virür iy rûh-ı revânum

168. **seni:-i**

Gazel 3110

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ğıll u ğışdan pāk idüp kalbün şarâb-ı 'ışkı iç
Seni ser-mest eyleyüp düşüre ğayr-ı 'âleme

169. **seni:-i**

Gazel 3119

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Tarîk-i 'ışka togrılsam seni kaç' iderem evvel
Sebük-bâr olayım iy ser baña bâr-ı girân olma

170. **seni:-i**

Gazel 3219

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Añmaduñ sen şeb-i firka'tde eyâ dōst beni
Oda yakmak ne revâdur seni cāndan seveni

171. **seni:-i**

Gazel 3445

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Küyına varmaga yāruñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir gün alur korkaram ol su seni

172. **seni:-i**

Gazel 3445

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

İy Muhibbî hâne-i dilde iken māt'lüb-ı dil
Anı ğāfil görme ki ol araya her sū seni

173. **seni:-i**

Gazel 3446

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Serîr-i mülk-i hüsn üzre seni ol ki emîr itdi
Beni zencîr-i 'ışkuñla kapuñda bir esîr itdi

174. **seni:-i**

Gazel 3479

Mısra: 4

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Mübtelâsın iy gönül gördüm saçı zencîrine
Bir delü divâne sergerdâna beñzetdüm seni

175. **seni:-i**

Gazel 3479

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Lâleler tutmuş çemen etrâfını görüp didüm
Sineden yir yir dökilen kana beñzetdüm seni

176. **sen:**

Gazel 3125

Mısra: 6

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Şairin kendisi,
âşık; hakiki aşkı ve âşıklığı bilmek isteyen kişi).

Kenârî baħr-ı 'ışkuñ yok irişmez 'umkına kimse
Dilâ gel imtîhân için o bahra sen de bir tal-a

177. **saña:-a**

Gazel 3199

Mısra: 4

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Allah).

Bülend itdün kimini kimini pest
İdersin saña âsân her çi h'âhı

178. **saña:-a**

Gazel 3129

Mısra: 1

"Sen" İkinci tekil şahıs zamiri II Âşık, şair.

Yiridür saña gönül virdün vefâsuz dilbere
Geçse yaşıñ tâ semekden âhuñ irse göklere

179. **saña:-a**

Gazel 3241

Mısra: 14

"Sen" İkinci tekil şahıs zamiri II Âşık, şair.

İy Muhibbî kimseye gelmez bu dünyâdan vefâ
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dārâ gibi

180. **saña:-a**

Gazel 3263

Mısra: 10

"Sen" İkinci tekil şahıs zamiri II Âşık, şair.

Ezelden kışmet oldı şādî vü ğam
Muhibbî saña düşdi ğuşşadan pay

181. **saña:-a**

Gazel 3305

Mısra: 10

"Sen" İkinci tekil şahıs zamiri II Âşık, şair.

Alma Muhibbî 'âkil ol dünyây[ı] sen bir hâbbeye
Âhîr saña ne kılsar bilmez misin bu zālümü

182. **sen:**

Gazel 3158

Mısra: 11

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Sen bir nazarla mürde dile cān bağışladuñ
‘İsā egerçi zinde kılurdu du‘ā-y-ıla

183. sen:

Gazel 3194

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Arasalar bu cihān içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu ‘ālem toptoludur ben gibi

184. sen:

Gazel 3206

Mısra: 6

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Dökilsün kanı nā-ḥaḳ yire ḥaḳdur
O kim dil sen gözi cellāda virdi

185. sen:

Gazel 3211

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

İy melek-ḥaşlet ü iy nūr-ı Ḥudā v’iy Kureşi
Kankı kâfirdür ola sevmeye sen ḥürî-veşi

186. sen:

Gazel 3307

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Ben derdüñ ile ḥasta olam hîç revā mı
Sen eyleyesin ḡayra devā-yı nigerānı

187. sen:

Gazel 3308

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Sensin şāh-ı cihān hem Medenī hem Kuraşī
İşide ‘āşık ola mihr-ile meh sen māh-veşi

188. sen:

Gazel 3310

Mısra: 6

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

N’ola ger ‘işkuñ ile bendeñ olsam
Olupsın dü cihānuñ sen ḥabībi

189. sen:

Gazel 3321

Mısra: 7

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Her kaçan kılsam heves görmege sen ḥurşid-veşi
Komaz elden ol raḳīb sāyem gibi dūnbālūmi

190. sen:

Gazel 3329

Mısra: 4

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Hîç murādum yok benüm senden temennā eylemem
Rāzıyam tek baña göster sen hemān dīdaruñı

191. sen:

Gazel 3345

Mısra: 9

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Sen pādīşāh-ı ḥüsn kapuñda kullaruñ
Çokdur içinde yokdur eñ ednā benüm gibi

192. sen:

Gazel 3348

Mısra: 2

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Eşk-i çeşmüm lü’lü’-i şehvār olaydı kâşki
Ayagina sen şehūñ isār olaydı kâşki

193. sen:

Gazel 3377

Mısra: 12

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Ka’be kūyuña Muḥibbī vardı yüzün sürmege
Zi sa’ādetdür eger ḳurbān iderseñ sen beni

194. sen:

Gazel 3378

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Ḥüsn-ile tarāvet ezeli sen güle düşdi
Cevr-ile cefā ḳur’ası ben bülbüle düşdi

195. sen:

Gazel 3385

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

‘Āşık olup sevdi-y-ise saña kâfir olmadı
Niçe bir öldüresin sen bî-güneh ‘āşıkları

196. sen:

Gazel 3390

Mısra: 1

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Ol letāfet ki Ḥuzā sen gül-i ḥamrāda kodı
Ne cihān bāgına virdi ne gül-i terde kodı

197. sen:

Gazel 3394

Mısra: 4

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).

Yiridür ‘āşıklarūñ ger kan yudarsa lāle-veşi
Tek cihān içinde ol sen şād u ḥandān gül gibi

198. **sen:**
Gazel 3398
Mısra: 1
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).
Eyledün sen hicr elinden zâr u sergerdân beni
Dağı hem tennür-ı ğamda eyledün biryân beni
199. **sen:**
Gazel 3411
Mısra: 1
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).
Gözüm yaşı revân oldı görüp sen serv-i bālâyı
Anuñçün hâk-i pâyünda akar çağlayı çağlayı
200. **sen:**
Gazel 3421
Mısra: 7
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).
Yâr yâr eyleyüben sen beni yâd eylemedün
Niçe bir gösteresin sen bize bigânalığı
201. **sen:**
Gazel 3421
Mısra: 8
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Sevgili).
Yâr yâr eyleyüben sen beni yâd eylemedün
Niçe bir gösteresin sen bize bigânalığı
202. **seni:-i**
Gazel 3204
Mısra: 13
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Aşık.
Öldürmege Muhib seni mestâne ğamzeler
Hañçer elinde eyler-ise tañ mı kan dağı
203. **saña:-a**
Gazel 3175
Mısra: 9
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Gönül.
Belâ şahrâsına iy dil yiter saña revân olsañ
Gözün yaşını su eyle ğam u derd-ile kıl zâdı
204. **saña:-a**
Gazel 3253
Mısra: 5
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. (Sevgili).
Saña cân-ıla kul oldum felek sañfına ya kursa
'Aceb midür beni devrân-ı şeh gerdün-serîr itdi
205. **saña:-a**
Gazel 3274
Mısra: 3
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. (Sevgili).

- Saña mânend meh-rû görmedüm âh
Gezüp Mısr-ıla Şâm-ıla 'Irâk'ı
206. **saña:-e**
Gazel 3385
Mısra: 1
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. (Sevgili).
Mihr ü meh olursa tañ mı saña cândan müşteri
Cümle hûblar ahterinün çünki sensin ülkeri
207. **sende:-de**
Gazel 3456
Mısra: 9
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Şairin kendisi, âşık).
Muhibbî 'ışk ara sende gedâ vü pâdişâ birdür
Ayâz'a niçe kul idi işitmedün mi Maḥmūd'ı
208. **saña:-a**
Gazel 3189
Mısra: 8
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (felek).
Hûblardan fâriğ iken başuma sultân-ı dum
İy felek n'itdüm saña kim derdnâk itdün beni
209. **sen:**
Gazel 3194
Mısra: 6
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (zahit).
İçdüğüm mey zâhidâ baña ğidâ-yı rûhdur
Sen yidüğüñ dâyimâ hayvânlayın erzen gibi
210. **saña:-a**
Gazel 3204
Mısra: 7
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (zahid).
'İşka 'alâmet isteme zâhid saña yiter
'Aşık bu yolda eyledi ser terk cân dağı
211. **sen:**
Gazel 3210
Mısra: 2
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık, şair).
Sakın aldanma cihâna dime yokdur ben gibi
'Âkıl iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi
212. **sen:**
Gazel 3239
Mısra: 12
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık, şair).
İy Muhibbî tut yürü 'âlemde istiğnâ yüzün
Dün-himmet olma elden sen koma 'Ankâlığı
213. **sen:**
Gazel 3256

Mısra: 10
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık, şair).

Didiler tākāt getirmez kimseler bār-ı ğama
İy Muḥibbī sen anı çekmek gereksin ner gibi

214. **sen:**
Gazel 3283
Mısra: 6
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık, şair).

Leb ḥamūş līk ḥayāl ile tolu cā bu gönül
Dil senūñ-ile vü sen dille idersin suḥeni

215. **sen:**
Gazel 3355
Mısra: 7
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık, şair).

Re'yuñ oldı idesin yolına sen cānı fedā
Sen sen ol bir daḥı rā itme bu rādan ğayrı

216. **sen:**
Gazel 3458
Mısra: 2
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık, şair).

Dime yok küy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi
Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi

217. **sen:**
Gazel 3492
Mısra: 10
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşık, şair).

'İşka düşdüñ iy Muḥibbī cān u başa kalmaduñ
Eyledüñ 'uşşāk ara sen de 'aceb dīvānegī

218. **saña:-a**
Gazel 3218
Mısra: 10
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (aşığın gönlü).

Kanā'at gūşesin iy dil yūri var āşiyān eyle
İşidüp göndere şeh-per saña tā Ḳāf'ūñ 'Anḳāsı

219. **senūñ:-iñ**
Gazel 3220
Mısra: 9
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. (Yâr, sevgili).

Gün yüzüne bakdukça Muḥibbī senūñ iy dōst
Yaş-ıla anuñ çeşmi kabagı tola-yazdı

220. **senūñ:-iñ**
Gazel 3221
Mısra: 3
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. (Yâr, sevgili).

Ger göreydi yüzüñi zāhid senūñ iy mehlikā
Terk iderdı cān u dilden cennetü'l-me'vāsını

221. **saña:-a**
Gazel 3315
Mısra: 5
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Allah c.e).

Saña lāyıkdur ancak pādişāhlık
Bilürsin herkesüñ sırrın kemāhī

222. **seni:-i**
Gazel 3344
Mısra: 9
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Aşık.

Āḥir seni bu 'āleme rüsvā-yı 'ām ider
Zinhār Muḥibbī kimseye gel dime rāzuñı

223. **sen:**
Gazel 3224
Mısra: 8
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (gam).

Müstedām ol ki baña mahrem olursın iy ğam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhāyī

224. **sen:**
Gazel 3225
Mısra: 8
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Aşığın gönlü).

Dīvāne gönlüm eyleme vaşlın anuñ taleb
Ol pādişāh-ı ḥüsn ola sen bir ḳalenderī

225. **sen:**
Gazel 3245
Mısra: 6
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Aşığın gönlü).

Her ne deñlü gelse ğam aksa belā cūlar gibi
Eyle sen iy dil taḥammül baḥr-ı 'ummān ol yūri

226. **sen:**
Gazel 3261
Mısra: 7
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Aşığın gönlü).

Berg-i gül gerçi ki nāzük görünür ammā ki sen
Görünürsin iy gönül nev-reste-i nāzük-teri

227. **sen:**
Gazel 3343
Mısra: 2
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Aşığın gönlü).

Ger tīg-ı cefā ile dōke yirlere kanı
Saklama eger 'āşık iseñ sen dilā cānı

228. **sen:**
Gazel 3234
Mısra: 5
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Aşığın gözü).

Gözüme didüm sen itdüñ beni derde mübtelā
Senden imiş gönlüme iren belā-yı vahşeti

229. **senin:-sin**
Gazel 3308
Mısra: 1
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Sevgili.

Sensin şāh-ı cihān hem Medenī hem Kuraşī
İşide ‘aşık ola mihr-ile meh sen māh-veşi

230. **senin:-sin**
Gazel 3319
Mısra: 8
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Sevgili.

Şaf şaf olmışlar güzeller karşı durmuşlar saña
Sensin bu dehr içinde cümleñün sensin şehi

231. **senin:-sin**
Gazel 3385
Mısra: 2
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri. II Sevgili.

Mihr ü meh olursa tañ mı saña cāndan müşteri
Cümle hūblar ahteriniñ çünkü sensin ülkeri

232. **seni:-i**
Gazel 3313
Mısra: 1
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Bir göz-ile gördi döymem görmege cānā seni
Nāvekūñ sīneme gelüp açdı yir yir revzeni

233. **seni:-i**
Gazel 3332
Mısra: 11
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Sevmek seni suçsa suçı Muhibbī'nün
Çokdur hemān eyle helāk ol fütāde[y]i

234. **seni:-i**
Gazel 3367
Mısra: 9
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Bu Muhibbī seni cānyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçını zīra ki çokdur günehi

235. **seni:-i**
Gazel 3368
Mısra: 3
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Esb-i nāz-ıla gören meydān-ı hūsn içre seni
Zülfüññüñ çevgānıma top ider elbet başını

236. **seni:-i**
Gazel 3387
Mısra: 8
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

İt raķībūñ sözine aldanma iy Yūsuf-cemāl
Kim seni bir kerre ol hayr işe irşād itmedi

237. **seni:-i**
Gazel 3397
Mısra: 2
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Kāmetüm dāl olduğına kimse ‘ayb itmez beni
Başdan ayaga cefāsın bildiler ‘ālem seni

238. **seni:-i**
Gazel 3397
Mısra: 10
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Müdde‘ī rağmınadır her demde cānā güldüğüm
Bu Muhibbī seni ger görmeye evvāh meni

239. **seni:-i**
Gazel 3445
Mısra: 1
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Gün gibi itdūñ tūlū‘ gördüm çü iy meh-rū seni
Yine tiz girdūñ şehāba örtü ol gīsü seni

240. **seni:-i**
Gazel 3445
Mısra: 2
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Gün gibi itdūñ tūlū‘ gördüm çü iy meh-rū seni
Yine tiz girdūñ şehāba örtü ol gīsü seni

241. **seni:-i**
Gazel 3448
Mısra: 5
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Sevdüğüm seni günāh ise katūnda güzelüm
Sorma öldür suçını zīra ki çokdur günehi

242. **sen:**
Gazel 3320
Mısra: 10
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Şairin kendisi,
âşık).

İy Muhibbī çün şeb-i hicrān saña oldı mekān
Sen dağı yak āteş-i ‘ışık-ıla dil fānūsūñı

243. **sen:**
Gazel 3338
Mısra: 10
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (Şairin kendisi,
âşık).

Bugün hayra dürişüp ‘amel eyle
Yarın Muhibbī çekmeyesin sen nedāmeti

244. **sen:**
Gazel 3344

Mısra: 2
" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi,
âşık).

Didüm ki yâra eyle oran-ıla nâzuñı
Didi ki sen de terk ide her dem niyâzuñı

245. **sen:**
Gazel 3347
Mısra: 10
" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi,
âşık).

Merd olan virmez imiş çünkü bu dünyâya gönül
Sen dağı eyle Muhibbî gele merdâneligi

246. **sen:**
Gazel 3405
Mısra: 10
" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Şairin kendisi,
âşık).

Leşker-i gam gelse itmege harâb dil mülkini
Sen Muhibbî hâb-ıla eyle anuñ tedbirini

247. **seni:-i**
Gazel 3445
Mısra: 4
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (aşığın gönlü).

İy gönül sanma olursın bend-i zülfinden halâş
Bağladı çün bir kılyla gözleri câdü seni

248. **sen:**
Gazel 3291
Mısra: 1
" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (mutribâ).

Mutribâ gel nâleme uydur gelüp sen çengüñi
Ehl-i meclis hasret olsun işidüp âhengüñi

249. **saña:-a**
Gazel 3017
Mısra: 6
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Yüzüm döndürmezem senden kılursañ beni biñ päre
Eyâ dilber Hudâ haqqı ölince saña 'âşıkvan

250. **saña:-a**
Gazel 3304
Mısra: 3
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Virmedüm dil saña evvel görmedüm luğ u kerem
Ne bileydüm olasin soñra sitemkârum gibi

251. **saña:-a**
Gazel 3307
Mısra: 6
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Güş eyler-iseñ hâlüme iy yâr-ı cefâ-hû
İzhâr idem saña kamu râz-ı nihânı

252. **saña:-a**
Gazel 3309
Mısra: 7
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Şefî' idüp umup saña getürdüm
Ruğ-ı zerdümle çeşm-i eşk-bârı

253. **saña:-a**
Gazel 3319
Mısra: 7
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Şaf şaf olmuşlar güzeller karşı durmuşlar saña
Sensin bu dehr içinde cümleñün sensin şehi

254. **saña:-a**
Gazel 3373
Mısra: 10
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

'İşka düşdüñ iy Muhibbî câna başa kalma kim
Diyeler 'uşşâk arasında saña merdâneğî

255. **saña:-a**
Gazel 3385
Mısra: 7
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

'Âşık olup sevdi-y-ise saña kâfir olmadı
Niçe bir öldüresin sen bî-güneh 'âşıkları

256. **saña:-a**
Gazel 3388
Mısra: 8
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Öldürdi bu ben hastayı iy cân gam-ı hicrân
Rağm eyle ki 'uşşâk olalar saña du'acı

257. **saña:-a**
Gazel 3411
Mısra: 8
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

Tulû' itseñ şehergehden dokunur şu'leñ ağıyâra
Düşer mi saña hey âfet dine gün gibi hercâyî

258. **saña:-a**
Gazel 3490
Mısra: 10
" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (sevgili).

İrişmeyüp vişâlüne şeb-i hicr içre cân virsem
Dilegüm bu ola Haq'dan saña Nüh 'ömri erzânı

259. **saña:-a**
Gazel 3311
Mısra: 5
" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri (Âşık).

'Ārızın 'arz eyleyüp didi ki mâhum ben saña
Tâli'üm buldı sa'âdet kevkebüm ferhündegî

260. saña:-a

Gazel 3320

Mısra: 9

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri (Âşık).

İy Muhibbî çün şeb-i hicrân saña oldı mekân
Sen dağı yak âteş-i 'ışık-ıla dil fânusuñı

261. saña:-a

Gazel 3373

Mısra: 6

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri (Âşık).

Āşinâlık olmaya idi ezelden kâşkî
Āşinâlıktan saña çün yig gelür bigâneğî

262. saña:-a

Gazel 3468

Mısra: 10

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri (Âşık).

Muhibbî vaqtıdır kıl cürme tevbe
Çü mûlar saña 'arz itdi dü rengi

263. sen:

Gazel 3393

Mısra: 1

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri (sâkî).

Sâkiyâ sen sanma kim def'-i melâl egler meni
Ol dişi dürr-i 'Aden la'li zülâl egler meni

264. saña:-a

Gazel 3416

Mısra: 3

"Sen" şahıs zamiri (dil).

Yine cân naqdini virmek muqarrerdür saña iy dil
Ki zîrâ bâcsuz hergiz geçilmez 'ışık dervendi

265. sen:

Gazel 3349

Mısra: 12

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Kalursa dâmen-i dilber ne tañ ağıyâr destinde
Gülün hîç görmedün mi sen etegini diken kesdi

266. saña:-a

Gazel 3407

Mısra: 7

"Sen" ikinci teklik şahıs zamirinin yönelme
durumu eki almış hali (Zâhidâ).

Zâhidâ var iç müselles saña olmuşdur helâl
Ehl-i 'ışık için şarâb-ı hâmi bayram irtesi

267. saña:-a

Gazel 3419

Mısra: 7

"Sen" ikinci teklik şahıs zamirinin yönelme
durumu eki almış hali (Zâhidâ).

Zâhid saña sunuldı rüz-ı ezelde tiryâk
Gülşende bâde içmek ehl-i mezâka düşdi

268. sen:

Gazel 3408

Mısra: 2

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri (h'âce).

İy h'âce katı müşkil olur 'ışık kitabı
'İşk ehline keşf ola meger ko sen o bâbı

269. seni:-i

Gazel 3479

Mısra: 10

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri. II Sevgili.

Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefâ çekmek revâ
Gönlümün tahtındaki sulţana beñzetedüm seni

270. sen:

Gazel 3434

Mısra: 6

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

İçerem câm-ı şarâbı tâ irince cân lebe
Sâkiyâ sun destüme sen sâgar-ı leb-ber-lebi

271. sen:

Gazel 3461

Mısra: 6

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

İster-iseñ kim perîşân olmayasın 'âkıbet
Dil uzatma kimsenün hâkķına sen süsen gibi

272. sen:

Gazel 3479

Mısra: 11

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Cennet-i küyında iken dür kıldıñ sen beni
İy raķıb-ı rü-siyeh şeyţana beñzetedüm seni

273. sen:

Gazel 3497

Mısra: 11

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sen hümâyı şâhbâz-ı himmetüm kıldı şikâr
Ķâf-ı 'ışkuñ hem-cenâh olmaz baña 'Anķaları

274. senden:-den

Gazel 3455

Mısra: 9

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Terkünî urmaz Muhibbî ola ger senden ırak
Kişi cândan ayrılır kesmez velîkin hüymü

275. **sen:**

Gazel 3436

Mısra: 5

" Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (zāhid).

Zāhid ko bizi sen yūri sag u selāmet ol
'Āşık hemîşe ister ola ol melāmeti

276. **seni:-i**

Gazel 3479

Mısra: 6

Sen " ikinci tekil şahıs zamiri (aşığın gözyaşı).

Bahr-i 'ışkımda gözüm yaşın görüp gavvāş-ı dil
Didi el-ḥaḳ pençe-i mercāna beñzetedüm seni

277. **seni:-i**

Gazel 3479

Mısra: 12

" Sen " ikici teklik şahıs zamiri (rakīb).

Cennet-i küyında iken dūr kıldıñ sen beni
İy rakīb-i rü-siyeh şeytāna beñzetedüm seni

[sen]:

1. **[sen]:**

Gazel 3243

Mısra: 4

İkinci tekil şahıs zamiri.

Şāh-ı 'ışka kimisi baş u kimi cān iletür
Ehl-i 'ışkıñ gel temāşā eyle [sen] savaşını

2. **[sen]:**

Gazel 3376

Mısra: 8

İkinci tekil şahıs zamiri (dil yani gönün yerine).

Vücüduñ şehrinin dilber ḥarāb olduğunı ister
'İmāret eyle [sen] iy dil yıkılsun cümle bünyādı

3. **[sen]:**

Gazel 3324

Mısra: 10

İkinci tekil şahıs zamiri (Muhibbi).

Dil ister ki ola zülfüne ber-dār
Muḥibbī [sen] ḳabül it gel bu ra'yı

4. **[sen]:**

Gazel 3334

Mısra: 2

İkinci tekil şahıs zamiri (sufi).

Şūfī bāde nūş kıl gider gönülden kine[y]i
Gıll u ğuşdan cām-ı şāfī gibi it [sen] sine[y]i

sen:-

1. **saña:-a**

Gazel 3051

Mısra: 11

" Sen " 2. teklik şahıs adılı.

Bişnev aḥvālin Muḥibbī saña taḳrīr kılsun
Ki dilem sūhte çün zāniş-i sevdā lāle

2. **saña:-a**

Gazel 3052

Mısra: 10

" Sen " 2. teklik şahıs adılı.

Muḥibbī Ka'be küyına irişdük çün tavāf itdük
Saña lāyık budur ḳurbān ola cān itdügün ḥacda

3. **saña:-a**

Gazel 3065

Mısra: 4

" Sen " 2. teklik şahıs adılı.

Zāhidā mu'ciz degül mi zülfin ejder gösterüp
Ḥaddi nürü saña yitmez mi yed-i beyzā yine

4. **saña:-a**

Gazel 3066

Mısra: 7

" Sen " 2. teklik şahıs adılı.

Künc-i mescid saña şūfī çü selāmet yiridür
Ko ḥarābāt yirin[i] rind-ile bed-nāmlara

5. **saña:-a**

Gazel 3081

Mısra: 7

" Sen " 2. teklik şahıs adılı.

Bir ḳadeḥ mey saña bu 'ālemde bir şāhid yiter
Ḥöce-i dünyā gibi kef geçmegil māl üstine

6. **saña:-a**

Gazel 3108

Mısra: 3

" Sen " 2. teklik şahıs adılı.

Yaraşur saña luḫ u cüd u iḥsān
İdesin rüz-ı maḥşer mücrimīne

7. **saña:-a**

Gazel 3116

Mısra: 3

" Sen " 2. teklik şahıs adılı.

Eksük olmasa ne tañ saña belā üzre belā
Çünkü virdün gönlüni ol serv-ḳad bālālara

8. **saña:-a**

Gazel 3127

Mısra: 5

" Sen " 2. teklik şahıs adılı.

Sen sen ol kendüni görme saña bu 'ibret yiter
Sernigün oldı gurūr-ıla binenler kerkese

9. saña:-a

Gazel 3249

Mısra: 10

" Sen " 2. teklik şahıs adlı.

Bu Muhibbî dergehünden dūr olup
Müdde'iler çün saña mahrem gibi

10. saña:-a

Gazel 3251

Mısra: 8

" Sen " 2. teklik şahıs adlı.

Bu cihân dārına aldanma saña taş-ı felek
Gösterür lu'bıyla her dem saña [ol] bu'l-'acebi

11. saña:-a

Gazel 3499

Mısra: 3

" Sen " 2. teklik şahıs adlı.

Cihānda pādīşahlık saña maḥşūs
Ki sensin pādīşāhlar pādīşāhı

sen sen ol:

1. sen sen ol:

Gazel 3127

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Aklını başına al, dikkat et, kendini koru II
kesinlikle, asla, hiçbir zaman.*

Sen sen ol kendüni görme saña bu 'ibret yiter
Sernigün oldu gurūr-ıla binenler kerkese

2. sen sen ol:

Gazel 3363

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Aklını başına al, dikkat et, kendini koru II
kesinlikle, asla, hiçbir zaman.*

Zāl-i dehre iy Muhibbî sen sen ol meyl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihānuñ erleri

3. sen sen ol:

Gazel 3364

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Aklını başına al, dikkat et, kendini koru. II
Kesinlikle, asla, hiçbir zaman..*

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yār iki
Bir olur yār iki olmaz olmasun zinhār iki

4. sen sen ol:

Gazel 3355

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dikkat et, gözünü aç!

Re'yüñ oldı idesin yolına sen cānı fedā
Sen sen ol bir daḥı rā itme bu rādan ḡayrı

sence:

1. sence:

Gazel 3092

Mısra: 4

Sana göre, senin düşüncene göre (sevgili için).

'Irāk'ı geşt kıldum Rūm[']ı gezdüm
Gözüm dutmadı bir meh-rüyı sence

2. sence:

Gazel 3002

Mısra: 1

Sana göre, senin düşüncene göre, senin gibi.

Görinmez bī-vefālar içre sence
Bulunmaz bir cefā-keş daḥı bence

senden:

1. senden:--den

Gazel 3301

Mısra: 7

" Sen " ikinci teklik şahıs zamiri(sevgili).

Cefālar idesin cāna şikāyet itmeyem senden
Kabūlüm her ne gönderseñ dimem bu dil zebūn oldı

seng:

1. senge:-e

Gazel 3011

Mısra: 12

Taş.

Öldüğümde dōstlar hāzā şehīdü'l-'āşıkīn
Başum üzre dikesiz bir senge yazup sinüme

2. seng-ile:--ile

Gazel 3033

Mısra: 12

Taş.

Aḡyār eger māni' ola vaşl-ı nigāra
Seng-ile urup başını zīr ü zeber eyle

3. sengiyle:--i, --y, --le

Gazel 3087

Mısra: 7

Taş.

Hāk-i miñnetle cefā sengiyle dil vīrānesin
Ola kim ma'mūr ide mi'mār sevdüm tāzece

4. seng-ile:--ile

Gazel 3098

Mısra: 10

Taş.

Kim ki dil virmez cihāna geçer istignā-y-ıla
İy Muhibbī bu tokuz mīnāyı sır bir seng-ile

5. **sengüñi**: -üñ, -i

Gazel 3291

Mısra: 4

Taş.

Raḥm kılmaduñ benüm bu nāleme iy seng-dil
Âhum ile nerm olurken etüñüñ gör sengüñi

6. **sengin**: -m

Gazel 3359

Mısra: 7

Taş.

Cevr sengin yagdurup kılduñ gönül mülkin ḥarāb
Devr-i ḥüsñünde senüñ ol bir kez ābād olmadı

7. **sengi**: -i

Gazel 3468

Mısra: 8

Taş.

Tokuz mīnāsını sıdı bu çarḥuñ
Kim atdı rāh-ı istignāda sengi

seng at-

1. **seng at-**: --a, --sım

Gazel 3012

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Taş atmak, taşlamak.

Ger seng atasın başuma ol tāk-ı sa'ādet
Minnet bilürem ğamzeñ okı cāna geçerse

2. **seng at-**: --i, --ar, --sa, --ñ

Gazel 3050

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Taş atmak, taşlamak.

Muhibbī sinsa ābgīne gönülün
'Aceb midür atarsañ sengi sorma

seng [vü] hār:

1. **seng [vü] hār**: -i, -ı

Gazel 3295

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Taş ve diken.

Ne deñlü cidd ü cehd itsem muḥālif gösterür oyunum
Temāşā eylesün āhın nazar hem sengi [vü] ḥarı

seng-dil:

1. **seng-dil:**

Gazel 3047

Mısra: 9

Taş kalp, katı kalp, acımasız (sevgili bağlamında).

Bir qādem gelmez Muhibbī kapuya ol seng-dil
İşigine başuñı döğseñ hezārān taş-ıla

2. **seng-dile**: -e

Gazel 3197

Mısra: 8

Taş yürekli, katı kalpli, acımasız, vicdansız (kimse).

Yaş dökme gözüm eyleme iy dil güle nāle
Ol seng-dile itmedi bir zerrece kārı

3. **seng-dil:**

Gazel 3209

Mısra: 3

Taş yürekli, katı kalpli, acımasız, vicdansız (kimse).

Şol qādar atduñ cefā sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende ḥurd u ḥaşḥāş olmadı

4. **seng-dil:**

Gazel 3291

Mısra: 3

Taş yürekli, katı kalpli, acımasız, vicdansız (kimse).

Raḥm kılmaduñ benüm bu nāleme iy seng-dil
Âhum ile nerm olurken etüñüñ gör sengüñi

seng-i cefā:

1. **seng-i cefā:**

Gazel 3262

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet taşı.

Kanımı nüş idüben seng-i cefā ile sıduñ
Nüş-ı mey eyleyüben şışe-i gönülüm şikenı

2. **seng-i cefā:**

Gazel 3361

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet taşı.

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i cefā
Dem m[i] var cevrları bu bagruma sançılmadı

3. **seng-i cefā**: -ñ, -ıla

Gazel 3317

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet taşı.

Tır-i ğamzeñden daḥı oñılmadan cān riştesi
Sındı seng-i cefāñ-ıla bu gönülüm[üñ] şışesi

4. **seng-i cefâ:**

Gazel 3073

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cefâ taşı II sevgiliden gelen sıkıntı.

Seng-i cefâ atup yâr başuñ şikest iderse
Ser dönderüp kaçurma rızâ-ı yâri gözle

5. **seng-i cefâ:--y, --ıla**

Gazel 3097

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cefâ taşı II sevgiliden gelen sıkıntı.

Kim bütün ide Muhibbî bu gönül şîşesini
Sınuban seng-i cefâ-y-ıla ki şad pâre düşe

6. **seng-i cefâ:**

Gazel 3455

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet taşı.

Atuban seng-i cefâ sıdı bu gönlüm şîşesin
Yirlere çaldı beni dökdi yüzümüñ suymı

seng-i dildâr:

1. **seng-i dildâr:**

Gazel 3284

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Taş kalpli sevgili.

Yaşum te'sîr kılmaz seng-i dildâr
Kılur mı nerm nesne seng-i hârî

seng-i hâr:

1. **seng-i hâr:-ı**

Gazel 3284

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mermer taşı, pek sert taş.

Yaşum te'sîr kılmaz seng-i dildâr
Kılur mı nerm nesne seng-i hârî

seng-i hârâ:

1. **seng-i hârâ:**

Gazel 3186

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çok sert taş, mermer taşı.

Bister-i hâk üzre râhuñda yatur dil-ğasteyem
Seng-i hârâ giceler tâ şubh bâlinüm gibi

2. **seng-i hârâ:**

Gazel 3003

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mermer taşı, pek sert taş.

Şikest eyler irak ol iy dil andan
Ki sensin şîşe ol bir seng-i hârâ

3. **seng-i hârâ:--dan**

Gazel 3363

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mermer taşı, pek sert taş.

Gözlerüm yaşıyla âhum yâra te'sîr eylemez
Seng-i hârâdan katıdur kalbinüñ mermerleri

seng-i hâre:

1. **seng-i hâre:--den**

Gazel 3129

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Pek sert kaya veya taş. II Sevgilinin gönlü.

Katıdur gönli nigârüñ çünkü seng-i hâreden
Eyleme âh u figâni iy gönül gel yok yire

seng-i melâmet:

1. **seng-i melâmet:**

Gazel 3011

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayıplama, kınama taşı.

Niçe bir tür-i cefâlar sîne-i miskînüme
Atıla seng-i melâmet yâ dil-i gamgînüme

2. **seng-i melâmet:**

Gazel 3343

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayıplama, kınama taşı.

Atarsa cefâ türî ile seng-i melâmet
Başuñı açup karşıla kıl sîne nişâni

seng-i miñnet:

1. **seng-i miñnet:--le**

Gazel 3053

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder taşı.

Çün gam-ı dilber harâb itdi gönül ma'müresin
Seng-i miñnetle yapup bir dañı âbâd eyleme

2. **seng-i miñnet:--le**

Gazel 3064

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder taşı.

Döginüp seng-i miñnetle anuñcün hâk-i râh oldum
Yüzüme basıcak pâyuñ diler öpmek bu efgende

3. **seng-i miñnet:**

Gazel 3100

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder taşı.

Seyl-i eşkümnden zarar geldükçe bu mülk-i dile
Seng-i miñnet birle yapup üstüvâr itmeñ nice

4. **seng-i miñnet:-le**

Gazel 3415

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder taşı.

Seyl-i eşküm yıkduğınca dem-be-dem dil hânesin
Seng-i miñnetle yapar mi'mâr gördüm kendümi

5. **seng-i miñnet:-le**

Gazel 3480

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet taşı.

Seyl-i eşkümnden zarar gelmez meger bennâ-yı 'ışk
Seng-i miñnetle ezel yapmış bu gönülüm dârını

seni:

1. **seni:**

Gazel 3245

Mısra: 7

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (gönül yerine).

Ğamzeler hançer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öñdin var anuñ küyünde qurbân ol yüri

2. **seni:**

Gazel 3445

Mısra: 6

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Şairin kendisi veya metni muhatap olarak okuyanlar).

Dil virürsin zülfi sevdâsına her bir dilberüñ
Bilürem başdan çıkarur 'âkıbet bu hû seni

sensin:

1. **sensin:**

Gazel 3233

Mısra: 4

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri (Allah).

Egerçi 'ışk ara derd ü elem çok
Ne gam sensin çü derdümün tabîbi

senüñ:

1. **senüñ:**

Gazel 3017

Mısra: 4

İkinci tekil şahıs zamiri II sevgili.

Nazar eyle görüp hâlüm benüm derdüme bir çäre
Senüñ 'ışkuñda iy meh-rü Huzâ bilir ki şadıkvân

2. **senüñ:--ün**

Gazel 3329

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri(sevgili).

Hasta dilden âsitânundur senüñ dâr-ı şifâ
Dil tabîbi olasın añmayasın bîmârüñ

3. **senüñ:--ün**

Gazel 3349

Mısra: 5

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri(sevgili).

Senüñ zibâ cemâlünü görenler terk-i cân itse
'Aceb mi Yüsuf'ı görüp elini cümle zen kesdi

4. **senüñ:--ün**

Gazel 3351

Mısra: 3

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri(sevgili).

Felekden yücedür beñzer senüñ iy mäh-rü kaçruñ
Anuñcün 'aşkuñ aña irişmez âh u feryâdı

5. **senüñ:--ün**

Gazel 3359

Mısra: 8

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri(sevgili).

Cevr sengin yagdurup kıldıñ gönül mülkin harâb
Devr-i hüsñünde senüñ ol bir kez âbâd olmadı

6. **senüñ:--ün**

Gazel 3417

Mısra: 10

"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri(sevgili).

Bu Muhibbî niçe meh-rûlar görüp iy mäh-rü
Bir senüñ tek haq budur hiç görmedi mânendüñi

ser:

1. **ser:**

Gazel 3073

Mısra: 8

Baş, kafa.

Seng-i cefâ atup yâr başuñ şikest iderse
Ser dönderüp kaçurma rızâ-ı yârı gözle

2. **serümi:-üm, -i**

Gazel 3322

Mısra: 2

Baş, kafa.

Bir nâzenîni gördüm cevân iderdi râhı
Top eyleyüp serümi göge çıkardum âhı

3. **serden:-den**

Gazel 3362

Mısra: 10

Baş, kafa.

Sevdā-yı büy-ı zülf-ile tolı dimāgumuz
Serden Muhibbī çıkarısar bu hevā bizi

4. **serleri:-ler, -i**

Gazel 3363

Mısra: 6

Baş, kafa.

Esb-i nāz üzre kaçan zülfini çevgān eylese
Top idüp gālṭān ide yolında ‘āşık serleri

5. **seri:-i**

Gazel 3225

Mısra: 10

Baş, kafa.

‘İşkuñ tarīkı key katı müşkil tarīkdur
Gel ko Muhibbī uşbu yola cān-ıla seri

6. **ser:-e**

Gazel 3129

Mısra: 4

Baş, kafa.

Kendü hālümde yürür āzāde iken āh kim
El ucımdan ne belālar geldi āhir bu sere

7. **ser:**

Gazel 3158

Mısra: 4

Baş, kafa.

Her kim hevā-yı zülfine dolşdı dilberüñ
İrmez eli terk ide ser bu hevā-y-ıla

8. **serde:--de**

Gazel 3094

Mısra: 4

Baş, ser.

Naşīb imiş cefā vü cevri yāruñ
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

9. **serde:--de**

Gazel 3059

Mısra: 6

Baş.

Ḥaṭuñ yazı imiş başumda iy dōst
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

10. **seri:-i**

Gazel 3010

Mısra: 5

Baş / kafa.

Seri pāyuña iletdüm iderem ārzü tūguñ
Kerem kıl vir murādum bakma iy ḥūnī sakın kana

11. **serde:-de**

Gazel 3079

Mısra: 7

(□□) i. (Fars. ser) 1. Baş, kafa. 2. Başkan,
önder, reis. 3. Baş, başlangıç. 4. Doruk, zirve, tepe. 5.
Bir şeyin başladığı yer, üst tarafı, yukarı kısmı. 6. Uç.

Var ḥumārum serde olmazdum şudā’dan ben ḥalāş
Pir-i meyḥāne eger cām-ıla tedbīr itmese

12. **ser:**

Gazel 3119

Mısra: 6

(□□) i. (Fars. ser) 1. Baş, kafa. 2. Başkan,
önder, reis. 3. Baş, başlangıç. 4. Doruk, zirve, tepe. 5.
Bir şeyin başladığı yer, üst tarafı, yukarı kısmı. 6. Uç.

Tarīk-i ‘ışka tognılsam seni kaç’ iderem evvel
Sebük-bār olayım iy ser baña bār-ı girān olma

13. **serde:-de**

Gazel 3042

Mısra: 2

(Āşığın) aklı, fikri.

Gönül çün bir devāsuz düşdi derde
Ġamı sīnemdedür sevdāsı serde

14. **serde:-de**

Gazel 3090

Mısra: 1

Akı, fikir, düşünce. II Āşığın düşüncesi.

Bulmur çün hevā-yı zülf serde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

15. **serde:-de**

Gazel 3390

Mısra: 6

(Fars.) Baş, kafa.

Ḥüsn iline pādişāh olalı ol yār-ı güzīn
Kim ki gördiyse anı illerini serde kodı

16. **ser:**

Gazel 3436

Mısra: 7

(Far.) Baş, kafa.

‘Āşık mıdur ki döndere ser tīg-ı ‘ışkdan
Olmaz bu yolda hergiz anuñ istikāmeti

ser çek:-

1. **ser çek:-:üp**

Gazel 3270

Mısra: 8

Kelime Tipi: Kalıp İfade

*Baş kaldırmak, itaat etmemek, asilik
etmek, mütevazı olmamak.*

Ben āb gibi pāyuña her dem yüzüm sürem
Sen ser çeküp serv gibi eyle ser-keşi

2. **ser çek:-di**

Gazel 3149

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Herhangi bir konuda önde gitmek, önyak
olmak. II Yükselmek.*

Ser çekdi dilâverlik ider şahn-ı çemende
Başına anuñçün takar otaga benefşe

ser çek:

1. **ser çek:-me**

Gazel 3439

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Baş çekmek, başına çekmek, başını örtmek.

Sakın ser çekme gaflet çeşmini aç
Gerekmez servetün başuñ hevâyı

ser dut:

1. **ser dut:-a**

Gazel 3353

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

*Kafa tutmak: Boyun eğmemek, karşı gelmek,
diklenmek.*

Meydān-ı ‘ışka gelmeye bir er benüm gibi
Tiğ-ı cefāya karşı duta ser benüm gibi

ser kıl-:

1. **ser kıl:-di**

Gazel 3101

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Baş vermek.

Top ser kıldı Muhibbī zülfinün çevgānına
Ola kim gālñan idüp dilber teğāfül itmeye

ser terk eyle-:

1. **ser terk eyle:-di**

Gazel 3204

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Başını terk etmek, bir şey uğruna kendinden
vazgeçmek, kendini feda etmek, başını vermeye hazır
olmak, ölümü göze alabilmek.*

‘İşka ‘alāmet isteme zāhid saña yiter
‘Āşık bu yolda eyledi ser terk cān dağı

ser vir:

1. **ser vir:-i, -ür**

Gazel 3453

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Baş vermek II canını feda etmek.

Eline tır ü kemān alursa çeşmi vechi var
Yalvarup ‘āşıkları boyun çeker virür seri

ser-āğāz it:

1. **ser-āğāz it:-se**

Gazel 3469

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başlamak.

Muhibbī şî‘rūñi bülbül ser-āğāz itse gülşende
İşidüp ehl-i hāl olan diye tahsīn ü şābāşı

ser-ā-ser:

1. **ser-ā-ser:**

Gazel 3004

Mısra: 2

Baştan başa, tamamıyla.

Baña olsa leb-i sākī yiter hem nuql u hem bāde
Olurdu ‘iyş esbābı ser-ā-ser cümle āmāde

2. **ser-ā-ser:**

Gazel 3270

Mısra: 4

Baştan başa, büsbütün.

Sünbül saçın şāneledi ol perī-şifat
İtdi cahānı cümle ser-ā-ser müşevveşi

3. **ser-ā-ser:**

Gazel 3168

Mısra: 2

Baştan başa, tamāmıyla.

Oynasa bād-ı şābā ol ‘anberīn gīsū-y-ıla
Toldurur ‘ālem dimāğımı ser-ā-ser bū-y-ıla

4. **ser-ā-ser:**

Gazel 3477

Mısra: 1

Baştan başa, bütün, büsbütün.

Şevk-i ruñuñuñ fikri ser-ā-ser dili yakdı
Şekker dehenüñ zikrile agzum suyu akdı

ser-cümle:

1. **ser-cümle:**

Gazel 3095

Mısra: 4

Hepsi, tamamı, bütün.

Ol şehsüvār-ı meydān binse semend-i nāza
‘Uşşāk olur önince ser-cümle hep piyāde

2. ser-cümle:

Gazel 3211

Mısra: 3

Hep birden, bütünüyle.

Eyledün nürüñ-ıla 'ālemi ser-cümle sefid
Bendeñ oldu 'Arab u hem 'Acem ü hem Hābeşī

serdār:

1. serdār:

Gazel 3287

Mısra: 7

1. Kumandan, başkumandan. 2. Bir topluluğun başı, en ileride geleni.

Maḥabbet kişverine çün diyen serdār Ferh
Anuñçün 'ışkı yolına koyup terk eyledi başı

ser-defter ol:

1. ser-defter ol:-i, -mış, -am

Gazel 3470

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

En önde gelen olmak.

'İşk-ıla çün olmuşam dīvāneler ser-defteri
Bend idüp boynuma taksun zülfinüñ fitrākini

serden geç:

1. serden geç:-den

Gazel 3062

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını feda etmek, ölümü göze almak.

Ya serden geç Muḥibbī ya nazardan
Olur 'aşık olan elbette küşte

ser-efrāz:

1. ser-efrāzum:-um

Gazel 3385

Mısra: 5

*Başımı kaldıran, yücelere, yüksellere uzanan. II
Benzerlerinden üstün olan (kimse), seçkin, mümtaz.*

Ol ser-efrāzum kaçan kim nāz-ıla seyrān ide
Dir görenler işte budur serv-kağlar serveri

ser-firāz id:

1. ser-firāz id:-er, -sin

Gazel 3315

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüceltmek, yükseltmek.

Niçe yüksekleri sen pest kıldıñ
İdersin ser-firāz herkes ki ḥ'āhi

serfirāz it:-

1. serfirāz it:-dür, -me, -dü, -ñ

Gazel 3189

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüceltmek, yükseltmek.

Ḥamdü-lillāh serfirāz itdürmedün düyā-y-ıla
Çok şükür meh-pāreler yolında ḥāk itdün beni

sergerdān:

1. sergerdāna:-a

Gazel 3479

Mısra: 4

*Başı dönen, ne yapacağını bilmeyen, şaşırılmış,
sersemlemiş bir durumda olan kimse, şaşkın, perişan.*

Mübtelāsın iy gönül gördüm saçı zencirine
Bir delü dīvāne sergerdāna beñzetdüm seni

sergerdān evle:

1. sergerdān eyle:-dü, -ñ

Gazel 3472

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Başımı döndürmek, sersem, şaşkın ve perişan bir
duruma getirmek.*

İy saçı leylī dil-i Mecnūn'a yüz göstermeyüp
Eyledün 'ışkuñ beyābānında sergerdān beni

sergerdān id:-

1. sergerdān id:-er

Gazel 3174

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Başımı döndürmek, sersem, şaşkın ve perişan bir
duruma getirmek.*

Gāh olur kim künc-i ğamdan çıkmayup eyler qarār
Gāh olur her yaña sergerdān ider gönülüm beni

sergerdān ol:-

1. sergerdān ol:-up

Gazel 3035

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Başı dönmek, şaşkın, sersem olmak, perişan
olmak.*

Zerre gibi gün yüzi şevkine sergerdān olup
Giceler tā şubḥa dek efgān iderdüm nāy-ıla

ser-geşte:

1. ser-geşte:

Gazel 3016

Mısra: 4
Başı dönmüş, kafası karışmış (kimse), şaşkın.

Dehrûn sistemin anladı fikr itdi hâzânı
Bî-çâre vü ser-geşte vü gam-hâra benefşe

2. **ser-geşte:**
Gazel 3361
Mısra: 2
Başı dönmüş, kafası karışmış (kimse), şaşkın.

Mâh-rûlar 'ışk[1] bu âşüfteden ayırlamadı
Tâ beni ser-geşte vü [rû]svâ-yı 'âlem kılmadı

ser-geşte ol:

1. **ser-geşte ol:-up**
Gazel 3325
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Başı dönmek, sersemlemek, şaşkın olmak.

Âşüfte vü ser-geşte olup sünbül-i miskîn
H'âb içre meger gördi yine zülf-i nigârı

ser-hâne:

1. **ser-hânesi:-si**
Gazel 3444
Mısra: 4
Mezbaha.

'İşk bâzârı toludur kelle-i 'uşşâkdan
Turmaz işler bu maḥabbet şehrinüñ ser-hânesi

serhos:

1. **serhoşa:-a**
Gazel 3086
Mısra: 14
Sarhoş,. || Mahmur.

Mey yirine göz göre ko kanuñı içsün senüñ
Yine uyarduñ Muḥibbî sen o çeşmi serhoşa

2. **serhös:**
Gazel 3478
Mısra: 4
Sarhoş: Alkollü bir içki veya keyif verici bir madde etkisiyle az veya çok kendini bilmez, kendine hâkim olamaz duruma gelmiş (kimse).

Câm-ı 'ışkı bile nüş itdük ezel Mecnûn-ıla
Ol ayak götürdi meclisde beni serhös kodı

3. **serhoşın:-ın**
Gazel 3414
Mısra: 2
Sarhoş. II Kendinden geçmiş.

Cânâ cefâ vü cevruñ-ile dil hoşın daḥı
İçdüm şarâb-ı 'ışkı ezel serhoşın daḥı

4. **serhoşdur:-dur**
Gazel 3426
Mısra: 4
Sarhoş, kendinden geçmiş.

Mihrâb kaşı tākına dil secde iderken
Çeşmini görüp didi ki serhoşdur imâmı

ser-i cân:

1. **ser-i cân:**
Gazel 3164
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönlün en yüksek noktası.

Bir gazel didüm yine şol mâh-ı tâbân üstine
Eydür ise ehl-i şevk götür ser-i cân üstine

ser-i küy:

1. **ser-i küy:-i, -n, -i**
Gazel 3104
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sokak başı. II Sevgilinin bulunduğu yer.

Ser-i küyümü tavâf eyle Muḥibbî yürü var
Yüz sürerler çün bilürsin Harem-i muḥtereme

2. **ser-i küy:-i, -n, -i**
Gazel 3369
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sokak başı. II Sevgilinin bulunduğu yer.

Terk iderse ser-i küyümü Muḥibbî vire cân
Ne 'aceb derde bu dil kıldı giriftâr beni

3. **ser-i küy:-uñ, -da**
Gazel 3416
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sokak başı. II Sevgilinin bulunduğu yer.

Ser-i küyünde kim görse baña divâne eydürler
Anuñçün zülf-i zencirüñ olupdur boynumuñ bendi

4. **ser-i küy:-i, -n, -da**
Gazel 3454
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) sokağının başı.

Ser-i küyünde göz yaşı baña eglence olmışdur
Anuñla eglenür gönlüm ki san âb-ı revân buldı

5. **ser-i küy:-uñ**
Gazel 3487
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) sokağının başı.

Muhibbî ser-te-ser gezdi ser-i küyüñ hevâsıyla
Cihânda irmedük ancak hemân bâğ-ı irem kaldı

6. **ser-i küy:--t, --n, --da**

Gazel 3080

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sokak başı, sevgilinin mahallesinin yanı başı, sevgilinin eşiği.

Ser-i küyünda gözüm yaşı bitürdi gül-i ter
Diye taḥsîn maḥalleñ gören âb u giline

7. **ser-i küy:-t, -n, -da**

Gazel 3155

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Mahalle başı, sokak başı, yol. 2. Sevgilinin yaşadığı semt.

Ser-i küyünda kılam ḳaddümi ya âhumı tûr
Tâ ki her zâğ raḳîb ugramaya gülşenüme

8. **ser-i küy:-t, -n, -a**

Gazel 3238

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sokak başı, sevgilinin mahallesinin yanı başı, sevgilinin eşiği.

Ser-i küyüna ger varsam ider red şüretin dilber
Baña nisbet anuñ küyündaki ḥâl-i kilâb evlâ

9. **ser-i küy:-t, -n, -a**

Gazel 3260

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sokak başı, sevgilinin mahallesinin yanı başı, sevgilinin eşiği.

Bi-ḥamdillâḥ gider oldum ser-i küyüna dildârüñ
Velî bilmem çeken anda suyu mı yâḥû toprağı

ser-i mecnûn:

1. **ser-i mecnûn:**

Gazel 3401

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mecnun'un başı.

Ser-i Mecnûn şikest olsa ‘aceb mi
Sımışdur kâsesin in‘âm-ı Leylî

seri terk kıl:

1. **seri terk kıl:-in, -a**

Gazel 3426

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başını terk etmek. Canından vazgeçmek.

Ferhâd şıfat kûh-ı belâ içre serin terk
Her kim ki kıla aña ‘uşşâk ara nâmi

ser-i ‘uşşâk:

1. **ser-i ‘uşşâk:-t**

Gazel 3490

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âşıkların başı.

Semend-i nâza binmişdür yine meydân-ı ḥüsn içre
Ser-i ‘uşşâkı top eyler elinde zülfî çevgânı

2. **ser-i ‘uşşâk:-t**

Gazel 3462

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âşıkların başı.

Süvâr ol esb-i nâz üzre ele al zülfî çevgânın
Ser-i ‘uşşâkı top eyle senüñdür ḥüsn meydânı

ser-i zülf:

1. **ser-i zülf:-in**

Gazel 3024

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saç ucu.

İhtiyâr elden gider görsem ruḥ-ı zîbâsını
Kanda kaldı ruḥları üzre ser-i zülfün çöze

2. **ser-i zülf:--i, --n, --den**

Gazel 3033

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(sevgilinin) saçının ucu.

İy dil ser-i zülfünden anuñ key ḥazer eyle
Varmaga dilerseñ yanına terk-i ser eyle

3. **ser-i zülf:--i, --n**

Gazel 3055

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(sevgilinin) saçının ucu.

Ḥüsn genc[i] üzre itmişdür ser-i zülfün tılısm
Ejdehâdur her biri beñzer egerçi mülâra

4. **ser-i zülf:--i, --n, --e**

Gazel 3080

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(sevgilinin) saçının ucu.

İy Muhibbî ser-i zülfine niçe kıymet olur
Virilür mülk-i cihân çünki bahâ bir kılına

5. **ser-i zülf:--i, --n**

Gazel 3121

Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(sevgilinin) saçının ucu.

El ursa şabā gibi giderse ser-i zülfin
Ref' itse şehābı yüzi hürşidi açılsa

6. **ser-i zülf:-i, -n, -e**

Gazel 3362

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(sevgilinin) saçının ucu.

Bend itdi ser-i zülfine bir dil-rübā bizi
Her kanda ise aradı buldı belā bizi

7. **ser-i zülf:-i, -n, -e**

Gazel 3380

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(sevgilinin) saçının ucu.

Ebed kurtılmamak aña sezādur
Ser-i zülfine çün gönül dolaşdı

8. **ser-i zülf:-i, -n, -e**

Gazel 3390

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(sevgilinin) saçının ucu.

Cān dolaşdı ser-i zülfine lebi fikri ile
Āhir alup elümi zülfi ayaklarda kodi

9. **ser-i zülf:-üñ, -e**

Gazel 3449

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(sevgilinin) saçının ucu.

El uzadursa ser-i zülfüne dil asma anı
Çün yazılmaz delünün deftere cürm ü günehi

10. **ser-i zülf:-i, --y, --le**

Gazel 3130

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçlarının ucu.

'Aqlımı tārāca virdi ol Muğal-Çin gözleri
Başuma geldi ser-i zülfiyle sevdālar yine

11. **ser-i zülf:-üñ**

Gazel 3273

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçlarının ucu.

Ser-i zülfün kemendinden gönül aşüfte hāl oldı
Lebünden bir söz işiddüm baña bilmem ne hāl oldı

12. **ser-i zülf:-üñ, -i**

Gazel 3347

Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçlarının ucu.

Cān ider şem'-i ruhuñ şevkine pervāneligi
Dil kılur görse ser-i zülfünü dīvāneligi

13. **ser-i zülf:-in, -de**

Gazel 3423

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının ucu.

Ser-i zülfinde görüp asılı dil şışesini
Uşadup anı cefā sengiyile dildār sıdı

14. **ser-i zülf:-üñ**

Gazel 3167

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) Saçının ucu.

Dilerem şāne-veş şad pāre olsun
Ser-i zülfün kesende isteyende

ser-i zülf-i nigār:

1. **ser-i zülf-i nigār:**

Gazel 3037

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının ucu.

Kışşaya sığmaz imiş çünki ser-i zülf-i nigār
Şerh idemezsin anı defter ü dīvānlar-ıla

2. **ser-i zülf-i nigār:-a**

Gazel 3252

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının ucu.

Her kim ki ser-i zülf-i nigāra bend ola
Fikr eyleme hergiz anuñ kurtılasını

ser-i zülf-i siyāh:

1. **ser-i zülf-i siyāh:-i, -n, -a**

Gazel 3154

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) Siyah saçlarının ucu.

Sakın aldanma ser-i zülf-i siyāhına gönül
Çıkmadı kimse başa zülf-i perişānlar ile

serir:

1. **serire:-e**

Gazel 3244

Mısra: 11

1. Taht. 2. Oturulacak yüksekçe yer veya yatak,
kerevet, dīvān, sedir.

Zerden serîre bakmaya ide Muhibbî 'âr
Her kim kanâ'atûn bister ide büriyâsını

serîr-i gülşen:

1. serîr-i gülşen:

Gazel 3010

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gül bahçesinin tahtı.

Serîr-i gülşen içinde otur gül gibi dil-şâd ol
Ko kılsun 'anedelîb-i dil figân[1] derdmendâne

serîr-i mansıb:

1. serîr-i mansıb:

Gazel 3264

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Makamın/mevkinin tahtı.

Gerçi oturdı serîr-i mansıb üzere şâh-vâr
Lîk zulm itdi Hudâ'dan korkuban dâd itmedi

serîr-i mülk-i hüsn:

1. serîr-i mülk-i hüsn:

Gazel 3446

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Güzellik ülkesinin tahtı.

Serîr-i mülk-i hüsn üzre seni ol ki emîr itdi
Beni zencîr-i 'ışkuñla kapuñda bir esîr itdi

serîr-i şâh:

1. serîr-i şâh:-ı

Gazel 3324

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Padişahın tahtı.

Serîr-i şâhı vü tâc-ı giyâhı
Gerekmez baña yig olmak gedâyî

serîr-i sîne:

1. serîr-i sîne:-m, -i

Gazel 3326

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gönül tahtı.

Sultân-ı 'ışk ola ki gelüp qarâr ide
İtdüm serîr-i sîneni taht-ı münakkaşı

serkes:

1. serkes:

Gazel 3040

Mısra: 5

Far. İnatçı, dik başlı.

Gönlüm almak istedüm komadı serkes kâkülün
N'eyleyem derdâ dirîğâ ol ruhı zîbâ-y-ıla

2. serkeşe:

Gazel 3086

Mısra: 1

Dik başlı, inatçı.

Akdı yaşum su gibi bir serv boylu serkeşe
Anuñ için 'âlemi garq eyledi başdan başa

3. serkes:

Gazel 3419

Mısra: 9

Dik başlı, dik kafalı, inatçı, itaatsiz.

Âh ol libâs-ı zer-keş bindüğü atı serkes
Bağlandı tîr ü tîrkes 'azm-i 'Irâk'a düşdi

ser-keş evle-:

1. ser-keş eyle:-i

Gazel 3270

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

İnatçılık yapmak, dikkafalı olmak.

Ben âb gibi pâyuña her dem yüzüm sürem
Sen ser çeküp serv gibi eyle ser-keşi

serkeşlik:

1. serkeşlik:

Gazel 3302

Mısra: 3

Dikbaşlılık, inatçılık etmek.

Yine âteş gibi serkeşlik ile
İdüpdür dūd-veş bu mübtelâyı

serkeşlik eyle-:

1. serkeşlik eyle:-r

Gazel 3174

Mısra: 23

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

İtaat etmemek, dik başlılık göstermek, inat etmek.

Gâh olur serkeşlik eyler başına sultân olup
Gâh olur bir bende-i fermân ider gönlüm beni

serkeşlik id-:

1. serkeşlik id:-er

Gazel 3198

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

İtaat etmemek, dik başlılık göstermek, inat etmek.

'Akl serkeşlik ider sun sâkıtyâ cām-ı şabūh
'Aklı kemdür kim hārīf-i bâde-i nâb olmadı

sermāye:

1. **sermāyesine:**--(s)i, --n, --e

Gazel 3114

Mısra: 6

Bir servetin para ile ifade edilen kısmı, ana para, servet.

Gözlerem h̄'ācesi yoluında kamu cevherini
Harc idüp bakmadı sūdına vü sermāyesine

ser-mest eyle-:

1. **ser-mest eyle-:**--y, --üp

Gazel 3110

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarhoş etmek, kendinden geçmek.

Ğıll u ğışdan pāk idüp kalbūñ şarāb-ı 'ışkı iç
Seni ser-mest eyleyüp düşüre ğayr-ı 'āleme

ser-mest ol:

1. **ser-mest ol:**

Gazel 3425

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarhoş olmak.

Dilā çün mevsim-i güldür mey-ālūd eyle dāmānı
İçüp şevk-ile ser-mest ol çeküp çāk it girībānı

sermest ol-:

1. **sermest ol-:**-up

Gazel 3183

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarhoş olmak.

'İşkın izhār itdi dil gösterdi sīnem dāğım
Şevk-ile sermest olup çāk-i girībān eyledi

ser-nigün:

1. **ser-nigün:**

Gazel 3464

Mısra: 3

Baş aşağı olmuş, tersine dönmüş; talihsiz, bahtsız.

Āhır olsun göreyin tūbī gibi ol ser-nigün
Kim ki teşbīh eyleye serve kadūñ şimşādını

ser-nigün it-:

1. **ser-nigün it-:**-di

Gazel 3292

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Baş aşağı etmek, tersine çevirmek II talihsiz, kötü duruma düşürmek.

Aldanup dünyā-yı dūna oldı çün murġā süvār
Ser-nigün itdi gör āhır taht-ıla kāvūsını

ser-nigün ol:

1. **ser-nigün ol:**-mış

Gazel 3366

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ters dönmek, baş aşağı, tepetaklak olmak.

Ġarġa virmiş ser-nigün olmuş iki keştī sanur
Baħr-ı eşkümde görenler uşbu iki kaşımı

sernigün ol-:

1. **sernigün ol-:**-dı

Gazel 3127

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Baş aşağı, tepetaklak olmak II talihi ters, kötü olmak.

Sen sen ol kendūñi görme saña bu 'ibret yiter
Sernigün oldı ğurūr-ıla binenler kerkese

sernüvist:

1. **sernüviste:**--e

Gazel 3062

Mısra: 2

Alın yazısı, yazgi, kader.

Sitem tūġıyla kılduñ cān[ı] rişte
Ne çāre başda imiş sernüviste

ser-pā-bürehne:

1. **ser-pā-bürehnedür:**-dür

Gazel 3232

Mısra: 17

Başı açık, ayağı çıplak. II Baştan ayağa çıplak.

Yürür Muħibbī gerçi ki ser-pā-bürehnedür
Ser-püş sanur başında gören āh u vāsım

ser-püş:

1. **ser-püş:**

Gazel 3232

Mısra: 18

Başa giyilen şey, başlık.

Yürür Muħibbī gerçi ki ser-pā-bürehnedür
Ser-püş sanur başında gören āh u vāsım

ser-sezb ol-:

1. **ser-sebz ol:-ur, -sa**

Gazel 3216

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yeşermek, canlanmak.

Hâşıl-ı 'ömrüm eger ser-sebz olursa tañ midür
Eksük itmez mezra'-ı dilde bugün tohm ekmeği

ser-tā-be-kadem:

1. **ser-tā-be-kadem:**

Gazel 3262

Mısra: 2

Baştan ayağa, baştan aşağı, tamâmen.

Yine iy serv-i hırâm nâz-ıla seyr it çemeni
Ser-tā-be-kadem âşüb-ı dil ü cān-ı meni

ser-tā-kadem:

1. **ser-tā-kadem:**

Gazel 3031

Mısra: 7

Baştan ayağa kadar.

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledüñ ser-tā-kadem
Bilmezem kim sevdüğüm midür seni iy şeh günâh

2. **ser-tā-kadem:**

Gazel 3222

Mısra: 3

Baştan ayağa, baştan aşağı, tamamen.

Âteş-i 'ışk-ıla yakduñ cismümi ser-tā-kadem
Kāl idüp gam pütesi içinde pāk itdüñ beni

ser-te-ser:

1. **ser-te-ser:**

Gazel 3300

Mısra: 12

Baştan başa, büsbütün.

Bulmadum bir yār-ı şâdiğ togrı yār
Ser-te-ser gezdüm egerçi 'âlemi

2. **ser-te-ser:**

Gazel 3303

Mısra: 4

Baştan başa, büsbütün.

Ṭurfa-büdü çıkmadı bir harf zebānumdan benüm
Ser-te-ser tolmış cihān gördüm benüm efsānemi

3. **ser-te-ser:**

Gazel 3266

Mısra: 7

Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefā yok halk-ı 'âlemde
Ne işiddüm ne hüd gördüm cihānda dest-res kaldı

4. **ser-te-ser:**

Gazel 3280

Mısra: 9

Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

Geldi Muhibbī 'âlemi geşt itdi ser-te-ser
Bir yār-ı yārānı bulmadı idine maḥremi

5. **ser-te-ser:**

Gazel 3323

Mısra: 6

Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

Vaşluñ ābı ile hicr odını teskīn idegör
Ser-te-ser yoksa yakar uşbu cihānı şereri

6. **ser-te-ser:**

Gazel 3324

Mısra: 7

Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

İdeyim ser-te-ser geşt berr ü bahrı
Ola ki bulam arayı arayı

7. **ser-te-ser:**

Gazel 3327

Mısra: 7

Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

Hāk-i pāy-ı dilberi virmez bu gönüm ser-te-ser
Virselers mülk-i Feridün tēc-ı Keykāvüs'ını

8. **ser-te-ser:**

Gazel 3341

Mısra: 2

Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

Görmesem [ben] 'âlem içre yārumuñ dīdārını
Ser-te-ser āhum kebüd ide der ü dīvārını

9. **ser-te-ser:**

Gazel 3487

Mısra: 9

Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

Muhibbī ser-te-ser gezdi ser-i küyuñ hevāsıyla
Cihānda irmedük ancak hemān bāğ-ı irem kaldı

10. **ser-te-ser:**

Gazel 3181

Mısra: 7

Baştan başa, hepsi.

Belāsuz 'ışk bulunmaz cihānı ser-te-ser gezdüm
Ki gence renc lāzımdur gülüñ lā-büd olur hārı

11. **ser-te-ser:**

Gazel 3228

Mısra: 5

Baştan başa, hepsi.

Kāyınatı seyr iderdüñ ser-te-ser hırşīd-veş
Cür'adān-ı 'ışkdan iy dil yiseñ esrārımı

12. ser-te-ser:

Gazel 3100

Mısra: 11

Baştan başa / tamamen.

Ser-te-ser dīvāne gönüm geşt idüp bu 'ālemi
Bend-i zūlfine düşüp āhir karar itmeñ nice

13. ser-te-ser:

Gazel 3411

Mısra: 3

Baştan başa / tamamen.

Kitāb-ı 'ışkuñı başdan okudum ser-te-ser ezber
Dağı öğrenmedin varup mu'allimden elifbāyı

14. ser-te-ser:

Gazel 3174

Mısra: 7

Baştan başa, hepsi.

Gāh olur añlar rumüz-ı kāyināti ser-te-ser
Gāh olur bir nuṭkı yok hayvān ider gönüm beni

serv:

1. servüñ:-iñ

Gazel 3020

Mısra: 6

Far. Tahrif ile selvi denilen ağaç. (Kamet-i mevzûn-ı dilberân buna teşbih ve eş'arda kesretle istimal olunduğundan mevsuvsuz kullanıldığı hâlde de uzun boy manasını müfit olur). serv-âzâd: Dişi serv, tohumusuz serv. servistân: Servilik.

Ḳaddüne beñzedemem serv ben iy tāze nihāl
Dağlı ider her kişi servüñ niçe her bir yirine

2. servde:-de

Gazel 3207

Mısra: 1

Selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı ağaç; uzun boylu sevgili.

Servde refitâr yok serv-i hırāmānum gibi
Goncada güftâr yok ol verd-i ḥandānum gibi

3. serve:-e

Gazel 3464

Mısra: 4

Selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı ağaç; uzun boylu sevgili.

Āhir olsun göreyin tûbî gibi ol ser-nigün
Kim ki teşbih eyleye serve ḳadûñ şimşādını

4. servler:-ler

Gazel 3297

Mısra: 3

Selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı ağaç II uzun boylu sevgili.

Güllere haclet gelüp düşdi ayakdan servler
Gül ruḥın 'arz ḳaddini çün serv-i bālā eyledi

5. serv:

Gazel 3337

Mısra: 5

Selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı ağaç; sevgilinin boyu.

Serv ḳaddüñ sāyesinde ölsem iy serv-i sehī
Tā ḳiyāmet kalsam anda eylesem cā ḳāşki

6. servler:-ler

Gazel 3070

Mısra: 1

Selvi ağacı II uzun boylu sevgili.

Sāye saldı her taraf çün servler āb üstine
Vaktidür şeydā gönül gelseñ mey-i nāb üstine

7. serve:-e

Gazel 3108

Mısra: 1

Selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı ağaç II selvi gibi uzun boylu sevgili.

Boyuñ serve yüzüñ gülzâr-ı çine
Dişüñ beñzer senüñ dürr-i semîne

8. servi:-i

Gazel 3113

Mısra: 1

Selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı ağaç II selvi gibi uzun boylu sevgili.

Ol servi görüp sevdüm balalığı çağında
Ḥāk üzre yüzüm sürdüm su gibi ayagında

9. servüñ:-iñ

Gazel 3030

Mısra: 9

Selvi ağacı II sevgilinin uzun boyu.

Muḥibbî bāğ-ı ḥüsniinde temāşā eyle ol servüñ
Ne ra'nā güller açılmış deger her biri biñ cāna

10. servüñ:-iñ

Gazel 3077

Mısra: 3

Selvi ağacı II sevgilinin uzun boyu.

Ol servüñ evvelā pāyına cān u dil akıtdum
Ardınca ravān oldı yaşum da bilesine

11. servüñ:-iñ

Gazel 3100

Mısra: 13

Selvi ağacı II sevgilinin uzun boyu.

Ol boyı servüñ Muḥibbî irmege pā-būsına
Gözlerüm yaşımı her dem cūybār itmeñ nice

12. serv:

Gazel 3335

Mısra: 4

İnce uzun bir ağaç çeşidi. Eski metinlerde servi ve sevgilinin boyu arasında ilgi kurulur.

Hem çü şürāhī gibi sūcūd pāy-ı sāğara
Eyle serv ü naleyi çeng ü çıgāne[y]i

13. serv:

Gazel 3410

Mısra: 13

İnce uzun bir ağaç çeşidi. Eski metinlerde servi ve sevgilinin boyu arasında ilgi kurulur.

Dilberūn kaddi Muhibbī serv haddi gül yiter
N'eylerem şimden girü ben gülşenūn seyrānını

14. serv:

Gazel 3416

Mısra: 10

İnce uzun bir ağaç çeşidi. Eski metinlerde servi ve sevgilinin boyu arasında ilgi kurulur.

Muhibbī ruhların kaddin temāşā eyleyüp yāruñ
Didi serv üzre gül bitmiş zihī şun'-ı Hūdāvendī

15. serv:

Gazel 3270

Mısra: 8

Servigillerden, kışın koyu yeşil yapraklarını dökmeyen, daha çok mezarlıklara dikilen uzun ömürlü, güzel kokulu, kozalaklı, ince uzun ağaç. Beyitte sevgilinin boyu serviyeye benzetilmiştir.

Ben āb gibi pāyuña her dem yüzüm sürem
Sen ser çeküp serv gibi eyle ser-keşi

16. serv:

Gazel 3001

Mısra: 3

"Servi" kelimesinin eski metinlerde görülen asıl şekli. Serv/servi/selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı bir ağaçtır. Klasik şiirde adından en çok bahsedilen ağaçtır. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Hatta zamanla sevgilinin boyu ile bütünleşmiş olup "boy" kelimesinin kullanımına dahi ihtiyaç kalmamıştır ve mecaz yoluyla ifade edilmektedir. selvinin hafif rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Işk ara her birisi serv gülden tazedür
Dāğlarla var elifler sīne-i çāk üstine

17. serv:

Gazel 3020

Mısra: 5

"Servi" kelimesinin eski metinlerde görülen asıl şekli. Serv/servi/selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı bir ağaçtır. Klasik şiirde adından en çok bahsedilen ağaçtır. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Hatta zamanla sevgilinin boyu ile bütünleşmiş olup "boy"

kelimesinin kullanımına dahi ihtiyaç kalmamıştır ve mecaz yoluyla ifade edilmektedir. selvinin hafif rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Ḳaddūne beñzedemem serv ben iy tāze nihāl
Daḥl ider her kişi servūn niçe her bir yirine

18. serv:

Gazel 3024

Mısra: 8

"Servi" kelimesinin eski metinlerde görülen asıl şekli. Serv/servi/selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı bir ağaçtır. Klasik şiirde adından en çok bahsedilen ağaçtır. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Hatta zamanla sevgilinin boyu ile bütünleşmiş olup "boy" kelimesinin kullanımına dahi ihtiyaç kalmamıştır ve mecaz yoluyla ifade edilmektedir. selvinin hafif rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Gözlerüm yaşı revān olup akar cūlar gibi
Serv gibi salınup ol yār eger tenhā geze

19. serv:

Gazel 3038

Mısra: 3

"Servi" kelimesinin eski metinlerde görülen asıl şekli. Serv/servi/selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı bir ağaçtır. Klasik şiirde adından en çok bahsedilen ağaçtır. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Hatta zamanla sevgilinin boyu ile bütünleşmiş olup "boy" kelimesinin kullanımına dahi ihtiyaç kalmamıştır ve mecaz yoluyla ifade edilmektedir. selvinin hafif rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nāz-ıla
Ciger kanın gözümünden dil saçar āheste āheste

20. serv:

Gazel 3078

Mısra: 10

"Servi" kelimesinin eski metinlerde görülen asıl şekli. Serv/servi/selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı bir ağaçtır. Klasik şiirde adından en çok bahsedilen ağaçtır. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Hatta zamanla sevgilinin boyu ile bütünleşmiş olup "boy" kelimesinin kullanımına dahi ihtiyaç kalmamıştır ve mecaz yoluyla ifade edilmektedir. selvinin hafif rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Pāyına revān eyle Muhibbī yine yaşuñ
Ḳaddi gibi serv olmaya bustān arasında

21. serv:

Gazel 3133

Mısra: 3

"Servi" kelimesinin eski metinlerde görülen asıl şekli. Serv/servi/selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil

yapraklı bir ağaçtır. Klasik şiirde adından en çok bahsedilen ağaçtır. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Hatta zamanla sevgilinin boyu ile bütünleşmiş olup "boy" kelimesinin kullanımına dahi ihtiyaç kalmamıştır ve mecaz yoluyla ifade edilmektedir. selvinin hafif rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Akup cûlar yüzün sürse dem-â-dem serv ayagina
Açılrsa her taraf güller kamu kuşlar hezâr olsa

22. serv:

Gazel 3154

Mısra: 7

"Servi" kelimesinin eski metinlerde görülen asıl şekli. Serv/servi/selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı bir ağaçtır. Klasik şiirde adından en çok bahsedilen ağaçtır. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Hatta zamanla sevgilinin boyu ile bütünleşmiş olup "boy" kelimesinin kullanımına dahi ihtiyaç kalmamıştır ve mecaz yoluyla ifade edilmektedir. selvinin hafif rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Serv tek seyr-i semen içre salınsun yine yâr
Gevher-i eşk dökem yolına dâmânlar ile

23. serv:

Gazel 3465

Mısra: 1

"Servi" kelimesinin eski metinlerde görülen asıl şekli. Serv/servi/selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı bir ağaçtır. Klasik şiirde adından en çok bahsedilen ağaçtır. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Hatta zamanla sevgilinin boyu ile bütünleşmiş olup "boy" kelimesinin kullanımına dahi ihtiyaç kalmamıştır ve mecaz yoluyla ifade edilmektedir. selvinin hafif rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Dün serv gibi salınup ol gül budâcuğı
Mestâne-vâr eline almiş ayacucuğı

24. serve:-e

Gazel 3228

Mısra: 3

Servigillerden, kışın koyu yeşil yapraklarını dökmeyen, uzun ömürlü, güzel kokulu, kozalaklı, ince uzun ağaç. Servi, Klasik Türk edebiyatında sevgilinin boyu için hem benzeyen hem benzetilen olarak kullanılmıştır.

Ûaddüni gülşende didüm serve beñzetdüm didi
Görmemişsin nâz-ıla beñzer benüm refârumı

25. servüñ:--üñ, -

Gazel 3140

Mısra: 4

Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem

de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Bir ayag üzre gelüp bil bağlayupdur hızmete
Servüñ indi kara su ayagina turmag-ıla

26. serv:

Gazel 3328

Mısra: 3

Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Serv beñzer gülşen-i hüsnünde bälâ kaddüñe
Çeşmüñ nergis ruñuñ berg-i gül-i hamrâ gibi

27. serv:

Gazel 3340

Mısra: 9

Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Elin uzadur serv irem diyü kaşruña
Her kim tavil olsa olurmuş hamâkati

28. serv:

Gazel 3435

Mısra: 8

Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Yürür âzâde dil kılmazken ârâm
Sevüp bir serv dil ârâma düşdi

29. servler:-ler

Gazel 3184

Mısra: 1

Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Servler gülşende mât oldu görüp refâruñı
Goncalar dem-beste kaldı işidüp güftâruñı

30. servler:-ler

Gazel 3282

Mısra: 3

Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Güllere haclet gelüp düşdi ayaga servler
Yâr ruñım 'arz idüp kaddini bälâ eyledi

31. serv:

Gazel 3346

Mısra: 1

Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Olmaya bāğ içre bir serv ol kad-i bālā gibi
Bitmeye gülşende nergis ol gözi şehlä gibi

32. serv:

Gazel 3450

Mısra: 1

Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

İy kadüñ serv ü saçuñ sünbül ü hañtuñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenüñ şad çü meni

33. serv:

Gazel 3487

Mısra: 1

Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Salınup serv tek gitdi dilümde āh-ı ğam kaldı
Gözüm yaşı revān oldı baña ancak elem kaldı

34. servüñ:-üñ

Gazel 3455

Mısra: 1

Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Āba māyil gördüm ol servüñ kad-i dil-cüyünü
Anuñ-ıçun ben revān itdüm bu yaşum cüyünü

35. serv:

Gazel 3101

Mısra: 6

Şekil olarak ince ve uzun bir ağaç türü, servi ağacı. II Servi boylu sevgili.

Bāğbān ger görse kadd ü 'arız u şehlä gözüñ
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

36. serve:-e

Gazel 3490

Mısra: 1

Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Ne içün beñzedem serve ben ol serv-i hırāmānı
Yürür gülşende nāz-ıla hırāmānı hırāmānı

37. serv:

Gazel 3401

Mısra: 5

Şekil olarak ince ve uzun bir ağaç türü, servi ağacı. II Servi gibi uzun ve düzgün boylu sevgili.

Salınsa serv gibi gelse gül-veş
Akıdur gözlerümden seyli haylı

38. servüñ:-üñ

Gazel 3149

Mısra: 7

Servi kelimesinin eski metinlerde görülen asıl şekli. Servigillerden, kışın koyu yeşil yapraklarını dökmeyen, daha çok mezarlıklara dikilen uzun ömürlü, güzel kokulu, kozalaklı, ince uzun ağaç. II Sevgili.

Miskinlik ider servüñ ayagina koyup baş
Bakmaz oturup hıç sola vü saga benfşe

39. servlerdür:-ler, -dür

Gazel 3235

Mısra: 5

Servigillerden, kışın koyu yeşil yapraklarını dökmeyen, daha çok mezarlıklara dikilen uzun ömürlü, güzel kokulu, kozalaklı, ince uzun ağaç. II Sevgilinin uzun boyu.

Servlerdür sīnem üzre çekdüğüm yir yir elif
Läleler bitmiş sanur kim görse bagrum dağını

40. servüm:-üm

Gazel 3243

Mısra: 5

1. Servigillerden, kışın koyu yeşil yapraklarını dökmeyen, daha çok mezarlıklara dikilen uzun ömürlü, güzel kokulu, kozalaklı, ince uzun ağaç. 2. Sevgilinin boyu.

İy sehī servüm hırāmān salın sen nāz-ıla
Cular iltün pāyuña 'aşıklarun göz yaşını

41. servüm:-üm

Gazel 3360

Mısra: 1

1. Servigillerden, kışın koyu yeşil yapraklarını dökmeyen, daha çok mezarlıklara dikilen uzun ömürlü, güzel kokulu, kozalaklı, ince uzun ağaç. 2. Sevgilinin boyu.

İy sehī servüm görelden berü hüsünüñ bāğını
Eylerem her dem revān bu çeşmümüñ ırmagını

serv:-

1. servüm:--üm, -

Gazel 3462

Mısra: 3

Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem benzetilendir. Selvinin su kenarında düşünülmesi halinde bir ırmak, çemen, bezm gibi unsurlar kendini

gösterir. O bir süs ağacıdır. Yaz-kış yeşil kalır. Sonbahar rüzgarları dahi ona etki edemez. Hafif rüzgarla salınış sevgilinin yürüyüşünü andırır.

Elifler sinede servüm kızıl güller-durur dağum
Temâşâ itmeyen görsün bugün bāğ u gülistânı

serv boylu:

1. **serv boylu:--lu**

Gazel 3086

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Servi boylu, uzun boylu sevgili.

Akdı yaşum su gibi bir serv boylu serkeşe
Anuñ için ‘âlemi garķ eyledi başdan başa

serv kadd:

1. **serv kadd:-e**

Gazel 3419

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Servi boylu. II Uzun boylu sevgili.

Göz yaşların Muħibbî dökseñ ‘aceb degüldür
Ol serv kadd-e nâgâh bu dîde bakadüşdi

serv kâmet:

1. **serv kâmet:-e**

Gazel 3165

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Selvi gibi uzun ve düzgün boylu. II Sevgili.

El götürüp du‘â direm ol serv kâmete
Kimdür ki irmek istemez ola kıyâmete

serv ol-:

1. **serv ol:-mış**

Gazel 3260

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Servi (gibi) olmak. (Sevgilinin boyu bağlamında uzun boylu olması.).

Nigâruñ kaddi serv olmuş tamâmdur ħüsninüñ çağı
Koñ aksun gözlerüm yaşı olupdur anuñ ırmagı

serv [ü] ‘ar‘ar:

1. **serv [ü] ‘ar‘ar:**

Gazel 3431

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Servi ve ardıç ağacı. II Sevgilinin boyu posu.

Görüp tûbî boyını serv [ü] ‘ar‘ar
İkisi reşk udından sındı düşdi

serv ü cemen:

1. **serv ü cemen:-üñ**

Gazel 3450

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Servi (ağacı) ve çimen.

İy kadüñ serv ü saçuñ sünbül ü ħatıñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü cemenüñ şad çü meni

serv ü şimşâd:

1. **serv ü şimşâd:-ı**

Gazel 3175

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Servi ve şimşir ağacı. (Dilberin boyunu niteler.).

Ĥırâmân kadd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyler
Añılmaz oldı pest olup o bağuñ serv ü şimşâdı

server:

1. **serveri:-i**

Gazel 3385

Mısra: 6

(Fars.) Bir topluluğun en ileri geleni, başkan, reis.

Ol ser-efrâzum kaçan kim nâz-ıla seyrân ide
Dir görenler işte budur serv-kağlar serveri

serverâ:

1. **serverâ:**

Gazel 3247

Mısra: 1

Ey hühümdar! / Ey Sultan! / Ey güzeller sultanı. / Ey sevgili.

Serverâ oldı gözüm yaşı benüm âb gibi
Durmaz inler bu gönül derd-ile tölâb gibi

server-i ħübân:

1. **server-i ħübân:--lar, --ıla**

Gazel 3037

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzeller şahı II sevgili.

Bezm-i mey eylemişem dün gice cânânlar-ıla
Niçe cânânlar-ıla server-i ħübânlar-ıla

servet:

1. **servetüñ:-üñ**

Gazel 3439

Mısra: 6

Zenginlik, varlık, mal mülk.

Sakın ser çekme gaflet çeşmini aç
Gerekmez servetün başuñ hevâyı

servi:

1. servi:

Gazel 3495

Mısra: 1

Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem benzetilendir. Selvinin su kenarında düşünülmesi halinde bir ırmak, çemen, bezm gibi unsurlar kendini gösterir. O bir süs ağacıdır. Yaz-kış yeşil kalır. Sonbahar rüzgarları dahi ona etki edemez. Hafif rüzgarla salmış sevgilinin yürüyüşünü andırır.

Yüzi güldür boyı bir servi dalı
Gözümden gitmeye hergiz hayâli

serv-i bälâ:

1. serv-i bälâ:-y, -ı

Gazel 3411

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzun boylu sevgili.

Gözüm yaşı revân oldı görüp sen serv-i bälâyı
Anuñçün hâk-i pâyünda akar çağlayı çağlayı

2. serv-i bälâ:

Gazel 3297

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzun boylu servi. // Sevgili.

Güllere haclet gelüp düşdi ayakdan servler
Gül ruñın 'arz kıddini çün serv-i bälâ eyledi

serv-i bülend:

1. serv-i bülend:

Gazel 3281

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzun boylu selvi; uzun boylu sevgili, güzel.

Gülşende güller çok hiç birisi ruhsârüña
Yokdur bir serv-i bülend kıamet-i dil-cüyuñ gibi

serv-i çälâk:

1. serv-i çälâk:

Gazel 3001

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çevik, eline ayağına çabuk, tez canlı olan servi (sevgili).

Baña geydüren belâ vü derd-i miñnetden libâs
Nârdan geydi kıbâsın serv-i çälâk üstine

serv-i dil-cü:

1. serv-i dil-cü:

Gazel 3145

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül çeken servi. // Sevgili.

Gülşen içre ruñların-veş verd-i hüd-rü bitmeye
Râstî kıddün gibi bir serv-i dil-cü bitmeye

2. serv-i dil-cü:-y, -ı

Gazel 3293

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül alan, gönül cezbeden servi (servi boylu güzel).

Nigârüñ pâyına yaşum revân itsem 'aceb midür
Hıramânî hıramânî görem ol serv-i dil-cüyü

serv-i dil-keş:

1. serv-i dil-keş:

Gazel 3200

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül çekici, gönül cezbedici servi (boylu güzel).

Olmaya bir fitneger ol gözleri şehlä gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol kıad-i bälâ gibi

serv-i gül-endâm:

1. serv-i gül-endâm:--lar, --a

Gazel 3066

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül endamlı, endamlı güle benzeyen servi (boylu güzel; sevgili).

'İşk bāğında Muhibbî gibi bülbül yaraşur
Okıya medh ü senâlar serv-i gül-endamlara

serv-i gülzâr:

1. serv-i gülzâr:-ı

Gazel 3295

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül bahçesinin servisi.

Baña kıddi kıddi besdür n'iderem serv-i gülzârı
Ko kılsun çün ruñı güldür bu dil bülbül gibi zârı

serv-i hıram:

1. serv-i hıram:-ı

Gazel 3426

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen servi. // Sevgili.

Her kim ki göre seyr ider ol serv-i hırāmı
Göz yaşını yolına revān ide tamāmī

2. **serv-i hırām:**

Gazel 3491

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen servi. II Sevgili.

Şöyle hāk oldı yoluñda cismüm iy serv-i hırām
Derd-ile āh eylesem eflāke ilte gerdümi

3. **serv-i hırām:**

Gazel 3216

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen selvi. II Sevgili.

Her kaçan nāz-ıla refāt itse ol serv-i hırām
Umıdurdı karşusunda kebk-i kühı sekmegi

4. **serv-i hırām:**

Gazel 3262

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen selvi II sevgili.

Yine iy serv-i hırām nāz-ıla seyr it çemeni
Serv-tā-be-kağem āşüb-ı dil ü cān-ı meni

serv-i hırāmān:

1. **serv-i hırāmān:**

Gazel 3046

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen servi.

Zülfini kaldırdı gördüm qağ ü ruhsārın didüm
Gül açılmış ne ‘aceb serv-i hırāmān üstine

2. **serv-i hırāmān:**

Gazel 3128

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen servi.

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cānān oynına
Nite kim cūlar bakar serv-i hırāmān oynına

3. **serv-i hırāmān:--um**

Gazel 3052

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen servi boylu sevgili.

Gözüm yaşın revān itdüm benüm serv-i hırāmānum
Süre yüz hāk-i pāyuña umaram irde vü geçde

4. **serv-i hırāmān:--sın**

Gazel 3036

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen servi II sevgili.

Bülbül-i cān her gice tā şubħa dek kan aglasun
Gül gibi hāndān yüri serv-i hırāmānsın yine

5. **serv-i hırāmān:--um**

Gazel 3119

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen servi II sevgili.

Gel iy serv-i hırāmānum otur bir dem revān olma
Ölürem boynuña kanum gözümden gel nihān olma

6. **serv-i hırāmān:**

Gazel 3413

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen servi II sevgili.

Hüsñ bāğına irişdük yüzüñi hāk idegör
Üstüñe sāye salar serv-i hırāmān büyüdi

7. **serv-i hırāmān:--ı**

Gazel 3490

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen servi II sevgili.

Ne içün beñzedem serve ben ol serv-i hırāmānı
Yürür gülşende nāz-ıla hırāmānı hırāmānı

8. **serv-i hırāmān:--ı**

Gazel 3462

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen selvi; sevgili.

Görüp gülzār-ı hüsñ içre ben ol serv-i hırāmānı
Akıtdum pāyına cūlar kılup bu çeşm-i giryānı

9. **serv-i hırāmān:**

Gazel 3425

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Naz ile salınan servi. II Salına salına yürüyen sevgili.

Seğergeh jāleler asmış-durur güller kulagina
Nesīm-i şubħ-ıla oynar görüñ serv-i hırāmān

10. **serv-i hırāmān:**

Gazel 3139

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nazlı nazlı salınan servi. II Servi gibi salınan, naz ve edā ile salınarak yürüyen sevgili.

Qaddüñ üzre bu Muħibbī gül yüzüñ görüp didi
Güller açılmak ‘aceb serv-i hırāmān üstine

11. **serv-i hürāmān:-lar**

Gazel 3154

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Nazlı nazlı salınan servi. 2. Servi gibi salınan, naz ve edâ ile salınarak yürüyen sevgili.

İderüz şohbet-i mey serv-i hürāmānlar ile
Giceler hem-nefesüz şubha dek efgānlar ile

12. **serv-i hürāmān:**

Gazel 3169

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Nazlı nazlı salınan servi. 2. mec. Servi gibi salınan, naz ve edâ ile salınarak yürüyen sevgili.

Ol yüzi gül saçı sünbül lebleri mül olmasa
Seyr-i gülzâr eyleme serv-i hürāmān isteme

13. **serv-i hürāmān:-um**

Gazel 3207

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Nazlı nazlı salınan servi. 2. Servi gibi salınan, naz ve edâ ile salınarak yürüyen sevgili.

Servde reftâr yok serv-i hürāmānum gibi
Goncada güftâr yok ol verd-i hândānum gibi

serv-i nâz:

1. **serv-i nâz:--um, --a**

Gazel 3099

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Naz servisi (Nazlı nazlı salınan servi boylu sevgili).

Su gibi ger meyl idersem tañ mı serv-i nâzuma
Bağludur çokdan gönül zülf-i kemen-endâzuma

2. **serv-i nâz:-um, -a**

Gazel 3150

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Naz servisi (Nazlı nazlı salınan servi boylu sevgili).

‘Arz-ı hâl it iy gönül gel ol meh-i tannâzuma
Gözlerüñ yaşın revân it var o serv-i nâzuma

serv-i reftâr:

1. **serv-i reftâr:-uñ**

Gazel 3349

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salına salına yürüyen uzun boylu, endamlı (sevgili).

Görelen serv-i reftârüñ yürimez kalmadı kudret
İşidüp gonca güftârüñ hemân ol dem suhen kesdi

2. **serv-i reftâr:-ı**

Gazel 3273

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salına salına yürüyen uzun boylu, endamlı servi (sevgili).

Çad-i dil-cüyuñ iy dilber komadı serv-i reftârı
İşidüp gonca güftârüñ hemân gülşende lâl oldı

3. **serv-i reftâr:-uñ**

Gazel 3009

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salınarak yürüyen (servi gibi) uzun boylu olan sevgili.

Dilerem pâyını büse kılam ol serv-i reftârüñ
Ki ne dâmen ola vâkıf u ne hüd pîrehan âgeh

serv-i revân:

1. **serv-i revân:-ı**

Gazel 3343

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salına salına yürüyen uzun boylu, endamlı (sevgili).

Gözüm yaşını ayagına cular iderdüm
Nâz-ıla görem seyr ide ol serv-i revânı

2. **serv-i revân:**

Gazel 3383

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Salına salına yürüyen uzun boylu, endamlı (sevgili).

Va‘deyi ferdâya saldı gitdi ol serv-i revân
Bile gitdi göz yaşı eşk-i revân eğlenmedi

serv-i sehî:

1. **serv-i sehî:**

Gazel 3240

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavak gibi uzun, mevzun olan, dağınık olmayan servi.

Seyr-i gülşen ideler nâz-ıla ol yâr gehi
Bir ayag üzre tutup hîdmet ide serv-i sehî

2. **serv-i sehî:**

Gazel 3283

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavak gibi uzun, mevzun olan, dağınık olmayan servi.

Salın iy serv-i sehî nâz-ıla seyr it çemeni
Cân fedâ ide gören diye saña cân-ı meni

3. serv-i sehî:

Gazel 3449

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavak gibi uzun, mevzun olan, dağınık olmayan servi.

Bu Muhibbî yaşını âb-ı revân ister-iseñ
Cilveler eyle salın karşuma iy serv-i sehî

4. serv-i sehî:

Gazel 3058

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavak gibi uzun, mevzun olan, dağınık olmayan servi (sevgilinin boyuna benzetilmiş).

Bâğda serv-i sehî kıddüñ görüp ögünmesün
Kudreti yokdur anuñ çün bir kadem refîara de

5. serv-i sehî:--nüñ

Gazel 3123

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavak gibi uzun, mevzun olan, dağınık olmayan servi (sevgilinin boyuna benzetilmiş).

Ol boyı serv-i sehîñüñ pâyına ĩsar için
Gözlerümüñ yaşı sım ü yüzüm altun olmadı

6. serv-i sehî:

Gazel 3367

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Servi gibi uzun ve düzgün boylu.

İy melek-çehre senüñ kıdd-i büleñdüñ var iken
Katı küteh görünür gözlerüme serv-i sehî

7. serv-i sehî:

Gazel 3424

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Servi gibi uzun ve düzgün boylu II Sevgili.

Ol serv-i sehî nâz-ıla bir kez salınaydı
Yolına anuñ cân revân itmege yanaydı

8. serv-i sehî:

Gazel 3337

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Endâmı düzgün, fidan gibi sevgili.

Serv kıddüñ säyesinde ölsem iy serv-i sehî
Tâ kıyâmet kalsam anda eylesem câ kâşki

9. serv-i sehî:

Gazel 3350

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Endâmı düzgün, fidan gibi sevgili.

Ben niçe itmeyeyim göz yaşını âb-ı revân
Salınur her tarafâ nâz-ıla ol serv-i sehî

10. serv-i sehî:

Gazel 3144

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düz, doğru servi. II mec. Endâmı düzgün, fidan gibi sevgili.

Qadd ü ruhsârüñ su içre görüp serv-i sehî
Bir dağı görem diyü turur kenâr-ı âbda

11. serv-i sehî:

Gazel 3190

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

"Düz, doğru servi." II Endâmı düzgün, fidan gibi sevgili.

Yine nâz-ıla hırâm eyle gel iy serv-i sehî
Kim göre nâz-ıla bu kâmetüñi diye zihî

12. serv-i sehî:

Gazel 3258

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

"Düz, doğru servi" mec. Endâmı düzgün, fidan gibi sevgili.

Görüp serv-i sehî kıddüñ senüñ dîvâneñ olmışdur
Sular zencîre dönmişdür ayaguña urup bağı

serv-i sehî-ves:

1. serv-i sehî-ves:

Gazel 3121

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Doğru büyümüş upuzun selvi gibi.

Ol şâh-ı zamân gelse yine serv-i sehî-ves
Yir yir güher-i eşküm ayagina saçılma

serv-i semen-bü:

1. serv-i semen-bü:

Gazel 3145

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yasemin kokulu servi.

Bu Muhibbî ger ire vaşlına ol meh-pärenüñ
Bu cihânda gam yimez serv-i semen-bü bitmeye

serv-i ser-efrâz:

1. serv-i ser-efrâz:

Gazel 3138

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başı yüksekte selvi. || Uzun boylu güzel, sevgili.

İy Muhibbî gözünü yaşını kıl âb-ı revân
Ola kim salınup ol serv-i ser-efrâz gele

serv-i sîmîn:

1. **serv-i sîmîn:-üm**

Gazel 3186

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gümüştten servi II gümüş tenli, uzun boylu sevgili.

Her kaçan gelse kıyâma ol kıyâmet 'arz ider
Tübî-i bāğ-ı cinân ya serv-i sîmînüm gibi

serv-kad:

1. **serv-kad:**

Gazel 3116

Mısra: 4

(Sevgilinin) selvi gibi olan boyu.

Eksük olmasa ne tañ saña belâ üzre belâ
Çünkü virdün gönlünü ol serv-kad bālâlara

2. **serv-kad:**

Gazel 3007

Mısra: 6

Selvi boylu.Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Gülşen-i hüsninde olur göz yaşı âb-ı revân
Mâyil olaldan berü ol serv-kad dil-cüyına

3. **serv-kad:**

Gazel 3022

Mısra: 3

Selvi boylu.Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Pişe itme zulmü lillâh kendüne iy serv-kad
Nüh felek titrer kaçan kim bir garîb eyleye âh

4. **serv-kad:**

Gazel 3494

Mısra: 1

Selvi boylu.Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif rüzgarla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Çünkü olduñ iy gönül ol serv-kad âvâresi
Gözlerün yaşını cü kılmakdur anuñ çâresi

5. **serv-kadler:-ler**

Gazel 3356

Mısra: 15

Servi gibi boylu olan, servi boylu sevgili.

Sineme çekdüm elifler serv-kadler yâdına
Kuçaram tâ şubh olunca baña hem pehlü gibi

6. **serv-kad:**

Gazel 3253

Mısra: 1

Servi gibi boylu olan, servi boylu (sevgili).

O kim iy serv-kad bālâ felekde saña yir itdi
Beni pâ-mâl-i 'ışk idüp ayak altında zir itdi

7. **serv-kad:**

Gazel 3356

Mısra: 1

Servi gibi boylu olan, servi boylu (sevgili).

Gönlümü alan benim ol serv-kad dil-cü gibi
Anuñ için eşk-i çeşmüm durmaz akar su gibi

8. **serv-kad:**

Gazel 3366

Mısra: 1

Servi gibi boylu olan, servi boylu (sevgili).

Âh kim bir serv-kad durdı akıtdı yaşımı
Su gibi taşdan taşa ursam 'aceb mi başımı

9. **serv-kadlerle:-ler, -le**

Gazel 3258

Mısra: 2

Servi gibi boylu olan, servi boylu (sevgili).

Çemende güller açıldı cihânuñ zeyn olup bāğ
İdelüm serv-kadlerle irişdi 'işretün çağ

10. **serv-kadlar:-lar**

Gazel 3385

Mısra: 6

Servi gibi boylu olan, servi boylu (sevgili).

Ol ser-efrâzum kaçan kim nâz-ıla seyrân ide
Dir görenler işte budur serv-kadlar serveri

serv-kad bālâlara:

1. **serv-kad bālâlara:-lar, -a**

Gazel 3000

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Selvi gibi uzun boylu sevgili.

Gözleri yaşı akar her sü olur âb-ı revân
Dil virelden bu Muhibbî serv-kad bālâlara

serv-kad bülend:

1. **serv-kaç bülend:-i**

Gazel 3428

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzun boylu sevgili.

Yaşın revâne kıldı gülzâr-ı hüsn içinden
Tâ ki Muhibbî gördi sen serv-kaç bülendi

serv-kadd:

1. **serv-kağdûn:-üñ**

Gazel 3032

Mısra: 1

Selvi gibi uzun boylu sevgili.

Akdı gönlüm su gibi ol serv-kağdûn pâyına
Kurtılmaz murğ-ı dil dutıldı zülfi dāmına

2. **serv-kağde:-e**

Gazel 3419

Mısra: 1

Selvi boylu sevgili.

Ol serv-kağde nâgâh bu dîde baĥadışdı
Eşküñ revân gözümdeñ pâyına akadışdı

serv-kağmet:

1. **serv-kağmeti:-i**

Gazel 3354

Mısra: 1

Servi boylu (güzel) | Sevgili.

Gördüm gezer nâz-ıla ol serv-kağmeti
Sandım ki hemân başuma kopdı kıyâmeti

setr:

1. **setrümi:-üm, -i**

Gazel 3184

Mısra: 3

Gizleme, örtme, kapama.

Hey niçe 'ayyârdur gözden ogurlar setrümi
Gıtdi dil elden görelden turra-i tarrârûñı

sev:-

1. **seveni:-en, -i**

Gazel 3219

Mısra: 2

1. Sevgi beslemek, dostluk göstermek. 2. Aşık olmak. 3. Beğenmek, arzu göstermek.

Añmaduñ sen şeb-i firkañde eyâ döñt beni
Oda yakmak ne revâdur seni cândan seveni

2. **sevse:-se**

Gazel 3022

Mısra: 2

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Hâlûme baksañ n'ola iy hüsn iline pâdişâh
Cân u dilden seni kim çok sevse yanuñda günâh

3. **sevdüğüm:-düg, -(ü)m**

Gazel 3031

Mısra: 8

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Hicr-ile yakduñ beni kül eyleduñ ser-tâ-kağem
Bilmezem kim sevdüğüm midür seni iy şeh günâh

4. **sevdüğüm:--düg, --üm**

Gazel 3140

Mısra: 5

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Bî-güneh 'uşşâkı öldürme benüm çok sevdüğüm
Dükenür sanma senüñ 'aşıklañı kırmag-ıla

5. **sevmez:-mez**

Gazel 3210

Mısra: 10

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

İy Muhibbî sözlertüñ bil câna te'sir eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyâyı sevmez sen gibi

6. **sevmez:-mez**

Gazel 3321

Mısra: 10

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

İy Muhibbî 'adl kıl bir kimseye zulm eyleme
Haĥ ta'âlâ çünki bilürsin ki sevmez zâlimi

7. **sevmeden:-meden**

Gazel 3349

Mısra: 2

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Selâmın ol şeh-i hûbân n'içün ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artuk ne suç itdüm neden kesdi

8. **sevdüğüm:-düg, -(ü)m**

Gazel 3400

Mısra: 7

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

İy Muhibbî uyusun nâz-ıla ol çok sevdüğüm
Görmeyen 'âlemde ben gözinde bîmâr uyhuñı

9. **sevmeven:-me, -(y)en**

Gazel 3450

Mısra: 6

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Baňa cevr-ile cefâ gayırlara mihr ü vefâ
Ne ‘aceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni

10. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 3087

Mısra: 1

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde
(ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

Bir perî peyker kamer-ruhsâr sevdüm tazece
Bir lebi şîrin şeker-güftâr sevdüm tazece

11. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 3087

Mısra: 2

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde
(ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

Bir perî peyker kamer-ruhsâr sevdüm tazece
Bir lebi şîrin şeker-güftâr sevdüm tazece

12. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 3087

Mısra: 4

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde
(ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

Bülbül-i şürıdeyem feryâd u efgân eylerem
Bir yüzi gül gonca-leb gülzâr sevdüm tazece

13. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 3087

Mısra: 6

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde
(ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

La‘l-i şîrînine dil virdüm düşüp küh-ı gama
Kesmege Ferhâd-veş kühsâr sevdüm tazece

14. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 3087

Mısra: 8

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde
(ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

Hâk-i mihnetle cefâ sengiyle dil vîrânesin
Ola kim ma‘mür ide mi‘mâr sevdüm tazece

15. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 3087

Mısra: 10

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde
(ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

Sînededir Muhibbî gâmezisi eyler güzer
Bir kaşı ya kirpügi ok yâr sevdüm tazece

16. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 3113

Mısra: 1

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde
(ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

Oı servi görüp sevdüm balalığı çağında
Hâk üzre yüzüm sürdüm su gibi ayagında

17. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 3190

Mısra: 3

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde
(ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

Seni cân-ıla eger sevdüm ise sanma günâh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pâdişehi

18. **sevmeye:-me, -y, -e**

Gazel 3190

Mısra: 4

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde
(ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

Seni cân-ıla eger sevdüm ise sanma günâh
Kimdür ola ki görüp sevmeye sen pâdişehi

19. **sevmeye:-me, -y, -e**

Gazel 3211

Mısra: 2

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde
(ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

İy melek-şâşlet ü iy nür-ı Hudâ v’iy Kureşi
Kankı kâfirdür ola sevmeye sen hürî-veşi

20. **sevdi:-di**

Gazel 3244

Mısra: 6

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde
(ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

Öğrendi Kays yaşına bād-ı sümüm ile
Sevdi diyâr-ı mihnetüñ âb u hevâsını

21. **sevme:-me**

Gazel 3392

Mısra: 10

(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde
(ona karşı) bir muhabbet beslemek, âşık olmak.

İy Muhibbî ger eger mihr-ile mâh olur-ısa
Sevme hercâyîleri olmaya bî-‘âr dağı

22. **sevdügi:--dük, --i**

Gazel 3118

Mısra: 7

Sevgi duymak, gönlünde bir muhabbet beslemek.
|| Beğenmek, arzu göstermek.

Sevdügi yolında kim virmezse cân nâ-kesdür ol
Cân viren cânân yolında şübhesüz cömerd ola

23. **sevenüñ:-en, -üñ**

Gazel 3240

Mısra: 10

1. (Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak,
gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek. 2. Âşık
olmak, gönül vermek.

Sorma suçını günâhını hemân öldüregör
Seni çok çok sevenün az ola mı hiç günehi

sev:

1. **sevdümse:-dü, -m, -se**

Gazel 3030

Mısra: 7

1. *Sevgi beslemek, dostluk göstermek.* 2. *Aşık olmak.* 3. *Beğenmek, arzu göstermek.*

Seni sevdümse iy meh-rû ne suç itdüm ki öldürdün
Revâ mı pâdişâh olan gire nâ-ḥak yire kana

2. **seveli:-eli**

Gazel 3326

Mısra: 2

1. *Sevgi beslemek, dostluk göstermek.* 2. *Aşık olmak.* 3. *Beğenmek, arzu göstermek.*

Her gâh yakar cân u dili âhum âteşi
Ḥûn oldı yaşum seveli bir yâr-ı meh-veşi

3. **sevmişdür:-miş, -dür**

Gazel 3376

Mısra: 1

1. *Sevgi beslemek, dostluk göstermek.* 2. *Aşık olmak.* 3. *Beğenmek, arzu göstermek.*

Dil-i şürîde sevmişdür yine çün bir perî-zâdı
İşüm ney gibi efgândur anı siz sanmañuz şâdı

4. **sevüp:-üp**

Gazel 3029

Mısra: 10

(*Bir şey veya kimseye*) *Sevgi duymak, gönlünde*
(*ona karşı*) *bir muhabbet beslemek.*

Gidüpdür ‘aql u dil elden dilegüm bu-durur Ḥak’ dan
Muḥibbî gibi ol yârı sevüp zâr olmasun kimse

5. **sevmiş:-miş**

Gazel 3284

Mısra: 9

(*Bir şey veya kimseye*) *Sevgi duymak, gönlünde*
(*ona karşı*) *bir muhabbet beslemek.*

Muḥibbî bir vefâsuz yârı sevmiş
Ne kilsun yok elinde ihtiyârı

6. **sevdün:-dü, -ñ**

Gazel 3302

Mısra: 14

(*Bir şey veya kimseye*) *Sevgi duymak, gönlünde*
(*ona karşı*) *bir muhabbet beslemek.*

Muḥibbî ḥûn-ı dil dök yaş yirine
Çü sevdün ol vefâsuz dil-rübâyı

7. **sevdi-y-ise:-di, -y, -i, -se**

Gazel 3385

Mısra: 7

(*Bir şey veya kimseye*) *Sevgi duymak, gönlünde*
(*ona karşı*) *bir muhabbet beslemek.*

‘Aşık olup sevdi-y-ise saña kâfir olmadı
Niçe bir öldüresin sen bî-güneḥ ‘aşıkları

8. **sev:**

Gazel 3284

Mısra: 1

(*Bir şey veya kimseye*) *Sevgi duymak, gönlünde*
(*ona karşı*) *bir muhabbet beslemek, âşık olmak.*

Sev evvel cân-ıla gül yüzlü yârı
Soñında eyle bülbül gibi zârı

9. **severem:-er, -em**

Gazel 3289

Mısra: 1

(*Bir şey veya kimseye*) *Sevgi duymak, gönlünde*
(*ona karşı*) *bir muhabbet beslemek, âşık olmak.*

Severem cân-ıla dilden ben o ḥurşîd-veşi
Lîk yakdı bu ben ḥastayı anuñ ‘ataşı

10. **sevmek:-mek**

Gazel 3332

Mısra: 11

(*Bir şey veya kimseye*) *Sevgi duymak, gönlünde*
(*ona karşı*) *bir muhabbet beslemek // Aşık olmak,*
gönül vermek.

Sevmek seni suçsa suçı Muḥibbî’nün
Çokdur hemân eyle helâk ol fütâde[y]i

11. **sever:-er**

Gazel 3367

Mısra: 9

(*Bir kimseye veya bir şeye*) *Sevgi duymak, gönül*
vermek.

Bu Muḥibbî seni cânıyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçını zîra ki çokdur günehi

12. **sevdüğüm:-düg, -üm**

Gazel 3448

Mısra: 5

(*Bir kimseye veya bir şeye*) *Sevgi duymak, gönül*
vermek. II Sevilen kişi, sevgili.

Sevdüğüm seni günâḥ ise katuñda güzelüm
Sorma öldür suçını zîra ki çokdur günehi

13. **sevüp:-üp**

Gazel 3435

Mısra: 8

(*Bir kimseye veya bir şeye*) *Sevgi duymak, gönül*
vermek.

Yürür âzâde dil kılmazken ârâm
Sevüp bir serv dil ârâma düşdi

14. **sevdüm:-dü, -m**

Gazel 3215

Mısra: 6
(Bir kimseye veya bir şeye) Sevgi duymak, gönül vermek.

Cûlar olursa her yaña yaşum ‘aceb degül
Sevdüm çün ol sehî-ğad ü yâr-ı perî-veşi

sevâb-ı ka‘be:

1. **sevâb-ı ka‘be:** --y, --e

Gazel 3102

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabe'nin sevabı.

Bu Muhibbî'nün yıkuk göñlin ‘imâret eylegil
Döstim irmek dilersen ger sevâb-ı Ka‘be’ye

sevâd:

1. **sevâdını:** -i, -n, -ı

Gazel 3411

Mısra: 5

Ar. Siyahlık, Karalık, Karanlık.

Görüp zülfün sevâdını gönül sevdâya düşmişdür
‘Aceb mi baña dirlerse eger mecnûn-ı şeydâyî

sevdâ:

1. **sevdâlara:** -lar, -a

Gazel 3000

Mısra: 1

Ar. 1. Heves, arzu, şiddetli eğilim, aşk.

Bir saçı leylâ ğamından âh kim sevdâlara
Ayb itmeñ ger düşem mecnûn olup şahrâlara

2. **sevdâlar:** -lar

Gazel 3028

Mısra: 5

Ar. 1. Heves, arzu, şiddetli eğilim, aşk.

Yâ nedendür iy Muhibbî uşbu sevdâlar bize

3. **sevdâsı:** -sı

Gazel 3042

Mısra: 2

Ar. 1. Heves, arzu, şiddetli eğilim, aşk.

Göñül çün bir devâsuz düşdi derde
Ğamı sînemdedür sevdâsı serde

4. **sevdâ:**

Gazel 3065

Mısra: 1

Ar. 1. Heves, arzu, şiddetli eğilim, aşk.

Zülf[i] sevdâsı getürdi başuma sevdâ yine
Ol Muğal-Çîn gözleri itdi gönül yagma yine

5. **sevdâsı:** -sı

Gazel 3065

Mısra: 1

Ar. 1. Heves, arzu, şiddetli eğilim, aşk.

Zülf[i] sevdâsı getürdi başuma sevdâ yine
Ol Muğal-Çîn gözleri itdi gönül yagma yine

6. **sevdâ:**

Gazel 3077

Mısra: 2

Ar. 1. Heves, arzu, şiddetli eğilim, aşk.

Tolaşdı yine dil saçınuñ silsilesine
Başındaki sevdâ komaz iltür anı sine

7. **sevdâlar:** -lar

Gazel 3130

Mısra: 6

Ar. 1. Heves, arzu, şiddetli eğilim, aşk.

‘Aklumı târâca virdi ol Muğal-Çîn gözleri
Başuma geldi ser-i zülfüyle sevdâlar yine

8. **sevdâyı:** -y, -ı

Gazel 3414

Mısra: 9

Ar. 1. Heves, arzu, şiddetli eğilim, aşk.

Sevdâyı zülf [ü] hâl-ile görseñ Muhibbî’yi
Mecnûn-şifât hâl-i müşevveşin dağı

9. **sevdâsına:** -s, -t, -n, -a

Gazel 3123

Mısra: 3

Ar. 1. Heves, arzu, şiddetli eğilim, aşk.

Tolaşaldan bir perî-rü zülfinün sevdâsına
N’eyleyem şeydâ gönül vardukça Mecnûn olmada

10. **sevdâsında:** -sı, -n, -da

Gazel 3360

Mısra: 9

Heves, arzu, aşk.

Zülfî sevdâsında bilmezler Muhibbî nüktesin
Zra kimse görmemiş görmez yılan ayagını

11. **sevdâları:** -lar, -ı

Gazel 3497

Mısra: 1

Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.

Göñlüme zülfün getürdi bu uzun sevdâları
Anuñ-ıçun başuma geldi cihân ğavgâları

12. **sevdâsına:** -sı, -n, -a

Gazel 3057

Mısra: 3

Aşırı istek, tutku, arzu, heves.

Käküli sevdâsına kim dil vire bir dilberün
İñlemekle ‘âkabet gönül perîşân olmaya

13. **sevdāsına:-sı, -n, -a**

Gazel 3445

Mısra: 5

Aşırı istek, tutku, arzu, heves.

Dil virtürsin zülf-i sevdāsına her bir dilberün
Bilürem başdan çıkarur ‘ākıbet bu hū seni

14. **sevdāsı:-sı**

Gazel 3474

Mısra: 7

Aşırı istek, tutku, arzu, heves.

Gitmedi başuñdan iy dil zülfünün sevdāsı āh
Bilmedüm divāne mi yāhūd bu dil şeydā mı ki

15. **sevdāsı:-sı**

Gazel 3355

Mısra: 5

(Ar.) Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.

‘İşk sevdāsı ile kim ola sevdāyī mizāc
Başda kalmaya anuñ bād u hevādan gayrı

16. **sevdā:**

Gazel 3217

Mısra: 4

1. Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet. 2. Aşırı istek, tutku, arzu, heves.

Sevdügüm gerçi ki bir sīmīn-beden maħbūbdur
Ne belāya ilte āhır bilmezem sevdā beni

17. **sevdā:**

Gazel 3415

Mısra: 3

1. Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet. 2. Aşırı istek, tutku, arzu, heves.

Zülfine dolaşdı gönülüm geldi sevdā başuma
Ĝam şebinde tā seher bīdār gördüm kendümi

18. **sevdā:**

Gazel 3420

Mısra: 4

1. Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet. 2. Aşırı istek, tutku, arzu, heves.

Her kim ki naẓar eyleye ol zülf-i pūr-ħama
Başından anuñ gitmeye sevdā benüm gibi

19. **sevdā:**

Gazel 3485

Mısra: 8

1. Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet. 2. Aşırı istek, tutku, arzu, heves.

Tolaşup sevdā-yı zülfe oldı gönülüm bī-ķarār
Gelmeseydi başuma benüm bu sevdā kāşki

sevdā eyle:-

1. **sevdā eyle:-di**

Gazel 3282

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevdalanmak. || Bir şeye karşı aşırı istek duymak.

Gördi müşğīn-i selāsīl zülf-ile kāküllerin
Boynuma zencīr ola dil diyü sevdā eyledi

sevdālara düs:

1. **sevdālara düs:-lar, -a, -miş**

Gazel 3316

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Sevdaya düşmek, aşık olmak.

Muħīb sevdālara düşmiş diler zülfüne el ko[y]mak
Bilürken aña el irmez cihānda şāneden ğayrı

sevdāya düs:

1. **sevdāya düs:-y, -a, -miş, -dür**

Gazel 3411

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Sevmek, aşık olmak.

Görüp zülfün sevādını gönül sevdāya düşmişdür
‘Aceb mi baña dirlerse eger mecnūn-ı şeydāyī

sevdāyī:

1. **sevdāyī:**

Gazel 3355

Mısra: 5

Hevā ve hevesiyle hareket eden, arzularına yenik düşen. // Sevdalanmış.

‘İşk sevdāsı ile kim ola sevdāyī mizāc
Başda kalmaya anuñ bād u hevādan gayrı

sevdā-yı bñy-ı zñlf:

1. **sevdā-yı bñy-ı zñlf:-ile**

Gazel 3362

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçlarının kokusunun sevdası.

Sevdā-yı bñy-ı zñlf-ile tolı dimāğumuz
Serden Muħibbī çıkarısar bu hevā bizi

sevdā-yı hām:

1. **sevdā-yı hām:-ila**

Gazel 3013

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olgunlaşmamış aşk. II Yeni aşk.

Zâhid geçürdi 'ömrini sevdâ-yı hâim-ıla
Ehl-i dil olan irdi murâdına câm-ıla

sevdâ-yı 'ışk:

1. sevdâ-yı 'ışk:
Gazel 3417
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk sevdası.

Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdâ-yı 'ışk
Ger helâk olsañ dilâ kesme sakın peyvendüñi

sevdâ-yı ser-i zülf:

1. sevdâ-yı ser-i zülf:--i, --n, --e
Gazel 3045
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının ucunun sevdası.

Sevdâ-yı ser-i zülfine dolaşalı gönülüm
Kaldı ebedî merdüm-i çeşmüm nem içinde

2. sevdâ-yı ser-i zülf:--üñ
Gazel 3113
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının ucunun sevdası.

Sevdâ-yı ser-i zülfün mecnûn idiser âhir
'İşkuñ bu Muhibbî'nün bulmı dimâğında

3. sevdâ-yı ser-i zülf:-i, -n, -e
Gazel 3378
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Sevgilinin) Saçlarının sevdası. || Sevgilinin siyah saçları.

Sevdâ-yı ser-i zülfine dolaşalı gönülüm
Rüsvâ-yı cihân oldı o dilden dile düşdi

sevdâ-yı zülf:

1. sevdâ-yı zülf:--üñ
Gazel 3062
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Zülfün aşkı. || Divan şiirinde sevgilinin saçına aşık olunur, saç tuzak olur aşık ona kapılır.

Gider mi başdan sevdâ-yı zülfün
Hevâ tohm[i] olaldan dilde küşte

2. sevdâ-yı zülf:-i, -n, -den
Gazel 3161
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının sevdası.

İy Muhibbî olmaduñ sevdâ-yı zülfinden halâş
Düşmesün kâfir dağı anuñ saç zünnârına

3. sevdâ-yı zülf:-i
Gazel 3232
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının sevdası.

Sevdâ-yı zülfî gitmese başdan 'aceb degül
Güçdür kimsene terk idebilmek hevâsını

4. sevdâ-yı zülf:
Gazel 3418
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının sevdası.

Sevdâ-yı zülf varını 'ömrün yile virüp
Başdan çıkarmaz ise 'acebdür hevâ bizi

5. sevdâ-yı zülf:-i, -n, -e
Gazel 3422
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının sevdası.

İy gönül sevdâ-yı zülfine hevâdar it beni
Giceler tâ şubha dek 'ışk-ıla bîdâr it beni

6. sevdâ-yı zülf:-e
Gazel 3485
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının sevdası.

Tolaşup sevdâ-yı zülfe oldı gönülüm bî-çarâr
Gelmeseydi başuma benüm bu sevdâ kâşki

7. sevdâ-yı zülf:-i
Gazel 3237
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin saçının sevdası.

Sevdâ-yı zülfî başuma bildüm belâ-y-ımış
Bilmem ne güne saklayısar ol belâ beni

sevdüceg:

1. sevdücegüm:-üm
Gazel 3132
Mısra: 6
Sevgili.

Bilmeyüp hâlümü cevri eyler-ise olmaz 'aceb
Tıfldur sevdücegüm dağı on üç yaşında

sevdügi:

1. sevdüginün:--i, --nüñ
Gazel 3085

Mısra: 3
Sevdiği kişi.

‘Âşık oldur ki sevdüğünün hâk-i pâyını
Görürse virmeye dünyâ harâcına

sevdüğüm:

1. **sevdüğüm:**
Gazel 3217
Mısra: 3
Sevdiğim, sevgilim.

Sevdüğüm gerçi ki bir sîmîn-beden maḥbûbdur
Ne belâya ilte âhîr bilmezem sevdâ beni

seven:

1. **seveni:-i**
Gazel 3450
Mısra: 6
Bir kimseye karşı aşk, sevgi, muhabbet besleyen kimse.

Baḥa cevri-ile cefâ gayırlara mihr ü vefâ
Ne ‘aceb bilmeyesin sevmeyen ile seveni

sevgülü:

1. **sevgülü:**
Gazel 3399
Mısra: 2
Sevgi duyulan, kendisine aşk ve sevgi beslenen.

Âh ne müşkil imiş dünyâda yâr ayrılığı
Görmeyem bir dahı ben sevgülü yâr ayrılığı

seyl:

1. **seyli:-i**
Gazel 3401
Mısra: 6
Sel (mec. göz yaş).

Salınsa serv gibi gelse gül-veş
Akıdur gözlerümden seyli ḥaylî

seylâb:

1. **seylâb:**
Gazel 3176
Mısra: 12
Sel suyu, sel, su baskını, taşkın.

Lâlezâr olsa Muḥibbî ne tañ eṭrâf-ı çemen
Eşk-i çeşmüm dökülür her yaña seylâb gibi

2. **seylâb:**
Gazel 3247
Mısra: 6
Sel suyu, sel, su baskını, taşkın.

Gözlerüm yaş gelürse beni yirden götür
Nite kim ḥâr u ḥesi her yaña seylâb gibi

seylâb ol-:

1. **seylâb ol:-ma, --sa**
Gazel 3089
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sel olmak.

Gülşen-i ḥüsnün nigârâ olmaz idi tâze sebz
Her taraftan gözlerüm bârânı seylâb olmasa

seyle vir:

1. **seyle vir:-e, -di**
Gazel 3298
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sele vermek; yıkmak, yok etmek.

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören ‘ibretle bunda ḥâne vü gū kalmadı

seyl-i esk:

1. **seyl-i esk:-üm, --den**
Gazel 3100
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı seli.

Seyl-i eşkümden zarar geldükçe bu mülk-i dile
Seng-i miḥnet birle yapup üstüvâr itmeñ nice

2. **seyl-i esk:-üm**
Gazel 3298
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı seli.

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören ‘ibretle bunda ḥâne vü gū kalmadı

3. **seyl-i esk:-üm**
Gazel 3303
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı seli.

Seyl-i eşküm eyledi vîrâne geldi ḥânemi
Genc-i vaşlın buldum âhîr aradum vîrânemi

4. **seyl-i esk:-üm**
Gazel 3415
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı seli.

Seyl-i eşküm yıkduğunca dem-be-dem dil ḥânesin
Seng-i miḥnetle yapar mi‘mâr gördüm kendümi

5. **seyl-i eşk:-üm, -den**

Gazel 3480

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşı seli.

Seyl-i eşkümden zarar gelmez meger bennā-yı 'ışık
Seng-i miñnetle ezel yapmış bu gönlüm dārını

sevr:

1. **seyrin:--in**

Gazel 3365

Mısra: 5

*Yürüyüş, yürüme; bir şeyi zevk alarak gözle
takip etme, bakma, izleme.*

Genc-i hüsnî seyrin isterken görindi zülf-i dōst
Bilmedüm aña tılısm olmuş meger su'bān iki

2. **seyr-ile:--ile**

Gazel 3370

Mısra: 10

Gezip dolaşma, dönme.

İy Muhibbî didiler dünyāda yok hergiz vefā
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat 'ālemi

3. **seyrine:--i,-ne**

Gazel 3099

Mısra: 3

*Ar.1. Bir şeyi zevk alarak gözle takip
etme, bakma, izleme, temaşa. 2. Yürüyüş, yürüme.
3. Gezip dolaşma, gezme.*

Deyr içinde dün şanemler seyrine hayrān olup
Secdeyi bî-ihtiyār itdüm büt-i şannāzuma

4. **seyri:-i**

Gazel 3051

Mısra: 8

Bakma, seyretme, temaşa.

Ġoncalar söze gelüp gördi gül oldu ħande
Tāc-ı şūfî bir seyri nīze ħamrā lāle

sevr eyle:-

1. **seyr eyle:-r**

Gazel 3175

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Seyretmek, bakmak, temaşa etmek. II Gezmek,
gezinmek.*

Ġırāmān kadd-ile dilber ne gülşende ki seyr eyler
Añılmaz oldu pest olup o bāġuñ serv ü şimşadı

sevr eyle:-

1. **seyr eyle:**

Gazel 3106

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gezmek, gezinmek; seyretmek, temaşa eylemek.

Güller bitürüp çevremi yaşum çemen itdi
Seyr eyle dilā gönlüñ açılson çemenümle

2. **seyr eyle:**

Gazel 3453

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bakmak, seyretmek. II Gezinmek, dolaşmak.

Bāġı seyr eyle Muhibbî bir münāsib yār-ıla
'İbret al gör niçe açılmış cihānuñ gülleri

3. **seyr eyle:**

Gazel 3197

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Seyretmek, bakmak, temaşa etmek. II Gezmek,
gezinmek.*

Şevkuñ var-ısa gülşene var diñle sürüdü
Seyr eyle hezār nāliš ü gülhā-yı bahārı

sevr id:

1. **seyr id:-iip**

Gazel 3385

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gezmek, gezinmek, dolaşmak; izlemek, temaşa
etmek.*

Seyr idüp aġyār-ıla yār itdügince bāziçe
Bu Muhibbî sümme vallāhi olur cāndan berī

2. **seyr id:-er**

Gazel 3426

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gezmek, gezinmek, dolaşmak; izlemek, temaşa
etmek.*

Her kim ki göre seyr ider ol serv-i ħırāmı
Göz yaşını yolına revān ide tamāmī

3. **seyr id:-e**

Gazel 3343

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Seyretmek, bakmak, temaşa etmek II gezmek,
gezinmek.*

Gözüm yaşını ayagına cūlar iderdüm
Nāz-ıla görem seyr ide ol serv-i revāmī

sevr id:-

1. **seyr id:-er, --ken**

Gazel 3039

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gezmek, gezinmek I temaşa etmek.

Seyr iderken bir güzel gördüm bugün bāzārda
Ruḥları mānendi bir gül bitmedi gülzārda

2. **seyr id:-er**
Gazel 3109
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bakmak, temaşa etmek.

Güzeller seyr ider olmuş 'araḳ-rīz
Ki san gül-berg üzre düşdi jāle

3. **seyr id:-e**
Gazel 3271
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gezip dolaşma.

Şevḳuñ var-ısa çın şehir iy dil-i maḥzūn
Var açıla gir seyr ide gülhā-yı bahārı

4. **seyr id:-er, -dü, -ñ**
Gazel 3228
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gezip dolaşmak, gezmek.

Kāyināti seyr iderdüñ ser-te-ser ḥurşid-veş
Cür'adān-ı 'ışḳdan iy dil yiseñ esrārımı

5. **seyr id:-en, -ler**
Gazel 3236
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
:Seyretmek, bakmak, temaşa etmek. II Gezmek, gezinmek.

Seyr idenler bir nazar derdüñle sīnem bāḡını
Lāleler bitmiş sanurlar yir yir anuñ dāḡını

sevr it:

1. **seyr it:**
Gazel 3262
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gezip dolaşmak.

Yine iy serv-i ḥurām nāz-ıla seyr it çemeni
Ser-tā-be-ḳadem āşüb-ı dil ü cān-ı meni

2. **seyr it:**
Gazel 3283
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gezmek, gezinmek.

Salın iy serv-i sehī nāz-ıla seyr it çemeni
Cān fedā ide gören diye saña cān-ı meni

sevr it-:

1. **seyr it:-meg, --e**
Gazel 3140
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak. II Seyretmek, temâşâ etmek.

Dilberüm seyr itmege gülzāra çıkdı bāḡ-ıla
Māh-rūlar birbirine gösterür barmag-ıla

sevrān:

1. **sevrānı:-ı, -n, -ı**
Gazel 3410
Mısra: 14
Gezip dolaşma, gezmek, gezinti; bakıp seyretme, temâşâ.

Dilberün ḳaddi Muḥibbī serv ḥaddi gül yiter
N'eylerem şimden girü ben gülsenün sevrānımı

sevrān evle:

1. **sevrān eyle:-ın, -r, -ken**
Gazel 3395
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak.

Çemen sevrānım eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pāyına yüz sürmek akar gāh togru gāh egri

sevrān id:

1. **sevrān id:-e**
Gazel 3385
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak.

Ol ser-efrāzum kaçan kim nāz-ıla sevrān ide
Dir görenler işte budur serv-ḳadlar serveri

sevre çık:

1. **seyre çık:-e, -up**
Gazel 3312
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Deyim**
Bir yerden başka bir yere gitmek için yola çıkmak; eğlenmek üzere gözlemek, bakmak.

Umaram seyre çıkup yār temâşāya gele
Lālezār eyleyem eşküm ile [ben] her ḫarafi

sevre var-:

1. **seyre var:-du, --m**
Gazel 3130
Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Seyretmek, bakmak, izlemek.

Dün hevā keşb itmek-içün seyre vardum gülşene
Cân u dil yagmaya virdüm ugradum bir rehzene

seyr-i bağ eyle:

1. **seyr-i bağ eyle:**

Gazel 3182
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bahçeyi dolaşmak, gezmek.

Dilâ gel seyr-i bağ eyle teferrüc kıl Hudâ şun'ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezharı

seyr-i gülşen eyle:

1. **seyr-i gülşen eyle:-se, -m**

Gazel 3348
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül bahçesinde gezinmek.

Seyr-i gülşen eylesem ammâ yüzünü görmesem
İsterem her gül gözüme hâr olaydı kâşki

seyr-i gülşen id-:

1. **seyr-i gülşen id-:-e, -ler**

Gazel 3240
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül bahçesini seyretmek.

Seyr-i gülşen ideler nâz-ıla ol yâr gehi
Bir ayag üzre tutup hîdmet ide serv-i şehî

seyr-i gülzâr eyle-:

1. **seyr-i gülzâr eyle-:-me**

Gazel 3169
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül bahçesini seyretmek; gül bahçesini izlemek, temaşa etmek.

Ol yüzi gül saçı sünbül lebleri mül olmasa
Seyr-i gülzâr eyleme serv-i hırâmân isteme

seyr-i semen:

1. **seyr-i semen:**

Gazel 3154
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yasemin (bahçesi)i gezip dolaşmak.

Serv tek seyr-i semen içre salınsun yine yâr
Gevher-i eşk dökem yolına dâmânlar ile

seyr-i tenhâ id:

1. **seyr-i tenhâ id:-er**

Gazel 3413
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin tek başına yürütmesi.

Seyr-i tenhâ ider oldı yine cânâ büyüdi
Yüzini görmek olur çün meh-i tabân büyüdi

seyrine var-:

1. **seyrine var-:-i, --n, --e, --sa, --m**

Gazel 3133
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Seyrine varmak, seyretmek, izlemek.

Zümürürd nağ'ı döşense zemîne nev-bahâr olsa
Gülistân seyrine varsam bile ancak nigâr olsa

seyyâre:

1. **seyyâresi:-si**

Gazel 3494
Mısra: 8
Gezegen.

Ṭâli'ümdür görmezem küyına varsam gün yüzün
Âh kim togmaz şerefden 'âşikuñ seyyâresi

sezâ:

1. **sezâdur:-dur**

Gazel 3380
Mısra: 5
Far. Lâyık.

Ebed kurtılmamak aña sezâdur
Ser-i zülfine çün gönül dolaşdı

sı:

1. **sıdı:-dı**

Gazel 3423
Mısra: 2
Kırmak, bozmak.

Ğamzesi deldi geçer çatdı kaşın yâr sıdı
Ok atup yayını san yasdı kemândâr sıdı

2. **sıdı:-dı**

Gazel 3423
Mısra: 6
Kırmak, bozmak.

Deheninden baña 'ahd itmiş-iken büse nigâr
N'eyledüm 'ahdi n'içün bozdı o ğaddâr sıdı

3. **sıdı:-dı**

Gazel 3468
Mısra: 7
Kırmak, bozmak.

Tokuz mīnāsını sıdı bu çarḥuñ
Kim atdı rāh-ı istiğnāda sengi

4. **sımayalar:** -ma, -y, -a, -lar

Gazel 3312

Mısra: 8

Kırmak, kesmek, bozmak.

Şiše-i gönülümü sı göz yaşını ister iseñ
Dür kaçan ḥāşıl olur sımayalar ger şadeñi

5. **sımayalar:** -ma, -y, -a, -lar

Gazel 3352

Mısra: 8

Kırmak, kesmek, bozmak.

Dürr-i eşki bulasın pārala gel dil şadeñin
Dür kaçan ḥāşıl olur ger sımayalar şadeñi

6. **sı:**

Gazel 3312

Mısra: 7

Dil bağlamında gönül kırmak, gönül incitmek.

Şiše-i gönülümü sı göz yaşını ister iseñ
Dür kaçan ḥāşıl olur sımayalar ger şadeñi

7. **sıdı:** -dı

Gazel 3423

Mısra: 10

Aşağı görmek; bozmak; mağlup etmek.

Gördi şarrāf-ı cihān şî'r-i Muḥibbî'yi didi
Kıymet-i cevher[i] bu nazm-ı güher-bār sıdı

8. **sır:** -r

Gazel 3098

Mısra: 10

Kırmak, etkisini gidermek.

Kim ki dil virmez cihāna geçer istiğnā-y-ıla
İy Muḥibbî bu tokuz mīnāyı sır bir seng-ile

sı:

1. **sıdı:** -dı

Gazel 3455

Mısra: 7

Kırmak.

Atuban seng-i cefā sıdı bu gönülüm şişesin
Yirlere çaldı beni dökdi yüzümün suyunı

2. **sıdı:** -dı

Gazel 3423

Mısra: 1

Yenmek, mağlup etmek, bozguna uğratmak.

Ġamzesi deldi geçer çatdı kaşın yār sıdı
Ok atup yayını san yasdı kemāndār sıdı

3. **sıdı:** -dı

Gazel 3423

Mısra: 4

Kırmak, parçalamak.

İstemez biri kulı sındugını dil kākülünün
Niçe kez gerçi diyem turra-i şarrār sıdı

4. **sıdı:** -dı

Gazel 3423

Mısra: 8

Kırmak, parçalamak.

Ser-i zülfinde görüp asılu dil şişesini
Uşadup anı cefā sengiyle dildār sıdı

5. **sıduñ:** -du, -ñ

Gazel 3262

Mısra: 3

1. Kırmak. 2. Bozmak. 3. Yenmek, mağlup etmek.

Kanumı nüş idüben seng-i cefā ile sıduñ
Nüş-ı mey eyleyüben şişe-i gönülüm şikeni

sīb:

1. **sīb:**

Gazel 3070

Mısra: 8

Elma.

Leblerün emdükçe meyl eyler bu gönülüm ğabğaba
Sīb ḥüb olur meze dirler mey-i nāb üstine

2. **sıbe:** -e

Gazel 3251

Mısra: 2

Elma.

Diğkat itdüm teng görindi göncadan yāruñ lebi
Sıbe teşbīh eylemişlerdür görenler ğabğabı

3. **sıbe:** -e

Gazel 3214

Mısra: 2

Elma. II Sevgilinin elmaya benzeyen çenesi.

Göncadan teng neden ola anuñ la'l-i lebi
Ğabğabı sıbe şebīh olmaga ney ki sebebi

sığ-:

1. **sıgmaz:** -maz

Gazel 3451

Mısra: 9

(Bir şey) Bütünüyle diğ bir şeyin içine girebilmek, o şey tarafından istiap edilmek.

'Aql-ıla 'ışk sinede sıgmaz Muḥibbiyā
Her biri dir ki anı kabül eyle ya beni

sığma-:

1. **sığmadı:** -dı

Gazel 3364

Mısra: 3

Bir kabın ya da bir yerin içine bütünüyle girememek; bir şeyin sınırları içine girememek II daha büyük, daha yüce olmak.

Derd-i dil hâlini yazdum sığmadı bir nâmeye
Anuñ için yâra tahrîr eyledüm tomâr iki

2. **sıgmadı:-dı**

Gazel 3412

Mısra: 6

Bir kabın ya da bir yerin içine bütünüyle girememek; bir şeyin sınırları içine girememek II daha büyük, daha yüce olmak.

Cevrûnün faşl [u] bâbını yazdum
Deftere sığmadı kitâb oldı

sıgma imiş:

1. **sıgma imiş:--maz--maz, --i, --miş**

Gazel 3037

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

(Bir şey) Bütünüyle diğer bir şeyin içine girebilmek, o şey tarafından istîap edilmek.

Kışşaya sığmaz imiş çünkü ser-i zülfi nigâr
Şerh idemezsin anı defter ü divânlar-ıla

şihâ:

1. **şihâ:**

Gazel 3466

Mısra: 10

Sağlık, afiyet.

Kanımı içmeğe geldükçe benüm ğamze-i döst
Bu Muhibbî dir aña cân-ıla şihâ 'âfi

şihat:

1. **şihat:**

Gazel 3406

Mısra: 2

Sağlık, esenlik. || Doğru, gerçeğe uygun.

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihânda bir nefes şihat gibi

2. **şihat:**

Gazel 3409

Mısra: 8

Sağlık, esenlik. || Doğru, gerçeğe uygun.

Ol tabî-i dil ölüsem de baña virmez cevâb
Bağludur ben hastaya beñzer ki şihat kapısı

şihat cânına ir-:

1. **şihat cânına ir-:-i, --n, --a, --e**

Gazel 3112

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şifa bulsun, afiyet olsun.

Nüş-ı cân olsun eger kanum içerse leblerün
Ger içe bîmâr çeşmün ire şihat cânına

sihr:

1. **sihr-ile:--ile**

Gazel 3293

Mısra: 8

Büyü, efsun.

Ruhı gencini hıfz için tılsım itmiş meger çeşmi
Görünür sihr-ile ejder olupdur zülfinün müyü

2. **sihr-ile:-ile**

Gazel 3427

Mısra: 4

Büyü efsun. || Karşı konulmaz çekicilik, güçlü etki, kuvvetli cazibe.

Niçe el uzadayım genc-i hüsne

Saçın sihr-ile iki erkam itdi

sihr id-:

1. **sihr id-:-üp**

Gazel 3111

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sihir, büyü yapmak.

Sihir idüp didi ki her târını bir mâr itdüm

Kimse el sunmaya tâ zülfi-perişânümüze

sikender:

1. **sikender:**

Gazel 3023

Mısra: 9

İskender-i Zülkarneyn, Karanlıklar Ülkesi'nde bulunan hayat suyunu içtiği aramaya karar verir. Hızır diye anılan halazadesi Elyesa'nın refakatinde ordusu ile yola çıkar. Yolda fırtına yüzünden ordudan ayrı düşerler. Karanlıklar ülkesine gelince Zülkarneyn sağa, Hızır sola giderek yollarını tayine çalışırlar. Günlerce yol aldıktan sonra, Hızır ilahi bir ses duyar ve bir nur görür. Orada ab-ı hayatı bulur. Bu sudan içer ve yıkanır. Böylece hem sonsuz bir hayata kavuşur ve hem de fevkalade güçler kazanır. Sonra Zülkarneyn'le karşılaşır. O da, ab-ı hayatı ararsa da bulamaz ve bir müddet sonra vefat eder.

Zulmet-i ğamda yine kaldı Sikender gibi dil

İy Muhibbî çâre ne uymadıñ evvel sözüme

sil-:

1. **sile:-e**

Gazel 3378

Mısra: 10

Bir şeyin ıslaklığını gidererek kuru duruma

getirmek; üzerine genellikle bir bez sürterek tozlarını,
kirlerini almak veya parlatmak.

Hışm-ıla gelüp gözlerümün yaşını gördi
Raḥm eyleyüben yiñile yaşum sile düşdi

silsile:

1. **silsilesine:**--si, --n, --e

Gazel 3077

Mısra: 10

Zincir (saç örgüsü bağlamında).

Mecnün-şifat 'ışk-ıla dilden dile düşdi
Dil bağlayalı leylî saçı silsilesine

2. **silsilesine:**--si, --n, --e

Gazel 3077

Mısra: 1

*Birbirine bağlı, birbiriyle ilgili şeylerin
oluşturduğu dizi, sıra.*

Tolaşdı yine dil saçınıñ silsilesine
Başındaki sevdâ komaz iltür anı sine

sîm:

1. **sîm:**

Gazel 3088

Mısra: 6

Gümüş II âşığın göz yaşları.

Fâş itdi cihân halkına çün sırrımı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sîm [ile] zerse

2. **sîm:**

Gazel 3123

Mısra: 10

Gümüş II âşığın göz yaşları.

Ol boyı serv-i sehînün pâyına İsâr için
Gözlerümün yaşı sîm ü yüzüm altun olmada

3. **sîme:-e**

Gazel 3129

Mısra: 12

Gümüş II âşığın göz yaşları.

Ol vefâsuz dilberün harc itmek-içün yolına
Sîme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere

4. **sîme:-e**

Gazel 3049

Mısra: 7

Gümüş II sevgilinin teni.

Niçe teşbîh idem ben sîme cismün
Bulınmaz bu şarâvet yâseminde

5. **sîm:**

Gazel 3294

Mısra: 7

(Ar.) Gümüş.

Yaşum sîm ü tîr-i zer ola çehrem
Gerekmez dehrün sîm ü zerini

6. **sîm:**

Gazel 3353

Mısra: 6

Gümüş, gümüşten yapılmış. II Gözyaşı.

Gözüm yaşıyla eyle nazâr rûy-ı zerdüme
Hem sîm döker yoluña hem zer benüm gibi

sîm id-:

1. **sîm id-:--üüp**

Gazel 3042

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Aşığın) gümüş gibi dökülen göz yaşları.

Yaşumı sîm idüp itdüm yüzüm zerd
Güzeller meyl iderler sîm ü zerde

sîm ü zer:

1. **sîm ü zer:**

Gazel 3168

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gümüş ve altın.

Tâlib iseñ vaşl-ı yâra elde sîm ü zer gerek
Yoksa bil olmaz müyesser kuvvet-i bâzû-y-ıla

2. **sîm ü zer:-le**

Gazel 3255

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gümüş ve altın.

Billür iken yıkılır bu nüh felek olur harâb
Sîm ü zerle pes neden yüce kılursın nâmuñı

3. **sîm ü zer:**

Gazel 3339

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gümüş ve altın.

Dîde rüyum cem' kılmışdur şu deñlü sîm ü zer
Pây-ı yâra eylesem bilmez nisâr eksüklüğü

4. **sîm ü zer:**

Gazel 3112

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gümüş ve altın (âşığın gözyaşları ve sararan
yüzü bağlamında).*

İki kâse merdüm-i çeşmüm eline sîm ü zer
Aldı İsâr itmege geldükçe gam sultânına

5. **sîm ü zer:-i, -n, -i**

Gazel 3294

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gümüş ve altın (âşığın gözyaşları ve sararan yüzü bağlamında).

Yaşum sîm ü tîr-i zer ola çehrem
Gerekmez dehrûn sîm ü zerini

6. **sîm ü zer:**

Gazel 3375

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gümüş ve altın (âşığın gözyaşları ve sararan yüzü bağlamında).

Bu şafâ bezminde cânâ ger dökerse sîm ü zer
Gönderem pîr-i muğâna hırka [vü] seccâdeyi

sîm ü zerde:

1. **sîm ü zerde:**

Gazel 3042

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gümüş ve altın.

Yaşumı sîm idüp itdüm yüzüm zerd
Güzeller meyl iderler sîm ü zerde

sımarla-:

1. **sımarladum:-du, -m**

Gazel 3334

Mısra: 5

Bir şeyin, bir kimsenin bakılmasını, korunmasını birine veya birinin gözetilmesine bırakmak, emanet etmek.

Ten keştîsini dîde-i eşkûme sımarladum
Elden düşürdüm âh 'inân-ı sefîne[y]i

sîm-dâde:

1. **sîm-dâde[y]i:-y, -i**

Gazel 3332

Mısra: 6

Gümüş vergi.

Nâzûk bedeni berg-i semenden daħı nâzûk
Kim gördi bu nev'-ile bir sîm-dâde[y]i

sîm-endâmı:

1. **sîm-endâmı:-ı**

Gazel 3407

Mısra: 4

Gümüş endamlı, gümüş vücutlu (sevgili).

Dâğuñı dâm eyle sayd it eşk-i çeşmüñ dane kıl
Bir kebüter-sîne sîm-endâmı bayram irtesi

sîm-i eşk:

1. **sîm-i eşk:-i**

Gazel 3198

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gümüşe benzeyen göz yaşı taneleri. II Gümüş para gibi olan gözyaşı.

'İşk bazarında göz yaşın Muhibbî harc ider
N'eylesüm kim sîm-i eşki anda da bâb olmadı

sîmîn beden:

1. **sîmîn beden:**

Gazel 3009

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gümüş ten, gümüş tenli II beyaz ten.

Degül ben hastanun hâlınden ol sîmîn beden âgeh
Kim eyler ol şehi yâ Rab 'aceb ben bendeden âgeh

sîmîn ten:

1. **sîmîn ten:-i, -n, -i**

Gazel 3262

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gümüş -gibi beyaz- ten || Sevgili.

Ger bugün nâz-ıla nâzûk tenüñi 'arz idesin
Yâsemîn bir daħı göstermeye sîmîn tenini

sîmîn-beden:

1. **sîmîn-beden:**

Gazel 3217

Mısra: 3

Gümüş bedenli. II Gümüş gibi parlak ve beyaz tenli sevgili.

Sevdüğüm gerçi ki bir sîmîn-beden maħbûbdur
Ne belâya ilte âhir bilmezem sevdâ beni

sîmîn-ber:

1. **sîmîn-beri:-i**

Gazel 3277

Mısra: 1

Gümüş gibi beyaz göğüslü.

Geh kabâ gülgün geyer gördüm ol sîmîn-beri
Özine geh hil'at atmış reng-i nîlüferî

sîm-ten:

1. **sîm-ten:**

Gazel 3476

Mısra: 7

Far. Gümüş bedenli, beyaz tenli.

San geyer ol sîm-ten üstine dâvüdü zirih
Her kaçan eyler perişân tagıdur gîsûları

sın-:

1. **sınuban:--uban**

Gazel 3097

Mısra: 10

Kırılmak, parçalanmak.

Kim bütün ide Muhibbî bu gönül şîşesini
Sınuban seng-i cefâ-y-ıla ki şad pâre düşe

2. **sınsa:-sa**

Gazel 3050

Mısra: 13

Kırılmak.

Muhibbî sınsa âbgîne gönülün
'Aceb midür atarsañ sengi sorma

3. **sınmışdur:-miş, -dur**

Gazel 3227

Mısra: 4

Kırılmak, parçalanmak.

Eşk-i çeşmümden yine cûlar revân oldı benim
Anuñ-ıçundur ki sınımışdur bu gönülüm şîşesi

sîn:

1. **sınmış:-miş**

Gazel 3248

Mısra: 10

Kırılmak, parçalanmak.

Virmez Muhibbî küy-ı harâbât-ı 'ışk olan
Câm-ı Cem'e eldeki sınımış kovanı

2. **sındı:-dı**

Gazel 3431

Mısra: 6

Kırılmak.

Görüp tûbî boyını serv [ü] 'ar'ar
İkisi reşk udından sındı düşdi

3. **sinüme:-üm, -e**

Gazel 3011

Mısra: 12

Mezar, kabir.

Öldüğümde döstlar hâzâ şehîdü'l-'âşıkîn
Başum üzre dikesiz bir senge yazup sinüme

4. **sındugını:-duğ, -ı, -n, -ı**

Gazel 3423

Mısra: 3

Kırmak, öldürmek.

İstemez biri kulu sındugını dil kâkülünü
Niçe kez gerçi diyem tırra-i tarrâr sıdı

5. **sındı:-dı**

Gazel 3317

Mısra: 2

Kırılmak, parçalanmak.

Tır-i gamzeñden dahı oñılmadan cân riştesi
Sındı seng-i cefâñ-ıla bu gönülüm[üñ] şîşesi

6. **sınsa:-sa**

Gazel 3372

Mısra: 12

Kırılmak, parçalanmak, bozulmak.

Bu Muhibbî kuluñuñ gel sima gönlin kerem it
Kim bütün idebilür sınsa zücâc-ı Halebî

sındı:

1. **sındı:**

Gazel 3431

Mısra: 8

Yenilmek, bozguna uğramak, mağlûp olmak.
Kırılmak, parçalanmak.

Felek hayyâtı hüsni hil'atini
Görüp hayrân elinden sındı düşdi

sîne:

1. **sîned:-de**

Gazel 3033

Mısra: 3

Far. 1. Göğüs, sadr. 2. Derun, kalp.

Gamzeñ okını sîned ben kana boyadum
Her ne ki geçe hâtruña sen de var eyle

2. **sîneyi:-y, -i**

Gazel 3025

Mısra: 5

1. Göğüs, sadr. 2. Derun, kalp.

Lâleler gibi yine sîneyi pür dâğ idelüm
Gonca-veş çâk idelüm sîne gerüp anlar-ıla

3. **sînemi:-m, -i**

Gazel 3465

Mısra: 5

1. Göğüs, sadr. 2. Derun, kalp.

İtdi nişâne sînemi ya kaşların kurup
Cevr oklarıyla toptolu çeşmi şadacugı

4. **sînesinde:-si, -n, -de**

Gazel 3057

Mısra: 1

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Her kimüñ kim sînesinde mihr-i cânân olmaya
Ehl-i diller meclisinde adı 'irfân olmaya

5. **sînesi:-si**

Gazel 3067

Mısra: 9

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Bu Muhibbî sinesi oldı maḥabbetden şikâf
Beñzer ol arza ḥarâretten ki yir yir çâk ola

6. **sînem:-m**

Gazel 3071

Mısra: 3

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Açılıp sînem üstinde görinen dağlar güldür
Döker bu çeşm-i nemgînüm gül üzre cın şehër jâle

7. **sîne:**

Gazel 3077

Mısra: 2

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Tolaşdı yine dil saçınıñ silsilesine
Başındaki sevda komaz iltür anı sine

8. **sînemüñ:-m, -üñ**

Gazel 3109

Mısra: 13

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Görenler sînemüñ üstinde dağum
Sanur açıldı şahrârlarda lâle

9. **sînede:**

Gazel 3110

Mısra: 13

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sırr-ı 'ışkı sînede sakla Muhibbî cân gibi
Yañılıp bir kimseye esrâr-ı 'ışkı söyleme

10. **sîneme:-m, -e**

Gazel 3138

Mısra: 7

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Oḡ diyem ğamzelerüñ sîneme geldükde benüm
Ben niyâz eyledüğüm saña kamu nâz gele

11. **sînemde:--m, --de**

Gazel 3142

Mısra: 2

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

'İşküm benüm bir oldı iki cihân içinde
Mihrini saklaram lîk sînemde cân içinde

12. **sînesine:-s, -i, -n, -e**

Gazel 3143

Mısra: 3

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Tañ mı yakarsa sînesine dağ lâle-vâr
Her kim ki gönüli bağlaya bir saç sünbüle

13. **sîne:**

Gazel 3144

Mısra: 8

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sînemi çâk itse tañ mı ol hilâl ebrü benüm
Anca sîne çâk olur çün tîğ-ı âteş-tâbda

14. **sînemi:--m, --i**

Gazel 3144

Mısra: 7

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sînemi çâk itse tañ mı ol hilâl ebrü benüm
Anca sîne çâk olur çün tîğ-ı âteş-tâbda

15. **sînemüñ:-m, -üñ**

Gazel 3148

Mısra: 8

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Bâr-ı ğamdan miñnet-ile kâmetüm çeng olalı
Sînemüñ nâlišleri döndi rebâbuñ aynına

16. **sînemüñ:-m, -üñ**

Gazel 3150

Mısra: 3

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Nâle eyle iy gönül çal sînemüñ tañbırını
Ola kim bir dem turup güş ide dilber sâzuma

17. **sînede:**

Gazel 3179

Mısra: 5

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

'İşk dağın niçe pinhân eylesün dil sînede
Dest-i ḥayret birle çün çâk-i girîbân eyledi

18. **sînem:-m**

Gazel 3183

Mısra: 3

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

'İşkın izhâr itdi dil gösterdi sînem dağını
Şevk-ile sermest olup çâk-i girîbân eyledi

19. **sînemde:-m, -de**

Gazel 3204

Mısra: 3

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Kaşd eyledüm ki 'ışkımı sînemde saklayam
Penbe içinde olur mı âteş nihân dahı

20. sînem:-m

Gazel 3207

Mısra: 8

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Ya kaşuñdan sehv-ile atsañ baña ğamzeñ okın
Saklar-ıdum sînem içre ben anı cānum gibi

21. sînemde:-m, -de

Gazel 3217

Mısra: 7

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Saklar-ıdum mihrini sînemde imānum gibi
Âteş-i 'ışk-ıla itdi göz yaşı rüsvā beni

22. sînemde:-m, -de

Gazel 3223

Mısra: 2

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Olmuşam bir çeşmi āhūnuñ yine āvāresi
Ġamzesinūñ lık var sînemde yüz biñ yarası

23. sînem:-m

Gazel 3235

Mısra: 5

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Servlerdür sînem üzre çekdügüm yir yir elif
Lāleler bitmiş sanur kim görse bagrum dāğını

24. sînem:-m

Gazel 3236

Mısra: 1

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Seyr idenler bir nazar derdüñle sînem bāğını
Lāleler bitmiş sanurlar yir yir anuñ dāğını

25. sînesi:-si

Gazel 3240

Mısra: 6

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Hem-nefes olmaz-ıdı nāleme hiç nāy benüm
Sînesi 'ışkdan olsaydı hevā-y-ıla tehī

26. sînede:

Gazel 3241

Mısra: 1

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sînede 'ışk âteşi rüz-ı ezel peydā gibi
Gelmedi 'ışk 'ālemine bu dil-i şeydā gibi

27. sîne:

Gazel 3243

Mısra: 7

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Olmaya sîne siper bağır ola ğalbūr-veş
Çeşm ata ğamz okların ele ala ya kaşını

28. sîneme:-m, -e

Gazel 3248

Mısra: 1

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sultān-ı 'ışk sîneme dikdi livāsını
Şāh eyledi 'āleme bu ben gedāsını

29. sînem:-m

Gazel 3265

Mısra: 1

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Niçe yirden sînem üzre açdı tūrūñ revzeni
Ġamdü-lillāh ki temāşā eyledüm cānā seni

30. sînem:-m

Gazel 3270

Mısra: 2

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Zāhir oldı nāgehān gördüm ben bir mehveşi
Ol zamāndan berü şu'le virdi sînem âteşi

31. sînem:-m

Gazel 3274

Mısra: 8

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Kemānçe olmasa yaşum aña tār
Bu sînem üzre n'eylerdi bu bākı

32. sîne:

Gazel 3286

Mısra: 7

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Alsañ elüñe tūr-i tüz olmaz aña sîne siper
Atsañ ider durmaz güzer iy dōst ħadeng endāzuñı

33. sîneñde:-ñ, -de

Gazel 3286

Mısra: 10

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

'İşk bî-bahā cevher-durur nādāna izhār eyleme
Sîneñde sakla cān gibi cāndan 'azîz tut rāzuñi

34. **sînem:-m**

Gazel 3294

Mısra: 9

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Muhibbî tîr-i yârî sînem içre
Gören dir hoş ne bulmuşdur yirini

35. **sîneme:-m, -e**

Gazel 3313

Mısra: 2

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Bir göz-ile gördi döymem görmege cānā seni
Nāvekūñ sîneme gelüp açdı yir yir revzeni

36. **sînede:**

Gazel 3327

Mısra: 1

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

İy gönül gel sînede yak 'ışkuñuñ fānūsını
'Aşık olan bāda virür 'ār-ıla nāmūsını

37. **sîne[y]i:-y, -i**

Gazel 3334

Mısra: 2

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Şüfî bāde nüş kıl gider gönülden kîne[y]i
Güll u gışdan cām-ı şāfî gibi it [sen] sîne[y]i

38. **sînem:-m**

Gazel 3339

Mısra: 13

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Āteş-i 'ışk sînem içinde benüm bir od kodı
Durmadan artmaktadur bilmez o nār eksüklüğü

39. **sîne:**

Gazel 3343

Mısra: 4

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Atarsa cefā tîri ile seng-i melāmet
Başuñı açup karşula kıl sîne nişāni

40. **sîneme:-m, -e**

Gazel 3356

Mısra: 15

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sîneme çekdüm elifler serv-қadler yādına
Kuçaram tā şubh olunca baña hem pehlü gibi

41. **sîneme:-m, -e**

Gazel 3360

Mısra: 8

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Dir gören küh-ı belāda oldı peyda bir peleng
Ĥasretiyle sîneme yakdukda miñnet dāğını

42. **sîne:**

Gazel 3366

Mısra: 7

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sîne levhine yazaldan nakşını meh-rūlaruñ
Āferin eydüp gören tañsın ider nakķāşımı

43. **sînemde:-m, -de**

Gazel 3377

Mısra: 5

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Gonca gibi saklaram sînemde peykānuñ şehā
Bu şikeste gönülümün çün ol olupdur merhemi

44. **sîne:**

Gazel 3381

Mısra: 12

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sultān-ı 'ışk şöyle yasag eylemiş ezel
Yaksun maħabbet ehli haşre değın sîne yağını

45. **sîne:**

Gazel 3382

Mısra: 10

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Miñnet-i küh-ı belāda āh kim ğam tîrine
İy Muhibbî olmaya bu sîne kalkanum gibi

46. **sînemde:-m, -de**

Gazel 3382

Mısra: 2

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Āh kim sevdüm yine bir dilberi cānum gibi
Niçe cānum belki bu sînemde imānum gibi

47. **sîneden:-den**

Gazel 3383

Mısra: 12

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Egleyem dirdi Muhibbî sinede peykânunu
Geçdi gitdi sineden âh kim bir ân eglenmedi

48. sineden:-den

Gazel 3397

Mısra: 4

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Ğamzesi tîri-y-ile bu cân u dil mecrûhdur
Çıkmayırsar sineden ölince kanlu demreni

49. sîne:

Gazel 3408

Mısra: 6

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Ger bezm-i belâ içre idem hûn-ı ciğer nüş
Yanumca bile nâle kılur sîne rebâbı

50. sînemde:-m, -de

Gazel 3408

Mısra: 7

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sînemde gören şâh-ı ğamı hayme sanurlar
Bu gözlerümüñ yaşı ile kanlu habâbı

51. sîneye:

Gazel 3409

Mısra: 3

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sîneye gelse müjeñ tîri eyâ kaşı kemân
Anı 'ışk ehli bilür cânına râhat kapısı

52. sînemde:-m, -de

Gazel 3410

Mısra: 3

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Mihrüni sînemde saklarsam ne tañ ağıyardan
Kişi lâ-büd sakınur şeytândan îmânını

53. sîne:

Gazel 3421

Mısra: 3

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Kim tutar tîr-i cefâ karşısına sîne siper
Âferîñ olsun aña eyledi merdânalığı

54. sînem:-m

Gazel 3442

Mısra: 6

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Çıkarsa göklere âhum ne tañdur
Yanar çün sînem içre 'ışk nârı

55. sîne:

Gazel 3446

Mısra: 5

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Eğerçi sîne şadrında qarâr itmedi müjgânunu
Velî geçdükçe ol kaşı kemân kalbümde yir itdi

56. sînemde:-m, -de

Gazel 3456

Mısra: 1

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Eğer olmasa sînemde nigârâ 'ışkuñuñ odı
Yana çıkar depemden şem'-veş her gice düdi

57. sînemde:-m, -de

Gazel 3457

Mısra: 3

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sînemde dağum üzre yir yir dökildi yaşum
Nezr akçası sanasın geldi çerâğa düşdi

58. sînemde:-m, -de

Gazel 3473

Mısra: 1

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sînemde 'ışk dikdi maħabbet livâsını
Geydürdi ben belâkeşe miħnet libâsını

59. sîneñ:-ñ

Gazel 3476

Mısra: 9

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Men' ola sanma Muhibbî eyleme sîneñ siper
Tîri âhenden geçer atsa kemân ebrûları

60. sîneme:-m, -e

Gazel 3477

Mısra: 8

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

İñlerse rebâb oldu 'aceb mi dil-i süzân
Devrân getürüp bir deriyi sîneme yakdı

61. sîneden:-den

Gazel 3479

Mısra: 8

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Lâleler tutmuş çemen etrâfını görüp didüm
Sîneden yir yir dökilen kana beñzetdüm seni

62. **sînem:-m**

Gazel 3480

Mısra: 6

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Bu ‘acebdür ‘âlemi ğarķ eyledi bārān-ı eşk
Hîç teskîn itmeyüp arturdi sînem nârını

63. **sînemde:-m, -de**

Gazel 3485

Mısra: 6

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Şu‘le-i ‘ışkı yakup dil mülkünü kıldı ħarāb
Olmasa ‘ışk âteşi sînemde peydā kâşki

64. **sînemde:-m, -de**

Gazel 3494

Mısra: 4

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Togradı bu bagrumı biñ päre itdi tîğ-ı ğam
Ĝarķ-ı ħûn olup yatur sînemde her bir pâresi

65. **sînemün:-m, -ün**

Gazel 3497

Mısra: 5

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sînemün meydânına dikedüm yine ben dil nişān
Çeşmi atsun ğamz okın alsun eline yaları

66. **sînem:-m**

Gazel 3500

Mısra: 5

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sırr-ı ‘ışkum sînem içre cân gibi pinhān-iken
‘Âleme iy eşk-i çeşmüm āşikār itdün beni

67. **sînesin:-si, -n**

Gazel 3478

Mısra: 6

Göğüs, bağır II gönül, yürek.

Kaşı yasını görüp ğamz oklarınıñ yādına
Cānı kurbān eyleyüp dil sînesin terkeş kodı

68. **sîneleri:--ler, --i**

Gazel 3104

Mısra: 7

Göğüs, bağır II gönül, yürek; aşğın göğsü, gönü.

Ĝam sipāhını çeküp sîneleri taḫl idüben
Çeküben āh ‘alemin göklere irdün (...)

69. **sînem:-m**

Gazel 3008

Mısra: 6

Göğüs, yürek, kalp.

Ya kaşlarıñla çeşmün ğamz okların ataldan
Sînem delindi yir yir dil kaldı kan içinde

70. **sînemdedür:-m, -de, -dür**

Gazel 3042

Mısra: 2

Gönül, kalp.

Gönül çün bir devāsuz düşdi derde
Ĝamı sînemdedür sevdāsı serde

71. **sînesine:-si, -n, -e**

Gazel 3441

Mısra: 3

Göğüs, bağır II Gönül.

Mecnün gibi sînesine taze dāğ urup
Kurdi çemende Leylî gibi gül otasını

72. **sîne:**

Gazel 3156

Mısra: 10

Göğüs, bağır, sadr. || Gönül, kalp, yürek. || İç, derinlik.

Ko ğamzeleri tîğı bu bagrum deletursun
Çün sîne nişān eyledük ol kaşları yaya

73. **sîne:**

Gazel 3170

Mısra: 6

Göğüs, bağır, sadr. || Gönül, kalp, yürek. || İç, derinlik.

Muḫibbî āh bu devrān elinden
Ne çäre bulına bu sîne rîşe

74. **sînem:-m**

Gazel 3048

Mısra: 3

(Aşğın) sînesi, göğsü.

Ĝamze oklarıyla sînem tolıdur terkeş gibi
Cānı kurbān ideyin emr itse kaşı yayına

75. **sînem:-m**

Gazel 3075

Mısra: 8

(Aşğın) sînesi, göğsü.

‘Âlemi ‘ışkı tutar başdan başa sıyt u şadā
Turra-i ğam her kaçan degse bu sînem kūsına

76. **sīnem:-m**
Gazel 3100
Mısra: 9
(*Âşığın*) *sinesi, göğsü.*
- Sırr-ı 'ışkı sīnem içre niçe yıllar saklayup
Âh-ıla bir demde şimdi âşikâr itmeñ nice
77. **sīnemi:-m, -i**
Gazel 3020
Mısra: 8
(*Âşığın*) *göğsü, bağı.*
- Kıya bakışlar-ıla bagrumı hūn itdi gözi
Müjesi sīnemi çäk eyledi hañçer yirine
78. **sīnemi:-m, -i**
Gazel 3088
Mısra: 10
(*Âşığın*) *göğsü, bağı.*
- Bilürdi derünümde Muhibbî ki neler var
Gönderse eger ğamzelerin sīnemi yarsa
79. **sīnem:-m**
Gazel 3105
Mısra: 1
(*Âşığın*) *göğsü, bağı.*
- Cāme-i fānūsdur sīnem dil-i sūzānuma
Kanlu yaşum hīl'at olmışdur ten-i 'üryānuma
80. **sīnem:-m**
Gazel 3106
Mısra: 1
(*Âşığın*) *göğsü, bağı.*
- Sīnem görünür gül gibi pür dāğ-ı tenümle
Döndi yüregüm lāleye kanlu kefenümle
81. **sīnemi:-m, -i**
Gazel 3112
Mısra: 4
(*Âşığın*) *göğsü, bağı.*
- Lāle hadler haşretinden dāğ yakdum şol kadar
Sīnemi her kim görürse beñzedür gül kânına
82. **sīnemde:-m, -de**
Gazel 3130
Mısra: 8
(*Âşığın*) *göğsü, bağı.*
- Cān göziyle görmek olmazdı cemal-i dilberi
Açmasa ger ğamzesi sīnemde yir yir revzene
83. **sīneden:-den**
Gazel 3030
Mısra: 2
(*Âşığın*) *göğsü, bağı.*

Göz ucından gönül düşdi meded bir nā-müselmāna
Hadeng-i tūr-i müjgānı irişdi sīneden cāna

84. **sīneñ:-ñ**
Gazel 3053
Mısra: 9
(*Âşığın*) *sinesi, göğsü.*

Her ne kim yazduñ Muhibbî uşbu sīneñ levhine
Süzināk-ı âh-ıla yakup anı bād eyleme

85. **sīnemde:-m, -de**
Gazel 3011
Mısra: 10
(*Âşığın*) *göğsü, sinesi.*

İy Muhibbî giceler gelse hayāl-i zülf-i dōst
Sanuram ki mārduz sīnemde girür inüme

86. **sīnemde:-m, -de**
Gazel 3045
Mısra: 7
(*Âşığın*) *göğsü, sinesi.*

Sīnemde anuñ zaħmı gelür çün baña merhem
Derdini kabül eylememişdür em içinde

87. **sīnem:-m**
Gazel 3139
Mısra: 3
Göğüs, bağı, sadr.

Ğamzeñ oklarına cānā kılmışam sīnem nişān
'Âşık olan cān virür ol tūr ü peykān üstine

88. **sīneye:-y, -e**
Gazel 3396
Mısra: 3
1. Göğüs, bağı, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Ğamzeñ okları eyā meh-rū irişdi sīneye
Kan yalaşmayınca benümle karındaş olmadı

89. **sīnede:-de**
Gazel 3051
Mısra: 3
(*Âşığın*) *sinesi, bağı, gönlü.*

Sīnede dāğ yakup kendini mecrüh ider ol
Baña öyküdi meger yakdı bedenhā lāle

90. **sīnede:-de**
Gazel 3086
Mısra: 7
(*Âşığın*) *sinesi, bağı, gönlü.*

Sīnede bagrum delinsün atagör ğamz okların
Ğam degül 'âşıklarun ölürse sen çok çok yaşa

91. **sīnede:-de**
Gazel 3087

Mısra: 9
(*Âşığın*) *sinesi, bağı, gönlü.*

Sinede durmaz Muhibbî ğamzesi eyler güzer
Bir kaşı ya kırıpügi ok yâr sevdüm tâzece

92. **sinesin:-(s)i, -n**

Gazel 3283

Mısra: 9

(*Âşığın*) *bağır II Gönül.*

Hasretiyle bu Muhibbî sinesin dâğ ideli
Beñzese göz yaşına tañ mı ‘aķık-i Yemenî

93. **sine:**

Gazel 3059

Mısra: 12

(*Âşığın*) *bağı, göğsü.*

Atar ya kaşlarıñ ğamz oklarını
Geçer sine karar itmez siperde

94. **sine:**

Gazel 3077

Mısra: 6

(*Âşığın*) *bağı, göğsü.*

Yagdurmasa bārānını bir lahza bu çeşmüm
Küllî bu cihān yana eger āh ide sine

95. **sine:**

Gazel 3077

Mısra: 14

(*Âşığın*) *bağı, göğsü.*

Cevrũñle eger cān vire yoluñda Muhibbî
Terk eylemeye ‘ışkuñı ilte bile sine

96. **sine:**

Gazel 3089

Mısra: 6

(*Âşığın*) *bağı, göğsü.*

Kim bilürdi ‘ışkumı ‘ālemd e olurdu nihān
Dīdeler küzekler ü bu sine dōlāb olmasa

97. **sine:**

Gazel 3091

Mısra: 6

(*Âşığın*) *bağı, göğsü.*

Göz yaşını tār eyleyũben nāleler itdũm
Bezm-i eleme olalı bu sine kemeñçe

98. **sine:**

Gazel 3093

Mısra: 4

(*Âşığın*) *bağı, göğsü.*

Niçe dōysũn bu yũrek cevrine āhen dōgile
Sine ya fır-i cefāya niçe řāķat getũre

99. **sine:**

Gazel 3107

Mısra: 10

(*Âşığın*) *bağı, göğsü.*

Kaçan derd-ile āh itse Muhibbî
Olur bu sine sũzān pāre pāre

100. **sine:**

Gazel 3108

Mısra: 8

(*Âşığın*) *bağı, göğsü.*

İlāhî ‘ışkuñı dilden çıkarma
Ki ola tā ki maħzen aña sine

101. **sineye:--y, --e**

Gazel 3140

Mısra: 11

(*Âşığın*) *bağı, sadr.*

Sineye şol deñlü yakdı bu Muhibbî dāğlar
Dir gören kũh-ı belā kaplanıdır bu dāğ-ıla

102. **sinemdeki:-m, -de, -ki**

Gazel 3432

Mısra: 1

(*Âşığın*) *bağı, sadr. || Gönül, kalp, yũrek.*

‘İřkuñ iderse rũřen sinemdeki çerāğı
Söyĩnmesũn ebed ol nite ki er çerāğı

103. **sinemi:-m, -i**

Gazel 3279

Mısra: 8

(*Âşığın*) *bağı, sadr. || Gönül, kalp, yũrek.*

Ğam meclisinde içeli çeşmüm řārābını
Sinemi alma sanculı dilde kebāb oldı

104. **sinede:-de**

Gazel 3282

Mısra: 10

1. (*Âşığın*) *bağı, sadr.* 2. (*Âşığın*) *bağı, sadr.* 3. (*Âşığın*) *bağı, sadr.*
İç, derinlik.

Āsũmān-ıla zemĩni gezdı [kim] kũnc-i viřāl
Bulmadı bir yir Muhibbî sinede cā eyledı

105. **sinede:-de**

Gazel 3346

Mısra: 3

1. (*Âşığın*) *bağı, sadr.* 2. (*Âşığın*) *bağı, sadr.* 3. (*Âşığın*) *bağı, sadr.*
İç, derinlik.

Ğamze okı sinede bir lahza eglenmez geçer
Anuñ içũndũr anuñ kaşları katı ya ğibi

106. **sinede:-de**

Gazel 3383

Mısra: 11

1. (*Âşığın*) *bağı, sadr.* 2. (*Âşığın*) *bağı, sadr.* 3. (*Âşığın*) *bağı, sadr.*
İç, derinlik.

Egleyem dirdi Muhibbî sinede peykânûnı
Geçdi gıtdi sineden âh kim bir ân eğlenmedi

107. **sinede:-de**

Gazel 3404

Mısra: 3

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Saklasam mihrini n'ola sinede cânım gibi
Saklamak lâzım-durur her kişiye imânım

108. **sinede:-de**

Gazel 3413

Mısra: 7

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Sırr-ı 'ışkı saklar iken sinede fâş oldu âh
Duydu 'âlem hâlkı bu nâle-i efgân büyüdi

109. **sinede:-de**

Gazel 3451

Mısra: 9

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

'Akl-ıla 'ışk sinede sızmaz Muhibbiyâ
Her biri dir ki amı kabûl eyle ya beni

110. **sinede:-de**

Gazel 3462

Mısra: 3

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Elifler sinede servüm kızıl güller-durur dağum
Temâşâ itmeyen görsün bugün bâğ u gülistânı

111. **sinede:-de**

Gazel 3488

Mısra: 4

1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Cânı gözler sinede kılur bahâne gözleri

sine döğ-:

1. **sine döğ-:-iip**

Gazel 3126

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Bağrımı dövmek, aşırı üzüntü duyarak
çırpınmak, kendi kendini dövmek.*

Hicrân şebinde sine döğüp nâle eylesem
Düşer şâdâ-yı âhum ile çarha gulgula

sine ger-:

1. **sine ger-:-iip**

Gazel 3025

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*I. Göğüs germek; bir güçlüğe karşı koymak,
dayanmak. II. Hedef olmak.*

Lâleler gibi yine sineyi pür dâğ idelüm
Gonca-veş çâk idelüm sine gerüp anlar-ıla

sine sahrâsı:

1. **sine sahrâsı:-sı, -n, -a**

Gazel 3319

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Göğüs (gönül) sahrası II âşığın çöl gibi kurak
gönlü, geniş bir ova gibi gönül.*

Sine sahrâsına leylî zülfinün mihrı gelüp
Kurdı Mecnün eyledi çeşminden iki hargehi

sine tut-:

1. **sine tut-:-ar**

Gazel 3201

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Göğüs germek: Bir güçlüğe karşı koymak,
dayanmak.*

Şad pâre ola var mı cihânda tenüm gibi
Ya sine tutar tîğ-ı cefâya benüm gibi

sine-çâk it-:

1. **sine-çâk it-:-dü, -ñ**

Gazel 3189

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yaka yırtmak. II Yüreği yaralamak.

Gün yüzün göstermek-ile sine-çâk itdün beni
Soñradan zülfün niğâb idüp helâk itdün beni

2. **sine-çâk it-:-dü, -ñ**

Gazel 3222

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yaka yırtmak. II Yüreği yaralamak.

Gönlümü alınca gösterdün baña mihr ü vefâ
Soñra tîğ-ı cevruñ-ile sine-çâk itdün beni

sine-i çâk:

1. **sine-i çâk:**

Gazel 3001

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Göğsü parça parça olmak, yüreği yaralı olmak.

Işık ara her birisi serv gülden tazedür
Dâğlarla var elifler sîne-i çâk üstine

sîne-i efgâr:

1. **sîne-i efgâr:**--um, --a

Gazel 3068

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaralı gönül.

Geh elif gâh dâğ yakdum sîne-i efgâruma
Âh resmîn naqş kıldum bu der ü divâruma

sîne-i ğamgîn:

1. **sîne-i ğamgîn:**--üm, --e

Gazel 3027

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Gamlı gönül.

Çün yagar tîr-i belâ bu sîne-i ğamgînüme
Kemdür razhm itmeyebilsem dil-i miskînüme

sîne-i mecrüh:

1. **sîne-i mecrüh:**--um, --ı

Gazel 3145

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaralı gönül.

Saklamazam göz yaşından sîne-i mecrühümü
Tîğ-i ğamzeñ yarasıdır kim dege su bitmeye

sîne-i miskîn:

1. **sîne-i miskîn:**--üm, --e

Gazel 3011

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zavallı göğüs.

Niçe bir tîr-i cefâlar sîne-i miskînüme
Atıla seng-i melâmet yâ dil-i ğamgînüme

sînem:

1. **sînem:**-i

Gazel 3486

Mısra: 3

Far. 1. Göğüs, sadr.

Yakamı yırtup çeküp bu sînemî çâk eyledüm
Nâle kıldum agladum tâ kim mecâlüm var-ıdı

sînesi çâk ol:

1. **sînesi çâk ol:**-si, -ur

Gazel 3452

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Göğsü, kalbi yarık yarık olmak (parçalanmak).
II İçi parçalanmak: Bir şeye ya da birine çok
üzülmek.*

Bir nazarla bu Muhibbî'nün olur sînesi çâk
Göricek ol kaşı ya vü o gözi karacığı

singun:

1. **singun:**

Gazel 3177

Mısra: 8

Hezimet, mağlubiyet, yenilgi, bozgun.

Kim ki gözler 'âr u nâmûsı aña 'âşık dimeñ
'Âşıkun singun gerek her lahza gönüli şîşesi

sipâh:

1. **sipâh:**-um

Gazel 3437

Mısra: 3

Asker, ordu.

Olup sultân-ı 'ışk eşküm sipâhum
'Alemdür başum üzre düd-ı âhı

sipâh çek-:

1. **sipâh çek-:**--ı, --n, --ı, --üp

Gazel 3104

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ordu kurma, asker yığma.

Ġam sipâhını çeküp sîneleri tabl idüben
Çeküben âh 'alemin göklere irdüñ (...)

sipâr eyle-:

1. **sipâr eyle-:**-ı

Gazel 3271

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Brakmak, vermek.

Küyuñda eger ölür isem cismümi iy döst
Zinhâr anı seglerüne eyle sipârı

sipeh:

1. **sipeh:**-i

Gazel 3449

Mısra: 6

Asker, ordu.

Varıcak küyuña 'uşşâkuñı gel eyleme red
Beglerün şevketi artar olıcak çok sipehi

2. **sipeh:**-i

Gazel 3448

Mısra: 4

Asker.

Birdem olmaya belâ miñnet elinden o ħalâş
Çünkü yağmaya vire mülk-i dili ğam sipehi

sipend ol:

1. **sipend ol:-dı**

Gazel 3387

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üzerlik tohumu olmak (cehennem ateşinin
tohumu olmak bağlamında).

Bu Muħibbî âteş-i ruhsârûña oldu sipend
İtdüĝin 'ışkuñ yolında âdemî-zâd itmedi

siper:

1. **siperde:-de**

Gazel 3059

Mısra: 12

Kalkan, korunmak, gizlenmek maksadıyla
arkasına, altına veya içine sığımlacak, saklanılacak
şey.

Atar ya kaşlaruñ ğamz oklarını
Geçer sîne qarâr itmez siperde

siper eyle:

1. **siper eyle:-me**

Gazel 3476

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Kendini veya bir şeyi korumak amacıyla bir
başka şeyi siper olarak kullanmak.

Men' ola sanma Muħibbî eyleme sîneñ siper
Tiri âhenden geçer atsa kemân ebrûları

siper ol:-

1. **siper ol:-ma, -y, -a**

Gazel 3243

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şey veya bir kimse için kendini tehlikeye
atmak.

Olmaya sîne siper baĝrı ola ğalbür-veş
Çeşm ata ğamz okların ele ala ya kaşını

2. **siper ol:-maz**

Gazel 3286

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Birini veya bir şeyi korumak amacıyla kendini
siper olarak kullanmak.

Alsañ elüñe tîr-i tîz olmaz aña sîne siper
Atsañ ider durmaz güzer iy döst ħadeng endâzuñı

siper tut:

1. **siper tut:-ar**

Gazel 3421

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Siper etmek. Kendini veya bir şeyi korumak
amacıyla bir başka şeyi siper olarak kullanmak.

Kim tutar tîr-i cefâ karşısına sîne siper
Âferîñ olsun aña eyledi merdânalıĝı

sirişk:

1. **sirişk:**

Gazel 3005

Mısra: 3

Gözyaşı.

Sulţân-ı 'ışk olana leşker-durur sirişk
Her kanda varsa şu'le-i âhın 'alem kıla

sirişte ol:-

1. **sirişte ol:-up, --dur**

Gazel 3062

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yoĝrulmak; hamuruna, mayasına karıştırılmak.

Şarâb zâhidâ terk itmek olmaz
Olupdur fîñüm anuñla sirişte

sirişte olmuş:

1. **sirişte olmuş:--mış**

Gazel 3061

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yoĝrulmak; hamuruna, mayasına karıştırılmak.

Yüzüñe n'ola dirsem şâh-ı ħâver
Ezelden nür-ıla olmuş sirişte

sırr:

1. **sırrını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3152

Mısra: 11

Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması
istenmeyen, gizli tutulan şey.

Sırrını fâş itdi 'ışkuñ bilmeyüp Ferhâd'ı gör
Anuñ için tîşesi dokındı âĝir başına

2. **sırrımı:-um, -ı**

Gazel 3088

Mısra: 5

1. Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması
istenmeyen, gizli tutulan şey.

Fâş itdi cihân ħalkına çün sırrımı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sîm [ile] zerse

3. **sırrı:-ı**

Gazel 3094

Mısra: 7

1. *Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.*

Didiler ağlayup fâş itme sırrı
Didüm ne çâre ya bu rüy-ı zerde

4. **sırrımı:-um, -ı**

Gazel 3185

Mısra: 7

Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.

Şu'le-i âh-ıla iy dil sırrımı fâş eyledün
Odlara yan göreyim bu âh-ı süzânım gibi

5. **sırrın:-ın**

Gazel 3315

Mısra: 6

(Ar.) *Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.*

Saîna lâyıkdur ancak pâdişâhlık
Bilürsin herkesün sırrın kemâhî

6. **sırrın:-ın**

Gazel 3470

Mısra: 9

(Ar.) *Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.*

Lebleri sırrın bilüp virdüm miyânından haber
Âferin eydür Muhibbî'nün gören idrâkini

7. **sırrı:-ı**

Gazel 3396

Mısra: 10

(Ar.) *Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.*

Bu Muhibbî hicr elinden dökmeince kanlu yaş
Bu cihân mülkinde anuñ sırrı hiç fâş olmadı

8. **sırruñ:-uñ**

Gazel 3457

Mısra: 9

Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey; aklın erişemediği, açıklanamayan veya çözülemeyen şey, giz, gizem.

Sırruñ Muhibbî sakla dilden çıkarma zînhâr
Zâhir olur ol ebed çünki tutaga düşdi

sırr-ı hafî:

1. **sırr-ı hafî:**

Gazel 3352

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gizli sır.

Dehenûn râzını bu dilde nihân itmiş idüm
Güldün iy döst 'ayân oldu baña sırr-ı hafî

sırr-ı 'ışk:

1. **sırr-ı 'ışk:-ı**

Gazel 3100

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın sırrı.

Sırr-ı 'ışkı sînem içre niçe yıllar saklayup
Âh-ıla bir demde şimdi âşikâr itmeñ nice

2. **sırr-ı 'ışk:-ı**

Gazel 3110

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın sırrı.

Sırr-ı 'ışkı sînede sakla Muhibbî cân gibi
Yañılıp bir kimseye esrâr-ı 'ışkı söyleme

3. **sırr-ı 'ışk:-ı**

Gazel 3188

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın sırrı.

Çok zamân sırr-ı 'ışkı saklar-iken
Dil-i divâne âşikâr itdi

4. **sırr-ı 'ışk:-ı**

Gazel 3227

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın sırrı.

İy Muhibbî sırr-ı 'ışkı sorma itmez kimse hâl
Müşkil 'ışka irişmez kimsenün endîşesi

5. **sırr-ı 'ışk:-ı**

Gazel 3291

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın sırrı.

Sırr-ı 'ışkı saklamaz-ısañ dilâ olur 'ayân
Zerd çehreñde gören bu eşk-i gülgün rengüñi

6. **sırr-ı 'ışk:-ı**

Gazel 3413

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın sırrı.

Sırr-ı 'ışkı saklar iken sînede fâş oldu âh
Duydu 'âlem halkı bu nâle-i efgân büyüdi

7. **sırr-ı 'ışk:-um**

Gazel 3500

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşkan sırrı.

Sırr-1 'ışkım sînem içre cân gibi pinhân-iken
'Âleme iy eşk-i çeşmüm âşikâr itdün beni

8. **sırr-1 'ışk:--1**
Gazel 3079
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşkan sırrı.

Sırr-1 'ışkı kim bilürdi nâle takrîr itmese
Şafha-i ruhsâruma yâ eşk tahtîr itmese

9. **sırr-1 'ışk:--1**
Gazel 3099
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşkan sırrı.

Sırr-1 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîgâ bu iki gammâzuma

10. **sırr-1 'ışk:--1**
Gazel 3150
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşkan sırrı.

Sırr-1 'ışkı nâlem ile göz yaşıdır fâş iden
N'eyleyem derdâ dirîgâ bu iki gammâzuma

11. **sırr-1 'ışk:--1**
Gazel 3422
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk sırrı.

Sırr-1 'ışkı çünkü fâş itdi gönül Manşûr-vâr
Dâr-1 zülfünde emân gel verme ber-dâr it beni

sırr-1 ma'nevî:

1. **sırr-1 ma'nevî:**
Gazel 3213
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Manevi sır.

Bağr-1 dilden zâhir oldukça gören eş'arımı
Dir bu ne dürr-i semîn ü bu ne sırr-1 ma'nevî

sitem:

1. **sitem:**
Gazel 3230
Mısra: 5
*Bir kimseye herhangi bir davranışından dolayı
üzüldüğünü, kırıldığını, alındığını öfkelenmeden
belirtme, dostça çıkışma.*

Geh cefâ vü gâh cevri ü gâh nâzuña sitem
Hû tutupdur dilberüm terk eylemez mu'tâdını

2. **sitem:**
Gazel 3062
Mısra: 1
Eziyet, cefa, zulüm.

Sitem tîğıyla kıldıñ cân[1] rişte
Ne çâre başda imiş sernüvişte

3. **sitem:**
Gazel 3318
Mısra: 5
*Bir kimseye herhangi bir davranışından dolayı
üzüldüğünü, kırıldığını, alındığını öfkelenmeden
belirtme, dostça çıkışma.|| Eziyet, cefa zulüm,
haksızlık.*

Gâhî cefâ gâhî sitem gâhî belâ geh derd ü gam
Eksük degül miñnet elem sanmañ bu dil kan olmadı

sitem tîği:

1. **sitem tîği:--1-1**
Gazel 3107
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Sitem kalcı. II Sevgilinin kılca benzeyen sitemli
yan bakışı.*

Sitem tîği cefâ tîriyle kıldıñ
Beni hey nâ-müselmân pâre pâre

sitemkâr ol:

1. **sitemkâr ol:--um, -a, -sın**
Gazel 3304
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Sitem eden, eziyet eden, cefa eden, haksızlık
eden olmak.*

Virmedüm dil saña evvel görmedüm luğ u kerem
Ne bileydüm olasın soñra sitemkârım gibi

siyâh eyle-:

1. **siyâh eyle:--r**
Gazel 3103
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Karartmak.

Hâtuñ terk eylemez ise hâtäyı
Siyâh eyler felek sakfını nâle

siyâh it-:

1. **siyâh it:--mek**
Gazel 3031
Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Karartmak.

Perde kılduñ şem'-i ruhsāruña zülfüñ kıldum āh
Cāme-i fānūsı hiç cāyiz midür itmek siyāh

siyāh tel:

1. **siyāh tel:**

Gazel 3496
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Saç. II Sevgilinin siyah saçı.

Bir siyāh tel dakdı āhından Muḥibbī başına
Bunuñ-ıla seçilür her pehlevānuñ yügrügi

siyāset evle-:

1. **siyāset eyle:--sin**

Gazel 3009
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Cezālandırmak, özellikle idam etmek.

Siyāset eylesün her dem Muḥibbī çeşm-i celladı
Ne ğam korkum budur nā-geh ola çāh-ı zakan āgeh

siyeh:

1. **siyeh:**

Gazel 3019
Mısra: 4
*Siyah, kara bu renkte olan II kötü, uğursuz. III.
Kara talih, bahtsızlık.*

Ṭurra-i şeb-rengüñi tağıtmağıl gül yüzüne
Bir siyeh Hindü-durur bahtın hümāyün eyleme

2. **siyeh:**

Gazel 3145
Mısra: 6
*Siyah kelimesinin eski şiirlerde görülen muhaffef
şekli. En koyu renk, kömür rengi, kara. Karşıtı:
BEYAZ. II Siyah ırktan olan kara derili kimse, zenci.*

Zülf-i Hindūsına yāruñ öykünürmiş sünbülü
Göreyin kim bu cihānda ol siyeh rü bitmeye

3. **siyeh:**

Gazel 3299
Mısra: 2
Far. Siyah, kara.

Ger ḥāfā ile disem güneş sentüñ rüyuñ gibi
Ol güneşden olısar yüzüm siyeh müyuñ gibi

siveh püş:

1. **siyeh püş:-ı**

Gazel 3459
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Siyah örtü, elbise. II Karalar giymiş, yaşlı,
mâtemli.*

Kaşuñdur Mescid-i Akşā yüzüñdür Ka'be-i 'ulyā
'Aceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh püşü

siyeh şāl:

1. **siyeh şāl:**

Gazel 3342
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Bir siyah şala bürünmek (Ah dumanı
bağlamında). II Bir şeye çok üzölmek,yas tutmak ya
da kızmak.*

Dü-d-ı āhum var iken zer-baf ü atlas n'iderem
Baña yiter ki bürür ol siyeh şāl beni

siveh zülf:

1. **siyeh zülf:--i, --n, --e**

Gazel 3029
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Siyah renkteki saç.

Siyeh zülfine ol yāruñ giriftār olmasun kimse
Belā dāminuñ içine düşüp zār olmasun kimse

sıvt u sadā:

1. **sıvt u şadā:**

Gazel 3075
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ses sada.

'Ālemi 'ışkı tutar başdan başa sıvt u şadā
Ṭurra-i ğam her kaçan degse bu sīnem kūsına

sıvt u şadā-vı 'ışk:

1. **sıvt u şadā-yı 'ışk:-um, -ı**

Gazel 3292
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşkın ses ve sedası.

Saklamak sıvt u şadā-yı 'ışkıyı mümkün degül
Çalmışam bāzārda çün ben melāmet kūsını

siz:

1. **siz:**

Gazel 3287
Mısra: 6
"Siz" ikinci çoğul şahıs zamiri.

Bugün meydān-ı 'ışk içre yiter Mecnün'a mecnūnlık
Aña ta'na daşın atup n'idersiz siz ol evbaşı

2. **siz:**

Gazel 3306

Mısra: 10

"Siz" ikinci çoğul şahıs zamiri.

Baş terkin urup kıydı bu cānına Muhibbī
Bu 'ışk yoludur siz anı sanmañuz ki kem itdi

3. **siz:**

Gazel 3376

Mısra: 2

"Siz" ikinci çoğul şahıs zamiri (herkes).

Dil-i şūrīde sevmişdür yine çün bir perī-zādı
İşüm ney gibi efgāndur anı siz sanmañuz şādī

4. **size:-e**

Gazel 3363

Mısra: 2

"Siz" ikinci çoğul şahıs zamiri (dostlar).

Bahr-ı dilden arayup buldum niçe cevherleri
Güş idüñ yārān size 'arz eyleyem gevherleri

sofra:

1. **şofrasına:-s, -i, -n, -a**

Gazel 3150

Mısra: 5

Üzerine yiyecekler, içecekler, tabak, kaşık, çatal
vb. konularak çevresine oturulup yemek yenilecek
şekilde düzenlenmiş masa, sini, yaygı vb.

Degme kimse şofrasına 'ışkuñuñ el sunmasun
Yimeyenler miñnet aşın vākıf olmaz rāzuma

sohbet:

1. **şohbetine:-i, -n, -e**

Gazel 3191

Mısra: 11

1. İki veya daha çok kimse arasında karşılıklı
olarak dostça, arkadaşça yapılan konuşma, hasbihal,
musâhabe. 2. Allah'a gönül veren insanların bir
araya gelip her an O'nunla berâber olduklarını
bilmenin edebi ve huzûru içinde, şeyhlerinin veya
aralarından ehil birinin yönlendirmesiyle yaptıkları
ârifâne söyleşme ve halleşme.

Komañ şüfîyi rindān şohbetine
Kapuda bağlañ ancak ol himārı

2. **şohbet:**

Gazel 3425

Mısra: 4

Arkadaşlık etme, birlikte bulunma, arkadaşlık.

Düşürme bādeyi elden varup şahñ-ı gülistāna
Müheyyā şohbet esbābın kılup cem' eyle yārānı

sohbet-i mey id:-

1. **şohbet-i mey id:-er, -üz**

Gazel 3154

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İçki sohbeti yapmak.

İderüz şohbet-i mey serv-i hürāmānlar ile
Giceler hem-nefesüz şubha dek efgānlar ile

sol u sağ:

1. **sol u sağ:-i, --n, --a**

Gazel 3096

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sol ve sağ (yön).

Bağlanalı zülfüñüñ zencirine dīvāne dil
Kendüzin fark eylemez degül ki sol u sağına

2. **sol u sağ:-i, -n, -a**

Gazel 3162

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sol ve sağ (yön).

Bağlanalı zülfüñüñ zencirine dīvāne dil
Kendüzin fark eylemez degül ki sol u sağına

sola vü saga bakma:-

1. **sola vü saga bakma:-a, -a, -maz**

Gazel 3149

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Ortalığı kollamadan, saygısızca.

Miskinlik ider servüñ ayagina koyup baş
Bakmaz oturup hiç sola vü saga benfşe

solmaga başla:-

1. **solmaga başla:-mag, -a, -dı**

Gazel 3149

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tazeliğini, diriliğini veya parlaklığını yitirmeye
başlamak.

Āh eylesün mi ki bugün geldi vücūda
Başladı hemān derd-ile solmaga benefşe

soñ:

1. **soñında:-i, -(n)da**

Gazel 3005

Mısra: 6

Bir şeyin en sonra olan veya ortaya çıkan bitiş,
tükeniş kısmı, bitme tükenme noktası, nihâyet.

Cānā yiter ko nāzı ki şāhān-ı rüzigār
Kılsa 'itāb u hışmı soñında kerem kıla

2. **soñı:** -ı

Gazel 3093

Mısra: 10

Bir şeyin en sonra olan veya ortaya çıkan bitiş, tükeniş kısmı, bitme tükenme noktası, nihâyet.

Aldanup zıver-i dünyāya gönül virme sakın
Bu muğarrerdür anuñ soñı nedâmet getüre

3. **soñında:** -ı, -(n)da

Gazel 3284

Mısra: 2

Bir şeyin en sonra olan veya ortaya çıkan bitiş, tükeniş kısmı, bitme tükenme noktası, nihâyet.

Sev evvel cān-ıla gül yüzlü yarı
Soñında eyle bülbül gibi zārı

son dem:

1. **son dem:** -ı, -n, -de

Gazel 3153

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Son nefes, son an.

Cān lebe geldi lebünden virmedüñ bir kaçre su
Son deminde dōstum kaçd eyledüñ imānına

soñra:

1. **soñra:**

Gazel 3003

Mısra: 4

Müteakiben, ardından.

İçürür ādeme öñ şehd ü şekker
Kılur zehr ile soñra pāre pāre

2. **soñra:**

Gazel 3304

Mısra: 4

"-nin ardından, ... arkasından; müteakiben" anlamlarında zarf.

Virmedüm dil saña evvel görmedüm luğ u kerem
Ne bileydüm olasın soñra sitemkārüm gibi

3. **soñra:**

Gazel 3424

Mısra: 8

"-nin ardından, ... arkasından; müteakiben" anlamlarında zarf.

İkrār kılur büseye dil virdüñ egerçi
İnkāra gelür soñra sakın cānuñı pey di

4. **soñradan:** -dan

Gazel 3119

Mısra: 7

"Daha ileri bir zamanda; -nin ardından, ... arkasından" anlamlarında zarf.

Amān vir yüzüñi bir dem göreyin soñradan öldür
Terağhüm eyle luğ eyle habībüm bī-emān olma

5. **soñra:**

Gazel 3183

Mısra: 2

İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda. || -nin ardından, ... arkasından.

Ğamzeler kan itmege kaçd-ı dil ü cān eyledi
Soñra geldi ğam gönül şehrinin vīrān eyledi

6. **soñra:**

Gazel 3215

Mısra: 7

İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda. || -nin ardından, ... arkasından.

Evvel dilini soñra alur cānını komaz
Her kim nigāh eyleye nāğāh ol dil-keşi

7. **soñra:**

Gazel 3222

Mısra: 6

1. İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda, bilâhare. 2. -nin ardından, ... arkasından.

Göñlümi alınca gösterdün baña mihr ü vefā
Soñra tīg-ı cevrtüñ-ile sine-çāk itdün beni

8. **soñra:**

Gazel 3228

Mısra: 2

1. İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda, bilâhare. 2. -nin ardından, ... arkasından.

Evvel alduñ büseñe cān nağdine ikrārımı
Soñra ne kıldum ki bozduñ dōstum bāzārımı

9. **soñra:**

Gazel 3242

Mısra: 5

1. İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda, bilâhare. 2. -nin ardından, ... arkasından.

Göñlümi gönderdüm evvel soñra cān teslim idüp
Ka'be'dür küyına varup eyledüm qurbān iki

10. **soñra:**

Gazel 3242

Mısra: 10

1. İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda, bilâhare. 2. -nin ardından, ... arkasından.

Dir-imişsin terk kılmaz bu Muğıbbı baş u cān
İmtihān eyle gel evvel soñra kıl bühtān iki

11. soñra:

Gazel 3261

Mısra: 3

1. İçinde bulunulan veya bahsedilen ânın daha ilerisindeki bir zamanda, bilâhare. 2. -nin ardından, ... arkasından.

Gözlerüm yaşına baksun soñra rüy-ı zerdüme
ĖarĖ-ı âb itmiş temâşâ eylesün nilüferi

12. soñra:

Gazel 3263

Mısra: 6

1. İçinde bulunulan veya bahsedilen ânın daha ilerisindeki bir zamanda, bilâhare. 2. -nin ardından, ... arkasından.

Sakın şerr işleme nefsüne uyma
Ki soñra dimeyesin âh-ıla vây

13. soñra:

Gazel 3354

Mısra: 8

1. İçinde bulunulan veya bahsedilen ânın daha ilerisindeki bir zamanda, bilâhare. 2. -nin ardından, ... arkasından.

İy dil mecâz-ı ‘ışķa gönül virmeden sakın
Soñra yanuñda zâhir olur çün nedâmeti

soñradan:

1. soñradan:

Gazel 3189

Mısra: 2

Sonra, daha sonra, bilâhare.

Gün yüzün göstermek-ile sîne-çâk itdün beni
Soñradan zülfün niķâb idüp helâk itdün beni

soñuc:

1. soñucı:-ı

Gazel 3091

Mısra: 8

Netice, son, akıbet.

Çekdümse ne Ėam derd ü belâ ile meşakķat
Şükrüm bu ki irdüm soñucı bir ulu gence

sor:

1. sor:

Gazel 3135

Mısra: 9

Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Kitâb-ı ‘ışķı sor baña saña taķrîr idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecnün’a gezer ancak bu şahrâda

2. sor:

Gazel 3147

Mısra: 6

Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Remz-i ‘ışķı sorma Mecnün’a ki ol dîvânedür
Baña sor ‘ışķuñ kitâbın okudum her bâbda

3. sorma:-ma

Gazel 3135

Mısra: 10

Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Kitâb-ı ‘ışķı sor baña saña taķrîr idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecnün’a gezer ancak bu şahrâda

4. sorma:-ma

Gazel 3147

Mısra: 5

Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Remz-i ‘ışķı sorma Mecnün’a ki ol dîvânedür
Baña sor ‘ışķuñ kitâbın okudum her bâbda

5. sorma:-ma

Gazel 3153

Mısra: 7

Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Sorma hâlin ‘âşık-ı dil-ħastenün iy mâh-rû
Senden artuk kim ne bilsün derdi ne dermânına

6. sorma:-ma

Gazel 3227

Mısra: 9

Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

İy Muħibbî sırr-ı ‘ışķı sorma itmez kimse Ėall
Müşkil ‘ışķa irişmez kimsenün endişesi

7. sorma:-ma

Gazel 3240

Mısra: 9

Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Sorma suçını günâhını hemân öldüregör
Seni çok çok sevenün az ola mı hiç günehi

8. sorma:-ma

Gazel 3050

Mısra: 14

Aramak, araştırmak. || Soru sorarak bilgi istemek.

Muħibbî sına âbgîne gönülün
‘Aceb midür atarsañ sengi sorma

9. sordum:-du, -m

Gazel 3124

Mısra: 7

Aramak, araştırmak. || Soru sorarak bilgi istemek.

Miyânıyla lebinden sordum âħîr
Kimesne bilmedüm vâķıf bu râza

10. **sorma:-ma**
Gazel 3367
Mısra: 10
Aramak, araştırmak. || Soru sorarak bilgi istemek.

Bu Muhibbî seni cânıyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçunu zîra ki çokdur günehi

11. **sordum:-du, -m**
Gazel 3402
Mısra: 1
Aramak, araştırmak. || Soru sorarak bilgi istemek.

Bilmedi Ferhâd'a sordum nedür 'iřkuñ bîşesi
Kühkenlikdür hemân ancak anuñ endîşesi

12. **sorma:-ma**
Gazel 3448
Mısra: 6
Aramak, araştırmak. || Soru sorarak bilgi istemek.

Sevdüğüm seni günâh ise katuñda güzelüm
Sorma öldür suçunu zîra ki çokdur günehi

13. **sorarsañ:-ar, -sa, -ñ**
Gazel 3462
Mısra: 5
Aramak, araştırmak. || Soru sorarak bilgi istemek.

Eger bâzâr-ı 'işk içre sorarsañ ne-durur şan'at
Alurlar nağd-i cân-ıla metâ'-ı vaşl-ı cânânı

14. **sor:**
Gazel 3464
Mısra: 9
Aramak, araştırmak. || Soru sorarak bilgi istemek.

İy Muhibbî lezzet-i derd ü belâyı baña sor
Yimeyenden sorma bilmez ol ta'âmuñ dadını

15. **sorma:-ma**
Gazel 3464
Mısra: 10
Aramak, araştırmak. || Soru sorarak bilgi istemek.

İy Muhibbî lezzet-i derd ü belâyı baña sor
Yimeyenden sorma bilmez ol ta'âmuñ dadını

16. **sorma:-ma**
Gazel 3050
Mısra: 8
Sormak, sual etmek II soru yönelterek bilgi istemek.

Nedür sen añma hergiz hâl ü hattın
Birisi hubb u biri niğı sorma

17. **sorma:-ma**
Gazel 3237
Mısra: 7
Bir durumu öğrenmek için cevap almak amacıyla karşısındaki kişiye soru yöneltmek, sormak.

Derd-i derünü sorma baña iy refîk-ı 'işk
Odlara yakdum 'âlemi söyletme hâ beni

18. **sorma:-ma**
Gazel 3272
Mısra: 5
Bir durumu öğrenmek için cevap almak amacıyla karşısındaki kişiye soru yöneltmek, sormak.

'İřkuñ müşkilini sorma yine 'aşıka sor
Zîrâ başdan başa ezber okımışdur okımı

19. **sorarsañ:-ar, -sa, -ñ**
Gazel 3495
Mısra: 9
Bir durumu öğrenmek için cevap almak amacıyla karşısındaki kişiye soru yöneltmek, sormak.

Muhibbî'nün sorarsañ hâlin âhir
Dükendi şabrı kalmadı mecâli

20. **sor:**
Gazel 3048
Mısra: 5
Bir durumu öğrenmek için cevap almak amacıyla karşısındaki kişiye soru yöneltmek, sormak.

'İşkı benden sor ne bilsün anı Ferhâd-ıla Kays
Biri şahrâda biri kühi gezer kolayına

21. **sorsalar:-sa, -lar**
Gazel 3340
Mısra: 13
Bir durumu öğrenmek için cevap almak amacıyla karşısındaki kişiye soru yöneltmek, sormak.

Kimdür Muhibbî 'aşık 'işk içre sorsalar
Dirdüm belâ vü miñnet ile bir melâmeti

22. **sorarsañ:-ar, -sa, -ñ**
Gazel 3271
Mısra: 13
Bir durumu öğrenmek için cevap almak amacıyla karşısındaki kişiye soru yöneltmek, sormak.

Ger sorarsañ hâl-i Muhibbî'yi niçedür âh
Hicr içre çeker şubha degin âh ile zârı

23. **sormaga:-mag, -a**
Gazel 3488
Mısra: 9
Emmek, emerek içine çekmek.

İy Muhibbî leblerinden korkaram em sormaga
Câna şaşd idüp girür ol demde kana gözleri

sor:-

1. **sorma:--ma**

Gazel 3050

Mısra: 1

Sormak, sual etmek II soru yönelterek bilgi istemek.

Lebüñ yiter mey-i gül-rengi sorma
Bu nâlem bes fiğân-ı çengi sorma

2. **sorma:--ma**

Gazel 3050

Mısra: 2

Sormak, sual etmek II soru yönelterek bilgi istemek.

Lebüñ yiter mey-i gül-rengi sorma
Bu nâlem bes fiğân-ı çengi sorma

3. **sorma:--ma**

Gazel 3050

Mısra: 4

Sormak, sual etmek II soru yönelterek bilgi istemek.

İrişemez niğâra menzil uzak
Niçe vara ol esb-i lengi sorma

4. **sorma:--ma**

Gazel 3050

Mısra: 6

Sormak, sual etmek II soru yönelterek bilgi istemek.

Gülistân içre gül şâhına karşı
İder bülbüller âhengi[ni] sorma

5. **sorma:--ma**

Gazel 3050

Mısra: 10

Sormak, sual etmek II soru yönelterek bilgi istemek.

Yüri zâhid sen ol sag u selâmet
Ko 'ışk erini nâm u nengi sorma

6. **sorma:--ma**

Gazel 3050

Mısra: 12

Sormak, sual etmek II soru yönelterek bilgi istemek.

İder hüsnuñe kaşd her demde zülfün
Gelür mi dîne ol efrenği sorma

7. **sor:**

Gazel 3272

Mısra: 5

Aramak, araştırmak; soru sorarak bilgi edinmeye çalışmak.

'İşkuñ müşkilini sorma yine 'aşıkâ sor
Zirâ başdan başa ezber okımışdur okını

sorıl:

1. **sorilmaz:-maz**

Gazel 3459

Mısra: 6

Sorulmak, sorguya çekilmek, hesap sorulmak.

N'ola sultân-ı 'alemsin kapuñda dâda dâd eyle
Sorilmaz mı 'aceb âhîr n'içün tutmayasın güşi

2. **sorılısar-durur:**

Gazel 3351

Mısra: 10

Sorulmak, sorguya çekilmek. II Ahiret gününde insanların sorguya çekilmesi.

Muhibbî'ye cefâ kılma bugün sultân-ı 'âlemsin
Sorılısar-durur yarın eñ evvel şehletün dâdı

sormag:

1. **sormagina:--i, --n, --a**

Gazel 3096

Mısra: 10

Sormak, hal hatır sormak.

'İşkî yolında Muhibbî cân u ser terk eyledi
Döstüm degmez midi bir kez anuñ sormagina

2. **sormagina:--i, --n, --a**

Gazel 3162

Mısra: 10

Sormak, hal hatır sormak.

'İşk yolında Muhibbî cân u ser terk eyledi
Döstüm degmez midi bir kez anı sormagina

sövin:

1. **söyinmesün:-me, -sün**

Gazel 3432

Mısra: 2

Sönmek, bitmek.

'İşkuñ iderse rüşen sînemdeki çerâğı
Söyinmesün ebed ol nite ki er çerâğı

söyle:-

1. **söyleme:-me**

Gazel 3110

Mısra: 14

Demek, dile getirmek, ifade etmek.

Sırr-ı 'ışkı sînede sakla Muhibbî cân gibi
Yañılıp bir kimseye esrâr-ı 'ışkı söyleme

2. **söyler:-r**

Gazel 3152

Mısra: 7

1. (Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek. 2. (Bir fikir veya husûsu) İleriye sürmek, ortaya koymak.
3. Konuşmak.

Ḳabrüm üzre her çemen söyler cefâsın ol mehûñ
Kim gelüp bir dem nazâr kılsa mezârum taşına

3. söyler:-r

Gazel 3266

Mısra: 9

1. (Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek. 2. (Bir fikir veya husûsu) İleriye sürmek, ortaya koymak.
3. Konuşmak.

Muhibbî derd-ile nâlân olup murğ-ı çemen söyler
Bu gülşende gül ü lâle gidüp hâr-ıla heş kaldı

4. söylerse:-r, -se

Gazel 3172

Mısra: 5

1. (Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek. 2. (Bir fikir veya husûsu) İleriye sürmek, ortaya koymak.
3. Konuşmak.

Her ne söylerse riyâdur kendüzi itmez ‘amel
Çünkü dünyâ mestidür sanmañ ki anı ayıla

söyleş-:

1. söyleşe:-e

Gazel 3151

Mısra: 2

Karşılıklı konuşmak, sohbet etmek.

Başa kim çıkabilir ol turre-i tarrâr ile
Kimdür ol kim söyleşe la‘l-i şeker-güftâr ile

söylet-:

1. söyletme:-me

Gazel 3237

Mısra: 8

Söylemeye zorlamak, söylemek zorunda bırakmak.

Derd-i derûni sorma baña iy refîk-ı ‘ışk
Odlara yakdum ‘âlemi söyletme hâ beni

söz:

1. sözlerûñ:-ler, -iñ

Gazel 3328

Mısra: 9

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelim.

İy Muhibbî sözlerûñ her dânesi dür-dânedür
Eksük olmaz harc kıl gönlüñ senüñ deryâ gibi

2. sözüñ:-üm

Gazel 3342

Mısra: 10

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelim.

Himmatüm bâzı didüm eyleye ‘Ankâ’yı şikâr
İltür-idüm sözüñ ilerü gel bir şâl beni

3. sözüñ:-üm

Gazel 3343

Mısra: 5

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelim.

Bir rind-i sebük-rüh gerek fehm ide sözüñ
Mela’larda keşf degüldür bu ma‘ânî

4. söz:

Gazel 3273

Mısra: 2

Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelâm, kavi, lakırdı.

Ser-i zülfün kemendinden gönül aşifte hâl oldu
Lebünden bir söz işiddüm baña bilmem ne hâl oldu

5. söz:

Gazel 3254

Mısra: 9

1. Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelâm, kavi, lakırdı. 2. Doğruluğu kesinlik kazanmamış haber, söylenti, rivâyet, şâyia.

İy Muhibbî söz güherdür ol dañı a‘lâ gerek
Bilmeyenler tâ bileler bunuñ-ıla şânuñı

6. söz:

Gazel 3364

Mısra: 9

1. Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelâm, kavi, lakırdı. 2. Doğruluğu kesinlik kazanmamış haber, söylenti, rivâyet, şâyia.

Söz birdür bu Muhibbî seni cândan yig sever
Cân virür yoluñda hergiz eylemez güftâr iki

7. söz:

Gazel 3474

Mısra: 9

1. Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelâm, kavi, lakırdı. 2. Doğruluğu kesinlik kazanmamış haber, söylenti, rivâyet, şâyia.

Her ne söz kim söyledün bir gevher-i yekdânedür
İy Muhibbî yoñsa bu gönlüñ senüñ deryâ mı ki

8. sözlerûñ:-ler, -iñ

Gazel 3210

Mısra: 9

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelimeler II şiir.

İy Muhibbî sözlerün bil cânâ te'sir eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyâyı sevmez sen gibi

9. **sözlerini:-ler, -i, -(n)i**

Gazel 3124

Mısra: 11

Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelimeler, laf, kavil, konuşma.

Haķıkāt sözlerini diñle benden
Göñül virdüm beni sanma mecāza

10. **sözünü:-üñ, -i**

Gazel 3017

Mısra: 8

Ağızdan çıkan bir veya birden fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu.

Gerekse tığ-ı hicr-ile urasın bagruma yara
Muhibbî sözünü hātım it iñen tatvīl eyleme

11. **sözine:-i, -n, -e**

Gazel 3052

Mısra: 4

Ağızdan çıkan bir veya birden fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu.

Kara zülfün kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz togrlık keçde

12. **sözün:-i, -n**

Gazel 3156

Mısra: 6

1. Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi. 2. Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yâhut cümleler dizisi, kelâm, kavil, lakırdı.

Kaşdı bu ki kapuñdan ıra bini rakīb
Güş itme sözün uymağıl ol yüzi karaya

13. **söze:-e**

Gazel 3022

Mısra: 10

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelimeler.

Cân fedâ itmez Muhibbî dir-imiş ol bî-vefâ
Cân u bāş yolındadır çokdan bu söze Haķ güvâh

14. **sözine:-i, -n, -e**

Gazel 3387

Mısra: 7

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden

meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelimeler.

İt rakībün sözine aldanma iy Yūsuf-cemâl
Kim seni bir kerre ol hāyr işe irşād itmedi

15. **söz-ile:-ile**

Gazel 3183

Mısra: 10

1. Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi. 2. Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yâhut cümleler dizisi, kelâm, kavil, lakırdı.

Virmeyince cân meta'in vaşlumı bulmaz dimiş
Bir söz-ile müşkilümi dilber āsān eyledi

16. **söz-ile:-ile**

Gazel 3217

Mısra: 10

1. Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi. 2. Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yâhut cümleler dizisi, kelâm, kavil, lakırdı.

Evveli 'ışkuñ Muhibbî'ye didün cân terkidür
Bir söz-ile dōstum öldürmegil illā beni

17. **sözi:-i**

Gazel 3213

Mısra: 9

Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi.

Her ne söz söyler Muhibbî hep haķıkātdür sözi
Güş kılsa şî'rini taħsîn iderdi Mevlevî

18. **söz:**

Gazel 3294

Mısra: 1

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelimeler.

Çıkar dilden yine söz gevherini
Bilen kâdrin bilür söz cevherini

19. **söz:**

Gazel 3294

Mısra: 2

Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafız, kelimeler.

Çıkar dilden yine söz gevherini
Bilen kâdrin bilür söz cevherini

20. **sözi:-i**

Gazel 3250

Mısra: 9

1. Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden

meydana gelen kelime veya kelime dizisi. 2. Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelâm, kavl, lakırdı.

Her ne söz söyler Muhibbî hep haqîkatdür sözi
Güş kılşa şi'rini taḥsîn iderdi Mevlevî

söz demi:

1. söz demi:-i, -n, -de

Gazel 3474

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Söz vakti, konuşma zamanı.

Leb mi bu ya la'1 mi yâḥûd mey-i sahbâ mı ki
Söz deminde mürdeler ihyâ kılır 'İsâ mı ki

2. söz demi:-i, -dür

Gazel 3496

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Söz vakti, konuşma zamanı.

Olalı ṭab'um zemîn ü âsümânüñ yügrügi
Söz demidür kandaş gelsün cihânüñ yügrügi

söz söyle-:

1. söz söyle:-r

Gazel 3213

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyler anlatmak, konuşmak. // Şiir söylemek.

Her ne söz söyler Muhibbî hep haqîkatdür sözi
Güş kılşa şi'rini taḥsîn iderdi Mevlevî

2. söz söyle:-r

Gazel 3250

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Konuşmak, lâf söylemek. 2. Hakkında konuşmak.

Her ne söz söyler Muhibbî hep haqîkatdür sözi
Güş kılşa şi'rini taḥsîn iderdi Mevlevî

söz ü sâz:

1. söz ü sâz:-a

Gazel 3124

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Söz ve çalgı.

Muhibbî'nün olaldan kâmeti çeng
Uyup nâlišler eyler söz ü sâza

söze gel:

1. söze gel:-e, -dükçe

Gazel 3456

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Konuşmak, dile gelmek, konuşmaya başlamak, söz söylemeye başlamak.

Söze geldükçe ol meh-rû düşer üstine bî-diller
Nite kim kuşlar üşmişdür işidüp şavt-ı Dâvûd'ı

söze gel-:

1. söze gel:-e, --e, --se

Gazel 3024

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

"konuşmaya başlamak, dile gelmek".

'Aşıkâ cânlar bağışlar ol şanem gelse söze
Öldürür 'aşıklarî nâz-ıla ger gözün süze

2. söze gel:-e, --üp-üp

Gazel 3051

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Konuşmak, dile gelmek, konuşmaya başlamak, söz söylemeye başlamak.

Ġoncalar söze gelüp gördi gül oldı ḥande
Tâc-ı şüfî bir seyri nîze ḥamrâ lâle

sözine uv-:

1. sözine uv:-i, -n, -e, -up

Gazel 3293

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Söze itimat etmek; sözüne kanmak.

Raķıbbün sözine uyup kapuñdan beni redd itdüñ
Benüm ḥaķkumda güş itmek revâ mı ḳavl-i bed-güyü

sözler:

1. sözlerini:-in, -i

Gazel 3005

Mısra: 12

Söz, kelimelerden oluşan kavram bütünlüğü, kelâm, kavl.

Dirler Muhibbî şi'rine ol dem lisân-ı ḡayb
Bekrî ma'ânî sözlerini ger raķam kıla

sözüme uv-:

1. sözüme uv:-üm, --e, -ma, --duñ

Gazel 3023

Mısra: 10

Kelime Tipi: -

Söze uymamak, söylenileni uygulamamak.

Zulmet-i ḡamda yine kaldı Sikender gibi dil
İy Muhibbî çäre ne uymaduñ evvel sözüme

sözün eri:

1. **sözün eri:** -üñ, -i

Gazel 3323

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Verdiği sözü ne olursa olsun yerine getiren kimse.

Baş u cân terkin u ram 'ışk-ıla pervâne gibi
Dimiş idüñ yirine getür olup sözün eri

sü:

1. **su:**

Gazel 3085

Mısra: 10

Su.

Her kim Muhibbî cām içe ol münkir olmayup
Olur muķırr od-ıl su imtizâcına

2. **su:**

Gazel 3032

Mısra: 1

T. Hidrojen ve oksijen karışımından oluşan, sıvı durumda bulunan, bütün varlıkların yaşam kaynağı olan akıcı madde.

Akdı gönlüm su gibi ol serv-ķaddüñ pâyına
Kurtılmaz murğ-ı dil dutıldı zülfi dāmına

3. **su:**

Gazel 3086

Mısra: 1

Su.

Akdı yaşum su gibi bir serv boylu serkeşe
Anuñ için 'âlemi ğarķ eyledi başdan başa

4. **suyı:** -y, -ı

Gazel 3175

Mısra: 13

Hidrojen ve oksijen karışımından oluşan, sıvı durumda bulunan, bütün varlıkların yaşam kaynağı olan akıcı madde.

Cefâ taşı-durur taşı suyu da oldu göz yaşı
Anuñçün böyle muķkemdür Muhibbî 'ışk bünyâdı

5. **suyı:** -y, -ı

Gazel 3260

Mısra: 8

Hidrojen ve oksijen karışımından oluşan, sıvı durumda bulunan, bütün varlıkların yaşam kaynağı olan akıcı madde.

Bi-ķamdillâh gider oldum ser-i kūyına dildāruñ
Velî bilmem çeken anda suyu mı yâhū toprağı

6. **suyı:** -yı

Gazel 3483

Mısra: 10

Gözyaşı.

Kūy-ı cānāna Muhibbî yine dil oldu revān
Beñzer ol miskini çeken suyu toprağı gibi

7. **su:**

Gazel 3145

Mısra: 8

Yağmur şeklinde bulutlardan yağın, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tadı olmayan şeffaf sıvı madde, âb, mâ.

Saklamazam göz yaşından sine-i mecrūhumı
Tığ-i ğamzeñ yarasıdır kim dege su bitmeye

8. **suya:** -y, -a

Gazel 3453

Mısra: 8

Akarsu, nehir, ırmak.

Gözlerüm yaşında her kim göre rüy-ı zerdümi
Beñzedür dir suya ğarķ olmuş görüñ nülferi

9. **suya:** -y, -a

Gazel 3477

Mısra: 6

Akarsu, nehir, ırmak.

Zülfini kodı 'arızı üzre yine dilber
Hâçımı gör ol kâfiri kim suya bıraktı

10. **şu:**

Gazel 3133

Mısra: 10

"Şu" işaret sıfatı.

Muķarrer tevbeyi sırdı Muhibbî nüş idüp cāmı
Şu gönlümden geçen gibi baña bir gül'izâr olsa

11. **su:**

Gazel 3099

Mısra: 1

Ab,su. II Gözyaşı.

Su gibi ger meyl idersem tañ mı serv-i nāzuma
Bağludur çokdan gönül zülf-i kemen-endāzuma

12. **su:**

Gazel 3240

Mısra: 7

Ab,su. II Gözyaşı.

Su döker 'arızum üstüne benüm didelerüm
Ola bu nev'-ile yuyubile rüy-ı siyehi

13. **su:**

Gazel 3356

Mısra: 2

Akarsu, göl veya deniz gibi su birikintisi.

Gönlümi alan benüm ol serv-kaç dil-cü gibi
Anuñ için eşk-i çeşmüm durmaz akar su gibi

14. **şunda**:-(*n*)*da*

Gazel 3386

Mısra: 10

"Şu" işaret zamiri.

Niçe yıllardır Muhibbî küy[1] içre bendedür
Yañılıp bir gün dimez şunda ğulāmum var-ıdı

15. **su**:

Gazel 3256

Mısra: 8

Ab,su. II Gözyaşı.

Gözlerüm yaşı benüm başumdan aşdı āh kim
Yüzüm oldu ol su içinde nilüfer gibi

16. **su**:

Gazel 3298

Mısra: 2

Ab,su. II Gözyaşı.

Çok günāh itdüm veli bende rehrev kalmadı
LİK çeşmüm dökmedük göz yaşımı su kalmadı

17. **su**:

Gazel 3445

Mısra: 8

Ab,su. II Gözyaşı.

Küyına varмага yāruñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir gün alur korkaram ol su seni

18. **su**:

Gazel 3020

Mısra: 2

Rengi, kokusu ve tadı olmayan şeffaf sıvı madde, āb.

Gönlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yirine
Lebleri añılıcak su ola şekker yirine

19. **suyını**:-(*y*)*ı*, -*n*, -*ı*

Gazel 3455

Mısra: 8

Gözyaşı.

Atuban seng-i cefā sıdı bu gönlüm şışesin
Yirlere çaldı beni dökdi yüzümün suyını

20. **su**:

Gazel 3144

Mısra: 3

Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tadı olmayan şeffaf sıvı madde, āb, mâ. II Bu sıvıdan oluşan deniz, göl, akarsu, pınar birikinti vb.

Kaç ü ruhsāruñı su içre görüp serv-i sehī
Bir dağı görem diyü turur kenār-ı ābda

21. **sular**:-*lar*

Gazel 3176

Mısra: 8

1. Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tadı olmayan şeffaf sıvı madde, āb, mâ. 2. Bu sıvıdan oluşan deniz, göl, akarsu, pınar birikinti vb.

İñleyüp ağlayalum döne döne şām u seher
Yiñi konmuş sular üstündeki tölāb gibi

22. **sular**:-*lar*

Gazel 3258

Mısra: 6

1. Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tadı olmayan şeffaf sıvı madde, āb, mâ. 2. Bu sıvıdan oluşan deniz, göl, akarsu, pınar birikinti vb.

Görüp serv-i sehī kağdün senüñ dīvāneñ olmuşdur
Sular zencire dönmişdür ayaguña urup bağı

23. **sular**:-*lar*

Gazel 3425

Mısra: 5

1. Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tadı olmayan şeffaf sıvı madde, āb, mâ. 2. Bu sıvıdan oluşan deniz, göl, akarsu, pınar birikinti vb.

Niyāz idüp akar sular meger dīdāra ‘aşıkdur
Öter şürīde olmuşdur seher diñleñ hezārānı

24. **su**:

Gazel 3239

Mısra: 10

1. Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tadı olmayan şeffaf sıvı madde, āb, mâ. 2. Bu sıvıdan oluşan deniz, göl, akarsu, pınar birikinti vb.

Kağret-i Hağk’ı temāşā eyleyüben ‘ibret al
Yüridür murgı hevāda su içinde balığı

25. **su**:

Gazel 3358

Mısra: 10

1. Yağmur şeklinde bulutlardan yağan, yer altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş rengi, kokusu ve tadı olmayan şeffaf sıvı madde, āb, mâ. 2. Bu sıvıdan oluşan deniz, göl, akarsu, pınar birikinti vb.

Muhibbî 'âlemûn kaşrın görüben i'timâd itme
Urılmışdır su üstinde ezelden çünkü bünyâdı

26. su:

Gazel 3366

Mısra: 2

1. Yağmur şeklinde bulutlardan yağın, yer
altında bulunan, yer üstünde deniz, göl, ırmak vb.ni
meydana getiren, hidrojen ve oksijenden meydana
gelmiş rengi, kokusu ve tadı olmayan şeffaf sıvı
madde, âb, mâ. 2. Bu sıvıdan oluşan deniz, göl,
akarsu, pınar birikinti vb.

Âh kim bir serv-şad durdı akıtdı yaşımı
Su gibi taşdan taş a urşam 'aceb mi başımı

27. sū:

Gazel 3000

Mısra: 9

Yan, yön, taraf, cihet.

Gözleri yaşı akar her sū olur âb-ı revân
Dil virelden bu Muhibbî serv-şad bälälara

su ayagı:

1. su ayagı: -i, -n, -a

Gazel 3140

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Su yolu, mecra.

Bir ayag üzre gelüp bil bağlayıp dur hizmete
Servüñ indi kara su ayagina turmag-ıla

su eyle:

1. su eyle:

Gazel 3175

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşının su olup akması.

Belâ şahrāsına iy dil yiter saña revân olsañ
Gözün yaşımı su eyle gam u derd-ile kıl zadı

su gibi:

1. su gibi:

Gazel 3113

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Kolaylıkla, hızla (seri).

Ol servi görüp sevdüm balalığı çağında
Hâk üzre yüzüm sürdüm su gibi ayagında

2. su gibi:

Gazel 3415

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kolaylıkla, hızla.

Ger behişte zâhidâ meyl itmesem 'ayb eyleme
Su gibi çün 'aşık-ı dîzâr gördüm kendümi

su ol:

1. su ol: -up

Gazel 3416

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Su olmak, suya dönüşmek. II (Yüreğün) Erimek.

Erisün su olup bağı zebâna bulmasun kudret
Şeker güftârûna her kim şehâ teşbîh ide qandı

su sep:

1. su sep: -er

Gazel 3491

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Su serpmek, su saçmak II ağlamak, gözyaşı
dökmek.

Süpürür ferrâş olupdur küyını kirpüklerüm
Su seper sakķâ gibi dem dem bu çeşmüm merdümi

su vir-:

1. su vir-: -me, -dü, -ñ

Gazel 3153

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

İnsanlara içmek için su getirmek.

Cân lebe geldi lebünden virmedün bir kaçre su
Son deminde döstüm kaşd eyledün imânına

sü'âl-i büse it-:

1. sü'âl-i büse it-: -di

Gazel 3279

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgiliden) Öpücük dilenmek/istemek.

İtdi sü'âl-i büse Muhibbî nigâr ne-goft
Beñzer ki qabül itdi hamuş cevâb oldı

subh:

1. şubha: -a

Gazel 3340

Mısra: 7

Sabah vakti, sabah.

Hicrûñ şebinde gördi ki hiç şubha çäre yok
Nâ-çâr olup dil didi olam nihâyeti

2. şubh:

Gazel 3420

Mısra: 6

Sabah vakti, sabah.

Ėam meclisinde dŭn gice nâlem işitdi âh
Tâ űubĥ olunca inledi gűr nâ benŭm gibi

3. **řubĥa:-a**

Gazel 3025

Mısra: 2

Gŭnŭn başlangıcı, gŭndŭzŭn ilk saatleri, sabah vakti.

'Iřĥ cāmın ićelŭm bĭ-ser ũ sāmānlar-ıla
Giceden řubĥa deġin 'iyeş idelŭm anlar-ıla

4. **řubĥ:**

Gazel 3356

Mısra: 16

Gŭnŭn başlangıcı, gŭndŭzŭn ilk saatleri, sabah vakti.

Sĭneme ćekdŭm elifler serv-ĥadler yādına
Kućaram tâ řubĥ olunca baĥa hem pehlŭ gibi

řubĥ ol:

1. **řubĥ ol:-inca**

Gazel 3499

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah olmak, gŭnŭn aydınlanması.

Gŭnâĥum aĥıcak yaşum yeĥilmez
İdersem řubĥ olunca âh u vâĥı

2. **řubĥ ol:-inca**

Gazel 3427

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah oluncaya kadar, sabaha kadar, gŭn aydınlanıncaya deġin, sabah olduġu zaman.

Muĥıbbĭ giceler tâ řubĥ olunca
Fırākıyla gűzi yařın dem itdi

řubĥ ol:-

1. **řubĥ ol:-inca**

Gazel 3095

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah olmak, gŭnŭn aydınlanması.

Gŭlzār-ı ĥŭsnŭn ićre her gice řubĥ olunca
Okur Muĥıbbĭ medĥŭn bŭlbŭlleyin Nevāda

2. **řubĥ ol:-inca**

Gazel 3006

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah oluncaya kadar.

Ėam şebinde dil seni giryān ide
řubĥ olunca nâle vŭ feryād ide

3. **řubĥ ol:-inca**

Gazel 3180

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabahın olması. II Gŭnŭn başlangıcı, gŭndŭzŭn ilk saatleri.

Nâle eylerdi maĥām-ı rāstda muĥrib daĥı
Giceler tâ řubĥ olunca nâylar gŭyā idi

4. **řubĥ ol:-inca**

Gazel 3200

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah oluncaya kadar, sabaha kadar, gŭn aydınlanıncaya deġin, sabah olduġu zaman.

Gŭlřen-i ĥŭsnŭne karşu bu Muĥıbbĭ medĥŭnĭ
Turmaz okur řubĥ olunca bŭlbŭl-i gŭyā gibi

5. **řubĥ ol:-inca**

Gazel 3241

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah oluncaya kadar, sabaha kadar, gŭn aydınlanıncaya deġin, sabah olduġu zaman.

Bezm-i ġamda řem' gibi giceler yařlar dűkŭp
İnlerem tâ řubĥ olunca ben ney-i gŭyā gibi

řubĥ olunca:

1. **řubĥ olunca:-inca**

Gazel 3415

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabah olmak, gŭn aydınlanmak.

řem'-veř tâ řubĥ olunca giceler yařlar dűkŭp
İy Muĥıbbĭ 'iřĥ-ıla pŭr nār gűrdŭm kendŭmi

řubĥa deġin:

1. **řubĥa deġin:-a**

Gazel 3141

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabaha kadar.

Gŭl yŭzi yādına bŭlbŭl gibi iy ĥasta gűnŭl
Demidŭr řubĥa deġin nâle vŭ feryād eyle

2. **řubĥa deġin:-a**

Gazel 3224

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabaha kadar.

Bu Muĥıbbĭ giceler řubĥa deġin nâle kılur
Bezm-i ġam ićre anı kim gűre sanur nâyĭ

3. **řubĥa deġin:-a**

Gazel 3271

Mısra: 14
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Ger sorarsañ hâl-i Muhibbî'yi niçedür âh
Hicr içre çeker şubha degin âh ile zârı

4. **şubha degin:-a**
Gazel 3369
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Gül yüzi hasret[i-y-] ile giceler şubha degin
Eyledi nâle kılur bülbül-i gülzâr beni

5. **şubha degin:**
Gazel 3466
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Lebleri dâr-ı şifâsına irem diyü bu dil
Hastadur şubha degin virdi bu deryâ şâfi

6. **şubha degin:--a**
Gazel 3117
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Sabaha kadar, sabaha degin, gün
aydınlanıncaya dek.*

Gül yüzi şevkime kıl şubha degin âh u figân
Gülşen içinde dilâ bülbülü gel lâl eyle

7. **şubha degin:**
Gazel 3154
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Sabaha kadar, sabaha degin, gün
aydınlanıncaya dek.*

Bezm-i gam içre Muhibbî giceler şubha degin
Şem'-veş âteş-i 'ışk ile yanar cânlar ile

subha dek:

1. **şubha dek:--a**
Gazel 3137
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Gam şebinde eksük olmaz miñnet ü derd ü elem
İderüz cân şohbetini şubha dek âhbâb-ıla

2. **şubha dek:**
Gazel 3154
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

İderüz şohbet-i mey serv-i hürâmânlar ile
Giceler hem-nefesüz şubha dek efğânlar ile

3. **şubha dek:**
Gazel 3163
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

İderem giceler tâ şubha dek âh
Degülsin n'eyleyem hâlümünden âgâh

4. **şubha dek:-a**
Gazel 3181
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Muhibbî âteş-i 'ışka tutışduñ şem'-veş başdan
Olursa gözlerün yaşı ne tañ tâ şubha dek câri

5. **şubha dek:**
Gazel 3267
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Gülşen içinde ruhlarımı yâd idüp yine
Dil bülbülü şubha dek itdi terennümi

6. **şubha dek:**
Gazel 3288
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Dün gice çeşmüm benüm bî-h'âb u necb bî-dâr idi
Münisüm tâ şubha dek dilde hayâl-i yâr idi

7. **şubha dek:-a**
Gazel 3288
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

H'âbda her ne didi cümle ferâmüş eyledüm
Gerçi dilden gitmeyüp tâ şubha dek tekrâr idi

8. **şubha dek:-a**
Gazel 3372
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Hâr-ıla yâr olalı gül gibi gülşende habîb
Şubha dek âh-ıla dil bülbülü geçürdi şebi

9. **şubha dek:-a**
Gazel 3381
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Zārılık itse ney gibi dil tañ mı şubha dek
Tanbūr gibi burdı zamâne kulagını

10. **şubha dek:-a**

Gazel 3399

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabaha kadar.

Bülbülem nālān oluram giceler tā şubha dek
Bülbüle düşvārdur bağ u bahār ayrılığı

11. **şubha dek:**

Gazel 3422

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sabaha kadar.

İy gönül sevdā-yı zülfine hevādār it beni
Giceler tā şubha dek ‘ışk-ıla bīdār it beni

12. **şubha dek:**

Gazel 3200

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Sabaha kadar, sabaha değın, gün
aydınlanıncaya dek.*

Bezm-i gāmda dōstlar hūn-ı ciger nūş eylesem
Gōnlüm iñler şubha dek anda ney-i güyā gibi

subh-dem:

1. **şubh-dem:**

Gazel 3250

Mısra: 1

Sabah vaktinde, sabahleyin.

Bāğa geldi şubh-dem gül oldu dehrūñ Hüsrev’i
Bülbül āğāz itdi aña karşu şı’r-i Pehlevi

2. **şubh-dem:**

Gazel 3446

Mısra: 10

Sabah vakti, sabah.

Meger bād-ı şabā urdı Muhibbī zülf-i dildāra
Dimāğın şubh-dem dehrūñ yine müşğ-i ‘abir itdi

subhgāh:

1. **şubhgāhı:-ı**

Gazel 3499

Mısra: 8

Sabah vakti.

Du’ā idüp günāha tevbe eyle
Qabūl olur du’ālar şubhgāhı

subh-ı vişāl:

1. **şubh-ı vişāl:**

Gazel 3098

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vuslat, kavuşma sabahı.

Ġam şebinde kalmışam açılmadı şubh-ı vişāl
Kimse münis olmadı ‘ālemde bu dil-teng-ile

suc:

1. **suçını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3240

Mısra: 9

*Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek
yaptığı, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat.*

Sorma suçını günāhını hemān öldüregör
Seni çok çok sevenüñ az ola mı hiç günehi

2. **suçsa:-sa**

Gazel 3332

Mısra: 11

*Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek
yaptığı, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat,
günah.*

Sevmek seni suçsa suçı Muhibbī’nün
Çokdur hemān eyle helāk ol fütāde[y]i

3. **suçını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3367

Mısra: 10

*Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek
yaptığı, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat,
günah.*

Bu Muhibbī seni cāniyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçını zira ki çokdur günehi

4. **suçını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3448

Mısra: 6

*Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek
yaptığı, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat,
günah.*

Sevdüğüm seni günāh ise katuñda güzelüm
Sorma öldür suçını zira ki çokdur günehi

5. **suçı:-ı**

Gazel 3023

Mısra: 7

*Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek
yaptığı, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat,
günah.*

Ben baña eylemişemdir suçı yok dilberümün
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüm

6. **suçı:-ı**

Gazel 3332

Mısra: 11

Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek

yaptığı, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat, günah.

Sevmek seni suçsa suçı Muhibbî'nün
Çokdur hemân eyle helâk ol fütâde[y]i

7. suç:

Gazel 3367

Mısra: 9

Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek yaptığı, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat, günah.

Bu Muhibbî seni cânıyla sever ger suç ise
Sorma öldür suçunu zîra ki çokdur günehi

8. suçın:-m

Gazel 3199

Mısra: 10

1. Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek yaptığı, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat. 2. Günah.

Benüm yok senden özge pâdişâhum
Muhibbî'nün suçun 'afv it İlähî

suç it:-

1. suç it:-dü, -m

Gazel 3030

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Suç işlemek: Yasaya, töreye aykırı bir davranışta veya harekette bulunmak. II bir kusur ya da kabahat etmek.

Seni sevdümse iy meh-rû ne suç itdüm ki öldürdün
Revâ mı pâdişâh olan gire nâ-ğak yire kana

sücüd:

1. sücüd:

Gazel 3335

Mısra: 3

Secde, secde etme.

Hem çü şürâhî gibi sücüd pây-ı sâğara
Eyle serv ü naleyi çeng ü çığâne[y]i

sücüd eyle:-

1. sücüd eyle:-r, -se

Gazel 3082

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Secde etmek; eğilmek, saygı göstermek.

Salını zülfine ta'zîm iderse tañ mıdur çeşmi
Ğarâbet mi olur gebre sücüd eylerse hâçına

süd:

1. südi:-ı

Gazel 3456

Mısra: 4

(Fa.) Kazanç, yarar.

Ziyân idem diyü her kim yoluñda cân u ser virmez
Dilegüm iki 'âlemde buña hiç bulmasun südi

2. sūdına:--ı, --n, --a

Gazel 3114

Mısra: 6

Kazanç, fayda, kâr, menfaat.

Gözlerem h'âcesi yoluñda kamu cevherini
Harc idüp bakmadı sūdına vü sermâyesine

sudâ:

1. şudâ'dan:--dan

Gazel 3079

Mısra: 7

Baş ağrısı II sıkıntı, rahatsızlık, huzursuzluk.

Var humârum serde olmazdum şudâ'dan ben hâlâş
Pir-i meyhâne eger câm-ıla tedbîr itmese

sudâ'ı:

1. şudâ'ı:

Gazel 3134

Mısra: 7

Baş ağrısı.

Başumuñ artar şudâ'ı çek elün benden şabîb
Hasta-i 'ışkâm müfid olmaz devâlar başuma

şüfi:

1. şüfiyi:-y, -i

Gazel 3191

Mısra: 11

Tasavvufa inanan, tasavvufu bir hayat görüşü olarak benimseyen, tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvif.

Komañ şüfiyi rindân şohbetine
Kapuda bağlañ ancak ol himârî

2. şüfi:

Gazel 3039

Mısra: 5

A. Dinin emir ve yasaklarına sıkı sıkıya bağlı olan, zahit.

Kaşları tuğrâsına iy şüfi ikrâr eylegil
Niçeye dek kalasın bu gâflet-i inkârda

3. şüfi:

Gazel 3066

Mısra: 7

A. Dinin emir ve yasaklarına sıkı sıkıya bağlı olan, zahit.

Künc-i meşid saña şüfî çü selâmet yiridür
Ko ħarâbât yirin[i] rind-ile bed-nâmlara

4. **şüfi:**

Gazel 3292

Mısra: 1

(Ar.) *Tasavvufa inanan, tasavvufu bir hayat görüşü olarak benimseyen, tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf.*

'Arz ider şüfî dem-â-dem ħırka-i sâlûsını
Yirlere çalmaz sakınur şîşe-i nâmûsını

5. **şüfi:**

Gazel 3334

Mısra: 1

(Ar.) *Tasavvufa inanan, tasavvufu bir hayat görüşü olarak benimseyen, tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf.*

Şüfî bâde nûş kıl gider gönülden kîne[y]i
Gıll u ħışdan câm-ı şâfi gibi it [sen] sine[y]i

6. **şüfi:**

Gazel 3433

Mısra: 8

(Ar.) *Tasavvufa inanan, tasavvufu bir hayat görüşü olarak benimseyen, tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf.*

İçertüz bâdeyi lik mu'terifüz cürmümüze
Ĥamdü-lillâh degülüz şüfi gibi tiryâki

7. **şüfi:**

Gazel 3434

Mısra: 3

(Ar.) *Tasavvufa inanan, tasavvufu bir hayat görüşü olarak benimseyen, tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf.*

'Işk bir meşrebdür anı şüfî idrâk eylemez
Zîra kim 'âşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

8. **şüfi:**

Gazel 3474

Mısra: 5

(Ar.) *Tasavvufa inanan, tasavvufu bir hayat görüşü olarak benimseyen, tasavvuf ehli kimse, derviş, mutasavvıf.*

Vech-i zîbâdan n' için men' idesin şüfî bizi
Aĥsen-i taqvîme inkâr eylemek taqvâ mı ki

süfivâ:

1. **şüfiyâ:**

Gazel 3320

Mısra: 3

Ey sofu!

Şâfi mey iç şüfiyâ eyle gel âyineñi pāk
Gidere dilden ħurûr u kibr-i Keykāvûsuñi

suhen:

1. **suheni:-i**

Gazel 3272

Mısra: 12

Söz II şiir.

Süz-ı Ĥüsrev'den Muĥibbî çünki yakmışdur çerâĝ
Süznâk olsa 'aceb midür anuñ her suheni

2. **suheni:-i**

Gazel 3283

Mısra: 4

Söz, lakırdı, kelam.

Gülşene 'arz idesin ger göre nâzûk tenüñi
Açmaya ĝonca bilüp ĥâlini ayruk suheni

suhen id-:

1. **suhen id-:-i, -er, -sin**

Gazel 3283

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Söz söylemek, konuşmak.

Leb ĥamûş lîk ĥayâl ile tolu câ bu gönül
Dil senüñ-ile vü sen dille idersin suheni

suhen kes:

1. **suhen kes:-di**

Gazel 3349

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Konuşmayı bırakmak.

Göreliden serv-i refitârüñ yürimez kalmadı ħudret
İşidüp ĝonca ĝüftârüñ hemân ol dem suhen kesdi

süheylî:

1. **süheylî:**

Gazel 3401

Mısra: 8

Süheyl yıldızıyla ilgili.

Yolına cân metâ'ın ĥare kıldı
Añar mı nev-bahârı ĝör süheylî

sührâb:

1. **sührâb-ıla:--ıla**

Gazel 3137

Mısra: 8

Şehnâme kahramanı, Rüstem'in kendi oĝlu olduğunu bilmeden öldürdüğü yiĝit bir karakter.

Katlıme ĥançer çeküp ĝamzeñ emân virmez amân
Sanki Rüstemdür gelür ceng itmege Suhrâb-ıla

sühte:

1. **sūhte:**

Gazel 3051

Mısra: 12

1. Yanmış, yanık 2. mec. Bağrı yanık kimse, âşık.

Bişnev ahvâlin Muhibbî saña takrîr kılsun
Ki dilem sūhte çün zâniş-i sevdâ lâle

sula-:

1. **sular:-r**

Gazel 3152

Mısra: 9

Sulamak, su vermek.

Hâk-i pây-i dilberi pâk eyleyüp her dem sular
Âferin şad âferin bu didemün ferrâşına

süleymân:

1. **süleymân:**

Gazel 3318

Mısra: 10

Hz. Süleyman. II Kanunî Sultan Süleyman.

Dirlere Muhibbî şî'rini kuş diline beñzer hemân
Fehm eylemez ma'nâsını her kim Süleymân olmadı

süleymân-ı zamân:

1. **süleymân-ı zamân:**

Gazel 3231

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zamanın Süleyman'ı. // Sevgili.

Nigârâ câh u devletle Süleymân-ı zamân-iseñ
Basup pâ-mâl itdürme ayak altındaki mürî

sultân:

1. **sultânına:-ı, -n, -a**

Gazel 3112

Mısra: 10

Hükümdar, sultan.

İki kâse merdüm-i çeşmüm eline sim ü zer
Aldı isâr itmege geldükçe gam sultânına

2. **sultânunu:-uñ, -ı**

Gazel 3254

Mısra: 1

Hükümdar, sultan.

Çünkü kulsın hiç bildün mi bugün sultânunu
Ne için halk eylemiş Hâllâk senün cânunu

3. **sultânlar-ıla:--lar, --ıla**

Gazel 3037

Mısra: 8

Padişah, hükümdar II sevgili.

Vaşlına irişemezsin yürü divâne gönül
Kim görüpdür ki gedâ 'iyy ide sultânlar-ıla

4. **sultânsın:-sın**

Gazel 3036

Mısra: 10

Hükümdar, sultan, padişah.

Düd-ı âhuñ çetr olupdur şu'le-i gâmdur 'alem
İy Muhibbî derd-i 'ışk ehline sultânsın yine

5. **sultâna:-a**

Gazel 3479

Mısra: 10

Hükümdar, padişah.

Her ne deñlü eyleseñ cevr ü cefâ çekmek revâ
Gönlümün tahtındaki sultâna beñzetdüm seni

6. **sultân-ıdum:-ı, -du, -m**

Gazel 3189

Mısra: 7

Hükümdar.

Hüblardan fâriğ iken başuma sultân-ıdum
İy felek n'itdüm saña kim derdnâk itdün beni

7. **sultânsın:-sın**

Gazel 3256

Mısra: 4

Hükümdar. II Sevgili.

Atuñ ayagina düşmişdür gelüp üftâdeler
Çek 'inân-ı esbüñi sultânsın Sançar gibi

8. **sultân:**

Gazel 3365

Mısra: 10

(Ar.) Hükümdar.

'İşk şâhı geldi ardınca bile sultân-ı gam
Yıkılır ol memleket hükm itdi çün sultân iki

sultân ol-:

1. **sultân ol-:-up**

Gazel 3174

Mısra: 23

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Padişah, sultan olmak.

Gâh olur serkeşlik eyler başına sultân olup
Gâh olur bir bende-i fermân ider gönlüm beni

sultân-ı 'âlem:

1. **sultân-ı 'âlem:-sın**

Gazel 3351

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Alemin sultanı (sevgili).

Muhibbî'ye cefâ kılma bugün sultân-ı 'âlemsin
Sorulısar-durur yarın eñ evvel şehlerüñ dâdı

2. **sultân-ı 'alem:-sin**

Gazel 3459

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âlemin sultanı, cihan hükümdarı.

N'ola sultân-ı 'âlemsin kapuñda dâda dâd eyle
Sorulmaz mı 'aceb âhir n'içün tutmayasın güşü

sultân-ı ğam:

1. **sultân-ı ğam:--uñ**

Gazel 3076

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam sultanı.

Sultân-ı ğamuñ bir yaña bir yaña şeh-i 'ışk
Dil şehri harâb oldı iki mîr a[ra]sında

2. **sultân-ı ğam:**

Gazel 3365

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam sultanı.

'İşk şâhı geldi ardınca bile sultân-ı ğam
Yıkılır ol memleket hükmi itdi çün sultân iki

sultân-ı 'ışk:

1. **sultân-ı 'ışk:**

Gazel 3232

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk sultanı, sevgili.

Sultân-ı 'ışk aldı bu gönlün hişârını
Dikdi o demde üstine 'ışkuñ livâsını

2. **sultân-ı 'ışk:**

Gazel 3248

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk sultanı, sevgili.

Sultân-ı 'ışk sîneme dikdi livâsını
Şâh eyledi 'âleme bu ben gedâsını

3. **sultân-ı 'ışk:**

Gazel 3326

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk sultanı, sevgili.

Sultân-ı 'ışk ola ki gelüp qarâr ide
İtdüm serîr-i sînemi taht-ı munaqqası

4. **sultân-ı 'ışk:**

Gazel 3364

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk sultanı, sevgili.

'Aql şâhı gitdi dilden geledi sultân-ı 'ışk
Olmamışdur bir şehirde ola şehri-yâr iki

5. **sultân-ı 'ışk:**

Gazel 3381

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk sultanı, sevgili.

Sultân-ı 'ışk söyle yasag eylemiş ezel
Yaksun mahabbet ehli haşre degin sîne yağını

6. **sultân-ı 'ışk:**

Gazel 3478

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk sultanı, sevgili.

İy Muhibbî geldi çün dil şehrine sultân-ı 'ışk
İki kâse gözlerüm dür önüne pişkeş kodı

7. **sultân-ı 'ışk:**

Gazel 3079

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın sultanı.

Bezm-i ğamda kim dir-idi Qays için sultân-ı 'ışk
Bâdesin göz yaşı sazın şavt-ı zencîr itmese

8. **sultân-ı 'ışk:**

Gazel 3349

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk sultanı II sevgili.

Olup sultân-ı 'ışk evvel hişâr-ı gönlüme mâlik
Gelüp mi'mâr-ı ğam âhir aña yir yir beden kesdi

9. **sultân-ı 'ışk:**

Gazel 3441

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın sultanı.

Sultân-ı 'ışk 'âşıka cân terkin emr ider
'Âşık degül mi tutmaya 'ışkuñ yasagını

10. **sultân-ı 'ışk:**

Gazel 3437

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın sultanı.

Olup sultân-ı 'ışk eşküm sipahum
'Alemdür başum üzre düd-ı âhı

sultân-ı 'ışk ol-:

1. **sulṭān-ı ‘ışk ol-ı--an, -a**

Gazel 3005

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın hükümdarı olmak.

Sulṭān-ı ‘ışk olana leşker-durur şirişk
Her kanda varsa şu’le-i ahn ‘alem kıla

sümme vallāhi:

1. **sümme vallāhi:**

Gazel 3385

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vallahi.

Seyr idüp agyār-ıla yār itdügince bāziçe
Bu Muḥibbī sümme vallāhi olur cāndan berī

sun-:

1. **sundı:-dı**

Gazel 3297

Mısra: 5

*Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye
bir şeyi vermek, arz etmek, yollamak, göndermek,
takdim etmek.*

‘İşk cāmın cür‘asın sundı baña nüş eyledüm
Zū-fünūn-ı ‘akldum gör nice şeydā eyledi

2. **sun:**

Gazel 3296

Mısra: 10

*Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse,
topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyararak
vermek, göndermek, yollamak, arz etmek, takdim
etmek.*

Gice meyden başumda var ḥumārūm
Seher bir bāde sun luṭf eyle şaki

suñ:

1. **sun:**

Gazel 3083

Mısra: 5

1. sunmak 2. ikram etmek.

Sākī piyāle sun berü peymāne dolmadan
Nüş eyleyelüm ‘ışk-ıla yāruñ şafāsına

2. **sun:**

Gazel 3198

Mısra: 5

1. sunmak 2. ikram etmek.

‘Aql serkeşlik ider sun sākīyā cām-ı şabūh
‘Aklı kemdür kim ḥarīf-i bāde-i nāb olmadı

3. **sun:**

Gazel 3361

Mısra: 8

1. sunmak 2. ikram etmek.

Gice mey nüş eyledük başumda var daḥı ḥumār
Bāde sun şākī baña yārān daḥı ayılmadı

4. **sun:**

Gazel 3407

Mısra: 1

1. sunmak 2. ikram etmek.

Sākīyā nüş idelüm sun cāmı bayram irtesi
Tā bula āvāre dil ārāmı bayram irtesi

5. **sun:**

Gazel 3433

Mısra: 4

1. sunmak 2. ikram etmek.

Bādeye telḥ dime sun berü şīrīn içelüm
Yāduña nüş idelüm sun tolusın sağrākı

6. **sun:**

Gazel 3434

Mısra: 6

1. sunmak 2. ikram etmek.

İçerem cām-ı şarābı tā irince cān lebe
Sākīyā sun destüme sen sāgar-ı leb-ber-lebi

7. **sun:**

Gazel 3450

Mısra: 11

1. sunmak 2. ikram etmek.

Sākīyā sun berü ol rāḥat-ı cān-baḥşı müdām
Gidere ḳalb-i Muḥibbī’de olan her miheni

8. **sun:**

Gazel 3470

Mısra: 8

1. sunmak 2. ikram etmek.

Genc-i ḥüsnünde beni çün urdı zülfüñ ‘akrebi
Agzuma sun luṭf idüp la‘l-i lebüñ tiryākini

9. **sun:-a**

Gazel 3331

Mısra: 12

Sunmak, takdim etmek.

Kendüden geçdi Muḥibbī içeli gam cür‘asın
Dest-i hicrān vāy eger suna doli peymāne[y]i

10. **sun:**

Gazel 3335

Mısra: 1

Ikram etmek, sunmak.

Sākī şarāb-ı nābı sun itme bahāne[y]i
Tā kim ‘ayān eyleye bu kār-ḥāne[y]i

11. sun:

Gazel 3433

Mısra: 2

Ikram etmek, sunmak.

Derd-i ser geldi h m r-ıla seher iy s k 
Sun ber  var-ısa giceki meyden b k 

12. sun:

Gazel 3433

Mısra: 3

Ikram etmek, sunmak.

B deye telh dime sun ber  ş r n içelüm
Y du na n ş idelüm sun tolus n sağr k 

s nbul:

1. s nbul:-e

Gazel 3126

Mısra: 6

*Pek çok cinsi bulunan ve soğandan yetiŖen,
koku ve rengi itibarıyla sevgilinin saçı ve ayva
tüylerine benzetilen  i ek.*

Oldı benfŖe h t rı mey maħz n dili ŖikeŖt
Bir dem muŖahib olmadı sen saçı s nbul 

2. s nbul:

Gazel 3063

Mısra: 7

*Daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel kokulu
 i ek.*

Ŗab  s nbul saçından b  getirse
Olurdu bu cih n hürrem bizümle

3. s nbul:--e

Gazel 3143

Mısra: 4

*Zambakgillerden, ilkbaharda basit salkım
Ŗeklinde, daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel
kokulu çiçekler açan soğanlı ve otsu süs bitkisi II sa 
kvrımı, z l f.*

Ta  m  yakarsa s nesine dağ l le-v r
Her kim ki gönli baglaya bir saçı s nbul 

4. s nbul:-i

Gazel 3145

Mısra: 5

*Zambakgillerden, ilkbaharda basit salkım
Ŗeklinde, daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel
kokulu çiçekler açan soğanlı ve otsu süs bitkisi II sa 
kvrımı, z l f.*

Zülf-i Hind sına y ru n  yk n rmiŖ s nbul 
Goreyin kim bu cih nda ol siyeh r  bitmeye

5. s nbul:

Gazel 3169

Mısra: 5

Zambakgillerden, ilkbaharda basit salkım

*Ŗeklinde, daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel
kokulu çiçekler açan soğanlı ve otsu süs bitkisi II sa 
kvrımı, z l f.*

Ol yüzi g l saçı s nbul lebleri m l olmasa
Seyr-i g lz r eyleme serv-i h r m n isteme

6. s nbul:-i

Gazel 3450

Mısra: 2

*Zambakgillerden, ilkbaharda basit salkım
Ŗeklinde, daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel
kokulu çiçekler açan soğanlı ve otsu süs bitkisi II sa 
kvrımı, z l f.*

 y kad n serv   sa u n s nbul   ha tu n  emeni
Ol-durur s nbuli serv    emen n Ŗad  u meni

7. s nbul:-i

Gazel 3493

Mısra: 6

*Zambakgillerden, ilkbaharda basit salkım
Ŗeklinde, daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel
kokulu çiçekler açan soğanlı ve otsu süs bitkisi II sa 
kvrımı, z l f.*

Z hir olaldan mu'anber zülfün iy dilber senün
Bir pula gördüm satarlar deste deste s nbuli

8. s nbul:

Gazel 3131

Mısra: 2

*Daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel kokulu
 i ek. Beyitte sevgilinin saçı s nbul  benzetilmiŖtir.*

Zülf-i 'anber-b rını görsem ru -ı dild rda
Destine s nbul asılmıŖ sanuram g lz rda

9. s nbul:

Gazel 3091

Mısra: 2

*Daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel kokulu
 i ek. II Sevgilinin dağnık ve kvrımılı olan saçı.*

 y ru ları g l k meti 'ar'ar bili ince
 y gözleri nergis saçı s nbul lebi g nca

10. s nbul:--e

Gazel 3281

Mısra: 2

*Zambakgillerden, ilkbaharda basit salkım
Ŗeklinde, daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel
kokulu çiçekler açan soğanlı ve otsu süs bitkisi.*

Yokdur cih nda bir Ŗanem iy d st senün r yu n gibi
S nbul  rağbet mi olur boynu daki m yu n gibi

11. s nbul:

Gazel 3220

Mısra: 3

*1. Zambakgillerden, ilkbaharda basit salkım
Ŗeklinde, daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel*

kokulu çiçekler açan soğanlı ve otsu süs bitkisi. 2. Saç kıvrımı, zülûf.

Teşbîh ideli zülfine kendüzini sünbül
Ugradı şabâ saçını anuñ yolayazdı

12. sünbül:

Gazel 3270

Mısra: 3

*1. Zambakgillerden, ilkbaharda basit salkım
şeklinde, daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel
kokulu çiçekler açan soğanlı ve otsu süs bitkisi. 2.
Saç kıvrımı, zülûf.*

Sünbül saçın şâneledi ol perî-şifat
İtdi cahâni cümle ser-â-ser müsevveşi

13. sünbül:

Gazel 3450

Mısra: 1

*1. Zambakgillerden, ilkbaharda basit salkım
şeklinde, daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel
kokulu çiçekler açan soğanlı ve otsu süs bitkisi. 2.
Saç kıvrımı, zülûf.*

İy kadûñ serv ü saçuñ sünbül ü hañtuñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenüñ şad çü meni

sünbül-i gül-bü:

1. sünbül-i gül-bü:--(y)ın, --a

Gazel 3007

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Gül kokulu saç. (Beyitte sümbül, mecazi
anlamda sevgilinin saçı için kullanılmıştır.)*

İy şabâ büyün getir tâ mürde dil bulsun hayât
Ger şeherden irişürseñ sünbül-i gül-büyına

sünbül-i miskîn:

1. sünbül-i miskîn:

Gazel 3325

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Misk kokulu saç.

Âşüfte vü ser-geşte olup sünbül-i miskîn
H̄âb içre meger gördi yine zülf-i nigârı

sünbül-i müşgîn-i dildâr:

1. sünbül-i müşgîn-i dildâr:-a

Gazel 3382

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin misk kokulu sümbül (gibi) saçları.

El uraldan sünbül-i müşgîn-i dildâra şabâ
Key perîşân hâlüm ol zülf-i perîşânüm gibi

sünbül-i sır-âb:

1. sünbül-i sır-âb:

Gazel 3176

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Suya kanmış sünbül, taze/körpe sünbül.

Gün yüzüñ oldı şehâ mihr-i cihân-tâb gibi
Anda zülf-i siyehüñ sünbül-i sır-âb gibi

şun'-ı hudâvendî:

1. şun'-ı hudâvendî:

Gazel 3416

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ezelî olan Allah'ın yaratıcılığı.

Muhibbî ruñların kıddin temâşâ eyleyüp yâruñ
Didi serv üzre gül bitmiş zihî şun'-ı Hudâvendî

şun'-ı kirdigâr:

1. şun'-ı kirdigâr:-ı

Gazel 3191

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah'ın sanatı. II Yaratma.

Muhibbî 'ibret al her bir çiçekden
Temâşâ eyle şun'-ı Kirdigâr'ı

sunıl-:

1. sunıldı:--dı

Gazel 3004

Mısra: 9

Sunmak, ikram etmek, takdim etmek.

Muhibbî'ye ezelden çün sunıldı cām-ıla şahid
Virildi saña da zâhid riyâ tesbîh ü seccâde

2. sunıldı:--dı

Gazel 3357

Mısra: 7

Sunmak, ikram etmek, takdim etmek.

Naşib itmiş ezelden çün sunıldı baña kâr-ı 'ışk
N'iderem 'ışkdan gayrı cihân içinde ben kârı

3. sunıldı:--dı

Gazel 3419

Mısra: 7

Sunmak, ikram etmek, takdim etmek.

Zâhid saña sunıldı rüz-ı ezelde tiryâk
Gülşende bâde içmek ehl-i mezâka düşdi

4. sunıldı:--dı

Gazel 3435

Mısra: 5

Sunmak, ikram etmek, takdim etmek.

Sunıldı zāhıde künc-i selāmet
Melāmet ‘āşık-ı bed-nāma düşdi

şun‘ın:

1. **şun‘ın:**

Gazel 3182

Mısra: 7

Yaratma, kudret.

Dilā gel seyr-i bāğ eyle teferrüc kıl Hüdā şun‘ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhārı

sunuban:

1. **sunubanın:**

Gazel 3262

Mısra: 10

El uzatmak, uzanmak.

Çeşm-i cellādı Muhibbī çeke ger katlūne tīg
Sunubanın çıkma edep gözleyüben nizeni

sunup:

1. **sunup:-up**

Gazel 3467

Mısra: 7

Sunmak, takdim etmek, uzatmak.

Sunup bir bāde ‘aqlum bāda virdi
Yine bir muğbeçe aşı Firengī

süpür:

1. **süpürür:-ür**

Gazel 3491

Mısra: 5

*Bir şeyin, bir yerin üstündeki çer çöp, toz toprak
vb. şeyleri süpürge, fırça veya başka bir araçla
toplamak, temizlemek.*

Süpürür ferrāş olupdur küymı kirpüklerüm
Su seper saqqā gibi dem dem bu çeşmüm merdümü

sür:-

1. **sürer:-er**

Gazel 3211

Mısra: 9

Değdirmek, dokundurmak.

Bu Muhibbī gıce gündüz yüzini hāke sürer
Şefkati senden umar dökülüb kanlu yaşı

sür:

1. **sürüpdür:-üpdür**

Gazel 3375

Mısra: 10

Sürmek.

Çarğ elinden göz yaşın dökseñ iñen incinme kim
Yüzünü hāke sürüpdür niçe merdüm-zādeyi

2. **sür:**

Gazel 3461

Mısra: 2

Dokundurmak, değdirmek.

Māl u cāha ğarra olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzün yire tevāzu‘ ehli ol dāmen gibi

3. **sürseñ:-se, -ñ**

Gazel 3410

Mısra: 12

*(Bir şeyi bir yüzey üzerine) Tabaka hālinde
yaymak, sıvamak.*

Ka‘be-i küyuñda çün ‘uşşākı kurbān eyledün
Eski ‘ādetdür n‘ola alnuña sürseñ kanını

şurāhī:

1. **şurāhī:**

Gazel 3207

Mısra: 5

*İçine su, şerbet, şarap vb. şeyler koymaya
yarayan, uzun boyunlu cam veya billûr kap. II Aşık.*

Secde eyler pāyuña her dem şurāhī iy şanem
Eşk-i çeşmin akıdur bu çeşm-i giryānum gibi

2. **şurāhī:**

Gazel 3335

Mısra: 3

*İçine su, şerbet, şarap vb. şeyler koymaya
yarayan, uzun boyunlu cam veya billûr kap.*

Hem çü şurāhī gibi sücüd pāy-ı sāğara
Eyle serv ü naleyi çeng ü çığāne[y]i

süre süre:

1. **süre süre:**

Gazel 3332

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Süre süre, devamlı sürerek.

‘İşkuñı ben de başa iletsem ‘aceb midür
Süre süre ferz iderler piyāde[y]i

süret:

1. **şüretin:-i, -n**

Gazel 3238

Mısra: 5

*I. Dış görünüş, görüntü. II. Yüz, çehre, surat. III.
Resim, tasvir.*

Ser-i küyına ger varsam ider red şüretin dilber
Baña nisbet anuñ küyındaki hāl-i kilāb evlā

süret-i dīvār:

1. **şüret-i dīvār:**

Gazel 3472

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Duvar gibi katı görünüş (Duvar sureti).

Şüret-i dīvār sanduñ göricek iy cān beni
Bilmeduñ mi iy perî sen eyleduñ hayrān beni

surh:

1. **surhı:-ı**

Gazel 3118

Mısra: 10

Kırmızı II kanlı gözyaşı.

Didiler gel vir Muhibbî bize 'ışkuñdan nişān
Didüm eşküm surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

2. **surh:**

Gazel 3307

Mısra: 2

Kırmızı renk.

Geçdi dirîğ guşsa ile 'ömr-i cevānı
Surh idi ezel şimdi bulup çehre hāzānı

surh id:

1. **surh id:-em**

Gazel 3315

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüz kızartmak. II Utandırmak.

Hicābumdan 'aceb midür şafağ-veş
İdem surh eşk-ile ruhsārî gāhî

sürme:

1. **sürmeden:--den**

Gazel 3001

Mısra: 9

Far. Göze çekilen marufsiyah madde, kühl.

sürme-çüb sürme mili, hilâlî. sürme-dân sürme muhafazası.

Sürmeden yigdür Muhibbî'ye gubār-ı dergehi
İy şabā luṭf it getir bu çeşm-i nemnāk üstine

sürme çek:-

1. **sürme çek:-ı-e**

Gazel 3232

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

Sürme çekmek. Gözleri sürme ile boyamak II gözün iyi görüşünü artırmak.

'İşk ehlinuñ hākini eflāke ger şabā
Havrā çeke sürme diyü hāk-i pāsını

sürme id:-

1. **sürme id:-e**

Gazel 3212

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sürme çekmek; kirpik diplerini sürme ile boyamak.

Muhibbî hāk ol 'ışkuñ yolında
İde sürme melā'ikler o gerdi

sürüd:

1. **sürüdü:-ı**

Gazel 3197

Mısra: 3

Şarkı, türkü, nağme.

Şevkuñ var-ısa gülsene var diñle sürüdü
Seyr eyle hezār nālîş ü gülhā-yı bahārı

sürün sürün:

1. **sürün sürün:**

Gazel 3060

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sürü halinde, pek çok.

Ka'be'dür küyuñ sürün sürün gelür 'aşıklarauñ
Hayra gir eyle bugün qurbān qurbān üstine

sürür eyle:-

1. **sürür eyle:-r**

Gazel 3290

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Neşelenmek, sevinmek.

Şi'r-i dil-keşdür Muhibbî işiden eyler sürür
Vahtidür eyle müşerref nazm-ıla aḥbābuñı

sürür eyle:

1. **sürür eyle:-r**

Gazel 3498

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Neşelenmek, sevinmek.

Lebūñ zıkrin kaçan tekrār kılsam
Sürür eyler gönül artar şafāsı

süsen:

1. **süsen:**

Gazel 3210

Mısra: 4

Susam, susen çiçeği. (Sivri ve uzun yapraklarından dolayı kılıç, mızrak ve hançere benzetilmesi bağlamında).

Kendü hâlüne nazar kıl var mı gör hayr-ı ‘amel
Dil uzatma kimsenün aḥvâline süsen gibi

2. süsen:

Gazel 3461

Mısra: 6

Sivri ve uzun yaprakları olan susam çiçeği.

İster-iseñ kim perişân olmayasın ‘âkıbet
Dil uzatma kimsenün ḥaḳḳına sen süsen gibi

süvâl it-:

1. süvâl it-:--se, --m

Gazel 3074

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Soru sormak.

Biñ süvâl itsem dönüp virmez baña bir kez cevâb
Bulmadum bir çäre derdâ gonca-i ḥâmüşına

suvar-:

1. suvarmaga:-mag, -a

Gazel 3148

Mısra: 6

Su vermek, sulamak.

Mezra‘-ı dilde maḥabbet toḥmı sebz olsun diyü
Anı suvarmaga çeşmüm döndi âbuñ ‘aynına

süvâr ol-:

1. süvâr ol-:-dı

Gazel 3292

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Binici olmak, binmek, ata binmek.

Aldanup dünyâ-yı dūna oldı çün murğâ süvâr
Ser-nigün itdi gör âḫir taḫt-ıla kâvūsını

süvâr ol:

1. süvâr ol:

Gazel 3462

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

At vb. bir binek hayvanına veya bir taşıta binmek.

Süvâr ol esb-i nâz üzre ele al zülfi çevgânın
Ser-i ‘uşşâkı top eyle senüñdür ḥüsn meydânı

süy-ı gedâyân eyle-:

1. süy-ı gedâyân eyle-:

Gazel 3261

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dilencilerin/fakirlerin yönü/ciheti eylemek.

Eksilür sanma nigārâ uşbu câh u ḥaşmetüñ
Merḥametle eyleseñ süy-ı gedâyân nökeri

süz u güdâz:

1. süz u güdâz:-um

Gazel 3430

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yanıp yakılma.

Âteş-i ‘ışkıyla yanar olup aña dil fitil
Bezm-i gamda şem‘-veş süz u güdâzum var-ıdı

süzân:

1. süzân:

Gazel 3107

Mısra: 10

1. Yakan, yakıcı. 2. Yanan, yanıcı.

Kaçan derd-ile âh itse Muḫibbî
Olur bu sîne süzân päre päre

süz-ı âh:

1. süz-ı âh:-um, -dur

Gazel 3478

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah ateşi.

Görinen çarḫuñ kenârında anı sanmañ şafaḳ
Süz-ı âhumdur anuñ dâmânına âteş ködi

süz-ı derün:

1. süz-ı derün:--um, --dan

Gazel 3029

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül yangını. II Aşk derdi.

İşiden âh u efgânım benümle yanar ol oda
Benüm süz-ı derünümün dan ḥaberdâr olmasun kimse

süz-ı dil:

1. süz-ı dil:--den

Gazel 3079

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül ateşi, gönül yangını.

Yanmaz idi döstlar her gice bu kandil-i çarḫ
Bu Muḫibbî süz-ı dilden âh-ı şebgîr itmese

süz-ı eş‘âr-ı muḫibbî’:

1. süz-ı eş‘âr-ı muḫibbî’:-y, --i

Gazel 3069

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Muhibbi'nin şiirlerinin ateşi.

Süz-1 eş'âr-1 Muhibbî'yi yazup ol varaça
Şahn-1 gülşende yine eyledi inşâ lâle

süz-1 hüsrev:

1. **süz-1 hüsrev:-den**

Gazel 3272

Mısra: **11**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hüsrev'in ateşi (Hüsrev'in şiiri bağlamında kullanılmıştır.).

Süz-1 Hüsrev'den Muhibbî çünkü yakmışdur çerâğ
Süznâk olsa 'aceb midür anuñ her suşeni

2. **süz-1 hüsrev:-den**

Gazel 3490

Mısra: **11**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hüsrev'in ateşi (Hüsrev'in şiiri bağlamında kullanılmıştır.).

Çerâğı süz-1 Hüsrev'den yakarsa tañ midür şi'rüm
Gazel tarzında çün gözler hemîşe tarz-1 Selmân'ı

süzinâk it-:

1. **süzinâk it-:-dî, -ñ**

Gazel 3222

Mısra: **10**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakmak.

İy Muhibbî şi'r-i pür-süzüñla yakduñ 'âlemi
Ol sebebdendür ki böyle süzinâk itdüñ beni

süzinâk-ı âh:

1. **süzinâk-ı âh:--ıla**

Gazel 3053

Mısra: **10**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ah ateşi.

Her ne kim yazduñ Muhibbî uşbu sîneñ levhine
Süzinâk-ı âh-ıla yakup anı bād eyleme

süznâk ol-:

1. **süznâk ol-:-sa**

Gazel 3272

Mısra: **12**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakıcı, yakan olmak; etkili olmak.

Süz-1 Hüsrev'den Muhibbî çünkü yakmışdur çerâğ
Süznâk olsa 'aceb midür anuñ her suşeni

sanma:

1. **sanma:**

Gazel 3140

Mısra: **6**

... olduğunu düşünmek, zannetmek.

Bî-güneh 'uşşâkı öldürme benüm çok sevdüğüm
Dükenür sanma senüñ 'aşıklañ kirmag-ıla

2. **sanma:**

Gazel 3298

Mısra: **4**

... olduğunu düşünmek, zannetmek.

Çeşmüñ cüy-1 hayâlün ile âbādân iken
Eksilür sanma hayâlün yâhû ol cü kalmadı

sı:

1. **sımışdur:-miş, -dur**

Gazel 3401

Mısra: **4**

Kırmak, bozmak. II Yenmek, mağlup etmek.

Ser-i Mecnûn şikest olsa 'aceb mi
Sımışdur kâsesin in'âm-ı Leylî

su'bân:

1. **su'bân:**

Gazel 3365

Mısra: **6**

Büyük yılan, ejderha.

Genc-i hüsni seyrin isterken görindi zülf-i döst
Bilmedüm aña tılısm olmuş meger su'bân iki

Ş

şāb ol:

1. **şāb ol:-dı**
Gazel 3412
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Genç, delikanlı olmak.

İçdi çün la'l-i lebūn cūr'asını
Şeyh iken bu Muhibbī şāb oldu

şād evle:-

1. **şād eyle:-me**

Gazel 3053

Mısra: **1**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mutlu etmek, sevindirmek, neşelendirmek.

Va'de-i vuşlat ümîziyle dili şād eyleme
Rāzıyam cevri [ü] cefā kıl tek beni yād eyleme

şād eyle:

1. **şād eyle:-y, --e, --sin**

Gazel 3033

Mısra: **19**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevindirmek, memnun etmek.

Vaqt oldu Muhibbī kuluñı eyleyesin şād
Bu 'aşık-ı dil-ḥasteye cevri yiter eyle

2. **şād eyle:**

Gazel 3141

Mısra: **12**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mutlu etmek, sevindirmek, neşelendirmek.

Yā Rab ayırma benüm dāmen-i 'ışkından elüm
Rüz-ı maḥaşerde anuñla dilümi şād eyle

şād id:-

1. **şād id:-e**

Gazel 3006

Mısra: **4**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Neşelendirmek, sevindirmek, mutlu etmek.

Rāh-ı 'ışk içre olan olur şehīd
Ol sebebden ḥasta göñlin şād ide

2. **şād id:-e, -y, -im**

Gazel 3272

Mısra: **7**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevindirmek, memnun etmek.

Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tüz unıtduñ eyā dōst ol 'ahd kanı

3. **şād id:-er**

Gazel 3174

Mısra: **6**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevindirmek, memnun etmek.

Gāh vaşl-ı fikr ider gāhī dönüp hicrān eker
Gāh şād ider gehī giryān ider göñlüm beni

şād it:-

1. **şād it:-me, -di**

Gazel 3264

Mısra: **2**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mutlu etmek.

Yād kıldıñ bu kuluñı dōstum yād itmedi
Bu dil-i nā-şādumı görđi velī şād itmedi

şād it:

1. **şād it:-me, -di**
Gazel 3387
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mutlu etmek.

Hasta göñlüm bir nefes ol dilrübā şād itmedi
Yañılıp ben derdmendi bir kezın yād itmedi

şād ol:-

1. **şād ol:-di**
Gazel 3280
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mutlu olmak.

Gül gibi bugün eyledi dilber tebessümi
Şād oldı gönül kalmadı bir zerrece ğamı

2. **şād ol:-ur**
Gazel 3165
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mutlu olmak, sevinmek, neşelenmek.

‘İşk yolında olur ise şād olur gönül
Bir hasta gibi irişe āhir selāmete

şād ol:

1. **şād ol:-ur**
Gazel 3339
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mutlu olmak.

Gülşen içre kalmasa hergiz bülbülden eser
Hār-ıla gül şād olur olsa hezār eksüklüğü

2. **şād ol:**
Gazel 3460
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mutlu olmak.

Baglama dünyāya dil ‘ālemde şād ol iy gönül
Çün cihān turmaz geçer ger nā-hoşı vü ger hoşı

şād u ferah:

1. **şād u ferah:**
Gazel 3063
Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mutlu ve rahat.

Ne var şād [u] feraḥ hem-dem bizümle
Degülse maḥrem oldı ğam bizümle

şād u ḥandān ol:

1. **şād u ḥandān ol:-ma, -di**
Gazel 3371
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mutlu ve neşeli olmak.

İy Muḥibbī bunca ğam ardınca dirler gülmenüñ
Ehl-i ḥāl olan anuñçün şād u ḥandān olmadı

2. **şād u ḥandān ol:**
Gazel 3394
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mutlu ve neşeli olmak.

Yiridür ‘aşıklaruñ ger kan yudarsa lāle-veş
Tek cihān içinde ol sen şād u ḥandān gül gibi

şād u ḥandān ol:-

1. **şād u ḥandān ol:-up**
Gazel 3191
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Mutlu ve neşeli olmak.

N’ola gülşende güller şād u ḥandān
Olup bülbüller itsün āh u zārı

şādī:

1. **şādī:**
Gazel 3351
Mısra: 2
(Fa. T.) Sevinç, mutluluk.

Yoluñda her kim ölmezse añılmasun anuñ adı
Cefā vü cevruñi görüp anı ger bilmeye şādī

2. **şādī:**
Gazel 3376
Mısra: 2
(Fa. T.) Sevinç, mutluluk.

Dil-i şūrīde sevmişdür yine çün bir perī-zādı
İşüm ney gibi efgāndur anı siz sanmañuz şādī

3. **şādī:**
Gazel 3383
Mısra: 10
(Fa. T.) Sevinç, mutluluk.

Vaşla ḥandān olma hem hicrāna giryān iy gönül
Ĝam ile şādī cihānda bir zamān eglenmedi

4. **şādī:**

Gazel 3175

Mısra: 8

Sevinç, mutluluk.

Cefā vü cevri-i dildārı vefādan ol ki yig bilmez
Aña 'aşık dimeñ hergiz ki 'aşık istemez şādī

şādī vü ğam:

1. **şādī vü ğam:**

Gazel 3048

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mutlu ve kederli.

İy Muhibbī kısmet olındı ezel şādī vü ğam
Derd ü miñnet düşdi ancak ehl-i 'ışkuñ pâyına

2. **şādī vü ğam:**

Gazel 3263

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mutluluk ve keder.

Ezelden kışmet oldı şādī vü ğam
Muhibbī saña düşdi ğuşşadan pay

şādlik:

1. **şādlikdan:-dan**

Gazel 3190

Mısra: 10

Sevinçli olma durumu, sevinçlilik.

Āsitānında Muhibbī'ye eger bende dise
Şādlikdan atar idüm göge ol dem külehi

şafak:

1. **şafak:**

Gazel 3265

Mısra: 3

1. Güneşin doğuşundan önceki alaca karanlık, fecir, tan. 2. Güneşin batışından sonra ufukta beliren kızılık. [Kelimenin Arapça'daki asıl mânâsı bu ise de dilimizde çok az kullanılmıştır].

Gün yüzünden ayru oldı gözlerüm yaşı şafak
Hem çün gerdün ben dañı pür-hün itdüm dāmeni

2. **şafak:**

Gazel 3478

Mısra: 7

1. Güneşin doğuşundan önceki alaca karanlık, fecir, tan. 2. Güneşin batışından sonra ufukta beliren kızılık. [Kelimenin Arapça'daki asıl mânâsı bu ise de dilimizde çok az kullanılmıştır].

Görinen çarhuñ kenārında anı sanmañ şafak
Süz-ı āhumdur anuñ dāmānına āteş kodı

3. **şafak:**

Gazel 3380

Mısra: 3

1. Güneş doğmadan önce ufukta görülen aydınlık 2. Güneş battıktan sonra ufukta kalan kızılık [Kelimenin Arapça'daki asıl mânâsı bu ise de dilimizde çok az kullanılmıştır].

Şafak sanmañ kenār-ı āsümānda
Şerārumdan benüm gökler dutışdı

şafak-ves:

1. **şafak-ves:**

Gazel 3313

Mısra: 4

Şafak renginde, kızıl renk gibi.

Şām irişdükte koyup gitdün beni iy yüz[i] gün
Ben dañı itdüm şafak-ves kan-ıla pür dāmeni

2. **şafak-ves:**

Gazel 3315

Mısra: 7

Şafak renginde, kızıl renk gibi.

Hicābumdan 'aceb midür şafak-ves
İdem surh eşk-ile ruhsarı ğahī

şāh:

1. **şāhına:-ı, -n, -a**

Gazel 3050

Mısra: 5

Padişah, hükümdar | sevgili.

Gülistān içre gül şāhına karşı
İder bülbüller āhengi[ni] sorma

2. **şāhı:-ı**

Gazel 3103

Mısra: 9

Far. padişah, hükümdar -sevgili-

'Acebdür aña tañsın ide şāhı
Muhibbī aña gönderse risāle

3. **şāhlar:-lar**

Gazel 3365

Mısra: 16

(□□- .i (□□□ (Fars. şāh – şeh) Pâdişah,
hükümdar:.)

Ödürem dirdün peşimān olma dur ikrāruña
Şāhlar femāni birdür olamaz fermān iki

4. **şāh:**

Gazel 3395

Mısra: 8

(□□- hāş .sraF) .i (□□□- şeh) Pâdişah,
hükümdar:.)

Dir-imiş müdde'î yâra degüldür yolına şâdık
Ma'âz-Allâh ma'âz-Allâh degülven ben i şâh egri

5. **şâha:-a**

Gazel 3403

Mısra: 4

(□□- hâş .sraF) .i (□□□- şeh) Pâdişah,
hükümdar:.

Gâfil salınma hâlümde ki geh nezzâre kıla
Vâcib-durur çü şâha ra'iyet ri'âyeti

6. **şâh:**

Gazel 3033

Mısra: 16

1. Hükümdar, padişah. 2. Sevgili.

Tag itdi kolın 'âşık-ı bî-çâresinüñ çün
İy şâh yarar anı bilüñe kemer eyle

7. **şâh:**

Gazel 3085

Mısra: 7

1. Hükümdar, padişah. 2. Sevgili.

Ger şâh iseñ de vaqtüñi hoş gör geçer nefes
Aldanma sakın saltanatuñ taht u tâcına

8. **şâhum:-(u)m**

Gazel 3017

Mısra: 2

Efendi, hükümdar. II Sevgili.

Ne şabrum kaldı ne 'aqlum ne dilüm kaldı güftâra
Garîb-isem n'ola şâhum benüm de vardur Allâh'um

9. **şâh:-ı**

Gazel 3098

Mısra: 8

Far. Hükümdar.

Haddi ile zülfini gördüm iderler 'arbede
Rûm şâhı ceng ider san kim varup Efreng-ile

10. **şâh:-ı**

Gazel 3272

Mısra: 4

Far. Hükümdar.

Cem' kıldum bahr-ı eşk içre gözüm gevherlerin
'İşk şâhı devletinde oldum gâyet ganî

11. **şâh:-ı**

Gazel 3364

Mısra: 7

(Ar.) Padişah, hükümdar.

'Aql şâhı gitdi dilden geledi sultân-ı 'ışk
Olmamışdur bir şehirde ola şehri-yâr iki

12. **şâh:-ı**

Gazel 3365

Mısra: 9

(Ar.) Padişah, hükümdar.

'İşk şâhı geldi ardınca bile sultân-ı ğam
Yıkılır ol memleket hükmi itdi çün sultân iki

şâh eyle:-

1. **şâh eyle:-di**

Gazel 3248

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Padişah eylemek.

Sultân-ı 'ışk sîneme dikdi livâsını
Şâh eyledi 'âleme bu ben gedâsını

şâh ol:-

1. **şâh ol:-aldan**

Gazel 3123

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Padişah olmak, saltanatın başına geçmek.

Şâh olaldan bu gönül Mısr'ına ol Yûsuf-cemâl
Eşk-i çeşmüm biri Nîl ü biri Ceyhün olmada

2. **şâh ol:-up, --dur**

Gazel 3095

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Padişah olmak, sultan olmak.

Her kim ki şâh olupdur sanmañ huzür ider ol
Derviş ki ola kâni' 'ömri geçer şafâda

şâh olmak:-

1. **şâh olmak:-mak, -dan**

Gazel 3246

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Padişah olmak II en üstün kimse olmak.

Cihâna şâh olmakdan saña kul olmadur fağrum
Gerekmez Kayşer u Dârâ olam hakan-ı Fağfûri

şâh şâh it:-

1. **şâh şâh it:-dü, -ñ**

Gazel 3290

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dal dal etmek/ayırmak. II Parça parça etmek.

Eyledüñ yine perîşân zülf-i müşg-i nâbuñı
Şâh şâh itdüñ gül üzre sünbül-i setrâbuñı

şâhâne:

1. **şâhâne:**

Gazel 3488

Mısra: 1
Şahlara yakışacak şekilde olan, şahlara layık
mükemmellikte, çok mükemmel.

Fitne ta'liminde mähirdür şahâne gözleri
N' için öldürmez beni kılur bahâne gözleri

şāhān-ı rūzigār:

1. şāhān-ı rūzigār:

Gazel 3005

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Devrin, dönemin, zamanın şahı, padişahı. 2.

Rüzgarın şahı.

Cānā yiter ko nāzı ki şāhān-ı rūzigār
Kılsa 'itāb u hışmı soñında kerem kıla

şāhbāz:

1. şāhbāzını: -ını

Gazel 3100

Mısra: 5

Doğan kuşu. II aşık.

Ol hümā yüksek uçarsa gönlümün şāhbāzını
Dest-i himmetle salup anı şikār itmeñ nice

2. şāhbāzı: --ı

Gazel 3082

Mısra: 1

İri ve beyaz bir doğan cinsi, doğan II avcı kuşu
II sevgilinin gözü.

Gözün şāhbāzı sayd itdi gönül murğı düşüp Çine
Saçun dāmına bend oldı olaldan beñlerün çine

3. şāhbāzını: -ı, -nı, -ı

Gazel 3202

Mısra: 5

İri ve beyaz bir doğan cinsi.

Dem-be-dem yükseklere saldum bu dil şāhbāzını
Ol hümā-pervāzı aldurdum yine turna gibi

şāhbāz-ı bī-pervā:

1. şāhbāz-ı bī-pervā:

Gazel 3180

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Korkusuz doğan (Yırtıcı kuş).

Cilve eylerdi çemende nāz-ıla tāvüs-vār
Murğ-ı dil sayd itmege şāhbāz-ı bī-pervā idi

şāh-bāz-ı çeşm:

1. şāh-bāz-ı çeşm: -e

Gazel 3324

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) doğan kuşu (gibi aşıkları avlayan)
gözleri.

O āhır sayd olur şāh-bāz-ı çeşme
Olupdur çünkü bu gönüm hevayī

şāhbāz-ı himmet:

1. şāhbāz-ı himmet: -üm

Gazel 3497

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Himmet şahini. II Himmet, gayret.

Sen hümāyī şāhbāz-ı himmetüm kıldı şikār
Kāf-ı 'ışkuñ hem-cenāh olmaz baña 'Ankālari

şāh-ı 'arab:

1. şāh-ı 'arab:

Gazel 3289

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Arapların şahı, önderi. II Hz. Muhammed
Peygamber.

Hāşā eylesesin şefkatün eksük kuluña
Olasın şāh-ı 'Arab hem Medenī hem Kureşī

şāh-ı cihān:

1. şāh-ı cihān:

Gazel 3093

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünya padişahı | sevgili/dünyalar güzeli.

Gerçi lāyık degülem bezmüne iy şāh-ı cihān
Bir nazar kıl böyle bu bende liyākat getüre

2. şāh-ı cihān:

Gazel 3308

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünyanın sultani.

Sensin şāh-ı cihān hem Medenī hem Kuraşī
İşide 'aşık ola mihr-ile meh sen māh-veşi

şāh-ı düldül:

1. şāh-ı düldül: --e

Gazel 3126

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düldül (atların)'ün şahı. (Düldül: Hz.
Muhammed'in Hz. Ali'ye hediye ettiği katırın adı).

Atı önince yürüyeyim Kanberī olup
Binse Muhibbī nāz-ıla ol şāh-ı düldüle

şāh-ı ğam:

1. **şāh-ı ğam:-ı**

Gazel 3408

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Acının, kederin padişahi.

Sinemde gören şāh-ı ğamı hayme sanurlar
Bu gözlerümün yaşı ile kanlu hababı

şah-ı ğaznevī:

1. **şāh-ı ğaznevī:**

Gazel 3213

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gazneli Mahmut (910-1031). Abbasi hilafeti döneminde kurulan Gazneliler (Āl-i Sebüktekin) Devleti'nin kurucusudur. Büyük fetihleri olduğu gibi, şair ve âlimlerin de dostu ve destekçisi olarak tanınmıştır. Gazneli Mahmut'un has gulamlarından Ayaz, akıl, feraset, bilgi, sadakatte mümtaz olduğu için padişah kendisini çok sever ve ona itimat ederdi. Onun Ayaz'a aşkı, doğu edebiyatlarında Leylâ ve Mecnûn, Ferhad u Şîrîn efsaneleri gibi mühim mevzulardan olmuştur.

'İşkî itmek istedüm pinhân velî oldı 'ayân
Nite kim Âyāzuñ 'ışkı ile şāh-ı Ğaznevî

2. **şāh-ı ğaznevī:**

Gazel 3250

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gazne'nin şahı(Gazneli Mahmut). (Has gulamlarından Ayaz, akıl, feraset, bilgi, sadakatte mümtaz olduğu için padişah kendisini çok sever ve ona itimat ederdi. Onun Ayaz'a aşkı, doğu edebiyatlarında Leylâ ve Mecnûn, Ferhad u Şîrîn efsaneleri gibi mühim mevzulardan olmuştur.).

'İşk[ı] pinhân istedüm itmek velî oldı 'ayân
Nite kim Âyāz'uñ 'ışk[ı] ile şāh-ı Gaznevî

şāh-ı gül:

1. **şāh-ı gül:**

Gazel 3425

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül padişahi.

Muhibbî şāh-ı gül nağ'-ı çemen üzre qarâr itmiş
Bu demler kim mey içmezse girân ola meger cāni

şāh-ı habes'e:

1. **şāh-ı habes'e:--e**

Gazel 3026

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Habeş şahı.

Ĥaddi üstinde gören ĥāl-i siyāhını sanur
Taht-ı 'āc üstine çıkmış yine şāh-ı Habeş'e

şāh-ı hāver:

1. **şāh-ı hāver:**

Gazel 3061

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Doğu hükümdarı.II Güneş. II Sevgili.

Yüzüne n'ola dirsem şāh-ı hāver
Ezelden nūr-ıla olmuş sirişte

şāh-ı 'ışk:

1. **şāh-ı 'ışk:--uñ**

Gazel 3056

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk padişahi. // Sevgili.

İy Muhibbî göz yaşı iki taraf zencîr olup
Şāh-ı 'ışkuñ yidilür şîr-i neri oldum yine

2. **şāh-ı 'ışk:-a**

Gazel 3243

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk padişahi. // Sevgili.

Şāh-ı 'ışka kimisi baş u kimi cān iletür
Ehl-i 'ışkuñ gel temāşā eyle [sen] savaşını

3. **şāh-ı 'ışk:**

Gazel 3480

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk padişahi. // Sevgili.

Çünkü ğam tımārını virdi Muhibbî şāh-ı 'ışk
Ĥāşılıñdur cem' kıl bu gözlerüñ dīnārını

4. **şāh-ı 'ışk:--uñ**

Gazel 3291

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk padişahi. II Sevgili.

İy Muhibbî şāh-ı 'ışkuñ ĥükm[i] var tuğrā ile
Ol ĥarābāt-ı cihān terk eyle nām u nengüñi

şāh-ı kāmurān:

1. **şāh-ı kāmurān:**

Gazel 3383

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Murādına ermiş padişah.

Zulmı kogil 'āşıkā ĥüsnüñ terakķī eylesün
Zulmı çok 'ālemde şāh-ı kāmurān eglenmedi

şāh-ı lā-naẓīr:

1. şāh-ı lā-naẓīr:

Gazel 3158

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eşsiz, benzersiz padişah.

Hİç ola mı gün gibi ol şāh-ı lā-naẓīr
Pertev salup ola bu ben bī-nevā-y-ıla

şāh-ı revāhīn:

1. şāh-ı reyāhīn:

Gazel 3467

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Reyhanlar şahı.

Gelüp bāğa yine şāh-ı reyāhīn
Döşendi her taraf naṭ'-ı pelengī

şāh-ı zamān:

1. şāh-ı zamān:

Gazel 3121

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Devrin hükümdarı.

Ol şāh-ı zamān gelse yine serv-i sehī-veş
Yir yir güher-i eşküm ayagına saçılsa

şāhid:

1. şāhid:

Gazel 3004

Mısra: 9

Güzel, sevgili II şahit, tanık.

Muhibbī'ye ezelden çün sunuldu cām-ıla şāhid
Virildi saña da zāhid riyā tesbīḥ ü seccāde

2. şāhid:

Gazel 3499

Mısra: 9

1. Bir şeyin olduğu yerde hazır bulunup olanları gören kimse 2. Bir dāvāda gördüklerini, bildiklerini anlatarak dāvānın halline yardımcı olan veya bir akdīn yapılmasında hazır bulunan kimse, tanık.

Muhibbī 'ışkına şāhid gerekse
Getüre eşk-ile āhı güvāhı

3. şāhid:

Gazel 3081

Mısra: 7

Gören / tanık olan.

Bir kadeḥ mey saña bu 'ālemdede bir şāhid yiter
Höce-i dünyā gibi kef geçmegil māl üstüne

şāhin:

1. şāhin:

Gazel 3225

Mısra: 6

55 – 60 santim boyunda, kanatları ve kuyruğu geniş, tüyleri benekli ve çizgili, yaygın olarak yaşayan, pek çok türü bulunan, doğana benzer yırtıcı avcı kuş.

Bir bakışıyla eyledi murğ-ı dili şikār
San şāhin aldı pençesine bir kebūteri

şāh-vār:

1. şāh-vār:

Gazel 3264

Mısra: 3

Şaha, sultana layık. // Şahlara layık olan iri taneli inci.

Gerçi oturdu serīr-i manşīb üzere şāh-vār
Līk zulm itdi Hudā'dan korkuban dād itmedi

şā'ir:

1. şā'ir:

Gazel 3312

Mısra: 1

Şiir söyleyen veya yazan kimse.

Şi'r ara şā'ir iseñ gel bakma tarz-ı selefi
Yime ḥayvān şıfat dile gelen her 'alefi

şākir:

1. şākir:

Gazel 3232

Mısra: 12

Şükreden kimse, şükredici.

Her bir nefes ki bir ulu ni'met degül midür
Şākir kaçan ki şükrintün ide edāsını

2. şākirem:-em

Gazel 3342

Mısra: 2

Şükreden kimse, şükredici.

Eylediyse n'ola yār pālara pā-māl beni
Şākirem ḥālūme itdi yine ḥoş-ḥāl beni

şām:

1. şām'a:-a

Gazel 3435

Mısra: 4

Suriye'nin başkenti, genel anlamda orta doğu coğrafyasını ifade etmek için kullanılır.

Gönül şekker lebün cān zūlfūñ ister
Biri Mısr'a birisi Şām'a düşdi

2. **şām:**

Gazel 3313

Mısra: 3

Akşam.

Şām irişdükdde koyup gitdün beni iy yüz[i] gün
Ben dağı itdüm şafağ-veş kan-ıla pür dāmeni

3. **şām-ıla:--ıla**

Gazel 3274

Mısra: 4

Şam şehri.

Saña mānend meh-rū görmedüm āh
Gezüp Mısr-ıla Şām-ıla 'Irāk'ı

şām u 'irāk:

1. **şām u 'irāk:-ı**

Gazel 3296

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şam ve Irak.

Niçe yıldur çeker dil iştiyākı
Bulam diyü gezer Şām u 'Irāk'ı

şām u seher:

1. **şām u seher:**

Gazel 3020

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Akşam ve sabah.

Ka'be kūyımı Muḥibbī dutısar şām u seher
Döşentür ḥāk-i deri her gice bister yirine

2. **şām u seher:**

Gazel 3176

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Akşam ve sabah.

İñleyüp aglayalum döne döne şām u seher
Yiñi konmuş sular üstindeki tölāb gibi

şāne:

1. **şāneyi:-y, -i**

Gazel 3205

Mısra: 4

Tarak.

Zülfine el kurdugınca pāreler gönlüm beni
Dilegüm bu pāre pāre görem āḥir şāneyi

2. **şāne[yi]:-y, -i**

Gazel 3331

Mısra: 8

Tarak.

Şāne ursa zülfine cān-ıla gönlüm pāralar
Āḥir ola pāre pāre göreyim ben şāne[yi]

3. **şāne:**

Gazel 3347

Mısra: 7

Tarak.

Bu gönül şāne gibi āḥ yine biñ pāre olur
Ol perişān ura zülfine eger şāneligi

4. **şāne:**

Gazel 3012

Mısra: 10

Büyüklük / ululuk / azamet.

Şad pāre ola bagrı Muḥibbī görem āḥir
Nāzüklig-ile zülfüne ger şāne geçerse

5. **şāneden:-den**

Gazel 3316

Mısra: 10

(Fars.) Tarak.

Muḥib sevdālara düşmiş diler zülfüne el ko[y]mak
Bilürken aña el irmez cihānda şāneden gayrı

şāne id-:

1. **şāne id:--e**

Gazel 3082

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Taramak.

Dükülüp niçe bī-diller ayaklarda ola pā-māl
Elini uzadup dilber ide ger şāne saçına

şāne ur:

1. **şāne ur:-sa**

Gazel 3331

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Taramak.

Şāne ursa zülfine cān-ıla gönlüm pāralar
Āḥir ola pāre pāre göreyim ben şāne[yi]

2. **şāne ur:-lig, -i, -a**

Gazel 3347

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Taramak.

Bu gönül şāne gibi āḥ yine biñ pāre olur
Ol perişān ura zülfine eger şāneligi

3. **şāne ur:-mış**

Gazel 3310

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Tarak vurmak, taramak.

Şabâ zülfine beñzer şâne urmuş
Bu dehri bû ile pür itdi fıbi

4. **şâne ur**:-y, -i, -dug, -inca
Gazel 3375
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Deyim**
Taramak.

Ben degülem niçe benüm gibiymi mecnûn ider
Leyli zülfine nigârum urduğınca şâneyi

şânele-

1. **şâneledi**:-di
Gazel 3270
Mısra: 3
Taramak.

Sünbül saçın şâneledi ol perî-şifat
İtdi cahâni cümle ser-â-ser müşevveşi

şâne-ves:

1. **şâne-ves:**
Gazel 3055
Mısra: 9
Tarak gibi.

Pâralansa şâne-ves tañ mı Muhibbî bu yürek
El uzadur âh her dem şâne ol gîsûlara

2. **şâne-ves:**
Gazel 3167
Mısra: 5
Tarak gibi.

Dilerem şâne-ves şad pâre olsun
Ser-i zülfün kesende isteyende

şarâb:

1. **şarâb:**
Gazel 3062
Mısra: 5
1.İçilecek şey, içecek. 2. Sarhoşluk veren sıvı.

Şarâb zâhidâ terk itmek olmaz
Olupdur tînüm anuñla sirişte

2. **şarâbın**:-i, -n
Gazel 3467
Mısra: 5
1.İçilecek şey, içecek. 2. Sarhoşluk veren sıvı.

Varup gülşende iç mestüñ şarâbın
Olup mest aña hiç nâmûs u nengi

3. **şarâbuñ**:-uñ
Gazel 3148
Mısra: 1
Meyve sularının ve özellikle üzüm suyunun belli

usullerde mayalandırılmasından elde edilen alkollü
içki.

Beñzeyelden gözlerüm yaşı şarâbuñ ‘aynına
Yandı miñnetle ciger döndi kebâbuñ ‘aynına

4. **şarâbın**:-i, -n
Gazel 3212
Mısra: 7
Meyve sularının ve özellikle üzüm suyunun belli
usullerde mayalandırılmasından elde edilen alkollü
içki.

İçerem hicr ara çeşmüm şarâbın
Yirem gam gamdan özge dil ne ğordî

5. **şarâb:**
Gazel 3238
Mısra: 1
Şarap II Kanlı göz yaşı.

Yine bu meclis-i gamda gözüm yaşı şarâb evlâ
O bezme iñleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ

6. **şarâb:**
Gazel 3073
Mısra: 3
1. İçilecek şey, içecek 2. Sarhoşluk veren mahut
mayı, bâde, mey.

Düşürme zâhir elden gülgün şarâb nüş it
Ma'nâ yüzinden ammâ la'l-i nigârı gözle

7. **şarâb:**
Gazel 3113
Mısra: 7
Bade, mey, sarhoşluk veren içecek.

Ğam meclisine ğâcet olursa şarâb iy dil
Yokla bulunur lâ-büd bu dide kabagında

8. **şarâba**:-a
Gazel 3468
Mısra: 3
1.İçilecek şey, içecek. 2. Sarhoşluk veren sıvı.

Sakın meyl itme aldanma şarâba
Eger ol bezme Zühre ola çengî

9. **şarâbını**:-i, -n, -ı
Gazel 3143
Mısra: 6
Meyve sularının ve özellikle üzüm suyunun belli
usullerde mayalandırılmasından elde edilen alkollü
içki. || İlahi aşk.

Bezmi-i çemende ğaddi nigârûñ çü gül yiter
La'l-i lebi şarâbını da virme sen müle

10. **şarâbını**:-i, -n, -ı
Gazel 3260
Mısra: 5
Meyve sularının ve özellikle üzüm suyunun belli

usullerde mayalandırılmasından elde edilen alkollü içki. || İlahî aşk.

İçüp 'ışkuñ şarâbını ezel bezminde mest oldum
Anuñçün dañı fark itmeme bugün ben sol-ıla sağı

11. **şarâbını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3279

Mısra: 7

Meyve sularının ve özellikle üzüm suyunun belli usullerde mayalandırılmasından elde edilen alkollü içki. || İlahî aşk.

Ğam meclisinde içeli çeşmüm şarâbını
Sınemi alma sanculu dilde kebâb oldı

12. **şarâbuñ:-uñ**

Gazel 3329

Mısra: 7

Meyve sularının ve özellikle üzüm suyunun belli usullerde mayalandırılmasından elde edilen alkollü içki.

Zâhidâ bilmezsin alsañ ki şarâbuñ lezzetin
Bâdeye rehne virtürdün hırka vü destâruñı

şarâb eyle:

1. **şarâb eyle:-dü, -m**

Gazel 3331

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şarap haline getirmek.

Bagrumı kıldum kebâb u göz[ler]üm yaşın şarâb
Eyledüm iy ğam müşerref eylegil bu hâne[y]i

şarâb id:-

1. **şarâb id:-üp**

Gazel 3231

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gözyaşını şarap etmek; çok ağlamaktan gözleri kıpkırmızı olmak ve âdeta gözünden kanlı yaş akar hâle gelmek.

Gözüm yaşın şarâb idüp yanuk bagrum kebâb itsem
Bu gönülüm nâleler eyler sanasın saz-ı şanbürî

şarâb ol:

1. **şarâb ol:-dı**

Gazel 3412

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Kanlı göz yaşı dökmek anlamında) şarap olmak.

Göz yaşı bezm-i ğamda oldı şarâb
Döne döne ciger kebâb oldı

şarâb u şahid:

1. **şarâb u şahid:-ı**

Gazel 3497

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şarap ve dilber.

İbn-i vakt ol iy gönül hoş gör şarâb u şahidi
Zâhîde olsun mübârek kevser ü havrâları

şarâb-ı hām:

1. **şarâb-ı hām:-ı**

Gazel 3407

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Olgunlaşmamış şarap.

Zâhidâ var iç müselles saña olmuşdur helâl
Ehl-i 'ışk için şarâb-ı hāmı bayram irtesi

şarâb-ı 'ışk:

1. **şarâb-ı 'ışk:--ı**

Gazel 3035

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk şarabı.

Gel şarâb-ı 'ışkı nüş it zâhid-i peşmîne-püş
Niçeye dek kalasın bu hâyü bu ğavġa-y-ıla

2. **şarâb-ı 'ışk:--ı**

Gazel 3110

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk şarabı II ilahî aşk.

Ğıl u ğışdan pāk idüp kalbün şarâb-ı 'ışkı iç
Seni ser-mest eyleyüp düşüre ğayr-ı 'âleme

3. **şarâb-ı 'ışk:-ı**

Gazel 3414

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk şarabı.

Cânâ cefâ vü cevruñ-ile dil hoşın dañı
İçdüm şarâb-ı 'ışkı ezel serhoşın dañı

şarâb-ı kevser:

1. **şarâb-ı kevser:-ı**

Gazel 3178

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

"Kevser suyu" Cennetteki Kevser ırmağının tatlı suyu.

N'eyler ol âb-ı hayâtı ya şarâb-ı kevseri
La'l-i dilberden kime ola müyesser çâşmı

2. **şarâb-ı kevser:**

Gazel 3180

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

"Kevser suyu" Cenmetteki Kevser ırmağının tatlı suyu.

Ger ola deyr-i muğān kaşr-ı behişt olmaz 'aceb Muğbeçe ğilmān şarāb-ı kevser ol şahbā idi

şarāb-ı lāle reng:

1. **şarāb-ı lāle reng:-i**

Gazel 3467

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lale renkli şarap.

Göñül esrāra düşme olma bengi
İçerseñ iç şarāb-ı lāle rengi

2. **şarāb-ı lāle reng:-i**

Gazel 3467

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lale renkli şarap.

Muħibbī fırsatı fevt itme zinhār
Koma elden şarāb-ı lāle rengi

3. **şarāb-ı lāle reng:-i**

Gazel 3468

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lale renkli şarap.

Kimi afyōnī halkuñ kimi bengi
Kimi içer şarāb-ı lāle rengi

şarāb-ı lālegün:

1. **şarāb-ı lālegün:**

Gazel 3301

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Lale renkli (kırmızı) şarap.

İşitdüm ol gül-i ra'nā geyüpdür cāme-i gülgün
Anuñçün gözlerüm yaşı şarāb-ı lālegün oldı

şarāb-ı nāb:

1. **şarāb-ı nāb:-ıla**

Gazel 3465

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saf/katksız şarap // sevgilinin kırmızı dudağı.

Geymiş benefşe-vār başına kec-külāhını
İçmiş şarāb-ı nāb-ıla kızmış yañacugı

2. **şarāb-ı nāb:--ıla**

Gazel 3137

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Halis, saf şarap.

Gözlerüme kim nazar kılrsa benüm pür āb-ıla
Der bi'aynih bir қадеħ tolmuş şarāb-ı nāb-ıla

3. **şarāb-ı nāb:--da**

Gazel 3147

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Katksız, halis şarap.

Sāğar-ı çeşmümde ruhsāruñ hayāli iy şanem
Tāze gül yapragıdur san kim şarāb-ı nābda

4. **şarāb-ı nāb:--da**

Gazel 3144

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Katksız, hālis şarap.

Ruħlaruñ 'aksi şehā bu çeşm-i pür-ħünābda
Berg-i güldür güyiyā düşmiş şarāb-ı nābda

5. **şarāb-ı nāb:-i**

Gazel 3335

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Katksız, hālis şarap.

Sākī şarāb-ı nābı sun itme bahāne[y]i
Tā kim 'ayān eyleye bu kār-ħāne[y]i

şarāb-ı sāf:

1. **şarāb-ı sāf:-i**

Gazel 3466

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saf şarap; halis şarap.

Jeng-i ğamdan diler-iseñ ola ğalbün sāfi
Koma elden koma bir laħza şarāb-ı sāfi

şarāb-ı sebāne:

1. **şarāb-ı sebāne:-y, -i**

Gazel 3335

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Geceden kalma şarap.

Mest itdi beni bāde vü başumda var ğumār
Kaldıysa getir daħı şarāb-ı sebāne[y]i

şart:

1. **şartıdur:-i, -dur**

Gazel 3178

Mısra: 2

Bir şeyin varlığının veya meydana gelebilmesinin kendisine bağlı olduğu şey, bir şeyin var olabilmesi için gerekli olan husus, koşul.

'Işık bünyâdına cem' iden melâmet taşını
Şartıdur evvel temel yirine koya başın

şası:

1. şası:

Gazel 3463

Mısra: 8

Gözleri aynı doğrultuya bakamayan kimse.

Tarîk-i 'ışık bir yoldur iki sandı anı zâhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şası

şavir:

1. şavir:

Gazel 3043

Mısra: 7

Danışan, soran. II Bilgi.

Şabâ şavir olup peygâm-ı yârı
Getürsin bize İrân illerine

şaved:

1. şaved:

Gazel 3097

Mısra: 7

Ola ki, olur da.

Derd-i dil hâlini yaz şâyed ala yâr eline
Ola kim elden ele bir gün o dildâra düşe

şeb:

1. şebine:-in, -e

Gazel 3018

Mısra: 9

Gece.

Mihnet şebine ugradısa n'ola Muhibbî
Geh cevri iderseñ gâh bir pâre esirge

2. şebine:--i, --n, --e

Gazel 3073

Mısra: 9

Gece.

Zülfî şebine irdüñ şem'-i cemâle karşı
Pervâne-veş Muhibbî yanmaga nârı gözle

3. şebinde:--i, --n, --de

Gazel 3137

Mısra: 3

Gece.

Ğam şebinde eksük olmaz mihnet ü derd ü elem
İderüz cân şohbetini şubha dek âhbâb-ıla

4. şebinde:-i, -n, -de

Gazel 3151

Mısra: 7

Gece.

Vād-i hicrân şebinde bir kara gündür geçer
Olısdur hasta dil âhir bu âh u zâr ile

5. şebdür:-dür

Gazel 3181

Mısra: 2

Gece.

Nigârâ hâlümü bilmek dilerseñ gör şeb-i târı
Ki şebdür mahrem-i 'aşık güvâhı nâle vü zârı

6. şebi:-i

Gazel 3214

Mısra: 6

Gece.

Ne içün yüzünü zülfüñle didüm örtersin
Gül gibi güldi didi her günün olmaz mı şebi

7. şebi:-i

Gazel 3251

Mısra: 6

Gece.

Yüzünü didüm neden zülf-ile tenhâ eyledün
Gül gibi güldi didi olmaz mı her rûzuñ şebi

8. şeb:

Gazel 3259

Mısra: 4

Gece.

Şem'-i ruhsârûñ senün zâhir olalıdan döstüm
Yakmak için bâl ü per oldum bu şeb pervâneğî

9. şeb:

Gazel 3285

Mısra: 1

Gece.

Gören sen saçı şeb gül yüzlü yârı
Unıdur küllî ol leyl ü nehârı

10. şeb:

Gazel 3301

Mısra: 1

Gece.

Çıkup şeb-gün libâs ile o meh bir şeb birün oldı
Görüp ol şekl-i 'ayyârı hemân bu dil cünün oldı

11. şebinde:-i, -(n)de

Gazel 3089

Mısra: 8

Gece.

Düşde gördüm diyü eglerdüm dil-i âvâreyi
Ğam şebinde âh çeşmüm garğa-i âb olmasa

12. şeb:

Gazel 3273

Mısra: 4

Gece.

Nigārā zülfün altında nihān oldu yine rüyuñ
Meger şeb irdi hürşide yahūd vaqt-i zevāl oldu

13. **şebinde:-i, -n, -de**

Gazel 3047

Mısra: 1

Gece, karanlık; sıkıntı, dert.

Åh kim hicrān şebinde toldı bagrum baş-ıla
Cismüm āhir ğarğ olur çeşmümden akan yaş-ıla

14. **şebinde:-i, -n, -de**

Gazel 3060

Mısra: 5

Gece, gece karanlığı.

Derd-ile hicrān şebinde aglasam müjgānuma
Dāne dāne dizerem mercān mercān üstine

15. **şebi:-i**

Gazel 3372

Mısra: 4

Akşam, gece.

Hār-ıla yār olalı gül gibi gülşende habīb
Şubha dek āh-ıla dil bülbüli geçürdi şebi

16. **şeb:**

Gazel 3432

Mısra: 4

Akşam, gece.

Teng oldu hāne-i dil göster yüzüñi māhum
Vīrānelerde çün şeb yakar kamer çerāğı

17. **şebi:-i**

Gazel 3434

Mısra: 8

Akşam, gece.

Her kimüñ alnı kamer gün yüzlü bir maħbüb[1] var
Gündüzi Nevruz olup Qadr olsa tañ mı her şebi

18. **şebinde:-in, -de**

Gazel 3481

Mısra: 9

Akşam, gece.

Kurtulup zulmet şebinde gün toğardı başuma
İy Muħibbī ol güneş ruħsārı görsem bir daħı

19. **şebinde:-i, -n, -de**

Gazel 3381

Mısra: 9

Gece, akşam.

Zülfi şebinde dil düşeli vādī-yi ğama
Yakdum zamānda yine Mecnün çerāğını

20. **şebinde:-i, -n, -de**

Gazel 3396

Mısra: 1

Gece, akşam.

Dōstlar miħnet şebinde ol ki evbāş olmadı
Er degül 'ālem içinde adı yoldaş olmadı

21. **şebinde:-i, -n, -de**

Gazel 3428

Mısra: 5

Gece, akşam.

Zülfün şebinde cānā şem'-i ruħuñ göreldeñ
Pervāne gibi göñlüm dutışdı oda yandı

şeb ü rüz:

1. **şeb ü rüz:**

Gazel 3322

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gece ve gündüz.

Hüsñüñi gördüm iy dōst gün gün olur ziyāde
Göñlüm daħı şeb ü rüz arturdu āh u vāhı

şebdiz:

1. **şebdizine:-i, -n, -e**

Gazel 3438

Mısra: 9

*Saç bağlamında gece renkli, saçı siyah (olan) II
Şebdiz, Hüsrev Perviz'in meşhur atının adı.*

İy Muħibbī zülfi şebdizine oldu hem-'inān
Raħş-ı āh u eşk-i gülgün-ı revānuñ yügrüği

şeb-gün:

1. **şeb-gün:**

Gazel 3301

Mısra: 1

Gece rengi, siyah, kara.

Çıkup şeb-gün libās ile o meh bir şeb birün oldu
Görüp ol şekl-i 'ayyārı hemān bu dil cünün oldu

şeb-hün id-:

1. **şeb-hün id-:-er**

Gazel 3195

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gece baskını yapmak.

Hāl ü hať ceys-i Habeşdür kaşd ider ruħsārūña
Bir yaña kāfir saçuñ şeb-hün ider ejder gibi

şeb-i firkat:

1. **şeb-i firkat:-de**

Gazel 3219

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık gecesi.

Añmaduñ sen şeb-i firkatde eyâ döst beni
Oda yakmak ne revâdur seni cândan seveni

şeb-i hicr:

1. **şeb-i hicr:--üñ , --de**

Gazel 3135

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık gecesi.

Dönelden kâmetüm çenge şeb-i hicründe iy dilber
Zebân-ı hâl-ıla hûlar gelür derd-ile feryâda

2. **şeb-i hicr:**

Gazel 3224

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık gecesi.

Müstedâm ol ki baña mahrem olursın iy gam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhâyî

3. **şeb-i hicr:**

Gazel 3314

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık gecesi.

Şeb-i hicr içre Muhibbî göre ger şem' ruhuñı
Rûzdan rûşen ola gözine hicrân şebi

4. **şeb-i hicr:**

Gazel 3490

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık gecesi.

İrişmeyüp vişâlüne şeb-i hicr içre cân virsem
Dilegüm bu ola Hâk'dan saña Nüh 'ömri erzânî

şeb-i hicrân:

1. **şeb-i hicrân:**

Gazel 3320

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık gecesi.

İy Muhibbî çün şeb-i hicrân saña oldı mekân
Sen dañı yak âteş-i 'ışk-ıla dil fânûsuñı

2. **şeb-i hicrân:-da**

Gazel 3484

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık gecesi.

Şeb-i hicrânda dil inler nite nây
Bu hasret böyle ger bākî kala vay

şeb-i târ:

1. **şeb-i târ:-ı**

Gazel 3181

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Karanlık gece.

Nigârâ hâlümü bilmek dilerseñ gör şeb-i târ
Ki şebdür mahrem-i 'aşık güvâhî nâle vü zârî

şebih ol-:

1. **şebih ol:-mag, -a**

Gazel 3214

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Benzemek.

Goncadan teng neden ola anuñ la'l-i lebi
Ğabğabı sibe şebih olmaga ney ki sebebi

şeb-küle:

1. **şeb-külehi:-i**

Gazel 3240

Mısra: 12

1. Keçeden yapılmış bir külâh çeşidi. 2.

Cebecilerin giydiği, tepesi altından biraz daha geniş olan, üstü düz, kalın kordonları bulunan, törenlerde ön tarafına bir tüy takılan bir çeşit başlık.

Âteş-i âhî Muhibbî başa tâc-ı zer ider
Pâdişâh-ı gam olan böyle geyer şeb-külehi

şebnem:

1. **şebnem:**

Gazel 3249

Mısra: 8

Çiy II gözyaşı; ter.

Zâhiren gördüm 'izârunda 'arâk
Güller üzre çın şehir şebnem gibi

2. **şebnemi:-i**

Gazel 3300

Mısra: 14

Havada buğu durumundayken akşamın ve gecenin serinliğiyle yerde veya bitkilerde toplanan küçük su damlaları. || Gözyaşı.

Gözi yaşıdur Muhibbî bülbülün
Güller üzre gör şehergah şebnemi

3. **şebnem:**

Gazel 3450

Mısra: 7

Çiğ tanesi. II Gözyaşı.

Gül yüzün yumak için şebnem ile çın şehir
Nergisün hâzır elinde tutar altun legeni

4. **şebnem:**

Gazel 3453

Mısra: 2
Çiğ tanesi. II Gözyaşı.

Ruĥları üzre ‘arâk mı ya melâĥat dürleri
Şebnem ile yâĥû ziyet buldı gülberg-i teri

şefâ‘at:

1. **şefâ‘atden:-den**

Gazel 3233

Mısra: 2

1. Bir suçun bağışlanması veya bir isteğin yerine getirilmesi için aracı olma. 2. Peygamberlerin ve Allah’ın izin vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için Cenâbıhak katında aracılık etmeleri.

Ĥudâ’nuñ hem kuhsın hem ĥabîbi
Şefâ‘atden unıtma ben ġarîbi

şefâ‘at evle:

1. **şefâ‘at evle:**

Gazel 3214

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Birinin suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine getirilmesi için aracılık etmek.

Yüzüni ele alup yüri Muĥîb dergehine
Ola kim raĥm kıla evle şefâ‘at talebi

2. **şefâ‘at evle:**

Gazel 3251

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Bir suçun bağışlanması veya bir isteğin yerine getirilmesi için aracı olmak. 2. Peygamberlerin ve Allah’ın izin vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için Cenâbıhak katında aracılık etmeleri.

Yüzüni ele alup yüri Muĥîb dergehine
Ola ki raĥm kıla evle şefâ‘at talebi

şefâ‘at evle:-

1. **şefâ‘at evle:-y, --e**

Gazel 3108

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Peygamberlerin ve kendilerine izin verilen kimselerin müminlerin bağışlanması için Allah katında niyazda bulunmaları. II Himmet etmek.

Umaram eyleye baña şefâ‘at
Yapışdum cân u dilden dâmenine

şefî‘ id:

1. **şefî‘ id:-üüp**

Gazel 3309

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bağışlanma dilemek için aracı edinmek.

Şefî‘ idüp umup saña getürdüm
Ruĥ-ı zerdümle çeşm-i eşk-bârı

şefkat:

1. **şefkati:-i**

Gazel 3211

Mısra: 10

Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi.

Bu Muĥîbbî gice gündüz yüzini ĥâke sürer
Şefkati senden umar dökülüb en kanlu yaşı

şefkat evle:-

1. **şefkat evle:-üñ, -y, -e, -sin**

Gazel 3289

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şefkat etmek, merhamet etmek.

Ĥâşâ eyleyesin şefkatüñ eksük kuluña
Olasın şâĥ-ı ‘Arab hem Medenî hem Ķureşî

şefkat id:

1. **şefkat id:-e, -sin**

Gazel 3295

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir kimseyle esirgeyici bir sevgi göstererek ilgilenmek.

Yüzüm kara günâhum çok velî ġayrı ümîdüm yok
Umaram idesin şefkat unıtma bu günâĥkârı

şeftâlû:

1. **şeftâluya:-(y)a**

Gazel 3372

Mısra: 5

Şeftali II Sevgillinin şeftaliye benzetilen dudağı.

Gülşen-i ĥüsninde yâruñ sunma el şeftâluya
Ġâfîl olma kim aña key çâĥ olupdur ġabġabı

şeh:

1. **şehûñ:-üñ**

Gazel 3114

Mısra: 2

Padişah, hükümdar II sevgili.

Naĥd-i cânı yine dil aldı bugün ayasına
Sen şehûñ tâ ki nisâr ide hemîn pâyesine

2. **şehûñ:-üñ**

Gazel 3348

Mısra: 2
Hükümdar, padişah.

Eşk-i çeşmüm lü'lü'-i şehvâr olaydı kâşki
Ayagına sen şehûn İsâr olaydı kâşki

3. **şehûn:-üñ**
Gazel 3386
Mısra: 5
Hükümdar, padişah.

Şimdi bîrûn oldum-ısa dergehinden ol şehûn
İtleri içinde bir vaqt hayli nâmum var-ıdı

4. **şeh:**
Gazel 3244
Mısra: 4
Padişah, hükümdar.

Her kim ki kanâ'at eyleye bir lokma hırkaya
Bakmaz o şeh de atlasa virmez palâsını

5. **şehûn:-(ü)ñ**
Gazel 3131
Mısra: 7
Padişah, hükümdar. II Sevgili.

Cân virüben hâk-i pâyın ol şehûn bulam dime
Ev hisâbı râst gelmez degmede bâzârda

6. **şeh:**
Gazel 3031
Mısra: 8
Hükümdar, padişah. II Sevgili.

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledüñ ser-tâ-kadem
Bilmezem kim sevdüğüm midür seni iy şeh günâh

7. **şehi:-i**
Gazel 3009
Mısra: 2
(Fars.) Padişah, hükümdar.

Degül ben hastanûñ hâlınden ol sîmîn beden âgeh
Kim eyler ol şehi yâ Rab 'aceb ben bendeden âgeh

8. **şehi:-i**
Gazel 3319
Mısra: 8
(Fars.) Padişah, hükümdar.

Şaf şaf olmuşlar güzeller karşı durmuşlar saña
Sensin bu dehr içinde cümleñün sensin şehi

9. **şehlerûn:--ler, -üñ**
Gazel 3351
Mısra: 10
I. Padişah, hükümdar. II. Sevgili.

Muhibbî'ye cefâ kılma bugün sultân-ı 'âlemsin
Sornılsar-durur yarın eñ evvel şehlerûñ dâdı

şehâ:

1. **şehâ:**
Gazel 3014
Mısra: 3
"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Şehâ yoluña İsâr itmek çün
Yüzüm dînâr olur yaşum diremde

2. **şehâ:**
Gazel 3018
Mısra: 1
"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Hicrûn-ile şehâ döndü yürek kana esirge
Derd-ile anı eyledüñ âvâre esirge

3. **şehâ:**
Gazel 3045
Mısra: 4
"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Dem dem dökilen göz yaşı bil hûn-ı cigerdür
Dil zevrakı garç oldu şehâ ol dem içinde

4. **şehâ:**
Gazel 3082
Mısra: 3
"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Şehâ zülfûñ 'ikâbından dil ü cânım halâş olmaz
Esîr olmuş kebüterdür sanasın dest-i lâçine

5. **şehâ:**
Gazel 3104
Mısra: 6
"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Bezm-i gamda ko beni ney gibi efgân ideyim
Kim bilür dañı şehâ kim irişür uşbu deme

6. **şehâ:**
Gazel 3109
Mısra: 15
"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Şehâ katlüm diler mestâne çeşmûñ
İki hâcib ider aña havâle

7. **şehâ:**
Gazel 3144
Mısra: 1
"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Ruğlarıñ 'aksi şehâ bu çeşm-i pür-hünâbda
Berg-i güldür güyiyâ düşmiş şarâb-ı nâbda

8. **şehâ:**

Gazel 3176

Mısra: 1

"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Gün yüzün oldı şehâ mihr-i cihân-tâb gibi
Anda zülf-i siyehün sünbül-i sîr-âb gibi

9. **şehâ:**

Gazel 3269

Mısra: 1

"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Şehâ küyuında dil-ḥaste ğarîbi
Yog-ımiş ğamdan özge hîç naşîbi

10. **şehâ:**

Gazel 3305

Mısra: 3

"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Her cāya ki vardum şehâ tâ ki görem gün yüzünü
Komaz rakîb-i rû-siyeh sâjem gibi dūnbālūmi

11. **şehâ:**

Gazel 3332

Mısra: 7

"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Hüsnün şehâ nite ki her gün firāvân olur
'İşkum da benüm her nefes eyler ziyâde[y]i

12. **şehâ:**

Gazel 3377

Mısra: 5

"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Ḡonca gibi saklaram sînemde peykānuñ şehâ
Bu şikeste gönlümün çün ol olupdur merhemi

13. **şehâ:**

Gazel 3378

Mısra: 7

"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Hicründe şehâ şol kadar âh eyledüm iy dōst
Kanlu yaşuma zevraḡ-ı dil ğarḡ ola düşdi

14. **şehâ:**

Gazel 3381

Mısra: 3

"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Şem'-i cemâl-i hüsnünü her kim göre şehâ
Olmaz 'aceb ger eride baḡrı yağını

15. **şehâ:**

Gazel 3394

Mısra: 1

"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Geçdi küyuında şehâ 'ömrüm benüm çün gül gibi
Eyledün cevri ü cefâñ-ıla derünüm kül gibi

16. **şehâ:**

Gazel 3410

Mısra: 7

"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Ay u günle tartıldılar geldi şehâ hüsnün ağır
Anuñ için gökde gördüm keffe-i mîzânını

17. **şehâ:**

Gazel 3416

Mısra: 6

"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Erisün su olup baḡrı zebāna bulmasun kudret
Şeker güftāruña her kim şehâ teşbîh ide kandı

sehbâz ol:

1. **sehbâz ol:**

Gazel 3116

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şahbaz olmak; iri ve beyaz bir doğan kuşu olmak. Yiğit, gösterişli ve şanlı bir kişi olmak.

İy Muḥibbî dün-himmet olma şehbâz ol yüri
Hem-ser ol Kâf-ı kanâ'atda varup 'Ankâlara

şehd ü şeker:

1. **şehd ü şeker:--se**

Gazel 3088

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bal ve şeker. II Sevgilinin tatlı dudağı.

Görmem n'ideyin yüzini ger şems [ü] kamerse
Emmem baña ne lebleri ger şehd ü şekerse

şehd ü şekker:

1. **şehd ü şekker:**

Gazel 3003

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bal ve şeker.

İçürtür âdeme ön şehd ü şekker
Kılur zehr ile soñra pâre pâre

seh-i hübân:

1. **şeh-i hüban:**

Gazel 3051

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzeller padişahi.

Şeh-i hüban ulu nāmına Maḥmūd dinür
Cān virür almak için ḥāk-i kef bā-lālel

2. **şeh-i hüban:**

Gazel 3349

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzeller padişahi (sevgili).

Selāmın ol şeh-i hüban n' için ben bendeden kesdi
Anı ben sevmeden artık ne suç itdüm neden kesdi

şeh-i 'ısk:

1. **şeh-i 'ısk:**

Gazel 3076

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk padişahi, sevgili.

Sultān-ı ḡamuñ bir yaña bir yaña şeh-i 'ısk
Dil şehri ḥarāb oldı iki mīr a[ra]sında

2. **şeh-i 'ısk:-uñ**

Gazel 3193

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk padişahi, sevgili.

Kul oldum devlete irdüm kapusunda şeh-i 'ıskuñ
Elümde cām-ı İskender başumda tāt-ı sultānı

şehid ol-:

1. **şehid ol-: -ur**

Gazel 3006

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Kutsal bir ülkü veya inanç uğrunda ölmek.

Rāh-ı 'ısk içre olan olur şehid
Ol sebebden ḥasta ḡöñlin şād ide

şehid-i 'ısk:

1. **şehid-i 'ısk:-uñ, -uñ**

Gazel 3360

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşkın şehidi, aşk yolunda şehit düşmüş.

Tañ degül gülgün olup yagdursa kan yire şehāb
Çün şehid-i 'ıskuñuñ yıl savurur topragını

şehid-i 'ısk ol:

1. **şehid-i 'ısk ol:-am**

Gazel 3377

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk şehidi olmak; sevgili/aşk uğruna canını vermek.

Şimdi bildüm hier elinden öldürür bu ḡam beni
Ger şehid-i 'ısk olam dutmañ benümçün mātemi

şehir:

1. **şehirde:-de**

Gazel 3364

Mısra: 8

İnsanların toplu yaşadığı yerleşim yeri.

'Aql şāhı gitdi dilden geledi sultān-ı 'ısk
Olmamışdur bir şehirde ola şehir-i yār iki

2. **şehirini:-i, --n, --i**

Gazel 3376

Mısra: 7

Mekan, yer, şehir || Sevgilinin kalbi, gönlü.

Vücūduñ şehrinin dilber ḥarāb olduğunu ister
'İmāret eyle [sen] iy dil yıkılsun cümle bünyādı

şehlā:

1. **şehlā:**

Gazel 3200

Mısra: 1

Kusur değil güzellik sayılabilecek şekilde şaşı, hafif şaşı (göz).

Olmaya bir fitneger ol gözleri şehlā gibi
Gelmeye bir serv-i dil-keş ol kad-i bālā gibi

şehlā göz:

1. **şehlā göz:-üñ**

Gazel 3101

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kusur değil güzellik sayılabilecek şekilde şaşı, hafif şaşı göz.

Bāḡbān ger görse kadd ü 'arız u şehlā gözüñ
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

2. **şehlā göz:-i**

Gazel 3346

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin hafif şaşı olan gözü.

Olmaya bāḡ içre bir serv ol kad-i bālā gibi
Bitmeye gülsende nergis ol gözi şehlā gibi

seh-per:

1. şeh-per:

Gazel 3218

Mısra: 10

Kuş kanadının en uzun tüyü [Kavukların ön kısmına takılırdı].

‘Kanâ’at gūşesin iy dil yūri var āşiyān eyle
İşidüp göndere şeh-per saña tā Kāf’uñ ‘Ankāsı

sehr:

1. şeh-rūñ:-üñ

Gazel 3269

Mısra: 4

İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yeri.

‘Āceb bīmār-ı ‘ışkam baña tīmār
Olup ‘āciz kamu şeh-rūñ tabībi

sehr-i ğam:

1. şeh-r-i ğam:-a

Gazel 3174

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam şehri.

Gāh olur mülk-i cihāna ħan ider gönlüm beni
Geh döner şeh-r-i ğama derbān ider gönlüm beni

sehr-i hüsn:

1. şeh-r-i hüsn:--e

Gazel 3070

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik şehri, güzellik diyarı.

Ala gözler şeh-r-i hüsn nāzır olmuştur meger
Tiġi elde yaslanur gelse kaçan ħ’āb üstine

sehr-i vār:

1. şeh-r-i yār:

Gazel 3364

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hükümdar, padişah.

‘Akl şāhı gitdi dilden geledi sultān-ı ‘ışk
Olmamışdur bir şehirde ola şeh-r-i yār iki

sehsüvār ol-:

1. sehsüvār ol-:-alı, -dan

Gazel 3153

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çok usta binici olmak.

Olalıdan hüsn meydānında ol meh sehsüvār
Başımı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına

sehsüvār-ı meydān:

1. sehsüvār-ı meydān:

Gazel 3095

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meydanın usta (at) binicisi.

Ol sehsüvār-ı meydān binse semend-i nāza
‘Uşşāk olur önince ser-cümle hep piyāde

sek:

1. şek:

Gazel 3139

Mısra: 9

Şüphe, zan.

Şek degül tākāt getürmez bil taharrük eylemez
Kosalar bār-ı ğamum bu çarġ-ı gerdān üstine

seker:

1. şeker:

Gazel 3424

Mısra: 4

1. Şeker kamışı, şeker pancarı, patates, havuç, mısır, buğday vb. bitkilerin sap ve köklerinin öz suyundan veya nişastasından çıkarılan, birleşiminde karbon, oksijen ve hidrojen bulunan, beyaz, suda eriyen, mayalanabilen ve çoğu tatlı olan maddelerin genel adı. 2. Bu madde katılarak yapılmış lokum, akide, çikolata vb. tatlı yiyeceklerin genel adı.

Şīrīn lebūne beñzemese zerrece iy dōst
Bu ħürmet ü bu kadrī şeker kanda bulaydı

2. şeker:

Gazel 3416

Mısra: 6

Şeker kamışı, şeker pancarı gibi maddelerden elde edilen tatlı bir madde.

Erisün su olup baġrı zebāna bulmasun k̡udret
Şeker güftāruña her kim şehā teşbīh ide k̡andı

3. şeker:

Gazel 3270

Mısra: 10

Tath. II. Husrev ü Şirin mesnevisinde geçen Şeker adlı karakter.

Şi’r anuñçün buldı melāhat Muġibbī’ nūñ
Gitmez dilinden olup şīrīn şeker ħōşı

seker-güftār:

1. şeker-güftār:

Gazel 3288

Mısra: 6

Sözü şeker gibi olan. Tatlı sözlü sevgili.

Lezzeti şîrîn lebi güftârını gönül didi
Allâh Allâh kudretinden bir şeker-güftâr idi

2. **şeker-güftârı:-ı**

Gazel 3481

Mısra: 6

Sözü şeker gibi olan. Tatlı sözlü sevgili.

Dir idüm küh-ı belâda çekdüğüm bir bir aña
Ol lebi şîrîn şeker-güftârı görsem bir dağı

3. **şeker-güftâr:**

Gazel 3087

Mısra: 2

Sözü şeker gibi olan, tatlı sözlü (sevgili).

Bir perî peyker kamer-ruhsâr sevdüm tazece
Bir lebi şîrîn şeker-güftâr sevdüm tazece

şekerlü leblebi:

1. **şekerlü leblebi:-lü**

Gazel 3434

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şekerli leblebi(eğlencelik olarak yenen kavrulmuş nohut). II. Dudağı şeker gibi tatlı olan, tatlı dudaklı. II. Tatlı dilli, hoş sohbet (kimse).

Cür'a-i câmuñ Muhibbî içdi ko öpsün lebün
Nuql için mey-hõra lâzımdur şekerlü leblebi

şekker:

1. **şekker:**

Gazel 3477

Mısra: 2

Şeker kamışı, şeker pancarı gibi bitkilerin sap veya kökünden çıkarılan çoğu tatlı olan maddelerin genel adı. Beyitte sevgilinin dudağı ile şeker arasında ilgi kurulmuştur.

Şevk-i ruhuñuñ fikri ser-â-ser dili yakdı
Şekker dehenüñ zikrile agzum suyu akdı

2. **şekker:**

Gazel 3020

Mısra: 2

1) Şeker 2) Sevgilinin dudağı.

Gönlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yirine
Lebleri añılıcak su ola şekker yirine

3. **şekker:**

Gazel 3288

Mısra: 3

Şeker, tatlı II sevgilinin tatlı dudağı.

Hande kılşa lebleri her bâr şekker gösterür
Aña karşı girye-i çeşmümde gevher-bâr idi

şekker leb:

1. **şekker leb:-iñ**

Gazel 3435

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Dudağı şeker gibi tatlı olan, tatlı dudaklı. 2. Tatlı dilli, hoş sohbet (kimse).

Gönül şekker lebün cân zülfün ister
Biri Mısr'a birisi Şâm'a düşdi

sekl:

1. **şeklinde:-i, -n, -de**

Gazel 3490

Mısra: 6

Ar. Biçim; tarz.

Bu hüsn ü bu leţâfetle perî dirsen aña tañ mı
Temâşâ eyleyen görsün perî şeklinde insâmı

sekl-i 'avvâr:

1. **şekl-i 'ayyâr:-ı**

Gazel 3301

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hilekar/düzenbazın görünüşü.

Çıkup şeb-gün libâs ile o meh bir şeb birün oldı
Görüp ol şekl-i 'ayyârı hemân bu dil cünün oldı

şem':

1. **şem':**

Gazel 3173

Mısra: 2

Mum.

Derd-ile iy gözüm di kan agla
Her gice şem' gibi yan agla

2. **şem':**

Gazel 3241

Mısra: 11

Mum.

Bezm-i ğamda şem' gibi giceler yaşlar döküp
İñlerem tâ şubh olunca ben ney-i güyâ gibi

3. **şem':**

Gazel 3307

Mısra: 4

Mum.

Bir gice eger görmeyem iy döst cemâlün
Hasretle döke şem' gibi eşk-feşâmı

4. **şem':**

Gazel 3314

Mısra: 9

Mum.

Şeb-i hicr içre Muhibbî göre ger şem' ruhuñı
Rüzdan rüşen ola gözine hicrân şebi

5. **şem'[e]:-e**
Gazel 3331
Mısra: 2
Mum.

Kimse telkîn itmesün kan itmege cānāne[y]i
Şem'[e] öğretmek ne hācet yakmaga pervāne[y]i

6. **şem'e:-e**
Gazel 3120
Mısra: 6
Mum II sevgili.

Güneş ruhsārımı gördüm beni benden hemān aldı
Göyindüm āteş-i 'ışka sanasın şem'e pervāne

7. **şem'ini:-i, -n, -i**
Gazel 3305
Mısra: 5
Mum I cemāl bağlamında yüzdeki nūrani
hüsniyet.

Cānā cemālūñ şem'ini cān-ıla itdüm çün taleb
Pervāne-veş olmaz 'aceb yaksam bu per ü bālūmi

8. **şem':**
Gazel 3021
Mısra: 9
Mum, yandıkça eriyen etrafına ışık salan
aydınlatici madde; aşk ateşiyile yandıkça kendisi
eriyip, zarar gören ancak diğer aşıklara örnek olan,
yol gösteren aşık.

Bu Muhibbî yanar 'ışkıyla anuñ şem' gibi
Āh kim bir meded olmadı anuñ çāresine

9. **şem'ine:-i, -n, -e**
Gazel 3422
Mısra: 9
Mum // Sevgilinin yüzünün güzelliği, parlaklığı.

Bu Muhibbî'yi cemālūñ şem'ine pervāne-veş
Bāl ü per ancak degül küllī yakup nār it beni

10. **şem'ine:-i, -n, -e**
Gazel 3431
Mısra: 11
Mum // Sevgilinin yüzünün güzelliği, parlaklığı.

Cemāli şem'ine pervāne gibi
Muhibbî cān u dilden yandı düşdi

11. **şem':**
Gazel 3065
Mısra: 7
Mum. II Sevgili.

Şem' her şeb kül ider yakup niçe pervāneler
Bunca nā-ħak kan iderken yana bī-pervā yine

şem'dān ol:

1. **şem'dān ol:-up, -dur**
Gazel 3393
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şamdan olmak.

Alıncaldan alına gönlüm olupdur şem'dān
Ne sebebden bilmedüm bu mekr ü āl egler meni

şem'-i cemāl:

1. **şem'-i cemāl:--e**
Gazel 3073
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güzelliğin mumu.

Zülfi şebine irdüñ şem'-i cemāle karşı
Pervāne-veş Muhibbî yanmaga nāri gözle

şem'-i cemāl-i hüsñ:

1. **şem'-i cemāl-i hüsñ:-üñ, -i**
Gazel 3381
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sevgilinin güzel yüzünün ışığı.

Şem'-i cemāl-i hüsñüni her kim göre şehā
Olmaz 'aceb ger eride bağı yağını

şem'-i hüsñ:

1. **şem'-i hüsñ:--i, --n, --e**
Gazel 3054
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güzellik mumu II Sevgili.

Dün gice şem'-i hüsñine yandı kül oldu cān u dil
Şimden girü ta'lim idem yanmaklığı pervāneye

2. **şem'-i hüsñ:-e**
Gazel 3205
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güzellik mumu II Sevgili.

Bu Muhibbî şem'-i hüsñe niçe yanar yakılır
Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi

3. **şem'-i hüsñ:-e**
Gazel 3303
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güzellik mumu II Sevgili.

Şu'le virdüñ şem'-i hüsñe nūr kıldıñ 'ālemi
Bāl ü perden geçdi yıkduñ bu dil-i vīrānemi

4. **şem‘-i hüsn:-in**

Gazel 3333

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik mumu II Sevgili.

Zülfî zencîrine bend itdi dil-i divâne[y]i
Şem‘-i hüsnin ‘arz idüp yakdı oda pervâne[y]i

5. **şem‘-i hüsn:-e**

Gazel 3373

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik mumu II Sevgili.

Zülf[i] zencîrin görüp oldı gönül divâneğî
Hâşıl itdi şem‘-i hüsn cân yakup pervâneğî

6. **şem‘-i hüsn:-e**

Gazel 3492

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik mumu II Sevgili.

Zülfî zencîrin görüp buldı gönül divâneğî
Hâşıl itdi şem‘-i hüsn cân yakup pervâneğî

7. **şem‘-i hüsn:-i, -n, -e**

Gazel 3500

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzellik mumu II Sevgili.

Şem‘-i hüsnine gönül virdüñ yine bir dilberüñ
Yakuban pervâne gibi külli nâr itdüñ beni

şem‘-i hüsn-i dilber:

1. **şem‘-i hüsn-i dilber:-e**

Gazel 3363

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin güzellik mumu.

Şem‘-i hüsn-i dilbere karşı yanar cân u gönül
Nite kim pervâne yakar oda bâl ü perleri

şem‘-i kâfür:

1. **şem‘-i kâfür:-ı**

Gazel 3246

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Beyaz renkli güzel kokulu mum.* 2. *Sevgilinin yüzü.*

Giderdüñ zulmet-i küfri yakuban şem‘-i kâfürî
Hâkîkat bu ki nûruñdan alur mihr-ile meh nûri

şem‘-i meclis:

1. **şem‘-i meclis:-dür**

Gazel 3490

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Meclis mumu.

Muhibbî bezm-i hüsnüñde ko yansun şem‘-i
meclisdür
Ezelden âteş-i ‘ışka yakupdur ol dil ü cânı

şem‘-i ruh:

1. **şem‘-i ruh:-uñ**

Gazel 3107

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yanağının mumu; sevgilinin parlayan, ışıldayan yanağı.

Görüp şem‘-i ruhuñ pervâne gibi
Yakam odlara ben cân päre päre

2. **şem‘-i ruh:-uñ**

Gazel 3428

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yanağının mumu.

Zülfün şebinde cânâ şem‘-i ruhuñ görelen
Pervâne gibi gönülüm dutışdı oda yandı

3. **şem‘-i ruh:-a**

Gazel 3421

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yanağın mumu II Sevgilinin parlak yanağı.

Cân diler şem‘-i ruha eyleye pervânalığı
Göstere yine gönül zülfine divâneligi

4. **şem‘-i ruh:-uñ**

Gazel 3347

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yanağının mumu; sevgilinin parlayan, ışıldayan yanağı.

Cân ider şem‘-i ruhuñ şevkine pervâneligi
Dil kılur görse ser-i zülfünü divâneligi

şem‘-i ruhına:

1. **şem‘-i ruhına:--ın, --a**

Gazel 3012

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Yanağının mumu; sevgilinin parlayan, ışıldayan yanağı.

Zülfine gönül bend ola divâne geçerse
Şem‘-i ruhına cân yana pervâne geçerse

şem‘-i ruhsâr:

1. **şem‘-i ruhsâr:-uñ, --a**

Gazel 3031

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yanağın mumu; sevgilinin yanağının ışıltısı.

Perde kılduñ şem‘-i ruhsârûña zülfüñ kıldum âh
Câme-i fânûsı hiç câyiz midür itmek siyâh

2. **şem‘-i ruhsâr:-uñ**

Gazel 3259

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yanağın mumu; sevgilinin yanağının ışıltısı.

Şem‘-i ruhsârûñ senüñ zâhir olalıdan döstüm
Yakmak için bâl ü per oldum bu şeb pervâneğî

3. **şem‘-i ruhsâr:-uñ**

Gazel 3375

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yanağın mumu; sevgilinin yanağının ışıltısı.

Bu Muhibbî ruhları şevkiyle cânından geçer
Şem‘-i ruhsârûñ yakarsa yiridür pervâneyi

4. **şem‘-i ruhsâr:-ı**

Gazel 3390

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yanağın mumu; sevgilinin yanağının ışıltısı.

Şem‘-i ruhsârı yakardı bu cihân mülkin eger
Luţf idüp ebr gibi zülfin aña perde kodı

şem‘-i şebistân:

1. **şem‘-i şebistân:-ı**

Gazel 3193

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yatak odası mumu, gece mumu.

N’ola dilden berî olsam görüp ruhsâr-ı cânânı
Yakar pervâne bâl ü per göre şem‘-i şebistânı

şem‘-i şerâr:

1. **şem‘-i şerâr:-uñ**

Gazel 3268

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kıvılcımın mumu.

Yakuban pervânesin dönüp eger rahm itmese
Olmaz idi giceler şem‘-i şerârûñ giryesi

şemme:

1. **şemmesini:-si, -n, -i**

Gazel 3345

Mısra: 5

Çok az miktar, zerre miktarı.

Derd-i dilüm şemmesini bahra söylesem
Cüş u hurüş eyleye deryâ benim gibi

şems [ü] kamer:

1. **şems [ü] kamer:--se**

Gazel 3088

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güneş ve ay. II Parlak yüzlü.

Görmem n’ideyin yüzünü ger şems [ü] kamerse
Emmem baña ne lebleri ger şehd ü şekerse

şems ü kamer:

1. **şems ü kamer:**

Gazel 3146

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güneş ve ay.

Görmedi görmeyiser ruhları mânendini hiç
‘Âlemi gerçi gezer şems ü kamer döne döne

şems-i duhâ:

1. **şems-i duhâ:--y, --a**

Gazel 3115

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

‘kuşluk (vaktinin) güneşi’; güneşin en parlak ve dünyayı en iyi aydınlattığı zaman.

Kim nisbet ider gün yüzünü şems-i duhâya
Rağbet mi kalur gün ki tülû‘ eyleye aya

şemsîr:

1. **şemsîr:-e**

Gazel 3277

Mısra: 8

Kılıç.

‘Âşık-ı sâbit-kâdem oldur der-i cânânede
İde şemsîre nazar döndürmeye cân u seri

şem‘-ves:

1. **şem‘-veş:**

Gazel 3456

Mısra: 2

Mum gibi.

Eger olmasa sînemde nigârâ ‘ışkuñuñ odı
Yana çıkar depemden şem‘-veş her gice dūdı

2. **şem‘-veş:**

Gazel 3154

Mısra: 10
Mum gibi.

Bezm-i ğam içre Muhibbî giceler şubha degin
Şem'-veş âteş-i 'ışk ile yanar cânlar ile

3. **şem'-veş:**
Gazel 3181
Mısra: 9
Mum gibi.

Muhibbî âteş-i 'ışka tutuşduñ şem'-veş başdan
Olursa gözlerüñ yaşı ne tañ tã şubha dek cãrî

4. **şem'-veş:**
Gazel 3309
Mısra: 4
Mum gibi.

Dökerem karşıña göz yaşlarımı
Yakup dil şem'-veş zinde-dârî

5. **şem'-veş:**
Gazel 3415
Mısra: 9
Mum gibi.

Şem'-veş tã şubh olunca giceler yaşlar döküp
İy Muhibbî 'ışk-ıla pür nâr gördüm kendümi

6. **şem'-veş:**
Gazel 3430
Mısra: 8
Mum gibi.

Âteş-i 'ışkıyla yanar olup aña dil fitil
Bezm-i ğamda şem'-veş süz u güdâzum var-ıdı

ser':

1. **şer'e:-e**
Gazel 3312
Mısra: 11
Şeriat, kanun.

Cidd ü cehd ile düriş itmeyesin şer'e hilâf
Hamd kıl mezhebüñi itdi Hudâ çün Hanefî

şerâr:

1. **şerârından:-i, -n, -dan**
Gazel 3139
Mısra: 11
Kıvılcım.

Tutuşur âhum şerârından dü 'âlem iy tabîb
Merhemûñ nef'i nedür bu dâğ-ı hicrân üstine

2. **şerârundan:--um, --dan**
Gazel 3146
Mısra: 6
Kıvılcım.

Yakalı âteş-i 'ışkına bugün cân u dili
Çıkar eflâke şerârundan eser döne döne

3. **şerârundan:-um, -dan**
Gazel 3380
Mısra: 4
Kıvılcım.

Şafağ sanmañ kenâr-ı âsümânda
Şerârundan benüm gökler dutuşdı

şerâr-ı nahl:

1. **şerâr-ı nahl:**
Gazel 3326
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Fidan kıvılcımı.

Âhum şerâr-ı nahl olup bezm-i 'ışk ara
Gördüm nihâl kâmet-i serv ü peri-veşi

şeref:

1. **şerefden:-den**
Gazel 3494
Mısra: 8
Mânevî yücelik, mânevî ululuk, onur, haysiyet. II
Yüksek mevki, makam; felek, gökyüzü.

Tâli'ümdür görmezem küyına varsam gün yüzün
Âh kim toğmaz şerefden 'âşıkun seyyâresi

şeref vir:-

1. **şeref vir:-di**
Gazel 3001
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Şereflelendirmek, yüceltmek, onurlandırmak.

Gün yüzün virdi şeref geldi bu ben hâk üstine
Pâ kosam şimden girü tañ mıdur eflâk üstine

şerer:

1. **şereri:-i**
Gazel 3323
Mısra: 6
Kıvılcım.

Vaşluñ âbı ile hier odını teskîn idegör
Ser-te-ser yoksa yakar uşbu cihâm şereri

serh evle:

1. **şerh eyle:-dü, -m**
Gazel 3486
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Açıklamak, ayrıntısına inerek açıklamak; (Bir eseri) bir eser yazarak açıklamak.

Noğtadur agzı bili kıldur diyü şerh eyledüm
Hürdebînler içre haylî kıl ü kâlüm var-ıdı

serh id-:

1. **şerh id-:--e, --mez, --sin**

Gazel 3037

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açıklamak, etraflıca anlatmak.

Kışşaya sığmaz imiş çünki ser-i zülfi nigâr
Şerh idemezsin anı defter ü dīvânlar-ıla

serh id:

1. **şerh id:-er**

Gazel 3430

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açıklamak, etraflıca anlatmak.

Derd-i dil aḥvâlini bir bir zebân-ı hâl-ile
Nâle adlu şerh ider göynüklü sazım var-ıdı

serh kıl-:

1. **şerh kıl-:--sa, --m**

Gazel 3134

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açıklamak, ayrıntısına inerek açıklamak.

Şerh kılsam leylî zülfinün muṭavvel kışşasın
Cem' olur güş itmege bay u gedâlar başuma

şermendegî ol:

1. **şermendegî ol:-dı**

Gazel 3311

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Mahcup olmak, utanmak.

Mihr ü meh oldı cemâlünden senün şermendegî
Buldılar karşı gelüp saña maḳâm-ı bendegî

serr işle-:

1. **serr işle-:-me**

Gazel 3263

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Kötülük yapmak, fenalık etmek.

Sakın şerr işleme nefsiñe uyma
Ki soñra dimeyesin âh-ıla vây

sevki:

1. **sevkiyle:-i, -y, -le**

Gazel 3375

Mısra: 11

Ar. Gönül meyli, arzu.

Bu Muḥibbî ruḥları şevkiyle cānından geçer
Şem'-i ruḥsârūñ yakarsa yiridür pervāneyi

2. **şevküm:-üm**

Gazel 3322

Mısra: 8

Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

İtüm dise eger yâr sehv-ile ben ğaribe
Şevküm olup ziyâde göge atam külâhi

3. **şevküm:-üm**

Gazel 3341

Mısra: 3

Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Yandugumca nâr-i 'ışka artdı şevküm şu'lesi
İtmesem fark tañlamañ nūr-ıla miḥnet nârını

4. **şevkine:-i, -n, -e**

Gazel 3035

Mısra: 7

Arzu, heves.

Zerre gibi gün yüzi şevkine sergerdân olup
Giceler tâ şubḥa dek efgân iderdüm nây-ıla

5. **şevk-ile:-ile**

Gazel 3183

Mısra: 4

1. *Şiddetli arzu, istek, aşırı heves* 2. *Sevinç, neşe, keyif.*

'İşkın izhâr itdi dil gösterdi sînem dâğını
Şevk-ile sermest olup çâk-i ğirbân eyledi

6. **şevk-ile:-ile**

Gazel 3425

Mısra: 2

1. *Şiddetli arzu, istek, aşırı heves* 2. *Sevinç, neşe, keyif.*

Dilâ çün mevsim-i güldür mey-âlüd eyle dāmānı
İçüp şevk-ile ser-mest ol çeküp çâk it ğirbānı

7. **şevkine:-i, -n, -e**

Gazel 3310

Mısra: 9

İstek, heves, arzu.

Ruḥı şevkine kıl nâle Muḥibbî
Gör inler hîç turur mı 'andelîbi

8. **şevkine:-i, -n, --e**

Gazel 3117

Mısra: 7

Şiddetli arzu, aşk. II Işık, parıltı.

Gül yüzi şevkine kıl şubḥa deĝin âh u fiĝân
Gülşen içinde dilâ bülbülü gel lâl eyle

9. **şevkine**:--i, --n, --e

Gazel 3121

Mısra: 2

Şiddetli arzu, aşk. II Işık, parıltı.

Eyyâm-ı bahâr olsa yine güller açılsa
Gül şevkine gülşende kızıl müller açılsa

10. **şevkine**:--i, --n, --e

Gazel 3347

Mısra: 1

Şiddetli arzu, aşk. II Işık, parıltı.

Cân ider şem'-i ruhuñ şevkine pervaneligi
Dil kılur görse ser-i zulfünü divaneligi

11. **şevkine**:--i, --n, --e

Gazel 3394

Mısra: 5

Işık, parıltı, şavk.

Bezm-i hüsnünde ruhuñ şevkine dâyim cân u dil
Hâlî olmaz bir nefes efgân ider bülbül gibi

12. **şevkine**:--i, --n, --e

Gazel 3426

Mısra: 11

Işık, parıltı, şavk.

Küyuñda ruhuñ şevkine kim cân vire cânâ
Ol demde hemân Dâr-ı selâm ola maqâmı

13. **şevkuñ**:--uñ

Gazel 3197

Mısra: 3

1. Şiddetli arzu, istek, aşırı heves. 2. Sevinç, neşe, keyif. 3. Allah aşkı ile insan gönlünde meydana gelen coşkunluk.

Şevkuñ var-ısa gülşene var diñle sürüdü
Seyr eyle hezâr nâliš ü gülhâ-yı bahârı

14. **şevkuñ**:--uñ

Gazel 3245

Mısra: 9

1. Şiddetli arzu, istek, aşırı heves. 2. Sevinç, neşe, keyif. 3. Allah aşkı ile insan gönlünde meydana gelen coşkunluk.

İy Muhibbî yâra şevkuñ var-ısa bülbülleyin
Gül ruhın yâd eyleyüp her gice nâlân ol yüri

15. **şevkuñ**:--uñ

Gazel 3271

Mısra: 3

1. Şiddetli arzu, istek, aşırı heves. 2. Sevinç, neşe, keyif. 3. Allah aşkı ile insan gönlünde meydana gelen coşkunluk.

Şevkuñ var-ısa çın seher iy dil-i mahzûn
Var açıla gir seyr ide gülhâ-yı bahârı

şevket:

1. **şevketi**:--i

Gazel 3449

Mısra: 6

(Ar.) Büyüklük, görkemlilik.

Varıcak küyuña ‘uşşâkuñı gel eyleme red
Beglerüñ şevketi artar olıcak çok sipehi

2. **şevket**:

Gazel 3311

Mısra: 3

Büyüklük, ululuk, heybet, haşmet.

‘Âşık olmaz ‘ışk bazarında şevket bir pula
Bunlaruñ mergüb metâ‘ı ancak efgendegî

şevk-i ruh:

1. **şevk-i ruh**:--u, --nuñ

Gazel 3477

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgilinin yanağının parlaklığı.

Şevk-i ruhuñuñ fikri ser-â-ser dili yakdı
Şekker dehenüñ zikrile agzum suyu akdı

şevk-i ruhsâr:

1. **şevk-i ruhsâr**:--uñ, --la

Gazel 3060

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgilinin yanağına duyulan arzu.

Şevk-i ruhsârıñla bülbül gibi her şeb tâ seher
Bu Muhibbî eyledi efgân efgân üstine

2. **şevk-i ruhsâr**:--ın, --a

Gazel 3207

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

1. Yanağın arzusu. 2. Yanağın parlaklığı.

İy Muhibbî şevk-i ruhsârına karşı her seher
Gül kabâsın çâk ider çâk-i girîbânım gibi

şevdâ:

1. **şevdâ-y-ıla**:--y-ıla

Gazel 3035

Mısra: 10

Divane, müptelâ.

İy gönül Mecnûn gibi küy-ı harâbât ehli ol
Tâ kıyâmet añıla aduñ senüñ şevdâ-y-ıla

2. **şevdâ**:

Gazel 3337

Mısra: 2

*Aşkın çokluğundan aklı başından gitmiş,
kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış (kimse),
çılgın, dîvâne, meczup.*

Olsa idüm 'ışkuñ ile zâr u rüsvâ kâşki
Hem-çünân dîvâneler haylinde şeydâ kâşki

3. şeydâsı:-sı

Gazel 3452

Mısra: 3

*Aşkın çokluğundan aklı başından gitmiş,
kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış (kimse),
çılgın, dîvâne, meczup.*

Görse her kanda güzel olur anuñ şeydâsı
Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i âvârecügi

4. şeydâ:

Gazel 3070

Mısra: 2

*(Aşk sebebiyle) Aklını yitirmiş, deli divane
olmuş, çılgın (kimse). II Âşık.*

Sâye saldı her taraf çün servler âb üstine
Vahtidür şeydâ gönül gelseñ mey-i nâb üstine

5. şeydâ:

Gazel 3458

Mısra: 2

*(Aşk sebebiyle) Aklını yitirmiş, deli divane
olmuş, çılgın (kimse). II Âşık.*

Dime yok küy-i melâmet içre ben rüsvâ gibi
Hey neler var bu cihânda sen dili şeydâ gibi

6. şeydâ:

Gazel 3474

Mısra: 8

*(Aşk sebebiyle) Aklını yitirmiş, deli divane
olmuş, çılgın (kimse). II Âşık.*

Gitmedi başuñdan iy dil zülfinüñ sevdâsı âh
Bilmedüm dîvâne mi yâhüd bu dil şeydâ mı ki

sevdâ evle:

1. şeydâ eyle:-di

Gazel 3297

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Aşkın çokluğundan aklı başından gitmiş,
kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış (kimse),
çılgın, dîvâne, meczup olmak.*

'İşk câmın cür'asın sundı baña nüş eyledüm
Zü-fünün-ı 'akldum gör nice şeydâ eyledi

2. şeydâ eyle:-di

Gazel 3475

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deli etmek, çıldırtmak.

Leylî-i zülfin dil-i Mecnün'ı şeydâ eyledi
'İşk zencîrin takup boynuma rüsvâ eyledi

sevdâ evle:-

1. şeydâ eyle:-di

Gazel 3282

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Delirtmek, çıldırtmak.

Câm-ı 'ışk[1] nüş idüp içdi maḥabbet cür'asın
Zü-fünün 'âkil iken mecnünî şeydâ eyledi

sevdâ gönül:

1. şeydâ gönül:

Gazel 3123

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deli gönül.

Tolaşaldan bir perî-rü zülfinüñ sevdâsına
N'eyleyem şeydâ gönül vardukça Mecnün olmadı

sevdâ ol:-

1. şeydâ ol:-alı

Gazel 3051

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çılgın, divane, meczup olmak.

Çâk-i pîreher ider olalı şeydâ lâlê
Bâde nüş ideli oldu yine rüsvâ lâlê

sevdâlg:

1. şeydâlgı:-ı

Gazel 3239

Mısra: 2

*Şeydâ olma durumu, aşkın çokluğundan aklı
başında olmama, dîvânelik.*

Her gün eyler çün tefâvüt ol gülün zîbâlgı
Dem dem artsa tañ midur bu gönlümün şeydâlgı

sevdâvî ol:-

1. şeydâvî ol:-mı, -am

Gazel 3224

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Deli, çılgın (gibi) olmak.

Olmuşam ben ğam-ı 'ışkuñla senüñ şeydâvî
Tınmam 'âr-ıla nâmûs olup rüsvâyî

sevḥ:

1. şeyḥ:

Gazel 3412

Mısra: 10

1. Yaşlı adam, ihtiyar. 2. Bir tekke veya zaviyede reislik eden ve müritleri bulunan kimse.

İçdi çün la'1-i lebûñ cür'asını
Şeyh iken bu Muhibbî şâb oldu

şeyh ü şâb:

1. **şeyh ü şâb:--da**

Gazel 3072

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İhtiyar ve genç; herkes.

İy Muhibbî 'ışk bir gevherdür eksük olmasun
Kıymetin bilür bunuñ yok kimse şeyh ü şâbda

sev-lillâh:

1. **şey-lillâh:**

Gazel 3365

Mısra: 7

"Allah için bir şey" anlamında istek sözü.

Kapuña geldi meger şey-lillâh pîr-i felek
Ay u günden eline almış dutupdur nân iki

sev-li'llâh için:

1. **şey-li'llâh için:**

Gazel 3116

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah rızası için istenen bir şey.

Gelmişem dervâze-i hüsnüñe şey-li'llâh için
Büse ihsân eylegil salma beni ferdalara

şeytân:

1. **şeytândan:--dan**

Gazel 3254

Mısra: 6

1. Meleklerin başı ve hocası olduğu halde isyan edip Allah'ın emirlerine karşı geldiği için huzurdan kovulan ve rahmetten uzak kalan âsî varlık, iblis. 2. Bu varlığın devâmı olarak insanda bulunan ve ona musallat olup doğru yoldan uzaklaştıran, dâima fenâlığa, isyâna teşvik eden kötü kuvvet.

Eyü 'amel kılmaga cehd it hayr u şerri fark kıl
Kurtarasın tâ ki şeytândan bugün imânuñı

2. **şeytândan:--dan**

Gazel 3410

Mısra: 4

1. Meleklerin başı ve hocası olduğu halde isyan edip Allah'ın emirlerine karşı geldiği için huzurdan kovulan ve rahmetten uzak kalan âsî varlık, iblis. 2. Bu varlığın devâmı olarak insanda bulunan ve ona musallat olup doğru yoldan uzaklaştıran, dâima fenâlığa, isyâna teşvik eden kötü kuvvet.

Mihrüñi sînemde saklarsam ne tañ ağıyardan
Kişi lâ-büd sakınur şeytândan imânuñı

3. **şeytâna:--a**

Gazel 3479

Mısra: 12

1. Meleklerin başı ve hocası olduğu halde isyan edip Allah'ın emirlerine karşı geldiği için huzurdan kovulan ve rahmetten uzak kalan âsî varlık, iblis. 2. Bu varlığın devâmı olarak insanda bulunan ve ona musallat olup doğru yoldan uzaklaştıran, dâima fenâlığa, isyâna teşvik eden kötü kuvvet. 3. Rakip.

Cennet-i küyünda iken dūr kılduñ sen beni
İy rakîb-i rû-siyeh şeytâna beñzetdüm seni

şeytân ol-:

1. **şeytân ol-:--ur**

Gazel 3226

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şeytan(Meleklerin başı ve hocası olduğu halde isyan edip Allah'ın emirlerine karşı geldiği için huzurdan kovulan ve rahmetten uzak kalan âsî varlık, iblis.) olmak, şeytanlaşmak.

Kem nazarla zâhidâ bakma iñende 'âşıka
'Ucb-ıla şeytân olur bir kişi görse kendini

şikâf ol-:

1. **şikâf ol-:--dı**

Gazel 3067

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yarılmak, parçalanmak.

Bu Muhibbî sînesi oldu maħabbetden şikâf
Beñzer ol arzâ hâretden ki yir yir çâk ola

şikâr:

1. **şikârında:--ı, -n, -da**

Gazel 3438

Mısra: 4

Av; değerli, ender bulunan şey II elde edilen, kazanılan şey.

Ol hümâyı bâl-i himmetle şikâr itsem ne tañ
'Âciz olmaz çün şikârında toganuñ yügrügi

şikâr evle-:

1. **şikâr eyle-:--dı**

Gazel 3225

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avlamak, yakalamak, ele geçirmek.

Bir bakışıyla eyledi murğ-ı dili şikâr
San şahin aldı pençesine bir kebüter

şikâr eyle:

1. şikâr eyle:-y, -e

Gazel 3342

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avlamak.

Himmatüm bâzı didüm eyleye ‘Ankâ’yı şikâr
İltür-idüm sözüm ilerü gel bir şâl beni

şikâr id:

1. şikâr id:-elden

Gazel 3496

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avlamak.

Himmatüm bâzı idelden Kâf-ı ‘Ankâ’yı şikâr
Didiler var-ısa budur lâ-mekânüñ yügrügi

şikâr it-:

1. şikâr it:--me, --ñ

Gazel 3100

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Avlamak, ele geçirmek; kendine aşık etmek,
gönlünü çelmek.*

Ol hümâ yüksek uçarsa gönlümün şahbâzını
Dest-i himmetle salup anı şikâr itmeñ nice

2. şikâr it:--se, --m

Gazel 3105

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Avlamak, ele geçirmek; kendine aşık etmek,
gönlünü çelmek.*

Sen hümâyı bâz-ı himmetle şikâr itsem ne tañ
Çünkü pervâz eylemek gelmiş ezelden şanuma

3. şikâr it:-di

Gazel 3188

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avlamak, yakalamak, ele geçirmek.

Gürbe iken katumda şîr ü peleng
Bir gözi âhü beni şikâr itdi

şikâr it:

1. şikâr it:-se, -m

Gazel 3438

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avlamak.

Ol hümâyı bâl-i himmetle şikâr itsem ne tañ
‘Aciz olmaz çün şikârında toganuñ yügrügi

şikâr kıl:

1. şikâr kıl:-dı

Gazel 3497

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Avlamak.

Sen hümâyı şahbâz-ı himmetüm kıldı şikâr
Kâf-ı ‘ışkuñ hem-cenâh olmaz baña ‘Ankâları

şikâvet eyle:

1. şikâyet eyle:-me

Gazel 3339

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Durumundan yakınmak, sızlanmak,
memnuniyetsizliğini ifade etmek.*

Añuban eksüklügün iy dil şikâyet eyleme
Ehl-i dil dâyim arar leyl ü nehâr eksüklügi

2. şikâyet eyle:

Gazel 3252

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Durumundan yakınmak, sızlanmak,
memnuniyetsizliğini ifade etmek.*

‘Aşık mıdır ki isteye yârûñ vefâsını
Yâhüd şikâyet eyle añup cefâsını

şikâyet id-:

1. şikâyet id:-e, -y, -im

Gazel 3234

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*1. Durumundan yakınmak, sızlanmak,
memnuniyetsizliğini ifade etmek. 2. Birinin yaptığı,
doğru olmayan veya kendisine doğru gelmeyen
şeyleri söz veya yazı ile bir kimseye veya bir makâma
bildirmek.*

Cânımı mest ü harâb itdi lebün keyfiyeti
Bilmezem kime şikâyet ideyim derdüm katı

şikâvet it:

1. şikâyet it:-me, -y, -em

Gazel 3301

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Durumundan yakınmak, sızlanmak,
memnuniyetsizliğini ifade etmek.*

Cefâlar idesin câna şikâyet itmeyem senden
Kabûlüm her ne gönderseñ dimem bu dil zebün oldı

şiken:

1. şikeni:-i

Gazel 3262

Mısra: 4

Büklüm, kıvrım.

Kanımı nüş idüben seng-i cefâ ile sıduñ
Nüş-ı mey eyleyüben şîşe-i gönülüm şikeni

şikest eyle-:

1. şikest eyle-:--r

Gazel 3003

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmak, parçalamak.

Şikest eyler irak ol iy dil andan
Ki sensin şîşe ol bir seng-i hâra

şikest id-:

1. şikest id-:--er, --se

Gazel 3073

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmak.

Seng-i cefâ atup yâr başuñ şikest iderse
Ser dönderüp kaçurma rızâ-ı yârı gözle

şikest ol:

1. şikest ol:-sa

Gazel 3401

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Kelle) Uçmak, (baş) gitmek.

Ser-i Mecnûn şikest olsa ‘aceb mi
Sınışdur kâsesin in‘âm-ı Leylî

şikest ol-:

1. şikest ol-:--dı

Gazel 3126

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırılmak.

Oldı benfşe hâtırı mey maḥzûn dili şikest
Bir dem muşâhib olmadı sen saçı sünbüle

şikeste:

1. şikeste:

Gazel 3377

Mısra: 6

Kırgın, kırılmış.

Gonca gibi saklaram sînemde peykânûñ şehâ
Bu şikeste gönülümün çün ol olupdur merhemi

şimden girü:

1. şimden girü:--den

Gazel 3025

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Artık, bundan sonra.

Görmedün çünki Muḥibbî benî âdemde vefâ
Taglara düş yüri şimden girü hayvânlar-ıla

2. şimden girü:

Gazel 3054

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Artık, bundan sonra.

Dün gece şem‘-i hüsnine yandı kül oldı cân u dil
Şimden girü ta‘lim idem yanmaḳlığı pervâneye

3. şimden girü:

Gazel 3074

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Artık, bundan sonra.

Zülf-i pîç-â-pîçini dilber bıraktı güşına
Âh kim şimden girü feryâd degmez güşına

4. şimden girü:

Gazel 3001

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bundan sonra.

Gün yüzüñ virdi şeref geldi bu ben hâk üstine
Pâ kosam şimden girü tañ midur eflâk üstine

5. şimden girü:

Gazel 3410

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bundan sonra, Bundan böyle.

Dilberün ḳaddi Muḥibbî serv ḥaddi gül yiter
N’eylerem şimden girü ben gülşenün seyrânını

6. şimden girü:

Gazel 3421

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Artık, bundan sonra.

Zülfünün bendine bend eyle Muḥibbî’yi didüm
Didi şimden girü uslan koya dîvânalığı

7. şimden girü:

Gazel 3037

Mısra: 10

Kelime Tipi: -
Artık, bundan sonra.

İy Muhibbî benî âdemde vefânûñ adı yok
Taglara düş yüri şimden girü hayvânlar-ıla

8. **şimden girü:**
Gazel 3148
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bundan sonra, şu andan itibâren.

İy Muhibbî kanda gitsem iki cüdur gözyaşı
Kalmadı şimden girü hâcet türâbuñ aynına

9. **şimden girü:**
Gazel 3157
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bundan sonra, şu andan itibâren.

Örgendi gönül cevri ü cefâsına nigârûñ
Şimden girü meyl eylemezem mihr ü vefâya

10. **şimden girü:**
Gazel 3392
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Artık, bundan sonra.

Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yâr dağı
Baña şimden girü raşm eyleye agyâr dağı

şimdi:

1. **şimdi:**
Gazel 3061
Mısra: 10
1.İçinde bulunulan zaman, devir. 2.Artık.

Metâ'-ı derdi alduñ naqd-i cânâ
Muhibbî assı itdüñ şimdi uşta

2. **şimdi:**
Gazel 3307
Mısra: 2
1.İçinde bulunulan zaman, devir. 2.Artık.

Geçdi dirîğ guşsa ile 'ömr-i cevânı
Surh idi ezel şimdi bulup çehre hâzânı

3. **şimdi:**
Gazel 3377
Mısra: 9
1.İçinde bulunulan zaman, devir. 2.Artık.

Şimdi bildüm hicr elinden öldürür bu ğam beni
Ger şehid-i 'ışk olam dutmañ benümçün mâtemi

4. **şimdi:**
Gazel 3386
Mısra: 5
1.İçinde bulunulan zaman, devir. 2.Artık.

Şimdi bürün oldum-ısa dergihinden ol şehûñ
İtleri içinde bir vakt hayli nâmun var-ıdı

5. **şimdi:**
Gazel 3389
Mısra: 10
1.İçinde bulunulan zaman, devir. 2.Artık.

Ol kemân-ebri gelüp didi Muhibbî yârûñam
Şimdi bildüm yâr-ımıñ hergiz gümânum kalmadı

6. **şimdi:**
Gazel 3398
Mısra: 6
1.İçinde bulunulan zaman, devir. 2.Artık.

Niçe yıldur kim bu dil bağlayup iħrâm-ı ğamı
Şimdi irdi Ka'be-i küyuña kurbân kıl beni

7. **şimdi:**
Gazel 3404
Mısra: 10
1.İçinde bulunulan zaman, devir. 2.Artık.

Meclis içre yine dilber büse in'âm eyledi
İy Muhibbî şimdi mi gördüñ anuñ ihsânını

8. **şimdi:**
Gazel 3086
Mısra: 12
*"İçinde bulunulan zaman dilimi, şu an"
anlamlarında kullanılan zaman zarfı.*

Bilmez idüm 'ışk ben âsân sanurdum döstlar
Şimdi bildüm key katı düşvâr imiş geldi başa

9. **şimdi:**
Gazel 3100
Mısra: 10
*"İçinde bulunulan zaman dilimi, şu an"
anlamlarında kullanılan zaman zarfı.*

Sırr-ı 'ışkı sînem içre niçe yıllar saklayup
Âh-ıla bir demde şimdi âşikâr itmeñ nice

10. **şimdi:**
Gazel 3367
Mısra: 6
*"İçinde bulunulan zaman dilimi, şu an"
anlamlarında kullanılan zaman zarfı.*

Önce Mecnûn ile Ferhâd'ı karagula salup
Yürürem şimdi benem 'ışk ilinüñ pâdişehi

11. **şimdi:**
Gazel 3278
Mısra: 12
Bu çağda, bu zamanda, şimdi.

Pür gerek ola tolu hikmet ile maħzen-i dil
Añmañ şimdi zamân halkı gibi içi boşı

şimdiden girü:

1. **şimdiden girü:**

Gazel 3125

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Bundan sonra, bundan böyle, artık.

Dirġā ‘aqlımı aldı benüm bir gözleri ala
Muġarrer şimdiden girü olur işüm gücüm nāle

2. **şimdiden girü:--den**

Gazel 3141

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bundan sonra, bundan böyle, artık.

Kaldı dil deşt-i belā içre çü Mecnün şıfat
Şimdiden girü Muġibbī ġamı sen zād eyle

3. **şimdiden girü:**

Gazel 3161

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bundan sonra, şu andan itibaren.

Düşdi gönlüm bir perinün zülf-i ‘anber-bārına
Tevbe kıldı şimdiden girü şalāhuñ kārına

şimsād:

1. **şimsādını:-i, -n, -t**

Gazel 3464

Mısra: 4

Şimşir ağacı II. Sevgilinin boyu.

Āhir olsun göreyin tūbī gibi ol ser-nigün
Kim ki teşbīh eyleye serve kadūñ şimsādını

şî’r:

1. **şî’rūñ:-üñ**

Gazel 3022

Mısra: 9

Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz.

Demürden pençedür şî’rūñ Muġibbī
Bozılmaz aña kimdür ura pençe

2. **şî’rine:-ine**

Gazel 3005

Mısra: 11

Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz.

Dirler Muġibbī şî’rine ol dem lisān-ı ġayb
Bekrī ma’ānī sözlerini ger raġam kıla

şî’r:

1. **şî’rinde:-in, -de**

Gazel 3253

Mısra: 12

Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz.

Muġibbī nazmuñı görüp diye elbette nazm ehli
Bu fikr ü bikri şî’rinde hemān ancak zahīr itdi

2. **şî’ri:-i**

Gazel 3091

Mısra: 9

*Şiir, edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz,
manzume.*

Bî-fikr ü te’emmül didi bu şî’ri Muġibbī
Bilmek dileyen ġālını ursun buña pençe

3. **şî’rūmi:-üm, -i**

Gazel 3124

Mısra: 13

*Şiir, edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz,
manzume.*

İşidüp şî’rūmi ehl-i mahabbet
Yazalar levġ-i dilde tāze tāze

4. **şî’r:**

Gazel 3111

Mısra: 9

*1. Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin
uyumundan ve âhenginden faydalanarak etkili bir
şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen
edebî eser. 2. Manzume.*

Şî’r ara aındı Muġibbī yine leylī saçuñı
Ola mecnün naẓar iden kişi dīvānumuza

5. **şî’rini:-i, -n, -i**

Gazel 3250

Mısra: 10

*1. Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin
uyumundan ve âhenginden faydalanarak etkili bir
şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen
edebî eser. 2. Manzume.*

Her ne söz söyler Muġibbī hep ġaġıġatdūr sözi
Güş kılsa şî’rini taġsīn iderdi Mevlevī

6. **şî’r:**

Gazel 3270

Mısra: 9

*1. Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin
uyumundan ve âhenginden faydalanarak etkili bir
şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen
edebî eser. 2. Manzume.*

Şî’r anuñçün buldı melāġat Muġibbī’ nūñ
Gitmez dilinden olup şî’rīn şeker ġoşı

7. **şî’rini:-i, -n, -i**

Gazel 3318

Mısra: 9

*1. Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin
uyumundan ve âhenginden faydalanarak etkili bir
şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen
edebî eser. 2. Manzume.*

Dirler Muhibbî şî'rini kuş diline beñzer hemân
Fehm eylemez ma'nâsını her kim Süleymân olmadı

8. şî'rini: -i, -n, -i

Gazel 3365

Mısra: 13

1. Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin uyumundan ve âhenginden faydalanarak etkili bir şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen edebî eser. 2. Manzume.

Bu Muhibbî şî'rini gören kemâle irdügin
Bir sanurduk didi beñzer var-ı mış Selmân iki

9. şî'rünü: -üñ, -i

Gazel 3469

Mısra: 9

1. Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin uyumundan ve âhenginden faydalanarak etkili bir şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen edebî eser. 2. Manzume.

Muhibbî şî'rünü bülbül ser-âğâz itse gülşende
İşidüp ehl-i hâl olan diye tahsîn ü şâbâşı

10. şî'rini: -i, -n, -i

Gazel 3213

Mısra: 10

1. Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin uyumundan ve âhenginden faydalanarak etkili bir şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen edebî eser. 2. Manzume.

Her ne söz söyler Muhibbî hep haķikatdür sözi
Güş kılşa şî'rini tahsîn iderdi Mevlevî

11. şî'rüm: -üm

Gazel 3490

Mısra: 11

Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin uyumundan ve âhenginden faydalanarak etkili bir şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen edebî eser.

Çerâğı süz-ı Hüsrev'den yakarsa tañ mıdur şî'rüm
Gazel tarzında çün gözler hemîşe tarz-ı Selmân'ı

şîr:

1. şîr:

Gazel 3114

Mısra: 10

Süt.

Dil Muhibbî gözümün yaşı için nâle kılur
Şîr umup zârî kılur tıfl gibi dâyesine

2. sır:

Gazel 3407

Mısra: 9

Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.

Bu Muhibbî tevbe itmişdür meye ol vaķt sır
Sâķi-i gül-ruķ ide ibramı bayram irtesi

3. sırdı: --dı

Gazel 3133

Mısra: 9

Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.

Muķarrer tevbeyi sırdı Muhibbî nüş idüp cāmı
Şu gönlümden geçen gibi baña bir gül'izâr olsa

4. şîr:

Gazel 3076

Mısra: 8

Aslan.

Çeşmün var iken kim irişe genc-i vişâle
Yol bulma aña müşkil olur şîr arasında

5. şîrem: -em

Gazel 3227

Mısra: 7

1. Aslan. 2. Cesur, yiğit, kahraman kimse.

Geh ruķ-ı zerd-ile şîrem gâh dâğumla peleng
Tohdur şîr ü pelenglerle bu 'ışķuñ bişesi

şî'r ara:

1. şî'r ara:

Gazel 3312

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şîri süsleyen, ziynetlendiren (şîir ustası) // şîir (vadisi) arasında, içinde.

Şî'r ara şâ'ir iseñ gel bakma tarz-ı selefi
Yime hayvân şîfat dile gelen her 'alefi

şîr it-:

1. şîr it-: --me, --se

Gazel 3079

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aslan yapmak. Aslan gibi yapmak.

Bulur idüm genc-i hüsüne nigāruñ dest-res
Zülfini mār eyleyüp çeşmin eger şîr itmese

şîr ü peleng:

1. şîr ü peleng:

Gazel 3177

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aslan ve kaplan.

Bile alup gitmedi 'ışķı bilün Ferhād u Kays
Tohdur şîr ü peleng ile bu 'ışķuñ bişesi

2. **şîr ü peleng:**

Gazel 3188

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aslan ve kaplan.

Gürbe iken katumda şîr ü peleng
Bir gözi âhû beni şikâr itdi

3. **şîr ü peleng:-ler, -le**

Gazel 3227

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aslan ve kaplan.

Geh ruḥ-ı zerd-ile şîrem gâh dâğumla peleng
Tolidur şîr ü pelenglerle bu 'ışkuñ bîşesi

şîrâne:

1. **şîrâne:**

Gazel 3340

Mısra: 11

Aslana yakıştır tarzda, aslanca.

Şîrâne gözün her kaçan cāna kaşdı ide
Kalur mı 'aceb kimsenenün dilde tākati

şî'r-i dehlevî:

1. **şî'r-i dehlevî:**

Gazel 3213

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dehlevî'nin şiiri. (Emir Hüsrev Dehlevî:

Hindistan'da yaşayan Türk asıllı şair, tarihçi ve mutasavvıf.)

Yanuma geldi seḫergeḫ çünkü dehrün ḫusrevi
Bülbül âgâz itdi aña karşı şî'r-i Dehlevî

şî'r-i dil-keş:

1. **şî'r-i dil-keş:-dür**

Gazel 3290

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlü cezbeden şiir.

Şî'r-i dil-keşdür Muḫibbî işiden eyler sürür
Vaḫtidür eyle müşerref nazm-ıla aḫbâbuñı

2. **şî'r-i dil-keş:-i**

Gazel 3456

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlü cezbeden şiir.

Terennümlerle ḫâletler dilersen kim vire bezme
Bu şî'r-i dil-keşi öğret ki tâ muḫrib çala 'üdi

şî'r-i dil-pesend:

1. **şî'r-i dil-pesend:-e**

Gazel 3296

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönle hoş gelen, gönlün beğendiği şiir.

Muḫibbî uşbu şî'r-i dil-pesende
Nazîre dinmeye gezse âfâkı

şî'r-i muḫibbî:

1. **şî'r-i muḫibbî:-y, -i**

Gazel 3423

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Muḫibbî'nin şiiri.

Gördi şarrâf-ı cihân şî'r-i Muḫibbî'yi didi
Kıymet-i cevher[i] bu nazm-ı güher-bâr sıdı

şîr-i neri:

1. **şîr-i neri:-i**

Gazel 3056

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Erkek aslan II cesur, kahraman kimse.

İy Muḫibbî göz yaşı iki taraf zencîr olup
Şâh-ı 'ışkuñ yidilür şîr-i neri oldum yine

şî'r-i pehlevî:

1. **şî'r-i pehlevî:**

Gazel 3250

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Pelevi şiiri/ Pehlevince şiir.

Bâğa geldi şubḫ-dem gül oldu dehrün ḫusrev'i
Bülbül âgâz itdi aña karşı şî'r-i Pehlevî

şî'r-i pür-süz:

1. **şî'r-i pür-süz:-uñ, -la**

Gazel 3222

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakıcı olan, gönülleri yakıp kavuran şiir.

İy Muḫibbî şî'r-i pür-süzüñla yakduñ 'âlemi
Ol sebebdendür ki böyle süzinâk itdün beni

şî'r-i sâde:

1. **şî'r-i sâde:**

Gazel 3442

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sade şiir (süs ve zorlamadan uzak, açık ve anlaşılır).

Muhibbî sâde işdür şî'r-i sâde
Olıcak ol gerekdür künde-kârî

şî'r-i süzinâk:

1. **şî'r-i süzinâk:-i**

Gazel 3435

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakıcı şîirler, âşğın yaşadığı aşktan dolayı içinde bulunduğu acı, üzüntü, ayrılık gibi duyguları anlatan ve okuyanı, dinleyeni derinden etkileyen şîirler.

Muhibbî uşbu şî'r-i süzinâki
Yazarken yandı nâme hâme düşdi

şî'r-i süznâk:

1. **şî'r-i süznâk:-i**

Gazel 3432

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yakıcı şîirler, âşğın yaşadığı aşktan dolayı içinde bulunduğu acı, üzüntü, ayrılık gibi duyguları anlatın ve okuyanı, dinleyeni derinden etkileyen şîirler.

Her kim Muhibbî gördi bu şî'r-i süznâki
Dir Hüsrev'e irişmiş andan yakar çerâğı

şîrîn:

1. **şîrîn:**

Gazel 3121

Mısra: 3

1. Şîrin, tatlı 2. Ferhad u Şîrin hikayesindeki kadın kahraman.

Şîrîn lebinün yâdına bir 'ışk eri olsa
Cân terkin urup râh-ı belâ içre seçilse

2. **şîrîn:**

Gazel 3288

Mısra: 5

1. Şîrin, tatlı 2. Ferhad u Şîrin hikayesindeki kadın kahraman.

Lezzeti şîrîn lebi güftârını gönül didi
Allâh Allâh kudretinden bir şeker-güftâr idi

3. **şîrîn:**

Gazel 3424

Mısra: 3

1. Şîrin, tatlı 2. Ferhad u Şîrin hikayesindeki kadın kahraman.

Şîrîn lebüne beñzemese zerrece iy döst
Bu hürmet ü bu kadri şeker kanda bulaydı

4. **şîrîn:**

Gazel 3433

Mısra: 3

1. Şîrin, tatlı 2. Ferhad u Şîrin hikayesindeki kadın kahraman.

Bâdeye telh dime sun berü şîrîn içelüm
Yâduña nüş idelüm sun tolusın sağrâkı

5. **şîrîn:**

Gazel 3481

Mısra: 6

1. Şîrin, tatlı 2. Ferhad u Şîrin hikayesindeki kadın kahraman.

Dir idüm küh-ı belâda çekdügüm bir bir aña
Ol lebi şîrîn şeker-güftârı görsem bir dağı

6. **şîrîn:**

Gazel 3086

Mısra: 5

1. Şîrîn: Hüsrev (Ferhad) ile Şîrin hikayesinin kadın kahramanı. 2. Tatlı, hoş, latif.

Bir lebi şîrîn firâkından belâ kühında âh
Urmışam Ferhâd-veş başımı ben daşdan daşa

7. **şîrîn:**

Gazel 3084

Mısra: 8

"Hüsrev ile Şîrin" yahut "Ferhat ile Şîrin" hikayesinin kadın kahramanı.

Kühkenlik eyler idüm ben belâ kühında âh
Bî-sütün'ı kesmedin Ferhâd Şîrîn nâmına

8. **şîrîn:**

Gazel 3230

Mısra: 10

"Hüsrev ile Şîrin" yahut "Ferhat ile Şîrin" hikayesinin kadın kahramanı.

Sen beni öldürmeyince derd ü gamla añmaduñ
Ölmeyince añmadı Şîrîn dağı Ferhâd'ını

9. **şîrîne:-e**

Gazel 3141

Mısra: 5

Tatlı, hoş. II Hüsrev ü Şîrin hikayesinin kadın kahramanı.

Cân nisâr eyle lebi şîrîne Ferhâd gibi
İşk yolında yûri sen dağı bir ad eyle

10. **şîrîn:**

Gazel 3187

Mısra: 5

Ferhad ile Şîrin hikâyesinin kadın kahramanı. II Tatlı.

Cevâb aldı meger şîrîn lebünden
Bu dil Ferhâd-veş taglara düşdi

11. **şîrîn:**

Gazel 3122

Mısra: 4

"Hüsrev ile Şirin" yahut "Ferhat ile Şirin"
hikâyesinin kadın kahramanı. II Sevgili.

Görün derdiyle cân virdi belâda kühken âhir
Terahhüm itmedi Şîrin gelüp bî-çâre Ferhâd'a

12. şîrîn:

Gazel 3087

Mısra: 2

"Hüsrev ile Şirin" yahut "Ferhat ile Şirin"
hikâyesinin kadın kahramanı. II Tatlı.

Bir perî peyker kamer-ruhsâr sevdüm tâzece
Bir lebi şîrîn şeker-güftâr sevdüm tâzece

13. şîrîn:

Gazel 3097

Mısra: 3

"Hüsrev ile Şirin" yahut "Ferhat ile Şirin"
hikâyesinin kadın kahramanı. II Tatlı.

Kim ki şîrîn lebüne dil vire Ferhâd-şıfat
Yakalar çâk idüben dâmen-i kühsâra düşe

14. şîrîn:

Gazel 3358

Mısra: 4

"Hüsrev ile Şirin" yahut "Ferhat ile Şirin"
hikâyesinin kadın kahramanı. II Tatlı.

Eger Leylî degülse ol neden ben aña Mecnûnam
V'eger Şîrin olmasa bu dil olmazdı Ferhâd'ı

15. şîrîn:

Gazel 3426

Mısra: 13

"Hüsrev ile Şirin" yahut "Ferhat ile Şirin"
hikâyesinin kadın kahramanı. II Tatlı.

Şîrîn lebüñüñ zîkrini tekrâr Muhibbî
Kılduğı için kand ü nebât oldu kelâmı

16. şîrîn:

Gazel 3270

Mısra: 10

"Ferhat ile Şirin" hikâyesinin kadın kahramanı.
Ermen melikesi Mehin Banu'nun yeğeni olup
yaşadıkları lirik ve dramatik aşktan sonra Hüsrev'in
mezarı başında canına kıymıştır. || Divan
edebiyatında kelimenin tatlı, sevimli anlamıda
genellikle tevriyelere mesned teşkil eder.

Şi'r anuñçün buldı melâhat Muhibbî'nüñ
Gitmez dilinden olup şîrîn şeker hõşı

şîrîn dehen:

1. şîrîn dehen:

Gazel 3264

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tatlı ağızlı, tatlı dilli, dudakları tatlı olan
sevgili.

Ben dağı küh-ı gamı kesmekte iy şîrîn dehen
Anı ki ben eyledüm 'âlemde Ferhâd itmedi

şîrîn-zebânuñ lebi 'ışkına:

1. şîrîn-zebânuñ lebi 'ışkına:

Gazel 3006

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tatlı dilli (olanın) dudağı aşkına.

Sen lebi şîrîn-zebânuñ 'ışkına
Küh-ı gamda dil özin Ferhâd ide

şîse:

1. şîşe:

Gazel 3170

Mısra: 4

Camdan yapılmış, ağız dar uzunca kap.

Ciger kanıyla bagrum hûn eyle
Doludur dîdelerden iki şîşe

2. şîşesi:-si

Gazel 3177

Mısra: 8

Camdan yapılmış, ağız dar uzunca kap.

Kim ki gözler 'âr u nâmûsı aña 'âşık dimeñ
'Âşıkun şingun gerek her lahza gönli şîşesi

3. şîşe:

Gazel 3408

Mısra: 10

Ağız dar cam kap.

Redd eyleme cânâ kapuña gelse Muhibbî
Tuñfe getürür çeşmi iki şîşe gülâbı

4. şîşe:

Gazel 3003

Mısra: 6

Camdan yapılmış, ağız dar uzunca kap. || Dil
bağlamında cam gibi kırılğan ve hassas kalp.

Şikest eyler irak ol iy dil andan
Ki sensin şîşe ol bir seng-i hâra

5. şîşesi:-s, -i

Gazel 3227

Mısra: 4

1. İçine su ve her türlü sıvı madde konan,
camdan çeşitli biçim ve büyüklükte, boyu enine göre
çok daha uzun, ağız kısmı dar kap. 2. Fıtıl veya
mumun yandığı zaman rüzgârdan etkilenmemesi için
gaz lambalarına ve şamdanlara geçirilen camdan
koruyucu. 3. Cam, sırça.

Eşk-i çeşmümden yine cûlar revân oldu benüm
Anuñ-ıçundur ki sınışırdur bu gönüm şîşesi

şîşe-i çarh:

1. **şîşe-i çarh:**

Gazel 3406

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Feleğin şişesi, dönen şişe.

Olsa kumlar sağışınca 'ömrüne hadd ü 'aded
Gelmeye bu şişe-i çarh içre bir sâ'at gibi

şîşe-i gönül:

1. **şîşe-i gönül:-üm**

Gazel 3262

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül şişesi. || Şarap.

Kanımı nüş idüben seng-i cefâ ile sıduñ
Nüş-ı mey eyleyüben şişe-i gönülüm şikeni

2. **şîşe-i gönül:-üm, -i**

Gazel 3312

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül şişesi. || Şarap.

Şîşe-i gönülümü sı göz yaşımı ister isen
Dür kaçan hâşıl olur sımayalar ger şadefi

şîşe-i nâmüs:

1. **şîşe-i nâmüs:-ı, -n, -ı**

Gazel 3292

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Onur, hayşiyet namus şişesi.

'Arz ider şüff dem-â-dem hırka-i sâlûsını
Yirlere çalmaz sakınur şişe-i nâmüsünü

2. **şîşe-i nâmüs:-uñ, -ı**

Gazel 3320

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Onur, hayşiyet namus şişesi.

Âteşe yak zâhidâ gel hırka-i sâlûsuñı
Taşlara çal gel uşat bu şişe-i nâmüsuñı

şitâb eyle-:

1. **şitâb eyle:-r, -se, -ñ**

Gazel 3238

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Acele etmek, seğırtmek.

Ecel gibi gelüp hañtı beni öldüriser âhir
Dilâ gün yüzünü görmege eylesen şitâb evlâ

şive:

1. **şivesin:-si, -n**

Gazel 3259

Mısra: 5

1. Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, edâ, işve. 2. Tarz, tavır.

'İşkuñ ne bilsün şivesin ol zâhid-i halvet-nişin
Hiç öykünür mi cilve-i fâvüsa murğ-ı hânegî

şöhret kapısı:

1. **şöhret kapısı:**

Gazel 3409

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şöhret kapısı; ünlenmenin/meşhur olmanın başlangıcı, yolu.

İy Muhibbî ger melâmet itse zâhid gam degül
Çün ezel açılmadı 'uşşâka şöhret kapısı

şol:

1. **şol:**

Gazel 3497

Mısra: 3

Şu, o.

Şol gedâ kim tâc idindi hâk-i pâyuñ döstüm
Gözine almazsa tañ mı Efser ü Dârâları

2. **şol:**

Gazel 3164

Mısra: 1

Şu, o.

Bir gâzel didüm yine şol mâh-ı tabân üstine
Eydür ise ehl-i şevk götür ser-i cân üstine

3. **şol:**

Gazel 3160

Mısra: 5

"Şu, o" işaret sıfatı.

Zecr-i hicre öğrenüpdür bu gönül şol hadde kim
Dir ki derd olsa bu 'âlem içre dermân olmasa

4. **şol:**

Gazel 3046

Mısra: 1

"Şu " işaret sıfatı".

Şol mu 'anber zülf düşmiş hadd-i cânân üstine
Deste-i sünbüldür ol san verd-i hândân üstine

şol deñlü:

1. **şol deñlü:**

Gazel 3473

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu denli, o kadar, o derece II çok fazla.

Şol deñlü itdi Kays vuhuş-ıla ülfeti
Kuşlar başında yapdı melâmet yuvasını

2. **şol deñlü:**

Gazel 3140

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu kadar.

Sineye şol deñlü yakdı bu Muhibbî dâğlar
Dir gören küh-ı belâ kaplandıur bu dâğ-ıla

3. **şol deñlü:**

Gazel 3368

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu denli, şu kadar, şu ölçüde, o kadar çok.

Gözlerinden hün-ı dil şol deñlü dökdü yaşını
İy cefâ-cü küyüñüñ la'1 itdi iç ü taşını

şol hadde:

1. **şol hadde:**

Gazel 3029

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

O kadar çok, o denli.

Dilerem âteş-i 'ışkuñ beni şol hadde yaksun kim
Görenler diyeler Allâh aña yâr olmasun kimse

2. **şol hadde:**

Gazel 3031

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

O kadar çok, o denli.

Yakdı hasret âteşi şol hadde bu cân u dilüm
Kalmadı tende mecâlüm eyleyem bir kerre âh

şol kadar:

1. **şol kadar:**

Gazel 3112

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu kadar, o denli, öyle.

Lâle hadler hasretinden dâğ yakdum şol kadar
Sînemi her kim görürse beñzedür gül kânına

2. **şol kadar:**

Gazel 3404

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu kadar, o denli, öyle.

Şol kadar zârılık itdüm bakmadı bir kez baña
Nite kim gül bülbülüñ güş eylemez efgânını

3. **şol kadar:**

Gazel 3410

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu kadar, o denli, öyle.

Şol kadar çekdüm belâ deştinde gam hicrânını
Üns dutdı derde añmaz bu gönül dermânını

4. **şol kadar:**

Gazel 3189

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu denli, şu kadar, şu ölçüde, o kadar çok.

Şol kadar dökdüñ yaşuñ garķ eyledüñ göz yaşına
Gill ü gışdan yuyuban iy dide pāk itdüñ beni

5. **şol kâdar:**

Gazel 3209

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu denli, şu kadar, şu ölçüde, o kadar çok.

Şol kâdar atduñ cefâ sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende hürd u haşhâş olmadı

6. **şol kadar:**

Gazel 3352

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu denli, şu kadar, şu ölçüde, o kadar çok.

Şol kadar itdi ciger hünını çeşmüm telefi
Lâlezâr eyledi hün-ı dil ile her taraflı

7. **şol kadar:**

Gazel 3378

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu denli, şu kadar, şu ölçüde, o kadar çok.

Hicründe şehâ şol kadar âh eyledüm iy döst
Kanlu yaşuma zevrak-ı dil garķ ola düşdü

8. **şol kadar:**

Gazel 3379

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu denli, şu kadar, şu ölçüde, o kadar çok.

Hicr elinden şol kadar dökdüm nigârâ göz yaşın
Eşk-i çeşmüm yolum alup mâh u sâl egler beni

9. **şol kadar:**

Gazel 3398

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu denli, şu kadar, şu ölçüde, o kadar çok.

Hicr elinden döstüm ben şol kadar kan agladum
Götürüp ilden ile gör gezdürür ol kan beni

şol ki:

1. **şol ki:**

Gazel 3396

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şu kimse ki, her kim ki.

Ne bilür hālüm benüm 'ışkıyla bî-cân olduğum
Şol ki bu miñnet ü gam-ıla ayakdaş olmadı

şol kim:

1. **şol kim:**

Gazel 3052

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Şu kimse ki, her kim ki.

Kaşuñ miñrâbına şol kim görübün eyledi secde
Başın kaldurmaya yirden gele ol haşre dek vecde

söyle:

1. **söylesem: -se, -m**

Gazel 3345

Mısra: 5

Demek, söylemek, dile getirmek.

Derd-i dilüm şemmesini bahra söylesem
Cüş u hurüş eyleye deryâ benüm gibi

2. **söylese: -se**

Gazel 3127

Mısra: 2

Anlatmak, dile getirmek.

Râzuñı sakla dime 'âlemde hergiz bir kese
Yine ol fâş ider anı ağız açup söylese

3. **şöyle:**

Gazel 3400

Mısra: 5

Öyle bir, o kadar çok, o denli.

Gözleri nâz uyhusından şöyle mañmür old[ı] kim
Sanur anı bilmeyen bîmâr ider nâz uyhusı

4. **söyleye: -y, -e**

Gazel 3350

Mısra: 10

Demek, dile getirmek, ifade etmek.

Hasret-i hañtuñ ile âh Muñibbî öliceğ
Söyleye ağız açup hâlini her bir giychi

5. **şöyle:**

Gazel 3381

Mısra: 11

"Şuna benzer, şunun gibi" anlamlarında kullanılmaktadır.

Sultân-ı 'ışk şöyle yasag eylemiş ezel
Yaksun mañabbet ehli haşre degin sine yağını

6. **şöyle:**

Gazel 3454

Mısra: 9

"Şuna benzer, şunun gibi" anlamlarında kullanılmaktadır.

Muñibbî şöyle hâk oldı seg-i küyuñ gelüp andan
Ne ten buldı gıdâ için ü ne hüd üstüh 'ân buldı

7. **şöyle:**

Gazel 3359

Mısra: 6

"Şu şekilde, şöyle" anlamında belgisiz sıfat.

Döstüm nâz uyhusından dañı bî-dâr olmaduñ
Şöyle zann itme kapuñda nâle feryâd olmadı

8. **şöyle:**

Gazel 3022

Mısra: 8

1. Şuna benzer, şunun gibi. 2. zf. Şu şekilde, şu yolda.

Gice vü gündüz dolaşur küyünü ol dilberüñ
Şöyle beñzer rüyına âşüfte oldı mihr ü mäh

9. **şöyle:**

Gazel 3152

Mısra: 5

1. Şuna benzer, şunun gibi. 2. zf. Şu şekilde, şu yolda.

Şöyle hayrân oldı dil görđi hayâl-i dilberi
Tâ kıyâmet gelmeyiser 'aklı ayruk başına

10. **şöyle:**

Gazel 3210

Mısra: 5

1. Şuna benzer, şunun gibi. 2. Şu şekilde, şu yolda.

Şöyle bil gelmez cihândan kimseye zerre vefâ
Kendüzin ziyenet ider âl-ıla her dem zen gibi

11. **şöyle:**

Gazel 3210

Mısra: 10

1. Şuna benzer, şunun gibi. 2. Şu şekilde, şu yolda.

İy Muñibbî sözlerüñ bil câna te'sir eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyâyı sevmes sen gibi

12. **şöyle:**

Gazel 3231

Mısra: 11

1. Şuna benzer, şunun gibi. 2. Şu şekilde, şu yolda.

Mañabbet cāmın içelden Muñibbî şöyle mest oldı
Anı kim bilmeye sanur içüpdür âb-ı engürü

13. **şöyle:**

Gazel 3246

Mısra: 11

1. *Şuna benzer, şunun gibi.* 2. *Şu şekilde, şu yolda.*

Muhibbî cām-ı 'ışkuñı içelden şöyle mest olmuş
Görenler bilmeyüp sanur içüpdür âb-ı engürü

14. **şöyle:**

Gazel 3389

Mısra: 6

"Öyle bir, o şekilde" anlamında zarf.

Âteş-i zülfün içine düşeliden iy perî
Şöyle yakduñ kim beni nām u nişānum kalmadı

15. **şöyle:**

Gazel 3226

Mısra: 9

Şuna benzer, şunun gibi.

Şöyle ülfet tutdı 'ışkıyla Muhibbî hasta-dil
Kesmeyiser rüz-ı mahşerde dañı peyvendini

16. **şöyle:**

Gazel 3476

Mısra: 5

"Bu, bu şekilde ki" anlamına gelmektedir.

Şöyle beñzer ki şabā zülfine buldı dest-res
Eyledi dehrün dimāğını mu'attār buları

17. **şöyle:**

Gazel 3491

Mısra: 3

"Bu, bu şekilde ki" anlamına gelmektedir.

Şöyle hāk oldu yoluñda cismüm iy serv-i hırām
Derd-ile āh eylesem eflāke ilte gerdümi

18. **şöyle:**

Gazel 3498

Mısra: 13

"Bu, bu şekilde ki" anlamına gelmektedir.

Muhibbî cevre oldu şöyle mu'tād
Vefā görünür itdüğü cefāsı

19. **söyledün:-dü, -ñ**

Gazel 3474

Mısra: 9

Demek, dile getirmek, ifade etmek.

Her ne söz kim söyledün bir gevher-i yekdānedür
İy Muhibbî yoñsa bu gönün senün deryā mı ki

su deñlü:

1. **şu deñlü:**

Gazel 3487

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Şu kadar, öyle çok, çok fazla.

Güzeller pāyına saçdum şu deñlü dürr-i eşki kim
Dükendi kīse-i çeşmüm bir iki üç direm kaldı

2. **şu deñlü:**

Gazel 3301

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Şu denli, şu kadar, çok, fazla.

Ġam-ı Şīrīn ile Ferhād şu deñlü nāleler kıldı
Şadā-yı 'aķsidür kılmış sanurlar Bī-sütün oldu

3. **şu deñlü:**

Gazel 3187

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Şu denli, şu kadar, şu ölçüde, o kadar çok.

Şu deñlü pāre pāre oldu bagrum
Dilümden āh-ıla her pāre düşdi

4. **şu deñlü:**

Gazel 3267

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Şu denli, şu kadar, şu ölçüde, o kadar çok.

Bārān-ı eşki saçdı Muhibbî şu deñlü kim
Güller açıldı itmedi dilber tebsesümü

5. **şu deñlü:**

Gazel 3339

Mısra: 15

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Şu denli, şu kadar, şu ölçüde, o kadar çok.

Dīde rüyum cem' kılmışdur şu deñlü sīm ü zer
Pāy-ı yāra eylesem bilmez nisār eksüklüğü

su kim:

1. **şu kim:**

Gazel 3454

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

O kimse, kişi.

Nigāruñ la'l-i nābından şu kim nām u nişān buldı
Hızır gibi bu 'ālemde o 'ömr-i cāvidān buldı

2. **şu kim:**

Gazel 3371

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Şöyle ki II o kimse ki.

Hāk idüp āhir gubārın bāda virsün rüzigār
Rāh-ı küyında şu kim hāk-ile yeksān olmadı

şühesüz:

1. **şühesüz:**

Gazel 3118

Mısra: 8

Şüphesiz, kesin olarak, muhakkak, kesinlikle.

Sevdiği yolında kim virmezse cân nâ-kesdür ol
Cân viren cânân yolında şühesüz cömerd ola

şüh-ı dil-keş:

1. **şüh-ı dil-keş:-i**

Gazel 3460

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül alan, çeken sevgili.

Hüblar gerçi Muhibbî 'âlem içre çok velî
Dîde hiç görmüş degül bir böyle şüh-ı dil-keşi

sükr:

1. **şükrüm:-iim**

Gazel 3091

Mısra: 8

Şükür, Allah'a duyulan minnet.

Çekdümse ne gam derd ü belâ ile meşakkat
Şükrüm bu ki irdüm soñucu bir ulu gence

2. **şükrinüñ:-i, -nüñ**

Gazel 3232

Mısra: 12

*Verdiği nimetler için Allah'a karşı duyulan
minneti dile getirme.*

Her bir nefes ki bir ulu ni'met degül midür
Şâkir kaçan ki şükrinüñ ide edâsını

sükr kıl:

1. **şükr kıl:**

Gazel 3110

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Tanrı'ya minnet duygusunu sunmak,
şükreylemek. II Bir kimseye minnet duymak, gönülden
borçlu olmak.*

Fikr kıl ahvâlünü geldük ne yüzden 'âleme
Şükr kıl Rezzâk'a rızkuñ eksük itmez gam yime

sükrâne:

1. **şükrâne:**

Gazel 3275

Mısra: 6

(Ar.) Gönül borcu, gönül borcu karşılığı.

Hicr elinden kurtulup iren vişâlün 'ıydine
Yolına kurbân olup şükrâne virsün cânını

2. **şükrâneligi:-lig, -i**

Gazel 3347

Mısra: 4

Teşekkür alâmeti, iyilik bilme nişânesi.

Büy-ı zülfünü dimâğuma getürdi çü şabâ
Vireyim cân u dili yolına şükrâneligi

şu'le:

1. **şu'le:**

Gazel 3270

Mısra: 2

Alev, ateş ışığı, parıltı.

Zâhir oldı nâgehân gördüm ben bir mehveşi
Ol zamândan berü şu'le virdi sînem âteşi

2. **şu'lelenmezdi:-len, -mez, -di**

Gazel 3360

Mısra: 5

Alev, ateş ışığı, parıltı.

Tekye-i 'ışkuñ çerâğı şu'lelenmezdi eger
Yakmasam dem dem ben anda bu yüregüm yağını

3. **şu'leñ:-ñ**

Gazel 3411

Mısra: 7

Alev, ateş ışığı, parıltı.

Tulû' itseñ sehergehden dokmur şu'leñ ağıyara
Düşer mi saña hey âfet dine gün gibi hercâyî

4. **şu'lesi:-s, -i**

Gazel 3225

Mısra: 1

1. Ateş alevi, alev, yalım. 2. Işık, parıltı.

Ġam şu'lesi başumda benüm tâc-ı cevherî
Eşküm geyardı egnüme hil'at-i ser-â-seri

5. **şu'lesi:-si**

Gazel 3341

Mısra: 3

1. Ateş alevi, alev, yalım. 2. Işık, parıltı.

Yandugumca nâr-ı 'ışka artdı şevküm şu'lesi
İtmesem fark tañlamañ nür-ıla miñnet nârını

şu'le vir:

1. **şu'le vir:-dü, -ñ**

Gazel 3303

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Işık, parıltı vermek; aydınlatmak.

Şu'le virdüñ şem'-i hüsne nür kılduñ 'âlemi
Bâl ü perden geçdi yıkduñ bu dil-i vîrânemi

şu'le-i âh:

1. **şu'le-i âh:--ın**

Gazel 3005

Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ah ateşi.

Sultân-ı 'ışk olana leşker-durur şirişk
Her kanda varsa şu'le-i âhın 'alem kıla

şu'le-i âh:

1. **şu'le-i âh:-ile**
Gazel 3185
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ah ateşi, ahın kıvılcımları.

Şu'le-i âh-ıla iy dil sırrımı fâş eyledüñ
Odlara yan göreyim bu âh-ı süzânım gibi

şu'le-i ğam:

1. **şu'le-i ğam:--dur**
Gazel 3036
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam alevi.

Dūd-ı âhuñ çetr olupdur şu'le-i ğamdur 'alem
İy Muhibbî derd-i 'ışk ehline sultânsın yine

şu'le-i 'ışk:

1. **şu'le-i 'ışk:-uñ**
Gazel 3444
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşkın ışığı, parıltısı.

Şu'le-i 'ışkuñ ezelden olmuşam pervânesi
Dūd-ı dil zencir idinmişdür gönül dīvânesi

2. **şu'le-i 'ışk:-ı**
Gazel 3485
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşkın ışığı, parıltısı.

Şu'le-i 'ışkı yakup dil mülkini kıldı hârâb
Olmasa 'ışk âteşi sînemde peydâ kâşki

şu'le-i ruhsâr:

1. **şu'le-i ruhsâr:-ıla**
Gazel 3265
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yanağının parıltısı, ışığı.

Kimdür beñzer diye gül ruhlarına gülleri
Oda yana şu'le-i ruhsâr-ıla gül hürmeni

sümâr:

1. **şümâra:--a**
Gazel 3003
Mısra: 2
Hesap, saymak.

Cihân 'ayyâresinden kıl kenâra
Ki mekr ü fitnessine yok şümâra

2. **şümârı:-ı**
Gazel 3284
Mısra: 6
Sayı.

Belâ vü derdüñi kıldum hesâba
Bulunmadı anuñ hergiz şümârı

şümârı olma:-

1. **şümârı olma:-ı, -ma, -y, -a**
Gazel 3271
Mısra: 18
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sayısız olmak.

Şâbirseñ belâ vü miñnet ü derde
Ola haşr ola olmaya şümârı

şürîde:

1. **şürîde:**
Gazel 3493
Mısra: 1
1. Perişan, karışık. 2. mec. Âşık, tutkun, şeydâ.
3. tasavvuf. İlâhî cezbeğe mazhar olup kendinden geçen, âşık.

Gülsitân içinde key şürîde gördüm bülbüli
Âh idüp feryâd-ıla artar dem-â-dem gülğülü

şürîde ol:

1. **şürîde ol:-up**
Gazel 3424
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çılgın olmak, divane olmak, perişan olmak.

Bülbül gibi şürîde olup yine Muhibbî
Gül ruhlarıñuñ vaşfını 'âlemlere yaydı

2. **şürîde ol:-mış, -dur**
Gazel 3425
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çılgın olmak, divane olmak, perişan olmak.

Niyâz idüp akar sular meger dîdâra 'âşıkdur
Öter şürîde olmuşdur seher diñleñ hezârâni

şürîde ol:-

1. **şürîde ol:-up**
Gazel 3069

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşık,tutkun,perişan hale gelmek.

Güiyâ peyk-i beyâbân olup şürîde [dil]
Tâc-ı gülgün geyer başına ra'nâ lâle

tā:

1. **tā:**

Gazel 3035

Mısra: 10

Değın, dek, kadar.

İy gönül Mecnûn gibi kûy-ı h̄arâbât ehli ol
Tâ kıyâmet añıla aduñ senüñ şeydâ-y-ıla

2. **tā:**

Gazel 3111

Mısra: 6

"-e kadar" anlamında edat.

Sih̄r idüp didi ki her tārını bir mār itdüm
Kimse el sunmaya tâ zülf-i perîşânumuza

3. **tā:**

Gazel 3010

Mısra: 4

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Ezel mey-h̄ânesinden kim içüpdür cür'a-i 'ışkı
Ebed tâ rûz-ı mahşerde bulınsa tañ mı mestâne

4. **tā:**

Gazel 3064

Mısra: 10

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Muhibbî bād-ı âhuñla yaşıñ bārânını dök kim
Görüp bu h̄âlüñi dilber ide tâ gül gibi h̄ande

5. **tā:**

Gazel 3069

Mısra: 7

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Mest olup çāk-i giribân idüben tâ dâmen
Vâlih ü 'âşık u âşüfte vü rüsvâ lâle

6. **tā:**

Gazel 3071

Mısra: 2

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Tavakkuf eyleme bir dem sen efğân eyle ben nâle
Gel iy tâ bezm-i miñnetde çün olduñ vâkıf ahvâle

7. **tā:**

Gazel 3091

Mısra: 12

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Kızdurma yüzün 'arı sakın ol edeb üzre
Tâ def gibi dokımmaya yüzüne dapança

8. **tā:**

Gazel 3115

Mısra: 8

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

İy gonca-dehen gül gibi gel 'arz-ı cemâl it
Tâ bülbül-i cân başlaya karşıñda nevâya

9. **tā:**

Gazel 3129

Mısra: 2

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Yiridür saña gönül virdün vefâsuz dilbere
Geçse yaşıñ tâ semekden âhuñ irse göklere

10. **tā:**

Gazel 3163

Mısra: 1

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

İderem giceler tâ şubhâ dek âh
Degülsin n'eyleyem h̄âlünden âgâh

11. **tā:**

Gazel 3180

Mısra: 8

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Nâle eylerdi mağâm-ı râstda muṭrib daḥı
Giceler tâ şubh olınca nâyler güyâ idi

12. **tā:**

Gazel 3181

Mısra: 10

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin

başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Muhibbî âteş-i 'ışka tutuşduñ şem'-veş başdan
Olursa gözlerüñ yaşı ne tañ tâ şubha dek cārī

13. **tā:**

Gazel 3218

Mısra: 10

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Ḳanā'at gūşesin iy dil yūri var āşiyān eyle
İşidüp göndere şeh-per saña tâ Ḳāf' uñ 'Ankāsi

14. **tā:**

Gazel 3286

Mısra: 12

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Eyle Muhibbî zāruñı göge çıkar feryāduñı
Bī-rahımdur rahm eyleye tâ işide āvāzuñı

15. **tā:**

Gazel 3288

Mısra: 2

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Dün gice çeşmüm benüm bī-h'āb u necb bī-dār idi
Mūnisüm tâ şubha dek dilde ḥayāl-i yār idi

16. **tā:**

Gazel 3288

Mısra: 8

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Ḥ'ābda her ne didi cümle ferāmūş eyledüm
Gerçi dilden gitmeyüp tâ şubha dek tekrār idi

17. **tā:**

Gazel 3318

Mısra: 8

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Dünyāya dirler cīfedür her kim aña basdı qadem
Kaldı mülevves tâ ebed ol pāk-dāmān olmadı

18. **tā:**

Gazel 3337

Mısra: 6

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Serv ḳaddūñ sāyesinde ölsem iy serv-i sehī
Tā ḳiyāmet kalsam anda eylesem cā ḳāşki

19. **tā:**

Gazel 3365

Mısra: 12

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Ka'be'dür kūyına varduñ göñl[i] ḳurbān eyledüñ
Cān daḥı ḳurbān gerekdür tā ola ḳurbān iki

20. **tā:**

Gazel 3407

Mısra: 2

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Sāḳiyā nūş idelüm sun cāmı bayram irtesi
Tā bula āvāre dil ārāmı bayram irtesi

21. **tā:**

Gazel 3415

Mısra: 4

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Zūlfine dolaşdı göñlüm geldi sevdā başuma
Ġam şebinde tâ şehër bīdār gördüm kendümi

22. **tā:**

Gazel 3415

Mısra: 9

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Şem'-veş tâ şubh olunca giceler yaşlar döküp
İy Muhibbî 'ışk-ıla pür nār gördüm kendümi

23. **tā:**

Gazel 3417

Mısra: 3

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

'Ahd idersin and içüp tâ kılasın bir dem vefā
İy cefā-ḥū niçe kez gördüm senüñ pür fendüñi

24. **tā:**

Gazel 3420

Mısra: 6

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Ġam meclisinde dün gice nālem işitdi āh
Tā şubh olunca inledi gör nā benüm gibi

25. **tā:**

Gazel 3422

Mısra: 2

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

İy gönül sevdā-yı zülfine hevādār it beni
Giceler tā şubḥa dek 'ışk-ıla bīdār it beni

26. **tā:**

Gazel 3427

Mısra: 9

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Muḥibbī giceler tā şubḥ olunca
Fırākıyla gözi yaşın dem itdi

27. **tā:**

Gazel 3434

Mısra: 2

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Āb-ı ḥayvān dir naşīb olsa kim emse ol lebi
Tā kıyāmet zinde ola nitekim Ḥıẓr nebī

28. **tā:**

Gazel 3434

Mısra: 5

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

İçerem cām-ı şarābı tā irince cān lebe
Sākiyā sun destüme sen sāğar-ı leb-ber-lebi

29. **tā:**

Gazel 3437

Mısra: 2

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Dilüñden gitmesün zıkr-i İlähī
Anuñla bulasın tā gizlü rāhı

30. **tā:**

Gazel 3456

Mısra: 8

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Terennumlerle ḥāletler dilerseñ kim vire bezme
Bu şî'r-i dil-keşî öğret ki tā muṭrib çala 'üdi

31. **tā:**

Gazel 3472

Mısra: 4

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Zülfüne bend olmuşın gel koy zenaḥdān çāhına
Tā ebed kurtarmasun ḥabs itsün ol zindān beni

32. **tā:**

Gazel 3475

Mısra: 7

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Gelmeye tā ḥaşr olunca 'aklı hergiz başına
İy perī her kim senüñ rüyuñ temāşā eyledi

33. **tā:**

Gazel 3500

Mısra: 9

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

İy Muḥibbī gülşen-i kūyında yāruñ tā şehir
Bülbül-i gülzāra beñzer zār u zār itdün beni

34. **tā:**

Gazel 3007

Mısra: 7

"Böylece, bu şekilde" anlamında kullanılan bir bağlaç.

İy şabā būyın getir tā mürde dil bulsun ḥayāt
Ger şehirden irişürseñ sünbül-i gül-būyına

35. **tā:**

Gazel 3356

Mısra: 16

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan edat.

Sineme çekdüm elifler serv-kaḍler yādına
Kuçaram tā şubḥ olunca baña hem pehlü gibi

36. **tā:**

Gazel 3361

Mısra: 2

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan edat.

Māh-rūlar 'ışk[ı] bu āşüfteden ayrılmadı
Tā beni ser-geşte vü [rū]svā-yı 'ālem kılmadı

37. **tā:**

Gazel 3399

Mısra: 7

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan edat.

Bülbülem nālân oluram giceler tā şubha dek
Bülbüle düşvârdur bâğ u bahâr ayrılığı

38. **tâ:**

Gazel 3441

Mısra: 9

"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan edat.

Tâ haşr olunca olmasa hüşyâr tañ degül
İçdi Muhibbî çünkü Maḥabbet ayagını

39. **tâ:**

Gazel 3286

Mısra: 2

"Amacıyla, böylece, diye, -sın diye" anlamı katan bir söz.

Bir baht-ı kem bî-tâli' em görmem senüñ pervâzuñı
Bârî tekellüm gayra kıl tâ işidem âvâzuñı

40. **tâ:**

Gazel 3319

Mısra: 1

"Amacıyla, böylece, diye, -sın diye" anlamı katan bir söz.

Yüzümü baş eyledüm tâ
Ola kim cevri ü cefâlar itmege gele gehî

41. **tâ:**

Gazel 3254

Mısra: 10

"Böylece, bu şekilde, değin" anlamında kullanılan bir bağlaç.

İy Muhibbî söz güherdür ol daḥı a'lâ gerek
Bilmeyenler tâ bileler bunuñ-ıla şânuñı

42. **tâ:**

Gazel 3262

Mısra: 8

"Böylece, bu şekilde, değin" anlamında kullanılan bir bağlaç.

Zecr ü hicr-ile murâduñ âḥir öldürmek ise
Bârî tîz öldüregör çekmeye tâ ol miheni

43. **tâ:**

Gazel 3152

Mısra: 6

Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yâhut zamânı anlatırken söze mübâlağa katar [Genellikle dek, değin, kadar, beri vb. ile kullanılır].

Şöyle ḥayrân oldı dil gördi ḥayâl-i dilberi
Tâ kıyâmet gelmeyiser 'aklı ayruk başına

44. **tâ:**

Gazel 3241

Mısra: 12

Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yâhut zamânı anlatırken söze mübâlağa katar.

Bezm-i ğamda şem' gibi giceler yaşlar döküp
İnlerem tâ şubḥ olunca ben ney-i güyâ gibi

tâ ki:

1. **tâ ki:**

Gazel 3344

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne zaman ki.

Dildâra karşı secde kılup cânı terk kıl
Tâ ki felekde kıla melâ'ik namâzuñı

2. **tâ ki:**

Gazel 3433

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne zaman ki.

Gir gönül Ka'besine tâ ki şafâ kesb idesin
Görmek isterseñ eger t̄ayife-i 'uşşâkı

3. **tâ ki:**

Gazel 3489

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne zaman ki.

Tâ ki içdüm ben ezel cām-ı maḥabbet cür'asın
Anuñ-ıçun fâş kıldı mest olup dil rāzını

4. **tâ ki:**

Gazel 3428

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bu şekilde, böylece.

Yaşın revâne kıldı gülzâr-ı ḥüsn içinden
Tâ ki Muhibbî gördi sen serv-ı kad bülendi

5. **tâ ki:**

Gazel 3289

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sonunda.

'İşkâ kim dolaşa bulunmaya bir çâre aña
Tâ ki urmaya alup başa daşı daşa başı

6. **tâ ki:**

Gazel 3305

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öyle ki, şunun için, şundan ötürü. II ... olsun diye.

Her cāya ki vardum şehâ tâ ki görem gün yüzünü
Komaz raḳîb-i rû-siyeh sâyetim gibi dñnbâlümü

7. **tā ki:**

Gazel 3035

Mısra: 12

Kelime Tipi: -

Öyle ki, şunun için, şundan ötürü. II ... olsun diye.

İy Muhibbî yürî 'âlemde tecerrüd ehli ol
Tā ki hem-ser olasın göklerde sen 'İsā-y-ıla

8. **tā ki:**

Gazel 3108

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Öyle ki.

İlāhî 'ışkuñı dilden çıkarma
Ki ola tā ki mahzen aña sîne

9. **tā ki:**

Gazel 3114

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Öyle ki.

Naqd-i cāmı yine dil aldı bugün ayasına
Sen şehūn tā ki nisār ide hemîn pāyesine

10. **tā ki:**

Gazel 3155

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öyle ki, şunun için, şundan ötürü. II ... olsun diye.

Ser-i kūyında kılam kıddümi ya āhumı tūr
Tā ki her zāğ raķīb ugramaya gülşenüme

11. **tā ki:**

Gazel 3189

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yeter ki, öyle ki.

İy Muhibbî meyveler virdi kelāmum tāze ter
Ma'rifet bāğna dökdüñ tā ki tāk itdüñ beni

12. **tā ki:**

Gazel 3235

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öyle ki, şunun için, şundan ötürü. II ... olsun diye.

Bezm-i ğamda nālemūñ yanınca āheng itmedi
Tā ki muṭrib burmadı ṭanbūrınun kulagını

13. **tā ki:**

Gazel 3241

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öyle ki, şunun için, şundan ötürü. II ... olsun diye.

Sāye gibi yüzüñi sür sen mezellet ḥākine
Tā ki ḳadrūñ yücele mihr-i cihān-ārā gibi

14. **tā ki:**

Gazel 3254

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yeter ki, öyle ki.

Eyü 'amel kılmaga cehd it ḥayr u şerri fark kıl
Kurtarasın tā ki şeyṭāndan bugün imānuñı

15. **tā ki:**

Gazel 3302

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öyle ki, şunun için, şundan ötürü. II ... olsun diye.

Tabībā kıl nazar Ḳānūn'a tāze
Bulasın tā ki derdüme devāyı

16. **tā ki:**

Gazel 3328

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öyle ki, şunun için, şundan ötürü. II ... olsun diye.

Yüzüñi sür yirlere her laḥza her dem mā gibi
Tā ki ḳadrūñ yücele mihr-i cihān-ārā gibi

tā kim:

1. **tā kim:**

Gazel 3338

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ne zaman ki.

Sāķī getür bādeyi fevt itme furşatı
Tā kim gide başdan ḥumāruñ ḥarāreti

2. **tā kim:**

Gazel 3335

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şunun için, şundan ötürü.

Sāķī şarāb-ı nābı sun itme bahāne[y]i
Tā kim 'ayān eyleye bu kār-ḥāne[y]i

3. **tā kim:**

Gazel 3486

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şunun için, şundan ötürü.

Yakamı yırtup çeküp bu sīnemi çāk eyledüm
Nāle kıldum agladum tā kim mecālüm var-ıdı

4. **tā kim:**

Gazel 3242

Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Şunun için, şundan ötürü.

Tekye-i dilde ziyâfet eyledüm geldi belâ
Gam dahı gelsün didüm tâ kim ola yârân iki

tâ seher:

1. **tâ seher:**
Gazel 3058
Mısra: 9
Kelime Tipi: -
Seher vaktine kadar.

Gülşen-i hüsnüñe karşı bu Muhibbî tâ seher
Medhûñ okur sanki bülbüldür gelür güftâra de

2. **tâ seher:**
Gazel 3060
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Seher vaktine kadar.

Şevk-i ruhsârûñla bülbül gibi her şeb tâ seher
Bu Muhibbî eyledi efgân efgân üstine

tâ şubh:

1. **tâ şubh:**
Gazel 3186
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Bister-i hâk üzre râhuñda yatur dil-ğasteyem
Seng-i hârâ giceler tâ şubh bâlîñüm gibi

2. **tâ şubh:**
Gazel 3004
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Figân u nâlemi derdâ benüm gül gibi güş itmez
Gelürsem giceler bülbül gibi tâ şubh feryâda

3. **tâ şubh:**
Gazel 3065
Mısra: 9
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar.

Bu Muhibbî giceler tâ şubh efgân eyleyüp
Gülşen-i hüsnüñde oldı bülbül-i güyâ yine

tâ subh olunca:

1. **tâ şubh olunca:-inca**
Gazel 3475
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Bezm-i gamda gönülümü deldi cefâ tûriyle âh
Giceler tâ şubh olunca iniler nâ eyledi

tâ şubha dek:

1. **tâ şubha dek:--a**
Gazel 3035
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ta sabaha kadar.

Zerre gibi gün yüzi şevkine sergerdân olup
Giceler tâ şubha dek efgân iderdüm nây-ıla

2. **tâ şubha dek:--a**
Gazel 3027
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar, sabaha değın.

Benüm-içün giceler tâ şubha dek giryân olur
Âferin olsun Muhibbî dide-i nemgînüme

3. **tâ şubha dek:--a**
Gazel 3036
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar, sabaha değın.

Bülbül-i cân her gice tâ şubha dek kan aglasun
Gül gibi ħandân yüri serv-i ħıramânsın yine

4. **tâ şubha dek:**
Gazel 3180
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar, sabaha değın.

Na'ra-i mestân-ıla iniler Muhibbî çeng ü 'üd
Muttâşıl deyr-i muğân tâ şubha dek gavgâ idi

5. **tâ şubha dek:**
Gazel 3486
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sabaha kadar.

Kışsa-i zülfün okudum key muṭavvel kışşadur
Giceler tâ şubha dek özge ħayâlüm vâ-ıdı

ta'ab çek:

1. **ta'ab çek:-ı, -dü, -m**
Gazel 3372
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Zahmet ve sıkıntı çekmek, zorluk içinde yaşamak.

'İşk-ıla gerçi ki çekdüm niçe dürlü ta'abı
Ĥamdü-lillâh ki getürdüm ele ol gonca lebi

ta'allül eyle:-

1. **ta'allül eyle:-i, -y, -e**

Gazel 3196

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yalandan bahâneler bularak bir işten kaçınmak.

Bildüm ki 'illet-i dilüme büsedür 'ilâc

La'l-i lebûn ger eyleye iy vây ta'allülü

ta'âm:

1. **ta'âmuñ:-uñ**

Gazel 3464

Mısra: 10

Yemek, aş.

İy Muhibbî lezzet-i derd ü belâyı baña sor

Yimeyenden sorma bilmez ol ta'âmuñ dadını

tâ'at:

1. **tâ'at:**

Gazel 3406

Mısra: 6

Allah 'in emirlerine uyma, emredileni yapma; ibadet.

Ko bu 'iyy ü 'işreti çün kim fenâdur 'âkıbet

Yâr-ı bâkî ister iseñ olmaya tâ'at gibi

tab':

1. **tab'um:-um**

Gazel 3496

Mısra: 1

Huy, mizaç, karakter, yaratılış.

Olalı tab'um zemîn ü âsümânuñ yügrügi

Söz demidür kandadır gelsün cihânuñ yügrügi

tâb:

1. **tâbından:-i, -n, --dan**

Gazel 3125

Mısra: 3

Sıcaklık, harâret.

İçüp mey geldi tâbından 'izârına 'arâk yir yir
Seher vaktında san düşmiş gülüñ etrâfına jâle

2. **tâbını:-i, -n, -i**

Gazel 3458

Mısra: 9

Işık, parıltı. II Sıcaklık, harâret.

Zülfî çininde görenler dir yañağı tâbını

Her taraf odlar saçar agzından ejderhâ gibi

3. **tâbını:-i, -n, -i**

Gazel 3482

Mısra: 5

Işık, parıltı. II Sıcaklık, harâret.

Çîn-i zülfinden yañağı tâbını eydür gören
'Âleme odlar saçar biñ başlu ejderhâ gibi

tâ-be:

1. **tâ-be:**

Gazel 3107

Mısra: 4

-e kadar.

Olur yâd idicek iy 'ârızı gül

Giribân tâ-be dâmân pâre pâre

tâb-ı hüsn:

1. **tâb-ı hüsn:-üñ, --de**

Gazel 3114

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzelliğin ışıltısı, parıltısı. // Güzelliğin sıcaklığı.

Tâb-ı hüsnünde harâret bulalı cân u gönül

Zülfüñüñ râhat olam diyü varur sâyesine

tab'-ı semend:

1. **tab'-ı semend:-üm, -le**

Gazel 3438

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel, süratli ve çevik at tabiatlı.

Niçeler meydân-ı nazma geldiler ammâ ki ben

Olmışam tab'-ı semendümle zamânuñ yügrügi

tâb-ı ten:

1. **tâb-ı ten:-üm, -e**

Gazel 3155

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vücutun/bedenin sıcaklığı.

Nâr-ı gamda nazar iden kişi tâb-ı tenüme

Didi fânüs-ı belâ perdesi pîrâhenüme

tabîb:

1. **tabîb:**

Gazel 3292

Mısra: 9

Doktor, hekim II sevgili.

Renc-i bî-hâşıldur el urma nabza iy tabîb

Çün marîz-ı 'ışk getürmez görse Câlîñüs'ını

2. **tabîb:**

Gazel 3139

Mısra: 11

Hekim, doktor. II Sevgili.

Tutuşur âhum şerârından dü 'âlem iy tabîb
Merhemûñ nef' i nedür bu dâğ-ı hicrân üstine

3. **tabîbüm:-iim**

Gazel 3477

Mısra: 9

*Doktor II (Âşığın derdine derman olacak)
sevgili.*

Dil-ğastesinüñ hâlini dün sordı tabîbüm
Rağm itdi Muhibbî ki meger beñzûme bakdı

4. **tabîb:**

Gazel 3257

Mısra: 11

(Ar.) Hekim, doktor.

Var iy tabîb hâlûñe ko hâlûme beni
'İşk hastasıyam derdüme derdüm devâ gibi

5. **tabîb:**

Gazel 3327

Mısra: 3

(Ar.) Hekim, doktor.

Renc-i bî-hâşıl-durur çün nabz-ı 'âşık iy tabîb
El urursañ unudursın tıbb-ı Câlîñüs'ını

6. **tabîbi:-i**

Gazel 3269

Mısra: 4

Doktor.

'Âceb bîmâr-ı 'ışkam baña tîmâr
Olup 'âciz kamu şehrûñ tabîbi

tabîb!:

1. **tabîb:**

Gazel 3134

Mısra: 7

*"Doktor, hekim" anlamında olup bir hitap sözü
"(ey) doktor!).*

Başumuñ artar şudâ'ı çek elüñ benden tabîb
Hasta-i 'ışkam müfid olmaz devâlar başuma

tabîbâ:

1. **tabîbâ:**

Gazel 3120

Mısra: 3

Ey doktor. II Ey sevgili.

Tabîbâ çek elüñ benden baña dermân-pezîr olmaz
Anuñçün hasta-i 'ışkam degişdüm derdi dermâna

2. **tabîbâ:**

Gazel 3302

Mısra: 7

Ey doktor. II Ey sevgili.

Tabîbâ kıl nazar Kânûn'a tâze
Bulasın tâ ki derdüme devâyı

tabîbi:

1. **tabîbi:**

Gazel 3310

Mısra: 4

(Ar.) Hekim, doktor.

'Aceb bîmâr-ı 'ışkam derdüñ-ile
Ki gelmez yanuma dehrûñ tabîbi

2. **tabîbisin:-i, -sin**

Gazel 3181

Mısra: 3

Hekim, doktor. II Sevgili.

Egerçi dil tabîbisin veli bî-rağmsın gâyet
Kapuñda hastayam yıllar gözetmezsin o bîmârı

tabîb-i dil:

1. **tabîb-i dil:**

Gazel 3068

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönülün tabibi (Sevgili).

Hicr-ile oldı Muhibbî key za 'îf [ü] nâ-tüvân
İy tabîb-i dil meded kıl bu dil-i bîmâruma

2. **tabîb-i dil:**

Gazel 3067

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül doktoru; sevgili.

'Akrab-i zülfüñ egerçi zağm uradı cânuma
İy tabîb-i dil ne gam ger leblerüñ tiryâk ola

3. **tabîb-i dil:**

Gazel 3409

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül doktoru; sevgili.

Ol tabîb-i dil ölürsem de baña virmez cevâb
Bağludur ben hastaya beñzer ki şîhhat kapusı

4. **tabîb-i dil:**

Gazel 3186

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül doktoru II sevgili.

Ol tabîb-i dil Muhibbî işidüp efgânımı
Didi beñzer inleyen küyümda miskînüm gibi

5. **tabîb-i dil:**

Gazel 3032

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül doktoru II sevgili.

Derdi-y-ile bu Muhibbî key ölümlü hastadur
Ol tabîb-i dil ‘aceb gelmez mi ki dermânına

6. **tabîb-i dil:**
Gazel 3447
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül doktoru.

Hasret-i la‘l-i lebûñden hastayam key nâtüvân
İy tabîb-i dil meded añmaz mısın bîmâruñı

tabîb-i dil ü cân:

1. **tabîb-i dil ü cân:**
Gazel 3448
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Can ve gönül doktoru. || Sevgili.

İy tabîb-i dil ü cân görmeye bir kerre yüzüñ
Hicr-ile cân vire bu hasta Muhibbî’ye zehî

ta‘bîr:

1. **ta‘bîrini:--i, --n, --i**
Gazel 3405
Mısra: 2
Yorumlama, ifade etme, yorum.

Uyhuya vardukda dil cennetde gördi yirini
Bir mu‘abbir küy-ı yâr eyle didi ta‘bîrini

tabl id-:

1. **tabl id-:--üben**
Gazel 3104
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Davul etmek. (Davul. // Sancak ile beraber davul padişahlık alametlerindedir.).

Ğam sipâhını çeküp sîneleri tabl idüben
Çeküben âh ‘alemin göklere irdüñ (...)

tabl-bâz çal:

1. **tabl-bâz çal:--i, -n, -i, -di**
Gazel 3489
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Davul çalmak. (tabl-bâz: Eyerin sağ kaşına asılan, avda doğan ve diğer avcı kuşları çağırarak, daha sonra da askerin toplanması ve düşmanı ürkütmek gibi maksatlar için kullanılan, alt tarafı kısa bir dümbelek biçiminde, elle çalınır bir nevi davul.).

‘İşk-ı şâhî turra ile çaldı tabl-bâzını
Gözleyüp dil murğını üstüne saldı sâzını

tâc:

1. **tâcın:-in**
Gazel 3464
Mısra: 6
1. hükümdarlık tacı (mücevher taşlarla işlenmiş baş kisvesi) 2. derviş serpuşu (derviş taçlarının mensup olunan tarikata, tarikatlerdeki mevkilere göre).

Bir nazar görse yüzüñ zâhid senüñ iy muğbeçe
Rehn-i mey kılurdu tâcın yañılıp evrâdını

2. **tâc-ıla:--ıla**
Gazel 3115
Mısra: 15
Hükümdarların başlarına giydikleri aynı zamanda da hükümdarlık alameti olan başlık.

Bu hırka vü bu tâc-ıla işi çü riyâdur
Ne yüzle ta‘n eyleye zâhid zurefâyâ

3. **tâcî:-i**
Gazel 3388
Mısra: 4
Hükümdarların başlarına giydikleri aynı zamanda da hükümdarlık alameti olan başlık.

Yüzüñe nazar eyleye ger bir kere Rızvân
Vecd olubanı yire ata gökden o tâcî

tâc eyle-:

1. **tâc eyle:--(y), --elü, --m-y, --elü, --m**
Gazel 3025
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Baş tacı etmek II Çok değer verip üstün saygı göstermek.

Başâ tâc eyleyelüm sâğâr-ı meyden sâkî
Başka sancak çekelüm âh idüp efgânlar-ıla

tâc idin:

1. **tâc idin:-di**
Gazel 3497
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Başına taç etmek.

Şol gedâ kim tâc idindi hâk-i pâyüñ döstüm
Gözine almazsa tañ mı Efser ü Dârâları

tâc u kabâ:

1. **tâc u kabâ:-y, -i**
Gazel 3439
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tac ve kaftan II makam-mevki, maddiyat.

İşitdi cân kulağı bu nidâyı
Ki 'ışık ehli n'ider tãc u kabâyı

tãcdâr:

1. tãcdârı:-ı

Gazel 3191

Mısra: 8

Hükümdar, pâdişah.

Yine ezhâr-ıla zeyn oldı gülşen
Aralarında güldür tãcdârı

tãc-ı cevheri:

1. tãc-ı cevheri:

Gazel 3225

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cevher(Elmas, zümrüt, pırlanta gibi değerli süs eşyası, mücevher, gevher, güher.)den taç.

Ėam şu'lesi başumda benüm tãc-ı cevheri
Eşküm geyürdi egnüme ĥil'at-i ser-â-seri

tãc-ı giyâh:

1. tãc-ı giyâh:-ı

Gazel 3324

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ottan/bitkiden tacı.

Serîr-i şâhı vü tãc-ı giyâhı
Gerekmez baña yig olmak gedâyı

tãc-ı gülgün:

1. tãc-ı gülgün:

Gazel 3069

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gül renkli taç.

Güyyâ peyk-i beyâbân olup şürîde [dil]
Tãc-ı gülgün geyer başına ra'nâ lâle

tãc-ı husrev:

1. tãc-ı husrev:

Gazel 3265

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hüsrev'in tacı.

Tãc-ı Husrev istemez mülk-i Ferîdün'dan geçer
Ger Muĥibbî'ye müyesser olsa küyuñ meskeni

tãc-ı keyhusrev:

1. tãc-ı keyhusrev:

Gazel 3289

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Keyhüsrev'in tacı.

Tãc-ı Keyhüsrev ile mülk-i Ferîduñ dilemez
Bu Muĥibbî kapusunda ola cãrüb-keşi

tãc-ı keykävüs:

1. tãc-ı keykävüs:-ı, -n, -ı

Gazel 3327

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Keykävüs (Şehnâme'de adı anılan on ikinci İran padişahı)un tacı.

Ĥãk-i pây-ı dilberi virmez bu göñlüm ser-te-ser
Virselers mülk-i Ferîdün tãc-ı Keykävüs'ını

tãc-ı sa'âdet:

1. tãc-ı sa'âdet:

Gazel 3012

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saadet, mutluluk tacı.

Ger seng atasın başuma ol tãc-ı sa'âdet
Minnet bilürem ġamzeñ okı cãna geçerse

tãc-ı şadefi gev-:

1. tãc-ı şadefi gev:-ı, -di

Gazel 3149

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sedef (Midye, istiridyeye vb. deniz hayvanlarının kabuklarının iç tarafında teşekkül eden ve süslemelerde, süs eşyalarında kullanılan beyaz menevişli, çok sert, parlak madde.) tacını giymek, takmak.

Tãc-ı şadefi geydi çü başına ħalender
Gürürse ne tañdur iki yapraga benefşe

tãc-ı semmürî:

1. tãc-ı semmürî:

Gazel 3229

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Samur kürkünden yapılmış taç.

Gözüm egnüme bir ĥil'at geyürdi
Başuma âh bir tãc-ı semmürî

tãc-ı ser evle:

1. tãc-ı ser evle:

Gazel 3033

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Baş tacı yapmak II Bir şey ya da kimseye çok değer vermek, saygı göstermek.

İy dil ayagı topragına ger elün irse
'İzzetle alup yüzüne sür tãc-ı ser eyle

tãc-ı şüfi:

1. **tãc-ı şüfi:**

Gazel 3051

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sofu (kişinin) tacı.

Ġoncalar söze gelüp gördi gül oldu ħande
Tãc-ı şüfi bir seyri nize ħamrã lâle

tãc-ı sultãni:

1. **tãc-ı sultãni:**

Gazel 3193

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Padişahlık tacı.

Kul oldum devlete irdüm kapusunda şeh-i 'ışkuñ
Elümde cãm-ı İskender başumda tãc-ı sultãni

tãc-ı zer:

1. **tãc-ı zer:**

Gazel 3020

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Altın taç.

Başuña tãc-ı zer alma yüri dīvãne gönül
Ĥãk-i pãyı var-iken başuña efsere yerine

tãġ:

1. **tãġında:-i, -(n)da**

Gazel 3287

Mısra: 2

Dağ.

Mülemma' olsa kan-ıla 'aceb midür gözüm yaşı
Yâr olmış ezeldendür ħün-ı ciger tãġında deryãsi

2. **tag:**

Gazel 3033

Mısra: 15

*Yanık yarası, kızgın demirle vurulan damga,
nişan.*

Tag itdi kolın 'ãşıq-ı bî-çãresinüñ çün
İy şãh yarar anı bilüne kemer eyle

3. **tãġlar-ıla:--lar, --ıla**

Gazel 3026

Mısra: 5

Yara II dağ.

Tãġlar-ıla kim görürse bu ten-i 'üryãnumı
Beñzedür şahrã yüzinde zãġlar üşmiş leşe

4. **tagları:-lar, -ı**

Gazel 3136

Mısra: 6

*Çevresindeki araziye göre büyük bir çıkıntı
teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya
kütlesi, dağ.*

Taşı taş üzre egerçi komamışdur kühken

Tagları kesüp veli taşlar taşır dãmãn-ıla

5. **tagı:-ı**

Gazel 3258

Mısra: 10

*Çevresindeki araziye göre büyük bir çıkıntı
teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya
kütlesi, dağ.*

Gören ġam bãri altında hezãrãn eyleyüp taħsîn
Diyeler başına almış Muħibbi bir kara tagı

6. **tagı:-ı**

Gazel 3483

Mısra: 1

*Çevresindeki araziye göre büyük bir çıkıntı
teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya
kütlesi, dağ.*

Görinen başum degül küh-ı belã tagı gibi
Her yañadan yaşum akar anuñ ırmaġı gibi

7. **taga:-a**

Gazel 3101

Mısra: 8

*Çevresindeki araziye göre büyük bir çıkıntı
teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya
kütlesi, dağ.*

Bãr-ı ġam taglarcadur dil aña tãkat gösterür
Zerresin ger taga ursalar taħammül itmeye

8. **taga:-a**

Gazel 3457

Mısra: 8

*Çevresindeki araziye göre büyük bir çıkıntı
teşkil edecek şekilde yükselen toprak veya kaya
kütlesi, dağ.*

Arayu 'ışk rãhın Ferhãd u Kays'ı gör kim
Birisideşte varup birisi taga düşdi

9. **tãġlarla:--lar, --la**

Gazel 3046

Mısra: 5

Dağ. II Büyük yara.

Tãġlarla kim göre deşt-i belãda cismümi
Zãġlar konmuş sanur mecnün-ı 'üryãn üstine

tag u taş:

1. **tag u taş:--a**

Gazel 3026

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dağ, taş.

Leylî zülfine dolaşdı görüp âhü gözini
Düşdi Mecnûn gibi bî-çâre gönül tag u taşu

taga düş-:

1. **taga düş-:**-a, -mez, -di

Gazel 3149

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*Büyük bir üzüntü dolayısıyla insanlardan kaçıp
ıssız yerlerde yaşamak.*

Leylî saçına olmasa Mecnûn gibi 'âşık
Dîvâne-şîfat düşmez-idi taga benefşe

tagıd:

1. **tagıdur:**-ur

Gazel 3461

Mısra: 12

Dağıtmak II savurmak.

Dâne dâne sa'y kılsañ eyleseñ dünyâyı cem'
Tagıdur bād-ı fenâ âhîr anı hürmen gibi

2. **tagıdur:**-ur

Gazel 3476

Mısra: 8

Bir şeyin veya bir yerin düzenini bozmak.

San geyer ol sîm-ten üstine dāvūdî zirih
Her kaçan eyler perîşân tagıdur gîsûları

3. **tagıdıcak:**-ıcağ

Gazel 3388

Mısra: 5

*Düzenini, nizâmını bozmak, toplu ve tertipli
durumdan çıkarmak, karıştırmak.*

Kâküllerini tagıdıcağ gül yüzi üzre
Mîsk-i Hîten'un kalmaya bir zerre revâcî

tagıd-:

1. **tagıdur:**-ur

Gazel 3151

Mısra: 3

*Düzenini, nizâmını bozmak, toplu ve tertipli
durumdan çıkarmak, karıştırmak.*

Elde dutup zülfini geh boynı üzre tagıdur
Sâhîr olmasa kaçan oynardı bile mâr ile

tagıt-:

1. **tagıtmagıl:**--ma, --gıl

Gazel 3019

Mısra: 3

Savurmak (saç bağlamında).

Turra-i şeb-rengüñi tagıtmagıl gül yüzüñe
Bir siyeh Hindü-durur bahtın hümâyün eyleme

2. **tagıtdı:**-dı

Gazel 3182

Mısra: 5

*1. Düzenini, nizâmını bozmak, toplu ve tertipli
durumdan çıkarmak, karıştırmak. 2. Yaymak, saçmak.*

Hevâ-yı 'ışık tagıtdı egerçi hürmen-i 'aqlum
Tenüm bir kâha dönmişdür o da 'ışkuñ talebkârı

tagıt:

1. **tagıtdum:**-du, -m

Gazel 3357

Mısra: 4

*Bölmek, parçalamak, gücünü kaybetmesine
sebeb olmak. II Akli dengesini kaybetmiş gibi olmak.*

Görelde iy saçı leylâ seni mecnûn u şeydâyam
Tagıtdum 'ağl u dil küllî gerekmez baña hüşyârı

taglara düş:

1. **taglara düş:**-lar, -a

Gazel 3037

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

*Büyük bir üzüntü dolayısıyla insanlardan kaçıp
ıssız yerlerde yaşamak.*

İy Muhibbî benî âdemde vefânüñ adı yok
Taglara düş yürî şimden girtü hayvânlar-ıla

taglara düş-:

1. **taglara düş-:**--lar, --a, --di

Gazel 3018

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

*Sıkıntı, üzüntü sebebiyle insanlardan kaçıp ıssız
yerlerde, dağlarda yaşamak. II Mecnun gibi yerini
yurdunu terk etmek.*

Leylî saçunuñ bendine bağlanalı gönüm
Mecnûnlayın düşdi bu taglara esirge

2. **taglara düş-:**--lar, --a

Gazel 3025

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

*Sıkıntı, üzüntü sebebiyle insanlardan kaçıp ıssız
yerlerde, dağlarda yaşamak. II Mecnun gibi yerini
yurdunu terk etmek.*

Görmedün çünki Muhibbî benî âdemde vefâ
Taglara düş yürî şimden girtü hayvânlar-ıla

3. **taglara düş-:**-lar, -a, -di

Gazel 3187

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

*Büyük bir üzüntü dolayısıyla insanlardan kaçıp
issiz yerlerde yaşamak.*

Cevâb aldı meger şîrin lebünden
Bu dil Ferhâd-veş taglara düşdi

taglarca:

1. **taglarcadur:--dur**

Gazel 3101

Mısra: 7

*Dağlar kadar, pek çok. II Sayısız, sınırsız. III
Bitmek tükenmek bilmeyen.*

Bâr-ı gam taglarcadur dil âna tākāt gösterür
Zerresin ger taga ursalar taḥammül itmeye

taglayı taglayı:

1. **taglayı taglayı:**

Gazel 3411

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Dağlaya dağlaya. Dağlamak: (Özellikle yürek,
iç, ciğer gibi kelimelerle) Büyük üzüntü vermek, acı
ve ızdırap çektiirmek, yakmak.*

Ġam-ı ḥâlünle iy dilber yanaldan âteş-i hicre
Muḥibbî lâleye döndi ciğer taglayı taglayı

tağyîr id-:

1. **tağyîr id-:-e**

Gazel 3234

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Değiştirmek, bozmak, tersine çevirmek, başka
şekle sokmak.*

‘İşka düşdüm şabrdan özge bu derde çäre yok
Kim-durur tağyîr ide benden Muḥibbî kısmeti

tağyîr ol-:

1. **tağyîr ol-:-a**

Gazel 3132

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bozulmak, değişmek.

Ḥatṭını gördü Muḥibbî’nün irişdi eceli
Hiç tağyîr ola mı yazu-y-ımuş başında

taḥakküm eyle-:

1. **taḥakküm eyle-:-i, -ler**

Gazel 3267

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Baskı altında tutarak egemenliğini sürdürmek.

Ne deñlü varup yâra tazarru’ niyâz idem
Ol arturur zulm-ile eyler taḥakkümi

taḥammül eyle-:

1. **taḥammül eyle-:-i, -y, -e**

Gazel 3196

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ses çıkarmadan katlanmak, dayanmak.

Bâr-ı gama Muḥibbî niçe tākāt olur āh
Eyleye âna ‘ışk eri ancak taḥammüli

taḥammül eyle:

1. **taḥammül eyle:**

Gazel 3245

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dayanmak, katlanmak, kaldırmak.

Her ne deñlü gelse gam aksa belâ cular gibi
Eyle sen iy dil taḥammül baḥr-ı ‘ummân ol yüri

2. **taḥammül eyle:-r**

Gazel 3489

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dayanmak, katlanmak, kaldırmak.

Ḥârını ḥōş görmeyince büy-ı gül girmez ele
Kışına eyler taḥammül isteyenler yazını

taḥammül it-:

1. **taḥammül it-:-me, --y, --e**

Gazel 3101

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dayanmak, katlanmak, sabretmek.

Ḥâşa lillâh kim cefâna dil taḥammül itmeye
Cân taleb kılsañ vire bir dem te’emmül itmeye

2. **taḥammül it-:-me, --y, --e**

Gazel 3101

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dayanmak, katlanmak, sabretmek.

Bâr-ı gam taglarcadur dil âna tākāt gösterür
Zerresin ger taga ursalar taḥammül itmeye

taḥammül kıl:

1. **taḥammül kıl:**

Gazel 3127

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dayan, katlan, sabret.

Kıl cefâ çevre taḥammül ola ki bu rüzigâr
Ṭâli’ün ola müsâ’id ola kim bir gün ese

taharrük eyle-:

1. **taḥarrük eyle-:--mez**

Gazel 3139

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hareket etmek.

Şek degül tākāt getürmez bil taḥarrük eylemez
Kosalar bār-ı ğamum bu çarḥ-ı gerdān üstine

tahavyül:

1. **taḥavyüli:-i**

Gazel 3196

Mısra: 8

Daha önce duyu organları ile idrak edilmiş bir şeyi, o şey karşımızda mevcut olmadığı bir an veya mekânda zihinde şekillendirme, hayalde canlandırma.

İtdüm ḥayāl bilüni döndüm ḥayāle ben
Mümkün degül tamām ola anuñ taḥavyüli

tahmîr:

1. **taḥmîrini:-i, -n, -i**

Gazel 3405

Mısra: 4

1. Mayalandırma. 2. Yoğurma, hamur durumuna getirme.

Dest-i küdret mebbe'-i fiṭratda beñzer 'āşıkuñ
'İşk âbi ile yogurmuş anuñ taḥmîrini

tahrîr eyle-:

1. **tahrîr eyle-:--miş, --dür**

Gazel 3136

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kaleme almak, yazmak.

Şafḥa-i ruḥsârüm üzre iy Muḥibbî ḥālümü
Kim gören sanur ki tahrîr eylemişdür kan-ıla

tahrîr eyle:

1. **tahrîr eyle:-dii, -m**

Gazel 3364

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yazmak.

Derd-i dil ḥālını yazdum sığmadı bir nâmeye
Anuñ için yāra tahrîr eyledüm tomâr iki

tahrîr it-:

1. **tahrîr it-:--me, --se**

Gazel 3079

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yazmak, kaleme almak; kaydetmek, deftere geçirmek.

Sırr-ı 'ışkı kim bilürdi nāle tahrîr itmese
Şafḥa-i ruḥsâruma yâ eşk tahrîr itmese

taḥsîn:

1. **taḥsîn:**

Gazel 3080

Mısra: 6

Beğenme, güzel bulma, takdir etme.

Ser-i küyında gözüm yaşı bitürdi gül-i ter
Diye taḥsîn maḥalleñ gören âb u giline

2. **taḥsîn:**

Gazel 3344

Mısra: 8

(Ar.) Güzel bulup takdir etme, övme, alkışlama.

Olsun ḥaḳîkî çünki gerekdür ḥaḳîkî 'ışk
Taḥsîn diye kim göre bu 'ışk-bāzuñ

taḥsîn eyle-:

1. **taḥsîn eyle-:-y, -üp**

Gazel 3258

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beğenmek, takdir etmek.

Gören ğam bārı altında hezrân eyleyüp taḥsîn
Diyeler başına almış Muḥibbî bir kara tağı

taḥsîn id:

1. **taḥsîn id:-er, -di**

Gazel 3366

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beğenmek, takdir etmek, övmek.

Sîne levḥine yazaldan naḳşını meh-rûlaruñ
Âferin eydüp gören taḥsîn ider naḳkâşumu

taḥsîn id-:

1. **taḥsîn id-:-er, -di**

Gazel 3213

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beğenmek, takdir etmek.

Her ne söz söyler Muḥibbî hep ḥaḳîkatdür sözi
Güş kılsa şi'rini taḥsîn iderdi Mevlevî

2. **taḥsîn id-:-er, -di**

Gazel 3250

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beğenmek, takdir etmek.

Her ne söz söyler Muhibbî hep haķikatdür sözi
Güş kılsa Şi'rini taħsîn iderdi Mevlevî

3. **taħsîn id:-e**

Gazel 3103

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beğenmek, takdir etmek, övmek.

'Acebdür aña taħsîn ide Şahı
Muhibbî aña gönderse risâle

taħsîn idüp:

1. **taħsîn idüp:-ü**

Gazel 3000

Mısra: 4

Kelime Tipi: -

Güzel bulup takdir etmek, beğenmek.

Kaşlarına râ didüm râ ehli râyum gördiler
Her biri taħsîn idüp baş egdiler bu râlara

taħsîn ü Őabâs:

1. **taħsîn ü Őabâs:-ı**

Gazel 3469

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âferin ve bravo.

Muhibbî Şi'rüni bülbül ser-âgâz itse gülşende
İşidüp ehl-i hâl olan diye taħsîn ü Őabâsı

taht:

1. **taht-ıla:-ıla**

Gazel 3292

Mısra: 4

Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk.

Hükümdarlık makâmı, hükümdarlık.

Aldanup dünyâ-yı dūna oldı çün murğâ süvâr
Ser-nigün itdi gör âhîr taht-ıla kâvūsını

2. **tahtındaki:-ın, -da, -ki**

Gazel 3479

Mısra: 10

Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk.

Hükümdarlık makâmı, hükümdarlık.

Her ne deñlü eyleseñ cevri ü cefâ çekmek revâ
Göñlümün tahtındaki sultâna beñzetdüm seni

taht u tâc:

1. **taht u tâc:-ı, --n, --a**

Gazel 3085

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Taht ve taç. II Makam, mevki ve göstergeleri.

Ger Şah iseñ de vaķtünü hoş gör geçer nefes
Aldanma sakın saltanatuñ taht u tâcına

taht-ı 'âc:

1. **taht-ı 'âc:**

Gazel 3026

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fil dışından yapılmış taht.

Haddi üstinde gören hâl-i siyâhını sanur
Taht-ı 'âc üstüne çıkmış yine Şah-ı Hâbeş'e

taht-ı cemen:

1. **taht-ı cemen:-de**

Gazel 3381

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çimen tahtı.

Taht-ı cemende yâr çözüp zülfi bağıcı
Dehrün mu'aţtar eyledi ol dem dimâğını

taht-ı münakkaş:

1. **taht-ı münakkaş:-ı**

Gazel 3326

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nakışlı, süslü taht.

Sultân-ı 'ışk ola ki gelüp qarâr ide
İtdüm serîr-i sînemi taht-ı münakkaş

taht-ı münakkaş evle:-

1. **taht-ı münakkaş eyle:-ı, -ı, -di**

Gazel 3215

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nakışlı/süslü taht yapmak.

Zîr-i felekde levha-i hâki gözüm yine
Hün-ı cigerle eyledi taht-ı münakkaş

taht-ı serâ:

1. **taht-ı serâ:-y, -a**

Gazel 3157

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toprağın altı.

Eflâke çıkar her gice âhum benüm iy döst
Bu kanlu yaşum dağı irer taht-ı serâyâ

tak-:

1. **takar:-ar**

Gazel 3149

Mısra: 12

(Giyilecek veya kullanılacak şeyleri) Kendi üzerine yerleştirmek, takınmak, kuşanmak.

Ser çekdi dilâverlik ider şahn-ı çemende
Başına anuñçün takar otağa benefşe

2. **takup:-up**

Gazel 3475

Mısra: 2

(Bir şeyi başka bir şey üzerine) İliştirmek, tutturmak veya geçirmek, asmak.

Leylî-i zülfün dil-i Mecnûn'ı şeydâ eyledi
'İşk zencîrin takup boynuma rüsvâ eyledi

3. **takup:-up**

Gazel 3500

Mısra: 2

(Bir şeyi başka bir şey üzerine) İliştirmek, tutturmak veya geçirmek, asmak.

İy gönül bend-i esîrüz zülf-i yâr itdün beni
'İşk zencîrin takup Mecnûn-vâr itdün beni

4. **taksun:-sun**

Gazel 3470

Mısra: 6

Asmak, iliştiirmek, tutturmak, takmak.

'İşk-ıla çün olmuşam dîvâneler ser-defteri
Bend idüp boynuma taksun zülfinün fitrâkini

tak:

1. **takdı:-dı**

Gazel 3477

Mısra: 4

Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştiirmek, geçirmek, bağlamak.

Dîvâneñem iy döst didüm bir nazar eyle
Zülfini kemend eyleyüben boynuma takdı

2. **tak:**

Gazel 3054

Mısra: 5

Asmak, takmak, işlemek.

Mecnûn düğüm tak boynuma leyli saçun zencîrini
Mîrâs-dur[ur] tavk-ı belâ her kandasâ dîvâneye

3. **tak:**

Gazel 3226

Mısra: 2

(Bir şeyi başka bir şey üzerine) İliştirmek, tutturmak veya geçirmek, asmak.

Diñlemedün [ey] dil-i dîvâne kimse pendini
Tak yûri meh-rûlarun boynuña zülfi bendini

4. **taşına:-ı, -n, -a**

Gazel 3426

Mısra: 3

Süslü kemer II (yapılarda) kemer veya yarım daire şeklindeki kapı ve pencere üstü II kemer biçimindeki kaş, kavisli yapısı dolayısıyla sevgilinin kaşları.

Mihrâb kaşı taşına dil secde iderken
Çeşmini görüp didi ki serhoşdur imâmı

taş it:-

1. **taş it:-dü, -ñ**

Gazel 3189

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eğmek, bükmek, tüketmek, kırmak, bitirmek.

İy Muhibbî meyveler virdi kelâmum tâze ter
Ma'rifet bâğına dökdüñ tâ ki taş itdün beni

takat:

1. **taşkati:-i**

Gazel 3340

Mısra: 12

Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

Şîrâne gözün her kaçan câna kaşdı ide
Kalur mı 'aceb kimsenenün dilde taşkati

2. **taşkatüm:-üm**

Gazel 3339

Mısra: 5

Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

Cevre şabrum kalmadı hergiz cefâya taşkatüm
İhtiyâr idüp kabûl terk-i diyâr eksüklüğü

taşkat getir:-

1. **taşkat getir:-e**

Gazel 3093

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Dayanmak, katlanmak.

Niçe döysün bu yürek cevrine âhen döğile
Sine ya tîr-i cefâya niçe taşkat getüre

2. **taşkat getir:-mez**

Gazel 3139

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Dayanmak, katlanmak.

Şek degül taşkat getirmez bil taharrük eylemez
Kosalar bâr-ı gamum bu çarh-ı gerdân üstine

3. **taşkat getir:-dü, -m**

Gazel 3212

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**
Dayanmak, katlanmak.

Çeküp bār-ı ğama tākāt gettirdüm
Gören dir görmedük biz böyle merdi

4. **tākāt getir-:-mez**

Gazel 3227
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Deyim**
Dayanmak, katlanmak.

Küh-ken çün Bīsütün'ı kesdi līkin dōstlar
Kesmege küh-ı ğāmı tākāt getirmez tışesi

5. **tākāt getir-:-mez**

Gazel 3256
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Deyim**
Dayanmak, katlanmak.

Didiler tākāt getirmez kimseler bār-ı ğama
İy Muħıbbī sen anı çekmek gereksin ner gibi

6. **tākāt getir-:-e**

Gazel 3247
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Deyim**
*Gücü yetmek, dayanmak, katlanmak, üstesinden
gelebilmek.*

Cür'a-i 'ışkı içüp kim aña tākāt getüre
Öldüre anı amān virmeye tiz-āb gibi

tākāt göster-:

1. **tākāt göster-:-ür**

Gazel 3101
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gücünü ortaya koymak, göstermek.

Bār-ı ğam taglarcadur dil aña tākāt gösterür
Zerresin ger taga ursalar taħammül itmeye

tākāt ol-:

1. **tākāt ol-:-ur**

Gazel 3196
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Sabretmek, gücü yetmek, dayanmak, katlanmak,
üstesinden gelebilmek.*

Bār-ı ğama Muħıbbī niçe tākāt olur āh
Eyleye aña 'ışk eri ancak taħammüli

tākāt yok:

1. **tākāt yok:**

Gazel 3260
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Takatin, kuvvetin olmaması, dayanacak gücün
olmaması.*

Agırdur bār-ı ğam ğāyet anı çekmege yok tākāt
Muħıbbī çün degül mümkün götürmek bir ulu tagı

2. **tākāt yok:**

Gazel 3307
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Takatin, kuvvetin olmaması, dayanacak gücün
olmaması.*

Ĝam bārına tākāt yok iken āh Muħıbbī
Arturdi cefā gelüp bak o bār-ı girānı

tāk-ı ebrü:

1. **tāk-ı ebrü:-ñ**

Gazel 3176
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
"Kaş takı" Kemer biçimindeki kaş.

Mescid-i ħüsnüni kim görse hemān secde kılur
Tāk-ı ebrün olalıdan aña mihrāb gibi

2. **tāk-ı ebrü:-y, -uñ**

Gazel 3281
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
"Kaş takı" Kemer biçimindeki kaş.

Kāmet getürdi kāmētün mescidde müezzın görüp
Didi ki bir mihrāb yok hiç tāk-ı ebrüyuñ gibi

takrİR:

1. **takrİRini:-i, -n, -i**

Gazel 3405
Mısra: 6
Sözle anlatma, ifade ve beyan etme, anlatış.

Cür'a-i cām-ı lebinden kim nigāruñ mest ola
Ma'ni-i 'aşk men' itmişdür anuñ takrİRini

takrİR id-:

1. **takrİR id-:-e, --m**

Gazel 3135
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Anlatmak, ifade etmek.

Kitāb-ı 'ışkı sor baña saña takrİR idem bir bir
Ne bilsün sorma Mecnün'a gezer ancak bu şahrāda

takrİR it-:

1. **takrİR it-:-me, --se**

Gazel 3079
Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Anlatmak, ifade etmek.

Sırr-ı 'ışkı kim bilürdi nâle takrîr itmese
Şafha-i ruhsâruma yâ eşk tahrîr itmese

takrîr kıl-:

1. **takrîr kıl-:**

Gazel 3051

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anlatmak, ifade etmek.

Bişnev ahvâlin Muhibbî saña takrîr kılsun
Ki dilem sühte çün zâniş-i sevdâ lâle

taqvâ:

1. **taqvâ:**

Gazel 3179

Mısra: 3

1. Allah korkusu ile Allah'ın yasakladığı şeylerden, önce şirkten, sonra da gûnahtan, günah ve haram olması ihtimâli bulunan şüpheli durumlardan, gereksiz şeylerden korunma, sakınma. 2. Dünyâdan el etek çekip bir yere kapanma ve ibâdetle meşgul olma, züht.

Zühd-ile takvâ binâsın çarha irgürmiş-iken
Geldi çün tûfân-ı mey hâk-ile yeksân eyledi

2. **taqvâ:**

Gazel 3474

Mısra: 6

1. Allah korkusu ile Allah'ın yasakladığı şeylerden, önce şirkten, sonra da gûnahtan, günah ve haram olması ihtimâli bulunan şüpheli durumlardan, gereksiz şeylerden korunma, sakınma. 2. Dünyâdan el etek çekip bir yere kapanma ve ibâdetle meşgul olma, züht.

Vech-i zîbâdan n' için men' idesin şüfî bizi
Ahsen-i takvîme inkâr eylemek takvâ mı ki

tal:

1. **talup:-up**

Gazel 3466

Mısra: 7

Dalmak, suyun içine bütün vücuduyla ve hızla girmek II (dalğış için) belli bir amaçla denizin dibine inmek.

Yine gavvâş-şifât baħr-ı ma'ânîye talup
Niçe dürler çıkarup oldum anuñ şarrâfi

2. **taldı:-dı**

Gazel 3463

Mısra: 9

Suyun içine bütün vücuduyla ve hızla girmek.

Ma'ânî bahrına taldı Muhibbî buldı gevherler
Begendi intihâb itdükde bu nazm-ı güher-pâşı

tal-a:

1. **tal-a:**

Gazel 3125

Mısra: 6

Dalmak, suyun içine bütün vücuduyla ve hızla girmek II (dalğış için) belli bir amaçla denizin dibine inmek.

Kenârî baħr-ı 'ışkuñ yok irişmez 'umkına kimse
Dilâ gel imtihân için o baħra sen de bir tal-a

tal'at:

1. **tal'at:**

Gazel 3185

Mısra: 5

Yüz, çehre, güzel yüz.

İy güneş tal'at eger yaşlar döküp âh eylesem
Ebrler yaş dökmeye bu çeşm-i giryânum gibi

2. **tal'ati:-i**

Gazel 3234

Mısra: 8

Yüz, çehre, güzel yüz.

Ağlayup didüm didi kalur mı hergiz ihtiyâr
Nâgehân görem o meh-rünüñ görine tal'ati

taleb:

1. **talesi:-i**

Gazel 3372

Mısra: 10

(Ar.) İsteme, istek, dileme.

Râh-ı 'ışk içre dilâ gerçi var endüh-ı elem
Cân-ıla eyle kabûl 'ışk-ıla artur talebi

2. **talesi:-i**

Gazel 3214

Mısra: 10

1. İsteme, dileme, arzu etme. 2. İstek, dilek.

Yüzünü ele alup yüri Muhib dergehine
Ola kim raħm kıla eyle şefâ'at talebi

3. **talesi:-i**

Gazel 3251

Mısra: 10

1. İsteme, dileme, arzu etme. 2. İstek, dilek.

Yüzünü ele alup yüri Muhib dergehine
Ola ki raħm kıla eyle şefâ'at talebi

taleb eyle:-

1. **taleb eyle:-me**

Gazel 3225

Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İstemek, dilemek.

Dīvāne gönülüm eyleme vaşlın anuñ taleb
Ol pādīşāh-ı hüsn ola sen bir kalendarī

taleb eyle:

1. **taleb eyle:**
Gazel 3292
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İstemek, dilemek.

Dest-būs-ı yāra irmez iy Muḥibbī çünkü el
Ḥāk-i pāyına varup eyle taleb pā-būsını

2. **taleb eyle:-i**
Gazel 3314
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İstemek, dilemek.

Yüri cān vir yolına vaşlını eyle talebi
Ola kim ele getirebilesin la'l-i nābı

taleb id-:

1. **taleb id:-e**
Gazel 3232
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İstemek, dilemek.

‘Āşık mıdır ki isteye gönüli şafasını
Yāḥūd taleb ide vara derdün devāsını

taleb it:

1. **taleb it:-dü, -m**
Gazel 3305
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İstemek, dilemek.

Cānā cemālün şem‘ini cān-ıla itdüm çün taleb
Pervāne-veş olmaz ‘aceb yaksam bu perr ü bālümü

taleb kıl:

1. **taleb kıl:-du, -m**
Gazel 3318
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Talep etmek, istemek.

Dermān taleb kıldum velī derde dermān olmadı
Ḥālüm benüm düşvār olup düşvārum āsān olmadı

2. **taleb kıl:**
Gazel 3327
Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Talep etmek, istemek.

Dest-būs-ı dilbere irmez [ne mümkün] çünkü el
Ḥāk-i pāyın kıl taleb devlet bil pā-būsını

taleb kıl-:

1. **taleb kıl:-sa, --ñ**
Gazel 3101
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Talep etmek, istemek.

Ḥāşa lillāh kim cefāna dil taḥammül itmeye
Cān taleb kılsañ vire bir dem te‘emmül itmeye

2. **taleb kıl:-ma**
Gazel 3110
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Talep etmek, istemek.

Ol ḥākīm-i lem-yezeldür derde dermān ol virür
Derdüñi ḥōş gör taleb kılma varup eme seme

talebkār:

1. **talebkār:-ı**
Gazel 3182
Mısra: 6
1. İstekli, arzulu. 2. İsteyici.

Hevā-yı ‘ışk tagıdı egerçi ḥürmen-i ‘aqlum
Tenüm bir kāha dönmişdür o da ‘ışkuñ talebkārı

tālī:

1. **tālī‘ün:-(ü)ñ**
Gazel 3127
Mısra: 8
Kismet, baht.

Kıl cefā cevre taḥammül ola ki bu rüzigār
Tālī‘ün ola müsā‘id ola kim bir gün ese

2. **tālī:**
Gazel 3353
Mısra: 7
Talih, baht.

Tālī‘ müsā‘id olmadı görmege gün yüzün
‘Ālem içinde var mı bed aḥter benüm gibi

3. **tālī‘ümdür:-üm, -dür**
Gazel 3494
Mısra: 7
İnsanın başına gelmesi takdir edilen iyi veya kötü durumlar, baht, şans, talih.

Tālī‘ümdür görmezem küyına varsam gün yüzün
Āh kim togmaz şerefden ‘āşikuñ seyyāresi

4. **ṭālī'üm:-üm**

Gazel 3311

Mısra: 6

İnsanın başına gelmesi takdir edilen iyi veya kötü durumlar, baht, şans, tâlih.

'Arzın 'arz eyleyüp didi ki mâhum ben saña
Ṭālī'üm buldı sa'âdet kevkebüm ferhundeğī

ṭālib:

1. **ṭālib:**

Gazel 3168

Mısra: 5

İsteyen, talep eden, istekli olan kimse.

Ṭālib iseñ vaşl-ı yâra elde sîm ü zer gerek
Yoksa bil olmaz müyesser kuvvet-i bâzû-y-ıla

2. **ṭālibsın:-sîn**

Gazel 3333

Mısra: 9

İsteyen, talep eden, istekli olan kimse.

Genc-i vaşla iy Muḥibbî çünki ṭālibsın bugün
Ġayrı yirde arama illâ dil-i vîrâne[y]i

ṭālib-i cānān ol:

1. **ṭālib-i cānān ol:**

Gazel 3245

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgiliyi istemek, sevgiliye talip olmak.

Çünkü olmuştur vişâle ara yirde ten [ü] cān
Anı terk it cān-ıla ṭālib-i cānān ol yürü

ṭālib-i gülzār olanlar hārına katlanurlar:

1. **ṭālib-i gülzār olanlar hārına katlanurlar:**

Gazel 3032

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Atasözü**

Gülü seven(isteyen) dikenine katlanır: İnsan sevdiği kimse veya sevdiği iş yüzünden gelecek sıkıntılara katlanır.

Yâr için ağyâr elinden çekdiğüm budur elem
Ṭālib-i gülzār olanlar katlanurlar hārına

ta'lîm:

1. **ta'lîmide:-in, -de**

Gazel 3488

Mısra: 1

(Ar.) Öğretme, belletme II. Ders verme, okutma, öğretim.

Fitne ta'lîmide mâhirdür şahâne gözleri
N' için öldürmez beni kılur bahâne gözleri

ta'lîm evle:-

1. **ta'lîm eyle:-miş**

Gazel 3293

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öğretmek.

Mu'allim eylemiş ta'lîm cefāya ol perî-rüyı
Ki göstermeye 'uşşāka ki hergiz rüy-ı nigüyü

ta'lîm id:-

1. **ta'lîm id:-e, --m**

Gazel 3054

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyi birine öğretmek II bir şeyi birinden öğrenmek.

Dün gice şem'-i hüsüne yandı kül oldu cān u dil
Şimden girü ta'lîm idem yanmaklığı pervāneye

ta'lîm-i sihr evle:-

1. **ta'lîm-i sihr eyle:-r**

Gazel 3168

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sihr/büyü yapmayı öğretmek.

Gözlerün ta'lîm-i sihr eyler perişān zülfüne
Şad hezārān 'āşıkın ol bend ider bir mü-y-ıla

tama' it:

1. **tama' it:-me**

Gazel 3331

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Açgözlülük etmek; büyük bir arzu ve hurs ile istemek, hurslanmak.

Gendüm-i dünyāya dil virüp sakın itme tama'
Mür gibi niçeye dek cem' idesin dāne[y]i

tama'-ı hāl evle:

1. **tama'-ı hāl eyle:**

Gazel 3117

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(sevgilinin) benine tamah etmek, aç gözlülük etmek.

Bend-i zülfine düşüp murğ-ı dilün dāne için
Saña kim didi Muḥibbî tama'-ı hāl eyle

tama'-ı hāmlara:

1. **tama'-ı hāmlara:--lar, --a**

Gazel 3066

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gerçekleşmesi mümkün olmayan şiddetli arzu.

Naqd-i cân-ıla alup vaşlı meta‘na harîd
Düşdi divâne gönül gör tama‘-ı hâmlara

tamām:

1. **tamāmdur:-dur**

Gazel 3260

Mısra: 1

Tam olarak, eksiksiz. II Bitmiş, tamamlanmış.

Nigârûñ kaddi serv olmuş tamāmdur hüsniñün çağı
Koñ aksun gözlerüm yaşı olupdur anuñ ırmagı

tamām it:

1. **tamām it:**

Gazel 3255

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tamamlamak.

Ka‘be‘dür küyü Muhibbî cânuñı kurbân ilet
Bunuñ ile gel tamām it hâcılar bayramını

tamām ol:-

1. **tamām ol:-a**

Gazel 3196

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Sona ermek, bitmek, tamamlanmak. 2. Tam hâle gelmek, eksikleri tamamlanmak.

İtdüm hayâl bilüni döndüm hayâle ben
Mümkün degül tamām ola anuñ taşayyüli

tamāmî:

1. **tamāmî:**

Gazel 3426

Mısra: 2

Ar. zf. Tamamıyla, bütün, tekmil.

Her kim ki göre seyr ider ol serv-i hırâmı
Göz yaşını yolına revân ide tamāmî

tamgâ:

1. **tamga:**

Gazel 3278

Mısra: 8

A. Bir nesnenin üzerine bir nişan bir alamet basmak üzere boya veya kızgın demir olarak kullanılan mühür.

Eşk-i çeşmüm virdi hil‘at âh-ıla dağ eyledi
Zira tamga ile artar olsa dehrün kumaşı

ta‘mîr id:

1. **ta‘mîr id:-e**

Gazel 3304

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Onarmak.

Yıkdı gerçi [kim] Muhibbî yâr gönül bünyadını
Umaram ta‘mîr ide rahm ide mi‘mârum gibi

ta‘n:

1. **ta‘na:-a**

Gazel 3287

Mısra: 6

Birisinin ayıp ve kusurlarını beyan etmek. Küfretmek.

Bugün meydân-ı ‘ışk içre yiter Mecnûn’a mecnûnlık
Aña ta‘na daşın atup n’idersiz siz ol evbâşı

tañ degül:

1. **tañ degül:**

Gazel 3099

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Şaşmamak gerek.

Yâr için cân terkin ursa bu Muhibbî tañ degül
Evveli ‘ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

2. **tañ degül:--dür**

Gazel 3067

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Şaşılmaz, tuhaf olmaz.

Zerre-veş her kim mezellet toprakında hâk ola
Tañ degüldür gün gibi ger menzili eflâk ola

3. **tañ degül:--dür**

Gazel 3118

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılmaz, tuhaf olmaz.

Tañ degüldür döstlar gönüm benüm pür derd ola
Kim ki ‘aşıkdur meseldür kim belâ-perverd ola

4. **tañ degül:**

Gazel 3150

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılmaz, tuhaf olmaz.

Yâr için cân terkin ursa bu Muhibbî tañ degül
Evvel ‘ışkuñ fedâ-yı cân olupdur lâzıma

5. **tañ degül:**

Gazel 3202

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılmaz, tuhaf olmaz.

Bu Muhibbî çün ezel nüş itdi ‘ışkuñ cämını
Görünürse tañ degül geh mest ü geh şeydâ gibi

6. tañ degül:

Gazel 3360

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılmaz, tuhaf olmaz.

Tañ degül gülgün olup yagdursa kan yire şehâb
Çün şehîd-i 'ışkuñuñ yil savurur topragını

7. tañ degül:

Gazel 3441

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılmaz, tuhaf olmaz.

Tâ haşr olunca olmasa hüşyâr tañ degül
İçdi Muhibbî çünki Maḥabbet ayagını

ta'n eyle-:

1. ta'n eyle--me

Gazel 3135

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kınamak, ayıplamak.

Beni meyḥâne küncinde görüp ta'n eyleme zâhid
Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

2. ta'n eyle--y, --e

Gazel 3115

Mısra: 16

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayıplamak.

Bu hırka vü bu tâc-ıla işi çü riyâdur
Ne yüzle ta'n eyleye zâhid zurefâya

ta'n eyle:

1. ta'n eyle:-y, -iip

Gazel 3404

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kınamak, ayıplamak.

'Ayb kılmazduñ bu ben dîvâneyi ta'n eyleyüp
Zâhidâ görseñ eger bir kez ol âdem cânını

tañ mı:

1. tañ mı:

Gazel 3059

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuhaf mı, şaşılır şey mi.

Muhibbî ḥâlüne meyl itse tañ mı
Ezel gündüme meyl itmiş beşer de

2. tañ mı:-dur

Gazel 3166

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuhaf mı, şaşılır şey mi.

Ney gibi feryâd iderse bu Muhibbî tañ mıdur
Bir gül-i ra'nâ ğamından dîde-pürḥünam yine

3. tañ mı:

Gazel 3008

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuhaf mı, şaşılır mi.

Tañ mı bulınsa mihrüñ bu dilde cân içinde
Zirâ ki genc bulmur ekser vîrân içinde

4. tañ mı:

Gazel 3008

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuhaf mı, şaşılır mi.

Gül beñzedi çü yâra aġyâr daḡı ḥâra
Bülbül gibi kalursam tañ mı fiġân içinde

5. tañ mı:

Gazel 3010

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuhaf mı, şaşılır mi.

Ezel mey-ḥânesinden kim içüpdür cür'a-i 'ışkı
Ebed tâ rûz-ı maḥşerde bulınsa tañ mı mestâne

6. tañ mı:

Gazel 3099

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Tuhaf mı, şaşılır mi.

Su gibi ger meyl idersem tañ mı serv-i nâzuma
Baġludur çokdan gönül zülf-i kemen-endâzuma

7. tañ mı:-dur

Gazel 3129

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuhaf mı, şaşılır mi.

Ḥasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lâleler
Fırkatiyle dönse tañ mıdur yüzüm nîlûfere

8. tañ mı:

Gazel 3143

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuhaf mı, şaşılır mi.

Tañ mı yakarsa sînesine daġ lâle-vâr
Her kim ki gönli bağlaya bir saçı sünbüle

9. tañ mı:

Gazel 3144

Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Sinemi çäk itse tañ mı ol hilâl ebrü benüm
Anca sîne çäk olur çün tığ-ı âteş-tâbda

10. **tañ mı:**
Gazel 3146
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Âh u vâh-ıla günüm çünki geçer döne döne
Tañ mı hicriyle kebâb ola ciger döne döne

11. **tañ mı:-dur**
Gazel 3152
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Gün gibi 'âlem yüzün kılsa münevver tañ mıdur
Ol şamer-rü bedr olup girdi çün on dört yaşına

12. **tañ mı:-dur**
Gazel 3172
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Gün yüzine dilberün inkâr iderse tañ mıdur
Böyledür huffâş işi mihr-i cihân-ârâ-y-ıla

13. **tañ mı:**
Gazel 3188
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Tañ mı olsa Muhibbî âvâre
'İşk bî-şabr u bî-şarâr itdi

14. **tañ mı:**
Gazel 3204
Mısra: 14
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Öldürmege Muhib seni mestâne gâmezeler
Hâncer elinde eyler-ise tañ mı kan dağı

15. **tañ mı:-dur**
Gazel 3216
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Hâşıl-ı 'ömrüm eger ser-sebz olursa tañ mıdur
Eksük itmez mezra'-ı dilde bugün tohm ekmeği

16. **tañ mı:**
Gazel 3223

Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Gülşen-i hüsnün Muhibbî eylese tañ mı vağan
Yok maķâmı bülbülün illâ gülîstân arası

17. **tañ mı:-dur**
Gazel 3239
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Her gün eyler çün tefâvüt ol gülün zîbâlığı
Dem dem artsa tañ mıdur bu gönlümün şeydâlığı

18. **tañ mı:-dur**
Gazel 3239
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

İñleyüp zârîliğ itse tañ mıdur cân bülbülü
Laħza laħza çünki artar ol gülün ra'nâlığı

19. **tañ mı:-dur**
Gazel 3280
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

'İşkuñ bahâsı olmasa 'âlemde tañ mıdur
İki cihâna çünki deger bir demi dutsa mı

20. **tañ mı:**
Gazel 3283
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Hâsretiyle bu Muhibbî sînesin dağ ideli
Beñzese göz yaşına tañ mı 'aķıķ-i Yemenî

21. **tañ mı:**
Gazel 3322
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Gözüm yaşı virürse tañ mı bu cismi ğarķa
Lâ-büd kaçan sel olsa götüre her giyâhı

22. **tañ mı:**
Gazel 3333
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mı, şaşılır mı.

'Ârızı üstinde hâlin gördi bend-i zülfine
Murg-ı dil dutılsa tañ mı gördi âb u dâne[y]i

23. **tañ mı:-dur**
Gazel 3374

Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

Leblerinüñ hasretinden ol vefâsuz dilbertüñ
Bu Muhibbî mesken itse tañ mıdır meyhâneyi

24. **tañ mı:**
Gazel 3380
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

Beni garķ itse tañ mı eşk-i çeşmüm
Gözüm yaşıyla âhum başdan aşdı

25. **tañ mı:**
Gazel 3381
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

Zārılık itse ney gibi dil tañ mı şübha dek
Tañbür gibi burdı zamâne kulagını

26. **tañ mı:**
Gazel 3385
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

Mihr ü meh olursa tañ mı saña cāndan müşteri
Cümle hūblar aħterinüñ çünki sensin ülkeri

27. **tañ mı:**
Gazel 3432
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

Âhum duħāni düpdüz çarħuñ yüzini dutdı
Görinmez ise tañ mı göklerde zer çerāğı

28. **tañ mı:**
Gazel 3434
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

Her kimüñ alnı kamer gün yüzlü bir maħbüb[1] var
Gündüzi Nevruz olup Kadr olsa tañ mı her şebi

29. **tañ mı:-dur**
Gazel 3446
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

Komazsam tañ mıdır bir dem ‘aşā-yı âhi ben elden
Cüvān idüm ğam-ı ‘ışkuñ çekelden beni pîr itdi

30. **tañ mı:**
Gazel 3463

Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

Ṭarīķ-i ‘ışķ bir yoldur iki sandı anı zāhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

31. **tañ mı:-dur**
Gazel 3473
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

‘Âr eyler-ise tañ mıdır ol pâdişāh-ı hūsn
Ĥāk-i derinde görse mezellet gedāsını

32. **tañ mı:-dur**
Gazel 3475
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

İy Muhibbî tañ mıdır garķ ola gönlüm zevrakı
Her tarafından gözlerüm yaşını deryā eyledi

33. **tañ mı:**
Gazel 3490
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

Bu hūsn ü bu leṭāfetle perî dirsene aña tañ mı
Temāşā eyleyen görşün perî şeklinde insāni

34. **tañ mı:-dur**
Gazel 3490
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

Çerāğı sūz-ı Ĥusrev’den yakarsa tañ mıdır şî‘rüm
Gazel ṭarzında çün gözler hemîşe ṭarz-ı Selmān’ı

35. **tañ mı:-dur**
Gazel 3491
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

Tañ mıdır döyşe cefāya bu Muhibbî ḥasta dil
Miħnet ile bisledüm çün cān-ı ğam-perverdümü

36. **tañ mı:**
Gazel 3495
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tuhaf mi, şaşılır mi.

Göñül murĝı tutılsa tañ mı zülfe
İçinde dānedür ol iki ḥālî

37. **tañ mı:-dur**
Gazel 3497

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuhaf mı, şaşılır mı.

Gözlerüm yaşına nisbet kaçre çün Nîl ü Fırâṭ
Ġarḳa virsem iy Muḥibbî tañ mîdur deryâları

38. **tañ mî:**

Gazel 3497

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuhaf mı, şaşılır mı.

Şol gedâ kim tâc idindi ḥâk-i pâyuñ döstum
Gözine almazsa tañ mı Efser ü Dârâları

39. **tañ mî:**

Gazel 3055

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Tuhaf mı, şaşılır mı.

Pâralansa şâne-veş tañ mı Muḥibbî bu yürek
El uzadur âh her dem şâne ol gîsûlara

40. **tañ mî:--dur**

Gazel 3039

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Şaşılır mı, tuhaf mı II şaşılmaz, tuhaf olmaz.

Bu Muḥibbî ḥasta-dil ger kan yudarsa tañ mîdur
Zîra kimse görmedi resm-i vefâ dildârda

tañ mîdur:

1. **tañ mîdur:--dur**

Gazel 3001

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Tuhaf mı, şaşılır mı?

Gün yüzün virdi şeref geldi bu ben ḥâk üstine
Pâ kosam şimden girü tañ mîdur eflâk üstine

2. **tañ mîdur:--dur**

Gazel 3082

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şaşılır mı, tuhaf mı II şaşılmaz, tuhaf olmaz.

Salını zülfine ta'zîm iderse tañ mîdur çeşmi
Ġarâbet mi olur gebre sücüd eylerse ḥaçına

3. **tañ mîdur:--dur**

Gazel 3103

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Şaşılır mı, tuhaf mı II şaşılmaz, tuhaf olmaz.

Olursam tañ mîdur ḥünin ciğer âh

Olupdur ğamzeññ tîĝi ḥavâle

tañ ol:

1. **tañ ol:-a**

Gazel 3491

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuhaf olur mu, şaşılır mı.

Ḥayret alup tañ ola kim göre rüy-ı zerdümi
Raḥm ide lâ-büd okuyan defter-i pür derdümi

ta'n ol:-

1. **ta'n ol:--a, --sun**

Gazel 3095

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayıplanmak, kınanmak.

Olsun tana' 'um içre ol mâh-rüy sâde
Kalsun belâ vü ğamda bu 'âşık-ı fütâde

tana'um eyle:

1. **tana'um eyle:-r**

Gazel 3313

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nimet ve bolluk içinde bulunmak.

Vaşluñ ile görürem eyler tana'um ğayrılar
Baña olmamış gibi kışmet ezelden dâmeni

tañbür:

1. **tañbürünüñ:-i, -nuñ**

Gazel 3235

Mısra: 10

Klasik Türk müziğinin başlıca çalgılarından biri olan, yay veya mızrapla çalınan, uzun saplı, telli tahta çalgı.

Bezm-i ğamda nâlemün yanınca âheng itmedi
Tâ ki muṭrib burmadı tañbürünüñ kulagını

2. **tañbürünüñ:-i, -n, -i**

Gazel 3150

Mısra: 3

Klasik musikimizin başlıca çalgılarından biri olan, yay ve mızrapla çalınan, ince uzun sapı perdeli, yuvarlak karınlı, telli çalgı.

Nâle eyle iy gönül çal sînemün tañbürünü

Ola kim bir dem turup ğuş ide dilber sâzuma

3. **tañbür:**

Gazel 3381

Mısra: 6

Klasik Türk müziğinin başlıca çalgılarından biri olan, yay veya mızrapla çalınan, uzun saplı, telli çalgı.

Zārılık itse ney gibi dil tañ mı şübha dek
Tanbūr gibi burdı zamâne kulagını

tañla:

1. **tañlamañ:-ma, -ñ**

Gazel 3341

Mısra: 4

Şaşmak, garip bulmak.

Yandugumca nār-ı 'ışka artdı şevküm şu'lesi
İtmesem fark tañlamañ nūr-ıla miñnet nārını

tañrı ta'ālā:

1. **tañrı ta'ālā:**

Gazel 3345

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*"Yüce Allah, ulu Allah" mânâsına gelen bu söz
Allah lafzı yerine ve saygı ifadesi olarak kullanılır.*

Bir dañı cefâ [vü] cevri [ü] belâ-keş yaratmadı
Kulları içre Tañrı ta'ālā benüm gibi

tap:

1. **taparlar:-ar, -lar**

Gazel 3026

Mısra: 2

*Yaratıcı olarak tanımak || Büyük bir aşkla
bağlanmak, tutku ile sevmek.*

Her taraftan zülf kim düşmiş o haddi meh-veşe
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneşe

tapu:

1. **tapuñdan:-ñ, -dan**

Gazel 3162

Mısra: 5

Huzur, kat, nezd.

Dür olalı tapuñdan Mısr-ı hüsnüñ haqqıçün
Gözlerümüñ kanlu yaşı döndi Nıl ırmagına

2. **tapusına:-(s)ı, -(n)a**

Gazel 3075

Mısra: 2

Kapı, eşik, huzur, nezd.

Gel mañabbet şehrinüñ kıl bir nazar yapusına
Yüz sürüp müjgâmi cārüb it dilā tapusına

3. **tapuñdan:-ñ, -dan**

Gazel 3096

Mısra: 5

(Sevgilinin) Kapı, eşik, huzur, nezd.

Dür olalıdan tapuñdan Mısr-ı hüsnüñ haqqıçün
Gözlerümüñ kanlu yaşı döndi Nıl ırmagına

4. **tapuñdur:-(u)ñ, -dur**

Gazel 3199

Mısra: 2

1. Huzur, kat, nezd. 2. Hizmet, tâzim, hümet.

Hudâyâ sensin 'âlem pâdişâhı
Tapuñdur cümle mañlûkuñ penâhı

târ:

1. **târını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3111

Mısra: 5

Tel, saç teli.

Sihr idüp didi ki her târını bir mâr itdüm
Kimse el sunmaya tâ zülf-i perîşânumuza

2. **târını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3183

Mısra: 12

Tel, saç teli.

İy Muhibbî genc-i hüsnü zülfini idüp tılısm
Hıfz için her târını bir mâr u su'bân eyledi

3. **târına:-ı, -n, -a**

Gazel 3071

Mısra: 9

Saç teli.

Muhibbî zülfî târına Hâbeş mülki tufeyl olsun
Bahâ olmaya hâline hârac-ı Hind ü Bengâl'a

4. **târ:**

Gazel 3274

Mısra: 7

1. Dar 2. Bir çalgı aleti 3. İplik.

Kemânçe olmasa yaşum aña târ
Bu sînem üzre n'eylerdi bu bâkı

târ eyle:

1. **târ eyle:-y, --üben-y, -üben**

Gazel 3091

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tel haline getirme.

Göz yaşını târ eyleyüben nâleler itdüm
Bezm-i eleme olalı bu sîne kemeñçe

târ olaldan:

1. **târ olaldan:-aldan**

Gazel 3068

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Dar olmak, daralmak.

Çünkü döndi kâmetüm eşküm olaldan târ aña
İñlerem mızrâb-ı gam el sunsa ger evtâruma

tār sīnem:

1. **tār sīnem:**

Gazel 3002

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(beyitte) *Gönül teli.*

İñiler bezm-i gamda nâle eyler
Gözümüñ yaşı tār sīnem kemeñçe

tārāca vir-:

1. **tārāca vir-:--di**

Gazel 3130

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yağmalamak, talan etmek.

‘Aqlumı tārāca virdi ol Muğal-Çin gözleri
Başuma geldi ser-i zülfiyle sevdâlar yine

taraf:

1. **taraf:**

Gazel 3056

Mısra: 9

Taraf, yer, yan.

İy Muhibbî göz yaşı iki taraf zencir olup
Şâh-ı ‘ışkuñ yidilür şîr-i neri oldum yine

2. **tarafdan:--dan**

Gazel 3026

Mısra: 1

Ön, arka, sağ, sol, üst, alt vb. yanların her biri.

Her taraftan zülf kim düşmüş o haddi meh-veşe
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneşe

tarāvet:

1. **tarāvet:**

Gazel 3049

Mısra: 8

Ar. Tazelik, canlılık.

Niçe teşbîh idem ben sîme cismüñ
Bulunmaz bu tarāvet yâseminde

2. **tarāvet:**

Gazel 3378

Mısra: 1

Ar. Tazelik, canlılık.

Hüsn-ile tarāvet ezeli sen güle düşdi
Cevr-ile cefâ kur‘ası ben bülbüle düşdi

tār-ı şeb:

1. **tār-ı şeb:--de**

Gazel 3205

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gece karanlığı.

‘Aşıkam dīvâne bilmem gerçi rāh-ı hāneyi
Tār-ı şebde buluram lîkin der-i cānāneyi

tār-ı vîrâne:

1. **tār-ı vîrâne:--ler, -i**

Gazel 3176

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yıkılmış, harap olmuş eski yapıların karanlığı.

Rüşen eyle bu gönül hānesin iy bedr-i münîr
Tār-ı vîrāneleri nite ki mehtāb gibi

tār-ı zülf:

1. **tār-ı zülf:--i, -n, -de**

Gazel 3357

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saçın karanlığı, siyah saç II saçın bir teli.

Beni tenhā giriftār-ı esîr-i zülf olam sanmañ
Var anuñ tār-ı zülfinde niçe yüz biñ giriftarı

tarîk:

1. **tarîk:**

Gazel 3093

Mısra: 11

1. Yol. 2. Usûl. 3. Meslek. 4.vasıta, sebep. 5.

Tasavvuf. Bir velinin Tanrı'ya ulaşmak için tuttuğu yol.

Terk-i cān eyle Muhibbî ki budur ‘ışka tarîk
‘Aşık oldur ki hemān ‘ışka ‘alāmet getüre

2. **tarîk:**

Gazel 3143

Mısra: 10

1. Yol. 2. Usûl. 3. Meslek. 4.vasıta, sebep. 5.

Tasavvuf. Bir velinin Tanrı'ya ulaşmak için tuttuğu yol.

‘İşkuñ yolında ölse Muhibbî ‘aceb degül
‘Aşık olana çünki tarîk ol-durur öle

3. **tarîkdur:--dur**

Gazel 3225

Mısra: 9

1. Yol. 2. Usûl. 3. Meslek. 4.vasıta, sebep. 5.

Tasavvuf. Bir velinin Tanrı'ya ulaşmak için tuttuğu yol.

‘İşkuñ tarîkı key katı müşkil tarîkdur
Gel ko Muhibbî uşbu yola cān-ıla seri

4. **tarîkı:**

Gazel 3225

Mısra: 9

1. Yol. 2. Usül. 3. Meslek. 4.vasıta, sebep. 5. Tasavvuf. Bir velinin Tanrı'ya ulaşmak için tuttuğu yol.

'İşkuñ tarîkı key katı müşkil tarîkdur
Gel ko Muhibbî uşbu yola cān-ıla seri

tarîk-i 'ışk:

1. **tarîk-i 'ışk:**

Gazel 3463

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk yolu.

Tarîk-i 'ışk bir yoldur iki sandı anı zāhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

2. **tarîk-i 'ışk:--a**

Gazel 3119

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk yolu.

Tarîk-i 'ışka togrılsam seni kaç' iderem evvel
Sebuk-bār olayım iy ser baña bār-ı girān olma

tārmār it:

1. **tārmār it:-di**

Gazel 3418

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dağıtmak, karıştırmak, perişan etmek.

Şabrum apardı 'aıklımı zülf itdi tārmār
Dutdı cefā fırine ol kaşı ya bizi

tarrāka:

1. **tarrāka:**

Gazel 3419

Mısra: 4

Gümbürtü, büyük ve kuvvetli güriültü.

Kıldı zemîni derya yaşum yinilmez oldı
Āhum urüc idelden çarha tarrāka düşdi

tart:

1. **tartmak:-mak**

Gazel 3365

Mısra: 3

Ölçmek.

Tartmak ister hāk-i pāyin cevheri cān-ıla dil
Eylemişdür dīdelerden keffe-i mizān iki

2. **tartdılar:-dı, -lar**

Gazel 3410

Mısra: 7

Ölçmek.

Ay u günle tartdılar geldi şehā hüsün ağır
Anuñ için gökde gördüm keffe-i mizānını

tarz:

1. **tarzında:-ı, -n, -da**

Gazel 3490

Mısra: 12

Biçim, şekil, sûret, üslûp.

Çerāğı süz-ı Hüsrev'den yakarsa tañ mıdur şî'rüm
Gazel tarzında çün gözler hemîşe tarz-ı Selmān'ı

tarz-ı selefi:

1. **tarz-ı selefi:-i**

Gazel 3312

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eskilerin/bizden önce yaşamış kimselerin usulü.

Şî'r ara şā'ir iseñ gel bakma tarz-ı selefi
Yime hayvān şıfat dile gelen her 'alefi

tarz-ı selmān:

1. **tarz-ı selmān:-ı**

Gazel 3490

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Selman'ın tarzı, üslubu.

Çerāğı süz-ı Hüsrev'den yakarsa tañ mıdur şî'rüm
Gazel tarzında çün gözler hemîşe tarz-ı Selmān'ı

taş:

1. **taşı:-ı**

Gazel 3175

Mısra: 13

Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde.

Cefā taşı-durur taşı suyı da oldı göz yaşı
Anuñçün böyle muhkemdür Muhibbî 'ışk bünyadı

2. **taş:**

Gazel 3123

Mısra: 11

Bazı kütlelerden kopan sert, katı madde.

Āsiyā-veş iy Muhibbî iki taş alup ele
Dögintüp cismüm benüm gendüm gibi un olmada

3. **taşı:-ı**

Gazel 3478

Mısra: 2

Bazı kütlelerden kopan sert, katı madde; keder, üzüntü, zahmet.

Kühken geldi bu 'ışk bünyadına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yerine bu gönlüm baş kodı

4. taşına:-i, -n, -a

Gazel 3367

Mısra: 4

Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde II eşik taşı.

Gün gibi başı anuñ göklere irse ne ‘aceb
İşigün taşına yüz sürüp ide secdegehi

5. taşı:-ı

Gazel 3376

Mısra: 11

Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren, rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde II eşik taşı.

Ölince taş işiginde Muhibbî yasanup taşı
Dimez kim niçe bir eyler bu bî-çäre bu feryadı

6. taşlar:--lar

Gazel 3136

Mısra: 6

Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki mâden, tuz ve oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim. II Bunlardan kopmuş veya koparılmış parça.

Taşı taş üzere egerçi komamışdur kühken
Tagları kesüp velî taşlar taşır dāmān-ıla

7. taşını:-i, -n, -ı

Gazel 3178

Mısra: 1

1. Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki mâden, tuz ve oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim. 2. Bunlardan kopmuş veya koparılmış parça. 3. Bu maddeden yapı işlerinde kullanılmak üzere hazırlanmış malzeme.

‘İşk bünyādına cem’ iden melâmet taşını
Şartıdur evvel temel yirine koya başın

8. taşını:-i, -n, -ı

Gazel 3368

Mısra: 8

1. Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki mâden, tuz ve oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim. 2. Bunlardan kopmuş veya koparılmış parça. 3. Bu maddeden yapı işlerinde kullanılmak üzere hazırlanmış malzeme.

Kaşr-ı ‘ışkuñ çün ezelden urdılar bünyādını
Kelle-i ‘uşşâkdan itdiler anuñ taşını

9. taş-ıla:-ıla

Gazel 3047

Mısra: 8

1. Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki mâden, tuz ve

oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim. 2. Bunlardan kopmuş veya koparılmış parça.

Küyına varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnûnı ider bâzîçe ata taş-ıla

10. taş-ıla:-ıla

Gazel 3047

Mısra: 10

1. Yeryüzünün sertleşmiş ve katılaşmış tabakalarında bulunan, içindeki mâden, tuz ve oksitlere göre değişik renkte ve değişik birleşimdeki çok sert cisim. 2. Bunlardan kopmuş veya koparılmış parça.

Bir kadem gelmez Muhibbî kapuya ol seng-dil
İşigine başuñı dögseñ hezârān taş-ıla

taş işigi:

1. taş işigi:-i, -n, -de

Gazel 3376

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin eşik taşı.

Ölince taş işiginde Muhibbî yasanup taşı
Dimez kim niçe bir eyler bu bî-çäre bu feryadı

taş it:

1. taş it:-di

Gazel 3482

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Taş hâline getirmek II acimasızlaştırmak; şaşırtmak, hayrette bırakmak.

Yüzümü zerd eyledi ‘ışkuñ benüm ayvâ gibi
Bagrumı taş itdi hicriñ lāle-i hamrâ gibi

taş ko:

1. taş ko:-dı

Gazel 3478

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Engelleyecek biçimde davranmak.

Kühken geldi bu ‘ışk bünyādına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yirine bu gönülüm baş kodı

fās fās:

1. fās fās:

Gazel 3483

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tas tas içmek, taslar dolusu içmek, defalarca içmek.

Bezm-i ğamda miñnet ü derd ü belâ yârân olup
İçerüz hicrân şebinde tās tās ağı gibi

taş üstüne taşı koma-:

1. **taş üstüne taşı koma-:**-i, -n, -e, -l, -maz, -duñ

Gazel 3287

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Taş taş üstünde bırakmamak: Baştan başa yıkıp yerle bir etmek.

Niçe dünyāya meyl idüp yaparsın kaşır u eyvāni
Komazduñ olsa ger 'aqluñ bugün taş üstüne taşı

taşı-:

1. **taşı-:**--r

Gazel 3136

Mısra: 6

(Bir şeyi bir yerden başka bir yere) Götürmek.

Taşı taş üzre egerçi komamışdur kühken
Tagları kesüp velî taşlar taşır dāmān-ıla

taşı dik:

1. **taşı dik:**-i, -dü, -m

Gazel 3469

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

1. (Bir mezarın başına) Taş koymak. 2. okçuluk. Eskiden rekor sayılan bir ok atışında okun düştüğü yere nişan olmak üzere bir taş koymak.

İdüp āh okların pertāb yine kıddüm kemānından
Geçüp Mecnūn'ı hoş dikküm belâ şahrāsına taşı

tās-ı felek:

1. **tās-ı felek:**

Gazel 3214

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gökyüzü, semâ.

Bu cihān varına aldanma bugün tās-ı felek
Gösterür lu'b-ıla her dem saña ol bü'l-'acebi

2. **tās-ı felek:**

Gazel 3251

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gökyüzü, semâ.

Bu cihān dārına aldanma saña tās-ı felek
Gösterür lu'bıyla her dem saña [ol] bu'l-'acebi

taşı taş üzre koma-:

1. **taşı taş üzre koma-:**--i, --muş, --dur

Gazel 3136

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Taş taş üstünde bırakmamak: Baştan başa yıkıp yerle bir etmek.

Taşı taş üzre egerçi komamışdur kühken
Tagları kesüp velî taşlar taşır dāmān-ıla

taşında:

1. **taşında:**

Gazel 3132

Mısra: 1

Dışında.

Gördiler başımı yāruñ işiği taşında
Didiler ulu sa'âdet var-ımiş başında

taşlara çal:

1. **taşlara çal:**-lar, -a

Gazel 3320

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Taşa vurup kırmak, parçalamak.

Āteşe yak zāhidā gel hırka-i sālūsūni
Taşlara çal gel uşat bu şişe-i nāmūsūni

taşvır it:

1. **taşvır it:**-dü, -m

Gazel 3449

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyi resim gibi göz önüne gelecek şekilde ayrıntıları ile anlatmak. || Resmini yapmak.

Hūn-ıla hāne-i dilde yine taşvır itdüm
Cāme-i zer-baf ile bir büt-i zerrin külehi

tatlu gel:

1. **tatlu gel:**-ür

Gazel 3440

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hoş, güzel görünmek; lezzet almak.

Gerçi her 'āşık diler dāyim temennā-yı vişāl
Baña hicri dilberūñ tatlu gelür helvā gibi

tatvıl eyle-:

1. **taṭvıl eyle-:**

Gazel 3017

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzatmak, gereksiz sözler sarf etmek.

Gerekse tīg-ı hicr-ile urasın bagruma yara
Muḥibbī sözüni ḥatm it iñen taṭvıl eyleme

tavāf eyle-:

1. **tavâf eyle:-r**

Gazel 3102

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İslam dininde hac ve umre sırasında Kâbe'nin çevresini yedi kez dolaşmak; bir şeyin çevresini dolaşmak.

Hâller Hindû gibi eyler tavâf hüsnuñi
Zülfün olaldan nigârâ halka bâb-ı Ka'be'ye

2. **tavâf eyle:-r, -i, -dü, -m**

Gazel 3226

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kutsal sayarak etrafında dolaşmak.

Kıble hakkı eyler-idüm Ka'be yirine tavâf
Ger naşib olsa nigârâuñ görebilsem kendini

3. **tavâf eyle:-r**

Gazel 3159

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kutsal sayarak etrafında dolaşmak.

Gitmez tavâf-ı Ka'be'ye Merve hakı gönül
Eyler tavâf küyünü her dem şafâ-y-ıla

tavâf evle:

1. **tavâf eyle:**

Gazel 3104

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyin çevresini dolaşma; İslam dininde hac sırasında Kâbe'nin çevresini yedi kez dönme.

Ser-i küyünü tavâf eyle Muhibbî yüri var
Yüz sürerler çün bilürsin Harem-i muhtereme

tavâf id:-

1. **tavâf id:-e**

Gazel 3257

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şeyin çevresini dolaşmak.

Her kim ki varup Ka'be-i küyuñ tavâf ide
Nâr-ı cahîm odına ol yanmaya gibi

tavâf it:-

1. **tavâf it:-dü, --k**

Gazel 3052

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Etrafını dolaşmak | Kabe'nin etrafını dolaşmak.

Muhibbî Ka'be küyüne irişdük çün tavâf itdük
Safa lâyıq budur kırbân ola cân itdügün hacda

tavâf-ı harem it:

1. **tavâf-ı harem it:-di**

Gazel 3306

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Harem(Herkesin girmesine izin verilmeyen, saygı gösterilmesi gereken yer; sevgilinin mekânı.)in etrafında dolaşmak.

Ten gerçi ki dür oldı katı Ka'be derinden
Her lahza bu cân lık tavâf-ı Harem itdi

tavâf-ı ka'be:

1. **tavâf-ı ka'be:-y, -e**

Gazel 3159

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabe'nin etrafını dolaşarak ibadet etme.

Gitmez tavâf-ı Ka'be'ye Merve hakı gönül
Eyler tavâf küyünü her dem şafâ-y-ıla

tavakkuf evle:-

1. **tavakkuf eyle:-me**

Gazel 3071

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beklemek, durmak.

Tavakkuf eyleme bir dem sen efgân eyle ben nâle
Gel iy tâ bezm-i miñnetde çün olduñ vâkıf aħvâle

tavil ol:

1. **tavil ol:-sa**

Gazel 3340

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Uzun ol(ursa).

Elin uzadur serv irem diyü kaşruña
Her kim tavil olsa olurmuş hamâkati

ta'vîz:

1. **ta'vîz:**

Gazel 3109

Mısra: 5

(a.i.) Nazara ve başka kötülöklere karşı takılan muska.

Yine ta'vîz için gülşende gonca
Asar zer heykelin nâzük nihâle

tavk-ı belâ:

1. **tavk-ı belâ:**

Gazel 3054

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bela halkası II Sevgilinin saçları.

Mecnûn düğüm tak boynuma leyli saçın zencirini
Mîrâs-dur[ur] tavk-ı belâ her kandasa dîvâneye

ṭāvus:

1. **ṭāvusına:--i, --n, --a**

Gazel 3075

Mısra: 4

Sülüngiller familyasından, tiz sesli, süslü, parlak ve güzel renkli, önceden cennet bekçisi olduğu rivayet edilen kuş.

Gider ‘aqlum zülfini depretdügince bād-ı şübḥ
Beñzedür dil cilvesini gülşenün ṭāvusına

2. **ṭāvusuñı:--uñ, --ı**

Gazel 3320

Mısra: 6

Sülüngiller familyasından, tiz sesli, süslü, parlak ve güzel renkli, önceden cennet bekçisi olduğu rivayet edilen kuş.

Kākülün gülşende depret ‘anber efşân eylesün
Zîb ü fer vir cilvelerle zâhir it ṭāvusuñı

ṭāvus-vâr:

1. **ṭāvüs-vâr:**

Gazel 3180

Mısra: 5

Tavus kuşu gibi.

Cilve eylerdi çemende nâz-ıla ṭāvüs-vâr
Murğ-ı dil şayd itmege şahbâz-ı bî-pervâ idi

tavan:

1. **tayandı:-dı**

Gazel 3429

Mısra: 1

Bir yere yaslanmak, kendini dayamak; birinden, bir şeyden güç almak, güvenmek, istinat etmek; güç bir duruma katlanmak, çekmek, sabretmek, tahammül etmek.

Kim virdi gönül cân u ruḥ yâra tayandı
Pervâne gibi yansa ne tañ nâra tayandı

2. **tayandı:-dı**

Gazel 3429

Mısra: 2

Bir yere yaslanmak, kendini dayamak; birinden, bir şeyden güç almak, güvenmek, istinat etmek; güç bir duruma katlanmak, çekmek, sabretmek, tahammül etmek.

Kim virdi gönül cân u ruḥ yâra tayandı
Pervâne gibi yansa ne tañ nâra tayandı

3. **tayandı:-dı**

Gazel 3429

Mısra: 4

Bir yere yaslanmak, kendini dayamak; birinden, bir şeyden güç almak, güvenmek, istinat etmek; güç bir duruma katlanmak, çekmek, sabretmek, tahammül etmek.

Maḥmûr olalı nâz-ıla bîmâr idi çeşmi
Nûş eyleyeli kanımı bir pâre tayandı

4. **tayandı:-dı**

Gazel 3429

Mısra: 6

Bir yere yaslanmak, kendini dayamak; birinden, bir şeyden güç almak, güvenmek, istinat etmek; güç bir duruma katlanmak, çekmek, sabretmek, tahammül etmek.

Ḥâl-i siyehi meyl ḥam-ı zülfine eyler
Kâfir gibi gör ḥâç-ıla zünnâra tayandı

5. **tayandı:-dı**

Gazel 3429

Mısra: 8

Bir yere yaslanmak, kendini dayamak; birinden, bir şeyden güç almak, güvenmek, istinat etmek; güç bir duruma katlanmak, çekmek, sabretmek, tahammül etmek.

Dil kaçdı görüp gamzelerin zülfine düşdi
Görüñ eceli yolu varup dâra tayandı

6. **tayandı:-dı**

Gazel 3429

Mısra: 10

Bir yere yaslanmak, kendini dayamak; birinden, bir şeyden güç almak, güvenmek, istinat etmek; güç bir duruma katlanmak, çekmek, sabretmek, tahammül etmek.

Zülfine gönül virme Muḥibbî ḥazer eyle
Elbette ziyân eyler o kim mâra tayandı

ṭâyife-i ‘uṣṣâk:

1. **ṭâyife-i ‘uṣṣâk:-ı**

Gazel 3433

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşıklar tâifesi, kabilesi, takımı.

Gir gönül Ka‘besine tâ ki şafâ kesb idesin
Görmek isterseñ eger ṭâyife-i ‘uṣṣâkı

tazallüm:

1. **tazallümi:-i**

Gazel 3267

Mısra: 2

Sızlanma, yakınma, şikâyet etme.

Hālūmi görüp itmedi dilber teraḥḥūmi
Günden güne ziyāde ider dil tazallūmi

tazarrū' evle:

1. **tazarrū' eyle:**-se, -ñ

Gazel 3358

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yalvarmak, yakarmak.

Cefā vü cevri terk itmez tazarrū' eyleseñ yāra
Ki zīrā katı müşkildür kişi terk ide mu'tadı

tazarrū' niyāz id-:

1. **tazarrū' niyāz id-:**-e, -m

Gazel 3267

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah'tan özürlerinin kabul edilmesini dilemek.

Ne deñlü varup yāra tazarrū' niyāz idem
Ol arturur zulm-ile eyler taḥakkūmi

tāze:

1. **tāzece:**--ce

Gazel 3087

Mısra: 8

Far. 1. Yeni, 2. Genç, körpe, 3. Bayat olmayan.

Hāk-i miḥnetle cefā sengiyle dil vīrānesin
Ola kim ma'mūr ide mi'mār sevdüm tāzece

2. **tāzece:**--ce

Gazel 3087

Mısra: 10

Far. 1. Yeni, 2. Genç, körpe, 3. Bayat olmayan.

Sīnede durmaz Muḥibbī ḡamzesi eyler güzer
Bir kaşı ya kirpügi ok yār sevdüm tāzece

3. **tāzece:**-ce

Gazel 3087

Mısra: 4

Canlı, yeni, körpe.

Bülbül-i şūrīdeyem feryād u eḡān eylerem
Bir yüzi gül ḡonca-leb ḡülzār sevdüm tāzece

4. **tāze:**

Gazel 3089

Mısra: 3

Canlı, yeni, körpe; kurumamış olan, yeşil.

Gülşen-i ḥüsnüñ niḡārā olmaz idi tāze sebz
Her taraḑdan ḡözlerüm bārāni seylāb olmasa

5. **tāzedür:**--dür

Gazel 3001

Mısra: 3

1. Dinç görünüşlü, yıpranmamış, körpe. 2.1. İlk

*ve yeni durumunu koruyan, bayatlamamış,
bozulmamış olan. 3.Kurutulmamış veya kurumamış
olan, yeşil.*

Işık ara her birisi serv gülden tāzedür
Dāḡlarla var elifler sīne-i çāk üstine

6. **tāze:**

Gazel 3124

Mısra: 1

"Yeni, taze" anlamında sıfat .

Bahār irişse güller bitse tāze
Niçe yirden gele bülbül niyāza

7. **tāze:**

Gazel 3334

Mısra: 9

*(Fars) İlk ve yeni durumunu koruyan,
bayatlamamış, bozulmamış olan II. Dinç görünüşlü,
yıpranmamış, körpe.*

Dilden çıkar tāze ma'ānī cevāhirin
Vardur Muḥibbī yir yir ara ḡazīne[y]i

8. **tāze:**

Gazel 3105

Mısra: 9

"Yeni, taze" anlamında sıfat.

Ter ḡazellerle Muḥibbī tāze dīvān baḡladı
Ehl-i naḡma diñ şalā gelsün berü dīvānuma

9. **tāze:**

Gazel 3441

Mısra: 3

"Yeni" anlamında sıfat (tāze dāḡ).

Mecnūn gibi sīnesine tāze dāḡ urup
Kurdi çemende Leylī gibi gül otagını

10. **tāze:**

Gazel 3147

Mısra: 8

*1. Dinç görünüşlü, yıpranmamış, körpe. 2. Genç
kadın.*

Sāḡar-ı çeşmümde ruḡsāruñ ḡayālī iy şānem
Tāze gül yapraḡıdır san kim şārāb-ı nābda

tāze cān bul-:

1. **tāze cān bul-:**-du

Gazel 3213

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Dirilmek, canlanmak.

Mürde iken zinde itdi cümle ezhārī şabā
Tāze cān buldu kamusı irdi nefḡ-i 'İsevī

2. **tāze cān bul-:**-dı

Gazel 3250

Mısra: 4
Kelime Tipi: **Deyim**
Dirilmek, canlanmak.

Mürde idi zinde kıldı cümle ezhârî şabâ
Tâze cân buldı kamusı irdi nefh-i 'İsevî

tâze cân kıl:

1. **tâze cân kıl:** -um, -uz, -i
Gazel 3450
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yenilemek, canlandırmak, tazelemek.

Gel dirîğ eyleme kıl tâze yine cânumuzı
Mey-i gülgünüñ eger var-ısa nev'a küheni

tâze gülün dâmenine:

1. **tâze gülün dâmenine:** --üñ, --i, --n, --e
Gazel 3020
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yeni açılmış gülün (sevgilinin) eteği.

Ger elüm irmeye ol tâze gülün dâmenine
Hârî bagruma basam ol gül-i aḥmer yirine

tâze nazar kıl:

1. **tâze nazar kıl:**
Gazel 3302
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yeni/farklı bir bakış açısıyla incelemek; bakmak.

Ṭabîbâ kıl nazar Ḳânün'a tâze
Bulasın tâ ki derdüme devâyı

tâze nihâl:

1. **tâze nihâl:**
Gazel 3020
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Taze fidan II Yeni yetişen sevgili.

Ḳaddüñe beñzedemem serv ben iy tâze nihâl
Daḥl ider her kişi servüñ niçe her bir yirine

2. **tâze nihâl:**
Gazel 3273
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Taze fidan II Yeni yetişen sevgili.

Gözüm yaşın döküp gönlüm yine derd-ile âh itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san tâze nihâl oldı

tâze tâze:

1. **tâze tâze:**
Gazel 3124
Mısra: 14
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Taze taze, yeni.

İşidüp şi'rümi ehl-i maḥabbet
Yazalar levḥ-i dilde tâze tâze

tâze ter:

1. **tâze ter:**
Gazel 3189
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yeni, canlı. II Zamani geçmemiş.

İy Muḥibbî meyveler virdi kelâmum tâze ter
Ma'rifet bâğına dökdüñ tâ ki tāk itdün beni

tâze ter evle:

1. **tâze ter eyle:** -y, -en
Gazel 3299
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yenilemek, taze can vermek, canlandırmak; pek latif, güzel ihşanda bulunmak.

Bu Muḥibbî'nün dimâğımı mu'aṭtar tâze ter
Eyleyen cânâ anı zülfüñdeki büyüñ gibi

tâze ter ol-:

1. **tâze ter ol-:** -sun
Gazel 3200
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yeni olmak, zamani geçmemek; genç ve dinç olmak.

Tâze ter olsun diyü cânâ cemâlün gülşeni
Ebr-i âhum gözlerüm yaşın akıdur mâ gibi

tâzece:

1. **tâzece:**
Gazel 3087
Mısra: 1
Genç (sevgili bağlamında).

Bir perî peyker kamer-ruḥsâr sevdüm tâzece
Bir lebi şîrîn şeker-güftâr sevdüm tâzece

2. **tâzece:**
Gazel 3087
Mısra: 2
Genç (sevgili bağlamında).

Bir perî peyker kamer-ruḥsâr sevdüm tâzece
Bir lebi şîrîn şeker-güftâr sevdüm tâzece

3. tazece:

Gazel 3087

Mısra: 6

Genç (sevgili bağlamında).

La'l-i şîrînine dil virdüm düşüp küh-ı gama
Kesmeğe Ferhâd-veş kühsâr sevdim tazece

tâzelen:

1. tâzelendi:-di

Gazel 3379

Mısra: 9

Tâzelenmek, yenilenmek.

Tâzelendi büy-ı zülfinden meşâm-ı dil yine
Esdüğince her seher bād-ı şimâl egler beni

ta'zîm id-:

1. ta'zîm id-:-er

Gazel 3230

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Hürmet etme, saygı gösterme, büyük sayıldığını belli edecek şekilde güzel muâmelede bulunma.

Rûz-ı mahşerde gelüp yüz süre Mecnûn pâyuma
Muğbil ü şâkird olan ta'zîm ider üstâdını

2. ta'zîm id-:-er, --se-er, -se

Gazel 3082

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Saygı göstermek: saymak, değer vermek/saygı ve hürmette bulunmak.

Salını zülfine ta'zîm iderse tañ midur çeşmi
Ğarâbet mi olur gebre sücüd eylerse hâçına

tebessüm evle-:

1. tebessüm eyle-:-i, -di

Gazel 3280

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gülümsemek.

Gül gibi bugün eyledi dilber tebessümü
Şâd oldu gönül kalmadı bir zerrece gamı

tebessüm it-:

1. tebessüm it-:-i, -me, -di

Gazel 3267

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Gonca çiçeğinin hafifçe açılması; gülümsemek, hafifçe gülmek.

Bārân-ı eşki saçdı Muhibbî şu deñlü kim
Güller açıldı itmedi dilber tebessümü

tecemmül it-:

1. tecemmül it-:-me, --y, --e

Gazel 3101

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Süslenmek, süslemek.

Bâğbân ger görse kıdd ü 'arız u şehlâ gözün
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

tecerrüd ehli:

1. tecerrüd ehli:

Gazel 3035

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Dünya ile bağlarını koparıp maneviyata yönelen dervişler.

İy Muhibbî yürü 'âlemde tecerrüd ehli ol
Tâ ki hem-ser olasın göklerde sen 'İsâ-y-ıla

tecerrüd eyle-:

1. tecerrüd eyle-:-di

Gazel 3241

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Dünyevî şeylerden vazgeçerek Allah'a yönelmek.

Dil viren medfün olur dünyâya bil Kârûn-veş
Kim tecerrüd eyledi göklerde'dür 'İsâ gibi

tedbîr it-:

1. tedbîr it-:-me, -se

Gazel 3079

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Tedbîr almak: Önlem almak.

Var hûmârum serde olmazdum şudâ'dan ben hâlâs
Pîr-i meyhâne eger câm-ıla tedbîr itmese

tedbîrini evle:

1. tedbîrini eyle-:-i, -n, -i

Gazel 3405

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Tedbîrini almak, önlem almak.

Leşker-i gam gelse itmeye hârâb dil mülkini
Sen Muhibbî hâb-ıla eyle anuñ tedbîrini

te'emmül it-:

1. te'emmül it-:-me, --y, --e

Gazel 3101

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Etraflıca düşünmek. II Âşığın bir an bile düşünmeden sevgili uğruna can vermesi.

Hâşa lillâh kim cefâna dil taḥammül itmeye
Cân taleb kılsañ vire bir dem te'emmül itmeye

tefâvüt:

1. tefâvüt:

Gazel 3137

Mısra: 10

Birbirinden farklı olma. II İki şey arasındaki fark, farklılık.

Yâr küyma Muḥibbî yañılıp cennet dime
Ortalarında tefâvüt var hezârân bâb-ıla

tefâvüt eyle-:

1. tefâvüt eyle--r

Gazel 3239

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Fark etmek, ayırt etmek.

Her gün eyler çün tefâvüt ol gülün zîbâlığı
Dem dem artsa tañ mıdır bu gönlümün şeydâlığı

teferrüc kıl:

1. teferrüc kıl:

Gazel 3182

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ferahlama, içi açılma, gamı gitme veya eğlenmek için gezinti yapmak.

Dilâ gel seyr-i bâğ eyle teferrüc kıl Ḥudâ şun'ın
Biri birine beñzer mi ne yüzdendür gör ezhârı

teğâfül it-:

1. teğâfül it--me, --y, --e

Gazel 3101

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anlamazlıktan gelmek, ilgisiz davranmak.

Top ser kıldı Muḥibbî zülfinün çevgânına
Ola kim gâltân idüp dilber teğâfül itmeye

tehi:

1. tehi:

Gazel 3240

Mısra: 6

Boş.

Hem-nefes olmaz-ıdı nâleme hiç nây benüm
Sinesi 'ışkdan olsaydı hevâ-y-ıla tehi

2. tehi:

Gazel 3319

Mısra: 4

Boş.

Kapuña varsam nigârâ tuḥfe iltem cân u dil
Böyledür kânün ulular desti öpülmez tehi

tek:

1. tek:

Gazel 3269

Mısra: 6

Gibi.

Olup 'âşık cihânı geşt kıldum
Senün tek görmedüm ben bir ḥabîbi

2. tek:

Gazel 3053

Mısra: 2

Sadece, bir tek.

Va'de-i vuşlat ümîziyle dili şâd eyleme
Râzıyam cevır [ü] cefâ kıl tek beni yâd eyleme

3. tek:

Gazel 3140

Mısra: 9

Sadece, bir tek.

Gel beni öldür raḳîbi görmeyem küyuñda tek
Bu meseldür bir kafesde bülbül olmaz zâğ-ıla

4. tek:

Gazel 3038

Mısra: 3

Sadece, yalnız, bir.

Salınsa serv tek dilber bugün gülşende nâz-ıla
Ciger kanın gözümde dil saçar âheste âheste

5. tek:

Gazel 3394

Mısra: 4

Yalnız. II Yeter ki.

Yiridür 'âşıklarun ger kan yudarsa lâle-veş
Tek cihân içinde ol sen şâd u ḥandân gül gibi

6. tek:

Gazel 3042

Mısra: 8

Sadece, yalnız, bir tek.

Koñ efgân eylesün dil bezm-i gâmda
Bunuñ tek bülbül olmaz degme yirde

7. tek:

Gazel 3417

Mısra: 10

Sadece, yalnız, bir tek.

Bu Muḥibbî niçe meh-rûlar görüp iy mâh-rû
Bir senün tek ḥaḳ budur hiç görmedi mânendüñi

8. tek:

Gazel 3099

Mısra: 5

"Gibi" edatı.

Gülşen-i hüsninde kıldum gice bülbül tek fiğân
Lîk tutmadı kulak gül gibi bu âvâzuma

9. tek:

Gazel 3054

Mısra: 1

"Gibi" anlamında kullanılan benzetme edatı.

Zâhid senüñ tek uymazam efsânenen efsâneye
Dil buldı çün maflübını yiltme beni bîgâneye

10. tek:

Gazel 3019

Mısra: 5

"Sadece, bir, bir tek " anlamlarında zarf.

Râziyam öldür beni bir görme tek agyâr-ıla
Bu meseldür döstüm kan eyle kıñnün eyleme

11. tek:

Gazel 3086

Mısra: 10

"Sadece, bir, bir tek " anlamlarında zarf.

Râziyam öldür beni kanum helâl olsun saña
Başımı yirden götür tek bagla anı tırkeşe

12. tek:

Gazel 3153

Mısra: 2

"Sadece, bir, bir tek " anlamlarında zarf.

Gözleri hañçerler almış ğamzelerden yanına
Gel beni öldür hemân tek girme kimse kanına

13. tek:

Gazel 3154

Mısra: 7

"Sadece, bir, bir tek " anlamlarında zarf.

Serv tek seyr-i semen içre salınsun yine yâr
Gevher-i eşk dökem yolına dâmânlar ile

14. tek:

Gazel 3223

Mısra: 7

"Sadece, bir, bir tek " anlamlarında zarf.

Öldürürseñ gel beni öldür kapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

15. tek:

Gazel 3329

Mısra: 4

"Sadece, bir, bir tek " anlamlarında zarf.

Hîç murâdum yok benüm senden temennâ eylemem
Râziyam tek baña göster sen hemân dîdârüñi

16. tek:

Gazel 3309

Mısra: 1

Sadece, bir, bir tek.

Benem tek bî-dil ü bî-i'tibârî
Bulunmaz bî-kesi bir hâksârî

17. tek:

Gazel 3447

Mısra: 4

"Sadece, yalnızca" anlamında edat.

Nağd-i dil alup metâ'-ı vaşlı ikrâr eyledüñ
Üstine cân vireyin tek bozma gel bâzârüñi

18. tek:

Gazel 3487

Mısra: 1

"Sadece, yalnızca" anlamında edat.

Salıñup serv tek gitdi dilümde âh-ı ğam kaldı
Gözüm yaşı revân oldu baña ancak elem kaldı

tekebbür:

1. tekebbürle:-le

Gazel 3417

Mısra: 8

Kibirlenme, kendini büyük görme.

Zâhidâ bakduñ haķâretle yine 'ışk ehline
'Ucb idüp gördüñ tekebbürle i miskîn kendüñi

tekellüm kıl:

1. tekellüm kıl:

Gazel 3286

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Konuşmak.

Bir baht-ı kem bî-tâli'em görmem senüñ pervâzuñi
Bârî tekellüm ğayra kıl tâ işidem âvâzuñi

tekrâr:

1. tekrâr:

Gazel 3288

Mısra: 8

Ar. Tekrar, yeniden.

H'abda her ne didi cümle ferâmüş eyledüm
Gerçi dilden gitmeyüp tâ şubha dek tekrâr idi

tekrâr id-:

1. tekrâr id-:-er

Gazel 3166

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Bir şeyi) Yeniden yapmak veya söylemek.

Gül yüzün vaşfını dāyim cān u dil tekrār ider
Karşuña bülbülleyin her dem ğazel-ḥānām yine

tekrār kıl:

1. **tekrār kıl:**-sa, -m
Gazel 3498
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tekrarlamak: Bir işi bir kez daha yapmak, yinelemek, tekrar etmek.

Lebūn zikrin kaçan tekrār kılsam
Sürür eyler gönül artar şafası

2. **tekrār kıl:**-dug, -ı
Gazel 3426
Mısra: 14
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tekrar etmek, tekrarlamak.

Şīrīn lebūnūn zikrini tekrār Muḥibbī
Kılduğı için kand ü nebāt oldu kelāmı

tekye-i dil:

1. **tekye-i dil:**-de
Gazel 3242
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül tekkesi.

Tekye-i dilde ziyāfet eyledüm geldi belā
Ĝam daḡı gelsün didüm tā kim ola yārān iki

2. **tekye-i dil:**-de
Gazel 3292
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gönül tekkesi.

Tekye-i dilde gelüp miḥmān ola ger ğam baña
Aña karşı yakaram bu gönülümün fānūsını

tekye-i 'ısk:

1. **tekye-i 'ısk:**-uñ
Gazel 3360
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk tekkesi.

Tekye-i 'ıskıñ çerāğı şu'lelenmezdi eger
Yakmasam dem dem ben anda bu yüregüm yağını

2. **tekye-i 'ısk:**-ı
Gazel 3425
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Aşk tekkesi.

İdüp teslīm baña Ferḥād u Mecnūn tekye-i 'ıskı
Biri kühsāra yüz dutdı biri varup beyābānı

telātum:

1. **telātumlar:**-lar
Gazel 3174
Mısra: 10
1. (Dalga için) Birbirine çarpma. 2. Dalgalanma.

Gāh olur bir kaṭre eyler bil ki kim bir kaṭreden
Geh telātumlar urup 'ummān ider gönülüm beni

2. **telātımı:**-ı
Gazel 3267
Mısra: 14
1. (Dalga için) Birbirine çarpma. 2. Dalgalanma.

Deryā-yı eşk her yaña cūş u ḥurūş ider
Āhum yiliyle dem-be-dem artar telātımı

telef it:

1. **telef it:**-i, -di
Gazel 3352
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Mahvetmek, yok etmek.

Şol kadar itdi ciğer ḥūnını çeşmüm telefī
Lālezār eyledi ḥūn-ı dil ile her ṭarafı

telef it-:

1. **telef it-:**-dü, -m
Gazel 3276
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Deyim**
Mahvetmek, yok etmek.

Gözlerüm cevherlerin yolunda itdüm ben telefī
'Ömr[i] yok yire geçürdüm hafta māh u sālumı

telh:

1. **telh:**
Gazel 3433
Mısra: 3
Acı .

Bādeye telḡ dime sun berü şīrīn içelüm
Yāduña nūş idelüm sun tolusın saġrākı

telkīn it:

1. **telkīn it:**-me, -sün
Gazel 3331
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Telkin etmek: (Birine bir fikri) Aşlamak, zihnine sokmak, öğretmek.

Kimse telkîn itmesün kan itmege cānāne[y]i
Şem‘[e] öğretmek ne hâcet yakmaga pervāne[y]i

temāşā eyle-:

1. **temāşā eyle:-sün**

Gazel 3261

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek.

Gözlerüm yaşına baksun soñra rüy-ı zerdüme
ĖarĖ-ı āb itmiş temāşā eylesün nîlüferi

2. **temāşā eyle:-dü, -m**

Gazel 3265

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek.

Niçe yirden sīnem üzre açdı tîrûñ revzeni
Ėamdü-lillāh ki temāşā eyledüm cānā seni

3. **temāşā eyle:-sün**

Gazel 3205

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek, bakmak.

Bu MuĖibbī şem‘-i Ėüsne niçe yanar yakılır
Görmek isteyen temāşā eylesün pervāneyi

4. **temāşā eyle:-y, -e**

Gazel 3235

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek, bakmak.

Kim temāşā eyleye bir lağza Ėüsnüñ bağını
Almaya bir Ėabbeye virseñ irem uçmagını

5. **temāşā eyle:-y, -üben**

Gazel 3239

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek, bakmak.

Ėudret-i ĖaĖĖ’ı temāşā eyleyüben ‘ibret al
Yürüdür murgı hevāda su içinde balığı

6. **temāşā eyle:-di**

Gazel 3282

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek, bakmak.

Keşf idüp Ėübān rüyın āşikārā eyledi
Cān virüp ‘āşıkları anı temāşā eyledi

temāşā eyle:

1. **temāşā eyle:**

Gazel 3030

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek.

MuĖibbī bağ-ı Ėüsünde temāşā eyle ol servüñ
Ne ra‘nā güller açılmış değer her biri biñ cāna

2. **temāşā eyle:-sün**

Gazel 3295

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek.

Ne deñlü cidd ü ceĖd itsem muĖālif gösterür oynum
Temāşā eylesün āhın nazar hem sengi [vü] Ėārı

3. **temāşā eyle:-di**

Gazel 3297

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek.

Gösterüp yüzün niğarum āşikārā eyledi
Niçe bî-diller anı görüp temāşā eyledi

4. **temāşā eyle:**

Gazel 3327

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek.

Gülşen-i Ėüsün üzre zülfin ‘anber-efşān eylemiş
Gel temāşā eyle iy dil cilve-i Ėāvüsüm

5. **temāşā eyle:-y, -üp**

Gazel 3416

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek.

MuĖibbī ruğhların Ėaddin temāşā eyleyüp yāruñ
Didi serv üzre gül bitmiş zihī şun‘-ı Ėudāvendī

6. **temāşā eyle:-di**

Gazel 3475

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek.

Gelmeye tā Ėaşr olunca ‘ağlı herĖiz başına
İy perī her kim senüñ rüyüñ temāşā eyledi

7. **temāşā eyle:**

Gazel 3243

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seyretmek, bakmak.

Şāh-ı ‘ışĖa kimisi baş u kimi cān iletür
Ehl-i ‘ışĖuñ gel temāşā eyle [sen] savaşını

8. **temāşā eyle:-y, -e**

Gazel 3341

Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Seyretmek, bakmak.

Gül yüzün göre cinanı aınmasa olmaz 'aceb
Ger temâşâ eyleye yârûñ gül-i bî-hârını

9. **temâşâ eyle**: -y, -en
Gazel 3490
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Seyretmek, bakmak.

Bu hüsün ü bu leâfette perî dirsen aña tañ mı
Temâşâ eyleyen görsün perî şeklinde insânı

10. **temâşâ eyle**:
Gazel 3191
Mısra: 14
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Seyretmek, bakmak.

Muhibbî 'ibret al her bir çiçekden
Temâşâ eyle şun'-ı Kirdigâr'ı

temâşâ it:

1. **temâşâ it**: -me, -se, -y, -dü, -m
Gazel 3485
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Seyretmek.

Gün yüzüne bir nazar kıldum tolageldi gözüm
İtmeseydüm ben anı hergiz temâşâ kâşki

2. **temâşâ it**: -me, -y, -en
Gazel 3462
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Seyretmek, gezmek.

Elifler sinede servüm kızıl güller-durur dâğum
Temâşâ itmeyen görsün bugün bāğ u gülüstâni

temâşâ kıl:

1. **temâşâ kıl**:
Gazel 3470
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Seyretmek, bakmak.

Def'a def'a dūd-ı āh u katre katre eşk-i çeşm
Mülk-i 'ışkuñ kıl temâşâ encüm-i eflâkini

2. **temâşâ kıl**:
Gazel 3048
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Bakıp seyretmek, zevkle hayranlıkla seyretmek
izlemek.*

Çudret-i şun'-ı Hūdâ'yı kıl temâşâ dōstum
Kıl muqâbil hüsnuñe alup elüñe āyine

temâşâda kal-:

1. **temâşâda kal-:** --da, --a
Gazel 3122
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme,
izleme.*

Maḥabbetden murād olan egerçi vaşl-ı dilberdür
Muhibbî 'âşık oldur kim kala ancak temâşâda

temâşâyâ gel:

1. **temâşâyâ gel**: -y, -a, -e
Gazel 3312
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İzlemeye gelmek.

Umaram seyre çıkup yâr temâşâyâ gele
Lâlezâr eyleyem eşküm ile [ben] her tarafı

temâşâ-vı ruh-ı gül it-:

1. **temâşâ-vı ruh-ı gül it-:** --me, --y, --e
Gazel 3101
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(sevginlinin) Gül yanağımı/yüzünü seyretmek.

Gülşen-i hüsnuñde her kim göre gül ruhsârufı
Bāğa varup ol temâşâ-yı ruh-ı gül itmeye

temel:

1. **temelinden**: -i, -n, -den
Gazel 3412
Mısra: 8
*Bir binânın üzerine oturduğu toprak altında
kalan duvarları-Bir şeyin üzerine kurulduğu ilk ve en
önemli unsur, asıl, kök-.*

Yıkdı dil hânesini leşker-i ğam
Temelinden bile harâb oldı

2. **temel**:
Gazel 3178
Mısra: 2
*1. Bir binânın üzerine oturduğu toprak altında
kalan duvarları. 2. Bu duvarların yapılması için
toprakta açılan hendekler. 3. Bir şeyin üzerine
kurulduğu ilk ve en önemli unsur, asıl, kök.*

'İşk bünyâdına cem' iden melâmet taşını
Şartıdur evvel temel yirine koya başın

temennâ evle:

1. **temennā eyle:-di**

Gazel 3297

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İstemek, dilemek, talep etmek.

Didi dilber kim cefāya luḡfumu eyler ḡabūl
Ehl-i 'ıšš olan didūm cevruū temennā eyledi

2. **temennā eyle:-me, -m**

Gazel 3329

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İstemek, dilemek, talep etmek.

Hıġ murādum yok benūm senden temennā eylemem
Rāzıyam tek baña göster sen hemān dīdāruū

temennā kıl:

1. **temennā kıl:-ma, -sa, -m**

Gazel 3485

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İstemek, dilemek, talep etmek.

Kılmasam cānā cemālūn ben temennā kāški
Salmasam dil mülkine her laḡza ḡavḡā kāški

temennā-yı višāl:

1. **temennā-yı višāl:**

Gazel 3440

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma isteḡi.

Gerçi her 'āšıġ diler dāyim temennā-yı višāl
Baña hicri dilberūn tatlu gelür helvā gibi

temennā-yı višāl eyle:-r

1. **temennā-yı višāl eyle:-r**

Gazel 3356

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşmayı istemek.

Ġam šebinde ḡasta dil eyler temennā-yı višāl
Dürlü dürlü fikr ider bir ölecek sayru gibi

temevvüc eyle:-

1. **temevvüc eyle:-mez**

Gazel 3159

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dalgalanmak.

Hūn-ı ciger düšdi yine āh u vā-y-ıla
Deyā temevvüc eylemez illā hevā-y-ıla

temevvüc eyle:

1. **temevvüc eyle:-sün**

Gazel 3339

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dalgalanmak II Cošmak.

Baḡr-ı dil āhuūn yilinden ko temevvüc eylesün
Olmasun görme Muḡıbbī āh u zār eksüklüḡi

2. **temevvüc eyle:-r**

Gazel 3458

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dalgalanmak.

Ġarġ olursa eşk-i çešmümden 'aceb mi fülk-i dil
Bād-ı āhumla temevvüc eyler ol deryā gibi

temevvüc it:-

1. **temevvüc it:-dür, -en**

Gazel 3257

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dalgalanmak.

Ġhum Muḡıbbī dokunalı baḡr-ı eşküme
Bildüm temevvüc itdüren anı hevā gibi

ten:

1. **tende:-de**

Gazel 3410

Mısra: 10

Beden, cisim, gövde, vücut.

Tiġ-ı ġamzeūn gördiler 'uššākı her dem öldürtür
Her kiši tende emānet saklar oldu cānını

2. **ten:**

Gazel 3454

Mısra: 10

Beden, gövde || Vücut.

Muḡıbbī šöyle ḡāk oldu seg-i küyuūn gelüp andan
Ne ten buldı ġıdā için ü ne ḡöd üstüḡ'ān buldı

3. **ten:**

Gazel 3194

Mısra: 4

İnsan vücudunun dıš yüzü, cilt. || Vücut, beden.

Gitme iy ārām-ı cānum bir dem ārām eylegil
Ger giderseū cān bile gider kaluram ten gibi

4. **tende:-de**

Gazel 3031

Mısra: 6

(Ġšıġın) bedeni, cismi.

Yakdı ḡasret āteši šol ḡadde bu cān u dilüm
Kalmadı tende mecālüm eyleyem bir kerre āh

5. ten:

Gazel 3009

Mısra: 6

(*Âşığın*) bedeni, vücudu.

İrişse tîr-i dil-düzü müheyyâ eyleyem câyın
Anı hoş saklayam dilde ne cân ola ne ten âgeh

6. ten:

Gazel 3306

Mısra: 5

(*Âşığın*) bedeni, vücudu.

Ten gerçi ki dūr oldı katı Ka'be derinden
Her lahza bu cân lîk tavâf-ı Harem itdi

7. ten:

Gazel 3334

Mısra: 5

(*Âşığın*) bedeni, vücudu.

Ten keştîsini dîde-i eşkûme sımarladum
Elden düşürdüm âh 'inân-ı sefîne[y]i

8. tenüm:-îm

Gazel 3182

Mısra: 6

1. İnsan vücûdunun dış yüzü, cilt. 2. Vücut, beden.

Hevâ-yı 'ışk tagıtdı egerçi hırmen-i 'aqlum
Tenüm bir kâha dönmişdür o da 'ışkuñ talebkârı

9. tenüm:-îm

Gazel 3198

Mısra: 3

1. İnsan vücûdunun dış yüzü, cilt. 2. Vücut, beden.

Bir kıla döndi miyânın fikr iderken bu tenüm
Bir hayâl oldı hemân ancak ki nâ-yâb olmadı

10. tenüm:-îm

Gazel 3201

Mısra: 1

1. İnsan vücûdunun dış yüzü, cilt. 2. Vücut, beden.

Şad pâre ola var mı cihânda tenüm gibi
Ya sîne tutar tûğ-ı cefâya benüm gibi

ten [ü] cân ol-:

1. ten [ü] cân ol-:-miş, -dur

Gazel 3245

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Beden ve ruh olmak.

Çünkü olmuşdur vişâle ara yirde ten [ü] cân
Anı terk it cân-ıla tâlîb-i cânân ol yüri

tena“um it-:

1. tena“um it-:-ı, -di

Gazel 3267

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Nimetlenmek, yemek içmek.

Zülfin giderdi hüsni 'arz itdi dil-firîb
'Âşıklar itdi cân-ıla dilden tena“umı

teng:

1. teng:

Gazel 3251

Mısra: 1

Dar.

Diğkat itdüm teng görindi gıncadan yâruñ lebi
Sîbe teşbîh eylemişlerdür görenler gâbgabı

teng evle-:

1. teng eyle-:-di

Gazel 3268

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dar etmek, sıkıntılı hale getirmek, perişan etmek.

Âhum arturdı Muhibbî yaşumuñ bārânını
'Âlemi teng eyledi bu âh u zârûñ giryesi

teng ol:

1. teng ol-:-dı

Gazel 3432

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dar olmak, içine alacağı şeye oranla ölçüleri yetersiz olmak II sınırlı, elverişsiz olmak.

Teng oldı hâne-i dil göster yüzüni mâhum
Virânelerde çün şeb yakar çamer çerâğı

teng ol-:

1. teng ol-:-a

Gazel 3214

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dar olmak, içine alacağı şeye oranla ölçüleri yetersiz olmak. II Sınırlı, elverişsiz olmak.

Gıncadan teng neden ola anuñ la'l-i lebi
Gâbgabı sîbe şebîh olmaga ney ki sebebi

tenhâ:

1. tenhâ:

Gazel 3024

Mısra: 8

İssiz, içinde az insan bulunan (yer) II tek başına, yalnız.

Gözlerüm yaşı revân olup akar cûlar gibi
Serv gibi salınup ol yâr eger tenhâ geze

2. **tenhâ:**

Gazel 3357

Mısra: 5

Bir başına, tek, yalnız (kimse). II. Âşık.

Beni tenhâ giriftâr-ı esîr-i zülf olam sanmañ
Var anuñ târ-ı zülfinde niçe yüz biñ giriftârı

3. **tehâlara:--lar, -a**

Gazel 3000

Mısra: 8

(beyitte) Yalnız, ıssız, boş.

Âlemi geşt eyledüm bir yâr-ı şadıķ görmedüm
Uzlet itsem halkdan düşsem ne tañ tehâlara

tenhâ eyle-:

1. **tenhâ eyle:-dî, -ñ**

Gazel 3251

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yalnız bırakmak.

Yüzüñi didüm neden zülf-ile tenhâ eyledüñ
Gül gibi güldi didi olmaz mı her rüzuñ şebi

tenhâ ko-:

1. **tenhâ ko:-dî, -lar**

Gazel 3217

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yalnız bırakmak.

Bir nazarla ‘aql u şabrum gitdi cân u dil bile
Gütdiler miñnet şebinde kodılar tenhâ beni

tenhâyî:

1. **tenhâyî:**

Gazel 3224

Mısra: 8

Yapayalnız, tek başına olan kimse. II. Âşık.

Müstedâm ol ki baña mahrem olursın iy ğam
Komaduñ sen şeb-i hicr içre beni tenhâyî

ten-i mecrûh:

1. **ten-i mecrûh:**

Gazel 3372

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Aşığın) Yaralanmış vücudu.

Âteş-i ğamla egerçi dutuşupdur cân u dil
İtmedi bu ten-i mecrûh dañı ihsâs-ı tebi

ten-i ‘ürvân:

1. **ten-i ‘ürvân:--um, --a**

Gazel 3105

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çıplak ten.

Câme-i fânüsdür sînem dil-i süzânuma
Kanlu yaşum hil‘at olmuşdur ten-i ‘ürvânuma

2. **ten-i ‘ürvân:--um, --ı**

Gazel 3026

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çıplak ten. II. Beden.

Tâğlar-ıla kim görürse bu ten-i ‘ürvânımı
Beñzedür şahrâ yüzinde zâğlar tüşmiş leşe

tennür-ı ğam:

1. **tennür-ı ğam:-da**

Gazel 3398

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ĝam fırını, tandırı. (bağl.) aşk acısı.

Eyledüñ sen hicr elinden zâr u sergerdân beni
Dañı hem tennür-ı ğamda eyledüñ biryân beni

ter:

1. **ter:**

Gazel 3105

Mısra: 9

Taze, körpe.

Ter ğazellerle Muhibbî taze divân bağladı
Ehl-i nazma diñ şalâ gelsün berü divânuma

terahhüm eyle:

1. **terahhüm eyle:**

Gazel 3119

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Acımak, merhamet etmek.

Amân vir yüzüñi bir dem göreyin soñradan öldür
Terahhüm eyle luţf eyle habîbüm bî-emân olma

terahhüm it-:

1. **terahhüm it:--me, --dî**

Gazel 3122

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Merhamet etmek, acımak.

Görüñ derdiyle cân virdi belâda kühken âñir
Terahhüm itmedi Şîrîn gelüp bî-çâre Ferhâd’a

2. **terahhüm it:-i, -me, -dî**

Gazel 3267

Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Merhamet etmek, acımak.

Hālümü görüp itmedi dilber teraḥḥümi
Günden güne ziyāde ider dil tazallümi

terakkī evle:

1. **terakkī eyle:** -sün
Gazel 3383
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
İlerlemek, gelişmek, yükselmek.

Zulmı kogil ‘āşıka ḥüsnüñ terakkī eylesün
Zulmı çok ‘ālemdə şāh-ı kāmūrān eglenmedi

terāne:

1. **terāne:**
Gazel 3126
Mısra: 8
Nağme, ezgi, āhenk, ses.

Ḳānün-ı ğamda nāleme dem-sāz olur benüm
Muṭrīb terāne başlasa āheng-i sünbüle

tercīh id-:

1. **tercīh id-:** -e
Gazel 3046
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tercih etmek, yeğlemek, üstün tutmak.

Sanmañuz derd ü belādan dōstlar yüz döndürem
‘Āşıq oldur derdi tercīh ide dermān üstine

terennüm:

1. **terennümlerle:** -ler, -le
Gazel 3456
Mısra: 7
Şakıma, ötme. II Anlatma, ifade etme.

Terennümlerle ḥāletler dilerseñ kim vire bezme
Bu şî‘r-i dil-keşî öğret ki tā muṭrīb çala ‘üdi

terennüm it-:

1. **terennüm it-:** -i, -di
Gazel 3267
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Güzel ve alçak sesle şarkı söylemek.

Gülşen içinde ruḥlarını yād idüp yine
Dil bülbülü şubḥa dek itdi terennümi

terk:

1. **terkini:** -i, -ni
Gazel 3088
Mısra: 7
Terk etme, bırakma.

Cān terkini kim ura irer büseme dirmiş
Biñ cān virelüm cān-ıla diñ aña satarsa

terk evle:

1. **terk eyle:**
Gazel 3291
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bırakmak, vazgeçmek.

İy Muḥibbī şāh-ı ‘ışkuñ ḥükm[i] var tuğrā ile
Ol ḥarābāt-ı cihān terk eyle nām u nengüñi

2. **terk eyle:** -r
Gazel 3333
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bırakmak, vazgeçmek.

Her ne yirde ki okunsa Leylī Mecnün kışşası
İşiden aḥvālümü terk eyler ol efsāne[y]i

terk evle-:

1. **terk eyle-:** -me, --y, --e
Gazel 3077
Mısra: 14
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bırakmak, vazgeçmek, uzaklaşmak.

Cevrünüle eger cān vire yoluñda Muḥibbī
Terk eylemeye ‘ışkuñı ilte bile sine

2. **terk eyle-:** -mez
Gazel 3103
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bırakmak, vazgeçmek.

Ḥaṭuñ terk eylemez ise ḥaṭāyı
Siyāh eyler felek sakfım nāle

3. **terk eyle-:** -mez
Gazel 3230
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
1. Bırakmak. 2. Bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.

Geh cefā vü gāh cevır ü gāh nāzuña sitem
Ḥū tutupdur dilberüm terk eylemez mu‘tādım

terk id:

1. **terk id-:** -e
Gazel 3344
Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bırakmak, vazgeçmek.

Didüm ki yâra eyle oran-ıla nâzuñı
Didi ki sen de terk ide her dem niyâzuñı

2. **terk id:-e**

Gazel 3358
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bırakmak, vazgeçmek.

Cefâ vü cevri terk itmez tazarrü' eyleseñ yâra
Ki zîrâ katı müşkildür kişi terk ide mu'tâdı

3. **terk id:-em**

Gazel 3365
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bırakmak, vazgeçmek.

Yolma bir cân nedür terk idem olsa cân iki
Cân virem bu yolda ammâ dimeyem cânân iki

4. **terk id:-en, -ler**

Gazel 3368
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bırakmak, vazgeçmek.

Terk-i ser kıl iy Muhibbî ister iseñ vaşlını
Didiler irer vişâle terk idenler başını

5. **terk id:-er, -se**

Gazel 3369
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bırakmak, vazgeçmek.

Terk iderse ser-i küyını Muhibbî vire cân
Ne 'aceb derde bu dil kıldı giriftâr beni

terk id:-

1. **terk id:-e**

Gazel 3293
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bırakmak, vazgeçmek.

Muhibbî çevre mâyildür güzeller terk ide sanma
Kesebilmez degül mu'tâd ola bir kimsenün hüyü

2. **terk id:-e**

Gazel 3158
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bırakmak.

Her kim hevâ-yı zülfine dolşdı dilberün
İrmez eli terk ide ser bu hevâ-y-ıla

3. **terk id:-er, -di**

Gazel 3221

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Bırakmak.* 2. *(Bir yer veya kimseyi) Bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.*

Ger göreydi yüzünü zâhid sentün iy mehlikâ
Terk iderdi cân u dilden cennetü'l-me'vâsını

4. **terk id:-ebil, -mek**

Gazel 3232

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Bırakmak.* 2. *(Bir yer veya kimseyi) Bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.*

Sevdâ-yı zülfî gitmese başdan 'aceb degül
Güçdür kimsene terk idebilmek hevâsını

terk it:

1. **terk it:-di**

Gazel 3356

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bırakmak, vazgeçmek.

Dimeñüz Mecnün'a Mecnün itdi çün dünyâyı terk
Cümleden halk-ı cihân içinde ol uslu gibi

2. **terk it:-mez**

Gazel 3358

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bırakmak, vazgeçmek.

Cefâ vü cevri terk itmez tazarrü' eyleseñ yâra
Ki zîrâ katı müşkildür kişi terk ide mu'tâdı

3. **terk it:**

Gazel 3245

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Bırakmak.* 2. *(Bir yer veya kimseyi) Bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.*

Çünki olmışdur vişâle ara yirde ten [ü] cân
Anı terk it cân-ıla tâlib-i cânân ol yüri

terk itmek:

1. **terk itmek:-mek**

Gazel 3062

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bırakmak, vazgeçmek, uzaklaşmak.

Şarâb zâhidâ terk itmek olmaz
Olupdur tînum anuñla sirişte

terk kıl:

1. **terk kıl:**

Gazel 3461

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Bırakmak, vazgeçmek.* 2. *Bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.*

Sakın aldanma eser bir gün muhâlif rüzigâr
Kibr ü kîni terk kıl germe göğüs yelken gibi

terk kıl-:

1. **terk kıl-:-ma**

Gazel 3254

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Bırakmak, vazgeçmek.* 2. *Bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.*

Çün muî' olup "belî" didüñ ezel rüz-ı elest
'Ahdüñe dur terk kılma key sakın peymānuñı

terkes:

1. **terkeş:**

Gazel 3048

Mısra: 3

Okluk, ok çantası.

Ġamze oklarıyla sînem tolıdur terkeş gibi
Cānı kurbān ideyin emr itse kaşı yayına

2. **terkeş:**

Gazel 3478

Mısra: 6

Sırtta taşınan ok çantası, ok kuburu, tirkeş.

Kaşı yasını görüp ğamz oklarınıñ yādına
Cānı kurbān eyleyüp dil sînesin terkeş kodı

terk-i cān eyle:

1. **terk-i cān eyle:**

Gazel 3093

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını terk etmek, bir şey uğruna canından vazgeçmek.

Terk-i cān eyle Muhibbî ki budur 'ışka tarîk
'Āşîk oldur ki hemān 'ışka 'alâmet getüre

terk-i cān it:

1. **terk-i cān it:-se**

Gazel 3349

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını terk etmek, canından vazgeçmek.

Senüñ zîbā cemālünüñ görenler terk-i cān itse
'Aceb mi Yūsuf'ı görüp elini cümle zen kesdi

2. **terk-i cān it:-mek**

Gazel 3371

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını terk etmek, canından vazgeçmek.

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cān itmek velî
'Āşîkam sanmañ baña bu müşkil āsān olmadı

terk-i cān it:-

1. **terk-i cān it:-:se**

Gazel 3278

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canını terk etmek, bir şey uğruna canından vazgeçmek II ölümü göze almak.

Terk-i cān itse ne tañ ki göre ol mäh-veşi
Dest-i kudretle yaradıldı anuñ gözi kaşı

terk-i diyār:

1. **terk-i diyār:**

Gazel 3339

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Memleketini bırakıp gitme.

Cevre şabrum kalmadı hergiz cefāya tākātüm
İhtiyār idüp kabül terk-i diyār eksüklüğü

terk-i diyār it:

1. **terk-i diyār it:-mek**

Gazel 3393

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yerinden yurdundan ayrılmak.

Misk gibi terk-i diyār itmek dilerdi bu gönül
Gördüğümce dem-be-dem ol zülf ü hāl egler meni

terk-i ser eyle:

1. **terk-i ser eyle:**

Gazel 3033

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başımı ortaya koymak, baştan vazgeçmek.

İy dil ser-i zülfinden anuñ key hāzer eyle
Varmaga dilerseñ yanına terk-i ser eyle

terk-i ser kıl:

1. **terk-i ser kıl:**

Gazel 3368

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Başımı ortaya koymak, baştan (candan) vazgeçmek, kendini feda etmek, canını esirgememek.

Terk-i ser kıl iy Muhibbî ister iseñ vaşlını
Didiler irer vişäle terk idenler başını

terküni ur:

1. **terküni ur:** -üñ, -i, -maz
Gazel 3455
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Vazgeçmek, terk etmek.

Terküni urmaz Muhibbî ola ger senden irak
Kişi cāndan ayrılır kesmez velikin hüyni

tersā:

1. **tersā:**
Gazel 3328
Mısra: 6
Hristiyan.

Hüsünüñ[ün] etrafını hattun ihāta eylemiş
Göz göre imāna kaşd eyler meger tersā gibi

2. **tersā:**
Gazel 3180
Mısra: 2
Hristiyan.

Kanı ol dem kim baña deyr-i muğān me'vā idi
Gözde hātırda hemān ol muğbeçe tersā idi

tesbîh:

1. **tesbîh:**
Gazel 3281
Mısra: 5
Allah'ı takdis ve tenzih etme, Hakk'ın her türlü kusurdan ve noksandan uzak olduğunu dile getirme.

Her yaña baksam her taraf meşgûl tesbîh du'ā
Var mı cihānda bir kelām hiç guft-ile güyuñ gibi

tesbîh eyle:

1. **tesbîh eyle:** -y, -em
Gazel 3460
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Benzetmek.

Medh-i hüsnine ben anuñ bagladum dil 'acziñi
Neye tesbîh eyleyem yā Rab o hüsn-i meh-veşi

2. **tesbîh eyle:** -y, -e
Gazel 3464
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Benzetmek.

Āhır olsun göreyin tûbî gibi ol ser-nigün
Kim ki tesbîh eyleye serve kaduñ şimşādını

tesbîh eyle-:

1. **tesbîh eyle-:** -miş, -ler, -dür
Gazel 3251
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Benzetmek.

Diğkat itdüm teng görindi goncadan yāruñ lebi
Sibe tesbîh eylemişlerdür görenler ğabğabı

2. **tesbîh eyle-:** -di
Gazel 3276
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Benzetmek.

Nālemi güş eyleyenler bilür ancak hālümü
Çenge tesbîh eyledi kim gördi ğadd-i dālümü

3. **tesbîh eyle-:** -di
Gazel 3235
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Benzetmek.

Mısr-ı hüsninde Muhibbî gözlerüm yaşın gören
Nîl'e tesbîh eyledi bu çeşmümün ırmagını

4. **tesbîh eyle-:** -y, --e
Gazel 3048
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Benzetmek.

Kim ki tesbîh eyleye kaşını kurbān ayına
Āferin olsun anuñ kurbān olayın rāyına

tesbîh id:

1. **tesbîh id:** -e
Gazel 3416
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Benzetmek.

Erisün su olup bagrı zebāna bulmasun ğudret
Şeker güftāruña her kim şehā tesbîh ide ğandı

tesbîh id-:

1. **tesbîh id-:** --e, --m
Gazel 3049
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Benzetmek.

Niçe tesbîh idem ben sime cismün
Bulınmaz bu tarāvet yāseminde

2. **tesbîh id-:** -eli
Gazel 3220

Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Benzetmek.

Teşbih ideli zülfine kendüzini sümbül
Ugradı şabâ saçını anuñ yolayazdı

tesbih idin:

1. **tesbih idin:**
Gazel 3303
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tesbih yapmak/ tesbih olarak kullanmak.

Döstüm dak boynuña ya al ele tesbih idin
La'l lü'lü' eyledüm gözden akan şad dānemi

tesbih ü hırka:

1. **tesbih ü hırka:**
Gazel 3208
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tespih ve hırka.

Tesbih ü hırka saña mübârek faḫih-i şehri
Baña yiter bu kisvet ü zünnâr 'âşığı

tesbih ü seccâde:

1. **tesbih ü seccâde:**
Gazel 3004
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tespih ve seccade.

Muhibbî'ye ezelden çün sunuldu cām-ıla şāhid
Virildi saña da zāhid riya tesbih ü seccâde

tesellî eyle:

1. **tesellî eyle:-r**
Gazel 3348
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Deyim**
Acısını hafifletmek, avutmak.

Mürdeyem derdüñle gam eyler tesellî gönümi
Gam gibi cevruñ daḫı gam-ḫ'âr olaydı kâşki

te'sir eyle:

1. **te'sir eyle:-mez**
Gazel 3363
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Bir şey diğer bir şey üzerine) Etki yapmak, etkilemek.

Gözlerüm yaşıyla āhum yāra te'sir eylemez
Seng-i ḫārādan katıdır ḫalbinüñ mermerleri

te'sir eyle:-

1. **te'sir eyle:-di**
Gazel 3210
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Bir şey diğer bir şey üzerine) Etki yapmak, etkilemek.

İy Muhibbî sözlerüñ bil cāna te'sir eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyāyı sevmez sen gibi

te'sir eyle:

1. **te'sir eyle:-mez**
Gazel 3439
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Bir şey diğer bir şey üzerine) Etki yapmak, etkilemek.

Dil-i Mecnūn'a te'sir eylemez pend
Ḫabül eyler özine çün belāyı

te'sir kıl:-

1. **te'sir kıl:-maz**
Gazel 3284
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Bir şey diğer bir şey üzerine) Etki yapmak, etkilemek.

Yaşum te'sir kılmaz seng-i dildār
Kılır mı nerm nesne seng-i ḫārı

teskîn eyle:

1. **teskîn eyle:-mez**
Gazel 3444
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yatıştırmak, sükunete erdirmek.

Gözlerüm yaşı 'aceb budur ki teskîn eylemez
Germ olur āh eyledükçe gönülüm āteş-ḫānesi

teskîn id:

1. **teskîn id:-egör**
Gazel 3323
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Acı, öfke, heyecan vb. duyguları yatıştırmak, dindirmek.

Vaşluñ ābı ile hicr odını teskîn idegör
Ser-te-ser yoksa yakar uşbu cihānı şereri

2. **teskîn id:-er**
Gazel 3472
Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yatıştırmak, sükunete erdirmek, dindirmek.

İy Muhibbî âteşi gerçi ki yaş teskîn ider
Aglasam dañı beter yakar dil-i süzân beni

teskîn it-:

1. **teskîn it-:**-me, -di

Gazel 3268
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yatıştırmak, sükunete erdirmek.

Bir harâret virdi 'ışk bu dil-i süzânuma
Anı teskîn itmedi bu çeşmesârûñ giryesi

teskîn it:

1. **teskîn it:**-me, -y, -üp

Gazel 3480
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yatıştırmak, sükunete erdirmek.

Bu 'acebdür 'âlemi ğarķ eyledi bārân-ı eşk
Hiç teskîn itmeyüp arturdu sînem nârını

teslîm id:

1. **teslîm id:**-üp

Gazel 3425
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Bir şeyi verilmesi gereken yere vermek,
bırakmak.*

İdüp teslîm baña Ferhâd u Mecnûn tekye-i 'ışkı
Biri kühsâra yüz dutdı biri varup beybâni

teslîm [ü] rızâ:

1. **teslîm [ü] rızâ:**

Gazel 3074
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Boyun eğmek, kabul etmek ve razı olmak.

İy Muhibbî kaldı ancak saña teslîm [ü] rızâ
Ġamzelerden çeşm-i cellâdı tîğ aldı düşünâ

teşne:

1. **teşne:**

Gazel 3102
Mısra: 4
(□□□□) şif. (Fars. teşne) 1. Susamış. 2. mec.
Çok istekli, çok hevesli, çok arzulu.

Eyleyelden gözlerüm yaşımı küyuñda sebîl
Teşne diller raĝbet itmez oldı âb-ı Ka'be'ye

teşne ol-:

1. **teşne ol-:**--ma, --dan

Gazel 3083
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Susamak; çok istekli, çok hevesli, çok arzulu
olmak.*

Cânâ Muhibbî leblerüne teşne olmadan
İhsân ideğör büseñi dut kan bahâsına

2. **teşne ol-:**-up

Gazel 3211
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Susamak. II İstekli, çok arzulayan, heveskâr
olmak.*

Her biri teşne olup gelmiş-iken cânı lebe
Kesret-i câm-ı şefâ'atle giderdüñ 'aşağı

teşne-dil:

1. **teşne-dildür:**-dür

Gazel 3274
Mısra: 9
Gönlü susamış, gönülden isteyen, çok istekli.

Muhibbî nâr-ı ğamdan teşne-dildür
Anı kandur mey-i la'lüñle sâķı

tevaķķu' id:

1. **tevaķķu' id:**-er, -em

Gazel 3378
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ümit etmek.

Bir büse tevaķķu' iderem didi Muhibbî
Zâhirde şabûl itmedi ammâ güle düşdi

tevâzu' ehli:

1. **tevâzu' ehli:**

Gazel 3461
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Alçak gönüllü kimseler.

Mâl u câha ğarra olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzün yire tevâzu' ehli ol dâmen gibi

tevbe:

1. **tevbe:**-y, -e

Gazel 3298
Mısra: 9
*İşlediği bir günah veya suçtan pişman olarak bir
daha yapmamaya karar verme; bu kararı ifade eden
söz.*

Çok günâhuñ var Muhibbî vaktidür gel tevbeye
Saç sakal agarmaduk başuñda bir mü kalmadı

2. **tevbeyi**: -y, -i

Gazel 3133

Mısra: 9

İşlenilen günahlardan ötürü pişman olup bir daha yapmamak için Allah'a söz verme.

Muqarrer tevbeyi sırdı Muhibbî nüş idüp cāmı
Şu gönülümde geçen gibi baña bir gül'izâr olsa

3. **tevbe**:

Gazel 3163

Mısra: 8

Yapılan bir günahdan dolayı pişman olup af dileyerek bir daha yapılmayacağına dair Allah'a söz vermek.

Baňa meyden didi kıl tevbe zâhid
Ne tevbe zâhidâ estağfirullâh

tevbe eyle:

1. **tevbe eyle**:

Gazel 3499

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir günah veya suçu bir daha yapmamaya söz vermek.

Du'â idüp günâha tevbe eyle
Kabûl olur du'âlar şubhgâhi

tevbe it:

1. **tevbe it**: -miş, -dür

Gazel 3407

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir günah veya suçu bir daha yapmamaya söz vermek.

Bu Muhibbî tevbe itmişdür meye ol vaqt sır
Sâkî-i gül-ruḥ ide ibrâmı bayram irtesi

tevbe kıl:

1. **tevbe kıl**: -dı

Gazel 3161

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşlediği bir hatâyı, suç veya günâhı bir daha yapmamaya karar vermek, söz vermek.

Düşdi gönülüm bir perînûñ zülf-i 'anber-bârına
Tevbe kıldı şimdiden girü şalâhuñ kârına

tevbe kıl:

1. **tevbe kıl**:

Gazel 3163

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşlediği bir hatâyı, suç veya günâhı bir daha yapmamaya karar vermek, söz vermek.

Baňa meyden didi kıl tevbe zâhid
Ne tevbe zâhidâ estağfirullâh

2. **tevbe kıl**:

Gazel 3468

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İşlediği bir hatâyı, suç veya günâhı bir daha yapmamaya karar vermek, söz vermek.

Muhibbî vaktıdur kıl cürme tevbe
Çü mûlar saña 'arz itdi dü rengi

tevehhüm:

1. **tevehhümi**: -i

Gazel 3267

Mısra: 12

Asılsız şüpheye düşme, kuruntuya, vehme kapılma, delile dayanmayan ihtimal üzerinde durma.

Varsam egerçi tîḡuña karşı 'aceb midür
Zirâ ki 'ışk kişide komaz tevehhümi

tîb:

1. **tîbi**: -i

Gazel 3310

Mısra: 8

(Ar.) *Güzel koku.*

Şabâ zülfine beñzer şâne urmuş
Bu dehri bû ile pür itdi tîbi

tıbb-ı cālînüs:

1. **tıbb-ı cālînüs**: -i, -n, -i

Gazel 3327

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cālînüs'un tıbbı. Cālînüs'un doktorluğu ve tedavisi.

Renc-i bî-ḥâşıl-durur çün nabz-ı 'âşık iy ṭabîb
El urursañ unudursın tıbb-ı Cālînüs'ını

tıfl:

1. **tıfl**:

Gazel 3114

Mısra: 10

Küçük çocuk.

Dil Muhibbî gözümüñ yaşı için nâle kılur
Şir umup zârî kılur tıfl gibi dâyesine

2. **tıfluñ**: -uñ

Gazel 3047

Mısra: 7

Küçük çocuk II genç, güzel sevgili.

Kūyına varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnūnı ider bāzıçe ata taş-ıla

3. **tıfldur:-dur**

Gazel 3132

Mısra: 6

Küçük çocuk II genç, güzel sevgili.

Bilmeyüp hālümü cevr eyler-ise olmaz ‘aceb
Tıfldur sevdüceğüm dañı on üç yaşında

4. **tıfldur:-dur**

Gazel 3138

Mısra: 4

Küçük çocuk II genç, güzel sevgili.

Günde biñ kerre yapar yār yıkar gönülüm evin
Tıfldur olmaz ‘aceb itdüği hep bāz gele

tığ:

1. **tığıyla:-ı, -y, -la**

Gazel 3062

Mısra: 1

Kılıç.

Sitem tığıyla kıldıñ cān[ı] rişte
Ne çāre başda imiş sernüvişte

2. **tığı:-ı**

Gazel 3061

Mısra: 5

Kılıç II Sevgilinin yan bakışı.

Cefā tığı elüñden gitmeyelden
Olupdur uşbu bagrum rişte rişte

3. **tığı:-ı**

Gazel 3103

Mısra: 4

Kılıç II Sevgilinin yan bakışı.

Olursam tañ mıdır hūnīn ciger āh
Olupdur gamzeñüñ tığı havāle

4. **tığı:-ı**

Gazel 3156

Mısra: 9

Kılıç.

Ko gamzeleri tığı bu bagrum deletursun
Çün sine nişān eyledük ol kaşları yaya

5. **tığına:-ı, -n, -a**

Gazel 3232

Mısra: 5

Kılıç; sevgilinin yan bakışı.

Dil gamzesi tığına gerden sunar müdām
‘Işk ehlinüñ görmedi kimse cazāsını

6. **tığına:-un, -a**

Gazel 3267

Mısra: 11

Kılıç II Sevgilinin bakışları.

Varsam egerçi tığına karşı ‘aceb midür
Zirā ki ‘ışk kişide komaz tevehhümi

7. **tığın:-(ı)n**

Gazel 3269

Mısra: 8

Kılıç.

Yüzüni görmege kūyuña vardum
Cefā tığın tutar gördüm raķıbi

8. **tığıyla:-ı, -y, -la**

Gazel 3401

Mısra: 9

Kılıç.

Belā tığıyla biñ kez öldürürseñ
Muħibbī’nün sañadur yine meyli

9. **tığıñ:-(u)ñ**

Gazel 3010

Mısra: 5

(Sevgilinin) kılıç gibi yaralayıcı, öldürücü yan bakışı.

Seri pāyuña iletdüm iderem ārzü tığıñ
Kerem kıl vir murādum bakma iy hūnī sakın kana

10. **tığ:**

Gazel 3179

Mısra: 1

Kılıç II Sevgilinin kirpiği.

Tığ alup mestāne çeşmüñ yine çok kan eyledi
Girdi dil şehrini başdan başa vīrān eyledi

tığ al:-

1. **tığ al:-ı**

Gazel 3074

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ele kılıç almak. Kılıç kuşanmak.

İy Muħibbī kaldı ancak saña teslīm [ü] nızā
Gamzelerden çeşm-i cellādı tığ aldı dūşına

tığ çek:-

1. **tığ çek:-e**

Gazel 3262

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Kılıcı kınından çekip çıkarmak, hücumla kalkmak. // Sevgilinin kirpiği, gamzesi, cevr ü cefası, aşık üzerinde kılıç etkisi yapar, onu yaralar.

Çeşm-i cellādı Muħibbī çeke ger katlūne tığ
Sunubanın çıkma edep gözleyüben nizeni

tîğ u cefâ:

1. tîğ u cefâ:

Gazel 3273

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kılıç ve eziyet (Eziyet kılıcı).

Nazar müjgânına kıldum helâküm aîladum ol dem
Elinde dutduğı tîğ u cefâ tîr-i kıtâl oldu

tîğ:

1. tîğ:

Gazel 3070

Mısra: 6

Kılıç II sevgilinin yan bakışı.

Ala gözler şehri hüsne nâzır olmuşdur meger
Tîğ elde yaslanur gelse kaçan h`âb üstine

tîğ-ı âteş-tâb:

1. tîğ-ı âteş-tâb:--da

Gazel 3144

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ateş gibi parlak kılıç II sevgilinin keskin, etkili bakışı.

Sînemi çâk itse tañ mı ol hilâl ebrû benüm
Anca sîne çâk olur çün tîğ-ı âteş-tâbda

tîğ-ı cân-bahş:

1. tîğ-ı cân-bahş:--uñ

Gazel 3155

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Can bahşeden kılıç. II Sevgilinin cana can katan kılıç gibi keskin yan bakışı.

Hâşre dek rağs uram iy dilber alup başum ele
Tîğ-ı cân-bahşuñ eger ire benüm gerdenüme

tîğ-ı cefâ:

1. tîğ-ı cefâ:

Gazel 3058

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cefa kılıcı.

Yaluñuz gamzeñ degüldür eyleyen bagrum delik
Bir baña tîğ-ı cefâ kılur ciger şad pâre de

2. tîğ-ı cefâ: -y, -a

Gazel 3201

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cefa kılıcı.

Şad pâre ola var mı cihânda tenüm gibi
Ya sîne tutar tîğ-ı cefâya benüm gibi

3. tîğ-ı cefâ:

Gazel 3223

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cefa kılıcı.

Pâre pâre eyledi gerçi dilüm tîğ-ı cefâ
Lîk meh-rûlar elinde kaldı her bir pâresi

4. tîğ-ı cefâ: -y, -a

Gazel 3353

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cefa kılıcı.

Meydân-ı 'ışka gelmeye bir er benüm gibi
Tîğ-ı cefâya karşı duta ser benüm gibi

5. tîğ-ı cefâ: --m, --ıla

Gazel 3111

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet, cefa kılıcı; sevgilinin yaptığı eziyetler, zulümler.

Didi kim tîğ-ı cefâm-ıla helâk âhîr anı
Eylerem ugramasun 'âşık olan yanumuza

6. tîğ-ı cefâ:

Gazel 3343

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cefa kılıcı.

Ger tîğ-ı cefâ ile döke yirlere kanı
Saklama eger 'âşık iseñ sen dilâ cânı

tîğ-ı cevr:

1. tîğ-ı cevr: --üñ, -ile

Gazel 3222

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet kılıcı.

Gönlümi alınca gösterdüñ baña mihr ü vefâ
Soñra tîğ-ı cevrüñ-ile sîne-çâk itdüñ beni

tîğ-ı ğam:

1. tîğ-ı ğam:

Gazel 3494

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin yan bakış kılıcı.

Togradı bu bagrumı biñ pâre itdi tîğ-ı ğam
Ġarğ-ı hûn olup yatur sînemde her bir pâresi

tîğ-i ğamze:

1. **tîğ-i ğamze:--ñ**

Gazel 3145

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin öldürücü yan bakışının kılıcı.

Saklamazam göz yaşından sîne-i mecrûhumu
Tîğ-i ğamzeñ yarasıdır kim dege su bitmeye

2. **tîğ-ı ğamze:-ñ**

Gazel 3410

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin öldürücü yan bakışının kılıcı.

Tîğ-ı ğamzeñ gördiler ‘uşşâkı her dem öldürür
Her kişi tende emânet saklar oldu cânını

3. **tîğ-i ğamze:-ñ**

Gazel 3317

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gamze oku.

Tîğ-i ğamzeñ görse bu dil baş açup karşı varur
‘İşk erinüñ olmaz hiç nesneden endîşesi

tîğ-ı hicr:

1. **tîğ-ı hicr:**

Gazel 3017

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık kılıcı.

Gerekse tîğ-ı hicr-ile urasın bagruma yara
Muhibbî sözünüñ hatm it inen tatvîl eyleme

tîğ-ı ‘ışk:

1. **tîğ-ı ‘ışk:-dan**

Gazel 3436

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk kılıcı.

‘Âşık mıdır ki döndere ser tîğ-ı ‘ışkdan
Olmaz bu yolda hergiz anuñ istikâmeti

tîğ-ı tîz:

1. **tîğ-ı tîz:**

Gazel 3286

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Keskin kılıç. 2. Sevgilinin yan bakışı.

Çeşmüñ elinde tîğ-ı tîz andan bu dil itmez gürüz
Zülfünle eyler bâzîçe görmez misin canbâzuñı

tılısm id-:

1. **tılısm id-:-üp**

Gazel 3183

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Büyü, sihir yapmak.

İy Muhibbî genc-i hüsne zülfini idüp tılısm
Hıfz için her târını bir mâr u su‘bân eyledi

tılısm it:

1. **tılısm it:-miş**

Gazel 3328

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Büyü, sihir yapmak.

Genc-i hüsnuñe tılısm itmiş yine sâhîr gözünü
Gösterür mâr kâkülün zülfeyn-i ejderhâ gibi

tılısm it-:

1. **tılısm it-:-miş, --dür**

Gazel 3055

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Büyü, sihir yapmak.

Hüsne genc[i] üzre itmişdür ser-i zülfün tılısm
Ejdehâdur her biri beñzer egerçi mülara

2. **tılısm it-:-miş, --dür**

Gazel 3130

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Büyü, sihir yapmak.

Zülfî devrinde Muhibbî umma vaşlı gencini
Çün tılısm itmişdür ejder görünür ol mañzene

3. **tılısm it-:-miş**

Gazel 3293

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Büyü, sihir yapmak.

Ruñı gencini hıfz için tılısm itmiş meger çeşmi
Görünür sihr-ile ejder olupdur zülfünün müyü

tılısm ol-:

1. **tılısm ol-:-muş**

Gazel 3195

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sihir olmak, büyü olmak.

Genc-i hüsne kâkülün olmuş tılısm ejder gibi
Her dem üstünden anuñ hâli degül bekler gibi

tılısm ol:

1. **tılsım ol:-miş**

Gazel 3364

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sihir olmak, büyü olmak.

Halka olmuş hüsününün gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence tılsım olmuş ezelden mâr iki

2. **tılsım ol:-miş**

Gazel 3365

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sihir olmak, büyü olmak.

Genc-i hüsni seyir isterken görindi zülf-i döst
Bilmedüm aña tılsım olmuş meger su‘bân iki

3. **tılsım ol:-miş**

Gazel 3498

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sihir olmak, büyü olmak.

Tılsım olmuş meger kim genc-i hüsne
Görinür zülfün anuñ ejdehâsi

tımâr:

1. **tımâr:**

Gazel 3252

Mısra: 10

Tedavi, iyileştirme.

Oldı Muhibbî hâşıl-ı derd ü belâ vü gam
Tımâr diyü vir[ür]ler çü ‘ışkuñ livâsını

tımâr id:

1. **tımâr id:-e**

Gazel 3422

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tedavi etmek.

Dil tabîbi za‘fdan gör ne gelüp tımâr ide
Nâle kıl iy hasta dil anuñla izhâr it beni

tımâr ol:-

1. **tımâr ol:-up**

Gazel 3269

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tedavi eden, iyileştiren.

‘Âceb bîmâr-ı ‘ışkam baña tımâr
Olup ‘âciz kamu şehriñ tabîbi

tımâr vir:

1. **tımâr vir:-i, -n, -l, -di**

Gazel 3480

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

İyileştirmek, bakmak, tedavi etmek.

Çünkü gam tımârını virdi Muhibbî şâh-ı ‘ışk
Hâşılıñdur cem‘ kıl bu gözleriñ dînarını

fin:

1. **finüm:**

Gazel 3062

Mısra: 6

Çamur.

Şarâb zâhidâ terk itmek olmaz
Olupdur finüm anuñla sirişte

tin-:

1. **tinmam:-ma, -m**

Gazel 3224

Mısra: 2

Ses çıkarmak, bir şey söylemek.

Olmuşam ben gam-ı ‘ışkuñla senüñ şeydâyî
Tinmam ‘âr-ıla nâmüs olup rüsvâyî

tür:

1. **türine:-i, -n, -e**

Gazel 3463

Mısra: 3

Ok.

Müjeñ türine cân içre yir itdüm iy kemân ebrü
Elüñden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

2. **tür-ile:-ile**

Gazel 3287

Mısra: 10

Ok. // Sevgilinin kirpikleri.

Muhibbî dil nişân eyle yine şahrâ-yı sîneñde
Eline tür-ile almış nigârum ya gibi kaşı

3. **türî:-i**

Gazel 3409

Mısra: 3

Ok II sevgilinin kirpiği veya bakışı.

Sineye gelse müjeñ türî eyâ kaşı kemân
Anı ‘ışk ehli bilür cânına râhat kapısı

4. **türüñi:-ün, -i**

Gazel 3348

Mısra: 3

Ok -Sevgilinin kirpikleri için kullanılmıştır-.

Gönderürsin türüñi geh geh dil-i mecrühuma
Bu kerem iy döst baña her bâr olaydı kâşki

5. **türî-y-ile:-i, -y, -le**

Gazel 3397

Mısra: 3
Ok -Sevgilinin kirpikleri için kullanılmıştır.-

Ġamzesi tîri-y-ile bu cān u dil mecrūhdur
Çıkmayırsar sîneden ölince kanlu demreni

6. **tîrini:-i, -n, -i**
Gazel 3405
Mısra: 8
1. Ok 2. teşmil. Sevgilinin kirpiği.

Ġamzesi geldükçe çıkar karşı bu cānum benüm
Koyuban cānum yirine saklayayım tîrini

7. **tîrine:-i, -n, -e**
Gazel 3382
Mısra: 9
Ok II sevgilinin yaralayıcı, etkili bakışı.

Mihnet-i küh-ı belāda āh kim ğam tîrine
İy Muhibbî olmaya bu sine kalkanum gibi

8. **tîri:-i**
Gazel 3343
Mısra: 3
Ok II kirpik.

Atarsa cefā tîri ile seng-i melāmet
Başuñı açup karşıla kıl sîne nişānı

9. **tîri:-i**
Gazel 3476
Mısra: 10
Ok II kirpik.

Men' ola sanma Muhibbî eyleme sîneñ siper
Tîri āhenden geçer atsa kemān ebrūları

10. **tîrūñ:-(ü)ñ**
Gazel 3265
Mısra: 1
Ok. II Sevgilinin kirpiği.

Niçe yirden sînem üzre açdı tîrūñ revzeni
Ġamdü-lillāh ki temāşā eyledüm cānā seni

11. **tîrine:-i, -n, -e**
Gazel 3263
Mısra: 8
Ok. II Kirpik.

Ġarāmî gözleri kan itmek ister
Müje tîrine kılmış kaşların yay

12. **tîr:**
Gazel 3076
Mısra: 4
Ok (Sevgilinin kirpikleri için kullanılmıştır.).

İy kaş[ı] kemān çeşmüñi müjgānuñ içinde
Gören didi āhüyü görüñ tîr arasında

13. **tîr:**
Gazel 3080
Mısra: 1
Ok (Sevgilinin kirpikleri için kullanılmıştır.).

Ġamzelerden yine tîr aldı nigārum eline
Kaşı yayına koyup ola ki bagrum deline

14. **tîrini:-i, -n, -i**
Gazel 3300
Mısra: 5
1. Ok. 2. Sevgilinin kirpiği.

Tîrini gönderse cān karşı çıkar
Oldugiyçün ħasta göñlüm merhemi

tîr kıl:-

1. **tîr kıl:-a, -m**
Gazel 3155
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Ok gibi yerleştirmek.

Ser-i küyında kılām ħaddümi ya āhumı tîr
Tā ki her zāğ raķīb ugramaya gülşenüme

tîr ü kemān:

1. **tîr ü kemān:**
Gazel 3453
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Ok ve yay. II Sevgilinin oka benzeyen kirpiği ve yaya benzeyen kaşı.

Eline tîr ü kemān alursa çeşmi vechi var
Yalvarup 'aşıkları boynı çeker virür seri

tîr ü peykān:

1. **tîr ü peykān:**
Gazel 3139
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Ok ve okun ucundaki sivri demir.(kirpik).

Ġamzeñ oklarına cānā kılmışam sînem nişān
'Aşık olan cān virür ol tîr ü peykān üstine

tîr ü tîrkes:

1. **tîr ü tîrkes:**
Gazel 3419
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Ok ve okluk.

Ġh ol libās-ı zer-keş bindügi atı serkeş
Bağlandı tîr ü tîrkes 'azm-i 'Irāk'a düşdi

tîrās evle:

1. **tırāş eyle:**

Gazel 3001

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Bıyık, sakal, saç ve kaşları kesmek, tıraş etmek.

Haş yaraşmaz ârızuñda gel anı eyle tırāş
Hiç revâ mı gerd kona âyîne-i pâk üstine

tır-i âbdâr:

1. **tır-i âbdâr: -i, -n, -i**

Gazel 3338

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Keskin ok(sevgilinin kirpikleri).

Ger tır-i âbdârımı ya kaşları ata
Dil-teşnelere ola bārân-ı rahmeti

tır-i âh:

1. **tır-i âh: -um**

Gazel 3440

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Âh oku.

Tır-i âhum geçdi bu çarhuñ tokuz kalkanını
Bükeli kaddümi cevriyle benüm ol ya gibi

tır-i belâ:

1. **tır-i belâ:**

Gazel 3027

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bela oku.

Çün yagar tır-i belâ bu sîne-i gamgînüme
Kemdür razhm itmeyebilsem dil-i miskînüme

tır-i cefâ:

1. **tır-i cefâ: --y, --a**

Gazel 3093

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet oku. // Sevgilinin kirpikleri.

Niçe döysün bu yürek cevriye âhen dögile
Sine ya tır-i cefâyâ niçe tākāt getüre

2. **tır-i cefâ: --lar**

Gazel 3011

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cefa oku.

Niçe bir tır-i cefâlar sîne-i miskînüme
Atıla seng-i melâmet yâ dil-i gamgînüme

3. **tır-i cefâ:**

Gazel 3421

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cefa oku.

Kim tutar tır-i cefâ karşısına sîne siper
Âferin olsun aña eyledi merdânalığı

tır-i dil-düz:

1. **tır-i dil-düz:**

Gazel 3009

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönle batan, gönül delen ok. II Sevgilinin kirpiği.

İrişse tır-i dil-düzü müheyyâ eyleyem câyın
Anı hoş saklayam dilde ne cân ola ne ten âgeh

tır-i gamze:

1. **tır-i gamze: -ñ, -den**

Gazel 3317

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gamze oku.

Tır-i gamzeñden dañı oñılmadan cân riştesi
Sındı seng-i cefâñ-ıla bu gönülüm[üñ] şîsesi

tır-i kıtâl:

1. **tır-i kıtâl:**

Gazel 3273

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Savaş oku.

Nazar müjgânına kıldum helâküm añladum ol dem
Elinde dutduğı tığ u cefâ tır-i kıtâl oldu

tır-i müjgân:

1. **tır-i müjgân:**

Gazel 3067

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) kirpik okları.

Tır-i müjgânuna karşı dil yine göğsin gerer
Her ki 'aşıkdur ezel dirler ki ol bî-bâk ola

tır-i tüz:

1. **tır-i tüz:**

Gazel 3286

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Keskin ok.

Alsañ elüñe tîr-i tîz olmaz aña sîne siper
Atsañ ider durmaz güzer iy döst hadeng endâzuñi

tîr-i vâri:

1. tîr-i yâr:-ı

Gazel 3294

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Sevgilinin oku. || Sevgilinin bakışları veya
kirpikleri.*

Muhibbî tîr-i yârî sînem içre
Gören dir hoş ne bulmuşdur yirini

tîr-i zer:

1. tîr-i zer:

Gazel 3294

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Altın oku.

Yaşum sîm ü tîr-i zer ola çehrem
Gerekmez dehrûñ sîm ü zerini

tîrin at-:

1. tîrin at:-ar

Gazel 3047

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Ok atmak. || Sevgilinin ok gibi keskin bakış
atması.*

Kaşların geh çîn ider geh ğamzeler tîrin atar
N'eyleyem derdâ dirîğâ ben bu göz ü kaş-ıla

tirkes:

1. tirkeşe:-e

Gazel 3086

Mısra: 10

*Ok atan, okçu; okluk II yaralayıcı, etkili bakışlı
sevgili; kirpikler; göz.*

Râzıyam öldür beni kanum helâl olsun saña
Başumı yirden götür tek bağla anı tirkeşe

2. tirkeş:

Gazel 3116

Mısra: 7

*Ok atan kimse, okçu. II Okçuların arkalarında
taşıdıkları, süvâriilerin atlarının eyer kaşına
taktıkları, meşinden tabanca kılfi şeklinde yapılmış,
elliye yakın ok alan ok mahfazası, ok kuburu, okluk,
sadak.*

Ğamzelerden kırmaga 'uşşâkı tirkeş bağladı
Dilegüm budur ki kurbân olayım ol yalara

tîr-kes:

1. tîr-keşin:-in

Gazel 3414

Mısra: 8

*Okçuların arkalarında taşıdıkları, süvâriilerin
atlarının eyer kaşına taktıkları, meşinden tabanca
kılfi şeklinde yapılmış, elliye yakın ok alan ok
mahfazası, ok kuburu, okluk, sadak.*

Cevr oklarıyla âh olalı toptolu yürek
Her kim görürse beni sanur tîr-keşin dağı

turnag:

1. turnag-ıla:-ıla

Gazel 3140

Mısra: 8

*1. İnsan ve omurgalı hayvanlarda parmak
uçlarının üst kısmını örten boynuzsu tabaka. 2. Kanca
vb. âletlerin kıvrık yeri.*

Bîsütün'ı kazmag-ıla kühken fahr itmesün
Kesmişem ben dağı bu ğam kühümü turnag-ıla

tiryâk:

1. tiryâkini:-i, -n, -i

Gazel 3470

Mısra: 8

*Hayvani, nebati ve madeni maddelerin
karışımından meydana gelen, sancıya, öksürüğe,
yılan ve akrep sokmasına, bazı hastalıklara ve
zehirlenmeye karşı kullanılan afyonlu macun,
panzehir, antidot.*

Genc-i hüsnünde beni çün urdı zülfüñ 'akrebi
Agzuma sun luğ idüp la'l-i lebüñ tiryâkini

2. tiryâk:

Gazel 3419

Mısra: 7

*Bazı hastalıklara ve zehirlenmeye karşı
kullanılan ilaç; macun; panzehir.*

Zâhid saña sunuldu rüz-ı ezelde tiryâk
Gülşende bâde içmek ehl-i mezâka düşdi

3. tiryâk:

Gazel 3280

Mısra: 7

*Panzehir || afyonlu macun (Tiryâk, zehirli
maddeleri bozucu afyonlu macuna verilen addır. Dört
çeşidi bulunan tiryâkın bir çeşidi de yılan eti
ilâvesiyle yapılmış.).*

Tiryâk geçer çünkü lebi cân-ı 'aşîka
Olsa ne ğam mâr saçmuñ eger semmi

4. tiryâkıma:-ı, -n, -a

Gazel 3300

Mısra: 7

İlaç, panzehir. II Derde devâ, en etkili çâre.

İrmese idüm lebûñ tiryākına
Öldürür idi beni zülfûñ semi

tiryāk ol-:

1. **tiryāk ol-:--a**

Gazel 3067

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Panzehir olmak, ilaç olmak; ahirette karşılığını görmek; mutlu etmek, sevindirmek.

'Akreb-i zülfûñ egerçi zaḥm uradı cânuma
İy tabīb-i dil ne ḡam ger leblerûñ tiryāk ola

tiryāki:

1. **tiryāki:**

Gazel 3433

Mısra: 8

Afyon düşkümü; tütün, kahve vb. keyif verici maddeleri içmeye alışmış olan kimse .

İçerüz bâdeyi lîk mu'terifüz cürmümüze
Ḥamdü-lillâh degülüz şüfî gibi tiryāki

tiryāk-i la'l:

1. **tiryāk-i la'l:--üñ -üñ**

Gazel 3014

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Beyitte) sevgilinin dudağından aşığı gelecek şifa,panzehir kastedilmiştir.

Yimem ḡam olalı tiryāk-i la'lüñ
İçürse mâr-ı zülfûñ baña sem de

2. **tiryāk-i la'l:--üñ**

Gazel 3419

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kırmızı dudağının ilacı, panzehiri.

Ef'î-yi zülfûñ iy döst zaḥm ursa baña ḡam mı
Tiryāk-i la'lüñ emdüm cânâ ifāka düşdi

tiryāk-i la'lüñ kandi:

1. **tiryāk-i la'lüñ kandi:--ün, -i, -n, -i**

Gazel 3226

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Dudağının şekerinin tiryakisi/vazgeçemeyeni.

Mâr zülfûñden helâke varmadan bu cân u dil
Luṭf kıl irgür baña tiryāk-i la'lüñ kândini

tîse:

1. **tîsesin:-s, -i, -n**

Gazel 3206

Mısra: 4

Balta, nacak.

Niçe gör kesdi küh-ı Bîsütün'ı
Felek 'ışk tîsesin Ferhâd'a virdi

2. **tîsesi:-si, -**

Gazel 3152

Mısra: 12

1. Balta, nacak, külünk. 2. Keser.

Sırrını fâş itdi 'ışkuñ bilmeyüp Ferhâd'ı gör
Anuñ için tîsesi dokındı âḡir başına

3. **tîsesi:-si, -**

Gazel 3177

Mısra: 2

1. Balta, nacak, külünk. 2. Keser.

Hasret-i Leylâ-y-ıla âh oldı Mecnün pîşesi
Derd-ile kühî keser Ferhâd'uñ oldı tîsesi

4. **tîsesi:-s, -i**

Gazel 3227

Mısra: 6

1. Balta, nacak, külünk. 2. Keser.

Küh-ken çün Bîsütün'ı kesdi lîkin döstlar
Kesmege küh-ı ḡamı tâkat getürmez tîsesi

5. **tîsesi:-si, -**

Gazel 3317

Mısra: 6

1. Balta, nacak, külünk. 2. Keser.

Râh-ı 'ışkı istedüm kim ide âsân küh-ken
Görün âḡir başına niçe dokındı tîsesi

6. **tîsesi:-si, -**

Gazel 3402

Mısra: 10

1. Balta, nacak, külünk. 2. Keser.

İy Muḡıbbî küh-ı âhenseñ de bil âḡir seni
Rîze rîze idiserdür uşbu 'ışkuñ tîsesi

tîz:

1. **tîz:**

Gazel 3262

Mısra: 8

"Tez", çabuk, süratli bir şekilde || Beklenenden daha erken sürede.

Zecr ü hicr-ile murâduñ âḡir öldürmek ise
Bârî tîz öldüreğör çekmeye tâ ol miheni

2. **tîz:**

Gazel 3272

Mısra: 8

"Tez", çabuk, süratli bir şekilde || Beklenenden daha erken sürede.

Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tiz unıtduñ eyā dōst ol ‘ahd kanı

3. **tiz:**

Gazel 3445

Mısra: 2

"Tez", çabuk, süratli bir şekilde || Beklenenden
daha erken sürede.

Gün gibi itdüñ tülü‘ gördüm çü iy meh-rü seni
Yine tiz girdüñ şehāba örtü ol gisü seni

tiz geç:

1. **tiz geç:-er**

Gazel 3313

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çabuk geçmek, kısa zaman sürmek.

İy Muhibbî virme dil dünyā ‘arūsı tiz geçer
Döyümez bād-ı hazān esse aña gül hırmeni

tiz-āb:

1. **tiz-āb:**

Gazel 3247

Mısra: 4

Kezzap.

Cür‘a-i ‘ışkı içüp kim aña tākāt getüre
Öldüre anı amān virmeye tiz-āb gibi

tog:

1. **togmaz:-maz**

Gazel 3494

Mısra: 8

Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulu
etmek. II Var olup ortaya çıkmak, zuhur etmek.

Tāli‘ümdür görmezem küyına varsam gün yüzün
Åh kim togmaz şereften ‘āşıkuñ seyyāresi

togan:

1. **toganuñ:-uñ**

Gazel 3438

Mısra: 4

Şahin, doğan kuşu.

Ol hümāyı bāl-i himmetle şikār itsem ne tañ
‘Aciz olmaz çün şikārında toganuñ yügrügi

togra:

1. **togradı:-dı**

Gazel 3494

Mısra: 3

(Bir şeyi) Keserek parçalamak, parça parça
kesmek.

Togradı bu bagrumı biñ pāre itdi tīg-ı gam
Ĝarķ-ı hūn olup yatur sīnemde her bir pāresi

toğrı:

1. **toğrı:**

Gazel 3142

Mısra: 4

Doğru, düzgün.

Ebrūları elinde gamz okları bilinde
Atılsa toğrı okdur egri kemān içinde

2. **toğrı:**

Gazel 3300

Mısra: 11

Yalan veya yanlış olmayan, gerçeğe uygun,
gerçek II hak ölçülerine uygun olan şey, gerçek,
hakikat.

Bulmadum bir yār-ı şādık toğrı yār
Ser-te-ser gezdüm egerçi ‘ālemi

3. **toğrı:**

Gazel 3144

Mısra: 5

Bir uçtan bir uca yönünü değıştirmeden giden,
aynı doğrultuda devam eden, müstakim.

Toğrı sandum kaşlarıña karşı ben kıldum namāz
Egrilik olsa ‘aceb mi kāfiri mihrābda

toğrı yol:

1. **toğrı yol:-a**

Gazel 3233

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Her türlü kötülükten uzak olan tutum, hak
yolu. 2. İnsanı hak ve hakikate ulaştıran yol, hidāyet
yolu.

Yolın azıtmış iken toğrı yola
Getürdüñ niçe biñ ehl-i şalibi

toğrı yoldan ayırma:

1. **toğrı yoldan ayırma:-dan, -ma**

Gazel 3233

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Dua İfadesi**

(Allah'ım!) Her türlü kötülükten uzak tutup, hak
yolundan ayırma!.

Günāhum çok yapışdum dāmenüñe
Ayırma toğrı yoldan ben ğaribi

toğrı-ı:

1. **toğrılsam:--sa, --m**

Gazel 3119

Mısra: 5

Doğrulmak, yönelmek.

Ṭarīk-i 'ıŧka togrılsam seni kaṭ' iderem evvel
Sebük-bār olayım iy ser baña bār-ı girān olma

toğrılık:

1. **toğrılık:**
Gazel 3052
Mısra: 4
Doğruluk.

Kara zülfün kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz toğrılık keçde

toğru:

1. **toğru:**
Gazel 3395
Mısra: 2
Doğru şekilde, aslına uygun şekilde.

Kamer devrinde ol meh-rü geyer zerrin külāh egri
Sanasın erbdür zülfi olur gāh togru gāh egri

2. **toğru:**
Gazel 3395
Mısra: 12
Yönünü değıştirmeden, aynı doğrultuda. Bir yöne doğru yönelmek (-e doğru).

Çemen seyrānın eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pāyına yüz sürmek akar gāh togru gāh egri

togrul-:

1. **togrulmayınca:-ma, -y, -ınca**
Gazel 3461
Mısra: 7
Eğikliği ve eğriliği gidip düz duruma gelmek. II Doğrulamak, yönelmek.

Ok gibi togrulmayınca varırmazsın menzile
Kimde yok perr-i 'amel yolda kalur segzen gibi

tohm:

1. **tohm[ı]:--ı**
Gazel 3062
Mısra: 4
Tohum.

Gider mi başdan sevdā-yı zülfün
Hevā tohm[ı] olaldan dilde küşte

2. **tohmını:-ı, -n, -ı**
Gazel 3309
Mısra: 5
Kendisinden yeni bir bitki üreyen tâne // bir şeyin doğurucusu durumunda olan ve ortaya çıkmasına sebep olan şey.

Ġamuñ tohmını yir 'ıŧk içre kārım
Görinmez baña ğayrı kār u bārı

3. **tohmını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3356
Mısra: 9
Kendisinden yeni bir bitki üreyen tâne // bir şeyin doğurucusu durumunda olan ve ortaya çıkmasına sebep olan şey.

Mezra'-ı dilde yaşum tohmını saçdum muttaşıl
Hāşılum ancak hemān derd ü belā kaygu gibi

4. **tohmı:-ı**

Gazel 3148
Mısra: 5
Tohum kelimesinin eski metinlerde geçen asıl şekli. Bitkilerde dölleme sonunda çiçekten sonra oluşan ve toprağa gömülünce kendisinden yeni bir bitki üreyen tâne.

Mezra'-ı dilde maḥabbet tohmı sebz olsun diyü
Anı suvarmaga çeşmüm döndü ābuñ 'aynına

tohm ek-:

1. **tohm ek-:-meg, -ı**
Gazel 3216
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Tohum ekmek; yeni bir bitki oluşması için toprağa tohum serpmek.

Hāşıl-ı 'ömrüm eger ser-sebz olursa tañ mıdur
Eksük itmez mezra'-ı dilde bugün tohm ekmegi

tokın-:

1. **tokındukça:-dukça**
Gazel 3440
Mısra: 2
Dokunmak, değmek II esmek; hareket ettirmek.

Gözlerümden hün-ı dil turmaz akar çün mā gibi
Mevc urur āhum tokındukça āña deryā gibi

tokuz:

1. **tokuz:**
Gazel 3275
Mısra: 8
Dokuz (felek).

Ḳaddümi ya eyleyüp atdum yine āh okların
Dimedi çarḫuñ geçürdüm bu tokuz kalkanını

tokuz kalkan:

1. **tokuz kalkan:-ı, -n, -ı**
Gazel 3440
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Dokuz kat olarak tasavvur edilen felek.

Tır-i āhum geçdi bu çarḫuñ tokuz kalkanını
Bükeli ḳaddümi cevriyle benüm ol ya gibi

tokuz mīnā:

1. **tokuz mīnā:**--y, --t

Gazel 3098

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dokuz şarap şişesi. || Felek; feleğin dokuz kattı.

Kim ki dil virmez cihāna geçer istignā-y-ıla
İy Muhibbī bu tokuz mīnāyı sır bir seng-ile

2. **tokuz mīnā:**--st, -n, -t

Gazel 3468

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dokuz şarap şişesi. || Felek; feleğin dokuz kattı.

Tokuz mīnāsını şıdı bu çarḥuñ
Kim atdı rāh-ı istignāda sengi

tol:

1. **tola:**-a

Gazel 3043

Mısra: 10

*Çoğalmak, artmak, bir yere iyice yayılmak,
kaplamak.*

Eger esse şabā cānān ilinden
Feraḥ tola dil ü cān illerine

2. **tolmış:**--mış

Gazel 3137

Mısra: 2

*(Boş bir şey veya yer) İçine giren bir şeyle dolu
hāle gelmek, boş olmaktan çıkmak.*

Gözlerüme kim naẓar kılsa benüm pür āb-ıla
Der bi'aynıñ bir қадеḥ tolmiŝ şarāb-ı nāb-ıla

3. **tolmış:**-mış

Gazel 3303

Mısra: 4

Dolmak, bir yere iyice yayılmak, kaplamak.

Ṭurfa-büdur çıkmadı bir ḥarf zebānumdan benüm
Ser-te-ser tolmiŝ cihān gördüm benüm efsānemi

4. **tolup:**-up

Gazel 3156

Mısra: 3

*(Boş bir şey veya yer) İçine giren bir şeyle dolu
hāle gelmek, boş olmaktan çıkmak.*

Bū-y-ile tolup 'ālem ola cümle mu'āttar
Dildār kaçan nāz ile zülfini daraya

tol:

1. **tolar:**-ar

Gazel 3056

Mısra: 7

Bir şeyle baştan başa kaplanmak, dolmak.

Nüş kılsam kāse-i çeşmüm yine anı tolar
Sanki cām-ı sāğar-ı İskenderi oldum yine

2. **toldı:**-+dı

Gazel 3047

Mısra: 1

*(Boş bir şey veya yer) İçine giren bir şeyle dolu
hāle gelmek, boş olmaktan çıkmak, dolup taşmak.*

Āh kim hicrān şebinde toldı bagrum baş-ıla
Cismüm āḥir garḫ olur çeşmümden akan yaş-ıla

tölab:

1. **tölabda:**--da

Gazel 3147

Mısra: 10

Su değirmeni.

Ḳaddini tölab idüp eşkini cū itse Muhib
Çeşmi anuñ gözelerdür yir yir ol tölabda

2. **tölab:**

Gazel 3176

Mısra: 8

Su değirmeni. II Durmaksızın ağlayan âşık.

İñleyüp ağlalayum döne döne şām u seḫer
Yiñi konmuş sular üstindeki tölab gibi

3. **tölab:**

Gazel 3247

Mısra: 2

Su değirmeni. II Durmaksızın ağlayan âşık.

Serverā oldı gözüm yaşı benüm āb gibi
Durmaz inler bu göñül derd-ile tölab gibi

tölab id-:

1. **tölab id-:**--üüp

Gazel 3147

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Su değirmeni yapmak, etmek.

Ḳaddini tölab idüp eşkini cū itse Muhib
Çeşmi anuñ gözelerdür yir yir ol tölabda

tölab-ves:

1. **tölab-ves:**

Gazel 3148

Mısra: 3

Su değirmeni gibi.

Çarḫ elinden inlesem tölab-ves olmaz 'aceb
Gözlerüm yaşı dönüpdür āsiyābuñ 'aynına

tolan:

1. **tolanur:-(u)r**

Gazel 3471

Mısra: 5

Bir şeyin çevresinde dönmek, gezmek, dolaşmak.

Tolanur pā-bürehne kūyını dil
Nite kim Ka'be'yi Hicāz ehli

tolaş-:

1. **tolaşaldan:-aldan**

Gazel 3123

Mısra: 3

*Dolaşmak | saçın bir nesneye dolaşmasıyla
birlikte güç çözümlür duruma gelmek.*

Tolaşaldan bir perī-rū zülfinün sevdāsına
N'eyleyem şeydā gönül vardukça Mecnūn olmada

2. **tolaşur:-ur**

Gazel 3455

Mısra: 4

Dolaşmak, gezinmek.

Gün yüzine alınına 'āşık degül mäh-ı felek
Gice gündüz ya n'içün tolaşur anlar kūyını

3. **tolaşup:--up**

Gazel 3146

Mısra: 9

*(Saç, iplik vb. şeyler) Birbirine geçip karışmak,
güç çözülecek duruma gelmek.*

Tolaşup kāküline dil diler irmek lebine
Resen-i zülf-ile dil ya'nī çıkar döne döne

4. **tolaşup:--up**

Gazel 3485

Mısra: 7

*(Saç, iplik vb. şeyler) Birbirine geçip karışmak,
güç çözülecek duruma gelmek.*

Tolaşup sevdā-yı zülfe oldı gönüm bī-karār
Gelmeseydi başuma benüm bu sevdā kâşki

tolaş:

1. **tolaşdı:-dı**

Gazel 3077

Mısra: 1

*Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma
gelmek.*

Tolaşdı yine dil saçın silsilesine
Başındaki sevdā komaz iltür anı sine

2. **tolaşaldan:**

Gazel 3221

Mısra: 7

*Saçın bir nesneye dolaşmasıyla birlikte güç
çözümlür duruma gelmesi.*

Tolaşaldan zülfine cān u gönül olmaz halāş
Ne belāya saklar iy dil ol kad ü bālāsını

tola-vaz-:

1. **tola-yazdı:-dı**

Gazel 3220

Mısra: 10

Dolmak üzereydi.

Gün yüzüne bakdukça Muhibbī senün iy dōst
Yaş-ıla anuñ çeşmi kabagı tola-yazdı

toldur-:

1. **toldurur:-ur**

Gazel 3168

Mısra: 2

(Bir şey bir yeri) Kaplamak.

Oynasa bād-ı şabā ol 'anberin gīsū-y-ıla
Toldurur 'ālem dimāğımı ser-ā-ser bū-y-ıla

tolı:

1. **toldur:-dur**

Gazel 3048

Mısra: 3

*İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın
derecede kimse veya şey bulunan, dolmuş olan, boş
yeri bulunmayan, memlû.*

Ġamze oklarıyla sīnem toldur terkeş gibi
Cānı ķurbān ideyin emr itse kaşı yayına

2. **toldur:-dur**

Gazel 3177

Mısra: 6

*İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın
derecede kimse veya şey bulunan, dolmuş olan, boş
yeri bulunmayan, memlû.*

Bile alup gitmedi 'ışkı bilün Ferhād u Kaş
Tohdur şır ü peleng ile bu 'ışkuñ bışesi

3. **toldur:-dur**

Gazel 3227

Mısra: 8

*Bir yerde bahsedilen şeyin çok bulunduğunu,
çok olduğunu anlatır, çok, pek çok.*

Geh ruġ-ı zerd-ile şīrem gāh dāğumla peleng
Tohdur şır ü pelenglerle bu 'ışkuñ bışesi

4. **tolı:**

Gazel 3338

Mısra: 3

*Bir yerde bahsedilen şeyin çok bulunduğunu,
çok olduğunu anlatır, çok, pek çok.*

Güşum tolı çeng-ile nāyuñ şadāsıdur
İy pend-gü başuña eyle naşīhati

5. **tolu:**

Gazel 3362

Mısra: 9

*Bir yerde bahsedilen şeyin çok bulunduğunu,
çok olduğunu anlatır, çok, pek çok.*

Sevdā-yı büy-ı zülf-ile tolu dimāğumuz
Serden Muhibbī çıkarısar bu hevā bizi

tolu:

1. **tolusun:-sın**

Gazel 3433

Mısra: 4

İçi şarapla dolu kadeh.

Bādeye telh dime sun bertü şīrīn içelüm
Yāduña nüş idelüm sun tolusın sağrākı

2. **tolu:**

Gazel 3208

Mısra: 8

*(Boş bir şey veya yer) İçine giren bir şeyle dolu
hâle gelmek, boş olmaktan çıkmak, dolup taşmak.*

Vīrāne kıldı cismüm egerçi belā-yı hier
Dil genc-hānesi tolu esrār 'āşığı

3. **tolu:**

Gazel 3278

Mısra: 11

*(Boş bir şey veya yer) İçine giren bir şeyle dolu
hâle gelmek, boş olmaktan çıkmak, dolup taşmak.*

Pür gerek ola tolu hikmet ile maḥzen-i dil
Añmañ şimdi zamān halkı gibi içi boşı

4. **tolu:**

Gazel 3283

Mısra: 5

*(Boş bir şey veya yer) İçine giren bir şeyle dolu
hâle gelmek, boş olmaktan çıkmak, dolup taşmak.*

Leb ḥamūş līk ḥayāl ile tolu cā bu gönül
Dil sentüñ-ile vü sen dille idersin suḥeni

5. **tolu:**

Gazel 3314

Mısra: 7

*(Boş bir şey veya yer) İçine giren bir şeyle dolu
hâle gelmek, boş olmaktan çıkmak, dolup taşmak.*

Gönlümün şīşesini kim göre kan-ıla tolu
Mey-i ḥamrā ile pür sana zücāc-ı Halebī

6. **tolu:**

Gazel 3402

Mısra: 8

*(Boş bir şey veya yer) İçine giren bir şeyle dolu
hâle gelmek, boş olmaktan çıkmak, dolup taşmak.*

Bezm-i ḡamda kāse-i çeşmüm baña sāḡar yiter
İçerem ḥün-ı ciğerle tolu gönülüm şīşesi

7. **toludur:-dur**

Gazel 3444

Mısra: 3

*(Boş bir şey veya yer) İçine giren bir şeyle dolu
hâle gelmek, boş olmaktan çıkmak, dolup taşmak.*

'İşk bāzārı toludur kelle-i 'uşşāḡdan
Turmaz işler bu maḥabbet şehrinün ser-hānesi

8. **tolu:**

Gazel 3066

Mısra: 4

*İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın
derecede kimse veya şey bulunan, dolmuş olan, boş
yeri bulunmayan.*

Bezm-i ḡamda lebini yād idüben yine gönül
Sāḡar-ı çeşmini döndürdi tolu cāmlara

tomār:

1. **tomār:**

Gazel 3364

Mısra: 4

Dürülüp yuvarlak yapılmış şey, tomar.

Derd-i dil ḡālını yazdum sıgmadı bir nāmeye
Anuñ için yāra tahrīr eyledüm tomār iki

top:

1. **topuñ:-(u)ñ**

Gazel 3440

Mısra: 10

Top, çevgan topu, guy. II kafa, baş.

Başuñı top it Muhibbī zülfinün çevgānına
Topuñ agsun göklere mihr-i cihān-ārā gibi

2. **top:**

Gazel 3101

Mısra: 9

*Çevgan oyununda kullanılan top, guy. II Aşıḡım
feda etmeye hazır olduğu başı.*

Top ser kıldı Muhibbī zülfinün çevgānına
Ola kim ḡaltān idüp dilber teḡāfül itmeye

top evle:-

1. **top eyle:-dü, --m**

Gazel 3112

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, -
kendini feda etmek-.*

Anuñ-ıçundur yolında başımı top eyledüm
Ola kim ḡaltān idem ben zülfinün çevgānına

2. **top eyle:-dü, -m**

Gazel 3153

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.

Olalıdan hüsn meydânında ol meh şehsüvâr
Başımı top eyledüm ben zülfinün çevgânına

top evle:

1. **top eyle:-r**

Gazel 3490

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.

Semend-i nâza binmişdür yine meydân-ı hüsn içre
Ser-i ‘uşşâkı top eyler elinde zülfi çevgânı

2. **top eyle:-y, -üp**

Gazel 3322

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.

Bir nâzenini gördüm cevân iderdi râhı
Top eyleyüp serümi göge çıkardum âhı

3. **top eyle:**

Gazel 3462

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.

Süvâr ol esb-i nâz üzre ele al zülfi çevgânın
Ser-i ‘uşşâkı top eyle senüündür hüsn meydânı

top id:

1. **top id:-üp**

Gazel 3363

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.

Esb-i nâz üzre kaçan zülfini çevgân eylese
Top idüp gâltân ide yolında ‘âşık serleri

2. **top id:-er**

Gazel 3368

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.

Esb-i nâz-ıla gören meydân-ı hüsn içre seni
Zülfünü çevgânına top ider elbet başını

top it:

1. **top it:**

Gazel 3168

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.

Hüsn meydânında çevgân itdi çün zülfini yâr
Başuñı top it Muhibbî oynasun ol güy-ıla

2. **top it:**

Gazel 3440

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Top yapmak, başını top yerine koyup oynamak, çevgan topu yapmak.

Başuñı top it Muhibbî zülfinün çevgânına
Topuñı agsun göklere mihr-i cihân-ârâ gibi

toprag:

1. **topragına:--t, --n, --a**

Gazel 3033

Mısra: 7

Toz, toprak.

İy dil ayagı topragına ger elün irse
‘İzzetle alup yüzüne sür tâc-ı ser eyle

2. **topragı:-ı**

Gazel 3260

Mısra: 8

Toprak, zemin, yer.

Bi-hamdillâh gider oldum ser-i küyına dildaruñ
Velî bilmem çeken anda suyu mı yâhû topragı

3. **topragı:-ı**

Gazel 3483

Mısra: 10

1. isim. Yer kabuğunun, toz durumuna gelmiş türlü kütle kırıntılarıyla, çürümüş organik cisimlerden oluşan ve canlılara yaşama ortamı sağlayan yüzey bölümü. 2. sıfat. Yer kabuğunun bu bölümünden yapılmış. 3. isim. Jeoloji Kara. 4. isim. Mecaz Ülke.

Küy-ı cânâna Muhibbî yine dil oldu revân
Beñzer ol miskîni çeken suyu topragı gibi

4. **topragımı:-um, -ı**

Gazel 3141

Mısra: 9

Toprak. || Mezar.

At cefâ sengini topragımı yirden götür
Bârî ol demde vefâ resmini bünyâd eyle

5. **topragından:-ı, -n, -dan**

Gazel 3427

Mısra: 7

Ülke, vatan, memleket, yöre.

Cefâ sengiyle miñnet toprağından
Mañabbet hânesin dil muhkem itdi

toprağına düş-:

1. **toprağına düş-:** --i, --n, --a, --dü, --m

Gazel 3096

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Toprağına düşmek. II Ölmek.

Hicrûñ-ile dönmüş-idüm ben hazân yaprağına
Bir katı âh eyledüm düşdüm fenâ toprağına

toprak:

1. **toprağına:** -i, -n, -da

Gazel 3067

Mısra: 1

Toprak, toz.

Zerre-veş her kim mezellet toprağına hâk ola
Tañ degüldür gün gibi ger menzili eflâk ola

2. **toprağına:** -i, -n, -i

Gazel 3360

Mısra: 4

Evrenin etrafını kaplayan katı madde; toz.

Tañ degül gülgün olup yagdursa kan yire şehâb
Çün şehîd-i 'ışkuñuñ yıl savurur toprağına

3. **toprak:**

Gazel 3046

Mısra: 14

Yer kabuğunun, toz durumuna gelmiş türlü kütle kırıntılarıyla, çürümüş organik cisimlerden oluşan ve canlılara yaşama ortamı sağlayan yüzey bölümü.

Gözlerüm kanına gel dök iy şabâ hâk-i derin
Resmdür toprak dökerler görseler kan üstine

toptolu:

1. **toptolu:**

Gazel 3414

Mısra: 7

(Kuvvetlendirme benzer hecesi dop ile dop+dolu) Çok dolu, tamamen dolu.

Cevr oklarıyla âh olalı toptolu yürek
Her kim görürse beni sanur tîr-keşin dağı

2. **toptolu:**

Gazel 3159

Mısra: 10

Çok dolu, tamamen dolu.

Añsa Muhibbî gün yüzünü zâr eylese
Güş-ı zamâne toptolu ol şadâ-y-ıla

3. **toptoludur:** -dur

Gazel 3194

Mısra: 2

Çok dolu, tamamen dolu.

Arasalar bu cihân içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu 'âlem toptoludur ben gibi

4. **toptolu:**

Gazel 3465

Mısra: 6

Çok dolu, tamamen dolu.

İtdi nişâne sînemi ya kaşların kurup
Cevr oklarıyla toptolu çeşmi şadacugı

toptolu evle:

1. **toptolu eyle:** -y, -elü, -m

Gazel 3433

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çok dolu, tamamen dolu hale getirmek.

İy Muhibbî içüben mest-i harâbât[î] olup
Toptolu eyleyelüm na'ra ile âfâkı

toptolu kıl-:

1. **toptolu kıl-:** -muş

Gazel 3172

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Kuvvetlendirme benzer hecesi dop ile dop+dolu) Çok dolu, tamamen dolu olması.

Vâ'ızı gör niçe düşmüş 'âşık-ı şeydâ-y-ıla
Mescid için toptolu kılmış kuru gavgâ-y-ıla

toptolu ol-:

1. **toptolu ol-:** --a

Gazel 3013

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dopdolu, tamamen dolu olmak.

Añup cefâ vü cevruñi âh eylesem eger
Güş-ı zamâne toptolu ola şadâm-ıla

toz:

1. **tozuma:** -um, -a

Gazel 3023

Mısra: 6

İnce un halinde toprak, zerre.

Yüri iy sâye yüri ko kerem it dâmenini
Ben 'adem mülkine gıtdüm iremezsin tozuma

tübî:

1. **tübî:**

Gazel 3464

Mısra: 3

Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç.

Âhır olsun göreyin tûbî gibi ol ser-nigün
Kim ki teşbîh eyleye serve kadûn şimşadını

tûbî boy:

1. **tûbî boy:**-ı, -n, -ı

Gazel 3431

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Tuba Ağacı(Sidre'de bulunan bir ağaç olup kökü yukarıda ve yaprakları aşağıdadır. Dallarının bütün cenneti gölgelediğine ve değişik meyvalar verdiğine inanılır.)na benzeyen boy.

Görüp tûbî boyımı serv [ü] 'ar'ar
İkisi reşk udından sındı düşdi

tûbî-i bağ-ı cinân:

1. **tûbî-i bağ-ı cinân:**

Gazel 3186

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cennet bahçesinin Tuba'sı (Cennette bulunduğuna ve bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda, dalları aşağıda büyük ağaç.). II Cennet bahçesinin güzelliği, hoşluğu.

Her kaçan gelse kıyâma ol kıyâmet 'arz ider
Tûbî-i bağ-ı cinân ya serv-i simînüm gibi

tûfân:

1. **tûfân:**

Gazel 3183

Mısra: 6

1. Nuh peygamber zamânında dünyâyı kaplayacak şekilde yağın çok şiddetli yağmur. 2. Çok şiddetli yağmur ve fırtına.

Urmış-ıdum zühd ü takvânun ezel bünyâdını
Âh kim tûfân mı hâk-ile yeksân eyledi

tûfân-ı mey:

1. **tûfân-ı mey:**

Gazel 3179

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Şarap tufanı (Çok şiddetli yağmur ve fırtına).

Zühd-ile takvâ binâsın çarha ırgürmüş-iken
Geldi çün tûfân-ı mey hâk-ile yeksân eyledi

tufeyl ol-:

1. **tufeyl ol-:**--sun

Gazel 3071

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dalkavukluk yapmak; sığıntısı (asalağı) olmak II Tufeyl: ziyafetlere çağrılmadan gidip baş köşeye kurulan bir mesel ve masal kişisidir.

Muhibbî zülfi tārına Habeş mülki tufeyl olsun
Bahâ olmaya hālîne hārâc-ı Hind ü Bengāl'a

tuğrâ:

1. **tuğrâsına:**--st, --n, --a

Gazel 3039

Mısra: 5

Fermanlarda imza yerine kullanılan işaret.

Kaşları tuğrâsına iy şüfi ikrâr eylegil
Niçeye dek kalasın bu ğaflet-i inkârda

2. **tuğrâ:**

Gazel 3291

Mısra: 9

(Padişahlarının resmi yazılarda ve paralarda imza yerine kullandıkları, özel bir şekli olan) Mühür, damga.

İy Muhibbî şâh-ı 'ışkuñ hükmi[i] var tuğrâ ile
Ol hārâbât-ı cihân terk eyle nâm u nengüni

tuğrâsı ol-:

1. **tuğrâsı ol-:**--st, --up, --dur

Gazel 3218

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Ferman, berat ve resmi belgelere) tuğra koymak, imzalamak. II Kıvrımlı bir şekilde çizilmek.

Berât-nâme-i hüsnuñ yazalıdan hattuñ iy dilber
Olupdur kâbe kavseynuñ anuñ üstinde tuğrâsı

tuhfe:

1. **tuhfe:**

Gazel 3331

Mısra: 3

(Ar.) Armağan, hediye.

Nağd-i cân u dil getürdüm tuhfe diyü pâyuña
Kıymeti yokdur kabül eyle bu dervîşâne[y]i

2. **tuhfe:**

Gazel 3408

Mısra: 10

(Ar.) Armağan, hediye.

Redd eyleme cânâ kapuña gelse Muhibbî
Tuhfe getürür çeşmi iki şîşe gülâbı

tuhfe ilt:

1. **tuhfe ilt:**--em

Gazel 3319

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hediye vermek, hediyeye göndermek.

Kapuña varsam nigārā tuhfe iltem cān u dil
Böyledür kânūn ulular desti öpülmez tehī

2. **tuhfe ilt:-ür**

Gazel 3444

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hediye vermek, hediyeye göndermek.

Kūyına varsa Muḥibbī tuhfe iltür cān u ser
Buña kādirdür budur dervīş-i dervīşānesi

tulū' eyle:-

1. **ṭulū' eyle:-y, --e**

Gazel 3115

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Doğmak.

Kim nisbet ider gün yüzini şems-i dūhāya
Rağbet mi kalur gün ki ṭulū' eyleye aya

tulū' it:

1. **ṭulū' it:-se, -ñ**

Gazel 3411

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Doğmak, ortaya çıkmak; varlık göstermek.

Ṭulū' itseñ şeḡergehden dokınur şu'leñ ağıyāra
Düşer mi saña hey āfet dine gün gibi hercāyī

2. **ṭulū' it:-dü, -ñ**

Gazel 3445

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Doğmak.

Gün gibi itdūñ ṭulū' gördüm çü iy meh-rū seni
Yine tiz girdūñ şeḡāba örtü ol gīsū seni

tur:-

1. **turup:-up**

Gazel 3013

Mısra: 3

Bir konumda devamlılık göstermek, durumunu korumak.

Mey-hāne gūşesinde turup cūr'a nūş iden
Mescide varubanı alışmaz 'avām-ıla

2. **turmak:-mak**

Gazel 3161

Mısra: 6

Durmak. || Sözüünü tutmak.

Öldürem dirdūñ baña öldürdūñ iy kāfir beni
Pādişāh-ı ḥüsn olan turmak gerek ikrārına

3. **turur:--ur**

Gazel 3144

Mısra: 4

Dikilmek, ayakta beklemek.

Ḳadd ü ruḡsāruñı su içre görüp serv-i seḡi
Bir daḡı görem diyü turur kenār-ı ābda

4. **turmaga:-mag, -a**

Gazel 3149

Mısra: 14

Şu veya bu durumda bulunmak, belli bir durumda olmak.

Başın egeli ġam yili yok zerre mecāli
Dil-ḡaste Muḥibbī gibi turmaga benefşe

5. **turup:-up**

Gazel 3150

Mısra: 4

Yapmakta olduğu hareketi kesmek, hareketsiz kalmak.

Nāle eyle iy gönül çal sīnemūñ tañbūrını
Ola kim bir dem turup gūş ide dilber sāzuma

6. **turmaz:-maz**

Gazel 3160

Mısra: 3

Yapmakta olduğu hareketi kesmek, hareketsiz kalmak.

Murğ-ı dil feryād iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül ruḡları gül zülfi reyḡān olmasa

7. **turmaz:-maz**

Gazel 3200

Mısra: 10

1. Yapmakta olduğu hareketi kesmek, hareketsiz kalmak. 2. (Devamlı çalışma, hareket ve süreklilik hālinde bulunan bir şeyin) Hareketi kesilmek, inkıtāa uğramak.

Gülşen-i ḡüsnüne karşı bu Muḥibbī medḡūñı
Turmaz okur şubḡ olınca bülbül-i gūyā gibi

8. **tursun:-sun**

Gazel 3238

Mısra: 12

Durmak, belli bir durumda olmak.

İşitdüm çeşm-i fettānı uyur 'ālem olur rāḡat
Uyarmañ fitnedür zāhir ko tursun aña ḡ'āb evlā

türāb:

1. **türābuñ:-uñ**

Gazel 3148

Mısra: 10

Toprak.

İy Muhibbî kanda gitsem iki cüdur gözyaşı
Kalmadı şimden girü hâcet türâbuñ aynına

türâb-ı ka'be:

1. türâb-ı ka'be: --y, --e

Gazel 3102

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kabe'nin toprağı.

Beñzedelden küy-ı dildârı cenâb-ı Ka'be'ye
Yüz sürerler ekser anünçün türâb-ı Ka'be'ye

turag:

1. turaguñ: -uñ

Gazel 3246

Mısra: 3

Durulan, karar kılınan yer.

Mekânuñ 'âlem-i 'ulyâ turaguñ cennet-i me'vâ
Kapuñ derbânıdur Rıdvân olup çâker saña hürî

türk-i mest:

1. türk-i mest:

Gazel 3279

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kendinden geçmiş güzel.

Şad-bâr yiter 'işve vü nâz u 'itâb oldı
İy türk-i mest cân-ıla dil hârâb oldı

2. türk-i mest:

Gazel 3400

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Sarhoş, kan dökücü göz.

Her gice nergis gibi açmaz gözin ol türk-i mest
Gitmedi bahtım gibi beñzer hiç anuñ uyhuşu

turmağ:

1. turmag-ıla: -ıla

Gazel 3140

Mısra: 4

Beklemek, durmak.

Bir ayag üzre gelüp bil bağlayupdur hizmete
Servüñ indi kara su ayagina turmag-ıla

turmaz:

1. turmaz:

Gazel 3440

Mısra: 1

Beklemeden II hızlıca.

Gözlerümden hün-ı dil turmaz akar çün mâ gibi
Mevc urur âhum tokındukça aña deryâ gibi

2. turmaz:

Gazel 3444

Mısra: 4

Aralıksız, sürekli, durmaksızın.

'İşk bazarı toludur kelle-i 'uşşâkdan
Turmaz işler bu maħabbet şehrinüñ ser-hânesi

3. turmaz:

Gazel 3460

Mısra: 4

Aralıksız, sürekli, durmaksızın.

Bağlama dünyâya dil 'âlemde şad ol iy gönül
Çün cihân turmaz geçer ger nâ-hoşu vü ger hoşu

turna:

1. turna:

Gazel 3202

Mısra: 6

*Turna kuşu II Turnagiller familyasından,
Avrupa ve Afrika'da toplu olarak yaşayan, büyük
sürüler hâlinde göçen iri kuş.*

Dem-be-dem yükseklere saldum bu dil şahbâzını
Ol hümâ-pervâzi aldurdum yine turna gibi

turra:

1. turra:

Gazel 3489

Mısra: 1

Alna dökülen kıvrırcık saç lülesi.

'İşk-ı şâhî turra ile çaldı tabl-bâzını
Gözleyüp dil murğımı üstüne saldı sâzını

turra-i ğam:

1. turra-i ğam:

Gazel 3075

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam saçı (kakülü).

'Âlemi 'ışkı tutar başdan başa sıyt u şadâ
Turra-i ğam her kaçan degse bu sînem kūsına

turra-i şeb-reng:

1. turra-i şeb-reng: --üñ, --i

Gazel 3019

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gece renkli (siyah) zülûf.

Turra-i şeb-rengüñi tagıtımagıl gül yüzüne
Bir siyeh Hindü-durur bahtın hümâyün eyleme

turra-i tarrâr:

1. **turra-i tarrâr:**

Gazel 3423

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) İnsanın aklını başından alan saçları.

İstemez biri kulu sınduğımı dil kâkülünü
Niçe kez gerçi diyem turra-i tarrâr sıdı

2. **turra-i tarrâr:-uñ, -ı**

Gazel 3184

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül çalan, insanın aklını başından alan saç. II
Hilekar saç.

Hey niçe 'ayyârdur gözden ogurlar setrümü
Gıtdi dil elden görelden turra-i tarrârûñı

turra-i zülf-i siyehkâr ucu:

1. **turra-i zülf-i siyehkâr ucu:-uñ, -ı, -n, -dan**

Gazel 3217

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Günahkar saçının turra(alna düşen saç)sının ucu.

İy şanem bilsem ne için zâr idersin hâ beni
Turra-i zülf-i siyehkârûñ ucundan vâ beni

turre-i tarrâr:

1. **turre-i tarrâr:**

Gazel 3151

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül çalan, insanın aklını başından alan zülûf;
alna düşen saç.

Başa kim çıkabilir ol turre-i tarrâr ile
Kimdür ol kim söyleşe la'l-i şeker-güftâr ile

turur mı:

1. **turur mı:**

Gazel 3310

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Durur mu? II durmaz.

Ruñı şevkine kıl nâle Muhibbî
Gör inler hiç turur mı 'andelîbi

tut-:

1. **tutar:-ar**

Gazel 3109

Mısra: 2

Tutmak, bir nesneyi elle kavramak.

Yine hengâm-ı güldür devr-i lâle
Tutar nergis eli üzre piyâle

2. **tutar:-ar**

Gazel 3075

Mısra: 7

Doldurmak, istila etmek, duyulacak veya
görülecek şekilde etrafı kaplamak.

'Âlemi 'ışkı tutar başdan başa sıyt u şadâ
Turra-i gam her kaçan degse bu sinem kūsına

3. **tutdı:--dı**

Gazel 3141

Mısra: 3

Görünür bir şekil almak, üzerinde bir tabaka
teşkil etmek.

Jeng-i gam tutdı dil âyinesin iy pîr-i muğân
Vaqtıdur meygede yolın baña irşâd eyle

4. **tutdı:-dı**

Gazel 3235

Mısra: 4

Görevlendirmek.

Zülfine bend eyleyüp habs-i zenañdân eyledi
Tutdı cäsüs añlayup bu gönlümüñ avlagını

5. **tutar:-ar**

Gazel 3269

Mısra: 8

Mâruz bırakmak, hedef olarak almak.

Yüzünü görmege küyuña vardum
Cefâ tîğın tutar gördüm rakîbi

tut:

1. **tutasın:-a, -sın**

Gazel 3473

Mısra: 6

Kabul etmek, benimsemek.

Çâk itmeden yakañı cefâ-y-ıla dest-i dehr
Lâyık budur ki tutasın 'uzlet yakasını

2. **tut:**

Gazel 3375

Mısra: 5

Kavramak.

Sâkiyâ luñt u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lâle reng it bâdeyi

3. **tut:**

Gazel 3239

Mısra: 11

... olarak görmek, ... olarak saymak.

İy Muhibbî tut yûri 'âlemde istignâ yüzün
Dün-himmet olma elden sen koma 'Ankâlığı

4. **tut:**

Gazel 3210

Mısra: 2

... *Olarak görmek.*

Sakın aldanma cihāna dime yokdur ben gibi
'Âkil iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

5. **tutmış:-miş**

Gazel 3479

Mısra: 7

Doldurmak, kaplamak, sarmak.

Lâleler tutmuş çemen etrâfını görüp didüm
Sineden yir yir dökilen kana beñzetdüm seni

6. **tutup:-up**

Gazel 3240

Mısra: 2

Tutmak, bekletmek.

Seyr-i gülşen ideler nâz-ıla ol yâr gehi
Bir ayag üzre tutup hîdmet ide serv-i sehî

tutaga düş:

1. **tutaga düş:**

Gazel 3457

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hemen söyleyecek durumda olmak.

Sırruñ Muhibbî sakla dilden çıkarma zînhâr
Zâhir olur ol ebed çünki tutaga düşdi

tutalum:

1. **tutalum:**

Gazel 3179

Mısra: 10

"Tutalum ki, varsayalım ki, diyelim ki" gibi anlamlara gelen bir varsayım ifadesi.

Bu Muhibbî'nün günâhını görüp geçmez misin
Kanı luğf-ıla kerem ol tutalum kan eyledi

tutıl:

1. **tutıl:-sa**

Gazel 3495

Mısra: 3

Yakalanmak, ele geçirilmek. || Tutkun hale gelmek, aşık olmak.

Göñül murğı tutılta tañ mı zülfe
İçinde dânedür ol iki hâli

2. **tutıldum:-du, -m**

Gazel 3494

Mısra: 5

Yakalanmak, ele geçirilmek; avlanmak. II Tutkun hâle gelmek, aşık olmak.

Dâm-ı zülfine tutıldum görüben göz karasın
Gör neler getürdi başuma benüm göz karası

tutıs:-

1. **tutışduñ:-du, -ñ**

Gazel 3181

Mısra: 9

Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak. || Alev almış gibi olmak.

Muhibbî âteş-i 'ışka tutışduñ şem'-veş başdan
Olursa gözlerüñ yaşı ne tañ tâ şubha dek cârî

2. **tutışur:-ur.**

Gazel 3139

Mısra: 11

Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak. II Alev almış gibi olmak.

Tutışur âhum şerârından dü 'âlem iy tabîb
Merhemüñ nef'i nedür bu dâğ-ı hicrân üstine

tütî-tab':

1. **tütî-şab':**

Gazel 3325

Mısra: 10

Papağan mizaçlı/huyulu.

Gülşende Muhib bir gâzel-i âbdâr okur
Tütî-tab' sanki ider kand-ı nisârı

tütîyâ:

1. **tütîyâsını:-s, -t, -n, -l**

Gazel 3244

Mısra: 8

Göze parlaklık ve kuvvet veren süirme taşı tozu | Güzelin ayak tozu.

'Aşık gözine hâk-i der-i yâr var iken
'İşk ehli n'ider uşbu cihân tütîyâsını

tütîyâ it:-

1. **tütîyâ it:-se, -m**

Gazel 3246

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sürme çekmek, yapmak.

El irse hâk-i pâyüña gözüme tütîyâ itsem
Murâdum iki 'âlemde kapuñdan olmayam dūri

tutus:-

1. **tutuşup:--up**

Gazel 3146

Mısra: 11

Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak.

Tutuşup âteş-i 'ışkı-y-ıla pervâne-sıfat
Bu Muhibbî düşüp odlara yanar döne döne

tutus:

1. **tutuşup:-up**

Gazel 3470

Mısra: 2

1. *Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak*
2. *mec. Alev almış gibi olmak* 3. *Aşk ateşine tutuşup yanmak.*

Bir nazar her kim göre ruhsâr-ı âteşnâkini
Tutuşup 'ışk âteşine yile virür hâkini

2. **tutuşup:-up**

Gazel 3487

Mısra: 7

1. *Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak*
2. *mec. Alev almış gibi olmak* 3. *Aşk ateşine tutuşup yanmak.*

Yazarken yâra ahvâlüm tutuşup âhum odından
Kül oldı eldeki kâğıd elümde bir kalem kaldı

tuz ekmeg:

1. **tuz ekmeg:-i**

Gazel 3216

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hatır bağlamında tuz ekmek(hakki).

Ġamzeler bagrum deler komaz lebûñ tuz ekmegi
Döstlik hâkkin yitürür unıdır tuz ekmegi

2. **tuz ekmeg:-i**

Gazel 3216

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hatır bağlamında tuz ekmek(hakki).

Ġamzeler bagrum deler komaz lebûñ tuz ekmegi
Döstlik hâkkin yitürür unıdır tuz ekmegi

3. **tuz ekmeg:-i**

Gazel 3216

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hatır bağlamında tuz ekmek(hakki).

Küyuña varsa Muhibbî itlerûñ karşı gelür
Bu muqarrerdür unıtmazlar bular tuz ekmegi

tabîb:

1. **tabîbi:-i**

Gazel 3233

Mısra: 4

Hekim, doktor. II Allah.

Egerçi 'ışk ara derd ü elem çok
Ne ğam sensin çü derdümüñ tabîbi

U

u:

1. **u:**

Gazel 3004

Mısra: 1

" Ve" bağlacı.

Baña olsa leb-i sâkî yiter hem nuql u hem bade
Olurdu 'iys esbâbi ser-â-ser cümle âmâde

2. **u:**

Gazel 3009

Mısra: 4

" Ve" bağlacı.

Dilerem pâyını büse kılam ol serv-i reftârûñ
Ki ne dâmen ola vâkıf u ne hüd pîrehan âğeh

3. **u:**

Gazel 3012

Mısra: 4

" Ve" bağlacı.

Zülfinde görüp hâline dil murğı dutılsa
Olmaya 'aceb dâm u biri dâne geçerse

4. **u:**

Gazel 3027

Mısra: 8

" Ve" bağlacı.

Hamdü-lillâh mü'min-i 'ışkam zî-men zülf-i döst
Yok-durur bir kılca noqşân u hâlel hiç dînüme

5. **ü:**

Gazel 3044

Mısra: 3

" Ve" bağlacı.

Gāhī cefā-yı dilber ü gāhī belā vü ğam
Bir dem mi var bu dil-i gām-ḥāra gelmeye

6. u:

Gazel 3050
Mısra: 8
"Ve" bağlacı.

Nedür sen aınma hergiz ḥāl ü ḥattın
Birisı ḥubb u biri nıĝı sorma

7. ü:

Gazel 3069
Mısra: 8
"Ve" bağlacı.

Mest olup çāk-i girībān idüben tā dāmen
Vālih ü 'āşık u āşüfte vü rüsvā lāle

8. u:

Gazel 3069
Mısra: 8
"Ve" bağlacı.

Mest olup çāk-i girībān idüben tā dāmen
Vālih ü 'āşık u āşüfte vü rüsvā lāle

9. u:

Gazel 3077
Mısra: 12
"Ve" bağlacı.

Ḥışm eyler ise ğam yime iy dil yine oḥşar
Efendi olan kakır u oḥşar kölesine

10. u:

Gazel 3080
Mısra: 6
"Ve" bağlacı.

Ser-i kūyında gözüm yaşı bitürdi gül-i ter
Diye taḥşin maḥalleñ gören āb u giline

11. ü:

Gazel 3089
Mısra: 6
"Ve" bağlacı.

Kim bilürdi 'ışkıyı 'ālemde olurdu nihān
Dīdeler küzekler ü bu sīne dōlāb olmasa

12. ü:

Gazel 3092
Mısra: 1
"Ve" bağlacı.

Dilā şabr it cefā vü cevr ü rence
Ümizüñ dut iresin vaşl-ı gence

13. u:

Gazel 3100
Mısra: 4
"Ve" bağlacı.

'Işk meydānında girdüm geştĝir-i derd olup
Vāmık u Ferhād u Qays'ı dest-yār itmeñ nice

14. u:

Gazel 3100
Mısra: 4
"Ve" bağlacı.

'Işk meydānında girdüm geştĝir-i derd olup
Vāmık u Ferhād u Qays'ı dest-yār itmeñ nice

15. ü:

Gazel 3101
Mısra: 5
"Ve" bağlacı.

Bāĝbān ger görse kadd ü 'arız u şehlā gözün
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

16. u:

Gazel 3101
Mısra: 5
"Ve" bağlacı.

Bāĝbān ger görse kadd ü 'arız u şehlā gözün
Serv nergis gül diküp hergiz tecemmül itmeye

17. ü:

Gazel 3123
Mısra: 10
"Ve" bağlacı.

Ol boyı serv-i sehīnün pāyına isār için
Gözlerümün yaşı sīm ü yüzüm altun olmada

18. ü:

Gazel 3211
Mısra: 1
"Ve" bağlacı.

İy melek-ḥaşlet ü iy nūr-ı Ḥudā v'iy Kureşī
Kankı kāfirdür ola sevmeye sen ḥūrī-veşī

19. u:

Gazel 3211
Mısra: 4
"Ve" bağlacı.

Eyledün nūruñ-ıla 'ālemi ser-cümle sefid
Bendeñ oldı 'Arab u hem 'Acem ü hem Ḥabeşī

20. ü:

Gazel 3211
Mısra: 4
"Ve" bağlacı.

Eyledün nūruñ-ıla 'ālemi ser-cümle sefid
Bendeñ oldı 'Arab u hem 'Acem ü hem Ḥabeşī

21. ü:

Gazel 3213
Mısra: 8
"Ve" bağlacı.

Baħr-ı dilden zāhir oldukça gören eş'arımı
Dir bu ne dürr-i semīn ü bu ne sırr-ı ma'nevī

22. ü:

Gazel 3215
Mısra: 6
" *Ve*" bağlacı.

Cūlar olursa her yaña yaşum 'aceb degül
Sevdüm çün ol sehī-ķad ü yār-ı perī-veşi

23. ü:

Gazel 3230
Mısra: 5
" *Ve*" bağlacı.

Geh cefā vü gāh cevır ü gāh nāzuña sitem
Hü tutupdur dilberüm terk eylemez mu'tādım

24. ü:

Gazel 3253
Mısra: 3
" *Ve*" bağlacı.

Kemend-i zülf ü hāliyle ħadeng-i çeşm-i ebrūlar
Ne çāre kaḫlūme bunlar ki cümle eli bir itdi

25. ü:

Gazel 3262
Mısra: 2
" *Ve*" bağlacı.

Yine iy serv-i ħıram nāz-ıla seyr it çemeni
Ser-tā-be-ķadem āşub-ı dil ü cān-ı meni

26. u:

Gazel 3263
Mısra: 4
" *Ve*" bağlacı.

Bu dünyā heft ser bir eċdehādur
Yudar dimez bu yoħsul u budur bay

27. u:

Gazel 3288
Mısra: 1
" *Ve*" bağlacı.

Dün gice çeşmüm benüm bī-h'āb u necb bī-dār idi
Münisüm tā şubħa dek dilde ħayāl-i yār idi

28. ü:

Gazel 3294
Mısra: 7
" *Ve*" bağlacı.

Yaşum sīm ü tır-i zer ola çehrem
Gerekmez dehrün sīm ü zerini

29. ü:

Gazel 3309
Mısra: 1
" *Ve*" bağlacı.

Benem tek bī-dil ü bī-i'tibārī
Bulunmaz bī-kesi bir ħāksārī

30. u:

Gazel 3320
Mısra: 4
" *Ve*" bağlacı.

Şāfi mey iç şūfiyā eyle gel āyineñi pāk
Gidere dilden ħurūr u kibr-i Keykāvūsūñi

31. ü:

Gazel 3326
Mısra: 4
" *Ve*" bağlacı.

Āhum şerār-ı naħl olup bezm-i 'ışk ara
Gördüm nihāl ķāmet-i serv ü perī-veşi

32. u:

Gazel 3331
Mısra: 5
" *Ve*" bağlacı.

Bagrumı kıldum kebāb u göz[ler]üm yaşın şarāb
Eyledüm iy ħam müşerref eylegil bu ħāne[y]i

33. ü:

Gazel 3335
Mısra: 4
" *Ve*" bağlacı.

Hem çü şürāhī gibi sücüd pāy-ı sāğara
Eyle serv ü naleyi çeng ü çığāne[y]i

34. ü:

Gazel 3337
Mısra: 8
" *Ve*" bağlacı.

Ġamze-i tizūñle bulurđı Muħibbī rāħatı
Gelse her sā'at ü her dem cānib-i mā ķāşki

35. u:

Gazel 3438
Mısra: 10
" *Ve*" bağlacı.

İy Muħibbī zülfı şebdizine oldu hem-'inān
Raħş-ı āh u eşk-i gülgün-ı revānuñ yügrügi

36. u:

Gazel 3443
Mısra: 1
" *Ve*" bağlacı.

Merdāne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görine zevķ u şafā günü

37. ü:

Gazel 3450
Mısra: 1
" *Ve*" bağlacı.

İy kaduñ serv ü saçuñ sünbül ü hañtuñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenüñ şad çü meni

38. ü:

Gazel 3450
Mısra: 1
"Ve" bağlacı.

İy kaduñ serv ü saçuñ sünbül ü hañtuñ çemeni
Ol-durur sünbülü serv ü çemenüñ şad çü meni

39. ü:

Gazel 3454
Mısra: 10
"Ve" bağlacı.

Muhibbî şöyle hâk oldu seg-i küyuñ gelüp andan
Ne ten buldı ğdâ için ü ne hõd üstüñ'ân buldı

40. u:

Gazel 3470
Mısra: 3
"Ve" bağlacı.

Def'a def'a düd-i âh u kañre kañre eşk-i çeşm
Mülk-i 'ışkuñ kıl temâşâ encüm-i eflâkini

41. ü:

Gazel 3486
Mısra: 10
"Ve" bağlacı.

Olmasa vaşlı ümîdi bu Muhibbî hastaya
Her dem ü her lañza ölmek ihtimâlüm var-ıdı

42. u:

Gazel 3386
Mısra: 2
"Ve" bağlacı.

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şânum var-ıdı
Bir elümde ğabğab u bir elde cânum var-ıdı

[u]:

1. [ü]:

Gazel 3283
Mısra: 8
"Ve" bağlacı.

Hünüm içdüğüñ yiter gel eyleme zâr beni
Bâde nüş itdüñ revâ mı dil [ü] yâ mey-şikenî

'ucb:

1. 'ucb-ıla:-ıla

Gazel 3202
Mısra: 8
Kendini beğenme, kendini büyük görme, kibir,
gurur.

Men' idersin 'aşığı ammâ riyâdur satduğıñ
Zâhidâ 'ucb-ıla gördüñ kendüñi dâñâ gibi

2. 'ucb-ıla:-ıla

Gazel 3226
Mısra: 4
Kendini beğenme, kendini büyük görme, kibir,
gurur.

Kem nazarla zâhidâ bakma iñende 'aşığı
'Ucb-ıla şeytân olur bir kişi görse kendini

'ucb id:

1. 'ucb id:-üüp

Gazel 3417
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Kibirlenmek.

Zâhidâ bakduñ hâkâretle yine 'ışk ehline
'Ucb idüp gördüñ tekebbürle i miskîn kendüñi

ud:

1. udından:-ın, -dan

Gazel 3431
Mısra: 6
Utanma duygusu, hayâ, ar, hicap.

Görüp tûbî boyını serv [ü] 'ar'ar
İkisi reşk udından sındı düşdi

'üd:

1. 'üdü:-ı

Gazel 3456
Mısra: 8
Mus. Teknesi yarım armudu andıran, dilim adı
verilen 17 ile 27 ahşap şeridin birbirine
yapıştırılmasından meydana gelen, göğsü ladinden,
perdesiz, kısa saplı, beşi çift, biri tek on bir telli,
mızraplı çalgı.

Terennümlerle hâletler dilerseñ kim vire bezme
Bu şî'r-i dil-keşi öğret ki tã muñrîb çala 'üdi

ugra-:

1. ugraya:-y, -a

Gazel 3083
Mısra: 2
Karşılaşmak, maruz kalmak.

Her kim güzelüñ aldanur evvel vefâsına
Lâyıkdur anuñ ugraya âñir cefâsına

2. ugradum:-du, -m

Gazel 3130
Mısra: 2
Karşılaşmak, maruz kalmak.

Dün hevâ kesb itmek-içün seyre vardum gülşene
Cân u dil yağmaya virdüm ugradum bir rehzene

3. **ugradısa:--di, --sa**

Gazel 3018

Mısra: 9

*Geçerken bir yere ilişmek, kısa bir süre durmak;
yolu düşmek.*

Mihnet şebine ugradısa n'ola Muhibbî
Geh cevr iderseñ gâh bir pâre esirge

4. **ugramaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3155

Mısra: 8

*1. Bir yere kısa bir süre kalmak üzere gitmek,
gidip kısa süre kalmak. 2. Bir yerin yanından veya
içinden geçmek.*

Ser-i kûyında kılâm kıaddümi ya âhumı tîr
Tâ ki her zâğ rakîb ugramaya gülşenüme

5. **ugradı:-di**

Gazel 3220

Mısra: 4

*1. Bir yere kısa bir süre kalmak üzere gitmek,
gidip kısa süre kalmak. 2. Bir yerin yanından veya
içinden geçmek.*

Teşbîh ideli zülfine kendüzini sünbül
Ugradı şabâ saçını anuñ yolayazdı

ugra:

1. **ugrama:-ma**

Gazel 3077

Mısra: 8

Uğramak, gitmek.

Güş eylemedüñ pendümi hâlün beter olsun
Kaç kerre didüm ugrama 'ışkuñ yöresine

2. **ugramasun:-ma, -sun**

Gazel 3111

Mısra: 4

Uğramak II ziyaret etmek.

Didi kim tîğ-ı cefâm-ıla helâk âhir anı
Eylerem ugramasun 'âşık olan yanumuza

3. **ugratdı:-t, -dı**

Gazel 3321

Mısra: 5

*(Kötü bir durum) Başına gelmek, (hoş olmayan
bir şeye) duçar olmak, maruz kalmak.*

'İşkuñ bir hâle ugratdı beni iy mâh-rû
Niçe geçer rüz u hafta mâh bilmem sâlümi

ugrar:

1. **ugrar-ısa:-ısa**

Gazel 3026

Mısra: 12

Maruz kalmak, duçar olmak.

Âteş-i 'ışka Muhibbî niçe döysün dil ü cân
Yakar ugrar-ısa zerrece kuriya ger yaşa

'ukbâ:

1. **'ukbâda:-da**

Gazel 3167

Mısra: 9

Öbür dünya, âhiret.

Yiter dünyâda 'ukbâda Muhibbî
Kâbâ vü penbe-i dâğum kefende

ulag:

1. **ulagını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3381

Mısra: 8

Haberci, haber götüren kimse.

Çâh-ı zenahta hâbs-i mü'ebbed idüp nigâr
Cäsüs diyü sakladı gönlüm ulagını

ulu:

1. **ulu:**

Gazel 3132

Mısra: 2

Büyük, yüce.

Gördiler başımı yârûñ işigi taşında
Didiler ulu sa'âdet var-ırmış başında

2. **ulu:**

Gazel 3051

Mısra: 9

Büyük, çok, çok büyük.

Şeh-i hûbân ulu nâmına Maḥmūd dinür
Cân virür almak için hâk-i kef bā-lâlel

3. **ulu:**

Gazel 3091

Mısra: 8

Büyük, görkemli, ihtisamlı.

Çekdümse ne ğam derd ü belâ ile meşakkat
Şükrüm bu ki irdüm soñucu bir ulu gence

4. **ulu:**

Gazel 3232

Mısra: 11

Çok üstün niteliklere sâhip, çok büyük, yüce.

Her bir nefes ki bir ulu ni'met degül midür
Şâkir kaçan ki şükrinün ide edâsını

5. **ulular:-lar**

Gazel 3251

Mısra: 4

*1. Çok üstün niteliklere sâhip, çok büyük, yüce.
2. Bir topluluğun maddî veya mânevî büyüğü, saygı
duyulacak niteliklere sâhip kimse.*

Yârı gördükde sakın açma derûnuñ kışşasın
Saklamak hoşdur ulular meclisinde edebi

6. **ulular:-lar**

Gazel 3319

Mısra: 4

1. *Çok üstün niteliklere sâhip, çok büyük, yüce.*
2. *Bir topluluğun maddî veya mânevî büyüğü, saygı duyulacak niteliklere sâhip kimse.*

Kapuña varsam nigârâ tuhfe iltem cân u dil
Böyledür kânûn ulular desti öpülmez tehi

ulu kimse:

1. **ulu kimse:**

Gazel 3214

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir topluluğun maddî veya mânevî büyüğü, saygı duyulacak niteliklere sâhip kimse.

Yârı gördükde sakın açma derûnuñ râzın[1]
Saklamak hoşdur ulu kimse yanında edebi

ulu tag:

1. **ulu tag:-ı**

Gazel 3260

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çok büyük, yüce dağ.

Ağırdur bâr-ı gam gâyet anı çekmege yok tākāt
Muhibbî çün degül mümkün götürmek bir ulu tagı

ulular meclisi:

1. **ulular meclisi:-lar, -i, -n, -e**

Gazel 3350

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çok üstün niteliklere sâhip kişilerin bulunduğu/oluşturduğu meclis/topluluk.

Küy-ı dildâra varup cân u dilî pîşkeş ilet
Çün varılmaz ulular meclisine dest tehi

'um:

1. **'um:**

Gazel 3095

Mısra: 1

Ummak, ümit etmek.

Olsun tana' 'um içre ol mâh-rûy sâde
Kalsun belâ vü gamda bu 'âşık-ı fütâde

um:

1. **umaram:-ar, -am**

Gazel 3108

Mısra: 5

1. *Ümit etmek.* 2. *Beklemek.*

Umaram eyleye baña şefâ'at
Yapışdum cân u dilden dâmenine

2. **umup:-up**

Gazel 3114

Mısra: 10

1. *Ümit etmek.* 2. *Beklemek.*

Dil Muhibbî gözümüñ yaşı içün nâle kılur
Şîr umup zârî kılur tîfl gibi dâyesine

3. **umma:-ma**

Gazel 3271

Mısra: 11

1. *Ümit etmek.* 2. *Beklemek.*

İy dil vefâ büyüñ umma bu cihândan
Zîrâ ki bu bir kimseye hiç itmedi yarı

4. **umaram:-ar, -am**

Gazel 3304

Mısra: 10

1. *Ümit etmek.* 2. *Beklemek.*

Yıkıdı gerçi [kim] Muhibbî yâr gönül bünyâdını
Umaram ta'mîr ide raḥm ide mi'mârum gibi

5. **umup:-up**

Gazel 3309

Mısra: 7

1. *Ümit etmek.* 2. *Beklemek.*

Şefî' idüp umup saña getürdüm
Ruḥ-ı zerdümle çeşm-i eşk-bârı

6. **umaram:-ar, -am**

Gazel 3312

Mısra: 5

1. *Ümit etmek.* 2. *Beklemek.*

Umaram seyre çıkup yâr temâşâyâ gele
Lâlezâr eyleyem eşküm ile [ben] her tarafı

7. **umaram:-ar, -am**

Gazel 3312

Mısra: 10

1. *Ümit etmek.* 2. *Beklemek.*

Cürmüm bî-ḥad ümmîd daḥı lîk kavî
Umaram kim yazıla defter-i a'mâle 'afî

8. **umaram:-ar, -am**

Gazel 3321

Mısra: 2

1. *Ümit etmek.* 2. *Beklemek.*

İy perî-rû güş kıl bir bir diyem bu hâlümü
Umaram ki raḥm idesin işidüp aḥvâlümü

9. **umaram:-ar, -am**

Gazel 3366

Mısra: 9

1. Ümit etmek. 2. Beklemek.

Umaram bir gevher-i nā-yāb ola her hāsılum
Baħra döndürdüm anuñçün iy Muħibbī yaşımı

10. **umma:-ma**

Gazel 3371

Mısra: 7

1. Ümit etmek. 2. Beklemek.

Māh-rūlarda bulunmaz umma dirlerdi vefā
Her ne kim didiler ise cümle yalan olmadı

11. **umma:-ma**

Gazel 3402

Mısra: 5

1. Ümit etmek. 2. Beklemek.

Māh-rūlardan vefā resmini umma iy göñül
Anlaruñ cevri oklarıyla pür olupdur kīsesi

12. **umar:-ar**

Gazel 3418

Mısra: 9

1. Ümit etmek. 2. Beklemek.

Umar Muħibbī būs kıla pāy-ı dilberini
Devrān yolında eyledi çün hāk-i pā bizi

13. **umaram:-ar, -am**

Gazel 3246

Mısra: 6

*İçinde, istediği ve beklediği şeyin
gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin
olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek II
dilemek, temennî etmek II sanmak, zannetmek, tahmin
etmek.*

Ƙıyāmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzere
Umaram ki komayasın ayak altında bu mūrı

14. **umaram:-(a)r, -(a)m**

Gazel 3052

Mısra: 8

*Bir şeyin olmasını istemek, beklemek. II Ümit
etmek.*

Gözüm yaşın revān itdüm benüm serv-i hırāmānum
Süre yüz hāk-i pāyuña umaram irde vü geçde

15. **umaram:-(a)r, -(a)m**

Gazel 3064

Mısra: 2

*Bir şeyin olmasını istemek, beklemek. II Ümit
etmek.*

Atup zülfüñ kemendini düşürdün göñlümi bende
Kapuñda umaram olam ki boynı bağlu bir bende

16. **umar:-ar**

Gazel 3040

Mısra: 2

"Ummak"; istemek, ümit etmek, arzulamak.

Yine baş koşdı göñül bir dilber-i ra'nā-y-ıla
Bunu umar vaşlı ola ol kāmēt-i bālā-y-ıla

17. **umar:-ar**

Gazel 3490

Mısra: 7

"Ummak"; istemek, ümit etmek, arzulamak.

'Aceb dīvāne dil bilsem neden umar vefā resmin
Cefā üzere yaradılmış ola dilberleruñ şanı

um-:

1. **umdukça:-duk, -ça**

Gazel 3302

Mısra: 1

1. Ümit etmek. 2. Beklemek.

Vefā umdukça eyledün cefāyı
Degül mümkün alam büy-ı vefāyı

2. **umma:-ma**

Gazel 3130

Mısra: 9

*Bir şeyin olmasını istemek, beklemek; sanmak,
tahmin etmek.*

Zülfü devrinde Muħibbī umma vaşlı gencini
Çün tılısm itmişdür ejder görinür ol maħzene

3. **ummak:-mak**

Gazel 3192

Mısra: 5

*İçinde, istediği ve beklediği şeyin
gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin
olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek II
Dilemek, temennî etmek II Sanmak, zannetmek,
tahmin etmek.*

Güzellerden vefā ummak 'acebdür
Bulardan görmedi kimse bu kārı

4. **umar:--ar, -**

Gazel 3211

Mısra: 10

*İçinde, istediği ve beklediği şeyin
gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin
olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.*

Bu Muħibbī gice gündüz yüzünü hāke sürer
Şefkati senden umar dökülübün kanlu yaşı

5. **umaram:-ar, -am**

Gazel 3295

Mısra: 8

*İçinde, istediği ve beklediği şeyin
gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin
olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.*

Yüzüm kara günâhum çok velî gayrı ümîdüm yok
Umaram idesin şefkat unıtma bu günâhkârı

6. **umarsın:-ar, -sın**

Gazel 3296

Mısra: 12

*İçinde, istediği ve beklediği şeyin
gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin
olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etme.*

Kamu 'ısyân-ıla olduñ mürekkeb
Bunuñla mı umarsın yüzi akı

7. **umarlar:-ar, -lar**

Gazel 3171

Mısra: 2

*1. İçinde, istediği ve beklediği şeyin
gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin
olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek. 2.
Sanmak, zannetmek, tahmin etmek. 3. Dilemek,
temennî etmek.*

Kullar kapuñda çok sen pâdişâh
Merhamet senden umarlar pür günâh

8. **umaram:-ar, -am**

Gazel 3199

Mısra: 5

*İçinde, istediği ve beklediği şeyin
gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin
olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.*

Egerçi 'âşiyem rahmet umaram
Senüñ ihsân u luţfuñ bî-tenâhî

'umk:

1. **'umkına:-ı, -n, -a**

Gazel 3125

Mısra: 5

Derinlik.

Kenârı bañr-ı 'ışkuñ yok irişmez 'umkına kimse
Dilâ gel imtiñân için o bañra sen de bir tal-a

'ummân:

1. **'ummâna:-a**

Gazel 3232

Mısra: 13

Çok büyük engin deniz, okyanus.

Deryâ-yı eşki kim göre 'ummâna beñzede
Kim gördi buña görmedi hergiz karasını

'ummân id:-

1. **'ummân id:-er**

Gazel 3174

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Okyanus yapmak.

Gâh olur bir kaçre eyler bil ki kim bir kaçreden
Geh telâtuñlar urup 'ummân ider gönülüm beni

un ol:-

1. **un ol:-ma, --da**

Gazel 3123

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Un olmak, un haline gelmek, un gibi
paramparça olmak, un ufak olmak.*

Âsiyâ-veş iy Muhibbî iki taş alup ele
Döğünüp cismüm benüm gendüm gibi un olmada

unıd:-

1. **unıdur:-ur**

Gazel 3216

Mısra: 2

*1. Yapması veya söylemesi gerektiği halde
dalgalık veya ilgisizlik sebebiyle üstünde durmadan
geçmek. 2. (Bir kimse veya şeyi) Artık düşünmez,
hatırlamaz olmak, ihmal edip terketmek. 3. Aklından
çıkarmak.*

Ğamzeler bagrum deler komaz lebün tuz ekmeği
Döstlik hañkın yitürür unıdur tuz ekmeği

2. **unıdurdı:-ur, -dı**

Gazel 3216

Mısra: 4

*1. Yapması veya söylemesi gerektiği halde
dalgalık veya ilgisizlik sebebiyle üstünde durmadan
geçmek. 2. (Bir kimse veya şeyi) Artık düşünmez,
hatırlamaz olmak, ihmal edip terketmek. 3. Aklından
çıkarmak.*

Her kaçan nâz-ıla refîâr itse ol serv-i hırâm
Unıdurdı karşusunda kebk-i kühî sekmegi

3. **unıdur:-ur**

Gazel 3285

Mısra: 2

*1. Yapması veya söylemesi gerektiği halde
dalgalık veya ilgisizlik sebebiyle üstünde durmadan
geçmek. 2. (Bir kimse veya şeyi) Artık düşünmez,
hatırlamaz olmak, ihmal edip terketmek. 3. Aklından
çıkarmak.*

Gören sen saçı şeb gül yüzlü yarı
Unıdur küllî ol leyl ü nehârı

unıd:

1. **unıdasın:-a, -sın**

Gazel 3391

Mısra: 10

Unutmak, aklından gitmek.

Bu Muhibbî'yi görüp itme frârı yüri gel
Ne için unıdasın eski vefâdarlığı

unut-:

1. unıtma:-ma

Gazel 3233

Mısra: 2

Unutmak, aklından çıkarmak.

Ḥudā'nuñ hem kulısın hem ḥabībi
Şefā'atden unıtma ben ğarībi

2. unıtmazlar:-maz, -lar

Gazel 3216

Mısra: 10

Aklından çıkarmak.

Kūyuña varsa Muḥıbbı itlerüñ karşu gelür
Bu muḳarrerdür unıtmazlar bular tuz ekmegi

3. unıtduñ:-du, -ñ

Gazel 3272

Mısra: 8

1. (Bildigi, öğrendigi bir şey) Aklında kalmamak, iradesi dışında hatırandan çıkmak. 2. Yaptığı bir şeyi zamanla artık yapamaz olmak, bir duyguyu eskisi gibi tadamaz olmak. 3. (Bir kimse veya şeyi) Artık düşünmez, hatırlamaz olmak, ihmal edip terketmek.

Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tız unıtduñ eyā dōst ol 'ahd kanı

4. unıtduñ:-du, -ñ

Gazel 3417

Mısra: 1

1. (Bildigi, öğrendigi bir şey) Aklında kalmamak, iradesi dışında hatırandan çıkmak. 2. Yaptığı bir şeyi zamanla artık yapamaz olmak, bir duyguyu eskisi gibi tadamaz olmak. 3. (Bir kimse veya şeyi) Artık düşünmez, hatırlamaz olmak, ihmal edip terketmek.

Zülfine dil bağladuñ çünkü unıtduñ pendüñi
Mübtelā-yı 'ışık olup boynuñda hoş gör bendüñi

unıt:

1. unıtma:-ma

Gazel 3295

Mısra: 8

Aklından çıkarmak.

Yüzüm kara günāhum çok velī ğayrı ümüdüm yok
Umaram idesin şefḳat unıtma bu günāhkārı

unud-:

1. unudurdı:-ur, -dı

Gazel 3230

Mısra: 8

(Bildigi, öğrendigi bir şey) Aklında kalmamak, iradesi dışında hatırandan çıkmak.

Ol güzeller şāhını ger görse idi bir naẓar
Unudurdı zāhid-i bārid-ı nefes evrādını

unud:

1. unudursın:-ur, -sın

Gazel 3327

Mısra: 4

(Bildigi, öğrendigi bir şey) Aklında kalmamak, iradesi dışında hatırandan çıkmak.

Renc-i bī-ḥāşıl-durur çün nabz-ı 'āşık iy ṭabīb
El urursañ unudursın ṭıbb-ı Cālīnüs'ını

unut-:

1. unıtma:-ma

Gazel 3465

Mısra: 8

(Bir kimse veya şeyi) Artık düşünmez, hatırlamaz olmak, ihmal edip terk etmek.

Öpsem didükçe la'lüñi hā dişledüñ lebüñ
Unıtma yayuñ olur yasmada buracugı

ur-:

1. urısar:--ısar

Gazel 3002

Mısra: 8

Vurmak, yaralamak.

Sakın dünyā-yı dūna olma maġrūr
Urısar bil saña āḫir dabanca

2. urup:-(u)p

Gazel 3174

Mısra: 10

Vurmak, çarpmak.

Ġāh olur bir ḳaṭre eyler bil ki kim bir ḳaṭreden
Geh telāṭımlar urup 'ummān ider göñlüm beni

3. ura:--a

Gazel 3088

Mısra: 7

Vurmak, yollamak, atmak.

Cān terkini kim ura irer büseme dirmiş
Biñ cān virelüm cān-ıla diñ aña satarsa

4. ursalar:--sa, --lar

Gazel 3101

Mısra: 8

Vurmak.

Bār-ı ğam taglarcadur dil aña ṭāḳat gösterür
Zerresin ger taga ursalar taḥammül itmeye

5. uradı:-a, -dı

Gazel 3067

Mısra: 7

Vurmak.

'Akrab-i zülfün egerçi zaḥm uradı cānuma
İy ṭabīb-i dil ne ḡam ger leblerün tiryāk ola

6. **urmuş-ıdum**: -muş, -ı, -du, -m

Gazel 3183

Mısra: 5

Vurmak.

Urmuş-ıdum zühd ü taḳvānuñ ezel bünyādını
Åh kim tūfān mı ḥāk-ile yeksān eyledi

7. **uran**: -an

Gazel 3464

Mısra: 1

Vurmak.

Ḥāne-i dilde ezel 'iṣḳuñ uran bünyādını
Kapusı üzre ḥarāb-ābād yazmış adını

ur:

1. **urup**: -up

Gazel 3033

Mısra: 12

Vurmak.

Aḡyār eger māni' ola vaşl-ı nigāra
Seng-ile urup başını zīr ü zeber eyle

2. **urdi**: -dı

Gazel 3446

Mısra: 9

Vurmak, deḡmek.

Meger bād-ı şabā urdı Muḥibbī zülf-i dildāra
Dimāḡın şubḥ-dem dehrün yine müşg-i 'abīr itdi

3. **urmasa**: -ma, -sa

Gazel 3485

Mısra: 10

Vurmak.

İy Muḥibbī çünki merhem urmaz āḥir yarama
Urmasa ḡamz oklarını ol kaşı ya kāşki

4. **urdi**: -dı

Gazel 3470

Mısra: 7

*(Silah, kılıç vb. için) Vurmak, sokmak, batırmak,
delmek; yaralamak.*

Genc-i ḥüsünüde beni çün urdı zülfün 'akrebi
Agzuma sun luṭf idüp la'l-i lebün tiryākını

5. **urşañ**: -sa, -n

Gazel 3480

Mısra: 7

Yüklemek.

Ne kadar urşañ cefā vü cevri ü hicrānuñ yükin
Mest üştürdür çeker dil yirde koymaz bārını

6. **urdılar**: -dı, -lar

Gazel 3368

Mısra: 7

Yıkmak, vurmak, devirmek.

Kaşr-ı 'iṣḳuñ çün ezelden urdılar bünyādını
Kelle-i 'uṣşāḳdan itdiler anuñ taşını

7. **ur**:

Gazel 3402

Mısra: 4

Vurmak (temel); oluşturmak, inşa etmek.

Çeşmesi 'ayn-ı belā kühsārı Kaşs'uñ başıdur
Åşiyān-ı murḡa ur pek saçı oldı mīşesi

urıl:

1. **urılmışdur**: -muş, -dur

Gazel 3358

Mısra: 10

Kurulmak, inşa edilmek, yapılmak.

Muḥibbī 'ālemün kaşrın görüben i'timād itmek
Urılmışdur su üstinde ezelden çünki bünyadı

urüc id:

1. **urüc id**: -elden

Gazel 3419

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yükselmek, yukarı çıkmak.

Kıldı zemini derya yaşum yiñilmez oldı
Åhum urüc idelden çarḡa tarrāka düşdi

'urüc it-:

1. **'urüc it-**: -se

Gazel 3106

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yukarı çıkmak, yükselmek.

Gökler yüzine itse 'urüc ejder-i āhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle

uşad:

1. **uşadup**: -up

Gazel 3423

Mısra: 8

Parçalamak, kırmak.

Ser-i zülfinde görüp asılı dil şīşesini
Uşadup anı cefā sengiyle dildār sıdı

uşat:

1. **uşat**:

Gazel 3320

Mısra: 2
Kırmak, parçalamak.

Āteşe yak zāhidā gel hırka-i sālūsuñı
Taşlara çal gel uşat bu şişe-i nāmūsuñı

uşbu:

1. uşbu:

Gazel 3152
Mısra: 16
Bu, işte bu.

Gevher olursa Muhibbī yār kılmaz çün nazār
Hîç rahm itmek olur mı uşbu gözüm yaşına

2. uşbu:

Gazel 3166
Mısra: 3
Bu, işte bu.

Çöpçe gelmez ‘aynuma uşbu cihānuñ gülleri
Hıa-ı pāyından nigāruñ çünki bīrūnam yine

3. uşbu:

Gazel 3219
Mısra: 8
Bu, işte bu.

Yārsuz ‘aynuma gelmez bu sekiz cennet benüm
Yār-ıla hoşdur baña uşbu cihānuñ küllheni

4. uşbu:

Gazel 3225
Mısra: 10
Bu, işte bu.

‘İşkuñ tarīkı key katı müşkil tarīkdur
Gel ko Muhibbī uşbu yola cān-ıla seri

5. uşbu:

Gazel 3244
Mısra: 8
Bu, işte bu.

‘Āşık gözine hāk-i der-i yār var iken
‘İşk ehli n’ider uşbu cihān tütüyāsını

6. uşbu:

Gazel 3261
Mısra: 5
Bu, işte bu.

Eksilür sanma nigārā uşbu cāh u haşmetüñ
Merhametle eyleseñ sūy-ı gedāyān nökeri

7. uşbu:

Gazel 3296
Mısra: 13
Bu, işte bu.

Muhibbī uşbu şi’r-i dil-pesende
Nazīre dinmeye gezse āfākı

8. uşbu:

Gazel 3008
Mısra: 4
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Bilünle agzuñ iy dōst bilmem ki var mı yok mı
Geçdi dirîğ ‘ömrüm uşbu gümān içinde

9. uşbu:

Gazel 3021
Mısra: 4
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Leb-i la’linden ‘aceb derdüme em sem ola mı
Uşbu bagrumda olan gānzeleri yarasına

10. uşbu:

Gazel 3028
Mısra: 3
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Yā İllāhī ‘ayn olsun uşbu rü’yālar bize
Cān virürseñ de yolında iremezsın zūlfine

11. uşbu:

Gazel 3028
Mısra: 5
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Yā nedendür iy Muhibbī uşbu sevdālar bize

12. uşbu:

Gazel 3053
Mısra: 9
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Her ne kim yazduñ Muhibbī uşbu sīneñ levhine
Süzünāk-ı āh-ıla yakup anı bād eyleme

13. uşbu:

Gazel 3061
Mısra: 6
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Cefā tīğı elüñden gitmeyelden
Olupdur uşbu bagrum rişte rişte

14. uşbu:

Gazel 3081
Mısra: 9
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Baħr-i eşkümdе Muhibbī uşbu cān-ı nātüvān
Ġarķ olam diyü gelür cismümdeki şāl üstine

15. uşbu:

Gazel 3085
Mısra: 6
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Dilber hayāli ile iden gice gündüz ‘işş
Uşbu cihānda kayd nedür ihtiyācına

16. uşbu:

Gazel 3104

Mısra: 6

"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Bezm-i ğamda ko beni ney gibi efgān ideyim
Kim bilür dağı şehā kim irişür uşbu deme

17. uşbu:

Gazel 3320

Mısra: 8

"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Hİç olur mı bu şadā-yı 'ışkı pinhān idesin
'İşk bāzārında çalduñ uşbu gönülün küsuñı

18. uşbu:

Gazel 3323

Mısra: 6

"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Vaşluñ ābı ile hicr odını teskīn idegör
Ser-te-ser yoksa yakar uşbu cihānı şereri

19. uşbu:

Gazel 3366

Mısra: 4

"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Ġarġa virmiş ser-nigün olmuş iki keştı sanur
Bahır-ı eşkümde görenler uşbu iki kaşımı

20. uşbu:

Gazel 3370

Mısra: 10

"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

İy Muhibbī didiler dünyāda yok hergiz vefā
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat 'ālemi

21. uşbu:

Gazel 3377

Mısra: 1

"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Geşt idüp gezdüm nigārā uşbu köhne 'ālemi
Saña beñzer görmedüm hürī degül kim ādemī

22. uşbu:

Gazel 3379

Mısra: 6

"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Var mıdur yok mı miyānuñ bilmedi bī-çäre dil
Bezm-i ğamda rüz u şeb uşbu hayāl egler beni

23. uşbu:

Gazel 3402

Mısra: 10

"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

İy Muhibbī küh-ı āhenseñ de bil āhır seni
Rīze rīze idiserdür uşbu 'ışkuñ tīşesi

24. uşbu:

Gazel 3435

Mısra: 13

"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Muhibbī uşbu şî'r-i sūzināki
Yazarken yandı nāme hāme düşdi

uslan:

1. **uslana:-a**

Gazel 3493

Mısra: 12

Aklı başına gelmek, akullanmak.

Döstum bend it Muhibbī'yi saçuñ zencīrine
Ola kim uslana ol mecnūn bile sag u solı

uslan:-

1. **uslan:**

Gazel 3421

Mısra: 10

Akullanmak, aklı başına gelmek.

Zülfünüñ bendine bend eyle Muhibbī'yi didüm
Didi şimden girtü uslan koya dīvānalığı

uslu:

1. **uslu:**

Gazel 3356

Mısra: 12

Akıllı.

Dimeñüz Mecnūn'a Mecnūn itdi çün dünyāyı terk
Cümleden halk-ı cihān içinde ol uslu gibi

'uşşāk:

1. **'uşşāk:**

Gazel 3005

Mısra: 7

Aşıklar.

'Uşşāk gelüp eylese kabrüm ziyāretin
Harf-i vefā iy levh mezāra raġam kıla

2. **'uşşākı:-ı**

Gazel 3038

Mısra: 5

Aşıklar.

Semend-i nāz-ıla cānā inen çignetme 'uşşākı
Sakin aldanmagıl hüsne geçer āheste āheste

3. **'uşşāk:**

Gazel 3095

Mısra: 4

Aşıklar.

Ol şehsüvâr-ı meydân binse semend-i nâza
'Uşşâk olur önince ser-cümle hep piyâde

4. 'uşşâkı:-ı
Gazel 3116
Mısra: 7
Aşıklar.

Ġamzelerden kırmaga 'uşşâkı tirkeş bağladı
Dilegüm budur ki kurbân olayım ol yalara

5. 'uşşâka:-a
Gazel 3119
Mısra: 3
Aşıklar.

Yüzün 'uşşâka gösterseñ n'ola gün gibi iy meh-rü
Demidür güzelüm mihrün yiter nâ-mihribân olma

6. 'uşşâkı:-ı
Gazel 3120
Mısra: 7
Aşıklar.

Zenaḥ çâhında 'uşşâkı esirge leblerün göster
Bir içim su-y-ıla ḥayruñ irişsün ehl-i zindâna

7. 'uşşâkı:-ı
Gazel 3140
Mısra: 5
Aşıklar.

Bî-güneḥ 'uşşâkı öldürme benim çok sevdiğüm
Dükenür sanma senün 'âşıklarun kırmag-ıla

8. 'uşşâka:-a
Gazel 3156
Mısra: 7
Aşıklar.

Ġam yükini yükletmege 'uşşâka dem-â-dem
'Işk ḥusrevi beñzer ki dutar cümle kirâya

9. 'uşşâk:
Gazel 3169
Mısra: 9
Aşıklar.

Derde dermân isteyen 'uşşâk arayı derd-imiş
Derdünü ḥöş gör Muḥibbî derde dermân isteme

10. 'uşşâk:
Gazel 3230
Mısra: 14
Aşıklar.

İy Muḥibbî 'âşık oldur cân u ser terk eyleyüp
Añdura 'uşşâk içinde ḥayr-ıla ol adımı

11. 'uşşâk[ı]:-[ı]
Gazel 3290
Mısra: 7
Aşıklar.

Olmadı 'uşşâk[ı] katlı itdi peşimân gözlerün
Dökmede kan şad gördüm gamze-i kaşşabuñı

12. 'uşşâka:-a
Gazel 3293
Mısra: 2
Aşıklar.

Mu'allim eylemiş ta'lîm cefâya ol perî-rüyü
Ki göstermeye 'uşşâka ki hergiz rüy-ı nîgüyü

13. 'uşşâkı:-ı, -n, -ı
Gazel 3306
Mısra: 7
Aşıklar.

Cem' eyledi 'uşşâkı kûyında ḥabîbüm
'Arz itdi cemâl cümlesini muḥterem itdi

14. 'uşşâk:
Gazel 3373
Mısra: 10
Aşıklar.

'Işka düşdüñ iy Muḥibbî câna başa kalma kim
Diyeler 'uşşâk arasında saña merdâneḡ

15. 'uşşâk:
Gazel 3388
Mısra: 8
Aşıklar.

Öldürdi bu ben ḥastayı iy cân gam-ı hicrân
Raḥm eyle ki 'uşşâk olalar saña du'acı

16. 'uşşâkuñ:-(u)ñ
Gazel 3395
Mısra: 5
Aşıklar.

İder zülf-i perîşânı perîşân göñlin 'uşşâkuñ
Benüm âh u fiğânumdandır ol zülf-i dü-tâ egri

17. 'uşşâka:-a
Gazel 3409
Mısra: 10
Aşıklar.

İy Muḥibbî ger melâmet itse zâhid gam degül
Çün ez el açılmadı 'uşşâka şöḥret kapısı

18. 'uşşâkı:-ı
Gazel 3410
Mısra: 9
Aşıklar.

Tiğ-ı gamzeñ gördiler 'uşşâkı her dem öldürtür
Her kişi tende emânet saklar oldu cânımı

19. 'uşşâkı:-ı
Gazel 3410
Mısra: 11
Aşıklar.

Ka'be-i küyünda çün 'uşşâkı kırbân eyledüñ
Eski 'âdetdür n'ola alnuña sürseñ kanını

20. **'uşşâkı:** -uñ, -ı

Gazel 3449

Mısra: 5

Aşıklar.

Varıcak küyuña 'uşşâkıñ gel eyleme red
Beglerüñ şevketi artar olıcak çok sipehi

21. **'uşşâk:**

Gazel 3451

Mısra: 5

Aşıklar.

'Uşşâk eger ki irmez-ise vaşluña senüñ
Ger ölüñ-ise her biri hâsretle vâ beni

22. **'uşşâkı:** -ı

Gazel 3475

Mısra: 6

Aşıklar.

Gülşen-i hüsn içre gül gibi cemâlin 'arz idüp
Lâl iken 'uşşâkı bülbül gibi güyâ eyledi

23. **'uşşâk:**

Gazel 3492

Mısra: 10

Aşıklar.

'İşka düşdüñ iy Muhibbî cân u başa kalmaduñ
Eyledüñ 'uşşâk ara sen de 'aceb dîvâneğî

'uşşâk ara:

1. **'uşşâk ara:**

Gazel 3426

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşıklar arasında, içinde.

Ferhâd şıfat küñ-ı belâ içre serin terk
Her kim ki kıla añıla 'uşşâk ara nâmı

usta:

1. **ušta:**

Gazel 3061

Mısra: 10

İşte.

Metâ'-ı derdi alduñ nağd-i cânâ
Muhibbî assı itdüñ şimdi ušta

uy-:

1. **uymayup:** -ma, -(y)up

Gazel 3021

Mısra: 6

Davranışlarını, hareket, fikir vb.ni karşısında

*mevcut kimse veya şeye göre ayarlamak, ona tâbi
olmak, ittibâ etmek, ayak uydurmak.*

Vâ'izüñ kim nesin alduk alur ağzına bizi
'Ârif olalum anuñ uymayup efsânesine

2. **uymazam:** -maz, -am

Gazel 3054

Mısra: 1

*Davranışlarını, hareket, fikir vb.ni karşısında
mevcut kimse veya şeye göre ayarlamak, ona tâbi
olmak, ittibâ etmek, ayak uydurmak.*

Zâhid senüñ tek uymazam efsâneden efsâneye
Dil buldı çün mañlûbını yiltme beni bîgâneye

3. **uyar:** -ar

Gazel 3156

Mısra: 12

*Davranışlarını, hareket, fikir vb.ni karşısında
mevcut kimse veya şeye göre ayarlamak, ona tâbi
olmak, ittibâ etmek, ayak uydurmak.*

Ney gibi 'aceb midür anuñ bağı delinse
Lâyıkdur aña niye uyar idi hevâyâ

4. **uyardüñ:** -ar, -du, -ñ

Gazel 3086

Mısra: 14

Sözlerine riayet etmek, aldanmak, kanmak.

Mey yirine göz göre ko kanuñ içsün senüñ
Yine uyardüñ Muhibbî sen o çeşmi serhoşa

5. **uymağıl:** -ma, -ğıl

Gazel 3156

Mısra: 6

*Davranışlarını, hareket, fikir vb.ni karşısında
mevcut kimse veya şeye göre ayarlamak, ona tâbi
olmak, ittibâ etmek, ayak uydurmak.*

Kaşdı bu ki kapuñdan ıra bini raķıñ
Güş itme sözün uymağıl ol yüzi karaya

uy:

1. **uy:**

Gazel 3080

Mısra: 8

Aynı şekilde hareket etmek, uygunluk.

Niçeye dek çekelüm bād-ıla deryâ ğamını
Delü gönülüm baña uy gel ğidelüm Rüm iline

2. **uyup:** -up

Gazel 3124

Mısra: 16

Ayak uydurmak, riayet etmek.

Muhibbî'nüñ olaldan kâmeti çeng
Uyup nâlişler eyler söz ü sâza

3. uya:-a

Gazel 3471

Mısra: 8

Bir inanca, bir anlayışa, bir duruma veya egemen bir güce uygun davranışta bulunmak, riayet etmek.

Yār kāmet getirse nāz-ıla
Uya cümle aña namāz ehli

4. uyma:-ma

Gazel 3110

Mısra: 4

Aldanmak, kanmak, uymak.

Kıl muşāhib her gice ƣalbūni zikru'llāh ile
Uyma nefis-i şūma irmez çün bilürsin dem deme

uvar:

1. uyanup:-up

Gazel 3351

Mısra: 8

Uyku durumundan çıkmak, uyanmak.

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cāndur
Uyanup didi ol dilber nebātuñ böyle mi dadı

uvar-:

1. uyarmañ:-ma, -ñ

Gazel 3238

Mısra: 12

1. Yaptıklarının veya kendisine yapılanların yanlış yāhut tehlikeli olabileceği hususunda bir kimsenin dikkatini çekmek, ikaz etmek. 2. Öğüt vererek doğruyu görmesini, yola gelmesini sağlamak, gafletten kurtarmak. 3. Uyandırmak.

İşitdüm çeşm-i fettāni uyur 'ālem olur rāhat
Uyarmañ fitnedür zāhir ko tursun aña h'āb evlā

uvar:

1. uyardum:-du, -m

Gazel 3260

Mısra: 3

(Işık için) Yakmak.

Uyardum 'ışk kändilın aña bu dil fitil itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yağı

uydur:

1. uydur:

Gazel 3291

Mısra: 1

Uymasını sağlamak, uygun düşürmek, ayarlayıp denk getirmek.

Muṭribā gel nāleme uydur gelüp sen çengüñi
Ehl-i meclis ḥasret olsun işidüp āhengüñi

2. uydurdu:-dı

Gazel 3248

Mısra: 8

Uymasını sağlamak, uygun düşürmek, ayarlayıp denk getirmek.

Ĝam meclisinde nāleme āheng içün baña
Uydurdu nāy nāleme kendü şadāsını

uyhu:

1. uyhuşu:-s, -ı

Gazel 3400

Mısra: 2

I. (< uyu-ku) 1. Organizmanın, dinlenip toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan ve dış dünyadan gelen uyarıları fizyolojik ve geçici olarak idrak edememesi durumu.

Ĝamzeñüñ hıç gitmedi kan dökmeğ-ile uyhuşu
Kesret-i kandan-durur ğālibā anuñ uyhuşu

2. uyhuşu:-s, -ı

Gazel 3400

Mısra: 8

I. (< uyu-ku) 1. Organizmanın, dinlenip toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan ve dış dünyadan gelen uyarıları fizyolojik ve geçici olarak idrak edememesi durumu.

İy Muḥibbī uyusun nāz-ıla ol çok sevdüğüm
Görmeyen 'ālemde ben gözinde bīmār uyhuşu

3. uyhuşu:-y, -a

Gazel 3405

Mısra: 1

Uyku, Organizmanın, dinlenip toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan ve dış dünyadan gelen uyarıları fizyolojik ve geçici olarak idrak edememesi durumu.

Uyhuşu vardukda dil cennette gördi yirini
Bir mu'abbir küy-ı yār eyle didi ta'bırını

4. uyhu:

Gazel 3198

Mısra: 7

Organizmanın, dinlenip toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan ve dış dünyadan gelen uyarıları fizyolojik ve geçici olarak idrak edememesi durumu, uyku.

'Āşık olaldan berü oldı göze uyhu ḥarām
Bunca demlerdür ki çeşmüm māyil-i h'āb olmadı

5. uyhuşından:-sı, -n, -dan

Gazel 3359

Mısra: 5

Uyku II organizmanın, dinlenip toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan ve dış dünyadan gelen uyarıları fizyolojik ve geçici olarak idrak edememesi durumu II çevrede olan biteni farketmeme durumu.

Döstüm nâz uyhusından dahı bî-dâr olmaduñ
Şöyle zann itme kapuñda nâle feryâd olmadı

uyhusı git:

1. **uyhusı git:** -sı, -me, -di

Gazel 3400

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Uykusu kaçmak: 1. Uyumak amacıyla yatmışken herhangi bir sebeple uyuyamamak. 2. Kaygılanmak, tedirgin olmak.

Ğamzeñüñ hiç gitmedi kan dökmeğ-ile uyhusı
Kesret-i kandan-durur ğalibâ anuñ uyhusı

2. **uyhusı git:** -sı, -me, -di

Gazel 3400

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Uykusu açılmak: Uykulu durumu geçmek.

Her gice nergis gibi açmaz gözin ol türk-i mest
Gitmedi bahtım gibi beñzer hiç anuñ uyhusı

uyma:

1. **uyma:**

Gazel 3074

Mısra: 6

Ayak uydurmak. II Birine kanmak, kapılmak.

Meclis-i meydür lebinden büse itme iltimâs
Kan olur uyma sakın ol nergis-i serhõşına

uvu-:

1. **uyur:** -r

Gazel 3238

Mısra: 11

Uyku halinde olmak.

İşitdüm çeşm-i fettâni uyur ‘âlem olur râhat
Uyarmañ fitnedür zâhir ko tursun aña h`âb evlâ

2. **uyurken:** -r, -ken

Gazel 3351

Mısra: 7

Dış uyaranlara karşı bilincin, bütünüyle veya bir bölümünün yittiği, tepki gücünün zayıfladığı ve her türlü etkinliğin azaldığı dinlenme eylemi.

Uyurken leblerin öpdüm didüm bu lezzet-i cândur
Uyanup didi ol dilber nebâtuñ böyle mi dadı

3. **uyutmazsa:** -t, --maz, --sa

Gazel 3144

Mısra: 9

Organizmanın, dinlenip toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan ve dış dünyâdan gelen uyarıları fizyolojik ve geçici olarak idrak edememesi durumu.

Halkı uyutmazsa efgânı Muhibbî'nün ne tañ
Korkar andan ol mehi bir kimse görse h`âbda

uvu:

1. **uyusun:** -sun

Gazel 3400

Mısra: 7

Uyku halinde olmak.

İy Muhibbî uyusun nâz-ıla ol çok sevdiğüm
Görmeyen ‘âlemde ben gözinde bîmâr uyhusı

uzad-:

1. **uzadup:** --up

Gazel 3082

Mısra: 8

İleriye doğru yönelmek.

Dükülüp niçe bî-diller ayaklarda ola pâ-mâl
Elini uzadup dilber ide ger şâne saçına

uzak:

1. **uzak:**

Gazel 3050

Mısra: 3

Irak / mesafeli.

İrişemez nigâra menzil uzak
Niçe vara ol esb-i lengi sorma

uzlet:

1. **‘uzlet:**

Gazel 3473

Mısra: 6

1. Bir köşeye çekilip toplumdan, insanlardan uzak, yalnız başına yaşama. 2. tasavvuf. Görünürde halkın içinde olduğu halde kalben onlardan ayrı olma.

Çâk itmeden yakañı cefâ-y-ıla dest-i dehr
Lâyık budur ki tutasın ‘uzlet yakasını

uzlet itsem:

1. **uzlet itsem:** -se, -m

Gazel 3000

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir köşeye çekilip kendi kendine tenhada yaşama, yalnızlık köşesine çekilme. (inziva).

Âlemi geşt eyledüm bir yâr-ı şâdiğ görmedüm
Uzlet itsem halkdan düşsem ne tañ tehâlara

uzun:

1. **uzun:**

Gazel 3497

Mısra: 1

Başlangıcı ile bitişi arasında fazla zaman bulunan, çok süren, çok zaman alan.

Gönlüme zülfün getürdi bu uzun sevdaları
Anuñ-ıçun başuma geldi cihân gavğaları

uzun sevdalara düş-:

1. uzun sevdalara düş-:--lar, --a, --dü, --m

Gazel 3116

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kara sevdaya düşmek; birine tutkun olmak, aşırı derecede bağlanmak.

Zülfini aındum yine düşdüm uzun sevdalara
Dür dişi fikri beni garç eyledi deryalara

Ü

üftâde:

1. üftâde[y]i: -y, -i

Gazel 3332

Mısra: 4

Far. 1. Düşmüş. 2. Düşkün. 3. Âşık.

Yâr[1] gördüm esb-i nâz-ıla yine cevân ider
Didüm öldürdün be zâlim âh bu üftâde[y]i

2. üftâde:

Gazel 3206

Mısra: 10

Düşkün, biçare. II Âşık.

Viren 'ışk içre kimdür cânı dirseñ
Muhibbî derdmend üftâde virdi

3. üftâdenüñ: -nüñ

Gazel 3386

Mısra: 7

Âşık, tutkun, düşkün.

Kimseler hâlin dimez bu ben garîb üftâdenüñ
Yârı görsem 'arz ideydüm ne ki kânum var-ıdı

4. üftâdeler: -ler

Gazel 3256

Mısra: 3

1. Düşmüş. 2. Düşkün. 3. Âşık.

Atuñ ayagına düşmişdür gelüp üftâdeler
Çek 'inân-ı esbüñi sultânsın Sançar gibi

üftâde kal-:

1. üftâde kal-:--du, --m

Gazel 3122

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Düşkün olmak.

Keremden tut elüm kaldur ayakdan düşmişem cânâ
Mezellel hâksârında düşelden kaldum üftâde

ülfet it:

1. ülfet it: -i, -di

Gazel 3473

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Alışkanlık peydâ etmek, kaynaşmak. 2. Konuşmak, görüşmek, ahbaplık etmek, dostluk kurmak.

Şol deñlü itdi Qays vuñuş-ıla ülfeti
Kuşlar başında yaptı melâmet yuvasını

ülfet tut-:

1. ülfet tut-:--a

Gazel 3122

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dost olmak, yakınlaşmak.

Koyup küyünü Leylâ'nuñ düşer miydi bu Mecnûn'a
Tuta vahşilere ülfet maķam idine şahrâda

2. ülfet tut-: -di

Gazel 3226

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Alışkanlık peydâ etmek, kaynaşmak. II Konuşmak, görüşmek, ahbaplık etmek, dostluk kurmak.

Şöyle ülfet tutdı 'ışkıyla Muhibbî hasta-dil
Kesmeyiser rûz-ı mahşerde dañı peyvendini

ülker:

1. ülkeri: -i

Gazel 3385

Mısra: 2

Gökyüzünün kuzey yarım küresindeki Boğça

burcunda yer alan ve yedi yıldızdan oluşan bir yıldız
takımı, Süreyya, Pervin.

Mihr ü meh olursa tañ mı saña cāndan müşteri
Cümle hūblar aħterinüñ çünkü sensin ülkeri

ümīd:

1. ümīdi:-i

Gazel 3486

Mısra: 9

1. Arzu edilen, olması istenen bir şeyin
gerçekleşebileceği ihtimâlinin verdiği rahatlatıcı,
ferahlattıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan
beklenti, umut.

Olmasa vaşlı ümīdi bu Muħibbī hastaya
Her dem ü her laħza ölmek ihtimâlüm var-ıdı

2. ümīdüm:-iim

Gazel 3295

Mısra: 7

Arzu edilen, olması istenen bir şeyin
gerçekleşebileceği ihtimâlinin verdiği rahatlatıcı,
ferahlattıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan
beklenti, umut.

Yüzüm kara günāhum çok velī ğayrı ümīdüm yok
Umaram idesin şefkat unıtma bu günāhkāri

ümīdüñ kes:

1. ümīdüñ kes:-iñ, -me

Gazel 3437

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Umudunu, ümidini kesme.

Muħibbī key sakın kesme ümīdüñ
Ki oldur cümle mücrimler penāhi

ümīz:

1. ümīzüñ:-iñ

Gazel 3092

Mısra: 2

(Fa.) Umut.

Dilā şabr it cefā vü cevri ü rence
Ümīzüñ dut iresin vaşl-ı gence

2. ümīziyle:-i, --y, --le

Gazel 3053

Mısra: 1

Ümit, umut, beklenti.

Va'de-i vuşlat ümīziyle dili şād eyleme
Rāziyam cevri [ü] cefā kıl tek beni yād eyleme

ümm ü eb:

1. ümm ü eb:-i

Gazel 3314

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anne ve baba.

Kim yüzün gördi didi olmaya bu resme cemāl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

ümmīd:

1. ümmīdile:-ile

Gazel 3393

Mısra: 14

Arzu edilen bir iyiliği bekleme, umma, ümit.

Cān[ı] cānāna Muħibbī çokdan eylerdi nisār
Līk vaşl ümmīdile fikr-i muħāl egler meni

2. ümmīd:

Gazel 3312

Mısra: 9

Beklenti, umut.

Cürmüm bī-ħad ümmīd daħı līk kavī
Umaram kim yazıla defter-i a'māle 'afi

ümmīd-i büse it:-

1. ümmīd-i büse it:-di, --m

Gazel 3142

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Öpücüğünü ummak, ümit etmek.

Ümmīd-i büse itdüm cān naħdini yitürdüm
Her kim ki 'āşık olsa olur ziyān içinde

üns dut:

1. üns dut:-dı

Gazel 3410

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Birbirine alışıp yakınlık kurmak, dost ve samimi
olmak.

Şol kadar çekdüm belā deşinde ğam hicrānını
Üns dutdı derde añmaz bu gönül dermānını

'üryān eyle:-

1. 'üryān eyle:-di

Gazel 3183

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Soymak, çıplak bırakmak.

Perde-i zühdüm ne assı bu dil-i mecnūn mest
Yārına varımı virdi kendin 'üryān eyledi

'üryān id:-

1. 'üryān id:-er

Gazel 3174

Mısra: 20
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Çıplak bırakmak. II Aşığı kendinden geçirmek, masivadan sıyrmak.

Gâh virür atlas kabâ hem başuma zerrîn külâh
Geh kâlemler eyleyüp 'üryân ider gönüm beni

üş-:

1. **üşmiş:--miş**
Gazel 3139
Mısra: 8
Hep birden bir yerde toplanmak, çevresine yığılmak, üşüşmek.

Dâğlarla kim göre şahrâ-yı gâmda cismümi
Zâğlar üşmiş sanur Mecnûn-ı 'üryân üstine

üs:

1. **uş:**
Gazel 3194
Mısra: 2
Bu, işte bu.

Arasalar bu cihân içinde yokdur sen gibi
Kanda baksâñ uş bu 'âlem toptoludur ben gibi

2. **üşmiş:-miş**
Gazel 3026
Mısra: 6
Hep birden bir yerde toplanmak, çevresine yığılmak, üşüşmek.

Tâğlar-ıla kim görürse bu ten-i 'üryânımı
Beñzedür şahrâ yüzinde zâğlar üşmiş leşe

3. **üşmişdür:-miş, -dür**
Gazel 3456
Mısra: 6
Üşüşmek, toplanmak.

Söze geldükçe ol meh-rû düşer üstine bî-diller
Nite kim kuşlar üşmişdür işidüp şavt-ı Dâvûd'ı

4. **üşdiler:-di, -ler**
Gazel 3435
Mısra: 10
Hep birden bir yerde toplanmak, çevresine yığılmak, üşüşmek.

Belâ vü derd ü miñnet gâm şebinde
Başuma üşdiler hengâma düşdi

üst:

1. **üstindeki:-i, -n, -de, -ki**
Gazel 3176
Mısra: 8
Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

İñleyüp aglalyalum döne döne şâm u seher
Yiñi konmuş sular üstindeki tölâb gibi

2. **üstinde:-i, -n, -de**
Gazel 3026
Mısra: 7
Bir şeyin dış yüzü, yüzeyi.

Haddi üstinde gören hâl-i siyâhını sanur
Taht-ı 'âc üstine çıkmış yine şâh-ı Habeş'e

3. **üstinde:-i, -n, -de**
Gazel 3039
Mısra: 3
Bir şeyin dış yüzü, yüzeyi.

Ruğları üstinde ol hâl-i siyeh miskinleri
'Anberînden dânelerdür âfitâb envârda

4. **üstine:-i, -(n)e**
Gazel 3060
Mısra: 6
Bir şeyin yukarı kısmı II üzeri.

Derd-ile hicrân şebinde aglasam müjgânuma
Dâne dâne dizerem mercân mercân üstine

5. **üstinden:-i, -n, -den**
Gazel 3195
Mısra: 2
Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, üzeri.

Genc-i hüsne kâkülün olmuş tılısm ejder gibi
Her dem üstinden anuñ hâli degül bekler gibi

6. **üstinde:-i, -(n)de**
Gazel 3071
Mısra: 3
Bir şeyin dış yüzü, dış taraftan yüzeyi.

Açılıp sînem üstinde görünen dâğlar güldür
Döker bu çeşm-i nemgînüm gül üzre çın seher jâle

7. **üstüne:-ün, -e**
Gazel 3413
Mısra: 4
Bir şeyin dışa bakan yüzü, dış yüzü // Bir kimsenin kendisi, şahsı.

Hüsn bâğına irişdük yüzünü hâk idegör
Üstüne sâye salar serv-i hürâmân büyüdi

8. **üstine:-in, -e**
Gazel 3070
Mısra: 1
Bir şeyin dış kısmı, yüzeyi, üzeri.

Sâye saldı her taraf çün servler âb üstine
Vaktidür şeydâ gönül gelseñ mey-i nâb üstine

9. **üstinde:-i, -(n)de**
Gazel 3096

Mısra: 3

Bir şeyin dış kısmı, yüzeyi, üzeri.

‘Arızuñ üstinde düşmişdür meger zülf-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim girdi cennet bâğına

10. **üstinde:-i, -(n)de**

Gazel 3333

Mısra: 7

Bir şeyin dış kısmı, yüzeyi, üzeri.

‘Arızı üstinde hâlin gördi bend-i zülfine
Murğ-ı dil dutılsa tañ mı gördi âb u dâne[y]i

11. **üstüne:-(ü)m, -e**

Gazel 3355

Mısra: 12

Bir şeyin dış kısmı, yüzeyi, üzeri.

Bî-kesem kimsene yok deşt-i gâminde öliceğ
Üstüne ağılaya bir kimse semâdan gayrı

12. **üstinde:-i, -(n)de**

Gazel 3358

Mısra: 10

Bir şeyin dış kısmı, yüzeyi, üzeri.

Muhibbî ‘âlemün kaşrın görüben i’timâd itme
Urılmışdur su üstinde ezelden çünki bünyâdı

13. **üstinde:-i, -(n)de**

Gazel 3408

Mısra: 4

Bir şeyin dış kısmı, yüzeyi, üzeri.

Başum ki belâ kühıdur ‘aynum iki ‘aynı
Düd-ı dilüm ol kullenün üstinde sehâbı

14. **üstinde:-i, -n, -de**

Gazel 3443

Mısra: 3

*Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, üzeri II
huzur, makam.*

Ol er midür ki ni‘metün üstinde lâf ura
Bil er odur ki terk ide başın cefâ günü

15. **üstüne:-ü, -n, -e**

Gazel 3409

Mısra: 6

*Bir şeyin dışa bakan yüzü, dış yüzü // Bir
kimsenin kendisi, şahsı.*

‘Âşıka cevri ü cefâ eyleme rahm eyle bugün
Yarın üstüne senün açıla rahmet kapusu

16. **üstine:-i, -n, -e**

Gazel 3060

Mısra: 1

Ardından, arkasından.

Ġamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstine
Döndi la‘lün zinde kıldı virdi cân cân üstine

17. **üstine:-i, -n, -e**

Gazel 3060

Mısra: 2

Ardından, arkasından.

Ġamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstine
Döndi la‘lün zinde kıldı virdi cân cân üstine

18. **üstine:-i, -n, -e**

Gazel 3060

Mısra: 4

Ardından, arkasından.

Varmazam küyuña yaşum baña virmez geçid
Âh sehâbı yagdurur bārān bārān üstine

19. **üstine:-i, -n, -e**

Gazel 3060

Mısra: 8

Ardından, arkasından.

Pâyüña düşüp eger dāmānuñ öpsem yok dime
Pâdişāh olan ider ihsān ihsān üstine

20. **üstine:-i, -n, -e**

Gazel 3060

Mısra: 10

Ardından, arkasından.

Ka‘be’dür küyuñ sürün sürün gelür ‘âşıklarun
Ġayra gir eyle bugün çurbān çurbān üstine

21. **üstine:-i, -n, -e**

Gazel 3060

Mısra: 12

Ardından, arkasından.

Ay olur yıllar geçer görmem nigārā gün yüzün
Gösterürsin baña sen hicrān hicrān üstine

22. **üstine:-i, -n, -e**

Gazel 3060

Mısra: 14

Ardından, arkasından.

Şevk-i ruhsāruñla bülbül gibi her şeb tā seher
Bu Muhibbî eyledi efgān efgān üstine

23. **üstine:-i, -n, -e**

Gazel 3143

Mısra: 8

Ardından, arkasından.

Bînā-yı ‘ışkı yaptı maḥabbet ḥişārımı
Üstine itdi kelle-i ‘uşşākdan küle

24. **üstine:-i, -n, -e**

Gazel 3447

Mısra: 4

Ardından, arkasından.

Naqd-i dil alup metâ'-ı vaşlı ikrâr eyledüñ
Üstine cân vireyin tek bozma gel bâzârûñı

25. **üstine:** -i, -n, -e

Gazel 3046

Mısra: 8

Birkaç şeyden birbirine göre yukarıda olan; üst taraf.

Sanmañuz derd ü belâdan döstlar yüz döndürem
‘Aşık oldur derdi tercih ide dermân üstine

26. **üstinde:** --i, --n, --de

Gazel 3109

Mısra: 13

Bir şeyin dışa bakan yüzü, dış yüzü.

Görenler sînemüñ üstinde dâğum
Sanur açıldı şahrâlarda lâlê

27. **üstinde:** --i, --n, --de

Gazel 3218

Mısra: 4

Bir şeyin dışa bakan yüzü, dış yüzü.

Berât-nâme-i hüsnüñ yazalıdan haţtuñ iy dilber
Olupdur kâbe kavseynüñ anuñ üstinde tuğrâsı

28. **üstine:** -i, -(n), -e

Gazel 3001

Mısra: 2

"-e doğru", üzeri, karşı.

Gün yüzüñ virdi şeref geldi bu ben hâk üstine
Pâ kosam şimden girü tañ mıdur eflâk üstine

29. **üstine:** -i, -(n), -e

Gazel 3046

Mısra: 4

"-e doğru", üzeri, karşı.

Dil perîşân hâl-idi dañı perîşân eyledi
Çün girihler saldı ol zülf-i perîşân üstine

30. **üstine:** -i, -(n), -e

Gazel 3081

Mısra: 10

"-e doğru", üzeri, karşı.

Baħr-i eşkümde Muħıbbî uşbu cân-ı nâtüvân
Ėarğ olam diyü gelür cismümdeki şâl üstine

31. **üstine:** -i, -(n), -e

Gazel 3348

Mısra: 13

"-e doğru", üzeri, karşı.

Mâh-rûlar cür‘a saçsa bu Muħıbbî üstine
Ėâk-i pâ-y-i dergehi Ėummâr olaydı kâşki

32. **üstine:** -i, -(n), -e

Gazel 3409

Mısra: 2

"-e doğru", üzeri, karşı.

Her kaçan ‘aşıkâ feth ola maħabbet kapusı
Niçe yirden açıla üstine miħnet kapusı

33. **üstine:** -i, -n, -e

Gazel 3070

Mısra: 10

Bir şeyin dışa bakan yüzü, dış yüzü.

Bu Muħıbbî Ėâk-i pâyuñda müje cârüb ider
Gözleri sağkâ olup her dem döker âb üstine

34. **üstine:** -i, -n, -e

Gazel 3201

Mısra: 6

Bir şeyin yukarıya, göğre doğru bakan yüzü, yüzeyi, üzeri.

Ėamzeñ okı irişmese mecrüh göñlüme
Olmazdı yaram üstine ol merhemüm gibi

35. **üstine:** --i, -(n), -e

Gazel 3001

Mısra: 4

Üstünde, üzerinde. Bir şeyin üzeri, göğre doğru olan tarafı.

Işğ ara her birisi serv gülden tâzedür
Dâğlarla var elifler sîne-i çâk üstine

36. **üstine:** --i, -(n), -e

Gazel 3001

Mısra: 6

Üst, bedenın yüzeyi. Üzeri, olaylara maruz kalan varlığın kendisi, vücut, beden.

Baña geydüren belâ vü derd-i miħnetden libâs
Nârdan geydi kâbâsın serv-i çâlâk üstine

37. **üstine:** --i, -(n), -e

Gazel 3001

Mısra: 8

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğre doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Ėağ yaraşmaz âriuzuñda gel anı eyle tırâş
Ėiç revâ mı gerd kona âyîne-i pâk üstine

38. **üstine:** --i, -(n), -e

Gazel 3046

Mısra: 10

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğre doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Zülfini kaldırdı gördüm kadd ü ruħsârın didüm
Gül açılmış ne ‘aceb serv-i Ėurâmân üstine

39. **üstine:** --i, -(n), -e

Gazel 3046

Mısra: 12

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Sebze haţtuñ görüp didi Muhibbî hasta-dil
Sāye salmış Hızır'dur san āb-ı hayvān üstine

40. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3046

Mısra: 14

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Gözlerüm kanına gel dök iy şabā hāk-i derin
Resmdür toprak dökler görseler kan üstine

41. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3070

Mısra: 4

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Nev-bahār ile bezendi sebzezār oldı çemen
Bu şafādan zer saçar mihr-i cihān-tāb üstine

42. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3081

Mısra: 1

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Murğ-ı dil kaşd itdi indi dāne-i hāl üstine
Zülfı agın çekdi çeşmi düşdi fı'l-hāl üstine

43. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3081

Mısra: 2

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Murğ-ı dil kaşd itdi indi dāne-i hāl üstine
Zülfı agın çekdi çeşmi düşdi fı'l-hāl üstine

44. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3081

Mısra: 4

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū mıdur
Haţ degül pāy-ı meges kalmış meger bal üstine

45. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3081

Mısra: 6

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Lāle haddūñ üzre cānā cā-be-cā haţ-ı siyāh
İbrişimden san hayāl işi-durur al üstine

46. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3139

Mısra: 1

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Sebze-i haţtuñ gören dir la'l-i hāndān üstine
Hızrdur san sāye salmış āb-ı hayvān üstine

47. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3139

Mısra: 2

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Sebze-i haţtuñ gören dir la'l-i hāndān üstine
Hızrdur san sāye salmış āb-ı hayvān üstine

48. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3139

Mısra: 4

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Ġamzeñ oklarına cānā kılmışam sīnem nişān
'Aşık olan cān virür ol tır ü peykān üstine

49. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3139

Mısra: 8

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Dāğlarla kim göre şahrā-yı ğamda cismümi
Zāğlar üşmiş sanur Mecnūn-ı 'üryān üstine

50. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3139

Mısra: 10

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Şek degül tākat getirmez bil taharrük eylemez
Kosalar bār-ı ğamum bu çarh-ı gerdān üstine

51. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3139

Mısra: 12

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Tutuşur āhum şerārından dü 'ālem iy tabīb
Merhemūñ nef'i nedür bu dāğ-ı hicrān üstine

52. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3139

Mısra: 14

(beyitte) Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Ġaddūñ üzre bu Muhibbî gül yüzüñ görüp didi
Güller açılmak 'aceb serv-i hırāmān üstine

53. üstine:--i ,-(n) ,-e

Gazel 3001

Mısra: 10
(beyitte) Üst, yüzey.

Sürmeden yigdir Muhibbi'ye gubâr-ı dergehi
İy şabâ lutf it getir bu çeşm-i nemnâk üstine

54. üstine: -i, -(n), -e

Gazel 3026

Mısra: 8

(beyitte) Üst, yüzey.

Haddi üstinde gören hâl-i siyâhını sanur
Taht-ı 'âc üstine çıkmış yine şâh-ı Hâbeş'e

55. üstine: -i, -(n), -e

Gazel 3046

Mısra: 1

(beyitte) Üst, yüzey.

Şol mu 'anber zülf düşmiş hadd-i cânân üstine
Deste-i sünbüldür ol san verd-i handân üstine

56. üstine: -i, -(n), -e

Gazel 3046

Mısra: 2

(beyitte) Üst, yüzey.

Şol mu 'anber zülf düşmiş hadd-i cânân üstine
Deste-i sünbüldür ol san verd-i handân üstine

57. üstine: -i, -(n), -e

Gazel 3046

Mısra: 6

(beyitte) Üst, yüzey.

Tâglarla kim göre deşt-i belâda cismümi
Zâğlar konmuş sanur mecnûn-ı 'üryan üstine

58. üstine: -i, -(n), -e

Gazel 3070

Mısra: 8

(beyitte) Üst, yüzey.

Leblerün emdükçe meyl eyler bu gönlüm gâbgaba
Sîb hûb olur meze dirler mey-i nâb üstine

59. üstine: -i, -(n), -e

Gazel 3232

Mısra: 4

(beyitte) Üst, yüzey.

Sultân-ı 'ışk aldı bu gönlün hoşarını
Dikdi o demde üstine 'ışkuñ livâsını

60. üstine: -i, -(n), -e

Gazel 3476

Mısra: 7

(beyitte) Üst, yüzey.

San geyer ol sîm-ten üstine dâvüdi zirih
Her kaçan eyler perîşân tagidur gîsûları

61. üstine: -i, -n, -e

Gazel 3139

Mısra: 6

"-e doğru, o tarafa doğru" anlamlarına gelen ifade.

Baňa bakmaz bir nazar meyli hemân ağıradur
Çeşmi kâfirdür bakar mı hiç müselmân üstine

62. üstine: -i, -n, -e

Gazel 3162

Mısra: 3

Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü,
yüzeyi. Karşıtı: ALT.

'Ârızuñ üstine dönmüşdür neden hâl-i siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim gire cennet bâğına

63. üstine: -i, -n, -e

Gazel 3164

Mısra: 2

Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü,
yüzeyi. Karşıtı: ALT.

Bir gazel didüm yine şol mâh-ı tâbân üstine
Eydür ise ehl-i şevk götür ser-i cân üstine

64. üstine: -i, -n, -e

Gazel 3240

Mısra: 7

Bir şeyin dışa bakan yüzü, dış yüzü.

Su döker 'arızum üstine benüm didelerüm
Ola bu nev'-ile yuyubile rüy-ı siyehi

üstâd:

1. üstâdı: -i

Gazel 3351

Mısra: 6

Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi olan, üstün bir yeri, tam vukûfu bulunan kimse II. Öğretici, öğretmen.

Güzeller kamusu andan cefâ vü cevri öğrenmiş
Bu fende var mıdır bilsem aceb hiç anuñ üstâdı

2. üstâdını: -i, -n, -i

Gazel 3230

Mısra: 12

1. Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sâhibi olan, üstün bir yeri, tam vukûfu bulunan kimse. 2. Hoca, öğretmen.

Rüz-ı mahşerde gelüp yüz süre Mecnûn pâyuma
Muğbil ü şâkird olan ta'zîm ider üstâdını

üstine:

1. üstine:

Gazel 3070

Mısra: 2

Bir şeyin içine, yani kendisine olan atılımı, içine

düşmeyi, söz konusu durumun içinde yer almayı ifade eder.

Sāye saldı her taraf çün servler āb üstine
Vaḳtidür şeydā gönül gelseñ mey-i nāb üstine

2. **üstine:**

Gazel 3164

Mısra: 8

... *nın hürmetine, için.*

Ben senüñ yoluña cānā cānumı virsem n'ola
Kim bilürsün cān virürler dīn ü imān üstine

3. **üstine:**

Gazel 3081

Mısra: 8

... *için, amacıyla, uğruna.*

Bir ḳadeḳ mey saña bu 'ālemdē bir şāhid yiter
Ḥöce-i dünyā gibi kef geçmegil māl üstine

4. **üstine:**

Gazel 3276

Mısra: 8

... *için, amacıyla, uğruna.*

Kur'a saldum muşḳaf-i ḥüsñüñ açup fāl eyledüm
Ḥamdü-lillāh ki murād üstine gördüm fālumu

5. **üstine:**

Gazel 3070

Mısra: 6

... *için, amacıyla, uğruna; bir olay ve durumdan sonra aradan az veya çok zamanın geçmesini anlatmak için kullanılır; sonra, akabinde.*

Ala gözler şeh-r-i ḥüsne nāzır olmışdur meger
Tiḡi elde yaslanur gelse kaçan ḥ'āb üstine

6. **üstine:**

Gazel 3164

Mısra: 1

Hakkında, dâir, üzerine.

Bir ḡazel didüm yine şol mäh-ı tábān üstine
Eydür ise ehl-i şevḳ götür ser-i cān üstine

7. **üstine:**

Gazel 3164

Mısra: 4

–den sonra.

Gözleri ḥançer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hiç revā mı var midur kim kan ider kan üstine

üstine ditre-:

1. **üstine ditre-: -y, -e**

Gazel 3164

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir şeye veya kimseye sevgi, özen göstermek.

Ol perī-ruḥsārı görsem bīd gibi ditirerem
Sanasın bir ḥastadur kim ditreye cān üstine

üstine düs:

1. **üstine düs: -i, -n, -e, -er**

Gazel 3456

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Üzerine düşmek; bir kimseye veya bir şeyle çok ilgilenmek.

Söze geldükçe ol meh-rū düşer üstine bī-diller
Nite kim kuşlar üşmişdür işidüp şavt-ı Dāvūd'ı

üstine sal:

1. **üstine sal: -i, -n, -e, -di**

Gazel 3489

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Üstüne salmak, göndermek.

'İşk-ı şāhī ṭurra ile çaldı ṭabl-bāzını
Gözleyüp dil murḡını üstine saldı sāvzını

üstüh'ān:

1. **üstüh'ān:**

Gazel 3454

Mısra: 10

Kemik.

Muḥibbī şöyle ḥāk oldı seg-i küyuñ gelüp andan
Ne ten buldı ḡidā için ü ne ḥöd üstüh'ān buldı

üstür-i ser-mest:

1. **üstür-i ser-mest:**

Gazel 3208

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarhoş deve.

Oldı Muḥibbī üstür-i ser-mest gibi çün
Her dem cigerde ḡam yimeyüp bār 'āşığı

üstüvār it-:

1. **üstüvār it-: --me, --ñ**

Gazel 3100

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

I. Sağılamlaştırmak. II. Dayanıklı hāle getirmek.

Seyl-i eşkümden zarar geldükçe bu mülk-i dile
Seng-i miḥnet birle yapup üstüvār itmeñ nice

üt:

1. **ütüp: -üp**

Gazel 3427

Mısra: 2
Oyunda, kumarda kazanmak, yutmak.

Yüzün gösterdi gönlüm hürrem itdi
Dönüp zülfyle ütüp pür gam itdi

üzre:

1. üzre:

Gazel 3240

Mısra: 2

Üstüne, üstünde, üzerinde.

Seyr-i gülşen ideler nâz-ıla ol yâr gehi
Bir ayag üzre tutup hîdmet ide serv-i sehî

2. üzre:

Gazel 3055

Mısra: 5

Üzere kelimesinin konuşma dilinde ve nazımda kullanılan şekli II üstüne, üstünde, üzerinde.

Hüsün genç[i] üzre itmişdür ser-i zülfün tılısm
Ejdehâdur her biri beñzer egerçi mülara

3. üzre:

Gazel 3490

Mısra: 8

*"Amaç, koşul, zamanda yakınlık, gibilik"
anlamları katan üzere edatı. Metinde "doğrultusunda"
anlamı katmıştır.*

'Aceb dîvâne dil bilsem neden umar vefâ resmin
Cefâ üzere yaradılmış ola dilberlerüñ şânı

4. üzre:

Gazel 3030

Mısra: 3

"Doğrultusunda" anlamında "üzere" edatı.

Hevâ-yı Ka'be-yi yâra yüzüm üzere revân oldum
Beni kim kurtarur yâ Rab ki dolaşdum muğaylâna

5. üzre:

Gazel 3095

Mısra: 7

"Doğrultusunda" anlamında "üzere" edatı.

Levh üzere dest-i kudret yazmış bunı ezelde
Hüsnuñ senüñ muzâ'af derdüm benüm ziyâde

6. üzere:

Gazel 3264

Mısra: 3

Üstünde, üzerine, üzerinde.

Gerçi oturdı serîr-i manşib üzere şâh-vâr
Lîk zulm itdi Hüdâ'dan korkuban dâd itmedi

7. üzre:

Gazel 3024

Mısra: 4

"Üzerinde" anlamı veren kelime.

İhtiyâr elden gider görsem ruḥ-ı zîbâsını
Kanda kaldı ruḥları üzere ser-i zülfün çöze

8. üzere:

Gazel 3109

Mısra: 2

"Üzerinde" anlamı veren kelime.

Yine hengâm-ı güldür devr-i lâle
Tutar nergis eli üzere piyâle

9. üzere:

Gazel 3109

Mısra: 10

"Üzerinde" anlamı veren kelime.

Muḳarrer ehl-i 'ışka dil bağıdur
Görinen 'arızı üzere gülâlâle

10. üzere:

Gazel 3140

Mısra: 3

"Üzerinde" anlamı veren kelime.

Bir ayag üzere gelüp bil bağlayupdur hızmete
Servüñ indî kara su ayagina turmag-ıla

11. üzere:

Gazel 3363

Mısra: 5

"Üzerinde" anlamı veren kelime.

Esb-i nâz üzere kaçan zülfini çevgân eylese
Top idüp galṭân ide yolında 'aşık serleri

12. üzere:

Gazel 3413

Mısra: 9

"Üzerinde" anlamı veren kelime.

La'lf[i] üzere iy Muḥibbî sâye-i ebrûsıdur
Ḥaṭ diyü itdüñ gâlaṭ sanduñ cânân büyüdi

13. üzere:

Gazel 3416

Mısra: 10

"Üzerinde" anlamı veren kelime.

Muḥibbî ruḥların ḳaddin temâşâ eyleyüp yâruñ
Didi serv üzere gül bitmiş zihî şun'-ı Hüdâvendî

14. üzere:

Gazel 3425

Mısra: 9

"Üzerinde" anlamı veren kelime.

Muḥibbî şâh-ı gül naṭ'-ı çemen üzere karar itmiş
Bu demler kim mey içmezse girân ola meger cânı

15. üzere:

Gazel 3437

Mısra: 4

"Üzerinde" anlamı veren kelime.

Olup sultān-ı 'ışk eşküm sipahum
'Alemdür başum üzre düd-ı ahi

16. **üzre:**

Gazel 3453

Mısra: 1

"Üzerinde" anlamı veren kelime.

Ruĥları üzre 'araĥ mı ya melāĥat dürleri
Şebnem ile yāhū ziyet buldı gülberg-i teri

17. **üzre:**

Gazel 3457

Mısra: 3

"Üzerinde" anlamı veren kelime.

Sinemde dāġum üzre yir yir dökildi yaşum
Nezr akçası sanasın geldi çerāġa düşdi

18. **üzre:**

Gazel 3071

Mısra: 4

"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Açılıp sinem üstinde görinen dāġlar güldür
Döker bu çeşm-i nemġinüm gül üzre çın ŝeĥer jāle

19. **üzre:**

Gazel 3081

Mısra: 3

"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Lebleri üzre görinen sāye-i ebrū midur
Ĥat degül pāy-ı meġes kalmış meġer bal üstine

20. **üzre:**

Gazel 3081

Mısra: 5

"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Lāle ĥaddüñ üzre cānā cā-be-cā ĥatt-ı siyāĥ
İbrişimden san ĥayāl işi-durur al üstine

21. **üzre:**

Gazel 3109

Mısra: 8

"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Güzeller seyr ider olmuş 'araĥ-rīz
Ki san gül-berg üzre düşdi jāle

22. **üzre:**

Gazel 3113

Mısra: 2

"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Ol servi görüp sevdüm balalığı çağında
Ĥāk üzre yüzüm sürdüm su gibi ayagında

23. **üzre:**

Gazel 3113

Mısra: 6

"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Ben ĥāke naŝīb ola cür'añ diyü iy dilber
Ĥāk üzre düşüp kaldum meyĥāne bucagında

24. **üzre:**

Gazel 3136

Mısra: 9

"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Şafĥa-i ruĥsārüm üzre iy Muĥibbī ĥālümü
Kim gören sanur ki taĥrīr eylemişdür kan-ıla

25. **üzre:**

Gazel 3300

Mısra: 14

"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Gözi yaşıdır Muĥibbī bülbülün
Güller üzre gör ŝeĥerġeĥ şebnemi

26. **üzre:**

Gazel 3302

Mısra: 10

"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Görüp leylī saĥuñ mecnün olaldan
Yapar kuşlar başum üzre yuvayı

27. **üzre:**

Gazel 3462

Mısra: 7

"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Süvār ol esb-i nāz üzre ele al zülfi çevgānın
Ser-i 'uŝŝākı top eyle senüñdür ĥüsn meydānı

28. **üzre:**

Gazel 3464

Mısra: 2

"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Ĥāne-i dilde ezel 'ıŝkuñ uran bünyādını
Kapusu üzre ĥarāb-ābād yazmış adını

29. **üzre:**

Gazel 3477

Mısra: 5

"Üzerine" anlamında kullanılan kelime.

Zülfini kodı 'arızı üzre yine dilber
Ĥāçımı gör ol kāfiri kim suya bıraktı

30. **üzre:**

Gazel 3139

Mısra: 13

Üzere kelimesinin konuşma dilinde ve nazımda
kullanılan şekli. II Üstüne, üstünde, üzerinde.

Ĥaddüñ üzre bu Muĥibbī gül yüzün görüp didi
Güller açılmak 'aceb serv-i ĥurāmān üstine

31. **üzre:**

Gazel 3151

Mısra: 3

Üzere kelimesinin konuşma dilinde ve nazımda kullanılan şekli. II Üstüne, üstünde, üzerinde.

Elde dutup zülfini geh boynı üzre tağıdur
Sâhir olmasa kaçan oynardı bile mâr ile

32. **üzre:**

Gazel 3151

Mısra: 5

Üzere kelimesinin konuşma dilinde ve nazımda kullanılan şekli. II Üstüne, üstünde, üzerinde.

Muşhaf-ı hüsn üzre gördüm zülfini dilber komış
Olmasa kâfir anı bağlar mıdı zünnâr ile

33. **üzre:**

Gazel 3152

Mısra: 7

Üzere kelimesinin konuşma dilinde ve nazımda kullanılan şekli. II Üstüne, üstünde, üzerinde.

Ğabrüm üzre her çemen söyler cefâsın ol mehüñ
Kim gelüp bir dem nazar kılsa mezârum taşına

34. **üzre:**

Gazel 3186

Mısra: 7

Üstüne, üstünde, üzerinde.

Bister-i hâk üzre râhuñda yatur dil-ğasteyem
Seng-i hârâ giceler tâ şubh bâlînüm gibi

35. **üzre:**

Gazel 3290

Mısra: 2

"Üstüne" anlamında kullanılan zarf.

Eyledüñ yine perîşân zülf-i müşg-i nâbuñı
Şâh şâh itdüñ gül üzre sünbül-i setrâbuñı

36. **üzre:**

Gazel 3394

Mısra: 7

"Üstüne" anlamında kullanılan zarf.

Döstüm bir dem çadem bassañ yüzüm üzre benüm
Hâr elinden dâmenüñi n'ola alsañ gül gibi

37. **üzre:**

Gazel 3235

Mısra: 5

1. Üzere kelimesinin konuşma dilinde ve nazımda kullanılan şekli. 2. Üstüne, üstünde, üzerinde.

Servlerdür sînem üzre çekdüğüm yir yir elif
Lâleler bitmiş sanur kim görse bagrum dâğımı

38. **üzre:**

Gazel 3265

Mısra: 1

1. Üzere kelimesinin konuşma dilinde ve

nazımda kullanılan şekli. 2. Üstüne, üstünde, üzerinde.

Niçe yirden sînem üzre açdı fîrûñ revzeni
Hâmdü-lillâh ki temâşâ eyledüm cânâ seni

39. **üzre:**

Gazel 3388

Mısra: 5

1. Üzere kelimesinin konuşma dilinde ve nazımda kullanılan şekli. 2. Üstüne, üstünde, üzerinde.

Kâküllerini tağıdıcağ gül yüzi üzre
Misk-i Hôten'uñ kalmaya bir zerre revâcı

40. **üzre:**

Gazel 3446

Mısra: 1

1. Üzere kelimesinin konuşma dilinde ve nazımda kullanılan şekli. 2. Üstüne, üstünde, üzerinde.

Serîr-i mülk-i hüsn üzre seni ol ki emîr itdi
Beni zencîr-i 'ışkuñla kapuñda bir esîr itdi

41. **üzre:**

Gazel 3327

Mısra: 5

"-de/da"; doğrultusunda, yönünde, üzere II yolunda.

Gülşen-i hüsn üzre zülfün 'anber-efşân eylemiş
Gel temâşâ eyle iy dil cilve-i tãvüsını

42. **üzre:**

Gazel 3395

Mısra: 9

"-de/da"; doğrultusunda, yönünde, üzere II yolunda.

Kaşı mihrâbına karşı durur bu dil kıyâm üzre
Mağabbet dest-i râhında bulunmaz bir giyâh egri

43. **üzre:**

Gazel 3246

Mısra: 5

Üzere kelimesinin konuşma dilinde ve nazımda kullanılan şekli II üstüne, üstünde, üzerinde.

Çiyâmetde kaçan gelse biñ ayak bir ayak üzre
Umaram ki komayasın ayak altında bu mürî

44. **üzre:**

Gazel 3249

Mısra: 8

Üstüne, üstünde, üzerinde.

Zâhiren gördüm 'izâruñda 'arağ
Güller üzre çın seher şebnem gibi

45. **üzre:**

Gazel 3274

Mısra: 8

Üstüne, üstünde, üzerinde.

Kemānçe olmasa yaşum aña tār
Bu sīnem üzre n'eylerdi bu bākı

V

vā:

1. vā:

Gazel 3451

Mısra: 6

(Ar.) Vay, vah, yazık.

'Uşşāk eger ki irmez-ise vaşluña senüñ
Ger ölür-ise her biri ḥasretle vā beni

2. vā:

Gazel 3217

Mısra: 2

Vah, yazık.

İy şanem bilsem ne içün zār idersin hā beni
Tūrri-i zülf-i siyehkāruñ ucından vā beni

3. vādan:--dan, -

Gazel 3355

Mısra: 4

Vah, yazık.

Leyl-i zülfine gönül bağlaya mecnūm olur
Kimse varmaz yanına āh-ıla vādan ğayrı

4. vā:

Gazel 3161

Mısra: 8

Vah, yazık.

Dil dilerdi cān virüp bugün lebūn bāzār ide
Kaldı işüm vā dirīgā yār ile çün yarına

vācib:

1. **vācib-durur:**--dur, -ur

Gazel 3403

Mısra: 4

Varlığı zaruri olup, olmaması imkânsız bulunan.

Ġāfīl salınma hālümde ki geh nezzāre kıla
Vācib-durur çü şāha ra'iyet ri'āyeti

va'de:

1. **va'de:**

Gazel 3337

Mısra: 9

Söz, vaat II süre.

Va'de vaşlın 'arz ider her dem baña ferdā diyü
İtmedin olsa müyesser baña ferdā kâşki

2. **va'deyi:**-y, -i

Gazel 3383

Mısra: 3

1. Söz, vaat. 2. Zaman belirtilmemiş tarih.

Va'deyi ferdāya saldı gitdi ol serv-i revān
Bile gitdi göz yaşı eşk-i revān englenmedi

va'de it-:

1. **va'de it-:**--se

Gazel 3073

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Söz vermek.

Yār itse vaşla va'de getürme anı yāda
Olmaz saña müyesser var intizārı gözle

va'de kıl:

1. **va'de kıl:**-dı

Gazel 3330

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Söz vermek, vadedmek.

Va'de kıldı dün habībüm baña yüzün 'arz ide
Korkaram inkār ide boza bugün ikrārını

va'de-i vuslat:

1. **va'de-i vuslat:**

Gazel 3053

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma sözü verme.

Va'de-i vuslat ümiziyile dili şād eyleme
Rāziyam cevri [ü] cefā kıl tek beni yād eyleme

2. **va'de-i vuslat:**

Gazel 3121

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşma sözü verme.

El virür idi saña Muhib va'de-i vuslat
Derbend-i belā vādī-i hicrān geçişle

vādī:

1. **vādīsinde:**-si, -n, -de

Gazel 3086

Mısra: 4

İki dağ arası veya ova, yer, taraf.

'Aşık oldum gitdi gönüm bir yaña ben bir yaña
Güymezi-imiş 'ışk vādīsinde yoldaş yoldaş

2. **vādī:**

Gazel 3116

Mısra: 6

İki dağ arasında uzanan arāzi II alan, saha, meydan.

Leylī zülfi hasretinden olmışam Mecnün-ı zār
Ol sebebden düşmüşemdür vādī vü şahrālara

3. **vādilere:**-ler, -e

Gazel 3179

Mısra: 8

İki dağ arası uzanan arazi.

Leylī zülfinün hevāsıyla beni Mecnün-vār
Düşürüp vādilere hayrān ü 'üryān eyledi

4. **vādīye:**-y, -e

Gazel 3208

Mısra: 3

İki dağ arası veya ova, yer, taraf II Çöl.

Mecnün ki düşdi vādīye ammā benüm gibi
Olmadı ol fütāde-i bāzār 'aşığı

5. **vādīye:**-y, -e

Gazel 3218

Mısra: 7

İki dağ arası veya ova, yer, taraf II Çöl.

Giderse vādīye mecnün anı bī-kayddur sanma
Üşüpdür başına anuñ cihānuñ cümle gavgāsı

vādī-i ğam:

1. **vādī-i ğam:**--da

Gazel 3038

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, üzüntü vadisi.

Şehergeh vādī-i ğamda çeres gibi fiğān eyler
Sanasın kārban-ı dil göçer āheste āheste

2. **vādi-i ğam:--da**

Gazel 3105

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam, keder vadisi.

Hasretinden vādi-i ğamda be-ġāyet hastayam
Yok mecālüm dönmege bir yanadan bir yanuma

vādi-i hayret:

1. **vādi-i hayret:-de**

Gazel 3166

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayret, şaşkınlık vadisi. II Kendinden geçilen yer, kendini kaybetme makamı.

Leylī zülfün hasretinden iy melāhat gülşeni
Bağrı yanmış vādi-i hayrette Mecnūnam yine

2. **vādi-i hayret:-de**

Gazel 3168

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hayret, şaşkınlık vadisi. II Kendinden geçilen yer, kendini kaybetme makamı.

Vādi-i hayrette kor kılmaz nazar benden yaña
N'olısar hālüm dirġā ol gözi āhū-y-ıla

vādi-i hicrān:

1. **vādi-i hicrān:**

Gazel 3121

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık vadisi.

El virtür idi saña Muhib va' de-i vuşlat
Derbend-i belā vādi-i hicrān geçilse

2. **vādi-i hicrān:**

Gazel 3151

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık vadisi.

Vādi-i hicrān şebinde bir kara gündür geçer
Olısar dur hasta dil āhir bu āh u zār ile

vādi-i 'ıřka dūř-:

1. **vādi-i 'ıřka dūř:--a, --en**

Gazel 3118

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ařk vadisine dūřmek, ařık olmak.

Vādi-i 'ıřka dūřen bulur maħabbet yolların
'Ařık oldur 'ıřk ara Mecnūnlayın ol ferd ola

vādi-vi ğam:

1. **vādi-yi ğam:--da**

Gazel 3058

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam vadisi.

Dil virelden zülfinün leylāsına Mecnūnlayın
Vādi-yi ğamda yürür zencir-ile āvāre de

2. **vādi-yi ğam:-a**

Gazel 3381

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gam vadisi. II Sıkıntı ve engellerle dolu olan yerler.

Zülfī şebinde dil düşeli vādi-yi ğama
Yakdum zamānda yine Mecnūn çerāġını

vādi-vi miħnet:

1. **vādi-yi miħnet:--de**

Gazel 3036

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet vadisi.

Bir saçı leylī ğamından iy dil-i şürde āh
Vādi-yi miħnetde Mecnūn gibi hayrānsın yine

vaħdet:

1. **vaħdet:**

Gazel 3406

Mısra: 4

Birlik, bir olmak. II Bütün yaratılışta kendisinden başka bir varlık bulunmayan Allah'ın varlıġının bir ve tek olması, Allah'ın varlıktaki birliġi.

Salṭanat didükleri ancak cihān ġavġāsıdır
Olmaya baħt u sa'ādet dünyede vaħdet gibi

2. **vaħdet:**

Gazel 3406

Mısra: 10

Birlik, bir olmak. II Bütün yaratılışta kendisinden başka bir varlık bulunmayan Allah'ın varlıġının bir ve tek olması, Allah'ın varlıktaki birliġi.

Ger hużūr itmek dilerseñ iy Muhibbī fāriġ ol
Olmaya vaħdet maħamı ġuře-i 'uzlet gibi

vaħřı:

1. **vaħřilere:--ler, --e**

Gazel 3122

Mısra: 6

İnsandan kaçan, insana alışkın olmayan, yabānı.

2. Medeniyetten uzak, ilk çağdaki gibi medenileşmemiş insanlar hâlinde olan (kimse), iptidâî. 3. Gaddar, kıyııcı, merhametsiz. 4. Gaddar, kıyııcı, merhametsiz.

Koyup kuyunu Leylâ'nun düşer miydi bu Mecnûn'a
Tuta vahşilere ülfet maķam idine şahrâda

vâ'iz:

1. **vâ'izüñ:-(ü)ñ**

Gazel 3021

Mısra: 5

Dini öğütlerde bulunan kişi.

Vâ'izüñ kim nesin alduk alur agzına bizi
'Ârif olalum anuñ uymayup efsânesine

2. **vâ'ızı:-ı**

Gazel 3172

Mısra: 1

İbâdethânelerde kalpleri yumuşatacak, sevâba, tâata, güzel ahlâka, iyiliğe, nefsi islâha sevkedecek, kötülüklerden tövbe ettirecek şekilde dîni konuşma yapan, nasihat veren kimse.

Vâ'ızı gör niçe düşmiş 'âşık-ı şeydâ-y-ıla
Mescid için toptolu kılmış kuru ğavġâ-y-ıla

3. **vâ'iz:**

Gazel 3335

Mısra: 7

İbâdethânelerde kalpleri yumuşatacak, sevâba, tâata, güzel ahlâka, iyiliğe, nefsi islâha sevkedecek, kötülüklerden tövbe ettirecek şekilde dîni konuşma yapan, nasihat veren kimse.

Vâ'iz yiter nakl-i kerâmet-i şeyh-i şehir
Güş eylemez rind olanlar fesâne[y]i

vâkıf:

1. **vâkıf:**

Gazel 3124

Mısra: 8

Bilen, haberdar olan, farkında olan.

Miyânıyla lebinden sordum âhîr
Kimesne bilmedüm vâkıf bu râza

2. **vâkıf:**

Gazel 3258

Mısra: 7

Bilici, bilen, haberdar ve âġâh olan kimse.

Bulunmaz derdüme vâkıf meger ancak ola lâle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dâġı

vâkıf ol-:

1. **vâkıf ol-:--du, --ñ**

Gazel 3071

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bilmek, öğrenmek, haberdar olmak.

Tavaķķuf eyleme bir dem sen eġġan eyle ben nâle
Gel iy tâ bezm-i miħnetde çün olduñ vâkıf aħvâle

2. **vâkıf ol-:--a**

Gazel 3009

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bilgi sahibi olmak, kavramak.

Dilerem pâyını büse kılam ol serv-i reftâruñ
Ki ne dâmen ola vâkıf u ne ġod pîreħen âġeh

3. **vâkıf ol-:--maz**

Gazel 3150

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bilmek, öğrenmek.

Degme kimse soġrasına 'ıřķuñuñ el sunmasun
Yimeyenler miħnet aşın vâkıf olmaz râzuma

vakit:

1. **vâkıtidür:-i, -dür**

Gazel 3290

Mısra: 10

Bir işe ayrılmış veya bir iş için alışılmış zaman; uygun zaman.

Şi'r-i dil-keşdür Muħibbî işiden eyler sürür
Vâkıtidür eyle müşerref nazm-ıla aħbâbuñı

2. **vâkıtidür:-i, -dür**

Gazel 3298

Mısra: 9

Bir işe ayrılmış veya bir iş için alışılmış zaman; uygun zaman.

Çok ġünâhuñ var Muħibbî vâkıtidür gel tevbeye
Saç sakal agarmaduk başuñda bir mü kalmadı

vakt:

1. **vâkt-ıla:--ıla**

Gazel 3097

Mısra: 6

Vakit, zaman.

Bilse idüm ne yüz-ile ġorinür ġül yüzüñe
Kıymetin bile kaçan vâkt-ıla bâzâra düşe

2. **vâkıtidür:-i, -dür**

Gazel 3070

Mısra: 2

Tam vakti, uygun zamanı.

Sâye saldı her taraf çün servler âb üstine
Vâkıtidür şeydâ ġöñül gelseñ mey-i nâb üstine

3. **vaqtüni**:-(*ü*)ñ, -i

Gazel 3085

Mısra: 7

Yaşanılan, içinde bulunulan dönem; zaman.

Ger şâh iseñ de vaqtüni hoş gör geçer nefes
Aldanma sakın saltanatuñ taht u tâcına

4. **vaqtıdur**:-i, -dur

Gazel 3141

Mısra: 4

Vakit, zaman.

Jeng-i gam tutdı dil âyinesin iy pîr-i muğân
Vaqtıdur meygede yolın baña irşâd eyle

5. **vaqtıdur**:-i, -dur

Gazel 3468

Mısra: 9

Vakit, zaman.

Muhibbî vaqtıdur kıl cürme tevbe
Çü mûlar saña 'arz itdi dü rengi

vakt ol-

1. **vakt ol**:-di

Gazel 3138

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zamanı gelmek.

Yine vakt oldu ki güller açılıp yaz gele
Her yaña bülbül-i şürîdeden âvâz gele

vakt oldı

1. **vakt oldı**:-di

Gazel 3033

Mısra: 19

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zamanı, vakti gelmek.

Vakt oldı Muhibbî kuluñı eyleyesin şâd
Bu 'âşık-ı dil-ğasteye cevri yiter eyle

vakt-ı cemen

1. **vakt-ı cemen**:-dür

Gazel 3271

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çimenlik, yeşillik zamanı; bahçe, bahar vakti.

Gel 'iş idelüm bâğa varup vakt-ı cemendür
Dehrüñ çü beraber görünür leyl ü nehârî

vakt-i zevâl ol-

1. **vakt-i zevâl ol**:-di

Gazel 3273

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Öğle vaktinin olması.

Nigârâ zülfüñ altında nihân oldı yine rüyuñ
Meger şeb irdi hürşide yahüd vakt-i zevâl oldı

vâlih

1. **vâlih**

Gazel 3069

Mısra: 8

(Ar. veleh "şaşurmak"tan vâlih) Şaşmış, hayret içinde kalmış, şaşakalmış (kimse).

Mest olup çâk-i girîbân idüben tâ dâmen
Vâlih ü 'âşık u âşifte vü rüsvâ lâle

vallâhi

1. **vallâhi**

Gazel 3119

Mısra: 9

"Allah'a yemin olsun ki" anlamlarında yemin sözü.

Muhibbî râh-ı 'ışkuñda inan vallâhi şâdıkdur
Senüñ bî-zer harîdüñdür haqında bed-gümân olma

vâmık

1. **vâmık**

Gazel 3100

Mısra: 4

Vamık ve Azra hikayesinin erkek kahramanı. II Âşık.

'İşk meydânında girdüm geştgîr-i derd olup
Vâmık u Ferhâd u Qays'ı dest-yâr itmeñ nice

var

1. **var**

Gazel 3001

Mısra: 4

Var: Var, yokun karşıtı.

İşk ara her birisi serv gülden tâzedür
Dağlarla var elifler sîne-i çâk üstine

2. **varubanı**:-uban, -i

Gazel 3013

Mısra: 4

Gitmek, ulaşmak.

Mey-hâne güşesinde turup cür'a nüş iden
Mescide varubanı alışmaz 'avâm-ıla

3. **varıla**:-ıl, -a

Gazel 3043

Mısra: 2

Gitmek, ulaşmak.

İrişdük çün Karaman illerine
Kaçan varıla cānān illerine

4. **varaldan:-aldan**

Gazel 3469

Mısra: 5

Gitmek, ulaşmak.

Varaldan mekteb-i 'ışka açup miñnet kitābından
Maħabbet fennin öğrendüm olup Kays'ın sabakdaşı

5. **var:**

Gazel 3150

Mısra: 2

Gitmek.

'Arz-ı hāl it iy gönül gel ol meh-i çannāzuma
Gözlerün yaşın revān it var o serv-i nāzuma

6. **varmaz:-maz**

Gazel 3355

Mısra: 4

*Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak,
vasıl olmak.*

Leyl-i zülfine gönül baglaya mecnūnı olur
Kimse varmaz yanına āh-ıla vādan ğayrı

7. **varup:-up**

Gazel 3128

Mısra: 8

Gitmek II ulaşmak.

Fitne-i āhır zamāndur fitneler andan kopar
Varup aldanmañ sakın ol çeşm-i fettān oynına

8. **var:**

Gazel 3079

Mısra: 7

(...bazı özellikleri kendinde) bulundurmak.

Var ħumārūm serde olmazdum şudā'dan ben hālās
Pir-i meyhāne eger cām-ıla tedbīr itmese

9. **var:**

Gazel 3367

Mısra: 7

(...bazı özellikleri kendinde) bulundurmak.

İy melek-çehre senün ħadd-i bülendün var iken
Katı kütēh görünür gözlerüme serv-i sehī

10. **varını:-ı, -n, -ı**

Gazel 3418

Mısra: 3

Bir kimsenin her şeyi, bütün varı.

Sevdā-yı zülf varını 'ömrün yile virüp
Başdan çıkarmaz ise 'acebdür hevā bizi

11. **varıcak:-ıcağ**

Gazel 3449

Mısra: 5

Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak.

Varıcak küyuña 'uşşakuñı gel eyleme red
Beglerün şevketi artar olıcak çok sipehi

12. **varur:-ur**

Gazel 3114

Mısra: 4

*Erişilmek istenen yere ayak basmak, gitmek,
ulaşmak.*

Tāb-ı ħüsnuñde ħarāret bulalı cān u gönül
Zülfünün rāhat olam diyü varur sāyesine

13. **var-ımiş:--ımiş**

Gazel 3132

Mısra: 2

Mevcut, bulunmakta.

Gördiler başumı yāruñ işigi taşında
Didiler ulu sa'ādet var-ımiş başında

14. **var-ısa:-ısa**

Gazel 3245

Mısra: 9

*Kāinata veya düşüncede bulunan, mevcut olan
(şey). Karşıtı: Yok.*

İy Muħibbī yāra şevkuñ var-ısa bülbülleyin
Gül ruħın yād eyleyüp her gice nālān ol yüri

15. **vardukda:-dukda**

Gazel 3405

Mısra: 1

*Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak,
vasıl olmak.*

Uyhuya vardukda dil cennetde gördi yirini
Bir mu'abbir küy-ı yār eyle didi ta'bīrini

16. **varmış:-miş**

Gazel 3120

Mısra: 10

Bir yere ulaşmak, vasıl olmak.

Muħibbī'ye vefā idem diyüp 'ahdin bozar anı
Dirigā ol cefā-pişe meger varmış Karaman'a

17. **varup:-up**

Gazel 3066

Mısra: 2

(Bir yere) ulaşmak, erişmek; gitmek.

Bilmedi virdi gönül zülf-i dil-ārāmlara
Dil-i āzādeyi düşürdi varup dāmlara

18. **varup:-up**

Gazel 3068

Mısra: 8

(Bir yere) ulaşmak, erişmek; gitmek.

Çekeyim bülbül gibi hâruñ cefâsın dem-be-dem
Ölür-istem itmeyem minnet varup ağıyâruma

19. **varup:-up**

Gazel 3098

Mısra: 8

(Bir yere) ulaşmak, erişmek; gitmek.

Haddi ile zülfini gördüm iderler ‘arbede
Rûm şâhı ceng ider san kim varup Efreng-ile

20. **varup:-up**

Gazel 3101

Mısra: 4

(Bir yere) ulaşmak, erişmek; gitmek.

Gülşen-i hüsnünde her kim göre gül ruhsârûñı
Bâğa varup ol temâşa-yı ruḥ-ı gül itmeye

21. **varup:-up**

Gazel 3110

Mısra: 12

(Bir yere) ulaşmak, erişmek; gitmek.

Ol hâkîm-i lem-yezeldür derde dermân ol virür
Derdüñi hõş gör taleb kılma varup eme seme

22. **varup:-up**

Gazel 3116

Mısra: 12

(Bir yere) ulaşmak, erişmek; gitmek.

İy Muḥibbî dñn-himmet olma şehbâz ol yürü
Hem-ser ol Kâf-ı kanâ’atda varup ‘Ankâlara

23. **varur:-+(u)r**

Gazel 3052

Mısra: 6

(Bir yere) ulaşmak, erişmek; gitmek.

Benî âdemden olmadı özine gördi bir çäre
Vuḥûşa ‘arż-ı hâl-içün varur Mecnün küh-ı Necd’e

24. **var-ısa:--ısa**

Gazel 3178

Mısra: 7

Bulunmak, mevcut olmak.

Ne zamâna kalduk oldu var-ısa âḥir zamân
Gör kıyar dünyâ için kardaş olan kardaşını

25. **var-ısa:--ısa**

Gazel 3197

Mısra: 3

Bulunmak, mevcut olmak.

Şevkuñ var-ısa gülşene var diñle sürüdü
Seyr eyle hezâr nâliş ü gülhâ-yı bahârı

26. **var-ısa:--ısa**

Gazel 3271

Mısra: 3

Bulunmak, mevcut olmak.

Şevkuñ var-ısa çın seher iy dil-i maḥzûn
Var açıla gir seyr ide gülhâ-yı bahârı

27. **var:**

Gazel 3167

Mısra: 1

Bulunmak, mevcut olmak.

Ne haddüñ gibi bir gül var çemende
Dişüñ mânendi dür olmaz ‘Aden’de

28. **var:**

Gazel 3058

Mısra: 1

(Birinin yanına) gitmek.

İy şabâ bu derdmendüñ hâlini var yâra de
Bulmadı hicrân şebinde derdine bir çäre de

29. **varduñ:-du, -ñ**

Gazel 3365

Mısra: 11

Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak.

Ka‘be’dür küyına varduñ göñl[i] ḳurbân eyledüñ
Cân daḥı ḳurbân gerekdür tâ ola ḳurbân iki

30. **vardur:-dur**

Gazel 3057

Mısra: 9

Bulunma durumu, mevcut.

Dem mi vardur ki Muḥibbî hicr içinde aglayup
Kaynayup hñn-ı ciger bu göz yaşı kan olmaya

31. **var:**

Gazel 3088

Mısra: 9

Bulunma durumu, mevcut.

Bilürdi derünümde Muḥibbî ki neler var
Gönderse eger gamzelerin sînemi yarsa

32. **var:**

Gazel 3372

Mısra: 9

Bulunma durumu, mevcut.

Râh-ı ‘ışk içre dilâ gerçi var endüh-ı elem
Cân-ıla eyle ḳabül ‘ışk-ıla artur talebi

33. **var:**

Gazel 3384

Mısra: 1

Bulunma durumu, mevcut.

Bu cihânüñ nesi var zecr ü ‘anâdan ḡayrı
Arasañ nesnesi yok derd ü belâdan ḡayrı

34. **var:**

Gazel 3044

Mısra: 9

Bulunma durumu, mevcut.

Dil derdine var mı Muhibbî devâ didüm
Ölmekden artuk didi aña çäre gelmeye

35. var:

Gazel 3032

Mısra: 7

"Git, var; gidip de, varıp da" anlamlarına
gelerek yapılmaması gereken bir şeyin yapılması
durumunda söylenen bir ifade.

Zâhidâ var fâriğ ol nâr-ıla korkutma beni
Zîra çokdan yanageldüm ben bu hicrân nârına

36. var-ıdı:--ı, -dı

Gazel 3430

Mısra: 1

Bulunma durumu, mevcut.

Dün hayâl-i yâr-ıla bir bunca râzum var-ıdı
Baña bir nâz eylese biñ biñ niyâzum var-ıdı

37. var-ıdı:--ı, -dı

Gazel 3430

Mısra: 2

Bulunma durumu, mevcut.

Dün hayâl-i yâr-ıla bir bunca râzum var-ıdı
Baña bir nâz eylese biñ biñ niyâzum var-ıdı

38. var-ıdı:--ı, -dı

Gazel 3430

Mısra: 8

Bulunma durumu, mevcut.

Âteş-i 'ışkıyla yanar olup aña dil fitil
Bezm-i gamda şem'-veş süz u güdâzum var-ıdı

39. var-ıdı:--ı, -dı

Gazel 3430

Mısra: 10

Bulunma durumu, mevcut.

Geh firâk-ı şerh-i gam gâh Muhibbî iştîyâk
Dün hayâl-i yâr-ıla bir niçe râzum var-ıdı

40. vara:-a

Gazel 3050

Mısra: 4

Erişmek, ulaşmak.

İrişemez nigâra menzil uzak
Niçe vara ol esb-i lengi sorma

41. vara:-a

Gazel 3392

Mısra: 6

Erişmek, ulaşmak.

Didüm ol yâra n' için 'ahde vefâ eylemedün
Gül gibi güldi didi be vara mı yâr dağı

42. varsa:-sa

Gazel 3005

Mısra: 4

Bulunma durumu, mevcut.

Sultân-ı 'ışk olana leşker-durur şirişk
Her kanda varsa şu'le-i âhin 'alem kıla

43. var:

Gazel 3041

Mısra: 7

*Bulunma, mevcut olma ("yok" anlamı
kastedilmiştir).*

Sanma ki Muhibbî gibi var âdem içinde

44. varımazsın:-ı, -maz, -sın

Gazel 3461

Mısra: 7

Gitmek, ulaşmak, erişmek.

Ok gibi togrulmayınca varımazsın menzile
Kimde yok perr-i 'amel yolda kalur segzen gibi

45. vardur:-dur

Gazel 3017

Mısra: 2

Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

Ne şabrum kaldı ne 'aqlum ne dilüm kaldı güftâra
Ġarîb-isem n'ola şâhum benüm de vardur Allâh'um

46. var:

Gazel 3044

Mısra: 4

Bulunma / mevcut olma.

Gâhî cefâ-yı dilber ü gâhî belâ vü gam
Bir dem mi var bu dil-i gâm-ğ'âra gelmeye

47. var:

Gazel 3108

Mısra: 9

Bulunma / mevcut olma.

Kapuñda niçe yüz biñ var gulâmuñ
Muhibbî arada kemter kemîne

48. var:

Gazel 3459

Mısra: 1

Bulunma / mevcut olma.

Bugün bu deyr-i 'âlemde kimüñ kim başda var hüşü
İçüp câm-ı maħabbetden dem-â-dem eylesün cüşü

49. var:

Gazel 3132

Mısra: 4

Bulunma durumu, mevcut olma.

Bir nazarla niçe biñ 'âşıkı bî-cân eyler
Ne 'aceb hâşşa var kirpüg-ile kaşında

50. var:

Gazel 3240

Mısra: 13

Bulunma durumu, mevcut olma.

Biñ benüm gibi kapusunda anuñ bendesi var
Kankı bî-dîndür aña beñzede bir pâdişehi

51. var:

Gazel 3264

Mısra: 6

Bulunma durumu, mevcut olma.

Bir yüzi gül yâr elinden oluban hûn-ı ciger
Bülbül-i dil var midur kim nâle feryâd itmedi

52. var:

Gazel 3361

Mısra: 5

Bulunma durumu, mevcut olma.

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i cefâ
Dem m[i] var cevri okları bu bagruma sançılmadı

53. var:

Gazel 3361

Mısra: 6

Bulunma durumu, mevcut olma.

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i cefâ
Dem m[i] var cevri okları bu bagruma sançılmadı

54. var:

Gazel 3361

Mısra: 7

Bulunma durumu, mevcut olma.

Gice mey nüş eyledük başumda var dağı hümâr
Bâde sun şâkî baña yârân dağı ayılmadı

55. var:

Gazel 3434

Mısra: 7

Bulunma durumu, mevcut olma.

Her kimüñ alnı kamer gün yüzlü bir maḥbûb[ı] var
Gündüzi Nevruz olup Qadr olsa tañ mı her şebi

56. var:

Gazel 3453

Mısra: 3

Bulunma durumu, mevcut olma.

Eline tîr ü kemân alursa çeşmi vechi var
Yalvarup 'âşıkları boyun çeker virür seri

57. var:

Gazel 3495

Mısra: 6

Bulunma durumu, mevcut olma.

Hızır içmezdi varup âb-ı hayvân
Eger bilseydi var la'lüñ zülâli

58. var-iken: -i, -ken

Gazel 3020

Mısra: 12

Bulunma durumu, mevcut olma.

Başuña tâc-ı zer alma yüri divâne gönül
Ḥâk-i pâyi var-iken başuña efsar yirine

59. vardur: -dur

Gazel 3359

Mısra: 3

Bulunma durumu, mevcut olma.

Leyli Mecnûn ile vardur Ḥusrev ü Şîrîn velî
Cân u baş terk itmede hiç biri Ferhâd olmadı

60. vardur: -dur

Gazel 3379

Mısra: 3

Bulunma durumu, mevcut olma.

Hicr-ile ölmek mi vardur yâhûd irmek vaşlına
'Âlem içre döstlar bu ihtimâl egler beni

61. var-ıdı: -ıdı

Gazel 3430

Mısra: 4

Bulunma durumu, mevcut.

Ka'be-i hüsninde görüp kaşları mihrâbını
Kıblegâh-ı dil idinmişdüm namâzum var-ıdı

62. var-ımış: -ı, -mış

Gazel 3061

Mısra: 8

Mevcut, evrende veya düşünce de yer alan, yok karşıtı.

Nazar kılmadı âh yalvarmayınca
Var-ımış hâşşa bildüm yalvarışta

63. var:

Gazel 3255

Mısra: 4

"Güt" anlamında tavsiye bildiren söz.

Pâdişahlar pâdişâhı çün der-i hâcetdür
Var yüri iy hasta gönlüm iste andan kâmuñı

64. var:

Gazel 3137

Mısra: 10

Bulunan, mevcut olan.

Yâr küyına Muḥibbî yañılıp cennet dime
Ortalarında tefâvüt var hezârân bâb-ıla

65. vardur: -dur

Gazel 3334

Mısra: 10

Bulunan, mevcut olan.

Dilden çıkar taze ma'ānī cevāhirin
Vardur Muhibbī yir yir ara hazine[y]i

66. var:

Gazel 3335

Mısra: 5

Bulunan, mevcut olan.

Mest itdi beni bāde vü başumda var humār
Kaldıysa götür dağı şarāb-ı şebāne[y]i

67. var:

Gazel 3342

Mısra: 3

Bulunan, mevcut olan.

Dūd-ı āhum var iken zer-baf ü aṭlas n'iderem
Baña yiter ki bürür ol siyeh şāl beni

68. var:

Gazel 3164

Mısra: 4

Kâinata veya düşüncede bulunan, mevcut olan (şey). Karşıtı: YOK.

Gözleri hançer çeker hem dem-be-dem bagrum deler
Hiç revā mı var midur kim kan ider kan üstine

69. var:

Gazel 3403

Mısra: 1

Bir şeyin veya herhangi bir durumun var olmasında kullanılan ifade, bulunma durumu, mevcut II sahip olmak.

Deryā-yı aḥḍaruñ dağı var hadd ü gāyeti
Ammā bu eşk-i çeşmümün olmaz nihāyeti

70. var:

Gazel 3197

Mısra: 3

Gitmek.

Şevkuñ var-ısa gülşene var diñle sürüdi
Seyr eyle hezār nāliş ü gülhā-yı bahārı

71. varına: -i, -n, -a

Gazel 3214

Mısra: 7

1. Sâhip olunan şeylerin bütünü, mal, servet. 2. Varlık.

Bu cihān varına aldanma bugün tās-ı felek
Gösterür lu'b-ıla her dem saña ol bü'l-'acebi

72. var-ımış: -i, -miş

Gazel 3365

Mısra: 14

Bulunma durumu, mevcut olma.

Bu Muhibbī şî'rini gören kemāle irdügin
Bir sanurdük didi beñzer var-ımış Selmān iki

73. var:

Gazel 3298

Mısra: 9

Bir şeyin veya herhangi bir durumun var olmasında kullanılan ifade, bulunma durumu, mevcut II. Sahip olmak.

Çok günāhuñ var Muhibbī vaḳtidür gel tevbeye
Saç sakal ağarmaduk başuñda bir mü kalmadı

74. var:

Gazel 3407

Mısra: 5

Bir şeyin veya herhangi bir durumun var olmasında kullanılan ifade, bulunma durumu, mevcut II. Sahip olmak.

Jeng-i ğamdan çünkü var āyine-i dilde ğubār
Şāf idüp elden düşürme cāmı bayram irtesi

75. var-ıdı: -i, -dı

Gazel 3386

Mısra: 1

Bulunmak, mevcut olmak.

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şāmun var-ıdı
Bir elümde ğabğab u bir elde cāmum var-ıdı

76. var-ıdı: -i, -dı

Gazel 3386

Mısra: 2

Bulunmak, mevcut olmak.

Kanı ol dem kim benüm bir zülf-i şāmun var-ıdı
Bir elümde ğabğab u bir elde cāmum var-ıdı

77. var-ıdı: -i, -dı

Gazel 3386

Mısra: 4

Bulunmak, mevcut olmak.

Bulmuş-ıdum dünya içre her ne kim maḳşüd idi
Dergeh-i ma'şūḳda key ihtirāmum var-ıdı

78. var-ıdı: -i, -dı

Gazel 3386

Mısra: 6

Bulunmak, mevcut olmak.

Şimdi bürün oldum-ısa dergehinden ol şehūñ
İtleri içinde bir vaḳt ḥayli nāmum var-ıdı

79. var-ıdı: -i, -dı

Gazel 3386

Mısra: 8

Bulunmak, mevcut olmak.

Kimseler ḥālın dimez bu ben ğarīb üftādenūñ
Yarı görsem 'arz ideydüm ne ki kāmum var-ıdı

80. var-ıdı: -i, -dı

Gazel 3386

Mısra: 10
Bulunmak, mevcut olmak.

Niçe yıllardır Muhibbî küy[1] içre bendedür
Yañılup bir gün dimez şunda gulāmum var-ıdı

81. **var-ıdı**: -ı, -dı
Gazel 3430
Mısra: 6
Bulunmak, mevcut olmak.

Derd-i dil aḥvālını bir bir zebān-ı ḥāl-ile
Nāle adlu şerḥ ider göynüklü sazım var-ıdı

82. **var-ıdı**: -ı, -dı
Gazel 3486
Mısra: 1
Bulunmak, mevcut olmak.

Dün gece hicrān şebinde infi'ālüm var-ıdı
Kimseler bilmez benüm ol dem ne ḥālüm var-ıdı

83. **var-ıdı**: -ı, -dı
Gazel 3486
Mısra: 2
Bulunmak, mevcut olmak.

Dün gece hicrān şebinde infi'ālüm var-ıdı
Kimseler bilmez benüm ol dem ne ḥālüm var-ıdı

84. **var-ıdı**: -ı, -dı
Gazel 3486
Mısra: 4
Bulunmak, mevcut olmak.

Yakamı yırtup çeküp bu sīnemi çāk eyledüm
Nāle kıldum aḡladum tā kim mecālüm var-ıdı

85. **vār-ıdı**: -ı, -dı
Gazel 3486
Mısra: 6
Bulunmak, mevcut olmak.

Kıışsa-i zülfüñ okudum key muṭavvel kıışadur
Giceler tā şubḡa dek özge ḡayālüm vār-ıdı

86. **var-ıdı**: -ı, -dı
Gazel 3486
Mısra: 8
Bulunmak, mevcut olmak.

Noḡtadur aḡzı bili kıldur diyü şerḡ eyledüm
Ḥurdebñler içre ḡaylī ḡıl ü ḡālüm var-ıdı

87. **var-ıdı**: -ı, -dı
Gazel 3486
Mısra: 10
Bulunmak, mevcut olmak.

Olmasa vaşlı ümīdi bu Muhibbî ḡastaya
Her dem ü her laḡza ölmek iḡtimālüm var-ıdı

88. **var-ısa**: -ı, -sa
Gazel 3433
Mısra: 2
Bulunma durumu, mevcut olma.

Derd-i ser geldi ḡumār-ıla şerḡ iy sāḡı
Sun berü var-ısa giceki meyden bākı

89. **var-ısa**: -ı, -sa
Gazel 3450
Mısra: 10
Bulunma durumu, mevcut olma.

Gel dirḡ eyleme kıl tāze yine cānumuzı
Mey-i ḡülgünüñ eger var-ısa neṽ'a küheni

90. **var-ısa**: -ı, -sa
Gazel 3496
Mısra: 4
Bulunma durumu, mevcut olma.

Himmetüm bāzı idelden Ḳāf-ı 'Anḡā'yı şikār
Didiler var-ısa budur lā-mekānuñ yüḡrūḡı

91. **var**:
Gazel 3257
Mısra: 11
"Gıt" anlamında emir bildiren söz.

Var iy ṡabīb ḡālūñe ko ḡālūme beni
'Işḡ ḡastasıyam derdüme derdüm devā gibi

92. **var**:
Gazel 3242
Mısra: 2
Kāınatta veya düşünce de bulunan, mevcut olan (şey).

Hıç olur mı ki diyem 'ālemde var cānān iki
Bunı kim diye-bilür var cism içinde cān iki

93. **var**:
Gazel 3223
Mısra: 2
Kāınatta veya düşünce de bulunan, mevcut olan (şey). Karşıtı: YOK.

Olmuşam bir çeşmi āḡunuñ yine āvāresi
ḡamzesinüñ lık var sīnemde yüz biñ yarası

94. **vardı**: -dı
Gazel 3377
Mısra: 11
(Bir yere) ulaşmak, erişmek; gitmek.

Ka'be küyüña Muhibbî vardı yüzün sürmeḡe
Zi sa'ādetdür eger ḡurbān iderseñ sen beni

95. **vardı**: -dı
Gazel 3390
Mısra: 10
(Bir yere) ulaşmak, erişmek; gitmek.

Nātūvān oldı Muḥibbī ğamuñı çekmeg-ile
Yüz süriyü kapuña vardı yüzi yirde kodı

96. var:

Gazel 3242

Mısra: 1

Kâinatta veya düşünce de bulunan, mevcut olan (şey).

Hîç olur mı ki diyem ‘âlemde var cānān iki
Buni kim diye-bilür var cism içinde cān iki

97. var:

Gazel 3244

Mısra: 7

Kâinatta veya düşünce de bulunan, mevcut olan (şey). Karşıtı: YOK.

‘Āşık gözine ḥāk-i der-i yār var iken
‘Işk ehli n’ider uşbu cihān tütüyāsını

98. var:

Gazel 3250

Mısra: 8

Kâinatta veya düşünce de bulunan, mevcut olan (şey). Karşıtı: YOK.

Baḥr-ı dilden zāhir olan kim göre eş‘arımı
Dir niçe esrār-ıla var niçe yüz biñ ma‘nevī

99. var:

Gazel 3258

Mısra: 8

Bir şeyin veya herhangi bir durumun var olmasında kullanılan ifade, bulunma durumu, mevcut.

Bulunmaz derdüme vākıf meger ancak ola lāle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dāğı

100. var:

Gazel 3291

Mısra: 9

Bir şeyin veya herhangi bir durumun var olmasında kullanılan ifade, bulunma durumu, mevcut.

İy Muḥibbī şāh-ı ‘ışkuñ ḥükm[i] var tuğrā ile
Ol ḥarābāt-ı cihān terk eyle nām u nengüñi

101. var:

Gazel 3296

Mısra: 9

Bir şeyin veya herhangi bir durumun var olmasında kullanılan ifade, bulunma durumu, mevcut.

Gice meyden başumda var ḥumārım
Seḥer bir bāde sun luṭf eyle şaki

102. var:

Gazel 3458

Mısra: 2

Bir şeyin veya herhangi bir durumun var olmasında kullanılan ifade, bulunma durumu, mevcut.

Dime yok küy-ı melāmet içre ben rüsvā gibi
Hey neler var bu cihānda sen dili şeydā gibi

103. var:

Gazel 3357

Mısra: 6

Bulunan, mevcut olan.

Beni tenhā giriftār-ı esīr-i zülfi olam sanmañ
Var anuñ tār-ı zülfinde niçe yüz biñ giriftārı

104. var:

Gazel 3489

Mısra: 10

(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Ḥār elinden iy Muḥibbī gör niçe eyler fiğān
Gülşene var diñle bir dem bübülün āvāzını

var-:

1. varası:-ası

Gazel 3494

Mısra: 10

Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vâsıl olmak.

Bu cihān içre Muḥibbī kıldı küyuñ ihtiyār
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

2. varam:-am

Gazel 3018

Mısra: 8

Gitmek, ulaşmak.

Gülgün yüzüne karşı n’ola ger kılam efgān
Bülbül gibi ger varam o gülzāra esirge

3. varma:-ma

Gazel 3224

Mısra: 6

Bulunmak, bir duruma gelmek.

Gül gibi dāmenüñi ḥār eline virme sakın
Varma elden ele olmaya aduñ hercāyī

4. varsam:--sa, --m

Gazel 3047

Mısra: 7

Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, gitmek.

Küyına varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnūnı ider bāzīçe ata taş-ıla

5. varmaga:--mak, --a

Gazel 3445

Mısra: 7

Belli bir yere ulaşmak, vâsıl olmak. || Gitmek.

Küyına varmaga yârũñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir gün alur korkaram ol su seni

6. var:

Gazel 3073

Mısra: 6

"Git" anlamında tavsiye bildiren söz.

Yâr itse vaşla va' de getürme amı yâda
Olmaz saña müyesser var intizârı gözle

7. var:

Gazel 3074

Mısra: 8

"Git" anlamında tavsiye bildiren söz.

Zâhidũñ mescidde hây u huyına kılma nazâr
Var hârâbât ehlinũñ bak anda nûş-â-nûşına

8. var:

Gazel 3407

Mısra: 7

"Git" anlamında tavsiye bildiren söz.

Zâhidâ var iç müselles saña olmışdur helâl
Ehl-i 'ışk için şarâb-ı hâmi bayram irtesi

9. vardum:-du, -m

Gazel 3193

Mısra: 9

(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Mağabbet şehrine vardum Muhibbî geşt-gîr oldum
Basup Ferhâd u Mecnũn'ı benümdür 'ışk meydânı

10. vardum:-du, -m

Gazel 3269

Mısra: 7

(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Yüzüni görmege küyuña vardum
Cefâ tûğın tutar gördüm raķîbi

11. varasın:-a, -sın

Gazel 3197

Mısra: 5

1. Ulaşmak, vâsıl olmak. 2. Gitmek.

İy bād-ı şabâ ger varasın küy-ı nigâra
Bir bir diyesin eyledüğüm âh-ıla zârı

12. varur:-ur

Gazel 3205

Mısra: 7

Ulaşmak, vâsıl olmak.

Penç vâkitde mescide varur o da ancak imâm
Gice gündüz lîk memlû görürem meyhâneyi

13. varınca:-ınca

Gazel 3209

Mısra: 6

Ulaşmak, vâsıl olmak.

Deşt-i ğamda gerçi kim Mecnũn'ı yoldaş eyledüm
Bir iki menzil varınca baña pâdaş olmadı

14. varsa:-sa

Gazel 3216

Mısra: 9

(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Küyuña varsa Muhibbî itlerũñ karşu gelür
Bu muķarrerdür unıtmazlar bular tuz ekmeği

15. varsa:-sa

Gazel 3281

Mısra: 9

(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Varsa Muhibbî küyuña her yañadan karşu gelür
Yokdur baña bir âşinâ bildüm seg-i küyuñ gibi

16. varsa:-sa

Gazel 3444

Mısra: 9

(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Küyına varsa Muhibbî tuhfê iltür cân u ser
Buña kâdirdür budur dervîş-i dervîşânesi

17. varsun:-sun

Gazel 3223

Mısra: 8

Ulaşmak, vâsıl olmak.

Öldürürseñ gel beni öldür kapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

18. varmadan:-madan

Gazel 3226

Mısra: 5

(Gelişen bir olay veya durum) Belli bir sona
dayanmak, ... ile sonuçlanmak, müncer olmak,
müntehî olmak.

Mâr zülfünden helâke varmadan bu cân u dil
Luţf kıl ırgür baña tiryâk-i la'lũñ ķandini

19. vara:-a

Gazel 3232

Mısra: 2

Ulaşmak, erişmek, vâsıl olmak.

'Aşık mıdur ki isteye gönli şafâsını
Yâhüd taleb ide vara derdũñ devâsını

20. varsam:-sa, -m

Gazel 3238

Mısra: 5

(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Ser-i küyına ger varsam ider red şüretin dilber
Baña nisbet anuñ küyındaki hâl-i kilâb evlâ

21. varsam:-sa, -m

Gazel 3267

Mısra: 11
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Varsam egerçi fığuña karşı ‘aceb midür
Zirâ ki ‘ışk kişide komaz tevehhümi

22. **varsam:-sa, -m**
Gazel 3319
Mısra: 3
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Kapuña varsam nigârâ tuhfe iltem cân u dil
Böyledür kânün ulular desti öpülmez tehi

23. **varsam:-sa, -m**
Gazel 3494
Mısra: 7
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Tâli‘ümdür görmezem küyına varsam gün yüzün
Âh kim togmaz şerefden ‘âşıkun seyâyresi

24. **varana:-an, -a**
Gazel 3239
Mısra: 7
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Varana ayak sunar dâyim mahabbet arturur
Pür virtün dâyim olsun bu kadeh-peymâlığı

25. **varup:-up**
Gazel 3242
Mısra: 6
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Gönlümi gönderdüm evvel soñra cân teslim idüp
Ka‘be’dür küyına varup eyledüm kurbân iki

26. **varup:-up**
Gazel 3249
Mısra: 3
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Ka‘be küyuña varup buldum şafâ
Anda çeşmüm görünür zezem gibi

27. **varup:-up**
Gazel 3257
Mısra: 7
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Her kim ki varup Ka‘be-i küyuñ tavâf ide
Nâr-ı cañim odına ol yanmaya gibi

28. **varup:-up**
Gazel 3267
Mısra: 5
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Ne deñlü varup yâra tazarru‘ niyâz idem
Ol arturur zulm-ile eyler tañakkümi

29. **varup:-up**
Gazel 3271
Mısra: 5
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Gel ‘iyş idelüm bâğa varup vaqt-ı cemendür
Dehrün çü beraber görünür leyl ü nehârı

30. **varup:-up**
Gazel 3292
Mısra: 12
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Dest-büs-ı yâra irmez iy Muhibbî çünki el
Hâk-i pâyına varup eyle taleb pâ-büsünü

31. **varup:-up**
Gazel 3350
Mısra: 5
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Küy-ı dildâra varup cân u dili pişkeş ilet
Çün varılmaz ulular meclisine dest tehi

32. **varup:-up**
Gazel 3388
Mısra: 9
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

İy döst varup işigüni bâlîn idelüm
Yastansa revâdur Harem-i Ka‘be’yi hâcı

33. **varup:-up**
Gazel 3411
Mısra: 4
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Kitâb-ı ‘ışkuñı başdan okudum ser-te-ser ezber
Dağı öğrenmedin varup mu‘allimden elifbâyı

34. **varup:-up**
Gazel 3425
Mısra: 3
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Düşürme bâdeyi elden varup şahn-ı gülistâna
Mühyyâ şoñbet esbâbın kılup cem‘ eyle yârânı

35. **varup:-up**
Gazel 3425
Mısra: 12
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

İdüp teslim baña Ferhâd u Mecnün tekye-i ‘ışkı
Biri kühsâra yüz dutdı biri varup beyâbânı

36. **varup:-up**
Gazel 3429
Mısra: 8
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Dil kaçdı görüp gamzelerin zülfine düşdi
Görüñ eceli yolu varup dâra tayandı

37. **varup:-up**
Gazel 3457
Mısra: 8
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Arayu 'ışk rāhın Ferhād u Kays'ı gör kim
Birisi deşte varup birisi taga düşdi

38. **varup:-up**
Gazel 3467
Mısra: 5
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Varup gülşende iç mestün şarābın
Olup mest aınma hıç nāmūs u nengi

39. **varup:-up**
Gazel 3495
Mısra: 5
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Hızır içmezdi varup āb-ı hayvān
Eger bilseydi var la'lūn zülālī

40. **var:**
Gazel 3245
Mısra: 8
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Ġamzeler hañcer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öndin var anuñ küyında kurbān ol yüri

41. **var:**
Gazel 3271
Mısra: 4
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Şevkuñ var-ısa çın seher iy dil-i mahzūn
Var açıla gir seyr ide gülhā-yı bahārī

42. **vardum:-du, -m**
Gazel 3300
Mısra: 4
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Aradum bir yir ki pinhān olayım
Kanda ki vardum bile buldum ğamı

43. **vardum:-du, -m**
Gazel 3305
Mısra: 3
(Belli bir yere) Ulaşmak, vâsıl olmak.

Her cāya ki vardum şehā tā ki görem gün yüzüñi
Komaz rakīb-i rū-siyeh sāyem gibi dūnbālūmi

var eyle:

1. **var eyle:**
Gazel 3033
Mısra: 4

Kelime Tipi: -
Var olmak. II Meydana getirmek.

Ġamzeñ okını sīnede ben kana boyadum
Her ne ki geçe hātırūña sen de var eyle

var iken:

1. **var iken:**
Gazel 3076
Mısra: 7
Kelime Tipi: -
Varken, dururken, yerine.

Çeşmūñ var iken kim iriše genc-i vişāle
Yol bulma aña müşkil olur şır arasında

var mı:

1. **var mı:**
Gazel 3008
Mısra: 3
Kelime Tipi: -
Var mı? II bulunur mu?.

Bilūñle agzuñ iy dōst bilmem ki var mı yok mı
Geçdi dirġ 'ömrüm uşbu gümān içinde

2. **var mı:**
Gazel 3008
Mısra: 12
Kelime Tipi: Kalıp İfade
Var mı? II bulunur mu?.

Derd-ile eyledüm āh dutdı cihāmı düpdüz
Çıkmaga çāre var mı kaldum duġān içinde

3. **var mı:**
Gazel 3049
Mısra: 5
Kelime Tipi: Kalıp İfade
Var mı? II bulunur mu?.

Dehānuñ var mı yok mı ħurde-bīnā
Görinmez niçe diyeler ya kanda

4. **var mı:**
Gazel 3201
Mısra: 1
Kelime Tipi: Kalıp İfade
Var mı? II bulunur mu?.

Şad pāre ola var mı cihānda tenüm gibi
Ya sīne tutar tġ-ı cefāya benüm gibi

5. **var mı:**
Gazel 3281
Mısra: 6
Kelime Tipi: Kalıp İfade
Var mı? II bulunur mu?.

Her yaña baksam her taraf meşġül tesbīh du'ā
Var mı cihānda bir kelām hıç guft-ile güyuñ gibi

6. var mı:

Gazel 3361

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mı? II bulunur mu?

Aglayup âh eyledükçe hânde eyler gül gibi
Var mı bir gül bād-ıla bārāndan açılmadı

7. var mı: -dur

Gazel 3379

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mı? II bulunur mu?

Var mıdur yok mı miyānuñ bilmedi bî-çāre dil
Bezm-i ğamda rüz u şeb uşbu hayāl egler beni

8. var mı:

Gazel 3280

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mı, mevcut mu? (yok).

Zülfüne eger müşğ didümse hatā ile
‘Afv it günāh var mı hiç itmez ādemī

9. var mı: -dur

Gazel 3345

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mı, mevcut mu? (yok).

Zerd oldı yüzüm yanalıdan püte-i ğamda
Dirsem ne ‘aceb var mıdur eyvā benüm gibi

10. var mı: -dur

Gazel 3351

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mı, mevcut mu? (yok).

Güzeller kamusu andan cefā vü cevri öğrenmiş
Bu fende var mıdur bilsem aceb hiç anuñ üstādi

11. var mı:

Gazel 3353

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mı, mevcut mu? (yok).

Ṭāli‘ müsā‘id olmadı görmege gün yüzüñ
‘Ālem içinde var mı bed aḥter benüm gibi

12. var mı: -dur

Gazel 3396

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mı, mevcut mu? (yok).

Gözlerüm yaşı-durur fāş eyleyen derd ü ğamum
Var mıdur bu yolda kimse yüregi baş olmadı

13. var mı:

Gazel 3420

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mı, mevcut mu? (yok).

Var mı cihānda ‘āşık-ı şeydā benüm gibi
Mecnūn daḥı olmadı rüsvā benüm gibi

14. var mı:

Gazel 3450

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mı, mevcut mu? (yok).

Dehenūñ vaşfını gülşende eger zikr itsem
Zehresi var mı açā ğoncalar anda deheni

15. var mı:

Gazel 3316

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mıdır, bulunur mu, mevcut mu II yoktur, bir tane bile yok anlamında.

Düşürme bādeyi elden ğam-ı dehri ferāmūş it
Ferāğat ‘ālemi var mı ‘aceb mey-ḥāneden ğayrı

16. var mı:

Gazel 3345

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mıdır, bulunur mu, mevcut mu II yoktur, bir tane bile yok anlamında.

Var mı cihānda bî-ser ü bî-pā benüm gibi
Ya mübtelā-yı derd ü ğam ola benüm gibi

17. var mı: -dur

Gazel 3304

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mıdır, bulunur mu, mevcut mu II yoktur, bir tane bile yok anlamında.

Var mıdur ‘ālemde kimse bu dil-i zārūm gibi
Olmasun ḥalk-ı cihān cān-ı giriftārum gibi

18. var mı:

Gazel 3185

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Var mıdır, bulunur mu, mevcut mu II yoktur, bir tane bile yok anlamında.

İy Muḥibbī hieci muḥtāc eylemez ‘āşıkların
Öldürüp ferdāya salmaz var mı cānānum gibi

19. var mı:

Gazel 3210

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Var mı, bulunur mu.

Kendü hâlûne nazar kıl var mı gör hayr-ı ‘amel
Dil uzatma kimsenüñ ahvâline süsen gibi

varak:

1. **varağa:-a**
Gazel 3069
Mısra: 9
Tek yaprak, kâğıt.

Süz-ı eş‘âr-ı Muhibbî’yi yazup ol varağa
Şahn-ı gülşende yine eyledi inşâ lâle

vardukça:

1. **vardukça:**
Gazel 3123
Mısra: 4
Zaman geçtikçe.

Tolaşaldan bir perî-rû zülfinüñ sevdâsına
N’eyleyem şeydâ gönül vardukça Mecnün olmada

varı kalma-:

1. **varı kalma-:-ma, -dı**
Gazel 3446
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Sahip olduklarını tüketmek.

Yoluñda merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki
Dirîğâ kalmadı varı beni yavlak fakîr itdi

varı varı:

1. **varı varı:**
Gazel 3285
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Gitgide.

Egerçi görünür ‘ışk evvel âsân
Velî düşvâr olur ol varı varı

2. **varı varı:**
Gazel 3442
Mısra: 4
Kelime Tipi: -
Gitgide.

Yüzine bir nazarla ‘âşık oldum
Gidiserdür bu ‘aqlum varı varı

varımazam:

1. **varımazam:**
Gazel 3060
Mısra: 3
Gidememek, ulaşamamak.

Varımazam küyuña yaşum baña virmez geçid
Âh şehâbî yagdurur bārān bārān üstine

varım vir-:

1. **varım vir-:-dı**
Gazel 3183
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Maddi manevi bütün varlığımı bir şey uğruna
gözden çıkarmak, feda etmek.*

Perde-i zühdüm ne assı bu dil-i mecnün mest
Yârına varım virdi kendin ‘üryān eyledi

varlıg:

1. **varlıg:-ı**
Gazel 3391
Mısra: 2
Kişinin tüm maddi ve manevi mevcûdiyeti.

İtmedi yâr bu ben miskine hiç yârlığı
Gerçi harc eyledi dil yolına hep varlığı

varmak:

1. **varmak:**
Gazel 3124
Mısra: 4
Gitmek, varmak.

Koyup Mecnün Leylî âsitânın
Düşer miydi aña varmak Hicâz’a

vasf:

1. **vaşfına:-ı, -n, -a**
Gazel 3056
Mısra: 1
(Ar.) Hâl, hususiyet, özellik.

Mâh-rûlar vaşfına çün müşterî oldum yine
Harc idüp cân naqdini dilden berî oldum yine

2. **vaşfını:-ı, -n, -ı**
Gazel 3424
Mısra: 10
(Ar.) Hâl, hususiyet, özellik.

Bülbül gibi şürîde olup yine Muhibbî
Gül ruhlaruñun vaşfını ‘âlemlere yaydı

3. **vaşfını:-ı, -n, -ı**
Gazel 3450
Mısra: 3
(Ar.) Hâl, hususiyet, özellik.

Dehenün vaşfını gülşende eger zıkr itsem
Zehresi var mı açā gönular anda deheni

4. **vaşfını:-ı, -n, -ı**
Gazel 3166

Mısra: 7

Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik.

Gül yüzün vaşfını dāyim cān u dil tekrār ider
Karşuña bülbülleyin her dem gazel-h'ānam yine

vaşf-ı hicrān elemi:

1. vaşf-ı hicrān elemi:-i

Gazel 3104

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık elemninin (gaminin) vaşfi\niteliği.

Dōstlar düşeli dil zevrakı girdāb-ı ğama
Vaşf-ı hicrān elemi gelmeye hergiz kaleme

vaşf-ı lebin:

1. vaşf-ı lebin:--i, --n

Gazel 3054

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dudağın özelliği.

Vaşf-ı lebin mey işidüp hūmḥānede cūş eylemiş
La'lin meger öpmek diler girdüğü bu peymāneye

vaşiyet it-:

1. vaşiyet it-:-di

Gazel 3235

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Öldükten sonra ne yapılmasını istediğini bildirmek. 2. Öğüt vermek, nasihat etmek.

Çün baña itdi vaşiyet hırkasın çübān-ı 'ışk
Beklerem ben de ölince 'ışkınun ocagını

vaşl:

1. vaşl:-ı

Gazel 3066

Mısra: 5

1. Ulaşma, yetişme. 2. Kavuşma.

Naqd-i cān-ıla alup vaşlı meta'ına hārīd
Düşdi dīvāne gönül gör tama'-ı ḥāmlara

2. vaşla:-a

Gazel 3073

Mısra: 5

1. Ulaşma, yetişme. 2. Kavuşma.

Yār itse vaşla va'de getürme anı yāda
Olmaz saña müyesser var intizāri gözle

3. vaşluñuñ:-u, -ñ, -uñ

Gazel 3084

Mısra: 12

1. Ulaşma, yetişme. 2. Kavuşma.

Niçe yıldur bu Muḥibbī rüze-i hicrūñ dutup
Ḥamdü-lillāh kim irişdi vaşluñuñ bayramına

4. vaşlum:-um

Gazel 3272

Mısra: 7

1. Ulaşma, yetişme. 2. Kavuşma.

Dimiş idüñ ki seni vaşlum ile şād ideyim
Ne tiz unıtduñ eyā dōst ol 'ahd kanı

5. vaşluñ:-uñ

Gazel 3313

Mısra: 5

1. Ulaşma, yetişme. 2. Kavuşma.

Vaşluñ ile görürem eyler tana'um ğayrılar
Baña olmamış gibi kışmet ezelden dāmeni

6. vaşluñ:-uñ

Gazel 3323

Mısra: 5

1. Ulaşma, yetişme. 2. Kavuşma.

Vaşluñ ābı ile hicr odını teskīn idegör
Ser-te-ser yoksa yakar uşbu cihām şereri

7. vaşl:

Gazel 3393

Mısra: 14

1. Ulaşma, yetişme. 2. Kavuşma.

Cān[1] cānāna Muḥibbī çokdan eylerdi nisār
Līk vaşl ümmidile fikr-i muḥāl egler meni

8. vaşl[1]:-ı

Gazel 3421

Mısra: 5

1. Ulaşma, yetişme. 2. Kavuşma.

Vaşl[1] gencine anuñ bir gün irem diyü gönül
İhtiyār eyledi dehr içre bu vīrānalığı

9. vaşl:-ı

Gazel 3486

Mısra: 9

1. Ulaşma, yetişme. 2. Kavuşma.

Olmasa vaşlı ümīdi bu Muḥibbī ḥastaya
Her dem ü her laḥza ölmek ihtimālüm var-ıdı

10. vaşluna:-ı, -n, -a

Gazel 3289

Mısra: 5

(Ar.) Kavuşma, birleşme.

Hİç ola mı ki anuñ vaşluna ire elüm
Ol ola 'ālī-neseb ben kul olam bir Ḥabeşī

11. vaşla:-a

Gazel 3290

Mısra: 6

(Ar.) Kavuşma, birleşme.

Düşde gördüm yār[1] didüm [ben] der-āgüş itmişem
İşidüp didi bir ‘arîf vaşla yordum h‘ābuñı

12. **vaşlma:**-ı, -n, -a

Gazel 3379

Mısra: 3

(Ar.) *Kavuşma, birleşme.*

Hicr-ile ölmek mi vardur yāhūd irmek vaşlma
‘Ālem içre döstlar bu ihtimāl egler beni

13. **vaşla:**-a

Gazel 3383

Mısra: 9

(Ar.) *Kavuşma, birleşme.*

Vaşla hāndān olma hem hicrāna giryān iy gönül
Ĝam ile şādī cihānda bir zamān eglenmedi

14. **vaşlını:**-ı, -n, -ı

Gazel 3314

Mısra: 1

Kavuşma, ulaşma. II Sevgiliye kavuşma.

Yüri cān vir yolına vaşlını eyle talebi
Ola kim ele getürebilesin la‘l-i nābı

15. **vaşluña:**-uñ, -a

Gazel 3451

Mısra: 5

Kavuşma, ulaşma. II Sevgiliye kavuşma.

‘Uşşāk eger ki irmez-ise vaşluña senüñ
Ger ölüñ-ise her biri hāsretle vā beni

16. **vaşlı:**-ı

Gazel 3130

Mısra: 9

Kavuşma, ulaşma. II Sevgiliye kavuşma.

Zülfi devrinde Muhibbī umma vaşlı gencini
Çün tılısm itmişdür ejder görünür ol maşzene

17. **vaşlma:**-ı, -n, -a

Gazel 3037

Mısra: 7

(sevgiliye) *kavuşma, ulaşma.*

Vaşlma irişemezsin yüri dīvāne gönül
Kim görüpdür ki gedā ‘iş ide sultānlar-ıla

18. **vaşlını:**-ı, -(n)ı

Gazel 3368

Mısra: 9

(Sevgiliye) *kavuşma, ulaşma.*

Terk-i ser kıl iy Muhibbī ister iseñ vaşlını
Didiler irer vişāle terk idenler başını

19. **vaşluñ:**-uñ, -ı

Gazel 3135

Mısra: 11

Ulaşmak, kavuşmak. II Sevgiliye kavuşmak.

Elif kaddünle rā kaşuñ görüp vaşluñı rā itdüm
Muhibbī olmadı vuşlat hātāmı añladum rāda

20. **vaşluñla:**-uñ, -la

Gazel 3311

Mısra: 10

(Sevgiliye) *Ulaşmak, kavuşmak.*

Çekeli hicrūñ firākın bu Muhibbī mürdedür
Eyledi ‘İsī- nefes vaşluñla anı zindegī

21. **vaşlumı:**-um, -ı

Gazel 3183

Mısra: 9

1. *Ulaşma, birleşme.* 2. *Sevdiğine kavuşma, vuslat.*

Virmeyince cān meta‘ın vaşlumı bulmaz dimiş
Bir söz-ile müşkilümi dilber āsān eyledi

22. **vaşlın:**-ın

Gazel 3225

Mısra: 7

1. *Ulaşma, birleşme.* 2. *Sevdiğine kavuşma, vuslat.*

Dīvāne gönülüm eyleme vaşlın anuñ taleb
Ol pādīşāh-ı hüsñ ola sen bir kalenderī

23. **vaşlın:**-ın

Gazel 3337

Mısra: 9

1. *Ulaşma, birleşme.* 2. *Sevdiğine kavuşma, vuslat.*

Va‘de vaşlın ‘arz ider her dem baña ferdā diyü
İtmedin olsa müyesser baña ferdā kāşki

vaşl ola:

1. **vaşl ola:**--a

Gazel 3040

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kavuşan olmak.

Yine baş koşdı gönül bir dilber-i ra‘nā-y-ıla
Bunı umar vaşl ola ol kāmēt-i bālā-y-ıla

vaşl-ı cānān:

1. **vaşl-ı cānān:**

Gazel 3371

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgiliye kavuşma.

‘İşka duş oldum dirīgā vaşl-ı cānān olmadı
Derd-ile öldüm bu yolda baña dermān olmadı

vaşl-ı dilber:

1. **vaşl-ı dilber:--dür**

Gazel 3122

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgiliye kavuşma.

Maḥabbetden murād olan egerçi vaşl-ı dilberdür
Muḥibbī ‘aşık oldur kim kala ancak temāşāda

vaşl-ı fikr id-:

1. **vaşl-ı fikr id-:-er**

Gazel 3174

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgiliye) Kavuşmayı düşünmek.

Gāh vaşl-ı fikr ider gāhī dönüp hicrān eker
Gāh şād ider gehī giryān ider gönülüm beni

vaşl-ı genc:

1. **vaşl-ı genc:--e**

Gazel 3092

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hazineye kavuşma, ulaşma.

Dilā şabr it cefā vü cevr ü rence
Ümizün dut iresin vaşl-ı gence

vaşl-ı nigār:

1. **vaşl-ı nigār:--a**

Gazel 3033

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgiliye kavuşma.

Ağyār eger māni‘ ola vaşl-ı nigāra
Seng-ile urup başımı zīr ü zeber eyle

vaşl-ı yār:

1. **vaşl-ı yār:--a**

Gazel 3341

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgiliye kavuşma.

Naqd-i eşk-ile Muḥibbī vaşl-ı yāra irmedi
Dīdeler cümle düketdi dirhem ü dīnārını

2. **vaşl-ı yār:--a**

Gazel 3168

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgiliye kavuşmak.

Tālib iseñ vaşl-ı yāra elde sīm ü zer gerek
Yoksa bil olmaz müyesser kuvvet-i bāzū-y-ıla

vaşlma ir-:

1. **vaşlma ir-:--i, --n, --a, --e**

Gazel 3145

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ulaşmak, kavuşmak.

Bu Muḥibbī ger ire vaşlma ol meh-pārenün
Bu cihānda gam yimez serv-i semen-bū bitmeye

2. **vaşlma ir-:--i, --n, --a, --me, --di**

Gazel 3131

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ulaşmak, kavuşmak.

İrmedi vaşlma hergiz bu Muḥibbī dermend
Cān u ser terk eyledi gerçi reh-i dildārda

vaṭan dut-:

1. **vaṭan dut-:--dı**

Gazel 3076

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Vatan tutmak II Yerleşmek, yurt edinmek.

Dil dutdı vaṭan zülf-i girih-gīr arasında
Divāneye hoşdur dura zencīr arasında

vaṭan dut:

1. **vaṭan dut:-miş, -lar**

Gazel 3339

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Yurt edinmek.

Bāğ-ı ḥüsünde ḥatıyla zülf[i] dutmuşlar vaṭan
Gülşen içinde görünmez mūr u mār eksüklüğü

vaṭan evle-:

1. **vaṭan evle-:-se**

Gazel 3223

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Yurt tutmak, yer edinmek, yerleşmek;

bağlanmak, ayrılamamak.

Gülşen-i ḥüsünüñ Muḥibbī eylese tañ mı vaṭan
Yok maḳāmı bülbülün illā gülistān arası

vaṭan tut:

1. **vaṭan tut:-dı**

Gazel 3448

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Yurt edinmek.

Tutdı od içre vaṭan ruḥları devrinde yine
‘Acabā perr-i semender mi ki zülf-i şipehi

vāv:

1. vāv:

Gazel 3263

Mısra: 6

Acı ve üzüntü duygusunu ifade eden bir ünlemdir.

Sakın şerr işleme nefsüne uyma
Ki sonra dimeyesin âh-ıla vāv

2. vāv:

Gazel 3331

Mısra: 12

"Üzüntü, şaşma ve hayret" ifade eden ünlem.

Kendüden geçdi Muhibbî içeli gam cür'asın
Dest-i hicrân vāv eger suna dolı peymâne[y]i

3. vāv:

Gazel 3484

Mısra: 2

"Üzüntü, şaşma ve hayret" ifade eden ünlem.

Şeb-i hicrânda dil inler nite nây
Bu hasret böyle ger bâkî kala vay

4. vāv:

Gazel 3196

Mısra: 6

Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir.

Bildüm ki 'illet-i dilüme büsedür 'ilâc
La'l-i lebûñ ger eyleye iy vāv ta'allülü

vâz gel-:

1. vâz gel-:--e

Gazel 3138

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vaz geçmek. || Niyetten veya karardan dönmek, çaymak. || Eskiden beri yapmakta olduğu bir şeyi artık yapmaz olmak.

Kanlu yaşımı görüp kaçma inende güzelüm
Niçe bir cevri ü cefâlar kılasın vâz gele

vecd ol:

1. vecd ol:-uban, -i

Gazel 3388

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir şey karşısında duyulan hayranlık veya sevgiden dolayı kendinden geçmek, istiğrak hâli.

Yüzüne nazar eyleye ger bir kere Rızvân
Vecd olubanı yire ata gökden o tâcı

vecd ü hâl:

1. vecd ü hâl:--e

Gazel 3109

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İlâhî aşka dalıp kendinden geçme, cezbeyle kapılma.

Çiçekler her biri bir hûba beñzer
Görenler lâ-büd irer vecd ü hâle

vecd gel-:

1. vecd gel-:--e, --e-e, -e

Gazel 3052

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Kendinden geçecek kadar coşmak, bir şey karşısında sonsuz heyecan duymak.

Kaşuñ mihrâbına şol kim görübey eyledi secde
Başın kaldurmaya yirden gele ol haşre dek vecd

vech:

1. vech-ile:--ile

Gazel 3114

Mısra: 7

1. Yüz, çehre. 2. Tarz, biçim, yol. 3. Sebep, vesile.

Hâk senüñ hüsünüñ bir vech-ile ahsen yaradup
Komadı hâcet ola zîver ü pîrâyesine

2. vechi:-i

Gazel 3453

Mısra: 3

1. Yüz, çehre. 2. Tarz, biçim, yol. 3. Sebep, vesile.

Eline tîr ü kemân alursa çeşmi vechi var
Yalvarup 'aşıkları boynı çeker virür seri

vech-i zibâ:

1. vech-i zibâ:-dan

Gazel 3474

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Güzel yüz. II mutlak güzellik, esas güzellik; güzelliğin kendisi.

Vech-i zibâdan n'îçün men' idesin şüfî bizi
Ahsen-i taqvîme inkâr eylemek taqvâ mı ki

vefâ:

1. vefâsuz:-suz

Gazel 3129

Mısra: 1

Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme.

Yiridür saña gönül virdün vefâsuz dilbere
Geçse yaşuñ tã semekden âhuñ irse göklere

2. vefâsuz:-suz

Gazel 3129

Mısra: 11

Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme.

Ol vefâsuz dilberün harc itmek-içün yolına
Sime döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere

3. vefâsın:-sın

Gazel 3063

Mısra: 3

Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

Vefâsın görmedümse n'ola yârûñ
Cefâ eksük degül epsem bizümle

4. vefâsına:-s, -i, -n, -a

Gazel 3083

Mısra: 1

Sevgiyi sürdürme, sevgi, dostluk bağlılığı.

Her kim güzelün aldanur evvel vefâsına
Lâyıkdur anuñ ugraya âhir cefâsına

5. vefâ:

Gazel 3141

Mısra: 10

Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

At cefâ sengini topragumı yirden götür
Bârî ol demde vefâ resmini bünyâd eyle

6. vefâyı:-(y)ı

Gazel 3358

Mısra: 5

Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

Cefâdan kankı 'âşık kim vefâyı yig bilür ister
Dilegüm budur 'âlemde añılmasun anuñ adı

7. vefânuñ:-nuñ

Gazel 3454

Mısra: 7

Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

Vefânuñ adı var ancak cihânda kîmyâ gibi
İşidilmedi bir kimse diye bir mihribân buldı

8. vefânuñ:--nuñ

Gazel 3037

Mısra: 9

*Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme II
dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik,
bağlılık ve sadâkat.*

İy Muhibbî benî âdemde vefânuñ adı yok
Taglara düş yüri şimden girü hayvânlar-ıla

9. vefâ:

Gazel 3023

Mısra: 3

Ar. bağlılık, sadakat.

Ne baña şabr müyesser ne hõ dildâra vefâ
'Acabâ sa'd muqârin ola mı yılduzuma

10. vefâ:

Gazel 3025

Mısra: 9

Ar. bağlılık, sadakat.

Görmedün çünki Muhibbî benî âdemde vefâ
Taglara düş yüri şimden girü hayvânlar-ıla

11. vefâ:

Gazel 3015

Mısra: 12

Bağlılık / sadâkat.

Muhibbî virme dil dünyâ denîdür
Vefâ yokdur bilürsin çünki zende

12. vefâdan:-dan

Gazel 3175

Mısra: 7

*1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.*

Cefâ vü cevri dildârı vefâdan ol ki yig bilmez
Aña 'âşık dimeñ hergiz ki 'âşık istemez şadî

13. vefâ:

Gazel 3192

Mısra: 5

*1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.*

Güzellerden vefâ ummak 'acebdür
Bulardan görmedi kimse bu kârı

14. vefâ:

Gazel 3210

Mısra: 5

*1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.*

Şöyle bil gelmez cihândan kimseye zerre vefâ
Kendüzin ziyenet ider âl-ıla her dem zen gibi

15. vefâ:

Gazel 3241

Mısra: 13

*1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.*

İy Muhibbî kimseye gelmez bu dünyâdan vefâ
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dārâ gibi

16. vefâ:

Gazel 3266

Mısra: 7

1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefâ yok halk-ı 'âlemde
Ne işiddüm ne hod gördüm cihânda dest-res kaldı

17. vefâ:

Gazel 3271

Mısra: 11

1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

İy dil vefâ büyümm umma bu cihândan
Zirâ ki bu bir kimseye hiç itmedi yarı

18. vefâ:

Gazel 3302

Mısra: 1

1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

Vefâ umdukça eyledün cefâyı
Degül mümkün alam büy-ı vefâyı

19. vefâ:

Gazel 3370

Mısra: 9

1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

İy Muhibbî didiler dünyâda yok hergiz vefâ
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat 'âlemi

20. vefâ:

Gazel 3371

Mısra: 7

1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

Mâh-rûlarda bulunmaz umma dirlerdi vefâ
Her ne kim didiler ise cümle yalan olmadı

21. vefâ:

Gazel 3376

Mısra: 5

1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

Vefâ gelmez güzellerden gel iy dil aña yiltenme
Cefâ vü cevri-ile meşhûr olupdur çün anuñ adı

22. vefâ:

Gazel 3402

Mısra: 5

1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

Mâh-rûlardan vefâ resmini umma iy gönül
Anlaruñ cevri oklarıyla pür olupdur kîsesi

23. vefâ:

Gazel 3490

Mısra: 7

1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

'Acab dîvâne dil bilsem neden umar vefâ resmin
Cefâ üzre yaradılmış ola dilberleruñ şanı

24. vefâ:

Gazel 3498

Mısra: 14

1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

Muhibbî cevri oldu şöyle mu'tâd
Vefâ görünür itdüğü cefâsı

25. vefâsını: -sı, -nı, -i

Gazel 3252

Mısra: 1

1. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

'Aşık mıdır ki isteye yârûñ vefâsını
Yâhûd şikâyet eyle añup cefâsını

26. vefâsı: -sı

Gazel 3345

Mısra: 13

1. Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.
2. Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadâkat.

Bakup Muhibbî 'ibret alup dir vefâsı yok
Neler getirdi 'âleme dünyâ benüm gibi

vefâ bil:

1. vefâ bil: -ür

Gazel 3471

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Vefa saymak.

İtse cevri ü cefâ çü nâz ehli
Bilür anı vefâ niyâz ehli

vefâ id:

1. vefâ id: -em

Gazel 3428

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgi ve dostluk göstermek.

İdem vefâ diyüp âh dönüp cefâ kılursın
Korkmaz mısın Hüdâ'dan yok yire içüp andı

vefâ id-:

1. vefâ id:-e, --m

Gazel 3120

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme.

Muhibbî'ye vefâ idem diyüp 'ahdın bozar anı
Dirîgâ ol cefâ-pişe meger varmış Karaman'a

vefâ it:

1. vefâ it:-mez

Gazel 3330

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sadakat göstermek, sevgi bağlılığını sürdürmek; ilgi göstermek, mutlu etmek.

İtmez iseñ ger vefâ kıl bārî gel cevri ü cefâ
Her ne yüzden ise hoşdur yâr aınmak yârını

vefâ kıl:

1. vefâ kıl:-a, -sın

Gazel 3417

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgi ve dostlukta sebat göstermek, sözünde durmak.

'Ahd idersin and içüp tâ kılasın bir dem vefâ
İy cefâ-hû niçe kez gördüm senüñ pür fendüñi

2. vefâ kıl:-maz

Gazel 3461

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgi ve dostlukta sebat göstermek, sözünde durmak.

İy Muhibbî dâr-ı dünyâ kimseye kılmaz vefâ
Gösterür kendüyi evvel ziyet ile zen gibi

vefâdârlıg:

1. vefâdârlıg:-ı

Gazel 3391

Mısra: 10

Sözünde durma, sadakatli olma.

Bu Muhibbî'yi görüp itme firârı yürî gel
Ne içün unıdasın eski vefâdârlıgı

vefâsuz:

1. vefâsuz:

Gazel 3302

Mısra: 14

Vefâsı olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen (kimse).

Muhibbî hûn-ı dil dök yaş yirine
Çü sevduñ ol vefâsuz dil-rübâyı

2. vefâsuz:

Gazel 3374

Mısra: 7

Vefâsı olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen (kimse).

Gül yüzünñ hasretinden ol vefâsuz dilberüñ
Oda yakdum âteş-i âhumla ben de hâneyi

3. vefâsuz:

Gazel 3374

Mısra: 9

Vefâsı olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen (kimse).

Leblerinüñ hasretinden ol vefâsuz dilberüñ
Bu Muhibbî mesken itse tañ midur meyhâneyi

4. vefâsuz:

Gazel 3284

Mısra: 9

Vefâsı olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen (kimse).

Muhibbî bir vefâsuz yâri sevmiş
Ne kılun yok elinde ihtiyârı

v'eger:

1. v'eger:

Gazel 3358

Mısra: 4

Ve eğer.

Eger Leylî degülse ol neden ben aña Mecnûnam
V'eger Şîrîn olmasa bu dil olmazdı Ferhâd'ı

veli:

1. veli:

Gazel 3181

Mısra: 3

Ama, fakat, lâkin, şöyle ki.

Egerçi dil tabîbisin veli bî-rahmsın gâyet
Kapuñda hastayam yıllar gözetmezsin o bîmârı

2. veli:

Gazel 3208

Mısra: 11
Ama, fakat, lâkin, şöyle ki.

Kaşdum budur ki 'ışkumı pinhân idem velî
İzhâr itdi çehrede âsâr 'aşkı

3. velî:
Gazel 3213
Mısra: 5
*"Ama, fakat, lakin, şöyle ki" anlamlarına gelen
bağlaç.*

'İşkî itmek istedüm pinhân velî oldı 'ayân
Nite kim Âyāzuñ 'ışkı ile şah-ı Ğaznevî

4. velî:
Gazel 3030
Mısra: 6
*"Ama, fakat, lakin" anlamlarına gelen bir
bağlaç.*

Hadîs-i 'ışk-ı dilberden haber virmek diler gönlüm
Velî korkaram andan kim cihân başdan başa yana

5. velî:
Gazel 3092
Mısra: 6
*"Ama, fakat, lakin" anlamlarına gelen bir
bağlaç.*

Belâ-keş inlerüz Mecnûn [u] Ferhâd
Velî her birisi çekmedi bence

6. velî:
Gazel 3419
Mısra: 5
*"Ama, fakat, lakin" anlamlarına gelen bir
bağlaç.*

Mescidde dün imâma uydum velî ne kıldum
Hiç bilmedüm bu gönlüm ebrû-yı t̄âka düşdi

7. velî:
Gazel 3460
Mısra: 9
*"Ama, fakat, lakin" anlamlarına gelen bir
bağlaç.*

Hûblar gerçi Muhibbî 'âlem içre çok velî
Dîde hiç görmüş degül bir böyle şüh-ı dil-keşi

8. velî:
Gazel 3136
Mısra: 6
*Ama, fakat, lâkin, şöyle ki. II Cenâb-ı Hakk'a
yakınlık mertebesini kazanmış olan seçkin kul,
Allah'ın dostu ve sevgili kulu.*

Taş taş üzre egerçi komamışdur kühken
Tagları kesüp velî taşlar taşır dâmân-ıla

9. velî:
Gazel 3155

Mısra: 3
Ama, fakat, lâkin, şöyle ki.

Bülbül-i cân iremez gülşen-i şādīye velî
Kanda kim hâr-ı gam olsa yapışur dâmenüme

10. velî:
Gazel 3285
Mısra: 4
"Ama, fakat" anlamında bağlaç.

Egerçi görünür 'ışk evvel âsân
Velî düşvâr olur ol varı varı

11. velî:
Gazel 3318
Mısra: 1
"Ama, fakat" anlamında bağlaç.

Dermân taleb kıldum velî derde dermân olmadı
Hâlüm benim düşvâr olup düşvârüm âsân olmadı

12. velî:
Gazel 3250
Mısra: 5
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

'İşk[1] pinhân istedüm itmek velî oldı 'ayân
Nite kim Âyāz`uñ 'ışk[1] ile şah-ı Ğaznevî

13. velî:
Gazel 3260
Mısra: 8
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Bi-hamdillâh gider oldum ser-i küyına dildaruñ
Velî bilmem çeken anda suyu mı yâhû topragi

14. velî:
Gazel 3264
Mısra: 2
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Yâd kılduñ bu kuluñı döstüm yâd itmedi
Bu dil-i nâ-şadumu gördi velî şad itmedi

15. velî:
Gazel 3295
Mısra: 7
"Ama, fakat, lâkin" anlamlarında bağlaç.

Yüzüm kara günâhum çok velî gayrı ümîdüm yok
Umaram idesin şefkat unıtma bu günâhkârı

16. velî:
Gazel 3298
Mısra: 1
"Ama, fakat, lâkin" anlamlarında bağlaç.

Çok günâh itdüm velî bende rehrev kalmadı
Lîk çeşmüm dökmedük göz yaşını su kalmadı

17. velî:

Gazel 3346

Mısra: 7

"Ama, fakat, lâkin" anlamlarında bağlaç.

Gerçi kim düşvârdur cân oynamak dirler velî
Baña cân virmek gelür âsân bir içim mâ gibi

18. velî:

Gazel 3359

Mısra: 3

"Ama, fakat, lâkin" anlamlarında bağlaç.

Leyli Mecnûn ile vardur Hüsrev ü Şîrîn velî
Cân u baş terk itmede hiç biri Ferhâd olmadı

19. velî:

Gazel 3371

Mısra: 5

"Ama, fakat, lâkin" anlamlarında bağlaç.

Müşkil işdür gerçi dirler terk-i cân itmek velî
'Âşıkam sanmañ baña bu müşkil âsân olmadı

20. velî:

Gazel 3393

Mısra: 3

"Ama, fakat, lâkin" anlamlarında bağlaç.

Yüz süriyü hâk-i pâyin büse eylerdüm velî
Yolum alup her seher bu eşk-i al egler meni

21. velî:

Gazel 3446

Mısra: 6

"Ama, fakat, lâkin" anlamlarında bağlaç.

Egerçi sîne şadrında karar itmedi müjgânuñ
Velî geçdükçe ol kaşı kemân kalbümde yir itdi

22. velî:

Gazel 3491

Mısra: 7

"Ama, fakat, lâkin" anlamlarında bağlaç.

İñlerem bülbül gibi gül yüzine karşı velî
Bir nefes güş eylemez dildâr âh-ı serdümi

23. velî:

Gazel 3268

Mısra: 2

Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Gül ruhuñ yâdinadur ebr-i bahârûñ giryesi
Andan artuktur velî 'âşık-ı zârûñ giryesi

verd-i handân:

1. verd-i handân:

Gazel 3046

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gülen gül II yeni açılmış gül.

Şol mu 'anber zülf düşmiş hadd-i cânân üstine
Deste-i sünbüldür ol san verd-i handân üstine

2. verd-i handân:-um

Gazel 3207

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gülen; yeni açılmış gül (sevgili).

Servde refîâr yok serv-i hırâmânım gibi
Goncada güftâr yok ol verd-i handânım gibi

verd-i hõd-rû:

1. verd-i hõd-rû:

Gazel 3145

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaban güllü.

Gülşen içre ruhlarıñ-veş verd-i hõd-rû bitmeye
Râstî kıddüñ gibi bir serv-i dil-cü bitmeye

vir-:

1. vir[ür]ler:-ür, -ler

Gazel 3252

Mısra: 10

Bağışlamak, ihsan etmek.

Oldı Muhibbî hâşıl-ı derd ü belâ vü gam
Timâr diyü vir[ür]ler çü 'ışkuñ livâsını

2. virseler:-se, -ler

Gazel 3327

Mısra: 8

Bahşetmek, bağışlamak, sunmak.

Hâk-i pây-ı dilberi virmez bu gönüm ser-te-ser
Virselers mülk-i Ferîdün tâc-ı Keykâvüs'ını

3. virmez:-mez

Gazel 3043

Mısra: 12

(Bir şeyi bir kimseye) İletmek, erıştirmek.

Saçıñuñ kim bahâsı Mısr u Tebrîz
Muhibbî virmez İrân illerine

4. virdüm:-dü, -m

Gazel 3277

Mısra: 5

(Kendisine ait bir şeyi başka birine veya bir yere) Bırakmak, onun istifadesine sunmak.

Bâda virdüm 'aql u dîn ü dil anı bir görmede
Cân da kalmaz bir dahı görsem eger ol dilberi

5. virsün:-sün

Gazel 3371

Mısra: 3

Vermek, göndermek.

Hāk idüp āhir ğubārın bāda virsün rüzigār
Rāh-ı küyında şu kim hāk-ile yeksān olmadı

6. **virseñ:-se, -ñ**

Gazel 3235

Mısra: 2

Bahş etmek, sunmak, ihsan etmek.

Kim temāşā eyleye bir lahza hüsün bāğını
Almaya bir ħabbeye virseñ irem uçmagını

7. **virür:-ür**

Gazel 3174

Mısra: 19

(Bir şeyi bir kimseye) İletmek, eriştirmek.

Gāh virür atlas ħabā hem başuma zerrin külāh
Geh ħalender eyleyüp 'üryān ider gönlüm beni

8. **virüp:-üp**

Gazel 3174

Mısra: 22

(Bir şeyi bir kimseye) İletmek, eriştirmek.

Gāh mest olup içürür baña 'ışkuñ cür'asın
Geh ğubār-ı ğam virüp ħayrān ider gönlüm beni

9. **vir:**

Gazel 3320

Mısra: 6

"Vermek" || Bahşetmek, bağıslamak.

Kāktülün ğülşende depret 'anber efşān eylesün
Zib ü fer vir cilvelerle zāhir it tāvūsunu

10. **virdi:-di**

Gazel 3466

Mısra: 6

"Vermek" || Bahşetmek, bağıslamak.

Lebleri dār-ı şifāsına irem diyü bu dil
Ĥastadur şubħa degin virdi bu deryā şāfi

11. **virdi:-di**

Gazel 3206

Mısra: 10

(Canını) vermek. Ölmek.

Viren 'ışk içre kimdür cānı dirseñ
Muħibbī derdmend üftāde virdi

12. **virün:-ün**

Gazel 3239

Mısra: 8

(Bir şeyi bir kimseye) İletmek, eriştirmek.

Varana ayak sunar dāyim maħabbet arturur
Pür virün dāyım olsun bu ħadeħ-peymālığı

13. **virmez:-mez**

Gazel 3248

Mısra: 9

Bırakmak, bağıslamak.

Virmez Muħibbī küy-ı ħarābāt-ı 'ışk olan
Cām-ı Cem'e eldeki sınımış kovasını

vir:

1. **virdi:-di**

Gazel 3206

Mısra: 1

(Şarap) sunmak.

Baña sākī-i 'ışkuñ bāde virdi

Be-küllī şabr u 'aqlum bāda virdi

2. **virilür:-il, -ür**

Gazel 3080

Mısra: 10

Bağıslamak, ihsan etmek.

İy Muħibbī ser-i zülfine niçe kıymet olur

Virilür mülk-i cihān çünki bahā bir kılına

3. **virme:-me, -y, -e**

Gazel 3085

Mısra: 4

Bağıslamak, ihsan etmek.

'Aşık oldur ki sevdüğünün hāk-i pāyını

Görürse virmeye dünyā ħarācına

4. **virmek:-mek**

Gazel 3416

Mısra: 3

Bağıslamak, ihsan etmek.

Yine cān naħdini virmek muħarrerdür saña iy dil

Ki zīrā bācsuz hergiz geçilmez 'ışk dervendi

5. **virmez:-mez**

Gazel 3244

Mısra: 4

(Kendisine ait bir şeyi başka birine veya bir yere) Bırakmak, onun istifadesine sunmak.

Her kim ki ħanā'at eyleye bir loħma ħırkaya

Bakmaz o şeh de atlasa virmez palāsını

6. **virür:-ür**

Gazel 3277

Mısra: 10

(Koku için) Yaymak.

Niçe yıldur bu Muħibbī āteş-i hicrān-ıla

Yanalı büy-ı vefā virür daħı ħākisteri

7. **vire:-e**

Gazel 3101

Mısra: 2

Vermek || bağıslamak.

Hāşa lillāh kim cefāna dil taħammül itmeye

Cān taleb kılsañ vire bir dem te'emmül itmeye

8. **virme:-me**

Gazel 3391

Mısra: 4

Sahip olmasını sağlamak.

Destüm irmedi miyânına kemer anı kuçar
Yâ İlahî virme hiç kimseye nâ-çârlığı

9. **virme:-mek**

Gazel 3089

Mısra: 9

Bahş etmek, sunmak, ihsan etmek.

Virme olurdu dehânından Muhibbî bir nişân
Âb-ı hayvân ger bu 'âlem içre nâ-yâb olmasa

10. **virildi:-il, -di**

Gazel 3126

Mısra: 1

Bahş etmek, sunmak, ihsan etmek.

Çünkü virildi hânde vü şādî ezel güle
Âh u fiğân eylemek oldu hū bülbüle

11. **viridi:-di**

Gazel 3206

Mısra: 4

"Vermek" || Bahşetmek, başışlamak.

Niçe gör kesdi küh-ı Bîsütün'ı
Felek 'ışk tîşesin Ferhād'a viridi

12. **viridi:-di**

Gazel 3270

Mısra: 2

"Vermek" || Bahşetmek, başışlamak.

Zâhir oldu nâgehân gördüm ben bir mehveşi
Ol zamândan berü şu'le viridi sinem âteşi

13. **virmez:-mez**

Gazel 3327

Mısra: 7

"Vermek" || Bahşetmek, başışlamak.

Hâk-i pây-ı dilberi virmez bu gönlüm ser-te-ser
Virselers mülk-i Ferîdün tâc-ı Keykâvüs'ını

14. **virür:-ür**

Gazel 3482

Mısra: 8

"Vermek" || Bahşetmek, başışlamak.

Bî-vefâlıkda müşâbih olduğuyçün 'âleme
Kendüye ziyinet virür ol bî-vefâ dünyâ gibi

15. **virme:-me**

Gazel 3143

Mısra: 6

"Vermek" || Bahşetmek, ihsan etmek.

Bezm-i çemende haddi nigâruñ çü gül yiter
La'l-i lebi şarâbını da virme sen müle

16. **virür:-ür**

Gazel 3110

Mısra: 11

*"Vermek" || Başışlamak, Allah'ın kullarına
ihsanda ve lütüfta vulunması.*

Ol hâkîm-i lem-yezeldür derde dermân ol virür
Derdüni hōş gör taleb kılma varup eme seme

17. **virme:-me**

Gazel 3224

Mısra: 5

*"Vermek" || Üzerinde, elinde veya yakınında
olan bir şeyi birisine erîştirmek, iletmek.*

Gül gibi dâmenüñi hâr eline virme sakın
Varma elden ele olmaya aduñ hercâyî

18. **viridi:-di**

Gazel 3390

Mısra: 2

*(Bir halî bir kimse veya yerde) Hakîm kılmak,
hasıl etmek.*

Ol letâfet ki Huzâ sen gül-i hamrâda kodı
Ne ciğân bâğına viridi ne gül-i terde kodı

vîrân eyle:-

1. **vîrân eyle:-:di**

Gazel 3179

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yıkmak, bozmak, harap etmek.

Tîğ alup mestâne çeşmüñ yine çok kan eyledi
Girdi dil şehrini başdan başa vîrân eyledi

2. **vîrân eyle:-:di**

Gazel 3183

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yıkmak, bozmak, harap etmek.

Ğamzeler kan itmege kaşd-ı dil ü cân eyledi
Soñra geldi ğam göñül şehrini vîrân eyledi

vîrân içi:

1. **vîrân içi:--(i)n, --de**

Gazel 3008

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*(Hazine, defîne gibi değerli şeylerin saklı
olduğuna inanılan) Yıkık, yıkılmış, harap yerin içi. ||
Aşığın gönlü.*

Tañ mı bulınsa mihrüñ bu dilde cân içinde
Zirâ ki genc bulmur ekser vîrân içinde

vîrân id:-

1. **vîrân id:-er**

Gazel 3174

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yıkmak, bozmak, harap etmek.

Gâh olur cân mülkini ma'mûr ider mi'mâr-ı dil
Geh hârâb idüp yıkar vîrân ider gönlüm beni

vîrânalığ:

1. **vîrânalığı:-ı**

Gazel 3421

Mısra: 6

Yıkıntularla kaplı olan, vîrâne hâline gelmiş yer.

Vaşl[ı] gencine anuñ bir gün irem diyü gönül
İhtiyâr eyledi dehr içre bu vîrânalığı

vîrâne:

1. **vîrânelerde:-ler, -de**

Gazel 3432

Mısra: 4

Harap, harap olmuş mahal.

Teng oldı hâne-i dil göster yüzünü mâhum
Vîrânelerde çün şeb yakar kamer çerâğı

2. **vîrâne:**

Gazel 3350

Mısra: 8

Harap, yıkık; üzgün, perişan.

Durmadan derd ü gamuñ gönlümü vîrâne kılır
Çok mı gördi 'acabâ baña bu vîrâne dehî

3. **vîrânesin:-si, -n**

Gazel 3087

Mısra: 7

Yıkıntı alan, harap yer, harap bina ll aşığıñ gönlü.

Hâk-i miñnetle cefâ sengiyle dil vîrânesin
Ola kim ma'mûr ide mi'mâr sevdüm tâzece

4. **vîrânemi:-m, -i**

Gazel 3303

Mısra: 2

Yanmış veya yıkılmış yapılardan geriye kalan yıkıntularla dolu yer.

Seyl-i eşküm eyledi vîrâne geldi hânemi
Genc-i vaşlın buldum âhîr aradum vîrânemi

5. **vîrâneden:-den**

Gazel 3316

Mısra: 8

Eskimiş, yıkılmaya yüz tutmuş harabe yapı. II Aşığıñ gönlü.

Dilerseñ gene vaşlını hârâbât ehl[i] ol iy dil
Bulunmaz yüz biñ ararsañ anı vîrânedem gayrı

6. **vîrânesin:-s, -i, -n**

Gazel 3057

Mısra: 7

Harap olmuş yer / yıkıntı. II [tas.] Hak aşığıñın gönlü.

Rüşen eyle döstüm gel gönlümüñ vîrânesin
Senden özge çün felekde mâh-ı tâbân olmaya

7. **vîrâneler:-ler**

Gazel 3238

Mısra: 3

1. Yıkılmış, harap olmuş eski yapı. 2. Yanmış veya yıkılmış yapılardan geriye kalan yıkıntularla dolu yer.

Vişâl-i gencine dirler olur vîrâneler mahzen
Baña ma'mûre olmakdan göñül olmak hârâb evlâ

vîrâne eyle:

1. **vîrâne eyle:-di**

Gazel 3303

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yıkmak, harap etmek.

Seyl-i eşküm eyledi vîrâne geldi hânemi
Genc-i vaşlın buldum âhîr aradum vîrânemi

vîrâne kıl:

1. **vîrâne kıl:-ur**

Gazel 3350

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Harap, yıkık; perişan etmek. II Aşığıñ gönlü.

Durmadan derd ü gamuñ gönlümü vîrâne kılır
Çok mı gördi 'acabâ baña bu vîrâne dehî

vîrâne kıl-:

1. **vîrâne kıl-:-dı**

Gazel 3208

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Harap etmek, yıkmak.

Vîrâne kıldı cismüm egerçi belâ-yı hicr
Dil genc-hânesi tolu esrâr 'âşığı

vîrânelig:

1. **vîrâneligi:-i**

Gazel 3347

Mısra: 6

Yıkıntularla kaplı olan, vîrâne hâline gelmiş yer. II Gönül.

Ol perî gönlümü ger mesken iderse yiridür
Çün perî mesken ider bulduğı vîrâneligi

viril:

1. virilüpdür:-üp, -dür

Gazel 3370

Mısra: 8

Verilmek, takdir edilmek, uygun görülmek.

Ḥamdü-lillāh bir nefes ben olmadum ‘ışkdan cüdā
Virilüpdür ana rahminden maḥabbet ‘ālemi

2. virildi:-di

Gazel 3004

Mısra: 10

İletilmek, ulaştırılmak.

Muḥibbī’ye ezelden çün sunıldı cām-ıla şāhid
Virildi saña da zāhid riyā tesbīḥ ü seccāde

vişāl:

1. vişāle:-e

Gazel 3245

Mısra: 3

Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Çünkü olmışdur vişāle ara yirde ten [ü] cān
Anı terk it cān-ıla tālīb-i cānān ol yürü

2. vişālüne:-üñ, -e

Gazel 3490

Mısra: 9

Sevdiğine kavuşma, vuslat.

İrişmeyüp vişālüne şeb-i hicr içre cān virsem
Dilegüm bu ola Ḥaḳ’dan saña Nüh ‘ömri erzānī

3. vişālün:-üñ

Gazel 3062

Mısra: 7

Buluşma; sevdiğine kavuşma.

Vişālün ārzü itmek ne mümkin
Ben ādem oğlanı sen ḥod ferişte

4. vişālün:-üñ, -

Gazel 3203

Mısra: 3

Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Vişālün ‘iydine el-ḥamdü-lillāh
İrüp bu cān u dil ḳurbāna geldi

5. vişālün:-üñ, -

Gazel 3275

Mısra: 5

Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Hicr elinden kurtulup iren vişālün ‘iydine
Yolına ḳurbān olup şükrāne virsün cānını

6. vişālünden:-üñ, -den

Gazel 3310

Mısra: 2

Ulaşma, kavuşma, vuslat; sevgiliye kavuşma.

Neden rahm itmedün gördün ğarībi
Vişālünden meger yokdur naşībi

7. vişāle:-e

Gazel 3318

Mısra: 4

(Ar.) Sevdiğine kavuşma, vuslat.

‘İyd oldı ḳurbāna şalā itdün gelüp ‘āşıklarūñ
Kıldı vişāle irmedi ol cān ki ḳurbān olmadı

8. vişāle:-e

Gazel 3368

Mısra: 10

(Ar.) Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Terk-i ser kil iy Muḥibbī ister iseñ vaşlını
Didiler irer vişāle terk idenler başını

9. vişāle:-e

Gazel 3484

Mısra: 10

(Ar.) Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Revā midur Muḥibbī ola maḥrūm
Vişāle ire ger yoḥsul eger bay

10. vişālün:-üñ

Gazel 3266

Mısra: 5

Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Vişālün yādına cānā yine bu murğ-ı dil pervāz
İdüp cānum revān oldı yirinde ben ḳafes kaldı

vişāle ir-:

1. vişāle ir-:-e, -ür

Gazel 3158

Mısra: 9

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Sevdiğine kavuşma.

Dirler baña ki şabr iden irür vişāle āh
Kalmadı şabr geçdi günüm āh u vā-y-ıla

vişāl-i dilber:

1. vişāl-i dilber:-e

Gazel 3228

Mısra: 9

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Sevgilinin vuslatı.

Naḳd-i cān-ıla irişmedüm vişāl-i dilbere
İy Muḥibbī ḥarc kıldum gerçi yog u varımı

vişāl-i genc:

1. **vişāl-i genc:** -i, -n, -e

Gazel 3238

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hazineye kavuşma.

Vişāl-i gencine dirler olur vîrâneler mahzen
Baña ma'mûre olmakdan gönül olmak harâb evlâ

v'iv:

1. **v'iy:**

Gazel 3211

Mısra: 1

"Ve Ey!" anlamında seslenme ünlemi.

İy melek-şaşlet ü iy nûr-ı Hudâ v'iy Kureşi
Kankı kâfirdür ola sevmeye sen hürî-veşi

vü:

1. **vü:**

Gazel 3069

Mısra: 8

"Ve" bağlacı.

Mest olup çāk-i giribân idüben tâ dâmen
Vâlih ü 'aşık u aşıfte vü rüsvâ lâlê

2. **vü:**

Gazel 3016

Mısra: 4

"Ve" bağlacı.

Dehrûn sistemin anladı fikr itdi hazâni
Bî-çâre vü ser-geşte vü gam-hâra benefşe

3. **vü:**

Gazel 3016

Mısra: 4

"Ve" bağlacı.

Dehrûn sistemin anladı fikr itdi hazâni
Bî-çâre vü ser-geşte vü gam-hâra benefşe

4. **vü:**

Gazel 3016

Mısra: 8

"Ve" bağlacı.

Gülde kadümi dilde gamı cân u ciger rîş
Âşüfte vü dildâde giriftâra benefşe

5. **vü:**

Gazel 3047

Mısra: 5

"Ve" bağlacı.

Yidügi derd ü belâ vü zecr ü miñnetdür bu dil
Geçinür gam maţbahında dürlü dürlü aş-ıla

6. **vü:**

Gazel 3052

Mısra: 8

"Ve" bağlacı.

Gözüm yaşın revân itdüm benüm serv-i hürâmânım
Süre yüz hâk-i pâyuña umaram irde vü geçde

7. **vü:**

Gazel 3114

Mısra: 6

"Ve" bağlacı.

Gözlerem h'âcesi yoluñda kamu cevherini
Harc idüp bakmadı sūdına vü sermâyesine

8. **vü:**

Gazel 3115

Mısra: 15

"Ve" bağlacı.

Bu hırka vü bu tâc-ıla işi çü riyâdur
Ne yüzle ta'n eyleye zâhid zurefâya

9. **vü:**

Gazel 3116

Mısra: 6

"Ve" bağlacı.

Leylî zülfi hasretinden olmışam Mecnûn-ı zâr
Ol sebebden düşmişemdür vâdî vü şahrâlara

10. **vü:**

Gazel 3167

Mısra: 10

"Ve" bağlacı.

Yiter dünyâda 'ukbâda Muhibbî
Kâbâ vü penbe-i dâğum kefende

11. **vü:**

Gazel 3221

Mısra: 6

"Ve" bağlacı.

Devr idelden nüh felek görmedi hem görmeyiser
Ol hilâl ebrü vü meh-rünüñ ruḥ-ı zibâsını

12. **vü:**

Gazel 3225

Mısra: 4

"Ve" bağlacı.

Mecnûn ki bugün deşt-i gamuñ pâdişâhidur
Miñnet ü belâ vü derd ü elem oldu leşkeri

13. **vü:**

Gazel 3283

Mısra: 6

"Ve" bağlacı.

Leb hamüş lîk hayâl ile tolu cā bu gönül
Dil senüñ-ile vü sen dille idersin suḥeni

14. vü:

Gazel 3298

Mısra: 8

"Ve" bağlacı.

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören 'ibretle bunda hâne vü gū kalmadı

15. vü:

Gazel 3324

Mısra: 3

"Ve" bağlacı.

Serîr-i şâhı vü tâc-ı giyâhı
Gerekmez baña yig olmak gedâyî

16. vü:

Gazel 3325

Mısra: 5

"Ve" bağlacı.

Âşüfte vü ser-geşte olup sünbül-i miskîn
H'âb içre meger gördi yine zülf-i nigârî

17. vü:

Gazel 3335

Mısra: 5

"Ve" bağlacı.

Mest itdi beni bâde vü başumda var humâr
Kaldıysa getür dağı şarâb-ı şebâne[y]i

18. vü:

Gazel 3361

Mısra: 2

"Ve" bağlacı.

Mâh-rûlar 'ışk[ı] bu âşüfteden ayrılmadı
Tâ beni ser-geşte vü [rû]svâ-yı 'âlem kılmadı

19. vü:

Gazel 3452

Mısra: 10

"Ve" bağlacı.

Bir nazarla bu Muhibbî'nüñ olur sinesi çâk
Göricek ol kaşı ya vü o gözi karacığı

20. vü:

Gazel 3460

Mısra: 4

"Ve" bağlacı.

Bağlama dünyâya dil 'âlemde şâd ol iy gönül
Çün cihân turmaz geçer ger nâ-hoşı vü ger hoşı

21. vü:

Gazel 3461

Mısra: 9

"Ve" bağlacı.

Kanı İskender Ferîdün Hüsrev ü Dârâ vü Cem
Kanda gitdi Zâl u Rüstem Gîv-ile Bîjen gibi

22. vü:

Gazel 3095

Mısra: 10

I. Bağlama vavı, ve bağlacı. II. Dahi; da/de bağlacı.

'İşkuñ kemâmı pekdür her kim ki çekmek ister
Derd ü belâ vü miñnet aña gerek kepâde

vücüd:

1. vücüduñ: -uñ

Gazel 3376

Mısra: 7

Beden, gövde, cisim.

Vücüduñ şehrini dilber harâb oldugını ister
'İmâret eyle [sen] iy dil yıkılsun cümle bünyâdı

vücûda gel-:

1. vücûda gel-: -a, -di

Gazel 3149

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Ortaya çıkmak, oluşmak, meydana gelmek, olmak.

Âh eylesün mi ki bugün geldi vücûda
Başladı hemân derd-ile solmaga benefşe

vuhûs:

1. vuhûşa: -a

Gazel 3052

Mısra: 6

Vahşiler, yabaniler, yabani hayvanlar.

Benî âdemden olmadı özine gördi bir çâre
Vuhûşa 'arz-ı hâl-içün varur Mecnûn küh-ı Necd'e

2. vuhûş-ıla: -ıla

Gazel 3473

Mısra: 7

Vahşiler, yabaniler, yabani hayvanlar.

Şol deñlü itdi Kays vuhûş-ıla ülfeti
Kuşlar başında yaptı melâmet yuvasını

vuşlat:

1. vuşlat:

Gazel 3370

Mısra: 1

(□□□□) i. (Ar. vuşlat) *Sevdiğine kavuşma.*

Hoş şafâ vü zevk idi 'âlemde vuşlat 'âlemi
Olmasa idi anuñ ardınca fırkat 'âlemi

2. vuşlat:

Gazel 3135

Mısra: 12

Kavuşma, ulaşma.

Elif kıddünle rā kaşuñ görüp vaşluñı rā itdüm
Muhibbî olmadı vuşlat haţamı añladum rāda

3. **vuşlatuñ:-uñ**

Gazel 3348

Mısra: 9

Kavuşma, ulaşma.

Cān metā'ın ĥarc kıldum vuşlatuñ bāzārına
Nağd-i cānum bende āh bisyār olaydı kāşki

4. **vuşlatda:-da**

Gazel 3156

Mısra: 14

Sevdiğine kavuşma.

Pehlūya çeküp kuçmag olur idi nigārı
Vuşlatda Muhibbî girmese pīrāhen araya

5. **vuşlat:**

Gazel 3117

Mısra: 3

(Sevgiliye) kavuşma, ulaşma, vuslata erme.

Vuşlat el vire mi yāhūd düşe mi rüz-ı firāk
Muşhaf-ı ĥüsni gel aç hele bir fāl eyle

6. **vuşlat:**

Gazel 3487

Mısra: 4

(Ar.) Sevdiğine kavuşma.

Çüritdüm 'ömrümüñ nağdin metā'-ı vaşl için cānā
Müyesser olmadı vuşlat hemān bir iki dem kaldı

Y

ya:

1. ya:

Gazel 3008

Mısra: 5

Belki, sanırım.

Ya kaşlarımla çeşmün gâmez okların ataldan
Sînem delindi yir yir dil kaldı kan içinde

2. ya:

Gazel 3338

Mısra: 5

"de / da" anlamını katan bağlaç.

Ger tîr-i âbdârını ya kaşları ata
Dil-teşnelere ola bârân-ı rahmeti

3. yâ:

Gazel 3011

Mısra: 2

"de / da" anlamını katan bağlaç.

Niçe bir tîr-i cefâlar sîne-i miskînûme
Atıla seng-i melâmet yâ dil-i gâmgînûme

4. ya:

Gazel 3015

Mısra: 3

(Ünlem) Hitap edilen kimsenin dikkatini çekmek veya anlamı güçlendirmek için kullanılır.

Kanı lûtf u kerem ya kanı ihsân
İki elüm bulındı dut ki kanda

5. ya:

Gazel 3087

Mısra: 10

"ya da" anlamında bağlaç.

Sînede durmaz Muhibbî gâmzesi eyler güzër
Bir kaşı ya kirpügi ok yâr sevdüm tâzece

6. ya:

Gazel 3186

Mısra: 4

"ya da" anlamında bağlaç.

Her kaçan gelse kıyâma ol kıyâmet 'arz ider
Tübî-i bâğ-ı cinân ya serv-i sîmînüm gibi

7. ya:

Gazel 3209

Mısra: 2

"ya da" anlamında bağlaç.

Mihnet-ile sanma bagrum iy şanem baş olmadı
Hûn-ı dilden dem-be-dem ya gözlerüm yaş olmadı

8. ya:

Gazel 3094

Mısra: 8

"Ya" bağlacı.

Didiler agrayup fâş itme sırrı
Didüm ne çâre ya bu rûy-ı zerde

9. ya:

Gazel 3275

Mısra: 7

"Ya" bağlacı.

Ûaddümi ya eyleyüp atdum yine âh okların
Dimedi çarhuñ geçürdüm bu tokuz kalkanımı

10. ya:

Gazel 3136

Mısra: 2

"Peki, iyi ama, fakat" anlamında bağlaç.

Niçe bir kan ola gönüm hasret-i cânân-ıla
Ya niçe bir geçe 'ömrüm âh-ıla efgân-ıla

11. ya:

Gazel 3455

Mısra: 4

"Peki, iyi ama, fakat" anlamında bağlaç.

Gün yüzine alınna 'âşık degül mâh-ı felek
Gice gündüz ya n'îçün tolaşur anlar küyünü

12. yâ:

Gazel 3028

Mısra: 5

"Peki, iyi ama, acaba" anlamlarında bağlaç.

Yâ nedendür iy Muhibbî uşbu sevdâlar bize

13. yâ:

Gazel 3028

Mısra: 3

"Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Yâ İlâhî 'ayn olsun uşbu rû'yâlar bize
Cân virürseñ de yolında iremezsin zülfine

14. ya:

Gazel 3452

Mısra: 10

Arap alfabesinin yirmi sekizinci () harfi. Bu harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır. || Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Bir nazarla bu Muhibbî'nün olur sînesi çâk
Göricek ol kaşı ya vü o gözi karacugı

15. ya:

Gazel 3051

Mısra: 6

"Ya da" bağlacı.

Baňa maqşūd hemān zūlf ü ruḥūndur ancak
Neme yarar semen ü sünbül gül ya lāle

16. ya:

Gazel 3155

Mısra: 7

"Ya da" bağlacı.

Ser-i kūyında kılām ḳaddūmi ya āhumı tūr
Tā ki her zāḡ raḳīb ugramaya gülşenüme

17. ya:

Gazel 3178

Mısra: 5

"Ya da" bağlacı.

N'eyler ol āb-ı ḥayātı ya şarāb-ı kevseri
La'l-i dilberden kime ola müyesser çāşnı

18. ya:

Gazel 3253

Mısra: 5

"Ya da" bağlacı.

Saňa cān-ıla kul oldum felek saḳfına ya kursa
'Aceb midür beni devrān-ı şeh gerdün-serīr itdi

19. yā:

Gazel 3026

Mısra: 4

"Ey!" anlamında bir seslenme sözü (Rab).

N'ola ḥāl-i sırr-ı zūlfı aña ḥālüm dir-iken
Bir ṭarafdan daḥı yā Rab n'idem ol göz ü kaşa

20. yā:

Gazel 3030

Mısra: 4

"Ey!" anlamında bir seslenme sözü (Rab).

Hevā-yı Ka'be-yi yāra yüzüm üzre revān oldum
Beni kim kurtarur yā Rab ki dolaşdum muḡaylāna

21. yā:

Gazel 3229

Mısra: 1

"veya, veyahut" anlamlarına gelerek iki ifadeyi
birbirine bağlayan bağlaç.

Perī misin melek misin yā ḥūrī
Yüzünde berḳ urur Allāh nūrı

22. ya:

Gazel 3346

Mısra: 4

Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. || Bu
harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır.
Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Ġamze okı sinede bir laḡza eglenmez geçer
Anuñ içündür anuñ kaşları katı ya gibi

23. yā:

Gazel 3362

Mısra: 7

Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. || Bu
harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır.
Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Yā gibi çeker kendine her dem raḳībı yār
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi

24. ya:

Gazel 3418

Mısra: 6

Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. || Bu
harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır.
Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Şabrum apardı 'aḳlumu zūlf itdi tārmār
Dutdı cefā tırine ol kaşı ya bizi

25. ya:

Gazel 3420

Mısra: 8

Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. || Bu
harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır.
Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Ebrūlaruñı görelı iy kaşları kemān
Ḳaddı bükildi oldu dü-tā ya benüm gibi

26. ya:

Gazel 3207

Mısra: 7

1. İki kelimeyi, iki kelime öbeğini veya iki
cümleyi birbirine bağlar. 2. "de / da"; "bile" anlamını
katan bağlaç. 3. "Ey" anlamında seslenme ünlemi.
4. Arap alfabesindeki "Ya" harfi.

Ya kaşuñdan sehv-ile atsañ baña ḡamzeñ okın
Saklar-ıdum sīnem içre ben anı cānum gibi

27. ya:

Gazel 3048

Mısra: 8

"Peki ya" anlamında bir bağlaç.

Çeşm-i ḥün-ḥ'āra mu'āvin çün degül kec rā kaşuñ
Ya n'içün başın egüp tutmuş kulagın rāyına

28. ya:

Gazel 3049

Mısra: 6

"Peki ya" anlamında bir bağlaç.

Deḡanuñ var mı yok mı ḥurde-bīnā
Görinmez niçe diyeler ya kanda

29. ya:

Gazel 3059

Mısra: 11

"Peki ya" anlamında bir bağlaç.

Atar ya kaşlarıñ ğamz oklarını
Geçer sîne karâr itmez siperde

30. yâ:

Gazel 3079

Mısra: 2

"Peki ya" anlamında bir bağlaç.

Sırr-ı 'ışkı kim bilürdi nâle takrîr itmese
Şafha-i ruhsâruma yâ eşk tahrîr itmese

31. ya:

Gazel 3093

Mısra: 4

"Peki ya" anlamında bir bağlaç.

Niçe döysün bu yürek cevrine âhen döğile
Sîne ya tîr-i cefâya niçe tākāt getüre

32. ya:

Gazel 3198

Mısra: 2

"Peki ya" anlamında bir bağlaç.

Kim-durur ruhsârûña gün gibi per-tâb olmadı
Ya anı gördükde bu çeşmüm tolu âb olmadı

33. yâ:

Gazel 3283

Mısra: 8

"Peki ya" anlamında bir bağlaç.

Hünüm içdüğüñ yiter gel eyleme zâr beni
Bâde nûş itdüñ revâ mı dil [ü] yâ mey-şikenî

34. ya:

Gazel 3289

Mısra: 8

"Peki ya" anlamında bir bağlaç.

Kim hâlâş olabilir ğamze okı atılıcak
Bir yire ya kaşmuñ gelse iki yire başı

35. ya:

Gazel 3072

Mısra: 7

"Ey! " anlamında bir seslenme sözü.

Deyr-i hüsnünde gören ya kaşlarıñ kec-râ didi
Ergilik olsa 'aceb mi kâfirî mihrâbda

36. ya:

Gazel 3201

Mısra: 2

"Veyahut, veyâ" bağlacı.

Şad pâre ola var mı cihânda tenüm gibi
Ya sîne tutar tîğ-i cefâya benüm gibi

37. ya:

Gazel 3324

Mısra: 2

Bağlaç; ya da.

Bulur mı cân u dil ğamdan rehâyi
Ya cânândan bu çeşmüm rüşenâyı

38. yaları: -lar, -ı

Gazel 3497

Mısra: 6

Yay. II Sevgilinin yay gibi kaşı.

Sînemün meydânına dikedüm yine ben dil nişân
Çeşmi atsun ğamz okın alsun eline yaları

39. ya:

Gazel 3243

Mısra: 8

"Veya, ya da" anlamında bağlaç.

Olmaya sîne siper bagrı ola ğalbür-veş
Çeşm ata ğamz okların ele ala ya kaşımı

40. ya:

Gazel 3303

Mısra: 7

"Veya, ya da" anlamında bağlaç.

Döstüm dak boynuña ya al ele tesbîh idin
La'l lü'lü' eyledüm gözden akan şad dânemî

41. ya:

Gazel 3345

Mısra: 2

"Veya, ya da" anlamında bağlaç.

Var mı cihânda bî-ser ü bî-pâ benüm gibi
Ya mübtelâ-yı derd ü ğam ola benüm gibi

42. ya:

Gazel 3362

Mısra: 8

"Veya, ya da" anlamında bağlaç.

Yâ gibi çeker kendine her dem rakîbi yâr
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi

43. ya:

Gazel 3451

Mısra: 10

"Veya, ya da" anlamında bağlaç.

'Akl-ıla 'ışk sînede sıgmaz Muhibbiyâ
Her biri dir ki anı kabûl eyle ya beni

44. ya:

Gazel 3474

Mısra: 1

"Veya, ya da" anlamında bağlaç.

Leb mi bu ya la'l mi yâhüd mey-i şahbâ mı ki
Söz deminde mürdeler ihyâ kılır 'İsâ mı ki

45. yâ:

Gazel 3244

Mısra: 2

"Ey! " anlamında bir seslenme sözü.

'Aşık mıdır ki isteye derdün devāsını
Yâ işideler aňlaya anuñ şadāsını

46. ya:

Gazel 3287

Mısra: 10

Arap alfabesindeki yâ harfi. II Sevgilinin yâ harfine benzeyen kaşları.

Muhibbî dil nişân eyle yine şahrâ-yı sineñde
Eline tîr-ile almış nigârum ya gibi kaşı

47. ya:

Gazel 3453

Mısra: 1

"Veya, ya da" bağlacı.

Ruğları üzre 'arâk mı ya melâhat dürleri
Şebnem ile yâhû ziynet buldı gülberg-i teri

48. ya:

Gazel 3440

Mısra: 4

Aşğın bükülmüş bedeni. Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi.

Tîr-i âhum geçdi bu çarhuñ tokuz kalkanını
Bükeli kâddümi cevriyle benüm ol ya gibi

49. ya:

Gazel 3443

Mısra: 1

"Ya da, yahut, veya" bağlacı. II Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. Bu harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır. || Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Merdâne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görine zevk u şafâ günü

50. ya:

Gazel 3463

Mısra: 4

Arap alfabesindeki "yâ" (س) harfi. II Sevgilinin "yâ" harfine benzeyen kaşları.

Müjeñ tîrine cân içre yir itdüm iy kemân ebrü
Elüñden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

51. ya:

Gazel 3465

Mısra: 5

Arap alfabesindeki "yâ" (س) harfi. II Sevgilinin "yâ" harfine benzeyen kaşları.

İtdi nişâne sînemi ya kaşların kurup
Cevr oklarıyla toptolu çeşmi şadacugı

52. ya:

Gazel 3485

Mısra: 10

Arap alfabesindeki "yâ" (س) harfi. II Sevgilinin "yâ" harfine benzeyen kaşları.

İy Muhibbî çünki merhem urmaz âhîr yarama
Urmasa gamz oklarını ol kaşı ya kâşkı

yâ ilâhî:

1. yâ ilâhî:

Gazel 3391

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Dua İfadesi**

Ey Allah'im! (duaya başlama sözü).

Destüm irmedi miyânına kemer anı kuçar
Yâ İlâhî virme hiç kimseye nâ-çârlığı

yâ rab:

1. yâ rab:

Gazel 3033

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ey rabbim.

'İşk içre görüp hâlümü agyâr gülerse
Yâ Rab dilerem hâlini benden beter eyle

2. yâ rab:

Gazel 3141

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ey Rabb'im, Ey Allah'im!

Yâ Rab ayırma benüm dâmen-i 'ışkından elüm
Rüz-ı maşaşerde anuñla dilümi şad eyle

3. yâ rab:

Gazel 3009

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Allah'a seslenme sözü, Tanrım! Ey Rab!
Rabbim! Allahum! ey! hey!, acaba.*

Degül ben hastanuñ hâlerinden ol sîmîn beden âgeh
Kim eyler ol şehi yâ Rab 'aceb ben bendeden âgeh

4. yâ rab:

Gazel 3129

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

*Allah'a seslenme sözü, Tanrım! Ey Rab!
Rabbim! Allahum!*

Küfr-i zülfi korkaram kim çıkara dînden beni
Ehl-i İslâmı giriftâr itme yâ Rab kâfire

5. yâ rab:

Gazel 3460

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

"Ey Rabbim" anlamında Allah'a seslenme sözü.

Medh-i hüsnine ben anuñ bağladum dil 'acziñi
Neye teşbih eyleyem yâ Rab o hüsn-i meh-veşi

yā rabbenā:

1. **yā rabbenā:**

Gazel 3171

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ey Allah'im!.

Rahmetüñden [ırma sen] yā Rabbenā
Anlara itdürmeyesin āh u vāh

ya ya:

1. **ya ya:**

Gazel 3238

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*İkili karşılaştırmaları ifade etmek için kullanılan
bir bağlaç.*

Muhibbī hastadur yatur lebüñ dārü'ş-şifāsında
Ya öldür anı kurtulsun ya gönder bir cevāb evlā

2. **ya ya:**

Gazel 3062

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ya...ya bağlaç.

Ya serden geç Muhibbī ya nazardan
Olur 'aşık olan elbette küşte

yabana at-:

1. **yabana at-:** -a, -ar

Gazel 3159

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

*Önem vermemek, önemsiz görmek. Dikkate
almamak, itibar etmemek, hiçe saymak, değer
vermemek.*

Her dem seni ok gibi atar yabana yār
Başa çıkam dime sakın ol kaşı yay-ıla

yabana at:

1. **yabana at:** -a, -ar

Gazel 3362

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

*Issız yere atmak; mec. Önem vermemek, önemsiz
görmek.*

Yā gibi çeker kendine her dem rakībi yār
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi

yād:

1. **yādumdan:** -um, -dan

Gazel 3004

Mısra: 3

Hatırlama,anma.

Ölürsem de dahı gitmez benüm yādumdan ol meh-rū
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yāda

2. **yāduña:** -uñ, -a

Gazel 3433

Mısra: 4

Hatırlama,anma.

Bādeye telh dime sun berü şīrīn içelüm
Yāduña nüş idelüm sun tolusın sağrākı

3. **yādına:** -i, -n, --a

Gazel 3141

Mısra: 7

Hatır.

Gül yüzi yādına bülbül gibi iy hasta gönül
Demidür şubha degin nāle vü feryād eyle

4. **yādına:** -i, -n, -a

Gazel 3025

Mısra: 7

*Anma / hatırlama. II Hatıra / anı. II Hatır /
itibar.*

İdelüm la'1-i leb yādına mey nüş müdām
Bu gönül derdine dermān idelüm anlar-ıla

5. **yādına:** -i, -n, -a

Gazel 3121

Mısra: 3

*Anma / hatırlama. II Hatıra / anı. II Hatır /
itibar.*

Şīrīn lebinüñ yādına bir 'ışk eri olsa
Cān terkin urup rāh-ı belā içre seçilse

6. **yādına:** -i, -n, -a

Gazel 3184

Mısra: 9

1. Anma, hatırlama. 2. Hatır.

İy Muhibbī ruhları ile dehānı yādına
Cān u dilden özüñe hārc eyle yog u varuñı

7. **yādına:** -i, -n, -a

Gazel 3266

Mısra: 5

1. Anma, hatırlama. 2. Hatır.

Vişālūñ yādına cānā yine bu murğ-ı dil pervāz
İdüp cānum revān oldı yirinde ben kafes kaldı

8. **yādına:** -i, -n, -a

Gazel 3356

Mısra: 15

1. Anma, hatırlama. 2. Hatır.

Sīneme çekdüm elifler serv-қadler yādına
Kuçaram tā şubh olunca baña hem pehlü gibi

9. **yādına:-i, -n, -a**

Gazel 3478

Mısra: 5

1. *Anma, hatırlama.* 2. *Hatur.*

Kaşı yasını görüp ğamz oklarınıñ yādına
Cāmi ķurbān eyleyüp dil sinesin terkeş kodı

10. **yādnadır:-i, -n, -a, -dur**

Gazel 3268

Mısra: 1

1. *Anma, hatırlama.* 2. *Hatur.* 3. *Hâtra.*

Gül ruĥuñ yādnadır ebr-i bahāruñ ğiryesi
Andan artukdur velī ‘āşık-ı zāruñ ğiryesi

yād eyle:

1. **yād eyle:-me, -dū, -ñ**

Gazel 3421

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hatırlamak, anmak.

Yār yār eyleyüben sen beni yād eylemedüñ
Niçe bir gösteresin sen bize bīġānalığı

2. **yād eyle:**

Gazel 3141

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anmak, hatırlamak. || Adını anmak, zikretmek.

Çekdügüm derd ü belāyı hele bir yād eyle
Kuluñ isem daĥı iy ğam beni āzād eyle

yād eyle:-

1. **yād eyle:-me**

Gazel 3053

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hatırlamak, anmak.

Va‘de-i vuşlat ümīziyle dili şād eyleme
Rāzıyam cevır [ü] cefā kıl tek beni yād eyleme

2. **yād eyle:-y, -üp**

Gazel 3245

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anmak, hatırlamak.

İy Muĥibbī yāra şevķuñ var-ısa bülbülleyin
Gül ruĥın yād eyleyüp her gice nālān ol yūri

yād id:-

1. **yād id:-üben**

Gazel 3066

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anmak II Hatırlamak.

Bezm-i ğamda lebinı yād idüben yine gönül
Sāġar-ı çeşmini döndürdi tolu cāmlara

2. **yād id:-icek**

Gazel 3107

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anmak II Hatırlamak.

Olur yād idicek iy ‘ārızı gül
Ġiribān tā-be dāmān pāre pāre

3. **yād id:-üp**

Gazel 3267

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anmak II Hatırlamak.

Gülşen içinde ruĥlarını yād idüp yine
Dil bülbülü şubĥa dek itdi terennümi

yād it:-

1. **yād it:-me, -di**

Gazel 3264

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anmak, hatırlamak.

Yād kılduñ bu kuluñı dōstum yād itmedi
Bu dil-i nā-şādımı ğördi velī şād itmedi

2. **yād it:-dū, -ñ**

Gazel 3272

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. *Anmak, hatırlamak.* 2. *(Adını) Anmak, zikretmek.*

İntihāb idüp çıkardum māĥ-rūlardan seni
Bilmedüm n’oldı ġünāhum böyle yād itdüñ beni

yād it:

1. **yād it:-me, -di**

Gazel 3387

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anmak, hatırlamak.

Ĥasta gönüm bir nefes ol dilrübā şād itmedi
Yañılıp ben derdmendi bir kezin yād itmedi

yād kıl:-

1. **yād kıl:-du, -ñ**

Gazel 3264

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anmak, hatırlamak.

Yād kılduñ bu kuluñı dōstum yād itmedi
Bu dil-i nā-şādumı görđi velī şād itmedi

yāda getür-:

1. yāda getür-:--mez

Gazel 3004

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Hatırlamak, anmak, aklına getirmek.

Ölürsem de dañı gitmez benim yādumdan ol meh-rū
Getürmez niçe yıllardur beni bir kerre ol yāda

2. yāda getür-:--me

Gazel 3073

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Hatırlamak, anmak, aklına getirmek.

Yār itse vaşla va‘de getürme anı yāda
Olmaz saña müyesser var intizāri gözle

3. yāda getür-:--mez-a, -mez

Gazel 3135

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Aklına getirmek, hatırlamak.

Dirīgā bilmedüm virdüm gönül ben ol perī-zāda
Düşüp yolında ĥāk oldum getürmez hiç beni yāda

yādına düş:

1. yādına düş:-i, -n, -a, -miş

Gazel 3296

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Hatırlamak, aklına getirmek.

Lebūñ yādına düşmiş cām elinde
İçer miydi ger olmasa mezākı

yag-:

1. yagdı:-dı

Gazel 3162

Mısra: 2

1. (Yağmur, kar ve dolu) Gökten yere düşmek. 2.
Çok miktarda, arka arkaya gelmek.

Bir seher saldı beni ol gönca hicrān bāğına
Yagdı eşküm jäleler yirine her yapragına

yag:

1. yagi:-ı

Gazel 3260

Mısra: 4

Yenilen besinlerin fazlasından, gıdâsız kalındığı zaman kullanılmak üzere kalp, mide, bağırsaklar ve böbrek gibi iç organların etrafında, kaslar, dokular

arasında depolanan, deri ve kılırları dış etkilerden koruyan hidrokarbonların ortak adı.

Uyardum ‘ışk kândilin aña bu dil fitil itdüm
Gözüm yaşıyla gönderdüm bile bu bagrumuñ yagı

2. yagar:-ar

Gazel 3027

Mısra: 1

Gökten yere düşmek // Çok miktarda, arka arkaya gelmek.

Çün yagar tır-i belā bu sīne-i ğamgīnūme
Kemdür razħm itmeyebilsem dil-i miskīnūme

3. yagını:-i, -n, -ı

Gazel 3236

Mısra: 6

Kandil yağdı.

Āhumuñ zencīrine asup gönül kândilini
Rüşen olsun diyü yakdı anda bagrum yagını

4. yagını:-i, -n, -ı

Gazel 3360

Mısra: 6

Yenilen besinlerin fazlasından, gıdâsız kalındığı zaman kullanılmak üzere kalp, mide, bağırsaklar ve böbrek gibi iç organların etrafında, kaslar, dokular arasında depolanan, deri ve kılırları dış etkilerden koruyan hidrokarbonların ortak adı.

Tekye-i ‘ışkuñ çerāğı şu‘lelenmezdi eger
Yakmasam dem dem ben anda bu yüregüm yagını

5. yagını:-i, -n, -ı

Gazel 3381

Mısra: 12

Yenilen besinlerin fazlasından, gıdâsız kalındığı zaman kullanılmak üzere kalp, mide, bağırsaklar ve böbrek gibi iç organların etrafında, kaslar, dokular arasında depolanan, deri ve kılırları dış etkilerden koruyan hidrokarbonların ortak adı.

Sultān-ı ‘ışk şöyle yasag eylemiş ezel
Yaksun mahabbet ehli haşre degin sīne yagını

6. yagını:-i, -n, -ı

Gazel 3441

Mısra: 1

Yenilen besinlerin fazlasından, gıdâsız kalındığı zaman kullanılmak üzere kalp, mide, bağırsaklar ve böbrek gibi iç organların etrafında, kaslar, dokular arasında depolanan, deri ve kılırları dış etkilerden koruyan hidrokarbonların ortak adı.

‘Işk âteşiyile dil eridüp bagrı yagını
Ĝam tekyesinūñ eyledi rüşen çerāgını

yagdur:

1. yagdursa:-sa

Gazel 3360

Mısra: 3
Yağdırmak, yağmasını sağlamak.

Taň degül gülgün olup yagdursa kan yire şehâb
Çün şehîd-i 'ışkuñuñ yıl savurur topragını

2. **yagdurup: -up**
Gazel 3359
Mısra: 7
Yağdırmak, bol miktarda atmak.

Cevr sengin yagdurup kıldıñ gönül mülkin harâb
Devr-i hüsnünde senüñ ol bir kez âbâd olmadı

3. **yagdurur: -(u)r**
Gazel 3060
Mısra: 4
Bir şeyi aralıksız bir biçimde yapmak. II Gözyaşı akıtmak.

Varıamazam küyuña yaşum baña virmez geçid
Âh şehâbı yagdurur bârân bârân üstine

yagdur-:

1. **yagdurmasa: --ma, --sa**
Gazel 3077
Mısra: 5
Yağdırmak.

Yagdurmasa bârânını bir lahza bu çeşmüm
Küllî bu cihân yana eger âh ide sine

yağı:

1. **yağı:**
Gazel 3483
Mısra: 4
Düşman, hasım.

Leşker-i gam virdi yagmaya yine dil kişverin
Her taraftan girdi gönlüm şehrine yağı gibi

yağma:

1. **yagmaya: -ma, -y, -a**
Gazel 3361
Mısra: 5
(Yağmur, kar, dolu vb.) Gökten yere düşmek.

Lahza mı var yagmaya bu başuma seng-i cefâ
Dem m[i] var cevri okları bu bagruma sançılmadı

yagma it-:

1. **yagma it: --di**
Gazel 3065
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yağmalamak, talan etmek.

Zülf[i] sevdâsı getürdi başuma sevdâ yine
Ol Muğal-Çîn gözleri itdi gönül yagma yine

yagmaya vir-:

1. **yagmaya vir: --y, --a, --dü, --m**
Gazel 3130
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yağmalamak, talan etmek.

Dün hevâ kesb itmek-içün seyre vardum gülşene
Cân u dil yagmaya virdüm ugradum bir rehzene

yagmaya vir:

1. **yagmaya vir: -y, -a, -di**
Gazel 3471
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Deyim**
Yağmalamak, talan etmek.

Virdi yagmaya gözi mülk-i dili
Böyledür iy Muhibbî nâz ehli

2. **yagmaya vir: -y, -a, -di**
Gazel 3483
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Deyim**
Yağmalamak, talan etmek.

Leşker-i gam virdi yagmaya yine dil kişverin
Her taraftan girdi gönlüm şehrine yağı gibi

3. **yagmaya vir: -y, -a, -e**
Gazel 3448
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yağmalamak, talan etmek. II Sevgilinin âşığın gönlünü perişan etmesi, âşığın gönlüne acı çektirmesi, zulmetmesi.

Birdem olmaya belâ miñnet elinden o halâş
Çünkü yagmaya vire mülk-i dili gam sipehi

yahu:

1. **yâhü:**
Gazel 3260
Mısra: 8
Veya.

Bi-ğamdillâh gider oldum ser-i küyına dildaruñ
Velî bilmem çeken anda suyu mı yâhü topragı

2. **yâhü:**
Gazel 3453
Mısra: 2
Söylenen söze dikkati çekmek ve anlamını güçlendirmek için kullanılır.

Ruğları üzre 'arağ mı ya melâhat dürleri
Şebnem ile yâhü ziynet buldı gülberg-i teri

3. **yāhūd:**

Gazel 3298

Mısra: 4

Söylenen söze dikkati çekmek ve anlamını güçlendirmek için kullanılan ifade.

Çeşmün cüy-ı hayālün ile ābādān iken
Eksilür sanma hayālün yāhūd ol cū kalmadı

yāhūd:

1. **yāhūd:**

Gazel 3232

Mısra: 2

Veya.

‘Āşık mıdur ki isteye göñli şafāsını
Yāhūd taleb ide vara derdün devāsını

2. **yāhūd:**

Gazel 3011

Mısra: 4

"Veya" bağlacı.

Mü'min-i 'ışkam bi-ḥamdillāh zi-men zülf-i dōst
Kılca noqşān gelmedi yāhūd ḥalel bu dīnūme

3. **yāhūd:**

Gazel 3059

Mısra: 3

"Veya" bağlacı.

Melek misin perī yāhūd ferişte
Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde

4. **yāhūd:**

Gazel 3061

Mısra: 1

"Veya" bağlacı.

Perīsin bilmedüm yāhūd ferişte
Beni bī-tākat itdün bir görişte

5. **yāhūd:**

Gazel 3071

Mısra: 8

"Veya" bağlacı.

Lebünde ḥaṭ mıdur yoḥsa görinen sāye-i ebrū
Yāhūd pāy-ı meges midür yapışupdur kalup bala

6. **yāhūd:**

Gazel 3090

Mısra: 3

"Veya" bağlacı.

Melek midür perī yāhūd ferişte
Bu ḥüsni görmedi kimse beşerde

7. **yāhūd:**

Gazel 3117

Mısra: 3

"Veya" bağlacı.

Vuşlat el vire mi yāhūd düşe mi rüz-ı firāk
Muşhaf-ı ḥüsni gel aç hele bir fāl eyle

8. **yāhūd:**

Gazel 3252

Mısra: 2

"Veya" bağlacı.

‘Āşık mıdur ki isteye yāruñ vefāsını
Yāhūd şikāyet eyle añup cefāsını

9. **yāhūd:**

Gazel 3273

Mısra: 4

"Veya" bağlacı.

Nigārā zülfün altında nihān oldı yine rüyuñ
Meger şeb irdi ḥurşide yāhūd vaqt-i zevāl oldı

10. **yāhūd:**

Gazel 3379

Mısra: 3

"Veya" bağlacı.

Hicr-ile ölmek mi vardur yāhūd irmek vaşlına
‘Ālem içre dōstlar bu ihtimāl egler beni

11. **yāhūd:**

Gazel 3474

Mısra: 1

"Veya" bağlacı.

Leb mi bu ya la‘l mi yāhūd mey-i şahbā mı ki
Söz deminde mürdeler ihyā kılur ‘İsā mı ki

12. **yāhūd:**

Gazel 3474

Mısra: 8

"Veya" bağlacı.

Gitmedi başuñdan iy dil zülfünün sevdāsı āh
Bilmedüm dīvāne mi yāhūd bu dil şeydā mı ki

yak-:

1. **yaksam:-sa, -m**

Gazel 3305

Mısra: 6

Ateşe vermek, tutuşturmak.

Cānā cemālün şem‘ini cān-ıla itdüm çün taleb
Pervāne-veş olmaz ‘aceb yaksam bu perr ü bālūmi

2. **yakmışamdur:-miş, -am, -dur**

Gazel 3285

Mısra: 10

Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak; ateşe vermek.

Duḥānum çıksa başuñdan Muḥibbī
‘Aceb mi yakmışamdur dilde nārī

3. **yak:**

Gazel 3327

Mısra: 1

Ateş durumuna geçirmek, tutuşturmak.

İy gönül gel sînede yak 'ışkuññ fânüsünü
'Aşık olan bâda virür 'âr-ıla nâmüsünü

4. **yakmaga:-mag, -a**

Gazel 3331

Mısra: 2

Isı veya ateş etkisine maruz bırakıp hasar görmesine, yanmasına sebep olmak.

Kimse telkîn itmesün kan itmege cānâne[y]i
Şem'[e] öğretmek ne hâcet yakmaga pervâne[y]i

5. **yakalı:--alı**

Gazel 3146

Mısra: 5

Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.

Yakalı âteş-i 'ışkına bugün cān u dili
Çıkar eflâke şerârımdan eser döne döne

6. **yakdı:-dı**

Gazel 3215

Mısra: 2

1. Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.2. Çok güçlü, ızdırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Düpdüz cihāni ğarğa virürken gözüm yaşı
Dil hâymesini yakdı 'aceb āhum âteşi

7. **yakdı:-dı**

Gazel 3236

Mısra: 6

1. Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.2. Çok güçlü, ızdırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Āhumuñ zencîrine asup gönül kandîlini
Rüşen olsun diyü yakdı anda bagrum yağını

8. **yakdı:-dı**

Gazel 3289

Mısra: 2

1. Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.2. Çok güçlü, ızdırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Severem cān-ıla dilden ben o hürşid-veşi
Lîk yakdı bu ben hastayı anuñ 'ataşı

9. **yakdı:-dı**

Gazel 3362

Mısra: 4

1. Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.2. Çok güçlü, ızdırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Gördük cemâl-i şem'ini düşdük ayagina
Pervâne gibi yakdı ol âteş-liķā bizi

10. **yakdı:-dı**

Gazel 3399

Mısra: 6

1. Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.2. Çok güçlü, ızdırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Fırkat ü hicrân odından yandı bagrum āh kim
Yakdı odlara beni naşş u nigâr ayrılığını

11. **yakdı:-dı**

Gazel 3418

Mısra: 2

1. Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.2. Çok güçlü, ızdırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Divâne kıldı zülf-i kemend-i dü-tā bizi
Pervâne itdi yakdı ol âteş-liķā bizi

12. **yakdı:-dı**

Gazel 3477

Mısra: 1

1. Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.2. Çok güçlü, ızdırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Şevk-i ruhuññ fikri ser-ā-ser dili yakdı
Şekker dehenüñ zikrile agzum suyu akdı

13. **yakdı:-dı**

Gazel 3477

Mısra: 8

1. Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.2. Çok güçlü, ızdırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

İnlerse rebāb oldu 'aceb mi dil-i sūzān
Devrān getirüp bir deriyi sîneme yakdı

14. **yakar:-ar**

Gazel 3326

Mısra: 1

Ateş durumuna geçirmek, tutuşturmak.

Her gāh yakar cān u dili āhum âteşi
Hün oldu yaşum seveli bir yār-ı meh-veşi

15. **yakar:-ar**

Gazel 3472

Mısra: 10

Ateş durumuna geçirmek, tutuşturmak.

İy Muhibbî âteşi gerçi ki yaş teskîn ider
Aglasam dañı beter yakar dil-i sūzān beni

16. **yakuban:-uban**

Gazel 3246

Mısra: 1

Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.

Giderdün zulmet-i küfri yakuban şem'-i kâfûrî
Hâkîkat bu ki nûruñdan alur mihr-ile meh nûrî

17. **yakup:-up**
Gazel 3322
Mısra: 5

Ateşe vermek, ateşle yok etmek. || Çok fazla ıstırap vermek.

'İşk âteşi dilde yakup başumdan âhı
'Aceb midür çıkarsam itdün aña nigâhı

18. **yakup:-up**
Gazel 3485
Mısra: 5

Ateş durumuna geçmek, tutuşmak. II Acı vermek, ızdırap çektirmek.

Şu'le-i 'ışkı yakup dil mülkini kıldı hârâb
Olmasa 'ışk âteşi sînemde peydâ kâşkı

yak:

1. **yakdum:-dum**
Gazel 3068
Mısra: 1
Ateşe vermek, acıtmak.

Geh elif gâh dâğ yakdum sîne-i efgâruma
Âh resmin naqş kıldum bu der ü dîvâruma

2. **yaksun:-sun**
Gazel 3029
Mısra: 5
Ateşe vermek, tutuşturmak.

Dilerem âteşi-i 'ışkuñ beni şol hadde yaksun kim
Görenler diyeler Allâh aña yâr olmasun kimse

3. **yakdukda:-dukda**
Gazel 3360
Mısra: 8
Ateşe vermek, tutuşturmak.

Dir gören küh-ı belâda oldı peyda bir peleng
Hasretiyle sîneme yakdukda miñnet dâğını

4. **yakduñ:-du, -ñ**
Gazel 3222
Mısra: 3
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak, ateşe vermek.

Âteş-i 'ışk-ıla yakduñ cismümi ser-tâ-ğadem
Kâl idüp ğam pütesi içinde pâk itdün beni

5. **yakam:-am**
Gazel 3107
Mısra: 6
Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.

Görüp şem'-i ruhuñ pervâne gibi
Yakam odlara ben cân pâre pâre

6. **yakarsa:-ar, -sa**
Gazel 3375
Mısra: 12
Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.

Bu Muhibbî ruhları şevkiyle cânından geçer
Şem'-i ruhsârûñ yakarsa yiridür pervâneyi

7. **yakarsa:-ar, -sa**
Gazel 3490
Mısra: 11
Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.

Çerâğı süz-ı Hüsrev'den yakarsa tañ midür şi'rüm
Gazel tarzında çün gözler hemîşe tarz-ı Selmân'ı

8. **yaksa:-sa**
Gazel 3104
Mısra: 9
Yakmak | gönlü tutuşturmak, ıstırap çektirmek.

Hasretüñ odı beni yaksa kül itse ne 'aceb
Ğamuñı zâd idüben âh idegirdük 'ademe

9. **yakaram:-ar, -am**
Gazel 3292
Mısra: 8
Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak; ateşe vermek.

Tekye-i dilde gelüp mihmân ola ger ğam baña
Aña karşı yakaram bu gönümün fânüsünü

10. **yakmasam:-ma, -sa, -m**
Gazel 3360
Mısra: 6
Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak; ateşe vermek.

Tekye-i 'ışkuñ çerâğı şu'lelenmezdi eger
Yakmasam dem dem ben anda bu yüregüm yağını

11. **yakduñ:-duñ**
Gazel 3222
Mısra: 9
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak. II Çok güçlü, ıstırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

İy Muhibbî şi'r-i pür-süzüñle yakduñ 'âlemi
Ol sebebdendür ki böyle süzinâk itdün beni

12. **yakdı:-dı**
Gazel 3031
Mısra: 5
Ateşe vermek, tutuşturmak; acı, keder vermek; aşk ateşiyle yakmak.

Yakdı hasret âteşi şol hadde bu cân u dilüm
Kalmadı tende mecâlüm eyleyem bir kerre âh

13. **yak:**
Gazel 3320

Mısra: 10

*Ateşe vermek, tutuşturmak; acı, keder vermek;
aşk ateşiyle yakmak.*

İy Muhibbî çün şeb-i hicrân saña oldı mekân
Sen dağı yak âteş-i 'ışk-ıla dil fânüsuñı

14. **yakuban:-uban**

Gazel 3500

Mısra: 8

*Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak,
tutuşturmak; ateşe vermek.*

Şem'-i hüsnine gönül virdüñ yine bir dilberüñ
Yakuban pervâne gibi külli nâr itdüñ beni

15. **yakar:-ar**

Gazel 3026

Mısra: 12

*Ateş durumuna geçmek, tutuşmak. II Çok güçlü
ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.*

Âteş-i 'ışka Muhibbî niçe döysün dil ü cân
Yakar ugrar-ısa zerrece kuriya ger yaşa

16. **yakar:-ar**

Gazel 3193

Mısra: 2

*Ateş durumuna geçmek, tutuşmak. II Çok güçlü
ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.*

N'ola dilden berî olsam görüp ruhsâr-ı cânânı
Yakar pervâne bâl ü per göre şem'-i şebistâni

17. **yakar:-ar**

Gazel 3323

Mısra: 6

*Ateş durumuna geçmek, tutuşmak. II Çok güçlü
ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.*

Vaşluñ âbi ile hicr odını teskîn idegör
Ser-te-ser yoksa yakar uşbu cihânı şereri

18. **yakupdur:-up, -dur**

Gazel 3049

Mısra: 4

*Ateşe vermek, tutuşturmak; acı, keder vermek;
aşk ateşiyle yakmak.*

Göreliden ruhlarıñı bağ-ı lâle
Yakupdur dâg-ı 'aşkuñı cebinde

19. **yakup:-up**

Gazel 3053

Mısra: 10

*Ateşe vermek, tutuşturmak; acı, keder vermek;
aşk ateşiyle yakmak.*

Her ne kim yazduñ Muhibbî uşbu sineñ levhine
Süzinâk-ı âh-ıla yakup anı bād eyleme

20. **yakduñ:-du, -ñ**

Gazel 3389

Mısra: 6

*Ateşe vermek, tutuşturmak; acı, keder vermek;
aşk ateşiyle yakmak.*

Âteş-i zülfüñ içine düşeliden iy perî
Şöyle yakduñ kim beni nâm u nişânım kalmadı

21. **yakup:-up**

Gazel 3422

Mısra: 10

*Ateşe vermek, tutuşturmak; acı, keder vermek;
aşk ateşiyle yakmak.*

Bu Muhibbî'yi cemâlün şem'ine pervâne-veş
Bâl ü per ancak degül küllî yakup nâr it beni

22. **yakupdur:-up, -dur**

Gazel 3490

Mısra: 14

*Ateşe vermek, tutuşturmak; acı, keder vermek;
aşk ateşiyle yakmak.*

Muhibbî bezm-i hüsnünde ko yansun şem'-i
meclisdür
Ezelden âteş-i 'ışka yakupdur ol dil ü cânı

23. **yakar:-ar**

Gazel 3363

Mısra: 8

*Ateş almak, tutuşturmak II Keskin ve sert bir
duyum vermek III Çok acı vermek, büyük bir yıkıma
uğratmak.*

Şem'-i hüsn-i dilbere karşı yanar cân u gönül
Nite kim pervâne yakar oda bâl ü perleri

24. **yakduñ:-du, -ñ**

Gazel 3031

Mısra: 7

Ateşe vermek, tutuşturmak II Acı, keder vermek.

Hicr-ile yakduñ beni kül eyledüñ ser-tâ-ka-dem
Bilmezem kim sevdüğüm midür seni iy şeh günâh

25. **yakardı:-ar, -dı**

Gazel 3390

Mısra: 3

*Ateşe vermek, tutuşturmak. II Acı içinde
bırakmak, ıstırap vermek.*

Şem'-i ruhsârı yakardı bu cihân mülkin eger
Luţf idüp ebr gibi zülfin aña perde kodı

26. **yakdı:-dı**

Gazel 3051

Mısra: 4

Ateş içinde bırakmak, ateşe vermek.

Sinede dâg yakup kendini mecrüh ider ol
Baña öykündi meger yakdı bedenhâ lâle

27. **yakup:-up**

Gazel 3065

Mısra: 7

Ateşe vermek, yakmak. || Istırap ve keder vermek.

Şem' her şeb kül ider yakup niçe pervâneler
Bunca nâ-ħağ kan iderken yana bî-pervâ yine

28. **yakup:-up**

Gazel 3309

Mısra: 4

Ateşe vermek, yakmak. || Istırap ve keder vermek.

Dökerem karşıña göz yaşlarını
Yakup dil şem'-veş zinde-dârı

29. **yaksun:-sun**

Gazel 3381

Mısra: 12

Ateşe vermek, tutuşturmak. II Üzmek, ızdırıp çektirmek.

Sultân-ı 'ışk şöyle yasag eylemiş ezel
Yaksun maħabbet ehli ħaşre degin sine yağını

yaka:

1. **yakañ:-ñ, -ı**

Gazel 3473

Mısra: 5

Elbise boynu, elbisenin boyun geçecek ve buynu örtecek yeri.

Çāk itmeden yakañı cefâ-y-ıla dest-i dehr
Lāyık budur ki tutasın 'uzlet yakasını

2. **yakasını:-sı, -n, -ı**

Gazel 3473

Mısra: 6

Elbise boynu, elbisenin boyun geçecek ve buynu örtecek yeri.

Çāk itmeden yakañı cefâ-y-ıla dest-i dehr
Lāyık budur ki tutasın 'uzlet yakasını

3. **yakalar:-lar**

Gazel 3097

Mısra: 4

Yaka. II Bağır.

Kim ki şîrîn lebüñe dil vire Ferhād-şıfat
Yakalar çāk idüben dâmen-i kühsâra düşe

4. **yakasını:-sı, -n**

Gazel 3154

Mısra: 3

1. Giyeceklerin boynun etrâfına gelen kısmı ve bu kısma eklenen türlü biçimdeki parça. 2. Kıyı, sâhil.

'Âr u nâmûsı koyup koma melâmet yakasın
Yüri Mecnûn gibi sen çāk-i giribânlar ile

yaka yırt:-

1. **yaka yırt:-m, -ı, -up**

Gazel 3486

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Üzüntü, hiddet, bezginlik vb. yüzünden)

Yakasını yırtacak duruma gelmek.

Yakamı yırtup çeküp bu sînemi çāk eyledüm
Nâle kıldum agladum tâ kim mecâlüm var-ıdı

yakın ol:

1. **yakın ol:-dı**

Gazel 3495

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yaklaşmak.

Özini nisbet itmiş gün yüzine
Yakın oldu meger anuñ zevâli

yakuban:

1. **yakuban:**

Gazel 3268

Mısra: 7

Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak; ateşe vermek.

Yakuban pervânesin dönüp eger rahm itmese
Olmaz idi giceler şem'-i şerâruñ giryesi

ya'küb-ı dil:

1. **ya'küb-ı dil:--üñ**

Gazel 3106

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül Yakub'u. || Yakup peygamber gibi hasret ve hüznün çeken gönül.

İy bād-ı şabâ hüznini Ya'küb-ı dilüñ di
Hem-râh olasin Yüsuf-ı gül-pîrehenümle

yalan:

1. **yalan:**

Gazel 3371

Mısra: 8

Aldatıcı, doğru olmayan söz.

Mâh-rûlarda bulunmaz umma dirlerdi vefâ
Her ne kim didiler ise cümle yalan olmadı

yalara:

1. **yalara:--lar, --a**

Gazel 3116

Mısra: 8

Yay.

Ėamzelerden kırmaga ‘uŝŝaķı tirkeş baĝladı
Dileĝüm budur ki kurbān olayım ol yalara

yaluguz:

1. **yaluguz:**

Gazel 3414

Mısra: 3

Tek başına, yalnız.

Yaluguz beni sanma ki yüzüne ‘āŝıķam
Bend ü belā vü zülĝ esĝri kaşın daĝı

yaluñ:

1. **yaluñuz:-uz**

Gazel 3058

Mısra: 5

Sadece.

Yaluñuz ĝamzeñ degüldür eyleyen baĝrum delik
Bir baña tiĝ-i cefā kılur ciĝer şad pāre de

yalvar-:

1. **yalvarup:-up**

Gazel 3453

Mısra: 4

*Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine
acındırarak sözlerle bir şey istemek.*

Eline tır ü kemān alursa çeşmi vechi var
Yalvarup ‘āŝıķları boyun çeker virür seri

2. **yalvarışta:--ış, --ta**

Gazel 3061

Mısra: 8

*Yalvarmak, bir arzunun yerine getirilmesi için
karŝıdaki kişiden ısrarla yardım istemek.*

Nazar kılmadı āh yalvarmayınca
Var-ımiş hāŝŝa bildüm yalvarışta

3. **yalvarmayınca:--ma, --y, --ınca**

Gazel 3061

Mısra: 7

*Yalvarmak, bir arzunun yerine getirilmesi için
karŝıdaki kişiden ısrarla yardım istemek.*

Nazar kılmadı āh yalvarmayınca
Var-ımiş hāŝŝa bildüm yalvarışta

yalvar:

1. **yalvarası:-ası**

Gazel 3223

Mısra: 8

*Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine
acındırarak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey
istemek.*

Öldürürseñ gel beni öldür kapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

yālvара gelmeve:

1. **yālvара gelmeve:--a, --me, --y, --e**

Gazel 3044

Mısra: 1

Kelime Tipi: -

Yalvarmaya başlamak.

Ol yāra yār dime kim yālvара gelmeye
Dil virme aña sakın el vara gelmeye

yan:

1. **yandugumca:-dug, -um, -ca**

Gazel 3341

Mısra: 3

Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.

Yandugumca nār-ı ‘ıŝķa artdı ŝevķum şu‘lesi
İtmesem farķ tañlamañ nūr-ıla miñnet nārını

2. **yanuñda:-uñ, -da**

Gazel 3022

Mısra: 2

*1. Yakın, civar 2. Kat, nezd, huzur [Daha çok
yanına ve yanında şeklinde kullanılır].*

Hālūme baksañ n’ola iy hūsn iline pādiŝāh
Cān u dilden seni kim çok sevse yanuñda ĝünāh

3. **yanmaga:-mag, -a**

Gazel 3073

Mısra: 10

*Alev alıp tutuşmak, ateşte yanmak // Aŝķ ateşiyle
yanmak, çok elem, keder, aŝķ ve hicran çekmek.*

Zülfi şebine irdüñ şem‘-i cemāle karşu
Pervāne-veş Muħibbī yanmaga nārı ĝözle

4. **yanumca:-um, -ca**

Gazel 3408

Mısra: 6

*Saĝ ve solun ortak adı, yön, taraf; birlikte,
beraberinde olma; yakın, civar.*

Ger bezm-i belā içre idem hūn-ı ciĝer nūŝ
Yanumca bile nāle kılur sīne rebābı

5. **yanuma:-um, -a**

Gazel 3310

Mısra: 4

Kişinin etrafı civarı veya kendi zatı.

‘Aceb bīmār-ı ‘ıŝķam derdüñ-ile
Ki gelmez yanuma dehrüñ tañbı

6. **yana:-a**

Gazel 3030

Mısra: 6

Alev almak, yanmak, tutuşmak.

Hādīs-i 'ışk-ı dilberden haber virmek diler gönlüm
Velī korkaram andan kim cihān başdan başa yana

7. **yandı:-dı**

Gazel 3054

Mısra: 7

Alev almak, yanmak, tutuşmak.

Dün gece şem'-i hüsnine yandı kül oldu cân u dil
Şimden girü ta'līm idem yanmaklığı pervāneye

8. **yana:-a**

Gazel 3065

Mısra: 8

Alev almak, yanmak, tutuşmak.

Şem' her şeb kül ider yakup niçe pervāneler
Bunca nā-ḥaḫ kan iderken yana bī-pervā yine

9. **yana:-a**

Gazel 3077

Mısra: 6

Alev almak, yanmak, tutuşmak.

Yagdurmasa bārānını bir laḫza bu çeşmüm
Küllī bu cihān yana eger āh ide sīne

10. **yansa:-sa**

Gazel 3429

Mısra: 2

Alev almak, yanmak, tutuşmak.

Kim virdi gönül cân u ruḫ yāra tayandı
Pervāne gibi yansa ne tañ nāra tayandı

11. **yansun:-sun**

Gazel 3490

Mısra: 13

Alev almak, yanmak, tutuşmak.

Muḫibbī bezm-i hüsnünde ko yansun şem'-i
meclisdür
Ezelden āteş-i 'ışka yakupdur ol dil ü cānı

12. **yanmak:-maḫ**

Gazel 3129

Mısra: 10

Tutuşmak; çok sevmek, büyük bir aşk duymak.

Āteş-i 'ışka dutışdum dün gece pervāne-veş
Oda yanmak nice olur örgedeyim micmere

13. **yanumca:-(u)m, -ca**

Gazel 3345

Mısra: 4

Birlikte, beraberinde olma.

Ġam meclisinde nāle kılup ḫālüm ağlasam
Yanumca bile nāle kılur nā benüm gibi

14. **yanar:-ar**

Gazel 3442

Mısra: 6

1) Yanmak, tutuşmak 2) Üzölmek.

Çıkarsa göklere āhum ne tañdur
Yanar çün sīnem içre 'ışk nārı

15. **yanuñı:-(u)ñ, -ı**

Gazel 3254

Mısra: 8

Birlikte, beraberinde olma.

Ġamdan özge olmaya yār-ı muşāhib bir daḫı
Niçe yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı

16. **yanalı:-alı**

Gazel 3277

Mısra: 10

Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.

Niçe yıldur bu Muḫibbī āteş-i hicrān-ıla
Yanalı büy-ı vefā virtür daḫı ḫākisteri

17. **yanalıdan:-alı, -dan**

Gazel 3345

Mısra: 7

Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.

Zerd oldu yüzüm yanalıdan püte-i ğamda
Dirsem ne 'aceb var mıdur eyvā benüm gibi

18. **yana:-a**

Gazel 3063

Mısra: 6

(Aşk ateşiyile) kavrulmak.

Eger olmasa bu bārān-ı eşküm
Yana āh odına 'ālem bizümler

19. **yanar:-ar**

Gazel 3053

Mısra: 7

(aşk ateşiyile) yanmak.

'İşk[ı] gel pervāneden örgen yanar āh eylemez
Bülbül-i şürde gibi āh u feryād eyleme

20. **yanaldan:-aldan**

Gazel 3411

Mısra: 9

Yanmak, tutulmak, tutuşmak.

Ġam-ı ḫālūñle iy dilber yanaldan āteş-i hicre
Muḫibbī lāleye döndü ciger taglayı taglayı

21. **yanına:-ı, -n, -a**

Gazel 3355

Mısra: 4

(Birinin) Yanı, yakını.

Leyl-i zülfine gönül bağlaya mecnūnı olur
Kimse varmaz yanına āh-ıla vādan ğayrı

22. **yanında:-ı, -n, -da**

Gazel 3214

Mısra: 4

Birlikte, beraberinde olma. II Çevre, etraf, civar.

Yarı gördükde sakın açma derünuñ rāzın[ı]
Saklamak hoşdur ulu kimse yanında edebi

23. **yanuñda:-uñ, -da**

Gazel 3354

Mısra: 8

Birlikte, beraberinde olma. II Çevre, etraf, civar.

İy dil mecāz-ı 'ışka gönül virmeden sakın
Soñra yanuñda zāhir olur çün nedāmeti

24. **yanar:-ar**

Gazel 3059

Mısra: 10

(Aşk ateşiyile) yanmak. II Çok elem, keder çekmek.

'Aceb mi dūd-ı dil çıkırsa depemden
Yanar çün ateş-i 'ışkuñ ciğerde

25. **yanuma:-um, -a**

Gazel 3213

Mısra: 1

Yakın, civar.

Yanuma geldi sehergeh çünki dehrüñ husrevi
Bülbül āgāz itdi aña karşu şî'r-i Dehlevî

26. **yanına:-ı, -n, -a**

Gazel 3112

Mısra: 2

Bir eksene göre sağ veya solda kalan taraf. II Sevgilinin yanı, yakını.

Ol kemān ebrü yine kaşdı itdi 'āşık cānına
Ġamzelerden niçe oklar cem' kıldı yanına

27. **yanar:-ar**

Gazel 3021

Mısra: 9

1. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek. 2. Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek. 3. Alev almak, tutuşmak.

Bu Muhibbî yanar 'ışkıyla anuñ şem' gibi
Āh kim bir meded olmadı anuñ çāresine

28. **yanar:-ar**

Gazel 3029

Mısra: 3

1. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek. 2. Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek. 3. Alev almak, tutuşmak.

İşiden āh u efgānum benümle yanar ol oda
Benüm süz-ı derünümün haberdār olmasun kimse

29. **yandı:-dı**

Gazel 3204

Mısra: 1

1. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek. 2. Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek. 3. Alev almak, tutuşmak.

'İşk ateşiyile yandı bu dil bil ki cān dağı

'İşka düşeli çarh urur āsümān dağı

30. **yanar:-ar**

Gazel 3208

Mısra: 10

1. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek. 2. Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek. 3. Alev almak, tutuşmak.

Dūd-ı dilüm çıkırsa depemden 'aceb midür

Yanar derün-ı sinede çün nār 'āşığı

31. **yanar:-ar**

Gazel 3430

Mısra: 7

1. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek. 2. Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek. 3. Alev almak, tutuşmak.

Āteş-i 'ışkıyla yanar olup aña dil fitil

Bezm-i ğamda şem'-veş süz u güdāzum var-ıdı

32. **yandı:-dı**

Gazel 3435

Mısra: 14

1. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek. 2. Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek. 3. Alev almak, tutuşmak.

Muhibbî uşbu şî'r-i süzināki

Yazarken yandı nāme hāme düşdi

33. **yan:**

Gazel 3173

Mısra: 2

1. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek. 2. Tutuşmak, alev almak. 3. Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzölmek. 4. Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Derd-ile iy gözüm di kan agla

Her gıce şem' gibi yan agla

34. **yan:**

Gazel 3185

Mısra: 8

1. Şiddetli bir arzu duymak. 2. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek.

Şu'le-i āh-ıla iy dil sırrımı fāş eyledüñ

Odlara yan göreyim bu āh-ı süzānum gibi

yan-:

1. **yana:-a**

Gazel 3211

Mısra: 7

1. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek. 2. Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Cân-ıla kim ki gelüp nür-ı maḥabbetle yana
Şâf olup kâlbî anuñ kalmaya gıllı vü gıışı

2. **yanmaya:-ma, -y, -a**

Gazel 3257

Mısra: 8

1. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek. 2. Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Her kim ki varup Ka'be-i küyuñ tavâf ide
Nâr-ı caḥîm odına ol yanmaya gibi

3. **yana:-a**

Gazel 3456

Mısra: 2

1. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek. 2. Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Eger olmasa sînemde nigârâ 'ışkuñuñ odı
Yana çıkar depemden şem'-veş her gice düdü

4. **yanar:-ar**

Gazel 3146

Mısra: 12

Tutuşmak, alev almak.

Tutuşup âteş-i 'ışkı-y-ıla pervâne-şîfat
Bu Muḥibbî düşüp odlara yanar döne döne

5. **yanar:-ar**

Gazel 3154

Mısra: 10

Tutuşmak, alev almak.

Bezm-i ğam içre Muḥibbî giceler şubḥa degin
Şem'-veş âteş-i 'ışk ile yanar cânlar ile

6. **yanmasa:-ma, -sa**

Gazel 3192

Mısra: 4

1. Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül hâline gelmek. 2. Tutuşmak, alev almak.

Depemden mi çıkardı düd-ı âhum
Eger yanmasa dilde 'ışk nârı

7. **yandı:-dı**

Gazel 3431

Mısra: 12

(Aşkla) Yanmak, tutuşmak.

Cemâli şem'ine pervâne gibi
Muḥibbî cân u dilden yandı düşdi

8. **yanardum:-ar, -du, -m**

Gazel 3460

Mısra: 1

Çok ıstırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Âteş-i 'ışka yanardum olmasa ger gözyaşı
Gözyaşına ğarğ olurdu olmasa 'ışk âteşi

yaña:

1. **yanaydı:-y, -dı**

Gazel 3424

Mısra: 2

Yan, taraf, yön.

Ol serv-i sehî nâz-ıla bir kez salınaydı
Yolına anuñ cân revân itmege yanaydı

2. **yaña:**

Gazel 3168

Mısra: 3

1. -e doğru. 2. Taraf, yön, cihet.

Vâdî-i ḥayretde kor kılmaz nazar benden yaña
N'olısar ḥâlüm dirîğâ ol gözi âhû-y-ıla

3. **yaña:**

Gazel 3174

Mısra: 16

1. -e doğru. 2. Taraf, yön, cihet.

Gâh olur kim künc-i ğamdan çıkmayup eyler qarâr
Gâh olur her yaña sergerdân ider gönlüm beni

yañacug:

1. **yañacugı:-cug, -ı**

Gazel 3465

Mısra: 4

Yüzün kulak, göz, şakak, burun ve çene arasında kalan iki yan tarafından her biri.

Geymiş benefşe-vâr başına kec-külâhımı
İçmiş şarâb-ı nâb-ıla kızmış yañacugı

yañağ:

1. **yañağın:-ı, -n**

Gazel 3427

Mısra: 5

Yanak; yüzün kulak, göz, şakak, burun ve çene arasında kalan iki yan tarafından her biri.

Dehânî kâmetin çeşmin yañağın
Cihânda medḥ iden hoş 'âlem itdi

2. **yañağı:-ı**

Gazel 3458

Mısra: 9

Yanak; yüzün kulak, göz, şakak, burun ve çene arasında kalan iki yan tarafından her biri.

Zülfî çininde görenler dir yañağı tâbını
Her taraf odlar saçar agzından ejderhâ gibi

3. **yañağı:-ı**

Gazel 3482

Mısra: 5

Yanak; yüzün kulak, göz, şakak, burun ve çene arasında kalan iki yan tarafından her biri.

Çin-i zülfinden yañağı tâbını eydür gören
‘Aleme odlar saçar biñ başlu ejderhâ gibi

yanagel:-

1. **yanageldüm:--dü, --m**

Gazel 3032

Mısra: 8

Yana gelmek, yanmak, yanıp tutuşmak // Aşk ateşiyle yanmak.

Zâhidâ var fâriğ ol nâr-ıla korkutma beni
Zîra çokdan yanageldüm ben bu hicrân nârına

yanak:

1. **yañağında:-ı, -(n)da**

Gazel 3113

Mısra: 4

Yanak.

Ol gönca-i mevzûnı ol ‘ârız-ı gülgünü
Gördüm öpesim geldi agzında yañağında

yanar:

1. **yanarsa:-sa**

Gazel 3010

Mısra: 10

Alev almak, yanmak, tutuşmak.

Muhibbî gerçi cân yakdı cemâl-i şem’-i dildâra
Ne pervâ meş’al-i hürşide ger yanarsa pervâne

2. **yanar:-(a)r**

Gazel 3363

Mısra: 7

(Aşk ateşiyle) yanmak, çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek.

Şem’-i hüsni-i dilbere karşı yanar cân u gönül
Nite kim pervâne yakar oda bâl ü perleri

yanar yakılır:

1. **yanar yakılır:-ar, -ur**

Gazel 3205

Mısra: 9

Kelime Tipi: Kalıp İfade

1. Şikâyet etmek, derdini döküp sızlanmak. 2. Çok sevmek, delice âşık olmak.

Bu Muhibbî şem’-i hüsne niçe yanar yakılır
Görmek isteyen temâşâ eylesün pervâneyi

yañağın:

1. **yañağın:--ı**

Gazel 3131

Mısra: 4

Bir şeyin yanmasından ileri gelen ve etrafa yayılıp zarara yol açan büyük ateş.

Lâle haddün hasretinden bagrını yakar oda
Gül yañağın görem diyü gezer bâzârda

ya’nî:

1. **ya’nî:**

Gazel 3097

Mısra: 2

Anlatılmak, açıklanmak istenen bir hükümden önce “Şu anlatılmak isteniyor ki, demek ki, sözün kısası, kısaca” anlamında kullanılır.

Murğ-ı dil itdi heves gülşen-i dildâra düşe
Ya’nî bülbül gibi kaşd itdi gönül zâra düşe

2. **ya’nî:**

Gazel 3146

Mısra: 10

Anlatılmak, açıklanmak istenen bir hükümden önce “şu anlatılmak isteniyor ki, demek ki” anlamında kullanılır.

Tolaşup kâkülüne dil diler irmek lebine
Resen-i zülf-ile dil ya’nî çıkar döne döne

yañıl:

1. **yañılup:-up**

Gazel 3127

Mısra: 10

Aldanmak, hatâ yapmak.

İki ‘âlemde Muhibbî baña bu devlet yiter
Yâr bir gün yañılup kapumda bendemdür dise

2. **yañılup:-up**

Gazel 3137

Mısra: 9

Aldanmak, hatâ yapmak.

Yâr küyına Muhibbî yañılup cennet dime
Ortalarında tefâvüt var hezârân bâb-ıla

3. **yañılup:-up**

Gazel 3323

Mısra: 9

Aldanmak, hatâ yapmak.

Ca’d-ı zülfine anuñ yañılup ‘anber diyeli
Niçe yıldur ki dañı gitmedi dilden kederi

4. **yañılup:-up**

Gazel 3386

Mısra: 10
Aldanmak, hatâ yapmak.

Niçe yıllardır Muhibbî kûy[1] içre bendedür
Yañılup bir gün dimez şunda gulâmum var-ıdı

5. **yañılup:-up**
Gazel 3387
Mısra: 2
Aldanmak, hatâ yapmak.

Hasta gönlüm bir nefes ol dilrübâ şād itmedi
Yañılup ben derdmendi bir kezin yād itmedi

6. **yañılup:-up**
Gazel 3110
Mısra: 14
Aldanmak, hata yapmak.

Sırr-ı ‘ışkı sînedde sakla Muhibbî cān gibi
Yañılup bir kimseye esrār-ı ‘ışkı söyleme

7. **yañılup:-up**
Gazel 3464
Mısra: 6
Aldanmak, hataya düşmek.

Bir nazar görse yüzüñ zāhid sentüñ iy muğbeçe
Rehn-i mey kılurdi tācin yañılup evrādını

yanına al-:

1. **yanına al:-i, -n, -a, -mış**
Gazel 3153
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Deyim**
Berâberinde bulundurmak, berâberinde getirmek veya götürmek.

Gözleri hañçerler almış ğamzelerden yanına
Gel beni öldür hemān tek girme kimse kanına

yanına var:

1. **yanına var:-i, --n, --a, --mag, --a**
Gazel 3033
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yakınına gitmek.

İy dil ser-i zülfinden anuñ key hażer eyle
Varmaga dilerseñ yanına terk-i ser eyle

yanınca:

1. **yanınca:**
Gazel 3235
Mısra: 9
Yanında, beraberinde.

Bezm-i ğamda nālemüñ yanınca āheng itmedi
Tā ki muṭrib burmadı ṭanbūrınıñ kulagını

yanmak:

1. **yanıklığı:--mak, --lig, --ı**
Gazel 3054
Mısra: 8
Yanmak. || Gönülden acı çekmek, gönlü yanmak.

Dün gice şem‘-i hüsnine yandı kül oldu cān u dil
Şimden girü ta‘lim idem yanıklığı pervāneye

yanmaz idi:

1. **yanmaz idi:--maz, --di**
Gazel 3079
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yanmak, tutuşmak, alev almak.

Yanmaz idi dōstlar her gice bu kändil-i çarḥ
Bu Muhibbî sūz-ı dilden āh-ı şebgīr itmese

yanumuza:

1. **yanumuza:--u, --muz, --a**
Gazel 3111
Mısra: 4
Taraf / yakın / çevre.

Didi kim tūĝ-ı cefām-ıla helāk āḥir anı
Eylerem ugramasun ‘āşık olan yanumuza

yap:

1. **yapdı:-dı**
Gazel 3143
Mısra: 7
Bina etme.

BİNĀ-yı ‘ışk yapdı maḥabbet ḥişārını
Üstine itdi kelle-i ‘uşşākdan ḳule

2. **yapar:-ar**
Gazel 3138
Mısra: 3
Yapmak(iş ve hareket bağlamında).

Günde biñ kerre yapar yār yıkar gönlüm evin
Tıfldur olmaz ‘aceb itdüĝi hep bāz gele

3. **yapmadan:-madan**
Gazel 3128
Mısra: 3
Bina etmek, inşa etmek.

Yapmadan gönlüm evini āh kim anı yıkar
Dönderüpdür oynını dildār oĝlan oynına

4. **yapup:-up**
Gazel 3100
Mısra: 8
İnşa etmek, bina etmek, yapmak, etmek.

Seyl-i eşkümnden zarar geldükçe bu mülk-i dile
Seng-i miñnet birle yapup üstüvâr itmeñ nice

5. yaparsın:-ar, -sın

Gazel 3287

Mısra: 3

İnşa etmek.

Niçe dünyāya meyl idüp yaparsın kaşr u eyvāmı
Komazduñ olsa ger 'aqluñ bugün taş üstine taşı

6. yapmış:-miş

Gazel 3480

Mısra: 4

Bina etmek, inşa etmek.

Seyl-i eşkümnden zarar gelmez meger bennā-yı 'ışk
Seng-i miñnetle ezel yapmış bu göñlüm dārını

7. yapar:-ar

Gazel 3415

Mısra: 6

İnşâ etme / mamur hale getirme.

Seyl-i eşküm yıkduğınca dem-be-dem dil hānesin
Seng-i miñnetle yapar mi'mār gördüm kendümi

yap-:

1. yapup:--up

Gazel 3053

Mısra: 6

Yapmak(iş ve hareket bağlamında).

Çün gam-ı dilber harāb itdi göñül ma'müresin
Seng-i miñnetle yapup bir dahı ābād eyleme

yapış-:

1. yapışur:-ur

Gazel 3155

Mısra: 4

(Bir şey bir yere) Ayrılmayacak şekilde tutunup kalmak.

Bülbül-i cān iremez gülşen-i şādīye velī
Kanda kim hār-ı gam olsa yapışur dāmenüme

yapışup kal-:

1. yapışup kal-:--up, --dur, --up

Gazel 3071

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yapışkan bir maddeye bulanmış olan bir şey ayrılmayacak bir biçimde bir yere tutunup kalmak.

Lebünde haṭ midür yoḥsa görinen sāye-i ebrū
Yāhūd pāy-ı meges midür yapışupdur kalup bala

yaprag:

1. yapragıdur:--ı, --dur

Gazel 3147

Mısra: 8

Bitkilerin solunum, özümleme, terleme vb. olaylara yarayan, genellikle klorofilli, şekli bulunduğu bitkiye göre değişen yeşil uzantısı.

Sāğar-ı çeşmümde ruhsāruñ hayāli iy şanem
Tāze gül yapragıdur san kim şarāb-ı nābda

2. yapraga:-a

Gazel 3149

Mısra: 4

Bitkilerin solunum, özümleme, terleme vb. olaylara yarayan, genellikle klorofilli, şekli bulunduğu bitkiye göre değişen yeşil uzantısı.

Tāc-ı şadefi geydi çü başına kalender
Gürürse ne tañdur iki yapraga benefşe

3. yapragına:-ı, -n, -a

Gazel 3162

Mısra: 2

Bitkilerin solunum, özümleme, terleme vb. olaylara yarayan, genellikle klorofilli, şekli bulunduğu bitkiye göre değişen yeşil uzantısı.

Bir seher saldı beni ol gönca hicrān bāğına
Yagdı eşküm jāleler yirine her yapragına

yapu:

1. yapusına:--sı, --n, --a

Gazel 3075

Mısra: 1

İnşa edilmiş, yapı olarak kurulmuş, yapılmış.

Gel maḥabbet şehrinüñ kıl bir nazar yapusına
Yüz sürüp müjgānı cārüb it dilā tapusına

yār:

1. yāra:--a

Gazel 3008

Mısra: 9

Sevgili | dost.

Gül beñzedi çü yāra ağıyār dahı hāra
Bülbül gibi kalursam tañ mı figān içinde

2. yārını:-ı, -n, -ı

Gazel 3330

Mısra: 8

Dost, arkadaş.

İtmez iseñ ger vefā kıl bārī gel cevri ü cefā
Her ne yüzden ise hoşdur yār añmak yārını

3. yarsa:-sa

Gazel 3088

Mısra: 10

İkiye ayırmak, parçalamak.

Bilürdi derünümde Muhibbî ki neler var
Gönderse eger gamzelerin sînemi yarsa

4. yâruñam:-uñ, -am

Gazel 3389

Mısra: 9

Far. Yar. 1. Sevgili, 2. esk. Dost, tanıdık.

Ol kemân-ebürü gelüp didi Muhibbî yâruñam
Şimdi bildüm yâr-ımuş hergiz gümânım kalmadı

5. yâra:-a

Gazel 3392

Mısra: 5

Far. Yar. 1. Sevgili, 2. esk. Dost, tanıdık.

Didüm ol yâra n' için 'ahde vefâ eylemedün
Gül gibi güldi didi be vara mı yâr dağı

6. yâr:

Gazel 3138

Mısra: 3

Sevgili, dost.

Günde biñ kerre yapar yâr yıkar gönülüm evin
Tıfıldur olmaz 'aceb itdügi hep báz gele

7. yârı:-ı

Gazel 3029

Mısra: 10

Dost, arkadaş; sevgili.

Gidüpdür 'aql u dil elden dilegüm bu-durur Hağ'dan
Muhibbî gibi ol yârı sevüp zâr olmasun kimse

8. yâr:

Gazel 3032

Mısra: 5

(□□□) i. (Fars. yâr) 1. Sevgili:.

Yâr için ağyâr elinden çekdügüm budur elem
Tâlib-i gülzâr olanlar katlanurlar hârına

9. yâr:

Gazel 3034

Mısra: 6

(□□□) i. (Fars. yâr) 1. Sevgili:.

Baña müşkildür eğlenmek dil-i divâne zülünsüz
Bulur her lahza her demde özine yâr eglence

10. yâr:

Gazel 3045

Mısra: 1

(□□□) i. (Fars. yâr) 1. Sevgili:.

Her lahza gelüp yâr gider bir dem içinde
Bu hastayı kor derd-ile her dem gam içinde

11. yâruñ:-uñ

Gazel 3145

Mısra: 5

Sevgili // Dost.

Zülf-i Hindüsına yâruñ öykünürmiş sünbüli
Göreyin kim bu cihânda ol siyeh rû bitmeye

12. yâruñ:-üñ

Gazel 3137

Mısra: 5

Sevgili, dost.

Muşhaf-ı hüsnine yâruñ hâl ü hağ vimez hâlel
Ol dağı rüşen görünür nokta vü i'râb-ıla

13. yâr:

Gazel 3005

Mısra: 1

Dost, arkadaş // sevgili.

Ol yâr yiter cevri-ile nâz ü sitem kıla
Billâh diñüz ki fitne vü âşûbı kim kıla

14. yârı:-ı

Gazel 3028

Mısra: 2

Arkadaş, dost II Sevgili.

Hem-dem olmazsa eger zülf-i semen-sâlar bize
Düşde gördüm dün gece yârı der-âğûş itmişem

15. yâruñ:-uñ

Gazel 3029

Mısra: 1

Arkadaş, dost II Sevgili.

Siyeh zülfine ol yâruñ giriftâr olmasun kimse
Belâ dâminuñ içine düşüp zâr olmasun kimse

16. yâr:

Gazel 3044

Mısra: 1

Arkadaş, dost II Sevgili.

Ol yâra yâr dime kim yâlvara gelmeye
Dil virme aña sakın el vara gelmeye

17. yâra:-a

Gazel 3058

Mısra: 1

Arkadaş, dost II Sevgili.

İy şabâ bu derdmendün hâlini var yâra de
Bulmadı hicrân şebinde derdine bir çäre de

18. yâruñ:-uñ

Gazel 3063

Mısra: 3

Arkadaş, dost II Sevgili.

Vefâsın görmedümse n'ola yâruñ
Cefâ eksük degül epsem bizümle

19. yâr:

Gazel 3073

Mısra: 5

Arkadaş, dost II Sevgili.

Yār itse vaşla va‘de getürme anı yāda
Olmaz saña müyesser var intizārı gözle

20. yār:

Gazel 3073

Mısra: 7

Arkadaş, dost II Sevgili.

Seng-i cefā atup yār başuñ şikest iderse
Ser dönderüp kaçırma rızā-ı yārı gözle

21. yāruñ:-uñ

Gazel 3083

Mısra: 6

Arkadaş, dost II Sevgili.

Sākī piyāle sun berü peymāne dolmadan
Nüş eyleyelüm ‘ışk-ıla yāruñ şafāsına

22. yār:

Gazel 3087

Mısra: 10

Arkadaş, dost II Sevgili.

Sinede durmaz Muhibbī ğamzesi eyler güzer
Bir kaşı ya kirpügi ok yār sevdüm tazece

23. yāruñ:-uñ

Gazel 3094

Mısra: 3

Arkadaş, dost II Sevgili.

Naşib imiş cefā vü cevri yāruñ
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

24. yāruñ:-uñ

Gazel 3132

Mısra: 1

Arkadaş, dost II Sevgili.

Gördiler başumı yāruñ işigi taşında
Didiler ulu sa‘ādet var-ımuş başında

25. yār-ımuş:-ı, -mış

Gazel 3389

Mısra: 10

Arkadaş, dost II Sevgili.

Ol kemān-ebürü gelüp didi Muhibbī yāruñam
Şimdi bildüm yār-ımuş hergiz gümānum kalmadı

26. yāra:-a

Gazel 3044

Mısra: 1

Arkadaş, dost, sevgili.

Ol yāra yār dime kim yālvara gelmeye
Dil virme aña sakın el vara gelmeye

27. yāra:-a

Gazel 3245

Mısra: 9

1. Arkadaş, dost, sevgili. II 2. Allah dışında kalan kimseler.

İy Muhibbī yāra şevkuñ var-ısa bülbülleyin
Gül ruñın yād eyleyüp her gice nālān ol yürü

28. yāra:-a

Gazel 3265

Mısra: 5

1. Arkadaş, dost, sevgili. II 2. Allah dışında kalan kimseler.

Her libāsı yāra lāyık görmez illā meger
Eyleye gülden kabā ola semen pīreheni

29. yāra:-a

Gazel 3267

Mısra: 5

1. Arkadaş, dost, sevgili. II 2. Allah dışında kalan kimseler.

Ne deñlü varup yāra tazarru‘ niyāz idem
Ol arturur zulm-ile eyler taħakkümi

30. yār:

Gazel 3150

Mısra: 9

Sevgili. || Dost. || Bildik, tanıdık.

Yār için cān terkin ursa bu Muhibbī tañ degül
Evvel ‘ışkuñ fedā-yı cān olupdur lāzıma

31. yār:

Gazel 3151

Mısra: 10

Sevgili. || Dost. || Bildik, tanıdık.

İy Muhibbī çünki bilürsin ki fānīdür cihān
Gülşen içre bāde nüş it bir muşāhib yār ile

32. yārumuñ:-um, -uñ

Gazel 3341

Mısra: 1

Sevgili. || Dost. || Bildik, tanıdık.

Görmesem [ben] ‘ālem içre yārumuñ dīdārını
Ser-te-ser āhum kebūd ide der ü dīvārını

33. yārum:-um

Gazel 3384

Mısra: 9

Sevgili. || Dost.

Bu Muhibbī kime yārum dise agyār olur ol
Kimsesi yok bu cihān içre Hudā’dan ğayrı

34. yār:

Gazel 3093

Mısra: 6

(Fars.) Sevgili II. Dost.

Zāhidā aña baña virme kıyāmet haberin
Her kaçan yār kıyām itse kıyāmet getüre

35. yār:

Gazel 3097

Mısra: 7

(Fars.) *Sevgili II. Dost.*

Derd-i dil hālını yaz şâyed ala yār eline
Ola kim elden ele bir gün o dildāra düşe

36. yār:

Gazel 3099

Mısra: 9

(Fars.) *Sevgili II. Dost.*

Yār için cān terkin ursa bu Muḥibbī tañ degül
Evveli ‘ışkuñ fedā-yı cān olupdur lāzıma

37. yār:

Gazel 3127

Mısra: 10

(Fars.) *Sevgili II. Dost.*

İki ‘ālemde Muḥibbī baña bu devlet yiter
Yār bir gün yañılup kapumda bendemdür dise

38. yār:

Gazel 3137

Mısra: 9

(Fars.) *Sevgili II. Dost.*

Yār küyına Muḥibbī yañılup cennet dime
Ortalarında tefāvüt var hezārān bāb-ıla

39. yāri:-i

Gazel 3284

Mısra: 9

(Fars.) *Sevgili II. Dost.*

Muḥibbī bir vefāsuz yāri sevmiş
Ne kilsun yok elinde ihtiyārı

40. yār:

Gazel 3024

Mısra: 8

1. *Sevgili.* 2. *Dost.* 3. *Bildik, tanıdık.*

Gözlerüm yaşı revān olup akar cūlar gibi
Serv gibi salınup ol yār eger tenhā geze

41. yār:

Gazel 3152

Mısra: 15

1. *Sevgili.* 2. *Dost.* 3. *Bildik, tanıdık.*

Gevher olursa Muḥibbī yār kılmaz çün nazār
Hiç rahm itmek olur mı uşbu gözüm yaşına

42. yār:

Gazel 3154

Mısra: 7

1. *Sevgili.* 2. *Dost.* 3. *Bildik, tanıdık.*

Serv tek seyr-i semen içre salınsun yine yār
Gevher-i eşk dökem yolına dāmānlar ile

43. yār:

Gazel 3157

Mısra: 9

1. *Sevgili.* 2. *Dost.* 3. *Bildik, tanıdık.*

Bünyād-ı cefā eyledi çün yār Muḥibbī
Kurbān idegör cānı gönül sen o bināya

44. yār:

Gazel 3159

Mısra: 7

1. *Sevgili.* 2. *Dost.* 3. *Bildik, tanıdık.*

Her dem seni ok gibi atar yabana yār
Başa çıkam dime sakın ol kaşı yay-ıla

45. yār:

Gazel 3161

Mısra: 8

1. *Sevgili.* 2. *Dost.* 3. *Bildik, tanıdık.*

Dil dilerdi cān virtüp bugün lebün bāzār ide
Kaldı işüm vā dirġā yār ile çün yarına

46. yār:

Gazel 3168

Mısra: 9

1. *Sevgili.* 2. *Dost.* 3. *Bildik, tanıdık.*

Hüsn meydānında çevgān itdi çün zülfini yār
Başuñı top it Muḥibbī oynasun ol güy-ıla

47. yār:

Gazel 3188

Mısra: 1

1. *Sevgili.* 2. *Dost.* 3. *Bildik, tanıdık.*

Baña bu işi cümle yār itdi
Giñ cihānı başuma dar itdi

48. yār:

Gazel 3204

Mısra: 11

1. *Sevgili.* 2. *Dost.* 3. *Bildik, tanıdık.*

Ger ‘ār iderse ādemī añmaga n’ola yār
Lāyık degül mi baña dimege falān daḥı

49. yār:

Gazel 3240

Mısra: 1

1. *Sevgili.* 2. *Dost.* 3. *Bildik, tanıdık.*

Seyr-i gülşen ideler nāz-ıla ol yār gehi
Bir ayag üzre tutup ḥidmet ide serv-i sehī

50. yār:

Gazel 3268

Mısra: 11

1. *Sevgili.* 2. *Dost.* 3. *Bildik, tanıdık.*

Yār firār itdi dirīgā kalmadı dilde qarār
'Ālemi ğarğa vire ol bî-qararuñ giryesi

51. yār:

Gazel 3282

Mısra: 4

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Güllere haclet gelüp düşdi ayaga servler
Yār ruhın 'arz idüp qaddini bālā eyledi

52. yār:

Gazel 3287

Mısra: 2

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Mülemma' olsa kan-ıla 'aceb midür gözüm yaşı
Yār olmuş ezeldendür hün-ı ciger tığında deryası

53. yār:

Gazel 3300

Mısra: 11

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Bulmadum bir yār-ı şādık togrı yār
Ser-te-ser gezdüm egerçi 'ālemi

54. yār:

Gazel 3304

Mısra: 9

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Yıkdı gerçi [kim] Muhibbī yār gönül bünyādını
Umaram ta'mīr ide raħm ide mi'mārum gibi

55. yār:

Gazel 3312

Mısra: 5

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Umaram seyre çıkup yār temāşāya gele
Lālezār eyleyem eşküm ile [ben] her tarafı

56. yār:

Gazel 3322

Mısra: 7

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

İtüm dise eger yār sehv-ile ben ğarībe
Şevküm olup ziyāde göge atam külāhı

57. yār:

Gazel 3323

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Yār küyından şabā yili getüre haberi
Büy-ı zülfiyle meşām-ı cāna iriše eseri

58. yār:

Gazel 3326

Mısra: 7

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Bî-ihtiyār bu dili kendüye yār çeker
Yokdur cihānda bir aña beñzeyeye dil-keşi

59. yār:

Gazel 3326

Mısra: 9

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Kimdür Muhibbī iklīm-i 'ışk içre didi yār
Didüm belā kişverinüñ bir belā-keşi

60. yār:

Gazel 3330

Mısra: 8

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

İtmez iseñ ger vefā kıl bārī gel cevri ü cefā
Her ne yüzden ise hoşdur yār añmak yārını

61. yār:

Gazel 3339

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Katı müşkil kār imiş 'ālemde yār eksüklüğü
Bülbüle düşvār degül mi gül'izār eksüklüğü

62. yār:

Gazel 3342

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Eylediyse n'ola yār pālara pā-māl beni
Şākirem hālüme itdi yine hoş-hāl beni

63. yāra:-a

Gazel 3342

Mısra: 11

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Naqd-i cān virmiş yāra alam büsesini
Bozdu bāzārumuz aldadı fi'l-hāl beni

64. yāra:-a

Gazel 3342

Mısra: 13

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Hün-ı çeşmiyle Muhibbī yāra kāğıd yazıcak
Didi bu hıdmete dil eylegil irsāl beni

65. yāra:-a

Gazel 3344

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Didüm ki yāra eyle oran-ıla nāzuñı
Didi ki sen de terk ide her dem niyāzuñı

66. yār:

Gazel 3357

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Metā'-ı hüsünin 'arz idüp ide ger yār bāzārı
Virüp dil naqd-i cān-ıla olam anuñ ħarīdārı

67. yāra:-a

Gazel 3358

Mısra: 7

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Cefā vü cevri terk itmez tazarrū' eyleseñ yāra
Ki zīrā katı müşkildür kişi terk ide mu'tādı

68. yār:

Gazel 3362

Mısra: 7

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Yā gibi çeker kendine her dem raķıbi yār
Yabana atar ok gibi ol kaşı ya bizi

69. yāra:-a

Gazel 3363

Mısra: 3

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Gözlerüm yaşıyla āhum yāra te'sir eylemez
Seng-i ħārādan katıdur ħalbinüñ mermerleri

70. yār:

Gazel 3364

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yār iki
Bir olur yār iki olmaz olmasun zinhār iki

71. yār:

Gazel 3364

Mısra: 2

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yār iki
Bir olur yār iki olmaz olmasun zinhār iki

72. yāra:-a

Gazel 3364

Mısra: 4

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Derd-i dil ħālını yazdum sıgmadı bir nāmeye
Anuñ için yāra taħrīr eyledüm tomār iki

73. yār:

Gazel 3381

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Taħt-ı çemende yār çözüp zülfi baġını
Dehrüñ mu'athtar eyledi ol dem dimāġını

74. yār:

Gazel 3384

Mısra: 5

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Günde biñ kez n'ola düşnām ile ańsa beni yār
Elümüzden ne gelür aña du'ādan ġayrı

75. yāra:-a

Gazel 3384

Mısra: 8

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Hicr[i] ile ne belā çekdüġini cān u gönül
Yāra kim ilte ħaber bād-ı şabādan ġayrı

76. yār:

Gazel 3385

Mısra: 9

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Seyr idüp aġyār-ıla yār itdüġince bāziçe
Bu Muħibbī sümme vallāhi olur cāndan berī

77. yār:

Gazel 3391

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

İtmedi yār bu ben miskīne hiç yārlığı
Gerçi ħarc eyledi dil yolına hep varlığı

78. yār:

Gazel 3392

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Yüzüme bir güle bakmaz benüm ol yār daġı
Baña şimden girü raħm eyleye aġyār daġı

79. yār:

Gazel 3392

Mısra: 6

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Didüm ol yāra n' için 'ahde vefā eylemedüñ
Gül gibi güldi didi be vara mı yār daġı

80. yāra:-a

Gazel 3395

Mısra: 7

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Dir-imiş müdde'ı yāra degüldür yolına şādık
Ma'āz-Allāh ma'āz-Allāh degülven ben i şāh egri

81. yār:

Gazel 3399

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Āh ne müşkil imiş dünyāda yār ayrulıġı
Görmeyem bir daġı ben sevgülü yār ayrulıġı

82. yār:

Gazel 3399

Mısra: 2

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Åh ne müşkil imiş dünyāda yār ayrılığı
Görmeyem bir dağı ben sevgülü yār ayrılığı

83. yār:

Gazel 3421

Mısra: 7

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Yār yār eyleyüben sen beni yād eylemedüñ
Niçe bir gösteresin sen bize bīgānalığı

84. yār:

Gazel 3423

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Ėamzesi deldi geçer çatdı kaşın yār sıdı
Ok atup yayımı san yasdı kemāndār sıdı

85. yāra:-a

Gazel 3429

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Kim virdi göñül cān u ruğ yāra tayandı
Pervāne gibi yansa ne tañ nāra tayandı

86. yār:

Gazel 3464

Mısra: 7

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Diñlemeze nālemi kūyında yār olmaz ‘aceb
Nitekim güş eylemez gül bülbülün feryādımı

87. yār:

Gazel 3465

Mısra: 9

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Dil kişverini zulm-ıla yıkdı Muħibbī yār
Hep böyle mi ki ħüsn ilinün pādişācuğı

88. yār:

Gazel 3471

Mısra: 7

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Yār kāmēt getürse nāz-ıla
Uya cümle aña namāz ehli

89. yāra:-a

Gazel 3487

Mısra: 7

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Yazarken yāra aħvālüm tutuşup āhum odından
Kül oldu eldeki kāğıd elümde bir kalem kaldı

90. yārı:-ı

Gazel 3157

Mısra: 5

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Görmek dılesem māni‘ olur yārı rakīb āh
San ebr gibi ħāyil olur bedr iken aya

91. yārı:-ı

Gazel 3214

Mısra: 3

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Yārı gördükde sakın açma derünüñ rāzın[ı]
Saklamak hoşdur ulu kimse yanında edebi

92. yārı:-ı

Gazel 3219

Mısra: 3

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Yārı gördükçe niçe şabr ide dīvāne göñül
İhtiyār elde degül çāk iderem pīreheni

93. yārı:-ı

Gazel 3251

Mısra: 3

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Yārı gördükde sakın açma derünüñ kışşasın
Saklamak hoşdur ulular meclisinde edebi

94. yārı:-ı

Gazel 3284

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Sev evvel cān-ıla gül yüzlü yārı
Soñında eyle bülbül gibi zārı

95. yārı:-ı

Gazel 3285

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Gören sen saçı şeb gül yüzlü yārı
Unıdur külli ol leyl ü nehārı

96. yārı:-ı

Gazel 3386

Mısra: 8

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Kimseler ħālin dimez bu ben ħarīb üftādenün
Yārı görsem ‘arz ideydüm ne ki kāmum var-ıdı

97. yārı:-ı

Gazel 3481

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Ölmeden derdā dirġā yārı görsem bir dağı
Olmaz-ısa anı düşde bārı görsem bir dağı

98. yārūñ:-uñ

Gazel 3175

Mısra: 5

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Ruĥın fikr eyleyüp yāruñ leb-i la'lini zıkr itdüm
Niçe yıllar durur gitmez dimāğumdan anuñ adı

99. yāruñ:-uñ

Gazel 3191

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

'Aceb mi yāruñ aġyār olsa yāri
Ne yirde kim bite gül bile ĥārı

100. yāruñ:-uñ

Gazel 3218

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Olaldan boynuma zencir yāruñ zülf-i leylāsi
Ne tañ āşüfte olursa dil-i mecnün u şeydāsi

101. yāruñ:-uñ

Gazel 3242

Mısra: 3

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Gülşen-i ĥüsnine yāruñ basmasun ayak diyü
İki çeşmin gözleye diyü komiş derbān iki

102. yāruñ:-uñ

Gazel 3251

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Diĥkat itdüm teng görindi ġoncadan yāruñ lebi
Sibe teşbīh eylemişlerdür görenler ġabġabı

103. yāruñ:-uñ

Gazel 3252

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

'Āşik mıdır ki isteye yāruñ vefāsını
Yāĥūd şikāyet eyle añup cefāsını

104. yāruñ:-uñ

Gazel 3257

Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Ķaşrı yüce menzili yāruñ haymā gibi
Āh irmez elüm gönül aña mübtelā gibi

105. yāruñ:-uñ

Gazel 3300

Mısra: 10

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Diller almaga giderler ġamzeler
Bekler yāruñ kafasın perçemi

106. yāruñ:-uñ

Gazel 3341

Mısra: 8

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Gül yüzün göre cināni añmasa olmaz 'aceb
Ger temāşā eyleye yāruñ gül-i bī-ĥārını

107. yāruñ:-uñ

Gazel 3372

Mısra: 5

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Gülşen-i ĥüsninde yāruñ sunma el şeftāluya
Ķāfil olma kim aña key çāh olupdur ġabġabı

108. yāruñ:-uñ

Gazel 3403

Mısra: 8

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Arturmaz-ıdı cevr ü cefāsını ġün-be-ġün
Ger olmasaydı 'āşika yāruñ 'ināyeti

109. yāruñ:-uñ

Gazel 3416

Mısra: 9

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Muĥibbī ruĥların ĥaddin temāşā eyleyüp yāruñ
Didi serv üzre gül bitmiş zihī şun'-ı Ĥudāvendī

110. yāruñ:-uñ

Gazel 3441

Mısra: 8

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Oldı dimāġ-ı dehr mu'atтар nesim-ile
Yāruñ meger ki çözdı şabā zülfi bağını

111. yāruñ:-uñ

Gazel 3445

Mısra: 7

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Kūyına varmaga yāruñ göz yaşı virmez geçid
Kanlu sudur bir ġün alur korkaram ol su seni

112. yāruñ:-uñ

Gazel 3500

Mısra: 9

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

İy Muĥibbī gülşen-i kūyında yāruñ tā seĥer
Bülbül-i ġülzāra beñzer zār u zār itdün beni

113. yārına:-ı, -n, -a

Gazel 3183

Mısra: 8

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Perde-i zühdüm ne assı bu dil-i mecnün mest
Yārına varını virdi kendin 'üryān eyledi

114. yārsuz:-suz

Gazel 3219

Mısra: 7

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Yârsuz ‘aynuma gelmez bu sekiz cennet benim
Yâr-ıla hoşdur baña uşbu cihânuñ külhâni

115. **yâr-ıla:-ıla**
Gazel 3219
Mısra: 8

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Yârsuz ‘aynuma gelmez bu sekiz cennet benim
Yâr-ıla hoşdur baña uşbu cihânuñ külhâni

116. **yâr-ıla:-ıla**
Gazel 3453
Mısra: 9

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Bâğı seyr eyle Muhibbî bir münâsib yâr-ıla
‘İbret al gör niçe açılmış cihânuñ gülleri

117. **yâra:-a**
Gazel 3275
Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Saklasun her dündan diñ yâra ad u sanını
Görmesün her nâ-sezâ göstermesün eyvânını

118. **yâr[ı]:-ı**
Gazel 3290
Mısra: 5

1. Sevgili. II Dost. III. Bildik, tanıdık.

Düşde gördüm yâr[ı] didüm [ben] der-âğüş itmişem
İşidüp didi bir ‘ârif vaşla yordum h̄‘âbuñı

119. **yâr[ı]:-ı**
Gazel 3332
Mısra: 3

1. Sevgili. II Dost. III. Bildik, tanıdık.

Yâr[ı] gördüm esb-i nâz-ıla yine cevân ider
Didüm öldürdün be zâlim âh bu üftâde[y]i

120. **yâruñi:-uñ, -ı**
Gazel 3329
Mısra: 1

1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

Ğâyibâne ‘âşıkam ara gel iy dil yâruñı
Ola ki müyesser bulasın dildârüñi

yâr elinden:

1. **yâr elinden:-i, -n, -den**

Gazel 3264
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Sevgilinin elinden, sevgili yüzünden.

Bir yüzi gül yâr elinden oluban hûn-ı ciger
Bülbül-i dil var mıdur kim nâle feryâd itmedi

yâr eyle:

1. **yâr eyle:-y, -üben**

Gazel 3421
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Dost, yardımcı etmek.

Yâr yâr eyleyüben sen beni yâd eylemedün
Niçe bir gösteresin sen bize bigânalığı

yâr it:

1. **yâr it:-dü, -ñ**
Gazel 3500
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Dost edinmek, yoldaş edinmek.

İy cefâ-hû dehr gibi cevri kânün eyleyüp
Mübtelâ-yı hicr idüp derdünle yâr itdün beni

yar itme-:

1. **yar itme-:-ı, -me, -di**
Gazel 3271
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
O şeyin onun olmasına izin vermemek.

İy dil vefâ bûyımı umma bu cihândan
Zîrâ ki bu bir kimseye hiç itmedi yar

yâr ol:

1. **yâr ol:**
Gazel 3428
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Sevgili, dost olmak.

Dil naqdini yoluñda harc itdi bilün cân da
Bî-çâre derdmend âh yâr olasını sandı

yâr ol-:

1. **yâr ol-:-ma, --sun**
Gazel 3029
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Sevgili, dost olmak.

Dilerem âteş-i ‘ışkuñ beni şol hadde yaksun kim
Görenler diyeler Allâh aña yâr olmasun kimse

yâr olalı:

1. **yâr olalı:-alı**
Gazel 3372
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Sevgili, dost olmak.

Hâr-ıla yâr olalı gül gibi gülşende habîb
Şubha dek âh-ıla dil bülbülü geçürdi şebi

yara:

1. **yarasma:**-sı, -na

Gazel 3021

Mısra: 4

Yara.Dert, üzüntü, acı.

Leb-i la'linden 'aceb derdüme em sem ola mı
Uşbu bagrumda olan gânzeleri yarasına

2. **yarası:**

Gazel 3223

Mısra: 2

1. Bir dış etkiyle, bir hastalık veya ârıza sebebiyle vücutta meydana gelen kesik, yarık veya çıban. 2. teşmil. Bir şeyin üzerinde açılan kesik, oyuk, yarık. 3. mec. Üzüntü, acı, dert.

Olmuşam bir çeşmi âhûnuñ yine âvâresi
Gâmzesinüñ lîk var sînemde yüz biñ yarası

3. **yarama:**-m, -a

Gazel 3485

Mısra: 9

1. Bir dış etkiyle, bir hastalık veya ârıza sebebiyle vücutta meydana gelen kesik, yarık veya çıban. 2. teşmil. Bir şeyin üzerinde açılan kesik, oyuk, yarık. 3. mec. Üzüntü, acı, dert.

İy Muhibbî çünkü merhem urmaz âhîr yarama
Urmasa gâmz oklarını ol kaşı ya kâşki

4. **yarasıdır:**--s, --ı, --dur

Gazel 3145

Mısra: 8

Bir dış etkiyle, bir hastalık veya ârıza sebebiyle vücutta meydana gelen kesik, yarık veya çıban. II Üzüntü, acı, dert.

Saklamazam göz yaşından sîne-i mecrûhumı
Tîğ-i gâmzeñ yarasıdır kim dege su bitmeye

5. **yaram:**-m

Gazel 3201

Mısra: 6

1. Bir dış etkiyle, bir hastalık veya ârıza sebebiyle vücutta meydana gelen kesik, yarık veya çıban. 2. Üzüntü, acı, dert.

Gâmzeñ okı irişmese mecrûh gönlüme
Olmazdı yaram üstine ol merhemüm gibi

yara ur-:

1. **yara ur-:**-a, -sın

Gazel 3017

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Yara açmak. Vücutta veya bir şeyin yüzünde yara oluşmasına sebep olmak; büyük bir dert ve üzüntü yaratmak, derin bir acı vermek.

Gerekse tîğ-i hicr-ile urasın bagruma yara
Muhibbî sözüñi hatm it iñen taṭvîl eyleme

yāra var-:

1. **yāra var-:**--a, --up

Gazel 3033

Mısra: 18

Kelime Tipi: -

Sevgilinin yanına gitmek, varmak.

Kim bir nefesüm kaldı hemân çıkmaga bu cān
İy bād-ı şabā yāra varup bir ḥaber eyle

yarad:

1. **yaradup:**-up

Gazel 3114

Mısra: 7

Yoktan var etmek, ortaya çıkarmak.

Ḥaḳ senün ḥüsnüñi bir vech-ile aḥsen yaradup
Komadı ḥâcet ola zîver ü pîrâyesine

yaradıl-:

1. **yaradıldı:**-dı

Gazel 3278

Mısra: 2

Yaratmak işi yapılmak, Allah tarafından halkedilmek, var edilmek.

Terk-i cān itse ne tañ ki göre ol mäh-veşi
Dest-i ḳudretle yaradıldı anuñ gözi kaşı

yaradıl:

1. **yaradılmış:**-mıs

Gazel 3490

Mısra: 8

Yaratmak işi yapılmak, Allah tarafından halkedilmek, var edilmek. II (Daha önce olmayan bir şey) Ortaya konulmak, yapılmak, ibdâ edilmek.

'Aceb dîvâne dil bilsem neden umar vefâ resmin
Cefâ üzre yaradılmış ola dilberlerüñ şanı

yārân:

1. **yārânı:**-ı

Gazel 3425

Mısra: 4

Arkadaşlar, dostlar.

Düşürme bâdeyi elden varup şaḥn-ı gülistāna
Müheyâ şoḥbet esbābın kılup cem' eyle yārām

2. **yārân:**

Gazel 3242

Mısra: 8

Dostlar.

Tekye-i dilde ziyâfet eyledüm geldi belâ
Gam dağı gelsün didüm tâ kim ola yârân iki

3. **yârân:**

Gazel 3361

Mısra: 8

(Fars.) Dostlar.

Gice mey nüş eyledük başumda var dağı humâr
Bâde sun şâkî baña yârân dağı ayılmadı

4. **yârân:**

Gazel 3363

Mısra: 2

(Fars.) Dostlar.

Bahr-ı dilden arayup buldum niçe cevherleri
Güş idün yârân size ‘arz eyleyem gevherleri

yârân ol:

1. **yârân ol:-up**

Gazel 3483

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dost olmak.

Bezm-i gâmda miñnet ü derd ü belâ yârân olup
İçertiz hicrân şebinde tās tās agı gibi

varar:

1. **varar:**

Gazel 3033

Mısra: 16

İşe yarayan, faydalı.

Tag itdi kolin ‘âşık-ı bî-çâresinün çün
İy şâh varar anı bilüne kemer eyle

varas-:

1. **varasmaz:-maz**

Gazel 3001

Mısra: 7

Yakışmak, uygun düşmek.

Haç varasmaz ârizuñda gel anı eyle tırâş
Hiç revâ mı gerd kona âyîne-i pāk üstine

varas:

1. **varasur:-ur**

Gazel 3078

Mısra: 8

Uygun düşmek, münasip, yakışmak.

Bu nazm-ı dürer-bârı okursa n’ola dilber
Lü’lü’ varasur la’l-i Bedağşân arasında

2. **varasur:-ur**

Gazel 3108

Mısra: 3

Uygun düşmek, münasip, yakışmak.

Yarasur saña luğ u cüd u ihsân
İdesin rüz-ı mağşer mücrimîne

varasur:

1. **varasur:**

Gazel 3066

Mısra: 9

Layık, uygun, değer.

‘İşk bāğında Muhibbî gibi bülbül varasur
Okıya medh ü senâlar serv-i gül-endâmlara

varat:

1. **varatmadı:-ma, -dı**

Gazel 3345

Mısra: 11

(Allah) Yoktan var etmek, halletmek.

Bir dağı cefâ [vü] cevri [ü] belâ-keş yaratmadı
Kulları içre Tañrı ta‘âlâ benüm gibi

yâr-ı bâkî:

1. **yâr-ı bâkî:**

Gazel 3406

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ebedî sevgili II Allah.

Ko bu ‘iyş ü ‘işreti çün kim fenâdur ‘âkıbet
Yâr-ı bâkî ister iseñ olmaya tã‘at gibi

yâr-ı cefâ-hü:

1. **yâr-ı cefâ-hü:**

Gazel 3307

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Cefayı ve eziyeti huy edinen sevgili // Eziyet eden, zalim, gaddar sevgili.

Güş eyler-iseñ hâlüme iy yâr-ı cefâ-hü
İzhâr idem saña kamu râz-i nihânı

yâr-ı güzîn:

1. **yâr-ı güzîn:**

Gazel 3390

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Seçkin sevgili.

Hüsn iline pâdişâh olalı ol yâr-ı güzîn
Kim ki gördiyse anı illerini serde kodı

yâr-ı meh-ves:

1. **yār-ı meh-veş:-i**

Gazel 3326

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüzü aya benzeyen, ay gibi güzel sevgili.

Her gâh yakar cân u dili âhum âteşi
Hûn oldı yaşum seveli bir yār-ı meh-veşi

yār-ı musāhib:

1. **yār-ı muşāhib:**

Gazel 3254

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sohbet arkadaşının dostu.

Ġamdan özge olmaya yār-ı muşāhib bir dağı
Niçe yıllardır ki bekler gitmeyüben yanunı

yārı ol:-

1. **yārı ol:-sa**

Gazel 3191

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dostu, yâreni olmak.

‘Aceb mi yârın agyâr olsa yârı
Ne yirde kim bite gül bile hârı

yār-ı perî-ves:

1. **yār-ı perî-veş:-i**

Gazel 3215

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Peri gibi güzel olan sevgili.

Cûlar olursa her yaña yaşum ‘aceb degül
Sevdüm çün ol sehî-ğad ü yār-ı perî-veşi

yār-ı şādık:

1. **yār-ı şādık:**

Gazel 3300

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sadık, vefalı dost.

Bulmadum bir yār-ı şādık togrı yār
Ser-te-ser gezdüm egerçi ‘âlemi

2. **yār-ı şādık:**

Gazel 3000

Mısra: 7

Kelime Tipi: -

Sadık sevgili, dost.

‘Âlemi geşt eyledüm bir yār-ı şādık görmedüm
Uzlet itsem halkdan düşsem ne tañ tehâlara

yār-ı yārân:

1. **yār-ı yārân:-ı**

Gazel 3280

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dostların sevgilisi.

Geldi Muhibbî ‘âlemi geşt itdi ser-te-ser
Bir yār-ı yārânı bulmadı idine maħremi

yarın:

1. **yarına:-a**

Gazel 3032

Mısra: 4

Bugünden sonra gelecek ilk gün; gelecek, ileriki zaman.

Hicr elinden döstüm hâlüm diğer-gündür benüm
Bu giceyi ben ‘acebdür çıkarursam yarına

2. **yarın:**

Gazel 3039

Mısra: 7

Bir sonraki gün, ertesi gün.

Öldürem yarın dimişdi ol hilâl ebrü baña
N’eyleyem derdâ dirîğâ durmaz ol ikrârda

3. **yarın:**

Gazel 3338

Mısra: 10

Bir sonraki gün, ertesi gün.

Bugün hayra dürişüp ‘amel eyle
Yarın Muhibbî çekmeyesin sen nedâmeti

4. **yarın:**

Gazel 3351

Mısra: 10

Bir sonraki gün, ertesi gün.

Muhibbî’ye cefâ kılma bugün sultân-ı ‘âlemsin
Sorılısar-durur yarın eñ evvel şehlerün dâdı

5. **yarına:-a**

Gazel 3161

Mısra: 8

1. İçinde bulunulan günden sonra gelen gün. 2. Gelecek, istikbal.

Dil dilerdi cân virüp bugün lebün bāzār ide
Kaldı işüm vâ dirîğâ yār ile çün yarına

6. **yarın:**

Gazel 3409

Mısra: 6

Bir sonraki gün, ertesi gün. II Ahiret günü.

‘Aşıka cevri ü cefâ eyleme rahm eyle bugün
Yarın üstüne senün açıla rahmet kapısı

yārılg it:

1. **yârlıg it:-i, -me, -di**

Gazel 3391

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dost ve yakın olmak, yardımcı olmak.

İtmedi yâr bu ben miskîne hiç yârlığı
Gerçi harc eyledi dil yolına hep varlığı

vas:-

1. **yasdı:-di**

Gazel 3423

Mısra: 2

Yayın kırışını gevşetmek; yassıltmak, düz hâle getirmek l göz ve kaş bağlamında "göz kurpmak".

Ġamzesi deldi geçer çatdı kaşın yâr sıdı
Ok atup yayını san yasdı kemândâr sıdı

vas:

1. **yasını:-i, -n, -ı**

Gazel 3478

Mısra: 5

Ölüm veya bir felaketten doğan acı ve bu acıyı belirten davranışlar, matem.

Kaşı yasını görüp ğamz oklarınıñ yādına
Câni kırbân eyleyüp dil sinesin terkeş kodı

2. **yaşumla:-um, -la**

Gazel 3212

Mısra: 4

Gözyaşı.

Derün-ı sîneden 'ışık oldı zâhir
'Ayân itdi yaşumla rüy-ı zerdi

3. **yaşumuñ:-um, -uñ**

Gazel 3268

Mısra: 13

Gözyaşı.

Āhum arturdı Muhibbî yaşumuñ bārānını
'Ālemi teng eyledi bu āh u zāruñ giryesi

4. **yaş-ıla:--ıla**

Gazel 3047

Mısra: 2

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Āh kim hicrân şebinde toldı bagrum baş-ıla
Cismüm āhir ğarķ olur çeşmümden akan yaş-ıla

5. **yaşuñ:-uñ**

Gazel 3064

Mısra: 9

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Muhibbî bād-ı āhuñla yaşuñ bārānını dök kim
Görüp bu hālünü dilber ide tã gül gibi hānde

6. **yaşumla:-um, -la**

Gazel 3067

Mısra: 6

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Çeşmüme gel pã koyup hār-ı müjemden ğam yime
Pâyüña itmez zarar yaşumla çün nemnāk ola

7. **yaşuñ:-uñ**

Gazel 3078

Mısra: 9

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Pâyına revân eyle Muhibbî yine yaşuñ
Kaddi gibi serv olmaya bustān arasında

8. **yaşuñ:-uñ**

Gazel 3129

Mısra: 2

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Yiridür saña gönül virdüñ vefāsuz dilbere
Geçse yaşuñ tã semekden āhuñ irse göklere

9. **yaş-ıla:--ıla**

Gazel 3220

Mısra: 10

Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Gün yüzüne bakdukça Muhibbî senüñ iy döst
Yaş-ıla anuñ çeşmi kabagı tola-yazdı

10. **yaşına:-i, -(n)a**

Gazel 3152

Mısra: 4

Doğuştan itibaren geçen ve yıl birimiyle ölçülen zaman.

Gün gibi 'ālem yüzün kılsa münevver tañ midür
Ol kamer-rü bedr olup girdi çün on dört yaşına

11. **yaşın:-ın**

Gazel 3428

Mısra: 9

Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz yaşı.

Yaşın revāne kıldı gülzār-ı hüsn içinden
Tã ki Muhibbî gördi sen serv-ķad bülendi

12. **yaşum:-um**

Gazel 3215

Mısra: 5

Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz yaşı.

Cûlar olursa her yaña yaşum ‘aceb degül
Sevdüm çün ol sehî-ğad ü yâr-ı perî-veşi

13. yaşum:-um

Gazel 3284

Mısra: 7

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı.*

Yaşum te’sîr kılmaz seng-i dildâr
Kılur mı nerm nesne seng-i hârî

14. yaşum:-um

Gazel 3293

Mısra: 5

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı.*

Nigârûñ pâyına yaşum revân itsem ‘aceb midür
Hırâmânî hırâmânî görem ol serv-i dil-cüyî

15. yaşum:-um

Gazel 3294

Mısra: 7

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı.*

Yaşum sîm ü tîr-i zer ola çehrem
Gerekmez dehrûñ sîm ü zerini

16. yaşum:-um

Gazel 3356

Mısra: 9

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı.*

Mezra’-ı dilde yaşum tohmını saçdum muttaşıl
Hâşilum ancak hemân derd ü belâ kaygu gibi

17. yaşum:-um, -ı

Gazel 3366

Mısra: 1

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı.*

Âh kim bir serv-ğad durdı akıtdı yaşumı
Su gibi taşdan taşa ursam ‘aceb mi başumı

18. yaşum:-um

Gazel 3378

Mısra: 10

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı.*

Hışm-ıla gelüp gözlerümün yaşını gördi
Rağm eyleyüben yiñile yaşum sile düşdi

19. yaşum:-um

Gazel 3419

Mısra: 3

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı.*

Kıldı zemîni derya yaşum yiñilmez oldı
Âhum urüc idelden çarğa tarrâğa düşdi

20. yaş:

Gazel 3472

Mısra: 9

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı.*

İy Muhibbî âteşi gerçi ki yaş teskîn ider
Aglasam dañı beter yakar dil-i süzân beni

21. yaşum:-um

Gazel 3499

Mısra: 5

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı.*

Günâhum añıcak yaşum yeñilmez
İdersem şubh olunca âh u vâhı

22. yaşum:-(u)m

Gazel 3195

Mısra: 5

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı,
gözyaşı.*

Âh kılsam aglasam yaşum saña itmez eser
Katı gönülün döstüm pekdür senün mermer gibi

23. yaşım:-ı, -n, -ı

Gazel 3178

Mısra: 4

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı,
gözyaşı.*

Bağr-ı ğamda olalıdan bu iki çeşmüm şadef
Beñzedür dürdâneye çeşmüm akıtısa yaşımı

24. yaşım:-ı, -n, -ı

Gazel 3178

Mısra: 10

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı,
gözyaşı.*

Rağmı yokdur çün bilürsin iy Muhibbî dilberün
Gel akıtma yok yire bu iki gözün yaşımı

25. yaşım:-ı, -n, -ı

Gazel 3325

Mısra: 7

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı,
gözyaşı.*

Yaşımı eger ğasret-ile ğasta benefşe
Durmaz akar her tarafâ çeşm[i] bñarı

26. yaşım:-ı, -n, -ı

Gazel 3449

Mısra: 9

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı,
gözyaşı.*

Bu Muhibbî yaşımı âb-ı revân ister-iseñ
Cilveler eyle salın karşuma iy serv-i sehî

27. yaşından: -ı, -n, -dan

Gazel 3169

Mısra: 4

Gözyaşı.

Hâk-i pâyına nisâr için nigârûñ iy gönül
Gözlerüm yaşından özge dürr ü mercân isteme

28. yaşum: -um

Gazel 3455

Mısra: 2

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Âba mâyil gördüm ol servüñ kad-i dil-cüyümü
Anuñ-ıçun ben revân itdüm bu yaşum cüyümü

29. yaşuma: -(u)m, -a

Gazel 3359

Mısra: 10

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı,
gözyaşı.*

Gözlerüm yaşı degül eksük Muhibbî Dicle'den
Yaşuma kimdür diyen kim cüy-ı Bağdâd olmadı

30. yaşum: -um

Gazel 3077

Mısra: 4

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı. II. Aşığın kanlı gözyaşı.*

Ol servüñ evvelâ pâyına cân u dil akıtdum
Ardınca ravân oldı yaşum da bilesine

31. yaşum: -um

Gazel 3086

Mısra: 1

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı. II. Aşığın kanlı gözyaşı.*

Akdı yaşum su gibi bir serv boylu serkeşe
Anuñ için 'âlemi garķ eyledi başdan başa

32. yaşum: -(u)m

Gazel 3326

Mısra: 2

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı. II. Aşığın kanlı gözyaşı.*

Her gâh yakar cân u dili âhum âteşi
Hün oldı yaşum seveli bir yâr-ı meh-veşi

33. yaşım: -ı, -n, -ı

Gazel 3368

Mısra: 1

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı. II. Aşığın kanlı gözyaşı.*

Gözlerinden hün-ı dil şol deñlü dökdi yaşımı
İy cefâ-cü küyüñüñ la'l itdi iç ü taşımı

34. yaşum: -(u)m

Gazel 3472

Mısra: 7

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı. II. Aşığın kanlı gözyaşı.*

Kanına girdüm yire saldum yaşum eytâminı
Korkaram yolum tutar âhir olur ol kan beni

35. yaşum: -(u)m

Gazel 3496

Mısra: 7

*Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz
yaşı. II. Aşığın kanlı gözyaşı.*

Zülf-i şebdiziyle koşdum bu yaşum gülgününü
Öñdül aldum büsesin oldum cihânüñ yügrüğü

36. yaşımı: --um, --ı

Gazel 3366

Mısra: 10

*Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi
hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.*

Umaram bir gevher-i nâ-yâb ola her hâşılum
Baħra döndürdüm anuñçün iy Muhibbî yaşımı

37. yaşında: -ı, -n, -da

Gazel 3132

Mısra: 6

*Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen
zaman.*

Bilmeyüp hâlümü cevri eyler-ise olmaz 'aceb
Tıfıdur sevdüceğüm daħı on üç yaşında

38. yaş:

Gazel 3014

Mısra: 2

(Aşığın) Gözyaşı.

Nigârâ kalmışın derdüñle ğamda
Döker yaş yirine bu dîde dem de

39. yaş:

Gazel 3302

Mısra: 13

(Aşığın) Gözyaşı.

Muhibbî hün-ı dil dök yaş yirine
Çü sevdüñ ol vefâsuz dil-rübâyı

40. yaşum: -(u)m

Gazel 3014

Mısra: 4

(Aşığın) gözyaşı.

Şehâ yoluña isâr itmek çün
Yüzüm dînâr olur yaşum diremde

41. yaşum:-(u)m

Gazel 3059

Mısra: 7

(*Âşığın*) gözyaşı.

Yaşum deryâya dil şahrâya düşdi
Ararsın dil-rübâyı baır ü berde

42. yaşum:-(u)m

Gazel 3060

Mısra: 3

(*Âşığın*) gözyaşı.

Varımazam küyuña yaşum baña virmez geçid
Âh sehâbı yağdurur bārān bārān üstine

43. yaşum:-(u)m

Gazel 3088

Mısra: 5

(*Âşığın*) gözyaşı.

Fâş itdi cihân halkına çün sırrumı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sım [ile] zerse

44. yaşum:-(u)m

Gazel 3106

Mısra: 7

(*Âşığın*) gözyaşı.

Güller bitürüp çevremi yaşum çemen itdi
Seyr eyle dilâ gönülün açılson çemenümle

45. yaşum:-(u)m

Gazel 3274

Mısra: 7

(*Âşığın*) gözyaşı.

Kemānçe olmasa yaşum aña tār
Bu sīnem üzre n'eylerdi bu bākı

46. yaşum:-(u)m, -ı

Gazel 3042

Mısra: 3

(*Âşığın*) gözyaşı.

Yaşumı sım idüp itdüm yüzüm zerd
Güzeller meyl iderler sım ü zerde

47. yaşını:-ı, -n, -ı

Gazel 3252

Mısra: 4

*Ölüm veya çok büyük bir felâketten duyulan acı
ve bu acıyı belirtmek üzere yapılan şeyler, mâtem.*

Ḳavs-i kuzah gerçi baña kepâdedür
Ammâ ki katı çekemedüm 'ışk yasını

48. yaşa:-a

Gazel 3026

Mısra: 12

Islak, nemli. II Gözyaşı.

Âteş-i 'ışka Muḥibbî niçe döysün dil ü cān
Yakar ugrar-ısa zerrece kurıya ger yaşa

yaş dök:

1. yaş dök:-lar, -üp

Gazel 3415

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Ağlamak.

Şem'-veş tā şubḥ olunca giceler yaşlar döküp
İy Muḥibbî 'ışk-ıla pür nār gördüm kendümi

2. yaş dök:-um, -il, -di

Gazel 3457

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak.

Sīnemde dāğum üzre yir yir dökildi yaşum
Nezr akçası sanasın geldi çerāğa düşdi

yaş dök-:

1. yaş dök:-ı-meg, -e

Gazel 3174

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak.

Gāh olur āh âteşiyile 'ālemi oda yakar
Gāh olup yaş dökmege bārān ider gönülüm beni

2. yaş dök:-uñ, -dü, -ñ

Gazel 3189

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak.

Şol kadar dökdüñ yaşuñ garḳ eyledüñ göz yaşına
Gıll ü gışdan yuyuban iy dīde pāk itdüñ beni

3. yaş dök:-düg, -ince

Gazel 3209

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak.

Gözlerüm yaş dökdüğince kirpügüm cārüb olur
Âsitānuñda bu nev'e kimse ferrāş olmadı

4. yaş dök:-me, -y, -e

Gazel 3185

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

1. Ağlamak. 2. Yağmur.

İy güneş tāl'at eger yaşlar döküp āh eylesem
Ebrler yaş dökmeğe bu çeşm-i giryānum gibi

5. yaş dök-:

Gazel 3197

Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gözyaşı dökmek, ağlamak.

Yaş dökme gözüm eyleme iy dil güle nâle
Ol seng-dile itmedi bir zerrece kârı

vas ol-:

1. **yaş ol-: -ma, -dı**
Gazel 3209
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yaşarmak, gözyaşı dökmek.

Mihnet-ile sanma bagrum iy şanem baş olmadı
Hün-ı dilden dem-be-dem ya gözlerüm yaş olmadı

yaşa:

1. **yaşa:**
Gazel 3086
Mısra: 8
Canlılığını, hayatını sürdürmek.

Sinede bagrum delinsün atagör gamz okların
Gam degül 'âşıklarun ölürse sen çok çok yaşa

2. **yaşar: -r**
Gazel 3125
Mısra: 10
I. Yaşamak II. Ömür sürmek.

Muhibbî zühd ü takvâdan geçerci şahn-ı gülşende
Eger on dört yaşar sâkî ola mı dahı yek şale

yasag eyle:

1. **yasag eyle: -miş**
Gazel 3381
Mısra: 11
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yasak etmek, yasaklamak.

Sultân-ı 'ışk şöyle yasag eylemiş ezel
Yaksun maħabbet ehli haşre degin sine yağını

yasagını tut:

1. **yasagını tut: -ı, -n, -i, -ma, -y, -a**
Gazel 3441
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yasağa uymak, ihlal etmemek.

Sultân-ı 'ışk 'âşıkâ cân terkin emr ider
'Âşık degül mi tutmaya 'ışkuñ yasagını

yasdan:

1. **yasdanup: -up**
Gazel 3376

Mısra: 11
Yaslanmak, dayanmak.

Ölince taş ışiginde Muhibbî yasdandup taşı
Dimez kim niçe bir eyler bu bî-çâre bu feryâdı

yâsemîn:

1. **yâsemîn: -de**
Gazel 3049
Mısra: 8
Bu isim ile maruf hoş kokulu çiçek.

Niçe teşbîh idem ben sîme cismüñ
Bulunmaz bu tarâvet yâsemîn

2. **yâsemîn:**

Gazel 3262
Mısra: 6
Zeytingiller familyasından, güzel koku yapımında kullanılan, beyaz renkli (ender olarak kırmızı veya sarı), çok kokulu çiçekler açan, sarmaşık cinsinden ağaççık.

Ger bugün nâz-ıla nâzûk tenüñi 'arz idesin
Yâsemîn bir dahı göstermeye sîmîn tenini

yaslan:

1. **yaslanur: -ur**
Gazel 3070
Mısra: 6
(Bir nesne) Bir yere dayanmak, dayalı olmak.

Ala gözler şeh-r-i hüsne nâzır olmışdur meger
Tîğî elde yaslanur gelse kaçan h'âb üstine

yaşlar dök:

1. **yaşlar dök: --lar, --üp**
Gazel 3110
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlamak, göz yaşları dökmek.

Ka'be-i vaşlın añup her gice âh u vâh kıl
Ağla yaşlar dök güzün yaşıyla dönsün zemzeme

yaşlar dök-:

1. **yaşlar dök-: --lar, --üp**
Gazel 3128
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Göz yaşı dökmek, ağlamak.

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cānān oynına
Nite kim cūlar bakar serv-i hırāmān oynına

2. **yaşlar dök-:**
Gazel 3241
Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Göz yaşı dökmek, ağlamak.

Bezm-i ğamda şem' gibi giceler yaşlar döküp
İnlerem tâ şubh olunca ben ney-i güyâ gibi

3. yaşlar dök-: -lar, -er

Gazel 3279
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Göz yaşı dökmek, ağlamak.

Zârlık ider döneli gönülüm dölâba âh
Yaşlar döker didelerüm de pür âb oldı

4. yaşlar dök-: -lar, -üp

Gazel 3185
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Ağlamak.

İy güneş tal'at eger yaşlar döküp âh eylesem
Ebrler yaş dökmeye bu çeşm-i giryânım gibi

yasma:

1. yasmada: -da

Gazel 3465
Mısra: 8
1. Düz ve düzgün hâle getirmek, yaymak,
yassılmak. 2. (Yayın kırışını) Gevşetmek.

Öpsem didükçe la'lüni hâ dişledün lebüñ
Unutma yayuñ olur yasmada buracugı

yastan:

1. yastansa: -sa

Gazel 3388
Mısra: 10
(Bir nesne) Bir yere dayanmak, dayalı olmak //
Arkasını bir yere dayamak, bir şey veya yere
dayanmak // mec. Güvenmek, sırtını dayamak.

İy döst varup işigüñi bālın idelüm
Yastansa revâdur Harem-i Ka'be'yi hâcı

yaşu ak:

1. yaşu ak: -um, -ar

Gazel 3483
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
(Göz) yaşının akması. Ağlamak.

Görinen başum degül küh-ı belâ tagı gibi
Her yañadan yaşum akar anuñ ırmagı gibi

yat:

1. yatur: -ur

Gazel 3186

Mısra: 7
Boylu boyunca uzanmak II yatmak.

Bister-i hâk üzre râhuñda yatur dil-ğasteyem
Seng-i hârâ giceler tâ şubh bālınüm gibi

2. yatur: -ur

Gazel 3494
Mısra: 4
(Bir şey bir yerde) Kalmaması gerekirken
kalmak, beklemek, âtil durumda olmak // Bir şeyin
içinde bir müddet beklemek, bekletilmek.

Togradı bu bagrumı biñ päre itdi tığ-ı ğam
Ğarğ-ı hün olup yatur sinemde her bir pâresi

3. yatur: -ur

Gazel 3238
Mısra: 13
Hastalık bağlamında yatıp, istirahat etmek.

Muhibbî hastadur yatur lebüñ dârü's-şifâsında
Ya öldür anı kurtulsun ya gönder bir cevâb evlâ

4. yatur: -ur

Gazel 3369
Mısra: 2
Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca
uzanmak, uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek.

Çeşm-i ebrüsü kılup derd-ile bîmâr beni
Niçe yıl hasta yatur aımadı dildâr beni

yavlak:

1. yavlak:

Gazel 3446
Mısra: 8
Pek, çok.

Yoluñda merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki
Dirîğâ kalmadı varı beni yavlak fakîr itdi

yav:

1. yayına: -ı, -n, -a

Gazel 3048
Mısra: 4
Yay, sevgilinin kaşı.

Ğamze oklarıyla sinem tolidur terkeş gibi
Câni kurbân ideyin emr itse kaşı yayına

2. yayuñ: -un

Gazel 3465
Mısra: 8
Ok atma aracı. II Sevgilinin kaşı.

Öpsem didükçe la'lüni hâ dişledün lebüñ
Unutma yayuñ olur yasmada buracugı

3. yay-ıla: -ıla

Gazel 3159

Mısra: 8

İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma âleti, kavis.

Her dem seni ok gibi atar yabana yâr
Başa çıkam dime sakın ol kaşî yay-ıla

4. yayın:-*ina*

Gazel 3080

Mısra: 2

İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma âleti, kavis | kavisli kaş.

Ġamzelerden yine tîr aldı nigârüm eline
Kaşî yayına koyup ola ki bagrum deline

5. yayın:-*i, -n*

Gazel 3459

Mısra: 7

Ok atma aracı; sevgilinin yay şeklindeki kavisli kaşî.

Kaşî yayın ele alsa kafada perçemi hâzır
Dil almaga gider önce iki zülf-i siyeh-püşî

6. yayın:-*i, -n*

Gazel 3488

Mısra: 3

Ok atma aracı; sevgilinin yay şeklindeki kavisli kaşî.

Bir eline yayın almış bir ele kirpük okın
Cânî gözler sînede kılur bahâne gözleri

7. yaydî:-*dî*

Gazel 3424

Mısra: 10

Yaymak, (birçok kimseye) duyurmak, herkesin öğrenmesine sebep olmak.

Bülbül gibi şûrîde olup yine Muhibbî
Gül ruhlarınuñ vaşfını 'âlemlere yaydî

8. yay:

Gazel 3263

Mısra: 8

İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti. Beyitte sevgilinin kaşî yaya benzetilmiştir.

Harâmî gözleri kan itmek ister
Müje tîrine kılmış kaşların yay

9. yayî:-*i*

Gazel 3460

Mısra: 6

İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti. Beyitte sevgilinin kaşî yaya benzetilmiştir.

Hâlini dâne dökelden ehl-i diller şaydına
Zülfî bendine giriftâram kosun yayî kaşî

10. yay:

Gazel 3484

Mısra: 6

İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti. Beyitte sevgilinin kaşî yaya benzetilmiştir.

Kemân ebrûn-ıla çeşmüñ göreliden
Bükildi oldu kıddüm sanasın yay

11. yayın:-*i(n), -i*

Gazel 3423

Mısra: 2

Ok atma aracı II Sevgilinin kaşî.

Ġamzesi deldi geçer çatdı kaşın yâr sıdı
Ok atup yayını san yasdı kemândâr sıdı

12. yayından:-*i, --n, --dan*

Gazel 3055

Mısra: 7

İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti. || Divan şiirinde kaş yaya benzetilir.

Kaşî yayından kaçan Ġamz okların atsa nigâr
Cân baña eydür ki kırbân olayın ebrûlara

13. yaya:-*a*

Gazel 3156

Mısra: 10

İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma âleti, kavis. II Sevgilinin kaşları.

Ko Ġamzeleri tîğı bu bagrum deletursun
Çün sîne nişân eyledük ol kaşları yaya

yayın kur-:

1. yayın kur:-*i, --n, --up*

Gazel 3130

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yaya benzeyen kaşî kurmak, ok atmaya hazır hale getirmek.

Kaşları yayın kurup almış ele müjgân okın
Diller almaga olur Hindü-yı zülfî cevşene

yaz-:

1. yaz:

Gazel 3097

Mısra: 7

(Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek // Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

Derd-i dil hâlini yaz şâyed ala yâr eline
Ola kim elden ele bir gün o dildâra düşe

2. yazmak:-*mak*

Gazel 3306

Mısra: 2
(Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek // Yazıya geçirmek, yazı ile
anlatmak.

Nakḳāş-ı ezel çün ḥat-ı müşḡn raḳam itdi
Her bir kılımlı yazmak için kıl ḳalem itdi

3. yazalar: -a, -lar

Gazel 3124

Mısra: 14

(Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek, kaleme almak.

İşidüp şî'rümi ehl-i maḥabbet
Yazalar levḥ-i dilde tâze tâze

4. yazam: -am

Gazel 3305

Mısra: 1

(Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek, kaleme almak.

Aldum ele kâḡıd ḳalem yazam bu ḥasb-i ḥālümü
Yazdukda ḡış oldum hemân gördükde bu a'mālümü

5. yazdum: -du, -m

Gazel 3364

Mısra: 3

(Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek, kaleme almak.

Derd-i dil ḥālını yazdum sıgmadı bir nâmeye
Anuñ için yâra taḥrîr eyledüm tomâr iki

6. yazdum: -du, -m

Gazel 3412

Mısra: 5

(Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek, kaleme almak.

Cevrünüñ faşl [u] bâbını yazdum
Deftere sıgmadı kitâb oldu

7. yazmış: -mış

Gazel 3464

Mısra: 2

(Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek, kaleme almak.

Ḥâne-i dilde ezel 'ışḳuñ uran bünyâdını
Kapusı üzre ḥarâb-âbâd yazmış adını

8. yazarken: -(a)r, -ken

Gazel 3435

Mısra: 14

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

Muḥibbî uşbu şî'r-i süzinâki
Yazarken yandı nâme ḥâme düşdi

9. yazarken: -(a)r, -ken

Gazel 3487

Mısra: 7

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek; kaleme almak; yazı ile anlatmak.

Yazarken yâra aḥvâlüm tutuşup âhum odından
Kül oldu eldeki kâḡıd elümde bir ḳalem kaldı

10. yazayım: -a, -y, -im

Gazel 3238

Mısra: 7

Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

Niçe bir yazayım derd-i derünüm bir kitâb oldu
Okumaz korkaram dilber idersem intihâb evlâ

11. yazarlar: -ar, -lar

Gazel 3439

Mısra: 14

(Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek.

Muḥibbî merd olanlar levḥ-i dilde
Yazarlar kan-ıla bu mâcerâyı

12. yazmaya: -ma, -y, -a

Gazel 3244

Mısra: 10

1. (Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve
harflerle bir yere geçirmek. 2. Yazıya geçirmek, yazı
ile anlatmak.

Baḥr olsa devât cümle agaçlar ḳalem eger
Yazmaya cihân ḥalkı gönül mâcerâsını

yaz:

1. yaz:

Gazel 3138

Mısra: 1

21 Haziran'da başlayıp 23 Eylül'de sona eren,
ilkbaharla sonbahar arasındaki yılın en sıcak
mevsimi.

Yine vaḳt oldu ki güller açılıp yaz gele
Her yaña bülbül-i şürîdeden âvâz gele

2. yazını: -i, -n, -ı

Gazel 3489

Mısra: 8

21 Haziran'da başlayıp 23 Eylül'de sona eren,
ilkbaharla sonbahar arasındaki yılın en sıcak
mevsimi.

Ḥârını ḥoş görmeyince büy-ı gül girmez ele
Kışına eyler taḥammül isteyenler yazını

3. yazıla: -ıl, -a

Gazel 3312

Mısra: 10

Kaleme almak II yazmak.

Cürmüm bî-had ümmîd dahı lîk kavî
Umaram kim yazıla defter-i a'mâle 'afi

4. yazdı:-dı

Gazel 3220

Mısra: 1

(Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek // Yazıya geçirmek, yazı ile
anlatmak.

Nakkâş-ı cihân nakşını çün sen güle yazdı
Âh-ıla figân itmegi ben bülbüle yazdı

5. yazup:-up

Gazel 3011

Mısra: 12

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek II yazıya geçirmek, yazı ile
anlatmak, nakşetmek.

Öldüğümde döstlar hâzâ şehîdü'l-'âşîkîn
Başum üzre dikesiz bir senge yazup sinüme

6. yazup:-up

Gazel 3069

Mısra: 9

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek II yazıya geçirmek, yazı ile
anlatmak, nakşetmek.

Süz-ı eş'âr-ı Muhibbî'yi yazup ol varaça
Şahn-ı gülşende yine eyledi inşâ lâle

7. yazaldan:-aldan

Gazel 3366

Mısra: 7

Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek II yazıya geçirmek, yazı ile
anlatmak, nakşetmek.

Sîne levhine yazaldan nakşını meh-rûlaruñ
Âferîn eydüp gören tahsîn ider nakkâşumı

8. yazduñ:-du, -ñ

Gazel 3053

Mısra: 9

Yazmak, kaleme almak, işlemek.

Her ne kim yazduñ Muhibbî uşbu sîneñ levhine
Süzinâk-ı âh-ıla yakup anı bād eyleme

9. yazdı:-dı

Gazel 3220

Mısra: 2

(Allah) Kader olarak belirlemek.

Nakkâş-ı cihân nakşını çün sen güle yazdı
Âh-ıla figân itmegi ben bülbüle yazdı

10. yazmış:-mış

Gazel 3095

Mısra: 7

Yazmak. II Allah'ın ezelden ebede kadar insanın
başına gelecek tüm olayları belirlemesi, kader.

Levh üzre dest-i kudret yazmış bunı ezelde
Hüsnuñ senüñ muzâ'af derdüm benüm ziyade

11. yazalıdan:-alı, -dan

Gazel 3218

Mısra: 3

1. (Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve
harflerle bir yere geçirmek. 2. Yazıya geçirmek, yazı
ile anlatmak.

Berât-nâme-i hüsnuñ yazalıdan hañtuñ iy dilber
Olupdur kâbe kavseynüñ anuñ üstinde tuğrâsı

12. yazdukda:-dukda

Gazel 3305

Mısra: 2

(Bir söz veya düşünceyi) Belli işaret ve harflerle
bir yere geçirmek.

Aldum ele kâğıd kalem yazam bu hasb-i hâlümü
Yazdukda gış oldum hemân gördükde bu a'mâlümü

yazıl:

1. yazılır:-ur

Gazel 3078

Mısra: 6

Yazılmak, çizilmek. II Nakşedilmek.

Ğamzeñ okı cā itdüğü bu cānum içinde
Yazılır elif kanda ise cān arasında

2. yazıldı:-dı

Gazel 3059

Mısra: 6

(kader, alın yazısı bağlamında) yazılmak,
kararlaştırılmak.

Hañtuñ yazı imiş başumda iy döst
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

3. yazıldı:-dı

Gazel 3094

Mısra: 4

(kader, alın yazısı bağlamında) yazılmak,
kararlaştırılmak.

Naşib imiş cefâ vü cevri yāruñ
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

4. yazılmaz:-maz

Gazel 3449

Mısra: 4

Kaleme alınmak, kayda geçilmek, sayılmak.

El uzadursa ser-i zülfüñe dil asma anı
Çün yazılmaz delünüñ deftere cürm ü günehi

yazıl:-

1. yazılır:-ur

Gazel 3122

Mısra: 2

Yazılmak, kaleme alınmak.

Maḥabbet çünkü miḥnetsüz bulunmaz dār-ı dünyāda
Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılır birdür imlāda

2. yazılsa:-sa

Gazel 3218

Mısra: 12

1. Yazmak işi yapılmak. 2. Yazıya geçirilmek.

Muḥbbet şehrine yol yok Muḥibbī bāb-ı miḥnetsüz
Maḥabbet miḥnet anuñçün yazılsa birdür imlāsı

yazu:

1. yazu:

Gazel 3356

Mısra: 8

Alın yazısı, kader.

Ḥattım gördüm nigāruñ didüm āh geldi ecel
Çāre ne rüz-ı ezelden alnuma yazu gibi

2. yazu-y-ımiş:--y-, -ımiş

Gazel 3132

Mısra: 10

Yazı, kader, yazgı.

Ḥattım gördü Muḥibbī'nün irişdi eceli
Hiç tagyır ola mı yazu-y-ımiş başında

3. yazu-y-ımiş:--y-, -ımiş

Gazel 3134

Mısra: 2

Yazı, kader, yazgı.

'İşka dil virdüm ez el geldi belālar başuma
Āh kim yazu-y-ımiş bu mācerālar başuma

4. yazudur:--dur

Gazel 3135

Mısra: 8

Kader, yazgı, alın yazısı.

Beni meyḥāne küncinde görüp ta'n eyleme zāhid
Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

5. yazu:

Gazel 3257

Mısra: 6

Kader, yazgı, alın yazısı.

Dutıldı gönül bir perinüñ zülff[i] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belā gibi

6. yazuñı:-ñ, -ı

Gazel 3344

Mısra: 6

Kader, yazgı, alın yazısı.

Gelse cefā vü cevr dilā olma muḫtarib
Görseñ gerek çü başda olan cümle yazuñı

yazu imiş:

1. yazu imiş:--miş

Gazel 3059

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Alın yazısı, kader, yazgı.

Ḥaṭuñ yazu imiş başumda iy dōst
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

ved-i bevzā:

1. yed-i bevzā:

Gazel 3065

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Musa Aleyhisselām'ın mu'cize olarak gösterdiği beyaz ve parlak eli. Bu tabir mecaz olarak keramet ve hârikulâde haller ve meziyetler hakkında kullanılır.

Zāhidā mu'ciz degül mi zülfin ejder gösterüp
Ḥaddi nūrī saña yitmez mi yed-i bevzā yine

yek:

1. yek:

Gazel 3125

Mısra: 10

(Fars.) Tek, bir.

Muḥibbī zühd ü takvādan geçerdi şahn-ı gülşende
Eger on dört yaşar sākī ola mı dahı yek şale

velken:

1. yelken:

Gazel 3461

Mısra: 4

Rüzgâr gücünden yararlanarak geniş bir yüzey oluşturacak biçimde yan yana dikilen ve teknenin direğine uygun bir biçimde takılarak onu hareket ettiren kumaş veya şeritlerin tümü.

Sakın aldanma eser bir gün muḫālif rüzigār
Kibr ü kīni terk kıl germe gögüs yelken gibi

yemen:

1. yemen'de:-de

Gazel 3167

Mısra: 8

Arap yarımadasının güneybatısındaki ülkenin adı. // Akik taşının meşhurluğu yönüyle.

Gözüm yaşı komadı la'le kıymet
'Akikün adı var ancak Yemen'de

yeñil:

1. **yeñilmez:-mez**
Gazel 3499
Mısra: 5
Yenilmek, durdurulmak, engel olunmak.

Günāhum añıcak yaşum yeñilmez
İdersem şubh olınca āh u vāhi

vi:

1. **yiseñ:-se, -ñ**
Gazel 3228
Mısra: 6
Ağzında çiğneyerek yutmak.

Kāyinātı seyr iderdün ser-te-ser hırşid-veş
Cür'adān-ı 'ışkdan iy dil yiseñ esrārımı

2. **yime:-me**
Gazel 3312
Mısra: 2
Ağzında çiğneyerek yutmak.

Şi'r ara şā'ir iseñ gel bakma tarz-ı selefî
Yime hayvān şıfat dile gelen her 'alefi

3. **yir:-r**
Gazel 3309
Mısra: 5
Yemek || "gam yemek" bağlamında üzölmek, endişe etmek, tasalanmak.

Ġamuñ tohmını yir 'ışk içre kārüm
Görinmez baña ġayrı kār u bārı

4. **yimeyenden:-me, -y, -en, -den**
Gazel 3464
Mısra: 10
Yemek, maruz kalmak.

İy Muhibbî lezzet-i derd ü belāyı baña sor
Yimeyenden sorma bilmez ol ta'āmuñ dadını

vi-:

1. **yimeyenler:-me, -y, -en, -ler**
Gazel 3150
Mısra: 6
Ağzında çiğneyerek yutmak.

Degme kimse sofrasına 'ışkuñuñ el sunmasun
Yimeyenler miñnet aşın vākıf olmaz rāzuma

2. **yidüġün:-düġ, -üñ**
Gazel 3194
Mısra: 6
Ağzında çiğneyerek yutmak.

İçdüġüm mey zāhidā baña ġidā-yı rühdur
Sen yidüġün dāyimā hayvānlayın erzen gibi

3. **yidüġi:-düġ, -i**
Gazel 3047

Mısra: 5
Maruz kalmak.

Yidüġi derd ü belā vü zecr ü miñnetdür bu dil
Geçinür ġam mañbahında dürlü dürlü aş-ıla

4. **yiye:-y, -e**
Gazel 3248
Mısra: 3
1. Ağzda çiğneyerek yutmak. 2. Harcamak, tüketmek, bitirmek.

Her kim ki cihān ni'metini yiye hırş-ıla
Elbette anuñ çekse gerek imtilāsını

vidil:

1. **yidilür:-ür**
Gazel 3056
Mısra: 10
Yol gösterilerek bir yöne doğru sevk edilmek, birinin kılavuzluğunda gitmek.

İy Muhibbî göz yaşı iki taraf zencir olup
Şāh-ı 'ışkuñ yidilür şir-i neri oldum yine

vig:

1. **yigdür:--dür**
Gazel 3001
Mısra: 9
1. daha iyi, üstün. 2. Kuvvetli, baskın.

Sürmeden yigdür Muhibbî'ye ġubār-ı dergehi
İy şabā lutf it getir bu çeşm-i nemnāk üstine

2. **yig:**
Gazel 3358
Mısra: 5
1. daha iyi, üstün. 2. Kuvvetli, baskın.

Cefādan kankı 'āşık kim vefāyı yig bilir ister
Dileġüm budur 'ālemdede añılmasun anuñ adı

3. **yig:**
Gazel 3399
Mısra: 4
1. daha iyi, üstün. 2. Kuvvetli, baskın.

Cān niçe rāhat ola görmeye cānān yüzini
Ölme yig 'āşıkā çün ola nigār ayrulığı

4. **yigdür:-dür**
Gazel 3010
Mısra: 2
-dan daha iyi, üstün.

Diriġ ay oldı göstermez yüzini çünki cānāne
Bu hasretle bu miñnetden baña yigdür kıyam cāna

5. **yig:**
Gazel 3300

Mısra: 2
Daha iyi, daha üstün, daha güzel.

Derde düşdüm bulmadum gerçi emi
Lîk yig 'ışkuñ cihândan bir demi

yig bil:-

1. **yig bil:-mez**
Gazel 3175
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Üstün bilmek, daha değerli görmek.

Cefâ vü cevri-i dildârı vefâdan ol ki yig bilmez
Aña 'âşık dimeñ hergiz ki 'âşık istemez şādī

yig gel:

1. **yig gel:-ür**
Gazel 3373
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Daha iyidir, bir şeyi diğerine tercih etmek.

Âşinâlık olmaya idi ezelden kâşkī
Âşinâlıktan saña çün yig gelür bîgâneğī

2. **yig gel:-ür**
Gazel 3492
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Deyim**
Yeğ tutmak: Benzerlerinden üstün tutmak,
yeğlemek, tercih etmek.

Âşinâlık olmaya idi ezelden kâşkī
Âşinâlıktan saña çün yig gelür bîgâneğī

yig ol:

1. **yig ol:-mak**
Gazel 3324
Mısra: 4
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Üstün olmak.

Serîr-i şâhı vü tâc-ı giyâhı
Gerekmez baña yig olmak gedâyī

yık:

1. **yıkar:-ar**
Gazel 3128
Mısra: 3
Bozmak, tahrip etmek, perişan etmek, işgal etmek, viran eylemek.

Yapmadan gönülüm evini âh kim anı yıkar
Dönderüpdür oynını dildâr oğlan oynına

2. **yıkdr:-dı**
Gazel 3412
Mısra: 7

Bozmak, tahrip etmek, perişan etmek, işgal etmek, viran eylemek.

Yıkdr dil hânesini leşker-i ğam
Temelinden bile harâb oldı

3. **yıkduğınca:-dug, -ınca**
Gazel 3415
Mısra: 5
Bozmak, tahrip etmek, perişan etmek, işgal etmek, viran eylemek.

Seyl-i eşküm yıkduğınca dem-be-dem dil hânesin
Seng-i miñnetle yapar mi'mâr gördüm kendümi

4. **yıkdr:-dı**
Gazel 3465
Mısra: 9
Bozmak, tahrip etmek, perişan etmek, işgal etmek, viran eylemek.

Dil kişverini zulm-ıla yıkdr Muhibbî yâr
Hep böyle mi ki hüsñ ilinüñ pādîşâcuğī

5. **yıkduñ:-du, -ñ**
Gazel 3303
Mısra: 6
Harap etmek, mahvolmasına sebep olmak,
perişan etmek.

Şu'le virdüñ şem'-i hüsne nür kılduñ 'âlemi
Bâl ü perden geçdi yıkduñ bu dil-i vîrânemi

yık-:

1. **yıkdr:-dı**
Gazel 3304
Mısra: 9
Bozmak, tahrip etmek, yıkmak.

Yıkdr gerçi [kim] Muhibbî yâr gönül bünyâdını
Umaram ta'mîr ide raħm ide mi'mârüm gibi

2. **yıkar:-ar**
Gazel 3174
Mısra: 4
1. Kurulu bir şeyi parçalayıp dağıtmak. 2. Bozmak, parçalamak, târumar etmek. 3. Harap etmek, mahvolmasına sebep olmak, perişan etmek.

Gâh olur cân mülkini ma'mûr ider mi'mâr-ı dil
Geh harâb idüp yıkar vîrân ider gönülüm beni

3. **yıkmadr:-ma, -dı**
Gazel 3230
Mısra: 4
Harap etmek, mahvolmasına sebep olmak,
perişan etmek.

Virmeyince bir saçı leylâya dil Mecnûn gibi
Leşker-i ğam yıkmadı bu cân u dil bünyâdını

yıkıl:

1. **yıkılır:-ur**

Gazel 3255

Mısra: 5

(Kurulu bir şey) Parçalanıp dağılmak //
Parçalanmak, bozulmak, çökmek, târumar olmak.

Billür iken yıkılır bu nüh felek olur hârâb
Sîm ü zerle pes neden yüce kılursın nâmuñi

2. **yıkılır:-ur**

Gazel 3365

Mısra: 10

(Kurulu bir şey) Parçalanıp dağılmak //
Parçalanmak, bozulmak, çökmek, târumar olmak.

‘İşk şâhi geldi ardınca bile sultân-ı ğam
Yıkılır ol memleket hüküm itdi çün sultân iki

3. **yıkılsun:-sun**

Gazel 3376

Mısra: 8

Yıklmak, tahrip edilmek.

Vücüduñ şehrinin dilber hârâb olduğunu ister
‘İmâret eyle [sen] iy dil yıkılsun cümle bünyâdi

yıkuk:

1. **yıkuk:**

Gazel 3102

Mısra: 9

Yıkık, harap II İncinmiş, kırık (gönül
bağlamında).

Bu Muhibbî'nün yıkuk gönülin ‘imâret eylegil
Döstim irmek dilersen ger sevâb-ı Ka'be'ye

vil:

1. **yıldur:-dur**

Gazel 3037

Mısra: 3

Sene, yıl.

Niçe yıldur ki yiler zülfi hevâsında gönül
Kuru sevâdâ da yürür zülf-i perîşânlar-ıla

2. **yıllar:-lar**

Gazel 3060

Mısra: 11

Sene, yıl.

Ay olur yıllar geçer görmem nigârâ gün yüzüñ
Gösterürsin baña sen hicrân hicrân üstine

3. **yiliyle:-i, -y, -le**

Gazel 3201

Mısra: 8

Rüzgar.

Deryâ-yı eşk içre yürür zevrak-ı dilüm
Âhum yiliyle ğarğ olur âhir gemüm gibi

4. **yiliyle:-i, -y, -le**

Gazel 3267

Mısra: 14

Rüzgar.

Deryâ-yı eşk her yaña cüş u hürüş ider
Âhum yiliyle dem-be-dem artar telâfumu

5. **yilinden:-i, -n, -den**

Gazel 3339

Mısra: 11

Rüzgar.

Bahr-ı dil âhuñ yilinden ko temevvüc eylesün
Olmasun görme Muhibbî âh u zâr eksüklüğü

6. **yili:-i**

Gazel 3149

Mısra: 13

Yel, rüzgar.

Başın egeli ğam yili yok zerre mecâli
Dil-ğaste Muhibbî gibi turmaga benefşe

7. **yıllar:-lar**

Gazel 3181

Mısra: 4

Sene, yıl. II uzun süreden beri.

Egerçi dil tabîbisin veli bî-rahmısın ğâyet
Kapuñda hastayam yıllar gözetmezsin o bîmârı

8. **yiler:-er**

Gazel 3037

Mısra: 3

Yelmek; koşmak, seğırtmek, hızlı hızlı yürümek,
esmek.

Niçe yıldur ki yiler zülfi hevâsında gönül
Kuru sevâdâ da yürür zülf-i perîşânlar-ıla

9. **yıl:**

Gazel 3362

Mısra: 6

1. Dünyânın güneş çevresinde tam bir devir
yapması için geçen zaman, sene, sâl. 2. Milâdî
takvîme göre 1 Ocak'ta başlayıp 31 Aralık'ta sona
eren on iki aylık süre. 3. astro. Bir gezegenin güneş
çevresindeki tam bir dolanımı için geçen zaman.

Dermân yirine derdi alan mübtelâlaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devâ bizi

10. **yıllar:-lar**

Gazel 3175

Mısra: 6

Dünyanın güneş çevresinde tam bir devir
yapması için geçen zaman, sene.

Ruñın fikr eyleyüp yâruñ leb-i la'lini zıkr itdüm
Niçe yıllar durur gitmez dimâğumdan anuñ adı

11. **yıllar:-lar**

Gazel 3231

Mısra: 5

Dünyanın güneş çevresinde tam bir devir yapması için geçen zaman, sene.

Niçe yıllar fırakıyla düşelden nâr-ı hicrâna
Katı kâr eyledi cânâ belâ vü mihnet-i düri

12. **yıldur:-dur**

Gazel 3277

Mısra: 9

Dünyanın Güneş etrafında tam bir tur atması sonucu oluşan zaman dilimi, yıl, sene.

Niçe yıldur bu Muhibbî âteş-i hicrân-ıla
Yanalı büy-ı vefâ virür dağı hâkisteri

13. **yıldur:-dur**

Gazel 3296

Mısra: 1

Dünyanın Güneş etrafında tam bir tur atması sonucu oluşan zaman dilimi, yıl, sene.

Niçe yıldur çeker dil iştiyâkı
Bulam diyü gezer Şâm u 'Irâk'ı

14. **yıldur:-dur**

Gazel 3304

Mısra: 7

Dünyanın Güneş etrafında tam bir tur atması sonucu oluşan zaman dilimi, yıl, sene.

Kapusında niçe yıldur hastayam âh eylerem
Dîmedi bir kez bu dil dil-ḥaste bîmârum gibi

15. **yıldur:-dur**

Gazel 3323

Mısra: 10

Dünyanın Güneş etrafında tam bir tur atması sonucu oluşan zaman dilimi, yıl, sene.

Ca'd-ı zülfine anuñ yañılıp 'anber diyeli
Niçe yıldur ki dağı gitmedi dilden kederi

16. **yıldur:-dur**

Gazel 3383

Mısra: 5

Dünyanın Güneş etrafında tam bir tur atması sonucu oluşan zaman dilimi, yıl, sene.

Göreliden gün yüzüni niçe yıldur âh kim
Dağı bir nisbetle cân-ı nâtüvân eglenmedi

17. **yıldur:-dur**

Gazel 3398

Mısra: 5

Dünyanın Güneş etrafında tam bir tur atması sonucu oluşan zaman dilimi, yıl, sene.

Niçe yıldur kim bu dil bağlayup iḥrâm-ı ğamı
Şimdi irdi Ka'be-i küyuña kurbân kıl beni

18. **yıl:**

Gazel 3369

Mısra: 2

Dünyanın güneş çevresinde tam bir devir yapması için geçen zaman dilimi, sene.

Çeşm-i ebrûsı kılup derd-ile bîmâr beni
Niçe yıl ḥasta yatur aınadı dildâr beni

19. **yıl:**

Gazel 3360

Mısra: 4

Rüzgar, yel.

Tañ degül gülgün olup yagdursa kan yire şehâb
Çün şehîd-i 'ışkuñuñ yıl savurur topragını

20. **yıllardur:-lar, -dur**

Gazel 3207

Mısra: 3

Dünyanın güneş çevresinde tam bir devir yapması için geçen zaman, sene, sâl.

Niçe yıllardur ki devr eyler bu çarḥ-ı lâciverd
Görmedi bir ḥüb-rüşen mâh-ı tâbânüm gibi

21. **yıllardur:-lar, -dur**

Gazel 3254

Mısra: 8

Dünyanın güneş çevresinde tam bir devir yapması için geçen zaman, sene, sâl.

Ġamdan özge olmaya yâr-ı muşâhib bir dağı
Niçe yıllardur ki bekler gitmeyüben yanuñı

22. **yıllardur:-lar, -dur**

Gazel 3386

Mısra: 9

Dünyanın güneş çevresinde tam bir devir yapması için geçen zaman, sene, sâl.

Niçe yıllardur Muhibbî küy[ı] içre bendedür
Yañılıp bir gün dimez şunda gulâmum var-ıdı

23. **yile:-e**

Gazel 3158

Mısra: 14

Yelmek; koşmak, seğırtmek, hızlı hızlı yürüme, esmek.

Salar Muhibbî hastayı ferdâya çün ḥabîb
Ḥâli ne ola kim yile ol bî-vefâ-y-ıla

yılan:

1. **yılan:**

Gazel 3360

Mısra: 10

Omurgalı hayvanlardan, bacakları olmayan, üzeri pullarla kaplı, çatal dilli, büyük bir kısmı zehirli olan, uzun sürüngen hayvan.

Zülfî sevdâsında bilmezler Muhibbî nüktesin
Zîra kimse görmemiş görmez yılan ayagını

yıldı:

1. **yıldı:**

Gazel 3220

Mısra: 7

*Dünyanın güneş çevresinde tam bir devir
yapması için geçen zaman, sene.*

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdâ ki firâk-ıla dil ü cân öleyazdı

yıldırım:

1. **yıldırım:**

Gazel 3443

Mısra: 5

*Bulutlarda toplanan elektriğin kuvvetli bir ışık
yayarak gümbürtülü bir şekilde yere boşalması olayı.
Beyitte kılıçların birbirine değmesi sonucu çıkan
kıvılcıklar yıldırıma teşbih edilmiştir.*

Bārân olursa başına ok yıldırım kılıç
Gerçek er olana gelür ol gün 'atâ günü

yılduz:

1. **yılduzuma:-um, -a**

Gazel 3023

Mısra: 4

Baht, talih, kader.

Ne baña şabr müyesser ne hō dildāra vefâ
'Acabâ sa'd muķārın ola mı yılduzuma

yile vir:

1. **yile vir:-e, -üp**

Gazel 3418

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Savurmak, boşuna harcamak.

Sevdâ-yı zülf varımı 'ömrün yile virüp
Başdan çıkarmaz ise 'acebdür hevâ bizi

2. **yile vir:-e, -ür**

Gazel 3470

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

*Rüzgarda savurmak II Boşa harcamak; heba
etmek.*

Bir nazar her kim göre ruhsâr-ı âteşnâkini
Tutuşup 'ışk âteşine yile virür hâkini

yıllar:

1. **yıllar-durur:-durur**

Gazel 3335

Mısra: 9

Yıllar, seneler.

Yıllar-durur dimedî hâlün nedür garîb
Bekler Muhibbî gerçi ki ol âsitâne[y]i

yilt-:

1. **yiltme:--me**

Gazel 3054

Mısra: 2

*Teşvik ve tergip etmek, tahrik etmek, koşturmak,
harekete getirmek, kışkırtmak, tahris etmek.*

Zâhid senün tek uymazam efsâneden efsâneye
Dil buldı çün maľübını yiltme beni bîgâneye

yilten-:

1. **yiltenme:-me**

Gazel 3376

Mısra: 5

Heves etmek, meyletmek, özenmek.

Vefâ gelmez güzellerden gel iy dil aña yiltenme
Cefâ vü cevr-ile meşhûr olupdur çün anuñ adı

yine:

1. **yine:**

Gazel 3023

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.

Çün perî gibi görindi yine dilber gözüme
Hayret aldı beni ol dem gelemem kendüzüme

2. **yine:**

Gazel 3025

Mısra: 5

"Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.

Lâleler gibi yine sîneyi pür dâğ idelüm
Gonca-veş çâk idelüm sîne gerüp anlar-ıla

3. **yine:**

Gazel 3026

Mısra: 8

"Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.

Haddi üstinde gören hâl-i siyâhını sanur
Taht-ı 'âc üstine çıkmış yine şâh-ı Hâbeş'e

4. **yine:**

Gazel 3036

Mısra: 10

"Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.

Düdü-â huñ çetr olupdur şu'le-i ğamdur 'alem
İy Muhibbî derd-i 'ışk ehline sultânsın yine

5. **yine:**

Gazel 3056

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.

Mâh-rûlar vaşfına çün müşterî oldum yine
Harc idüp cân naqdini dilden berî oldum yine

6. yine:

Gazel 3302

Mısra: 3

"Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.

Yine âteş gibi serkeşlik ile
İdüpdür düd-veş bu mübtelâyı

7. yine:

Gazel 3374

Mısra: 5

"Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.

Gerçi kim geldi hemân-dem yine gitdi ol perî
Eşküm-ile eyledüm pür eldeki peymâneyi

8. yine:

Gazel 3065

Mısra: 8

"Her zaman olduğu gibi" anlamında zarf.

Şem' her şeb kül ider yakup niçe pervâneler
Bunca nâ-ħağ kan iderken yana bî-pervâ yine

9. yine:

Gazel 3065

Mısra: 6

"Yeniden, tekrar" anlamlarında zarf.

Ĥaţţuñ isini hoş görsün lebüñ nüş isteyen
Düda lâ-büd katlanır kim isteye ĥelvä yine

10. yine:

Gazel 3275

Mısra: 7

"Ayrıca, bundan başka" anlamlarında kullanılan zarf.

Çaddümi ya eyleyüp atdum yine âh okların
Dimedi çarħuñ geçürdüm bu tokuz kalkanımı

11. yine:

Gazel 3404

Mısra: 9

"Ayrıca, bundan başka" anlamlarında kullanılan zarf.

Meclis içre yine dilber büse in'âm eyledi
İy Muħibbî şimdi mi gördüñ anuñ iħsânımı

12. yine:

Gazel 3413

Mısra: 1

"Ayrıca, bundan başka" anlamlarında kullanılan zarf.

Seyr-i tenhâ ider oldı yine cânâ büyüdi
Yüzini görmek olur çün meh-i tâbân büyüdi

13. yine:

Gazel 3016

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Çün geldi 'ademden yine gülzâra benefşe
Gelse yiridür âh-ıla hem zâra benefşe

14. yine:

Gazel 3021

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine aldandı gönül bir güzelüñ pâresine
Raħm idüp urmadı merhem dil ü cân yarasına

15. yine:

Gazel 3023

Mısra: 9

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Zulmet-i ğamda yine kaldı Sikender gibi dil
İy Muħibbî çâre ne uymaduñ evvel sözüme

16. yine:

Gazel 3036

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bir perî-peyker ğamından zâr u giryânsın yine
Kâkül-i dilber gibi iy dil perîşânsın yine

17. yine:

Gazel 3036

Mısra: 2

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bir perî-peyker ğamından zâr u giryânsın yine
Kâkül-i dilber gibi iy dil perîşânsın yine

18. yine:

Gazel 3036

Mısra: 4

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bir saçı leylî ğamından iy dil-i şürîde âh
Vâdi-yi miħnetde Mecnûn gibi ĥayrânsın yine

19. yine:

Gazel 3036

Mısra: 6

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bülbül-i cân her gice tâ şubħa dek kan aglasun
Gül gibi ĥandân yûri serv-i ĥirâmânsın yine

20. yine:

Gazel 3036

Mısra: 8

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Ġarra olma dār-ı dünyā bir misāfir-ḥānedür
Her gelen gitti beş on gün anda mihmānsın yine

21. yine:

Gazel 3040

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine baş koşdı gönül bir dilber-i ra'nā-y-ıla
Bunu umar vaşl ola ol kāmēt-i bālā-y-ıla

22. yine:

Gazel 3043

Mısra: 5

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine dil la'l-i nābuñ ḥasretinden
Heves itdi Bedaḥşān illerine

23. yine:

Gazel 3051

Mısra: 2

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Çāk-i pīrehan ider olalı şeydā lāle
Bāde nūş ideli oldı yine rüsvā lāle

24. yine:

Gazel 3054

Mısra: 9

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Zülfindeki ḥālin görüp yine Muḥibbī murğ-ı dil
Oldı giriftār-ı kafes kaşd itdi beñzer dāneye

25. yine:

Gazel 3055

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine bağlandı bu gönlüm zülf-i 'anber-būlara
Gözlerüm yaşı 'acebdür dönmez ise cūlara

26. yine:

Gazel 3056

Mısra: 2

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Māh-rūlar vaşfına çün müşterī oldum yine
Ḥarc idüp cān naḳdini dilden berī oldum yine

27. yine:

Gazel 3056

Mısra: 4

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

La'l ü yāḳūt ile zeyn itdüm gözüm dükkānını
'Işk-ı şāhī devletinde cevherī oldum yine

28. yine:

Gazel 3056

Mısra: 6

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

'Işk meydānında Mecnūn ile miḥnet okların
Atışup birkaç kadem ben ileri oldum yine

29. yine:

Gazel 3056

Mısra: 7

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Nūş kılsam kāse-i çeşmüm yine anı tolar
Sanki cām-ı sāğar-ı İskenderī oldum yine

30. yine:

Gazel 3056

Mısra: 8

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Nūş kılsam kāse-i çeşmüm yine anı tolar
Sanki cām-ı sāğar-ı İskenderī oldum yine

31. yine:

Gazel 3056

Mısra: 10

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

İy Muḥibbī göz yaşı iki taraf zencīr olup
Şāh-ı 'ışkuñ yidilür şīr-i neri oldum yine

32. yine:

Gazel 3065

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Zülf[i] sevdāsı getürdi başuma sevdā yine
Ol Muğal-Çin gözleri itdi gönül yagma yine

33. yine:

Gazel 3065

Mısra: 2

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Zülf[i] sevdāsı getürdi başuma sevdā yine
Ol Muğal-Çin gözleri itdi gönül yagma yine

34. yine:

Gazel 3065

Mısra: 10

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bu Muḥibbī giceler tā şubḥ efgān eyleyüp
Gülşen-i ḥüsnünde oldı bülbül-i güyā yine

35. yine:

Gazel 3066

Mısra: 3

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bezm-i gamda lebinı yād idüben yine gönül
Sāğar-ı çeşmini döndürdi tolu cāmlara

36. yine:

Gazel 3067

Mısra: 3

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Tir-i müjgānuña karşı dil yine göğsin gerer
Her ki 'āşıkdur ezel dirler ki ol bî-bāk ola

37. yine:

Gazel 3069

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yir yirin oldı çemende yine peydā lāle
Eline aldı gelüp bāde-i hamrā lāle

38. yine:

Gazel 3069

Mısra: 10

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Süz-ı eş'ār-ı Muhibbî'yi yazup ol varağa
Şahn-ı gülşende yine eyledi inşā lāle

39. yine:

Gazel 3077

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Tolaşdı yine dil saçınıñ silsilesine
Başındaki sevdā komaz iltür anı sine

40. yine:

Gazel 3077

Mısra: 11

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Hışm eyler ise gam yime iy dil yine oşşar
Efendi olan kakır u oşşar kölesine

41. yine:

Gazel 3078

Mısra: 9

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Pāyına revān eyle Muhibbî yine yaşuñ
Qaddi gibi serv olmaya bustān arasında

42. yine:

Gazel 3080

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Ġamzelerden yine tir aldı nigārum eline
Kaşı yayına koyup ola ki bagrum deline

43. yine:

Gazel 3086

Mısra: 14

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Mey yirine göz göre ko kanuñ içsün senüñ
Yine uyarduñ Muhibbî sen o çeşmi serhoşa

44. yine:

Gazel 3109

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine hengām-ı güldür devr-i lāle
Tutar nergis eli üzre piyāle

45. yine:

Gazel 3109

Mısra: 5

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine ta'vīz için gülşende gonca
Asar zer heykelin nāzük nihāle

46. yine:

Gazel 3111

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine kaşd eyledi bu gamze görüñ cānumuza
Hānçerüñ susadı içemege gelür kanumuza

47. yine:

Gazel 3111

Mısra: 9

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Şi'r ara añdı Muhibbî yine leylî saçuñı
Ola mecnün nazār iden kişi dīvānumuza

48. yine:

Gazel 3112

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Ol kemān ebrü yine kaşd itdi 'āşık cānına
Ġamzelerden niçe oklar cem' kıldı yanına

49. yine:

Gazel 3114

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Naqd-i cānı yine dil aldı bugün ayasına
Sen şehüñ tā ki nisār ide hemīn pāyesine

50. yine:

Gazel 3116

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Zülfini añdum yine düşdüm uzun sevdālara
Dür dişi fikri beni ğark eyledi deryālara

51. yine:

Gazel 3121

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Eyyām-ı bahār olsa yine güller açılsa
Gül şevkine gülşende kızıl müller açılsa

52. yine:

Gazel 3121

Mısra: 5

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Ol şāh-ı zamān gelse yine serv-i sehī-veş
Yir yir güher-i eşküm ayagina saçılrsa

53. yine:

Gazel 3127

Mısra: 2

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Rāzuñı sakla dime 'ālemde hergiz bir kese
Yine ol fāş ider anı ağız açup söylese

54. yine:

Gazel 3128

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

İy gözüm yaşlar döküp bak yine cānān oynına
Nite kim cūlar bakar serv-i hūrāmān oynına

55. yine:

Gazel 3130

Mısra: 6

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

'Aqlımı tārāca virdi ol Muğal-Çīn gözleri
Başuma geldi ser-i zülfiyle sevdālar yine

56. yine:

Gazel 3138

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine vakt oldu ki güller açılıp yaz gele
Her yaña bülbül-i şūrīdeden āvāz gele

57. yine:

Gazel 3149

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Rindāne gelüpdür yine çün bāğa benefşe
Āl-ıla gülün büyümlü almaga benefşe

58. yine:

Gazel 3154

Mısra: 7

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Serv tek seyr-i semen içre salınsun yine yār
Gevher-i eşk dökem yolına dāmānlar ile

59. yine:

Gazel 3159

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Hūn-ı ciger düşdi yine āh u vā-y-ıla
Deyā temevvüc eylemez illā hevā-y-ıla

60. yine:

Gazel 3164

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bir ğazel didüm yine şol māh-ı tābān üstine
Eydür ise ehl-i şevk götür ser-i cān üstine

61. yine:

Gazel 3166

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bir gül-i ra'nā ğamından zār u maḥzūnam yine
Bagrumuñ kanı yinilmez dīde-pürhūnam yine

62. yine:

Gazel 3166

Mısra: 2

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bir gül-i ra'nā ğamından zār u maḥzūnam yine
Bagrumuñ kanı yinilmez dīde-pürhūnam yine

63. yine:

Gazel 3166

Mısra: 4

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Çöpçe gelmez 'aynuma uşbu cihānuñ gülleri
Ḥağ-i pāyından nigāruñ çünki bīrūnam yine

64. yine:

Gazel 3166

Mısra: 6

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Leylī zülfün ḥasretinden iy melāḥat gülşeni
Bagrı yanmış vādī-i ḥayretde Mecnūnam yine

65. yine:

Gazel 3166

Mısra: 8

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Gül yüzün vaşfını dāyim cān u dil tekrār ider
Karşuña bülbülleyin her dem ğazel-ḥ'ānam yine

66. yine:

Gazel 3166

Mısra: 10

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Ney gibi feryād iderse bu Muḥibbī tañ mıdur
Bir gül-i ra'nā ğamından dīde-pürhūnam yine

67. yine:

Gazel 3179

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Tiğ alup mestāne çeşmün yine çok kan eyledi
Girdi dil şehrini başdan başa vīrān eyledi

68. yine:

Gazel 3190

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine nâz-ıla hırâm eyle gel iy serv-i sehî
Kim göre nâz-ıla bu kâmetüni diye zihî

69. yine:

Gazel 3191

Mısra: 7

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine ezhâr-ıla zeyn oldı gülşen
Aralarında güldür tâcdârı

70. yine:

Gazel 3195

Mısra: 7

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

'İşkâ düşdüm gıll u gışdan cānı pāk itdüm yine
Püte-i hicrân içinde hâlîş oldum zer gibi

71. yine:

Gazel 3201

Mısra: 3

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

'İşk devletinde yine irişdüm bir 'âleme
'Âlem içinde olmaya ol 'âlemüm gibi

72. yine:

Gazel 3202

Mısra: 6

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Dem-be-dem yükseklere saldum bu dil şahbâzını
Ol hümâ-pervâzı aldurdum yine turna gibi

73. yine:

Gazel 3203

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine biñ nâz-ıla cānâne geldi
Görüp derdüm benüm dermāna geldi

74. yine:

Gazel 3215

Mısra: 3

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Zîr-i felekde levha-i hâki gözüm yine
Hün-ı cigerle eyledi taht-ı münakkaşı

75. yine:

Gazel 3227

Mısra: 3

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Eşk-i çeşmümden yine cûlar revân oldı benüm
Anuñ-ıçundur ki sınımışdur bu gönülüm şîşesi

76. yine:

Gazel 3237

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Dil itdi yine bir güzele mübtelâ beni
Râhat yüzini görmeyiser âh u vâ beni

77. yine:

Gazel 3238

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine bu meclis-i gâmda gözüm yaşı şarâb evlâ
O bezme inleyüp her dem olursa dil rebâb evlâ

78. yine:

Gazel 3262

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine iy serv-i hırâm nâz-ıla seyr it çemeni
Ser-tâ-be-ka-dem âşüb-ı dil ü cān-ı meni

79. yine:

Gazel 3266

Mısra: 5

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Vişâlûñ yâdına cānâ yine bu murğ-ı dil pervâz
İdüp cānum revân oldı yirinde ben kafes kaldı

80. yine:

Gazel 3267

Mısra: 3

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Gülşen içinde ruhlarını yâd idüp yine
Dil bülbülü şubha dek itdi terennümi

81. yine:

Gazel 3272

Mısra: 5

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

'İşkuñ müşkilini sorma yine 'âşıka sor
Zîrâ başdan başa ezber okımışdur okını

82. yine:

Gazel 3273

Mısra: 3

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Nigārâ zülfün altında nihân oldı yine rüyuñ
Meger şeb irdi hırşide yahüd vaqt-i zevâl oldı

83. yine:

Gazel 3287

Mısra: 9

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Muhibbî dil nişan eyle yine şahrâ-yı sineñde
Eline tîr-ile almış nigārum ya gibi kaşı

84. yine:

Gazel 3288

Mısra: 9

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Başa iltidi bu Muḥibbī yine 'ışkuñ kārını
Ḥamdü-lillāh gerçi kim 'ālemde müşkil kār idi

85. yine:

Gazel 3290

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Eyledüñ yine perīşān zülf-i müşg-i nābuñı
Şāḥ şāḥ itdüñ gül üzre sünbül-i setrābuñı

86. yine:

Gazel 3294

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Çıkar dilden yine söz gevherini
Bilen kadrin bilür söz cevherini

87. yine:

Gazel 3298

Mısra: 7

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Seyl-i eşküm seyle virdi yine bu dil kişverin
Dir gören 'ibretle bunda ḥāne vü gū kalmadı

88. yine:

Gazel 3325

Mısra: 2

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bir itdi Ḥamel burcı gelüp leyl ü nehārı
Gül lāle ile zeyn kılup yine bahārı

89. yine:

Gazel 3325

Mısra: 6

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Āşüfte vü ser-geşte olup sünbül-i miskīn
Ḥ'āb içre meger gördi yine zülf-i nigārı

90. yine:

Gazel 3328

Mısra: 7

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Genc-i ḥüsnuñe tılsım itmiş yine sāḥir gözün
Gösterür mār kākülün zülfeyn-i ejderhā gibi

91. yine:

Gazel 3330

Mısra: 9

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Başdan ayaga Muḥibbī ḥūna ğark oldu yine
Cāme-i surḥ-ıla gördükde hemān dildārını

92. yine:

Gazel 3332

Mısra: 3

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yār[1] gördüm esb-i nāz-ıla yine cevlan ider
Didüm öldürdün be zālīm āh bu üftāde[y]i

93. yine:

Gazel 3342

Mısra: 2

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Eylediyse n'ola yār pālara pā-māl beni
Şākirem ḥālūme itdi yine ḥoş-ḥāl beni

94. yine:

Gazel 3346

Mısra: 5

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Gözlerüm yaşına saldum yine bu dil zevraḥın
Bād-ı āhumla yürür gözüm yaşı deryā gibi

95. yine:

Gazel 3347

Mısra: 7

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bu gönül şāne gibi āh yine biñ pāre olur
Ol perīşān ura zülfine eger şāneliği

96. yine:

Gazel 3355

Mısra: 13

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

'Işk kitābını Muḥibbī yine ezber okudu
Bir ḥarf bilmez iken elif-bādan ğayrı

97. yine:

Gazel 3375

Mısra: 6

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Sākiyā luṭf u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lāle reng it bādeyi

98. yine:

Gazel 3376

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Dil-i şürīde sevmişdür yine çün bir perī-zādı
İşüm ney gibi efġāndur anı siz sanmañuz şādı

99. yine:

Gazel 3379

Mısra: 9

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Tāzelendi büy-ı zülfinden meşām-ı dil yine
Esdügince her seḥer bād-ı şimāl egler beni

100. yine:

Gazel 3380

Mısra: 1

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine bî-çāre dil āvāre düşdi
Belā aruları başına üşdi

101. yine:
Gazel 3381
Mısra: 10
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Zülfî şebinde dil düşeli vādî-yi ğama
Yakdum zamānda yine Mecnūn çerāğını

102. yine:
Gazel 3382
Mısra: 1
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Āh kim sevdüm yine bir dilberi cānum gibi
Niçe cānum belki bu sīnemde īmānum gibi

103. yine:
Gazel 3401
Mısra: 10
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Belā tīġıyla biñ kez öldürseñ
Muħibbî'nūñ sañadur yine meyli

104. yine:
Gazel 3416
Mısra: 3
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine cān naqđini virmek muqarrerdür saña iy dil
Ki zīrā bācsuz hergiz geçilmez 'ışk dervendi

105. yine:
Gazel 3417
Mısra: 7
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Zāhidā bakduñ ḥaķāretle yine 'ışk ehline
'Ucb idüp gördüñ tekebbürle i miskīn kendüñi

106. yine:
Gazel 3426
Mısra: 10
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çin
Dil murġını avlamaga kurdı yine dāmı

107. yine:
Gazel 3483
Mısra: 3
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Leşker-i ğam virdi yağmaya yine dil kişverin
Her tarafdan girdi gönlüm şehrine yaġı gibi

108. yine:
Gazel 3483
Mısra: 9
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Kūy-ı cānāna Muħibbî yine dil oldu revān
Beñzer ol miskīni çeken suyu topraġı gibi

109. yine:
Gazel 3065
Mısra: 4
"Buna raġmen" anlamında kullanılan zarf.

Zāhidā mu'ciz degül mi zülfın ejder gösterüp
Ḥaddi nūrı saña yitmez mi yed-i beyzā yine

110. yine:
Gazel 3223
Mısra: 1
Bir daha, tekrar, gene.

Olmuşam bir çeşmi āhūnuñ yine āvāresi
Ġamzesinūñ līk var sīnemde yüz biñ yarası

111. yine:
Gazel 3273
Mısra: 7
"Yeniden, bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.

Gözüm yaşın döküp gönlüm yine derd-ile āh itdi
Açıldı gül gibi dilber ki san tāze nihāl oldu

112. yine:
Gazel 3068
Mısra: 5
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Ḥūn-ı dilden rūy-ı zerdüme yine aḥvālūmi
Nāme yazdum peyk-i āhum ilete dildāruma

113. yine:
Gazel 3421
Mısra: 2
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Cān diler şem'-i ruḥa eyleye pervānalığı
Göstere yine göñül zülfine dīvānalığı

114. yine:
Gazel 3424
Mısra: 9
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bülbül gibi şūrīde olup yine Muħibbî
Gül ruḥlarıñuñ vaşfını 'ālemlere yaydı

115. yine:
Gazel 3444
Mısra: 7
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Zülfünñ āġını kurmuş yine diller şaydına
Ḥāller yir yir görünür san içinde dānesi

116. yine:
Gazel 3445
Mısra: 2
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Gün gibi itdün tülû' gördüm çü iy meh-rû seni
Yine tîz girdün şehâba örtü ol gîsü seni

117. yine:

Gazel 3446

Mısra: 10

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Meger bād-ı şabâ urdı Muḥibbî zülf-i dildāra
Dimāğın şubḥ-dem dehrün yine müşg-i 'abîr itdi

118. yine:

Gazel 3448

Mısra: 7

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Tutdı od içre vatan ruḥları devrinde yine
'Acabâ perr-i semender mi ki zülf-i sipehi

119. yine:

Gazel 3449

Mısra: 7

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Hün-ıla ḥâne-i dilde yine taşvîr itdüm
Câme-i zer-baf ile bir büt-i zerrîn külehi

120. yine:

Gazel 3466

Mısra: 7

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Yine ğavvâş-şifât baḥr-ı ma'ânîye talup
Niçe dürler çıkarup oldum anuñ şarrâfi

121. yine:

Gazel 3467

Mısra: 3

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Gelüp bâğa yine şâh-ı reyâḥîn
Döşendi her taraf naṭ'-ı pelengî

122. yine:

Gazel 3469

Mısra: 8

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Sunup bir bâde 'âklum bâda virdi
Yine bir muğbeçe aşı Firengî

123. yine:

Gazel 3469

Mısra: 7

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

İdüp âh okların pertâb yine kaddüm kemânından
Geçüp Mecnün'ı hoş dikküm belâ şahrâsına taşı

124. yine:

Gazel 3477

Mısra: 5

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Zülfini kodı 'arızı üzre yine dilber
Hâcımı gör ol kâfiri kim suya bıraktı

125. yine:

Gazel 3490

Mısra: 3

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Semend-i nâza binmişdür yine meydân-ı ḥüsn içre
Ser-i 'uşşâkı top eyler elinde zülfî çevgânı

126. yine:

Gazel 3497

Mısra: 5

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Sînemün meydânına dikküm yine ben dil nişân
Çeşmi atsun gamz okın alsun eline yaları

127. yine:

Gazel 3500

Mısra: 7

"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Şem'-i ḥüsüne gönül virdün yine bir dilberün
Yakuban pervâne gibi külli nâr itdün beni

128. yine:

Gazel 3450

Mısra: 9

"Ayrıca, aynı zamanda.

Gel dirîğ eyleme kıl tâze yine cânumuzı
Mey-i gülgünüñ eger var-ısa nev'a küheni

yiñi:

1. yiñi:

Gazel 3176

Mısra: 8

Yeni, az zaman önce.

İñleyüp aglalyalum döne döne şâm u seḥer
Yiñi konmuş sular üstindeki tölâb gibi

yiñil:

1. yiñilmez:-mez

Gazel 3166

Mısra: 2

Yenilmek, durdurulmak, engel olunmak.

Bir gül-i ra'nâ ğamından zâr u maḥzûnam yine
Bagrumuñ kanı yiñilmez dîde-pürḥûnam yine

2. yiñilmez:-mez

Gazel 3419

Mısra: 3

Yenilmek, durdurulmak, engel olunmak.

Kıldı zemîni derya yaşum yiñilmez oldu
Âhum urûc idelden çarḫa tarrâka düşdi

3. **yiñile:-e**

Gazel 3378

Mısra: 10

Yenilmek, durdurulmak, engel olunmak.

Hışm-ıla gelüp gözlerümün yaşını gördi
Raħm eyleyüben yiñile yaşum sile düşdi

vir:-

1. **yire:-e**

Gazel 3461

Mısra: 2

*Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey,
zemin.*

Māl u cāha ğarra olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzün yire tevāzu‘ ehli ol dāmen gibi

2. **yire:-e**

Gazel 3472

Mısra: 7

*Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey,
zemin.*

Kanına girdüm yire saldum yaşum eytāmını
Korkaram yolum tutar āħir olur ol kan beni

vir:

1. **yirin[i]:-i, --n, --i**

Gazel 3066

Mısra: 8

Yer, mekan.

Künc-i mescid saña şüfi çü selāmet yiridür
Ko ħarābāt yirin[i] rind-ile bed-nāmlara

2. **yirde:-de**

Gazel 3042

Mısra: 8

Yer, mekan.

Koñ eġān eylesün dil bezm-i ğamda
Bunuñ tek bülbül olmaz degme yirde

3. **yire:-e**

Gazel 3289

Mısra: 8

Durum, konum, vaziyet.

Kim ħalāř olabilür ğamze okı atılıcak
Bir yire ya kařınuñ gelse iki yire başı

4. **yire:-e**

Gazel 3289

Mısra: 8

Durum, konum, vaziyet.

Kim ħalāř olabilür ğamze okı atılıcak
Bir yire ya kařınuñ gelse iki yire başı

5. **yirden:-den**

Gazel 3265

Mısra: 1

Yer, bölge, nokta.

Niçe yirden sinem üzre açdı tırün revzeni
Ĥamdü-lillāħ ki temāřa eyledüm cānā seni

6. **yirine:-i, -n, -e**

Gazel 3132

Mısra: 7

Bir şeyin veya başkasının yerine geçme.

Ehl-i ‘ışık mey yirine ĥün-ı ciġer nüş eyler
Miĥnet ü derd ü belālar bulunur aşında

7. **yirde:-de**

Gazel 3333

Mısra: 10

Mevki, mekan, mahal.

Genc-i vaşla iy Muĥibbī çünki tālipsis bugün
Ėayrı yirde arama illā dil-i vīrāne[y]i

8. **yirini:-i, -n, -i**

Gazel 3405

Mısra: 1

Mevki, mekan, mahal.

Uyĥuya vardukda dil cennetde gördi yirini
Bir mu‘abbir küy-ı yār eyle didi ta‘bīrini

9. **yirden:-den**

Gazel 3409

Mısra: 2

Nokta, konum.

Her kaçan ‘ařıķa fetĥ ola maĥabbet kapusı
Niçe yirden açıla üstine miĥnet kapusı

10. **yir:**

Gazel 3069

Mısra: 1

*Bir nesne veya kimsenin kapladığı yāhut
kaplayabileceği boşluk, bulunduğu mahal.*

Yir yirin oldı çemende yine peydā lāle
Eline aldı gelüp bāde-i ĥamrā lāle

11. **yirden:-den**

Gazel 3052

Mısra: 2

*Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey,
zemin, toprak.*

Kařıñ miĥrābına şol kim görüben eyledi secde
Başın kaldurmaya yirden gele ol ĥařre dek vecde

12. **yirden:-den**

Gazel 3086

Mısra: 10

*Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey,
zemin, toprak.*

Râziyam öldür beni kanum helâl olsun saña
Başımı yirden götür tek bagla anı tirkeşe

13. **yirlere:-ler, -e**

Gazel 3088

Mısra: 6

*Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey,
zemin, toprak.*

Fâş itdi cihân halkına çün sırrımı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sîm [ile] zerse

14. **yirden:-den**

Gazel 3247

Mısra: 5

*Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey,
zemin, toprak.*

Gözlerüm yaşı gelürse beni yirden götüre
Nite kim hâr u hesi her yaña seylâb gibi

15. **yirlere:-ler, -e**

Gazel 3328

Mısra: 1

*Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey,
zemin, toprak.*

Yüzünü sür yirlere her lahza her dem mâ gibi
Tâ ki kâdrüñ yücele mihr-i cihân-ârâ gibi

16. **yirlere:-ler, -e**

Gazel 3343

Mısra: 1

*Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey,
zemin, toprak.*

Ger tîğ-ı cefâ ile döke yirlere kanı
Saklama eger ‘âşık iseñ sen dilâ cânı

17. **yire:-e**

Gazel 3360

Mısra: 3

*Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey,
zemin, toprak.*

Tañ degül gülgün olup yagdursa kan yire şehâb
Çün şehîd-i ‘ışkuñuñ yil savurur topragını

18. **yirlere:-ler, -e**

Gazel 3369

Mısra: 4

*Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey,
zemin, toprak.*

Pâymal itdi gözüm yaş[ı] gibi âhir-i kâr
Yirlere saldı gör ol zülf-i siyehkâr beni

19. **yir:**

Gazel 3361

Mısra: 10

*Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey,
zemin.*

İy Muhibbî görinen şahrâda sanma lâledür
Yir mi kaldı gözlerümden hûn-ı dil saçılmadı

20. **yirine:-i, -n, -e**

Gazel 3014

Mısra: 2

Onun yerine.

Nigârâ kalmışın derdüñle ğamda
Döker yaş yirine bu dîde dem de

21. **yir:**

Gazel 3282

Mısra: 10

*Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya
kaplayabileceği boşluk, mahal, mekân.*

Âsümân-ıla zemîni gezdi [kim] künc-i vişâl
Bulmadı bir yir Muhibbî sinede câ eyledi

22. **yirden:-den**

Gazel 3141

Mısra: 9

*Yer; ayakla basılan, ayakların altında bulunan
yüzey, zemin.*

At cefâ sengini topragımı yirden götür
Bârî ol demde vefâ resmini bünyâd eyle

23. **yiridür:-i, -dür**

Gazel 3129

Mısra: 1

Layık, uygun, münasip olmak.

Yiridür saña gönül virdüñ vefâsuz dilbere
Geçse yaşuñ tâ semekden âhuñ irse göklere

24. **yirinde:-i, -n, -de**

Gazel 3266

Mısra: 6

*Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere,
karşılığında.*

Vişâlûñ yâdına cânâ yine bu murğ-ı dil pervâz
İdüp cânım revân oldı yirinde ben kâfes kaldı

25. **yirine:-+i, -+n, -+e**

Gazel 3064

Mısra: 7

-e karşılık, -e mukabil.

Açıldı bağ-ı sînemde kızıl gül yirine dâğum
Dil-i şeydâ gibi bülbül gerekdür bes bu gülşende

26. **yirine:-+i, -+n, -+e**

Gazel 3086

Mısra: 13

-e karşılık, -e mukabil.

Mey yirine göz göre ko kanuñı içsün sentüñ
Yine uyarduñ Muhibbî sen o çeşmi serhoşa

27. **yire:-e**
Gazel 3194
Mısra: 8
Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin.

Göklere başuñ irerse saña yokdur fâyide
Neñ kim olur yüzüñi sürseñ yire dâmen gibi

28. **yiridür:-i, -dür**
Gazel 3066
Mısra: 7
Bir şeyin yapılabilmesi için uygun olan yer veya zaman.

Künc-i mescid saña şüfi çü selâmet yiridür
Ko ħarâbât yirin[i] rind-ile bed-nâmlara

29. **yirde:-de**
Gazel 3333
Mısra: 3
Bulunulan mahal, yer, mekân, mevki.

Her ne yirde ki okunsa Leylî Mecnûn kışşası
İşiden aĥvâlümü terk eyler ol efsâne[y]i

30. **yirden:-den**
Gazel 3124
Mısra: 2
Bulunulan mahal, yer, mekân, mevki.

Bahâr irişse güller bitse tâze
Niçe yirden gele bülbül niyâza

31. **yirden:-den**
Gazel 3373
Mısra: 7
Bulunulan mahal, yer, mekân, mevki.

‘Aql u şabrı küllî bir yirden ferâmüş eyleyüp
‘Âşıkam dîvânelikdur ħâşılum dîvâneġ

32. **yirin:-i, -n**
Gazel 3069
Mısra: 1
Bulunulan mahal, yer, mekân, mevki.

Yir yirin oldu çemende yine peydâ lâle
Eline aldı gelüp bâde-i ħamrâ lâle

33. **yirine:-i, --n, --e**
Gazel 3020
Mısra: 1
Yerine, bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere II için.

Göñlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yirine
Lebleri añılıcak su ola şekker yirine

34. **yirine:-i, --n, --e**
Gazel 3020
Mısra: 2

Yerine, bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere II için.

Göñlümüz mey mi içer ol leb-i sükker yirine
Lebleri añılıcak su ola şekker yirine

35. **yirine:-i, --n, --e**
Gazel 3020
Mısra: 4
Yerine, bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere II için.

Ger elüm irmeye ol tâze gülün dâmenine
Ĥârı bagruma basam ol gül-i aĥmer yirine

36. **yirine:-i, --n, --e**
Gazel 3020
Mısra: 6
Yerine, bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere II için.

Ķaddüñe beñzedemem serv ben iy tâze nihâl
Daĥl ider her kışı servüñ niçe her bir yirine

37. **yirine:-i, --n, --e**
Gazel 3020
Mısra: 8
Yerine, bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere II için.

Kıya bakışlar-ıla bagrumı ĥün itdi gözi
Müjesi sînemi çâk eyledi ħançer yirine

38. **yirine:-i, --n, --e**
Gazel 3020
Mısra: 10
Yerine, bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere II için.

Ka‘be küyını Muĥibbî dutisar şâm u seĥer
Döşenür ĥâk-i deri her gice bister yirine

39. **yirine:-i, --n, --e**
Gazel 3020
Mısra: 12
Yerine, bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere II için.

Başuña tâc-ı zer alma yürî dîvâne göñül
Ĥâk-i pâyı var-iken başuña efser yirine

40. **yirde:-de**
Gazel 3191
Mısra: 2
1. Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin. 2. Toprak, arâzi.

‘Aceb mi yâruñ aġyâr olsa yârı
Ne yirde kim bite gül bile ĥârı

41. **yirde:-de**
Gazel 3390
Mısra: 10

1. Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin. 2. Toprak, arâzi.

Nâtüvân oldı Muhibbî ğamuñı çekmeg-ile
Yüz süriyü kapuña vardı yüzi yirde kodi

42. yirde:-de

Gazel 3480

Mısra: 8

1. Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin. 2. Toprak, arâzi.

Ne kadar ursañ cefâ vü cevri ü hicrânuñ yükün
Mest üştürdür çeker dil yirde koymaz bârını

43. yir:

Gazel 3209

Mısra: 4

Bir nesne veya kimsenin kapladığı yâhut
kaplayabileceği boşluk, bulunduğu mahal.

Şol kâdar atduñ cefâ sengin baña iy seng-dil
Yir mi kaldı kim bedende hürd u haşhâş olmadı

yir it:-

1. yir it:-di

Gazel 3253

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

Yer etmek. İyice yerleşmek; iz bırakmak.

O kim iy serv-kaç bālâ felekde saña yir itdi
Beni pā-māl-i ‘ışk idüp ayak altında zîr itdi

yir it:

1. yir it:-di

Gazel 3446

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Yer etmek. İyice yerleşmek; iz bırakmak.

Egerçi sîne şadırında karar itmedi müjgânuñ
Velî geçdükçe ol kaşı kemân kalbümde yir itdi

2. yir it:-dü, -m

Gazel 3463

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Yer açmak/yer vermek: 1. Bir kimseye oturması
için yer hazırlamak. 2. mec. yer bırakmak, imkân
vermek.

Müjeñ tirine cân içre yir itdüm iy kemân ebrü
Elünden düşmesün bir dem giderme ya gibi kaşı

yir yir:

1. yir yir:

Gazel 3067

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yer yer, taraf taraf.

Bu Muhibbî sinesi oldı maħabbetden şikâf
Beñzer ol arza ħarâretden ki yir yir çäk ola

2. yir yir:

Gazel 3334

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yer yer, taraf taraf.

Dilden çıkar tâze ma‘ânî cevâhirin
Vardur Muhibbî yir yir ara ħazîne[y]i

3. yir yir:

Gazel 3479

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yer yer, taraf taraf.

Läleler tutmuş çemen etrâfını görüp didüm
Sineden yir yir dökilen kana beñzetdüm seni

4. yir yir:

Gazel 3125

Mısra: 3

Kelime Tipi: -

Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı
yerlerde.

İçüp mey geldi tâbından ‘izârına ‘arâk yir yir
Seħer vaktında san düşmüş gülüñ etrâfına jâle

5. yir yir:

Gazel 3349

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı
yerlerde.

Olup sultân-ı ‘ışk evvel ħişâr-ı gönlüme mâlik
Gelüp mi‘mâr-ı ğam âħir aña yir yir beden kesdi

6. yir yir:

Gazel 3414

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı
yerlerde.

Dil ħânesine gelse ğamuñ sâde sanmasun
Yir yir bu eşk-i surħ-ıla münakkaşın daħı

7. yir yir:

Gazel 3444

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı
yerlerde.

Zülfinüñ âĝını kurmuş yine diller şaydına
Ĥâller yir yir görünür san içinde dânesi

8. yir yir:

Gazel 3457

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Sinemde dâğım üzre yir yir dökildi yaşum
Nezr akçası sanasın geldi çerâğa düşdi

9. yir yir:

Gazel 3130

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yer yer, birçok yerde II zaman zaman.

Cân göziyle görmek olmazdı cemel-i dilberi
Açmasa ger gamzesi sinemde yir yir revzene

10. yir yir:

Gazel 3121

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yer yer, zaman zaman.

Ol şah-ı zamân gelse yine serv-i sehî-veş
Yir yir güher-i eşküm ayagina saçılsa

11. yir yir:

Gazel 3313

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Bir göz-ile gördi döymem görmege cânâ seni
Nâveküñ sîneme gelüp açdı yir yir revzeni

12. yir yir:

Gazel 3008

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yer yer, kısım kısım.

Ya kaşlarıñla çeşmüñ gamz okların ataldan
Sinem delindi yir yir dil kaldı kan içinde

13. yir yir:

Gazel 3147

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Çaddini tölâb idüp eşkini cü itse Muhib
Çeşmi anuñ gözelerdür yir yir ol tölâbda

14. yir yir:

Gazel 3235

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Servlerdür sînem üzre çekdüğüm yir yir elif
Lâleler bitmiş sanur kim görse bagrum dâğını

15. yir yir:

Gazel 3236

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Seyr idenler bir nazâr derdüñle sînem bağını
Lâleler bitmiş sanurlar yir yir anuñ dâğını

yirden vire ur-:

1. **yirden vire ur-:--den, --e, --ur, --a, --m**

Gazel 3129

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Deyim**

Çok hırpalamak, acınacak duruma düşürmek, zor durumlarda bırakmak.

Ebr gibi ger qarîn olur ise sen mâha rakîb
Kendüzümü gayretümden ururam yirden vire

yire at:

1. **yire at:-a**

Gazel 3388

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yere atmak.

Yüzüne nazâr eyleye ger bir kere Rızvân
Vecd olubanı yire ata gökden o tâci

yir(e) çal-:

1. **yir(e) çal-:-ler, -e, -maz**

Gazel 3292

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Yere atmak, yere fırlatmak.

‘Arz ider şüfi dem-â-dem hırka-i sâlûsını
Yirlere çalmaz sakınur şişe-i nâmûsını

yire çal:

1. **yire çal:-ler, -e, -dı**

Gazel 3455

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Yere atmak, yere fırlatmak.

Atuban seng-i cefâ sıdı bu gönüm şişesin
Yirlere çaldı beni dökdi yüzümün suyunu

yiri:

1. **yiridür:-dür**

Gazel 3091

Mısra: 3

Layıktır, münasıptır.

Bülbül yiridür ahını eflâke çıkarsa
Gül kim açıla hâri görür ol bilesince

yiridür:

1. **yiridür:**

Gazel 3016

Mısra: 2

*"layıktır, uygundur, münasıptır" anlamında
kullanılan bir söz.*

Çün geldi 'ademden yine gülzâra benefşe
Gelse yiridür âh-ıla hem zâra benefşe

2. **yiridür:**

Gazel 3375

Mısra: 12

*"layıktır, uygundur, münasıptır" anlamında
kullanılan bir söz.*

Bu Muhibbî ruhları şevkiyle cânından geçer
Şem'-i ruhsârûn yakarsa yiridür pervâneyi

3. **yiridür:**

Gazel 3394

Mısra: 3

*"layıktır, uygundur, münasıptır" anlamında
kullanılan bir söz.*

Yiridür 'âşıkla ruñ ger kan yudarsa lüle-veş
Tek cihân içinde ol sen şâd u hândân gül gibi

4. **yiridür:**

Gazel 3453

Mısra: 6

*"layıktır, uygundur, münasıptır" anlamında
kullanılan bir söz.*

La'lûn olmuş cân ul dil meyhânesi iy muğbeçe
Yiridür zülfûn nişân-ıçun dikerse çenberi

5. **yiridür:**

Gazel 3347

Mısra: 5

"Uygundur, münasıptır."

Ol perî gönülümü ger mesken iderse yiridür
Çün perî mesken ider bulduğı vîrâneliği

yirine:

1. **yirine:**

Gazel 3162

Mısra: 2

Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere.

Bir seher saldı beni ol gönca hicrân bâğına
Yagdı eşküm jâleler yirine her yapragına

2. **yirine:**

Gazel 3178

Mısra: 2

Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere.

'İşk bünyâdına cem' iden melâmet taşını
Şartıdur evvel temel yirine koya başın

3. **yirine:**

Gazel 3405

Mısra: 8

*Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere,
karşılığında.*

Ġamzesi geldükçe çıkar karşı bu cânum benüm
Koyuban cânum yirine saklayayım türini

4. **yirine:**

Gazel 3375

Mısra: 5

*Başkasının veya başka bir şeyin yerini tutmak
üzere.*

Sâkiyâ luğ u kerem kıl el yirine tut ayak
Mevsim-i güldür yine gel lüle reng it bâdeyi

5. **yirine:**

Gazel 3478

Mısra: 2

*Başkasının veya başka bir şeyin yerini tutmak
üzere.*

Kühken geldi bu 'ışk bünyâdına bir taş kodı
Kaldurup ol taşı yirine bu gönülüm baş kodı

6. **yirine:**

Gazel 3362

Mısra: 5

-e karşılık, -e mukabil.

Dermân yirine derdi alan mübtelâlaruz
Biñ yıl ararsa bulmaya hergiz devâ bizi

7. **yirine:**

Gazel 3226

Mısra: 7

Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere.

Kıble hakkı eyler-idüm Ka'be yirine tavâf
Ger naşîb olsa nigârûn görebilsem kendini

8. **yirine:-, -**

Gazel 3302

Mısra: 13

Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere.

Muhibbî hûn-ı dil dök yaş yirine
Çü sevdün ol vefâsuz dil-rübâyı

yirine gel:

1. **yirine gel:-i, -n, -e, -di**

Gazel 3317

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Bir başkasının yerine geçmek.

Gitdi ise küh-ken geldi Muhibbî yirine
Hâlî olmaz dōstlar 'âlemde 'ışkuñ mîşesi

virine getür:

1. **yirine getür:**

Gazel 3323

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

İstenileni, gerekeni yapmak.

Baş u cān terkin uram 'ışk-ıla pervāne gibi
Dimiş idüñ yirine getür olup sözüñ eri

virini bul:-

1. **yirini bul:-i, -n, -i, -muş, -dur**

Gazel 3294

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

I. Yerini bulmak; uygun olan yerde olmak II.

Kendine yakışan makamı, durumu bulmak.

Muhibbî tîr-i yârı sînem içre
Gören dir hoş ne bulmuşdur yirini

vit:-

1. **yiter:--er**

Gazel 3143

Mısra: 5

*Yetiyecek miktarda veya derecede olmak,
elvermek, kâfi gelmek.*

Bezm-i çemende haddi nigāruñ çü gül yiter
La'l-i lebi şarābını da virme sen müle

2. **yiter:-er**

Gazel 3241

Mısra: 14

*Yetiyecek miktarda veya derecede olmak,
elvermek, kâfi gelmek.*

İy Muhibbî kimseye gelmez bu dünyādan vefā
Saña bir 'ibret yiter İskender ü Dārā gibi

3. **yitmişdür:--miş, --dür**

Gazel 3064

Mısra: 3

*Yetmek, yetiyecek miktarda veya derecede
olmak, kâfi gelmek.*

Cefā vü cevri çekmekle benüm hōd baña yitmişdür
'Aceb n'itdüm saña iy ğam gelürsin bir yaña sen de

4. **yiter:-er**

Gazel 3127

Mısra: 5

Kâfi olmak, yetmek.

Sen sen ol kendüñi görme saña bu 'ibret yiter
Sernigün oldu ğurūr-ıla binenler kerkese

yit:

1. **yiter:-er**

Gazel 3167

Mısra: 9

*Yetiyecek miktarda veya derecede olmak,
elvermek, kâfi gelmek.*

Yiter dünyāda 'uqbāda Muhibbî
Çabā vü penbe-i dāğum kefende

2. **yiter:-er**

Gazel 3175

Mısra: 9

*Yetiyecek miktarda veya derecede olmak,
elvermek, kâfi gelmek.*

Belā şahrāsına iy dil yiter saña revān olsañ
Gözüñ yaşını su eyle ğam u derd-ile kıl zādı

3. **yiter:-(e)r**

Gazel 3004

Mısra: 1

*Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte
olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.*

Baña olsa leb-i sākî yiter hem nuql u hem bāde
Olurdu 'iyş esbābı ser-ā-ser cümle āmāde

4. **yiter:-(e)r**

Gazel 3005

Mısra: 1

*Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte
olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.*

Ol yār yiter cevri-ile nāz ü sitem kıla
Billāh diñüz ki fitne vü āşübü kim kıla

5. **yiter:-(e)r**

Gazel 3047

Mısra: 7

*Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte
olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.*

Küyına varsam o tıfluñ baña bu devlet yiter
Kim bu mecnūnı ider bāzıçe ata taş-ıla

6. **yiter:-(e)r**

Gazel 3050

Mısra: 1

*Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte
olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.*

Lebüñ yiter mey-i gül-rengi sorma
Bu nālem bes fiğān-ı çengi sorma

7. **yiter:-(e)r**

Gazel 3081

Mısra: 7

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Bir kadeh mey saña bu 'âlemde bir şahid yiter
Höce-i dünyâ gibi kef geçmegil mâl üstine

8. **yiter:-(e)r**

Gazel 3095

Mısra: 5

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Kaşuñla ğamzenî iy döst yiter cihâna fitne
N'eyler girtüp busuya ğisûlaruñ kafada

9. **yiter:-(e)r**

Gazel 3119

Mısra: 4

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Yüzüñ 'uşşâka gösterseñ n'ola gün gibi iy meh-rû
Demidür güzelüm mihrüñ yiter nâ-mihribân olma

10. **yiter:-(e)r**

Gazel 3197

Mısra: 10

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Çıh diyü eger sürse Muhibbî'yi kapudan
İtüm didüğü yiter aña gözlemez 'arı

11. **yiter:-(e)r**

Gazel 3204

Mısra: 7

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

'İşka 'alâmet isteme zâhid saña yiter
'Âşık bu yolda eyledi ser terk cân dañı

12. **yiter:-(e)r**

Gazel 3208

Mısra: 6

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Tesbîh ü hırka saña mübârek fakîh-i şehîr
Baña yiter bu kisvet ü zünnâr 'âşığı

13. **yiter:-(e)r**

Gazel 3279

Mısra: 4

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Lâyık degülem büse koyam pây-ı yâra ben
Yiter baña hemîn ki büsem rîkâb oldı

14. **yiter:-(e)r**

Gazel 3335

Mısra: 7

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Vâ'iz yiter nakl-i kerâmet-i şeyh-i şehîr
Güş eylemez rind olanlar fesâne[y]i

15. **yiter:-(e)r**

Gazel 3398

Mısra: 4

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

'İşk bazarında cân virüp alayın derd ü ğam
Derdüme dermân yiter hiç bilmesün dermân beni

16. **yiter:-(e)r**

Gazel 3402

Mısra: 7

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Bezm-i ğamda kâse-i çeşmüm baña sâgar yiter
İçerem hûn-ı cigerle tolu gönülüm şîşesi

17. **yiter:-(e)r**

Gazel 3410

Mısra: 13

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Dilberün kıddi Muhibbî serv haddi gül yiter
N'eylerem şimden girü ben gülşenüñ seyrânını

18. **yiter:-(e)r**

Gazel 3437

Mısra: 7

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Gedân olsam yiter 'izzet kapuñda
Gerekmez dehrüñ olam pâdişâhı

19. **yitmez:-mez**

Gazel 3015

Mısra: 10

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Dilâ aţlâs dîbâyı n'idersin
Saña yitmez mi bir palâs-ı jende

20. **yitmez:-mez**

Gazel 3118

Mısra: 10

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Didiler gel vir Muhibbî bize 'işkuñdan nişân
Didüm eşküm surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

21. **yiter:-er**

Gazel 3127

Mısra: 9

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

İki 'âlemde Muhibbî baña bu devlet yiter
Yâr bir gün yañılup kapumda bendemdür dise

22. **yiter:-er**

Gazel 3283

Mısra: 7

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Hünüm içdügün yiter gel eyleme zâr beni
Bâde nüş itdün revâ mı dil [ü] yâ mey-şikeni

23. **yiter:-er**

Gazel 3287

Mısra: 5

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Bugün meydân-ı 'ışk içre yiter Mecnûn'a mecnûnlık
Aña ta'na daşın atup n'idersiz siz ol evbâşi

24. **yiter:-er**

Gazel 3323

Mısra: 13

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Bu Muhibbî'ye yiter cevri ü sitem zecr ü elem
Eydesin olmadı mı dağı 'inâyet nazarı

25. **yiter:-er**

Gazel 3342

Mısra: 4

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Düd-ı âhum var iken zer-baf ü atlas n'iderem
Baña yiter ki bürür ol siyeh şâl beni

26. **yiter:-er**

Gazel 3466

Mısra: 3

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

Meclis-i 'ışkda cân yakmaga pervâne yiter
Bülbül-i gülşeni aña gider ol leffâfi

yiter:

1. **yiter:**

Gazel 3005

Mısra: 5

Daha fazlasına gerek yok, dur, kafi.

Cânâ yiter ko nâzi ki şâhân-ı rûzigâr
Kılsa 'itâb u hışmı soñında kerem kıla

2. **yiter:**

Gazel 3279

Mısra: 1

"Kâfi, artık dur, yeter artık!"

Şad-bâr yiter 'işve vü nâz u 'itâb oldu
İy türk-i mest cân-ıla bu dil harâb oldu

yiter eyle:

1. **yiter eyle:-er**

Gazel 3033

Mısra: 20

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Bu kadar yaptığın yeter, artık yapma.

Vaqt oldu Muhibbî kuluñı eyleyesin şâd
Bu 'âşık-ı dil-ğasteye cevri yiter eyle

yitmez mi:

1. **yitmez mi:--mez**

Gazel 3065

Mısra: 4

Kelime Tipi: Kalıp İfade

Yetmez mi, yeterli değil mi, kâfi değil mi?.

Zâhidâ mu'ciz degül mi zülfin ejder gösterüp
Haddi nûri saña yitmez mi yed-i beyzâ yine

yitür:-

1. **yitürdüm:--dü, --m**

Gazel 3142

Mısra: 5

(Sâhip olunan bir şeyi) Kaybetmek, ondan yoksun kalmak, zâyi etmek.

Ümmîd-i büse itdüm cân nağdini yitürdüm
Her kim ki 'âşık olsa olur ziyân içinde

yog:

1. **yog-ımuş:-ı, -muş**

Gazel 3269

Mısra: 2

Bulunmama durumu, mevcut olmama, "var" karşıtı.

Şehâ küyünde dil-ğaste ğarîbi
Yog-ımuş ğamdan özge hiç naşîbi

2. **yog-ımuş:-ı, -muş**

Gazel 3384

Mısra: 4

Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Kaşdum oldur ki virem cân u cihânı yoluña
Yog-ımuş çünkü hüner cüd u şehâdan ğayrı

yog u var:

1. **yog u var:-uñ, -ı**

Gazel 3184

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir kimsenin sahip olduğu her şey.

İy Muhibbî ruhları ile dehâni yâdına
Cân u dilden özüne hârc eyle yog u varuñı

2. **yog u var:-um, -ı**

Gazel 3228

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bütün varlığı, sâhip olduğu her şey.

Naqd-i cân-ıla irişmedüm vişâl-i dilbere
İy Muhibbî hârc kıldum gerçi yog u varumı

yoğur:

1. **yogurmuş:-mış**

Gazel 3405

Mısra: 4

Yoğurmak.

Dest-i kudret mebde'-i fıtratda beñzer 'âşıkun
'İşk âbi ile yogurmuş anuñ tañmîrini

yoħsa:

1. **yoħsa:**

Gazel 3071

Mısra: 7

*"Aksi takdirde" anlamında kullanılan bir söz,
yoksa.*

Lebünde hañ midur yoħsa görinen säye-i ebrü
Yâhüd pây-ı meges midür yapışupdur kalup bala

2. **yoħsa:**

Gazel 3474

Mısra: 4

*Merak, tereddüt, ümit vb. duyguları ve
düşünülen ihtimallerin dışındaki başka bir ihtimâli
belirtmek için kullanılır; acaba.*

Bilmezem kaşdı helâk itmek midür 'âşıkları
Muķtezâ-yı hüsn yoħsa nâz u istignâ mı ki

3. **yoħsa:**

Gazel 3474

Mısra: 10

*Merak, tereddüt, ümit vb. duyguları ve
düşünülen ihtimallerin dışındaki başka bir ihtimâli
belirtmek için kullanılır; acaba.*

Her ne söz kim söyledün bir gevher-i yekdânedür
İy Muhibbî yoħsa bu gönülün senün deryâ mı ki

4. **yoħsa:**

Gazel 3391

Mısra: 6

*Acaba (Cevabın bilindiği sorularda anlamı
kuvvetlendirmek için kullanılır).*

N'çün işitmeyesin âh u fiğânımı benüm
Yoħsa hoşcâ mı gelür 'ışkuñ-ıla zârlığı

yoħsul:

1. **yoħsul:**

Gazel 3263

Mısra: 4

*Maddî imkânı çok az olan, geçinmekte güçlük
çeken (kimse), fakir.*

Bu dünyâ heft ser bir ejdehâdur
Yudar dimez bu yoħsul u budur bay

2. **yoħsul:**

Gazel 3484

Mısra: 10

*Maddî imkânı çok az olan, geçinmekte güçlük
çeken (kimse), fakir.*

Revâ midur Muhibbî ola maħrûm
Vişâle ire ger yoħsul eger bay

yok:

1. **[yok]:**

Gazel 3049

Mısra: 2

Yok.

Bulınmaz büy-ı zülf âhü-yı Çîn'de
Ne Çîn'de belki [yok] rüy-ı zeminde

2. **yok:**

Gazel 3003

Mısra: 2

Bulunmayan, mevcut olmayan (şey).

Cihân 'ayyâresinden kıl kenâra
Ki mekr ü fitnesine yok şümâra

3. **yok[dur]:-dur**

Gazel 3418

Mısra: 7

Bulunmayan, mevcut olmayan (şey).

Bezm-i gam içre 'âşıkâ eglence yok[dur] dime
Dil nâle kılsa ney gibi egler şadâ bizi

4. **yok:**

Gazel 3072

Mısra: 10

(kimse) yok.

İy Muhibbî 'ışk bir gevherdür eksük olmasun
Kıymetin bilür bunuñ yok kimse şeyh ü şâbda

5. **yok:**

Gazel 3060

Mısra: 7

"Hayır" anlamında kullanılan bir söz.

Pāyuña düşüp eger dāmānuñ öpsem yok dime
Pādişāh olan ider ihsān ihsān üstine

6. **yok-durur:-durur**

Gazel 3443

Mısra: 7

*Bulunmama durumu, mevcut olmama, "var"
karşıtı.*

Yol yok-durur bekāya eger irmeye ecel
Peymāne pür ola meger oldur fenā günü

7. **yok-durur:-dur, -ur**

Gazel 3027

Mısra: 8

Bulunmayan, mevcut olmayan şey.

Hamdü-lillāh mü'min-i 'ışkam zī-men zūlf-i dōst
Yok-durur bir kılca noķşān u ħalel hīç dīnūme

8. **yok-durur:-dur, -ur**

Gazel 3227

Mısra: 2

Bulunmayan, mevcut olmayan şey.

'İşk ara cānın revān itmekdür 'āşık pīşesi
Bundan özge 'ālem içre yok-durur endīşesi

9. **yok:**

Gazel 3005

Mısra: 9

Bulun(ma)ma / Mevcut ol(ma)ma.

Yok derd-i 'ışka itme dilā gel mu'ālece
Sanma lebinden özge saña kimse em kıla

10. **yokdur:-dur**

Gazel 3178

Mısra: 9

Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Rahmı yokdur çün bilürsin iy Muħibbī dilbertūñ
Gel akıtma yok yire bu iki gözün yaşını

11. **yok-durur:-durur**

Gazel 3210

Mısra: 10

Bulunmama durumu, mevcut olmama.

İy Muħibbī sözlerūñ bil cāna te'sir eyledi
Şöyle bildük yok-durur dünyāyı sevmez sen gibi

12. **yok-durur:-durur**

Gazel 3223

Mısra: 8

Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Öldürürseñ gel beni öldür kapuñdan sürme tek
Kanda varsun senden artuk yok-durur yalvarası

13. **yok:**

Gazel 3023

Mısra: 7

*1. Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:
VAR. 2. Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan. 3.
Hayır. 4. Yokluk, adem.*

Ben baña eylemişemdür suçu yok dilbertümün
Anı düşmen idemez ben ne ki itdüm özüm

14. **yok:**

Gazel 3037

Mısra: 9

*1. Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:
VAR. 2. Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan. 3.
Hayır. 4. Yokluk, adem.*

İy Muħibbī benī ādemde vefānuñ adı yok
Taglara düş yūri şimden girü hayvānlar-ıla

15. **yokdur:-dur**

Gazel 3058

Mısra: 8

*1. Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:
VAR. 2. Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan. 3.
Hayır. 4. Yokluk, adem.*

Bāğda serv-i sehī kaddūñ görüp ögünmesün
Kudreti yokdur anuñ çün bir kadem refāra de

16. **yok:**

Gazel 3103

Mısra: 8

*1. Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:
VAR. 2. Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan. 3.
Hayır. 4. Yokluk, adem.*

'Adem mülkine gitsem zād-ı gamdur
Kim andan özge yok baña nevāle

17. **yok:**

Gazel 3106

Mısra: 10

*1. Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:
VAR. 2. Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan. 3.
Hayır. 4. Yokluk, adem.*

Derdā ki Muħib 'ār-ıla dil pāralanupdur
Bir kimsene yok 'ārı çeke āh benümle

18. **yok:**

Gazel 3110

Mısra: 6

*1. Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:
VAR. 2. Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan. 3.
Hayır. 4. Yokluk, adem.*

Kim ki basdı 'ālem-i 'ışka kadem ādemdür ol
Her kimūñ ki 'ışkı yok aslā aña ādem dime

19. **yok:**

Gazel 3125

Mısra: 5

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Kenârı baħr-ı ‘ışkuñ yok irişmez ‘umkına kimse
Dilâ gel imtiħân için o baħra sen de bir tal-a

20. **yok:**

Gazel 3149

Mısra: 13

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Başın egeli ğam yili yok zerre mecâli
Dil-ħaste Muħibbî gibi turmaga benefşe

21. **yok:**

Gazel 3182

Mısra: 3

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Bu derdüme nihâyet yok cefâ vü cevre ğâyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efġârı

22. **yok:**

Gazel 3182

Mısra: 3

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Bu derdüme nihâyet yok cefâ vü cevre ğâyet yok
Felek beñzer getürmedi benüm gibi dil-efġârı

23. **yok:**

Gazel 3194

Mısra: 10

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

İy Muħibbî merd iseñ dünyâ seni aldamasun
Danış evvel ‘ağsin it yok ‘ağlı anuñ zen gibi

24. **yokdur:-dur**

Gazel 3194

Mısra: 1

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Arasalar bu cihân içinde yokdur sen gibi
Kanda baksañ uş bu ‘âlem toptoludur ben gibi

25. **yokdur:-dur**

Gazel 3194

Mısra: 7

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Göklere başuñ irerse saña yokdur fâyide
Neñ kim olur yüzüñi sürseñ yire dâmen gibi

26. **yok:**

Gazel 3199

Mısra: 9

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Benüm yok senden özge pâdişâhum
Muħibbî’nün suçın ‘afv it ilâhî

27. **yok:**

Gazel 3207

Mısra: 1

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Servde refîâr yok serv-i ħirâmânum gibi
Goncada güftâr yok ol verd-i ħandânum gibi

28. **yok:**

Gazel 3207

Mısra: 2

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Servde refîâr yok serv-i ħirâmânum gibi
Goncada güftâr yok ol verd-i ħandânum gibi

29. **yokdur:-dur**

Gazel 3210

Mısra: 1

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Sakın aldanma cihâna dime yokdur ben gibi
‘Ağil iseñ tut anı sen kendüñe düşmen gibi

30. **yok:**

Gazel 3215

Mısra: 10

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Didi kapumda biñ var ola mübtelâlarum
Didüm ki yok Muħibbî gibi bir belâ-keşi

31. **yok:**

Gazel 3218

Mısra: 11

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Muħbbet şehrine yol yok Muħibbî bâb-ı miħnetsüz
Maħabbet miħnet anuñçün yazılsa birdür imlâsı

32. **yok:**

Gazel 3236

Mısra: 7

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Zāhidā zıkr eyleme cennet hevāsı bizde yok
'Āşık-ı dīdār olan n'eyler irem ırmagını

33. **yok:**

Gazel 3266

Mısra: 7

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Bu dehri ser-te-ser gezdüm vefā yok halk-ı 'ālemde
Ne işiddüm ne hōd gördüm cihānda dest-res kaldı

34. **yokdur:-dur**

Gazel 3269

Mısra: 10

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Nigārā medh okur hüsnuñe karşı
Muhibbī gibi yokdur 'andelībi

35. **yok:**

Gazel 3281

Mısra: 8

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Ķāmet getürdi kāmētūñ mescidde müezzın görüp
Didi ki bir mihrāb yok hiç tāk-ı ebrüyuñ gibi

36. **yokdur:-dur**

Gazel 3281

Mısra: 1

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Yokdur cihānda bir şanem iy dōst senūñ rüyuñ gibi
Sünbüle rağbet mi olur boynuñdaki müyuñ gibi

37. **yokdur:-dur**

Gazel 3281

Mısra: 4

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Gülşende güller çok hiç birisi ruhsāruña
Yokdur bir serv-i bülend kāmēt-i dil-cüyuñ gibi

38. **yokdur:-dur**

Gazel 3281

Mısra: 10

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Varsa Muhibbī kūyuña her yañadan karşı gelür
Yokdur baña bir āşınā bildüm seg-i kūyuñ gibi

39. **yok:**

Gazel 3284

Mısra: 10

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Muhibbī bir vefāsuz yāri sevmiş
Ne kılsun yok elinde ihtiyāri

40. **yok:**

Gazel 3295

Mısra: 7

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Yüzüm kara günāhum çok velī ğayrı ümīdüm yok
Umaram idesin şefkāt unıtma bu günāhkārı

41. **yok:**

Gazel 3301

Mısra: 9

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Liyākāt yok iken bende kılup lūtf u terahhümle
Bi-ħamdillāh Muhibbī kim birün idi derün oldı

42. **yokdur:-dur**

Gazel 3310

Mısra: 2

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Neden rahm itmedüñ gördüñ ğarībi
Vişālūñden meger yokdur naşībi

43. **yokdur:-dur**

Gazel 3326

Mısra: 8

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Bi-ihtiyār bu dili kendüye yār çeker
Yokdur cihānda bir aña beñzeyeye dil-keşi

44. **yok:**

Gazel 3329

Mısra: 3

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Hİç murādum yok benüm senden temennâ eylemem
Râziyam tek baña göster sen hemân dîdârûñi

45. **yok:**

Gazel 3345

Mısra: 13

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Bakup Muhibbî 'ibret alup dir vefâsı yok
Neler getirdi 'âleme dünyâ benüm gibi

46. **yokdur:-dur**

Gazel 3345

Mısra: 10

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Sen pâdişâh-ı hüsni kapuñda kullaruñ
Çokdur içinde yokdur eñ ednâ benüm gibi

47. **yok:**

Gazel 3355

Mısra: 11

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Bî-kesem kimsene yok deşt-i gâminde öliccek
Üstüme ağlaya bir kimse semâdan gayrı

48. **yok:**

Gazel 3370

Mısra: 9

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

İy Muhibbî didiler dünyâda yok hergiz vefâ
Seyr-ile gezüp görenler uşbu kat kat 'âlemi

49. **yok:**

Gazel 3384

Mısra: 2

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Bu cihânun nesi var zecr ü 'anâdan gayrı
Arasañ nesnesi yok derd ü belâdan gayrı

50. **yok:**

Gazel 3384

Mısra: 10

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Bu Muhibbî kime yârum dise agyâr olur ol
Kimsesi yok bu cihân içre Hüdâ'dan gayrı

51. **yok:**

Gazel 3406

Mısra: 1

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Halk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihânda bir nefes şîhhat gibi

52. **yokdur:-dur**

Gazel 3434

Mısra: 4

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

'İşk bir meşrebdür anı şüfî idrâk eylemez
Zira kim 'âşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

53. **yok:**

Gazel 3458

Mısra: 1

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Dime yok küy-ı melâmet içre ben rüsvâ gibi
Hey neler var bu cihânda sen dili şeydâ gibi

54. **yok:**

Gazel 3461

Mısra: 8

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Ok gibi togrulmayınca varımsızın menzile
Kimde yok perr-i 'amel yolda kalur segzen gibi

55. **yokdur:-dur**

Gazel 3461

Mısra: 1

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Mâl u câha garra olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzün yire tevâzu' ehli ol dâmen gibi

56. **yokdur:-dur**

Gazel 3494

Mısra: 10

1. *Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:*
VAR. 2. *Mevcut olmama, bulunmama, fıkdan.* 3.
Hayır. 4. *Yokluk, adem.*

Bu cihân içre Muhibbî kıldı küyuñ ihtiyâr
Bir kapu yokdur kapuñdan özge anuñ varası

57. **yokdur:-dur**

Gazel 3015

Mısra: 12

Bulunmama durumu, mevcut olmama, "var" karşıtı.

Muhibbî virme dil dünyâ denîdür
Vefâ yokdur bilürsin çünkü zende

58. **yokdur:--dur**
Gazel 3163
Mısra: **10**
Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:
VAR.

‘Adem mülkine gitdükdü Muhibbî
Ġamuñdan özge yokdur aña hem-râh

59. **yok:**
Gazel 3174
Mısra: **8**
Bulunmayan, mevcut olmayan (şey).

Gâh olur añlar rumüz-ı kâyinâti ser-te-ser
Gâh olur bir nuţkı yok hayvân ider gönlüm beni

60. **yok:**
Gazel 3223
Mısra: **10**
Bulunmayan, mevcut olmayan (şey). Karşıtı:
VAR.

Gülşen-i hüsnüñ Muhibbî eylese tañ mı vatan
Yok maķâmı bülbülün illâ gülistân arası

yok mı:

1. **yok mı:--dur**
Gazel 3006
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
‘yok mu?’; anlatıma vurgu katmak amacıyla kullanılan bir sözde soru ifadesi.

Pâdişâhum zulme ġâyet yok mıdur
Bu Muhibbî niçeye dek dâd ide

2. **yok mı:**
Gazel 3008
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yok mu, bulunmaz mı.

Bilünle agzuñ iy döst bilmem ki var mı yok mı
Geçdi dirîġ ‘ömrüm uşbu gümân içinde

3. **yok mı:**
Gazel 3049
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yok mu, bulunmaz mı.

Dehânuñ var mı yok mı ġurde-bînâ
Görinmez niçe diyeler ya kanda

4. yok mı:

Gazel 3379
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Yok mu, bulunmaz mı.

Var mıdur yok mı miyânuñ bilmedi bî-çâre dil
Bezm-i ġamda rüz u şeb uşbu ġayâl egler beni

yok u var:

1. **yok u var:--uñ, -ı**
Gazel 3329
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Bütün varlığı, sâhip olduġu her şey.

İy Muhibbî dimeyeler merd saña merdâneler
Bilmeyesin bu cihân içinde yok u varuñ

yok yire:

1. **yok yire:**
Gazel 3129
Mısra: **16**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Boşu boşuna, boş yere, beyhude; sebepsiz.

Katıdur gönli niġaruñ çünkü seng-i ġâreden
Eyleme âh u ġġanı iy gönül gel yok yire

2. **yok yire:**
Gazel 3285
Mısra: **12**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Boşu boşuna, gereksiz yere.

Bulunmaduñ dilâ ġayr u ‘amelde
Geçürdüñ yok yire leyl ü nehârı

3. **yok yire:**
Gazel 3178
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Boşu boşuna, gereksiz yere.

Raġmı yokdur çün bilürsin iy Muhibbî dilberüñ
Gel akıtma yok yire bu iki gözün yaşını

4. **yok yire:**
Gazel 3276
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hiçbir gereġi ve sebebi olmadan, boşu boşuna.

Gözlerüm cevherlerin yoluñda itdüm ben telef
‘Ömr[i] yok yire geçürdüm hafta mâh u sâlumı

5. **yok yire:**
Gazel 3428
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hiçbir gereġi ve sebebi olmadan, boşu boşuna.

İdem vefâ diyüp âh dönüp cefâ kılursın
Korkmaz mısın Hudâ'dan yok yire içüp andı

yokla:

1. yokla:

Gazel 3113

Mısra: 8

Aramak, araştırmak.

Ġam meclisine hâcet olursa şarâb iy dil
Yokla bulunur lâ-büd bu dîde kabagında

yoksa:

1. yoksa:

Gazel 3323

Mısra: 6

Aksi hâlde.

Vaşluñ âbî ile hicr odını teskîn idegör
Ser-te-ser yoksa yakar uşbu cihânî şereri

2. yoksa:

Gazel 3168

Mısra: 6

1. Merak, tereddüt, ümit vb. duyguları ve düşünülen ihtimallerin dışındaki başka bir ihtimâli belirtmek için kullanılır; acaba. 2. Ters bir ihtimal anlatır; aksi takdirde.

Tâlib iseñ vaşl-ı yâra elde sîm ü zer gerek
Yoksa bil olmaz müyesser kuvvet-i bâzû-y-ıla

vol:

1. yoluña:-uñ, -a

Gazel 3014

Mısra: 3

(Sevgilinin) uğrunda, yolunda.

Şehâ yoluña İsâr itmek çün
Yüzüm dînâr olur yaşum diremde

2. yoluña:-uñ, -a

Gazel 3384

Mısra: 3

(Sevgilinin) uğrunda, yolunda.

Kaşdum oldur ki virem cân u cihânî yoluña
Yog-ımsı çünkü hünere cüd u şehâdan gayrı

3. yolların:-lar, -i, -n

Gazel 3118

Mısra: 3

Yol, tarik.

Vâdî-i 'ışka düşen bulur mahabbet yolların
'Âşık oldur 'ışk ara Mecnûnlayın ol ferd ola

4. yoldur:-i, -dur

Gazel 3306

Mısra: 10

Gaye, uğur, maksat.

Baş terkin urup kıydı bu cânına Muhibbî
Bu 'ışk yoludur siz anı sanmañuz ki kem itdi

5. yolında:-i, -n, -da

Gazel 3165

Mısra: 3

Bir yerden bir yere gitmek amacıyla içinden veya üzerinden geçilen yer, tarik, rah II amaç, maksat, uğur.

'İşk yolında olur ise şâd olur gönül
Bir hasta gibi irişe âhîr selâmete

6. yolında:-i, -(n) da

Gazel 3212

Mısra: 9

Bir amaca ulaşmak için takip edilen seyir, maksat, uğur.

Muhibbî hâk ol 'ışkuñ yolunda
İde sürme melâ'ikler o gerdi

7. yoluña:--(u)ñ, --da

Gazel 3077

Mısra: 13

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir || amaç,maksat, uğur.

Cevrûñle eger cân vire yoluña Muhibbî
Terk eylemeye 'ışkuñ ilte bile sine

8. yolında:-i, -(n)da

Gazel 3096

Mısra: 9

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir || amaç,maksat, uğur.

'İşkî yolında Muhibbî cân u ser terk eyledi
Döstüm degmez midî bir kez anuñ sormagina

9. yolında:-i, -(n)da

Gazel 3112

Mısra: 5

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir || amaç,maksat, uğur.

Anuñ-içundur yolında başumı top eyledüm
Ola kim gâltân idem ben zülfinuñ çevgânına

10. yolında:-i, -(n)da

Gazel 3118

Mısra: 7

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir || amaç,maksat, uğur.

Sevdüğü yolında kim virmezse cân nâ-kesdür ol
Cân viren cânân yolında şübhesüz cömerd ola

11. yolında:-i, -(n)da

Gazel 3118

Mısra: 8
(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Sevdiği yolında kim virmezse cân nâ-kesdür ol
Cân viren cânân yolında şübhesüz cömerd ola

12. yolda:-ı, -(n)da

Gazel 3135

Mısra: 2

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Dirîgâ bilmedüm virdüm gönül ben ol perî-zâda
Düşüp yolında hâk oldum getürmez hiç beni yâda

13. yolda:-ı, -(n)da

Gazel 3143

Mısra: 9

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

'İşkuñ yolında ölse Muhibbî 'aceb degül
'Âşık olana çünki tarıķ ol-durur öle

14. yolda:--(u)ñ, --da

Gazel 3276

Mısra: 5

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Gözlerüm cevherlerin yoluında itdüm ben telef
'Ömr[i] yok yire geçürdüm hafta mâh u sâlumı

15. yolda:--(u)ñ, --da

Gazel 3351

Mısra: 1

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Yoluında her kim ölmezse ańılmasun anuñ adı
Cefâ vü cevruñi görüp anı ger bilmeye şâdî

16. yolda:-iña

Gazel 3355

Mısra: 7

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Re'yuñ oldı idesin yolına sen cânı fedâ
Sen sen ol bir dağı râ itme bu râdan ğayrı

17. yolda:-ı, -(n)da

Gazel 3363

Mısra: 6

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Esb-i nâz üzre kaçan zülfini çevgân eylese
Top idüp ğaltân ide yolında 'âşık serleri

18. yolda:--(u)ñ, --da

Gazel 3364

Mısra: 10

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Söz birdür bu Muhibbî seni cânndan yig sever
Cân virür yoluında hergiz eylemez güftâr iki

19. yolda:-da

Gazel 3365

Mısra: 2

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Yolına bir cân nedür terk idem olsa cân iki
Cân virem bu yolda ammâ dimeyem cânân iki

20. yolda:-iña

Gazel 3365

Mısra: 1

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Yolına bir cân nedür terk idem olsa cân iki
Cân virem bu yolda ammâ dimeyem cânân iki

21. yolda:-da

Gazel 3371

Mısra: 2

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

'İşka duş oldum dirîgâ vaşl-ı cânân olmadı
Derd-ile öldüm bu yolda baña dermân olmadı

22. yolda:--(u)ñ, --da

Gazel 3376

Mısra: 3

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Ğamuñla iy perî-peyker yoluında n'ola cân virsem
Belâ kühında öldürdi ğam-i Şîrîn çü Ferhâd'ı

23. yolda:-ı, -(n)da

Gazel 3387

Mısra: 10

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Bu Muhibbî âteş-i ruhsârûña oldı sipend
İtdügin 'ışkuñ yolında âdemî-zâd itmedi

24. yolda:-iña

Gazel 3391

Mısra: 2

(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

İtmedi yâr bu ben miskine hiç yârlığı
Gerçi harc eyledi dil yolına hep varlığı

25. yolda:-iña

Gazel 3395

Mısra: 7
(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Dir-imiş müdde'î yâra degüldür yolına şâdık
Ma'âz-Allâh ma'âz-Allâh degülven ben i şâh egri

26. yolda:-da
Gazel 3396
Mısra: 6
(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Gözlerüm yaşı-durur fâş eyleyen derd ü gamum
Var midur bu yolda kimse yüregi baş olmadı

27. yolunda:-ı, -(n)da
Gazel 3418
Mısra: 10
(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Umar Muhibbî būs kıla pây-ı dilberi
Devrân yolında eyledi çün hâk-i pâ bizi

28. yolunda:--(u)ñ, --da
Gazel 3428
Mısra: 3
(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Dil nakdini yoluñda harc itdi bilün cân da
Bî-çâre derdmend âh yâr olasını sandı

29. yolda:-da
Gazel 3436
Mısra: 8
(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

'Âşık midur ki döndere ser tîğ-ı 'ışkıdan
Olmaz bu yolda hergiz anuñ istikâmeti

30. yolunda:--(u)ñ, --da
Gazel 3446
Mısra: 7
(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Yoluñda merdüm-i çeşmüm düketdi gevher-i eşki
Dirîğâ kalmadı varı beni yavlak fakîr itdi

31. yolunda:-ı, -(n)da
Gazel 3451
Mısra: 7
(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Hâk ol yolında derd-ile âh itme iy gönül
Korkum budur ki ala gide bir yaña beni

32. yolunda:--(u)ñ, --da
Gazel 3456

Mısra: 3
(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Ziyân idem diyü her kim yoluñda cân u ser virmez
Dilegüm iki 'âlemde buña hiç bulmasun südi

33. yolunda:-ı, -(n)da
Gazel 3476
Mısra: 3
(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Bir nazar kılmaz dönüp yoluñda biñ âh eylesem
'Âşıkı nâ-hâk yire öldürmek anuñ hûları

34. yolunda:--(u)ñ, --da
Gazel 3491
Mısra: 3
(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir ||
amaç,maksat, uğur.

Şöyle hâk oldı yoluñda cismüm iy serv-i hürâm
Derd-ile âh eylesem eflâke ilte gerdümi

35. yoluna:--uñ, -a
Gazel 3353
Mısra: 6
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç,
maksat, uğur.

Gözüm yaşıyla eyle nazar rüy-ı zerdüme
Hem sîm döker yoluña hem zer benüm gibi

36. yolunda:--uñ, -da
Gazel 3114
Mısra: 5
1-Amaç, maksat, uğur. 2-Bir şeye ulaşmak için
tâkip edilen seyir.

Gözlerem h'âcesi yoluñda kamu cevherini
Harc idüp bakmadı sūdına vü sermâyesine

37. yolda:-da
Gazel 3204
Mısra: 8
1-Amaç, maksat, uğur. 2-Bir şeye ulaşmak için
tâkip edilen seyir.

'İşka 'alâmet isteme zâhid saña yiter
'Âşık bu yolda eyledi ser terk cân dañı

38. yol:-ı
Gazel 3308
Mısra: 7
1-Amaç, maksat, uğur. 2-Bir şeye ulaşmak için
tâkip edilen seyir.

Bir iken 'ışk yolu zâhid anı iki görür
Biri iki görünür olcâk gözi şaşı

39. yolda:-da
Gazel 3368

Mısra: 6

1-Amaç, maksat, uğur. 2-Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir.

Dest-i ğamda geldi Mecnûn baña pâdaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hiç kişi yoldaşını

40. yol:-i

Gazel 3429

Mısra: 8

1-Amaç, maksat, uğur. 2-Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir.

Dil kaçdı görüp ğamzelerin zülfine düşdi
Görün eceli yolu varup dâra tayandı

41. yoluña:-uñ, -a

Gazel 3164

Mısra: 7

Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Ben senün yoluña cānā cānumı virsem n'ola
Kim bilirsin cān virürler dīn ü imān üstine

42. yolında:-i, -n, -da

Gazel 3141

Mısra: 6

Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Cān nisār eyle lebi şīrīne Ferhād gibi
Işk yolında yūri sen daḡı bir ad eyle

43. yoluñda:-uñ, -da

Gazel 3041

Mısra: 6

Amaç / maksat / uğur.

Seni kime ben beñzedeyim 'ālem içinde
Yoluñda senün cān virür iy rūḡ-ı revānum

44. yolına:-i, -n, -a

Gazel 3129

Mısra: 11

(Sevgilinin) Yoluna, uğruna.

Ol vefāsuz dilberün ḡarc itmek-içün yolına
Sīme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere

45. yolına:-i, -n, -a

Gazel 3040

Mısra: 7

1. Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. 2. Amaç, maksat, uğur.

Ḥaḡ bilir kim cān u dil yolına eylerdüm fedā
Hemdem olsam bir nefes ol dilber-i ḡamrā-y-ıla

46. yolına:-i, -n, -a

Gazel 3154

Mısra: 8

1. Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. 2. Amaç, maksat, uğur.

Serv tek seyr-i semen içre salınsun yine yār
Gevher-i eşk dökem yolına dāmānlar ile

47. yolına:-i, -n, -a

Gazel 3275

Mısra: 6

1. Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. 2. Amaç, maksat, uğur.

Hicr elinden kurtulup iren vişālūñ 'ıydine
Yolına ḡurbān olup şükrāne virsün cānımı

48. yolına:-i, -n, -a

Gazel 3287

Mısra: 8

1. Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. 2. Amaç, maksat, uğur.

Maḡabbet kişverine çün diyen serdār Ferh
Anuñçün 'ışkı yolına koyup terk eyledi başı

49. yolına:-i, -n, -a

Gazel 3294

Mısra: 4

1. Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. 2. Amaç, maksat, uğur.

Gerek 'āşık saḡı ola civān-merd
Vire 'ışk yolına cān-ı şīrini

50. yolına:-i, -n, -a

Gazel 3347

Mısra: 4

1. Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. 2. Amaç, maksat, uğur.

Büy-ı zülfüñi dimāğuma getürdi çü şabā
Vireyim cān u dili yolına şükrāneliği

51. yolına:-i, -n, -a

Gazel 3401

Mısra: 7

1. Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. 2. Amaç, maksat, uğur.

Yolına cān metā'in ḡarc kıldı
Añar mı nev-bahārı gör süheylī

52. yolına:-i, -n, -a

Gazel 3404

Mısra: 2

1. Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. 2. Amaç, maksat, uğur.

Gösterür dilber çü her dem ḡançer-i 'üryānını
Ehl-i diller de fedā eyler yolına cānımı

53. yolına:-i, -n, -a

Gazel 3424

Mısra: 2

1. Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. 2.
Amaç, maksat, uğur.

Ol serv-i sehî nâz-ıla bir kez salınaydı
Yolına anuñ cân revân itmege yanaydı

54. yolına:-i, -n, -a

Gazel 3426

Mısra: 2

1. Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. 2.
Amaç, maksat, uğur.

Her kim ki göre seyr ider ol serv-i hırâmı
Göz yaşını yolına revân ide tamâmî

55. yolına:-i, -n, -a

Gazel 3489

Mısra: 5

1. Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. 2.
Amaç, maksat, uğur.

Gözlerüm îsâr ider yolına eşküm gevherin
Gör ne merdümdür dirîğ itmez çoğımı azımı

56. yolında:-i, -n, -da

Gazel 3162

Mısra: 9

Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. II
Amaç, maksat, uğur.

'İşk yolında Muhibbî cân u ser terk eyledi
Döstüm degmez midî bir kez anı sormagina

57. yolında:-i, -n, -da

Gazel 3189

Mısra: 6

Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. II
Amaç, maksat, uğur.

Hamdü-lillâh serfirâz itdürmedüñ düyâ-y-ıla
Çok şükür meh-pâreler yolında hâk itdün beni

58. yolını:-i, -n, -i

Gazel 3271

Mısra: 9

Bir amaç uğruna aşmak istenilen mesafe,
güzergah, istikamet.

'İşkuñ yolını iltemedi kimsene başa
Bir kâra sakın beñzedeyim dime bu kârı

59. yol:

Gazel 3443

Mısra: 7

Amaç, maksat, uğur. II Karada, havada, suda
bir yerden bir yere gitmek için açılan uzaklık, tarik.
III Usul, tarz.

Yol yok-durur bekâya eger irmeye ecel
Peymâne pür ola meger oldur fenâ günü

60. yol:

Gazel 3218

Mısra: 11

Bir yerden bir yere gitmek amacıyla içinden
veya üzerinden geçilen yer, tarik, rah.

Muhibbet şehrine yol yok Muhibbî bâb-ı miñnetsüz
Mañabbet miñnet anuñcün yazılsa birdür imlâsı

61. yoldur:-dur

Gazel 3463

Mısra: 7

Bir amaca erişmek için tâkip edilen yol, yöntem,
usul, tarz.

Tarîk-i 'ışk bir yoldur iki sandı anı zâhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

62. yola:-a

Gazel 3225

Mısra: 10

1. Bir şeye ulaşmak için tâkip edilen seyir. 2.
Amaç, maksat, uğur.

'İşkuñ tarîkı key katı müşkil tarîkdur
Gel ko Muhibbî uşbu yola cân-ıla seri

63. yolındadır:-i, -n, -da, -dur

Gazel 3022

Mısra: 10

(Sevgilinin) uğruna, yolunda.

Cân fedâ itmez Muhibbî dir-imiş ol bî-vefâ
Cân u baş yolındadır çokdan bu söze Hâk güvâh

vol al:

1. yol al:-um, -up

Gazel 3379

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

İlerlemek.

Hicr elinden şol kadar dökdüm nigârâ göz yaşını
Eşk-i çeşmüm yolum alup mâh u sâl egler beni

vol bul:-

1. yol bul:-i, -maz

Gazel 3278

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

Çare bulmak.

İtmese kişi kanâ'at bulmaz devlete yol
Ol eger görmeye bir nâ-hoş ile hoşı

2. yol bul:-ma

Gazel 3076

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir menzile ulaşmak için uygun yolu, yöntemi
bulmak; vesile, araç bulmak. II Çare bulmak.

Çeşmüñ var iken kim irişe genc-i vişâle
Yol bulma aña müşkil olur şîr arasında

vol vir:

1. **vol vir:**-me, -gil

Gazel 3469

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Yol vermek. Geçmesine izin vermek II bir şeyin olmasına imkan tanımak.

Ciger hünını nüş eyle dilâ çeşmüñ kabagından
Sakın yol virmegil 'aqla olur ol meclise nâşî

volavaz-:

1. **yolavazdı:**-dı

Gazel 3220

Mısra: 4

Az kalsın yolacak olmak.

Teşbîh ideli zülfine kendüzini sünbül
Ugradı şabâ saçını anuñ yolavazdı

volda kal:

1. **yolda kal:**-da, -ur

Gazel 3461

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Çeşitli sebeplerden dolayı yolda ilerleyememek, gideceği yere varamamak.

Ok gibi togrulmayınca varırmazsın menzile
Kimde yok perr-i 'amel yolda kalur segzen gibi

yoldan çıkaran:

1. **yoldan çıkaran:**-dan, -an

Gazel 3436

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yanlış yönlendiren, şaşırtan, doğru yoldan saptıran kişi.

Yoldan çıkaran âdemi hūblar selâmidur
İy dil selâma bakma dilerseñ selâmeti

yoldaş:

1. **yoldaş:**

Gazel 3086

Mısra: 4

1. Yol arkadaşı, dost. 2. Aynı görüşü benimseyenlerden her biri.

'Âşık oldum gitdi gönlüm bir yaña ben bir yaña
Güymez-imiş 'ışk vâdisinde yoldaş yoldaşa

2. **yoldaşımı:**-um, -ı

Gazel 3366

Mısra: 6

1. Yol arkadaşı, dost. 2. Aynı görüşü benimseyenlerden her biri.

Deşt-i ğamda baña yoldaş olırmazsın sen yürü
Göricek ben bilürem Mecnün benim yoldaşımı

3. **yoldaş:**

Gazel 3396

Mısra: 2

1. Yol arkadaşı, dost. 2. Aynı görüşü benimseyenlerden her biri.

Döştlar miñnet şebinde ol ki evbâş olmadı
Er degül 'âlem içinde adı yoldaş olmadı

4. **yoldaşa:-a**

Gazel 3086

Mısra: 4

Yol arkadaşı, aynı yolda yürütenler; kader birliği yapanlar.

'Âşık oldum gitdi gönlüm bir yaña ben bir yaña
Güymez-imiş 'ışk vâdisinde yoldaş yoldaşa

5. **yoldaşımı:-ı, -(n)ı**

Gazel 3368

Mısra: 6

Yol arkadaşı || Âşık.

Dest-i ğamda geldi Mecnün baña pâdaş olmayup
Didi gitme yolda kor mı hiç kişi yoldaşımı

6. **yoldaşına:-ı, -n, -a**

Gazel 3152

Mısra: 14

1. Yol arkadaşı. 2. Arkadaş, dost.

Rüz-ı mañşerde diyem Mecnün'a derd ü ğuşşamı
Her kişi derd-i dilin dir kandası yoldaşına

yoldaş eyle:-

1. **yoldaş eyle:-**-dü, -m

Gazel 3209

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yol arkadaşı, dost etmek.

Deşt-i ğamda gerçi kim Mecnün'ı yoldaş eyledüm
Bir iki menzil varınca baña pâdaş olmadı

yoldaş ol:

1. **yoldaş ol:-ı, -maz, -sın**

Gazel 3366

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yoldaş olmak, yârenlik etmek.

Deşt-i ğamda baña yoldaş olırmazsın sen yürü
Göricek ben bilürem Mecnün benim yoldaşımı

volın:

1. **yoln:**-i, -n

Gazel 3141

Mısra: 4

Bir amaç uğruna aşmak istenilen mesafe, güzergâh, istikamet.

Jeng-i ğam tutdı dil āyinesin iy pīr-i muġān
Vaqtıdur meygede yolın baña irşād eyle

2. **yoln:**-i, -n

Gazel 3233

Mısra: 5

Bir amaç uğruna aşmak istenilen mesafe, güzergâh, istikamet.

Yolın azıtmış iken toġrı yola
Getürdüñ niçe biñ ehl-i şalıbı

volna cān vir:

1. **volna cān vir:**-i, -n, -a

Gazel 3314

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Birinin uğruna ölmek.

Yüri cān vir yolına vaşlını eyle talebi
Ola kim ele getürebilesin la'l-i nābı

volnda cān vir-:

1. **volnda cān vir-:**

Gazel 3028

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Bir kimse veya değer uğruna hayatını feda etmek, ölmek.

Yā İlāhī 'ayn olsun uşbu rü'yālar bize
Cān virürseñ de yolında iremezsın zülfine

volu al:

1. **volu al:**-um, -up

Gazel 3393

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Engellemek. II yolun sonuna varmak. II İlerlemek.

Yüz süriyü ħāk-i pāyin büse eylerdüm veli
Yolum alup her seher bu eşk-i al egler meni

volu tut:

1. **volu tut:**-um, -ar

Gazel 3472

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Bir yoldan geçilmesini engelleyecek tertibat kurmak, yolları tutmak. 2. Bir yolda gitmeye başlamak.

Kanına girdüm yire saldum yaşum eytāmını
Korkaram yolum tutar āhır olur ol kan beni

vor-:

1. **yordum:**-du, -m

Gazel 3290

Mısra: 6

1. (Olan bir şeyi) Bir duruma işâret saymak, bir sebebe bağlamak. 2. (Rüyâ için) Yorumlamak, tâbir etmek.

Düşde gördüm yār[ı] didüm [ben] der-āġüş itmişem
İşidüp didi bir 'ārif vaşla yordum ħ'ābuñ

vöre:

1. **yöresine:**-si, -n, -e

Gazel 3077

Mısra: 8

Yer, mahal, civar.

Güş eylemedüñ pendümi ħālüñ beter olsun
Kaç kerre didüm ugrama 'ışkuñ yöresine

yovıl:

1. **yoyılmaz:**--maz

Gazel 3059

Mısra: 6

Yuymak, silmek, bozmak; değiştirmek.

Ĥaţuñ yazı imiş başumda iy döst
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

2. **yoyılmaz:**--maz

Gazel 3094

Mısra: 4

Yuymak, silmek, bozmak; değiştirmek.

Naşib imiş cefâ vü cevri yāruñ
Yoyılmaz her ne kim yazıldı serde

yu-:

1. **yuyuban:**-y, -uban

Gazel 3189

Mısra: 4

Temizlemek, yıkamak.

Şol kadar dökdüñ yaşuñ ġarġ eyledüñ göz yaşına
Ġill ü ġışdan yuyuban iy dīde pāk itdüñ beni

2. **yuyubile:**-y, -i, -bile

Gazel 3240

Mısra: 8

Yıkamak.

Su döker 'arızum üstine benüm dīdelerüm
Ola bu nev'-ile yuyubile rüy-ı siyehi

yu:

1. **yumak:-mağ**

Gazel 3199

Mısra: 7

Temizlemek, yıkamak.

Gözüm yaşıyla yumak baña lāyık
Ola kim giderem rüy-ı siyāhı

2. **yumak:-mağ**

Gazel 3450

Mısra: 7

Temizlemek, yıkamak.

Gül yüzün yumak için şebnem ile çın seher
Nergisün hāzır elinde tutar altun legeni

yüce:

1. **yücedür:-dür**

Gazel 3351

Mısra: 3

Ulu, büyük, yüce, yüksek.

Felekden yücedür beñzer senün iy mäh-rü kaşruñ
Anuñçün 'āşıkun aña irişmez āh u feryādı

2. **yüce:**

Gazel 3257

Mısra: 1

Yüksek, büyük, ulu, mertebesi üstün olan.

Kaşrı yüce menzili yāruñ haymā gibi
Āh irmez elüm gönül aña mübtelā gibi

3. **yüce:**

Gazel 3276

Mısra: 10

Yüksek, büyük, ulu, mertebesi üstün olan.

Luṭf idüp dilber Muḥibbī baña bendem diyeli
Görürem çarḥdan yüce bu devlet ü iḳbālümü

yüce kıl-:

1. **yüce kıl-:-ur, -sın**

Gazel 3255

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüceltmek, yükseltmek.

Billür iken yıkılır bu nüh felek olur ḥarāb
Sīm ü zerle pes neden yüce kılırsın nāmuñı

yücel-:

1. **yücele:-e**

Gazel 3241

Mısra: 8

Yükselmek.

Sāye gibi yüzün sür sen mezellet ḥākine
Tā ki ḳadrün yücele mihr-i cihān-ārā gibi

yücel:

1. **yücele:-e**

Gazel 3328

Mısra: 2

Yükselmek.

Yüzünü sür yirlere her laḥza her dem mā gibi
Tā ki ḳadrün yücele mihr-i cihān-ārā gibi

yügrü:

1. **yügrü:-i**

Gazel 3438

Mısra: 1

Yürük atı, hızlı koşan at.

Aldı gönülüm öndülin bir nev-civānuñ yügrügi
Olahıdan ḥüsn-ile mülk-i cihānuñ yügrügi

2. **yügrü:-i**

Gazel 3438

Mısra: 2

II Çevik, güçlü (kimse). II Koşucu, iyi koşan(sahip olduğu özelliklerle rakiplerini geride bırakan). II Yürük atı, hızlı koşan at.

Aldı gönülüm öndülin bir nev-civānuñ yügrügi
Olahıdan ḥüsn-ile mülk-i cihānuñ yügrügi

3. **yügrü:-i**

Gazel 3438

Mısra: 4

II Çevik, güçlü (kimse). II Koşucu, iyi koşan(sahip olduğu özelliklerle rakiplerini geride bırakan). II Yürük atı, hızlı koşan at.

Oı hümāyı bāl-i himmetle şikār itsem ne tañ
'Āciz olmaz çün şikārında toganuñ yügrügi

4. **yügrü:-i**

Gazel 3438

Mısra: 6

II Çevik, güçlü (kimse). II Koşucu, iyi koşan(sahip olduğu özelliklerle rakiplerini geride bırakan). II Yürük atı, hızlı koşan at.

Bir nefes bu nāleme gülşende āheng itmedi
Gerçi dirler bülbüle āh [u] fiğānuñ yügrügi

5. **yügrü:-i**

Gazel 3438

Mısra: 8

II Çevik, güçlü (kimse). II Koşucu, iyi koşan(sahip olduğu özelliklerle rakiplerini geride bırakan). II Yürük atı, hızlı koşan at.

Niçeler meydān-ı nazma geldiler ammā ki ben
Olmışam ṭab'-ı semendümle zamānuñ yügrügi

6. **yügrü:-i**

Gazel 3438

Mısra: 10

II Çevik, güçlü (kimse). II Koşucu, iyi koşan(sahip olduğu özelliklerle rakiplerini geride bırakan). II Yürük atı, hızlı koşan at.

İy Muhibbî zülfi şebdîzine oldı hem-‘inân
Rağs-ı âh u eşk-i gülgün-ı revânun yügrügi

7. yügrügi:-i

Gazel 3496

Mısra: 1

II Çevik, güçlü (kimse). II Koşucu, iyi koşan(sahip olduğu özelliklerle rakiplerini geride bırakan). II Yürük atı, hızlı koşan at.

Olalı tab‘um zemîn ü âsümânun yügrügi
Söz demidür kandadır gelsün cihânun yügrügi

8. yügrügi:-i

Gazel 3496

Mısra: 2

II Çevik, güçlü (kimse). II Koşucu, iyi koşan(sahip olduğu özelliklerle rakiplerini geride bırakan). II Yürük atı, hızlı koşan at.

Olalı tab‘um zemîn ü âsümânun yügrügi
Söz demidür kandadır gelsün cihânun yügrügi

9. yügrügi:-i

Gazel 3496

Mısra: 4

II Çevik, güçlü (kimse). II Koşucu, iyi koşan(sahip olduğu özelliklerle rakiplerini geride bırakan). II Yürük atı, hızlı koşan at.

Himmetüm bâzı idelden Kâf-ı ‘Ankâ’yı şikâr
Didiler var-ısa budur lâ-mekânun yügrügi

10. yügrügi:-i

Gazel 3496

Mısra: 6

II Çevik, güçlü (kimse). II Koşucu, iyi koşan(sahip olduğu özelliklerle rakiplerini geride bırakan). II Yürük atı, hızlı koşan at.

Hâr elinden kurtarırmaz gördi güller dâmenin
Bülbül oldı âh u feryâd u figânun yügrügi

11. yügrügi:-i

Gazel 3496

Mısra: 8

II Çevik, güçlü (kimse). II Koşucu, iyi koşan(sahip olduğu özelliklerle rakiplerini geride bırakan). II Yürük atı, hızlı koşan at.

Zülf-i şebdîziyle koşdum bu yaşum gülgünümü
Öndül aldum büsesin oldum cihânun yügrügi

12. yügrügi:-i

Gazel 3496

Mısra: 10

II Çevik, güçlü (kimse). II Koşucu, iyi

koşan(sahip olduğu özelliklerle rakiplerini geride bırakan). II Yürük atı, hızlı koşan at.

Bir siyâh tel dakdı âhından Muhibbî başına
Bunun-ıla seçilür her pehlevânun yügrügi

yük:

1. yükün:-i, -n

Gazel 3480

Mısra: 7

Ağrlık, ağır şey; sıkıntı, dert, sorumluluk.

Ne kadar ursañ cefâ vü cevri ü hicrânun yükün
Mest üstürdür çeker dil yirde koymaz bārını

2. yükün:-i, -n, -i

Gazel 3156

Mısra: 7

İnsana baskı yapan ağır durum veya görev.

Ġam yükünü yükletmege ‘uşşâka dem-â-dem
‘İşk husrevi beñzer ki dutar cümle kirâyâ

yüklet:

1. yükletmege:-meg, -e

Gazel 3156

Mısra: 7

Manevî bir ağırlığı üzerine almak.

Ġam yükünü yükletmege ‘uşşâka dem-â-dem
‘İşk husrevi beñzer ki dutar cümle kirâyâ

yüksek:

1. yükseklere:-ler, -e

Gazel 3202

Mısra: 5

1. Tabanı ile en üst noktası arasındaki mesâfe kendi cinsinden olan şeylere göre fazla olan. 2. Belli bir yere göre daha yukarıda bulunan.

Dem-be-dem yükseklere saldum bu dil şahbâzını
Ol hümâ-pervâzı aldurdum yine turna gibi

2. yükseklere:-ler, -i

Gazel 3315

Mısra: 3

Derece veya makamı bakımından üstün.

Niçe yükseklere sen pest kıldun
İdersin ser-firâz herkes ki h‘âhı

yüksek uç:-

1. yüksek uç:-ar, --sa

Gazel 3100

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yükseklerde uçan.

Ol hüma yüksek uçarsa gönlümün şahbâzını
Dest-i himmetle salup anı şikâr itmeñ nice

yüreg:

1. **yüreginde:**-i, -n, -de

Gazel 3258

Mısra: 8

Yürek, bağır, gönül, kalp II Aşığın gönlü.

Bulunmaz derdüme vâkıf meger ancak ola lâle
Benüm gibi anuñ da var yüreginde niçe dağı

2. **yüregüm:**-(ü)m

Gazel 3106

Mısra: 2

(Aşığın) gönlü.

Sinem görünür gül gibi pür dâğ-ı tenümle
Döndi yüregüm lâleye kanlu kefenümle

yürek:

1. **yüregüm:**-üm

Gazel 3360

Mısra: 6

Gönül II kalp.

Tekye-i 'ışkuñ çerâğı şu'lelenmezdi eger
Yakmasam dem dem ben anda bu yüregüm yagını

2. **yürek:**

Gazel 3055

Mısra: 9

(Aşığın) gönlü, kalbi.

Pâralansa şâne-veş tañ mı Muhibbî bu yürek
El uzadur âh her dem şâne ol gisülara

3. **yürek:**

Gazel 3093

Mısra: 3

(Aşığın) gönlü, kalbi.

Niçe döysün bu yürek cevrine âhen döğile
Sine ya fir-i cefaya niçe tãkat getüre

4. **yürek:**

Gazel 3018

Mısra: 1

İnsanın bütün duygularının kaynağı ve manevi varlığının merkezi, gönül.

Hicrûñ-ile şehâ döndi yürek kana esirge
Derd-ile anı eyledüñ âvâre esirge

5. **yüregi:**-i

Gazel 3396

Mısra: 6

İnsanın bütün duygularının kaynağı ve manevi varlığının merkezi, gönül.

Gözlerüm yaş-durur fâş eyleyen derd ü gamum
Var mıdur bu yolda kimse yüregi baş olmadı

6. **yürek:**

Gazel 3414

Mısra: 7

Kalp: insanın bütün duygularının kaynağı ve manevi varlığının merkezi, gönül.

Cevr oklarıyla âh olalı toptolu yürek
Her kim görürse beni sanur tır-keşin dağı

yüri:

1. **yüriyeyim:**--y, --e, --y, --im

Gazel 3126

Mısra: 9

İlerlemek II yürümek.

Atı önince yüriyeyim Kanberî olup
Binse Muhibbî nâz-ıla ol şâh-ı düldüle

2. **yüriyeyim:**--y, --e, --y, --im

Gazel 3256

Mısra: 6

İlerlemek II yürümek.

Sen 'Alî gibi kaçan kim Düldül'e olursañ revân
Yüriyeyim ben anuñ öninde [gör] Kanber gibi

3. **yüri:**

Gazel 3245

Mısra: 2

İlerlemek, devam etmek.

Hüblar encüm kamu sen mâh-ı tâbân ol yüri
Gün gibi fer vir cihâna mihr-i raşşân ol yüri

4. **yüri:**

Gazel 3245

Mısra: 4

İlerlemek, devam etmek.

Çünkü olmışdur vişâle ara yirde ten [ü] cân
Anı terk it cân-ıla tãlib-i cânân ol yüri

5. **yüri:**

Gazel 3245

Mısra: 6

İlerlemek, devam etmek.

Her ne deñlü gelse gam aksa belâ cular gibi
Eyle sen iy dil taħammül baħr-ı 'ummân ol yüri

6. **yüri:**

Gazel 3245

Mısra: 8

İlerlemek, devam etmek.

Ġamzeler hañçer çeküp iy dil seni öldürmedin
Bir gün öñdin var anuñ küyında ħurbân ol yüri

7. yüri:

Gazel 3245

Mısra: 10

İlerlemek, devam etmek.

İy Muhibbî yâra şevkuñ var-ısa bülbülleyin
Gül ruñın yâd eyleyüp her gice nālân ol yüri

8. yüri:

Gazel 3251

Mısra: 9

İlerlemek, devam etmek.

Yüzüñi ele alup yüri Muhib dergesine
Ola ki rañm kıla eyle şefâ'at talebi

9. yüri:

Gazel 3239

Mısra: 11

Yol almak, mesâfe katetmek.

İy Muhibbî tut yüri 'âlemde istignâ yüzün
Dün-himmet olma elden sen koma 'Ankâlığı

yüri:

1. yürimez:-mez

Gazel 3349

Mısra: 7

Adım atarak ilerlemek, gitmek.

Görelde serv-i refâruñ yürimez kalmadı kudret
İşidüp gönca güftâruñ hemân ol dem suñen kesdi

2. yüri:

Gazel 3388

Mısra: 1

*(Bir kimse veya nesne) Bir yöne doğru yer
değiştirmek, yer değiştirek ilerlemek // Yürü!,
Haydi durma! Var git!.*

Sâkî örü dur doldur yüri cām-ı zücâcı
Hasta gönüle gel idelüm bir dem 'ilâcı

3. yüri:

Gazel 3025

Mısra: 10

*"Yürü, haydi" anlamında teşvik sözü, devam et,
ilerle.*

Görmedüñ çünkü Muhibbî benî âdemde vefâ
Taglara düş yüri şimden girü hayvânlar-ıla

4. yüri:

Gazel 3050

Mısra: 9

*"Yürü, haydi" anlamında teşvik sözü, devam et,
ilerle.*

Yüri zâhid sen ol sag u selâmet
Ko 'ışk erini nâm u nengi sorma

5. yüri:

Gazel 3391

Mısra: 9

"Çabuk, haydi" anlamlarında teşvik sözü.

Bu Muhibbî'yi görüp itme firârı yüri gel
Ne içün unidasın eski vefâdârlığı

6. yüri:

Gazel 3020

Mısra: 11

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

Başuñâ tâc-ı zer alma yüri divâne gönül
Hâk-i pâyı var-iken başuñâ efser yirine

7. yüri:

Gazel 3023

Mısra: 5

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

Yüri iy sâye yüri ko kerem it dâmenini
Ben 'adem mülkine gitdüm iremezsın tozuma

8. yüri:

Gazel 3023

Mısra: 5

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

Yüri iy sâye yüri ko kerem it dâmenini
Ben 'adem mülkine gitdüm iremezsın tozuma

9. yüri:

Gazel 3035

Mısra: 11

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

İy Muhibbî yüri 'âlemde tecerrüd ehli ol
Tâ ki hem-ser olasın göklerde sen 'İsâ-y-ıla

10. yüri:

Gazel 3036

Mısra: 6

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

Bülbül-i cân her gice tâ şubha dek kan aglasun
Gül gibi hândân yüri serv-i hırâmânsın yine

11. yüri:

Gazel 3037

Mısra: 7

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

Vaşlma irişemezsın yüri divâne gönül
Kim görüpdür ki gedâ 'iyş ide sultânlar-ıla

12. yüri:

Gazel 3037

Mısra: 10

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

İy Muhibbî benî âdemde vefânuñ adı yok
Taglara düş yüri şimden girü hayvânlar-ıla

13. **yüri:**

Gazel 3116

Mısra: 11

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

İy Muhibbî dūn-himmet olma şehbāz ol yüri
Hem-ser ol Kāf-ı kanā'atda varup 'Ankālara

14. **yüri:**

Gazel 3141

Mısra: 6

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

Cān nisār eyle lebi şīrīne Ferhād gibi
İşk yolında yüri sen daḥı bir ad eyle

15. **yüri:**

Gazel 3154

Mısra: 4

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

'Ār u nāmūsı koyup koma melāmet yakasın
Yüri Mecnūn gibi sen çāk-i girībānlar ile

16. **yüri:**

Gazel 3214

Mısra: 9

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

Yüzüñi ele alup yüri Muhib dergesine
Ola kim raḥm kıla eyle şefā'at talebi

17. **yüri:**

Gazel 3226

Mısra: 2

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

Diñlemedüñ [ey] dil-i dīvāne kimse pendini
Tak yüri meh-rūlaruñ boynuña zülfi bendini

18. **yüri:**

Gazel 3314

Mısra: 1

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

Yüri cān vir yolına vaşlını eyle talebi
Ola kim ele gettärebilesin la'l-i nābı

19. **yüri:**

Gazel 3366

Mısra: 5

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

Deşt-i ğamda baña yoldaş olmazsın sen yüri
Göricek ben bilürem Mecnūn benüm yoldaşımı

20. **yüri:**

Gazel 3436

Mısra: 5

"Haydi durma / ilerle!" anlamlarında bir söz.

Zāhid ko bizi sen yüri sag u selāmet ol
'Aşık hemīşe ister ola ol melāmeti

21. **yüri:**

Gazel 3255

Mısra: 4

"Haydi durma / ilerle!"

Pādişahlar pādişāhı çün der-i hācetdür
Var yüri iy ḥasta göñlüm iste andan kāmūñı

22. **yüri:**

Gazel 3271

Mısra: 1

"devam et, git" anlamında kullanılan bir söz.

İy murğ-ı seḥer eyle yüri nāle vü zārı
Güldeñ degül mümkün olup ayrıla ḥārı

23. **yüri:**

Gazel 3245

Mısra: 1

İlerlemek, devam etmek.

Ḥüblar encüm kamu sen māh-ı tābān ol yüri
Gün gibi fer vir cihāna mihr-i raḥşān ol yüri

yüri var:

1. **yüri var:**

Gazel 3117

Mısra: 6

Kelime Tipi: -

Haydi git!

Cür'ası ola naşīb ister-iseñ muğbeçenüñ
Yüri var meygedede yüzüñi pāmāl eyle

2. **yüri var:**

Gazel 3104

Mısra: 13

Kelime Tipi: -

Yürü git!, haydi git!, var git!

Ser-i küyını tāvāf eyle Muhibbî yüri var
Yüz sürerler çün bilürsin Ḥarem-i muḥtereme

3. **yüri var:**

Gazel 3218

Mısra: 9

Kelime Tipi: Kalp İfade

Gitmek, ulaşmak. II Var git, haydi, durma.

Kanā'at güşesin iy dil yüri var āşiyān eyle
İşidüp göndere şeh-per saña tā Kāf'uñ 'Ankāsı

yürid-:

1. **yüridür:-ür**

Gazel 3239

Mısra: 10

Gerektiği gibi ilerletmek, devam ettirmek.

Ƙudret-i Haġġ'ı temāşā eyleyüben 'ibret al
Yürüdür murgı hevâda su içinde balığı

yürü:

1. yürür:-r

Gazel 3129

Mısra: 3

*(Bir kimse veya nesne) Bir yöne doğru yer
değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek.*

Kendü hâltimde yürür âzâde iken âh kim
El ucından ne belâlar geldi âhir bu sere

2. yürür:-r

Gazel 3232

Mısra: 17

*(Bir kimse veya nesne) Bir yöne doğru yer
değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek.*

Yürür Muhibbî gerçi ki ser-pâ-bürehnedür
Ser-püş sanur başında gören âh u vâsını

3. yürür:-r

Gazel 3346

Mısra: 6

*(Bir kimse veya nesne) Bir yöne doğru yer
değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek.*

Gözlerüm yaşına saldum yine bu dil zevraġın
Bâd-ı âhumla yürür gözüm yaşı deryâ gibi

4. yürür:-r

Gazel 3435

Mısra: 7

*(Bir kimse veya nesne) Bir yöne doğru yer
değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek.*

Yürür âzâde dil kılmazken ârâm
Sevüp bir serv dil ârâma düşdi

5. yürür:-r

Gazel 3490

Mısra: 2

*(Bir kimse veya nesne) Bir yöne doğru yer
değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek.*

Ne için beñizedem serve ben ol serv-i hırâmânı
Yürür gülşende nâz-ıla hırâmânî hırâmânî

6. yürür:-r

Gazel 3037

Mısra: 4

*(Bir kimse veya nesne) Bir yöne doğru yer
değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek II gezmek,
dolaşmak.*

Niçe yıldur ki yiler zülfi hevâsında gönül
Kuru sevdâ da yürür zülf-i perîşânlar-ıla

7. yürür:-r

Gazel 3058

Mısra: 4

*(Bir kimse veya nesne) Bir yöne doğru yer
değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek II gezmek,
dolaşmak.*

Dil virelden zülfinün leylâsına Mecnûnlayın
Vâdî-yi ġamda yürür zencîr-ile âvâre de

8. yürür:-r

Gazel 3259

Mısra: 8

*(Bir kimse veya nesne) Bir yöne doğru yer
değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek II gezmek,
dolaşmak.*

'Iřġa düşelden ammâ kim geldi belâlar başuma
Başuma buyruk dalı yürür iken ferzâneġi

9. yürürem:-r, -em

Gazel 3367

Mısra: 6

*(Bir kimse veya nesne) Bir yöne doğru yer
değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek II gezmek,
dolaşmak.*

Önce Mecnûn ile Ferhâd'ı karagula salup
Yürürem şimdi benim 'ıřġ ilinün pâdişehi

10. yürür:-r

Gazel 3278

Mısra: 3

Akmak, yol almak, ilerlemek.

Bahr-ı eşkümde yürür murġ-ı dilm her tarafa
Zira pervâ yimez olmuşdur ezel âb u aşı

yürü:-

1. yürür:-r

Gazel 3201

Mısra: 7

Yol almak, mesâfe katetmek.

Deryâ-yı eşk içre yürür zevraġ-ı dilüm
Âhum yiliyle ġarġ olur âhir gemüm gibi

yüsuf:

1. yüsuf'ı:-'ı

Gazel 3349

Mısra: 6

*Hız. Yusuf II Hz. Yakub'un oġlu Hz. Yusuf.
Mısır'a sultan olması, kardeşleri tarafından kuyuya
atılıp ölüme terk edilmesi ve güzelliġi yönüyle Klasik
Türk şiirinde söz konusu edilmektedir.*

Senün zibâ cemâlünü görenler terk-i cân itse
'Aceb mi Yüsuf'ı görüp elini cümle zen kesdi

yüsuf-cemâl:

1. yüsuf-cemâl:

Gazel 3123

Mısra: 7
Hz. Yusuf gibi güzel yüzlü. II Sevgili.

Şâh olaldan bu gönül Mısır'ına ol Yusuf-cemâl
Eşk-i çeşmüm biri Nîl ü biri Ceyhün olmada

2. **yüsusuf-cemâl:**
Gazel 3387
Mısra: 7
Hz. Yusuf gibi güzel yüzlü. II Sevgili.

İt rakîbün sözine aldanma iy Yusuf-cemâl
Kim seni bir kerre ol hayr işe irşâd itmedi

yüsusuf-ı gül-pîrehen:

1. **yüsusuf-ı gül-pîrehen:--üm, --le**
Gazel 3106
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gül gömleklî Yusuf (Hz. Yusuf'un gömleğinin
kardeşleri tarafından kana bulanıp onun öldüğünü
söylemeleri hadisesine telmihte bulunulur) II gül
tenli, güzel Yusuf Peygamber.

İy bād-ı şabâ hüznini Ya'kûb-ı dilün di
Hem-râh olasın Yusuf-ı gül-pîrehenümle

yut:

1. **yudar:-ar**
Gazel 3257
Mısra: 10
1. Ağızda olan bir şeyi boğazdan aşağı indirmek.
2. Yemek. mec. 3. Hakkı olmayan bir şeyi kendine
mâletmek, zorbalıkla almak. 4. Sesini çıkarmayıp
susmak, sessizce katlanmak, hazmetmek. 5. Söylemek
istediği bir şeyi söylemeyip sabretmek.

Dünyâ-yı dūna virme gönül itme i'timād
Âhîr yudar çünkü seni ejdehâ gibi

2. **yudar:-ar**
Gazel 3263
Mısra: 4
1. Ağızda olan bir şeyi boğazdan aşağı indirmek.
2. Yemek. mec. 3. Hakkı olmayan bir şeyi kendine
mâletmek, zorbalıkla almak. 4. Sesini çıkarmayıp
susmak, sessizce katlanmak, hazmetmek. 5. Söylemek
istediği bir şeyi söylemeyip sabretmek.

Bu dünyâ heft ser bir ejdehâdur
Yudar dimez bu yoğsul u budur bay

yuva yap:

1. **yuva yap:-y, -t, -ar**
Gazel 3302
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Deyim**
Yuva hazırlamak, yuva oluşturmak.

Görüp leylî saçun mecnûn olaldan
Yapar kuşlar başum üzre yuvayı

2. **yuva yap:-st, -n, -t, -dt**
Gazel 3473
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Deyim**
Yuva hazırlamak, yuva oluşturmak.

Şol deñlü itdi Kays vuhûş-ıla ülfeti
Kuşlar başında yapdı melâmet yuvasını

yuvala-:

1. **yuvalar:--r**
Gazel 3134
Mısra: 10
Yuvalamak, yuva yapmak.

Vireliden bu Muhibbî bir saçı leylâya dil
Olmuşam Mecnûn-şifât kuşlar yuvalar başuma

yüz:

1. **yüzün-ile:--ün, -ile**
Gazel 3319
Mısra: 9
Yüz, suret, çehre.

Yüzün-ile döstüm olaldan alnuñ kamer
Bu Muhibbî n'eyler 'âlemde mihir-ile mehi

2. **yüzüne:--ün, -e**
Gazel 3350
Mısra: 1
Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Yüzüne gün dimişem beñzedüp alnuña mehi
'Afv it pâdişehüm kuluñ olur çok günehi

3. **yüzüne:--ün, -e**
Gazel 3357
Mısra: 9
Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Muhibbî her nefes şad-bâr yüzüne ger nazâr kılsa
Kanâ'at itmeyüp ister göre bir dağı dîzârı

4. **yüzüne:--ün, -e**
Gazel 3484
Mısra: 8
Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Zevâlî olmasa hürşîd ü mâhuñ
Yüzüne gün dir-idüm alnuña ay

5. **yüzi:-i**
Gazel 3035
Mısra: 7
Yüz, suret, çehre.

Zerre gibi gün yüzi şevkine sergerdân olup
Giceler tâ şubhâ dek efgân iderdüm nây-ıla

6. **yüzinde:-i, -n, -de**

Gazel 3026

Mısra: 6

Üst, üzeri.

Taglar-ıla kim görürse bu ten-i 'üryânımı
Beñzedür şahrâ yüzinde zâglar üşmiş leşe

7. **yüzin:-i(n)**

Gazel 3297

Mısra: 1

Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Gösterüp yüzün nigârum âşikârâ eyledi
Niçe bî-diller anı görüp temâşâ eyledi

8. **yüzin:-i(n)**

Gazel 3314

Mısra: 5

Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Kim yüzün gördi didi olmaya bu resme cemâl
Ben didüm meger ola mihr-ile meh ümm ü ebi

9. **yüzin:-i(n)**

Gazel 3330

Mısra: 5

Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Va'de kıldı dün habîbüm baña yüzün 'arz ide
Korkaram inkâr ide boza bugün ikrârını

10. **yüzinden:-i, -(n)den**

Gazel 3484

Mısra: 3

Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Dü 'âlem çün münevverdür yüzünden
Ne tañ dirsem yüzine 'âlem-ârây

11. **yüzine:-i, -(n)e**

Gazel 3106

Mısra: 3

Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Gökler yüzine itse 'urüc ejder-i âhum
Od saçıla dehr içre bu dilden dehenümle

12. **yüzüñdür:-üñ, -dür**

Gazel 3459

Mısra: 3

Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Kaşuñdur Mescid-i Akşâ yüzüñdür Ka'be-i 'ulyâ
'Aceb mi zülfüñ olursa anuñ her dem siyeh püşı

13. **yüzine:-i, -(n)e**

Gazel 3484

Mısra: 4

Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Dü 'âlem çün münevverdür yüzünden
Ne tañ dirsem yüzine 'âlem-ârây

14. **yüzüñden:-üñ, -den**

Gazel 3042

Mısra: 5

Yüz, suret, çehre; sevgili.

Dü 'âlem çün münevverdür yüzüñden
Küsuf olur iderseñ zülfî perde

15. **yüzüm:-üm**

Gazel 3042

Mısra: 3

Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Yaşımı sîm idüp itdüm yüzüm zerd
Güzeller meyl iderler sîm ü zerde

16. **yüzinde:-i, -(n)de**

Gazel 3161

Mısra: 3

Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Gül yüzinde küfr-i zülfin görse zâhid 'ışk olup
Bağlanurdı cân u dilden zülfinüñ zünnârına

17. **yüzümi:-üm, -i**

Gazel 3319

Mısra: 1

Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Yüzümi başt eyledüm tâ

Ola kim cevr ü cefâlar itmege gele gehî

18. **yüzümüñ:-üm, -üñ**

Gazel 3455

Mısra: 8

Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Atuban seng-i cefâ sıdı bu gönülüm şîşesin
Yirlere çaldı beni dökdi yüzümüñ suyunı

19. **yüzümi:-üm, -i**

Gazel 3482

Mısra: 1

Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Yüzümü zerd eyledi 'ışkuñ benüm ayvā gibi
Bagrumı taş itdi hicrūñ lāle-i ħamrā gibi

20. **yüzüm:-üm**

Gazel 3014

Mısra: 4

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Şehā yoluña İsar itmek çün
Yüzüm dīnār olur yaşum diremde

21. **yüzi:-i**

Gazel 3021

Mısra: 8

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Beni hicrān elemi ħāk-ile yeksān ideyor
Düşeli bir gözi āhū yüzi meh-pāresine

22. **yüzüm:-üm**

Gazel 3030

Mısra: 3

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Hevā-yı Ka'be-yi yāra yüzüm üzre revān oldum
Beni kim kurtarur yā Rab ki dolaşdum muğaylāna

23. **yüze:-e**

Gazel 3059

Mısra: 1

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Şehāb-ı zūlfini gün yüze perde
İdelden ugradum biñ dürlü derde

24. **yüzüm:-üm**

Gazel 3123

Mısra: 10

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Ol boyı serv-i sehīnūñ pāyına İsar için
Gözlerümūñ yaşı sīm ü yüzüm altun olmada

25. **yüzüm:-üm**

Gazel 3129

Mısra: 8

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Ĥasretiyle gözlerüm yaşı bitürdi lāleler
Fırkatiyle dönse tañ midur yüzüm nilüfere

26. **yüzüñi:-üñ, -i**

Gazel 3159

Mısra: 9

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Añsa Muĥibbī gün yüzüñi zār eylese
Güş-ı zamāne toptolu ol şadā-y-ıla

27. **yüzi:-i**

Gazel 3163

Mısra: 4

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

İrişdi āh u efgānum semāya
Nedendür saña irmez iy yüzi māh

28. **yüzi:-i**

Gazel 3169

Mısra: 5

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Ol yüzi gül saçı sünbül lebleri mül olmasa
Seyr-i gülzār eyleme serv-i ĥırāmān isteme

29. **yüzine:-in, -e**

Gazel 3190

Mısra: 7

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Yüzine gün kamer alnına anuñ beñzemeye
Ne revādur aña nisbet ideler mihr ü mehi

30. **yüzüñi:-üñ**

Gazel 3203

Mısra: 7

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Yüzüñ göster odur ĥüsnūñ zekāti
Kapuña bu gedā İhsāna geldi

31. **yüzüñi:-üñ, -i**

Gazel 3214

Mısra: 5

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Ne için yüzüñi zūlfüñle didüm örtersin
Gül gibi güldi didi her günūñ olmaz mı şebi

32. **yüzüñi:-üñ, -i**

Gazel 3221

Mısra: 3

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Ger göreydi yüzüñi zāhid senūñ iy mehlikā
Terk iderdi cān u dilden cennetü'l-me'vāsımı

33. **yüzüñi:-üñ, -i**

Gazel 3222

Mısra: 1

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Gösterüp evvel yüzüni derdnâk itdüh beni
Örtüp anı zülf-ile âhîr helâk itdüh beni

34. **yüzünde:-üñ, -de**

Gazel 3229

Mısra: 2

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Perî misin melek misin yâ hürî
Yüzünde berķ urur Allâh nûrî

35. **yüzün:-üñ**

Gazel 3231

Mısra: 1

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Yüzün gündür kamer alnuñ saña hiç beñzemez hürî
Haķıķat senden alurlar gelüp mihr-ile meh nûrî

36. **yüzün:-in**

Gazel 3239

Mısra: 11

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

İy Muħibbî tut yürî ‘âlemde istignâ yüzün
Dün-himmet olma elden sen koma ‘Anķalıķı

37. **yüzüñi:-üñ, -i**

Gazel 3251

Mısra: 5

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Yüzüñi didüm neden zülf-ile tenhâ eyledüh
Gül gibi güldi didi olmaz mı her rûzuñ ŗebi

38. **yüzüm:-üm**

Gazel 3256

Mısra: 8

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Gözlerüm yaşı benüm başumdan aşdı âh kim
Yüzüm oldu ol su içinde nilüfer gibi

39. **yüzini:-i, -n, -i**

Gazel 3284

Mısra: 3

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Güneşdür yüzini her kim görürse
Kalur mı zerre gibi hiç ķararı

40. **yüzüm:-üm**

Gazel 3295

Mısra: 7

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Yüzüm kara günâhum çok velî ğayrı ümîdüm yok
Umaram idesin ŗefķat unitma bu günâhkârî

41. **yüzüm:-üm**

Gazel 3299

Mısra: 2

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Ger hâtâ ile disem güneş senüñ rüyuñ gibi
Ol günehten olısar yüzüm siyeh müyuñ gibi

42. **yüzüm:-üm**

Gazel 3345

Mısra: 7

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Zerd oldu yüzüm yanalıdan püte-i ğamda
Dirsem ne ‘aceb var mıdur eyvâ benüm gibi

43. **yüzüñi:-üñ, -i**

Gazel 3348

Mısra: 7

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Seyr-i gülşen eylesem ammâ yüzüñi görmesem
İsterem her gül gözüme hâr olaydı kâŗķi

44. **yüzüñi:-üñ, -i**

Gazel 3353

Mısra: 9

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Gördi Muħibbî yüzüñi cân terkin eyledi
Meydân-ı ‘ıŗķa gelmeye bir er benüm gibi

45. **yüzüñi:-üñ, -i**

Gazel 3383

Mısra: 5

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Göreliden gün yüzüñi niķe yıldur âh kim
Daķı bir nisbetle cân-ı nâtüvân eğlenmedi

46. **yüzüm:-üm**

Gazel 3394

Mısra: 7

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Döstüm bir dem ķadem bassañ yüzüm üzre benüm
Hâr elinden dâmenüñi n’ola olsañ gül gibi

47. **yüzüñi:-üñ, -i**

Gazel 3413

Mısra: 3

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Hüsn bâğına irişdük yüzünü hâk idegör
Üstüne sâye salar serv-i hürâmân büyüdi

48. **yüzün:-in**

Gazel 3427

Mısra: 1

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Yüzün gösterdi gönlüm hürrem itdi
Dönüp zülfiyle ütüp pür gam itdi

49. **yüzünü:-üñ, -i**

Gazel 3432

Mısra: 3

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Teng oldı hâne-i dil göster yüzünü mâhum
Virânelerde çün şeb yakar kamer çerâğı

50. **yüzün:-üñ**

Gazel 3448

Mısra: 9

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

İy tabîb-i dil ü cân görmeye bir kerre yüzün
Hicr-ile cân vire bu hâsta Muhibbî'ye zehî

51. **yüzi:-i**

Gazel 3481

Mısra: 4

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Dür olalı gül yüzünden hâstador cân bülbülü
İñlerem âh ol yüzi gülzârı görsem bir dahı

52. **yüzi:-i**

Gazel 3495

Mısra: 1

*Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.*

Yüzi güldür boyı bir servi dalı
Gözümde gitmeye hergiz hayâli

53. **yüzini:-i, -(n)i**

Gazel 3076

Mısra: 10

1. Yüz, suret, çehre. 2. Tarafyön kısım.

Gün 'ârızına mâni' olur âh-ı Muhibbî
Görmem yüzünü kaldum ebed hîr arasında

54. **yüzün:-üñ**

Gazel 3091

Mısra: 11

1. Yüz, suret, çehre. 2. Tarafyön kısım.

Kızdurma yüzün 'ârı sakın ol edeb üzre
Tâ def gibi dokınmaya yüzüne dapança

55. **yüzüne:-üñ, -e**

Gazel 3091

Mısra: 12

1. Yüz, suret, çehre. 2. Tarafyön kısım.

Kızdurma yüzün 'ârı sakın ol edeb üzre
Tâ def gibi dokınmaya yüzüne dapança

56. **yüzini:-i, -(n)i**

Gazel 3211

Mısra: 9

1. Yüz, suret, çehre. 2. Tarafyön kısım.

Bu Muhibbî gice gündüz yüzünü hâke sürer
Şefkati senden umar dökülüb kanlu yaşı

57. **yüzün:-üñ**

Gazel 3274

Mısra: 5

1. Yüz, suret, çehre. 2. Tarafyön kısım.

Yüzün meşid kıyâm itseñ habîbüm
İdeler secdeler ebrü-yı tîkî

58. **yüzini:-i, -(n)i**

Gazel 3375

Mısra: 10

1. Yüz, suret, çehre. 2. Tarafyön kısım.

Çarh elinden göz yaşın dökseñ iñen incinme kim
Yüzünü hâke sürüpdür niçe merdüm-zâdeyi

59. **yüzi:-i**

Gazel 3379

Mısra: 2

1. Yüz, suret, çehre. 2. Tarafyön kısım.

Bu fenâ deyrinde sanmañ câh u mâl egler beni
Bir yüzi gün alnı meh kaşı hilâl egler beni

60. **yüzüne:-üñ, -e**

Gazel 3388

Mısra: 3

1. Yüz, suret, çehre. 2. Tarafyön kısım.

Yüzüne nazâr eyleye ger bir kere Rıdvân
Vecd olubanı yire ata gökden o tâcı

61. **yüzi:-i**

Gazel 3390

Mısra: 10

1. Yüz, suret, çehre. 2. Tarafyön kısım.

Nâtüvân oldı Muhibbî gamuñı çekmeg-ile
Yüz süriyü kapuña vardı yüzi yirde kodı

62. **yüzüme:-üm, -e**

Gazel 3392

Mısra: 1

1. Yüz, suret, çehre. 2. Tarafyön kısım.

Yüzüme bir güle bakmaz benim ol yâr dağı
Baña şimden girü rahm eyleye agyâr dağı

63. **yüzi:-i**

Gazel 3393

Mısra: 8

1. *Yüz, suret, çehre.* 2. *Tarafyön kısım.*

Zerre gelmez ‘aynuma bağ-ı cinānuñ gülleri
Ol yüzi gülzârsuz sanmañ nihâl egler meni

64. **yüzini:-i, -(n)i**

Gazel 3399

Mısra: 3

1. *Yüz, suret, çehre.* 2. *Tarafyön kısım.*

Cân niçe rāhat ola görmeye cânān yüzini
Ölme yig ‘āşıkā çün ola nigār ayrulığı

65. **yüzi:-i**

Gazel 3412

Mısra: 1

1. *Yüz, suret, çehre.* 2. *Tarafyön kısım.*

Meh dime yüzi āfitāb oldu
Bakdugumca gözüm pür āb oldu

66. **yüzini:-i, -(n)i**

Gazel 3413

Mısra: 2

1. *Yüz, suret, çehre.* 2. *Tarafyön kısım.*

Seyr-i tenhâ ider oldu yine cânā büyüdi
Yüzini görmek olur çün meh-i tībān büyüdi

67. **yüzüne:-üñ, -e**

Gazel 3414

Mısra: 3

1. *Yüz, suret, çehre.* 2. *Tarafyön kısım.*

Yaluguz beni sanma ki yüzüne ‘āşıkam
Bend ü belā vü zülf es’ri kaşım dağı

68. **yüzün:-üñ**

Gazel 3422

Mısra: 6

1. *Yüz, suret, çehre.* 2. *Tarafyön kısım.*

Naqd-i cân-ıla metā‘-ı dehre olmam müşterī
Dōstum göster yüzün aña hāridār it beni

69. **yüzine:-i, -(n)e**

Gazel 3431

Mısra: 1

1. *Yüz, suret, çehre.* 2. *Tarafyön kısım.*

Çözüp zülfün yüzine indi düşdi
Bultdur gün yüzine indi düşdi

70. **yüzine:-i, -(n)e**

Gazel 3442

Mısra: 3

1. *Yüz, suret, çehre.* 2. *Tarafyön kısım.*

Yüzine bir nazarla ‘āşık oldum
Gidiserdür bu ‘aqlum varı varı

71. **yüzün:-üñ**

Gazel 3461

Mısra: 2

1. *Yüz, suret, çehre.* 2. *Tarafyön kısım.*

Māl u cāha ğarra olma dime yokdur ben gibi
Sür yüzün yire tevāzu‘ ehli ol dāmen gibi

72. **yüzün:-üñ**

Gazel 3464

Mısra: 5

1. *Yüz, suret, çehre.* 2. *Tarafyön kısım.*

Bir nazār görse yüzün zāhid senün iy muğbeçe
Rehn-i mey kılurdu tācin yañılup evrādım

73. **yüzünü:-üñ, -i**

Gazel 3269

Mısra: 7

*Başta alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin
bulunduğu ön bölüm, sima, çehre, surat.*

Yüzünü görmege küyuña vardum
Cefā tīgün tutar gördüm rakībi

74. **yüzine:-i, -(n)e**

Gazel 3090

Mısra: 10

Çehre, surat.

Muhibbī gün yüzine karşı ahı
Sakin kılma olur yüzine perde

75. **yüzini:-i, -n, -i**

Gazel 3296

Mısra: 3

Çehre, sima, surat.

Müyesser olmadı görmek yüzini
Beni öldüriser āhir firākı

76. **yüzüne:-üñ, -e**

Gazel 3041

Mısra: 4

(Sevgilinin) Yüz, çehre, surat.

Dil zevrakı ğarķ olsa ne tañ ol dem içinde
Alnuña kamer gün yüzüne beñzemez iy dōst

77. **yüzüne:-üñ, -e**

Gazel 3061

Mısra: 3

(Sevgilinin) Yüz, çehre, surat.

Yüzüne n’ola dirsem şāh-ı hāver
Ezelden nūr-ıla olmuş sirişte

78. **yüzi:-i**

Gazel 3087

Mısra: 4
(Sevgilinin) Yüz, çehre, surat.

Bülbül-i şürdeyem feryād u efgān eylerem
Bir yüzi gül gonca-leb gülzār sevdüm tazece

79. **yüzi:-i**
Gazel 3121
Mısra: 8
(Sevgilinin) Yüz, çehre, surat.

El ursa şabā gibi giderse ser-i zülfin
Ref' itse şehābı yüzi hürşidi açılsa

80. **yüzini:-in, -i**
Gazel 3044
Mısra: 7
Sima, çehre, surat.

Görsem yüzini zārı kılup āh ider gönül
Kim gördi anı bülbül ola zāra gelmeye

81. **yüzün:-(ü)ñ**
Gazel 3108
Mısra: 1
(Sevgilinin) yüzü, çehresi.

Boyuñ serve yüzün gülzār-ı çine
Dişün beñzer senün dürr-i semine

82. **yüzün:-(ü)ñ**
Gazel 3119
Mısra: 3
(Sevgilinin) yüzü, çehresi.

Yüzün 'uşşāka gösterseñ n'ola gün gibi iy meh-rü
Demidür güzelüm mihrün yiter nā-mihribān olma

83. **yüzünü:-(ü)ñ, -i**
Gazel 3119
Mısra: 7
(Sevgilinin) yüzü, çehresi.

Amān vir yüzünü bir dem göreyin soñradan öldür
Teraññüm eyle luñf eyle habībüm bī-emān olma

84. **yüzünü:-üñ, -i**
Gazel 3117
Mısra: 6
Sima, surat, çehre.

Cür'ası ola naşīb ister-iseñ muğbeçenün
Yüri var meygedede yüzünü pāmāl eyle

85. **yüzini:-i, -n, -i**
Gazel 3088
Mısra: 1
Sima, surat, çehre.

Görmem n'ideyin yüzini ger şems [ü] kãmerse
Emmem baña ne lebleri ger şehd ü şekerse

86. **yüzüm:-üm**
Gazel 3129
Mısra: 12
Sima, surat, çehre.

Ol vefāsuz dilberün harc itmek-içün yolına
Sime döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere

87. **yüzüme:-ü, -m, -e**
Gazel 3064
Mısra: 6
Surat, çehre II Aşığın yüzü.

Döginüp seng-i miñnetle anuñçün hāk-i rāh oldum
Yüzüme basıcak pāyuñ diler öpmek bu efgende

88. **yüzün:-i, -n**
Gazel 3152
Mısra: 3
Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar,
ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Gün gibi 'ālem yüzün kılsa münevver tañ midür
Ol kamer-rü bedr olup girdi çün on dört yaşına

yüz akı:

1. **yüz akı:-i, -ı**
Gazel 3296
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Övünç kaynağı.

Kamu 'isyān-ıla olduñ mürekkeb
Bunuñla mı umarsın yüzi akı

yüz biñ:

1. **yüz biñ:**
Gazel 3250
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Yüz bin sayısı, çokluğu ifade etmek için
kullanılmıştır.

Bağr-ı dilden zāhir olan kim göre eş'arumı
Dir niçe esrār-ıla var niçe yüz biñ ma'nevī

2. **yüz biñ:**
Gazel 3357
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Yüz bin sayısı, çokluğu ifade etmek için
kullanılmıştır.

Beni tenhā giriftār-ı esr-ı zülfl olam sanmañ
Var anuñ tār-ı zülfinde niçe yüz biñ giriftarı

3. **yüz biñ:**
Gazel 3316
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Yüz bin, pek çok.

Dilerseñ genç vaşlını ħarābāt ehl[i] ol iy dil
Bulunmaz yüz biñ ararsañ anı vīrāneden ğayrı

4. **yüz biñ:**

Gazel 3223

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüz bin, sayı sıfatı II binlerce, pek çok.

Olmuşam bir çeşmi āhūnuñ yine āvāresi
Ġamzesinūñ līk var sinemde yüz biñ yarası

yüz döndür-:

1. **yüz döndür-:**

Gazel 3017

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Yüz çevirmek, gösterilen ilgiyi kesmek,
uzaklaşmak.*

Yüzüm döndürmezem senden kılarsañ beni biñ pāre
Eyā dilber Ĥudā ħaħķı ölince saña ‘āşıkvan

2. **yüz döndür-:--e, --m**

Gazel 3046

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

*Yüz çevirmek (döndürmek): vazgeçmek, geri
dönmek, uzaklaşmak, gösterdiği ilgiyi kesmek.*

Sanmañuz derd ü belādan dōstlar yüz döndürem
‘Āşık oldur derdi tercih ide dermān üstine

yüz dut:

1. **yüz dut:-dı**

Gazel 3425

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Yönelmek.

İdüp teslīm baña Ferhād u Mecnūn tekye-i ‘ışķı
Biri kühsāra yüz dutdı biri varup beyābānı

yüz dut-:

1. **yüz dut-: -i, -n, -ar, -sın**

Gazel 3286

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Deyim**

Olmaya yaklaşmak, olmak üzere bulunmak.

Cān cāna gelmiş cān-ıla dil karşuña itse niyāz
Dutarsın istiġnā yüzün hem arturursın nāzuñı

yüz göster:

1. **yüz göster:**

Gazel 3472

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Deyim**

*Kendini göstermek, görünür olmak, ortaya
çıkarmak, belirlemek II ilgili görünmek, yüz vermek.*

İy saçı leyli dil-i Mecnūn’a yüz göstermeyüp
Eyledüñ ‘ışķuñ beyābānında sergerdān beni

yüz gösterme-:

1. **yüz gösterme-:--me, --dı**

Gazel 3080

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Yüz göstermek II Ortaya çıkarmak, kendini
göstermek; iltifat etmek, ilgi göstermek.*

Dergehinde niçe yıldur baña göstermedi yüz
Nazar itmez n’ideyim āh nazar ben kulına

yüz sür:

1. **yüz sür:-üñ, -i**

Gazel 3328

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Deyim**

*Aşırı sevgiyi ve bağlılığı göstermek için yere
eğilmek, yere kapanmak; sevgilinin ayağına
kapanmak.*

Yüzüñi sür yirlere her laħza her dem mā gibi
Tā ki ħadrūñ yücele mihr-i cihān-ārā gibi

2. **yüz sür:-in, -meg, -e**

Gazel 3377

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

*Kutsal veya saygın birinin huzuruna çıkarken
ayağına doğru eğilmek, saygı göstermek; aşırı sevgiyi
ve bağlılığı göstermek için yere eğilmek, yere
kapanmak.*

Ka’be küyuña Muħibbī vardı yüzün sürmege
Zī sa’ādetdür eger ħurbān iderseñ sen beni

3. **yüz sür:-i, -y, -ü**

Gazel 3390

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

*Yüz sürmek, saygı/sevgi göstermek için yere
eğilmek.*

Nātüvān oldı Muħibbī ğamuñı çekmeg-ile
Yüz sürüyü kapuña vardı yüzü yirde kodı

4. **yüz sür:-i, -y, -ü**

Gazel 3393

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

*Yüz sürmek, saygı/sevgi göstermek için yere
eğilmek.*

Yüz sürüyü ħāk-i pāyin büse eylerdüm veli
Yolum alup her seħer bu eşk-i al egler meni

5. yüz sür:-mek

Gazel 3395

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

Yüz sürmek, saygı/sevgi göstermek için yere eğilmek.

Çemen seyrânın eylerken çü gördi çeşm-i pür eşküm
Diler pâyına yüz sürmek akar gâh togru gâh egri

6. yüz sür:-üp

Gazel 3367

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Deyim**

Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.

Gün gibi başı anuñ göklere irse ne ‘aceb
İşigün taşına yüz sürüp ide secdegehi

yüz sür:-

1. yüz sür:-er, --ler

Gazel 3104

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Deyim**

1. Aşırı sevgiyi göstermek için yere eğilmek.

Ser-i küyını tavâf eyle Muhibbî yürü var
Yüz sürerler çün bilürsin Harem-i muhtereme

2. yüz sür:-i, --n, --se

Gazel 3133

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşırı sevgiyi ve bağlılığı göstermek için yere eğilmek, yere kapanmak; sevgilinin ayağına kapanmak.

Akup cûlar yüzün sürse dem-â-dem serv ayagına
Açılrsa her taraf güller kamu kuşlar hezâr olsa

3. yüz sür:-er, --ler

Gazel 3102

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Kutsal veya saygın birinin huzuruna çıkarken ayağına doğru eğilmek, saygı göstermek; aşırı sevgiyi ve bağlılığı göstermek için yere eğilmek, yere kapanmak.

Beñzedelden küy-ı dildârı cenâb-ı Ka’be’ye
Yüz sürerler ekser anüñçün türâb-ı Ka’be’ye

4. yüz sür:-üm, --dü, --m

Gazel 3113

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Yüz sürmek, saygı/sevgi göstermek için yere eğilmek.

Ol servi görüp sevdüm balalığı çağında
Hâk üzre yüzüm sürdüm su gibi ayagında

5. yüz sür:-üp

Gazel 3075

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.

Gel maḥabbet şehrinüñ kıl bir nazar yapusına
Yüz sürüp müjgâni cârüb it dilâ tapusına

6. yüz sür:-ün, -i

Gazel 3241

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.

Sâye gibi yüzünü sür sen mezellet ḥâkine
Tâ ki kadrün yücele mihr-i cihân-ârâ gibi

7. yüz sür:-ün, -i, -se, -ñ

Gazel 3194

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Yüz sürmek. Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.

Göklere başuñ irerse saña yokdur fâyide
Neñ kim olur yüzünü sürseñ yire dâmen gibi

8. yüz sür:-e

Gazel 3230

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Deyim**

Aşırı sevgiyi ve bağlılığı göstermek için yere eğilmek, yere kapanmak.

Rüz-ı maḥşerde gelüp yüz süre Mecnün pâyuma
Muḥbil ü şâkird olan ta’zîm ider üstâdım

9. yüz sür:-e

Gazel 3052

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Deyim**

Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.

Gözüm yaşın revân itdüm benüm serv-i hırâmânım
Süre yüz ḥâk-i pâyuna umaram irde vü geçde

yüz vir:

1. yüz vir:-dü, -ñ

Gazel 3385

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İlgi, yakınlık göstermek.

Germ olurmuş asılıp karşıuñda her dem âyine
Niçe başdan aşmasun yüz virdüñ aña iy perî

yüze gül:-

1. yüze gül:-e, --me

Gazel 3024

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**
Yalandan samimiyet göstermek, riyakarca davranmak, kandırmak.

Niçe bir ferdāya salarsın Muḥibbī bendeñi
'Ahde durmazsın nigārā bāri gel gülme yüze

2. **yüze gül:-e, -ince**

Gazel 3220

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Deyim**

1) *Yalandan dost görünmek.* 2) *Sevimli, alımlı görünmek.*

Sen gül gibi bir yılda gülince yüze bir kez
Derdā ki firāk-ıla dil ü cān öleyazdı

yüzi görme:

1. **yüzi görme:-in, -me, -m**

Gazel 3358

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Deyim**

...-den yoksun olmak, uzak bulunmak.

Bugün dīvānesi oldum görüp āh ol perī-zādı
Giceler ḥ'āb yüzün görmem iderem nāle feryādı

yüz[i] gün:

1. **yüz[i] gün:-i**

Gazel 3313

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gün yüzlü: Güzel ve nurlu yüzlü.

Şām irişdükte koyup gitdün beni iy yüz[i] gün
Ben daḥı itdüm şafaḥ-veş kan-ıla pür dāmeni

yüzi kara:

1. **yüzi kara:-y, -a**

Gazel 3156

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Bir ayıbı, utanılacak bir kusûru olan kimse.

Kaşdı bu ki kapuñdan ıra bini raḳıḥ
Güş itme sözün uymaḡıl ol yüzi karaya

yüzinden:

1. **yüzinden:**

Gazel 3073

Mısra: 4

-den ötürü, -den dolayı.

Düşürme zāhir elden gülgün şarāb nüş it
Ma'nā yüzünden ammā la'l-i nigāri gözle

2. **yüzinden:**

Gazel 3306

Mısra: 4

-den ötürü, -den dolayı.

Her kim ki bugün eyledi meyḥāneye bünyād
Mey-ḥörlara luḡ yüzünden kerem itdi

yüzini dut:

1. **yüzini dut:-i, -n, -i, -di**

Gazel 3432

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yönelmek.

Āhum duḥānı düpdüz çarḥuñ yüzini dutdı
Görinmez ise tañ mı göklerde zer çerāḡı

yüzini göstermez:

1. **yüzini göstermez:-in, --i, --mez**

Gazel 3010

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüzünü göstermemek. Sevgilinin, aşığın karşısına çıkmaması.

Diriḡ ay oldı göstermez yüzini çünkü cānāne
Bu ḥaşretle bu miḥnetden baña yigdür kıyam cāna

yüz(ü) ag id:-

1. **yüz(ü) ag id:-ler, -i, -n, -e, -sin**

Gazel 3171

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Yüzü ağartmak, beğenilir iş yapmak, iş ve davranışlarıyla yakınlarının övünmesine sebep olmak.

Ag idesin fazluñ ile yüzlerin
Gerçi olmuş her birisi rü-siyāḥ

yüz(üm)e sür:-

1. **yüz(üm)e sür:-üm, -e, -üp**

Gazel 3277

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saygı göstermek.

Cān fedā itmege geldüm māni' olmañ küyına
Yüzüme sürüp başuma tāc idem ḥāk-i deri

yüzüne sür:

1. **yüzüne sür:--üñ, --e**

Gazel 3033

Mısra: 8

Kelime Tipi: -

Yüzüne sürmek. (saygı bağlamında).

İy dil ayacı topragına ger elüñ irse
'İzzetle alup yüzüne sür tāc-ı ser eyle

yüzünü ele al-:

1. yüzünü ele al-:--üñ, -i, -e, -up

Gazel 3214

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Yüzünü ele almak: Utancını yenmeye çalışmak.

Yüzünü ele alup yüri Muhib dergehine
Ola kim rahm kıla eyle şefâ'at talebi

2. yüzünü ele al-:--üñ, -i, -e, -up

Gazel 3251

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Deyim**

Yüzünü ele almak: Utancını yenmeye çalışmak.

Yüzünü ele alup yüri Muhib dergehine
Ola ki rahm kıla eyle şefâ'at talebi

yüzünü göster-:

1. yüzünü göster-:--üñ, --i

Gazel 3117

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yüzünü göstermek.

Göster evvel yüzünü gönlümi al âl eyle
Püte-i hicre koyup âhîr anı kâl eyle

Z

zâd eyle:

1. zâd eyle:

Gazel 3141

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Azık, yiyecek eylemek.

Kaldı dil deşt-i belâ içre çü Mecnûn şîfat
Şimdiden girü Muhibbî gamı sen zâd eyle

zâd id-:

1. zâd id-:--üben

Gazel 3104

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Azık, yiyecek, rızık etmek.

Hasretüñ odı beni yaksa kül itse ne 'aceb
Gamunuñ zâd idüben âh idegittük 'ademe

zâd-ı ğam:

1. zâd-ı ğam:--dur

Gazel 3103

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kaygı(tasa) azığı(yiyecek).

'Adem mülkine gitsem zâd-ı ğamdur
Kim andan özge yok baña nevâle

zâdı kıl:

1. zâdı kıl:-ı

Gazel 3175

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yiyecek, azık etmek.

Belâ şahrâsına iy dil yiter saña revân olsañ
Gözün yaşını su eyle ğam u derd-ile kıl zâdı

za'f:

1. za'fdan:-dan

Gazel 3422

Mısra: 3

Zayıflık; dayanamama; aşırı istek, düşkünlük.

Dil tabîbi za'fdan gör ne gelüp tîmâr ide
Nâle kıl iy hasta dil anuñla izhâr it beni

zâğ:

1. **zâğ-ıla:-ıla**
Gazel 3140
Mısra: 10
Karga.

Gel beni öldür rakîbi görmeyem küyünde tek
Bu meseldür bir kafesde bülbül olmaz zâğ-ıla

2. **zâğlar:-lar**
Gazel 3026
Mısra: 6
Karga II rakip.

Tâğlar-ıla kim görürse bu ten-i ‘üryânımı
Beñzedür şahrâ yüzinde zâğlar üşmiş leşe

3. **zâğlar:-lar**
Gazel 3046
Mısra: 6
Karga II rakip.

Tâğlarla kim göre deşt-i belâda cismümi
Zâğlar konmuş sanur mecnûn-ı ‘üryân üstine

4. **zâğ:**
Gazel 3155
Mısra: 8
Karga II rakip.

Ser-i küyünde kılâm kıddümü ya âhumı tîr
Tâ ki her zâğ rakîb ugramaya gülşenüme

5. **zâğlar:-lar**
Gazel 3139
Mısra: 8
Karga. II Rakip.

Dâğlarla kim göre şahrâ-yı gamda cismümi
Zâğlar üşmiş sanur Mecnûn-ı ‘üryân üstine

zâhid:

1. **zâhid:**
Gazel 3013
Mısra: 1
(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Zâhid geçürdi ‘ömrini sevdâ-yı hâm-ıla
Ehl-i dil olan irdi murâdına câm-ıla

2. **zâhid:**
Gazel 3033
Mısra: 9
(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ

sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Görmekte ise ger hevesün cenneti zâhid
Ol elini komaz küyüne bir kez güzer eyle

3. **zâhid:**
Gazel 3054
Mısra: 1
(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Zâhid senün tek uymazam efsâneden efsâneye
Dil buldı çün maflübımı yiltme beni bîğâneye

4. **zâhidün:-ün**
Gazel 3074
Mısra: 7
(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Zâhidün mescidde hây u huyına kılma nazar
Var hârâbât ehlinün bak anda nüş-â-nüşına

5. **zâhid:**
Gazel 3135
Mısra: 7
(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Beni meyhâne küncinde görüp ta’n eyleme zâhid
Ezelden başa yazudur benüm nem var bu arada

6. **zâhid:**
Gazel 3395
Mısra: 3
(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Eyâ zâhid eger biñ kez nazar kılsañ o meh-rüya
Görinmez pertev-i hüsnî idesin çün nigâh egri

7. **zâhîde:-e**
Gazel 3435
Mısra: 5
(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Sunıldı zâhîde künc-i selâmet
Melâmet 'âşık-ı bed-nâma düşdi

8. zâhîde:-e

Gazel 3497

Mısra: 8

(□□□□) stf. ve i. (Ar. zuhd "bir şeye değer vermemek"ten zâhid) I. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindâr, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindâr olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

İbn-i vâkt ol iy gönül hoş gör şarâb u şâhîdi
Zâhîde olsun mübârek kevser ü havrâları

9. zâhid:

Gazel 3050

Mısra: 9

Dünyâyı terk edip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindâr, müttakî (kimse) II Çok dindâr olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Yüri zâhid sen ol sag u selâmet
Ko 'ışk erini nâm u nengi sorma

10. zâhidâ:--â

Gazel 3163

Mısra: 8

Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, zühd ve takvâ sâhibi, dindâr. || Çok dindâr olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Baňa meyden didi kıl tevbe zâhid
Ne tevbe zâhidâ estağfirullâh

11. zâhid:

Gazel 3004

Mısra: 10

: Kaba sofu, zahid \ Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dîni konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkır, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Muhibbî'ye ezelden çün sunıldı câm-ıla şâhid
Virildi saňa da zâhid riyâ tesbîh ü seccâde

12. zâhid:

Gazel 3115

Mısra: 16

(Ar.) Dünyâyı terk edip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindâr, müttakî (kimse) II. Çok dindâr olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Bu hırka vü bu tâc-ıla işi çü riyâdur
Ne yüzle ta'n eyleye zâhid zurefâyâ

13. zâhid:

Gazel 3308

Mısra: 7

(Ar.) Dünyâyı terk edip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindâr, müttakî (kimse) II. Çok dindâr olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Bir iken 'ışk yolu zâhid anı iki görür
Biri iki görünür olıcak gözi şaşı

14. zâhid:

Gazel 3409

Mısra: 9

(Ar.) Dünyâyı terk edip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindâr, müttakî (kimse) II. Çok dindâr olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

İy Muhibbî ger melâmet itse zâhid gam degül
Çün ez el açılmadı 'uşşâka şöhet kapusu

15. zâhid:

Gazel 3416

Mısra: 1

(Ar.) Dünyâyı terk edip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindâr, müttakî (kimse) II. Çok dindâr olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Baňa maħbûb u meyden geç diyü zâhid ider pendi
'Aceb mi lezzet-i ervâh ki zîrâ aňlamaz kendi

16. zâhid:

Gazel 3419

Mısra: 7

(Ar.) Dünyâyı terk edip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindâr, müttakî (kimse) II. Çok dindâr olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Zâhid saňa sunıldı rüz-ı ezelde tiryâk
Gülşende bâde içmek ehl-i mezâka düşdi

17. zâhid:

Gazel 3436

Mısra: 5

(Ar.) Dünyâyı terk edip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindâr, müttakî (kimse) II. Çok dindâr olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Zâhid ko bizi sen yüri sag u selâmet ol
'Âşık hemîşe ister ola ol melâmeti

18. zâhid:

Gazel 3463

Mısra: 7

(Ar.) Dünyâyı terk edip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindâr,

müttakî (kimse) II. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Tarîk-i 'ışık bir yoldur iki sandı anı zâhid
İki görse biri tañ mı biri iki görür şaşı

19. zâhid:

Gazel 3464

Mısra: 5

(Ar.) Dünyâyı terk edip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse) II. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Bir nazâr görse yüzün zâhid senün iy muğbeçe
Rehn-i mey kılurdu tâcin yañılup evrâdını

20. zâhid:

Gazel 3161

Mısra: 3

1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse). 2. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Gül yüzinde küfr-i zülfin görse zâhid 'ışık olup
Bağlanurdu cân u dilden zülfinün zünnârına

21. zâhid:

Gazel 3163

Mısra: 7

1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse). 2. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Baña meyden didi kıl tevbe zâhid
Ne tevbe zâhidâ estağfirullâh

22. zâhid:

Gazel 3204

Mısra: 7

1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse). 2. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

'İşka 'alâmet isteme zâhid saña yiter
'Âşık bu yolda eyledi ser terk cân dağı

23. zâhid:

Gazel 3221

Mısra: 3

1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse). 2. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Ger göreydi yüzünü zâhid senün iy mehlikâ
Terk iderdi cân u dilden cennetü'l-me'vâsını

24. zâhid:

Gazel 3498

Mısra: 11

1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse). 2. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

'Aceb zâhid neden mâtem tutar kim
Ki dâyim kara olmuşdur libâsı

25. zâhidâ:-â

Gazel 3320

Mısra: 1

(Ey zâhid!) Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, zühd ve takva sahibi, dindar; çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Âteşe yak zâhidâ gel hırka-i sâlûsuñı
Taşlara çal gel uşat bu şîşe-i nâmûsuñı

zâhid ol-:

1. zâhid ol-:-an

Gazel 3098

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dindar olmak, dünyâyı terk edip dînin emirlerine titizlikle uymak. II Kaba sofu olmak.

Zâhid olan geçürür halvetde 'ömrin beng-ile
'İyş ider gülşende 'ârif bâde-i gül-reng-ile

zâhidâ:

1. zâhidâ:

Gazel 3032

Mısra: 7

(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd "bir şeye değer vermemek"ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Zâhidâ var fâriğ ol nâr-ıla korkutma beni
Zira çokdan yanageldüm ben bu hicrân nârına

2. zâhidâ:

Gazel 3062

Mısra: 5

(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd "bir şeye değer vermemek"ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Şarâb zâhidâ terk itmek olmaz
Olupdur fînüm anuñla sirişte

3. zâhidâ:

Gazel 3065

Mısra: 3

(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd "bir şeye değer vermemek"ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin

emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Zâhidâ mu‘ciz degül mi zülfin ejder gösterüp
Haddi nûri saña yitmez mi yed-i beyzâ yine

4. zâhidâ:

Gazel 3093

Mısra: 5

(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Zâhidâ aınma baña virme kıyâmet haberin
Her kaçan yâr kıyâm itse kıyâmet getüre

5. zâhidâ:

Gazel 3100

Mısra: 1

(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Zâhidâ zühd ü riyâyı ihtiyâr itmeñ nice
Ehl-i diller meclisin gördükçe âh itmeñ nice

6. zâhidâ:

Gazel 3329

Mısra: 7

(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Zâhidâ bilmezsin alsañ ki şarâbuñ lezzetin
Bâdeye rehne virtürdün hırka vü destârûnı

7. zâhidâ:

Gazel 3370

Mısra: 3

(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Fikr idersin zâhidâ sanduñ anı derd ü elem
Başka bir ‘âlem-durur ‘âlemde miñnet ‘âlemi

8. zâhidâ:

Gazel 3375

Mısra: 1

(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Zâhidâ luţf eyle ‘ayb itme bu ben bî-çâreyi
İhtiyâr elden gider gördükde bir meh-pâreyi

9. zâhidâ:

Gazel 3404

Mısra: 6

(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

‘Ayb kılmazduñ bu ben dîvâneyi ta‘n eyleyüp
Zâhidâ görseñ eger bir kez ol âdem cânını

10. zâhidâ:

Gazel 3407

Mısra: 7

(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Zâhidâ var iç müselles saña olmışdur helâl
Ehl-i ‘ışk için şarâb-ı hâmi bayram irtesi

11. zâhidâ:

Gazel 3415

Mısra: 7

(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Ger behişte zâhidâ meyl itmesem ‘ayb eyleme
Su gibi çün ‘âşık-ı dîzâr gördüm kendümi

12. zâhidâ:

Gazel 3417

Mısra: 7

(□□□□) sıf. ve i. (Ar. zuhd “bir şeye değer vermemek”ten zâhid) 1. Dünyâyı terkedip dînin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse): 2. i. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Zâhidâ bakduñ hâkâretle yine ‘ışk ehline
‘Ucb idüp gördün tekebbürle i miskîn kendüni

13. zâhidâ:

Gazel 3202

Mısra: 8

Ey zâhid! İI zâhid: dünyayı terk edip dinin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse) İI çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu:.

Men‘ idersin ‘âşıkı ammâ riyâdur satduguñ
Zâhidâ ‘ucb-ıla gördün kendüni dâne gibi

14. zâhidâ:

Gazel 3194

Mısra: 5

Ey zahit! (1. Dünyâyı terkedip dinin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse). 2. Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.).

İçdüğüm mey zâhidâ baña ğidâ-yı rûhdur
Sen yidüğün dâyimâ hayvânlayın erzen gibi

15. **zâhidâ:**

Gazel 3226

Mısra: 3

Ey zâhid! II Zâhid: Dünyâyı terk edip dinin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse). II Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Kem nazarla zâhidâ bakma inende ‘âşıkâ
‘Ucb-ıla şeytân olur bir kişi görse kendini

16. **zâhidâ:**

Gazel 3236

Mısra: 7

Ey zâhid! II Zâhid: Dünyâyı terk edip dinin emirlerine çok titizlikle riâyet eden, züht ve takvâ sâhibi, dindar, müttakî (kimse). II Çok dindar olup irfânı olmayan kimse, kaba sofu.

Zâhidâ zıkr eyleme cennet hevâsı bizde yok
‘Âşık-ı dîdâr olan n’eyler irem imâgını

zâhid-i bârid- nefes:

1. **zâhid-i bârid- nefes:**

Gazel 3230

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Soğuk nefesli kaba sofu.

Ol güzeller şâhını ger görse idi bir nazar
Unudurdı zâhid-i bârid- nefes evrâdını

2. **zâhid-i bârid- nefes:**

Gazel 3305

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Soğuk nefesli kaba sofu.

İy zâhid-i bârid- nefes nedür bu bahs ü bu cedel
Añlayımsın fâriğ ol ‘ışk içre kıl ü kâlümü

zâhid-i halvet-nişin:

1. **zâhid-i halvet-nişin:**

Gazel 3259

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Halvette oturan zâhit II İnzivaya çekilmiş zâhit. Mâsivâdan ilgiyi kesip tamamen Allah'a yönelen zahit.

‘İşkuñ ne bilsün şivesin ol zâhid-i halvet-nişin
Hiç öykünür mi cilve-i tâvûsa murğ-ı hâneğî

zâhid-i peşmîne-püş:

1. **zâhid-i peşmîne-püş:**

Gazel 3035

Mısra: 5

Kelime Tipi: -

Yünden hurka giyen zahit.

Gel şarâb-ı ‘ışkı nüş it zâhid-i peşmîne-püş
Niçeye dek kalasın bu hâyü bu ğavğâ-y-ıla

2. **zâhid-i peşmîne-püş:**

Gazel 3373

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yünden hurka giyen zahit.

Hâlet-i ‘ışkı ne bilsün zâhid-i peşmîne-püş
Cilve-i tâvûs[ı] hiç añlar mı murğ-ı hâneğî

3. **zâhid-i peşmîne-püş:**

Gazel 3492

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yünden hurka giyen zahit.

Hâlet-i ‘ışkı ne bilsün zâhid-i peşmîne-püş
Cilve-i tâvûsı hiç añlar mı murğ-ı hâneğî

zâhir:

1. **zâhir:**

Gazel 3238

Mısra: 12

1. Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan (şey) 2. Bir şeyin görünen tarafı, dış yüzü, dış görünüşü. Karşıtı: BÂTİN.

İşitdüm çeşm-i fettânı uyur ‘âlem olur râhât
Uyarmañ fitnedür zâhir ko tursun aña h’âb evlâ

2. **zâhir:**

Gazel 3073

Mısra: 3

Açık / âşikâr / görünen (şey).

Düşürme zâhir elden gülgün şarâb nüş it
Ma’nâ yüzinden ammâ la’l-i nigârı gözle

3. **zâhirde:-de**

Gazel 3378

Mısra: 12

(Ar.) Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan (şey).

Bir büse tevaḳḳu’ iderem didi Muhibbî
Zâhirde ḳabûl itmedi ammâ güle düşdi

zâhir it:

1. **zâhir it:**

Gazel 3320

Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Görünür duruma getirmek, açığa çıkarmak, meydana çıkarmak.

Kākülün gülşende depret ‘anber efsān eylesün
Zīb ü fer vir cilvelerle zāhir it řāvüsuñı

zāhir it-:

1. **zāhir it-:-mez**
Gazel 3261
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Ortaya çıkarmak, görünür hale getirmek.

La‘l-i nābuñ kıymetin cānā Muħıbbı hoş bilür
Zāhir itmez cevherüñ kıdrini illā cevherı

2. **zāhir it-:-dı**
Gazel 3253
Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Meydana çıkarmak, görünür kılmak, işfa etmek.

Muħıbbı nazmuñı görüp diye elbette nazm ehli
Bu fikr ü bikri şi‘rinde hemān ancak zāhir itdi

zāhir ol:

1. **zāhir ol:-ur**
Gazel 3354
Mısra: 8
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

İy dil mecāz-ı ‘ışka gönül virmeden sakın
Soñra yanuñda zāhir olur çün nedāmeti

2. **zāhir ol:-ur**
Gazel 3457
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

Sırruñ Muħıbbı sakla dilden çıkarma zīnhār
Zāhir olur ol ebed çünki tutaga düşdi

3. **zāhir ol:-aldan**
Gazel 3493
Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak, meydana çıkmak.

Zāhir olaldan mu‘anber zūlfüñ iy dilber senüñ
Bir pula gördüm satarlar deste deste sünbülü

zāhir ol-:

1. **zāhir ol-:-dı**
Gazel 3270
Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

Zāhir oldı nāgehān gördüm ben bir mehveşi
Ol zamāndan berü şu‘le virdi sīnem āteři

2. **zāhir ol-:-dı**
Gazel 3212
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak, meydana çıkmak.

Derün-ı sīneden ‘ışk oldı zāhir
‘Ayān itdi yaşumla rüy-ı zerdı

3. **zāhir ol-:-dukça**
Gazel 3213
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

Baħr-ı dilden zāhir oldukça gören eş‘arımı
Dir bu ne dürr-i semīn ü bu ne sırr-ı ma‘nevı

4. **zāhir ol-:-an**
Gazel 3250
Mısra: 7
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak, meydana çıkmak.

Baħr-ı dilden zāhir olan kim göre eş‘arımı
Dir niçe esrār-ıla var niçe yüz biñ ma‘nevı

5. **zāhir ol-:-alı, -dan**
Gazel 3259
Mısra: 3
Kelime Tipi: **Kalp İfade**
Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak, meydana çıkmak.

Şem‘-i ruhsāruñ senüñ zāhir olaldan dōstum
Yakmak içün bāl ü per oldum bu şeb pervānegı

zāhiren:

1. **zāhiren:**
Gazel 3249
Mısra: 7
Görünüşte, görünüşe göre.

Zāhiren gördüm ‘izāruñda ‘arağ
Güller üzre çün seher şebnem gibi

zāhm:

1. **zāhmı:-ı**
Gazel 3045
Mısra: 7
Yara II dert, üzüntü, acı.

Sinemde anuñ zaḥmı gelür çün baña merhem
Derdini kabûl eylememişdür em içinde

2. **zaḥm:**

Gazel 3067

Mısra: 7

Yara II dert, üzüntü, aci.

‘Akrab-i zülfün egerçi zaḥm uradı cānuma
İy tabīb-i dil ne ğam ger leblerün tiryāk ola

3. **zaḥmumuñ: -um, -uñ**

Gazel 3452

Mısra: 2

Yara.

‘Arz-ı hüsn eyle hicāb eyleme cān pārecügi
Zaḥmumuñ merhemi bī-çäre dilün çārecügi

zāhm ur:

1. **zāhm ur: -sa**

Gazel 3419

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yara açmak.

Ef’î-yi zülfün iy dōst zaḥm ursa baña ğam mı
Tiryāk-i la’lün emdüm cāna ifāka düşdi

zā’if it-:

1. **zā’if it-: -di**

Gazel 3034

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zayıflatmak, güçsüz bırakmak.

Zā’if itdi beni fırkat helāk olurdı dil-ḥaste
Dil-i bīmāra olmasa ḥayāl-i yār eglence

zā’if ol:

1. **zā’if ol: -dı**

Gazel 3376

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Güçsüz, dermansız kalmak, hastalanmak; aşk
hastalığı sebebiyle düşkün, zavallı hale gelmek.*

Zā’if oldı dil-i miskīn lebüñ dārü’ş-şifāsından
Aña bir buse baḥş eyle ki gelsün agzınuñ dadı

zā’if [ü] nā-tüvān:

1. **zā’if [ü] nā-tüvān:**

Gazel 3068

Mısra: 9

Kelime Tipi: -

Zayıf ve güçsüz.

Hicr-ile oldı Muḥibbī key zā’if [ü] nā-tüvān
İy tabīb-i dil meded kıl bu dil-i bīmāruma

zāl:

1. **zāl:**

Gazel 3342

Mısra: 6

*Ak sakallı, ihtiyar kimse [Doğduğu zaman
saçları, kirpikleri ve kaşları bembeyaz olduğu için
meşhur İran pehlivanı Rüstem’in babasına lakap
olmuş ve divan edebiyatında ona telmihen
kullanılmıştır].*

Gösterür ak u karasını cihān ‘ibret için
Eyledi anlara ḥayret-nümā Zāl beni

zāl u rüstem:

1. **zāl u rüstem:**

Gazel 3461

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Zal (Şehname’de adı geçen İranlı tarihî-
efsanevî Fars kahramanlarından. Rüstem’in babası,
Sam’ın oğludur) ve Rüstem (Şehname’de adı çok
geçen İran’ın ünlü pehlivan ve savaşçısı, Sam’ın
torunu Zal’ın oğlu).*

Kanı İskender Feridün Ḥusrev ü Dārā vü Cem
Kanda gitdi Zāl u Rüstem Giv-ile Bījen gibi

zāl-i dehr:

1. **zāl-i dehr: -e**

Gazel 3363

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İhtiyar, yaşlı dünya.

Zāl-i dehre iy Muḥibbī sen sen ol meyl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihānuñ erleri

zālīm:

1. **zālīm:**

Gazel 3332

Mısra: 4

Acımasız davranan; zulüm, eziyet eden (kimse).

Yār[ı] gördüm esb-i nāz-ıla yine cevllān ider
Didüm öldürdün be zālīm āh bu üftāde[y]i

2. **zālīm:-i**

Gazel 3321

Mısra: 10

Zulüm ve haksızlık yapan kimse.

İy Muḥibbī ‘adl kıl bir kimseye zulm eyleme
Ḥaḳ ta‘ālā çünki bilürsin ki sevmez zālīm

zālīm-i devrān-ı cefākār:

1. **zālīm-i devrān-ı cefākār: -a**

Gazel 3018

Mısra: 5
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Cefa eden devrin(zamanın) zalimi.

Rahm eyle eyâ zâlim-i devrân-ı cefâkâra
Ben bulmadum derdüme bir çâre esirge

zâlüm:

1. **zâlümü:-i**
Gazel 3305
Mısra: 10
1. Zulüm ve haksızlık yapan (kimse). 2. Acımasız, merhametsiz (kimse).

Alma Muhibbî 'âkil ol dünyây[ı] sen bir habbeye
Âhîr saña ne kılısar bilmez misin bu zâlümü

zaman:

1. **zamâna:-a**
Gazel 3178
Mısra: 7
1. Olmuş ve olacak hâdiselerin birbiri ardınca cereyan edişinin düşüncemizde meydana getirdiği başı ve sonu belli olmayan soyut kavram, vakit. 2. Bu kavramın belirli sınırlar içinde kalan bir parçası, vakit.

Ne zamâna kalduk oldu var-ısa âhîr zamân
Gör kıyar dünyâ için kardaş olan kardaşını

2. **zamânuñ:-uñ**
Gazel 3438
Mısra: 8
Devir, çağ, dönem.

Niçeler meydân-ı nazma geldiler ammâ ki ben
Olmışam tab'-ı semendümle zamânuñ yügrüğü

3. **zamânda:-da**
Gazel 3381
Mısra: 10
1-Vakit, çağ. 2-Devir: 3-Süre, mühlet.

Zülfi şebinde dil düşeli vâdî-yi ğama
Yakdum zamânda yine Mecnûn çerâğını

4. **zamândan:-dan**
Gazel 3270
Mısra: 2
(Ar.) Olmuş ve olacak hâdiselerin birbiri ardınca cereyan edişinin düşüncemizde meydana getirdiği başı ve sonu belli olmayan soyut kavram, vakit.

Zâhir oldu nâgehân gördüm ben bir mehveşi
Ol zamândan bertü şu'le virdi sinem âteşi

zamân halkı:

1. **zamân halkı:**
Gazel 3278

Mısra: 12
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Hazır zamanda yaşayanlar.

Pür gerek ola tolu hikmet ile mahzen-i dil
Añmañ şimdi zamân halkı gibi içi boşı

zamâne:

1. **zamâne:**
Gazel 3003
Mısra: 11
1. Devir, zaman 2. (Küçümseme ve yakınma ifâdesiyle) İçinde yaşanan zaman.

Zamâne güşına çün ker dimişler
Kulak tutmaz Muhibbî âh u zâra

2. **zamâne:**
Gazel 3381
Mısra: 6
1. Devir, zaman 2. (Küçümseme ve yakınma ifâdesiyle) İçinde yaşanan zaman.

Zârılık itse ney gibi dil tañ mı şübha dek
Tanbûr gibi burdı zamâne kulagını

zann it:

1. **zann it:-me**
Gazel 3359
Mısra: 6
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Zannetmek, sanmak.

Döstüm nâz uyhusından dañı bî-dâr olmaduñ
Şöyle zann itme kapuñda nâle feryâd olmadı

zâr:

1. **zâra:-a**
Gazel 3016
Mısra: 2
1. Ağlama, 2. inleme, şikâyet 3) feryat, figan.

Çün geldi 'ademden yine gülzâra benefşe
Gelse yiridür âh-ıla hem zâra benefşe

2. **zârı:-ı**
Gazel 3295
Mısra: 6
Ağlama, inleme.

Niğârûñ katıdır göñli anı kim bilmek isterse
Felek nerrâdı getürmez murâdumca benem zârı

3. **zâr:**
Gazel 3208
Mısra: 2
1. Ağlayan, inleyen. II. Perişan; zayıf, dermansız.

Cân-ıla bu dil oldı giriftâr 'âşıkı
Mecnûn-ı dehr gibi olup zâr 'âşıkı

4. zâr:

Gazel 3415

Mısra: 1

(Fars.) Ağlayan, inleyen.

Gül yüzine dil virelden zâr gördüm kendümi
Derde bildüm çäre yok nâ-çar gördüm kendümi

zâr eyle-:

1. zâr eyle-:-me

Gazel 3283

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, inlemek.

Hünüm içdüğüñ yiter gel eyleme zâr beni
Bâde nûş itdün revâ mı dil [ü] yâ mey-şikeni

2. zâr eyle-:-se

Gazel 3159

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak.

Añsa Muhibbî gün yüzünü zâr eylese
Güş-ı zamâne toptolu ol şadâ-y-ıla

zâr eyle:

1. zâr eyle:-uñ, -ı

Gazel 3286

Mısra: 11

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, inlemek.

Eyle Muhibbî zârünü göge çıkar feryâduñı
Bî-raħmdur raħm eyleye tâ işide âvâzuñı

2. zâr eyle:-ı

Gazel 3284

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, inlemek.

Sev evvel cân-ıla gül yüzlü yârı
Soñında eyle bülbül gibi zârı

zâr id-:

1. zâr id-:-ı, -er

Gazel 3192

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak.

İder bülbül bahâr olduķda zârı
Gül ile çün görür bir yirde ħârı

2. zâr id-:-er, -sin

Gazel 3217

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlatmak, inlemek.

İy şanem bilsem ne içün zâr idersin hâ beni
Turra-i zülf-i siyehkârüñ ucından vâ beni

zâr it-:

1. zâr it-:-di

Gazel 3188

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, inlemek.

Gösterüp gül yüzünü kıldı nihân
Bülbül-âsâ işümi zâr itdi

zâr kıl:

1. zâr kıl-:-ı, -sun

Gazel 3295

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak.

Baña kaddi ħaddi besdür n'iderem serv-i gülzârı
Ko kılsun çün ruħı güldür bu dil bülbül gibi zârı

zâr kıl-:

1. zâr kıl-:-ı, -ur, -du, -m

Gazel 3182

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak.

Niķâbın keşf idüp ol gül eger göstere ruħsârı
İderdüm nâle bülbül-veş kılordum âh-ıla zârı

zâr ol-:

1. zâr ol-:-ma, --sun

Gazel 3029

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayıp inlemek.

Siyeh zülfine ol yârüñ giriftâr olmasun kimse
Belâ dâmınuñ içine düşüp zâr olmasun kimse

2. zâr ol-:-ma, --sun

Gazel 3029

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayıp inlemek.

Gidüpdür 'aql u dil elden dilegüm bu-durur Ħaķ'dan
Muhibbî gibi ol yârı sevüp zâr olmasun kimse

zâr u girvân:

1. **zār u giryān:--sın**

Gazel 3036

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlama ve inleme.

Bir perî-peyker ğamından zār u giryānsın yine
Kākül-i dilber gibi iy dil perîşānsın yine

zār u mahzūn:

1. **zār u mahzūn:--am**

Gazel 3166

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlayan, inleyen ve hüznü.

Bir gül-i ra'nā ğamından zār u mahzūnam yine
Bagrumuñ kanı yiñilmez dīde-pürhūnam yine

zār u rüsvā ol:

1. **zār u rüsvā ol:--sa**

Gazel 3337

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak ve rezil olmak.

Olsa idüm 'ışkuñ ile zār u rüsvā kāşki
Hem-çünān dīvāneler haylinde şeydā kāşki

zār u sergerdān eyle:

1. **zār u sergerdān eyle:--dü, -ñ**

Gazel 3398

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlatmak ve kendinden geçirmek.

Eyledüñ sen hicr elinden zār u sergerdān beni
Dağı hem tennūr-i ğamda eyledüñ biryān beni

zār u zār it:

1. **zār u zār it:--dü, -ñ**

Gazel 3500

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlatmak.

İy Muħibbī gülşen-i küyında yāruñ tā seher
Bülbül-i gülzāra beñzer zār u zār itdüñ beni

zāra düş-:

1. **zāra düş:--a, --e**

Gazel 3097

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, inlemek.

Murğ-ı dil itdi heves gülşen-i dildāra düşe
Ya'nī bülbül gibi kaşd itdi gönül zāra düşe

2. **zāra düş:--di**

Gazel 3187

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

Ağlamak, inlemek.

Gönül gül yüzlü bir dildāra düşdi
Anuñçün bülbül-āsā zāra düşdi

zāra gel-:

1. **zāra gel:--a, --me, --y, --e**

Gazel 3044

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, inlemek.

Görsem yüzünü zārı kılıp āh ider gönül
Kim gördi anı bülbül ola zāra gelmeye

zarar gel-:

1. **zarar gel:--dükçe**

Gazel 3100

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zarar gelmek, başına kötü bir şey gelmek.

Seyl-i eşkümden zarar geldükçe bu mülk-i dile
Seng-i miñnet birle yapup üstüvār itmeñ nice

zarar gel:

1. **zarar gel:--mez**

Gazel 3480

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Kötülük gelmek.

Seyl-i eşkümden zarar gelmez meger bennā-yı 'ışk
Seng-i miñnetle ezel yapmış bu gönülüm dārını

zarar it-:

1. **zarar it:--mez**

Gazel 3067

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zarar vermek, zarar getirmek.

Çeşmüme gel pā koyup hār-ı müjemden ğam yime
Pāyuña itmez zarar yaşumla çün nemnāk ola

zārı kıl-:

1. **zārı kıl:--ur**

Gazel 3114

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, inlemek.

Dil Muhibbî gözümüñ yaşı için nâle kılır
Şîr umup zârî kılır tıfl gibi dâyesine

2. **zârî kıl:-i, --up**

Gazel 3044

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak.

Görsem yüzini zârî kılup âh ider gönül
Kim gördi anı bülbül ola zâra gelmeye

zâr-ı nihân:

1. **zâr-ı nihân:-um**

Gazel 3389

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gizli ağlama.

Gördiler rüsvâlğumdan bildiler kim ‘âşıkam
Sen dağı bil döstüm zâr-ı nihânım kalmadı

zârlıg:

1. **zârlıgum:-(u)m**

Gazel 3382

Mısra: 7

(Âşığın) ağlamaklı, inlemekli hâli.

Gül yüzünsüz zârlıgum dînmemişdür döstüm
Görmedi bārân kimesne çeşm-i giryānum gibi

zârlıg it:-

1. **zârlıg it:-lğ, -se**

Gazel 3239

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, inlemek.

İñleyüp zârlıg itse tañ mıdur cân bülbüli
Lahza lahza çünki artar ol gülüñ ra‘nâlıgı

zârlık id:-

1. **zârlık id:-er**

Gazel 3279

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, inlemek.

Zârlık ider döneli gönüm dölâba âh
Yaşlar doker dîdelerüm de pür âb oldu

zârlık it:

1. **zârlık it:-dü, -m**

Gazel 3404

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, gözyaşı dökmek.

Şol kadar zârlık itdüm bakmadı bir kez baña
Nite kim gül bülbülün güş eylemez efgânını

2. **zârlık it:-se**

Gazel 3381

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ağlamak, inlemek.

Zârlık itse ney gibi dil tañ mı şübha dek
Tanbūr gibi burdı zamâne kulagını

zârlıg:

1. **zârlıgı:-i**

Gazel 3391

Mısra: 6

İnleme, sızlanma, ağlama.

N’içün işitmeyesin âh u figânımı benüm
Yoğsa hoşcâ mı gelür ‘ışkuñ-ıla zârlıgı

zârlık id:

1. **zârlık id:-er**

Gazel 3420

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnlemek.

Gülzâr-ı hüsne karşı Muhibbî bulunmadı
Zârlık ider bülbül-i güyâ benüm gibi

zâyi’ evle:-

1. **zâyi’ evle:-y, --üp**

Gazel 3072

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ziyan etmek, boşa harcamak. || Yitirmek, kaybetmek.

Hîç revâ mıdur dilâ sen böyle cây-ı âbda
‘Ömri zâyi’ eyleyüp bir dem kalasın h’âbda

zebân:

1. **zebânımdan:-um, -dan**

Gazel 3303

Mısra: 3

Dil.II. Lisan, konuşma.

Turfa-büdur çıkmadı bir harf zebânımdan benüm
Ser-te-ser tolmış ciñân gördüm benüm efsânemi

2. **zebâna:-a**

Gazel 3416

Mısra: 5

Dil, lisan, konuşma.

Erisün su olup bağı zebâna bulmasun kudret
Şeker güftaruña her kim şehâ teşbîh ide kandı

zebān-ı hāl:

1. zebān-ı hāl:--ıla

Gazel 3135

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hal dili, sözle değil hal ile anlatılan mânâ.

Dönelden kâmetüm çenge şeb-i hicründe iy dilber
Zebān-ı hāl-ıla hūlar gelür derd-ile feryāda

2. zebān-ı hāl:-ile

Gazel 3430

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Hal dili, sözle değil hal ile anlatılan mânâ.

Derd-i dil ahvālını bir bir zebān-ı hāl-ile
Nāle adlu şerh ider göynüklü sazım var-ıdı

zebḥ:

1. zebḥ-ile:--ile

Gazel 3115

Mısra: 14

Kesme, boğazlama II Kurban kesme.

Bünyād-ı cefā eyledün evvel beni öldür
‘Ādetdür ezal zebḥ-ile başlansa bināya

zebūn ol-:

1. zebūn ol:-:ma

Gazel 3195

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zayıf ve düşkün duruma gelmek.

Merd-i meydān ol Muḥibbī olma dünyāya zebūn
Māddeye dil virmeyüp olmak gerekdür ner gibi

zebūn ol:

1. zebūn ol:-dı

Gazel 3301

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zayıf ve düşkün duruma gelmek.

Cefālar idesin cāna şikāyet itmeyem senden
Kābülüm her ne gönderseñ dimem bu dil zebūn oldu

zecz ü ‘anā:

1. zecz ü ‘anā:-dan

Gazel 3355

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve meşakkat/zahmet.

İstemez ‘aşık olan zecz ü ‘anādan ğayrı
Nite kim ḥasta olan derde devāndan ğayrı

2. zecz ü ‘anā:-dan

Gazel 3384

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve meşakkat/zahmet.

Bu cihānuñ nesi var zecz ü ‘anādan ğayrı
Arasañ nesnesi yok derd ü belādan ğayrı

zecz ü elem:

1. zecz ü elem:

Gazel 3323

Mısra: 13

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zorlama/eziyet ve keder.

Bu Muḥibbī’ye yiter cevz ü sitem zecz ü elem
Eydesin olmadı mı daḥı ‘ināyet nazarı

zecz ü hicr:

1. zecz ü hicr:-ile

Gazel 3221

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılığın vermiş olduğu acı sıkıntı ve eziyet hali.

Bilmedin kadrüm benüm öldürdi zecz ü hicr-ile
Bir gün ola kim Muḥibbī bulmaya aña seni

2. zecz ü hicr:-ile

Gazel 3262

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılığın vermiş olduğu acı sıkıntı ve eziyet hali.

Zecz ü hicr-ile murāduñ āḥir öldürmek ise
Bārī tiz öldüregör çekmeye tā ol miheni

zecz ü miḥnet:

1. zecz ü miḥnet:--dür

Gazel 3047

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet ve zorluk.

Yidügi derd ü belā vü zecz ü miḥnetdür bu dil
Geçinür gam maṭbahında dürlü dürlü aş-ıla

zecz-i hicr:

1. zecz-i hicr:-e

Gazel 3160

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ayrılık eziyeti, sıkıntısı.

Zecz-i hicre öğrenüpdür bu gönül şol ḥadde kim
Dir ki derd olsa bu ‘ālem içre dermān olmasa

zehi:

1. **zehi:**

Gazel 3448

Mısra: 10

"Ne güzel! Ne hoş!" anlamlarında ünlem.

İy tabib-i dil ü cân görmeye bir kerre yüzün
Hicr-ile cân vire bu hasta Muhibbî'ye zehi

zehr:

1. **zehr:**

Gazel 3003

Mısra: 4

*Girdiği organizmada fizyolojik görevleri bozan
veya yok ederek ölüme sebep olan madde, ağu, sem II
mec. helâk edici iztrap.*

İçürür âdeme ön şehd ü şeker
Kılır zehr ile soñra pâre pâre

zehre:

1. **zehresi:-si**

Gazel 3450

Mısra: 4

Cesaret, yiğitlik.

Dehenün vaşfını gülşende eger zikr itsem
Zehresi var mı açā gönçalar anda deheni

zekât:

1. **zekât:-ı**

Gazel 3203

Mısra: 7

*(Ar. zekât "berekat, fazlalık; temizlik") İslâm
dîninin beş şartından biri olarak, sâhip olunan ve
belli bir miktârı aşan mal ve paranın yoksullara
dağıtılması gereken kırkta biri ve bunun yoksullara
dağıtılması işi. II Sevgilinin güzellik zekatı.*

Yüzün göster odur hüsnün zekâtı
Kapuña bu gedâ ihsâna geldi

zekât vir:-

1. **zekât vir:-me, -y, -üp**

Gazel 3019

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Deyim**

*Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın
kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.*

Eyleyüp deryüzeyi gelse Muhibbî kapuña
Virmeyüp hüsnün zekâtın anı mahzûn eyleme

zemîn:

1. **zemîni:-i**

Gazel 3282

Mısra: 9

Dünya, âlem, yeryüzü.

Âsümân-ıla zemîni gezdi [kim] künc-i vişâl
Bulmadı bir yir Muhibbî sinede cā eyledi

2. **zemîne:--e**

Gazel 3133

Mısra: 1

Taban, döşeme, toprak sathı. II Yer, mahal.

Zümürüd nat'ı döşense zemîne nev-bahâr olsa
Gülîstân seyrine varsam bile ancak nigâr olsa

3. **zemîni:-i**

Gazel 3419

Mısra: 3

(Fars.) Yer, mahal.

Kıldı zemîni derya yaşum yinilmez oldı
Âhum urüc idelden çarha tarrâka düşdi

zemîn ü âsümân:

1. **zemîn ü âsümân:-uñ**

Gazel 3496

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yer ve gök, yeryüzü ve gökyüzü II her yer.

Olalı tab'um zemîn ü âsümânun yügrügi
Söz demidür kandadur gelsün cihânun yügrügi

zemzem:

1. **zemzeme:-e**

Gazel 3110

Mısra: 8

*Kâbe yakınında bulunan bir kuyunun
Müslümanlarca kutsal sayılan suyu, zemzem suyu.*

Ka'be-i vaşlın añup her gice âh u vâh kıl
Ağla yaşlar dök güzün yaşıyla dönsün zemzeme

2. **zemzem:**

Gazel 3249

Mısra: 4

Kâbe yanındaki meşhur kuyudan çıkan kutsal su.

Ka'be küyuña varup buldum şafâ
Anda çeşmüm görünür zemzem gibi

zen:

1. **zende:--de**

Gazel 3015

Mısra: 12

(Fa.) Kadın.

Muhibbî virme dil dünyâ denîdür
Vefâ yokdur bilürsin çünki zende

2. **zen:**

Gazel 3349

Mısra: 6

(Fa.) Kadın.

Senüñ zibâ cemâlünü görenler terk-i cân itse
'Aceb mi Yûsuf'ı görüp elini cümle zen kesdi

3. **zen:**

Gazel 3363

Mısra: 10

(Fa.) Kadın.

Zâl-i dehre iy Muhibbî sen sen ol meyl eyleme
Zen nedür kim dil vire aña cihânuñ erleri

4. **zen:**

Gazel 3461

Mısra: 14

(Fa.) Kadın.

İy Muhibbî dâr-ı dünyâ kimseye kılmaz vefâ
Gösterür kendüyi evvel ziyet ile zen gibi

5. **zende:-de**

Gazel 3042

Mısra: 12

Kadın.

Ezelden mest-i 'ışk oldu Muhibbî
Anuñ gönli ne zende ne püserde

6. **zen:**

Gazel 3194

Mısra: 10

Kadın.

İy Muhibbî merd iseñ dünyâ seni aldamasun
Danış evvel 'ağsın it yok 'aklı anuñ zen gibi

7. **zen:**

Gazel 3210

Mısra: 6

Kadın.

Şöyle bil gelmez cihândan kimseye zerre vefâ
Kendüzün ziyenet ider âl-ıla her dem zen gibi

zenah:

1. **zenah:**

Gazel 3112

Mısra: 14

Çene çukuru. II Sevgilinin çene çukuru.

Zülfine el sun Muhibbî ola kim bend eyleyüp
Sala âhîr hâbs içün seni zenağ zindânına

zenah çâhı:

1. **zenah çâhı:--i, --n, --da**

Gazel 3120

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(sevgilinin) Çene çukuru.

Zenağ çâhında 'uşşâkı esirge leblerüñ göster
Bir içim su-y-ıla hayruñ irişsün ehl-i zindâna

zenahdân çâh:

1. **zenahdân çâh:-i, -n, -a**

Gazel 3472

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Çene çukuru.

Zülfüne bend olmuşın gel koy zenağdân çâhına
Tâ ebed kurtarmasun hâbs itsün ol zindân beni

zencîr:

1. **zencîr:**

Gazel 3282

Mısra: 8

(□□□ şimçeg eniribriB .1 (ricnez .sraF) .i (□□
mâdenî halkalardan meydana gelen bağ: 2. Eskiden
suçluların, delilerin eline, ayağına vurulan demirden
bağ:.

Gördi müşğîn-i selâsil zülf-ile kâküllerin
Boynuma zencîr ola dil diyü sevdâ eyledi

2. **zencîrine:-i, -n, -e**

Gazel 3493

Mısra: 11

Zincir, birbirine geçmiş demir halkalardan
oluşan ip ve bağ, silsile // Sevgilinin saçı.

Döstüm bend it Muhibbî'yi saçuñ zencîrine
Ola kim uslana ol mecnûn bile sag u solı

3. **zencîr-ile:-ile**

Gazel 3058

Mısra: 4

Zincir, birbirine geçmiş demir halkalardan
oluşan ip ve bağ, silsile II sevgilinin saçı.

Dil virelden zülfünün leylâsına Mecnûnlayın
Vâdî-yi gâmda yürür zencîr-ile âvâre de

4. **zencîrinde:-i, -n, -de**

Gazel 3084

Mısra: 5

Zincir, birbirine geçmiş demir halkalardan
oluşan ip ve bağ, silsile II sevgilinin saçı.

Zülf[i] zencîrinde bend idi gönül dîvânesi
Düşmedin Mecnûn-ı bî-dil Leyli zülf[i] dâmına

5. **zencîre:-e**

Gazel 3258

Mısra: 6

Zincir, hükümlülerin eline, ayağına vurulan
demir bağ.

Görüp serv-i sehî kıddüñ senüñ dîvâneñ olmışdur
Sular zencîre dönmişdür ayaguña urup bağı

6. zencîrine:--i, --n, --e

Gazel 3333

Mısra: 1

Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülûf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Zülfi zencîrine bend itdi dil-i dîvâne[y]i
Şem'-i hüsün 'arz idüp yakdı oda pervâne[y]i

7. zencîr:

Gazel 3444

Mısra: 2

(Delilerin eline, ayağına veya boynuna bağlanan) Zincir, demir bağ, pranga.

Şu'le-i 'ışkuñ ezelden olmuşam pervānesi
Dūd-ı dil zencîr idinmişdür gönül dîvānesi

8. zencîrine:-i, -n, -e

Gazel 3096

Mısra: 7

Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için, zülûf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Baglanalı zülfüñüñ zencîrine dîvāne dil
Kendüzün fark eylemez degül ki sol u sağına

9. zencîrine:-i, -n, -e

Gazel 3236

Mısra: 5

Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için, zülûf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Åhumuñ zencîrine asup gönül kandîlini
Rüşen olsun diyü yakdı anda bagrum yağını

10. zencîrine:-i, -n, -e

Gazel 3479

Mısra: 3

Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için, zülûf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Mübtelāsın iy gönül gördüm saçı zencîrine
Bir delü dîvāne sergerdāna beñzetdüm seni

11. zencîrini:-i, -n, -i

Gazel 3054

Mısra: 5

Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin

saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülûf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Mecnün düğüm tak boynuma leylî saçuñ zencîrini
Mîrās-dur[ur] şavk-ı belâ her kandasā dîvāneye

12. zencîr:

Gazel 3076

Mısra: 2

Birbiri içine geçmiş metal halkalardan oluşan bağ, zincir, pranga. II Sevgilinin saçı.

Dil dutdı vañan zülfi-gîrih-gîr arasında
Dîvāneye hoşdur dura zencîr arasında

13. zencîrin:-i, -n

Gazel 3373

Mısra: 1

Birbirine geçmiş halkalardan müteşekkil demir ip veya bağ. II Delilerin ayağına veya boynuna bağladıkları demir bağ, pranga. II Sevgilinin aşığı deli divane eden zülüfleri.

Zülfi zencîrin görüp oldı gönül dîvānegî
Hâşıl itdi şem'-i hüsne cān yakup pervānegî

14. zencîrin:-i, -n

Gazel 3373

Mısra: 1

Birbirine geçmiş halkalardan müteşekkil demir ip veya bağ. II Delilerin ayağına veya boynuna bağladıkları demir bağ, pranga. II Sevgilinin aşığı deli divane eden zülüfleri.

Zülfi zencîrin görüp oldı gönül dîvānegî
Hâşıl itdi şem'-i hüsne cān yakup pervānegî

15. zencîrin:-i, -n

Gazel 3475

Mısra: 2

Birbirine geçmiş halkalardan müteşekkil demir ip veya bağ. II Delilerin ayağına veya boynuna bağladıkları demir bağ, pranga. II Sevgilinin aşığı deli divane eden zülüfleri.

Leylî-i zülfün dil-i Mecnün'ı şeydâ eyledi
'İşk zencîrin takup boynuma rüsvā eyledi

16. zencîrin:-i, -n

Gazel 3492

Mısra: 1

Birbirine geçmiş halkalardan müteşekkil demir ip veya bağ. II Delilerin ayağına veya boynuna bağladıkları demir bağ, pranga. II Sevgilinin aşığı deli divane eden zülüfleri.

Zülfi zencîrin görüp buldı gönül dîvānegî
Hâşıl itdi şem'-i hüsne cān yakup pervānegî

17. zencîrin:-i, -n

Gazel 3500

Mısra: 2

Birbirine geçmiş halkalardan müteşekkil demir ip veya bağ. II Delilerin ayağına veya boynuna bağladıkları demir bağ, pranga. II Sevgilinin âşığı deli divane eden zülüfleri.

İy gönül bend-i esrüz zülf-i yâr itdüh beni
'İşk zencirin takup Mecnûn-vâr itdüh beni

18. **zencirine:-i, -n, -e**

Gazel 3162

Mısra: 7

Zincir, birbirine geçmiş demir halkalardan oluşan ip ve bağ, silsile. II Sevgilinin saçı.

Baglanalı zülfünün zencirine divâne dil
Kendüzün fark eylemez degül ki sol u sağına

zencir ol-:

1. **zencir ol-:--up**

Gazel 3056

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zincir olmak. II Birbirine geçmek.

İy Muhibbî göz yaşı iki taraf zencir olup
Şâh-ı 'ışkuñ yidilür şîr-i neri oldum yine

zencir-i 'ışk:

1. **zencir-i 'ışk:-uñ, -la**

Gazel 3446

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Aşk zinciri. II Sevgilinin saçı.

Serîr-i mülk-i hüsn üzre seni ol ki emîr itdi
Beni zencir-i 'ışkuñla kapuñda bir esîr itdi

zer:

1. **zerse:--se**

Gazel 3088

Mısra: 6

Altın.

Fâş itdi cihân halkına çün sırrımı yaşum
Gözden bırakam yirlere ger sîm [ile] zerse

2. **zer:**

Gazel 3195

Mısra: 8

Altın.

'İşka düşdüm gıll u gışdan cânı pāk itdüm yine
Püte-i hicrân içinde hâlîş oldum zer gibi

3. **zerden:-den**

Gazel 3244

Mısra: 11

Altın.

Zerden serîre bakmaya ide Muhibbî 'âr
Her kim çanâ'atüh bister ide büriyâsını

4. **zer:-e**

Gazel 3129

Mısra: 12

Altın. II Aşığın yüzü.

Ol vefâsuz dilberüh harc itmek-içün yolına
Sîme döndi gözlerüm yaşı yüzüm döndi zere

5. **zer:**

Gazel 3432

Mısra: 8

Altın; sarı renk.

Âhum duhânı düpdüz çarhuñ yüzini dutdı
Görinmez ise tañ mı göklerde zer çerâğı

6. **zer:**

Gazel 3353

Mısra: 6

Altın II sararmış yüz.

Gözüm yaşıyla eyle nazır rüy-ı zerdüme
Hem sîm döker yoluña hem zer benüm gibi

7. **zer:**

Gazel 3071

Mısra: 6

Altın II sarı renk II aşığın sararmış yüzü.

Girüp dil püte-i hicre yanaldan gönli pāk oldı
Ki zîrâ hâlîş olmaz zer kaçan kim girmeye kâla

8. **zer:**

Gazel 3070

Mısra: 4

Altın II değerli, gösterişli.

Nev-bahâr ile bezendi sebzâr oldı çemen
Bu şafâdan zer saçır mihr-i cihân-tâb üstine

9. **zer:**

Gazel 3342

Mısra: 7

(Fars.) Altın.

Zer gibi püte-i 'ışk ile dil ü cân eridüp
Gill u gış komayuban eyledi gam kâl beni

zer-baf ü atlas:

1. **zer-baf ü atlas:**

Gazel 3342

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Altın telden dokunmuş kumaş/elbise ve ipekten dokunmuş kumaş, atlastan yapılmış olan.

Düd-ı âhum var iken zer-baf ü atlas n'iderem
Baña yiter ki bürür ol siyeh şâl beni

zerd:

1. **zerd:**

Gazel 3142

Mısra: 7

Sararmış, solgun.

Zerd ruhumda gören bu kaatre kaatre yaşum
Dir jäleler dökilmiş berg-i hazân içinde

2. **zerd:**

Gazel 3291

Mısra: 6

1. *Sarı renk.* 2. *Sararmış, solgun.*

Sırr-ı 'ışkı saklamaz-ısañ dilâ olur 'ayân
Zerd çehreñde gören bu eşk-i gülgün rengüñi

zerd eyle:

1. **zerd eyle:-di**

Gazel 3482

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarartmak, soldurmak.

Yüzümü zerd eyledi 'ışkuñ benüm ayvâ gibi
Bagrumı taş itdi hicrütñ lüle-i hamrâ gibi

zerd it:-

1. **zerd it:-düm**

Gazel 3042

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sararmış altın gibi.

Yaşumı sım idüp itdüm yüzüm zerd
Güzeller meyl iderler sım ü zerde

zerd ol:

1. **zerd ol:-dı**

Gazel 3354

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarı olmak, sararmak.

Gözüm yaşardı âh-ıla zerd oldı ruhlarum
Bunlar olunca bellüdür 'ışkuñ 'alâmeti

2. **zerd ol:-dı**

Gazel 3345

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarı olmak, sararmak, solgun yüzlü olmak.

Zerd oldı yüzüm yanalıdan püte-i gamda
Dirsem ne 'aceb var mıdur evvâ benüm gibi

zerd ol:-

1. **zerd ol:-a**

Gazel 3118

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sarı olmak, sararmak, solgun yüzlü olmak.

Didiler gel vir Muhibbî bize 'ışkuñdan nişân
Didüm eşküm surhı yitmez mi ki çehrem zerd ola

zerr:

1. **zer:**

Gazel 3109

Mısra: 6

Altın.

Yine ta'vîz için gülsende gonca
Asar zer heykelin nâzük nihâle

zerre:

1. **zerre:**

Gazel 3040

Mısra: 10

Zerre, çok küçük.

İy Muhibbî saña kandan mübtelâ olmak aña
Zerre hem-ser ola mı mihr-i cihân-ârâ-y-ıla

2. **zerre:**

Gazel 3149

Mısra: 13

Çok küçük parçacık.

Başın egeli gam yili yok zerre mecâli
Dil-ğaste Muhibbî gibi turmaga benefşe

3. **zerre:**

Gazel 3210

Mısra: 5

Çok küçük parçacık.

Şöyle bil gelmez cihândan kimseye zerre vefâ
Kendüzin ziyenet ider âl-ıla her dem zen gibi

4. **zerre:**

Gazel 3035

Mısra: 7

Çok küçük parçacık.

Zerre gibi gün yüzi şevkine sergerdân olup
Giceler tâ şubha dek efgân iderdüm nây-ıla

5. **zerre:**

Gazel 3187

Mısra: 9

Çok küçük parçacık.

Muhibbî zerre gibi gün yüzünden
Olalı dür inen âvâre düşdi

6. **zerresin:-s, -in**

Gazel 3101

Mısra: 8
Çok küçük şey; çok az miktar.

Bār-ı gam taglarcadır dil aña t̄ākat gösterür
Zerresin ger taga ursalar taħammül itmeye

7. **zerre:**
Gazel 3024
Mısra: 6
Az bir miktar, çok az miktarda.

Gül yüzünsüz n'eylerem ben gülsitān-ı gülşeni
Gün yüzün olmasa 'ālem zerre gelür mi göze

8. **zerrece:-ce**
Gazel 3026
Mısra: 12
(Ar.) Çok küçük parçacık.

Āteş-i 'ışka Muhibbī niçe döysün dil ü cān
Yakar ugrar-ısa zerrece kuriya ger yaşa

9. **zerrece:-ce**
Gazel 3424
Mısra: 3
(Ar.) Çok küçük parçacık.

Şîrîn lebüne beñzemesse zerrece iy dōst
Bu hürmet ü bu qadri şeker kanda bulaydı

10. **zerre:**
Gazel 3284
Mısra: 4
(Ar.) Çok küçük parçacık.

Güneşdür yüzini her kim görürse
Kalur mı zerre gibi hiç qarārı

11. **zerre:**
Gazel 3343
Mısra: 9
(Ar.) Çok küçük parçacık.

Dünyā-yı dūna eylemedi zerre maħabbet
Çün itdi nazār görđi Muhibbī anı fānī

12. **zerre:**
Gazel 3393
Mısra: 7
(Ar.) Çok küçük parçacık.

Zerre gelmez 'aynuma bāğ-ı cinānuñ gülleri
Ol yüzi gülzārsuz sanmañ nihāl egler meni

zerre-i nāciz:

1. **zerre-i nāciz:-den**
Gazel 3174
Mısra: 13
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Adı anılmaya değmeyecek kadar ehemmiyetsiz,
hiç hükmünde, değersiz, önemsiz çok küçük parçacık.
II Aşık.*

Gāh olur bir zerre-i nācizden kemter kılur
Geh döner hürşid-veş raħşān ider gönlüm beni

zerre-ves:

1. **zerre-ves:**
Gazel 3067
Mısra: 1
Zerre kadar, az miktarda.

Zerre-ves her kim mezellet topragında hāk ola
Tañ degöldür gün gibi ger menzili eflāk ola

2. **zerre-ves:**
Gazel 3458
Mısra: 5
*Zerre gibi, çok az miktarda. II Güneş'in
etrafında dönen Ay gibi; âşık gibi.*

Zerre-ves kaldur nigārā bu ğubārı hākden
Çünkü oldu gün yüzün mihr-i cihān-ārā gibi

zerrin:

1. **zerrin:**
Gazel 3367
Mısra: 2
*(Fars.) Altından yapılmış II. Altın gibi sarı ve
parlak olan.*

Her kimün kim eline gire anuñ hāk-i rehi
Başına t̄ac idine añmaya zerrin külēhi

zerrin külāh:

1. **zerrin külāh:**
Gazel 3395
Mısra: 1
Kelime Tipi: -
Altın taç.

Qamer devrinde ol meh-rū geyer zerrin külāh egri
Sanasın ebrdür zülfi olur gāh togru gāh egri

2. **zerrin külāh:**
Gazel 3174
Mısra: 19
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
*Altın taç, külāh. II Zülüflü ağalar denen saray iç
oğlanlarının giydiği, keçeden yapılmış, dış tarafı som
altınla işlenmiş ve iki yanından saç örgüsü şeklinde
sırmadan iki kolan sarkıtılmış Mevlevi sikkesi
biçimindeki külāh.*

Gāh virür atlas kabā hem başuma zerrin külāh
Geh qalender eyleyüp 'üryān ider gönlüm beni

zerrin külēh:

1. **zerrin külēh:-i**
Gazel 3448
Mısra: 2
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Altından yapılmış külâh. II Zülüflü ağalar denen saray iç oğlanlarının giydiği, keçeden yapılmış, dış tarafı som altınla işlenmiş ve iki yanından saç örgüsü şeklinde sırmadan iki kolan sarkıtılmış Mevlevî sikkesi biçimindeki külâh.

Kim ki şahrâ-yı gamuñ her dem ola pâdişehi
Âteş-i âhı olur başına zerrin külehi

zevâli:

1. zevâli:

Gazel 3495

Mısra: 8

1. Son bulma, nihayete erme. 2. Güneşin batması, parlaklığının azalması.

Özini nisbet itmiş gün yüzüne
Yakın oldu meger anuñ zevâli

zevâli ol:

1. zevâli ol: -ma, -sa

Gazel 3484

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Yok olmak, kaybolmak, tükenmek, batmak.

Zevâli olmasa hürşid ü mâhuñ
Yüzüne gün dir-idüm alnuña ay

zevk id-:

1. zevk id-: -er, --ken

Gazel 3115

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zevk ve safa etmek, eğlenmek.

İy döst miyânuñla kemer zevk ider-iken
Bilsen ne sebep düşdi girer hançer araya

zevk u şafâ:

1. zevk u şafâ: -y, -a

Gazel 3270

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zevk ve eğlence.

Derdâ dirîğ n'eyleyem ki firîb-i dehr
Zevk u şafâya atdı mübeddel binâ hüşî

2. zevk u şafâ:

Gazel 3443

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zevk ve eğlence.

Merdâne er ki görse kılıç ok u ya günü
Ol gün gözine görine zevk u şafâ günü

zevrak:

1. zevrakı: -ı

Gazel 3475

Mısra: 9

Sandal II Gönül.

İy Muhibbî tañ midür garķ ola gönüm zevrakı
Her tarafından gözlerüm yaşını deryâ eyledi

2. zevrakı: --ı

Gazel 3045

Mısra: 4

Sandal, kayak II Mekke'de yapılan, zemzem koymaya mahsus sırça kap, zemzem şişesi II gönül, yürek.

Dem dem dökilen göz yaşı bil hün-ı cigerdür
Dil zevrakı garķ oldu şehâ ol dem içinde

zevrak-ı dil:

1. zevrak-ı dil:

Gazel 3378

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül sandalı; yürek, gönül.

Hicründe şehâ şol kadar âh eyledüm iy döst
Kanlu yaşuma zevrak-ı dil garķ ola düşdi

2. zevrak-ı dil: -üm

Gazel 3201

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül sandalı.

Deryâ-yı eşk içre yürütür zevrak-ı dilüm
Âhum yiliyle garķ olur âhir gemüm gibi

zevn it-:

1. zeyn it-: -dü, --m

Gazel 3056

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Süslemek, bezemek, ziyaretlendirmek.

La'1 ü yâķüt ile zeyn itdüm gözüm dükkânımı
'İşk-ı şâhî devletinde cevherî oldum yine

zevn kıl:

1. zeyn kıl: -up

Gazel 3325

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Süslemek.

Bir itdi Hamel burcı gelüp leyl ü nehârı
Gül lâle ile zeyn kılup yine bahârı

zevn ol-:

1. **zeyn ol:-up**

Gazel 3258

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Süslenmek, bezenmek.

Çemende güller açıldı cihânün zeyn olup bâğı
İdelüm serv-şadlerle irişdi 'işretün çağı

2. **zeyn ol:-dı**

Gazel 3191

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Süslenmek.

Yine ezhâr-ıla zeyn oldı gülşen
Aralarında güldür tâcdârı

zî:

1. **zî:**

Gazel 3377

Mısra: 12

*Önüne geldiği kelimelere "sahip, -li" anlamı
katarak birleşik kelimeler yapar.*

Ka'be küyuña Muhibbî vardı yüzün sürmege
Zî sa'âdetdür eger kırbân iderseñ sen beni

zîb ü fer:

1. **zîb ü fer:**

Gazel 3320

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Süs ve parlaklık/gösteriş.

Kâkülün gülşende depret 'anber efşân eylesün
Zîb ü fer vir cilvelerle zâhir it tâvûsuñı

zîbâ:

1. **zîbâ:**

Gazel 3349

Mısra: 5

Far. Süslü, güzel.

Senün zîbâ cemâlünî görenler terk-i cân itse
'Aceb mi Yûsuf'ı görüp elini cümle zen kesdi

2. **zîbâlığı:-lig, -ı**

Gazel 3239

Mısra: 1

1. Güzel. 2. Süslü.

Her gün eyler çün tefâvüt ol gülün zîbâlığı
Dem dem artsa tañ mîdur bu gönümün şeydâlığı

zihî:

1. **zihî:**

Gazel 3416

Mısra: 10

*"Ne acayip, ne kadar garip" manasında
şaşkınlık bildirir. Acıma, hayıflanma anlamı
katmıştır.*

Muhibbî ruhların kıddin temâşâ eyleyüp yârün
Didi serv üzre gül bitmiş zihî şun'-ı Hüdâvendî

2. **zihî:**

Gazel 3190

Mısra: 2

*Ne güzel, ne hoş, ne iyi (Bâzan alay yoluyla
olumsuz anlamda kullanılır.).*

Yine nâz-ıla hırâm eyle gel iy serv-i sehî
Kim göre nâz-ıla bu kâmetünî diye zihî

zıkr:

1. **zıkrile:-ile**

Gazel 3477

Mısra: 2

*1. Anma, söyleme, sözünü etme. 2. Bir tarikata
bağlı olanların Tanrı'nın adını art arda söylemesi.*

Şevk-i ruhuñun fikri ser-â-ser dili yakdı
Şekker dehenün zıkrile agzum suyu akdı

2. **zıkrin:-i, -n**

Gazel 3498

Mısra: 5

Sözünü etme, ismini söyleme, anma, anlatma.

Lebün zıkrin kaçan tekrâr kılsam
Sürür eyler gönül artar şafası

3. **zıkrini:-i(n), -i**

Gazel 3426

Mısra: 13

Anmak, yad etmek, hafifçe fısıldamak.

Şîrin lebünün zıkrini tekrâr Muhibbî
Kılduğı için kand ü nebât oldı kelâmı

4. **zıkrî:-i**

Gazel 3299

Mısra: 6

İsmi söylenmek, bahsi edilmek, anılmak.

Halk[1] gördüm kimi mescidde kimi mey-ğânede
Baña nâmuñ zıkrî ile meskenüm küyuñ gibi

zıkr evle:-

1. **zıkr eyle:-me**

Gazel 3236

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İsmi söylemek, bahsini etmek, anmak.

Zâhidâ zıkr eyleme cennet hevâsı bizde yok
'Aşık-ı dîdâr olan n'eyler irem ırmağın

zıkr it:-

1. **zıkr it:-dü, -m**

Gazel 3175

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İsmi söylemek, bahsini etmek, anmak.

Ruğun fikr eyleyüp yârûñ leb-i la'lini zıkr itdüm
Niçe yıllar durur gitmez dimâğumdan anuñ adı

zıkr it:

1. **zıkr it:-se, -m**

Gazel 3450

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Anmak, zikretmek, hatırlamak.

Dehenüñ vaşfını gülşende eger zıkr itsem
Zehresi var mı açâ goncalar anda deheni

2. **zıkr it:-di**

Gazel 3435

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İsmi söylemek, bahsini etmek, anmak.

Gönül fikr itdi zülfüñ dâma düşdi
Lebüñ zıkr itdi cânım câma düşdi

zıkr-i ilâhî:

1. **zıkr-i ilâhî:**

Gazel 3437

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Allah'ı zikretmek.

Dilüñden gitmesün zıkr-i İlâhî
Anuñla bulasın tâ gizlü râhî

zıkrü'llâh:

1. **zıkrü'llâh:**

Gazel 3110

Mısra: 3

Allah'ı zikretme, anma.

Kıl muşâhib her gice qalbüñi zıkrü'llâh ile
Uyma nefsi şüma irmez çün bilürsin dem deme

zindân:

1. **zindânna:--l, --n, --a**

Gazel 3112

Mısra: 14

Zindan, hapishâne.

Zülfine el sun Muhibbî ola kim bend eyleyüp
Sala âhîr hâbs içün seni zenaḥ zindânna

2. **zindân:**

Gazel 3078

Mısra: 4

Hapishane, karanlık yer.

Zülfine dolaşan dili kor çâh-ı zenaḥda
Kalur ebed ol bend-ile zindân arasında

3. **zindân:**

Gazel 3472

Mısra: 4

İçine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı yer. II sevgilinin çene çukuru.

Zülfüne bend olmuşın gel koy zenaḥdân çâhına
Tâ ebed kurtarmasun hâbs itsün ol zindân beni

zinde:

1. **zinde-y-iken:--y, --iken**

Gazel 3027

Mısra: 6

Zinde sözcüğü. (Diri, canlı.).

Ger ölem hâk-i derüñden eyle ḥişt-i merḳadüm
Zinde-y-iken çünki gelmedüñ benüm bâlinüme

zinde it:-

1. **zinde it:-di**

Gazel 3213

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canlandırmak, diriltmek.

Mürde iken zinde itdi cümle ezḥârî şabâ
Tâze cân buldu kamusı irdi nefḥ-i 'İsevî

zinde kal:

1. **zinde kal:-ur, -sa**

Gazel 3462

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canlı kalmak, sağ kalmak.

Muhibbî mu'ciz-i nazmuñ 'Acem iklimine irse
Kalursa zinde qabrinde 'aceb mi rûḥ-ı Selmân'ı

zinde kıl:-

1. **zinde kıl:-di**

Gazel 3060

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canlandırmak.

Ġamzeler öldürdi gerçi itdi kan kan üstine
Döndi la'lüñ zinde kıldı virdi cân cân üstine

2. **zinde kıl:-ur, -di**

Gazel 3158

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canlandırmak; ihya etmek, sıkıntısını gidermek.

Sen bir nazarla mürde dile cân bağışladuñ
‘İsâ egerçi zinde kılurdu du‘â-y-ıla

3. **zinde kıl:-di**

Gazel 3250

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canlı kılmak, canlandırmak, hayat vermek.

Mürde idi zinde kıldı cümle ezhârı şabâ
Tâze cân buldı kamusı irdi nefî-i ‘İsevî

zinde ol:-

1. **zinde ol:-inca**

Gazel 3015

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canlı, diri olmak.

Budur fikrüm benüm olunca zinde
Olam kapuñda boynı baglu bende

zinde ol:

1. **zinde ol:-a**

Gazel 3434

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canlı, diri olmak.

Âb-ı hayvân dir naşîb olsa kim emse ol lebi
Tâ kıyâmet zinde ola nitelim Hızr nebî

zinde-dâr:

1. **zinde-dâr:-ı**

Gazel 3309

Mısra: 4

Diri, canlı, sağlam.

Dökerem karşıña göz yaşlarım
Yakup dil şem‘-veş zinde-dâr

zindegî eyle:

1. **zindegî eyle:-di**

Gazel 3311

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Canlılık vermek/diriltmek.

Çekeli hicrûñ firâkıñ bu Muhibbî mürdedür
Eyledi ‘İsî-nefes vaşluñla anı zindegî

zinhâr:

1. **zinhâr:**

Gazel 3344

Mısra: 10

Sakın, aman, asla.

Âhîr seni bu ‘âleme rüsvâ-yı ‘âm ider
Zinhâr Muhibbî kimseye gel dime râzuñı

2. **zinhâr:**

Gazel 3364

Mısra: 2

Sakın, aman, asla.

Sen sen ol pendüm budur dutma gönülde yâr iki
Bir olur yâr iki olmaz olmasun zinhâr iki

3. **zinhâr:**

Gazel 3271

Mısra: 8

Sakın, aman, asla.

Küyuñda eger ölür isem cismümi iy döst
Zinhâr anı seglerüñe eyle sipârı

4. **zinhâr:**

Gazel 3392

Mısra: 4

"Sakın, aman, asla" anlamında uyarı sözü.

Cân u dil almaga gör kim niçe fettânlık ider
Sakın aldanma gönül sen aña zinhâr dağı

5. **zinhâr:**

Gazel 3457

Mısra: 9

"Sakın, aman, asla" anlamında uyarı sözü.

Sırruñ Muhibbî sakla dilden çıkarma zinhâr
Zâhir olur ol ebed çünkü tutaga düşdi

6. **zinhâr:**

Gazel 3467

Mısra: 9

"Sakın, aman, asla" anlamında uyarı sözü.

Muhibbî fırsatı fevt itme zinhâr
Koma elden şarâb-ı lâle rengi

zîr itdi:

1. **zîr itdi:-di**

Gazel 3253

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Alt etmek, aşagılamak.

O kim iy serv-kaç bälâ felekde saña yir itdi
Beni pâ-mâl-i ‘ışık idüp ayak altında zîr itdi

zîr ü bam:

1. **zîr ü bam:--da**

Gazel 3014

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İnce ve kalın II sazın en ince ve en kalın telleri.

Muḥibbī kâmetüm çeng olalıdan
Fiğân eyler bu gönlüm zîr ü bamda

zîr ü zeber eyle:

1. zîr ü zeber eyle:

Gazel 3033

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Deyim**

*Altüst etmek. Çok karışık duruma getirmek,
düzenini bozmak; yıkmak, harap etmek II yenmek,
yenik düşürmek.*

Ağyâr eger mâni‘ ola vaşl-ı nigâra
Seng-ile urup başını zîr ü zeber eyle

zîra:

1. zîra:

Gazel 3278

Mısra: 4

Çünkü, şundan dolayı.

Bahr-ı eşkümde yürür murğ-ı dilm her tarafa
Zîra pervâ yimez olmuşdur ezel âb u aş

2. zîra:

Gazel 3278

Mısra: 8

Çünkü, şundan dolayı.

Eşk-i çeşmüm virdi hil‘at âh-ıla dâğ eyledi
Zîra tamga ile artar olsa dehrüñ kumaşı

3. zîrâ:

Gazel 3071

Mısra: 6

1. çünkü, bundan dolayı II 2. aslında, gerçekte.

Girüp dil püte-i hicre yanaldan göñli pāk oldı
Ki zîrâ hâliş olmaz zer kaçan kim girmeye kâla

4. zîrâ:

Gazel 3323

Mısra: 8

(Bağlaç) Çünkü, şundan dolayı.

Virme nâdân eline gevher-i nazmuñı sakın
Zîrâ fark eyleyimez billür-ıla [hem] güheri

5. zîra:

Gazel 3027

Mısra: 4

"Çünkü, şu sebepten, bundan dolayı"

anlamlarına gelen bağlaç.

Korkmazam küy-ı belâ içre olursam ‘ışk-ıla
Zîra cân ısmarlamak gelmiş-durur âyînüme

6. zîra:

Gazel 3039

Mısra: 10

"Çünkü, şu sebepten, bundan dolayı"
anlamlarına gelen bağlaç.

Bu Muḥibbī ḥasta-dil ger kan yudarsa tañ midür
Zîra kimse görmedi resm-i vefâ dildârda

7. zîrâ:

Gazel 3358

Mısra: 8

"Çünkü, şu sebepten, bundan dolayı"

anlamlarına gelen bağlaç.

Cefâ vü cevri terk itmez tazarrü‘ eyleseñ yâra
Ki zîrâ katı müşkildür kişi terk ide mu‘tâdı

8. zîra:

Gazel 3360

Mısra: 10

"Çünkü, şu sebepten, bundan dolayı"

anlamlarına gelen bağlaç.

Zülfî sevdâsında bilmezler Muḥibbî nüktesin
Zîra kimse görmemiş görmez yılan ayagını

9. zîrâ:

Gazel 3416

Mısra: 4

"Çünkü, şu sebepten, bundan dolayı"

anlamlarına gelen bağlaç.

Yine cân naqdini virmek muḥarrerdür saña iy dil
Ki zîrâ bâcsuz hergiz geçilmez ‘ışk dervendi

10. zîra:

Gazel 3032

Mısra: 8

Ancak.

Zâhidâ var fâriğ ol nâr-ıla korkutma beni
Zîra çokdan yanageldüm ben bu hicrân nârına

11. zîrâ:

Gazel 3416

Mısra: 2

Ancak.

Baña maḥbûb u meyden geç diyü zâhid ider pendi
‘Aceb mi lezzet-i ervâh ki zîrâ añlamaz kendi

12. zîra:

Gazel 3434

Mısra: 4

"Çünkü, şu sebepten, şundan dolayı"

anlamlarına gelen bağlaç.

‘ışk bir meşrebdür anı şüfî idrâk eylemez
Zîra kim ‘aşık degüldür yokdur anuñ meşrebi

13. zîrâ:

Gazel 3272

Mısra: 6

Çünkü, şundan dolayı.

'İşkūñ müşkilini sorma yine 'āşıkā sor
Zīrā başdan başa ezber okımışdur okını

zīrā ki:

1. **zīrā ki:**

Gazel 3448

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çünkü, şundan dolayı, onun için ki.

Sevdüğüm seni günāh ise katuñda güzelüm
Sorma öldür suçını zīrā ki çokdur günehi

2. **zīrā ki:**

Gazel 3271

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çünkü, şundan dolayı, onun için ki.

İy dil vefā büyümm umma bu cihāndan
Zīrā ki bu bir kimseye hiç itmedi yarı

3. **zīrā ki:**

Gazel 3008

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

"Çünkü, onun için ki, şundan dolayı ki"
anlamlarına gelen bağlaç.

Tañ mı bulınsa mihrūñ bu dilde cān içinde
Zīrā ki genc bulunur ekser vīrān içinde

4. **zīrā ki:**

Gazel 3267

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çünkü, şundan dolayı, onun için ki.

Varsam egerçi tīguñā karşı 'aceb midür
Zīrā ki 'ışk kişide komaz tevehhümü

5. **zīrā ki:**

Gazel 3367

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Çünkü, şundan dolayı, onun için ki.

Bu Muħibbī seni cānyıla sever ger suç ise
Sorma öldür suçını zīrā ki çokdur günehi

zīr-i felek:

1. **zīr-i felek:-de**

Gazel 3215

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gökkubbenin altı.

Zīr-i felekde levħa-i hāki gözüm yine
Hūn-ı cigerle eyledi taħt-ı münākkaşı

zīrih:

1. **zīrih:**

Gazel 3476

Mısra: 7

Zırh.

San geyer ol sīm-ten üstine dāvūdī zīrih
Her kaçan eyler perīşān tağıdur gīsūları

zīver:

1. **zīver:**

Gazel 3292

Mısra: 14

Sūs, ziyinet, bezek.

Cılve kılsa hūsn-i dilber zūlfı müşg 'anber saçar
Zīver ile ziyinet itmişdür per-i řāvūsı

zīver ü pīrāve:

1. **zīver ü pīrāve:--(s)i, --n, --e**

Gazel 3114

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sūs ve ziyinet.

Hāq senūñ hūsnūñi bir vech-ile aħsen yaradup
Komadı hācet ola zīver ü pīrāyesine

zīver-i dūnyā:

1. **zīver-i dūnyā:--y, --a**

Gazel 3093

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dünyanın süsü.

Aldanup zīver-i dūnyāya gönül virme sakın
Bu muşarrredür anuñ soñı nedāmet gettire

zīvāde:

1. **zīvāde:**

Gazel 3095

Mısra: 8

Çok, fazla; boşuna.

Levh üzre dest-i kudret yazmış bunı ezelde
Hūsnūñ senūñ muzā'af derdüm benüm zīvāde

zīvāde eyle:

1. **zīvāde eyle:-y, -i, -ler**

Gazel 3332

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Arttırmak, fazlalaştırmak.

Hūsnūñ şehā nite ki her gün firāvān olur
'İşkum da benüm her nefes eyler zīvāde[y]i

zīvāde id-:

1. ziyāde id:-er

Gazel 3267

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Arttırmak.

Hālümü görüp itmedi dilber teraḥḥümü
Günden güne ziyāde ider dil tazallümü

ziyāde ol:

1. ziyāde ol:-ur

Gazel 3322

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Artmak, fazlalaşmak.

Hüsnüni gördüm iy dōst gün gün olur ziyāde
Gönlüm daḥı şeb ü rüz arturdu āh u vāhi

2. ziyāde ol:-up

Gazel 3322

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Artmak, fazlalaşmak.

İtüm dise eger yār sehv-ile ben gārībe
Şevküm olup ziyāde göge atam külāhi

ziyāfet evle-:

1. ziyāfet eyle:-dü, -m

Gazel 3242

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Konukları yemek vererek ağırlamak; (Bir kimseye) hoşlanacağı şeyleri ikram etmek II herhangi bir şeyi en iyi biçimde başarmak, herhangi bir yönüyle doyumak.

Tekye-i dilde ziyāfet eyledüm geldi belā
Ġam daḥı gelsün didüm tā kim ola yārān iki

ziyān evle:

1. ziyān eyle:-r

Gazel 3429

Mısra: 10

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Heba etmek, zarara uğratmak; yok etmek; sıkıntıya düşürmek.

Zülfine gönül virme Muḥibbī ḥazer eyle
Elbette ziyān eyler o kim māra tayandı

ziyān içinde ol-:

1. ziyān içinde ol:-i, --n, --de, --ur

Gazel 3142

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Zarar görmek. Zarar görülecek bir durumun içinde olmak.

Ümmīd-i buse itdüm cān naḥdini yitürdüm
Her kim ki ‘āşık olsa olur ziyān içinde

ziyān id:

1. ziyān id:-em

Gazel 3456

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Deyim**

Yersiz, boş yere harcamak, zarara uğratmak.

Ziyān idem diyü her kim yoluḥda cān u ser virmez
Dilegüm iki ‘ālemde buña hiç bulmasun sūdi

ziyāret:

1. ziyāreti:-i

Gazel 3340

Mısra: 6

Bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme.

Ḥarc itmeseydi dīdelertüm naḥd işigini
Farz olmasa ger baña hüsnün ziyāreti

ziyenet id-:

1. ziyenet id:-er

Gazel 3210

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Ziyenet etmek: Süslemek, güzelleştirmek.

Şöyle bil gelmez cihāndan kimseye zerre vefā
Kendüzin ziyenet ider āl-ıla her dem zen gibi

ziynet:

1. ziynet:

Gazel 3453

Mısra: 2

Süs.

Ruḥları üzre ‘arāk mı ya melāḥat dūrleri
Şebnem ile yāḥū ziyenet buldı gülberg-i teri

2. ziynet:

Gazel 3461

Mısra: 14

Süs.

İy Muḥibbī dār-ı dünyā kimseye kılmaz vefā
Gösterür kendüyi evvel ziyenet ile zen gibi

3. ziynet:

Gazel 3482

Mısra: 8

Süs.

Bī-vefālıkda müşābih olduğuyçün ‘āleme
Kendüye ziyenet virtür ol bī-vefā dünyā gibi

ziynet it-:

1. **ziynet it:-miş, -dür**

Gazel 3292

Mısra: 14

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Süslemek.

Cilve kılsa hüsn-i dilber zülfî müşğ 'anber saçar
Ziver ile ziyinet itmişdür per-i favûsını

zücâc-ı halebî:

1. **zücâc-ı halebî:**

Gazel 3314

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haleplinin şişesi.

Gönlümün şişesini kim göre kan-ıla tolu
Mey-i hamrâ ile pür sana zücâc-ı Halebî

2. **zücâc-ı halebî:**

Gazel 3372

Mısra: 12

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haleplinin şişesi.

Bu Muhibbî kuluñun gel sına gönlin kerem it
Kim bütün idebilür sinsa zücâc-ı Halebî

zû-fünûn:

1. **zû-fünûn:**

Gazel 3282

Mısra: 6

Bilgili, hünerli kişi.

Câm-ı 'ışk[1] nüş idüp içdi maḥabbet cür'asın
Zû-fünûn 'âkil iken mecnûnî şeydâ eyledi

zû-fünûn-ı 'akl:

1. **zû-fünûn-ı 'akl:-du, -m**

Gazel 3297

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İlim sâhibi, bilgili, âlim.

'İşk câmın cür'asın sundı baña nüş eyledüm
Zû-fünûn-ı 'akldum gör nice şeydâ eyledi

zühd:

1. **zühd-ile:-ile**

Gazel 3179

Mısra: 3

*Dünyâya rağbet etmeyip kendini ibâdete verme,
nefsini her türlü zevkten alıkoyup ibâdet yolunu
seçme, perhizkârlık, takvâ.*

Zühd-ile takvâ binâsın çarḫa ırgürmiş-iken
Geldi çün tûfân-ı mey ḫâk-ile yeksân eyledi

zühd ü rivâ:

1. **zühd ü rivâ:--y, --ı**

Gazel 3100

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Zühd ve riyakarlık II İki yüzlülük ve ibadette
gösteriş peşinde olmak.*

Zâhidâ zühd ü riyâyı ihtiyâr itmeñ nice
Ehl-i diller meclisin gördükçe âh itmeñ nice

zühd ü takvâ:

1. **zühd ü takvâ:--dan**

Gazel 3125

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Allah korkusu ile Allah'ın yasakladığı şeylerden
uzak durup ibadetle meşgul olma böylece
günahlarından arınarak temiz olma.*

Muhibbî zühd ü takvâdan geçerci şahñ-ı gülşende
Eger on dört yaşar sâkî ola mı dahı yek şale

2. **zühd ü takvâ:-nuñ**

Gazel 3183

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

*Allah korkusu ile Allah'ın yasakladığı şeylerden
uzak durup ibadetle meşgul olma böylece
günahlarından arınarak temiz olma.*

Urmış-ıdum zühd ü takvânuñ ezel bünyâdım
Âh kim tûfân mı ḫâk-ile yeksân eyledi

zühre:

1. **zühre:**

Gazel 3468

Mısra: 4

*1. Üçüncü kat göğe hâkim olduğu söylenen
Çoban Yıldızı, Venüs olarak da bilinen çok parlak bir
yıldız. 2. Sevgilinin güzel, parlak yüzü.*

Sakın meyl itme aldanma şarâba
Eger ol bezme Zühre ola çengî

zülâl:

1. **zülâl:-i**

Gazel 3495

Mısra: 6

*İçilmesi güzel, tatlı, latif, saf su II Sevgilinin
dudağı.*

Hızır içmezdi varup âb-ı hayvân
Eger bilseydi var la'lüñ zülâlî

2. **zülâl:**

Gazel 3393

Mısra: 2

Ar. İçimi güzel, tatlı, saf su.

Sākīyā sen sanma kim def'-i melāl egler meni
Ol dışı dürr-i 'Aden la'li zülāl egler meni

zülfi:

1. **zülfinün:-i, -n, -üñ**

Gazel 3058

Mısra: 3

Ar. Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.

Dil virelden zülfinün leylāsına Mecnünlayın
Vādī-yi ğamda yürütür zencir-ile āvāre de

2. **zülfindeki:-i, --n, --de, --ki**

Gazel 3054

Mısra: 9

Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

Zülfindeki hālın görüp yine Muhibbī murğ-ı dil
Oldı giriftār-ı kafes kaçd itdi beñzer dāneye

3. **zülfiñe:-üñ, -e**

Gazel 3012

Mısra: 10

Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.

Şad pāre ola bagrı Muhibbī görem āhır
Nāzūklig-ile zülfiñe ger şāne geçerse

4. **zülfiñe:-i, -n, -e**

Gazel 3026

Mısra: 9

Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.

Leylī zülfiñe dolaşdı görüp āhū gözini
Düşdi Mecnün gibi bī-çāre gönül tag u taşā

5. **zülfiñsüz:-i, --n, --süz**

Gazel 3034

Mısra: 5

Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.

Baña müşkildür eglenmek dil-i divāne zülfiñsüz
Bulur her laħza her demde özine yār eglence

6. **zülfinün:-i, -nün**

Gazel 3444

Mısra: 7

Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.

Zülfinün āġını kurmuş yine diller şaydına
Hāller yir yir görünür san içinde dānesi

7. **zülfinün:-i, -nün**

Gazel 3470

Mısra: 6

Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.

'Işk-ıla çün olmuşam divāneler ser-defteri
Bend idüp boynuma taksun zülfinün fitrākini

8. **zülfinden:-i, -n, -den**

Gazel 3082

Mısra: 10

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi | saç |.

Muhibbī kalmaya hergiz revācı misk-i āhūnūñ
İletse büyı zülfinden şabā ger Çin'e Māçin'e

9. **zülfiñ:-üñ**

Gazel 3387

Mısra: 3

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Leylī zülfiñ hasretinden iy leb-i şīrīn-dehen
Nāleler itdüm ki Mecnün-ıla Ferhād itmedi

10. **zülfinün:-i, -nün**

Gazel 3483

Mısra: 6

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi | saç.

Dōstlar 'ayb eylemeñ ayruk dil-i divāneye
Derdümün dermāni ancak zülfinün bagı gibi

11. **zülfiñün:-üñ, -üñ**

Gazel 3096

Mısra: 7

Sevgilinin saçı; şakaklara sarkan saç lülesi.

Baglanalı zülfiñün zencirine divāne dil
Kendüzin fark eylemez degül ki sol u sagına

12. **zülfiñün:-üñ, -üñ**

Gazel 3114

Mısra: 4

Sevgilinin saçı; şakaklara sarkan saç lülesi.

Tāb-ı hüsñünde harāret bulalı cān u gönül
Zülfiñün rāhat olam diyü varur sāyesine

13. **zülfi:-i**

Gazel 3160

Mısra: 4

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Murğ-ı dil feryād iderdi turmaz idi bir nefes
Ol lebi mül ruħları gül zülfi reyħān olmasa

14. **zülfiñe:-i, -n, -e**

Gazel 3012

Mısra: 1

1. Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.

Zülfiñe gönül bend ola divāne geçerse
Şem'-i ruħına cān yana pervāne geçerse

15. **zülfi:-i**

Gazel 3037

Mısra: 3

1. Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.

Niçe yıldur ki yiler zülfi hevāsında gönül
Kuru sevdā da yürür zülfi-i perīşānlar-ıla

16. **zülfine**: -i, -n, -e

Gazel 3044

Mısra: 5

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Manşür-şifât zülfine ber-dâr olur gönül
'Âşık dimeñ aña ki ol dâra gelmeye

17. **zülfini**: -i, -n, -i

Gazel 3046

Mısra: 9

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Zülfini kaldurdı gördüm kıdd ü ruhsârın didüm
Gül açılmış ne 'aceb serv-i hürâmân üstine

18. **zülfini**: -i, -n

Gazel 3065

Mısra: 3

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Zâhidâ mu'ciz degül mi zülfin ejder gösterüp
Haddi nûri saña yitmez mi yed-i beyzâ yine

19. **zülfini**: -i, -n, -i

Gazel 3075

Mısra: 3

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Gider 'aqlum zülfini depretdügince bād-ı şübh
Beñzedür dil cilvesini gülşenüñ tâvusına

20. **zülfine**: -i, -n, -e

Gazel 3078

Mısra: 3

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Zülfine dolaşan dili kor çâh-ı zenaḥda
Kalur ebed ol bend-ile zindân arasında

21. **zülfini**: -i, -n, -i

Gazel 3079

Mısra: 4

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Bulur idüm genc-i hüsnine nigârûñ dest-res
Zülfini mâr eyleyüp çeşmin eger şîr itmese

22. **zülfine**: -i, -n, -e

Gazel 3082

Mısra: 5

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Salını zülfine ta'zîm iderse tañ mıdur çeşmi
Garâbet mi olur gebre sücüd eylerse ḥaçına

23. **zülfini**: -i, -n, -i

Gazel 3094

Mısra: 1

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

İder zülfini gün yüzine perde
Beni ugradur ol biñ dürlü derde

24. **zülfini**: -i, -n, -i

Gazel 3098

Mısra: 7

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Haddi ile zülfini gördüm iderler 'arbede
Rûm şâhı ceng ider san kim varup Efreng-ile

25. **zülfine**: -i, -n, -e

Gazel 3112

Mısra: 13

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Zülfine el sun Muḥibbî ola kim bend eyleyüp
Sala âḥir ḥabs için seni zenaḥ zindânına

26. **zülfini**: -i, -n, -i

Gazel 3116

Mısra: 1

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Zülfini añdum yine düşdüm uzun sevdâlara
Dür dişi fikri beni ğarḫ eyledi deryâlara

27. **zülfini**: -i, -n, -i

Gazel 3398

Mısra: 9

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Zülfini çevgân idüp meydân-ı hüsn içre nigâr
Top idüp başın Muḥibbî diye kim çevgân beni

28. **zülfine**: -i, -n, -e

Gazel 3415

Mısra: 3

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Zülfine dolaşdı göñlüm geldi sevdâ başuma
Ĝam şebinde tâ şehër bîdâr gördüm kendümi

29. **zülfine**: -i, -n, -e

Gazel 3417

Mısra: 1

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Zülfine dil bağladuñ çünkü unıtduñ pendüñi
Mübtelâ-yı 'ışık olup boynuñda hoş gör bendüñi

30. **zülfine**: -i, -n, -e
Gazel 3417
Mısra: 5
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Dolaşup zülfine geldi başa çün sevdā-yı 'ışk
Ger helāk olsañ dilā kesme sakın peyvendüñi

31. **zülfi**:
Gazel 3418
Mısra: 5
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Şabrum apardı 'aqlımı zülf itdi tārmar
Dutdı cefā tūrine ol kaşy ya bizi

32. **zülfine**: -i, -n, -e
Gazel 3421
Mısra: 2
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Cān diler şem'-i ruḡa eyleye pervānalığı
Göstere yine gönül zülfine dīvānalığı

33. **zülfüñüñ**: -ü, -ñüñ
Gazel 3421
Mısra: 9
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Zülfüñüñ bendine bend eyle Muḡibbī'yi didüm
Didi şimden girü uslan koya dīvānalığı

34. **zülfini**: -i, -n, -i
Gazel 3426
Mısra: 9
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Zülfini ele aldı kemend eyledi geh çin
Dil murğını avlamaga kurdı yine dāmı

35. **zülfiyle**: -i, -y, -le
Gazel 3427
Mısra: 2
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Yüzün gösterdi gönülüm ḡurrem itdi
Dönüp zülfiyle ütüp pür gam itdi

36. **zülfin**: -i, -n
Gazel 3428
Mısra: 1
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Binüp semend-i nāza zülfin idüp kemendi
Ben mübtelā-yı 'ışkuñ boynına dakdı bendi

37. **zülfine**: -i, -n, -e
Gazel 3429
Mısra: 7
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Dil kaçdı görüp gamzelerin zülfine düşdi
Görün eceli yolu varup dāra tayandı

38. **zülfine**: -i, -n, -e
Gazel 3429
Mısra: 9
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Zülfine gönül virme Muḡibbī ḡazer eyle
Elbette ziyān eyler o kim māra tayandı

39. **zülfin**: -i, -n
Gazel 3431
Mısra: 1
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Çözüp zülfin yüzine indi düşdi
Bulıtdur gün yüzine indi düşdi

40. **zülfini**: -i, -n, -i
Gazel 3477
Mısra: 4
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Dīvāneñem iy dōst didüm bir nāzar eyle
Zülfini kemend eyleyüben boynuma takdı

41. **zülfini**: -i, -n, -i
Gazel 3477
Mısra: 5
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Zülfini kodı 'ārızı üzre yine dilber
Ḥāçımı gör ol kāfiri kim suya bırakdı

42. **zülfini**: -i, -n, -i
Gazel 3488
Mısra: 5
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Leylī zülfini görelden olmışam mecnūn-ı zār
'Aqlımı tağıtdı āh ol āhūvāne gözleri

43. **zülfini**: -i, -n, -i
Gazel 3488
Mısra: 8
1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Bend-i zülfinden niçe olsun gönül murğı ḡalās
Zülfini dām itdi ḡālin kıldı dāne gözleri

44. **zülfi:-i**

Gazel 3490

Mısra: 4

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2. Sevgilinin saçı.*

Semend-i nāza binmişdür yine meydān-ı hüsn içre
Ser-i ‘uşşākı top eyler elinde zülfi çevgānı

45. **zülfinde:-in, -de**

Gazel 3012

Mısra: 3

Saç, özellikle yüzün iki tarafına sarkan saç bölükleri II sevgilinin saçı.

Zülfinde görüp hālīne dil murğı dutılsa
Olmaya ‘aceb dām u biri dāne geçerse

46. **zülfüñ:-üñ**

Gazel 3031

Mısra: 1

(Sevgilinin) saçı.

Perde kılduñ şem‘-i ruhsāruña zülfüñ kıldum āh
Cāme-i fānūsı hiç cāyiz midür itmek siyāh

47. **zülfüñ:-üñ**

Gazel 3050

Mısra: 11

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi*
2. *Sevgilinin saçı.*

İder hüsnüñe kaşd her demde zülfüñ
Gelür mi dīne ol efrenği sorma

48. **zülfi:]:-[i]**

Gazel 3065

Mısra: 1

Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç bükümü.

Zülfi:] sevdāsı getürdi başuma sevdā yine
Ol Muğal-Çīn gözleri itdi gönül yagma yine

49. **zülfi:]:-[i]**

Gazel 3084

Mısra: 5

Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç bükümü.

Zülfi:] zencīrinde bend idi gönül dīvānesi
Düşmedin Mecnūn-ı bī-dil Leyli zülfi:] dāmına

50. **zülfi:]:-[i]**

Gazel 3084

Mısra: 6

Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç bükümü.

Zülfi:] zencīrinde bend idi gönül dīvānesi
Düşmedin Mecnūn-ı bī-dil Leyli zülfi:] dāmına

51. **zülfi:]:-[i]**

Gazel 3257

Mısra: 5

Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç bükümü.

Dutıldı gönül bir perīnūñ zülfi:] bendine
Yazu imiş başa bu da bir belā gibi

52. **zülfüñ:-üñ**

Gazel 3166

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Leyli zülfüñ hasretinden iy melāhat gülşeni
Bağrı yanmış vādī-i hayretde Mecnūnam yine

53. **zülfüñ:-üñ**

Gazel 3189

Mısra: 2

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Gün yüzüñ göstermek-ile sīne-çāk itdūñ beni
Soñradan zülfüñ niğāb idüp helāk itdūñ beni

54. **zülfüñ:-üñ**

Gazel 3259

Mısra: 1

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Leyli zülfüñ görelī oldı bu dil dīvānegi
Oldı senüñle āşinā ammā baña bīgānegi

55. **zülfin:-i, -n**

Gazel 3243

Mısra: 9

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Esb-i nāza bine çevgān ide ger zülfin nigār
Bu Muğabbī top idüp meydāna koya başını

56. **zülfin:-i, -n**

Gazel 3267

Mısra: 7

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zülfin giderdi hüsnini ‘arz itdi dil-firīb
‘Aşıklar itdi cān-ıla dilden tena‘‘umı

57. **zülfin:-i, -n**

Gazel 3327

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Gülşen-i hüsn üzre zülfin ‘anber-efşān eylemiş
Gel temāşā eyle iy dil cilve-i tāvūsını

58. **zülfin:-i, -n**

Gazel 3390

Mısra: 4

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Şem‘-i ruhsārı yakardı bu cihān mülkin eger
Luţf idüp ebr gibi zülfin aña perde kodı

59. **zūlfūñūñ:** -üñ, -üñ

Gazel 3162

Mısra: 7

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Baglanalı zūlfūñūñ zencīrine dīvāne dil
Kendüzün fark eylemez degül ki sol u sağına

60. **zūlfūñe:** -üñ, -e

Gazel 3168

Mısra: 7

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Gözlerūñ ta'lim-i sıhr eyler perīşān zūlfūñe
Şad hezārān 'āşıkın ol bend ider bir mū-y-ıla

61. **zūlfūñle:** -üñ, -le

Gazel 3214

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Ne için yüzüñi zūlfūñle didüm örtersin
Gül gibi güldi didi her günūñ olmaz mı şebi

62. **zūlf-ile:** -ile

Gazel 3222

Mısra: 2

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Gösterüp evvel yüzüñi derdnāk itdūñ beni
Örtüp anı zūlf-ile āhır helāk itdūñ beni

63. **zūlf-ile:** -ile

Gazel 3251

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Yüzüñi didüm neden zūlf-ile tenhā eyledūñ
Gül gibi güldi didi olmaz mı her ruzuñ şebi

64. **zūlf-ile:** -ile

Gazel 3282

Mısra: 7

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Gördi müşgīn-i selāsil zūlf-ile kāküllerin
Boynuma zencīr ola dil diyü sevdā eyledi

65. **zūlfūñdeki:** -üñ, -de, -ki

Gazel 3299

Mısra: 10

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Bu Muḥibbī'nūñ dimāgını mu'aṭṭar ṭāze ter
Eyleyen cānā anı zūlfūñdeki büyüñ gibi

66. **zūlfine:** -i, -n, -e

Gazel 3304

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zūlfine dil bağlayaldan kalmadı şabr u qarār
Olmasun kāfir daḥı baḥt-ı siyehkārūm gibi

67. **zūlfine:** -i, -n, -e

Gazel 3310

Mısra: 7

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Şabā zūlfine beñzer şāne urmuş
Bu dehri bū ile pūr itdi ṭibi

68. **zūlfūñe:** -üñ, -e

Gazel 3324

Mısra: 9

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Dil ister ki ola zūlfūñe ber-dār
Muḥibbī [sen] ḳabūl it gel bu ra'yı

69. **zūlfın:** -i, -n

Gazel 3332

Mısra: 2

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Almış başına ol küleh-i kec-nihāde[y]i
Zūlfın gideri 'arızın itmiş küşāde[y]i

70. **zūlf[i]:** -i

Gazel 3339

Mısra: 3

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Bāg-ı ḥüsünde ḥatıyla zūlf[i] dutmuşlar vaṭan
Gülşen içinde görünmez mür u mār eksüklüğü

71. **zūlfūñūñ:** -üñ, -üñ

Gazel 3368

Mısra: 4

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Esb-i nāz-ıla gören meydān-ı ḥüsün içre seni
Zūlfūñūñ çevgānına top ider elbet başını

72. **zūlf[i]:** -i

Gazel 3373

Mısra: 1

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zūlf[i] zencīrin görüp oldı gönül dīvānegī
Ḥāşıl itdi şem'-i ḥüsne cān yakup pervānegī

73. **zūlf[i]:** -i

Gazel 3373

Mısra: 1

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zūlf[i] zencīrin görüp oldı gönül dīvānegī
Ḥāşıl itdi şem'-i ḥüsne cān yakup pervānegī

74. **zūlfine:** -i, -n, -e

Gazel 3387

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zülfine mücrim diyü bend itdi ol kâfir beni
Hamdü-lillâh kim beni bendinden âzâd itmedi

75. **zülfi:-i**

Gazel 3395

Mısra: 2

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Kamer devrinde ol meh-rû geyer zerrîn külâh egri
Sanasın ebrdür zülfi olur gâh togru gâh egri

76. **zülfe:-e**

Gazel 3495

Mısra: 3

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Göñül murğı tutılsa tañ mı zülfe
İçinde dânedür ol iki hâli

77. **zulfine:-i, -n, -e**

Gazel 3028

Mısra: 4

(sevgilinin) saçı.

Yâ İlähî 'ayn olsun uşbu rü'yâlar bize
Cân virürseñ de yolında iremezsin zülfine

78. **zülfi:-i**

Gazel 3438

Mısra: 9

*I. Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. ||
Sevgilinin saçı.*

İy Muhibbî zülfi şebdîzine oldı hem-'inân
Rağş-ı âh u eşk-i gülgün-ı revânuñ yügrügi

79. **zülfi:-i**

Gazel 3042

Mısra: 6

*(Sevgilinin) Yüzün iki yanından sarkan saç
lülesi; saç.*

Dü 'âlem çün münevverdür yüzünden
Küsüf olur iderseñ zülfi perde

80. **zülfi:-i**

Gazel 3071

Mısra: 9

*(Sevgilinin) Yüzün iki yanından sarkan saç
lülesi; saç.*

Muhibbî zülfi târına Habeş mülki tufeyl olsun
Bahâ olmaya hâline hârac-ı Hind ü Bengâl'a

81. **zülfi:-i**

Gazel 3073

Mısra: 9

*(Sevgilinin) Yüzün iki yanından sarkan saç
lülesi; saç.*

Zülfi şebine irdüñ şem'-i cemâle karşı
Pervâne-veş Muhibbî yanmaga nârı gözle

82. **zülfi:-i**

Gazel 3081

Mısra: 2

*(Sevgilinin) Yüzün iki yanından sarkan saç
lülesi; saç.*

Murğ-ı dil kaçd itdi indi dâne-i hâl üstine
Zülfi ağın çekdi çeşmi düşdi fı'l-hâl üstine

83. **zülfi:-i**

Gazel 3116

Mısra: 5

*(Sevgilinin) Yüzün iki yanından sarkan saç
lülesi; saç.*

Leylî zülfi hasretinden olmışam Mecnûn-ı zâr
Ol sebebden düşmişemdür vâdî vü şahrâlara

84. **zülfi:-i**

Gazel 3441

Mısra: 8

*(Sevgilinin) Yüzün iki yanından sarkan saç
lülesi; saç.*

Oldı dimâğ-ı dehr mu'atâr nesîm-ile
Yârûñ meger ki çözdî şabâ zülfi bağını

85. **zülfi:-i**

Gazel 3445

Mısra: 5

*(Sevgilinin) Yüzün iki yanından sarkan saç
lülesi; saç.*

Dil virürsin zülfi sevdâsına her bir dilberüñ
Bilürem başdan çıkarur 'âkıbet bu hû seni

86. **zülfi:-i**

Gazel 3455

Mısra: 6

*(Sevgilinin) Yüzün iki yanından sarkan saç
lülesi; saç.*

Gizlese zülfinde kâdir gözlerimde gün yüzün
Cân dimâğından niçe saklaya zülfi büynü

87. **zülfi:-i**

Gazel 3458

Mısra: 9

*(Sevgilinin) Yüzün iki yanından sarkan saç
lülesi; saç.*

Zülfi çninde görenler dir yañağı tâbını
Her taraf odlar saçar agzından ejderhâ gibi

88. **zülfi:-i**

Gazel 3460

Mısra: 6

*(Sevgilinin) Yüzün iki yanından sarkan saç
lülesi; saç.*

Hâlini dâne dökelden ehl-i diller şaydına
Zülfi bendine giriftâram kosun yayı kaşı

89. **zülfi:-i**

Gazel 3462

Mısra: 7

(Sevgilinin) Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi; saç.

Süvâr ol esb-i nâz üzre ele al zülfi çevgânın
Ser-i ‘uşşâkı top eyle senüdüdür hüsñ meydâm

90. **zülfi:-i**

Gazel 3492

Mısra: 1

(Sevgilinin) Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi; saç.

Zülfi zencîrin görüp buldı gönül divâneği
Hâşıl itdi şem‘-i hüsne cân yakup pervâneği

91. **zülfi:**

Gazel 3026

Mısra: 1

(Sevgilinin) yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Her taraftan zülfi kim düşmiş o haddi meh-veşe
Bir bölük Hindü gibi san kim taparlar güneşe

92. **zülfi:**

Gazel 3046

Mısra: 1

(Sevgilinin) yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Şol mu ‘anber zülfi düşmiş hadd-i cânân üstine
Deste-i sünbüldür ol san verd-i hândân üstine

93. **zülfinüñ:-(ü)ñ**

Gazel 3052

Mısra: 3

(Sevgilinin) yüzünün iki tarafına sarkan saç bölükleri.

Kara zülfinüñ kulaguña egilmiş gördüm iy dilber
Sözine sakın aldanma bulunmaz togrlık keçde

94. **zülfinüñ:-(ü)ñ**

Gazel 3064

Mısra: 1

(Sevgilinin) yüzünün iki tarafına sarkan saç bölükleri.

Atup zülfinüñ kemendini düşürdün gönülümü bende
Kapuñda umaram olam ki boynı bağlu bir bende

95. **zülfinüñ:-(ü)ñ**

Gazel 3082

Mısra: 3

(Sevgilinin) yüzünün iki tarafına sarkan saç bölükleri.

Şehâ zülfinüñ ‘ikâbından dil ü cânım hâlâş olmaz
Esîr olmuş kebütüdür sanasın dest-i lâçine

96. **zülfinüñ:-(ü)ñ**

Gazel 3102

Mısra: 6

(Sevgilinin) yüzünün iki tarafına sarkan saç bölükleri.

Hâller Hindü gibi eyler tavâf hüsñünü
Zülfinüñ olaldan nigârâ halka bâb-ı Ka‘be‘ye

97. **zülfinüñ:-(ü)ñ**

Gazel 3115

Mısra: 17

(Sevgilinin) yüzünün iki tarafına sarkan saç bölükleri.

Zülfinüñ gibi ayaklara düşdi çü Muhibbî
Tut elümi rahm eyle bu ben bî-ser ü pāya

98. **zülfinüñ:-i, -nüñ**

Gazel 3101

Mısra: 9

(Sevgilinin) yüzünün iki tarafına sarkan saç bölükleri.

Top ser kıldı Muhibbî zülfinüñ çevgânına
Ola kim gâltân idüp dilber teğâfûl itmeye

99. **zülfinüñ:-i, -nüñ**

Gazel 3112

Mısra: 6

(Sevgilinin) yüzünün iki tarafına sarkan saç bölükleri.

Anuñ-ıçundur yolında başımı top eyledüm
Ola kim gâltân idem ben zülfinüñ çevgânına

100. **zülfinüñ:-i, -nüñ**

Gazel 3123

Mısra: 3

(Sevgilinin) yüzünün iki tarafına sarkan saç bölükleri.

Tolaşaldan bir perî-rü zülfinüñ sevdâsına
N’eyleyem şeydâ gönül varduqça Mecnün olmadı

101. **zülfinüñ:-i, -nüñ**

Gazel 3134

Mısra: 3

(Sevgilinin) yüzünün iki tarafına sarkan saç bölükleri.

Şerh kılsam leylî zülfinüñ muṭavvel kışşasın
Cem‘ olur güş itmege bay u gedâlar başuma

102. **zülfine:-i, -n, -e**

Gazel 3160

Mısra: 7

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

El uzadurdu mu‘anber zülfine divâneler
Ejdehâ-veş ol ham-ı zülfi perîşân olmasa

103. **zölfine**: -i, -n, -e

Gazel 3205

Mısra: 3

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zölfine el kurdugınca päreler gönlüm beni
Dilegüm bu päre päre görem âhir şaneyi

104. **zölfine**: -i, -n, -e

Gazel 3220

Mısra: 3

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Teşbîh ideli zölfine kendüzini sünbül
Ugradı şabâ saçını anuñ yolayazdı

105. **zölfine**: -i, -n, -e

Gazel 3221

Mısra: 7

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Tolaşaldan zölfine cân u gönül olmaz halâş
Ne belâya saklar iy dil ol kad ü bälâsını

106. **zölfine**: -i, -n, -e

Gazel 3235

Mısra: 3

Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.

Zölfine bend eyleyüp habs-i zenaḥdân eyledi
Tutdı cäsüs añlayup bu gönlümün avlagımı

107. **zölfine**: -i, -n, -e

Gazel 3347

Mısra: 8

Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.

Bu gönül şâne gibi âh yine biñ päre olur
Ol perîşân ura zölfine eger şâneligi

108. **zölfine**: -i, -n, -e

Gazel 3375

Mısra: 4

Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.

Ben degülem niçe benüm gibiyi mecnün ider
Leyli zölfine nigârum urduğınca şaneyi

109. **zölfine**: -i, -n, -e

Gazel 3476

Mısra: 5

Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.

Şöyle beñzer ki şabâ zölfine buldı dest-res
Eyledi dehrün dimâgını mu'attâr buları

110. **zölfüne**: -üñ, -e

Gazel 3280

Mısra: 5

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zölfüne eger müşğ didümse ḥaṭâ ile
'Afv it günâh var mı hiç itmez âdemî

111. **zölfüne**: -üñ, -e

Gazel 3316

Mısra: 9

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Muḥîb sevdâlara düşmiş diler zölfüne el ko[y]mak
Bilürken aña el irmez cihânda şânedan ğayrı

112. **zölfüne**: -üñ, -e

Gazel 3472

Mısra: 3

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zölfüne bend olmışın gel koy zenaḥdân çähına
Tâ ebed kurtarmasun habs itsün ol zindân beni

113. **zölfini**: -i, -n, -i

Gazel 3151

Mısra: 3

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Elde dutup zölfini geh boynı üzre tağıdur
Sâhir olmasa kaçan oynardı bile mâr ile

114. **zölfini**: -i, -n, -i

Gazel 3151

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Muşhaf-ı hüsn üzre gördüm zölfini dilber komış
Olmasa kâfir anı bağlar mıdı zünnâr ile

115. **zölfini**: -i, -n, -i

Gazel 3156

Mısra: 4

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Bü-y-ile tolup 'âlem ola cümle mu'attâr
Dildâr kaçan nâz ile zölfini daraya

116. **zölfini**: -i, -n, -i

Gazel 3168

Mısra: 9

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Hüsn meydânında çevgân itdi çün zölfini yâr
Başuñı top it Muḥibbî oynasun ol güy-ıla

117. **zölfini**: -i, -n, -i

Gazel 3183

Mısra: 11

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

İy Muḥibbî genc-i hüсне zölfini idüp tılısm
Ḥıfz için her târını bir mâr u su'bân eyledi

118. **zölfini**: -i, -n, -i

Gazel 3363

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Esb-i nâz üzre kaçan zülfini çevgân eylese
Top idüp gâltân ide yolında ‘âşık serleri

119. **zülfinûn:-i, -nüñ**

Gazel 3153

Mısra: 10

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Olalıdan hüsn meydânında ol meh şehsüvâr
Başumı top eyledüm ben zülfinûñ çevgânına

120. **zülfinûn:-i, -nüñ**

Gazel 3161

Mısra: 4

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Gül yüzinde küfr-i zülfin görse zâhid ‘ışk olup
Bağlanurdı cân u dilden zülfinûñ zünnârına

121. **zülfinûn:-i, -nüñ**

Gazel 3179

Mısra: 7

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Leylî zülfinûñ hevâsıyla beni Mecnûn-vâr
Düşürüp vâdilere hayrân ü ‘üryân eyledi

122. **zülfinûn:-i, -nüñ**

Gazel 3293

Mısra: 8

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Ruḥı gencini hıfz için tılısm itmiş meger çeşmi
Görünür sihr-ile ejder olupdur zülfinûñ müyi

123. **zülfinûn:-i, -nüñ**

Gazel 3319

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Sîne şahrâsına leylî zülfinûñ mihiri gelüp
Kurdı Mecnûn eyledi çeşminden iki ḥargehi

124. **zülfinûn:-i, -nüñ**

Gazel 3474

Mısra: 7

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Gitmedi başuñdan iy dil zülfinûñ sevdâsı âh
Bilmedüm dîvâne mi yâḥûd bu dil şeydâ mı ki

125. **zülfinûn:-üñ**

Gazel 3273

Mısra: 3

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Nigârâ zülfinûñ altında nihân oldu yine rüyuñ
Meger şeb irdi ḥurşide yaḥûd vakt-i zevâl oldu

126. **zülfinûn:-üñ**

Gazel 3300

Mısra: 8

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

İrmese idüm lebûñ tiryâkına
Öldürür idi beni zülfinûñ semi

127. **zülfinûn:-üñ**

Gazel 3411

Mısra: 5

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Görüp zülfinûñ sevdâmı gönül sevdâya düşmişdür
‘Aceb mi baña dirlerse eger mecnûn-ı şeydâyî

128. **zülfinûn:-üñ**

Gazel 3428

Mısra: 5

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zülfinûñ şebinde cânâ şem‘-i ruḥuñ görelen
Pervâne gibi gönülüm dutışdı oda yandı

129. **zülfinûn:-üñ**

Gazel 3435

Mısra: 1

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Gönül fikr itdi zülfinûñ dâma düşdi
Lebûñ zıkr itdi cânım câma düşdi

130. **zülfinûn:-üñ**

Gazel 3435

Mısra: 3

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Gönül şekker lebûñ cân zülfinûñ ister
Biri Mısr’a birisi Şâm’a düşdi

131. **zülfinûn:-üñ**

Gazel 3451

Mısra: 3

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zülfinûñ hevâsı başuma bildüm belâ-y-ı mış
Çekdi kemend-i miḥnete âh ol belâ beni

132. **zülfinûn:-üñ**

Gazel 3453

Mısra: 6

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

La‘lûñ olmuş cân u dil meyḥânesi iy muğbeçe
Yiridür zülfinûñ nişân-ıçun dikerse çenberi

133. **zülfinûn:-üñ**

Gazel 3459

Mısra: 4

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Kaşuñdur Mescid-i Akşâ yüzüñdür Ka‘be-i ‘ulyâ
‘Aceb mi zülfinûñ olursa anuñ her dem siyeh püşî

134. **zülfinûn:-üñ**

Gazel 3470

Mısra: 7

(Fars.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Genc-i hüsünüde beni çün urdı zülfün 'akrebi
Agzuma sun luḫ idüp la'l-i lebün tiryākini

135. **zülfi:**-üñ

Gazel 3493

Mısra: 5

(Fars.) *Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.*

Zāhir olaldan mu'anber zülfün iy dilber senün
Bir pula gördüm satarlar deste deste sünbülü

136. **zülfi:**-üñ

Gazel 3497

Mısra: 1

(Fars.) *Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.*

Gönlüme zülfün getürdi bu uzun sevdaları
Anuñ-ıçun başuma geldi cihān gavgāları

137. **zülfi:**-üñ

Gazel 3498

Mısra: 1

(Fars.) *Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.*

Başumdan gitmedi zülfün hevāsı
Olupdur gönlüm anuñ mübtelāsı

138. **zülfi:**-üñ

Gazel 3498

Mısra: 10

(Fars.) *Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.*

Tılısm olmuş meger kim genc-i hüsne
Görinür zülfün anuñ ejdehāsı

139. **zülfi:**-i

Gazel 3226

Mısra: 2

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Diñlemedün [ey] dil-i dīvāne kimse pendini
Tak yürü meh-rūlarıñ boynuña zülfi bendini

140. **zülfi:**-i

Gazel 3236

Mısra: 10

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

İy Muḫibbī murğ-ı diller şaydına ol dil-firib
Çeşm-i şayyādı eline virdi zülfi agını

141. **zülfi:**-i

Gazel 3292

Mısra: 13

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Cilve kılrsa hüsni dilber zülfi müşğ 'anber saçar
Ziver ile ziyet itmışdür per-i tāvūsını

142. **zülfi:**-i

Gazel 3333

Mısra: 1

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zülfi zencirine bend itdi dil-i dīvāne[y]i
Şem'-i hüsünin 'arz idüp yakdı oda pervāne[y]i

143. **zülfi:**-i

Gazel 3360

Mısra: 9

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zülfi sevdāsında bilmezler Muḫibbī nüktesin
Zira kimse görmemiş görmez yılan ayagını

144. **zülfi:**-i

Gazel 3381

Mısra: 1

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Taḫt-ı çemende yār çözüp zülfi bagını
Dehrün mu'atḫar eyledi ol dem dimāgını

145. **zülfi:**-i

Gazel 3381

Mısra: 9

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zülfi şebinde dil düşeli vādī-yi ğama
Yakdum zamānda yine Mecnün çerāgını

146. **zülfi:**-i

Gazel 3390

Mısra: 8

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Cān dolaşdı ser-i zülfine lebi fikri ile
Āḫir alup elümi zülfi ayaklarda kodı

147. **zülfünden:**-üñ, -den

Gazel 3226

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Mār zülfünden helāke varmadan bu cān u dil
Luḫ kıl ırgür baña tiryāk-i la'lüñ kändini

148. **zülfüni:**-üñ, -i

Gazel 3349

Mısra: 3

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Didüm gel zülfüni kesme benüm 'ömrüm dirāz olsun
Didi devr-i kamerdür bu senün 'ömrün kesen kesdi

149. **zülfünle:**-üñ, -le

Gazel 3286

Mısra: 4

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Çeşmün elinde tiğ-ı fız andan bu dil itmez güriş
Zülfünle eyler bāzice görmez misin canbāzuñı

150. **zülfinde:**-i, -n, -de

Gazel 3455

Mısra: 5

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Gizlese zülfinde kâdir gözlerimde gün yüzün
Cân dimâğından niçe saklaya zülfi büynü

151. **zülfinde**:--i, -n, -de

Gazel 3457

Mısra: 1

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Zülfinde gördi hâlin dil murğı âğa düşdi
Olmaz ebed halâş ol bend-ile bâğa düşdi

152. **zülfine**: -i, -n, -e

Gazel 3331

Mısra: 7

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Şâne ursa zülfine cân-ıla gönlüm pâralar
Âhîr ola pâre pâre göreyim ben şâne[y]i

zül f ü hâl:

1. **zül f ü hâl:**

Gazel 3393

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi ve ben.

Misk gibi terk-i diyâr itmek dilerdi bu gönlül
Gördüğümce dem-be-dem ol zül f ü hâl egler meni

zül f [ü] hâl:

1. **zül f [ü] hâl**: -ile

Gazel 3414

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Saç ve ben.

Sevdâyı zül f [ü] hâl-ile görseñ Muhibbî'yi
Mecnûn-şıfat hâl-i müşevveşin dahı

zül f ü ruh:

1. **zül f ü ruh**: --uñ, --dur

Gazel 3051

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgilinin saçı ve yanağı.

Baña maşşüd hemân zül f ü ruhuñdur ancak
Neme yarar semen ü sünbül gül ya läle

zülfevn:

1. **zülfeynin**: -in

Gazel 3364

Mısra: 5

İki zülüf. / Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.

Halka olmuş hüsninüñ gencinde zülfeynin görüp
Didüm ol gence tılısm olmuş ezelden mâr iki

zülfevn-i ejderhâ:

1. **zülfevn-i ejderhâ:**

Gazel 3328

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Ejderha/büyük yılan (gibi olan) saç.

Genc-i hüsnüñe tılısm itmiş yine sâhîr gözün
Gösterür mâr kâkülün zülfevn-i ejderhâ gibi

zülfi:

1. **zülfinün**: -n, -üñ

Gazel 3440

Mısra: 9

1. *Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.* 2. *Sevgilinin saçı.*

Başuñı top it Muhibbî zülfinün çevgânına
Topuñ agsun göklere mihr-i cihân-ârâ gibi

zül f-i 'anber-bâr:

1. **zül f-i 'anber-bâr**: --ı, --n, --ı

Gazel 3131

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Amber kokulu saç. II Sevgilinin saçı.

Zül f-i 'anber-bârını görsem ruḥ-ı dildârda
Destine sünbül asılmış sanuram gülzârda

2. **zül f-i 'anber-bâr**: -ı, -n, -a

Gazel 3161

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

Sevgilinin amber kokulu saçı.

Düşdi gönlüm bir perinün zül f-i 'anber-bârına
Tevbe kıldı şimdiden girü şalâhuñ kârına

zül f-i 'anber-bûlara:

1. **zül f-i 'anber-bûlara**: --lar, --a

Gazel 3055

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) Amber kokulu saçları.

Yine bağlandı bu gönlüm zül f-i 'anber-bûlara
Gözlerüm yaşı 'acebdür dönmez ise cûlara

zül f-i çelipâ:

1. **zül f-i çelipâ**: -ñ, -ı

Gazel 3447

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalp İfade**

(Sevgilinin) Haça benzeyen saçları.

Deyr ara zül f-i çelipâñı görüp iy muğbeçe
Bağlamazsam kâfir-i 'ışkam bile zünnârıñı

zülfi dâm:

1. **zülfi dām:--i, --n, --a**

Gazel 3032

Mısra: 2

Kelime Tipi: -

(Sevgilinin) saçının tuzağı. II Sevgilinin aşıkları kendine bağlayan, tutsak eden saçı.

Akdı gönlüm su gibi ol serv-ı kaddün pâyına
Kurtulmaz murğ-ı dil dutıldı zülfi dāmına

zülfi devri:

1. **zülfi devri:--i, --i, --n, --de**

Gazel 3130

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) zülüflerinin bulunduğu zaman, dönem. (Sevgilinin yüzünün iki cihetinden sarkan saçları yani zülüfleri sevgilinin yüzünün görülmesine engel olmaktadır.)

Zülfi devrinde Muhibbî umma vaşlı gencini
Çün tılısm itmişdür ejder görünür ol mahzene

zülfi-i dil-ārām:

1. **zülfi-i dil-ārām:--lar, --a**

Gazel 3066

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönlü süsleyenin saçı.

Bilmedi virdi gönül zülfi-i dil-ārāmlara
Dil-i āzādeyi düşürdi varup dāmlara

zülfi-i dildār:

1. **zülfi-i dildār:-a**

Gazel 3446

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Gönül alan sevgilinin saçları.

Meger bād-ı şabā urdı Muhibbî zülfi-i dildāra
Dimāğın şubh-dem dehrün yine müşg-i ‘abîr itdi

zülfi-i dōst:

1. **zülfi-i dōst:**

Gazel 3365

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçı.

Genc-i hüsnî seyri isterken görindi zülfi-i dōst
Bilmedüm aña tılısm olmuş meger su ‘bān iki

2. **zülfi-i dōst:**

Gazel 3011

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçı.

Mü’min-i ‘ışkām bi-ḥamdillāh zi-men zülfi-i dōst
Kılca noḡşān gelmedi yāḥūd ḥalel bu dīnūme

3. **zülfi-i dōst:**

Gazel 3027

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçı.

Ḥamdü-lillāh mü’min-i ‘ışkām zī-men zülfi-i dōst
Yok-durur bir kılca noḡşān u ḥalel ḥiç dīnūme

zülfi-i dü-tā:

1. **zülfi-i dü-tā:**

Gazel 3395

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İki büküm olmuş, kıvrılmış saçı.

İder zülfi-i perīşānî perīşān gönlün ‘uşākuñ
Benüm āh u fiğānumdandır ol zülfi-i dü-tā egri

2. **zülfi-i dü-tā:-y, -a**

Gazel 3157

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

İki kat olmuş, büküm olmuş, kıvrılmış saçı.

Dolaşdı gönül āh çün ol zülfi-i dü-tāya
Güş eylemedi pendî özin atdı belāya

zülfi-i girih-gîr:

1. **zülfi-i girih-gîr:**

Gazel 3076

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) dolaşık ve düğümlü saçı.

Dil dutdı vaṭan zülfi-i girih-gîr arasında
Dīvāneye ḥoşdur dura zencîr arasında

zülfi-i hindü:

1. **zülfi-i hindü:--s, --i, --n, --a**

Gazel 3145

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin pek siyah saçları.

Zülfi-i Hindūsına yāruñ öykünürmüş sünbülü
Göreyin kim bu cihānda ol siyeh rû bitmeye

zülfi-i kemend-i dü-tā:

1. **zülfi-i kemend-i dü-tā:**

Gazel 3418

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) İki kat/bükülmüş saçının kıvrımı.

Dīvāne kıldı zülf-i kemend-i dü-tâ bizi
Pervâne itdi yakdı ol âteş-likâ bizi

zülf-i kemen-endâz:

1. **zülf-i kemen-endâz:**--um, --a

Gazel 3099

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kement (ucu ilmikli ip) atan zülf, saç.

Su gibi ger meyl idersem tañ mı serv-i nâzuma
Bağludur çokdan gönül zülf-i kemen-endâzuma

zülf-i levlâ:

1. **zülf-i leylâ:**-sı

Gazel 3218

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Leylâ'nın saçı. II Leylâ saçtı, siyah saçtı sevgili.

II Sevgilinin siyah saçı.

Olaldan boynuma zencir yârûñ zülf-i leylâsı
Ne tañ âşüfte olursa dil-i mecnûn u şeydâsı

zülf-i müşg-âsâ:

1. **zülf-i müşg-âsâ:**-y, -ıla

Gazel 3447

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) Misk gibi kokan saçı.

Zülf-i müşg-âsâ-y-ıla örtme kamer ruhsârûñı
Döstüm mañrûm kılma 'âşık-ı dîdârûñı

zülf-i müşg-efşân:

1. **zülf-i müşg-efşân:**-ı, -n, -ı

Gazel 3275

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin misk kokuları saçan saç lüleleri.

Zülf-i müşg-efşânımı bād-ı seher dağıtmasun
Hâr eline virmesün güller gibi dâmânını

zülf-i müşg-i nâb:

1. **zülf-i müşg-i nâb:**-uñ, -ı

Gazel 3290

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saf miskli zülûf.

Eyledüñ yine perîşân zülf-i müşg-i nâbuñı
Şâh şâh itdüñ gül üzre sünbül-i setrâbuñı

zülf-i nigâr:

1. **zülf-i nigâr:**-ı

Gazel 3325

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçı.

Âşüfte vü ser-geşte olup sünbül-i miskîn
H'âb içre meger gördi yine zülf-i nigârı

2. **zülf-i nigâr:**-uñ

Gazel 3007

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Resim gibi güzel sevgilinin saçı.

Degme 'âşık añlamaz zülf-i nigârûñ kadrini
Şad hezârân cân Muhibbî şadağa her müyına

zülf-i perîşân:

1. **zülf-i perîşân:**

Gazel 3046

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin darmadağınık saçı.

Dil perîşân hâl-idi dañı perîşân eyledi
Çün girihler saldı ol zülf-i perîşân üstine

2. **zülf-i perîşân:**

Gazel 3078

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin darmadağınık saçı.

Ol çeşm-i siyeh zülf-i perîşân arasında
Nergis gibidür ki bite reyhân arasında

3. **zülf-i perîşân:**--umuz, --a

Gazel 3111

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin darmadağınık saçı.

Sihr idüp didi ki her târını bir mâr itdüm
Kimse el sunmaya tâ zülf-i perîşânnumuza

4. **zülf-i perîşân:**

Gazel 3128

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin darmadağınık saçı.

Ol perîñüñ dil perîşân eylemek şânındadır
Anuñ-ıçun meyl ider zülf-i perîşân oynına

5. **zülf-i perîşân:**--lar, --ıla

Gazel 3037

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin dağınık saçı.

Niçe yıldur ki yiler zülfi hevâsında gönül
Kuru sevdâ da yürür zülf-i perîşânlar-ıla

6. **zülfi perîşân:-lar**

Gazel 3154

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin dağınık saçı.

Sakın aldanma ser-i zülfi siyâhına gönül
Çıkmadı kimse başa zülfi perîşânlar ile

7. **zülfi perîşân:-ı**

Gazel 3395

Mısra: 5

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin dağınık saçı.

İder zülfi perîşânı perîşân gönlin ‘uşşâkuñ
Benüm âh u fiğânumdandır ol zülfi dü-tâ egri

8. **zülfi perîşân:-um**

Gazel 3382

Mısra: 6

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Dağınık saç.

El uraldan sünbül-i müşgîn-i dildâra şabâ
Key perîşân hâlüm ol zülfi perîşânım gibi

zülfi piç-â-piç:

1. **zülfi piç-â-piç:--i, --n, --i**

Gazel 3074

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Kıvrım kıvrım saç.

Zülfi piç-â-piçini dilber bıraktı güşına
Âh kim şimden girtü feryâd degmez güşına

zülfi pür-ham:

1. **zülfi pür-ham:-a**

Gazel 3420

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saçı kıvrım kıvrım olan (sevgili).

Her kim ki nazâr eyleye ol zülfi pür-hama
Başından anuñ gitmeye sevdâ benüm gibi

zülfi şâm:

1. **zülfi şâm:-um**

Gazel 3386

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Siyah saç.

Kanı ol dem kim benüm bir zülfi şânum var-ıdı
Bir elümde ğabğab u bir elde cânum var-ıdı

zülfi sebdîz:

1. **zülfi sebdîz:-üñ, -le**

Gazel 3493

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Karayağız saç (atı) IISevgilinin siyah saçı.

Zülfi sebdîzüñle cânâ eşk-i gülgünüm koşup
‘İşk meydânında aldum niçe kerre öñdülü

2. **zülfi sebdîz:-i, -y, -le**

Gazel 3496

Mısra: 7

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Karayağız saç (atı) IISevgilinin siyah saçı.

Zülfi sebdîziyle koşdum bu yaşum gülgününü
Öñdül aldum büsesin oldum cihânüñ yügrügi

zülfi semen-sâ:

1. **zülfi semen-sâ:--lar**

Gazel 3028

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) yasemin çiçeği gibi hoş kokulu saçları.

Hem-dem olmazsa eger zülfi semen-sâlar bize
Düşde gördüm dün gece yarı der-âğuş itmişem

zülfi sipeh:

1. **zülfi sipeh:-i**

Gazel 3448

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(sevgilinin) Asker saçı.

Tutdı od içre vağan ruhları devrinde yine
‘Acabâ perr-i semender mi ki zülfi sipehi

zülfi siyâh:

1. **zülfi siyâh:**

Gazel 3096

Mısra: 3

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

(Sevgilinin) siyah saçları.

‘Ârızuñ üstinde düşmişdür meger zülfi siyâh
Kim görüpdür kâfiri kim girdi cennet bâğına

zülfi siyeh:

1. **zülfi siyeh:-üñ**

Gazel 3176

Mısra: 2

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin siyah saçı.

Gün yüzüñ oldı şehâ mihr-i cihân-tâb gibi
Anda zülfi siyehüñ sünbül-i sır-âb gibi

zülfi siyekâr:

1. zülfi siyekâr:

Gazel 3369

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Günahkar, suçlu saç (Aşıkları kötü duruma düşüren sevgilinin saçı); siyah saç.

Pâyemâl itdi gözüm yaş[ı] gibi âhîr-i kâr
Yirlere saldı gör ol zülfi siyekâr beni

zülfi siyek-püş:

1. zülfi siyek-püş:-ı

Gazel 3459

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Siyah giyinen, siyah örtünen saç II Sevgilinin siyah saçı.

Kaşı yayın ele alsa kafada perçemi hâzır
Dil almaga gider önce iki zülfi siyek-püşü

zülfi yâr:

1. zülfi yâr:

Gazel 3500

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin saçı.

İy gönül bend-i esrüz zülfi yâr itdün beni
'İşk zencîrin takup Mecnûn-vâr itdün beni

zülfi zencîr:

1. zülfi zencîr:-i

Gazel 3316

Mısra: 1

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Saç zinciri II Sevgilinin örgülü saçları.

Dakar mı zülfi zencîri dil-i dîvânenen gayrı
Yanar mı âteşe hiç kes gör-â pervânenen gayrı

2. zülfi zencîr:-üñ

Gazel 3416

Mısra: 8

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin zincire benzeyen saç örgüleri.

Ser-i küyüñda kim görse baña dîvâne eydürler
Anuñçün zülfi zencîrüñ olupdur boynumuñ bendi

zulm:

1. zulme:--e

Gazel 3006

Mısra: 9

Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık.

Pâdişâhum zulme gâyet yok midur
Bu Muhibbî niçeye dek dâd ide

2. zulm:-ı

Gazel 3424

Mısra: 5

Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık.

Hâdden aşurup zulmı döker kanları çeşmüñ
Bir pâre gel ol kâfir-i bed-mestüñe hey di

3. zulm:-ı

Gazel 3022

Mısra: 3

Eziyet, kötülük, fenalık.

Pîşe itme zulmı lillâh kendüñe iy serv-şad
Nüh felek titrer kaçan kim bir garîb eyleye âh

4. zulm-ile:--ile

Gazel 3267

Mısra: 6

Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık.

Ne deñlü varup yâra tazarru' niyâz idem
Ol arturur zulm-ile eyler tahakkümi

5. zulm-ıla:--ıla

Gazel 3465

Mısra: 9

Eziyet, cevir, cefa.

Dil kişverini zulm-ıla yıkdı Muhibbî yâr
Hep böyle mi ki hüsn ilinüñ pâdişâcugı

zulm eyle:

1. zulm eyle:-me

Gazel 3321

Mısra: 9

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Haksızlık etmek, kötülük yapmak II eziyet etmek, işkence etmek.

İy Muhibbî 'adl kıl bir kimseye zulm eyleme
Hâk ta 'âlâ çünki bilürsin ki sevmez zâlîmi

zulm it-:

1. zulm it:-di

Gazel 3264

Mısra: 4

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Eziyet etmek, işkence etmek.

Gerçi oturdu serîr-i manşîb üzere şâh-vâr
Lîk zulm itdi Hudâ'dan korkuban dâd itmedi

zulmet:

1. zulmet:

Gazel 3481

Mısra: 9
Karanlık II Sıkıntı, dert.

Kurtulup zulmet şebinde gün togardı başuma
İy Muhibbî ol güneş ruhsârı görsem bir dağı

zulmet-i ğam:

1. **zulmet-i ğam:--da**
Gazel 3023
Mısra: 9
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Gam, keder karanlığı; sıkıntı, hüzün hali.

Zulmet-i ğamda yine kaldı Sikender gibi dil
İy Muhibbî çare ne uymaduñ evvel sözüme

zulmet-i küfr:

1. **zulmet-i küfr:-i**
Gazel 3246
Mısra: 1
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Küfrün karanlığı.

Giderdün zulmet-i küfri yakuban şem'-i kâfüri
Haķıkat bu ki nûruñdan alur mihr-ile meh nûri

zulm-ı timur:

1. **zulm-ı timur:-ı**
Gazel 3231
Mısra: 10
Kelime Tipi: **Kalıp İfade**
Timur'un zülmü/eziyeti.

Cefâ vü cevr-ile cānâ harâb itdün gönül mülkin
Görenler didiler el-ħaķ basupdur zulm-ı Timur'ı

zulüm:

1. **zulmı:-i**
Gazel 3383
Mısra: 7
Adalet aykırı davranma, hak edene hakkını vermeme, haksızlık, adaletsizlik. || Eziyet, cevr, cefa.

Zulmı kogil 'āşıka hüsnuñ teraķķī eylesün
Zulmı çok 'ālemde şāh-ı kāmurān eglenmedi

2. **zulmı:-i**
Gazel 3383
Mısra: 8
Adalet aykırı davranma, hak edene hakkını vermeme, haksızlık, adaletsizlik. || Eziyet, cevr, cefa.

Zulmı kogil 'āşıka hüsnuñ teraķķī eylesün
Zulmı çok 'ālemde şāh-ı kāmurān eglenmedi

zümürüd:

1. **zümürüd:**
Gazel 3133

Mısra: 1
Zümürüt, değerli bir taş.

Zümürüd na'ı döşense zemine nev-bahār olsa
Gülüstān seyrine varsam bile ancak nigār olsa

zünñār:

1. **zünñāra:-a**
Gazel 3429
Mısra: 6
Hıristiyan keşişlerin çıplak ten üzerine kuşandıkları kıldan yapılmış, kaba ve sert kuşak II Sevgilinin saçları.

Ĥāl-i siyehi meyl ĥam-ı zülfine eyler
Kāfir gibi gör ĥaç-ıla zünñāra tayandı

2. **zünñārına:-ı, -n, -a**
Gazel 3161
Mısra: 10
Keşişlerin bellerine bağladıkları kıldan uzun kuşak.

İy Muhibbî olmaduñ sevdā-yı zülfinden ĥalāş
Düşmesün kāfir dağı anuñ saçı zünñārına

3. **zünñār:**
Gazel 3151
Mısra: 6
Keşişlerin bellerine bağladıkları kıldan uzun kuşak.

Muşhaf-ı hüsn üzre gördüm zülfini dilber komış
Olmasa kāfir anı bağlar mıdı zünñār ile

4. **zünñārına:-ı, -n, -a**
Gazel 3161
Mısra: 4
Keşişlerin bellerine bağladıkları kıldan uzun kuşak.

Gül yüzinde küfr-i zülfin görse zāhid 'ışk olup
Bağlanurdı cān u dilden zülfinüñ zünñārına

5. **zünñārımı:-um, -ı**
Gazel 3228
Mısra: 8
Hıristiyan keşişlerin çıplak ten üzerine kuşandıkları kıldan yapılmış, kaba ve sert kuşak. II Sevgilinin saçları.

Bend-i zülfünde ebed kaldum beni eyle ĥalāş
Mü'min-i 'ışkam dağı kesmez misin zünñārımı

6. **zünñārıñ:-uñ, -ı**
Gazel 3447
Mısra: 6
Hıristiyan keşişlerin çıplak ten üzerine kuşandıkları kıldan yapılmış, kaba ve sert kuşak II Sevgilinin saçları.

Deyr ara zülf-i çelîpâñî görüp iy muğbeçe
Bağlamazsam kâfir-i 'ışkâm bile zünnârũñı

zünnâr-ı zülf:

1. **zünnâr-ı zülf:-üñ**

Gazel 3205

Mısra: **5**

Kelime Tipi: **Kalıp İfade**

Sevgilinin zünnara benzeyen saçı. II Zünnar gibi uzun ve siyah saç. II Zünnar: Hıristiyan keşişlerin çıplak ten üzerine kuşandıkları kıldan yapılmış, kaba ve sert kuşak.

Bilüme zünnâr-ı zülfüñ bağlayaldan iy şanem
Mesken idinsem 'aceb midür eger büt-hâneyi

zür:

1. **zürı:-ı**

Gazel 3229

Mısra: **8**

Kuvvet, güç, zor.

Başuñ eflâke irse ğarra olma
Cihâna satabilmez kimse zürı

zurefâ:

1. **zurefâya:--y, --a**

Gazel 3115

Mısra: **16**

Zarif kimseler.

Bu hırka vü bu tâc-ıla işi çü riyâdur
Ne yüzle ta'n eyleye zâhid zurefâya